

Holy Bible

Aionian **Edition®**

**Geeshsha Mas'aafaa
Dawuro Bible, Ethiopian (Latin)**

Holy Bible Aionian Edition ®
Geeshsha Mas'aafaa
Dawuro Bible, Ethiopian (Latin)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/20/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
The Word for the World International, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.1.7 (Pro) on 5/31/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Dawro at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Dawro at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Doometsaa	1
Kessaa	34
Wogaa	63
Payduwaa	84
Zaaretsuwaa	111
Iyyaasa	135
Daannatuwaa	152
Uruuto	169
1 Sammeela	172
2 Sammeela	194
1 Kaatatuwaa	212
2 Kaatatuwaa	234
1 Oduwaa	255
2 Oduwaa	275
Izira	300
Nahimiyaa	307
Asttiro	318
Iyyooba	324
Mazimuriyaa	341
Leemisuwaa	382
Eranchchaa	396
Siik'uwaa Sabaa	402
Isiyaasa	405
Ermaasa	439
Ermaasa Seelaa	477
Hizik'k'eela	481
Daaneela	516
Hoose	527
Iyyu'eela	533
Amoos'a	535
Abddiyyu	540
Yoonasa	541
Mikiyaasa	543
Naahooma	547
Imbbaak'ooma	549
Sofonaasa	551
Haage	553
Zakkaraasa	555
Milkiyaasa	561

NEW TESTAMENT

Maatoossa	565
Mark'k'oossa	588
Luuk'aasa	603
Yohaannisa	627
Kiitaa	645
Roome	669
1 K'oronttoosa	679
2 K'oronttoosa	689
Galaatiyaa	696
Efesoona	700
Pilip'p'isiyoosa	704
K'olaasiyaasa	707
1 Teselonk'k'e	710
2 Teselonk'k'e	713
1 S'imootoosa	715
2 S'imootoosa	718
Tiitoo	720
Pilimoona	722
Ibraawe	723
Yaak'ooba	731
1 P'es'iroosa	734
2 P'es'iroosa	737
1 Yohaannisa	739
2 Yohaannisa	742
3 Yohaannisa	743
Yihudaa	744
Yohaannisa Sas'aa	745

APPENDIX

Reader's Guide	
Glossary	
Maps	
Destiny	
Illustrations, Doré	

OLD TESTAMENT

Aa kesi diggiide, de'uwaa mitsaakko afiyaa ogiyaa naagana mala, kiruubeela giyaa
kiitanchchatuwaanne aad'd'i aad'd'i wod'd'iyaa tamaa lac'uwaa mashshaa Edene
Gennetiyaappe away doliyaa baggana wotseedda.
Doometsaa 3:24

Doometsaa

1 S'oossay salotuwaanne sa'aa koyro med'deedda. **2** He wode sa'ay giigibeenanne ayayne baynna mela; c'iimuwa bolla d'umay de'ee; S'oossaa Ayyaana haatsaappe bollanna mayyi utteedda. **3** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Poo'uu Hano» yaageedda; poo'uukka haneedda. **4** Poo'uu lo'a gideeddawaa S'oossay be'eedda; yaatiide poo'uwa d'umaappe shaakkeedda. **5** S'oossay poo'uwa «Gallassaa» giide suntseedda; d'umaa «K'ammaa» giide suntseedda. Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne koyro gallassaa. **6** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Bollanna de'iyaa haatsaa garssana de'iyaa haatsaappe shaakkiyaa saluwa guufantsuu hano» yaageedda; geetettowaadanka haneedda. S'oossay saluwa guufantsuwa giigisiide, saluwa guufantsuwaappe bollanna de'iyaa haatsaa garssana de'iyaa haatsaappe shaakkeedda. **8** S'oossay he guufantsuwa «Saluwa» giide suntseedda. Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne laa'entso gallassaa. **9** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Saluwaappe garssana de'iyaa haatsay ittisaan ello; mela sa'ay k'onc'o» yaageedda; hewaappe guyyiwaan haneedda. **10** S'oossay he mela sa'aa «Biittaa» giide suntseedda; k'ay itti sa'aan eelleedda haatsaa «Abbaa» giide suntseedda. Yaatiide S'oossay hewe lo'a gideeddawaa be'eedda. **11** Hewaappe simmiide S'oossay, «Biittay mitsaa maataa dolisso; zeretsaa ayfi de'iyaa katsaanne zeretsaa ayfiyaana de'iyaa teeriyaa mitsaa dolisso» yaageedda; hewekka haneedda. **12** Biittay, mitsaa maataa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan doleedda. S'oossay hewe lo'a gideeddawaa be'eedda. **13** Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne heezzentso gallassaa. **14** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «Gallassaa k'ammaappe shaakkanaw poo'otu saluwa guufantsuwaan hanino; untuttu gallassaa, wodiyaanne laytsaa erissanaw mallaa gidino; **15** sa'aa bolla poo'issana mala untuttu saluwa guufantsuwaan poo'ino» yaageedda; hewaappe guyyiwaan haneedda. **16** S'oossay laa'u wolk'ama poo'otuwa, dariyaawe gallassaa mooddanaadaninne ke'era"iyaawe k'ammaa mooddanaadan med'deedda; s'oolintetuwaakka I med'deedda. **17** S'oossay untuttu ha sa'aa bolla poo'issana mala, gallassaanne k'ammaa mooddana malanne poo'uwa d'umaappe shaakkana mala, saluwa guufantsuwaan untuntta wotseedda. Yaatiide S'oossay hewe lo'a gideeddawaa be'eedda. **19** Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne oyddentso gallassaa. **20** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «De'uwaan de'iyaa dumma dumma med'etatu haatsaan darino; kafuukka sa'aappe bollannanne saluwa guufantsuwaappe garssana paallo» yaageedda. **21** Yaatiide S'oossay abbaan de'iyaa wolk'amaa do'atuwa, haatsaa gidon wos'si k'aas'siyaa med'etaa ubbaanne k'efiyaana de'iyaa kafuwa ubbaa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan med'deedda. S'oossay hewe lo'a gideeddawaa be'eedda. **22** S'oossay untuntta, «Yeletite; c'orite; abbaa haatsaa kumite; kafuukka biittaa bolla c'oratto» yaagiide anjeeedda. **23** Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne ichcheshentso gallassaa. **24** S'oossay hewaappe guyye hawaadan yaagiide haasayeedda; «De'uwaan de'iyaa med'etatu barentu

k'ommuwaan k'ommuwaan: mehetuu, biitaana gooshettiyya med'etatuunne do'atu barentu k'ommuwaan k'ommuwaan biittaa bolla kesino» yaageedda; haneedda. **25** S'oossay do'atuwa untunttu k'ommuwaan k'ommuwaan, mehetuukka untunttu k'ommuwaan k'ommuwaan, biitaana gooshettiyya med'etatuwaakka ubbaa untunttu k'ommuwaan k'ommuwaan med'deedda. S'oossay hewe lo'a gidiyaawaa be'eedda. **26** Hewaappe simmiide S'oossay, «Asaa nu leemisuwaan nuuna malattiisiide ane med'doyte; untunttu abbaa moliyaa, saluwa kafuwa, biittaa bolla wos'si k'aas'siyaa med'etaa ubbaa mooddino» yaageedda. **27** Hawaadan S'oossay asaa bare leemisuwaan med'deedda; I asaa S'oossaa leemisuwaan med'deedda; I untuntta attuma asaanne mac'c'a asaa ootsiide med'deedda. **28** S'oossay untuntta hawaadan yaagiide anjeeedda; «Yeletite; c'orite; ha sa'aa kumitenne mooddite; abbaa moliyaa, saluwa kafuwaanne biittaa bolla wos'si k'aas'siyaa, de'uwaan de'iyaa med'etaa ubbaa mooddite» yaageedda. **29** Hewaappe simmiide S'oossay, «Be'ite! Taani ha biittaa ubbaa bolla zeretsaa ayfiyaana de'iyaa katsaa ubbaanne zeretsaa ayfiyaana de'iyaa teeriyaa mitsaa ubbaa hinttentoo immaad; untunttu hinttentoo k'uma gidana. **30** K'aykka ha sa'aan de'iyaa mehiyawunne do'aa ubbaw, saluwa kafuwa ubbaw, biitaana gooshettiyya med'etaa ubbawunne shempuwaana de'iyaa med'etaa ubbaw miyaawaa gidanaadan, irs'sa mitsaanne maataa immaad» yaageedda; haneedda. **31** S'oossay bare med'deedda ubbabaakka s'eelleedda; daro lo'a gideeddawaa be'eedda. Sa'ay k'ammeeddanne wontteedda; hewenne usuppunto gallassaa.

2 Salotuunne sa'ay untunttu de'iyaa ubbabay hawaadan med'etti poletteedda. **2** S'oossay bare ootseedda oosuwa usuppunta gallassi poliide, bare ootseedda oosuwa ubbaappe laappunta gallassi shemppeedda. **3** K'ay S'oossay laappunta gallassaa anjeeeddanne geeshsha ootseedda; ayaw gooppe, S'oossay bare ootsiyaa oosuwa wurssiide shemppeeddawe he gallassaana. **4** Saluunne sa'ay med'etteeddu hawaadaana. Med'inaa Goday S'oossay sa'aanne saluwaanne med'deedda wode, **5** sa'aa bolla mitsayenne maataa dolibeenna; c'arshshayenne c'aaribeenna; ayaw gooppe, Med'ina Goday S'oossay iraa bukkissiibeenna; k'ay biittaa ootsiyaa asaykka baawa. **6** Gidooppenne sa'aappe haatsay pude kesiide, biittaa ubbaa irs'sissee. **7** Hewaappe guyye, Med'inaa Goday S'oossay biittaa baanaappe itti asaa med'diide Aa siid'iyaa de'uwa shempuwa shemppi gelisseedda; yaatina bitanii de'uwaan de'iyaa asaa gideedda. **8** Med'inaa Goday S'oossay away doliyaa baggana Edene giyya sa'aan gennetiyya tokkeedda; yan bare med'deedda bitaniyaa wotseedda. **9** Med'inaa Goday S'oossay s'eellanaw lo'iyaa, maanawukka mal'iyaa ubbaa k'ommo mitsaa biittaaappe doliseedda. Gennetiyya gidduwaan de'uwa mitsaanne lo'uwaanne itaa erissiyaa mitsaa wotseedda. **10** Gennetiyya ushshiyaa shaafaa haatsay Edenepp goggee. Edenepp keseeddawaappe guyye, oydu shaafaa kes shaaketee. **11** Koyro shaafaa suntsay Pisoona; Pisoni work'ay de'iyaa Ewulaas'a giyya biittaa ubbaa bolla goggee. **12** He biittaa work'ay geeshsha work'kaa; k'ay al'o shittuunne loytsi lo'iyaa shuchchay yan de'ee. **13** Laa'entso shaafaa suntsay Giyoona; Giyooni Top'piyaa biittaa ubbaa bolla goggee. **14** Heezzentso shaafaa suntsay S'egiroosa; S'egiroosi

Asooreppe away doliyaa baggana goggee. K'ay oyddentso shaafay Efiraas'iisa. **15** Bitanii Edene Gennetiyyaa ootsana malanne naagana mala, Med'inaa Goday S'oossay Aa afiide wotseedda. **16** Med'inaa Goday S'oossay bitaniyaa, «Gennetiyyaa mitsaa teeraa ubbaappe neeni maana gooppe ma; **17** shin lo'uwaanne itaa erissiyaa mitsaa teeraappe mooppa; ayaw gooppe, neeni aappe meedda gallassi tumu hayk'kana» yaagiide azazeedda. **18** Hewaappe guyye Med'inaa Goday S'oossay, «Bitanii barekka de'iyaa lo'a gidenna; taani aw injetiyaanonne Aa maaddiyaano med'ana» yaageedda. **19** Med'inaa Goday S'oossay mehetuwaaw ubbaa, do'atuwaaw ubbaanne saluwaaw kafotuwaaw ubbaa biitaappe med'deedda; k'ay bitanii untuntta waagi suntsanentonne be'anaw aakko aheedda; bitanii de'uwaan de'iyaa med'etaa ubbaa sunteedda suntsay untunttu suntsaa gidiide atteedda. **20** Hewaadan bitanii mehetuwaaw ubbaa, saluwaaw kafotuwaanne bazuwaaw do'atuwaaw ubbaa sunteedda; shin Addaamaw injetiyaanne Aa maaddiyaawe beettibeenna. **21** Hewaa diraw Med'inaa Goday S'oossay bitaniyaa gem'ishshuwaaw kayroyeedda; I gem'ishshuwaaw kayrotti de'ishshin, Aa miyyiyaa mek'etsaappe ittuwaaw akkiidde, he sa'aa ashuwaaw kuntseedda. **22** Med'inaa Goday S'oossay bitaniyaappe akkeedda mek'etsaa mac'c'aano ootseedda; yaatiide izo bitaniyaakko aheedda. **23** Yaatina bitanii, «Hayanaasho! Ha mek'etsatta ta mek'etsaappe, ha ashattakka ta ashuwaappe aketteeddawunno; izakka attuma asaappe aketeedda diraw, mac'c'awunno geetettu» yaageedda. **24** Hewaa diraw Asay bare aawuwaanne bare aatto aggiide, bare machchattinna ittippe de'ana; untunttu laa'u itti asho gidanawanta. **25** Bitaniinne Aa machatanne laa'attukka kallo s'iira de'ino; shin ittuu ittoo yeellattikino.

3 Shooshshay Med'inaa Goday S'oossay med'deedda do'aa ubbaappe aad'd'eedda genanchcha. Itti gallassi shooshshay he mishiratto, «S'oossay tumu hinttentta, «Gennetiyaan de'iyaa mitsaa teeraa ubbaappe mooppite» geeddee?» yaagiide oochcheedda. **2** Mishirata shooshshaw zaaraade, «Tuytti, S'oossay hawaadan gibeenna; nuuni gennetiyaan de'iyaa mitsatuwaaw teeraa maanaw danddayeetto; shin S'oossay nuuna, Gennetiyyaa gidduwaan de'iyaa mitsaa teeraa mooppite; bochchoppite; hewe d'ayooppe hinttenttu hayk'kanita geedda» yaagaaddu. **4** Shooshshay mishiratto, «Tuytti, hinttenttu ayine hayk'k'ikitta; **5** S'oossay hewaa geeddawe, he mitsaa teeraa hinttenttu mooppe, hinttenttu afyii dooyettina, lo'uwaanne itaa S'oossaadan hinttenttu eranawaa I eriyya d'iraassa» yaageedda. **6** Mishirata he mitsaa teeray maanaw mal'iyawaa, s'eellanaw lo'iyawaa, k'ay Asay aad'd'eedda eraa demmanaw amoyiyaawaa gidiyaawaa be'aaddu; he mitsaa teeraappe akkaade maaddu; k'ay barenana de'iyaa bare asinawukka hewaappe immina, ikka meedda. **7** Hewaappe untunttu laa'uwaaw afyiikka dooyetteedda; yaatina untunttu barenttoo kallo s'iira de'iyawaa ereeddino; balasiyaa giyyaa mitsaa haytsaa sikkiide, barenttoo k'antsaan danc'ceeddino. **8** Sa'ay omarsseedda wode, gennetiyyaa gidduwaan Med'inaa Goday S'oossay hamettishin, Aa kooshshaa bitaniinne Aa machata siseeddino; untunttu gennetiyyaa mitsaa gidдон Med'inaa Godaa S'oossaappe k'osetteeddinno. **9** Shin Med'inaa Goday S'oossay bitaniyaa s'eeside, «Addamaa, hak'an de'ay?» yaageedda. **10** Bitanii, «Gennetiyyaa gidduwaan ne kooshshaa sisaadde, taani kallo de'iyaa diraw, yayaade K'osettaad» yaageedda. **11** Med'ina Goday S'oossay Aa, ««Neni

kallo de'aasa» giide new odeeddawe oonee? Taani neena, «Mooppa» gaade azazeedda mitsaa teeraappe maadiyyee?» yaagiide oochcheedda. **12** Shin I, «Taanaana de'anaadan neeni immeedda mac'c'awunna he mitsaa teeraappe taw immina maad» yaageedda. **13** Med'inaa Goday S'oossay hewaappe guyye machchatto, «Neni hewaa ayaw ootsaad?» yaagiide oochcheedda. Mishirata, «Taana shooshshay c'immina maad» yaagaaddu. **14** Med'inaa Goday S'oossay hewaappe guyye shooshshaa, «Neni hawaa ootseedda diraw, mehiyaa ubbaanne do'aa ubbaa garssan ne s'alalay shek'etteeddawaa! Neni ne uluwaan biitaana gooshettana; ne de'uwaaw laytsaa ubbaan baanaa laac'c'ana. **15** Taani neenanne mishirato, ne zeretsaanne izi zeretsaa morkke kessana; I ne huup'iyaa k'os's'ana; neenikka Aa ginddiyya dukkanaassa» yaageedda. **16** Mishirattokka Med'inaa Goday S'oossay, «Ne shahaaro wode daro tuggatana; k'ay neeni wolk'k'aama oytsan naanaa yelana. Gidooppenne neeni ne asinaana de'anaw amottana; I neena mooddana» yaageedda. **17** Bitaniyaakka Med'inaa Goday S'oossay hawaadan yaageedda; «Neni ne machchatti oduwaaw siseedda dirawunne taani neena, «He mitsaa teeraa mooppa» gaade azazeedda mitsaa afiyiyya neeni meedda diraw, biittay ne gaasuwaan shek'etteeddawaa gido! Neni ne de'uwaaw laytsaa ubbaan wolk'k'aama daaburan biittaa goshaadde maana. **18** Biittay new aguntsaanne kashiyaa dolana; neeni woran doleeddawaa maana. **19** Neni biittaw simmana gakkanaw, daaburan ne som'i c'awattina ootseedda ne k'umaa maana; ayaw gooppe, neeni biitaappe aketaadda; neeni baana; neeni baanaw simmana» yaageedda. **20** Addaame bare machchatto Hewaano giide sunteedda; ayaw gooppe, iza de'uwaan de'iyaa asaa ubbaw aatto. **21** Med'inaa Goday S'oossay Addaamawunne Aa machatiw c'alaa giigissiide untunttu mayzeedda. **22** Hewaappe guyye Med'inaa Goday S'oossay, «Simmi Asay nuuppe ittuwaadan lo'uwaanne itaa eriyaawaa gideedda. I bare kushiyya yeddiide, de'uwaaw mitsaappe akkiidde, k'ay meenna malanne med'inaw de'uwaan de'enna mala te'ettanaw koshshee» yaageedda. **23** Hewaa diraw, I bare aketeedda biittaa ootsana mala, Med'ina Goday S'oossay Edene Gennetiyaappe Aa keseedda. **24** Aa kesi diggiide, de'uwaaw mitsaakko afiyaa ogiyaa naagana mala, kiruubeela giyya kiitanchchatuwaanne aad'd'i aad'd'i wod'd'iyaa tamaa lac'uwaaw mashshaa Edene Gennetiyaappe away doliyaa baggana wotseedda.

4 Addaami bare machchatti Hewaanina ak'eeda; iza shahaaro wode attuma na'aa yelaaddu; «Med'inaa Goday taana maaddina, attuma na'aa demmaad» gaade Aa K'aayela suntsaaddu. **2** K'ay Aa ishaa Aabeela yelaaddu. Aabeeli dorssaa heemmee; k'ay K'aayeli biittaa goshee. **3** Unddena wodiyaappe guyye, K'aayeli bare gaden doliyaa katsaappe Med'inaa Godaw yarshshuwaaw yarshsheedda; **4** shin Aabeeli bare dorssaa wudiyya gidдон bayira yeletteedda maratuwaappe akki shukkiide, untunttu ashuwaappe mod'd'iyawaa yarshsheedda. Med'inaa Goday Aabeelanne Aa yarshshuwaaw akkeedda; **5** shin K'aayeealanne Aa yarshshuwaaw akibeenna. Hewaa diraw, K'aayeli loytsi yiloteedda; bare deemuwaakka d'umisheedda. **6** Yaatina Med'inaa Goday K'aayela, «Ayaw yilotay? Ne deemuukka ayaw d'umeedee? **7** Neni lo'obaa ootsowaa gidinto, ne som'i pashikkennee? Shin neeni lo'obaa ootsana d'ayooppe, nagaray do'aadan ne penggiyaan muggee; I neena mooddana

koyee; shin neeni Aa s'o'onana bessee» yaageedda. 8 Hewaappe guyye, K'aayeele bare ishaa Aabeela, «Ane dembaaba boytte» yaageedda. Untunttu dembban de'ishshin, K'aayeele bare ishaa Aabeela bolla dendiide wod'eedda. 9 Med'inaa Goday K'aayeele, «Ne ishay Aabeeli hak'anee?» yaagiide oochcheedda. K'aayeele zaaride, «Taani erikke; ta ishaa naagiyaawe taaneeyee?» yaageedda. 10 Med'inaa Goday K'aayeele, «Hawaa ayaw ootsaad? Be'a; ne ishaa suutsay biittaappe taakko waassee. 11 Ne kushiyaappe ne ishaa suutsaa akkiide, mittanaw hanggeedda biittaappe ha'i neeni shek'etteeddawaa. 12 Neeeni goshinakka biittay new ayfena; betiyaadan neeni sa'aa bollan toyilakattanaassa» yaageedda. 13 K'aayeele Med'inaa Godaa, «Poora! Neeeni taana muriyaa muray taani ubbakka daddayennawaa. 14 Hekko neeni taana hachche ha biittaappe yederssaassa; taani ne sintsaappe k'osettana; betiyaadan taani sa'aa bollan toyilakattana; taana demmowe ooninne wod'ana» yaageedda. 15 Med'inaa Goday Aa, «Neena ooninne wod'ena; wod'ooppe, ne haluwwa aan laappun kushiya kesana» yaageedda. Hewaa diraw, demmowe ooninne Aa wod'enaadan Med'inaa Goday Aa bolla malaataa wotseedda. 16 K'aayeele Med'inaa Godaa sintsaappe kesiide, Edene baggaappe away doliyaa baggana de'iyaa Nooda biitaan de'eeddino. 17 K'aayeele bare machchattina ak'eeda; iza shahaaro wode Heenooka yelaaddu. K'aayeele katamaa he wode kees'siide, he katamaa bare na'aa suntsan «Heenooka» giide suntseedda. 18 Heenooki Iraada yeleedda; Iraadi Mahuyaa'eela yeleedda; Mahuyaa'eeli Matushaa'eela yeleedda; Matushaa'eeli Laameeka yeleedda. 19 Laameeki Aadonne Si'ilo giyaa laa'u machatuwaa dawutsaa akkeedda. 20 Aada Yaabaala yelaaddu; Yaabaali mehiyaa mooddiyaa, dunkkaaniyaan de'iyaa asatuwaa aawuwaa. 21 Aa ishaa suntsay Yuubaala; Yuubaali k'ay diitsaa diis'siyaanne ulduudiyyaa punniyaa asatuwaa ubbaa aawuwaa; 22 Si'ila k'ay Tubaalik'ayna giyaa na'aa yelaaddu; Tubaalik'ayni nahaasiyaappenne birataappe dumma dumma miishshatuwaa k'os'iyawaa. Tubaalik'ayna michchata Naa'imo. 23 Itti gallassi Laameeki bare machchetuwwa, «Aadee, Si'ilee, sisite; ta machattoo, ane taani odiyaawaa hayzitte. Itti bitanii taana dechcheedda diraw, taani Aa wod'aad; ee, taani he taana masuntseedda wodallaa wod'aad. 24 K'aayeele haluwaa kessanaw laappun kushii koshooppe, Laameeka haluwaa kessanaw laappun tammanne laappun kushii koshshee» yaageedda. 25 Addaame bare machchattina gisina hara na'aa yelaade, «K'aayeele wod'eedda Aabeela diraw S'orassay taw hara na'aa immeedda» gaade, Aa Seeta gaade suntsaaddu. 26 Seetikka attuma na'aa yeleedda; Aa «Heenoosa» giide suntseedda. Aasi Med'inaa Godaa suntsaa s'eesiide goyniyaawaa he wode doomeedda.

5 Addaama yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. S'oossay asaa med'd'eedda gallassi barena malatisiidde med'd'eedda. 2 I attuma asaanne mac'c'a asaa ootsi med'd'iide, untuntta anjeedda. Untuntta med'd'iide Asaa giide suntseedda. 3 Addaami 130 laysaa de'iide, barena malatiyaa attuma na'aa yeleedda; Aa «Seeta» giide suntseedda. 4 Addaami Seeta yelededdawaappe guyye, 800 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 5 Addaami mule 930 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 6 Seeti 105 laysaa de'iide, Heenoosa yeleedda; 7 Seeti Heenoosa yelededdawaappe guyye, 807 laysaa de'eedda; hara attuma

naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 8 Seeti mule 912 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 9 Heenoosi 90 laysaa de'iide, K'aynaana yeleedda; 10 Heenoosi K'aynaana yelededdawaappe guyye, 815 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 11 Heenoosi mule 905 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 12 K'aynaani 70 laysaa de'iide, Malaali'eela yeleedda; 13 K'aynaani Malaali'eela yelededdawaappe guyye, 840 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 14 K'aynaani mule 910 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 15 Malaali'eeli 65 laysaa de'iide, Yaareedda yeleedda; 16 Malaali'eeli Yaareedda yelededdawaappe guyye, 830 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 17 Malaali'eeli mule 895 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 18 Yaareed 162 laysaa de'iide, Heenooka yeleedda; 19 Yaareed Heenooka yelededdawaappe guyye, 800 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 20 Yaareed mule 962 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 21 Heenooki 65 laysaa de'iide, Maatusaala yeleedda; 22 Maatusaala yelededdawaappe guyye, Heenooki 300 laysaa S'oossanna hamettiide de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 23 Heenooki mule 365 laysaa de'eedda; 24 I S'oossanna hamettiide d'ayeedda; ayaw gooppe, S'oossay Aa afeedda. 25 Maatusaali 187 laysaa de'iide, Laameeka yeleedda; 26 Maatusaali Laameeka yelededdawaappe guyye, 782 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 27 Maatusaali mule 969 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 28 Laameeki 182 laysaa de'iide, attuma na'aa yeleedda. 29 «Ha na'ay Med'inaa Goday shek'k'eedda biittaa bollan nuuna nu kushiya oosuwa daaburaappe shempissana» giide Noha suntseedda. 30 Laameeki Noha yelededdawaappe guyye, 595 laysaa de'eedda; hara attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 31 Laameeki mule 777 laysaa de'iide hayk'k'eedda. 32 Nohe 500 laysaa de'iide, Seema, Kaamanne Yaafaeta yeleedda.

6 Aasi sa'aa bollan dareedda wode, untunttoo mac'c'a naanay yeletteeddino; 2 «Saluwaa Med'etatuwaa» geetettiyaawanttu ha asaa mac'c'a naanay malaa lo'a gidiaawaa be'eddino; yaatiide untuntuppe barenttoo dooreeddawannta akkeeddino. 3 Med'inaa Goday, «Ta Ayyaanay asan med'inaw de'enna; ayaw gooppe, Asay hayk'k'iyawaa; Aa laysatuukka itti s'eetanne laatama gidana» yaageedda. 4 He wodenne hewaappe guyye Saluwaa med'etatu asaa mac'c'a naanaa akkina, naanay yeletteedda wode, wogga adussa asatu sa'aa bollan de'eeddino. Untunttune beni wode olaw minanne eretteedda asaa. 5 Med'inaa Goday he wode sa'aa bollan de'iyaa asaa iitatetsay dareeddawaanne untunttu wozanay k'oppiyaabay ubbay ubbaa wodekka iita s'alala gideeddawaa be'eedda; 6 Med'inaa Goday asaa ha sa'aa bollan med'd'eeddawoo kayyotteedda; bare wozanaan loytsi seeletteedda. 7 Hewaa diraw Med'inaa Goday, «Taani med'd'eedda asaa ha sa'aa bollappe mule d'ayssana; asaa, mehiyaa, do'aa, biitaana gooshettiyya med'etatuwaanne saluwaa kafotuwwa d'ayssana; ayaw gooppe, taani untuntta med'd'eeddawoo kayyottaad» yaageedda. 8 Shin Nohe Med'inaa Godaa sintsan nashetteedda. 9 Nohe haneeddabay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Nohe si'ilo asaa; I bare wodiyaan de'eedda asaa gidon suure asaa; Nohe S'oossanna hametteedda. 10 Nohe Seema, Kaamanne Yaafaeta giyaa heezzu attuma naanaa yeleedda. 11 He

wode biittay sa'ay S'oossaa sintsan tuneedda; sa'ay ubbay makkalan kumeedda. **12** S'oossay ha sa'aa s'eelleedda; sa'ay tuneeddawaa be'eedda; ayaw gooppe, sa'aan de'iyaa Asay ubbay bare ogiyaa tunissi wotseedda. **13** Hewaa diraw, S'oossay Noha hawaadan yaagiide azazeedda; «Taani asaa ubbaa d'ayssana hanay; untuntutu gaasuwaan sa'ay makkalan kumeedda diraw, taani tumuppe asaakka sa'aakka d'ayssana. **14** Hewaa diraw, mino mitsaappe neu markkabiyya kees's'a; he markkabiyya gidдон c'ora k'ol'ot'uwwa kessa; yaataade soonnanne karenna shidiyaan bara. **15** Markkabiyya hawaadan yaataade kees's'a; adussatsatsaa heezzu s'eetu wad'aa, gomp-paa ishatamu wad'aa, geesaa hattamu wad'aa ootsa; **16** markkabiyya kaaraa med'd'a; kaaraappenne godaappe gidduwaan itti wad'aa gidiyaa sa'aa kallo agga basha; penggiyaa markkabiyya miyiyaanna kessa; markkabiyya heezzu pook'iyaa kessaade kees's'a. **17** «Taani saluwaappe garssan de'uwaa shemppuwaanna de'iyaa med'etaa ubbaa d'ayssanaw, ha sa'aa bollan bashshaa haatsaa yeddana; ha sa'aan de'iyaa ubbay d'ayana. **18** Shin taani ta k'aalaa c'aak'k'uwaa neenana c'aak'k'ettana. Neeni ne machchatto, ne attuma naanaanne ne attuma naanaa machatuwaa neenanna akkaade markkabiyya gidдон gela. **19** Untuntutu neenana shemppuwaanna attana mala, shemppuu de'iyaa med'etaa ubbaappe k'ommuwaan attumawaanne mac'c'awaa laa'uwaa laa'uwaa akkaade, markkabiyya gidдон gelissa. **20** Dumma dumma k'ommo kafuwaappe, dumma dumma k'ommo mehiyaappenne biitaana gooshettiyya dumma dumma k'ommo med'etatuwaa ubbaappe laa'uwaa laa'uwaa gidiide, shemppuwaanna attana mala neekko yaana. **21** K'ay neeninne neenanna de'iyaa wanttu maanaw, dumma dumma k'ommo miyaa katsaa Eefeera, markkabiyya gidдон k'ola' yaageedda. **22** Nohe ubbabaakka S'oossay azazeeddawaadan ootseedda.

7 Med'inaa Goday hewaappe guyye Noha hawaadan yaageedda; «Neeni ne soo asaa ubbaanna markkabiyya gidдон gela; ayaw gooppe, taani ha wodiyya yeletaa gidдон neeni s'illo gideeddawaa be'aaddi. **2** Neeni geeshsha gideedda mehiyaanne do'aa ubbaappe Aa k'ommuwaappe k'ommuwaappe attumawaanne mac'c'awaa laappunuwaa laappunuwaa, geeshsha gidenna mehiyaanne do'aa ubbaappe Aa k'ommuwaappe k'ommuwaappe itti attumawaanne itti mac'c'awaa, k'ay saluwa kafuwaappe Aa k'ommuwaappe k'ommuwaappe attumawaanne mac'c'awaa laappunuwaa laappunuwaa ootsaade, sa'aa ubbaa bollan dumma dumma zeretsay shemppuwaanna attana mala neenana akkaade gela. **4** Ayaw gooppe, laappun gallassaappe guyye, taani oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa ha sa'aa bollan iraa bukkisana; yaataade taani med'd'eedda med'etaa ubbaa sa'aa bollaappe d'ayssana» yaageedda. **5** Nohe Med'inaa Goday Aa azazeedda ubbabaa ootseedda. **6** Bashshaa haatsay ha sa'aa bolla yeedda wode, Nohe laytsay usuppun s'eeta. **7** Nohe, Aa attuma naanay, Aa machatanne Aa naanaa machchetuu bashshaa haatsaappe attanaw markkabiyya gidдон geleeddino. **8** Geeshsha mehiyaappenne do'aappe, geeshsha gidenna mehiyaappenne do'aappe, kafuwaappenne biitaana gooshettiyaawanttu ubbaappe **9** S'oossay Noha azazeeddawaadanka attumawenne mac'c'awee laa'uwaa laa'uwaa gidi, Nohekkoo yiide markkabiyya gidдон geleeddino. **10** Laappun gallassaappe guyye, bashshaa haatsay ha

sa'aa bollan yeedda. **11** Nohe usuppun s'eetu laytsaa de'ina, laa'entsa aginaan, tammanne laappuntsa gallassan, he gallassan biittaa gidдон de'iyaa wolk'aama c'iimmaa pulituwaa ubbay d'uuk'ki aggeeda; saluwaan de'iyaa haatsaa penggettuukka dooyetti wod'd'eeddino; **12** Iray ha sa'aa bollan oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa bukkeedda. **13** He gallassan Nohenne Aa attuma naanay, Seeme, Kaamenne Yaafeeti, Nohe machatanne Aa naanaa heezzatuuwaa machatu ittippe markkabiyya gidдон geleeddino. **14** Untuntuntune do'aa ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, mehiyaa ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, sa'aana gooshettiyaawanttu ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, kafuwa ubbaappe bare k'ommuwaan k'ommuwaan, untuntuntuna ittippe geleeddino; **15** de'uwaa shemppuwaanna de'iyaa wanttu ubbay laa'uwaa laa'uwaa gidi, Nohekkoo yiide markkabiyyaan geleeddino; **16** S'oossay Noha azazeeddawaadan, med'etaa ubbaappe attumawaanne mac'c'awaa gidiide, markkabiyya gidдон geli simmowaan, Med'inaa Goday markkabiyya penggiyaa gorddeedda. **17** Bashshaa haatsay oytamu gallassaa sa'aa bollan bukkiiide gam"eedda; haatsay dariide, markkabiyya biittappe pude dentseedda. **18** Haatsay biittaa bollan loytsi darina, markkabii haatsaa bollan tooketteedda. **19** Saluwaappe garssaana de'iyaa d'ok'k'a deretuu ubbay mititana gakkanaw, haatsay ha sa'aa bollan loytsi wolk'k'aappe dareedda. **20** Haatsay deretuuwaa s'eeraappe aad'd'iide, tammanne ichcheshu wad'aa gakkanaw tookeedda. **21** Yaatina sa'aa bollan shemppuwaanna k'aas's'iyaa med'etatu ubbay: kafuu, mehii, do'ay, sa'aa bollan sham'i giyya med'etaa ubbayne Asay ubbay hayk'k'eedda. **22** Ee, mela biittaa bollan de'iyaa, bare siid'iyaan de'uwaa shemppuwa shemppiyaa ubbaykka hayk'k'eedda. **23** Ha sa'aan pas'a de'iyaa ubbay: asay, mehiinne do'ay, biitaana gooshettiyya med'etatuunne saluwa kafotuu ubbaykka sa'aappe d'ayeeddino. Nohe s'alalayenne aanana markkabiyya gidдон de'iyaa wanttu atteeddino. **24** He haatsay s'eetanne ishatamu gallassaa gakkanaw sa'aa bollan gam"eedda.

8 Shin S'oossay Noha, aanana markkabiyya gidдон de'iyaa do'aa ubbaanne mehiyaa ubbaa k'oppeedda; sa'aa bollan c'arkuwa c'arkisseedda; he haatsay wod'd'i wod'd'i beedda. **2** K'ay biittaa gidduwaan de'iyaa c'iimmuwaa pulituunne saluwaan de'iyaa haatsaa penggetuu gorddetteeddino; iraykka saluwaan ek'k'eedda. **3** Yaatina haatsay wod'd'i wod'd'i beedda. He s'eetanne ishatamuntsa gallassaappe guyye, haatsay wod'd'eedda. **4** Haatsay wod'd'ina markkabii laappuntsa aginaan, tammanne laappuntsa gallassan Araaraate giyya deretuwa bolla utteedda. **5** Haatsay tammanntsa aginay gakkanaw wod'd'i wod'd'i beedda; tammanntsa aginaw koyro gallassi deretoo s'eray beetteedda. **6** Oytamu gallassaappe guyye, Nohe bare kees's'eedda markkabiyya maskkootiyya dooyeedda; **7** yaatiide itti k'uuruwaa kare yeddina; k'uuruu haatsay biittaa bollappe melana gakkanaw, yaanne haanne paalliide gam"eedda. **8** K'ay Nohe haatsay biittaa bollappe wod'd'i wureeddenttonne be'anaw itti harap'atto kare yedeedda; **9** shin he harap'p'atta haatsay biittaa ubbaa bollan ha"ikka de'iyaa diraw, shemppiyya sa'aa demmabeykku. Hewaa diraw simmaade, markkabiyya gidдон de'iyaa Nohekkoo yaaddu; l bare kushiyya yediide, barekko markkabiyya gidдон akkeedda. **10** Hewaatto guyye, hara laappun gallassaa gam"iide, Dogomatto zaariidekka markkabiyya giddonpe

kessiide yeddeedda. **11** He harapp'atta sa'ay omarsiiyaa wode aakko simmaade yaaddu; wogaraa malatiyaa mitsaappe duutseedda irs'sa haytsaa bare doonaan sa'a akkaade yaaddu. Hewaa diraw, haatsay biittaa bollappe wod'd'eeddawaa Nohe ereedda. **12** K'ay Nohe hara laappun gallassaa gam'iide, he harapp'atto zaaretside yedeedda; shin he harapp'atta aakko simmaade yaabeykku. **13** Nohe usuppun s'eetanne itti laytsaa de'ina, koyro aginaan koyro gallassi, haatsay biittaa bollappe s'i'eedda; Nohe markkabiyyaa k'um'iyyaa dooyi s'eelliide, biittay s'i'eeddawaa be'eedda. **14** Laa'entso aginaan laatamanne laappuntsa gallassan, biittay mule meleedda. **15** S'oossay he wode Noha hawaadan yaagiide azazeedda; **16** «Neeni ne machchatto, ne attuma naanaanne ne naanaa machatuwaa akkaade markkabiyyaa giddoppe kesa. **17** Unttuntu yelettiide, dariide c'orana mala, shemppuu de'iyaa med'etaa ubbaappe neenana de'iyawaantta: kafotuwwaa, mehetuwwaa, do'atuwaanne biittaana gooshettiyyaa ubbaa neenana kessa» yaageedda. **18** Nohe bare attuma naanatuwaan, bare machchattinanne bare naanaa machchetuwaanna markkabiyyaa giddoppe kesseedda. **19** Mehiyaanne do'aa ubbay, biittaana gooshettiyyaa med'etaa ubbay, kafuwwaa ubbayenne sa'aa bollan wos'si k'aas's'iyaabaa ubbay bare k'ommuwaan k'ommuwaan markkabiyyaa giddoppe kesseeddino. **20** Nohe Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa gimbeedda; geeshsha mehiyaanne do'aa ubbaappenne geeshsha kafuwwaa ubbaappe akkiide, yarshshiyaa sa'aan s'uuggiide yarshsheedda. **21** Yaatina Med'inaa Goday yarshshuwwaa peenuwaa sawiyaawaa singgiide, bare wozanaa hawaadan yaageedda; «Na'atetsaappe doommuna, Asay wozanaa k'oppiyaabay ubbay iita gidooppenne, taani asaa diraw gaade laa'entso ubbakka ha sa'aa shek'k'ike. K'ay taani ha'i ootseeddawaadan pas'a de'iyaa med'etaa ubbaa laa'entso ubbakka d'ayssikke. **22** Ha sa'ay de'eedda keeshshaa ubbaan, zeriyya wodiinne c'akkiyaa wodii, meeguunne hombii, boniinne balguu, gallassayenne k'ammay ubbaadekka de'ana» yaageedda.

9 S'oossay Nohanne Aa attuma naanaa hawaadan yaagiide anjeedda; «Yeletite; c'orite; sa'aa ubbaa kumite. **2** Sa'aa do'atu ubbay, saluwwa kafatuub ubbay, gadiyaan wos'si k'aas's'iyaabaa ubbayenne abban de'iyaa moletuu ubbay hinttentoo yayyinonne dagammino. Unttuntu hinttentoo aad'd'iide imetteeddino; **3** taani mokkiyaa dumma dumma katsatuwaa hinttentoo immeeddawaadanka, shemppuu de'iyaa wos'si k'aas's'iyyaa med'etaa ubbay hinttentoo k'uma gidana. **4** Shin suutsaa giddon shemppuu de'iyaa diraw suutsay Aa gidduwaan de'iyaa ashuwwa mooppite. **5** Taani hinttentu shemppuwaanna de'iyaa hinttentu suutsaa do'aa ubbaappe tumu achchana; k'ay asaa ubbaappe, Aa mala asaa suutsaa achchana. **6** S'oossay asaa barena malatsiide med'eedda diraw, asaa suutsaa guussiyaa oonanne gidooppenne, Aa suutsaykka asaa kushiyaan gukkanawaa. **7** Hinttentu yeletite; c'orite; sa'aan darite; an c'orite» yaageedda. **8** Hewaappe guyye, S'oossay Nohanne aanana de'iyaa Aa attuma naanaa, **9** «Simmi ha'i, taani ta c'aak'uwwa hinttenana, hintteppe guyye hinttentu zeretsaannanne pas'a neenana de'iyaa med'etaa ubbaanna c'aak'k'etay; ee, taani ta c'aak'k'uwwa kafuwaanna, mehiyaanna, sa'aa do'aa ubbaanne, markkabiyaappe hinttenana kesseedda, shemppuwaanna de'iyaa med'etaa ubbaanna c'aak'k'ay. **11** Taani hinttenana ta c'aak'k'uwwa c'aak'k'etay; hawaappe sintsan shemppuu de'iyabay ubbay

bashshaa haatsaan ubbakka bayenna; ha sa'aa bayzziyaa haatsay hawaappe sintsan ubbakka de'enna» yaageedda. **12** K'aykka S'oossay, «Taani taappenne hintteppe, hinttenana de'iyaa pas'a med'etatuwaa ubbaappe gidduwaan yaana yeletaa ubbaanna c'aak'k'etiyaa c'aak'uwwa malaatay hawaa; **13** taani ta zuluwaa shaariyaan essaad; I taappenne ha sa'aappe gidduwaan de'iyaa c'aak'k'oo mallaa gidana. **14** Taani sa'aappe bollan shaariyaa aheedda wodenne shaariyaan zuluu beetteedda wode, **15** taappenne hintteppe shemppuu de'iyaa dumma dumma k'ommo med'etaa ubbaappe gidduwaan c'aak'k'eteedda ta c'aak'uwwa hassayana; pas'a de'iyaaawaa ubbaa d'ayssanaw hawaappe sintsan ubbakka bashshaa haatsay yeenna. **16** Zuluu shaariyaan beetteedda wode awudenne, taani Aa be'ana; taappe S'oossaappenne ha sa'aa bollan shemppuwaanna de'iyaa dumma dumma k'ommo med'etaa ubbaappe gidduwaan c'aak'k'eteedda med'ina c'aak'k'uwwa taani hassayana» yaageedda. **17** S'oossay Noha, «Taani taappenne ha sa'aa bollan shemppuwaanna de'iyaaawaa ubbaappe gidduwaan c'aak'k'eteedda c'aak'k'uwwa malay hawaa» yaageedda. **18** Markkabiyaappe kesseedda Nohe attuma naanay Seema, Kaamanne Yaafaeta; Kaame Kanaane aawuwwa. **19** Hawanttu heezzuukka Nohe naanaa; sa'aan ubbaan de'iyaa Asay untuntuppe yeletteedda. **20** Nohe goshshanchaa; I woyniyaa turaa toketsaa doommedda. **21** Itti gallassi I he woyniyaa eessaa ushiidde matsotteedda; bare dunkkaaniyaa giddon kallo s'iira giseedda. **22** Kanaane aawuwwa Kaame bare aawuwwa kalluwwa be'eedda; kare kesiide, bare laa'u ishatoo odeedda. **23** Shin Seeminne Yaafaeta afilaa ituwaa akkiide, laa'attukka barentu hashiyaana hashiyaana gatsi oyk'k'iide, guyyegutsaan hametti geliide, barentu aawuwwa kalluwwa kammeeeddino; untunttu barentu aawuwwa kalluwwa be'enna mala barentu deemuwwa wora zaareeddino. **24** Nohe matsuu aad'd'ina beegottiide, Aa na'ay ubbaappe teefay Aa ootseeddawaa ereedda. **25** Aa, «Kanaane shek'etteeddawaa gidol! I bare ishatoo wurssetsa ayiliyaa gido» yaageedda. **26** K'aykka Nohe, «Med'inaa Goday, Seema S'oossay galatetto! Kanaane Seema ayiliyaa gido; **27** S'oossay Yaafaeta biittaa aasso. Yaafaeta zaratu Seema zaratuwwa giddon de'ino; Kanaane Yaafaeta ayiliyaa gido» yaageedda. **28** Bashshaa haatsaappe guyye, Nohe 350 laytsaa de'eedda. **29** Nohe mule 950 laytsaa de'iide hayk'k'eedda.

10 Nohe naanaa, Seema, Kaamanne Yaafaeta yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa; bashshaa haatsaappe guyye, untunttoo attuma naanay yeletteeddino. **2** Yaafaeta attuma naanay: Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaalaa, Meshekanne Tiiraasa. **3** Goomera attuma naanay: Ashkkanaaza, Riifaatanne Togamma. **4** Yaawaana attuma naanay: Eliisha, Tarseese, Kitiimanne Rooda. **5** Hawantuppe abbaa doonaan de'iyaa Asay ubbay bare gadiyaan gadiyaan, bare k'aalan k'aalan, bare yaran yaraaninne, bare kawutetsan kawutetsan shaaketteeddino. **6** Kaama attuma naanay: Kuusha, Mis'irayma, Puus'anne Kanaana. **7** Kuusha attuma naanay: Saaba, Ewulaas'a, Saabita, Raa'imanne Sabtaka. Raa'ima attuma naanay: Saabanne Dadaana. **8** Kuushi Naamiruuda yeleeedda; Naamiruudi ha sa'aan koyro wolk'kaama olanchchaa gideedda; **9** Med'inaa Godaa sintsanikka I wolk'kaama shankkanchaa gideedda; «Naamiruudadan Med'inaa Godaa sintsan wolk'kaama shankkanchaa gideedda» guussay

hewaa diraassa. **10** Aa kawutetsay koyro katamati Sanaa'oore gadiyaan de'iyaa Baabloone, Ereeka, Akkaadanne Kalna. **11** I he biittaappe Asoore biide, Nenewe, Rohobootanne Kaalaha kees's'eedda: k'ay Nanawepenne Kaalaahappe gidduwaan de'iyaa Reseena giyaa wolk'k'aama katamaakka kees's'eedda. **13** Mis'irayme Ludetuwaa, Anaamaawatuwaa, Lahaabetuwaa, Naftuuhetuwaa, Patiroosatuwaa, Kaasiluhetuwaanne Piliss's'eematuwaa zeretsatuwaa yeleeedda Kafttooretuwaa yeleeedda. **15** Kanaane bare bayira na'aa Sidoonanne Heeta yeleeedda; k'ay Kanaane Yaabuusa asaa, Amoor asaa, Gerggeese asaa, Hiiwe asaa, Ark'k'e asaa, Siina asaa, Ariwaade asaa, S'amaare asaanne Hamaata asaa yeleeedda. Hewaappe guyye, Kanaane zaratuwaa laaletinna, **19** Kanaane biittaa zaway Sidoonappe doomiide, Geeraarananne Gaazaana aad'd'iide, Sodoomaanne Gamoora, Adaamanne S'aboyma biide, Lashaa'an zawatee. **20** Kaame attuma naanay barentu yaran yaran, barentu k'aalan k'aalan, barentu biittan biittaaninne barentu kawutetsan kawutetsan s'aafetteeddawantu hawanta. **21** Seemaw naanay yeletteeddino; I Yaafetaw bayira ishaanne Eboora naanaa ubbaw mayza aawuwaa. **22** Seema attuma naanay: Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luudanne Araama. **23** Araama attuma naanay: Uus'a, Huula, Geteeranne Mesheka. **24** Arifaakisaadi Shelaaha yeleeedda. Shelaahi Eboora yeleeedda. **25** Ebooraw laa'u attuma naanay yeletteeddino. Ittuwaa suntsay Peeleega; ayaw gooppe, sa'aan de'iyaa Asay Aa wodiyaan shaakketeedda; Aa ishaa suntsay Yok'is'aana. **26** Yok'is'aani naanaa yeleeedda. Untunttune: Almodaada, Sheleefa, Has'armmaaweta, Yeraaha, **27** Hadoraama, Uzaala, Diik'ila, **28** Oobaala, Abimaa'eela, Saaba, **29** Ofiira, Hawiilanne Yobaaba. Hawanttu ubbaykka Yok'is'aana attuma naanaa. **30** Untunttu de'eedda heeray Meeshappe biide away doliyaa baggana de'iyaa derii dariyaa gadiyaan Safaara gakkee. **31** Seema attuma naanay barentu yaran yaran, barentu k'aalan k'aalan, barentu gadiyaan gadiyaaninne barentu kawutetsan kawutetsan s'aafetteeddawantu hawanta. **32** Hawanttu barentu yaran yaraaninne barentu kawutetsan kawutetsan s'aafetteedda Nohe attuma naanaa zaratuwaa. Bashshaa haatsaappe simmiide, kawutetsatuwaa hawantuppe sa'aa ubbaw yeleti aakkeeddinno.

11 Sa'aa bolla de'iyaa Asay ubbay koyro itti doonaanne itti k'aalaa haasayiino. **2** Asatuu away kesiyya bagga simmiide beedda wode, Sanaa'oore giyaa gadiyaan dembbaa ittuwaa demmiide yan, utteeddino. **3** Untunttu ittuu ittuwaa, «Haa yiite; s'uubiyya med'd'iide, taman s'uuggoytte» yaageeddino. Untunttu shuchchaa diraw s'uubiyya, urk'kaa diraw shidiyaa akkeeddino; **4** «Haa yiite; nu suntsaa s'eesissanawunne k'ay nuuni ha sa'aa ubbaa bolla laalettennaan attanaw itti wolk'k'aama katamaanne s'eray saluwaa gakkiiyaa itti pook'iyaa nuw kees's'oytte» yaageeddino. **5** Shin Goday asatuu kees's'eedda wolk'k'aama katamaanne pook'iyaa be'anaw duge wod'd'eedda; **6** Med'inaa Goday «Hekko untunttu itti asaa; k'ay untunttu ubbaykka itti k'aalan haasayiino; untunttu ha'i hawaa ootsanaw doommowaappe guyye, untunttu barentoo ootsanaw k'oppowaa untunttoo danddayettenawe ayayenne baawa. **7** Haa yiite; duge wod'd'iide untunttu ittuu haasayiyya k'aalaa ittuu erenna mala, untunttu k'aalaa dummayoyitte» yaageedda. **8** Med'inaa Goday untunttu hewaappe sa'aa ubbaa bolla laalina, untunttu

he wolk'k'aama katamaa kees's'iyawaa aggisheedino. **9** Med'inaa Goday sa'aa asaa k'aalaa yan dummayeedda diraw, he katamay Baabeela geeteteedda. Goday untunttu hewaappe sa'aa ubbaa bolla laaleedda. **10** Seema yeletay hawaappe kaaliide s'aafetteeddawaa. Bashshaa haatsaappe guyye, laa'u laytsaa gidina, Seema laysay 100 gideedda wode, Seemi Arifaakisaada yeleeedda. **11** Seemi Arifaakisaada yeleeeddawaappe guyye, 500 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **12** Arifaakisaadi 35 laytsaa de'iide, Shelaaha yeleeedda; **13** Arifaakisaadi Shelaaha yeleeeddawaappe guyye, 403 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **14** Shelaahi 30 laytsaa de'iide, Eboora yeleeedda; **15** Shelaahi Eboora yeleeeddawaappe guyye, 403 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **16** Eboori 34 laytsaa de'iide, Peeleega yeleeedda; **17** Eboori Peeleega yeleeeddawaappe guyye, 430 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **18** Peeleegi 30 laytsaa de'iide, Raa'a yeleeedda; **19** Peeleegi Raa'a yeleeeddawaappe guyye, 209 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **20** Raa'u 32 laytsaa de'iide, Saruga yeleeedda; **21** Raa'u Saruga yeleeeddawaappe guyye, 207 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **22** Sarugi 30 laytsaa de'iide, Naakoora yeleeedda; **23** Sarugi Naakoora yeleeeddawaappe guyye, 200 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **24** Naakoori 29 laytsaa de'iide, Taara yeleeedda; **25** Naakoori Taara yeleeeddawaappe guyye, 119 laytsaa de'eedda; hara attuma naanaakka mac'c'a naanaakka yeleeedda. **26** Taara 70 laytsaa de'iide, Abraama, Naakooraanne Haaraana yeleeedda. **27** Taara yeletay hawaappe kaaliide s'aafetteeddawaa. Taari Abraama, Naakooraanne Haaraana yeleeedda; Haaraani Loos'a yeleeedda. **28** Haaraani bare aawuu Taari pas'a de'ishshin, bare yeletteedda Kaladaawetuwa gadiyaan, Uura giyaa wolk'k'aama kataman hayk'keedda. **29** Abraaminne Naakooraanne laa'attuukka akkeeddino; Abraamo machchatti suntsay Saaro; k'ay Naakoora machchatti suntsay Milkko; Milkka Haaraana naatto; Haaraani Milkkiwunne Yiskkaaniw aawuwaa. **30** Saara mantsato; iziw na'i baawa. **31** Taari bare na'aa Abraama, bare na'aa Haaraana na'aa Loos'anne, bare na'aa Abraamo machchatto Saaro akkiidde kesina, untunttu ittippe Kanaane gadiyaa baanaw Uuri giyaa Kaladaawetuwa katamaappe denddeeddino; shin untunttu Kaaraane giyaa katamaa gakkanaw biide, yan utteeddino. **32** Taari 205 laytsaa de'iide, Kaaraanen hayk'keedda.

12 Med'inaa Goday Abraama yaageedda; «Neeni ne gadiyaappe, ne dabbotuwaappenne ne aawuwaa golle asaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba. **2** Taani neena wolk'k'aama kawutetsaa ootsana; k'ay taani neena anjana; taani ne suntsaa gitayana; yaatina neeni anjo gidana; **3** taani neena anjiyaawanta anjana; k'ay neena shek'kiyaawanta taani shek'kana; ha sa'aa bolla de'iyaa Asay ubbay ne baggana anjettana» yaageedda. **4** Abraame Med'inaa Goday aw odeeddawaadan denddiide beedda; Loos'ekka aanana beedda; Abraame Kaaraaneppe beedda wode, aw laysay laappun tammanne ichchesha. **5** Abraame bare machchatto Saaro, bare ishaa na'aa Loos'a, yan shiishsheedda barentu mas'uwaa ubbaanne, Kaaraanen untunttu demmeedda k'oomatuwaa akkiide, Kanaane gadiyaa

baanaw denddeedda; biide untunttu Kanaane gadiyaa gakteeddo. **6** Abraame he gadiyaan Sekeema giyaa sa'aan de'iyaa Moore giyaa wolk'k'ama wolaa gakkanaw hametiide beedda. He wode Kanaane asatuu he gadiyaan de'ino. **7** Shin Med'inaa Goday Abraamaw k'onc'c'iide Aa, «Ha gadiyaa taani ne zeretsaw immana» yaageedda. I barew k'onc'c'eedda Med'inaa Godaw he sa'aan yarshshiyaa sa'aa kees's'iide goynneedda. **8** Hewaappe denddiide, Beeteleeppe away doliyaa baggana de'iyaa deretiyaa sa'aa biide, hewaan Beetele away wulliyaa bagga aggiide, k'ay Ayi away doliyaa bagga aggiide, gidduwaan bare dunkkaaniyaa d'ogeedda; hewaan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kees's'iide, Med'inaa Godaa suntsaa s'eeseedda. **9** Hewaappe guyye, Abraame yaappe denddi biide Neegeeba bazzuwa gakteedda. **10** He wode he gadii koshateedda; koshay s'iis'i de'iyaa diraw, Abraame amareeda wodiya de'anaw duge Gibis'e wod'd'eedda. **11** Gibis'e gelana hanishin, Abraame bare machchatto Saaro hawaadan yaageedda; «Sisa; neeni loytsa malaa lo'o mac'c'a asaa gidiyaawaa taani eray. **12** Gibis'e asatuu neena be'iyaa wode untunttu, «Hanna Aa machchatto» yaagiide untunttu taana wod'ana; shin neena pas'a aggana. **13** Simmi untunttu taw ne gaasuwaan keekana malanne, k'ay taani hayk'k'ennan ne gaasuwaan attana mala neeni, «Taani Aa michchato: yaaga» yaageedda. **14** Abraame Gibis'e biittaa geleedda wode, Gibis'e asatuu he mishirata daro malaa lo'o mac'c'a asaa gidiyaawaa be'eeddo. **15** K'ay Gibis'e kaatiyaw ootsiyaa kaappatuukka izo be'eedda wode, kaatiyaa sintsan izo nashsheeddo; yaatiide izo kaatiyaa golle afeeddo. **16** Yaatina izi gaasuwaan kaatii Abraama lo'o ayfiyaan s'eelleedda; Abraamaw dorssatuwaanne booratuwa, attuma haretuwaanne mac'c'a haretuwa, attuma k'oomatuwaanne mac'c'a k'oomatuwa, gaaluwa immeedda. **17** Shin Med'inaa Goday Abraama machchatti Saari gaasuwaan Gibis'e kaatiyaa bollanne Aa soo asaa bolla daro kaa'iyaa harggiyaa yeddeedda. **18** Yaatina kaatii Abraama s'eeseide, «Neeni hawaa ayaw ta bolla ootsaad? iza ne machchatto gideeddawaa ayaw taw odabeykii? **19** Neeni izo, «Iza ta michchato: gaade taw ayaw odaaddii? Taani izo taw machche ootsanaw akkeeddawe hewaa diraassa. Simmi ha'i ne machchatto hanno be'a; izo akkaade ba» yaageedda. **20** Bare asaa azazina, untunttu Abraama Aa machchattinanne aw de'iyaa ubbaaanna kessiide yeddeeddo.

13 Hewaa diraw Abraame bare machchattinanne, barew de'iyaa ubbaanna Gibs'eppa Neegeeba bazzuwa beedda; Loos'ekka aanana beedda. **2** Abraame he wode miizaa, biraaninne work'k'aaan darii duretteedda. **3** I Neegeebappe denddiide Beetele gakkanaw beedda; he sa'ayne Beeteleppenye Ayippe gidduwaan I koyro bare dunkkaaniyaa d'ogeedda sa'anne **4** yarshshiyaa sa'aa I koyro kees's'eedda sa'aa. Yan Abraame Med'inaa Godaa suntsaa s'eeseedda. **5** Abraamena yuuyiyaa Loos'ewukka miizzay, dorssaa wudiinne dunkkaanii de'ee. **6** Shin untunttu ittippe de'anaw untunttoo biittay gidibeenna; untunttoo daro mehii de'iyaa diraw, untunttu ittippe de'anaw danddayibeykino. **7** Hewaa gaasuwaan Abraamo wudiya heemmiyaawanttu giddoninne Loos'e wudiya heemmiyaawanttu giddon walassay kesseedda. He wode Kanaanatunne Parzzetuu he gadiyaan de'ino. **8** Yaanina Abraame Loos'a, «Nuuni ishatuwa gidiyaa diraw, ta giddoninne ne giddon, ta wudiya heemmiyaawanttu

giddoninne ne wudiya heemmiyaawanttu giddon walassaa kessoppa. **9** Biittaa ubbay ne sintsan de'ennee? Ane nuuni shaakettoytt; neeni haddirssa bagga booppe, taani ushechcha bagga baana; neeni ushechcha bagga booppe, taani haddirssa bagga baana» yaageedda. **10** Loos'e yuuyyi aad'd'i s'eelliiide, Yorddaanoosa Shaafaa wombbay ubbay biide Zoo'aara gakkanaw, Med'inaa Godaa gennetiyaa woy Gibis'e biittaa mala daro haatsay de'iyaa gidiyaawaa be'eedda. (Hewenne Med'inaa Goday Sodoomanne Gamooraa geetetiyya katamato d'ayissanaappe kase). **11** Hewaa diraw Loos'e barew Yorddaanoosa wombbaa ubbaa dooriide, away doliyaa bagga beedda; yaatina untunttu ittuu ittiwaappe shaaketteeddo. **12** Abraame Kanaane gadiyaan de'eedda; shin Loos'e wombban de'iyaa wolk'k'ama katamatuwa gidduwaan uttiide, Sodooma katamaa matan bare dunkkaaniyaa d'ogeedda. **13** He wode Sodooma asatuu iitanne Med'inaa Godaa bolla pala nagaraa ootsiyaawantta. **14** Loos'e Abraameppe shaaketteeddawaappe guyye, Med'inaa Goday Abraama hawaadan yaageedda; «D'ok'ku gaade neeni de'iyaa away doliyaa bagganne away wulliyaa bagga, k'ay huup'issa bagganne gedissa bagga s'eella. **15** Ha neeni s'eelliyaa biittaa ubbaa taani newunne ne zariyaw med'inaw immana; **16** taani ne zariyaa sa'aa shafiyaadan darissana; ooninne sa'aa shafiyaay paydana danddayooppe, ne zariikka paydettana. **17** Dendda; biittaa gomppan pudenne dugenne hininne haanne hamettaadde be'a; ayaw gooppe, taani ha biittaa new immana» yaageedda. **18** Abraame bare dunkkaaniyaa shoddiide, Kebroone katamaan de'iyaa Mamire wolatuwa woggatuwa matan de'anaw beedda. Hewaan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda.

14 He wode Sanaa'oore Kaatii Amiraafeeli, Elaasaara Kaatii Ariyooki, Elaama Kaatii Kadorllaa'oomerinne Goyma Kaatii Tidi'aali oydduu, **2** Sodooma Kaatiyaa Beera'aara, Gamooraa Kaatiyaa Birshshaara, Adaama Kaatiyaa Shin'aabaara, S'aboyma Kaatiyaa Shemebeeraanne (S'oo'aaro geetetiyya) Belaa'a Kaatiyaanna olaw salppeeddo. **3** Hawanttu ichchesu kaatetu gaketide itti wolk'k'aa giddiide, (Mas'ine Abbaa giyya) Siiddima Wombban shiik'eeddo. **4** Untunttu kase tammanne laa'u laytsaa Kadorllaa'oomeraw moodetteeddo; shin tammanne heezzeentsa laytsan aw makkaleeddo. **5** Tammanne oyddentso laytsan Kadorllaa'oomerinne aanana zuppeteedda kaatetu barenttu olanchchataa akki biide, Astaarooti s'arnnayman de'iyaa Raafaayeta, Haaman de'iyaa Zuuzetanne Shaawe-K'iriyatayman de'iyaa Eemeta oliide s'oneeddo. **6** Hooraa biittaa asatuwaakka Se'iira Deriyaan oliide, bazzuwa matan de'iyaa Elpparaana giyya sa'aa gakkanaw yederseeddo. **7** Hewaappe guyye simmiide, Ayin-Mishppaas'a yeeddo. (Ha'i he sa'ay K'aadeesa geetettetee.) Untunttu Amaaleek'atuwa biittaa ubbaanne k'ay Has'aas'one Taamaara giyya sa'aan de'iyaa Amooratuwa oliide s'oneeddo. **8** Hewaappe simmiide, Sodooma kaatii, Gamooraa kaatii, Addaama kaatii, S'aboyma kaatiinne (S'oo'aaro geetetiyya) Belaa'a kaatii denddeeddo; Siiddima Wombban salppeeddo. **9** Hawanttu ubbay Elaama kaatiyaanna, Goyma kaatiyaanna, Sanaa'oore kaatiyaannanne Elaasaara kaatiyaanna (ha ichchesu kaatetu oyddu kaatetuwaana) oletteeddo. **10** Siiddima Wombban he wode, shidiyaadan oyk'kiyaabay kumeedda ollay besseedda; Sodooma kaatiinne Gamooraa

kaatii barenttu olanchchatuwaanna olaappe bak'atishin, untuntuppe amareedawanttu he ollatuwaan kunddeeddino; shin atteedawanttu deriyaa bak'ateeddino. **11** Oyduu kaatetu Sodoomanne Gamooraa katamatuwaa mas'uwaa ubbaanne untunttu k'umaa ubbaa bonk'kiide akkeeddino. **12** Abraamo ishaa na'ay Loos'e Sodooman de'iyaa diraw, aakka Aa mas'uwaakka akkeeddino. **13** Hewaappe guyye, itti bitiani bak'ati yiide Ibraawiyaa Abraamaw hawaa odeedda. Abraame he wode, Eshkkolanne Aneera ishaa Amooriyaa Mamire wolaa matan de'ee. Untunttu ubbaykka olaa zaaranaw Abraamena c'aak'kuwaa c'aak'k'eti utteeddino. **14** Abraame bare dabbuu omoodetteeddawaa siseedda wode, olaa eriyaa bare son yeletteedda 318 asaa dentseedda; he oyduu kaatetuwa kaalliidde Daani giyyaa katamaa gakkanaw beedda. **15** K'amman bare asaa c'uguwaan c'uguwaan shaakki, bare morkkatuwaanna oletiide untunttu s'oneedda. Demask'koppe huup'issa baggana de'iyaa Hooba giyya sa'aa gakkanaw yederseedda. **16** Mas'uwaa ubbaa, k'ay bare dabbuwa Loos'anne Aa mas'uwaa, mac'c'a asaanne hara asaa wotsi akkeedda. **17** Abraame Kadorllaa'oomeranne aanana zuppeteedda kaatetuwa s'ooniide simmeeddawaappe guyye, Sodooma kaatii, (Kaatetuwa Wombbaa giyya) Shaaweeta Wombban Aa mokkanaw keseedda. **18** He wode, Saleeme Kaatii Malkka-S'edek'ki ukitsaanne woyniyaa eessaa akkiide yeedda; I Ubbaappe d'ok'kiyaa S'oossaa k'eesiyaa. **19** I Abraama hawaadan yaagiide anijeedda; «Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossay, saluwaanne sa'aa med'deeddawe Abraama anjio. **20** K'ay Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossay, ne morkkatuwa ne kushiyaan aatsi immeeddawe galatetto» yaageedda. Abraame ubbaappe asiraataa kessiide, Malkka-S'edek'k'aw immeedda. **21** Sodooma kaatii Abraama, «Asaa taw immaade, mas'uwaa new akka» yaageedda. **22** Shin Abraame Sodooma kaatiyaa, «Taani Med'inaa Godaw, Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossay, saluwaanne sa'aa med'deddawoo, ta kushiyaan dentaade c'aak'kaad. **23** Ta Asay meeddawaappenne taananna beedda Aneera, Eshkkolanne Mamire gakkiiyaawaappe attina, neeni, «Abraama taani dureyaad: ubbakka geena mala, taani newaappe haray atto k'unc'c'uitiyaa woy c'ammaa k'achchiyaawaanne akkikke. Untunttu barena gakkiiyaawaa akkino» yaageedda.

15 Hewaappe guyye, Med'inaa Godaa k'aalay sas'aani Abraamekko yiide, «Abraamaa, yayyoppa! Taani new gondalle; ne gatii loytsi dara» yaageedda. **2** Abraame, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taw ubbakka na'i bayinna diraw, neeni immiyaa gatii taw ayissee? Demask'ko El'eezeri taana laattana shin» yaageedda. **3** K'aykka Abraame, «Neeni taw na'aa immabaakka; hewaa diraw ta son de'iyaa k'oomay taana laatiyaawaa» yaageedda. **4** Med'inaa Godaa k'aalay aakko yiide, «Ha k'oomay neena laattenna; shin ne gulbataappe kesiyaawe neena laattana» yaageedda. **5** Simmiide kare Aa kessiide, «Saluwaan pude s'eella; neeni s'oolintetuwa paydanaw danddayooppe payda; ne zeretsaykka hawaa keeshshaa gidana» yaageedda. **6** Abraamo Med'inaa Godaa ammaneedda; Med'inaa Goday hewaa aw s'illotetsaadan paydeedda. **7** Med'inaa Goday K'aykka Aa, «Taani neeni ha biittaa laattana mala new immanaw Uuri giyya Kaladaawetuwa katamaappe neena kessa aheedda Med'inaa Godaattee» yaageedda. **8** Shin Abraamo Aa, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw,

taani ha biittaa laattanawaa ayaan eroo?» yaageedda. **9** Med'inaa Goday Aa, «Heezzu laytsaa ussaa, heezzu laytsaa deeshshaa, heezzu laytsaa dorssaanne laa'u k'ommo harap'p'etuwa taw akkaade ya» yaageedda. **10** I hawantta ubbaa aw afeedda; untunttu p'alk'kiide laa'u k'eseedda; laa'uwa k'eseeddawaa ittuwa ittuwa baggan wotseedda; shin kafotuwa laa'u kessi p'alk'k'ibeenna. **11** He wode ankkotu he ashuwaa bola wod'd'eeddino; shin Abraame untunttu yederseedda. **12** Away wulliyaa wode Abraama wolk'k'aama gem'ishuu oyk'k'eedda; d'ip'pi geedda d'umay Aa bola wod'd'eedda. **13** Yaatina Med'inaa Goday Aa, «Ne zeretsay hara gadiyaan bete giidiide de'anawaa neeni tumuppe era; untunttu ayiletiide oyduu s'eetu laytsaa naak'ettana. **14** Shin ayileyiide untunttu mooddiyaa kawutetsaa taani murana; hewaappe guyye, untunttu daro ak'uwana he biittaaappe kessana. **15** Neena gidooppe, neeni ne mayza aawotuwaakko sarotetsaan baana; neeni loytsa c'imaade hayk'k'ananne moogettana. **16** Shin oyddentso yeletaan ne zeretsay ha gadiyaa simmana; ayaw gooppe, Amooretu nagaray biro likkiyaa gakkibeenna» yaageedda. **17** Away wullina sa'ay d'umeedda; c'oo'ciyaa c'uiwayne tamaa lac'uu akeekenan beetiide, he laa'u kessi p'alk'k'eteeddawantuppe giduwaana aad'd'eedda. **18** He gallassi Med'inaa Goday Abraamena hawaadan yaagiide c'aak'kuwaa c'aak'k'eteedda; «Gibis'e Shaafaappe doommiide Efiraa'isaa giyya wolk'k'aama shaafaa gakkanaw, ha biittaa taani ne zeretsaw immaad; **19** ha biittay K'eenatuwa, K'eniizetuwa, K'adimoonetuwa, Hiitetuwa, Parzzetuwa, Raafaayetuwa, Amooretuwa, Kanaanetuwa, Gerggeesetuwaanne Yaabuusatuwa biittaa» yaageedda.

16 Abraamo machata Saara aw na'aa yelabeykku; shin iziw Gibis'eppe yeedda Aggaaro giyya itti ayilata de'aw. **2** Hewaa diraw Saara Abraama s'eesaade, «Be'a, Med'inaa Goday taw yeluwa diggeedda. Neeni baade, ta ayilatina gisa; ooni erii, taani izi baggana na'aa daayo gidanenttonne» yaagaaddu. Abraame Saari k'aalaa sisiide mayyeedda. **3** Abraame Kanaane gadiyaan tammu laytsaa utteeddawaappe guyye, Abraamo machata Saara Gibis'eppe aheedda bare ayilatto Aggaaro, bare asinaa Abraamaw machchetesaw immaaddu. **4** Aggaaro akkeedda; iza shahaaraaddu. Iza barew shahaaray atteedawaa ereedda wode, bare godatto kad'iyaa doommaaddu. **5** He wode Saara Abraama, «Taana ha naak'uwaa naak'k'issiyaawe neena; taani ta ayilatto new immina, iza ha'i barew shahaaray atteeddawaa eraade, taana kad'aw. Nebaanne tabaa Med'inaa Goday pirddo» yaagaaddu. **6** Abraame Saaro, «Hanno be'a; ne ayilata ne kushiyaanna; neeni izo new lo'owaa ootsa» yaageedda. Hewaappe guyye, Saara Aggaaro naak'k'ina, iza kesaade iippe bak'attaaddu. **7** Med'inaa Godaa kiitanchchay pultuwa matan woran Aggaaro demmeedda; he pultuu Shura giyya gadiyaa afiyaa ogiyaa mataana. **8** I Aggaaro, «Hanne Saari ayilattee Aggaaree, hak'appe yaad? K'ay hak'a bay?» yaagiide oochcheedda. Iza, «Taani ta godatti Saarippe bak'atay» yaagaaddu. **9** Med'inaa Godaa kiitanchchay iziw, «Neeni ne godattikko guyye simmaade ba; iziw moodeta» yaagiide odeedda. **10** K'aykka Med'inaa Godaa kiitanchchay izo, «Ne zarii paydanaw danddayettennawaa keenaa taani c'orissana» yaageedda. **11** K'aykka Med'inaa Godaa kiitanchchay izo, «Ha'i neeni shahaara; neeni attuma na'aa yelana; Aa isimaa'eela gaade suntsana; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne waasuwa

siseedda. **12** I woran yeda de'iyaa hariyaa mala asaa gidana; asaa ubbaanna I ek'ettana; K'ay Asay ubbaykka aanana ek'ettana; I bare ishatuwaaw ubbaanna is'o gidiide de'ana» yaageedda. **13** Aggaara, «Taani taana be'iyaa'waa be'aade pas'a attanee?» yaagaaddu; iza barew haasayeedda Med'inaa Godaa, «Neeni taana be'iyaa S'oossaa» yaagaade suntsaaddu. **14** Hewaa diraw he pulttuwaa ollay, «Taana Be'iyaa De'uwaa S'oossaa Pulttuwaa» geetetteedda; he ollay hanno gakkanaw K'aadeesepenne Baareedappe gidduwaan de'ee. **15** Aggaara Abraamaw attuma na'aa yelaaddu; Abraame Aggaara yeleeedda na'aa Isimaa'eela giide suntseedda. **16** Aggaara Isimaa'eela Abraamew yeleeedda wode, Abraamo laysay hospun tammanne usuppuna.

17 Abraamo laysay udduppun tammanne udduppuna gidiyaa wode, Med'inaa Goday aw k'onc'iide Aa, «Taani Ubbaa Danddayyaa S'oossaa; neeni ta sintsan hametta; suure gidaa. **2** Taani taappenne neeppe gidduwaan ta c'aak'kuwaa wotsay; taani neena loytsa c'orissana» yaageedda. **3** Abraame bare deemuwaan duge guufanneedda; S'oossay aw hawaadan yaageedda; **4** «Simmi, taani neenana c'aak'ketiyaa c'aak'uu hawaa; neeni daro kawutetsaa aawuwaaw gidana. **5** Hawaappe doommiide ne suntsay Abraama geetettenna; shin ne suntsay Abraama gidana. Ayaw gooppe, taani neena daro kawutetsaa aawuwaaw ootsaad. **6** Taani neena loytsa c'orissana; taani neeppe kawutetsatuwaa med'd'ana; kaatetuukka neeppe kesana. **7** Taani taappenne neeppe, neeppe guyye ne zeretsaappenne gidduwaan, yeletaappe yeletaa gakkanaw ta c'aak'kuwaa c'aak'ketay; ha c'aak'kuu taani newunne neeppe guyye ne zeretsaw S'oossaa gidana mala med'inaa c'aak'uwaa. **8** Ha'i neeni bete gidaade de'iyaa Kanaane biittay ubbay newunne neeppe guyye ne zeretsaw med'inaw laata gidana mala taani immana; K'ay taani untunttu S'oossaa gidana» yaageedda. **9** K'aykka S'oossay Abraama, «Neena gidoope, neeni ta c'aak'uwaa naaga; neenikka neeppe guyye ne zeretsaykka, yeletaappe yeletaa gakkanaw naagite. **10** Taappenne neeppe, neeppe guyye ne zeretsaappe gidduwaan hintinttu naagana ta c'aak'uu hawaa; hintinttu gidduwaan de'iyaa attumawe ubbay k'as's'aretto. **11** Hintinttu attumatetsaa shookuwaaw k'as's'arettiita; hewe taappenne hintteppe gidduwaan de'iyaa c'aak'k'oo mallaa gidanawaa. **12** Hintinttu giddon sintsappe yeletana attuma naanay ubbay yeletteedda hospunsa gallassan k'as's'arettanaw koshshee. Ne soon yeletteeddawantta gidina, woy allagaappe shaluwaan shametteedda ayiletuwaa gidina, ne zeretsaa gidenawantakka attumawantta k'as's'aranaw koshshee. **13** Ne son yeletteeddawanttu ne shaluwaan shamettowanttu k'as's'arettino. Hawe hintinttu ashuwaan de'iyaa ta c'aak'kuu med'inaa c'aak'uwaa gidana. **14** K'as's'arettiibeenna, bare shookuwaanna de'iyaa attuma Asay ubbay bare asaappe duus's'ana; ayaw gooppe, I ta c'aak'uwaa mentseedda» yaageedda. **15** K'aykka S'oossay Abraame, «Simmi, ne machchatti Saari suntsaa Saaray gooppa; hawaappe sintsaw izi suntsay Saaro. **16** Taani izo anjana; taani iippe new attuma na'aa tumu immana. Izo taani anjana; iza kawutetsatuwaa aatto gidana; asaa kaatetu iippe yaana» yaageedda. **17** Abraame bare deemuwaan guufanneedda; I miic'iide bare wozanaan, «Seetu laysaa Asay tumu na'aa yelanee? K'ay udduppun tamma laysaa gideedda Saara na'aa yelanee?» yaagiide k'oppeedda. **18** Abraame S'oossaa, «Isimaa'eeli taana

laattiyaawaa gidanaw danddayenne?» yaageedda. **19** Shin S'oossay, «Tuyiti, ne machata Saara new attuma na'aa tumuppe yelana; neeni Yisaak'a gaade Aa suntsana. Aappe guyye, Aa zeretsaw med'inaa c'aak'uwaa gidana mala, taani aanana ta c'aak'uwaa c'aak'ketana. **20** K'ay Isimaa'eelabaa gidoopenne, neeni oochcheeddawaa taani sisaad; taani aakka anjana; taani Aa anjananne Aa zeretsaa loytsa c'orissana; I tammanne laa'u yeletatuwaa yelana; taani Aa zeretsaa wolk'aama kawutetsaa ootsana. **21** Shin taani ta c'aak'uwaa laysi hannoo de Saara new yeliyaa Yisaak'ana c'aak'ketana» yaageedda. **22** S'oossay Abraamaana haasayide wursseeddawaappe guyye, Abraameeppe shaakettiide pude beedda. **23** He gallassan Abraame bare na'aa Isimaa'eela, bare son yeletteedda ubbaa, bare shaluwaan shammeeddawantta ubbaa, bare son de'iyaa attuma asaa ubbaa, S'oossay aw odeeddawaadan untunttu attumatetsaa k'as's'areedda. **24** Abraame bare attumatetsaa k'as's'arettiyya wode, udduppun tammanne udduppun laysaa asaa; **25** Aa na'ay Isimaa'eeli bare attumatetsaa k'as's'arettiyya wode, tammanne heezzu laysaa na'aa. **26** Abraamenne Aa na'ay Isimaa'eeli laa'attuukka he gallassi k'as's'aretteeddino. **27** Abraame son de'iyaa attuma Asay ubbay, Aa son yeletteeddawanttunne shaluwaan shammeeddawanttu ubbay aanana k'as's'aretteeddino.

18 Abraame Mamire wolatuwaa wogatuwaa garssan bare dunkkaaniyaa penggiyaan seeta gallassi utti de'ishshin, Med'inaa Goday aw k'onc'eedda. **2** Abraame d'ok'ku giide s'eellide heezzu asatu Aa matan ek'keeddawantta be'edda; untuntunna gaketanaw bare dunkkaaniyaa penggiyaappe dendi wos's'eedda; gakkii, gediyaan hokkiide, untunttu sintsan goyneedda. **3** Simmiide I, «Abeet ta Godaw, taani ne sintsan nashshetteedawaa gidooppe, taana ne k'oomaa aggaade aad'd'oppa. **4** Hayanaa guutsa haatsay yo; hintinttu gedii meec'ettina, ha mitsaa kuwaan shemppi akkite. **5** Hintinttu ha'i taakko hintinttu k'oomaakko yeedda diraw, kam'i giide hintinttu biyaasaa'aa baana mala, taani hintinttoo miyaawaa ahay» yaageedda. Untunttu, «Daro lo'a; neeni giyaawaadan ootsa» yaageedda. **6** Abraame dunkkaaniyaa giddo Saarikko elleelli biide, «Elleellaade liik'o d'iliyaappe heezzu kere gidiyaawaa akka munak'aade ukitsaa uukka» yaageedda. **7** K'ay, Abraame bare mehiyaakko wos's'i biide, lo'o bolttiboltta bolttiboltta maraa dooriide, itti k'oomaw immana, I elleelli shukkiide giigisseedda. **8** Yaatina Abraame me"eedda maatsaanne giigisseedda maraa ashuwaa imatsatuwaa sintsa aatseedda; untunttu miishshin, I he mitsaa garssan untunttu matan ek'keedda. **9** Untunttu Aa, «Ne machata Saara hak'anee?» yaagiide oochcheeddino. Iza, «Hini dunkkaaniyaa gidduwaan de'aw» yaageedda. **10** Med'inaa Goday Aa, «Taani laysi hannoo tumu neekko simmana; he wode ne machata Saara attuma na'aa yelana» yaageedda. Saara he wode aappe guyye baggana de'iyaa dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyana hewaa sisaaddu. **11** Abraamenne Saara barenttu laysaa loytsi sugiide c'imeeddino. Saariw piilay yiyaawaa aggeedda. **12** Hewaa diraw Saara bare wozanaan, «Taani ha'i c'ima wura kichchowaappe guyyiyaaninne ta goday c'imowaappe guyye, ha'i taw attuma asaana gaketiyaawe waan hananee?» yaagaade miic'caaddu. **13** Med'inaa Goday Abraame he wode, «Taani c'ima kichchowaappe guyye, tumu na'aa yelanitaayye?» gaade, Saara ayaw miic'caade? **14** Med'inaa Godaw danddayettennabay tumu

de'ii? Laytsi hannooda taani neekko simmana; he wode Saara attuma na'aa yelana» yaageedda. **15** Saara loytasa yayyeedda diraw, «Taani miic'c'abeykke» yaagaade lakaaddu. Shin I, «Ee, neeni tumu miic'c'aadda» yaageedda. **16** Hewaappe guyye asatuu dendiide bi, Sodooma katamaa duge zaari s'eelleeddino; Abrahaamenne untuntunta moyzziide untuntunna beedda. **17** Med'inaa Goday he wode, «Taani ta ootsanaw haniyaabaa Abrahaameppe k'osikke. **18** Abrahaame turmupe gitanne wolk'kaama kawutitsaa gidana; ha sa'aa kawutetsatuu ubbay Aa baggana anijettana. **19** Ayaw gooppe, s'illotetsaanne pirddaa ootsiide, Med'inaa Godaa ogiyaa naaganaadan bare naanaanne bareppe guyye, bare soo asaa I zorana mala, taani Aa dooraad; hewenne Med'inaa Goday Abrahaamew immana geeddawaa ubbaa polanaassa» yaageedda. **20** Med'inaa Goday Abrahaame, «Sodoomappenne Gamoorappe waassiyaa wasuu loytsi dareedda dirawunne untuntuntu nagaray loytsi dees'eedda diraw, untuntuntu ootseeddabay taakko gakteedda wasuwwa keeshshaa iitenttonne be'anaw ane taani duge wod'd'ay; hewaa mala iita gidana d'ayinttonne erana» yaageedda. **22** Hewaappe guyye, laa"u asatuu Sodoomakko simmiide beeddino; shin Abrahaame Med'inaa Godaa sintsan woosi de'ee. **23** He wode Abrahaame Med'inaa Godaakko shiik'iide yaageedda; «Tumu neeni s'illotuwwa iitatuwaana d'ayssay? **24** He wolk'kaama katamaan ishatamu s'illotuu de'inttokka, neeni d'ayssay? Neeni aan de'iyaa ishatamu s'illotuwwa diraw he katamaa ashshikii? **25** Hewe neeppe haakko; s'illotuwwa iitatuwaana wod'yaawenne s'illotuwaanne iitatuwwa itti afyifaan s'eelliyaa neeppe haakko. Ha sa'aa ubbaa pirddiyaawe s'illuwwa pirdenneeyye?» yaageedda. **26** Med'inaa Goday, «He Sodooma kataman ishatamu s'illotuu de'ooppe, he sa'aa ubbaa untuntuntu diraw taani ashshana» yaageedda. **27** Hewaappe guyye Abrahaame, «Taani biittanne bidintsaa gidaadde ta Godaana s'alaade haasayanaw simmi doomma kichchaad; **28** ishatamu s'illotuwaappe ichcheshu pac'c'into, neeni he ichcheshatuwwa diraw he katamaa ubbaa d'ayssay?» yaageedda. Med'inaa Goday, «Taani yan oytamanne ichcheshu s'illotuwwa demmintto, he katamaa d'ayisikke» yaageedda. **29** Abrahaame zaaretsiidekka, «Yan oytamu s'alalay beettintto shin?» yaageedda. I, «Taani he oytamatuwwa diraw, he katamaa d'ayisikke» yaageedda. **30** Hewaappe guyye I, «Hay Goday taw hank'k'ettoppo; taani guijaadekka haasayay. Yan hattamu s'alalay beettintto shin?» yaageedda. Med'inaa Goday, «Taani yan hattamuwwa demmintto, he katamaa d'ayisikke» yaageedda. **31** Abrahaame k'aykka, «Taani Godaana s'alaade haasayanaw doomma kichchaad; yan laatamuwwa s'alalay beettintto shin?» yaageedda. Med'inaa Goday, «He laatamatuwwa diraw taani Aa d'ayisikke» yaageedda. **32** Hewaappe guyye Abrahaame, «Hay Goday taw hank'k'ettoppo; taani mes's'i itti gede haasayay; yan tammu s'alalay beettintto shin?» yaageedda. Med'inaa Goday, «He tammatuwwa diraw taani he katamaa d'ayisikke» yaageedda. **33** Med'inaa Goday Abrahaamena haasayaa wursseeddawaappe guyye beedda; Abrahaamekka bare soo simmeedda.

19 He laa"u kiitanchchatuu omarsii Sodooma katamaa gakteeddino; he wode Loos'e he katamaa penggiyaan utteedda. Loos'e untuntunta be'inne untuntunna gaketanaw ek'k'iide beedda; bare deemuwwa sa'aa gatsiide goyneedda; **2** «Ta godatoo, hinttenttu k'oomaa soo simmeerikitee; hinttenttu

gediyaa meec'ettiide k'ammaa ak'ite; guuran dendiide hinttenttu biyaasa'aa baanita» yaageedda. Untuntuntu, «Tuytti; nuuni ha katamaa dabaabaan ak'ana» yaageeddino. **3** Shin I untuntunta loytsi shoobbeedda diraw, aanana biide Aa soo geleeddino; I untuntntoo k'umaa katiide, c'aalenna ukitsaa uukkiide aatsina, untuntuntu meeddino. **4** Untuntuntu gisennan de'ishshin, Sodooma katamaa attuma Asay ubbay, naanatuwaappe c'imaag gakkanaw, iittuunne attenaan yiide, golliiyaa yuuyyi aad'd'i doodeeddino. **5** Loos'a s'eesiide yaageeddino; «Hachche k'amma ne soo yeedda attuma asatuu hak'an de'ino? Nuuni untuntunna sharmus'ana mala untuntunta nuukko kare kessa» yaageeddino. **6** Loos'e untuntunna gaketanaw kare kesiide, kariyaa guyye gorddeedda; **7** untuntunta hawaadan yaageedda; «Ta ishatoo, ha iita oosuwwa ootsoppite. **8** Simmi taw laa"u mac'c'a naanay, attuma asaa eribeenna wodoratuu de'ino; taani untuntunta hinttenttoo kare kessay; hinttenttu untuntunta hinttew lo'owaadan ootsana danddayiiti. Shin ha asatuwwa bolla ayinne ootsoppite; ayaw gooppe, untuntuntu ta golle geliide ta kaaraa garssan de'ino» yaageedda. **9** Asatuu Aa, «Nu sintsaappe kichcha!» yaageeddino; k'aykka untuntuntu, «Ha bitanii ha gadiyaan bete gidi yiide, ha'i nu bolla pirddanaw kajeeleedda! Ha'i nuuni neena untuntuntu bolla ootsanaw k'oppeeddawaappe iitaa ootsana!» yaageeddino. Untuntuntu Loos'a guyye sugi yeggiide penggiyaa mensanaw shiik'eeddino. **10** Shin he laa"u asatuu barentu kushiyya kare yediide, Loos'a soo goochchi gelissiide penggiyaa gorddeeddino. **11** Hewaappe guyye, untuntuntu golle penggiyaan de'iyaa asaa, guutsaappe gitaa gakkanaw k'ook'isseeddino. Yaatina untuntuntu penggiyaa demmanaw koyiide daabureeddino. **12** He laa"u asatuu Loos'a, «New hawaan ne mac'c'a naanaa giigisseeddawanttu, ne attuma naanay woy ne mac'c'a naanay woy nebbaa gideedda Asay oona gidooppene ha katamaan de'ii? Untuntunta hawaappe kessa digga. **13** Ayaw gooppe, nuuni ha sa'aa d'ayssana haneetto. Untuntuntu waassiyaa wasuu Godaa sintsan loytsi dareedda diraw, Med'inaa Goday nuuna ha katamaa d'ayssanaw kiitteedda» yaageeddino. **14** Hewaa diraw Loos'e kesiide, bare mac'c'a naanaa giigisseeddawanttukko biide untuntunta, «Elleelli dendiide hawaappe kesite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ha katamaa d'ayssana hane» yaageedda. Shin Aa mac'c'a naanaa giigisseeddawanttu I k'id'd'eedda giide k'oppeeddino. **15** Sa'ay wonttanaw holijoji zo'iyaa wode, he kiitanchchatuu Loos'a, «Dendda! Ne machchattonne hawaan de'iyaa ne laa"u mac'c'a naanaa akkaade elleella kesa! Hewe d'ayooppe, ha katamay pirddettiyaa wode neenikka d'ayaassa» yaagiide dirbiseeddino. **16** Shin Loos'e yatti giina, he asatuu Aa kushiyya, Aa machchatti kushiyaanne Aa mac'c'a naanaa laa"uwwa kushiyya oyk'kiide, he katamaappe untuntunta kesseeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Goday untuntntoo k'arettedda. **17** Kiitanchchatuu untuntunta katamaappe kesseedda saannakka, he kiitanchchatuwaappe ittuu yaageedda; «Hinttenttu shemppuwwa akkiide bak'atite! Guye s'eelloppite! K'ay ha wombban hak'ankka ek'k'oppite! Deriyaakko bak'atite! Hinkkoode hinttenttu d'ayana» yaageedda. **18** Shin Loos'e untuntntoo yaageedda: «Tuytti! Hay ta godatoo, yaagoppite. **19** Taani hinttenttu k'oomay hinttenttu sintsan nashshetteeddawaa diraw, taana ashshanaw taw daroppe loytsi maadeeddi. Shin taani deriyaakko bak'atanaw danddaykke; hawe bashshay gakkiiide taana muukkananne taanikka hayk'kana. **20** S'eellite;

hawaan itti katamay de'ee; I wos'anaw matanne guutsa katamaa. Taani yaa bak'atoo? I keeri guutsa katamaa gidenee? Ta shempuu yan attanawaa» yaageedda. **21** Kiitanchay, «Ee, taani ne ooshaa sisana; taani neeni giyyaa katamaa d'ayssikke. **22** Shin yaa elleella bak'ata; ayaw gooppe, neeni yaa gakkanaw, taani ayinne ootsanaw danddaykke» yaageedda. Hewaa diraw he katamaa suntsay soo'aaro geetetteedda. **23** Loos'e S'oo'aaro gakeedda wode, biro s'alk'k'ii doleedda. **24** Med'inaa Goday he wode tamaanne ees's'iyyaa diiniyaa Sodoomanne Gamooraa bollan Med'inaa Godaa mataappe saluwaappe bukiide bayzeedda. **25** Hewaadan ootsiide Med'ina Goday he katamata, he wombbaa ubbaa, he katamatuwaa gidдон de'iyaa ubbaanne he gadiyaan de'iyaa mitsaa maataa d'ayseeedda. **26** Shin Loos'e machata guyye s'eellaade mas'ine tuussaa gidaaddu. **27** Wonttetsa gallassi won'ta guuran Abrahaame dendiide, Med'inaa Godaa sintsan kase I ek'k'eedda sa'aa simmiide beedda. **28** I Sodoomanne Gamooraa he zanggaaraan de'iyaa biittaa ubbaa duge s'eelleedda; he wode c'uway c'oo'iyaa tamaa c'uwaaan he biittaaappe dendiyaawaa be'eedda. **29** S'oossay he zanggaaraa katamatuwaa d'ayseeedda wode, Abrahaama hassayeedda; Loos'e de'eedda katamatuwaa d'ayssiide Loos'a bashshaappe keseedda. **30** Loos'e zoo'aaran uttanaw yayyeedda diraw, bare mac'c'a naanaa laa'uwanaa deriyaa keseedda; gonggolo gidдон bare laa'u mac'c'a naanatuwaana utteedda. **31** Itti gallassi bayira naatta teefatto, «Nu aawuu c'imeedda; sa'aa ubbaan de'iyaa wogaadan nuunana gisanaw ha gadiyaan ubbakka attuma Asay baawa. **32** Haaya; woyniyaa eessaa nu aawuwwaa ushshiide, aanana gisiide, nu aawuwaappe nu zariyaa turaa ashshoytte» yaagaaddu. **33** He gallassaa k'amma barenttu aawuwwaa woyniyaa eessaa ushsheeddino; bayirata gelaade aanana gisaaddu; iza aanana gisiyaa wodekka dendiyyaa wodekka I eribeenna. **34** Wonttetsa gallassi bayirata teefatto, «Sisa; zino taani ta abunna gisaad; hachche k'amma k'ay woyniyaa eessaa ushshina, neenikka gelaade aanana gisa; yaatiide nuuni nu aawuwaappe nu zariyaa turaa ashshoytte» yaagaaddu. **35** He gallassi k'amma k'ayyaa woyniyaa eessaa ushsheeddino; teefataakka gelaade aanana gisaaddu; iza aanana gisiyaa wodekka dendiyyaa wodekka I eribeenna. **36** Yaatiide Loos'e mac'c'a naanay laa'attuukka barenttu aawuwaappe shahaareeddino. **37** Bayirata attuma na'aa yelaaddu; Aa suntsaa Moo'aaba gaade suntsaaddu; inne hachche gakkanaw Moo'aabatuwaa aawuwwaa. **38** K'ay teefattakka attuma na'aa yelaaddu; Aa suntsaa Ben'aama gaade suntsaaddu; inne hachche gakkanaw Amoonatuwaa aawuwwaa.

20 Abrahaame Mamireppe dendiide, Negeeba giyyaa gadiyaa beedda; K'aadeesanne Shura giyyaa katamatuwaappe gidduwaan de'eedda; Garaaranka amareeda wodiyya takkeedda. **2** Yan Abrahaame bare machchatto Saaro, «Aa ta michchato» yaageedda. Garaara Kaatii Abimeleeki kiittiide Saaro afeedda. **3** Shin S'oossay itti k'amman akumuwaan Abimeleekkeko yiide, Aa hawaadan yaageedda; «Neeni aheedda machati gaasuwaan hayk'kaasa; ayaw gooppe, iza asaa machchatto» yaageedda. **4** Shin Abimeleeki iikko shiik'ibeenna. Yaateeddawe, «Godaw, neeni s'illo kawutetsaa d'ayssaniyye? **5** I, «Iza ta michchato; gibeenneyye? K'ay iza, «I ta ishaa» gabeykkee? Taani ta wozanaa suuretetsaaninne ta kushiyya geeshshatetsaan

hawaa ootsaad» yaageedda. **6** Hewaappe guyye, S'oossay akumuwaan Aa yaageedda; «Ee, neeni ne wozanaa geeshshatetsaan ootseeddawaa taani eraad; hewaa diraw, neeni izo bochchenna malanne ta sintsan nagaraa ootsenna mala neena taani te'aad. **7** Ha'i ha bitaniyaa machchatto zaara; ayaw gooppe, I Timbbitiyaa odiyaaawaa; I new S'oossaa woosana; neeni pas'a de'ana. Shin izo zaarana d'ayooppe, neeninne new de'iyaaabay ubbay hayk'kiyaawaa tumuppe era» yaageedda. **8** Abimeleeki wonttetsa gallassi won'ta bare kawutetsaa kaappatuwaa ubbaa s'eeseedda; ha yewuwwaa ubbaa untunttoo odina, untunttu loytsi daro yayyeeddino. **9** Yaatina Abimeleeki Abrahaama s'eesiide, «Neeni ayaa nu bolla ootsaaddii? Neeni ta bollanne ta kawutetsaa bolla wolk'kaama nagaraa ahanaw taani new ay iitabaa ootsaadditaa? Neeni ta bolla oosetanaw bessenabaa ootsaadda» yaageedda. **10** K'ayyaa Abimeleeki Abrahaama, «Neena hawaa oosisseeddawe ayee?» yaagiide oochcheedda. **11** Abrahaame yaageedda; «S'oossaw yayyiyya itti asayenne ha sa'aan baawa» gaade k'oppeedda diraassanne, «Ta machchatti gaasuwaan untunttu taana wod'ana» gaade k'oppeedda diraassa. **12** Hewaa bolla iza tumukka ta michchato; ta aati naatto gidukkuppe attin, ta aabbu naatto; k'ay iza ta machchatto gidaaddu. **13** S'oossay taana ta aawuwwaa golliyaappe keseedda wode taani iziw, «Nuuni beedda gadiyaan ubbaan neeni taw ootsana keekatetsay hawaa; «I ta ishaa» gaade tabaa haasaya» yaagaad» yaageedda. **14** Hewaappe guyye Abimeleeki dorssaa, mehiyaa, mac'c'a ayiletuwaanne attuma ayiletuwwaa ahiide, Abrahaamew immeedda; k'ay Aa machchatto Saaro aw zaareedda. **15** Abimeleeki, «Simmi ta biittay ne sintsaana; neena lo'osan de'a» yaageedda. **16** Saarokka, «Taani ne ishaw itti sha'a s'agaraa biraa immay; hawe simmi neenana de'iyaa ubbaa sintsan neeni s'illatto gidiyawaanne neeni shatimmeeddawaa erissiyaawaa gido» yaageedda. **17** Med'inaa Goday Abrahaame machchatti Saari gaasuwaan Abimeleekka golle asaa ubbaa k'antsaa maynissi woteedda diraw, Abrahaame S'oossaa woossina, Abimeleeki, Aa machatanne Aa mac'c'a k'oomatuwaa na'aa yelana mala S'oossay untuntta patseedda.

21 S'oossay bare odeeddawaadan Saarikko yeedda; S'oossay Saaro bare geeddawaadan ootseedda. **2** Saara shahaaraade, c'imeedda Abrahaamew S'oossay geedda wodi gakkina, attuma na'aa yelaaddu. **3** Saara Aw yeleedda bare na'aa suntsaa Abrahaame «Yisaak'a» yaagiide suntseedda. **4** Abrahaame bare na'aa Yisaak'a S'oossay azazeeddawaadan hospuppntsa gallasan k'as's'areedda. **5** Aa na'aa Yisaak'i aw yeletteedda wode, Abrahaame laytsay s'eeta. **6** Saara, «S'oossay taw miichchaa immeedda; k'ay hawaa sisiyaawe ubbay taananna miich'cana» yaagaaddu. **7** K'ayyaa Saara, «Abrahaamew Saara na'aa d'antsana geeddawe oonee? Gidooppenne taani ha'i aw I c'imeedda wodiyaan na'aa yelaad» yaagaaddu. **8** Guutsa na'ay dic'ciide; d'antsaa duutseedda; Abrahaame Yisaak'i d'antsaa duutseedda gallassi wolk'kaama baalaa keseedda. **9** Shin Gils'epppe yeedda Aggaara Abrahaamew yeleedda na'ay Yisaak'ana kaa'iyaaawaa Saara be'aaddu. **10** Abrahaama, «Ha ayilatti na'ay ta na'aa Yisaak'ana ubbakka laattenna diraw, ayilatonne izi na'aa kessa yedda» yaagaaddu. **11** Ha yewuu bare na'aa bochchiyya diraw, Abrahaame loytsi metootteedda. **12** Shin S'oossay Abrahaame, «Na'awunne ne ayilatiw loytsa metoottoppa;

Saara new odiyaawaa ubbaa sisa; ayaw gooppe, ne zeretsay Yisaak'a baggana s'eessetanawaa. **13** K'ay ayilatti na'aa taani kawutetsaa kessana; ayaw gooppe, akka ne zare' yaageedda. **14** Wontta guuran Abrahaame dendeedda; k'umaanne ogoruwaan haatsaa akkiide, Aggaaro hashiyaan toossiide, izi na'aakka iziwi immiide kessi yeeddeedda. Iza baade, Berssaabehe giyaa woraan toylakattaw. **15** Haatsaykka ogoruwaan wureedda wode iza, «Na'ay hayk'kishin, uttaade be'ikke» yaagaade, na'aa itti buuraa garssan wotsaade, laa'u s'eetu wad'aa gidiyaawaa keeshshaa baade uttaaddu. Matan uttaade, bare k'aalaa d'ok'k'issaade yeeikkaaddu. **17** S'oossay na'aa wasuwwaa siseedda; S'oossaa kiitanchchay Aggaaro saluwaappe s'eesiide, «Aggaaree, waanaaddii? S'oossay na'ay giseedda sa'aan waasiyaawaa siseedda diraw yayyoppa; **18** dendda ek'ka; na'aanne ne kushiyaan dentsa; ayaw gooppe, taani Aa wolk'k'aama kawutetsaa ootsana» yaageedda. **19** S'oossay izi ayfiyaa dooyina, haatsaa ollaa be'aaddu; baade ogoruwaan haatsaa kuntsaaddu; na'aakka ushshaaddu. **20** Na'ay dic'ciyaa wode, S'oossay aanana gideedda; I woran de'iide, wonddaafiya dukkiyaa asaa gideedda. **21** I Paaraana giyaa woran de'ishshin, Aa daaya Gibs'eppe aw machchatto demmaaddu. **22** He wode, Abimeleeki bare wotaadaratuwaa kaappuwwa Pikoolaana Abrahaamekko biide, «Neeni ootsiyya ubbaban S'oossay neenana de'ee. **23** Neeni ta bolla woy ta naanaa bolla woy ta zeretsaa bolla genebaa ootsenna mala, ha'i hawaan, S'oossaa sintsan taw c'aak'ka; taani new keekeeddawaadan, neenikka tawunne neeni imatsatsan de'iyaa ha biittaw lo"» yaageedda. **24** Abrahaame, «Taani c'aak'ay» yaageedda. **25** He wode, Abrahaame Abimeleeka k'oomatuu akkeedda haatsaa ollaabaa Abimeleekaw maganneedda. **26** Shin Abimeleeki, «Hewaa ooni ootseedentto taani erikke; neenikka k'ay taw odabaakka; taani hachche gakkanaw hewaa sisabeykke» yaageedda. **27** Hewaappe guyye Abrahaame dorssaanne miizzatuwaa ahiide, Abimeleekaw immina, untuntuu laa'u c'aak'uwwa c'aak'k'eteeddino. **28** Abrahaame laappun mac'c'a dorssaa maratuwaa wudiyaappe shaakkeedda; **29** Abimeleeki Abrahaama, «Ha neeni dumma shaakka wotseedda laappun mac'c'a dorssaa maratuwaa ayaw shaakkaadii?» yaagiide oocheedda. **30** Abrahaame, «Taani ha haatsaa ollaa bookkeeddawoo markka gidana mala, ha laappun mac'c'a dorssaa maratuwaa ta kushiyaappe akka» yaageedda. **31** Hewaan he laa'u asatuu c'aak'k'eteedda diraw, he sa'ay Berssaabehe geetetteedda. **32** Berssaabehe c'aak'uwwa c'aak'k'eteeddawaappe guyye, Abimeleekenne Aa wotaadaratuu kaappuwwa Pikooli denddiide, Pilss's'eema biittaa simmeeddino. **33** Abrahaame Berssaabehe Tamaariske geetettiyaa mitsaa tokkeedda. Hewaan Godaa, Med'ina S'oossaa, suntsaa s'eeseedda. **34** Abrahaame Pilss's'eema gadiyaan daro wodiya de'eedda.

22 Hewaappe simmiide, S'oossay Abrahaama paac'ceedda; I Aa, «Abrahaame» yaagiide s'eeseedda. I, «Abee» yaagiide koyeedda. **2** S'oossay, «Neeni siikiyaa ne mes's'i itti na'aa Yisaak'a akkaade, Mooriyaa giyaa gadiyaa ba; yan taani new odiyaa itti deriyaa bollan Aa s'uuggiyaa yarshshuwwa ootsaade taw yarshsha» yaageedda. **3** Wonttessa gallassi Abrahaame guuran denddiide, bare hariyaa c'aaneedda; bare k'oomatuwaappe laa'uwaanne bare na'aa Yisaak'a barenaana akkiide, s'uuggiyaa yarshshuwwa

mitsaa p'alk'ki akkiide, S'oossay aw odeedda sa'aa baanaw dendeedda. **4** Biide heezzeentsa gallassi Abrahaame d'ok'k'ii giide, he sa'aa haakuwaan be'eedda. **5** Abrahaame bare k'oomatuwaa, «Ha hariyaana hawaan de'ishshite; taaninne ta na'ay yaa biide S'oossaw goyinniide, hinttentukko simmana» yaageedda. **6** Abrahaame yarshshuwwa mitsaa dentsiide, bare na'aa Yisaak'a tooseedda; tamaanne mashshaa I barew oyk'keedda. Untuntuu laa'u ittippe biishshin, **7** Yisaak'i bare aawuwwa Abrahaama, «Ta aawoo» yaageedda. Abrahaame, «Abee, ta na'aw» yaageedda. I, «Tamayenne mitsay hawesh; shin s'uuggiide yarshshiyaa dorssaa maray hak'anee?» yaageedda. **8** Abrahaame, «Ta na'aw, s'uuggiide yarshshiyaa dorssaa maraa S'oossay giigisana» yaageedda. Untuntuu laa'u ittippe beeddino. **9** Untuntuu S'oossay aw odeedda sa'aa gakeedda wode, Abrahaame yarshshuwwa yarshshiyaa sa'aa yan gimbiide, mitsaa maari yeggeedda; bare na'aa Yisaak'a k'achchiide, he mitsaa bollan giseedda. **10** Abrahaame bare na'aa shukkanaw bare kushiya yeddiide mashshaa akkeedda. **11** Shin Med'inaa Godaa kiitanchchay saluwaappe Aa, «Abrahaamee, Abrahaamee» yaagiide s'eeseedda. I, «Abee» giide koyeedda. **12** Aa, «Na'aa bollan ne kushiya wotsoppa; Aa ayinne ootsoppa; neeni ne mes's'i itti na'aakka taana diggabeenna diraw, neeni S'oossaw yayyiyaawaa gidiyaawaa taani ha'i eray» yaageedda. **13** Abrahaame d'ok'ku gi s'eelliide, hewaan dorssaa ittuu kac'ii buuran geli k'as'etti utteeddawaa be'eedda. Abrahaame biide he dorssaa akkiide, bare na'aa diraw s'uuggiyaa yarshshuwwa ootsiide yarshshi basheedda. **14** Hewaa diraw Abrahaame, «Med'ina Goday immana» yaagiide he sa'aa suntseedda; hachche gakkanaasikka, «Med'inaa Godaa deriyaan imettana» geetettee. **15** Med'inaa Godaa kiitanchchay saluwaappe laa'entsiide Abrahaama s'eesiide yaageedda; **16** «Med'ina Goday, «Hawaadan yaagaade new taani ta huup'yaan c'aak'k'ay; neeni hawaa ootseedda dirawunne ne mes's'i itti na'aakka taana diggabeenna diraw, **17** taani neena tumu anjana; ne zeretsaakka taani saluwwa s'oolintiyaa keenanne abbaa doonaa shafiya keena ootsaade c'orissana. Ne zeretsatuu barenttu morkkatuwwa katamatuuwaa laattana. **18** Neeni taw azazetteedda diraw, ha sa'aa kawutetsatuu ubbay ne zeretsaa baggana anjettana» yaagee» yaageedda. **19** Hewaappe guyye, Abrahaame bare k'oomatuwaakko simmiide, untuntuu ubbay ittippe Berssaabehe denddiide beeddino. Abrahaame Berssaabehe de'eedda. **20** Hewaappe simmiide Abrahaame, «Milikka ne ishaa Naakooraw naanaa yelaaddu; **21** untuntune bayiray Uus'a; Uus'a ishatuu Buuza, **22** Araama aawuwwa K'amueela, Keesade, Haazo, Pilddaasha, Yidilaafanne Baatu'eela. **23** Hawantta ha hosppun naanaakka Milikka Abrahaame ishaa Naakooraw yelaaddu; Baatu'eeli Ribik'o yeleedda. **24** Raa'uma giyaa Aa k'oomata k'ay S'ebaaha, Gahaama, Tahaashanne Maa'ika yelaaddu» yaagiide odeeddino.

23 Saara s'eetanne laatamanne laappun laytsaa de'aaddu. **2** Hewaappe guyye iza Kanaane gadiyaan de'iyaa (Kebroone giyaa) K'iriyati-Arbba'a kataman hayk'k'aaddu. Abrahaame Saariw yeeakkanawunne kayyottanaw beedda. **3** Yeekki simmiide, Abrahaame bare machchatti anhaa mataappe denddi biide, Hiitetuwwa hawaadan yaageedda; **4** «Taani hinttentu gidдон betenne imatsaa; ta machchatti anhaa mooganaw taw hinttentu gadiyaappe duufuwwa zal'eerikitee!»

yaageedda. 5 Hiitetuu aw, «Godaw, nuuni odiyaaawaa sisa; neeni nu gidдон wolk'kaama kaappuwa; neeni ne machchatti anhaa nu duufuwaappe new lo'eeddawaan mooga; neeni ne machchatti anhaa mooganaw bare duufuwaaw ooninne neena diggenna» yaagi zaareeddino. 7 Yaagina Abrahaame dendi ek'kiide, Hiitetuwa sintsan goynneedda. 8 I untunttoo, «Hinttentu taana, «Ne machchatti anhaa mooga» gooppe sisite; S'ohaara na'aa Efiroonaw Aa gadiyaa gas'an de'iyaa Maakip'eela giyaa gonggoluwaaw taw duufuwaaw kessanaw zal'ana mala kumentsaa gatiyaan nuuna zal'iseerikkite» yaageedda. 10 Hiitiyaa Efiroone he wode katamaa penggiyaan shiik'eedda bare asaa gidдон utteedda; Hiitetuu ubbay sisishshin, Abrahaamew yaageedda; 11 «Hewaadan gidenna; ta godaw, ta odiyaaawaa sisa; taani gadiyaakka Aa gidдон de'iyaa gonggoluwaakka new immay; taani new Aa ta asaa sintsan immay; neeni ne machchatti anhaa mooga» yaageedda. 12 Abrahaame he gade asaa sintsan zaaretsi goynneedda, 13 asay sisishshin Efiroona, «Ta odiyaaawaa sisaarikki! Taani he gadiyaa gatiyaa c'iggana; neeni taappe akkaarikki! Hewaan taani ta machchatti anhaa moogana» yaageedda. 14 Efiroone Abrahaamew zaariide, «Ta godaw, taani odiyaaawaa sisa; gadii oyddu s'eetu s'agaraa biraa kessiyaawaa; shin hewe ne gidдонinne ta gidдон ayinne gidenna; ne machchatti anhaa mooga» yaageedda. 16 Abrahaame Hiitetuu sisishshin, Efiroone geedda gatiyaa mayyeedda; he wode shaluwaan oyddu s'eetu s'agaraa biraa Efiroonaw immeedda. 17 Mamiire katamaa matan Maakip'eelan de'iyaa Efiroona gadii, hewaan de'iyaa gonggolunne he gatiyaan de'iyaa mitsaa ubbay, 18 katamaa penggiyaan shiik'eedda Hiitetuwaaw ubbaa sintsan higgiiyaan Abrahaame gade gideedda. 19 Hewaappe guyye, Abrahaame bare machchatto Saaro Kanaane gatiyaan (Kebroone giyaa) Mamiire katamaa matan de'iyaa Maakip'eela giyaa gade gonggoluwaan moogeedda. 20 Hewaa diraw he gadiinne hewaan de'iyaa gonggoluu Hiitetuwaaw sintsan higgiiyaan Abrahaamew duufuwaaw gideedda.

24 Abrahaame loysit laytsaa sugiide c'imeedda; Med'ina Goday Aa ubbabanka anjeedda. 2 Abrahaame bare k'oomaa, bare soo asaa ubbaw kaappotiyaa, bare asaa ubbaw godattiyaawaa hawaadan yaageedda; «Ne kushiyaan ta gulbbataa oyk'ka; 3 taani untunttu gidдон de'iyaa Kanaanetuwaaw mac'ca naanatuwaappe ta na'aw machchatto oochchenna mala, Med'inaa Godaan, saluwaaw S'oossaninne sa'aa S'oossan taani neena c'aak'k'etsay; 4 shin neeni ta yeletteedda biittaa, ta dabbotuwaakko baade, ta na'aa Yisaak'aw machchatto oochcha» yaageedda. 5 Aa k'oomay, «Mac'ca'anna taananna yaanaw dosennabaa gidoope, ne na'aa neeni yeedda gadiyaa guyye afoo?» yaagiide oocheedda. 6 Abrahaame, «Ta na'aa yaa afenaadan neena era! 7 Med'ina Goday, saluwaaw S'oossay, taana ta aawuwaaw sooppenne ta yeletteedda biittaaappe keseeddawe taw, «Ne zariyaw taani ha biittaa immana» yaagiide c'aak'keeddawe, neeni ta na'aw yaappe machchatto demmana mala, I bare kiitanchchaa neeppe sintsaw kiitana. 8 Mishirata neenana guyye yaanaw dosennabaa gidoope, ha taani neena c'aak'ketseedda c'aak'uu new gometenna; shin ta na'aa yaa guyye ubbakka afoppa» yaageedda. 9 K'oomay bare godaa Abrahaame gulbbataa oyk'keedda; ha yewoo c'aak'keedda. 10 Hewaappe guyye, k'oomay bare godaa gaalotuwaappe tammuuwa akkiidde, bare godaa miishshaappekka muruta

murutaa akkiidde beedda; Masp'p'es'oomiyaa giyaa gadiyaan Naakoora katamaa gakeedda. 11 Omarssi, mac'ca Asay haatsaa tikkanaw yiyya wodiyaan, katamaappe gas'an haatsaa ollaa matan bare gaalotuwaaw gulbbatisseedda. 12 Yaatiide I hawaadan yaagiide woosseedda; «Med'inaa Godaw, ta godaa Abrahaame S'oossaw, hachche taani k'oppaade yeeddabaa taw injiyya; k'ay ta godaa Abrahaamew lo'obaa ootsa. 13 Be'el! Taani ha haatsaa pulttiyya matan ek'k'ay; ha katamaa asaa mac'ca naanay haatsaa tikkanaw haa yaana. 14 Taani, «Ane otuwaaw hokisaadde taana haatsaa ushsha» giyaa wode, izakka, «Hey usha; k'ay ne gaaluwaaw taani ushshana» yaagiyaanna, henna ne k'oomaa Yisaak'aw neeni dooreeddano gidu; neeni ta godaw lo'obaa ootseeddawaa taani hewaan erana» yaageedda. 15 Biro I woosaa wurissenaan de'ishshin, Ribik'a haatsaa otuwaaw tookkaade puttu gaaddu. Izo Baatu'eeli yeleeedda; Baatu'eeli Milka na'aa; Milka Abrahaame ishaa Naakoora machchatto. 16 Ribik'a loysit puulanchchanne attuma Asay bochchibeenna wodoratto. Pulttuwaaw duge wod'd'aade, bare otuwaaw kuntsaade kessaaddu. 17 He k'oomay iikko wos's'i biide izo, «Ne otuwaappe taana guutsa haatsaa ushshaarikki!» yaageedda. 18 Iza, «Eeno ta godaw, ushshikii» yaagaaddu. Elleellaadde otuwaaw bare hashiyaappe wotsaade, gede zaara oyk'kaade Aa ushshaaddu. 19 Aa ushsheeddawaaappe guyye, «Ne gaalutuwaakka alana gakkanaw taani untunttoo haatsaa duuk'kana» yaagaaddu. 20 Atteedda haatsaa elleella wonggiriyaan tigaade, hara haatsaa duuk'kanaw ollaa wos's'aaddu; gaalatu ubbay alana gakkanaw, haatsaa ollaappe duuk'ka duuk'kaade ahaade wonggiriyaan tigaade ushshaaddu. 21 I k'oppiide yeedda k'ofaa Med'inaa Goday injiyyiide de'into eranaw bitanii c'o'u giide izo s'eellee. 22 Gaalotuu haatsaa ushi simmiina, bitanii ichcheshu giraamenne bakka gideedda work'kaa migiduwaanne, s'eetanne tammu giraame gideedda laa'u work'kaa sagaayetuwaaw keseedda; 23 izo, «Neeni O naatti? Ane taw oda; ne aawuwaaw son nuw ak'iyaa sa'ay de'anee?» yaageedda. 24 Iza, «Taani Baatu'eela naatto; Baatu'eeli Milka Naakooraaw yeleeedda na'aa. 25 Nuwaan gidiyaa dalayenne bassuu de'ee; k'ay hinttentu ak'anawukka sa'ay de'ee» yaagaaddu. 26 Bitanii gulbbati Med'inaa Godaw goynniidde, 27 hawaadan yaageedda; «Ta godaw keekiyaawaanne ammanettiyaawaa aggibeenna Med'ina Goday, ta godaa Abrahaama S'oossay galatetto! Taani yiishshin, Med'inaa Goday taana ta godaa dabbatuwaaw soy kaaletseedda» yaageedda. 28 Naatta wos's'a baade, bare aati son de'iyaa asaw haneeddabaa odaaddu. 29 Ribik'iw Laabaana giyaa ishay de'ee; Laabaani kare kesiide, haatsaa pulttuwaaw matan de'iyaa bitaniyaakko wos's'eedda. 30 Migiduwaanne bare michchati kushiyaan de'iyaa sagaayetuwaaw be'eeddasaana Ribik'a bitanii barena geeddawaa odina sisosaanna, kesiide bitaniyaakko bi be'eedda; bitaniyaaw gaalotuwaanna pulttuwaaw matan ek'keeddawaa demmeedda. 31 Aa, «Med'inaa Goday neena anjeedawo, haaya! Neeni hawaan karen ayaw ek'k'ay? Taani new golliyaanne gaalotookka sa'aa giigissaad» yaageedda. 32 Bitanii soo geleedda; Laabaani gaalotuwaaw c'aanaa billeedda; dalaaenne bassuwaaw gaalotoo yegeedda. Gediyya meec'c'anaaw asainne aanaa de'iyaa asatoo haatsaa aheedda; 33 k'umaykka Aa sintsa aad'd'eedda. Shin I, «Taani taana aheedabaa hinttentoo odennan de'aadde k'umaa miikke» yaageedda. Laabaani, «Yaatooppe oda» yaageedda. 34 Hewaa diraw I, «Taani Abrahaame k'oomaa. 35 Med'inaa

Goday ta godaa loytisi anjiina, I duretteedda; dorssaa, miizaa, biraa, work'kaa, attuma K'oomatuwaa, mac'c'a K'oomatuwaa, gaalotuwaanne haretuwaaw aw immeedda. **36** Ta godaa machata Saara bare c'iimmatetsaa laysan aw attuma na'aa yelaaddu; I barew de'iyaa ubbaa aw immeedda. **37** Ta goday taana hawaadan c'aak'kiseedda; «Taani de'iyaa Kanaane biittaa mac'c'a naanatuwaappe ta na'aw machchatto oochchoppa; **38** shin ta aawuwaas asaakko, ta zaratuwaakko baade, ta na'aw machchatto oochcha» yaageedda. **39** Taani ta godaa, «Naatta taananna yaanaw dosennan aggooppe shin?» yaagaad. **40** I, «Med'inaa Goday, taani Aa sintsan hametteeddawe neenana bare kiitanchchaa kiitana; neeni ta na'aw ta aawuwaas asaappe, ta zaratuwaappe machchatto demmana mala, ne biyaasaakka injeyana. **41** Neeni ta zaratuwaakko biina, untuntutu new izo immennan is'sooppe, he wode new c'aak'uu gometenna» yaageedda. **42** «Taani hachche ha pulttuwaakko yeedda wode yaagaad; «Med'inaa Godaw, ta godaa Abrahaame S'oossaw, ne shene gidooppe, taani biyaa yewuwaas injeyya. **43** Be'a; taani ha pulttuwaa matan ek'kay; gellayatta ittina haatsaa tikkanaw yooppe, taani izo, «Taana ne otuwaappe guutsa haatsaa ushshaarikki!» yaagana. **44** Iza taana, «Eeno usha; k'ay ne gaalotookka taani haatsaa duuk'kana» yaagiyaanna, Med'inaa Goday ta godaa na'aw doreeddano gidu» yaagaad. **45** «Taani ta wozanaana woossiyaawaa wurisennaan de'ishshin, Ribik'a bare otuwaa tookka akkaade, puttu gaaddu; pulttuwaa duge wod'd'aade haatsaa duuk'kaadu; taani izo, «Taana haatsaa ushshaarikki» yaagaad. **46** «Iza elleella bare hashiyaappe otuwaa wotsaade, «Hekko usha; k'ay taani ne gaalotuwaas ushshana» yaagaaddu. Taani ushaad; k'ay ta gaalotuwaas iza ushshaaddu. **47** «Taani izo, «Neeni O naatti?» yaagaad. «Iza, «Taani Baatu'eela naatto; Baatu'eeli, Milka Naakooraaw yeleedda na'aa» yaagaaddu. «Taani iziw migiduwaas aatsaad; izi kushiyaanikka sagaayetuwaas wotsaad. **48** Hewaappe guyye taani gulbbataade, Med'inaa Godaw goynnaad; taani Med'inaa Godaa, ta godaa Abrahaame S'oossaa, ta godaa ishaa na'aa naatto Aa na'aw akkanaw taana likke ogiyaa kaaletseeddawaa galatay. **49** Ha'ikka hinttentu ta godaw keekanabaanne ammanettanawaa gidooppe, taw odite; gidana d'ayinttonne odite; hewaappe sintsan taani hananawaa erana» yaageedda. **50** Laabaaninne Baatu'eeli zaariide yaageeddino; «Ha yewuu Med'inaa Godaappe yeedda; nuuni new yaa haa gaanaw danddayokko. **51** Ribik'o hanno be'a; akkaade ba; Med'inaa Goday geeddawaadan ne godaa na'aw machchatto gidu» yaageeddino. **52** Abrahaama K'oomay untuntutu giyaawaa siseedda wode, sa'aan gulbbatiide Med'inaa Godaw goynneedda. **53** K'oomay biraa alleek'kuwaanne work'kaa alleek'kuwaa, mayuwaakka kesside, Ribik'iw immeedda; k'ay al'o miishshatuwaa izi ishawunne izi aatiw immeedda. **54** Hewaappe guyye, inne aanana de'iyaawanttu meeddinonne usheeddino; yaatiide yan ak'eedino; untuntutu guuran dendiide, «Taana ta godaakko yeddite» yaageedda. **55** Izi ishayenne izi aata, «Naatta itti tammu gallassaa keeshshaa nuunana takku; hewaappe guyye iza baana» yaageeddino. **56** Shin I, «Med'inaa Goday taani yeeddawaa injey diggina, hinttentu taana gam'etsoppite; taani ta godaakko baana mala taana moyzzite» yaageedda. **57** Untuntutu, «Naatto s'eesiide ane izo oochchoytte» yaageeddino. **58** Ribik'o s'eesiide, «Ha bitaniyaanna baanii?» yaagiide oochcheeddino. Iza, «Ee; taani baana» yaagaaddu. **59** Untuntutu barenttu michchato Ribik'o,

izo dichchiyaanina, Abrahaama K'oomaananne Aa asatuwaana moyzeeddino. **60** Untuntutu Ribik'o, «Nu michchati Ribik'ee, sha'aappe sha'aa gakkanaw c'oratta. Ne zaratuu barenttu morkkatuwaas katamatuwaas laattino» yaagiide anjeeddino. **61** Hewaappe guyye, Ribik'anne izi danggaas'iretuu dendiide, gaalotuwaas toggiide, bitaniyaanna beeddino. Yaatina K'oomay Ribik'o akkiide beedda. **62** He wode Yisaak'i, «Taana Be'iyaa De'uwaas S'oossaa Pulttuwaa» giyaa pulttuwaa mata biide, Neegeeba woran de'ee. **63** Itti gallassi omarssi Yisaak'i bare wozanaana k'oppiide dembbaa kesiide yuuyyee; I d'ok'ku giide s'eelliyaa wode, gaalatuus giyaawantta be'eedda. **64** Ribik'akka d'ok'ku gaade s'eelliyaa wode, Yisaak'a be'aaddu; gaaluwaappe wod'd'aaddu. **65** K'oomaa, «Ha nuunana gaketanaw dembbana giyaa bitanii oonee?» yaagaaddu. K'oomay, «I ta godaatttee» yaageedda. Iza bare shaashiyaa akkaade gullottaaddu. **66** K'ay K'oomay bare ootseeddawaa ubbaa Yisaak'aw odeedda. **67** Yisaak'i Ribik'o bare aati Saari dunkkaaniyaa afeedda. Izo akeedda; izakka aw machchatto gidaaddu. Yaatina I izo siik'eeddanne bare aati hayk'kuwaan kayyottiyaawaappe minetteedda.

25 K'ay Abrahaame K'as'uro geetettiyaas hara machchatto akkeedda. **2** Iza Ziimiraana, Yok'ishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaak'anne Shuha aw yelaaddu. **3** Yok'ishaani Saabanne Dadaana yeleedda. Dadaani Ashooretay, Les'uushetanne Le'aamata yeleedda. **4** Midiyaama naanay Eefa, Eefeera, Hanooka, Abidaa'anne Elddaa'a. Hawanttu ubbaykka K'as'uri naanaa. **5** Abrahaame barewaa ubbaa Yisaak'a laatisseedda. **6** Shin I biro pas'a de'iide, bare hara machatuwaappe yeleedda naanaatoo barew de'iyaaawaappe woyteedda. Bare na'aa Yisaak'appe untuntutu shaakki, away doliyaa bagga biittaw yeddeedda. **7** Abrahaame mule itti s'eetanne laappun tammanne ichcheshu laysaa de'eedda. **8** Abrahaame daro wodiyaas de'iide, lo'o c'imiide hayk'keedda; bare mayzzatuwaanna gakettedda. **9** Aa naanay Yisaak'inne Isimaa'eeli Aa Maakiip'eela giyaa gonggolo duufuwaan moogeeddino; he gonggoluu Mamire matan, Hiitiyaa S'ohaara na'aa Efiroona gadiyaan de'ee. **10** Hewenne Abrahaame Hiitetuwaappe shammeedda gadiyaa. Abrahaame bare machata Saara moogetteedda sa'aan moogetteedda. **11** Abrahaame hayk'keeddawaappe guyye, S'oossay Aa na'aa Yisaak'a anjeedda. He wode Yisaak'i, «Taana Be'iyaa De'uwaas S'oossaa Pulttuwaa» giyaa pulttuwaa matan de'ee. **12** Saari ayilata, Gibs'eppe yeedda Aggaara, Abrahaamew yeleedda na'aa Isimaa'eela yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **13** Isimaa'eela naanay barenttu suntsaaninne barenttu yeletaa maaran hawantta; hewanttunne: Nabaayoota, K'eedaara, Adibi'eela, Mibsaama, **14** Mishimaa'a, Duuma, Maasa, **15** Hadaada, Teema, Yis'ura, Naafiishanne K'eedima. **16** Isimaa'eela naanay hawantta; untuntutu suntsay untuntutu mootsaaninne de'iyaa sa'aan hawaa. Untuntutu barenttu yaran tammanne laa'u kaappatuwaa. **17** Isimaa'eeli mule s'eetanne hattamanne laappun laysaa de'iide, hayk'keedda; bare mayzzatuwaanna gakettedda. **18** Isimaa'eela zaratuu Gibs'eppe away doliyaa baggan de'iyaa Hawiilappenne Shurappe giduwaan, Asoor afiyaa ogiyaa matan de'eeddino. Untuntutu barenttu ishatuwaas ubbaana morkkiyaan de'eeddino. **19** Abrahaama na'aa Yisaak'a yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Abrahaame Yisaak'a yeleedda. **20** Yisaak'aw laysay oytamuwaas gideedda wode, Ribik'o akkeedda; iza

Masp'p'es'oomiyaan de'iyaa Sooriyaa Baatu'eela naattiwune Sooriyaa Laabaana michchato. **21** Yisaaki' bare machata mantsato gideedda diraw, iziw Med'inaa Godaa woosseedda; Med'inaa Goday Aa woosaa siseedda. Yaatina Aa machata Ribik'a shahaaraaddu. **22** Shin izi ulo gidдон de'iyaa naanay mantte gidi uttiide, ittuu ituwaanna sugetteeddino; yaatina iza, «Hawe taw ayaw hani?» yaagaaddu. Hewaa diraw Med'inaa Godaa oochchanaw baaddu. **23** Med'inaa Goday iziw, «Ne uluwaan laa'u kawutetsay de'ee; K'ay ne gidduwaan de'iyaa laa'u gade asatuu ittuu ituwaappe shaakettana; Iti gade asatuu hinkkotuwaappe minnana; K'ay bayiray teefaw azzettana» yaageedda. **24** Iza yeliyaa wodi gakkina, izi uluwaan mantte attuma naanay de'iino. **25** Koyro yeletteeddawe arssa; Aa bolla ubbaa isikii mayyeedda; hewaa diraw untuntu Aa Eesaw giide suntseeddino. **26** Hewaappe guyye, Aa ishay yeletteedda; I bare kushiyaan Eesaw gindiyaa oyk'ki utteedda; hewaa diraw Aa Yaak'ooba giide suntseeddino. Ribik'a untuntu yeleeedda wode, Yisaak'aw usuppun tammay laysaa gideedda. **27** Naanay dic'eeddino; Eesay shankkaa hiillaa eriyya bazuwaa asaa gideedda; shin Yaak'oobi dunkkaaniyaan de'iyaa woppa asaa gideedda. **28** Yisaak'i Eesaa siik'eedda; ayaw gooppe, I shankkateeddabaappe maanaw doseedda; shin Ribik'a Yaak'ooba siik'aaddu. **29** Itti gede Yaak'oobi wos'iyaa katsishin, Eesay koshay wod'eeddawe, woraappe yeedda. **30** Eesay Yaak'ooba, «Taana ha zo'o wos'iyaa miza; taana koshay wod'eedda» yaageedda. (Hewaa diraw k'ay Aa suntsay Eedooma geetteedda). **31** Yaak'oobi Aa, «Koyro taw ne bayiratetsaa zal'a» yaageedda. **32** Eesay, «Be'a! Taani hayk'kana hanay; ha bayiratetsay taw ayaa go'i de'i?» yaageedda. **33** Yaak'oobi zaariide, «Ane taw koyro neeni c'aak'ka» yaageedda. I c'aak'keedda; bare bayiratetsaa Yaak'oobaw zal'eedda. **34** Yaak'oobi Eesaw sooluwaanne missiriyya wos'iyaa immeedda; I meeddanne usheedda; hewaappe guyye dendiide beedda. Eesay bare bayiratetsaa hawaadan kad'eedda.

26 He gadiyaan kase Abrahaame wodiyaan de'iyaa koshaa bolla hara koshay dendeedda; yaatina Yisaak'i Pilss's'eema kaatiyaa Abimeeleekko Garaara beedda. **2** Med'ina Goday Yisaak'aw k'onc'ciide hawaadan yaageedda; «Gibis'e gadiyaa duge booppa; taani new odeedda gadiyaan de'a. **3** Ha gadiyaan amareedawaa takkashsha; taani neenana gidana; neena anjana; ayaw gooppe, ha biittaa ubbaa taani newunne ne zereetsaw immna; taani ne aawuwaa Abrahaamew c'aak'keedda c'aak'uwa minisana. **4** Ne zereetsaa saluwa s'oolintiyaadan darissana; ha biittaa ubbaa taani untunttoo immna; sa'aa kawutetsaa ubbay ne zereetsaa baggana anjettana. **5** Ayaw gooppe, Abrahaame ta k'alaa siseedda; ta pirddatuwaanne ta azazuwaa, ta awaayotuwaanne ta higgiiyaa naageedda» yaageedda. **6** Hewaa diraw Yisaak'i Garaaran utteedda. **7** He biittaa Asay Ribik'ibaa dentside Yisaak'a, «Hanna new ayee?» yaagiide oochcheedda. I, «Hanna taw michchato» yaageedda. Ayaw gooppe, I Ribik'a daro puulanchcha gidiyaa diraw, «Taani, «Iza ta machchatto gooppe», ha gade Asay izi gaasuwaan taana wod'anentonne» yaagi k'oppiide yayyeedda. **8** Yisaak'i hewaan daro wodiyya de'owaappe guyye, Pilss's'eema Kaatii Abimeeleeki maskkootiyaanna duge s'eeliide, Yisaak'i bare machchatti Ribik'ina gaketishin be'eedda. **9** Hewaa diraw Abimeeleeki Yisaak'a s'eesiide, «Hekko iza tumu ne

machchato! Neeni ayaw, «Iza ta michchato» gaaddii?» yaagiide oochcheedda. Yisaak'i, ««Iza ta machchatto gooppe», izi gaasuwaan Asay taana wod'ana gaade gaad» yaageedda. **10** Abimeeleeki, «Hawe neeni nu bolla ootseeddabay ayee? Ta asaappe itti Asay ne machchattina gisi diggeeddashin; neeni nu bolla gomiyya ahaadashin» yaageedda. **11** Hewaa diraw Abimeeleeki bare asaa ubbaa, «Ha bitaniyaa woy Aa machchatto bochchiyya ooninne tumu hayk'kana» yaagiide azazeedda. **12** Yisaak'i he gadiyaan katsaa zeriide, he laysatan s'eetu kushiyya c'akkeedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Aa anjeedda. **13** I duretteedda; duretaa bolla duretay aw dari dari beedda. **14** Yisaak'aw dorssaa wudii, miizaa wudiinne k'oomatuu loysii dareedda diraw, Pilss's'eema asatuu Aa k'anaateeddino. **15** Hewaa diraw, Aa aawuwaa Abrahaame wodiyaan, Aa aawuwaa k'oomatuu bookkeedda haatsaa ollaa ubbaa Pilss's'eema asatuwa biittaa zaariide bareedino. **16** He wode Abimeeleeki Yisaak'a, «Nuuppe shaakettaade ba; neeni nuuppe aad'd'a minnaadda» yaageedda. **17** Yisaak'i hewaappe dendiide, Garaara Wombbaa biide yan utteedda. **18** Yisaak'i bare aawuwaa Abrahaame wodiyaan booketteedda haatsaa ollatuwaa, Abrahaame hayk'keeddawaappe guyye, Pilss's'eema asatuu bareedawantta zaari bookki kessiide, Aa aawuu suntseedda sunsan untuntu s'eeseedda. **19** Yisaak'a k'oomatuu wombban bookkiide, pulttiyya haatsaa ollaa yan demmeeddino. **20** Shin Garaara hentsanchchatuu Yisaak'a hentsanchchatuwaana, «Haatsay nuwaa» yaagiide walak'etteeddino. Untuntu aanana palumetteedda diraw, Yisaak'i he haatsaa ollaa, «Palumiyya» giide suntseedda. **21** Hewaappe guyye, untuntu hara haatsaa ollaakka bookkeeddino; shin untuntu he haatsaa ollaa geeduwaan walak'etteeddino; hewaa diraw I he haatsaa ollaa «Morkketiitti» giide suntseedda. **22** Hewaappe guutsaa zardda'iide, hara haatsaa ollaa booksisseedda; Aa gaasuwaan ooninne walak'etibeenna; «S'oossay ha'i nuw aasseeda; nuuni ha gadiyaan c'oraana» giide Aa, «Aako sa'aa» giide suntseedda. **23** Hewaappe dendiide, pude Berssaabehe beedda. **24** He beedda gallassi k'amma Med'ina Goday Aw k'onc'ciide Aa, «Taani ne aawuwaa Abrahaame S'oossaa; taani neenana de'iyaa diraw, neeni yayyoppa; taani neena anjana; ta k'oomaa Abrahaame diraw ne zereetsaa taani c'orissana» yaageedda. **25** Yisaak'i hewaan yarshshiyaa sa'aa kees's'iide, Med'inaa Godaa suntsaa s'eeseedda. Yan I bare dunkkaaniyaa d'ogeedda; k'ay yan Aa k'oomatuu haatsaa ollaa bookkeeddino. **26** Hewaappe guyye, Abimeeleeki barena zoriyaa Ahuuzatanne bare wotaadaratuwaa kaappuwaa Pikoola akkiide, Garaarappe Yisaak'akko yeedda. **27** Yisaak'i untuntu, «Hinttentu kase taana is's'iide, hinttentu biitaappe kessi yeddeeddi; ha'i k'ay taakko ayaa akkana yeddittee?» yaageedda. **28** Untuntu Aa, «Med'inaa Goday neenana de'iyawaa nuuni k'onc'ciyaan be'eeddo. Hewaa diraw c'aak'ko c'aak'uu nu giddoninne ne giddon ana koshshee yaagetto. Nuuni neena bochchibeykko; shin nuuni new keekatetsaa s'alalaa ootsiide, neena sarotetsaan moyzzi yeddeeddo. Hewaaddankka neeni nu bolla iitabaa ootsenna mala, ane neenana c'aak'uwa c'aak'ketoyette. Ha'i neeni Med'inaa Goday anjeeddawaa» yaageeddino. **30** He wode Yisaak'i untunttoo baalaa giigissina, meeddinonne usheeddino. **31** Wonttetsa gallassi wonta guuran dendiide, untuntu ittuu ituwaanna c'aak'k'eteeddino. Yisaak'i untunta moyzzina, untuntu aappe saro shaaketiide beeddino. **32** He gallassi Yisaak'a k'oomatuu

yiide, barenttu bookkeedda haatsaa ollaabaa aw odeeddino; «Nuuni haatsaa demmeeddo» yaageeddino. 27 I he haatsaa ollaa Saabehi giide suntseedda; hewaa diraw he katamaa suntsay hachche gakkanaw Berssaabehi geetettee. 34 Eesaa laytsay oytamuwaa gidiyaa wode, Hiitiyaa Bi'eedo naatto Yooditonne Hiitiyaa Eloona naatto Baasemaato akkeedda. 35 Unttuntu Yisaak'anne Ribik'o kayyoyiide de'eeddino.

27 Yisaak'i c'imina, Aa afyii s'eelaa is'seedita wode, bare bayiratiyaa na'aa Eesaa s'eesiide Aa, «Ta na'aw» yaageedda. I, «Abee» giide koyeedda. 2 I, «Be'a, ha'i taani c'imaad; taani hayk'ana gallassaa erikke. 3 Yaatiyaa diraw, ha'i ne shankkatiyaa wondaafiyaanne zubbiyaa akkaade, bazuwaa ba; do'aa taw shankkataade, ashuwaa akkaade ya. 4 Mal'o k'umaa, taani dosiyaawaa katsaade aatsa; hewenne taani hayk'anaappe kase neena anijanaassa» yaageedda. 5 Ribik'a Yisaak'i bare na'aa Eesaw odiyaa wode sisaaddu. Eesay do'aa shankkatiide ahanaw bazuwaa beeddawaappe guyye, 6 Ribik'a bare na'aa Yaak'ooba, «Ne aawuu ne ishaa Eesaw, 7 «Do'aa shankkata ahaade, taw mal'o k'umaa taani maanaw katsaa; hewenne taani hayk'anaappe kasetaade, Med'inaa Godaa sintsaan neena anijanaassa» yaagiyaawaa taani sisaad. 8 Ta na'aw, ha'i taani neena azaziyaawaa loytasaade sisa. 9 Wudiyaa garssa baade, laa'u u bolitibolita deeshshaa maratuwaa taw akkaade ya; taani ne aabboo mal'o k'umaa I dosiyaawaadan katsana. 10 Ne aawuu miide hayk'ennan kasetiide neena anijana mala, aw aatsaasa» yaagaaddu. 11 Shin Yaak'oobi bare aatto Ribik'o, «Ta ishaa Eesaa bollan isikii de'ee; shin ta bollay liik'o. 12 Ta aawuu taana oyk'ki be'ooppe shin? Taani Aa c'immiyaawaa aw malatina, taani anijuwaa diraw shek'aa ta bolla ahanenttone» yaageedda. 13 Aa daaya Aa, «Ta na'aw, he shek'ay taana gakko. Taani new odiyaaawaa ootsa; baade deeshsha maratuwaa taw akkaade ya» yaagaaddu. 14 Bi ahiide bare daayiw immeedda; Aa daaya mal'o k'umaa Aa aawuu dosiyaawaadan katsaaddu. 15 Hewaappe guyye, Ribik'a son bare matan de'iyaa bare bayira na'aa Eesaa mayuwaaw lo'uwaa ahaade, bare teefa na'aa Yaak'ooba mayzaaddu. 16 K'ay he deeshshatuwaa galbbaa Aa kushiyaanne Aa liik'o k'ood'iyaa mayzaaddu. 17 Bare katseedita mal'o k'umaanne ukitsaa bare na'aa Yaak'ooba kushiyaan wotsaaddu. 18 Yaatina I bare aawuwaakko biide geliide, «Ta aawoo» yaageedda. I, «Abee! Ta na'aw, neeni oonee?» yaageedda. 19 Yaak'oobi bare aawuwaa, «Taani ne bayira na'aa Eesaa; neeni taana azazeeddawaadan taani ootsaad; dendda; dendda uttaade, taani shankkaappe aheedawaa ma; yaataade taana anija» yaageedda. 20 Yisaak'i bare na'aa, «Ta na'aw, waata elleella demmad?» yaagiide oochcheedda. I, «Med'inaa Goday ne S'oossay taana maaddeedda» yaageedda. 21 Yisaak'i Yaak'ooba, «Ta na'aw, neeni tumu ta na'aa Eesenttonne taani oyk'k'a be'anaw ane taakko shiik'a» yaageedda. 22 Yaak'oobi bare aawuwaa Yisaak'akko shiik'ina oyk'ki be'iide, «Ha k'alalay Yaak'ooba k'alalaa; shin kushii Eesaa kushiyaan» yaageedda. 23 Aa kushii Aa ishaa Eesaa kushiyaadan isikiyaana de'iyaa diraw, eribeenna; I erennan Aa anijeedda. 24 Aa, «Tumu neeni ta na'aa Eeseyee?» yaagiide oochcheedda. I, «Ee, taanatte» yaageedda. 25 I, «Ta na'aw, taani neeni shankkateeddawaa maanaw haa aatsa; maade taani neena anijana» yaageedda. Yaak'oobi aatsina, I meedda; K'ay I aw woyniyaa eessaa ahina usheedda. 26 Hewaappe guyye Aa

aawuwaa Yisaak'i, «Ta na'aw, haaya; shiik'aade taana yera» yaageedda. 27 Yaak'oobi shiik'iide Aa yereedda; Yisaak'i Aa mayuwaaw singgi sisiide, hawaadan yaagiide anijeedda; «Ta na'aa peenuu Med'inaa Goday anijeedda goshshaadan sawee. 28 S'oossay saluwaaw c'okkuwaanne sa'aa shic'aa, katsaanne ooratsa woyniyaa eessaa darssiide new immo. 29 Kawutetsatuu new moodettino; asatuu new gulbbatino. Neeni ne ishatoo goda gida; ne aati zaratuu new gulbbatino. Neena shek'kiyaawee shek'etteeddawaa gido; neena anijiyaawee anijetteeddawaa gido» yaageedda. 30 Yisaak'i Yaak'ooba anji wursseeddawaappe guyye, Yaak'oobi bare aawuwaa Yisaak'a sintsaappe kesowaan Eesay shankkaappe puttu geedda. 31 Ikka k'ay mal'o k'umaa katsiide, bare aawoo aatseedita. Aa, «Ta aawoo, dendda; dendda uttaade, taani shankkateeddawaappe ma; yaataade taana anija» yaageedda. 32 Aa aawuu Yisaak'i Aa, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheedda. I, «Taani ne na'aa, ne bayira na'aa Eesaa» yaageedda. 33 Yisaak'i dagammiide kokkoriidde; «Yaatina do'aa shankkateeddawaa akkiidde taw aatseedita oonee? Taani ha'i neeni yaana sintsan maade, Aa anija diggaad; tumukka I anijetteeddawaa gidanawaa» yaageedda. 34 Eesay bare aawuwaa k'alalaa siseedita wode, bare k'alalaa d'ok'k'u outside, daro yibbaata yeekuwaaw yeekkiide bare aawuwaa, «Taana anija; ta aawoo, taanakka anija» yaageedda. 35 Shin I, «Ne ishay yiide c'immiide, ne anijuwaa aki diggeedda» yaageedda. 36 Eesay, «Aa eriide Yaak'ooba suntseedita; I taana c'immoode, hawe laa'entsuwaaw; I ta bayiratsaa akkeedda; k'ay ha'i ta anijuwaa akkeedda» yaageedda. K'ay I, «Neeni taw anijuwaaappe ayaanne ashshabeykkii?» yaagiide oochcheedda. 37 Yisaak'i Eesaa, «Taani Aa new goda ootsaad; Aa ishatuwaaw ubbaakka Aa k'oomatuwaaw ootsaad; k'ay taani katsaaniinne ooratsa woyniyaa eessan Aa minisaad. Yaatina, ta na'aw, new taani ayaa ootsoo?» yaageedda. 38 Eesay bare aawuwaa, «Ta aawoo, new itti anijo s'alalay de'ii? Ta aawoo, taanakka k'ay anija» yaageedda. Hewaappe guyye, Eesay bare k'alalaa d'ok'k'u outside yeekkeedda. 39 Aa aawuwaa Yisaak'i zaariide, «Ne de'iyaa ha sa'aa duretetsaappe haakkaade de'ana; Saluwaaw c'okkuukka new wod'denna; 40 Neeni ne mashshaan ak'ana; Neeni ne ishaw moodetana. Shin neeni aanana ek'ettiyaa wode, Aa morge mitsa ne morggiyaappe olana» yaageedda. 41 Yaak'ooba Aa aawuu anijeedda diraw, Eesay bare uluwaan Aa morkkeedda; I bare wozanaan, «Ta aawuu hayana mateedda; taani aw kayyotta simmaade, ta ishaa Yaak'ooba wod'ana» yaageedda. 42 Shin Ribik'a ha bare bayira na'aa Eesaa k'alalaa siseedita diraw, bare teefa na'aa Yaak'ooba s'eesissa ahaade hawaadan yaagaaddu; «Ne ishay Eesay neena wod'iide haluwaa kesanaaw halchcheedda. 43 Hayyanaa ta na'aw, taani new odowaa ootsa. Dendda! Kaaraanen de'iyaa ta ishaa Laabaanakko bak'ata! 44 Yaataade ne ishaa hank'kuu dochchana gakkanaw, amareeda wodiyaan aanana de'ashsha. 45 Ne ishay new hank'ettiyaaawaa aggiyaa wodenne, neeni Aa bolla ootseeditawaa I dogiyaa wode, taani kiittaade neena yaappe ahissana. Taani itti gallassi hinttenttu laa'uwaappe mela kessana koyikke» yaagaaddu. 46 Hewaappe guyye Ribik'a Yisaak'a, «Eesay akkeedda Hiitetuwaaw mac'c'a naanaa gaasuwaan taani ta de'uwaa shenetaad; k'ay Yaak'oobikka hawanttu mala Hiitetuwaaw mac'c'a naanatuwaappe machchatto akkooppe, taani simmi hayk'kanaw koyaad» yaagaaddu.

28 Hewaa diraw, Yisaak'i Yaak'ooba s'eesiide hawaadan anijeedanee azazeedda; «Kanaane gadiyaa mac'c'a naanatuwaappe new machchatto akkoppa. **2** Dendda! Ne daay aawuwaa Baatu'eelakko, Masp'p'es'oormiyaa gadiyaa baade yaappe ne daay ishaa Laabaana mac'c'a naanatuwaappe ittinno new machchatto ootsaade akka. **3** Ubbaa Danddayiyaa S'oossay neena anjo; I ne yeletaa aasso; neeni itti dere asaa keena gakkanaw neena c'oriso. **4** Neeni ha'i betetetsan utteedda ha biittaa newaa ootsana mala newunne ne zeretsaw S'oossay Abrahaame anjuwaa immo» yaageedda. **5** Yisaak'i Yaak'ooba yeddeedda; Yaak'oobi Masp'p'es'oormiyaa gadiyaa Laabaanako beedda. Laabaani Yaak'oobanne Eesaa yeleedda aati Ribik'a ishaanne Sooriyaa Baatu'eela na'aa. **6** Yisaak'i Yaak'ooba anijeedawaanne, yaappe machchatto akkanaw Masp'p'es'oormiyaa gadiyaa Aa yedeeddawaa, k'ay I Yaak'ooba anijeedda wode, «Kanaane mac'c'a asaa akkoppa» yaagiide azazeeddawaanne, **7** Yaak'oobi bare aawuwaanne bare aatonne azazetiide, Masp'p'es'oormiyaa gadiyaa beeddawaa Eesay ereedda. **8** Eesay hawaan Kanaane biittaa mac'c'awunna bare aawuwaa Yisaak'a ay keeshshaa iitintto akeekedda. **9** Hewaa diraw Eesay Abrahaame na'aa Isimaa'eelakko biide, Aa naatto Maahilaato bare machatuwaa bolla guujiide akkeedda. Iza Nabaayoota michchato. **10** Yaak'oobi Berssaabeheppe Kaaraane baanaw dendeedda. **11** I itti sa'aa gakkina away wullina, yan k'ammaa ak'eeda. He sa'aan de'iyaa shuchchatuwaappe ittuwaa akkiidde, bare huup'iyaa borkkotiide he sa'aan gem'isheedda. **12** I akumuwa akumeteedda; he akumuwaan gayyiyaa ittuu biittan ek'kina, aw s'eeray saluwaa gakkiaawaan, S'oossaa kiitanchatuu gi'ishiinanne wod'd'ishin be'edda; **13** gayyiyaw bolla s'eeran Med'inaa Goday ek'kiide Aa, «Taani Med'inaa Godaa, ne aawuwaa Abrahaama S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa. Ha neeni giseedda biittaa newunne ne zeretsaw immana; **14** Ne zeretsay sa'aa shafiyaadan darana; neeni away wulliyaa baggananne, away doliyaa baggana, huup'issananne hirkki baggana de'iyaa sa'aa gakkanaw aakkana; sa'aa bollan de'iyaa Asay ubbay ne baggananne ne zeretsaa baggana anijettana **15** Taani neenana de'ay; neeni biyaasa'aa ubbaan taani neena naagana; k'ay taani neena ha gadiyaa guyye zaaraade ahana; taani new ootsana geeddawaa ootsana gakkanaw neena yeggikke» yaageedda. **16** Yaak'oobi gem'ishuwaappe beegotteedda wode, «Med'inaa Goday tumu ha sa'aan de'ee; taani erabeykkeppe attin» yaageedda. **17** I yayyiide, «Ha sa'ay wooti yashshii! Ha sa'ay S'oossaa goliyaappe attin, ayinne hara sa'aa gidenna; hawe saluwaa penggiyaa» yaageedda. **18** Wonttetsa gallassi wonnta guuran Yaak'oobi denddiide, bare borkkoteedda shuchchaa akkiidde, tuussaadan essiide, S'oossaw dummayanaw Aa bolla zayitiyaa tigeedda. **19** Yaak'oobi he sa'aa Beetele giide s'eseedda. Shin he katamay hewaappe kase Looza geetettee. **20** Yaak'oobi hawaadan yaagiide shiik'keedda; «Ta aawuwaa soo taani saro simmana mala S'oossay taananna gidoope, taani biyaa ha buussan taana naagoope taw miyaa k'umaanne mayiyaa mayuwaa immoope, Med'inaa Goday ta S'oossaa gidana; **22** taani tuussaadan esseedda ha shuchchay S'oossaa goliyaa gidana. Neeni taw immiyaawaa ubbaappe tammuwaappe ittuwaa taani new immana» yaageedda.

29 Hewaappe guyye, Yaak'oobi denddi biide, away doliyaa bagga asatuwaa gadiyaa gakeedda. **2** Itti haatsaa

ollay dembban de'iyawaa be'eedda; heezzu dorssaa wudii k'ay he ollaa matan giseeddino. Ayaw gooppe, wudii ubbay haatsaa ushchiyaawe he ollaappe. He haatsaa ollaa doonaan de'iyaa shuchchay wolk'kaama. **3** Dorssaa wudii ubbay hawaan dagatteedda wode, he wudiya heemmiyaawanttu haatsaa ollaa doonaappe he shuchchaa gond dorsside dorssaa ushshiino. He shuchchaa ollaa doonaan zaariide wotsino. **4** Yaak'oobi untunttu, «Ta ishato, hinttentu hak'appe yeddite?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Nuuni Kaaraaneppe yeeddo» yaageeddino. **5** I, «Naakoora na'aa na'aa Laabaana hinttentu eriitayye?» yaageedda. Untunttu, «Ee, Aa ereetto» yaageeddino. **6** Yaak'oobi untunttu, «I lo'o de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Ee, lo'a; Aa naatta Raaheela dorssaa akkaade yewunno hanno be'a» yaageeddino. **7** Yaak'oobi untunttu, «Be'ite; away ha'i wullibeena; wudiya mehii soo shiik'iyaa wodii biro gakkibeenna; dorssaa ha'i ushshi afiide, heemmite» yaageedda. **8** Shin untunttu, «Wudii ubbay shiik'ana gakkanaw, shuchchaa haatsaa ollaa doonaappe gond dorssana gakkanaw, nuuni ushshanaw danddayokko. Hewaappe guyye, nuuni dorssaa ushshana» yaageeddino. **9** I biro haasayishin, Laabaana naatta Raaheela bare aawuwaa dorssatuwaa laagga akkaade gakkaddu; ayaw gooppe, iza dorssaa hentsanchchaa. **10** Yaak'oobi bare aati ishaa Laabaana naatto Raaheelo be'eedda wodenne, bare aati ishaa Laabaana dorssaa be'eedda wode, biide ollaa doonaappe shuchchaa gond dorsseedda; bare aati ishaa dorssatuwaa haatsaa ushsheedda. **11** Yaak'oobi Raaheelo yeriide, nashechchaw bare kaalaa d'ok'kiisiide yeekkeedda. **12** Yaak'oobi izi waa aawuwaa dabbonne Ribik'i na'aa gidiyaawaa Raaheeliw odeedda. Hewaa diraw iza wos's'a baade bare aawoo odaaddu. **13** Laabaani bare michchati na'aa Yaak'ooba woriyaa siseedda saannakka, aanana gaketanaw wos's'eedda. Aa idimmi yeriide, bare soo afeedda. Yan Yaak'oobi haneeddawaa ubbaa Laabaanaw odeedda. **14** Laabaani Aa, «Neeni tumu ta ashonne ta suutsaa» yaageedda. Yaak'oobi aanana itti aginaa kumentsaa utteedda. **15** Hewaappe guyye Laabaani Aa, «Neeni taw dabbo gideedda diraw, taw c'oo mela ootsaniyee? Ane new ayaa c'igganaw bessintu taw oda» yaageedda. **16** Laabaanaw laa'u mac'c'a naanatu de'iino; bayirati suntsay Liyo, teefattiwe Raaheelo. **17** Liya ayfiyaana c'uuc'a; shin Raaheela geesanchanne malaa lo'a. **18** Yaak'oobi Raaheelo siik'iide Aa, «Taani ne teefa naatti Raaheeli diraw new laappun laytsaa ootsana» yaageedda. **19** Laabaani, «Izo hara asaw immanaappe new immiyaawe lo'a; neeni taananna hawaan de'a» yaageedda. **20** Hewaa diraw Yaak'oobi Raaheelo akkanaw laappun laytsaa ootseedda; shin I izo siik'iyaa diraw, aw amareeda gallassaa malateedda. **21** Hewaappe guyye Yaak'oobi Laabaana, «Ta machchato taw imma; ta wodii poletteedda; taani izo akkanaw koyaad» yaageedda. **22** Hewaa diraw Laabaani hawaan de'iyaa asaa ubbaa s'eesiide, bullachchaa keseedda. **23** Shin sa'ay k'ammina, I bare naatto Liyo afiide Yaak'oobaw immeedda. Yaak'oobi izo akkeedda. **24** K'ay Laabaani bare k'oomatoo Zilpo bare naatti Liyiw dangaas'ire gidanaadan immeedda. **25** Sa'ay wontina s'eelliyaa wode, hekko Liyo! Yaatina Yaak'oobi Laabaana, «Hawe neeni ta bolla ootseeddawe ayee? Taani new ootseeddawe Raaheeli dirassa gidenneeyye? Taana ayaw c'immaad?» yaageedda. **26** Laabaani Aa, «Nu biittan bayirata de'ishshin, teefatto asinaw immiyaawe woga gidenna. **27** He

mishiraa saaminttaa wursaa; k'ay teefatiyaanokka nuuni new immana; hewaappe guyye, hara laappun laytsaa taw ootsaasa» yaageedda. **28** Yaak'oobi hewaadan haniide he saaminttaa wursseedda; hewaappe guyye, Laabaani bare naatti Raacheelo aw immeedda. **29** K'ay Laabaani bare k'oormato Baalo bare naatti Raacheeliw danggaas'ire gidanaadan immeedda. **30** Yaak'oobi Raacheelo akkeedda. Raacheelo Liyippe aatsiide siik'eedda. Hara laappun laytsaa Laabaanaw ootseedda. **31** Med'inaa Goday Liya siik'ettabeennawaa be'iide, iziw yeliyaa uluwaa dooyeedda; shin Raacheela mantsato. **32** Liya shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Aa suntsakka Roobeela suntsaaddu; ayaw gooppe iza, «Med'inaa Goday ta metuwaa be'eedda; ha'i tumu taana ta asinay siik'ana» yaagaaddu. **33** Iza haraakka shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Iza, «Med'inaa Goday taani siik'ettabeennawaa siseedda diraw, taw hawaakka gujjeedda» yaagaadde, Aa Simoona suntsaaddu. **34** Aa haraakka shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Iza, «Taani aw heezzu attuma naanaa yeleedda diraw, ta asinay ha'i taananna waas'ettana» yaagaadde, Aa Leewii suntsaaddu. **35** Aa haraakka shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Iza, «Hachchiwaan taani Med'inaa Godaa galatana» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Yihudaa suntsaaddu. Hewaappe guyye yeluwaa essaaddu.

30 Raacheela Yaak'oobaw naanaa yelabeennawaa be'eedda wode, bare michchato k'anaataaddu; hewaa diraw Yaak'ooba, «Taw naanaa imma; hewe d'ayooppe, taani hayk'ana» yaagaaddu. **2** Yaak'oobi Raacheelo hank'etsiide, «Taana new yeluwaa diggeedda S'oossaa gaaddiyye?» yaageedda. **3** Iza, «Ta danggaas'irato Baalo hinno be'a; iza ta diraw yelana mala neeni izo akka; yaatoope izi baggana taanikka na'aa daayo gidana» yaagaaddu. **4** Bare danggaas'iratto Baalo machchatto ootsiide akkana mala, aw immaaddu; Yaak'oobi izo akkeedda. **5** Baala shahaaraade attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. **6** Yaatina Raacheela, «S'oossay taw daannateedda; ta woosaakka sisiide, taw attuma na'aa immeedda» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Daana suntsaaddu. **7** Raacheeli danggaas'irata Baala haraa shahaaraade, Yaak'oobaw laa'entsuwaaw attuma na'aa yelaaddu. **8** Raacheela, «Taani ta michchatina wolk'k'aama baas'iyaa baas'etaade s'oonaad» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Niiftaaleema suntsaaddu. **9** Liya barew yeluu ek'keeddawaa be'aade, bare danggaas'irato Zilppo afaade Yaak'oobi izo akkana mala immaaddu. **10** Liya danggaas'irata Zilppa attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. **11** Liya, «Laa hawe ayaa lo'o kaac'ee!» yaagaaddu. Hewaa diraw Gaada suntsaaddu. **12** Liya danggaas'irata Zilppa Yaak'oobaw laa'entsuwaaw attuma na'aa yelaaddu. **13** Liya, «Taani ay keeshshaa nashettaytaasha! Mac'c'a Asay taana nashettiyaanno gaana» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Aaseera suntsaaddu. **14** Zarggaa c'akkiiya aginaan Roobeeli gade biide, inkoyiyaa giyaa timaatimiyaa malatiyaa teeraa demmiide, bare aati Liyiw aheedda. Raacheela Liyo, «Ne na'aa inkoyiyaappe taw imma» yaagaaddu. **15** Shin Liya, «Ta asina neeni wotsa akkeeddawe gidennaan is's'ina, k'ay ta na'aa inkoyiyaa akkay?» yaagaaddu. Raacheela, «Yaatooppe, ne na'aa inkoyiyaa diraw Yaak'oobi hachche k'ammaa neenanna ak'o» yaagaaddu. **16** He gallassaa omarsii Yaak'oobi woraappe yeedda wode, Liya Aa mokkanaw kesaade Aa, «Neeni taananna ak'ana koshshee; ayaw gooppe, taani ta na'aa inkoyiyaan neena keraw akka diggaad» yaagaaddu.

Hewaa diraw I he gallassaa k'amma izina ak'eeda. **17** S'oossay Liya woosaa siseedda; iza shahaaraade, ichcheshantsa attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. **18** Liya, «Taani ta danggaas'irato ta asinaw immeedda diraw, S'oossay hewaa keraa taw c'iggeedda» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Yisaakoora gaade suntsaaddu. **19** Liya haraakka shahaaraade, usuppuntsa attuma na'aa Yaak'oobaw yelaaddu. **20** Liya, «S'oossay taw al'o imotaa immeedda; taani ta asinaw usuppun naanaa yeleedda diraw, ha'i I taana bonchchanawaa» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Zaabiloona suntsaaddu. **21** Hewaappe guyye itti mac'c'a naatto yelaaddu; izo Diino suntsaaddu. **22** S'oossay Raacheelo hassayeedda; iza woosaa sisiide iza yeliyaa uluwaa dooyeedda. **23** Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu; «S'oossay ta yeellaa k'aareedda. **24** Med'ina Goday taw hara attuma na'aa akka gujjeerenneeshsha» yaagaaddu. Hewaa diraw Aa Yoosefo suntsaaddu. **25** Raacheela Yoosefa yeleeddawaappe guyye, Yaak'oobi Laabaana, «Taani ta aawuwaa gadiyaa simmana mala, taana moyzza. **26** Taani untunttu diraw new ootseedda ta machatuwaanne ta naanaa hamma; taani baana; ayaw gooppe, taani new ay keeshshaa oosuwaaw ootseedentto neeni eraasa» yaageedda. **27** Shin Laabaani Aa, «Taani new ittibaa oday; Med'inaa Goday ne gaasuwaan taana anjjeedawaa taani be'aaddi. **28** Ne dirguwaa taw oda; taani new c'ig'gana» yaageedda. **29** Yaak'oobi, «Taani new waata ootseedentto, ne mehiikka waan yeletteeddentto neeni eraasa. **30** Taani yaanaappe kase new de'iyaa guutsay ha'i loytsi dareedda; Med'inaa Goday neena taani aad'd'eedda sa'aan ubbaan anjjeedda. Shin ha'i, taani ta soo asaw ootsanawe awudee?» yaageedda. **31** Laabaani, «Taani new ayaa immoo?» yaagiide Aa oochcheedda. Yaak'oobi, «Taw ayinne immoppa; shin neeni taw ittibaa ootsooppe, taani ne wudiya k'aykka heemmananne naagana. **32** Taani hachche ne wudiya ubbaa gidduwaana aad'd'ana; hewaan ne dorssaappe punc'c'ariyaa woy gazzaa ubbaa, karetsa dorssaa mara ubbaanne deeshshaappe gazzanne punc'c'ariyaa ubbaa taani shaakkana; untunttu ta dirguwaa gidana. **33** Hewaa diraw ta s'illoetsay neeni taw c'iggeedda dirguwaa paydanaw sintappe yiyya wode, taw markkattana; ta deeshshaappe gazza woy punc'c'are gidennawe woy karetsa gidenna ay dorssaa marayenne ta matan beettinttu, wuu'etteeddawaadan payddettana» yaageedda. **34** Laabi, «Mayyaad; neeni geeddawaadan gido» yaageedda. **35** Shin he gallassan Laabi danc'c'aa woy gazza gideedda attuma deeshshaa ubbaa, punc'c'are woy gazza gideedda mac'c'a deeshshaa ubbaa, bootsa gideedda ubbaanne karetsa dorssaa mara ubbaa kessiide, bare attuma naanaa hentseedda. **36** Yaatiide he wudiyaana heezzu gallassaa ogiyaa Yaak'oobappe haakiide beedda. Shin Yaak'oobi atteeda Laabaana wudiya heemmeedda. **37** Yaak'oobi deeshsha loomiyaappe, gumariyaappenne s'ank'arssaappe k'ayye gatimaa kessiide, pok'uwwa pok'k'i pok'k'iide, giddu bootsa bagga k'aariide gazzayeedda. **38** Wudii haatsaa ushanaw yiyya sa'aa ubbaan, wonggiriyaan, wudiya sintsan pok'k'eedda gatimatuwaa wotseedda. Kahowanntu haatsaa ushanaw yiide, **39** he gatimatuwaa sintsan birasseeddi; untunttu danc'c'aa, punc'c'arenne gazza maratuwaa yeeliddi. **40** Yaak'oobi maratuwaa wudiyaappe shaakki duma wotseedda; atteeda wudiya danc'c'anne karetsa gideedda Laabaana mehiyaa sintsa zaareedda. Yaatiide barew wudiya dummayeedda; Laabaana mehetuwaana untunttu gatsibeenna. **41** Pas's'anne

mino mac'c'awanttu kahiyaa wode awudenne, untunttu he gatimatuwaa matan birassana mala, Yaak'oobi he gatimatuwaa haatsaa wonggiriyaan, miizatuwaa sintsaan wotsee. **42** Shin mehetuu laafa gidoope, untunttu sintsaan gatimatuwaa wotsenna. Hewaa diraw laafiyaa mehetuu Laabawaa gidina, dariyaawanttu Yaak'oobawaa gideeddino. **43** Hawaadan haniide, Yaak'oobi loytsi duretiide, daro wudiya, mac'c'a k'oomatuuwaanne attuma k'oomatuuwaa, daro gaalotuwaanne haretuwaa mooddeedda.

31 Yaak'oobi Laabaana naanay barena, «Yaak'oobi nu aawuwaa ubbaa aki diggeedda; ha duretaa ubbaa nu aawuwaappe demmeedda» giyaawaa siseedda. **2** Yaak'oobi Laabaana som'i barew kasewaa mala gidennawaa be'eedda. **3** He wode Med'inaa Goday Yaak'ooba, «Neeni ne aawotuwa gadiyaa, ne dabbotuwaakko guyye simma; taani neenana gidana» yaageedda. **4** Yaak'oobi Raaheelonne Liyo bare wudii de'iyaa sa'aa dembbaa yaana mala kiitiide s'eesiseedda. **5** I untunttu, «Hinttenttu aawuwaa som'i taw kasewaa mala gidennawaa taani be'ay; shin ta aawuwaa S'oossay taananna de'ee. **6** Taani ta wolk'kaa ubbaan hinttenttu aawuu ootseeddawaa hinttenttu eriita; **7** shin hinttenttu aawuu taana c'immiide, ta dirguuwaa tammu gede laammeedda. Gidooppenne S'oossay taana I k'ohenaadan diggeedda. **8** I, «Punc'c'aretuu ne dirguuwaa gidana» giina, wudii ubbay punc'c'ariyaa yeleeedda; k'ay I, «shachchatuu ne dirguuwaa gidana» giina, wudii ubbay shachchaa yeleeedda. **9** S'oossay hawaadan hinttenttu aawuwaa mehiyaa wotsi akkiidde taw immeedda. **10** «Mehetuu kahiyaa aginaan, taani itti akumuwa akumetaad; he akumuwaan taani s'eeliyaa wode, wudiya birassiyaa deeshsha koletuu danc'caa, punc'c'arenne gazzaa. **11** S'oossaa kiitanchchay akumuwaan taana, «Yaak'ooba» yaageedda; taani, abee yaagaadde koyaad. **12** Taana I, d'ok'ku gaade wudiya s'aaliyaa deeshshaa koliyaa ubbaa shachchaa, punc'c'ariyaanne gazzaa be'a; ayaw gooppe, Laabi ne bolla ootsiyaawaa ubbaa taani be'aaddi. **13** Neeni esseedda shuchchaa okkaadde, taw shiik'etteedda Beetele S'oossay taana ha'i dendda; ha biittaappe kesa; guyye ne yeletaa gadiyaa simma yaageedda» yaageedda. **14** Hewaappe guyye, Raaheelanne Liya hawaadan yaagiide zaareeddino; «Nu aawuwaappe nuuna gakkanabay ayee? **15** I nuuna allagaadan s'eellee gidennee? I nuuna zal'i akkeedda; zal'iidde akkeeddawaakka mi d'aysseedda. **16** S'oossay nu aawuwaappe wotsi akkeedda mas'uu ubbay tumukka nuwaanne nu naanaawaa. Hewaa diraw s'oossay new odeeddawaa ubbaa ootsa» yaageeddino. **17** Yaak'oobi Kanaane gadiyaan de'iyaa bare aawuwaa Yisaak'akko baanaw denddeedda; I bare naanaanne bare machatuwaa gaaluwaa togisseedda; wudiya ubbaa bareppe sintsanna laaggiide, Masp'p'es'oomiyaan de'iide I shiishsheedda mas'uwa ubbaa akkiidde beedda. **19** Laabi bare dorssatuwaa isikiyaa k'ans's'ana bidigeeddoshin, Raaheela bare aawuwaa soo misiletuwaa wuu'aaddu. **20** K'ay Yaak'oobi Sooriyaa Laabaanaw bare bak'atiyaawaa odanaan c'immeedda. **21** I barew de'iyaaawaa ubbaa akkiidde bak'ateedda; Efiraas'iisa Shaafaa pinniide, Gala'aade giyaa gezziyaakko simmiide beedda. **22** Heezentsa gallassan, Laabi Yaak'oobi bak'ati bi kichcheeddawaa siseedda. **23** Bare dabbotuwa barenana akkiidde, laappun gallassaa ogiyaa Yaak'ooba geeduwa kaallidde, Gala'aade gezziyaan Aa gakteedda. **24** He

wode S'oossay k'amma Sooriyaa Laabaanakko akumuwaan yiide Aa, «Neeni Yaak'ooba bolla iita gidina, lo'a gidina, ayinne haasayennaadan neena era!» yaageedda. **25** Laabi gakkiiya wode, Yaak'oobi Gala'aade gezziyaan dunckaaniide utteedda; k'ay Laabinne Aa dabbotuu yan dunckaaneeddino. **26** Hewaappe guyye Laabi Yaak'ooba, «Neeni hawaadan ayaw ootsaaddii? Neeni taana c'immaade, ta mac'c'a naanaa olan omoodetteeddawaadan laaggaade kessaadda. **27** Neeni ayaw k'osuuwan taappe kessa akkaade, taana c'immaadii? Taani neena nashechchaaninne yetsaan, karabuwaaninne diitsaan moyzzana mala taw ayaw odabeykkii? **28** Neeni haray atto, ta naanaa naanaanne ta mac'c'a naanaa taani yera akka mala diggaadda. Neeni eeyyabaa ootsaadda. **29** Taani neena genanaw taw wolk'ay de'ee; shin ne aawuwaa S'oossay zino k'amma taana, «Yaak'ooba bolla iita gidina, lo'a gidina, ayinne haasayennaadan neena era» yaagiide taw odeedda. **30** Ha'i gidooppenne, neeni ne aawuwaa soo baanaw loytsa laamoteedda diraw kesaadda. Shin ta soo misiletuwaa neeni ayaw wuu'aadii?» yaageedda. **31** Yaak'oobi Laabaana, «Neeni ne naanaa taappe wolk'kan wotsa akkaninttonne gaade k'oppeedda dirawunne yayyeedda diraw, hawaadan ootsaad. **32** Shin ne soo misiletuwaa oyk'keedda asaa oonan neeni demmooppe, he uray siifetto! Newaa gideeddawe ta matan beetintto, nu dabbatuwaa sintsan koya; newaa gidooppe akka» yaageedda; ayaw gooppe, Yaak'oobi Raaheela he soo misiletuwaa wuu'eeddawaa eribeenna. **33** Hewaa diraw Laabi Yaak'ooba dunckaaniyaa giddo, Liya dunckaaniyaa giddon laa'u k'oomatuuwaa dunckaaniyaa giddo geleedda; shin ayinne demmibeenna. Liya dunckaaniyaappe kesiide, Raaheeli dunckaaniyaa geleedda. **34** Raaheela soo misiletuwaa akkaade, gaaluwaa kooraa garssan k'osaade, Aa bolla uttaaddu. Laabi dunckaaniyaan de'iyaaawaa ubbaa bulluuk'ki koyeedda; shin ayinne demmibeenna. **35** Raaheela bare aawuwaa, «Ta godaw, taana hank'ketsoppa; taani new ek'kana danddaykke; taw piilay yi utteedda» yaagaaddu. I koyeedda; shin soo misiletuwaa demmibeenna. **36** Yaak'oobi Laabaana hank'ettiide wok'aseedda; Yaak'oobi Laabaana, «Taani ayaa bayzaadittaa? Hawaa neeni taana kaallanaw, taani ootseedda nagaray ayee? **37** Ha'i neeni ta miishshaa ubbaa bulluk'kaadde koyaadde; ne soo miishshaappe ayaa demmaad? Untunttu nu laa'uwa gidduwaan pirddana mala, ta dabbatuwaa sintsaaninne ne dabbatuwaa sintsaan hawaan wotsa. **38** «Taani neenana laatamu laysaa kumentsaa de'aad; ne dorssaykka ne deeshshaykka boshetibeenna; woy ne wudiyaappe s'abootiyaa mabeykke. **39** Do'ay mentseeddawaanne new ahabeeyikke; shin hewaa taanan paydaad. Gallassi wuu'etteeddawaa woy k'amma wuu'etteeddawaa taana c'igissaadda. **40** Gallassaa suuluu, k'amma meeguu taana k'ohedda; gem'ishuu taappe d'ayeedda. **41** Taani hawaadan ne soon laatamu laysaa de'aad; tammanne oyddu laysaa ne laa'u mac'c'a naanaa dirawunne usuppan laysaa ne wudiya diraw new ootsaadde de'aad; shin neeni ta dirguuwaa tammu gede laammaadda. **42** Ta aawuwaa S'oossay, Abrahaame S'oossay, Yisaak'i yayyeeddawe taananna gidibeennawaa gidintto, sid'e baynnan neeni taana mela kushe kessa yeddaadda; shin S'oossay ta tuggaanne ta kushiya oosuwaa be'iide, zino k'amma neena seereedda» yaageedda. **43** Laabi Yaak'ooba, «Machatu ta mac'c'a naanaa; naanaykka ta naanaa; wudiikka ta wudiya; neeni be'iyaa ubbay tawaa. Hachche ha mac'c'a naanaa tawanttu bollanne untunttu yeleeedda naanaa bolla ayaa ootsanaw

danddayayitaa? **44** Ha'i haaya; neeninne taani c'aak'uwaa c'aak'k'etoytte; hewe neeppenne taappe gidduwaan marka gido? yaageedda. **45** Hewaa diraw Yaak'oobi itti shuchchaa akkiide tuussaadan esseedda. **46** I bare dabbotuwaaw, «Shuchchaa shiishshite» yaageedda; untunttu shuchchaa shiishshiide keeleeddinno; he keelaa lank'iyaan meeddino. **47** Laabi he keelaa, Yigaari-Sahaaduta giide suntseedda; K'ay Yaak'oobi Aa C'imeedda giide suntseedda. **48** Laabi, «Ha keelay neeppenne taappe gidduwaan hachche marka» yaageedda. Hewaa diraw Aa sunsay C'imeedda geetetteedda. **49** K'ay I he shuchchaa tuussaa Mis'ip'p'a giide suntseedda; ayaw gooppe, Laabi, «Nuuni ittuu ittuwaappe haakkiide de'iyaa wode, Med'inaa Goday ne gidduwaaninne ta gidduwaan giidiide naago. **50** Neeni ta mac'c'a naanaa naak'k'ooppe, woy neeni ta mac'c'a naanaa bolla hara machatuwaa akkooppe, nuunana ha'i ooninne baynnawaa gidooppenne ne gidduwaaninne ta gidduwaan S'oossay marka gidiaawaa hassaya» yaageedda. **51** Laabi K'aykka Yaak'ooba, «Keeteleedda shuchchay hawesh; k'ay taani ne gidduwaaninne ta gidduwaan esseedda shuchchaa tuussay hawesh. **52** Taani ha keelaappe neena genanaw neekko aad'd'enaaddan, neenikka taana genanaw ha keelaappenne ha shuchchaa tuussaappe aad'd'enaaddan, ha keelayne ha shuchchaa tuussay marka. **53** Abrahaame S'oossay, Naakoora S'oossay, untunttu aawuwaa S'oossay, nu gidduwaan I pirddo» yaageedda. Yaak'oobi bare aawuu Yisaak'i Yayyeeddawaa sunsaan c'aak'keedda. **54** Yaak'oobi deriyaa bollan yarshshuwaa yarshsheedda; bare dabbotuwaakka k'umaa maanaw s'eeseedda. Untunttu miide deriyaa bollan ak'eedino. **55** Wonttetsa gallassi guuran Laabi denddiide, bare naanaa naanaanne bare mac'c'a naanaa yereedda; k'ay untuntta anijeedda. Bare soo simmeedda.

32 Yaak'oobi denddiide bare ogiyaa biishshin, S'oossaa kiitanchchatuu aanana gaketeeddino. **2** Yaak'oobi untuntta be'eedda wode, «Hawe S'oossay ak'iyaa sa'aa» yaagiide, he sa'aa Maahinayma giide suntseedda. **3** Yaak'oobi Se'iira giyaa sa'aan, Eedooma biitan de'iyaa bare ishah Eesaakko kiitaa bareppe sintsay kiitseedda. **4** I untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Hinttentu ta godaa Eesaw gaanawe hawaa; «Ne k'oomay Yaak'oobi, «Taani Laabaana matan de'aadde hanna gakkanaw gam'aad. **5** Taw miizayyne harii, dorssayne deeshshay, attuma k'oomatuuinne mac'c'a k'oomatuu de'iino; ha'i taani ha kiitaa ta godaa sintsaan nashettana mala kiittaad» yaageedda; yaagiide» yaageedda. **6** Kiitetteeddawanttu Yaak'oobakko simmiide Aa, «Nuuni ne ishah Eesaakko beeddo; ha'i I K'ay neenana gaketanaw yee; aanana oyddu s'eetu Asay de'ee» yaageeddino. **7** Yaak'oobi yayyiide batibateedda; barenaa de'iyaa asaa laa'u c'itan shaakkeedda; k'ay bare dorssaa, deeshshaa, miizaaanne gaaluwaa laa'u c'itan shaakkeedda. **8** I, «Eesay yiide itti c'itaa oliyaawaa gidoope, atteeda c'uguu kessi akkooppenne» yaagiide k'oppeedda. **9** He wode Yaak'oobi hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, ta aawuwaa Abrahaame S'oossaw, ta aawuwaa Yisaak'a S'oossaw, taana, «Ne gadiyaa, ne dabbotuwaakko simma; taani new lo'obaa ootsana» geeddawoo, **10** neeni ne k'oomaw ootseedda keekkatetsawunne tumatetsaw ubbaw taani bessenawaa. Taani ha Yorddaanessa Shaafaa pinneedda wode, taw itti s'am'aa s'alalay de'ee; shin ha'i taani laa'u c'ugo gidaaddi. **11** Taani neena woossay; ta ishah Eesaa

kushiyaappe taana ashsha; ayaw gooppe, I yiide, taananne mac'c'awannta untunttu naanatuwaakka d'ayssanaawenttonne gaade yayaad. **12** Shin neeni taana, «Taani new tumu lo'obaa ootsana; taani ne zeretsaanne paydanaw danddayettenna abbaa shafiyaa keeshshaa ootsana» geeddawaa k'oppa» yaageedda. **13** He gallassaa k'amma I yan ak'eeda; barew de'iyawaa ubbaappe bare ishah Eesaw immiyaawaa k'oriide keseedda; **14** I kesseeddawanttu laa'u s'eetu mac'c'a deeshshatuwaanne laatamu deeshsha koletuwaa, laa'u s'eetu mac'c'a dorssatuwaanne laatamu dorssaa koletuwaa, hattamu d'antsiyaa gaalotuwaa untunttu maratuwanna, oytamu mac'c'a miizatuwaa, tammu korumaa booratuwaa, laatamu mac'c'a haretuwaanne tammu attuma haretuwaa. **16** Hawanta wudiyaan wudiyaan shaakki, bare k'oomatuwaa kushiyaan wotsiide, bare k'oomatuwaa, «Taappe sintsay biide, wudiya wudiyaappe haakuwaan haakuwaan laaggitte» yaageedda. **17** Sintsan kaaletsiyaawaa, «Ta ishah Eesay neenana gaketide neena, «Neeni oossee? Neeni hak'a bay? Ne sintsan de'iyaa mehiyaa ubbay oossee?» yaagiide oochchiyaawaa gidoope, **18** neeni aw, «Hawanttu ne k'oomaa Yaak'oobawaa; untunttu ta godaa Eesaw immanaw yeddeeddawantta; k'ay ikka nuuppe guyyenna yide'ee» yaaga» yaagiide azazeedda. **19** K'ay I laa'entsa heezantsuwaan wudiya kaaaliya haratuwaa ubbatuwaa hawaadan azazeedda; «Hinttentu Eesaana gaketiyaa wode, hanniidanka giita; **20** «Ne k'oomaa Yaak'oobi nuuppe guyyenna yide'ee» geenan aggoppite» yaageedda. Ayaw gooppe I, «Taani taappe sintsay immanaw kiitteeddawaan Aa doshissana; ooni erii, hewaappe guyye taani aanana gaketiyaa wode, I taana mokki akkanenttonne» yaagiide k'oppeedda. **21** Hewaa diraw bare immiyaawaa bareppe sintsay yeddeedda. Shin I bare huup'iyaw he gallassi k'amma yan ak'eeda. **22** He gallassi k'amma Yaak'oobi denddiide, bare laa'u machatuwaa, bare laa'u k'oomatuwanne bare naanaa tammanne ittatuwaa akkiide, Yaabook'a giyaa pinuwaa gakkeedda; I untuntta shaafaa pintseedda; barew de'iyawaa ubbaakka pintsii yeddeedda; **24** shin Yaak'oobi barekka atteedda. He wode itti Asay sa'ay wonttana gakkanaw aanana baas'eteedda. **25** He Asay Aa s'oonaanaw danddayibeenawaa be'eedda wode, Yaak'oobaw muk'keechchaa mek'etsaa bochcheedda; Aa muk'keechchaa mek'etsay kes wod'd'eedda. **26** Yaatina bitanii Aa, «Sa'ay wontteedda diraw, taana yedda» yaageedda. Shin Yaak'oobi Aa, «Neeni taana anijenana taani neena yeddikke» yaageedda. **27** Bitanii Aa, «Ne sunsay oonee?» yaagiide oochcheedda. I, «Yaak'ooba» yaagiide zaareedda. **28** Bitanii Aa, «Hawaappe sintsay ne sunsay Israa'eeliyaa geetettooppe attina, Yaak'ooba geetettoppo; ayaw gooppe, neeni S'oossaananne asaana baas'etaade s'oonaadda» yaageedda. **29** Yaak'oobi Aa, «Ne sunsay oonee?» yaagiide oochcheedda. Shin bitanii, «Neeni ta suntsaa ayaw oochchay?» yaageedda giide Aa anijeedda. **30** Hewaa diraw Yaak'oobi he sa'aa P'iini'eela giide suntseedda; ayaw gooppe I, «Taani S'oossaa bazuwaan s'eellaad; gidooppenne taani pas'a ataad» yaageedda. **31** I P'iini'eelappe denddiyaa wode, Aa bolla s'alk'k'ii doleedda. I bare muk'keechchaa mek'etsaa diraw dooggee. **32** Yaak'ooba muk'keechchaa ashuwaa matan bosheteedda diraw, Israa'eeliyaa Asay mehiyaa muk'keechchaa ashuwaa hachche gakkanaw meenna.

33 Yaak'oobi d'ok'k'u gi s'eelliide, Eesay bare oyddu s'eetu asaana yiyaawaa be'eedda. Hewaa diraw naanaa

Liyiw, Raaheeliwunne laa"u k'oomatuaaakko shaakkeedda. 2 K'oomatuaanne untuntu naanaa sintsan, Liyonne I naanaa untuntu geeduwaan, Raaheelonne Yooseefa wurssetsan wotseedda. 3 Shin I bare huup'iyaw sintsaw aad'd'iide, bare ishaakko matiide, sa'aa gakkii gakkii de laappun kaala goynnreedda. 4 Shin Eesay aanana gaketanaw wos's'iide, Aa k'oood'iyaa k'oommi yereedda. Untuntu yeekkeeddino. 5 Yaatina Eesay d'ok'k'u gi s'eelliide, machatuwaanne naanaa be'eedda; I, «Ha neenana de'iyaa wanttu oonee?» yaagiide oochcheedda. Yaak'oobi, «Untuntu S'oossay ne k'oomaw keekatetsaan immeedda naanaa» yaageedda. 6 K'oomatuu barentu naanatuwaana shiik'iide goynnreeddino. 7 Hewaappe guyye, Liyanne izi naanay yiide goynnreeddino; wurssetsaan Yooseefonne Raaheela yiide goynnreeddino. 8 Eesay, «Ha sintsan taananna gaketeedda wudii ubbay k'ay ayee?» yaagiide oochcheedda. I, «Ta godaw, hewe taani ne sintsaan nashettanaassa» yaageedda. 9 Shin Eesay, «Ta ishaw, taw darobay de'ee; newe neessa gido» yaageedda. 10 Yaak'oobi, «Tuytti, ha"i taani ne sintsaan nashshetteedawaa gidooppe, ha taani immiyaawaa taapde akka. Neeni taana mokka akkeedda diraw, taani ne deemuwaa be'iyaa S'oossaa deemuwaa be'iyaa mala. 11 Taani new aheedda ha imuwaa akka; ayaw gooppe, S'oossay keekiide iminna, taw besseedda» yaageedda. Yaak'oobi shoobiyya toleedda diraw, Eesay hewaa akkeedda. 12 Hewaappe guyye Eesay, «Ane dendda; nu ogiyya boytte; taani neenana ittippe baana» yaageedda. 13 Shin Yaak'oobi Aa, «Ta godaw, naanay shuga gidiyaawaa eraasa; k'ay taani barentu galo maratuwaa d'antsiyya dorssatuwaanne miizaa naagana koshsee; Asay untuntu itti gallassaa dirbissi laaggooppe, mehiyya ubbay hayk'kana. 14 Hewaa diraw, ta godaw, ne k'oomaappe sintsataade ba; taani Se'iiran ta godaa gakkanaw, ta sintsaan de'iyaa mehiyya hemetaa keenaanne naanaa hemetaa keena loddan kaallana» yaageedda. 15 Eesay Aa, «Yaatooppe taani ta asaappe amareedawaa new ashshay» yaageedda. Shin Yaak'oobi Aa, «Hewe ayissee? Taani ta godaa sintsaan nashshetiyaawee taw gidana» yaageedda. 16 Hewaa diraw Eesay he gallassi ogiyyaan geliide, Se'iira simmeedda. 17 Shin Yaak'oobi Sukkoota beedda; yan barew golliyya kees'eedda; bare mehetookka daasiyya daaseedda. Hewaa diraw he sa'aa Sukkoota giide suntseedda. 18 Yaak'oobi Masp'pes'oomiyaappe simmeedda wode, Kanaane biittan de'iyaa Sekeeme giyya katamaa sarotetsaan gakeedda; I he katamaw bazuwaan utteedda. 19 Bare dunkkaaniyaa d'ogeedda gadiyaa Shekeema aawuwaa Hamooraa naanatuwaappe s'eetu s'agaraa biran shammeedda. 20 Yan yarshshiyaa sa'aa kees's'iide Aa, «S'oossaa, Israa'eeliyya S'oossaa» giide suntseedda.

34 Liya Yaak'oobaw yeleedda naatta Waana, he wode he gadiyaa mac'c'awantta be'anaw kesaaddu. 2 He gadiyaa mooddiyyaa Hiwiyya Hamooraa na'aa Shekeeme izo be'iide, izo hori afiide bayzeedda. 3 Aa wozanay Yaak'ooba naatto Diino amotteedda; I izo siik'eedda; iziw lo'iyaa waa haasayeedda. 4 Shekeeme bare aawuwaa Hamooraa. «Taw ha naatto machchetetsaw oochchaarikki» yaageedda. 5 Yaak'oobi bare naatta Diinaa bayeeddawaa sisiyaa wode, Aa attuma naanay woran mehiyaanna de'ino; hewaa diraw untuntu gakkanaw c'o"u geedda. 6 Hewaappe guyye, Shekeema aawuwaa Hamoori Yaak'oobana haasayanaw

yeedda. 7 Yaak'ooba attuma naanay hewaa siseedda saanna woraappe yeeddino; untuntu kayyotteeddinonne hank'k'eteeddino; ayaw gooppe, Shekeeme Yaak'ooba naatto hori afiide bayzziyaawaa, Israa'eeliyya bolla pokkoba, ootsanaw bessenabaa ootseedda. 8 Shin Hamoori untunta, «Ta na'ay Shekeeme hinttentu naatiw darsii dagammeedda; hayyanaa izo aw machchetetsaw immeerikkitee! 9 Nuunana akettitenne getlette; hinttentu mac'c'a naanaa nuw immitte; nu mac'c'a naanaanne hinttentoo akkite. 10 Hinttentu nu gidon uttanaw danddayiita; biittay loysi aaka; aan de'ite; zal'ite; aan mas'uwaa demmite» yaageedda. 11 He wode Shekeeme Diini aawuwaanne I ishatuwa, «Taani hinttentu sintsaan nashettooppe, hinttentu oochchiyaawaa ayaa gidooppenne immana. 12 Hinttentu mishira naatiw immiyaawaanne c'ilooshshaa hinttentu koyowaa keeshshaa darissiide taana oochchite; taani hinttentu taana oochcheeddawaa ayaanne immana; shin taani akkanaaddan naatto taw immeerikkitee!» yaageedda. 13 Barentu michchato Diino Shekeeme tuniseedda diraw, Yaak'ooba attuma naanay Shekeemawunne Aa aawuwaa Hamooraw wordduwaa odeeddino; 14 untunta hawaadan yaageeddino; «Nuuni hewaa mallaa ootsana danddayokko; nuuni nu michchato k'as's'aretibeenna asaw immokko; hewe nuuna kawushshiyaawaa. 15 Nuuni hinttentu ittibaa ootsooppe hinttentoo, «Eeno» gaana; hewe ayee gooppe, hinttentu gadiyaa attuma Asay ubbay k'as's'arettiide nuunaadan hanooppe, 16 nuuni nu mac'c'a naanaa hinttentoo immanaw «Eeno» gaana; hinttentu mac'c'a naanaakka nuw akkana. Nuuni hinttentu gidon uttiide, hinttenana itti asaa gidana. 17 Shin hinttentu k'as's'arettanaw eeno geenawaa gidooppe, nuuni nu michchato akkiide baana» yaageeddino. 18 Untuntu geeddawe Hamoorawunne Aa na'aa Shekeemaw lo"u malateedda. 19 He wodallay, bare aawuwaa gollen de'iyaa ubbaappe aad'd'i bonchcheteeddawe, Yaak'ooba naatiin nashetteedda diraw, untuntu geeddawaa ootsanaw gam"ibeena. 20 He wode Hamoorinne Aa na'ay Shekeeme barentu katamaa gutaraa biide, barentu katamaa asaw hawaadan yaagiide odeeddino; 21 «Ha asatuu nuunana siga; untuntu nu biittan de'ionne zal'iino; biittay loysi aaka. Untuntu mac'c'a naanaakka nuuni akkana; untuntukka nu mac'c'a naanaa akkana. 22 Shin nuunana untuntu itti asaadan de'anaw nuuni ittibaa mayettanaw koshshee; hewenne, untuntu k'as's'areteeddawaadan nu attuma Asay ubbay k'as's'arettanawaa. 23 Nuuni hewaadan ootsooppe, untuntu miizay, untuntu mas'uunne untuntu hara mehii ubbay nuwaa gidennee? Hewaa diraw ane nuuni untuntu giyaawaa eeno goytte; untuntukka nu gidon de'ana» yaageeddino. 24 Katamaa gutaraa shiik'eedda asatuu ubbay Hamoorawunne Aa na'aa Shekeemaw, «Eeno» geeddino. Yaatina he katamaa attuma asatuu ubbay k'as's'areteeddino. 25 Heezzentso gallassi, untuntu ubbay barentu k'as's'araa madutsan saketi de'ishshin, Yaak'ooba attuma naanatuwaappe laa"uu, Simooninne Leewii, Diini ishatuu, barentu mashshaa akkiide, ooninne erennan katamaa geliide, attuma asatuwaa ubbaa wod'eeddino. 26 Hamooranne Aa na'aa Shekeema mashshaan wod'iide, barentu michchato Diino Shekeema golliyyaappe akkiide afeedino. 27 Yaak'ooba attuma naanay he anhatuwa bolla geliide, barentu michchato Diino tuniseedda katamaa bonk'keeddino. 28 Untuntu dorssaa wudiyya, miizaa wudiyya, hariyya, katamaa gidon de'iyawaanne gas'an de'iyawaa ubbaa akkeeddino. 29 Untuntu mas'uwaa

ubbaa, untuntutu naanaa ubbaanne machatuwaa ubbaa omoodeeddino; gollen de'eeddawaa ubbaa bonk'keeddino. **30** Yaak'oobi Simoonanne Leewiyaa, «Hinttentu ta bolla metuwaa ahi kichcheedditta; ha gadiyaan de'iyaa Kanaanaatunne Parzzetuu taana is's'ananawanta; nuuni payduwaan guutsa; untuntutu ittippe gididiide ta bolla dendooppe, taaninne ta soo Asay d'ayana» yaageedda. **31** Shin untuntutu, «Yaatina I nu michchato sharmus'aadan ootsana bessii?» yaageeddino.

35 S'oossay hewaappe guyye Yaak'ooba, «Denddaade pude Beetelele baade yan de'a. Neeni ne ishaa Eesaappe bak'atiyaa wode new k'onc'ceedda S'oossaw yan yarshshiyaa sa'aa kees's'ay» yaageedda. **2** Yaak'oobi bare soo asaanne barenana de'iyaaawanta ubbaa, «hinttentu gidduwaan de'iyaa allaga S'oossatuwaa misiletuwa diggite; hinttentu bollaa geeshshite; hinttentu mayuwaanne laammitte. **3** Ane denddiide, pude Beetelele boytte; ta metuwaa gallassi taana siseedda, taani beedda sa'aaan ubbaan taananna gideedda S'oossaw, taani yan yarshshiyaa sa'aa kees's'ana» yaageedda. **4** Hewaa diraw untuntutu barenttoo de'iyaa allaga s'oossatuwaa misiletuwa ubbaanne barenttu haytsaan de'iyaa gudichchaa ubbaa Yaak'oobaw immeeddino; Yaak'oobi hewantta Sekeeman de'iyaa wolaa garssan moogeedda. **5** Hewaappe guyye, Yaak'oobinne Aa attuma naanay denddiide biishshin, itti urayenne untuntutu oyk'kanaw kaallibeenna; ayaw gooppe, untuntutu biishshin, untuntutu yuushshuwaan de'iyaa katamaa asaa ubbaa bolla S'oossaa dagamay wod'deedda. **6** Yaak'oobinne aanana de'iyaa Asay ubbay Kanaane gadiyaan de'iyaa (Beetelele giyaa) Looza gakteeddino. **7** Yan I yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda; I he sa'aa El-Beetelele giide suntseedda; ayaw gooppe, I bare ishaappe bak'atiide biyaa wode, S'oossay aw k'onc'ceedda sa'ay hewaa. **8** Ribik'o dichchiyaa Deboora yan hayk'kaaddu; Beeteleleppa hirkinna de'iyaa wolaa garssan iza moogettaaddu; hewaa diraw he mitsaa suntsay Yeekuwa Wolaa geetetteedda. **9** Yaak'oobi Masp'p'es'oomiyaappe simmeeddawaappe guyye, S'oossay aw zaaretsi k'onc'ciide, Aa anjeedda; **10** S'oossay Aa, «Ne suntsay Yaak'ooba; shin hawaappe sintsanaw neeni ubbakka Yaak'ooba geetettakka; ne suntsay israa'eeliyaa gidana» yaagiide I Aa israa'eeliyaa suntseedda. **11** K'ay S'oossay Yaak'ooba, «Taani Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa; neeni yeletta; c'oratta; kawutetsatuunne kawutetsaa Asay neeppe kessana; kaatetuukka ne gulbataappe kessana. **12** Taani Abrahamewunne Yisaa'aw immeedda biittaa, k'ay new immay; neeppe guyyenna taani ha biittaa ne zerezsaw immana» yaageedda. **13** Hewaappe guyye, S'oossay aanana haasayeedda sa'aappe pude kesseedda. **14** Yaak'oobi S'oossay barenana haasayeedda sa'aaan shuchchaa essiide, Aa bolla ushshaa yarshshuwa tigeedda; zayitiyaakka bolla tigeedda. **15** Yaak'oobi S'oossay barenana haasayeedda sa'aa «Beetelele» giide suntseedda. **16** Untuntutu hewaappe guyye, Beeteleleppa denddeeddino. Untuntutu Efrataa gakkanaw laafaa ashshiyaa wode, Raaheelo yeluu oyk'keedda; yeluwaan iza loytsa waayettaaddu. **17** Yeluu iza waayisseedda wode iza yelissiyaana, «Yayyoppa; hawekka attuma na'aa» yaagaaddu. **18** Shin iza hayk'kaadde, shemppu kesishshin, bare na'aa Been'oona suntsaaddu; shin Aa aawuu Aa Biiniyaama suntseedda. **19** Hewaappe guyye, Raaheela hayk'ka bashaaddu; Beeteleeme giyaa Efrataa afiyaa ogiyaa doonaan moogettaaddu. **20** Yaak'oobi iza duufuwaan hawultiyaa

shuchchaa esseedda; he hawultii hachche gakkanaw Raaheeli duufuwa erissee. **21** Israa'eeli hewaappe denddiide, Edera gimbbiyaappe hefintsaaan bare dunkkaaniyaa tokkeedda. **22** Israa'eeli he gadiyaan de'ishshin, Roobeeli biide, bare aawoo yeleeedda k'oomatti Baalina giseedda. Israa'eeli ha yewuwa siseedda. Yaak'ooba attuma naanay tammanne laa'a. **23** Liya naanay Yaak'ooba bayira na'aa Roobeela, Simoon, Leewa, Yihudaa, Yisaakooranne Zaabiloon. **24** Raaheeli attuma naanay Yooseefanne Biiniyaama. **25** Raaheeli danggaas'iratti Baali attuma naanay Daananne Niftaaleema. **26** Liya danggaas'iratti Zilppi attuma naanay Gaadanne Aaseera. Hawanttu Masp'p'es'oomiyaan Yaak'oobaw yeletteedda Aa attuma naanaa. **27** Yaak'oobi (Kebroona giyaa) K'iriyaati-Arbb'a matan Maamiren de'iyaa, bare aawuwa Yisaa'ka soo yeedda; he sa'ay kase Abrahaamenne Yisaa'ki de'eedda sa'aa. **28** Yisaa'ki s'eetanne hospun tammu laysaa de'eedda; **29** I daro wodiya de'iide, lo'o c'imi hayk'kiide bare mayzzaan gakteedda. Aa naanay Eesayenne Yaak'oobi Aa moogeeddino.

36 Eedooma giyaa Eesaa yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **2** Eesay Kanaane biittaa mac'ca naanatuwaappe barew machchetuwa akkeedda; untuntutu Hiitiyaa Eloona naatto Aado, Hiwiya S'ibaa'oona na'ay Aani yeleeedda Oholiibaamonne. **3** Isimaa'eela naatto, Nabaayoota michchato Baasemaato. **4** Aada Eesaw Elifaaza yelaaddu; Baasemaataka Ra'u'eela yelaaddu; **5** Oholiibaama Ya'uusha, Yaa'ilaamanne K'oraaha yelaaddu; Kanaane gadiyaan Eesaw yeletteedda attuma naanay hawantta. **6** Eesay bare machchetuwa, bare attuma naanaanne mac'ca naanaa, bare soo asaa ubbaa, bare miizatuwaanne bare mehiyaa ubbaa Kanaane gadiyaan I mooddeeddawaa ubbaa akkiide, bare ishaa Yaak'oobappe haakkiyaa gadiyaa beedda. **7** Untuntutu mas'uud dareedda diraw, untuntutu ittippe de'anaw danddayibeykkino; untuntutu mehii dareedda diraw, untuntutu de'iyaa biittay untuntutu mehiyaw gidanaw danddayibeenna. **8** Yaatina Eedooma giyaa Eesay Se'iira giyaa gezziyaan utteedda. **9** Se'iira gezziyaan de'eedda Eedoomatuwa aawuwa Eesaa yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **10** Hawe Eesaa attuma naanaa suntsaa; hewanttunne Eesaa machchatti Aadi na'aa Elifaazanne Eesaa machchatti Baasemaati na'aa Ra'u'eela. **11** Elifaaza naanay Temaana, Omaara, S'afa, Ga'itaamanne K'anaaza. **12** K'ay Timinaa'a Eesaa na'aa Elifaazaw k'oomatuwa; iza Elifaazaw Amaaleek'a yelaaddu. Hawanttu Eesaa machchatti Aadi na'aa naanaa. **13** Ra'u'eela attuma naanay Nahaata, Zaraaha, Shammanne Miizaa; hawanttu Eesaa machchatti Baasemaati na'aa naanaa. **14** S'ibaa'oona na'ay Aani yeleeedda Oholiibaama attuma naanay hawantta; iza Eesaw Ya'uusha, Yaa'ilaamanne K'oraaha yelaaddu. **15** Eesaa yeletaa kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Eesaw bayira na'aa Elifaaza attuma naanay, kaappuwa gideeddawanttu Temaana, Omaara, S'afa, K'anaaza, **16** K'oraaha, Ga'itaamanne Amaaleek'a; Eedooma biittan Elifaazi yeleeedda kaappatuu hawantta; hawanttu ubbay Aadi na'aa naanaa. **17** Eesaa na'aa Ra'u'eela attuma naanay, kaappuwa gideeddawanttu Nahaata, Zaraaha, Shammanne Miizaa; Eedooma biittan Ra'u'eeli yeleeedda kaappatuu hawantta; untuntutu Eesaa machchatti Baasemaati na'aa naanaa. **18** Eesaa machchatti Oholiibaami attuma naanay, kaappuwa gideeddawanttu Ya'uusha, Yaa'ilaamanne K'oraaha; untuntutu Aana naatti,

Eesaa machchatti Oholiibaamippe yeletteedda kaappatuwaa. **19** Eedooma giyyaa Eesaa attuma naanay hawantta; untunttu kaappatuukka hawantta. **20** Eedooma gadiyaan de'iyaa Hooriyya Se'iira attuma naanay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta; hewanttukka Los'aana, Shobaala, S'ibaa'oonaa, Aana, **21** Dishoonaa, Es'eerranne Dishaana; hewanttu, Eedooma gadiyaan de'iyaa Se'iira attuma naanay, Hooretuwwaa kaappatuwaa. **22** Los'aana attuma naanay Hooranne Heemaama; Los'aana michchata Timinaa'o. **23** Shobaala attuma naanay Aaliwaana, Maanahaata, Eebaala, Shefanne Oonaama. **24** S'ibaa'oonaa attuma naanay Aayanne Aana; hawe Aani woran bare aawuwwaa S'ibaa'oonaa haretuwwaa heemiidde haatsaa bol'uwwaa demmeeddawaa. **25** Aana na'ay Dishoonaa; naatta k'ay Oholiibaamo. **26** Dishoonaa attuma naanay Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana. **27** Es'eera attuma naanay Bilihaana, Za'iwaananne Ak'ana. **28** Dishaana attuma naanay Uus'anne Araana. **29** Hooretuwwaa kaappatuu hawantta; Los'aana, Shobaala, S'ibaa'oonaa, Aana, **30** Dishoonaa, Es'eerranne Dishaana. Hawanttu Se'iira biittan barenttu yaran yaran shaaketteedda Hooretuwwaa kaappatuwaa. **31** Israa'eelan kaatii kawutanaappe kase Eedooma biittan kaateteedda kaatetu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. **32** Ba'ooraa na'ay Belaa'i Eedooman kaateteedda; Aa katamaa suntsay Dinaaba geetettee. **33** Belaa'i hayk'ina, Boos'irappe yeedda Zaraaha na'ay Yobaabi kaateteedda. **34** Yobaabi hayk'ina, Temaana biitaappe yeedda Hushaami kaateteedda. **35** Hushaami hayk'ina, Badaada na'ay Hadaadi, Midiyaama asaa moo'aabe gadiyaan s'ooneddawe kaateteedda; Aa katamaa suntsay Awiita geeteteedda. **36** Hadaadi hayk'ina, Maasireek'appe yeedda Saamili kaateteedda. **37** Saamili hayk'ina, shaafaa matan de'iyaa Rahobootappe yeedda Shaa'uuli kaateteedda. **38** Shaa'uuli hayk'ina, Akiboora na'ay Ba'aalihanaani kaateteedda. **39** Akiboora na'aa Ba'aalihanaani hayk'ina, Hadaari kaateteedda; Aa katamaa suntsay Paa'u geetettee; Aa machata Mezaahaaba naatta Maas'ireeda yeleedda Mahes'aabi'eelo geetettaw. **40** Eesaa yeletaa kaappatuu barenttu yaran yaran, barenttu sa'aan ellekka barenttu suntsan suntsan hawantta; Timinaa'a, Aliwa, Yeteeta, **41** Oholiibaama, Eela, Piinoona, **42** K'anaaza, Temaana, Mibs'saara, **43** Maagidi'eelanne Iraama. Hawanttu barenttu mooddiyyaa biittan, barenttu de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan Eedooma kaappatuwaa. Hawe Eesay, Eedoomatuwaa aawuwwaa.

37 Yaak'oobi bare aawuu de'eedda Kanaane biittan utteedda. **2** Yaak'ooba naanay haneeddabay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Yooseefo tammanne laappun laytsaa na'aa gideedda wode, bare aawoo hara machchetuwaappe, Baalipenne Zilpippe yeletteedda bare ishātuwana wudiyyaa heeme. He wode I bare aawoo untunttu ootseedda itabaa odeedda. **3** Israa'eelii Yooseefa c'imiide yeleedda diraw, bare hara attuma naanaa ubbaappe aatsiide siik'ee. I aw alleek'eedda mayuwwaa giigisseedda. **4** Aa ishātu barenttu aawuu Aa untunttuppe aatsiide siik'iyawaa be'eedda wode, untunttu Aa is's'iide, lo'o k'aalaa aw haasayanaw danddayibeykino. **5** Yooseefo akumuwwaa akumetiide, bare ishatoodeedda; untunttu Aa yaa darisside is's'eeddino. **6** I untunttu, «Taani akumeteedda akumuwwaa sisite. **7** Nuuni gaden pochchiyyaa k'achchishin, ta mirk'ii itti kutsaan denddiide sitti gi ek'k'ishshina, hinttenttu mirk'ketuu yuuyyi aad'd'iide ta

mirk'ki'iyaw goynneeddino» yaageedda. **8** Aa ishātu Aa, «Neeni nu bolla kaatetana hanayiyee? Woy nuuna tumu mooddina hanayiyee?» yaageeddino. Untunttu Aa akumuwwa dirawunne Aa oduwaa diraw, yaa darisside is's'eeddino. **9** K'ay Yooseefo hara akumuwwaa akumetiide, bare ishatoodeedda; «sisite; taani hara akumuwwaakka akumetaad. He akumuwwaan away, aginayenne tammanne itti s'oolinttetuu taw goynniino» yaageedda. **10** Bare aawoonne bare ishato he akumuwwa odeedda wode, Aa aawuu Aa, «Hawe neeni akumeteedawe ayaa akumee? Tumuu taani, ne daayanne ne ishātu yide, ne sintsaan sa'aan gufaniide new goynnaneyye?» yaagiide seereedda. **11** Aa ishātu Aa k'anaateeddino; shin Aa aawuu ha yewuwwa bare wozanaan woteedda. **12** Itti gallassi Aa ishātu Sekeema matan barenttu aawuwwa dorssaa heemanaw beeddino. **13** Israa'eelii Yooseefa, «Ne ishātu Sekeeman wudiyyaa heemiyaawaa eraasa. Haaya; taani neena untunttukko kiittana» yaageedda. Yooseefo, «Eeno» yaageedda. **14** I Aa, «Ba; ne ishātuwanne wudii sara gidiyaaawaa be'a; untunttubaa taw odaasa» yaageedda. Aa Kebroona dilbbaappe kiiteedda. I Sekeema beedda. **15** Yan dembbaa gidдон yaa haa simerettishin, itti Asay Aa demmiide, «Laa ayaa koyay?» yaagiide oochcheedda. **16** I, «Ta ishātuwaa koyay; untunttu wudiyyaa heemiyya sa'ay hak'anento hayana taw odaarikiil!» yaageedda. **17** Bitanii, «Hawaappe denddi kichcheeddino; untunttu, «Nuuni Dootaana beto» giishin sisaad» yaageedda. Hewaa diraw, Yooseefo bare ishātuwaa geeduwwa biide, untunttu Dootaanan demmeedda. **18** Shin I haakuwaan de'ishshin, untunttu Aa be'eeddino; I untunttukko gakkennan de'ishshin, untunttu Aa wod'anaw Aa bolla mak'etteeddino. **19** Ittuu ituwaa, «Be'ite! Akumuwwaawu yee. **20** Haayite; Aa wod'iide, ha ollatuwaappe ituwaa giddo yeggoytte. Hewaappe guyye, «Itta do'ay Aa meedda» yaagana; yaatiide Aa akumuu ahiyaawaa be'ana» yaageeddino. **21** Roobeeli hewaa siseedda wode, untunttu kushiyaappe Aa ashshanaaw koyiide, «Aa wod'enaan aggoytte. **22** Suutsaa gussoppite; Aa hinttenttu woran de'iyaa ha ollaa giddo olite; Aa bolla kushiyya wotsoppite» yaageedda. Roobeeli hawaa Aa untunttuppe ashshiide guyye Aa aawuwwaakko yeddananaw geedda. **23** Yooseefo bare ishātuwaaakko gakkedda wode, I mayyeedda alleek'eedda mayuwwa aappe k'aari akkeeddino; **24** Aa afiide haatsay bayinna mela ollaan yegeeddino. **25** Untunttu barenttu k'umaa maanaw utti de'ishshin, Isimaa'eela asatuu Gibs'e baanaw Gala'aadeppe yiyaawantta d'ok'ku giide be'eeddino; untunttu barenttu gaaluwaan sawuwwa, balasaane giyya d'aliyaanne karbbiyaa c'aani wotseeddino. **26** Yihuday bare ishātuwaa, «Nuuni nu ishāa wod'iide Aa suutsaa k'osiyaawaa gidooappe nuuna ayaa go'ii? **27** Haayite; Aa Isimaa'eelattoo zal'oytte; Aa bolla nu kushiyya wotsokko; ayaw gooppe, I nu ishāa, nu ashuwaa» yaageedda. Aa ishātu mayetteeddino. **28** Hewaa diraw Midiyaama biittaa zal'anachattu hewaanna aad'ishshin, Aa ishātu Yooseefa ollaappe kessiide, Isimaa'eela asattoo laatamu s'agaraa biraan zal'eeddino. Untunttu Yooseefa Gibs'e gadiyaa afeeddino. **29** Roobeeli ollaakko simmiide, Yooseefo yan baynnawaa be'eedda wode, kayyotiide bare mayuwwa pooshsheedda. **30** I guyye bare ishātuwaaakko biide, «Na'ay yan baawa; ha'i taani hak'a booshsha!» yaageedda. **31** Hewaappe guyye untunttu Yooseefo mayuwwa akkiide, deeshsha orggiyaa shukkiide, he suutsan naak'keeddino. **32** Alleek'eedda Aa mayuwwa barenttu aawuwwaakko afiide Aa, «Nuuni hawaa

demmeeddo; hawe ne na'aa mayenttonne ane s'eella'aa yaageeddino. **33** Mayuwaal I eriide, «Hawe ta na'aa mayuwaal! wora do'ay Aa mi diggeedda. Yooseefo tumukka dus'ereeti kichcheedda» yaageedda. **34** Yaak'oobi kayyottiidde, bare mayuwaal peed'eedda; bare s'eessan waaruwaal danc'ciidde, bare na'aw daro gallassaa yeekkeedda. **35** Aa attuma naanayne mac'c'a naanay ubbay Aa mintsetsanaw yeeddino; shin I minnenaan is's'iide, «tuyti, taani yeekkeadde ta na'aakko baade, duufuwaan gelana» yaagiide, Aa aawuu aw yeekkeedda. **(Sheol h7585)** **36** He wode Miidiyaama biittaa asatuu Yooseefa Gibs'e kaatiyaa oosanchaa P'oos'ifaaraw Gibs'en zal'eeddino; I naagiyaawantuu kaappuwa.

38 He wode Yihuday bare ishutuwaappe shaakettiide, Adulaama giyaa kataman de'iyaa Hiira giyaa bitaniyaanna de'anaw beedda. **2** Yan Yihuday Shuu'a giyaa Kanaane naattinna gakteedda; I izo akkeedda. **3** Iza aw shahaaraade attuma na'aa yelaaddu; Aa Eera suntsaaddu. **4** K'aykka shahaaro wode attuma na'aa yelaaddu; Aa Oonaana suntsaaddu. **5** K'ay gujjaadekka attuma na'aa yelaaddu; Aa Sheela suntsaaddu. Iza yeleeeddawe Akiziiba giyaa biittaa. **6** Yihuday bare bayira na'aa Eeraw Tiimaaro giyaa machchato immeedda. **7** Yihudaa bayira na'ay, Eeri, Med'inaa Godaa sintsaan iita asaa gidiyaa diraw, Med'ina Goday Aa wod'eedda. **8** Yihuday Oonaana, «Ne ishaa machchatikko gelaade, izo akka; ne ishaw na'aa yelaade Aa s'eessisa» yaageedda. **9** Shin Oonaani yelettiyaa naanay barewanta gidenawaa ereedda; hewaa diraw bare ishaa machchatinna giisiyaa wode awudenne, bare ishaw na'i yelettenna mala, bare zeretsaa biittan gussee. **10** I ootseeddabay Med'inaa Godaa sintsaan iitabaa gideedda diraw, Med'inaa Goday aakka wod'eedda. **11** Hewaappe guyye, Yihuday bare na'aa machchato Tiimaaro, «Ta na'ay Sheeli dic'ana gakkanaw ne aawuwa soo baade, am'etetsaan de'ashsha» yaageedda. Hewaa I ayaw geedde gooppe, ikka bare ishutuwaadan hayk'k'anenttonne giide hirggeedda diraassa. Hewaa diraw Tiimaara baade bare aawuwaal soon de'addu. **12** Daro wodiyaappe guyye Yihudaa machata, Shuu'a naatta hayk'kaaddu. Yihuday bare kayyuwaappe minetteedda wode, bare dorssaa isikiyaa meediyaa asatuwaakko Timina kesseeedda; k'ay Aa lagge, Adulaamiyaa Hiiri aanana beedda. **13** Aasi Tiimaaro, «Be'a; ne bolluu Yihuday, bare dorssatuwaal isikiyaa meedanaw Timina kesseeedda» yaagiide odeedda. **14** Iza bare am'etetsaa mayuwaal k'aaraaddu; barena baletsanaw shaashiyaa akkaade gullottaaddu. Timina afiyaa ogiyaa doonaan de'iyaa Enayma katamaa penggiyaan uttaaddu. Hewaa iza ootseeddawe, Sheeli dic'ci gakkinka iza aw machchatto gidanaw imetabeennawaa ereedda dirassa. **15** Yihuday izzo be'eedda wode, sharmus'atto giide k'oppeedda; ayaw gooppe, iza bare deemuwaal gullotta uttaaddu. **16** Bare na'aa machchato gidiyaawaa erennan de'ide, ogiyaa gas'aa ikko shiik'iide izo, «Taanaana gisaariki!» yaageedda. Iza, «Taani neenana gisooppe, neeni taw ayaa immanii?» yaagaadde oochchaaddu. **17** I, «Taani ta wudiyaappe itti deeshsha maraa ne yeddana» yaageedda. Iza, «Neeni hewaa taw yeddana gakkanaw ayaa ootsanii?» yaagaaddu. **18** I, «Ayaa ootsoo?» yaageedda. Iza, «Ne maatafaa wotsiyaa migiduwaal, Aa aatsiyaa sak'kiyaanne ne kushiyaan de'iyaa gatimaa oytsa» yaagaaddu. I hewantta immiide, izina gisina, iza aw shahaaraaddu. **19** Iza hewaappe denddaade beeddawaappe guyye, bare gullotsaa shaashiyaa

k'aaraade, bare am'etetsaa mayuwaal mayyaaddu. **20** Yihuday bare ootseeddawaa he mishirattippe zaari akkanaw deeshsha maraa bare laggiiya Adulaama bolla iziwi kiitteedda; shin I izo demmibeenna. **21** I he biittaa asaa, «Enayma kataman, ogiyaa doonaan utteedda sharmus'a mishirata hak'anee?» yaagiide oochcheedda. Aasi, «Sharmus'a mac'c'aanna hawaan ubbakka baawa» yaageedda. **22** I Yihudaakko simmiide Aa, «Taani izo demmabeykke; hewaa bollaakka he biittaa asay, «Sharmus'a mac'c'aanna hawaan ubbakka baawa» yaageedda» yaageedda. **23** Yihuday, «Bare oyk'keeddawaa barew akku; hewe d'ayooppe, Asay nuuna miic'c'ana. Simmi taani iziwi deeshsha maraa yeddaad; shin neeni izo demmabeykka» yaageedda. **24** Heezzu aginaa keeshshaappe guyye asay, «Ne na'aa machata Tiimaara sharmus'aade shahaaraaddu» yaagiide Yihudaw odeedda. Yihuday, «Izo kare kessiide taman s'uuggite» yaageedda. **25** Izo kare kessiya wode, «Taani shahaareeddawe ha miishshaa godaassa; be'a; ha maatafaa wotsiyaa migiduu, Aa aatsiyaa sak'kiinne gatimay oowento erana danddayooppe era» yaagaadde bare bolloo kiitaa kiittaaddu. **26** Yihuday he miishshatuwaal eriide, «Taappe iza s'illa; ayaw gooppe, taani izo ta na'aa Sheelaw immabeykke» yaageedda. Hewaappe guyye, I izina zaari gisiibeenna. **27** Iza yelana haniyaa wode, izi uluwaan mantte attuma naanay de'iino. **28** Iza yelishiin, untuntuppe ittuu bare kushiyaal keseeedda; maarissiyaana, «Be'ite; hawe koyro kesseeedda» gaanaw zo'o k'unc'c'utiyaal akkaade Aa kushiyaan k'achchaaddu. **29** Shin I bare kushiyaal guyye akkeedda wode, Aa ishay kesseeedda; iza, «Neeni waana portsu gaade kesaadi!» yaagaaddu. Hewaa diraw, Paareesa gaade Aa suntsaaddu. **30** Hewaappe guyye, Aa kushiyaan zo'o k'unc'c'uti de'iyaa Aa ishay keseeedda; Aa suntsay Zaaraaha geetteedda.

39 Isimaa'eela asatuu Yooseefa Gibs'e afi wotseeddino. Gibs'aawe P'oos'ifaari, kaatiyaa oosanchatuwaappe ittuu, naagiyaawantuu kaappuu Yooseefa Isimaa'eelatuwaappe shammeedda. **2** Med'inaa Goday Yooseefonna de'ee; hewaa diraw, I ootsiyaawaa ubbaa aw injiyeedda; yaatina bare godaa, Gibs'aawiyaa soon de'eedda. **3** Med'inaa Goday aanana de'iyawaanne Med'inaa Goday I ootseeddawaa ubbaa aw suurisiyaawaa P'oos'ifaari be'eedda wode, **4** Yooseefo Aa sintsaan nashetteedda; I aw kiitteedda. P'oos'ifaari Aa bare golle asaa bolla sunteedda; barew de'iyawaal ubbaa Aa kushiyaan wotseedda. **5** P'oos'ifaari bare gollen de'iyawaal ubbaa bollaane bare mas'uwaal ubbaa bolla sunteedda wodiyaappe doommiide, Med'inaa Goday Gibs'e bitaniyaa golliyaa Yooseefo diraw anjeedda. Med'inaa Godaa anjiuu P'oos'ifaara sooninne gaden de'eedda ubbabaa bolla wod'd'eedda. **6** Hewaa diraw barew de'iyaa ubbabaa Yooseefow sheed'd'eedda; I bare miyaa k'umaappe attina, ayinne k'oppenna. Yooseefo geesanchanne malaa lo'o asaa. **7** Amareeda wodiyaappe guyye, Aa godaa machata Yooseefa s'eella be'aade, «Haaya; taanana gisa» yaagaaddu. **8** Shin I is's'eedda. Bare godaa machchatto, «Be'a; ta goday taw sheed'd'iide bare son de'iyabaw ayawunne hirgenna; barew de'iyawaal ubbaa ta kushiyaan wotseedda. **9** Ha son taappe gitatiyaawe ooninne baawa. Neeni Aa machchatto gidiyaa diraw ne s'alalaappe attina, ta goday taw immiibeennabay baawa. Yaatina taani waataade hawaa mala daro iitabaa hanaade S'oossaa bolla nagaraa ootsoo?» yaageedda. **10**

Iza ha yewuwa hachche hachche Yooseefow odooppenne, I izina gisennan woy izi matan uttannan is's'eedda. **11** Itti gallassi I bare oosuwa ootsanaw soo geliyaa wode, soo k'oomatuwaappe onininne son baawa. **12** Iza Yooseefo afilaa oyk'kaadde, «Taananna gisa» yaagaaddu. Shin I bare afilaa I kushiyaan yeggiide, sooppe kare wos'iide kesseedda. **13** Yooseefo bare afilaa I kushiyaan yeggiide, sooppe kare wos's'i kesowaa iza be'eedda wode, **14** bare soo k'oomatuwaa s'eesaade untuntta, «Be'ite; ta asinay aheedda ha Ibraawe bitanii taana baletsi diggiide ashsheeda; I taananna gisanaw hawaa geleedda; shin taani ta kooshshaa d'ok'k'issaade waassaad. **15** Taani waassina siseedda wode, I bare afilaa ta matan yeggiide, sooppe kare wos's'iide kesseedda» yaagaaddu. **16** Aa goday soo yaana gakanaw iza Yooseefo afilaa bare matan wotsaaddu. **17** Hewaappe guyye, iza aw hawaadan yaagaadde odaaddu; «Hewe neeni nuw aheedda Ibraawe ayilii taananna gisanaw taakko geleedda; **18** shin taani ta k'aalaa d'ok'k'issaade waassowe, bare afilaa ta matan yeggiide, sooppe kare wos's'eedda» yaagaaddu. **19** Aa goday bare machata, «Ne ayilii taana hawaadan ootseedda» yaagaadde odeedda k'aalaa sisiide, hank'kuwaan pentteedda. **20** Yooseefa A goday afiide, kaatiyaa k'ashuwaa sa'ay de'iyaa k'asho gollen yeggeedda. **21** Shin Yooseefo yan k'asho gollen de'iyaa wode, Med'inaa Goday aanana de'ee. I aw k'aretteedda; k'asho golle kaappuwaas sintan aw nashshuwaa immeedda. **22** Yaatina k'asho golle kaappuu k'ashuwaa asaa ubbaa Yooseefo kushiyaan wotseedda; hewaan oosetiyaawaa ubbaa ootsiyaawe Aa. **23** K'asho golle kaappuu Yooseefo kushiyaan de'yaabaw ayawunne hirgenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday aanana de'ee; I ootsiyaawaakka ubbaa aw injiyeedda.

40 Amareeda wodiyaappe guyye, Gibs'e kaatew eessaa tigiyaawenne ukitsaa uukkiyaawe barenttu godaa Gibs'e kaatiyaa naak'keeddino. **2** Kaatii eessaa tigiyaawanttu kaappuwaanne ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwa laa'uwaakka loysit hank'k'etteedda. **3** Yooseefo k'ashetteedda k'asho gollen, naagiyaawanttu kaappuwaas son untuntta wotseedda. **4** Naagiyaawanttu kaappuu untuntta Yooseefow sheed'd'eedda; I untunttoo ootsee. Untunttu k'asho gollen amareeda wodiya utteeddino. **5** Gibs'e kaatiyaw eessaa tigiyaawenne ukitsaa uukkiyaawe, k'asho gollen de'iyaa laa'attuukka, itti k'amma dumma dumma akumuwaas akumeteeddino. K'ay akumotoo huup'yaan huup'yaan untunttu biletsay de'ee. **6** Yooseefo wontta untunttukko geleedda wode, kayyoti utteeddawannta be'eedda. **7** Hewaa diraw bare godaa soon barenana k'asho gollen de'iyaa kaatiyaa oosanchchatuwaas, «Hachche hinttenttu demuu ayaw d'umeedee?» yaagiide oochcheedda. **8** Untunttu Aa, «Nuuni laa'u akumuwaas akumetteeddo; shin nuw biliyaawe d'ayeedda» yaageeddino. Yooseefo untunttu, «Akumuwaas biletsay S'oossawaa gidenneeyee? Hinttenttu akumuwaas taw odite» yaageedda. **9** Eessaa tigiyaawanttu kaappuu bare akumuwaas Yooseefow hawaadan yaagiide odeedda; «Taani ta akumuwaan itti woyniyaa turaa ta sintsaan be'aaddi. **10** K'ay he woyniyaa turaw heezzu tashii de'ee. I maraa yeliide, ciishshaa ci'ishiide, wurc'cuwaas wurc'c'eedda; wurc'c'unne teereedda. **11** Kaatiyaa wanc'c'ay ta kushiyaan de'ee; taani woyniyaa teeraa akkaade, kaatiyaa wanc'c'an gum'aade, he wanc'c'aa Aa kushiyaan wotsaad» yaageedda. **12**

Yooseefo, «Hewaa birshshetsay hawaa; heezzu tashetuu heezzu gallassatuwaas. **13** Heezzu gallassaa giduwaan kaatii neena dentsana; I neena kase ne suntsatetsaw zaarana; kase neeni eessaa tigiyaaw wode ootseeddawaadan, neeni kaatiyaa wanc'c'aa Aa kushiyaan wotsana. **14** Shin new sa'ay lo'eedda wode taana dogoppa; taw lo'a; tabaa kaatiyaw odaadde, ha k'asho goliyaappe taana kesissa; **15** ayaw gooppe, taana Ibraawetuwaas biittaappe gididi aheeddino; haray aotto hawanka taana k'ashissiyaawaa ayinne ootsabeykke» yaageedda. **16** Ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuu Yooseefo akumuwaas loysit billeeddawaa be'eedda wode Yooseefo, «Taanikka akumuwaas akumetaad; ta huup'yaan heezzu samppa ukitsay de'ee; **17** bolla bagga samppan Gibs'e kaatiyaw uuketteedda ubbaa k'ommo ukitsay de'ee. Shin kafuu hewaa ta huup'yaan de'iyaa samppaappe mee» yaageedda. **18** Yooseefo, «Hewaa birshshetsay hawaa; heezzu samppatuu heezzu gallassatuwaas. **19** Heezzu gallassaa giddon kaatii neena dentsana; ne k'ood'iyaa muuc'issiide mitsaan kak'issana; ne ashuwaakka kafuu maana» yaageedda. **20** Heezzentsoo gallassan Gibs'e kaatii bare yeletteedda gallassi bare oosanchchatuwaas ubbaa baalaa giigisseedda. Eessaa tigiyaawanttu kaappuwaanne ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwaas dentside, bare oosanchchatuwaas giddon esseeedda. **21** Eessaa tigiyaawanttu kaappuwaas Aa suntsatetsaw zaarina, I kaatiyaa kushiyaan wanc'c'aa wotseedda. **22** Shin kaatii ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwaas untunttu akumuwaas biletsaa Yooseefo odeeddawaadanka kak'isseedda. **23** Shin eessaa tigiyaawanttu kaappuu Yooseefo hassayibeenna; dogiisheedda.

41 Laa'u laysaa kumentsay aad'd'eedda wode, Gibs'e kaatii akumuwaas akumeteedda; akumuwaan I Nayle Shaafaa doonaan ek'keedda; **2** Laappun ordenne mod'd'o miizzatuu Nayle Shaafaappe kes wod'd'iide, mak'kaa giduwaan miyaawantta be'eedda. **3** Untunttuppe simmiide, hara laappun malaa itanne gil'k'ka miizzatuu Nayle Shaafaappe keseeeddino; shaafaa doonaan de'iyaa hara miizzatuu matan ek'keeddino. **4** He malaa itanne gil'k'ka miizzatuu laappun ordanne mod'd'o miizzatuuwaas meeddino. Hewaappe guyye kaatii beegotteedda. **5** I zaaretsi gem'ishiide, laa'entsoo akumuwaakka akumeteedda; laappun lo'anne muruta tishatuu itti anuwaan dic'ceeddino. **6** Untunttuppe simmiide, c'eecc'edanne away doliyaas bagga c'arkkuwaan shulleedda hara laappun tishatuu keseeeddino. **7** He c'eecc'eedda tishatuu lo'anne muruta tishatuwaas mitteeddino. Hewaappe guyye kaatii beegottiide, akumuwaas gidiyaawaa ereedda. **8** Sa'ay wontina, Aa wozanay shabbiretteedda; hewaa diraw Gibs'en de'iyaa biitiyaawanttu ubbaawunne aad'd'eeda eranchchatuwaas ubbaawunne kiitiide s'eesisseedda; kaatii untunttoo bare akumuwaas odeedda; shin aw he akumuwaas birshshiyaawe d'ayeedda. **9** Eessaa tigiyaawanttu kaappuu he wode Gibs'e kaatiyaa hawaadan yaageedda; «Taani ta bayzzuwaas hachche hassayay. **10** Itti gede kaatii bare k'oomatoo hank'k'ettiide, taananne ukitsaa uukkiyaawanttu kaappuwaas k'asho gollen yeggeedda. **11** Yan de'iide nuuni huup'yaan huup'yaan akumuwaas akumetteeddo; akumoo dumma dumma birshshetsay de'ee. **12** He wode naagiyaawanttu kaappuu, k'oomay, Ibraawe wodalay nuunana k'asho gollen de'ee. Nuuni nu akumuwaas aw odeeddo; I nuw huup'yaan huup'yaan akumuwaas birshsheedda. **13** Yaanina he yewotuu I nuw

billeeddawaadanka haneeddino. Hewe ayee gooppe, taani ta suntsatsats simmaad; hinkko bitanii kak'etteedda» yaageedda. **14** Gibbs'e kaatii Yooseefow kiittiide s'eesiseedda. Untunttu Aa k'asho golliyaappe ellekka aheeddino. I meedettiide bare mayuwa laammiide, kaatiyaakko geleedda. **15** Kaatii Yooseefo, «Taani akumuwa akumetaad; shin Aa ittuunne billanaw danddayibeenna. Shin taani, «Yooseefo akumuwa sisoope, billanaw danddayee» giyaawaa sisaad» yaageedda. **16** Yooseefo, «Taani hewaa danddayakke; shin S'oossay kaatiyaw likke birshshetsaa immana» yaageedda. **17** Kaatii, «Taani ta akumuwaan Nayle Shaafaa doonaan ek'ka de'ishin, **18** laappun orddanne mod'd'o miizzatuu Nayle Shaafaappe kesiide, mak'kaa gidduwaan miino. **19** Untunttuppe simmiide, hara laappun malaa iita, gilk'anne laafa miizzatuu keseeddino; taani hewaa mala malaa iita miizzaa Gibbs'e gadiyaan ubbakka be'a erikke. **20** Malaa iitanne laafa miizzatuu koyrowantta, laappun mod'd'o miizzatuuwa meeddino. **21** Shin untuntta meeddawaappe guyyenna, untunttu meeddawaa ooninne eranaw danddayibeenna; ayaw gooppe, untunttu malay kasewaadanka iiti utteedda. Hewaappe guyye taani beegottaad. **22** «Taani ta akumuwaan K'ay laappun lo'anne muruta tishatuwa itti anuwaan dic'ceeddawannta be'aaddi. **23** Untunttuppe simmiide, c'eecc'edanne away doliyaa bagga c'arkkuwaan shulleedda hara laappun tishatuu keseeddino. **24** He c'eecc'eedda tishatuu laappun lo'o tishatuwa mitteeddino. Taani ha akumuwa bityaawanttoo odaad; shin taw akumuwa bilyaawe beettiibeenna» yaageedda. **25** Hewaappe guyye Yooseefo Gibbs'e kaatiyaa, «Kaatiyaa akumotuu ittuwaa. S'oossay bare ootsana haniyaawaa kaatiyaw k'onc'isseeedda. **26** He laappun lo'o miizzatuu laappun laysatuwa; k'ay laappun lo'o tishatuu laappun laysatuwa; ha akumuu ittuwaa. **27** He laappun malaa iitanne laafa miizzatuu laappun laysatuwa; k'ay away doliyaa bagga c'arkkuwaan shulleedda, c'eecc' laappun tishatuu laappun koshaa laysatuwa. **28** «Taani kaatiyaw odeeddawaadanka, S'oossay bare ootsana haniyaawaa kaatiyaw besseeedda. **29** Laappun daro kalo laysatuu Gibbs'e biittaw ubbaw yaana; **30** shin laappun koshaa laysay hewaa kaallana. He wode Gibbs'e kaluu ubbay dogettana; koshay biittaa s'iis'ana. **31** He biittaa kaluu hassayettenan attanawaa; ayaw gooppe, hewaa kaalleedda koshay loytsi suullana. **32** Laa'u ogiyaan kaatiyaw he akumuu beetteeddawe ayaasee gooppe, ha yewuwa S'oossay minisiidde k'achcho diraassa; S'oossay hewaa ellekka ootsana. **33** «Ha'i simmi, kaatii aad'deeda eranchchanne c'inc'c'a asaa koyiide, Gibbs'e biittan suntso. **34** Kaatii biittan suntsatuwa laappun kalo laysaan bukiyaa katsaappe ichcheshu kushiyaappe ittuwaa shiishshanaw suntso. **35** Untunttu yiyaa kalo laysatuwaan katsaa shiishshiide, kaatiyaa aawotetsaan minijino; he katsaa katamatuwaan naagino. **36** Biittay koshaan d'ayenna mala, ha katsay Gibbs'e biittan laappun laysaan denddana koshaw minijettiide de'o» yaageedda. **37** Ha yewuu Gibbs'e kaatiyawunne Aa oosanchchatoo lo'a gididiide beetteedda. **38** Hewaa diraw kaatii untuntta, «Nuuni S'oossaa Ayyaanana de'iyaa hawaa mala hara asaa demmaneeyye?» yaagiide oochcheedda. **39** Hewaappe guyye kaatii Yooseefo, «S'oossay hawaa ubbaa neena eriseedda diraw, ne mala aad'd'eeda erayenne c'inc'c'atetsay de'iyaa ooninne baawa. **40** Taani neena ta gollen suntsay; ta Asay ubbay new azazettana; taani neeppe aad'd'iyaaawe ta kawutetsaa arataa s'alalaana gido»

yaageedda. **41** Hewaa diraw kaatii Yooseefo, «Be'a; taani neena Gibbs'e gadiyaa ubbaa bollan suntsaad» yaageedda. **42** Hewaappe guyye, kaatii bare paramiyaa migiduwa bare birad'd'iyaaappe kessiide, Yooseefo birad'd'iyaa wootseedda. Talbbaappe dadetteedda mayuwa I Aa mayzziide, Aa k'ood'iyaaanka work'kaa sanssalataa aatseeedda. **43** Kaatii bare laa'entso paraa gaariyaa Yooseefa togisseedda; k'oomatuu, «Goynnite! Goynnite!» yaagiide aappe sintsanna hametteeddino. Hawaadan ootsiide, kaatii Aa Gibbs'e biittaa ubbaa bollan suntseedda. **44** Hewaappe guyye kaatii Yooseefo, «Taani kaatiyaa; shin neeni dentso geenan Gibbs'e biittaa ubbaan ooninne kushiya woy gediya dentsenna» yaageedda. **45** Kaatii Yooseefa, «S'afinaati-Pa'inaaha» giide suntseedda; I aw Oona giyaa katamaa k'eesiyaa P'oo's'ifaara naatto Asinaato machche ootsi immeedda. Yaatina Yooseefo Gibbs'e biittaa ubbaa saanna aad'd'eedda. **46** Yooseefo Gibbs'e kaatiyaw ootsanaw doommiiyaa wode, aw laysay hattama. K'ay Yooseefo kaatiyaa sintsappe kesiide, Gibbs'e biittaa ubbaa gidduwaa hametteedda. **47** He laappun kalo laysatuwaan biittay daro katsaa doleedda. **48** Yooseefo Gibbs'e biittan he laappun kalo laysaa katsaa ubbaa shiishshiide, katamatuwaan minijeedda. Itti itti katamaa yuushshuwaan de'iyaa goshshaa katsaa ubbaa he katamatuwaan minijeedda. **49** Yooseefo abbaa shafiyaa keeshshaa daro katsaa minijeedda; katsay darina, makkanaw danddayibeenna diraw, makki makki k'oliyaawaa aggi basheedda. **50** Koshaa laysay yaanaappe kase, Oona katamaa k'eesiyaa P'oo's'ifaara naatti Asinaatiappe Yooseefo laa'u attuma naanaa yeleedda. **51** Yooseefo bare bayira na'aa Minaasa suntseedda. **52** Laa'entso na'aa Efireema suntseedda. **53** Gibbs'e biittan de'iyaa he laappun kalo laysatuu wureeddino. **54** K'ay Yooseefo odeeddawaadan laappun koshaa laysatuu doommeeeddino. Hara biittan ubbaan koshay denddeedda; shin Gibbs'e biittaa ubbaan katsay de'ee. **55** Gibbs'e biittay ubbay koshateedda wode, Asay katsaw kaatiyaa waasseedda. Kaatii Gibbs'e asaa ubbaa, «Yooseefokko biite; I odiyaawaa ootsite» yaageedda. **56** Koshay Gibbs'e biittaa ubbaa gakkedda wode, Yooseefo katsaa minijeedda golliyaa ubbaa dooyiide, katsaa Gibbs'e asaw zal'eedda; ayaw gooppe, Gibbs'en koshay pentteedda. **57** Sa'aa ubbaan koshay s'iis's'i de'iyaa diraw, sa'aan de'iyaa Asay ubbay katsaa Yooseefoppe woomanaw Gibbs'e yeedda.

42 Yaak'oobi Gibbs'en katsay de'iyaaawaa siseedda wode, bare attuma naanaa, «hinttentu ituu ittuwaa ayaw s'eellitee? **2** Be'ite! Gibbs'en katsay de'iyaaawaa taani sisaad; yaa duge biide, nuuni hayk'k'ennan pas'a de'ana mala, yaappe amareedawaa nuw woomite» yaageedda. **3** Yooseefo ishatau tamattu katsaa woomanaw duge Gibbs'e beeddino. **4** Shin Yaak'oobi Yooseefo ishaa Biiniyaama Aa ishatauwanna yeddiibeenna; ayaw gooppe, I k'ohettanentonne giide k'oppeedda. **5** Kanaane biittan wolk'kaama koshay de'iyaa diraw, katsaa woomanaw yeeddawantuna israa'eeliyaa attuma naanay Gibbs'e geleeddino. **6** He wode Yooseefo he biittaa ayissiyaawantanne biittan de'iyaa asaw ubbaw katsaa zal'iyaaawaa; hewaa diraw Yooseefo ishatau gakkedda wode, barentu deemuwa sa'aa gatsiide aw goynneeddinno. **7** Yooseefo bare ishatawaa be'o saani eri aggeeda; shin I untuntta erennawaadan laametteedda; I untuntta, «hinttentu hak'appe yeedditee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Katsaa woomanaw, Kanaane biittaappe yeeddo» yaageeddino.

8 Yooseefo bare ishātuwaa ereedda; shin untunttu Aa eribeykkino. 9 Hewaappe guyye, Yooseefo untunttuwaa akumeteedda bare akumuwa hassayide untunttu, «hintenttu geeddi s'eelliyaa asaa; hintenttu nu biittan naagu leppiyaa baggay hak'awento be'anaw yeeddita» yaageedda. 10 Untunttu, «tuytti, nu godaw, nuuni geeddi s'eelliyaa asaa gidokko; nuuni ne k'oomatuu katsaa woomanaw yeeddo. 11 Nuuni ubbaykka itti aawuwaa naanaa. Nuuni ne k'oomatuu ammanetiyyaa asaa» yaageeddino. 12 Yooseefo untunttu, «tuytti; hintenttu nu biittan naagu leppiyaa baggay hak'awento be'anaw yeeddita» yaageedda. 13 Shin untunttu, «Nuuni ne k'oomatuu tammanne laa'u ishātuwaanne Kanaane biittan de'iyaa itti bitaniyaa naanaa. Wurssetsa d'antsaa duusuu ha'i nu aabunna de'ee; ittuu d'ayeedda» yaageeddino. 14 Yooseefo untunttu, «Taani hintenttoo odeeddawaadanka hintenttu biittaa geediyaawanta. 15 K'ay hintenttu paac'ettanawe hawaana; tumuwaappe kaatii hayk'k'o; hintenttu wurssetsa teefa ishay hawaa yaana d'ayooppe, hintenttu hawaappe biikkita. 16 Hintenttu odiyaawe tuma gidiyawaa paac'anaw, hinteppe ittuwaa kiittite; I hintenttu ishaa akkiidde yo; atteedawantu k'asho gollen gam'iita. Hewaa gidana d'ayooppe, kaatii hayk'k'o; hintenttu biittaa geediyaawanta» yaageedda. 17 Untunttu heezzu gallassaw k'asho gollen yeggeedda. 18 Heezzentso gallassan Yooseefo untunttu, «Taani S'oossaw yayiyaa asaa; hintenttu itibaa ootsooppe, pas'a de'ana. 19 Hintenttu tumukka ammanetiyyaa asaa gidooppe, hintenttu ishātuwaappe ittuu hawaan k'asho gollen de'o; atteedawantu koshatiyaa hintenttu soo asaw katsaa akkiidde afite; 20 shin hintenttu k'aalaa tumayana malanne hintenttu hayk'enna mala hintenttu hintenttu wurssetsa teefa ishaa taakko ahana koshshee» yaageedda. Untunttunne ha yewuwaa mayyeeddino. 21 Untunttu ittuu ittuwaa, «Tumu nuuni nu ishaw ootseeddabay nuuna kaa'ee. I bare shemppo haniyaabay is's'ina, nuw watiwatiyaa wode, nuuni sisiide is's'eeddo; ha waayii nuuna gakkeeddawe hewaa diraassa» yaageeddino. 22 Roobeeli, «Taani hintentta, «Na'aa bolla nagaraa ootsoppite» gaade odabeykkita? Shin hintenttu sisennan is's'eeddita. Simmi ha'i, Aa suutsay nuuna achchee» yaageedda. 23 Untunttu giyaabaa Yooseefo ereeddawaa untunttu akeekibeykkino; ayaw gooppe, I untuntunna wokkaaliyaan haasayiyaa diraassa. 24 I untuntuppe wora simmiide yeekkeedda; shin k'ay untunttukko simmiide, untunttoo gujiide haasayeedda. I Simoonu untuntuppe duutsi ashshiide untunttu be'ishin k'achcheeda. 25 Yooseefo bare k'oomatuwaa, «Katsaa untunttu ogoruwaa kuntsite; untunttu biraakka zaariide, untunttu ogoruwaan ogoruwaan wotsite; k'ay untunttu ogiyaw shink'kaa immite» yaagiide azazeedda. 26 I geeddawaadan ootseeddawaappe guyye, Yooseefo ishātuwaa barenttu haretuwaan c'aaniide, dendiide beeddino. 27 Untunttu k'ammaa ak'anaw simmeeddino untunttuppe ittuu bare hariyaw katsaappe yegganaw bare ogoruwaa biliide, he ogoruwaa doonaan de'iyaa bare biraa be'eedda. 28 I bare ishātuwaa, «Ta biray taw simmeedda; tumu hawaa be'ite! Ta ogoruwaan de'ee» yaageedda. Untunttu wozanay dagaminna, kokkoriidde ittuu ituwaakko simmiide, «S'oossay nu bolla ootseeddabay hawe ayee?» yaageeddino. 29 Untunttu Kanaane biittan de'iyaa barenttu aawuwaa Yaak'oobakko yeedda wode, barena gakeeddawaa ubbaa aw odeeddino. 30 Untunttu aw, «He biittaw goda gideedda bitanii nuuna hank'k'eteedda. Hewaappe guyye, I nuuna ha

biittaa geediyaawaadan godatteedda. 31 Shin nuuni Aa, «Nuuni ammanetiyyaa asaa; biittaa geediyaawanta gidokko. 32 Nuuni tammanne laa'u ishātuwaa itti aawuwaa naanaa; ittuu d'ayeedda; wurssetsa teefay Kanaane biittan ha'i nu aabunna de'ee» yaageeddo. 33 He biittaw goda gideedda bitanii nuuna, «Hinte ammanetiyyaa asaa gidiyawaa taani hawaan erana; hintenttu ishātuwaappe ittuwaa hawaan ta matan yeggiide, koshatiyaa hintenttu soo asaw katsaa akkiidde biite. 34 Hintenttu biittaa geediyaawanta gidenaan, ammanetiyyaa asaa gidiyawaa taani erana mala, hintenttu wurssetsa teefa ishaa taakko akki yiite. Yaatooppe taani haan atteeda hintenttu ishaa hintenttoo zaaraadde immana; hintenne ha biittan zal'iita» geedda» yaageeddino. 35 Untunttu barenttu ogoruwaappe katsaa k'oliidde, barenttu ogoruwaan ogoruwaan barenttu biraa k'ashuwaana utteeddawaa demmeeddino. Untunttunne untunttu aawuu he k'ashuwaana de'iyaa biraa be'iide yayyeeddino. 36 Untunttu aawuwaa Yaak'oobi untunttu, «hintenttu taana ta naanatuwaappe mela kesseeedda; Yooseefo baawa, Simooni baawa; k'ay hintenttu Biiniyaama afana koyiita. Ubbabay taw tiraan sitti geedda» yaageedda. 37 Hewaappe guyye Roobeeli bare aawuwaa, «Taani Biiniyaama new zaaraadde ahana d'ayooppe, ta attuma naanaa laa'uwaakka wod'a; taana ammanettaade Aa ta kushiyaan wotsa; k'ay taani Aa zaaraadde ahana» yaageedda. 38 Shin Yaak'oobi untunttu, «Ta na'ay hintennana yaa duge beenna; Aa ishay hayk'k'ina, atteedawe Aa s'alala; hintenttu afishshin, ogiyaan itabay Aa gakkiaawaa gidooppe, hintenttu ta puuluntsaa huup'iyaa kayyuwaan duufuwaan yeggiita» yaageedda. (Sheol h7585)

43 Ha'inne koshay Kanaane biittan wolk'k'aameedda. 2 Yaatina untunttu Gibs'eppa aheedda katsaa ubbaa mi wurssi diggina, untunttu aawuu, «K'aykka guyye biide nuw amareeda katsaa woomite» yaageedda. 3 Shin Yihuday Aa, «He bitanii nuuna, «Hinte ishay hintennana yaana d'ayooppe, ta deemuwaa zaari be'ikkita» yaagiide loytsi odeedda. 4 Neeni nu ishaa nuunana yeddooppe, nuuni duge biide new katsaa shammana. 5 Shin neeni Aa yeddennawaa gidooppe, nuuni duge bookko; ayaw gooppe, he bitanii nuuna, «Hinte ishay hintennana yaana d'ayooppe, hintenttu ta deemuwaa zaari be'ikkita» geedda» yaageedda. 6 Israa'eelii, «Hintenttu, «Nuw hara ishay de'ee» giide odiide ha metuwaa ta bolla ayaw aheedditee?» yaageedda. 7 Untunttu Aa, «He bitanii nubaanne nu soo asaabaal loytsi oochcheedda. I nuuna, «Hinte aawuu ha'ikka pas'a de'ii? hintenttoo hara ishay de'ii?» yaagiide oochcheedda. Nuuni I oochcheeddawaa aw zaareeddo. I nuuna, «Hinte ishaa duge haa ahite: gaanawaa nuuni ayan eranee?» yaageeddino. 8 Yihuday bare aawuwaa israa'eeliyaa, «Nuunikka neenikka nu naanaykka pas'a de'ana malanne hayk'ennan attana mala, na'aa taananna yedda; nuuni ellekka baana. 9 Na'aa ta waasetetsaan imma; aban taana oochcha; taani Aa new saro zaaraadde ahana d'ayooppe, ta de'uwa ubbaan ne shek'ay taana gakko! 10 Nuuni gam'ibeenawaa gidintto, hammoode laa'entsuwa yaa gakkiiide simmana shin» yaageedda. 11 Hewaappe guyye untunttu aawuu Israa'eeli untunttu, «Hewaa gidooppe, yaatite; he bitaniyaw kushiya gentsiyaawaa ha biittan doleeddawaa ubbaappe lo'iyawaa doorite; hewenne balasaane giyaa d'aliyaa, eessaa, sawuwaa, karbbiyaanne tamire lawuziyaa giyaa mitsatuwaa teeraa hintenttu ogoruwaan yeggiide

akki biite. **12** Hinttentu ogoruwaa doonaan simmeedda biray baletseeddawa gidanaw danddayi'aa diraw, biraakka laa'u kusho ootside akka biite. **13** K'ay hinttentu ishaanne akkiidde, he bitaniyaakko ellekka guyye biite. **14** I hinkko hinttentu ishaa yeddana mala, Biiniyaamenne hinttenana yaana mala, Ubbaa Danddayi'aa S'oossay he bitanii hinttentoo k'arettanaadan ootso. Taana gidoooppe, ta naanatuwaappe mela attooppenne ataad» yaageedda. **15** Hewaa diraw he asatuu imotaanne laa'u kusho biraanne k'ay Biiniyaamanne akkeeddino. Unttuntu duge Gibs'e biide, Yooseefo sintsa shiik'eeddino. **16** Yooseefo Biiniyaama untuntunna be'eedda wode, bare golle kaappuwaa, «He asaa ta soo akkaade ba; itti mehiyaa shukkaade giigissa; untunttu seeta gallassan laas'aa taananna miino» yaagiide azazeedda. **17** Yaatina I Yooseefo aw odeeddawaadan he asaa Yooseefo soo afeedda. **18** Asatuu Yooseefo soo beedda diraw, yayyeeddino; untunttu, «Nuuni hawaa yeeddawe koyro ogoruwaanna simmiide beedda biraa diraassa; I nuuna wad'd'anaw, ayiletetsaan moodanawunne nu haretuwa akkanaw haneedda» yaagiide k'oppeeddino. **19** Hewaa diraw untunttu Yooseefo golle penggiyaa gakkiiide, golliyaa kaappuwaa haasayisseeddino; **20** «Ta godaw, nuuni koyro katsaa woomanaw hawaa yeeddo; **21** simmiide nuuni k'ammaa akiyaa sa'aan ogoruwa biliide, huup'yaan huup'yaan nu biray pac'c'ennan nu ogoruwa doonaan de'iyaaawa demmeeddo; hewaa diraw ha'i nuuni Aa guyye akkiidde yeeddo. **22** K'ay nuuni katsaa woomanaw hara biraakka aheeddo. Nu biraa nu ogoruwaa ogoruwaa doonaan ooni wotseeddenttonne erokko» yaageeddino. **23** I untunttu, «Hewe ayinne baawa; yayyopite! hinttentu S'oossay, hinttentu aawuwaa S'oossay, hinttentu ogoruwaa giddon hinttentoo biraa immeedda; taani hinttentu biraa akkaad» yaageedda. Hewaappe guyye, I Simoonu untuntukko keseedda. **24** He bitanii he asaa Yooseefo soo afide, untunttu gedi'aw haatsaa ayina, barenttu gedi'aw meec'etteeddino. Untunttu haretto hark'u'waa yeggeedda. **25** Yooseefo seeta gallassi yiina immanaw, untunttu barenttu immotaa aw giigisseeddino; ayaw gooppe, untunttu yan maanawaa sisi utteeddino. **26** Yooseefo bare soo geleedda wode, untunttu soo aheedda barenttu immiyaawaa son aw immeeddino; untunttu Aa sintsan sa'aa gakkiiide goynnneeddino. **27** I untunttu sarotetsaa oochchi simmiide, «Hinttentu taw odeedda hinttentu aawuu c'imay lo'ee? Ha'ikka I pas'a de'ii?» yaageedda. **28** Untunttu, «Ee, ne k'oomay, nu aawuu ha'ikka pas'a de'ee; I lo'a» yaagiide hokkiide aw goynnneeddino. **29** I bare aati na'aa Biiniyaama be'eedda wode untunttu, «hinttentu odeedda wurssetsa teefa hinttentu ishay hawe?» yaageedda. K'ay I Biiniyaama, «Ta na'aw, neena S'oossay anjo» yaageedda. **30** Yooseefo Aa ishay aw gomp'pay mishetteedda diraw, yeekkanaw itti sa'aa lawuhu geedda. I bare dumma k'ol'u'waa geliide yan yeekkeedda. **31** I bare deemuwa meec'ettowaappe guyye kesiide, barena mintsetsiide, «K'umaa aatsite» yaageedda. **32** Untunttu aw dumma, he ishato dumma, hewaan aanana miyaa Gibs'e asatoo dumma aatseeddino; ayaw gooppe, Gibs'e asatuu lbraawe asatuwaana ittippe miikkino. Hewe Gibs'e biittaa asaa sheneyiyaawaa. **33** Untunttu Yooseefo sintsan bayiray bare bayiratsaadan, teefay bare teefatetsaadan maaran utteeddino. Untunttu ittuu ittuwaa s'e'lliide, untunttu wooti utisseeddinonto be'iide maalaateeddino. **34** Yooseefo maaddaappe untunttoo k'umaa gishiyaa wode, Biiniyaamew gakeedde dawe haratuwaappe

ichcheshu kushiyaa daree; yaatina untunttu nashettiidde aanana meeddinonne usheeddino.

44 Yooseefo bare golle kaappuwaa, «Neeni ha asatuwaa ogoruu akiyaawaa keeshshaa katsaa untunttoo kuntsaa; untunttu ubbaa biraakka untunttu ogoruwaa ogoruwaa doonaan wotsa; **2** yaataade wurssetsa teefaa ogoruwaa doonaan ta biraa wanc'c'aanne Aa katsaa biraa wotsa» yaagiide azazeedda; I Yooseefo geeddawaadan ootseedda. **3** Sa'ay wonttina he asatuu barenttu haretuwa akkiidde baanaw moyzzeteeddino. **4** Untunttu he katamaappe kesiide haakki beennan de'ishshin, Yooseefo bare golle kaappuwaa, «Dendda! Ha asatuwaa geeduwaakka untunttoo odeedda. **7** Shin untunttu, «Ta goday hawaa mala k'aalaa ayaw haasayii? Hewaa malaa ootsiyaawe nuuppe ne k'oomatuwaappe haakko! **8** Nuuni haray atto nu ogoruwaa doonaappe demmeedda biraa Kanaane biittaappe guyye new zaari aheeddo. **9** Ne godaa golliyaappe nuuni work'k'aa woy biraa wooti wuu'eetoo? Ne k'oomatuwa giddon he wanc'c'ay beetteedda uray hayk'ko; k'ay atteeda nuuni nu godaw ayile gidana» yaageeddino. **10** I untunttu, «Hewaa gidoooppe lo'a; hinttentu geeddawaadan wanc'c'aa akkeedda ooninne ta ayile gidana; hinkko atteeda hinttentu boriyaappe saro attana» yaageedda. **11** Hewaappe guyye, untunttu ellekka barenttu ogoruwaa ogoruwaa sa'aan wotsiide billeeddino. **12** He kaappuu ubbaappe bayiratiyaawaa ogoruwaappe doomiide wurssetsa teefa gakkanaw koyeedda; he wanc'c'aa Biiniyaama ogoruwaa gidoooppe demmeedda. **13** Hewaan untunttu kayyotiide, barenttu mayuwa peed'eeddino; barenttu ogoruwaa barenttu haretuwaan c'aaniide, guyye katamaa simmeeddino. **14** Yihuday bare ishatuwaanna Yooseefokko geliyaa wode, Yooseefo son de'ee; untunttu Aa sintsan sa'aan guufanneeddino. **15** Yooseefo untunttu, «hinttentu ayaa itabaa ootseeddite? Ta mala Asay s'uurabaa demmiyaawaa erikkitteyye?» yaageedda. **16** Yihuday, «Ta godaw nuuni ayaa gaanee? Nuuni ayaa haasayane? Woy nuuni s'illuwa gidiyaawaa wooti bessanee? S'oossay ne ayiletuwaa bayzzuwa k'onc'c'issi diggeedda. Simmi nuunikka he wanc'c'ay aappe beetteeddawekka ta godaw ayile gideedda» yaageedda. **17** Shin Yooseefo, «Hawaa malaa ootsiyaawe taappe haakko; ta wanc'c'ay aappe beetteedda bitaniyaa s'alalay ta ayile gidana. Hinkko hinttentu hinttentu aawuwaakko guyye saro simmite» yaageedda. **18** Yihuday aakko shiik'iide Aa, «Ta godaw, taani itti k'aalaa haasayana mala neena woossay; taana ne ayiliyaa hank'k'ettoppa; ayaw gooppe, neeni kaatiyaa mala. **19** Neeni ta godaw nuuna ne ayiletuwaa, «Hinttentoo aawuu de'iiyye woy ishay de'ii?» yaagaadde oochchaadda. **20** Nuunikka, «Nuw c'imeedda aawuu de'ee; I c'imi kichchiide yeleedda teefa na'aykka de'ee; he na'aa ishay hayk'k'eedda; bare aatiw itti Aa s'alalay atteedda; Aa aawuu Aa siik'ee» yaageedda. **21** «Neeni ne ayiletuwaa, «Taani Aa be'ana mala taw ahite» yaagaadda. **22** Nuuni ta godaa, «He na'ay bare aawuwaappe shaakettanaw danddayenna; shaakettooppe Aa aawuu hayk'k'anita» yaageedda. **23** Shin neeni ne ayiletuwaa, «Hintte teefa ishay hinttenana duge yaana d'ayoooppe, laa'entsuwa ta deemuwa be'ikkita» yaagaadda.

24 Nuuni ne ayilatuu nu aawuwaakko simmiide beedda wode, ta goday geeddawaa aw odeeddo. 25 «Nu aawuu, «Guye biide amareeda katsaa woomite» yaagina, 26 nuuni Aa, «Nu teefa ishay nuunana booppe attin, duge baanaw danddayokko; ayaw gooppe, nu ishay teefay nuunana beennawaa gidooppe, nuuni he bitariyaa deemuwaa be'anaw danddayokko» yaageeddo. 27 «Nu aawuu ne ayili nuuna, «Ta machata Raacheela taw laa'u attuma naanaa yeleeeddawaa hinttentu eriita; 28 untuntuppe ittuu taappe shaakketiide biina, «Tumu Aa do'ay puuzereetsi meedda» yaagaad; hachche gakkanaw taani Aa be'abeykke. 29 Hawaa K'ay hinttentu taappe shaakki afina, iitabay Aa gakkoooppe, hinttentu ta puuluntsaa huup'iyaa kayyuwaan duufuwaan yeggana» yaageedda. (Sheol h7585) 30 «Hewaa diraw, ha'i taani guyye ne ayiliyaa ta aawuwaakko biyaa wode, ta aawuu, na'aa bare shemppuwaadan siik'iyaaawe, na'ay nuunana baynnaawaa be'ooppe hayk'ki aggana. Nuuni ne ayiletuu nu aawuwa puuluntsaa huup'iyaa kayyuwaan duufuwaan yeggeetto. (Sheol h7585) 32 Taani ne ayili na'aa ta waasetsaan akkaad; taani Aa, «Ta aawoo, taani Aa new saro zaaraadde ahana d'ayooppe, ta de'uwaa ubbaan ne shek'ay taana gakkol» yaaga wotsaad. 33 «Yaateedda diraw, taani ne ayili ta godaw na'aa diraw ayiletaade, hawaan attina, na'ay bare ishatsuwaana guyye simmo. 34 Na'ay baynna taani waanaade guyye ta aawuwaakko simmanee? tuyti, taana ta aawuu seelettana seelaa bessoppa» yaageedda.

45 He wode Yooseefo he asaa ubbaa sintsaan genc'cana danddayibeenna; «Asaa ubbaa ta sintsaappe kessite» yaagiide waasseedda. Hewaa diraw Yooseefo barena bare ishatoor erisseedda wode, aanana ooninne baawa. 2 I bare k'aalaa d'ok'kiisiide, Gibs'etuu Aa sisana gakkanaw loysiti yeekkeedda. Kaatiyaa soo Asay he woriyaa siseedda. 3 Yooseefo bare ishatoor, «Taani Yooseefatte! Ta aawuu hanna gakkanaw pas'a de'iyye?» yaagiide oochcheedda. Shin Aa ishatoor loysiti dagammeedda diraw, aw zaarana danddayibeykino. 4 Yaatina Yooseefo bare ishatsuwa, «Taakko haa shiik'ite» yaageedda. Untuntuu aakko shiik'eeddino; I untuntuu, «Taani hinttentu ishaa Yooseefa; hinttentu Gibs'e biittaw zal'eeddawaa. 5 K'ay hinttentu taana hawoo zal'eedda diraw, k'um'ettopenne kayyotoppite; ayaw gooppe, S'oossay taana hintteppe sintsaw kiiteeddawe asaa shemppuwaashshanaassa. 6 Ha biittaa koshay geloodeppe laa'entso laysata; k'ay yiyaa ichcheshu laysatuwaan Asay goshenna woy c'akkenna. 7 Shin taani sa'aan hinttentoo zeretsaa ashshana malanne hinttentu de'uwaa darissa ashshana mala, S'oossay taana hintteppe sintsaw kiiteedda. 8 Simmi taana ha sa'aa kiiteeddawe S'oossaa gidiyaawaappe attina, hinttentu gidikkita. I taana Gibs'e kaatiyaw aawuwaaw, aw de'iyaaawaa ubbaw godanne Gibs'e biittaa mooddiyaawaa ootseedda. 9 «Ha'i elleelli guyye ta aawuwaakko biide Aa, «Ne na'ay Yooseefo hawaadan yaagee; «S'oossay taana Gibs'e biittaa ubbaa bolla goda keseedda; neeni taakko duge haaya; gam'oppa. 10 Neeni Gesee me biittan uttaasa; k'ay neeni, ne naanay, ne naanay naanay, ne dorssaa wudii, ne miizaa wudiinne new de'iyaaabay ubbay ta matan de'iita. 11 Biro ichcheshu koshaa laysatuu atteeddino; neena, ne soo asaanne ne mehiyaa koshay oyk'enna mala, taani neena mizana» yaageedda yaagite» yaageedda. 12 K'aykka Yooseefo untuntuu, «Hinttekkita ta ishah Biiniyaamekka, ha hinttenanna haasayiyaawe tumu

taana Yooseefa gidiyaawaa hinttentu ayfiyaan be'iita. 13 Taw Gibs'e biittan de'iyaa bonchchuwa ubbaanne hinttentu be'eeddawaa ubbaa ta aawoo odite; ta aawuwaanne ellekka haa duge akki yiite» yaageedda. 14 Bare ishah Biiniyaama k'ood'iyaa k'oommi yeekkeedda; Biiniyaamekka bare ishah k'oommi yeekkeedda. 15 Yooseefo bare ishatsuwa ubbaa yeriide, untuntuu bollanka yeekkeedda. Hewaappe guyye, Aa ishatoor aanana haasayeeddino. 16 Yooseefo ishatoor yeedda worii kaatiyaa golle gakkedda wode, kaatiinne Aa oosanchchatuu nashetteeddino. 17 Kaatii Yooseefo, «Neeni ne ishatsuwa yaatite ga; «Hintte mehiyaa c'aaniide, Kanaane gadiyaa simmite; 18 hinttentu aawuwaanne hinttentu soo asaa akkiide, guyye taakko haa ahite. Taani hinttentoo Gibs'e biittan ubbaa sa'aappe lo'iyaa sa'aa immina, hinttentu ha biittaa mod'd'uwaa kaashana» yaaga. 19 K'aykka neeni ne ishatsuwa, «Paraa gaariyaa hinttentu naanatuwaanne hinttentu mac'c'a asatuwa ahiyaawanta Gibs'eppa akkiide biite; hinttentu aawuwaanne akkiide yiite. 20 Gibs'e biittan de'iyaa ubbaappe aad'd'i lo'iyaaawe hintteessa gidiyaa diraw, hinttentu mas'uwaa k'oppoppite» yaagaade oda» yaageedda. 21 Israa'eeliyaa attuma naanay geeddawaadan ootseeddino. Yooseefo kaatii azazeeddawaadan paraa gaaretuwaanne ogiyaw shink'k'aa untuntuu immeedda. 22 Untuntuu ubbawukka huup'iyaaan huup'iyaaan ooratsa mayuwa immeedda; shin Biiniyaamew heezzu s'eetu s'agaraa biraanne ichcheshu kumentsaa mayuwa immeedda. 23 I bare aawoo yeddeeddawe hawaa; Gibs'en de'iyaa ubbabaappe lo'iyaaawaa tammu hariyaan c'aaniide, k'ay ogiyaw katsaa, ukitsaanne hara shink'k'aa tammu mac'c'a haretuwaan c'aaniide yedeedda. 24 Yooseefo bare ishatsuwa mooyzeedda. 28 Israa'eelii, «Hewe taw gidee; ta na'aa Yooseefo hanna gakkanaw pas'a de'ee! Taani hayk'kanaappe kase baade, Aa be'ana» yaageedda.

46 Israa'eelii baw de'iyaaawaa ubbaa akki dendiide, Berssaabehe gakkedda; I bare aawuwa Yisaak'a S'oossaw yarshshuwa yarshsheedda. 2 S'oossay k'amma akumuwaan Aa, «Yaak'ooba, Yaak'ooba» yaageedda. I, «abee» giide koyeedda. 3 Aa, «Taani S'oossaa, ne aawuwa S'oossaa; neeni duge Gibs'e baanaa yayyoppa; ayaw gooppe, taani neena yan wolk'k'aama kawutetsaa kesana. 4 Taani neenana ittippe Gibs'e baana; k'ay taani ne zeretsaa yaappe kesana. Yooseefo bare kushiyaan ne ayfiyaa shishshana» yaageedda. 5 Hewaappe guyye, Yaak'oobi Berssaabeheppe dendeedda; Israa'eeliyaa attuma naanay barentu aawuwa Yaak'ooba, barentu naanaanne barentu machatuwa Gibs'e kaatii untuntuu kiiteedda paraa gaariyaan wotside afeedino. 6 Untuntuu Kanaane biittan mooddeedda mas'uwaa mehiyaa ubbaa afeedino. Yaak'oobinne Aa zeretsaa ubbay aanana Gibs'e beeddino. 7 I bare attuma naanaanne bare naanaa attuma naanaa, bare mac'c'a naanaanne bare naanaa mac'c'a

naanaa, hewenne bare zeretsaa ubbaa barenana Gibs'e afeedda. **8** Israa'eelana Gibs'e gadiyaa beedda israa'eeliyaa naanaa suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Yaak'ooba bayira na'ay Roobeela; **9** Roobeela attuma naanay Hanooka, Paalu, Hes'iroonanne Kamma. **10** Simoonna attuma naanay Yimu'eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, S'ohaaranne Kanaane mishiratti na'aa Shaa'uula. **11** Leewii attuma naanay Gershshoonna, K'ahaatanne Maraara. **12** Yihudaa attuma naanay Eera, Oonaana, Sheela, Paareesanne Zaraaha; shin Eerinne Oonaani Kanaane biittan hayk'keeddino. Paareesa attuma naanay Hes'iroonanne Hamuula. **13** Yisaakoorra attuma naanay Tolaa'a, Puuwa, Yaashuubanne Shimiroona. **14** Zaabiloonna attuma naanay Sereeda, Eloonanne Yaahila'eela. **15** Hawanttu Liya Masp'p'es'oomiyaan Yaak'oobaw yeleeedda attuma naanaa; I mac'c'a naatta Diino. Hawanttu Aa naanayne naanaa naanay mulii hattamanne heezza. **16** Gaade attuma naanay S'afoonna, Hagga, Shuuna, Es'iboona, Eri, Aroodanne Ari'eela. **17** Aaseera attuma naanay Yimina, Yishiwa, Yishiwaahanne Bari'i'a; untunttu michchata Seraaho. Bari'i'a attuma naanay Hebeeranne Malkki'eela. **18** Laabaani bare naatti Liyo immeedda Zilppa Yaak'oobaw yeleeedda naanay hawantta; untunttu mulii tammanne usuppuna. **19** Yaak'ooba machchatti Raheeli attuma naanay Yooseefonne Biiniyaama. **20** Oona katamaa K'eesiyaa P'oo'sifaara naatta Asinaata Yooseefow Gibs'en Minaasanne Efireema yelaaddu. **21** Biiniyaama naanay Belaa'a, Bekeera, Ashibeela, Geera, Naa'imaana, Eeha, Roosha, Muppiima, Huppiimanne Arada. **22** Yaak'oobaw yeletteedda Raheeli attuma naanay hawantta; untunttu mulii tammanne oydda. **23** Diinaa attuma na'ay Hushiima. **24** Nittaaaleema attuma naanay Yaahis'eela, Guna, Yes'eeranne Shiileema. **25** Laabaani bare naatti Raheeliww immeedda Baala Yaak'oobaw yeleeedda naanay hawantta; untunttu mulii laappuna. **26** Yaak'oobanna Gibs'e beedda, Aa gulbbataappe yeletteeddawanttu, Aa naanaa machatuwaa gujjennan, mulii usuppun tammanne usuppuna. **27** Gibs'en Yooseefow yeletteedda laa'u naanaa gujjina, Gibs'e beedda Yaak'ooba soo Asay mulii laappun tamma. **28** Geseeme biittan mokkana mala, Yaak'oobi Yihudaa bareppe sintsaw Yooseefokko kiiteedda; untunttu Geseeme gakkedda wode, **29** Yooseefo bare paraa gaariyaa giigissiide, bare aawuwaa Israa'eelana gaketanaw Geseeme beedda. Yooseefo bare aawuwaa demmeedda saannakka Aa k'ood'iyaaan s'aas'etti k'oommi, daro wodiyya yeekkeedda. **30** Israa'eellii Yooseefo, «Neeni pas'a de'ishshin, taani ne afiiyaa be'eedda diraw, ha'i taani hayk'k'intonne ayinne baawa» yaageedda. **31** Hewaappe guyye, Yooseefo bare ishatawaa bare aawuwaa soo asaa, «Taani Gibs'e kaatiyaakko baana; aw, «Kanaane biittan de'iyaa ta ishatawaa ta aawuwaa soo Asay taakko yeeddino. **32** Untunttu dorssaa hentsanchchaa; untunttu mehiyaa heemmino; untunttu barenana barenttu dorssatuwaa, barenttu miyatuuwaanne barenttoo de'iyaaawaa ubbaa akkiidde yeeddino» yaagana. **33** Kaatii hinttentta s'eesissiide, «Hintte kiittay ayee?» yaagiide oochchooppe, **34** hinttenttu aw, «Nuuni ne k'oomatuu na'atetsaappe doommiide, ne aawotuwaadan mehiyaa heemmeetto» yaagite. I hinttentta Geseeme gadiyaan wotsanawaa; ayaw gooppe, dorssaa hentsanchchaa ubbay Gibs'e asan kad'eteeddawaa» yaageedda.

47 Yooseefo geliide Gibs'e kaatiyaw hawaadan yaagiide odeedda; «Ta aawunne ta ishatauu, barenttu dorssaa

wudiyaanna, barenttu miyaa wudiyaannanne barenttoo de'iyaaawaa ubbaana Kanaane biittaappe yiide, ha'i Geseeme biittan de'ino» yaageedda. **2** I bare ishatawaaappe ichcheshatuwaa dooriide kaatiyaa sintsa aatseedda. **3** Kaatii he ishatawaa, «hinttenttu kiittay ayee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu kaatiyaw, «Nuuni ne k'oomatuu nu aawotuwaadankka dorssaa wudiyya heemmeetto» yaagiide zaareeddino. **4** K'ay untunttu aw, «Kanaane biittan koshay s'iis'i de'iyaa dirawunne ne k'oomatuwaa mehiyaw miyaabay ayinne bayna diraw, nuuni hawaan amareeda wodiyya de'anaw yeeddo; hayyanaa nuuna ne k'oomatuwaa Geseemen wotsaariikii!» yaageeddino. **5** Kaatii Yooseefo, «Ne aawunne ne ishatauu neekko yeeddino. **6** Simmi Gibs'e biittay ne kushiyaan de'ee; ha gadiyaan ubbaa saappe aad'd'ide lo'iyaaan ne aawuwaanne ne ishatawaa wotsa; untunttu Geseeme biittan de'ino. Neeni erina, untunttu giddoppe duma eratetsay de'iyaaawanttu de'ooppe, hewantta ta mehiyaa bolla suntsaa» yaageedda. **7** Hewaappe guyye, Yooseefo bare aawuwaa Yaak'ooba gelissiide, kaatiyaa sintsa aatseedda. Yaak'oobi Gibs'e kaatiyaa anjeeddawaappe guyye, **8** kaatii Yaak'ooba, «New woyssa laytsee?» yaagiide oochcheedda. **9** Yaak'oobi kaatiyaa, «Taani yuuyyaadde de'eedda laysay s'etanne hattama; ta laysay beni ta aawotuu yuuyyiide de'eedda laysatuwaappe guutsanne metuu dareeddawaa» yaageedda. **10** Hewaappe guyye, Yaak'oobi kaatiyaa anjiide, Aa sintsaappe kare kesseedda. **11** Yooseefo bare aawuwaanne bare ishatawaa Gibs'e biittan wotseedda; kaatii azazeeddawaadan Gibs'e biittan Raamisa giyaa katamaa matan de'iyaa, ubba saappe aad'd'ide lo'iyaa gadiyaan untunttoo immeedda. **12** Yooseefo k'ay bare aawoo, bare ishatoonne bare aawuwaa soo asaa ubbay untunttu naanaa payduwaadan katsaa immeedda. **13** Gidooppenne koshay s'iis'i de'iyaa diraw, he biittaa ubbaan katsi baawa. He koshan Gibs'enne Kanaane biittay laa'attuukka k'ohetteeddino. **14** Yooseefo Gibs'e katsaa zal'iidde, Gibs'enne Kanaane biittatuwaan de'iyaa miishshaa ubbaa shiishsheedda; Gibs'e kaatiyaa golle gelisseedda. **15** Gibs'enne Kanaane shaluu wureedda wode, Gibs'e Asay ubbay Yooseefokko yiide Aa, «Nuw katsaa imma; nu shaluu wureedda diraw, nuuni ne sintsan ayaw hayk'k'ettoo?» yaageeddino. **16** Yooseefo untunttu, «Yaatooppe hinttenttu mehiyaa akki yiite; hinttenttu shaluu wuri kichcheeddawaa gidooppe, taani katsaa hinttenttu mehiyaana laammana» yaageedda. **17** Hewaa diraw untunttu barentu mehiyaa Yooseefow aheeddino. Yooseefo untunttu paraa, dorssaa, deeshshaa, miyaanne hariyaa katsanna laammeedda; I he laysaa untunttu mehiyaa ubbaana katsaa laammiidde untunttu mizi shaachcheedda. **18** He laysay wurina, untunttu laa'entsa laysan aakko yiide Aa, «Nuuni nu godaappe k'osiyaabay baawa; nu miishshaa ubbay wuri diggina, nu mehiyaakka new sheed'd'ide, nu bollaappenne nu gadiyaappe attin, nu godaw atteedabay harabay baawa. **19** Nuuni ne sintsan ayaw hayk'k'ettoo? Nu gadiikka ayaw d'ayii? Nuunakka nu gadiyaakka katsaan shamma; nuuni kaatiyaw ayiletana; nu gadiikka aawaa gido; nuuni pas'a attana mala, hayk'k'enna malanne nu gadiikka os's'enna mala, zeretsaa nuw imma» yaageeddino. **20** Yooseefo Gibs'e biittaa ubbaa kaatiyaw shammeedda. Gibs'etuu ubbay koshay s'iis'i de'iyaa diraw, barenttu gadiyaa zal'eeddino; gadii kaatiyaawaa gideedda. **21** Yooseefo asaa ubbaa Gibs'ew ha gas'aappe doommiide hini gas'aa gakkanaw kaatiyaw ayile kesseedda. **22** Gidooppenne I k'eesetuwa gadiyaa shammibeenna;

ayaw gooppe, kaatii k'eesatoo katsaa immeedda. Hewaa diraw barentu gadiyaa zal'ibeykino. **23** Yooseefo asaa, «Simmi hachche taani hinnenanne hinttentu gadiyaa kaatiyaw shammaa. Zeretsaa afide, gaden zerite. **24** Shin katsaa c'akki gelissiyaa wode, ayfeeddawaappe ichcheshu kushiyaappe itti kushiya kaatiyaw immitte. Ichcheshu kushiyaappe atteeda oyddu kushii hinttentu gadiyaa zeretsaanne hinttentoo, hinttentu soo asawunne hinttentu naanaw k'uma gido» yaageedda. **25** Untunttu, «Neeni nuuna ashshaada! Nu godaa sintsan nuuni sabaa demeerokoshsha; nuuni kaatiyaw ayiletana» yaageeddino. **26** Hewaa diraw, Yooseefo Gibs'en biittappe ayfeeddawaappe ichcheshu kushiyaappe ittuwaa kaatiyaw immiyaawaa higgiiya kesseeedda. He higgii hachche gakkanaw ek'kiide de'ee. Kaatiyaawaa gidibeenna gadii k'eesetuwa gadiyaa s'alala. **27** Israa'eeletuu Gibs'e biittan Geseeme giyaa saan utteeddino; untunttu yan mas'uwaa demmeeddino; untunttu yeletteeddinonne daro c'oratteeddino. **28** Yaak'oobi Gibs'e biittaan tammanne laappun laysaa de'eedda. Yaak'oobi de'eedda laysat s'eeanne oytamanne laappuna. **29** Israa'eele hayk'kiyaa wodii matattina, bare na'aa Yooseefa s'eesisside hawaadan yaageedda; «Taani ne sintsan sabetteeddawaa gidoope, ne kushiya ta gulbbatan wotsaade, ane geppe. **30** Shin taani ta mayzzan gaketiyaa wode, taana Gibs'eppe afaade, untunttu moogetteedda sa'aan mooga» yaageedda. Yooseefo, «Taani neena neeni geeddawaadan ootsana» yaageedda. **31** Yaak'oobi Aa, «Ane taw c'aak'k'a» yaageedda. Yooseefo aw c'aak'k'eedda; hewaappe guyye, Israa'eelii bare hiis'an gufanniide, S'oossaw goynneedda.

48 Hewaappe guyye Asay Yooseefo, «Ne aawuu saketteedda» yaagiide odeedda. I bare laa'u attuma naanaa Minaasanne Efireema akkiide beedda. **2** Aasi Yaak'ooba, «Be'a; ne na'ay Yooseefo neekko yeedda» yaageedda; Israa'eelii minettide bare hiis'an utteedda. **3** Yaak'oobi Yooseefo, «Ubbaa Danddayiyaa S'oossay Kanaane biittaan Looza giyaa sa'aan taw k'onc'ciide, yan taana anijeedda. **4** I taana, «Taani neena yelettissanne c'orissana; taani neena daro dere ootsana. Ha biittaa taani neeppe guyye, ne zeretsaw med'ina laata ootsaade immana» yaageedda. **5** «Simmi ha'i, ne laa'u attuma naanay, taani neekko hawaa yaanaappe kase Gibs'en new yeletteeddawanttu tawantta; Efireeminne Minaase taw Roobeelanne Simoonna mala. **6** Untuntuppe guyye new yeletteeddawanttu newantta; untunttu laattana biittay Efireemanne Minaasa suntsan gido. **7** Taani Masp'p'es'oomyaappe simmishin, Efirataa gakkanaw laafa ashshiyaa wode, Raaheela Kanaane biittaan hayk'kaaddu. Taani izo Beeteleeme giyaa Efirataa afiyaa ogiyaa doonaan moogaad» yaageedda. **8** Israa'eelii Yooseefo attuma naanaa laa'atuwaa be'eedda wode, «hawanttu oonee?» yaagiide oochcheedda. **9** Yooseefo bare aawuwaa, «hawanttu S'oossay taw hawaan immeedda ta naanaa» yaageedda. Israa'eelii, «Taani untuntta anijana mala, untuntta taakko haa shiishsha» yaageedda. **10** Israa'eelii c'imina Aa afyii labbaneedda diraw, s'eellana danddayenna. Hewaa diraw Yooseefo bare attuma naanaa aakko shiishshina, Aa aawuu untuntta idimmiide yereedda. **11** Israa'eele Yooseefa, «Taani ne deemuwaa be'ana gaade k'oppabeykke; shin S'oossay hekko ne naanaakka taana besseeedda» yaageedda. **12** Yooseefo untuntta Aa gulbbataappe dentsiide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide goynneedda. **13** Yooseefo bare laa'u attuma naanaa,

Efireema bare ushechcha baggan Israa'eeliyaw haddirssa baggana, Minaasa bare haddirssa baggan Israa'eeliyaw ushechcha baggana akkiide, aakko shiishsheedda. **14** Efireeme teefa gidooppenne, Israa'eelii bare ushechcha kushiya yeddiide Aa huup'iyaaan wotseedda; k'ay Minaase bayira gidooppenne, Israa'eelii bare kushiya yediidde, bare haddirssa kushiya Minaase huup'iyaaan wotseedda. **15** Hewaappe guyye, Yaak'oobi Yooseefa hawaadan yaagiide anijeedda; «Ta aawotuu Abrahaamenne Yisaak'i Aa sintsan hemetteedda S'oossay, Ta de'uwa ubbaan hachche gakkanaw taana heemmedda S'oossay, **16** litabaa ubbaappe taana ashsheeda kiitanchchay, ha naanaa anjio. Ta suntsayenne ta aawotuwa Abrahaamenne Yisaak'a suntsay untunttu s'eesetto. Untunttu sa'aa bolla c'orantino» yaagiide anijeedda. **17** Yooseefo bare aawuu bare ushechcha kushiya Efireema huup'iyaaan wotseeddawaa be'eedda wode dosibeenna. Hewaa diraw, Efireema huup'iyaaappe dentsiide, Minaase huup'iyaaan wotsanaw bare aawuwaa kushiya oyk'keedda. **18** Yooseefo bare aawuwaa, «Ta aawoo, hewaa gidenna; bayiray hawaatte; ne ushechcha kushiya hawaa bolla wotsa» yaageedda. **19** Shin Aa aawuu is'siide Aa, «Taani eray; ta na'aw, taani eray; ikka wolk'kaama dere gidana. Gidoopenne Aa teefa ishay aappe aad'd'i gitatana; Aa zeretsaykka darii wolk'kaama kawatsaada gidana» yaageedda. **20** I he gallassi untuntta anijiiide, «Israa'eeletuu anjiyaa wode, «S'oossay hinttentta Efireemedaaninne Minaasedan ootso» Yaagiide hinttentu suntsan anijana» yaageedda. Efireema Minaaseppe sintsayeedda. **21** Hewaappe guyye Israa'eelii Yooseefo, «Taani hayana hanay; shin S'oossay hinttentana gidana; k'ay I hinttentu aawotuwa gadiyaa hinttentta guyye zaarana. **22** K'ay neena ne ishātuwaanna gakkiiya biittappe itti saamaa darissaade new immay; hewenne taani Amooratuwaappe ta mashshaaninne ta wonddaafiyaan akkeedda biittaa» yaageedda.

49 Hewaappe guyye, Yaak'oobi bare attuma naanaa s'eesisside hawaadan yaageedda; «Sintsappe hinttentoo hananabaa taani hinttentoo odana mala shiik'ite.» **2** «Hinttentoo Yaak'ooba naanaatoo, ittippe shiik'ide sisiite; hinttentu aawuu Israa'eelii hinttentoo odiyaawaa hayzitte. **3** «Roobeelaa, ta bayira na'aw, neeni ta wolk'ka; ta minotetsaw koyruwaa. Neeni bonchchuwaankka wolk'kan'ka ubbaappe aad'd'iyawaa. **4** Neeni di'uwaala mala; ek'k'osa'an de'akka; neeni ubbaappe aad'd'iyawaa gidakka. Ayaw gooppe, neeni ne aawuwaa gisuwaa kesaadda; ne aawuwaa gisuwaa tunissaadda. **5** «Simooninne Leewii ishātuwaa; untunttu mashshay makkalatetsaw olaa miishshaa. **6** Taani untunttu zoretan gelikke; taani untunttu shiik'uwaankka uttikke; ayaw gooppe, untunttu barentu hank'kuwaan asaa wod'eeddino barena akka akka giina, booratuwaa k'ans'eddeedda. **7** Untunttu suulo hank'kuu untunttu mek'etsaa iiatetsayenne shek'etteeddawaa gido! Taani untunttu Yaak'ooba asaa gidduwaan laalana; Israa'eeliya biittaan tiskki ootsana. **8** «Yihudaw, ne ishātu neena galatana. Ne kushii ne morkkatuwa pillanttiyaa oyk'ana. Ne aawuwaa naanay new hokkiide goynnana. **9** Yihudaw, neeni wodalla gaammo. Ta na'aw, neeni shankkaappe wod'i simmiide, c'ogottiide giseedda gaammuwaa mala. Neeni asaa bosheretsanaw koyenna mac'c'a gaammatti mala. **10** Ayissiyaawe yaana gakkanaw, Kawutetsaa s'am'ay Yihudaappe, deriyaa ayissiyaawanttu

gatimay Aa gediya giddoppe shaakettena. K'ay deriyaa Asay aw azazettana. **11** I bare hariyaa woyniyaa anuwaan, bare hare maraa muruta woyniyaa turaan k'achchana. I bare afilaa woyniyaa eessan, bare mayyuaa suutsaa malatiyaa woyniyaa eessan meec'c'ana. **12** Aa ayfii woyniyaa eessaappe aad'di zo'ana; Aa achchaykka maatsaappe aad'di boos's'ana. **13** «Zaabiloone abbaa doonaan de'ana; I abbaa doonaan markkabatuu ek'kiyaa sa'aa gidana; Aa zaway Sidoona gakkanaawaa. **14** «Yisaakoore mino hariyaa; c'aaniyaa laa'u doonniyuwaa gidduwaan gis bashee **15** I bare shemppiyaasaa lo'a gidiyaawaanne bare biittay nashechiyaawaa gidiyaa wode, c'aanaa tookkanaw bare hashiyaa hokisiide, ayiletetsaa oosuwa ootsana. **16** «Daani israa'eeliyaa zaratuwaappe ittuaa gideedda bare asaa bolla daannatanawaa. **17** Daani ogiyaa doonaan de'iyaa shooshshaa; Paraa toggeeddawe guyye kunddana mala paraa ginddiyaa dukkiyaa, ogiyaan de'iyaa hasuwaa. **18** Aabeet Med'inaa Godaw, taani neeni ashshanaadan naagay. **19** Gaadi bonk'kiyaawantun deshettanawaa; Shin ikka untunttu k'atamaa kaalliide untuntta bonk'k'anawaa. **20** Aaseera ukitsay ordduwa; kaatiyaw I lo'o k'umaa immana. **21** Niftaaleeme k'ashettennan yeda de'iyaa, lo'o maratuwaa yeliyaa gen'iyaa. **22** Yooseefo ayfiyaana yondodeedda woyniyaa turaa. I pulttuwa matan yondodda ayfiyaana de'iyaa, daashshaykka godaappe bollaanna zaa'iyaa woyniyaa turaa. **23** Wonddaafiyaa dukkiyaawantuu Aa bolla doodeedddino; barenttu wonddaafiyaa ankka, dukkeedddinonne maytiseeddino. **24** Aa wonddaafii min utteedda; Aa wolk'kaykka minniide gam'eedda. Hewekka Yaak'ooba S'oossaa Wolk'kaama kushiya gaasuwaana, ne hentsanchchaa, Israa'eeliyaa Zaallaa gaasuwaana, **25** Neena maaddiyaa ne aawotuwa S'oossaa gaasuwaaninne, neena bolla saluwa anjuuwaan, garssa c'iimmaa anjuuwaan, d'antsaa anjuuwaaninne yeliyaa uluwa anjuuwaan anjiyaa, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa gaasuwaana. **26** Ne aawuwaa anjuu beni deretuwa anjuuwaappekka med'inaappe de'iyaa anjuuwaappekka aad'dee. Hawe ubbay Yooseefo huup'yaan, bare ishatuwa gidduwaan kaappuwa gidiyaa waa liip'yaan shemppo. **27** Biiniyaame bonk'kiyaa waliyaa. Bare shankateeddawaa wonta mee; bare omoodeeddawaa omarsii shaakkee» yaageedda. **28** Hawanttu tammanne laa'u israa'eeliyaa zaratuwa; k'ay untunttu aawuu untuntta huup'yaan huup'yaan untunttoo bessiyaa anjuuwa anjiidde untunttoo geeddawe hawaa. **29** Hewaappe guyye, I untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Taani ta mayza asatuwaan gakettanaw hanay; taana Hiitiyaa Efiroona gaden de'iyaa gonggoluwaan, ta aawotuwaana moogite. **30** Hewekka Kanaane biittaan, Mamire matan de'iyaa, Maakip'eela giyya gonggoluwa; hewe Abrahaame Hiitiyaa Efiroonappe Aa gadiyaana shammeedda gonggoluwaa. **31** Abrahaamenne Aa machata Saara yan moogetteeddino; Yisaak'inne Aa machata Ribik'a yan moogetteeddino; taani k'ay Liyo yan moogaad. **32** He gadiinne an de'iyaa gonggoluu Hiitutuwaappe shametteeddawaa» yaageedda. **33** Yaak'oobi bare naanaw azazuwaa wursseedda wode, bare gediya pude bare hiis'aw shiishshii akkiidde, hayk'k' aggeedda; bare mayzzan gakettedda.

50 Yooseefo bare aawuwaa anhaa bolla kunddiide, yeekkeeddanne Aa yereedda. **2** Hewaappe guyye,

Yooseefo d'aliyaa shiishshiyaa bare oosanchchatuwaa bare aawuwaa israa'eeliyaa ahaa sawiyaa shittuwa okkiide melissana mala azazeedda; untunttu okkiide melisseeddino. **3** Shittuwaa okkiyaawe oytamu gallassaa kumentsaa wursseedda; ayaw gooppe, hewe gadiyaa wogaan oytamu gallassaa akkeedda. Gibs'e asatuu aw laappun tammu gallassaa yeekkeeddino. **4** Yeekuwa gallassatuu aad'deedda wode, Yooseefo Gibs'e kaatiyaa golle asaa, «Taani hintenttu sintsan nashetteeddawaa gidoope, hintenttu kaatiyaw hawaadan yaagiide odite; **5** «Ta aawuu taana itti c'aak'uwaa c'aak'k'iseedda; I taana, «Taani hayana hanay; taani taw Kanaane biittaan bookkeedda gonggolo duufuwaan taana mooga» yaageedda. Hewaa diraw ha'i taani pude baade ta aawuwaa moogana mala yeddaarikki! Hewaappe guyye taani simmana» yaagite» yaageedda. **6** Kaatii, «I neena c'aak'k'iseeddawaadan pude baade ne aawuwaa mooga» yaageedda. **7** Yooseefo bare aawuwaa mooganaw pude beedda. Kaatiyaa oosanchchatu ubbay, Aa kaatiyaa gollen de'iyaa wolk'kaama Asay ubbayne Gibs'e biittaan de'iyaa wolk'kaama Asay ubbay Yooseefa kaalliide beeddino. **8** K'ay Yooseefo soo Asay ubbay, Aa ishatuwaanne Aa aawuwaa soo Asay beeddino; untunttu naanay, untunttu miizayenne untunttu dorssaa wudii s'alalay Geseemen atteedda. **9** Paraa gaaretuukka paraa asatuukka aanana pude beeddino; Aa kaalliide beedda Asay loytii dara. **10** Untunttu Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa As'aade giyya udduma gakkiiidde, barenttu Kaalaa d'ok'ku ootsiide, aw zilaaleeddinonne yeekkeeddino; yan Yooseefo bare aawuwaa yeekuwaan laappun gallassaa utteedda. **11** He biittaan de'iyaa Kanaane asatuu As'aade giyya uddumaan he yeekuwa be'eedda wode, «Gibs'etuu ayaa yibbaata yeekuwa yeekino!» yaageeddino. Hewaa diraw Yorddaanoosa matan de'iyaa he sa'ay, Aabeeli-Mis'irayma geetetteedda. **12** Yaak'ooba naanay barenttu aawuu untuntta azazeeddawaadan ootseeddino; **13** untunttu Aa ahaa Kanaane gadiyaa afide, Mamire matan de'iyaa Maakip'eela giyya gonggoluwaan, Abrahaame Hiitiyaa Efiroonappe moogoo shammeedda gadiyaan Aa moogeddino. **14** Yooseefo bare aawuwaa moogeddawaappe guyye, bare ishatuwaannanne Aa aawuwaa mooganaw aanana beedda hara asatuwa ubbatuwaana Gibs'e simmeedda. **15** Untunttu aawuu hayk'ki diggeeddawaa be'iide, Yooseefo ishatau barenttu gidduwaan, «Oni erii Yooseefo nuuna bare uluwaan morkkooppenne nuuni aw ootseedda iitabaa ubbaw haluwa kessana koyooppe, nuuni waanane?» yaageeddino. **16** Hewaa diraw Yooseefokko hawaa mala kiitaa kiitteeddino; «Ne aawuu hayk'kanaappe kase; **17** «Hinte Yooseefo, «Neeni ne ishatuwa nagaraanne untunttu neena naak'k'eedda iita naak'uwaa hayyanaa atto yaaga» yaageedda giide odite» yaageedda. Hewaa diraw ha'i hayyanaa, nu nagaraa, ne aawuwaa S'oossaa k'oomatuwaa nagaraa atto yaaga» yaageeddino. Kiitay barekko gakkedda wode, Yooseefo yeekkeedda. **18** Hewaappe guyye Aa ishatau barenttu huup'iyaw aakko yiide, Aa sintsan guufanniide, «Nuuni ne ayiletuwa» yaageeddino. **19** Shin Yooseefo untuntta, «Yayyoppite; taana hintenttoo S'oossaa geedditteyye? **20** Hintenttu taw iitanaw ootseeddita; shin hachchewaadan daro Asay hayk'k'ennan attana mala, S'oossay lo'otetsaw hawaa ootseedda. **21** Hewaa diraw simmi hintenttu yayyoppite; taani hintennanne hintenttu naanaa mizana» yaagiide, I untuntta mintsetsiide lo'o k'aalaa haasayeedda. **22** Yooseefo bare aawuwaa soo asaa ubbaana Gibs'en gam'eedda; I s'eeatanne

tammu laytsaa de'eedda; **23** Efireema naanaa, heezentsa yeletaa be'eedda; k'ay Minaase na'aa Maakiina naanaanne I bare naanaa ootseedda. **24** Hewaappe guyye Yooseefo bare ishatuwaa, «Taani hayana hanay; shin S'oossay hinttentta maaddanaw tumu s'omoosana; I hinttentta ha biittaappe kessiide, Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immana giide c'aak'k'eedda biittaa afana» yaageedda. **25** Yooseefo israa'eeliyaa naanaa, «S'oossay hinttentta maaddanaw tumu s'omoosiyaa wode, hinttenttu ta mek'etsaa ha biittaappe pude akkiidde biite» yaagiide c'aak'k'iseedda. **26** Yooseefo s'eetanne tammu laytsaa de'iide hayk'k'eedda; untunttu shittuwaan Aa anhaa okkiide melisseeddawaappe guyye, Gibs'e biittaaan saas'iniyaan yeggeeddino.

Kessaa

1 Yaak'oobanna Gibe'e beedda Israa'eeliyaa attuma naanaa sunsay hawaappe kaaliide s'aafetteedda; untuntutu ubbaykka barenttu soy asaa akkiide beeddino. **2** Hewantukka: Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, **3** Yisaakoora, Zaabiloona, Biiniyaama, **4** Daana, Niiftaaleema, Gaadanne Aaseera. **5** Yaak'ooba zeretsatuu ubbay laappun tamma; Yooseefo kasekka Gibe'e bi utteedda. **6** Yooseefo, Aa ishatuunne he yeletaa ubbay hayk'keedda; **7** shin Israa'eeliyaa zeretsay ayfeeddinonne loysii dareeddino; he biittaa kumana gakkanaw untuntutu loysii c'oratteeddino. **8** Hewaappe guyyiyaan, Yooseefo erenna ooratsa kaatii Gibe'e gadiyaan dendeedda. **9** I bare asaa, «Be'ite; ha Israa'eelattuu nuuppe loysii c'oratteeddinonne wolk'kaameeddino. **10** Haa yiite, ane nuuni untuntuta hiillan oyk'k'oytte; hewe d'ayooappe untuntutu kasewaappe yaa darana. Onii eri olay dendeoappe, untuntutu nu morkatuwaanna dantsiide, nuuna olananne gadiyaa yeggiide kesi akkiide baanawanta» yaageedda. **11** Hewaa diraw, dees'o kiitaan untuntuta tuggayana mala, untuntutu bolla mek'etsi baynna kaappotuwaasuntseeddino. Untuntutu kaatiyaa Piitoomanne Ramissa geetettiyaa miishshaa minjiyaa katamatuwaas kees'e'eddino. **12** Shin Gibe'etuu untuntuta un'uwaa dariyaa wode, untuntutu c'oratti yeletteeddinonne biittaa gakeeddino. Hewaa diraw, Gibe'etuu Israa'eelattoo yayyeeddino; **13** K'arettay baynna hanotan ayiletsan kiitiseeddino. **14** K'arettay baynna wolk'kaama kiitaan, simintuwaaninne s'uubiyaa med'uwaa, k'ay shooyk'kaan ootsiyaa ubbaa k'ommo kiitaan, untuntutu de'uwaa c'amiseeddino. **15** Gibe'e kaatii Ibraawe mac'c'awanta maarissiyaa S'ipaaronne Puuho geetettiyaa laa'u mac'c'awanta hawaadan yaageedda; **16** «Ibraawe mac'c'a asatuu yeliyaa wode hintenttu maarisiide, yelissowe attuma na'aa gidooppe, wod'ite; shin mac'c'a naatto gidooppe wod'oppite» yaageedda. **17** Shin maarissiyaawantu S'oossaw yayyiide, Gibe'e kaatii untuntuta azazeeddawaadan ootsibeykino. Untuntutu attuma naanaa shemppuwaanna ashsheeddino. **18** Hewaappe guyyiyaan Gibe'e kaatii he maarissiyaawanta s'eesiide, «Hintenttu ayaw hawaadan ootsiitee? Attuma naanaa ayaw shemppuwaanna aggiitee?» yaagiide untuntuta oochcheedda. **19** Maarissiyaawantu zaariide, «Ibraawe mac'c'a asatuu Gibe'e mac'c'awantu mala gidikkino; untuntutu mina gidiyaa diraw, maarissiyaawantu gakkanaappe kasetiide yeli diggiino» yaageeddino. **20** Hewaa diraw, S'oossay maarissiyaawantoo keekkeedda. Asaa payduukka gujii gujii biide, kasewaappe yaa c'oratteedda. **21** K'ay maarissiyaawantu S'oossaw yayyeedda diraw, S'oossay untuntutoo lo'obaa ootseedda. Ittoo ittookka soo asaa immeedda. **22** Hewaappe guyyiyaan kaatii bare asaa ubbaa, «Ibraawatuwaappe yelettiyaa attuma naanaa ubbaa Nayle Shaafaa haatsaan olite; shin mac'c'a naanay yelettooppe, shemppuwaanna aggi bashite» yaagiide azazeedda.

2 He wode itti Leewiyaa k'ommo gideedda bitanii Leewawe mac'c'awunno akkeedda; **2** Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Na'ay mallaa lo'o na'aa gidiyaawaa iza be'aade, heezzu aginaa k'osaaddu. **3** Shin iza hewaappe daruwa k'osanaw danddayennawaa eraade, c'ariyaappe k'un'aa aw daddaaddu; yaataade haatsay gelenna mala shidiyaan

maragaade, na'aa Aa gididon wotsaaddu; Nayle Shaafaa geetettiyaa haatsaa doonaan c'ariyaa gididon wotsaaddu. **4** Aa michchata I haniyaabaa be'anaw haakuwaan ek'kaaddu. **5** Gibe'e kaatiyaa naatta bollaa meec'ettanaw Nayle giyya shaafaa wod'daaddu; iza mac'c'a k'oomatuu haatsaa doonaan yaanne haanne hamettiinno; iza k'un'aa c'ariyaa gididon be'aade, baade akkaa yaana mala bare k'oomatto kiittaaddu; **6** k'un'aa pokaade, be'ite hawaan k'eerii na'ay yeeikki de'ee; iza aw k'arettaade; «Hawe Ibraawetu k'eerii naanatuwaappe ittuwaa» yaagaaddu. **7** He wode Aa michchata kaatiyaa naatto, «New ha na'aa d'antsanaw Ibraawe mac'c'a asaappe ittiinno s'eesanaw boo?» yaagaade oochchaaddu. **8** Iza, «Ee, ba» yaagaaddu. Naatta baade, he na'aa daayo ahaaddu. **9** Kaatiyaa naatta he mishiratto, «Ha na'aa afaade, taw d'antsashsha; taani new dirguuwaas c'iggana» yaagaaddu. Mishirata na'aa afaade, d'antsaaddu. **10** Na'ay dic'c'ina, kaatiyaa naattikko Aa ahaadu; I izii na'aa gideedda; «Taani haatsaappe Aa kessaad» gaade, Musa ga sunsaaddu. **11** Muse dic'c'i woggaa gidiide, itti gallassi bare Asay de'iyaa sa'aa biide; untuntutu dees'o kiitta kiitettishin s'eelleedda. Gibe'e biittaa asaa ittuu, ishatuwaa gideedda Ibraawatuwaappe ittuwaa wad'd'ishin be'eedda. **12** I yaa haa s'eellina, ooninne baynnawaa be'iide, he Gibe'e bitaniyaa; wod'iide shafiyyaa gididon k'oseedda. **13** Wonttetsa gallassi kesiide, be'ite! Hachche k'ay laa'u Ibraawetu wad'ettiino. Naak'keeddawaa I, «Neeni ne ishaa gideedda Ibraawiyaa ayaw dechchay?» yaagiide oochcheedda. **14** He bitanii, «Neena nu bolla mooddiyaawaanne daanna ootsi suntseeddawe oonee? Neeni he Gibe'e bitaniyaa wod'eeddawaadan, taan akka wod'anaw k'oppay?» yaageedda. Muse he wode, «Taani ootseeddabay eretti diggeedda» yaagi k'oppiide yayyeedda. **15** Kaatiikka hawaa siseedda wode, Musa wod'anaw koyyeedda; shin Muse kaatiyaappe bak'atide, Miidiyaama gadiyaan de'anaw biide haatsaa ollaa doonaan utteedda. **16** He wode Miidiyaama k'eesatuwaappe ittoo laappun mac'c'a naanay de'ino; untuntutu barenttu aawuwaas dorssatuwaa haatsaa ushshanaw wonggiiriyaan haatsaa duuk'k'i kunsanaw yeeddino. **17** Hentsanchchatuu yiide mac'c'a naanaa yedersseeddino; shin Muse denddi ek'kiide, untuntuta ashsheeddanne untuntutu dorssatuwaa haatsaa ushsheedda. **18** Untuntutu barenttu aawuwaas Yootorekko yeedda wode, «Hachche waan ellekka yeedditee?» yaagiide oochcheedda. **19** Untuntutu zaariide, «Gibe'e gade asaa ittuu nuuna hentsanchchatuwaappe ashsheeda; I nuw haatsaakka duuk'kiide dorssaa wudiyyaa ushsheedda» yaageeddino. **20** I bare mac'c'a naanaa, «Yaatina I hak'an de'ii? Hintenttu he bitaniyaa ayaw aggi basheedditee? Ane Aa s'eesiide, miyaabaa shoobbite» yaageedda. **21** Muse he bitaniyaanna yaan de'anaw mayetteedda; bitaniikka bare naatto S'ipaaro Musew machchato ootsiide immeedda. **22** S'ipaara attuma na'aa yelina, Muse Aa, «Taani asaa gadiyaan bete gidaad» yaagiide, Gershshooma gi suntseedda. **23** C'ora laytsaappe guyyiyaan, Gibe'e kaatii hayk'keedda. Israa'eelattuu barenttu ayiletsaappe un'ettiide waasseeddino; untuntutu waasseedda waasuu pude S'oossakko gakeedda. **24** S'oossay untuntutu un'aa waasuwaas sisiide, I Abrahaamena, Yisaak'ananne Yaak'oobanna c'aak'keedda c'aak'uwaa hassayeedda. **25** Hewaa diraw, S'oossay Israa'eelatuwaas s'eelliide untuntutu diraw k'oppeedda.

3 Itti wode Muse Miidiyaama gade k'eesiyaa, bare bolluwaa Yotoora dorssatuwaa heemmeer; I he wudiyya laaggi akkiide mela biittaa gas'aa gakkanaw afiide S'oossaa Deriyaa Siina gakteedda. **2** He sa'aan Med'inaa Godaa kiitanchay aac'an, ees'siyaa tamaa lac'uwaa gidдон aw beetteedda; aac'ay tamaan s'uugetintokka, tamay aac'aa meennawaa Muse be'eedda. **3** Hewaa diraw, Muse, «Taani yaa baade, aac'ay ayaw tamaan meetetibeennetto ha ooratsabaa ane be'ana» yaagiide k'oppeedda. **4** I be'anaw yaa beeddawaa Med'inaa Goday be'iide aac'aa gidoppe S'oossay Aa, «Muse! Muse!» yaagiide s'eeseedda. Muse, «Abee» giide koyeedda. **5** S'oossay Aa, «Haa shiik'oppa. Neeni ek'keedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de'iyaa c'aammaa kessa» yaageedda. **6** K'aykka S'oossay Aa, «Taani ne aawuwaa S'oossaa, Abrahaamo S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaageedda. Muse S'oossaa s'eellanaw yayyeedda diraw, bare deemuwaa gentseedda. **7** Med'inaa Goday k'aykka hawaadan yaageedda; «Taani Gibs'e gadiyaan ta Asay tuggatiyaa tuggaa geeshsha be'aade, untunttu barenttu kaappotuwaappe waassiyaa waasuwa siseade, taani untunttu metuwa ubbaa d'iishaad. **8** Hewaa diraw, taani untunttu Gibs'e gadiyaa asatuwaa kushiyaappe ashshanawunne he gadiyaappe untunttu kessaade, aakonne lo'o gadiyaa ahanaw wod'd'aaddi. He gadii maatsayne eessay goggiyaa biittaa; he gadiyaan Kanaanetu, Hiitetu, Amoorawaanatu, Parzzawaanatu, Hiiwetunne Yaabusawaanatu ha'i de'iino. **9** Ha'i Israa'eelatuwaa waasu taakko gakteedda; Gibs'e gadiyaa asatu untunttu naak'kiyaa naak'uwaa taani be'aaddi; **10** hewaa diraw, ha'i ba; ta asatuwaa, Israa'eelatuwaa Gibs'eppe kessana mala, Gibs'e kaatiyaakko taani neena kiittay» yaageedda. **11** Shin Muse S'oossaa, «Kaatiyaakko baanawunne Israa'eelatuwaa Gibs'eppe kessanaw taani oonee?» yaageedda. **12** S'oossay Aa, «Taani neenana gidana; k'ay taani neena kiitteeddawoo mallay hawaa: neeni he asaa Gibs'eppe kesseeedda wode, ha deriyaa bolla hinttentu S'oossaw goynnani» yaageedda. **13** Muse S'oossaa, «Gido shin, taani Israa'eelatuwaakko baade, untunttu, «Hintte aawotuwa S'oossay taana hinttentukko kiitteedda» yaagina, untunttu taana, «Aa suntsay oonee?» yaagiide oochchooppe, he wode taani untunttu waaga odoo?» yaageedda. **14** S'oossay Musa, «Taani Taana; neeni Israa'eeltoo, «Taana geetettiyaawe hinttentukko taana kiitteedda» yaaga» yaageedda. **15** S'oossay Musa k'ay, «Neni Israa'eeltoo, «Med'inaa Goday hinttentu aawotuwa S'oossay, Abrahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossay, Yaak'ooba S'oossay, I taana hinttentukko kiitteedda» yaaga; have yeletaappe yelay gakkanaw taani hassayettiyya med'inaw ta suntsaa. **16** «Simmi; baade Israa'eeliyaa c'imatuwaa shiishshaade, «Med'inaa Goday hinttentu aawotuwa S'oossay, Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba S'oossay taw k'onc'iide; taana, Taani hinttentu s'omooosaad; Gibs'en hinttentu bolla oosetteeddawaakka taani be'aaddi. **17** Taani hinttentu Gibs'e gadiyaa tuggaappe kessaade, maatsayne eessay goggiyaa Kanaanetuwa, Hiitetuwa, Amoorawaanatuwa, Parzzawaanatuwa, Hiiwetuwanne Yaabusawaanatuwa gadiyaa afana ga uttaad. **18** «Israa'eeliyaa c'imatu ne k'aalaa sisanawannta; hewaappe guyyiyaan neeninne he c'imatu Gibs'e kaatiyaakko biide Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwa S'oossay, nuunnana gakteedda. Ha'i nuuni heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa hametti biide, Med'inaa

Godaa, nu S'oossaw, yarshshuwa yarshshana mala nuuna yedda» yaagite. **19** Shin Wolk'k'aama kushii, Aa, wolk'k'an yedissana d'ayooppe, Gibs'e kaatii hinttentu yeddennawaa taani eray. **20** Hewaa diraw, Taani Ta kushiya yeddaade, untunttu gidдон Taani ootsiyaa Ta malaatuwa ubbaan Gibs'etuwa shoc'ana. Hewaappe guyyiyaan I hinttentu yeddannawaa. **21** «K'ay taani Gibs'etuwaan ha asaa sabbissana; yaatooppe hinttentu kesiyaa wode kushe mela kesikita. **22** Ibraawe mac'c'awunna ubbata bare Gibs'e shooratikkonne bare soon de'iyaa Gibs'e mac'c'a asaa oonanne gidoppe iikko biide, biraa miishshatuwa, work'k'aa miishshatuwaanne attuma naanayenne mac'c'a naanay mayyana mayotuwa «Immite» giide oochchanawantta. Hewaadan ootsiide hinttentu Gibs'etuwa mas'uwaa bonk'kanitta» yaageedda.

4 Muse zaariide, «Untunttu taana ammanennaan is'sooppe, woy taani odiyaawaa sissenan is'siide, «Med'inaa Goday new k'onc'ibeenna» gooppe waanoo?» yaagi zaareedda. **2** Med'inaa Goday Aa, «He ne kushiyaan de'iyaa we ayee?» yaagiide oochcheedda. Ikka «S'am'aa» yaageedda. **3** Med'inaa Goday Aa, «Ane he s'am'aa sa'aan ola» yaageedda. Muse he s'am'aa sa'aan oleedda wode shooshshaa gideedda; yaatina, Muse aappe wos'se'edda. **4** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aa, «Ne kushiya yeddaade, Aa dufiyaa oyk'k'a» yaageedda. Muse yediide shooshshaa oyk'k'ina, shooshshay Aa kushiyaan simmiide, s'am'aw laametteedda. **5** Med'inaa Goday, «Hawe haneeddawe, Med'inaa Goday ne aawotuwa S'oossay, Abrahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossayne Yaak'ooba S'oossay new k'onc'ceeddawaa untunttu ammananaadana» yaageedda. **6** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aa, «Ne kushiya ne shop'piyaan yedda» yaagina, Muse bare kushiya shop'piyaan yeddeedda; I kessi s'eeliide, «ta kushii oolotiide shachchaadan boos'se'edda» yaageedda. **7** S'oossay Aa, «Ne kushiya ne shop'piyaan zaaraade yedda» yaageedda. Muse bare kushiya bare shop'piyaan zaari yediide kessiyaa wode, «ta kushii simmiide hinkko bollaa mala gideedda» yaageedda. **8** K'aykka Med'inaa Goday Aa, «Untunttu neena ammanennaan d'ayooppenne koyro malaataa ammanennaan is'sooppe, laa'ento malaata untunttu ammanawantta. **9** Shin untunttu ha laa'u malaatuwa ammanennaan d'ayooppe, woy neeni odiyaawaa sissenan is'sooppe, Nayle Shaafaappe haatsaa akkaade, mela biittan gussa; neeni shaafaappe akkeedda haatsay biittan suutsaa gidanawaa» yaageedda. **10** Muse Med'inaa Godaa, «Abeet Med'inaa Godaw, taani hawaappe kasekka, woy neeni ne k'oomaw haasayoodeppe doomina taani haasayanaw danddaykke; taani deeddotaade haasayay; k'ay ta ins'sarssaykka lufaa» yaageedda. **11** Med'inaa Goday Aa, «Asaw doonaa med'de'eddawe oonee? Aa duude, woy tulle ootsiyaawe oonee? S'eeliyaawaanne k'ook'aa ootsiyaawe oonee? Taana Med'inaa Godaa gidikkitaayye? **12** Neeni ha'i ba; taani neena haasayanaadan maaddana; neeni gaanabaa taani neena tamarissana» yaageedda. **13** Shin Muse, «Abeet Godaw, hayyanaa, hawaa ootsanaw hara asaa kiitaarikii!» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musew loytsi hank'ettiide Aa, «Leewiyaa gideedda ne ishaa Aaroonee? I lo'o haasayana danddayiyaawaa taani eray; ha'i I neenana gaketanaw yiide ogiyaa bolla de'ee; I neena be'iyaa wode Aa wozanay nashettanawaa. **15** Neeni, «Yaaga; yaaga» gaade aw odana; taani hinttentu

laa'uwaakka haasayanaw maaddanne hinttentu ootsanabaa tamaarissana. **16** I asaw ne diraa haasayanawaa; hewekka, I new doonaa mala gidanawaa, neeni aw S'oossaa mala gidanaassa giyaawaa. **17** Shin malaatatuwaa an ootsanaw, neeni ha s'am'aa akkaade ba» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan Muse bare bollaruwa Yotoorekko simmi biide, «Hanno galkanaw shemppuwaanna de'iyaa Asay de'ooppe be'anaw, taani guyye ta asaakko Gibs'e boo?» yaageedda. Yotoore Musa, «Ee ba; saro gakka» yaageedda. **19** Muse Miidiyaama gadiyaan de'ishshin Med'inaa Goday Aa, «Neena wod'anaw koyeedda asatuu ubbay hayk'ki diggeedda diraw, guyye Gibs'e gadiyaa simmaade ba» yaageedda. **20** Muse bare machatonne bare attuma naanaa hariyaa togissi akkiide, guyye Gibs'e simusaa doommeedda; Muse S'oossaa s'am'aa bare kushiyaan oyk'kiide beedda. **21** Med'inaa Goday Musa, «Neeni Gibs'e simmaade biyaa wode, taani new immeedda wolk'an neeni ootsana malaatatuwaa ubbaa Gibs'e kaatiyaa sintsaan neeni ootsanawaa baloppa. Yaatinakka asaa I yeddenna mala, taani Aa wozanaa donc'ilisanna. **22** He wode taani Med'inaa Goday, giyaawaa kaatiyaw hawaadan yaagaade oda; < I Israa'eelii ta bayira na'aa. **23** I taw goynnana mala, ta na'aa neeni yeddana mala, taani new odaaddi; shin neeni Aa yeddennaan is's'aadda; hewaa diraw, taani ne bayira attuma na'aa wod'anaa» yaagee» yaagaade oda» yaageedda. **24** Ogiyaan shemppiyaasan Med'inaa Goday Musena gaketeeadda; Aa wod'ana haneedda. **25** Aa machatta S'ipaara saliyya akkaade, bare na'aa k'as's'araaddu. He shookuwaan Muse gediyya bochchaaddu. Iza Musa, «Neeni taw tumu suutsaa mishiraa» yaagaaddu. **26** Med'inaa Goday hewaa diraw Aa wod'enaan ageedda. He wode k'as's'araa malaatanaw Aa, «Neeni taw suutsaa mishiraa» yaagaaddu. **27** Med'inaa Goday Aaroona, «Neeni Musena gaketanaw mela biittaa ba» yaageedda. I biide, Musena S'oossaa deriyaan gakeetiide Aa yereedda. **28** Hewaappe guyyiyaan Muse Med'inaa Goday bare bolla kiiteedda k'aalaa ubbaanne ootsana mala, barena azazeedda ooratsa malaatatuwaa ubbaa Aaroona odeedda. **29** Musenne Aaroone biide, Israa'eelatuwaa c'imatuwaa ubbaa shiishsheeddino. **30** Aaroone Med'inaa Goday Musew odeedda k'aalaa ubbaa untunttoo odeedda. Malaatatuwaakka he asaa sintsan ootseedda. **31** Untuntukkka ammaneeddino. Med'inaa Goday untunttoo k'oppeeddawaanne untunttu tuggaa be'eeddawaa siseedda wode, untunttu guufanniide goynneeddino.

5 Hewaappe guyyiyaan Musenne Aaroone Gibs'e kaatiyaakko yiide Aa, «Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Ta Asay taw mela biittaa baalaa bonchchana mala, untunttu yedda» yaagee» yaageeddino. **2** Kaatii, «Taani aw azazettaade Israa'eeliyaa yeddanaaw he Med'inaa Goday oonee? Taani Med'inaa Godaa erikke; Israa'eeliyaakka yeddikke» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Ibraawetuwa S'oossay nuunnana gaketeeadda. Ha'i nuuni Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshuwa yarshshanaw heezzu gallassaa ogiyya mela biittaa giddo baanaw nuuna yeddaarikkii; hewe d'ayooppe, I nuuna iita harggiyaan woy olan wod'anawaa» yaageeddino. **4** Shin Gibs'e kaatii yaageedda; «Muse! Aaroona! Asaa ayaw kiittaa diggiittee? Hinttentu kiittaw simmiide biite» yaageedda. **5** Kaatii he wode, «Be'ite, ha gadiyaan Asay c'oratteedda; K'ay hinttentu untunttu kiittaa diggiitaa» yaageedda. **6** Kaatii

he gallassi Gibs'etuwa kaappotuwaanne Israa'eelatuwaa daguwa suutsatuwaa azaziide, **7** «Haroodewaadan s'uubiyya med'd'iyaa utulaa asaw immopite; untunttu utulaa barentoo biide shiishshino; **8** shin untunttu payduwaan kasewaa keeshshaa s'uubiyya med'd'iide, sheed'd'anaadan azazite; he payduwaappe pac'issoppite; ayaw gooppe, untunttu azalla; untunttu, «Nuuni nu S'oossaw yarshshuwa yarshshana mala, nuuna yeddaarikkii» yaagiide waassiyaawe hawaassa. **9** Untunttu kiitaan sheekkana malanne worlduwa haasayaa sisennan aggana mala, untunttoo oosuwa dees'isite» yaagiide azazeedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, he kaappotuunne he suutsatuu kesiide asaa, «Kaatii hawaadan yaagee; <Simmi taani hinttentoo ubbakka utulaa immikke; **11** hinttentu utulaa demmana danddayiyaasappe hinttentu huupiyaw shiishshite; shin hinttentu sheed'd'iyaa s'uubiyya payduu ubbakka pac'c'enna» yaageedda» yaageeddino. **12** Aasi utulaw haniyaawaa shiishshanaw Gibs'e biittaa ubbaan laalleteedda. **13** Gibs'etuwa kaappotuu untunttu, «Hinttentoo utulaa immiyaa wode hinttentu hachche hachche ootsiyaawaa keeshshaa ootsite» yaagiide untunttu godeteeddino. **14** Gibs'etuwa kaappotuu Israa'eelatuwaa daguwa suutsatuwaa wad'd'iide, «Hinttentu kase ootsiyaawaa keeshshaa s'uubiyya zino woy hachche ayaw ootsi wurrsibeykkitee?» yaagiide oochcheeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa suutsatuu biide kaatiyaw maganeeddino; untunttu barentu metuwaappe denddowaan Aa, «Neeni ne k'oomatuwaa hawaadan ayaw ootsay? **16** Ne k'oomatoo utulaa immikkino; shin, «S'uubiyya med'd'ite» yaagiino; nuuna ne k'oomatuwaa wad'd'iino; shin balay ne asaa bollana» yaageeddino. **17** Shin kaatii untunttu, «Ha azallatu! Hinttentu azalla! Hewaa diraw, hinttentu zaari zaariide, «Nuuni Med'inaa Godaw yarshshana baanaw nuuna yeddaarikkii» yaagiitaa. **18** Ha'i biite; ootsite; untunttu hinttentoo ay utulaakka immikkino; shin hinttentu kasewaa keeshshaa s'uubiyya med'd'iita» yaageedda. **19** Israa'eelatuwaa suutsatuu, «Hinttentu hachche hachche med'd'iyaa s'uubiyya payduwaa kasewaappe pac'issoppite» geedda wode, untunttu metuwaan geleeddawaa akeekeddino. **20** Untunttu kaatiyya mataappe kesiide, Musenne Aaroone untuntunna gaketanaw naagiyaawanta demmeeddino. **21** Untunttu, «Hintenna Med'inaa Goday s'eello! Hinttentu bolla I pirdo! Hinttentu nuuna kaatiyaananne Aa oosanchatuwaan is'isseeddita; k'ay untunttu nuuna wod'ana mala, mashshaa untunttu kushiyaan wotseeddita» yaageeddino. **22** Muse Med'inaa Godaakko simmiide, «Abeet Godaw, neeni ha asaa bolla metuwa ayaw ahaadii? Neeni taana kiiteeddawe hawaassee? **23** Taani ne suutsan kaatiyaw haasayanaw beedda wodeppe doommina, I ha asaa bolla metuwa aheedda. K'ay neenikka ne asaa mule ashshabaakka» yaageedda.

6 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Taani Gibs'e kaatiyya ootsanabaa neeni ha'i be'ana; ta wolk'k'aama kushiyya gaasuwaan I untunttu yeddanaawaa; ta wolk'k'aama kushiyya gaasuwaan I untunttu bare gadiyaappe laaggiide kessana» yaageedda. **2** S'oossay k'aykka Musa, «Taani Med'inaa Godaa; **3** Taani Abrahaamew, Yisaa'awunne Yaak'oobaw Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa gidaade k'onc'c'aad; shin Taani, Med'inaa Godaa giyya ta suutsan, taanatetsaa untunttu erissabeykke. **4** K'ay taani untunttoo untunttu bete gidide de'eedda Kanaane gadiyya immanaw ta k'aalaa c'aak'uwa untuntunna c'aak'k'etaad. **5** K'aykka Gibs'e

asatuu ayileyyiyyaa Israa'eelatuwaa ooliyaa taani sisaade, ta k'aalaa c'aak'uwaa hassayaadi. **6** «Hewaa diraw, neeni Israa'eelatuwaa, «Taani Med'inaa Godaa; Taani hinttentta Gibs'etuwaa naak'uwaa kessana; Taani hinttentta untuntu ayiletsaappekka la'a kessana; K'ay Taani ta wolk'k'aama wolk'k'aan Gibs'etuwaa bolla iita pirdaa ahaade hinttentta wozana. **7** Taani hinttentta ta huup'e asaadan akkananne taani hinttenttu S'oossaa gidana. He wode hinttenttu Taani Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa hinttentta Gibs'etuwaa ayiletsaappe kesseeeddawaa gidiyaawaa erana. **8** K'ay Taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw c'aak'k'eedda biittaw ahana; he gadiyaa taani hinttenttoo gade ootsaade immana; Taani Med'inaa Godaa yaaga » yaageedda. **9** Muse hawaa Israa'eelattoo odeedda; shin untuntu ayaanay me'eedda gaasuwaaninne mek'etsi bayinna ayiletsaa gaasuwaan Aa k'aalaa sisibeykino. **10** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **11** «Baade Gibs'e kaatiyaa, «Israa'eelatuwaa ne gadiyaappe kessaade yedda » yaagaade oda » yaageedda. **12** Shin Muse Med'inaa Godaa, «Haray atto Israa'eelatuwaa tabaa sisennan is'seeddino shin taani deeddootiyaa ins's'arssan haasayiiaawaa kaatii wooti sisanee?» yaageedda. **13** Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Biide, hinttenttu Israa'eeliyaa asaa Gibs'eppe kessana mala, taani hinttentta yeddeeddawaa Israa'eeliyaa asawunne Gibs'e kaatiyaw odite » yaagiide azazeedda. **14** Untuntu soy mayza aawotuu hawantta. Israa'eeliyaw bayira na'aa Roobeela attuma naanay, Heenooka, Paalu, Hes'iroonanne Karmma; hawanttu Roobeela yaruwaa. **15** Simoona attuma naanay, Yimu'eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, S'oohaaranne Kanaane gade mishirattippe yeletteedda Shaa'ula; hawanttu Simoona yaruwaa. **16** Leewiyaa attuma naanay barenttu yeletaa maaraadan Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. Leewii s'eetanne hattamanne laappun laysaa de'eedda. **17** Gershshoona attuma naanay barenttu yaran yaran Liibianne Shim'a geetetiino. **18** K'ahaate attuma naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uzi'eela. K'ahaate s'eetanne hattamanne heezzu laysaa de'eedda. **19** Maraara attuma naanay Maahilanne Musha giyaawantta. Barenttu Yeletaa maaran hawaappe k'ommonna s'eegeteedda Leewiyaa yaratuwaa hawantta. **20** Amiraame bare aawuwaa michchato Yokebeedo akkeedda. Iza Aaroona Musa aw yelaaddu. Amiraame s'eetanne hattamanne laappun laysaa de'eedda. **21** Yis'ihaara attuma naanay, K'oraaha, Nefeeganne Ziikira. **22** Uuzi'eela attuma naanay, Mishaa'eela, Els's'afaananne Siitira. **23** Aaroone Aminaadaaba naatto, Na'aasoonna michchato Elishebo akkeedda. Yaatina iza aw Nadaaba, Abiia, El'aazaranne Ittaamaara geetetiyyaa attuma naanaa yelaaddu. **24** K'ore attuma naanay, Asira, Elk'kaananne Abiyaasaafa; hawanttu K'ore yaratuwaa. **25** Aaroona na'ay El'aazare Puti'eela naanatuwaappe ittinno akkeedda; iza aw Piinihaasa yelaaddu. Hawanttu barenttu yaran yaran Leewatuwaa golliyaa mayza asatuwaa. **26** Med'inaa Goday, «Gibs'e gadiyaappe Israa'eelatuwaa olaw giigo c'uguwaadan c'uguwaadan kessite » yaageeddawe ha Musanne Aaroona. **27** Israa'eelatuwaa Gibs'e gadiyaappe kessiyaa Gibs'e kaatiyaw haasayeeddawantu untuntu. Hewanttukka Musanne Aaroona. **28** Med'inaa Goday Gibs'en Musew haasayeedda wode Aa, **29** «Taani Med'inaa Godaa; Taani new odiyaawaa ubbaa neeni Gibs'e kaatiyaw oda » yaageedda. **30** Shin Muse Med'inaa Godaa, «Taani

deeddootiyaa ins's'arssan haasayiiaawaa gidishin, kaatii taani odiyaawaa wooti sisanee?» yaageedda.

7 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Be'a; taani neena Gibs'e kaatiyaw S'oossaa mala ootsaad; ne ishay Aaroone ne nabiyaadan gidanawaa; **2** taani neena azazeedda ubbaa neeni aw odaasa; ne ishaa Aaroone Israa'eelatuwaa bare gadiyaappe kessi yeddana mala, kaatiyaw ode. **3** Shin taani kaatiyaa wozanaa d'uullisana; taani Gibs'e gadiyaan ta c'ora malaatanne maalaalissiyaabaa darissaade ootsintokka, **4** I hinttenttu odiyaawaa sisenna. He wode taani ta kushiyyaa Gibs'etuwaa bolla dentsana; taani ta c'uguwaa, ta asaa Israa'eeliyaa, Gibs'e asaa bollan wolk'k'aama pirdaa ahaade kessana. **5** Hewaappe guyyiyaan Gibs'etu, taani ta kushiyyaa Gibs'e bolla dentsaa, Israa'eelatuwaa untuntu giddoppe kesseeedda wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu eranawantta » yaageedda. **6** Musenne Aaroone likke Med'inaa Goday untuntu azazeeddawaadan ootseeddino. **7** Untuntu kaatiyaw odiyaa wode, Muse hosppun tammu laysaa asaa; Aaroone k'ay hosppun tammanne heezzu laysaa asaa. **8** Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **9** «Kaatii hinttentta, «S'oossay ootsiyya malaataa taana bessite » giyya wode, neeni Aaroona, «Ne s'am'aa akkaade, kaatiyaa sintaan ola » yaaga; yaattoope I shooshshaa kessana » yaageedda. **10** Musenne Aaroone kaatiyaakko geliide Med'inaa Goday untuntu azazeeddawaadan ootseeddino; Aaroone bare s'am'aa kaatiyaa sintaaninne Aa oosanchchatu waa sintaan olina shooshshaa kesseeedda. **11** Hewaappe guyyiyaan kaatii eranchchatuwaanne bittuawantta s'esissina untuntuikka, ha Gibs'etu waa shareechchotuu barenttu d'amaashuwaan hawaadan ootseeddino. **12** Untuntu ubbaykka barenttu s'am'aa s'am'aa olina, s'am'atu shooshshaa kesseeeddino; shin Aaroona s'am'ay untuntu s'am'atu waa mitteedda. **13** Gidooppenne Med'inaa Goday odeeddawaadankka kaatiyaa wozanaa donc'c'ileedda; I untuntu oduwaa sisennan is's'eedda. **14** Med'inaa Goday Musa, «Kaatiyaa wozanaa donc'c'ileedda; asaa I yeddennan is's'eedda. **15** Kaatii haatsaakko biyaa wode, guuraade neeni aakko baade aanaa gaketanaw Nayle Shaafaa doonaan ee'a; shooshshaw laametteedda s'am'aa oyk'k'a akkaade ba. **16** Neeni Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetu waa S'oossay neena, mela biittaan taw goynnana mala, ta asaa yedda yaagiide, taana neekko kiiteedda; shin hanna gakanaw neeni sisabeykka. **17** Med'inaa Goday, Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hawaan erana. Taani Nayle Shaafaa haatsaa ta kushiyaan de'iyaa s'am'an shoc'ina haatsay suutsaw laamettanawaa. **18** Nayle Shaafaa moliikka hayk'kanawaa; shaafaykka s'ink'kanawaa; Gibs'etuu he shaafaa haatsaa ushanaw danddaykino » yaagaade oda » yaageedda. **19** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeni Aaroona, «Ne s'am'aa oyk'kaade Gibs'e haatsatu waa bolla, shaafatu waa bolla, zeereeto haatsatu waa bolla, di'uwaa ollaa bollan ne kushiyyaa mic'c'a » yaaga; I mic'c'ina untuntu suutsaw laamettanawaa; Gibs'e biittaa ubbaan, haray attina, mitsaappenne shuchchaappe wooc'iide kesseeedda haatsaa tigiyaa miishshaa ubbaa garssan de'iyaa haatsay suutsaw laamettana » yaageedda. **20** Musenne Aaroone Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseeddino. Kaatiyaa sintaaninne Aa oosanchchatu waa sintaan I bare s'am'aa dentside, shaafaa haatsaa shoc'ina haatsaa ubbay suutsaw laametteedda. **21** He shaafaa haatsaa gidduwaan de'iyaa

moletuu hayk'keeddino; shaafaa haatsay loytsi zee'eedda diraw, Gibs'e Asay ushanaw danddayibeenna. Gibs'en ubba saan suutsay kumeedda. **22** Gibs'e shareechchotuukka barenttu d'amaashuwan hewaadan ootseeddino; Med'inaa Goday odeeddawaadanka kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, Musenne Aaroone odeeddawaa sisennan is's'eedda. **23** Hewaappe guyyiyaan kaatii hawoo ayinne hirgennan bare soo simmiide beedda. **24** Gibs'e Asay ubbay Nayle Shaafaa haatsaa ushanaw danddayibeenna diraw, ushiyaa haatsaa demmanaw Nayle Shaafaa gas'aan ollaa bookkeeddino. **25** Med'inaa Goday haatsaa shoc'odeppe laappun gallassaa gideedda.

8 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Ba; Gibs'e kaatiyaakko baade, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taw goynnana mala, ta asaa yedda. **2** Neeni untunttu yeddennan is's'ooppe, taani ne biittaa ubbaan shed'd'iyyaa kuntsana. **3** Nayle Shaafaan shed'd'i'i shohakkattana. Untunttu shohakkatti kesiide ne soo, ne siris'aa, ne gisuwaa giddo, ne oosanchchatuwaaw golliyyaa giddo gelana; ne asaa bolla kesana; ne c'oo'ciyaanne ne d'iiliyaa wotsiyaa keriyaan gelana. **4** Shed'etuu ne bolla, ne asaa bollanne ne oosanchchatuwaaw ubbaa bolla kesana» yaagee; yaagaade oda» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Neeni Aaroona, «Ne s'am'aa oyk'kaade, shaafatuwaa bolla, zeereeto haatsuwaaw bollanne d'uwaa ollaa bolla ne kushiyyaa mic'c'aade shed'etuu Gibs'e gadiyaa bollan kessanaadan ootsa; yaagaade oda» yaageedda. **6** Aaroone Gibs'e haatsuwaaw bolla bare kushiyyaa mic'c'ina shed'etuu kesiide, Gibs'e gadiyaa mayyeeddino. **7** Shareechchatuukka barenttu d'amaashuwan hewaadan ootseeddino; untunttukka Gibs'e gadiyaan shed'd'i'i kessanaadan ootseeddino. **8** Kaatii Musanne Aaroona s'eesisside, «Ha shed'etuwaa taappenne ta asaappe diggana mala, Med'inaa Godaa hinttentu woossite; yaatooppe Med'inaa Godaw yarshshuwaaw yarshshana mala, taani asaa yeddana» yaageedda. **9** Muse kaatiyaa, «Kaatiyaw shed'etuu neeppenne ne sooppe d'ayana malanne Nayle Shaafaa s'alalan attana mala, taani new, ne oosanchchatoonne ne asaw woosana wodiyyaa neeni keera» yaageedda. **10** Kaatii, «Wontta» yaageedda. Muse, «Med'inaa Godaa Nu S'oossaa, malay ooninne baynnawaa neeni erana mala, neeni geeddawaadan hananawaa. **11** He shed'etuu neeppe, ne golliyaappe, ne oosanchchatuwaappenne ne asaappe d'ayanawantta; untunttukka Nayle Shaafaa s'alalan attanawantta» yaageedda. **12** Musenne Aaroone kaatiyaa mataappe kesseeddino; kaatiyaa bolla Med'inaa Goday aheedda shed'd'etuwabaaw Muse Med'inaa Godaakko woosseedda. **13** Med'inaa Goday Muse oochcheeddawaadan ootseedda; shed'etuu son kareninne demban hayk'keeddino. **14** Gibs'e Asay untunttu shiishshi shiishshiide dooreeddino; biittay hewaa s'ink'kuwaan zee'eedda. **15** Shin kaatii shed'etuu baynnawaa be'eedda wode Aa wozanay donc'c'ileedda; Med'inaa Goday odeeddawaadanka, I Musenne Aaroone odeedda oduwaa sisennan is's'eedda. **16** Med'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, Musa «Neeni Aaroona, «Ne s'am'aa mic'c'aade, biittaa baana shoc'a» yaagaade oda. Gibs'e biittaa ubbaan baanay c'uuchchaa kessanawaa» yaageedda. **17** Untuttu hewaadan ootseeddino; Aaroone s'am'aa oyk'kiide bare kushiyyaa mic'c'iide; bare s'am'aa biittaa baana shoc'ina asaanne, mehiyaa bolla c'uuchchay yeedda. Gibs'e gadiyaan

ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, baana ubbay c'uuchchaa kesseedda. **18** Shareechchatuukka barenttu d'amaashuwan hewaadan ootsanaw baas'eteeddino; shin danddayibeykino. C'uuchchay asaa bollanne, mehiyaa bolla kummeedda. **19** Shareechchatu kaatiyaa, «Hawe S'oossaa oosuwaaw» yaageeddino. Shin kaatiyaa wozanay donc'c'ileedda; S'oossay geeddawaadanka, I untunttu odiyaaawaa sisennan is's'eedda. **20** Med'inaa Goday Musa, «Guuran dendaade, kaatii shaafaa biishshin aanana gakettaade neeni Aa, «Med'inaa Goday yaagee; «Taw ootsana mala, ta asaa yedda; **21** neeni ta asaa yeddennan is's'ooppe, taani ne bolla, ne oosanchchatuwaaw bolla, ne asaa bollanne ne golletuwaaw giddo unduns's'iyya wudiyya yeddana; Gibs'etuwaa golleninne untunttu de'iyaa biittaa ubbaan unduns's'i'i kumanawaa. **22** Shin he gallassi ta Asay bete gidiide de'iyaa Goshena gadiyaan unduns's'i'i kumenaadan taani te'aade, untunttu biittaa shaakana; Taani Med'inaa Goday, ha gadiyaa ubbaan de'iyaaawaa neeni hewaan erana. **23** Taani ta asaanne ne asaa shaakana; ha wolk'kaama malaatay wontti hanana» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda. **24** Med'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, geeddawaadan ootseedda; kaatiyaa sooninne Aa oosanchchatuwaaw son daro unduns's'iyya wudii yeedda; Gibs'e gadiyaa ubbaa bayzseedda. **25** He wode kaatii Musanne Aaroona s'eesisside, «Biite; ha gadiyaan hinttentu S'oossaw yarshshite» yaageedda. **26** Shin Muse, «Hewe likke gidenna; nuuni Med'inaa Godaa Nu S'oossaw shiishshiyya yarshshotuu Gibs'etuwaa sheneyiyaawaa gidanawaa; nuuni untunttu sheneyiyaa yarshshotuwaaw untunttu s'eellishin yarshshooppe, untunttu nuuna shuchchaan c'addikkino? **27** Nuuni Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshotuwaaw shiishshanaaw I nuuna azaziyaawaadan, heezzu gallassaa ogiyya mela biittaa baana koshshee» yaageedda. **28** Kaatii, «Med'inaa Godaw, hinttentu S'oossaw, hinttentu mela biittaa biide yarshshana mala, taani hinttentu yeddana; shin hinttentu haakkiide booppite; taw ha"i woossite» yaageedda. **29** Muse, «Taani ne mataappe keso sa'aannakka Med'inaa Godaa woosana; ha unduns's'iyya wudii wontti kaatiyaappe, Aa oosanchchatuwaappenne Aa asaappe kichchanawaa. Shin Med'inaa Godaw yarshshanaw asaa yeddennan is's'anaw kaatii nuuna zaari c'immenna mala akeeko» yaageedda. **30** Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa mataappe kesiide, Med'inaa Godaa woosseedda. **31** Med'inaa Goday Muse oochcheeddawaadan ootseedda; unduns's'iyya kaatiyaappe, Aa oosanchchatuwaappenne Aa asaappe ittuunne attenan kichcheedda. **32** Shin ha"ikka k'ay kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, asaa yeddennan is's'eedda.

9 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Gibs'e kaatiyaakko baade, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaaw S'oossay neena, «Untunttu taw goynnana mala ta asaa yedda» yaagee. **2** Neeni yeddennan is's'aade, untunttu oyk'k'a uttiyaawaa gidooppe, **3** Med'inaa Godaa kushii deriyaan de'iyaa ne mehiyaa bolla, paratuwaaw bolla, haretuwaaw bolla, gaalotuwaaw bolla, miyaa bolla, dorssatuwaaw bollanne deeshshatuwaaw bolla wolk'kaama iita harggiyaa yeddana. **4** Shin Taani Med'inaa Goday Israa'eeliyya mehiyaa gidduwaaninne Gibs'etuwaa mehiyaa gidduwaan shaakotaa med'd'ana. Israa'eelatu mehiyaappe ittuunne hayk'k'enna» yaaga» yaageedda. **5** Med'inaa Goday wodiyya keeriide, «Taani wontti hawaa ha gadiyaa bollan ootsana» yaageedda. **6** Wontetsa gallassi Med'inaa Goday hewaa ootseedda. Gibs'e asaa mehiyaa

ubbay hayk'keedda; shin Israa'eeliyaa asaa mehiyaappe ittuunne hayk'k'ibeenna. **7** Kaatii ha yewuwwa paac'c'anaw asaa kiittiide, Israa'eelatuwwa mehiyaappe, haray atto, ittuunne hayk'k'ibeennawaa ereedda. Gidooppenne kaatiyaa wozanay donc'c'ilo sa'aappe simmennaan is's'ina, asaa yeddennan diggeedda. **8** Meed'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, Musanne Aaroona, «Hinttentu kushiyya kuntsiidde c'oo'ciyaappe bidintsaa uuc'cite; Muse kaatii s'eellishin, hewaa pude c'arkkoo laalo; **9** hewe Gibbs'e biittaa ubbaa bolla liik'o baana gidanawaa; Gibbs'e biittaa ubbaan asaa bollanne mehiyaa bolla giyyiyaa s'iibbay wod'd'anawaa» yaageedda. **10** Untunttu c'oo'ciyaappe bidintsaa akkiide, kaatiyaa sintsan ek'keeddinno; Muse hewaa pude c'arkkuwaan laalina, asaa bollanne mehiyaa bolla giyyiyaa s'iibbay wod'd'i aggeeda. **11** Shareechchatuukka untunttu bollanne Gibbs'e asaa ubbaa bolla wod'd'eadda s'iibbay essuwwa diggina, Muse sintsan ek'k'anaw danddayibeykino. **12** Shin Med'inaa Goday Musew geeddawaadanka, kaatiyaa wozana donc'c'iliseedda diraw, Musenne Aaroone odiyaaawaa kaatii sisenann is's'eedda. **13** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Guuran dendda baade, kaatiyaanna gakettaade Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwwa S'oossay neena, «Taw goynnana mala ta asaa yedda. **14** Hewe d'ayoooppe, ne bolla, ne oosanchchatuwwa bollanne ne asaa bolla ta boshaw de'iyaa kumuntsaa wolk'k'aa taani kiittana; sa'aan ubbaan ta mali bayynnawaa neeni hewaan eranaassa. **15** Taani hannoode ta kushiyya yeddaade, neenanne ne asaa iita harggiyaan ha sa'aa bollappe mils's'i udanashin. **16** Taani neena ta wolk'k'aa bessanawunne ta suntsay sa'aa ubbaa bollan odettanaw, hewoo taani neena kaate ootsaade wotsaad. **17** Neeni ha'ikka otorettaade, ta asaa yeddennan is's'aadda. **18** Hewaa diraw, taani wontti hannoode Gibbs'e Gibbs'e gidoodeppe hachche gakkanaw ubbakka wod'd'i erenna, darii wolk'k'aama shachchaa bukkisana. **19** Ha'i neeni ne mehiyaanne gaden new de'iyaaawaa ubbaa ellekka soo gelissanaadan azaza; ayaw gooppe, soy gelenaan biro gaden de'iyaa asaa ubbaa bollanne mehiyaa ubbaa bolla shachchay wod'd'anawaa; Untuttu hayk'kana» yaagee» yaaga» yaageedda. **20** Kaatiyaa oosanchchatuwaappe Med'inaa Godaa k'aalaw yayyeeddawantu barentu ayiletuwaanne barentu mehiyaa elleelliidde soy geliseeddino. **21** Shin Med'inaa Godaa k'aalaa kad'eeddawantu barentu ayiletuwaanne barentu mehiyaa gaden aggi basheeddino. **22** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Gibs'e biittaa ubbaa bolla: asaa bolla, mehiyaa bollanne Gibbs'e goshshatuwaan dic'ciyaabaa ubbaa bolla shachchay wod'd'anaadan, ne kushiyya saluwwa dentsa» yaageedda. **23** Muse bare gatimaa saluwwa zaariide dentseedda wode, S'oossay guguntsaanne shachchaa yeddeedda; walk'k'antsaykka duge sa'aw walk'kammeedda. S'oossay Gibbs'e gadiyaan shachchaa yaati bukkiseedda. **24** Shachchay wod'd'eadda; walk'k'antsay yaanne haanne walk'kammeedda; Gibbs'e gadiyaan kaatii kaatetoodeppe doommina, Gibbs'e biittaa ubbaan wod'd'eadda shachchaa ubbaappe hewe aad'd'iyaa iita shachchaa. **25** He shachchay Gibbs'e biittaa ubbaa gaden de'iyaa ubbabaa, asaakka mehiyaakka shoc'eadda; gaden doleeddabaa ubbaa duge zaariide bidoyeedda; mitsaa ubbaa mensereetseedda. **26** Shachchay wod'd'ibeenna gadii Israa'eelatuw utteedda Goshena gadiyaa s'alala. **27** Kaatii kiitti Musanne Aaroona s'eesissiide, «Ha'i simmi, taani nagaraa ootsaad; Med'inaa Goday tumanchchaa; taaninne ta Asay bayzzanchaa. **28** Nuw

guuguntsayenne shachchay dareedda diraw, Med'inaa Godaa woossite. Taani hinttentta yeddana; simmi hawaappe sintsan hinttenttu hawaan gam'ikkita» yaageedda. **29** Muse Aa, «Taani ha katamaappe keseedda wode, taani woossanaw ta kushiyya Med'inaa Godaakko mic'c'ana; yaatoooppe guuguntsay agganawaa; k'ay shachchaa wod'etsay ek'kana; sa'ay Med'inaa Godaawaa gidiyaawaa neeni hewaan erana. **30** Shin neeninne ne oosanchchatu Med'inaa Godaw S'oossaw ha'ikka yayyenawaa taani eray» yaageedda. **31** Talbbay c'isheedda dirawunne banggay tisheedda diraw, talbbayenne banggay shachchan bayeeddino. **32** Shin zarggayenne k'ambbaray ka'iyaa wodii bira gideedda diraw, shachchan bayibeykino. **33** Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa mataaappe denddiide, katamaappe gas'aa kesseedda. Bare kushiyya Med'inaa Godaakko mic'ceedda; yaatina guguntsayenne shachchay aggeedda; iraykka biittaa bollan duge tigetiyaawe ek'keedda. **34** Shin kaatii iray, shachchayenne guguntsay aggeedawaa be'eedda wode zaariiddekkaa nagaraa ootseedda; ikka Aa oosanchchatuukka barentu wozanaa donc'c'iliseeddino. **35** Med'inaa Goday Muse doonaan haasayeeddawaadanka kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, Israa'eelatuwwa I yeddennan is's'eedda.

10 Hewaappe guyyiyaan Musa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Gibs'e kaatiyaakko ba; ayaw gooppe, taani Gibbs'etuwwa gidon mallaanne wolk'k'aama malaataa ta woota ootseeddintu hinttenttu hinttenttu naanawunne hinttenttu naanaa naanaatto odana mala, k'ay hinttenttukka Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana mala, ta wolk'k'aama malaataa untunttu gidon ootsanaw Aa wozanaanne Aa oosanchchatuwwa wozanaa taani donc'c'ilissa wotsaad» yaageedda. **3** Musenne Aaroone kaatiyaakko geliide Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwwa S'oossay neena hawaadan yaagee; «Neeni taw azazettenan awude gakkanaw is's'ay? Taw goynnana mala ta asaa yedda. **4** Neeni untuntta yeddennan is's'oooppe, ne biittaa bolla Taani wontti booliyaa ahana; **5** boolii ooninne biittaa demmanaw danddayennaadan biittaa kammanawaa. Hinttenttoo shachchaappe atteeda guutsabaa, gaden dic'ciyaa mitsaykka attenaan ubbaa maanawaa. **6** Ne gollen ne suntsatuwwa golleninne Gibbs'e asaa ubbaa gollen untunttu kumanawanta; hewe ne aawotuwwa, woy ne mayza aawotuwa ha biittaaan uttoodeppe hanna gakkanaw mule be'ibeennabaa» yaagee» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa sintsaappe kesiide beedda. **7** Kaatiyaa suntsatuwa kaatiyaa, «Ha bitanii nuw awude gakkanaw metuwwa gaaso gidanawe? Untunttu Med'inaa Godaw, barentu S'oossaw, goynnana mala, neeni asaa yedda; Gibbs'e biittaa bayeeddawaa neeni ha'ikka akeekikkii?» yaageeddino. **8** Hewaa diraw, kaatii Musanne Aaroona guyye zaariide, «Biite; Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw goynnite; shin biyaawantu oona oonee?» yaageedda. **9** Muse, «Nuuni nu c'ima asaanne nu guutsaa naanatuwaanna, nu dorssaa wudetuwaannanne miizaa wudetuwaanna ittippe baana; ayaw gooppe, nuuni biyaasan Med'inaa Godaa baalaa bonchchanaw koshshee» yaageedda. **10** Kaatii, «Taani hinttentta hinttenttu naanaanne hinttenttu machchetuwwa yeddiyaawaa gidoooppe, Med'inaa Goday hinttentta naaganaw koshshee. Shin be'ite; hinttenttu hinttenttu wozanaan iitabaa k'oppeeddawe k'onc'ciyaan erettee. **11** Tuytti, hinttenttu, «S'oossaw goynnana» giide oochchiyaawaa gidoooppe, attuma

asaa s'alalay biide Med'inaa Godaw goynnite» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Musenne Aaroone kaatiyaa sintsaappe yederssetiide kesseeddino. **12** Med'inaa Goday Musa, «Booli Gibs'e gadiyaan kesanaadan, shachhaappe attiide gaden dic'c'iyaaabaa ubbaa lim'i ootsana mala, ne kushiya Gibs'e gadiyaa bollan mic'c'a» yaageedda. **13** Muse bare gatimaa Gibs'e gadiyaa bollan mic'c'ina, Med'inaa Goday away doliyaa bagga c'arkkuwaa he gallassanne k'amma ubbaa he gadiyaa bollan c'arkkisseedda; wontteedda wode he c'arkkuu booliyaa aheedda. **14** Boolii Gibs'e biittaa ubbaa bolla sham'i giide, biittaa ubba saan kessi utteedda. Hawaa keeshshaa booliyaa boshay he biittaa hawaappe kasenna hanibeenna; woy hawaappe sintsawunne zaaretsiide hanenna. **15** Biitay kares's'ana gakkanaw booli biittaa ubbaa kammeeedda. He booli shachhaappe attiide gaden dic'c'iyaaabaa ubbaanne mitsaa bollan de'iyaa afiyaa ubbaa mils's'i ootseedda. Yaatina mitsaa bollan irs's'a haytsay, woy gaden atakiltii Gibs'e biittaa ubbaan ayayanne attiibeena. **16** Kaatii Musanne Aaroona ellekka s'eesissiide, «Med'inaa Godaa hinttentu S'oossanne hinttentta taani naak'kaad; **17** simmi hinttentu taw ta nagaraa ha itti gede s'alalaw atto giite; ha wod'd'iyaa boshaa taappe diggana mala, Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa woossite» yaageedda. **18** Muse kaatiyaa mataappe kesiide, Med'inaa Godaa woossina: **19** Med'inaa Goday he c'arkkuuaway wulliyaa bagga wolk'k'aama c'arkko laammina booliyaa tookki, Zo'o Abbaakko afeedda. Gibs'e biittaa ubbaan itti booliinne attiibeena. **20** Gidooppenne, Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'iliiseedda diraw, Israa'eelatuwaa yeddennan is's'eedda. **21** Med'inaa Goday Musa, «Gibs'e gadiyaan Asay bochchi be'anaw danddayyaa keeshshaa d'umay d'umana mala, ne kushiya saluwa dentsa» yaageedda. **22** Muse bare kushiya saluwa denteedda: Gibs'e biittaa ubbaan heezu gallassaa kumentsaa bara d'umay d'umeedda. **23** He heezu gallassatuwaan Asay oninne ituu ituwaa be'ennaan, woy bare sa'aappe dendiide beennan takkeedda. Shin Israa'eelatu de'iyaa sa'aan ubbaan untunttoo poo'uu de'ee. **24** Kaatii Musa s'eesissiide, «Biite; Med'inaa Godaw goynnite; hinttentu machchetuukka hinttentu naanaykka hinttenana baanaw danddayiino. Hinttentu dorssaa wudiyaanne hinttentu miizzaa wudiya s'alalaa yeggiide biite» yaageedda. **25** Shin Muse Aa, «Nuuni yarshshuwaanne s'uuggiide yarshshiyaa yarshshuwa Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, shiishshanaw, mehiyaa nuw immaade yeddiyaawe neena guussakka? **26** Nu mehi ubbaykka nuunana baanaw koshshee; k'inc'c'aafile ittuunne guyye attena. Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, goynniyaa goynnaw he mehiyaappe dooriide akkanaw koshshee; nuuni yaa gakkennaan de'iidde, mehiyaappe hak'awaa hak'awaa Med'inaa Godaw yarshshanentto eranaw danddayokko» yaageedda. **27** Shin Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'iliissina I untunta yeddanaaw koyibeenna. **28** Hewaappe guyyiyaan kaatii Musa, «Ta mataappe kichcha! Laa'entso ta sintsan lem'i gaade neena era! Neeni ta afiyaa ta deemuwaa be'eedda gallassaykka new hayk'k'o» yaageedda. **29** Muse Aa, «Tumakka; neeni geeddawaadan taani neena laa'entso ubbakka be'ikke» yaageedda.

11 Musew Med'inaa Goday, «Taani Gibs'e kaatiyaa bollanne Aa asaa bolla itti hara boshaa yeddana; hewaappe guyyiyaan I hinttentta ha gadiyaappe kessi yeddanaawaa; I hinttentta ittuunne attenaan ubbaakka

yederssanawaa. **2** Israa'eeliyaa asay, mac'c'awe attumawe bare shoorotuwaappe biraappenne work'k'aappe med'etteedda miishshatuwaa oochhana mala, untunttoo oda» yaageedda. **3** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asatuu Gibs'etuwwa sintsan nashshettanaadan ootseedda. K'ay Muse bare huup'iyawukka Gibs'e gadiyaan kaatiyaa oosanchchatuwaaninne asan loytsi daro bonchchetteedda asaadan s'eeletteedda. **4** Muse kaatiyaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «K'amma giddo bilahiyaan taani Gibs'e gidduwaana aad'ana; **5** Gibs'e gadiyaan de'iyaa bayira attuma naanay ubbay, kawutetsaa oydiyaan uttiyaa kaatiyaa bayira na'aappe doommiide, wos'an gaac'c'iyaa k'oomati bayira na'aa gakkanaw bayira yeletteedda mehiikka attenan ubbay hayk'k'anawaa. **6** Gibs'e biittaa ubbaan hawaappe kase baggan hanibeennanne sintsappekka hanenna wolk'k'aama yeekuu yeekettanawaa. **7** Shin Israa'eelatu gidduwaan, asaa bolla woy mehiyaa bolla kanayenne boc'c'enna» yaagee. He wode Med'inaa Goday Gibs'etuwaaninne Israa'eeliyaa gidduwaan shaakotaa med'd'iyaaawaa neeni eranaassa. **8** Ha ne oosanchchatu ubbay taakko yiide, ta sintsan guufanni goynniide, «kesaade baarikki! Neena kaaliyaa Asay ubbaykka bo!» gaanawantta. Hewaappe guyyiyaan taani baana» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Muse hank'kuwaan ees's'etiide, kaatiyaa sintsaappe kesiide beedda. **9** Musew Med'inaa Goday koyro, «Ta malalissiyaa malaatay Gibs'e gadiyaan darana mala, kaatii hinttentu odiyaawaa sisennan is's'anawaa» yaagi wotseedda. **10** Musenne Aaroone ha malalissiyaa malaataa ubbaa kaatiyaa sintsan ootseeddino; shin Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'iliiseedda; yaatina I Israa'eelatuwaa bare gadiyaappe yeddennan is's'eedda.

12 Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Ha aginay hinttentoo laytsaw koyro aggina gido; **3** Israa'eeliyaa asaw ubbay hawaa odite; ha aginay geleedda tammantsa gallassan, itti Asay bare soy asaw itti koliyaa dorssaa woy itti koliyaa deeshshaa aho. **4** He golle asaa paydu he dorssaa wurssi maanaw guus's'ooppe, inne aw ubbaappe matattiyyaa shooruu barenttu soo asaa paydiide itti itti Asay maanaw danddayyaa keeshshaa akeekiide, he mehiyaa shukkiide ittippe miino. **5** Hinttentu doori akkiyaa mehii yellettoodeppe itti laytsaa giddeeddawaa, Aa bollan ay pac'ayenne bayinna attumawaa gido. Hinttentu dorssaappe woy deeshshaappe akkanaw danddayiita. **6** Ha aginaw tammanne oydentso gallassaa gakkanaw untuntta heemmite; he gallassi omarsii Israa'eeliyaa Asay ubbay untuntta shukkanaw koshshee. **7** Yaatiide suutsaappe amareedawaa akkiide, untunttu miyaa gollaw laa'u mak'aaniyaanne gubaniyaa okkino; **8** ashuwaa he gallassi k'amma taman s'iis's'i s'iis's'iide, c'ammiyaa bonc'c'iyaananne uukkeedda ukitsaanna miino. **9** Ashuwa k'ayiyaa woy doyyiide mooppite; huup'iyaaakka gedetuwaakka k'antsaa giddo ashuwaakka ubbaa k'ans's'ennan muumiyyaa s'iis's'ite; **10** he ashuwaappe sa'ay wonttana gakkanaw ayinne ashshoppite; shin amareedawe attooppe, hewaa s'uugganaw koshshee. **11** Muussaa miidde, ogiyaw giigiyaa mayuwa mayyiide, hinttentu c'aammaa hinttentu gediyaan wotsiide, hinttentu gatimaa hinttentu kushiyaan oyk'k'iide miita. Elleelli elleelli miite; hawe Med'inaa Godaa Paasigaa. **12** «Taani he gallassi k'aamaa Gibs'en aad'aadde bayira yeletteedda ubbaa, asaakka, mehiyaakka wod'ana; Gibs'e eek'atuwaa ubbaa

bollakka taani pirdana; Taani Med'inaa Godaattee. **13** He suutsay hinttentu de'iyaa golliyaa erissiyaa mallaa gidanawaa. Taani he suutsaa ba'e wode, hinttentta aggaade aad'd'ana; taani Gibs'e gadiyaa boshaan shoc'iyaa wode, hinttentta ay boshaykka bochchenna. **14** «Ha gallassay hinttenttoo k'oppi k'oppi bonchchiyyaa gallassaa gido; hinttenttu yeletay ubbay Med'inaa Godaa baalaa bonchchite; hawaa woga ootsiide ubbaa wode bonchchite. **15** «Laappun gallassay gakkanaw irshshuwa yeggibeenna ukitsaa miite; shin koyro gallassi irshshuwa hinttenttu sooppe diggite. He koyro gallassaappe doommiide laappuntsaa gallassi gakkanaw, irshshuwaana de'iyaa ukitsaa miyaa Asay Israa'eeliyaa asaa giddoppe bohetto. **16** Koyro gallassi geeshsha shiik'uwa shiik'ite; hara geeshsha shiik'uwa k'ay laappuntsa gallassan shiik'ite; Asay maanaw k'umaa katanawaappe attina, ha gallassaa ubbaan ayinne ootsoppite; hinttenttu ootsanabay hewaa s'alala. **17** «Irshshuu gelibeenna Ukitsaa Baalaa bonchchite; ayaw gooppe, taani hinttenttu c'uguwaa Gibs'e gadiyaappe kesseeddawe he gallassaana. He gallassaa, yeletaappe yeletay gakkanaw pini kesiyaa wogaa ootsiide bonchchite. **18** Koyro aginaan, he aginaw tammanne oyddentso gallassaa omarsaappe doommiide, laatamanne itentsuwa omarsii gakkanaw irshshuu gelibeenna ukitsaa miite. **19** Laappun gallassay gakkanaw irshshuu hinttenttu son beettoppo; irshshuu geleeddawaa miyaa Asay bete giddina woy he biittaa asaa giddina, Israa'eeliyaa giddoppe bohetto. **20** Irshshuu geleeddawaa ayaanne mooppite; hinttenttu de'iyaa sa'aan hak'ankka irshshuu gelibeenna ukitsaa maanaw koshshee» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaa ubbaa s'eesiiside untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttenttu ellekka biide, hinttenttu soo asaw Paasigaw koliyaa, dorssaa woy deeshshaa shukkite. **22** Hisoop'iyaa geetettiyaa haytsaappe dankki akkiide, keriyaan de'iyaa suutsan naak'ki kessiide, he suutsaa laa'u mak'aaniyaaninne gubaniyaa okkite; hinttenttuppe itti asayenne sa'ay wonttana gakkanaw bare golliyaa penggiyaappe kare kesoppo. **23** Med'inaa Goday Gibs'etuwa shoc'i wod'anaw he biittaana aad'd'iyaa wode, suutsaa gubaniyaaninne laa'u mak'aaniyaa be'ana; yaatiide karena aad'd'ana; wod'iyaa hinttenttu soo geliide, hinttenttu wod'ennaad Aa hinttenttu soo gelisenna. **24** «Hinttenttu ha azazuwaa hinttenttoonne hinttenttu zeretsaw ubbaa wode woga ootsiide azazettite. **25** Med'inaa Goday kase immana geeddawaadan I immiyaa biittaa hinttenttu geliyaa wode, ha wogaa naagite. **26** Hinttenttu naanay hinttentta, «Ha boncho baalaa birshshetsay aye?» yaagiide oochchiyyaa wode, **27** hinttenttu untuntta, «Hawe S'oossaa bonchchanaw yarshshiyaa Paasigaa yarshshuwa; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan Israa'eeliyaa asaa golliyaa aggi aad'd'i biide, Gibs'etuwa wod'iide, nuuna ashsheeda diraassa yaagite» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Asay gulbatiide goynnoodda. **28** Israa'eelatu Med'inaa Goday Musanne Aaroona azazeeddawaadan ootseeddino. **29** K'amma giddo bilahiyaan Med'inaa Goday Gibs'en bayira yeletteedda ubbaa, kawutetsaa oydiyaan utteedda kaatiyaa bayira na'aappe doommiide, k'asho gollen de'iyaa omodetteeddawanttu bayira na'aa gakkanaw, k'ay bayira yeletteedda mehiyaa ubbaa dippi ootseedda. **30** Kaatii, Aa oosanchchatuu ubbayenne Gibs'e gadiyaa Asay ubbay k'amma denddeedino. Gibs'e gadiyaan Asay hayk'ibeenna Gollii ubbakka bayinna diraw, Asay kooshshaa d'ok'ku ootsiide wolk'kaama yeekuwa

yeekkeedda. **31** He gallassi k'amma kaatii Musanne Aaroona s'eesiide, «Denddite! Hinttekk Israa'eeliyaa asaykka ta asaa gidduwaappe kesi biide hinttenttu oochcheeddawaadanka Med'inaa Godaw goynnite! **32** Hinttenttu geeddawaadanka hinttenttu dorssaa wudiyaanne hinttenttu mehiyaa wudiyaa akkiide biite! K'ay tawukka woosite» yaageedda. **33** Gibs'e Asay Israa'eelatu gadiyaappe ellekka kesana mala dirbbiseeddino. Ayaw gooppe, untunttu, «Hewe d'ayooppe, nuuni ubbaykka wureetto» yaageeddo. **34** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatu barenttu irshshuu gelibeenna munak'aa keriyaan kuntsiide, barenttu mayuwaan s'aas'iide, hashiyaan tookeeddo. **35** Israa'eelatu Muse untuntta azazeeddawaadan, Gibs'etuwa biraa miishshatuwaa, work'ka miishshatuwaanne mayuwa, «Immite» giide oochcheeddo. **36** Med'inaa Goday Gibs'etuwa sintsan he Asay sabetanaadan ootsina, Gibs'etuu untunttu oochcheeddawaa immeeddo. Hewaadan yaatiide untunttu Gibs'e asatuwaa mas'uwa bonk'ki akkiide beeddino. **37** Israa'eelatu Raamisa geetettiyaa katamaappe denddiide Sukkoota geetettiyaa sa'aa gediyaan hametiide beeddino. Aasi naanaanne mac'c'awantta gujjennan paydina, usuppun s'eetu sha'a. **38** K'ay untuntunna hara daro asay, daro mehiinne dorssaa deeshshaa wudii laagettiide beedda. **39** Gibs'eppe untunttu akkiide keseedda munak'aa irshshuu gelibeenna ukitsaa uukkeeddo; ayaw gooppe, untunttu Gibs'eppe dirbban keseeddo; barenttoo shink'ka katanawukka, munak'ay denddina uukanawukka untuntta gatsibeenna. **40** Israa'eelatu Gibs'e gadiyaan de'eedda laysay oydu s'eeatanne hattama. **41** He oydu s'eeatanne hattamu laysay wuriyaa he wurssetsa gallassan, Med'inaa Godaa c'uguu ubbay Gibs'e gadiyaappe keseedda. **42** Med'inaa Goday bare asaa naagiide, Gibs'e gadiyaappe kesiyaa wode sa'ay k'amma; he k'ammay yeletaappe yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa Asay beegottiide naagiide ak'iyaa, Med'inaa Godaw dummateedda k'amma. **43** Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Paasigaa gallassaa bonchchiyyaa wogay hawaa; bete Asay aappe ubbakka mooppo. **44** Hinttenttu shaluwaan shammeedda ayilii hinttenttu Aa k'as's'arowaappe guyyiyaan aappe mo. **45** Shin imatsatetsaan hinttenana gam'iyaa imatsayenne keraa ootsiyaa imatsay aappe ubbakka mooppo. **46** «Ha Paasigaa hinttenttu itti gollen miite; hinttenttu he ashuwaappe ayaanne kare kessoppite. Mek'etsatuwaappe ituwaanne mentsoppite. **47** Israa'eeliyaa maabaray ubbay Paasigaa bonchchanaw koshshee. **48** «Beti yiide hinttenttu gidon de'iyaa Asay Med'inaa Godaa Paasigaa bonchchanaw koyooppe, koyro he attuma Asay ubbay k'as's'aretto. Hewaappe guyyiyaan I he biitaan yeletteedda asaadan shiik'iide, Paasigaa bonchchanaw danddayee. Shin k'as's'arettiibeenna Asay ubbakka aappe mooppo. **49** Hinttenttu biitaan yeletteeddawookka hinttenttu giddon bete giidiide de'iyaaawawukka he wogay ituwaa» yaageedda. **50** Israa'eelatu ubbay Med'inaa Goday Musanne Aaroona azazeeddawaadanka ootseeddino. **51** He gallassikka Med'inaa Goday Israa'eelatuwa untunttu c'uguwaan c'uguwaan Gibs'e gadiyaappe kesseedda.

13 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Bayira yeletteedda attumawaa ubbaa taw dummaya. Israa'eeliyaa asaa gidon uluwaappe yeletteedda bayira ubbay, mehiyaa giddina asaa giddina, ubbaykka tawaa» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan Muse asaa, «Gibs'eppe, ayiletsaa gadiyaappe hinttenttu kesseedda gallassaa, ha gallassaa

hassayite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare wolk'k'aama kushiyaan hinttentta kesseedda; hewaa diraw, irshshuu geleeddawaa ubbakka mooppite. 4 Hinttentu hachche, laytsaw koyro gideedda Abiba aginaan kesiti. 5 Med'inaa Goday Kanaanetuwa, Hiitetuwa, Amoorawaanatuwa, Hiiwetuwaanne Yaabusawaanatuwa gadiyaa hinttentta gatsiyaa wode, hinttentu ha paasigaa ha aginaan bonchchiita. He biittay S'oossay hintew immana mala, kaase hinttentu aawaatoo c'aak'ki wotseedda biittaa. He biittay maatsayinne eessay goggiyaa biittaa. 6 Hinttentu laappun gallassay gakkanaw irshshuu yegetibeenna ukitsaa maanitta; laappunta gallassay Med'inaa Godaa baalaa gidanawaa. 7 He laappun gallassatuwaan irshshuu yegetibeenna ukitsaa hinttentu maana; hinttentu giddon irshshuwaana de'iyaaabay ayayne beettoppo; ne biittaa zawaan hak'anine irshshuu beettoppo. 8 «He gallassi neeni ne na'aw, «Taani hawaa ootsiyaawe, taani Gibs'eppe kesiyaa wode, Med'inaa Goday taw ootseeddawaa hassayanaassa» yaagaade oda. 9 Med'inaa Goday hinttentta bare wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe kesseedda diraw, Med'inaa Godaa wogay hinttentu doonaappe wod'd'enaadan, ha bonchchetiyyaa gallassay ne kushiyaan k'achcheeddanne ne deemuwaan wotseedda hassayisiyyaawaa mala gidana. 10 Hewaa diraw, hinttentu ha wogaa laytsan laytsan Aa wodiyaan bonchchite. 11 «Med'inaa Goday hinttentunne hinttentu mayza aawaatoo immanaw c'aak'k'eeddawaadan, I hinttentta Kanaanetuwa gadiyaa gelissiide, he gadiyaa hinttentoo immiyaa wode, 12 uluwaappe bayira yeletteedda ubbaa Med'inaa Godaw dummaya; ne miizaa bayiraa yelettiyaa attumawaa ubbay Med'inaa Godaawaa. 13 Bayira yelettiyaa hariyaa ubbaa dorssaa maraan wozza akka. Wozennawaa gidooppe, Aa morggiyaa mentsa; ne attuma naanaa giddon bayira yeletteeddawantta ubbaa wozza. 14 Sintsanna yaana wodiyaan ne na'ay neena, «Hawe ayee?» yaagiide oochchooppe, neeni Aa, «Med'inaa Goday nuuna wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe, ayileetsaa gadiyaappe kesseedda; 15 Gibs'e kaatii donc'c'iliide nuuna yeddennan is's'ina, Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan de'iyaa bayiraa ubbaa, asaappe doommiide mehiyaa bayiraa gakkanaw wod'eedda. Taani aati uluwaappe koyro yeletteedda attumawaa ubbaa Med'inaa Godaw yarshshiyaawenne ta bayira attuma naanaa taani woziyaawe hewaassa» yaaga. 16 Med'inaa Goday nuuna bare wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe kesseeddawoo, hawe hinttentoo kushiyaan k'achcheeddanne deemuwaan wotseedda mallaa mala gidanawaa» yaageedda. 17 Kaatii asaa yeddeedda wode, S'oossay untuntta Piliss'eema biitaana aatsiyaa ogii mata gidooppenne he ogiyaanna kaaletsibeenna; ayaw gooppe, S'oossay, «Aasi olaa be'ooppe, bare k'ofaa laammiide, guyye Gibs'e simmenaadan» yaagiide k'oppeedda. 18 Hewaa diraw, S'oossay asaa mela biittaa ogiyaanna yuushiiide, Zo'o Abbaakko kaaletseedda. Israa'eelatu Gibs'e gadiyaappe olaw giigiide pude kesseeddino. 19 Yooseefo Israa'eeliyaa asaa c'aak'k'etsi wotseedda diraw, Muse Aa mek'etsaa barenana akkiide beedda; Yooseefo untuntta, «S'oossay tumuppe hinttentta maaddanaw yaanawaa; he wode hinttentu ta mek'etsaa ha sa'aappe pude hinttentana akkiide biite» yaagiide odi wotseedda. 20 Untunttu Sukkooteppe dendiide mela biittaa doonaan de'iyaa Etaaman utteeddino. 21 Med'inaa Goday untunttu gallassinne k'amma hamettana mala, gallassan untuntta ogiyaa bessanaw shaariyaa tuussaan, k'amma untunttoo poo'issana mala tamaa tuussaan untuntta

kaaletseedda. 22 Gallassi shaariyaa tuussay woy k'amma tamaa tuussay asaa sintsaappe kichchibeenna.

14 Hewaappe guyyiyaan Musa Med'inaa Goday; «Untunttu guyye simmiide Migidoolappenne abbaappe gidduwaan, Pihaahiroota matan uttanaadan oda; untunttu abbaa lank'kiyaan Ba'aali-S'afona sintsa mela biittaa untino yaageedda. 3 Kaatii, «Israa'eelatu mela biittay gordina, haniyaabaa d'ayiide biittaa c'oo toylakattiino» yaagiide k'oppanawaa. 4 Taani kaatiyaa wozanaa donc'c'iliisanna; I untuntta yederssana; taani kaatiyaaninne Aa olanchchatuwa ubbaan bonchchettana; Gibs'etuukka taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana» yaageedda. Israa'eelatu I odeeddawaadan ootseeddino. 5 Aasi bak'ati diggeeddawaa Gibs'e kaatiyaw odina, inne Aa suntsatu Israa'eelatu k'oppeedda barenttu k'ofaa laammiide, «Nuuni hawaa waateettoo? Nuuni Israa'eelatuwa yeddiide, untunttu nuw ootsiyaa wolk'k'appe mela atteedo» yaageeddino. 6 Hewaa diraw, I bare paraa gaariyaa kooriide, bare olanchchatuwa barenana akkiide dendeedda. 7 I usuppun s'eetu dooreteedda paraa gaaretuwa, Gibs'e gadiyaan de'iyaa hara gaaretuwa ubbaanna, untunttu ubbaa kaappuwa kaappuwa suntsiide akkiide beedda. 8 Med'inaa Goday Gibs'e gade kaatiyaa wozanaa d'ullissina, S'oossaa wolk'k'atan kessaa bolla de'iyaa Israa'eeliyaa asaa yedersseedda. 9 Hewaappe guyyiyaan Gibs'e asatuu, kaatiyaa paratu ubbayne paraa gaaretuu, paraa asatuunne olanchchatuu Israa'eelatuwa kaaliide yedersseeddino. Abbaa doonaan Ba'aali-S'afona sintsa bazuwaan de'iyaa Pihaahiroota matan untunttu utteeddawantta demmeeddino. 10 Kaatii mati diggina, Israa'eelatu d'ok'ku gi s'eeliyaa wode, Gibs'etuu untunttu geeduwa kaaliide yeeddawaa be'eddino; yaatiide daroppe yayyiide, Med'inaa Godaakko waasseeddino. 11 Untunttu Musa, «Neeni nuuna Gibs'en duufuu d'ayina mela biittaa hayk'k'anaadan kessaadiyye? Nuuna Gibs'eppe ayaw ahaad? 12 Gibs'en de'iide nuuni, «Nuuna agga basha; nuuni Gibs'etoo moodetana» yaagiide new odibeykkooyye? Mela biittaa hayk'k'anaappe untunttoo moodetiyaawe nuw lo'a shin» yaageeddino. 13 Shin Muse asaa, «Yayyoppiite; min ek'kite; Med'inaa Goday hachche hinttentta ashshiyaa ashuwa hinttentu be'ana. Hachche hinttentu be'iyaa Gibs'etuwa laa'entso ubbakka be'ikkita. 14 Hinttentu diraw Med'inaa Goday oletanawaa; hinttentuppe koyetiyaawe c'o'u guussa s'alala» yaageedda. 15 Med'inaa Goday Musa, «Neeni taakko ayaw waassay? Israa'eelatu sintsav hamettana mala oda. 16 Ne s'am"aa dentsaade abbaa bolla mic'c'a; haatsay laa'u kesiide shaaketanawaa; Israa'eelatuukka mela biitaana abbaa pinniide baanawantta. 17 Taani Gibs'etuwa wozanaa donc'c'iliisina, untunttu hinttentu geeduwa kaaliide abbaan gelanawantta. Taani kaatiyaanne Aa olanchchatuwa ubbaa bolla, Aa paraa gaaretuwaanne Aa paraa asatuwa bolla bonchchuwa taw demmana. 18 Taani kaatiyaa bolla, Aa paraa gaaretuwa bollaanne Aa paraa asatuwa bolla taw bonchchuwa demmeedda wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa Gibs'etuu eranawantta» yaageedda. 19 Hewaappe guyyiyaan S'oossaa kiitanchchay, Israa'eeliyaa olanchchatuwaappe sintsanna hametiyaawe, guyye aad'd'iide untuntuppe guyyenna hametteedda. Shaariyaa tuussaykka untunttu sintsaan de'iyaa sa'aappe guyye bagga yuyyiide, 20 Gibs'etuwaa olanchchatuwaappenne Israa'eelatuwa

olanchatuwaappe gidduwaan ek'keedda. He shaarii k'amma ubbaan itti baggana d'umissiide, hinkko baggana poo'isseedda; yaatina k'amma ubbaa ittuu ittuwaakko shiik'ibeykkino. **21** Hewaappe guyyiyaan Muse abbaa bolla bare kushiya mic'c'eedda; Med'inaa Goday he gallassi k'ammaa ubbaan away doliyaa baggappe wolk'k'aama c'arkkuwaa yeddiide, abbaa guyye zaariide mela biittaa kesseedda. Haatsay shaakketeedda. **22** Israa'eelatuubaa gidduwaana mela biitaan hametiide, haatsay untunttoo ushechhannanne haddirssaana godaadan ek'ina beeddino. **23** Gibs'etuu untuntta yedersseeddino; kaatiyaa paraa ubbatuu, Aa paraa gaaretuunne Aa paraa asatuu untuntta kaalliide, abbaa giddo geleeddino. **24** Biro wonnta bakkaalii dolanaappe kasetiide, Med'inaa Goday tamaanne shaariyaa tuussaappe dugu zaariide, Gibs'etuwaa olanchatuwaa s'eelleedda; untunttu wozanaa bayzeedda. **25** Laagay untuntta waayissana mala, Med'inaa Goday untunttu paraa gaaretuwaa gomaa k'aatsuwaa diggina Gibs'etuu, «Med'inaa Goday untuntta maaddiide Gibs's'a oliyaa diraw, ane nuuni Israa'eeliyaa asaappe bak'atoyte» yaageeddino. **26** Med'inaa Goday Musa, «Haatsay Gibs'etuwaa bolla, untunttu paraa gaaretuwaa bolla ne untunttu paraa asatuwaa bolla guyye goggana mala, ne kushiya abbaa bolla mic'c'a» yaageedda. **27** Muse bare kushiya abbaa bolla mic'c'eedda; sa'ay wonttishin, abbay bare kase sa'aa guyye simmeedda; Gibs'etuu yaa Aa giddo bak'atishin, Med'inaa Goday Gibs'etuwaa abbaa gidduwaan aatsi yeggeedda. **28** Haatsay guyye simmiide, paraa gaaretuwaa paraa asatuwaana Israa'eelatuwaa kaalliide abbaa geleedda kaatiyaa olanchatuwaa ubbaa mitti bashheedda; untunttuppe ittuunne attibeena. **29** Shin Israa'eelatuubaa gidduwaana mela biitaan hametiide, haatsay untunttoo ushechhannanne haddirssana godaadan ek'ina beeddino. **30** Med'inaa Goday he gallassi Israa'eeliyaa asaa Gibs'etuwaa kushiyaappe hawaadaan ashsheeda. K'ay Israa'eelatuubaa Gibs'etuu hayk'kiide giseeddawantta abbaa doonaan be'eeddino. **31** Israa'eelatuukka Med'inaa Goday Gibs'etuwaa bolla besseedda wolk'k'aama wolk'kaa be'eedda wode, Asay Med'inaa Godaw yayyiide aakka Aa k'oomaa Musakka ammaneedda.

15 He wode Musenne Israa'eeliyaa Asay ha yetsaa Med'inaa Godaw yes's'eeddino; «Bonchchuwaan loytsi d'ok'ku d'ok'ku geedda diraw, taani Med'inaa Godaw mazimuriyaa yes's'ana. Paranne paraa gaariyaanne toggeeddawantta abbaan oleedda. **2** Med'inaa Goday ta wolk'kaanne ta mazimuriyaa; I taana ashshiyaawaa gideedda. I ta S'oossaa; taani Aa sabbana. I ta aawuwaa S'oossaa; taani Aa d'ok'ku d'ok'ku ootsana. **3** Med'inaa Goday ereteedda olanchchaa; Aa suntsaykka Med'inaa Godaa. **4** Gibs'e kaatiyaa paraa gaaretuwaanne Aa olanchatuwaa abbaan oleedda. Gibs'e kaatiyaa kaappatuu, ubbaappe aad'd'i lo'iyaawanttu Zo'o Abbaan muuketteeddino. **5** C'iimmo haatsay untuntta kammeedda; untunttu shuchchaadaan c'iimmuwaan mititeeddino. **6** «Abeet Med'inaa Godaw, ne ushechcha kushii wolk'kan goobeeddawaa; Med'inaa Godaw, ne ushechcha kushii morkkiyaa mensereetseedda. **7** Ne bonchchuwaa gitatetsaan neenana gaaddateeddawantta olaadda. Ne ees'siyaa hank'kuwaa neeni yeddina, I untuntta dalaadan meedda. **8** Ne siid'iyaaana kesiyaa shemppuwaan haatsay dooretteedda. Goggiyaa haatsaykka godaadan

min ek'keedda; c'iimmo haatsay abbaa gomppan irkkiide minneedda. **9** «Morkkii, <Taani untuntta yederssaade oyk'kana. Taani untunttu mas'uwaa shaakkaade, ta koyeeddawaa ubbaa akkana. Taani ta mashshaa shoddaade, untuntta d'ayissana> yaagiide c'ee'etteedda. **10** «Shin Ne peenuwaan punnina, abbay untuntta kammeedda. Untunttu wolk'k'aama haatsaan biratay mitetiyaawaadan mititeeddino. **11** Abeet Med'inaa Godaw, s'oossatuwaa giddo ne malay oonee? Geeshshatetsaan bonchchetiyaawe, bonchchuwaan yayetiyaawe, malaliyaabaa ootsiyaawe ne malay oonee? **12** Neeni ne ushechcha kushiya mic'c'ina, biittay untuntta mititeedda. **13** «Neni wozeedda ne asaa aggena ne siik'uwaan kaaletsaadda. Neeni ne wolk'kan untuntta neeni de'iyaa geeshsha sa'aa gelissaadda. **14** Kawutetsatuu hewaa sisiide kokkoreeddino. Piliss's'eema gadiyaa asatuukka yeluu oyk'keeddawaadan un'etteeddino. **15** He wode Eedooma gade kaappatuu dagameeddino. Moo'aabe gadiyaa mooddiyaawantta yashshay kokkorseeedda. Kanaane asatuwaa shenii hayk'keedda. **16** Abeet Med'inaa Godaw dagamayenne yashshay untuntta oyk'k'ina, Untunttu ne wolk'kaa gitatetsaa be'iide, ne Asay aad'd'ana gakkanaw, neeni wozeedda Asay aad'd'ana gakkanaw, shuchchaadan muumiide ek'k'ino. **17** Abeet Med'inaa Godaw Neeni untuntta ahaade, ne buzo gaden de'iyaa deriyaa huup'yaan toketteedda mitsaada wotsa. He sa'ay neeni new de'anaw ootseedda sa'aa, he geeshsha sa'ay neeni ne kushiyaan minisaadde esseedda sa'aa. **18** Med'inaa Goday med'inaappe med'inaw kawutanawaa.» **19** Gibs'e kaatiyaa paratuu, Aa paraa gaaretuunne Aa paraa asatuu abbaan geleedda wode, Med'inaa Goday untunttu bolla abbaa haatsaa guyye zaariide untunttu bolla aheedda; shin Israa'eelatuubaa gidduwaana mela biitaan hametiide beeddino yaagi yes's'eeddino. **20** Aaroona michchata, nabatta Mayraama darbbiyaa akkaaddu; mac'c'a Asay ubbay darbbiyaa bak'kiiddenne yes's'iide izo kaaleeddino. **21** Mayraama untunttoo yetsaa yes's'aade, «Med'inaa Goday loytsi d'ok'ku d'ok'ku geedda diraw, aw yes's'ite. Paranne paraa toggeeddaawaa I abbaan oleedda» yaagaadde yes's'aaddu. **22** Hewaappe guyyiyaan Muse Israa'eeliyaa Zo'o Abbaappe kaaletsina, untunttu Suuri geetetiyaaw mela biittaa beeddino. He mela biitaan untunttu haatsaa demmennaan heezzu gallassaa hametteeddino. **23** Untunttu Maaraa giyaa sa'aa gakkedda wode, Maaraa haatsay c'amo gideedda diraw, ushanaw danddayibeykkino; hewaa diraw, he sa'ay Maaraa geetetteedda. **24** Hewaa diraw, asay, «Nuuni ayaa ushanee?» yaagiide Muse bolla zuuzummeedda. **25** Muse Med'inaa Godaw waasseedda; Med'inaa Goday Aa itti mitsaa besseedda; Muse he mitsaa haatsaa giddo olina, haatsay mal'eedda. Med'inaa Goday untunttoo kaletetiyaaw wogaa immeedda; yaan S'oossay untuntta paac'c'eedda. **26** I untuntta hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hinttentu S'oossay odiyaawaa minisiide sisooppenne Aa ayfiyaa sintsaan likkebaa ootsooppe, hinttentu Aa azazuwaa hayzooppenne Aa wogaa ubbaa naagooppe, taani Gibs'etuwaa bolla aheedda harggiyaappe ittuwaanne hinttentu bolla ahikke; ayaw gooppe, taani hinttentu patsiyaa Med'inaa Godaatte» yaageedda. **27** Hewaappe untunttu Eliima giya gadiyaa yeeddino; yaan tammanne laa''n haatsaa puluttotuunne laappun tammu zambaa mitsatuu de'iino. Untunttu yaan haatsaa doonaan utteeddino.

16 Gibs'eppe keseedda laa'entso aginaan, tammanne ichcheshantso gallassan Israa'eeliyaa asaa kumentsay Eliimappe denddiide, Eliimappenne Siinappe gidduwaan de'iyaa «Siin» geetetiyyaa mela biittaa yeedda. **2** Israa'eeliyaa asaa ubbay mela biittaaan Muse bollanne Aaroona bolla zuuzummeeddino. **3** Israa'eelatu uuntuntta, «Nuuni Gibs'e gadiyaan Med'inaa Godaa kushiyaan hayk'keeddo gideerokkoosha! Yan nuuni nuwaa ashuwaa keriya yuuyyi aad'd'i uttiide, nuuni koyo k'umaa ubbaa meeddo; shin hinttentu nuuna kessiide, ubbatuwa koshaan wod'anaw mela biittaa aheeddiite?» yaageeddino. **4** Med'inaa Goday Musa, «Taani hinttentoo saluwaappe ukitsaa bukkisana; Asay ubbaa gallassikka kesiide, hachche hachchew gidiyaawaa s'alalaa mas'anaw koshshee. Asay ta azazuwaa kaalintoo kaalenentto taani untuntta hewaan paac'c'ana. **5** Usuppuntsa gallassi untunttu haroode mas'iyawoo laa'u kushiya mas'iide, katsiino» yaageedda. **6** Hewaa diraw, Musenne Aaroone Israa'eeliyaa asaa ubbaw, «Hinttena Gibs'e gadiyaappe keseedda Med'inaa Godaa gidiyaawaa omarssi hinttentu erana; **7** k'ay Med'inaa Godaa bonchchuwa wonnta hinttentu be'ana; ayaw gooppe, Aa bolla hinttentu zuuzummeeddawaa I siseedda; hinttentu nu bolla zuuzummanaw nuuni oonee?» yaageeddino. **8** Hewaappe guyyiyaan Muse, «I hinttentoo maanaw omarssi ashuwaa immiinan hinttentu koyiyaa ukitsaa ubbaa hinttentoo wonnta immina, I Med'inaa Godaa gidiyaawaa hinttentu hewaan erana. Ayaw gooppe, hinttentu Aa bolla zuuzummeeddawaa I siseedda. Nuuni oonee? Hinttentu nu bolla zuuzummikkita; hinttentu Med'inaa Godaa bolla zuuzummiita» yaageedda. **9** Muse Aaroona, «Neeni Israa'eeliyaa asaa ubbaa, «Med'inaa Goday hinttentu zuuzuntsaa siseedda diraw, Med'inaa Godaa sintsa haa shiik'ite yaaga» yaageedda. **10** Aaroone Israa'eeliyaa asaa ubbaw odiiyaa wode, untunttu mela biittaakko simmiide s'eelleeddino; hewaan Med'inaa Godaa bonchchuu shariyaa gidдон k'onc'ciyaawaa be'eddino. **11** Med'inaa Goday Musa, «Taani Israa'eelatu zuuzuntsaa sisaad; neeni untunttoo, «Omarssan ashuwaa hinttentu maana; wonnta ukitsaa hinttentu kallana; he wode hinttentu taani Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa gidiyaawaa erana» yaagaadde oda» yaageedda. **13** He gallassi omarsan ashuu meetetiyyaa kafotuu yiide, Israa'eeliyaa Asay de'iyaa sa'aa mayyeeddino; k'ay wonnta untunttu dunkkaanetuwa yuushshuwaan ketterssay kumi utteedda. **14** Ketterssay s'i'eedda wode, sa'aan wod'd'eedda shachchaa malatiyaa suuppa pok'uu mela biittaa bollan beeteedda. **15** Israa'eelatu hewaa be'eedda wode, untunttu ittuu ittuwaa, «Hawe ayee?» yaageeddino. Ayaw gooppe, untunttu I ayentto eribeykkino. Yaatina Muse untuntta, «Hinttentoo maanaw Med'inaa Goday immeedda ukitsay hawaa. **16** Med'inaa Goday hawaadaan yaagiide azazeedda; «Golle asaw aawotiyaawe, itntoo ittoo maanaw koshshiyaawaa keeshshaa shiishsho; hinttentu dunkkaaniiyaa gidдон de'iyaa Asay huup'yaan huup'yaan laa'u s'aasa gidiyaawaa akkite» geedda» yaageedda. **17** Israa'eelatu Muse untunttoo odeeddawaadan ootseeddino; ittuu darissiide, ittuu laafetsiide shiishsheeddino. **18** Untunttu s'aasan makkeedda wode, darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; laafa shiishsheeddawoo pac'c'ibeenna; ubbaykka huup'yaan huup'yaan barew miyaawaa keeshshaa shiishsheedda. **19** Hewaappe guyyiyaan Muse untuntta, «Oninne aappe wontiw ashshoppo» yaageedda. **20** Gido shin untunttuppe ittuu ittuu

Muse odiiyaawaa akkenan aggiide, hewaa wonnta gakkanaw wotseeddino; hewe gus'uniide s'ink'keedda. Hewaa diraw, Muse untuntta hank'etteedda. **21** Wonnta wonnta Asay ubbay barew koshshiyaawaa shiishsheedda; away ho'iyaa wode sa'aan atteeddawe siili aggeeda. **22** Usuppuntsa gallassan untunttu kasewaappe laa'u kushiya shiishsheeddino. Yaatina untunttu kaappatuu ubbatuu yiide hewaa Musew odeeddino. **23** I untuntta, «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa; wontti kiitay baynaa shemppo gallassaa, Med'inaa Godaw geeshsha Sambbataa. Hewaa diraw, hinttentu uukkiyaawaa uukkite; hinttentu doyyssiyaawaanne doyyssite; palaheeddawaa wonttiw ashshite» yaageedda. **24** Hewaa diraw, untunttu Muse azazeeddawaadan wonttiw wotsina s'ink'k'ibeena woy gus'unibeena. **25** «Hachche miite; ayaw gooppe, hachche Med'inaa Godaa Sambbataa; hinttentu Aa hachche dembbaan demmikkita. **26** Hinttentu usuppun gallassan Aa shiishshanaw danddayiita; shin laappuntsa gallassay Sambbata. Sambbatan ayayenne de'enna» yaageedda. **27** Laappuntsa gallassan itti itti Asay shiishshanaw keseedda; shin untunttu ayinne demmibeykkino. **28** Med'inaa Goday Musa, «Ta azazatuwaanne ta higgiiyaa naagiyaawaa awude gakkanaw is'siitee? **29** Med'inaa Goday hinttentoo Sambbataa immeeddawaa akeekite; usuppuntsa gallassan I hinttentoo laa'u gallassaa ukitsaa immiyyaawe hewaa diraassa. Laappuntsa gallassi ubbay bare de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan gam'o; ooninne kare kesoppo» yaageedda. **30** Hewaa diraw, Asay laappuntsa gallassan shemppeedda. **31** Israa'eeliyaa Asay he ukitsaa mannaa giide suntseedda. Mannay deebbuwaa ayfiyaadan bootsa; eessaanna uukkeedda ukitsaadan mal'ee. **32** Muse Israa'eeliyaa asaa, «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa; «Taani hinttentu Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, woran mizeedda ukitsaa untunttu be'ana mala, mannaappe laa'u s'aasa gidiyaawaa hinttentu yaana yeletaw ashshi wotsite» yaagiide azazeedda» yaageedda. **33** Muse Aaroona, «itti s'aaruwaa akkaade laa'u liitiro kumentsaa mannaa an k'ola; yaataade yaana yeletaw minijettana mala, Med'inaa Godaa sintsan wotsa» yaageedda. **34** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan minijettana mala, Aaroone mannaa S'oossaa sintsan wotseedda. **35** Israa'eelatu barentu de'iyaa gade yaana gakkanaw oytamu laytsaa mannaa meeddino; untunttu Kanaane gade bagga gakkanaw mannaa miidde de'eeddino. **36** Aasi makkiiyaa eretteedda k'un'ay laa'u s'aasaappe tammu dakuwaa daree.

17 Israa'eelatuwa maabaraa ubbay Med'inaa Goday azazeeddawaadan, itti sa'aappe hara sa'aa yuuyyiide, Siin mela biittaappe denddi biide, Rafidiima geetetiyyaa sa'aan utteeddino. Shin Asay ushanaw haatsay he sa'aan d'ayeedda. **2** Untunttu Musena walak'ettiide Aa, «Nuw ushanaw haatsaa imma» yaageeddino. Muse zaariide, «Hinttentu taananna ayaw walak'ettiitee? Med'inaa Godaa hinttentu ayaw paac'c'itee?» yaageedda. **3** Shin Asay yaan haatsaa saamettiide, Muse bolla zuuzummeeddino. Untunttu Aa, «Neeni nuuna, nu naanaanne nu mehiyaa saamuwaan wod'anaw Gibs'eppe kesaade pude ayaw ahaad?» yaageeddino. **4** Muse, «Taani ha asaa waatoo? Untunttu taana shuchchaan c'addana haniino» yaagiide Med'inaa Godaakko waaseedda. **5** Med'inaa Goday Musa, «Neeni asaappe sintsa hametta; Israa'eeliyaa asaa c'imatuwaappe neenana afa; ini neeni Nayle Shaafaa haatsaa shoc'eedda s'am'aa ne kushiyaan oyk'kaade ba. **6** Taani

Siinaa Deriyaa zaallaa bolla ne sintsan ek'kana; neeni he zaallaa shoc'a; Asay ushanaw aappe haatsay kesianawaa» yaageedda. Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaa sintsan hewaadan ootseedda. 7 Israa'eelatu, «Med'inaa Goday nu gidдон de'iyye baawe?» yaagiide walak'etteedda dirawunne Med'inaa Godaa paac'ceedda diraw, he sa'ay Masaahanne Mariiba geetettiide suntseteedda. 8 Amaaleek'atuu yiide, Rafiidiman Israa'eelatuwaana olaa gaketeeddino. 9 Muse Iyyaasa, «Neeni nuw asaa dooraade, kessaade Amaaleek'atuwaana oletta; taani wontti S'oossaa s'am"aa oyk'kaade, Zooziyaa huup'yaan ek'kana» yaageedda. 10 Hewaappe guyye Iyyaasu Muse geeddawaadan, Amaaleek'atuwaana oletteedda. Muse, Aaroonne Huuri zooziyaa huup'yaan kesseeddino. 11 Muse bare kushiya dentsi gam'eedda keenan ubbaan Israa'eelatu s'ooniino; shin I bare kushiya duge wotseedda wode Amaaleek'atuu s'ooniino. 12 Muse kushii arggaac'eedda wode, untunttu shuchchaa akki yiide, Musa Aa bolla utisseeddino. Aaroonne Huuri ittuu itti baggana ittuu hinkko baggana gidhide, Aa kushiya sitti ootsiide oyk'keeddino. Yaatina away wullana gakanaw Aa kushii sitti giide takkeedda. 13 Hewaa diraw, Iyyaasu Amaaleek'atuwaa olanchchatuwaa mashshaan s'ooneedda. 14 Hewaappe simmina, Musa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Hawe ubbaa gede k'ofettana mala hawaa mas'aafan s'aafa. Yaataade Iyyaasa sissennan aggoppa; ayaw gooppe, saluwaappe garssan taani Amaaleek'a asatuwaa zaari k'ofetenaadan c'iraana d'ayssana» yaageedda. 15 Muse yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees'siide, «Med'inaa Goday taw s'oonuwaa immee» giide suntseedda. 16 I hawaadan yaageedda; «Kushetu pude Med'inaa Godaa kawutetsaa araataakko denddeeddino; yeletaappe yeletaa gakanawukka Med'inaa Goday Amaaleek'atuwaana olettanawaa» yaageedda.

18 Miidiyaama gade k'eesii, Muse bolluu Yootoore, S'oossay Musewunne Aa asaa Israa'eeliyaw ootseeddabaa ubbaanne Med'inaa Goday Israa'eeliyaa Gibbs'eppe kesseeddawaa siseedda. 2 He wode Muse bolluu, Yootoore, Muse aakko yeedhide beedda Aa machato S'ipaaronne izi laa"u naanaa aheedda. Untuntuppe ituwaa suntsay Gershshooma; ayaw gooppe, Muse, «Taani asaa gadiyaan bete gidaad» yaageedda. 4 Laa'entsuwaa suntsay El'aazara; ayaw gooppe, I, «Ta aawuwaa S'oossay taana maaddeeddawaa; I taana Gibbs'e kaatiyaa mashshaappe ashsheeda» yaageedda. 5 Muse bolluu Yootoore Aa attuma naanaanne Aa machattina S'oossaa deriyaa matan de'iyaa Musekko mela biittaa yeedda. 6 I Musa, «Taani, ne bolluu Yootoore, ne machattinanne izi laa"u naanatuwaanna neekko yay» yaagiide aakko kiitti wotseedda. 7 Hewaa diraw, Muse bare bollaruwaana gaketanaw kesiide, aw goynneedda, Aa yereedda. Untunttu ittuu ituwaa sarotsiide, dunkkaaniiyaa giddo geleeddino. 8 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa diraw, kaatiyaa bollarne Gibbs'etuwaa bolla ootseedda ubbaa, ogiyaan untuntta gakteedda daaburaabaa ubbaanne Med'inaa Goday untuntta ashsheeddawaa Muse bare bolluu odeedda. 9 Israa'eeliyaa asaa Gibbs'etuwaa kushiyaappe ashshanaw Med'inaa Goday ootseedda lo"o oosotuwaabaa ubbaa siide, Yootoore nashetteedda. 10 Yaatiide «Hinttena Gibbs'etuwaa kushiyaappenne kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda Med'inaa Goday, Gibbs'etuwaa kushiyaappe asaa kessi akkeeddawe, I galattetto. 11 Med'inaa Goday hara s'oossatuwaappe

ubbaappe wolk'kaama gidiyaawaa taani ha"i eraad; ayaw gooppe, I ha Israa'eeliyaa asaa bolla oteretteedda Gibbs'e s'oossatuwaa bolla hawaa ootseedda» yaageedda. 12 Hewaappe guyyiyaan Yootoore, Muse bolluu, shuketiide polo s'uugettiyaa itti mehiyaa yarshshuwaanne hara yarshshoo shuketeedda ashuu meetettiyyaa mehiyaa yarshshuwaa S'oossaw aheedda; Aaroonne Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay S'oossaa sintsan Muse bollaruwaana k'umaa maanaw yeeddino. 13 Wonttetsa gallassi Muse asaw pirddanaw utteedda; Asay Muse yuushshuwaan wonttappe omarrsi gakanaw ek'keedda. 14 Muse bolluu Muse asaw ootsiyaawaa ubbaa be'iide, «Neeni ha asaw ootsiyaawe hawe ayee? Asay ubbay wonttappe doommiide omarrsi gakanaw ne yuushshuwaan ek'kide'ishshin, neeni neerekka daannaadan ayaw uttaad?» yaageedda. 15 Muse bare bollaruwa, «Asay S'oossaa sheniyyaa oochchanaw taakko yiya diraassa. 16 Untunttuu yewuu de'ooppe taakko yiino; taani itti uraa gidduwaaninne Aa shooruwaa gidduwaan pirdday; S'oossaa azazuwaanne wogaa untuntta erissay» yaageedda. 17 Muse bolluu, «Hawe neeni ootsiyaabay lo"enna. 18 Neeninne neenana de'iyaa Asay daabura s'alalaa giddiita; ha kiittay new loytsi dees'o; neeni hawaa neerekka ootsanaw danddayakka. 19 Ane ha"i taani odiyaawaa sisa; taani neena zorana; S'oossay neenana gido. Neeni ha asaa diraw S'oossaa sintsa aad'd'a; neeni untunttu yewuwaa S'oossaa aha. 20 Azazuwaanne wogaa untuntta neeni tamaarissa; untunttu de'ana maaraanne ootsana oosuwaa ubbaa untuntta bessa. 21 K'ay asaa ubbaa gidдон danddayiyaa asatuwaa, S'oossaw yayyiyaawantta, ammanetteedawantanne magans's'aa miyaawaa is's'iyaaawantta dooraade untunttuppe asaw sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwa kaappatuwaa, ishatamuwaa kaappatuwaanne tammuwaa kaappatuwaa suntsaa. 22 Untunttu ubbaa wode asaw pirddino; shin waayissiyaa yewuwaa ubbaa neekko ahino; waayissenna yewuwaa ubbaa untunttu wurssino. Untunttu neenana shaakketiyyaa diraw, tookuu new kawushanawaa. 23 Neeni hewaadan ootsoopenne hawe S'oossaa azazo gidoppe, neeni danddayana. K'ay ha Asay ubbaykka bare allaalii polettina, bare soo bare soo baanawaa» yaageedda. 24 Muse bare bollaruwa k'aalaa siseedda; I geeddawaa ubbaakka ootseedda. 25 Muse Israa'eeliyaa ubbaa gidoppe danddayiyaa asatuwaa dooriide asaa kaaletsiyaa sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwa kaappatuwaa, ishatamuwaa kaappatuwaanne tammuwaa kaappatuwaa suntseedda. 26 Untunttu asaw ubbaa wode pirddeeddino; untunttu barena dees'eedda yewuwaa Musekko aheeddino; shin dees'ena yewuwaa ubbaa untunttu wursseddino. 27 Hewaappe guyyiyaan Muse bare bollaruwa moyzzina Yootoore bare gadiyaa simmeedda.

19 Israa'eeliyaa Asay Gibbs'eppe kesseedda heezentsa aginaan he koyro gallassan Siina mela biittaa gakteeddino. 2 Untunttu Rafiidimeppe denddiide Siina mela biittaa biide, hawaan de'iyaa deriyaa sintsa mela biittaa utteeddino. 3 Muse S'oossakko pude deriyaa huup'iyaa kesina, Med'inaa Goday deriyaa huup'yaan Aa s'eesiide, «Neeni Yaak'oobappe yeletteedda Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; 4 Taani Gibbs'etuwa bolla ayaa ootsaadditantonne k'ay arggantsaa k'efiyaan taani hinttentta waata tooakkaade taakko ahaaditanttonne hinttenttu hinttenttu huup'iyaw be'eedda. 5 Simmi ha"i hinttenttu taw

loytsi azazettoopenne ta k'aalaa c'aak'uwaa naagooppe, asaa ubbaa gidдон hinttentu taw buzo gidana. Kumentsaa sa'ay tawaa gidoopenne 6 hinttentu ta kawutetsaa k'eesatuwaanne geeshsha asaa gidana yaaga; neeni Israa'eelato odana k'aalay hawaa yaageedda. 7 Muse guyye simmi biide, asaa kaletsiyaawanta s'eesi shiishshide, Med'inaa Goday oda geedda ha k'aalatuwaa ubbaa untunttoo odeedda. 8 Asay ubbay itti doonaa gidide, «Med'inaa Goday geeddawaa ubbaa nuuni ootsana» yaageeddino. Musekka untunttu geeddawaa Med'inaa Godaakko afeedda. 9 Med'inaa Goday Musa, «Taani neenana haasayishin Asay sisanadaanne untunttu neenan ubbaa wodekka ammanettanaadan, taani neekko wolk'k'aama shaariyaa gidduwaana yaana» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Muse Asay geeddawaa Med'inaa Godaw odeedda. 10 Med'inaa Goday Musa, «Neeni asaakko baade hachchenne wontti untunttu geeyanaadan oda. Untunttu barenttu mayuwaa meec'ciide; 11 heezzentso gallassaw giigino. Ayaw gooppe, heezzentso gallassan Asay ubbay be'ishin, Med'inaa Goday Siina Deriyaa bollar wod'd'anawaa. 12 Neeni ha deriyaa yuushshuwaan asaw zawaa wotsaade untunttoo, «Deriyaa pude kesenaadan woy deriyaa s'ap'uwaa bochchennaadan hinttentta erite. Deriyaa bochcheedda ooninne tumuppe hayk'k'anawaa. 13 He uray shuchchaan c'adetiide woy wonddaafiyaan c'adetiide hayk'k'ooppe attin; I kushiyaan boshettoppo. Mehe, woy asaa gidoopenne I shemppuwaanna attena» yaaga. Malakatay punetiyaa wode, he wode untunttu deriyaa pude kesana gooppe kesino» yaageedda. 14 Muse deriyaappe asaakko duge wod'd'eeddawaappe guyyiyaan untunttu geeyanaadan odina, untunttu barenttu mayuwaa meec'ceeddino. 15 Hewaappe guyyiyaan asaa I, «Heezzentso gallassaw giigite; machchiyaanna ak'oppite» yaageedda. 16 Heezzentso gallassi wontta guuguntsaa guntsay sisettedda. Walk'k'antsayne wolk'k'aama shaari deriyaa mayiide beeteedda; malakataykka punetiyaa wolk'k'aama kooshshay sisettedda. Hewaa diraw, bare de'iyaa sa'aan Asay ubbay kokkoreedda. 17 Hewaappe guyyiyaan Muse asaa S'oossaa gatsanaw untunttu de'iyaa dunkkaaniyaappe keseedda; untunttu deriyaa garssa dembbaan ek'keeddino. 18 Med'inaa Goday Siina Deriyaa bollar tamaanna wod'd'eedda diraw, Siina Derii c'uwaan kameteedda. Wolk'k'aama guuduwaappe c'uway kesiyaawaadan, aappe c'uway pude keseedda. Asay ubbay loytsi kokkoreedda. 19 Malakataa punuu loytsi dari dari beedda wode, Muse haasayina, S'oossaa kooshshay aw zaariide haasayeedda. 20 Med'inaa Goday Siina Deriyaa kiikiyaan wod'd'iide, Musa pude deriyaw kiikiyaa s'esina Musa pude keseedda. 21 Med'inaa Goday Aa, «Neeni duge baade Asay Med'inaa Godaa be'ana giide, zawaa aad'd'enaadaninne untuntuppe daruu hayk'k'ennaadan asaa seera. 22 Haray atto Med'inaa Godaa mata shiik'iyaa k'eesatuukka barena geeshshanaw koshshee; hewe d'ayooppe, Med'inaa Goday untuntta murana» yaageedda. 23 Muse Med'inaa Godaa, «Asay deriyaa pude yaanaw danddayenna; ayaw gooppe, neeni ne huup'iyaw, «Ha sa'aa geeshshaadan dummayiide, ha deriyaa yuushshuwaan zawaa wotsite» gaade nuw oda wotsaadda» yaageedda. 24 Med'inaa Goday Aa, «Neeni duge baade Aaroona neenana pude akkaade ya. K'eesetuwaanne asaa Med'inaa Goday murenaadan, untunttu zawaa aad'd'iide pude Med'inaa Godaakko yooppino» yaageedda. 25 Hewaa

diraw, Muse duge asaakko wod'd'iide, S'oossay geeddawaa untunttoo odeedda.

20 S'oossay ha k'aalatuwaa ubbaa hawaadan yaagiide haasayeedda; 2 «Neena Gibs'eppa ayiletsaa gadiyaappe keseedda Med'inaa Goday ne S'oossay taana. 3 «Taappe attina, hara s'oossaw goynnoppa. 4 «Bolla saluwaan de'iyaa, woy garssa sa'aan de'iyaa, woy sa'aappe garssan haatsaa gidдон de'iyaa ayyaanne malatissaade new goynniyaa misiletuwaa ootsoppa. 5 Untunttoo hokkoppa woy untunttoo goynnoppa. Ayaw gooppe, taani, Med'inaa Goday ne S'oossay k'anaatanchcha S'oossaa; taana is'siyaawanta aawotuwwaa nagaraa diraw, naanaa heezzentso yeletaanne oyddentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa. 6 K'ay taana siik'iyaa ta azazuwaa naagiyaawantoo sha" a yeletay gakkanaw laamettana siik'uwaa bessiyaa Med'inaa Godaa. 7 «Med'inaa Godaa ne S'oossaa suntsaa c'oo dentsoppa; ayaw gooppe, S'oossay bare suntsaa c'oo dentsiyaawaa murana. 8 «Geeshsha ootsaade, Sambbata gallassaa naaga. 9 Neeni ootsiyaa oosuwwaa ubbaa usuppun gallassatuwaan ootsa. 10 Shin laappuntsa gallassay Med'inaa Godaa ne S'oossaw Sambbata. He gallassi ay oosuwaanne ootsoppa; neeni, woy ne attuma na'ay, woy ne mac'c'a naanaa, woy ne mac'c'anne attuma k'oomatuu, woy ne miizay, woy hinttentunna de'iyaa Israa'eeliyaa gidana Asay he gallassan ay kiitaakka kiitettoppo. 11 Ayaw gooppe, usuppun gallassaa gidдон Med'inaa Goday saluwaanne, sa'aa, abbaanne untunttu gidдон de'iyaa ubbaa med'd'eedda; shin laappuntsa gallassan shempeedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday Sambbata gallassaa anjeedanee geeshsheedda. 12 «Med'inaa Goday ne S'oossay new immiyaa biitaan ne laysay aduk'kana mala, ne aabbanne ne daayo bonchcha. 13 «Asaa wod'oppa. 14 «Woshummoppa. 15 «Wuu'oppa. 16 «Ne shooruwwaa bollar wordduwaa markattoppa. 17 «Ne shooruwwaa golliyaa amottoppa; ne shooruwwaa machato, woy Aa k'oomaa, woy Aa k'oomato, woy Aa booraa, woy Aa hariyaa, woy aw de'iyawaa ayaanne amottoppa» yaageedda. 18 Asay ubbay guuguntsay guugummiyaawaanne walk'k'antsay wolk'k'aamiyaawaa be'eedda; malakataa waasuwwaa siseedda; k'ay derii c'uwattiyaa waakka be'eedda; Asay yashshan kokkoriide, haakuwaan ek'keedda. 19 Untunttu Musa, «Neeni nuw haasaya; nuuni sisana; shin nuuni hayk'k'ennaadan, S'oossay nuw haasayoppo» yaageeddino. 20 Muse asaa, «S'oossay hinttentu paac'c'ana, nagaraa hinttentu ootsenna mala, Aa yashshay hinttentu wozanaan de'anaadan, I yeedda diraw yayyoppite» yaageedda. 21 Asay haakki ek'kide'ishshin, S'oossay de'iyaa sa'aa wolk'k'aama d'umaakko Muse shiik'eedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa, «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; «Taani saluwaappe hinttentoo haasayeeddawaa hinttentu hinttentu huup'iyaw be'eeddita. 23 Ta matan ay eek'aanne ootsoppite; biraa eek'aa woy work'k'aa eek'aa hinttentoo ootsoppite. 24 « «Neeni taw yarshshuwwaa yarshshiyaa sa'aa urk'k'aaappe med'd'aade ne s'uuggiyaa yarshshuwwa, ne ittippetetsaa yarshshuwwa, ne dorssatuwaanne ne deeshshatuwaanne ne miizatuwwaa Aa bolla yarshsha. Ta suntsay k'ofettana mala ootseedda sa'aa ubbaan, taani hinttentukko yaade, hinttentta anjana. 25 Neeni taw yarshshuwwaa yarshshiyaa sa'aa shuchchaappe med'd'ooppe, masetteedda shuchchaappe med'd'oppa; ayaw gooppe, neeni massiyaa miishshan Aa

bochchooppe, ne Aa tunissaasa. 26 Ta yarshshuwa sa'aa pude gayyiyaan kesoppa; ayaw gooppe, neeni kesiya wode, ne kalluu beette' yaagaadde oda.

21 «Neni untunttoo immana wogay hawaa. 2 Neni lbraawe ayiliya shammooppe, I new usuppun laytsaa ootso; shin laappuntsa laytsaa I ayinne k'ans'sennan, ayiletsaapke c'oo kesiide bo. 3 I barekka yeeddawaa gidooppe barekka bo; bare machchattina yeeddawaa gidooppe, Aa machatakka aanana bu. 4 Aa goday aw machato immeeddawaa gidooppenne machchata aw attuma naanaa woy mac'c'a naanaa yeleeeddawaa gidooppe, he machatanne izi naanay Aa godaawaa; I barekka keside bo. 5 Shin he ayilii, <Taani ta godaa, ta machatonne ta naanaa siik'ay; taani ayiletsaapke kesikke gooppe, > 6 Aa goday Aa pirddiyaawanttu sintsa aatso; hewaapke guyyiyaan pengge woy pengge mak'aaniyaakko Aa afide, Aa haytsaa gootsan lukko. Simmi I bare de'uwaa laytsaa ubbaan aw ayiliya gidanawaa. 7 «Asay bare mac'c'a naatto ayiletsaw zal'ooppe, attuma ayiletuu ayiletsaapke kesiyaawaadan iza kesuppu. 8 Iza barena machchetetsaw dooride afeedda godaw lo'ana d'ayooppe, goday izo wozissanaw koshshee. I izi ammanetibeenna diraw, izo allagaw zaal'anaw aw maatay baawa. 9 I izo bare na'aw immanaw doorooppe, mac'c'a naattiw bessiyaawaa iziwo ootso. 10 I barew hara machato akkooppe, koyro machatiw k'umaa, mayuwa woy asinatetsaanne machchetetsaa maataa pac'issoppo. 11 I ha heezzubatuwa izi immana d'ayooppe, ayinne shaluwa c'iggenan ayiletsaapke kesaade bu. 12 «Asaa shoc'iide wod'iyaa asaa tumuppe wod'anaw bessee. 13 Shin eriidde gidenaan I wod'iyaa wode, taani, S'oossay c'o'u geeddawaa gidooppe, I bak'atana sa'aa untunttoo taani giigisana. 14 Shin onne k'opiide eriidde hara bitaniyaa wod'ooppe, he uraa ta yarshshuwa sa'aapke diggaade, haraa sa'aan wod'a. 15 «Bare aabba woy bare daayo dechchiyaa uray ooninne tumuppe hayk'k'o. 16 «Asaa wolk'kan oyk'iide zal'iyaa uray woy wolk'kan oyk'keedda Asay Aa kushiyaan beetteedda Asay tumuppe hayk'kanaw bessee. 17 «Bare aabba woy bare daayo shek'kiyaawe tumuppe hayk'k'o. 18 «Laa'u asatuu walak'ettooppe, ittuu yenkuuwa shuchchaan c'adooppe woy bokisoooppe, he deshetteeddawe hayk'k'ennan attowaa gidooppenne harggiide gisuwaan gam'ooppe, denddiide guufiyaana kare heeraan hamettooppe, he dechcheeddawe hayk'kuwaappe attee; giddooppene I Aa kiitaa diggeedda diraw, shaluwa c'igganawunne Aa patsanaw maaddana koshshee. 20 «Asay bare attuma ayiliyaa woy mac'c'a ayilatto s'am'an shoc'ooppenne hewaa gaasuwaan he uray he godaa kushiyaan hayk'k'into, shoc'eeddawe tumuppe murettana bessee. 21 Shin he deshetteeddawe itti woy laa'u gallassaan denddooppe, he ayilii Aa miishshaa gidiyaa diraw, I murettana. 22 «Laa'u asatuu ittuu ittuwaanna wad'ettiide shahaara mishiratto dechchooppenne iza boshettooppe, hewaapke hara ita deshetsay d'ayooppe, he mishiratti asinay oochcheeddawaanne daannattu pirddeeddawaa ayaanne c'iggo. 23 Shin iziwo deshetsay darooppe, shempuu hayk'k'into shempuwa, 24 ayifiyaa diraw ayifiyaa, achchaa diraw achchaa, kushiya diraw kushiya, gediya diraw gediya, 25 s'uugetsaa diraw s'uugetsaa, madutsaa diraw madutsaa, k'oo'eedda diraw k'oo'uwaa akkanaw koshshee. 26 «Itti Asay bare attuma ayiliyay woy mac'c'a ayilatto ayifiyaa bak'kiide

toyssooppe, he ayifiyaa diraw ayiletsaapke kessi yeddo. 27 Hewaadankka, bare ayiliyaa achchaa woy bare ayilatti achchaa mentsooppe, he achchaa diraw ayiletsaapke kessi yeddo. 28 «Booray mac'c'a asaa woy attuma asaa k'ayc'iide wod'ooppe, he booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o; Aa ashuu meetettoppo. Shin booraa goday murettoppo. 29 Shin booray kasekka k'ayc'iyaa meezii de'iyawaa gidiina, Asay Aa godaw odi wotsina, Aa goday k'achchennaan is's'ina, booray attuma asaa woy mac'c'a asaa wod'ooppe, he booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o; k'ay Aa godaykka hayk'k'o. 30 Shin I barena wozanaadan ooshetoooppe, untunttu oochcheeddawaa ayaanne c'iggiide, bare shempuwa wozo. 31 Booray attuma na'aa woy mac'c'a naatto k'ayc'iide wod'ooppe, pirdday itti mala gido. 32 Booray attuma ayiliyaa woy mac'c'a ayilatto k'ayc'iide wod'ooppe, booraa goday ayiliyaa godaw hattamu biraa santimiya c'iggo. Booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o. 33 «Itti Asay ollaa k'um'iyaa pokide, woy ollaa bookiide k'um'ennaan aggooppe, booray woy harii he ollaan kunddooppe, 34 he ollaa goday mehiyaa gatiyaa c'iggo. I Aa godaw gatiyaa c'iggiide, hayk'k'eedda mehiyaa barew akko. 35 «Itti asaa booray hara booraa k'ayc'iide wod'ooppe, pas'a booraa zal'iide, Aa gatiyaanne hayk'k'eedda booraa likkiyaan shaakki akkino. 36 Shin he booray k'ayc'iyawaa gidiyaawe kaseti erettishin. Aa goday Aa k'achchennaan aggeeddawaa gidooppe, Aa goday booraa c'iggo. Yaatiide he hayk'k'eeddawaa barew akko.

22 «Itti Asay booraa woy dorssaa wuu'iide shukkooppe, woy zal'ooppe, booraa diraw ichcheshu booraa, dorssaa diraw oyddu dorssaa c'iggo. 2 «Kaysuu goliyaa bookiide diraw'etoooppenne shoc'ettiide hayk'k'into, shoc'eeddawe suutsaa gusseeddawoo ooshettenna. 3 Shin hewe s'alk'k'ii doli kichchina hanooppe, I he gukkeedda suutsaa ac'uwaaan ooshettee. Kaysuu bare wuu'eeddawaa zaaro; shin aw ayayanne d'ayooppe, bare wuu'eeddawaa zaaranaw I zal'etto. 4 I wuu'eedda mehii pas'a de'iide Aa kushiyaan beettinto, booraa, woy hariyaa, woy dorssaa gidooppenne, I bare wuu'eeddawaa laa'u kushiyaan aatside c'iggo. 5 «Itti Asay bare mehiyaa dembban woy woyniyaa turaa gidon heemmishin, mehii hara asaa shoyk'aappe mooppe, I bare shoyk'aappe woy bare woyniyaa turaa ubbaappe lo'iyawaa afilaamaa c'iggo. 6 «S'aragay denddiide aguntsaa buuraana laa'iide, dooriyaan de'iyaa katsaa, woy ek'uwaaan de'iyaa katsaa, woy goshshaa ubbaa miyaawaa gidooppe, koyro s'aragaa oytseedda bitanii ac'aa c'iggo. 7 «Itti Asay biraa woy hara miishshaa naagissanaw bare shooro hadaraa immina, shooruwa sooppe he miishshay wuu'eettooppenne kaysuu oyk'etinto, kaysuu he miishshaw laa'u kushiyaan aatside c'iggo. 8 Shin kaysuu beettana d'ayooppe, goliyaa goday pirddiyaawanttukko shiik'iide bare shooruwa miishshaa bolla bare kushiya wotsibeennawaa c'aak'k'o. 9 «Asay ay mootuwankka, booraa gaasuwaan, woy hariyaa gaasuwaan, woy dorssaa gaasuwaan, woy mayuwa gaasuwaan, woy hara bayeeddawaa gaasuwaan, «Hawe tawaa» giide mootettooppe, laa'u baggaykka barenttu mootuwa pirdiyaawanttu sintsa aatsino; pirdiyaawanttu bayzanchcha geedda uray bare shooro laa'u kushiyaan aatside c'iggo. 10 «Asay bare shooro hariyaa, woy booraa, woy dorssaa, woy hara mehiyaa naagissanaw hadaraa immina hayk'k'into, woy deshettinto, woy ooninne be'ennaan bonk'k'anchchay afooppe, 11 hadaraa naagiyaawe bare shooruwa mehiyaa bolla bare

kushiyaaw wotsibeennawaa Med'inaa Godaa sintsan c'aak'k'ina, untunttu gidдон de'iyaa yewuu mayetto. He mehiyaa goday c'aak'uwaaw akka; c'iggaan immanaw koshshenna. **12** Shin mehi shooruwaappe wuu'etteeddawaa gidooппe, izaawoo c'igго. **13** He mehiyaa do'ay mentsereetside meeddawaa gidooппe, markka gidanaadan do'ay miishshin atteeddawaappe akkiide yo; yaatiide me'eretteedda mehiyaa diraw c'igгоppо. **14** «Asay bare shooruwaappe mehiyaa gars's'ooppenne Aa goday bayinna sa'aan he mehi deshettooppe woy hayk'k'ooппe, he mehiyaa c'igго. **15** Shin Aa goday aanana de'ooппe, gars's'eedawe c'igгоppо; keraw akkeeddawaa gidooппe, keraw c'iggyiay shaluu ac'uwaaw c'iggeedda. **16** «Itti Asay asinaw giigabeenna wodoratto c'immiide, izina gisiyaawaa gidooппe, izo c'ilooshiide barew machato ootsо. **17** Izi aabuu izo aw immanaw is's'ooппe, wodoratto akkiyaa uray c'ilooshiyaawaa keeshshaa biraa I aabboo immo. **18** «Bitiyaa mishiratto pas'a wotsoppa. **19** «Mehiyaanna gisiyaa ooninne tumuppe hayk'k'o. **20** «Med'inaa Godaa s'alalaassappe attina, hara s'oossaw yarshshiyaawe ooninne mule d'ayo. **21** Betiide yeedda asaa k'ohoppite woy un'oppite; ayaw gooppe, hinttentukka Gibs'e gadiyaan bete gidiide de'eeddita. **22** Asinay hayk'k'eedda am"attonne aawuu hayk'k'eedda hiyyeesaa un'oppite. **23** Hinttentu untuntta un'etsina, untunttu taakko waassooppe, **24** taani untunttu waasuwaaw tumuppe siana; he wode ta hank'kuu hinttentu bolla denddana; taani hinttentta mashshaan wurrsana; hinttentu machatuu am'e hinttentu naanaykka aawuu hayk'k'owantta gidanawantta. **25** «Hinttentu gidдон de'iyaa ta asaappe itti hiyyeesaw shaluwaaw tal'ooппe, shaluwaaw dichchaw immiyaa asaadan hanoppite; neeni dichchaa Aa oochchoppa. **26** Neeni ac'uwaaw diraw ne laggiiyaa mayuwaaw oyk'k'ooппe, away wullenan de'ishshin aw zaara; **27** ayaw gooppe, I bare bollaa kammiyaawe henni s'alalaana; harabaa ayaa mayyiide ak'anaw danddayi? I taw waassooppe, taani k'arettiyaawaa gidiyaa diraw, siana. **28** «S'oossaa bolla shek'a kaalaa haasayoppa, woy ne deriyaa mooddiyaawaa shek'k'oppa. **29** Ne katsaa s'eeraappenne ne woyniyaa gum'etsaa kumentsaappe taw yarshshuwaaw shiishsha. «Neeni ne attuma naanaa gidдон bayiratiyaa na'aa taw immanaw koshshee. **30** Miizzaappekka dorssaappekka hewaadan ootsa. Untunttu laappun gallassay gakkanaw, barentu aayetuwaana aayetuwaana gam"ino; hосppunsa gallassi untuntta taw imma. **31** «Hinttentu taw geeshsha asaa gidanaw koshshee; hewaa diraw, bazuwaaw do'ay mentsereetside wod'eedda mehiyaa ashuwaaw mooppite; hewaa kanaw olite.

23 «Worddo oduwaaw puukkoppa; wordduwaaw markka gidaade, iita asaa maaddoppa. **2** litabaa ootsanaw c'ora asaa kaalloppa; pirddaa geellayanaw c'ora asanaa itta gidaade markkattoppa. **3** Hiyyeesay pirddaw shiik'ooппe, mootuwaan Aa metuwaaw s'eellaade maaddoppa. **4** «Ne morkkiyaa booray woy harii bayeeddawaa demmooppe, zaaraadde aw afa. **5** Neena is's'iyaa bitaniyaa harii c'aanaana kunddeeddawaa be'ooппe, hewaan aggoppa; maaddaade anana dentsa. **6** «Pirddaa dabaaban maaddaade, hiyyeesaa asaa pirddaa geellayoppa. **7** Worddo yewuwaaw ubbaappe haakka; geeshsha woy s'illuwaaw wod'oppa; ayaw gooppe, kobaa ootseeddawaa taani saro yeddikke. **8** Mattaayiyaa (magans's'aa) akkoppa; ayaw gooppe, mattaayii s'eelliyawanttu ayfiyaa k'ook'iseenne s'illatuwaaw k'aalaa mirk'kee. **9** «Betiyya naak'k'oppite; bete gidiyaawe ay keeshshaa kayyoyintto eriita; ayaw gooppe,

hinttentu hinttentu huup'iyaw bete gidiide Gibs'e gadiyaan de'eeddita. **10** «Neeni ne gadiyaa usuppun laysaw goshaade, zeraade katsaa k'oyc'a akka. **11** Laappunsa laysaan gadiyaa goshenan shaachcha; yaatooppe, ne asaa gidдон de'iyaa hiyyeesatuu hewaappe miyaabaa demmana; k'ay untuntuppe attiyaawaa do'atuu maana. Neeni ne woyniyaa turaakka ne wogaraakka hewaadan ootsa. **12** Usuppun gallassaa ne kiitaa kiitetta; ne boorayne ne harii shemppana malanne ne son yeletteedda ayiliinne betii, shemppana mala, laappunsa gallassi oosuwaaw ootsoppa. **13** «Taani hinttentta geeddawaa ubbaa minisiide ootsite; hara s'oossatuwaaw suntsaa s'eesoppite; hinttentu ins's'arssaappe hewe sisettoppo. **14** «Laysan heezzu gede hinttentu taw baalaa bonchchite. **15** Magaage ukitsaa Baalaa bonchchite; taani hinttentta azazeeddawaadan, laappun gallassaa irshshuwaaw yeggiibeenna ukitsaa miite; hinttentu Abiiba geetettiyaa aginaan keereedda gallassatuwaan ha baalaa bonchchite; ayaw gooppe, hinttentu Gibs'eппe keseeddawe he aginaana. «Hintteppe itti asayne ta sintsan mela kushe beettoppo. **16** «K'ay hinttentu hinttentu gaden zerina, koyro gакkeedda katsaa c'akkiyaa wode, Katsaa c'akkiyaa Baalaa bonchchite. «K'aykka laysaa wurrssetsan, katsaa ayfiyaa gadeппe shiishshiyaa wode, Shiishuwaaw Baalaa bonchchite. **17** Attuma Asay ubbay Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa sintsan laysan heezzu gede beetto. **18** «Neeni yarshshuwaaw suutsaa taw shiishshaadde, irshshuwaaw yeggiide uukkeedda ukitsaana shiishshoppa. Ta baalaa bonchchiyaa gallassi yarshshetteedda mod'duwaappe wonttaw ayinne attoppo. **19** Ne gaden bayira ka"eedda katsaappe ubbaappe lo"iyaawaa Med'inaa Godaa soo, ne S'oossaa soo aha. Deeshsha maraa Aa daay maatsan doyssoppa. **20** «Ne ogiyaan neena naagana malanne taani new giigisseedda sa'aa neena afana mala, taani kiitanchchaa ne sintsan kiittana. **21** I odiyaawaa hayzza aw azazetta; Aa bolla makkalloppa; ta suntsay Aa bolla de'iyaa diraw, hinttentu nagaraa ootsiyaawaa gidooппe, hinttentoo I atto geena. **22** I odiyaawaa hinttentu minisiide hayzzoopenne taani odiyaawaa ubbaa ootsooppe, hinttentu morkkatuwaaw taani morkkana; hinttenana ek'ettiyawanttuna taanikka ek'ettana. **23** Ta kiitanchchay hintteppe sintsanna biide, hinttentu Amoorawaananatuwaaw gadiyaa, Hiitetuwaaw gadiyaa, Parzzaawaananatuwaaw gadiyaa, Kanaanetuwaaw gadiyaa, Hiitewuwaaw gadiyaanne Yaabuusawaananatuwaaw gadiyaa ahana. Taani untunttu ubbaa d'ayssana. **24** Untunttu s'oossatuwaaw sintsan hokkoppite, woy goynnoppite, woy untunttu hanuwaaw k'ulloppite. Hinttentu untunttu s'oossatuwaanne untunttu shuchchaa misiletuwaaw mentsereetsanaw koshshee. **25** Med'inaa Godaa, hinttentu S'oossaw, goynnite; yaatooppe, I hinttentu k'umaanne hinttentu haatsaa anjanawaa; taani harggiyaa hinttentu gidoppe diggana. **26** Hinttentu biittaan ay mac'c'a asayne boshetenna; maynenna. Taani hinttentu de'ana laysaa payduwaaw adussana. **27** «Taani ta yashshaa hinttentu sintsan yeddana; hinttenana gaketitiyaa kawutetsaa ubbaa dagantsana; hinttentu morkketuu ubbay hinttentoo zokkiyaa zaariide, bak'atanaadan taani ootsana. **28** Taani hintteppe sintsaw dukkiyaa kajiyaa yeddana; Hiitewuwaaw, Kanaanetuwaanne Hiitetuwaaw hinttentu sintsaaппe laaggaade kessana. **29** Shin biittay mela attenaadaaninne bazuwaaw do'ay hinttentta waayissenaadan, itti laysaan untuntta yederssikke. **30** Shin hinttentu payduwaan dariide, he gadiyaa laattana gakkanaw, taani untuntta laafa laafa

laaggaade hinttentu sintaappe kessana. **31** Taani hinttentu zawaa Zo'o Abbaappe Piliss's'eema Abbaa, mela biitaappe Efiraas'isa Shaafaa gatsana. He gadiyaan de'iyaa ubbaa taani hinttentu kushiyaan aatsaade immana; hinttentukka untuntta hinttentu sintaappe laaggiide kessana. **32** Untuntunna woy untunttu s'oossatuwaanna c'aak'uwaa wotsoppite. **33** Untuntta hinttentu gadiyaan wotsoppite; hewe d'ayooppe untunttu hinttentu ta bolla nagaraa oossisanawantta; ayaw gooppe, untunttu s'oossatoo gogniyyaawe tumuppe hinttentoo p'ire gidanawaa» yaageedda.

24 Hewaappe guyye Med'inaa Goday Musa, «Neeni, Aaroone, Naadaabe, Abiihinne Israa'eeliyaappe laappun tammu c'ima asatuu Med'inaa Godaakko deriyaa huup'iyaa pude kesiide haakuwaan goynnite. **2** Shin Muse, neeni neerekka Med'inaa Godaakko shiik'a; hara c'imatuu ta mata yooppino. K'ay asaykka neenana pude kesoppo» yaageedda. **3** Muse yiide, Med'inaa Godaa K'aalaa ubbaanne Aa wogaa ubbaa asaw odina Asay ubbay itti K'aalaan, «Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa nuuni ootsana» yaageeddino. **4** Muse Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa s'aafeedda. Wonttessa gallassi wonnta guuran dendiide, deriyaa s'ap'uwaa yarshshiyaa sa'aa gimbiide Israa'eeliyaa asaa yaraa tammanne laa'uwaa suntsaan, tammanne laa'u shuchchaa tuussaa esseedda. **5** I Israa'eelatuwaappe yalaga attuma asaa kiitina, untunttu biide s'uuggiyaa yarshshuwa shiishsheeddino; k'ay ittipetetsaa yarshshoo korumtuwaa Med'inaa Goday yarshsheeddino. **6** Muse suutsaappe bagga akkiide keriyaan tigeedda; atteeda bakka suutsaa I yarshshiyaa sa'aan c'ac'c'afeedda. **7** Hewaappe guyyiyaan K'aalaa c'aak'uwaa Mas'aafaa akkiide, asaw nabbabeedda; untunttu, «Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa nuuni ootsana; nuuni azazettana» yaageeddino. **8** Hewaappe guyyiyaan Muse he suutsaa akkiide, asaa bolla c'ac'c'afiide untunttu, «Be'ite, Med'inaa Goday ha K'aalaa ubbaan hinttenana wotseedda K'aalaa c'aak'uwaa suutsay hawaa» yaageedda. **9** Muse, Aaroone, Naadaabe, Abiihinne Israa'eeliyaa c'imatuwaappe laappun tammuu pude keseeddino. **10** Israa'eeliyaa S'oossaa be'eddino; Aa gediyaappe garssana saluwaadan geeyeedda sampeeriya geetettiyaa p'ooliyaa shuchchaappe oosetteeddawaa malatiyaa wuygiyaa malabay de'ee. **11** Shin S'oossay Israa'eeliyaa asaa kaappatuwaa wod'ibeenna. Untunttu S'oossaa be'eddino; Aa sintan meeddinonne usheeddino. **12** Med'inaa Goday Musa, «Neeni deriyaa pude haa taakko kesaade, hawaan gam'a; yaatooppe neeni untuntta tamarissana mala, taani wogaanne azazuwaa s'aafeedda shuchchaa new immana» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan Muse bare k'oottaa lyyaasunna baanaw denddeedda; Muse S'oossaa deriyaa pude keseedda. **14** Israa'eeliyaa asaa c'imatuwaa I, «Nuuni hinttentukko simmanaw hawaan de'ishshite; Aaroonenne Huuri hawaan hinttenana de'iino; yewuu de'iyaa ooninne untunttukko bo» yaageedda. **15** Muse deriyaa pude keseedda wote, shaarii deriyaa kammeeedda. **16** K'ay Med'inaa Godaa bonchchuu Siina Deriyaa bollan utteedda; he shaarii usuppun gallassaa mayyeedda; laappunsa gallassan he shaariyaa gidoppe Med'inaa Goday Musa s'eeseedda. **17** Israa'eelatto Med'inaa Godaa bonchchuu deriyaa huup'iyaan s'uuggiyaa tamaa malatiide beeteedda. **18** Hewaappe guyyiyaan Muse

he shaariyaa giddo geliide, deriyaa pude kesiide deriyaa huup'iyaan oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa gam'eedda.

25 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda; **2** «Taw immiyaawaa ahanaadan neeni Israa'eelatto oda; taw immanaw Aa wozanay Aa imma imma giyaa asaa ubbaa imotaa neeni taw akka. **3** Hinttentu untunttuppe akkana imotay hawaa: work'kaa, biraa, nahaasiyaa birataa, **4** saluwaaw malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne, zo'o liik'o k'ac'inaa, deeshshaa isikiyaa, **5** dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, hara galbbaa, odooruwa, **6** s'omppiyaw wogaraa zayitiyaa, okkiyaa zayitiyaanne is'annaa sawetsiyaa k'imaamiyaa; **7** K'esatuwaa kaappuwaa eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan yeggiyaa margidiyaa geetettiyaa shuchchatuwaanne hara p'ooliyaa al'o shuchchatuwa aho. **8** «Yaatiide taani untunttu gidдон ak'anaadan, untunttu taw Geeshsha sa'aa giigissino. **9** Likke taani neena besseedda leemisuwaa ubbaadan S'oossaa Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa miishshatuwaa ootsite. **10** «Untunttu odooruwa mitsaappe adussatetsay laa'u wad'anne bagga, gompay itti wad'anne bagga, geesay k'ay itti wad'anne bagga gideedda Taabootaa med'd'ino. **11** Soyaanne kariyaa walakay baynna work'kaan sheeshsha; Aa yuushshuwaakka work'kaa tigetsan yuushsha aatsa. **12** He Taabootaw oyddu work'kaa sagaayetuwaawa tigeedda oyddu gedetuwaan itti baggana laa'u sagaayetuwaawa, k'ay yenkko baggana laa'u sagaayetuwaawa aatsa. **13** Hewaappe guyyiyaan odooruwaappe kasuwa kessaade work'kaan sheeshsha. **14** Taabootaa tookkanaw, Taabootaa miyyiyaan de'iyaa sagaayetuwaan kasuwa aatsa. **15** Tookkiyaa kasotuu Taabootaa sagaayetuwaawa gidдон de'ino; untunttu hewaappe ubbakka kesoppino. **16** Taabootaa gidдон taani new immiyaa, tammu azazatuu s'aafetti utteedda laa'u masetteedda markkatetsaa shuchchatuwaawa wotsa. **17** «Walakay baynna work'kaappe laa'u wad'anne bagga aduk'kiyaa, itti wad'anne bagga aakkiyaa atto giyaa sa'aa k'um'iyaa med'd'a. **18** K'um'iyaw wurssetsaa laa'u bagga gas'an laa'u kiruubeeliyaa, k'os'etteedda work'kaappe med'd'a. **19** Itti kiruubiyyaa itti bagga gas'an, laa'ento kiruubiyyaa yenkko bagga gas'an laa'uwaaakka k'um'iyanna gatsa oytsaade med'd'a. **20** Kiruubetuu barenttu k'efiyaa dentsiide, atto giyaa sa'aa k'um'iyaa barenttu k'efiyaan kuway wotsino; k'ay ittuu ittuwaakko simmi uttiide, k'um'iyaa s'eellino. **21** K'um'iyaa Taabootaw bolla baggan wotsa; k'ay taani new immiyaa azazatuu s'aafettiide masetteedda shuchchatuwaawa Taabootaa gidдон wotsa. **22** Markkatetsaa Taabootaa bolla k'um'iyaa bolla de'iyaa laa'u kiruubetuwaappe gidduwaan taani neenana gakettaade Israa'eeliyaa asaw taani immiyaa azazuwaa ubbaa yaan new immana. **23** «Odooruwa mitsaappe adussatetsaa laa'u wad'aa, gompay itti wad'aa, geesay k'ay itti wad'anne bagga giddiyaa itti s'arip'eezaa med'd'a. **24** Yaataade walakay baynna work'kaan sheeshsha; k'ay Aa yuushshuwaan work'kaa tigetsaa yuushsha aatsa. **25** Hewaadankka, k'ay gompay takkaad'e gideedda shaashiyaa Aa bolla yuushsha aatsa. Yaataade Aa bolla work'kaa tigetsaa yuushsha. **26** He s'arip'eezaw oyddu work'kaa sagaayetuwaawa med'd'aade, s'arip'eezaa gedetuu de'iyaa oyddu gas'an wotsa. **27** S'arip'eezaa tookkanaw kasuwa aatsiyaa sagaayetuu s'arip'eezaw shaashiyaa gas'an shiik'iide de'ino. **28** He tookkiyaa kasuwa odooruwaappe kessaade, work'kaan untunttu sheeshsha. **29** Hewaadankka, k'ay shaatuwaanne

c'ippatuwaa, duuk'k'iyaa batuwaanne s'uu'atuwaa walakay baynna work'kaappe med'd'a. **30** Ta sintsa aatsiyaa geeshsha ukitsay ubbaa wodekka s'arip'p'eezaa bolla d'ayoppo. **31** «S'ompiiyaa wotsiyaa baalaa k'os'etteedda walakay baynna work'kaappe med'd'a; he baallay ek'k'iyaa gediikka, k'ay giddo toomaykka ubbay k'os'etteedda work'kaappe oosettanaw koshshee. Aa wanc'c'atuu, Aa kukkumotuu Aa c'iishshatuu ubbay aanana ittippe oyk'etti med'ettanaw koshshee. **32** Miyyiyaanna usuppun maratuu aw kesiino; maratuwaappe heezzatuu itti baggana, k'ay heezzatuu yenkko baggana de'ino. **33** Usuppun maratookka huup'iyaa huup'iyaa heezu heezu kukkumuunne c'iishshay de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa wanc'c'ay de'o. **34** S'ompiiyaa wotsiyaa baallaw giddo toomay, kukkumotuu c'iishshatuu de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa oydu wanc'c'ay de'o. **35** Laa'uu laa'uu ittippe waatsan de'iyaa heezzu maratuwaappe garssana itti itti kukkumuu de'o. **36** Kukumatuunne maratuu ubbay s'ompiiyaa wotsiyaa baalaana ittippe, oyk'etti ittuwaa gidiide, walakay baynna work'kaappe k'os'ettiide med'ettino. **37** «Hewaappe guyyiyaan s'ompiiyaa wotsiyaa baallaw laappun s'omppetuwaa giigissaade, untuntuu sintsa gidduwaa poo'ana mala d'ok'ku ootsaade wotsa. **38** S'ompiiyaa toyssiyaa k'ap'etuwaanne untuntuu wotsiyaawantta walakay baynna work'kaappe med'd'a. **39** S'ompiiyaa wotsiyaa baallayanne an go'ettiyaa miishshaa ubbay hattamanne ichcheshu kiilo giraame gideedda walakay baynna work'kaappe med'd'ettiino. **40** Akeeka; taani neena deriyaa huup'iyaa besseeddawaadan kiiteta.

26 «K'ay liik'o puuttuwaappe saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe dadetteedda tammu gaarddotuwaappe S'oossaa Dunkkaaniyaa giigissa. He gaarddotuwaan itti hiillan kirubetuwaa misiliyaa dadissa. **2** Gariddotuu ubbay itti likke gidino; geesay laatamanne hospun wad'a; gompay oydu wad'aa gido. **3** Ichcheshu gaarddotuwaa ittippe gatsaade sikka; yenkko atteeda ichcheshu gaarddotuwaakka untuntuuwaadan kiiteta. **4** Ittippe gakettiide siketteedda gaarddotuwaappe itti gaarduwaawurssetsa gas'an saluwaa malatiyaa c'ark'kiyaappe mac'araa med'd'a; k'ay ittippe gaketi siketteedda yenkko gaardduwaankka hewaadan kiiteta. **5** Ittippe gaketeedda itti gaardduwaa bolla ishatamu mac'araa, k'ay ittippe gaketeedda yenkko gaardduwaa bollakka ishatamu mac'araa med'd'a; he mac'aratu ubbaykka ittuu ittoo maaran de'ino. **6** Hewaappe guyyiyaan work'kaappe ishatamu oyk'k'iyaa wantta med'd'aade S'oossaa Dunkkaanii ittuwaa gidana mala, he gaarddotuwaa gas'aa gas'aa he oyk'k'iyaa wanttun oytsa. **7** «K'ac'inaappe med'etteedda S'oossaa Dunkkaaniyaa bollanna kammana mala, tammanne itti gaarddotuwaa deeshshaa isikiyaappe daddaade, itti dunkkaaniyaa med'd'a. **8** Tammanne itti gaarddotuukka itti likke gidino; itti itti gaardduwaa geesay hattamu wad'aa, gompay oydu wad'aa gido. **9** Ichcheshu gaarddotuwaa itti baggana, usuppun gaarddotuwaa k'ay yenkko baggana gatsaade sikka. Usuppunta gaardduu dakkotiide, dunkkaaniyaw sintsa baggana daabuleto. **10** Gatsi sikkeedda gaarddotuwaappe itti gaardduwaa gas'an ishatamu mac'araa med'd'a; k'ay gatsi sikkeedda yenkko gaarddotuwaappe gas'an ishatamu mac'araa med'd'a. **11** Ishatamu nahaasiyaa oyk'k'iyaa waa med'd'aade, mac'aratuwaa giddo gelissa; yaataade dunkkaaniyaa ittippe gatsa oytsa. Yaatooppe ha

laa'uu oyk'k'etteedda kamiyaawanttu ittuwaa gidana. **12** Ha dunkkaaniyaa gaarddotuwaappe palaheedda bagga gaardduu S'oossaa Dunkkaaniyaw guyyenna kak'k'eto. **13** Dunkkaaniyaa gaarddotuu laa'uu bagganakka itti itti wad'aa keeshshaa palahino; he palaheeddawayntu S'oossaa Dunkkaaniyaa kammana mala, laa'uu bagga miyyiyaanna kak'k'etino. **14** «Deeshshaa agoozaaappe med'etteedda dunkkaaniyaa bollanna kammanaw dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa giigissa; k'ay Aa bollanna kammanaw k'um'iyaa hara galbbaappe giigissa. **15** «S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagiyaawantta sitti geedda odooruwaappe kessa. **16** Itti itti s'agaagiyaaw geesay tammu wad'aa, gompay itti wad'anne bagga gido. **17** Itti itti s'agaagiyaaw ittuwaa ittuwaanna gatsi oytsiyaa laa'uu pootsaa med'd'a. S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaa ubbaakka hewaadan kiitetta; **18** S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana laatamu s'agaagiyaawaa med'd'a. **19** Itti itti s'agaagiyaaw laa'uu pootsaa geliyaa oytamu lukuwaa, ubbaakka biraappe giigissa. **20** S'oossaa Dunkkaaniyaw huup'issa baggana, laatamu s'agaagiyaawaa med'd'a. **21** Itti itti s'agaagiyaaw laa'uu gedetuu, mule oytamu gedetuu, biraappe giigino. **22** K'ay S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye gas'an away wulliyaa baggana usuppun s'agaagiyaaw med'd'a. **23** Guyen de'iyaa gas'atoo laa'uu s'agaagiyaaw giigissa. **24** Hewaa diraw, itti s'ap'uwaaan laa'uu pootsaa giiga s'eeraa gakanaw itta gidi migiduwaan oyk'k'etanaw bessee; laa'uu gas'aa oytsiyaa s'agaagatuukka hara s'agaagii oosettowaadan oosettanaw bessee. **25** Hewaa diraw itti itti s'agaagiyaaw garssana laa'uu laa'uu pootsaa geliyaa lukatuu de'ino; ubbaanna hospun s'agaagetuunne biraappe ooseteedda tammanne usuppun pootsaa geliyaa lukatuu de'ino. **26** «K'ay odoorotuwaappe tuk'k'umetiyaaw meegaa kessa. S'oossaa Dunkkaaniyaw itti bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyaaw meegaa, **27** k'ay yenkko bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyaaw meegatuwaa giigissa. Hewaadankka, S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye away wulliyaa baggana wurssetsa gas'an de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyaaw meegaa med'd'a. **28** Gidduwaa tuk'k'umetiyaaw meegay s'agaagetoo gidduwaa heeraana ha gas'aappe ya gas'aa gakanaw pini kesianaw koshshee. **29** S'agaagetuwaa work'kaan sheeshshaade, tuk'k'umetiyaaw meegatuwaa aad'd'iyaa sagaayetuwaaw work'kaappe med'd'a; k'ay tuk'k'umetiyaaw meegatuwaakka work'k'aaan sheeshsha. **30** S'oossaa Dunkkaaniyaa taani neena deriyaa bollan besseeddawaadan ootsaade tokka. **31** «Saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe itti gaardduwaa kiiteta; he gaardduwaa bolla itti hiillan kirubetuwaaw misiliyaa sikissa. **32** Yaataade work'kaan sheeshsheedda oydu, odooruwaaw tuussatuwaan de'iyaa work'kaappe oosetteedda kak'k'iyaa waaan kak'k'a. He oydu tuussatuwaa biraappe med'd'eedda oydu pootsaa geliyaasaan gelino. **33** He gaardduwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa kaaran de'iyaa oyk'k'iyaa wanttuppe garssana kak'k'eedda, K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa gaardduwaappe guyye baggan wotsa; yaatooppe he gaardduu Geeshsha sa'aa Ubbaappe Aad'd'eedda Geeshsha Sa'appe shaakana. **34** Atto giyaa sa'aa k'um'iyaa Ubbaappe Aad'd'eedda Geeshsha Sa'aan de'iyaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa bolla wotsa. **35** S'arip'p'eezaa gaardduwaappe karenna, S'oossaa Dunkkaaniyaan geeshsha sa'aa gidduwaan huup'issa baggan wotsa; s'ompiiyaa wotsiyaa baalaa k'ay Aa baggan

gedissa baggana wotsa. **36** «Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaw saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe s'ilippiyaan alleek'k'issiyaawaan oosetteedda gaardduwaa med'd'a. **37** Gaarddoo ichcheshu tuussatuwaa odoorotuwaappe kessaade, work'kaan sheeshsha; kak'kiyaawantukka work'kaappe oosetteeddawanta gidino; tuussatoo nahaasiyaa birataappe tigaade ichcheshu pootsatuu geliyaawaa med'd'a.

27 «Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aa kees's'a. He yarshshiyaa sa'aw geesay ichcheshu wad'aa gido; gomppayne itti likke, ichcheshu ichcheshu wad'aa; d'ok'katetsay heezu wad'aa, oyddu gas'ana de'o. **2** Wurssetsaa gas'an gas'an itti itti kac'iyaa med'd'a; kac'etuu yarshshiyaa sa'aanna ittippe oyk'k'ettiide med'ettino. Yaataade yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataan sheeshsha. **3** An go'ettiyya miishshatuwaa, bidintsaa kessiyaa balddetuwaa, akaafatuwaa, suutsaa tigiyya kuyis'aarotuwa, K'ap'iyaa, seeliyaabaa oyk'k'iyaa miishshaa nahaasiyaa birataappe med'd'a. **4** Yaataade nahaasiyaa birataappe zazziriyaa med'd'a; k'ay Aa oyddu gas'an oyddu sagaayetuwa med'd'a. **5** Yaataade yarshshiyaa sa'aw giddo baggan oytsaade wotsa **6** Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aw kasotuwa kessaade, nahaasiyaa birataan sheeshsha. **7** Yarshshiyaa sa'aa tookkiyaa wode maaddana mala, he kasuwa laa'u miyyiyaanna de'iyaa sagaayetuwaan aatsa. **8** Taani neena deriyaa bollan besseeddawaadan, yarshshiyaa sa'aa s'awulaappe med'd'iide, gompaa mela kesino. **9** «S'oossaa Dunkkaaniyaw Asay shiik'iyaa dabaabaa giigissa. Dabaabay gedissa baggana s'eetu wad'aa aduk'ko; he dabaabaw liik'o liinuwaappe dadetteedda gaarddotuwa giigissa. **10** Aw nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatuwaanne tuussatuu ek'kiyaa laatamu pootsay geliyaa lukuwaa ootsa; untuntuu huup'yaan k'ay biraappe kak'kiyaawantanne tuussatuwaa huup'yaan k'achchiyaawanta ootsa. **11** Hewaadanka, dabaabaw huup'issa baggana s'eetu wad'aa aduk'ko; k'ay laatamu tuussatuwaanne he tuussatoo laatamu nahaasiyaa pootsay geliyaa lukuwaana de'iyaa gaaridduu de'o. Yaatiide biraappe oosetteedda kak'kiyaawantunne tuussatuwaa huup'yaan k'achchiyaawantu dabaabaw de'ino. **12** «Dabaabaw away wulliyaa bagga gompay ishatamu wad'aa aakko; tammu tuussatuunne, tuussatoo tammu pootsay geliyaa lukatuu de'iyaa gaariddotuu aw de'ino. **13** K'ay away doliyaa bagga dabaabaa gompayyaka ishatamu wad'aa gido. **14** Dabaabaa geliyaa sa'aappe away doliyaa baggana tammanne ichcheshu wad'aa aduk'kiyaa gaarddotuu de'ino; untunttoo heezzu tuussatuunne heezzu pootsay geliyaa lukotuu de'ino. **15** Hewaadanka, hinkko baggana gaarddotuu tammanne ichcheshu wad'aa aduk'kiyaa gaarddotuu de'ino; untunttoo heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu pootsay geliyaa lukotuu de'ino. **16** «Dabaabaa geliyaa sa'aw laatamu wad'aa aduk'kiyaa gaardduwaa giigissa; hewekka saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadetteeddawaa, s'ilippiyaan alleek'k'issiyaawaan giigissa. Oyddu tuussatuwaanne tuussatoo oyddu pootsay geliyaa lukuwa giigissa. **17** Dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa tuussatuwaa ubbaw biraappe oosetteedda k'achchiyaawantunne kak'kiyaawantu, nahaasiyaappe oosetteedda pootsay geliyaa lukotuu de'ino. **18** Dabaabay adusatsays s'eetu wad'aa, gompay ishatamu

wad'aa gido; pudiyaa ichcheshu wad'aa d'ok'kiyaa liik'uwaan dadetteedda liinuwaappe oosetteedda gaarddotuu de'ino; yaatiide tuusatuwaa nahaasiyaappe oosetteedda pootsay geliyaa lukotuu gidino. **19** «S'oossaa Dunkkaaniyaa ootsiyaa oosoo go'ettiyya miishshaa ubbay, untuntuu go'ay ayaa gidooppenne, S'oossaa Dunkkaaniyaa d'ogetu ubbaananne dabaabaa d'ogetu ubbaannakka gujjina, nahaasiyaa birataappe med'ettiino. **20** «S'omppii to'ennan ees's'iide de'ana mala, aw koshshiyaa S'illo zayitiyya wogaraa teeraa c'addiide gum'ina kesseeddawaa new ahana mala, Israa'eelatuwaa azaza. **21** Aaroonenne Aa naanay, s'omppii S'oossaa sintsaan k'ammeedda sa'ay wonttana gakkanaw poo'ana mala, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidдон, Markkatetsaa Taabootaa sintsaan de'iyaa gaardduwaappe karenna eetsino. Hawe Israa'eeliyaa asaw med'inaw wotso woga gidiide de'o.

28 «Ne ishaa Aaroonenne Aa naanaa Nadaaba, Abiia, El'aazaaranne Itaamaara neekko ahaade; untuntuu k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, Israa'eeliyaa asaa gidoppe untuntuu dummaya. **2** Aw bonchchuwaanne puulaa immana mala, ne ishaa Aaroonaw k'eesatsetaa mayotuwa giigissa. **3** Taani aad'd'eeda era immeedda kushiya hiilaa eriyya asaa ubbaa s'eesaade, Aaroonaw mayotuwa giigissana mala oda; I keesee gidiide, taw ootsanaw dummatanawaa. **4** Untuntuu giigissana mayotukka hawanta: tiraan wotsiyaawaa, eefuudiyaa, adussa mayuwa, alleek'k'ettiide dadetteedda adussa shaamic'iyaa, shaashiyaanne hara danc'c'uwaa. Ne ishay Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide taw ootsiide geeshsha mayotuwa mayyana mala, sikkiiyaawantu giigissiino. **5** Kushiya hiilaa eriyaawantukka ha mayotuwa giigissanaw work'kaa, saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa go'ettino. **6** «Eefuudiyaa geetettiyya mayuwa work'kaappe, saluwa malatiyaa k'ac'inaappe, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaappe, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwa k'ac'inaappe kushiya hiilanchchatuu alleek'k'isside giigissiino. **7** Laa'u baggay gakettiide ittuwaa gidana mala, laa'u hashiyaa bolla gatsiide oytsiya c'ark'k'ii de'o. **8** Hiilanchchay aleek'k'isside daddeedda danc'c'uwaa eefuudiyaa itta gidiide, work'kaappe, saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne lee'issi bak'keedda liinuwaappe oosetto. **9** «Marggidiyaa geetettiyya laa'u shuchchatuwaa ahaade, Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa untuntuu bolla wooc'aade s'aafa. **10** Untuntuu yeletaa maaraadan itti shuchchaa bolla usuppun suntsaa, hinkko shuchchaa bolla k'ay atteeda usuppunatuwaa suntsaa wooc'aade s'aafa. **11** Maatafaa bolla suntsaa wooc'iide s'aafiyaawaadan, he laa'u shuchchatuwaa bolla Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa wooc'aade s'aafa; he shuchchatuwaa work'kaappe med'd'eedda shuchchaa oyk'kiyaawaa bolla wotsa. **12** Yaataade tammanne laa'u Israa'eeliyaa zeretsaa hassayiyaawaa gidana mala, ha laa'u shuchchatuwaa eefuudiyaa oytseedda hashiyaa c'ark'kiyaan wotsa; yaatooppe Med'inaa Godaa sintsan ubbaade k'ofettana mala, ha suntsatuwaa Aaroon bare hashiyaan tokko. **13** He shuchchatuwaa oyk'kiyaawaa work'kaappe med'd'a. **14** K'ay walakay bayinna work'kaappe wodoruwaadan dook'keedda laa'u sanssalatuwaa giigissaade, he laa'u shuchchaa oyk'kiyaawantunna gatsa oytsa. **15** «S'oossaa shenii ayento oochchiide eriyya tiraan wotsiyaawaa kushiya hiilanchchaan

oosissa. He tiraan wotsiyaawaa eefuudiyaad daddeeddawaadan, work'k'aappe, saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadda. **16** Aw oyddu gas'ay de'ee; geesaykka gompay itti itti takkaad'e giidiide dakkotto. **17** Hewaappe guyyiyaan Aa bolla oyddu maaran al'o shuchchatuwaa wotsa; koyro maaran wotseedda shuchchay, sarddiyoona, toop'aaziyooniyaanne p'ooliyaa ink'k'uwaa. **18** Laa'entso maaran baluuriyaa, sampeeriyaanne almmaaziya giiyaa al'o shuchchatuwaa; **19** heezzentso maaran yaakinttiyaa, kelk'k'edooniyaanne ametess's'inoosiya; **20** oyddentso maaran biralli, marggidiyaa, yasp'p'idiyaa. Hawanttu ubbay work'k'aappe oosetteedda shuchchaa oyk'k'iyawaa bolla uttino. **21** Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa payduwaadan, shuchchatuwaa payduukka tammanne laa'uwaaw gidino; ittuu ittuu maatafaadan wooc'ettiide, tammanne laa'u zaruwaa suntsay he shuchchatuwaan s'aafetto. **22** «Tiraan wotsiyaawoo wodoruwaadan dook'eteedda sanssalataa walakay bayinna work'k'aappe med'd'a. **23** Laa'u work'k'aa migidatuwaa med'd'aade, tiraan wotsiyaawoo k'ommo gas'aa gatsaade oytsa wotsa. **24** He laa'u work'k'aa sanssalatatuwaa tiraan wotsiyaawoo gas'an de'iyaa migidotuwaanna gatsaade oytsa. **25** He sanssalatattoo yenko bagga s'eraa k'ay eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaa de'iyaa shuchchaa oyk'k'iyawantunna gatsa k'achcha. **26** K'aykka laa'u work'k'aa migidatuwaa med'd'aade, eefuudiyaappe garssan kaalliide de'iyaa tiraan wotsiyaawoo soo baggana de'iyaa laa'u gas'aa s'eeran aatsa. **27** Hewaadankka, work'k'aappe hara laa'u migidatuwaa med'd'aade; eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaaappe garssa baggana, eefuudiyaa s'eessan k'achchiyaawaappe k'ommonna, sikuu gaketeeedda sa'aa matan karenna untuntta oytsa. **28** Tiraan wotsiyaawaan de'iyaa migidatuwaa eefuudiyaan de'iyaa migidotuwaanna gatsiide, saluwa malatiyaa bak'etsaan k'achcha; yaatooppe, tiraan wotsiyaawe s'eessaappe k'ommonna de'iyaa diraw, k'ashuu shol'enna. **29** «Aaroone Geeshsha sa'aa geliyaa wode, ha tiraan wotsiyaa Med'inaa Godaa sheniyaa bessiyaawe de'iyaa Israa'eeliyaa zaratuwaa suntsatuwaa tookko. Yaatooppe taani Med'inaa Goday ubbaade ta asaa hassayana. **30** K'ay Uuriimiyaanne Tuumiimiya geetettiyaa wantta tiraan wotsiyaawaan yegga. Aaroone Med'inaa Godaa sintsa aad'd'iidde, bare tiraan wotsi akkiide gelo. Ta shenii ayentto Israa'eeliyaa asaa erissana mala, I ta sintsan ootsanaw geliyaa wode ubbaan bare tira kiisiyaappe d'ayssoppo. **31** «Eefuudiyaappe garssanna mayiyaa adussa mayuwa ubbaa saluwa malatiyaa c'ark'k'iyaaappe giigissa. **32** He adussa mayoo k'ood'iyaa aatsiyaa sa'aa med'd'a. He sa'ay peed'etennaadan, yuushsha aatsaade gujja gujja sikka. **33** Adussa mayuwa duge bagga mac'araa yuushshuwaan saluwa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o roomaaniyaa ayfiyaa teeraa misiletuwa med'd'a. Yaataade untunttu gidduwaan work'k'aappe oosetteedda dawalatuwaa walakan ootsa. **34** Work'k'aa dawalatuunne roomaaniyaa teeraa misiletuu he adussa mayuwa duge bagga s'eeraw yuushshuwaan walakan aad'd'ino. **35** Aaroone k'eesatetsan ootsiyaa wode, ha adussa mayuwa mayyo; Med'inaa Godaa sintsa Geeshsha sa'aa geliyaa wodenne kesiyaa wode, dawalay waassana. Hewaa diraw I hayk'k'enna. **36** «Walakay bayinna work'k'aappe itti alleek'k'uwaa med'd'aade maatafaa bolla wooc'iyawaadan, Aa bolla wooc'aade, «Med'inaa Godaw Geeshsha giidiide Dummateedda» yaagaadde s'aafa. **37**

Huup'iyaaan s'aas'iyaa shaashiyaappe s'adenna deemuwaan k'achchana mala, saluwa malatiyaa bak'etsaa an aatsa. **38** Aaroone Aa bare deemuwaan wotsa; hewaan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw geeshsha yarshshoo immiyaawan pac'ay de'ooppe, he bayzuwaa Aaroone tookkee. Asay ahiyaawaa ubbaa Med'inaa Goday akkana mala, I hewaa ubbaa gedekka bare demuwaan wotsanaw koshshee. **39** «Aaroona adussa Shaamic'c'iyaa liik'o liinuwaappe dadda; huup'iyaaan s'aas'iyaa shaashiyaakka liinuwaappe giigissa. K'ay danc'c'uwaa s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawaan sikissa. **40** Aaroona naanaw bonchchonne alleek'k'o gidana mala, adussa shaamic'c'iyaa, danc'c'otuwaanne huup'iyaaan s'aas'iyaa shaashetuwa giigissa. **41** Neeni ha mayotuwa ne ishaa Aaroonaanne Aa naanaa mayzeeddawaappe guyyiyaan, untuntta k'eesetetsan suntsaade taw ootsana mala akkaadde dummaya. **42** «Untunttu kalluu kametana mala garssanna mayiyaa mayuwa, s'eessaappe biide wodiyyaa gakkanaw kammiyaawaa, liik'o liinuwa k'ac'inaappe daddaade giigissa. **43** Aaroonaanne Aa naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, woy yarshshuwa yarshshiyaa geeshsha sa'aan k'eesatetsan ootsanaw shiik'iyaa wode, ha mayotuwa mayno. Hewaadan hanoope, untunttu barenttu bolla bayzuwaanne hayk'k'uwaa ahikkino. «Hawe Aaroonaunne Aa zaretoo med'inaw woga gido.

29 «Aaroonaanne Aa naanay k'eesatuwaa giidiide taw ootsana mala, neeni untunttu dummayanaw hawaadan ootsa; tilla bollaanna de'iyaa itti korumaa, laa'u dorssaa koletuwaa akka; **2** muruta zarggaa d'iiliyaa akkaade, irshshuwa yegganaan ukitsaa uukka; k'ay irshshuwa yegganaan zayitiyaan kompuwaa komppa; hewaaddankka, irshshuwa yegganaan lee'o ukitsaa uukkaade, zayitiyaa okka. **3** Neeni untunttu samppan wotsaade, korumaananne laa'u dorssaa koletuwaanna ittippe taw shiishsha. **4** «Yaataade Aaroonaanne Aa naanaa S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge ahaade, haatsaan untunttu meec'c'a. **5** Hewaappe guyyiyaan mayotuwa akkaade, adussa shaamic'c'iyaa, eefuudiya garssana mayiyaa adussa mayuwa, eefuudiyaanne tiraan wotsiyaawaa Aaroona mayzaade eefuudiya hiillan dadetteedda danc'c'uwaa danc'c'issa. **6** Shaashiyaakka Aa huup'iyaaan s'aas'aade, «S'oossaw geeshsha giidiide dummateedda» yaagiyaawe s'aafetteedda alleek'k'uwaa sintsa demuwaan shaashiya miyiyaaan aatsa. **7** Okkiyaa zayitiyaakka akkaade, Aa huup'iyaaan tigaade okka. **8** Aa naanaakka ahaade adussa shaamic'c'iyaa mayza. **9** Shaashiyaakka untunttu huup'iyaaan s'aas'a. Hewaappe guyyiyaan Aaroonaanne Aa naanaa danc'c'uwaa danc'c'issa. K'eesatetsay untunttoo med'inaa woga gido. Simmi Aaroonaanne Aa naanaa yaataade k'eesatuwaa ootsaasa. **10** «Korumaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa neeni ahina, Aaroonaanne Aa naanay Aa huup'iyaaan barenttu kushiya wotsiino. **11** Korumaa, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa matan shukka. **12** Korumaa suutsaappe amareedawaa ne birad'd'iyaaan akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwa okkishshin atteedawaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana gussa. **13** Hewaappe guyyiyaan k'antsaa ashuwa kammeedda mood'iyaa ubbaa, tiriya s'eraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa'u kilahotuwaanne untuntta kameedda mood'iyaa akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla s'uugga. **14** Shin korumaa ashuwa, Aa galbbaanne Aa marac'c'iyaaan

de'iyaa tociyaa Asay utto heeraappe haasaade s'uugga; hewe nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshuuaa. **15** «Laa'u dorssaa koletuwaappe ittuwaa neeni akkina, Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyyaa Aa huup'iyaaan wotsino. **16** Yaatooppe dorssaa kolyaa shukkaade, suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan ubbaa sa'aan pushakka. **17** Dorssaa kolyaa ashuwaa k'ans's'eereetsaade, k'antsaa ashuwaakka gediya meec'c'aade huup'iyaa bollarne hara k'ommo ashotuwa bolla untunttu wotsa; **18** hewaappe guyyiyaan, dorssaa kolyaa ubbaanna yarshshiyaa sa'aan s'uugga; hewe Med'inaa Godaw s'uugetiyyaa yarshshuuaa, sawuwaa toshikku giyyaa yarshshuwaanne Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa yarshshuuaa. **19** «K'ay yenko dorssaa kolyaa Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyyaa Aa huup'iyaaan wotsana mala neeni aha. **20** He dorssaa kolyaa shukkaade, Aa suutsaappe amareedawaa akkaade, Aaroonawunne Aa naanaw ushechcha haytsatuwaa s'eeraa, untunttu ushechcha kushetoo wogga birad'd'etuwaanne untunttu ushechcha gedetoo wogga birad'd'etuwa okka; hewaappe guyyiyaan, atteeda suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan ubbaa sa'aan pushakka. **21** Yarshshiyaa sa'aan de'iyaa suutsaappe amareedawaanne tigiyyaa zayitiyaappekka amareedawaa akka, Aaroon bollarne Aa mayuwa bolla, Aa naanatuwa bollarne untunttu mayuwa bolla pushakka. Inne Aa naanay, untunttu mayuu S'oossaa oosoo dummatanawaa. **22** «Ha dorssaa kolyaappe mod'd'uwa, nasiyaa, k'antsaa ashuwaa bolla de'iyaa mood'iyaa, tiriyya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa'u kilahotuwa, untunttu kammeedda mood'iyaaanne ushechcha baggana de'iyaa guyye gediyya akka; hawe k'eesatsesaa suntsaa immiyaa wode shukkiyaa dorssaa. **23** Med'inaa Godaa sintsan wotseedda irshshuu gelibeenna ukitsaa, sampapaappe zayitii walakettiibeenna ukitsaa, zayitiyaanna uukkeedda itti kompuuwaanne itti lee'o ukitsaa akka. **24** Neeni ha k'umaa ubbaa Aaroonaa kushiyaaninne Aa naanatuwa kushiyaan wotside wus'akkanaadan ootsa. Untunttu Med'inaa Godaa sintsan pudenne dugenne k'aatsino. **25** Hewaappe guyyiyaan untunttu kushiyaappe hawantta akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsaade, s'uuggiyaa yarshshuwaanna gatsaade, Med'inaa Godaw sawuwaa toshikku gaanaadan, yarshshiyaa sa'aa bolla taman s'uugga. **26** Aaroonne k'eesa gidiide suntsettiyaa wode shukkeedda dorssaa kolyaa anggoosuwa akkaade, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiyaa yarshshuwaadan k'aatsaa; hewe neena gakkiiyaa ne miyaa gishuwa gidanawaa. **27** «He shukkeedda dorssaa ashuwaa k'ommotuwaappe, yarshshuwa ootside k'aatseedda anggoosuwaanne S'oossaa sintsan pude tookkeedda gediyya geeshsha; hewanttu Aaroonawunne Aa naanaw gishuwa gidanawantta. **28** Israa'eeletuu Med'inaa Godaw immiyaa ittipetetsaa yarshshuwaappe k'aatsiyaa baggaw wogay, ubbaa gedekka Israa'eliyaa asaappe shiik'oode Aaroonawunne Aa naanaw gakkiiyaa gishuwa gido. **29** «Aaroonaa k'eesatsesaa geeshsha mayuu Aa hayk'kuwaappe guyyiyaan Aa zaretoo de'o; untunttu k'eesatuwaa kaappuwa gidiyaa wode ha mayuwa oketanawunne dumatanaw mayyino. **30** Aa naanatuwaappe Aa sa'aan k'eesatuwaa gidiide, Geeshsha Sa'aan ootsanaw S'oossaa Dunkkaaniyaa yiyya na'ay, he mayuwa laappun gallassaw mayyo. **31** «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide suntsettiyaa wode shuketteedda dorssaa kolyaa ashuwaa akkaade, geeshsha sa'aan doyyaa. **32** Aaroonenne Aa naanay dorssaa orggiyaa ashuwaakka

masoofiyaan de'iyaa ukitsaa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan miino. **33** Untunttu k'eesatuwaa gidiide suntsettanawunne dummatanaw nagaray atto geetettanaadan yarshshetteedda ha yarshshotuwa miino. Shin he yarshshotuu geeshsha gideedda diraw, hara Asay onne mooppo. **34** K'eesiyaa gidiide suntsettiyaa wode shukkeedda dorssaa kolyaa ashuwaappe woy Ukitsaappe wontta gakkanaw palahiide ak'ooppe, taman s'uugetto; geeshsha gideedda diraw meetettoppo. **35** «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide suntsettiyaa wode wotsiyaa wogaa likke taani neena azazeeddawaadan ootsaade, laappun gallassaa garssan pola. **36** Nagaray atto geetettanaadan hachche hachche nagaraa yarshshuwaadan itti korumaa yarshsha. Hewaan yarshshiyaa sa'aa geeshsha; yaataade yarshshiyaa sa'aa dummayanaw okka. **37** Yarshshiyaa sa'aa nagaraa atto giyya wogaa laappun gallassan polaade, Aa dummayaa. Yaatooppe yarshshiyaa sa'ay geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha. Aa bochhiyaa ubbaykka geeyyana. **38** «Yarshshiyaa sa'aan neeni hachche hachche shiishshana yarshshuu hawaa. Yeleettoodeppe itti laysata gideedda laa'u dorssaa orgetuwa yarshsha. **39** Dorssaa koletuwaappe ittuwaa wontta, k'ay laa'entsuwa omarssi yarshsha. **40** Koyro dorssaa maraanna itti kiilo giraame gideedda muruta zarggaa d'iiliyaa itti liitiro gum'teedda zayitiyaan munak'aade yarshsha; itti liitiro woyniyaa eessaakka ushshaa yarshshuwa ootsaade yarshsha. **41** Laa'entso dorssaa orggiyaa omarssi yarshshaade wonttawaa keeshshaa, d'iiliyaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa shiishsha. Hewe Med'inaa Godaw taman yarshshettiyya, sawuwaa toshikku giyya yarshshuwa gidanawaa. **42** «Ha s'uuggiyaa yarshshuu yiyya yeletaa ubbaan S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa sintsan pac'ci baynnan yarshshettanaw koshshee. Taani yaan hinttentunna gakettaade, neenana haasayana. **43** K'ay yaan taani Israa'eeletuwaana gakettanaw, ta bonchchuukka he sa'aa duma sa'aa kessana. **44** «Hewaa diraw, taani S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa dummayana; untunttu taw k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, Aaroonenne Aa naanaa taani dummayana. **45** Yaataade taani Israa'eeletuwa gidдон de'ana; k'ay taani untunttu S'oossaa gidana. **46** Bagga untunttu gidдон de'ana mala, Gibs'eppe untunttu kesseedda Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa gidiyaawaa untunttu erana. Ee, taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa.

30 «Is'aanaa c'uwaiyyaa miishshaa odoorotuwaappe med'd'a; **2** aw oydu gas'ay de'o; adusatetsay itti wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesay laa'u wad'aa gido; kac'etuukka aanana ittuwaa gidiide oyk'k'etti med'ettino. **3** Aw bolla doonaa, oydu bagga ubbaanne Aa kac'etuwa walakay baynna work'k'aan sheeshsha; Aa yuushshuwaanka work'k'aa tigetsaa yuushsha aatsa. **4** He work'k'aa tigetsaappe garssanna is'aanaa c'uwaiyyaa saas'iniyaw work'k'aappe laa'u sagaayetuwa med'd'a; yaataade ya baggananne ha baggana laa'uwa laa'uwa oytsa. Hewantta tookkiyaa wode kasuwaa aatsanaw maaddanaassa. **5** Kasotuwa odoorotuwaappe kessaade, untunttu work'k'aan sheeshsha. **6** Ha yarshshiyaa miishshaa K'aalaa C'aak'uwa Taabootaa sintsan kak'etteedda gaariduwaappe kare baggana, hewaakka taani neenana gakiyyaa K'aalaa C'aak'uwa Taabootaa bolla de'iyaa atto giyya sa'aa k'um'iyaa sintsan wotsa. **7**

«Aaroone wontta wontta s'ompetuwaa giigisanaw yiya wode, sawiyaa is'aanaa yarshshiyaa sa'aan c'uwayo. **8** Aaroone omarssi s'ompetuwaa poo'issiyaa wode, zaaretsiidekka is'aanaa c'uwayo; yaatooppe, is'aanay Med'inaa Godaa sintsan yiya yeletaw ubbaade c'uwattana. **9** Ha is'aanaa c'uwissiyaa miishshaan hara ay is'aananne, woy s'uugiyaa yarshshuwaa, woy katsaa yarshshuwaa yarshshoppa; ushshaa yarshshuwaakka Aa bolla tigoppo. **10** Aaroone laytsaappe itti gede nagaraappe maarettanaw shukkiyaa mehiyaa suutsaa akkiide, he yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwwa bolla wotso. Yaatiide geeshshiyaa wogaa polo. Ha wogay sintsanna yaana wodetuwwa ubbaan laytsaan laytsaan poletto. Ha is'aanay c'uwiyaa miishshay Med'inaa Godaw dummati loytsi geeyeeddawa gido» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa goday Musa hawaadan yaageedda; **12** «Neeni Israa'eeliyaa asaa payduwaan akkanaw untuntta paydiyaa wode, itti itti uray paydettiide, bare shempuwaa wozanaw Med'inaa Godaw shaluwaa c'iggo. Neeni untuntta paydiyaa wode, untunttu bolla boshay yeenna. **13** Payduwaan geliyaa Asay huup'yaan huup'yaan Dunkkaaniyaan eretiya miizaanaa likkiyaan Biraa c'iggo. Itti itti uray hawaa Med'inaa Godaw imotaa ootsiide immo. **14** Payduwaan geliyaa Asay laysay laatamu kumeeddawenne hewaappe bollaa ubbay, Med'inaa Godaw immiyaawaa aho. **15** Hinttentu hinttentu nagaraappe maarettanaw Med'inaa Godaw imuwaa immishin, duriikka mank'kuukka itti likkiyaa imanaappe attina, durii darisside woy mank'kuu laafetsiide immoppo. **16** Nagaraappe maretanaw c'iggiyaa shaluwaa Israa'eeliyaa asaappe akkaade, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo oosoo peeshsha. Ha shalu hinttentu nagaraappe maarettanaw, Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaawaa hassayiaawaa gidanawaa» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **18** «Meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa nahaasiyaappe med'daade S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotsa; an haatsaa tiga. **19** Aaroonne Aa naanay barenttu kushiyaanne barenttu gediya meec'ettana. **20** Untunttu hayk'enna mala, S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, awudenne he haatsaan meec'ettino. K'ay Med'inaa Godaw taman yarshshuwaa yarshshanaw yarshshiyaa sa'aa mata shiik'eedda wode, **21** untunttu hayk'enna mala, barenttu kushiyaanne barenttu gediya meec'ettino. Hawe Aaroonawunne Aa zaretoo, yiya yeletaa ubbaw med'inaw woga gidanawaa» yaageedda. **22** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **23** «Muruta k'imaametuwaa, hewanttukka, usuppun kiilo giraame gukkiyaa karbbiyaa, heezzu kiilo giraame sawiyaa k'arafa, heezzu kiilo giraame sawiyaa gunc'echchaanne **24** usuppun kiilo giraame zimbaanuwwa akka. Ha ubbaykka Dunkkaaniyaan eretiya miizaanaa likkiyaan gido. Hewaa bollakka oyduu liitiro Wogaraa zayitiyaa gujja. **25** Hawantta shittuwwa ootsiyaa eran walakkaade, sawiyaa geeshsha okkiyaa zayite kessa. **26** Yaataade S'oossaa Dunkkaaniyaa, K'aalaa c'aak'uwwa Taabootaa, **27** s'arp'peezaanne Aa bolla wotsiyaa miishshaa ubbaa, s'ompiiyaa wotsiyaa ballanne Aa miishshatuwwa, is'aanaa c'uwaiyaa miishshaa, **28** s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aanne an de'iyaa ubbaa miishshatuwwa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa okka. **29** Untunttu loytsi geeshsha gidana mala, neeni untuntta dummaya; untuntta bochchiyaawe ubbaykka geeshsha gidanawaa. **30**

«Hewaappe guyyiyaan Aaroonne Aa naanay K'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, untuntta okkaade dummaya; **31** Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Hawe yiya yeletawukka okettiyya ta geeshsha zayite gido; **32** ha zayitiyaa asaa bolla gussoppa; k'ay ay zayitiikka hewaa ootseedda likkiyaan ootsoppa. I geeshsha gideedda diraw, hinttentukka Aa geeshshabaadan k'oppite. **33** Hawaa mala shittuwwa giigissiyaa urayne K'eesatuwaa gidenna hara asaa okkiyaa uray ooninne bare asaa giddoppe bohetto» yaagaedda. **34** Hewaappe guyye Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Sawiyaa k'imaametuwaa: mitsaa c'ooshshaa, d'aad'd'iyaa gollen de'iyaa shittuwwa, sawiyaa shidiyaanne sawiyaa geeshsha is'aanaa akka; untunttu ubbaa dees'ukka itti likke gido. **35** Shittuwaadan walakteeedda is'aanaa ootsaade, untuntun go'etta; walakay baynnaanne geeshsha gidanaadan, an mas'iniyaa yegga. **36** Aappe amareedawaa akkaade liik'issaade c'adda; yaataade taani neenana gaketiyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gidon K'aalaa c'aak'uwwa Taabootaa sintsan wotsa. I new loytsi geeshsha gidanawaa. **37** Hawaa med'd'eeddawaa likkiyaan hara is'aanaa med'd'oppite. Hewe Med'inaa Godaw dumma geeshsha gidiyaawaa erite. **38** Hawaa malatiyaawaa med'd'iide, Aa sawuwaa singgiide nashettanaw koyiyaa uray de'ooppe, I bare asaa giddoppe bohetto» yaageedda.

31 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Be'a; taani Yihudaa zare gideedda Huura na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eela dooraad. **3** Aa taani S'oossaa Ayyaanan, hiillan, akeekaaniinne oosuwwa ubbaa ootsiyaa eraan kuntsaad; **4** hewekka hiillan kiitaa halchchuwwa kessiide, work'k'aappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa I ootsanaassa. **5** Hewaadanka, shuchchaa massiide giigissanaaddaaniinne, mitsaa massanaw hara oosuwwa ubbaa I ootsanaassa. **6** «Hewaa bollakka k'ay Aa maaddana mala, Daana zare gideedda Ahisamaaka na'aa Oholi'aaba suntsaad. Taani neena azazeeddawaa ubbaa untunttu ootsana mala, kushiya hiillaa eriyaawanttoo ubbatoo eraa immaad. **7** Untunttu ootsanaw: S'oossaa Dunkkaaniyaa, K'aalaa c'aak'uwwa Taabootaa, Aa bolla wotsiyaa atto giya sa'aa k'um'iyyaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidon go'ettiyya miishshaa ubbaa, **8** s'arp'peezaanne Aa miishshatuwwa, s'ompiiyaa wotsiyaa ballaa walakay baynna work'k'aappe oosetteeddawaanne Aa miishshaa ubbaanna, is'aanaa c'uwissiyaa miishshaa, **9** s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aanne Aa miishshaa ubbaanna, meec'ettiyya keriyaanne Aa wotsiyaawaanna, **10** dadetteedda mayuwaa, K'eesatuwwa ubbatuwaa kaappuu Aaroone mayyana geeshsha K'eesatsaa mayotuwaanne Aa attuma naanay K'eesatsaa ootsiide mayyana mayuwaa, **11** k'ay okettiyya zayitiyaanne Geeshsha Sa'aw sawuwaa toshikku giya is'aana. Untunttu hawaa ubbaa taani neena azazeeddawaadan ootsino» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaagiide azazeedda; **13** «Israa'eeliyaa asaa neeni, «Ta Sambataa bonchchite. Hewe taani Med'inaa Goday hinttentta taw geeshsha ootsaade dooreeddawaa bessiyaawaa gidiide, yaana yeletaa ubbaw taappenne hintteppe gidduwaan malaataa gidanawaa. **14** Hinttentoo I geeshsha gidiyaa diraw, Sambataa bonchchite. Aa tunissiyaawenne he gallasaan ootsiyaa Asay ubbay asaa gidoppe hayk'kuwaan bohetto. **15** Usuppun gallassatuwaan

neeni oosuwaaw ootsa; shin laappuntsa gallassay Med'inaa Godaw dummatteedda shemppo Sambbataa; Sambbataa gallassan ay oosonne ootsiyaa ooninne hayk'k'o. **16** Israa'eelatu ha Sambbataa gallassaa yeletaappe yeletaw med'ina k'aalaa c'aak'uwaa ootsiide bonchchino. **17** Med'inaa Goday usuppun gallassatuwaan saluwaanne sa'aa med'd'eedda dirawunne k'ay laappuntsa gallassan taani kiita aggaade shempeedda diraw, ta gidduwaaninne Israa'eelatu gidduwaan hawe med'inaw malaata gidana yaaga» yaageedda. **18** Med'inaa Goday Musew Siinaa Deriyaa bollan haasayiawaa wursseedda wode, S'oossay bare birad'd'iyaan s'aafeedda tammu azazuwaa oyk'kiide laa"u massetteedda k'aalaa c'aak'uwaa shuchchatuwaaw Musew immeedda.

32 Asay Muse deriyaappe wod'd'ennaan loytsi gam"eeddawaa be'eedda wode, Aaroona yuushshuwaan shiik'ide, «Haaya; neeni nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaa nuw med'd'a. Gibe's gadiyaappe nuuna kesseedda Musa gidoope, I waaneedentonne nuuni erokko!» yaageeddino. **2** Aaroone untunttu, «Hinttentu machatuwaa haytsaaninne hinttentu attuma naanaanne mac'c'a naanatuwaa haytsaan de'iyaa work'kaa kessiide, taw akkiide ahite» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay bare haytsaa work'kaa kessiide, Aaroonaaw aheeddino. **4** I hewaa untunttu kushiyaappe akkiide, siiliseeddawaappe guyyiyaan k'os'siyaaban k'os'siide, maraa malatiyaa eek'aa ootsiide med'd'eedda. Asay, «Israa'eelato, hinttentu Gibe's gadiyaappe kesseedda hinttentu s'oossatu hawantta» yaageedda. **5** Aaroone hawaa be'eedda wode, he maraa sintsan yarshshiyaa sa'aa gimbiide, «Wontta Med'inaa Godaa baalaa gallassaa gidanawaa» yaagiide eriseedda. **6** Hewaa diraw, wonttetsa gallassi Asay guuran denddiide, s'uuggiyaa yarshshuwaaw shiishsheedda; ittipetetsaa yarshshuwaakka yarshsheedda. Yaatiide Asay maanawunne ushanaw utteedda. Mi ushi simmiide, k'ay duranaw denddeedda. **7** Yaanina Med'inaa Goday Musa, «Neei ellekka duge wod'd'a; ayaw gooppe, ne asay, neeni Gibe's kessaade aheeddawe nagaraa ootsiide, barentu huup'iyaa tunisseeddino. **8** Taani untunttu azazeedda ogyiiaappe untunttu ellekka sher'i geeddino. Work'kaa siiliseedda maraa malatissiide, barentoo eek'aa med'd'iide aw goynneeddino; aw yarshsheeddino. Untunttu, «Israa'eelato, hinttentu Gibe's gadiyaappe kesseedda hinttentu s'oossatu hawantta» yaageeddino» yaageedda. **9** Med'inaa Goday Musa, «Taani ha asaa be'aad; untunttu morgii d'uleefatteedda asaa. **10** Ha"i ta hank'k'uu untunttu bolla ees'si kesina, taani untunttu bayzanawaa neeni taana diggoppa. Yaataade taani neena work'k'aama kawutetsaa ootsana» yaageedda. **11** Shin Muse Med'inaa Godaa bare S'oossaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw neeni ne work'k'aama work'kaanine ne mino kushiyaan Gibe's kessaade aheedda ne asaa bolla ne hank'k'uu ayaw ees'si kesi? **12** Gibe's etuu, «S'oossay untunttu deretuwaaw bollan wod'anawunne gadiyaappe pitti d'ayssanaw, iita halchchuwaan kesseedda» ayaw ginoo? Ne yarshshiyaa hank'k'uaappe simma; ne asaa d'ayssanaw k'oppowaa agga basha. **13** Ne ayiletuwaaw Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba hassaya; neeni untunttoo, «Taani hinttentu zariyaa saluwaaw s'oolinttetuwaadan darssana; ha taani hinttenttoo immana geedda gadiyaa ubbaakka hinttentu

zariyaw immana; untunttu he gadiyaa med'inaw laattana» gaade ne huup'iyaan neeni c'aak'k'eedda k'aalaa hassaya» yaageedda. **14** Hewaa diraw, Med'inaa Goday bare asaa bolla iitaba ahanaw odeeddawaa aggiide, untunttu maareedda. **15** Hewaappe guyyiyaan Muse tammu azazatu untunttun s'aafetti utteedda laa"u Markkatetsaa shuchchatuwaaw bare kushiyaan oyk'kiide, deriyaappe duge wod'd'eedda. He shuchchatu laa"u bagganakka s'aafetteeddino. **16** He masetteedda shuchchatuwaaw giigisseeddawe S'oossaa; shuchchaa bolla wooc'ide s'aafeeddawekka S'oossaa. **17** Iyyaasu asaa c'abbuwaaw siseedda wode, Musa hawaadan yaageedda; «Dunkkaaneedda sa'aan olaa waasuusisettee» yaageedda. **18** Muse zaariide, «Taani sisiyaawe hawe yetsaappe attina, s'ooneddawanttu kooshshaa woy s'oonetteeddawanttu kooshshaa gidenna» yaageedda. **19** Muse dunkkaaneedda sa'aa mateedda wode, maraanne duruwaaw be'iide loytsi hank'k'ettiide bare kushiyaan oyk'k'o markkatetsaa shuchchatuwaaw deriyaa s'ap'uwaaan oliide mentsereetseedda. **20** Untunttu med'd'eedda maraakka akkiide, taman s'uuggeedda; hewaappe guyyiyaan liik'ana gakkanaw gaac'ciide haatsaa bolla laaliide, Israa'eeliyaa Asay ushanaadan ootseedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, Muse Aaroona, «Ha Asay neena wootinee neeni untunttu hawaa mala work'k'aama nagaraw kaaletseeddawe?» yaageedda. **22** Aaroonikka zaariide, «Ta godaw, hank'k'etoppa; ha Asay iitaa ootsanaw ay keeshshaa koyintto neeni eraasa. **23** Untunttu taana, «Nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaaw nuw med'd'a. Ayaw gooppe, ha nuuna Gibe's aheedda Muse I waaneedentonne nuuni erokko!» yaageeddino. **24** Taani untunttu, «Hintte bolla de'iyaa work'kaa kessiide, hammite» yaagaad. Hewaappe guyyiyaan untunttu taw immeedda work'kaa taani taman yeggina, ha maray kesseedda» yaageedda. **25** Aaroone asaa gede c'oo yeddi aggina, Asay bare morkkatuwaaw sintsan kawushiide kad'etteeddawaa Muse be'eedda. **26** Hewaa diraw, Muse dunkkaaneedda sa'aa geliyaa penggiyaan ek'kiide hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaa bagga gideedda Asay ooninne taakko yo!» yaageedda. Leewatu ubbay aakko shiik'eeddino. **27** Hewaappe guyyiyaan I untunttu, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Asay ubbay mashshaa bare s'eessan danc'c'oo; dunkkaaneedda sa'aan gas'aappe gas'aa gakkanaw, guyyewunne sintsaawunne simeretto; ittuu ittuu bare ishaa, bare laggiyaanne bare shooruwaaw wod'o yaagee: » yaageedda. **28** Leewatu Muse azazeeddawaadan ootseeddino; he gallassi asaappe heezzu sha"aa keeshshay hayk'k'eedda. **29** Hewaappe guyyiyaan Muse Leewatuwaaw, «Hachche hinttentu S'oossaw dummateeddita; ayaw gooppe, hinttentu hinttentu naanaanne hinttentu ishatuwaaw wod'anawukka azazeteeddita; hachche Med'inaa Goday hinttentu anjana» yaageedda. **30** Wontitsa gallassi Musa asaa, «Hinttentu work'k'aama nagaraa ootseeddita; shin ha"i taani Med'inaa Godaakko pude deriyaa kesana; hinttentu nagaraa taani atto giissanitanntonne» yaageedda. **31** Yaatina Muse Med'inaa Godaakko simmi biide hawaadan yaageedda; «Ha Asay work'k'aama nagaraa ootseedda; untunttu barentoo work'k'aappe s'oossatuwaaw med'd'eeddino. **32** Shin hayyanaa, ha"i untunttu nagaraa atto yaaga; hewe d'ayooppe, neeni s'aafeedda mazggobiyaappe taana k'uc'c'a» yaageedda. **33** Med'inaa Goday zaariide Musa, «Taani ta mazggabaappe k'uc'c'anawe ta bolla nagaraa ootseedda asatuwaaw suntsaa. **34** Ha"i baade, ha asaa taani

new odeedda sa'aa kaaletsaa; ta kiitanchchaykka neena kaaletsana; shin taani muranaw wodii gakkina, untunttu untunttu nagaraa diraw murana» yaageedda. **35** Aaroone work'kaappe maraa misiliyaa med'd'anaadan Asay ootseeedda diraw, Med'inaa Goday asaa bolla wolk'k'aama boshaa yeddeedda.

33 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeninne neeni Gibs'eppa kesseeedda Asay ha sa'aappe denddite; <Taani hinttentu yarattoo immana> yaagaadde wotseeedda gadiyaa biite. He gadii taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immana yaagaadde c'aak'k'a wotseeedda gadiyaa. **2** Taani hinttentu sintsan kiitanchchaa kiittaade, Kanaanetuwaaw, Amooletuwaaw, Hiitetuwaaw, Parzzetuwaaw, Hiwetuwaanne Yaabuusatuwaaw yederssana. **3** Maatsaynne eessay goggijaa he gadiyaa biite. Shin hinttentu morggii d'uleefatoo asaa gideedda diraw, taani hinttentu ogiyaan d'ayssanaw, hinttenana biikke» yaageedda. **4** Asay he yashshiyaa oduwaa sisiide loytsi yeekkeedda. He wodiyaappe doommiide ubbaykka bare alleek'k'uwaa aatsiyaawaa aggi basheedda. **5** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaagi wotseeedda; «Israa'eeiliyaa hawaadan yaaga; <Hintte morggii d'uleefatoo asaa. Taani hinttenana haray atto guutsa wodiyaaw binttokka, taani hinttentu d'ayssana. Ha'i simmi hinttentu alleek'k'uwaa kessi diggite; yaatooppe taani hinttentu ootsanabaa k'achchana» yaaga» yaageedda. **6** Israa'eeelatu Siinaa Deriyaappe doommiide barentu alleek'k'otuwaaw kessi wotseeeddo. **7** Muse dunkkaaniyaa akki afiide, Asay dunkkaano sa'aappe karenna haassiide d'ogeedda. He dunkkaani, «Gakettiyaa Dunkkaaniyaa» geetettiide s'eesetteedda. Med'inaa Godaa oochchanaw koyiyaa ubbay dunkkaano sa'aappe karenna de'iyaa Gakettiyaa Dunkkaaniyaa bee. **8** Muse he dunkkaaniyaa beedda wode, awudenne Asay ubbay dendiide, bare dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan ek'k'ee; Muse he dunkkaaniyaa gelana gakkanaw Aa s'eellee. **9** Muse Gakettiyaa Dunkkaaniyaa giddo geleedda wode, shaariyaa tuussay duge wod'd'ee; Med'inaa Goday Musena shaariyaappe haasayshin, he dunkkaaniyaa penggiyaan gam'ee. **10** Shaariyaa tuussaa he dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan be'eedda wode ubbaan, Asay ubbay bare Dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan S'oossaw goynnee. **11** Asay bare laggiiyaana haasayyaawaadan Med'inaa Goday Musena sintsan ek'k'iide, haasayee. Hewaappe guyyiyaan Muse Asay dunkkaaneedda sa'aa guyye simmee; shin Aa maaddiyaa yalagay, Neewi na'aa Iyyaasu, Gakettiyaa Dunkkaaniyaappe shaaketenna. **12** Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaageedda; «Neeni taana, <Ha asaa kaaletsaa yaagaadda; shin taananna neeni oona kiitannintu, taana erissabeykka. Neeni, <Taani neena sintsan eray; k'aykka neeni taanan nashettaadda> yaagaadda. **13** Neeni taana nashsheeddawaa gidoope, taani neena erana malanne sintsawukka neena nashechchaade de'ana mala, ne ogiyaa taana bessa. Ha Asay ne asaa gidiyaawaa hassaya» yaageedda. **14** Med'inaa Goday zaariide, «Taani neenana baana; taani neena shemppissana» yaageedda. **15** Yaatina Muse Aa, «Neeni nuunana beennawaa gidoope, hawaappe nuuna yeddoppa. **16** Neeni nuunana beennan d'ayoooppe, taananinne ne asaan neeni nashetteeddawaa Asay ubbay wooti eranaw?» Biittaa ubbaan de'iyaa hara asaa ubbaappe taananne ne asaa dummayiyaawe harabay ayee?» yaageedda.

17 Med'inaa Goday Musa, «Taani neenan nashetteedda dirawunne neena ne sintsan eriyaa diraw, neeni taana oochcheedda ha yewuwaaw taani ootsana» yaageedda. **18** Yaatina Muse, «Ne bonchchuwaaw taana bessaarikii?» yaageedda. **19** Med'inaa Goday, «Taani ta lo'otetsaa ubbaa ne sintsaana aatsana; ta geeshsha sintsaakka ne sintsaan awaayana. Taani Med'inaa Godaa; taani lo'anaw koyiyaawantoo lo'ana; k'ay k'arettanaw koyiyawantookka k'arettana. **20** Shin neeni ta deemuwaaw be'akka; ayaw gooppe, ooninne taana be'iide shemppuwaanna de'enna» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday, «Neeni zaallaa bolla ek'k'anaw hawaan ta matan sa'ay de'ee. **22** Ta bonchchu aad'diyaa wode, taani neena p'alk'etteedda zaallaa giddon wotsana; Taani aad'ana gakkanaw, ta kushiyaan neena kammama. **23** Hewaappe guyyiyaan taani ta kushiyaaw diggina, neeni ta zokkiyaa be'anaassa; shin ta som'i be'ettena» yaageedda.

34 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Koyrowantta malatiyaa laa'u shuchchatuwaaw massaade giigissa; yaatooppe taani he masetteedda shuchchatuwaaw bolla kase neeni mentseeedda shuchchatuwaaw bolla de'iyaa K'aalatuwaaw s'aafana. **2** Wontta wontta pude Siinaa Deriyaa kesanaaw giiga; yaataade taana yaan deriyaa huup'iyaaan ek'k'a naaga. **3** Neenana ooninne kesoppe; woy deriyaa bolla hak'ankka beettoppo; haray atto dorssaa wudii woy mehiyaa wudiikka deriyaa sintsaan heemettoppo» yaageedda. **4** Hewaa diraw, Muse koyro shuchchatuwaaw malatiyaa laa'u shuchchatuwaaw massiide Med'inaa Goday azazeeddawaadan, shuchchatuwaaw bare kushiyaan oyk'k'iide, wontta guuraana pude Siinaa Deriyaa keseeedda. **5** Med'inaa Goday shaariyaan duge wod'd'iide, aanana yaan ek'k'eedda; «Taani Med'inaa Godaa» yaagiide bare sintsaaw awaayeedda. **6** Med'inaa Goday Muse sintsaana hawaadan yaagiide awaayiide aad'd'eedda; «Taani Med'inaa Godaa; Taani Med'inaa Godaa; k'aretayenne maarotetsay kumeedda S'oossaa, danddayanchchaa, aggena siik'uu dareeddawaanne darii ammanettiyaawaa. **7** Taani ta aggena siik'uwaa sha'atoo naagiyaawaa; itatetsaa, makkalaanne nagaraa atto yaagiyaawaa. Gidooppekka, bayzzowaa murenan aggenawaa; aawotuwaaw nagaraa diraw naanaanne naanatuwaaw naanaa, heezzentso yeletaanne oydentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa» yaagiide awaayeedda. **8** Hewaappe guyye Muse ellekka biittaa guufaniide goynnee; **9** «Abeet Godaw, neeni taanan nashshetteedawaa gidoope, nuunanna ittippe dendda. Hawe Asay morggii d'uleefatteeddawaa gidooopenne, nu itatetsaanne nu nagaraa atto yaagaadde, nuuna ne asaa ootsa» yaageedda. **10** Yaatina Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Taani hinttenana K'aalaa c'aak'uwaa gelaad; hawaappe kase sa'aa ubbaan de'iyaa kawutetsaa ubbaan hani erenna maalaalissiyaabaa ne asaa ubbaa sintsaan ootsana; taani Med'inaa Goday, hinttentoo ootsiyaa kiitay ay keeshshaa maalaalissiyaabentoo neeni untunttu giddon de'iyaa Asay ubbay be'ana. **11** Hachche taani hinttentu azaziyaaw azazuwaaw naagite; hinttentu sintsaappe Amooletuwaaw, Kanaanetuwaaw, Hiitetuwaaw, Parzzetuwaaw, Hiwetuwaanne Yaabuusatuwaaw taani yederssana. **12** Untunttu hinttentoo p'ire gidenna mala, hinttentu biyaa gadiyaan de'iyaa asaan k'aalaa c'aak'uwaa geloppite. **13** Untunttu yarshshiyaa sa'aa kolite; untunttu goynniyaa shuchchatuwaakka mentsereetsite; k'ay

Asheero geetettiyya untunttu mac'c'a s'oossatti kaashshaa k'ans'ereetsi olite. **14** Taani Med'inaa Goday k'anaatiyya S'oossaa gidiyaa diraw, taappe hara s'oossattoo goynnoppite. **15** «He gadiyaan de'iyaa asatuwaana ayaa k'aalaa c'aak'uwaa akka geloppite; ayaw gooppe, untunttu taanan ammanettennaan is's'iide barenttu s'oossatuwaa kaaliyya wodenne untunttoo yarshshiyaa wode, untunttu hinnenakka shoobbana; hinttentu untunttu yarshshotuwa maana. **16** K'ay hinttentu untunttu mac'c'a naanatuwaappe dooriide, hinttentu attuma naanaatoo immana; he wode he mac'c'a naanay taanan ammanettennaan is's'iide, barenttu s'oossatuwaa kaalliide, hinttentu attuma naanaakka barenttuwaaddan oossissanawantta. **17** «Hinttentoo goynniyaa s'oossatuwaa yaappekka siiliiside med'd'oppite. **18** «Magaage ukitsaa Baalaa bonchchite; taani hinttentaa azazeeddawaadan, laappun gallassaw irshshuu gelennaan uuketteedda ukitsaa miite; hewaakka hinttentu Gibs'eppe keseedda Abiiba aginaan ootsite. **19** «Aati uluwaappe bayira yelettiyaa attuma na'aa ubbay tawaa; hinttentu mehiyaa ubbaappe booraa gidina, woy dorssaa gidina, bayiray tawaa; **20** koyro yeletteedda hariyaa maraa dorssaa maraanna laammaade woza; wozana d'ayoooppe, Aa k'oodyyaa mentsaade wod'a. Ne naanatuwaappe bayira yeletteedda attuma na'aa ubbaa woza. «Ooninne immiyaawaa oyk'k'ennan, mela kushiyaa wode ta sintsaan beettoppo. **21** «Usupun gallassaa ootsite; shin laappuntsa gallassan shempbite; goshiyaa wodiyaan k'ay katsaa c'akkiyaa wodiyaan laappuntsa gallassan shempbite. **22** «Bayira zeretteedda zarggaa hinttentu c'akkiyaa wode, Saamintatuwaa Baalaa bonchchite; laytsaa wurssetsa katsaa shiishshiyaa wodekka, Shiishuwa Baalaa bonchchite. **23** Laytsaan heezzu gede Israa'eeliyaa attuma Asay ubbay Ubbaa Mooodiyaa S'oossaa, Israa'eeliyaa Med'inaa Godaa sintsan beetino. **24** Kawutetsatuwaa taani hinttentu sintsaappe yederssaade kessana; yaataade hinttentu zawaa taani aassana. Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa sintsaan hinttentu laytsan heezzu gede beettanaw pude kesiyya wode, ooninne hinttentu gadiyaa amottenna. **25** «Hinttentu taw suutsaa yarshshuwa yarshshiyaa wode, irshshuwa yeggiide uukkeedda ukitsaana yarshshoppite. Paasigaa bonchchiyya gallassaw yarshsheedda yarshshuwaappe wontii ayayenne attoppo. **26** «Hinttentu gaden bayira ka'eedda katsaappe koyro murtaa Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa golliyya ahite. «Deeshsha maraa Aa aati maatsan doyssooppite» yaageedda. **27** Med'inaa Goday Musa, «Taani neenananne Israa'eeliyaa asaana k'aalaa c'aak'uwaa geliyaawe ha k'aalatuu giyaa maarana gidiyaa diraw, he k'aalatuwaa s'aafa» yaageedda. **28** Muse k'umaa meennaaninne haatsaa ushennaan, oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa Med'inaa Godaana yan gam'eedda; k'aalaa c'aak'uwaa k'aalatuwaa, tammu azazuwaa masetteedda shuchchaan s'aafeedda. **29** Muse S'oossanna haasayide gam'eedda diraw, he laa'u markkatsaa shuchchatuwaal I bare kushiyaan oyk'k'iide Siinaa Deriyaappe dugu wod'd'eedda wode, Aa som'i'ii poo'eedda; shin I hewaa eribeenna. **30** Aaronenne Israa'eeliyaa Asay ubbay Musa s'eeliide, Aa som'i'ii p'ooliyaawaa be'eeddino; Untunttu aakko shiik'anaw yaayeeddino. **31** Shin Muse untuntta s'eessina Aaronenne shiik'uwaa kaaletsiyaa kaappatuu ubbay aakko simmeeddino; I untuntta haasayisseeedda. **32** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay ubbay aakko shiik'ina Med'inaa Goday aw Siinaa Deriyaan immeedda azazuwaa ubbaa I untunttoo immeedda. **33** Muse untunttoo odiyaawaa

wursseedda wode, bare deemuwaa nas'alaan kammeedda. **34** Shin Muse Med'inaa Godaa sintsa aanana haasayanaw geliyaa wode awudenne kesana gakkanaw, nas'ala bare som'uwaaappe k'aari diggee. Hewaappe kesiide, Med'inaa Goday azazeeddawaa Israa'eeliyaa asaw odee. **35** Odiyaa wode, untunttu Aa som'i'ii p'ooliyaawaa be'eeddino. Hewaa diraw, Muse Med'inaa Godaana haasayanaw baana gakkanaw, bare deemuwaa zaaretsiidekka nas'alaan kammee.

35 Muse Israa'eeliyaa asaa shiik'uwaa ubbaa shiishshiide hawaadan yaageedda; «Hinttentu ootsana mala, Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa: **2** Saamintaa gidдон usupun gallassaa kiitaa kiittette; shin laappuntsa gallassay hinttentoo geeshsha gallassaa; Med'inaa Godawukka shemppo Sambbataa. He gallassan ay oosonne ootsiyaa uray ooninne hayk'kanaw bessee. **3** Sambbata gallassan hinttentu soon tamaa eetsoppite» yaageedda. **4** Muse Israa'eeliyaa maabaraw muliyaw hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagiide azazeedda: **5** hinttentoo de'iyaaawaappe Med'inaa Godaw immiyaawaa ahite; Med'inaa Godaw immiyaawaa ahanaw koyiyaa ooninne work'kaa, biraa, nahaasiyaa, **6** saluwaa malatiyaa k'ac'inaa, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaa, shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o suufiyaa, deeshsha galbbaa, **7** dorssaa kolyiyya galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, k'um'iyyaa, odooruwa, **8** s'ompiyaw wogaraa zayitiyaa, okettiyya zayitiyaanne is'aanaa sawetsiyaa k'imaamiyaa; **9** eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan yeggiyaa marggidiyaa geetettiyya shuchchatuwaanne hara p'ooliyaa al'o shuchchatuwa aho. **10** «Hinttentu gidдон de'iyaa kushiyya hiillaa eranchcha ubbatuu yiide, Med'inaa Goday azazeedda ubbaa ootsino: **11** Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa, Aa kammiyaa dunkkaaniyaanne Aa kammiyaawaa, oyk'k'iyawaa, s'agaagetuwa, shikaalatuwa, tuussatuwaanne untunttu ek'kiyaa lukotuwa, **12** Taabootaanne Aa tookkiyaa kasuwa, atto giyaa sa'aa k'um'iyaawaanne Taabootaa gentsiyaa gaaridduwaa; **13** s'arp'peezaanne Aa tookkiyaa kasuwa, Aa miishshatuwa ubbaanne S'oossaa sintsaan wotsiyaa geeshsha ukitsaa; **14** s'ompiyya wotsiyaa ballaanne an maarana de'iyaa s'ompetuwa, miishshatuwa, s'ompiyya zayitiyaa, **15** is'aanaa c'uwaiyaa saas'iniyaanne Aa tookkiyaa kasuwa, okettiyya zayitiyaanne sawiyaa is'aanaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa gaaridduwaa; **16** s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshiyaa sa'anne Aa nahaasiyaa zazziyaa, Aa tookkiyaa kasotuwaanne Aa miishshatuwa ubbaa, nahaasiyaappe oosetteedda meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa; **17** soy dabaabaa godaa gaaridduwaa, tuussatuwaanne untunttu gedetuwa, dabaabaa soo gidдо geliyaa penggiyaa gaaridduwaa; **18** S'oossaa Dunkkaaniyaa d'ogiyaa shikaalatuwa, dabaabaa gidдо d'ogetuwa untunttu wodorotuwa; **19** Geeshsha Sa'aan ootsidde go'etanaw dadetteedda mayotuwa, k'eesii Aarone mayiyaa geeshsha mayuwa Aa naanay k'eesetetsaa kiitaa ootsidde mayiyaa mayuwa med'd'ino» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa maabaray ubbay Muse sintsaappe keseedda. **21** Immanaw koyeeddawanntunne untunttu wozanay untuntta imma imma geeddawantu ubbay yeeddino; Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw, Aa gidдон ootsiyaa oosuwa ubbawunne geeshsha mayoo koshshiyaawaa ubbaa aheeddino. **22** Immana koyeedda attumawaa

ubbayanne mac'c'awe ubbay yiide, work'kaappe med'd'eedda alleek'kiyaawantta, haytsaa gudichchatuwaa, migidatuwaa, hara work'k'aa alleek'kiyaawantta ahiide Med'inaa Godaw imotaa ootsiide immeeddino. **23** Saluwaaw malatiyaa k'ac'inay, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inay, shololla zo'o k'ac'inay, woy liinuwaaw geetettiyaa liik'o k'ac'inay, woy deeshshaa agoozaa, dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawe, woy manchchalay de'iyaa Asay ubbay aheedda. **24** Biraaw woy nahaasiyaa immanaw danddayiyaa ubbay barenttu imuwaaw Med'inaa Godaw immeeddino; k'ay odooruu de'iyaa Asay ubbay dumma dumma oosoo odooruwaaw aheedda. **25** Kushiyaaw hiilaa eriyaa mac'c'a Asay ubbay barenttu kushiyaan suk'k'eedda saluwaaw malatiyaa k'ac'inay, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inay, shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwaaw aheeddino. **26** K'aykka imuwaaw immanaw koyeedda mac'c'a Asay ubbay deeshshaa agoozaa daddeeddino. **27** Kaappatu eefuudiyaaanne tiraan wotsiyaawaan wotsiyaa marggiidiyaanne hara bonchcheteedda shuchchatuwaaw aheeddino. **28** Untunttu k'aykka s'ompiyaw, sawiyaa is'aanawunne okanaw haniyaa wogaraa zayitiyaanne k'imaamiyaa aheeddino. **29** Israa'eelatu Asay ubbay, attumawenne mac'c'awe, untunttu ootsanaadan Med'inaa Goday Muse baggana azazeedda oosoo haniyaa imuwaaw ubbaaw barenttu sheniyaan Med'inaa Godaw aheeddino. **30** Muse Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageedda; «Be'ite; Med'inaa Goday Yihudaa zariyaappe Huura na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eela dooreedda. **31** Med'inaa Goday Aa S'oossaa Ayyaanan, hiilan, akeekaaniinne oosuwaaw ubbaaw ootsiyaa eran kunteedda. **32** Hewekka hiilan kiitaa halchchuwaaw kessiide, work'kaappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa l'udanaassa. **33** Hewaadanka, al'o shuchchaa massiide giigissanaassa; mitsaa massanaassanne ubbaaw k'ommo oosuwaaw hiilan ootsanaassa. **34** Hewaa bollakka k'ay aasinne Daana zariyaa Ahisamaaka na'aa Oholi'aabaw, hara asaa tamarissiyaa eraa immeedda. **35** Untunttu ubbaaw k'ommo oosuwaaw ootsanaadan, hiilan ootsiyaawantta, oosuwaaw halchchuwaaw kessiyaawantta, saluwaaw malatiyaa k'ac'inay, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inay, shololla zo'o k'ac'inaanne liinuwaaw k'ac'inay alleek'k'uwaa daddiyaawanttanne shemayinnetuwaaw gidanaadan, S'oossay untunttu eratetsan kunteedda. Untunttu ubbaykka ubbaaw k'ommo oosuwaaw lus'iide eriyaa eranchcha gideeddino.

36 «Hewaa diraw, Bas'aali'eeli, Oholi'aabinne Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa kees's'ana malanne oosoo gidiyaa eraa Med'inaa Goday imminaa, lus'eedda Asay ubbay Med'inaa Goday azazeeddawaadan ubbabaa ootsana» yaageedda. **2** Hewaappe guyyiyaan Muse Basaal'eela, Oholi'aabanne Med'inaa Goday dumma era immeeddawanttu oosuwaaw ootsanaw yaana koyiyaa ubbaaw s'eesiide shiishsheedda. **3** Israa'eeliyaa Asay S'oossaa Dunkkaaniyaa ootsanawunne oosoo gidiyaa imotaa ubbaaw Museppe akkeeddino. K'ay Asay bare sheniyaan c'oo immiyaa imotaa wontta wontta gujji gujjiide ahiyaawaa aggiebenne. **4** Yaatina S'oossaa Dunkkaaniyaa ootsiyaa eray kumeedda Asay ubbay barenttu oosuwaaw aggi bashiide, **5** Musa hawaadan yaageeddino; «Asay Med'inaa Goday azazeedda oosoo koshshiyaawaappe loytsi dariyaawaa ahiide de'ee» yaageeddino. **6** Muse dunkkaaneedda sa'aan de'iyaa asaw hawaadan yaagiide azazeedda; «Laa'entso ay attuma asaykka ay mac'c'a

asaykka S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo immiyaawaa immanaw ahoppo» yaagina, Asay ahiyaawaa aggi basheedda. **7** Ayaw gooppe, untunttu aheedda imotay oosuwaaw ubbaaw ootsanaw gidiide palahee. **8** Oosuwaaw ootsiyaawanttu giddoppe hiilaa dariyaawanttu ubbatuu liik'o liinuwaappenne saluwaaw malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe dadetteedda tammu gaarddutuwaappe S'oossaa Dunkkaaniyaa giigisseeddino. He gaarddutuwaan itti hiilay kiruubetuwaaw misiliyaa daddeedda. **9** Gaarddottuu ubbay itti likke gidiide, geesay laatamanne hosppun wad'aa; gompay oyddu wad'aa. **10** Ichcheshu gaarddottuwaaw ittippe gatsiide sikkeeddino; k'ay yenkko atteeda ichcheshu gaarddottuwaakka untunttuwaadan ootseeddino. **11** Ittippe gatsiide sikkeedda gaarddottuwaappe itti gaardidoo wurssetsa gas'an saluwaaw malatiyaa c'ark'kiyaappe mac'araaw med'd'eeddino. K'ay ittippe gaketi siketteedda yenkko gaardiduwaanka hewaadan ootseeddino. **12** Untunttu ittippe gaketteedda itti gaardiduwaaw bolla ishatamu mac'araaw, k'ay ittippe gaketteedda yenkko gaardiduwaaw bollakka ishatamu mac'araaw med'd'eeddino. He mac'aratuu ubbaykka ittuu ittoo maaran de'iino. **13** Hewaappe guyyiyaan, work'kaappe ishatamu oyk'kiyaawaa med'd'eeddino. Dunkkaanii ittuwaaw gidana mala, he gaardiduwaaw gas'aa gas'aa he oyk'kiyaawanttu oytseeddino. **14** S'oossaa Dunkkaaniyaa bollana kammiyaa dunkkaaniyaw tammanne itti gaardidottuwaaw deeshshaa agozaappe daddeeddino. **15** Tammanne itti gaardidatuukka itti likke; itti itti gaardiduwaaw geesay hattamu wad'aa, gompay oyddu wad'aa. **16** Ichcheshu gaardidottuwaaw itti baggana, usuppun gaardidottuwaaw k'ay yenkko baggana gatsiide sikkeeddino. **17** Hewaappe guyyiyaan gatsi sikkeedda gaardidottuwaappe itti gaardiduwaaw gas'an ishatamu mac'araaw med'd'eeddino. K'aykka gatsi sikkeedda yenkko gaardidottuwaappe wurssetsa gaardiduwaaw gas'an ishatamu mac'araaw med'd'eeddino. **18** Laa'u baggana de'iyaa gaardidottuwaaw gatsiide itti Dunkkaane ootsanaw nahaasiyaappe ishatamu oyk'kiyaawaa med'd'eeddino. **19** Hewaappe guyyiyaan dunkkaaniyaa kammanaw dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa giigiseeddino; k'ay Aa bollana kammanaw k'um'iyaa giigiseeddino. **20** S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagiyaawantta sitti geedda odoorotuwaappe kesseeddino. **21** Itti itti s'agaagiyaaw geesay tammu wad'aa; gompay itti wad'anne bagga. **22** Itti itti s'agaagiyaaw ittuwaaw ittuwaana gatsi oytsiyaa laa'u pootsatuwaaw med'd'eeddino. S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaaw ubbaakka hewaadan ootseeddino. **23** S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana laatamu s'agaagetuwaaw med'd'eeddino. **24** Itti itti s'agaagiyaaw laa'u gedetuwaaw, ubbaanna oytamu pootsay geliyaa lukatuwaaw biraappe giigisseeddino. **25** S'oossaa Dunkkaaniyaw huup'issa baggana laatamu s'agaagetuwaaw med'd'eeddino. **26** Itti itti s'agaagiyaaw laa'u pootsay geliyaa lukatuwaaw, ubbaanna oytamu pootsay geliyaa lukatuwaaw biraappe giigiseeddino. **27** S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye gas'an away wulliyaa baggana usuppun s'agaagetuwaaw med'd'eeddino. **28** S'oossaa Dunkkaaniyaa guyye gas'an de'iyaa gas'atoo laa'u s'agaagetuwaaw giigiseeddino. **29** Ha laa'u gas'atuwaan de'iyaa s'agaagetuwaaw s'ap'uwaaappe s'eeraa gakkanaw daabula gidi biide, s'eeraan itti sagaayiyaan geli oyk'k'etteeddino. Untunttu laa'attuukka hewaadan haneeddino. **30** Hewaa diraw, itti itti s'agaagiyaaw garssaana laa'u laa'u gedetuu de'iino; ubbaanna hosppun s'agaagetuunne biraappe

oosetteedda tammanne usuppun gedetuu de'iino. 31 K'ay untuntuu odoorotuwaappe shikaalatuwaa kesseeeddino; S'oossaa Dunkkaaniyaw itti bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaa, 32 K'ay yenkko bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaa giigisseeddino. Hewaadankka, S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye away wulliyaa baggana wurssetsa gas'an de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaa med'd'eeddino. 33 Giddo shikaalii s'agaagetoo giddo heeraana, ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw pini kesanaadan ootseeddino. 34 S'agaagetuwaaw work'kaan sheeshshiide, shikaalatu aad'd'iyaa sagaayetuwaaw work'kaappe med'd'eeddino; K'ay shikaalatuwaakka work'kaan sheeshsheeddino. 35 Saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyanne, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe itti gaaridduwaa ootseeddino. He Aa bolla itti hiillay kiruubetuwaaw misiliyaa sikkeedda. 36 Gaariddoo oyduu tuussatuwaa odooruwaappe giigissiide, work'kaan sheeshsheeddino. Yaatiide work'kaa kak'kiyaawantta untunttoo giigisseeddino. K'ay tuussatuwaa essiyaa oyduu gedetuwaaw biraappe med'd'eeddino. 37 S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaw saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddetteeddawaa, s'ilpiiyaa alleek'k'issiyaawaan gaaridduwaa giigisseeddino. 38 K'ay untuntta kak'kiyaa ichcheshu tuussatuwaa, kak'kiyaa ballaana de'iyaa wantta med'd'eeddino. Tuussatuu gumbbotuwaanne k'achchiyaawantta work'kaan sheeshsheeddino. K'ay untuntuu pootsay geliyaa lukotuwaaw ichcheshatuwaakka nahaasiyaappe med'd'eeddino.

37 Bas'aali'eeli odooruwaaw mitsaappe Taabootaa giigisseedda. He Taabootay adussatsays laa'u wad'anne bagga aduk'kee; gomppay itti wad'anne bagga aakkee; geesaykka itti wad'anne bagga d'ok'kee. 2 He Taabootaa giigissiide, soyaanne kariyaa walakay bayinna work'kaan sheeshsheedda; yuushshuwaakka work'kaa tigetsaan yuushshi aatseedda. 3 K'ay oyduu work'kaa sagaayetuwaaw tigiide, Taabootaw oyduu gedetuwaan, itti baggana laa'u sagaayetuwaaw, k'ay yenkko baggana laa'u sagaayetuwaaw aatseedda. 4 Yaatiide odoorotuwaappe kasuwaa kessiide untunttakka work'kaan sheeshsheedda. 5 Taabootaa tookkanaw, Taabootaa miyyiyaan de'iyaa sagaayetuwaan kasuwaa aatseedda. 6 Walakay bayinna work'kaappe laa'u wad'anne bagga aduk'kiyaa, itti wad'anne bagga aakkiyaa atto giyaa sa'aa k'um'iyaa med'd'eedda. 7 K'um'iyaw wurssetsa laa'u bagga gas'an laa'u kiruubeelatuwaaw k'os'etteedda work'kaappe med'd'eedda. 8 Itti kiruubiyaaw itti bagga gas'an, laa'ento kiruubiyaaw yenkko bagga gas'an, laa'uwaakka k'um'iyaa gatsi oytsiide med'd'eedda. 9 Kiruubetuww barenttu k'efiyyaa dentsiide, atto giyaa sa'aa kammiyaa k'um'iyaa barenttu k'efiyyaan kuway wotseeddino; k'ay ittuu ittuwaakko simmi uttiide, k'um'iyaa s'eeliino. 10 K'ay adussatsays laa'u wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesaykka itti wad'anne bagga gideedda s'arp'p'eezaa odooruwaappe med'd'eedda. 11 Walakay bayinna work'kaan sheeshsheedda. Yuushshuwaakka work'kaa tigetsaa yuushshi aatseedda. 12 Hewaadankka, gomppay takkaad'e gideedda shaashiyaa Aa bolla yuushshi aatseedda. Yaatiide Aa bolla work'kaa tigetsaa yuushsheedda. 13 Oyduu work'kaa sagaayetuwaaw med'd'iide oyduu gedetuu med'etteedda oyduu gas'atuwaana oytseedda. 14 S'arp'p'eezaa tookkanaw kasuwaa aatsiyaa sagaayetu

s'arp'p'eezaw shaashiyaa gas'aan shiik'iide med'etteeddino. 15 S'arp'p'eezaa tookkiyaa kasotuwaakka odooruwaappe kessiide, work'kaan sheeshsheedda. 16 Hewaadankka, s'arp'p'eezaa bolla wotsiyaa dumma dumma miishshatuwaaw walakay bayinna work'kaappe med'd'eedda; hewanttukka saanetuwaanne c'ilppatuwaaw, k'ay ushshaa yarshshuwaaw tigiyaaw keretuwaanne s'uu'atuwaaw. 17 Hewaappe guyyiyaan l s'omppiyyaa wotsiyaa ballaa k'os'etteedda walakay bayinna work'kaappe med'd'eedda; he ballaa essiyaa gediyaakka, giddo toomaakka k'os's'eedda work'kaappe med'd'eedda. Aa kukkumotuwaaw, Aa lic'otuwaan Aa c'iishshatuwaaw ubbaa aanana ittippe s'omppiide med'd'eedda. 18 Miyyiyaanna usuppun maratuwaaw med'd'eedda; maratuwaaw heezzuuwaaw itti baggana, k'ay heezzuuwaaw yenkko baggana kesseeedda. 19 Usuppun maratookka huup'iyaa huup'iyaa heezzuu heezzuu kukkumuunne c'iishshatu de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa wanc'c'aa med'd'eedda; 20 s'omppiyyaa wotsiyaa ballaw giddo toomay, kukkumotuwaaw c'iishshatu de'iyaa c'iishshaa malatiyaa oyduu wanc'c'aa aan alleek'k'etti utteedda. 21 Laa'uu laa'uu ittippe waatsan de'iyaa heezzuu maratuwaappe garssana itti itti kukkumay med'etti utteedda ubbaykka usuppun kuukummo. 22 Kukumatuunne maratu ubbay s'omppiyyaa wotsiyaa ballana ittippe oyk'k'etti ittuwaaw gidiide, walakay bayinna work'kaappe k'os'ettiide med'etteeddino. 23 l k'ay s'omppiyyaa wotsiyaa ballaw laappun s'ompetuwaaw, s'omppiyyaa toyssiyaa k'ap'etuwaanne untuntta wotsiyaawantta walakay bayinna work'kaappe med'd'eedda. 24 S'omppiyyaa wotsiyaa ballanne an go'etiyaa miishshaa ubbaa med'd'anaw hattamanne ichcheshu kiilo giraame gideedda walakay bayinna work'kaa wursseedda. 25 K'ay is'aanaa c'uwissiyaa sa'aa odooruwaappe med'd'eedda. Aw oyduu gas'ay de'ee; adussatsays itti wad'aa; gomppay itti wad'aa, geesay laa'u wad'aa. Aa kac'etuukka aanana ittuwaaw gidiide oyk'k'etti med'etteeddawantta. 26 Aw bolla doonaa, oyduu bagga ubbaanne work'kaa kac'etuwaaw walakay bayinna work'kaan sheeshshiide, Aa yuushshuwaakka work'kaa tigetsaa yuushshi aatseedda. 27 He work'kaa tigetsaappe garssana is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa work'kaappe laa'u sagaayetuwaaw med'd'eedda; yaatiide ya baggananne ha baggana laa'uwaaw laa'uwaaw oytseedda. Hewanttu tookkiyaa wode kasuwaa aatsanaw maaddanaadaana. 28 Kasotuwaaw odooruwaappe kessiide, untuntta work'kaan sheeshsheedda. 29 K'ay geeshsha oketiyyaa zayitiyaanne sawuwaaw toshikku giyaa lo'o is'aanaa shittuwaaw ootsiyaa eran giigisseedda.

38 Odooruwaappe s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda. He yarshshiyaa sa'aw geesay heezzuu wad'aa, gomppayanne adussatsays itti likke, ichcheshu ichcheshu wad'aa gidiide, oyduu gas'aana de'iyaaawaa ootseeddino. 2 Oyduu gas'atuwaaw wurssetsa gas'an gas'an itti itti kac'iyaa med'd'eedda. He kac'etuu yarshshiyaa sa'aanna ittippe oyk'k'ettiide oosetteeddino. Yaatina yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataan sheeshsheedda. 3 An go'etiyaa ubbaaw miishshatuwaaw, balddetuwaaw, akaafatuwaaw, bidintsaa shiishshiyaa kuyis'arotuwaaw, ashuwaaw oyk'kiyaa zambeliyaanne tamaa c'oo'etuwaaw ubbaa nahaasiyaa birataappe med'd'eedda. 4 Yaatiide nahaasiyaa birataappe zazziriyaa yarshshiyaa sa'aw giigissiide yarshshiyaa sa'aw duge giddo baggan de'iyaa shaashiyaa bolla wotseedda. 5 Nahaasiyaa birataappe med'd'eedda zazziriyaw oyduu

gas'an kasuwaa aatsanaw oyddu sagaayetuwaa med'd'eedda. **6** Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aw kasuwaa kessiide, nahaasiyaa birataan sheeshsheedda. **7** Yarshshiyaa sa'aa tookiyaa wode maaddana mala, ha kasuwaa laa'u miyyiyaanna de'iyaa sagaayetuwaan aatseedda. Yarshshiyaa sa'aa gidduwaa kofa kessiide, s'awulaappe med'd'eedda. **8** Nahaasiyaa birataappe meechchaa keriyanne Aa wotsiyaawaa med'd'eedda; he biratay Gakettsaa Dunkkaaniyaa penggiyaan ootsiyaa mac'c'a asatuu aheedda heregaappe aketeedda. **9** Hewaappe guyyiyaan dabaabaa giigisseedda. Dabaabaw gedissa bagga adussatetsaw s'eetu wad'aa ootsiide, liik'o liinuwaappe daddetteedda gaariddotuwa giigisseedda. **10** Aw nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatuwaanne tuussatuu ek'kiyaa nahaasiyaa lukatuwaa ootseedda; untunttu huup'iyaa k'ay biraappe med'etteedda kak'kiyaawantanne tuussatuwaa huup'iyaa k'achchiyaawantta ootseedda. **11** Dabaabaw huup'issa bagga adussatetsay s'eetu wad'aa adussa; k'ay laatamu tuussatuunne he tuussatoo laatamu nahaasiyaa gedetuu de'iino. Yaatiide biraappe med'etteedda kak'kiyaawantunne tuussatuwaa huup'iyaa k'achchiyaawanttu de'iino. **12** Away wulliyaa bagga dabaabaa gomppay ishatamu wad'aa aaka gidiide, tammu tuussatuunne tuussatoo tammu gedetuu de'iyaa gaariddotuwa giigisseedda; he tuussatuwaa huup'iyaa biraappe med'etteedda kak'kiyaawantanne tuussatuwaa huup'iyaa k'achchiyaawantta ootseedda. **13** K'ay away doliyaa bagga dabaabaa gomppay ishatamu wad'aa aaka. **14** Dabaabaa geliyaa sa'aappe itti baggana tammanne ichcheshu wad'aa aduk'kiyaa gaariddotuu, heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu gedetuu de'iino. **15** Hewaadankka, dabaabaa geliyaa sa'aappe hinkko baggana, tammanne ichcheshu wad'aa aduk'kiyaa gaariddotuu, untunttuu heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu gedetuu de'iino. **16** Dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa gaariddotuu ubbay liik'o liinuwaappe daddetteeddawantta. **17** He tuussatuwaa gedetuu nahaasiyaappe, kak'kiyaawantunne tuussatuwaa huup'iyaa k'achchiyaawanttu biraappe oosetteeddino; untunttu huup'ii biran sheeshetteedda. Hewaa diraw, dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa tuussatuwaa ubbaa huup'iyaa biraappe oosetteedda k'achchiyaawanttu de'iino. **18** Dabaabaa geliyaa sa'aan kak'kiyaa gaariduu saluwaa malatiyaa ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiyaawaa s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawan giigisseeddawaa. Aw adussatetsay laatamu wad'aa; geesay dabaabaa gaariddotuwa likke, ichcheshu wad'aa. **19** Nahaasiyaa birataappe oosetteedda oyddu tuussatuunne tuussatoo oyddu gedetuu de'iino. Untunttu kak'kiyaawantunne tuussatuwaa huup'iyaa k'achchiyaawanttu biraappe med'etteeddino; untunttu huup'etuukka biran sheeshetteeddino. **20** S'oossaa Dunkkaaniyaa shikaalatuu ubbayanne Aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa shikaalatuu ubbay nahaasiyaa birataappe med'etteeddawantta. **21** S'oossaa Dunkkaaniyaw, hewekka K'aalaa c'aak'uwaa Dunkkaaniyaw, go'etteedda miishshatuwaa Leewatuu paydeeddinno. He miishshatuwaa K'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara kaappotetsaa garssan de'iyaa Leewatuu mazggabaan s'aafanaadan Muse azazeedda. **22** Yihuduu zare gideedda Hoora na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eeli Med'inaa Goday Musa azazeedda ubbaa ootseedda. **23** Daana zare gideedda Ahisamaaka na'aa Oholi'aabi aanana de'ee; I kushiyya hiillanchchanne ootsiyaabaw koyro halchchuwaa

kessiyaawaa; k'ay saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaaninne liik'o liinuwaan daddiide, s'ilppiyaan alleek'k'issiyaa asaa. **24** S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo S'oossaw imetteedda work'k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina, itti sha'a kiilo giraamiyaa dees'eedda. **25** Payduwaan de'iyaa maabaraa asaappe beetteedda biray S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina, 3,430 kiilo giraamiyaa dees'eedda. **26** Asaa paydiyya wode paydetteedda attuma Asay ubbay huup'iyaa huup'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina, usupun giraame keeshshaa immeedda. Paydeteedda Asay laatamu laysaa kumeeddawenne laatamuwaappe bollana de'iyawe ubbay 603,550. **27** S'oossaa Dunkkaaniyaa gaaridduwaa esseedda s'eetu pootsay geliyaa lukottu 3,400 kiilo giraame biran oosetteeddino. Hewekka itti itti gediyyaw hattamanne oyddu kiilo giraame biraa. **28** Atteeda hattamu kiilo giraame tigiyya biraa tuussatuwaan kak'kiyaawantta med'd'anaw, tuussatuwaa huup'iyaa sheeshshanawunne untunttu huup'iyaa k'achchiyaawantta med'd'anaw go'etteeddino. **29** Hewaadankka, Asay S'oossaw aheedda nahaasiyaa biratay 2,425 kiilo giraame. **30** He nahaasiyaa birataappe S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa sa'aan ek'kiyaa tuussatuwaa gedetuu, nahaasiyaa yarshshiyaa sa'aa giyya yarshshiyaa sa'ay, Aa gidдон hiis's'eedda nahaasiyaa zazziirinne Aa gidдон go'ettiyya duma duma miishshaa ubbay med'ettee. **31** Hewaadankka, k'ay dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa dirssaanne geliyaa sa'aa penggii ek'k'eedda gedetuu, k'ay S'oossaa Dunkkaaniinne Aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa dirssay d'ogetteedda shikaalatuu ubbay he nahaasiyaa birataappe med'etteeddino.

39 K'eesetuu S'oossaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa wode go'etiyya mayuwaa, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe daddeeddino. Aaroone mayiyaa geeshsha K'eesatetsaa mayuwaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino. **2** I eefuudiyya, work'k'appe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddeedda. **3** Untunttu work'k'aa k'os's'iide, lee'iyaa yeechchaadaa, aappe k'araari k'araariide, k'ac'inaa kesseeddino. Yaatiide saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa gatsiide, kushiyya hiillanchchatu daddeeddino. **4** Laa'u baggay gakettiide ittawaa gidana mala, laa'u hashiyaa bolla gatsiide oytsiyaa c'ark'kiyaa giigisseeddino. **5** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, hiillay alleek'k'issiiide daddeedda danc'c'uurka eefuudiyyanna itta gidiide, work'k'appe saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddeedda. **6** Untunttu marggidiyaa geetetiyyaa laa'u shuchchatuwaa giigissiide, work'k'appe med'd'eedda shuchchaa oyk'kiyaawaa bolla maarana wotseeddino. Maatafaa bolla sunttaa wooc'iide s'aafiyaawaadan, he shuchchatuwaa bolla tamanne laa'u Israa'eeliyaa naanatuwaa sunttaa wooc'iide s'aafeeddino. **7** S'oossay Musa azazeeddawaadan, tammanne laa'u Israa'eeliyaa zeretsaa hassasiyaawaa gidana mala, ha shuchchatuwaa eefuudiyyanna oytseedda hashiyaa c'ark'kiyaan wotseedda. **8** I tiraan wotsiyaawaa kushiyya hiillanchchan oosiseedda. He tiraan wotsiyaawaa eefuudiyya work'k'appe daddeeddawaadan, saluwaa malatiyaa, ochchaa

teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiseedda. **9** Aw oyddu gas'ay de'ee; geesayenne gompay itti itti takkaad'e; gideeddawaa dakkoyeeddino. **10** Hewaappe guyyiyaan Aa bolla oyddu maaran al'o shuchchatuwaaw wotseeddino; koyro maaran wotseedda shuchchay, sarddiyoona, toop'aaziyooniyaanne p'ooliyaa ink'kuwaa; **11** laa'entso maaran baluura, samppeeriyaanne almmaaziya geetetiyyaa al'o shuchchatuwaaw; **12** heezentso maaran yaakinttiyaa, kelk'edooniyaanne ametess's'inoosiyyaa; **13** oyddentso maaran biralli, margidiyaanne yasp'p'idiyaa. Hewantta ubbaa work'kaappe oosetteedda shuchchaa oyk'kiyaawaa bolla wotseeddino. **14** Israa'eeliyaa naanatuwaas suntsaa payduwaadan, shuchchatuwaaw payduukka tammanne laa'uwaaw; ittuu ittuu maatafaadan wooc'ettiide, tammanne laa'u zaratuwaaw suntsay he shuchchatuwaan s'aafetteedda. **15** Tiraan wotsiyaawoo wodoruwaadan dook'eteedda sanssalataa walakay bayinna work'kaappe med'd'eeddino. **16** Laa'u work'kaappe med'd'eedda shuchchaa oyk'kiyaawantta ootseeddino; yaatiide laa'u work'kaa migidatuwaaw med'd'eeddawannta, tiraan wotsiyaawoo k'ommo gas'aa gas'atuwaana gatsiide oysetseeddino. **17** He laa'u work'kaa sanssalatatuwaaw tiraan wotsiyaawoo gas'atuwaan de'iyaa migidotuwaana gatsi oytseeddino. **18** He sanssalatattoo hinkko bagga s'eeraa k'ay eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'kiyaan de'iyaa shuchchaa oyk'kiyaawanttuna gatsi k'achcheeddinno. **19** K'ayyaka laa'u work'kaa migidatuwaaw med'd'iide, eefuudiyaappe kaaliide de'iyaa tiraan wotsiyaawoo soy baggana de'iyaa laa'u gas'atuwaaw s'eeraan aatseeddino. **20** Hewaadankka, work'kaappe hara laa'u migidatuwaaw med'd'iide, eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'kiyaappe garssa baggana eefuudiyaa s'eessan k'achchiyaawaappe k'ommonna, sikuu gaketeeedda sa'aa matan karenna untuntta oytseeddino. **21** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, tiraan wotsiyaawaan de'iyaa migidatuwaaw eefuudiyaan de'iyaa migidotuwaana gatsiide, saluwaaw malatiyaa bak'etsaan k'achchina tiraan wotsiyaawe s'eessaappe k'ommonna de'iyaa diraw, k'ashuu shol'enna. **22** Eefuudiyaappe garssanna mayiyaa adussa mayuwaaw I saluwaaw malatiyaa c'ark'kiyaappe giigisseedda; hewe shemayinniaa oosuwaaw. **23** He adussa mayoo k'ood'iyaa aatsiyaa sa'aa med'd'eeddino; he sa'ay peed'etennaadan, yuushshi aatsiide gujji gujji sikkeeddino. **24** Untunttu adussa mayuwaaw duge bagga mac'araa yuushshuwaan saluwaaw malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o dook'eteedda roomaaniyaa teeraa misiletuwaaw med'd'eeddino. **25** Untunttu k'ay work'kaappe daalatuwaaw med'd'iide, adussa mayoo duge bagga gas'aa yuushshi aatsiide, roomaaniyaa misiletuwaaw gidduwaan, walakan aatseeddino. **26** Aaroone he mayoo duge bagga mac'araa yuushshi aatsiide, daalaanne roomaaniyaa teeraa misiliyaa walakkiide aatseeddino. Hewe Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa oosuwaaw ootsiide mayyanaassa. **27** Untunttu Aaroonaawunne Aa naanaw sheemayinniaa liinuwaappe adussa shaamic'iyaa giigisseeddino. **28** K'ay Aaroone huup'iyaan s'aa'siyaa shaashiyaa, Aa naanaw k'oobetuwaanne garssana mayiyaa mayotuwaaw liik'o liinuwaappe daddiide giigisseeddino. **29** Untunttu Med'inaa Goday musa azazeeddawaadan saluwaaw malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiide, kushiyaaw hiillan alleek'k'isside, danc'c'uwaa giigisseeddino. **30** Untunttu

geeshsha allek'kuwaa misiliyaa walakay bayinna work'kaappe med'd'iide, maatafaa bolla wooc'iyawaadan, Aa bolla, «Med'inaa Godaw Geeshsha Gidiide Dummatteedda» yaaggiyaawaa wooc'iide s'aafeeddino. **31** Hewaappe guyyiyaan huup'iyaan shaashiyaa s'aden k'achchanaadan, Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan saluwaaw malatiyaa bak'etsaa an aatsiide k'achcheeddinno. **32** S'oossaa Dunkkaaniyaa kiitay ubbay poletteedda. Israa'eelatu ubbaabaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino. **33** Hewaappe guyyiyaan untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa Musekko aheeddino; hewekka: dunkkaaniyaanne Aa miishshaa ubbaa, gatsi otysiyaawaa, s'agaagetuwaaw, shikaalatuwaanne, tuussatuu ek'kiyaa saas'inetuwaaw, **34** bollaa kamaade dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, hara galbbaappe med'eedda k'um'iyaa, Taabootaa gentsiyaa gaaridduwaaw, **35** K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa, Aa tookkiyaa kasotuwaanne atto giyaa sa'aa k'um'iyaa, **36** s'arp'p'eezaanne Aa miishshaa ubbaa S'oossaa sintsan wotsiyaa geeshsha ukitsaa, **37** walakay bayinna work'kaappe oosetteedda s'omppiyyaa wotsiyaa ballaanne an maaran de'iyaa s'omppetuwaa, untunttu miishshatuwaaw ubbaanne s'omppiyyaa zayitiyaa, **38** is'aanaa c'uwaiyyaa work'kaa saas'iniyaa, oketiyyaa zayitiyaa, sawiyaa is'aanaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa gaaridduwaaw, **39** nahaasiyaappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, Aa nahaasiyaa zazziiriyaana, Aa tookkiyaa kasuwaaw, Aa miishshatuwaaw ubbaa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa, **40** dabaabaa gentsiyaa gaaridduwaaw, Aa tuussatuwaaw, untunttu ek'kiyaa saas'inetuwaaw, dabaabaa geliyaa penggetuwaa gaaridduwaaw, dabaabaa wodorotuwaanne shikaalatuwaaw, S'oossaa Dunkkaaniyaa med'anaw koshshiyaa miishshatuwaaw ubbaa; **41** k'eesatuu Geeshsha sa'aan ootsiide go'etanaw dadetteedda mayotuwaaw, Aaroone geeshsha mayuwaanne Aa naanay k'eesatetsaa ootsiide mayiyaa mayotuwaaw. **42** Israa'eelatu oosuwaaw ubbaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ubbaabaa ootseeddino. **43** Muse oosuwaaw ubbaa s'omoos s'eelliide, untunttu Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseeddawaa be'eedda. Hewaa diraw, Muse untuntta anijeedda.

40 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **2** «Koyro aginaw koyro gallassi, neeni Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa tokka. **3** K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa Aa gidдон wotsa; He Taabootaa garidduwaan kamma. **4** S'arp'p'eezaa gelissaade, Aa bolla wod'd'anaw koshshiyaabaa ubbaa giigisaadde Aa bolla wotsa. Yaataade s'omppetuwaa wotsiyaa ballaa soo gelissaade, Aa bolla s'omppetuwaa eetsa. **5** Is'aanaa c'uwaiyyaa work'kaa saas'iniyaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaappe sintsanna wotsaade. S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa gaaridduwaaw sotta. **6** «S'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aa S'oossaa Dunkkaaniyaappe sintsanna wotsa. **7** Meechchaa keriyaa S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotsaade, an haatsaa tiga. **8** S'oossaa Dunkkaaniyaappe karenna yuushsha aatsaade dabaabaa giigissaade dabaabaa geliyaa sa'aan gaaridduwaaw sotta. **9** «Okkiyaa zayitiyaa akkaade, S'oossaa Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa ubbaabaa okka; aanne Aa gidдон go'etiyyaa miishshaa ubbaa dummaya; yaatoope I geeshsha gidanawaa. **10** Hewaappe guyyiyaan s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aanne aw go'etiyyaa miishshaa ubbaa okka; yarshshiyaa sa'aa

dummaya; yaatooppe I ubbaappe aad'd'iyyaa geeshsha gidanawaa. **11** Meechchaa keriyaa Aa utissiyyaa miishshaa okkaadde untuntta dummaya. **12** «Neeni Aaroonanne Aa naanaa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa pengge ahaade, haatsaan untuntta meec'c'a. **13** Hewaappe guyyiyaan k'eesetetsaa Geeshsha mayuwaa Aaroona mayzaade, I taw k'eesetetsan ootsanaadan, Aa okaade dummaya. **14** Aa attuma naanaakka ahaade shaamic'c'iyyaa mayza. **15** Untunttu taw k'eesetetsan ootsanaadan, untunttu aawuwaa okkeeddawaadan, untuntakka okka. Untunttu okkay untuntakka untunttu sintsa yeletaa ubbaa k'eesatuwaa ootsiyaawaa» yaageedda. **16** Muse ubbabaakka S'oossay barena azazeeddawaadan ootseedda. **17** Hewaa diraw, Gibs'eppa untunttu keseedda laa'entsa laytsan, koyro aginaw koyro gallasan S'oossaa Dunkkaanii tokeetteedda. **18** Muse S'oossaa Dunkkaaniyaa essiyya wode, saas'inetuwaa untunttu sa'aan sa'aan wotseedda; s'agaagetuwaanne tuussaa aatseedda; shikaalatuwaakka gelisseedda. **19** Hewaappe guyye Muse Med'inaa Goday azazeeddawaadan, ha esseeddawaa bollan dunkkaaniyaa d'ogeedda; he essuwaa bollan kamuwaa kammeedda. **20** Yaatiide tammu azazatu s'aafetteedda markkatetsaa k'aalaa afiide, Taabootaa giddon wotseedda; tookkiyaa kasuwaa Taabootaan aatseedda; atto giyya sa'aa k'um'iyyaa Taabootaa bolla wotseedda. **21** Hewaappe guyyiyaan Taabootaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gelisseedda; gentsiyya gaaridduwaa sottiide, Med'inaa Goday azazeeddawaadan K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa kammeedda. **22** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Muse s'arp'p'eezaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaan gelissiide, gaariduwaappe karenna huup'issa baggana wotseedda. **23** Aa bolla Med'inaa Godaa sintsan wotsiyya geeshsha ukitsaa giigisseedda. **24** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, s'omppiyya wotsiyya ballaa S'oossaa Dunkkaaniyaa giddo gelissiide, s'arp'p'eezaa hefintsana, S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana wotseedda; **25** k'ay s'omppetuwaa Med'inaa Godaa sintsan oytseedda. **26** Med'inaa Goday azazeeddawaadan, is'aanaa c'uwayiyya work'kaa saas'iniyya S'oossaa Dunkkaaniyaa giddon gaaridduwaa sintsa baggana wotseedda; **27** Aa bolla sawiyya is'aanaa c'uwayeedda. **28** Hewaappe guyyiyaan S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan gaaridduwaa sotteedda. **29** S'uuggiyya yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyya miyiyaan wotseedda; Aa bolla s'uuggiyya yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaa Med'inaa Goday azazeeddawaadan yarshsheedda. **30** S'oossay Musa azazeeddawaadan, meechchaa keriyaa S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotseedda. Yaatiide meec'ettanaw haatsaa an tigeedda. **31** Muse, Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaanne gediyya an meec'ettiino. **32** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa geleedda wode woy yarshshiyaa sa'aakko shiik'eedda wode awudenne meec'ettiino. **33** S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa yuushshi aatsiide dabaabaa keseedda; he dabaabaa penggiyaan gaaridduwaa sotteedda. Hewaadan ootsiide, Muse oosuwwaa poleedda. **34** Hewaappe guyyiyaan shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaa kammeedda; Med'inaa Godaa bonchchuukka Aa kumeedda. **35** Shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaa bolla utteedda dirawunne Med'inaa Godaa bonchchu Aa giddon kumeedda diraw, Muse Aa giddo gelanaw danddayibeenna.

36 Israa'eelatu barenttu ogiyya ubbaan, he shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaappe denddiyya wode awudenne Aa kaalliide hametaa doomino. **37** Shin he shaarii denddana d'ayooppe, I denddiyya gallassay gakkanaw untuntukka k'aas's'ikkino. **38** Untunttu ogiyya ubbaan Med'inaa Godaa shaarii Israa'eeliyya Asay ubbay be'ishin, gallassi gallassi S'oossaa Dunkkaaniyaa kameenne k'amma k'amma k'ay tamay he shaariyya giddon ees's'ee.

Wogaa

1 Med'inaa Godaanna Gakkettiyyaa Dunkkaaniyaa gidloppe Med'inaa Goday Musa s'eeside, hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Hintteppe onninne Med'inaa Godaw yarshshuwaa shiishshiyaa wode, he bare shiishshiyaa yarshshuwaa bare mehiyaappe woy bare dorssaa woy deeshshaa wudiyaappe aho. **3** He yarshshuu mehiyaa wudiyaappe s'uuggiyaa yarshshuwaa gidoppe, attumawaa gidiide, tilla bollaanna de'iyaa gido. Med'inaa Goday akkana mala, I he yarshshuwaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan yarshsho. **4** Yarshshuwaa shiishshiyaa bitanii s'uugiide yarshshanaw aheedda bare mehiyaa huup'iyaan bare kushiya wotso. Hewe Aa nagaraa atto gaanaw S'oossay akkeedda yarshshuwaa gidanawaa. **5** I korumaa Med'inaa Godaa sintsan shukkina; Aaroona naanay k'eesatuu he suutsaa ahiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan de'iyaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gussino. **6** Hewaappe guyyiyaan, I s'uuggiyaa yarshshoo mehiyaa galbbaa k'aaro; ashuwaa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan kesso. **7** K'eesiyaa Aaroona naanay yarshshiyaa sa'aa bollan tamaa eetsiide, mitsaa wotsino. **8** Hewaappe guyyiyaan, Aaroona naanay k'eesatuu he keseedda ashuwaa huup'iyaanne mod'd'uwaa gujiide, yarshshiyaa sa'aa bollan taman de'iyaa mitsaa bollan maariide wotsino. **9** Shin he bitanii k'antsaa ashuwaanne gedetuwa haatsaan meec'c'o. Yaatiide k'eesii hewaa ubbaakka ahiide, yarshshiyaa sa'aa bolla s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. **10** « S'uuggiyaa yarshshoo I immiyaa imuu dorssaa wudiyaappe woy deeshshaa wudiyaappe akettiyaawaa gidoppe, attumawaa gidiide, tilla bollana de'iyaa gido. **11** He mehiyaa yarshshiyaa sa'aappe huup'issa baggana Med'inaa Godaa sintsan shukko. Aaroona naanay k'eesatuu Aa suutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa bollan gussino. **12** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii Aa k'ommuwaan k'ommuwaan keseedda ashuwaa ubbaa k'eesii akkiide, huup'iyaanne mod'd'uwaa gujiide, yarshshiyaa sa'aa bollan taman de'iyaa mitsaa bollan wotso. **13** Shin k'antsaa ashuwaanne gedetuwa haatsaan meec'c'o; yaatiide k'eesii hewaa ubbaa ahiide yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. **14** « Med'inaa Godaw yarshshiyaa s'uuggiyaa yarshshuu kafuwaa gidoppe, harap'iyaa maraa, woy dogommuwaa aho. **15** K'eesii hewaa akkiide, k'ood'iyaa mirk'k'o; yaatiide yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa taman s'uuggo. Aa suutsay yarshshiyaa sa'aa bollappe miyyiyaanna dugu goggi c'inggo; **16** ulu gidduwaa baalletuwaana kessiide, yarshshiyaa sa'aappe away doliyaa baggana, bidintaa k'oliyaa sa'aan olo. **17** I he kafuwaa k'efetuwa oyk'kiide p'alk'k'o, shin ubbaanna daakkoppo. Hewaappe guyyiyaan, k'eesii yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa taman wotsiide s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa.

2 « Ooninne katsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode, he yarshshuu liik'o d'iliyaa gido; Aa bolla wogaraa zayitiyaanne is'aanaa guujo. **2** Hewaa I Aaroona naanatuwaakko k'eesatuwaakko aho; k'eesatuu he liik'o d'iliyaappenne zayitiyaappe itti kushiya kuntsi

akkiide, is'aanaa ubbaanna akki, hassayissiyaawaa ootsiide, yarshshiyaa sa'aa bolla taman s'uuggo. Hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. **3** Katsaa yarshshuwaaappe atteedawe Aaroonassanne Aa naanatuwaassa. Hewe Med'inaa Godaw taman s'uugettiyyaa geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. **4** « Yarshshoo shiishshiyaa ukitsay c'oo'ciyaan ka'eeddawaa gidoppe, zayitiyaan munak'keedda liik'o d'iliyaappe uuketteedda irshshuu yegettibeenaa komppo, woy zayitiyaan oketteedda, irshshuu yegettibeenaa lee'o ukitsaa gido. **5** « Yarshshoo shiishshiyaa ukitsay bashiyaan uuketteeddawaa gidoppe, zayitiyaan munak'keedda, irshshuu bayna, liik'o d'iliyaappe giigeeeddawaa gido. **6** Aa mentsiide Aa bolla zayitiyaa tigo; hewaa katsaa yarshshuwaa ootsiide shiishsho. **7** « Ne yarshshoo shiishshiyaa katsaa yarshshuu distiyaan ka'eeddawaa gidoppe, zayitiyaan munak'keedda liik'o d'iliyaappe ka'eeddawaa gido. **8** Hawaadan giigisseedda katsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw aha; k'eesiyaw imma. K'eesii hewaa akkiide yarshshiyaa sa'aa shiishsho. **9** K'eesii he katsaa yarshshuwaaappe akkiide, hassayissiyaawaa ootsiide, yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggiyaa yarshshuwaadan taman s'uuggo; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa gidanawaa. **10** Katsaa yarshshuwaaappe atteedawe Aaroonassanne Aa naanatuwaassa. Hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggeedda, geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. **11** « S'oossaw hintte ahiyaa ay katsaa yarshshuunne irshshuwaana de'iyaa gidoppo; ayaw gooppe neeni irshshuwaa woy eessaa liluwa S'oossaw taman s'uuggaade yarshshanaw koshshenna. **12** Hintte laytsan laytsan c'akettiyyaa katsaappe s'eeraa kessiide, S'oossaw ahanaw danddayiita; shin hewaa sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, S'oossaw yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggettenna. **13** Neeni shiishshiyaa katsaa yarshshuwaa ubbaan mas'iniyaa yegga; ayaw gooppe, ne S'oossaa k'aalaa c'aak'uwaa mas'iniyaa aggoppa. Hewaa diraw ne katsaa yarshshuwaa ubbaa mas'iniyaan mal'etsa. **14** Neeni koyiro katsaappe s'eeraa kessaade Med'inaa Godaw ahiyaa wode, he katsay s'iis'etide hars'eteedda tisha katsaa gidanaw koshshee. **15** Aa bolla zayitiyaa tiga; is'aanaakka aan wotsa; hewe katsaa yarshshuwaa. **16** K'eesii he zayitii tigetteedda hars'eteedda katsaappe shakkuwaa akkiide, is'aanaa ubbaannakka hassayissiyaawaa ootsiide taman Med'inaa Godaw s'uuggo.

3 « Itti Asay ittippetetsaa yarshshoo bare wudiyaappe mac'c'awaa gidina attumawaa gidina itti mehiyaa shiishshiyaa wode, he mehii tilla bollaanna de'iyaa Med'inaa Godaa sintsan shiishsho. **2** Yarshshanaw aheedda mehiyaa huup'iyaan bare kushiya wotsiide, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan shukko. Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu Aaroona naanay suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa bollan gusso. **3** Ittippetetsaa yarshshuwaaappe taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaw shiishsho; hewekka k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaa ubbayenne aanana gatsiyaa handday, **4** laa'u kilahotuwa, untunttu bolla de'iyaa handdaa, gaillyiaa matan de'iyaa handdaanne tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa handdaa kilahotuwaana gatsiide akkee. **5** Aaroona attuma naanay hewaa hara s'uuggiyaa

yarshshuwaanna yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa mitsaa bolla wotsiide s'uuggino; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaaw toshukku giyaa yarshshuwaaw gidanawaa. **6** «Med'inaa Godaw ittippetetsaa yarshshuwaaw shiishshiyaa uray dorssaa gidina deeshshaa, mac'c'awaa gidina attumawaa tilla bollaanna de'iyaaawaa shiishsho. **7** Itti uray dorssaa maraa yarshshiyaaawaa gidooppe, Med'inaa Godaa sintsan shiishsho; **8** bare kushiyyaa Aa huup'iyaaan wotsiide, Dunkkaaniyaa sintsan shukko. Hewaappe guyyiyaan, Aaroona attuma naanay suutsaa oyk'kiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa bollan gussino. **9** Ittippetetsaa yarshshuwaappe taman s'uuggiyaa yarshshuwaaw ootsiide, Med'inaa Godaw shiishsho; hewekka, ziiziyaaappe k'ans's'eedda nasiyaa, ulo giddo ashuwaa mayyeedda mod'iyaaanne hawantta gatsi oytsiyaa mood'iyaa ubbaa, **10** laa'u kilahotuwaaw, untunttu bolla de'iyaa handdaanne gayllyiyaa matan de'iyaa mood'iyaa, tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwaana gatsiide akkee. **11** K'eesii he k'umaa yarshshuwaaw Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide s'uuggo. **12** «Aa yarshshuu deeshshaa gidooppe, I hewaa Med'inaa Godaa sintsan shiishsho. **13** Yaatiide Aa huup'iyaaan bare kushiyyaa wotsiide, S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsan shukko. Hewaappe guyyiyaan, Aaroona attuma naanay suutsaa oyk'kiide, yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan ubbaan guusiino. **14** I he yarshshiyaaawaaappe akkiide, taman s'uuggiyaa yarshshuwaaw ootsiide Med'inaa Godaw shiishsho; hewekka k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaa ubbaanne he handdaa gatsi oytsiyaa hara handdaa, **15** laa'u kilahotuwaaw, untunttu bolla de'iyaa handdaanne gayllyiyaa matan de'iyaa mood'iyaaanne tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwaana gatsiide akkee. **16** K'eesii he k'umaa taman s'uuggiyaa, sawuwaaw toshukku giyaa yarshshuwaaw ootsiide yarshshiyaa sa'aa bolla s'uuggo. Handdaa ubbay Med'inaa Godaassa. **17** «Handdaanne suutsaa hintte de'iyaa sa'aan hak'aniinne mooppite. Hawe hinttenttoonne hintte yelelaw med'inaw naagettiyaa wogaa» yaagaade oda» yaageedda.

4 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Oninne K'oppennaan nagaraa ootsooppenne, Med'inaa Godaa azazotuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, hawaappe kaalliide de'iyaa wogaa naago. **3** «K'eesiyaa kaappuu nagaraa ootsooppenne he nagaray asaa bayzzanchcha kessiyaaawaa gidooppe, I bare ootseedda nagaraa diraw, tilla bollaanna de'iyaa korumaa Med'inaa Godaw nagaraa yarshshuwaaw ootsiide aho. **4** He korumaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa pengge aatsiide, korumaa huup'iyaaan bare kushiyyaa wotsiide, Med'inaa Godaa sintsan shukko. **5** K'eesiyaa kaappuu korumaa suutsaappe amareedawaa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa afo. **6** Bare kushiyyaa birad'd'iyaa suutsan tushi kessiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gaaridduwaa sintsan Med'inaa Godaa sintsan laappu gede dukko. **7** Hewaappe guyyiyaan, K'eesiyaa kaappuu amareeda suutsaa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddon Med'inaa Godaa sintsan sawiyaa is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa bolla de'iyaa kac'etuwaaw bolla s'okisso. Atteeda suutsaa k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa sa'aa baggana de'iyaa s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. **8** Nagaraa yarshshoo shuketteedda ha korumaa mod'd'uwaaw ubbaa, k'antsaa ashuwaa mayyeedda

handdaanne untunttu gatsi oytsiyaa mod'd'uwaaw, **9** laa'u kilahotuwaaw, untunttu mayyeedda handdaanne gayllyiyaa matan de'iyaa mood'iyaaanne tiriyaa s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwaana ittippe kessiide akko. **10** Ittippetetsaa yarshshoo shuketteedda korumaappe akkeedda mod'd'uwaadan akko. K'eesiyaa kaappuu s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo. **11** Shin korumaa galbbaa, Aa ashuwaa ubbaa, Aa huup'iyaaanne, Aa gedetuwaaw, k'antsaa ashuwaa, toc'iyaa, **12** korumaa ashuwaappe atteeddawaa ubbaa dunkkaaneedda sa'aappe kare kessiide; bidintsaa k'oliyaa wogaadan geeshsha gideedda sa'aa afo; yan mitsaa taman s'uuggo. **13** «Israa'eeliyaa maabaray ubbay K'oppennaan nagaraa ootsooppenne, Med'inaa Godaa azazotuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, untunttu bayzzanchcha gidide paydetana. **14** Untunttu ootseedda nagaray eretiyyaa wode, nagaraa yarshshoo haniyaa korumaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa ahino. **15** He maabaraa c'imatuu Med'inaa Godaa sintsan barenttu kushiyyaa korumaa huup'iyaa bollan wotsiide, he korumaa Med'inaa Godaa sintsan shukkino. **16** Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa kaappuu korumaa suutsaappe guutsaa akkiide, S'oossaa Dunkkaaniyaa giddo gelo; **17** I bare kushiyyaa birad'd'iyaa suutsan tushi kessiide, gaaridduwaa sintsa baggana Med'inaa Godaa sintsan laappu gede dukko. **18** K'ay amareeda suutsaa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddon sintsan is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa bolla de'iyaa kac'etuwaaw bolla s'okisso. Atteeda suutsaa k'ay Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaasaa baggana de'iyaa s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. **19** Mod'd'uwaaw ubbaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo. **20** Nagaraa yarshshoo shuketteedda korumaa ootseeddawaadan ha korumaakka ootso. Hewaadan ootsiide, K'eesii nagaraa atto giissiyaa wogaa polana; asaykka nagaraappe maaretanawaa. **21** Hewaappe guyyiyaan, korumaa dunkkaaneedda sa'aappe kare kessiide, kase korumaa s'uuggeeddawaadan akka s'uuggo; hawe maabaraa nagaraw yarshshiyaa yarshshuwaaw. **22** «Asaa kaaletsiyaa suntsatuwaappe ituu K'oppennaan nagaraa ootsooppenne Med'inaa Goday Aa S'oossay Aa azazeedda azazuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, he uray bayzzanchcha. **23** I bare ootseedda nagaraa ereeddawaappe guyyiyaan, tilla bollaanna de'iyaa itti deeshshaa orggiyaa aho. **24** He deeshshaa orggiyaa huup'iyaaan bare kushiyyaa wotsiide s'uuggiyaa yarshshuu Med'inaa Godaa sintsan shukettiyyaa sa'aan shukko; hewe nagaraa yarshshuwaaw. **25** K'eesiyaa kaappuu nagaraa yarshshuwaaw suutsaa giddo bare kushiyyaa birad'd'iyaa tushi kessiide, s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwaaw bolla s'okisso; atteeda suutsaa k'ay s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. **26** Mod'd'uwaaw ubbaa ittippetetsaa yarshshuwaaw mod'd'uwaaw yarshshiyaaawaadan yarshshiyaa sa'aa bollan yarshsho. Hawaadan ootsiide, K'eesii bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka bare nagaraappe maaretanawaa. **27** «He maabaraa asaappe ituu K'oppennaan nagaraa ootsooppenne Med'inaa Godaa azazuwaappe ittuwaa hak'awaanne mentsooppe, he uray bayzzanchcha gidide paydettee. **28** I bare ootseedda nagaray aw eretteeddawaappe guyyiyaan, tilla bollaanna de'iyaa mac'c'a deeshshatto bare nagaraw aho. **29** Bare kushiyyaa nagaraa yarshshuwaaw ootsiide shukkiyaa deeshshatti huup'iyaaan wotso; yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaaw

yarshshiyaa sa'aan nagaraa yarshshuwa'a ootsiide shukko. **30** Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa kaappuu he deeshshatti suutsaappe bare kushiyyaa birad'd'iyaa akkiide, s'uuggiyaa yarshshuwa'a yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwa'a bolla s'okisso; atteeda suutsaa ubbaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. **31** Mod'd'uwa'a ubbaa ittippetetsaa yarshshoo shukkeedda mehiyaappe kessiyaawaadan, he deeshshatti mod'd'uwaakka k'oriide kessi akkiide, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide, Med'inaa Godaw sawuwa'a toshukku giyyaa yarshshuwa'a gidana mala s'uuggo. Hewaadan ootsiide, k'eesii he bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka bare nagaraappe maarettete. **32** «He bitanii bare nagaraa yarshshoo dorssaa shiishshanaw koyooppe, tilla bollaanna de'iyaa mac'c'awunno aho. **33** I bare kushiyya he dorssatti huup'iyaan wotsiide s'uuggiyaa yarshshoo shukkiyaa mehii shukettiyyaa sa'aan izo shukko. **34** Hewaappe guyyiyaan, k'eesii nagaraa yarshshuwa'a gideedda he dorssatti suutsan bare birad'd'iyaa tushi tushi kessii, s'uuggiyaa yarshshuwa'a yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwa'a bolla s'okisso; atteeda suutsaa k'ay yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana de'iyaa sa'aan gusso. **35** Ittippetetsaa yarshshoo shuketteedda mod'd'uwa'a k'aariide kessiyaawaadan, he dorssatti mod'd'uwaakka k'aariide kesso. Yaatiide, yarshshiyaa sa'aa bolla Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwa'a bolla wotsiide s'uuggo. Hawaadan ootsiide, k'eesii he bitaniyaa nagaraa atto giissee. Bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa.

5 «Ay asayenne markkaw s'esettiide bare be'eeddawaa woy bare ereeddawaa gutaran markkattennaan is'sooppe, hewe aw nagaraa; hewaa diraw I bare nagaraan ooshettee. **2** «K'ay ay asayenne erennan de'iide tunabaa, do'aa bakkutaa woy mehiyaa bakkutaa woy sa'aana gooshettiyya do'atuwa'a bakkutaa bochochooppe, tuna gidiyawaa I ereedda wodiyaappe doommiide bayzanchcha gideedda. **3** «K'ayka ay asayenne erennan de'iide, asaa bollappe goggiyaa tunissiyaabaa ayaa gidinakka bochochooppe, hewe tuna gidiyawaa I ereedda wodiyaappe doommiide bayzanchcha gideedda. **4** «Woy k'ay ay asayenne iitabaa gidina lo'obaa ootsanaw ellekka c'aak'k'ooppenne bare c'aak'keeddawaakka I akeekenan d'ayooppe, I akeekkeedda wodiyaappe doommiide bayzanchcha gideedda. **5** «Ay asayenne ha odetteedda bayzzatuwaappe ittuwaa ootseeddawaa gidoooppe, bare ootseedda nagaraa paas'o. **6** I bare ootseedda nagaraa diraw Med'inaa Godaw bare wudiya'a giddoppe mac'c'a dorssaa woy mac'c'a deeshshaa nagaraa yarshshuwa'a ootsiide shiishsho. K'eesii akkiide, he bitaniyaa nagaraa atto giissanawaa. **7** «Asay bare ootseedda nagaraw yarshshanaw, dorssaa woy deeshshaa shamanaw aw shaluu gidana d'ayooppe, laa'u harap'etuwa'a, woy laa'u dogomattuwa'a, ittuwaa nagaraa yarshshuwa'a ootsiide, k'ay ittuwaa s'uuggiyaa yarshshuwa'a ootsiide Med'inaa Godaw aho. **8** I untuntta k'eesiyaw immo. K'eesii laa'u harap'etuwaappe ittinniiw k'ood'iyaa muuc'enan c'oo mirk'kiide, nagaraa yarshshuwa'a ootsiide yarshsho. **9** Yaatiide he nagaraa yarshshuwa'a suutsaappe amareedawaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan c'ac'c'af'o; atteeda suutsaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana gusso; hewe nagaraa yarshshuwa'a. **10** Yenikko harap'atto k'ay higgii azaziyaawaadan, s'uuggiyaa yarshshuwa'a ootsiide s'uuggo. K'eesii hewaadan ootsiide, bitanii ootseedda nagaraa atto

giissanaw yarshshuwa'a yarshshee; bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa. **11** «Shin itti uraw laa'u wogga dogomattuwa'a woy laa'u harap'etuwa'a ahanaw shaluu gidana d'ayooppe, laa'u kiilo giraame lii'ko d'iliiyaa bare nagaraw shiishshiyaa yarshshuwa'a ootsiide aho. He d'ilii nagaraa yarshshuwa'a gidiyaa diraw, wogaraa zayitii woy is'aanay aan gujettoppo. **12** I hewaa ahiide k'eesiyaw immo; k'eesii he d'iliiyaappe itti kushiyya kuntsi akkiide, Med'inaa Godaw shiishshiyaa hara yarshshuwa'a bolla wotsiide, hassayissiyaawaa ootsiide yarshshiyaaan de'iyaa taman s'uuggo; hewe nagaraa yarshshuwa'a. **13** Ha geetetteeddawantuppe hak'awaaninne gido bitanii ootseedda nagaraw k'eesii hawaadan ootsiide, bitanii ootseedda nagaraa atto giissee; bitaniikka bare nagaraappe maarettanawaa. Katsaa yarshshuwaadankka atteedawaa k'eesii akko yaagaade oda » yaageedda. **14** Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; **15** «Ooninne Med'inaa Godaw geeshshi wotseedda miishshatuwa'a bolla ammanettenan d'ayooppe k'ay erennan nagaraa ootsooppe, bare naak'oo bare wudiya'a giddoppe tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa Med'inaa Godaw aho. Aa gatiikka Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaan eretiyya miizaanan wotsina eretto; hewe naak'uwaa yarshshuwa'a. **16** Med'inaa Godaw dummayi wotseedda miishshatuwa'a bolla I nagaraa ootseedda diraw, I he miishshatuwa'a gatiyaa c'iggo; kase gatiyaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiyya guujiide k'eesiyaw immo. K'eesii he naak'uwaa yarshshoo aheedda dorssaa yarshshiide, bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka bare naak'uwaaappe maarettanawaa. **17** «Ay asayenne erennan de'iide, Med'inaa Goday, «Ootsooppa» giide azazeeddawaappe ittuwaa ootsiide nagaran gelooppe, I erana d'ayooppe bayzanchcha gidiyaa diraw, bare nagaraan ooshettee. **18** I bare wudiyaappe tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa naak'uwaa yarshshoo k'eesiyaakko aho. He dorssay naak'oo c'iggiyaa gatiyaa kessiyaawaa gido; yaatoooppe k'eesii he dorssaa yarshshiide, bitaniyaa naak'uwaa atto giissee; bitaniikka bare naak'uwaaappe maarettete. **19** Hewe naak'uwaa yarshshuwa'a. I tumukka Med'inaa Godaa naak'keedda » yaageedda.

6 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda; **2** «Med'inaa Goday ooninne nagaraa ootsiide bare shooruwa'a worddotiide c'immooppe hawaappe kaaliide de'iyaa higgetuwa'a immeedda: shooruwa'a matan hadaraa wotsobaa woy oysiide tal'eeddabaa kaadooppe, woy asaawaa bonk'kooppe, woy bare shooruwa'a bolla sugetsaa ootsooppe, **3** woy bayeeddawaa demmiide ta be'abeykke gooppenne wordduwaan c'aak'kooppe, hawantta malatiyaawantuppe ittuwaa ootsooppe, **4** I hak'awaanne gido, ootsiide, hewaan nagaranchcha gidoooppe, bare bonk'ki akkeeddawaa, woy oytina kaddiide akkeeddawaa, woy hadaraa immeeddawaa woy, bayinna demmeeddawaa, **5** woy wordduwaan c'aak'ki akkeeddawaa ubbaakka Aa godaw zaaro. K'ay bare naak'uwaa yarshshuwa'a yarshshiyaa gallassi bare akkeeddawaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiyya guujiide Aa godaw immo. **6** K'aykka bare naak'uwaa diraw Med'inaa Godaw yarshshiyaa yarshshoo bare wudiya'a giddoppe tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa k'eesiyaakko aho. He dorssaa gatii suure k'ofetteeddawaa gido. **7** K'eesii he dorssaa Med'inaa Godaa sintsan yarshshiide, bitaniyaa naak'uwaa atto giissee; bitaniikka bare naak'uwaa ubbaappe maarettanawaa » yaageedda. **8** Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide

odeedda; **9** «Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa hawaadan yaagaade azaza; <S'uuggiyaa yarshshoo de'iyaa wogay hawaa: S'uuggiyaa yarshshuu k'amay wonttana gakkanaw yarshshiyaa sa'aan de'o. Tamaykka yarshshiyaa sa'aan ubbaa wode ees's'iidde de'o. **10** K'eesii liinuwaappe dadetteedda k'amishiyaaane suriyaa mayyiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa tamay mi simmina atteeda bidintsaa dentside, yarshshiyaa saa miyyiyaan laalo. **11** Hewaappe guyyiyaan, he mayuwaa k'aari wotsi hara mayuwaa mayyiide, he bidintsaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa afiide, higgiaaadan geeyeedda sa'aan k'olo. **12** Yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa tamay to'ennan ubbaa wode ees's'iidde de'o. K'eesii wontta wontta mitsaa aan guuji gujiide wotso. S'uuggiyaa yarshshuwaakka he mitsaa bolla maaran wotsiide, ittippetetsaa yarshshuwaa handdaa Aa bolla s'uuggo. **13** Tamay yarshshiyaa sa'aa bolla ubbaa wode ees's'iidde de'o; to'anaw koshshenna. **14** « <Katsaa yarshshoo imetteedda wogay hawaa: Aaroona attuma naanaa gidiyaa k'eesatuu yarshshiyaa sa'aappe sintsa baggana Med'inaa Godaa sintsan shiishshino. **15** K'eesii lo'o d'iliyaappe kop'p'iyawaanne zayitiyaa akkiide, katsaa yarshshuwaa bolla de'iyaa is'aanaa ubbaakka dentsiide, Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, hassayissiyaawaa gidanaadan yarshshiyaa sa'aa bolla s'uuggo. **16** Hewaappe atteedawaa Aarooninne Aa attuma naanay miino; hewaa untuntuntu irshshuu yegeetibeenna ukitsaa ootsi uukkiide, Dunkkaaniyaa dabaabaa gidon de'iyaa geeshsha sa'aan miino. **17** He ukitsay irshshuwaa yeggeenaan uuketto. Hewaa taw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe untuntunta gakkiaawaa taani untuntutto immaad. Nagaraa yarshshuwaadaaanninne naak'uwaa yarshshuwaadan akka loytsiide geeshsha. **18** Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe untuntunta gakkiaawaa gidiyaa diraw, yiyya laysatuwaankka Aaroona zare gidiyaa attumawanttu ubbay hewaa miino. He yarshshuwaa bochchiyaa ayayinne geeshsha gidana: yaaga' yaageedda. **19** Med'inaa Goday k'aykka Musew hawaadan yaagiide odeedda; **20** «Aarooninne Aa attuma naanattuwaappe k'eesatetsaa kaappotetsaw oketiyyaa gallassi laa'u kiilo giraame gidiyaa lo'o d'iliyaa katsaa yarshshuwaa ootsiide Med'inaa Godaw ahino. Hewaappe bagga wontta, bagga omarsii yarshshino. **21** He d'iliili zayitiyaan munak'etti lo'o walakettiide bashiyaan uuketto; bunchchaade, sawuwaa toshukku giyaa katsaa yarshshuwaa ootsaade Med'inaa Godaw shiishsha. **22** K'ay Aaroona attuma naanatuwaappe Aa k'eesetetsaa kaappotetsaa oosoo oketiyyaa ubbaykka he wogaa ootsino. Hewe Med'inaa Godaw ubbaa gede yarshshiyaa yarshshuwaa gidiide ubbaanna s'uuggetto. **23** K'eesii shiishshiyaa katsaa yarshshuwaappe guyye attenaan wuri s'uuggetto; aappe ayayinne meetettooppo' yaageedda. **24** Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; **25** «Aaroonassanne Aa attuma naanaatoo, hawaadan yaaga; <Nagaraa yarshshuwaa wogay hawaa: Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshoo shiishshiyaa mehii shuketiyyaa sa'aan nagaraa yarshshoo shiishshiyaa mehiikka hawaan S'oosaa sintsan shuketto; akka geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. **26** He yarshshuwaa yarshshiyaa k'eesii Dunkkaaniyaa dabaabaa gidon de'iyaa geeshsha sa'aan mo. **27** He ashuwaa bochchiyaa ayayinne geeshsha gidanawaa; k'ay shukkishiin ay mayuwaa bollanne suutsay d'ac'ettooppe, he mayuu geeshsha sa'aan meec'etto. **28** Ashuu doyssetteedda urk'kaa miishshay me'o; madaabiyyaa

birataa disttiyaan doysseeddawaa gidooppe, he disttiyaa k'aac'iide haatsaan shoki digganaw koshshee. **29** K'eesatuuwaa zariyaappe attuma asaa gideedda ooninne he ashuwaa mo; he ashuu geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda loytsi geeshsha. **30** Gido shin Geeshsha Sa'aan nagaraa atto giissanaw Aa suutsaa akkiide, Dunkkaaniyaa giddo gelisseedda ay mehiyaa ashuwaanne maanaw koshshenna; I taman s'uugettanaw koshshee.

7 « <Naak'uwaa yarshshuwaa wogay hawaa: akka geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa. **2** S'uuggiyaa yarshshoo shiishshiyaa mehiyaa shukkiyaa sa'aan naak'uwaa yarshshuwaa mehiyaakka shukino; Aa suutsaakka yarshshiyaa sa'aa miyyetuwaan d'ac'ino. **3** K'ay Aa handdaa ubbaa: hewekka nasiyaa handdaa, k'antsaa ashuwaa mayyeedda handdaa, **4** laa'u kilahotuwwaa, shinc'ciyaa matan de'iyaa untuntuntu mayyeedda handdaanne tiriyya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa kilahotuwaana ittippe yarshshuwaa ootsiide shiishsho. **5** Taman s'uuigiide Med'inaa Godaw yarshshiyaa yarshshuwaadan, he shiik'eedda handdaa k'eesii yarshshiyaa sa'aa bollan s'uuggo; hewe naak'uwaa yarshshuwaa. **6** K'eesiyaa zare gideedda attuma Asay ubbay he yarshshuwaa ashuwaa mo. He yarshshuu geeshsha yarshshuwaa ubbaappe ittuwaa gidiyaa diraw, geeshsha sa'aan mo. **7** « <Naak'uwaa yarshshuu nagaraa yarshshuwaakka mala; untuntuntu laa'uwaa wogay ittuwaa. Hewenne yarshshetteedda mehiyaa ashuu nagaraa atto giissanaw yarshshuwaa yarshsheedda k'eesiyaw imettee. **8** Ooninne s'uuggiyaa yarshshuwaa ahooppe yarshshiyaa k'eesii he mehiyaa galbbaa barew akka. **9** C'oo'ciyaan komppetteedda katsaa yarshshuwaa ubbayenne otuwaan doyssetteedda woy bashiyaan uuketteedda ubbaykka he yarshshuwaa yarshsheedda k'eesiyaw imettee. **10** K'ay zayitiyaan munak'etteedda woy munak'etiibeenna katsaa yarshshuwaa ubbay Aaroona attuma naanaatoo ubbay imettee; untuntuntu hewaa k'aran gishi akkino. **11** « <Asay ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa wode aw de'iyaa wogay hawaa: **12** I shiishshiyaa ittippetetsaa yarshshuu galataa yarshshuwaa gidooppe, he yarshshuwaanna ittippe zayitiyaan munak'eedda, irshshuwaa yeggeennaan uukkeedda ukitsaa, zayitiyaan oketteedda, irshshuu gelibeenna lee'o daabbuwaanne zayitiyaan loytsi munak'k'eedda, liik'o d'iliyaappe uuketteedda komppuwaa shiishsho. **13** He galataw shiishshiyaa ittippetetsaa yarshshuwaanna ittippe irshshuwaa yegeedda munak'aappe uuketteedda ukitsaakka imotaa ootsiide shiishsho. **14** K'ay he ubbaa k'ommo ukitsatuwaappekka I ittuwaa ittuwaa dentsiide, Med'inaa Godaw yarshshuwaa ootsiide aho. Hewe ittippetetsaa yarshshuwaa suutsaa c'ac'c'afeedda k'eesiyaw imetto. **15** He mehiyaa ashuu galataw shiik'iyaa ittipetetsaw yarshshetteedda gallassi meetetto; wontaw ayayinne attoppo. **16** « <Shin Aa yarshshuu shiik'k'eeddawaa gatsiyaa woy bare dosuwaan c'oo immiyaa yarshshuwaa gidooppe, he yarshshuwaa ashuu he yarshsheedda gallassi meetetto; aappe attiyaawaa k'ay wonttetsa gallassikka meetetto. **17** He yarshshuwaa ashuwaappe palahiide heezzentso gallassaa gakkanaw gam'iyaaawe de'ooppe, hewe taman s'uuggetto. **18** Itti Asay shiishsheedda ittippetetsaa yarshshuwaa ashuwaappe hak'awenne heezzentso gallassi meetettooppe, Aa yarshshuu aketena; I yarshsheeddawaadanka paydetenna. He yarshshuu tuna; aappe meedda ooninne bare nagaraan ooshettee. **19**

«Tunabaa ayaanne bochcheedda ashuu meetettoppo; I taman s'uugettanaw koshshee. Ashuu geeshsha ashuwaa gidoope, wogaan geeshsha gidiyaa Asay ooninne maana gooppe mo. 20 Shin itti Asay tuna gidi uttiide, Med'inaa Godaw shiishsheedda ittipetetsaa yarshshuwaa ashuwaappe miyaawaa gidoope, he Asay bare asaa gidoope bohetto. 21 K'ay itti Asay tunabaa ayaanne bochchooppe asaa tunetetsaa gidina woy tuna mehiyaa gidina, woy hara sheneyiyaa tunabaa bochchooppe simmiide Med'inaa Godaw yarshsheedda ittipetetsaa yarshshuwaa ashuwaappe mooppe, he uray bare asaa gidoope bohetto» yaaga» yaageedda. 22 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 23 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Koruma woy dorssaa woy deeshshaa ashuwaan mood'iyyaa zawaa mulekka mooppite. 24 Hayk'keedda mehiyaa woy do'ay wod'eedda mehiyaa mood'iyaakka harabaw go'ettiteppe attina, aappe ayaanne mooppite. 25 Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshoo shiishshiyaa mehiyaa mood'iyya miyaa ooninne bare asaa gidoope bohetto. 26 Hintte de'iyyaa sa'aan hak'an gidoopekka, kafuwaa suutsaa, mehiyaa suutsaa woy harabaa ayaa suutsaanne mooppite. 27 Suutsaa miyaa ay asayinne, he Asay bare asaa gidoope bohetto» yaaga» yaageedda. 28 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 29 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Med'inaa Godaw ittipetetsaa yarshshuwaa shiishshiyaa ay asayinne he ittipetetsaa yarshshuwaappe shaakkiide, bare huup'e imotaa dummayiide Med'inaa Godaw shiishsho. 30 Hewaa I Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, bare kushiyaan akkiide aho; k'ay mod'd'uwaakka anggoosuwaana aho; anggoosuwa wus'akkiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatso. 31 K'eesii yarshshiyaa sa'aa bollan mod'd'uwa w'uuggo; shin anggoosu Aaroonassanne Aa attuma naanaatoo imetto. 32 Hintte ittipetetsaa yarshshuwaappe ushechcha gediya imotaa ootsiide k'eesiyaa immitte. 33 Hewe ushechcha gedii Aarona attuma naanatuwaappe ittipetetsaa yarshshuwaa suutsaanne mooddiyaa yarshshiyaawoo Aa gakkiiyaa Aa gishuwaa. 34 Taani Israa'eeliyaa asaa ittipetetsaa yarshshuwaappe k'aatseedda anggoosuwaanne yarshshoo shiishsheedda gediya akkaade, k'eesiyaa Aaroonassanne Aa attuma naanaatoo immaad; hewe untuntta gakkiiyaa untunttu gishuwaa gidiyaa diraw, Israa'eeliyaa Asay med'inaw hewaa untunttoo immiide de'ana» yaagaade oda» yaageedda. 35 Aarooninne Aa attuma naanay K'eesiyaa gidiide, Med'inaa Godaw ootsanaw sunsetteedda gallassi Med'inaa Godaw shiishsheedda taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe hewe untunttoo gishuwaa gidiide imetteedda. 36 Med'inaa Goday untunttu k'eesetetsaw oketteedda gallassi, hewaa untunttoo immana mala, Israa'eeliyaa asaa ubbaa azazeedda; sintsa yeletaan ubbankka hawe woga gidiide oosettee. 37 Simmi hawanttu, s'uuggiyaa yarshshoo, katsaa yarshshoo, nagaraa yarshshoo, naak'uwa yarshshoo, k'eesatetsaw oketiyya wode yarshshiyaa yarshshoonne ittipetetsaa yarshshoo imetteedda wogatuwaa. 38 Ha wogatu Israa'eeliyaa Asay Siinaa mela sa'aan barenttu yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshana mala Med'inaa Goday azazeedda gallassi, Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Goday Musa azazeedda wogatuwaa.

8 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; 2 «Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa k'ay untuntunna

ittippe, k'eesatetsaa mayuwa, okkiyaa zayitiyaa, nagaraa yarshshoo shukkiyaa korumaa, laa'u dorssaa orggetuwaanne, irshshuwaa yeggennaan ukkeedda ukitsaa wotseedda masoofiyya akkaade ya. 3 K'ay Israa'eeliyaa asaa ubbaakka s'eesaade, Dunkkaaniyaa kare shiishsha» yaageedda. 4 Muse Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseedda; asaykka ubbay Dunkkaaniyaa karen shiik'eedda. 5 Muse asaw, «Ootsana mala Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa» yaageedda. 6 Muse Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa ahiide, haatsaan meec'c'eedda. 7 Aarona k'amishiyaa mayzeedda; danc'c'uwaakka danc'c'isseedda. K'ay adussa k'amishiyaa mayzziide, Aa bollan eefuudiyaa mayzeedda. Eefuudiyaa hiillatiide daddeedda sak'iyaan Aaroonana gatsiide k'achcheedda. 8 K'ay tiraan wotsiyaawaa Aarona bollan aatsiide, Aa gidon Uuriimiyaanne Tuumiimiyya wotseedda. 9 K'aykka Aarona huup'iyaan shaashiyaa enc'c'urssaa wotseedda. Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan he enc'c'urssaa bollan sintsa baggana work'k'aa madaaliyaa, work'k'aappe med'd'eedda kalachchaa misiliyaa wotseedda. 10 Yaatawaappe guyyiyaan Muse okkiyaa zayitiyaa akkiide, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidon de'iyya miishshaa ubbaa okkeedda; untuntta geeshsheedda. 11 K'ay he zayitiyaappe akkiide, yarshshiyaa sa'aa bolla laappu gede c'ac'afeedda; yarshshiyaa sa'aa, Aa miishshatuwaa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa, geeshshanaw he zayitiyaan okkeedda. 12 K'ay he okkiyaa zayitiyaappe amaraa Aarona huup'iyaan tigiide, Aa geeshsheedda. 13 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Muse Aarona attuma naanatuwaa sintsa aatsiide, k'amishiyaa mayzeedda; danc'c'uwaan danc'c'isseedda. Untunttu shaashiyaa enc'c'urssaa wotseedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, nagaraa yarshshoo korumaa Muse aatseedda; Aarooninne Aa attuma naanay he korumaa huup'iyaan barenttu kushiya wotseeddino. 15 Muse he korumaa shukkeedda; Aa suutsaappe bare birad'iyaan akkiide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwa okkiide, yarshshiyaa sa'aa geeshsheedda; k'ay yarshshiyaa sa'aa nagaraa atto giissanaw atteeda suutsaa aappe garssana gussiide, S'oossaw geeshsheedda. 16 K'antsaa ashuwaa kammeedda handdaa ubbaa, tiriyaa s'eeraa bolla de'iyya mood'iyya, laa'u kilahotuwaanne untunttu kammeedda handdaa akkiide, Muse yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 17 Shin Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, galbaa, korumaappe atteedawaanne toc'iyya dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, taman s'uuggeedda. 18 Yaati simmiide Muse s'uuggiyaa yarshshoo haniyaa dorssaa orggiyaa aheedda; Aarooninne Aa attuma naanay he dorssaa orggiyaa huup'iyaan barenttu kushiya wotseeddino. 19 Muse he dorssaa orggiyaa shukkeedda; Aa suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gusseedda. 20 K'ay dorssaa orggiyaa ashuwaakka Aa k'ommuwaan k'ommuwaan k'ans's'eedda; k'ans's'etsaa, huup'iyaanne mood'iyya yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide Muse s'uuggeedda. 21 K'antsaa ashuwaanne gedetuwa haatsaan meec'c'owaappe guyyiyaan, dorssaa ubbaanna Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwa toshukku giyya yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan yarshshiyaa sa'aa bollan wotsiide s'uuggeedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, k'eesetetsaw oketiyya wode shiishshiyaa laa'ento dorssaa Muse aheedda; Aarooninne Aa attuma naanay he dorssaa huup'iyaan barenttu kushiya wotseeddino. 23 Muse he dorssaa

shukkeedda; Aa suutsaappe akkiide, Aaroonaaw ushechcha haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiya wogga birad'di'yaanne, ushechcha gediya wogga birad'di'ya okkeedda. **24** K'ay Muse Aaroona attuma naanatuwaakka sintsa ahiide, he suutsaappe akkiide, untuntutu ushechcha haytsaa s'eeraa, untuntutu ushechcha kushiya wogga birad'di'yaanne untuntutu ushechcha gediya wogga birad'di'ya okkeedda. Hewaappe guyyiyaan, Muse atteeda suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gusseeedda. **25** Yaatiide mod'du'waa, nasiyaa, k'antsaa ashuwaa mayyeedda mood'i'ya, tiriya s'eeraa bolla de'i'ya mood'i'ya, laa'u kilahotuwaanne untuntutu mayyeedda handdaanne ushechcha gediya akkeedda. **26** K'ay irshshuwa yeggenaauk keedda ukitsaa wotsi'ya Med'inaa Godaa sintsa de'i'ya masoofiyaappe itti kompuu'waa, zayitiyaanna ukkeedda itti ukitsaanne itti lee'o ukitsaa akkiide, hawannta mood'i'ya bollaanne ushechcha gediya bolla wotseeedda. **27** I ha k'umaa ubbaa Aaroona kushiyaanne Aa attuma naanatuwaa kushiyaan wotseeedda; untuntutu Med'inaa Godaa sintsa k'aatsiyaa yarshshuwa ootsiide k'aatseeeddo. **28** Hewaappe guyyiyaan, Muse he k'umaa untuntutu kushiyaappe akki, s'uuggiyaa yarshshuwaanna gatsiide, k'eesetetsaw oketiyyaa wode Med'inaa Godaw taman s'uugiide shiishshiyaa, sawu'waa toshukku gi'ya yarshshuwaadan, yarshshiyaa sa'aa bolla wotseeedda s'uuggeedda. **29** K'ay Muse anggoosu'waa akkiide, k'aatsiyaa yarshshuwa ootsiide Med'inaa Godaa sintsa k'aatseeedda; Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, k'eesatetsaw oketiyyaa wode yarshshiyaa dorssaa orggiyaa ashuwaappe hewe Musa gakkiiyaa Aa gishu'waa. **30** Muse okkiyaa zayitiyaappenne yarshshiyaa sa'aa bolla de'i'ya suutsaappe akkiide, Aaroona bollaane Aa mayu'waa bolla, k'ay Aa attuma naanatuwaa bollaanne, untuntutu mayu'waa bolla c'ac'c'afeedda; yaatiide Aaroonaanne Aa mayu'waa k'ay Aa naanatuwaanne Aa naanatuwaa mayu'waa geeshsheedda. **31** Muse Aaroonaanne Aa attuma naanatuwaa hawaadan yaageedda; «Ashu'waa Gaketiiyaa Dunkkaaniyaa karen doyyissite; «Aaroonaanne Aa naanay hewaa miino» yaagaade taani azazeeddawaadan, k'eesatetsaw oketiyyaa wode shiishshiyaa yarshshuwa wotsi'ya masoofi'ya giddon de'i'ya yarshshuwa ukitsaanna hewan miite. **32** He ashuwaappenne ukitsaappe palaheeddawe de'ooppe taman s'uugite. **33** K'eesatetsaw okkiyaa wogay laappun gallassaa akkiyaa diraw, he hintte k'eesatetsaw oketiyyaa laappun gallassay wuranaw, Dunkkaaniyaa penggeppe kare kesoppite. **34** Ha hachchi oosetteeddawe Med'inaa Goday azazina, hintte nagaraa atto giissanaw oosetteedda. **35** Dunkkaaniyaa penggiyaan laappun gallassaa kumentsaa gallassinne k'ammanne takkite; Med'inaa Godaa wogaakka naagite; is'sooppe hintte hayk'k'ana. Taana Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa» yaageedda. **36** Aaroonaanne Aa naanay Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaa ubbaa ootseeeddo.

9 Hospuntsa gallassan Muse Aaroonaanne Aa naanatuwaa, k'ay Israa'eeliyaa c'imatuwaakka s'eeseedda. **2** Aaroona hawaadan yaageedda; «Nagaraa yarshshoo itti korumaa, k'ay s'uuggiyaa yarshshoo itti dorssaa orggiyaa Med'inaa Godaa sintsa shiishsha. Mehetuu laa'uukka tilla bollaanna de'yaawantta gidino. **3** K'ay Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; «Med'inaa Goday hinttenttoo k'onc'i'yaan diraw, Med'inaa Godaa sintsa yarshshanaw, nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa, s'uuggiyaa yarshshoo tilla bollaanna

de'i'ya itti laytsaa maraanne itti laytsaa dorssaa aho. **4** Ittipetetsaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne zayitiyaan munak'etteedda katsaa yarshshuwa ahite yaaga» yaageedda. **5** Untuntutu Muse azazeeddawaa ubbaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa aheeddino; yaatiide maabaraa ubbay shiik'iide, Med'inaa Godaa sintsa ek'keeddino. **6** Muse untuntutu, «Med'inaa Godaa bonchchuu hinttenttoo k'onc'i'ana mala, hintte ootsanaadan Med'inaa Goday hinttina azazeeddawe hawaa» yaageedda. **7** K'ay Muse Aaroona hawaadan yaageedda; «Yarshshiyaa saakko haa shiik'a; ne nagaraa yarshshuwaanne ne s'uuggiyaa yarshshuwa yarshsha; yaataade ne huup'e nagaraanne ne asaa nagaraakka atto giissa. K'ay Med'inaa Goday azazeeddawaadan, Asay shiishshiyaa yarshshuwa yarshshaade, untuntutu nagaraakka atto giissa» yaageedda. **8** Aaroona yarshshiyaa saakko yiide, bare huup'e nagaraa yarshshuwa ootsi shiishsheedda korumaa shukkeedda. **9** Aaroona attuma naanay suutsaappe akkiide aw aheeddino; I bare kushiya birad'di'ya he suutsan yeddi kessiide, yarshshiyaa sa'aa kac'etu'waa bochcheedda; atteeda suutsaakka yarshshiyaa sa'aaappe garssa baggana gusseeedda. **10** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, k'ay he nagaraa yarshshuwa ashuwaappe mod'du'waa, kilahotuwaanne tiriya s'eeraa bolla de'i'ya mood'i'ya yarshshiyaa sa'aa bolla wotseeedda s'uuggeedda. **11** Shin atteeda ashuwaanne galbbaa dunkkaaneedda sa'aaappe kare kessiide s'uuggeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Aaroona s'uuggiyaa yarshshuwa shukkeedda; Aa naanay suutsaa akkiide aw aheeddino; I yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaan gusseeedda. **13** K'ay untuntutu s'uuggiyaa yarshshuwa k'ommuwaan k'ommuwaan kessiide, huup'yaanakka aw aheeddino; I yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide s'uuggeedda. **14** K'antsaa ashuwaanne gedetuwaakka haatsaan meec'iide, yarshshiyaa sa'aa bolla de'i'ya s'uuggiyaa yarshshuwa bolla wotsiide s'uuggeedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Aaroona asaa yarshshuwa shiishsheedda; I asaa nagaraa yarshshoo gidiyaa deeshshaa orggiyaa akkiide shukkeedda; kase barewaadanka untuntutu nagaraa yarshsheedda. **16** K'ay I s'uuggiyaa yarshshuwa mehiyaa ahiide, wogay azaziyaawaadan ootsiide yarshsheedda. **17** Katsaa yarshshuwaakka shiishsheedda; aappe itti kop'iyaa gidiyawaa akkiide, wonnta wonnta s'uuggiyaa yarshshuwaappe haraa Aa bolla wotsiide s'uuggeedda. **18** Aaroona k'aykka asaa ittipetetsaa yarshshoo korumaanne dorssaa orggiyaa shukkeedda; Aa attuma naanay suutsaa aw aheeddino; I he suutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaa ubbaa gusseeedda. **19** K'ay korumaanne dorssaa orggiyaa ashuwaappe mod'du'waa, nasiyaa, k'antsaa ashuwa mayyeedda handdaa, kilahotuwaanne tiriya s'eeraa bolla de'i'ya mood'i'ya Aaroona naanay aw aheeddino. **20** Untuntutu he handdaa anggoosu'waa bolla wotsina, Aaroona yarshshiyaa sa'aa bolla hewaa s'uuggeedda. **21** Shin Muse azazeeddawaadan, Aaroona anggoosotuwaanne ushechcha gediya k'aatsiyaa yarshshuwa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsa k'aatseeedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Aaroona bare kushiya asaakko zaari dentsiide untuntutu anjeedda. I nagaraa yarshshuwa, s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwa yarshshuwaappe guyyiyaan, yarshshiyaa sa'aaappe duge wod'eedda. **23** Musenne Aaroona Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo geleeddino; untuntutu hewaappe keseedda wode, asaa anjeeddino. Yaatina Med'inaa Godaa bonchchuu asaa ubbaw beetteedda. **24** Med'inaa Godaa

sintsappe tamay wod'iide, yarshshiyaa sa'aa bollan de'iyaa s'uuggiyaa yarshshuwaanne mood'iyaa meedda. Asay ubbay hewaa be'eedda wode illeedda; k'ay untuntutu barenttu som"uwaan sa'aa bochchiide guufanneeddino.

10 Aaroona attuma naanay, Naadaabinne Abihu, barenttu is'aanaa c'uwissiyaa miishshaa akkiide, Aa bollan tamaa wotseeddino; tamaa bolla k'ay is'aanaa k'oleeddino; yaatiide, Med'inaa Goday untuntutta azazibeena, hara tamaa Med'inaa Godaa sintsan shiishsheeddino. **2** Hewaa gaasuwaan Med'inaa Godaa sintsappe tamay yiide, untuntutta meedda; untuntukka Med'inaa Godaa sintsan hayk'eeddino. **3** Hewaappe guyyiyaan, Muse Aaroona, «Med'inaa Goday, «Taani ta mata shiik'iyaa wantta ta geeshshatetsaa bessana. K'ay asaa ubbaa sintsan taani bonchchettana» » giide haasayeeddawe be'a hawaa yaageedda. Aaroon c'o'u geedda. **4** Muse Aaroona aawuuaa ishaa Uzi'eela attuma naanatuwaa, Mishaa'eelanne Els'saafaana s'eegiide, «Haa yiite; hintte aawuuaa ishaa naanatuwaa anhaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsappe dentside, dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessite» yaageedda. **5** Hewaa diraw untuntutu yiide, Muse azazeeddawaadan, barenttu k'eesetetsaa mayuwaana untuntutu anhaa tookkiide, dunkkaaneedda sa'aappe gas'a keseeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, Muse Aaroonanne Aa attuma naanatuwaa, El'aazaranne Itaamaara hawaadan yaageedda: «Hintte hayk'enna malanne, Med'inaa Goday maabaraa ubbaa bollan hank'etenna mala, hintte huup'iyaa meedissoppite; hintte mayuwaaka peed'oppite. Shin hintte ishatau, Israa'eeliyaa asatuu, Med'inaa Goday bare eetseedda taman s'uuggeeddawantoo yeekkana gooppe untuntutu yeekkino. **7** K'aykka hintte Dunkkaaniyaa penggiyaappe kare kesoooppe hintte hayk'kana; ayaw gooppe S'oossay okkiyaa zayitii hintte bollan de'ee» yaageedda. Untuntukka Muse geeddawaadan ootseeddino. **8** Med'inaa Goday Aaroona hawaadan yaageedda; **9** «Hintte hayk'enna mala, Dunkkaaniyaa giddo geliyaa wode, neenikka ne naanaykka woyniyaa eessaa woy hara matsoyiyaa ushshaa ushshoppite; hewe sintsappe yaana yeletawukka med'inaw higge giddiide de'ana. **10** Hintte geeshshanne geeshsha gidennabaa k'ay tunanne tuna gidennabaa shaakkiide erite. **11** Med'inaa Goday Muse baggana odeedda wogaa ubbaakka Israa'eeliyaa asaa tamaarissite» yaageedda. **12** Muse Aaroonanne atteeda Aa attuma naanatuwaa El'aazaranne Itaamaara hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe atteeda katsaa yarshshuwa akkiide; irshshuwa yeggenaan uukkite; yaatiide I loytsi geeshsha gidiyaa diraw, yarshshiyaa sa'aa matan Aa miite. **13** Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe hewe neenanne ne attuma naanatuwaa gakkiiyaa hintte gishuwa gidiyaa diraw, hewaa hintte geeshsha sa'aan miite; ayaw gooppe, S'oossay taana hewaadan ootsana mala azazeedda. **14** Shin k'aatseedda anggoosuwaanne shiik'eedda gediya neeni, ne attuma naanayne ne mac'c'a naanay wogaadan geeshsha sa'aan miite. Ayaw gooppe, hewe Israa'eeliyaa Asay shiishshiyaa ittipetetsaa yarshshuwaappe neenanne ne attuma naanatuwaa gakkiiyaa hintte gishuwa. **15** Med'inaa Godaw yarshsheedda gediyaanne k'aatseedda anggoosuwa Asay taman s'uuggiyaa mood'iyaa ittippe gatside, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiyaa yarshshuwaadan k'aatsanaw ahana. Med'inaa Goday azazeeddawaadan, hewe newunne neenana

de'iyaa ne attuma naanaatoo med'inaw hinttena gakkiiyaa hintte gishuwa gidanawaa» yaageedda. **16** Muse nagaraa yarshshuwa deeshshay waaneedentonne eranaw koyiide oochcheedda; I s'uugetti diggeeddawaa ereedda wode, atteeda Aaroona attuma naanatuwaa, El'aazaranne Itaamaara hank'etteedda; untuntutu, **17** «Nagaraa yarshshuu loytsi geeshsha gideeddawantuu giduwaappe ittuwaa gideedda geeshsha; k'ay hewekka asaa nagaraa Med'inaa Godaa sintsan atto giissana mala hinttentoo imetteedda; yaatina hintte Aa loytsi geeshsha sa'aan ayaw mibeykkitee? **18** He mehiyaa suutsay Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo gelibeennawaa gidoode, taani hinttena azazeeddawaadan, hintte Aa he geeshsha sa'aan maanaw bessee; shin aggeeddita» yaageedda. **19** Aarooni Musa, «Be'a; asatuu hachchi barenttu nagaraa yarshshuwaanne s'uuggiyaa yarshshuwa Med'inaa Godaa sinta aheeddino; gidoopenne k'ay hawaa malabay ta bolla gakkkeedda. Yaatina won taani nagaraa yarshshuwa hachchi meeddawaa gidinttonne, Med'inaa Goday nashettanawaa shin atteedeeshsha?» yaageedda. **20** Muse hewaa siseedda wode, he zaaruu Aa aleeda.

11 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagiide odite; «Biittaa bollan de'iyaa mehiyaa ubbaappe hintte maana mehetuunne do'atuu hawantta. **3** S'uguntsay wuri p'alk'etteeddawantanne waammotiyya mehetuwa ubbaa miite. **4** Shin waammo s'alalaa waammotiyaawantta woy k'ay s'uguntsay s'alalay p'alk'etteeddawantta mooppite. Gaaluu waammotee shin s'uguntsay p'alk'etibeenna diraw I hinttentoo tuna. **5** Guppallii waammotee shin s'uguntsay p'alk'etibeenna diraw I hinttentoo tuna. **6** Harbbayinni waammotee shin mooppite; ayaw gooppe, I waammotiyaawaa gidoopenne, aw s'uguntsay p'alk'etsaa gidena diraw, I hinttentoo tuna. **7** Guduntsaakka mooppite; ayaw gooppe, aw s'uguntsay p'alk'etsaa gidoopenne, waammotenna diraw, I hinttentoo tuna. **8** Hintte hawanttu ashuwaa mooppite; untuntutu bakkutaakka bochchoppite; untuntutu hinttentoo tuna. **9** «Haatsaa gidдон de'iyaa med'etatuwaa ubbaappe hintte maanawanttu hawantta. Abbaa gidдон gidina woy k'ay goggiyaa haatsaa gidдон gidina de'iyaa ubbaappe moliyaa mala k'efiinne pok'uu de'iyaa ubbaa miite. **10** Shin abbaa gidдон woy shaafaan sham'isham'iyaa med'etatuwaappenne shempuu de'iyaa, k'aas'siyaa med'etatuwaappe moliyaa mala k'efiinne pok'uu baynna ubbay hinttentoo tuna. **11** Hawanttu hinttentoo tuna; untuntutu ashuwaa mooppite; untuntutu bakkutaakka bochchoppite. **12** K'efiinne pok'uu baynna haatsaa gidдон de'iyaa med'etatu ubbay hinttentoo tuna. **13** «Kafotuwaappe tuna gidiyaa diraw hintte meennawanttu hawantta: argantsaa, bazuwaa ankuwaa, karetsa ankuwaa, **14** s'inggiliyaa, k'oalli zariyaa ubbaa, **15** k'uuruwaa zariyaa ubbaa, **16** sogoniyyaa, Hazaziyyaa, haatsaa kafuwaa, gac'iyaa zariyaa ubbaa, **17** k'eerii guttuwaa, biyyuwaa, wogga guttuwaa, **18** haatsaa kuttuwaa, moliyaa kafuwaa, bakkuta miyaa ankuwaa, **19** shimalaanne saabiissaa giyyaa haatsaa kafotuwa zariyaa ubbaa, jinjiilaatiyaanne shaaliyaa. **20** «K'efiyaana de'iyaa oyddu gediyaan hametiyya k'eerii med'etatu ubbay hinttentoo tuna. **21** Gidoopenne, k'efii de'iyaa oyddu gediyaan hametiyaawantuppe untuntutu gediyaappe bollana guppanaw maadiyaa gedii de'iyaa wantta miite. **22** Hewanttukka, booliyaa

zariyaa ubbaa, ukkubbo zariyaa ubbaanne bumburetsaa zariyaa ubbaa. **23** Shin hara k'efiyaana de'iyaa oyduu gedii de'iyaa med'etatuub ubbay hinttentoo tuna. **24** «Hawantu hinttena tunissana; untunttu bakkutaa bochchiyaa ubbay omarssi gakkanaw tuna gidanawaa. **25** Hawantu bakkutaa dentsiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; shin gidoopenne omarssi gakkanaw I tuna. **26** S'uguntsay de'iidde p'alk'k'etsaa gidennawanta woy k'ay, waammotennawantu ubbay hinttentoo tuna; untunttu anhaa bochchiyaa oonikka k'ay tuna. **27** Oyduu gedetuwaan hametiyyaa mehiyaa ubbaappe adanetuwwa ginddiyaa mala ginddiyaan hametiyaawantu hinttentoo tuna; k'ay untunttu bakkutaa bochchiyaa oonikka omarssi gakkanaw tuna. **28** Hewantu bakkutaa dentsiyaa ooninne bare mayuwaa meec'c'o; shin gidoopenne omarssi gakkanaw I tuna. Untunttukka hinttentoo tuna. **29** «Sa'aanna hametiyaawaantuppe hawantu hinttentoo tuna: oc'c'uu, ec'erii, dumma dumma k'ommo zarii, **30** geeggi, haylaashshuu, korchchii, wakkallayenne shaak'anchchay. **31** Sa'aanna hametiyyaa ubbatuwaappe hinttentoo tuna gidiyaawantu hewanta; untunttuppe hayeeddawaa bochchiyaa ubbay omarssi gakkanaw tuna. **32** Untunttuppe hayk'keeddawe ayaa bolla kunddooppekka he untunttu Aa bolla kunddeedda miishshay tuna; mitsaa miishshaa woy mayuwaa woy galbbaa woy keeshshatuwwa gidinakka, go'ettiyya miishshaa ubbaa haatsaa giddon wotsite; hewe omarssi gakkanaw tuna; Hewaappe guyyiyaan, geeshsha gidanawaa. **33** Ha sa'aanna hametiyaawaantuppe ituuwaa bakkutay ay urk'k'a miishshaa giddon kunddooppekka, Aa giddon de'iyaa ubbay tuna; he miishshaa mentsite. **34** He miishshaa giddon de'iyaa haatsaappe meetettiyyaa ay k'uma bolla s'okoopekka, he k'umay tuna; k'ay ushiyaabaa ayaanne giddo, he miishshaa giddon de'ooppe, ikka tuna. **35** Hawantu anhay Aa bolla kunddiyaabay ayaa gidooppekka tuna. C'oo'c'iyaa woy katsiyaa urk'k'aa miishshaa gidooppekka mentsite; untunttu hinttentoo tuna. **36** Hawantu bakkutay bochchiyaabay ubbay tuna gidoopenne, pultuuonne haatsaa ollay geeshsha. **37** Untunttu bakkutaappe ituu zeranaw wotseedda zeretsaa katsaa bolla kunddooppe, hewe tunenna. **38** Shin he zeretsaa bolla haatsay gukki simminna, untunttu bakkutaappe ittuunne Aa bolla kunddooppe, he zeretsay hinttentoo tuna. **39** «K'ay hintte miyaa mehetuwaappe ituu hayk'k'ina, Aa bakkutaa bochchiyaa ooninne omarssi gakkanaw tuna. **40** Ooninne he mehiyaa bakkutaappe mooppe, bare mayuwaa meec'c'o; omarssi gakkanaw I tuna; k'ay ooninne Aa bakkutaa tookkiide dentsooppe, bare mayuwaa meec'c'o; omarssi gakkanaw I tuna. **41** «Sa'aanna gooshettiyyaa med'etaa ubbay hinttentoo tuna; Aa mooppite. **42** Uluwaan gooshettiyaawaa gidina, woy oyduu gediyaan hametiyaawaa gidina, woy k'ay daro gedii de'iyaa gidinakka, sa'aanna gooshettiyyaa med'etaa ubbay tuna gidiyaa diraw Aa mooppite. **43** Sa'aanna gooshettiyyaa med'etatuwwa ubbaan miide hintte huup'iyaw tunoppite; k'ay untuntun hintte asatetsaa tunissoppite. **44** Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekkka hinttena dummayiide, geeshsha gidite. Sa'aanna gooshettiyaawantu hintte asatetsaa tunissoppite. **45** Ayaw gooppe, Taani hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseedda Med'inaa Godaa. Hewaa diraw, Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekkka geeshsha gidite yaagite yaageedda. **46** «Mehetuwwa, kafotuwwa, haatsaa giddon pas'a k'aas'siyaa med'etatuwwa ubbatuunne sa'aanna hametiyyaa

med'etatuwwa ubbatuwwa wogay hawaa. **47** Hewenne hintte tunaanne geeshsha, k'ay shemppuu de'iyaa med'etatuwaappe miyaawantanne meennawanta shaakkiide eranaassa.»

12 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; Itti mac'c'awuna shahaaraade attuma na'aa yelooppe, bare piilay yeedda wode iza tuna gidiyaawaadankka, hewaadan iza laappun gallassay gakkanaw tuna gidanaanu. **3** Hosppuntsa gallassi na'ay k'as's'aretanaw koshshee. **4** Hewaappe guyyiyaan, mac'c'awunna bare piilaa suutsay s'i'ana gakkanaw, hattamanne heezzu gallassaa gam'u; k'ay bare geeyiyaa gallassatu wuraan gakkanaw, geeshshabaa ayaanne bochchuppu; S'oossaa Geeshsha Sa'aakka geluppu. **5** «Shin itti mac'c'awuna mac'c'a naatto yelooppe, bare piilay yeedda wode iza tuna gidiyaawaadankka, hawaadan laa'u saamintaa gakkanaw, iza tuna gidana; Hewaappe guyyiyaan, bare piilaa suutsay s'i'ana gakkanaw usuppun tammanne usuppun gallassaa gam'u. **6** «Mac'c'awuna attuma na'aa gidina mac'c'a na'aa gidina yelaade, bare geeyiyaa wodiyya wursowaappe guyyiyaan, s'uuggiyaa yarshshoo itti laytsaa dorssaanne nagaraa yarshshoo k'ay itti harap'piyaa maraa woy itti mara dogommuwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyaa k'eesiyaakko ahu. **7** K'eesii hewaa Med'inaa Godaa sintsan yarshshiide, iza nagaraa atto giissee; yaatooppe iza bare yeluwwa suutsaa gogetsaa geeyaw. Attuma na'aa woy mac'c'a na'aa yeliyaa mac'c'awuni wogay hewaa. **8** «Shin itti laytsaa dorssaa orggiyaa ahanaw iziiw shaluu gidana d'ayooppe, laa'u mara dogomattuwwa woy laa'u mara harap'p'atuwwa ahu; untunttuppe ittuu s'uuggiyaa yarshshuwaassa; ittuu k'ay nagaraa yarshshuwaassa; yaatooppe k'eesii hewanta yarshshiide, iza nagaraa atto giissee; izakka geeshsha gidaw» yaaga» yaageedda.

13 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Ay asaa bollarne gaafu beetooppe, woy d'uussa madutsay woy ilahuu kesooopenne k'ay hewekka Aa galbban wolk'k'aama galbbaa harggiyaw laamettoooppe, he bitaniyaa k'eesiyaa Aaroona woy k'eesiyaa gidiyaa Aa attuma naanatuwaappe ittuwaakko ahino. **3** K'eesii Aa galbbaa bollar de'iyaa madutsaa be'o. He madus'eedda sa'aan de'iyaa isikkii boos's'ooppenne, madutsaykka ollatooppe, hewe wolk'k'aama galbbaa harge. K'eesii hewaa be'iide, he bitanii tuna gidiyaawaa erisso. **4** Shin Aa galbbaa bollar de'iyaa shattuu boos's'inttokka, galbbaappe lukkiide ollatiibeennawaa gidoopenne he madutsaa bollar de'iyaa isikkii boos's'ibeennawaa gidooppe, k'eesii he bitaniyaa dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. **5** Laappuntsa gallassan k'eesii Aa zaaretsiidekka be'o; I be'iyaa wode madutsay bitaniyaa galbbaa bollar aakkennan kasewaadankka de'ooppe, k'eesii he bitaniyaa laa'entsuwaakka dumma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide wotso. **6** K'aykka laappuntsa gallassan k'eesii Aa; be'iyaa wode madutsay aakkiyaawaa aggiide d'ay d'ay booppenne d'umooppe, k'eesii I geeshsha gidiyaawaa erisso. Hewe shattuwaappe attina harabaa gidenna; hewaa diraw, I bare mayuwaa meec'c'iide geeshsha gidde. **7** Shin I geeyanaw barena k'eesiyaa besseeddawaappe guyyiyaan, he shattuu Aa galbbaa bollar yaa aakki aakki booppe, I laa'entsuwwa barena bessanaw k'eesiyaakko bo. **8** K'eesiikka Aa be'o; he shattuu

bitaniyaa galbbaa bollan yaa aakki aakki booppe, k'eesii I tuna gidiyaawaa erisso; ayaw gooppe hewe wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. **9** «Onanne wolk'k'aama galbbaa harggii oyk'k'ooppe, k'eesiyaakko Aa ahino. **10** K'eesii Aa be'o; be'iyaa wode Aa galbbaa bollan bootsa gaafuu de'ooppe, he gaafuu isikiyaakka bootsaw laammoonpenne he gaafuwa gidдон ashuu muunni utteeddawaa gidоoppe, **11** hewe Aa galbbaa bollan gam'eedda wolk'k'aama galbbaa harggiyaa gidiyaa diraw, k'eesii I tuna gidiyaawaa erisso. I tuna gidiyaawe eretti diggeedda diraw, Aa duma kifiliyaan gorddanaw koshshenna. **12** «K'ay wolk'k'aama galbbaa harggii bitaniyaa galbbaa bollan aakkiide, huup'iyaa geidiyaa gakkana ubbaan mayyeeddawaa gidоoppe, k'eesii be'o. **13** He wolk'k'aama galbbaa harggii Aa bolla ubbaa mayyoo, k'eesii I geeshsha gidiyaawaa erisso; Aa bolla ubbaannakka laamettiide bootsa gideedda diraw, I geeshsha. **14** Shin he madutsaa gidдон muunneedda ashuu beettooppe I tuna. **15** K'eesii he muunneedda ashuwa; he'iide he bitanii tuna gidiyaawaa erisso. He muunneedda ashuu wolk'k'aama galbbaa harggiyaa gidiyaa diraw, I tuna. **16** Shin he muunneedda ashuu k'aykka laamettiide boos'sooppe, he bitanii k'eesiyaakko yo. **17** K'eesii Aa be'o; Aa madutsay boos's'eeddawaa gidоoppe, he bitanii geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso; yaattooppe I geeshsha gidanawaa. **18** «Itti asaa bolla madutsay wod'iide pas'ina, **19** Aa sa'aan bootsa gaafuu beetooppe woy zo'eedda ilahuu kesoooppe, he uray barena k'eesiyaa besso. **20** K'eesii Aa be'o; he madutsay ollattoopenne madutsaa bollan de'iyaa isikiikka laamettiide boos's'ooppe, he bitanii tuna gidiyaawaa k'eesii erisso. Hewe madutsaanna doommedda wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. **21** Shin k'eesii be'iyaa wode, isikkii boos's'iibeennawaa gidоoppenne madutsaykka galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidоoppe, k'ay d'ay d'ay booppe, k'eesii Aa duma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide woto. **22** Hewe Aa galbbaa bollan aakki aakkiide booppe, he bitanii tuna gidiyaawaa k'eesii erisso; ayaw gooppe, hewe galbbaa harggiyaa. **23** Shin he ilahuu aakki aakki beennan ittisaa s'alalaan de'ooppe, hewe madutsay pas'eedda mallaa gidiyaa diraw, he bitanii geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. **24** «Itti asaa galbbaa tamay mooppenne he meedda sa'aan boos's'eedda woy zo'eedda ilahuu kesoooppe, **25** K'eesii he sa'aa be'o; Aa sa'aan de'iyaa isikkii boos's'ooppenne madutsaykka lukkiide ollattooppe, hewe wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. I tamay meeddasaana keseedda; hewaa diraw k'eesii I tuna gidiyaawaa erisso. **26** Shin k'eesii be'iyaa wode, he ilahuu bolla de'iyaa isikkii boos's'iibeennawaa gidоoppenne madutsaykka galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidоoppe, k'ay d'ay d'ay beeddawaa gidоoppe, k'eesii Aa duma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide woto. **27** Laappunsa gallassan k'eesii Aa be'o; he wode he sa'ay aakki aakki booppe, I tuna gidiyaawaa k'eesii erisso. Hewe wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. **28** Shin he ilahuu galbbaa bollan aakkenann aggiide itti sa'aan uttoopenne ubbaa k'ay d'ay d'ay booppe, hewe tamay meeddasaan atteeda mallaa gidiyaa diraw, I geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. **29** «Itti attuma asaw woy mac'c'a asaw huup'iyaa woy gac'uwa bolla madutsay kesoooppe, **30** k'eesii he madutsaa be'o. I be'iyaa wode madutsay galbbaa lukkiide ollattoopenne Aa bolla de'iyaa isikiikka adilliyaa c'iishshaa malatiyaa lee'o gidоoppe, he bitanii tuna gidiyaawaa k'eesii erisso. Hewe huup'iyaa woy gac'uwa bolla kesiyaa k'aac'echchuwaanne wolk'k'aama galbbaa

harggiyaa. **31** K'ay k'eesii he harggiyaa be'iyaa wode, I galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidоoppenne karetsa isikiikka Aa bolla d'ayoooppe, he k'aac'echchuwa harggiyaana de'iyaa bitaniyaa k'eesii duma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide woto. **32** Laappunsa gallassan k'eesii he harggiyaa; be'iyaa wode k'aac'echchuwa harggii aakkenawaa gidоoppe, Aa bolla adilliyaa c'iishshaa malatiyaa isikkii baynnawaa gidоoppenne, ikka galbbaa lukkiide ollatibeennawaa gidоoppe, **33** he bitanii he madutsaa yuushshuwaan de'iyaa isikiyaa meedo; k'aac'echchiyaa sa'aan de'iyaa isikiyaa mata meedoppo. K'eesii he bitaniyaa duma kifiliyaan hara laappun gallassaa gorddiide woto. **34** Laappunsa gallassan k'eesii he k'aac'echchiyaa sa'aa be'iyaa wode; hewe bitaniyaa galbbaa bolla aakkana d'ayoooppe galbbaa lukkiide ollatana d'ayoooppe, he bitanii geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. Bitaniikka bare mayuwa meec'c'iide, geeshsha gidee. **35** Shin I geeyeeddawaappe guyyi'yaan, k'aac'echchiyaawe he bitaniyaa galbbaa bolla aakki aakki booppe, **36** k'eesii Aa be'iyaa wode he k'aac'echchiyaawe aakkeeddawaa gidоoppe, k'eesii adilliyaa c'iishshaa malatiyaa isikiyaa koyoppo; ayaw gooppe, he bitanii tuneedda. **37** Shin k'eesii be'iyaa wode, he k'aac'echchiyaasay aakibeennawaa gidоoppenne karetsa isikiikka Aa bolla doleeddawaa gidоoppe, he k'aac'echchiyaasay pas'eedda. He bitaniikka geeshsha gidiyaa diraw, I geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. **38** «Itti attuma asaa woy mac'c'a asaa galbbaa bolla bootsa ilahuu kesoooppe, **39** k'eesii Aa; be'iyaa wode he untuntuu galbbaa bolla de'iyaa ilahuu shololla bootsa gidоoppe, hewe galbbaa bolla c'oo keseeddawaa; he bitaniikka geeshsha. **40** «Itti asaw huup'iyaa binnaanay k'ok'ofettooppe, I bo'aa; gidoppe attina I geeshsha. **41** K'ay itti asaw huup'iyaa binnaanay sintanna bo'attooppe, Aa tiishshay meedda; gidoppe attina I geeshsha. **42** Shin Aa bo'aa woy Aa tiishshay meeddasa bolla zo'o woy bootsa madutsay kesoooppe, hewe Aa bo'aa woy tiishshay meeddasaan keseedda wolk'k'aama galbbaa harggiyaa. **43** Aa k'eesii; be'iyaa wode Aa bo'aa woy tiishshay meeddasa bolla de'iyaa madutsay galbbaa bolla kesiyaa wolk'k'aama galbbaa harggiyaadan zo'o gidоoppe, **44** he bitanii tumukka wolk'k'aama galbbaa harggii sakkii hargganchcha. I tuna gidiyaa diraw I tuna gidiyaawaa k'eesii erisso; ayaw gooppe harggii Aa huup'iyaa de'ee. **45** «Wolk'k'aama galbbaa harggii oyk'k'eedda Asay peed'eteedda mayuwa mayyo; bare huup'iyaa pis'oppo; bare mettershshaakka kammo; yaatiide, bare k'aalaa d'ok'ku ootside, «Taani tuna, taani tuna» yaago. **46** He harggii Aa bolla de'eedda keeshshan ubbaan I tuna. I tuna gidiyaa diraw, asaappe shaakettiide dunkaaneeedda sa'aappe karenna barekka de'o. **47** «Ay mayuwa bollanne borok'eedda sa'ay beettooppe, he mayuu suufe gidina woy liino gidina, **48** k'ac'inaappe woy shaluwaappe dadetteedda liino woy suufe gidina, galbbaa woy galbaappe oosetteedda mayuwa gidina, **49** he mayuwa bolla kesiidde borok'uu maataa malatiyaa woy zo'o malaa bessooppe, I k'ac'inaappe woy shaluwaappe dadetteeddawaa gidina, galbbaa woy galbaappe oosetteedda mayuwa gidinakka, hewe borok'uu keseedda diraw, hewaa k'eesiyaa bessanaw koshshee. **50** K'eesii he borok'uwa be'iide, he borok'uwaana de'iyaa mayuwa duma kifiliyaan laappun gallassaa gorddiide woto. **51** Laappunsa gallassan k'eesii he mayuwa be'iyaa wode; he mayuwa bolla aakki aakki booppe, I k'ac'inaa woy shalo mayuwa gidina, galbbaa woy galbaappe oosetteedda mayyo gidinakka, hewe ittuwaappe ittuwa oyk'k'iyaa borok'o gidiyaa diraw, he

mayuu tuna. **52** K'ay he mayuu k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, liino woy suufe gidina, galbbaappe oosetteeddawaa ayaa gidinakka, k'eesii Aa s'uuggo. Hewe ittuwaappe ittuwaa oyyk'iyyaa borok'o gidiyaa diraw, I s'uuggettanaw bessee. **53** «K'aykka k'eesii be'iyaa wode, he borok'uu mayuwaa bolla aakkiibeennawaa gidoope, I k'ac'inaa woy shalo mayyo woy galbbaappe oosetteeddawaa ayaa gidinakka, **54** he borok'uu de'iyaa mayuwaa meec'c'anaadan k'eesii azazo. Hewaappe guyyiyaan, he mayuwaa dumma kifiliyaan hara laappun gallassaa gorddiide wotso. **55** He borok'o sa'ay de'iyaa mayuwaa meec'c'owaappe guyyiyaan, k'aykka k'eesii be'iyaa wode he borok'uu bare malaa laammibeennawaa gidoope, I aakki aakki baana d'ayoopekka tuna. He borok'o sa'ay mayoo guyye baggana woy sintsa baggana de'inkka, he mayuu taman s'uuggettanaw koshshee. **56** Shin he mayuwaa meec'c'i simmina k'eesii be'iyaa wode borok'uu d'ay d'ay booppe, I galbbaa gidina, k'ac'inaa woy shalo mayyo gidinakka, he borok'uu de'iyaa sa'aa k'eesii daakkiide kessi diggo. **57** Hewaappe guyyiyaan, mayuwaa bolla simmiidekka kesooppe, he mayuu k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, galbbaappe oosetteeddawaa ayaa gidinakka, hewe aakki aakki biyaa borok'o saa gidiyaa diraw, he borok'uu de'iyaa mayuu taman s'uuggettanaw bessee. **58** Shin meec'etteedda mayuu k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, woy galbbaappe oosetteedda ayaa mayyo gidinakka, borok'o sa'ay Aa bollappe d'ayoope, he mayuu laa'entsuwaa meec'etto; Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha gidee. **59** «Itti mayuu suufe woy liino gidina, k'ac'inaa woy shalo mayyo gidina, woy k'ay galbbaappe oosetteeddawaa gidinakka, he mayuwaa geeshsha woy tuna giissanaw danddayiyaa borok'o sa'aa wogay hawaa» yaageedda.

14 Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide odeedda; **2** «Wolk'k'aama galbbaa harggii oyyk'eedda bitanii geeyiyaa gallassi ootsanaw koshshiyaa wogay hawaa. He bitaniyaa k'eesiyaakko afanaw koshshee. **3** K'eesii Asay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kesiide, Aa harggiyaa be'o. He wode wolk'k'aama galbbaa harggii bitaniyaa bollaappe d'ayeeddawaa gidoope, **4** K'eesii pas'a de'iyaa laa'u geeshsha kafotuwwaa, s'diyyaa mitsaa, zo'o k'ac'inaanne hisoop'piyaa bonc'c'iyaa he wolk'k'aama galbbaa harggiyaappe geeyiyaa bitaniyaa diraw ahanaadan untunta azazo. **5** Hewaappe guyyiyaan, k'ay k'eesii laa'u kafotuwaappe ittuwaa keriyaan de'iyaa pulito haatsaa bolla shukkanaadan azazo. **6** Pas'a de'iyaa kafuwaa, k'ay zigaanna, zo'o k'ac'inaanne hisoop'piyaa bonc'c'iyaa akka afiide, keriyaan de'iyaa pulitiyaa haatsaa bolla shukkeedda kafuwaa suutsaa giddo naak'k'o. **7** Kesseedda suutsaa he wolk'k'aama galbbaa harggiyaappe pas'iyaa bitaniyaa bolla laappu gede c'ac'c'afo; yaatiide he bitanii geeshsha gidyaawaa erisso; pas'a de'iyaa kafuwaa gede dembbaa yeddo. **8** «He harggiyaappe geeyeedda bitanii bare mayuwaa meec'c'o; bare bolla de'iyaa isikiyaa ubbaa meedetto; bare bollaakka meec'etto; yaatooppe I geeshsha gidanawaa. Hewaappe guyyiyaan, I dunkkaaneedda sa'aa yo; shin gidooppenne bare dunkkaaniyaa gelennaan laappun gallassaa karenna gam'o. **9** Laappunta gallassan bare huup'iyaa, buuchchaa, goomaanne bare bolla de'iyaa hara isikiyaa ubbaa meedetto; k'ay bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha gidanawaa. **10** «Hosppunta gallassan tilla bollaanna de'iyaa laa'u dorssaa maratuwaanne itti

laytsaa gideedda itti dorssato aho; k'ay katsaa yarshshoo zayitiyaan munak'etteedda usuppon kiilo giraame d'iiliyaanne itti liitiro wogaraa zayitiyaa heezzentso kushiyya aho. **11** Aa geeshshiyaa k'eesii bitaniyaa I aheedawantuna ittippekka Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa pengge Med'inaa Godaa sintsa shiishsho. **12** «K'eesiikka laa'u dorssaa maratuwaappe ittuwaa akkiide, liitiro heezzentso kushiyya zayitiyaana ittippe naak'uwaa yarshshuwa ootsiide shiishsho; he shiishsheeddawaa k'ay k'aatsiyaa yarshshuwa ootsiide Med'inaa Godaa sintsan k'aatto. **13** Yaatiide I he dorssaa maraa nagaraa yarshshuwaanne s'uuggiyaa yarshshuwa shukkiyaa geeshsha sa'aan shukko; nagaraa yarshshuwaadan naak'uwaa yarshshuukka k'eesiyaw imettee; ikka loytsi geeshsha. **14** K'eesii naak'uwaa yarshshuwa suutsaappe guutsaa akkiide, he geeyiyaa bitaniyaw ushechcha bagga haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiyyaw wogga birad'd'iyaa ushechcha gediyyaw wogga birad'd'iyaa okko. **15** Hewaappe guyyiyaan, k'eesii wogaraa zayitiyaappe guutsaa akkiide, bare haddirssa kushiyya gompnan tigo. **16** «He haddirssa kushiyya gompnan de'iyaa wogaraa zayitiyaan bare ushechcha kushiyya birad'd'iyaa naak'kiide, Med'inaa Godaa sintsan laappu gede c'ac'c'afo. **17** Yaati simmiide bare kushiyya gompnan atteeda zayitiyaappe akkiide, geeyiyaa bitaniyaw ushechcha haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiyyaw wogga birad'd'iyaa ushechcha gediyyaw wogga birad'd'iyaa kase naak'uwaa yarshshuwa suutsaa oketteedda sa'aan okko. **18** K'ay bare kushiyya gompnan atteeda zayitiyaa k'eesii geeyiyaa bitaniyaa huup'iyaa gusso; yaatiide Med'inaa Godaa sintsan he bitaniyaa nagaraa atto giisso. **19** «Hewaappe guyyiyaan k'eesii bare tunatetsaappe geeyiyaa bitaniyaa nagaraa atto giissanaw nagaraa yarshshoo shiishsheedda mehiyaa shukkee; hewaappe simmiide k'ay s'uuggiyaa yarshshoo shiishsheedda mehiyaa yarshshee. **20** K'ay k'eesii he s'uuggiyaa yarshshuwa katsaa yarshshuwaana ittippe yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide s'uuggee; yaatiide bitaniyaa nagaraa atto giissee; bitaniikka geeshsha gidee. **21** «Shin bitanii hewaa ubbaa ahanaw danddayenna man'k'o gidoope, S'oossaa sintsan k'aatsiide Aa nagaraa atto giissanaw, bare naak'uwaa yarshshoo itti dorssaa maraa aho. K'ay katsaa yarshshookka wogaraa zayitiyaan munak'etteedda laa'u kiilo giraame lo'o d'iiliyaanne itti liitiro heezzentso kushiyya zayitiyaa ittippe aho. **22** K'aykka barew danddayeeddawaadan laa'u maraa harap'etuwwaa woy laa'u mara dogomattuwwaa, ittuwaa nagaraa yarshshoo, ittuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo aho. **23** «Hosppunta gallassan bare nagaraappe geeyaan bitanii hawantta k'eesiyaakko Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa pengge Med'inaa Godaa sintsa aho. **24** K'eesii naak'uwaa yarshshoo aheedda dorssaa maraanne liitiro heezzentso kushe zayitiyaa akkiide, k'aatsiyaa yarshshuwa ootsiide Med'inaa Godaa sintsan k'aatto. **25** Yaatiide naak'uwaa yarshshoo aheedda dorssaa maraa shukkiide he naak'uwaa yarshshuwa suutsaappe guutsaa akkiide, ha geeyiyaa bitaniyaw ushechcha haytsaa s'eeraa, ushechcha kushiyyaw wogga birad'd'iyaa ushechcha gediyyaw wogga birad'd'iyaa okko. **26** K'ay k'eesii zayitiyaappe guutsaa bare haddirssa kushiyya gompnan tigo. **27** He haddirssa kushiyya gompnan de'iyaa zayitiyaappe ushechcha kushiyya s'eeraan guutsaa akkiide, Med'inaa Godaa sintsan laappu gede c'ac'c'afo. **28** K'aykka k'eesii bare kushiyya gompnan de'iyaa zayitiyaappe guutsaa akkiide, geeyiyaa bitaniyaw ushechcha haytsaa

s'eeraa, ushechcha kushiya wogga birad'd'iyaanne ushechcha gediya wogga birad'd'iya kase naak'uwaa yarshshuwa suutsaa okteedda sa'aan okko. **29** K'ay Med'inaa Godaa sintsan bitaniyaa nagaraa atto giissanaw, k'eesii bare kushiyaan atteeda zayitiiya geeyiyaa bitaniyaa huup'iyaan okko. **30** Hewaappe guyyiyaan, he aawuu barew danddayeeddawaadan harap'p'iyaa maraa gidina woy mara dogommuwaa gidina, **31** ittuwaa nagaraa yarshshoo laa'entsuwa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo katsaa yarshshuwaanna ittippe yarshsho. K'ay k'eesiikka he geeyiyaa bitaniyaa Med'inaa Godaa sintsan Aa nagaraa atto giisso. **32** Bare bolla de'iyaa wolk'k'aama galbbaa harggiyaappe geeyanaw koshsiiyaa wogaa polanaw mank'otay diggeedda uraw de'iyaa wogay simmi hawaa» yaageedda. **33** Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda, **34** «Taani hinttentoo ak'o ootsaade immiyaa Kanaane biittaa hintte geliyaa wode, k'ay he gadiyaan de'iyaa hintte keetsaappe ittuwaan taani borok'uwaa yeddiyaa wode, **35** he goliyyaw k'eesiyaakko biide, «Ta son ayaa borok'entto de'ee» yaagiide odo. **36** Gollen de'iyaa ubbay tuna geetetennaadan, k'eesii borok'uwaa be'anaw gelanaappe kasetiide, son de'iyaa ubbaa kare kessanaadan azazo; yaati simmina k'eesii be'anaw golle gelo. **37** Hewaan be'iyaa wode, borok'o sa'ay godaa bolla maataa malatiyaa, woy zo'o mala bessoppenne k'ay godaappe ollatiide giddo gelooppe, **38** k'eesii gollappe kare kesiide, goliyyaa laappun gallassaa gakkanaw gorddo. **39** Laappuntsa gallassaa k'eesii he goliyyaa zaaretsiide; s'eeliyaa wode he borok'uu goliyyaa godaa bolla aakkooppe, **40** borok'uu de'iyaa shuchchatuwa ubbaa godaappe shoddiide, katamaappe gas'aa yaa tuneedda sa'aw olanaadan azazo. **41** K'ay godaa dufeedda urk'kaa soo baggana bookkishin, yuushshi aatsiide k'ok'kofanaadan ootso; yaatiide he k'ok'kofeedda urk'kaa katamaappe gas'an de'iyaa tuna sa'aan olino. **42** Hewaappe guyyiyaan, he shoddeedda shuchchatu sa'aan hara shuchchatuwa wotsino; k'ay hara urk'k'ankka goliyyaa dufino. **43** «Shuchchatuwa shod diggina, k'ay urk'k'aa k'ok'k'ofiide hara urk'k'aa dufii simmina, laa'entsuwa simmiide borok'uu goliyyaa giddon aakkooppe, **44** k'eesii hewaa be'iyaa wode; borok'uu he goliyyaa giddon aakkooppe, hewe ittuwaappe ittuwaa oyk'k'iyaa borok'o gidiyaa diraw, he goliyya tuna. **45** Hewaa diraw I he goliyyaa, Aa shuchchaa, Aa mitsaanne I dufeteedda urk'kaa ubbaa kolo; hewantta katamaappe gas'aa afiide, tuna sa'aan olo. **46** K'ay he goliyya gordan takkiyaa wodiyaan Aa giddo geliyaa onninne sa'ay k'ammana gakkanaw tuna. **47** He goliyyaan gisiyaa uray woy k'umaa miyaa uray bare mayuwa meec'c'o. **48** «Shin k'eesii yiide s'eeliyaa wode, goliyya dufetti simmina laa'entsuwa simmiide aakkana d'ayoope, borok'uu d'ayeedda diraw, he goliyya geeshsha gidiyaawaa k'eesii erisso. **49** Goliyya geeshshanaw laa'u kafotuwa, s'idiyaa mitsaa, zo'o k'ac'inaanne hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaa aho. **50** Kafotuwaappe ittuwaa keriyaan de'iyaa pultuwaa haatsaa bolla shukko. **51** Hewaappe guyyiyaan s'idiyaa, hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaa, zo'o k'ac'inaanne pas'a de'iyaa kafuwa ittippe akkiide, keriyaan de'iyaa shukkeedda kafuwa suutsaaninne pultuwaa haatsaan yeggi kessiide, laappu gede he goliyya c'ac'c'afo. **52** Yaatiide he goliyya k'eesii kafuwa suutsan, pultuwaa haatsaan, pas'a de'iyaa kafuwaan, s'idiyaan, hisoop'p'iyaa bonc'c'iyaaanne zo'o k'ac'inaan geeshsho. **53** K'ay pas'a de'iyaa kafuwa katamaappe gas'aa hini dembaa yeddo. Hewaadan ootsiide, goliyya geeshshiyaa wogaa polee; goliikka geeshsha gidee.

54 «Ay wolk'k'aama galbbaa hargge gidooppekka hawe woga; k'ac'echchiyaawaa gidina, **55** mayuwa bolla woy goliyya bolla kesiya borok'o gidina, **56** gaafuwa gidina, d'uussa madutsaa gidina woy ilahuwa gidinakka, **57** ittibay tuna gidiyaawaanne geeshsha gidiyaawaa erissanaw wolk'k'aama galbbaa harggiyaanne borok'uwaa wogay hawaa» yaageedda.

15 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagiide odite; «Ay asaa attuntsaappe ayayneekka goggooppe, he goggiyaabay tuna. **3** He goggiyaawaappe dendeedawaan he uray tuna gidiyaa wogay hawaa: He goggiyaabay aggenaana gogginakka woy k'ay goggiyaawaa agginttokka he Aa giddon de'iyaa Aa tunissee. **4** ««Aa bollaappe ayayneekka goggiyaa Asay gisiyaa ay gisuukka tuna; k'ay I uttiyaabay ayaa gidooppekka tuna. **5** Aa gisuwaa bochchiyaa onninne bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **6** Goggiyaawaa de'iyaa Asay utteeddawaa bolla uttiyaa onninne bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **7** ««Goggiyaabay de'iyaa asaa bolla bochchiyaa onninne bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **8** ««Goggiyaabay de'iyaa Asay geeshsha asaa bolla c'uchchooppe, he Asay bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **9** ««K'ay goggiyaabay de'iyaa Asay uttiyaa ay kooraykka tuna. **10** Bareppe garssana de'iyaa ayan gidooppekka bochchiyaa onninne omarssi gakkanaw tuna; k'ay hewantta malatiyaawantta tookkiyaa onninne bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **11** ««Goggiyaawaa de'iyaa Asay bare kushiya meec'ettinnaan de'iidde bochchiyaa Asay onninne bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **12** ««K'ay goggiyaabay de'iyaa Asay bochchiyaa urk'kaa miishshaa ubbaa mentsite; mitsaappe osseteedda miishshaa ubbay k'ay haatsaan meec'etto. **13** ««Goggiyaabay de'iyaa Asay he goggiyaawaappe geeyiyaa wode, barew laappun gallassaa paydo. Bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka pultuwaa haatsaan meec'etto; yaatiide I geeshsha gidee. **14** Hospuntsa gallassi laa'u maraa harap'p'etuwa woy laa'u mara dogomattuwa akkiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaa Med'inaa Godaa sintsa yiide, k'eesiyaw untuntta immo. **15** K'eesii harap'p'etuwaappe ittuwaa nagaraa yarshshoo, laa'entsuwa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo yarshshee; yaatiide k'eesii bitaniyaa bollaappe goggiyaawaa diraw Med'inaa Godaa sintsan Aa nagaraa atto giissee. **16** ««Ay attuma asayanne bare attumatetsaappe zeretsay gukkooppe, bare kumtentsaa bolla haatsaan meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **17** Attumatetsaappe gukkeedda zeretsay bochcheedda mayuwa ubbay woy galbbaa ubbay haatsaan meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **18** K'ay itti attuma Asay mac'c'a asanaa gisina, Aa attumatetsaappe zeretsay gukkooppe, laa'uukka haatsaan meec'ettino; k'ay omarssi gakkanaw untunttu tuna. **19** ««Mac'c'a asaw aginaan aginaan yiyya piilay yoope, laappun gallassaa gakkanaw iza tuna; k'ay iza bochchiyaa onninne omarssi gakkanaw tuna. **20** ««He piilaa wode iza gisiyaawe ubbay tuna; k'ay iza uttiyaawe ubbaykka tuna. **21** Iza gisiyaa gisuwaa bochchiyaa ubbay bare mayuwa meec'c'o; haatsaanka meec'etto; omarssi gakkanaw I tuna. **22** Iza uttiyaawaa bochchiyaa ubbay bare mayuwa

meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **23** Iza gisiyaa gisuwaa gidinakka woy iza uttiyaawaa bochchiyaa onninne omarssi gakkanaw tuna. **24** «K'ay attuma asayinne he piilaa wode inanna gisoope, he piilay k'ay Aa bochchooppe, laappun gallassaa gakkanaw I tuna; I gisiyaa gisuu ubbaykka tuna. **25** «<Itti mac'c'a mishiratiw izi piilaa wodiya gidenaan hara wodiyaan suutsay goggooppe, woy k'ay izi piilaykka bare wodiyaappe aatsiide ek'k'enan is's'iide goggooppe, I ek'k'ana gakkanaw iza tuna. Bare piilaa wodiyaan tuna gidiyaawaadan, he wodekka iza tuna. **26** He suutsay ippe goggiyaa wodiyaan iza giseedda gisuu ubbay, bare piilaa wode iza giseedda gisuwaakka mala tuna; k'ay iza uttiyaabay ubbaykka bare piilaa wode iza uttiyaabay tuna gidiyaawaadan tuna. **27** K'ay he tuneeddatuwaas bochchiyaa ooninne tuna; I bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; k'ay omarssi gakkanaw I tuna. **28** «<Zippe goggiyaabay ek'k'ooppe, iza he wodiyaappe doommaade laappun gallassaa paydu; Hewaappe guyyiyaan, iza geeshsha gidana. **29** Hospuntsa gallassaan iza laa'u mara harap'etuwaas woy laa'u mara dogomattuwaas akkaade, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa k'eesiyaakko ahu. **30** K'eesii harap'etuwaappe ittuwaa nagaraa yarshshoo ittuwaa k'ay s'uuggiyaa yarshshoo yarshsho. Yaatiide k'eesii ippe goggiyaawaa tunatetsaa diraw Med'inaa Godaa sintsan I nagaraa atto giissee. **31** «<Barentu giddon de'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa tuntsiide Israa'eeliyaa Asay hayk'k'ennaadan, neeni hawaadan ootsaade untuntutu barena tunissiyaawaappe shaakettide de'anaadan naaga. **32** «<Aa bollaappe ayayneekka goggiyaa asawunne Aa attumatsaappe gukkeedda zeretsaan tuniyya asaw, **33** k'ay bare piilaa gaasuwaan tuniyya mac'c'a asaw, attuma gidina mac'c'awaa gidina goggiyaabay de'iyaa asawunne tuneedda mac'c'a asaana gisiyaa attuma asaw imetteedda wogay hewaa» yaagite» yaageedda.

16 Aaroona attuma naanay laa'u Med'inaa Godaa sintsa shiik'iide hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda. **2** «Med'inaa Goday Musa, ne ishay Aarooni Taabootaa bollan de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um'iyaa sintsan gaariduwaappe guyye baggana de'iyaa Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa ubbaa wode c'oo gelenaadan aw oda. C'oo gelooppe I hayk'k'ana; ayaw gooppe, Taani shaariyaa giddona atto giyaa sa'aa k'um'iyaa bollan k'onc'c'ay. **3** Aarooni nagaraa yarshshoo itti korumaanne k'ay s'uuggiyaa yarshshoo itti dorrssaa orggiyaa akkiide, he Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa gelo. **4** «Aarooni liinuwaappe oosetteedda geeshsha k'amishshiyaanne liinuwaappe oosetteedda garssana mayiyaa mayuwaa mayyo. K'ay liinuwaappe oosetteedda danc'c'uwaa danc'c'o; hewaadanka k'ay bare huup'iyaa liinuwaappe oosetteedda shaashiyya enc'c'urssaa wotso. Hawaanttu geeshsha mayotuwaas gidiyaa diraw, I bare bollaa haatsaan meec'etti kichchiide mayyo. **5** «Israa'eeliyaa asaa maabaray nagaraa yarshshoo laa'u deeshshaa koletuwaa, s'uuggiyaa yarshshookka itti dorrssaa koliyaa Aaroonaw ayino. **6** Aarooni bare nagaraanne bare soo asaa nagaraa atto giissanaw korumaa yarshsho. **7** Hewaappe guyyiyaan, laa'u deeshshaa koletuwaa afiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaan Med'inaa Godaa sintsan esso. **8** Yaatiide he laa'u deeshshatuwaan saamaa yeggina ittuu Med'inaa Godaassa; ittuu k'ay bazzuwaa yeddiyaawaa gidee. **9** Aarooni

Med'inaa Godaw saamay keseedda deeshshaa ahiide, nagaraa yarshsho ootsiide yarshsho. **10** Shin bazzuwaa yeddiyaa saamay keseedda deeshshaa pas'a de'ishshin Med'inaa Godaw shiishsho; bazzuwaa Aa yederssiyaa wode, asaa nagaraa atto giissee. **11** «Aarooni bare nagaraanne bare soo asaa nagaraa atto giissanaw, itti korumaa nagaraa yarshshuwaa ootsiide shiishsho. Yaatiide bare nagaraa yarshshoo he korumaa shukko. **12** K'ay Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa yarshshiyya sa'aappe is'anaa c'uwissiyya miishshaa kumentsaa bonk'k'uwaaanne, liik'i gaac'etteedda laa'u kop'p'iyaa sawiyaa is'anaa akkiide, gaariduwaas giddo aho. **13** I hayk'k'ennaadan, is'anaa c'uway Taabootaa bollan de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um'iyaa kammana mala, is'anaa Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa taman wotso. **14** K'ay he orggiyaa suutsaappe guutsaa akkiide, bare birad'd'iyaa aan naak'k'iide, atto giyaa sa'aa k'um'iyaw sintsa bagga c'ac'c'afu; k'ay atto giyaa sa'aa k'um'iyaaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aakka laappu gede c'ac'c'afu. **15** «Hewaappe guyyiyaan asaa nagaraa yarshshoo gidiyaa deeshshaa shukkiide, Aa suutsaa gaariduwaas giddo aho; korumaa suutsaa c'ac'c'afeeddawaadan, atto giyaa sa'aa k'um'iyaa sintsaanne atto giyaa sa'aa k'um'iyaaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa c'ac'c'afu. **16** Yaatiide Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa Israa'eeliyaa asaa tunatetsaappenne nagaraappe geeshshee. K'ay untuntutu tunabaa ootsishin, untuntutu giddon de'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaakka hewaadan ootsiide geeshsho. **17** I Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa gelide, bare nagaraa, bare soo asaa nagaraanne kumentsaa Israa'eeliyaa asaa nagaraa atto giisiiide kesana gakkanaw, ooninne S'oossaa Dunkkaaniyaa giddon de'oppo. **18** «Hewaappe guyyiyaan I Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa yarshshiyya sa'aa yiide Aa nagaraa atto giisso. Korumaa suutsaappenne deeshshaa suutsaappe guutsaa guutsaa akkiide, yarshshiyya sa'aa yuushshuwaan de'iyaa kac'etuwaas okko. **19** K'ay he suutsaappe guutsaa bare birad'd'iyaa akkiide, laappu gede yarshshuwaa sa'aa bollaa c'ac'c'afiide, Israa'eeliyaa asaa tunatetsaappe he yarshshuwaa sa'aa geeshsho. **20** «Aarooni Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa, S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyya sa'aa geeshshiyya wogaa poleeddawaappe guyyiyaan, pas'a de'iyaa deeshshaa shiishsho. **21** Aarooni bare laa'u kushetuwaas pas'a de'iyaa deeshshaa huup'iyaaan wotsiide, Israa'eeliyaa asaa naak'uwaa ubbaa, untuntutu makkalaa ubbaa, untuntutu nagaraa ubbaa paas'o; yaatiide he deeshshaa huup'iyaaan hewaa toossiide he deeshshaa afanaadan giigisseedda asaa bollan bazzuwaa yeddo. **22** I deeshshaa bazzuwaa yeddina, deeshshay untuntutu nagaraa ubbaa tookkiide, Asay bayinna sa'aa bazzuwaa bo. **23** «Hewaappe guyyiyaan, Aarooni S'oossaa Dunkkaaniyaa biide Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa geleedda wode, kase bare mayyeedda liinuwaappe oosetteedda mayuwaa k'aariide hewaan wotso. **24** Geeshsha sa'aan I bare bollaa haatsaan meec'ettiide, hara mayuwaa mayyiide keso; yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaa barewaanne asaawaa yarshshiide, bare nagaraanne asaa nagaraa atto giissee. **25** K'ay hewaadanka nagaraa yarshshuwaa handdaa yarshshiyya sa'aa bollan wotsiide s'uuggo. **26** «Wora yeddiyaa deeshshaa afeeda bitaniikka bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto. Yaati simmiide dunkkaaneeddasaa yo. **27** «Nagaraa atto giissanaw Aarooni Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aa geleedda wode,

nagaraa yarshshuwaa korumaa suutsaanne deeshshaa suutsaa akkiide geleeedda; ha'i hintte he korumaanne he deeshshaanne dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessite. Untuntu galbbaa, untuntu ashuwaanne untuntu toc'iyya taman s'uuggite. **28** Hewaa taman s'uuggeedda bitanii bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto; Hewaappe guyyiyaan, dunkkaaneedda sa'aa yo. **29** «Have hinttentoo med'inawukka woga gido: laappuntsa aginay geleeedda tammuntsa gallassan hintte huup'iyya kawushshite; Israa'eeliyaa asaa gidina woy k'ay hintte gidдон de'iyya hara biittaa asaa gidinakka, ay oosonne ootsoppite. **30** Ayaw gooppe, hinttena geeshshanaw, hintte nagaraa atto giissiyaa gallassay he gallassaa. Hinttekk Med'inaa Godaa sintsa hintte nagaraa ubbaappe geeyana. **31** Hewe hintte waanna shemppuwaa shemppiyya sambbata gallassaa. He gallassan hintte huup'iyya kawushshite; hewe hinttentoo med'inawukka woga gido. **32** K'ay bare aawuwaa kootaan k'eese gidanaadan okettiyaawenne dummatiyaa Asay geeshsha gideedda liinuwaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, nagaraa atto giissiyaa wogaa polo. **33** I Ubbaappe Aad'd'iyya Geeshsha Sa'aa, S'oossaa Dunkkaaniyaa, yarshshiyaa sa'aa, k'eesetuwaanne Israa'eeliyaa asaa ubbaa geeshsho. **34** Israa'eeliyaa asaa nagaraa ubbaa atto giissiyaa wogaa hintte laysan laysan itti gede ootsanaadan, hawe hinttentoo med'inawukka woga gido» yaageedda. Muse Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseedda.

17 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Aaroonaw Aa attuma naanatoonne Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan yaagaade oda; «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa: **3** Israa'eeliyaa asaappe ooninne booraa woy dorssaa woy deeshshaa dunkkaaneedda sa'aan woy dunkkaaneedda sa'aappe gas'anaa shukkiide, **4** Med'inaa Godaw imotaa ootside immanaw Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaa Med'inaa Godaa sintsa ahana d'ayooppe, he suutsan I ooshettee; he Asay suutsaa gusseedda. Hewaa diraw I bare asaa giddoppe bohetto. **5** Hewaa diraw Israa'eeliyaa Asay barentu yarshshuwaa mehiyaa c'oo dembban shukkiyaawaa aggiide, haa Med'inaa Godaakko, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyya k'eesiyaakko ahino. K'eesii hewaa akkiide, Med'inaa Godaw ittipetetsaa yarshshuwaa ootside shukko. **6** K'ay k'eesii Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyya Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa bollan he suutsaa c'ac'c'af; handdaakka Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyya yarshshuwaa ootside s'uuggo. **7** Israa'eeliyaa Asay S'oossaa kaalliyawaa aggiide kaalleedda s'alahetoo laa'entso barentu yarshshuwaa yarshshoppino. Hawe untunttoonni yiyaa yeletaa ubbaw med'inaw woga gido» yaaga. **8** «Untuntta hawaadan yaaga; «Israa'eeliyaa asaappe gidina woy untuntu gidдон de'iyya hara biittaa asaappe gidinakka, ooninne s'uuggiyaa yarshshuwaa woy hara yarshshuwaa shiishshiyaa wode, **9** Med'inaa Godaw yarshshanaw Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa penggiyaa ahana d'ayooppe, he Asay bare asaa giddoppe bohetto. **10** « «Israa'eeliyaa asaappe woy untuntu gidдон de'iyya hara biittaa asaappe ooninne suutsaa mooppe, he suutsaa miyaa asaa bollan taani ta deemuwaa tukkana; taani he bitaniyaa asaa gidдон bohana. **11** Ayaw gooppe ashuwaa mayyeedda ubbaa de'uu Aa suutsaa gidдон de'ee; suutsaykka K'ay de'uwaa shemppuu Aa gidдон de'iyaawaappe

denddeedawaan nagaraa atto giissiyaawaa gidiyaa diraw, hintte nagaraa atto giissanaadan, taani hinttentoo yarshshiyaa sa'aa bollan yarshshanaadan immaad. **12** Hewaa diraw taani Israa'eeliyaa asaa, «Hintteppe woy hintte gidдон de'iyya hara biittaa asaappe ooninne suutsaa mooppe» yaagaad. **13** « «Israa'eeliyaa asaappe woy untuntu gidдон de'iyya hara biittaa asaappe ooninne miyaa do'aa woy kafuwaa shankkatiide wod'ooppe, Aa suutsaa sa'aan guusiide, biittaa kammo. **14** Ayaw gooppe ashuwaa mayyeedda ubbaa shemppuu Aa suutsaa gidдон. Hewaa diraw taani Israa'eeliyaa asaa, «Ashuwaa mayyeedda med'etaa ubbaa shemppuukka Aa suutsaa gidдон de'iyya diraw, suutsaa mooppite; k'ay miyaa ooninne bare asaa giddoppe bohetto» yaagaad. **15** « «Israa'eeliyaa asaa gidina woy untuntu gidдон de'iyya hara biittaa asaa gidina, ooninne bakkuta woy do'ay oyk'k'iide wod'eedda ashuwaa mooppe, bare mayuwaa meec'c'o; bare bollaakka meec'etto; yaatiide omarsii gakkanaaw I tuna. Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha. **16** Bare mayuwaa meec'c'ana d'ayooppe, bare bollaakka meec'etana d'ayooppe, I bare nagaraan ooshettee» yaaga» yaageedda.

18 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; «Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. **3** Hintte kase de'eedda Gibs'e biittaa Asay ootsiyaawaadan ootsoppite; woy ha'i taani hinttena afiyya Kanaana biittaa Asay ootsiyaawaadanka ootsoppite; untuntu wogaakka kaalloppite. **4** Hintte ta azazuwaa ootsite; ta wogaakka naagite; k'ay aan biite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. **5** Hewaa diraw ta azazuwaanne ta wogaa naagoooppe, hintte pas'a de'ana. Taani Med'inaa Godaa. **6** « «Hintteppe ooninne ashuwaa amuwaa polanaw bare mata dabbuwaana gisoppo. Taani S'oossaa. **7** Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne daayinna gisoppa; ne aawuwaa kawushshoppa. Iza ne daayo; iinanna gisoppa. **8** Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne aawuwaa machchattinna gisoppa; ne aawuwaa kawushshoppa. **9** « «Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne michchattina gisoppa; woy K'ay son yeletteedda woy karen yeletteedda ne aawuwaa woy ne daay naattinakka gisoppa. **10** « «Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne na'aa naattinna woy ne naatti naattinna gisoppa. Ne huup'iyaw neena kawushshaasa. **11** Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne aawuwaa machchati naattinna gisoppa; iza ne michchato gidiyaa diraw iinanna gisoppa. **12** Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne aawuwaa michchattina gisoppa. Iza ne aawoo mata dabbo. **13** Ashuwaa amuwaa polanaw ne daay michchattina gisoppa; iza ne daayiw mata dabbo. **14** Ne aawuwaa ishaa kalluwaa k'aaraade ne ashuwaa amuwaa polanaw Aa machchattinna gisoppa; iza ne aawuwaa ishaa machchato. **15** Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne na'aa machchattinna gisoppa; iza ne na'aa machchato gidiyaa diraw, iinanna gisoppa. **16** Ne ashuwaa amuwaa polanaw ne ishaa machchattinna gisoppa; gisoooppe ne ishaa kawushshaasa. **17** « «Ne ashuwaa amuwaa polanaw mishiratinanne I naattinanne laa'uwaanna gisoppa. I naatti naattinna woy k'ay I na'aa naattinakka gisoppa; untuntu iziwi mata dabbo gidiyaa diraw, hewe sharmus'a. **18** « «Ne machchata pas'a de'ishshin, ne machchati michchato akkaade ne ashuwaa amuwaa polanaw iinanna gisoppa. **19** « «Ne ashuwaa amuwaa polanaw pilay yiina tuna utteedda mishiratina gisoppa. **20** « «Neeni tunnaanaadan ne shooruwaa machchattinna gisoppa. **21** « «Ne S'oossaa suutsaa tunissanaw

ne naanatuwaappe ittuwaanne taman s'uugiide, Molooka giyaa eek'aw yarshshanaadan immoppa. Taani Med'inaa Godaa. 22 «Mac'c'a asaana gisiyaawaadan attuma asaana gisoppa; hewe sheneyiyaabaa. 23 «<Neeni tunennaadan ay mehiyaanne gisoppa, k'ay mac'c'a asaykka mehiyaanna gisanaw mehiyaa sintsa aad'd'oppo. Hewe wogay bayinawaa. 24 «<Taani hintte sintsaappe yederssiyaa kawutetsatu ha oosotuwaan tuneedda diraw, hintte hawantaa malatiyaawatuwaan tunoppite. 25 Haray atto untuntutu biittaykka tuneedda diraw, Aa nagaraw taani Aa muraad; biittaykka barenan de'iyaa wantta c'uchcheedda. 26 Shin hintte ta higgiiyaanne ta azazuwaa naagiteppe attina, Israa'eeliyaa asaa gidina woy hintte giddon de'iyaa hara biittaa asaappe ooninne hawaa mala tuna oosuwaaw ootsoppite. 27 «<Hintteppe kase ha gadiyaan de'eedda asatuu hawaa mala tunabaa ootseedda diraw, biittay tuneedda. 28 Hintte ha biittaa tunissoppo, hintteppe kase de'eedda kawutetsatuwaa ha biittay c'uchcheeddawaadan, hinttenakka c'uchchennaadan naagetteite. 29 Hewannta malatiyaa tuna oosotuwaappe ittuwaanne ootsiyaa Asay de'ooppe, he Asay bare asaa giddoppe bohetto. 30 «<Hewaa diraw hintteppe kase de'eedda asatuu ootseedda tuna oosotuwaaw ubbaa ootside hintte tunennaadan, hintte ta azazuwaa naagite; Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa yaaga» yaageedda.

19 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2 «Israa'eeliyaa asaw ubbaw hawaadan yaagaade oda; <Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossay geeshsha gidiyaa diraw, hintteikka geeshsha gidite. 3 «<Hintteppe ittuunne attenan bare aabbanne bare daayo bonchcho; ta Sambbatatuwaakka bonchchite. Taani, S'oossay, hintte S'oossaa. 4 «<Taana aggiide eek'atoo goyinnoppite; woy k'ay birataappe siilisseedda, s'oossatuwaa hinttentoo med'd'oppite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 5 «<Hintte ittippetetsaa yarshshuwaaw Med'inaa Godaw yarshshiyaa wode, he yarshshuu hintte diraw aketanaadan, bessiyaawaadan yarshshite. 6 He yarshshuu hintte yarshsheedda gallassan woy wonttetsa gallassan meetetto; heezzentoo gallassay gakanaw atteedawe de'ooppe hewe s'uugetto. 7 Heezzantoo gallassan Aa mooppe, hewe sheneyiyaabaa; taani hewaa akikkike. 8 Hewaa miyaa ooninne bare nagaran ooshettee; ayaw gooppe, I Med'inaa Godaw geeshsha gideeddawaa tunisseedda. He Asay bare asaa giddoppe bohetto. 9 «<Hintte gadiyaan mokkeedda katsaa hintte c'akkiyaa wode, gadiyaa gas'aa gakanaw c'akkoppite; k'ay c'akaappe simmina de'iyaa k'aarimiyaakka k'aarimoppite. 10 Ne woyniyaa ayfiyaa mule mas'aade mitsaa kalloyoppa; sa'aan wod'd'eedda woyniyaa ayfiyaakka mas'oppa; hewaa hiyyeasatoonne betetoo agga. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 11 «<Hintte wuu"oppite. «<Worddotoppite. «<Ittuu ittuwaa c'im'moppite. 12 «<Ta suntsan wordduwaan c'aak'k'oppite; yaatiide hintte S'oossaa suntsaa tunissoppite. Taani Med'inaa Godaa. 13 «<Ne shooruwaaw sugoppa; woy bonk'k'oppa. «<Keraa ootsiyaa bitaniyaa dirguuwaaw diggaade, itti k'ammaanne ne matan ayissoppa. 14 «<Tulliyaa shek'k'oppa; woy k'ay k'ookiyyaa sintsan d'ubbiyaawaa wotsoppa; shin neeni S'oossaw yayya. Taani Med'inaa Godaa. 15 «<Pirddaa pirddaade deshissoppa; hiyyeesaa Aa hiyyeesatetsaa diraw maaddaade pirdoppa; duriyaakka Aa duretetsaa diraw yayaade aggoppa. Shin ne shooroo tumatetsan pirdaa. 16 «<Ne asaa giddon iita zigirssaa akkaade yuuyyoppa. «<Ne shooruwaaw wod'iyaaawaa ayaanne ootsoppa. Taani

Med'inaa Godaa. 17 «<Ne ishaa ne wozanaan is's'oppa. «<Ne shooruwaaw gaasuwaan neeni nagaraa ootsenna mala, Aa seera. 18 «<Kushshiyaa c'iggoppa; k'ay ne asaappe ittoonne uluwaan k'immiyaa oyk'k'oppa. Shin ne shooruwaaw ne huup'iyaaadan siik'a. Taani Med'inaa Godaa. 19 «<Ta azazotuwaaw naaga. «<Ne mehiyaappe itti k'ommo mehiyaa hara k'ommo dumma mehiyaan birassissoppa. «<Itti shoyk'aan laa'u k'ommo zeretsaa zeroppa. «<K'ay laa'u k'ommuwaappe dadetteedda mayuwaaw mayyoppa. 20 «<Itti Asay hara asaa gelanaw giiga utteedda danggaas'iratina gisoope, k'ay he danggaas'iratakka bare danggaas'iretetsaappe wozettabeennaano gidooppe, untuntutu murettanaw bessee; shin iza bare danggaas'iretetsaappe wozettabeenna diraw, untuntutu wod'anaw kosshenna. 21 Gidooppenne he bitanii bare naak'uwaa yarshshoo gidiyaa dorssaa orggiyaa S'oossaa Dunkkaaniyaakko Med'inaa Godaa sintsa aho. 22 K'eesii he naak'uwaa yarshshuwaaw dorssaa akkiide, bitanii ootseedda nagaraa Med'inaa Godaa sintsan atto giissee; I ootseedda nagaraykka atto geetettana. 23 «<Hintte Kanaane biittaa geliyaa wode, ayfiyaa miyaa ay k'ommo mitsaa tokkooppekka, he mitsaa ayfiyaa meetettennawaadan paydite; heezzu laytsay wuranaw he mitsaa ayfii meetettenna; Aa mooppite. 24 Oyddentoo laytsaan he mitsaa ayfii ubbay Med'inaa Godaw galataa shiishshiyaa geeshsha yarshshuwaaw gidanawaa. 25 Shin he mitsaa ayfii hinttentoo loysii darana mala, ichcheshentoo laytsaa ayfiyaa miite. Hintte hawaadan ootsoppo, hintte mitsaa ayfii darana. Taani Med'inaa Goday hintte S'oossaa. 26 «<Suutsay Aa giddon de'iyaa ay ashuwaakka mooppite. «<Kaayoppite woy shareechchoppite. 27 «<Hintte huup'iyaa binnaanaa garssana yuushshi aatsiide k'ans's'oppite; k'ay hintte buuchchaakka yuushshi aatsiide k'ans's'oppite. 28 «<Hayk'keeda asaa diraw hintte bollaa k'ans's'ereetsoppite; woy c'achchaa malaataa hintte bollan kessoppite. Taani Med'inaa Godaa. 29 «<Biittay woddalaa tunatetsan kumeeddawaa gidinna mala, ne naatto shaddam's'aa oosoo aatsa immaade tunissoppa. 30 «<Ta Sambbatatuwaaw bonchchite; taw goynniyaa sa'aakka bonchchite. Taani Med'inaa Godaa. 31 «<Mo'ytiliyaa haasayissiyaawantukkonne shareechchotuwaakko booppite; hintte tunenna mala untuntutu kooyoppite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 32 «<Puulummeedda asaanne c'imeedda asaa be'iyaa wode utteedda sa'aappe dendda ek'k'a; untuntutu bonchcha; ne S'oossaw yayya. Taani Med'inaa Godaa. 33 «<Hintte gadiyaan hinttenana de'iyaa betetuwaaw bollan sugetsaabaa ootsoppite. 34 Hintte gadiyaan hinttenana de'iyaa bete asaa hintte biittaa asaadan s'eellite; Aa hintte huup'iyaaadan siik'ite. Ayaw gooppe, hintteikka kase Gibs'e gadiyaan bete gidiide de'eedita. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 35 «<Hintte geesaa likkiyaaban, miizaanan wotsiide likkiyaabaaninne makkiyaaban worddotoppite. 36 Hintte kiiluwaaw miizaanay, hintte makkiyaabayenne likkiyaa miishshatuw ubbay likke gidino. Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kessaade aheedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. 37 Hintte ta higgiiyaanne ta azazuwaa ubbaa naagitenne ootsite. Taani Med'inaa Godaa yaaga» yaageedda.

20 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; 2 «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda, <Israa'eeliyaa asaappe gidina, woy betiide yiide Israa'eeliyaa giddon de'iyaa hara biittaa asaappe gidinakka, ooninne

bare naanatuwaappe ittuwaa Molooka giyaa eek'aw aatiise immooppe, he Asay hayk'k'o; he biittaa Asay Aa shuchchaan c'adiide wod'o. 3 Taani he bitaniyaa is's'ana; Aa asaa gidoppe shoddaade Aa d'ayissana. Ayaw gooppe, I bare naanatuwaappe ittuwaa Molooka giyaa eek'aw immiyaawan, ta Dunkkaaniyaa tunisseedda; ta geeshsha suntsaakka kawushshiseedda. 4 He bitanii bare naanatuwaappe ittuwaa Molookaw immiyaa wode, he biittaa Asay be'iide, sheneko gooppe, k'ay bitaniyaakka wod'enaan aggooppe, 5 taani ta huup'iyaw he bitaniyaanne he soo asaa is's'ana; Molookena sharmus'anaw Aa kaaliyaa ubbatuwaaw untunttu asaa gidoppe bohite. 6 « < Ay asayanne taanan ammanettennan is's'iide, moytilliyaa haasayissiyaawantanne shareechotuwaaw oochchanaw booppe, taani Aa is's'ana; Aa asaa gidoppe akka d'ayissana. 7 « < Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa gidiyaa diraw, simmi hintte hinttana dummayite; k'ay geeshsha gidite. 8 Ta higgiyaa naagittenne ootsite. Taani hinttana geeshshiyaa Med'inaa Godaa. 9 « < Ay asayanne bare aawuwaa woy bare daayo shek'k'ooppe hayk'k'o. I bare aawuwaa woy bare daayo shek'k'eedda diraw, Aa suutsaa ac'uu Aa bollana. 10 « < Itti Asay bare shooruwaaw machchattinna gisooppe, he giseedda bitaniinne mishiritta laa'uukka hayk'k'ino. 11 Bare aawuwaa machchattinna giseedda Asay bare aawuwaa kawushshiseedda; untunttu laa'uukka hayk'k'ino. Untunttu suutsaa ac'uu untunttu bollana. 12 Itti Asay bare na'aa machchattinna gisooppe, untunttu laa'uukka hayk'k'ino. Untunttu tunabaa ootseeddino. Untunttu suutsaa ac'uu untunttu bollana. 13 « < Itti attuma Asay mac'c'a asaana gisiyawaadan attuma asaana gisooppe, untunttu laa'uukka tunabaa ootseedda diraw hayk'k'ino. Untunttu suutsaa ac'uu untunttu bollana. 14 Itti Asay naattonne aattonne ittippe akkiyaawaa gidoppe, hewe tunabaa; hintte gidon tunatetsay de'enna mala, inne untuntunne taman s'uugettino. 15 « < Itti Asay mehiyaana gisooppe, I hayk'k'o; he mac'c'a mehattokka wod'ite. 16 Itti mac'c'a asi mehiyaana gisooppe he mishiratonne he mehiyaa laa'uwaakka wod'ite; untunttu hayk'k'ino. Untunttu suutsaa ac'uu untunttu bollana. 17 « < Itti Asay bare michchato bare aawuwaa naattinna woy bare daay naattinna gisooppe, hewe pokkobaa. Untunttu barentu asaa gidoppe bohettino. I bare michchato kawushsheedda diraw, I bare nagaran ooshettee. 18 Itti Asay piilay yeedda mac'c'aani kalluwaa k'aariide iinanna gisooppe, untunttu laa'uukka barentu asaa gidoppe bohettino. Ayaw gooppe I izi suutsay goggiyaa pulutuwaaw kalloyeedda; izakka bare suutsay goggiyaa pulutuwaaw kalloyaaddu. 19 « < Ne daay michchatina woy ne aawuwaa michchatina gisoppa; ayaw gooppe, hewaa ootsiyaawe bare mata dabbuwaa kawushshiyaawaa. Hintte laa'uukka hintte nagaran ooshettana. 20 Itti Asay bare aawuwaa ishaa machchattinna gisooppe, I bare aawuwaa ishaa kawushshiseedda. Untunttu barentu nagaran ooshettana; untunttu laa'uukka na'aa yellennaan hayk'k'ana. 21 Itti Asay bare ishaa machchato akkooppe, hewe tunatetsa. I bare ishaa kawushshiseedda; untunttu laa'uukka na'aa yelikkinno. 22 « < Simmi hintte de'anaadan, taani hinttana gelissiyaa biittay hinttana c'uchchenna mala, hintte ta higgiyaanne ta azazuwaa naagittenne ootsite. 23 Taani hintte sintsaappe d'ayissiyaa asatuwaaw de'uwaa wogaa kaalloppite. Untunttu hawaa ubbaa ootseedda diraw, taani untuntta shenetaad. 24 Shin taani hinttana, «Untunttu biittaa hintte laattana; hintte he biittaa hinttewaa ootsanaadan, he maatsaynne

eessay goggiyaa biittaa taani hinttenttoo immana» yaagaad. Taani hinttana hara asatuwaappe dummaya kesseedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. 25 « < Hewaa diraw hintte geeshsha gideedda mehetuwaanne kafotuwaanne geeshsha gidennawantuppe shaakkiide erite. Taani hawanttu hinttenttoo tuna ga wotseedda mehetuwaan, kafotuwaanne sa'aan k'as'eretiyaabatuwaan ubbaan hintte huup'iyaa tunisoppite. 26 Taani Med'inaa Goday geeshsha gidiyaa dirawunne hintte tawaa gidana mala hinttana hara asaappe dummayeedda diraw, hintte akka taw geeshsha gidite. 27 « < Itti attuma Asay woy mac'c'a Asay moytilliyaa haasayiyaawaa woy shareechcho gidoppe, untunttu hayk'k'anaw besse. Untunttu shuchchaan c'adettino. Untunttu suutsaa ac'uu untunttu bollana» yaaga» yaageedda.

21 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, «K'eesiyaa gidiyaa Aaroona attuma naanaatoo hawaadan yaagaade oda; <Hintteppa ooninne 2 bare mata dabbo, bare daay, bare aawuwaa, bare attuma na'aa, bare mac'c'a naatti, bare ishaa, 3 woy asinaa gelennaan, de'iyaa bare michchati anhaa gidana d'ayooppe, hayk'k'eedda asaa anhaa oowaanne bochchiide, barena tunisoppo. 4 K'ay akuwaaninne geluwaan dabboteedda asaa anhaa bochchiide akka barena tunisoppo. 5 « < K'eesetuu hayk'k'eeddawoo kayyottanaw barentu huup'iyaa meedettoppino; barentu buuchchaakka k'antsaan k'ans'soppino; woy k'ay barentu bollaakka k'ans'sereetsoppino. 6 Untunttu barentu S'oossaw geeshsha gidino; k'ay barentu S'oossaa suntsaakka tunisoppino. Ayaw gooppe untunttu Med'inaa Godaw taman s'uujiide yarshshiyaa, k'umaa yarshshuwaa shiishshiyaawanta; hewaa diraw, untunttu geeshsha gidanaw bessee. 7 « < K'ay akka k'eesatuu sharmus'a mac'c'a asaa, wodorotetsay aketti diggeedda mac'c'a asaa, woy asinay yeddeedda mac'c'a asaa akkoppino. Ayaw gooppe, k'eesatuu barentu S'oossaw geeshsha. 8 K'eesii hintte S'oossaw k'umaa yarshshuwaa shiishshiyaawaa gidiyaa diraw, I hara asaappe dummato. Taani hinttana geeshshiyaa hintte Med'inaa Goday geeshsha gidiyaa diraw, akka geeshsha gido. 9 Ay k'eesiyaa naatto gidoopekka sharmus'aade barena tunisoppo, henna bare aawuwaa kawushshaaddu. Iza taman s'uugettaade hayk'k'u. 10 « < K'eesiyaa ubbatuwaaw kaappuu, Aa huup'iyaa oketiyyaa zayitii gukkeedda dirawunne I k'eesetetsaa mayuwaa mayyanaw dummateedda asaa gidiyaa diraw, bare huup'iyaa binnaanaa kallo wotsoppo; woy bare mayuwaakka peed'oppo. 11 Ay anhaa gidoopekka, de'iyaa sa'aa I geloppo; haray atto bare aawuwaa woy bare daay anhaa gidoopekka, barena hewaan tunisoppo. 12 Aa geeshshanaw okkiyaa S'oossaa zayitii Aa bolla de'iyaa diraw, k'eesii S'oossaa Dunkkaaniyaappe kesoppo; S'oossaa Dunkkaaniyaakka tunisoppo. Taani Med'inaa Godaa. 13 « < K'eesii wodoro mac'c'a naatto akko. 14 Asinay hayk'k'eedda mishirato, woy asinay yeddeedda mishirato, woy woshumaa mishirato akkoppo. Shin bare asaa gidoppe wodoro mac'c'a naatto dooriide akko. 15 Yaanana d'ayooppe, I bare asaa gidon bare zeretsaa gidiyaa bare naanatuwaaw tunissana. Taani Aa geeshshiyaawe, med'inaa Godaa yaaga» » yaageedda. 16 Med'inaa Goday Musa, hawaadan yaageedda; 17 « < Neeni Aaroona hawaadan yaagaade oda; <Sintsaana yiyaa ne zeretsaappe bollay tilla gidenna Asay ooninne k'umaa yarshshuwaa taw immanaw shiik'oppo. 18 Ayaw gooppe bollay tilla gidenna Asay

ooninne shiik'anaw bessena. K'ook'a, woy wobba, woy demuu narp'etteedda, woy pac'a bolla de'iyaa asay, **19** woy gediya woy kushiya silay, **20** woy k'unay, woy dinkii, woy ayfi sakkiiya asay, woy puussuu oyk'keedda asay, woy ilahuu oyk'keedda asay, woy goyro gidinakka bolla tilla gidenna asay, ooninne shiik'oppo. **21** K'eesiyaa Aaroona zariyaappe bolla tilla gidenna Asay ooninne Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishshanaw shiik'oppo. Aw bolla tilla gidennawaa gidowaappe hini baggan, bare S'oossaw k'umaa yarshshuwaa shiishshanaw I bessena. **22** I geeshsha k'umaanne k'ay geeshsha ubbaappe ittuwaa gideedda geeshsha yarshshuwaa bare S'oossaa k'umaakka maanaw danddayee. **23** Shin aw bolla tilla gidenna diraw, I ta Dunkkaaniyaa tunissennaadan, gaaridduwaakko woy yarshshiyaa sa'aakko shiik'oppo. Ayaw gooppe, untuntta geeshshiyaa we taani Med'inaa Godaa yaaga » yaageedda. **24** Muse Aaroona, Aa attuma naanawunne Israa'eeliyaa asaw ubbaw hawaa odeedda.

22 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Ta geeshsha suntsaa untunttu tunissenna mala, Israa'eeliyaa Asay taw dummayeedda imotaa Aarooinne Aa attuma naanay bonchchuwaan akkiide, geeshshatetsaan naagana mala, untunttoo oda. Taani Med'inaa Godaa. **3** «Untunttoo hawaadan yaaga: «Sintsanna yiya yeleeta ubbaan hintte zariyaappe ooninne tuni uttiide, Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw dummayeedda geeshsha yarshshuwaakko shiik'oppo, he Asay ta sintsaappe bohetto. Taani Med'inaa Godaa. **4** «Aaroona zariyaappe wolk'k'aama galbbaa hargii de'iyaa, woy bollaappe ayayneekka goggiyaa ooninne geeyana gakkanaw, geeshsha yarshshuwaappe mooppo. Anhaa bochchiide tuneeddawaa woy Aa attumatetsaappe zeretsay gukkeedda uraa bochchiyaa ooninne tuna. **5** Woy k'ay sa'aanna gooshetiyyaa, tunissiyaawanta, woy ay mala tunatetsaa gidooppenne tunissiyaa asaa bochchiyaa uray, **6** woy hewaa malabaa ayaanne bochchiyaa asay, omarsi gakkanaw I tuna; bare bolla haatsaan meec'ettennaan de'iidde, he geeshsha yarshshuwaappe I maanaw koshshenna. **7** Away wulliyaa wode I geeshsha gidee; Hewaappe guyyiyaan, he geeshsha yarshshuwaappe barena gakkiiyaawaa mo gaasuukka hewe Aa k'umaa. **8** Barew hayk'keeddawaa woy do'ay wod'eedda mehiyaa ashuwaa mooppo; hewe tunissiyaabaa. Taani Med'inaa Godaa. **9** «K'eesetuu ta wogaa; naagennan is'soappe, untunttu Aa tunissiide Aa nagan hayk'kana. Untuntta geeshshiyaa we Taana Med'inaa Godaa. **10** «He geeshsha yarshshuwaa K'eesiyaa soo asaappe attina, hara Asay mooppo; K'eesiyaa soo yeedda imatsaa gidina, woy k'as's'arettiide ootsiyaa k'ooma gidinakka mooppo. **11** Shin K'eesii bare biran shammeedda ayiliyaa woy Aa son yeletteedda ayilii he k'umaappe mo. **12** K'eesiyaa gidenna hara asaa geleedda K'eesiyaa naatta he geeshsha yarshshuwaappe muuppu. **13** Shin K'eesiyaa naatta asinay hayk'k'ina, woy asinay yeddina, na'aa yelennaan kase bare wodorotetsaan de'iyaaawaadan simmaade bare aawuwaa golle yooppe, Aa bare aawuwaa gakkiiyaa k'umaappe mu. Shin hara Asay ooninne hewaappe mooppo. **14** «Itti Asay erenman de'iidde geeshsha yarshshuwaappe mooppe, he I meedda k'umaa gatiyaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya guujiide K'eesiyaw immo. **15** Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw yarshshiyaa geeshsha yarshshuwaa k'eesatuu tunissoppino. **16** Untunttu barenttu

aheedda geeshsha yarshshuwaa barew miide, barenttu nagan ooshettanaadan, k'eesatuu ootsanaw koshshenna. Ayaw gooppe, untuntta geeshshiyaa we, taani Med'inaa Godaa yaaga » yaageedda. **17** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **18** «Aaroona, Aa naanatoonne Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan yaagaade oda; «Israa'eeliyaa asaappe gidina woy untunttu giddon de'iyaa betiyaappe ooninne Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa bare dosuwaan c'oo immiyaa woy bare shiik'owaa gatsanaw yarshshiyaa wode, **19** he yarshshuu akettana mala, korumaappe woy dorssaappe woy deeshshaappe tilla bollaanna de'iyaa attumawaa gido. **20** Bolla tilla gidennawe aya gidooppenne aketena diraw, hewaa shiishshoppa. **21** «K'ay oona gidooppenne bare shiik'owaa gatsanaw ittipetetsaa yarshshuwaa S'oossaw yarshshiyaa wode, woy bare mehiyaappe bare dosuwaan c'oo immiyaa imotaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode, hewe aketana mala I tilla bollaanna de'iyaaawaa gido. **22** Hintte mehiyaappe k'ook'iyaa, woy me'uwaa, woy gunddaa, woy giyyiyaa maytsay, woy puussuu, woy ilahuu de'iyaaawaa Med'inaa Godaw yarshshoppite; k'ay taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsidekka yarshshiyaa sa'aa bolla Med'inaa Godaw shiishshoppite. **23** Aa bolla pac'a med'etay woy pac'abay de'iyaa korumoo woy dorssaa itti Asay bare dosuwaan c'oo immiyaa yarshshoo shiishshanaw danddayee; shin shiik'uu gatso gidooppe, hewe aketena. **24** Sanggisetteeddawaa woy k'os'etteeddawaa woy kaatsay maytteeddawaa woy k'ans's'etteeddawaa Med'inaa Godaw yarshshoppite. Hintte gadiyaan hewaa malabaa ootsoppite. **25** Hintte giddon de'iyaa allaga asatuwaappe akkeedda hewaa mala mehiyaakka hintte S'oossaw k'uma ootside shiishshoppite. Untunttu bolla tilla gidennawaa gaasuwaan untunttu pokkuu de'iyaa diraw, untunttu hintte diraw aketikino: yaaga » yaageedda. **26** K'aykka Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **27** «Miizaa maray woy dorssaa maray woy deeshshaa maray yeleetiyyaa wode, laappun gallassaa bare daayinna gam'o. Hospuunta gallassaappe doommiide, Med'inaa Godaw taman s'uugiide shiishshiyaa yarshshoo ootside shiishshanaw danddayettee. **28** Miyatoo, dorssatoo, woy deeshshatoo I maraanna itti gallassi shukkoppite. **29** «Hintte galataa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode, hintte yarshshuu aketanaadan yarshshite. **30** He yarshshuu he gallassikka meetettanaw koshshee; aappe ayaanne wontii ashshoppite. Taani Med'inaa Godaa. **31** «Ta azazuwaa naagitenne ootsite. Taani Med'inaa Godaa. **32** K'ay ta geeshsha suntsaa hintte tunissoppite; Israa'eeliyaa asaa giddon taani geeshsha gidiyaawe erettanaw bessee. Hinttena geeshshiyaa we, taani Med'inaa Godaa. **33** Hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseeeddawe taana. Taani Med'inaa Godaa » yaageedda.

23 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Geeshsha shiik'uwaa gi awaayide, hintte bonchchanaw bessiyaa keeretteedda Med'inaa Godaa baalatuu hawantta. **3** «Hintte usuppun gallassaa oosuwa ootsiita; shin laappunta gallassi hintte shempiyyaa Sambbata gallassaa; he gallasan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; aya oosonne ootsoppite; hintte de'iyaa sa'aan ubbaan hewe Med'inaa Godaw Sambbata. **4** «Untunttu wodiyaan wodiyaan geeshsha shiik'uwaa ootsi awaayide hintte bonchchanaw bessiyaa Med'inaa Godaa baalatuu hawantta. **5** Koyro aginaan tammanne oyddentso

gallassi sa'ay omarssiyaa wode, Med'inaa Godaa Paasigay doommee. **6** «K'ay he aginanka tammanne ichcheshentso gallassay Med'inaa Godaa magaage Ukitsaa Baalaa gallassaa; hewaa diraw laappun gallassatuwaan irshshuu gelibeenna ukitsaa miite. **7** He gallassatuwaappe koyiro gallassan geeshsha shiik'uwwaa shiik'ite; daaburssiyaa oosuwwaa ayaanne ootsoppite. **8** Laappun gallassaa ubbaa Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwwaa shiishshite; laappuntsa gallassan k'ay geetettana mala, hintte nagaraa atto giissiyaa gallassaa gidiyaa diraw, he gallassi ay oosuwaanne ootsoppite. **9** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **10** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; Taani hinttentoo immiyaa biittaa geliide, hintte katsaa c'akkiyaa wode, he katsaw koyiro ayfiyaa mirk'kiyaa k'eesiyaakko akki yiite. **11** Med'inaa Goday hinttewaa akkana mala, Sambbata wonttetsa gallassi k'eesii he mirk'kiyaa S'oossaa sintsan k'aatso. **12** He hintte mirk'kiyaa k'aatseedda gallassi tilla bollaanna de'iyaa itti laysaa dorssaa orggiyaa s'uuggiyaa yarshshuwwaa ootsiide Med'inaa Godaw shiishshite. **13** He yarshshuwaanna ittippe wogaraa zayitiyaan munak'etteedda laa'u kiilo giraame lo'o d'iiliyaa katsaa yarshshuwwaa ootsiide shiishshite; hewe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwwaa toshukku giyaa yarshshuwwaa gidanawaa; hewaanakka k'ay ittippe itti liitiro gidiyaa woyiniyaa eessaa shiishshite. **14** Ha yarshshuwwaa hintte hintte S'oossaa shiishshiyaa gallassay gakkanaw, ooratsa gakteedda katsaappe ukitsaa, woy s'iis'aa gidina, k'ayiyaa gidinakka mooppite. Hawe hintte de'iyaa sa'aan ubbaan sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw med'inaw woga. **15** «Hintte k'aatsiyaa yarshshuwwaa mirk'kiyaa aheedda Sambbata wonttetsappe doommiide, laappun saaminttaa kumentsaa paydite. **16** Laappuntsa Sambbataa wonttetsa gallassay gakkanaw, ishatamu gallassaa paydiidde, ooratsa gakteedda katsaa yarshshuwwaa Med'inaa Godaw shiishshite. **17** Hintte ak'iyaa sa'aappe laa'u kiilo giraame gidiyaa lo'o d'iiliyaaappe irshshuwwaa yeggide uukkeedda laa'u ukitsaa k'aatsanaw akki yiite. Hewe koyiro gakteedda katsaa ayfiyaappe Med'inaa Godaw yarshshuwwaa gidee. **18** He ukitsaanna ittippe tilla bollaanna de'iyaa itti laysaa gideedda laappun dorssaa maratuwwaa, itti korumaanne laa'u dorssaa orggetuwwaa shiishshite. Katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaanna ittippe Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwwaa toshukku giyaa yarshshuwwaa ootsiide yarshshite. **19** K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa yarshshoo, itti laysaa gideedda laa'u dorssaa orggetuwaakka ittippetetsaa yarshshoo shiishshite. **20** «K'eesii he koyiro gakteedda katsaa ayfiyaa ukitsaanne he laa'u dorssatuwwaa k'aatsiyaa yarshshuwwaa ootsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsee; hewantu Med'inaa Godaw geeshsha; k'ay k'eesiyaawukka gishuwwaa. **21** He gallassikka awaayiide geeshsha shiik'uwwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. Hawe hintte de'iyaa saan ubbaan sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw med'inaw woga. **22** «Hintte gadiyaan mokkeedda katsaa hintte c'akkiyaa wode, hintte shoyk'aa gas'aa gakkanaw c'akkoppite; c'akkishin attiyaa k'aarimiyaakka k'oroppite; hewaa hiyyeesatoonne betetoo aggi bashite. Taani, Med'inaa Goday, hintte S'oossaa yaaga» yaageedda. **23** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **24** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; Laappuntsa aginaan koyiro gallassaa shemppo gallassaa ootsiide bonchchite; hassayissuwwaa malakataykka punettiyyaa wode, geeshsha shiik'uwwaa shiik'ite. **25** He gallassan

Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwwaa shiishshiteppe attina, daaburssiyaa oosuwwaa ayaanne ootsoppite» yaaga» yaageedda. **26** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **27** «Ha laappuntsa aginaw tammannta gallassay nagaraa atto giissiyaa gallassaa; he gallassi geeshsha shiik'uwwaa shiik'ite; k'ay hintte huup'iyaa kawushshite; yaatiide Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwwaa shiishshite. **28** He gallassay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hintte nagaray atto geetettana mala, hintte nagaraa atto giissiyaa gallassaa gidiyaa diraw, he gallassi ay oosuwaanne ootsoppite. **29** He gallassi barenatetsaa kawushshenna Asay oninne bare asaa giddoppe bohetto. **30** He gallassi ayaa oosuwwaa gidooppenne ootsiyaa asaa taani Aa asaa giddoppe d'ayisana. **31** He gallassi ay oosuwaanne ootsoppite. Hawe hintte de'iyaa saan ubbaan sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw med'inaw woga. **32** Hewe hintte waanna shemppuwwaa shemppiyyaa Sambbata gallassaa. He gallassan hintte huup'iyaa kawushshite. He aginaan udduppuntsa gallassan omarssaappe doommiide, tammannta gallassaa omarsay gakkanaw, hintte Sambbataa bonchchite» yaageedda. **33** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **34** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ha laappuntsa aginaan tammanne ichcheshentso gallassaappe doommiide, laappun gallassay Med'inaa Godaw Daasiyaa Baala. **35** He gallassatuwaappe koyiro gallassan geeshsha shiik'uwwaa shiik'ite; daaburssiyaa oosuwwaa ayaanne ootsoppite. **36** Laappun gallassan ubbaan Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwwaa shiishshite; hosppuntsa gallassan k'ay geeshsha shiik'uwwaa shiik'ite; Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa yarshshuwaakka shiishshite. He gallassay hintte shiik'uwwaa polyiyyaa gallassaa gidiyaa diraw, daaburssiyaa oosuwwaa ayaanne ootsoppite. **37** «Taman s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwwaa, k'ay hara yarshshotuwwaa ubbaanne ushshaa yarshshuwwaa, koshshiyawaa keenaa keereedda gallassan Med'inaa Godaw shiishshanaaw, hintte geeshsha shiik'uwwaa ootsiide awaayana Med'inaa Godaa baalatu hawantta. **38** Ha baalatu Med'inaa Godaa Sambbatatuwaappe, hintte imotaa ootsiide Med'inaa Godaw immiyaawantuppe, shiik'uwwaa gatsiyaawantupenne hintte hintte dosuwaan c'oo immiyaawantuppe dumma. **39** «Laappuntsa aginaan tammanne ichcheshentso gallassan hintte gadiyaan mokkeeddawaa c'akkiide shiishsheeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa baalaa laappun gallassaa bonchchite; koyiro gallassayenne hosppuntsa gallassay hinttentoo waanna shemppo gallassaa. **40** Koyro gallassan lo'o mitsaa ayifiyaappe, zambbaa tashiyaappe, irs's'a haytsaana de'iyaa mitsaa tashiyaappenne shaafaa matan dic'ciyaa lee'o tashiyaappe akkiide, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan nashetiidde, laappun gallassaa baalaa bonchchite. **41** He baalaa laysan laysan laappun gallassaa Med'inaa Godaw bonchchite. Hewe sintsanna yiyaa yeletaw ubbaw med'inaw woga. Hintte hewaa laappuntsa aginaan bonchchite. **42** He laappun gallassaa hintte daasiyan de'ite; Israa'eeliyaa biittaa asaa gidiyaa ubbay daasiyan de'ite. **43** Hewe sintsanna yiyaa yeletay ubbay Israa'eeliyaa asaa taani Gibs'appe Kesseedda wode, untuntu daasiyan de'anaadan ootseeddawaa eranaassa. Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa» yaaga» yaageedda. **44** Hewaadan ootsiide, Muse Med'inaa Godaa Baalatuwwaa bonchchiyyaa wogaa Israa'eeliyaa asaw oodedda.

24 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, 2 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino.

«S'omppii to'ennan ees'siidde de'ana mala, Asay kosshiyaa zayitiyaa wogaraa teeraa c'addiide gum'ina geeshsha new ahana mala, Israa'eelatuwaazaa azaza. 3 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa markatetsaa gaariduwaappe kare baggana, omarsaappe won'ta gakkanaaw, Aarooni Med'inaa Godaa sintsan he s'ompiiyaa ubbaa wode eetso. Sintsanna yiyyaa yeletaw ubbaw hewe med'inaw woga. 4 S'ompiiyaa wotsiyaa, walakay bayinna work'kaa ballaa bolla de'iyaa s'ompetuu Med'inaa Godaa sintsan ubbaa wode ees's'anaadan Aarooni naago. 5 «Laatamanne oydu kiilo giraame gidiyaa liik'o d'iliyaa akkaade tammanne laa'u ukitsaa uukka. 6 He ukitsuwaaw usuppunatuwaaw ittuwaaw ittuwaaw bolla usuppunatuwaaw ittuwaaw bolla Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa walakay bayinna work'kaa s'arap'peezaa bolla wotsa. 7 Med'inaa Godaw taman s'uugganaw shiishsheedda k'umaa yarshshuwaaw gidiyaawaa erissanaw, laa'u maaratuwaaw matan matan geeshsha is'anaa hassayisiyaawaa ootsaade wotsa. 8 Ha ukitsaa Sambbatan Sambbatan ubbaa wode Aarooni Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaa diraw wotso. Hewe Israa'eeliyaa Asay ubbaa wode ootsanaw kosshiyaa k'aalaa c'aak'uwaaw. 9 Hewe Aaroonawunne Aa attuma naanaatoo imetto; I Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe wogaadan Aaroonanne Aa naanatuwaaw gakkiiyaa ubbaappe geeshsha gideedda yarshshuwaappe ittuwaaw gidiyaa geeshsha yarshshuwaaw gidiyaa diraw, untuntuu hewaa geeshsha sa'aan miino» yaageedda. 10 Aata Israa'eeliyaa asaa, aawuu k'ay Gibs'e asaa gidiyaa itti bitanii de'ee. Itti gallassi I hara Israa'eeliyaa asaa gidiyaa ittuwaanna dunkkaaneedda sa'aan wad'etteedda. 11 Ha aw aata Israa'eeliyaa asaa gideedda bitanii wad'etaa gidдон S'oossaa suntsaa shek'keedda. Yaatina Aa Musekko aheeddino. He bitaniyaa aata Daana yaraa gidiyaa S'iibira naatto. I suntsaykka Shalomiito. 12 Ha bitaniyaa waatanentto Med'inaa Godaa shenii untuntuu k'onc'ana gakkanaaw, untuntuu Aa k'asho golliyaan wotseeddino. 13 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, 14 «He shek'keedda bitaniyaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessa; I shek'ishshin siseedda Asay ubbay barentuu kushiyyaa Aa huup'iyaa bolla wotsino; yaatooppe Israa'eeliyaa asaa maabaray ubbay Aa shuchchaan c'addiide wod'o. 15 Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; Ay asayenne bare S'oossaa shek'kooppe, I bare nagaran ooshettee. 16 Med'inaa Godaa suntsaa shek'kiyaa Asay hayk'ko; Israa'eeliyaa asaa maabaray ubbay Aa shuchchaan c'addo. Betiide yeeddawaaw gidina woy biittaa asaa gidinakka Med'inaa Godaa suntsaa shek'kooppe hayk'ko. 17 «Aa wod'iyaa Asay hayk'ko. 18 Asaa mehiyaa wod'iyaa Asay ooninne bare wod'eedda mehiyaa diraw pas'a mehiyaa c'iggo. 19 Itti Asay bare shooruwaaw k'ohooppe, I ootseeddawaadan Aa bollankka oosetto. 20 Mentsooppe me'o; ayfiyaa diraw ayfiyaa; achchaa diraw achchaa. Asaa bolla k'ohuwaaw gatseedda oonikka I gatseedda k'ohuwaaw malay Aa bollankka gakk'o. 21 Mehiyaa wod'eedda Asay mehiyaa c'iggo; shin asaa wod'eedda Asay hayk'ko. 22 Betiyawukka Israa'eeliyaa asaw higgii itti mala gido; ayaw gooppe Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa: yaaga» yaageedda. 23 Hewaa ubbaa Muse Israa'eeliyaa asaw ubbaw odeedda; untuntuu he shek'keedda bitaniyaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide wod'eeddino. Yaatiide

25 Siinaa Deriyaa bolla Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda; 2 «Neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Taani hinttentoo immiyaa biittaa hintte geliyaa wode, biittaykka Med'inaa Godaa Sambbataa bonchcho. 3 Usuppun laysaa kumentsaa hintte shoyk'aan zerite; k'ay usuppun laysaa kumentsaakka hintte woyniyaa turaa s'eeraa s'unk'k'ite; Aa ayfiyaakka mas' i akk'ite. 4 Shin laappunsa laysay biittaw shemppo Sambbata; hewe Med'inaa Godawukka Sambbata. He laappunsa laysan hintte shoyk'aan zeroppite; hintte woyniyaa s'eeraakka s'unk'k'oppite. 5 Hintte gadiyaan azabbaa gidiide mokkiyaawaakka c'akkoppite; k'ay s'unk'k'ennan de'ishshin c'oo ayfeedda woyniyaakka shiishshoppite. He laysay biittaw ubbaanna shemppo laysaa gido. 6 He Sambbata laysan biittay oosetana d'ayooppe hinttentoo, hintte mac'c'anne attuma k'oomatoo, hinttentoo keraa ootsiyaawantoo, betiide yiide hinttenana de'iyaaawantoo, hintte mehiyawunne hintte gadiyaan de'iyaa do'atoo gidiyaa k'umaa immana; biittay mokkiyaabay ubbay meetetto. 8 « «Laysatuwaaw gidдон de'iyaa laappun Sambbatatuwaaw payda; laappun Sambbatatuwaaw laysaa payduu laappu gede laappuna; hewekka oytamanne udduppun laysaa. 9 Hewaappe guyyiyaan, laappunsa aginaan, tammantsa gallasan bonchchetiyyaa nagaraa atto giissiyaa gallasan malakataa punniyaa asaa hintte gadiyaan ubbaan kiittite. 10 Ishatamantso laysaa dummayiide, he gadiyaan de'iyaa ubbaw la'atetsaa awaayite. Hewe hinttentoo Ishatamantso Laysaa Baalaa. He wodiyaan hintte ubbaykka hintte gadiyawunne hintte yaraw yaraw simmite. 11 He laysay hinttentoo Ishatamantso Laysaa Baalaa. He laysan zeroppite; azabbaa gidiide mokkeeddawaakka c'akkoppite; k'ay hintte Aa s'eeraa s'unk'k'ennan ayfeedda woyniyaa ayfiyaakka shiishshoppite. 12 Hewe Ishatamantso Laysaa Baala gidiyaa diraw, I hinttentoo geeshsha; goshenan c'oo dembban mokkeeddawaa miite. 13 « «Ha Ishatamantso Laysaa Baalaa wode Asay ubbay bare gadiyaa simmo. 14 « «Hintte hintte shooruwaappe gadiyaa shammooppe, woy k'ay aw zal'ooppe, ittuu ittuwaaw c'immoppite. 15 Hintte Ishatamantso Laysaa Baalaappe guyyiyaan de'iyaa laysatuwaaw payduwaadan hintte shooruwaappe shammitte; hintte shooruukka k'ay gadii katsaa mokkanaw de'iyaa laysatuwaaw payduwaadan zal'o. 16 Laysatuwaaw paydu daro gidoooppe, gatii daree; laysatuwaaw payduu guus's'ooppe, gatiikka guus's'ee. Ayaw gooppe, hintte c'akkana katsaa c'akkaa payduwaadan hintte shooruu hinttentoo zal'ee. 17 Hintte ittuu ittuwaaw c'immoppite; shin hintte hintte S'oossaw yayyite. Taani Med'inaa Goday, hintte S'oossaa. 18 « «Ta azazuwaaw ootsite; ta higgiiyaakka naagitenne ootsite; yaatooppe hintte ha gadiyaan sarotetsaan de'ana. 19 Biittay bare ayfiyaa hinttentoo immana; hintte kallana gakkanaaw maana; k'ay he biittanka hintte sarotetsaan de'ana. 20 Hintte, «Nuuni zerana d'ayooppe, k'ay katsaakka c'akkiide shiishshana d'ayooppe, laappunsa laysan ayaa maanee?» gooppe, 21 taani usuppunsa laysan ta anjiyuwaaw hintte bolla kiitana; yaatooppe biittay heezzu laysaw gidiyaa ayfiyaa ayfana. 22 Hosppunsa laysan hintte hintte gadiyaan zeriyyaa wodekka, kase shaachcha katsaa maana; k'ay hintte zeriyyaa katsaa ayfiyaa udduppunsa laysan shiishshana gakkanaawukka, shaachcha katsaa maana. 23 « «Biittay tawaa gidiyaa dirawunne hinttekkka ha gadiyaan

imatsaanne bete gidiide de'iyaa diraw, biittaa laa'entso simmennaadan bayyizzoppite. **24** Hintte oyk'keedda gadiyaan ubbaan de'iyaa gadiyaa godatuu wozana mala, untunttu maataa naaganaw koshshes. **25** «Ne ishay hiyyeesiide bare gadiyaappe zal'ooppe, aw matattiyya dabbuu yiide, he gadiyaa aw wozo. **26** Aw he gadiyaa woziyaa dabbuu d'ayooppe, k'ay ikka simmi duretiide woziyaa miishshaa demmooppe, **27** bare zal'eedda wodiyaappe doommiide de'iyaa laysaa paydiidde, atteeda laysaa miishshaa shammeeddawoo zaaro; yaatiide I bare gadiyaw simmo. **28** Shin aw he gadiyaa wozanaw gidiyaa shaluu d'ayooppe, Ishatamantso Laysaa Baalay gakkanaw gadii shammeedda bitaniyaa kushiyaan gam'o; Ishatamantso Laysaa Baalaa wode, Aa gadii aw simmo; ikka bare gadiyaw simmo. **29** «Gimbbetti utteedda katamaa gidдон itti Asay de'iyaa golliyya hara uraw zal'ooppe, I zal'osaappe biide itti laysaa gakkanaw de'iyaa wodiyaan zaariide wozanaw aw maatay de'ee. **30** Itti laysaa kumsentsa gidдон wozana d'ayooppe, he gimbbetteedda katamaa gidдон de'iyaa gollii shammeeddawoo na'aa na'aw med'inaw aawaa gidee. Ishatamantso Laysaa Baalaa wodekka simmenna. **31** Shin gimbbettibeenna heeratuwaan de'iyaa golletuu shoyk'aa mala. Untunttu wozettiino; Ishatamantso Laysaa Baalaa wodekka zal'eeddawoo simmiino. **32** «Gidoopenne Leewatuwaak katamatuwaan de'iyaa barenttu golliyya Leewatuwu barentu koyeedda wodiyaan wozii akkanaw danddayiino. **33** Leewatuwaappe itti Asay untunttu katamaa gidдон de'iyaa golliyya zal'iide wozana d'ayooppe, he untunttu katamaa gidдон de'iyaa gollii Ishatamantso Laysaa Baalaa wode simmee. Ayaw gooppe, Leewatuwaak katamaa gidдон de'iyaa golletuu Israa'eeliyya asaa gidдон Leewatoo ak'o. **34** Shin untunttu katamaa yuushshuwaan untunttu ubbaw ittippe de'iyaa biittay untunttoo med'inaw ak'o gidiyaa diraw zal'ettenna. **35** «K'ay ne ishay hiyyeesiide barena danddayana d'ayooppe, imatsaadaanine betiyaadan I neenana de'ana mala, neeni Aa maadda. **36** Ne ishaa neenana wotsanaw aappe dichchaa akkoppa; woy wod'iyaa mooppa. Shin neeni ne S'oossaw yayya. **37** Ne biraa aw dichchaw tal'oppa; ne k'umaakka aw wod'iyaa zal'oppa. **38** Hintte Kanaane biittaa immanawunne hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseeedda, taani Med'inaw Goday, hintte S'oossaa. **39** «New dabbo gidiyaa Israa'eeliyya Asay mank'k'iide, barena new ayiletetsaw zal'ooppe, neeni Aa ayiliyaadan oosissoppa. **40** I keraa ootsiyaa asaadaanine betiyaadan neenana de'o; Ishatamantso Laysaa Baalay gakkanaw I new ootso. **41** He wode I bare naanatuwaannakka ittippe ne golleppe kesiide bare golliyya asaakko bo; bare aawuwaa gadiyaakkokka simmo. **42** Israa'eelatu taani Gibs'e gadiyaappe Kesseeedda ta ayiletuwa gidiyaa diraw, untunttu ayiletetsaw zal'ettoppino. **43** Neeni untunttoo mek'etsaa iitaade mooddoppa; shin neeni ne S'oossaw yayya. **44** «New attumanne mac'c'a ayiletuu de'ana mala koyooppe, ne yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaappe shamma. **45** K'ay hintte gadiyaan de'iyaa betetuwaappenne hintte gadiyaan de'ishshin yeletteedda untunttu soo asaappe shammanaw danddayiita; untunttu hinttenttoo ak'o gidino. **46** Hintteppe guyyiyaan hintte naanay untuntta med'inaw laattana mala, hintte naanaw immite. Hintte untunttuppe ubbaa wodekka ayiliyya shammanaw danddayiita; shin hintte ishaa gidiyaa Israa'eeliyya asaa mek'etsaa iisiide mooddoppite. **47** «Ne matan de'iyaa imatsaa woy bete Asay duretina, k'ay Aa

matan de'iyaa ne ishay mank'k'iide, he ne matan de'iyaa imatsaw woy betiyaw woy imatsaa bitaniyaa zariyaappe ittoo barena zal'ooppe, **48** I zal'etti simmina Aa wozanaw danddayettee; Aa ishatuwaappe ittuu Aa wozo. **49** Woy Aa aawuwaa ishay, woy Aa aawuwaa ishaa na'ay Aa wozo; woy Aa yaraappe aw mata dabbo gidiyaa Asay Aa wozo; woy k'ay I bare huup'iyaw durettooppe I barena wozo. **50** I barena shammeedda bitaniyaana ittippe gidiide, I barena zal'eedda laysaaappe doommiide Ishatamantso Laysaa Baalay gakkanaw de'iyaa laysaa paydo; Aa biliyya gatii he laysaa payduwaa keeshshaa gido. I barena shammeeddawaanna gam'eedda wodiya gatii itti Asay keraa ootsiide demmiyya miishshaa keeshsha gido. **51** Ishatamantso Laysaa Baalay gakkanaw biro daro laysay atteedawaa gidoppe, bare zal'etteedda gadiyaappe he laysaa payduwaan barena woziyaa gatiyaa c'iggo. **52** K'ay Ishatamantso Laysaa Baalay gakkanaw atteeda laysay guutsaa gidoppe, barena shammeeddawaanna ittippe paydiidde, he laysaa payduwaan barena woziyaa gatiyaa c'iggo. **53** I laysan laysan keraa ootsiyaa asaadan barena shammeeddawaanna de'oppe attina, hintte s'eelliide Israa'eeliyya asaa gidiyaa bitaniyaa mek'etsaa iisiide mooddoppite. **54** «Shin I hewaa mala ogiyaan wozettana d'ayooppe, Ishatamantso Laysaa Baalay gakkiiyaa wode inne Aa naanay k'oomatetsaappe kesino. **55** Ayaw gooppe, Israa'eeliyya Asay ta k'oomatuwaatee; taani Gibs'e gadiyaappe Kesseeedda ta k'oomatuwaa. Taani, Med'inaw Goday, hintte S'oossaa yaaga» yaageedda.

26 Med'inaw Goday hawaadan yaagee; «Hintte untunttoo goynnaw eek'atuwaa med'd'oppite; k'ay hawulttiyya, masetteedda misiliyya woy masetteedda shuchchaa essoppite. Taani, Med'inaw Goday, hintte S'oossaa. **2** Ta Sambbatuwaaw naagite; ta Dunkkaaniyaa bonchchite; Taani Med'inaw Godaa. **3** «Hintte ta higgiiyaan booppe, ta azazotuwaakka naagoopenne ootsooppe, **4** taani hinttenttoo iraa wodiyaan bukissana; biittaykka katsaa darissiide mukkana; dembaa mitsatuukka ayfiyaa ayifana. **5** Hintte katsaa bukkiiyaa wodiyaappe biide woyniyya ayfiyaa mas'iyaa wodi gakkanaw katsaa k'os's'ana; K'ay woyniyya ayfiyaa mas'uukka biide katsaa zeriyya wodi gakkanaw wurrenna. Hintte kallana gakkanaw k'umaa maana; k'ay hintte hintte biittankka saruwaan de'ana. **6** «Taani biittaw sarotetsaa immana; ooninne yashissennan hintte gisana. Iita do'atuwaa taani gadiyaappe d'ayissana; hintte gadiyaan laa'entso olay dendenna. **7** Hintte morkatuwaa hintte yederssana; hintte sintsan untunttu mashshaan hayk'k'ana. **8** Hintteppe ichcheshu s'eetuwa yederssana; k'ay s'eetuu tammu sha'aa yederssana. Hintte morkketuu hintte sintsan mashshaan hayk'k'ana. **9** «Taani ta deemuwaa hinttekkoo zaarana; hinttena ayfissana; hinttena darissana. K'ay taani ta c'aak'uwaa hinttenana minisana. **10** Hintte shaachcha katsaa maana; k'ay ha laysaa katsaa wotsanaw, shaachcha katsaa diggiide sa'aa kessana. **11** Taani ta de'iyaa sa'aa hintte gidдон ootsana; taani hinttena shaattikke. **12** Taani hintte gidduwaan hamettana; k'ay hintte S'oossaa gidana; hinttekkaa ta asaa gidanita. **13** Hintte Gibs'etoo ayiliyya gidennaadan, Gibs'e gadiyaappe hinttena kesseeedda Taani Med'inaw Goday hintte S'oossaa. Taani hintte ayiletetsaa morgge mitsaa mensaad; k'ay hinttekkaa d'ok'k'u giide hemettanaadan ootsaad. **14** «Shin hintte taani giyaawaa sisennan is's'oopenne, ha azazotuwa ubbaakka ootsennan is's'ooppe, **15** ta wogaa

hintte kad'ooppe, k'ay ta azazotuwa ubbaa ootsennan is'siide ta c'aak'uwaa mentsanaw hintte ta higgiiyaa shaattooppe, **16** he wode taani hintte bolla hawaa ootsana: Hintte aakekenan de'ishshin yashshaa, gilk'k'atetsaa, hintte ayfiyaa jollisiyaanne hinttana loytsi harggiissiyaa mishuwa hintte bolla ahana. Hintte zeretsaa zerana; shin I hada; ayaw gooppe, hewaa hintte morkketuu maana. **17** Taani ta som'uwaa hintte bolla tukkana; hintte morkkatuwaasintan hintte kunddana; hinttana is'siyyaawantuu hinttana mooddana; k'ay ooninne yederssenan hintte bak'atana. **18** «Hawaa ubbaa ootsinakka hintte taana sisennan is's'ooppe, taani hintte nagaraa diraw hintte muraa laappun dakuuwa gujjana. **19** Hintte wolk'kaa otoruwa taani mentsana; saluwa birataa mala ootsana; hintte biitaakka nahaasiyaa giyyaa birataa mala ootsana. **20** Hintte wolk'ay hadasan wurana; ayaw gooppe, hintte biittay katsaa mokkenna; gadiyaan de'iyaa mitsatuukka ayfiyaa ayfikkino. **21** «Hintte taw is's'eeddo gooppenne taani giyaawaakka sisennan is's'ooppe, hintte nagaraa keeshshaa laappun dakuuwa boshaa taani hintte bollan ahana. **22** Taani hintte bolla bazuwa do'atuwa yeddana; untuntuu hintte naanatuwa bonk'kana; hintte mehetuwa d'ayssana; hintte payduwaakka guutsana; hewaa gaasuwaan hintte hamettiyyaa ogii bazuwa gidanawaa. **23** «Ha ubbaa muranka hintte taakko simmennan is's'aaddi giide booppe, **24** he wode taanikka hinttentoo is's'aaddi gaana; k'ay hintte nagaraa diraw taani ta huup'iyaw hinttana laappun dakuuwa murana. **25** Ta c'aak'uwaa mentsedda haluwa kesiyaa mashshaa taani hintte bolla ahana; hintte hintte katamatuwaan shiik'ooppe, taani hintte bollan iita harggiyaa yeddana. K'ay hintte hintte morkkatuwa kushiyaa aad'd'iide imettana. **26** Hintte katsaa taani d'ayssiyaa wode, tammu mac'c'a asatuu itti bashiyaan ukitsaa uukkana; hewaakka miizaanan likkiide shaakkana; hintte hewaa maana, shin kallikkita. **27** «Ha ubbankka hintte taani giyaawaa sisennan is's'aaddi giide booppe, **28** he wode taanikka hintte bolla hank'uwaa denddana; hintte nagaraa diraw taani ta huup'iyaw hinttana laappun dakuuwa muran. **29** Hintte hintte attuma naanatuwaanne hintte mac'c'a naanatuwa ashuwa maana. **30** Hintte goynniyaa d'ok'ka sa'aa taani kolana; hintte is'aanaa yarshshiyaa sa'aakka d'ayssana. Taani hintte anhaa hintte eek'atuwa anhaa bollan olana; taani hinttana mule shaataanna. **31** Taani hintte katamatuwa mela ootsana; hintte goynniyaa sa'atuwaakka kolereetsana; hintte sawiyaa yarshshuwaakka singgikke. **32** «Taani hintte biittaa d'ayssana; yaatooppe he hintte gadiyaan yiide uttiyaa morkketuukka hewaan malalettana. **33** Taani hinttana kawutetsatuwa giddon laalana; hintte bollanka ta mashshaa shoddana. Hintte biittay bayana; hintte katamatuukka mela gidana. **34** He hintte hintte morkkatuwa gadiyaan de'iyaa wode, bayiide c'oo de'iyaa hintte biittay bare Sambbatatuwa bonchchiidde nashettana. He wode hintte biittay shempanneen bare Sambbatatuwa bonchchiidde nashettana. **35** Hintte he gadiyaan de'eedda wodiyaan ubbaan hintte Sambbatatuwaan demmibeenna shempuuwa ha'i bayiide c'oo de'iyaa wodiyaan demmana. **36** «Hintte hintte morkkatuwa gadiyaan de'iyaa wode, hintteppe shaakettiide guyye attiide de'iyaaawantuu wozanaan taani yashshaa yeddana; c'arkkuu k'aatsiyaa bonc'c'iyaa kooshshay untuntuu shabbirana; untuntuu mashshaappe bak'atiyaawaadan bak'atana; k'ay untuntuu ooninne yederssenan kunddana. **37** Hinttana yederssiyaawe bayinnan de'ishshin, hintte olaappe bak'atiyaawaadan ittuu

ittuwaanna d'ubettana; k'ay hintte hintte morkkatuwaasintan ek'kanawukka hinttentoo ayaa wolk'kinne de'enna. **38** Hintte kawutetsatuwa giddon bayana; hintte morkkatuwa biittay akka hinttana mittana. **39** Hintteppe shaakettiide hintte morkkatuwa gadiyaan atteedawaantuu barentu nagaraa gaasuwaaninne barentu aawotuwa nagaraa gaasuwaan gilk'kana. **40** «Shin untuntuu taani untuntuu is's'eedda gaanaadaaninne untuntuu morkkatuwa biittaw untuntuu yeddanaadan ootseedda barentu nagaraa, barentu mayza aawotuwa nagaraa, untuntuu taana c'immeedda c'imuwaanne untuntuu taw is's'aaddi geeddawaa paas'ooppe, **41** hewaan k'ay untuntuu azazettana wozanay akka zik'ki gooppenne untuntuu barentu nagaraa muraa akkooppe, **42** he wode taani Yaak'oobana c'aak'k'eteedda ta c'aak'uwaa hassayana; k'ay Yisaak'ananne Abrahaama c'aak'k'eteedda ta c'aak'uwaa hassayana; biitaakka hassayana. **43** Untuntuu d'ay diggina, untuntuu biittay mela attana; he untuntuu d'ayina bayiyaawaa gidiide c'oo de'iyaa wodiyaan biittay bare Sambbatatuwa bonchchiidde nashettana. Untuntuu ta azazuwa kad'eedda dirawunne untuntuu shempuukka ta wogaa shaatteedda diraw, untuntuu barentu nagaraa muraa akkana. **44** «Gidooppenne untuntuu barentu morkkatuwa gadiyaan de'iyaa wode, untuntuu ubbaana d'ayana gakkanawunne untuntunna de'iyaa ta c'aak'uwaa mentsana gakkanaw, taani untuntuu olikke; k'ay shaattikke. Taani, Med'inaa Goday, untuntuu S'oossaa. **45** Taani untuntuu S'oossaa gidanaw, kawutetsatu s'eellishin, Gibs'e gadiyaappe Kesseeedda untuntuu mayza aawotuwaana taani c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa untuntuu diraw hassayana. Taani Med'inaa Godaa. **46** «Med'inaa Goday Siinaa Deriyaa bollan Muse bagganna bareppenne Israa'eeliyaa asaappe gidduwaan wotseedda wogatu, azazotuunne higgettu hawanta» yaageedda.

27 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda: «Itti Asay Med'inaa Godaw immanaw shiik'ooppe, neeni k'oppiyaawaadan he asaa diraw miishshaa c'iggo. **3** Hewenne laatamu laytsaappe biide usuppun tammu laytsaa gakkanaw de'iyaa attumawoo usuppun s'eetu giraamiyaa dees'iyaa s'agaraa biraa c'iggo. **4** Mac'c'a asaa gidooppe k'ay hattamu s'agaraa biraa c'iggo. **5** K'ay ichcheshu laytsaappe biide laatamu laytsaa gakkanaw de'iyaa attumawoo laatamu s'agaraa biraanne mac'c'aaniw tammu s'agaraa biraa c'iggo. **6** K'ay akka itti aginaappe biide ichcheshu laytsaa gakkanaw de'iyaa attumawoo ichcheshu s'agaraa biraanne mac'c'aaniw heezzu s'agaraa biraa c'iggo. **7** Hewaadanka k'ay usuppun tammu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa attumawoo tammanne ichcheshu s'agaraa biraanne mac'c'aaniw tammu s'agaraa biraa c'iggo. **8** K'ay shiik'k'eedda bitanii neeni k'oppeeddawaa c'igganaw danddayenna daro mank'ko gidooppe, I bare shiik'uwaa gatsanaw immeedda asaa ahide k'eesiyaa sintsan essooppe shiik'k'eedda bitanii c'igganaw danddayaawaa keenaa k'oppiide k'eesii gammato. **9** «I shiik'etteeddawe Asay Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa mala mehiyaa yarshshanaw gidooppe, hewaa mala Asay Med'inaa Godaw immiyaa mehii ubbay geeshsha. **10** I he mehiyaa diraw hara mehiyaa immoppo; woy Aa hara mehiyaanna laammoppo. Lo'uwaa iitaanna woy k'ay iitaakka lo'uwaaanna laammoppo; shin I laammoppo, koyiro mehiinne laamiyaa immeedda mehii laa'uukka geeshsha. **11** I shiik'etteedda mehii Med'inaa

Godaw yarshshuwa a ootsiide shiishshanaw geeshsha gidenna mehiyaa gidooppe, he bitanii he mehiyaa k'eesiyaa sintsa aho. **12** Lo'o gidina iita gidina, k'eesii he mehiyaa gammato; yaatooppe k'eesii gammateeddawe Aa gatiyaa gido. **13** Shin he mehiyaa goday Aa zaariide wozanaw koyooppe, he mehiyaa gatiyaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya guijo. **14** « **Itti** Asay bare golliyaa geeshsha gidanaadan Med'inaa Godaw dummayooppe, lo'o gidina iita gidina, k'eesii he golliyaa gammato. Yaatooppe k'eesii gammateeddawaadan Aa gatii hewaadankka gido. **15** K'ay bare golliyaa S'oossaw geeshsha ootsi dummayeadda Asay zaaretsiide wozanaw koyooppe, he golliyaa gatiyaa bollan s'eetuwaappe laatamu kushiya guijo; yaatooppe gollii aassa gidee. **16** « **Itti** Asay bare laata gadiyaappe shaakkiide geeshsha ootsi Med'inaa Godaw dummayooppe, he gadiyaa gatii aan zeriya zeretsaan k'ofetto. Hewenne laatamu kiilo giraame banggaa zeriya keeshshaa shoyk'aa gidooppe, tammu s'agaraa biraa c'iggo. **17** I bare gadiyaa Ishatamantso Laytsaa Baalaappe doommiide geeshsha ootsi S'oossaw dummayooppe, he gadiyaw kumentsaa gatiyaa c'iggo. **18** Shin I bare gadiyaa Ishatamantso Laytsaa Baalay aad'd'i simmina geeshsha ootsi S'oossaw dummayooppe, kaalliide de'iyaa Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw de'iyaa wodiya k'eesii paydo; yaatooppe Aa kumentsaa gatiyaappe wod'd'ee. **19** He gadiyaa geeshsha ootsi S'oossaw dummayeadda Asay zaaretsi wozanaw koyooppe, I gammatetteedda miishshaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya guijo; yaatooppe gadii simmiide aawaa gidee. **20** Shin I gadiyaa zaaretsiide, wozanaappe kasetiide hara asaw zal'ooppe, he gadiyaa wozanaw danddayenna. **21** Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkina gadii yedettiya wode, he gadii laa'entso guyye akkanawaadan Med'inaa Godaw geeshsha gidee. He gishuu k'eesiyaassa. **22** « **Itti** Asay hara asaappe shammeedda gadiyaa geeshsha ootsi Med'inaa Godaw dummayanaw koyooppe, **23** kaalliyaa Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkanaw de'iyaa gatiyaa k'eesii gammato; bitanii he gallassikka he gimmitiyaa c'iggo; he miishshay Med'inaa Godaw gammateedda miishshaa gidanawaa. **24** Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkiiyaa wode, he gadii koyiro laatan akkiide zal'eedda bitaniyaw simmee. **25** « **Aa** gatii S'oossaa Dunkkaaniyaan erettiyaa miizaanan gammatettee. **26** « **Shin** ooninne bayira yeletteedda mehiyaa Med'inaa Godaw dummayiide shiishshanaw danddayenna; ayaw gooppe, I kasekka Med'inaa Godaassa. Miizaa mara gidina woy dorssaa mara gidinakka I Med'inaa Godaawaa. **27** He mehi geeshsha gidana d'ayooppe, ne gammateedda gatiyaa bolla s'eetuwaappe laatamu kushiya gujiide Aa goday zaaretsiide wozo. I wozana d'ayooppe, ne gammateedda gatiyaan hara asaw zal'eteedda. **28** « **Itti** Asay barewaappe Med'inaa Godaw immeeddawe ayaa gidooppekka, asaa gidina mehiyaa gidina, woy Aa laatan gakeedda gade gidinakka, zal'etenanne wozettenna. Dummayeeddawe ubbay Med'inaa Godaw geeshsha ubbaappe ituwaa gideedda geeshsha yarshshuwa. **29** Asaa giddoppe shaakettiide d'ayanaadan imetteedda Asay wozettoppo; he Asay hayk'k'o. **30** « **Biittaa** asiraatay ubbay gadiyaappe mokkeedda katsaa gidina woy mitsaa ayfiyaa gidinakka Med'inaa Godaassa. Hewe Med'inaa Godaw geeshsha. **31** Itti Asay bare asiraataa wozanaw koyooppe, Aa gatiyaa bollan s'eetuwaappe laatamu kushiya guijo. **32** Miizaa asiraataa gidina, dorssaa asiraataa gidina, woy deeshshaa asiraataa gidinakka, hentsanchchaa gatimaappe

garssana aad'd'iyaa hak'awenne tammuntsi Med'inaa Godaw geeshsha. **33** Tammuntsa mehiyaa iita gidina lo'o gidinakka dooroppo; woy Aa haraana laammoppo. Laammooppenne koyirowenne laamiyaa immeeddawenne laa'uukka S'oossaw geeshsha gidiinoppe attina, zaariide wozanaw danddayenna yaaga» yaageedda. **34** Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Goday Muse baggana Israa'eeliyaa asaa azazeedda azazotuu hawantta.

Payduwaa

1 Siinaa Mela Biittaa, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddon, Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe keseedda laa'entso laytsan, laa'entso aginaan, he aginaw koyiro gallassan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaa ubbaa untuntu yaran yaraaninne golliyaan golliyaan paydaade, attuma asaa untuntu suntsan suntsan s'aafa. **3** Neeninne Aarooni yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa Israa'eelatuwaa, olaa baanaw danddayiyaawantta ubbatuwa, untuntu c'itan c'itan paydite. **4** Zariyaappe zariyaappe itti itti Asay bare golliyaa asaw kaappuwa gidiide, hinttena maaddo. **5** Hinttena maaddana asatuu suntsay hawaappe kaalliide de'iyaa: Zariyaa Golliyaa Asaa Kaappuwa Roobeela Shade'uura na'aa Eliis'uura, **6** Simoonna S'uriishadaaya na'aa Shalumi'eela, **7** Yihudaa Aminaadaaba na'aa Na'asoon, **8** Yisaakoora S'u'aara na'aa Nataani'eela, **9** Zaabiloonna Heloonna na'aa Eli'aaba, **10** Yooseefo naanaappe Efireema Amihuuda na'aa Elishamaa'a, Minaase Padaas'uura na'aa Gamaali'eela, **11** Biiniyaama Giidi'oonna na'aa Abidaana, **12** Daanappe Amishadaaya na'aa Ahieezera, **13** Aaseera Okiraana na'aa Paagi'eela, **14** Gaada Da'u'eela na'aa Eliyasaafa, **15** Niftaaleema Enaana na'aa Ahiraa'a; **16** Ha asatuu barenttu aawotuwa golliyaa asatuwaappe kaaletsanaw dooretteeddawantta; untuntu Israa'eeliyaa yaratoo kaappatuwa» yaageedda. **17** Musenne Aarooni suntsay s'esetteedda ha asatuwa afeedino. **18** Laa'entaa aginaan koyiro gallassi kumentsaa maabaraa s'eesiide, itippe shiishsheeddino. Asay bare yaran yaraaninne bare golliyaan golliyaan odiide, yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa attuma asatuwa ubbaa suntsay ubbaanna s'aafetteedda. **19** Med'inaa Goday Aa azazeeddawaadan, Muse untunta Siinaa mela biittaa paydeedda. **20** Olaw baanaw danddayiyaa attuma asatuu ubbay, laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa untuntu payditiide, huup'yaan huup'yaan s'aafetteeddino. Untuntu barenttu yaran yaraaninne barenttu golliyaan golliyaan shaakettiide, hawaappe kaalliide de'iyaa payduwaan mazgobetteeddino. Zariyaa Olanchchatuwa Payduwaa; Roobeela (Israa'eeliyaa na'aa bayiraa) 46,500; **22** Simoonna 59,300; **24** Gaada 45,650; **26** Yihudaa 74,600; **28** Yisaakoora 54,400; **30** Zaabiloonna 57,400; **32** Yooseefo na'aa Efireema 40,500; **34** Yooseefo na'aa Minaasa 32,200; **36** Biiniyaama 35,400; **38** Daana 62,700; **40** Aaseera 41,500; **42** Niftaaleema 53,400; **44** Muse, Aarooninne tammanne laa'u Israa'eeliyaa zaratuu kaappatu paydeedda Asay hawaa. **45** Olaw baanaw danddayiyaa attuma asatuu ubbay laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa untuntu barenttu aawuwa golliyaan golliyaan paydetteeddino. **46** Hewanttu ubbaanna 603,550. **47** Shin Leewiyaa zaratuu ha paydetteedda asaana payditebeykino. **48** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **49** «Leewiyaa zaratuwa paydoppa; untuntu atteeda Israa'eelatuwa payduwaan yeggoppa. **50** Leewatuwa S'oossaa Dunkkaaniyaa bollaninne Aa giddon de'iyaa miishshatuwa ubbaa bollan kaappuwa ootsaade suntsaa. Untuntu he Dunkkaaniyaanne Aa giddon de'iyaa miishshata tookkino; untuntu Aa giddon ootsinonne Aa yuushshuwaan dunkkaanino. **51** S'oossaa Dunkkaani

shodettiyyaa wode Leewatu shoddino; S'oossaa Dunkkaani ek'kiyaa wodekka Leewatuu essino. Untuntuppe haray ooninne aakko shiik'ooppe, hayk'ko. **52** Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu armman armaaninne barenttu c'itan c'itan shaakettiide, barenttu dunkkaaniyaa dunkkaanino. **53** Shin S'oossaa hank'kuu Israa'eeliyaa maabaraa bolla wod'denna mala, Leewatu S'oossaa Markkatetsaa Dunkkaaniyaa yuushshuwaan barenttu dunkkaaniyaa dunkkaanino; Leewatu S'oossaa Dunkkaaniyaan aawotino» yaageedda. **54** Israa'eelatu hawaa ubbaa Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino.

2 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa Asay barenttu bagga bagga erissiyaa armaanne barenttu yaraa yaraa erissiyaa banddiraa kaalliide, S'oossaa Dunkkaaniyaappe guutsaa haakiide, Aa yuushshuwaan dunkkaanino. **3** «Away doliyaa baggana Yihudaa baggay barenttu armmaa kaalliide dunkkaanino. Untuntu zaratuwa suntsay, zaratuwa kaappatuwa suntsayne olanchchatuwa paydu hawaappe kaallee: Yihudaa Aminaadaaba na'aa Na'asoon 74,600; **5** Yisaakoora S'u'aara na'aa Nataani'eela 54,400; **7** Zaabiloonna Heloonna na'aa Eli'aaba 57,400; **9** Yihudaa baggaappe paydetteedda olanchchatu ubbaanna 186,400. Hara sa'aa biyaa wode untuntu koyiro kesiyaawantta. **10** «K'ay dughaa baggana Roobeela baggay barenttu armmaa kaalliide dunkkaanino. Untuntu zaratu suntsay, zaratuwa kaappatuwa suntsayne olanchchatuwa paydu hawaappe kaallee: Roobeela Shade'uura na'aa Eliis'uura 46,500; **12** Simoonna S'uriishadaaya na'aa Shalumi'eela 59,300; **14** Gaada Re'u'eela na'aa Eliyasaafa 45,650. **16** Roobeela baggaappe paydetteedda olanchchatu ubbaanna 151,450. Hara sa'aa biyaa wode untuntu laa'entso kesiyaawantta. **17** «Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa Dunkkaaniinne Leewiyaa zaratuu koyiro kesiiide laa'u baggaapenne guyyeppe kesiyaa laa'u baggaappe gidduwaan kesino; yaatiide barenttu dunkkaaneedda maaran maaraaninne barenttu banddiraa banddiraa kaalliide kesino. **18** «K'ay away wulliyaa baggana Efireema baggay barenttu armmaa kaalliide dunkkaanino. Untuntu zaratuwa suntsay, zaratuwa kaappatuwa suntsayne olanchchatuwa paydu hawaappe kaallee: Efireema Amihuuda na'aa Elishamaa'a 40,500; **20** Minaasa Padaas'uura na'aa Gamaali'eela 32,200; **22** Biiniyaama Giidi'oonna na'aa Abidaana 35,400; **24** Efireema baggaappe paydetteedda olanchchatu ubbaanna 108,100. Hara sa'aa biyaa wode, untuntu heezzentso kesiyaawantta. **25** «K'aykka huup'issa baggana Daana baggay barenttu armmaa kaalliide dunkkaanino. Untuntu zaratuwa suntsay, zaratuwa kaappatuwa suntsayne olanchchatuwa paydu hawaappe kaallee: Daana Amishadaaya na'aa Ahieezera 62,700; **27** Aaseera Okiraana na'aa Paagi'eela 41,500; **29** Niftaaleema Enaana na'aa Ahiraa'a 53,400; **31** Daana baggaappe paydetteedda olanchchatu ubbaanna 157,600. Hara sa'aa biyaa wode untuntu wurssetsan bare banddiran kesiyaawantta» yaageedda. **32** Bare yaran yaran shaakettiide paydetteedda Israa'eeliyaa olanchchatu ubbaanna 603,550. **33** Shin Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Leewatu hara Israa'eelatuwaana payditebeykino. **34** Israa'eelatu Med'inaa Goday Musa azazeeddawaa ubbabaa ootseeddino. Simmi untuntu barenttu banddiraa kaalliide, hawaadan

dunkkaaneeddino; k'ay barenttu yaraa yaraanne barenttu soo asaa asaa kaalliide, hewaadan keseeddino.

3 Med'inaa Goday Siinaa Deriyaa bollan Musena haasayedda wode de'iyaa Aaronanne Muse gollyiyya Asay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **2** Aaroona attuma naanatuwaa suntsay bayiray Nadaaba, Abiha, El'aazaranne Itaamaara. **3** He Aaroona attuma naanay ubbay k'eese gidiide ootsanaw okettiide suntsetteeddino. **4** Shin untunttu giddoppe Naadaabinne Abihu Siinaa mela biittaan S'oossay azazibeena tamaa yarshshiide, Med'inaa Godaa sintsan hayk'keeddino; untunttoo na'i baawa. Hewaa diraw, untunttu aawuu Aarooni pas'a de'eedda laytsaa ubbaan El'aazaranne Itaamaara s'alalay k'eese gidiide ootseeddino. **5** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **6** «Leewatuwaa haa akka yaade k'eesiyaa Aaroona maaddana mala, untuntta Aa sintsaa shiishsha. **7** Untunttu Aaroonaawunne Israa'eeliyaa maabaraw ubbaw S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsan dumma dumma oosuwa ootsino. **8** Untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaan de'iyaa miishshaa ubbaa aawotetsaa akkiino; Israa'eeliyaa asaa diraw S'oossaa Dunkkaaniyaan ooso ubbaa untunttu ootsino. **9** Neeni Leewatuwaa Aaronanne Aa attuma naanatuwaa maaddanaadan suntsaa; untunttu Israa'eeliyaa giddoppe ubbaanna Aaroonaaw imetteeddino. **10** Aaronanne Aa attuma naanatuwaa k'eese ootsaade suntsaa. Untunttuppe hara Asay ooninne S'oossaa Dunkkaaniyaakko shiik'ooppe, hayk'ko» yaageedda. **11** K'ay Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **12** «Taani Israa'eelatuwaa mac'ca Asay bayira yeliyaa attuma naanatuwaa ubbaa diraw Israa'eelatuwaa giddoppe Leewatuwaa akkaad. Leewatu tawaa; **13** ayaw gooppe, bayira yeletteedda ubbay tawaa. Taani Gibs'e gadiyaan bayira yeletteeddawaa ubbaa wod'eedda gallassan, Israa'eelatuwaan bayira yeletteeddawaa ubbaa, asaa gidina, mehiyaa gidina, taw dummayaad; untunttu tawaa gidana. Taani Med'inaa Godaa» yaageedda. **14** K'aykka Med'inaa Goday Musa Siinaa mela biittaan, **15** «Neni Leewatuwaa untunttu soo asan asaaninne untunttu yaran yaran payda; yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawantta ubbaa payda» yaageedda. **16** Med'inaa Goday azazeeddawaadan, Muse untuntta paydeedda. **17** Leewiyaa attuma naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. **18** Gershshoona attuma naanay Liibinanne Shim"a. **19** K'ahaata attuma naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela. **20** Maraara attuma naanay k'ay Maahilanne Musha. Leewatuwaa mayzza aawotuu hawannta. **21** Liibina yaratuunne Shim"a yaratuu Gershshoona zaratuuwaa. **22** Untunttuppe paydina, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna 7,500. **23** Gershshoona yaratu S'oossaa Dunkkaaniyaappe guyye away wulliyaa baggana dunkkaaniino. **24** Gershshoona yaratuwaa soo asaa kaappuu Laa'eela na'aa Eliyaasa. **25** Gershshoona yaratu S'oossaa Dunkkaaniyaa, Dunkkaaniyaa kammiyaawantta geliyaasaa gaaridduwaa, **26** dabaabaa gaariddotuwa, S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa geliyaasan gaariduwa, wodorotuwaanne untunttu go'aanna gaketiyaabatuwaa ubbabaa aawotetsaa akkiino. **27** Amiraama yaratu, Yis'ihaara yaratu, Kebroona yaratuunne Uuzi'eela yaratu K'ahaata zaratuuwaa. **28** Yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna 8,600. K'ahaata yaratu S'oossaa Dunkkaaniyaa aawotetsaa

akkiino. **29** K'ahaata yaratu S'oossaa Dunkkaaniyaappe gedissa baggana dunkkaaniino. **30** K'ahaata yaratuwaa soo asaa kaappuu Uuzi'eela na'aa Els'saafaana. **31** Untunttu Taabootaa, s'arap'p'eezaa, s'ompiyyaa wotsiyaa ballaa, yarshshiyaa sa'aa, ootsiyaa wode go'ettiyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa miishshatuwaa, gaaridduwaanne untunttu go'aanna gaketiyaabatuwaa ubbabaa aawotetsaa akkiino. **32** Leewatuwaa kaappatuwaa kaappuu k'eesiyaa Aaroona na'aa El'aazara; Geeshsha Sa'aa aawotiyaawanttu bolla l suntsetteedda. **33** Maahila yaratuunne Musha yaratu Maraara zaratuuwaa. **34** Untunttuppe paydina, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna 6,200. **35** Maraara yaratuwaa soo asaa kaappuu Abihayila na'aa S'uni'eela. Maraara yaratu S'oossaa Dunkkaaniyaappe huup'issa baggana dunkkaaniino. **36** Maraara yaratu Dunkkaaniyaa s'agaagetuwa, kulbbotuwa, tuussatuwaa, gedetuwa, he oosoo kosshiyaa miishshatuwaa ubbaanne untunttu go'aanna gaketiyaabatuwaa ubbaa aawotetsaa akkiino. **37** Hewaa bollakka gujiide, yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa tuussatuwaanne untunttu gedetuwa, shikaaliyaanne wodorotuwa aawotetsaa akkiino. **38** K'ay S'oossaa Dunkkaaniyaappe sinta away doliyaa baggana Muse, Aarooninne Aa attuma naanay dunkkaaniino. Untunttu Israa'eelatuwaa diraw S'oossaa Dunkkaane gidon ootsiyaa oosuwa aawotetsaa akkiino. Hara Asay S'oossaa Dunkkaaniyaakko shiik'ooppe, hayk'ko. **39** Med'inaa Goday azazina, Musenne Aarooni paydeedda attuma Leewatu, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa attumawanttu ubbaanna 22,000. **40** Med'inaa Goday Musa, «Israa'eelatuwaa bayira attuma naanatuwaa, yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaaawantta ubbaa paydaade untunttu suntsaa s'aafa. **41** Israa'eelatuwaan bayira yeletteedda ubbaa kotaw Leewatuwaa taw akka; k'ay Israa'eelatuwaa mehiyaan bayira yeletteedda ubbaa kotaw Leewatuwaa mehiyaa taw akka. Taani Med'inaa Godaa» yaageedda. **42** Muse Med'inaa Goday Aa azazeeddawaadan, Israa'eelatuwaan bayira yeletteedda ubbaa paydeedda. **43** Yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa bayira yeletteedda attumawanttu, suntsaykka s'aafetteeddawanttu ubbaanna 22,273. **44** Med'inaa Goday Musa K'aykka hawaadan yaageedda; **45** «Leewatuwaa Israa'eeliyaa attumawanttu ubbaa kotaw akka; Leewatuwaa mehetuwa Israa'eelatuwaa mehiyaa kotaw akka; Leewatu tawaa gidanawantta. Taani Med'inaa Godaa. **46** Leewatuwaa payduwaappe dariyaa 273 bayira gidiide yeletteedda Israa'eeliyaa attuma naanatuwaa wozanaw, **47** ittoo ittoo ichcheshu s'agaraa biraa S'oossaa Dunkkaaniyaan erettiyaa miizaaniyaa likkiyaan akka; Itti S'agaraa Biray Laatamu Geera keeshshaa. **48** Palaheedda Israa'eelatuwaa woziyaa he miishshaa Aaronawunne Aa attuma naanaw imma» yaageedda. **49** Muse, Leewatuwaan wozetteeddawanttuppe palaheeddawannta woziyaa miishshaa shiishsheedda. **50** Bayira yeletteedda Israa'eelatuwaappe 1,365 s'agaraa biraa S'oossaa Dunkkaaniyaan erettiyaa miizaaniyaa likkiyaan l shiishsheedda; **51** Med'inaa Goday azazeedda azazuwaadan, Muse woziyaa miishshaa Aaronawunne Aa attuma naanaw immeedda.

4 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Leewiyaa zaratuuwan K'ahaata yaratuwaa untunttu dabbuwaan dabbuwaaninne untunttu soo asan asan

shaakkaade payda; **3** yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwa gakkeedda attuma asaa ubbaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawantta payda. **4** K'ahaata yaratu S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsana oosuu hawaa: untunttu ubbaappe aad'd'eeda geeshsha miishshatuwaan aawotiino. **5** «Asay dunkkaaneedda saappe baanaw haniyaa wode, Aarooninne Aa attuma naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдо geliide, Taabootaa sintsa gaaridduwaa kak'uuwaappe wotsino; he C'aak'uuwa Taabootaa aan kammino. **6** He kammeeddawaa bollakka wod'iyaa irbbaaniyaa kammino; hewaa bollakka k'ay gujiide, saluwa malatiyaa c'ark'kiyaa kammino; tookkiyaa kasotuwa untunttu sagaayetuwaan aatsino. **7** «S'oossaa sintsa shiishshiyaa ukitsaa wotsiyaa s'arap'peezaa bollan saluwa malatiyaa c'ark'kiyaa hiis's'ino; Aa bolla saanetuwa, c'ilppatuwa, s'uu'atuwaanne ushshaa yarshshoo go'ettiyaa ototuwa wotsino; k'ay ukitsay ubbaa wodekka Aa bollappe d'ayoppo. **8** Hewaa bollan zo'o c'ark'kiyaa hiis's'iide, irbbaaniyaa k'ay Aa bolla kammino; tookkiyaa kasotuwa sagaayetuwaan aatsino. **9** «Untunttu saluwa malatiyaa c'ark'kiyaa akkiide, s'ompiiyaa wotsiyaa ballatuwa s'ompetuwaanna, toyissiyaa k'ap'etuwaana, untunttu wotsiyaabatuwaanne zayitiyaa tigiya s'aarotuwaan akka ubbaa kammino. **10** Yaatiide aakka miishshatuwa ubbaakka irbbaaniyan kammiide, tookkiyaa shanchchamaa bollan wotsino. **11** «Is'aanaa c'uwissiyaa work'kaa saas'iniyaa bollan saluwa malatiyaa c'ark'kiyaa hiis's'eeddawaa k'ay irbbaaniyan kammino; tookkiyaa kasotuwa untunttu sagaayetuwaan aatsino. **12** Hewaadanka, k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон go'ettiyaa miishshatuwa ubbaa akkiide, saluwa malatiyaa c'ark'kiyaan s'aas'ino; irbbaaniyan kammiide, tookkiyaa shanchchamaa bollan wotsino. **13** «Yaatiide nahaasiyaappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa bidintsaa diggiide Aa bolla ochchaa teeraa malatiyaa c'ark'kiyaa hiis's'ino. **14** Aa bolla yarshshiyaasan go'ettiyaa miishshatuwa ubbaa, tamaa c'oo'etuwa, ashuwa k'apiyaa k'ap'etuwa, akaafatuwaanne kaashiyaa kuyis'aarotuwa wotsino. Irbbaaniyan kammino; tookkiyaa kasotuwa untunttu sagaayetuwaan aatsino. **15** «Aarooninne Aa attuma naanay, geeshshabatuwaanne geeshsha miishshatuwa ubbaa kammiide makkoopenne dunkkaaneedda sa'appe dendiyyaa wodii gakkoope, hewaa ubbaa tookkanaw K'ahaata yaratu yiino. Shin geeshsha miishshatuwa untunttu bochchoope hayk'k'ino. S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa he miishshaa K'ahaata yaratu tookkino. **16** «K'eesiyaa Aaroona na'ay El'aazari s'ompiiyaa zayitiyaw, sawiyaa is'aanaw, hachchi hachchi yarshshiyaa katsaa yarshshuwaanne okkiyaa zayitiyaw, k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa muliyanne Aa gidдон de'iyaa dumma geeshsha miishshatuwa ubbaa bolla aawoto» yaageedda. **17** K'ay Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **18** «K'ahaata yaratu Leewiyaa zaratuwaappe hayk'kiide d'ayenna mala s'eellite. **19** Ubbaappe aad'd'eeda geeshsha miishshaa mata shiik'iyaa wode, untunttu hayk'k'ennan pas'a attitude de'ana mala, untunttoo hawaadan ootsite: Aarooninne Aa attuma naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдо geliide K'ahaata yaratu ubbay huup'iyaaan huup'iyaaan ootsana oosuwaanne tookkana tookuwa shaakki shaakkiide gishino. **20** K'ahaata yaratu hayk'k'ennaadan, ubbaappe aad'd'iyaa geeshshatuwa k'eesatu s'aas'ishin be'anaw gidduwa geloppino» yaageedda. **21** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **22** «Gershshoona

yaratuwaakka untunttu dabbuwaan dabbuwaaninne untunttu soo asan asan shaakkaade payda; **23** yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwa gakkeedda attuma asaa ubbaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawantta payda. **24** «Gershshoona yaratu ootsiyaa oosuunne tookkiyaa tookku hawaa: **25** untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa gaariddotuwa, S'oossaa Dunkkaaniyaa, Aa kammiyaabatuwaanne bollana kammiyaa irbbaaniyaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaasan sottiya gaaridduwa tookkino; **26** k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa yuuyi aad'd'eeda dabaabaa gaariddotuwa, dabaabaa geliyaasaa gaaridduwa, wodorotuwaanne untunttoo go'iyaa miishshatuwa ubbaa tookkino. Gershshoona yaratu ha miishshatuwaan ootsanaw bessiyaa oosuwa ubbaa ootsino. **27** Tookkiyaawaa gidina, hara oosuwa gidinakka untunttu ootsiyaa oosuwa ubbay Aarooninne Aa attuma naanay untunttu azazina oosetino. Neeni untunttu tookkanaw bessiyaabatuwa ubbaa untunttu aawotetsaa aawotetsaadan untunttoo gisha. **28** S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон Gershshoona yaratu ootsana oosuu ubbay hawaa. Untunttu ootsana oosuwa ubbay k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara aawotetsaa garssaana gidanawaa. **29** «Maraara yaratuwa untunttu dabbuwaan dabbuwaaninne untunttu soo asan asan shaakkaade payda; **30** yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwa gakkeedda attuma asaa ubbaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawantta payda. **31** «Untunttu S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsana oosotuu hawantta: untunttu Dunkkaaniyaa s'agaagetuwa, kulbbotuwa, tuussatuwaanne gedetuwa, **32** k'aykka dabaabaa yuushshuwaan ek'kiyaa tuussatuwa, he tuussatu gedetuwa, toliyaa s'agaagetuwa, wodorotuwa, hewanttoo koshshiyaa miishshatuwa ubbaanne he miishshatuwaanne gaketiyaabatuwa ubbaa tookkino. Itti itti uraw I tookkanawaa shaakkaade gisha. **33** S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон Maraara yaratu ootsana oosuu ubbaana hawaa. Untunttu ootsana ooso ubbay k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara aawotetsaa garssaana gidanawaa» yaageedda. **34** Muse Aarooninne maabaraa kaappatuu K'ahaata yaratuwa attuma asaa untunttu dabbuwaan dabbuwaaninne untunttu soo asan asan shaakkiide paydeeddino. **35** Yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwa gakkeedda attuma asatu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawanttu, **36** untunttu soo asan asan paydina ubbaanna 2,750. **37** K'ahaata yaratuwa S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootseedda asaa paydu hawaa. Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Musenne Aarooni untunttu paydeeddino. **38** Gershshoona yaratuukka barentu dabbuwaan dabbuwaaninne barentu soo asan asan shaakettiide paydeeddino. **39** Yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwa gakkeedda attuma asatu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawanttu, **40** untunttu soo asan asan paydina ubbay 2,630. **41** Gershshoona yaratuwaan S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootseedda asaa paydina hawaa. Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Musenne Aarooni untunttu paydeeddino. **42** Maraara yaratuukka k'ay dabbuwaan dabbuwaaninne barentu soo asan asan shaakettiide paydeeddino. **43** Yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwa gakkeedda attuma asatu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ootsanaw yiyaawanttu, **44** untunttu soo asan asan paydina ubbay

3,200. **45** Maraara yaratuwaa paydu hawaa. Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Musenne Aarooni untunttu paydeeddino. **46** Hewaa ootsiide Musa, Aarooninne Israa'eeliyaa kaappatu Leewatuwaa ubbaa, untunttu yaran yaraaninne untunttu soo asan asan shaakkiide paydeeddino. **47** Yelettoodeppe laysay hattamuwaappe biide ishatamuwaa gakteedda attuma asatuu ubbatuu, S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон ооsuwaa ootsanawunne aw go'iyaa miishshatuwaa ubbaa tookkanaw yeeddawantuu **48** ubbay 8,580. **49** Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, untunttu huup'iyaa huup'iyaa ootsana oosuu woy tookkana tookuukka untunttoo odetteedda. Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu ubbayka paydeteeddino.

5 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda: **2** «Neeni Israa'eelatuwaa, «Hinte gidдон волk'k'aama galbbaa harggii oyk'keedda uraa, woy bollaappe ayayneekka goggiiyaa uraa, woy anhaa oyk'kiide tuneedda uraa oonakka hinte dunkkaaneedda sa'aappe kessi diggite» yaagaade azaza. **3** Hewe mac'c'awaa attumawaa gidinakka kessino. Taani untunttu gidduwaan de'iyaa untunttu dunkkaaneeddasaa hewantuu tunissenna mala, untunttu dunkkaaneedda sa'aappe kessa yedda» yaageedda. **4** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Israa'eelatu untunttu ubbaa dunkkaaneedda sa'aappe kesside yeddeeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **6** «Neeni Israa'eelatuwaa hawaadan yaaga; «Itti attuma Asay woy itti mac'c'a Asay ay ogiyaaninne hara asaa naak'k'ooppenne hewan Med'inaa Godaw ammanettennan is'sooppe, he uray bayzzanchcha. **7** Hewaa diraw, I bare ootseedda nagaraa paas'o; bare bayzeeddawaa kumentsaa zaariide c'iggo; hewaa bollakka ichcheshentso kushiya gujjiide, bare naak'keedda uraw ac'c'o. **8** Shin he naak'etteedda uray hayk'keeddawaa gidooppenne, ac'c'aa akkanaw aw mata dabbuu d'ayooppe, he ac'c'ay Med'inaa Godaassa. He ac'c'iyaa ac'c'ay naak'keedda uray maaretanaw yarshshoo immiyaa dorrssaa orggiyaana ittippe k'eesiyaw imetto. **9** K'ay Israa'eelatu k'eesiyaw immiyaa geeshsha imuwaa ubbay he k'eesiyaassa. **10** Itti itti Asay immiyaa imotay he immeedda uraabaa; shin k'eesiyaw I immiyaa imotay he k'eesiyaassa» yaaga» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **12** «Neeni Israa'eelatu hawaadan yaagaade oda; «Itti uraa machchata kare hamettaade, aw ammanettennan is's'aade, **13** hara attuma asanaa gisoope, k'ay hewaa iza bare asinaappe k'osooppe, markkay baynnawaa gidooppenne, iza sharmus'aade oyk'k'ettennan attooppe, **14** iza tuneedda diraw, I golliyyaw izo sid'iyawaa gidanaw danddayee; woy iza tunennan de'ishshin, I bare machchato sid'iyawaa gidanaw danddayee. **15** Yaatooppe, he bitanii bare machchato k'eesiyaakko afo; k'ay iza diraw yarshshanaw itti kiilo giraame banggaa d'iiliyaa afo. Shin d'iiliyaa bolla zayitiyaa tigoppo, woy is'aanaa Aa bolla wotsoppo; ayaw gooppe, he d'iilii I bare machchato sid'eedda diraw yarshshiyaa katsaa yarshsho; k'ay hewe bayyzuwaa k'onc'c'issiyaa yarshshuwa. **16** « «Hewaappe guyyiyaan, k'eesii he mishirato shiishiide, Med'inaa Godaa sintsan esso. **17** Anjjetteda haatsaa kuyis'aaruwaan akko. Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa Dunkkaaniyaa wuyggiyaan de'iyaa baanaa akkiide, he haatsaan gujjo. **18** He mishiratto Med'inaa Godaa sintsan esso; hewaappe guyyiyaan, he mishiratti huup'iyaa billo; sid'eedda diraw yarshshiyaa iza bayyzuwaa k'onc'c'issiyaa

katsaa yarshshuwa iza kushiyan wotso; k'ay he k'eesii bare kushiyan shek'kaa ahiyaa c'amo haatsaa kuyis'aaruwaana oyk'k'o. **19** Mishirato hawaadan yaagiide c'aak'ketso; «Neeni hara attuma asanaa gisabeennawaa gidooppenne, ne asinaa aggaade kare hamettaade tunabeennawaa gidooppe, shek'kaa ahiyaa ha c'amo haatsay new gometoppo. **20** Shin neeni ne asinaa aggaade kare hamettaade tuneeddawaa gidooppenne, hara attuma asanaa giseeddawaa gidooppe, **21** Med'inaa Goday ne yeluwaa golliyyaa gunddissiyaaawaaninne ne uluwaakka gaafisiyaawan, ne asan neena shek'iso. **22** Ha shek'kaa ahiyaa haatsay ne ulo giddo gelide ne uluwa gaafiso; ne yeluwaa keetsaakka gunddisso» yaagiide c'aak'ketso. « «Mishirataakka, «Amen'i; amen'i» yaagu. **23** « «Hewaappe guyyiyaan, k'eesii ha shek'atuwaa s'aas'etteedda mas'aafan s'aaf; shek'atuwaa c'amo haatsaa giddo meec'c'o. **24** Yaatiide shek'kaa ahiyaa he c'amo haatsaa mishirato ushsho; shek'kaa ahiyaa haatsay mishiratti uluwaan geliide, iza c'amo sakuwaa sakkana. **25** K'eesii mishiratti kushiyaappe sid'eedda diraw yarshshiyaa katsaa yarshshuwa akkiide, he yarshshuwa Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiide, yarshshiyaa sa'aa aho. **26** K'eesii katsaa yarshshuwaappe kop'piyaawaa akkiide bayzzanchcha gidekkentto k'onc'c'issiyaa yarshshuwa ootsiide, yarshshiyaasan s'uuggo. Hewaappe guyyiyaan, mishirato he haatsaa ushsho. **27** Haatsaa iza ushsheeddawaappe guyyiyaan, hawaadan hanana: iza bare asinaw ammanettana d'ayaade tuneeddawaa gidooppe, shek'kaa ahiyaa haatsay I uluwaan gelide, iza c'amo sakuwaa sakkana; iza uluukka gaafana; iza yeluwaa golliikka gunddana. Iza bare asan shek'etteedaano gidana. **28** Shin iza tunabeenna s'illo mac'c'a asaa gidooppe, Aa saro ataade naanatuwaa yelana. **29** « «Itti Asay bare machchato sid'iyaa wode ootsana wogay hawaa. Iza kare hamettaade tunooppe, woy itti Asay bare machchato sid'ooppe, Med'inaa Godaa sintsan izo essiide k'eesii ha wogaa ubbaa iza bolla polo. **31** Asinay bayyzuwaa ubbaappe saro attana; shin mac'c'awunno bare nagaraa gaasuwaan yiyaawaa tookkana» yaaga» yaageedda.

6 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda, **2** «Neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Attuma Asay woy mac'c'a Asay Naaziraawe gidiide, barena Med'inaa Godaw dummayanaw geppooppe, **3** woyniyaa eessaanne hara matsoyiyaa ushshaa ushoppo; woyniyaa ayifiyaappe agettiya c'aalabaanne matsoyiyaabaa ushoppo; woyniyaa teeraa gum'eeddawaa ushoppo. Woy woyniyaa teeraa shuguwaa gidina, mela gidinakka mooppo; **4** I barena dummayeedda wodiyaan uberan, woyniyaa turaappe beettiyaawaa ubbaa, woyniyaa zeretsaa gidina, woy woyniyaa pok'uwaa gidinakka mooppo. **5** « «I barena Med'inaa Godaw dummayanaw geppeedda wodiyaan ubbaan, Aa huup'ii meedettoppo woy k'ans'ettoppo. I bare huup'iyaa binnaanaakka adussiide dichcho. I barena Med'inaa Godaw dummayeedda wodi polettana gakkanaw, geeshsha gidanaw koshshee. **6** « «I barena Med'inaa Godaw dummayeedda wodiyaan ubbaan I barena Godaw anhaakko shiik'oppo. **7** Haray attina Aa aawuu, woy Aa daaya, woy Aa ishay, woy Aa michchata hayk'k'ooppekka, I barena tunissoppo. Ayaw gooppe, I barena S'oossaw dummayeeddawaa erissiyaawe bare huup'iyana. **8** I barena S'oossaw dummayeedda wodiyaan ubbaan I Med'inaa Godaw geeshsha. **9** « «Asay Aa matan akeekenen hayk'k'ina, S'oossaw

dummayeedda Aa huup'ii tunoophe, laappun gallassaa gam'iide, bare geeyiyaa he laappuntsa gallassi bare huup'iyaa meedetto. **10** Hoppuntsa gallassan laa'u harap'etuwwa woy laa'u mara harap'etuwwa S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge K'eesiyaw aho. **11** K'eesii harap'etuwaappe ituwaa nagaraa yarshshoo, ituwaa K'ay s'uuggiyaa yarshshoo yarshsho. Ayaw gooppe, anhay Aa mata shiik'eedda bayzzuwaa diraw, aw atto giissanaassa. He gallassi I bare huup'iyaa wogaadan geeshsho; **12** I barena kase geppeedda wodiyya keenaa barena S'oossaw dummayanaw koshshee. Yaatiide yelettoodeppe itti laysaa gidiyaa attuma dorssaa naak'oo immiyaa yarshshuwa aotsiide yarshsho. Shin hewaappe kase I barena S'oossaw dummayeedda gallassatu paydetikino; ayaw gooppe, I barena dummayeedda he woduwwaa gididon barena tunissi diggeedda. **13** «Bare gefaa wodiyya wursseedda wode barena S'oossaw dummayeedda Naaziraawiyaa wogay hawaa: S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge I shiik'o; **14** Med'inaa Godaw tilla bollana de'iyaa itti laysaa attuma dorssaa s'uuggiyaa yarshshoo, tilla bollana de'iyaa itti laysaa dorssato nagaraa yarshshoonne tilla bollana de'iyaa dorssaa orggiyaa ittipetetsaa yarshshoo he sa'aa aho. **15** K'ay katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwa untuntunna ittippe yarshshanaw aho; he katsaa yarshshuu irshshuu gelibeennawaa gido; K'ay zayitiyaan munak'eedda liik'o d'iiliyaa kompotuwaanne zayitiyaa oketteedda lee'o ukitsatuwaa masoofiyan aho. **16** «K'eesii hewaa ubbaa shishiide, nagaraa yarshshuwaanne s'uuggiyaa yarshsho ootsiide, Med'inaa Godaw Aa diraw yarshsho. **17** K'eesii dorssaa orggiyaa, irshshuu gelibeenna kompotuwaanne ukitsatuwaa ittipetetsaa yarshshuwa aotsiide, Med'inaa Godaw yarshsho. K'ay hewaana ittippe katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwa yarshsho. **18** Hewaappe guyyiyaan, Naaziraawii S'oossaw dummayeedda bare huup'iyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan meedetto; meedetteedda binnaanaa afiide, ittipetetsaa yarshshuwaappe garssa baggana de'iyaa taman yeggo. **19** «Barena S'oossaw dummayeedda Naaziraawii bare huup'iyaa meedetteeddawaappe guyyiyaan, K'eesii doyisetteedda dorssaa orggiyaa missaa, irshshuu gelibeenna itti kompuwaanne itti lee'o ukitsaa akkiide, ha Naaziraawiyaa kushiyan wotso. **20** K'eesii untunna k'aatsiyaa yarshshuwa aotsiide, Med'inaa Godaa sintsan k'aatto. Yaatooppe hewantu wus'akkeedda anggoosuwaanne yarshsheedda gediyaana geeshshanne k'eesiyaassa. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaw barena dummayeedda Naaziraawii woyniyaa eessaa ushana gooppe usho. **21** «Simmi S'oossaw barena dummayanaw geppeedda Naaziraawiyaw wotso wogay hawaa: barena Med'inaa Godaw yarshshanaw koshshiyaa yarshshotuwaappe aad'd'iaawaa immanaw geppeeddawaa gidoooppe, I bare geppeedda gefaa keenaa gatsanaw koshshee: yaaga» yaageedda. **22** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **23** «Aaroonawunne Aa attuma naanaatoo hawaa oda; «Israa'eeliyaa asaa hintte hawaadan yaagiide anjiite: **24** «Med'inaa Goday hinttena anjionne hinttena naago; **25** Med'inaa Goday hinttentoo bare som'uwaa poo'issonne hinttentoo k'aretto; **26** Med'inaa Goday hinttena bare keeka ayifiyaan s'eellonne hinttentoo sarotetsaa immo» yaagiide anjiite» yaaga. **27** «Hawaadan untuntuu Israa'eeliyaa asaa bolla ta suntsaa wotsana, taani untuntuu akkiide» yaageedda.

7 Muse S'oossaa Dunkkaaniyaa toliide makkeedda wode, he Dunkkaaniyaanne Aa miishshaa ubbaa okkiide geeshsheedda; K'ay yarshshiyaa saanne Aa miishshaa ubbaakka okkiide geeshsheedda. **2** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asaa kaaletseeddawantu, hewantunne zaratuwaa paydeedda soo asaa kaappotuu imotaa aheeddino. **3** Med'inaa Godaw imotaa shiishsheeddino; hewantukka kameteedda usuppun gaaretuwwa, tammanne laa'u booratuwaa, kaappuwaan kaappuwaan itti itti booraanne laa'u laa'u kaappotuu itti itti gaariyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa aheeddino. **4** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **5** «S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo go'ana mala, neeni hewanta untuntuppe akkaade, Leewatoo untuntuu oosoo oosoo koshshiyaaawaadan shaakkiide immo» yaageedda. **6** Muse gaaretuwaanne booratuwaa akkiide, Leewatoo immeedda. **7** Gershshoonaa yarattoo untuntuu oosoo koshshiyaaawaadan shaakkiide, laa'u gaaretuwaanne oydu booratuwaa immeedda. **8** K'ay Maraara yarattoo untuntuu oosoo koshshiyaaawaadan shaakkiide, oydu gaaretuwaanne hoppun booratuwaa immeedda. Untuntuu ubbaykka K'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara aawotetsaa garssaana. **9** Shin Muse K'ahaata yarattoo hewaappe ayaanne immibeenna; ayaw gooppe, untuntuu aawotetsaan de'iyaa geeshsha miishshatuu barenttu hashiyaan tookkanaw koshshiyawaantaa gidiyaa diriassa. **10** Yarshshiyaa saa Muse okkiide geeshsheedda gallassan, kaappotuu yarshshiyaa sa'aa anjissanaw barenttu imuwaa akkiide, he yarshshuwa sa'aa sinta aheeddino. **11** Med'inaa Goday Musa kase, «Itti itti gallassi itti kaappuu yarshshiyaa sa'aa anjanaw bare imuwaa S'oossaw immo» yaagi wotseedda. **12** Koyro gallassi bare imuwaa aheedawe Yihudaa zariyaappe Aminaadaaba na'aa Na'asooni. **13** Na'asooni aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosphun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'eeddawe kumeeddawanta; **14** K'ay itti s'eetanne tammuu giraame dees'iyaa work'kaappe med'd'eedda, is'aanay kumeedda shaataa; **15** s'uuggiyaa yarshshoo, itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **16** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **17** ittipetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orgetuwwa, ichcheshu gakkedda deeshshaa orgetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Aminaadaaba na'ay Na'asooni aheedda imuu hawaa. **18** Laa'entsa gallassi Yisaakooraa zaratuu kaappuu, S'u'ara na'ay Nataani'eeli bare imuwaa aheedda. **19** Nataani'eeli aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosphun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'eeddawe kumeeddawanta; **20** K'ay itti s'eetanne tammuu giraame dees'iyaa work'kaappe med'd'eedda, is'aanay kumeedda shaataa; **21** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **22** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **23** ittipetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orgetuwwa, ichcheshu gakkedda deeshshaa orgetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. S'u'ara na'ay Nataani'eeli aheedda imuu hawaa. **24** Heezzeentsa gallassi Zaabiloonaa zaratuu kaappuu, Heloonaa na'ay Eli'aabi

bare imuwaa aheedda. **25** Eli'aabi aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **26** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda, is'aanay kumeedda shaataa; **27** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **28** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **29** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Heloona na'ay Eli'aabi aheedda imuu hawaa. **30** Oyydentso gallassi Roobeela zaratuu kaappuu Shade'uura na'ay Eliis'uuri bare imuwaa aheedda. **31** Eliis'uuri aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **32** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda, is'aanay kumeedda shaataa; **33** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **34** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **35** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Shade'uura na'ay Eliis'uuri aheedda imuu hawaa. **36** Ichcheshantsa gallassi Simoonaa zaratuu kaappuu, S'uriishadaaya na'ay Shalumi'eeli bare imuwaa aheedda. **37** Shalumi'eeli aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **38** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda is'aanay kumeedda shaataa; **39** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne, itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **40** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **41** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. S'uriishadaaya na'ay Shalumi'eeli aheedda imuu hawaa. **42** Usuppuntsa gallassi Gaada zaratuu kaappuu, Re'u'eela na'ay Eliyasaafi bare imuwaa aheedda. **43** Eliyasaafi aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **44** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda is'aanay kumeedda shaataa; **45** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **46** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **47** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Re'u'eela na'ay Eliyasaafi aheedda imuu hawaa. **48** Laappuntsa gallassi Efireema zaratuwaa kaappuu Amihuuda na'ay Elishamaa'i bare

imuwa aheedda. **49** Elishamaa'i aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **50** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda is'aanay kumeedda shaataa; **51** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne, itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **52** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **53** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Amihuuda na'aa Elishamaa'a imuu hawaa. **54** Hosppuntsa gallassi Minaase zaratuu kaappuu Padaas'uura na'ay Gamaali'eeli bare imuwaa aheedda. **55** Gamaali'eeli aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **56** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda is'aanay kumeedda shaataa; **57** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne, itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **58** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **59** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Padaas'uura na'ay Gamaali'eeli aheedda imuu hawaa. **60** Udduppuntsa gallassi Biiniyamaa zaratuu kaappuu Giidi'oonaa na'ay Abidaani bare imuwaa aheedda. **61** Abidaani aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **62** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda, is'aanay kumeedda shaataa; **63** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa itti dorssaa orggiyaanne, itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **64** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **65** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne, itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Giidi'oonaa na'ay Abidaani aheedda imuu hawaa. **66** Tammantsa gallassi Daanaa zaratuu kaappuu Amishadaaya na'ay Ah'eezeri bare imuwaa aheedda. **67** Ah'eezeri aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eadda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan munak'k'eeddawe kumeeddawantta; **68** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'k'aappe med'd'eadda, is'aanay kumeedda shaataa. **69** S'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne, itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **70** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **71** ittippetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakteedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Amishadaaya na'ay Ah'eezeri aheedda imuu hawaa. **72** Tammanne ittentsa gallassi Aaseera zaratuu kaappuu Okiraana na'ay Paagi'eeli

bare yarshshuwaa aheedda. **73** Paagi'eeli aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshoo yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan munak'keeddawe kumeeddawantta; **74** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'kaappe med'd'eedda shaataa, is'aanay kumeeddawaa; **75** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **76** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa; **77** ittipetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Okiraana na'ay Paagi'eeli aheedda imuu hawaa. **78** Tammanne laa'entso gallassi Niftaaleema zaratu kaappuu Enaana na'ay Ahiraa'i bare imuwaa aheedda. **79** Ahiraa'i aheedda imuu eretteedda miizaanan wotsina, itti kiilo giraamenne bagga dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti keriyaanne hosppun s'eetu giraame dees'iyaa biraappe med'd'eedda itti kuyis'aaruwaa, laa'uukka katsaa yarshshuwaa yarshshanaw liik'o d'iilii, zayitiyaan munak'keeddawe kumeeddawantta, **80** k'ay itti s'eetanne tammu giraame dees'iyaa work'kaappe med'd'eedda itti shaataa, is'aanay kumeeddawaa; **81** s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysay kumeedda attuma dorssaa; **82** nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa, **83** ittipetetsaa yarshshoo laa'u korumatuwaa, ichcheshu dorssaa orggetuwaa, ichcheshu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda ichcheshu attuma dorssatuwaa. Enaana na'ay Ahiraa'i aheedda imuu hawaa. **84** Yarshshiyaa sa'ay oketteedda wode, Israa'eelatuwaa kaappatuu yarshshiyaa sa'aa anjanaw aheedda imotay ubbaanna hawantta: Biraappe med'd'eedda tammanne laa'u keretuwaa, biraappe med'd'eedda tammanne laa'u kuyis'aarotuwaanne work'kaappe med'd'eedda tammanne laa'u shaatuwaa; **85** biraappe med'd'eedda itti itti kerii itti kiilo giraamenne bagga dees'ee; biraappe med'd'eedda itti itti kuyis'aaruu hosppun s'eetu giraame dees'ee; biraappe med'd'eettedda keriyaanne kuyis'aaruu eretteedda miizaanan wotsina, ubbaanna laatamanne hosppun kiilo giraame keenaa dees'ino. **86** Tammanne laa'u work'kaa shaatuu eretteedda miizaanan wotsina ittuu ittuu itti s'eetanne tammu giraame, ubbaanna itti kilonne heezzu s'eetu giraame dees'ino. Untuntun is'aanay kumi utteedda. **87** Katsaa yarshshuwaana ittippe s'uuggiyaa yarshshoo aheedda mehii ubbaanna tammanne laa'u korumatuwaa, tammanne laa'u dorssaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda tammanne laa'u attuma dorssatuwaa. Untunttu nagaraa yarshshoo aheedda deeshshaa orggetuu ubbaanna tammanne laa'a. **88** Untunttu ittipetetsaa yarshshoo aheedda mehii ubbaanna laatamanne oydu korumatuwaa, usuppun tammu dorssaa orggetuwaa, usuppun tammu gakeedda deeshshaa orggetuwaanne itti laysay kumeedda usuppun tammu attuma dorssatuwaa. Yarshshiyaa sa'ay oketteeddawaappe guyyiyaan, anjioo aheedda imotay hawantta. **89** Muse Med'inaa Godaana haasayanaw S'oossaa Dunkkaaniyaa gelyyaa wode, Markkatetsaa Taabootaa bolla de'iyaa atto giyyaa sa'aa k'um'uwaa bolla, laa'u kirubetuwaappe gidduwaana Med'inaa Goday haasayiyaa kooshshaa siseedda; Ikka aanana haasayeedda.

8 Med'inaa Goday Musa, **2** «Neeni Aaroonaw hawaadan yaagaade oda; «Neeni laappun s'ompettuwaa wotsiyaa wode s'ompettuu s'ompiyaa wotsiyaa ballatuwaappe sintsa baggana de'iyaa heeratuwaa poo'iino» yaaga» yaageedda. **3** I geeddawaadan Aarooni ootseedda. Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Aarooni s'ompettuwaa wotsiyaa ballatuwaappe sintsa baggana de'iyaa heeratuwaa poo'issanaadan ootside, ballatuwaan wotseedda. **4** S'ompiyaa wotsiyaawe garssa gediyaappe bolla c'iishshaana alleek'etteedda ballatuwaa s'eeraa gakkanaw k'os'etteedda work'kaappe med'd'eettedda. S'ompiyaa wotsiyaa ballay Med'inaa Goday Musa besseedda leemisuwaadan oosetteedda. **5** K'ay Med'inaa Goday Musa, **6** «Hara Israa'eeliyaa asaa gidduwaappe Leewatuwaa akkaade, untunttu wogaadan geeshsha. **7** Neeni untunttu geeshshanaw hawaadan ootsa: geeshshiyaa haatsaa akkaade untunttu pushakka; untunttu barenttu bollaa ubbaa meedettino; barenttu mayuwaakka meec'c'ino; yaatiide untunttu wogaadan geeshsha gidana. **8** Hewaappe guyyiyaan, untunttu korumaa ituwaanne liik'o d'iiliyaa zayitiyaan munak'keeddawaa katsaa yarshshoo akkino; neeni k'ay laa'entso korumaa nagaraa yarshshoo akka. **9** Yaataade Leewatuwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa ayaa; Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaa shiishsha. **10** Neeni Leewatuwaa Med'inaa Godaa sintsa ahina, Israa'eeliyaa Asay untunttu bolla barenttu kushiyaa wotsino. **11** Leewatuu Med'inaa Godaa oosuwaa ootsanaw giigana mala, Aarooni Israa'eeliyaa asaappe Leewatuwaa k'aatsiyaa yarshshuwaa ootside, Med'inaa Godaa sintsa shiishsho. **12** «Leewatuu barenttu kushiyaa korumatu huup'iyaaan wotsino; ittuwaa nagaraa yarshshuwaa ootsaade, ittuwaa k'ay Leewatuu atto geetettana mala, s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsaade Med'inaa Godaw yarshsha. **13** Leewatuwaa Aaroonanne Aa attuma naanatu aawotetsaa garssan wotsa; yaataade untunttu k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsaade, Med'inaa Godaa sintsa shiishsha. **14** Hewaadan ootsaade Leewatuwaa hara Israa'eeliyaa asaappe dummaya; dummayooppe Leewatuu tawaa gidana. **15** «Neeni Leewatuwaa geeshsheeddawaappenne k'aatsiyaa yarshshuwaa ootsaade shiishsheeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa Dunkkaaniyaan barenttu oosuwaa ootsanaw yiino. **16** Israa'eeliyaa asaa gidduwaappe untunttu taw ubbaanna imetteeddino; Israa'eeliyaa mac'c'a asaappe yeletteedda bayira attumawanttu ubbaa diraw taani Leewatuwaa taw akkaad. **17** Israa'eeliyaa asaa gidduwaan bayira yeletteeddawe asaa gidina, mehiiyaa gidinakka ubbay tawaa. Taani Gibs'e gadiyaan bayira ubbaa wod'eedda gallassan, untunttu taw dummayaad. **18** Israa'eeliyaa bayira attumawanttu ubbaa diraw taani Leewatuwaa akkaad. **19** Israa'eeliyaa asaa ubbaa gidduwaappe taani Leewatuwaa Aaroonawunne Aarooni attuma naanaw imuwaa ootsaade immaad. Israa'eeliyaa Asay Gaketiyaa Dunkkaaniyaa shiik'iyaa wode, boshay untunttu bochchenna mala, Leewatuu Israa'eeliyaa asaa gishsha Gaketiyaa Dunkkaaniyaan barenttu oosuwaa ootsinonne untunttu diraw atto geetettino» yaageedda. **20** Med'inaa Goday Musa Leewatuwaa dummayanaw azazeeddawaadan Muse, Aarooninne Israa'eeliyaa asaa maabaray ubbay ootseeddino. **21** Leewatuu barena geeshsheeddino; barenttu mayuwaakka meec'c'eeddino. Aarooni untunttu k'aatsiyaa yarshshuwaa ootside, Med'inaa Godaa sintsa shiishsheedda; untunttu geeshshanaw untunttu atto giisseedda. **22**

Hewaappe guyyiyaan, Leewatuu Aaroonanne Aaroona attuma naanatu aawotetsaa garssan, Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa gidдон barenttu oosuwaa ootsanaw yeeddino. Med'inaa Goday Musa Leewatuwaa dummayanaw azazeeddawaadan untunttu ootseeddino. **23** K'aykka Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **24** «Hawe Leewatuwaa s'eelliyaa wogaa: laysay laatamanne ichcheshanne hewaappe bollana de'iyaa attumawantu oosuwaa ootsanaw Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa yiino. **25** Shin untunttu laysay ishatamuwaa gidiyaa wode untunttu barenttu oosuwaappe s'urataa kesino; simmiide laa'entso ootsoppino. **26** Untunttu Gaketiyyaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa barenttu ishatuwa ootsi maaddana gooppe maaddinoppe attina, untunttu barekka ay oosonne ootsoppino. Simmi neeni Leewatuwaa oosuwaa hawaadan oosissaasa» yaageedda.

9 Israa'eeliyaa Asay Gibbs'eppa keseedda laa'entso laysan koyiro agenaan Siinaa Mela biittaa Med'inaa Goday Musew hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Israa'eeliyaa Asay Paasigaa Baalaa keereedda gallassan bonchcho. **3** Ha aginaan tammanne oyddentso gallassan, Aa keereedda wode, away wullana haniyaa wode, Aa wogaa ubbaadaaniinne Aa azazo ubbaadan bonchcho» yaageedda. **4** Muse Israa'eeliyaa Asay Paasigaa Baalaa bonchchana mala, untunttoo odeedda. **5** Koyro aginaw tammanne oyddentso gallassi, away wullana haniyaa wode Siinaa Mela biittaa untunttu Paasigaa Baalaa bonchcheeddino. Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ubbaaba ootseedda. **6** Shin untuntuppe amareeddawantu hayk'keedda asaa anhaa bochhiide tuneedda diraw, he gallassi Paasigaa Baalaa bonchchanaw danddayibeykino. Hewaa diraw, untunttu Musekkonne Aaroonakko he gallassi yiide, **7** Musa, «Nuuni hayk'keedda asaa anhaa bochcheedda diraw tuneeddo; shin keereedda wodiyaan hara Israa'eeliyaa asaanna Med'inaa Godaw yarshshuwaa shiishshiyaawaa nuuni ayaw digetteetoo?» yaageeddino. **8** Muse untunttu, «Med'inaa Goday hintewaa taw azaziyaawaa taani sisana gakkanaw hinte takkishshite» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **10** «Neeni Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; «Hinteppe woy hinte zaratuwaappe ooninne anhaa bochhiide tunooppe, woy manddareeddawaa gidoooppe, I Med'inaa Godaw Paasigaa Baalaa bonchcho; **11** laa'entso aginaan tammanne oyddentso gallassi away wullana haniyaa wode Paasigaa Baalaa bonchcho. Paasigaa dorssaa irshshuu gelibeenna ukitsaananne c'amo bonc'ciyaanna mo. **12** Sa'ay wonttanaw he dorssaappe ayaanne ashshoppo; k'ay Aa mek'etsaappekka ittuwanne mentsoppo. Paasigaa Baalaw Aa woga ubbaa ootso. **13** Shin manddariibeenna geeshsha Asay Paasigaa bonchchennaan is'sooppe, hewaappe sintsaw I ta asaa gidoppo bohetto. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa yarshshuwaa keereedda wodiyaan I shiishshibeenna. He Asay bare nagaray aheedda metuwa akkanaw besse. **14** « «Hintte gidduwaan de'iyaa bete Asay Paasigaa Baalaa Med'inaa Godaw bonchchana koyooppe, Paasigaa wogaadan bonchcho. Betiyawukka gade asawukka itti mala wogay de'o» yaaga» yaageedda. **15** Dunkkaanii toletteedda gallassi shaarii Markkatetsaa Dunkkaaniyaa mayyeedda; omarsaappe doomiide, wontana gakkanaw Dunkkaaniyaappe bollana de'iyaa shaarii tamaa malatee. **16** Hewaadan ubbaa wode gallassi gallassi shaarii mayyee; k'amma k'amma he shaarii tamaadan poo'ee. **17** He

shaarii Dunkkaaniyaa bollaappe dendiyyaa wode awudenne Israa'eelatu barenttu dunkkaaneedda sa'aappe dendiino; k'ay he shaarii wod'diyaa ay sa'aaninne Israa'eelatu dunkkaaniino. **18** Israa'eelatu Med'inaa Godaa azazuwaan dendiino; hewaadanka, Med'inaa Godaa azazuwaan dunkkaaniino. Shaarii Dunkkaaniyaa bollan gam'iyyaa wode ubbaan barenttu dunkkaaneeddasan gam'ino. **19** Shaarii Dunkkaaniyaa bollan daro gallassaa gam'ooppe, Israa'eelatu Med'inaa Godaa azazuwaa naagiinoppe attina, ha'anne biikkinno. **20** Itti itti gede shaarii Dunkkaaniyaa bollan amareeda gallassaa gam'ee. Med'inaa Godaa azazuwaan untunttu dunkkaaniino; k'ay hewaadanka, S'oossaa azazuwaan untunttu dendiino. **21** Itti itti gede shaarii omarsaappe wontana gakkanaw s'alalaa gam'ee; wonttina shaarii dendiyyaa wode untuntukka dendiino. Gallassaa gidina, k'amma gidina, shaarii dendiyyaa wode untuntukka dendiino. **22** Shaarii Dunkkaaniyaa bollan laa'u gallassaa gam'ina, woy itti aginaa, woy itti laysaa gam'ina, Israa'eelatu barenttu dunkkaaneeddasan gam'iinoppe attina biikkinno. Shin shaarii dendiyyaa wode untuntukka dendiino. **23** Untunttu Med'inaa Godaa azazuwaan dunkkaaniinonne k'ay Med'inaa Godaa azazuwaan dendiino; Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan, untunttu Med'inaa Godaa azazuwaa naageeddino.

10 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Laa'u s'urumbbatuwa biraappe k'os'saade ootsa; yaataade asaa shiik'oo s'eeganawunne k'ay dunkkaaneedda saappe dendanaw dentsetsanaadan punna. **3** Ha laa'u s'urumbbatu punettiyyaa wode, Asay ubbay Gaketiyya Dunkkaaniyaa penggii neekko shiik'o. **4** Shin itti s'urumbba s'alalay punettooppe, Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatu ne sintsa shiik'ino. **5** Neeni s'urumbbaa d'ok'ku ootsaade punniyaa wode, away doliyaa baggana dunkkaaneedda zaratu dendiino. **6** S'urumbbaa laa'entso d'ok'ku ootsaade punniyaa wode, gedissa baggana dunkkaaneedda zaratu dendiino. S'urumbbay d'ok'ku gi punettiyaawe dendanaw mallaa gido. **7** Yaa'aw asaa shiishshanaw s'urumbbaa punna; shin kooshshaa d'ok'ku ootsaade punnoppa. **8** Aaroona naanay keesatu s'urumbba punnino. Hawe newunne yiyaa yeletaa ubbaw med'ina woga gido. **9** «Hintte gadiyaan metuwa dentsiyaa hinte morkkiyaanna hinte olettanaw kesiyaa wode, he s'urumbbatuwa d'ok'ku ootsiide punnite. Hewaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hintenna he wode hassayiide, hinte morkkiyaappe hintenna ashshana. **10** Hewaadanka, k'ay hinte nashettiyyaa gallassi, baalaa bonchchanaw hinte keereedda gallassinne agenay s'eeriya baalan, hinte s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyyaa wodenne hinte ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshiyyaa wode he s'urumbbatuwa punnite; hewe S'oossaa sintsan hintenna hassayissiyaawaa gidana. Taani Med'inaa Godaa, hintte S'oossaa» yaageedda. **11** Laa'entso laysan laa'entso aginaan laatamantsa gallassi, shaarii Markkatetsaa Dunkkaaniyaa bollaappe dendeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Siinaa Mela biittaa dendeedda; shaarii Paaraana giyyaa mela biittaa gakkiiide wod'deedda. **13** Untunttu ha koyiro buussaw Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaadan dendeeddino. **14** Yihudaa zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay barenttu armmaa oyk'kiide koyro dendeeddino. Yihudaa zaratu kaappuu Aminaadaaba na'aa Na'asoon; **15** Yisaakoora zaratu kaappuu S'u'aara na'aa Nataani'eela;

16 Zaaiboonaa zaratuu kaappuu Heloonaa na'aa Eli'aaba. 17 Hewaappe guyyiyaan, Dunkkaaniyaa shoddina, Gershshoonaa yaratuunne Maraara yaratuu tookkiide dendeeddino. 18 Kaalliide Roobeela zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay barenttu ammaa oyk'kiide dendeedda. Roobeela zaratuu kaappuu Shade'uura na'aa Eliis'uura; 19 Simoonaa zaratuu kaappuu S'uriishadaaya na'aa Shalumi'eela; 20 Gaada zaratuu kaappuu Re'u'eela na'aa Eliyaasa. 21 Hewaappe guyyiyaan, K'ahaata yaratuu geeshsha miishshatuwa tookkiide dendeeddino. Untunttu gakkanaappe kasetiide, Dunkkaanii toletti utteedda. 22 Kaalliide Efireema zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay bare ammaa oyk'kiide dendeedda. Efireema zaratuu kaappuu Amihuuda na'aa Elishama'a; 23 Minaase zaratuu kaappuu Padaas'uura na'aa Gamaali'eela; 24 Biiniyaama zaratuu kaappuu Giidi'oonaa na'aa Abidaana. 25 Wurssetsan, ha c'uguuwa ubbaw guyye baggan naagiya Daana zaratuwaanna dunkkaaneedda baggay bare armmaa oyk'kiide dendeedda. Daana zaratuu kaappuu Amishadaaya na'aa Ah'i'ezeera; 26 Aaseera zaratuu kaappuu Okiraana na'aa Paagi'eela; 27 Niftaaleema zaratuu kaappuu Enaana na'aa Ahiraa'a. 28 Israa'eeliyaa Asay bare baggan baggan dendiide biyaa maaray hawaadaana. 29 Muse Midiyaama asaa gidiyaa bare bollaruwa Re'u'eela na'aa Hobaaba, «Nuuni Med'inaa Goday, <Taani hinttentoo immana> geedda sa'aa beeto; Med'inaa Goday Israa'eeliyaa lo'obaa ootsana geedda diraw, neeni nuunana denda. Nuuni new lo'obaa ootsana> yaageedda. 30 Hobaabi, <Tuytti, taani biikie; taani ta biittaa ta asaakko baana> yaageedda. 31 Muse Aa, <Hayyanaa, nuuna yeggaade boopparikkii! mela biittaa nuuni dunkkaanaw bessiyaasa neeni eraasa; neeni nu biyaa ogiyya nuuna kaaletsanawukka danddayaasa. 32 Neeni nuunana booppe, Med'inaa Goday nuw immiyaa anjiyuwa ubbaa nuuni neenana shaakkana> yaageedda. 33 Yaatina untunttu Med'inaa Godaa deriyaappe dendiide, heezzu gallassaa keeshshaa ogiyyaa beeddino. Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootay untunttu shemppiyyaa sa'aa demmanaw he heezzu gallassan untuntuppe sintasaw beedda. 34 Untunttu dunkkaaneedda sa'aappe dendiyya wode ubbaan, Med'inaa Godaa shaari gallassi untuntuppe bollana de'ee. 35 Taabootay dendiyya wode ubbaan Muse, <Abeet Med'inaa Godaw, denda! Ne morkketuu laaletto; Neena is'siyaawantukka ne sintsaappe bak'atino> yaagee. 36 Taabootay shemppiyya wode ubbaan Muse, <Abeet Med'inaa Godaw, ha daro sha'an payditiyyaa Israa'eeliyaa asaakko neeni simma> yaagee.

11 Asay bare metoo Med'inaa Godaa bolla zuuzummeedda; untunttu zuuzumiina S'oossay sisiide, hank'kuwaa ees's'i keseedda. Yaatina Med'inaa Godaa tamay untunttu gidduwaan ees's'iide, untunttu dunkkaaneedda sa'aw itti itti gas'aa bagga meedda. 2 Yaatina Asay Musew waassina, Muse Med'inaa Godaa woosseedda. Tamay to'eedda. 3 Med'inaa Godaa tamay untunttu gidduwaan ees's'eedda diraw, he sa'ay Tabi'eera geetetti s'eesetteedda. 4 Israa'eelatuwaana de'iyyaa dumma gade Asay hara k'umaa loysii amotteedda. Israa'eeliyaa asaykka k'ay hawaadan yaagiide yeekuwa doommeedda; <Laa nuuni ashuwaa hak'appe demmanee? 5 Nuuni Gibs'e gadiyaan miishshaa c'iggenan c'oo miyaa moliyaa hassayeetto; k'ay k'ayiyaa miyaa paranjiyaa leekiyya, zoldo leekiyya malatiyya mal'i'iyaa haatsay kumeedda meelooniyaa, adussa paranjiyaa sunk'k'urutiyaanne tuumuwa

hassayeetto. 6 Shin ha'i nu k'ood'i gorddetteedda; nu ayifiikka ha mannaappe attina, harabaa ayinne be'enna> yaageeddino. 7 Mannay deebbuwaa ayifiya malatee; Aa malay boos's'iyyaa mitsaa c'ooshshaa malatee. 8 Asay yuuyyi yuuyyi Aa k'oree; wos'aan gaac'c'ee, woy udulan c'addee; untunttu Aa otuwaan pentiisside, bashiyan kompiino. I zayitiyaan munak'kiide uukkeedda ukitsaadan mal'ee. 9 K'amma dunkkaaneeddasan s'aasay wod'd'iyya wode, mannaayanana wod'd'ee. 10 Asay bare dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan yeekkishin, Muse siseedda. Med'inaa Godaa hank'kuu ees's'i keseedda diraw, Muse un'etteedda. 11 Hewaa diraw, Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaagiide oochcheedda; <Neeni ta bolla ne k'oomaa bolla ayaw ha metuwa ahaadii? Neeni taanan ayaw nashetabeykii? Neeni ha asaa ubbaa tookuwa ta bolla ayaw wotsaaddii? 12 Ha asaa ubbaa taani shaharaadditaayye? Woy untunttu taani yelaaddita? <Neeni untunttu mayzza aawaato, <Taani hinttentoo immana> gaade c'aak'keedda biittaa gatsanaw, naanatuwa dichchiyaana d'antsiyya na'aa bare kiwuwaan idimmiyaawaadan, neeni untunttu ne kiwuwaan idimma> yaagaade taw ayaw oday. 13 Ha asaw ubbaw taani ashuwaa hak'appe demmanee? Untunttu taana, <Miyaa ashuwaa nuw imma> yaagiide yeekiino. 14 Taani ha asaa ubbaa taarekka tookkana danddayke; tookku taw loysii dees'ee. 15 Simmi neeni taana hawaadan metootanaadan ootsanawaappe taw k'arettaade taana ha'i wod'a basha; yaatooppe, taani metuwaappe shemppana> yaageedda. 16 Med'inaa Goday Musa, <Israa'eeliyaa c'imatuwaappe kaaletsiyaawantanne kaappatuwa gidiyaa, neeni eriyaa laappun tammu c'imatuwa taw shiishsha; untunttu neenana yan ek'kana mala, S'oossaa Dunkkaaniyaakko, untunttu neeni ayaa. 17 Taani duge wod'd'aade neenana yan haasayana; taani neenan de'iyya Ayyaanaappe akkaade, he Ayyanaa untunttu bolla wotsana. Neeni neerekka tookkenna mala, untunttu asaa tookuwa tookkiide, neena maaddana. 18 <Neeni asaw hawaadan gaade oda, <Wonttiw hinttena geeshshite; yaatiide hintte ashuwaa maana. Hintte, <Laa nuuni ashuwaa hak'appe demmanee? Nuw Gibs'e gadiyaan sa'ay lo'a shin!> yaagiide yeekkeeddawaa Med'inaa Goday siseedda. Med'inaa Goday ashuwaa ha'i hinttentoo immana; immina hintte maana. 19 Hintte gidduwaan de'iyya Med'inaa Godaa hintte kad'eedda dirawunne hintte, <Nuuni Gibs'e gadiyaappe ayaw keseeddo?> yaagiide Aa sintsan yeekkeedda diraw, hintte itti gallassaa, woy laa'u gallassaa, woy ichcheshu gallassaa, woy tammu gallassaa, woy laatamu gallassaa s'alalaa ashuwaa miikkita; shin hinttentoo siid'iyaana kesana gakkanaw, hinttena saletsana gakkanaw, itti aginaa kumentsaa hintte ashuwaa maana> yaaga> yaageedda. 21 Shin Muse S'oossaa, <Be'a, taani usuppun s'eetu sha'a gidiyaa asaa gidduwaan de'ay; neeni, <Itti aginaa kumentsaa untunttu maanaw untunttu taani ashuwaa immana> gaadda. 22 Miizzaa wudiyaanne dorssaa wudiyya untunttu shukkina kalissanee? Abban de'iyya moliyaa ubbaa shiishshiyaawaa gidintonne, untunttu gidanee?> yaageedda. 23 Med'inaa Goday Musa, <Med'inaa Godaa kushii k'antseeyye? Taani new giyaabay tumentonne worddentto neeni ha'i be'ana> yaageedda. 24 Muse kare kesiide, Med'inaa Goday geeddawaa asaw odeedda. I Israa'eeliyaa c'imatuwaappe laappun tammu asaa shiishiide, Dunkkaaniyaa yuushshuwaan esseedda. 25 Med'inaa Goday shaariyan duge wod'd'iide, aananna haasayeedda; yaatiide Aa bollan

de'iyaa Ayyaanaappe akkiide, he laappun tammu c'imatuwaa bolla wotseedda. Ayyaanay untuntuu bollan shemppeedda wode, untuntuu timbbitiyaa odeeddino. Shin hewaappe guyyiyaan, zaaretside timbbitiyaa odibeykkino. **26** He laappun tammu c'imatuwaanna mazggobiyaan s'aafetteedda asatuu Elddaadanne Medaada giyaa laa'atuu dunkkaaneeddasan atteeddino; Dunkkaaniyaakko yibeykkino; shin untuntuu bolla'akka Ayyaanay wod'd'ina, dunkkaaneeddasan timbbitiyaa odeeddino. **27** Itti woddallay wos's'i yiide, Musa, «Elddaadanne Medaadi dunkkaaneeddasan timbbitiyaa odiino» yaagiide odeedda. **28** Bare yalagatetsaappe doommiide, Musa maaddiyaa Neewe na'ay Iyyaasu Musa, «Ta godaw Muse, neeni untuntta te t'a» yaageedda. **29** Shin Muse Aa, «Ta gishshataa ne mishettya? Med'inaa Godaa Asay ubbay timbbitiyaa odiyawaanne Med'inaa Goday bare Ayaanaa untuntuu bolla wotsiyaawaa gideerenneeshshala» yaageedda. **30** Hewaappe guyyiyaan, Musenne Israa'eeliyaa c'imatuu dunkkaaneeddasa simmeeddino. **31** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday c'arkkuwaa dentsina, abbaa baggappe akkaa Asay dunkkaaneeddasa ubbaa yuushshuwaakko c'arkkuu aheedda; he kafotuu sa'aa doonaana gadiyaappe pude laa'u wad'aa keeshshan paalleeddino. Yiide untuntuu dunkkaaneeddasa ubbaappe gas'aana, itti gallassaa oge keenaa sa'aan utteeddino. **32** He gallassaa ubbaan, he k'amma ubbaaninne wonttetsa gallassaa ubbaan Asay kare kesiide, ha akkatuwaay oyk'k'iide shiishsheedda; untuntuppe ooninne itti sha'a kiilo giraameppe guutsaa shiishshibeenna. Untuntuu hewaappe guyyiyaan, dunkkaaneeddasa yuushshuwa ubbaan melissanaw mic'ceeddino. **33** Shin ashuu biro untuntuu matan de'ishshin, untuntuu c'oommiide mittannan de'ishshin, Med'inaa Godaa hank'k'uu asaa bolla ees's'i keseedda; yaatina Med'inaa Goday asaa wolk'k'aama boshan shoc'eedda. **34** Yaatina he sa'ay Kibroot Hattabaa (Amuwa Duufuwa) geetetti suntsetteedda; ayaw gooppe, ashuwaa amotteedda asaa untuntuu he sa'aan moogeeddino. **35** Asay hewaappe dendiide Has'eroota giyaasaa biide, yan dunkkaaneedda.

12 Muse Toop'piyaa biittaa mishirato akkeedda. I akkeedda Toop'piyaa mac'c'aani diraw, Miiriyaamanne Aarooni Musa boreeddino. **2** Untuntuu, «Med'inaa Goday Muse bagga s'alalana haasayeeddeyye? K'ay I nu baggana haasayibeenneeyye?» yaageeddino. Med'inaa Goday hewaa siseedda. **3** Muse gadiyaan sa'aan ubbaan de'iyaa asaa ubbaappe aad'd'iyaa ashke asaa. **4** Med'inaa Goday ellekka Musew, Aaroonawunne Miiriyaamiw, «Hintte heezzuukka Gaketiyaa Dunkkaaniyaakko kesite» yaageedda; untuntuu heezzuukka keseeddino. **5** S'oossay shaariyaa tuusaaan duge wod'd'eedda; Dunkkaaniyaa penggiyaan ek'k'iide, Aaroonanne Miiriyaamo s'eseedda. Untuntuu laa'uukka Aa sintsa shiik'ina, **6** I untuntta, «Ta odiyawaaw sisite: Hintte gidduwaan timbbitiyaa odiyawe de'ooppe, taani Med'inaa Goday taana aw sas'aan k'onc'c'issay; taani aw akumuwaan oday. **7** Shin ta k'oomaa Musena hewaadan gidenna; I ta goliyaa ubbaan ammanetteedawaa. **8** Taani Musena sintsa sintsaan haasayayippe attina, leemisuwaan haasayikke. I Med'inaa Godaa malaa be'ee. Yaatina ta k'oomaa Musa boranaw hintte ayaw yayyibeykkitee?» yaageedda. **9** Med'inaa Godaa hank'k'uu untuntuu bolla ees's'i keseedda; Med'inaa Goday beedda. **10** Shaarii Dunkkaaniyaa bollaappe dendeedda wode, Miiriyaama wolk'k'aama galbbaa harggiyaan mils's'i

gaade boos's'aaddu. Aarooni iikko simmiide s'eelliyaa wode, wolk'k'aama galbbaa harggiyaan oyk'k'etteeddaano be'eedda. **11** Yaatina I Musa, «Hay ta godaw, nuuni eeyyatetsan ootseedda nagaraw nuuna muroppa. **12** Bare daay uluwaappe kesiya wode, Aa ashuwaappe baggay meetetti kichchina, hayk'k'i kichchiide yeletteedda gac'ino na'aa mala gidoppaarekkee» yaageedda. **13** Muse, «Hay S'oossaw, izo patsaariikii!» yaagiide Med'inaa Godaw waasseedda. **14** Med'inaa Goday Musa, «I aawuu I som'iyaaan c'uchchaa c'uchcheeddawaa gidinttonne, laappun gallassaa iza yeellaa mayyaade uttana gidekkeeyye? Hewaa diraw, neeni izo laappun gallassaa dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa baggana duma sa'aan utissa; hewaappe guyyiyaan, simmaade yu» yaageedda. **15** Yaatina Miiriyaama Asay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kesaade laappun gallassaa uttaaddu. Aa simmana gakkanaw Asay baanaw dendibeenna. **16** Hewaappe guyyiyaan, Asay Has'eroota giyaa saappe dendide, Paaraana mela biittaa dunkkaaneedda.

13 Med'inaa Goday, Musa, **2** «Taani Israa'eelato immiyaa Kanaane biittaa wochchana mala, amareeda asaa kiitta; untuntuu zare ubbaappe itti itti kaappuwa kiitta» yaageedda. **3** Muse Med'inaa Godaa azazuwaan Paaraana Mela biittaaappe untuntta kiitteedda. Untuntuu ubbaykka Israa'eeliyaa asaa kaappatuwa. **4** Untuntuu suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa: Zariyaa Kaappuwa Roobeela Zakkuura na'aa Shaamu'a; **5** Simoonaa Hoora na'aa Shafaas'a; **6** Yihudaa Yifune na'aa Kaaleeba; **7** Yisaakoora Yooseefo na'aa Yigi'aala; **8** Efireema Neewe na'aa Hoshee'a; **9** Biiniyaama Raafu na'aa Pals's'a; **10** Zaabiloonaa Sooda na'aa Gadd'iela; **11** Yooseefo na'aa Minaasa Suusa na'aa Gadda; **12** Daana baggappe Gamaalla na'aa Ami'eela; **13** Aaseera Mikaa'eela na'aa Satuura; **14** Niittaaleema Waafisa na'aa Naahiba; **15** Gaada Maaka na'aa Ge'u'eela. **16** He biittaa wochchana mala, Muse kiitteedda asatuu suntsay hawaappe k'ommonna de'iyawaa. Muse Neewe na'aa Hoshee'a suntsaa Iyyaasa yaagiide suntseedda. **17** Untuntuu Kanaane biittaa wochchana mala, Muse untuntta kiitiyaa wode hawaadan yaageedda; «Hawaappe Neegeeba mela biittaa pude kesiide, yaappe huup'issa baggan de'iyaa gezze biittaa biite. **18** Biittay ay mala biittenttonne be'ite; he gadiyaan de'iyaa Asay minenttonne laafaanto, guutseenttonne darentto, **19** untuntuu de'iyaa biittay lo'enttonne iitento, untuntuu de'iyaa katamayne ay mala katamento, gimbbiyaan diretti utteeddenttonne diretibeennento, **20** biittay ay mala tu'enttonne ludentto, he gadiyaan mitsay de'intonne baawento be'ite. Minnite! He gadiyaan mokkeeddawaa ayifiyaappe akkenan yooppite» yaageedda. He wodi woyniyaa turay koyiro ayfiyaa ayfiyaa wode. **21** Untuntuu pude kesiide, S'iina giyaa mela biittaaappe doommiide, biide Hamaata Pinuwa matan de'iyaa Rahooba gakkanaw he biittaa wochcheeddino. **22** Neegeeba pude kesiide, Kebroona gakeeddino; hewan Ahimaana, Sheshaayanne Talmmaaya geetettiyaa Anaak'e zaratu de'ino. Kebrooni Gibs'en de'iyaa S'o'aane katamaappe laappun laysaa kaseti kees'etteedda. **23** Hewaana aad'd'iide, Untuntuu Eshkkoola giyaa zanggaaraa biide gakeedda wode, woyniyaa turaa ittuwaappe itti wurc'uwaana de'iyaa itti tashiyaa k'ans's'eeddino; untuntuppe laa'u kasuwa gidduwaan gelissi tookkeeddino. Hewaana roomaaniyaane balasiyaa giyaa mitsatuwa ayfiyaa aheeddino. **24** Israa'eeliyaa

asatuu hewaappe k'ans's'eedda woyniyaa turaa wurc'c'uwaa diraw, he sa'aa Eshkkoola Zanggaaraa giide s'eeseeddino. 25 Untunttu he biittaa wochchidde, oytamu gallassaappe guyyiyaan simmeeddino; 26 Paaraana Mela Biittaaan K'aadeesa giyyaa saan de'iyaa Musekko, Aaroonekkonne Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaakko yeeddino. Barenttu be'eeddawaa untunttoonne asaa ubbaw odeeddino; he gadiyaan ayifiyaa ayifiyaakka untuntta besseeddino. 27 Untunttu Musew hawaadan yaagiide odeeddino; «Neeni nuuna kiitteedda biittaa nuuni beeddo; he gadiyaan maatsayenne eessay goggee. Aan ayifiyaa ayifiyaakka hawaa be'a. 28 Shin he gadiyaan de'iyaa Asay wolk'k'aama; untunttu katamaykka gimbiyyaa dirssaan diretti utteeddawaanne wolk'k'aama. Nuuni k'ay Anaak'e zaratuwaa yan be'eeddo. 29 Neegeeba Amaaleek'a asatuu de'iino; gezziyaan Hiitetuu, Yaabusatuunne Amooratuu de'iino; k'ay Kanaanetuu Meediteraane Abbaa doonaaninne Yorddaanoosa Shaafaa gas'aan de'iino» yaageeddino. 30 Kaaleebi asaa Muse sintsan c'o'u giissiide, «Nuuni tumu s'oonanaw danddayiyaa diraw, pude ha'i kesiide, he biittaa oliide ane oyk'k'oytte» yaageedda. 31 Shin Kaaleebena pude beedda asatuu, «He biittaa Asay nuuppe minniyaa diraw, nuuni untunttu s'oonanaw danddayokko» yaageeddino. 32 Untunttu yuuyyi wochcheedda biittaa Israa'eeliyaa asaw hawaadan giide, iita oduwaa odeeddino, «Nuuni wochcheedda biittaa barenan de'iyaa asaakka miyaawaa; Asay ubbaykka loytsi adussa. 33 Nuuni wogga adussa asatuu yara gidiyaa Anaak'e zaratuwaa yan be'eeddo; nuuni nu ayifiyaan nuuna s'eeliyaa wode bumbburetsaa malateetto; k'ay nuuni untunttu ayifiyaan hewaakka mala» yaageeddino.

14 He gallassaa k'amma maabay ubbay barenttu k'aalaa d'ok'k'issiide yeekkeeddino. 2 Israa'eeliyaa Asay ubbay Muse bollaanne Aaroona bolla zuuzummeeddino. Maabay kumentsay untunttu, «Nuuni Gibs'e gadiyaan de'iide hayk'k'eeddawaa gideerokko! Woy nuuni ha mela biittaa hayk'k'eeddawaa gideerokko! 3 Mashshaan nuuna wod'i wurssanaw Med'inaa Goday ha biittaa nuuna ayaw ahii? Nu machchetuunne nu naanay omoodettana. Hewaappe guyye Gibs'e biittaa simmiyaawe nuw keekenneeyye?» yaageeddino. 4 K'ay untunttu ituu ituwaa, «Nuuni kaaletsiyaawaa dooriide, guyye Gibs'e simmeetto» yaageeddino. 5 Musenne Aarooni hewaan shiik'eedda Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaa sintsan som'uwaa sa'aan gatsiide guufanneeddino. 6 He biittaa wochcheedda asatuu gidoppe Neewe na'ay Iyyaasunne Yifune na'ay Kaaleebi barenttu mayuwaa peed'eeddino. 7 Israa'eeliyaa asaa maabaraa ubbaw, «Nuuni kantsi kesiide wochcheedda biittay loytsi daro lo'a. 8 Med'inaa Goday nuunan nashetiyaawaa gidoppe, maatsayenne eessay goggiyaa he biittaw nuuna I gelissana; he biittaa nuw I immana. 9 Hewaa diraw, Med'inaa Godaa bolla makkalaa makkaloppite. He biittaa asaw yayyoppite; untunttu nuw haatsaa ushshakka gakkikkino. Untunttoo amboomiyaawe baawa; shin Med'inaa Goday nuunana de'ee. Hintte untunttoo yayyoppite!» yaageeddino. 10 Maabay ubbay untunttu shuchchaan c'addanaw haasayeeddino. He wode Med'inaa Godaa bonchchuu Gaketiyaa Dunkkaaniyaan Israa'eeliyaa asaa ubbaw k'onc'c'eedda. 11 Med'inaa Goday Musa, «Ha Asay awude gakkanaw taana kad'annee? Taani untunttu gidduwaan ootseedda malaataa ubbaa be'iide, awude gakkanaw untunttu taanan ammanennan is's'annee?

12 Taani untunttu iita harggiyaan shoc'aade d'ayissana; yaataade taani neena untuntuppe dariyaanne minniyaa kawutetsaw aawuwaa ootsana» yaageedda. 13 Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Neeni ne wolk'k'an ha asaa Gibs'eppe pude kesseeddawaa eriyaa Gibs'etuu hawaa sisoope, untunttu waaganee? 14 Untunttu ha gadiyaan de'iyawaantookka hewaa odana. Abeet Med'inaa Godaw, neeni ha asaa gidduwaan de'iyawaaw untunttu siseeddino. Abeet Med'inaa Godaw, nuuni neena be'eeddawaa untunttu ereeddino; ne shaarii untuntuppe bollana takkiyaawaanne gallassi shaariyaa tuussaan, k'amma tamaa tuussaan neeni untunttu sintsan biyaawaa be'eeddino. 15 Ha'i neeni ha asaa ubbaa itti kutsan wod'iyawaa gidoppe, ne kase ootseeddawaa siseeddaw kawutetsatuu, 16 Med'inaa Goday ha asaa, «Hintte immana giide c'aak'k'eedda biittaa untunttu afanaw danddayibeenna diraw, mela biittaa untunttu wod'eedda» yaagiide haasayana. 17 «Hewaa diraw, Godaw, neeni ne wolk'k'aa nuuna bessa; neeni gaade, «Med'inaa Goday danddayanchchanne aggena siik'uwaaan kumeeddawaa; nagaraanne makkalaa atto giyaawaa; gidoppenne, bayzzanchchaa murenan aggenawaa; aawotuwwa nagaraa diraw naanatuwwa heezzeentsanne oyddentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa» gaade oda wotseeddawaa pola. 19 Ha Asay Gibs'eppe kesoopeppe doommaade hachchi gakkanaw neeni atto geeddawaadan, ne aggena siik'uwaa daruwaan ha asaa nagaraa atto gaarikkii!» yaageedda. 20 Med'inaa Goday Musa, «Neeni oochcheeddawaadan taani untunttoo atto gaad. 21 Shin ta de'uwaaan c'aak'k'ay; Med'inaa Godaa bonchchuu sa'aa ubbaa kumiyaawaadan, 22 ha asaappe ittuunne he biittaa be'enna. Ta bonchchuwaanne Gibs'e biitaaninne mela biittaa taani ootseedda malaataa ha asatuu be'eeddino; shin untunttu tammu gede taana paac'c'eeddinonne ta k'aalaa sisennan is's'eeddino. Hewaa diraw, taani untunttu mayzza aawaatoo immana gaade c'aak'k'eedda biittaa taana kad'eeddawanutte ittuunne mulekka be'enna. 24 Shin ta k'oomay Kaaleebi untuntuppe dummatiyaa dirawunne I taana polo wozanaappe kaalleedda diraw, taani I kase beedda biittaa Aa gatsana; Aa zeretsay he biittaa laattana. 25 Shin ha'i Amaaleek'atuunne Kanaanetuu zanggaaraan de'iyaa diraw, wontti guyye simmiide, Zo'o Abbaakko afiyaa ogiyaa oyk'k'iide mela biittaa biite» yaageedda. 26 K'ay Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; 27 «Ha iita Asay ta bolla awude gakkanaw zuuzummanee? Taani Israa'eeliyaa asaa zuuzuntsaa ubbaa sisaad. 28 Hewaa diraw, neeni untunttoo hawaadan yaagaade oda; «Ta de'uwaaan c'aak'k'ay; taani hintte haasayishin ta haytsaan siseeddawaa hinttenttoo ootsana. Taani Med'inaa Goday hewaa oday. 29 Hintte anhay ha mela biittaa kunddana; ayaw gooppe, asaa paydiyaa wode paydeteedda laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa Asay ubbay ta bolla zuuzummeeddita. 30 Yifune na'aa Kaaleebappenne Neewe na'aa Iyyaasuppe atina, hintteppe ooninne taani hinttena wotsanaw c'aak'k'eedda he biittaa gelenna. 31 Hintte, «Nu naanay omoodettana» geedda hintte guutsaa naanatuwwa he hintte kad'eedda biittaa gelissana; biittaykka untunttussa gidanawaa. 32 Shin hinttena gidoppe, hintte anhay ha mela biittaa kunddana. 33 Hintte ammanettibeenna diraw, hintte wurssetsa anhay ha mela biittaa wullana gakkanaw, hintte naanay waayettiide, ha mela biittaa oytamu laytsaa hentsanchchaa giidiide yuuyyana. 34 Hintte

he biittaa wochcheedda he oytamu gallassaa payduwaan, itti gallassaw itti laysaa, hewenne, oytamu laysaw hintte nagaraa diraw hintte waayettana; taani hintte bolla denddiyaawaa hintte erana yaaga oda. **35** Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Ta bolla shiik'i utteedda ha iita maabaraa bolla hawaadan tumu ootsana: untunttu ha mela biittaa wurana; hawaan untunttu hayk'kana yaageedda. **36** He biittaa wochchana mala, Muse untuntta kiitina biide simmeedda asatuu, he biittaa iita oduwaa odide, Muse bolla Asay ubbay zuuzummana mala ootseeddawanttu, **37** he iita oduwaa odeedda asatuu, Med'inaa Godaa sintsa boshan hayk'keeddino. **38** He biittaa wochchanaw beedda asatuwaappe Yifune na'ay Kaaleebinne Neewe na'ay Iyaasu s'alalay pas'a atteeddino. **39** Muse hawaa Israa'eeliyaa asaw ubbaw odeedda wode, Asay loytsi yeekkeedda. **40** Wonttetsa gallassi wontta guuran untunttu dendiide, pude gezze biittaa keside, «Nuuni nagaraa ootseeddo; shin ha'i S'oossay nuw immana geedda sa'aa pude kesana» yaageeddino. **41** Shin Muse untuntta, «Med'inaa Godaa azazuwaa hintte yaw mentsiitee? Hintew hanenna. **42** Med'inaa Goday hinttenana de'enna diraw, pude kesoppite; hintte morkketuu hinttena s'oonana. **43** Amaaleek'a asatuwaanne Kanaane asatuwaana hintte olettana; hintte mashshaan hayk'kana. Med'inaa Godaappe hintte wora simmeedda diraw, Med'inaa Goday hinttenana de'enna» yaageedda. **44** Shin untunttu Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootayenne Musenne dunkkaaneedda sa'aappe denddana d'ayooppekka, gezze biittaa kesana s'aliide denddeeddino. **45** Gezze gadiyaan de'iyaa Amaaleek'a asatuunne Kanaane asatuu wod'diide untunttu olay s'ooniide, Horima gakkanaw untuntta yedersseeddino.

15 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Hintte de'ana mala, taani hinttenttoo immiyaa biittaa geliyaa wode, **3** mehiyaappe woy dorssaappe, s'uuggiyaa yarshshuwaa gidina, woy shiik'owaa gatsanaw yarshshiyaa yarshshuwaa gidina, woy Med'ina Goday keereedda baala gallassatuwaan hintte dosuwaan c'oo immiyaa yarshshuwaa gidina, Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshotuwaa yarshshite. **4** Yarshshuwaa shiishshiyaa uray katsaa yarshshoo itti kiilo giraame d'iiliyaa itti liitiro wogaraa zayitiyaan munak'keeddawaakka Med'inaa Godaw aho. **5** K'ay s'uuggiyaa yarshshoo, woy hara yarshshoo ahiyaa itti itti dorssaanna itti liitiro woyniyaa eessaa ushshaa yarshshuwaa ootsiide giigissite. **6** « «Dorssa orggiyaa yarshshanaw shiishshiyaa wode, katsaa yarshshoo laa'u kiilo giraame d'iiliyaa itti liitironne bagga wogaraa zayitiyaan munak'keeddawaanne **7** itti liitironne bagga woyniyaa eessaa ushshaa yarshshoo ahite. Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa yarshshite. **8** « «Itti korumaa s'uuggiyaa yarshshuwaa, woy shiik'uwaa gatsiyaa yarshshuwaa, woy ittipetetsaa yarshshuwaa ootsiide yarshshanaw Med'inaa Godaw ahiyaa wode, **9** korumaanna ittippe katsaa yarshshoo heezzu kiilo giraame d'iiliyaa laa'u liitiro wogaraa zayitiyaan munak'keeddawaanne **10** ushshaa yarshshoo laa'u liitiro woyniyaa eessaakka ahite. Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa taman yarshshite. **11** « «Itti itti korumaa booraa, woy itti itti dorssaa orggiyaa, woy yalaga deeshshaa orggiyaa, woy attuma dorssaa maraa yarshshanaw shiishshiyaa wode, katsaa yarshshuunne ushshaa yarshshuu hawaadan ittippe

shiik'ee. **12** Itti mehiyaappe daruu shiik'iyaa wode, katsaa yarshshuunne ushshaa yarshshuu hawaadan dariide shiik'ee. **13** Israa'eeliyaa asaa gidiyaa ooninne taman s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshiyaa wode ubbaan, hawaadan ootsanaw koshshee. **14** Sintsappe yaana yeletaan hintte gidдон de'iyaa beti woy hara Asay ooninne s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw shiishshanaw koyooppe, ikka hintte ootsiyaawaadan ootsanaw koshshee. **15** Hintteuwukka hintte gidдон de'iyaa betetookka ha wogay ittuwaa; hawe sintsaappe yaana yeletawukka ek'kiide de'iyaa woga. Hintteikka betetuukka Med'inaa Godaa sintsan ittuwaa. **16** Hintteuwukka hintte gidдон de'iyaa bete asatookka higginne wogay ittuwaa gidana yaaga» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **18** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Taani hinttena afiyaa biittaa hintte geliide, **19** he gadiyaan mokkiyaa katsaa miyaa wode, he katsaappe s'eeraa kessiide, hintte Med'inaa Godaw yarshshuwaa ootsiide shiishshite. **20** Hewekka, bayira ka'eedda katsaappe uukkeedda koyiro kompuwaa, katsaa bukkiyaa uddumaappe immiyaa yarshshuwaa ootsiide shiishshite. **21** Yaana yeletaa ubbaan hintte hintte gadiyaan mokkeedda katsaappe s'eeraa Kesseeedda kompuwaa, Med'inaa Godaw yarshshuwaa ootsiide shiishshite. **22** « «Med'inaa Goday odeedda ha azazotuwaa ubbaa hintte erana d'ayiide, naagennan aggooppe, **23** Med'inaa Goday Aa baggana hinttena azazeedda azazotuwaa ubbaa, Med'inaa Goday immeedda gallassaappe doommiide, yaana yeletaa gakkanaw, pac'c'ennan naagennan aggooppe, **24** k'ay hewaa maabaray erennan ootseeddawaa gidoope, maabaray ubbay Med'inaa Godaw itti korumaa s'uuggiyaa, sawuwaa toshukku giyaa yarshshuwaa ootsiide, aw wogay azaziyaawaadan, katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaana shiishsho; k'ay nagaraa yarshshuwaa ootsiide, itti deeshshaa orggiyaa shiishsho. **25** Yaatooppe k'eessii kumentsaa Israa'eeliyaa maabaraa nagaraa atto giissiyaa wogaa polo; untunttu nagaray atto geetettana. Ayaw gooppe, untunttu eriidde ootsibeykino; k'ay untunttu barenttu bayzzuwaa diraw, Med'inaa Godaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaanne barenttu nagaraa yarshshuwaa shiishsheeddino. **26** Asay ubbay erennan he bayzzuwaan hambbalaachchetteedda diraw, kumentsaa Israa'eeliyaa maabarawukka untunttu gidдон de'iyaa bete asawukka atto geetettana. **27** « «Itti Asay barekka erana d'ayiide nagaraa ootsooppe, yelettoodeppe itti laysaa gidiyaa itti deeshshatto nagaraa yarshshuwaa ootsiide shiishsho; **28** erennan de'iide nagaraa ootseedda uraw k'eessii Med'inaa Godaa sintsan nagaraa atto giissiyaa wogaa polo; Aa nagaray atto geetettana. **29** Erennan de'iide nagaraa ootsiyaa asaa ubbaw, yeletaan Israa'eeliyaa asaa gidinakka bete asaa gidinakka ha higgii ittuwaa. **30** « «Shin yeletaan Israa'eeliyaa asaa gidinakka bete asaa gidinakka eriidde otoruwaan nagaraa ootsiyaa uray Med'inaa Godaa boree. He uray bare asaa gidoope bohetto. **31** He aawuu Med'inaa Godaa kaalaa kad'eedda dirawunne Aa azazuwaa mentseedda diraw, I tumuwaappe asaa gidoope bohettanaw besse; Aa bayzzuu aana yaaga» yaageedda. **32** Itti gallassi Israa'eeliyaa Asay mela biittaa de'ishshin, itti bitanii Sambbatan mitsaa mis'iide beeteedda. **33** Mitsaa I mis'ishin demmeedda asatuu Musekko, Aaronekkonne kumentsaa shiik'uwaaakko Aa aheeddino. **34** Untunttu Aa

ootsanawaa eribeenna diraw, k'ashuwaan takkisseeddino. **35** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Ha bitanii hayk'k'anaw besse; kumentsaa yaa'ay barenttu dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide Aa wod'ow» yaageedda. **36** Kumentsaa yaa'ay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide Aa wod'eedda. **37** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **38** «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Hinttekkasintsaappe yaana yeletayikka hintte mayuwwa gas'aa s'eeran s'eeran mac'araa kessite; he mac'araa bolla saluwwa malatiyaa k'ac'inaa sikkite. **39** He mac'araa hintte be'iyaa wode ubbaan Med'inaa Godaa azazotuwwa hassayiide polite; yaatoope, hintte hintte ayifiyaanne hintte wozanaa amuwwa kaalliide, taappe wora simmikita. **40** He mac'araa be'iyawaan hintte ta azazotuwwa ubbaa hassayiide polananne hintte hintte S'oossaw geeshsha gidana. **41** Taani Med'inaa Godaa, hintte S'oossaatee; taani hintte S'oossaa gidanaw, hinttena Gibbs'eppe kessaad. Taani Med'inaa Godaa, hintte S'oossaa' yaaga» yaageedda.

16 Leewiyaa zariyaappe K'ahaata yara gidiyaa Yis'ihaara na'ay K'oraahi, Roobeela zariyaappe Eli'aaba naanay Daataaninne Abiiraaminne k'ay Peleeta na'ay Onis, **2** Muse bolla dendeeddino. Untuntunna laa'u s'eetanne ishatamu Israa'eeliyaa asatuu de'iino; untunttu eretteedda asanne maabaran doorteedda kaaletsiyaawanta. **3** Untunttu Musenne Aaroona sintsa shiik'iide, hawaadan yaageeddino; «Hintte darisseedda! Maabaray ubbay huup'iyaa huup'iyaa geeshsha; Med'inaa Godaykka untunttu gidduwaan de'ee; yaatina Med'inaa Godaa maabaraa bolla hinttena ayaw d'ok'k'u d'ok'k'u ootsitee?» yaageeddino. **4** Muse hawaa siseedda wode S'oossaa sintsan sa'aan guufanneedda; **5** K'oraahanne Aa c'itaa ubbaa, «Wontti wontta Med'inaa Goday ooni nagaranchchentonne ooni geeshshentto bessana; I he dooriyaa asaa barekko shiishshana. **6** K'oraaha, neeninne ne c'itay ubbay hawaa ootsite: wontti is'aanaa c'uwaiyaawanta akkiide, **7** bonk'kuwaa aan wotsiide, Med'inaa Godaa sintsan is'aanaa c'uwaiyte. Med'inaa Goday dooriyya asay, I geeshsha gidanawaa. Leewiyaa zaretoo, hintte darisseedda» yaageedda. **8** Muse k'aykka K'oraaha, «Hinttenoo Leewiyaa zaretoo, siseite! **9** Israa'eeliyaa Med'inaa Goday hinttena Israa'eeliyaa maabaraappe dummayiide, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa oosuwwa ootsana malanne asaa sintsan he oosuwwa ootsanaw hintte ek'k'ana mala, barekko shiishsheeddawe hinttentoo guus'seeddee? **10** I hinttenanne hintte ishatawaa Leewatuwwa ubbaa barekko shiishsheedda; k'ay ha"i hintte k'eesetetsaakka kajeeliita. **11** Neeninne ne c'itay ubbay Aaroona bolla zuuzummiyaawe, I oonee? hinttentu Med'inaa Godaa bolla makkaliita» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Muse kiittiide Eli'aaba naanatuwwa, Daataananne Abiiraama s'eesisseedda; shin untunttu Aa, «Nuuni bookko! **13** Neeni mela biittaaan nuuna wod'anaw maatsayenne eessay goggiyaa gadiyaappe kesseeeddawe guus'seeddee? K'ay ha"i neeni nu bolla kaappuwwa gidanaw koyay? **14** Hewaa bollakka k'ay maatsayenne eessay goggiyaa biittaa neeni nuuna gelissabaakka, woy neeni nuw laata ootsaade gadiyaanne woyniyaa turaa immabaakka; neeni ha asaa c'immaasa. Nuuni bookko!» yaageeddino. **15** Muse loytsi hank'k'ettiide Med'inaa Godaa, «Untunttu yarshshiyaa yarshshuwwa akkoppa; taani untuntuppe hariyaa ittuwaanne akkabeyikke, woy taani

untuntuppe itti asanne naak'k'abeykke» yaageedda. **16** K'ay Muse K'oraaha, «Wontti neeni, ne c'itay ubbayenne Aarooni Med'inaa Godaa sintsan gidite. **17** Itti itti Asay bare is'aanaa c'uwaiyaawaa ubbaana laa'u s'eetanne ishatamuwaa akkiide, is'aanaa aan wotsiide, Med'inaa Godaa sintsa shiishsho. K'ay neeninne Aarooni hintte is'aanaa c'uwaiyaawanta ahite» yaageedda. **18** Asay ubbaykka bare is'aanaa c'uwaiyaawaa akkiide, bonk'kuwaanne is'aanaa aan wotseedda; Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan Musenanne Aaroona ek'keeddino. **19** K'oraahi kumentsaa maabaraa Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan shiishsheedda. He wode Med'inaa Godaa bonchchuu kumentsaa maabaraw k'onc'c'eedda. **20** Med'inaa Goday Musenne Aaroona, **21** «Taani itti kutsan ha maabaraa d'ayissana hariyaa diraw, untuntuppe shaakettite» yaageedda. **22** Shin Musenne Aarooni sa'aan guufanniide, «Abeet S'oossaw, ashuwaa mayyeedda asaa ubbaa med'd'eedda S'oossaw, itti uray nagaraa ootsoope, neeni kumentsaa maabaraa hank'k'ettay?» yaageeddino. **23** Yaatina Med'inaa Goday Musa, **24** «Neeni maabaraa, «K'oraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuwaappe kichchite» yaagaade oda» yaageedda. **25** Muse dendiide, Daataane konne Abiiraamekko biina, Israa'eeliyaa c'imatuu Aa kaalleeddino. **26** Maabaraa I, «Ha iita asatuu dunkkaanetuwaappe kichchite; untunttuwaa gideeddawaa ayaanne bochchoppite. Henkkoode untunttu nagaraa ubbaa gaasuwaan hinttekkas pitetti d'ayana» yaagiide minisiide odeedda. **27** Untunttu K'oraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuwaappe kichcheeddino. Daataaninne Abiiraami kare kesiide, barenttu machchetuwaanna, barenttu naanatuwaanna barenttu guutsaa naanatuwaanna barenttu dunkkaanetuwwa penggiyaan ek'keeddino. **28** Muse asaa, «Taani ha ooso ubbaa ootsana mala, Med'inaa Goday taana kiitteeddawaanne taani ta sheniyaan ootsennawaa hintte hawaan erana. **29** Ha asatuu Asay hayk'k'iaawaadan hayk'k'oope, woy asaa bolla gakkiiyaawaa s'alalay untunttu bolla gakkoope, Med'inaa Goday taana kiittiibeenna. **30** Shin Med'inaa Goday ubbaana ooratsabaa ootsina, biittay dooyettiide untuntanne untunttoo de'iyaa ubbaa mitti aggoope, untunttu pas'a de'iide Si'ooliyaa duge wod'oope, he wode ha asatuu Med'inaa Godaa kad'eeddawa hintte erana» yaageedda. **(Sheol h7585)** **31** I yaagiide wursseedda wode, untunttu ek'keedda biittay p'alk'k'etti wod'd'eedda. **32** Biittay dooyettiide, untuntanne untunttu soo asaa, K'oraaha c'itaa ubbaa untunttoo de'iyaa ubbaana mitti aggeeda. **33** Yaatina untunttu barew de'iyaa ubbaana pas'a de'iide, Si'ooliyaa duge wod'd'eeddino. Biittaykka untunttu bolla gorddetti aggeeda; untunttu maabaraa giddoppe tippi giide d'ay aggeeddino. **(Sheol h7585)** **34** Untunttu waasuwaan untunttu matan de'iyaa Israa'eelatu ubbay, «Biittay nuunakka k'ay mittana haneel» yaagiid bak'ateeddino. **35** K'ay tamaykka Med'inaa Godaa mataappe yiide, is'aanaa c'uwaiyaa laa'u s'eetanne ishatamu asaa mi aggeeda. **36** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, **37** «Neeni k'eesiyaa Aaroona na'aa El'aazaraw yaagaade oda, «Is'aanaa c'uwaiyaabatuuwaa taman s'uugetteedda asaa giddoppe akka; bonk'kuwaa c'uwaiyaabatuuwaa haassaade laala. He is'aanaa c'uwaiyaabatuu geeshsha. **38** Bare nagaraa diraw hayk'keedda ha asatuu is'aanaa c'uwaiyaabatuuwaa lee'issaade k'os's'aade, yarshshuwwa saas'iniyaa kamma. Untunttu hewanta Med'inaa Godaa sintsan shiishsheedda

diraw, hewanttu geeshsha; hewanttu Israa'eelatuwaa hassayissiyaa malaataa gidana yaaga» yaageedda. **39** K'eessii El'aazari s'uugetteedda asatu shiishsheedda nahaase birataappe oosetteedda is'aanaa c'uwaiyaabatuuwaa akkiide, yarshshuwa saas'iniyaa kammanaw lee'issiide k'os's'eedda. **40** Aaroona zare gidenna ooninne Med'inaa Godaa sintsan is'aanaa c'uwayanaw shiik'enna mala, K'oraahanne Aa c'itaa gakkeddawe Aa gakkenna mala, Israa'eelatuwaa hassayissanaw hawantaa ootseedda. Med'inaa Goday Muse baggana El'aazara azazeeddawaadan hawe haneedda. **41** Wonttetsa gallassi Israa'eeliyaa maabaray ubbay, «Med'inaa Godaa asaa hintte wod'eeddita» yaagiide, Muse bollarne Aaroona bolla zuuzummeeddino. **42** Maabaray Musenne Aaroona bolla denddanaw shiik'iide, Gaketiyyaa Dunkkaaniyaakko simmi s'eelliyaa wode, shaarii Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa kammina, Med'inaa Godaa bonchchuu k'onc'c'eedda. **43** Hewaappe guyyiyaan, Musenne Aarooni Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa sintsaw yeeddino. **44** Med'inaa Goday Musa, **45** «Ha asaa gidduwaappe kichchite; taani untuntunna itti kutsan d'ayissa bashana» yaageedda. Untuntunna sa'aan guufanneeddino. **46** Muse Aaroona, «Ne is'aanaa c'uwaiyaaawaa akkaade, bonk'kuwaa yarshshiyaa sa'aappe akkaade, is'aanaa aan wotsa; untunttoo atto giissanaw ellekka maabaraakko afa. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa hank'uu Aa mataappe kesi kichcheedda; boshaykka doommi kichcheedda» yaageedda. **47** Muse geeddawaadan Aarooni bare is'aanaa c'uwaiyaaawaa akkiide, maabaraa giddo wos's'eedda. Boshay asaa gidduwaan doommi de'ishin, Aarooni is'aanaa c'uwaiyide, asaw atto giisseedda. **48** Yaatiide I hayk'k'eeddawan tuppennne pas'a de'iyaawantuppe gidduwaan ek'k'ina, boshay aggi aggeeda. **49** K'oraaha gaasuwaan hayk'k'eedda Asay paydettenan, ha boshaan hayk'k'eeddawanntu 14,700. **50** Boshay ek'k'eeddawaappe guyyiyaan, Aarooni Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan de'iyyaa Musekko simmeedda.

17 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Neeni, «Hintte zariyaan zariyaan hintte kaappatuwaappe huup'iyaaan huup'iyaaan itti itti s'am''aa ubbaanna tammanne laa''u s'am''aa taw immite» yaagaade Israa'eelatuwaappe akka. Itti itti asaa suntsaa s'am''aa bollar s'aafa. **3** Itti itti zariyaa kaappoo itti s'am''aa gidiyaa diraw, Leewiyaa s'am''an Aaroona suntsaa s'aafa. **4** Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa gidдон taani neenana gaketiyyaa Markkatetsaa Taabootaa sintsan wotsa. **5** Taani dooriyaa asaa s'am''ay aac'ana; hawaadan ootsaade hintte bollar Israa'eelatuwa zuuzummiyaa zuuzuntsaa taani mule d'ayissana» yaageedda. **6** Muse Israa'eeliyaa asaw odina, untunttu kaappatuu tammanne laa''u s'am''atuwaa, itti itti zariyaa kaappatuu itti itti s'am''aa aw immeeddino. He s'am''atuwaa gidduwaan Aaroona s'am''ayyaka de'ee. **7** Muse he s'am''aa ubbaa Markkatetsaa Dunkkaaniyaa gidдон Med'inaa Godaa sintsan wotseedda. **8** Wonttetsa gallassi Markkatetsaa Dunkkaaniyaa gidдо Muse geleedda wode, Leewiyaa zare gidiyaa Aaroona s'am''ay aac'eeddawaa, gumbbeeddawaa, c'iisheeddawaanne c'iishiide lawuziyaa giyaa mitsaa ayifiya ayifeeddawaa be'eedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Muse s'am''aa ubbaa Med'inaa Godaa sintsaappe Israa'eeliyaa asaa ubbaakko aheedda. Asay untuntunna be'eddawaappe guyyiyaan, kaappatuu barentu s'am''aa s'am''aa akkeeddino. **10** Med'inaa Goday Musa, «Aaroona s'am''aa Taabootaa sintsan zaara wotsa. Hewaa makkaleeddawantuu ta bolla laa''entso

zuuzummiide hayk'k'ennaadan, untunttoo malaataa ootsaade naaga» yaageedda. **11** Med'inaa Goday azazeeddawaadan Muse wotseedda. **12** Israa'eeliyaa Asay Musa, «Nuuni hayk'k'ana; d'ayana; nuuni ubbaykka d'ayana! **13** Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaakko, haray atto mataa shiik'iyaa uray ooninne hayk'k'ana. Simmi nuuni ubbaykka hayk'k'ettoo?» yaageeddino.

18 Med'inaa Goday Aaroona, «Neeni, ne attuma naanatuunne Leewatuu geeshsha sa'aa oosuwaan polettiyaa nagaraa tookkana; neeninne ne attuma naanatu s'alalay hintte k'eesetetsaa oosuwaan polettiyaa nagaraa tookkana. **2** Neeninne ne attuma naanay Markkatetsaa Dunkkaaniyaa sintsan ootsiyaa wode, neenana gidiide maaddana mala, Leewiyaa zare gidiyaa ne dabbotuwa aha. **3** Untunttu hintteppe garssana Dunkkaaniyaa ooso ubbaa ootsino; shin untunttukka hintteikka ittippe hayk'k'ennaadan, untunttu geeshsha sa'aa miishshaakkonne yarshshiyaa saakko shiik'oppino. **4** Untunttu hinttenana ittippe gidino; Gaketiyyaa Dunkkaaniyaan de'iyyaa ooso ubbaa ootsino. Leewatuwaappe attina, hara uray ooninne hinttekkoo shiik'oppo. **5** Laa'entsuwaaw Israa'eelatuwaa bolla hank'uu wod'd'enna mala, geeshsha sa'aanne yarshshiyaa sa'aa oosuwa ootsite. **6** Leewatuwa hintte dabbotuwa Israa'eelatuwa giddoppe taani ta huup'iyaw dooraad. Untunttu Gaketiyyaa Dunkkaaniyaa oosuwa ootsanaw hinttentoo imuwaadan immaade, Med'inaa Godaw dummayaad. **7** Shin neeninne ne attuma naanatu s'alalay yarshshiyaa sa'aa oosuwa ubbaanne gaariduwa gidдон de'iyyaa k'eesetetsaa ooso ubbaa ootsite. K'eesetetsaa oosuwa taani hinttentoo imuwaadan ootsaade immay; hara uray ooninne geeshsha sa'aakko shiik'iyawe hayk'k'o» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aaroona, «Israa'eelatuwa taw immiyaa geeshsha imotaa ubbaa taani new immaad. Taani new ne dirawunne ne attuma naanaw untunttu diraw med'inaw gishsha ootsaade immaaddi. **9** Taw immiyaa aad'd'eeda geeshsha imuwaappe taman s'uugettenna baggay hinttessa gidanawaa: untunttu taw immiyaa geeshsha imuwa ubbaappe katsaa yarshshuu, woy nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshuu, woy naak'uwaa diraw yarshshiyaa yarshshuu neessanne ne attuma naanatuwaassa gidanawaa. **10** Hintte hewaa geeshsha sa'aan miite; attumawe ubbay hewaa mo; hewe hintte geeshsha gidanawaa. **11** «Hawe k'ay neessa. Israa'eelatuwaa k'aatto yarshshuwa ubbaa new, ne attuma naanatoonne ne mac'c'a naanaw med'inaw gishsha ootsaade immay; hintte golliyaa asaa gidдон wogaadan geeshsha gidiyaa ubbay hewaa mo. **12** «Untunttu taw immiyaa koyiro ayifiyaappe lo'o wogaraa zayitiyaa ubbaa, yalaga woyniyaa eessaa ubbaanne muruta katsaa ubbaa Med'inaa Godaw immay. **13** Untunttu Med'inaa Godaw ahiyaa untunttu gadiyaan de'iyyaa koyiro gakkedda ayfii hinttessa; hintte golliyaa asaa gidдон wogaadan geeshsha gidiyaa ubbay hewaa mo. **14** «Israa'eeliyaan Med'inaa Godaw dummeeddabay ubbay hinttessa. **15** Bayira yeletteedda Asay woy mehii, Israa'eelatuwa Med'inaa Godaw immeeddawe hinttessa. Shin bayira yeletteedda asanne bayira yeletteedda geeshsha gidenna mehiyaa hintte wozanaw besse. **16** Itti agenaa naanatuwaa wozanaw Dunkkaaniyaan erettiyya miizaaniyaa (20 Geera) likkiyaan ichcheshu s'agaraa biraa wozo gatiyaa k'ans's'ite. **17** Shin miizaa bayiraa, woy dorssaa bayiraa, woy deeshshaa bayiraa

hintte wozanaw kosshenna; untunttu geeshsha. Neeni untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'afa; Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, untunttu mod'd'uwaa taman s'uugga. **18** Untuntuppe beettiyaa ashuu wus'akkeedda anggoosuwaadaanne ushechcha gediyaadan hintessa. **19** Israa'eelatu Med'inaa Godaw immiyaa geeshsha yarshshuwa ubbaa new, ne attuma naanatoonne ne mac'c'a naanaatoo med'inaw gishsha ootsaade immay. Hawekka Med'inaa Goday neenananne ne zeretsatuwaanna c'aak'k'etiyaa Mas'iniyaa c'aak'uwa» yaageedda. **20** K'aykka Med'inaa Goday Aaroona, «Untunttu gadiyaan neeni ayinne laattakka; untunttu gidдон neena gakkiiyaa shaakuu ayaykka baawa; Israa'eelatuwa gidдон ne laatanne neena gakkiiyaa shaakuu taana» yaageedda. **21** S'oossay, «Leewatu Gaketiyaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa oosuwa diraw, Israa'eelatuwa asiraataa ubbaa untunttoo immaad. **22** Hachcheppe doommiide, Israa'eeliyaa asatuu barenttu nagaran hayk'k'enna mala, Gaketiyaa Dunkkaaniyaakko shiik'oppino. **23** Gaketiyaa Dunkkaaniyaa oosuwa ootsiyaawantunne hewan polettiiyaa nagaraa tookkiyaawanttu Leewatuwa. Hawe yeletaa ubbaa med'inaa wogaa. Leewatu Israa'eeliyaa asaa gidduwaan ayinne laattikino. **24** Hewaa diraw, Israa'eelatu Med'inaa Godaw imuwaadan immiyaa asiraataa, taani Leewatoo untunttu laataadan immaad. Taani untunttubaa, «Untunttu Israa'eeliyaa asaa gidduwaan ayinne laattikino» yaageeddawe hewaassa» yaageedda. **25** K'ay Med'inaa Goday Musa, **26** «Neni Leewatuwa hawaadan yaaga; «Taani hinttentoo laataadan immeedda asiraataa hintte Israa'eeliyaa asaappe akkiyaa wode, hintte he asiraataappe asiraataa Med'inaa Godaw immite. **27** Hintte imuu hinttentoo katsaa bukkiiyaa uddumaa katsaadaanne gum'iyyaa woyniyaa ayifiyaadan paydettee. **28** K'ay hawaadan Israa'eeliyaa asaappe hintte akkiyaa asiraataa ubbaappe imuwa Med'inaa Godaw immite; ha asiraataappe Med'inaa Godaa diraw K'eesiyaa Aaroona hintte immanaw besse. **29** Hintte akkiyaa imotaa ubbaappe, lo'iyaawaanne geeshsha Med'inaa Godaw gishuwa ootsiide, hintte immanaw bessee» yaaga. **30** «K'ay neeni Leewatuwa, «Ubbaappe lo'o imuwa hintte immeeddawaappe guyyiyaan, ateedawe hinttentoo katsaa bukkiiyaa uddumaa katsaadaanne gum'iyyaa woyniyaa ayifiyaadan paydetana. **31** Hinttenne hintte goliyaa Asay hewaappe ateedawaa hak'anne miite; ayaw gooppe, hewe Gaketiyaa Dunkkaaniyaan hintte ootsiyaa oosoo hintte dirguwa. **32** Lo'o bagga S'oossaw immi diggeeddawaappe guyyiyaan hintte miyaa wode, bayzzanchcha gidikka. Shin lo'o bagga he imotaappe kessennaan de'iidde, hintte Israa'eeliyaa asaa imotaa tunisennaadan naagetite. Hewaadan ootsana d'ayooppe, hintte hayk'k'ana» yaaga» yaageedda.

19 Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda; **2** «Med'inaa Goday higgayan azazeedda wogay hawaa: Tilla bollana de'iyya woy borssiyaabay bayinna, I morggiyaan k'ambbaray wod'd'ibeenna zo'o ussatto new ahana mala, Israa'eeliyaa asaw odite. **3** K'eesiyaa El'aazaraw izo immite; I izo dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa afina, itti Asay izo Aa sintsan shukko. **4** K'eesiyaa El'aazari I suutsaappe amareedawaa bare birad'd'yan akkiide, Gaketiyaa Dunkkaaniyaw sintsa baggana laappun gede c'ac'c'af. **5** I s'eellishin ussatta s'uugettu; I galbbay, ashuu, suutsayenne toc'ii s'uugetto. **6** K'eesii zigaa, hiisoop'piyaa tashiyaanne zo'o k'unc'c'uiiyaa akkiide,

ussatto s'uuggiyaa taman olo. **7** Hewaappe guyyiyaan, k'eesii bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto; yaatiide dunkkaaneeddasa gelo; shin omarsa gakkanaw I wogaadan tuna gidanawaa. **8** He ussatto s'uuggeeddawe K'ay bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto; akka K'ay omarsa gakkanaw wogaadan tuna gidanawaa. **9** «Hewaappe guyyiyaan, geeshsha Asay ussatta s'uugetteedda bidintsaa shiishiide, dunkkaaneedda sa'aappe gas'aana geeshsha sa'aan wotso. Israa'eeliyaa Asay tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan go'ettanaw hewaa naagi wotsana; hewe nagaraappe geeshshanaassa. **10** K'ay ussatti bidintsaa shiishsheedda Asay bare mayuwa meec'c'o; omarsii gakkanaw I wogaadan tuna gidanawaa. Ha wogay Israa'eeliyaa asawunne untunttu gidduwaan de'iyya hara gade asaw laa'ookka med'inaa woga gidanawaa. **11** «Hayk'k'eedda asaa anhaa bochchiyaa ooninne laappun gallassaa wogaadan tunana. **12** He tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan heezantsa gallassinne laappuntsa gallasi, I barena geeshsho; hewaappe guyyiyaan, I wogaadan geeshsha gidanawaa; shin heezantsa gallassaaninne laappuntsa gallassan barena geeshshana d'ayooppe, I geeshsha gidenna. **13** Hayk'k'eedda uraa anhaa bochchiyaa ooninne barena geeshshennan aggooppe, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa I tunissee; he uray Israa'eeliyaa asaa gidloppe bohetto. Tunatetsaappe geeyiyaa haatsay Aa bolla c'ac'c'afettiibeenna diraw, I tuna; Aa tunatetsay Aa bolla gam'ee. **14** «Itti uray dunkkaaniyaa gidдон hayk'k'ooppe de'iyya wogay hawaa: dunkkaaniyaa gidдо geliyaa ooninne, K'ay dunkkaaniyaa gidдон de'iyya ubbaykka laappun gallassaa tuna gidanawaa. **15** Hewaadankka, k'um'ettennaan dooyaa de'iyya miishshaa ubbay tuna gidanawaa. **16** K'ay dembban mashshaan hayk'k'eedda asaa, woy c'oo hayk'k'eedda anhaa, woy asaa mek'etsaa, woy duufuwa bochchiyaa ooninne laappun gallassaa tuna gidanawaa. **17** «Tunatetsaappe geeshshanaw s'uuggeedda ussatti bidintsappe amareedawaa akkaade, otuwaan wotsade, pulito haatsaa aan tigi; **18** geeshsha Asay hiisoop'piyaa bonc'c'iyaa akkiide, haatsaan tushi kessiide, dunkkaaniyaa, dunkkaaniyaan de'iyya miishshaa ubbaaninne hewan de'iyya asaa ubbaa bolla c'ac'c'af. K'ay asaa mek'etsaa, woy duufuwa, woy wod'eedda uraa, woy hayk'k'eedda uraa bochcheedda asaa bolla I c'ac'c'af. **19** Geeshsha Asay heezentsanne laappuntsa gallassan tuneedda uraa bolla c'ac'c'af. I laappuntsa gallassan he uraa tunatetsaappe geeshsho; he geeyeedda bitanii bare mayuwa meec'c'o; bare bollaakka haatsaan meec'etto; he gallassaa omarsii I geeshsha gidanawaa. **20** «Shin tuna uray barena geeshshennawaa gidooppe, he uray Med'inaa Godaa geeshsha sa'aa tunisseeedda diraw, Israa'eeliyaa asaa gidloppe bohetto; tunatetsaappe geeyiyaa haatsay Aa bolla c'ac'c'afettiibeenna diraw, I tuna. **21** Hawe hinttentoo med'inaa woga gidanawaa. K'ay tunatetsaappe geeyiyaa haatsaa c'ac'c'afiyaa Asay bare mayuwa meec'c'o; tunatetsaappe geeyiyaa haatsaa bochchiyaa ooninne omarsii gakkanaw tuna gidanawaa. **22** Tuna uray bochchiyaa ayayenne tune. K'ay hewaa bochchiyaa ooninne omarsa gakkanaw tuna gidee» yaageedda.

20 Koyro aginaan Israa'eelatu ubbay S'iina giyaa mela biittaa gakkiiide, K'aadeesa giyaa saan dunkkaaneeddino. Hewaan Miiriyaama hayk'k'ade moogettaaddu. **2** Hewaan asaw haatsay d'ayina, Asay

shiik'iide, Muse bollanne Aaroona bolla dendeedda. 3 Untunttu, «Nu ishatuu Med'inaa Godaa sintsan hayk'eedda wode, nuunikka hayk'eeddawa gideerokkoosha! 4 Nuuninne nu mehii ha mela biittaa hayk'anaadan, Med'inaa Godaa asaa hawaa hintte ayaw aheedditee? 5 Ha wolk'kaama sa'aa nuuna Gibs'eppe pude ayaw aheedditee? Hawaan katsaa afyii, woy balasiyaa, woy woyniyaa afyii, woy roomaanii baawa; k'ay ushiyaa haatsaykka hawaan baawa» yaagiide Musena walak'etteeddino. 6 Yaatina Musenne Aarooni asaa mataappe Gaketiyaa Dunkkaaniyaa pengge biide guufanneeddino; Med'inaa Godaa bonchchuu untunttoo k'onc'ceedda. 7 Med'inaa Goday Musa, 8 «Ne gatimaa akka; neeninne ne ishaa Aarooni shiik'uwaa shiishshite; untunttu sintsan zaallay haatsaa goggana mala oda. Zaallaappe haatsaa hintte kessiide, shiik'uwaanne untunttu mehiyaa ushshana» yaageedda. 9 Med'inaa Goday azazeeddawaadan, Muse Med'inaa Godaa sintsaappe gatimaa akkeedda. 10 Inne Aarooni shiik'uwaa zaallaa sintsan shiishsheeddino; Muse untunttu, «Hinttenoo makkalanchatoo, sisite; ha zaallaappe haatsaa hinttenttoo nuuni tumu kessanee?» yaageedda. 11 Muse bare kushiya d'ok'ku outside, bare gatiman laa'u gede zaallaa shoc'ina, haatsay d'uuk'kiide kesina yaa'ayenne untunttu mehii ushsheedda. 12 Shin Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Israa'eeliyaa asaa sintsan hintte ta geeshshatetsaa bessanaw ammanettiibeenna diraw, taani untunttoo immiyaa biittaa ha asaa hintte gelissikita» yaageedda. 13 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaanna walak'ettowe i bare geeshshatetsaa untunttu gidдон k'onc'isseeddasay la Mariiba haatsaana. 14 Muse K'aadeesappe Eedooma biittaa kaatiyaakko, bare kiitettiyaawanta hawaadan yaagiide kiitteedda; «Ne dabbo gidiyaa Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagee; «Nuuna gakeedda metuwaa ubbaa neeni eraasa. 15 Nu mayzza aawotuu duge Gibs'e wod'd'eeddino; yan nuuni daro laytsaa de'eddoo. Gibs'etuu nuunanne nu aawotuwaa uk'inneeddino. 16 Nuuni Med'inaa Godaw waassina, nu waasuwa sisiide, kiitanchchaa kiitiide, nuuna Gibs'eppe kesseedda. Ha'i nuuni ne biittaa gas'an de'iyaa K'aadeesa kataman de'eeito. 17 Hayyanaa, nuuna ne biittaana aatsarikii! Nuuni ay gade giddoopekka woy woyniyaa turaa giddoopekka bochchokko! K'ay nuuni ay haatsaa ollaappenne haatsaa ushokko. Nuuni Kaatiyaa Ogiyaa oyk'kiide baana; nuuni ne biittaana aad'ana gakkanaw, haddirssa woy ushechcha gookko» yaagee» yaageedda. 18 Shin Eedooma kaatii, «Nu biittaana aatsikke; hintte hawaana mentsana kajjeeloope, nuuni dendiide hinttena mashshaan olana» yaageeddino. 19 Israa'eelatu Aa, «Nuuni Kaatiyaa Ogiyaanna baana; nuuni woy nu mehii hintte haatsaa ushooppe, nuuni hewoo gatiyaa c'iganna. Nuuni gediyaan aad'd'etsa s'alalaa koyeetto; harabaa ayaanne koyokko» yaageeddino. 20 Eedooma kaatii zaaretside, «Hinttena aatsikke» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, daronne wolk'kaama olanchchatuwaa akkiide, Israa'eeliyaa asaana olaa gakkettanaw keseedda. 21 Eedoomatuu barenttu biittaana Israa'eeliyaa Asay aad'd'anaw diggeedda diraw, Israa'eeliyaa Asay simmiide hara ogiyaa beedda. 22 Israa'eeliyaa Asay ubbay K'aadeesappe dendiide, Hooraa giyaa deriyaa beeddino. 23 Eedooma zawaa matan de'iyaa Hooraa Deriyan, Med'inaa Goday Musanne Aaroona, 24 «Aarooni hayk'kiide bare mayzzaan gaketiyaa wodii gakeedda. Mariiba haatsaa matan hintte laa'uukka ta

azazuwaa bolla makkaleedda diraw, Israa'eeliyaa asaw taani immiyaa biittaa i gelenna. 25 Aaroonaanne Aa na'aa El'aazara akkaade, Hooraa Deriyaa aha. 26 Aaroona mayuwaa k'aaraade, Aa na'aa El'aazara mayzza. Aarooni bare mayzzaan gaketana; I yan hayk'kana» yaageedda. 27 Med'inaa Goday azazeeddawaadan Muse ootseedda; Asay ubbay s'eellishin, untunttu Hooraa Deriyaa keseeddino. 28 Muse Aaroona mayuwaa k'aariide, Aa na'aa El'aazara mayzeedda. Aarooni he deriyaa huup'iyaaan hayk'keedda. Hewaappe guyyiyaan, Musenne El'aazari deriyaappe wod'd'eeddino. 29 Aarooni hayk'keeddawaan Asay ubbay ereedda wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay Aaroona hattamu gallassaa yeekkeedda.

21 Neegeeba mela biittaa, Kanaane gadiyaan de'iyaa Araada kaatii Israa'eeliyaa Asay Aaariima afiyaa ogiyaa baggana yiyaawaa siseedda wode, I Israa'eelatuwaana olaa gaketide, huup'iyaaan amareedawanta omoodeedda. 2 He wode Israa'eeliyaa asay, «Neeni ha asaa nu kushiyaan aatsaade immooppe, nuuni untunttu katamatuwaa ubbaana d'ayissana» yaagiide Med'inaa Godaw shiik'keeddino. 3 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa k'aalaa sisiide, he Kanaanetuwaan untunttu aatsi immeedda; untunttu he Kanaanetuwaanne untunttu katamatuwaan ubbaana d'ayisseeddino. Hewaa diraw, he sa'ay Horima geetetti suntsetteedda. 4 Israa'eeliyaa Asay Hooraa Deriyaappe dendiide, Eedooma biittaa yuushshuwaan baanaw Zo'o Abbaa afiyaa ogiyaanna beeddino; shin ogiyaa bolla asaw dandday wureedda. 5 Asay, «Nuuni mela biittaana hayk'kanaw Gibs'eppe pude nuuna ayaw aheedditee? K'umi baawa; haatsay baawa; ha iita k'umay nuuna sheneyeedda» yaagiide S'oossaa bollanne Muse bolla zuuzummeeddino. 6 Med'inaa Goday asaa gidduwaan marzziyaana de'iyaa shooshshatuwaa yeddeedda; untunttu dukkina, daro Israa'eelatu hayk'keeddino. 7 Untunttu Musekko yiide Aa, «Nuuni Med'inaa Godaa bollanne ne bolla zuuzummiide, nagaraa ootseeddo. Nuuppe ha shooshshaa haassana mala, neeni Med'inaa Godaa woossa» yaageeddino. Muse asaa diraw woosseedda. 8 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Neeni shooshshaa med'd'aade, untunttu sintsan mitsaa bolla kak'ka; duketteedda ooninne Aa s'eellooppe pas'ana» yaageedda. 9 Muse nahaase birataappe shooshshaa med'd'iide, mitsaa bolla kak'keedda. Hewaappe guyyiyaan, shooshshay dukkeedda Asay ubbay nahaasiyaa shooshshaa s'eeliide pas'eeddino. 10 Israa'eeliyaa Asay dendiide, Oboota giyaa saan dunkkaaneeddino. 11 Obootappe dendiide, Moo'aabappe sintsanna de'iyaa bazuwaan, away doliyaa baggana, laaletteedda Iye Aaariima kataman dunkkaaneeddino. 12 Hewaappe dendiide, Zereedda Zanggaaraan dunkkaaneeddino. 13 Hewaappe dendiide, Amooretuu biittaa gas'aa gakkanaw biyaa mela biittaa gidдон Arnnoona Shaafaappe hefintsan dunkkaaneeddino. Arnnoona Shaafay Moo'aaba biitaappenne Amooretuu gadiyaappe gidduwaan de'iyaa zawaa. 14 Hewaa diraw, S'oossaa Olaa Mas'aafan, «Suufa heeraan de'iyaa Waaheeba katamaanne Arnnoona Shaafaa zanggaaraa, 15 Eera katamaa gakkanawunne Moo'aaba zawaa gakkanaw de'iyaa zanggaaraa dugetsaa» yaagetti s'aafetteedda. 16 Untunttu hewaappe dendiide, Beera giyaasaa beeddino; hewe S'oossay Musa, «Asaa shiishsha; taani untunttoo haatsaa immana» yaagiide odeedda haatsaa ollaa. 17 Hewaan Israa'eeliyaa Asay ha mazimuriyaa yes'seedda. «Haatsaa ollaw, pulta! 18

Kaappatuu bookkeedda haatsaa ollaw, asaa kaaletsiyaawantuu ollaw, kaatetuwaas s'am'aaninne untuntuu kazaran bookkeedda haatsaa ollaw ane yes's'eetto» yaageedda. Untuntuu he bazuwaappe Mataana giyaasaa beeddino; **19** Mataanappe Naahili'eela, Naahili'eelappe Baamoota giyaasaa, **20** Baamootappe denddiide, Moo'aaben de'iyaa zanggaaraa beeddino; ha zanggaaray Pisgga Deriyaappe garssan bazuwaawa matan de'ee. **21** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Amoor biittaa Kaatiyaa Sihoonakko kiittettiyaawantta hawaadan yaagiide kiitteedda; **22** «Nuuna ne biittaaana aatsaariikii! Nuuni ne gadiyaa gidduwaa woy woyniyaa turaa gidduwaa gelokko; k'ay haatsaa ollaa hak'awaappenne ushokko. Nuuni ne biittaaana aad'd'ana gakkanaw, Kaatiyaa Ogiyaanna baana» yaageedda. **23** Shin Sihooni bare biittaaana Israa'eeliyaa asaa aatsenan diggeedda; I bare olanchchatuwaaw ubbaa shiishiide, Israa'eeliyaa asaa olanaw mela biittaa beedda; Yahaas'a giyaasaa bi gakiide, Israa'eeliyaa asaana olteedda. **24** Shin Israa'eeliyaa Asay olan Amooretuwaappe daruwaaw wod'iide, untuntuu biittaa Arnoona Shaafaappe doommiide, Amoonatuwaaw zawaan de'iyaa Yaabook'a Shaafaa gakkanaw oyk'eedda. Amoonaa asatuu biittaa zaway gimbetti utteedda diraw, untuntuu yaa gelibeykkino. **25** Yaatina Israa'eelatu Amooretuu katamatuwaaw ubbaa s'ooniide akkeeddo. K'ay Haseboonanne Aa yuushshuwaan de'iyaa k'eerii katamatuwaakka ubbaa oyk'k'iide, yan utteeddino. **26** Haseboona katamay Amooretuu Kaatiyaa Sihoona katamaa. Sihooni Moo'aaba biittaa kaatiyaa kasewaa oliide, Arnoona Shaafaa gakkanaw Aa biittaa ubbaa aappe akkeeddawaa. **27** Hewaa diraw, leemisuwaan hawaadan yaageeddino; «Haseboona haayite; he katamay zaaretsi kees'etto; Sihoona wolk'kaama katamay wod'd'i ek'k'iide kees'etto! **28** Ayaw gooppe, tamay Haseboonappe, lac'uu Sihoona katamaappe keseedda; Moo'aaben de'iyaa Eeranne Arnoona Shaafaa heeraan gezziyaan de'iyaa kaappatuwaaw meedda. **29** Moo'aabaa, new aayye ana! Kaamooshaw goyniyyaawanttoo, hintte d'ayeeddita. Hintte s'oossay, Kaamooshi, hintte attuma naanatuwaaw bak'atanaw, hintte mac'c'a naanatuwaaw omoadoo, Amooretuu Kaatiyaa Sihoonaw immeedda. **30** Hintte zeretsatuu Haseboonappe doommiide, Diboona gakkanaw ubbaanna d'ayeeddino. Medaaba matan de'iyaa Nofaaha gakkanaw wurssiide bayzzeeddino» yaageeddino. **31** Hewaadan haniide, Israa'eelatu Amooretuu gadiyaan utteeddino. **32** K'ay Muse wochchiyaawantta Yaa'izeera giyaa katamaa yeddina, Israa'eelatu he katamaanne Aa heeraan de'iyaa k'eerii katamatuwaaw oyk'k'iide, hewan de'iyaa Amooretuwaaw kessiide yedersseeddino. **33** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu simmiide, Baasaane afiyaa ogiyaanna keseeddino. Baasaane Kaatii Oogi bare olanchchatuwaaw ubbaanna Ediraa'a giyaa katamaa untuntunna olettanaw keseedda. **34** Shin Med'inaa Goday Musa, «Aw yayyoppa! Ayaw gooppe, taani Kaatiyaa Ooga Aa asaa ubbaanne Aa biittaa ne kushiyen aatsaade immaaddi. Haseboonan uttiide mooddeedda Amooretuu Kaatiyaa Sihoona bolla ootseeddawaadan, neeni Aa bollakka ootsana» yaageedda. **35** Israa'eelatuw Oga, Aa attuma naanatuwaanne Aa asaa ubbaa ittuwaanne pas'a ashshenan wod'eddino. Untuntuu Aa biittaa laatteeddino.

22 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay denddiide, Iyaariikko likkiyaan Yorddaanoosa hefintsan de'iyaa Moo'aaba dembban dunkaaneedda. **2** Israa'eeliyaa Asay

Amooretuu bolla ootseeddawaa ubbaa S'ippooraa na'ay Baalaak'i siseedda. **3** Israa'eeliyaa Asay loytsi daro gideedda diraw, Moo'aabatuu loytsi dagammiide yayyeeddino. **4** Moo'aabatuu Midiyaama c'imatuwaa, «Booray maataa mi d'ayssiyaawaadan ha wude Asay nu yuushshuwaan de'iyaa ubbaa mi d'ayissana» yaageeddino. He wode Moo'aaba Kaatii, S'ippooraa na'ay Baalaak'i **5** Amaawa gadiyaan Efiraas'iisa Shaafaa matan Patoora kataman de'iyaa Bi'ooraa na'aa Balaamakko asaa kiitteedda. Baalaak'i, «Be'a, Gibs'eppe daro Asay keseedda; untuntuu biittaa ubbaa mayyiide, taappe ya baggan de'iino. **6** Untuntuu taw loytsi wolk'kaamiyaa diraw, hayyanaa ha'i yaade, untuntuu taw shek'k'aariikii! Ooni erii, taani untuntuu s'oonanawunne gadiyaappe kessanaw danddayanenttonne. Ayaw gooppe, neeni anjjeedawe anjjettedawaanne neeni shek'k'eeddawe shek'etteeddawaa gidiyaawaa taani eray» yaageedda. **7** Moo'aaba c'imatuunne Midiyaama c'imatuu shek'k'issiyaa gatiyaa akkiide, Balaamakko beeddino. Baalaak'i geeddawaa aw odeeddino. **8** Balaami untuntuu, «Hachche k'amma hawaan ak'ite; Med'inaa Goday taw odiyaaawaa taani hinttenttoo odana» yaageedda. Moo'aaba kaappatuu Balaamawaan takkeeddino. **9** S'oossay Balaamakko yiide, «Hawantuu neenana de'iyaa asatuu oonee?» yaagiide oochcheedda. **10** Balaami S'oossaa, «Moo'aaba Kaatii, S'ippooraa na'ay Baalaak'i, **11** «Gibs'eppe daro Asay keseedda; untuntuu biittaa ubbaa mayyeeddino. Ha'i neeni yaade, untuntuu taw shek'k'aariikii! Ooni erii, taani untuntuu s'oonanawunne gadiyaappe kessanaw danddayanenttonne» yaagiide untuntuu taakko kiitteedda» yaageedda. **12** S'oossay Balaama, «Neeni untuntunna booppa. Israa'eelatu anjjettedawaantta gidiyaa diraw, neeni he asaa shek'k'oppa» yaageedda. **13** Wonttetsa gallassi wontta Balaami denddiide, Baalaak'a kaappatuwaaw, «Taani hinttenana beennaadan Med'inaa Goday diggeedda diraw, hintte biittaa simmite» yaageedda. **14** Moo'aaba kaappatuu yaappe denddiide, Baalaak'akko simmiide Aa, «Balaami nuunana yeennan is's'eedda» yaageeddino. **15** Zaariidekka Baalaak'i kasewantuppe aad'd'i bonchchetteeddanne payduwaankka c'oratteedda hara kaappatuwaaw aakko kiitteedda. **16** Untuntuu Balaamakko yiide, «S'ippooraa na'ay Baalaak'i neena, «Neeni taakko yaanawaa neena ayayenne te'oppo. **17** Ayaw gooppe, taani new daro woytuwaa immana; neeni giyaawaa ubbaa ayaanne taani ootsana. Yaade ha asaa taw shek'k'aariikii!» yaagiide odeeddino. **18** Shin Balaami untunttoo, «Baalaak'i haray atto birayenne work'k'ay kumeedda bare kaatiyaa golliyaa taw immeeddawaa gidinttonne, Med'inaa Godaa ta S'oossaa azazuwaappe aad'aadde, taani ayaanne pac'issanaw woy gujjanaw danddaykke. **19** Med'inaa Goday taw odiyaa harabay de'ooppe taani eranaadan, hintteka hachchi k'amma hawaan ak'ite» yaageedda. **20** He gallassaa k'amma S'oossay Balaamakko yiide, «Ha Asay neena s'eesanaw yeedda diraw, neeni untuntunna ba. Shin taani new odiyaaawaa s'alalaa ootsa» yaageedda. **21** Wonttetsa gallassi Balaami bare haratto kooriide, Moo'aaba kaappatuwaanna beedda. **22** Shin I biyaa wode S'oossaa hank'kuu ees'si keseedda; yaatina Med'inaa Godaa kiitanchchay Aa te'anaw ogiyaan ek'k'eedda. He wode Balaami bare haratto toggowaan, Aa laa'u k'oomatuu aanana de'iino. **23** Med'inaa Godaa kiitanchchay mashshaa zaaretsi oyk'k'iide, ogiyaan ek'k'eeddawaa haratta be'anee, ogiyaa aggaade, goshshaa giddo gelaaddu. Balaami ogiyaa zaaranaw haratto shoc'eedda. **24** Yaatina Med'inaa

Godaa kiitanchchay laa'u woyniyaa turaa sa'atuwaappe gidduwaan, ya baggananne ha baggana gimbbiyaan diretti utteedda un'o ogiyaan ek'keedda. **25** Haratta Med'inaa Godaa kiitanchchaa be'eedda wode, gimbbiyaa dirssaakko shiik'aade, Balaama gediya gimbbiyaa dirsaana daras'aadu; I haratto laa'entsuwaakka shoc'eedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay sintsawukko aad'd'iide, haddirssa bagganakka ushechcha baggana aad'd'iya sa'ay bayinna un'o sa'aan ek'keedda. **27** Haratta Med'inaa Godaa kiitanchchaa be'aade, Balaami toggowaan gisaaddu. Balaami loytsi hank'k'ettiide, bare s'am'an haratto bukkeedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday harati doonaa dooyina, haratta Balaama, «Taani new ay ootsinee neeni taana ha heezzu gede bukkeeddawe?» yaagaaddu. **29** Balaami haratto, «Neeni taana eeyetseedda diraassa. Ta kushiyan mashshay de'eeddawaa gidintonne, taani neena ha'i wod'ana shin!» yaageedda. **30** Haratta Balaama, «Taani ne de'o ubbaan hachchi gakkanaw toggiyaa ne haratto gidikkita?» Taani new hawaadan hana eraytta?» yaagaaddu. Balaami, «Hana erakka?» yaageedda. **31** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Balaama ayfiyaa dooyina, Med'inaa Godaa kiitanchchay shookuwaappe shoddeedda mashshaa oyk'k'iide, ogiyaan ek'keeddawaa be'eedda. I lic'ci giide, som'uwwa sa'aa gatsiide guufanneedda. **32** Med'inaa Godaa kiitanchchay Aa, «Ne haratto ha heezzu gede ayaw bukkaadii? Ne ogii ta sintsan geella gidiyaa diraw, taani neena te'anaw hawaa yaad. **33** Haratta taana be'aade, ta sintaappe heezzu gede wora simmaaddu. Haratta wora simmabeennawaa gidintonne, taani neena hannodee tumu wod'a diggaade, haratto ashshana shin» yaageedda. **34** Balaami Med'inaa Godaa kiitanchchaa zaariide, «Taani nagaraa ootsaad. Neeni taana te'anaw ogiyaa bollan ek'keeddawaa taani erabeykke. Neeni dosabeennabaa gidooppe, taani ha'i guyye simmana» yaageedda. **35** Med'inaa Godaa kiitanchchay Balaama, «Neeni ha asatuwaana ba; shin taani new odiaawaa s'alalaa haasaya» yaageedda. Balaami Baalaak'a biittaa kaappatuwaanna beedda. **36** Balaami yiyaawaa Baalaak'i siseedda wode, Arnoona Shaafaa zawaan bare biittaa gas'an de'iyyaa Moo'aabatuuwa katanam aanana gakkettanaw beedda. **37** Baalaak'i Balaama, «Neeni ellekka yaanaadan taani kiitabeykkita?» Neeni ayaw taakko ellekka yabeykkii? Taani new woynanaw tumu danddaykkita?» yaageedda. **38** Balaami Baalaak'a, «Be'a, ha'i taani neekko yaad; shin taani ayaanne gaanaw tumu danddaykke. S'oossay taana haasayissiyawaa s'alalaa taani haasayana» yaageedda. **39** Hewaappe guyyiyaan, Balaami Baalaak'ana K'iriyaati-Hus'oota giyya katamaa beedda. **40** Baalaak'i miizsaanne dorssaa yarshshiide, ashuwaappe amareedawaa Balaamawunne aanana de'iyyaa kaappatoo immeedda. **41** Wonttetsa gallassi wontta Baalaak'i Balaama akkiide, Baamooti-Ba'aali giyaasaa pude kesseedda; hewan ek'k'iide, Balaami Israa'eeliyaa asaappe bagga be'eedda.

23 Balaami Baalaak'a, «Hawaan neeni taw laappun yarshshiyaa sa'aa gimmba; k'ay laappun korumaa booraanne laappun dorssaa orgetuuwa neeni taw giigissa» yaageedda. **2** Balaami geeddawaadan Baalaak'i ootseedda; untuntuntu laa'uukka itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshsheeddino. **3** Hewaappe guyyiyaan, Balaami Baalaak'a, «Neeni ne s'uuggiyaa yarshshuwaa matan hawaan ek'k'ashsha; taani gedekko

bay. Med'inaa Goday taananna gakkettanaw hak'eti yeennan aggena. I taw k'onc'c'issiyawaa ayaanne taani new odana» yaageedda. D'ok'k'a zoozetiyya mela sa'aa kesseedda. **4** Hewaan S'oossay Balaamana gaketinna Balaami, «Taani laappun yarshshiyaa sa'aa giigissaad; itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshshaad» yaageedda. **5** Balaami gaanabaa Med'inaa Goday aw odiidde, «Neeni Baalaak'akko simmaade, aw ha timbbitiyaa oda» yaageedda. **6** I Baalaak'akko simmiyaa wode, Baalaak'i Moo'aaba kaappatuu ubbaana bare s'uuggiyaa yarshshuwaa matan ek'keedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, Balaami bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Moo'aaba kaatii Baalaak'i away doliyaa bagga deretuwaappe, Sooriyaa gadiyaappe taana hawaadan yaagiide aheedda; «Haaya; Yaak'ooba taw shek'k'a! Israa'eeliyaa asaa, «Wurite!» yaaga yaageedda. **8** S'oossay shek'k'ibeenawantta taani waata shek'k'oo? Med'inaa Goday, «Wurite!» yaagibeennawantta, taani waataade, «Wurite!» yaagoo? **9** Taani d'ok'k'a zaallaa huup'iyaan ek'k'aade untuntunta s'eellay; zoziyiaan ek'k'aade taani untuntunta be'ay. Untuntuntu barekka de'iyyaa asaa; untuntuntu barena kawutetsatuwaappe ituwaadan paydikkino. **10** Baanaadan c'oratteedda Yaak'ooba zeretsaa ooni paydanaw danddayii? Haray atto Israa'eeliyaa asaw oyddentso kushiya ooni paydanaw danddayii? Ta hayk'k'uu s'illotuwa hayk'uwwa mala gido; ta de'uwwa wurssetsaykka untuntutuwaadan hano!» yaageedda. **11** Baalaak'i Balaama, «Neeni ta bolla ootsiyaabay ayee? Taani neena ta morkkatuuwa shek'k'anaadan ahaad; shin neeni untuntunta anjaaddappe attina, harabaa ayinne ootsabaakka!» yaageedda. **12** Balaami zaariide, «Taani Med'inaa Goday taana haasayissiyawaa haraa haasayooyye?» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Aa, «Untuntuntu neeni be'anaw danddayiyaa harasaa taananna dendda. Neeni untuntutuppe amareedawaa be'anaappe attina, untuntunta ubbaa be'akka. Neeni hewan taw untuntunta shek'k'aarikii?» yaageedda. **14** Pisgga giyya deriyaa huup'iyaan de'iyyaa S'ofiima dembbaa akkiide afeeda. Hewaan laappun yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda; itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorssaa orggiyaa yarshsheedda. **15** Balaami Baalaak'a, «Taani hinina S'oossanna gaketiyaa wode, neeni hawaan ne s'uuggiyaa yarshshuwaa matan ek'k'ashsha» yaageedda. **16** Med'inaa Goday Balaamana gaketiiide kiittiide, «Neeni Baalaak'akko simmaade, aw ha timbbitiyaa oda» yaageedda. **17** I aakko simmiide, bare s'uuggiyaa yarshshuwaa matan Moo'aaba biittaa kaappatunne ek'keeddawaa demmeedda. Baalaak'i Aa, «Med'inaa Goday odiyaaabay ayee?» yaageedda. **18** Balaami bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «S'ippoora na'aa Baalaak'aa dendda sisa; taani odiyaaawaa sisa! **19** S'oossay worddotanaw asaa gidenna; bare k'ofaa laammanaw I asaa na'aa gidenna. I odiidde, bare odeeddawaa ootsenee? Woy I bare geeddawaa polennee? **20** Taani anjanaw azazuwaa akkaad. I anjii kichcheedda; taani hewaa laammanaw danddaykke. **21** Yaak'ooba zariyaw iitabay yaanabay, Israa'eeliyaa asaw metuu gakkanabay taw beettiibeenna. Med'inaa Goday untuntuntu S'oossay untuntuntuna de'ee; I untuntuntu kaatiyaa gidiyaawaa awaayino. **22** S'oossay untuntunta Gibs'eppe kesseedda; I mino mentsaadan untuntuntu de'ee. **23** Yaak'ooba bolla gakkana bitay baawa; Israa'eeliyaa asaa k'ohana murunuukka baawa. Asay ha'i, «Yaak'oobawunne Israa'eelaw S'oossay ootseeddawaa be'ite» yaagana. **24** Ha

Asay mac'c'a gaammattidan denddeedda. Bare oyk'keeddawaa maana gakkanawunne, bare wod'eeddawaa suutsaa ushana gakkanaw, Shempenna gaammuwaadan untunttu ek'ki denddino» yaageedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Balaama, «Neeni untuntta mulekka shek'k'opanne mulekka anjoppa» yaageedda. **26** Balaami zaariide, «Med'inaa Goday giyaawaa ubbaa ootsana gaade taani new odabeykita?» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Balaama, «Haaya; taani neena harasaa afana. Ooni erii, neena yaa afina S'oossay nashettiide, neena untuntta taw shek'isanento» yaageedda. **28** Baalaak'i Balaama mela biittaa bollana duge s'eeliyaa Pa'ooraa Deriyaa huup'iyaa afeeda. **29** Balaami, «Neeni hawaan taw laappun yarshshiyaa sa'aa gimba; k'ay laappun korumaa booratuwaanne laappun dorrssaa orgetuwaaw taw giigissa» yaageedda. **30** Balaami geeddawaadan Baalaak'i ootseedda; itti itti yarshshiyaa sa'aan itti korumaa booraanne itti dorrssaa orgiyaa yarshsheedda.

24 Israa'eeliyaa anjiyaawe Med'inaa Godaa nashechcheeddawaa Balaami be'eedda wode, kase I ootseeddawaadan murunanaw koyibeenna; shin bare som'uwaaw mela biittaakko zaareedda. **2** Yaatiide d'ok'ku gi s'eeliide, Israa'eeliyaa Asay bare zariyaan zariyaan dunkkaani utteeddawaa be'eedda; S'oossaa Ayyaanay Aa bolla wod'd'eedda. **3** I bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Bi'ooraa na'aa Balaama timbbiitii, Aa ayfii tishshi ootsi s'eeliyaawaa timbbiitii, **4** S'oossay giyaawaa sisiyaawaa timbbiitii, Lic'c'i giide gufannina, Aa ayfii dooyetteeddawaanne Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa sas'aa be'iyawaa timbbiitii hawaa. **5** Yaak'ooba zaretoo, hintte dunkkaanetu, Israa'eeliyaa asaw, hintte de'iyaa sa'atuukka, wooti lo'ee! **6** Untunttu mic'etteedda wombaadan, Shaafaa doonaan de'iyaa ataakiltiyaa sa'aadan, Med'inaa Goday tokkeedda godare utsaadaanine haatsaa doonaan de'iyaa zigaadan haniino. **7** Untunttoo daro haatsay pultana; untunttu zaretoo gidiyaa haatsay de'ana. Untunttu kaatii Kaatiyaa Agaagappe gitatana; untunttu kawutetsaykka bonchettana. **8** S'oossay untuntta Gibs'eppe kesseeedda; I mino metesaadan untunttoo de'ee. Untunttu morkke kawutetsaa mittana; untunttu mek'etsaakka liik'issana; untunttu barenttu wonddaafiyaa zubbiiyaan untuntta c'addana. **9** Israa'eeliyaa Asay gaammuwaadan gisee. Mac'c'a gaammattidan untuntta dentsanaw ooni s'alanee? Hinttena anjiyaa ubbay anjetteeddawaa gidanawaa; hinttena shek'kiyaa ubbay shek'etteeddawaa gidanawaa» yaageedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, Baalaak'i Balaama bolla hank'kuuwa ees's'i keseeedda. Baalaak'i bare kushiyaan dukkiide Balaama, «Ta morkkatuwaaw k'angganaadan taani neena s'eesaad; shin neeni ha heezzu gedekka untuntta anjaadda. **11** Simmi ha'i neeni ne golle bak'ata; «Taani new darobaa woytana» gaad; shin neeni woytuwaaw akkaanaadan Med'inaa Goday neena diggeedda» yaageedda. **12** Balaami Baalaak'a zaariide, «Neeni taakko kiiteeddawantunne, **13** «Baalaak'i haray atto bare birayenne work'k'ay kumeedda bare kaatiyaa goliyaa taw immeeddawaa gidinttonne, Med'inaa Goday odeeddawaa aad'aadde, lo'uwaaw woy iitaa ta sheniyaan ootsanaw danddaykke. Taani Med'inaa Goday giyaawaa s'alalaa gaana» yaagaade new odabeykitayee?» yaageedda. **14** Yaagiide, «Taani ha'i ta asaakko bay; shin neeni haaya; ha Asay wurssetsa wodiyaan ne asaa ootsanawaa taani new odana» yaageedda. **15** I bare timbbitiyaa hawaadan

yaagiide odeedda; «Bi'ooraa na'aa Balaama timbbiitii, Aa ayfii tishshi ootsiide s'eeliyaawaa timbbiitii, **16** S'oossay giyaawaa sisiyaawaaanne, Ubbaaappe d'ok'kiyaa S'oossaa gideedda eratetsay de'iyawaa timbbiitii, Lip'pi giide gufannina, Aa ayfii dooyetteeddawaanne Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa sas'aa be'iyawaa timbbiitii hawaa. **17** Taani Aa be'ay; shin wodii ha'a gidenna; taani Aa s'eellay; shin matan gidenna. Yaak'ooba zariyaappe s'oolintii kesana. Israa'eeliyaappe kaatetuwaaw s'am'ay kesana. Moo'aaba asaa som'uwaaw I gaac'c'i k'olana. Seete asaa ubbaa huup'iyaa I kinchchana. **18** Eedoomi s'oonettana; Aa morkkii Se'irikka s'oonettana; Shin Israa'eelii min minniide baana. **19** Yaak'oobappe mooddiyaawe kesana; untunttu kataman pas'a atteedawanta d'ayissana» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Balaami Amaaleek'a asatuwaaw be'iide, bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda: «Kawutetsatuwaaw gidдон Amaaleek'i koyiro; shin untunttu wurssetsay d'ayo» yaageedda. **21** K'ay Balaami K'eena asatuwaaw be'iide, bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Hintte de'iyaa sa'ay saro saa gidee; hintte golli zaallaa bolla kees'etteedda. **22** Shin Asooretuu hinttena omooddiyaa wode, hintte K'eena asatu d'ayana» yaageedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Balaami bare timbbitiyaa hawaadan yaagiide odeedda; «Aayye ana! S'oossay hawaa ootsiyaa wode, ooni de'ana danddayii? **24** Markkabatu Kitiima haruuruwaappe yaana; untunttu Asooretuwaanne Ebeeratuwaaw uk'kunnana; Shin K'ay untunttukka d'ayana» yaageedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Balaami denddiide, bare golle simmeedda; Baalaak'ikka bare ogiyaa beedda.

25 Israa'eelatu Shiis'ima giyaaw saan dunkkaaneedda wode, Asay Moo'aaba biittaa machchetuwaanna shaarmus'uwaaw doommeedda. **2** He mac'c'a asatu barenttu s'oossatuwaaw yarshshuwaaw maanaw untuntta shoobbeeddino; untunttu miide, untunttu s'oossatoo goyinneeddino. **3** Israa'eelatu Pa'ooraa Ba'aala giyaaw eek'aa kaalleedda diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu untunttu bolla ees's'i keseeedda. **4** Yaatina Med'inaa Goday Musa, «Med'inaa Godaa hank'kuu Israa'eeliyaappe wora simmana mala, ha asaa kaaletsiyaawanta ubbaa afaade, seeta gallasi Med'inaa Godaa sintsan kak'ka» yaageedda. **5** Muse Israa'eeliyaa daannatuwaaw, «Pa'ooraa Ba'aala giyaaw eek'aw goyinneedda hintte asaa ubbaa hintte huup'iyaan huup'iyaan wod'ite» yaageedda. **6** Musenne Israa'eeliyaa maabaray ubbay Gaketiyaa Dunkkaaniyaa penggiyaan yeekkishin, Israa'eelatuwaappe ittuu Midiyaama biittaa mishirato untunttu sintsanna aatsiide, bare goliyaa asaakko aheedda. **7** K'eesiyaaw Aaroona na'aa El'aazara na'ay Piinihaasi hewaa be'eedda wode, maabaray gididoppe denddiide, tooraa bare kushiyaan oyk'iide, **8** he Israa'eeliyaa bitaniyaanne mishiratonne laa'uwaakka tooraan c'addiide, kantsi kesseeedda. Hewaadan hanina, boshay Israa'eelatuwaappe k'aarettedda; **9** shin he boshaan hayk'keedda Asay laatamanne oydu sha'a. **10** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **11** «K'eesiyaaw Aaroona na'aa El'aazara na'ay Piinihaasi Israa'eeliyaa asaa gidдон taani ta bonchchoo mishettiyaawaadan mishetteedda diraw, untunttu bolla taani hank'etteedda hank'kuu dochcheedda; taanikka untunttu ta hank'kuuwan d'ayissabeykke. **12** Hewaa diraw, taani ta sarotetsaa c'aak'uwaaw aanana c'aak'ketiyaawaa Piinihaasaw

neeni oda. **13** I bare S'oossaa bonchchoo mishetteedda gishshawanne Israa'eeliyaa asaw atto giisseedda diraw, inne Aa zereetsatuu med'inaa k'eese gidanawaa» yaageedda. **14** Midiyaama biittaa mishiratina wod'eedda Israa'eeliyaa bitaniyaa suntsay Saalu na'aa Zimira; Saalu Simoona zaratuuwaan itti yaraa kaappuwaa. **15** Hayk'keedda Midiyaama biittaa mishiratti suntsay Kozibo; I aawuu S'uuri Midiyaamatuu yaraa kaappuwaa. **16** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **17** «Midiyaama biittaa asatuwaa morkkite; untunttu wod'ite. **18** Ayaw gooppe, untunttu hinttena Pa'ooran c'immiidde, hintte morkke gideeddino; k'ay boshaa gallassi Pa'ooran wod'eedda mishiratti, Midiyaamatuu yaraa kaappuwaa naatti Kozibi gaasuwaan untunttu hinttena morkkeeddino» yaageedda.

26 Boshapappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musanne k'eesiyaa Aaroona na'aa Eli'aazara, 2 «Yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa Israa'eelatuwaa, olaw baanaw danddayiyaawantta ubbatuwaa, untunttu golliyaan golliyaan paydite» yaageedda. **3** Musenne k'eesii Eli'aazari Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa baggana, Iyaarikko matan, Moo'aaba Dembban untunttunna haasayiidde, **4** «Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, yelettoodeppe laatamu laytsanne hewaappe bollana de'iyaa asaa paydite» yaageeddino. **5** Gibs'eppe kesseedda Israa'eelatu hawantta: **5** Israa'eeliyaa bayira na'aa Roobeela zaratuu: Hanooka yaratuwaa, Paalu yaratuwaa, **6** Hes'iroona yaratuwaanne Karmma yaratuwaa. **7** Hawanttu Roobeela zaratuwaa; untunttu ubbaanna 43,730. **8** Paalu na'ay Eli'aaba; **9** Eli'aaba attuma naanay Nemu'eela, Daataananne Abiiraama; ha Daataanne Abiiraami maabaray dooreeddawantta. Untunttu K'oraahanne Aa kaalliyaa wanttuna zuppetiide, Muse bolla, Aaroona bollanne Med'inaa Godaa bolla makkaleeddino. **10** Biittay dooyettiide, untunttu K'oraahana ittippe mitteedda; untunttu kaalliyaa laa'u s'eetanne ishatamu asaa tamay miina hayk'keeddino. Yaatina untunttu Asay be'ide duus s'iyaa malaataa gideeddino. **11** Shin K'oraaha attuma naanay he gallassi hayk'k'ibeykkino. **12** Simoona zaratuu barenttu yaran yaran: Nemu'eela yaratuwaa, Yaamiina yaratuwaa, Yaakiina yaratuwaa, **13** Zaraaha yaratuwaanne Shaa'ula yaratuwaa. **14** Hawanttu Simoona zaratuwaa; untunttu ubbaanna 22,200. **15** Gaada zaratuu barenttu yaran yaran: S'aafoona yaratuwaa, Hagga yaratuwaa, Shuuna yaratuwaa, **16** Oozina yaratuwaa, Eera yaratuwaa, **17** Arooda yaratuwaanne Ari'eela yaratuwaa. **18** Hawanttu Gaada zaratuwaa; untunttu ubbaanna 40,500. **19** Yihudaa attuma naanay Eeranne Oonaana; shin untunttu Kanaane gadiyaan hayk'keeddino. **20** Yihudaa zaratuu barenttu yaran yaran: Sheela yaratuwaa, Paareesa yaratuwaanne Zaraaha yaratuwaa. **21** Paareesa zaratuu Hes'iroona yatuwaanne Hamuula yaratuwaa. **22** Hawanttu Yihudaa zaratuwaa; untunttu ubbaanna 76,500. **23** Yisaakoora zaratuu barenttu yaran yaran: Tolaa'a yaratuwaa, Puuwa yaratuwaa, **24** Yaashuuba yatuwaanne Shimiroona yaratuwaa. **25** Hawanttu Yisaakoora zaratuwaa; untunttu ubbaanna 64,300. **26** Zaabiloona zaratuu barenttu yaran yaran: Sereeda yaratuwaa, Eloona yatuwaanne Yaahila'eela yaratuwaa. **27** Hawanttu Zaabiloona zaratuwaa; untunttu ubbaanna 60,500. **28** Minaasenne Efireema aawuwaa Yooseefo zaratuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. **29** Minaase zaratuu Minaase na'aa Maakiira yaratuwaa, Maakiiri na'aa Gala'aade yatuwaanne Gala'aade naanatu yaratuwaa. **30** Gala'aade zaratuu l'eezera yaratuwaa,

Heleek'a yaratuwaa, **31** Asiri'eela yaratuwaa, Shekeema yaratuwaa, **32** Shamida'a yatuwaanne Hefeera yaratuwaa. **33** Hefeera na'ay S'alofhaad mac'c'a naanatu s'alalaa yeleeedda; aw attuma na'i baawa. S'alofhaada mac'c'a naanatu suntsay Maahilo, No'o, Hoogilo, Milkkonne Tirs's'o. **34** Hawanttu Minaase zaratuwaa; untunttu ubbaanna 52,700. **35** Efireema zaratuu barenttu yaran yaran: Shutelaaaha yaratuwaa, Bekeera yaratuwaa, Tahaana yatuwaanne **36** Shutelaaaha na'aa Erana yaratuwaa. **37** Hawanttu Efireema zaratuwaa; untunttu ubbaanna 32,500. Yooseefo zaratuu barenttu yaran yaran hewantta. **38** Biiniyaama zaratuu barenttu yaran yaran: Belaa'a yaratuwaa, Ashibeela yaratuwaa, Ahiraama yaratuwaa, **39** Shafuufama yatuwaana, Hufama yatuwaana, **40** Belaa'a na'aa Arada yatuwaanne Belaa'a na'aa Naa'imaana yatuwaana. **41** Hawanttu Biiniyaama zaratuwaa; untunttu ubbaanna 45,600. **42** Daana zaratuu Shuhaama yatuwaana. **43** Shuhaama yatuwaana ubbaanna 64,400. **44** Aaseera zaratuu barenttu yaran yaran: Yimina yatuwaana, Yishiwaaha yatuwaana, Bari'i'a yatuwaana, **45** Bari'i'a na'aa Hebeera yatuwaanne Bari'i'a na'aa Malkki'eela yatuwaana. **46** Aaseeraw Seraaho giyaa mac'c'a naatta de'aw. **47** Hawanttu Aaseera zaratuwaa; untunttu ubbaanna 53,400. **48** Niftaaleema zaratuu barenttu yaran yaran: Yaa'izi'eela yatuwaana, Guuna yatuwaana, **49** Yes'eera yatuwaanne Shiileema yatuwaana. **50** Hawanttu Niftaaleema zaratuwaa; untunttu ubbaanna 45,400. **51** Paydeteedda Israa'eeliyaa attuma Asay ubbaanna 601,730. **52** K'ayyika Med'inaa Goday Musa, **53** «Ha zaretuu untunttu suntsaa suntsaa payduwaadan biittay shaakettiide, laata gidiide untunttuu imetto. **54** Payduwaan c'orattoo untunttu c'oratsesaa keenaa, payduwaan guutsatoo untunttu guutsatsesaa keenaa shaakkaade imma. Ubbayyika s'aafetteedda barenttu payduwaa keenaa keenaa akkino. **55** Shin biittay saamaan shaaketto; itti itti zarii laatiyaa biittay untunttu aawuwaa zariyaa suntsaadan gido. **56** Laata ubbay payduwaan c'oratuwaappenne payduwaan guutsatuwaappe gidduwaan es's'an shaaketto» yaageedda. **57** Bare yaran yaran paydeteedda Leewatuu hawantta: Gershshoona yatuwaana, K'ahaata yatuwaanne Maraara yatuwaana. **58** Hawanttukka K'ay Leewatuu yatuwaana: Liibina yatuwaana, Kebroona yatuwaana, Maahila yatuwaana, Musha yatuwaanne K'oraaha yatuwaana. K'ahaati Amiraama yeleeedda. **59** Amiraama machchati suntsay Yokebeedo; Aa Gibs'en Leewiyaw yeletteedda naatto. Iza Amiraamaw Aaroona, Musanne untunttu michchato Miiriyamo yelaaddu. **60** Aarooni Nadaaba, Abiila, Eli'aazaranne Itaamaara yeleeedda. **61** Shin Med'inaa Goday azazibeena tamaa Aa sintsan yarshsheedda wode, Naadaabinne Abihu hayk'keeddino. **62** Yelettoodeppe itti aginanne hewaappe bollana de'iyaa paydeteedda attuma Leewatuu ubbaanna laatamanne heezzu sha'a. Israa'eelatuwaa gidduwaan untunttuu laatiyaa biittay imettiibeena diraw, untunttu Israa'eelatuwaana paydettiibeykkino. **63** Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa baggana, Iyaarikko matan, Moo'aaba Dembban Musenne k'eesii Eli'aazari Israa'eelatuwaa paydeedda wode, paydeteedda Asay hawaa. **64** Musenne k'eesii Aarooni kase Siinaa mela biittaa Israa'eelatuwaa paydeedda wode, paydeteedda asaappe haray atto mes's'i itti asayenne attibeena. **65** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday he Israa'eelatuwaawaa odiidde, «Untunttu mela biittaa tumu hayk'kana» yaagi wotseedda. Yifune na'aa Kaaleebappenne Neewe na'aa lyyaasuppe attina, haray itti asayenne attibeena.

27 S'alofihaada mac'c'a naanay Maahilo, No'o, Hoogilo, Milkkonne Tirs's'o. S'alofihaad Hefeera na'aa; Hefeeri Gala'aade na'aa; Gala'aade Maakira na'aa; Maakiri Minaase na'aa; Minaase Yoosefo na'aa. **2** Ha mac'c'a naanay Gaketiyya Dunkkaaniyaa penggiyaan Muse sintsan, k'eesiyaa El'aazara sintsan, kaappatuu sintsaaninne maabaraa ubbaa sintsan ek'kiide, hawaadan yaageeddino; **3** «Nu aawuu bazzuwaan hayk'keedda; I bare naganar hayk'keeddappe attina, Med'inaa Godaa bolla dendeedda K'oraaha kaaliyyaawantu gidдон de'enna. Aw attuma na'i baawa. **4** Attuma na'i aw baynnawaa gidoopenne, nu aawuwaa suntsay Aa dabbotuwwa gidduwaappe ayaw d'ayii? Nu aawuwaa ishantu gidдон nuw laattiyaa biittaa imma» yaageeddino. **5** Muse untuntuu ooshaa Med'inaa Godaa sintsa shiishsheedda. **6** Med'inaa Goday Musa, **7** «S'alofihaada mac'c'a naanay oochcheeddawe likke; untuntuu aawuwaa ishantu gidдон neeni untuntuu laattiyaa biittaa imma; Aa laatay untuntuu gakkoo. **8** K'ay neeni Israa'eelatuwwa hawaadan yaaga; «Itti Asay attuma na'i bayinnaan hayk'kiyaawaa gidooppe, Aa biittaa Aa mac'c'a na'i laatto; **9** mac'c'a na'ikka aw baynnawaa gidooppe, Aa biittaa Aa ishatuu laattino; **10** aw ishatuu baynnawaa gidooppe, Aa aawuwaa ishatuu laattino; **11** Aa aawuwaa ishatuukka baynnawaa gidooppe, Aa zariyaappe ubbaappe matatiyyaa dabbuwwa laatiisa. Taani Med'inaa Goday neena Musa azazeeddawaadan, hawe Israa'eelattoo higge gido» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa, «Pude Abaarima Deretuwwa kesaade, taani Israa'eeliyaa asaw immeedda biittaa be'a. **13** Be'eeddawaappe guyyiyaan, ne ishah Aarooneedan neenikka hayk'kaade, ne mayzzaan gaketana. **14** Ayaw gooppe, S'iina Bazzuwaan de'iyaa haatsaan Asay ubbay makkaleedda wode, hintte laa'uukka untuntuu sintsan taana geeshshaadan bonchchanaw taw azazetibeykita» yaageedda. Hewe haatsay S'iina mela biittaa, K'aadeesan de'iyaa Mariiba haatsaa. **15** Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaageedda; **16** «Abeet Med'inaa Godaw, asaa ubbaw de'uwaa immiyaa S'oossaw, ne asay, S'oossaa Asay hentsanchay bayinna wudiyya mala gidennaadan, ha asaa sintsan kesiyaanne geliyaa, untuntukka kaaletsiide kessiyaanne gelisiyaa, itti asaa ha maabaraa bolla suntsaarkii» yaageedda. **18** Med'inaa Goday Musa, «Ayyaanay aan de'iyaa Neewe na'aa Iyyaasa akkaade, ne kushiyya Aa bolla wotsa; **19** yaataade k'eesiyaa El'aazara sintsaaninne maabaraa ubbaa sintsan essaade, untuntuu be'ishin suntsaa. **20** Israa'eelatuwwa maabaraa ubbay aw azazettanaadan, ne maataappe aw shaakkaade imma. **21** K'eesiyaa El'aazara sintsan I ek'ko; El'aazari Uriimiyaan aw Med'inaa Godaa sheniyya oochcho. Iyyaasunne Israa'eeliyaa maabaray ubbay El'aazara azazuwaan kesinonne Aa azazuwaan gelino» yaageedda. **22** Med'inaa Goday azazeeddawaadan Muse ootseedda; Iyyaasa afiide, k'eesiyaa El'aazara sintsaaninne maabaraa ubbaa sintsan esseedda. **23** Med'inaa Goday S'oossay azazeeddawaadan, Muse bare kushiyya Aa bolla wotsiide, Aa suntseedda.

28 Med'inaa Goday Musa, **2** «Israa'eelatuwwa hawaadan yaagaade azaza; «Ta k'umaa, taana toshukku giide sawana mala, taman yarshshiyaa ta yarshshuwwa keereedda wodiyaan wodiyaan taw naagiide immite» yaaga. **3** K'ay neeni untuntuu, «Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa yarshshuu hawaa: tilla bollana de'iyaa, itti laytsaa gideedda laa'u dorssaa

orgettuwwa hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshoo yarshshite; **4** dorssaa orgettuwaappe ittuwwa wontta, laa'entsuwwa omarsii yarshshite. **5** K'ay hewaana itti liitiro gidiyaa zayitiyaan munak'etteedda itti kiilo giraame muruta zarggaa d'iiliyaa katsaa yarshshoo yarshshite. **6** Hawe Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, Siinaa Deriyaa bolla azazetteedda, hachchi hachchi taman s'uuggiyaa yarshshuwwa. **7** Hewaana yarshshiyaa ushshaa yarshshuu itti dorssaa orggiyay itti liitiro gidiyaa woyniyaa eessaa. Ushshaa yarshshuwwa Geeshsha Sa'aan Med'inaa Godaw gussite. **8** Omarssi laa'entso dorssaa orggiyaa, wonttawaa ootseeddawaadan ootsiide, katsaa yarshshuwaananne ushshaa yarshshuwwa Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, taman yarshshite. **9** «Sambata gallassan, tilla bollana de'iyaa itti laytsaa gideedda laa'u dorssaanne zayitiyaan munak'etteedda laa'u kiilo giraame gidiyaa muruta d'iiliyaa katsaa yarshshuwaananne ushshaa yarshshuwwa ootsiide yarshshite. **10** Hachche hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaananne Aa ushshaa yarshshuwwa bolla, Sambata gallassaa ubbaan hintte yarshshiyaa s'uuggiyaa yarshshuu hawaa. **11** «Aginay s'eeriya gallassaa ubbaan, laa'u korumatuwwa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orgettuwwa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawanta, s'uuggiyaa yarshshuwwa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. **12** Itti itti korumaana zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana zayitiyaan munak'etteedda laa'u kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaanne **13** laappun dorssaa maratuwaappe itti itti dorssaa maraanna zayitiyaan munak'etteedda itti kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa katsaa yarshshuwwa ootsiide, Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, taman yarshshiyaa yarshshuwwa yarshshite. **14** K'ay ushshaa yarshshoo itti itti korumaana laa'u liitiro gidiyaa woyniyaa eessaa, itti dorssaa orggiyaana itti liitironne bagga woyniyaa eessaanne itti itti dorssaa maraanna itti liitiro gidiyaa woyniyaa eessaa shiishshite. Hawe laytsaa gidдон aginay s'eeriya gallassaa ubbaan yarshshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwwa. **15** Hachche hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaananne Aa ushshaa yarshshuwwa bolla, itti deeshshaa orggiyaa nagaraa yarshshuwwa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. **16** «Koyiro aginaan tammanne oyddentso gallassay Med'inaa Godaa Paasigaa bonchchiyaa gallassaa gido. **17** K'ay he aginanka tammanne ichcheshentso gallassan doommiide, Ukitsaa Baalay bonchchete; hewaa diraw, laappun gallassatuwaan irshshuu gelibeenna ukitsaa miite. **18** He gallassatuwaappe koyiro gallassan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daabursiyyaa ooso ayaanne ootsoppite. **19** Laa'u korumatuwwa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orgettuwwa, ubbaykka tilla bollana de'iyaawanta, taman yarshshiyaa yarshshuwwa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. **20** Katsaa yarshshoo itti korumaana zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa'u kiilo giraame gidiyaa d'iiliyaanne **21** laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa yarshshite. **22** K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa yarshshoo, hintte nagaraa atto giissanaw yarshshite. **23** Hachche hachchi wontta s'uuggiyaa yarshshuwaananne Aa katsaa yarshshuwwa bolla, sawuwaa toshukku giyyaa k'umaa taman yarshshiyaa yarshshuwwa gujiide, Med'inaa Godaw yarshshite. Laappun gallassaw hewaadan ootsite. **25** Laappuntsa gallassan K'ay

geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. **26** «**«**Saamintatu Baalaa gallassan hintte Med'inaa Godaw ooratsa katsaa shiishshiyaa wode, geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. **27** Laa"u korumatuwaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orgetuwaa sawuwaa toshukku giyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw yarshshite. **28** Itti itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne **29** laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa katsaa yarshshoo yarshshite. **30** K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa atto giissiyaa yarshshuwaa ootsiide yarshshite. **31** Hachche hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla, hawantta untunttu katsaa yarshshuwaanna yarshshite. Mehetuu tilla bollana de'iaawantta gidiyaawaa geeshshiide erite.

29 «**«**Laappuntsa aginaw koyiro gallassan, geeshsha shiik'uwaa shiik'ite. Daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. He gallassay s'urumbbay punetiyyaa gallassaa. **2** Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku gaana mala, s'uuggiyaa yarshshoo, itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **3** Katsaa yarshshoo itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne **4** laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa yarshshite. **5** K'ay itti deeshshaa orggiyaa nagaraa yarshshoo, hintte nagaraa atto giissanaw yarshshite. **6** Hewantta aginay s'eeriya gallassan s'uuggiyaa yarshshuwaa bollanne Aa katsaa yarshshuwaa bolla, hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide, wogaadan yarshshite; hawanttu Med'inaa Godaw sawuwaa toshukku giyaa, taman yarshshiyaa yarshshotuwaa. **7** «**«**Ha laappuntsa aginaw tamamntsa gallassan geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; hintte huup'iyaa kawushshite; ayya oosuwaakka ootsoppite. **8** Yaatiide Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, s'uuggiyaa yarshshoo itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laytsaa gideedda laappun dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **9** Katsaa yarshshoo itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, itti dorssaa orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne **10** laappun dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa yarshshite. **11** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta nagaraa atto giissiyaa yarshshuwaa bolla, hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, untunttu katsaa yarshshuwaa bollanne untunttu ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **12** «**«**Laappuntsa aginaan tammanne ichcheshentso gallassan, geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; daaburssiyaa ooso ayaanne ootsoppite. Med'inaa Godaw Daasiyaa Baalaa laappun gallassaa bonchchite. **13** Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, taman yarshshiyaa tammanne heezzu korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **14** Katsaa yarshshoo tammanne heezzu korumatuwaappe itti itti korumaanna zayitiyaan munak'etteedda heezzu kiilo

giraame gidiyaa muruta zarggaa d'iiliyaa, laa"u dorssaa orgetuwaappe itti itti orggiyaana laa"u kiilo giraame d'iiliyaanne **15** tammanne oyddu dorssaa maratuwaappe itti itti maraanna itti kiilo giraame d'iiliyaa yarshshite. **16** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **17** «**«**Laa'entsa gallassan tammanne laa"u korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **18** Korumatuwaanna, dorssaa orgetuwaanne dorssaa maratuwaanna, untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziyya payduwaadan yarshshite. **19** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **20** «**«**Heezzentsa gallassan, tammanne itti korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **21** Korumatuwaanna, dorssaa orgetuwaanne dorssaa maratuwaanna, untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziyya payduwaadan yarshshite. **22** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **23** «**«**Oyddentso gallassan, tammu korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **24** Korumatuwaanna, dorssaa orgetuwaanne dorssaa maratuwaanna, untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziyya payduwaadan yarshshite. **25** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne iza ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **26** «**«**Ichcheshentsa gallassan, udduppun korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne, itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **27** Korumatuwaanna, dorssaa orgetuwaanne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziyya payduwaadan yarshshite. **28** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **29** «**«**Usuppuntsa gallassan, hospun korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka tilla bollana de'iaawantta, yarshshite. **30** Korumatuwaanna, dorssaa orgetuwaanne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwaa wogay azaziyya payduwaadan yarshshite. **31** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla, Aa katsaa yarshshuwaa bollanne Aa ushshaa yarshshuwaa bolla gujiide yarshshite. **32** «**«**Laappuntsa gallassan, laappun korumatuwaa, laa"u dorssaa orgetuwaanne itti laytsaa gideedda tammanne oyddu dorssaa orgetuwaa, ubbaykka

tilla bollana de'iyaa wantta, yarshshite. **33** Korumatuwaanna, dorssaa orgetuwaanne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwa wogay azaziyaay payduwaadan yarshshite. **34** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwa bolla, Aa katsaa yarshshuwa bollaanne Aa ushshaa yarshshuwa bolla gujiide yarshshite. **35** « «Hospuntsa gallassan geeshsha c'aak'uwaa shiik'ite; daaburrsiyaa ooso ayaanne ootsoppite. **36** Taman yarshshiyaa yarshshuu Med'inaa Godaa toshukku giide sawana mala, itti korumaa, itti dorssaa orggiyaanne itti laysaa gideedda laappun dorssaa orgetuwaaw, ubbaykka tilla bollana de'iyaa wantta, yarshshite. **37** Korumaanna, dorssaa orggiyaanne dorssaa maratuwaanna untunttu katsaa yarshshuwaanne untunttu ushshaa yarshshuwa wogay azaziyaay payduwaadan shiishshite. **38** K'ay nagaraa yarshshoo itti deeshshaa orggiyaa yarshshite. Hewantta hachchi hachchi s'uuggiyaa yarshshuwa bolla, Aa katsaa yarshshuwa bollaanne Aa ushshaa yarshshuwa bolla gujiide yarshshite. **39** « «Hintte shiik'owaa gatsanaw yarshshiyaa yarshshotuu bollaanne hintte hintte dosuwaan c'oo immiyaa yarshshotuu bolla, s'uuggiyaa yarshshuwa, katsaa yarshshuwa, ushshaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwa, hawantta Med'inaa Godaa baalaa hintte bonchchanaw keereedda wodiyaan wodiyaan yarshshite» yaaga» yaageedda. **40** Muse barena Med'inaa Goday azazeeddawaa ubbaa Israa'eelatto odeedda.

30 Muse Israa'eeliyaa zaratu kaappatuwaaw hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday azaziyaawe hawaa. **2** Itti Asay Med'inaa Godaw ittibaa ootsanaw geppooppe, woy ittibaa agganaw c'aak'kooppe, bare doonaappe kesseeddawaa ubbaa polooppe attina, bare k'aalaa billoppo. **3** «Bare aawuwa son de'iyaa wodoro naatta, Med'inaa Godaw ittibaa ootsanaw geppooppe, woy ittibaa agganaw c'aak'kooppe, **4** I aawuu I gefaa woy I c'aak'uwabaasi sisiide, izo ayinne geenan aggooppe, Aa ootsanaw geppeeddawaa ubbaanne agganaw c'aak'keeddawaa ubbaa polu. **5** Shin I aawuu hewaa sisiide p'alk'kooppe, Aa geppeedda gefayinne agganaw c'aak'keedda c'aak'uu polettennaan attee. I aawuu izo diggeedda diraw, Med'inaa Goday iziw atto gaana. **6** «Gelabeenna mac'c'awunna geppa uttaade, woy ittibaa agganaw ellekka bare doonaappe c'aak'k'a uttaade asinaa gelooppe, **7** I asinay hewaa sisiide, izo ayinne geenan aggooppe, Aa ootsanaw geppeedda gefaanne ittibaa agganaw c'aak'keedda c'aak'uwaa polu. **8** Shin I asinay hewaa sisiide p'alk'kooppe, Aa geppeedda gefay woy ittibaa agganaw ellekka c'aak'keedda c'aak'uu polettennaan attee. Hewaa diraw, Med'inaa Goday iziw atto gaana. **9** «Shin am'atta woy asinay yeddeedda mac'c'awunno ootsanaw geppeeddawaa woy ittibaa agganaw c'aak'keeddawaa polu. **10** «Machchata bare asinaa son de'aadde geppooppe, woy ittibaa agganaw c'aak'uwaa c'aak'kooppe, **11** I asinay hewaa sisiide izo ayinne geenan aggooppe, Aa geppeedda gefaanne ittibaa agganaw c'aak'keedda c'aak'uwaa ubbaa polu. **12** Shin I asinay hewaa sisiide p'alk'kooppe, I gefay woy Aa agganaw c'aak'keedda c'aak'uu ayayinne polettoppo. I asinay diggeedda diraw, Med'inaa Goday iziw atto gaana. **13** I asinay Aa geppiyaa gefaa ubbaa woy Aa barena zik'ki ootsanaw c'aak'keeddawaa ubbaa p'alk'k'anaw woy eeno gaanaw danddayee. **14** Shin I asinay he gallassi woy wonttetsa gallassi hewaa ayinne

geenan aggooppe, I gefaa ubbaa woy I c'aak'uwaa ubbaa mayyee. I hewaa siseedda gallassi c'o'u geeddawaadan I gefaa ubbaa woy I c'aak'uwaa ubbaa mayyi utteedda. **15** Shin I hewaa siseedda amareeda wodiyaanne guyyiyaan p'alk'kooppe, I gomii Aa gakk'ee» yaageedda. **16** Asinaa gelabeenna, bare aawuwa son de'iyaa wodoro naattanne I aawuwa gidduwaan woy machchatinne asinaa gidduwaan de'ana mala, Med'inaa Goday Musa azazeedda gefaa wogay hawaa.

31 Med'inaa Goday Musa, **2** «Israa'eeliyaa asaa diraw, neeni Midiyaama asaa bolla S'oosaa haluwa kesa; hewaappe guyyiyaan, neeni hayk'k'ana» yaageedda. **3** Hewaa diraw, Muse asaa, «Midiyaama asaa bolla Med'inaa Godaa haluwa kessana mala olaa baanaw, hintte asaa olaa miishshaa danc'c'issite. **4** Itti itti Israa'eeliyaa zaratuwaappe itti sha'a attuma asaa olaw yeddiite» yaageedda. **5** Israa'eeliyaappe tammanne laa'u sha'a attuma asay, itti itti zariyaappe itti sha'a asay, olaw giigeeddino. **6** Itti itti zariyaappe itti sha'a asaa Muse k'eesiyaa El'aazara na'aa Piinihaasanna olaw yeddeedda; Piinihaasi geeshsha miishshatuwaanne malaataw punniyaa s'urumbbaa barenana akkiide beedda. **7** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untunttu Midiyaama asaana oletteiide, attuma asaa ubbaa wod'eeddino. **8** K'ay Midiyaama kaatetuwaaw ichcheshatuwaaw, Eewa, Rek'eema, S'uura, Huuranne Rebaa'a giyaawantta wod'eeddino. Untunttu k'ay Bi'oorra na'aa Balaam akka mashshaan siifeeddino. **9** Israa'eelatu Midiyaama mac'c'a asatuwaanne naanatuwaaw omoodiide, untunttu miizaa, untunttu dorssaa wudiyaanne untunttu miishshaa ubbaa bonk'keeddino. **10** Midiyaama asatu de'eedda katamatuwaaw ubbaanne untunttu mootatuwaaw ubbaa taman s'uuggeeddino. **11** Untunttu asaa, mehiyaanne omoodeeddawaa ubbaa akki afeedino. **12** Untunttu omoodeedda asatuwaanne bonk'keeddabatuwaaw Musekko, k'eesiyaa El'aazarakkonne Israa'eeliyaa maabaraakko, Yarikkoppe hefintsan, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban untunttu dunkkaaneeddasaaw aheeddino. **13** Muse, k'eesii El'aazarinne maabaraa kaappatuway ubbay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa untunttunna gakkettanaw keseeddino. **14** Olaappe simmeedda gadaawatuwa bolla, shaalak'atuwa bollaanne s'eetuwaaw kaappatuwa bolla Muse hank'k'etteedda. **15** Muse untuntta hawaadan yaageedda; «Mac'c'a asaa ubbaa hintte ayaw ashsheeditee? **16** Untunttu Balaama zoriyaan, Pa'oorra giyaa saan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa naak'kiide, eek'aw goyinnanaadan ootseeddawantta; Med'inaa Godaa asaa bolla boshay yeeddawe hewaassa. **17** Hewaa diraw, ha'i attuma naanatuwaaw ubbaa wod'ite; k'ay attuma asaana giseedda mac'c'a asaa ubbaa wod'ite. **18** Shin attuma asaana gisabeenna mac'c'a naanatuwaaw ubbaa hinttenttoo ashshite. **19** Hintte giddoppe asaa wod'eedda uray woy anhaa bochcheedda uray oninne dunkkaaneedda sa'aappe gas'an laappun gallassaa utto; heezantsa gallassinne laappuntsa gallassi hinttenanne hintte omoodeeddawantta geeshshite. **20** K'ay mayyo ubbaanne galbaaappe, deeshshaa ikisepenne mitsaappe oosetteeddawantta ubbaa geeshshite» yaageedda. **21** K'eesii El'aazari olaappe simmeedda olanchchatuwaaw hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Musew immeedda higgiiyaa maaray hawaa: **22** Work'kaa, biraa, nahaasiyaa, birataa, k'ork'koruwaanne irsaasiyaa giyaa birataa **23**

taman meetettennabatuwaa ubbaa tamaa giddona aatsina, hewe geeyana. Shin hewe k'ay tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan geeyanaw koshshee. K'ay taman meetettiyaabatuuwaa ubbaa tunatetsaappe geeyiyaa haatsaan geeshshanaw koshshee. **24** Laappuntsa gallassi hintte mayuwa meec'cite; hintteikka geeyite. Hewaappe guyyiyaan, dunkkaaneeddasa gelite» yaageedda. **25** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **26** «Neeni, k'eesii El'aazarinne maabaraa kaappatuu omoodetteedda asaanne mehiyaa ubbaa paydite. **27** Olan oletteedda olanchchatoonne atteeda maabaraw laa'u kesside shaakkite. **28** Oletteedda olanchchatuwaa gakeedda shaakuwaappe, asaa gidina, miizza gidina, haretuwa, dorssatuwaa woy deeshshatuwaa gidina, ichcheshu s'eetuwaappe ituuwaa Med'inaa Godaw imotaadan immite. **29** Untuntta gakeedda baggaappe akkeedda giiraa Med'inaa Godaa gishshaadan k'eesiyaa El'aazaraw immite. **30** Hinkko Israa'eelatuwaa gakeedda shaakuwaappe, asaa gidina, miizza gidina, haretuwa, dorssatuwaa, woy deeshshatuwaa gidina, mehiyaa ubbaappe ishatamuwaappe ituuwaa akkiide hewaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw aawotiyya Leewatoo immite» yaageedda. **31** Musenne k'eesii El'aazari Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseeddino. **32** Olanchchatu barentoo akkina, atteeda omooduu 675,000 dorssatuwaa, 72,000 miizzatuwaa, 61,000 haretuwaanne attuma asaana gisabeenna 32,000 mac'c'a naanatuwaa. **36** Olan oletteeddawantta gakeedda bagga shaakuu 337,500 dorssatuwaa; **37** untuntuppe Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu 675. **38** Miizzatuu 36,000; untuntuppe Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu **72**. **39** Haretuu 30,500; untuntuppe Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu **61**. **40** Mac'c'a asatuu 16,000; untuntuppe Med'inaa Godaw imotaa kesseeddawanttu, **32**. **41** Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa gakkiiyaa imotaa Muse k'eesiyaa El'aazaraw immeedda. **42** Olanchchatu aheedda omooduwa Muse laa'u kesside shaakkina, Israa'eeliyaa maabaraa gakeedda shaakuu 337,500 dorssatuwaa, 36,000 miizzatuwaa, 30,500 haretuwaanne 16,000 mac'c'a asatuwaa. **47** Israa'eeliyaa maabaraa gakeedda shaakuwaappe ishatamu ishatamu asaappe ituuwaanne ishatamu ishatamu mehiyaappe ituuwaa Muse akkiide, Med'inaa Goday barena azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw aawotiyya Leewatoo immeedda. **48** Hewaappe guyyiyaan, olaa gadaawatuu, shaalak'atuunne s'eetuwa kaappatuu Musekko yeeddino. **49** Untunttu Musa, «Nuuni ne k'oomatuu nu azazuwaa garssan de'iyaa olanchchatuwaa paydina, ituuunne pac'c'ibeenna. **50** Med'inaa Goday nu shemppuwaa ashsheeda diraw, nuuni huup'iyaa huup'iyaa akkeedda work'kaa alleek'kotuwaa, kushiyya sagaayetuwa, gediyya albbotuwa, migidotuwa, haytsaa lotatuwaanne k'ood'iyaa aatsiyaa alleek'kuwaa Med'inaa Godaw imuwa aheeddo» yaageeddino. **51** Musenne k'eesii El'aazari work'kaa alleek'kotuwaa ubbaa untuntuppe akkeeddino. **52** Sha'aa kaappatuunne s'eetuwa kaappatuu ahiide Med'inaa Godaw immeedda work'kay ubbay laa'u s'eetu kiilo giraame gidiaawaa. **53** Shin itti itti olanchchatu ubbay barentu omooduwa omooduwa barew akkeeddino. **54** Musenne k'eesii El'aazari sha'aa kaappatuwaappenne s'eetuwa kaappatuwaappe akkeedda work'kaa Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaa hassayissana mala, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw gidduwaa gelisseeddino.

32 Roobeela zaretoonne Gaada zaretoo loytsi daro mehii de'ee. Untunttu Yaa'izeera biittayenne Gala'aade biittay mehiyaw injje gidiaawaa be'eeddino. **2** Untunttu Musekko, k'eesiyaa El'aazarakkonne maabaraa kaappatuwaakko yiide, untuntta hawaadan yaageeddino; **3** «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asan s'oonisseedda biittatuu, As'aarooti, Dibooni, Yaa'izeeri, Niimiri, Haseboona, El'aali, Seebimi, Naabonne Ba'ooni mehiyaw injje biittaa; nuw hintte k'oomatoo mehii de'ee. **5** Nuuni hinttena nashechcheeddawaa gidoope, ha biittatuu nuu hintte k'oomatoo laata gade gidide imettino. Nuuna Yorddaanoosa Shaafaa hefintsa pintsoppite» yaageeddino. **6** Muse Gaada zaratuwaanne Roobeela zaratuwaa hawaadan yaageedda; «Hara Israa'eeliyaa Asay olaa biyaa wode, hintte hawaan uttiitee? **7** Med'inaa Goday untunttoo immeedda biittaa Israa'eelatu pinnennaadan, hintte ayaw untunttu wozanaa shugissiitee? **8** K'aadeesa-Barneppe he biittaa wochchi s'eellanaw hintte aawotuwa taani yeddeedda wode, untunttukka hawaadan ootseeddino. **9** Waaniide gooppe, untunttu Eshkkoola Zanggaaraa kesiide, he biittaa s'eelleedda wode, Israa'eelatu Med'inaa Goday untunttoo immeedda biittaa gelenna mala, untunttu Israa'eelatuwaa wozanaa shugisseeddino. **10** Med'inaa Goday he gallassi hank'kuwaa ees'si kesiide, hawaadan yaagide c'aak'keedda; **11** «Med'inaa Godaa barentu kumtsana wozanaappe kaalleedda K'eniiziyaa Yifune na'aa Kaaleebappenne Neewe na'aa Iyyasuppe attina, yelettoodeppe laatamu laysanne hewaappe bollana de'iyaa attuma asan Gibe' gadiyaappe kesseeddawantuppe ituuunne, taani Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw c'aak'keedda biittaa be'enna. Ayaw gooppe, untunttu taana barentu kumtsana wozanaappe kaallibeykino» yaagide c'aak'keedda. **13** Med'inaa Godaa hank'kuu Israa'eeliyaa bolla ees'si keseedda; yaatina S'oossaa sintsan itaa ootseedda he yeletaa ubbay wuri d'ayana gakkanaw, mela biittaan oytamu laysaa I untuntta toyilayeedda. **14** Hinttenoo, nagaranchcha yeletatoo, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla gujji hank'kuwaa ees'si kesanaadan, hintte hintte aawotuwa sa'aan ha'i ek'keedda. **15** Hintte Med'inaa Godaa kaalliyaaawaa aggiide wora simmooppe, I k'aykka bare asaa mela biittaan aggi bashana. Yaatiide hintte ha asaa ubbaa d'ayissana» yaageedda. **16** Untunttu Muse mata yiide, Aa hawaadan yaageeddino; «Nuuni hawaan nu mehetoo dirssaa, nu naanaw katamatuwaa kees'sana. **17** Shin nuuni olaa miishshaa danc'ciide, Israa'eeliyaa asaa untunttu sa'aa gatsana gakkanaw olettanaw baana. Hewaa keeshshan, ha gadiyan de'iyaa asatuwaappe naagettanaw, nu naanayenne mac'c'a Asay gimbettiide utteedda katamatuwaan de'ino. **18** Israa'eelatu ubbay barentu laataa laataa akkana gakkanaw, nuuni nu golle simmokko. **19** Nuuni nu laataa Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsa away doliyaa baggana laatteedda diraw, nuuni Yorddaanoosappe hefintsa baggana, yaan untunttunna laataa laattokko» yaageeddino. **20** Muse untunttu, «Hintte hawaa ootsooppe, hintte Med'inaa Godaa sintsan olaa baanaw giigoopenne **21** hintte olanchchatu ubbay olaa miishshaa danc'ciide, Med'inaa Goday bare morkkatuwa bare sintsappe yederssana gakkanaw, Yorddaanoosa Shaafaa S'oossaa sintsan pinnooppe, **22** Med'inaa Goday he biittaa s'ooneddawaappe guyyiyaan, hintte simmanaw danddayiita. Yaatooppe, hintte olettanaw bessiyaa olaa Med'inaa Godawunne Israa'eeliyaa asaw oletteide poleedda giyaawaa. K'ay he biittay Med'inaa

Godaa sintsan hinttentoo laata biittaa gidanawaa. **23** «Shin hinte hewaadan ootsennan is'sooppe, Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsite, simmi hinttena hintte nagaray gakkiiyaawaa tumu erite. **24** Hintte hintte naanawunne mac'c'a asaw katamatuwaa kees'site; hintte dorssaa wudiyawukka balluwwa giigissite; shin hintte geeddawaa aggenaan oosite» yaageedda. **25** Gaada zaratuunne Roobeela zaratuu Musa, «Nuuni ne k'oomatuu neeni nu goday azazeeddawaadan ootsana. **26** Nu naanatuunne nu mac'c'a asatuu, nu dorssatuunne nu miizzatuu hawaan Gala'aade katamatuwaan de'ishshino. **27** Shin nuuni ne k'oomatuu, olaw danc'ceedda olanchchatuu ubbay, neeni nu goday giyaawaadan, olettanaw Med'inaa Godaa sintsan Yorddaanoosa Shaafaa pinnana» yaageeddiina. **28** Hewaa diraw, Muse k'eesiyaa El'aazara, Neewe na'aa Iyaasanne Israa'eeliyaa zaratuu kaappatuwaa untuntuwaa azazeedda. **29** Muse untuntuu hawaadan yaageedda; «Gaada zaratuunne Roobeela zaratuu ubbay olaa miishshaa danc'ciide, Med'inaa Godaa sintsan hinttenana Yorddaanoosa Shaafaa pinnooppenne hintte he biittaa s'oonoopppe, hewaappe guyyiyaan, Gala'aade biittaa hintte untuntuu laatisste. **30** Shin untuntuu olaa miishshaa danc'ciide, hinttenana pinnennan is'sooppe, untuntuu Kanaane biittaa hinttenana laatiino» yaageedda. **31** Gaada zaratuunne Roobeela zaratuu zaariide, «Nuuni ne k'oomatuu Med'inaa Goday geeddawaa ootsana. **32** Olaa miishshaa danc'ciide, Med'inaa Godaa sintsan nuuni Kanaane biittaa gelanaw pinnana; shin nuuni laatiyyaa laata Yorddaanoosappe hafinsa baggana gidanawaa» yaageeddiina. **33** Hewaa diraw, Muse Gaada zaretoo, Roobeela zaretoonoo Yoosefo na'aa Minaase zaratuwaappe baggaw Amooratu Kaatiyaa Sihoona kawutetsaanne Baasaane Kaatiyaa Ooga kawutetsaa, untuntuu yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaana immeedda. **34** Gaada zaratuu Diboona, As'aaroota, Aaro'eera **35** As'irooti-Shofaana, Yaa'izeera, Yogiibaaha, **36** Beeti-Niimiranne Beeti-Haaraana geetettiyaa gimbeeydaa diretteedda katamatuwaa zaaretsiide kees'seeddiina. Bare dorssatookka untuntuu balluwwa giigisseeddiina. **37** Roobeela zaratuukka Haseboona, Eli'aala, K'iriyaaatayimanne, **38** Naba, Ba'aali-Ma'oonanne (He katamatuwaappe ittuu ittuu suntuusa laammeeddiina) Siibima geetettiyaa katamatuwaa zaaretsi kees'seeddiina. **39** Minaase na'aa Maakira yaratu Gala'aade biide, olay oyk'kiide, yan de'iyaa Amooretuwwa yedersseeddiina. **40** Hewaa diraw, Minaase na'aa Maakira yarattoo Muse Gala'aade biittaa imminna, untuntuu yan de'eeddiina. **41** Minaase zare gidiyaa Yaa'iiri biide, untuntuu olay oyk'kiide, Haboot-Yaa'iira katamatuwaa yaagiide suntseedda. **42** Nobaahi biide, K'anaata katamaanne Aa yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaa olan oyk'kiide, bare suntsan Nobaaha giide s'eeseedda.

33 Israa'eelatu Musenne Aarooni kaaletsina, barenttu c'uguwaan c'uguwaan Gibs'epppe keseedda wode, yaatide hametteeddiina. **2** Med'inaa Goday azazina, untuntuu baana buussaa doommeedda sa'aa Muse s'aafeedda; untuntuu buussaa maaray hawaa. **3** Koyro aginaw tammanne ichcheshentso gallassi, Paasigaa bonchchiyaa gallasaappe kaaliyaa gallassi dendiide, Gibs'e Asay ubbay s'eellishin, yayyanan Raamisappe keseeddiina. **4** He wode Gibs'e Asay Med'inaa Goday wod'eedda barenttu bayira naanatuwaa moogiino. Hawaadan ootsiide, Med'inaa Goday untuntuu s'oossatuwaa bolla pirddaa aheedda. **5**

Israa'eelatu Raamisappe dendiide, Sukkota giyaa sa'aan dunkkaaneeddiina. **6** Sukkotappe dendiide, mela biittaa s'eeran de'iyaa Etaaman dunkkaaneeddiina. **7** Etaamappe dendiide, Ba'aali-S'afoonappe away doliyaa baggana de'iyaa Pihaahiroota simmiide, Migidoola matan dunkkaaneeddiina. **8** Pihaahirootappe dendiide, Zo'o Abbaa pinniide, mela biittaa beeddiina. Etaama mela biittaaan heezzu gallassaa ogiyaa hamettiide, Maaran dunkkaaneeddiina. **9** Maarappe dendiide, tammanne laa'u pulottuunne laappun tammu zambbatuu de'iyaa Eliima biide, yan dunkkaaneeddiina. **10** Eliimappe dendiide, Zo'o Abbaa matan dunkkaaneeddiina. **11** Zo'o Abbaa lank'kiyaappe dendiide, Siinaa mela biittaaan dunkkaaneeddiina. **12** Siinaa mela biittaaappe dendiide, Doofik'an dunkkaaneeddiina. **13** Doofik'appe dendiide, Aluushan dunkkaaneeddiina. **14** Aluushappe dendiide, Rafidiman dunkkaaneeddiina. Yan asaw ushanaw haatsay baawa. **15** Rafidimappe dendiide, Siinaa mela biittaaan dunkkaaneeddiina. **16** Siinaa mela biittaaappe dendiide, Kibrot-Hatabar (Amuwwa Duufuwwa) giyaa saappe dendiide, Has'erootan dunkkaaneeddiina. **18** Has'erootappe dendiide, Riitiman dunkkaaneeddiina. **19** Riitimappe dendiide, Rimmoon-Pereezan dunkkaaneeddiina. **20** Rimmoon-Pereezappe dendiide, Liibinan dunkkaaneeddiina. **21** Liibinappe dendiide, Riissan dunkkaaneeddiina. **22** Riissappe dendiide, K'ahelaatan dunkkaaneeddiina. **23** K'ahelaatappe dendiide, Shefaara Deriyan dunkkaaneeddiina. **24** Shefaara Deriyaappe dendiide, Haraadan dunkkaaneeddiina. **25** Haraadappe dendiide, Maak'ihelootan dunkkaaneeddiina. **26** Maak'ihelootappe dendiide, Tahaatan dunkkaaneeddiina. **27** Tahaatappe dendiide, Taaran dunkkaaneeddiina. **28** Taarappe dendiide, Miitik'an dunkkaaneeddiina. **29** Miitik'appe dendiide, Hashimoonan dunkkaaneeddiina. **30** Hashimoonappe dendiide, Moserootan dunkkaaneeddiina. **31** Moserootappe dendiide, Bene-Yaa'ik'aanan dunkkaaneeddiina. **32** Bene-Yaa'ik'aanappe dendiide, Hoori-Hagidigaadan dunkkaaneeddiina. **33** Hoori-Hagidigaadappe dendiide, Yos'ibaatan dunkkaaneeddiina. **34** Yos'ibaatappe dendiide, Abroonan dunkkaaneeddiina. **35** Abroonappe dendiide, Ees'iyooni-Gaabiran dunkkaaneeddiina. **36** Ees'iyooni-Gaabirappe dendiide, Si'ina mela biittan de'iyaa K'aadeesan dunkkaaneeddiina. **37** K'aadeesappe dendiide, Eedooma biittaa zawaan de'iyaa Hoori Deriyan dunkkaaneeddiina. **38** K'eesii Aarooni Med'inaa Goday azazina, Hoori Deriyaa huup'iyaa keseedda; Israa'eelatu Gibs'e gadiyaappe keseedda oytamuntsaa laytsan, ichcheshentso aginaan, aginaw koyiro gallassan yan hayk'keedda. **39** Aarooni Hoori Deriyaa huup'iyaan hayk'kiyaa wode, Aa laytsay s'etanne laatamanne heezza. **40** Neeggeba mela biittaaan, Kanaan de'iyaa Araada giyaasaa kaatii Israa'eeliyaa asaa yuussaa siseedda. **41** Israa'eelatu Hoori Deriyaappe dendiide, S'almoonan dunkkaaneeddiina. **42** S'almoonappe dendiide, Punoonan dunkkaaneeddiina. **43** Punoonappe dendiide, Obootan dunkkaaneeddiina. **44** Obootappe dendiide, Moo'aaba biittaa zawaan de'iyaa Iye Abaariman dunkkaaneeddiina. **45** Iye Abaarimappe dendiide, Diboona-Gaadan dunkkaaneeddiina. **46** Diboona-Gaadappe dendiide, Almmoona-Dibilaatayiman dunkkaaneeddiina. **47** Almmoona-Dibilaatayimappe dendiide, Nabo Deriyaa matan Abaarima deretuwaan dunkkaaneeddiina. **48** Abaarima deretuwaappe

denddiide, Yarikkoppe hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban dunkkaaneeddino. **49** Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban, Beeti-Yashimootappenne Aabeeli-Shiis'ima gidduwaan dunkkaaneeddino. **50** Iyaarikko hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **51** «Israa'eelatuwaa neeni yaaga; <Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Kanaane biittaa hintte geliyaa wode, **52** he gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa hintte sintsaappe yederssite; shuchchaappe masetteedda untuntu misiletuwa ubbaanne siilisside med'deedda eek'atuwaa ubbaa d'ayissite. Untuntu goyinniyya d'ok'k'a sa'aa ubbaakka laalite. **53** Taani hinttentoo he biittaa laataw immeedda diraw, he biittaa laaltide, aan de'ite. **54** Hintte zariyaan zariyaan saamaa kessiide, biittaa shaakkite. Payduwaan c'oratiyya zaretoo daro laataa immite; payduwaan guus'siyaa zaretoo guutsaa laataa immite. Saaman untuntu gakteedda hak'awenne untuntuwaa gidanawaa. Biittaa hintte mayzza aawotuwa zariyaan zariyaan gishi akkiita. **55** « <Shin he gadiyaan de'iyaa asaa hintte yederssenan aggooppe, hintte ashsheedawantu hinttentoo hintte ayifiyaw pinc'c'o, hintte miyyiyaw aguntsa gidana; hintte de'ana gadiyaan untuntu hinttena waayissana. **56** Hintte untunta yederssenan aggooppe, untuntu bolla taani ootsanaw k'oppeeddawaa hintte bolla ootsana: yaagaade oda» yaageedda.

34 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Neei Israa'eelatuwaa hawaadan yaagaade azaza; <Laataadan hinttena gakkiiyaa Kanaane biittaa zaway hawaa. **3** Gedissa baggana hintte zaway S'iina mela biitaanne Eedooma zawaa gidanawaa. Away doliyaa baggana hintte gedissa zaway Mas'iniyaa Abbaa gedissappe doommee; **4** Ak'irabiima pudetsaana gedissa baggana simmiide, S'iina mela biittaa aad'diidde, K'aadeesa-Barnne gedissa gakkie; hewaappe Hadaari-Adaara aad'diidde, As'imoona gakkie. **5** As'imoona Gibbs'e Shaafaakko simmiide, Meeditaraane Abbaa gakkie. **6** « <Away wulliyaa baggana hintte zaway Meeditaraane Abbaa gas'aa gidanawaa. **7** « <Huup'issa baggana hintte zaway Meeditaraane Abbaappe Hooraa Deriyaa sitti ootsi biide, **8** Hooraa Deriyaappe Leebo-Hamaata Pinuwa gakkanaassa; hewaappe S'adaadan zawatee. **9** K'ay Zifirooneppe biide, Has'aari-Enaana gakkie. Huup'issa baggana hintte zaway hawaa gidanawaa. **10** « <Away doliyaa baggana hintte zaway Has'aari-Enaanaappe Shafaama gakanaw sitti ootsi biide, **11** Shafaamappe biide, Ayinappe away doliyaa baggana de'iyaa Ribila wod'diide, Galiilaa Abbaappe away doliyaa baggana de'iyaa deriyaa gakkie. **12** Hewaappe duge Yorddaanoosa Shaafaa wod'di zawatiide, Mas'iniyaa Abbaa gakkie. Hintte biittaa zaway ubbaa bagganakka hawaa» yaaga» yaageedda. **13** Muse Israa'eelatuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; «Es's'aa yeggiide, hintte laattana mala, uduppun zaretoonne bagga zaretoo he biittay imettanaadan Med'inaa Goday azazeedda. **14** Ayaw gooppe, Roobeela zaratu Gaada zaratuunne, Minaase zaratuwaappe baggay barenttu laataa Iyaarikko hefintsan Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana akkeeddino» yaageedda. **16** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **17** «He biittaa hinttentoo laata ootsiide, shaakki immana asatuu suntsay hawaa; k'eesiyaa EL'aazaranne Neewe na'aa Iyaasa. **18** K'ay biittaa shaakkanaw maaddana mala, zare ubbaappe

itti itti kaappuwa suntsite. **19** Untuntu suntsay hawaappe kaalliide de'iyawaa. Zariyaa Kaappuwa Yihudaa Yifune na'aa Kaaleeba; **20** Simoona Amihuuda na'aa Shalumi'eela; **21** Biiniyaama Kisiloona na'aa Elddaada; **22** Daana Yoogila na'aa Buuk'a; **23** Yooseefo na'aa Minaase Efooda na'aa Hani'eela; **24** Yooseefo na'aa Efireema Shifs'aana na'aa K'amueela; **25** Zaabiloona Parnaaka na'aa Els'saafaana; **26** Yisaakoora Azzaana na'aa Pals's'eela; **27** Aaseera Shalooma na'aa Ahihuuda; **28** Niiftaaleema Amihuuda na'aa Padaahi'eela; **29** Kanaane gadiyaan Israa'eelatoo laataa shaakki immana mala, Med'inaa Goday azazeedda asatuu hawantta» yaageedda.

35 Iyaarikko hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **2** «Israa'eelatuu barenttu laataappe Leewatuwa de'ana katamatuwaanne untuntu yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwa immana mala, neeni untuntu azaza. **3** He katamatuwaan untuntu de'ino; hentsaa gadetuu untuntu miizzaassa, untuntu dorssaassanne untuntu hara mehiyaa ubbaassa gidino. **4** Hintte Leewatoo immana katamaa yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuu katamaa gimbiyyaa dirsaappe karekko itti sha" a wad'aa gidino. **5** Katamaappe karenna, away doliyaa baggana laa" u sha" a wad'aa, gedissa baggana laa" u sha" a wad'aa, away wulliyaa baggana laa" u sha" a wad'aanne huup'issa baggana laa" u sha" a wad'aa likkite; yaatoope katamay giddo likkiyaan de'ana. Leewatuu he heeraa barenttu katamay hentsaa gade ootsino. **6** «Leewatoo hintte immana katamatu, asaa wod'eedda uray bak'atiide attiyaa usuppun katamatuwa; hewanttu bolla gujiide, oytamanne laa" u hara katamatuwa untuntu immite. **7** Leewatoo hintte ubbaanna oytamanne hospun katamatuwa untuntu hentsaa gadetuwaana ittippe immite. **8** Israa'eelatuwa laataappe Leewatoo hintte immana katamatu itti itti zarii laatteeddawaa keeshshaa gidanaw koshshee; c'ora Asay de'iyaa zariyaappe c'ora katamatuwa akkiite; shin payduwaan guutsaa Asay de'iyaa zariyaappe guutsaa katamatuwa akkiite» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **10** «Neei Israa'eliyaa asaa hawaadan yaaga; <Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Kanaane biittaa hintte geliyaa wode, **11** erennan asaa wod'eedda uray bak'ati biide attana mala, katamatuwa hinttentoo doorite. **12** Erennan asaa wod'eeddawe shiik'uwaas sintsa muranaw ek'k'ana gakanaw, suutsaa achchiyaawe Aa wod'ena mala, he katamatu bak'ati attiyaasaa gidino. **13** Ha hintte immiyaa usuppun katamatu hinttentoo bak'ati attiyaa katamatuwa gidino. **14** Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsa baggana heezzu katamaanne Kanaane gadiyaan heezzu katamatuwa hintte bak'ati attanaw immite. **15** Ha usuppun katamatu erennan asaa wod'eedda Israa'eelatuu, hara gade asatuunne untuntu gidon de'iyaa betetuu bak'atiide attiyaasaa gidino. **16** « <Itti Asay itti asaa birataa miishshaan shoc'ina, he uray hayk'kooppe, hewe shemppuwa wod'eeddawa; shemppuwa wod'eeddawe hayk'k'o. **17** K'ay wod'ana danddayiyya shuchchaa bare kushiyan oyk'keedda Asay itti asaa he shuchchaan c'addina, he uray hayk'kooppe, hewe shemppuwa wod'eeddawa; shemppuwa wod'eeddawe hayk'k'o. **18** K'aykka wod'ana danddayiyya mitsaa bare kushiyan oyk'keedda Asay itti asaa he mitsan shoc'ina, he uray hayk'kooppe, hewe shemppuwa wod'eeddawa; shemppuwa wod'eeddawe hayk'k'o. **19** Suutsaa achchiyaawe he shemppuwa wod'eeddawa

demmooppe wod'o. **20** «**«**Itti Asay itti asaa morkkiide c'addina, woy zuggiid ittibaa Aa bolla olina, he uray hayk'k'ooppe, **21** woy morkkiide bare kushiyan bokisina, he uray hayk'k'ooppe, I shemppuwaa wod'eeddawaa; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'k'o. Suutsaa achchiyaawe shemppuwaa wod'eeddawaa demmooppe wod'o. **22** «**«**Shin morkketetsay bayinnan, itti Asay itti asaa akeekenan sugooppe, woy zuggiid naagennan ittibaa Aa bolla olooppe, **23** woy Aa wod'ana danddayiyyaa shuchchaa I be'ennan Aa bolla yeggooppenne he uray hayk'k'ooppe, hewe Aa morkke gidenna dirawunne Aa k'ohanaw halchhibeenna diraw, **24** yaa'ay erennan wod'eeddawaappenne suutsaa achchiyaawaappe gidduwaan ha wogatuwaadan pirddo. **25** Erennan wod'eeddawaa suutsaa achchiyaawaa kushiyaappe yaa'ay ashshiide, I bak'atide attiyaa katamaa zaaro. Geeshsha zayitiyaan okettiide, K'eesii ubbatuu kaappuu hayk'k'ana gakkanaw, I yan de'o. **26** «**«**Shin erennan wod'eeddawe bak'atide attiyaa katamaa zawaappe kare kesiyaawaa gidooppenne, **27** bak'ati attiyaa katamaappe karenna suutsaa achchiyaawe Aa demmiide wod'ooppe, I wod'eeddawoo ooshettenna. **28** Ayaw gooppe, K'eesii ubbatuu kaappuu hayk'k'ana gakkanaw, he erennan wod'eeddawe bare bak'ateedda kataman uttanawaashin aggeeda. Shin K'eesee ubbatuu kaappuu hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, erennan wod'eeddawe bare laata gade simmanaw danddayee. **29** «**«**Hinttewunne biro yelettana yeletaw, hintte de'iyasaa ubbaan hawe higge gido. **30** «**«**Asa wod'eedda ooninne shemppuwaa I wod'eeddawaadan markkatuu markkattina hayk'k'o; shin itti asaa s'alalay markkattina, ay asayinne hayk'k'oppo. **31** Shemppuwaa wod'eedda diraw hayk'k'anaw bessiyaa asaa pas'a ashshanaw ac'aa akkoppite; I hayk'k'o. **32** Attiyaa katamaa bak'ateedda ooppenne K'eesee ubbatuu kaappuu hayk'k'anaappe kase, I guyye simmiide, bare gadiyaan de'anaadan ootsanaw ac'aa akkoppite. **33** «**«**Hewaadan ootsiide, hintte de'iyaa biittaa tunissoppite. Ayaw gooppe, suutsaa gussiyaawe biittaa tunissee; suutsaa gusseeddawaa suutsaanappe attina, biittaa atto giisanaw hara ogiyaan danddayettenna **34** Taani, Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa asaa gidduwaan de'iyaa diraw, hintte de'iyaa biittaa, taanikka de'iyaa biittaa tunissoppite» yaagaade oda» yaageedda.

36 Yooseefo zaratuwaappe, Minaase na'aa Maakiira na'aa Gala'aade yaratuwaa kaappatuu Musekkonne Israa'eelatuwaa yaratuwaa kaappatuwaakko yeeddino. **2** Unttuntu yiide, «Nu godaw, Israa'eeliyaa asaw biittaa es's'an shaakkaade immana mala, Med'inaa Goday neena azazeedda; K'ay S'oossay nu ishah S'alofihaada laataa Aa mac'c'a naanaw neeni immana mala, neena azazeedda. **3** Leemisoo unttuntu hara zare gidiyaa Israa'eeliyaa asaa gelooppe, unttuntu laatay nu aawotuwwa laataappe aketiide, unttuntu geliyaa zariyaw gujettee. Hewaa diraw, nuw es's'an imetteedda laatay pac'c'ana. **4** K'ay Israa'eelattoo Ishatamantso Laytsaa Baalay gakkiiyaa wode, unttuntu laatay unttuntu geliyaa asaa zariyaw gujettee; unttuntu laatay nu aawotuwwa zariyaa laataappe pac'c'ana» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalaadan, Muse Israa'eelatuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; «Yooseefo zaratu giyaawe likke. **6** Med'inaa Goday S'alofihaada mac'c'a naanatuwaabaa azazeeddawe hawaa; unttuntu barenttu doseedda asinaa gelanaw danddayiino; shin barenttu aawuwaa zariyaappe gidanaw koshshee. **7** Israa'eelatuwaa laatay itti zariyaappe

hara zariyaw aad'd'oppo; Israa'eeliyaa ubbay bare mayzza aawotuwwa zarii laatteedda biittaa minisiide oyk'k'o. **8** Israa'eeliyaa asaa gidдон ay zareppe gidinakka, biittaa laattiyaa mac'c'a na'i ubbay, Israa'eelii ubbay bare mayzza aawotuwwa laataa laattana mala, Aa bare aawuwaa zare gidiyaa asaa gelu. **9** Hewaadan haniide, laatay itti zariyaappe hara zariyaw mulekka aad'd'ennan de'ana. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa ubbay bare mayzza aawotuwwa zarii laatteedda biittaa minisiide oyk'k'o» yaageedda. **10** S'alofihaada mac'c'a naanay Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino. **11** S'alofihaada mac'c'a naanay, Maahilo, Tirs'o, Hoogilo, Milkonne No'o geetettiyaawanntu, barentu aawuwaa ishanntu naanatuwwa geleeddino. **12** Unttuntu Yooseefo na'aa Minaase naanatu zariyaa gidдон asinaa geleeddino; unttuntu laatay unttuntu aawuwaa zariyawunne yaraw atteeda. **13** Yarikkoppe hefintsana, Yorddaanoosa Shaafaa matan de'iyaa Moo'aaba Dembban Muse baggana Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa azazeedda higgetuunne wogatu hawannta.

Zaaretsuwaa

1 Ha mas'aafan s'aafetteedda k'aalaa ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa away doliyaa baggana de'iyaa mela biittaaan untunttu de'ishshin, Muse Israa'eeliyaa asaw odeedda k'aalaa. Muse ha k'aalaa untunttuu odiyaa wode, untunttu Suufa geetetiyyaa sa'aan sintsa baggana, Paaraana katamaw itti baggananne hewaadanka k'ay Tofeela, Laabaana, Has'erootanne Diizahaaba geetetiyyaa katamatuwaa gidduwaan de'iyaa Yorddaanoosa zanggaaraan de'iino. **2** Eedooma Deriyaa ogiaanna booppe, Siinaa Deriyaappe K'aadeesa-Barnne gakkanaw gediyaan tammanne itti gallassaa oge. **3** Gibs'eppe untunttu keseedda oytamantsaa laysan, tammanne itentsa aginaan, aginaw koyiro gallassan, Muse Med'inaa Goday untunttuwaa Aa azazeeddawaa ubbaa Israa'eelatoodeedda. **4** Hewe Haseboona kataman uttiide kaateteedda Amooretuu Kawuwaas Sihoonanne, Asttaarootaaninne Ediraa'an uttiide kaateteedda Baasaane Kaatiyaa Ooga, Muse s'ooneeddawaappe guyyiyana. **5** Asay Yorddaanoosappe away doliyaa baggana Moo'aaben de'ishshin, Muse ha higgiiyaa hawaadan yaagiide k'onc'c'issiyaawaa doommeedda. **6** «Nuuni Siinaa Deriyaan de'ishshin, Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna hawaadan yaageedda; <Hintte ha deriyaa bollan loytsi gam'eeddita. **7** Dunkkaaniyaa koliide dendite; deretiyya Amooretuu biittaanne Aaraban de'iyaa untunttu shoora biittaa ubbaa biite; hewekka Yorddaanoosa zanggaaraa, deretiyaasaanne barggottiya biittatuwaakko, gedissa baggawunne Meediteraane Abbaa gas'aw aad'd'ite. Kanaane gadiyaakko biite; Liibaanoosa deretuwa aad'd'iidde, Efraas'iisa Shaafaa gakkanaw biite. **8** Be'ite, taani hinttentoo ha biittaa immaad. Biide hintte aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'aw, Yaak'oobawunne, untuntuppe guyyiyaan, untunttu zariyaw immanaw Med'inaa Goday c'aak'keedda biittaa laattite» yaageedda» yaageedda. **9** K'aykka Muse asaw hawaadan yaageedda; <He wode taani hinttentoo hawaadan yaagaade odaad; <Taani taarekka hinttena tookkanaw danddaykke. **10** Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte payduwaa saluwaas s'oolinttiyaadan darisseedda. **11** Med'inaa Goday hintte aawotuwaas S'oossay, hinttena hawaappe sha'a gede gujjiide darissonne I geeddawaadan hinttena anji. **12** Shin hintte metuwaa, hintte palumaanne hintte ooshaa ubbaa taani taarekka tookkanaw waana danddayayitaa? **13** Hintte zariyaappe zariyaappe aad'd'eeda eranchcha, akeekanchchanne oosuwaas meezii de'iyaa asatuwaa doorite; taani hintte bolla untunttu kaappuwaas suntsana» yaagaad. **14** «Hintteka taana, <Nuuni ootsanaadan neeni geeddawe lo'a» yaageeddita. **15** Hewaa diraw, taani hintte zariyaappe zariyaappe aad'd'eeda eranchchanne oosuwaas meezii de'iyaa asatuwaa akkaad; shaalak'aa, s'eetuwaas kaappuwaas, ishatamuwaas kaappuwaas, tammuwaas kaappuwaanne mooddiyaawantaa ootsaade hintte zariyaan zariyaan hintte bollan suntsaad. **16** «Yaataade taani untunttu, <Hintte ishanthu gidduwaan de'iyaa mootuwaas isite; he mootuu itti Israa'eeliyaa asaappenne Aa ishaappe gidduwaan woy Israa'eeliyaa asaappenne hara gade asaappe gidduwaan de'iyaaawaa gidoppekka, sisiide s'illuwaas pirdite. **17** Hintte pirdan itti bagga maaddoppite; wolk'kaamawaa sisiyaawaadanka, guutsaawaakka hewaadan sise; asaa som'oo yayyoppite; ayaw gooppe, pirdday S'oossawaa. K'ay

hinttentoo daro dees'o gideedda mootuwaas taakko ahite; hewaa taani pirdana» yaagaad. **18** K'ay hintteka ootsanawaa ubbaa taani he wode hinttena azazaad. **19** «Hewaappe guyyiyaan, nuuni Siinaa Deriyaappe dendeeddo; Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna azazeeddawaadan, deretiyya Amooretuu biittaa biyaa ogiaan de'iyaa he hintte be'eedda gitanne yashshiyaa mela biittaa aad'd'iidde, K'aadeesa-Barnne gakkeddo. **20** He wode taani hinttentoo hawaadan yaagaad; <Med'inaa Godaa nu S'oossay nuuna laatiissiyaa deretiyya Amooretuu biittaa hekkoo ha'i gakkeddita. **21** Be'ite, Med'inaa Goday hintte S'oossay ha biittaa hinttentoo immeedda. Med'inaa Goday hintte aawotuwaas S'oossay hinttentoo odeeddawaadan kesiide, ha biittaa laattite; yayyoppite; hidootaa aggoppite» yaagaad. **22** «Hintte ubbay taakko yiide taana, <He biittaa wochchiide, nuuni baanaw bessiyaa ogiyaabaanne, nuuni gelana katamatuwaas oduwaas nuw ahiyaa asatuwaas nuuppe sintsaw yeddoytte» yaageeddita. **23** «He k'ofay taw lo'a malateedda; yaatina, hintteppe tammanne laa'u asaa, zariyaappe zariyaappe itti asaa dooraad. **24** Untunttu beeddino; he deretiyya biittaa pude keseeddino; k'ay Eshkkoola Zanggaaraakkokka biide, biittaa wochcheeddino. **25** He gadiyaan mokkiyaabaappe amareeda afiyyaa barentu kushiyan oyk'kiide, nuukko akki yeeddino; K'ay, <Med'inaa Godaa nu S'oossay nuw immiyaa biittay lo'a» yaagiyaas oduwaakka ahiide odeeddino. **26** «Shin hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazoo makkaliide, kesennan is's'eeddita. **27** Hintte dunkkaaniyaa gidдон ittuu ittuwaanna, hawaadan yaagiide zuuzummeeddita; <Med'inaa Goday nuuna is's'eedda diraw, d'ayissanaw Amooe biittaa asatuu kushiyan aatsi immanaw, Gibs'e gadiyaappe keseedda. **28** Nuuni hak'a keseettoo? Nu ishatuu <He gadiyaan de'iyaa Asay nuuppe dariinonne aduk'kiino. Katamatuukka gitanne saluwaas gakkanaw gimbbetteeddawantaa. Hewaa bollakka K'ay Aanaak'etuwaas geetetiyyaa daro adussa asatuwaas yan be'eeddo» yaagiide, nu wozanaas irs's'eeddino yaageeddita. **29** «<Hewaappe guyyiyaan, taani hawaadan yaagaad; Untunttoo yayyoppite woy shabbarettoppote. **30** Hintteppe sintsanna biyaa Med'inaa Goday hintte S'oossay kase Gibs'en hintte afiyyaa sintsan I hinttentoo ootseeddawaadan, ha'ikka hinttentoo I olettana. **31** K'ay mela biittaaan, hintte ha sa'aa gakkanaw yeedda oge ubbaan, Asay bare na'aa tookkiyaawaadan, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena tookeeddawaa be'eedita» yaagaad. **32** «Ha ubbaa ta odinkka, hintte dunkkaanana sa'aa bessanawunne hintte baana ogiyaa bessanaw k'amma tamaa tuusnaan, gallassi shaariyaa tuusnaan hinttena kaaleetseedda Med'inaa Godaa, hintte S'oossan, ammanibeykita. **34** «Med'inaa Goday hintte haasayaa sisiide hank'k'etteedda; hawaadan yaagiide c'aak'keedda; **35** <Taani hintte mayzza aawaatoo immana gaade c'aak'keedda ha lo'o biittaa, ha iita yeletaappe ittuunne be'enna. **36** He biittaa be'anaawe Yifune na'aa Kaaleeba s'alalaa. I yed'd'eedda biittaa awunne Aa zariyaw taani immana; ayaw gooppe, I bare kumentsaa wozanaappe Med'inaa Godaa kaaleedda; yaagiide c'aak'keedda. **37** «Hintte gaasuwan Med'inaa Goday ta bollakka hank'k'ettiide, hawaadan yaageedda; Muse, haray atto neenikka he biittaa gelakka. **38** Shin neena maaddiyaawe, Neewe na'ay Iyyaasu he biittaa gelana. I Israa'eeliyaa asaa he biittaa laatiisanaw de'iyaa diraw, neeni Aa mintsetsa. **39** K'ay hintte, <Nu naanay omoodettana» geedda guutsatuunne iitaa loytsi shaakki

eribeenna hintte naanay he biittaa gelana. Taani he biittaa untunttoo immana; untunttukka Aa laattana. **40** Shin hinttenu gidooppe, hintte guyye simmiide, Zo'o Abbaa afiyaa ogiyaa oyk'kiide, mela biittaa biite yaageedda. **41** «Hintte zaariide taw hawaadan yaageeddita; «Nuuni Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootseeddo; ha'i nuuni Med'inaa Goday nu S'oossay azazeeddawaadan, kesiide olettana» yaageeddita. Hintte ubbay olaa miishshaa gis'seeddita; k'ay gezze biittaa kesiide olettanaawaakka laafaabaadan k'oppeeddita. **42** «Shin Med'inaa Goday taana, «Taani untuntunna de'enna diraw, untunttu kesiide olettanaadan oda; hewe d'ayooppe untunttu morkketuu untuntta s'oonana» yaageedda. **43** Taani hinttenttoo odaad; shin hintte Med'inaa Godaa azazoo makkaleedditaape attina, taani odeeddawaa sisibeykita; yaatiide hintte oturuwaan gezze biittaa keseeddita. **44** Yaatina, he gezze gadiyaan de'iyaa Amooratuu hinttenana olaa gaketiiide, hinttenu matsay yederssiyaawaadan yederssiide, he Eedooma gadiyaan biide Horima gakkanaw shoc'eeddino. **45** Hinttekkka guyye simmiide, Med'inaa Godaa sintsan yeekkeeddita; shin S'oossay hintte yeekuwa sisibeenna woy hayzzibeenna. **46** Yaatin K'aadeesan he hintte gam'o keeshshaa gallassaa gam'eeddita.

2 «Hewaappe guyyiyaan nuuni, Med'inaa Goday taana azazeeddawaadan, Zo'o Abbaa afiyaa ogiyaa oyk'kiide, guyye simmiide, mela biittaa beeddo; hewan metootiidde, deretiyya Eedooma gadiyaan daro gallassaa yuuyeeddo. **2** «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; **3** «Ha deretiyya biittaa yuushshay hinttenttoo gidanawaa; guyye simmiide, huup'issa bagga biite. **4** Asaa neeni hawaadan yaagaade azaza; «Eedooman de'iyaa hintte ishatuwa gidiyaa Eesaa naanatu biittaana hintte aad'd'iita. Untunttu hinttenttoo yayana; shin hintte loytsi naagetite. **5** Taani untunttu gadiyaappe gedii yed'd'iyaa saa keeshshaanne hinttenttoo immenna diraw, untuntunna walek'ettoppate; ayaw gooppe, taani deretiyya Eedooma biittaa laata ootsaade Eesaw imma diggaad. **6** Hintte miyyaa k'umaanne ushiyaa haatsaa, untuntuppe shaluwaan shammitte yaagaade azaza» yaageedda. **7** ««Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte ootseeddawaa ubbaa anjeedda; hintte ha wolk'kaama mela biittaan hamettiyya wode, hinttenu naageedda. Ha oytamu laysaa ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana de'eedda. Ayaanne hinttenttoo pac'issibeenna. **8** ««Hewaa diraw, nuuni nu ishatuwa gidiyaa Eesaa naanay de'iyaa Eedooma biittaana aad'd'iide beeddo. K'ay Eelaatanne Ees'iyooni-Gaabira giyyaa katamatuwaappe dendiide, Arabaakko gatsiyaa ogiyaa aggiide, Moo'aaba mela biittaa aad'd'eeddo. **9** ««Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Taani untunttu gadiyaappe ayaanne hinttenttoo immenna diraw, Moo'aaba asana walek'ettoppate woy untuntta oloppite; ayaw gooppe, Eera katamaa taani laata ootsaade Loos'e zaretoo imma diggaad» yaageedda; yaageedda.» **10** (He gadiyaan kase minonne c'ora gideedda, k'ay Anaak'e zaratuwaadan adussa gideedda Eemeta geetettiyya asatuu de'eeddino. **11** Untunttu Anaak'etuwaadanka Rafaayetuwa geetetiino. Shin Moo'aaba Asay untuntta Eemeta giide s'eese. **12** Hooraa biittaa Asay k'ay kase Eedooman de'eedda; shin Israa'eelatu laattanaadan Med'inaa Goday untunttoo immeedda gadiyaan untunttu ootseeddawaadan, Eesaa zaratuu Hoorata untunttu gadiyaappe shoddeeddino; k'ay barenttu sintsaappe untuntta d'ayssiide, untunttu

sa'aan utteeddino.) **13** Muse, «Med'inaa Goday nuuna, «Ha'i dendiide; Zereedda Shaafaa pinnite» yaagina, nuuni Zereedda Shaafaa pinneeddo. **14** Nuuni K'aadeesa-Barnneppe dendiide, Zereedda Shaafaa pinnana gakkanaw de'iyaa wodi hattamanne hospun laysaa; he wode Med'inaa Goday untunttoo c'aak'keeddawaadan, olaw gakeedda he yeletaa attumawantu ubbay wureeddino. **15** Dunkkaaneedda saappe untunttu ubbaana dim'i giide d'ayana gakkanaw, Med'inaa Godaa kushii untunttu bolla de'ee. **16** «Olav gakeedda attuma Asay ubbay ubbaana d'ayeeddawaappenne asaa giddoppe hayk'kiide wureeddawaappe guyyiyaan, **17** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; **18** «Eera ogiyaanna hachchi hintte Moo'aaba biittaa aad'd'iita. **19** Hintte Amoonaa asatuu biittaa gakkiiyaa wode, untuntta k'aaseretsoppite woy untuntunna walak'ettoppate. Ayaw gooppe, Amoonaa asatuu gadiyaappe ayaanne taani hinttenttoo laata ootsaade immikke. Taani he biittaa Loos'e zariyaw laata ootsaade imma diggaad» yaageedda. **20** «(He biittay kase yan de'iyaa Asay s'eetsetiyya suntsan Rafaayetuwa biittaa geetetiide s'eeseetee. K'ay Amoonatuu untunttu Zamizumiimi giide s'eesiino. **21** Untunttukka Anaak'etuwaadan adussa, minonne c'ora gade; shin Med'inaa Goday untuntta d'ayssina, Amoonatuu untunttu biittaa laatiide utteeddino. **22** Med'inaa Goday Eedooman de'iyaa Eesaa zaretoo ootseeddawaadan, untunttookka ootseedda; hewekka I he gadiyaan de'iyaa Hoorata d'ayssina, Eesaa zaratuu untunttu biittaa laatiide hachche gakkanaw utteeddino. **23** Gaaza gakkanaw de'iyaa heeratuwaan de'iyaa Aawotuwa gidooppe, Kaftooraa giyyaa gadiyaappe yeedda Kaftooratuu untuntta d'ayssiide, untunttu sa'aan utteeddino.) **24** «K'aykka S'oossay nuuna hawaadan yaageedda; «Dendiide; Arnnoona Shaafaa pinnite. Be'ite, Amoor biittaa asaa gidiyaa Haseboona Kaatiyaa Sihoonanne Aa biittaa taani hintte kushiyan aatsaade immaad; Aa oliide Aa biittaa laatiyaawaadan doommite. **25** Hachcheppe doommide saluwaappe garssana de'iyaa Asay ubbay hinttenttoo yayanaadan taani ootsana; untunttu hinttewaa sisiyaa wode ubbaan, yashshan kokkorana» yaageedda. **26** «Hewaappe guyyiyaan, K'idemoota mela biittaaappe Haseboona Kaatiyaa Sihoonaw saro k'aalaa kiitetti yawanttu bolla hawaadan yaagaade kiitaad; **27** «Nuuna ne biittaana aatsaarkii! Nuuni wogga oge s'alaa oyk'kiide baana; aappe ushechcha woy haddirssa simmokko. **28** Nuuni miyyaa k'umawunne ushiyaa haatsaw miishshaa k'ans'ana. Nu koyiyaawe ne biittaana aad'd'anawaa s'alalaa. **29** Eedooman de'iyaa Eesaa zaratuunne, Eeran de'iyaa Moo'aaba zaratuu nuuna aatsawaadan, Med'inaa Goday nu S'oossay, nuw immiyaa biittaw Yorddaanoosa Shaafaa nuuni pinnana gakkanaw, oge s'alalaana nuuna aatsa» yaagaad. **30** «Shin Haseboona Kaati Sihooni nuuna aatsenan diggeedda. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hachchi hintte be'iyawaadan, Aa hintte kushiyan aatsiide immanaw Aa wozanaa minisiide, Aa morggiyaa zoddoo ootseedda. **31** «Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday taana, «Be'a, Sihoonanne Aa biittaa taani new imusaa doommaad; ha'i s'oonade, Aa biittaa laatta» yaageedda. **32** «Yaatina, Sihooni bare asaa ubbaa akkiide, Yahaas'a giyyaa saan nuunana olettana dendeedda. **33** Shin Med'inaa Goday nu S'oossay nuw Aa aatsi immeedda; Aa, Aa attuma naanatuwaanne Aa asaa ubbaa nuuni wod'eeddo. **34** He wode nuuni Aa katamatuwa ubbaa omoodiide, mule katamatuwaakka, aan de'iyaa attuma asaana, mac'c'a asaananne naanatuwaanna

d'ayiseeddo; ayaanne ashshibeykko. **35** Unttuntu mehiyaanne nuuni oyk'k'eedda katamatuwaappe omoodeeddabatuwaa s'alalaa nuw akkeeddo. **36** «Arnoona Zanggaaraa gas'an de'iyaa Aaro'eerappenne he zanggaaraa gidдон de'iyaa katamaappe doommiide biide Gala'aade biittaa gakkanaw, nuw minneedda itti katamine de'ibeenna. Med'inaa Goday nu S'oossay untuntta ubbaa nu kushiyaan aatsi immeedda. **37** Shin nuuni Amoonu zaratuwaa gadiyaakko, hewekka Yaabook'a Shaafaa doonaa ubbaakko, deretiyyaa biittaa katamatuwaakkonne Med'inaa Goday nu S'oossay nuuni baanaadan azazibeena saa ubbaakko shiik'ibeykko.

3 «Hewaappe guyyiyaan nuuni simmiide, Baasaane afiyaa ogiyaanna kesiidde; yaatina, Baasaane biittaa Kaatii Oogi bare olanchchatuwaa ubbaanna Ediraa'a giyyaa kataman nuunana olettanaw keseeddo. **2** Shin Med'inaa Goday taana; «Aw yayyoppa! Ayaw gooppe, taani Aa, Aa olanchchatuwaa ubbaananne Aa biitaana ne kushiyaan aatsaade immaad. Haseboonan uttiide kaateteedda Amooretuu Kaatiyaa Sihoona bolla ootseeddawaadan, neeni Aa bollakka ootsana» yaageedda. **3** «Hewaa diraw, Med'inaa Goday nu S'oossay Baasaane biittaa Kaatiyaa Ooganne Aa asaa ubbaa nu kushiyaan aatsiide immeedda; nuuni untuntuppe ituwaanne ashshenan wurssi wod'eeddo. **4** He wode nuuni Aa katamatuwaa ubbaa oyk'k'eeddo; nuuni oyk'k'ibeenna itti katamaykka baawa; hewantukka Baasaane Kaatiyaa Oogi Arggooba gadiyaan ayissiyaa usuppun tammu katamatuwaa. **5** Ha katamatuwa ubbaykka adussa gimbbiyaan direkteeddawantanne penggiyaananne gorddiyyaa mitsaanna de'iyawaantta. K'ay gimbbiyaa dirssay bayinna loytsi daro mootsatuukka de'iino. **6** Haseboona biittaa Kaatiyaa Sihoona bolla ootseeddawaadan, nuuni untuntta ubbaanna d'ayiseeddo. Untunttu katamatuwaa ubbaa, untunttu de'iyaa attumawaana mac'c'awaanne naanatuwaannakka mule d'ayiseedddo. **7** Shin mehiyaa ubbaanne katamatuwaappe bonk'k'eedda omooduwa ootsiide, nuw akkeeddo. **8** «He wode nuuni Arnoona Shaafaappe biide Hermmoone Deriyaa gakkanaw de'iyaa biittaa Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyawaa he laa'u Amoor biittaa kaatetuwaappe akkeedda. **9** (Sidoonaa biittaa Asay Hermmoone Deriyaa Siriyoone Deriyaa giide s'eegiino; Amoor biittaa Asay k'ay Saniira giide s'eegiino.) **10** Nuuni dembba gadiyaan de'iyaa katamatuwaa ubbaa, Gala'aade biittaa ubbaa, Baasaane biittaa ubbaanne Baasaane gadiyaan Oogi mooddiiyaa Salaakanne Ediraa'a katamatuwaa gakkanaw de'iyaa sa'aa oyk'k'eeddo. **11** (Rafaayetuwaappe atteedawe Baasaane biittaa Kaatiyaa Ooga s'alalaa. Aa arssay birataa arssaa; he arssay hachche gakkanawukka Raaba geetetiyyaa Amoonatuwaa kataman de'ee; aw geesay udduppuu wa'daa; gomppaykka oyddu wa'daa.) **12** «He biittaa nuuni laateeddawaappe guyyiyaan, Arnoona Shaafaa doonaan de'iyaa Aaro'eera katamaappe doommiide de'iyaa sa'anne, deretiyyaa Gala'aade gadiyaappe bagga Aa katamatuwaan akka Roobeela zaretoon Gaada zaretoo taani immaad. **13** Gala'aadeppatte addawaanne Oogi mooddiiyaa Baasaane biittaa ubbaa, hewekka Arggooba kawutetsaa k'ay Minaase zariyaappe baggatoo immaad. (He Baasaane biittay ubbay Rafaayetuwa biittaa geetetti s'eesetteedda. **14** Minaase zariyaappe Yaa'iiri, kumentsaa Arggooba biittaa laateeddo; hewekka Gashuurtanne Maa'ikatu biittaa gas'aa gakkanaw de'iyaa Baasaane biittaa. I Keeri katamatuwaa bare

suntsan s'eesettanaadan ootseedda; hewaa diraw, untunttu hachche gakkanaw, Haboot-Yaa'iira katamatuwaa geetetti s'eesetiino.) **15** «K'ay Gala'aade biittaaakka Minaase zare gidiyaa Maakiirassaw immaad. **16** Roobeelanne Gaada zariyaw Gala'aadeppatte biide Arnoona Shaafaa mataa gakkanaw de'iyaa biittaa immaad. Gedissa baggana untunttoo Arnoona Shaafaw baggay zawaa; k'ay huup'issa baggana Amoonatuwaa biittaa gas'aa gidiyaa Yaabook'a Shaafay zawaa. **17** Away wulliyaa baggana, untunttu zaway Aaraban de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaa gakkee; hewekka Galilaa Abbaappe doommiide Pisgga Deriyaa s'ap'uwaan de'iyaa Hayk'k'uwa Abbaa, hewenne Mas'iniyaa Abbaa gakkanaasa. **18** «He wode taani hinttena hawaadan yaagaade azazaad; «Med'inaa Godaa hintte S'oossay ha biittaa hintte laattanaadan hinttentoo immeedda. Simmi hinttentoo de'iyaa tooranchcha asaa ubbaa olaa miishshaa gi'ssiide, hintte ishatuwaa gidiyaa Israa'eeliyaa asaappe sintsanna olettanaw aad'd'ite. **19** Hintte daro mehii de'iyawaa taani eray; hewaa diraw, hintte machchetuu, hintte guutsaa naanayenne hintte mehii taani hinttentoo immeedda katamatuwaan de'ishshino. **20** Hewenne, Med'inaa Goday hinttena shemppisseeddawaadan, hintte ishatuwaakka shemppissana gakkanawunne, k'ay Yorddaanoosa Shaafaa hefintsan, Med'inaa Goday hintte s'oossay untunttoo immiyaa biittaa untunttu akkana gakkanaasa. Hewaappe guyyiyaan, hintte huup'iyaan huup'iyaan, taani hinttentoo immeedda biittaa simmiita» yaagaad. **21** «Taani he wode lyyaasa hawaadan yaagaade azazaad; «Med'inaa Goday, hintte S'oossay, ha laa'u kaatetuu bolla ootseeddawaa ubbaa neeni ne ayifiyaan be'adda; hintte oyk'kanaw biyya kawutetsatuwaa ubbaa bollakka Med'inaa Goday hewaadan ootsana. **22** Hintte diraw oletiyyaawe, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaa diraw, untunttoo yayyoppite» yaagaad. **23** «He wode taani hawaadan yaagaade Med'inaa Godaa loytsaade woossaad; **24** «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, ne gitatetsaanne ne mino kushiya taana, ne k'oomaa bessanaw doomaadda; ayaw gooppe, newaadan hawaa mala oosotuwaanne wolk'kaamabaa ootsanaw danddayiyaawe saluwaan gidina sa'aan ay s'oossay de'ii? **25** S'oossaw! Taani baade Yorddaanoosa Shaafaappe, hefintsan de'iyaa he lo'o deretiyya biitaanne Liibaanoosa be'anaadan taana yeddaarikiil» yaagaad. **26** «Shin Med'inaa Goday hintte gaasuwaan taana hank'k'ettiide, taw sisennan is's'eedda; Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Simmi new gidanawaa; ha yewuwa dentsaade laa'entso taw haasayoppa. **27** Hewaa aggaade dendda, Pisgga Deriyaa huup'iyaa kesa; hewan ek'k'aade biittaw away doliyaa bagga, huup'issa, gedissanne away wulliyaa bagga ne ayfiyaa dentsaade s'eella. Ayaw gooppe, neeni ha Yorddaanoosa Shaafaa mulekka pinnakka. **28** Maataa neeni lyyasu azazuwaa imma; Aa s'alissanne mintsetsa; ayaw gooppe, I ha asaa kaaletsiide pintsananne ha neeni be'iyaa biittaa I untuntta laatisanawaa» yaageedda. **29** «Hewaa diraw, nuuni Beeti-Pa'oora katamaa sintsan de'iyaa zanggaaraan gam'eeddo» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, Muse asaa hawaadan yaageedda; «Ha'ikka Israa'eeliyaa asaw, hintte de'inaan de'anaadaaninne Med'inaa Goday, hintte mayzza aawotuwa S'oossay, hinttentoo immiyaa biittaa hintte laattanaadan, taani hinttena tamaarissiyaa awaayuwaanne higgiiyaa sisitenne ootsite. **2** Taani hinttena azaziyyaa Med'inaa Godaa hintte

S'oossaa azazuwaa naagiteppe attina, Aa bolla ayinne gujjoppite; K'ay aappe ayinne pac'issoppite. 3 Ba'al-Pa'ora Deriyaa bollan Med'inaa Goday ootseeddawaa hintte hintte ayifiyaan be'eeddita; Med'inaa Goday hintte S'oossay Ba'al-Pa'oran de'iyaa Ba'alaw goyinneeddawantta ubbaa hintte gididoppe d'ayiseedda. 4 Shin hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, ammanetteeda diraw, hachchi gakkanaw ubbayyaka de'uwaa de'iita. 5 «Be'ite, hintte laattanaw geliyaa gadiyaan ootsana mala, Med'inaa Goday, ta S'oossay taana azazeeddawaadan, awaayuwaanne higgiiyaa taani hinttena tamarissaad. 6 Hintte untuntta naagitenne oosite; hewaa hintte ootsoppe, hintte ay keeshshaa aad'deeda eranchenttonne hara Asay hinttena be'ana. Untunttu ha awaayuwaabaa sisiyaa wode, «Tumukka ha wolk'k'aama kaatetsay aad'deeda eranchchanne akeekanchcha kawutetsaa» yaagana. 7 «Nuuni Aa s'eesiyaa wode awudenne, Med'inaa Goday nu S'oossay nuw mata gidiaawaadan, mata s'oossi aw de'iyaa ay wolk'k'aama kawutetsay de'ii? 8 Taani hachchi hintte sintsan wotsiyaa ha higge ubbaadan s'illo gideedda awaayunne higgii de'iyaa hara ay wolk'k'aama kawutetsay de'ii? 9 «Simmi hintte de'iyaa laysaa ubbaan ha hintte be'eeddawaa ubbaa dogennaadaaninne hintte huup'iyaaappe d'ayissennaan naagetite; hintte naanatuwaanne hintte naanatu naanatuwa tamarissite. 10 Siinaa Deriyaa bollan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hintte ek'keedda wode, S'oossay taana, «Ha sa'aan de'eedda wode ubbaan, untunttu taw yayyiyaawaa tamaranaadaaninne barentu naanatuwaakka hewaa tamarissanadaan, taani ta k'alaa untunttu sissana mala, asaa taakko shiishaa geeddawaa hassayite. 11 «He wode hintte shiik'iide deriyaa s'ap'uwaaan ek'keedda; saloo gidduwaa gakkanaw, he deriyaa bollan tamay ees'ee; he deriyaa s'ap'uu sakkana d'umaaninne shaaran gozetti utteedda. 12 Med'inaa Godayyaka tamaa gidoppe hinttentoo haasayeedda; Hintte Aa kooshshaa siseedditaappe attina, Aa be'ibeykita. 13 Hintte ootsanaadan I hinttena azazeedda bare c'aak'uwaa hinttentoo odeedda; hewanttukka Tammu Azazotuwa. I untunttu laa'u masetteedda shuchchatu bolla s'afeedda. 14 Hintte laattanaw biyaa gadiyaan ootsanaadan, awaayuwaanne higgiiyaa hinttena tamarissana mala, Med'inaa Goday taana he wode azazeedda. 15 «Med'inaa Goday Siinaa Deriyaa bollan tamaa gidoppe hinttentoo haasayeedda gallassi, hintte Aa be'ibeenna diraw, loysi naagetite. 16 Attuma woy mac'c'a malan oosetteeddawaa gidina, 17 sa'aan de'iyaa do'aa ubbaa leemisuwaa gidina, saluwa gufantsuwan paalliyaa kafuwaa ubbaa leemisuwaa gidina, 18 sa'aa bollan K'aas'siyaabatu leemisuwaa gidina, biittaappekka garssana haatsaa gidдон de'iyaa moliyaa leemisuwaa gidinakka, hintte tunennaadan masetteeddawaa hinttentoo s'oossaa ootside goyinnoppite. 19 K'ay saluwa pude s'eelliide, Med'inaa Goday hintte S'oossay saluwaappe garssana de'iyaa kawutetsatoo ubbaw immeedda aawaa, aginaa, s'oolintetuwaanne saluwa med'etatuwaa ubbaa be'iide, hintte untunttoo goyinniide, balenaadan naagetite. 20 Shin Med'inaa Goday hinttena hachchi hintte gidiaawaadan, barew dummateedda asaa ootsanaw birataa c'oo'iyaa mala gidiiyaa Gibs'eppe kessiide aheedda. 21 «K'ay hintte gaasuwaan Med'inaa Goday taana hank'k'ettiide; taani Yorddaanoosa pinnennaadaaninne, Med'inaa Goday, hintte S'oossay, laata ootside hinttentoo immiyaa lo'o biittaa taani gelennaadan

c'aak'keedda. 22 Hewaa diraw, taani Yorddaanoosa Shaafaa pinnennan ha gadiyaan hayk'kana; shin hintte pinniide, he lo'o biittaa laatiita. 23 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa dogoppite. K'ay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena ootsoppite geedda ay malan masetteedda misiliyaa gidoppenne hinttentoo eek'aa ootsennaadan naagetite. 24 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay miyaa tamanne k'anaatiyaa S'oossaa. 25 «Hintte naanatuwaanne, naanatu naanatuwaa yeliide he gadiyaan adussa wodiya de'iyaa wode, ay malan gidoppenne masetteedda misiliyaw goyinniide tunooppe, K'ay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa hank'ketsanaw Aa sintsan iitabaa ootsoppe, 26 hintte Yorddaanoosa Shaafaa pinniide laattanaw biyaa gadiyaappe ittuunne attenan, elle d'ayanaw, taani hintte bollan hachchi saluwaanne sa'aa markkayay. Hintte ubbaannakka d'ayanaappe attina, he gadiyaan adussa wodiya de'ikkita. 27 Med'ina Goday hinttena hara asaa gidдон laalana; he hinttena Med'inaa Goday laaliyaa kawutetsatuwaa gidдон hintte paydu guutsaa gidanawaa. 28 Hewaan hintte mitsaappenne shuchchaappe asaa kushiyan giigeedda be'enna, sisenna, meennanne singgenna s'oossatoo goyinnana. 29 Shin hewaan de'iide, hintte Med'inaa Godaa, hintte S'oossaa koyana; hintte Aa hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe koyooppe demmana. 30 Ha ubbaa metuwaa gidдон hintte un'ettiide de'iide, wodiya wurssetsan Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaaakko, hintte simmananne Aa k'alawukka azazettana. 31 Med'inaa Goday hintte S'oossay maarotetsaan kumeedda S'oossaa gidiiyaa diraw, I hinttena aggena; woy d'ayissenna; hintte aawatoo I c'aak'keedda c'aak'uwaaakka dogenna. 32 «S'oossay gadiyaan asaa med'deedda gallasaappe doommiide, hintteppe kase aad'deeda wodiya ane paydite; hawaa mala gitabay mulekka hani erinto woy siseti erinto, saloo ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw ane oochchite. 33 Tamaa lac'uwaa gididona S'oossay sisiide, hintte d'ayennan de'uwaaan de'eeddawaadan, S'oossay sisiide, de'uwaaan de'eedda hara Asay de'ii? 34 Woy Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte s'eellishin, Gibs'e gadiyaan hinttentoo ootseeddawaadan, paac'iyaan, malaatan, malalisiyaawan, olan wolk'k'aama kushiyaaninne mic'etteedda k'esiyaan, K'ay wolk'k'aama yashshan hara kawutetsaa gidдо geliide, itti kawutetsaa barew akkanaw baas'eteedda hara s'oossi de'ii? 35 Med'inaa Goday S'oossaa gidiaawaa hintte erana mala, hewaa I hinttena besseedda; aappe attina haray baawa. 36 I hinttena tamarissanaw koyeedda diraw, bare kooshshaa saluwaappe hinttena siseedda. K'ay ha sa'aan bare wolk'k'aama tamaa hinttena besseedda; he tamaa gididoppe hintte Aa k'alaa siseeddita. 37 I hewaa ootseeddawe hintte aawotuwa siik'eeddawaappe dendeeddawaan, untuntuppe guyyiyaan yeteliyaa untunttu zaratuwaa dooreedda gishshaassa. K'ay hinttenakka Gibs'eppe bare wolk'k'aama wolk'kan kesseedda gishshaassa. 38 Hachche hintte be'iyawaadan, hinttena gelissanawunne untunttu biittaa hinttentoo laata ootside immanaw, hintteppe dariyaanne wolk'k'aamiyaa kawutetsatuwaa hintte sintsaappe yederseeedda. 39 «Simmi hewaa gidoppe, bolla saluwaan gidina, garssa sa'aan gidina, Med'inaa Goday S'oossaa gidiaawaa erite; hintte wozanaankka wotsite; hara s'oossay baawa. 40 Hewaa diraw, hinttentunne hintteppe guyyiyaan hintte naanaw ubbayy lo'o gidanaadan, K'ay Med'inaa

Goday hintte S'oossay hinttenttoo med'inaw immiyaa gadiyaan hintte hinttere aduk'kanaadan, taani hachchi hinttana azaziyaawaayuuwaanne higgiiyaa naagite» yaageedda. **41** Hewaappe guyyiyaan, Muse Yorddaanoosa hefintsan away doliyaa baggana heezzu katamatuwaa dummayeedda. **42** Hewaa I dummayeeddawe kase morkketetsay bayinnan de'ishshin, erennan, bare shooruwaawod'eedda Asay yaa bak'atanaassa. He katamatuwaappe ittoo bak'atiide, he bitanii bare shempuwaawashshanaaw danddayee. **43** Hewaa diraw, Roobeela zariyaw mela biittaaan d'ok'k'asaan de'iyaa Bees'era katamaa, Gaada zariyaw Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Minaase zariyaw Baasaanen de'iyaa Golaana katamatuwaa dummayeedda. **44** Muse Israa'eeliyaa asaw immeedda S'oossaa higgii hawaa. **45** Ha wogaa, awaayuwaanne higgiiyaa untuntuu Gibs'eppe kesiide, Beeti-Pa'ooraa katamaa sintsan de'iyaa, Yorddaanoosappe away doliyaa baggana de'iyaa zanggaaraan de'ishshin, untuntuu immeedda. He sa'ay Haseboonan uttiide Amooore moooddiyaa Kaatiyaa Sihoona biittaa giddona. Museenne Israa'eeliyaa Asay Gibs'eppe keseedda wode, Sihoona oliide s'ooneeddino. **47** He wode untuntuu Aa biittaaanne Baasaane Kaatiyaa Ooga biittaa, hewekka k'ay Yorddaanoosappe away doliyaa baggana de'iyaa laa'u Amooore kaatetuu biittaa laatteeddino. **48** He biittaa Armoona Shaafaa doonaan de'iyaa Aaro'eera katamaappe biide, Siriyoone Deriyaa gakkee; he Siriyoone geetetti s'esetiyaa derii Hermmoone giyaa deriyaa. **49** K'aykka he biittaa Yorddaanoosappe away doliyaa baggana de'iyaa Aaraba biittaa ubbaa akkiide biide, Pisgga Deriyaa s'ap'uwaaan de'iyaa Hayk'kuwaa Abbaa gakkee.

5 Muse Israa'eeliyaa asaa ubbaa ittippe s'eesiide, hawaadaan yaageedda; «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, taani hachchi hinttenttoo odiyaa awaayuwaanne higgiiyaa sisiite; hintte untuntuu tamaarienne minisiide ootsite. **2** Med'inaa Goday nu S'oossay Siinaa Deriyaa bollan nuunana c'aak'uwaa c'aak'eteedda. **3** Med'inaa Goday ha c'aak'uwaa c'aak'eteeddawe nu aawotuwaaw s'alalaana gidenna; hachchi de'uwaaan de'iyaa nu ubbaannakka c'aak'eteedda. **4** He deriyaa bollan ees'siyaa tamaa gidдон gididi, Med'inaa Goday hintte sintsaan ek'kiide hinttenana haasayeedda. **5** Taanikka he wode Med'inaa Goday giyaawaa hinttenttoo odanaw, S'oossaaппenne hintteppe gidduwaan ek'kaad; ayaw gooppe, hintte tamaw yayyiide, deriyaa pude kesibeykkita. S'oossaykka hawaadaan yaageedda: **6** «Gibs'e gadiyaappe ayiletsaa golliyaappe neena wozeeddawe taani Med'inaa Godaa ne S'oossaa. **7** «Taappe attina, hara s'oossatu new de'oppino. **8** «Bolla saluwaan de'iyaa gidina, woy garssa sa'aan de'iyaa gidina, woy sa'aappe garssana de'iyaa haatsaa gidдон de'iyaa gidinakka, ayaa misiliyaanne new eek'aa ootsoppa. **9** Neeni untuntuu hokkoppa; woy untuntuu goyinnoppa; ayaw gooppe, taani taana is'siyaawantta aawotuwaaw nagaraa diraw, naanatuwaa heezzeentsanne oyddentsa yeletaa gakkanaw muriyaawaa; taani, Med'inaa Goday ne S'oossay K'anaatiyaa S'oossaa. **10** Shin taani taana siik'iyaawanttanne ta azazuwaa naagiyaawantta sha'a yeletaa gakkanaw ta aggena siik'uwaa bessay. **11** «Med'inaa Godaa ne s'oossaa suntsaa c'oo s'eesoppa; ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare suntsaa c'oo s'eesiyaawaa murenan aggena. **12** «Med'inaa Goday ne S'oossay neena azazeeddawaadan, geeshsha ootsaade Sambbata gallassaa naaga. **13** Neeni

ootsiyaa ooso ubbaa usuppun gallassan ootsa. **14** Shin laappunta gallassay Med'inaa Godaw, ne S'oossaw Sambbata. He gallassi ay oosonne ootsoppa; neeni woy ne attuma na'ay, woy ne mac'ca naatta, woy ne k'oomay, woy ne booray, woy ne harii, woy ne hara mehetuu, woy ne kataman de'iyaa betii, he gallassi ayaa oosonne ootsoppite. Neeni shemppiyaawaadan ne attumanne mac'ca k'oomatuuikka shemppino. **15** Neeni Gibs'e gadiyaan ayiliyaa gidaade de'eeddawaaw dogoppa; k'ay Med'inaa Goday ne S'oossay bare wolk'kaama kushiyaaninne bare mic'etteedda k'esiyaan yaappe neena kesseeddawaaw dogoppa. Med'inaa Goday ne S'oossay Sambbata gallassaa neeni naaganaadan, neena azazeeddawekka hewaa gishshaassa. **16** «Med'inaa Goday ne S'oossay new immiyaa gadiyaan ne neereekka aduk'kana malanne new lo'ana mala, Med'inaa Goday ne S'oossay neena azazeeddawaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha. **17** «Asa wod'oppa. **18** «Sharmus'oppa. **19** «Wuu'oppa. **20** «Ne shooruwaaw bollan wordduwaaw markkattoppa. **21** «Ne shooruwaaw machchato amottoppa; Aa golliyaa, Aa shoyk'aa, Aa attuma k'oomaa, woy Aa mac'ca k'oomato, woy Aa booraa, woy Aa hariyaa, woy aw de'iyaaawaa ayaanne amottoppa yaageedda. **22** «Deriyaa bollan tamaa gidдоppe, shaariyaa gidдоппenne goordeedda d'umaa gidдоppe Med'inaa Goday d'ok'ku geedda kooshshan shiik'uwaa ubbaaw odeedda k'aalatu hawantta; I untuntuu bollan ayaanne gujiibeenna. K'ay untuntuu I laa'u masetteedda shuchchatuu bolla s'aa'fiide, taw immeedda. **23** «Derii taman s'uguetishin, d'umaa gidдоppe kooshshaa hintte siseedda wode, hintte zariyaa kaappatuunne hintte c'imatuu taakko yiide, **24** hawaadaan yaageeddita; «Be'a, nuuni Med'inaa Godaa nu S'oossaa kooshshaa tamaa gidдоppe siseedda wode, Med'inaa Goday nu S'oossay bare bonchchuwaanne bare angga nuuna besseedda. K'ay nuuni S'oossay aanana haasayiide Asay de'uwaaan de'anaw danddayiyaawaa hachche be'eddo. **25** Shin ha wolk'kaama tamay nuuna d'ayissanaw danddayee; yaatina, nuuni ayaw hayk'keetto? Med'inaa Godaa nu S'oossaa k'aalaa nuuni laa'entso sisooppe, nuuni hayk'keetto. **26** Ayaw gooppe, ashuwaa mayyeeddawaan, nuuni siseeddawaadan tamaa gidдон gididi haasayishin, de'o S'oossaa k'aalaa sisiide, pas'a de'eedda Asay oonee? **27** Hewaa diraw, Muse! Neeni shiik'aade, Med'inaa Goday nu S'oossay giyaawaa ubbaa sisee; Med'inaa Goday nu S'oossay new odiyaaawaa ubbaa neeni nuw oda; nuunikka sisiide ootsana» yaageeddita. **28** «Hintte taw haasayishin, Med'inaa Goday hintte giyaawaa sisiide, Med'inaa Goday taana hawaadaan yaageedda; «Ha Asay new odeeddawaaw ubbaa sisee; untuntuu geeddawaaw ubbaa likke geeddino. **29** Untuntuuwunne untuntuu naanaw med'inaw ubbabay lo'a gidanaadan, taw yayyanawunne ta azazotuwaaw naaganaw untuntuu ubbatookka hawaa mala wozanay de'i erenneeshsha! **30** Ha'i neeni baade, untuntuu barentu dunkkaaniyaw simmaanaan oda. **31** Shin neeni hawaan ta matan ek'k'ashsha; untuntuu laattanaadan taani untuntuu immiyaa gadiyaan untuntuu ootsana mala, neeni untuntuu tamaarissana ta azazuwaa, ta awaayuwaanne ta higgiiyaa ubbaa taani new odana» yaageedda. **32** «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, hewaa gidдоppe Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttana azazeeddawaaw ubbaa ootsanaw naagetiite; aappe ushechcha woy haddirssa gooppite. **33** Hintte de'uwaaan de'ana mala, ubbabay hinttenttoo injetana mala, k'ay hintte laatiyaa biittankka hintte aduk'kiide de'ana mala, Med'inaa

Goday hintte S'oossay hinttena azazeedda oge ubbaan hemettite.

6 «Hintte laattanaw biyaa gadiyaan hintte ootsanaadan taani hinttena tamaarissana mala, Med'inaa Goday hintte S'oossay taana azazeedda azazotuu awaayotuunne higgetuu hawantta. **2** Hintte laytsay adussa gidana mala, hintte, hintte naanatuunne hintte naanatu naanay akka taani hachchi hinttena azaziyyaa S'oossaa awaayuwaanne higgiiyaa naagiyaawaan hintte laytsan ubbaan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw yayyite. **3** Hinttentoo Israa'eeliyaa asaw, ubbabay hinttenttoo lo'a gidanaadaaniinne Med'inaa Goday, hintte aawotuwa S'oossay, hinttenttoo geeddawaadan, maatsaanne eessaa goggiyaa gadiyaan hintte loytsi c'orattanaadan, ha higgetuwa sisitenne minisiide ootsite. **4** «Neenoo Israa'eeliyaw, sisa; Med'inaa Goday nu S'oossay itti Med'inaa Godaa. **5** Neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa ne kumentsaa wozanaappe, ne kumentsaa shempuwaappenne ne kumentsaa wolk'kaappe siik'a. **6** Hachche taani neena azaziyyaa ha azazotuwa ne wozanaan wotsa. **7** Ha azazatuwa neeni ne naanatuwa tamaarissa; neeni ne son uttiyaa wode, ogiyaan hamettiyyaa wode, gisiyaa wodenne denddiyaa wodekka untuntta hassaya. **8** Malaataa ootsaade ne kushiyan untuntta k'achcha; k'ay ne som'iyaanka malaataadan wotsa. **9** Ne penggiyaa mak'aaniyaa bollaniinne ne dirssaa penggiyaa bolla neeni untuntta s'aafa. **10** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immana giide hintte aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw c'aak'keedda, hintte kees's'ibeenna gitanne lo'o katamatu kumeedda biittaa immana. Hintte kuntsibeenna duretay kumeedda golletuwa, hintte bookkibeenna ollatuwa, hintte tokkibeenna woynnetuwaanne zayitiyaa wogaratuwa hinttenttoo immiyaa wode, hintte akka miide kalleedda wode, **12** hinttena Gibs'eppe, ayileetsaa gadiyaappe kesseedda Med'inaa Godaa dogennaadan naagetite. **13** Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyite; Aa s'alalaw goyinnite; Aa suntsanka c'aak'k'ite. **14** Hintte yuushshuwaan de'iyaa Asay goyinniyya hara s'oossatoo goyinnoppite. **15** Ayaw gooppe, hintte giddon de'iyaa Med'inaa Goday hintte S'oossay K'anaatiyaa S'oossaa; Aa hank'kuu hintte bolla nees's'i kesana; I hinttena biittaa bollaappekka pittiide d'ayissana. **16** «Masaahan hintte Aa paac'ceeddawaadan, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa paac'c'oppite. **17** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena azazeedda Aa azazotuwa, Aa wogatuwaanne Aa awaayotuwa minisiide naagite. **18** Hintte ubbabay lo'a gidana mala, Med'inaa Godaa sintsan hintte likkebaanne lo'obaa ootsite. Yaatooppe, hinttenttoo immanaw Med'inaa Goday hintte aawaatoo c'aak'keedda, he lo'o biittaa hintte laattana. **19** Med'inaa Goday bare geeddawaadan hintte morkkatuwa ubbaa hintte sintsaappe yedersana. **20** «Sintsaappe hintte naanay, Med'inaa Goday nu S'oossay hinttena azazeedda ha wogaa, awaayuwaanne higgiiyaa biletsay ayee? yaagiide hinttena oochchiyaa wode, **21** hintte untunttoo hawaadan yaagiide zaarite; «Nuuni Gibs'e gadiyaan Gibs'e kaatiyaa ayiletuwa; shin Med'inaa Goday bare mino kushiyan nuuna Gibs'eppe kesseedda. **22** K'ay Med'inaa Goday nu s'eellishin, Gibs'e biittaa bolla, Gibs'e kaatiyaa bollaniinne Aa suntsatuwa ubbaa bolla gitanne yashshiyya malaatatuwaanne maalaalissiyaabaatuwa ootseedda. **23** Shin I nu mayzza aawaatoo immana giide c'aak'keedda biittaa nuuna gelissiide, nuw immanaw nuuna Gibs'eppe kesseedda.

24 Yaatiide hachchi be'iyaawaadan, nuw ubbaa wodekka lo'a gidana malanne nuuni de'luwaan de'ana mala, Med'inaa Goday nuuna ha awaayotuwa ubbaa naaganaadaaniinne Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, yayanaadan azazeedda. **25** I nuuna azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa, nu S'oossaa, sintsan ha azazotuwa ubbaa minisiide naagooppe, hewe nuw s'iloletsaa gidana' yaagite.

7 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte laattanaw biyaa biittaa hinttena gelissiyya wodenne, k'ay hintteppe wolk'kaamiyaanne minniyaa laappun kawutetsatuwa, hewanttukka Hiitetuwa, Gerggeesetuwa, Amooretuwa, Kanaanetuwa, Parzzetuwa, Hiwetuwaanne Yaabusatuwa hintte sintsaappe d'ok'olliyya wode, **2** untunttukka Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte kushiyan aatsi immina, hintte untuntta s'ooniyya wode, untuntta ubbaana suppu ootsiide d'ayissiite. Untuntunna ayaa c'aak'kuwaanne c'aak'k'etoppite. Untunttoo ayinne k'arettoppite. **3** Hintte untuntunna akettoppitenne gelettoppite. Hintte mac'c'a naanatuwa untunttu attuma naanaw immoppite. Woy untunttu mac'c'a naanatuwaakka hintte attuma naanaw akkoppite. **4** Ayaw gooppe, untunttu hintte naanatuwa taana kaalliyaawaappe hara eek'atuwa goyinnanaadan, wora zaarana. He wode Med'inaa Godaa hank'kuu hintte bolla ees's'i kesana; hinttenakka ellekka d'ayssi bashana. **5** Hewaa diraw, untunttu yarshshiyya sa'aa kolite. Untunttu goyinniyya shuchchatuwa mentsereetsite. Asheero giyya mac'c'a s'oossatti misiliyya kinchereetsite; untunttu masetteedda misiletuwaakka taman s'uuggite. **6** Ayaw gooppe, hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, geeshsha asaa. Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena barew duma al'o miishshaa gidiyaa asaa ootsiide, biittaa bolla de'iyaa asaa ubbaappe dooreedda. **7** «Med'inaa Goday hinttena siik'eeddawanne dooreeddawe hintte hara asaappe payduwaan dareedda gishshassa gidenna. Hintte hara asaa ubbaappekka payduwaan guus's'iyawanta. **8** Shin Med'inaa Goday hinttena siik'eedda gishshawanne hintte mayzza aawaatoo c'aak'keedda c'aak'uwaa naageedda diraw, I hinttena ayiletsaa gadiyaappe, Gibs'e kaatiyaa kushiyaappe, bare wolk'kaama kushiyan kesseeddanne wozeedda. **9** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay S'oossaa gidiyaawaa erite. I barena siik'iyawanttoonne bare azazuwa naagiyaawanttoo sha'a yeletaa gakkanaw, bare aggena siik'uwaa c'aak'uwaa naagiya, ammanettiyyaa S'oossa. **10** Shin I barena is's'iyawanttoo untunttu tal'iyaa zaaree; I untunttu tal'iyaa zaaranaw gam'enna. **11** Hewaa diraw, taani hachchi hinttenttoo immiyaa azazotuwa, awaayotuwaanne higgetuwa naagite. **12** «Hintte ha azazotuwa sisiide, untuntta minisi naagooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte mayzza aawaatoo c'aak'keeddawaadan, bare aggena siik'uwaa c'aak'uwaa hinttenttoo naagana. **13** I hinttena siik'ana; hinttena anijana; hintte payduwa darissana. K'ay I hinttenttoo immanaw hintte mayzza aawaatoo c'aak'keedda gadiyaan hintte uluwa ayfiyaa, hintte biittaa ayfiyaa, katsaa, woyniyaa, zayitiyaa, hintte mehiyaa maratuwaanne hintte dorssaa maratuwa c'orissiide anijana. **14** Hintte hara ay asaappenne aad'd'iide anijetteedawanta gidana. Ittuunne attuma gidina, mac'c'a gidina maynenna. Hintte mehiikka maynenna. **15** Med'inaa Goday harge ubbaappe hinttena naagana. Hintte eriyaa Gibs'e biittaa ita harggiyaa hintte bolla ahenna; shin I hinttena is's'iyaa ubbaa bolla he harggiyaa

ahana. **16** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo aatsi immiyaa asaa ubbaa d'ayissite; untunttoo ayinne k'aretoppote. Untunttu s'oossatuwaakka goynnoppite. Ayaw gooppe, hewe hinttentoo p'ire gidana. **17** «Hintte hintte wozanaan, «Ha kawutetsatuu nuuppe minniino; yaatina, nuuni untuntta wootiide yederssi kessanee? gaanaw danddayiita. **18** Shin untunttoo yayyoppite. Med'inaa Goday, hintte S'oossay, Gibs'e kaatiyaa bollanne Gibs'e biittaa ubbaa bolla ootseeddawaa hassayite. **19** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena Gibs'e kessiyaa wode ootseedda wolk'k'aama boshatuwaa, malaatuwaa, maalalissiyaabatuwaa, Aa wolk'k'aama kushiyaanne Aa mic'etteedda k'esiyaa hintte hintte ayifiyaan be'eeddita. Ha"i hintte yayyiyaa asaa ubbaa bollankka Med'inaa Goday, hintte S'oossay hewaadan ootsana. **20** K'ay untunttuppe aatsiide bak'atiide, hintteppe k'osetteedawantukka d'ayana gakkanaw, Med'inaa Goday hintte S'oossay untunttu gidon shabiretsaa yeddana. **21** «Hewaa diraw, hintte untunttoo yayyoppite; ayaw gooppe, hinttenana de'iyaa Med'inaa Goday, hintte S'oossay, gitanne yashsiyaa S'oossaa. **22** Med'inaa Goday hintte S'oossay he kawutetsatuwaa guutsaa guutsaa d'ok'olliide, hintte sintsaappe d'ayissana. Hintte untuntta ubbaa itti kutsan d'ayissikkita; hewaa hintte ootsoppo, gadiyaan de'iyaa do'atuu dariide, hinttena waayissana. **23** Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta hintte kushiyan aatsi immana; untunttu d'ayana gakkanaw, I untuntta shabbirana. **24** K'ay untunttu kaatetuwaakka I hintte kushiyan aatsi immana. Hinttekkka untunttu suntsaa saluwaappe garssa baggappe pittide d'ayissana. Oninne hinttenana ek'etti danddayenna; hintte untuntta d'ayissana. **25** «Masetteedda untunttu s'oossatuwaa misiletuwaa taman s'uuggite. He misiletuwaa bolla de'iyaa biraa woy work'k'aa amottoppite. Hewe Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, tuna gidiyaa diraw, hintte Aa p'iriyaan oyk'k'ettennaadan, Aa hinttentoo akkoppite. **26** Hintte he tuna eek'atuwaa hintte golle gelissiide, untunttudan shek'etteeddawaantta gidoppite. Hintte untuntta ubbaannakka is'sitenne shaattette; ayaw gooppe, untunttu barenttu huup'iyaw shek'etteeddawaantta.

8 «Hintte de'uwaan de'ana mala, hintte payduukka darana malanne Med'inaa Goday kase hintte mayzza aawaatoo immana giide c'aak'keedda biittaa geliide, hintte laattana mala, hachchi taani hinttena azaziyaazazuwaa ubbaa minisiide naagite. **2** Med'inaa Goday ne S'oossay new immeedda azazuwaa ne naagintto naagennentto, ne wozanaa k'ofaa eranaw, neena paac'c'anawunne neena zik'k'i ootsanaw, oytamu laysaa kumentsaa I neena bazzuwaan kaaletseedda oge ubbaa hassaya. **3** I neena zik'k'i ootseeddanne koshayiseedda; hewaappe simmiide neena gidina, woy ne mayzza aawotuwa gidinakka, erenna mannaa neena mizeedda. Hewaa I ootseeddawe Asay Med'inaa Goday haasayiyaa k'aalaa ubbaanappe attina, ukitsaa s'alalaan de'ennawaa neena tamarissanaassa. **4** Ha oytamu laysatuwaa gidon neeni mayyeedda mayuu wuribeenna; ne gediiikka gaafbeena. **5** Yaatooppe, Asay bare na'aa seeriyaawaadan, Med'inaa Goday ne s'oossay akka neena seeriyaawaa ne wozanaan akeeka. **6** «Aa ogiyaan hamettiyaawaaninne Aa bonchchiyaawan Med'inaa Godaa ne S'oossaa azazotuwa naaga. **7** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne S'oossay neena zanggaaraappenne deriyaappe pulitiyaa k'eerii shaafatuunne goggiyaa pulittotuu de'iyaa lo'o

biittaa gelissanaw ahee. **8** He biittay zarggayenne banggay, woynnii, balasiinne roomaanii, wogaraa zayitiinne eessay kumeedda biittaa. **9** K'aykka he biittay ukitsay pac'c'ennan neeni miyaa biittaa; ayayenne new pac'c'enna biittaa. He biittay shuchchay birataa gideedda biittaa. Deriyaappekka madaabiyaazazuwaa birataa bookkiide akkiyaa biittaa. **10** Neeni hewaan maade kallana; yaataade, I new immeedda lo'o biittaa diraw, Med'inaa Godaa ne S'oossaa galatana. **11** «Taani hachchi neena azaziyaazazuwaa Aa azazotuwa, Aa higeetuwaanne Aa awaayotuwa naagennan aggaade, Med'inaa Godaa ne S'oossaa dogennaadan, naagetta. **12** Neeni maade kaliyaa wode, lo'o goliyaa kees'saade aan uttiyaa wode, **13** ne mehiyaanne dorssaa wudii dariyaa wode, new birayenne work'k'ay dagattiyaa wode, k'ay new de'eeddabay ubbay dariyaa wode, **14** he wode ne wozanay otorettennaadan, neenikka Gibs'e gadiyaappe, ayiletsaa goliyaappe neena wozeedda Med'inaa Godaa ne S'oossaa dogennaadan naagetta. **15** I neena marzziyaanna de'iyaa shooshshayenne masimasuu kumeedda, haatsay bayinna, he gitanne yashsiyaa mela biittaana kaaletseedda; I new mela bazzuwaan zaallaappe haatsaa d'uusseedda. **16** Ne mayzza aawotuu erenna mannaa mela biittaana neena mizeeddawe, neena zik'k'i udanaassanne neena paac'c'anaassa; I hewaa ootseeddawe wurssetsan new ubbabay lo'o gidanaadaana. **17** Neeni, «Ta wolk'k'ayenne ta kushiya minotetsay ha duretetsaa taw aheedda geenaadan naagetta. **18** Shin neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa hassaya; ayaw gooppe, hachchi neeni be'iyawaadan, ne mayzza aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'k'uwaa mintsanaw, neeni durrettaa demmanaadan new wolk'k'aa immeeddawe aattee. **19** «Neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa dogooppe, hara s'oossatuwaa kaallooppe, k'ay untunttoo ootsoppenne goyinooppe, neeni tumu d'ayanawaa taani hachchi markkattay. **20** Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, neeni azazettenan is's'eedda diraw, Med'inaa Goday ne sintsaappe d'ayiseedda kawutetsaatuwaadan neenikka d'ayana.

9 «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw sisite; hintte hintteppe gitatiyaanne wolk'k'aamiyaa kawutetsatuwaa, k'ay yuushshuwa gimbbii saluwaazazuwaa gakeedda wolk'k'aama katamatuwaakka laattanaw hachchi Yorddaanoosa pinniita. **2** He gadiyaan de'iyaa Asay minonne adussa; untunttu, «Oninne untunttunna ek'ettanaw danddayenna Anaak'e zaratuwaa giishina, hintte siseedditte. **3** Shin miyaa tamaadan hintteppe sintsanna biyaawe Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaawaa hachchi erite. I untuntta d'ayissananne hintte sintsan untuntta kawushshana. Med'inaa Goday hinttentoo geeddawaadan hintte untuntta yederssiide kessanne baasuwaanakk d'ayissana. **4** «Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta hintte sintsaappe yederseeddawaappe guyyiyaan, hintte hintte wozanaa, «Nuuni s'illo gidiyaa diraw, ha biittaa nuuni laattana mala, Med'inaa Goday nuuna gelisseedda yaagoppite. Med'inaa Goday untuntta hintte sintsaappe yederssiide kessiyaawe, untunttu iita gidiyaa gishshassa. **5** Hintte untunttu biittaa laattanaw geliyaawe hintte s'illonne suure gidiyaa dirassa gidenna; shin S'oossay hintte S'oossay untuntta hintte sintsaappe yederssiyaawe ha kawutetsatuu iita gidiyaa dirassanne beni hintte mayzza aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw c'aak'k'eeedda k'aalaa naaganaassa. **6** Simmi hewaa gidooppe hintte hawaa akeekite; Med'inaa Goday hintte

S'oossay ha lo'o biittaa hinttena laatissiyaawe hintte s'illotetsaa gishshaassa gidenna; ayaw gooppe, hintte morggiyaa zoddu geedda asaa. 7 «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa mela biittaaan wooti hank'k'etseeidditento gooppite; hintte Gibs'e gadiyaappe keseedda gallassaappe doommiide, hachchi ha sa'aa gakeedda gallassay gakkanaw, Med'inaa Godaa bolla makkaleeddita. 8 Siinaa Deriyaa bollakka Med'inaa Goday hinttena d'ayissanaw denddana gakkanaw, hintte Med'inaa Godaa hank'k'etseeiddita. 9 Med'inaa Goday hinttenana c'aak'k'eteeedda c'aak'k'uu s'aafetteedda masetteedda shuchchatuwaa akkanaw taani deriyaa huup'iyaa keseedda wode, hewan katsaa meennaaninne haatsaa ushennaan, oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa gam"aad. 10 Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa birad'd'iyaa s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa Med'inaa Goday taw immeedda. He masetteedda shuchchatuu bolla hintte shiik'uwaa ootseeedda gallassi deriyaa bollan tamaa gidдон gidiide, Med'inaa Goday hinttentoo haasayeedda k'aalatu ubbay s'aafetti utteeddino. 11 He oytamu gallassaappenne oytamu k'ammaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday bare c'aak'k'uu s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa taw immeedda. 12 «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; <Hawaappe ellekka wod'd'a; ayaw gooppe, neeni Gibs'eppe Kesseeedda ne Asay tuni kichcheedda; taani untuntta azazeedda azazuwaappe ellekka wora simmiide, siilissiide med'd'eedda eek'aa barenttoo goyinnanaw giigisseeddino» yaageedda. 13 «Med'inaa Goday k'aykka taana, <Taani ha asaa be'aad; untunttu tumukka morggiyaa zooza asaa. 14 Yaatooppe, taani untuntta d'ayissanawaanne untunttu suntsaakka saluwaappe garssa baggappe k'uc'c'anawaa taana diggoppa. Yaataade neena untuntuppe minniyaanne c'orattiyyaa kawutetsaa kessana» yaageedda. 15 «Taani c'aak'uwaa k'aalay s'aafetteedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa laa"u kushiyan tookkaade deriyaappe wod'd'aad; he wode deriyaa bolla tamaa lac'uu beettee. 16 Ta s'eeliyyaa wode, hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa bolla nagaraa ootseeddawaa be'aad; hintte siilissiide med'd'eedda korumaa misiliyyaa hinttentoo eek'aa ootsiide giigisseeddita. Hintte Med'inaa Goday hinttena azazeedda ogiyaappe ellekka wora simmeeddita. 17 Yaatina, taani ta laa"u kushiyan oyk'k'eedda laa"u masetteedda shuchchatuwaa olaade, hintte s'eellishin mensaad. 18 «Hewaappe guyyiyaan, taani hintte ootseeedda nagaraa ubbaa diraw, hewenne Med'inaa Godaa hank'k'etsanaw hintte Aa sintsan iitabaa ootseeedda diraw, kasewaadanka oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa Med'inaa Godaa sintsan gufannaade gam"aad; he wode taani k'uma mabeykke; haatsaakka ushabeykke. 19 Med'inaa Goday hintte bollan hank'k'eteeedda Aa ees'siyya hank'k'oo taani yayaad; ayaw gooppe, I hinttena d'ayissanaw giigeeedda; shin Med'inaa Goday zaaretsiidekka taw siseedda. 20 K'ay Med'inaa Goday Aaroan akka d'ayissanaw loysi hank'k'eteeedda; yaatina, he wode taani Aaroanawukka woossaad. 21 Taani hintte med'd'eedda he naganan kumeedda korumaa misiliyyaa akkaade, taman s'uuggaad; yaataade Aa kinchereetsaade I baanaadan liik'ana gakkanaw gaac'c'aad; he baanaa deriyaappe goggiyaa haatsaan olaad. 22 «Hintte k'aykka Tabi'eeran, Masaahaaninne K'ibiroote-Hataawan (amuwaa duufuwaan) Med'inaa Godaa hank'k'etseeiddita. 23 Med'inaa Goday hinttena, <Biite, taani hinttentoo immeedda biittaa laattite» yaagiide, K'aadeesa-Barnneppe yeddeedda

wodekka, hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazuwaa is'siide makkaleeddita; aan ammanettibeykita woy Aa k'aalawukka azazettibeykita. 24 Taani hinttena eroodeppikka doommiide, hintte Med'inaa Godaa bollan makkalancha. 25 «Med'inaa Goday hinttena d'ayissana geedda diraw, taani he oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa Med'inaa Godaa sintsan gufannaade gam"aad. 26 Taani Med'inaa Godaa hawaadan yaagaade woossaad; <Abeet Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Godaw, neeni ne wolk'kaama wolk'kan wozeeddanne ne mino kushiyan Gibs'eppe Kesseeedda, new laata gidiyaa ne asaa d'aysoppaarikki! 27 Ne k'oomatuwaa, Abrahaama Yisaak'anne Yaak'ooba k'oppa; ha asaa morggiyaa zoddu ootsiyaawaa, untunttu iitatetsaanne untunttu nagaraa paydoppa. 28 Hewe d'ayooppe, neeni nuuna yaappe Kesseeedda Gibs'e biittaa asay, <Med'inaa Goday untuntta gelissana geedda biittaa gelissanaw danddayibeenna dirawunne untuntta is's'eedda diraw, mela biittaaan wod'ana giide kesseeedda» yaagana. 29 Gido shin, ha Asay neeni ne wolk'kaama wolk'kaaninne ne mic'etteedda k'esiyaan Gibs'eppe Kesseeedda ne laata gidiyaa ne asaatee» yaagaad.

10 «He wode Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; <Koyirowantu mala laa"u masetteedda shuchchatuwaa giigissa. Yaataade taakko deriyaa haa pude kesa; k'ay mitsaa Taabootaakka med'd'a. 2 Kase neeni mentseeedda masetteedda shuchchatuu bolla de'iyaa k'aalatuwaa ha masetteedda shuchchatuu bolla taani s'aafana; neenikka untuntta Taabootaa gidдон wotsaasa» yaageedda. 3 «Taani odooruwaappe Taabootaa med'd'aad. Kasewantu mala laa"u masetteedda shuchchatuwaakka giigissaad; yaataade he laa"u masetteedda shuchchatuwaa ta kushiyan oyk'k'aade, deriyaa pude kesaad. 4 Hintte shiik'uwaa ootseeedda gallassi, deriyaa bollan tamaa gidдoppe Med'inaa Goday hinttentoo odeedda k'aalatuwaa, hewantukka Tammu Azazotuwaa, kase s'aafeeddawaadanka ha masetteedda shuchchatuu bolla Med'inaa Goday s'aafeedda; yaatiide I untuntta taw immeedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, taani deriyaappe duge wod'd'aade, Med'inaa Goday taana azazeeddawaadan, he masetteedda shuchchatuwaa taani med'd'eedda Taabootaa gidдон wotsaad; ha"ikka untunttu yan de'iino. 6 «Israa'eeliyyaa Asay Yaa'ikaana asatuu haatsaa ollay de'iyaa saappe denddiide, Mooseri beeddino. Aarooni yan hayk'kiide moogetteedda; Aa na'ay El'aazari Aa laatiide, Aa sa'aan k'eesiyya keseedda. 7 Untunttu hewaappe Gudigooda giyaasaa beeddino; yaappe k'ay goggiyaa haatsatuu de'iyaa biittaa Yos'ibaata giyaasaa beeddino. 8 He wode, Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootaa tookkana mala, Med'inaa Godaw ootsana mala, Aa sintsan ek'kana malanne, hachchi gakkanawukka untunttu ootsiyaawaadan Med'inaa Godaa suntsan anjiana mala, Leewiyaa zaratuwaa Med'inaa Goday barew dummayeedda. 9 Hewaa diraw, untunttu ishatuwaanna shaakkina, untuntta gakkiaabay woy laatay Leewiyaa zaretoo baawa; Med'inaa Goday hintte S'oossay untunttu odeeddawaadanka, untunttu laatay Med'inaa Godaa. 10 «Taani kasewaadanka oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa deriyaa bollan gam"aad; Med'inaa Goday ha"ikka ta woosaa sisiide, hinttena d'ayissanaw koyibeenna. 11 Med'inaa Goday taana, <Taani immana gaade untunttu aawaatoo c'aak'k'a wotseeedda biittaa untunttu gelanaaddaaninne laattanaadan, ha asaappe sintsan na untuntta kaaletsa» yaageedda. 12 «Israa'eeliyyaa asaw,

Med'inaa Godaa hintte S'oossay hintteppe koyiyaawe hawaa: Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyite; Aa ogiyaan ubbaan hamette; Aa siik'ite; hintte kumentsaa wozanaappenne kumentsaa shemppuwaappe Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw ootsite. **13** Hintte lo'anaadan, taani hachchi hinttentoo immiyaa Med'inaa Godaa azazotuwaanne awaayotuwa naagite. **14** «Saluunne saluwaappe bollana de'iyaa salotuu, k'ay sa'aynne sa'aan de'iyaa ubbatuu S'oossaa hintte Med'inaa Godaabatuu. **15** Gidooppenne Med'inaa Goday hintte mayzza aawotuwaan nashettiide, untuntta siik'eedda; k'ay hachchi hintte be'iyawaadan, untuntuppe guyyiyaan untunttu zeretsatuwaa gidiyaa hinttena kawutetsatuwaa ubbaappe dooreedda. **16** Hewaa diraw, hintte wozanaa shookuwa k'as's'arite; k'ay hawaappe sintsanaw morggiyaa zooza gidoppite. **17** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay s'oossatuwaa S'oossaanne godatuwaa Godaa. I wolk'kaama S'oossaa; I wolk'kaamanne yashshiyaa S'oossaa. I deemuwaa s'eelli pirdennawaanne magans's'aa akkenawaa. **18** I aawuu bayinna naanatoonne am'etoo untunttu pirdaa kessee; betiyaakka siik'iide, k'umaanne mayuwaaw aw immee. **19** Hinttekkka betetuwaaw siik'ite; ayaw gooppe, hintte hintte huup'iyawukka bete giidiide Gibs'en de'eeddita. **20** Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyite; aw ootsite; aanana oyk'k'etite; Aa suntsanka c'aak'k'ite. **21** Hintte hintte ayifiyaan be'eedda he gitanne yashshiyaa maalalissiyaabatuuwaa, hinttentoo ootseeddawe I hintte galataattee; k'ay hintte S'oossaa. **22** Gibs'e biittaa wod'd'eeddita hintte mayzza aawotuu ubbaanna laappun tamma; ha'i Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena saluwaaw s'oolintetuwaadan c'orayeedda.

11 «Simmi Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'ite; I hintteppe koyiyaa Aa awaayotuwaaw, Aa higgetuwaanne Aa azazotuwaaw, ubbaa wode naagite. **2** Med'inaa Godaa seeraa hintte ereeddawaa keenaa aabaa hintte tamaareeddawaa ubbaa hachchi hassayite; hewaa eriyaawantu hinttenappe attina, hintte naanatuwaaw gidikkino; Med'inaa Godaa anggaa, Aa wolk'kaama kushiyaanne Aa mic'etteedda k'esiyaaw, **3** I ootseedda malaatatuwaanne I Gibs'e kaatiyaa bollanne Aa biittaa ubbaa bolla ootseeddawaa be'eeddita. **4** K'ay untunttu hinttena kaalliide yedersseedda wode, Med'inaa Goday Gibs'e biittaa olanchchatuwaaw, untunttu paratuwaanne paraa gaaretuwaaw Zo'o Abban mitissiide, hachchi gakkanaw, untunttu ubbaanna d'ayisseeddawaa be'eeddita. **5** Hintte ha sa'aa gakkanaw, mela biitaan s'oossay hinttentoo ootseeddawaa hintte eriita. **6** K'ay Roobeela zariyaappe Eli'aaba naanatuwaaw gidiyaa Daataana bollanne Abiiraama bolla S'oossay ootseeddawaa hassayite. Israa'eeliyaa Asay ubbay s'eellishin, biittaa dooyettiide, untuntta, untunttu soo asaa, untunttu dunkkaaniyaanne untunttoo de'iyaa shemppuwaanna de'iyawaa ubbaa mitteedda. **7** Ee! Med'inaa Goday ootseedda ha wolk'kaama osoo ubbaa hintte ayifiyaan be'eeddawantu hinttena. **8** «Hewaa diraw, hintte mino gidanaadaaninne Yorddaanoosa pinniide hintte akkanaw biyaa biittaa hintte laattanaadan, taani hachchi hinttena azaziyaaw azazuwaa ubbaa naagite. **9** Yaatooppe, Med'inaa Goday hintte mayzza aawaatoonne untunttu zaretoo immana giide c'aak'k'eedda, maatsayenne eessay goggiiyaa gadiyaan hintte adussa laysaa de'ana. **10** Hintte laattanaw geliyaa biittay hintte kesiide yeedda Gibs'e biittaa mala gidenna; Gibs'en hintte katsaa zeriide, shoyk'aa ubbaa ataaakiliyyaa sa'aadan gadiyaan

haatsaa ushshiita. **11** Shin Yorddaanoosa pinniide hintte laattanaw biyaa, biittay zoozetuunne zanggaaratuu de'iyaa, saluwaaw iran aliyaaw biittaa. **12** He biittay Med'inaa Goday hintte S'oossay s'omoosiyaaw biittaa; laysaa doometsaappe biide laysaa wurssetsaa gakkanaw, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa ayfi Aa bollana de'iyaa biittaa. **13** «Hewaa diraw, hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'anaadaaninne hintte hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe aw ootsanaadan, taani hinttentoo hachchi immiyaa azazotuwaaw hintte polooppe, **14** hintte katsaa, woyniyaanne zayitiyaa pac'c'ennan shiishshana mala, ofintsaa iraanne balgguuwaa iraa, Aa wodiyaan wodiyaan S'oossay hintte gadiyaan bukkisana. **15** S'oossay hintte mehiyaw dembban maataa daxisana. K'ay hinttekkka maananne kallana. **16** «Hintte wozanay balina wora simmiide, hintte hara s'oossatoo ootsenaadaaninne untunttoo goyinnenaadan naagetite. **17** Hewe d'ayooppe, Med'inaa Godaa hank'kuu hintte bolla ees's'i kesana; iray bukkennaadaaninne biittaykka mokkennaan I saluwaaw gorddana; hinttekkka Med'inaa Goday hinttentoo immiyaa lo'o gadiyaappe ellekka d'ayana. **18** «Simmi, ha azazotuwaaw tawantta, hintte wozanaaaninne hintte k'ofaan wotsite. Malaataadan untuntta hintte kushiyan k'achchite; k'ay malaataadan hintte som'iyaa k'achchite. **19** Hewantta hintte naanatuwaakka tamaarisite. Hintte son de'iyaa wode, ogiyaan hamettiyaaw wode, gisiyaa wodenne denddiyaa wodekka, untunttoo odite. **20** Hintte penggiyaa k'osiletsatuwaa bollanne hintte dirssaa penggiyaa bollana hintte untunttu sa'afite. **21** Yaatooppe, Med'inaa Goday hintte mayzza aawaatoo immana giide c'aak'k'eedda gadiyaan hintte laysayenne hintte naanatu laysay sa'aappe bollana de'iyaa saluu de'iyawaa keeshshaa gidanawaa. **22** «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'anaadan, Aa oge ubbaan hamettanaadaaninne aw ammanettanaadan, taani hachchi hinttentoo immiyaa azazotuwaaw hintte minisiide naagooppe, **23** Med'inaa Goday ha kawutetsatuwaa ubbaa hintte sintsaappe yederssiide kessana; hinttekkka hintteppe gitatiyaanne wolk'kaamiyaa kawutetsatuwaa biittaa wotsi akkana. **24** Hintte gadiyaan hintte yed'd'eeddita biittaa ubbay hintessa gidanawaa. Hintte zaway mela biitaappe biide Liibanaanoosa gakkanawunne Efiraas'iisa Shaafaappe biide away wulliyaa bagga Mediteeraane Abbaa gakkanaasa gidanawaa. **25** Hinttenana ay asayenne ek'ettanaw danddayenna; Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo geeddawaadan, hintte biyaasan ubbaan Asay hinttena be'iide dagamanaadaaninne hintte yayaanaadan ootsana. **26** «Be'ite, hachchi taani hintte sintsan anjiyuwaanne shek'kaa wotsay. **27** Taani hachchi hinttena azaziyaaw Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazotuwaaw naagooppe, hintte anjettana. **28** Shin taani hinttena hachchi azaziyaaw Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazotuwaaw naagennan is's'iide, hintte eribeenna hara s'oossatoo goyinnanaw Aa ogiyaappe wora simmooppe, hintte shek'ketana. **29** Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte laattanaw biyaa biittaa hinttena gelissiyaa wode, Gariizaama Deriyan anjiyuwaa Eebaala Deriyaa bollana shek'kaa awaayana. **30** Ha laa'u deretuu Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsana ogiyaappe away wulliyaa baggan, Aaraan de'iyaa Kanaaanetuwaaw gadiyaan de'iino; untunttu k'ay Gelggala katamaa sintsan de'iyaa Moore mitsawukka matan de'iino. **31** Hintte ha'i Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa biittaa laattanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinnana haniita. Hintte he biittaa akkiide yan de'iyaa wode, **32** taani

hachchi hinttentoo immiyaa awaayotuwaanne higgetuwaaw ubbaa minisiide naagite.

12 «Hintte laattanaadan, Med'inaa Goday hintte aawotuwaaw S'oossay hinttentoo immeedda gadiyaan hintte de'eedda keeshshan ubbaan hintte balenaan ootsana awaayotuunne higgetuu, hawannta. 2 Hintte laatiyyaa kawutetsatuu deriyaa bollan, zooziyaa bollaniinne mitsatuwaaw s'ap'uuwaan barentu s'oossatoo goyinniyyaa sa'aa ubbaa ubbaanna d'ayissite. 3 Untuntuu yarshshiyaa sa'aa kolite; untuntuu goyinniyyaa shuchchatuwaakka mentsereetsite; Asheero giyyaa untuntuu s'oossatti misiliyyaa taman s'uuggite; masetteedda untuntuu s'oossatuwaaw misiletuwaaw d'ayissite; untuntuu suntsatuwaakka he sa'atuwaappe k'uc'ci diggite. 4 «Med'inaa Godaa hintte S'oossaw untuntuu barentu s'oossaw goyinniyaawaadan goyinnoppite. 5 Med'inaa Goday hintte S'oossay zare ubbay de'iyaa saappe bare suntsay hewan s'eessetanaadan dooreedda sa'aa koyite. He sa'aa hintte baanaw koshshee. 6 Hintte hintte s'uuggiyyaa yarshshuwaaw, hara yarshshuwaaw, hintte asiraataa, hintte imuwaaw, hintte shiik'uwaaw, hintte dosiide immiyaa imuwaaw, hintte mehiyaanne dorssaappe bayiraa he sa'aa ahite. 7 Hewaan Med'inaa Goday hintte S'oossay de'iyaa saan hinttenne hintte soo Asay maana; k'ay hintte kushii ootseeddaban ubbaaninne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anjeedaban hintte nashettana. 8 «Ha'i hawaan hintte ootsiyaawaadan, he wode hintte ayfiyaan lo'a malatiyaabaa ootskikita. 9 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa shemppo biittaa biroon gakkibeykkita. 10 Shin hintte Yorddaanoosa pinnide, Med'inaa Goday hintte S'oossay immiyaa he biittaa laattiide, hintte yan uttana. Hinttena doodeedda morkatuwaappe hinttena 1 shemppissiyaa diraw, hintte woppu giide hewan de'ana. 11 He wode Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay hewan s'eegettanaw dooreedda he sa'aa, taani hinttena azaziyaawaa ubbaa, s'uuggiyyaa yarshshuwaaw, hara yarshshuwaaw, hintte asiraataa, hintte imuwaanne hintte Med'inaa Godaw shiik'keeddawaa ubbaa hewoo ahiita. 12 Hintte, hintte attumanne mac'c'a naanay, attumanne mac'c'a k'oomatuunne hinttenana laata akkibeenna hintte kataman de'iyaa Leewatuwaanakka ittipe hewan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan nashetite. 13 Hintte s'uuggiyyaa yarshshuwaaw hintte koyeedda hak'aniinne c'oo yarshshenaadan naagetite. 14 Hintte hintte zaratuu de'iyaa sa'aa ubbaappe ittuwaan, Med'inaa Goday dooreedda sa'aan hintte s'uuggiyyaa yarshshoo yarshshite; taani hinttena azaziyaawaa ubbaakka hewan ootsite. 15 «Shin hintte de'iyaa saan hak'aniinne hintte mehiyaappe Med'inaa Goday hinttena anjeedawaadan shukkiide miite; wogaan geeshsha asaa gidina woy geeyenna asaa gidinakka ubbaykka gaaraa ashuwaanne gen'iyyaa ashuwaa miyaawaadan hintte mehiyaappe shukkiide miite. 16 Shin suutsaa haatsaadan sa'aan gussiteppe attina mooppite. 17 «Hintte hintte katsaappe, woyniyaappenne zayitiyaappe immiyaa asiraataa, hintte mehiyaappenne dorssaa wudiyaappe bayiraa, S'oossaw immanaw shiik'keeddawaa ubbaanne hintte hintte dosuwaan c'oo immiyaa imuwaaw ubbaa hintte de'iyaa heeraan mulekka mooppite. 18 Shin hintte, hintte attumanne mac'c'a naanay, hintte attumanne mac'c'a k'oomatuunne hintte katamatuwaan de'iyaa Leewatuwaanakka ittipe, Med'inaa Goday hintte S'oossay dooreedda sa'aan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan ha yarshshuwaaw ubbatuwaaw miite; hewan hintte daaburan shiishsheeddawaan

Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan nashetite. 19 Hintte hintte gadiyaan de'iyaa laysaa ubbaan Leewatuwaaw sheneko geenaadan naagetite. 20 «I hinttentoo geleedda k'aalaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte zawaa aassiya wode, hinttena ashuwaa maanaw koshshiyaa wode, hintte koyeedda keenaa miite. 21 Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay hewan s'eessetanaadan dooreedda he iti sa'ay hinttentoo haakkooppe, Med'inaa Goday hinttentoo immeedda hintte mehiyaa woy dorssaa wudiyaappe hak'awaa gidinakka, ta hinttena azazeeddawaadan, hintte koyeedda keenaa hintte kataman shukkiide miite. 22 Wogaan geeshsha asaa gidina, woy geeyennawaa gidinakka, ay asikka gaaraa gidina, gen'iyyaa ashuwaa kase miyaawaadan mo. 23 Shin suntsay de'iyaa ashuwaa meennaadan naagetite; ayaw gooppe, shemppuu suutsan de'ee; hewaa diraw, de'uwaaw ashuwaana mooppite. 24 Suutsaa haatsaadan gadiyaan gussiteppe attina ushshoppite. 25 Hintte Med'inaa Godaa sintsan hintte lo'obaa ootsiyaawe hintte, hintteppe guyyiyaan, hintte naanatookka lo'o gidana mala, suutsaa ushshoppite. 26 «Shin hintte dummayeeddawaanne shiik'keeddawaa akkiide, Med'inaa Goday dooreedda sa'aw biite. 27 Biide hintte s'uuggiyyaa yarshshuwaaw, ashuwaanne suutsaa, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yarshshiyaasan shiishshite; hintte yarshshuwaaw suutsaa Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yarshshiyaa sa'aa matan gussite; ashuwaa hintte miite. 28 Taani hinttena azaziyyaa wogaa minisiide naagite; hewaa ootsooppe, hinttentoonne hintte naanaw lo'a gidanawaa; ayaw gooppe, hintte likkebaanne Med'inaa Godaa hintte S'oossaa nashechchiyyaa lo'obaa ootsiita. 29 «Hintte laattanaw biyaa kawutetsaa Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte sintsaappe d'ayissiya wodenne hintteka untuntuu biittaa laattiide de'iyaa wode, 30 untuntuu hintte sintsaappe d'aykicchichina hintte untuntuu kaallanaw, untuntuu p'iriyaan oyk'kettenaadan naagetite; «Nuunikka untuntudan goyinnanaw, ha kawutetsatuu barentu s'oossatoo wooti goyinniino' yaagiide, kaalli oochchennaadan naagetite. 31 Untuntuu barentu s'oossatoo goyinniyyaa wode, Med'inaa Goday is'siyaa tunabaa ubbaa ootsiyaa diraw, hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, hewaadan goyinnanaw bessena. Ayaw gooppe, untuntuu haray atto barentu yeleedda attumanne mac'c'a naanatuwaaw barentu s'oossatoo yarshshiide, taman s'uuggiino. 32 «Simmi hintte ta hinttena azazeeddawaa ubbaa ootsite; Aa bolla ayaanne gujjoppite; aappe ayaanne pac'issoppite.

13 «Hintte gidдон timbbitiyyaa odiyaawe woy akumuwaaw biliyaa Asay dendiide, malaataanne maalalissiyaabaa ootsooppe, 2 I odeedda malaatay woy maalalissiyaabay tumu gidide poletina, I hinttena, «Ane kase hintte erenna hara s'oossatoo goyinnoyte' yaagoope, 3 hintte Aa mulekka sisoppite. Hintte Aa kumentsaa wozanaappenne kumentsaa shemppuwaappe Med'inaa Godaa hintte S'oossaa dosintonne giide, hinttena I paac'c'anaaw hewaa ootsee. 4 Med'inaa Godaa hintte S'oossaa kaallite; aw yayyite; Aa azazuwaa naagite; Aa k'aalaakka sisite; aw goyinnite; aappe duus'soppite. 5 Hinttena Gibs'eppe kessiide, ayiletsaappe hinttena wozeedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa bolla hintte makkalanaadan tamarissiyaa timbbitiyyaa odiyaawaa, woy akumuwaaw biliyaawaa wod'ite; hewaa mala Asay hinttena Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazuwaappe wora baanaadan ootsiyaa diraw, hewaa malaa wod'iide, iitaa hintte

giddoppe diggite. **6** «Haray atto ne daay na'ay ne ishay, ne attumanne mac'c'a na'i, ne siik'iyyaa ne machchata, woy ne siik'o laggii neena, <Dendda, kase neeninne ne mayzza aawotuu goyinni erenna s'oossaw goyinnana> gooppe, **7** biittaw ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw de'iyyaa, ne yuushshuwaa ubbaan mataaninne haakuwaan de'iyyaa Asay ubbay goyinniyyaa s'oossatoo, <Dendda biide untunttoo goyinnana> giide baletsooppe, **8** aw eeno gooppa; I giyaawaakka sisoppa. Aw k'aretaade Aa guyye ashshoppa; **9** Aa wod'anaw koshshee. Aa wod'anaw koyiro ne doomma; hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay bare kushiyyaa Aa bolla wotsiide wod'o. **10** I hayk'kana gakkanaw, shuchchaan c'addite; ayaw gooppe, I hinttena Gibs'e gadiyaappe, ayiletetsaa golliyaappe kesseedda Med'inaa Godaappe, hintte S'oossaappe, hinttena shaakkanaw koyeedda. **11** Israa'eeliyyaa Asay ubbay hewaa sisiide yayana; k'ay hewaa mala itabaakka laa'entso hintte gidдон оoninne ootsenna. **12** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte de'anaadan immiyyaa katamaappe ituwaan hintte de'iyyaa wode, **13** hintte asaa gidдон itatuu denddiide, asaa, <Denddite! Biide hintte erenna s'oossatoo goyinnoyte> yaagiide baletsiiyaawaa sisoooppe, **14** he yewuwaabaa oochchite; minisiide paydite. K'orina he hintte gidдон tunabay oosetteeddawe tuma gidoooppe, **15** he kataman de'iyyaa asaa ubbaa mashshaa k'aran wurssite; he katamaanne aan de'iyyaa mehiyaannakka ashshenan d'ayissite. **16** He katamaappe hintte akkeedda omooduwaa ubbaa katamaa dabaabaa shiishshite. He katamaanne Aa omooduwaa ubbaa Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, s'uuggiyyaa yarshshuwaa ootsiide wurssi s'uuggite. I med'inawukka laa'entso kees'ettenna; laaletteedda saa giddiide, he sa'ay attana. **17** Tuna geetteedda miishshaappe ayayinne hintte kushiyan beettoppo. Yaatooppe, Med'inaa Goday bare wolk'kaama hank'kuwaappe simmiide, hinttena maarana; I hinttentoo k'arettana. Kase hintte mayzza aawaatoo c'aak'keedda c'aak'uaadan, hintte payduwaa darissana. **18** Ayaw gooppe, taani hachchi hinttena azaziyyaa azazo ubbaa hintte naagiyaawaan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw azazettooppe, k'ay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsanka likke gidiiyaabaa ootsooppe, he geeddawe hinttentoo tumu polettana.

14 «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa naanatuwaa; hintte hayk'keedda asaw hinttena gom'oroppitenne sintsa bagga huup'iyyaa meedoppite. **2** Ayaw gooppe, hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, geeshsha asaa; Med'inaa Goday hinttena barew al'o miishshaa gidanaadan, gadiyaan de'iyyaa asaa ubbaappe dooriide wotseedda. **3** «Hintte tunabaa ayaanne mooppite. **4** Hintte maana mehetuunne do'atuu hawantta; booraa, dorssaa, deeshshaa, **5** gen'iyyaa, dogiyyaa, washaa, wora deeshshaa, c'ogoshuwaa, gaaraanne deriyaa dorssaa. **6** S'uguntsay wuri p'alk'k'etteeddawantta, waammotiyyaa mehetuwaanne do'atuwaa ubbaa miite. **7** Shin waammotiyaawantta giddiide, s'uguntsay p'alk'k'ettiibeennawantta mooppite; hewantukka gaaluwaa, harbbayiniyaanne guppalliyyaa. Hawanttu waammotiino; shin untunttu s'uguntsay p'alk'k'ettiibeenna diraw, untunttu hinttentoo tuna. **8** Guduntsaykka s'uguntsay p'alk'k'etsaa gidooopenne waammotenna diraw, I hinttentoo tuna. Aa ashuwaa mooppite; Aa bakkutaakka bochchoppite. **9** «Haatsaa gidдон de'iyyaa med'etatuwaa ubbaappe hintte maanawanttu hawantta; moliyya mala k'efiinne pok'uu de'iyyaa

ubbaa miite. **10** Shin moliyaawaa mala k'efiinne pok'uu bayinna hak'awaanne mooppite. Hewanttu hinttentoo tuna. **11** «Geeshsha giddeedda kafuwaa ubbaa miite; **12** shin kafotuwaappe hintte meennawanttu hawantta: arggantsaa, bazzuwaa ankuuwaa, karetsa ankuuwaa, **13** golluwaa, s'inggilliyyaa zare ubbaa, **14** k'uruwaa zare ubbaa, **15** yanchchaa, c'anc'iyyaa guttuwaa, haatsaa kafuwaa, gac'iyyaa zariyyaa ubbaa, **16** k'eri guttuwaa, wogga guttuwaa, haatsaa kuttuwaa, **17** bazzuwaa guttuwaa, yinduwaa, ganggaanuwaa, adussa k'ood'i de'iyyaa haatsaa kafuwaa, **18** saabiissaa giyyaa kafuwaa zare ubbaa, jinjiilaatiyaanne shaaliyyaa. **19** K'efiyaana de'iyyaa k'eri med'etatuubay hinttentoo tuna; untunttu mooppite. **20** Shin he k'efiyaana de'iyabatuwaappe geeshsha gidiiyaawantta miite. **21** «Hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, geeshsha asaa gidiiyya diraw, bakkuteedawaa ubbaa ayaanne mooppite. Hewaa hintte kataman de'iyya betetuu maanaadan untunttoo immanaw danddayiita; woy hara biittaa asaw zal'anaw danddayiita. «Deeshsha maraa Aa daay maatsan doyssooppa. **22** «Hintte hintte gadeppa laytsan laytsan gakkiiyya katsaa ayfiyya ubbaappe asiraataa kessite. **23** Hintte ubbaa wode, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayiyyaawaa tamaarana mala, I bare suntsay s'eesettana mala dooreedda sa'aan, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan, hintte katsaa, woyniyya eessaanne zayitiyya asiraataa, hintte dorssaappenne mehiyaappe bayira yeletteeddawaa hewan miite. **24** Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay s'eesettana mala dooreedda sa'ay, hintte de'iyasaappe loysi haako gidoooppe, Med'inaa Goday hinttena anjiana mala, hintte hintte asiraataa yaa tookkanaw danddayennan is's'ooppe, **25** zal'ite; he miishshaa kushiyan oyk'kiide, Med'inaa Goday hintte S'oossay dooreedda sa'aa biite. **26** Biide he shaluwaan hintte koyeeddawaa hak'awaanne, miizza gidina, dorssaa gidina, woyniyya eessaa gido, woy hara mino ushshaa, woy hara hintte koyiyaawaa ayaanne shammiide, hinttenne hintte soo Asay ubbay Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hewaa miitenne nashetite. **27** «Hewaa hintte ootsiyya wode, hintte kataman de'iyya Leewatuwaa dogoppite; ayaw gooppe, untunttu hinttenana gishi akkeedda hara laatay baawa. **28** Heezzantsa laytsan laytsan ubbaa wode, hintte katsaa asiraataa ahilde, hintte kataman shiishshite. **29** Hewaa hintte kataman de'iyya hinttenana gishi akkeedda, hara laatay bayinna Leewatuu, betetuu, aawuu bayinna naanatuunne am'e mac'c'a asatuu yiide miino; miidikka kallino. Yaatooppe, hintte ootsiyya hintte kushiyya ooso ubbaa Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anjiana.

15 «Laappunta laytsaa laytsaa wurssetsan hintteppe tal'eeddawanttoo untunttu ac'uwaa maarite. **2** Hintte ac'uwaa maarana wogay hawaa: bare lagge Israa'eeliyaw tal'eedda ay asayinne he ac'uwaa maaro. Med'inaa Godaa maarotetsay awaayetteedda diraw, tal'eeddawe bare lagge Israa'eelaw woy bare ishaw tal'eeddabaa oochchoppo. **3** Hara biittaa asaw hintte tal'eedda ac'uwaa akkanaw danddayiita; shin hintte hintte zaretoo tal'eeddabaa ubbaa maarite. **4** «Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'aalaw azazettooppe, taani hachchi hinttena azaziyya azazo ubbaa balenaan ootsooppe, hintte gidдон iti asayinne hiyyeesenna. Ayaw gooppe, hintte laattanaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttew ak'o ootsiide immiyya gadiyaan Med'inaa Goday hinttena anjiana. **6** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo geeddawaadan,

I hinttina anijana; daro kawutetsay hintteppe tal'ana; shin hintte iituwaappenne tal'ikkita. K'ay hintte kawutetsatuwaa mooddana, shin iittuunne hinttina mooddenna. 7 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa gadiyaan de'iyaa k'eeri katamatuwaappe hak'awaaninne de'iyaa hintte lagge Israa'eelatuwaa giddon itti Asay hiyyeesoeppe, aw mek'etsaa iitoppite; k'ay hintte kushiyaakka shiishshi akkoppite. 8 Hintte kushiyaaw birshshite; Aa kosshiyaawaa ayaanne aw tal'ite. 9 «Ac'uwaa maariyaa laappuntsa laysay mateedda gaade, hiyyeesaa Israa'eeliyaw iita ayifiyaan s'eellaade, aw ayaanne tal'iyawaa digganaw iita k'ofay ne wozanaan gelennaadan naagetta. Hewe d'ayooeppe, I neeppe Med'inaa Godaw waassana; hewe new nagaraa gidanawaa. 10 Neeni aw c'oo imma; neeni aw immiyaa wode, ne wozanaan ayaw immayttaa gooppe; yaatooppe, hintte ooso ubbaan, hintte oyk'eeddawaan yed'deeddaban ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina anijana. 11 He gadiyaan ubbaa wodekka hiyyeesi d'ayenna diraw, taani neena Israa'eelattoo, ne gadiyaan de'iyaa hiyyeesatoonne metootanchchattoo keeka gidanaadan azazay. 12 «Neni attuma gidina mac'c'a gidina, ne dabbo Israa'eeliyaa asaa ayiliyaa ootsaade shammooppe, I new usuppun laysaa ootsa; laappuntsa laysan ayiletetsaappe kessa yedda. 13 Neeni ayiletetsaappe Aa kessa yeddiyaa wode, mela kushe yeddoppa. 14 Neeni ne wudiyaappe, ne uddumaappenne ne woyniyaa gum'iyaaasappe aw keekatetsan imma; Med'inaa Goday ne S'oossay neena anjeedawaa keenaa aw imma. 15 Hinttekkaa Gibs'e gadiyaan kase ayiliyaa gideeddawaanne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina yaappe wozeeddawaa dogoppite. Taani hinttina hachchi azaziyaawe hewaassa. 16 «Shin he ayiliyaa neenanne ne golliyaa asaa doseedda dirawunne neenana aw de'uu lo'o gidiyaa diraw, «Taani ne golleppe kesaade biikke» yaagooppe, 17 pengge Aa afaade, gootsaa akkaade, Aa haytsaa lukka. Yaatooppe I new med'inawukka ayiliyaa gidanawaa. K'ay ayiliyaa gidiyaa mac'c'aaniwukka hewaadan ootsa. 18 Aa neeni ayiletetsaappe kessa yeddiyaa wode, neeni k'ohetteeddawaadan k'oppoppa; ayaw gooppe, I ha usuppun laysaa giddon keraw ootsiyaabay ootsiyaawoo dakuwaa daruwaa new ootseedda. Hewaa diraw, neeni ootsiyaaban ubbaan Med'inaa Goday ne S'oossay neena anijana. 19 «Neni ne mehiyaappenne ne dorssaa wudiyaappe bayira yeletteedda attumawaa ubbaa Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, dummaya. Ne dummayeedda mehiyaappe bayira yeletteeddawaa ayaanne go'ettoppa; ne dorssaa wudiyaappe bayira yeletteeddawaa ikisiyaakka meedoppa. 20 Neeninne ne soo Asay S'oossay dooriyaa sa'aan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan hewantta laysan laysan miite. 21 Shin ne yarshshiyaa mehiyaa bollay tillana d'ayooeppe, I sileeddawaa woy k'ook'e gidooeppe, woy k'ay hara iita pokkobay Aa bollan de'ooppe, hewaa Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, yarshshoppa. 22 Hewaa hintte de'iyaa hintte kataman miite; wogaan geeshsha asaa gidina, woy tuna asaa gidinakka gen'iyaanne gaaraa ashuwaadan mo. 23 Shin hintte Aa suutsaa haatsaadan sa'aan gussiteppe attina, mooppite.

16 «Abiiba aginaan Med'inaa Godaa hintte S'oossaa Paasigaa Baalaa bonchchite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina Abiiba aginaan k'amma Gibs'eppe kesseedda. 2 Hintte dorssaa wudiyaappenne mehiyaa wudiyaappe Med'inaa Goday bare suntsay

s'eesettanaadan dooriyaa sa'aan, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, Paasigaw yarshshite. 3 He yarshshuwaa hintte miyaa wode, irshshuwaa yeggi uukkeedda ukitsaanna mooppite; shin laappun gallassaa kumentsaa irshshuwaa yeggieenna ukitsaanna miite. Hintte Gibs'eppe ellekka keseedda dirawunne hintte de'iyaa laysaa ubbaan hintte Gibs'eppe keseedda gallassaa hassayanaadan, he metuwaa ukitsaa miite. 4 Hintte gadiyaan ubbaan laappun gallassaw ayaa irshshuunne beettooppo. K'ay hintte koyiro gallassaa omarssi yarshsheedda ashuwaappe wontaw ayayenne attoppo. 5 «Hintte Paasigaa yarshshuwaa Med'inaa Goday hintte S'oossaa hinttentoo immiyaa ay katamaaninne c'oo shukkoppite. 6 Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay s'eesettanaadan dooriyaa sa'aan hintte Paasigaa yarshshuwaa shukkite; k'ay away wuliyaa wode hintte Gibs'eppe keseedda diraw, he saatiyaan shukkite. 7 Med'inaa Goday hintte S'oossay dooriyaa sa'aan, hewan katsiide miite; yaatiide sa'ay wonttiyaa wode, hintte dunkkaaniyaa dunkkaaniyaa biite. 8 Usuppun gallassaa kumentsaa irshshuwaa yeggieenna ukitsaa miite; laappuntsa gallassan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, goyinnanaw geeshsha shiik'uwwa shiik'ite; he gallassi ayaa oosonne ootsoppite. 9 «Hintte katsaa c'akkanaw koyiro doommeedda wodiyaappe doommiide, laappun saaminttaa kumentsaa paydite. 10 Yaatiide Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina anjeedawaa keenaa hintte hintte dosuwaan c'oo immiyaa imuwaa ahiide, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, k'oychchaa Baalaa bonchchite. 11 Hewaan hintte, hintte attuma naanay, hintte mac'c'a naanay, hintte attuma k'oomatuunne hintte mac'c'a k'oomatuu, hintte katamatuwaan de'iyaa Leewatuu, betetuu, aawuu bayinna naanatuunne hintte giddon de'iyaa am'etuu ubbay Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay s'eesettanaadan dooriyaa sa'aan, nashetite. 12 Hintte Gibs'e gadiyaan ayiliyaa gideeddawaa hassayiide, ha wogaa balanaan naagite. 13 «Hintte uddumaappe hintte katsaa, k'ay woyniyaa yed'd'iyaaasappekka hintte woyniyaa shiishsheeddawaappe guyyiyaan, laappun gallassaa Daasiyaa Baalaa bonchchite. 14 Hintte, hintte attuma naanatuunne mac'c'a naanay, hintte attuma k'oomatuunne mac'c'a k'oomatuu, hintte katamatuwaan de'iyaa Leewatuu, betetuu, aawuu bayinna naanatuunne am'etuu ubbay ha baalan loysi nashetite. 15 Med'inaa Goday dooriyaa sa'aan laappun gallassaa Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, baalaa bonchchite; ayaw gooppe, hintte ubbaykka ittippe nashettana mala, hintte ayifisseedaban ubbaaninne hintte kushii ootsiyaaban ubbaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina anijana. 16 «Hintte gadiyaan attuma asaa gideedda ubbay laysan heezzu gede, Magaage Ukitsaa Baalaa wode, Saaminttatuwaa Baalaa wodenne Daasiyaa Baalaa wode, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan I dooriyaa sa'aan beetto. Unttuntu Med'inaa Godaa sintsa yiidde, mela kushe yooppino. 17 Med'inaa Goday hintte S'oossay anjeedawaa keenaa ubbaykka bare danddiyaawaa keenaa immo. 18 «Hintte zaratuu ubbay Med'inaa Goday hintte S'oossay immiyaa katamatuwaan ubbaan hintte daannatuwaanne kaappatuwaa suntsite; untuntukka asaw s'illo pirdaa pirdino. 19 S'illo pirdaa geellayoppite; som'uwwa s'eelliide maaddoppite. Magans'saa akkoppite; ayaw gooppe, magans'say aad'd'eeda eranchchatuwaa ayfiyaakka k'ook'issiide, s'illotuwwa k'aalaakka geellayee. 20 Hintte de'uwaa de'ana malanne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa biittaa hintte laattana mala, s'illo

pirddaa pirdдите. **21** «Hinte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, kees'siyaa yarshshiyaa sa'aa matan Asheero giyyaa s'oossatiw mitsaappe med'etteedda misiliyaa mallaa ayaanne essoppite. **22** Hintte Med'inaa Goday hintte S'oossay is'siyaa goyinniyyaa shuchchaa hinttentoo essoppite.

17 «Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, tilla bollana de'enna mehiyaa, woy hintte dorssaa yarshshuwaa ootsiide shiishshoppite; hewe Aa sintsan sheneyiyaabaa. **2** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa katamatuwaappe hak'awaanka attumawaa gidina mac'c'awaa gidina Aa c'aak'uwaa kooliide, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan iitaa ootseedda Asay hintte giddon beettooppe, **3** k'ay ta azazuwaa mentsiide, hara s'oossatoo goyinneedda uray, awaaw, woy aginaw, woy saluwaa s'oolinttetoo goyinneedda uray de'ooppe, **4** hewaa malabaa hintte sisoooppe, he yewuwaa minisiide paydite. Hintte K'orina, hewaa mala tunabay Israa'eeliyaa giddon oosetteeddawe tumanne geeshsha gidooppe, **5** he iitaa ootseedda bitaniyaa woy mishirato hintte katamaappe gas'aa kesside, shuchchaan c'addiide wod'ite. **6** He wod'iyaa Asay hayk'kanaw bessiyaawe laa'u woy heezzu markkay markkattina gido; itti asaa markkaa k'aalan ay asaynne hayk'k'oppo. **7** Aa wod'anaw markkatuu koyiro shuchchaan Aa c'addino; untuntta kaalliide Asay ubbay Aa c'addo. Hewaadan ootsiide, iitaa hintte giddoppe diggite. **8** «Hintte hintte katamatuwaan pirddanaw loysiti dees'iyaa shemppuwaa mootuwaa gidina, shochchaa madutsaa mootuwaa, woy k'ay taw besse giyyaa ak'o mootuwaa gidinakka dendooppe, he wode hintte Med'inaa Goday hintte S'oossay dooreedda sa'aa ahite. **9** Hewaan Leewatuwaappe k'eesse gidiyawaakkonne he wodiyaan daanna gidiide pirddiyawaakko shiishshite; he yewuwaa untunttu pirddana. **10** Med'inaa Goday dooreedda sa'aan untunttu pirddeeddawaadan ootsite; untunttu pirddeeddawaappe ashshenaadan naagettite. **11** Untunttu hinttana tamarisseedda higgiaadaananne untunttu odeedda pirddaadan ootsite; untunttu pirddeedda pirddaappe ushechchanne haddirssa ayinne sher'i gooppite. **12** Hewaan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, ootsiyaa daannaw, woy k'eesiyaw azazettenan is'siide, otorettyyaa Asay de'ooppe, he Asay hayk'k'o; hewaadan ootsiide, iitaa Israa'eeliyaa giddoppe diggite. **13** Hewaappe guyyiyaan hewaa sisiide, Asay ubbay yayana; laa'entso otorettena. **14** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa biittaa laattiide, yan de'uwaa doommiiyaa wode, hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaadan, hinttekka, «Ane nuunikka nu bollan kaatiyaa kaateyeetto» yaagiide k'oppooppe, **15** hintte kaateyanawe Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo dooreeddawaa gidiyaawaa erite. Hewekka hintte asaa giddoppe dooreeddawaa gidooppe attina, hara biittaa asaa hintte bolla kaateyoppite. **16** He kaatii paraa daruwaa shiishshanaw bessena; k'ay asaykka paraa c'orayanaw laa'entso Gibs'e simmanaadan ootsoppo. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday, «He ogiyaanna laa'entso mulekka simmoppite» yaageedda. **17** Aa wozanaa baletsennaadan, kaatii c'ora mac'c'a asaa akkoppo. Work'kaakka biraakka darii shiishshoppo. **18** «I bare kawutetsaa araatan uttiyaa wode, Leewiyaa zare gidiyaa k'eesatuu naagiyaa mas'aafaappe ha higgiyaa duuk'kiide barew akko. **19** I ha higgiyaa k'aalaanne wogaa naagiyaawaaninne untuntta ootsiyaawaan Med'inaa Godaw, bare S'oossaw, yayiyaawaa tamarana mala, ha mas'aafay aanana de'o;

ikka ha mas'aafaa bare de'o laysan ubbaan nabbabo. **20** Yaatooppe, I bare wozanaan, «Taani ta laggettuwaappe aad'd'ay» giide bare ishanntu bolla otorettena. Ikka S'oossaa higgiaayappe haddirssanne ushechcha geena. I bare kawutetsan aduk'kiide de'ana; Aa naanaykka Israa'eeliyaa gadiyaan kaatiyaa gidanawaa.

18 «K'eesetetsan ootsiyaa kumentsaa Leewiyaa zaretoo Israa'eeliyaa giddon biittaa laatay baawa. Untunttu Asay Med'inaa Godaw shiishshiyaa taman s'uuggiyaa yarshshuwaappe miidde de'iyaaawe untunttoo laata. **2** Untunttoo untunttu ishanntu giddon laatay de'enna; Med'inaa Goday untunttoo geppeeddawaadanka I untunttu laata. **3** «Koruma woy dorssaa Asay yarshshoo shiishsheeddawaappe k'eesatoo bessiyaawe hawaa: missaa, laa'u bagga gogonc'c'uaanne uluwaa giddo ashuwaa untunttoo immino. **4** Hintte katsaappe, woyniyaappenne zayitiyaappe koyiro gakteedda ayifiyaanne hintte dorssaa ikisiyaappe bayiratuwaa k'eesatoo immiita. **5** Ayaw gooppe, untuntunne untunttu naanay Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide, med'inaw k'eesse gidiide ootsana mala, hintte zariyaa ubbaa giddoppe Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta dooreedda. **6** «Leewiyaa zare gidiyaa itti Asay Israa'eeliyaa gadiyaan ay katamaappenne denddiide, Med'inaa Goday dooriyaa sa'aw yooppe, **7** I biyaasan de'iyaa Leewatuu Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide ootsiyaawaadan, ikka Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan ek'kiide ootso. **8** K'ay bare aawuwaa ak'uwaa bayizina, barena gakkiaawaa akkeeddawaa gidooppekka, Leewatuu go'ettiyaawaa ubbaa untuntunna likke shaakkiide akko. **9** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immeedda biittaa geliyaa wode, he gadiyaan de'iyaa Asay ootsiyaa tuna oosuwaa ootsoppite. **10** Bare attuma na'aa woy mac'c'a naatto yarshshoo giide, taman s'uuggiyaa ay asaynne hintte giddon beettoppo. Bitiyaawe, marac'c'iyaa s'eelliyaaawe, muruniyaawenne kaac'aa odiyaawe k'ay hintte giddon de'oppo. **11** Ayantiyaawe, ayaanatuwaa s'eegiyaaawe, shareechchiyaawenne hayk'keedda asaa ayaanaa s'eegiyaaawe hintte giddon de'oppo. **12** Hewaa malabaa ootsiyaa ay asaynne Med'inaa Godaa matan is's'etteedda asaa. Untunttu hewaa mala tunaa ootsiyaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay he kawutetsaa hintte sintaappe yederssana. **13** Shin hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan kumentsaa pokkobay bayinnawantta gidite. **14** «Ha hintte laatanaw biyaa gadiyaan de'iyaa kawutetsatuu muruniyaawantunne marac'c'iyaa s'eelliyaaawanttu odiyaawaa sisiyaawantta. Shin hintte hewaa ootsennaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttana te'eedda. **15** Med'inaa Goday hintte S'oossay, hintte zariyaa giddoppe, ta mala timbbitiyaa odiyaawaa hinttentoo dentsana. Hintte I giyaawaa sisite. **16** Hintte Siinaa Deriyaa bollan shiik'eedda wode, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa hawaadan yaagiide oochcheeddita; «Nuuni hayk'kennaadan, Med'inaa Godaa nu S'oossaa kooshshaa zaari sisokko; k'ay ha wolk'kaama tamaakka laa'entso be'okko» yaageeddita. **17** «Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Untunttu geeddawaa ubbaa likke geeddino. **18** Taani untunttu zaratuu giddoppe, ne mala timbbitiyaa odiyaawaa untunttoo dentsana; ta k'aalaa Aa doonana wotsana; ikka taani Aa azaziya ubbaa untunttoo odana. **19** I ta sintsan odiyaa ta k'aalaa sisenna oossinne haluwaa taani kesana. **20** Shin ta azazabeenawaa s'alide ta sintsan odiyaawe woy

hara s'oossatuwaa suntsan odiyaa he timbbitiyaa odiyaawe hayk'ko' yaageedda. **21** «Hintte, <Timbbitiyaa odiyaawe odiyaa k'aalay Med'inaa Godaappe gidennawaa ayan shaakki eranee?> yaagooppe, **22** he timbbitiyaa odiyaawe Med'inaa Godaa suntsan, I odeedda k'aalay polettennaan is'soophe, hewe Med'inaa Goday odibeenna k'aalaa gidiyaawaa eriita. He timbbitiyaa odiyaawe wordduwaan odeedda diraw, aw yayooppite.

19 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa gadiyaan de'iyaa kawutetsaa d'ayissiyaa wode, k'ay hintteka untuntta yederssiide, untunttu katamatuwaaninne untunttu golletuwaan de'uwaa doommiyaa wode, **2** Med'inaa Goday hintte S'oossay laata ootsiide immiyaa gadiyaan de'iyaa katamatuwaappe heezzu katamatuwaa hinttenttoo dummayite. **3** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo laata ootsiide immiyaa biittaa heezzu kesside shaakkitte. Yaatiide asaa wod'eedda ooninne he katamatuwaakko bak'atanaadan ogiyaa giigissite. **4** «Itti Asay kase morkketetsay bayinnan de'ishshin, erennan bare shooruwaa wod'oophe, I he katamatuwaappe ittoo bak'atiide, bare shemppuwaa ashsho. **5** Laa'u Asay mitsaa k'ans'sanaw wora biina, ittuu mitsaa k'ans'sishin, tuutiyaappe ayfi koletti wod'd'iide hinkkuwaa wod'oophe, he wod'eeddawe ha heezzu katamatuwaappe ittuwaa bak'atiide, bare shemppuwaa ashsho. **6** K'osetti attiyaa katamay ittuwaa s'alalaa gidooophe, wos's'iide ellekka gakkanaw ogii aduk'keedda gaasuwaan suutsaa achchiyaawe suuliyaa hank'kuwaan denddiide, yedersi gakkide, hayk'kanaw bessenawaa wod'anaw danddayee; ayaw gooppe, I bare shooruwaa wod'eeddawe kase morkketetsay de'iyaa diraassa gidenna. **7** Hintte heezzu katamatuwaa dummayi wotsanaadan, taani hinttena azazeeddawe hewaassa. **8** «Med'inaa Goday hintte S'oossay kase hintte mayzza aawaatoo c'aak'keeddawaadan hintte zawaa aassooppe, k'ay hintte mayzza aawaatoo immana geedda biittaa ubbaa hinttenttoo immooophe, **9** ha heezzu katamatuwaappe hara heezzu katamatuwaa gujiita. Hachche taani hinttena azaziyaawaa ubbaa hintte poloophe, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa dosooppenne I hinttena tamaarisseedda ogiyaan minniide de'ooophe, ha biittay hinttenttoo imettana. **10** Hewaa ootsooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay laata ootsiide hinttenttoo immiyaa gadiyaan geeshsha asaa suutsay gukkenna; k'ay hintteka suutsaa gussiyaa nagaraappe atiita. **11** «Shin itti Asay bare shooruwaa is's'iide, zuggi naagiide Aa wod'iide, ha katamatuwaappe ittoo bak'atoophe, **12** Aa katamaa c'imatuu I bak'ateedda katamaappe kiitti ahiisside, haluwaa kesanaaw Aa koyiyaawoo aatsi immiino. **13** Aw ayinne k'arettoppote; hinttenttoo ubbabay lo'a gidana mala, geeshsha suutsaa gussiyaawaa Israa'eeliyaa gididoppe d'ayissite. **14** «Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte laattanaadan immiyaa gadiyaan, beni Asay esseedda ne shooruwaa biittaa zawaa shoddoppa. **15** «Itti asaa bayzanchcha gaanaw itti markka s'alalay gidenna. Laa'u woy heezzu markkay markkatina, he mootuu pirdettanaw koshshee. **16** «Itti Asay haraa wordduwaan mootanaw denddooophe, **17** he mootiyaawenne mootettiyaawe laa'uukka Med'inaa Godaa sintsan, k'eesetuwaasintsaaninne he wode pirdidiyaa daannatuwaasintsan ek'k'ino. **18** Yaatooppe daannatu he yewuwaa minisiide biddino; he mootiyaawe bare ishaa wordduwaan mooteeddawaa gidooophe, **19** I he mootuwaan bare ishaa murissanaw k'opeedda muraaw barew

muretto; hewaadan ootsiide, hewaa mala itaa hintte gididoppe diggite. **20** Yaatooppe, hara Asay hewaa siisiide yayana; hewaa mala itaa oosuwaaw laa'entso ootsenna. **21** Hewaa mala itaa ootseeddawoo ayinne k'arettoppote; shemppuwaa wod'eeddawe hayk'ko'; ayfiyaa diraw ayfiyaa; achchaa diraw achchaa; kushiyaaw diraw kushiyaaw; gediyaaw dirawwka gediyaaw.

20 «Hintte morkkiyaanna olettanaw biyaa wode, untunttu paratuu, paraa gaaretuunne untunttu olanchchatuu hintteppe darina be'iide, untunttoo yayooppite; ayaw gooppe, hinttena Gibs'eppe kesseedda Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana de'ee. **2** Hintte olaa doommnaappe kasetiide, k'eesii sintsaaw aad'd'iide hawaadan yaago; **3** «Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, sisite; hintte hachchi hintte morkkiyaanna olettanaw haniita. Simmi hintte wozanay dagammoppo; yayooppite; untunttu sintsan kokkoroppitenne shabbarettoppote. **4** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenana biyaa diraw, hintte morkkiyaa oliide, hinttenttoo s'oonuwaa immana' yaago. **5** «Olaa gadaawatu untuntta hawaadan yaagino; <Ooratsa golliyaa kees's'iide gelibeenna Asay de'ooophe, I ha olan hayk'k'ina, hara Asay Aa golliyaa gelennaadan, I golle simmo. **6** Woy woyniyaa tokkiide, Aa ayifiyaan nashetibeena uray de'ooophe, I ha olan hayk'k'ina, hara Asay Aa woyniyaa ayifiyaan nashettenaadan, I bare golle simmo. **7** Mac'c'a asaa giigisside akkibeenna Asay de'ooophe, I ha olan hayk'k'ina, hara Asay izo machchiyaa akkenaadan, I bare golle simmo' yaagino. **8** «Gadaawatu gujiidikka asaw hawaadan yaagino; <Ha asaa gidon yayiyaa asayenne hirggiyaa Asay ooninne de'ooophe, I bare laggetuwaa wozanaakka yashshan seerissennaadan I bare golle simmo' yaagino. **9** Gadaawatu hawaa asaw odi wurssiyaaw wode, c'itaw c'itaw olaa gadaawatuwaa doorino. **10** «Itti katamaa olanaw biide hintte aakko matiyaa wode, koyirottiide saruwaan untunttu kushiyaaw immanaadan oochchite. **11** Untunttu saruwaan barenttu kushiyaaw immiide, barenttu gimbbiyaa penggiyaa dooyiide hinttena gelissoophe, he kataman de'iyaa Asay ubbay hinttenttoo haggazinnonne dees'o oosuwaaw hinttenttoo ootsino. **12** Shin he katamaa Asay hinttenttoo saruwaan kushiyaaw immennan is's'iide, hinttenana olaw giigoophe, hintte he katamaa yuushshuwaa dooddite. **13** Med'inaa Goday hintte S'oossay untuntta hinttenttoo aatsi immiyaa wode, he kataman de'iyaa attuma asaa ubbaa mashshaan wurssite. **14** Shin mac'c'a asaa, naanatuwaa, mehiyaanne katamaa gidon de'iyaa ubbabaa omooduwaaw ootsiide hinttenttoo akkite. K'ay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo immiyaa hintte morkkatuwaa omooduwaan go'ettite. **15** Hintte de'iyasaappe haakkiide de'iyaa katamatuwaakka oyk'kiyaa wode, hewaadan ootsiite. **16** «Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenttoo laata ootsiide immiyaa gadiyaan shemppuwaanna de'iyaaawaa itibaanne ashshenan wod'ite. **17** Med'inaa Goday hintte S'oossay azazeeddawaadan, Hiitetuwaa, Amooretuwaaw, Kanaanetuwaaw, Parzzetuwaaw, Hiwetuwaaanne Yaabuusatuwaaw wurssiide wod'ite. **18** Hewe d'ayooophe, untunttu barenttu s'oossatoo goynniyaa tuna oosuwaaw hintte ootsanaadan hinttena tamaarissana; hewaan hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa bolla nagaraaw ootsana. **19** «Katamaa oyk'kanaw yuushshuwaa dooddi, daro gallassaa oletiide gam'iyaa wode, aan de'iyaa ayfiyaa immiyaa mitsaa kaltan k'ans's'oppite; untunttu ayfiyaa miiteppe attina, untuntta k'ans's'oppite. Ayaw gooppe, hintte yuushshuwaan dooddiide

oliyaawe asaappe attina, dembban de'iyaa mitsaa gidenna. 20 Shin hintte eriyaa ayfiyaa immenna hara mitsatuwaa k'ans'siide, hinttenana olettiiyaa katamay kundana gakkanaw, hewan dooddiyaa geessuwaaw kees'site.

21 «Hintte laattanaadan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa gadiyaan, ooni wod'eeddento erenna anhay kunddiide beettooppe, 2 hintte daannatuunne hintte c'imatuu biide, hewaa yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaappenne he anhaappe gidduwaan de'iyaa haakotetsaa likkino. 3 Hewaappe guyyiyaan, anhay kunddeeddasa matattiyaa katamaa c'imatuu, oosoo gakkabeenna, I morggiyaan k'ambbaray wod'd'ibeenna ussatto akkino. 4 Goggiyaa haatsay de'iyaa goshettiibeenna sa'anne zerettiibeenna zanggaaraa afiide, he ussatti morggiyaa mirk'kiide mentsino. 5 Yaatooppe Leewiyaa naanay, k'eesatuu he sa'aa ittippe biino; ayaw gooppe, hawaa mala iita hayk'uwaanne mootuwaaw shaakkiide pirddanaw, Med'inaa Goday hintte S'oossay bare sintsan ootsanaw, Med'inaa Godaa suntsankka anjanaw untuntta dooreedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, he anhay kunddeeddasa matattiyaa katamaa c'imatuu ubbay, zanggaaraan morggiyaa mirk'kiide wodeedda ussatti bolla barentu kushiya meec'ettiide, hawaadan yaagino: 7 «Nu kushii ha suutsaa gussibeenna; nu ayifiikka hawaa ootseeddawaa be'ibeenna. 8 Abeet Med'inaa Godaw, neeni wozeedda ne asaa, Israa'eeliyaa maara; ha geeshsha suutsaa ne asaa bolla naak'uwaaw ootsaade paydoppa yaagino». He suutsaa diraw, untuntto atto geetettana. 9 Hintte Med'inaa Godaa ayfiyaa sintsan hawaadan ootsiide, geeshsha suutsay gukkeedda nagaraa hintte giddoppe diggite. 10 «Hintte morkkiyaanna hintte olettanaw kesina, Med'inaa Goday, hintte S'oossay, untuntta hintte kushiyaan aatsi immina, untuntta omooddiyaa wode, 11 omoodetteedda asaa gidдон itti malanchcha mishirato be'aade, izo amottaade, machche udanaw koyooppe, 12 ne golle ayaa; I huup'iyaa meedda; I s'uguntsaakka c'igga. 13 Omoodettiyaa wode de'iyaa mayuwaaw k'aara diggaade, ne son uttaade, bare aawoonne bare daayii itti aginaa kumentsaa kayyottu. Hewaappe guyyiyaan, izo akka. 14 Yaata simmina, izina de'iyaa we neena nashechchennan d'ayooppe, Aa bare koyoosaa baanaadan yedda agga. Neeni izo machche ootsaade ittippe ak'eeda diraw, izo shaluwaan zal'anaw woy kawushanaw bessena. 15 «Itti asaw I dosiyaanne is'siyaa laa'u mac'c'a asatuu de'ooppe, k'ay ha laa'atuukka aw attuma naanatuwaaw yeleeeddawantta gidishin, bayira yeletteeddawe ha is'siyaa mac'c'a mishiratippe yeletteeddawaa gidooppe, 16 bare naanaw bare ak'uwaaw I laatiissiyaa wode, I is'siyaanippe yeletteedda bayiray de'shshin, I dosiyaanippe yeletteedda teefaa bayirayanaw bessena. 17 Hara naanaw immiyaawaappe laa'u kushiya aatsi immiyaawan ha is'siyaani na'ay bayira gidiiyaawaa erissanaw besse. Ayaw gooppe, he na'ay aw kushiyaay gediyaaw p'alk'keedda bayira gidiiyaa diraw, bayiratuwaaw I akkanaw besse. 18 «Aawoonne aatiw azazettenan is'seedda, untunttu seerinakka simmenna morggiyaa zoddanne makkalanchcha gididi simmenna na't de'ooppe, 19 aawunne aata he katamaa penggiyaan de'iyaa c'imatuwaakko Aa oyk'ki akki ahino. 20 C'imatoo hawaadan yaagino; «Hawe nu na'ay morggiyaa zoddanne makkalanchcha; I nuw mulekka azazettana; miishshaa laali kaa'iyawaanne ushshanchcha» yaagiide odino. 21 Hewaappe guyyiyaan, he kataman de'iyaa attuma Asay ubbay I hayk'kana

gakkanaw, shuchchaan c'addiide Aa wod'ino. Hewaadan ootsiyaawaan hintte giddoppe iitaa d'ayissite. Yaatooppe Israa'eeliyaa ubbay hewaa sisiide yayana. 22 «Itti Asay hayk'uwaaw pirdissiyaa dabaa ootsina, hintte Aa mitsan kak'ki wod'ooppe, 23 he kak'etteedda mitsan Aa anhay ak'oppo; Aa he gallassi moogite. Ayaw gooppe, mitsaa bolla kak'etti hayk'kiyaa ooninne S'oossan shek'etteeddawaa. Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo laata ootsiide immiyaa hintte biittaa hintte tunissoppite.

22 «Israa'eeliyaa asaa booray woy dorssay bayiide wora biishshiina be'ooppe, sheneko gaade agga aggoppa; Aa godaw laagga ahaade immo. 2 He melhiyaa goday ne heera gidana d'ayooppe, woy Aa goday oonento neeni erana d'ayooppe, Aa goday koyiidde yaana gakkanaw, ne golle akkaade afa; I yiide, demmiyaa wode, aw immo. 3 Hewaadan hariyaa gidina, mayuwaaw woy ayaanne bayeeddawaa demmooppe, Aa godaw zaarappe attina, sheneko gooppa. 4 «Israa'eeliyaa asaa harii woy booray ogiyaan kunddeeddawaa be'ooppe, maaddaade dentsappe attina, sheneko gaade agga aggoppa. 5 «Mac'c'a Asay attuma asaa mayuwaaw mayyoppino; attuma asaykka mac'c'a asaa mayuwaaw mayyoppino. Ayaw gooppe, hewaa malabaa ootsiyaa oonanne Med'inaa Goday hintte S'oossay shaattee. 6 «Ogiyaan ne biishshiina, mitsan gidina, sa'aan bare maraa woy k'uuk'k'ulliyaa hap'p'a utteedda kafatto demmooppe, izo I maraanna gatsa oyk'kaade ne golle afoppa. 7 Maratuwaaw akka afanaw danddayaasa; shin daayo baanaadan yedda agga. Hewaadan ootsooppe, neeni durettaade adussa laysaa de'ana. 8 «Ooratsa golliyaa kees'siyaa wode, d'ok'ka kaaraappe Asay kunddi hayk'kina ne ooshettennaadan, zemppiide attiyaawaa giigissa. 9 «Ne woyniyaa shoyk'kaan laa'u k'ommo katsaa zerooppa; hewaadan ootsooppe, ne zereedda katsayenne woynii laa'uukka bayana. 10 «Booraanne hariyaa ittippe waas'aade goshoppa. 11 «Suufiyaappenne liinuwaappe walakan dadetteedda mayuwaaw mayyoppa. 12 «Ne mayyeedda mayoo oyddu bagganakka mac'aray de'o. 13 «Itti Asay machchato akkiide, izina ak'i simmiide, izo dosana d'ayooppe, 14 «Hanno ta akkaade izina ak'iyaa wode, higgii iziw baawa» yaagiide izo bayzziide haasayooppe, 15 he naatti aawunne daaya I higgiiyaa malaataa akki afiide, katamaa penggiyaan de'iyaa c'imatuwaaw bessino. 16 Naatti aawuu c'imatoo hawaadan yaagiide odo, «Taani ta naatto hawoo machche ootsaade immaad; shin I izo is'seedda. 17 I, «Ne naattin higgii baawa» yaagiide izo bayzziide haasaye; shin ta naatti higgiiyaa malaataa hawaa be'ite» yaagiide, izi higgiiyaa erissiyaa ark'kiyaa besso. 18 Yaatina he katamaa c'imatuu Aa murino. 19 I Israa'eeliyaa wodoratti suntsaa bayzeedda diraw, c'imatuu Aa s'eetu s'agaraa biraa muriide, hewaa naatti aawoo immo. Naattakka aw machche gidaade de'u; bare de'o laysata ubbaan I izo yeddanan bessena. 20 «Aa mootuu tuma gididiide, naattin wodorotetsay d'ayooppe, 21 naatto izi aawuwaaw kare ahiide, he katamaa attuma Asay izo shuchchaan c'addiide wod'o. Ayaw gooppe, Aa bare aawuwaaw son de'aadde sharmus'a gidaade, Israa'eeliyaa gidдон ha pokkobaa ootsaaddu; hewaadan ootsiide hintte giddoppe iitaa diggite. 22 «Ay asayenne hara asaa mac'c'a asaana sharmus'idde oyk'ketooppe, akka aanana sharmus'eedda mac'c'a mishiratakka hayk'k'ino. Hewaadan ootsiide, hintte giddoppe iitaa diggite. 23 «Ay asayenne haraw giigeedda wodoratto katamaa gidдон demmiide izina

sharmus'ooppe, 24 untuntutta laa'uwaakka katamaappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'ddiide wod'ite. Ayaw gooppe, naatta kataman de'aadde, Asay ashshanaadan waassabeykku. I hayk'kiyaawe k'ay hara asaw giiga utteedda wodoratto bayzeedda gishshaassa. Hewaadan ootsiyaawaan hintte giddoppe ittaa diggite. 25 «Itti Asay asaw giigeedda wodoratto Asay bayinna sa'aan wolk'an oyk'kiide, izina gisoooppe, Aa s'alalay hayk'k'o. 26 Naatto ayinne ootsoppite; izo wod'anaw bessiyyaa nagaraa ootsabeykku. Hawe itti Asay c'oo bare shooruwaa bolla dendiide, wod'iyaa asaa pirddaa mala pirddaa. 27 Ayaw gooppe, I izo Asay bayinna sa'aan demmiide oyk'k'ina, he wodoro naatta waassaaddu; shin izo ashshiyaa Asay de'ibeenna. 28 «Ay asayinne asaw giigabeenna wodoratto oyk'kiide, I higgiiyaa akki diggiide oyk'k'etoooppe, 29 naatti aawoo ishatamu s'agaraa biraa c'iggo. Yaatiide naatto barew machche ootso. Bare de'o laytsaa ubbaan izo yeddoppe. 30 «Ay asayinne bare aawuwaa machchato akkiide, bare aawuwaa kawushshoppo.

23 «Sanggisetteedda woy k'aaratetteedda attuma asay, Med'inaa Godaa shiik'uwaa giddon beettooppo. 2 «Sharmus'an yeletteedda Asay Med'inaa Godaa asaa maabaraa geloppo; haray atto biide tamantsa yeletaa gakkanawukka, Aa zariyaappe ooninne Med'inaa Godaa asaa maabaraa giddo geloppo. 3 «Amoona asaa gidina, woy Moo'aaba asaa gidinakka, Med'inaa Godaa asaa maabaraa geloppo; haray atto biide tamantsa yeletaa gakkanawukka, untuntutu asaa gideedda ooninne med'inawukka Med'inaa Godaa asaa maabaraa geloppo. 4 Ayaw gooppe, hintte Gibs'eppa kesiide hemettishin, untuntutu hinttina katsaannanne haatsaana mokkibeykino. Hewaadankka, Masp'p'es'oomiyan Patoora giyaa kataman de'iyaa Bi'ooraa na'aa Balaami hinttina shek'kana mala k'as'areeddino. 5 Med'inaa Goday, hintte S'oossay, Balaami giyaawaa sisanaw koyibeenna; Aa shek'ka hinttentoo anjoo laammeedda. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina siik'ee. 6 Hintte de'o laytsaa ubbaan med'inawukka untuntutu saro de'anaadaaninne untuntutu durretanaadan amottoppite. 7 «Hintte untuntutu dabbo gidiyaa diraw, Edoomatuwaa kad'iide is'soppite; k'ay Gibs'etuwaakka is'soppite. Ayaw gooppe, hintte untuntutu gadiyaan bete gidiide de'eeddita. 8 Untuntutu heezzentso yeletaa naanay Med'inaa Godaa asaa maabaraa gelanaw danddayiino. 9 «Hintte hintte morkkiyaa olanaw kesiide ittisaan kambbuwaa med'd'o wode, hinttina tunissiyaawaappe ubbaappe shaaketite. 10 K'amma akumuwaan mac'c'a asaana gaketeeddawaa erissiyaa irs'sabay aan de'iyaa ay asayinne de'ooppe, dunkkaaneedda sa'appe gas'aa kesiide yan gam'o. 11 Sa'ay omarssiyaa wode, bare bollaa meec'ettiide, lelem'iyaa wode dunkkaaneeddasaa simmo. 12 «Hintte sheeshshaw uttiyaasaa dunkkaaneedda sa'appe karenna giigissite. 13 Sheeshshaw uttiyaasaa bookkanaw zoruwaa hintte olaa miishshaanna gatsi oyk'k'ite; sheeshshaw utti simmiide, ollaan biittaa zaarite. 14 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttina naaganawunne hintte morkkatuwa hintte kushiyan aatsi immanaw, hintte heeran yaanne haanne hamettee. Hewaan I sheneyiyaabaa ayaanne be'iide, hintteppe wora simmennaadan, hintte heerar geeshsha gidanaw koshshee. 15 «Bare godaappe bak'atiide, neekko yeedda ayiliyaa zaaraade Aa godaw immoppa. 16 I hintte katamatuwaappe bare koyeeddawan de'o; Aa uk'k'unnoppite. 17 «Israa'eeliyaa

asaappe ooninne attuma gidina, mac'c'a gidinakka, allaga s'oossaw goyinniyaawanttu ootsiyaawaadan, sharmus'iyawaa gidoppo. 18 Hewaadankka, attumawaa gidina, mac'c'awunno gidina, sharmus'an demmeedda miishshaa shiik'uwaa gatsanaw Med'inaa Godaa hintte S'oossaa golliyya ahoppino. Ayaw gooppe, untuntutu laa'uwaakka Med'inaa Goday hintte S'oossay shaattee. 19 «Ne zare gidiyaa Israa'eeliyaa asaw miishshaa, katsaa gidina harabaa tal'aade dichchaa akkoppa. 20 Hara biittaa asaappe dichchaa oochchanaw danddayaasa; shin neeni laattanaw geliyaa gadiyaan neeni ootsiyaaban ubbaan Med'inaa Goday ne S'oossay neena anjana mala, ne zare gidiyaa Israa'eeliyaa asaw dichchaw tal'oppa. 21 «Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, immanaw geppeeddawaa immanaw gam'oppa. Med'inaa Goday ne S'oossay neeni geppeeddawaa kumentsan neeppe koyiyaa diraw, polana d'ayoooppe, new nagaraa gidana. 22 Shin neeni geppana d'ayoooppe, hewaan new nagaray baawa. 23 Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, immana gaade neeni doonaan haasayeeddawaa ne dosuwaan immana geedda diraw, ne ins'sarssan haasayeeddawaa pola. 24 «Ne shooruwaa woyniyaa gidduwaana aad'd'iyaa wode, woyniyaappe ne koyeedda keenaa mappe attina, aappe ayaanne ne oyk'k'eedda miishshaan yeggoppa. 25 Ne shooruwaa shoyk'aanna kantsiyaa wode, he shoyk'aan de'iyaa tishaappe duchtsaade mappe attina, ne shooruwaa katsaa baac'aan c'akkaade golle afoppa.

24 «Itti Asay machche akki simmiide, itti iitabaa I bolla demmiide izo is's'ooppe, iziw paramaa s'aafi immiide, bare golleppa kessiide yeddoppe, 2 iza Aa golleppa kesaade, hara asinaa gelooppe, 3 he laa'entso asinaykka izo dosennan is's'iide, paramaa iziw s'aafi immiide, bare golleppa izo kessiide yeddoppe, woy izo akkeedda he laa'entso asinay hayk'k'ooppe, 4 Aa tuneedda diraw, koyiro parameedda asinay laa'entso izo zaariide akkoppo. Hewe Med'inaa Godaa matan is's'etteeddawaa; k'ay hinttekkaa Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyya gadiyaan hawaa mala nagaraa ootsoppite. 5 «Ooratsa machche akkeedda Asay olaw booppo; hara dees'o oosuwaakka aw immoppite. Itti laytsay aad'd'ana gakkanaw, hak'anne beennan bare akkeedda machchato nashechcho. 6 «Ay asayinne ac'oo wos'aa woy mayddiyaa oyk'k'oppa; ayaw gooppe, hewe golliyya Asay gaac'c'iyaaaba d'ayiide, hayk'ino giyaawaa. 7 «Bare ishaa gidiyaa Israa'eeliyaa asaa wuu'i afiide, ayiliyaa kessiyya Asay woy haraw zal'iyaa ay asayinne hayk'k'o. Hewaadan ootsiyaawaan hintte giddoppe ittaa diggiita. 8 «Wolk'kaama galbbaa harggiyaan sakettiyya asaw Leewiyya zare gidiyaa k'eesatuu hinttina tamarisseeeddawaadan ubbaaba polite; ta untuntutu azazeeddawaa hewaadan ootsanaw naagetite. 9 Hintte Gibs'eppa kesiide ogiyaan de'ishshin, Med'inaa Goday hintte S'oossay Miiriyaami bolla ootseeddawaa hassayite. 10 «Neeni ne shoorroo ititabaa tal'aade, I oytsiyaawaa oochchanaw Aa golle geloppa. 11 Neeni karen ek'ka de'ishin, ne tal'eedda bitanii oytsiyaawaa bare golleppa kessiide new immo. 12 I hiyyeesaa gidoooppe, ne ac'oo oyk'k'eedda Aa mayuwaa ne son ayissoppa. 13 I mayyiide ak'anaadan, omarssi wode aw guyye zaara; I hewaan neena galatana. Hewe Med'inaa Godaa ne S'oossaa matankka new geeshshatetsaa gidanawaa. 14 «Ne ishaa gidiyaa Israa'eeliyaa asaa gidina, woy ne biittaa katamaappe ittuwaan de'iyaa kare biittaa asaa hiyyeesaa

kas'araade naak'k'oppa. **15** I hachchi ootseeddawaa hachchi akkanaw minisiide koyiyaa diraw, away wullennan hachchi c'igga. Hewe d'ayooppe, metootanchchay neeppe Med'inaa Godaw waassina, new nagaraa gidanawaa. **16** «Naanay ootseedda nagaraa diraw, aawotuwwa wod'anaw bessena; k'ay aawotuwwa ootseedda nagaraa dirawukka, naanatuwwa wod'anaw bessena. Asay ubbay bare ootseedda nagaran nagaran hayk'kanaw besse. **17** «Kare biittaa asatuu pirddaanne aawuu aata baynawanttu pirddaa deshissoppa; am'atti mayuwwa Aa tal'eeddawoo gaade oyk'k'oppa. **18** Hintteikka Gibs'e gadiyaan ayiliyaa gideeddawaanne Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena yaappe woziiide kesseeddawaa hassayite. Taani hawaa hinttena azaziyaawe hewaa dirassa. **19** «Ne shoyk'aappe katsaa c'akkiyaa wode, ne dogeedda mirk'kiyaa k'oranaw guyye booppa. Med'inaa Goday ne S'oossay ne kushiya ooso ubbaan neena anijana mala, hewaa betiyaw, aata aawuu bayinna naanatoonne am'etoo agga. **20** Ne wogaraa ayfiyaa mas'iyaa wode, ittuunne attenan wurssaade mas'anaw laa'entsuwwa guyye simmoppa; atteedawaa betiyaw, aata aawuu bayinna naanatoonne am'etoo agga. **21** Ne woyniyaa ayfiyaa mas'iyaa wode, atteedawaa k'aarimanaw laa'entsuwwa guyye booppa; hewaa betiyaw, aata aawuu bayinna naanatoonne am'etoo agga. **22** Hintteikka Gibs'e gadiyaan ayiliyaa giidiide de'eeddawaa dogoppite. Taani hawaa hinttena azaziyaawe hewaa dirassa.

25 «Laa"u asatuu walak'ettiide pirddaa golliyaa yooppe, daannatuu geeshsha ne likke giide, naak'keeddawaa ne bayzzanchcha giide pirddino. **2** Bayzzanchchay wad'uu bessiyaawaa gidooppe, tiraan gisiidiide zokkiyaa shoc'anaw daannay azazo; yaatoope bayzzanchchay daannaa sintsan bare bayzuwwa keenaa shoc'etto. **3** I oyatuuwaa gakkanaw shoc'ettoppe attina, hewaappe daruwwa shoc'ettoppo. Hewaappe daruwwa Aa shoc'ooppe, ne ishaya ne sintsan kawushshana. **4** «Uddumaan katsaa yed'diyaa booraa doonaa k'achchoppa. **5** «Ittippe de'iyaa ishatuwaappe ittuu na'aa yelennan hayk'k'ooppe, Aa machchatta haraa baade geluppu; izi asinaa ishaya izo akko; izi woshshiyaawaa polo. **6** Yaatoope ha hayk'keeddawaa suntsay Israa'eeliyaappe pitetti d'ayennaadan, Aa koyiro yeliyaa attuma na'ay ha hayk'keeddawaa suntsan s'eegetto. **7** «Gido shin, I bare ishaa machchato akkanaw koyana d'ayooppe, iza katamaa penggiyaan utteedda c'imatuwaakko baade, «Ta asinaa ishaya bare ishaa suntsay Israa'eeliyaan de'anaw koyibeenna; taana akkiide, taw koshshiyaawaa kuntsennan is'se'edda yaagaade magannu. **8** Katamaa c'imatuu Aa s'eeigiide oochchino; ha'ikka, «Taani izo akkikke» giide is's'ooppe, **9** he hayk'keeddawaa machchato c'imatuwwa suntsan aakko shiik'aade, Aa gediya c'aammaappe ittuwwa kessaade, Aa som'uwwa c'uchchaa c'uchchaade hawaadan yaagu; «Bare ishaya zeretsay de'anaw koyenna asaa bolla, hawaa mala kawushshaya gakkanaw bessee» yaagu. **10** Aa zarii Israa'eeliyaan, «C'aammaa Keseeddawanttu soyaa» geetetti s'eegettiide de'ana. **11** «Laa"u asatuu wad'ettishin, ittuwwa machchata yaade, bare asinaa shoc'iyaa kushiyaappe ashshanaw, bare kushiya yeddaade hinikuwaa attumatetsaa oyk'k'ooppe, **12** izi woyenne k'arettenaan I kushiya k'ans'siite. **13** «Ne keeshshaa gidдон dees'onne kawushsha gideedda laa"u miizaanatu de'oppino. **14** Ne soon darissidenne guutsiide likkiyaa laa"u makkiyaabay de'oppo. **15** Med'inaa

Goday ne S'oossay new immiyaa gadiyaan adussa laytsaa ne de'anaadan kumentsanne likke miizaanayenne makkiyaabay new de'o. **16** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne S'oossay hewaa malabaa ootsiide, baletsiyaa asaa ubbaa shaattee. **17** «Hintte Gibs'eppi kesiide biide de'ishshin, Amaaleek'atu hintte bolla ootseeddawaa hassayite. **18** Untunttu S'oossay yayyena asaa; hintte ogiyaan hinttenana ek'etteeddino. Hintte hemettishin, daaburiide guyye atteeda asaa ubbaa wod'eeddino. **19** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena he biittaa laatissiide, hintte yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwwa ubbaappe hinttena shemppiisiyaa wode, ha gadiyaan untunttu hassayiyaa Asay d'ayana gakkanaw, Amaaleek'atuwwa ubbaa saluwwa gufantsaappe d'ayissite; hewaa ootsanawaa mulekka dogoppite.

26 «Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena laatissiyya biittaa geliide uttiyaa wode, **2** Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa gadiyaan mokkeedda katsaa ubbaappe bayirattiyaawaa k'un'aana Med'inaa Goday hintte S'oossay bare suntsay hewaa s'esettanaadan dooreedda sa'aw akkiide biite. **3** Yaatiide he wodiyaan aawotiyya k'eesiyaakko biide, hawaadan yaagite; «Med'inaa Goday nu immana giide kase nu mayzza aawaatoo c'aak'keedda sa'aa taana gelisseedda Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, hachchi taani markkattay» yaago. **4** «Yaatoope k'eesii katsay kumeedda k'un'aa ne kushiyaappe akkiide, Med'inaa Godaw, ne S'oossaw yarshshiyaa sa'aa sintsan wotso. **5** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa ne S'oossaa sintsan hawaadan yaagaade haasaya; «Ta mayzza aawuu de'iyasaa d'ayiide metooteedda Sooriyaa biittaa asaa; I metootiide, payduwaan guutsaa asatuwaana Gibs'e wod'diide yan de'eedda. Hewaan de'iidde I wolk'kaama wolk'kaamanne payduwaan c'ora gade kesseedda. **6** Hewaa be'iidde, Gibs'etuu nuw mek'etsaa itteeddino; nuuna un'etseeddino. Nu ootsanaadan dees'o oosuwwa nu bolla c'aaneeddino. **7** Yaatina, nuuni Med'inaa Godaw, nu aawotuwwa S'oossaw, waasseeddo. Med'inaa Goday nu waasuwwa siseedda; nu un'uwaa, nu daaburaanne nu uk'kunnaa be'eedda. **8** Med'inaa Goday bare wolk'kaama kushiyaaninne bare mic'etteedda k'esiyaan, wolk'kaama dagamaan, malaataaninne malalissiyya ooratsabaa ootsiyaawaan, nuuna Gibs'eppi kesseedda. **9** Ha sa'aa nuuna ahiide, maatsaanne eessaa goggiyaa ha biittaa nuw immeedda. **10** Hekko taani Med'inaa Goday immeedda biittaa ayfiyaappe koyruwwa ahaaddi yaagaade, k'un'aa Med'inaa Godaa ne S'oossaa sintsan wotsaade, Aa sintsan goyinna. **11** Newunne ne soo asaw Med'inaa Goday ne S'oossay immeeddawaan nashetiide, galatiite; Leewatuunne hintte gidдон de'iyaa betetuu ubbaykka hinttenana nashetino. **12** «Asiraataa kessiyya heezantsa laytsan laytsan mokkeeddawaa ubbaappe asiraataa kessaade poliyya wode, ne kataman de'iyaa Leewatoo, betetoo, aata aawuu bayinnawanttoonni am'etoo imma; yaatoope untunttu hintte kataman barew koshshiyaa katsaa maananne kallana. **13** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, hawaadan yaaga; «Taani ta golleppa S'oossaw dummateedda katsaa kessaade, neeni taana azazeedda ne azazuwaadan Leewatoo, betetoo, aata aawuu bayinna naanatoonne am'etoo immaad. Taani ne azazuwaappe ituwaanne mentsabeykke; k'ay ituwaanne doga aggabeykke. **14** Ta kayyuwwa wodekka, he asiraataappe ayinne mabeykke; taani wogaan geeshsha

gidenna wodekka, aappe kare kesseeddawekka baawa; hayk'keedda asawukka ac'aa hewaappe wotsabeykke. Taani Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, azazettaa; k'ay neeni taana azazeeddawaa ubbaa polaad. **15** Neeni de'iyaa geeshsha sa'aappe, saluwaappe haa duge s'eella; ne deriyaa Israa'eelanne kase nu mayzza aawaatoo ne immanna gaade c'aak'keeddawaadan nuw immeedda ha maatsayenne eessay goggiiyaa biittaa anjia yaaga. **16** «Neeni ha awaayotuwaanne wogatuwaa naaganaadan, Med'inaa Goday ne S'oossay neena hachchi azazeedda; hewaa diraw, neeni untuntta ne kumentsaa wozanaappenne kumentsaa shemppuwaappe naaga. **17** Med'inaa Goday new S'oossaa gideeddawaa, ne Aa ogiyaan hamettiyaawaa, Aa wogaa, Aa azazuwaanne Aa higgiiyaa neeni poliyaawaa hachchi erissaadda. **18** K'ay Med'inaa Godaykka bare geleedda k'aalaadan neeni Aa asaa gidiyaawaa, aw buzo miishshaa gidiyaawaanne neeni Aa azazo ubbaa naaganawaa erisseedda. **19** Hewaa neeni ootsoppe, I med'd'eedda asaa ubbaappe neena galatan, suntsaaninne bonchchuwaan wolk'k'ama gade ootsana Med'inaa Goday geleedda k'aalaadan neenikka aw geeshsha gade gidanawaa hachchi erisseedda» yaageedda.

27 Hewaappe guyyiyaan, Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaanna gidide, asaa hawaadan yaageedda; «Taani hachchi hinttana azaziyaa azazuwaa naagite. **2** Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa biittaa geliyaa wode, wolk'k'ama shuchchatuuaa essiide, booshunchchaan okkite. **3** Med'inaa Goday hintte aawotuwaas S'oossay hinttentoo immanna geeddawaadan, eessayenne maatsay goggiiyaa biittaa, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttentoo immiyaa biittaa hintte pinniyaa wode, ha higgiiyaa k'aalatuwaa ubbaa he shuchchatuu bolla s'aafite. **4** Hintte Yorddaanoosa pinneedda wode, taani hinttana hachchi azazeeddawaadan, ha shuchchatuwaa Eebaala Deriyaa bollan essiide, untuntta booshunchchaan okkite. **5** He sa'aan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, birataa miishshay bochchibeenna shuchchaappe yarshshiyaa sa'aa ootsite. **6** He hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yarshshiyaa sa'aa masettibeenna shuchchaappe ootsite; yaatiide hewaa bollan Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, s'uuggiiyaa yarshshuwaa shiishshite. **7** Ittipetetsaa yarshshuwaakka, hewaan miidde, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsan nashetite. **8** Ha higgiiyaa k'aalatuwaa ubbaa k'onc'ciyaan beettiyaawaadan ootsiide, ha hintte esseedda shuchchatuu bolla s'aafite» yaageedda. **9** Muse k'aykka Leewiyaa gidiyaa k'eesetuwaana ittippe gidide, Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan yaageedda; «Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, c'o'u giide sisite! Hekko hachchi hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa asaa gideeddit. **10** Hewaa diraw, hachchi taani hinttentoo immiyaa azazuwaanne awaayuwaas naagiyaawaan, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'alaw azazettite» yaageedda. **11** He gallasikka Muse asaa hawaadan yaagiide azazeedda; **12** «Hintte Yorddaanoosa pinneedda wode, Gariizaama Deriyaa bolla ek'kiide asaa anjanawantta: Simoonna, Leewiyaa, Yihudaa, Yisaakoora, Yooseefonne Biiniyaama zartuwaas. **13** K'ay asaa shek'anaw Eebaala Deriyaa bolla ek'kanawanttu: Roobeela, Gaada, Aaseera, Zaabiloonna, Daananne Niftaaleema zartuwaas. **14** Leewatuu barenttu k'alaa d'ok'ku ootsiide, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagino. **15** «Med'inaa Godaa sintsan tuna

gideeddawaa, kushiyyaa hiillanchchay massiide Kesseeedda mitsaa gidina, woy birataa tigiide med'd'eedda eek'aa gidina, aw geeman goyinniyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **16** «Bare aawuwaas woy bare daayo kawushshiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **17** «Bare shooruwaas zawaa sugiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **18** «K'ook'ay baanaw bessiyaa ogiyaappe balasaa zaariyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **19** «Betiyyaa, aata aawuu bayinna naanatuwaas pirdaanne am'atti pirdaa gellayeedda Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **20** «Bare aawuwaas machchattinna gisiide, bare aawuwaas bonchchuwaas kawushshiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **21** «Ay mehiyaannakka gisiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **22** «Bare michchato gidiyaa, aawuwaas naattinna gidina, bare daay naattinna gisiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **23** «Bare bollotattina gisiyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **24** «Bare shooruwaas geeman wod'iyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **25** «Shaluwaan shamettiide, s'illo asaa wod'iyaa Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, Asay ubbay, «Amen'i!» yaago. **26** «Ha higgiiyaa k'aalatuwaas poliide minisena Asay shek'etteeddawaa gido» yaagina, «Asay ubbay «Amen'i!» » yaago.

28 «Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, polo azazettooppe, hachchi taani new immiyaa azazuwaa ubbaa loytsaade kaallooppe, Med'inaa Goday ne S'oossay gadiyaan de'iyaa kawutetsatuwaas ubbaappe neena d'ok'ku d'ok'ku ootsana. **2** Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, neeni azazettooppe, hawaappe kaalliide de'iyaa anjiuu ubbay newaa gidanawaa. **3** «Neeni kataman anijetteedawaa gidanawaa; gas'ariyankka anijetteedawaa gidanawaa. **4** Ne uluwaa ayfii, ne shoyk'aa ayfii, ne mehiyaa maratuunne ne dorssaanne ne deeshshaa wudiyya maratuu, c'orattiide anijetteedawantta gidana. **5** Ne katsaa k'un'ayenne ne munak'a kerii anijetteedawantta gidanawaa. **6** Neeni gelaaddekkka kesaaddekkka anijetteedawaa gidana. **7** «Ne bollan denddiyaa ne morkkatuwaas Med'inaa Goday ne sintsan s'oonetteedawantta ootsana. Untunttu ne bolla iti ogiyaanna yaana; shin laappun ogiyaanna ne sintsaappe bak'atiide d'ayana. **8** «Med'inaa Goday ne kushii oyk'keeddawaa ubbaanne ne diyyaa anjiana; Med'inaa Goday ne S'oossay new I immiyaa gadiyaan neena anjiana. **9** «Neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa azazuwaa naagooppenne Aa ogiyaan hamettooppe, I new kase c'aak'keeddawaadan, Med'inaa Goday neena barew dummateedda geeshsha gade ootsiide essana. **10** Hewaappe guyyiyaan, gadiyaan de'iyaa Asay ubbay Med'inaa Godaa suntsay neenan s'eegetteeddawaa be'iide yayana. **11** Med'inaa Goday new immanaw kase ne mayzza aawaatoo c'aak'keedda he gadiyaan, ne uluwaa ayfiyaa, ne mehiyaa ayfiyaanne, ne shoyk'aa ayfiya darisside neena anjiana. **12** «Ne kushiyya oosuwaas ubbaa anjanawunne, Med'inaa Goday ne biittaw iraa wodiyaan bukissanaw bare minja golliyyaa, saluwaas penggiyaa new dooyana; k'ay neeni daro kawutetsatoo tal'anappe attina, ooppenne haa tal'akka. **13** Med'inaa Goday neena huup'e kessanappe attina, guyye dufe kessenna. Hachche taani new immiyaa, Med'inaa

Godaa ne S'oossaa azazuwaa sisaade, hewaa loysaade kaalloope, neeni bolla gidanappe attina, garssa gidakka. **14** Taani new hachchi immeedda azazuwaappe haddirssanne ushechcha gaade, hara s'oossatuwaa kaalloppanne untunttoo ootsoppa. **15** «Shin neeni Med'inaa Godaa ne S'oossaa ka'alaw azazettenan is's'aade, hachchi taani neena azaziya wogaanne azazuwaa ubbaa naagennan aggooppe, hawaappe kaalliide de'iyaa shek'atuu ubbay ne bolla yaananne neena untunttu demmana. **16** «Neeni kataman shek'etteeddawaa gidana; gas'ariyanka neeni shek'etteeddawaa gidana. **17** «Ne katsaa k'un'ayenne ne munak'a kerii shek'etteeddawaa gidana. **18** «Ne uluwaa afyii, ne shoyk'aa afyii, ne mehiyaa wudii, ne dorssaanne deeshshaa wudii shek'etteeddawaa gidana. **19** «Neeni gelaaddekk kesaaddekk shek'etteeddawaa gidana. **20** «Neeni ne iita oosuwaan taana aggeeda diraw, ellekka neeni d'ayana gakkanaw, ne ootsiyaa ooso ubbaan Med'inaa Goday shek'kaa, shabbirssaanne seeraa yeddana. **21** Neeni laattanaw biyaa gadiyaappe d'ayana gakkanaw, Med'inaa Goday iita harggii neeppe duus'ennaadan ootsana. **22** Med'inaa Goday neena gil'katetsan, mishuwaaninne madutsan, s'uuggiyaa harggiyaaninne koshan, c'arkkuwaaninne dumma dumma katsaa harggiyaan neeni d'ayana gakkanaw shoc'ana. **23** Neeppe bollana ne likkiyaan de'iyaa saluu nahaase birataa gidanawaa; ne biittaykka birataa gidanawaa. **24** Med'inaa Goday ne gadiyaan bukkiiyaa iraa d'iiliyaanne baana kessana; neeni gadiyaappe d'ayana gakkanaw, baana saluwaappe duge bukkana. **25** «Med'inaa Goday neena ne morkkatuwaan s'oonnissana; neeni untuntta olanaw itti ogiyaanna kesana; shin laappun ogiyaanna ne untunttu sintsaappe bak'atana. Biittan de'iyaa kawutetsaa ubbay ne bolla gakeeddawaa be'iide, yashshan shabbirettana. **26** Ne anhay saluwaa kafuwaa ubbawunne bazuwaa do'aw k'uma gidana; untuntta yederssiyaabayka de'enna. **27** «Med'inaa Goday neena d'alii bayinna Gibs'e madutsan, kis'an, ilahuwaaninne puussuwaan neekanaw. **28** Med'inaa Goday neena gooshshan, k'ook'etetsaaninne dagamaan shoc'ana. **29** Gallassaa seetan neeni k'ook'ii d'uman tattaafiyaawaadan tattaafana; ne ootsiyaabay ubbay new giigennaan is's'ana. Ne de'o laysata ubbaan uk'unnettaadenne bonk'k'ettaade de'ana. Neena maaddiyaa asaakka demmakka. **30** «Neeni mac'c'a naatto giigissana shin, haray izo bonk'k'iide afana. Golliyaa neeni kees's'ana; shin aan de'akka. Woynniyaa ne tokkana; shin Aa afyiiyaa maakka. **31** Ne booray ne sintsan shukettana; shin Aa ashuwaa maakka. Ne harii neeppe laagettiide aketana; shin new guyye siminna. Ne dorssay ne morkkiyaw imettana; hewaa ashshanaw neena maaddiyaawe baawa. **32** Ne afyiiyaa sintsan ne attuma naanatuunne mac'c'a naanay hara kawutetsaw imettana; untunttu simmina be'ana gaade s'eellishin, ne afyii galijana; hewaa digganaw new ay wolk'ayenne de'enna. **33** Ne biittaa afyiiyaanne ne daabureeddawaa ubbaa ne erenna Asay maana; ne de'o ubbaan uk'unnetteeddawaanne naak'etteeddawaa gidana. **34** Ne be'iyaa iitay neena gooshshana. **35** Med'inaa Goday d'alii bayinna iita madutsan ne gulbataanne ne wodiriyaa harggissana; yed'd'iyaa gediyaappe huup'iyaa gakkanaw, neena he madutsan shoc'ana. **36** «Med'inaa Goday neenanne ne kaatiyaa, neena gidina, ne mayzza aawotuwa gidinakka eribeenna asaa gade afana. Hewaan neeni mitsaappenne shuchhaappe med'etteedda hara s'oossatoo goyinnana. **37** Med'inaa Goday neena laaliyaa hara kawutetsatuwaa ubbaa

giddon poora hawanttuwaa giide, k'iili'iyawaanne ka'iyawaa gidanassa. **38** «Neeni daro katsaa ne shoyk'aaan zerana; shin boolii mi diggina, guutsaa katsaa shiishshana. **39** Woynniyaa tokkaade, Aa ootsana; shin gus'unii Aa mi diggina, aappe ayinne mas'akka; agaadeka aappe ushakka. **40** Ne biittaa ubbaan zayitiyaa wogaray morkkana; shin afyii k'ok'k'ofetti kichchina, wogaraa zayitiyaa demmakka. **41** Attumanne mac'c'a naanatuwaa ne yelana; shin olay omooodi afi diggina, untunttu neenana de'ikkino. **42** Ne mitsaa ubbaanne ne biittaa afyiiyaa boolii wurssana. **43** «Ne giddon de'iyaa betii ne bolla d'ok'ku d'ok'ku gaana; shin neeni guyye yaade zik'k'i zik'k'i gaana. **44** I new tal'anappe attina, neeni aw tal'akka; I huup'e gidanawaa; neeni dufe gidanassa. **45** «Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, azazettenan is's'eedda dirawunne I azazeedda azazuwaanne wogaa naagennan is's'eedda diraw, neeni d'ayana gakkanaw, ha shek'atuu ubbay ne bolla wod'd'ana; neena untunttu yederssana. **46** Ha shek'atuu ne bollaninne ne zaratuu bollan med'inaw malaatanne malissiyyaawaa gidanawaa. **47** New sa'ay injijeteedda wode, Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, nashshechchaaninne galatan goynnabaakka. **48** Hewaa diraw, neena koshan, saamuwaan, kalluwaaninne metuwaan ubbabaa d'ayaade, Med'inaa Goday ne bolla yeddiyaa ne morkketoo moodetana; Med'inaa Goday neena d'ayissana gakkanaw, ne morggiyaan birataa morgge mitsaa waas'ana. **49** «Med'inaa Goday neeni untunttu k'aalaa erenna kawutetsaa ankkuu paalliyaawaadan elleeliisiide, biittaa gas'aappe, haakuwaappe ne bolla ahana. **50** Untunttu hank'kuwaa som'uwaanna de'iyawaanta; c'ima borchchennawanta; guutsatookka k'arettenawanta. **51** Neeni d'ayana gakkanaw, ne mehiyaa maraanne, ne biittaa afyiiyaa maana. Untunttu neeni d'ayana gakkanaw, ne katsaa, ne woyniyaa eessaa, ne zayitiyaa, ne miizzaanne ne dorssaa wudiya wurssana. **52** Ne gadiyaan de'iyaa neeni ammanettiyyaa, adussa, mino dirssatuu mulesaanna kolettana gakkanaw, ne katamaa yuushshuwaan doodiide, neena un'etsana. Med'inaa Goday ne S'oossay new immeedda biittaa ubbaa yuushshuwaan doodiide neena un'etsana. **53** «Ne morkketuu katamaa doodiide neena un'etsiyaa wode, miyaawaa d'ayaade, Med'inaa Goday ne S'oossay new immeedda, ne uluwaa afyiiyaa gidiyaa, ne attuma naanatuunne ne mac'c'a naanatu ashuwaa neeni maana. **54** Ne giddon haray atto kase suretetsaaninne ashiketetsaan de'eedda giyaa asikka bare ishaw, bare siik'iyaa machchiawunne bare yeleeedda naanaatoo k'arettena. **55** Morkketuu katamaa doodiide un'etseeddawaappe dendeeddawaan, harabay maanaw bayinna diraw, bare miyaa bare naanatu ashuwaappe haraw oossinne immenna. **56** Ne giddon kase suretetsaaninne ashiketetsaan de'aaddu giyaa, bare duretetsaappe dendeeddawaan sa'aa yed'd'anaw shaatettiyya mac'c'a mishirattakka, bare siik'iyaa asinaw bare attumanne mac'c'a naanaatoo k'arettenaan, **57** Aa bare yeleeedda na'aanna yeedda guyyebaa bare siik'iyaa asinaakka bare yeleeedda naanatuwaakka gatsennan, uuzetaade geeman barekka madiggana. Ayaw gooppe, morkkii Aa de'iyaa katamaa doodiide izo un'etseeddanne tuggayeedda diraw, iziwi miyaabay harabay ayayenne baawa. **58** «Ha mas'aafan s'aafetteedda higgiiyaa k'aalatuwaa ubbaa neeni naagana d'ayooppe, Med'inaa Goday ne S'oossay malissiyyaanne yashshiyaa sintsaa bonchchennaan aggooppe, **59** ne bollanne ne zariyaa ubbaa bolla Med'inaa Goday yashshiyaa boshaa,

simmenna bashshaanne d'alii bayinna iita harggiyaa ne bolla yeddana. **60** «Kase Gibs'e asaa bolla be'aade, neeni yayyeedda Gibs'e harggiyaa ubbaa zaariide, ne bolla ahana; he harggii neena yeddenna. **61** K'ay ha higgiiyaa mas'aafan s'aafettiibeenna hargge ubbaanne boshaa ubbaa ne d'ayana gakkanaw, Med'inaa Goday ne bolla ahana. **62** Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'aalaa sisennan is's'eedda diraw, saluwaaw c'oolinttiyaadan c'oratteedda hintteppe guutsay attana. **63** Med'inaa Goday hinttenttoo lo'obaa ootsiyyaa wodenne hintte payduwaa c'orayiyaa wode doseeddawaadan, ha'i hintte bollan bashshaa ahiyaa wodekka hinttana laaliyaa wodekka nashettana; hintte laattanaw biyaa biittaappekka shodettiide d'ayana. **64** «Med'inaa Goday hinttana biittaw ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, biittaa ubbaan laalana. Hewaan hinttana gidina, woy hintte mayzza aawotuu eribeenna, hara mitsaanne shuchchaa s'oossatoo goynnana. **65** He kawutetsatuwaa giddon hintte woppaa demmikka; hintte gediyyaa c'aammay yed'd'iyaa sa'aa keeshshaa gadiikka hinttenttoo de'enna. Hewaan Med'inaa Goday hinttenttoo metobaa k'ofa s'alalaan kumeedda huup'iyaa, amo s'alalaan daabureedda ayifiyaanne hidootaa k'ans's'uwaan kumeedda wozanaa immana. **66** Hintte de'uu ubbay hirggaana gidanawaa; gallassinne k'amma shabbirssaanne hayk'uwwa yashshan un'ettiide de'ana. **67** Hintte wozanaan kumeedda yashshaappenne hintte ayfii be'iyaa palaappe dendeeddawaan, hintte wonttiyaa wode, «Awude k'ammanddeeshsha» k'ay k'ammiyaa wode, «Awude wontanddeeshsha» yaagana. **68** Taani hinttana, «Laa'entso ha ogiyya biikka» geedda ogiyaana Med'inaa Goday hinttana zaariide markkabiyaan guyye Gibs'e yeddana. Hewaan hintte ayifiyya gidanaw, hintte morketoo hinttana zal'anaw koyana; shiin hinttana ayileyanawukka shammiyaawaa demmikka» yaageedda.

29 Med'inaa Goday Siinaa Deriyan Israa'eelatuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwwa k'aalaa bolla haraa Moo'aaben untuntunna c'aak'k'etanaw Musa azazeedda c'aak'uwwa k'aalatu hawannta. **2** Muse Israa'eeliyaa asaa ubbaa s'eeshishiide, untunttoo odiyaabay hawaa: «Med'inaa Goday hintte sintsan Gibs'e kaatiyaa bolla, Aa olanchatuwaa ubbaa bollanne Aa biittaa ubbaa bolla ootseeddawaanne gatseeddawaa hintte ayifiyaan be'eeddita. **3** He iita metotuwaa, wolk'kaama malissiyyaawantanne ooratsabatuwaa hintte ayifiyaan be'eeddita. **4** Shiin hachchi gakkanaw, Med'inaa Goday hinttenttoo akeekiyya wozanaa, s'eelliyaa ayifiyaanne sisiyaa haytsaa immibeenna. **5** S'oossay oytamu laytsaa kumentsaa hinttana biittaa bazuwaan kaaletsiyaa wode, hintte mayuu hintte bollaappe wuribeenna, hintte c'aammaykka hintte gediyaappe wuribeenna. **6** Hintte miyaa ukitsay, ushiyaa woyniyaa eessay, woy hara matsoiyaa ushshay baawa; d'ayooppekka Med'inaa Goday hinttenttoo S'oossaa gidiyaawaa erissaad. **7** «Nuuni ha sa'aa gakeedda wode, Haseboona Kaatii Sihooninne Baasaane Kaatii Oogi nuunana olettanaw yeeddino; shiin nuuni untuntta s'oonneeddo. **8** Untunttu biittaa akkiide, Roobeelanne Gaada zaratu k'ay Minaase zariyaappe baggaw laata ootsiide immeeddo. **9** «Hintte oyk'obayne yed'd'obay hinttenttoo anijettana mala, ha c'aak'uwwa k'aalatuwaan ammanettiide polite. **10** Hachche hintte ubbay, zariyaa kaappatuu, c'imatuu, santsatuusenne Israa'eeliyaa Asay ubbay hawaan Med'inaa Godaa sintsaan, **11** Hintte naanatuwaanna, hintte mac'c'a asaana hintte giddon de'iyaa

kare biittaa asaananne hintte son mitsaa k'oriyaanne haatsaa tikkiyaa oosanchatuwaana itippe, hawaan ek'k'eeddita. **12** Med'inaa Godaana, hintte S'oossaa, k'aalaa c'aak'uwwa gelanaw, Med'inaa Godaana c'aak'uwwa mayyeeddawaa polanaw giigiide shiik'eeddita. **13** Med'inaa Goday hinttana bare asaa ootsiide minisana; hinttenttoonni beni hintte mayzza aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw geleedda c'aak'uwwa k'aalaadan, I hinttenttoo S'oossaa gidanawaa. **14** Taani ha c'aak'uwwa mino k'aala c'aak'uwwa uda wotsiyaawe hintte s'alalaanna gidiide, **15** hachche hawaan nuunana Med'inaa Godaa nu S'oossaa sintsan ek'k'eedda nu ubbaananne sintsanaw yaana nu yeletaa ubbaanna wotsay. **16** «Nuuni Gibs'en waan de'eeddenttonne k'ay hawaa gakkanaw, ogiyaan de'iyaa kawutetsatuwaa gidduwaana waan aad'd'iide yeedentto eriita. **17** Untunttu giddon de'iyaa tuna eek'aa, masseedda mitsaa, shuchchaa, biraanne work'k'aa eek'aa misiletuwaa be'eeddita. **18** Ha hintteppe ooninne attumawaa gidina mac'c'awaa gidina, itti goliyyaa asaa gidina zare gidina, Med'inaa Godaappe, nu S'oossaa, sher'i giide, hara kawutetsatuwaa s'oossatoo goynnennaadan naagetite. Hewaa ootsiyaa Asay c'ammiyaanne wodiyya ayifiyya ayifiyya mitsaa s'ap'uwwa gidanawaa. **19** «Ha c'aak'uwwa k'aalaa sisiide, bare wozanaa; «Ta sheniyaan taani booppekka, ayaa metuunne baawa» yaagiide barena c'immooppe, hewaa mala Asay lo'otuwaa bollanne iitatuwaa bolla bashshaa ahana. **20** Med'inaa Godaa hank'k'uunne k'anaatii hewaa mala asaa bolla ees's'i kesanaappe attina, Med'inaa Goday Aa maareenna. Ha mas'aafan s'aafetteedda shek'aa ubbay Aa bolla yaana; saluwaappe garssa baggaappe Aa suntsaa Med'inaa Goday d'ayissana. **21** Med'inaa Goday ha Higgiyaa Mas'aafan s'aafetteedda shek'k'aa c'aak'uwaadan he asaa Israa'eeliyaa asaappe shaakkiide d'ayissana. **22** «Sintsaappe yiyaa yeletay, hintte zariinne haako deriyaappe yiyaa hara biittaa Asay Med'inaa Goday hintte bolla aheedda boshaanne harggiyaa be'ana. **23** Biittaa ubbay diiniyaanne mas'iniyaan kamettiide, ayaa go'anne immennawaa gidanawaa; ayaanne zeranawunne mokissanaw danddayettenna; in maatay mitsay dic'c'enna. Med'inaa Goday bare hank'k'uwaan d'ayiseedda Sodoomadaanne Gamooradan, Adaamadaanne S'aboyma katamatuwaadan hanana. **24** Kawutetsaa ubbay hawaadan yaagana; «Med'inaa Goday ha gadiyaan hawaa malabaa ayaw ootseedee? Ha wolk'kaama hank'k'uwoo gaaso gideeddabay ayee?» yaagana. **25** «Asay zaariide, «Untunttu Med'inaa Goday, untunttu aawotuwaa S'oossay, untunttu Gibs'eppe kessiyaa wode, untuntunna geleedda c'aak'uwwa k'aalaa mentseedda diraassa. **26** K'ay untunttu biide, erenna s'oossatoonni I untuntta goynnoppite geedda s'oossatoo goynneeddino. **27** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hank'k'ettiide, ha mas'aafan s'aafetteedda shek'aa ubbaa untunttu bolla aheedda. **28** Med'inaa Goday wolk'kaama hank'k'uwaa hank'k'ettiide, untunttu gadiyaappe untuntta shoddiide, hawaadan hara biittaa yederseedda» yaagana. **29** «S'uura yewotuu Med'inaa Godaa nu S'oossaa; shiin nuuni ha higgiiyaa k'aalaa ootsanaadan, k'onc'eedda yewotuu med'inaw nuussanne nu naanatuwaassa.

30 «Ha ta hintte sintsan wotseedda anjiunne shek'ay hintte bollan gakkiiyaa wode, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttana laaliyaa hara kawutetsatuwaa giddon de'iide, hawaa hintte hassayana. **2** He wode hinttenne

hinte naanay Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko, simmiide, hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe taani hachchi hinttena azazeedda k'aalaw azazettooppe, **3** hewan Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte omooduwa zaarana; I hinttentoo k'arettana. Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena laaleedda kawutetsatuwaa ubbaa giddoppekka zaariide shiishshana. **4** Biittaa gas'aa gakkanaw laalettooppekka, hewaappe Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena zaariide shiishshana. **5** Hintte aawotuu kase laatteedda biittaa hintteka laattanaadan S'oossay hintte S'oossay hinttena he biittaw ahana. Yan hinttena hintte aawotuwaappe aatsiide dureyananne hintte payduwaa darissana. **6** «Hintte de'uwaan de'ana malanne Med'inaa Godaa hintte S'oossaa hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe siik'anaadan, I hinttentoonne hintte naanaw azazettiyaa wozanaa immna. **7** Med'inaa Goday hintte S'oossay ha shek'aa ubbaa hintte morkketuunne hinttena yederssiyaawantu bolla ahana. **8** Hintteka zaariide Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, azazettana; taani hachchi hinttena azaziya Aa azazuwaakka naagana. **9** Hintte ha Higgiyaa Mas'aafan s'aafetteedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa azazotuwaanne Aa wogatuwaa naaganaw Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, azazettooppe, k'ay hintte hintte kumentsaa wozanaappenne hintte kumentsaa shemppuwaappe Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaakko, simmooppe, I hinttena hintte kushiya ooso ubbaan, hintte uluwaa ayifiyaan, hintte mehiyaa ayifiyaaninne hintte biittaa ayifiyaan darissiide anijana. Ayaw gooppe, kase hintte aawotuwa anjiyaawan nashetteeddawaadan, Med'inaa Goday ha'i hinttena anjiyaawankka nashettana. **11** «Taani hachchi hinttena azaziya ha azazuu hewaa keeshshaa dees'o gidenna; hintteppe haakokka gidenna. **12** Hintte, «Nuuni sisiide azazettanaadan, saluwaa kesiide nuw wotsanawe oonee?» geenaadan saluwaan de'enna. **13** «Nuuni sisiide azazettanaadan, nuw abbaa pinniide ahanawe oonee?» geenaadan abbaa hefintsan de'enna. **14** K'aalay hinttentoo loytsi matan de'ee; hintte ootsanaadan, k'aalay hintte wozanaaninne hintte doonaan de'ee. **15** «Be'ite, taani hachchi hintte sintsan de'uwaanne lo'otetsaa, hayk'uwaanne bashshaa wotsaad. **16** Hintte Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'iaawaan Aa ogiyaan hamettiyaawaaninne Aa azazuwaa, Aa awaayuwaanne Aa wogaa naagiyaawaan, taani hachchi hinttena azaziya Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, azazettooppe, hintte de'uwaan de'anne c'orattana; k'ay hintte laattanaw geliyaa gadiyaan Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena anijana. **17** «Shin hintte wozanay wora simmina, hintte azazettenan is's'ooppe, hara s'oossatoo goyinooppe, k'ay untunttoo ootsooppe, **18** hintte wuri d'ayanawaa taani hachchi hinttentoo oday. Yorddaanoosa pinniide, hintte laattanaw biyaa gadiyaan hintte laysay aduk'k'ena. **19** «Taani hintte sintsan de'uwaanne hayk'uwaa, anjuwaanne shek'kaa wotseeddawoo hachchi saluwaanne sa'aa hintte bolla markayana; simmi hinttenne hintte zarii de'uwaan de'ana mala, de'uwa doorite. **20** Med'inaa Godaa hintte S'oossaa siik'ite; Aa k'aalaa sise, aw azazettite; aanana oyk'k'etite. Hewaadan hanoooppe, Med'inaa Goday hintte de'uwa. Kase hintte mayzza aawaatoo, Abrahaamaw, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw c'aak'keedda gadiyaan hinttenne hintte naanay adussa laysaa de'ana» yaageedda.

31 Muse gujiidikka Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaageedda; **2** «Ha'i taw s'eetanne laatamu laysaa gideedda diraw, hawaappe sintsanaw hinttena kaaletsanaw danddaykke; hewaa bollakka Med'inaa Goday taana, «Neeni Yorddaanoosa hefintsa pinnakka» yaagiide odeedda. **3** Med'inaa Goday hintte S'oossay hintte sintsan hamettiide hinttena kaaletsana. Hewaan de'iyaa kawutetsatuwaa I wurssiya diraw, untunttu biittaa hintte laattana. K'ay Med'inaa Goday geeddawaadan Iyyaasu hinttena kaaletsana. **4** Med'inaa Goday Amoores Kaatetuwa Sihoonanne Ooga s'ooniide, untunttu biittaa d'aysseeddawaadan, hintte morkkatuwaakka hewaadan ootsana. **5** Med'inaa Goday untunttu hinttentoo aatsi immna; hintte untunttu bolla taani hinttena azazeeddawaadan ootsana. **6** Minnite; ayinne baawa; yayyoppite. Untunttu be'iide dagammoppite. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttenanna gidanawaa. I hinttena yeggenna woy aggena» yaageedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, Muse Iyyaasa s'eesiide, Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan hawaadan yaageedda, «Minna; genc'c'a. Ayaw gooppe, neeni ha asaanna ittippe Med'inaa Goday untunttu mayzza aawaatoo immna giide c'aak'keedda biittaa gelissaasa; he biitaakka untunttu laatissaasa. **8** I Med'inaa Goday bare huup'iyaw neenana gidiide neena kaaletsana. I neena olenne; ayinekka neena aggena. Hewaa diraw, yayyoppa; ne wozanaan dagammoppa» yaageedda. **9** Muse ha higgiyaa s'aafiide, Med'inaa Godaa C'aak'uwa Taabootaa tookkiyaa K'eesse gidiyaa Leewiyaa naanatoonne Israa'eeliyaa c'imatoo ubbaw immeedda. **10** Muse untunttu hawaadan yaagiide azazeedda; «Ac'uu ubbay atto geetettiyaa laappuntsa laysaa wursetsan, bonchchettiyaa Daasiyaa Baalaa gallassan, **11** Med'inaa Godaa hintte S'oossaa sintsa I dooreedda sa'aa aw goyinnanaw Israa'eeliyaa Asay ubbay shiik'iyaa wode, untunttu sisiyaawaadan nabbabite. **12** Untunttu ubbaykka sisiide, Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyiyaawaa tamaaran mala, ha higgiyaa k'aalaa ubbaa ammanettiide polana mala, asaa, attumanne mac'c'a, naanatuwaanne hintte gadiyaan de'iyaa kare biittaa asaa ittippe shiishshite. **13** Ha higgiyaa k'aalaa erenna untunttu naanaykka Yorddaanoosa pinniide, hintte laattanaw biyaa gadiyaan hintte de'iyaa laysaa ubbaan ha higgiyaa sisiine; Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, yayyiyaawaa tamaarino» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Be'a, neeni hayk'k'iyaa gallassay mateedda. I kaalessettiyaa azazuwaa aw taani immna mala, Iyyaasa s'eesaade, neeni aanana ittippe Dunkkaaniyaa gidido gelite» yaagina, Musenne Iyyaasu Dunkkaaniyaakko shiik'eeddino. **15** Med'inaa Goday he Dunkkaaniyaan shaariyaa tuussaan untunttoo k'onc'ceedda; he shaariyaa tuussaykka Dunkkaaniyaa penggiyaan ek'ceedda. **16** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeni matan hayk'kaade ne aawotuwaan gakkettaasa. Neeppe guyyiyaan, ha Asay taw ammanettennawaa gidana; taani untunttunna wotseedda c'aak'uwa mentsana. Untunttu taana aggiide, sharmus'atuwaadan, barenttu laattiyaa gadiyaan de'iyaa eek'atuwaa kaallana. **17** Hewe haniyaa wode, ta hank'ku untunttu bolla ees's'i kesana. Taanikka untunttu agga aggena; ta som'uwa untunttuppe wora zaarana. Yaatina, untunttu d'ayana; c'ora metuunne bashshay untunttu bolla yaana. He wodiyaan untunttu, «Tumu ha metuu gakkkeeddawe nu S'oossay nu giddon bayinnawaa gishshaassa gidennee?» yaagiide oochchana. **18** Hara s'oossatoo goyinniide, untunttu

haneedda itabaa diraw, taani he gallassi ta som'uwaa mulekka untuntuppe wora zaarana. **19** «Hewaa diraw, ha'i ha mazimuriyaa s'aa'faade, Israa'eeliyaa asaa ubbaa tamarissaa. Ha mazimuriyaa taw Israa'eeliyaa asaa bolla marka gidana mala, untuntta yes'issa. **20** Untunttu mayzza aawaatoo geleeedda k'aalaadan, maatsayenne eessay goggiyaa biittaa taani untuntta gelisseeddawaappe guyyiyaaninne untunttu mi kaalliide, wozanay muumeeddawaappe guyyiyaan, hara s'oossatoo goyinniide, taana kad'ana; ta c'aak'k'uaakkaa mentsana. **21** Daro metuunne bashshay untunttu bolla gakeedda wode, ha mazimuriyaa untunttu naanatu doonaappe digettenna diraw, untunttu bolla marka gidanawaa. Ayaw gooppe, taani c'aak'k'eedda biittaa untuntta biro gelissennan de'ishshin, haananakka untunttu k'oppiyaa k'ofaa erakichhaad» yaageedda. **22** Muse he gallassi he mazimuriyaa s'aa'fiide, Israa'eeliyaa asaa tamarisseedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Neewe na'aa Iyyaasa hawaadan yaagiide azazeedda; «Minna, genc'c'aa; taani untunttoo immanaw k'aalaa geleeedda biittaa Israa'eeliyaa asaa afaade gelissaasa. Taanikka neenana ittippe gidana» yaageedda. **24** Muse ha higgiiyaa k'aalatuwaa koyiroppe wurssetsaa gakkanaw, s'aa'fiide wursseeddawaappe guyyiyaan, **25** Med'inaa Godaa C'aak'uwaa Taabootaa tookkiyaa Leewatuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; **26** «Higgii s'aafetteedda ha mas'aafaa afite; Med'inaa Godaa hinte S'oossaa C'aak'uwaa Taabootaa matan wotsite. Hewaan I hinte bolla marka gidana mala yan wotsite. **27** Hintte woyissa makkalan chenttonne woyissa morggiyaa d'uleefentto taani eray. Be'ite, ta hinttenana de'eedda laytsaa ubbaan hinte Med'inaa Goday iita makkalaa; shin taani hayk'k'a kichchina, ubbaa woyissaa makkalanitee? **28** Hewaa diraw, hawaa ubbaa ta untunttoo odanaw, saluwaanne sa'aa ta untunttu bolla markkayanaw, hintte zariyaa kaappatuwaa ubbaanne deriyaa kaaletsiiyaa asaa ubbaa taw shiishshite. **29** Ta hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, hintte mule iita asaa gidanawaanne taani hintena tamarisseedda azazuwaappe wora simmanawaa taani eray. I ootsoppite geedda itabaa hinte kushiyan ootsiide, Med'inaa Godaa hank'k'etsiyaa diraw, sintsaappe yiyyaa wodiyaan hinte bolla iita boshaa ahana» yaageedda. **30** Hewaappe guyyiyaan, Muse ha mazimuriyaa k'aalatu wuraan gakkanaw, shiik'eedda Israa'eeliyaa shiik'uwaa ubbaa sissiide odeedda.

32 Hinttenoo, salotoo, taani odiyaawaa sisite; biittaykka ta doonaa k'aalaa siso. **2** Ta tirmittii iraaadan bakko; ta k'aalatuukka ketterssaadan, s'okuu maataa bollan wod'd'iyyaa puuse iradaaaniinne c'arshshaa bollan wod'd'iyyaa puusiyaadan wod'd'o. **3** Taani Med'inaa Godaa suntsaa awaayana; gitatetsaa nu S'oossaw immite. **4** I nu zaallaattee, Aa oosuwaan pokkuu baawa; Aa oge ubayykka suure. Nu S'oossay ammanettiiyaawaanne iitatetsay bayinnawaa; I tumanchchanne suure. **5** Hintte ammanettennanne ayawunne patsenna, nagaranchchanne baletsiiyaa yeletaa gidiyaa diraw, Aa asaa gidanaw hintte bessikkita. **6** Hinttenoo eeyyanne akeeki bayinna asaw, hintte Med'inaa Goday immiyyaa zaaruu hawe? I hinttena med'd'eedda hintte Aawuwaaw gidennee? I hinttena med'd'iide, minisi esseedda. **7** Kase wodiyyaa K'oppite; daro yeletatu laytsaakka akeekite. Hintte aawotuwaaw oochchite; untunttu hinttena bessana. Hintte c'imatuwaakka oochchite; untunttu hinttentoo odana. **8** Ubaappe D'ok'k'ay kawutetsatoo untunttu de'iyaasaa laatisseedda wode, asaa

naanatuwaa untunttu zariyaan zariyaan shaakkeedda wode, Israa'eeliyaa asaa payduwaadan, untunttu zawaa esseedda. **9** Ayaw gooppe, shaakuwaan Med'inaa Godaa gakeeddawe Israa'eeliyaa; Yaak'oobikka Aa gakeedda laataa. **10** Biittaa mela biitaan untunttu saamuwaan de'ishshin, c'arkkuwaa s'alalay suraggiyaasan bichchaarishin, untuntta demmeedda. Yaatiide bare ayfiyaa buluwaadan, untunttoo gondalle gidiiide, untuntta minisiide naageedda. **11** Arggantsay bare maraa paaluwaa tamarissiyaawaadan, bare mic'eedda k'effiyaan gakkii oyk'k'iide ashshiyaawaadan, hewaadan S'oossay bare k'effiyaan hap'p'iide untuntta ashsheeda. **12** Hara allaga s'oossi bayinnan, Med'inaa Godaa s'alalay bare asaa kaaletseedda. **13** I biittaw d'ok'k'a sa'aa untuntta kesseedda. Shoyk'an mokkeedda ayfiyaa untuntta mizeedda. Zaallaa p'alk'k'etsaappe untuntta eessaa mizeedda; shuchchaa gadiyaappe zayitiyaa mizeedda. **14** Untunttu mehiyaa wudiyaappe me'eedda maatsaanne deeshshaa wudiyaappekka maatsaa, dorssaa ank'k'araanne galssaa meeddino; k'ay Baasaane dorssaa wudiyaanne deeshshaa, lo'o zarggaa meeddino; suutsaa malatiyaa woyniyaa eessaakka usheeddino. **15** Yaaniide Yishruun orddeedda; makkaleedda; mi miide, boborc'eedda. Barena med'd'eedda S'oossaa aggeeda; bare Atotetsaa Zaallaa kad'eedda. **16** Untunttu allaga s'oossatoo goyinniyaawan Aa mishiiseeddino; barentu tuna eek'atuwaan Aa hank'k'etseeddino. **17** S'oossaa gidenna s'alahetoo, kase untunttu eribeenna s'oossatoo, zino keseeddawantoo, untunttu aawotuu yayyibeenna s'oossatoo yarshsheeddino. **18** Untunttu de'uwaa immeedda Zaallaa k'oppibeykino; k'ay yeli dichcheedda S'oossaa dogeeddino. **19** Med'inaa Goday hewaa be'iide, untunttu bolla hank'k'etseedda. Aa attumanne mac'c'a naanatuwaa is's'eedda. **20** Yaatiide hawaadan yaageedda; «Taani ta som'uwaa untuntuppe gentsana; untunttu geellanne ammanettana asaa gidiyaa diraw, untunttu omarsaa c'o'u gaade s'eelana. **21** S'oossaa gidennawaan taana mishiiseeddino; barentu eek'atuwaan taana hank'k'etseeddino. Taanikka untunttu zare gidennawantun mishiissana; eeyya asaa zaratuwaan taani untuntta hank'k'etissana. **22** Ta hank'k'uu tamaadan ees's'iide, gadiyaan de'iyaawaaw ubbaa s'uuggana. He tamay Si'ooliyaan de'iyaawaan akka gatsiide s'uuggana; deriyaa baasuwaaw gakkanaw, he tamay maana. (Sheol h7585) **23** «Taani untunttoo metuwaa metuwaa bolla doorana; ta wonddaafiyaan untuntta dukkana. **24** Untunttu koshaan, s'uuggiyaa mishuwaaniinne iita harggiyaan wuraan. Untunttu bolla meto gatsiyaa bazuwaa do'atuwaanne untuntta dukkiyaa allaga shooshshatuwaa untunttu bolla yeddana. **25** Tooray oge ubbaan untunttu naanatuwaa wurskana. Golliyyaa ubbaan shabbirssayenne dagamay kaatetana. Yalaga attumawantunne mac'c'awantuu wuraan; guutsaa naanaykka c'imatuukka attikino. **26** Untuntta taani haako sa'aa laalana; hewaappe guyyiyaan, untuntta hassayiyaabay d'ayana. **27** Shin untunttu morkketuu, «Nu wolk'k'ay untuntta S'oonneedda; hawaa ubbaa Med'inaa Goday ootsibeenna» yaagiide otoruwaan c'ee'ettennaan aggikino yaagaade k'oppaad» yaageedda. **28** Israa'eeliyaa Asay zoreti bayinna asaa; akeeki untunttoo baawa. **29** Untunttu S'oonetteeddawe ayaanento be'anaw untunttoo is's'etteedda; barentu wurssetsaykka ayenttokka erikino. **30** Itti sha'a Asay itti asan, tammu sha'a Asay laa'u asan, waan s'oonetteedee? Untunttu Zaallay untuntta zal'eedda gishshaassanne Med'inaa Goday untuntta aatsi immeedda diraassa gidennee! **31** Untunttu

morkketuu barenttu s'oossay laafa gidiyaawaanne Israa'eeliyaa S'oossaadan Wolk'k'aama gidennawaa eriino. **32** Untuntu woynnii Sodooma woyniyaappenne, Gamooraa shoyk'aappe yeeddawaa. Untuntu teeray marzze; untuntu wurc'uukka c'ammiyaawa. **33** Untuntu woyniyaa eessay shooshshaa marzze; wod'iyyaa marzzii de'iyyaa hasuwaa. **34** S'oossay, Hawaa taani naagaade Ta mazggobiyaan attamabeykittaa? **35** Untuntu bashshaa gallassay mataatteedda; untuntu bolla gakkanabay eellelee. He wode untuntu gedi d'ubettana. Taani untunttoo haluwaa kessananne kushiyyaa zaarana yaageedda. **36** Untuntu wolk'k'ay daabureeddawaanne untunttakka maaddiyaawe bayinnawaa be'eedda wode, Med'inaa Goday bare asaw pirdana; bare k'oomatookka k'arettana. **37** I untuntta hawaadan yaagana; Untuntu ammanetiyyaa untuntu s'oossatuu hak'anne? Untuntu bak'atiide Aa giddon k'osettiyyaa untuntu zaallay hak'anne? **38** Untuntu yarshshuwaa mod'd'uwaa meeddawantuu, untuntu ushshaa yarshshuwaa woyniyaa eessaa usheeddawantuu ha'i dendiide, ane untuntta maaddino; ane untuntta ashshino. **39** S'oossay taanatte. Ta s'alalay S'oossaa. Taappe attina, hara s'oossi baawa. Wod'iyaawe, de'uwaakka immiyaawe taana; taani madus'sisaade, taani patsana; ta kushiyaappe ooninne ashshenna. **40** Ta kushiyya pude dentsaade hawaadan yaagana; «Taani med'inawukka de'o. **41** P'oolup'oolu giyya ta mashshaa leefaade, pirdanaw ta kushiyan oyk'kiyya wode, ta morkkatuwaa bolla ta haluwaa kesana; taana is'siyaawanttoo untuntu kushiyya zaarana. **42** Ta wonddaafetuu untuntu suutsan matsottana; ta mashshaykka untuntu ashuwaa maana. Taana is'siyaa ubbaakka maarikke. Haray atto madus'seeddawatunne omooddetteeddawantukka hayk'kana» yaagana yaageedda. **43** Hintenoo kawutetsatto, S'oossaa asaana nashetite. I bare k'oomatuu suutsaa achchana; bare morkkatuwaa bollankka haluwaa kesana. Biittan de'iyya bare asaa nagaraakka atto gaana yaageedda. **44** Musenne Neewe na'ay Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa sissiide, ha mazimuriyaa k'aalaa ubbaa haasayeeddino. **45** Muse ha k'aalaa ubbaa Israa'eeliyaa asaa ubbaw odi wursseedda wode, **46** untuntta hawaadan yaageedda; «Ha higgiiyaa k'aalaa ubbaa untuntu naaganaadaanne ootsanaadan hinte naanatuwaa azazana mala, hachchi ta hintenttoo markkatiyya k'aalaa ubbaa hinte wozanaan wotsite. **47** Ha k'aalay hintenttoo de'oppe attina, c'oo mela k'aalaa gidenna. Ha k'aalaa naagooppe, hinte Yorddaanoosa pinniide laattana biittankka adussa laysaa de'ana» yaageedda. **48** He gallassankka Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; **49** «Moo'aaben Iyaarikko katamaappe sintsa baggana de'iyya Abaarima Deretuwaappe ituwaa, hini Nabo Deriyaa kesa; hewan Israa'eeliyaa asaa ta laatissana Kanaane biittaa hefintsa s'eella. **50** Ne ishaa Aarooni Hooraa Deriyan hayk'kiide, bare mayzza aawotuwaan gaketeeddawaadan, neenikka ha keseedda deriyaan hayk'kaade, ne mayzza aawotuwaan gaketana. **51** Ayaw gooppe, hinte laa'uukka Israa'eeliyaa asaa sintsan taw ammanetibeykita; S'iina mela biittaan, K'aadeesa katamaa matan de'iyya Mariiba haatsaa matan, ta geeshshatetsaa Israa'eeliyaa asaa bessibeykita. **52** Hewaa diraw, biittaa haakuwaan hefintsa s'eellanaappe attina, taani Israa'eeliyaa asaa laatissana biittaa gelakka» yaageedda.

33 S'oossaa asaa gidiyaa Muse hayk'kanaappe kasetiide, Israa'eeliyaa asaa anjeedda anjuwaa k'aalay hawaa. **2** I hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Siinaa Deriyaappe yeedda; Eedoomappe nu bollan haa poo'eedda; Paaraana Deriyaappe bare asaw poo'eedda. Sha'an paydetiyya kiitanchchatuu aanana de'iino. Aa ushechcha baggana tamaa lac'uu de'ee. **3** S'oossaw neeni ne asaa siik'aadda. Geeshshatuu ubbay ne kushiyan de'iino; ne gediyya s'ap'uuwaan gulbbatiide goyinniino; yaatiide neeppe azazuwaa akkiino. **4** Muse immeedda higgii Yaak'ooba asaw laata. **5** Israa'eeliyaa zaratuu ubbayne Yishuurna zariyaa kaappatuu shiik'eedda wode, S'oossay bare asaa, Israa'eeliyaa bolla kaateteedda. **6** «Roobeeli hayk'k'oppo; I pas'a de'o. Aa asaykka payduwaan c'oratto» yaageedda. **7** Muse Yihudaa zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Yihudaa waasuwwa s'isa; hara bare dabbotuwaana untuntu gaketanaadan ootsa. Untuntu kushiyya mintsetsa; untuntu barenttu morkkiyaana oletiyya wode, neeni untuntta maadda!» yaageedda. **8** Muse Leewiyaa zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Ne Tuumiimiinne Uuriimii ne doseedda asassa. Neeni Masaahan paac'ceedda, Mariiba haatsaan palumetteedda asassa. **9** Barena yeleddawantuppe, bare ishatuwaappenne barentu naanatuwaappe aatsiide, untuntu new ammanetteedawe aad'd'ee; ne c'aak'uwaa k'aalaw untuntu ammanetteeddo. **10** Untuntu ne wogaa Yaak'ooba, ne higgiiyaakka Israa'eeliyaa tamaarisino. Ne sintsan is'aanaa c'uwaiino; new yarshshiyaasan ubbaanna s'uuggiiyaa yarshshuwaa yarshshiino. **11** Abeet Med'inaa Godaw untuntu kushii ootseeddawaa anja; untuntu ootsiyya ubaban ne nashettiyaawaa untunttoo k'onc'issa. Untuntu bolla dendiyaawaa mentsereetsa olaa; untuntu morkkatuwaa laa'ento dentsoppa» yaageedda. **12** Biiniyaama zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday siik'eedda Asay aan ammanettiide de'ee. Gallassaa kumtsan untuntta Med'inaa Goday naagee; bare hashiyaan tookkiide shemppees» yaageedda. **13** Yooseefo zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday iraa immiyaawan, gadiyaappe haatsaa pultissiyaawan, untuntu biittaa anjo. **14** Away katsiyya dooretteedda ayifiyaaninne wodiyaan wodiyaan ka'iyya ayifiyaan anjjetto. **15** Benippe de'iyya untuntu deretunne zooretuu lo'o ayifiyaan anjettino. **16** Untuntu biittay lo'obaa s'alalaa kumeeddawaa gido; buuran ees'siyaa tamaa giddon haasayeedda, S'oossaaappe beettiyya anjo s'alalaan kumeeddawaa gido. Ha anjjetuu ubbay Yooseefo zariyaa gakkino; ayaw gooppe, I bare ishantuu giddon kaappuwwa. **17** Yooseefo koyiro yeletteedda korumaadan mino; Aa kac'etuu mentsaa kac'iyaadan mino. Aa kac'etuu sha'an paydetiyya Minaase zaratuwaa; tammu sha'an paydetiyya Efireema zaratuwaa. He kac'etuwaan I kawutetsatuwaa k'ayc'cana; biittaa gas'aa gakkanaw untuntta I sugana» yaageedda. **18** Zaabiloonaa zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Neenoo Zaabiloonaa, neeni ne kessan nashetaa; Yisaakoora, neenikka ne dunkkaaniyaan nashetaa. **19** Untuntu kare gade asaa barenttu deriyaakko s'eesana; hewan untuntu geeshshatetsaa yarshshuwaa yarshshana. Bare ak'uwaa barentu derutetsaa, abbaappenne abbaa mata shafiyaappe demmana» yaageedda. **20** Gaada zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Untuntu biittaa aasseeda S'oossay galatetto; Gaadi morkkiyaa som'uwwa mentsanaw, gaammuwaadan shankkatee. **21** Kaappatoo geedda lo'o biittaa untuntu

akkeeddino; Israa'eeliyaa kaappatuu shiik'eedda wode, timbbitiyaa odiyaa hara Asay ooninne baawa. **12** Israa'eeliyaa untuntu Med'inaa Godaa sheniyaan geeshsha pirddaa pirddeeddino» yaageedda. **22** Daane zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Daani wodalla gaammuwa mala; I Baasaaneppe guppiide kesana» yaageedda. **23** Nifftaaleema zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Nifftaaleemi Med'inaa Godaa aad'd'o keekatetsaaninne anjuwaan duretteedda; untuntu biittay Galiilaa Abbaappe biide gedissa bagga kakkee» yaageedda. **24** Aaseera zariyaabaa hawaadan yaageedda; «Aseeri hara zaratuu ubbaappe aad'd'iide anjetteedawaa. Bare ishatsuwaanka dosetteeddawaa gido. Aa biittay zayitiyaan durretto. **25** Untuntu katamatuukka birataa kariyaan gorrdetiide naagettino; bare laysaa ubbaan I wolk'k'aama gidino. **26** «Neenoo Yishruuna, saluwaappe hintena maaddanaw, bare gitatetsan shaaran hametiyya hintte S'oossaa mala s'oossi baawa. **27** Med'inaa S'oossay hinttentoo de'uwaa; Aa med'inaa kushetuu hintteppe garssana de'iino. I hintte sintsaappe hintte morkatuwaa yedersseedda; hintte untunta wurssi d'ayissanaadan hinttentoo odeedda. **28** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asay, bochchiyaawe bayinnan sarotetsaan de'ana; Yaak'ooba pulttuu k'umayenne woyniyaa eessay kumeedda gadiyaan de'ana, saluwa iray bukkiyaasan de'ana. **29** Hinttenoo Israa'eeliyaa asaw! Hintte wooti anjetteeditee! Med'inaa Goday ashsheeda hintte malay oonee? I hinttentoo gondallenne hinttena maaddiyaawaa; aan hintte s'ooniyaa mashshaa. Hintte morkketuu hintte sintsan gufannana; hintte akka untuntu geessuwaa laalana» yaageedda.

34 Muse Moo'aaba dembaappe dendiide, Nabo Deriyaa huup'iyaa, k'ay Yarikkoppe away doliyaa baggana de'iyaa Pisgga Deriyaa huup'iyaa kakkeedda. Hewaan Med'inaa Goday Daana gakkanaw de'iyaa Gala'aade biittaa, **2** Nifftaaleema biittaa ubbaa, Efireemanne Minaase biittaa, away wuliyaa baggana biide Meediteraane Abbaa gakkanaw de'iyaa Yihudaa biittaaanne **3** gedissa baggana S'oo'arappe dendiide, zambbay de'iyaa Iyaarikko katamaa, zanggaaraan de'iyaa dembaa ubbaa besseedda. **4** Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Abrahaamew Yisaak'awunne Yaak'oobaw, «Taani hintte zariyaw immana» yaagaade c'aak'keedda biittay hawaa. Ha'i neeni ne ayifiyaan be'anaadan taani ootsaad; shin neeni yaa pinnakka» yaageedda. **5** Med'inaa Godaa k'oomaa Muse Med'inaa Goday geeddawaadan, hewan Moo'aaba gadiyaan hayk'keedda. **6** Med'inaa Goday Beeti-Pa'ora katamaappe sintsa baggan Moo'aaba zanggaaraan Aa moogeedda; shin hachchi gakkanaw, I moogetteedda sa'aa eriyaa Asay baawa. **7** Muse hayk'kiyaa wode, Aa laysay s'eetanne laatama; shin aw ayfii is'sibeenna; Aa wolk'k'aykka is'sibeenna. **8** Israa'eeliyaa Asay Moo'aaba dembaan hattamu gallassaa Musew yeekkeeddino. Hewaappe guyyiyaan, Musew yeekkiyaanne kayyotiyya wodii wureedda. **9** Neewe na'ay Iyyaasu aad'd'eeda eratetsaa ayyaanan kumeedda; ayaw gooppe, Muse bare kotoan I ootsanaadan, Aa bolla bare kushiyaa wotseedda. Israa'eeliyaa Asay Iyyaasu azazetteedda; Med'inaa Goday Muse baggana immeedda azazuwaakka naageedda. **10** Med'inaa Goday som'uwaan dummayiide ereedda Muse mala timbbitiyaa odiyaa Asay Israa'eeliyaan mulekka dendibeenna. **11** Med'inaa Goday Musa Gibs'e kaatiyaakko, aanana ootsiyaa kaappatuwaakkonne kumentsaa asaakko yediide, Aa baggana ooratsabaanne maalalissiyaabaa ubbaa ootseedda, Muse mala

Iyyaasa

1 S'oossaa k'oomay Muse hayk'keeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Musa maaddiyaa Neewe na'aa Iyyaasa, hawaadan yaageedda; **2** «Ta k'oomay Muse hayk'keedda. Hewaa diraw neeninne ha Asay ubbay dendiide taani Israa'eeliyaa asaw immiyaa gadiyaa gelanaw hawaa Yorddaanoosa shaafaa pinnite. **3** Taani Musew odeeddawaadan, hinttentu gedii yed'diyaa sa'aa ubbaa taani hinttentoo immaad. **4** Hinttentu zaway Neegeeba Bazuwaappe dendiide, Liibaanoosa Deriyaa gakkanaassa; Efiiraas'iisa geetettiyaa wogga shaafaappe dendiide, Hiitetuwa gadiyaa ubbaanna gujiide, away wulliyaa baggana de'iyaa Meeditiraane Abbaa gakkanaasa. **5** Neeni de'eedda laysaa ubbaan ay asayenne neena oletteide te'enna. Taani Musena gideeddawaadan, neenanakka gidana; taani neena ubbakka yeggikenne aggikke. **6** Minna; s'ala! Ayaw gooppe, taani untunttu mayza aawaatoo immana gaade c'aak'keedda gadiyaa neeni ha asaa laatissanaassa. **7** Minna; loysa s'ala! Ta k'oomay Muse neena azazeedda Wogaa ubbaa minisaade naaga. Neeni biyaasa'aa ubbaan new suurana mala, aappe ushechcha woy haddirssa booppa. **8** Ha Wogaa Mas'aafay ne doonaappe shaakettoppo; an s'aafetteeddawaa ubbaa minisaade naaganaw, gallassinne k'amma Aa k'oppa. Yaatooppe, new ubbabaykka injetananne giigana. **9** Minna; s'ala! Ne biyaasa'aa ubbaan taani Goday ne S'oossay neenana de'iyaa diraw, yayyoppa! Hirggoppa! gaade taani neena azazaad» yaageedda. **10** Hewaappe guyye Iyyaasu asaa kaappatuwaa hawaadan yaageedda; **11** «Biite; Asay dunkkaano saanna aad'di biidde, asaa, «Hintte shink'kaa giigissite; heezzu gallassaa gidдон, S'oossay hinttentu S'oossay hinttentoo immiyaa gadiyaa laatanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinniita» yaageedda. **12** Iyyaasu, Roobeela zeretsaa, Gaade zartuwaanne Minaase zartuwaappe baggatuwaa hawaadan yaageedda; **13** «S'oossaa k'oomay Muse hinttentu azazeeddawaa hassayite. I hinttentu, «S'oossay hinttentu Goday hinttentu shemppissana; ha biittaakka hinttentoo immana» yaageedda. **14** Hinttentu machatuu, hinttentu naanayenne hinttentu mehii Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsana Muse hinttentoo immeedda gadiyaan de'ishshino. Shin hinttentu olanchatuu barentu ola miishshaa oyk'kiide, hinttentu dabbatuwaappe sintsa s'eeran olettanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinnino. S'oossay hinttentu shemppisseeddawaadan, untunttakka shemppissana gakkanaasinne S'oossay hinttentu S'oossay untunttookka immiyaa gadiyaa untunttu laattana gakkanaw, untunttu maaddite. Hewaappe guyyiyaan simmi biide, S'oossaa k'oomay Muse Yorddaanoosa Shaafaappe hafintsan away doliyaa baggana immeedda hinttentu gadiyaan de'ite» yaageedda. **16** Hewaappe untunttu Iyyaasa, «Neeni nuuna azazeeddawaa ubbaa nuuni ootsana; neeni kiitiyaa sa'aa hak'anne baana. **17** Musew ubaban azazetteeddawaadan, newukka azazettana. S'oossay ne S'oossay Musena ittippe gideeddawaadan, neenanakka ittippe gido. **18** Ne azazoo makkaliyaawenne ne azazeeddawaa ayaanne azazettenan is'siyaawe hayk'k'o. Neeni minna; s'ala!» yaageeddino.

2 Neewe na'ay Iyyaasu gadiyaa geeddiyaa laa'u asatuwaa Shiis'ima geetettiyaa sa'aappe k'osuwaan kiittiidde

untunttu, «Biite; gadiyaa geeddite; Yaarikko katamaa k'ay duma geeddite» yaageedda. Hewaappe untunttu biide, Ra'aabo geetettiyaa sharmus'atti soo ak'anaw geeddino. **2** Yaarikko kaatii, «Israa'eeliyaa asaappe kiitteeddawanttu ha gadiyaa geeddanaw k'amma yeeddino» giyaa oduwaa siseedda. **3** Yaarikko kaatii Ra'aabiib hawaadan yaagiide kiitteedda; «Ne soo yiide geleedda asatuwaa kessaade imma. Ayaw gooppe, untunttu gadiyaa ubbaa geeddanaw yeeddino» yaageedda. **4** Shin mishirata he laa'u asatuwaa k'osa diggaade, hawaadan yaagaaddu; «Ee asatuu taakko yeeddino; shin untunttu hak'appe yeedenntonne taani erabeykke. **5** Omarssi katamaa penggiyaa gorddana haniyaa wode, untunttu kesiide beeddino; untunttu hak'a beeddinontto taani erikke. Elleeli kaaliyaawaa gidoooppe, hinttentu untunttu oyk'anita» yaagaaddu. **6** Shin Ra'aaba asatuwaa golliyaa bollan dembbayide ootseedda sa'aa kessaade, suufiyaa geetettiyaa mayuwa kesiyaal talbaa dalaa dooriyaa gidдон untunttu k'osa wotsaaddu. **7** Yaatina, asatuu geediyaawanta koyanaw kesiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinuwaafiya oygiyaa oyk'kiide beeddino. Koyiyaawanttu katamaappe kesoonini, katamaa penggii gorddettedda. **8** Geediyaawanttu gem'ishanaappe kasetaade, Aa untunttukko pude kesaade, untunttu hawaadan yaagaaddu; **9** «S'oossay ha gadiyaa hinttentoo immeeddawe, hinttentu nuuna wolk'aama yashshaa yashshiyawaanne ha gadiyaan de'iyaa Asay ubbay hinttentoo hirggaa hayk'kiyaawaa taani eray. **10** Ayaw gooppe, Gibs'e gadiyaappe hinttentu kesseedda wode, hinttentu sintsan Zo'o Abbaa S'oossay wooti melisseeddentonne nuuni siseeddo. K'ay Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Amoor geadiyaa kaatetuwa laa'atuwaa, Sihoonanne Ooganne hinttentu wooti ubbaanna d'ayseeddentonne siseeddo. **11** Nuuni hewaa siseedda wode, nu wozanay kolddeedda; Asay ubbay hinttentoo s'aliyaawaa aggi basheedda. Ayaw gooppe, S'oossay hinttentu S'oossay bolla saluwaanikka garssa sa'aniikka S'oossaa. **12** Hewaa diraw, taani hinttentoo keekeeddawaadan, hinttentukka ta aawuwa golliyaa asaw keekanaadan taw S'oossan hewawukka ammantisiyaa malaataa immite. **13** Ta aawuwaanne ta daayo, ta ishatuwaanne ta michetuwaa untunttussa gideeddawaa ubbaa pas'a aggitte; nuuna hayk'uwaappe ashshite» yaagaaddu. **14** He asatuu, «Nuuni ootseeddawaa neeni odennan aggina, nuuni new c'aak'keedda c'aak'uwa polana d'ayoooppe, S'oossay nuuna wod'o! S'oossay ha gadiyaa nuw immiyaa wode, nuuni new ammanettananne keekana» yaageeddino. **15** Ra'aaba de'iyaa keetsay katamaa dirsaana oyk'etiide kees'etti utteedda diraw, maskkootiyaanna wodoruwa duge yeddaade, an duge wotsaaddu. **16** Ra'aaba untunttu, «Hinttena koyiyaawanttu demmenna mala, deriyaa biide untunttu simmana gakkanaw, yaan heezzu gallassaa k'osettishshite. Hewaappe guyyiyaan hinttentu biyaasa'aa biite» yaagaaddu. **17** Asatuu izo, «Nuuni ne gadiyaa geliyaa wode, ha zo'o wodoruwa neeni nuuna kesseedda maskkootiyan k'achchana d'ayoooppenne ne aawuwa, ne daayo, ne ishatuwaanne ne soo asaa ubbaa neekko soo ahana d'ayoooppe, neeni nuuna c'aak'iseedda c'aak'uu nuw gometenna. **19** Ononinne ne sooppe kare oygiya kesiide hayk'k'into, hewe Aa gome; nuuni hewaan ooshettokko. Neenana soon ittippe de'iyaa kushiyan boshettooppe, Aa suutsaa gomii nuuna gakko. **20** Shin nuuni ootseeddawaa neeni odooppe, neeni nuuna c'aak'etseedda c'aak'uu nuw gometenna» yaageeddino. **21**

Hewaappe guyye iza, «Hinttentu geeddawaadan hano» gaade, untuntta moyzzaaddu. Untunttu beeddawaappe guyyiyaan, he zo'o wodoruwwa maskkootiyan k'achchaaddu. **22** Untunttu pude gezziyaa biide, yaan k'osetteeddino; yederssiyaawanttu Yaarikko simmana gakkanaw, untunttu yaan heezzu gallassaa gam'eeddino. Yederssiyaawanttu ogiyaa ubbaan koyeeddino; shin untuntta demmibeeykino. **23** Hewaappe guyyiyaan he laa'u asatuu deriyaappe wod'diide, Yorddaanoosa Shaafaakka pinniide, Neeve na'aa lyyaasukko simmiide yeeddino. Barena gakkeddawaa ubbaa aw odeeddino. **24** Untunttu lyyaasa, «S'oossay tumu biittaa ubbaa nuw aatsi immeedda. K'ay gadiyaan de'iyaa Asay ubbay nuw yashshaa kolddeedda» yaageeddino.

3 lyyaasunne Israa'eeliyaa Asay wonnta guuran dendeeddino. Untunttu Shiis'ima geetetiyyaa sa'aappe dendiide, Yorddaanoosa Shaafaakko biide pinnennan yaan gam'eeddino. **2** Heezzu gallasaappe guyyiyaan, kaappatuu untunttu dunkkaaneedda sa'aan simeretteeddino. **3** Asaa hawaadan yaagiide azazeeddino; «S'oossaa hinttentu S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaanne Aa tookkeedda Leewiyaa zare k'eesetuwwa be'iyaa wode, hinttentu dunkkaaneedda sa'aappe dendiide, untuntta kaallite. **4** Hinttentu kase ha ogiyaanna bi erenna diraw, hinttentu baana ogiyaa untunttu hinttentta bessana. Shin k'aalaa c'aak'uwaa Taabootaakko shiik'oppite; K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaappe laa'u sha'a wad'da gidiyaawaa keeshshaa haakuwaan ek'kite» yaageeddino. **5** lyyaasu asaa, «Hinttentu huup'iyaw geeyite; ayaw gooppe, S'oossay wontti hinttentu gidon maalalissiyaabaa ootsanawaa» yaageedda. **6** K'ay lyyaasu k'eesetuwwa, «K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkiide, asaappe sintsaw aad'd'ite» yaagiide odeedda. K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkiide, asaappe sintsaw aad'd'eedino. **7** S'oossay lyyaasa, «Taani Musena gideeddawaadan, neenana gidanawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay erana mala, hachche untunttu sintsan taani neena d'ok'ku d'ok'ku ootsanaw doommanna. **8** Neeni K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkiyaa k'eesetuwwa, «Yorddaanoosa Shaafaa doonaw gakkiiyaa wode, haatsaan geliide ek'kite» yaagaadde azaza» yaageedda. **9** lyyaasu Israa'eeliyaa asaa, «Haa yiite; S'oossaa hinttentu S'oossaa K'aalaa sisite. **10** De'uwaa S'oossay hinttentu gidon de'iyawaanne I tumuppe Kanaanetuwwa, Hiitetuwwa, Hiwetuwwa, Parzzetuwwa, Gerggeesetuwwa, Amooretuwwaanne Yaabuusatuwwa hinttentu sintsaappe kessanawaa hinttentu eranawe, **11** sa'aa ubbaa Godaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay hintteppe sintsatiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniyya wodiyaanna. **12** Ha'i Israa'eeliyaa zaratuwaappe tammanne laa'u asatuwwa doorite; itti itti zariyaappe itti itti asaa gido. **13** Sa'aa ubbaa Godaa, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuwwa gedi Yorddaanoosa haatsaa bochchiyaa wode, k'ommoppe duge goggiyaa Yorddaanoosa haatsay ek'kana; itti sa'aa shiik'iide doorettana» yaageedda. **14** Asay Yorddaanoosa Shaafaa pinnanaw barentnu dunkkaaniyaappe kesseeedda wode, K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu asaappe sintsan hametteeddino. **15** Katsaa c'akkiiyaa wodiyaan ubbaan Yorddaanoosa Shaafay kuntseedda. Gidooppenne, K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gakkina, untunttu gedi haatsaa gas'aa yed'd'eedda wode, **16** k'ommoppe duge

goggiyaa haatsay ek'ki aggeeda; hini darssi haako san, S'artaana giyaa saan de'iyaa Adaama geetetiyyaa kataman itti sa'aa shiik'iide dooretteedda. Duge Araba gad'an de'iyaa Mas'ine Abbaw goggiyaa haatsay k'ay ubbay duus'siide atti basheedda. Yaatina, Asay Yaarikko katamaa hefintsaa pinneedda. **17** Israa'eeliyaa Asay mela gadiyaa yed'd'iide pinniyya wode, Asay ubbay pinniide wurana gakkanaw S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gidon mela biittan ek'keeddino.

4 Asay ubbay Yorddaanoosa Shaafaa pinniide wureedda wode, S'oossay lyyaasa, **2** «Israa'eeliyaa asaappe tammanne laa'u asatuwwa doora; itti itti zariyaappe itti itti asaa gido. **3** Yaataade untunttu, «Yorddaanoosa Shaafaa gidon k'eesatuwwa gedi ek'keedda sa'aappe tammanne laa'u shuchchatuwwa akkite; he shuchchatuwwa tookki afiide, hachche k'amma hinttentu ak'iyaa sa'aan wotsite» yaagaade azaza» yaageedda. **4** lyyaasu Israa'eeliyaa zariyaappe ittuwwa ittuwwa akkiide, tammanne laa'u asaa dooreeddawantta s'eeseedda. **5** Untunttu, «S'oossaa hinttentu S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay de'iyaa sa'aa guyye Yorddaanoosa Shaafaa geliide Israa'eeliyaa zaratuwwa payduwaan, ubbaykka itti itti shuchchaa hinttentu hashiyaan tookkite. **6** Ha shuchchatuu S'oossay hachche ootseeddawaa hinttentta hassayissiyaa malaataa gidino. Wodeppe hinttentu naanay hinttentta, «Ha shuchchatuu ayibabee?» yaagiide oochchiyaa wode, **7** hinttentu, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa sintsan Yorddaanoosa Shaafay gogetsaa aggiide ek'keeddawaa Israa'eeliyaa asaa med'inaw hassayissiino. K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay pinnishin, Yorddaanoosa haatsay shaaketteedda yaagiide untunttoo odite» yaageedda. **8** Israa'elatuu lyyaasu azazeeddawaadan ootseeddino. S'oossay lyyaasoo odeeddawaadan, Israa'eeliyaa zaratuwwa payduwaan asatuu tammanne laa'u shuchchatuwwa Yorddaanoosa Shaafaa gidoppe akkeeddino; tookki ahiide, barenttu ak'iyaa sa'aan wotseeddino. **9** lyyaasu K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuwwa gedi Yorddaanoosa Shaafaa gidon ek'keedda sa'aan, hara tammanne laa'u shuchchatuwwa esseedda; he shuchchatuu hachche gakkanaw yaan de'iino. **10** S'oossay lyyaasa azazeeddawaa ubbaa Asay polana gakkanaw, K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa gidon ek'kiide gam'eeddino; Muse lyyaasa azazeedda azazuukka hewaa. Asay elleelliide shaafaa pinneedda. **11** Asay ubbay pinneeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootayne k'eesatuu Asay s'eellishin pinneeddino. **12** Muse azazeeddawaadan, Roobeela zaratuwwa, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggay ola miishshaa oyk'kiide, Israa'eeliyaa asaa sintsanna pinni utteeddino. **13** Untunttu paydu oytamu sha'a gidiyaawaa. Untunttu S'oossaa sintsan, Yaarikko matan de'iyaa dembban olaw salpeeddino. **14** He gallassi S'oossay lyyaasa Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. Hewaa diraw Musa bonchcheeddawaadan lyyaasakka Aa de'uwaa laytsaa ubbaan bonchcheeddino. **15** S'oossay kase lyyaasa, **16** «K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaappe kessanaadan azaza» yaagiide odina, **17** lyyaasu k'eesetuwwa, «Yorddaanoosa Shaafaappe kesite» yaagiide azazeedda. **18** S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa tookkeedda

k'eesatuu Yorddaanoosa Shaafaa giddoppe kesiide mela biittaa untuntuu yed'deeddawaan, ellekka Yorddaanoosa haatsay bare sa'aa simmiide kase goggiiyaawaadan gas'aa gakkanaw kumiidde, gogetsaa doommeedda. **19** Asay koyro aginaan he aginaw tammantaa gallassan Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Yaarikkona away doliyaa baggan zawatiyaa Gelggalan dunkkaaneeddino. **20** Iyyaasu Yorddaanoosa Shaafaappe ayetteedda tammanne laa'u shuchchatuwaaw Gelggalan esseedda. **21** Israa'eeliyaa asaa hawaadaan yaageedda; «Wodeppe hinttentu zaratuu barentuu aawotuwaaw, «Ha shuchchatuu ayabee?» yaagiide oochchiyaa wode, **22** «Israa'eeliyaa Asay Yorddaanoosa Shaafaa mela biittaa yed'd'iide pinneeddawaa hassayissiyaawanta» yaagiide odite. **23** Nuuni pinnana gakkanaw, S'oossay nu S'oossay Zo'o Abbaa kase nu sintsan melisseeddawaadan, hinttentukka pinnana gakkanaw, S'oossay hinttentu S'oossay Yorddaanoosa Shaafaa hinttentu sintsan melisseedda. **24** Hewaa I ootseeddawe sa'aan de'iyyaa Asay ubbay S'oossaa wolk'k'ay ay keeshshaa gientto eranaadaaniinne hinttentukka S'oossaw, hinttentu S'oossaw, med'inaw yayanaadaana» yaageedda.

5 Yorddaanoosa Shaafaappe away wuliyaa baggana de'iyyaa Amoorawaanatuwaaw kaatetuunne Meeditiraane Abbaa lank'kiyaa lank'kiyaa oyk'kiide de'iyyaa Kanaanetuu kaatetuu ubbay, Israa'eeliyaa Asay pinnana gakkanaw S'oossay Yorddaanoosa Shaafaa haatsaa melisseeddawaa siseedda wode, untuntu wozanay kolddeedda. Untuntu Israa'eeliyaa asaana gaketanaw s'alibeykkino. **2** He wode S'oossay Iyyaasa, «Saliyaa geetettiyaa shuchchaappe k'ara mak'ilaa giigissaade, Israa'eeliyaa attuma asaa beniwantuwaadan ha'ikka k'as'araa» yaageedda. **3** Iyyaasu saliya geetettiyaa shuchchaappe k'ara mak'ilaa giigissiide, k'as'araa Deriyaa geetettiyaa sa'aan Israa'eeliyaa asaa k'as'areedda. **4** I hewaa ootseedda gaasuu: Gibs'eppe keseedda asan laysay olaw gakeedda attuma Asay ubbay Gibs'eppe biidde woran hayk'keedda. **5** Gibs'eppe keseedda attuma Asay ubbay k'as'aretteedda; shin woran yuuyiyaa wode yeletteedda attuma naanay ittuunne k'as's'arettibeenna. **6** Israa'eeliyaa Asay S'oossaw azazettenan is's'eedda diraw, Gibs'eppe kesiya wode laysay olaw gakeedda attuma Asay ubbay hayk'kiidde wurana gakkanaw woran oytamu laysaa yuuyyeedda. Hewenne, S'oossay untuntta, «Eessayne maatsay goggiiyaa aradda gadiyaa, taani kase hinttentu mayza aawaatoo immana geedda he gadiyaa hinttentu be'ikkita» geedda k'aalay polettanaadaana. **7** Hewaa diraw S'oossay untuntu naanaa untuntu sa'aan dentseedda; Iyyaasu k'as's'areeddawantukka hewanta. Untuntu k'as's'arettennan de'iyaawe ogiyaan biidde untuntu k'as's'arettibeenna dirassa. **8** Asay ubbay k'as's'aretteeddawaappe guyyiyaan, untuntu maytsay pas'ana gakkanaw barentu dunkkaaneedda sa'aan gam'eeddino. **9** S'oossay Iyyaasa, «Hachche taani Gibs'etuwaaw boriyaa hintteppe diggaad» yaageedda. He sa'aa suntsay hachche gakkanaw Gelggala geetette. **10** Israa'eeliyaa Asay Yaarikko dembban Gelggala giyaa saan dunkkaaniide, aginaw tammanne oyddentso gallassi omarsseeddawan Paasigaa Baalaa bonchcheedda. **11** Paasigaappe guyyiyaan wonttetsa gallassi, biittan doliyaa katsaa afyiyaa irshshuu gelibeenna ukitsaanne s'iis'etteedda tishaa meedda. **12** He biittan doliyaa katsaa meedda wonttetsa gallassi manny bukkiyaawaa aggi basheedda. Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay mannaa

demmbienna. He wodiyaappe doommiide untuntu Kanaanen doliyaa katsaa miidde de'eeddino. **13** Iyyaasu Yaarikko matan de'iyyaa wode, d'ok'ku giide s'eelliide, itti bitanii mashshaa shod oyk'kiide, bare sintsan ek'keeddawaa be'eedda. Iyyaasu aakko shiik'kiide, «Neeni nu bagga aseeyye nu morkkatuwaaw bagga asee?» yaageedda. **14** Bitanii, «Taani O baggakka gidikke. Shin taani S'oossaa olanchchatuu gadaawaa gidaade ha'i yaad» yaageedda. Iyyaasu sa'aan kunddi goynniide, «Ta goday bare k'oomaw odiaabay aye?» yaageedda. **15** S'oossaa olanchchatuwaaw gadaaway, «Neeni ek'keedda sa'ay geeshsha gideedda diraw, ne gediyaappe c'aammaa kessa» yaageedda. Iyyaasu I geeddawaadan ootseedda.

6 Israa'eeliyaa asaw yayyeedda gaasuwaan Yaarikko katamaa dirssaa penggetuu gorddettiide naagettiino; katamaa gelanawunne katamaappe kesanaaw danddayiyaa ooninne baawa. **2** Med'ina Goday Iyyaasa, «S'eella, taani Yaarikko katamaa Aa kaatiyaana Aa mino olanchchatuwaakka ne kushiyan aatsaade immaad. **3** Neeninne ne olanchchatuu salpiide, usuppun gallassay gakkanaw hachche hachche katamaa dirssaa itti gede yuuyyi aad'd'ite. **4** K'ay laappun k'eesatuu dorssatuwaaw kaciyaappe kesseedda laappun malakatatuwaaw oyk'kiide, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsanna hamettino. Laappunta gallassi k'eesatuu malakatatuwaaw punnishin, olanchchatuu salpiide, ittippe katamaa laappu gede yuuyyi aad'd'ite. **5** Hewaappe guyyiyaan malkkatatuwaaw punuwaaw goochchiide punniyaawaa sisiyaa wode, ellekka Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide waasso. Yaatooppe katamaa dirssaa gimbbii kunddina Asay ubbay sintsaw lawuhu giide gelana» yaageedda. **6** Neewe na'ay Iyyaasu k'eesetuwaaw s'eegiide, «Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkite; hintteppe laappun k'eesatuu laappun malakatatuwaaw oyk'kiide, K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe sintsaw aad'd'iide hamettino» yaageedda. **7** Asaa, «Sintsaw biite; katamaa yuuyyi aad'd'ite; olaw giigeeddawantukka Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsin hamettino» yaagiide azazeedda. **8** Iyyaasu asaw haasayeeddawaadan, laappun k'eesatuu laappun malakatatuwaaw Med'ina Godaa sintsan oyk'kiide, punniide hametteeddino; k'ay Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay untuntta kaalleedda. **9** Olaw giigeeddawantu malakatatuwaaw punniyaa k'eesatuwaaw sintsan biyaa wode, guyyenna naagiyaaw olanchchatuu K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa guyyenna kaalleeddino. He wodiyaaw ubbaan malakatatu punettiino. **10** Shin Iyyaasu asaa, «Taani hinttentta, «Waassite!» gaana gallassay gakkanaw, ola waasuwaaw waassoppite; hinttentu k'aalay sisettoppo; itti K'aalakka k'aattoppite. Gidin he wode waassite!» yaagiide azazeedda. **11** Yaatiide Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay tookettiide, he katamaa itti gede yuuyyi aad'd'anaadan ootseedda. Hewaappe guyyiyaan Asay bare dunkkaaneedda sa'aa simmiide, k'ammaa yaan ak'eeda. **12** Wonttetsa gallassi Iyyaasu guuriide denddeedda; k'eesatuukka Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeeddino. **13** Laappun malakatatuwaaw oyk'kiide laappun k'eesatuu sintsaw aad'd'iide, malakatatuwaaw punniide Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan hametteeddino. Olaw giigeeddawantu hinttutuppe sintsanna hametteeddino; guyyenna naagiyaaw olanchchatuukka Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa guyyenna kaalleeddino. He wodiyaaw ubbaan malakatatu punettiino. **14** Laa'entso gallassi katamaa

itti gede yuuyyi aad'd'iide, barenttu dunkkaaneedda sa'aa simmeeddino. Usuppun gallassaa gakkanaw hewaadan haneeddino. **15** Laappuntsa gallassi s'alk'k'ii doliyaa wode denddiide, kasawaadan katamaa laappu gede yuuyyi yuuyyi aad'd'eedino. Katamaa untunttu laappu gede yuuyyi yuuyyi aad'd'eedawe he gallassi s'alalaana. **16** Laappuntsa yuushshan, k'eesatuu malakatatuwaa punniyaa wode, Iyyaasu asaa, «Med'ina Goday katamaa hinttentoo aatsiide immeedda diraw, waassite! **17** Katamayenne katamaa gidдон de'iyaa bay ubbay Med'ina Godaw shek'etowaa gidiide, d'ayanaw besse. Nuuni gadiyaa geeddanaw kiiteedda asatuwaa k'osaade ashsheeda diraw, sharmus'iyaa Ra'aabanne I son izina ittippe de'iyaa asaa s'alalay attanawaa. **18** Shin hinttentu shek'k'a gideeddabaappe ayaanne akkaanaadan hinttentu huup'iyaw naagetite. Shek'k'a gideeddabaappe hinttentu akkooppe, Israa'eelatuu dunkkaaneedda sa'aa bayiyyaa sa'aa ootsanita; yaatiide he sa'aw metuwaa ahanita. **19** Birayenne work'k'ay ubbay, k'ay nahaasiyaappenne birataappe med'etteedda miishshatuu ubbay Med'ina Godaw geeyeeddawaa gidino. Untunttu Med'ina Godaa miishshaa minjiyyaa sa'aan de'ino» yaageedda. **20** Hewaa diraw malakatatuu punettina Asay waasseedda. Malakatatu punuwaan Asay bare Ka'alaa d'ok'k'u ootsiide waasseedda; ellekka katamaa dirssaa gimbii kundti aggeeda! Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay sintsaw lawuhu gi gelinne katamaa oyk'k'i aggeeda. **21** Kataman shemppuwaanna pas'a de'eeddawaa ubbaa, mac'c'awaa attumawaa, naanatuwaa c'ima, miizaa, dorrssaanne hariyaa ubbaa k'ara mashshaan wurssi wod'eedda. **22** Iyyaasu biittaa geeddanaw kiiteteedda laa"u asatuwaa, «Sharmus'atti Ra'aabi soo biide kase hinttentu iziw c'aak'k'eeddawaadan, izonne iziw de'iyawaa ubbaa gas'aa kessite» yaageedda. **23** Biittaa geeddeedda wodallatu biide, Ra'aabo, I aawuwaa, I daayo, I ishatuwaanne iziw de'iyawaa ubbaa gas'aa kesseeeddino. Israa'eeliyaa Asay dunkkaaneedda sa'aappe gas'aa wotseeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan katamaanne Aa gidдон de'iyawaa ubbaa taman s'uuggeeddino; shin biraanne work'k'aa k'ay nahaasiyaappenne birataappe med'etteedda miishshatuwaa Med'ina Godaa miishshaa minjiyyaa sa'aan wotseeddino. **25** Shin Iyyaasu sharmus'atto Ra'aabo I aawuwaa soo asaananne iziw de'iyaa ubbabaanna hayk'kuwaappe ashsheeda. Ayaw gooppe, Iyyaasu Yaarikko katamaa geeddanaw kiiteedda asatuwaa iza kase k'osaade ashshaadu. Izi zaratuu hachche gakkanaw Israa'eeliyaa biittan de'ino. **26** He wode Iyyaasu: «Denddiide ha Yaarikko katamaa zaaretsi kees'siyaa uray, Med'ina Godaa sintsan, shek'etteeddawaa gido. Biro baasuwwa baasiya wode, Aa bayira na'ay hayk'k'o. Penggiyaa essiyaa wode, Aa wurssetsa teefa na'ay hayk'k'o» yaagiide shek'k'eedda. **27** Med'ina Goday Iyyaasunna gideedda; Iyyaasu waarii biittaa ubbaa gakeedda.

7 Israa'eeliyaa Asay S'oossaw ammanettennan is's'iide, s'iine gi wotseeddabaappe akkeedda. Hewaa akkeeddawe Akaana; Akaani Kamma na'aa; Karmmi Zimira na'aa; Zimiri Yihudaa zariyaa gideedda Zaraaha na'aa. Yaatina, S'oossaa hank'kuu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'eedda. **2** Iyyaasu Yaarikkon de'iidde Beetele katamaappe away doliyaa baggana Beeti-Aweena giyaasaa matan de'iyaa Ayi geetettiyaa katamaa asaa kiitiide, «Biite; he biittaa geedditte» yaageedda. Asatu biide, Ayi katamaa geeddeeddino. **3** Geeddeedda asatu Iyyaasukko simmi yiide, «Ubbaa Asay Ayi katamaa olanaw

baana koshshenna; laa"u woy heezzu sha"a asaa yedda. Yan amareeda Asay de'iyaa diraw, Asay ubbay daaburopo» yaageeddino. **4** Yaatina, heezzu sha"a gidiyaa asatu olettanaw Ayi katamaa beeddino. Shin untunttu Ayi katamaa asaa sintsaappe bak'atteedino. **5** Ayi katamaa dirssaa penggiyaappe doommiide, shuchchaa k'o'oiyaa sa'aa gakkanaw Israa'eeliyaa asaa yedersseeddino; deriyaa dugetsan hattamanne usuppun gidiyaa asaa wod'eeddino. Hewan asaa wozanay koldiide, haatsaa kesseeedda. **6** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu kayyottiide, bare mayuwaa peed'iide S'oossaa Taabootaa sintsan omarssi gakkanaw guufanneedda. Israa'eeliyaa c'imatuukka aawaadan haneeddino; barenttu huup'iyankka baanaa k'oleeddino. **7** Hewaappe, Iyyaasu hawaadan yaageedda; «hay poora! Ubbaa Mooddiyaa S'oossaw, nuuna Amooore asaw aatsa immaade wurssiisanaw ayaw Yorddaanoosa Shaafaa pinta ahaad? Nuuni Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggan atteedo gideerokko! **8** Abeet Godaw, Israa'eeliyaa Asay s'oonetiiide, bare morkkatuwa sintsaappe bak'atooppe, taani waagoo? **9** Kanaanetuunne ha biittan de'iyaa Asay ubbay ha yewuwaa sisiide, nuuna dooddanawanta; gadiyaappekka d'ayssanawanta. Simmi, ne wolk'k'aama suntsaw neeni ootsiyaabay ayee?» yaageedda. **10** S'oossay Iyyaasa, «Dendda ee"! Hawaadan ayaw gufannaad? **11** Israa'eeliyaa Asay nagaraa ootseedda; taani untuntunna c'aak'k'etteedda ta c'aak'kuwa aad'd'eeddino. Untunttu tsiine geeteteedda miishshatuwaappe akkeeddino; wuu"eeddino; worddoteeddino. K'ay he miishshaa untunttu barenttu miishshaanna gatsi wotseeddino. **12** Hewaa diraw, Israa'eelatu barenttu morkkatuwa sintsan ek'k'anaw danddaykino. Untunttu d'ayanaw bessiyaa diraw, barenttu morkkatuwa sintsaappe bak'atteedino. Tsiine geeteteedda miishshaa hinttentu matan de'iyawaa hinttentu d'ayssana d'ayooppe, hawaappe sintsaw taani hinttentunna gidikke. **13** «Dendda; asaa geeshsha. Untunttoo hawaadan yaagaadde oda; «Wontiw hinttentu huup'iyaw geeeyite. S'oossay Israa'eeliyaa S'oossay hinttentta; «Israa'eelato, tsiine geeteteedda miishshay hinttentu matan de'ee. Hinttentu he miishshaa hinttentu mataappe diggana gakkanaw, hinttentu morkkatuwa sintsan ek'k'anaw danddaykita» yaagee. **14** Wontta guura, hinttentu zariyaan zariyaan shiik'ina S'oossay, «Hawaa» geetettiyaa zarii, bare yaran yaran shiik'ana; k'ay S'oossay, «Hawaa» giyaa yaray bare soo asan asan shiik'ana; k'ay S'oossay, «Hawaa» giyaa soo Asay itti itti Asay taraan taraan shiik'ana. **15** Hewaappe guyyiyaan tsiine geeteteeddawana oyk'k'etteedda asay, barewaa ubbaanna taman s'uugettana. Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalaa c'aak'kuwa I aad'd'iide, Israa'eeliyaa asaa gidдон kawushshabaa ootseedda» yaaga» yaageedda. **16** Iyyaasu wonttetsa gallassi guuran denddiide, Israa'eeliyaa asaa zariyaan zariyaan shiishshina Yihudaa zarii aketeedda. **17** Yihudaa zarii shiik'ina, Zaraaha yaray aketeedda; Zaraaha yaray shiik'ina, Zimira soo Asay aketeedda. **18** Zimira soo Asay shiik'ina, wurssetsan Zimira na'aa na'ay, Karmma na'ay Akaani aketeedda. **19** Hewaappe, Iyyaasu Akaana, «Ta na'aw, S'oossaa Israa'eeliyaa S'oossaa bonchcha; Aa galataa. Ane neeni ootseeddawaa taw k'osennan oda» yaageedda. **20** Hewaappe guyye Akaani Iyyaasa, «Ee tuma! Taani S'oossaa Israa'eeliyaa S'oossaa naak'k'aad. Taani ootseeddawe hawaa: **21** nuuni omooddeedda miishshaa gidдон taani itti lo"iyaa Baabloone gadiyaa kaabbaa, laa"u s'eetu s'agaraa biraanne bagga kilo gidiyaa work'k'aa be'aaddi; akkanaw amotteedda

diraw akkaad. Yaataade ta dunkkaaniyaa gidдон биітаа garssan k'osaad; biraykka ubbaappe garssana de'ee» yaageedda. 23 Iyyaasu asaa kiitina, untunttu dunkkaaniyaa wos's'iide geliyaa wode, dunkkaaniyaa gidдон миіshshaa k'ossi wotseeddawaa demmeeddino; biraykka miishshatuwaappe garssana de'ee. 23 Kiitetiide beedda asatuu miishshaa dunkkaaniyaa gidдoppe akkiide, Iyyaasukkonne Israa'eeliyaa asaa ubbaakko aheeddino; S'oossaa sintsan wotseeddino. 24 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay ubbay Akaana biraa, kaabbaa, work'kaa, Aa attuma naanaanne mac'c'a naanaa, Aa miizaa, haretuwaanne dorssatuwaa, Aa dunkkaaniyaanne aw de'iyawaa ubbaa akkiide, Metuwaa Wombbaa giyaasaa aheeddino. 25 Iyyaasu Akaana, «Ha metuwa nu bolla ayaw ahaad? S'oossay hachche ne bollakka metuwaa ahana» yaageedda. Israa'eeliyaa Asay ubbay Akaananne Aa soo asaa shuchchaan c'addi wod'iide, aw de'iyawaa ubbaa taman s'uuggeedda. 26 Untunttu Akaana bollan hachche gakkanaw de'iyaa daro shuchchaa keeleeddino. Yaatina, S'oossay bare ees's'iyyaa hank'uwwaa zaareedda. Hachche gakkanaw he sa'ay Metuwaa Wombbaa geetetteeddawe hawaassa.

8 S'oossay Iyyaasa, «Yayyoppa; hirgoppa! Olanchchatuwa ubbaa neenana akkaade, Ayi katamaa olanaw kesa. Ayi katamaa kaatiyaa, Aa asaa, Aa katamaanne Aa biittaa taani ne kushiyan aatsaade immaad. 2 Neeni Iyaarkko katamaanne Aa kaatiyaa d'aysseeddawaadan, hewaaddankka Ayi katamaanne Aa kaatiyaa d'ayssa. Shin, bonk'keedda omooduwaanne di'eedda mehiyaa hinttentoo akkite. Katamaappe guyye baggana muggiide naagiyyaa olanchchatuwa wotsa» yaageedda. 3 Iyyaasunne olanchchatuu ubbay Ayi katamaa olanaw denddeeddino. Iyyaasu bare olanchchatuwa gidдoppe hattamu sha'a gidiyaa mino olanchchatuwa dooriide, k'amman yeddeedda. 4 Untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «sisite, katamaappe guyye baggana muggiide naagite. Katamaappe haakkiide booppite; ubbaykka giigiide naagite. 5 Taaninne taananna de'iyaa Asay ubbay katamaakko shiik'ana. He wode Ayi katamaa Asay kasewaadankka nuuna olana giide kessana; nuuni untuntuppe bak'atana. 6 Katamaappe untunttu wuri kessana gakkanaw, nuuni untunttoo wos's'ana; yaatooppe untunttu, «Kasewaadankka Israa'eelatu nu sintsaappe bak'atiino; yaagana. 7 He wode hinttentu muggeedda sa'aappe kesinne, katamaa oyk'ki aggana; S'oossay hinttentu S'oossay katamaa hinttentu kushiyan aatsi immana. 8 Katamaa oyk'keeddawaappe guyyiyaan, S'oossay azazeeddawaadan taman s'uugite. Simmi taani hinttentoo odaaddi» yaageedda. 9 Iyyaasu olanchchatuwa yeddina untunttu muggiyaa sa'aa biide Ayi katamaappe away wulliyaa baggana de'iyaa Beeteleppen Ayipenne gidduwaan muggiide naageeddino. Shin Iyyaasu he gallassi k'amma asaana itippe ak'eeda. 10 Wonttetsa gallassi guuran Iyyaasu denddiide, olanchchatuwa salppisseedda; yaatiide inne Israa'eeliyaa c'imatuunne olanchchatuwa kaaletsiide Ayi katamaa beeddino. 11 Aanana de'iyaa olanchchatuu ubbay biide, Ayi katamaa matiide katamaappe huup'issa baggana dunkkaaneeddino; untuntuppenne Ayi katamaappenne gidduwaan wombba de'ee. 12 Iyyaasu ichcheshu sha'a olanchchatuwa afiide, katamaappe away wulliyaa baggana, Beeteleppen Ayippe gidduwaan mugganaadda wotseedda. 13 Katamaappe

huup'issa baggana de'iyaa olanchchatuwaanne katamaappe away wulliyaa baggana muggi utteedda olanchchatuwa ubbaa sa'aa oyteedda. He gallassi k'amma Iyyaasu he wombban ak'eeda. 14 Ayi katamaa kaatii hewaa be"eedda wode, inne Aa olanchchatuunne ubbay guuran elleeli denddiide, Arabiyaa duge afiyaa ogiyaa oyk'kiide, Israa'eeliyaa asaana olaa gaketanaw yeeddino; shin kaatii katamaappe guyye baggana muggi utteedda olanchchatuu de'iyawaa eribeenna. 15 Iyyaasunne Israa'eeliyaa ubbayne s'oonetteeddawaa malatiide, untunttu sintsaappe bazuwaa simmiide bak'atteddino. 16 Ayi kataman de'iyaa Asay ubbay untuntta yederssanaw s'eegettiide Iyyaasa yederssiide katamaappe haakkiide beeddino. 17 Ayininne Beeteelen de'iyaa Asay ubbay Israa'eeliyaa asaa yederssanaw wuri kes diggina, katamay naagiyaawe baynнан c'oo dooyaa atteedda. 18 Hewaappe guyyiyaan Med'ina Goday Iyyaasa, «Ne kushiyan de'iyaa tooraa Ayi katamaakko zaaraadde dentsa. Ayaw gooppe, taani Ayi katamaa ne kushiyan aatsaade immana» yaageedda. Iyyaasu bare tooraa katamaakko zaariide dentseedda. 19 Iyyaasu tooraa yaa zaariide dentseedda wode, muggi de'iyaa olanchchatuu barenttu muggeedda sa'aappe elleeli denddiide, katamaa geli aggeeddino. Oyk'kiide; ellekka katamaa taman oytsi aggeeddino. 20 Ayi katamaa Asay guyye simmiide s'eeliyaa wode, katamaa c'uway saluwa kesseeddawaa be'eddino; shin yaanne haanne bak'atanaw danddayibeykino. Ayaw gooppe, bazuwaa bak'ateedda Israa'eeliyaa Asay barena yedersseedda untunttu bolla guyye simmeedda. 21 Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay ubbay muggi utteedda olanchchatuu katamaa oyk'keeddawaanne c'uway saluwa kesseeddawaa be'eedda wode guyye simmiide, Ayi katamaa asaa wod'eeddino. 22 Muggi utteedda olanchchatuukka katamaappe untunttu bolla kesseeddino. Yaatina, Ayi olanchchatuu Israa'eeliyaa olanchchatuwaan laa'u baggana diretteeddino. Itti asayenne pas'a attanan woy kessi akkenan ubbaa wod'i wursseeddino. 23 Shin Ayi katamaa kaatiyaa pas'a oyk'kiide, Iyyaasukko aheeddino. 24 Israa'eeliyaa Asay Ayi katamaa Asay untuntta yedersseedda dembaan k'ara mashshaan mushereetsi wursseeddawaappe guyyiyaan, ubbaykka guyye Ayi katamaa simmiide, kataman atteeda asaa ubbaa k'ara mashshaan wod'eeddino. 25 He gallassi Ayi katamaa Asay attumawenne mac'c'awe ubbay wuri hayk'keedda; hayk'keedda Asay ubbay tammanne laa'u sha'a. 26 Iyyaasu Ayi kataman de'iyawaa ubbaa mule wurssana gakkanaw, katamaakko mali wotseedda tooraa duge wotsibeenna. 27 Shin Med'ina Goday Iyyaasa azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay he katamaa mehiyaanne de'iyabaa barenttoo akkeeddino. 28 Iyyaasu Ayi katamaa s'uuggina hachche gakkanaw shuchchaa keelaa gididi atti aggeeda. 29 Ayi katamaa kaatiyaa omarsii gakkanaw mitsaa bollan kak'keedda. Away wulliyaa wode, Iyyaasu azazina, Aa anhaa kak'keedda mitsaappe wotsiide katamaa geliyaa penggiyaan oleeddino; Aa bollan daro shuchchaa keeleeddino. Shuchchay hachche gakkanaw he sa'an de'ee. 30 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Eebaala giyaa deriyaa bollan Med'ina Godaw Israa'eeliyaa Med'ina Godaw yarshshuwa yarshshiyaa sa'aa gimbeedda. 31 Med'ina Godaa k'oormay Muse Israa'eeliyaa asaa azazeeddawaadaaninne Muse Higgiyaa mas'aafan Godaw, yarshshiyaa sa'ay masetiibeennanne biratay bochchiibeenna shuchchaappe gimbbetteedda. Aan Med'ina Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwa

yarshsheeddino. **32** He sa'aan Israa'eeliyaa Asay s'eellishin, Iyyaasu Muse Higgiyaa duuk'owaa shuchchaa bollan s'aafeedda. **33** He wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay, Israa'eeliyaa zaratuu, allagatuu, c'imatuu, gadaawatuunne daannatu ubbay Med'ina Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda Leewiyaa zariyaa gidiyaa k'eesatuwaa sintsan K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe ushechcha baggananne haddirssa baggana ek'keeddinno. Untuntuppe bagga Asay barenttu zokkiyaa Garizaama giyaa deriyaakko zaarina, bagga Asay Eebaala giyaa deriyaakko zaariide ek'keeddinno. Untunttu Med'ina Godaa K'oomay Muse kase azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa asaa anjanaw hewaadan haneeddino. **34** Hewaappe guyyiyan Higgiyaa mas'aafan s'aafetowaadan, Iyyaasu higgiyaa k'aalaa ubbaa, anjiuwaa shek'aakka nabbabeedda. **35** Muse azazeeddawaa ubbaappe Iyyaasu nabbabennan aggeeda itti k'aalaykka baawa. Kumentsaa Israa'eeliyaa shiik'oo, mac'c'a asaw, naanaatoo, untunttu gidдон de'iyaa allagatuwaanakka ubbaw nabbabeedda.

9 Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa baggana de'iyaa kaatetuu ubbay, gezziyaa de'iyaaawanttu, gad'an de'iyaaawanttu, Meeditiraane Abbaa bazuwaa oyk'ki biide Liibaanoosa gakkanaw de'iyaaawanttu, Hiitetuwa, Amoorawaanatuwaa, Kanaanetuwa, Parzzaawaanatuwaa, Hiiwetuwaanne Yaabusawaanatuwaa kaatetuu ubbay Israa'eeliyaa Asay s'oneeddawaa siseeddino. **2** Iyyaasanne Israa'eeliyaa asaa olanaw baanaw ittippe shiik'keeddino. **3** Gabaa'oonaa kataman de'iyaa Hiiwetu Iyyaasu Yaarikko katamaaninne Ayi kataman ootseeddawaa siseedda wode, **4** c'immanaw koyeeddino. Untunttu shink'kaa k'achchiide c'urk'ka doonniyatuwaa daassaa wotsi sikkeedda eessaa ogorotuwaa hariyaan c'aaniide, Iyyaasukko kiitetteeddino. **5** Kiitetteedda asatuu wureedda e'ca mayuwa mayyiide, wotsi sikkeedda c'aammaa barenttu gediyaan wotseeddino; untunttu shink'kaw giide oyk'keedda k'umay ubbay meleeddawaanne puulumeeddawaa. **6** Hewaappe guyyiyan untunttu Iyyaasu dunkkaaneedda sa'aa Gelgala biide, awunne Israa'eeliyaa asaw, «Nuuni haakko gadiyaappe yeeddo. Hay nuunanna saro de'ana mala k'aalaa c'aak'uwa c'aak'ka» yaageeddino. **7** Israa'eeliyaa Asay Hiiwetuwa, «Hinttentu nu gadiyaan de'iyaa asentonne, ayan eride hinttenana c'aak'etannee?» yaageedda. **8** Hewaappe guyye untunttu Iyyaasa, «Nuuni ne k'oomatuwaa» yaageeddino. Iyyaasu, «Hinttentu onnee? Hak'appe yeedditee?» yaagiide oochcheedda. **9** Shin untunttu, «Nuuni ne k'oomatu Med'ina Godaa ne S'oossaa waariyaa sisiide, daro haakko gadiyaappe yeeddo. I Gibs'e gadiyaan ootseeddawaa ubbaa nuuni siseeddo. **10** K'ay Yorddaanoosa Shaafaappe hefints away doliyaa baggana de'iyaa Amoorawaanatuwaa kaatetuwa laa'uwaa, Haseboona Kaatiyaa Sihoonanne Asttaaroota kataman de'iyaa Baasaane Kaatiyaa Ooga I ootseeddawaakka siseeddo. **11** Nu gade c'imatuunne nu biittan de'iyaa Asay ubbay nuuna, «Hintte baana ogiyaw shink'kaa oyk'kiide, biide untuntunna gakteiide untunta, «Nuuni hinttentu k'oomatuwaa; hinttentu nuunanna saro de'ana mala c'aak'uwa c'aak'keerkitte» yaagite» yaageeddino. **12** «Nuuni hinttentukko yaanaw nu sooppe shink'kaa akkiyaa gallassi, ha ukitsay ho'uwaa; shin ha'i meleeddawaanne puulumeeddawaa be'ite! **13** Hawanttu eessaa ogorotuu nuuni kuntsiyaa wode ooratsa; shin ha'i daaketteeddawaa be'ite!

Ogii haakko giddeeddawaa gaasuwaan, nu mayuunne nu c'aammay wureedda» yaageeddino. **14** Med'ina Godaa oochchennan, Israa'eeliyaa Asay untunttu shink'kaappe amareeddawaa akkeedda. **15** Yaatina, Iyyaasu untunttu pas'a attiide barenana saro de'ana mala c'aak'uwa untuntunna c'aak'eteedda; maabaraa kaaletsiyaawantukka he c'aak'uwa k'aalaa aad'd'enaaddan c'aak'keeddino. **16** Untuntunna c'aak'uwa c'aak'eteedda heezentso gallassaappe guyyiyan, ha asatuu untunttu gadiyaan de'iyaa shooro gidyaawaa Israa'eeliyaa Asay siseedda. **17** Israa'eeliyaa Asay heezzu gallassaa hametiide, asatuu de'iyaa katamatuwaa gakeeddino. Untunttu katamatuu Gabaa'oonaa, Kafiira, Ba'erootanne K'iriyaati-Y'i'aariima geetettino. **18** Shin maabaraa suntsatuu untunttuu Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan c'aak'keedda diraw, untunttu wod'ibeykkino. Yaatina, kumentsaa maabaray suntsatuwaa bollan zuuzummeedda. **19** Shin kaappatuu ubbay hawaadan yaageeddino; «Nuuni untunttuu Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan c'aak'keedda diraw, ha'i simmi untunttu bochchanaw danddayokko. **20** Shin nuuni untunttu hawaadan ootsana; nuuni untunttuu c'aak'keedda c'aak'uwa kaddina S'oossaa hank'kuu nu bollan wod'd'ennaadan, untunttu pas'a de'ino. **21** Shin de'iide maabaraw ubbaw mitsaa k'ans'siyaawanttanne haatsaa tikkiyaawantta gidino» yaageeddino. Hewaa diraw Gabaa'oonatuwaa suntsatuu geeddawaadan haneeddino. **22** Iyyaasu Gabaa'oonaa asatuwaa s'eegiide, «Nu gadiyaan de'iide, «Nuuni daro haakko gadiyaappe yeeddo» giide, yaw nuuna c'immeeditee? **23** Hinttentu hewaa haneedda diraw shek'etteedda; hinttentu med'inaw ta S'oossaa gollen mitsaa k'ans'siyaanne haatsaa tikkiyaa ayiliyaa gidana» yaageedda. **24** Untunttu Iyyaasu zaariide hawaadan yaageeddino; «Nuuni ne k'oomatu Med'ina Goday ha gadiyaa ubbaa hinttentuu immanaadaaninne an de'iyaa asaa ubbaa hinttentu sintsaappe d'ayssanaadan bare K'oomaa Musa azazeeddawaa geeshshiide siseeddo. Hewaa diraw hintteppe nu shempoo daro yayyiide hawaa ootseeddo. **25** Ha'i simmi nuuni ne kushiyan de'eetto. Nuuna new lo'anne suure malati beetteeddawaadan ootsa» yaagiide zaareeddino. **26** Yaatina, Iyyaasu untunttu Israa'eeliyaa Asay wod'enaadan ashsheeda. **27** He gallassi Iyyaasu Gabaa'oonaa asatuwaa Israa'eeliyaa maabarawunne Med'ina Godaw yarshshiyaa sa'aw mitsaa k'ans's'anaadaaninne haatsaa tikkanaadan ootsina untunttu hachche gakkanaw S'oossay Asay barew goynnanaadan dooreeddawe sa'aan hak'anne hewaadan ootsiide de'ino.

10 Iyyaasu kase Yaarikko katamaa oletiide bayzeeddawaadaaninne untunttu kaatiyaa wod'eddawaadan, Ayi katamaa oletiide ubbaa bayzeeddawaanne untunttu kaatiyaakka wod'eddawaa Yerusaalame Kaatiyaa Adoonis'edek'i siseedda. K'ay Gabaa'oonaa Asay Israa'eeliyaa asaana saro de'anaw c'aak'eteeddawaanne ha'i untuntunna ittippe de'iyaaawaa siseedda. **2** Aa asaykka loysyi yayyeedda. Ayaw gooppe, Gabaa'oonaa katamaa kaatetuwa katamatuwaappe ittuwaa mala wolk'kaama katamaa; k'ay he katamay Ayi katamaappe daree; an de'iyaa attuma asaykka mina. **3** Yaatina, Yerusaalame Kaatiyaa Adoonis'edek'i, Kebroone Kaatiyaa Hohaamaw, Yarmmuuta Kaatiyaa Piiraamaw, Laakisha Kaatiyaa Yaafi'awunne, Egiloona kaatiyaa Dabiiraw hawaadan yaagiide kiitteedda; **4** «Gabaa'oonaa katamaa

Asay Iyyaasunnanne Israa'eeliyaa asaana saro de'anaw c'aak'k'eteedda diraw, untuntunna olettanaw yiide taana maaddeerikitee» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan Amoorawaanatuwaa kaatetuu ichcheshatuu Yerusaalame kaatii, Kebroone kaatii, Yarmmuuta kaatii, Laakisha kaatiinne Egiloona kaatii barenttu olanchchatuwaa ittippe gatseeddino. Barenttu olanchchatuwaa ubbaa akkiide pude biide, Gabaa'oonaa katamaa dooddiide oleeddino. **6** Gabaa'oonaa Asay Gellgalan dunkkaaniide Iyyaasukko kiittiide, «Nuuna ne k'oomatuwaa aggoppa; ellekka nuukko yaade nuuna ashsha. Gezziyaan de'iyaa Amoorawaanatuwaa kaatetuu ubbay nuuna olanaw barenttu olanchchatuwaa ittuwaa ootseedda diraw, neeni nuuna maadda» yaageeddino. **7** Hewaappe guyye Iyyaasu, aanana de'iyaa olanchchatuu ubbayne mino asatuu ubbay Gellgalappe dendiide beeddino. **8** Med'ina Goday Iyyaasa, «Untunttoo yayyoppa! Taani untuntta ne kushiyan aatsaade immaad. Untuntuppe ittuunne neenana ek'ettanaw danddayenna» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Gellgalappe k'amma ubbaan hamettiide ak'iide, untunttu akeekenan de'ishshin untunttu bolla woraajjeedda. **10** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa sintsan hintuttoo wozanaa kahaa bayzzeedda; yaatina, Israa'eeliyaa Asay untuttuppe daro asaa Gabaa'oonan wod'eedda. Israa'eelatuun untuntta Beeti-Horoona afiyaa ogiyaa oytisidde dooddiide, Azeek'anne Maak'eeda gakkanaw butseeddino. **11** Beeti-Horoonaappe duge Azeek'a afiyaa ogiyaa oyk'kiide untunttu Israa'eeliyaa asaa sintsaappe bak'atishin, Med'ina Goday wolk'k'aama shachchaa saluwaappe untunttu bollan bukisseedda. Israa'eeliyaa Asay mashshaan wod'eedda asaappe, shachchay wod'eedda Asay payduwaan dareedda. **12** Med'ina Goday Amooratuwaa, Israa'eeliyaa asaw aatsi immeedda gallassi, Israa'eeliyaa asaa sintsan Iyyaasu Med'ina Godaa, «Awa ayfii Gabaa'oonaa bollan, wullennan gam'o. Aginaykka Ayaaloonaa Zanggaaraa bollan ek'k'o» yaageedda. **13** Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay barenttu morkkatuwaa s'oonana gakkanaw, away wullennan gam'eedda. Aginaykka bare de'iyaa sa'aappe k'aas's'ibeenna. Hewe Yaashaara mas'aafan sa'afetti utteedda. Away saloo giddo baggan k'aas's'ennan ek'k'eedda; itti gallassaa ubbaa away wullennan takkeedda. **14** Med'inaa Goday Asay oodeeddawaa siseedda he gallassaa mala gallassay hewaappe kase gidinakka, hewaappe haa doomina ubbakka hanibeenna. Tumukka Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaw oletteedda! **15** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbay barenttu dunkkaaneedda sa'aa Gellgala simmeeddino. **16** He Amoorawaanatuwaa kaatetuu ichcheshatuu bak'atiide, Maak'eeda katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa gidдон k'osetteeddinno. **17** Iyyaasoo, «Ichcheshu kaatetu, Maak'eeda katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa gidдон k'osetteeddawannta demmeeddo» yaagiide oodeeddino. **18** Iyyaasu, «Wolk'k'aama shuchchatuwaa gondorssiide, gonggoluwaa penggiyaa gorddiide untuntta naagana mala, asaa yaan wotsite. **19** Shin hinttentu yaan gam'oppite; hinttentu morkkatuwaa yederssiide, guyyenna untuntta olite, untuntta untunttu katamaa gelissoppite. Med'ina Goday hinttentu S'oossay untuntta hinttentu kushiyan aatsiide immeedda» yaageedda. **20** Barenttu gimbbetteedda katamatuwaa bak'atiide geleedda laafa asatuu attina, hinkko asaa ubbaa Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay wurssi wod'eeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay saruwaan simmiide, Iyyaasu dunkkaaniide de'iyaa Maak'eeda

giyaasaa yeedda. Heedeppe doomina Israa'eeliyaa asaa bollan itti k'aalaanne k'aatteedda Asay baawa. **22** Hewaappe Iyyaasu, «Gonggoluwaa penggiyaa dooyyiide, he ichcheshu kaatetuwa kessiide, taw haa akkiide yiite» yaageedda. **23** Hewaappe guyye gonggoluwaa gid dopamine Yerusaalame kaatiyaa, Kebroone kaatiyaa, Yarmmuuta kaatiyaa, Laakisha kaatiyaanne Egiloona kaatiyaa kessiide aakko aheeddino. **24** Untunttu he kaatetuwa Iyyaasukko aheedda wode, Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa ubbaa barekko s'eesiide barenana beedda ola gadaawatuwaa, «Haa yiide hinttentu gediyaan ha kaatetuwa k'ood'iyaa yed'd'ite» yaageedda. Hewaappe yiide barenttu gediyaan untunttu k'ood'iyaa yed'd'eddino. **25** Iyyaasu untuntta, «Yayyoppite; hirggoppite; minnitenne s'alite. Hinttentu oletiyya hinttentu morkkatuwaa ubbaa Med'ina Goday hawaadan ootsana» yaageedda. **26** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu ichcheshu kaatetuwa wod'iide ichcheshu mitsaa bollan kak'k'eedda; untunttu omarssi gakkanaw kak'uwaaan peeshsheeddino. **27** Away wulliyaa wode, Iyyaasu azazina untuntta mitsaappe wotseeddino; untunttu kase k'osettiide de'eedda gonggoluwaa giddo oleeddino. Yaatiide gonggoluwaa penggiyaa wolk'k'aama wolk'k'aama shuchchatuwaa gondorssiide gorddeeddino. He shuchchatuu hachche gakkanaassikka yaan de'iino. **28** He gallassi Iyyaasu Maak'eeda katamaa oyk'kiide katamaa ubbaa d'ayssseedda; kataman de'iyaa asaa ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'eedda. Iyaarkko katamaa kaatiyaa kase wod'eeddawaadan, Mak'k'eeda katamaa kaatiyaakka wod'eedda. **29** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Asay Israa'eeliyaa Asay ubbay Maak'eeda katamaappe Liibina giyyaa katamaa biide oleeddino; **30** Med'ina Goday he katamaakka katamaa kaatiyaakka Israa'eeliyaa asaa kushiyan aatsiide immeedda. Iyyaasu ittuwaanne ashshenan, kataman de'iyaa asaa ubbaa k'ara mashshaan busakkeedda. Yaarikko katamaa kaatiyaa kase wod'eeddawaadan, Liibina katamaa kaatiyaakka wod'eedda. **31** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Liibina katamaappe Laakisha katamaa biide he katamaa dooddiide oleeddino. **32** Med'ina Goday Laakisha katamaa Israa'eeliyaa asaa kushiyan aatsiide imminna Iyyaasu he katamaa laa'ento gallasaan oyk'k'eedda. Liibina katamaa ootseeddawaadan Laakisha katamaakka ootseedda; he kataman de'iyaa asaa ubbaa k'ara mashshaan busakkeedda. **33** He wode, Gezeera katamaa kaatiyaa Horaami, Laakisha katamaa kaatiyaa maaddanaw yeedda; shin Iyyaasu aakka Aa asaakka s'oonede; untuntuppe itti asayenne pas'a attibeenna. **34** Hewaappe simmiide, Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Laakisha katamaappe Egiloona katamaa biide he katamaa dooddiide oleeddino. **35** He gallassi Egiloona katamaa oyk'kiide k'ara mashshaan busakkeeddino. Laakisha katamaa ootseeddawaadan, Egiloona kataman de'iyaa asaa ubbaa wurssi wod'eeddino. **36** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Egiloonaappe Kebroona biide Kebroona oleeddino. **37** He katamaa, untunttu kaatiyaanne he katamaa yuushshuwaan de'iyaa k'eerii katamatuwaa oyk'k'eeddino. Untunttu de'iyaa asaa ubbaakka k'ara mashshaan busakkeeddino. Itti asaakka ashshibeykkino. Iyyaasu Egiloona ootseeddawaadan he katamaakka ootseedda; untunttu de'iyaa asaakka wurssi wod'eedda. **38** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Dabiira katamaa simmiide

oleeddino. **39** Unttuntu he katamaakka, kaatiyaakka, katamaa yuushshuwaan de'iyaa k'eer katamatuwaakka ubbaa oyk'kiide untuntun de'iyaa asaa ubbaa ituwaanne ashshenan wurssi wod'eeddino. Iyyaasu Kebroona katamaanne Liibina katamaanne Aa kaatiyaa ootseeddawaadan, Dabiira katamaanne Aa kaatiyaa ootseedda. **40** Iyyaasu biittaa ubbaa, gezziyaa, Neegeeba Bazzuwa, gad'aa gadiyaanne untunttu kaatetuwaannakka oyk'k'eedda. Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay azazeeddawaadan, gadiyaa bolla pas'a shempuwaana de'iyaa asaa ubbaa ituwaanne ashshenan wurssi wod'eedda. **41** Iyyaasu untunttu K'aadeesa-Barneppe doomiide biide Gaaza gakkanaw, k'ay Goshena biittaa ubbaappe doomiide biide Gabaa'oona gakkanaw ubbaa s'ooneedda. **42** Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay Israa'eeliyaa asaw oletteedda gaasuwaan, Iyyaasu he kaatetuwa ubbaa untunttu biitaanakka itti gede olan s'ooneedda. **43** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay ubbay barentu dunkaaneedda sa'aa Gelgala simmeeddino.

11 Has'oor katamaa Kaatiyaa Yaabini Israa'eeliyaa Asay s'ooneeddawa siseedda wode, Madoona katamaa Kaatiyaa Yobaabaw, Shimiroona katamaa kaatiyaw, Akishaafa katamaa kaatiyaw, **2** huup'issa baggana gezziyaan de'iyaa kaatetoo, Galilaa Abbaappe gedissa Yorddaanoosa Wombban de'iyaa kaatetoo, away wulliyaa baggana gad'an de'iyaa kaatetoonne away wulliyaa baggana de'iyaa Doora kaatiyaw asaa kiiteedda. **3** K'ay away doliyaa bagganaanne away wulliyaa baggana de'iyaa Kanaanetoo, Amootetoo, Hiitetoo, Parzzetoo, gezziyaan de'iyaa Yaabuusatoonne Mis'ip'p'a biittan Hermmoone Deriyaappe garssana de'iyaa Hiivetoo kiiteedda. **4** Unttuntu ubbay barentu olanchchatuwa dentsiide, Israa'eeliyaa olanaw ittippe gaketeeddino. He olanchchatuu paratuwaanne paraa gaaretuwaana gaketiiide, paydina wurena abbaa doonaa shafiyaadan c'oratteeddino. **5** He kaatetuu ubbay barentu wolk'kaa ittippe gatsiide, Israa'eeliyaa asaa olanaw Merooma giyaa haatsaa matan dunkaaneeddino. **6** Med'ina Goday Iyyaasa, «Neeni untunttuu yayyoppa! Taani wontti hannoo de untunttu ubbatuwaakka wod'aade, Israa'eeliyaa asaw aatsaade immana. Neeni untunttu paratuwa ubbaa gilddayana; untunttu paratuwa gaaretuwaakka taman s'uuggana» yaageedda. **7** Iyyaasunne Aa olanchchatuu ubbay untunttu akeeken de'ishshin Merooma haatsaa matan untunttu bolla puttu giide, untunttu oleeddino. **8** Med'ina Goday untunttu Israa'eelatu kushiyaan aatsiide immeedda. Untunttu s'ooniide, Wolk'kaama Sidoona giyaa gadiyaa, Misirafota-Maymanne away doliyaa baggana de'iyaa Mis'ip'p'a Wombbaa gakkanaw yedersseeddino. Untunttuppe itti asaanne ashshenan wod'eeddino. **9** Iyyaasu Med'ina Goday Aa azazeeddawa ubbaa untunttu bolla poleedda; untunttu paratuwaakka gilddayeedda; paraa gaaretuwaakka taman s'uuggeedda. **10** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu guyye simmiide, Has'oor giyaa katamaa s'ooniide oyk'kiide he katamaa kaatiyaa mashshaan wod'eedda. He wode Has'oor katamay he kawutetsaa ubbaw huup'e katamaa. **11** Israa'eeliyaa Asay he kataman de'iyaa asaa ubbaa k'ara mashshaan wod'eedda. Shempu pas'a de'iyaa ubbaa ituwaanne ashshenan wurssi wod'eeddino. Iyyaasu Has'oor katamaakka taman s'uuggeedda. **12** Med'ina Godaa k'oormay Muse azazeeddawaadan, Iyyaasu he kaatetuwa

katamatuwaanne untunttu kaatetuwa ubbaa omoodiide asaa ubbaa k'ara mashshaan wurssi wod'eedda. **13** Gidooppenne, Iyyaasu s'uuggeedda Has'oor katamaappe attina, Israa'eeliyaa Asay zoziyaa bolla kees'etteedda katamatuwa ubbaa s'uuggibeykino. **14** Israa'eeliyaa Asay he katamatuwaappe bonk'k'eedda mishsha ubbaanne mehiyaa ubbaa barenttoo akkeeddino. Shin asaa ubbaa d'ayssana gakkanaw k'ara mashshaan wod'eeddino; pas'a de'iyaa aayaakka ashshibeykino. **15** Med'ina Goday bare k'oormaa Musa azazeeddawaadan, Musekka Iyyaasa azazeedda. Iyyaasukka azazuwa poleedda; Med'ina Goday Musew azazeeddawa ubbaappe I ootsennan aggeedabay ayayenne baawa. **16** Hewaadan ootsiide Iyyaasu he gadiyaa ubbaa, Israa'eeliyaa zoozatuwa, Neegeeba Bazzuwa ubbaa, Goshena giyaa gadiyaa ubbaa, away wulliyaa baggana de'iyaa zanggaaraanne Arabiyaa gad'aa akkeedda. **17** He biittay Edoomi de'iyaa Halaak'a giyaa deriyaappe doommi biide, Hermmoone Deriyaappe garssa baggana de'iyaa Liibaanoosa Wombban de'iyaa Ba'aali-Gaada gakkanaw de'iyaa sa'aa gakkkee. Unttuntu kaatetuwa ubbaa Iyyaasu omoodiide wod'eedda. **18** Iyyaasu daro wodiya he kaatetuwa ubbaana oletteidde gam'eedda. **19** Gabaa'oona de'iyaa Hiivetuwaappe attina, hara katamay ittunne Israa'eelatuwaana saro de'ana c'aak'uwaa c'aak'etibeenna; Israa'eelatu he katamatuwa ubbaa olan s'ooniide oyk'k'eeddino. **20** Med'ina Goday Musa azazeeddawaadan, Iyyaasu untunttu k'aretti baynnan ituwaanne ashshenan wurssi wod'eedda. Ayaw gooppe, untunttu Israa'eelatuwaana olettanaadan Med'ina Goday bare huup'iyaw untunttu wozanaa muumisseedda. **21** He wode Iyyaasu biide gezziyaan, Kebroona kataman, Dabiira kataman, Anaaba kataman, Yihudaa gezziyaan ubbaaninne Israa'eeliyaa gezziyaan ubbaan de'iyaa Anaak'e zeretsaa adussatuwa wod'i wursseedda. Iyyaasu untunttanne untunttu katamaa ubbaana d'aysseedda. **22** Anaak'e zaratuwaappe Israa'eeliyaa gadiyaan ooninne attibeena; shin amareeddawantu Gaaza, Gaatenne Ashddooda katamatuwa s'alalan atteeddino. **23** Med'ina Goday Musa azazeeddawaadan, Iyyaasu gadiyaa ubbaa oyk'kiide Israa'eeliyaa asaw untunttu zariyaan zariyaan shaakki immeedda. Hewaappe guyyiyaan biittay olaappe shemppeedda.

12 Israa'eeliyaa Asay Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Armoona Zanggaaraappe biide Hermmoone Deriyaa gakkanaw, k'ay away doliyaa baggana Arabiyaa gad'aa gakkanaw de'iyaa gadiyaa kaatetuwa ubbaa s'ooniide wotsi akkeedda. He s'oonetteedda kaatetuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. **2** Unttuntuppe ittuu, Haseboona kataman utteedda Amoorawaanatuwa Kaatiyaa Sihoona. I mooddeedda sa'ay Armoona Zanggaaraa gas'aan de'iyaa Aaro'eera katamaappe dendiide, Amoonatuwa zawa gakkanaw de'iyaa Yaabook'a Shaafaa gakkkee; he sa'ay Gala'aade giyaa biittaw zawa. **3** I k'ay away doliyaa baggana Arabiyaa gad'aappe bagga akkiide, Galilaa Abbaappe biide, Beeti-Yashimoota katamaana aad'd'iide, Pisgga giyaa deriyaappe garssa baggana de'iyaa Mas'ine Abbaa gakkanaw, biittatuwa mooddeedda. **4** Hewaadankka, Rafaayetuwa zariyaappe wurssetsan atteeda Baasaane gadiyaa Kaatiyaa Ooga s'ooneedda. Oogi Astaaroota katamaaninne Ediraa'a kataman de'eedda. **5** I mooddeedda sa'ay Hermmoone Deriyaa, Salaaka giyaa sa'aa, Baasaane gadiyaa ubbaa biide

Gashuuranne Maa'ika asatuwaa zawaa gakkee; k'ay Gala'aade gadiyaappe bagga akkiide, biide Haseboona Kaatiyaa Sihoona zawaa gakkanaw de'iyaa gadiyaa gakkee. **6** Med'ina Godaa k'oomay Musenne Israa'eeliyaa Asay ha kaatetuwa s'oonneeddino. Med'ina Godaa k'oomay Muse untunttu biittatuwaa Roobeela zaretoo, Gaade zaretoonne Minaase zaratuwaappe baggaw shaakki immeedda. **7** Iyyaasunne Israa'eeliyaa Asay Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa bagga gadiyaan de'iyaa kaatetuwa ubbaa s'oonneeddino. He biittatuu Liibaanoosa wombban de'iyaa Ba'aali-Gaadappe doommiide, gedissa baggana Eedooma matan de'iyaa Halaak'a Deriyaa gakkiiino. Iyyaasu he biittatuwaa shaakki, Israa'eeliyaa zaretoo laata gade ootsiide immeedda. **8** He biittatuu, gezziyaa, away wulliyaa baggana de'iyaa ollatiyaa, Yorddaanoosa gad'aa, Yihudaa Bazzuwaanne Neegeeba Bazzuwa. He biittatuu kase Hiitetu, Amoorawaanatu, Kanaanetuu, Parzzawanatu, Hiwetunne Yaabuusawaanatu de'eedda sa'aa. **9** Israa'eeliyaa Asay s'oonneedda kaatetuu hawantta; Yaarikko kaatiyaa, Beetele matan de'iyaa Ayi kaatiyaa, **10** Yerusaalame kaatiyaa, Kebroona kaatiyaa, **11** Yarmmuuta kaatiyaa, Laakisha kaatiyaa, **12** Egiloonaa kaatiyaa, Gezeera kaatiyaa, **13** Dabiira kaatiyaa, Gedeera kaatiyaa, **14** Horima kaatiyaa, Araada kaatiyaa, **15** Liibina kaatiyaa, Adulaama kaatiyaa, **16** Mak'keedda kaatiyaa, Beetele kaatiyaa, **17** Taappuha kaatiyaa, Hefeera kaatiyaa, **18** Afeek'a kaatiyaa, Lasharoona kaatiyaa, **19** Madoona kaatiyaa, Has'ooraa kaatiyaa, **20** Shimirooni-Maroonaa kaatiyaa, Akishaafa kaatiyaa, **21** Taa'inaaka kaatiyaa, Magido kaatiyaa, **22** K'aadeesa kaatiyaa, K'armmeloosan de'iyaa Yok'inaaama kaatiyaa, **23** Doora gezziyaan de'iyaa Doora kaatiyaa, Geggalan de'iyaa Goyma kaatiyaa **24** Tirs's'a kaatiyaa. Untunttu ubbay hattamanne itti kaatetuwa.

13 Iyyaasu c'imiide, laytsaa loytsi sugeedda wode, Med'ina Goday aw, «Neeni c'imaadda; laytsaakka loytsa sugaadda. Shin oyk'k'ettennan atteeda daro biittay biro de'ee. **2** OyK'k'ettiibeenna biittatuu hawantta: Piliss'eematuwaa gadiyaanne Gashuuruwaa gadiyaa ubbaa. **3** Gibs'eppe away doliyaa baggana de'iyaa Shihoora Shaafaappe doommiide, huup'issa baggana de'iyaa Ek'iroona gadiyaa gakkanaw de'iyaa biittatuu ubbay Kanaane gadiyaan Paydettiino. Ichcheshu Piliss's'eema kaatetuu mooddiyaa katamatuu Gaaza, Ashddooda, Ask'k'aloona, Gaatanne Ek'iroona geetettiyyaa. Aawotuwa biittaykka biro oyk'k'ettiibeenna. **4** Gedissa baggana Kanaanetuu biittay ubbay, Sidoonatoo de'iyaa Ma'aara giyyaa saappe denddiide biide, Amoorawaanatuwaa gadiyaan de'iyaa Afeek'a katamaa gakkanaassikka oyk'k'ettiibeenna. **5** Gebaalu biittay away doliyaa baggana Liibaanoosa biittay ubbay, Hermmoone Deriyaappe garssa baggana de'iyaa Ba'aali-Gaada katamaappe biide, Hamaata Pinuwa gakkanaw biro oyk'k'ettiibeenna. **6** Liibaanoosappe biide Misirafoota-Mayma gakkanaw de'iyaa gezziyaan de'iyaa Sidoonatuwaa biittaykka oyk'k'ettiibeenna. Taani ta huup'iyaw Israa'eeliyaa asaa sintsaappe untuntta laaggaade kessana. Taani neena azazeeddawaadan, neeni ha biittatuwaa Israa'eeliyaa asaw gade ootsaadde shaakka. **7** Ha"i neeni ha gadiyaa udduppun zaretoonne Minaase zaratuwaappe baggaw shaakka» yaageedda. **8** Minaase zaratuwaappe baggatu, Roobeela zaratuunne Gaade zaratu Med'ina Godaa k'oomay Muse Yorddaanoosa Shaafaappe hefinsa away doliyaa baggana untunttoo gishi wotseedda gadiyaa

akkeeddino. **9** Untunttu biittay Arnoona Zanggaaraa garssan de'iyaa Aaro'eera katamaappe denddiide, he zanggaaraa gidдон de'iyaa katamaa oyk'k'iide, Medaaba giyya gezziyaa aad'd'i biide, Diboona gakkee. **10** K'ay Haseboonan uttiide mooddiyaa Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoona katamatuwaa ubbaa oyk'k'i biide, Amoonatuwaa zawaa gakkee. **11** Hewaadankka, k'ay Gala'aade gadiyaa, Gashuuruwaa gadiyaa, Maa'ikatuwaa gadiyaa, Hermmoone Deriyaa ubbaanne Ladaaka gakkanaw de'iyaa Baasaane gadiyaa gakkee. **12** Asttaaroota katamaaninne Ediraa'a kataman de'iide mooddiyaa, Rafaayetuwa zariyaappe wurssetsan atteeda Baasaane Kaatiyaa Ooga gadiyaa ubbaa oyk'k'eedda. Muse he asaa ubbaa s'ooniide, untunttu gadiyaappe laaggiide keseedda. **13** Shin Israa'eeliyaa Asay Gashuura asaanne Maa'ika asaa gadiyaappe kessibeykino; hewaa diraw untunttu hachche gakkanaw Israa'eeliyaa asaa gidдон de'iino. **14** Muse Leewiyaa zaratuwaa s'alalaw laatiyaa gadiyaa immibeenna. Med'ina Goday Musew geeddawaadan, Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossaw taman s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshiyaawe untunttoo laata. **15** Muse Roobeela zaretoo untunttu yaran yaran gadiyaa shaakki immeedda. **16** Untunttu biittay Arnoona Zanggaaraa gas'aan de'iyaa Aaro'eera katamaappe denddiide, he zanggaaraa gidдон de'iyaa katamaa oyk'k'iide, Medaaba gezziyaa gakkee. **17** K'ay Haseboona, gezziyaan de'iyaa katamatuwaa, Diboona, Baamooti-Ba'aala, Beetiba'aali-Me'oonaa, **18** Yahaas'a, K'idemoota, Mefa'aata, **19** K'iriyataymma, Siibima, zanggaaraa gidдон de'iyaa deriyaa bolla de'iyaa S'eereta-Shaahara, **20** Beeti-Pa'ooraa, Pisgga Deriyaappe garssana de'iyaa gadiyanne Beeti-Yashimoota geetettiyyaa katamatuwaa ubbaa gakkee. **21** Hewaadankka, k'ay gezziyaan de'iyaa katamatuwaanne Haseboona katamaa mooddeedda Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoona gadiyaa ubbaa gakkee. Muse Kaatiyaa Sihoonanne Miidiyaamatuwaa kaappatuwaa Eewa, Rek'eema, S'uura, Huuranne Rebaa'a s'oonneedda; hawanttu Sihoonappe garssana he gadiyaa mooddiyaawantta. **22** Israa'eeliyaa Asay olan wod'eedda asaappe haraa, shareechchuwa, Ba'ooraa na'aa Bala'aamakka mashshaan wod'eeddino. **23** Roobeela zaratuwaa zaway Yorddaanoosa Shaafaa. Ha katamatuunne untunttu heeraan de'iyaa mootsatu; Roobeela zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeeddawannta. **24** Muse Gaade zaretoo untunttu yaran yaran gadiyaa shaakki immeedda. **25** Untunttu gadii Yaa'izeera, Gala'aaden de'iyaa katamatuwaa ubbaanne Amoonatuwaa gadiyaappe bagga akkiide, Raabappe away doliyaa baggana de'iyaa Aaro'eera gakkee. **26** Hewaadankka, Haseboonappe denddiide, Raamoota-Mis'ip'panne Bes'oniima gakkee; k'ay Maahinaymappe dendi biide, Lodabaara zawaa gakkee. **27** Yorddaanoosa Wombaw gidduwaan Haseboona Kaatiyaa Sihoona kawutetsaappe atteeddawannta, Beeti-Haraama, Beeti-Niimira, Sukkotanne S'afoonaa geetettiyyaa katamatuwaa akkeedda. Away doliyaa baggana untunttu zaway Yorddaanoosa shaafaa gidiide biide, Galilaa Abbaa gakkee. **28** He katamatuunne untunttu heeraan de'iyaa mootsatu Gaade zaretoo untunttu yaran yaran gakkeeddawannta. **29** Muse Minaase zaratuwaappe bakkaw untunttu yaran yaran gadiyaa shaakki immeedda. **30** Untunttu biittay Maahinaymanne Baasaane gadiyaa ubbaa s'aas'i was'ee; Baasaane Kaatiyaa Ooga kawutetsaa ubbaanne Baasaanen de'iyaa usuppun tammuu Yaa'iira katamatuwaa oyk'k'ee. **31** K'ay Gala'aadeppe bakkaanne Baasaanen Ooga kawutetsay huup'e gideedda

Asstaarootanne Ediraa'a geetettiyaa katamatuwaa gakkee. He ubbay Minaase na'aa Maakiina zaratuwaappe baggato, untuntu yaran yaran gakteeddawaa. **32** Yorddaanoosappe hefintsana, Yaarikkoppe away doliyaa baggana de'iyaa Moo'aabe dembban de'iidde Muse shaakki immeedda gadii hawaa. **33** Shin Muse Leewiyaa zaretoo laattiyaa gadiyaa immibeenna; kase Med'ina Goday untunttoo geeddawaadan, Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay untuntu laata.

14 K'eesiyaa El'aazaare, Neewe na'ay Iyyaasunne Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatuu, Kanaane gadiyaa untunta yaran yaran shaakina, untuntu gakteedda heeratuu hawaappe kaallide s'aafetteeddawantta. **2** Med'ina Goday Muse baggana azazeeddawaadan, untuntu laata gadii udduppunanne bagga gidiyaa zaretoo saaman shaaketteedda. **3** Ayaw gooppe, Muse laa'anne bagga gidiyaa zaretoo Yorddaanoosa Shaafaappe hefints away doliyaa baggana kase gadiyaa immi wotseedda; shin Leewiyaa zaretoo untuntu gidduwaan laata gadiyaa immibeenna. **4** Yooseefo naanay Minaasanne Efireema geetettiide laa'u zare gideeddino. Muse Leewiyaa zaretoo laata gadiyaa immibeenna; shin hewaa gishshaw untunttoo de'iyaa katamatuwaanne untuntu barentu mehiyaa wudiyaanne dorssaa wudiya hemmiyaa hentsaa gadetuwa immiimeedda. **5** Med'ina Goday Musa azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay gadiyaa shaakki akkeedda. **6** Itti gallassi Yihudaa Asay Iyyaasukko Gelgali shiik'eeddino. Untuntuppe ittuu, K'eniiziyaa Yifune na'ay Kaaleebi Iyyaasa hawaadan yaageedda; «Nuuni K'aadeesa-Barnen de'iyaa wode, med'ina Goday, S'oossaa asaa gidiyaa Musew nebaanne tabaa odeeddawaa eraasa. **7** Med'ina Godaa K'oomay Muse gadiyaa wochchaade yaanaadan, K'aadeesa-Barneppe taana kiittiyaa wode, taw laysay oytama. He wode taani aw ammanettiyaa oduwaa ahaade odaadi. **8** Taani Med'ina Godaa ta S'oossaa polo kaalaad; shin taananna beedda asatuu asaa wozanaa yashshan kolddisseeddino. **9** He gallassi Muse, «Neni Med'ina Godaa ta S'oossaa polo kaalleedda diraw, ne gedii yed'deedda biittaa med'inaw newunne ne zariyaw laattiyaa gadiyaa gidanawaa» giide c'aak'keedda. **10** «Ane akeeka; Med'ina Goday ha yewuwaaw Musew haasayodeppe, oytamanne ichcheshu laysaa gideedda. He wodeppe Israa'eeliyaa Asay woran simerettishin, hachche gakanaw S'oossay taana pas'a wotseedda. Be'a, ha'i ta laysay hospun tammanne ichchesha gideedda. **11** Gidinakka ha'i taw de'iyaa minotetsay beni Muse taana kiittiyaa wode de'iyaa minotetsaakka mala. Taani ha'ikka olettanawunne ayaa giddooppene ootsanaw beni he wodewaan wolK'aama. **12** Hewaa diraw, Med'ina Goday taw immana geedda ha gezze gadiyaa ha'i taw immi. He wode, Anaak'etuu he gadiyaan de'iyawaanne untuntu katamatuukka gitanne gimbbetteeddawantta gidiyawaaw nuuni haasayishin neeni ne huup'iyaw sisaadda. Shin Med'ina Goday taananna gidoope, I geeddawaadan, taani untunta he gadiyaappe yederssana» yaageedda. **13** Hewaappe guyye Iyyaasu Yifune na'aa Kaaleeba anjiide, Kebroona aw laata ootsiide immeedda. **14** Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa polo kaalleedda diraw, Kebroona gadii he wodiyaappe hachche gakkanaw, K'eniiziyaa Yifune na'aa Kaaleebaw laata biittaa gideedda. **15** Kase Kebroona suntsay K'iriyaati-Arbbaa'a geetettee; Arbbaa'a giyya bitanii Anaak'etuwaaw ubbaappe

aad'deedda asaa. Hewaappe guyyiyaan, he gadii olaappe shempeedda.

15 Yihudaa zaretoo untuntu yaran yaran shaakina gakteedda gadii biide Eedooma gadiyaan zawatiide, gedissa bagga gas'an de'iyaa S'iina giyya bazuwaa wurssetsaa gakkee. **2** Gedissa baggana untuntu zaway Mas'ine Abbaappe gedissa bagga wurssetsaappe doomiide, **3** Akirabiima Pinuwaaw aad'd'iidde, S'ina Bazuwaana biide, K'aadeesa-Barne gedissa gakkee. K'ay hewaappe shaakki biide, Hes'iroonaana aad'd'iidde, pude Adaara gakkiiide, K'ark'akko simmee. **4** Hewaappe K'ay As'imoonaa aad'd'iidde, Gibs'e Shaafaan gakketti biide, Meeditiraane Abban zawatee. Gedissa baggana de'iyaa Yihudaa zaway hawaa. **5** Away doliyaa bagga zaway Mas'ine Abbaa gidiide, Yorddaanoosa Shaafay an geliyaa sa'aa gakkee. Huup'issa zaway K'ay Yorddaanoosa Shaafaa Mas'ine Abban geliyaa saappe doomiide, **6** pude Beeti-Hoogila kesiide, Beeti-Arabiyaaw Zanggaaraappe huup'issana aad'd'iidde, Roobeela na'aa Bohaana shuchchaan zawatee. **7** Yaatiide zaway Ahuure (metuwaaw) Wombbaappe Dabiira katamaa pude kesiide, wombbaappe gedissa baggana de'iyaa Adumiima Pinuwaaw sintsa bazuwaan de'iyaa Gelgalakko huup'iyaw mirk'ettee. Hewaappe K'ay Enishemeesha giyya pulitiyaa aad'd'iidde, Eniroogeela giyya saan zawatee. **8** Hewaappe Hinooma Zanggaaraaw aad'd'iidde, Yaabusawaanatuwaaw katamay Yersaalame de'iyaa deriyaappe gedissa baggana aad'd'iidde, deriyaa huup'iyaa kesseedda; he derii Hinooma Zanggaaraappe away wulliyyaa baggananne Rafayma Wombbaappe huup'issa baggana de'ee. **9** He deriyaa huup'iyaaappe sintsaaw biide, Nefttoha haatsaa pulitiyaa aad'd'iidde, Efiroona Deriyaan de'iyaa katamatuwaakko kesseedda. Hewaappe K'ay duge Baa'aalaa woy K'iriyaati-Yi'aariima geetettiyaa katamaakko simmee; **10** Baa'aalappe K'ay away wulliyyaa baggana de'iyaa Se'iira Deriyaakko mirk'ettee. Hewaappe K'ay huup'issa bagga Yi'aariima woy Kisaloona geetettiyaa deriyaa gakkiiide, aappe duge Beeti-Shemesha wod'd'iide, Timina aad'd'iidde bee. **11** He zaway Ek'iroona huup'issa baggana de'iyaa pudetsan zawatiide, Shikaroonakko mirk'ettee; hewaappe Ba'aala Deriyaana aad'd'iidde, Yaabini'eelan zawatee. He huup'issa bagga zaway Meeditiraane Abban zawatee. **12** Away wulliyyaa baggana de'iyaa zaway Meeditiraaniyaa Abbaw gas'an zawatee. Yihudaa zaratuu barentuu yaran yaran akkiide de'eeddawe ha zawatuu zaarina de'iyaa sa'atuwaana. **13** Med'ina Goday Aa azazeeddawaadan, Iyyaasu Yifune na'aa Kaaleeba gakkiiyaa gishuwaaw Yihudaa gadiyaappe K'iriyaati-Arbbaa'a geetettiyaa Kebroona immeedda. Arbbaa'i Anaak'e aawuwaaw. **14** Kaaleebi Anaak'e zereetsaa, Sheshaaya, Ahimaananne Talmaaya geetettiyaa heezzu yaratuwaaw Kebroonaw keeseedda. **15** Hewaappe dendiide, Dabiira giyya kataman de'iyaa asaa olanaw beedda; Dabiira katamay kase K'iriyaati-Sefera geetettee. **16** Kaaleebi, «K'iriyaati-Sefera olettide oyk'kiyaa uraw taani ta naatto Aakiso immana» yaageedda. **17** Kaaleeba ishah K'anaaza na'ay Otini'eeli he katamaa olettide oyk'kiina Kaaleebi bare naatto Aakiso aw immeedda. **18** Aakisa Otini'eela geliyaa wode, Izi aabbu iziww gadiyaa immanaadan woosana mala Otini'eeli izo zoreedda. Iza bak'uluwaappe wod'd'aaddu; Kaaleebi izo, «Ayaa koyay?» yaagiide oochcheedda. **19** Iza, «Taw woytuwaaw immi. Neni kase taw Negeeben immeedda

biittay gideedda diraw, haatsaa puluttuwaaw taw immaarikii» yaagaaddu. Kaaleebi iziw killi puluttuwaakka hirkki puluttuwaakka immeedda. 20 Yihudaa zaratuu barenttu yaran yaran laatteedda laatuutu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. 21 Gedissa bagga gas'an Eedooma zawaa matan de'iyaa Yihudaa asaa katamatuu K'abs's'i'eela, Edeera, Yaagura, 22 K'iina, Dimoona, Adi'aada, 23 K'eedesha, Has'oora, Yitiinaana, 24 Ziifa, S'elema, Ba'aaloota, 25 Has'oori-Hadaata, K'iriyooti-Hes'iroona woy Has'oora, 26 Amaama, Shamaa'a, Molaada, 27 Has'aari-Gaadda, Heshimoona, Beeti-P'alees'a, 28 Has'aari-Shu'aala, Berssaabeeha, Biiziyootiyaa, 29 Baa'aalaa, Iyuuma, Es'eema, 30 Eltolaada, Kasiila, Horima, 31 S'ik'ilaaga, Madimaana, Sanssaana, 32 Lebaawoota, Shilihiima, Ayinanne Rimoona. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe laatamanne udduppuna. 33 Gad'an de'iyaa katamatuu Eshtaa'oola, S'or'a, Ashiina, 34 Zaanoha, Engganiima, Taappuha, Enaama, 35 Yarmmuuta, Adulaama, Sookko, Azeek'a, 36 Shaa'irayma, Aditaymma, Gadeeranne Gaderootaymma. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe tammanne oydda. 37 K'ay Yihudaa katamatuu S'inaana, Hadaasha, Migidaala-Gaada, 38 Diil'aana, Misip'p'a, Yok'iti'eela, 39 Laakisha, Bos'ik'aata, Egiloona, 40 Kaboona, Laahimaasa, Kitiliisha, 41 Gaderoota, Beeti-Daagoona, Naa'imaananne Mak'keedda. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe tammanne usuppuna. 42 K'aykka Liibina, Eteera, Ashaana, 43 Yifitaaha, Ashiina, Nas'iiba, 44 K'a'iila, Akiziibanne Mareesha. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe udduppuna. 45 Hewaadankka, K'ay Ek'iroona katamaa bare heeraan de'iyaa k'eer katamatuaanne mootsatuwaaw ubbaa. 46 Ashddooda ellekka Ek'iroonappe biide, Meeditiraaniyaa Abbaa gakkanaw de'iyaa katamatuaanne untunttu mootsatuwaaw ubbaa. 47 K'ay Ashddooda katamaanne Aa mootsatuwaaw, Gaaza katamaanne Aa mootsatuwaaw, biide Gibs'e Shaafaanne Meeditiraaniyaa Abbaa lank'kiyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa. 48 Gezziyaan de'iyaa katamatuu Shamiira, Yatira, Sookko, 49 Daana, K'iriyati-Saanaa woy Dabiira, 50 Anaaba, Eshtamoo'a, Anima, 51 Goshena, Holoonanne Giilo. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe tammanne itta. 52 K'ay Araba katamaa, Duuma, Esh'aana, 53 Yaaniima, Beeti-Taappuha, Afeek'a, 54 Humis'a, Kebrona woy K'iriyati-Arbbaa'anne S'i'ooro. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe udduppuna. 55 K'aykka Maa'oona, K'armeloosa, Ziifa, Yuus'a, 56 Iziraa'eela, Yok'idi'aama, Zaanoha, 57 K'aynna, Gib'anne Timina. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe tamma. 58 K'ay Halihuula, Beetis'uura, Gadoora, 59 Ma'iraata, Beeti-Anootanne Eltit'oona. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe usuppuna. 60 Hewaadankka K'ay K'iriyati-Ba'aala woy K'iriyati-Yi'aariimanne Raaba. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe laa'a. 61 Woran K'ay Beeti-Aaraba, Miidiina, Sekaaka, 62 Nibishaana, Mas'ine katamaanne Enggaada. Ha katamatuu barenttu mootsatuwaanna itippe usuppuna. 63 Gidoopenne, Yihudaa Asay Yerusaalamen de'iyaa Yaabusatuwaaw kessanaw danddayibeykino. Hewaa diraw Yaabusawaanatu hachche gakkanaassikka Yihudaa asanaa itippe Yerusaalamen de'ino.

16 Yooseefo zeretsatuwaaw gakkedda biittay gedissa baggana Yaarikko katamaa matan de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaan doommee; Yaarikko puluttuwaappe away doliyaa bagga gas'aappe dendi biide, bazzuwaaw aad'd'iidde, gezziyaa

pude kesiide, biide Beetelee gakkee. 2 Beeteleeppe dendiide, Arkketuwaaw gadiyaan de'iyaa As'aaroota katamaa aad'd'iidde, Looza gakkee. 3 Hewaappe away wulliyaa bagga Yaafilees'atu gadiyaa duge wod'd'iide, Hirkki Beeti-Horoona giyaa saanaa aad'd'iidde, hewaappe Gezeeraana biide, Meeditiraane Abban zawatee. 4 Yooseefo zeretsaa gidiyaa Minaase zaratuunne Efireema zaratuu barena gakkiiyaa gadiyaa laatteeddino. 5 Efireema zeretsaa untunttu yaran yaran gakkedda biittay hawaa; untunttu gakkedda gadiyaa zaway away doliyaa baggana de'iyaa As'aarooti-Addaarappe dendiide, K'ommuwaaw Beeti-Horoona aad'd'ee; 6 hewaappe simmiide Meeditiraaniyaa Abban zawatee. K'ay huup'issa baggana de'iyaa zaway Mikimataatappe away doliyaa bagga Taa'anaati-Shiilokko simmiide, away doliyaa baggana de'iyaa Yaanooha gakkee. 7 Yaanoohappe duge As'aarootanne Na'araata wod'd'iide, Yaarikko gakkee; wurssetsay Yorddaanoosa Shaafaan zawatee. 8 Gas'aa zaway Taappuhaappe doommiide biide, away wulliyaa baggana de'iyaa K'aana Shaafaa bazuwaaw oyk'kiide biide, Meeditiraaniyaa Abban zawatee. Efireema zaratuu barenttu yaran yaran laatteedda biittay hawaa. 9 Hewe Minaase zaratuwaaw gadiyaappe Efireema zaretoo immeedda katamatuaanne untunttu mootsatuwaaw ubbaa gujennan de'ishiina. 10 Shin Efireema zaratuu Gezeera kataman de'iyaa Kanaane asatuwaaw kessibeykino. Yaatina, Kanaane asatu hachche gakkanaw Efireema zaratuwaaw gidдон de'ino. Shin Efireema zaratuu untunttu ayleyiide oosissino.

17 Yooseefo bayira na'aa Minaase zaretoo imetteedda biittay hawaa. Gala'aade aawuu Maakiiri Minaasew bayira na'aa; Maakiina yaratu mino olanchchaa gideedda diraw, Gala'aadenne Baasaane biittatuwaaw akkeeddino. 2 Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa baggana de'iyaa biittay yenkuuwaaw atteeda Minaase asaw imetteedda; he yaratuukka Abi'eezera, Heleek'a, Asiri'eela, Shekeema, Hefeerranne Shamidaa'a. Yooseefo na'aa Minaase yara gidiyaa attumawanttu hawantta. 3 S'alofihaad Hefeera na'aa; Hefeeri Gala'aade na'aa; Gala'aade Maakiina na'aa; Maakiiri Minaase na'aa. S'alofihaadaw mac'c'a naanatuwaappe attina, attuma naanay baawa; Aa mac'c'a naanay Maahilo, No'o, Hoogilo, Milkonne Tirs's'o geetettino. 4 Untunttu K'eesiyaa El'aazarakko, Neewe na'aa Iyyasukkonne kaappatuwaakko shiik'kiide, «Nu dabbattu gidдон nuwukka gadiyaa gushuwaan immanna mala Med'ina Goday Musa azazi wotseeddattenne» yaageeddino. Hewaappe guyye Med'ina Goday azazeeddawaadan, untunttu aawuwaaw ishatuwaaw gidдон untunttookka gadiyaa immeedda. 5 Minaase yaratu Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Gala'aadenne Baasaane bolla gujiide, tammu saamaa gadiyaa akkeeddino. 6 Ayaw gooppe, Minaase zaratuwaappe mac'c'a naanaykka attuma naanatuwaanna itippe shaakki akkeeddino. Gala'aade gadii atteeda Minaase yaratuwaassa gideedda. 7 Minaase yaratu gadiyaa zaway Aaseera gadiyaappe doommiide, Sekeemappe away doliyaa baggana de'iyaa Mikimataata gakkee. He zaway hewaappe dendi biide, gedissa baggana de'iyaa Taappuha Asay de'iyasaa s'aas'i waas'ee. 8 Taappuha biittay Minaasessa; shin Minaase zawaan de'iyaa Taappuha katamay bare huup'iyaw Efireema zaratuwaassa. 9 K'ay he zaway hewaappe dendi biide, K'aana Shaafaan zawatee. Minaase katamatuuwaaw gidduwaan Efireemassa gidiyaa katamatuuwaaw de'ino; shin Minaase

zaway K'aana Shaafaappe huup'issa bagga gidiide, biide Meeditiraaniyaa Abban zawatee. **10** Shaafaappe gedissa baggana de'iyaa Biifireemassa; huup'issa baggana de'iyaa biittay k'ay Minaasessa. Minaase biittaw away wulliyaa bagga zaway Meeditiraane Abbaa. K'ay huup'issa baggana Aaseera gadiyaa, away doliyaa baggana Yisaakoora gadiyaa gakkee. **11** Yisaakooranne Aaseera biittatuwaa gidduwaan Beetishaana, Yibila'aama, Doora, Enddoore, Taa'inaakkanne Magido geetetiyyaa katamatu barentu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka Minaasessa. **12** Shin Minaase zaratu he katamatuwaan de'iyaa asatuwaa kessanawunne katamatuwaa oyk'k'anaw danddayibeykkino. Hewaa diraw Kanaane asatu yaan de'eeddino. **13** Israa'eeliyaa Asay minneedda wode, Kanaane asatuwaa wolk'an haggaa'izissiyaawaappe attina, untunttu gadiyaappe ubbay kessibeykkino. **14** Yooseefo zaratu biide Iyyaasa, «Biittaa laataa gishuwaan nuw ayaw itti saamaa s'alalaa immaad? Nuuni payduwaan c'ora; ayaw gooppe, Med'ina Goday nuuna anjeedda» yaageeddino. **15** Iyyaasu untunttu: «Hinttentu c'ora giddooppene, Efireema gezzii hinttentoo guus'sooppe, Parzzetuunne Rafaayetu de'iyaa gadiyaa biide, wora hinttentoo butsite» yaageedda. **16** Yooseefo zaratu, «Ha gezzii nuu gidenna; hewaa bollakka k'ay Beetishaana kataman, Aa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaaninne Iziraa'eela Wombban de'iyaa Kanaanetoo paratuu goochchiyaa birataa gaaretuu de'iino» yaageeddino. **17** Iyyaasu Yooseefo naanaa Efireemanne Minaase zaretoo, hawaadan yaageedda: «Hinttentu c'oranne daro wolk'aama; hinttentoo itti saamaa s'alalay gidenna. **18** Hewaa diraw gezze biittaakka hinttentu akkana. He gezze wora gidooппenne butsiidde wursetsaa gas'aa gakkanawukka hintessa ootsite. Kanaanetoo paratuu goochchiyaa birataa gaaretuu de'oppekka, untunttu mino gidooппenne, hinttentu untuntta kessanaw danddayiita» yaageedda.

18 Biittaa s'ooniide oyk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa maabaraa ubbay Seelon shiik'iide S'oossaw goynniyaa Dunkkaaniyaa yaan esseedda. **2** Shin Israa'eeliyaa asaappe gadiyaa shaakki akibeenna laappun zaratu atteeddino. **3** Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa, «Med'ina Goday hinttentu aawotuwwaa S'oossay hinttentoo immeedda gadiyaa laattennan awude gakkanaw gam'anitee? **4** Itti itti zariyaappe heezzu heezzu asatuwaa doorite. Itti itti zarii laattana gadiyaa hanotaa eranaadan, taani untuntta kiittana. Untunttu gadiyaa ubbaa biide geediidde he biittaabaa s'aafi akkiide, taakko simmi yaanawannta. **5** Untunttu he gadiyaa laappunuwaa kessiide shaakkana. Shin Yihudaa zaratu gedissa baggana de'iyaa barentu gadiyaan, Yooseefo zaratuukka huup'issa baggana de'iyaa barentu gadiyaan de'ana. **6** Ha laappunuwaa kesi shaakkettedda gadiyaa hanotaa s'aafeeddawaappe guyyiyaan, taakko akkiide yiina taani Med'ina Godaa nu S'oossaa sintsan hinttentoo saamaa yeggana. **7** Gidooppene, Leewiyaa zaratu hinttenana saaman laattikkino; ayaw gooppe, untunttu k'eessatuwaa gidiide Med'ina Godaw ootsiyaa kiittay untunttu laata. Gaade zaratu Roobeela zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggay Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana, Med'ina Godaa k'oomay Muse untunttoo immeedda gadiyaa kaseti laatteeddino» yaageedda. **8** Asatu gadiyaa hanotaa s'aafanaw baanaappe kasetiide, Iyyaasu untunttu, «Biite; yuuyyi be'eeddawaa s'aafite. Yaatiide taakko simmi yiite. Hawaan Seelon Med'ina Godaa sintsan taani

hinttentoo saamaa yeggana» yaagiide azazeedda. **9** Asatu biide, biittaa ubbaa yuuyyeeddino. Katamatuwaa ubbaa s'aafiide, gadiyaa wootiide laappunuwaa kessi shaakkanentto erisseeddino. Yaatiide Iyyaasu dunkkaaneedda sa'aa Seelo simmeeddino. **10** Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Med'ina Godaa sintsan Seelon untunttoo saamaa yeggeedda; yaan Iyyaasu Israa'eeliyaa asaw gadiyaa untunttu zariyaa gishuwaadan shaakki immeedda. **11** Koyro saamay Biiniyaama zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. Untunttu gakkeedda biittay Yihudaa zaratuwaa biittaappenne Yooseefo zaratuwaa gadiyaappe gidduwaan de'eedda. **12** Huup'issa baggana untunttu zaway Yorddaanoosa Shaafaappe doommiide, Yaarikkoppe huup'issa baggana de'iyaa pudetsan zawatee; hewaappe away wulliyaa baggana gezziyaa aad'd'iide, Beeti-Aweena woran zawatee. **13** Hewaappe gedissa bagga simmiide, kase Looza geetetiyyaa Beetele pudetsaa aad'd'iide, As'aarooti-Addaara dugetsaa aad'd'iide, Hirki Beeti-Horoonappe gedissa baggan de'iyaa deriyaan zawatee. **14** He zaway gedissa baggana Beeti-Horoon sintsan de'iyaa deriyaappe away wulliyaa bagga mirk'k'ettiide, K'iriyaati-Ba'aala woy K'iriyaati-Yi'aariima geetetiyyaa Yihudaa zaratuwaa kataman zawatee. Away wulliyaa baggana de'iyaa zaway hawaa. **15** Gedissa bagga zaway K'iriyaati-Yi'aariimappe dendiide, Nefttooha haatsaa pulattatuwaan zawatee. **16** Hewaappe zaway duge biide Rafayma zanggaaraappe huup'issa baggan de'iyaa Hinnooma Zanggaaraappe sintsa bagga deriyaa gedissana zawatee. Hewaappe Hinnooma Zanggaaraa aad'd'iide biide, Yaabusawaanatuwaa katamaa Yerusaalawunne Eniroogeela katamaa gedissa bagga pudetsan zawatee. **17** Hewaappe k'ay huup'issa bagga Enishemeeshakko mirk'k'ettiide, Adumiima pudetsaappe sintsa baggana de'iyaa Galilootan zawatee; hewaappe k'ay Roobeela na'aa Bohaana shuchchaw duge wod'd'ee. **18** Hewaappe k'ay Beeti-Aaraba huup'issa bagga pudetsaana aad'd'iide, duge Arabiyyaa zanggaaraa wod'd'ee. **19** Beeti-Hoogila pudetsaappe huup'issa baggana aad'd'iide, Yorddaanoosa Shaafay goggiidde geliyaasaa, Mas'iniyaa Abbaappe huup'issa bagga gas'aa gakkee. Hewe gedissa bagga zawaa. **20** Away doliyaa baggana de'iyaa zaway Yorddaanoosa Shaafaa. Biiniyaama zaratu laatteedda biittay ubbaa saannakka zawateedda zawatu hawannta. **21** Biiniyaama zaratu barentu yaran yaran akkeedda katamatu Yaarikko, Beeti-Hoogila, Emek'i-K'as'iis'a, **22** Beeti-Aaraba, S'amarayma, Beetele, **23** Awiima, Paara, Oofira, **24** Kaafaari-Amoona, Oofinanne Gebaa'a. Untunttu ubbaanna tammanne laa'a; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untuntun gujjettiino. **25** K'ay Gabaa'oona, Raama, Ba'eroota, **26** Mis'ip'p'a, Kafiira, Moos'a, **27** Rek'eema, Yirp'p'a'eela, Taraala, **28** S'elaa'a, Eleefa, Yerusaalame geetetiyyaa Yaabusawaanatuwaa katamaa, Gib'anne K'iriyaati-Yi'aariima. Untunttu ubbaanna tammanne oydda; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untuntun gujjettiino. Biiniyaama zaratu barentu yaran yaran laatteedda biittay hawaa.

19 Laa'entso saamay Simoona zeretsaa untunttu yaran yaran gakkeedda. Untunttu gakkeedda biittay Yihudaa zaratu laatteedda gadiyaa gidduwaan de'ee. **2** Untunttu laatteedda katamatu Berssaabehe woy Shebaa'a, Molaada, **3** Has'aari-Shu'aala, Baala, Es'eema, **4** Eltolaada, Batuula, Horima, **5** Si'k'ilaaga, Beeti-Markkaboota, Has'aari-

Suusa, **6** Beeti-Labaa'ootanne Sharuheena. Untunttu ubbaanna tammanne heezza; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu untunttu gujettiino. **7** K'ay Ayina, Rimoonaa, Eeteranne Ashaana. Untunttu ubbaanna oyduu katamatuwaa; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttu gujettiino. **8** Neegeeba woran de'iyaa Baa'ilaati-Ba'eera woy Raama gakkanaw, ha katamatuwaa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaa ubbaa laateeddino. Simoonaa zaratuu barenttu yaran yaran laateedda gadii hawaa. **9** Yihudaa zeretsaa gakeedda biittay untunttu aakuwaa dareedda diraw, aappe shaakkina Simoonaa zaretoo imetteedda. **10** Heezzentso saamay Zaabiloonaa zeretsaa untunttu yaran yaran gakeedda. Untunttu laateedda gadii Sariida giyyaa katamaa gakee. **11** Hewaappe k'ay away wuliyaa bagga biide Mar'ila aad'd'i, biide Dabasheeta bochchiide biide, Yok'ina'aamappe away doliyaa baggan de'iyaa shaafaa gakee. **12** Hara baggana k'ay Sariida katamaappe away doliyaa bagga simmiide, Kisilooti-Taaboora gakkiiide, Dabiraataaninne Yaafi'an zawatee. **13** Hewaappe k'ay away doliyaa baggana Gaate-Hefeera, liti-K'as'inaanne Rimoonaa gakkiiide, Nee'akko mirk'k'ettee. **14** Huup'issa baggana zaway Hanatoona simmiide, Yifittaahi'eela zanggaaraan zawatee. **15** Yan K'as'aata, Naahilaala, Shimiroona, Yidaalanne Beeteleeme geetetiyyaa katamatuukka de'iino. Untunttu ubbaanna tammanne laa'a; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttu gujettiino. **16** Zaabiloonaa zaratuu barenttu yaran yaran laateedda gadiyaa gidon de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatu hawannta. **17** Oydentso saamay Yisaakoora zeretsaa untunttu yaran yaran gakeedda. **18** Untunttu gadiyaa katamatuu Iziraa'eela, Kasuloota, Shuneema, **19** Hafaraymma, Shi'oonaa, Anaharaata, **20** Rabbiita, K'ishiyoona, Abees'a, **21** Remeeta, Engganiima, Enihaadanne Beeti-P'as'ees'a. **22** He gadiyaa zaway Taaboora, Shahas'uumanne Beeti-Shemesha bochchiide biide, Yorddaanoosa Shaafaan zawatee. Untunttu ubbaanna tammanne usuppuna; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttu gujettiino. **23** Yisaakoora zaratuu barenttu yaran yaran laateedda gadiyaa gidon de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatu hawannta. **24** Ichcheshentso saamay Aaseera zeretsaa untunttu yaran yaran gakeedda. **25** Untunttu gadiyaa katamatuu Helk'k'aata, Hala, Bes'eena, Akishaafa, **26** Alaameleka, Ami'aadanne Mish'aala. Away wuliyaa baggana K'armeloosaninne Shihoori-Libinaan zawatee. **27** K'ay away doliyaa bagga simmi Beeti-Daagoonakko mirk'k'ettiide, Zaabiloonaa gadiyanne Yifittaahi'eela Zanggaaraa bochchi biide, Beeti-Emee'anne Na'i'eela gakee. K'ay huup'issa baggana Kaabula gakee. **28** Hewaappe k'ay Ebroona, Rahooba, Hammoonanne K'aana aad'd'iide, Sidoonaa zawatee. **29** Hewaappe k'ay gadiyaa zaway Raama simmiide, gimbetteedda Si'iroosa katamaa gakee. Hewaappe k'ay Hoosakko mirk'k'ettiide, Meeditiraane Abban zawatee. K'ay Mahalaaba, Akiziiba, **30** Uuma, Afeek'anne Rahooba geetetiyyaa katamatuukka yaan de'iino. Untunttu ubbaanna laatamanne laa'uwaa; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttu gujettiino. **31** Aaseera zaratuu barenttu yaran yaran laateedda gadiyaan de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatu hawannta. **32** Usuppuntsa saamay Niftaaleema zeretsaa untunttu yaran yaran gakeedda. **33** Untunttu zaway Heleefapenne Da'inaanima wolaappe doomiide, Adaami-

Nek'eeba, Yaabini'eelanne Laak'k'uuma aad'd'iide biide, wurssetsay Yorddaanoosa Shaafaa gakee. **34** Hewaappe k'ay zaway away wuliyaa bagga Azinooti-Taaboarakko mirk'k'ettee; hewaappe k'ay Huk'ook'a simmiide, gedissa baggana Zaabiloonaa biitaaninne away wuliyaa baggana Aaseera gadiyaan zawatiide, away doliyaa baggana Yorddaanoosa Shaafaa gakee. **35** Gimbetteedda katamatu S'iddiima, S'eeraa, Haamata, Raak'ata, Kinaareeta, **36** Adaama, Raama, Has'oora, **37** K'edeessa, Ediraa'a, Enihas'oora, **38** Yir'oona, Migidaali'eela, Horeema, Beeti-Anaatanne Beeti-Shemesha. Untunttu ubbaanna tammanne udduppuna; untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuukka untunttu gujettiino. **39** Niftaaleema zaratuu barenttu yaran yaran laateedda gadiyaan de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatu hawannta. **40** Laappuntsa saamay Daana zeretsaa untunttu yaran yaran gakeedda. **41** Untunttu laateedda gadiyaa katamatu S'or'a, Eshtaa'oola, Irshshemeesha, **42** Sha'albbiima, Ayaaloona, Yitaala, **43** Eloona, Timina, Ek'iroona, **44** Elttaak'e, Gibbatoona, Baa'ilaata, **45** Yihudaa, Banebaraak'a, Gaate-Rimoonaa, **46** Meyark'k'oonaa, Raak'oonanne k'ay Yoop'p'e katamaa yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaa. **47** Daana zaratuu gadiyaa laatanaw injetennawaa be'eedda wode, biide Laayisha katamaa oletiide s'ooneddino; s'ooniide he kataman de'iyaa asaa k'ara mashshaan wod'i wursiide, katamaa barenttu akkiide yaan de'eeddino. He katamaa suntsaakka laammiide, barenttu aawuwaa Daana suntsan Daana giide suntseeddino. **48** Daana zaratuu barenttu yaran yaran laateedda gadiyaan de'iyaa katamatuunne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatu hawannta. **49** Israa'eeliyaa Asay gadiyaa shaakki wursseedda wode, Neewe na'aa Iyyaasu laatiyyaa gadiyaa barenttu gidon immeeddino. **50** Med'ina Goday azazeeddawaadan, Iyyaasu oochchina, Efireema gezziyaan de'iyaa Timinaati-Seraaha geetetiyyaa katamaa aw immina katamaa wotsi yeggi kees's'iide, yaan de'eedda. **51** K'eesiyaa El'aazare, Neewe na'ay Iyyaasunne Israa'eeliyaa asaa zaretoo yaratu kaappatu Med'ina Godaa sintsan Seelon, Med'ina Godaa Dunkaaniyaa penggiyaan saamaa yeggiide, gisheedda laata gadii hawaa. Untunttu gadiyaa yaati shaakki poleeddino.

20 Hewaappe guyyiyaan Med'ina Goday Iyyaasa hawaadan yaageedda; **2** <Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; <Taani Muse baggana hinttentta azazeeddawaadan, Asay bak'ati biide attiyaa katamatuwaa doorite. **3** Ayi asayanne akeekenaaninne erennaani asaa wod'ooppe, yaa bak'ati biide, suutsaa achchiyawaappe attanawaa. **4** Asaa wod'eeddawe he katamatuwaappe ittuwaakko bak'ati biide, katamaa geliyaa penggiyaan ek'k'iide, haneeddabaa he katamaa c'imatoo odo. Untunttu barenttu katamaa afiide, I de'ana sa'aa immina, I untuntunna yaan de'o. **5** Suutsaa achchiyaawe Aa kaalliide yooppe, he katamaa c'imatu Aa aatsiide immoppino. Ayaw gooppe, bare shooruwa I k'opiide, bare kase morkketetsaa diraw wod'ibeenna. **6** Yaa'aa sintsan pirddaw I ek'k'ana gakkanaash he wodiyaan de'iyaa k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu hayk'k'ana gakkanaw, he kataman de'o. Hewaappe guyyiyaan, bak'atiide kesseedda katamaa guyye zaariidde, bare soo gelo' yaaga» yaageedda. **7** Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay Niftaaleema gezziyaan, Galiilan de'iyaa K'edeeshanne Aa hentsaa gadetuwa, Efireema gezziyaan de'iyaa Sekeemanne

Aa hentsaa gadetuwaanne Yihudaa gezziyaan de'iyaa K'iriyaati-Arbbaa'a woy Kebroone dummayeeddino. **8** Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan, Yaarikkoppe away doliyaa bagga woran, d'ok'k'asaan de'iyaa Roobeela zaruutuwa gadiyaappe Bees'era, Gaade zaruutuwa gadiyaappe Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Minaase zaruutuwa gadiyaappe Baasaanen de'iyaa Golaana dummayeeddino. **9** Israa'eeliyaa asaa ubbawunne untunttu gididon de'iyaa betetoo dummayeeddika katamatuun hawantta; errennan de'iidde asaa wod'eedda ay asayenne, shiik'uwaasintsan ek'k'ana gakkanaaw, suutsaa achchiyaawaa kushiyan hayk'k'ennaadan, he katamatuwaappe ittuwaakko bak'atanaw danddayee.

21 Hewaappe guyyiyaan Leewiyaa zaruutuwa yaratuukaappatu k'eesiyaa El'laazarakko, Neewe na'aa lyyaasuukonne Israa'eeliyaa asaa zaretoo yaratuukaappatuwaakko shiik'eeddino. **2** Hewan Kanaane gadiyaan de'iyaa Seelon untunttu hawaadan yaageeddino; «Nuuni de'ana katamatuwaanne nu mehiyaw hentsaa gadetuwaaneeni nuu immana mala Med'ina Goday Muse baggana azazeedda» yaageeddino. **3** Hewaappe guyye Med'ina Goday azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay Leewiyaa zaretoo ha katamatuwaanne hentsaa gadetuwa barenttu gadiyaappe gishiide untunttoo immeeddino. **4** Koyro saamay K'ahaata yarattoo kesseedda. K'eesiyaa Aaroona zariyaa Leewatuu Yihudaa zaruutuwaappe, Simoonaa zaruutuwaappenne Biiniyaama zaruutuwaappe tammanne heezzu katamatuwaasamaan akkeeddino. **5** Atteeda K'ahaatuwa yaratuufi Efireema zaruutuwaappe, Daana zaruutuwaappenne Minaase zaruutuwaaggappe tammu katamatuwaasamaan akkeeddino. **6** Gershshoonaa yaratuufi Yisaakoora zaruutuwaappe, Aaseera zaruutuwaappe, Niftaaleema zaruutuwaappenne Baasaanen de'iyaa Minaase zaruutuwaaggappe tammanne heezzu katamatuwaasamaan akkeeddino. **7** Maraara yaratuufi Roobeela zaruutuwaappe, Gaade zaruutuwaappenne Zaabiloonaa zaruutuwaappe tammanne laa'u katamatuwaasamaan akkeeddino. **8** Med'ina Goday Muse baggana azazeeddawaadan, Israa'eeliyaa Asay ha katamatuwaanne untunttu hentsaa gadetuwa Leewatoo saaman shaakki immeeddino. **9** Yihudaa zaruutuwaappenne Simoonaa zaruutuwaappe Israa'eeliyaa Asay akkiide immeedda katamatuwaasuntsay hawaappe kaallide s'aafetteedda. **10** Koyro saamay Leewiyaa zaruutuwaappe yelettiidde, K'ahaata yara gideedda Aaroona zaretoo kesina, untunttoo immeedda katamatuuhawantta: **11** Israa'eeliyaa Asay Yihudaa gezziyaan de'iyaa K'iriyaati-Arbbaa'a woy Kebroonanne Aa yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwa untunttoo immeeddino. (Arbbaa'i Anaak'e aawuwa.) **12** Shiin he katamaa yuushshuwaan de'iyaa gadetuwaanne mootatuwaaf Yifune na'aa Kaaleebaw laata ootsiide immeeddino. **13** K'eesiyaa Aaroona zaretoo asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Kebroone katamaanne Aa hentsaa gadetuwa, Liibinanne Aa hentsaa gadetuwa, **14** Yaatiiranne Aa hentsaa gadetuwa, Eshhtamoo'anne Aa hentsaa gadetuwa, **15** Holoonanne Aa hentsaa gadetuwa, Dabiiranne Aa hentsaa gadetuwa, **16** Ayinanne Aa hentsaa gadetuwa, Yuus'anne Aa hentsaa gadetuwaanne Beeti-Shemeshanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna udduppuu katamatuwa Yihudaa zaruutuwaappenne Simoonaa zaruutuwaappe akkiide immeeddino. **17** Biiniyaama zaruutuwaappe Gabaa'oonanne Aa hentsaa gadetuwa, Gebaa'anne Aa hentsaa gadetuwa,

18 Anatootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Almoonanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide immeeddino. **19** Aaroona zariyaa K'eesatuwa katamatuunne untunttu hentsaa gadetu ubbaanna tammanne heezza. **20** Atteeda K'ahaata yaratuufi, Leewiyaa zare gidiyaawantu Efireema zaruutuwa katamatuwaappe shaakkina akkeeddino. **21** Untunttoo Efireema gezziyaan de'iyaa, asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Sekeemanne Aa hentsaa gadetuwa, Gezeeranne Aa hentsaa gadetuwa, **22** K'ibis'aymanne Aa hentsaa gadetuwaanne Beeti-Horoonanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide immeeddino. **23** Daana zaruutuwaappe Eltaak'enne Aa hentsaa gadetuwa, Gibbatoonanne Aa hentsaa gadetuwa, **24** Ayaaloonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Gaate-Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide immeeddino. **25** Minaase zaruutuwaaggatuwaappe Taa'inaakkanne Aa hentsaa gadetuwaanne Gaate-Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna laa'u katamatuwa akkiide immeeddino. **26** Atteeda K'ahaata yaratuufi katamatuunne untunttu hentsaa gadetu ubbaanna tamma. **27** Minaase zaruutuwaaggatuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa, Baasaanen de'iyaa Golaana katamaanne Aa hentsaa gadetuwaanne Ba'eshtaaranne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna laa'u katamatuwa akkiide, Gershshoonaa yara gidiyaa hara Leewatoo immeeddino. **28** Yisaakoora zaruutuwaappe K'ishiyoonaanne Aa hentsaa gadetuwa, Dabiiraatanne Aa hentsaa gadetuwa, **29** Yarmmuutanne Aa hentsaa gadetuwaanne Engganiimanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide immeeddino. **30** Aaseera zaruutuwaappe Mishi'aalanne Aa hentsaa gadetuwa, Abddoonanne Aa hentsaa gadetuwa, **31** Helk'kaatanne Aa hentsaa gadetuwaanne Rahoonanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide immeeddino. **32** Hewaadanikka Niftaaleema zaruutuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Galilaa de'iyaa K'edeeshanne Aa hentsaa gadetuwa, Hammootanne Aa hentsaa gadetuwa, Dooranne Aa hentsaa gadetuwaanne K'artaa'anne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **33** Gershshoonaa yaratuufi katamatuunne untunttu Aa hentsaa gadetu ubbaanna tammanne heezza. **34** Atteeda Maraara yara gidiyaa Leewatoo Zaabiloonaa zaruutuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa Yok'ina'aamanne Aa hentsaa gadetuwa, K'artaa'anne Aa hentsaa gadetuwa, Diiminanne Aa hentsaa gadetuwaanne Naahilaalanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide immeeddino. **36** Roobeela zaruutuwaappe Bees'eranne Aa hentsaa gadetuwa, Yahaas'anne Aa hentsaa gadetuwa, **37** K'idemootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Mefa'aatanne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **38** K'ay Gaade zaruutuwaappe asaa wod'eedda Asay bak'ati biide attiyaa, Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Aa hentsaa gadetuwa, Maahinaymanne Aa hentsaa gadetuwa, **39** Haseboonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Yaa'izeeranne Aa hentsaa gadetuwa, ubbaanna oydu katamatuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **40** Maraara yara gidiyaa hara Leewatoo shaakkina gakkedda katamatu ubbaanna tammanne laa'a. **41** Israa'eeliyaa Asay laatteedda gadiyaan de'iyaa Leewatoo ubbaanna oytamanne hospun katamatuufi untunttu hentsaa gadetuwaana de'iino. **42** He katamatuwa ubbaa yuushshuwaan hentsaa gadetuufi

de'iino. **43** Hewaadan ootsiide, Med'ina Goday untunttu aawaatoo Immanaw c'aak'keedda gadiyaa ubbaa Israa'eeliyaa asaw immina untunttu laattiide, yaan de'eeddino. **44** Med'ina Goday untunttu aawaatoo c'aak'keeddawaadan, untunttu ubbaa baggaanakka shemppisseedda. Med'ina Goday untunttu morkkatuwaaw ubbaa untunttoo aatsi immeedda diraw, untunttu morkkatuwaappe ittuunne untunttunna ek'ettanaw danddayibeenna. **45** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaw immana geedda lo'o k'aalaa ubbaa poleeddappe atin ittuunne sa'aan attiibeena.

22 Hewaappe guyyiyaan lyyaasu Roobeela zeretsaa, Gaade zaratuwaanne Minaase zaratuwaappe baggatuwaaw s'eegiidde: **2** «Med'ina Godaa k'oomay Muse hinttentta azazeedda ubbaa poleeddita; k'ay tawukka ubaban azazeteeddita. **3** Daro wodiyaappe hachche gakkanaw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaaw bashibeyykita; Med'ina Goday hinttenttu S'oossay hinttew immeedda hadaraa poleeddita. **4** Simmi Med'ina Goday hinttenttu S'oossay untunttoo geedda k'aalaadan, hinttenttu ishatuwaaw shemppisseedda. Hewaa diraw, Med'ina Godaa k'oomay Muse hinttenttoo Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggana immeedda laata gadiyaan de'iyya hinttenttu soo soo simmite. **5** Med'ina Goday k'oomay Muse hinttentta azazeedda azazuwaanne Wogaa loytsi naagite. Med'ina Godaa hinttenttu S'oossaa siik'ite; Aa ogiyaa ubbaan hamettite; Aa azazuwaaw azazettite; aanana min oyk'ketite; hinttenttu kumentsaa wozanaappenne kumentsaa shempuwaappe aw ootsite» yaageedda. **6** lyyaasu untuntta anji yeddiide; «Be'ite, hinttenttu ha'i daro mehiyaa, biraa, work'k'aa, nahaasiyaa, birataanne daro mayuwaaw akkiide duretiide, hinttenttu gadiyaa simmana haniita. Hewaa diraw hinttenttu morkkatuwaappe omoodeeddawaa, hinttenttu ishatuwaana gishi akkite» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan untunttu barentu soo soo beeddino. Muse Minaase zaratuwaappe baggatoo Baasaanen gadiyaa immi wotseedda; shin atteeda Minaase zaratuwaaw baggatoo lyyaasu Yorddaanoosa Shaafaappe away wuliyaa baggan hara zaratuwaanna ittippe laatiyyaa biittaa immeedda. **9** Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaaw baggatu barentu laata gadiyaa simmiide beeddino. S'oossay Muse baggana azazina laatteedda Gala'aade gadiyaa baanaw, Kanaane gadiyaan Seelon de'iyya Israa'eeliyaa asaappe shaaketteeddino. **10** Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggatu Yorddaanoosa Shaafaa matan Kanaane gadiyaan de'iyya Galiloota yeedda wode, shaafaa matan yarshshuwaaw yarshshiyaa wolk'kaama sa'aa **11** gimbina, «Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggatu Yorddaanoosa matan, Galilootan, Kanaane zawaan, Israa'eelatu baggana yarshshuwaaw sa'aa gimbbeeddino» giyaawaa Israa'eelatu siseeddino. **12** Kumentsaa Israa'eeliyaa asaa yaa'ay untunttu olanaw baanaw Seelo giyaa saan ittippe shiik'eedda. **13** Israa'eeliyaa Asay k'eesiyaa El'aazara na'aa Piinihaasa, Gala'aade gadiyaan de'iyya Roobeela zaratuwaakko, Gaade zaratuwaakkonne Minaase zaratuwaappe baggatuwaakko kiitteedda. **14** Itti itti zarii bare yaratu kaappatuwaappe itti itti asaa dooriide, tammu asaa Piinihaasanna yeddeedda. **15** Untunttu Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggatu de'iyya Gala'aade gadiyaa biide untuntta, **16** «Med'ina Godaa Asay kumentsaa yaa'ay hinttentta hawaadan

yaagee; «Israa'eeliyaa S'oossaa bolla ayaw hawaa mala iitabaa ootseedditee? Waaniide gooppe, hinttenttu hara yarshshuwaaw sa'aa hinttenttoo gimbiide, Med'ina Godaa bolla makkaleeddita! Aa kaaliyaawaakka aggeeddita! **17** Pa'ooran nuuni ootseedda nagaray nuw gidennee? Israa'eeliyaa shiik'uwaaw bolla boshay wod'deeddawaa giddooppene, hachche gakkanawukka nuuni he nagaraappe geeyibookko. **18** Med'ina Godaa kaaliyaawaappe hachchikka wora simmaneeyee? «Hintte hachche Med'ina Godaa bolla makkalooppe, Med'ina Goday wontti kumentsaa Israa'eeliyaa shiik'uwaaw hank'k'ettanawaa. **19** Hinttenttu de'iyya gadii tuneeddawaa gidoope, Med'ina Godaa Dunkkaanii ek'keedda gadiyaa haa yiide, nuunanna gadiyaa shaakkite. Shin kaseppe de'iyya Med'ina Godaa nu S'oossaa yarshshuwaaw sa'aappe hara yarshshuwaaw sa'aa gimbiide, Med'ina Godaa bolla makkalooppe; woy nuunakka makkalanchcha kessoppite. **20** Zaraaha zare Akaani nagaraa gidowaappe akkiide, nagaraa ootseedda diraw, kumentsaa Israa'eeliyaa shiik'uwaaw bolla S'oossaa hank'kuu wod'dibeennee? Bare nagaraa gaasuwaan hayk'keeddawe Aa s'alalaa gidenna» yaagee» yaageeddino. **21** Hewaappe guyye Roobeela zaratuu, Gaade zaratuunne Minaase zaratuwaappe baggatu Israa'eeliyaa yaratu kaappatoo hawaadan yaagiide zaareeddino; **22** «Wolk'kaamay Med'ina Godaa S'oossaa! Wolk'kaamay Med'ina Godaa S'oossaa! Nuuni hawaa ayaw ootseeddentto I ereedda! Nuuni ayaw ootseeddentto hinttenttukka eranaadan koyeetto. Nuuni Med'ina Godaa bolla makkaleeddawaanne azazettenan is'seeddawaa gidoope, hachche nuuna pas'a wotsoppite. **23** Nuuni Med'ina Godaa kaaliyaawaa aggiide, s'uuggiyaa yarshshuwaaw, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaaw yarshshanawunne yarshshiyaa sa'aa gimbbeeddawaa gidoope, Med'ina Goday nuuna he oosoo oochcho. **24** Nuuni hewoo gimbibookko; nuuni yarshshuwaaw sa'aa gimbbeeddawe, sintsaappe yaana laytsan hinttenttu naayan nu naanaa, «Hinttena Med'ina Godaan Israa'eeliyaa S'oossan ayee gatsiyaawe? **25** Hinttenttoo, Roobeelanne Gaade zaretoo, Med'ina Goday nu giddoninne hinttenttu giddon Yorddaanoosa Shaafaa zawayeedda. Med'ina Godaan hinttentta gatsiyaawe baawa» yaaganenttonne giide hirgeedda diraassa. Hewaadan ootsiide, hinttenttu zaratuu nu zeretsaa Med'ina Godaw goynnennaadan te'ennaan aggikkino. **26** «Hewaa diraw nuuni nu giddon yarshshuwaaw sa'aa ane gimbooyte geedda; shin s'uuggiyaa yarshshuwaaw sa'aa woy hara yarshshuwaaw sa'aa gidenna. **27** Nuuni yarshshuwaaw sa'aa gimbbeeddawe s'uuggiyaa yarshshuwaaw, ittippetetsaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaaw yarshshiide, Med'ina Godaw Aa Dunkkaaniyaan goynnana mala, hawe nu giduwaaninne hinttenttu giduwaan, k'ay nu kaaliyaa yeletaa giduwaan marka gidanaassa. Wodeppe hinttenttu zaratuu nu zeretsaa, «Hinttena Med'ina Godaan gatsiyaawe ayayenne baawa» gaanaw danddaykino. **28** Untunttu geellaadan nuuna woy nu yeletaa wodiyaappe hewaadan gooppe, nuuni untunttoo zaaride, «S'oossaw yarshshiyaa sa'aa leemisuwaaw hawaa be'ite. Hawaa nu aawotuu s'uuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaaw yarshshanaassa gidennaan, hintteppenne nuupenne giduwaan marka gidana mala gimbbeeddino» yaagana. **29** Med'ina Godaa bolla makkalanawe nuuppe haakko! Med'ina Godaa nu S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsan ek'keedda yarshshuwaaw saappe haraa, s'uuggiyaa yarshshuwaaw, katsaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaaw

yarshshiyaa sa'aa gimbiide, hachche wora simmibeykko» yaagiide zaareeddino. **30** K'eesiyaa Piinihaasinne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa yaratuu kaappatuu, Roobeela, Gaadanne Minaase zaratuu odeeddawaa isiide, loytsi naschetteeddino. **31** K'eesiyaa El'aazara na'ay Piinihaasi Roobeela, Gaadanne Minaase zaretoo, «Med'ina Goday nu gidдон de'iyaaawaa nuuni hachche ereeddo; ayaw gooppe, ha yewuwa hindenttu Med'ina Godaa bolla makkalanaw ootsibeykita. Hindenttu ha'i Med'ina Godaa muraappe Israa'eeliyaa asaa ashsheddita» yaageedda. **32** Hewaappe guyyiyaan k'eesiyaa El'aazara na'ay Piinihaasinne kaappatuu Gala'aaden de'iyaa Roobeelanne Gaade zaratuwa matappe Kanaanen de'iyaa Israa'eeliyaa asaakko simmiide haneeddabaa untuntuu odeeddino. **33** Israa'eeliyaa Asay nashechhan, S'oossaa galateeddino. K'ay Roobeela asatuunne Gaade asatuu de'iyaa gadiyaa oletiide bayzanaw baanaw haasayiyawaakka aggeeddino. **34** Roobeelanne Gaade zaratuu, «Ha yarshshuwa sa'ay S'oossaa s'alalaay S'oossaa gidiyaawoo nu ubbaappe gidduwaan markka gidanawaa» yaageeddino; he yarshshuwa sa'aa Markka suntseeddino.

23 Daro wodiyaappe guyyiyaan, Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa untuntu yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwa ubbaappe shemppisseedda. He wode Iyyaasu c'imiide, wodiya loytsi sugeedda. **2** Yaateeddawe Israa'eeliyaa asaa ubbaa, c'imatuwaa, kaappatuwaa, daannatuwaanne ola gadaawatuwa ittippe s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Taani c'imaade, wodiya loytsa sugaad. **3** Med'ina Goday hintenttu S'oossay hintenttu diraw ha kawutetsatuwa ubbaa ootseeddawaa hintenttu hintenttu huup'iyaw be'eeddita. Hintenttoo oletteeddawe Med'ina Godaa hintenttu S'oossaaatenne. **4** Be'ite, Yorddaanoosa Shaafaappe doommiide away wulliyaa baggana de'iyaa Meeditiraane Abbaa gakkanaw de'iyaa, atteeda kawutetsatuwa biittaa ubbaa, taani d'ayseedda kawutetsatuu biittanakka laata gade ootsaadde, hintenttu zaretoo shaakkaade immaad. **5** Med'ina Goday hintenttu S'oossay untunta sугananne hintenttu sintsaappe laaggina Med'ina Goday hintenttu S'oossay geeddawaadan, hintenttu untuntu gadiyaa laattana. **6** «Hewaa diraw, Muse Higgiyaa mas'aafan s'aafetteedda ubbaa naaganawunne ootsanaw loytsi minnite; aappe ushechcha haddirsa gooppite. **7** Hewan hintenttu gidдон atteeda ha kawutetsatuwaana walakettoppite. Untuntu s'oossatuwa suntsaa dentsoppite woy untuntu suntsan c'aak'koppite. Untunttoo ootsoppite woy untunttoo goynnoppite. **8** Shin hachche gakkanaw hintenttu ootseeddawaadan, S'oossaa hintenttu Med'ina Godaa loytsi oykkite. **9** «Ayaw gooppe, Med'ina Goday gitanne mino kawutetsatuwa hintenttu sintsaappe keseedda. Hintenna gidoope, hachche gakkanaw ooninne hintennana ek'ettanaw danddayibeenna. **10** Med'ina Goday hintenttu S'oossay hintenttoo geeddawaadan, I bare huup'iyaw hintenttoo oletiyya diraw, hinteppe itti Asay sha'a asaa yedersseedda. **11** Med'ina Godaa hintenttu S'oossaa ubbaa gede siik'anawaa dogoppite. **12** Hintenttu guyye simmiide, kawutetsatuwaappe hawaan hintenttu gidduwaan atteeda asaana ittuwaa gidoope, untuntu machatuwa hintenttoo, hintenttu machatuwa untunttoo immi walakettooppe, **13** Med'ina Goday hintenttu S'oossay ha kawutetsatuwa hintenttu sintsaappe yederssiyawaaggi bashanawaa geeshshiide erite. Shin Med'ina Goday

hintenttu S'oossay immeedda ha lo'o gadiyaappe hintenttu d'ayana gakkanaw, untuntu hintenttoo p'irenne gite gidana; hintenttu zokkiyaw lisso, hintenttu ayfiyawukka aguntsa gidana. **14** «Ha'i simmi taani hayk'ana mataad. Med'ina Goday hintenttu S'oossay hintenttoo immana geedda lo'o ubbaappe ittibayne attibeenawaa hintenttu ubbay hintenttu wozanaaninne shemppuwaan eriita. I hintenttoo immana geeddawaappe ittibayne attenan, ubbay poletteedda. **15** Med'ina Goday hintenttu S'oossay hintenttoo immana geedda lo'obay ubbay attenan poletteeddawaadan, Med'ina Goday hintenttu S'oossay hintenttoo immeedda ha lo'o gadiyaappe hintenttu d'ayssana gakkanaw, iita muruwa ubbaakka hintenttu bollan hewaadan ahana. **16** Med'ina Goday hintenttu S'oossay hintennana c'aak'k'eteedda k'alaa c'aak'uwa hintenttu mentsooppe, biide hara s'oossatoo ootsooppenne goynnopppe, Med'ina Godaa hank'kuu hintenttu bolla ees's'i kessana; I hintenttoo immeedda lo'o biittaappekka hintenttu ellekka d'ayana» yaageedda.

24 Hewaappe guyyiyaan Iyyaasu Israa'eeliyaa zaratuwa ubbaa Sekeema geetetiyya kataman shiishsheedda. C'imatuwaa, kaappatuwaa, daannatuwaanne ola gadaawatuwa ubbaa s'eesina untuntu S'oossaa sintsan shiik'eeddino. **2** Iyyaasu asaw ubbaw hawaadan yaageedda; «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Beni hintenttu aawotuu Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsan de'eeddino; untuntu hara s'oossatoo ootseeddino. Untuntuppe ittuu Abrahamaanne Naakoora aawuwa Taara. **3** Hewaappe guyyiyaan hintenttu aawuwa Abrahama, he shaafaappe hefintsan de'iyaa gadiyaappe s'eesaadde, Kanaane biittaa ubbaan kaaletsaad. Aa zariyaakka c'orayaad; Yisaak'akka aw immaad. **4** Yisaak'awukka Yaak'oobanne Eesaa immaad. Eesaw Eedooma gezziyaa laattanaadan immaad; shin Yaak'oobinne Aa naanay duge Gibs'e beeddino. **5** « «Guyyeppe Musanne Aaroona kiittaade taani yaan ootseeddawaan Gibs'e gadiyaa asaa boshan shoc'aad; hewaappe guyyiyaan hintenttu kessaad. **6** Taani hintenttu aawotuwa Gibs'eppe kessina, Zo'o Abbaakko yeeddita; Gibs'etuu hintenttu aawotuwa paratuu goochchiyaa gaaretuwaaninne paraawatuwaan yedersseeddino. **7** Untuntu Med'ina Godaa waasseedda wode, untuntupenne Gibs'etuwaappe gidduwaan d'umaa yeggaaddi; yaataade, abbay untuntu bolla simmanaadaanne hintenttu muukkanaadan ootsaaddi. Taani Gibs'etuwa bolla ootseeddawaa hintenttu hintenttu ayfiyaan be'eeddita. Hintekka woran daro wodiya de'eeddita. **8** « «Hewaappe guyyiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Amoorawaanatuwa gadiyaa taani hintenttu ahaad. Untuntu hintennana olettina, taani untuntu kushiyan aatsaade immaad; hintenttu gadiyaa laatteeddita. K'ay taani untuntu hintenttu sintsaappe d'ayssaad. **9** Hewaappe guyyiyaan S'ippoora na'ay Baalaak'i, Moo'aabe gadiyaa kaatii dendiide, Israa'eelatuwaana oletteedda. Ba'oor na'ay Balaami hintenttu shek'anaadan, kiitiide s'eesisseedda; **10** shin taani Balaamebaa sisabeykke. Hewaa diraw I hintenttu anijeedda; Yaatina, taani hintenttu Baalaak'a kushiyaappe ashshaad. **11** « «Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Yaarikko yeeddita; Yaarikko asayne Amoorawaanatu, Parzawanetu, Kanaanetu, Hiitetu, Gerggeesetu, Hiwetunne Yaabusawaanatu hintennana

olettina, taani untuntta hinttentu kushiyan aatsaade immaad. **12** Kajiya hintteppe sintsaw kiittaade, Amoorawaanatuwaa kaatetuwaa laa"atuwaa hinttentu sintsaappe kessaad. Hawe ubbay hananaw danddayeeddawe, hinttentu mashshaaninne hinttentu wonddaafiyaan gidenna. **13** Hinttentu goshshiide kessiibeenna gadiyanne hinttentu kees's'ibeenna katamatuwaa taani hinttentoo immina, an de'iti. Ha'i hinttentu tokkibeenna woyniyaa turaa ayfiyaanne wogaraa ayfiyaa miita yaagee. **14** «Hewaa diraw ha'ikka Med'ina Godaw yayyite; tumu wozanaappe ammanettiide aw goynnite. Hinttentu mayza aawotuu Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsaninne Gibs'en goynneedda allaga s'oossatuwaa wora oliide, Med'ina Godaw goynnite. **15** Med'ina Godaw goynniyaawe hinttentu iitooppe, hinttentu aawotuu shaafaappe hefintsan de'iide goynneedda s'oossatuwaa gidina, woy ha'i hinttentu de'iyaa Amooore gadiyaa asaa s'oossatuwaa gidina, hinttentu goynniyaawaa hachche doorite. Shin taananne ta golliyaa asaa gidooppe, nuuni Med'ina Godaw goynnana» yaageedda. **16** Asay zaariide, «Med'ina Godaa aggi bashiide, hara s'oossatoo goynnanawe nuuppe haakko! **17** Gibs'e gadiyaappe, ayiletetsaa golliyaappe, nuunanne nu aawotuwa kessiide aheedawe, he wolk'kaama malaatatuwaa nu s'eellishin ootseeddawe, nuuni beedda ogiyaa ubbaaninne aad'd'eeda biittatuwaa ubbaa gidduwaan nuuna naageeddawe, Med'ina Godaa nu S'oossatenne. **18** K'ay Med'ina Goday asaa ubbaa, he gadiyaan de'iyaa Amooore asatuwaanakka nu sintsaappe laaggiide keseedda. Hewaa diraw nuunikka Med'ina Godaw goynnana; ayaw gooppe, I nu S'oossaa» yaageedda. **19** Shin Iyyaasu asaa hawaadan yaageedda; «Hinttentu Med'ina Godaw goynnanaw danddaykita. Ayaw gooppe, I geeshsha S'oossaa; I k'anaatiyaa S'oossaa; I hinttentu naak'uwaa woy hinttentu nagaraa atto geena. **20** Hinttentu Med'ina Godaa aggiide, allaga s'oossatoo goynnooppe, I hinttentoo lo'obaa ootseeddawaappe guyyiyaan, simmiide hinttentu k'ohananne d'ayssana» yaageedda. **21** Asay Iyyaasa, «tuytti, gidena! Nuuni Med'ina Godaw goynnana» yaageedda. **22** Iyyaasu asaa, «Hinttentu Med'ina Godaw goynniyaawaa dooreeddawoo hinttentu huup'iyaw hinttentu marka» yaageedda. Untunttu, «Ee nuuni marka!» yaageeddino. **23** Iyyaasu, «Yaatooppe, hinttentu gidduwaan de'iyaa allaga s'oossatuwaa diggite; hinttentu wozanaa Med'ina Godaakko, Israa'eeliyaa S'oossaakko zaarite» yaageedda. **24** Untunttu, «Nuuni Med'ina Godaw, nu S'oossaw, goynnana; Aa azazuwaakka polana» yaageeddino. **25** He gallassi Iyyaasu asaana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda; Sekeeman higgiaanne wogaa untunttoo keseedda. **26** Iyyaasu he k'aalatuwaa S'oossaa Higgiaa mas'aafan s'aafeedda. Hewaappe guyyiyaan, itti wolk'kaama shuchchaa akkiide, Med'ina Godaa Dunkkaaniyaa mataan de'iyaa wolaa garssan esseedda. **27** Iyyaasu asaw ubbaw, «Be'ite, Med'ina Goday nuw haasayeedda k'aalaa ubbaa ha shuchchay siseedda diraw, I nu bolla marka gidanawaa. Hinttentu S'oossaa bollan makkalooppe, ha shuchchay hinttentu bolla marka gidanawaa» yaageedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Iyyaasu asaa ubbaa yeddina, ubbayka bare laata gadiyaa gadiyaa simmiide beedda. **29** Hewaappe guyyiyaan Med'ina Godaa k'oomay, Neewe na'aa Iyyaasu, laysay s'eetanne tammuwa gidina hayk'k'eedda. **30** Asay Ga'aasha Deriyaappe huup'issa baggan, Efireema gezziyaan de'iyaa Aa laata gadiyaan, Timinaati-Seeran moogeeddino. **31** Iyyaasu pas'a de'eedda

wode ubbaaninne Iyyaasuppe simmina de'iide, Med'ina Goday Israa'eelato ootseedda oosuwa ubbaa ereedda c'imatuwaa wode ubbaan Israa'eelatu Med'ina Godaw goynneeddino. **32** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe aheedda Yooseefo mek'etsaa Sekeeman moogeeddino. He sa'aa Yaak'oobi Shekeema aawuwaa Hamooraa naanatuwaappe s'eetu s'agaraa biran shammeedda; guyyeppe Yooseefo zaratu laatteeddino. **33** Aaroona na'ay El"aazare hayk'k'eedda; Aa na'aa Piinihaasaw imetteedda Efireema gezziyaan de'iyaa Gib'aa geetettiya kataman moogeeddino.

Daannatuwaa

1 Iyyaasu hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaasay, «Kanaane gadiyaa asaa olanaw nu zaratuwaappe koyrottiide kesianawe oonee?» yaagiide Med'inaa Godaa oochcheedda. **2** Med'inaa Goday, «Yihudaa zaratuu koyrottiide kesino. Taani gadiyaa untuntutu kushiyaan aatsaade immaad» yaageedda. **3** Yihudaa Asay barenttu dabbotuwaaw, Simoonaa zeretsaa, «Nuuni Kanaanetuwaana olettana mala, nuuna shaakkina gakteedda sa'aa nuunnana denddiite. Hewaappe guyyiyaan, hinttentta shaakkina gakteedda sa'aa hinttenana ittippe baana» yaageedda. Simoonaa zaratuunne Yihudaa zaratuu olaw ittippe beeddino. **4** Med'inaa Goday Kanaanetuwaanne Parzzetuwaaw untuntutu kushiyaan aatside immeedda; Bezeek'a geetettiyaa kataman tammu sha'a asaa wod'eeddino. **5** Bezeek'a kataman Adooni-Beezek'a demmiide, aanana oletteeddino; Kanaanetuwaanne Parzzetuwaaw s'oonneeddino. **6** Adooni-Beezek'i bak'ateeddawaaw yederssi oyk'kiide, Aa kushiyaaw wogga birad'd'etuwaanne Aa gadiyaa wogga birad'd'etuwaaw k'ans's'eeddino. **7** Adooni-Beezek'i, «Kushiyaaw wogga birad'd'etuwaanne gadiyaaw wogga birad'd'etuwaaw taani c'iggeedda laappun tammu kaatetuut ta masoofiyaappe laalettfeedda suuppaa mas'iide miino. Taani untuntutu ootseeddawaadan, S'oossay taana ootseedda» yaageedda. Aa Yerusaalame ahina, yaan hayk'keedda. **8** Yihudaa Asay Yerusaalame oletteide oyk'keedda; asaa K'ara mashshaan wodiide, katamaa taman s'uuggeedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay gezziyaan, Neegeeba mela biittaaninne gad'an de'iyaa Kanaanetuwaaw olanaw beedda. **10** Kase K'iriyaati-Arbbaa'a geetettiyaa Kebroone kataman de'iyaa Kanaanetuwaaw oleeddino; Sheshaaya, Ahimaananne Talmaaya geetettiyaa yatuwaaw s'oonneeddino. **11** Hewaappe dendiide Yihudaa Asay Dabiira geetettiyaa kataman de'iyaa asaa olanaw beedda. Dabiira katamay kase K'iriyaati-Sefera geetettee. **12** Kaaleebi, «K'iriyaati-Sefera oletteide oyk'kiyaa uraw taani ta naatto Aakiso immana» yaageedda. **13** Kaaleeba ishaa teefa K'anaaza na'ay Otini'eeli he katamaa oletteide oyk'keedda; Kaaleebi bare naatto Aakiso aw immeedda. **14** Aakisa Otini'eela geliyaa wode, I aawuu iziw gadiyaa immanaadan woosana mala, Otini'eeli izo zoreedda. Iza bak'uluwaappe wod'd'aaddu; Kaaleebi izo, «Ayaa koyay?» yaagiide oochcheedda. **15** Iza, «Taw woytuwaaw imma. Neeni kase taw immeedda gadii darii mela biittaa gideedda diraw, haatsaa pultotuwaaw taw immaarikii» yaagaaddu. Kaaleebi killi pultuwaakka hirkki pultuwaakka iziw immeedda. **16** Muse bolluwaaw zaratuu K'eenati Yihudaa asaana Zambbaa Katamaa geetettiyaa Yaarikko katamaappe denddeeddino; Araada geetettiyaa katamaappe gedissa baggana, Neegeeban de'iyaa Yihudaa mela biittaa beeddino; yaan Amaaleek'atuwaana utteeddino. **17** Yihudaa Asay Simoonaa asaana ittippe biide, S'afaata geetettiyaa kataman de'iyaa Kanaanetuwaaw s'oonneedda; katamaa ubbaa d'aysseedda. Hewaa diraw Horima yaagiide suntseeddino. **18** Yihudaa Asay gujiidekka Gaaza, Ask'kaloonanne Ek'iroona katamatuwaaw untuntutu yuushshuwaan de'iyaa biittatuwaanakka oyk'keedda. **19** Med'inaa Goday Yihudaa asaana de'iyaa diraw, gezze gadiyaa untuntutu laatteeddino; shin dembbaa gadiyaaw asatoo birataappe oosetteedda olaa paraa gaaretuu de'iyaa diraw, Yihudaa Asay untuntutu yederssanaw danddayibeenna.

20 Muse geeddawaadan, Kebroone katamaa Kaaleebaw immeeddino; Kaaleebi Anaak'e zariyaa gidiyaa heezzu yaratuwaaw yederssiide kesseedda. **21** Shin Biiniyaama zaratuu Yerusaalamen de'iyaa Yaabusatuwaaw yederssibeykino; yaatina, Yaabusawaanatu Biiniyaama zaratuwaana hachche gakkanaw Yerusaalamen ittippe de'ino. **22** Yoosseefo naanatuwaaw, Efiremanne Minaase zaratuu k'ay Beetelele katamaa bolla woraajjeeddino. Kase he katamay Looza geetettee. Woraajjiyaa wode Med'inaa Goday untuntuntunna de'ee. Yoosseefo zaratuu Beetelele katamaa s'omoosiyaa asatuwaaw kiiteeddino, **24** untuntutu katamaappe kesiyaaw itti bitaniyaa demmiide, «Katamaa giddo waan gelanaw danddayettinttu nuuna bessoope, nuuni new keekana» yaageeddino. **25** I untuntutu besseedda; kataman de'iyaa asaa k'ara mashshaan mushereetseeddino; shin he bitaniyaanne Aa soo asaa ubbaa ashsheddiinno. **26** Guyyeppe he bitanii Hiitetuwaaw gadiyaa biide, yaan katamaa kees's'eedda; Looza yaagiide suntseedda; hachche gakkanaw he katamay he sunsan s'easettee. **27** Minaase zaratuu Beetishaana, Taa'inaaka, Dooraa, Yibila'aamanne Magido katamatuwaaninne untuntutu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaan de'iyaa asatuwaaw kessiide yederssanaw danddaybeykino. Yaatina, Kanaanetuu yaan de'uwaa miniseeddino. **28** Israa'eeliyaaw Asay minneedda wode, Kanaanetuwaaw barenttu wolk'kan oosisseeddino; shin untuntutu ubbaana gadiyaappe kessiide yederssibeykino. **29** Efireema zaratuukka Gezeera geetettiyaa kataman de'iyaa Kanaanetuwaaw kessiide yederssibeykino; yaatina, Kanaane asatuu yaan untuntuntunna ittippe de'eeddino. **30** Zaabiloonaa zaratuu K'itiroona katamaaninne Naahilaala kataman de'iyaa asatuwaaw kessiide yederssibeykino; yaatina, Kanaanetuu yaan untuntuntunna ittippe de'eeddino. Shin Zaabiloonaa zaratuu untuntutu barenttu wolk'kan oosisseeddino. **31** Aaseera zaratuukka Aakkon, Sidoonan, Ahilaaban, Akiziiban, Helbban, Afeek'aniinne Rahooban de'iyaa asatuwaaw kessiide yederssibeykino. **32** Kanaanetuu kesenan aggeeda diraw, Aaseera zaratuu untuntuntunna yaan ittippe de'eeddino. **33** Niftaaleema zaratuukka Beeti-Shemesha katamaaninne Beeti-Anaata kataman de'iyaa asatuwaaw kessiide yederssibeykino; shin Kanaanetuwaana yaan ittippe de'eeddino. Beeti-Shemeshanne Beeti-Anaata katamaa asatuwaaw barenttoo wolk'kan oosisseeddino. **34** Amoorawaanatu Daana zeretsaa pude gezziyaw yedersseeddino; untuntutu duge dembbaa gadiyaa wod'd'ennaadan te'eeddino. **35** Amoorawaanatu Hereesa Deriyaaninne Ayaaloonanne Sha'albiima geetettiyaa katamatuwaan de'uwaa miniseeddino; shin Efiremanne Minaase zaratuu min minniide biide, barenttoo wolk'kan oosisseeddino. **36** Amoorawaanatuwaaw gadiyaa zaway Sela'a matan de'iyaa Akirabiima geetettiyaa pudetsaappe doommiide, huup'issa bagga pinuwaaw gakkee.

2 Med'inaa Godaa kiitanchay Gelgellappe Bookima biide, Israa'eeliyaaw asaa hawaadan yaageedda; «Taani hinttentta Gibs'eppa kessaad; beni hinttenttu mayza aawaatoo immana gaade c'aak'keedda gadiyaaw hinttentta gelissaad. Hinttentta hawaadan yaagaad; «Taani hinttenana c'aak'keeteedda c'aak'uwa ubbakka mentsikke, 2 hinttenttu ha gadiyaan de'iyaa asatuwaana K'alaa c'aak'uwaaw geloppite; untuntutu yarshshiyaa sa'aa kolite» yaagaad; shin hinttenttu taw azazettebeykita. Ayaw hewaadan haneeddiitee. **3** Hewaa diraw, taani untuntutu, hinttenttu sintsaappe

yederssikke; untunttu hinttenttoo morkke gidanawaa; untunttu s'oossatuukka hinttenttoo p'ire gidana yaagay» yaageedda. **4** Med'inaa Godaa kitanchay hewaa Israa'eeliyaa asaw ubbaw haasayeedda wode, Asay bare k'aalaa d'ok'ku ootsiidde yeekkeedda. **5** Yaatiide he sa'aa Bookima yaagiide suntseedda; hewaan Med'inaa Godaw yarshshuwaaw yarshsheedda. **6** Iyyaasu Israa'eeliyaa asaa yeddeeddawaappe guyyiyaan, Asay ittuu ituu barena shaakkina gakkiiyaa gadiyaa akkanaw beedda. **7** Iyyaasu de'uwaan de'eedda laysaa ubbaan Asay Med'inaa Godaw ootseedda; I hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw ootseedda wolk'kaama oosuwaaw ubbaa be'eedda c'imatuuwa wode ubbaan Med'inaa Godaw ootsiyaawaa aggiebeenna. **8** Med'inaa Godaa k'oomay, Neewe na'aa Iyyaasu, laysay s'eetanne tammuuwa gidina hayk'keedda; **9** Ga'aasha Deriyaappe huup'issa baggan, Efireema gezziyaan, Timinaati-Seraaha giyyaa saan de'iyaa Aa laata gadiyaan moogeeddino. **10** He yeletaa ubbay hayk'ki bare mayzann gakketteeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa woy Israa'eeliyaa asaw I ootseeddawaa ubbaa erenna hara yeletay denddeedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Ba'aala geetettiyaa eek'atoo goynneeddino. **12** Gibs'e gadiyaappe untunttu kesseedda Med'inaa Godaa, barenttu mayza aawotuwaaw S'oossaa aggi basheeddino; barenttu yuushshuwaan de'iyaa asatuwaaw eek'atuwaakko simmiide, untunttoo goynneeddino; hewaan Med'inaa Godaa hank'k'etseeddino. **13** K'ay Aa aggi bashiide, Ba'aalawunne Astaarootaw goynneeddino. **14** Yaatina, Med'inaa Godaa hank'kuu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'i kesseedda; bonk'kiyaawanttu bonk'kanaadan untunttu bessi basheedda; untunttu yuushshuwaan de'iyaa morkketoo untunttu aatsiide immeedda. Yaatina, untunttu barenttu morkkatuwaanna ek'ettanaw danddayibeykino. **15** Untunttu olettanaw kesseedda wode ubbaan, Med'inaa Goday kase untunttoo c'aak'keeddawaadan untunttu s'oonettana mala, I untunttu bolla denddeedda. Yaatina, untunttu loytisi waayetseeddino. **16** Yaatina, Med'inaa Goday daannatuwaaw untunttoo dentseedda; untunttu Israa'eeliyaa asaa bonk'keeddawanttu kushiyaappe ashseeddino. **17** Shin Israa'eeliyaa Asay pirdidiyaa daannatoo azazetibeenna; untunttu Med'inaa Godaw ammanettennan is's'eeddino; hara s'oossatuwaakko simmiide, untunttoo goynneeddino. Untunttu aawotuu hametteedda ogiyaappe ellekka guyye simmeeddino; untunttu mayza aawotuu S'oossaw azazetteeddawaadan, untunttu azazetibeykino. **18** Med'inaa Goday untunttoo pirdidiyaa daannatuwaaw dentseedda wode awudenne I he pirdidiyaa daannatuwaana ittippe gideedda; he daannay de'uwaan de'eedda laysaa ubbaan untunttu morkkatuwaaw kushiyaappe untunttu ashseedda. Ayaw gooppe, uk'kunayenne tuggay darina, untunttu waassiyaawaa sisiide, Med'inaa Goday untunttoo k'aretteedda. **19** Shin pirdidiyaa daannay hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Asay guyye simmiide, kase untunttu aawotuu ootseedda iitaappe aad'd'eedda iitaa ootseeddino; untunttu hara s'oossatuwaakko simmiide, untunttoo goynneeddino; barenttu iita oosuwaanne desha ogiyaa aggenaan is's'eeddino. **20** Med'inaa Godaa hank'kuu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'i kesseedda; yaatina, Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Ha Asay taani untunttu mayza aawaatoo geleedda c'aak'uwa mentseedda dirawunne taw azazettenan is's'eedda diraw, **21** hachheppe doommina, Iyyaasu hayk'keedda wode biittaa bollan atteeda

gade asatuwaappe ittuwaanne taani untunttu sintsaappe yederssaade kessikke. **22** Ha Israa'eeliyaa Asay kase barenttu mayza aawotuwaadan ta ogiyaa kaallintto, woy kaallennetto paac'c'anaaw, Med'inaa Goday he atteeda gade asatuwaan go'ettana» yaageedda. **23** Hewaa diraw, Med'inaa Goday he gade asatuu kesenan gam'anaadan ootseedda. I untunttu ellekka yederssiide kessibeenna; Iyyaasuukka untunttu aatsiide immibeenna.

3 Kase Kanaan ay ollaanne olettiide meezetibeenna Israa'eeliyaa asaa paac'c'ana mala, Med'inaa Goday ha asatuwaaw ashseedda. **2** I hewaa ootseeddawe, hawaappe kase olaa olettiide meezetibeenna Israa'eeliyaa yeletaa olettiiyaa hiillaa tamarissanaassa. **3** He asatuu oona oonee gooppe, ichcheshu Piliss's'eema katamatuwaaw mooddiyaa asatuwaaw, Kanaanetuwaaw ubbaa, Sidoona katamaa asatuwaanne Ba'aali-Hermmoone geetettiyaa deriyaappe doommiide, Hamaata Pinuwa gakkanaw Libaanoosa Deriyan de'iyaa Hiiwetuuwa. **4** Med'inaa Goday Muse baggana kase Israa'eeliyaa mayza asaa aawaatoo immeedda azazuwaaw untunttu azazettintto azazettenetto paac'issanaw untunttu ashseedda. **5** Yaatina, Israa'eeliyaa Asay Kanaanetuwaana, Hiiwetuuwaana, Amoooretuwaana, Parzettuwaana, Hiitetuwaananne Yaabuusatuuwaana ittippe de'eedda. **6** Untunttu mac'c'a naanaa barenttoo akkeeddino; barenttu mac'c'a naanaakka untunttu attuma naanaatoo immeeddino. Yaatiide untunttu s'oossatoo goynneeddino. **7** Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Untunttu Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa dogiide, Ba'aalanne Asheero geetettiyaa s'oossatoo goynneeddino. **8** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu Israa'eeliyaa asaa bolla ees's'i kesseedda; yaatina, Med'inaa Goday Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa Kaatiyaa Kushaani-Rish'ataymma kushiyan untunttu aatsiide immeedda; untunttu aw hospun laysaa moodetteeddino. **9** Shin Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw waasseedda wode, untunttu ashshiyaa uraa kiitteedda; ikka Kaaleeba teefa ishaa K'anaaza na'aa Otini'eela geetettee. **10** Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bolla wod'd'ina, I Israa'eeliyaa bolla pirdidiyaa daanna gideedda. Olaa olettanaw beedda; Med'inaa Goday Masp'p'es'oomiyaa gadiyaa Kaatiyaa Kushaani-Rish'ataymma aw aatsiide immeedda; Kushaani-Rish'ataymma s'ooneedda. **11** Yaatina, gadii oytamu laysaa woppaa demmeedda. Hewaappe guyyiyaan, K'anaaza na'ay Otini'eeli hayk'keedda. **12** Israa'eeliyaa Asay zaaretsiidekka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Med'inaa Godaa sintsan untunttu iitabaa ootseedda diraw, Med'inaa Goday Moo'aabe Kaatiyaa Egilooni Israa'eeliyaa bollan wolk'kaamaanaan ootseedda. **13** Egilooni Amoonatuwaanne Amaaleek'atuwaaw barekko shiishshi biide, Israa'eeliyaa asaa olettiide s'ooneedda; Zambaa Katamaa geetettiyaa Iyaarkko katamaa oyk'keedda. **14** Yaatina, Israa'eeliyaa Asay Moo'aabe Kaatiyaa Egiloonaw tammanne hospun laysaa moodetteedda. **15** Shin Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw waasseedda wode, untunttu ashshiyaa uraa kiitteedda; ikka Biiniyaama zariyaappe Geera na'aa Ehuuda geetettee; I haddirssa kushiyan ootsiyaa asaa. Israa'eeliyaa Asay Ehuuda Moo'aabe Kaatiyaa Egiloonakko giiraana kiitteedda. **16** Ehuudi laa'u baggana k'aratteedda itti wad'aa gideedda mashshaa barew giigisseedda; ushechcha miyyiyaa baggana bare mayuwaaw giddon danc'c'eedda. **17**

Hewaappe guyyiyaan, Moo'aabe Kaatiyaa Egiloonaw giiraa akki afiide immeedda. Egilooni loytsi orddo asaa. **18** Ehuudi giiraa kaatiyaw immeeddawaappe guyyiyaan, giiraa tookkide beedda asatuwaa moyyzeedda. **19** Shin Ehuudi Gelgala matan de'iyaa masetteedda shuchchatuwaa matappe Egiloonakko guyye simmi biide, «Kaatiyaw, taani new s'uuriyaabay de'ee» yaageedda. Kaatii, «C'o'u ga!» yaageedda; hewaappe guyyiyaan Aa naagiyaawanttu ubbay kare keseeddino. **20** He wode kaatii pook'iyaaan de'iyaa itti kifiliyaan barekka utti de'ishin, Ehuudi aakko shiik'iide, «S'oossay new kiiteeddabay de'ee» yaageedda. Kaatii bare utteedda sa'aappe ek'keedda; **21** Ehuudi bare haddirssa kushiya yeddiide, ushechcha bagga miyyaappe mashshaa shoddiide, kaatiyaw uluwaan dirgijntsi aggeeda. **22** Yaatina, mashshaw tuuti attennaan ulo giddo gelina, handday kammeeedda. Ehuudi mashshaa kaatiyaa uluwaappe shoddibeenna diraw, zokkiyaanna kantsi keseedda. **23** Hewaappe guyyiyaan Ehuudi kare kesiide, pook'iyaaan de'iyaa kifiliya penggiyaa gorddiide, Aa bolla K'ulppeedda. **24** I bidiggowaappe guyyiyaan, k'oomatuu yiide, penggii gorddetteeddawaa be'eeddino; giddo kifiliyaan urk'k'a sheeshshaw uttendan aggena yaagiide k'oppeeddino. **25** Untunttu naagu pokkana gakkanaw loytsi naageeddino. Shin kaatii penggiyaa dooyennan is's'ina, Kulppiyaa akkiide penggiyaa dooyeeddino; barentu goday hayk'kiide, wuyggiyaan kunddeeddawaa be'eeddino. **26** Untunttu naagiidde gam'i de'ishshin, Ehuudi kessi akkiide, masetteedda shuchchatuwaa aad'd'idde, Sa'iira giyyaa sa'aa bak'atteedda. **27** Efireema gezziyaa gakkweedda wode, Israa'eeliyaa Asay olaw shiik'anaadan malakataa punneedda; Asay Aa kaalliide, yaappe duge wod'd'eedda. **28** Untunttu, «Taana kaallite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hinttentu morkkatuwaa, Moo'aabatuwaa hinttentu kushiyaan aatsiide immeedda» yaageedda. Aa kaalliide wod'd'iide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniyya sa'atuwaa oyk'keeddino; Moo'aabe asaappe itti uraynee hewanaa aad'd'enaaddan te'eeddino. **29** He wode Moo'aabe asaappe tammu sha'a gidiyaa dooretteedda mino olanchchatuwaa wod'eeddino; itti asayenne kessi akki attibeena. **30** He gallassi Moo'aabe Asay Israa'eeliyaa asaw moodetteedda; yaatina biittay hospunnamu laytsaa woppaa demmeedda; **31** Ehuudappe guyyiyaan, Aaata na'ay Shamggaari denddeedda; Piliss's'eema asaappe usuppun s'eetuwwa booraa laaggiyaa dok'uaan wod'iide, Israa'eeliyaa asaa ashsheeda.

4 Ehuudi hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan zaaretsiidekka itaabaa ootseedda. **2** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Has'ooraa geetettiyaa kataman kaateteedda Kanaane Kaatiyaa Yaabinayyaw untunttu aatsiide immeedda; Aa olanchchatuwaa gadaawu Sisaari Deriya-Harosheeta-Hagoyiima geetettiyaa kataman de'ee. **3** Yaabinayya birataappe oosetteedda udduppun s'eetu paraa gaaretuu de'iyaa dirawunne I Israa'eeliyaa asaa k'areti baynnan laatamu laytsaa uk'kunneedda diraw, untunttu maaduwwa demmanaw Med'inaa Godaakko waasseeddino. **4** He wode Laappidoota machchata Diboora, timbbitiyaa odiyaanna Israa'eeliyaa biittan pirdidiyaa daannatto. **5** Diboora Efireema gezziyaan, Raama katamaappenne Beetele katamaappe gidduwaan de'iyaa Diboori Zambbaa garssan uttaade pirdaw; Israa'eeliyaa Asay bare yewuwwa pirdidissanaw iikko yee. **6** Itti gallassi Deboora Abino'aama na'aa Baaraak'a

Niftaaleema gadiyaan de'iyaa K'edeessa katamaappe kiitaade s'eesisaaddu; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay neena hawaadan yaagiide azaze; «Niftaaleema zariyaappenne Zaabiloona zariyaappe tammu sha'a asaa akkaade, Taaboora Deriyaa ba. **7** Taani Yaabina olanchchatuwaa gadaaway Sisaari paraa gaaretuwaanne olanchchatuwaa akkiide, K'iishoona Shaafaan neenana olaa gaketanaw yaanaadan ootsana; taani new Aa aatsaade immana» yaagee» yaagaaddu. **8** Yaatina, Baaraak'i, «Neeni taananna booppe, taani baana; shin neeni taananna baana d'ayooppe, taanikka biikke» yaageedda. **9** Aa, «Eeno, taani neenana baana; shin Med'inaa Goday Sisaara mac'c'a asaa kushiyaan aatsiide immiyaa diraw, he buussay new bonchcho gidenna» yaagaaddu. Deboora denddaade, Baaraak'ana K'edeessa baaddu. **10** Baaraak'i Niftaaleemanne Zaabiloona zeretsaa K'edeessa s'eesina, tammu sha'a Asay Aa kaalliide kesseedda; Diboorakka aanana baaddu. **11** He wode Hebeera geetettiyaa itti bitanii de'ee; I K'eena asaa; I Muse bolluwaa Hobaaba yara. I hara K'eenatuwaappe shaakettiide, K'edeeshakko shiik'iide, Za'inaaniiman de'iyaa wolaa matan bare dunkkaaniyaa d'ogeedda. **12** Abino'aama na'ay Baaraak'i Taaboora Deriyaa beeddawaa Sisaari siseedda wode, **13** birataappe oosetteedda bare udduppun s'eetu paraa gaaretuwaanne barenana de'iyaa asaa ubbaa s'eesissiide, Harosheeta-Hagoyiimappe K'iishoona Shaafaa shiishsheedda. **14** Yaatina, Diboora Baaraak'a, «Dendda! Hachche Med'inaa Goday ne kushiyaan Sisaara aatsiide immiyaa gallassaa. Be'a, Med'inaa Goday neeppe sintsatiide beedda» yaagaaddu. Hewaappe guyye Baaraak'i tammu sha'a asaa kaaletsiide, Taaboora Deriyaappe wod'd'eedda. **15** Med'inaa Goday Sisaara, Aa paraa gaaretuwwa ubbaanne Aa olanchchatuwaa ubbaa k'ara mashshaan Baaraak'a sintaappe bak'atiseedda. Yaatina, Sisaari bare paraa gaariyaappe wod'd'iide, gediyaan bak'ateedda. **16** Baaraak'i he paraa gaaretuwaanne olanchchatuwaa Harosheeta-Hagoyiima gakkanaw yedersseedda. Sisaara olanchchatu ubbay k'ara mashshaan hayk'keeddino; itti asayenne attibeena. **17** He wode Has'ooraa Kaatiyaa Yaabini K'eena Hebeera golle asaana saro de'ee. Hewaa diraw, Sisaari gediyaan bak'atiide, K'eena Hebeera machchatti Yaa'eeli dunkkaaniyaa gakkweedda. **18** Yaa'eela Sisaara mokkanaw kesaade, «Ta godaw, gela; haa gela; yayyoppa» yaagaaddu. Dunkkaaniyaa iikko gelina, Aa bare bullukkuwan kammaaddu. **19** Sisaari, «Taana saammee; ushiyaa guutsa haatsaa immaarikki» yaageedda. Maatsaa tigiyya miishshaa pokaade ushshaaddu; yaataade zaaraadde kammaaddu. **20** Hewaappe guyyiyaan I izo, «Dunkkaaniyaa penggiyaan ee'a. Ayi Asay yiide, «Hawaan Asay de'ii?» yaagiide oochchooppe, «Baawa» ga» yaageedda. **21** Sisaari loytsi daabureedda diraw, gem'ishshuwwa pannureedda. Hebeera machchata Yaa'eela madooshaanne dunkkaaniyaa d'ogiyaa shikaaliyaa akkaade, loddan aakko shiik'aaddu; shiik'aade d'ogiyaa shikaaliyaa haytsa kariyaan essaade, martteeluwaan d'ishaade, biittaanna sikkina, Sisaari hayk'keedda. **22** Baaraak'i Sisaara koyiide yiina, Yaa'eela Aa mokkanaw kare kesaade, «Haaya; neeni koyiyiyya bitaniyaa taani neena bessana» yaagaaddu. Izina dunkkaaniyaa giddo geliide, Sisaara haytsa kariyaan d'oguu gelina, Aa anhay sa'aan giseeddawaa be'eedda. **23** He gallassi S'oossay Israa'eeliyaa Asay Kanaane Kaatiyaa Yaabina s'oonanaadan ootseedda. **24** Israa'eeliyaa Asay Kanaane Kaatiyaa Yaabina bolla min minniide biide, wurssetsan Aa d'aysseedda.

5 He gallassi Dibooranne Abino'aama na'ay Baaraak'i ha yetsaa yes's'eeddino. **2** «Israa'eeliyaa asaa kaaletsiyaawantuu kaaletseedda diraw, Asaykka dosiide, bare huup'iyyaa aatsiide immeedda diraw, Med'inaa Godaa galatite! **3** «Hinttentoo kaatetoo, hawaa sisite! Hinttentoo deriyaa mooddiyaawantoo, hayzitte! Taani Med'inaa Godaw yes's'ana. Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw galataa yetsaa yes's'ana. **4** Abeet Med'inaa Godaw, neeni Se'iira Deriyaappe denddeedda wode, Neeni Eedooma biittaappe kesseedda wode, biittay k'aas's'eedda. Saluwaappe iray bukkeedda; ee, haatsay shaaretuwaappe duge soosoteedda. **5** Med'inaa Godaa sintsan deretuu k'aas's'eeddino; Haray attina, Siinaa Deriikka Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa sintsan kokkoreedda. **6** «Anaata na'aa Shamggaana wodenne, Yaa'eela wode c'anaa mehiyaa laaggiyaa, zal'anchchatuu he biittaana aad'd'ibeykkino. Ogiyaanna biyaawantukka ogiyaa aggiide, loossuwaana beeddino. **7** Israa'eeliyaa katamatuu Asay de'enna sa'aa gideeddino. Taan Diboora, taan Israa'eeliyaa asaw, aatto gidaade denddana gakkanaw ooninne attibeena. **8** Israa'eeliyaa Asay allaga s'oossatuwaa dooreedda wode, gadiyaan olay denddeedda. Oytamu sha'a Israa'eeliyaa olanchchatuwaa gidduwaan itti gondallii woy itti toori beettiibeenna. **9** Ta wozanay Israa'eeliyaa ola gadaawatuwaana de'ee. Asaa giddon dosiide barentta aatsiide immeeddawantuna de'ee. Med'inaa Godaa galatite! **10** Hinttentoo, bootsa haretuwaa toggiyaawantoo, Hinttentoo, gilaasiyaa bollan uteeddawantoo, ogiyaanna hamettiyaawantoo, hawaa sisite! **11** Haatsaa ollatuwaa matan shiik'eedda yetsanchchatuwaa yetsaa sisite. Untuntuu Med'inaa Goday s'illoetsaa oosuwaabaa yes's'iino; k'ay Israa'eeliyaa olanchchatuwaa s'illoetsaa oosuwaabaa yes's'iino. «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa asay katamaa geliyaa penggetuwaakko duge wod'd'eedda. **12** Dibooree! Beegotta! Beegotta! Beegotta! Beegottaade mazimuriyaa yes's'a. Baaraak'a, dendda! Neenoo, Abino'aama na'aw, ne omooduwa akkaade ya. **13** «Hewaappe guyyiyaan, atteeda asatuu kaappatuwaakko duge wod'd'eeddino. Med'inaa Godaa asatuu olettanaw giigiide Diboorikko yeeddino. **14** Amaaleek'a zaratuu beni de'eedda sa'aan de'iyyaa, Efireema asatuu yeeddino. K'ay Biiniyaama asatuu untuntuu kaalleeddino. Kaappatuu Maakira zaratuwaappenne, Ola gadaawatuu Zaabiloona zaratuwaappe duge wod'd'eeddino. **15** Yisaakooraa kaappatuu Diboorina yeeddino; ee, Yisaakooraa asayenne Baaraak'ikka yeedda; untuntuu Aa geeduwa kaalliide, zanggaaraa geleeddino. Shin Roobeela zaratuu k'ofaan shaakettiide, yaanawaa agganawaa k'achchibeykkino. **16** Untuntuu ayaw atteeddino? Dorssatuwaa heemmiyaawantuu imbilittaa sisanaw atteedinooyye? Roobeela zaratuu k'ofaan shaakettiide, yaanawaa agganawaa k'achchibeykkino. **17** Gala'aade asatuu Yorddaanoosa shaafaappe hefintsan atteeddino. Daana zaratuu markkabatuu matan atteeddino. Aaseera zaratuu barenttu de'iyyaa sa'aan, Meeditiraane Abbaa lank'iyaan atteeddino. **18** Zaabiloona zaratuu barenttu shempuwa hayk'k'oo aatsiide immeedda asatuwaa. Nifttaaleema zaratuukka untuntuwaadan ola demban barenttu shempuwa aatsiide immeeddino. **19** Kaatetuu yiide, Magido puluttotuwaa matan de'iyyaa Taa'inaakan oletteeddino. He Kanaane kaatetuu yaan oletiide, omooddanaw ayaa biraanne demmibeeykkino. **20** Saluwaan de'iyyaa s'oolinttetuukka oletteeddino. Barenttu

yuuyiyyaa yuushshan untuntuu Sisaarana oletteeddino. **21** K'iishoona Shaafay, benippe, eretteedda K'iishoona Shaafay kuntsiide, he kaatetuwa shokide afeedda. Ta shempattee, simmi minna; sintaswa gaallifa. **22** Hewaappe guyyiyaan, paraa asatuu andaraasetiide yeeddino. Paratuu barenttu kottiyaan gadiyaa giirisseeeddino. **23** Med'inaa Godaa kiitanchchay, «Merooza shek'kite! Yan de'iyyaa asaa iisiiide shek'kite! Ayaw gooppe, untuntuu Med'inaa Godaw ek'kanaw yibeykkino. Aa wolk'k'aama markkatuwaana olettanaw kesibeykkino» yaageedda. **24** «K'eena Hebeera machchata Yaa'eela mac'c'a asaa ubbaappe anijetteedaano gidu. Dunkkaane giddon de'iyyaa mac'c'a asaa ubbaappe iza anijetteedaano gidu. **25** Sisaari izo haatsaa oochchina, maatsaa aw immaaddu. Lo'o k'arabbaan me'eedda maatsaa ahaadu. **26** Itti kushiya yeeddaade dunkkaaniyaa shikaaliyaa, ushechcha kushiyan oosanchchatuwaa martheeluwaa oyk'kaaddu. Sisaara huup'iyaan d'ogaaddu; haytsa kariyaana kantsa kessaaddu. **27** Yaatina, I bolk'k'u giide kunddeedda. I he izi gediya matan bolk'k'u giide kunddeedda. He kunddeedda sa'aan hayk'keedda. **28** Sisaara daaya maskkootiyaanna s'eellaaddu. «Ta na'aa paraa gaarii ayaw gam'eedee? Paratuu elleelliide ayaw simmibeykkino?» yaagaadde oochchaaddu. **29** Izi aad'd'eeda eranchcha mac'c'a asatuu Izi ooshaa zaareeddino. Shin iza bare k'ofaan zaara zaaraadekka hawaadan yaagaaddu; **30** Untuntuu omoodiide shaakkiyaawaa demmennaan aggikkino. Itti itti olanchchaa itti itti woy laa'u laa'u wodoratuu gakkennan aggikkino. Sisaaraw untuntuu lo'iyyaa mayuwaa immana; k'ay tawukka k'ood'iyaan s'aas'anaw, s'ilifiyaan alleek'ettiide lo'iyyaa mayotuwa untuntuu ahana yaagaaddu. **31** «Abeet Med'inaa Godaw, ne markketuu ubbay hawaadan hayk'k'iino! Shin ne siik'atuu guura doliyaa awaadan p'oolino; away bare wolk'k'aan kesiyaawaadan» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan, gadii oytamu laysaa woppaa demmeedda.

6 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan zaaretsiide iitabaa ootseedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday untuntuu Miidiyaama asaw aatsiide immeedda. Laappun laysaa untuntuu mooddeeddino. **2** Miidiyaama Asay Israa'eeliyaa asaa bolla minneedda; Israa'eeliyaa Asay untuntuppe attanaw deriyaa bollan k'osettiyaasaa, gonggoluwaa geessuwaa giigisseedda. **3** Israa'eeliyaa Asay katsaa zereedda wode ubbaan, Miidiyaama Asay Amaaleek'a asaananne away doliyaa bagga gadiyaan de'iyyaa asana yiide untuntuu oliino. **4** Untuntuu he gadiyaan dunkkaaniide, Gaaza katamaa gakkanaw, gadiyaa ubbaa bollan doleeddabaa d'aysino; dorssaa, mehiyaanne hariyaa laaggiide afiyya diraw, Israa'eeliyaa asaw ayaanne ashshikkino. **5** Barenttu mehiyaanne barenttu dunkkaaniyaa akkiide, boolii yiyaawaadan c'orattiide yiino; untuntanne untuntuu gaalotuu paydanaw danddayettenna; untuntuu yiide gadiyaa bayzino. **6** Israa'eeliyaa Asay Miidiyaama asaa gaasuwaan kawusheedda; yaatiide maaduwa demmanaw Med'inaa Godaakko waasseedda. **7** Miidiyaama asaa gaasuwaan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaakko waasseedda wode, **8** Med'inaa Goday untuntukko itti timbbitiyaa odiyaawaa kiiteedda. Timbbitiyaa odiyaawe untuntuu, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Gibs'eppe, ayiletsaa gadiyaappe taani hinttentta kessaad. **9** Taani hinttentta Gibs'e asaa kushiyaappenne uk'k'uniyaa asaa ubbaa kushiyaappe

ashshaad; hinttentu sintsaappekka uk'k'uniyaa asaa yederssaade, untunttu gadiyaa hinttentoo immaad. **10** Yaataade taani hinttentu, «Taani Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaatenne; hinttentu untunttu gadiyaa laatteedda Amoorawaanatuwaa s'oossatoo goynnoppite» yaagaadde odaad. Shin hinttentu ta k'alaa sisennan is's'eedita yaagee yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Oofira giyaa saan de'iyaa Abi'eezera yaraa Yo'aasha wolaa garssan utteedda. He wode Yo'aasha na'ay Geedooni Miidiyaama asaappe k'osettanaw woyniyaa eessaa gum'iyaaasan zarggaa bukkee. **12** Hewan Med'inaa Godaa kiitanchchay aw beettiide, «Laa nenoo, mino olanchchaw, Med'inaa Goday neenana de'ee» yaageedda. **13** Geedooni Aa, «Hay ta godaw! Med'inaa Goday nuunanna de'iyawaa gidooppe, ha metuu ubbay yaatina nuuna ayaw gakeeddee? Nu aawotuu, «Med'inaa Goday nuuna Gibs'e gadiyaappe kesseedda» yaagiide nuw odeedda malalissiyaa Aa oosotuu ubbay hak'an de'iinoo? Shin ha'i Med'inaa Goday nuuna mule aggiide, Miidiyaama asaw aatiide immeedda» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday aakko simmiide, «New de'iyaa wolk'an baade, Israa'eeliyaa asaa Miidiyaama asaa kushiyaappe ashsha. Be'a, neena kiitiyaawe taana» yaageedda. **15** Geedooni, «Abeet Med'inaa Godaw, taani Israa'eeliyaa asaa waataade ashshoo? Ta yara Minaase zaratuwaa ubbaappe aad'd'eeda laafa; taanikka ta aawuwaa soo asaa ubbaappe guutsa» yaagiide zaareedda. **16** Med'inaa Goday, «Tumuppe taani neenana gidana; iti asaa shoc'iyawaadan, neeni Miidiyaama asaa shoc'aade s'oonana» yaageedda. **17** Geedooni, «Neeni taanan nashetteeddawaa gidooppe, taanana haasayiyaa weeni tumuppe S'oossaa gidiyaawaa taani erana mala, malaataa taana bessa. **18** Taani guyye simma baade, new immiyaawaa ahana gakkanaw, hayyanaa hawaappe booppa» yaageedda. Med'inaa Goday, «Neeni simmana gakkanaw, taani hawaan naagana» yaageedda. **19** Geedooni bare soo gelide, boltibolita deeshsha maraa shukkiide katseedda; iti tammu kiilo giraame gidiyaa d'iiliyaa akkiide, irshshuwaa yeggennaan ukitsaa uuukkeedda. Ashuwaa masoofiyan wotside, c'abbaa keriyaan tigeedda; ubbaakka akkiide afiide, wolaa garssan utteedda S'oossaa kiitanchchaw shiishsheedda. **20** S'oossaa kiitanchchay Aa, «Ashuwaanne irshshuu gelibeenna ukitsaa akkaade, ha shuchchaa bolla wotsa; c'abbaakka Aa bolla tiga» yaageedda; hewaappe guyyiyaan Geedooni hewaadan ootseedda. **21** Med'inaa Godaa kiitanchchay bare kushiyan oyk'keedda s'am"aa s'eeran ashuwaakka irshshuu gelibeenna ukitsaa bochcheedda; tamay shuchchaa gidoppe kesiide, ashuwaakka irshshuu gelibeenna ukitsaa meedda; hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Aa sintsaappe geemmeedda. **22** Geedooni be'eeddawe Med'inaa Godaa kiitanchchaa gidiyaawaa akeekkeedda wode, «Aayye ana! Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taani Med'inaa Godaa kiitanchchaa ta ayfiyaan be'aaddi!» yaageedda. **23** Shin Med'inaa Goday, «Saruu new gido! Yayyoppa! Hayk'akka» yaageedda. **24** Geedooni Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa yaan giigjisside, he sa'aa Med'inaa Goday Saro S'oossaa yaagiide suntseedda. He yarshshiyaa sa'ay Abi'eezera yaratuwaassa gidiyaa Oofiran hachche gakkanaw ek'kiide de'ee. **25** He gallassi k'amma Med'inaa Goday Geedoona, «Ne aawuwaa booraa laa'entsuwa, laytsay laappuna giddeeddawaa akka. Ne aawuu Ba'aala geetettiyaa eek'aw yarshshiyaa sa'aa

kola; Aa gas'aan de'iyaa Asheero geetettiyaa mac'c'a s'oossatuu misiliyaakka k'ans's'ereetsaa yegga. **26** Ha deriyaa huup'iyaa Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, shuchhaappe yarshshiyaa sa'aa loytsaade giigisaa; hewaappe guyyiyaan, neeni k'ans's'ereetseedda Asheero geetettiyaa s'oossatuu misiliyaa k'oo'uwa eetsaade, laa'entso booraa ubbaanna s'uuggiyaa yarshshuwaa udaade yarshsha» yaageedda. **27** Geedooni bare k'oomatuuwaappe tammatuwaa akkiide, Med'inaa Goday aw odeeddawaadan ootseedda. Shin I bare aawuwaa soo asawunne kataman de'iyaa asaw yayyeedda diraw, hewaa gallassan ootsiyaawaa aggiide k'amman ootseedda. **28** Wontta guuran katamaa Asay denddeedda wode, Ba'aala geetettiyaa eek'aw yarshshiyaa sa'ay koletti kichcheeddawaanne Aa lank'kiyaan de'iyaa Asheeri misilii k'ans's'ettiide wod'd'eeddawaa be'eedda. K'ay untunttu yarshshiyaa sa'ay giiggeeddawaanne Aa bolla laa'entso booray yarshshetteeddawaa be'eeddino. **29** Barenttu gidon, «Laa hawaa ootseeddawe oonee?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. Untunttu yuuyyi yuuyyiide oochchiide, hewaa ootseeddawe Yo'aasha na'aa Geedoona gidiyaawaa ereeddino. **30** Hewaappe guyyiyaan katamaa Asay Yo'aasha, «Ba'aala geetettiyaa eek'aw yarshshiyaa sa'aa koleedda dirawunne Aa lank'kiyaan de'iyaa Asheeri misiliyaa k'ans's'ereetside yeggeedda diraw, nuuni Aa wod'ana mala, ne na'aa haa kessa» yaageedda. **31** Yo'aashi bare bollan denddeedda asaa ubbaa, «Hinttentu Ba'aalaw mootettiite? Woy hinttentu Aa ashshanaw abakkaatee? Hinttentu gidoppe aw mootettiyaa uray de'oppe, sa'ay wonttanaw I hayk'ko! Ba'aali s'oossaa gidooppe, bare yarshshiyaa sa'aa koleeddawaana I barew mootetto» yaageedda. **32** Yaatina, he gallassi Yo'aashi, «Koletteeddawe aw yarshshiyaa sa'aa gideedda diraw, aanana Ba'aali mootetto» yaagiide Geedoona sunttaa Yeruba'aala gide suntseedda. **33** Hewaappe guyyiyaan, Miidiyaama gadiyaa asay, Amaaleek'a gadiyaa asayenne away doliyaa bagga gadiyaa Asay ubbay ittippe shiik'iide, Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino; Iziraa'eela giyaa wombban dunkkaaneeddino. **34** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay Geedoona bolla wod'd'eedda; Abi'eezera yara gidiyaa Asay ubbay barena kaallana mala, untuntta s'eesanaw malakataa punneedda. **35** Minaase zaratuwaa ubbaaw asaa kiittiide, barena kaallana mala untunttakka s'eesisseedda. K'ay Aaseera zaretoo, Zaabiloona zaretoonne Niftaaleema zaretoo asaa kiittina, untunttukka aanana olaa baanaw keseeddino. **36** Hewaappe guyyiyaan Geedooni S'oossaa, «Taani Israa'eeliyaa asaa ashshana mala, neeni taana dooreeddawaa tanw odeeddawaa gidooppe, **37** be'a, zarggaa bukkiiyaa uddumaan dorssaa agoozaa taani wotsana; ketterssay he dorssaa agoozaa s'alaalan de'ina, biittaa ubbay mela gidoppe, neeni odeeddawaadan, Israa'eeliyaa asaa neeni ta kushiyan ashshanawaa taani erana» yaageedda. **38** I geeddawaadan haneedda. Wonttetsa gallassi guura guuraanna denddiide, dorssaa agoozaa gum'eedda wode, iti kuyis'aaro gidiyaa haatsay aappe kesseedda. **39** Yaatina, Geedooni k'aykka S'oossaa, «Hayanaa hank'kettoppa! Taani neena gujjaadekka iti gede oochchay; dorssaa agoozaa bolla hara malaataa bessanaadan taani neena oochchay. Ha"i k'ay dorssaa agoozay mela gidina, biittay irs'iide ketterssattanaadan udaarikii» yaageedda. **40** He gallassi k'amma S'oossay he malaataa ootseedda. Wonttetsa gallassi guura dorssaa agoozaa mela gidina, biittaa ubbay irs'iide ketterssatteedda.

7 Yeruba'aala geetettiyaa Geedooninne aanana de'iyaa Asay ubbay won'ta guuran denddi biide, Harooda geetettiyaa pul'tiyaa matan dunkkaaneedda. Miidiyaama gade asatuukka hinttuttuppe huup'issa baggana Moore geetettiyaa deriyaa matan de'iyaa wombaa gidдон dunkkaaneeddino. **2** Med'inaa Goday Geedoona hawaadan yaageedda; «Miidiyaama asaa taani hinttentu kushiyan aatsaade immanaw, neenana de'iyaa Asay dareedda; Israa'eeliyaa asay, «Nu wolk'k'an atteeddo: giide ta bolla c'ee'ettenna mala, Miidiyaama asaa taani untunttoo aatsaade immikke. **3** Hewaa diraw, ha'i asaw, «Yashshan kokkoriyaa Asay ooninne de'oppe, Gala'aade Deriyaappe simmiide, guyye bare soo bare soo bo» yaagaadde awaaya» yaageedda. Yaatina, laatamanne laa'u sha'a Asay guyye simmeedda; tammu sha'a Asay atteedda. **4** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Geedoona, «Ha'ikka Asay dareedda. Neeni untuntta duge haatsaw afa; taani untuntta new yaan shaakkana. Taani, «Hawee neenana bo» giyaawe neenana bo; taani, «Hawee neenana booppo» giyaawe booppo» yaageedda. **5** Yaatina, Geedooni asaa haatsaakko afeedda. Med'inaa Goday Geedoona, «Ha asaa gidoppe gulbbatiide haatsaa ushiyaawantanne, kanaadan haatsaa ins'sarssan labac'i labac'i ootsiide ushiyaawanta shaakka» yaageedda. **6** Barenttu kushiyan haatsaa kop'etiide labac'i ootsiide usheeddawanttu paydu heezzu s'eeta; shin atteeddawanttu ubbay haatsaa ushanaw gulbbateeddino. **7** Med'inaa Goday Geedoona, «Barenttu kushiyan haatsaa ek'uaan kop'etiide labac'i ootseedda heezzu s'eetu asatuwaan taani hinttentta ashshana; Miidiyaama asatuwaa hinttenttoo aatsaade immana. Shin atteeda Asay ubbay bare soo bare soo simmo» yaageedda. **8** Yaatina, Geedooni asatuwaa shink'kaanne malakataa akkeedda heezzu s'eetu asatuwaa barenana ashshiide, yenko asaa ubbaa untunttu soo untunttu soo yeddeedda. Ha ubbabay haniyaa wode, Miidiyaama olanchchatuu untuttuppe hirkki baggana wombaan dunkkaaniide utteeddino. **9** He gallasi k'amman Med'inaa Goday Geedoona, «Taani new aatsaade immeedda diraw, denddaade untunttu dunkkaaneedda sa'aan untuntunna olaa gaketta. **10** Neeni baade olanaw yayyooppe, ne k'oomaa Puura akkaade, untunttu dunkkaaneedda sa'aa duge baade, **11** untunttu giyaawaa sisa. Hewaappe guyyiyaan, neeni untuntta olanaw minnana» yaageedda. Geedooninne Aa k'oomay Puuri, Miidiyaamatu dunkkaaneedda sa'aa gas'aan naagiya olanchchatuwaakko beeddino. **12** He wode booliyaadan c'oratteedda Miidiyaama asay, Amaaleek'a asayanne away doliyaa baggana de'iyaa Asay ubbay wombaa gidдон dunkkaaniide utteeddino. Untuttu gaalotuu abbaa doonaan de'iyaa shafiyaadan paydanaw danddayettennawanta. **13** Geedooni yaa gakkiiyaa wode, itti bitanii bare akumeteedda akumuwa bare laggiyaw ode; «Sisa, taani akumuwa akumetaad. Itti bangga ukitsay gondorettiide, Miidiyaamatu dunkkaaneedda sa'aa yeedda. Gakkiiide dunkkaaniyaa dom"eedda; dunkkaanii aad'd'i wod'diide mic'etteedda» yaageedda. **14** Hewaappe guyye Aa laggii zaariide, «Hewe Israa'eeliyaa Yo'aasha na'aa Geedoona mashshaappe attina, harabaa gidenna. S'oossay Miidiyaamanne Miidiyaamatuwaana de'iyaa olanchchatuwa ubbaa Geedoonaw aatsiide immeedda» yaageedda. **15** Geedooni he odeedda akumuwaanne akumuwa birshshetsaa siseedda wode, gulbbatiide S'oossaw goynneedda. Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu dunkkaaneedda sa'aa guyye simmiide,

«Denddite! Med'inaa Goday Miidiyaama olanchchatuwa hinttentu kushiyan aatsiide immeedda!» yaageedda. **16** Heezzu s'eetu asatuwaa heezzu c'itan shaakkeedda; untunttoo huup'yaan huup'yaan itti itti malakkataanne gidдон ees'siyaa s'omppii de'iyaa itti itti s'aaruwaa immeedda. **17** Untuntta, «Taakko haa s'eellide, taani ootsiyaawaa ootsite. Taani untunttu dunkkaaneedda sa'aa mataa gakkade ootsiyaawaadan, hinttentukka ootsite. **18** Taaninne taananna de'iyaa wanttu ubbatuu malakataa punniyaa wode, hinttentukka untunttu dunkkaaneedda sa'aa yuuyyi aad'd'iide, hinttentu malakataa punniide, «Med'inaa Godawunne Geedoonaw!» yaagiide waassite» yaageedda. **19** K'ammaw giddo gishuwa gidanaw guutsa attide'ishin, naagiya olanchchatuu laametteeddawaappe guyyiyaan, Geedooninne aanana de'iyaa s'eetu asatu biide, Miidiyaamatu dunkkaaneedda sa'aa mata gakkiiide barenttu malakataa punneeddino; barenttu oyk'keedda s'aaruwaa ubbaakka mentseeddino. **20** Hara baggana de'iyaa laa'u c'itatuukka barenttu malakataa punniide, s'aarotuwaakka mentseeddino; haddirssa kushiyan ees'siyaa s'omppiyaa, ushechcha kushiyan malakataa oyk'kiide punniide, «Med'inaa Godawunne Geedoonaw mashshaan oletteetto!» yaagiide waasseeddino. **21** Asay ubbay Miidiyaamatu dunkkaaneedda sa'aa yuushshuwaan bare sa'aan sa'aan ek'kiide'ishin, Miidiyaama olanchchatuu ubbay waassiiide bak'atteeddo. **22** Geedoona Asay heezzu s'eetu malakataa punneedda wode, morkkatuwa olanchchatuu barenttu mashshaan ituu ituwaa wod'anaadan Med'inaa Goday ootseedda; yaatina, atteeda olanchchatuu S'ireerakko simmiide, Beetishiis'a geetettiyaa katamaa gakkanaw, hewaappekka aad'd'iide, S'abaata matan de'iyaa Aabeeli-Mahoola gakkanaw bak'atteeddo. **23** Hewaappe guyyiyaan Geedooni, Niftaaleema zariyaappe, Aaseera zariyaappenne Minaase zaratuwa ubbaappe Israa'eeliyaa asaa s'eesiide shiishshina, untunttu Miidiyaamatuwaa yederseeddino. **24** Efireema gezziyaan de'iyaa asaa ubbaakko Geedooni asaa kiitiide, «Miidiyaama asaa olanaw duge wod'd'ite; Beetibaana gakkanaw de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaanne an geliyaa k'eeeri shaafatuwa untuttuppe kasetiide oyk'k'ite» yaageedda. Hewaappe guyye Efireema Asay ubbay s'egetti shiik'ide, Beetibaana gakkanaw Yorddaanoosa Shaafaanne an geliyaa k'eeeri shaafatuwa oyk'k'eedda. **25** Oreebanne Za'eeba geetettiyaa Miidiyaamatuwa kaappatuwa laa'uwaaw omoodeeddino; Oreeba Oreeba Zaallaa giya saan wod'eeddino; Za'eeba k'ay Za'eeba Woynniyaa Gum'iyyaa sa'aa giya sa'aa wod'eeddino. Hewaappe guyyenna atteeda Miidiyaamatuwa yederssiide, Oreeba k'ood'iyaanne Za'eeba k'ood'iyyaa muuc'eeddino; untunttu guuggetuwa Geedoonakko aheeddino. He wode Geedooni Yorddaanoosa Shaafaappe hefints away doliyaa baggana de'eedda.

8 Hewaappe guyyiyaan, Efireema Asay Geedoona, «Miidiyaamatuwa olanaw baadde nuuna ayaw s'eesabekykii? Nuuna ayaw hawaadan ootsaaddii?» yaagiide loytsi palumetteeddino. **2** Shin Geedooni zaariide, «Taani ootseeddawaappe hinttentu ootseeddawe aad'd'enneyye? Ta yaratu Abi'ezeratu shiishsheedda mule katsaappe hinttentu Efireema zaratu k'oreedda k'aarimi keekenneyye? **3** Miidiyaamatuwa kaappatuwa, Oreebanne Za'eeba S'oossay hinttentu kushiyan aatsiide immeedda. Hinttentu ootseeddawaa mala, taani ay ootsanaw danddayayitaa?»

yaageedda. I hewaadan giina, untuntutu hank'k'uwaaappe zarbbeeddino. **4** Geedooinne aanana de'iyaa heezzu s'eetu Asay Yorddaanoosa Shaafaa yiide pinneeddino; untuntutu ay daaburooppukka, barenttu morkkatuwaay yederssiyaawaa aggibeykkino. **5** Yederssiidde Sukkota gakteedda wode, Geedooni katamaa asaa, «Ta Asay daabureedda diraw, hayanaa amareeda ukitsaa immeerikitee. Taani Miidiyaamatuwa kaatetuwa Zebaahanne S'almunaa'a yederssaadde de'ay» yaageedda. **6** Hewaappe guyye Sukkota katamaa kaappatu, «Zebaahanne S'almunaa'a neeni omooddabeykkashin, ne olanchchatoo ayaw ukitsaa immanee?» yaageeddino. **7** Yaatina, Geedooni, «Lo'a ayinne baawa! Med'inaa Goday Zebaahanne S'almunaa'a ta kushiyan aatsiide immiyaa wode, taani mela biittaa aguntsaaninne kinddichchuwaan hinttentta wad'd'ana» yaageedda. **8** Hewaappe Panu'eela giyaa sa'aa beedda; yaan de'iyaa asaakka he ooshaa oochcheedda. Shin Panu'eela asaykka Sukkota katamaa Asay zaareeddawaadan zaareedda. **9** Yaatina, Panu'eela asaakka, «Taani s'oonaa saro simmiyaa wode, hinttenttu katamaa naagiyaa ha adussa gimbbiyaa laalana» yaageedda. **10** Zebaahanne S'almunaa'i away doliyaa baggappe yeedda olanchchatuwaappe atteeda barenttu tammanne ichcheshu sha'a olanchchatuwaanna K'ark'oora geetettiyaa kataman de'iino. Kase away doliyaa baggappe yeedda olanchchatuwaappe mashshaan oletiyaa itti itti s'eetanne laatamu sha'a gidiyaa olanchchatuu olan hayk'ki wureeddino. **11** Geedooni Nobaahappenne Yogibaahappe away doliyaa baggan de'iyaa zallaanatuwa gas'aa ogiyaanna biide, hewan de'iyaa olanchchatuwa bolla untuntutu akeekenan de'ishshin woraajjeedda; **12** untuntutu ubbay dagammeeddino. Miidiyaama kaatetuu Zebaahanne S'almunaa'i laa'attuukka bak'atteeddino; shin Geedooni untuntutu yederssi gakkiiide omoodeedda. **13** Yo'aasha na'ay Geedooni olaappe Hereesa Pinuwaanna simmeedda. **14** Sukkooteppi itti wodallaa oyk'k'ide oochcheedda. Wodallay Sukkoota kaappatuunne c'imatuwa laappun tammanne laappunatuwa suntsaa s'aafiide aw immeedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Geedooni Sukkoota asaakko yiide, «Zebaahanne S'almunaa'a neeni omooddabeykkashin, ne daabureedda asaw ayaw ukitsaa immanee?» giide hinttenttu taana k'iliiceeddita; shin Zebaahanne S'almunaa'a hawantta be'ite» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, mela biittaa aguntsaaninne kinddichchuwaan wad'd'iide; Sukkoota kaappatuwa k'as's'ayeedda. **17** K'ay Panu'eelan katamaa naagiyaa adussa gimbbiyaa laaliide, katamaan de'iyaa attuma asaa wod'eedda. **18** Yaatiide Geedooni Zebaahanne S'almunaa'a, «Hinttenttu Taabooraan wod'eedda asatuu ay malee?» yaagiide oochcheedda. Shin untuntutu, «Ne mala; untuntutu ubbaykka kaatiyaa naanaa malatino» yaagiide zaareeddino. **19** Geedooni, «Untuntutu ta ishatuwa; untuntutu ta daay naanaa. Med'inaa Goday ero! Hinttenttu untuntutu wod'ibeennawaa gidintto, taanikka hinttentta wod'ikke shin» yaageedda. **20** Bare bayira na'aa Yetera, «Dendda ek'k'aade, hawantta wod'a» yaageedda. Hewaappe guyye Yeteri biro yalaga gideedda diraw yayyiide, bare mashsha shoddiibeenna. **21** Hewaappe guyyiyaan, Zebaahanne S'almunaa'i Geedoona, «Dendda ek'k'aade, neeni nuuna wod'a. Attuma asaa oosuwa ootsanaw attuma asaa koshshee» yaageeddino. Yaatina, Geedooni denddiide, untuntutu wod'eedda; untuntutu gaalatuwa k'ood'iyaa de'iyaa alleek'k'uwaa ubbaa akkeedda. **22**

Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Geedoona, «Neeni nuuna Miidiyaama asaappe ashsheeda diraw, neeni, neeppe guyyiyaan ne na'ayne ne na'aa na'ay nuuna mooddite» yaageedda. **23** Hewaappe guyye Geedooni, «Taani hinttentta mooddikke; ta na'aykka hinttentta mooddenna; Med'inaa Goday hinttentta mooddo» yaageedda. **24** Untuntutu, «Ane taani hinttentta itibaa oochchay: hinttenttu ubbay omoodiide aheedda haytsa work'k'aa taw immite» yaageedda. Isimaa'eela asaadan, Miidiyaama biittaa asatuukka haytsaan work'k'aa wotsiino. **25** Israa'eeliyaa Asay zaariide, «Eeno, nu immana» yaageedda. Afilaa hiis's'iide Asay ubbay bare omoodeedda haytsa work'k'aa hiis'etteedda afilaa bollan wotseedda. **26** Geedooni akkeedda haytsa work'k'ay laatamu kiilo giraame dees'iyawaa. Hewenne, hara alleek'k'iyawantta, k'ood'iyaa aatsiyaa habiliyaa, Miidiyaamatuwa kaatetuu mayiyaa ochchaa teeraa malatiyaa mayotuwaanne untuntutu gaalotuwa k'ood'iyaa aketeedda alleek'k'iyawantta gujjennaana. **27** Geedooni work'k'aa eefuudiyaa giigissiide, bare de'iyaa Oofira kataman wotseedda. Guyyeppe Israa'eeliyaa Asay ubbay S'oossaa aggiide, he eefuudiyaw goynneedda; Geedoonaawunne Aa soo asaw hewe p'ire gideedda. **28** Hewaadan haniide, Miidiyaama Asay Israa'eeliyaa asaw moodetteedda; untuntutu Israa'eeliyaa asaa bolla laa'entuwa denddibeykkino. Geedooni hayk'k'aa gakkanaw, oytamu laytsaa gadii woppaa demmeedda. **29** Yo'aasha na'ay, Yeruba'ala geetettiyaa Geedooni bare soo guyye biide, bare gollen de'eedda. **30** Geedooni c'ora machchiyaa akkeedda diraw, aw laappun tammu attuma naanay yeletteeddino. **31** K'ay Sekeema kataman de'iyaa k'oomata attuma na'aa aw yelina, suntsaa Aabimeleeka yaagiide suntseedda. **32** Yo'aasha na'ay Geedooni lo'o c'imiide hayk'k'eedda; bare aawuwa Yo'aasha duufuwaan moogetteedda. Ha duufuu Ab'ezeera yaratu de'iyaa Oofira kataman de'ee. **33** Geedooni hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay S'oossaa guyye simmiide, Ba'aala geetettiyaa s'oossatto goynneedda; Ba'aali-Bariita geetettiyaa eek'aa barenttoo s'oossaa ootseeddino. **34** Yaatiide Israa'eeliyaa Asay untuntutu yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwa ubbaappe untuntutu ashsheeda Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa hassayibeykkino. **35** K'ay Geedooni Israa'eeliyaa asaw ootseedda lo'o oosuwa ubaw, untuntutu Aa soo asaw keekkan kushiya zaaribeykkino.

9 Geedoona na'ay Aabimeleeki Sekeema kataman de'iyaa bare daay dabbotuwaakko beedda; untuntanne bare daay zeretsaa ubbatuwa hawaadan yaageedda; **2** «Ane Sekeema kataman de'iyaa asaa ubbaa hawaadan yaagiide oochchite; Geedoona laappun tammu naanay ubbay hinttentta mooddooppe lo'eyye? Woy itti Asay mooddooppe lo'ee?» yaagiide oochchite. Taani hinttew ashuwaan mata dabbo gidiaawaa k'ay dogoppite» yaageedda. **3** Hewaappe guyye izi daay dabbotu ha k'aalaa ubbaa Aa diraw Sekeema katamaa asaw odeeddino; Aabimeleeki untuntutu dabbo gideedda diraw, Sekeema Asay Aa kaallanaw k'ofaa k'achcheeda. **4** Yaagiide untuntutu Ba'aali-Bariita eek'aa goliyaappe laappun tammu s'agaraa biroa akkiide, aw immeeddino. Aabimeleeki he biran shufurotuwaanne bonk'k'iyawantta k'as'ariide, barena kaallanaadan ootseedda. **5** Oofira giyaa saan de'iyaa bare aawuwa soo biide, bare ishatuwa, Geedoona naanaa laappun tammatuwa, itti shuchchaa bollan siifsisseedda. Shin Geedoona na'ay, wurssetsa teefay,

Yo'aataame k'osettiide, hayk'k'ennan atteedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Sekeema asayenne Beetimiillo Asay ittippe shiik'iide, Sekeeman de'iyaa goynniyaa wolaa tuussaakko beeddino; yaan Aabimeeleeka kaateyeeddino. **7** Yo'aataame hewaa siseedda wode, biide Gariizaama Deriyaa s'eeraa kesiide, bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, hawaadan yaagiide waasseedda; «Hinttentoo Sekeema asatoo, hinttentu taani odiyaawaa sisite! S'oossayka hinttentu odiyaawaa sisanawaa. **8** «Itti gallassi mitsatuu ubbay shiik'iide, barenttu bolla kaatiyaa kaateyanaw biidde wogaraa, «Haaya, nu bolla kaatetta» yaageeddino. **9** Shin atikiltiyaa sa'ay, «Ta hinttentu bolla kaatetana koshshiyaawaa gidoope, s'oossatuwaanne asatuwaa bonchchissiyaa ta zayitiyaa immiyaawaa aggay giyaawaa» yaagiide zaareedda. **10** «Hewaappe guyyiyaan, mitsatuu balasiyaa geetettiyaa mitsaa, «Haaya, nu bolla kaatetta» yaageeddino. **11** Shin balasii, «Ta hinttentu bolla kaatetana koshshiyaawaa gidoope, mal'iyyaa lo'o ayfiyaa ayfiyaawaa aggay giyaawaa» yaagiide zaareedda. **12** «Yaatina, mitsatuu woyniyaa turaa, «Haaya, nu bolla kaatetta» yaageeddino. **13** Shin woyniyaa turay, «Ta hinttentu bolla kaatetana koshshiyaawaa gidoope, s'oossatuwaanne asatuwaa nashechiyaa woyniyaa eessaa immiyaawaa aggay giyaawaa» yaagiide zaareedda. **14** «Yaatina, wurssetsan mitsatuu ubbay kashiyaa, «Haaya, nu bolla kaatetta» yaageeddino. **15** Hewaappe guyye kashii, «Hintte tumuppe taana hinttentu bolla kaateyanaw koyooppe, haa yiide ta kuwan shemppite. Hewaa hinttentu is'sooppe, kashiyappe tamay kesiide, Liibaanoosa zigatuwaa mo» yaageedda. **16** «Aabimeeleeka hinttentu kaateyeeddawe tumatetsaaninne suuretetsaanne? Geedooni hinttentoo ootseeddawaa akeekiide, Aa golle asaw bessiyaawaadan kushiyaa zaareeddiite? **17** Ta aawuu hinttentoo oletteeddawaa akeekite; Miidiyaama asaappe hinttentu ashshana yaagiide, barena hayk'k'oo aatsiide immeedda. **18** Shin hinttentu hachche ta aawuwa golliyaa asaa bollan dendiide, Aa laappun tammu naanaa itti shuchchaa bollan siifeeddiita; Geedooni k'oomatippe yeleeedda Aabimeeleeki hinttentoo dabbo gideedda diraw, Sekeeman kaateyeeddita. **19** Ha'i simmi Geedoonawunne Aa golliyaa asatoo hinttentu ootseedda kiitay tumatetsaananne suuretetsaana gidoope, Aabimeeleekana ittippe nashette; ikka hinttenana nashetto. **20** Shin hewaa gidana d'ayooppe, Aabimeeleekappe tamay kesiide, Sekeema asaanne Beetimiillo asaa mo; hewaaddanka k'ay, Sekeema asaappenne Beetimiillo asaappe tamay kesiide, Aabimeeleeka mo» yaageedda. **21** Yo'aataame bare ishaa Aabimeeleekaw yayyeedda diraw, bak'atiide Ba'eera giyaa sa'aa biide yaan de'eedda. **22** Aabimeeleeki Israa'eeliyaa gadiyaan heezzu laysaa kaateteedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, S'oossay Aabimeeleekappe Sekeema asaappe gidduwaan iita ayaanaa kiitteedda; Sekeema Asay Aabimeeleeka bolla amanetenaan is'iide dendeedda. **24** S'oossay hewaa ootseeddawe, Aabimeeleeki bare ishatuwaa wod'eedda diraassanne Geedoon laappun tammu naanaa suutsaa haluwaaw I c'igetanaadan Sekeema Asay Aa mintsetseedda dirassa. **25** Sekeema Asay amareeda asaa dooriide, deriyaa s'eeran Aabimeeleeka bolla muggiide uttanaadan ootseedda. Muggi utteeddawantu ogiyaanaa mentsiyaa asaa ubbaa bonk'k'eeddino; Aabimeeleeki hewaa ubbaa siseedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Ebeeda na'ay Ga'aali bare ishatuwaana Sekeema yeedda; Sekeema Asay an ammanetteeda. **27** Ubbaykka barenttu gade biide, woyniyaa teeraa mas'eeddino; Woynniyaa eessaa

agiide, wolk'kaama baalaa kesseeddino. Barenttu eek'aa golliyaa geliide, yaan miiddinne ushiidde Aabimeeleeka shek'keeddino. **28** Ebeeda na'ay Ga'aali, «Nuuni Sekeema Asay moodettanaw Aabimeeleeki oonee? I Geedoon na'aa gidennee? Zabuulikka ha katamaa mooddanaadan Aabimeeleeki sunteeddawaa gidennee? Hewaappe Sekeema aawuwa Hamoora zaretoo ane moodeetto. **29** Ha asaa kaaletsiyaawe taana gidaarkitaashsha! Yaatinnto taani Aabimeeleeka diggana shin. Aabimeeleeka s'eesaade, «Ne olanchchatuwa darissa akkaade, olettanaw haaya» yaagana shin» yaageedda. **30** Ebeeda na'ay Ga'aali geeddawaa katamaa mooddiyaa Zabuuli siseedda wode, hank'kuwaa ees'si kesseedda; **31** yaatiide Aruuma kataman de'iyaa Aabimeeleekakko asaa kiitteedda. Hewaappe, «Ebeeda na'ay Ga'aalinne Aa ishantu Sekeema yeeddino; kataman de'iyaa asaa ne bolla dentsetseeddino. **32** Hewaa diraw, neeninne neenana de'iyaa Asay k'amman dendiide, shooyk'aaan muggiide naagite. **33** Wontta guura away kesiyya wode, Untuntuu akeekenan katamaa bolla woraajiite; Ga'aalinne aanana de'iyaa Asay hinttentu olanaw kesiyya wode, hinttentoo haneedda keeshshaa minniide olettite» yaageedda. **34** Aabimeeleekinne aanana de'iyaa Asay ubbay k'amman dendiide, Sekeemappe karenna oyddu c'itan shaaketiide mugeeddino. **35** Aabimeeleekinne aanana de'iyaa Asay Ebeeda na'ay Ga'aali kesiide, katamaa geliyaa penggiyaan ek'keeddawaa be'iide, k'osetteedda saappe kesseeddino. **36** Ga'aali asaa be'eedda wode Zabuula, «S'eella! Asay deretuwa hup'iyappe wod'd'ee» yaageedda. Hewaappe guyye Zabuuli, «Hewanttu asaa gidikkinno; deretuwa eeshuu asaa malatiyaawaa be'aade gaadda» yaagiide zaareedda. **37** Ga'aali zaaretsiide, «S'eella! Asay deriyaw gidduwaa oyk'k'iide wod'd'ee; hara c'itay k'ay Shareechchatuu Wolay de'iyaa ogiyaana yee» yaageedda. **38** Yaatina, Zabuuli Ga'aala, «Nuuni aw moodettanaw Aabimeeleeki oonee?» yaageedda ne doonay ha'i hak'a beedee? Hawanttu neeni kad'eedda asatuwaa gidikkinnooye? Ha'i kesaade untuntunna oletta!» yaageedda. **39** Hewaappe guyye Ga'aali Sekeema asaa kaaletsi kesiide, Aabimeeleekana oletteedda. **40** Aabimeeleeki yederssina, Ga'aali bak'ateedda; katamaa geliyaa penggiyaa gakkanaw daratu deshettiide kunddeeddino. **41** Aabimeeleeki Aruman de'ina, Zabuuli Ga'aalanne Aa ishatuwaa Sekeemappe yederssiide kesseedda. **42** Wonttetsa gallassi Sekeema Asay goshshaw beeddawaa Aabimeeleeki siseedda; **43** bare asaa akkiide, heezzu c'itan shaakki, shooyk'aaan muggiide naaganaadan ootseedda. Yaatiide Asay katamaappe kesiyaawaa be'eedda wode, untuntuu wod'anaw k'osetteedda saappe kesseedda. **44** Aabimeeleekinne aanana de'iyaa c'itay sintasaw wos'si biide, katamaa geliyaa penggiyaan ek'keeddinnno; atteeda laa'u c'itatu goshshan de'iyaa asatuwaa olettide wod'eeddino. **45** Gallassaa ubbaa Aabimeeleeki katamaa asana olettide katamaa oyk'keeddawaappe guyyiyaan, kataman de'iyaa asaa ubbaa wod'eedda. Yaatiide katamaa kinchcheedda; ubbaa gadiyaa bolla mas'iniyaa zereedda. **46** Sekeema Adussa Gimbbiyaa gidduwaan de'iyaa Asay ubbay hewaa siseedda wode, Eel-Bariita eek'aa gollen de'iyaa geesuwaaw giddo geleedda. **47** Untuntuu he sa'aan shiik'eeddaawaa Aabimeeleeki siseedda. **48** Inne aanana de'iyaa Asay ubbay Deriyaa S'almoona pude kesseeddino. Aabimeeleeki kaltaa akkiide, mitsaa tashiyaa k'ans'iidde, bare hashiyaan tookeedda; barenana de'iyaa asatuwaa, «Taani ootsishin

be'eddawaa, hinttentukka ellekka ha'i ootsite» yaageedda. **49** Hewaappe guyye Asay ubbaykka mitsaa tashiya k'ans'si akkiide, Aabimeleeka kaalleedda; he tashetuua geessuuaa yuushshuwan zempessi wotsiide, Asay Aa gidдон de'ishshin tamaa oytseeddino; yaatina, geessuuaa gidдон de'iyaa Asay ubbay hayk'ki wureedda. Hayk'keedda attuma asaanne mac'c'a asaa paydu itti sha"aa gidanawaa. **50** Hewaappe guyyiyaan, Aabimeleeki Tebes'a geetettiyaa katamaa biide, katamaa doodiide oyk'keedda. **51** He katamaa gidдон itti mino adussa gimbbii de'ee. Katamaa Asay ubbay, mac'c'awe attumawe, kaaletsiyaawanttu attenan he adussa gimbbiyaakko yaa wos'iide, Aa gidдо geleeddino; penggiyaa gorddiide, gimbbiyaa bolla dembayiide kees'seeddino pude keseeddino. **52** Aabimeleeki oletteide adussa gimbbiyaa gakkiiide, taman s'uugganaw penggiyaakko shiik'keedda. **53** Shin itti Mishirata Abimeleeka huup'iyaa wos'aa maydiyyaa gondдорssa olaade, Aa guuggiyaa hompu ootsaaddu. **54** Bare ola miishshaa tookkiyaa wodallaa ellekka s'eegiide, «Taana asay, «Ebelaa mac'c'awunna wod'aaddu» geenna mala, ne mashshaa shookuwaappe shoddaade, taana wod'a» yaageedda. Hewaappe guyye wodallay mashshaan c'addina I hayk'keedda. **55** Israa'eeliyaa Asay ubbay Aabimeleeki hayk'keeddawaa be'iide, bare soo bare soo beedda. **56** Aabimeleeki bare ishatuwaa laappun tammatuwaa wod'iide, bare aawuwaa bolla ootseedda gomiyya S'oossay Aa bolla zaareedda. **57** Hewaadankka, S'oossay Sekeema asaa iitatsaa ubbaa untunttu bolla zaareedda. Hewaadan haniide, Geedoona na'ay Yo'aataame shek'keedda shek'ay untuntta gakteedda.

10 Aabimeleeki hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Dooddo na'aa Puuha na'ay Tolaa'i Israa'eeliyaa ashshanaw dendeedda. **1** Yisaakoora zariyaa gideedda, Efireema gezziyaan Shamiira giyya saan de'eedda. **2** Tolaa'i Israa'eeliyaa asaa laatamanne heezzu laysaw pirddiyaa daanna gideedda. Tolaa'i hayk'kiide, Shamiiran moogetteedda. **3** Tolaa'appe kaalliide, Gala'aadiyaa Yaa'iiri dendeedda; Israa'eeliyaa asaa laatamanne laa'u laysaw pirddiyaa daanna gideedda. **4** Hattamu haretuwaaw toggiyaa hattamu attuma naanay de'iino; untunttu Gala'aade gadiyaan hattamu katamatuu de'iino. He katamatuu hache gakkanaw Haboot-Yaa'iira katamatuwaa geetetiide s'esetiino. **5** Yaa'iiri hayk'kiide, K'aamoonan moogetteedda. **6** Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan k'aykka iitabaa ootseedda; untunttu Ba'aalanne Asttaaroota geetettiyaa eek'atoonne Sooriyaa s'oossatoo, Sidoona s'oossatoo, Moo'aabe s'oossatoo, Amoonatuwaa s'oossatoonne Piliss's'eema s'oossatoo goynneeddino. Untunttu Med'inaa Godaa aggi basheeddino; aw goyinniyaawaakka aggeeddino. **7** Yaatina, S'oossay Israa'eeliyaa asaa bolla hank'ettiide, untuntta Piliss's'eema asatoonne Amoona asatoo aatsiide immeedda. **8** He laysan Israa'eeliyaa asaa untunttu naak'keeddinonne uk'k'needdino. Yorddaanoosa Shaafaappe hefints away doliyaa baggan, Amoorawaanatu kase de'eedda Gala'aade gadiyaan de'eedda Israa'eeliyaa asaa ubbaa untunttu tammanne hosppun laysaa uk'k'needdino. **9** Amoona asatuu k'aykka Yihudaa, Biiniyaamanne Efireema zeretsaa olanaw Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino; yaatina, Israa'eeliyaa Asay loysit un'etteedda. **10** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa asatuu, «Nuuni neena nu Med'inaa Godaa aggiide, Ba'aala

eek'atoo goynniide, neena naak'keeddo» yaagiide S'oossaw wasseeddino. **11** Med'inaa Goday untunttu, «Gibs'etuu, Amoorawaanatu, Amoonawatuwaa, Piliss's'eematu, **12** Sidoonatu, Amaaleek'atuunne Maa'oonatu hinttentta uk'k'unnina, taw wasseeddita; Taani hinttentta untunttu kushiyaappe ashshabeykkittaa? **13** Shin hinttentu taana aggiide, hara s'oossatoo goynneeddita. Hewaa diraw, taani hinttentta ubbaakka ashshikke. **14** Biide hinttentu dooreedda s'oossatoo wasseite. Hinttentu metuwaa wodiyaan untunttu hinttentta ashshino» yaagiide zaareedda. **15** Shin Israa'eeliyaa Asay zaaretsiide Med'inaa Godaa, «Nuuni nagaraa ootseeddo. New lo'o malatiyaawaa nu bolla kiitetta; shin hayyanaa, hachche nuuna ashsha» yaageedda. **16** Allaga s'oossatuwaa barentu giddoppe diggiide, Med'inaa Godaw goynneeddino. Israa'eeliyaa Asay tuggateeddawoo S'oossaykka seeletteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Amoonatuwaa olanchchatuu olaw giigiide, Gala'aaden shiik'keeddino; Israa'eeliyaa asaykka ittippe shiik'kiide, Gala'aaden Mis'ip'p'a giyya saan shiik'keedda. **18** Gala'aade gadiyaa asayne kaappatu barentu gidдон, «Amoonatuwaa olanchchatuwaana koyrottiide olaa gaketanawe oonee? He uray Gala'aade gadiyaan de'iyaa asaw ubbaw kaappuwaa gidanawaa» yaageeddino.

11 Gala'aadiyaa Yofittaaha mino olanchchaa. Aa aawuu Gala'aade; shin Aa daaya sharmus'iyaa mac'c'a asaa. **2** Gala'aade akkeedda machchataakka aw attuma naanaa yelaaddu. Untunttu dic'ci gakteedda wode, barentu ishah Yofittaaha, «Neeni hara mishiratti na'aa gideedda diraw, nu aawuwaa biitaappe ayaanne laattakka» yaagiide soyppe yedersseeddino. **3** Yaatina, Yofittaaha bare ishatuwaappe bak'atiide, S'oba geetettiyaa gadiyaan de'eedda. Yan I de'ishshin, amareeda shufuro asatuu aakko shiik'kiide, Aa kaalleeddino. **4** Amareeda wodiyaappe guyyiyaan, Amoonatu Israa'eelatuwaana oletteeddino. **5** Amoonatu Israa'eeliyaa asaana oletteedda wode, Gala'aade gadiyaa c'imatuu S'oba gadiyaappe Yofittaaha zaari ahanaw beeddino. **6** Untunttu Aa, «Haaya, Amoonatuwaa nuuni olana mala, yaade nuw gadaawaa gida» yaageeddino. **7** Hewaappe guyye Yofittaaha Gala'aade c'imatuwaa, «Taana is's'iide, ta aawuwaa golliyaappe yedersseeddawe hinttentta gidikkitee? Ha'i metuwaan gelide, taakko ayaw yeedditee?» yaageedda. **8** Hewaappe guyye Gala'aade c'imatuu Aa, «Gidooppenne, ha'i nuuni neekko simmeeddo; ayaw gooppe, neeni nuunanna olaa baade, Amoonatuwaa nuu olana malanne Gala'aade asaa ubbaw neeni kaappuwaa gidana mala, nuuni koyeetto» yaageeddino. **9** Hewaappe guyye Yofittaaha, «Amoonatuwaana olettanaw hinttentu taana guyye soo zaarina, Med'inaa Goday untuntta ta kushiyan aatsiide immooppe, taani tumu hinttentu kaappuwaa gidana» yaageedda. **10** Gala'aade c'imatuu Yofittaaha, «Med'inaa Goday nu gidduwaan markka! Neeni giyaawaa tumu nuuni ootsana» yaagiide zaareeddino. **11** Yaatina, Yofittaaha Gala'aade c'imatuwaana beedda; Aa barentu kaappuwaanne gadaawaa ootseeddino. Yofittaaha Mis'ip'p'an Med'inaa Godaa sintsan ha yewuwaa ubbaa haasayeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yofittaaha Amoonatuwaa kaatiyaakko asaa kiittiide, «Neeni nu gadiyaa bollan woraajeeddawe ayaa gaasuwaannee?» yaagiide ooshisseedda. **13** Yofittaaha kiitteedda asatoo Amoonatuwaa gadiyaa kaatii zaariide, «Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode,

Arannoona Shaafaappe doommiide, Yaabook'a Shaafaa gakkanaw, k'ay Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw de'iyaa ta gadiyaa akkeedda. Ha'i ta gadiyaa saruwan zaarite» yaageedda. **14** Yofittaahē laa'entsuwaā Amoonatuwaā kaatiyaakko asaa kiiteedda. **15** Hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa Asay Moo'aabe gadiyaa woy Amooa gadiyaa akibeenna. **16** Israa'eeliyaa Asay Gibe'se gadiyaappe kesseedda wode, mela biittaa aad'd'i biide, Zo'o Abbaa gakeedda; hewaappe k'ay K'aadeesa giyyaa sa'aa yeedda. **17** Israa'eeliyaa Asay Eedooma gadiyaa kaatiyaakko asaa kiittiide, «Ne biitaana nuuna aatsaariikii» yaageedda; shin Eedooma kaatii aatsenan is's'eedda. Hewaadanka, Moo'aabe kaatiyaakko kiittina, ikka aatsenan is's'eedda. Yaatina, Israa'eeliyaa Asay K'aadeesen gam'eedda. **18** «Hewaappe guyyiyaan mela biitaana aad'd'iide, untunttu Eedoomanne Moo'aabe biittatuwaa yuuyyiide, Moo'aabe gadiyaappe away doliyaa baggana yeeddino; Arannoona Shaafaappe hefintsa baggana de'iyaa sa'aan dunkaaneeddino; shin Arannoona Shaafay Moo'aabe zawaā gideedda diraw, Moo'aabe bagga pinnibeykkino. **19** «Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Haaseboona geetettiyyaa kataman de'iyaa Amoorawaanatuwaa Kaatiyaa Sihoonakko asaa kiittiide untunttu, «Hayyanaa, ne biitaana nuuna nu gadiyaa aatsaariikii» yaageeddino. **20** Shin Sihooni Israa'eeliyaa asaa aatsanaw ammaanbeenna. I bare asaa ubbaa shiishshiide, Yahaas'a giyyaa saan dunkaaniide, Israa'eeliyaa asaana oletteedda. **21** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay Sihoonanne Aa asaa ubbaa Israa'eeliyaa asaa kushiyan aatsiide immina, untunttu s'ooneeddino; yaan de'eedda Amoorawaanatuwaa biittaa ubbaa laatteeddino. **22** Arannoona Shaafaappe biide, Yaabook'a Shaafaa gakkanaasinne mela biittaappe biide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw de'iyaa Amoorawaanatuwaa gadiyaa ubbaa omoodiide akkeeddino. **23** «Hewaadan ootsiide, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare asaa Israa'eeliyaa sintsappe Amoorawatuwaa yeedersiide d'aysseedda. Yaatina, neeni new akkanaw waana k'oppaadii? **24** Neeni ne s'oossay Kaamooshi new immiyaawaa akkikii? hewaadanka, nuuni Med'inaa Goday nu S'oossay nuw immeeddawaa ubbaa laattiide de'ana. **25** «Neeni S'ippoora na'aa Moo'aabe Kaatiyaa Baalaak'appe minnay? I Israa'eeliyaa asaana walak'ettiide woy oletteedee? **26** «Israa'eeliyaa Asay Haaseboona, Aaro'eeranē untunttu yuushshuwan de'iyaa katamatuwaa ubbaa, hewaaddanka, k'ay Arannoona Shaafaa gas'aan de'iyaa katamatuwaa ubbaa laattiide, heezzu s'eetu laysaa de'eddino. Yaatina, he wode ayaw wotsi akkibeykkitee? **27** Taani ta baggana hinttentta ayaanne naak'abeykke; shin taana olaa olaade naak'kiyaawe neena. Pirddiyaa Med'inaa Goday hachche Israa'eeliyaa asaapenne Amooa asaappe gidduwaan pirddo» yaageedda. **28** Shin Yofittaahē kiiteedda kiitaa Amoonatuwaa kaatii siennan is's'eedda. **29** He wode Med'inaa Goday Ayyaanay Yofittaahē bolla wod'd'ina, Gala'aaddenē Minaase biittatuwaa pini biidde, Gala'aade gadiyaan de'iyaa Mis'ip'p'a simmeedda; hewaappe olanchatuwaa kaaletsiide, Amoonatuwaa gadiyaa beedda. **30** Med'inaa Godaa shiik'uwaā shiik'ettiide, «Neeni Amoonatuwaa ta kushiyan aatsaade immooppē, **31** olan s'oonade taani soo simmiyaa wode, taana mokkanaw ta sooppe kesiyaawe ayaanne gidina neessa; taani Aa new s'uuggiyaa yarshshuwaā udaade shiishshana» yaageedda. **32** Hewaappe guyyiyaan, Yofittaahē Amoonatuwaa olanaw ya bagga haatsaa pinniide

beedda; Med'inaa Goday untunttu Aa kushiyan aatsiide immeedda. **33** Aaro'eerappe doommiide, biide Miiniitanne Aabeeli-Karaamiia mata gakkanaw, laatumu katamatuwaa oletteide bayzeedda; daro asaa wod'i wursseedda. Hewaappe guyyiyaan, Amoonawatuwaa Israa'eelatoō moodetteeddino. **34** Yofittaahē Mis'ip'p'an de'iyaa bare soo simmeedda wode, koyrottaade Aa naatta kabaruwaa oyk'kaade yes's'aaddenne duraade Aa mokkanaw kesaaddu. Aw iippe hara na'i baawa. **35** I izo be'eedda wode, kayyuwaan bare mayuwaā peed'iide, «Hay poora ta naatte! Taana kawushsha diggaadda; taana gakkiiyaa metoo neeni gaaso gidaadda. Ayaw gooppe, taani Med'inaa Godaw shiik'etta uttaad; hewaa shiik'uwaā gatsennan agganaw danddayakke!» yaageedda. **36** Hewaappe guyye naatta, «Ta aawoo, neeni Med'inaa Godaw shiik'etteeddawaa gidooppe, Med'inaa Goday ne morkkatuwaā, Amoonatuwaa bolla ne haluwaā kesseedda diraw, neeni shiik'etteeddawaa ta bolla pola» yaagaaddu. **37** K'aykka Aa bare aawuwaā, «Taw ittibiaa ootsaariikii. Taani mule asinaa gelennaan attiyya diraw, ta laggetsatuwaanna baade deretuwaā bolla ta wodorotetsaw yeekkana mala, laa'u aginaw taana yeddaariikii» yaagaadde oochchaaddu. **38** I, «Ba» yaagiide, laa'u aginaw yeddeedda; iza bare laggetsatuwaanna deriyaa huup'iyaa kesaade bare wodorotetsaw untuntunna yeekkaaddu. **39** Laa'u aginaappe guyyiyaan, bare aawuwaakko simmaade yaaddu; S'oossaw bare shiik'etteedda shiik'uwaā gatteedda. Iza ubbakka attuma asan gakettennaan ataadu. He wodiyaappe doommiide, Israa'eelatuwaa mac'c'a naanay laysan laysan oydu gallasaa barenttu sooppe haakki biide, Gala'aadiyaa Yofittaahē naatiiv yeekkiyaawenne kayyotiyaawe meeze gideedda.

12 Efireema Asay olaa baanaw s'eegettiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, S'afoona geetettiyyaa katamaa gakeedda wode, Yofittaahē, «Amoonatuwaā olanaw zawaā pinnaade badde, neenana baanaadan ayaw nuuna s'eesabeykkii? Nuunikka ne golliyya ne bolla taman s'uuggana» yaageeddino. **2** Hewaappe guyye Yofittaahē untunttu; «Taaniinne ta Asay Amoonatuwaana loytsi wad'etteedda wode, taani hinttentta s'eesaad; shin hinttenttu taana untuttuppe ashshibeykkita. **3** Hinttenttu taana ashshenawaā be'eedda wode, zawaā pinnaade ta shempoo k'arettenaan Amoonatuwaā olanaw baad; Med'inaa Goday untunttu ta kushiyan aatsiide immeedda. Yaatina, hinttenttu hachche ayaw taana olanaw yeedditee?» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Yofittaahē Gala'aade asaa ubbaa shiishshiide, Efireema asaana oletteedda; Gala'aade asatu s'ooneeddino. Ayaw gooppe, Efireema Asay kase untunttu, «Hinttenttu Gala'aaden de'iyaa asatu kase Efireema zaruwaapenne Minaase zaruwaappe betiide yeeddawanattappe attina, haratuwaā gidikkita» yaagi wotseedda. **5** Efireema Asay bak'atennaadan, Yorddaanoosa Shaafaa pinuwaā ubbaa Gala'aadetuu oyk'k'eeddino; bak'atanaw koyiyaa Efireema Asay ooninne pinnanaw oochchiyya wode Gala'aadetuu, «Neeni Efireema asee?» yaagiide oochchina, «Gidikke» gooppe, **6** «Ane, «Shiboletuwaā ga» yaagiino. Shin I, «Shi» giyya pidoliyya loytsi s'eeganaw danddayenna diraw, «Shiboletuwaā» yaagee. He wode oyk'kiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinniyaasan wod'iino. He wode yaan Efireema asaappe oytamanne laa'u sha'a Asay hayk'k'eedda. **7** Yofittaahē Israa'eeliyaa asaa bollan daannatiide, usuppun laysaa pirddeedda. Hewaappe guyyiyaan, Gala'aadiyaa

Yofittaah hayk'keedda; Gala'aaden de'iyaa bare kataman moogetteedda. 8 Yofittaaheppe kaalliide, Beeteleeme lbs's'aani Israa'eeliyaa asaa bolla pirdidiyaa daanna gideedda. 9 lbs's'aanaw hattamu attumawaa naanayne hattamu mac'c'a naanay de'iino; I bare mac'c'a naanaa bare yara gidenna attuma naanaatoo immeedda; bare attuma naanattookka bare yara gidenna mac'c'a naanaa giigiissiide aheedda. lbs's'aani Israa'eeliyaa bolla laappun laytsaa daannatiide pirddeedda. 10 Hewaappe guyyiyaan hayk'kiidde, Beeteleeme kataman moogetteedda. 11 lbs's'aanappe kaalliide, Zaabilooniyaa Elooni Israa'eeliyaa asaa bolla daannatiide, tammu laytsaa pirddeedda. 12 Hewaappe guyyiyaan hayk'keedda; Zaabiloon gadiyaan de'iyaa Eeloonaa kataman moogetteedda. 13 Eloonaappe kaalliide, Hilleela na'ay Abddooni, Pir'aatoona giyyaa saan de'eeddawe, Israa'eeliyaa bolla pirdidiyaa daanna gideedda. 14 Abddoonaw laappun tammu haretuwaaw toggiyaa oytamu attuma naanayne hattamu naanatuwaaw naanay de'iino; Abddooni Israa'eeliyaa asaa bolla daannatiide, hospun laytsaa pirddeedda. 15 Hewaappe guyyiyaan, Hilleela na'ay Abddooni hayk'keedda; Amaaleek'atuwa gezziyaan Efireema gadiyaan de'iyaa Pir'aatoonan moogetteedda.

13 Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa sintsan k'aykka iitabaa ootseedda. Yaatina, Med'inaa Goday untuntta oytamu laytsaw Piliss's'eema asaa kushiyaan aatsiide immeedda. 2 He wode S'or'a geetettiyaa kataman Maanuha geetettiyaa itti bitanii de'ee. I Daana zare; Aa machchata mantsato gideedda diraw, na'aa yelabeykku. 3 Itti gallassi Med'inaa Godaa kiitanchchay he machatiw beetiide, hawaadan yaageedda; «Be'a, neeni na'aa yelabeenna mantsato; shin new yeluu attanawaa; neeni attuma na'aa yelana. 4 Hewaa diraw, woyniyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushennaadaanne tunabaa ayaanne meennaadan naagetta. 5 New yeluu attina, neeni attuma na'aa yelana. Na'ay yelettiyaa wodiyaappe doommiide, S'oossaw dummateedda Naaziraawe gidiyaa diraw, Aa binnaanaa ubbakka meedoppa. I Israa'eeliyaa Piliss's'eema asaa kushiyaappe ashshanaw doommana» yaageedda. 6 Hewaappe guyyiyaan Mishirata baade, bare asinaw hawaadan yaagaadde odaaddu; «S'oossaa asaa ittuu taakko yeedda; aw malaykka S'oossaa kiitanchchaa malaa mala loytsi yashshiyaawaa. I hak'appe yeedenttokka taani Aa oochchabeykke; ikka bare suntsaa taw odibeenna. 7 Shin I taana, «New yeluu attina, neeni attuma na'aa yelana. Na'ay yelettoodeppe doommiide hayk'kana gakkanaw. S'oossaw dummateedda Naaziraawe gidiyaa diraw, woyniyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushoppa; ayaanne tuneeddabaa mooppa» yaageedda» yaagaadde odaaddu. 8 Hewaappe guyyiyaan Maanuhe, «Abeet Med'inaa Godaw, na'ay yelettiyaa wode ayaa ootsanaw koshshintto erissana mala, neeni kasenna kiiteedda S'oossaa Asay nuukko simmiide yaanaadan ootsaarikkii» yaagiide S'oossaa woosseedda. 9 Med'inaa Goday Maanuhe woosaa siseedda. Mac'c'a mishirata gaden utta de'ishshin laa'entsuwaaw yeedda; shin he wode I asinay Maanuhe izina de'enna. 10 Mac'c'a mishirata ellekka bare asinaakko baade, «Be'a, ini gallassi taakko yeedda bitanii hachchikka hawaan de'ee» yaagaaddu. 11 Hewaappe guyye Maanuhe utteedda saappe dendiide, bare machchattio kaalliide beedda; gakkiiide, bitaniyaa, «Ini ta machchattinna haasayeeddawe neene?» yaagiide oochcheedda. Bitanii, «Ee taana» yaageedda. 12 Hewaappe guyye Maanuhe,

«Neeni odeedda k'aalay polettiyaa wode, yelettana na'aa de'oonne oosoo wogay ayee?» yaagiide Aa oochcheedda. 13 Hewaa diraw Med'inaa Godaa kiitanchchay, «Ne machchata taani odeedda ubbaabaappe naagettu. 14 Woyniyaa turaappe kesiyaabaa ayaanne muuppu; woyniyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushoppu; ayaanne tuneeddabaa muuppu. Taani izo azazeeddawaa ubbaa polu» yaagiide zaareedda. 15 Maanuhe k'ay Med'inaa Godaa kiitanchchaa, «Nuuni new itti yalaga deeshshaa shukkiide giigissanaw, hayyanaa takkaarikii» yaageedda. 16 Med'inaa Godaa kiitanchchay zaariide, «Taani takkintokka, ne k'umaa miikke. Shin neeni s'uuggiyaa yarshshuwaaw giigissana koyooppe, Med'inaa Godaw yarshshanaaw danddayaasa» yaageedda. I Med'inaa Godaa kiitanchchaa gidiyaawaa Maanuhe eribeenna. 17 Maanuhe k'aykka S'oossaa kiitanchchaa, «Neeni odeedda k'aalay polettiyaa wode, nuuni neena bonchchana mala, ne suntsay oone?» yaageedda. 18 S'oossaa kiitanchchay Aa, «Ta suntsay malaalissiyaawaa gidiyaa diraw, neeni ta suntsaa ayaw oochchay?» yaagiide zaareedda. 19 Hewaappe guyye Maanuhe he deeshshaanne Aa katsaa yarshshuwaaw akkiide, zaallaa bolla Med'inaa Godaw yarshsheedda. Maanuhenne Aa machata s'eellishin, Med'inaa Goday malaalissiyaabaa ootseedda. 20 Yarshshuwaaw yarshshiya saappe tamaa lac'u pude pololattishin, Med'inaa Godaa kiitanchchay tamaa lac'uwaaw gidduwaana saluwaaw kesseeedda. Maanuhenne Aa machata hewaa be'iide, deemuwaaw sa'aa gatsiide guufanneeddino. 21 Med'inaa Godaa kiitanchchay Maanuhewunne Aa machatiw laa'entsuwaaw beetteenaan aggina, I Med'inaa Godaa kiitanchchaa giddeeddawaa Maanuhe he wode akeekkeedda. 22 Maanuhe bare machchatto, «Nuuni S'oossaa be'eedda diraw, nuuni hayk'kiyaawe geeshsha» yaageedda. 23 Shin Aa zaaraadde, «Med'inaa Goday nuuna wod'anaw koyeeddawaa gidintto, s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaaw nu kushiyaappe akkena, woy he ubbaaba nuuna bessena, woy hawaa nuu odenna» yaagaaddu. 24 Mac'c'a mishirata attuma na'aa yelaade Samssoona gaade suntsaaddu. Na'aykka dic'c'eedda; Med'inaa Godaykka Aa anjeeedda. 25 Na'ay S'or'appenne Eshttaa'oolappe gidduwaan de'iyaa Daana mootsan de'ishshin, Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa dentsetsuwaaw doommedda.

14 Itti gallassi Samssooni Timina giyyaa sa'aa wod'd'eedda; yaan itti Piliss's'eema wodoratto be'eedda. 2 Soy simmiide bare aawuwaanne bare daayo, «Taani Timinan itti Piliss's'eema wodoratto be'aaddi; ha'i izo taw oochchiide immite» yaageedda. 3 Shin Aa aawunne aata Aa, «Machchatto oochchanaw ha k'as's'arettiibeenna Piliss's'eematuwaakko baanaw neena ayaw koshsheeddee? Nu dubbattuu gidдон woy nu asaa ubbaa gidдон new haniyaa itti mac'c'a na'aa demmanaw danddayabeykkii?» yaagiide oochcheeddino. Shin Samssooni bare aawuwaaw, «Taw iza lo'iyaa diraw, izo giigissaade taw imma» yaageedda. 4 Piliss's'eematuwaaw olanaw Med'inaa Goday gaasuwaaw koyiide, hawaa untunttu bolla ootsiyaawaa Samssoona aawunne aata eribeykkino. He wode Piliss's'eematuwa Israa'eeliyaa asaa mooodiino. 5 Hewaappe guyyiyaan, Samssooni bare aawuwaananne bare aattina Timina wod'd'eedda. Yan woyniyaa turaa gidduwaana I aad'd'iide biishshin, itti wodalla gaammuu gudiide Aa bolla kesseeedda. 6 Med'inaa Godaa Ayyaanay Samssoona bollan wolk'kaappe wod'd'eedda; deeshsha maraa

duuseretsiyaawaadan, bare kushiyan ayaanne oyk'k'ennan gaammuwaaw duuseretsi yegeedda. He bare ootseeddawaa bare aawoonne bare aattii odibeenna. 7 Hewaappe guyyiyaan biide, wodoratto haasayisseedda; iza aw lo'aaddu. 8 Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, izo bullachchanaw yaa simmiide beedda; bare wod'eedda gaammuwaaw be'anaw ogiyaappe sher'i giide biyaa wode, gaammuwaaw anhaa giddon matsay eessaa eesseeddawaa be'eedda. 9 Eessaappe amareeddawaa kaashi akkiide, ogiyaan miide beedda. Bare aawuwaakkonne bare daaykko gakkiiide, bare oyk'k'eedda eessaappe amareeddawaa immiina, untuntutukka meeddino; shin Samssooni he eessaa gaammuwaaw anhaa giddoppe akkeeddawaa untunttoo odibeenna. 10 Aa aawuu mishiratti soo biina, Samssooni yaan baalaa giigisseedda. Hewaa mala gibiray bullachchaw kaseppekka ootsiyaa woga. 11 He Asay Aa be'eedda wode, aanana gam'anaadan hattamu wodalla naanaa dooreedda. 12 Samssooni untuntta, «Ane hinttentu erintonne itti k'an'ishiyaa taani hinttentta k'an'ishay; bullachchaa baalay bonchchettiyaa laappun gallassaa gidduwaan ha k'an'ishiyaa birshshetsaa taw hinttentu odiyaaawaa gidoppe, taani hinttew hattamu suufiyaa k'amishetuwaanne hattamu kumentsaa mayotuwaaw immiina. 13 Shin hinttentu taw birshshetsaa odanaw danddayana d'ayoppe, hinttentu taw hattamu suufiyaa k'amishetuwaanne hattamu kumentsaa mayotuwaaw immiita» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu, «Eeno, ne k'an'ishiyaa ane nuu oda» yaageeddino. 14 I untuntta, «Miyaawaappe miyaabay beetteedda; Minuwaaw giddoppe mal'iyaaabay keseedda» yaageedda. Heezzantso gallassi gakkanaw untunttu k'an'ishiyaa birshshetsaa immanaw danddaybbyekkino. 15 Oyddentso gallassi untunttu Samssoona machchatto, «Ane ne asinaa c'imaade k'an'ishiyaa birshshetsaa I nuw odanaadan ootsa. Hewe d'ayoppe, nuuni neenanne ne aawuwaaw golliyaa taman S'uuggana. Hinttentu nuuna s'eeseeddawe nuuna mank'ketsanaassee?» yaageeddino. 16 Yaatina, Samssoona machchata yeekkaade aakko shiik'aade, «Neeni taana siik'akka! Neeni taana loytas is's'aasa! Ayaw gooppe, neeni ta gadiyaa asaa k'an'ishiyaa k'an'ishaade, Aa birshshetsaa taw odabeykka» yaagaaddu. Hewaappe guyye I zaariide, «Be'a, hawaa taani ta aawookka ta aatiwukka odabeykke. Yaatina, new ayaw odoo?» yaageedda. 17 Hewaappe guyye bullachchaa baalay bonchchettiyaa laappun gallassaa ubbaan yeekkaade shempuuwaaw diggina, laappuntsa gallassi k'an'ishiyaa birshshetsaa iziw odeedda. Akka baade bare gade asaw odaaddu. 18 Yaatina, laappuntsa gallassi away wullanaappe kase katamaa asatuu bare zaaruwaaw akkiide yiide, Samssoona, «Eessaappe aad'd'iide mal'iyaaabay ayee? gaammuwaappe aad'd'iide minniyaabay ayee?» yaageeddino. Hewaappe guyye Samssooni untuntta, «Hinttentu ta ussattin goshennabaa gidintto, ta k'an'ishiyaa birshshetsaa erikkita shin» yaageedda. 19 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bollan wolk'k'aappe wod'd'ina, Ask'k'aloonaa katamaa wod'd'iide, hattamu asatuwaaw wod'eedda; untunttu mayuwaaw k'aari akkiide, k'an'ishiyaa biiliide asatoo ahiide immeedda. Haneeddaban ubbaan hank'kuwaaw ees'etiidde, bare aawuwaaw soo simmiide beedda. 20 Samssoona machchata Aa laggiyaw, Aa waanna miiziyaw imettaaddu.

15 Guutsaa takkishin, zarggaa c'akkiyaa wode, Samssooni bare machchatto be'anaw itti ank'k'ara deeshshaa

akkiide beedda; I aawuwaaw, «Taani ta machchata de'iyaa kifiliyaa gelanaw koyaad» yaageedda. Shin I gelennaadan, Izi aawuu diggeedda. 2 Izi aawuu Samssoona, «Neeni izo ubbaa is's'eeddawaa malatina, ne miiziyaw immaad. Shin I teefa michchata iippekka aad'd'a lo'a; Izi diraw izo akka» yaageedda. 3 Hewaappe guyye Samssooni untunttoo, «Ha'i simmi Piliss's'eema gadiyaa asaa bolla taani iitabaa ootsoppe, bayzzanchcha gidikke» yaageedda. 4 Biide, heezzu s'eetu worakanatuwaaw oyk'k'iide laa'uwaa laa'uwaa dufiyaa ittippe gatsiide, dufetuwaappe gidduwaan yiic'etteedda s'omppiyyaa wotsiide k'achcheedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, k'ashetteedda s'omppiyyaan tamaa oytsiide, biro c'akettiibeenna Piliss's'eema asaa katsaa giddo worakanatuwaaw yeddeedda; c'aketteedda katsaa, ek'uwaaan de'iyaa katsaa, woyniyaa turatuwaanne wogaraa s'uuggeedda. 6 Piliss's'eematu, «Hawaa ootseeddawe oonee?» yaagiide oochcheeddino. Shin asay, «Samssooni ootseedda: ayaw gooppe, Timina asaa gidiyaa Aa bolluu, Aa machchatto Aa miiziyaw immeedda dirassa» yaageedda. Piliss's'eematu biide, owunne I aawuwaaw taman s'uuggeeddino. 7 Samssooni untunttoo, «Hinttentu hewaa ootseedda diraw, haluwaaw kesennaan aggikke» yaageedda. 8 Untuntta wolk'k'aama shochchaa shoc'iide, darotuwaaw wod'eedda. Hewaappe guyyiyaan biide, Es'aama geetettiyaa koshiyan de'iyaa zaallaa gonggoluuwaaw giddon gam'eedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, Piliss's'eema Asay yiide, Yihudaan dunkkaaniide Leeha geetettiyaa katamaa oleedda. 10 Yihudaa Asay untuntta, «Ayaw nuuna olanaw yeedditee?» yaagiide oochcheedda. Shin untunttu, «Nuuni Samssoona oyki k'achchanawunne I nu bolla ootseeddawaadan Aa bolla ootsanaw yeeddo» yaagiide zaareeddino. 11 Yaatina, Yihudaappe heezzu sha'a asatuu Es'aama geetettiyaa sa'aan de'iyaa zaallaa gonggoluuwaaw biide Samssoona, «Nuuna mooddiyaawanttu Piliss's'eema asatuwaaw gidiyaawaa erikkiyye? Yaatina, nu bolla hawaa ayaa iitabaa ootsay?» yaageeddino. Hewaappe guyye I zaariide, «Untunttu ta bolla ootseeddawaadan, taanikka untunttu bolla ootsaad» yaageedda. 12 Untuntutukka zaaretsiide, «Nuuni hawaa yeeddawe neena k'achchiide, Piliss's'eematoos aatsiide immanaassa» yaageeddino. Samssooni untuntta, «Hinttentu hinttentu huup'iyaw taana wod'enaadan c'ak'k'ite» yaageedda. 13 Untunttu, «Eeno, nuuni neena k'achchiide, untunttoo aatsiide immanaappe attina, wod'okko» yaagiide aw zaareeddino. Hewaappe guyyiyaan, laa'u ooratsa wodoruwaan k'achchiide, zaallaa gonggoluuwaappe kessiide afeedino. 14 Samssooni Leeha beedda wode, Piliss's'eema asatuu nashechchaan waasiide, aanana gaketanaw yeeddino. Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bolla wolk'k'aappe wod'd'eedda; Aa kushiyyaa k'achchi wotseedda wodoruwaaw, shaluu tamaa be'iide duus's'iyawaadan, duuseretsi yegeedda. 15 Yaatiide mata wode hayk'k'eedda itti hariyaa goggoc'c'uwaa demmi akkiide, an sha'a asaa wod'eedda. 16 Samssooni hawaadan yaageedda; «Hariyaa goggoc'c'uwaa, taani anhaa bollan anhaa dooraad. Hariyaa goggoc'c'uwaa sha'a asaa wod'aad» yaageedda. 17 Haasayiaawaa wursseeddawaappe guyyiyaan, bare oyk'k'eedda goggoc'c'uwaa kushiyaappe oliide he sa'aa Raamaati-Leeha yaagiide suntseedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Samssooni loytisi saamettiide, Med'inaa Godaw waassiide, «Neeni hawaa mala wolk'k'aama s'oonuwaaw taw ne k'oowaw immaadda. Yaatina, taani ha'i saamuwaan hayk'k'oo? K'ay ha k'as's'arettebeennawanttu kushiyan kunddoo?»

yaagiide waasseedda. **19** Yaagina S'oossay Leehan de'iyaa gadiyaa p'alk'k'ina, aappe haatsay kesseedda. Samssooni he haatsaappe uushiide aleeda diraw, aw shemppu simmeedda. Yaatina, he sa'aa Ayni-Hak'koore yaagiide suntuusseedda. Hewe hachche gakkanaw Leehan de'ee. **20** Piliss's'eema Asay gadiyaa mooddeedda wode, Samssooni Israa'eelan laatamu laysaw pirdiyyaa daanna gideedda.

16 Itti gallassi Samssooni Gaaza geetettiyyaa Piliss's'eematuwaa katamaa beedda; yaan itti sharmus'a mishiratto be'iide, izina ak'anaw I golliyaa geleedda. **2** Gaaza kataman de'iyaa Asay Samssooni untunttu katamaa yeeddawaa sisiide, katamaa yuuyyi aad'd'iide, k'ammaa ubbaa katamaa penggiyaa naagiidde ak'eeda; «Sa'ay wontanaw naagiide, nuuni Aa wod'ana» yaagiide k'ammaa ubbaa c'o'u geeddino. **3** Shin Samssooni yaan giseeddawe bilahe gakkanaw s'alala. Bilahe dendiide, katamaa dirssaa penggiyaa oykkiide, sank'kaa, gubaniyaa, mak'aaniyaanne gorddiyaa shikaalatuwaa shoddeedda. He ubbaakka hashiyaan tookkiide, Kebroonappe sintsa baggana de'iyaa deriyaa huup'iyaa kesseedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Samssooni Soreek'a giyyaa zanggaaraan de'iyaa itti Daliliio giyyaa mishiratto siik'eedda. **5** Yaatina, Piliss's'eematuwaa kaappatuu iikko yiide, «Neeni Aa c'immaade, he wolk'kaa ubbaa ayaappe I demmeedentonne k'ay nuuni Aa wooti s'ooniide k'achchanaw danddayintto oochcha. Ittuu ittuu nuuni new itti sha'anne itti s'eetu s'agaraa biraa immana» yaageeddino. **6** Dalila Samssoona, «Hawaa keeshshaa wolk'kaa neeni hak'appe demmaadintto, hayyanaa taw odaarikii! Itti Asay neena k'achchiide, wootiide ne wolk'kaa daaburssanaw danddayi?» yaagaaddu. **7** Samssooni, «Taana laappun irs'sa dafotuwaan Asay k'achchoope, daaburaade, hara asaadan hanana» yaagiide zaareedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, Piliss's'eematuwaa kaappatuu Daliliiv laappun irs'sa dafotuwaahina Aa Samssoona k'achchaaddu. **9** Bare k'ol'on asaa k'osa wotsaade, «Samssoona, Piliss's'eematuw yikichcheeddino» gaade s'eesaaddu. Shin shaluu tamay oyk'kina duus'erettiyaawaadan, dafotuwaan duuseretsi yegeedda. Yaatina, I waan wolk'kaamintto s'uurray erettiibeenna. **10** Yaatina, Dalila Samssoona, «Hekko neeni taanan kaa'aasa; neeni taw wordduwaa odaadda. Ha'ikka neeni k'ashettanawe ayaanentto, hayyanaa taw odaarikii!» yaagaaddu. **11** I izo, «Asay go'ettibeenna ooratsa wodoruwaan taana k'achchoope, daaburaade, hara asaadan hanana» yaageedda. **12** Dalila ooratsa wodoruwaan akkaade, Samssoona k'achchaaddu. K'aykka bare k'ol'on asaa k'osa wotsaade, «Samssoona, Piliss's'eematuw yikichcheeddino» yaagaaddu. Shin I wodoruwaan k'esiyaappe shaluwaadan duuseretsi yegeedda. **13** Yaatina, Dalila Samssoona, «Ha'i gakkanaw neeni taanan kaa'aadda; neeni taw wordduwaa odaadda. Ha'ikka neeni k'ashettanawe ayaanentto hayyanaa taw odaarikii!» yaagaaddu. Hewaappe guyye I izo, «Ta huup'iyaa laappun datsa binnaanaa k'ac'inaanna gatsaade, harbban walakkaade, mukuukkaa s'ongga s'onggaade daddoappe, taani daaburaade, hara asaadan hanana» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Samssooni gem'ishishin, Dalila Aa huup'iyaa laappun datsa binnaanaananne k'ac'inaanna gatsa walakkaade daddaaddu. Hewaappe guyyiyaan, «Samssoona, Piliss's'eematuw yikichcheeddino» yaagaaddu. Hewaappe guyye I gem'ishuwaappe beegottiide,

bare binnaanaa dadetteedda mayuwaappenne harbbaappe shod akkeedda. **15** Yaatina Aa, «Ne wozanay taananna de'ennaan, «Taani neena siik'ay» waataade gay? Taanan hawaana heezzu gede kaa'aadda. Neeni ha wolk'kaa ayaappe demmaadintto, taw odabaakka» yaagaaddu. **16** Hachche hachche zaara zaara oochchaade waayissina, haniyaabaa d'ayeedda. **17** Yaatina, «Ta aati uluwaappe doommina, taani S'oossaw dummateedda Naaziraawe asaa gideedda diraw, ta huup'iyaa binnaanay meedetti erenna. Ta binnaanay meedettoppe, ta wolk'ay taappe d'ayina, taani daaburaade, hara asaadan hanana» yaagiide, bare wozanaan de'iyaaawaa ubbaa iziwoodeedda. **18** Bare wozanaan de'iyaaawaa ubbaa I odeeddawaa Dalila be'eedda wode, «Bare wozanaan de'iyaaawaa ubbaa taw odeedda diraw, ane itti gede simmiide yiite» yaagaadde Piliss's'eematuwaa kaappatoo kiitaa yeddaaddu. Untunttu biraa akkiide, iikko yeeddino. **19** Dalila Samssoona bare kiwuwaan gem'ishisaaddu; itti asaa s'eesina yiide, Aa huup'iyaa laappun datsa binnaanaa meedeedda; Aa wolk'ay aappe d'ayeedda. Hewaappe guyyiyaan, Aa waayissiyaawaa doommaaddu; **20** «Samssoona, Piliss's'eematuw yikichcheeddino!» yaagaaddu. Gem'ishuwaappe beegottiide, kasewaadan duuseretsaade baana yaagiide k'oppeedda; shin Med'inaa Goday aappe shaaketti kichcheeddawaa I eribeenna. **21** Piliss's'eematuw Aa oyk'keeddawaappe guyyiyaan, Aa laa'u ayfetuwaan wooc'i kessiide, Gaaza katamaa afeedino. Hewaappe kaala nahaasiyaa sanssalatan k'achcheeddino; k'asho gollen de'iyaa wos'aan katsaa gaac'c'anaadan ootseeddino. **22** Untunttu Aa huup'iyaa binnaanaa meedeeddawaappe guyyiyaan, binnaanay simmiide doluwaan doommeedda. **23** Piliss's'eematuwaa kaappatuu, «Nu s'oossay nu morkkiyaa Samssoona nu kushiyan aatsiide immeedda» yaagiide barenttu s'oossaa Daagoonaw wolk'kaama yarshshuwaan yarshshanawunne nashettanaw ittippe shiik'eeddino. **24** Asay ubbay Aa be'eedda wode, «Nu gadiyaa bayzeedda, nu asaappe daruwaan wod'eedda nu morkkiyaa nu s'oossay nu kushiyan aatsiide immeedda» yaagiide barenttu s'oossaa galateeddino. **25** Untunttu loytsi nashetteedda diraw, «Kaa'iide nuuna nashshechchana mala, Samssoona s'eesite» yaageeddino. Hewaappe guyye Samssoona k'asho golliyaappe s'eesiide ahina, I untunttu sintsan kaa'eedda; kaa'eeddawaappe guyyiyaan, tuussatuwaappe gidduwaan esseeddino. **26** Samssooni Aa kushiyaan oyk'kiide kaaletsiyaa na'aa, «Taani untunttu zempaaade ek'kana mala, golliyaan tookkeedda tuussatuwaan taana boshisa» yaageedda. **27** Golliyaan gidduwaan attuma asatuunne mac'c'a asatu kumi utteeddino; k'ay hewan Piliss's'eematuwaa kaappatuu ubbatuukka de'iino. Samssooni kaa'ishin, golliyaan bollan dembbayiide kees's'eedda sa'aan uttiide, heezzu sha'a gidiyaa attuma asatuunne mac'c'a asatu be'iino. **28** He wode Samssooni Med'inaa Godaa woossiidde, «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, hay taana hassayaarkii! Abeet S'oossaw, Piliss's'eematuw ta laa'u ayfetuwaan kesseeddawaa, haluwaan taani kessanaadan, hay taana itti gede mintsetsaarkii!» yaageedda. **29** Samssooni golliyaan tookkeedda giddu tuussatuwaan laa'uwaakka oyk'keedda. Ushechcha kushiyan ittuwaa, haddirssa kushiyan ittuwaa oyk'keeddawaappe guyyiyaan, **30** «Ane taani Piliss's'eematuwaanna ittippe hayk'ay!» yaagiide waasseedda. Barew de'iyaa wolk'kaa ubbaan sugina, keetsay

kaappatuu bollanne gidduwaan de'iyaa asaa ubbaa bolla kundeedda. Samssooni hayk'kiidde wode'edda asay, I pas'a de'iidde wode'edda asaaappe dareedda. **31** Yaatina, Aa ishatuunne Aa dabbotuu ubbay yiide, Aa anhaa afeedino; S'or'a katamaappenne Eshntaa'oola katamaappe gidduwaan, Aa aawuwa Maanuhe duufuwaan moogeeddino. Samssooni Israa'eelan laatamu laysaa daannatiide pirddeedda.

17 Efireema gezziiyaan Miika giyaa itti bitanii de'ee. **2** Itti gallassi Miiki bare aatto, «Neepee itti Asay itti sha'anne itti s'eetu s'agaraa biraa wuu'eedda wode, neeni he wuu'eedda bitaniyaa shek'k'ishin taani sisaad. Be'a, he miishshay ta matan de'ee; taani akkaad» yaageedda. Hewaappe guyye Aa daaya, «Ta na'aw, neena Med'inaa Goday anjjo» yaagaaddu. **3** Hewaappe guyye na'ay itti sha'anne itti s'eetu s'agaraa biraa bare aatiw zaareedda; Aa daaya, «Shek'ay ta na'aa gakkennaadan, taani ha miishshaa ta Med'inaa Godaw dummayana. Yaatooppe biraa siiliiside, mitsaappe masettiide giigeedda eek'aa misiliyaa an sheeshshanaw go'ettana. Hewaa diraw, biraa taani new zaarana» yaagaaddu. **4** Na'ay bare aatiw shaluwa zaarina, Aa daaya he s'agaraa biraappe laa'u s'eetuwa akkaade, mitsaa massiide biran sheeshshi sheeshshiide eek'aa misiliyaa med'diyaa itti hiillanchhaw immaaddu; I ootseedda misilii Miika son de'eedda. **5** He Mikaw eek'aw goynniyaa keetsay de'ee. I eefuudiiyaanne soo giddo eek'aa misiletuwaa giigsiiside, he gollen bare naanatuwaappe ittuwaa k'eesaa ootsiide sunteedda. **6** He wode Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baawa; Asay ubbay barew likke malateeddawaa c'oo ootseedda. **7** He wode Yihudaa gadiyaan Beeteleeme kataman itti wodallay de'ee; I Leewiyaa zare. **8** Ha bitanii barew de'iyaa sa'aa koyanaw Beeteleeme katamaappe dendiide beedda; Efireema gezziiyaan de'iyaa Miika soo gakeedda. **9** Miiki, «Hak'appe yaad?» yaageedda. Hewaappe guyye bitanii, «Taani Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaappe yaad; taani Leewiyaa zare. Ha'i taw de'iyaa sa'aa koyaadde de'ay» yaagiide aw zaareedda. **10** Miki Aa, «Taananna de'a; taw aawuwaanne k'eesee gida. Taani new laysan laysan tammu s'agaraa biraa, kumentsaa mayuwaanne miyaabaa immana» yaageedda. **11** Leewiyaa wodallay Mikana ittipe de'anaw giigeedda; Mikaw yeleeedda na'aadan haneedda. **12** Miki Aa bare k'eesaa ootsiide suntsina, Aa son de'eedda. **13** Miki, «Itti Leewii taw k'eesee gideedda diraw, Med'inaa Goday taw ubbabaa loysanawaa eray» yaageedda.

18 He wode Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baawa. He wode gakkanaw Daana zaretoo Israa'eeliyaa zaratuwaa gidduwaan laateedda gadii baawa. Hewaa diraw, untuntuu barenttu de'iyaa gadiyaa koyiide de'iino. **2** Hewaa diraw, Daana zaratu barenttu zaratuwaappe ichcheshu mino asatuwaa dooriide, gadiyaa wochchiidenne akeekiide simmanaadan, S'or'anne Eshntaa'oola geetettiiyaa katamatuwaappe untunttu kiitteeddino. Untunttu Efireema gezziiyaa gakkiiide, Mika son ak'eedino. **3** Untunttu Mika son de'eedda wode, Leewiyaa zare gideedda yalaga Aa haasayan ereeddino. Untunttu aakko shiik'ide, «Neena hawaa aheedawe oonee? Hawaa ayaw yaad? Hawaan ayaa ootsay?» yaagiide oochcheeddino. **4** I, «Miiki taw hawaa yaaga ootseedda; I taw dirguwaa c'iggina, taani aw k'eesee gidaade ootsay» yaagiide untunttoo zaareedda. **5** «Nuuni biyaa ogii nuw giigenan agganentonne hayyanaa ane nuw S'oossaa oochcharikki» yaageeddino. **6** Hewaappe guyye k'eesii untunttoo, «Saro

gakkite; hinttentu biyaa ogiyaan Med'inaa Goday hinttenanna gidanawaa» yaagiide zaareedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, ichcheshu asatuu yaappe dendiide, Laayisha geetettiiyaa katamaa beeddino; yaan de'iyaa Asay Sidoona gadiyaa asaadan saruwaan de'iyawaa be'eeddino; asatuu oonanne sid'enna woppa asaa; untunttu ayayanne pac'c'ennan, ubbabay kumeedda asaa. Onannanne gakettennaan Sidoona gadiyaa asaappe haakkiide, barekka dumma de'iino. **8** Ichcheshu asatuu S'or'anne Eshntaa'oola katamatuwaan de'iyaa barenttu ishātuwaakko simmeeddino; untunttu ishātu, «Ayaa oduwaa akkiide yeedditee?» yaageeddino. **9** Hewaappe guyye untunttu zaariide, «Biittay loytsi aradda gidiyaaawaa nuuni be'eeddo. Hewaa diraw dendiide, Laayisha kataman de'iyaa asaa oleetto! Hawaan oosuwa d'ayide c'oo uttopite; ellekka biide oyk'k'ite. **10** Hinttentu yaa biide, oonanne sid'ennan saro utteedda asaakko gakkanita. Asaw koshshiyaa ubbabay he gadiyaan de'ee. S'oossay he gadiyaa hinttentoo immeedda» yaageeddino. **11** Yaatina, Daana zaratuwaappe usuppun s'eetu asatuu ola miishshaa oyk'k'ide, S'or'anne Eshntaa'oola katamatuwaappe dendiide beeddino. **12** Yihudaa gadiyaan de'iyaa K'iriyaati-Y'ariima geetettiiyaa katamaappe away wuliyyaa baggana utteeddino. Hewaa diraw, he sa'ay hachche gakkanaw Daana Mootsaa geetettiide suntsetteedda. **13** Hewaappe dendiide, Efireema gezziiyaan de'iyaa Mika soo yeeddino. **14** Laayisha gadiyaa wochchanaw beedda ichcheshu asatuu barenttu ishātuwaa, «Ha sa'aan, ha keetsatuwaappe ittuwaan eefuudii, soo giddo eek'aa misiletuunne mitsaappe masettiide biran sheeshetteedda misilii de'iyawaa eritee? Ane ay ootsanaw koshshintto k'oppite» yaageeddino. **15** Hewaappe guyye ogiyaappe simmiide, Leewiyaa zare gideedda yalaga k'eesii de'iyaa Mika soo biide, Aa saroteeddino. **16** He wode usuppun s'eetu Daana asatuu ola miishshaa oyk'k'ide, geliyaa penggiyaan ek'keeddinno. **17** Untunttu he k'eesiyaana yaan ek'k'ide'ishin, gadiyaa wochcheedda ichcheshu asatuu Mika soo geliide, mitsaappe masettiide biran sheeshetteedda misiliyaa, eefuudiiyaanne soo giddo eek'aa misiletuwaa akkeeddino. **18** He wode k'eesii untunttu, «Waatiitee?» yaageedda. **19** Hewaappe guyye untunttu Aa, «Hayzza! Itti k'aalanne k'aattoppa! Nuunana baade nuw aawuwaanne k'eesee gida. Itti golliyaa asaw k'eesee gidiyawaappe Israa'eeliyaa gidiyaa itti zare asaw k'eesee gidiyawe new keekennee?» yaageeddino. **20** Hewaappe guyye k'eesii nashettiide eefuudiyaa, soo giddo eek'aa misiletuwaanne mitsaappe masetteedda misiliyaa akkiide, asatuwaana ittipe beedda. **21** Hewaappe dendiide, barenttu naanaa, barenttu mehiyaanne barenttoo de'iyawaa sintsan wotsiide beeddino. **22** Untunttu Mika golliyaappe haakkiide beeddawaappe guyyiyaan, Miki bare shooruwaan de'iyaa asatuwaa s'eesina, olaw keseeddino; Daana asatuwaa kaalliide gakeeddino. **23** Waassina, Daana asatuu guyye simmiide Mika, «Waanaaddii? Ha asaa ubbaa ayaw shiishshaaddii?» yaagiide oochcheeddino. **24** Shin Miki zaariide, «Taani med'd'eedda ta s'oossatuwaanne taw ootsiyaa k'eesiyaa akkiide yikichcheeddita. Taw haray ayee atteedawe? Hinttentu taana ayaw, «Waanaaddii?» giitee?» yaageedda. **25** Daana asatuu, «Itti k'aalaa k'aattaade neena era! Ha yiluwaana de'iyaa asaa neeni dentsetsooppe, untunttu ne bolla denddananne ne soo asaa ubbaa wurssana» yaageeddino. **26** Daana asatuu barenttu ogiyaa beeddino. Mikikka untunttu bareppe loytsi wolk'k'aamiyawaaw be'iide, bare soo simmiide beedda.

27 Daana asatuu Miki med'd'eedda s'oossatuwaanne Aa k'eesiyaa akkiide, Laayisha kataman oonanne sid'ennaan saro de'iyaa asatuwaakko beeddino; kataman de'iyaa ubbaa k'ara mashshaan wod'iide, katamaa taman s'uuggeeddino. 28 Laayisha katamay Sidoona katamaappe haakkiide de'iyaa dirawunne Asay hara asaana gaketti erenna diraw, untuntta ashshanaw ooninne danddayibeenna. Laayisha katamay Beeti-Rahooba giyaa sa'aa matan de'iyaa wombbaa gidдон de'ee. Daana asatuu katamaa wotsi yeggi kees's'iide, yaan de'eeddino. 29 Katamaa suntsaakka beni barenttu mayza aawuwaa, Yaak'ooba na'aa Daana suntsan laammiide, Daana yaagiide suntseeddino; shin koyro he katamay Laayisha geetettee. 30 Daana asatuu barenttoo he masetteedda misiliyaa wotsiide, Muse na'aa Gershshoomappe yeletteedda Yoonataana barenttu k'eesatuwaa ootseeddino. Aa zaratuu Asay omoodettiide beedda wodii gakkanaw, yaan k'eesatuwaa gideeddino. 31 Hewaadan haniide, S'oossaa Dunkkaanii Seelon de'eedda laysatuwaan ubbaan Miki masisseedda misiletuu yaan gam'eeddino.

19 Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baynna wode, Efireema gezziyaan, haako sa'aan Leewiyaa zare gidiyaa itti bitanii de'ee. He bitanii Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaappe itti naatto k'oomatto aheedda. 2 Shin aw amanettennaan is's'aade, Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaan de'iyaa bare aawuwaa soy baaddu; yaan oyddu agenaa uttaaddu. 3 I goday iziw odi amantsanawunne, soy zaaranaw denddiide, bare k'oomaanne laa'u haretuwwa akkiide beedda; Aa mokka akkaade, bare aawuwaa soy gelissaaddu. Izi aawuu Aa be'eedda wode, nashettiide mokkeedda. 4 Naatti aawuu bitaniyaa yeddennaan diggina, yaan aananna miiddinne ushiide heezzu gallassaa takkeedda. 5 Oyddentso gallassi wontta guuran denddiide, baanaw giigeeddino. Shin naatti aawuu bare naatti godaa, «Guutsa k'umaa maade, minneeddawaappe guyyiyaan baasa» yaageedda. 6 Hewaappe guyye laa'u attuma asatuukka uttiide, ittippe meeddinonne usheeddino. Hewaappe guyyiyaan naatti aawuu Aa, «Hayyanaa, hachche nashettaadde hawaan ak'a» yaageedda. 7 Leewiyaa zarii baanaw denddina, beennan ak'ana mala woosseedda; I akkiyaa k'oomatti aawuu Aa woossina, k'ayyaka yaan ak'eedda. 8 Ichcheshantso gallassi baanaw wontta guuran denddina, naatti aawuu, «Hayyanaa, minna takkaade, omarssi baasa» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu laa'attuukka k'umaa ittippe meeddino. 9 Bitanii bare akkiyaa k'oomattinanne bare k'oomaanna baanaw kesina, naatti aawuu hawaadan yaageedda; «Be'ite, sa'ay k'ammi diggeedda! Nashettiide hawaan ak'i aggite. Wontta guuraanna denddiide, hinttentu soy biita» yaageedda. 10 Shin I he gallassi yaan ak'anaw koyyibeenna. Hewa diraw, denddiide beedda; Yaabuusa geetettiyaa Yerusaalame katamaa mata gakteedda; I akkiyaa k'oomattanne laa'u c'aaneedda haretuu aananna de'iino. 11 Untunttu Yaabuusa matina, sa'ay loytsi omarsseedda; yaatina, k'oomay bare godaa, «Biyaawaa aggiide ayaw ha Yaabuusaawaanatuwaa katamaan ak'okko?» yaageedda. 12 Hewaappe guyye Aa goday aw zaariide, «Hawaa Israa'eeliyaa Asay baynna allaga katamaa bookko. Gib'aa katamaa gakkanaw nuuni baana» yaageedda. 13 K'ay zaaretsiide bare k'oomaa, «Haaya, nuuni Gib'aa katamaan woy Raama katamaan ak'iyaa sa'aa demmana» yaageedda. 14 Yaatiide barenttu ogiyaa oyk'iide beeddino. Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa katamaa matina, away untunttoo

wulleedda. 15 Untunttu Gib'aa katamaa geliide ak'anaw, yaa beeddino; katamaa Asay shiik'uwaa uttiyaa sa'aan utteeddino; shin yaappe untuntta bare soy afiide ayissiyaa Asay beettibeenna. 16 Untunttu hewan utti de'ishshin, gaden ootsiyaa saappe sa'ay omarssina, bare soy simmiyaa itti c'ima bitanii untunttu mataanna aad'd'eedda. Ha bitanii kase Efireema gezziyaappe yeedda asa; shin ha'i I de'iyaa Gib'aa giyaa katamaana; he gadiyaan Biiniyaama zariyaappe yeletteedda asatuu de'iino. 17 He c'ima bitanii katamaa Asay shiik'uwaa uttiyaa sa'aan utteedda bitaniyaa be'iide, «Hak'appe yaaddi? Hak'a bay?» yaagiide oochcheedda. 18 Leewiyaa zarii zaariide, «Nuuni Yihudaa gadiyaan de'iyaa Beeteleeme katamaappe yeeddo. Ha'i Efireema gezziyaappe hefintsu baggan de'iyaa nu soy boytte; k'ay Med'inaa Godaa Gollekka boytte. Yaaneeddawanttu nuuna bare soy afiide ayissiyaa asaa demmibeykko. 19 Nu haretoo utulaynne dalay de'ee; taw, ta akkiyaa k'oomatiwunne ta k'oomaw gidiyaa ukitsaynne woyniyaa eessay de'ee; nuu koshshiyaawaa ubbaa oyk'eeddo» yaageedda. 20 Hewaappe guyye c'ima bitanii, «Saruu hinttenttoo gido; hinttenttu koyiyaawaa ubbaa taani hinttenttoo immana; ayaa gidooppenne, ha katamaa Asay shiik'uwaa uttiyaa sa'aan ak'anaw koshshenna» yaageedda. 21 Untuntta bare soy afeedda; untunttu haretookka miyaabaa yeggeedda. Hewaappe guyyiyaan, imatsatuu barenttu gediya meec'ettiide, kawuwaa meeddino. 22 Untunttu nashettishshin, katamaappe shufuro asatuu yiide, golliyaa yuushshuwaan dooddiide, penggiyaa k'os'etsaa doommeeddino; untunttu he golliyaa godaa, he c'ima bitaniyaa, «He ne soy geleeedda bitaniyaa haa kessa; nuuni aananna gisanaw koyyeetto!» yaageeddino. 23 Hewaappe guyye golliyaa goday kare kesiide untuntta, «Hay ta ishatoow, hewaa mala palabaa ootsoppite; ha bitanii ta imatsaa. 24 Be'ite, ta wodoro naattanne I akkiyaa k'oomatta hawaan de'iino. Taani untuntta hinttenttoo kare kessana; yaatooppe untuntta hinttenttu koyeeddawaa ootsite; shin ha bitaniyaa bolla hewaa mala iitabaa ootsoppite» yaageedda. 25 Shin asatuu I geeddawaa sisennan is's'eeddino. Yaatina, bitanii bare akkiyaa k'oomatto kare kessiide, untunttoo immeedda; sa'ay wonttana gakkanaw, k'ammaa ubbaa kaallaan kaallaan izinna wolk'kaan gisiide, izo pas'a kaa'iide ak'eeddino; yaatiide sa'ay wonttana hanishshin, izo yeddeeddino. 26 Sa'ay wonttanaw holjoji zo'iyaa wode he mishiratta yaade, izi goday ak'eedda c'ima bitaniyaa golliyaa penggiyaan kunddaaddu; s'alk'k'ii dolana gakkanaw hewan gisaaddu. 27 He gallassi guura I goday denddiide, bare ogiyaa baanaw golliyaa penggiyaa dooyyiide kesseedda wode, I akkiyaa k'oomatta golliyaa penggiyaan bare kushiya pengge goc'illaa bolla mic'c'aade, giseeddawunno be'eedda. 28 Izo, «Ane dendda; boytte» yaageedda; shin iza aw aynne zaarabeykku. Hewaappe guyyiyaan, izi anhaa hariyaan c'aaniide, bare soy beedda. 29 Soy gakkiiide, mashshaa akkiide, bare akkiyaa k'oomatti anhaa tammanne laa'uwwa kessiide k'ans's'ereetseedda. Itti itti gishuwwa itti zarew, ubbanna tammanne laa'u Israa'eeliyaa zaretoo yeddeedda. 30 Hewaa be'eedda ubbay, «Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseeddasaappe hachche gakkanaw, hawaa malatiyaabay ubbakka hanibeenna; nuunikka be'ibeykko. Ane hawaa ittippe akeeki zorettoyte, iitibaa ootsoyotte» yaageeddino.

20 Pudehaa Daanappe dugehaa Berssaabeha gakkanaasinne dolahaa Gala'aaden de'iyaa Israa'eeliyaa

Asay ubbay itti asaadan Mis'ip'an Med'inaa Godaa sintsan ittippe shiik'eedda. 2 He shiik'eedda S'oossaa asaanna Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaa kaappatuukka de'iino. Unttuntu giddon mashshaan olettanaw danddayiyaa oyddu s'eetu sha'a olanchchatuu de'iino. 3 He wode Israa'eeliyaa Asay Mis'ip'an shiik'eeddawaa Biiniyaama asatuu siseeddino. Israa'eeliyaa asay, «Ha iitabay ane waaniide haneeddento, nuu odite» yaageeddino. 4 Hewaappe guyye hayk'k'eedda k'oomatti goday, Leewiyaa zarii untntntoo hawaadan yaagiide zaareedda; «Taaniinne ta k'oommata k'ammaw ak'anaw Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa giyaa katamaa yeeddo. 5 Gib'aa katamaa asatuu taana wod'anaw yiide, k'amma goliyyaa yuuyyi aad'diide ek'keeddinno; shiin guyyeppe ta k'oomatto akkiide, wolk'kaan izinna untntuntu gisishshin, iza hayk'k'aaddu. 6 Taani izi anhaa akkaade k'ans's'ereetseeddawaappe guyyiyaan, untntuntu ha tunabaanne pokkobaa Israa'eeliyaan ootseedda diraw, Israa'eeliyaa Asay laateedda biittaa ubbaa itti itti k'ans's'uwaa yeeddaaddi. 7 Be'ite, hinttenttu ubbay Israa'eeliyaa asaa; zorettiide hinttenttu pirddaa immite» yaageedda. 8 Hewaappe guyye Asay ubbay ittippe denddi ek'kiide, «Nu giddoppe ooninne bare dunkkaaniyaa woy bare goliyyaa guyye beenna. 9 Nuuni Gib'aa ootsanawe hawaa; saamaa yeggiide, Gib'aa katamaa asaa olanaw baana asatuwaa doorana. 10 Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe olaa olettanaw biyaa olanchchatuwaappe s'eetuwaappe tammattuu, sha'aappe s'eetattuu, tammuu sha'aappe k'ay sha'atuu shink'kaa asaw giigissino. Atteedda olanchchatuu Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa katamaa biide, Gib'aa Asay Israa'eeliyaa bolla hawaa mala tunabaa ootseeddawaa haluwa, Gib'aa kataman de'iyaa asatuwaa murana» yaageeddino. 11 Israa'eeliyaa Asay ubbay katamaa olanaw ittippe shiik'eeddino. 12 Israa'eeliyaa zaratuu Biiniyaama zaratuwaa ubbaw hawaadan yaagiide asaa kiitteeddino; «Hinttenttu giddon haneedda ha iitabay ayyee? 13 Nuuni untntuntu wod'iide, Israa'eeliyaappe ha iitaa d'ayssana mala, Gib'aa katamaan de'iyaa he shufuro asatuwaa kessiide, nuu aatsiide immite» yaageeddino. Shin Biiniyaama asatuu Israa'eeliyaa Asay odiaawaa sisennaan is's'eeddino. 14 Untntuntu Israa'eeliyaa asaanna olettanaw barenttu katamatuwaappe kesiide, ittippe Gib'aa katamaa shiik'eeddino. 15 He gallassikka Biiniyaama katamatuwaappe yeedda mashshaan olettiiyaa laatamaanne usuppun sha'a olanchchatuwa shiishsheeddino. Hewaa paydu Gib'aa katamaan de'iyaa asaa giddoppe dumma dooretteedda asatuwaa gujjennaana. Gib'aappe dooretteeddawanttu laappun s'eeta. 16 He ubbatuwa giddoppe laappun s'eetu asatuu haddirssa kushiyan oliyaawanta; ha ubbatuukka yambarshaan shuchchaa olide, haray atto itti binnaanakka halikkino. 17 Biiniyaama Asay baynnaan, Israa'eeliyaa Asay mashshaan olettiiyaa oyddu s'eetu sha'a olanchchatuwa shiishsheedda; he ubbatuukka olaw giigeeddawannta. 18 Israa'eeliyaa Asay denddiide, Beetele beedda; «Biiniyaama asaa olanaw nuuppe sintsaatiide kesanaaw koshshiyaawe oonee?» yaagiide S'oossaa oochcheedda. Shin Med'inaa Goday, «Yihudaa zarii sintsaatiide bo» yaageedda. 19 Hewaappe guyye wontetsa gallassi wontta guuran Israa'eeliyaa Asay denddiide, Gib'aa katamaa matan dunkkaaneedda. 20 Hewaappe Israa'eeliyaa Asay Biiniyaama asaana olettanaw beedda; Gib'aa katamaa mataan untntuntunna olettanaw salppeedda. 21 Biiniyaama asatuu Gib'aa katamaappe

kesiide, he gallassi Israa'eeliyaappe laatamanne laa'uu sha'a olanchchatuwa wodeeddino. 22 Israa'eeliyaa Asay biide sa'ay k'ammaw gakkanaaw, Med'inaa Godaa sintsan yeekkiide, «Nu ishatuwaanna, Biiniyaama asatuwaanna olettanaw laa'entsuwaaw pude baanee?» yaagiide Med'inaa Godaa oochcheeddino. Shin Med'inaa Goday, «Ee, untntuntunna olettanaw pude biite» yaageedda. Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay ittuu ittuwaa mintsetsiide, koyro gallassi untntuntu olaw salppeedda sa'aan laa'entsuwaaw salppeeddino. 24 Laa'entso gallassi Israa'eeliyaa Asay Biiniyaama asaana olettanaw shiik'k'eedda. 25 Laa'entso gallassikka Biiniyaama Asay Gib'aa katamaappe kesiide, Israa'eeliyaa asaappe tammanne hospupun sha'a asatuwaa wod'edda; ubbatuukka mashshaan olettiiyaawanta. 26 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu ubbay Beetele biide yeekkeeddino; yaan s'oomiide sa'ay k'ammaw gakkanaaw, Med'inaa Godaa sintsan utteeddino; Med'inaa Godaa sintsan s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaaw shiishsheeddino. 27 He wode S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay Beetele katamaan de'ee; he Taabootaa naagiyaawe Aaroone yeledda El'aazara na'aa Piinihaasa. Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaa, «Biiniyaama asaa gidiiyaa nu ishatuwaanna olettanaw k'aykka pude baaneeyye booppane?» yaagiide oochcheeddino. Shin Med'inaa Goday, «Biide olette! Taani untntunta wontti hinttenttu kushiyan aatsaade immana» yaageedda. 29 Hewaappe guyye Israa'eeliyaa Asay amareedda olanchchatuwa Gib'aa katamaa yuushshuwaan muggiide naagana mala ootseedda. 30 Heezantso gallassi Israa'eeliyaa olanchchatuu kasewaadanka Biiniyaama olanchchatuwa olanaw biide, Gib'aa katamaappe sintsa bagganna salppeeddino. 31 Biiniyaama asatuu untntuntunna olettanaw katamaappe kesiide, untntunta kaalliide, haakkiide beeddino. Kasewaadanka Beeteelenne Gib'aa afiyaa aako ogetuwaanneen dembbatuwaan Israa'eeliyaa asaappe hattamu gidiiyaa asatuwaa wod'eddino. 32 Biiniyaama asatuu, «Nuuni kasewaadanka untntunta s'ooneeddo!» yaageeddino. Shin Israa'eeliyaa asatuu kase, «Untntuntu katamaappe haakkiide, ogetuwaakko kesana mala, ane nuuni bak'atoytte» yaagi wotseeddino. 33 Yaatina, Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu saappe denddiide, Ba'ali-Taamaara giyyaa saan salpiyyaa wode, Israa'eelatu barenttu muggi utteedda Gebaa'a Dembaappe keseeddino; 34 Israa'eeliyaa ubbaappe dooretteedda tammuu sha'a asatuu Gib'aa bolla olaa dentseeddino; olay loytsi wolk'kaameedda. He ubbay haniyaa wode, barenttoo bashshay matatteeddawaa Biiniyaama asatuu ayyinne eribeeykkino. 35 Israa'eelatu Biiniyaama asatuwa bolla s'oonuwa demmanaadan Med'inaa Goday ootseedda. He gallassi Israa'eeliyaa Asay Biiniyaama asaappe laatamanne ichcheshu sha'anne itti s'eetu olanchchatuwa wod'edda; ubbatuukka mashshaan olettiiyaawanta. 36 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Asay barentta s'ooneeddawaa Biiniyaama Asay ereedda. Israa'eeliyaa Asay Gib'aa katamaa yuushshuwaan muggi utteedda olanchchatuwaan ammanetteedda diraw, Biiniyaama asaan s'ooneetteeddawaa malatiide guyye shiik'eedda. 37 Muggiide naagiyyaa olanchchatuu Gib'aa katamaa ellekka wos's'i geliide, katamaa giddon demmeedda ubbaa wod'eddino. 38 Muggiide naagiyyaa Israa'eeliyaa olanchchatuu katamaa giddoppe daro c'uwa shaariyaadan pude dentsana malanne hewe malaataa gidana mala, kase haasayi wotseeddino. Hewaa diraw, daro c'uwa shaarii

katamaappe kesiyaa waa be'eedda wode, **39** olaa dembaan de'iyaa Israa'eeliyaa asatuu bak'atiyaasaappe guyye simmiide, untuntta oleeddino. Biiniyaama asatuu Israa'eeliyaa asaappe hattamu gidiyaa asatuwaa wod'iide, «Kasewaadan ha'ikka nuuni untuntta s'ooneddoo» yaageeddino. **40** Shin malaataa c'uway katamaappe pude kessaa doommeedda; Biiniyaama asatuu barenttu guyye s'eello wode, katamay ubbaanna tamaan s'uugettina, tamaa c'uway pude kesiyaa waa be'eeddino. **41** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu Biiniyaama asatuwaa bolla guyye simmeeddino; Biiniyaama asatuu dagammeeddino; ayaw gooppe, untunttu wurana haniyaawaa ereeddino. **42** Hewaa diraw, untunttu Israa'eeliyaa asaa sintsaappe mela biittaa simmiide bak'atteddino; shin olay untuntta kaalliide gakteedda. Katamatuwaappe keseedda Israa'eeliyaa olanchchatuu gidduwaan untuntta wod'i wursseeddino. **43** Israa'eelatu Biiniyaama asatuwaa doodiide, Gib'aa katamaappe away doliyaa bagganna de'iyaa sa'aa gakkanaw kaalliide yedersseeddino; c'oratuu ogiyaan de'ishshin wod'eeddino. **44** Hewan Biiniyaama asaappe tammanne hospun sha'a mino olanchchatuu hayk'keeddino; **45** Untuttuppe atteeddawantuu guyye simmiide, mela biittaa aad'diide, Rimoona giyaa zaallaakko bak'atteddino; Israa'eelatu untuttuppe ichcheshu sha'a asatuwaa ogiyaan wod'eeddino; untuttuppe atteeddawantaa Giidi'ooma giyaa sa'aa gakkanaw yederssiide, laa'u sha'aa wod'eeddino. **46** He gallassi Biiniyaama gadiyaappe mashshaan olettiiyaa laatanne ichcheshu sha'a asatuu hayk'keeddino; he ubbatuukka mino olanchchatu waa. **47** Shin usuppun s'eetu asatuu mela biittaa aad'diide, Rimoona Zaallaakko bak'atiide, yaan oyduu agenaa gam'eeddino. **48** Israa'eeliyaa Asay atteedda Biiniyaama asaakko guyye zaariide, attuma asaanne mac'c'a asaa, naanaanne mehiyaa ubbaa wod'eeddino; demmeedda katamatuwaa ubbaa tamaan s'uuggeeddino.

21 Israa'eeliyaa Asay Mis'ip'p'a giyaa saan shiik'keedda wode, «Nu giddoppe ooninne Biiniyaama asaw bare naatto machato ootsiide immenna» yaagiide c'aak'ki wotseedda. **2** Israa'eelatu Beetele katamaa biide, yaan sa'ay k'ammana gakkanaw S'oossaa sintsan uttiide, barenttu kaalaa d'ok'ku ootsiide, seela yeeukuwaa yeekeeddino. **3** Hewaappe «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, ha yewuu ayaw Israa'eelan haneedee? Hachche Israa'eeliyaa asaa giddoppe itti zarii ayaw pac'c'ii?» yaageeddino. **4** Wonttetsa gallassi wontta guuraanna untunttu dendiide, yarshshiyaa sa'aa yaan giigissiide s'uuggiyaa yarshshotuwaanne ittipetetsaa yarshshotu waa shishsheeddino. **5** Yaatiide Israa'eelatu, «Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe Med'inaa Godaa sintsan shiik'yaasaa yibeenna zarii oonee?» yaagiide oochcheeddino. Untunttu hewaa oochcheedda gaasotay, Mis'ip'p'a kataman Med'inaa Godaa sintsan shiik'anaw yibeenna Asay ooninne, «I ubbaanna hayk'ko» yaagiide kase c'aak'keedda dirassa. **6** Israa'eeliyaa asatuu barenttu ishatoo, Biiniyaama zaretoo k'arettiide, «Hachche Israa'eeliyaappe itti zarii bohettedda. **7** Nuuni nu mac'c'a naanaa untunttoo immennaadan Med'inaa Godaan c'aak'keedda diraw, hayk'kuwaappe atteeda Biiniyaama zaratu mac'c'a asaa akkana mala, nuuni ay ootsanee?» yaageeddino. **8** K'aykka untunttu, «Israa'eeliyaa zaratuwaappe Mis'ip'p'a kataman Med'inaa Godaa sintsa yibeennawe oonee?» yaagiide oochcheeddino. Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha

giyaa katamaappe itti asayenne shiik'u waa yibeennawaa ereeddino. **9** Untunttu asaa paydeedda wode, Gala'aaden de'iyaa Yaabeeshappe itti asayenne beettibeenna. **10** Hewaa diraw, maabaray tammanne laa'u sha'a mino olanchchatu waa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa kiittiide, «Biite; Yaabeeshan de'iyaa wanta ubbaa mashshaan busakkite; mac'c'a asaakka guutsa naanaakka ashshoppite. **11** Hawaadan ootsite; attuma asaa ubbaanne attuma asaana giseedda mac'c'a asaa ubbaa wod'ite» yaagiide azazeeddino. **12** Yaabeesha kataman de'iyaa asaa giddooppe attuma asaana gisibeenna, oyduu s'eetu wodoro mac'c'a naanaa demmiide Kanaane gadiyaan, Seelon de'iyaa dunkkaaneedda sa'aa akkiide aheeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan, kumentsaa maabaray Rimoona Zaalla giyaa saan de'iyaa Biiniyaama asatuwaakko sigaa kiitteeddino. **14** Biiniyaama asatuu simmiide yeeddino. Israa'eeliyaa Asay Yaabeesha katamaappe wod'enaan aheedda wodoro naanaa untunttoo immeedda. Shin wodoro naanay attuma asaa ubbaa gakkibeykino. **15** Israa'eeliyaa zaratuwaa giddon de'iyaa ittipetetsay duus's'anaadan Med'inaa Goday ootseedda diraw, Asay Biiniyaama asaw loytsi k'arettedda. **16** Maabaraa c'imatuu, «Biiniyaama zaratuwaappe mac'c'a naanay hayk'ki wureedda diraw, hayk'kuwaappe atteeda attuma asaw nuuni machchiyaa wooti immanee? **17** Israa'eeliyaa asaa giddoppe pitetti bayenna mala, Biiniyaama zaratuwaappe atteeddawaantoo laatiyaa naanay de'anaw koshshee. **18** Gidooppenne, nuuni nu mac'c'a naanatuwaappe untunttoo Immanaw danddayokko; ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay kase, «Bare naatto Biiniyaama zariyaw immiyaa uray shek'etteeddawaa gido» yaagiide c'aak'ketsi wotseedda» yaageeddino. **19** Hewaappe guyyiyaan, maabaraa kaaletsiyaa c'imatuu, «Be'ite, laytsan laytsan Seelon Med'inaa Godaa bonchchiyaa baalay mateedda» yaageeddino. Seelo Beeteleppu huup'issa baggana, Laboonappe gedissa baggana, Beeteleppu Sekeema afiyya ogiyaappe away doliyaa baggana de'ee. **20** He maabaraa kaaletsiyaa c'imatuu Biiniyaama asatuwaa hawaadan yaagiide azazeeddino; «Biite; woyniyaa turaa gidduwaan muggiide, **21** naagite. Seelo katamaa mac'c'a naanay baalaa gallassi kabaruwaa oyk'kiide, yes'siiddinne duriide giyaa wode, hinttentu woyniyaa turaa giddoppe kesite. Ubbaykka Seelo mac'c'a naanatuwaappe hinttentoo dafiide, Biiniyaama gadiyaa akkiide biite. **22** Untunttu aawotuu woy untunttu ishatuu nuukko magananaw giyaa wode, nuuni untuntta, «Hay hayyanaa, untuntta nuw immi aggitte; ayaw gooppe, nuuni untuntta huup'yaan huup'yaan gakkiiyaa mac'c'a asaa olaa saappe demmibeykko. Hinttentu dosiide immibeenna diraw, bayzzanchcha gidikkita» yaagana» yaageeddino. **23** Biiniyaama asatuukka Israa'eeliyaa c'imatuu geeddawaadan ootseeddino; ubbaykka Seelon duriyaa mac'c'a naanatuwaappe barenttu payduwaa keeshshatuwaa dafiide afeedino. Untunttu barenttu laata gadiyaa simmiide, katamatuwaa wotsi yeggi kees's'iide, yaan de'eeddino. **24** He wode Israa'eeliyaa Asay yaappe biyaa wode, ubbaykka bare zariyaakko zariyaakkonne bare soo asaakko asaakko beedda. **25** He wode Israa'eeliyaa gadiyaan kaatii baawa; Asay ubbay barew likke malateeddawaa c'oo ootsee.

Uruuto

1 Israa'eeliyaa gade daannatu mooddiyaa wode, he gadiyaan koshay dendeedda. Itti bitaniyaa bare machchattinanne bare laa'u naanaanne Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaappe dendiide, Moo'aabe gadiyaa beteedda. **2** He bitaniyaa suntsay Eelimeleeka; Aa machati suntsay Nuhaamo; Aa laa'u naanaa suntsay Mahiloonanne Keeliwoonanne. Untunttu Yihudaa Beeteleemen de'iyaa Efiraataa yara. Hewanattu Moo'aabe biide yan de'eeddino. **3** Nuhaami asinay Elimeleeki hayk'keedda. Iza bare laa'u naanatuwaan attaddu. **4** He naanay Moo'aabe gade mac'ca naanatuwaappe Orpponne Uruutonne geetettiyaa machatuwaa akkaeeddino. Hewan tammu laysaa gidiyawaa uttiide, **5** Mahilooninne Keeliwooninne laa'attuukka hayk'keeddino. Nuhaama bare asinaykka bare laa'u naanaykka hayk'ina barekka attaddu. **6** Aa Moo'aaben de'aadde, Med'inaa Goday bare asaa Israa'eeliyaa maariide, katsaa untunttoo gatseeddawaa sisaaddu. Moo'aabe gadiyaappe simmanaw bare naanaa machatuwaa laa'atuwaanna denddaddu; **7** bare naanaa machatuwaa laa'atuwaanna ittippe bare de'iyasaappe kesaaddu. Untunttu guyye Yihudaa gadiyaa afiyaa ojiyaan geleeddino. **8** Nuhaama bare naanaa machatuwaa, «Simmite; hinttentu ubbaykka hinttentu aati soo aati soo biite. Hinttentu hayk'keeddawanttoonne tawunne keekeddawaaddan, Med'inaa Goday hinttenttoo keeko. **9** Hinttentu huup'yaan huup'yaan geliyaa hara asinatu son Med'inaa Goday woppaa immo» yaagaade untunttu yeraaddu. Shin untunttu barentu k'aalaa d'ok'ku ootsiidde yeekkiide, **10** «Nuuni neenanna ne asaakko baana» yaageeddino. **11** Shin Nuhaama untunttu, «hay ta naatto, simmite. Hinttentu taananna ayaw biitee? hinttenttoo asinaa gidanaw attuma naanaa taani hawaappe guyye yelanitaayye? **12** Ta naatto, simmite; taani hara asinaa gelennaadan ec'akichaad. Won taani yelana gaytanttone, hachche k'amma ubbaa asinaa gelaade, attuma naanaa yelaytanttone, **13** hewanattu dic'ci gakkanaw naaganiteyee? Untunttu diraw giidde, asinaa gelennaan atti agganiteeyye? Ta naatto, hewe hanennawaa gidiyawaa hinttentu eriita. Med'inaa Goday taanna metootseeddawaa diraw, hinttentta gakeeeddabay taanna loytsi seellee» yaagaaddu. **14** Hewan untunttu barentu k'aalaa d'ok'ku ootsiidde yeekkeeddino. Yaatina Orppa bare bollotatto yera akkaade, simma aggaaddu. Shin uruuta O bak'ka oyk'kaade is's'aaddu. **15** Nuhaama O, «Be'a, ne asinaa ishaa machchata bare asaakkonne bare s'oossakkonne simmaaddu. Neenikka izina simmaade ba» yaagaaddu. **16** Uruuta zaaraade, «Taani neeppe shaaketanaadan woy neena aggade guyye simmanaadan taana metootsoppa. Neeni biyaasa'aa hak'anne taani baana; neeni de'iyaa sa'aan hak'aninne taani de'ana. Ne Asay ta asaa gidana; ne S'oossay ta S'oossaa gidana. **17** Neeni hayk'kiyaa sa'aan taani hayk'kana; hewan moogetta aggana. Hayk'oppe attin, harabay taana neeppe shaakkooppe, Med'inaa Goday taana wod'o» yaagaaddu. **18** Uruuta izina baanaw bare k'ofaa k'achcheeddawaa Nuhaama eraade, c'o'u gaade agga bashaaddu. **19** Hewaa diraw, laa'u mac'ca asatuu Beeteleeme gakkanaw beeddino. Untunttu Beeteleeme gakkiiyaa wode, he katamaa Asay ubbay untunttuban maalaletteedda. K'ay mac'ca asatuu, «Hanna Nuhaamii?» yaageeddino. **20** Aa zaaraade untuntta, «Taana, Nuhaamo

gooppite; 'C'ametteedaanne: giite. Ayaw gooppe, Ubbaa Danddayiyaa S'oossay ta de'uwa darssi c'amisseedda. **21** Taani kumentsan kesaade baad; shin Med'inaa Goday taana mela zaareedda. Med'inaa Goday taana tuggayiide Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taanan palabaa gatseedda. Yaatina, taana ayaw Nuhaame giide s'eesiitee?» yaagaaddu. **22** Hewaadan hanaade, Nuhaama bare na'aa machchatti Moo'aabe Uruutinna simmaaddu. Untunttu Beeteleeme gakeeddawee banggaa c'akay doomettiyaa wodiyaana.

2 Nuhaamiw izi asina Eelimeleeka bagganna dabbotiyaa, Boo'eeza giyaa itti eretteedda dure bitanii de'ee. **2** Itti gallassi Moo'aabbata Uruuta Nuhaamo, «Taw k'arettiyaa asaa kaallaade k'aarimiyaa k'oranaw katsaa c'akkiiyaa sa'aa booshsha?» yaagaaddu. Iza, «Ee ta naatte, ba» yaagaaddu. **3** Uruuta baade, katsaa c'akkiiyaa asaa geeduwaappe k'aarimiyaa doommaaddu. Kaac'aadan Aa k'aarimiyaa mas'iyawaa gadii Eelimeleeka dabbuwaa Boo'eeza gade. **4** He wodenkka Boo'eezi Beeteleeme katamaappe gakkii wod'd'eedda; katsaa c'akkiiyaa asaa, «Med'inaa Goday hinttenttoo wolk'kaa immo» yaageedda. Untunttukka zaariide, «Neenakka Med'inaa Goday anjo» yaageeddino. **5** Yaatina Boo'eezi katsaa c'akkiiyaawanttu kaappuwaa, «Hanna yalaga mac'c'awunna oonni?» yaagiide oochcheedda. **6** C'akkiiyaawanttu kaappuu zaariide, «Hanna yalagatta Nuhaamina Moo'aabe gadiyaappe yeedda Moo'aabe mac'ca asaa. **7** Aa taana, 'Katsaa c'akkiiyaawanttu geeduwaa kaallaade pochchatuwaa giduwaappe k'aarimiyaa mas'oo?» gaade oochchaaddu. Yaateeddaana wonnta yodeppe doommaade ha'i gakkanaw, guutsaanne shempennan hawaan mas'aadde gam'aaddu» yaageedda. **8** Boo'eezi Uruuto, «Ta naatte, sisa; k'aarimiyaa mas'anaw hara gade booppa. K'ay hawaappe hak'anne k'aas's'oppa. Ta mac'ca k'oomatuwanna hawaan peesha. **9** Asay katsaa c'akkiiyaa sa'aa s'eella s'eellaade, untunttu geeduwaa kaallaade mas'a. Attuma k'oomatuu neena bochchennaadan taani untunttoo odaaddi. K'ay neena saammiiyaa wode, attuma k'oomatuu tikki wotseedda haatsaa otuwaakko baade usha» yaageedda. **10** Uruuta som'i sa'aa gakkanaw hokkaade wutishaaddu; «Taani imatsaa asaa gidikkittaa? Neeni hawaa keeshshaa taw k'aretteeddawe ayaa diraassee?» yaagaaddu. **11** Boo'eezi zaariide, «Ne asinay hayk'k'oodeppe doomina, neeni ne bollotattiw ootseedda kumentsaa ubbaa taani sisaad. Neeni ne aatto, ne aawuwaanne ne yeletteedda gadiyaa aggaade, hawaappe kase ne erenna asaana de'anaw yeeddawaa taani geeshshaade eraad. **12** Neeni haneeddawaa kushiyaa Med'inaa Goday new zaaro. Neeni Aa k'efiyaa garssan attanaw yeedda Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay new kumentsabaa immo» yaageedda. **13** Uruuta, «Ta godaw, neeni taw darssa k'arettadda; taani ne k'oomatuppe ittuwaa gakkikke, shin taw lo'obaa haasayaade, taana mintseesadda» yaagaaddu. **14** Laas'aa miyaa wode Boo'eezi O, «Haa shiik'a; ukitsaa akkaade woyniyaa eessaa c'aalan tusha tushaade ma» yaageedda. Katsaa c'akkiiyaawanttu matan uttaaddu. Iziw tishaa s'iis's'eeddawaakka immeedda; Aa maade kallina, k'umay palaheedda. **15** K'aykka k'aarimiyaa mas'anaw Aa dendiyya wode, Boo'eezi bare k'oomatuwaa, «Pochchiyaa garssappekka Aa k'oroopppekka, O yeellayoppite. **16** Ubbaa pochchiyaappekka shoddiide, iziw yeggi aggitte; Iza mas'uu; O amaassaloppite» yaageedda. **17** Hewan Uruuta omarsii gakkanaw k'oraaddu. Bare mas'a peeshowaa Aa

bukkina, tammu kiilo giraame bangga gidiyaawaa kesseedda. **18** Aa he katsaa ba'a akkaade, katamaa simmaaddu; ay keeshshaa katsaa mas'aaddentto Aa bare bollotatto bessaaddu. K'ay bare miishshin palahiide atteedda k'uma aheedawaa kessaade iziw immaaddu. **19** Yaatina, izi bollotatta O, «Hachche hawaa hak'appe mas'aadii? Hak'an ootsaaddii? New hawaadan keekeedda bitanii anjietto» yaagaaddu. Iza bare ootsa peesheedda gadiyaa godaabba bare bollotattiw odaaddu. «Taani hachche ootsaade peesheedda gadiyaa godaa suntsay Boo'eeza» yaagaaddu. **20** Nuhaama zaaraade, «Hayk'keeddawanttookka pas'a de'iyaawanttookka bare keekatetsaa aggieenna Med'inaa Goday anjio» yaagaaddu. Gujjaadekka Nuhaama O, «He bitanii nuu mata dabbuwaatte; ubbaa nubaa wozanaw gatsiyaawantuppekka ittuu Aa» yaagaaddu. **21** Moo'aabbata Uruuta, «I ubbaa taana, Ta katsay c'akettiide wurana gakkanaw, ta oosanchchatuwaappe shaakettennan k'aarimiya mas'a yaageedda» yaagaaddu. **22** Nuhaama bare na'aa machato Uruuto, «Ta naatte, tumukka Boo'eeza gadiyaan ootsiyaa mac'c'a asatuwaana booppe, new lo'a. Ayaw gooppe, hara asaa gade booppe, neena attuma Asay bochchanawaa» yaagaaddu. **23** Hewaa diraw, Uruuta Boo'eeza mac'c'a k'oomatuwaakko shiik'ade, banggaanne zarggaa c'akay wurana gakkanaw, k'aarimiya mas'aadde gam'aaddu. K'ay bare bollotattina ittipe de'aaddu.

3 Itti gallassi Nuhaama bare na'aa machattio, «Ta naatte, neeni giigina de'anaw, taani new asinaa koyintto ittaanee? **2** Neeni untunttuna gam'eedda mac'c'a k'oomatuu aw kiitettiyaa Boo'eezi nuw mata dabbo gidennee? Sisa, I hachche K'amma uddumaan banggaa bukkanaawaa. **3** Neeni meec'etta; shittuwaaw oketta. Yaataade ne lo'o mayuwaaw mayyaade, duge udduma ba; shin baade Boo'eezi miiddinne ushidde simmana gakkanaw, Aa ayfiyina beettoppa. **4** I gisiyaa wode, hak'an I gisinttone be'aade, I gem'ishoonin Aa afilaa K'aaraade, Aa gedissanna gisa basha. Neeni hananabaa I new odanawaa» yaagaaddu. **5** Uruuta, «Neeni geeddawaa ubbaa ta hanana» yaagaaddu. **6** Hewoo Uruuta duge udduma baade, izi bollotatti iziw odeeddabaa ubbaa hanaddu. **7** Boo'eezi miide ushidde bare bollaa pashikkiseeddawaappe guyye, katsaa uliyaa matan aad'd'iide giseedda. Uruuta loddan shiik'ade, Aa gediya k'aaraade, gedissanna gisa aggaaddu. **8** Hekka bilahe gidiyaa wode, bitaniyaa ittibay dagantsina beegottiide, aad'd'i wod'd'iide, itti mac'c'awunna Aa gedissanna giseeddaano demmeedda. **9** «Hannee, neeni oonee?» yaagiide oochcheedda. Iza, «Taani ne k'oomatoo Uruuto; neeni ta asinaw mata dabbo gidiyaa diraw, taana akka» yaagaaddu. **10** Boo'eezi zaariide, «Ta naatte, Med'inaa Goday neena anjio! Hawe ne oosay neeni kase ne bollotattiw ootseedda keekatetsaappekka aad'd'ee; neeni mank'ko woy dure gideedda yalaga attuma asaa koyabaakka. **11** Ha'i simmi ta naatte, yayyoppa. Neeni oochcheedda ubbaa new taani ootsana. Ayaw gooppe, ta kataman de'iyaa Asay ubbay neeni lo'obaa haniyaa mac'c'a asaa gidiyaawaa ereedda. **12** Taani mata dabbo gidiyaawe tuma; shin taappe mataa dariyaawe de'ee. **13** Hachche k'ammaa hawaan ak'a. Wontina I neena ayissanaw koyooppe, lo'a; akko. Shin I ayissanaw koyennan is'sooppe, Med'inaa Goday ero, taani neena akkana. Sa'ay wontanaw hawaan gisashsha» yaageedda. **14** Iza Boo'eeza gedissanna sa'ay wontanaw gisaaddu; Boo'eezi, «Mac'c'aanna katsaa udduma yeeddawaa ooninne eroppo»

geedda diraw, Uruuta Asay asaa be'enna wodiyaan denddaddu. **15** Boo'eezi O, «Ne mayyeedda k'amishiyaa haa ahaade, pididi ootsa oyk'k'a» yaageedda. Aa oyk'k'ina laatamu kiilo giraame banggaa makki k'oliide, O ba'iseedda. Aa ba'ade guyye katamaa baaddu. **16** Uruuta bare bollotattikko yiina, Nuhaama O, «Ta naatte, nebay waaneedee?» yaagaade oochchaaddu. Bitanii iziw ootseeddabaa ubbaa odaaddu; **17** «Ne bollotattikko mela kushe booppa» giide hawaa laatamu kiilo giraame banggaa immeedda» yaagaaddu. **18** Yaatina, Nuhaama, «Ta naatte, ayde hananawentto be'ana gakkanaw naaga. Bitanii hachche ha yewuwaaw wursennan shempenna» yaagaaddu.

4 Boo'eezi katamaa penggiyaa matan de'iyaa gutaraa pude kesiide, yan utteedda. I odeedda mata dabbuu yaanna aad'd'ee. Boo'eezi «Ta ishaw, haa simmaade hawaan utta» yaageedda. I simmiide utteedda. **2** Boo'eezi he katamaa c'imatuwaappe tammu asaa dooriide, «Hawaan uttite» yaageedda; untunttu utteeddino. **3** Boo'eezi bare mata dabbuwaaw hawaadan yaageedda; «Moo'aabe gadiyaappe simmaade yeedda Nuhaama, nu ishaa Eelimeleeka gadiyaa bayzaw. **4** Hewaa diraw, taani new, hawaan utteedda asaa sintsaaninne ta katamaa c'imatuwaaw sintsan, «Shamma» gaade odanaw k'oppaad. Neeni wozanaw koyooppe woz; koyana d'ayooppe, taani eranaw taw oda. Ayaw gooppe, wozanaw maatat de'iyaa we neeppe hara Asay baawa; neeppe kaallaade taani de'ay» yaageedda. I, «Taani wozana» yaageedda. **5** Boo'eezi, «Gadiyaa Naa'oomippe shammiyaa gallassi, am'atto Uruuto akkaasa; yaatooppe, hayk'keeddawaa suntsay Aa laata gadiyaan s'eesettanawaa» yaageedda. **6** Ha mata dabbuu, «Hewaa gidoppe, taani wozanaw danddaykke; ayaw gooppe, hewe taana ta buzo laata gadiyaa bayzissana. Hewaa neeni new woz; taani danddaykke» yaageedda. **7** Beni wode Israa'eeliyaa gadiyaan ooninne ak'uwaaw wozooppe woy laammooppe, zal'iyaa duutsanaw itti baggay bare c'aammaa gediyaappe shoddiide, hinkko baggawaa immeedda. Israa'eeliyaa gadiyaan ittibaa ittuwaappe ittoo sheed'd'iyaa maaray hewaa. **8** Hewaa diraw, he mata dabbuu Boo'eeza, «Neeni shamma» yaagiide, bare c'aammaa gediyaappe shoddeedda. **9** Yaatina, Boo'eezi c'imatuwaanne asaa ubbaa, «Taani Elimeleekawunne Keliwoonawunne Ma'iloonaw de'iyaaawaa ubbaa Naa'oomippe shammeeddawoo hachche hinttenttu markka. **10** K'ay hayk'keeddawaa suntsay untunttu soo asaa suntsaa gidoppe woy katamaa asaa mazggobaappe d'ayennaadan, Aa suntsaa Aa laata gadiyaan s'eesissanaw Ma'iloonaa am'atto Uruutokka taani akiyaawoo hachche hinttenttu markka» yaageedda. **11** Pengge gutaran de'iyaa c'imatuunne Asay ubbay, «Ee, hawoo nuuni markka! Med'inaa Goday hanna ne soo yiya machchattio, Israa'eeliyaa asaw mayza aatto gideedda Raaheelidaaninne Liyadan ootso. Neenikka Efiraatan dure gideedda ne suntsay Beeteleemen eretto. **12** Med'inaa Goday ha lo'a yalaga machattipe new immiyaa zariyaan, Ti'imaara Yihudaw yeleedda Paareesa gollen hano» yaageedda. **13** Hewaadan ootside, Boo'eezi Uruuto akkeedda; Aw machchattio gidaaddu. Med'inaa Goday iziw uluwaan yeluwaaw immiina, attuma na'aa yelaaddu. **14** Mac'c'a asatuu Nuhaamo, «Hachche neena heemmanaw new na'aa na'aa d'ayisibeenna Med'inaa Goday galatetto! Aa suntsay Israa'eeliyan eretto! **15** I new sa'aa keekissana; neeni ec'iyaa wodiyaan neena I heemmana. Ayaw gooppe,

neena dosiyaanna, laappun attuma naanaappekka aad'd'a new keekiyaanno, ne na'aa machchata Aa yelaaddu» yaageeddino. **16** Nuhaama yeera akkaade idimmaaddu; yaataade Aa dichchaaddu. **17** I shooruwaan de'iyaa mac'c'a asatuu, «Nuhaamiw attuma na'ay yeletteedda» yaagiide Aa Yoobeeda suntseeddino. Yoobeedi Daawite aawuwaa Isseyaa yeleeddawaa. **18** Paareesa yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaadan: Paareesi Hes'iroona yeleedda; **19** Hes'irooni Raama yeleedda; Raami Amminadaaba yeleedda; **20** Aminaadaabe Na'asoona yeleedda; Na'asoone Salmoona yeleedda; **21** Salmoone Boo'eeza yeleedda; Boo'eezi Yoobeeda yeleedda; **22** Yoobeedi Isseyaa yeleedda; Isseyi Daawita yeleedda.

1 Sammeela

1 Efireema gezziyaan, Raama geetettiyyaa kataman de'iyaa, Efireema zarenne S'ufa yara gideedda, Elk'kaana geetettiyyaa itti bitanii de'ee; I Yirohaama na'aa; Yirohaami Eelihi na'aa; Eelihi Toohu na'aa; Toohu S'ufa na'aa. **2** Elk'kaanaw laa'u machchattuu de'iino; ititni suntsay Haanno; yenkkori suntsay Piniino. Piniinaw naanay de'iino; shin Haanniw itti na'ikka baawa. **3** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw goynnawunne yarshshanaw Elk'kaani laytsan laytsan bare katamaappe Seelo bee. Eeli naanay laa'u, Hofiniininne Piinihaasi yaan Med'inaa Godaa k'eesetuwa. **4** Elk'kaani yarshshuwa yarshshiyaa wode awudenne ashuwaappe itti kushiya bare machchatti Piniiniw, k'ay itti itti kushiya I attuma naanawunne mac'ca naanaatoo huup'yaan huup'yaan immee. **5** Med'inaa Goday Haanno yeluwa diggintokka, Elk'kaani izo dosiyaa diraw, iziw laa'u kushiya immee. **6** Med'inaa Goday Haanniw ubbaanna yeluwa diggeedda diraw, izi laggatta izo hank'ketsawunne yiloyaw. **7** Hawe laytsaappe laytsan haniyaawaa; Haanna Med'inaa Godaa Golle beedda wode awudenne izi laggatta izo yeekkana gakkanaw k'umaa muussaa is'sana gakkanaw yiloyaw. **8** Izi asinay Elk'kaani izo, «Haannee, neeni ayaw yeekkay? Ayaw k'umaa miikkii? Ne wozanay ayaw kayyottii? Taani new tammu naanatuwaappe aad'd'ikkitaayye?» yaagee. **9** Itti gallassi untunttu Seelon meeddawaappenne usheeddawaappe guyyiyaan, Haanna dendda ek'kaaddu. Ek'kiyaa wode, Med'inaa Godaa golliyyaa penggiyaa matan de'iyaa oydiyaan k'eesiyaa Eeli utteedda. **10** Haanna loytsa seeletaade, c'amo yeekuwa yeekkaade Med'inaa Godaa woossaaddu. **11** Iza hawaadan yaagaade k'anggetsaa k'anggettaaddu; «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw, taana ne k'oomatoo s'eella! Ta mishuwa ba'e'ade, taana hassaya; taana ne k'oomatto dogoppa. Neeni taw ne k'oomatiw attuma na'aa immooppe, Aa de'uwa laytsaa ubbaan taani Aa new immana; Aa huup'ii ubbakka meedetenna» yaagaaddu. **12** Haanna Med'inaa Godaa woosa adusseedda wode, Eeli I doonaa s'eellee. **13** Haanna bare wozanaa gidдон S'oossaa woosiyaa wode, I mettershshay k'aas'siyaawaappe attina, izi k'aalay sisetenna; hewaa diraw, Eeli izo matsotteeddawaadan k'oppeedda. **14** Hewaappe izo, «Nee ni awude gakkanaw matsotay? Woy nyiyaa eessaa ne doonaappe digga» yaageedda. **15** Hewaappe guyye Haanna hawaadan yaagaade aw zaaraaddu; «tuytti, ta godaw, taani loytsi metootanchchaa mac'ca asaa; taani ta shemppuwaappe Med'inaa Godaa woossayippe attina, woy nyiyaa eessaa woy matsoyiyaa ushshaa ushabeykke. **16** Taani ta tuggaanne ta mishuwa daruwa hawaan haasayeedda diraw, taana ne k'oomatoo «Patsenna mac'ca asa» gaade k'oppoppa» yaagaaddu. **17** Hewaappe guyye Eeli iziw zaariide, «Sarotetsaan ba; neeni Aa woosseeddawaa Israa'eeliyaa S'oossay new immo» yaageedda. **18** Hewaappe guyye Haanna, «Ne k'oomatta ne sintsan nashshuwa demmu» yaagaaddu. Hewaappe guyyiyaan, Aa bare ogiyya baade, k'umaa maaddu; hewaappe simminna mulekka kayyotabeykku. **19** Wonttetsa gallassi guuraana dendiide, Elk'kaanine Aa soo Asay Med'inaa Godaw goynneeddawaappe guyyiyaan, barenttu soo, Raama katamaa simmeeddino. Elk'kaani bare machati Haannina ak'eeda; Med'inaa Goday izo k'oppeedda; **20** Aa shahaaro wode wodii wurina attuma na'aa yelaaddu.

Haanna, «Taani Med'inaa Godaa woossina siseedda» gaade Aa suntsaa Saamue'eela suntsaaddu. **21** Elk'kaani bare soo asaa ubbaanna laytsaa yarshshuwa Med'inaa Godaw yarshshanawunne k'angeeddawaa gatsanaw Seelo beedda; **22** shin Haanna babeykku. Aa bare asinaa, «Ta na'ay d'antsaa duutseeddawaappe guyyiyaan, taani Aa afaade, Med'inaa Godaw immana; med'inaw I yaan de'anawaa» yaagaaddu. **23** I asinay Elk'kaani, «Neena lo'owaa ootsa; Aa neeni d'antsaa duutsana gakkanaw son gam'ashsha; yaaninakka Med'inaa Goday bare k'aalaa polo» yaageedda. Hewaappe guyye Haanna d'antsaa duutsana gakkanaw bare na'aa d'antsaade son gam'aaddu. **24** Haanna izi na'ay d'antsaa duutseeddawaappe guyyiyaan, Sammeelanne heezzu laytsaa korumaa, tammu kiilo giraame d'iiliyaanne ogoruwa kumentsaa woy nyiyaa eessaa akkaade Med'inaa Godaa golliyyaa Seelo baaddu; na'ay he wode guutsa. **25** Untunttu korumaa shukkeeddawaappe guyyiyaan, na'aa Eeliyakko afeedino. **26** Haanna Eeliyaa, «Ta godaw, ne de'u ero! Ne sintsan ek'kaade Med'inaa Godaa woosseedda mishirata tumu taanatte. **27** Taani ha na'aa yelanaw woossina, Med'inaa Goday taani Aa woosseeddawaa immeedda. **28** Hewaa diraw, taani Med'inaa Godaw Aa immaad; I bare de'o laytsaa ubbaan Med'inaa Godaw imetteedda» yaagaaddu. Hewaappe guyyiyaan, untunttu Med'inaa Godaw yaati goynneeddino.

2 Haanna hawaadan yaagaade woossaaddu; «Ta wozanay Med'inaa Godaan nashettee; Med'inaa Godaan ta wolk'kay dareedda. Ta morkkatuwa bolla taani c'ee'k'ettaade haasayay; Med'inaa Goday taana ashsheeda diraw, taani nashettay. **2** «Med'inaa Godaa mala geeshshi ittuunne baawa; Aa mali ittuunne baawa. Nu S'oossaaappe attina, hara attiyaa wogga Zaallay baawa. **3** «Otoro haasaya aggite; otoro k'aalay hintinttu doonaappe kessoppo. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday eriyaa S'oossaa; asaa oosuwa I yiggi s'eellee. **4** «Olanchatuwa wonddaafii me'eedda; shin d'ubetteeddawantu wolk'ka danc'ceeddino. **5** Kalli utteeddawantu koshatiide, I kumaw haraw ootsiino; shin koshatti utteeddawantu ha'i kalleeddino. Mantsatta laappun naanaa yelaaddu; shin c'ora naanaa yeleeeddaanna daaburaaddu. **6** «Med'inaa Goday wod'eenne patsee; k'ay I duge Si'ooliyaan yeggeenne pude kessee. (Sheel h7585) **7** Med'inaa Goday man'k'etseeenne dureyee; k'ay I zik'k'iseenne d'ok'k'isee. **8** I hiyyeesatuwa baanaappe dentsee. Metootanchchatuwaakka bidintasa pituwaappe dentsee; untunttu kaappatuwaanna utissee; untunttu bonchcho araataa laatissee. «Ayaw gooppe, biittaa baasatu Med'inaa Godaassa; I untunttu bolla sa'aa esseedda. **9** I S'oossaa asatuwa gediya naagee; shin iituwa I d'uman c'o'u udana. «Asay bare wolk'kan s'oonna; **10** Med'inaa Godaana ek'k'etiyaawantu liik'ana. I saluwaappe untunttu bolla guguntsaadan guummana; Med'inaa Goday sa'aan de'iyaawanta ubbaa pirdana. «I bare kaatiyaw wolk'ka immana; I bare okkeeddawoo s'oonuwa immana» yaagaade woossaaddu. **11** Hewaappe guyyiyaan, Elk'kaani Raaman de'iyaa bare soy beedda; shin na'ay Sammeeli k'eesiyaa Eeliyaappe garssana Med'inaa Godaw ootsee. **12** Eeliya attuma naanay iita naanatuwa; untunttu Med'inaa Godaa erikkino, **13** woy yarshshuwa immiyaa asaw k'eesatu ootsiyaa wogaa naagikkino. Hewenne, Asay yarshshuwa yarshshiyaa wode, k'eesiyaa k'oomay heezzu achchaa birataa koc'aan akkeedda; ashuu biro ka'i de'ishshin,

14 doyyisiya wogga otuwaan woy keriyaan he koc'aa yeddiide, koc'ay oyk'ki kessiya ay k'ommo ashuwaa giddooppene afiide, k'eesiyaw immee. Yarshshuwa yarshshanaw Seelo yiya Israa'eeliyaa asaa ubbaa untuntuu hawaadan ootsino. 15 K'ay mod'd'uwa yarshshiyaa sa'aan s'iis's'anaappe kasetiide, k'eesiyaa k'oomay yarshshuwa yarshshiyaa bitaniyaakko biide, «K'eesii k'ayye ashuwaappe attina, doyyisa ashuwaa neeppe akka diraw, aw s'iis's'anaaw amareeda ashuwaa hamma» yaagee. 16 Hewaappe guyye bitanii zaariide, «Wogaadan k'eesatuu mod'd'uwa koyro s'uuggino; hewaappe guyyiyaan, neeni koyiyaawaa akka» yaagiyaa wode k'eesiyaa k'oomay, «tuytti; taw ha'i imma; ubbaa neeni diggooppe, taani neeppe wolk'kan akkana» yaagee. 17 Med'inaa Godaw immiyaa yarshshuwa Eeliyaa naanay kad'eedda diraw, untuntuu nagaray Med'inaa Godaa sintsan loytsi dareedda. 18 Shin Sammeeli na'atetsaan de'iidde, suufiyaa geetettiyaa kiriyappe dadetteedda eefuude geetettiyaa mayuwa mayyiide, Med'inaa Godaw ootsee. 19 Sammeela daaya laysan laysan guutsa k'oliyaa giigissaade, laysaa yarshshuwa yarshshanaw bare asinaana baadde Sammeelaw akkaade baw. 20 Eeli Elk'k'aananne Aa machchato, «Ne machata Med'inaa Godaw immeedda na'aa diraw Med'inaa Goday new ha mishirintu hara naanaa immo» yaagiide anjee; yaatina, untuntuu barenttu soy simmiino. 21 Med'inaa Goday Haanno anjiina, shahaaraade heezzu attuma naanaanne laa'u mac'c'a naanaa yelaaddu. Na'ay Sammeeli Med'inaa Godaa sintsan dic'ceedda. 22 Eeli loytsi ec'eedda. Aa naanay Israa'eeliyaa asaa ubbaa bolla ootseedda ubbabaanne k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan S'oossaw ootsiyaa mac'c'a asatuwaana giseeddawaa siseedda. 23 Untuntta, «Hinttentu hawaa malaa ayaw ootsiitee? Hinttentu iita kiitaa taani asaa ubbaappe sisay. 24 Ta naatoo, hawaa aggitte; Med'inaa Godaa Asay hinttentu giyaawaa taani siseeddawe lo'obaa gidenna. 25 Itti Asay asaa naak'kooppe, S'oossay aw gaannatana; shin Asay Med'inaa Godaa naak'kooppe, onnee aw gaannatanawe?» yaageedda. Med'inaa Goday, «Taani untuntta wod'ana» geedda diraw, untunttu barenttu aawuwa seeraa sisennan is's'eeddino. 26 Na'ay Sammeeli S'oossaa sintsaaninne asaa sintsan dic'ceeddanne sabetteedda. 27 Itti gallassi S'oossaa Asay Eeliyako yiide Aa, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne mayza aawuu Aaroonenne Aa soo Asay Gibs'e kaatiyaa ayiletetsan de'iyaa wode, taani untunttoo k'onc'caad. 28 Aaroone ta yarshshiyaa sa'aa pude kessana mala, is'anaa c'uwayana malanne ta sintsan eefuudiya mayyana mala, taw k'eesiyaa udaade Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaappe Aa dooraad. K'ay Israa'eeliyaa Asay taman yarshshiyaa yarshshuwa ubbaa taani ne aawuwa zariyaw immaad. 29 Taani ta de'iyaa sa'aa shiishshana mala azazeedda ta yarshshuwaanne immiyaawaa hinttentu ayaw yed'd'i kaa'iitee? Ta Asay Israa'eeli, taw shiishsheedda yarshshuwa ubbaappe murutiyaawaa hinttentoo miide orddiyaawaan, neeni ne naanaa taappe aatsaade ayaw bonchchaad?» yaagee. 30 «Hewaa diraw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ne zariinne ne aawuwa zarii med'inaw taw ootsana» gaad; shin ha'i, hewe taappe haakko! Taana bonchchiyaawanta taani bonchhana; taana kad'iyaawantta taani kawushshana. 31 Ne zariyaan Asay c'imenna mala, taani ne wolk'kaanne ne aawuwa zariyaa wolk'kaa d'ayysiya gallassatuu yaanawaa. 32 Neeni metootana; taani Israa'eeliyaa asaw immiyaa anjuwaa be'aade

neeni k'anaatana; shin ne zariyaan c'imana Asay ooninne baawa. 33 Taani ta yarshshiyaa saappe d'ayssenna Asay de'ooppe, Aa gaasuwaan ne ayfii afos's'iidde k'ook'ananne ne wozanayyaka mishuwa s'uugettana; ne daro zereetsaa ubbay yalagatetsan de'iidde hayk'kana. 34 «Ne naanay laa'u Hofiniinne Piinihaasi itti gallassi hayk'kana; hewe new malaataa gidanawaa. 35 Taani taw ammanettiyaa k'eesiyaa, ta wozanaadaaninne ta k'ofaadan ootsiyaawaa dentsana; taani Aa zaratu de'i be'anaadan ootsana; taani dooreeddawe kaatiyaa sintsan untuntuu ubbaa wode ootsana. 36 Ne zariyaan atteeda ubbay guutsa miishshaa woy baso ukitsaa woossanaw yiide, Aa sintsan guufanniide, «Taani ukitsaa maana mala, k'eesetuwaappe ituuwaa sa'aa malan taana wotsaariikki» yaagana yaagee» yaageedda.

3 Na'ay Sammeeli Eeliyaappe garssana Med'inaa Godaw ootsee; Med'inaa Godaa k'aalay he wode loytsi al'a; sas'aynne dareenna. 2 Ayfii s'eellanaw leppina, waayetti s'eeliyaa Eeli itti gallassi k'amma bare sa'aan giseedda. 3 He wode S'oossaa s'omppii biro to'ibeenna; k'ay S'oossaa Taabootay de'iyaa Med'inaa Godaa gollen Sammeeli gem'ishee. 4 Med'inaa Goday Sammeela s'eeseedda; Sammeeli, «abee!» giide koyeedda. 5 Eeliyako wos's'i biide, «Neeni s'eesima hekko yaad» yaageedda. Shin Eeli, «Taani neena s'eesabeykke; baade gisa» yaageedda; Sammeeli biide giseedda. 6 K'ayyaka Med'inaa Goday, «Sammeela» yaagiide laa'entsuwa s'eeseedda; Sammeeli dendiide, Eeliyako biide, «Neeni s'eesima hekko yaad» yaageedda. Shin Eeli, «Ta na'aw, taani neena s'eesabeykke; baade gisa» yaageedda. 7 Sammeeli hewe Med'inaa Godaa gidiyawaa eribeenna; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa k'aalay biro aw k'onc'c'ibeenna. 8 Med'inaa Goday Sammeela heezzeentsuwa s'eesima dendiide, Eeliyako biide, «Neeni s'eesima hekko yaad» yaageedda. Hewan Med'inaa Goday na'aa s'eesiyaawaa Eeli akeekeedda; 9 «Baade gisa; I neena s'eesiyaawaa gidooppe, Med'inaa Godaw, oda; taani ne k'oomay sisay yaaga» yaagiide odeedda; Sammeeli bare sa'aa biide giseedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday yiide hewan ek'kiide kasewaadan, «Sammeela, Sammeela» yaagiide s'eeseedda. Sammeeli, «oda; taani ne k'oomay sisay» yaageedda. 11 Med'inaa Goday Sammeela, «Be'a! Sisiyaa asaa ubbaa haytsaw itiyaa itibaa Israa'eeliyaa bolla taani ootsana hanay. 12 Taani Eeliya soy asaa bolla haasayeedda ubbabaa he gallasan koyruwaappe wurssetsaa gakkanaw Eeliyaa bolla ahana. 13 Eeli ereedda nagaraa diraw, taani Aa soy asaa bolla med'inaw pirddanawaa aw oda wotsaad; ayaw gooppe, Aa naanay shek'isiyaabaa ootsiyaa wode, I untuntta seeribeenna. 14 Hewaa diraw, «Eeliya soy asaa nagaray yarshshuwaaninne imuwaan ubbakka atto geetettoppo» yaagaadde taani Aa soy asaw c'aak'kaad» yaageedda. 15 Sammeeli sa'ay wonttana gakkanaw giseedda; wonttina dendiide, Med'inaa Godaa goliyaa penggiyaa dooyeedda. Sammeeli sas'aabaa Eeliyaw odanaw yayyeedda. 16 Eeli Sammeela, «Ta na'aw Sammeela» yaagiide s'eeseedda. Sammeeli, «abee» giide koyeedda. 17 Eeli hawaadan yaagiide Sammeela oochcheedda; «S'oossay new odeeddawe ayee? Taappe ayinne k'osoppa; neeni S'oossay new odeeddawaappe ittibaanne taappe k'osooppe, S'oossay hawaadan ne bolla ootso» yaageedda. 18 Hewaappe guyye Sammeeli ayinne k'osennan ubbabaa Eeliyaw odeedda. Eeli, «I Med'inaa

Goday; I barena lo'owaa ootso» yaageedda. **19** Sammeeli dic'ciyaa wode Med'inaa Goday aanana de'ee; Sammeeli haasayeeddabaappe itti k'aalayne sa'aan wod'd'ibeenna. **20** Israa'eeliyaa zawaan Daanappe biide Berssaabeha gakkanaw, Sammeeli Med'inaa Godaw tumu timbbitiyaa odiyaaawaa gidiyaaawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay ereedda. **21** Med'inaa Goday Seelon k'onc'c'ee; yaan bare k'aalan barenatetsaa Sammeelaw k'onc'c'isseedda. Sammeeli haasayeedda k'aalay Israa'eeliyaa ubbaa gakteedda.

4 Israa'eelatu Piliss's'eematuwaanna olettanaw keseeddino; Israa'eelatu Eben'eezeren shiik'ina, Piliss's'eematu Afeek'an shiik'keeddino. **2** Piliss's'eematu c'itan c'itan gididi, Israa'eelatuwaanna olettanaw denddeeddino; olay suullina, oyddu sha'a Israa'eelatuwaa wod'eedda Piliss's'eematuwaan Israa'eelatu s'oonetteeddino. **3** Olanchchatuu shiik'eedda sa'aa simmeedda wode, Israa'eeliyaa c'imatuu, «Hachche Med'inaa Goday nuuna Piliss's'eematuwaan ayaw s'oonisseedee? Nuunana baanaadaninne nuuna nu morkkatuwa kushiyaappe ashshanaadan S'oossaa K'aalaa c'aak'ua Taabootaa Seelophe ane ahooyte» yaageeddino. **4** Hewaa diraw, Asay Seelo kiittina, kirubetuwa gidduwaan araatan uttiyaa ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'ua Taabootaa aheeddino. Eliya naanay laa'atuu Hofiniininne Piinihaasi S'oossaa K'aalaa c'aak'ua Taabootaanna yaan de'iino. **5** Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'ua Taabootay shiik'keedda sa'aa gakteedda wode, Israa'eelatu ubbay biittay k'aas's'ana gakkanaw barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «S'oossaa K'aalaa c'aak'ua Taabootay gakteedda» yaageeddino. **6** Israa'eelatuwaa c'abbuwa Piliss's'eematu sisiide, «Hawe Ibraawetu shiik'keeddasan sissettiyaa, wolk'kaama walassay ayee?» yaageeddino. Med'inaa Godaa Taabootay untunttu shiik'keedda sa'aa yeeddawaa Piliss's'eematuuriide yayyeeddino. **7** Hawaadan yaageeddino; «S'oossay untunttu shiik'keedda sa'aa yeedda. Aayye ana nuunoo! Hawaa malabay hawaappe kase hani erenna. **8** Aayye ana nuunoo! Ha wolk'kaama s'oossatuwa kushiyaappe nuuna ashshanawe oonee? Ha s'oossatu Gibs'etuwa woran boshaa ubbaan shoc'eeddawannta. **9** Hinttenttoo Piliss's'eemato, minnite! Asaadan olettite! Hewe d'ayooppe, hinttenttu untuntta kase ayiletetsan mooddeeddawaadan, untunttukka hinttentta mooddanawannta. Hewaa diraw, asaadan olettite!» yaageeddino. **10** Piliss's'eematuuriide, Israa'eelatuwaa s'ooneddino; Israa'eelatu barenttu dunkkaaniyaakko bak'atteddino. He olan daro Asay goora'attedda; Israa'eeliyaa olanchchatuwaappe hattamu sha'ay hayk'keedda. **11** S'oossaa Taabootay omoodetteedda; Eliya naanay laa'u, Hofiniininne Piinihaasi hayk'keeddino. **12** Biiniyaama zare gideedda itti bitanii olaa dembaappe wos's'iide, he gallassi Seelo gakteedda; kayyuwaa erissanaw I bare mayuwa peed'iide, bare huup'iyanka baana laaleedda. **13** He bitanii gakkiiyaa wode, Eeli bare wozanaa S'oossaa Taabootaabaa hirgeedda diraw, naagiidde ogiyaa doonaan de'iyaa bare oydiyaan utteedda. Bitanii katamaa geliide, haneeddabaa odina, katamay ubbay waasuwa s'uleedda. **14** Eelikka he waasuwa sisiide, «Hawe ayba waasee?» yaageedda. Bitanii ellekka yiide, Eelew odeedda; **15** Eeli udduppun tammanne hospun laysaa c'ima gideedda, ayfiikka s'elaa aggiide goljiiedda asaa. **16** Bitanii Eelew,

«Olaa dembaappe yeeddawe taana; taani hachche yaappe bak'ataad» yaageedda. Hewaappe guyye Eeli, «Ta na'aw, yaatina waaneedee?» yaagiide oochcheedda. **17** Oduwaa aheedda bitanii, «Israa'eelatu Piliss's'eematuwaa sintsaappe bak'atteddino; daro Asay wureedda; ne naanay laa'u Hofiniininne Piinihaasi hayk'keeddino; S'oossaa Taabootaykka omoodetteedda» yaageedda. **18** Bitanii S'oossaa Taabootaabaa odeedda wode, penggiyaa matan de'iyaa bare oydiyaappe Eeli guyye kunddina bargalli me'ina hayk'keedda; ayaw gooppe, I c'imanne ordduwa. Eeli Israa'eeliyaa gadiyaan oytamu laysaa daannateedda. **19** Eeliyaa na'aa Piinihaasa machata yelanaw wodii gakteedda shaahaaraa. S'oossaa Taabootay omoodetteeddawaanne bare bollarunne bare asinay hayk'keeddawaa Aa siseedda wode, k'oppennaan yeluu izo oyk'k'ina yelaaddu. **20** Aa hayk'kanaw matatteedda wode, yelissiyaawanttu, «Neeni attuma na'aa yeledda diraw yayyoppa» yaageeddino; shin untunttoo Aa ayinne zaarabeykku; untunttu giyaawaakka hayzabeykku. **21** Aa bare na'aa Ikaabooda suntsaaddu; S'oossaa Taabootay omoodetteedda dirawunne bare bollarunne bare asinay hayk'keedda diraw, «Bonchchuu Israa'eelatuwaappe shaakketteedda» yaagaaddu. **22** Aa, «Bonchchuu Israa'eelatuwaappe shaakketteedda; ayaw gooppe, S'oossaa Taabootay omoodetteedda» yaagaaddu.

5 Piliss's'eematu S'oossaa Taabootaa omoodeddawaappe guyyiyaan, Eben'eezerappe Ashddooda afeedino. **2** S'oossaa Taabootaa afiide, Daagoona geetetiyyaa eek'aa golliya gelissiide, Daagoona matan esseeddino. **3** Ashddooda Asay wonttetsa gallassi guuriide denddeedda wode, Med'inaa Godaa Taabootaa sintsan Daagoon bare deemuwaan biittan gufanneeddawaa be'eeddino! Daagoona dentsiide, kase sa'aan esseeddino. **4** K'aykka wonttetsa gallassi guuraanna denddi yiide, untunttu Med'inaa Godaa Taabootaa sintsan Daagoon bare deemuwaan biittan gufanneeddawaa be'eeddino! He wode Daagoona huup'iyanne Aa laa'u kushii me'eretiide, pengge gop'p'aan de'ee; hinkko asatetsay aawe duma atteedda. **5** Hewaa diraw, Daagoona k'eesatuu nne Ashddoodan de'iyaa Daagoona golliya geliyaa asatuu ubbay Daagoona pengge gop'p'aa hachche gakkanaasikka yed'd'i erikkino. **6** Ashddooda katamaa bollarne hewaa heeraan de'iyaa asaa bolla Med'inaa Godaa kushii wolk'kaameedda; S'oossay untunttu bollar boshaa yediide, gaafuwa harggiyaan untunttu mureedda. **7** Ashddooda katamaa Asay haneeddabaa be'eedda wode, «Israa'eeliyaa S'oossaa kushii nu bollarne nu s'oossaa Daagoona bolla wolk'kaameedda diraw, Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootay nu matan gam'oppo» yaageeddino. **8** Piliss's'eema kaappatuwa ubbaa barenttukko s'eesi shiishshiide, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa waatanee?» yaagiide oochcheeddino. Shin kaappatuu, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootay Gaate geetetiyyaa katamaa bo» yaagiide zaareeddino. Yaatina, Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa Gaate afeedino. **9** Shin Taabootay Gaate gakteeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kushii he katamaa bolla wolk'kaamiidde, loytsi wolk'kaama dagantsuwa dagantseedda; yaatiide kataman de'iyaa asaa naanatuwaappe c'ima gakkanaw gaafuwa harggiyaan shoc'eedda. **10** Hewaa diraw, S'oossaa Taabootaa Ek'iroona katamaa yeddeeddino. S'oossaa Taabootay Ek'iroona geliyaa wode, Ek'iroona asatuu hawaadan yaagiide waasseeddino; «Nuunanne nu

asaa wod'anaw Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa nuukko aheeddino» yaageeddino. **11** Hewaa diraw, Piiliss's'eema kaappatuwaa s'eesi shiishsiide, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa hawaappe diggite; I guyye bare sa'aa simmo; hewe d'ayooppe, nuunanne nu asaa wod'ana» yaageeddino. Ayaw gooppe, katamaa ubbaan hayk'kuwaa dagamay de'ee; S'oossaa kushiikka katamaa bolla wolk'kaameedda. **12** Hayk'kuwaappe atteedda asatuu gaafuwa hargeeddino; he katamaa waasuunne saluwa gaakkeedda.

6 Med'inaa Godaa Taabootay Piiliss's'eema biittan laappun aginaa utteedda. **2** He wode Piiliss's'eema asatuu k'e'esetuwaanne shareechchatuwa s'eesiide, «Med'inaa Godaa Taabootaa nuuni waatanee? Nuuni guyye Aa sa'aa Aa wooti yeddanannto, nuw odite» yaageeddino. **3** Untuntutu, «Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa guyye yeddiyaawaa gidoope, mela yeddoppite; ay haniidenne hinttentu bayzzuwaa yarshshuwaaw ay yedditte; yaatooppe, hinttentu pas'ana; Aa kushii hinttentu bollappe ayaw kichchibeenntokka hinttentu erana» yaagiide zaareeddino. **4** Piiliss's'eema asatuu, «Nuuni aw yeddanaaw bessiyaa bayzzuwaa yarshshu ayee?» yaagiide oochcheeddino. Shin untuntutu, «Hinttenanne hinttentu kaappatuwaa gakteedda boshay ittuwaa gidiyaa diraw, Piiliss's'eema kaappatuu payduwaadan ichcheshu work'kaa kis'atuwaanne ichcheshu work'kaa ec'eretuwa yeddite. **5** Hinttentu he kis'aanne hinttentu gadiyaa bayzziyaa he ec'eretu misiletuwa med'd'iide, Israa'eeliyaa S'oossaw bonchchuwa immite; ooni erii hinttentu bollappe, hinttentu s'oossatuwaa bollappen hinttentu gadiyaa bollappe bare kushiyaa I dentsanawaa. **6** Gibs'e asatuunne untuntutu kaatii zoriyaa akkenan is's'eeddawaadan, hinttentu ayaw zoriyaa akkenan is's'iitee? S'oossay untuntutu iisside murina, untuntutu Israa'eelatuwaa barenttu ogiyaa baana mala yeddiibeykkinoyye? **7** «Ha'i itti ooratsa gaariyaa giigissite; k'ambbaray untuntutu morggiyaan wod'd'i erenna, d'antsiyaa laa'u miizzatuwaa he gaariyan waas'ite; shin maratuwaa untuntutupe duutsiide soy afite. **8** Med'inaa Godaa Taabootaa akiide, gaariyaa bollan wotsite; bayzzuwaa yarshshoo shiishsheedda work'kaa miishshaa saas'iniyaa giddon yeggiide, saas'iniyaa S'oossaa Taabootaa matan wotsiide, I baana mala yeddite. **9** Shin I biyaasa'aa s'eellite; I bare zawaa oyk'k'iide, Beeti-Shemeshi zaariidde biyaawaa gidoope, ha wolk'kaama boshaa nu bolla aheedawe Med'inaa Godaa; beennawaa gidoope, hawe nu bolla c'oo gakteeddappe attina, nuuna dechcheeddawe S'oossaa kushe gidennawaa nuuni erana» yaagiide zaareeddino. **10** Untuntutu hewaadan ootseeddino; untuntutu d'antsiyaa laa'u miizzatuwaa akiide, gaariyan waas'eeddino; miizzatuu maratuwaakka son gordseeddino. **11** Untuntutu Med'inaa Godaa Taabootaanne k'ay work'kaa ec'eretuwaanne gaafuwa malatissi med'd'eedda misiletuwa yeggeedda saas'iniyaa gaariyan wotseeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, miizzatuu Beeti-Shemeshi afiyaa ogiyaa oyk'k'i sitti giide, «Himbbaa!» gi waassiidde beeddino; untuntutu ogiyaanna biidde, ushechcha woy haddirssa simmibeykino; Piiliss's'eema kaappatuu miizzatuu geeduwa kaalliide, Beeti-Shemeshi zawaa gakkanaw beeddino. **13** Beeti-Shemeshi asatuu he wode womban zarggaa c'akkiino; untuntutu pude d'ok'ku gi s'eelliide, Taabootaa be'iide nashetteeddino. **14** Gaarii Beeti-Shemeshiyaa Iyyaasu gade gakiide, itti wolk'kaama zaallaa matan ek'eedda; untuntutu

gaariyaa mitsaa k'oo'iide, s'uuggiyaa yarshshuwaadan he miizzatuwaa Med'inaa Godaw yarshsheeddino. **15** Leewatuu Med'inaa Godaa Taabootaanne work'kaa miishshaanna de'iyaa saas'iniyaa gaariyaappe dentsiide, wolk'kaama zaallaa bolla wotseeddino. He gallassi Beeti-Shemeshi asatuu s'uuggiyaa yarshshuwa Med'inaa Godaw yarshsheeddino; k'ay hara yarshshotuwaakka yarshsheeddino. **16** Piiliss's'eema kaappatuu ichcheshatuu haneeddabaa ubbaa be'iide, he gallassikka Ek'iroona simmeeddino. **17** Piiliss's'eema asatuu bayzzuwaa yarshshuwa Med'inaa Godaw kiiteedda work'kaa gaafatuu Ashddooda, Gaaza, Ask'k'aloon, Gaatanne Ek'iroona geetettiyaa untuntutu ichcheshu katamatuwaa suntsan ittuwaa ittuwaa kiiteeddawanta. **18** Work'kaa ec'eretu paydu Piiliss's'eema kaappatuu ichcheshatoo de'iyaa gimbetteedda katamatuunne gimbetteibeenna mootsatuu ubbaa keeshshaa. Untuntutu Med'inaa Godaa Taabootaa wotseedda wolk'kaama zaallay, Beeti-Shemeshiyaa Iyyaasu gaden de'iyaa hachche gakkanawukka hewoo marka gidide de'ee. **19** Shin S'oossay Beeti-Shemeshi asaappe amareedawanta shoc'eedda; untuntutupe laappun tammuwaa wod'eedda; ayaw gooppe, untuntutu Med'inaa Godaa Taabootaa giddo s'eelleeddino. Med'inaa Goday untuntutu asaa suppu ootseedda diraw, Asay yeekkeedda. **20** Hewaa diraw, Beeti-Shemeshi asay, «Med'inaa Godaa sintan, ha geeshsha S'oossaa sintan ooni ek'kanaw danddayii? Taabootaynne nuuppe pude ookko baanee?» yaageedda. **21** K'iriyaati-Yi'aariiman de'iyaa asatuwaakko kiitaa yeddiide, «Piiliss's'eema asatuu Med'inaa Godaa Taabootaa zaareeddino; duge yiide, Aa pude untuntutuko akkiide biite» yaageeddino.

7 K'iriyaati-Yi'aariima asatuu yiide, Med'inaa Godaa Taabootaa afiide deriyaa huup'iyaa de'iyaa Abinaadaaba soy aheeddino. Med'inaa Godaa Taabootaa naaganaadan, Abinaadaaba na'aa El'aazara dummayiide sunteeddino. **2** Taabootay K'iriyaati-Yi'aariiman daro wodiya gam'eedda; hewenne, laatamu laysaa keeshsha gidiyawaa. Israa'eeliyaa Asay ubbay kayyotiide, Med'inaa Godaakko waasseeddino. **3** Sammeeli Israa'eeliyaa asaw ubbaw, «Kumentsaa wozanaappe hinttentu Med'inaa Godaakko simmooppe, allaga s'oossatuwaanne Astaaroota giyaa s'oossaa hinttentu giddoppe diggite; hinttentu huup'iyaa Med'inaa Godaw sheed'd'ite; Aa s'alalaw kiitettite; yaatooppe, I hinttentu Piiliss's'eematuwa kushiyaappe ashshanawaa» yaagiide haasayeedda. **4** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatuu Ba'alanne Astaaroota barenttu giddoppe diggiide, Med'inaa Godaa s'alalaw goynneeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Israa'eelatuwaa, «Ubbaykka Mis'ip'p'a shiik'ite; taani hinttentoo yaan Med'inaa Godaa gaannatana» yaageedda. **6** Untuntutu Mis'ip'p'a shiikiide haatsaa duuk'iide, Med'inaa Godaa sintan tigeeddino; he gallassi untuntutu s'oomiidde he sa'aan, «Nuuni Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootseeddo» yaagiide paas'eeddino. Mis'ip'p'an Sammeeli Israa'eeliyaa asaa bolla daannateedda. **7** Israa'eelatu Mis'ip'p'an shiik'eeddawa Piiliss's'eema asatuu siseedda wode, untuntutu kaappatuu Israa'eelatuwaa olanaw pude keseeddino. Israa'eelatu hewaa sisiide, Piiliss's'eematooyayyeeddino. **8** Israa'eelatu Sammeela, «I Piiliss's'eema asaa kushiyaappe nuuna ashshana mala, neeni nuw Med'inaa Godaakko, nu S'oossaakko, woossiyaawaa aggoppa» yaageeddino. **9** Sammeeli itti d'ammiyaa dorsaa maraa akiide, ashuwa wursi s'uuggiyaa

yarshshuwaadan Med'inaa Godaw yarshshiide Israa'eelatuwa diraw Med'inaa Godaw woossina Med'inaa Goday aw siseedda. **10** Sammeeli s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa wode, Piliss's'eematu Israa'eelatuwaana olettanaw shiik'keeddino. Shin he gallassi Piliss's'eematuwa bolla Med'inaa Goday wolk'kaama guuguntsaa guntsiide dagantsina, untunttu Israa'eelatuwa sintsaappe bak'atteedino. **11** Israa'eelatuwa Mis'ip'p'appe wos's'i kesiide, Piliss's'eematuwa yederssiide, Beetikaarappe garssaa gakkanaw ogiyaan wos'eddeedno. **12** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli itti shuchchaa akkiide, Mis'ip'p'appenne Sheenappe gidduwaan essiide, «Med'inaa Goday ha'i gakkanaw nuuna maaddeedda» yaagiidde he sa'aa Eben'eezeera suntseedda. **13** Piliss's'eema asatuukka s'oonetteddeedno; untunttu Israa'eeliyaa gadiyaa bolla laa'entsuwaaw woraajibeykino. Sammeeli de'eedda laysaa ubbaan Med'inaa Godaa kushii Piliss's'eema asaa bolla wolk'kaameedda. **14** Piliss's'eema asatuu Ek'iroonappe Gaate gakkanaw Israa'eelatuwaappe omoodeedda katamatuu Israa'eelatuwa simmeeddino; Israa'eelatuukka barenttu kase zawaa Piliss's'eema asatuwaaw kushiyaappe wotsi akkeeddino. K'ay Israa'eeliyaa asayenne Amooire Asay saro de'eedda. **15** Sammeeli bare de'uwaa laysaa ubbaan Israa'eeliyaa bollan daannateedda. **16** Sammeeli laysan laysan Beetele, Gellgelanne Mis'ip'p'a I yuuyiyaa sa'atuwaaw ubbaan Israa'eeliyaa bollan daannatee. **17** Aa gollii Raaman de'iyaa diraw, yaa simmiide he sa'aan Israa'eeliyaa bollan daannatee. I he sa'aan Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kiiteteedda.

8 Sammeeli c'imeedda wode, bare naanaa Israa'eeliyaa bolla daanna ootsiide suntseedda. **2** Aa bayira na'aa suntsay Yuu'eela; teefa na'aa suntsay Abiyyaa; he naanay Berssaabeehan daannatiino. **3** Aa naanay Aa ogiyaan hametibeykino. Untunttu bessena go'aa demmanaw wora simmeeddino; mattaviyaa akkiide, s'illo pirdaa mirk'keeddino. **4** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa c'imatuub ubbay ittipe shiik'iide, Sammeelakko Raama katamaa yiide, **5** «Hekko neeni c'imaadda; ne naanay ne ogiyaa hametikino; hara kawutetsaa ubbaadan nuuna ayissanaw kaatiyaa ha'i nuw suntsaa» yaageeddino. **6** Untunttu, «Nuuna ayissanaw kaatiyaa nuw imma» geedda yewuu Sammeela nashechchibeenaa. Hewaa diraw, Sammeeli Med'inaa Godaa woosseedda. **7** Med'inaa Goday Sammeela, «Asay neena giyaa k'aalaa ubbaa sisa; ayaw gooppe, taani untunttu bolla kaatetennaadan, untunttu taana is's'eeddinoppe attina, neena is's'ibeykino. **8** Untunttu taani Gibbs'eppe kesseedda gallaappa doommiide, hachche gakkanaw taana aggiide, hara s'oossatoo goynniidde de'eeddino; simmi ha'i untunttu ta bolla ootseeddawaa ubbaa ne bollakka ootsino. **9** Ha'ikka untunttu k'aalaa sisa; shin untunttu minisaade seera; untunttu bollan kaatetana kaatiyaa wogaa untunttu erissa» yaageedda. **10** Kaatiyaa oochcheedda asaw Med'inaa Goday odeedda k'aalaa ubbaa Sammeeli odeedda. **11** I untunttoo hawaadan yaageedda; «Hinttenttu bolla kaatetana kaatii hinttentta ootsanabay hawaa: hinttenttu attuma naanaa akkiide, gaariyaa asatuwaanne paraa asatuwaaw kessana; untunttu Aa gaariyaa sintsan wos's'ana. **12** Untunttuppe hewaa shaalak'atuwaanne ishatamuwaaw kaappatuwaaw, haratuwaaw Aa gadiyaa goshshiyaawantanne Aa katsaa c'akkiyaawantta, k'ay haratuwaaw Aa ola miishshaanne Aa paraa gaaretuwaaw miishshaa ootsiyaawantta kessana. **13** Hinttenttu mac'c'a naanaakka afiide, barew shittuwaaw

giigissiyaawantta, katsiyaawantanne uukkiyaawantta kessana. **14** Hinttenttu goshshaappe, woyniyaa turaa saappenne wogaraa saappe ubbaappe lo'iyaaawaa akkiide, bare oosanchchatoo immana. **15** Katsaappenne woyniyaappe tammuwaappe itti kushiyaaw I akkiide, bare suntsatootenne bare oosanchchatoo immana. **16** Hinttenttu attuma k'oomatuwaappenne mac'c'a k'oomatuwaappe, k'ay hinttenttu miizsaappenne hariyaappe lo'iyaaawantta akkiide, bare oosuwaaw oosissanawantta. **17** Hinttenttu dorssaappenne deeshshaappe tammuwaappe itti kushiyaaw I akkana; hinttenttukka Aa k'oomatuwaaw gidana. **18** He gallassi hinttenttu hinttenttoo dooreedda kaatiyaappe waassana; shin he gallassi Med'inaa Goday hinttenttu waasuwaaw sisenaa yaageedda. **19** Asay Sammeela k'aalaa sisenan is's'iide, «tuytti! tuytti! Nuw kaatii de'o. **20** Yaatooppe, nuunikka hara kawutetsatuub ubbaa mala gidana. Nu kaatii nuuna ayissana; nu sintsa aad'd'iide, I nu diraw olettanawaa» yaageeddino. **21** Sammeeli asaa k'aalaa ubbaa sisiide Med'inaa Godaw odeedda. **22** Med'inaa Goday Sammeela, «Untunttu k'aalaa sisa; untunttu bolla kaatiyaa kawutsa» yaageedda. Sammeeli Israa'eeliyaa asaa, «Asay ubbay bare katamaa katamaa simmo» yaageedda.

9 Biiniyaama zariyaappe K'iisa giyaa itti bitanii de'ee; I Abii'eela na'aa; Abii'eeli S'aroora na'aa; S'aroori Bakoraata na'aa; Bakoraati Biiniyaama zariyaa Afiha na'aa; he bitanii wolk'kaama asaa. **2** Aw Saa'oola geetetitiyaa itti wodalla lo'o na'ay de'ee; Israa'eelatuwaaw giddon aappe aad'd'i lo'iyaa Asay baawa; I hashiyaappe k'ommo baggan asaa ubbaappe aduk'kee. **3** Itti gallassi Saa'oola aawuwaaw K'iise haretuu bayinna K'iisi bare na'aa Saa'oola, «K'oomatuwaappe ittuwaaw akkaade, haretuwaaw koyanaw ba» yaageedda. **4** Untunttu Efireema gezziyaananne Shaliisha biittaana koyiidde aad'd'eedino; shin haretuwaaw demmibeykino. K'ay Shaa'iliima biittana aad'd'eedino; shin hewaannikka haretuu baawa. Biiniyaama biittanakka aad'd'eedino; shin yaanikka demmibeykino. **5** Untunttu S'ufa biittaa gakeedda wode, Saa'ooli barenana de'iyaa k'oomaa, «Haaya; ane guyye simmoytte; hewe d'ayooppe, ta aawuu haretuwaabaa k'oppiyaawaa aggiide, nuw hirganawaa» yaageedda. **6** Shin k'oomay, «Be'a! S'oossaa asaa ittuu ha kataman de'ee. I bonchcheteedda asaa; I odiyaa ubbabay tumattee. Ane ha'i nuuni yaa boytte; ooni eri nuuni baana ogiyaa I nuw odanenttonne» yaageedda. **7** Saa'ooli bare k'oomaa, «Nuuni biyaawaa gidoooppe, aw ay immanee? Korojuwaappe k'umay wureedda; nuuni S'oossaa asay immiyaabay baawa. Nuw ayay de'ii?» yaageedda. **8** Hewaappe guyye k'oomay Saa'oolaw, «Be'a; ta kushiyan itti s'agaraa biraw missay de'ee; nuuni baana ogiyaa S'oossaa Asay nuw odanaadan ha biraa aw immana» yaagiide zaareedda. **9** (Beni wode Israa'eeliyaa biittan itti Asay S'oossaa oochchanaw biidde, «Haayite; ane s'e'elliyaawaakko boytte» yaagee. Ayaw gooppe, ha wodiyaan timbbitiyaa odiyaawe beni wodiyaan s'e'elliyaawaa geetettee.) **10** Saa'ooli bare k'oomaa, «Lo'a; dendda» yaagina, S'oossaa Asay de'iyaa katamaa beeddino. **11** Katamaa pudetsaa untunttu kesishshin, haatsaa tikkanaw yiyaa wodoratuwaanna ogiyaan gaketiiide he geelayotuwaaw, «S'e'elliyaawe hawaan de'ii?» yaagiide oochcheeddino. **12** Untunttu, «Ee de'ee; hewaa be'ite; I hintteppe sintsanna de'ee; ellekka aakko biite. Asay hachche goynniyaa d'ok'k'a sa'aan yarshshiyaa diraw, I nu katamaa yeedda. **13** Katamaa untunttu geleedda saana, I maanaw

goynniyaa d'ok'k'a sa'aa kesenan de'ishshin demmana. I gakkennan de'ishshin, Asay muussaa doommenna; ayaw gooppe, yarshshuwa I anijanaw koshshee. I anijeedwaappe guyyiyaan, shoobetteeddawantu maana. Pude biite; hinttentu Aa ha'i demmana» yaageeddino. **14** Hewaappe guyye untunttu katamaa beeddino; untunttu katamaa geliyaa wode, Sammeeli goynniyaa d'ok'k'a sa'aa pude biidde, untuntunna gaketanaw jiyaawaa be'eeddino. **15** Saa'ooli yaanaappe kase gallassi, Sammeelaw Med'inaa Goday hawaadan yaagiide k'onc'c'issi wotseedda; **16** «Wontta hannode Biiniyaama gadiyaappe itti bitaniyaa taani neekko yeddana; I ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsana mala Aa okka; ta asaa Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe I ashshanawaa; ayaw gooppe, ta asaa waasuu taakko gakkina, taani untunttu s'eellaad» yaageedda. **17** Sammeeli Saa'oola be'eedda wode, Med'inaa Goday Sammeela, «Be'a! Taani new odeedda bitanii hawaa; I ta asaa mooddanawaa» yaageedda. **18** Saa'ooli penggiyaa matan de'iyaa Sammeelakko shiik'iide, «S'eeliyaawaa gollii hak'anentto hay taw odaarikii?» yaageedda. **19** Sammeeli Saa'oolaw, «S'eeliyaawe taana. Hachche hinttentu taananna miyaa diraw, taappe sintsatiide, pude goynniyaa d'ok'k'a sa'aa biite. Taani neena wontti guuraanna yeddana; ne wozanaa de'iyaa ubbabaa taani odana. **20** Heezzu gallassaappe kase bayeedda ne haretuwa gidooppe, untunttu beetteedda diraw, hirggoppa. Israa'eeliyaa Asay ubbay amottiyaawe onnee? Neenanne ne aawuwaa soy asaa gidennee?» yaageedda. **21** Saa'ooli zaariide, «Shin taani Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe laafiyaa Biiniyaama zariyaa gidikkittaa? Ta soy asaykka Biiniyaama zariyaa gidдон guus's'iyaaawaa gidennee? Neeni ayaw taw hawaa malaa haasayyi?» yaageedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Saa'oolanne Aa k'oomaa afiide, aako wuygiyaa gelissiide he sa'aan shoobetteedda hattamu gidiyaa asaappe k'ommo baggana arataan utisseedda. **23** Sammeeli k'umaa katsiyaawaa, «Ne matan wotsashsha gaade taani new immeedda ashuwaa hamma» yaageedda. **24** Hewaappe guyye katsiyaawe lo'uwaaanne Aa bollan de'iyaaawaa akki ahide, Saa'oola sintsan wotseedda. Sammeeli Saa'oola, «New ashshedawe hawaa; akkaade ma. Ayaw gooppe, taani imatsatuwaa shoobboodeppe doomaade, hawaa new ashshaad» yaageedda. He gallassi Saa'ooli Sammeelana meedda. **25** Untunttu goynniyaa d'ok'k'a saappe duge katamaa wod'd'ina, Sammeeli Saa'oolaw golliyaa bollan dembbayiide ootseedda sa'aan gisuwaa hiis'ina giseedda. **26** Untunttu guuraanna dendeeddino; sa'ay wonttina, Sammeeli Saa'oola he golliyaa bollaappe s'eesiide, «Giiga; taani neena moyzzana» yaageedda. Saa'ooli giigina, inne Sammeelinne laa'u ittippe ogiyaa keseeddino. **27** Untunttu katamaa gas'aa wod'd'ishin, Sammeeli Saa'oola, «K'oomay nuuppe sintsaw aad'd'ana mala oda» yaageedda; k'oomay sintsaw aad'd'eedda. Sammeeli Saa'oola, «Taani new S'oossay geeddawaa odana mala, hawaan laafa takkashsha» yaageedda.

10 He wode Sammeeli tigiyabaanna zayitiyaa akkiide, Saa'oola huup'yaan tigiide Saa'oola yeride, hawaadan yaageedda; «Bare asaa Israa'eeliyaa mooddana mala Med'inaa Goday neena okkeedda gidennee? Neeni Aa asaa kaaletsade, untunttu yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwa kushiyaappe untuntta ashshana. Aa asaa neeni mooddana mala, S'oossay neena okkeeddawoo malaatay hawaa. **2** Neeni hachche taappe shaakettiyaa wode, Raaheeli duufuwaa matan, Biiniyaama

zawaan de'iyaa S'els's'aaha giyaa sa'aan laa'u asatuwaana gaketanaassa untunttu neena, «Neeni koshshaa beedda haretuu beetteeddino; ha'i ne aawuu haretuwa k'oppiyaawaa aggiide, «Ta na'ay d'ayeedda; shin waanooshsha?» yaagiidde nebaa hirggee» yaagiide odanawaa. **3** «Neeni he saappe denddaade, Taaboora geetetiyyaa wolk'kaama mitsaa gakkanaw baanassa; neeni biishshin, S'oossaakko Beetele biyaa heezzu asatuu neenana gaketanawanta. Untuntuppe ittuu heezzu deeshsha maratuwaa tookeedda; laa'entsuu heezzu ukitsaa tookeedda; heezzeentsuu ogoruwaa kumeedda woyniyaa eessaa tookeedda. **4** Untunttu neena sarotana; new laa'u ukitsaa untunttu immana; neeni untunttu kushiyaappe he ukitsaa akkanassa. **5** «Hewaappe guyyiyaan, neeni Piliss's'eema olanchchatu c'itay de'iyaa S'oossaa Gib'aa giyaa katamaa baana. Neeni he katamaa gakkiiyaa wode, diitsaana karabuwaana, pulaaliyaanne maasink'kuwaana kaa'iiddinne timbbitiyaa odiidde, goynniyaa d'ok'k'a sa'aappe duge wod'd'iyaa timbbitiyaa odiyaaawantu c'uguwaana gaketanaassa; **6** Med'inaa Godaa Ayyaanan ne bolla wolk'kaappe wod'd'ina neenikka untuntunna timbbitiyaa odanaassa; neeni laamettaade hara asaa gidana. **7** Ha malaatatu poletiyaa wode, ne kushiyan gakketteedabaa ayaanne ootsa; ayaw gooppe, S'oossay neenana de'ee. **8** «Neeni taappe sintsataade Gelgala aad'd'a. Taanikka tumuppe s'uuggiyaa yarshshuwaanne sarotessa yarshshuwa yarshshanaw neekko duge baana. Taani neekko baade neeni ootsanabaa odana gakkanaw, laappun gallassaa gam'aasa» yaageedda. **9** Saa'ooli Sammeelappe shaakettishin, S'oossay Saa'oola wozanaa laammeedda; K'ay he malaatatu ubbay he gallassaa haneeddino. **10** Saa'oolinne k'oomay Gib'aa gakkina, timbbitiyaa odiyaaawantu c'uguu aanana gaketeeedda; S'oossaa Ayyaanan Aa bolla wolk'kaappe wod'd'eedda; untunttu gidдон timbbitiyaa odeedda. **11** Saa'oola kase eriyaawantu ubbay timbbitiyaa odiyaaawantunna timbbitiyaa odiyaaawaa be'iide, ittuu ittuwaa, «K'iisa na'ay waan kichcheeddee? K'ay Saa'oolikka timbbitiyaa odiyaaawantu zateeyye?» yaageeddino. **12** He sa'aan de'iyaa itti bitanii untunttoo, «Untunttu aawuu onnee?» yaagiide zaareedda. Hewaa diraw, «Saa'oolikka timbbitiyaa odiyaaawantu zateeyye?» guussay tossa gideedda. **13** Saa'ooli timbbitiyaa odiyaaawaa wursseeddawaappe guyyiyaan, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa beedda. **14** Saa'oola aawuwaa ishaya Saa'oolanne k'oomaa, «Hak'a beeddite?» yaageedda. Saa'ooli, «Haretuwa koshshaa beeddo; haretuu beettanaan d'ayina, Sammeelakko beeddo» yaageedda. **15** Saa'oola aawuwaa ishaya, «Hayyanaa Sammeeli new geeddawaa taw odaarikii» yaageedda. **16** Saa'ooli bare aawuwaa ishaya, «Haretuu beetteeddawaa Sammeeli nuw geeshshiide odeedda» yaageedda; shin Sammeeli, «Kaatiyaa gidaasa» giide aw odeeddawaa odibeenna. **17** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Mis'ip'pan Israa'eeliyaa Asa Med'inaa Godaakko s'eesi shiishsheedda. **18** Untunttu, «Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa Gibs'eeppe kessaad; Gibs'e asatuwaa kushiyaappenne hinttentta naak'kiyaa kawutetsatu ubbaa kushiyaappe taani ashshaad» yaagee. **19** Shin hachche hinttenttu metuwaappenne waayiyaappe ubbaappe hinttentta ashshiyaa hinttenttu S'oossaa is's'eeddita; tuytii! «Nu bolla kaatiyaa kaateya» yaageeddita. Hewaa diraw, ha'i hinttenttu hinttenttu zariyaanne hinttenttu yaran gidiide, Med'inaa Godaa sinta aad'd'ite» yaageedda. **20** Hewoo Sammeeli

Israa'eeliyaa zariyaa ubbaa aatsina, saamay Biiniyaama zariyaan wodd'deedda. **21** Biiniyaama zariyaa yaran yaran aatsina, saamay Maas'ira yaran wodd'deedda; wurssetsan Ki'isa na'ay Saa'ooli dooretteedda. Untunttu Aa koyeeddino; shin I beettiibeenna. **22** Hewaa diraw untunttu Med'inaa Godaa, «Biro ha sa'aa yaana Asay de'ii?» yaagiide oochcheeddino. Shin Med'inaa Goday, «Ee! Saa'ooli miishshaa gidduwaan K'osetti utteedda» yaageedda. **23** Untunttu wos'si biide, yaappe Aa kessi aheeddino. Asaa giddon I ek'kiyaa wode, hashiyaappe k'ommo baggan asaa ubbaappe aduk'kee. **24** Sammeeli asaa ubbaw, «Med'inaa Goday dooreedda bitaniyaa be'itee? Ha asaa giddon Aa malatiyaabay ooninne tumu baawa» yaageedda. Hewaappe guyye Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Kaatiyaa shemppu gam'o» yaageedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli kawutetsaa wogaa asaw odeedda; s'aas'etiyaa mas'aafan he wogaa s'aafiide, Med'inaa Goday sintsan wotseedda. Sammeeli asaa ubbaa huup'yaan huup'yaan Aa soo Aa soo yeddeedda. **26** Saa'oleekka bare soo Gib'aa beedda; S'oossay untunttu wozanaa bochcheedda mino asatuu Saa'oolanna beeddino. **27** Shin itti itti c'ee'c'o asatuu, «Ha bitanii nuuna wootiide ashshanee?» yaageeddino; untunttu Aa kad'iide, aw aynne imotaa immibeykkino. Shin Saa'ooli c'o'u geedda.

11 Itti aginaappe guyyiyaan, Amoonaa gadiyaa Kaatii Naa'oosi dendiide, Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa doodiide utteedda. Yaabeesha Asay ubbay Aa, «Neeni nuunnana k'aalaa c'aak'uwaa wotsa; nuuni new moodetana» yaageedda. **2** Naa'oosi, «Taani ittibaa ootsanaw hinttentu eeno gooppe, hinttenana k'aalaa c'aak'uwaa wotsana; hewenne, taani hinttentoo ubbaw ushechcha ayfiyaa wooc'aade kessana; yaataade Israa'eeliyaa ubbaa kawushshana» yaageedda. **3** Yaabeesha c'imatuu ubbay Naa'oosa, «Israa'eeliyaa biittaa ubbaw nuuni kiitaa yeddana mala, laappun gallassaa takkashshaarikii; nuuna ashshiyawe ooninne d'ayooppe, nuuni new kushiya immana» yaageeddino. **4** Kiitetteeddawanttu Saa'ooli de'iyasaa Gib'aa biide, ha yewuwaa asaw odeeddino; Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'kiide yeekkeedda. **5** He wode Saa'ooli bare booratuwaa laaggiide goshshaappe yiyaawe, «Asay waaneedee? Ayaw yeekkii?» yaagiide oochcheedda; Yaabeesha Asay geeddawaa aw odeeddino. **6** Ha k'aalaa Saa'ooli siseedda wode, S'oossaa Ayyaanay Aa bollan wolk'kan wodd'deedda; Saa'ooli hank'kuwaa pentteedda. **7** Saa'ooli waatsa booratuwaa akkiide mus'ereetsiide, kiitetteeddawanttu Israa'eeliyaa biittaa ubbaw yeddiide, «Saa'oolanne Sammeela kaalliide, kessenna O booratuunne hawaadan mus'ettana» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa dagamay asaa bolla wodd'd'ina, untunttu itti asaadan keseeddino. **8** Saa'ooli Bezeek'an untunttu shiishshiide paydeedda wode, Israa'eeliyaa Asay heezzu s'eetu sha'a; Yihudaa Asay hattamu sha'a. **9** Untunttu kiitetti yeeddawannta hawaadan yaageeddino; «Biide Yaabeesha Gala'aade asatoo, «Wontti awa kawutto wode, nuuni hinttentta ashshana» yaagiide odite» yaageeddino. Kiitetteeddawanttu biide, Yaabeesha asatoo hewaa odeeddino; untunttukka loytsi nashetteeddino. **10** Yaabeesha asatuu Amoonaa asatoo, «Nuuni wontti hinttentoo kushiya immana; hinttentu nuuna dosiyaawaadan ootsana danddayiita» yaageeddino. **11** Wonttetsa gallassi Saa'ooli bare asaa heezzu c'uguwaan shaakkeedda; untunttu sa'ay wonttiyaa wode,

Amoonaa asatuu shiik'eedda sa'aa geliide, away kawuttana gakkanaw Amoonaa asatuwaa goora'eeddino; goora'etusaappe atteeddawanttu laa'u Asay ittippe de'ennaadan ubbay barew barew laaletteedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Sammeela, «Saa'ooli nu bolla kaatetannee? yaageedda asatuu oonee? Untunttu oonentto kessite; nuuni untunttu wodd'ana» yaageedda. **13** Shin Saa'ooli untunttu, «Itti asayinne hachche hayk'k'enna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa ashsheeda gallassay hachcha» yaagiide zaareedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli asaa, «Haayite; Gelgala boytte; yaan Saa'ooli kaatiyaa gidyaawaa zaaretsiide erisseetto» yaageedda. **15** Hewaa diraw, asatuu ubbay Gelgala biide, Gelgallan, Med'inaa Godaa sintsan Saa'ooli kaatiyaa gidyaawaa erisseeddino. Yan sarotetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaa sintsan yarshsheeddino; Saa'oolinne Israa'eeliyaa Asay ubbay he sa'aan s'oonuwa baalaa wolk'kaama nashechchan bonchcheeddino.

12 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Israa'eeliyaa ubbaa hawaadan yaageedda; «Hinttentu taw odeedda ubbabaa taani sisaadde, hinttentu bolla kaatiyaa kaateyaad. **2** Ha'i zaari hinttentta kaaletsanaw kaatii de'ee. Taana gidoope, taani daro de'aaddinne c'imaad; ta naanay hinttenana de'iino. Taani ta yalagatsaappe hachche gakkanaw hinttentta kaaletsaad. **3** Hekko taani hawaan ek'k'aad; Med'inaa Godaa sintsaaninne I okkeedda kaatiyaa sintsan ta bolla markkattite. Taani O booraa akkaadditaa? O hariyaa akkaadditaa? Oona uk'immaadditaa? Oona uk'unnnaadditaa? Ta ayfiyaa k'ook'issanaw O kushiyaappe magans'saa maadditaa? Hawantuppe ituwaanne taani ootseeddawaa gidoope, taani c'iggana» yaageedda. **4** Hewaappe guyye untunttu zaariide, «Neeni nuuna c'immaabaakka; woy nuuna uk'unnabaakka; neeni asaa kushiyaappe ayaanne magans'saa mabaakka» yaageeddino. **5** Sammeeli untunttu, «Hinttentu ta kushiyan ayaanne demmibeennawoo Med'inaa Godayinne I okkeedda kaatiinne hachche hinttentu bollan markka» yaageedda. Untunttukka, «Ee, I markka» yaageeddino. **6** Sammeeli asaa, «Musanne Aaroona dooreeddawenne hinttentu aawotuwwaa Gibs'eppe kesseeddaw Med'inaa Godaa. **7** Ha'i simmi hinttentunne hinttentu aawaatoo Med'inaa Goday ootseedda s'iloo oosoo ubbaw taani hinttenana Med'inaa Godaa sintsan mootettanaadan, hawaan ek'k'ite. **8** Yaak'oo binne Aa soo Asay Gibs'e biide de'ishshin, Gibs'e asatuu untunttu naak'k'eedda wode, hinttentu aawotuu Med'inaa Godaw waasseeddino; Med'inaa Goday Musanne Aaroona kiitteedda; untunttu hinttentu aawotuwwaa Gibs'eppe kessiide, hawaan wotseeddino. **9** «Shin Israa'eeliyaa asatuu Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa dogeeddino; S'oossay untunttu Has'ooraa blanchatuu gadaawaa Siisaara kushiyan, Piliss's'eema asatuwaa kushiyaaninne Moo'aabe kaatiyaa kushiyan aatsiide immina untunttu oleeddino. **10** Untunttu Med'inaa Godaw, «Nuuni nagaraa ootseedo; nuuni Med'inaa Godaa aggiide, Ba'aalawunne Asttaarootaw goynneeddo. Shin ha'i neeni nuuna nu morkkatuwa kushiyaappe ashsha; nuuni new goynnana» yaagiide waasseeddino. **11** Med'inaa Goday Geedoona, Baaraak'a, Yofittaahanne Sammeela kiittiide, hinttentu yuushshuwaa ubbaan de'iyaa morkkatuwa kushiyaappe hinttentta ashsheeda; yaatina, hinttentu saro de'eeddita. **12** «Amoonaa asaa Kaatiyaa Naa'oosi hinttentukko yeeddawaa be'eedda wode, Med'inaa Goday

hinenttut S'oossay hinttenttu kaatiyaa gidooppenne, hinttenttu taana, tuytti, nuuni nuuna mooddanaw kaatiyaa koyeetto yaageeddi. **13** Ha'ikka hinttenttu dooriide oochcheedda kaatii hawesh! Be'ite; Med'inaa Goday hinttenttu bola kaatiyaa wotseedda. **14** Med'inaa Godaw hinttenttu yayyoope, aw kiitettoope, Aa k'aalaw azazettoope, Aa azazoo makkalennan aggooppenne hinttenttukka hinttenttu bola kaatiyaa kaatiikka S'oossaa hinttenttu S'oossaa kaalloope, yaatoope lo'a. **15** Shin Med'inaa Godaa k'aalaw hinttenttu azazettenan d'ayoooppenne Aa azazoo makkaloope, S'oossaa pirdday kase hinttenttu aawotuwa bolla yeeddawaadan, hinttenttu bollakka yaanawaa. **16** «Simmi ha'i ek'ki bashite; Med'inaa Goday hinttenttu ayiyya sintsan ootsiyaa ha gitabaa be'ite! **17** Zarggaa c'akaa wodii ha'a gidenneeyye? Med'inaa Goday guguntsaanne iraa yeddana mala, taani S'oossaw waassana. Yaatiyaawaa gidoope, kaatiyaa hinttenttu oochcheeddawe Med'inaa Godaa sintsan wolk'k'aama iitatetsaa gidiiyaawaa hinttenttu erananne be'ana» yaageedda. **18** Sammeeli Med'inaa Godaw waasseedda; Med'inaa Goday he gallassi guguntsaanne iraa yeddeedda; hewaa diraw, Asay ubbay Med'inaa Godanne Sammeela loysi yayyeedda. **19** Asay ubbay Sammeela, «Nuuni kaatiyaa oochchiide, nu nagaraa ubbaa bolla ha iitatetsaa gujjeedda diraw, nuuni ne k'oomatuu hayk'ennaadan nuw Med'inaa Godaa ne S'oossaa woossarikii» yaageedda. **20** Hewaappe guyye Sammeeli asaw hawaadan yaageedda; «Yayyoppite; tumukka hinttenttu ha iitatetsaa ubbaa ootseeddita; shin hinttenttu kumentsaa wozanaappe Med'inaa Godaw kiitetteppe attina, Med'inaa Godaa kaaliyaawaa aggoppite. **21** Maaddenna, ashshenanne patseena eek'atuwaa kaalloppite; ayaw gooppe, hewe patsennawaa. **22** Med'inaa Goday bare wolk'k'aama suntsaa diraw bare asaa aggena; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hinttentta bare asaa ootsanaw nashettee. **23** Hinttenttu diraw woossiyaaawaa aggaade Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsanawe taappe haakk; taani hinttentta lo'onne suure ogiyaa tamarissana. **24** Med'inaa Godaw yayyite; hinttenttu kumentsaa wozanaappe ammanettiide, aw kiittite; hinttenttu I ootseedda gitabaa hassayite. **25** Shin hinttenttu iitabaa zaari zaariide ootsoope, hinttenttukka hinttenttu kaatiikka d'ayana» yaageedda.

13 Saa'ooli Israa'eeliyaa bolla laa'u laysaa kaate gidowaappe guyyiyaan, **2** Israa'eelatu giddoppe heezzu asaa dooreedda; laa'u sha'ay Mikimaasan, Beetele gezziyaan Saa'oolanna de'ee; itti sha'ay k'ay Biiniyaaman de'iyaa Gib'an Yoonataanaanna de'ee; atteeda asaa Saa'ooli untuntutu soo soo yeddeedda. **3** Yoonataani Gebaa'an de'iyaa Piliss's'eema olanchchatuu c'itaa bolla woraajjeedda; Piliss's'eema asatuu hewaa siseeddiin. Hewaappe guyyiyaan Saa'ooli, «Ibraawetuu hawaa sisiino» giide, biittaa ubbaan malakataa punisseedda. **4** Israa'eeliyaa Asay ubbay, «Saa'ooli Piliss's'eema olanchchatuu c'itaa bolla woraajjeedda; ha'i Israa'eeliyaa Asay Piliss's'eema asaw sheneyiyaabaa gideedda» yaagiyaa oduwaa siseedda. Asay Saa'oolakko Gelgala s'eesettiide shiik'eedda. **5** Piliss's'eema asatuu Israa'eelatuwaa olanaw hattamu sha'a paraa gaaretuwaana, usuppun sha'a paraa asatuwaananne abbaa doonaan de'iyaa shafiya keeshshaa olanchchatuwaana shiik'eeddino; untuntutu pude biide, Beeti-Aweenappe away doliyaa baggana de'iyaa Mikimaasan shiik'eeddino. **6** Israa'eeliyaa

olanchchatuu barenttoo leeeeddawaanne untuntutu c'itaykka loysu un'etteeddawaa be'iide, gonggoluwaa giddon, buuraa gidduwan, zaallatu gidduwaan, kakaa giddoninne haatsaw bookko ollaa giddon k'osetteeddinno. **7** Ibraawetuwaappe amareedawantu Yorddaanoosa Shaafaa pinniide, Gaadanne Gala'aade gadiyaa beeddino. Shin Saa'ooli Gelggalaan atteedda; aanana de'iyaa olanchchatuu ubbay yashshaw kokkoreeddinno. **8** Saa'ooli Sammeeli keereedda laappun gallassaa gam'eedda; shin Sammeeli Gelggali yibeenna; yaatina, Saa'oola Asay laalettiaawaa doommeedda. **9** Hewaa diraw, Saa'ooli, «S'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwa taw hammitte» yaageedda; ahina Saa'ooli s'uuggiyaa yarshshuwa yarshsheedda. **10** Saa'ooli s'uuggiyaa yarshshuwa polo saannakka Sammeeli gakkii wod'deedda. Yaatina, Saa'ooli Sammeela mokkanaw kare kesseedda. **11** Sammeeli Saa'oola, «Hawe neeni ootseeddawe ayee?» yaageedda. Saa'ooli, «Asay laalettiaawaa, neenikka geedda wode yabeennawaanne Piliss's'eematu Mikimaasan shiik'eeddaawaa taani be'aade, **12** «Piliss's'eematu taanana olettanaw ha'i Gelgala wod'd'anawantta; taani Med'inaa Godaa maaduwa oochchabeykke; hewaa diraw, s'uuggiyaa yarshshuwa taani yarshshanaw koshshe» gaade k'oppaad» yaagiide zaareedda. **13** Sammeeli Saa'oola, «Neeeni eeyabaa ootsaadda; Med'inaa goday ne S'oossay new immeedda azazuwaa naagabaakka. I hachche ne kawutetsaa Israa'eeliyaa bolla med'inaw minisanawaashin. **14** Simmi ha'i ne kawutetsay gam'enna; neeni Med'inaa Godaa azazuwaa naagabeenna diraw, Med'inaa Goday bare wozanaadan ootsiyaa asaa koyeedda; Aa bare asaa mooodnaadan suntsaadda» yaageedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli Gelggala dendiide, Biiniyaaman de'iyaa Gib'aa beedda. Saa'ooli barenana de'iyaa asaa paydeedda; Asay usuppun s'eetu keeshshaa gideedda. **16** Saa'ooli, Aa na'aa Yoonataanaanne untuntunna de'iyaa Asay Biiniyaaman de'iyaa Gebaa'an shiik'eeddino; Piliss's'eema asatuukka Mikimaasan shiik'keeddino. **17** Piliss's'eematu shiik'eedda sa'aappe woraajjiyaawantu heezzu c'ugo gidide kesseeddino; untuttuppe itti c'uguu Shu'aala biittan de'iyaa Oofirakko simmiide beedda; laa'entsuu Beeti-Horooni beedda; **18** heezzentso c'uguu Beeti-Horoona sintsa yeedda, S'abo'ima Wombbaa duge s'eeliyaa zawaa ogiyaa oyk'kiide beedda. **19** Piliss's'eema asatuu, «Ibraawetuu adaanne tooraa k'os'soppino» geedda diraw, Israa'eeliyaa biittaa ubbaan birataa k'os'siyaawe beettiibeenna. **20** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa ubbay barenttu maraashaa s'eeraa, goma, kaltaan baac'aa poshissanaw Piliss's'eema asatuwaakko biino. **21** Maraashaa s'eeraanne shalkkiyaa poshissanaw hospun giraame dees'iyaa biraa k'ans'iino; kaltaa, gomaanne p'is's'uwaa poshissanaw hewoo bagga k'ans'iino. **22** Hewaa diraw, Saa'oolanne Yoonataanaanna de'iyaa asaa ubbaa kushiyen ola gallassi toorayenne mashshay baawa; shin Saa'oolawunne Aa na'aa Yoonataana de'ee. **23** Piliss's'eematuwaa c'uguu Mikimaasa pinuwaa baanaw kesseedda.

14 Itti gallassi Saa'oola na'ay Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaa wodallaa hawaadan yaageedda; «Haaya; hefintsaa baggan de'iyaa Piliss's'eematu shiik'eedda sa'aa ane boyitte» yaageedda. Shin bare aawoo ha yewuwa odibeenna. **2** He wode Saa'ooli Gib'aa matan Migiroonan, roomaanne geetetiyyaa mitsaa garssan de'ee. Aanana usuppun

s'eetu asatuunne **3** eefuudiya mayyeedda k'eesii, Akiiyi de'iino. Akiiyi Ikaabooda ishaanne Ahis'uuba na'aa; Ahis'uubi Seelon Med'inaa Godaa k'eesi geideedda Eeliya na'ay Piinihaasi yeeloneddawa. Yoonataani bi kichcheeddawaa Asay eribeenna. **4** Yoonataani Piliss's'eematu shiik'keedda sa'aa gakkanaw pinnanaw k'oppiyaa pinuwaassi laa'u baggaanakka s'eray s'in'i geedda wolk'kaama zaallatu de'iino; ittuwaa sunsay Bodees'a; laa'entsuwwa sunsay Seena. **5** Zaallatuwaappe ittuu pinniyaasaa huup'issa baggana Mikimaasaw sintsanna de'iyaa wode, ittuu k'ay gedissa baggana Gebaa'aw sintsanna de'ee. **6** Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaa wodallaa hawaadan yaageedda; «Haaya; ha k'as's'arettiibeennawantu shiik'keedda sa'aa ane hefintsaa boytte. Ooni erii, Med'inaa Goday nu diraw ootsanenttonne; Med'inaa Goday daro asan gidina, guutsa asan gidina, ashshanawaa Aa diggiyaabay ayayenne baawa» yaageedda. **7** Aa ola miishshaa tookkiyaawe, «Neeni k'oppeeddawaa ubbaa ootsa; ba; ta kumentsaa wozanaappe taani neenana de'ay» yaageedda. **8** Hewaappe guyye Yoonataani, «Yaanooppe haaya; hefintsaa asaakko pinniide, asan be'ettana. **9** Unttuntu nuuna, «Nuuni hinttentukko baanaw hewan naagite» yaagoope, nuuni de'iyaa sa'aan takkanaappe attina, untntukko bookko. **10** Shin untntuntu, «Haa nuukko pude kesite gooppe, nuuni pude kessana; ayaw gooppe, hewe Med'inaa Goday untntunta nu kushiyan aatsiide immeddawoo nuw malaataa gidana» yaageedda. **11** Yaatina, laa'atuukka Piliss's'eematuwaa geesotuwwa barentta besseeddino. Piliss's'eematu, «Be'ite! Ibraawetuu barenttu k'osetteedda ollaappe zuumiide kesiino» yaageeddino. **12** Hewaappe asatuu Yoonataananne ola miishshaa tookkiyaawaa s'eeigide, «Haa nuukko pude kesite; nuuni hinttentta bessana» yaageeddino. Hewaa diraw, Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaawaa, «Taana kaalaade ha pudetsaa kesa. Med'inaa Goday untntunta Israa'eeliyaa kushiyan aatsiide immi diggeedda» yaageedda. **13** Yoonataani bare ola miishshaa tookkiyaawaa kaaletsiide, gediyaaninne kushiyan hambburuuc'iide pudetsaa kesseedda. Piliss's'eematu Yoonataana kushiyan kunddeeddino; Aa ola miishshaa tookkiyaawe kaalli kaalliide untntunta wod'eedda. **14** He koyro woraajuwaan Yoonataananne Aa ola miishshaa tookkiyaawe itti goshsha gaden laatum gidiyaa asaa wod'eeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, gas'aa biittan de'iyaa Piliss's'eema asatuu dagammeeddino; k'oppenawaa oliyaawantunne heeraan de'iyaa olanchchatuu yashshaw kokkoreeddino. Biittayka k'as's'eedda; hewenne, S'oossaaappe kiitetteedda dagamaa. **16** Saa'ooli Biiniyaama biittan, Gib'an wotseedda wochchiya asatuu s'eelliide, Piliss's'eema olanchchatuu yaana haana piskki giide laalettiyaawanta be'eddino. **17** Yaatina, Saa'ooli barenana de'iyaa asatuwaa, «Ane olanchchatuwwa shiishshite; nu gididde ooni beeddinonto be'ite» yaageedda. Untntuntu shiishshide paydiyaa wode, Yoonataananne Aa ola miishshaa tookkiyaawe baynaawaa be'eddino. **18** Saa'ooli k'eesiyaa Aakiya, «S'oossaa oochchanaw ane eefuudiya haa akkaade ya» yaageedda. He wode Aakii Israa'eeliyaa asaa sintsan eefuudiya mayyee. **19** Saa'ooli k'eesiyaana haasayishin, Piliss's'eematuwaa heeraan walassay dari dadi beedda. Hewaa diraw, Saa'ooli k'eesiyaa, «Eefuudiyaappe ne kushiya kessa digga» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Saa'oolinne Aa Asay ubbay shiik'iide, olaa beeddino. Piliss's'eema asatuu ubbay shabbirettiide, barenttu mashshaan ittuu

ittuwwa busakkiidde de'iyaaawanta demmeeddino. **21** Kase Piliss's'eema asatuwaana de'iidde, untntuntu pude untntuntu shiik'keedda sa'aa beedda. Ibraawatuukka untntunta aggiide, Saa'oolannanne Yoonataananne de'iyaa Israa'eeliyaa asan gaketeeeddino. **22** Efireema gezziyaan k'osetti utteedda hara Israa'eelatuukka Piliss's'eematu bak'atiidde de'iyawaa siseeddino. Untntutukka yederssuwaa uukkiyaa asan gaketeeeddino. **23** Med'inaa Goday he gallassi Israa'eeliyaa asaa ashsheeda. Beeti-Aweena katamaappe hefintsaa gakkanawukka olay oletteedda. **24** He gallassi Israa'eeliyaa asatuu koshaan labbaneeddino; ayaw gooppe, Saa'ooli asaa, «Sa'ay k'ammennan de'ishiinanne taani ta morkketoo haluwaa kesennan de'ishshin, k'uma miyaa uray shek'etteeddawaa gido» yaagiide asaa c'aak'inaan k'achcheeda. Hewaa diraw, olanchchatuwaappe k'umaa doonaakko shiishsheedda Asay ooninne baawa. **25** Olanchchatuu ubbay ubbaanna wora giddo geliyaa wode, sa'aan eessay de'ee. **26** Untntuntu wora giddon eessay goggiyaawaa be'eddino; shin c'aak'uwaa yaayeedda diraw, itti asayenne bare kushiya doonaakko shiishshibeenna. **27** Shin Yoonataani bare aawuu asaa c'aak'inaan k'achcheeddawaa sisibeenna. Hewaa diraw, bare kushiyan de'iyaa s'am'aa s'eeraa illuwaan yeddi kessiide, laac'ceedda; Aa ayfii dooyetteedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, olanchchatuwaappe ittuu Aa, «Ne aawuu olanchchatuwwa ubbaa, «Hachchi k'uma miyaa uray shek'etteeddawaa gido» yaagiide, c'aak'inaan k'achchi wotseedda; Asay ubbay labbaneeddawe hawaassa» yaageedda. **29** Hewaappe guyye Yoonataani hawaadan yaageedda; «Ta aawuu biittaw meto med'deedda. Taani ha eessaappe laafa laac'cina ta ayfii ay keeshshaa dooyetteeddento be'a. **30** Asay bare morkkatuwaappe omoodeeddawaappe hachche meeddabaa gidintto, ayba lo'ee shin; untntuntu wod'ana Piliss's'eematuwaa payduukka ay keeshshaa daranawaa shin» yaageedda. **31** He gallassi Israa'eeliyaa asatuu Mikimaasappe Ayaaloona gakkanaw, Piliss's'eematuwaa shoc'i simmiide daabureeddino. **32** Untntuntu omooduwwa gawuhayiide, dorssatuwwa, miizzatuwaanne maratuwwa akkeeddino; biittan c'oo shukkiide, suutsaanakka meeddino. **33** Hewaappe guyyiyaan, itti Asay Saa'oola, «Be'a; Asay suutsaanna de'iyaa ashuwaa miide, Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsee» yaageedda. Hewaappe guyye I untntunta, «Hinttentu nagaraa ootseeddita; wogga shuchchaa ellekka haa taakko gondorssite» yaageedda. **34** Zaaretsidekka, «Kesiidde asaa giddo biite; untntunta hawaadan yaagite; «Huup'iyaa huup'iyaa hinttentu booraanne dorssaa taw haa akkiide yiite; yaatiide hawaan wogaadan shukkiide miite. Suutsaanna de'iyaa ashuwaa miide, Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsoppite» yaaga» yaageedda. Hewaa diraw, he gallassi k'amma asatuu ubbay bare booraa booraa ahiide, yaan shukkeeddino. **35** Saa'ooli he sa'an Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa gimbeedda; S'oossaw yarshshiyaa sa'aa I gimbbishin, hewe aw koyruwaa. **36** Saa'ooli, «Ha k'ammaana duge Piliss's'eematuwaa kaalliide ane boytte; sa'ay wonttana gakkanaw, untntuntuwaa ubbaa bonk'k'oytte; untntutukka ituwaanne ashshenan wod'oytte» yaageedda. Untntuntu, «Eeno, neena lo'eeddabaa ubbaa ootsa» yaagiide zaareeddino. Shin k'eesii, «Ane hawaan S'oossaa oochcheetto» yaageedda. **37** Hewaa diraw, Saa'ooli S'oossaa, «Piliss's'eema asatuwaa kaalaade boo? Neeni untntunta Israa'eelatu kushiyan aatsaade immanii?» yaagiide

oochcheedda. Shin he gallassi S'oossay aw odibeenaa. **38** Yaatina Saa'ooli, «Olanchchatuwaas kaappatoo, ubbay haayite; hachche ayba nagaray oosetteeddentonne ane k'oriide demmoyte. **39** Israa'eeliyaa ashshiyaa Med'inaa Goday ero! Ta na'aa Yoonataana gidooppenne, hayk'kanaw besse» yaageedda. Shin asaappe itti urayenne k'aalaa k'aattibeenaa. **40** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Israa'eeliyaa asaa ubbaa, «Hinntenttu ubbaykka ya baggan ek'k'ite; taaninne ta na'aa Yoonataani ha baggan ek'kana» yaageedda. Hewaappe guyye asatuu, «Eeno, neena lo'owaa ootsa» yaageeddino. **41** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa, «Taw likke zaaruwaa imma» yaagiide wooseedda. Saamay Saa'oola bollarne Yoonataana bolla wod'd'ina Asay geeyeedda. **42** K'ay Saa'ooli, «Ta bollarne ta na'aa Yoonataana bolla yeggite» yaageedda. Hewaappe guyye saamay Yoonataana bolla wod'd'eedda. **43** Saa'ooli Yoonataana, «Ane neeni ootseeddawaa oda» yaageedda. Yoonataani, «Taani guutsa eessaa liiluwaaw ta s'am'aa s'eeraappe laac'caad. Hekko taani hawaan de'ay; taani hayk'kana» yaageedda. **44** Saa'ooli hawaadan yaageedda; «Yoonataanaa, neeni hayk'kana d'ayooppe, S'oossay taana wod'ol!» yaageedda. **45** Shin Asay Saa'oola, «Yoonataani, Israa'eeliyaw ha wolk'kaama s'oonuwaaw aheeddawe hayk'ane? Hewe ubbakk hanenna! De'uwaa Med'inaa Goday ero! Aa huup'yaappe itti binnaanayenne biittan wod'd'enna; ayaw gooppe, I hachche hawaa S'oossaa maaduwaan ootseedda» yaageeddino. Yaatiide Asay Yoonataana ashshina, I hayk'k'ennan atteedda. **46** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Piliss'eema asatuwaa yederssiyaawaa aggeeda; untuntutu barenttu gadiyaa simmeeddino. **47** Saa'ooli Israa'eeliyaa bolla kaate gidowaappe guyyiyaan, ubbaa ellekka de'iyaa bare morkkatuwaaw oleedda; hewantukka: Moo'aabatuwaa, Amoonatuwaa, Eedoomatuwaa, S'ooba kaatetuwaanne Piliss'eema asatuwaa. Bare beedda sa'aan ubbaan s'oneedda. **48** I minniide oletteedda; Amaaleek'a asatuwaa s'oneedda; Israa'eeliyaa asaa bonk'kiyaawanttu kushiyaappe ashsheeda. **49** Saa'oola attuma naanay Yoonataana, Yishiwiinne Malkkishuu'a; aw bayira naatti suntsay Meraabo; teefa naatti suntsay Miikaalo. **50** Aa machata Ahima'aas'a naatto Ahino'aamo. Aa olanchchatuu gadaaway Aa aawuwaaw ishaa Neera na'aa Abaneera. **51** Saa'oola aawuwaaw K'iisinne Abaneera aawuwaaw Neeri Abii'eela naanaa. **52** Saa'ooli de'eedda laysaa ubbaan Piliss'eema asatuwaana suulo olaa oletteide de'eedda. Mino asaa woy s'ala asaa demmeedda wode ubbaan, I he uraa bare olanchchatuwaan gujje.

15 Sammeeli Saa'oola, «Bare asaa Israa'eeliyaa bolla neeni kaatetanaaddan okkanaw Med'inaa Goday kiiteeddawe taana; Med'inaa Godaa k'aalaa sisa. **2** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eelatu Gibs'eppe kesiide yiyya wode Amaaleek'a asatuu ogiyaan untuntunna ek'etteedda diraw, taani Amaaleek'a asatuwaa murana. **3** Ha'i ba; Amaaleek'a asatuwaa shoc'a; untuntuttoo de'iyaaubba ubbaa ubbaanna d'ayssa; untuntutta ashshoppa; untuntutta mac'c'awaa attumawaa, d'ammiyaawaa k'uc'ciyaawaa, miizaa, dorssaa, gaaluwaanne hariyaa wod'a yaagee» yaageedda. **4** Saa'ooli asaa s'eegiide, S'eleema giyya sa'aan paydiyaa wode Israa'eeliyaa laa'u s'eetu sha'a; Yihudaappe tammu sha'a Asay de'ee. **5** Saa'ooli

Amaaleek'atuwa katamaa biide, itti zanggaaraa gidдон geemetti utteedda. **6** Saa'ooli K'eena asatuwaa, «Taani hintentta Amaaleek'a asatuwaana ittippe d'ayssenna mala, denddite! untuntutu gidдон kesite! Hawaappe kichchite! Ayaw gooppe, Israa'eelatu Gibs'eppe kesiyya wode, hinttenttu untuntutta ubbaw loytsi dees'a» yaageedda. K'eena asatuu Amaaleek'a asatuwaa gidдон kesiide beeddino. **7** Saa'ooli Amaaleek'a asatuwaa Hawiilappe doommiide, Gibs'e sintsan de'iyaa Shura gakkanaaw shoc'eedda. **8** Amaaleek'atuwa Kaatiyaa Agaaga pas'a de'ishshin, Saa'ooli omoodeedda; Aa asaa ubbaa k'ara mashshaan wod'i wursseedda. **9** Shin Saa'oolinne Aa olanchchatuu, Agaaganne ubbaappe lo'iyaa dorssatuwaa, miizatuwaa, boltitibolitta maratuwaa, galotuwaanne hara lo'obatuwaa ubbaa ashsheddino; untuntutu hawantta ubbaanna wod'i wurssanaaw dosibeykkinno; shin untuntutu laafabaanne kad'eteeddawaa ubbaanna d'aysseddino. **10** Med'inaa Godaa k'aalay Sammeelakko hawaadan yaagiide yeedda; **11** «Taani Saa'oola kaatiyaa kesseeddawoo kayyottay; ayaw gooppe, Saa'ooli taana kaaliyaawaa aggeeda; ta azazuwaa ootsibeenna» yaageedda. Hewaappe guyye Sammeeli metooteedda; he k'amma kumentsaa Med'inaa Godaakko waasseedda. **12** Wontta guuran Sammeeli dendiide, Saa'oolanna gaketanaw beedda; shin Asay aw, «Saa'ooli K'armmeelosa katamaa beedda; yaan barena hassayissiyaa hawultiyaa esseedda; hewaappe simmiide, Gelggala wod'd'eedda» yaagiide odeedda. **13** Sammeeli Saa'oolakko gakkedda; Saa'ooli Sammeela, «Med'inaa Goday neena anijo; taani Med'inaa Godaa azazuwaa ootsaad» yaageedda. **14** Shin Sammeeli Saa'oola, «Ha taani sisiyaa dorssaa waasuunne miizaa waasuu ayee?» yaageedda. **15** Saa'ooli, «Olanchchatuu hawantta Amaaleek'atuwaappe aheeddino; untuntutu Med'inaa Godaw, ne S'oossaw yarshshanaw, ubbaappe lo'iyaa dorssatuwaanne miizatuwaa ashsheddino; shin haratuwaa muliyaakka d'aysseddoo» yaageedda. **16** Sammeeli Saa'oola, «Ane ek'ka; Med'inaa Goday zino k'amma taw odeeddawaa taani new oday» yaageedda. Hewaappe guyye Saa'ooli, «Oda» yaageedda. **17** Sammeeli Saa'oola yaageedda; «Neeni neena s'eellina guutsa gidooppenne, Israa'eeliyaa zaretoo kaatiyaa gidabeyk'ki? Israa'eeliyaa bolla kaatetana mala, Med'inaa Goday neena okkeedda. **18** S'oossay neena, «Baade Amaaleek'a asatuwaa iitatuwaa ubbaanna d'ayssa; untuntutu wurana gakkanaaw untuntutta ola» yaagiide kiiteedda. **19** Yaatina, ayaw Med'inaa Godaw azazettabeyk'ki? Ayaw omoodoo yaaretaade Med'inaa Godaa S'oossaa sintsan iitabaa ootsaaddii?» yaageedda. **20** Saa'ooli, «Taani Med'inaa Godaa k'aalaw azazettaaddi! Med'inaa Goday taana kiiteeddawaadan baad; Amaaleek'a asatuwaa wod'a wurssaad; untuntutu Kaatiyaa Agaaga ahaad. **21** Shin olanchchatuu omooduwaappe dorssaanne miizaa ubbaappe lo'iyaaawantta, Med'inaa Godaw, ne S'oossaw, Gelggalan yarshshanaw akkiide yeeddino» yaageedda. **22** Sammeeli Saa'oola, «Med'inaa Goday bare k'aalaw azazettiyaawaan nashettiyaawaa keeshshaa s'uuggiyaa yarshshuwaaninne imotaan nashettii? Be'a; azazettiyaawe yarshshiyaawaappe aad'd'ee; k'ay sisiyaaawe dorssaa mod'd'uwaappe aad'd'ee. **23** Ayaw gooppe, d'ibiyaawe shareechchiyya nagaraa mala; k'ay otorettiyaawe eek'aw goynniyaa itatetsaa mala. Neeni Med'inaa Godaa k'aalaa is's'eedda diraw, I neeni kaatiyaa gidjiyaawaa is's'eedda» yaageedda. **24** Saa'ooli Sammeela,

«Taani nagaraa ootsaad; Med'inaa Godaa azazuwaanne ne k'aalaa toochchaad. Taani asaw yaayeedda diraw, untuntuu geeddawaa ootsaad. 25 Hay ta nagaraa atto gaarikii; taani Med'inaa Godaw goynnana mala, taananna Gelgala denddarkii» yaageedda. 26 Sammeeli Saa'oola, «Taani neenana simmaade biikke! Neeni Med'inaa Godaa k'aalaa is's'eedda diraw, neeni Israa'eeliyaa bolla kaatiyaa gidiiyaawaa Med'inaa Goday is's'eedda» yaageedda. 27 Sammeeli Saa'oola matapate baanaw dendiida, Saa'ooli Aa mayuwa mac'araa oyk'k'ina mayuu peed'eteedda. 28 Sammeeli Saa'oola, «Med'inaa Goday hachche Israa'eeliyaa kawutetsaa neeppe peed'iide neeppe lo'iyaa ne shoorroo immeedda. 29 Israa'eeliyaa Bonchchuu worddotenna, woy bare k'ofaa laammenna; ayaw gooppe, bare k'aalaa laammanaw I asaa gidenna» yaageedda. 30 Saa'ooli Sammeela, «Taani nagaraa ootsaad; shin ta gadiyaa c'imatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyaa asaa sintsan hay taana kawushshopparkii; taani Med'inaa Godaw, ne S'oossaw goynnanaadan, neeni taananna denddarkii» yaagiide zaareedda. 31 Hewaa diraw, Sammeeli Saa'oolanna ittippe Gelgala beedda; Saa'ooli Med'inaa Godaw goynneedda. 32 Hewaappe guyyiyaan Sammeeli, «Amaaleek'atuwa Kaatiyaa Agaaga taakko ahite» yaagiide azaeedda. Agaagi kokkoriidde Sammeelakko yeedda; «Tumu hayk'ku hawaadan c'ammiil» yaageedda. 33 Sammeeli Agaaga, «Ne mashshay mac'c'awanntu mela ashshowaadan, ne daayakka mac'c'awanntu gidдон mela attana» yaageedda. Sammeeli Agaaga Med'inaa Godaa sintsan Gelggalan siifeedda. 34 Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli dendiide, Raama katamaa beedda; Saa'oleekka bare soo Gib'aa beedda. 35 Sammeeli hayk'kana gakkanaaw, Saa'oola be'anaw simmiide laa'entsoo bibeena; gidдоппene, Sammeeli Saa'oola diraw yeekkeedda. Saa'oola Israa'eeliyaa bolla kaateyeeddawoo Med'inaa Goday kayyotteedda.

16 Med'inaa Goday Sammeela, «Israa'eeliyaa bolla I kaatiyaa gidenna mala, taani is's'akichcheedda Saa'oola diraw, neeni awude gakkanaw yeekkaa? Ane kac'iyaaan zayitiyaa kuntsaade kesa; taani neena Beetaliheemiyaa Isseyakko kiittay; kaatiyaa gidana mala, taani Aa naanatuwaa gidдоппe ittuwaa doora wotsaad» yaageedda. 2 Sammeeli, «Taani waanaade boo? Saa'ooli sisiide taana wod'ana» yaageedda. Med'inaa Goday Sammeela, «Ussatto itinno akka baade, «Taani Med'inaa Godaw yarshshanaw yaad» yaaga. 3 Isseyakka yarshshuwaaw sa'aa s'eessa. Neeni ootsanabaa taani neena bessana; taani new odiyaaawaa tan okka» yaageedda. 4 Sammeeli Med'inaa Goday odeeddawaa ootseedda; Beeteleeme beedda. Beeteleeme katamaa c'imatuu kokkoriidde aanana gaketeeeddino. Untuntuu Aa, «Neeni sarotetsaw yaad?» yaagiide oochcheeddino. 5 Sammeeli, «Ee; sarotetsaw yaad; taani Med'inaa Godaw yarshshanaw yaad; hinttentukka geeyite; yaatiide taananna yarshshuwaaw sa'aa dendiide» yaageedda; k'ay Isseyanne Aa naanaa geeshshiide, yarshshuwaaw sa'aa untuntuu s'eeseedda. 6 Untuntuu yarshshuwaaw sa'aa gakkiiya wode, Sammeeli Isseyaa na'aa Eli'aaba be'ide, «Tumuppe Med'inaa Goday okkiyaawe hawaan Med'inaa Godaa sintsan ek'eedda» yaagiide K'oppeedda. 7 Shin Med'inaa Goday Sammeela, «Aa malaa woy Aa geesaa adussatsatsaa s'elloppa; taani Aa is's'aad. Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday Asay s'eelliyawaadan s'eellikke; Asay deemuwaa s'eellee; shin Med'inaa Goday

wozanaa s'eellee» yaageedda. 8 Isseyi Abinaadaaba s'eesiide, Sammeela sintsa aatseedda; Sammeeli, «tuytti; Med'inaa Goday hawaakka dooribeenna» yaageedda. 9 Yaatina, Isseyi Shaama aatseedda; Sammeeli, «tuytti; Med'inaa Goday hawaakka dooribeenna» yaageedda. 10 Hewaadan ootsiide, Isseyi bare naanaa laappunuwaa Sammeela sintsa aatseedda; shin Sammeeli Isseyaa, «Med'inaa Goday hawanta dooribeenna» yaageedda. 11 Hewaa diraw, I Isseyaa, «New de'iyaa naanay hawantuu s'alaleeyee?» yaagiide oochcheedda. Isseyi, «Ubbaappe teefa na'ay atteedda; shin I dorssatuwaa heemmee» yaageedda. Sammeeli, «Kiittaade Aa ahissa; I yaana gakkanaw nuuni yarshshokko» yaageedda. 12 Isseyi kiittiide, na'aa ahiseedda; he na'ay arssa; ayfiyaana lo'iyaa malaa lo'a. Med'inaa Goday Sammeela, «Dendda ek'kaade okka; hawe Aa» yaageedda. 13 Sammeeli kac'iyaa zayitiyaa akkiide, Aa ishataa sintsan Daawita okkeedda. He gallassappe doommiide, Med'inaa Godaa Ayyaanay Daawita bollan wolk'k'appe wod'd'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Sammeeli dendiide, Raama katamaa beedda. 14 Med'inaa Godaa Ayyaanay Saa'oolappe shaaketeedda; Med'inaa Godaappe kiitetteedda itta ayyaanay Saa'oola un'etseedda. 15 Saa'oola k'oomatuu Aa, «S'oossaappe kiitetteedda itta ayyaanay neena un'etsee. 16 Nu goday diitsaa loytsi diis's'iyaa asaa koyana mala, bare k'oomatuwaa, hawaan de'iyawaanta azazo. S'oossaappe kiitetteedda itta ayyaanay neena oyk'k'iyaa wode, he bitani diitsaa diis's'ana; I diis's'ina new keekana» yaageeddino. 17 Saa'ooli bare k'oomatuwaa, «Diitsaa loytsiide diis's'iyaa asaa koyiide, taw akkiide yiite» yaageedda. 18 K'oomatuwaappe ittuu Saa'oola, «Be'a; Beetaliheemiyaa Isseyaw diitsaa loytsiide diis's'iyaa itti na'ay de'ee. He na'ay s'alanne tooranchcha asaa; haasayaw c'inc'anne malaa lo'a asaa; k'ay Med'inaa Goday aanaana ittippe de'ee» yaageedda. 19 Yaatina, Saa'ooli Isseyakko kiittiide, «Ne dorssaa heemmiyaa ne na'aa Daawita taw yedda» yaageedda. 20 Hewaappe guyye Isseyi ukitsaa, ogoruwaa woyniyaa eessaanne galo dorssaa mara ittuwaa hariyaan c'aaniide, bare na'aa Daawitana Saa'oolaw yeddeedda. 21 Daawite Saa'oolakko yeedda; Aa kiitan geleedda. Saa'ooli Daawita loytsi doseedda; Daawite Saa'oolaw ola miishshaa oyk'k'iyaaawaa gideedda. 22 Yaatina, Saa'ooli Isseyaw, «Daawite taw ootsiide gam'ishsho; taani Aa dosaad» yaagiide kiitetteedda. 23 Hewaappe simmina, S'oossaappe kiitetteedda itta ayyaanay Saa'oola oyk'k'iyaa wode ubbaan, Daawite diitsaa akkiide bare kushiyan diis's'e; itta ayyaanay Aa yeddiyaa diraw, Saa'oolaw keekeenne I pas'ee.

17 Piliss's'eema asatuu barenttu olanchchatuwaa Yihudaan de'iyaa Sookko geetettiyyaa sa'aa olaw shiishsheeddino; Sookoppenne Azeek'appe gidduwaan de'iyaa Efess's'amiima geetettiyyaa itti sa'aan shiik'i utteeddino. 2 Saa'oolinne Israa'eelatuwa Eela geetettiyyaa zanggaaraan shiik'i utteeddino; Piliss's'eema asatuwaana olettanaw salppiyaan keseeddino. 3 Piliss's'eema olanchchatu itti deriyaan salppina, Israa'eelatuukka hara deriyaan salppeeeddino; untuntuu laa'uwaaw zanggaaray shaakkee. 4 Gaate kataman de'iyaa, Gooliyaada geetettiyyaa itti tooraa k'ara bitanii Piliss's'eematuwa shiik'eedda sa'aappe yeedda; Aa geesay usuppun wad'anne takkaad'e. 5 I ishatamanne laappun kiilo giraame dees'iyaa nahaasiyaa birataa kootiyyaa mayyeedda; k'ay nahaasiyaa birataa k'op'iyaa bare huup'iyaan

wotsedda. **6** Nahaasiyaa birataa gambbaaliyaa bare gediyaan aatsedda; bare hashiyaan naaasiyaa birataappe k'os'ettedda s'ink'kaa tookedda. **7** Aa bodiyaa toomay shemayinniyaa wondrashiyaa keeshshaa; bodiyaa ayfii laappun kiilo giraame dees'ee; gondalliyaa tookedda itti bitanii Aa sintsan hamettee. **8** Gooliyaade ek'kiide, k'aalaa d'ok'ku ootsiide, Israa'eeliyaa olanchchatoo hawaadan yaagiide c'ee'k'eedda; «Hinntenttu waanana giide olaw salppeeditee? Taani Piliss's'eema asaa gidikkittaa? K'ay hinttenttu Saa'oola k'oomatuwaa gidikkitee? Ane hinttenttu gididoppe itti asaa doorite; he bitanii taakko wod'd'o. **9** He bitanii taanana oletiide taana wod'ooppe, nuuni hinttenttu k'oomatuwaa gidana; shin taani Aa s'oonade wod'ooppe hinttenttu nu k'oomatuwaa gidananne nuw moodetana» yaageedda. **10** K'aykka he Piliss's'eeme bitanii, «Taani hachche Israa'eeliyaa olanchchatuwa naassay; taw itti asaa immite; ane laa'w' oletteetto!» yaageedda. **11** Saa'oolinne Israa'eelatu Piliss's'eemiyaa k'aalaa sisiide, yeellateeddinonne daroppe yayyeeddino. **12** Daawite Yihudaa gadiyaan Beeteleheemen de'iyaa Efiraataa Isseyaa na'aa. Isseyaw hospupun attuma naanay de'iino; Saa'ooli kaatiyaa gidiide de'iyaa wode, Isseyi loytsi c'imeeddanne daro de'eedda asaa. **13** Isseyi attuma naanay bayiratiyaawanttu heezzatuu Saa'oola kaalliide olaa beeddino; olaa beedda Aa heezzu naanatuwaa sunsay hawaa; bayiray Eli'aaba; teefay Aminaadaaba; heezzeentsuu Shaama. **14** Daawite naanatuwaa ubbaappe teefa. Bayira heezzu naanay Saa'oola kaalleeddino; **15** shin Daawite bare aawuwa dorssatuwaa heemmanaw Saa'oola mataappe Beeteleeme simerettee. **16** He Piliss's'eemi oytamu gallassaa guuranne omarsii yiide, Israa'eelatuwaa naassee. **17** Itti gallassi Isseyi bare na'aa Daawitaw hawaadan yaageedda; «Ha s'iis'etteedda tishaappe tammu kiilo giraamiyaanne ha tammu ukitsatuwaa akkaade, ne ishatoofaade ne ishatooshiik'eedda sa'aa ellekka gatsa. **18** Ha tammu nukaa pilatuwaakka untunttu shaalak'aw afa; ne ishatooshaan de'into be'ade, untunttu saru de'iyawoo malaataa untuttuppe akkaade ya. **19** Kaatiyaa Saa'ooli, ne ishatoowaanne Israa'eeliyaa Asay ubbay, Piliss's'eema asatuwaana oletiide, Eela Zanggaaraan de'ino» yaageedda. **20** Daawite wonna guuraana dendiide dorssaa wudiya hara asaa hentsiide, Isseyi azazeeddawaa c'aani akkiide beedda. Israa'eeliyaa olanchchatuu barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide garmmaamiide olaw salppishin, Daawite gakkeedda. **21** Israa'eeliyaa asatuunne Piliss's'eema asatu ittuu ittuwaakko s'eelliide salppeeddino. **22** Daawite bare aheedda miishshaa shink'kaa naagiyaawaa kushiyaan wotsiide, olaa salpiyaa wos'si biide, bare ishatoowa saroteedda. **23** Daawite bare ishatoowaana haasayishin, Gaateppe yeedda tooraa k'aray, Piliss's'eemiyaa Gooliyaade bare salpiyaappe gas'aa kesiide, haroodewaadanka Israa'eelatuwaa naasseedda; I naasiyaawaa Daawite sisiidda. **24** Israa'eeliyaa Asay ubbay he bitaniyaa be'eedda wode, loytsi yayyiide aappe bak'atteeddino. **25** Israa'eeliyaa Asay ittuu ittuwaa, «Ha kesiya bitaniyaa be'eedditee? I tumuwaappe Israa'eeliyaa naassanaw kesseedda! Ha bitaniyaa wod'iyaa uraw Kaatiyaa Saa'ooli daro ak'uwa immana; k'ay bare naattokka aw immana; Aa aawuwa golliyaa Asay Israa'eelan kaatiyaa giiraakka giirenna» yaageeddino. **26** Daawite bare matan ek'keedda asaa, «Ha Piliss's'eemiyaa wod'iide, ha yeellaa Israa'eeliyaappe k'uc'ciyaa uraw ayay oosettanee? Ha k'as's'arettiibenna Piliss's'eemi, de'uwa S'oossaa olanchchatuwa naasiyaawe

I oonee?» yaagiide oochcheedda. **27** Shin untunttu Aa, «Ha bitaniyaa wod'iyaa uraw hawe oosettana» yaagiide kasewaadanka aw zaareeddino. **28** Daawite asanaa haasayiaawaa Aa ishaya ubbaappe bayiray Eli'aabi sisiide, Daawita bolla hank'kuwaa ees'si kesseedda; «Neeni ha sa'aa ayaw yaad? He amareeda dorssatuwaa woran oonana yeggaad? Ne otoruwaanne ne wozanaa itatetsaa taani eray; neeni olaa be'anaw yaadda» yaageedda. **29** Daawite, «Taani ha'i ay ootsaadditaa? Haray attooppe haasayanawukka danddayakkaa?» yaageedda. **30** Daawite bare ishaya aggiide, hara asaakko simmiide, kasewaadanka oochcheedda; Asay aw kasewaadanka zaareedda. **31** Daawite haasayeeddawaa sisiidda asatu Saa'oolaw odeeddino; Saa'ooli Daawita s'esisiseedda. **32** Daawite Saa'oola, «Ha bitaniyaa gaasuwaan O wozanaykka yayoppo; taani ne k'oomay baade, ha Piliss's'eemiyanna olettana» yaageedda. **33** Saa'ooli Daawita, «Ha Piliss's'eemiyanna neeni olettanaw danddayakka; ayaw gooppe, neeni na'aa; shin na'atetsaappe doommide, I oletiide dic'eedda asaa» yaageedda. **34** Shin Daawite Saa'oola, «Taani ne k'oomay ta aawuwa dorssatuwaa heemmay; gaammuu woy Babbantsaa malatiyaa do'ay yiide wudiyaappe dorssaa oyk'kiyaa wode, **35** Aa kaallaade taani baade Aa doonaappe wotsa akkay; taakko simmiyaa wode, buuchchaa oyk'kaade, shoc'a wod'ay. **36** Taani ne k'oomay gaammuuwaanne babbantsa wod'aad; ha k'as's'arettiibenna Piliss's'eemi de'uwa S'oossaa olanchchatuwa naasseedda diraw, ikka untuntuppe ittuwaadan hanana. **37** Gaammuuwaanne babbantsa s'ugutsaappe taana ashsheeda Med'inaa Goday ha Piliss's'eemiyaa kushiyaappekka ashshanawaa» yaageedda. Saa'ooli Daawita, «Ba; Med'inaa Goday neenana gido» yaageedda. **38** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare mayuwa Daawita mayzeedda; Daawita huup'yaan nahaasiyaa birataa k'opi'ya wotsedda; nahaasiyaa birataa kootiyaakka Daawita mayzeedda. **39** Daawite bare ola mayuwa ubbaanna k'aaredda. **40** Daawite bare hentsaa gatimaa oyk'kiide, shaafaappe muyla shuchchaa ichcheshatuwaa mas'i akkiide, bare k'arc'ciituwan yeggeedda; bare yambarashshaa oyk'kiide, Gooliyaadekko mateedda. **41** Gooliyaadekka Daawitakko shiik'i shiik'iide matattedda; gondalliyaa tookkiyaa bitanii Aa sintsan de'ee. **42** I Daawita tishshi ootsi s'eelliide, Daawite na'aa gideeddawaanne malaa lo'anne arssa giddeeddawaa be'iide kad'eedda. **43** Daawita, «Neeni gatimaa oyk'kaade ta bolla yaanaw, taana kanaa gaaddiyye?» yaageedda; bare s'oossatuwaa suntsan Daawita shek'keedda. **44** I k'aykka Daawita, «Haaya; taani ne ashuwa saluwa kafotoonne sa'aa do'atoo immana» yaageedda. **45** Daawite Piliss's'eemiyaa, «Neeni mashshaa, bodiyaanne s'ink'kaa oyk'kaade ta bolla Iyaa; shin taani Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa suntsan, neeni naasseedda Israa'eeliyaa olanchchatuu S'oossaa suntsan ne bolla yay. **46** Hachche Med'inaa Goday neena ta kushiyaan aatsi immana; taani neena shoc'ana; ne k'ood'iyakka muuc'a olana. Piliss's'eema olanchchatuwa anhaa saluwa kafotuwawunne sa'aa do'atoo taani hachche immana; yaatina, Israa'eelan S'oossay de'iyawaa sa'aan de'iyaa Asay ubbay

erana. **47** Med'inaa Goday bare asaa ashshanaw tooraa woy mashshaa koyennawaa hawaan shiik'eedda Asay ubbay erana; ayaw gooppe, olay Med'inaa Godaawaa. I hinttentta ubbaa nu kushiyan aatsi immana? yaageedda. **48** Piliss's'eemi dendiide biide, Daawitana olaa gaketanaw shiik'eedda wode, Daawite oletiyyaa olaw ellekka wos'eedda. **49** Daawite bare k'arc'iitiyyaa giddo kushiyya yeddiide, itti shuchchaa akkiide yambbarshshan wotsiide yambbariide, Piliss's'eemiyya deemuwaa c'addeedda. Shuchchay bitaniyaw deemuwaa giddo geleedda; yaatina, bitanii biittan guufanniide kunddeedda. **50** Yaatiide Daawite Piliss's'eemiyya yambbarshshaaninne shuchchaaan s'oonneedda. Daawite bare kushiyan mashshay baynnan Piliss's'eemiyya c'addiide wod'eedda. **51** Daawite wos's'iidde biide, Aa bolla kes ek'kiide, Piliss's'eemiyya mashshaa oyk'kiide shookuwaa giddoppe shoddi akkiide, Aa k'ood'iyaa muuc'eedda. Piliss's'eema asatuu barenttu tooraa k'aray hayk'k'eeddawaa be'eedda wode bak'atteedino. **52** Israa'eeliyya asayenne Yihudaa Asay dendiide waasiidde, Piliss's'eema asatuwaa Gaatenne Ek'iroona katamatuwaa penggetuwaa gatsanaashin yedersseeddino; Piliss's'eema asaa anhay Gaatenne Ek'iroona gakkanaw, Shaa'irayma afiyya ogiyyaan ubbaan kunddeedda. **53** Israa'eeliyya Asay Piliss's'eema asatuwaa yederssi simmiide, untunttu shiik'eedda sa'aa bonk'keeddino. **54** Daawite Piliss's'eemiyya k'ood'iyaa Yerusaalame aheedda; shin Piliss's'eemiyya ola miishshaa bare dunkkaaniyya giddon wotseedda. **55** Daawite Piliss's'eemiyaakko biishshin, Saa'ooli be'eedda wode, olanchchatuu kaappuwaa Abaneera, «Abaneera, ha wodallay O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Abaneeri Saa'oola, «Kawoo, ne shemppu ero taani Aa erikke» yaagiide zaareedda. **56** Kaati zaariide, «Yaatooppe ha wodallay O na'enttonne ane oochchaade gakka» yaageedda. **57** Daawite Piliss's'eemiyya wodiide simmeeddawaappe guyyiyaan, muuc'eedda Piliss's'eemiyya huup'iyaa oyk'k'eedda saanna, Abaneeri Aa Saa'oola sintsa akkiide aheedda. **58** Saa'ooli Aa, «Wodallaw, neeni O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Shin Daawite, «Taani Beetaliheemiyya ne k'oomaa Issey na'aa» yaagiide zaareedda.

18 Daawite Saa'oolanna haasayiiaawaa wursseeddawaappe guyyiyaan, Saa'oola na'aa Yoonataani Daawitana daro mata dabbotetsaa med'd'eedda; Yoonataani Daawita bare huup'iyadaan siik'eedda. **2** He gallasaappe doommiide, Saa'ooli Daawita barenana wotseedda; bare aawuwaa soo guyye simmennaan diggeedda. **3** Yoonataani Daawita bare huup'iyadaan siik'iyaa diraw, aanana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. **4** Yoonataani bare mayyeedda kaabbaa k'aariide, bare ola mayuwaanna, bare mashshaanna, bare wonddaafiyaanne bare sak'kiyaanna ittippe Daawitaw immeedda. **5** Saa'ooli kiiteedda ubbabaa Daawite poliide ootsiyya diraw, Saa'ooli Daawita bare olanchchatuu giddon gadaawaa suntseedda; hewe asaa ubbaakka Aa olanchchatuwaakka nashechcheedda. **6** Daawite Piliss's'eemiyya Gooliyaadan wod'ina Asay soo simmiyya wode, mac'c'a Asay nashechchaa yetsaa yes's'iiddinne duriidde, kabaruwaa bak'kiiddenne diitsaa diis's'iidde, Kaatiyya Saa'oola mokkanaw Israa'eeliyya katamatuwaa ubbatuwaappe kesseedda. **7** Mac'c'awanttu duriidde, «Saa'ooli sha'aa wod'eedda; Daawite tammuu sha'aa wod'eedda» yaagiide yes's'eeddino. **8** Saa'ooli ha

yetsay iitina, loytsi hank'k'etteedda; Saa'ooli bare k'ofaan, «Daawita, «Tammuu sha'aa wod'eedda» giide, taana, «itti sha'aa wod'eedda» geeddino; yaatina, kawutetsaappe attina aw ayeete atteedawe?» yaageedda. **9** He gallasaappe doommiide, Saa'ooli Daawita k'anaate afiyyaan s'eelleedda. **10** Wonttetsa gallassaa iita ayyaanan S'oossaaappe kiitetiide, Saa'oola oyk'k'eedda; Saa'ooli bare son elumetteedda. Daawite haroodewaadan diitsaa diis's'eedda; Saa'ooli tooraa bare kushiyan oyk'ki' utteeddawe, **11** «Daawita godaana gatsaade sikkaad» giide tooraa s'onggeedda. Shin Daawite laa'u geedde aappe haleedda. **12** Med'inaa Goday Saa'oola aggiide Daawitana de'iyaa diraw, Saa'ooli Daawitaw yayyeedda. **13** Hewaa diraw, Saa'ooli Daawita bare sintsaappe haassiide, sha'a olanchchatoo kaappuwaa kesseedda. Yaatina, Daawite bare c'itaa olan kaaleetseedda. **14** Med'inaa Goday Daawitana ittippe de'iyaa diraw, I ootsiyaabay ubbay aw injeteedda. **15** Daawite ootsiyaabay ubbay loytsi injetiyaawaa Saa'ooli be'iide, aw loytsi yayyeedda. **16** Shin Daawite untuntta olan kaaleetsiyya diraw, Israa'eelanne Yihudaa Asay ubbay Aa siik'eeddino. **17** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli Daawita, «Ta naatta bayirata Meraaba hannash; taani O new mache ootsaade immana; neeni mino asaa gida; yaataade Med'inaa Godaa olaa oletta» yaageedda. Saa'ooli bare wozanaan, «Taani Aa bochchike; Piliss's'eema asatuu Aa wod'ana» yaagiide k'oppeedda. **18** Shin Daawite Saa'oola, «kaatiyaanna bollotanaw taani oonee? Ta soo asaykka aye? Woy ta aawuwaa yaraykka Israa'eeliyya asaa giddon aye?» yaageedda. **19** Shin Saa'oola naatta Meraaba Daawitaw imettiyya wodi gakkina, Mahoola katamaappe yeedda, Adirii'eela geetetiyya itti bitaniyaw imettaaddu. **20** Gidooppenne, Saa'oola naatta Miikaala Daawita siik'aaddu; Saa'ooli hewaa sisiide nashetteedda. **21** I bare wozanaan, «Aw p'ire gidana malanne Piliss's'eema asatuu Aa wod'ana mala, taani Miikaala Daawitaw immana» yaagiide k'oppeedda. Hewaa diraw, Saa'ooli Daawita, «Neeni taananna bollotanaw hawe new laa'entso kaac'aa» yaageedda. **22** K'aykka Saa'ooli bare k'oomatuwaa s'eesiide, «Kaati neenan nashetteedda; Aa k'oomatuu ubbaykka neena dosiino; ha'i neeni kaatiyaanna bollota yaagiide s'uuran Daawitaw odite» yaagiide azazeedda. **23** Untunttu I geeddawaadanka Daawitaw odeeddino; shin Daawite untunttoo, «kaatiyaanna bollotanawe hinttenttoo laafabaa malatiyye? Taani hiyyeessanne erettenna asaa» yaagiide zaareedda. **24** Saa'oola k'oomatuu Daawite geeddawaa Saa'oolaw odeeddino. **25** Saa'ooli bare k'oomatuwaa, «Daawitaw hawaadan yaagiide odite; «Kaati bare morkkatuwaa haluwaa kessanaw s'eetu Piliss's'eema asatuwaa k'aaratuwaappe attina, neeppe hara c'ilooshshaa koyenna» yaagite» yaageedda. Saa'ooli hewaa geeddawe, «Daawite Piliss's'eematuwaa kushiyan hayk'k'o» giide k'oppeedda dirassa. **26** Saa'oola k'oomatuu Saa'ooli geeddawaa Daawitaw odeeddino; kaatiyaanna bollotiyaawe Daawita nashechcheedda. Hewaa diraw, bullachchaa gallassay gakkanaappe kasetiide, **27** Daawitenne Aa Asay dendiide beeddino; Piliss's'eematuwaappe laa'u s'eetu asaa wod'eeddino. Daawite kaatiyaanna bollotanaw he asatuwaa k'aaratuwaa ahiide, kawoo kumentsaa paydiide sheed'd'edda. Hewaa diraw, Saa'ooli bare naatto Miikaala Daawitaw immeedda. **28** Saa'ooli Med'inaa Goday Daawitana ittippe de'iyawaanne Aa naatta Miikaala Daawita siik'iyawaa ereedda. **29** Hewaa diraw, Saa'ooli Daawitaw kasewaappe

aatsiide yayyeedda. Saa'ooli bare de'uwaa laytsaa ubbaan Daawitaw morkke gideedda. **30** Piliss's'eeme kaappatuu olettanaw kesiyaawaa aggibeykino; shin olaw kesseedda payduwaa ubbaan Saa'oola gadaawatuu ubbaappe s'oonuu haniyaawe Daawitessa; hewaa diraw, I eretteedda asaa gideedda.

19 Saa'ooli bare na'aa Yoonataanawunne bare k'oomatuuwa ubbaw, «Daawita wod'ite» yaagiide odeedda; shin Saa'oola na'ay Yoonataani Daawita loysi siik'eedda. **2** Hewaa diraw, Yoonataani Daawitaw hawaadan yaagiide odeedda; «Ta aawuu Saa'ooli neena wod'anaw koyee; wontti guura new naagetta; itti sa'aan k'osettaade de'ashsha. **3** Taani ta aabbuna baade, neeni k'osetteedda gaden ek'kana; taani nebaw aw odaadde, aappe siseeddabaa new odana» yaageedda. **4** Yoonataani Daawitewaa nashshiide, bare aawuwaa Saa'oola hawaadan yaageedda; «Kaatii bare k'oomaa Daawita naak'oppo; ayaw gooppe, I neena naak'k'ibeenna; I ootseeddabay neena loysi go'eedda. **5** I Piliss's'eemiyaa wod'iyaa wode bare shempoo k'arettiibeenna. Med'inaa Goday Israa'eeliyaa ubbaw wolk'k'ama s'oonuwaa immeedda; hewaa be'ade neenikka nashetaadda. Yaatina, neeni geeshsha asaa naak'kanaw ayaw k'oppay? Gaasuu baynnan Daawita wod'anaw ayaw koyay?» yaageedda. **6** Saa'ooli Yoonataani odeeddawaa sisiide, «Med'inaa Goday ero, taani Daawita wod'ikke» yaagiide c'aak'keedda. **7** Yoonataani Daawita s'eesiide, haasayeeddawaa ubbaa odeedda. Yaatiide Daawita Saa'oolakko aheedda; Daawite Saa'oolanna kasewaadanka de'edda. **8** Hara olaykka denddeedda; Daawite kesiide Piliss's'eema asatuwaanna oletteedda; untuntta wolk'k'ama shochchaa shoc'ina, untunttu Aa sintsaappe bak'atteddino. **9** Hewaappe simmiide, Saa'ooli tooraa oyk'kiide bare son utti de'ishshin, iita ayyaanay Med'inaa Godaappe kiitettiide Aa oyk'keedda. Yaatina, Daawite diitsaa diis's'ishin, **10** Saa'ooli Daawita godaana gatsiide Dantsanaw (oytsanaw) tooraa s'onggeedda; shin Daawite aappe haleedda; tooray godan ek'keedda. He gallassaa k'amma Daawite bak'atiide kessi akkeedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, «Daawita golliyaa naagiide, guura Aa wod'ite» yaagiide Saa'ooli asaa Daawita soo kiitteedda. Yaatina, Daawita machata Miikaala, «Hachche k'amma neeni ne shempuwaashshana d'ayooppe, wontti hayk'k'aasa» yaagaadde Daawitaw odaaddu. **12** Miikaala Daawita maskkootiyaanna wotsaaddu; Daawite bak'atiide kessi akkeedda. **13** Miikaala soo misiliyaa akkaade arsaan gisisaaddu; huup'issaana deeshsha isikiyaa wotsaaddu; yaataade afilaa mayyzaaddu. **14** Daawita omoodiide ahana mala, Saa'ooli asaa kiitteedda; Miikaala, «Daawite saketteedda» yaagaaddu. **15** Hewaappe guyyiyaan, Daawita be'ana mala, Saa'ooli he asatuwaa guyye kiittiide, hawaadan yaageedda; «Taani Daawita wod'anaadan Aa arssaana tookkiide akkiide ahite» yaageedda. **16** Shin asatuu soo geliyaa wode, he soo misilii arsaan giseeddawaa demmeeddino; Aa huup'issaana deeshshaa isikii de'ee. **17** Saa'ooli Miikaalo, «Neeni ayaw hawaadan ootsaade taana c'immaad? Ta morkkii kessi akkanaadan ayaw bak'atissaadii?» yaageedda. Hewaappe guyye Miikaala, «I taana, «Taana kessaade yedda; hinna d'ayooppe, taani neena wod'ana» yaageedda» yaagaade zaaraaddu. **18** Daawite bak'ati attiide, Raaman de'iyaa Sammeelakko beedda; Saa'ooli barena ootseedda

ubbabaa Sammeelaw odeedda. Inne Sammeeli Raaman de'iyaa Naayoota giyyaa sa'aan biide utteeddino. **19** Saa'ooli, «Daawite Raaman de'iyaa Naayootan de'ee» yaagiyaawaa siseedda. **20** Daawita omooddana mala, asaa yaa kiitteedda. Shin timbbitiyaa odiyaawantuu c'itay timbbitiyaa odishiinne Sammeelikka ek'kiide untuntta kaletsishin untunttu be'edda wode, Saa'ooli yeddeedda asaa bolla S'oossaa Ayyaanay wod'd'edda; untunttukka timbbitiyaa odeeddino. **21** Saa'ooli hewaa siseedda wode, hara asaa yeddeedda; untunttukka k'ay timbbitiyaa odeeddino. Saa'ooli heezzentso asaa yeddeedda; hewanttukka timbbitiyaa odeeddino. **22** Yaatina, I bare huup'iyaw Raama baanaw denddeedda; biide Seekun de'iyaa wolk'k'ama ollaa gakkedda; «Sammeelinne Daawitenne hak'an de'ino?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Hini Raaman de'iyaa Naayootan de'ino» yaagiide zaareeddino. **23** Hewaa diraw, Saa'ooli Raaman de'iyaa Naayoota beedda; k'ay S'oossaa Ayyaanay Aa bollakka wod'd'edda; Raaman de'iyaa Naayoota gakkanaw, timbbitiyaa odidiide beedda. **24** Bi gakkide, bare mayuwaa k'aariide, Sammeela sintsan timbbitiyaa odeedda; he gallassaa ubbaanne k'amma ubbaa kallo giseedda. Asay, «Saa'oolikka timbbitiyaa odiyaawantuu zateeyye?» guussay hawaassa.

20 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Raaman de'iyaa Naayootappe bak'atiide, Yoonataanakko beedda; Yoonataana, «Taani ay ootsaadditaa? Ta bayzuu ayee? Ne aawuu taana wod'anaw koyiyaawe, taani Aa waata k'ohiinee?» yaagiide oochcheedda. **2** Yoonataani, «Hewe neeppe haakko! Neeni hayk'k'akka. Be'a, guutsabaa gidiina, gitabaa gidiina, ta aawuu taw odennan de'iide ayaanne ootsenna. Ta aawuu ha yewuwaa taappe ayaw k'ossi? Hewaadan gidenna!» yaagiide zaareedda. **3** Shin Daawite Yoonataana, «Neeni taana siik'iyawaa ne aawuu loysi ereedda; ne aawuu barew, «Yonaataani ha yewuwaa erooppe I kayyotana!» yaageedda. Shin Med'inaa Goday ero; ne shemppu ero; taappenne hayk'uwaappe gidduwaan mes'si itti tangguu atteedda» yaagiide c'aak'keedda. **4** Yoonataani, «Neeni kiiteta geeddawaa ayaanne taani new ootsana» yaageedda. **5** Hewaappe guyye Daawite hawaadan yaageedda; «Sisa, wontti aginaa s'eeruwaa bonchchiyaa gallassaa; taani kaatiyaanna k'umaa maana koshshee. Shin taani baade wontti peeshina omarsii gakkanaw, gaden k'osettana. **6** Ne aawuu taana koyooppe, neeni Aa, «Daawitenttu soo Asay ubbay laytsaa yarshshuwaa yarshshiyaa wode gidiyaa diraw, Beeteleeme bare katamaa ellekka baana giide, taana oochchiide beedda» yaaga. **7** Hewaappe guyye I, «Yaanooppe lo'a» yaagooppe, taw ne k'oomaw saro; shin I hank'ettooppe, I taana k'ohanaw bare k'ofaa k'achcheeddawaa hewan era. **8** Neena gidoooppe, neeni taw ne k'oomaw lo'obaa kiiteta; ayaw gooppe, neeni taananna ne k'oomaana Med'inaa Godaa sintsan c'aak'etaadda. Shin taanan bayzuu de'oppe, taana neeni wod'! Ne aawoo taana aatsa immoppa» yaageedda. **9** Yoonataani, «Hewe neeppe haakko! Ta aawuu neena k'ohanaw bare k'ofaa k'achcheeddawaa taani ereeddenttu, new odikkitaayye?» yaagiide zaareedda. **10** Hewaappe guyye Daawite, «Ne aawuu new iita zaaruwaa zaaroooppe, taw odanawe oonee?» yaagiide oochcheedda. **11** Yoonataani, «Haaya; gade boytte» yaageedda; yaatina, laa'attuukka gade beeddino. **12** Yoonataani Daawita hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay ero, taani wontti

peeshina ta aawuwaa k'orana. I new lo"uwaa k'oppoophe, taani kiittaade neena erissana. **13** Shin ta aawuu neena k'ohanaw koyeeddawaa gidooophe, k'ay hewaa taani neena erissennan aggooppenne neena saruwaan moyzza yeddennan aggoophe, Med'inaa Goday taw iito! Med'inaa Goday ta aabunna ittippe gideeddawaadan neenanakka ittippe gido. **14** Taana Asay wod'enaadan ta de'uwaa laytsaa ubbaan aggena siik'uwaa, Med'inaa Godaawaa mallaa taw kiiteta. **15** K'ay Goday Daawita morkkatuwaa ubbaa gadiyaappe d'ok'olleedda wodekka, ta golliyya asaappe ne siik'uwaa haassoppa» yaageedda. **16** Hewaa diraw, Yoonataani, «Med'inaa Goday Daawita morkkatuwaa oochcho» yaagiide Daawita golliyya asanaa k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'eteedda. **17** Yoonataani Daawita bare huup'yaadan siik'eedda diraw, «Neeni taana tumu siikiyaawaa k'onc'c'issanaw ane taw laa'entsuwaa c'aak'k'a» yaagiide c'aak'k'iseedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, Yoonataani Daawita, «Wontta aginaa s'eeruwwa bonchchiyya gallassaa; neeni uttiyaa sa'ay mela de'oppe, neeni baynawwe erettanawaa. **19** Wontti peeshina omarsii baade, ha metuu doommeedda gallassi neeni k'osetteedda sa'aan k'osetta; k'osettaade Es'ela giyaa zaallaappe guyyenna takkashsha. **20** Taani ayentto s'onggiyaawaa malataade, Aa miyiyaanna heezzu pootsatuwaa wondaafiyaan dukkana. **21** Hewaappe guyyiyaan, ta K'oomaa, «Baade zubbetuwan neeppe ha baggana de'iino; taakko akkaade ya» yaagiyaawaa gidooophe, haaya; ayaw goophe, Med'inaa Goday ero, new sa'i saro; neena ayayinne bochchenna. **22** Shin taani ta K'oomaa, «Be'a; zubbetuwan neeppe hini baggana de'iino» yaagiyaawaa gidooophe, neeni aggade ba; ayaw goophe, Med'inaa Goday neena wora yeddeedda. **23** Neeninne taani haasayeedda k'aalaa c'aak'uwaa gidooophe, hewoo neeppenne taappe gidduwaan Med'inaa Goday med'inaw markka» yaageedda. **24** Hewaa diraw, Daawite gaden k'osetteedda. Aginaa s'eeruwwa bonchchiyya gallassay gakteedda wode, Kaatiyaa Saa'ooli k'umaa maanaw yeedda. **25** Haroode bare uttiyaa sa'aan godaa lank'kiyaan utteedda; Yoonataani aappe sintsa bazzuwaan utteedda; Abaneeri Saa'oola lank'kiyaan utteedda; shin Daawita sa'ay mela de'ee. **26** Saa'ooli he gallassaa ayinne gibeenna; ayaw goophe, Saa'ooli, «Daawite ayentto haneedda; he gallassaa bonchchennaadan tuneedda; tuma I tuneedda» yaagiide k'oppeedda. **27** Shin wonttetsa gallassikka, aginaw laa'entso gallassi Daawita sa'ay mela de'ee. Saa'ooli bare na'aa Yoonataana, «Isseyaa na'ay zinokka hachchikka k'umaa maanaw ayaw yibeennee?» yaagiide oochcheedda. **28** Yoonataani, «Daawite Beeteleeme baana giide taana oochcheedda; **29** I taanikka, «Nu golliyya Asay kataman yarshshuwaa yarshshiyaa dirawunne ta ishaykka taana azazeedda diraw, hay taana yeddaarikii; neeni taana siikiyaawaa gidooophe, ane taani ta ishatuwaa be'anaw bay» yaageedda. Kaatiyaa maaddappe maanaw I yibeennawe hewaa gishshassa» yaagiide zaareedda. **30** Saa'ooli Yoonataana bolla hank'k'uwaa ees'si kesiide hawaadan yaageedda; «Laa geellanne makkalanchcha mishiratti na'aw, neeni ne huup'iyaw kawushanawunne neena yeleedda ne daayo kawushshanaw neeni Isseyaa na'aa bagga giddeeddawaa taani erikittaayye? **31** Isseyaa na'ay ha sa'aa bollan de'eedda peeshan ubbaan neeni woy ne kawutetsay ek'k'enna. Ha'i kiittaade taw Aa ahissa; ayaw goophe, I hayk'anaw bessee» yaageedda. **32** Hewaappe guyye Yoonataani bare aawuwaa Saa'oola, «I

ayaw hayk'k'ii? I ootseeddabay ayee?» yaagiide oochcheedda. **33** Shin Saa'ooli Yoonataana wod'anaw tooraa Aa bolla s'onggeedda. Hewaa diraw, Yoonataani bare aawuu Daawita wod'anaw k'ofaa k'achcheeddawaa ereedda. **34** Hank'k'uwaa ees'etiide maaddappe denddee ek'k'eedda; bare aawuu Daawita kawushsheedda diraw Yoonataani kayyottiide, he aginaw laa'entso gallassaa mibeenna. **35** Wontta Yoonataani Daawitana gaketanaw gade biide barenanna itti yalaga na'aa akkiide beedda. **36** Yoonataani na'aa, «Taani wondaafiyaan dukkiyaa zubbetuwwa wos'saade koya» yaageedda; hewaappe guyyiyaan na'ay wos'siyaa wode, zubbiiyaa hefintsu dukkeedda. **37** Na'ay Yoonataana zubbii wod'd'eedda sa'aa gakteedda wode, Yoonataani na'aa s'eesiide, «Zubbii neeppe hini baggana de'ennee?» yaageedda. **38** K'aykka Yoonataani na'aa, «ellella; ellellaade ba; ek'k'oppa!» yaagiide bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide odeedda. He na'ay zubbiiyaa mas'iide akkiide, bare godaakko aheedda. **39** Na'ay ha yewuwaa ayinne erenna; Yoonataanne Daawita s'alaalay eriino. **40** Yoonataani bare ola miishshaa na'aw imiide, «Tookka akkaade katamaa afa» yaageedda. **41** Na'ay beeddawaappe guyyiyaan, Daawite he zaallaa guyyeppe kesseeedda; Yoonataana sintsan gulbbatiide, bare deemuwwa biittaa boshisside heezzu gede goyneedda. Hewaappe guyyiyaan, ittuu ituuwaana yerettiide yeekkeeddino; shin Daawite Yoonataanaappe aad'uwaa yeekkeedda. **42** Yoonataani Daawita, «Saro ba; «Ne giddoninne ta giddon, ne zeretsaa giddoninne ta zeretsaa giddon, Med'inaa Goday med'inaw markka gido» yaagiide nuuni laa'uu Med'inaa Godaa suntsaan c'aak'k'eeddo» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawite dendiide beedda; Yoonataanikka katamaa guyye simmeedda.

21 Daawite k'eesiyaa Abimeleekakko Nooba katamaa beedda; Abimeleeki Daawitana gaketanaw kokkoriidde yiide, «Neeni ayaw neerekka de'ay? Ayaw hara Asay neenana de'ennee?» yaagiide oochcheedda. **2** Shin Daawite k'eesiyaa Abimeleeka, «Kaati taana, «Taani neena kiitteedda yewuwanne azazeedda azazuwaa ooninne eroppo» yaagiide taana ittibaa azazeedda. Ta asatuu itti sa'aan taananna gaketanaadan odaad. **3** Ha'i ne kushiyan ayay de'ii? Ichcheshu bashe ukitsaa woy de'eeddawaa ayaanne taw immaarikii» yaageedda. **4** Hewaappe guyye k'eesi Daawita, «Asay ubbay miyaa ukitsay taw baawa; shin geeshsha ukitsay de'ee; he asatuu barana mac'c'a asappe naageeddawaa gidooophe, untunttu maanaw danddayiino» yaageedda. **5** Hewaappe guyye Daawite k'eesiyaa, «Tuma nuuni ha kiitaw keso saappe doommiide, mac'c'a asaappe naagetteeddo; haray atto geeshsha gidenna kiitaa wodekka untunttu asatetsay geeshsha; hachche ubbaa aad'diide geeyanaw kosshennee!» yaageedda. **6** Hewaa diraw, k'eesii Daawitaw geeshsha ukitsaa immeedda; ayaw goophe, k'eesiyaw de'iyaa ho'iyaa ukitsaa Aa sa'aan wotsanaw Med'inaa Godaa sintsaappe dentseedda geeshsha ukitsaa s'alala. **7** Saa'oola k'oomatuwaappe itti bitanii he gallassaa Med'inaa Godaa sintsan naagiidde de'ee; Aa suntsay Doyk'a; I Eedooma biittaa asaa; Saa'oola mehiyaa heemmiyaawanttoo I kaappuwaa. **8** Daawite Abimeleeka, «Tooray woy mashshay new de'anddeeshsha? Kaatiyaa kiitay elleelliso diraw, taani ta mashshaa woy hara ola miishshaa ahabeyikke» yaagiide oochcheedda. **9** Shin Abimeleeki, «Neeni Eela Zanggaaraan wod'eedda Piliss's'eemiyaa Gooliyaada mashshay hawaan de'ee; c'urk'k'aan I s'aas'ettiide, eefuudiyya

geetettiyaa mayuwaappe guyye baggana de'ee. Neeni koyiyaawaa gidoope Aa akka; aappe attina, hara mashshay hawaan baawa» yaagiide zaareedda. Hewaappe guyye Daawite, «Hewaa mala hara mashshay baawa; Aa taw hamma» yaageedda. **10** He gallassi Daawite dendiide, Saa'oolappe bak'atiide, Gaate katamaa Kaatiyaa Akiishakko beedda. **11** Shin Akiisha oosanchchatuu, «Hawe Daawite bare biittan kaatiyaa gidenneeyye? K'ay mac'c'a asatuu yes's'iiddinne duriide, «Saa'ooli sha'aa wod'eedda; Daawite tammu sha'aa wod'eedda» yaagiide sabbeedda bitaniyaa gidenneeyye?» yaageeddino. **12** Daawite untuntuu haasayaa bare wozanaan oyk'kiide, Gaate Kaatiyaa Akiisha loytsi yayyeedda. **13** Hewaa diraw, Daawite untuntuu sintsaan wozanay boshetteedda asa malateedda; untuntuu Aa oyk'kana haniyaa wode, gooyiyaawaadan kare penggiyaa ifitsaa k'aac'eretseenne buuchchaanna duge zaariide saassuwwa lokkayee. **14** Akiishi bare oosanchchatoo, «Be'ite; hawe bitanii gooyee. Hinttentuu ayaw Aa taakko aheedditee? **15** Ha bitanii ta sintsaan gooyanaadan hinttentuu aheeddawe, ta matan haray gooyiyaawe d'ayineyye? Ha bitanii ta soo gelanaw bessiiyye?» yaageedda.

22 Daawite Gaate katamaappe bak'atiide, Adulaama katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa beedda; Aa ishatsuwaanne Aa aawuwaa soo Asay ubbay hewaa siseedda wode, untuntuu yaa duge aakko wod'd'eeddino. **2** Metootteeddawantuu, woy ac'uwan geleeddawantuu, woy sa'ay itteeddawantuu ubbatuu Daawitakko shiik'eeddino; I untuntuu kaappuwaa gideedda. Itti oyddu s'eetuwwa gidiyaa Asay aanana de'ee. **3** Daawite he saappe dendiide, Moo'aaben de'iyaa Mis'ipp'a beedda; Moo'aabe kaatiyaa, «S'oossay taw ootsanabaa taani erana gakkanaw ta aattonne ta aawuwaa ne matan wotsissaarikii» yaagiide woosseedda. **4** Hewaa diraw, Daawite untuntuu Moo'aabe kaatiyaa matan wotseedda; geesuwwa gidдон Daawite k'osetti utteedda wode ubbaan untuntuu kaatiyaa matan de'eeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiiyaa Gaadi Daawitakko yiide, «Geesuwwa gidдон gam'oppa; ha saappe dendaade Yihudaa gadiyaa ba» yaageedda; Daawite he saappe Hereta wora beedda. **6** Daawitenne Aa Asay beetteeddawaa Saa'ooli siseedda; Saa'ooli Gib'aa katamaa matan de'iyaa deriyaan, tamariskka geetettiyaa miitsaa garssan tooraa oyk'kiide utteedda; Aa oosanchchatuu Aa doodiide ek'keeddino. **7** Saa'ooli untuntuu, «Hinttentoo, Biiniyaama asatoo, sisite! Isseya na'ay goshshaanne woyniyaa tokkiyaa sa'aa hinttentuu ubbaw immanee? Shaalak'atuwaanne s'eetuwwa kaappatuwwa ootside hinttentuu suntsanee? **8** Hinttentuu ubbay ta bolla mak'etteeddita; ta na'ay Isseya na'aanna k'aalaa c'aak'uwaa c'ak'eteeddawaa ooninne taw odibeenna. Hintteppe itti asayenne wab'k'artenna; hachchewaadanka ta na'ay ta k'oomaa taana wod'isanaw dentseeddawaa ooninne taw odibeenna» yaageedda. **9** Saa'oola oosanchchatuwaana ek'keedda Edoomiyaa Doyk'i Saa'oola, «Isseya na'ay Ahis'uuba na'aa Abimeleekakko Nooba katamaa beeddawaa taani be'aaddi. **10** Abimeleeki Daawite ootsanabaa Med'inaa Godaa oochcheedda; yaatiide Daawitaw shink'kaa immeedda; k'ay Piliss's'eemiyaa Gooliyaada mashshaakka aw immeedda» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Ahis'uuba na'aa K'eesiyaa Abimeleekanne Nooba kataman k'eesatuwwa giidiide de'iyaa Aa aawuwaa soo asaa

ubbaa kaatii s'eesissina, untuntuu kaatiyaakko yeeddino. **12** Saa'ooli Abimeleeka, «Ahis'uuba na'aw, sisa» yaageedda. Abimeleeki, «Ero ta godaw» yaageedda. **13** Saa'ooli Aa, «Neeninne Isseya na'ay ta bolla ayaw mak'etteeddite? Neeni aw ukitsaanne mashshaa immaade, I taana wod'anaw denddana mala, aw S'oossaa ayaw oochchaaddii?» yaageedda. **14** Abimeleeki kaatiyaa, «Ne k'oomatuwwa ubbaa gidduwaan Daawitedan ammanettiiyaawe, kaatiyaanna bolloteeddawe, neena naagiyaawantaa azaziyaawenne ne soo asaa gidдон loytsi bonchchettiiyaawe haray oonee? **15** Taani aw S'oossaa oochchishin, hawe taw koyro? gidenna! Kaatiyaw, taana ne k'oomaa woy ta aawuwaa soo asaa ubbaa ayinne moottoppa; ayaw gooppe, taani ne k'oomay ha yewuwwa guutsa gidina wolk'kaama gidinakka mule erikke» yaageedda. **16** Kaatii, «Abimeleeka, neeninne ne aawuwaa golliiyaa Asay ubbay hayk'kana» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare matan ek'kiide naagiyaawantaa, «Med'inaa Godaa k'eesetuwwa wod'ite; ayaw gooppe, untuntukka Daawita maaddeeddino; Daawite bak'ateeddawaa eridde, taw odibeekino» yaageedda. Shin kaatiyaa oosanchchatuu Med'inaa Godaa k'eesatuwwa bolla barenttu kushiyaa wotsennan is's'eeddino. **18** Yaatina kaatii Doyk'a, «K'eesetuwwa neeni wod'a» yaagiide azazeedda. Edoomiyaa Doyk'i k'eesetuwwa shoc'eedda; he gallassi eefuudiyaa mayyeedda hosphun tammanne ichcheshu k'eesetuwwa I wod'eedda. **19** Hewaa bollakka k'eesatuwwa katamaa, Nooba k'ara mashshaan busakkeedda; he kataman de'iyaa attumawaa, mac'c'awaa, naanaa, k'eerii naanaa, mehetuwaa, haretuwaanne dorssatuwwa k'ara mashshaan Doyk'i suppu otseedda. **20** Shin Ahis'uuba na'aa Abimeleeka naanatuwaappe Abiyaataara geetettiyaa itti na'ay kessi akkiide, Daawitakko bak'ateedda. **21** Saa'ooli Med'inaa Godaa k'eesetuwwa wod'eeddawaa Daawitaw odeedda. **22** Daawite Abiyaataara, «Edoomiyaa Doyk'i he sa'aan de'iyaaawaa taani be'eedda wode, I Saa'oolaw odanawaa he gallassi eraad. Ne aawuwaa soo asaa ubbaa hayk'oo ooshettiiyaawe taana. **23** Simmi neeni taananna de'a; yayyoppa. Neena wod'anaw koyiyaa uray taana wod'anaw koyiyaawaa; shin neeni ta matan saro de'ana» yaageedda.

23 «Piliss's'eema asatuu K'a'iila katamaa oliino; katsaakka bonk'kiino» yaagiyaa oduwaa Daawite siseedda. **2** Daawite Med'inaa Godaa, «Taani baade Piliss's'eema asatuwwa oloo?» yaagiide oochcheedda. Med'inaa Goday Daawita, «Ba; Piliss's'eema asatuwwa ola; K'a'iila katamaa ashsha» yaageedda. **3** Shin Daawita asatuu, «Nuuni hawaan Yihudaa biittan de'iiddenne yayyeetto; shin Piliss's'eema asatuwaana olettanaw nuuni K'a'iila katamaa biidde, waan aatsi yayyaneeshsha» yaageeddino. **4** Hewaa diraw, Daawite zaaretside Med'inaa Godaa oochcheedda; Med'inaa Goday Aa, «Piliss's'eema asatuwwa taani new aatsa immana; dendda; K'a'iila katamaa ba» yaageedda. **5** Daawitenne Aa Asay K'a'iila katamaa biide, Piliss's'eema asatuwaana oletteeddino; untuntuu mehiyaa omooddeeddino. Untuntuppe daro asaa wod'iide, Daawite K'a'iila katamaa asaa ashsheeda. **6** Abimeleeka na'ay Abiyaataara Daawitakko K'a'iila katamaa bak'atiyaa wode, eefuudiyaa geetettiyaa mayuwwa akkiide beedda. **7** Daawite K'a'iila katamaa beeddawaa Saa'ooli sisiide, «S'oossay Daawita ta kushiyaa aatsi immeedda; ayaw gooppe, ifitsayenne dirssay de'iyaa katamaa geliide, barekka k'ashetteedda» yaageedda. **8**

K'a'ila katamaa biide, Daawitanne Aa asaa dooddana mala, Saa'ooli bare olanchatuwaa ubbaa s'eeseedda. **9** Saa'ooli bare bolla itaabaa mak'k'eteeddawaa Daawite ereedda; k'eesiyya Abiyaataara, «Eefuudiyya haa akka ya» yaageedda. **10** Hewaappe guyyiyaan Daawite, «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyyaa S'oossaw, ta gaasuwaan Saa'ooli K'a'ila katamaa bayzanaw mak'k'eteeddawaa taani ne k'oomay wursaa'de sisaad. **11** K'a'ila katamaa Asay taana Saa'oolaw aatsiide immaneesha? Taani ne k'oomay siseeddawaadan Saa'ooli tumukka haa yaaneeshsha? Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyyaa S'oossaw, taw ne k'oomaw odaarikki» yaageedda. Med'inaa Goday Daawita, «Ee; Saa'ooli yaanawaa» yaagiide zaareedda. **12** Daawite, «K'a'ila katamaa asatuu taananne ta asaa Saa'oolaw aatsiide immaneesha?» yaagiide zaaretsiidekka oochcheedda. Med'inaa Goday, «Ee; untuntuu hinttentta aatsiide immana» yaageedda. **13** Daawitenne usuppun s'eetu gidiyaa Asay K'a'ila katamaappe kesiide, itti saappe itti sa'aa hemetaa oyk'keeddino. Daawite K'a'ila katamaappe bak'ateeddawaa Saa'ooli siseedda wode, baanaw k'oppeeddawaa aggi basheedda. **14** Daawite bazuwaa geesotuwaaninne Ziifa woran de'iyaa zoozetuwaan de'eedda. Saa'ooli Aa demmanaw ubbaa gallassi koyee; shin S'oossay Aa Saa'oola kushiyaan aatsi immibeenna. **15** Daawite Ziifa woran de'iyaa Horesha giyya saan de'ishshin, Saa'ooli barena wod'anaw kesseeddawaa Daawite ereedda. **16** Saa'oola na'aa Yoonataani dendiide, Daawitakko Horesha beedda; Daawita S'oossan wolk'kaa demmanaadan mintsetsidde, **17** «Yayyoppa; ta aawuwaa Saa'ooli neena kushiyaaninne bochchenna; neeni Israa'eeliyyaa bolla kaatetana; taanikka neeppe garssana mooddana; haray atto ta aawuu Saa'oollekka hewaa ereedda» yaageedda. **18** Untuntuu laa'attuukka Med'inaa Godaa sintsan ittuu ittuwaana c'aak'k'etteeddino; Daawite Horeeshan gam'ina Yoonataani bare soo beedda. **19** Ziifa asatuu Saa'oolakko Gib'aa katamaa biide, «Daawite Yasemoonappe gedissa baggana Hakiila Deriyaa bolla Horesha geesuwaan nu matan k'osetti utteedda. **20** Nu kaatiyaw, ha'ikka neeni doseedda wode haa duge wod'da; yaatoope, nuuni Aa ne kushiyaan aatsi immana» yaageeddino. **21** Saa'ooli untuntuu, «Hinttentu taw k'aretteedda diraw, hinttentta Med'inaa Goday anjijo. **22** Biide ane gujjiiidekka geeshshite; Daawite daro gede hak'a binttonne k'ay yaan ooni Aa be'eddento, geeshshiide erite; ayaw gooppe, I loytsi c'inc'c'a giyaawaa taani sisaad. **23** Daawite k'osettiyyaa sa'aa ubbaa be'iide, muruta yewuwaa akkiide, taakko simmiide yiite. Hewaappe guyyiyaan, taani hinttenana baana; I he heeraan de'oppe, taani Aa kumentsaa Yihudaa yaraa gidдон demmana gakkanaw koyana» yaageedda. **24** Hewaa diraw, untuntuu Saa'oolappe sintsatiide Ziifa beeddino. Daawitenne Aa Asay Yasemoonappe gedissa baggana de'iyaa Maa'oona woran Aaraba geetettiyyaa gad'an de'ino. **25** Saa'oolinne Aa Asay Daawita koyanaw beeddino. Daawite hewaa siseedda wode, zaallaakko wod'd'iide, Maa'oona woran utteedda. Saa'ooli hewaa siseedda wode Maa'oona bazuwaa Daawita koyiide beedda. **26** Saa'ooli deriyaappe itti bagga miyyiyaanna bee; Daawitenne Aa Asay hinkko bagga miyyiyaanna biino. Untuntuu Saa'oolappe bak'atanaw elleelliino; ayaw gooppe, Saa'oolinne Aa asatuu, Daawitanne Aa asatuwaa oyk'kanaw mati utteeddino. **27** Shin kiitetteeddawe Saa'oolakko yiide, «Haaya! Piliss's'eema asatuu biittaa bolla woraajjeeddino» yaageedda. **28** Saa'ooli Daawita koyiyaawaa aggiide,

Piliss's'eema asatuwaana olettanaw beedda. Hewaa diraw, he sa'ay «Shaakkiyaa zaallaa» geetetteedda. **29** Daawite he saappe kesiide, Enggaada katamaa matan de'iyaa geesotuwaan utteedda.

24 Saa'ooli Piliss's'eema asatuwaa yederssiyya saappe simmina, «Daawite Enggaada katamaa matan de'iyaa woran de'ee» giide aw odeeddino. **2** Israa'eeliyyaa ubbaa giddoppe dooretteedda heezzu sha'a asaa Saa'ooli akkiide, Daawitanne Aa asaa koyanaw, «Wora Deeshshatuu Geessiyya Zaallaa» giyya sa'aa mata beedda. **3** Saa'ooli ogiyya doonaan dorssaa ak'uwwa matan de'iyaa gonggoluaakko yeedda; sheeshshaw uttanaw gonggoluwaa giddo geleedda. Daawitenne Aa Asay gonggoloo giduwaakko shiik'iide utteeddino. **4** Daawita Asay Aa, «Hekko taani ne morkkiyaa ne kushiyaan aatsa immana; neeni Aa ne koyeeddawaadan ootsana yaagiide Med'inaa Goday new odeedda gallassay hachcha» yaageeddino. Daawite Saa'oola erissennan shiik'iide, Saa'oola mayuwaa s'eeraappe k'ans's'i akkeedda. **5** K'ans's'eeddawaappe guyyiyaan, Daawite bare wozanaan kayyotteedda. **6** Daawite bare asatuwaa, «Med'inaa Goday okkiide kaateyeedda ta godaw taani hewaa ootsanaawaa woy Aa bolla ta kushiyyaa dentsanawaa S'oossay taappe haasso; ayaw gooppe, S'oossay okkiide kaateyeeddawe Aa» yaageedda. **7** Daawite hawaadan seeriide, Saa'oola bare asan boshissennaan diggeedda. Saa'ooli gonggoluwaa giddoppe kesiide, bare ogiyaan geleedda. **8** Saa'ooli beeddawaappe guyyiyaan, Daawite gonggoluwaa giddoppe kesiide, Saa'oola, «Ta godaw, kaatiyaw!» yaagiide s'eeseedda; Saa'ooli guyye zaariidde s'eelleedda; Daawite biittan duge guufanniide, Saa'oolaw goyneedda. **9** Yaatiide Daawite Saa'oola, «Daawite neena k'ohanaw koyee giyya asatuwaa k'aalaa neeni ayaw isay? **10** Ha gonggoluwaa gidдон Med'inaa Goday neena hachche taw aatsi immeeddawaa neeni ne ayfiyaan be'aadda; taani neena wod'anaadan amareedawanntu taana dentsetseeddino; shin taani, Med'inaa Goday okkiide kaateyeeddawaa I gidiyaa diraw, taani ta goda bolla ta kushiyyaa dentsikke yaagaadde neena ashashaad. **11** Ta aawoo, be'a; ta kushiyaan de'iyaa ne mayuwaa s'eeraa hawaa s'eella! Ne mayuwaa s'eeraappe k'ans's'a akkaad; shin neena wod'abeykke; taani neena k'ohabeennawaanne makkalabeennawaa akeekaade era; taani neena k'ohabeykke; shin neeni taana wod'anaw shankkataasa. **12** Newaanne tawaa Med'inaa Goday pirddo; Med'inaa Goday neeni taana k'oheddawaa haluwaa kesso; shin taani ne bolla ta kushiyya dentsikke. **13** Beni wode, litaa ootsiyaawantuppe iitabay kesee yaagiyya leemisuu de'ee; hewaa diraw, taani neena kushiyaaninne bochchikke. **14** Israa'eeliyyaa kaatii O bolla kesseedde? Neeni oona oyk'kanaw koyay? Hayk'keedda kanaa woy kattolliyya koyay? **15** Med'inaa Goday nu gidдон daannato; newaanne tawaa I pirddo; ta yewuwaa s'eelliide, ta diraw I mootetto; ne kushiyaappe taana I ashsho» yaageedda. **16** Daawite Saa'oolaw haasayaawaa wursseedda wode, Saa'ooli Daawita, «Ta na'aw Daawitaa, hewe ne k'aalee?» yaageedda; Saa'ooli bare k'aalaa d'ok'k'isiide yeekkeedda. **17** K'aykka Daawita, «Neeni taappe aad'd'eedda s'illuwaa; ayaw gooppe, taani new iitabaa ootsina, neena taw lo'obaa ootsaadda. **18** Med'inaa Goday taana hachche new aatsi imminakka neeni taana wod'abeenna diraw, taw neeni ootseedda lo'obaa taana bessaada. **19** Asay bare

morkkiyaa demmiide k'ohennaan yeddiyye? Neeni taw hachche ootseedda keekatetsaa diraw, Med'inaa Goday neena anijo. **20** Ha'ikka neeni Israa'eeliyaw kaatiyaa gidanawaanne Israa'eeliyaa kawutetsay ne maataa garssan ek'k'anaawaa taani eray. **21** Ha'i simmi taappe guyyiyaan, ta zeretsaa neeni duutsennaadaaninne ta suntsaakka ta aawuwaa goliyaappe k'uc'c'ennaadan Med'inaa Godaa suntsan taw c'aak'k'a» yaageedda. **22** Daawite Saa'oolaw c'aak'k'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Saa'ooli bare soo simmiide beedda; Daawitenne Aa Asay pude geessuwaa beeddino.

25 Sammeeli hayk'k'ina Israa'eeliyaa asatuu ubbay shiik'iide, aw yeekeeddino; Raama kataman de'iyaa Aa son moogeeddino. Hewaappe guyyiyaan, Daawite Paaraana bazzuwaa beedda. **2** Maa'oonan itti bitanii de'ee; he bitaniyaw ak'u'u K'armeloosan de'ee; I daro dure; itti sha'a deeshshatuunne heezzu sha'a dorssatuu aw de'iino. I untuntuu isikiyaa K'armeloosa kataman meedee. **3** He bitaniyaa suntsay Naabaala; Aa machchatti suntsay Abigaalo. Iza eranchchanne malaa lo'a machchattio; shin I asinay mek'etsi bayinna iita asaa. I Kaaleeba yara. **4** Daawite woran de'iide, dorssaa isikiyaa Naabaali meediyaawaa siseedda. **5** Daawite tammu woddallatuwaa hawaadan yaagiide kiiteedda; «Naabaalakko K'armeloosa katamaa biide, ta suntsan Aa sarotite; **6** Saro de'ay! Neenikka ne goliyaa asayykka saree! New geeddawe ubbay saro de'ii! **7** «Neeeni dorssaa isikiyaa meediyaawaa taani sisaad; ne dorssaa heemmiyaawantuu nuunama ittippe de'eedda wode, nuuni untuntta genibeykko; untunttu K'armeloosa kataman utteedda wode ubbaan untuntubaappe ayayinne pac'c'ibeenna. **8** Hewaa neeni ne k'oomatuwaa oochchooppe, untunttu new odana. Nuuni hachche shoobiyya gallassi neekko yeedda diraw, ta wodalla asatoo hayyanaa lo'a; ne kushiyan de'iyabaappe ne k'oomatoonne ne na'aa Daawitaw hayyanaa imma yaagite» yaagiide azazeedda. **9** Daawita asatuu Naabaalakko gakkiiide, Daawita kiitaa aw odeeddino; hewaan naageeddino. **10** Naabaali Daawita k'oomatuwaa, «Daawite oonee? Isseya na'ay oonee? Ha wodiyaan daro k'oomatuu barenttu godatuwaappe bak'atiino. **11** Ta ukitsaa, ta haatsaanne ta dorssaa meediyaawantuu shuketteedda ashuwaa dentsaade, ha oonenttonne yeedda sa'ay erretenna asatoo ayaw immoo?» yaageedda. **12** Daawita asatuu simmiide guyye beeddino. Bi gakkiiide Naabaali geeddawaa ubbaa Daawitaw odeeddino. **13** Daawite bare asatuwaa, «Hinttenttu mashshaa mashshaa danc'c'ite» yaageedda; hewaappe guyyiyaan ubbatuukka barenttu mashshaa mashshaa danc'c'eeddino; Daawitekka bare mashshaa danc'c'eedda. Daawite oyddu s'eetuwa gidiyaa asatuwaana pude beedda; laa'u s'eetu Asay untuntuwaa naagiidde atteedda. **14** K'oomatuwaappe ittuu Naabaala machchato Abigaalo hawaadan yaageedda; «Daawite woran de'iide nu godaa, «Saro» gaanaw asaa kiiteedda; shin I untuntta boreedda. **15** Gidoppekka, ha asatuu nuw loytsi lo'a; untunttu nuuna genibeykko; nuuni untuntunna ittippe demmban peesheedda wode ubbaan nubaappe ayayinne pac'c'ibeenna. **16** Nuuni ne dorssaa wudiyaa untunttu matan heemmiyaa wode, k'ammanne gallassi untunttu nuw dirssaa gideeddino. **17** Hayanaa ha yewuwaa waatanenttonne k'oppa; ayaw gooppe, nu godaa bollanne Aa soo asaa bolla kobabay kessana hane. Nu goday hewaa mala mek'etsi bayinna iita asaa gideedda diraw, ooninne aw haasayanaw danddayenna»

yaageedda. **18** Abigaala ellekka laa'u s'eetu komppo ukitsaanne laa'u ogoruwaa woinyiaa eessaa, s'iis'etteedda dorssatuwaa icheshatuwaa, tammanne laappun kiilo giraame tishaa s'iis'aa, itti s'eetu wurc'c'o woinyiaa teeraanne baliyaa bak'etsaa melaappe laa'u s'eetuwa akkaade, hariyaan c'aanaaddu. **19** Yaataade k'oomatuwaa, «Hinttenttu taappe sintasaw aad'd'iide biite; taani hinttenttu geeduwa kaallana» yaagaaddu; shin bare asinaa Naabaalaw ayinne odabeykku. **20** Bare hariyaa toggaade de'iyanaa duge zanggaaraa wod'd'iyaa wode, Daawitenne Aa Asay iikko simmiide duge wod'd'iino; iza untuntunna gakettaaddu. **21** Daawite bare wozanaan, «Abaappe ayayinne pac'c'ennaadan taani ha bitaniyaa ak'uwa ubbaa naageeddawe c'oo mela; taani lo'i'eeddawaa kushiyya I taw iitaa zaareedda. **22** Wontta guura gakkanaaw, taani aabaa gideedda ubbaappe itti attumawaanne pas'a aggooppe, S'oossi taana pas'a aggoppo» yaageedda. **23** Abigaala Daawita be'eedda wode, hariyaappe ellekka wod'd'aade, Daawita sintsan biittan guufannaade aw wutishaaddu. **24** Iza Aa gediyaan kunddaade, «hay ta godaw, ha bayzuu ta s'alalaassa gido! Taana ne k'oomatoo haasayissaarikki; taani ne k'oomatta haasayiaawaa sisaarikki. **25** Ha mek'etsi bayinna iita bitaniyaabaa, Naabaalabaa sisoppa; «Naabaala» guussay «Eeya» giyaawaa; I bare suntsaadanka eeyaa. Ta godaw, neeni kiiteedda asatuwaa taani ne k'oomatta be'abeykke. **26** «Med'inaa Goday ero! Ne shemppu ero! Neeni suutsaa gussennaadaaninne ne kushiyan ne haluwaa kessennaadan, neena ta godaa te'eeddawe Med'inaa Godaa. Ne morkketuunne neena ta godaa k'ohanaw koyiyaawantuu Naabaaladan hanino. **27** Ha imotay taani ne k'oomatta new ta godaw aheeddawe neena kaaliyaa asatoo imetto. **28** Hay ta godaw, taani ne k'oomatta baleedda balaa atto yaaga! Neeni Med'inaa Godaa olaa olettiiyaa diraw, Med'inaa Goday neenanne ne zeretsaa kaateyana. Neeni de'eedda laysaa ubbaan iitatetsay ne bolla beettoppo. **29** «Ayaa asayinne neena wod'anaw koyooppe, itti uray bare al'o miishshaa naagiyaawaadan, Med'inaa Goday ne S'oossay neena saro naagana. Shin shuchchaa yambbarshshan oliyaawaadan, I ne morkkatuwa de'uwa ola. **30** Med'inaa Goday ta godaw ootsanaw haasayeedda keekatetsaa ubbaa ootsiyaa wodenne Israa'eeliyaa bolla kaateyiyaa wode, **31** gaasuu baynan suutsaa gusseeddawaan woy bare haluwaa kesseeddawaan ta godaa wozanay dagammennanne higgenna. Med'inaa Goday new keekeedda wode, taana ne k'oomatoo dogoppa» yaagaaddu. **32** Daawite Abigaalo, «Neena taananna gaketanaw hachche kiiteedda Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay galatetto. **33** Neeni lo'o k'oppeedda dirawunne taani asaa suutsaa gussennaadaan ta kushiya c'igetennaadan diggeedda diraw, anijetta. **34** Hewe bayinnawaa gidooppe, taani neena k'ohennaadan te'eedda de'uwa Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay ero! Neeni taananna gaketanaw elleellaade yeenntto, sa'ay wontana gakkanaaw, Naabaalabaa gidiyaa itti attuma asinne pas'a attena» yaageedda. **35** Abigaala aw aheedawaa I kushiyaappe Daawite akkiide, «Ne soo saro g akka. Taani ne k'aalaa sisaad; ne ooshaakka akkaad» yaageedda. **36** Abigaala simmaade Naabaalakko yiyya wode, kaatiyaa son giigiyaa baalaa mala baalaa miziidde son utteedda; Naabaali loytsi matsottiide, bare wozanaan nashettee. Hewaa diraw, sa'ay wontanaw, Abigaala aw ayaanne k'aattabeykku. **37** Wontta Naabaali matsuwa zaareeddawaappe guyyiyaan, Aa machatanne ha yewuwaa ubbaa aw odaaddu; Naabaala

wozanay daaburina I jollu geedda. **38** Tammu gallassaappe simmina, Med'inaa Goday Naabaala shoc'ina, I hayk'keedda. **39** Naabaali hayk'keeddawaa Daawite siseedda wode, «Med'inaa Goday galatetto! Naabaali taana shek'keeddawaa haluwaa I keseedda; taani Aa k'oomay iitabaa ootsennaadan te'edda; Naabaali ootseedda itatetsaa Med'inaa Goday Aa huup'yaan zaareedda» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawite Abigaalo akkanaw kiitaa yeddiide ooshisseedda. **40** Daawita k'oomatuu K'armmeloosa katamaa Abigaalikko biide, «Neeni Daawita gelanaaddan neena akkiide baanaw I nuuna neekko kiitteedda» yaageeddino. **41** Abigaala biittan guufanna wutushaade, «Taani ne k'oomata new kiitettanawunne ne k'oomatuuwa gediya meec'c'anaw giiga uttaad» yaagaaddu. **42** Abigaala ellekka denddaade bare hariyaa toggaaddu; I danggaas'iretuu ichcheshatuu izo kaalliide beeddino; Daawita k'oomatta baade, Daawita gelaaddu. **43** Daawite hawaappe kase Izraa'eeliyaa Ahino'aamokka akkeedda; untuntuu laa'attuukka Aa machatuwaa. **44** Saa'ooli Daawita machchato, bare naatto Miikaalo Galliima kataman yeletteedda Laawisha na'aa Pals's'i'feelaw immeedda.

26 Ziifa asatuu Saa'oolakko Gib'aa katamaa biide, «Daawite Yasemoona sintsan de'iyaa Hakiila giyaa deriyaan K'osetti utteedda gidennee?» yaageeddino. **2** Hewaappe guyye Saa'ooli denddiide, Israa'eelatuwaappe doorteedda heezzu sha'a asatuwaa akkiide, Daawita koyanaw Ziifa bazzuwa beedda. **3** Saa'ooli Yasemoona sintsan de'iyaa Hakiila deriyaa bolla ogiyaa gas'aan dunkkaaneedda; shin Daawite he woran utteedda. Saa'ooli Aa kaalliide yaa beeddawaa eriide, **4** geeddiyaawanta yeddiide, Saa'ooli tumukka he sa'aa gakeeddawaa geeshsheedda. **5** Daawite denddiide, Saa'ooli dunkkaaneedda sa'aa beedda; Saa'oolinne ola gadaaway Neera na'aa Abaneeri giseedda sa'aa be'edda. Saa'ooli geessuwa giddon giseedda; olanchchatuu Aa yuushshuwaan de'iino. **6** Daawite Hiitiyaa Abimeleekanne Saruuya na'aa Yoo'aaba ishaa Abishaaya, «Saa'ooli shiik'eedda sa'aa taananna baanawe onnee?» yaagiide oochcheedda. Shin Abishaayi, «Taani neenana baana» yaageedda. **7** Hewaa diraw, Daawitenne Abishaayi he gallassaa k'amma olanchchatuwaakko yiya wode, Saa'ooli bare tooraa huup'isana biittan esiidde, geessuwa giddon giseeddawaa demmeeddino. Abaneerinne olanchchatuu Aa yuuyi aad'dide giseeddino. **8** Abishaayi Daawita, «S'oossay ne morkkiyaa hachche ne kushiyan aatsi immeedda; taani ta tooraan Aa itti gede biittaana gatsaade sikkay; taani Aa laa'u geedde c'addanaw koshshenna» yaageedda. **9** Shin Daawite Abishaaya, «Neeni Aa wod'oppa; Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa bolla bare kushiyaa dentsiyaa oonanne S'oossay murana» yaageedda. **10** K'aykka I Abishaaya, «Med'inaa Goday ero! Med'inaa Goday Aa shoc'anawaa taani eray; bare gallassay gakkina I hayk'kana, woy olettanaw biide I d'ayana. **11** Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa bolla taani kushiyaa dentsennaadan taana Med'inaa Goday te'o. Ane Aa huup'isaan de'iyaa tooraanne haatsaa otuwaa akkaade dendda» yaageedda. **12** Hewaappe guyye Daawite Saa'oola huup'isaan de'iyaa tooraanne haatsaa otuwaa akkeedda; untuntuu beeddino. Shin untuntuu onninne be'ibeenna, woy onninne eribeenna, woy onninne beegottiibeenna; Med'inaa Goday wolk'kaama gem'ishshuwa untuntuu bolla yeggeedda diraw, ubbatuukka gem'ishshuwa

tayrotteeddino. **13** Daawite hefintsa pinniide, hara deriyaa huup'yaan unddenna sa'aan haakkiide ek'keedda. **14** Daawite Saa'oola olanchchatuwaanne Neera na'aa Abaneera, «Abaneera! Abaneera! Taani s'eesiyaawaa sisikii?» yaagiide waasseedda. Abaneeri, «Ha s'eesiide kaatiyaa gem'ishshuwa diggiyaawe onnee?» yaageedda. **15** Hewaappe guyye Daawite, «Neeni wozanaama asaa gidikkiiyye? Israa'eeliyaa giddon ne mali ooni de'ii? Yaatina, kaatiyaa ne godaa ayaw naagikkii? Ayaw gooppe, itti Asay kaatiyaa ne godaa wod'anaw yaa beedda. **16** Neeni ootseeddabay lo'a gidenna. Med'inaa Goday ero! Neeninne ne olanchchatuu Med'inaa Goday okkeedda hinttentu godaa naagibeenna diraw, untuntuu hayk'anaw besse. Kaatiyaa tooraanne Aa huup'isaan de'iyaa haatsaa otuwaa be'ay?» yaageedda. **17** Saa'ooli Daawita k'aalaa gidiyaawaa eriide, «Ta na'aw Daawitaa, hewe ne k'aalee?» yaageedda. Daawite, «Ee; ta godaw, kaatiyaw, hewe ta k'aalaa» yaageedda. **18** K'aykka I Saa'oola, «Ta godaw, taana ne k'oomaa neeni ayaw kaallay? Taani ay ootsaadditaa? Taani ay bayzaadditaa? **19** Ha'ikka ta godaw, kaatiyaw, neeni ta k'aalaa, ne k'oomaa k'aalaa sisanadaan taani neena woossay; Med'inaa Goday neena ta bolla dentseeddawaa gidooppe, yarshshuwa I akko; shin asatuu neena dentseeddawaa gidooppe, untuntuu Med'inaa Godaa sintsan shek'etteeddawanta gidino! Ayaw gooppe, «Bare; hara s'oossatoo goynna» yaagiide, Med'inaa Godaa biittan taw de'iyaa es'saappe untuntuu taana ha'i kesseeddino. **20** Ha'i simmi Med'inaa Godaa sintsaappe haakkiide de'iyaa biittan ta suutsaa gussoppa; itti Asay akka shankkatanaw deriyaa huup'iyaa kesiyaawaadan, Israa'eeliyaa kaatii itti kattolliyaa koyanaw kesseedda» yaageedda. **21** Saa'ooli Daawita, «Taani nagaraa ootsaad. Ta na'aw Daawitaa, haa simma! Hachche k'amma neeni taana hayk'uwaaappe ashsheeda diraw, taani neena laa'entso genikke. Tumuppe taani eeyabaa hanaad; wolk'kaama balaa balaad» yaageedda. **22** Daawite, «Kaatiyaw, ne tooray hawesh; ne asatuwaappe itti Asay yiide akko. **23** Asay huup'yaan huup'yaan s'ilieeddabawunne ammanetteedabaw Med'inaa Goday Aa gatiyaa c'iggee. Neena Med'inaa Goday hachche ta kushiyan aatsiide immeedda; shin Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa bolla taani ta kushiyaa dentsanaw dosabeykke. **24** Taani tumu hachche neena ashshowaadan Med'inaa Goday taanakka ashsho; k'ay metuwa ubbaappe taana wotsi akko» yaageedda. **25** Saa'ooli, «Ta na'aw Daawitaa, neeni anijetta. Neeni gitabaa ootsana; neeni tumuppe s'oonana» yaageedda. Daawite bare ogiyaa beedda; Saa'olekka bare soo simmeedda.

27 Daawite bare wozanaan, «Itti gallassi taani Saa'oola kushiyan dabatana; taani Piliss's'eema gadiyaa bak'atanaappe attina, harabay taw lo'enna. Yaatina, Saa'ooli Israa'eeliyaa biittaa ubbaan taana koyiyaawaa aggana; yaatooppe taani Aa kushiyaappe kessa akkana» yaagiide k'oppeedda. **2** Hewaa diraw, Daawitenne aanana de'iyaa usuppun s'eetu asatuu denddiide, Gaate Kaatiyaa Maa'ooka na'aa Akiishakko beeddino. **3** Daawitenne Aa Asay Akiishaara Gaaten utteeddino. Asay ubbay bare soo asaa asaa akkiide beedda; Daawitekka bare machatuwaa, Izraa'eeliyaa Ahino'aamonne Naabaala am'atta, K'armmeloosiya Abigaalo akkiide beedda. **4** «Daawite Gaate bak'ateedda» giyaawaa sisiide, Saa'ooli laa'entsuwa Aa koyiyaawaa aggi bashheedda. **5** Daawite Kaatiyaa Akiisha, «Neeni taanan nashettooppe, taani

yaan de'ana mala, ne kawutetsan de'iyaa katamatuwaappe ittinno taw imma. Taani ne k'oomay kaatii de'iyaa kataman neenana ittippe ayaw uttanee?» yaageedda. 6 He gallassi Akiishi S'ik'ilaaga katamaa Daawitaw immeedda; hachche gakkanawukka S'ik'ilaaga katamay Yihudaa kaatetuwaassa gidide atteedda. 7 Daawite Piliss's'eema biittan itti laytsanne oyddu aginaa de'eedda. 8 Daawitenne Aa asatuu pude biide, Gashuuratuwaa, Girzzetuwaanne Amaaleek'atuwaa oliino. Benideppe doommide, he asatuu Shurappe biide Gibs'e gakkanaw de'iyaa biittan de'eeddino. 9 Daawite he biittaa oliyaa wode awudenne he biittan de'iyaa mac'c'awaa gidina, attumawaa gidina, pas'a aggibeenna; dorssaanne miizaa, hariyaanne gaaluwaa, mayuwaakka akkeedda; yaatiide Akiishakko simmee. 10 Akiishi, «Hachche hak'an shiik'eedditee?» yaagiide Daawita oochchee. Daawite, «Neegeeba woran de'iyaa Yihudaa asatuu bolla, woy Yiraahima'eela asatuu bolla, woy K'eena asatuwaa bolla shiik'eeddo» yaagee. 11 Untuntuppe itti asayenne Gaate katamaa yiide, «Daawite hawaa ootseedda» giide odenna mala, Daawitenne Aa asatuu mac'c'awaa attumawaa ashshenan wurssi wod'iino. Daawite Piliss's'eema biittan de'eedda wode ubbaan hewaadan ootseedda. 12 Akiishi Daawitan ammanettiide, «Daawite bare asan, Israa'eelan loysi is's'ettedda; hewaa diraw, I taw med'inaw k'oomaa gidana» yaagiide k'oppeedda.

28 He wode Piliss's'eema asatuu Israa'eelatuwaa olanaw barenttu olanchchatuwa shiishsheeddino. Akiishi Daawita, «Neeninne ne asatuu taananna olaa baanawaa tumu era utta» yaageedda. 2 Daawite, «Hewaa gidoope, taani ne k'oomay ootsanabaa neeni be'ana» yaageedda. Akiishi, «Daro lo'a; taani neena ta de'eedda laytsaa ubbaan taana naagiyaawaa kessana» yaageedda. 3 Hawaappe kase baggan Sammeeli hayk'ina, Israa'eeliyaa asatuu ubbatuu aw yeekkiide, Aa kataman Raaman Aa moogeeddino. Saa'ooli moyttiliyaa s'eesiyaawantanne shareechchatuwa Israa'eeliyaa biittappe yederssiide kessi diggeedda. 4 Piliss's'eema olanchchatu shiik'iide yiide, Shuneema kataman utteeddino; Saa'olekka Israa'eeliyaa asaa ubbaa shiishshiide, Gilbboo'a Deriyan utteedda. 5 Saa'ooli Piliss's'eema olanchchatuwa be'iide yayyeedda; Aa wozanaykka loysi dagammeedda. 6 Hewaa diraw, I ay ootsanentonne Med'inaa Godaa oochcheedda; shin Med'inaa Goday akumuwaan gidina, woy Uuriimiyaan gidina, woy timbbitiyaa odiyaaawantuu baggana gidina, aw odibeenna. 7 Hewaappe guyyiyan, Saa'ooli bare k'oomatuuwa, «Moytiliyaa s'eesiyaa shareechchatuwa taw koyyite; taani iikko baade izo oochchana» yaagiide azazeedda. Saa'oola k'oomatuu, «Moytiliyaa s'eesiyaa itti shareechchatta Enddooren de'aw» yaageeddino. 8 Saa'ooli barena erissenna mala hara mayuwa mayyiide, laa'u asatuwaa akkiide, k'amma he shareechchatikko beedda; mishiratto, «Hayyanaa taw itti moyttiliyaa s'eesarkkii; taani suutsaa odiyaa asaa taw dentsaarikkii» yaageedda. 9 Hewaappe guyye mishiratta, «Moytiliyaa s'eesiyaawantanne shareechchatuwa Israa'eeliyaa biittappe Saa'ooli wooti yederssi kesseeddentto, tuma neeni eraasa. Taana wod'isanaw neeni taw ayaw p'iriyaa yeggay?» yaagaaddu. 10 Saa'ooli mishiratto, «Med'inaa Goday ero! Neeni hawaa diraw murettakka» yaagiide Med'inaa Godaan c'aak'k'eedda. 11 Yaatina, Mishirata, «Taani new oona dentsoo?» yaagaadde

oochchaaddu. Saa'ooli, «Sammeela taw dentsa» yaageedda. 12 Shareechchatta Sammeela be'ade, waasuwa s'ulaaddu; Saa'oola, «Neeni taana ayaw c'immaad? Neeni Saa'oola gidikkii!» yaagaaddu. 13 Kaatii, «Ayyinne baawa; yayyoppa! New ayee beettiyaawe?» yaageedda. Mishirata, «Itti moyttili biittaa gidoope kesiyaaawe beettee» yaagaaddu. 14 Saa'ooli mishiratto, «I ay malatii?» yaageedda. Mishirata, «Afila mayyeedda itti c'ima bitanii keseedda» yaagaaddu. Saa'ooli he bitanii Sammeela giddeeddawaa eriide, Aa sintsan sa'aan gisiide gufanneedda. 15 Sammeeli Saa'oola, «Taana duufuwaappe dentsaa de ayaw shabbaray?» yaageedda. Hewaappe guyye Saa'ooli, «Taani daroppe un'ettaad; ayaw gooppe, Piliss's'eema asatuu taana oliino; S'oossaykka taappe shaaketeedda; timbbitiyaa odiyaaawantuu baggana gidina woy akumuwaan gidina, I taani oochchiyaawaa odenna. Hewaa diraw, taani ootsanabaa neeni taw odanaadan neena s'eesaad» yaageedda. 16 Sammeeli, «Med'inaa Goday shaakettiide ne morkkiyaa gidikichchowaappe attina, taana ayaw zorettaa bessay? 17 Med'inaa Goday ta baggana kaseti odeeddawaa ootsi kichcheedda; Med'inaa Goday kawutetsaa neeppe bonk'ki akkiide, ne shooro Daawitaw immi diggeedda. 18 Neeni Med'inaa Godaw azazettabeena dirawunne Aa hank'kuwaa suulliyaaawaa Amaaleek'a asatuwaa bolla polabeenna diraw, Med'inaa Goday hachche ha yewuwa ne bolla ootsee. 19 Neenanne Israa'eeliyaa, Med'inaa Goday Piliss's'eema asatoo aatsi immana; neeninne ne naanay wontti taanan gakettanaw; Med'inaa Goday Israa'eeliyaa olanchchatuwa Piliss's'eema asatoo aatsi immana» yaageedda. 20 Saa'ooli Sammeela oduwaa siidiide yayyeedda diraw, ellekka biittan dolc'cu giide kundidi ageedda. Saa'ooli he gallassaa kumentsaanne k'amma kumentsaa k'uma mibeenna diraw, Aa wolk'k'ay is's'eedda. 21 He mishiratta Saa'oolakko yaade, I loysi kokkoriaawaa be'aade, «Taani ne k'oomatta new azazettaadi; neeni taana oochcheeddawaa ta shemppuwaaga aggaade ootsaad. 22 Ha'i taani ne k'oomatta giyaawaa hayyanaa sisa; neeni maade, minaadde ne ogiyaa baana mala, taani new guutsa k'uma aatsay» yaagaaddu. 23 Hewaappe guyye Saa'ooli, «Miiikke» yaagiide is's'eedda. Shin Aa asatuu he mishiratinakka gidide shoobbeeddino; Saa'ooli shoobettiide biittappe denddiide, gisuwaan utteedda. 24 He mishirata ellekka bare son de'iyaa bolttibolta maraa shukka bashaaddu; d'iiliyaa akka munak'aade, irshshuwa yeggennaan ukitsaa uukkaaddu. 25 Yaataade Saa'oolawunne Aa asatoo aatsina, untuntuu meeddino. He gallassi k'amma denddiide beeddino.

29 Piliss's'eema asatuu barenttu olanchchatuwa ubbaa Afeek'an shiishsheeddino. Israa'eelatu Izraa'eelan de'iyaa haatsaa pultiyyaa matan utteeddino. 2 Piliss's'eematuwa kaappatuu barenttu s'eeetatuwa c'itaaninne sha'atuwaa c'itan salppeeddino; Daawitenne Aa Asay Akiishaara ittippe guyye baggana salppeeddino. 3 Piliss's'eematuwa kaappatuu be'iide, «Ha Ibraawetuu hawaan ay ootsiinoo?» yaageeddino. Akiishi Piliss's'eematuwa kaappatuuwa, «Hawe beni Israa'eeliyaa Kaatiyaa Saa'oola k'oomaa Daawita gidennee? I daro wodeppe taananna ittippe de'ee; I Saa'oola kaddiide kesooeppe hanno gakkanaw, taani an balaa demmabeykke» yaageedda. 4 Shin Piliss's'eematuwa kaappatoo Akiisha hank'k'ettiide, «Ha bitaniyaa neeni aw impeedda katamaa guyye zaara; I nuunanna olaa booppe I nuuna zaariide olana. I bare

godaana sigetsanaw nu asatuwaa k'ood'iyyaa muuc'iyaawaappe hara lo'i'yaabay ayee? 5 K'ay mac'c'a asatuu yes'siiddinne durriide, «Saa'ooli bare sha'aa wod'eedda; Daawite bare tammu sha'aa wod'eedda» yaagiide sabbeeddawe ha Daawita gidenneeyye?» yaageeddino. 6 Hewaa diraw, Akiishi Daawita s'eesiide, «Med'inaa Goday ero! Neeni ammanettiyyaa asaa; neeni taananna olaw baanawaa taani nashettay; neeni taakko yooeppe hannoo gakkanaw, taani ne bolla balaa demmabeykke. Shin kaappatuu neeni olaw baanawaa nashettkino. 7 Neeni ha'i simmaade saruwan ba; Piliss's'eematuwaa kaappatuwaa nashechchenawaa ayinne ootsoppa» yaageedda. 8 Daawite Akiisha, «Taani ay ootsaadditaa? Taani neenana de'ooeppe hannoo gakkanaw, taanan balaa demmabeykke gaadda; yaatina, kaatiyaa ta godaa morkatuwaanna baade ayaw olettikkita?» yaageedda. 9 Akiishi Daawita, «S'oossaa kiitanchchaadan neeni taw ammanettiyaawaa gidiaawaa taani eray; gidooппenne, Piliss's'eematuwaa kaappatuu, d nuunanna olaa booppo» yaageeddino. 10 Ha'i simmi wonttaanna denddaade, neenanna yeedda ne godaa k'oomatuaannakka ittippe sa'ay wonttiyaa wode biite» yaageedda. 11 Daawitenne Aa asatuu Piliss's'eema gadiyaa simmanaw wontta guuran denddeeddino; Piliss's'eema asatuukka pude Iziraa'eela beeddino.

30 Daawitenne Aa asatuu heezzentso gallassi S'ik'ilaaga katamaa gakkkeeddino. Amaaleek'a asatuu Neegeeba bazuuwaanne S'ik'ilaaga katamaa mayyeeddino; S'ik'ilaaga katamaa taman s'uuggeeddino. 2 S'ik'ilaaga kataman de'iyyaa machatuwaanne naanatuwaappe c'ima gakkanaw de'iyyaa ubbatuwa omoodeeddino; untuntta ubbaa akkiide afeedinoppe attina, itti asanne wod'ibeykkino. 3 Daawitenne Aa asatuu S'ik'ilaaga katamaa gakkiiyaa wode, katamay taman s'uugettikichcheeddawaanne K'ay untunttu mac'c'a asatuu, untunttu attuma naanayne untunttu mac'c'a naanay omoodeettikichcheeddawaa be'eeddino. 4 Yaatina, Daawitenne aananna ittippe de'iyyaa Asay barenttu wolk'ay is's'ana gakkanaw waassiide yeekkeeddino. 5 Daawita mac'c'a asatuu laa'atuu, Iziraa'eeliyaa Ahino'aamonne K'armmeeloosiyaa Naabaala am'atti Abigaala omoodeetteeddino. 6 Asay Daawita shuchchaan c'addanaw haasayeedda diraw, Daawite loytsi tuggateedda; ayaw gooppe, Aa Asay ubbay bare attumawaa naanayne mac'c'a naanatuwaa diraw, loytsi yiloteedda; shin Daawite Med'inaa Godaan bare S'oossan minetteedda. 7 Daawite Abimeleeka na'aa k'eesiyaa Abiyaataara, «Eefuudiyyaa haa akkaade ya» yaageedda; Abiyaataare eefuudiyyaa Daawitaw aheedda. 8 Daawite Med'inaa Godaa, «Taani ha mayyeeddawanttu geeduwaa kaallaade boo? Booppe taani untuntta gakkane?» yaagiide oochcheedda. S'oossay, «Ee; untuntta kaallaade ba; untuntta neeni gakkanaasa; omoodeetteeddawanttakka zaarana» yaageedda. 9 Daawitenne aanana de'iyyaa usuppun s'eetu asatuu denddiide Bisoora Shaafaa gakkina, asaappe amareeddawanttu yaan atteeddino. 10 Ayaw gooppe, laa'u s'eetu asatuu shaafaa pinnanaw loytsi daabureeddino. Shin Daawitenne oydu s'eetu asatuu paanaa kaalleeddino. 11 Hewaappe guyyiyaan, asatuu itti Gibs'awiyaa dembaan demmiide, Daawitakko aheeddino; aw ushanaw haatsaa, maanawukka k'umaa imminna meedda. 12 K'ay balasiyaa ayfiyaa melaappe bakkaanne laa'u wurc'c'o woyniyaa teeraa aw immeeddino; I miide minneedda; ayaw gooppe, I heezzu gallassinne heezzu K'amma k'uma mibeenna

haatsaakka ushibeenna. 13 Daawite he bitaniyaa, «Neeni oossee? Hak'appe yaad?» yaagiide oochcheedda. Shin bitanii, «Taani Amaaleek'a bitaniyaw ayileteedda Gibs'e asaa; heezzu gallassappe kase taani saketteedda diraw, ta goday taana yeggi basheedda. 14 Nuuni Yihudaa asatuwaa bolla, Karita asatuwaa bollanne Kaaleeba yaratuwaa bolla Neegeeba woran shiik'eeddo; S'ik'ilaaga katamaakka tamaan s'uuggeedda» yaageedda. 15 Daawite, «Neeni taana he shiik'eedda c'itaakko kaaleetsana danddayay?» yaagiide oochcheedda. I, «Neeni taana wod'enaadaaninne ta godaw aatsaade immennaadan taw S'oossan c'aak'K'a; yaatooppe, taani neena untunttukko duge kaaleetsana» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, bitanii Daawita untunttukko kaaleetsiide gatseedda. Untunttu Piliss's'eeme biittaappenne Yihudaa gadiyaappe omoodeeddabay loytsi daro gideedda diraw, nashettiide miiddinne ushiide biittaa ubbaan laaletti utteeddino. 17 He gallassi omarssaappe biide wonttetsa gallassaa omarssay gakkanaw, Daawite untuntta shoc'eedda; gaaluwaa toggiide bak'ateedda oydu s'eetu yalagatuwaappe attina, haray itti asayenne attiide bibeena. 18 Amaaleek'a asatuu afeedda ubbabaa, bare laa'u mac'c'a asatuwaan akka gujiide, Daawite wotsi akkeedda. 19 Asatuu omooodi afeedawaappe ayayenne pac'c'ibeenna; naanay woy c'imay, attuma naanay woy mac'c'a naanay, untunttu omooodi afeedda harabay ubbabaykka pac'c'ennan de'ee; Daawite ubbaakka zaareedda. 20 K'ay Daawite dorssaanne miyaa wudiyya ubbaa omoodeedda; Daawita Asay I omoodeedda wudiyya hinkko mehiyaappe sintsanna laaggide, «Hawe Daawita omooduwaa» yaageedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, Daawite barena kaallanaw daaburiide, Bisoora Shaafaa matan atteeda laa'u s'eetu asatuwaakko yeedda. Untunttu Daawitanne aanana ittippe de'iyyaa asatuwaa mokkanaw keseeddino; Daawitenne Aa Asay untunttukko shiik'ina, Daawite untuntta saroteedda. 22 Shin Daawitana beeddawanttu gidoppo itti itti patseena ita asatuu, «Untunttu nuunanna bibeena diraw, nuuni zaariide aheedawaappe ayaanne untunttunna shaakkokko; untunttu barenttu naanaanne barenttu machatuwaa akkiide biino» yaageeddino. 23 Daawite untuntta, «tuytti; ta ishato! Med'inaa Goday nuw immeeddaban hinttentu hawaadan ootsanaw bessena. I nuuna naagiide, nu bolla shiik'eedda c'itaa nuw aatsiide immeedda. 24 Hinttentu giyaawaa ooninne mayyenna. Olettanaw beeddawantunne nubaa naagiidde hawaan gam'eeddawanttu itti laggetsaa shaakkana; ubbaawekka itti mala gidana» yaageedda. 25 He gallassappe doommiide, hachche gakkanaw, Daawite Israa'eeliyaa biittaw hewaa wogaanne awaayuwa ootsiide wotseedda. 26 Daawite S'ik'ilaaga katamaa gakkkeedda wode, bare dabbo Yihudaa c'imatuwaa, «Med'inaa Godaa morkatuwaappe omoodeetteeddawaappe taani hinttentoo immiyaawaa heyyte» yaagiide omooduwaappe amareeddawaa yeddeedda. 27 I hewaa Beetele, Neegeeban de'iyyaa Raamootanne Yatira katamatuwaan de'iyaa wanttoo, 28 Aaro'eera, Sifimoota, Eshttamoo'anne 29 Rakaala katamatuwaan de'iyaa wanttoo, Yiraahima'eela katamatuwaan de'iyaa wanttoo, K'eena katamatuwaan de'iyaa wanttoonne, 30 Horima, Bor'ashaana, Ataakanne 31 Kebroona katamatuwaan de'iyaa wanttoo yeddeedda; Daawitenne Aa asatuu yuuyyeedda sa'atun de'iyaa asaw ubbay yeddeedda.

31 Piliss's'eema asatuu Israa'eeliyaa asatuwaana oletteeddino; Israa'eeliyaa asatuu Piliss's'eema asatuwaa sintsaappe bak'attedino; daro Israa'eelatu Gilbboo'a Deriyan hayk'keeddino. **2** Piliss's'eema asatuu Saa'oolanne Aa attumawaa naanaa yederssi gakkiiide, Saa'oola naanaa Yoonataana, Abinaadaabanne Malkishuu'a wod'eeddino. **3** Olay Saa'oola yuuyyi aad'd'iide un"etseedda; wonddaafiyaa asatuu Aa demmeedda wode, zubbiiyaan Aa c'addiide, loytsi maytiseeddino. **4** Saa'ooli bare ola miishshaa tookkiyaawaa, «Ha k'as's'arettibeennawantu yiide, taana c'addiide kaa'ennaadan, ne mashshaan c'addaade, taana neeni wod'a» yaageedda. Shin Aa ola miishshaa tookkiyaawe loytsi yayyeedda diraw is's'eedda; Saa'ooli bare mashshaa sa'aan essiide, Aa bolla kunddeedda. **5** Aa ola miishshaa tookkiyaawe Saa'ooli hayk'keeddawaa be'iide, ikka bare mashshaa sa'aan essiide, Aa bolla kunddiide, Saa'oolanna hayk'ki aggeeda. **6** Hawaadan haniide, Saa'oolinne Aa naanay heezzatu, Aa ola miishshaa tookkiyaawenne Aa asatuu ubbay he gallassaa ittippe hayeeddino. **7** Wombbaappenne Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggana de'iyaa Israa'eeliyaa asatuu Israa'eeliyaa olanchchatuu bak'ateeddawaanne Saa'oolinne Aa naanay hayk'keeddawaa be'iide, untuntukka barenttu katamaa aggiide bak'attedino. Piliss's'eema asatuu yiide, he katamatuwaa oyk'keeddino. **8** Wonttetsa gallassi Piliss's'eematu anhatuwaa bollaappe ola miishshatuwaa k'aari akkanaw yiide, Saa'oolinne Aa naanay heezzatu Gilbboo'a Deriyan hayk'kiide giseeddawanta demmeeddino. **9** Untunttu Saa'oola k'ood'iyaa muuc'eeddinonne Aa ola miishshaa k'aari akkeeddino. Yaatiide barenttu d'amaashatuwaa golleninne barenttu asaa gidдон s'oonuwaa awaayana mala, Piliss's'eema biittaa ubbaw kiitaa yeddeeddino. **10** Saa'oola ola miishshaa Astaaroota geetettiyaa untunttu s'oossatti golliya gidдон wotseeddino; Saa'oola anhaa Beetishaana geetettiyaa katamaa gimbbiyaan misimaariyan d'ishiide sotteeddino. **11** Piliss's'eema asatuu Saa'oola ootseeddawaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha asatuu siseedda wode, **12** untunttu mino asatuu ubbay k'amman denddi biide, Saa'oola anhaanne Aa naanatuwaa anhaa Beetishaana katamaa gimbbiyaappe wotsi akkiide, Yaabeesha katamaa ahiide yaan s'uuggeeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan, untunttu mek'etsaa mas'i akkiide, Yaabeeshan de'iyaa tamariskka geetettiyaa mitsaa garssan moogeeddino; yaatiide laappun gallassaa s'oomeeddino.

2 Sammeela

1 Saa'ooli hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Daawite Amaaleek'a asatuwaa s'ooneddha saappe simmeedda; Sii'ilaaga kataman laa'u gallassaa takkeedda. **2** Heezantso gallassi itti bitanii kayyoo bare mayuwwa peed'iide, bare huup'yaan baana laaliide, Saa'oola heeraappe yeedda. Daawitekko I yeedda wode, sa'aan gisiide goynneedda. **3** Daawite Aa, «Neeni hak'appe yaad?» yaagiide oochcheedda. Shin I, «Taani Israa'eelatuwaa heeraappe kessa akkaade yaad» yaageedda. **4** Daawite Aa, «Ayay keseeddentto ane taw oda» yaageedda. I Daawita, «Nu olanchchatuu olaappe bak'atteedino; nu asaappe daratu hayk'keeddino; k'ay Saa'oolinne Aa na'ay Yoonataani hayk'keeddino» yaageedda. **5** Oduwaa aheedda wodalaa Daawite, «Saa'oolinne Aa na'aa Yoonataani hayk'keeddawaa neeni ayaan eray?» yaagiide oochcheedda. **6** Wodallay, «kaac'aadan taani Gilbboo'a deriyaan de'ishshin, Saa'ooli bare tooraa guufetiide ek'keeddawaa be'aaddi; paraa gaaretuunne paraa asatuu Saa'oolakko matatteeddino. **7** He wode Saa'ooli yuushshi s'eelliide taana be'eedda; taana s'esina taani, «abee!» yaagaad. **8** Saa'ooli taana, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheedda; Taani aw, «Amaaleek'a asa» yaagaade zaaraad. **9** Hewaappe guyyiyaan Saa'ooli taana, «Taani loytsi maduns's'aade, hayk'k'oo mata uttaad; neeni ta bolla kesa ek'kaade taana wod'a» yaageedda. **10** I kunddeeddawaappe guyyiyaan, hayk'kuwaappe attenawaa ereedda diraw, taani Aa bolla kesa ek'kaade Aa wod'aad; Aa huup'yaan de'iyaa kallachchaanne Aa k'esiyaan de'iyaa sagaayiyaa akkaade neekko ta godaakko ahaad» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne Daawita Asay kayyottiide, barentu mayuwwa dafiide peed'eeddino. **12** Unttuntu Saa'ooli, Yoonataani, Med'inaa Godaa olanchchatuunne Israa'eeliyaa Asay olan wureedda diraw, omarssi gakkanaw kayyotteeddino, yeekeeddinonne s'omeeddino. **13** Oduwaa aheedda wodalaa Daawite, «Neeni hak'a asee?» yaagiide oochcheedda. Shin I Daawita, «Taani betiyaa Amaaleek'a bitaniyaa na'aa» yaageedda. **14** Daawite Aa, «Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa wod'anaw ne kushiyya dentsaadde, ayaw yayabeykkii?» yaageedda. **15** Daawite bare asatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Ba; Aa wod'a!» yaageedda; I Amaaleek'iyaa dechchiide wod'eedda. **16** Daawite Amaaleek'iyaa, «Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa taani wod'aad yaagaade neeni ne doonaan markatteedda diraw, ne suutsaa gomii neena oyk'k'o» yaageedda. **17** Daawite Saa'oolawunne Aa na'aa Yoonataanaw hawaadan yaagi zilaaleedda. **18** Yihudaa asaykka «Wonddaafiyaa» geetettiyya ha zilaassaa tamarana mala Daawite azazeedda, ha zilaassay Yaashaara mas'aafan s'aafetteedda. **19** «Neenoo Israa'eelew, ne kaappatuu ne d'ok'k'aa gishuwaan hayk'keeddino. Wolk'kaamatuu waan kunddeeddinooshsha! **20** Hawaa Gaate kataman odoppite; Ask'k'aloona ogetuwaanka awaayoppite. Hewaa sisooappe, Piiliss'eematuwaa mac'c'a naanay nashettana; shaamatuwaa mac'c'a naanay «Hashshu gaana!» **21** «Hinttentoo Gilbboo'a deretoo, Hinttentu bollan iray bukkoppo; ketterssaykka wod'oppo. He biittaa goshshaykka katsaa morkoppo; ayaw gooppe, yaan wolk'kaama gondallii tunabaa kesseedda; Saa'oola gondalliiikka zayitiyaan k'uc'ettiyaawaa aggeeda. **22** Goora'etteeddawanttu suutsaappenne, wolk'kaamatuuwaa

ashuwaappe, Yoonataana wonddaafii guyye gibeenna. K'ay Saa'oola mashshay kallennan simmibeenna. **23** «Saa'oolinne Yoonataani asay siik'iyaa wanttanne lo'iyaa wantta; barenttu hayk'kuwanka barentu pas'anikka shaakettibeykkinno. Unttuntu arggantsaappekka aad'd'iide elleeliyaawantta; gaammuwaappekka aad'd'iide minniyaawantta. **24** «Israa'eeliyaa mac'c'a asatoo, Saa'oolaw, hinttentta zo'onne alleek'k'o mayuwwa mayzeeddawoonne, work'kaan hinttentu mayuwwa alleek'k'isseedawoonne yeekkite. **25** «Wolk'kaamatuu olan waan kunddeeddinooshsha! Yoonataani ne d'ok'k'aa gishuwaan goora'etti giseedda. **26** Ta ishaa Yoonataanaa, Taani new kayyottay; ne taw daroppe al'uwaa. Neeni taana siik'iyaa siik'uu maalalissiyaawaa, mac'c'a asaa siik'kuwaappekka aad'd'iide maalalissiyaawaa. **27** «Wolk'kaamatuu waan kunddeeddinooshsha! Ola miishshaykka waan dippi geedde!» yaagiide Daawite zilaaleedda.

2 Hewaappe guyyiyaan Daawite, «Yihudaa katamatuwaappe ittuwaa pude boo?» yaagiide Med'inaa Godaa oochcheedda. Med'inaa Goday Aa, «Ee; ba» yaageedda. Daawite, «Hak'a boo» yaagiide oochcheedda. Med'inaa Goday, «Kebroone ba» yaagiide zaareedda. **2** Daawite bare machchetuwwa laa'atuwaa, Iziraa'eeliyaa Ahino'aamonne K'armeloosiyyaa, Naabaala am'atto Abigaalonne akkiide, Kebroone katamaa beedda. **3** Daawite barenana de'iyaa asatuwaakka untntuntu soo asaa ubbaana ahina, Kebronneninne Aa heeraan de'iyaa guutsa katamatuwaan utteeddino. **4** Yihudaa asatuu Kebroone katamaa yiide, yaan untntuntu Daawita Yihudaa asaa bolla kaateyanaw okkeeddino. Saa'oola moogeeddawanntu Yaabeeha Gil'aade katamaa asatuwaa gideeddawaa Daawite siseedda wode, **5** asaa kiittiide untntuntu, «Hinttentu hinttentu godaa Saa'oola moogeedda keekatetsaa diraw, Med'inaa Goday hinttentta anjo. **6** Ha'ikka Med'inaa Goday aggena siik'uuwaanne tumatetsaa hinttentta bessu; k'ay hinttentu ha keekatetsaa ootseedda diraw, taanikka hinttenttoo lo'otetsan kushiyya zaarana. **7** Ha'i zaari minnite; s'alite; ayaw gooppe, hinttentu goday Saa'ooli hayk'k'ichcheedda; k'ay Yihudaa asatuu taana okkiide, barentu bolla kaateyeeddino» yaageedda. **8** Saa'oola olanchchatuwwa gadaaway Neera na'aa Abaneeri Saa'oola na'aa Iyaabustta akkiide, Maahinayma geetettiyya sa'aa afeedda. **9** Hewaappe kaala Gala'aade, Aaseera, Iziraa'eela, Efireema, Biiniyaamanne Israa'eeliyaa biittaa ubbaa bollan kaateyeedda. **10** Saa'oola na'aa Iyaabustte Israa'eeliyaa bolla kaateyiyaa wode aw oytamu laytsaa; I laa'u laytsaa kaateteedda; shin, Yihudaa Asay Daawita kaalleedda. **11** Daawite Kebronan Yihudaa asatuwaa bolla laappun laytsanne usuppun aginaa kaateeteedda. **12** Neera na'aa Abaneerinne Saa'oola na'aa Iyaabustte Asay Maahinaymappe Gabaa'oona katamaa beeddino. **13** S'aruuyi na'ay Iyoo'aabinne Daawita Asay kes biide, Gabaa'oona dagatteedda haatsaa matan untntuntunna gaketeeeddino; itti c'itay dagatteedda haatsaappe hefintsaa baggana uttina, itti c'itay hafintsaa baggana utteeddino. **14** Yaatina, Abaneeri Iyoo'aaba, «Ane wodallatu dendiide, nu sintsan olaa gaketino» yaageedda. Hewaappe guyye Yoo'aabe, «Eeno, dendiide gaketino» yaageedda. **15** Hewaa diraw, Biiniyaama baggawunne Saa'oola na'aa Iyaabustte baggawaa tammanne laa'u asatuu payduwaan kesiide, Daawita baggawaa ek'keedda tammanne laa'u asatuwaana

olaa gaketeeddino. **16** Ittuu ituuwaa huup'iyaa oyk'kiide, bare oyk'k'eeddawa miyyaan miyyaan mashshaa dirggintsii, ittippe hayk'k'eeddino; hewaa diraw, Gabaa'oonan de'iyaa he sa'ay Helkkat-Hazurim (Mashshaa Gadiyaa) geetettee. **17** He gallassi wolk'k'aama olay olettina, Daawita Asay Abaneeranne Israa'eeliyaa asaanne s'oneedda. **18** S'aruuyi naanay heezzu Yoo'aabe, Abishaayinne Asaaheeli he sa'aan de'iino; Asaaheeli gen'iyaaan elleelliidde wos's'ee. **19** Asaaheeli ushechcha woy haddirssa geenan Abaneera yederssuwaa sikkeedda. **20** Abaneeri guyye zaari s'eelliide, «Asaaheela, laa neenee?» yaagiide oochcheedda. Asaaheeli, «Ee taana» yaageedda. **21** Abaneeri Aa, «Itti bagga, ushechcha woy haddirssa simma; asatuwaappe ituuwaa oyk'k'aadde Aa olaa miishshaa k'aara akka» yaageedda; shin Asaaheeli Aa yederssiyaawaa agganaw koyyibeenna. **22** K'aykka Abaneeri Asaaheela, «Taani neena ayaw wod'oo? taana yederssiyaawaa agga! Neena wod'aade, taani ne ishaa lyoo'aaba deemuwaa wootaade s'eellanee?» yaagiide seereedda. **23** Shin Asaaheeli Aa yederssiyaawaa aggenaan is's'eedda. Hewaa diraw, Abaneeri tooraa guyye tum'iiide, Asaaheela uluwaa c'addeedda; tooray zokkiyaanna pini kesseeedda; Asaaheeli he sa'aan kunddiide hayk'k'eedda. Asaaheeli hayk'k'eedda sa'aa gakeedda Asay ubbay hewan ek'k'eedda. **24** Shin lyoo'aabinne Abishaayi Abaneera yedersseeddino; away wulliyaa wode, Gabaa'oonan Mela Biittaa afiyaa ogiyaan Giyaaha katamaappe sintsa baggana de'iyaa Ama geetettiyaa Zooziyaa keseeddino. **25** Biiniyaama asatu Abaneera guyyenna shiik'eeddino; untuntutu itti c'ita gidliide, itti deriyaa huup'iyaaan ek'k'eeddino. **26** Hewaappe guyyiyaan Abaneeri lyoo'aaba s'eesiide, «Med'inaw oletiide de'aneeyye? Hawaa wurssetsay c'amo gidanawaa neeni erikii? Ne asatuwaa, «Hintte ishatuwaa yederssiyaawaa aggite» geenan awude gatsay?» yaageedda. **27** lyoo'aabe Abaneera, «S'oossay ero! Neeni haasayennan aggeedawaa gidintto, ta Asay bare ishatuwaa sa'ay wontana gakkanaw yedersana shin» yaageedda. **28** Hewaa diraw, lyoo'aabe ultuwwaa punneedda; Asay ubbay ek'k'eedda. Israa'eelatuwaakka zaaretsiide yedersibeykino woy olibeykino. **29** Abaneerinne Aa Asay he gallassaa k'ammaa ubbaa salippiidde Araaba garaara beeddino; Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino. Guurana hametiide Maahinayma simmeeddino. **30** lyoo'aabe Abaneera yederssiyaawaa bashiide, bare asaa ubbaa itti sa'aa shiishsheedda; s'eelliyaa wode, Asaaheeli baynnan Daawita asaappe tammanne udduppun Asay pac'c'eedda. **31** Shin Daawita Abaneera asaappenne Biiniyaama zaratuwaappe heezzu s'eetanne usuppun tammu asatuwaa wod'eeddino. **32** Asaaheela anhaa akkiide, Beeteleeme kataman de'iyaa Aa aawuwaa duufuwaan moogeeddino; lyoo'aabinne Aa Asay k'ammaa hametiide ak'eedino; wontumaatsaan Kebroone katamaa gakeeddino.

3 Saa'oola asayenne Daawita Asay daro wodiya oletteeddino; Daawite olan min minniide biyaa wode, Saa'oola Asay daaburi daaburi beedda. **2** Kebroone kataman Daawitaw naanay yeletteeddino; Iziraa'eeliyaa Ahino'aama yeleeedda bayira na'ay Aminoona; **3** K'armmelosiya Naabaala am'ata Abigaala yeleeedda na'ay Kil'aabi laa'entsuwwa; Gashuura Kaatiyaa Talmmaaya naatta Maa'ika yeleeedda Abeseeloomi heezzeentsuwwa. **4** Oyeddentsuu Haggiiti na'aa Adooniyaa; ichcheshentsu Abiis'aali na'aa Shafaas'iyaa. **5** Usuppuntsuu Daawita machchatti Egili na'aa Yitira'aama; ha naanay ubbay

Kebroonan Daawitaw yeletteeddino. **6** Saa'oola asaananne Daawita asaanne olettiiyaa wode, Abaneeri Saa'oola asatuwaa gididon min minniide beedda. **7** Saa'oolaw Aata naalta Ris'ifo geetettiiyaa itti garadatta de'aw; Iyaabustte Abaneera, «Ta aawuwaa garadattinna ayaw ak'aadii?» yaagiide oochcheedda. **8** Abaneeri Aa haasayan darsii yilotiide Yaabustta, «Taana neeni Yihudaa kanaa huup'e gaaddiyye? Hachche taani ne aawuwaa Saa'oolaw, Aa ishatoonne Aa dabbotoo lo'aad; taani neena Daawita kushiyan aatsaade immabeykke. Shin ha'i neeni taana ha mishiratti gaasuwaan mootaadda! **9** Saa'oola zariyaappe kawutetsaa wotsi akkiide, Daanappe biide Berssaabeha gakkanaw, Israa'eeliyaa bollanne Yihudaa bolla, Daawita kawutetsaa essanaw Med'inaw Goday c'aak'ki wotseedda ha yewuwaa taani ootsana d'ayoooppe, s'oossay Abaneera guufantso» yaageedda. **11** Iyaabustte Abaneeraw yayyeedda diraw, hara k'aalaa k'aatiibeenna. **12** Abaneeri Kebroonan de'iyaa Daawitekko, «Biittay oossee? Neeni taananna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'a; Israa'eeliyaa Asay ubbay neekko simmanaadan taani neena maaddana» yaagiide kiitaa yeddeedda. **13** Daawite, «Lo'o! Taani neenana k'aalaa c'aak'uwaa wotsana. Shin taani neena ittibaa oochchay; neeni taana be'anaw yiya wode, Saa'oola naatto Miikaalo taw akkenan yooppa» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Daawite Saa'oola na'aa Iyaabusettuwaakko kiittiide, «S'eetu Piliss's'eematuwaa k'aaratuwaa c'ilooshaade akkeedda ta machchatto Miikaalo taw imma» yaageedda. **15** Iyaabustte kiitaa yeddiide, I asinaa Laawisha na'aa Pals's'feelappe wotsi akkiide ahiseedda. **16** I asinay Baahuriima katamaa gakkanaw yeeekiide I geeduwwa kaalleedda; Abaneeri Aa, «Guyye simmaade soo ba» yaageedda; bitanii guyye simmiide beedda. **17** Abaneeri Israa'eeliyaa c'imatuwaakko biide, hawaadan yaageedda; «Daawite hinttenttu bolla kaatetana mala, daro wodiya amotteedda; **18** ane hekko ha'i polite! Ayaw gooppe, Med'inaw Goday, «Ta asaa Israa'eeliyaa, taani Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappenne untuntutu morkkiyaa ubbatuwaa kushiyaappe ta k'oomaa Daawita baggana ashshana» geeddawaa hassayite» yaageedda. **19** Abaneeri Biiniyaama zaretoo dumma haasayeedda; hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asayenne Biiniyaama Asay ubbay ootsanaw koywaa ubbabaa Daawitaw odanaw Kebroone katamaa beedda. **20** Abaneeri barenana laatamu asatuwaa akkiide, Kebroone katamaa biina, Daawite aasinne Aa asaw imotaa makkeedda. **21** Hewaappe guyyiyaan Abaneeri Daawita, «Untuntutu neenana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'etanaaddaaninne ne wozanay amottiya ubbaa mooddanaadan, taani baade Israa'eeliyaa asaa ubbaa kaatiyaw ta godaw shiishshay» yaageedda; Daawite Abaneera moyzziide saro yeddeedda. **22** He wode Daawita asayenne lyoo'aabe olaappe darobaa omoodiide simmeeddino; shin Abaneeri Kebroone kataman Daawitana de'enna; ayaw gooppe, Daawite yeddina I saro beedda. **23** lyoo'aabinne aanana de'iyaa olanchchatuu gakkiiyaa wode, Asay lyoo'aaba, «Neera na'aa Abaneeri kaatiyaa Daawitakko yiina, kaatii Aa yeddina, I saro beedda» yaagiide odeedda. **24** Hewaa diraw, lyoo'aabe kaatiyaakko biide, «Wanaaddii! Abaneeri neekko yiina, ayaw saro yeddaad? Hekko I beedda! **25** Neera na'ay Abaneeri neena c'immanaw, neeni geliyaasaanne kesiyaa sa'aa be'anawunne neeni ootsiyaa ubbabaa eranaw yeedda» yaageedda. **26** lyoo'aabe Daawita sintsaappe kesiide, Abaneera geeduwwa kiitaa yeddeedda; untuntutu

Aa Siira haatsaa ollaa miyaappe guyye zaareeddino; shin Daawite ha yewuwa erenna. 27 Abaneeri Kebroone katamaa guyye simmiide yeedda wode, Iyoo'aabe aanana dumma haasayanawaadan dirrsaa penggiyaa Aa afeeddadi; bare ishaa Asaaheela suutsaa achchanaw Abaneera uluwa c'addeedda; Abaneeri he sa'aan hayk'keedda. 28 Daawite ha yewuwa siseeddawaappe guyyiyaan, «Taaniinne ta kawutetsay Neera na'aa Abaneera suutsan Med'inaa Godaa sintsan med'inawukka ooshetokko. 29 Aa suutsay Iyoo'aabanne Aa aawuwa soo asaa ubbaa oochcho; ashuwa bolla madutsay de'iyaa asay, woy galbbay loytsi sakkiiyaa asay, woy wobbiiyaa asay, woy mashshaan hayk'k'iyaa asay, woy koshshateedda Asay Iyoo'aaba zariyaan ubbakka d'ayoppo!» yaageedda. 30 Hewaadan ootsiide, Gabaa'oonaa kataman keseedda olan barenttu ishaa Asaaheela Abaneeri wod'eedda diraw, Iyoo'aabinne Aa ishaa Abishaayi Abaneera wod'eeddino. 31 Daawite Iyoo'aabanne aanana de'iyaa asaa ubbaa, «Hinttenttu mayuwa peed'ite; maak'iyaa mayyite; Abaneera shanchchamaa sintsan hamettiide yeekkite» yaageedda. Kaatii Daawite shanchchamaa kaalliide beedda. 32 Abaneeri Kebroonan moogetteedda; kaatii bare k'aalaa d'ok'k'isiide duufuwaan yeekkeedda; Asay ubbaykka yeekkeedda. 33 Kaatii Abaneeraw, «Abaneeri eeyaa asaadan hayk'k'anaw bessii? 34 Aa kushii k'ashetti beenna; Aa gediikka samsalatan k'ashetti beenna. Asay iita asatuwa kushiiyan hayk'k'iyawaadan I hayk'keedda» yaagiide zilaaleedda. Asay ubbay Abaneeraw zaaretsidekka yeekkeedda. 35 Sa'a'y poo'o de'ishshin, Daawite ukitsaa maanaadan shoobbanaw Asay ubbay aakko yeedda; shin Daawite, «Awa ayfii wullennan de'ishshin, ukitsaa woy harabaa barenaa be'ooppe, S'oossay taana wod'o» yaagiide c'aak'keedda. 36 Kaatii ootseeddawaa Asay ubbay be'iide nashetteedda; tumukka kaatii ootseedda ubbay asaa ubbaa nashechcheedda. 37 Hewaa diraw, he gallassi Daawita Asay ubbayne Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii Neera na'aa Abaneera wod'isiibeennawaa akeekeddino. 38 Kaatii bare k'oomatuwa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa biittan wolk'kaama asayenne kaappuu hayk'keeddawaa hinttenttu akeekikitee? 39 Taani oketteedda kaatiyaa gidooppenne, hachche taw miyyii pac'ceedda. Hawantni S'aruuyi naanay taw minneeddino; iitaa ootseeddawanttoo Med'inaa Goday untunttu oosuwaadan zaaro» yaageedda.

4 Saa'oola na'ay Yaabustte Abaneeri Kebroonan hayk'keeddawaa siseedda wode, Aa wozanay yayeedda; Israa'eeliyaa Asay ubbaykka dagammeedda. 2 Saa'oola na'aa Yaabusttew c'uguuwa kaaletsiyaa laa'u kaappatuu de'iino; ituuwa suntsay Ba'aana; yenkuuwa suntsay Rekaaba; untunttu Biiniyaama zariyaa gideedda Ba'erootiyaa Rimoona naanaa. Ba'eroota katama Biiniyaama baggaadan paydtee; 3 ayaw gooppe, Ba'erootan de'edda asatuu Giittayma gadiyaa bak'atiide, heedeppe hachche gakkanaw betiyaadan yaan de'eddino. 4 Saa'oola na'aa Yoonataanaa laa'u gedi sileedda na'ay de'ee; Saa'oolanne Yoonataana worii Iziraa'eeliyaappe gakeedda wode, I ichchesu laytsaa na'aa; he na'aa dichchiyaana Aa akkaade bak'ataaddu; shin Aa bak'atanaw dirbbishin, na'ay kundiiide sila kesseedda; he na'aa suntsay Manfibosheeta. 5 Ba'erootiyaa Rimoona naanay Rekaabinne Ba'aani Yaabustte soo baanaw keseeddino; untunttu biide seeta gallassi gakeeddino; I awaappe shemppee. 6 Untunttu soy geliide zargaa akkiyaawaa malatiide Yaabustta

uluwaan c'addina hayk'keedda. Rekaabinne Aa ishaa Ba'aan leelan geleeddino. 7 Untunttu soy geliyaa wode, Yaabustte k'ol'on arssaan giseeddawaa demmiide, Aa uluwa c'addiide wod'eeddino; Aa k'ood'iyaaappe muuc'eddino; muuc'eedda huup'iyaa akkiide, Aaraba garaara afiyaa ogiyaa oyk'k'iide, k'ammaa ubbaa hametteeddino. 8 Yaabustte huup'iyaa Kebroonan de'iyaa Daawitew ahiide kaatiyaa, «Neena wod'anaw koyeedda ne morkkiyaa Saa'oola na'aa Yaabustte huup'iyaa hawaa be'a; Saa'oola bollaaniinne Aa na'aa bollan kaatiyaa nu godaa haluwa Med'inaa Goday hachche keseedda» yaageeddino. 9 Shin Ba'erootiyaa Rimoona naanaa Rekaabanne Aa ishaa Ba'aana Daawite hawaadan yaageedda; «Metuwa ubbaappe taana ashsheeda Med'inaa Goday ero! 10 Itti bitanii taakko yiide, mishiraachchuwa odiyawaadan, «Saa'ooli hayk'keedda» yaagiide taw odina, taani Aa S'ik'ilaagan oyk'kaade wod'isaad; taani Aa mishiraachchoo immeedda gatii hewaa. 11 Bare son bare arssaan giseedda s'illo bitaniyaa wod'eedda iita asatoo Aa haluwaa kessiyaawe ay keeshshaa iitanddeesha! Aa suutsaa taani hinttenttu kushiyaappe ha"i achhana; hinttentta taani biittaa bollappe d'ayssana!» yaageedda. 12 Rekaabanne Ba'aana wod'anaadan Daawite bare olanchchatuwa azazeedda; olanchchatuu untunttu wod'eeddino; untunttu kushiyaanne gediya k'ans's'i diggiide, dalbbantsaa haatsaa matan Kebroone kataman kak'keeddino. Yaabustte huup'iyaa akkiide afiide, Abaneera duufuwaan Kebroonan moogeddino.

5 Israa'eeliyaa zariyaa ubbatuu Daawitakko Kebroone katamaa yiide, «Nuuni ne ashonne ne suutsaa. 2 Kase Saa'ooli nuw kaatiyaa giidiide de'iyaa wodekka, Israa'eeliyaa asaa olaw kaaletseeddawe neena. Med'inaa Goday neena, «Neeni ta asaa Israa'eeliyaa heemmana; neeni untunttu bolla kaatetana» yaagi woteedda» yaageeddino. 3 Hewaa diraw, Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay Daawitakko Kebroone katamaa yeeddino; I untunttunna Kebroonan Med'inaa Goday sintsan k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda; Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan Daawita untunttu okkeeddino. 4 Daawite kaatiyaa wode aw hattamu laytsaa; oytamu laytsaa I kaateteedda. 5 Kebroone kataman Yihudaa bolla laappun laytsanne usuppun aginaa I kaateteedda; Yerusalaamen Israa'eeliyaa ubbatuwa bollanne Yihudaa bolla hattamanne heezzu laytsaa kaateteedda. 6 Yerusalaamen de'iyaa Yaabuusa asatuwa olanaw Daawitenne Daawita Asay beeddino; Yaabuusa asatuu, «Daawite ha katamaa gelanaw danddayenna» giide k'oppeeddino. Yaatiide untunttu Aa, «Neeni ha sa'aa gelakka; haray atto shin, k'ook'etuwaanne wobbatuu neena te'anaw danddayiino» yaageeddino. 7 Gidooppenne, Daawite S'iyoonen de'iyaa untunttu geessuwa oyk'keedda; S'iyoonen Daawita Katamaa geetetteedda. 8 He gallassi Daawite bare asaa, «Yaabuusa asatuwa s'ooniyaa Asay ooninne Daawita morkketuu, he «wobbatunne k'ook'atu» de'iyaa sa'aa gakkanaw, haatsay goggiide kesiyaa s'oo'iyanna gelanaw koshshee» yaageedda. Hewaa diraw, «K'ook'etunne wobbatuu kaatiyaa golliyaa gelikkino» geetetteedda. 9 Daawite he geessuwa oyk'k'iide, yaan de'eedda; he geessuwa Daawita Katamaa yaagiide suntseedda. Daawite Miilloppe doommiide, he katamaa yuushshii aatsiide gimbisseeedda. 10 Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa S'oossay aanana de'iyaa diraw, Daawite min minniide beedda. 11 S'iroosa Kaatii Kiiraami Daawitaw asaa kiitteedda. Zigaa mudetsaa,

anaas'etuwaanne shuchchaa massiyaawanta aw yeddeedda; asatuu Daawitaw golliyaa kees's'eeddino. **12** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla Aa kaatiyaa ootsiide esseeddawaanne bare asaa Israa'eeliyaa diraw Aa kawutetsaa d'ok'ku ootsiide bonchcheeddawaa Daawite ereedda. **13** Daawite Kebroonappe Yerusaalame yeeddawaappe guyyiyaan, hara garadatuwaanne hara machchetuwaaw guujiide akkeedda. Hara mac'c'a naanaynne attuma naanay aw yeletteeddino. **14** Yan aw yeletteedda attuma naanaa suntsay Shaamu'a, Shobaaba, Naataana, Solomona, **15** Yibihaara, Elishuu'a, Nefeega, Yaafi'a, **16** Elishamaa'a, Eliyadaa'anne Elifeles'a. **17** Daawite Israa'eeliyaa bolla kaatiyaa gidiide oketteeddawaa Piliss's'eema asatuu siseedda wode, untuntuu ubbay Daawita koyanaw keseeddino; shin Daawite hewaa sisiide, duge gimbiyyaa giddo beedda. **18** Piliss's'eematu k'aykka biide, Rafayma Wombban laalettide utteeddino. **19** Hewaa diraw, Daawite Med'inaa Godaw, «Taani baade Piliss's'eematuwaa oloo? Neeni untuntta taw aatsa immanii?» yaagiide oochcheedda. Med'inaa Goday Daawita, «Ee ola. Taani untuntta new aatsa immana» yaageedda. **20** Daawite Ba'aali-Paraas'iima giyaa sa'aa biide, yaan untuntta s'ooneedda. Yaatiide Daawite, «Haatsaa d'uu d'uussi aad d'iyaawaadan Med'inaa Goday ta morkkatuwaaw gidduwaana taana aatseedda» yaageedda. Hewaa diraw, he sa'aa suntsay Ba'aali-Paraas'iima geetetteedda. **21** Piliss's'eematu barentuu eek'atuwaa he sa'aan yeggiide beeddino. Yaatina Daawitenne Aa Asay he eek'atuwaa akkiide afeedino. **22** Piliss's'eematu guyye simmiide biide, laa'entsuwaaw Rafayma Wombban laalettide utteeddino. **23** Daawite Med'inaa Godaa laa'entsuwaakka oochchina, S'oossay Aa, «Sitti gaade pude untunttu bolla booppa; untunttu guyyenna yuuyya aad d'a, Boo'iyyaa mitsaappe sintsa baggana olanaw giiga. **24** Boo'iyyaa huup'iyaa olaa kooshshaa neeni sisiyaa wode elleella. Ayaw gooppe, hewe Piliss's'eema olanchchatuwaaw shoc'anaw Med'inaa Goday neeppe sintsaw aad d'eedda giyaawaa» yaageedda. **25** Daawite Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseedda; Gebaa'appe biide Gezeera gakkanaw, Piliss's'eema olanchchatuwaaw Daawite wod'eedda.

6 Israa'eeliyaa gididoppe dooretteedda hattamu sha'a asatuwaa Daawite laa'entsuwaaw s'eesiide shiishsheedda. **2** Daawitenne Aa Asay ubbay Yihudaan de'iyaa Ba'aala (K'iriyaatiyyi-Aarim) geetettiyaa katamaappe dendiide, kirubetuwaappe gidduwaan bare kawutetsaa araataa bolla utteedda ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa suntsan s'esetteedda S'oossaa Taabootaa yaappe ahanaw beeddino. **3** Untunttu S'oossaa Taabootaa ooratsa gaariyan wotsiide, zooyiyaa huup'iyaa de'iyaa Abinaadaaba sooppe aheeddino; Abinaadaaba naanay Uuzinne Ahiyoy ooratsa gaariyaa kaaletsino. **4** Yaappe S'oossaa Taabootaa ahiyaa wode, Ahiyo Taabootaappe sintsanna hamettee. **5** Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay diitsaanne maasink'kuwaa diis'iidde, kabaruwaa bakk'iiddenne dawalaanne shaashooraa k'aatsiide, barenttoo kumentsaa wolk'kan Med'inaa Godaa sintsan nashetiidde bonchcheeddino. **6** Naakona katsaa bukkiyaa udduma gakkiiyaa wode, booratu d'ubettina, Uuzi bare kushiyaa yeddiide, S'oossaa Taabootaa oyk'keedda. **7** Uuzi Taabootaa bochcheedda diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu Uuza bolla ees'si kesseedda. S'oossay Aa shoc'ina, he sa'aan S'oossaa Taabootaa miyyiyaan ellekka I hayk'ki aggeeda.

8 S'oossaa hank'kuu Uuza shoc'eedda diraw, Daawite yiloteedda. He sa'ay hachche gakkanaw, Pereezi-Uuzaa (Uuzi me'eedda sa'aa) geetettee. **9** He gallassi Daawite Med'inaa Godaw yaayyiide, «Med'inaa Godaa Taabootay taakko simmi waan yaannee?» yaageedda. **10** Hewaa diraw, Daawite S'oossaa Taabootaa barenana Daawita Katamaa ahanaw koyyibeenna; hewaa aggiide Gitaatiyaa Obeedi-Eedooma giyaa bitaniyaa soo afeedda. **11** Med'inaa Godaa Taabootay Gitaatiyaa Obeedi-Eedooma son heezzu aginaa gam'eedda; Med'inaa Goday aane Aa soo asaa ubbaa anjeedda. **12** Hewaappe simmiide, «S'oossaa Taabootaa diraw, Med'inaa Goday Obeedi-Eedooma soo asaanne aw de'iyaa ubbabaa anjeedda» yaagiyaawaa Kaatii Daawite siseedda; hewaa diraw, Daawite Obeedi-Eedooma soo biide, S'oossaa Taabootaa Daawita Katamaa nashechchan aheedda. **13** Med'inaa Godaa Taabootaa tookkeedda asatuu usupunuwaa tangeedda payduwaan payduwaan untuntta essiide, itti korumaanne itti boltibolitta maraa Daawite yarshsheedda. **14** Daawite suufiyaa giyaa k'ac'inaappe dadetteedda eefuudiyaa mayyiide, barew de'iyaa wolk'kaa ubbaan Med'inaa Godaa sintsan dureedda. **15** Inne Israa'eeliyaa asatuu ubbatuu nashechchan hombboc'iiddinne ultuwaaw punniide Med'inaa Godaa Taabootaa Daawita Katamaa aheeddino. **16** Med'inaa Godaa Taabootaa Daawita Katamaa geliyaa wode, Saa'oola naatta Melkkoola maskootiyaana S'eellaade, Kaatii Daawite Med'inaa Godaa sintsan guppishiininne durishina be'aaddu; Daawita bare wozanaan kad'aaddu. **17** Daawite Med'inaa Godaa Taabootaa wotsanaw d'ogeedda dunkkaaniyaa gidдон Taabootaa ahiide wotseeddino; Daawite s'uggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwaaw yarshshuwaaw Med'inaa Godaw yarshsheedda. **18** Daawite s'uggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwaaw yarshshuwaaw Poleeddawaappe guyyiyaan, ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa suntsan asaa anjeedda. **19** Israa'eeliyaa asaw ubbaw, mac'c'awoo attumawoo huup'iyaa huup'iyaa itti itti komppu ukitsaa, itti itti mus'o ashuwaakka woyniyaa teeraa melaappe nuketteedda itti itti ukitsaa gisheedda. Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay bare soo bare soo simmeedda. **20** Daawite bare soo asaa anjanaw soo simmeedda wode, Saa'oola naatta Melkkoola Aa mokkanaw kesaade, «Shufuro asatuu kallo hamettiyaawaadan, hachche Israa'eeliyaa kaatii bare k'oomatuwaa mac'c'a k'oomatuwaa sintsan kallottiide, ayaa bonchchetteedde!» yaagaaddu. **21** Daawite, «Ne aawuwaappenne Aa soo asaappe aatsiide, bare asaa Israa'eeliyaa kaaletsanaadan taana dooreedda Med'inaa Godaa sintsan duraad. Taani Med'inaa Godaa bonchchanaw duriyaawaa aggikke. **22** Taani hawaappe aatsaade birokka taana toochchana; taani ta huup'iyaa zik'ki ootsana. Shin neeni geedda mac'c'a k'oomatuwaa sintsan taani bonchchettana» yaageedda. **23** Hewaa diraw, Saa'oola naatta Miikaala hayk'kana gakkanaw, na'aa yelabeykku.

7 Kaatii Daawite bare kaatiyaa gollen utteeddawaappe guyyiyaaninne Med'inaa Goday Aa, Aa morkkatuwaaw ubbaappe shempisseeddawaappe guyyiyaan, **2** timbbiyyaa odiyaa Naataana, «Taani zigaappe kees'etteedda gollen de'ay; shin S'oossaa Taabootay dunkkaaniyaan de'ee» yaageedda. **3** Naataan Daawita, «Ootsanaw ne wozanay k'oppeeddawaa ubbaa kiiteta; Med'inaa Goday neenana de'ee» yaageedda. **4** Shin he gallassaa k'amma Med'inaa Godaa k'aalay Naataanakko yiide, **5** «Ba; ta k'oomaa

Daawita hawaadan yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani de'ana golliyaa kees's'anawe taana gaade K'oppay? 6 Ayaw gooppe, taani Israa'eeliyaa Gibbs'e gadiyaappe kesseeadda gallaasaappe doommaade hachche gakkanaw gollen de'abeykke; taani dunkkaaniyaan yaanne haanne yuuyyaadde de'aad. 7 Taani Israa'eeliyaa asaa ubbaanna yuuyyeedda sa'aa ubbaan, ta asaa Israa'eeliyaa heemmana mala, taani suntseeddawantuppe ituuhaanne taw zigaa golliyaa ayaw kees's'abeykkii? gaade oochchabeykke» yaagee yaaga. 8 «Hewaa diraw, ha'ikka ta k'oomaa Daawitaw oda; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Taani neena hentsaa gadepppe, dorssaa heemmiyaa saappe dentsaade, ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsanaadan akkaad. 9 Neeni beedda sa'aa ubbaan taani neenana gidaad; ne morkkatuwwa ubbaa taani ne sintsaappe diggaad. Ha'i simmi taani ha sa'aan eretteedda wolk'k'aama asatuwwa suntsaadan ne suntsaa gitayana. 10 K'ay taani ta asaw Israa'eeliyaw sa'aa immaade, untunttu he sa'aan tokkana. Hewaa diraw, untunttu barentu sa'aan de'ana; laa'entso untunttu shabbaretikkino. Beni wodiyaaninne ta asaa Israa'eeliyaa bolla daannatiyaawanta taani suntseedda wodiyaadan, iitatuu untunttu zaaretsiide naak'ikkino. K'ay taani neena ne morkkatuwwa ubbaappe shemppissana. «
 «Hewaa bollankka Med'inaa Goday bare huup'iyaw ne zaratu de'anaadan new golliyaa kees's'anawaa ode. 12 Ne laytsay wurina hayk'k'aadde, ne mayzza aawotuwaan gaketiyaa wode, ne gulbataappe yeletteedda na'aa taani dentsana; Aa kawutetsaa minisana. 13 Ta suntsaw golliyaa kees's'anawe Aa; taani Aa kawutetsaa arataa med'inaw minissa essana. 14 Taani aw aawuwwa gidana; ikka taw na'aa gidanawaa. I baliyaa wode, taani Aa asaa s'am'an, Asay shoc'iyaa lissuwaan Aa seerana. 15 Shin taani ne sintsaappe diggeedda Saa'oolappe ta siik'uu aketeeddawaadan, aappe ubbakka aketena. 16 Ne zaratuunne ne kawutetsay ta sintsan med'inaw gam'ana; ne kawutetsaa araataykkka med'inaw min ek'kana» yaagee; yaaga» yaageedda. 17 Naataan S'oossay aw sas'aani k'onc'c'isseeadda k'aalaa ubbaa Daawitaw odeedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite dunkkaaniyaa geliide, Med'inaa Godaa sintsan utteedda. Hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni hawaa ubbaa taw ootsanaw taani oonee? Ta soo asaykka ayee? 19 Abeet Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, hawe ne ayfiyaa sintsan guutsa malatina, sintsaappe ne k'oomaa zaretoo hananawaakka haasayaadda. Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, hawe neeni asaw owukka ootsiyaa oosuwwa gidenna. 20 «Hawaappe aad'd'iyawaa taani Daawite new ay gaanaw danddayayitaa? Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni taana ne k'oomaa eraasa. 21 Neeni ne k'aalaa diraw, ne wozanaa k'ofaadan ha wogaabaa ootsaadde, taana ne k'oomaa erissaadda. 22 «Abeet Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni ay keeshshaa giteeshsha! Ne mali ittuunne baawa; nuuni nu haytsaan siseeddawaadanka, neeppe attina hara s'oossay baawa. 23 Neeni ne asaa ootsanaw wozeedda ne asaa Israa'eeliyaa malatiyaa hara kawutetsi sa'aa bolla baawa. Neeni untunttoo ootseedda gitanne malalissiyaa oosotu gaasuwaan ne suntsay biittan sa'aan eretteedda. Neeni ne asaa sintsaappe hara kawutetsatuwaanne untunttu s'oossatuwwa laaggaadda. 24 Neeni ne asaa Israa'eeliyaa med'inaw newaa ootsaadda. Abeet Med'inaa Godaw, neenikka untunttu S'oossaa gidaadda. 25 «Med'inaa Godaa S'oossaw, simmi

ha'i neeni ne k'oomawunne Aa zeretsaw ootsana geeddawaa med'inaw naaga; neeni ootsana geeddawaadanka kiiteta. 26 Hewan ne suntsay med'inaw gitatana; asaykka neena, «Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay Israa'eeliyaa S'oossaa» yaagana. Ne k'oomaa Daawita zaratuukka ne sintsan minniide ek'kana. 27 «Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni hawaa, «Taani ne zaratu de'anaadan ootsana» yaagaadde taw ne k'oomaw k'onc'c'aadda; hewaa diraw, taani ne k'oomay neena ha woosaa woossanaw s'alaad. 28 Abeet Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni S'oossaattee! Ne k'aalaykka ammanettiyaawaa; neeni ha lo'o k'aalaa taw ne k'oomaw ootsana gaadda. 29 Ne sintsan yaa med'inaw gam'anaadan, ne k'oomaa zariyaa anjanaw hidootaadda. Ayaw gooppe, Abeet Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaw, hewaa haasayaadda; k'ay ne anjiuwaan ne k'oomaa zaratu med'inawukka anjettana» yaaga wotsaadda.

8 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite Piliss's'eematuwwa s'ooniide mooddeedda; yaatiide Metegi'aama giyaa katamaa Piliss's'eema asatuwwa kushiyaappe wotsi akkeedda. 2 K'ay Moo'aabe asatuwaakka Daawite s'ooneedda. Gadiyaan I untunttu gisiide wodoruwan likkeedda; laa'u wodoruwan likketteedda ubbatuwwa wod'eedda; heezzentso wodoruwan likketteeddawanta pas'a aggeeda. Yaatina Moo'aabe asatu Daawitaw moodettiide giiraa giireeddino. 3 Rahooba na'ay, S'ooba Kaatii Hadaadi'eezere Efiiraas'iisa Shaafaa matan de'iyaa bare zawaa zaari akkanaw biide, Daawitana olettina, Daawite Aa s'ooneedda. 4 Daawite Aa asaaappe itti sha'anne laappun s'eetu para'a asatuwaana laatamu sha'a gediya asatuwwa omoodeedda. Daawite gaaretuwwa goochchanaw s'eetu paratuwwa ashshiide, hara paratuwwa ubbaa gaaduwwa k'ans'seedita. 5 Damask'k'o kataman de'iyaa Sooriyaa olanchchatuu S'ooba Kaatiyaa Hadaadi'eezera maaddanaw yeedda wode, Daawite untuttuppe laatamanne laa'u sha'atuwwa wod'eedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Sooriyaa kawutetsaaninne Damask'k'o kataman olanchchatuwwa geessuwwa med'd'eedda. Yaatina Sooriyaa asatu Daawitaw moodettiide, giiraa giireeddino. Daawite beedda sa'aa ubbaan Med'inaa Goday aw s'oonuwwa immeedda. 7 Hadaadi'eezera ola gadaawatu oyk'kiyaa work'kaa gondalliyaa Daawite akkiide, Yerusaalame aheedda. 8 Bes'aahanne Berotaaya geetettiya Hadaadi'eezera katamatuwaappe Kaatii Daawite nahaasiyaa giyaa birataa loytsi daruwa akkeedda. 9 Hadaadi'eezera olanchchatuwwa ubbaa Daawite s'ooneeddawaa Hamaata Kaatii Too'i siseedda. 10 Hadaadi'eezera olettide s'ooneedda diraw, Aa hashshu gaanawunne sarotanaw bare na'aa Yoraama Kaatiyaa Daawitakko kiitteedda. Ayaw gooppe, Hadaadi'eezere Too'aara olettide gam'eedda. Yoraame yiide work'kaappe, biraappenne nahaasiyaappe med'etteedda miishshatuwwa Daawitaw aheedda. 11 Kaatii Daawite ha miishshatuwwa Med'inaa Godaw dummayi wotseedda. K'ay Daawite bare s'ooneedda kawutetsatuwaappe ubbaappe, Sooriyaappe, Moo'aabeppe, Amoonaa asatuwaappe, Piliss's'eema asatuwaappenne Amaaleek'a asatuwaappe akkeedda work'kaanne biraa Rahooba na'aa, S'ooba Kaatiyaa Hadaadi'eezereppe akkeedda omooduwwa kasewaadanka S'oossaw dummayi wotseedda. 13 Mas'iniyaa Zanggaaraan tammanne hospun sha'a Eedooma asatuwwa Daawite wod'i simmeeddawaappe guyyiyaan, I haytsateedda. 14

Daawite Eedooma biittaa ubbaan olanchchatuu geessuwaaw med'd'eedda; yaatina he biittaa Asay ubbay Daawitaw moodeteedda. Daawite beedda sa'aa ubbaan Med'inaa Goday aw s'oonuwaaw immeedda. **15** Hewaadan ootsiide, Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaateteedda; bare asaa ubbaa s'ilolotetsaaninne suure pirdan akkeedda. **16** S'aruuyi na'ay Yoo'aabe olanchchatuu gadaawaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafes'e haneeddabaa s'aafiyaawaa. **17** Ahis'uuba na'ay S'aadook'inne Abiyaataara na'ay Abimeeleeki k'eesetuwaaw; Saraayi k'ay s'aafiyaaw; **18** Yoodaaha na'ay Banaayi Kalitaawatuwaanne Felitaawatuwaaw (kaatiyaa naagiyaawantu) bolla kaappuwaaw. Daawita attuma naanay k'eesatuwaaw.

9 Itti gallassi Daawite, «Yoonataana diraw, taani aw keekanaadan hanna gakkanaw Saa'oola k'antsaappe atteeda Asay de'iishsha?» yaagiide oochcheedda. **2** He wode Siiba giyyaa liti k'oomay Saa'oola son de'ee; I Daawita sintsa yaanaadan s'eeseeddino; yiina kaatii Aa, «Neeni S'iibee?» yaagiide oochcheedda. Ikka, «Ee taani S'iiba, ne k'oomaa» yaageedda. **3** Hewaappe guyye kaatii Aa, «S'oossaa keekatetsaa taani keekanaadan, Saa'oola k'antsaappe palaaheedda itti asayne baawee?» yaageedda. S'iibi kaatiyaa, «Yoonataana naanatuwaappe ittuu hanna gakkanaw de'ee; he na'aw laa'u gedetuukka sila» yaageedda. **4** Kaatii, «I hak'an de'ii?» yaageedda. S'iibi, «Lodabaara giyya sa'aan Ammi'eela na'aa Maakira son de'ee» yaageedda. **5** Hewaappe guyye Kaatiyaa Daawite kiittiide, Lodabaarappe Ammi'eela na'aa Maakira soophe ahiseedda. **6** Saa'oola na'aa Yoonataana na'ay Manfibosheete Daawitakko yeedda; yi gakkide, Daawita sintsan s'oonetaad giide giseedda. Yaatina, Daawite Aa, «Manfibosheeta!» yaagiide s'eeseedda. I, «Abee ta godaw, taani ne k'oomaa» yaageedda. **7** Daawite Aa, «Yayyoppa; ne aawuwaaw Yoonataana diraw, taani new keekana. Ne aawuwaaw aawuwaaw Saa'oola gadiyaa ubbaa taani new zaarana; k'ay neeni ubbaa wode ta masoofiyaappe maana» yaageedda. **8** Hewaappe guyye Manfibosheete laa'entsuwaaw gisiide, «Hayk'k'eedda kanaa malaa taana neeni dosaade s'eellanaaw, ne k'oomay taani oonee?» yaageedda. **9** Kaatii, Saa'oola k'oomaa S'iiba s'eesiide, «Saa'olewaanne Saa'oola soo asaawaa gideeddawaa ubbaa taani ne godaa na'aa na'aw immaad. **10** Ne godaa na'aa na'ay maanaadan neeni, ne naanayne ne k'oomatuu aw gadiyaa goshite; doliyaa katsaa aw ahite. Gidoppekka, ne godaa na'aa na'ay Manfibosheete ubbaa wode ta masoofiyaappe maana» yaageedda. S'iibaw tammanne ichcheshu attuma naanayne laatamu k'oomatuu de'iino. **11** S'iibi kaatiyaa, «Neeni ta goday kaatii ne k'oomaa azazeedda ubbabaa taani ne k'oomay polana» yaageedda. Hewaa diraw, Manfibosheete kaatiyaa naanatuwaappe ituwaadan kaatiyaa masoofiyaappe meedda. **12** Manfibosheetaw Miika giyya guutsa na'ay de'ee. S'iiba son de'iyyaa asatuu ubbatuu Manfibosheetaw k'oomaa gideeddino. **13** Manfibosheete ubbaa wode kaatiyaa masoofiyaappe miyaa diraw, I Yerusaalamen de'ee. Aa gedii laa'attuukka sila.

10 Hewaappe guyyiyaan, Amoonatuwaaw Kaatiyaa Naa'oosi hayk'k'eedda; Aa na'ay Hanuuni Aa kootan kaateteedda. **2** Daawite, «Aa aawuu taw keekeddawaaddan Naa'oosa na'aa Hanuunaw taanikka keekana» yaageedda. Hewaa diraw, Aa mintsetsanaw Daawite bare asaa aakko kiiteedda. Daawita Asay Amoonaa gadiyaa gakkedda wode, **3**

Amoonaa asaa kaappatuu barenttu godaa Hanuuna, «Daawite neena mintsetsanaw ha asatuwaaw kiiteeddawe ne aawuwaaw bonchchataw dirassaa gaaddiyye? I bare asaa kiiteeddawe ha katamaa s'eellanaassa, wochchanaassanne oletiide s'oonanaassa» yaageeddino. **4** Hanuuni Daawite kiiteeddawanta oyk'k'iide, untuntuu buuchhaappe bagga meedeedda; untuntuu mayuwaakka utiyyaa duliyyaa baggappe k'ans's'i akkiide, untuntuu yeeddeedda. **5** Hewaa diraw, asatuu daro yeellateeddino. Daawite hewaa sisiide, I untuntunna gaketiiyaa asaa kiiteedda; untuntukko kiittiide, «Hintentuu buuchchay dic'ana gakkanaw, Yaarikko Kataman de'ishshite; hewaappe guyyiyaan haa yiite» yaageedda. **6** Amoonatuu barenttu kiitan Daawite untuntuu morkkanaadan ootseeddawaa ereedda wode, Beeti-Rahoobanne S'ooaba katamatuwaan de'iyyaa Sooriyaa asatuwaappe laatamu sha'a gediyyaa asatuwaaw, Tooba gadiyaappe tammanne laa'u sha'a asatuwaanne Maa'ika biittaa kaatiyaappe itti sha'a asatuwaaw k'as'areeddino. **7** Daawite hewaa siseedda wode, Yoo'aabanne de'iyyaa olanchchatuwaaw ubbaa untuntuu bolla yeddeedda. **8** Amoonatuu kesiide, katamaa penggiyaan olaw salppeeddino; S'oobappenne Rahoobappe yeedda Sooriyaa asatuu, Tooba asatuunne Maa'ika asatuu dembban barekka de'iino. **9** Yoo'aabe barena olaw sintsananne guyyenna dooddeeddawaa be'eedda; Israa'eelatu gidoppe ubbaappe minniyaa olanchchatuwaaw doori akkiide, Sooriyaa asatuwaaw sintsan salppisseedda. **10** Atteeda asatuwaaw bare ishay Abishaayi azazana mala ootsiide, Amoonaa asatuwaaw sintsan salppisseedda. **11** Yoo'aabe bare ishah, «Sooriyaa asatuu taw wolk'kaamooppe, neeni yaade, taana maadda. K'ay Amoonaa asatuu new wolk'kaamooppe, taani yaade, neena maaddana. **12** Simmi minna! Nu asaa dirawunne nu S'oossaa katamatuwaaw diraw, ane min olettayotte. Med'inaa Goday barena lo'iyaawaa ootso» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabinne aanana de'iyyaa Asay Sooriyaa asatuwaana olettanaw lawuhu geeddino. Yaatina, Sooriyaa asatuu Aa sintsaappe bak'attedino. **14** Sooriyaa asatuu bak'ateeddawaa Amoonaa asatuu be'eedda wode, untuntukka Abishaaya sintsaappe bak'atiide, katamaa geleeddino. Yoo'aabe Amoonaa asatuwaana oletiyyaawaa aggiide, Yerusaalame simmeedda. **15** Sooriyaa asatuu Israa'eeliyaa asatuu untuntuu s'ooneddawaa ereedda wode, barenttu olanchchatuwaaw ubbaa zaariide shiishsheeddino. **16** Kaatii Hadaadi'eezere Sooriyaa asatuwaaw Efraas'iisa Shaafaappe hefintsaa baggappe kiittiide ahiseedda; Helaama beeddino. Hadaadi'eezera olanchchatuu gadaaway Shobaaki untuntuu kaaleetsee. **17** Daawite hewaa siseedda wode, Israa'eeliyaa olanchchatuwaaw shiishshiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda; Helaama gakkedda. Sooriyaa asatuu Daawitana gaketanaw salpiide, aanana oletteeddino. **18** Shin Sooriyaa asatuu Israa'eelatu sintsaappe bak'attedino; Daawite Sooriyaa olanchchatuwaappe paraa gaariyaa laaggiyaa laappun s'eetu asatuwaanne oytamu sha'a paraa asatuwaaw wodeedda; untuntuu ola gadaawuwaaw Shobaakakka shoc'ina, he sa'aan hayk'k'eedda. **19** Hadaadi'eezeraaw moodettiide de'iyyaa kaatetuu Israa'eelatu untuntuu s'ooneddawaa ereedda wode, Israa'eelatuwaana sigiittiide, untuntuu moodeteeddino. Hewaappe simmiide, Sooriyaa asatuu Amoonaa asatuwaaw maaddanaw yayyeeddino.

11 Ofintsan, kaatetuu olaw kesiyyaa wode, Daawite bare asaananne Israa'eeliyaa olanchchatuwaanna

Yoo'aaba yeddeedda. Biide Amoonaa biittaa bayzzeeddino; Raaba katamaa dooddeeddino; shin Daawite Yerusalaamen takkeedda. 2 Itti gallassaa omarsii Daawite bare gisuwaappe dendiide, kaatiyaa golliyaa bolla dembaayide ootseedda sa'aan hametteedda; bolla meec'ettiyyaa itti mishiratto be'eedda; he mishirata daro malaa lo'a. 3 Daawite asaa kiittiide, Aa oonentto oohsisseedda; he mishirata, «Hanna Elii'aama naatto Hiitiyaa Ooriyoona machato Berssaabeeho» yaageedda. 4 Daawite asaa kiittiide, izo s'eessii ahissiide, izina ak'eeda. He wode he mishirata pilay yiide aad'd'ina, geeyo saanna de'aw. Hewaappe guyyiyaan, Aa bare soo simmaade baaddu. 5 Mishiratiw shahaaray attina, Daawitakko kiitaa yeddaade, «Taw shahaaray atteedda» yaagaaddu. 6 Hewaappe guyyiyaan Daawite, «Hiitiyaa Ooriyoona taw haa yedda» yaagiide lyoo'aabew kiitteedda; lyoo'aabe Ooriyoona Daawitaw yeddeedda. 7 Ooriyooni yiina Daawite Aa, «lyoo'aabe ay malee? Olanchchatuukka ay malee? K'ay olay waanii?» yaagiide oochcheedda. 8 Hewaappe guyyiyaan Daawite Ooriyoona, «Soy ba; baade shemppa akka» yaageedda; hewaappe guyyiyaan Ooriyooni kaatiyaa golliyaappe kesiide beedda; kaatii Ooriyoona ayento immiyaawaa Aa geeduwaa yeddeedda. 9 Shin Ooriyooni soo beennan kaatiyaa golliyaa dirssaa penggiyaan bare godaa k'oomatuwaa ubbaanna gis ak'eeda. 10 «Ooriyooni bare soo bibeena» giyaawaa Daawite siseedda; Ooriyoona, «Neeni haako saappe yaadda gidikkii? Ne soo ayaw babeykkii?» yaagiide oochcheedda. 11 Ooriyooni Daawita, «Taaboottaa, Israa'eeliyaa asay, Yihudaa asay, ta godaa lyoo'aabinne ta godaa Asay dembban dunkaaniyaan de'iino. Yaatina taani waanaade soo baade moo, ushoo, k'ay ta machchattina ak'oo? Ne shemppu ero! Taani hawaa malaa ootsikke» yaagiide zaareedda. 12 Hewaappe guyye Daawite Ooriyoona, «Itti gallassaa hawaan gam'ta; wontti neena guyye yeddana» yaageedda; Ooriyooni he gallassinne wonttetsa gallassi Yerusalaamen takkeedda. 13 Daawite shoobbina, Ooriyooni aanana meeddanne usheeddanne. Daawite Aa matsoyeedda. Shin he omarsii Ooriyooni bare soo beennan, bare gisuwaa hiis's'iide, bare godaa k'oomatuwaa gidдон ak'eeda. 14 Wonttina guura Daawite lyoo'aabaw dabddaabbiyaa s'aafiide, Ooriyoona bolla yeddeedda. 15 Daawite dabddaabbiyaan lyoo'aaba, «Olay te'uwaa dariyaa sa'aan, sintsa baggana Ooriyoona wotsa; hewaappe guyyiyaan, I shoc'ettiide hayk'kana mala, Aa matappe kichchite» yaageedda. 16 lyoo'aabe he katamaa dooddidde, morkkiyaa olanchchatuwaappe minotuu de'iyya sa'aa eride, Ooriyoona yaan woteedda. 17 Katamaa asatuu kesiide Yoo'aabana olettina, Daawita olanchchatuwaappe amaratuu hayk'keeddino; Hiitiyaa Ooriyoona hayk'keedda. 18 lyoo'aabe olan haneeddabaa ubbaa Daawitaw kiitteedda. 19 Biyya bitaniyaa lyoo'aabe, «Olan haneeddabaa ubbaa neeni kaatiyaw oda wurssishin, 20 ooni erii, kaatii hank'kuwaa ees's'i kessana; hank'k'ettiide neena, «Hintte untuntunna olettanaw katamaakko ayaw loytsi shiik'eedditee? Untuntuu gimbbiyaa s'eeraana wonddaafiyaan dukkanawaa eribeykkitteyye? 21 Geedoona na'aa Abimeleeka ooni wod'eeddee? Gaac'ciyyaa mayddiyaa gimbbiyaa s'eeraana duge olaade, Tebes'a giyya sa'aan itti mac'awunna wod'aaddu gidikke? Yaatina, hinttentuu gimbbiyaakko ayaw shiik'eedditee?» yaagiide oochchiyaawaa gidooppe neeni kaatiyaa, «Ne k'oomay, Hiitiyaa Ooriyoona hayk'keedda» yaaga» yaagiide azazeedda. 22 Kiitetteeddawe dendiide bi gakkii, lyoo'aabe barena kiitteeddawaa ubbaa

Daawitaw odeedda. 23 Bitanii Daawita, «Nu morkketuu nuuppe wolk'kaa meeddino; nuunanna olettanaw katamaappe gas'aa dembbaa keseeddino; shin nuuni untuntuu katamaa penggiyaa gakkanaw, guyye zaariide yedersseeddo. 24 Hewaappe guyyiyaan, wonddaafiyya dukkiyaawantuu gimbbiyaa s'eeraana ne k'oomatuwaa bolla dukkeeddino; kaatiyaa asatuwaappe amareedawantuu hayk'keeddino; k'ay ne k'oomay, Hiitiyaa Ooriyoonikka hayk'keedda» yaageedda. 25 Daawite kiitettiide yeeddawaa, «Neeni lyoo'aaba hawaadan yaaga; «Hawoo hank'k'etoppa; ayaw gooppe, mashshay itti gede hawaa, itti gede k'ay haraa wod'eedda; katamaa olaade oyk'kanaw minna» yaagaade Aa mintsetsa» yaageedda. 26 Ooriyoona machata bare asinay hayk'keeddawaa siseedda wode, aw yeekekaaddu. 27 Iza kayyottiyaa wodii polettowaappe guyyiyaan, Daawite izo bare soo kiittiide ahisseedda. Iza aw machchattio gidaaddu; yaataade aw attuma na'aa yelaaddu. Shin Daawite ootseedda kiitay Med'inaa Godaa sintsan iitabaa gideedda.

12 Med'inaa Goday Naataana Daawitakko kiitteedda; Naataan aakko yiide, hawaadan yaageedda; «Itti kataman laa'u asatuu de'iino; untuttuppe ittuu dure; k'ay ittuu mank'kuwaa. 2 Dure bitaniyaw daro dorssayinne miizzay de'ee; 3 shin mank'ko bitaniyaw I shammiide heemmiyaa itti dorssaa maratippe harabay ayayenne baawa. He dorssatta aanananne Aa naanatuwaanna dic'caaddu; Iza Aa k'umaappe maw; Aa wanc'caappe ushawunne Aa kiwuwaan gisaw. He dorssatta aw mac'ca na'aa mala. 4 «Itti gallassi itti imatsay he dure bitaniyaa soo yeedda; shin durii bare dorssaappe woy bare miizzaappe akkiide shukkiide, bare soo yeedda imatsaa mokkanaw koyyibeenna. I he mank'ko bitaniyaa dorssatto akkiide, he soo yeedda imatsaa miziyaawaa katseedda» yaageedda. 5 Daawite he dure bitaniyaa bolla hank'kuwaa ees's'i kesiide Naataana, «Med'inaa Goday ero! Hawaa ootseedda bitanii hayk'kanaw besse. 6 K'ay I he dorssaa maratit diraw oyddu kushiyya aatsiide c'igganaw koshshee; ayaw gooppe, k'aretaa d'ayiiide I hewaa ootseedda» yaageedda. 7 Naataani Daawita, «He bitanii neena! Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani neena Israa'eeliyaa bolla okkaadde kaateyaad; Saa'oola kushiyaappekka taani neena ashshaad; 8 taani ne godaa golliyaa new immaad; ne godaa mac'ca asatuwaakka ne kiwuwaan yeggaad; Israa'eeliyaa golliyaa asaanne Yihudaa golliyaa asaa taani new immaad. Hawe ubbaykka guus's'ooppe, taani new haraakka gujja immana shin. 9 Hawaa mala iitabaa Aa sintsan ootsaadde, ayaw Med'inaa Godaa k'aalaa kad'aadii? Hiitiyaa Ooriyoona mashshaan wod'aadda; yaataade Aa machchato new akkaadda. Ee, Amoonaa asatuwaa mashshaan Aa wod'aadda. 10 Neeni taana kad'aade, Hiitiyaa Ooriyoona machchattio new akkeedda diraw, ne zariyaappe mashshay ubbakka shaakettenna» yaagee. 11 «Hewaa diraw Med'inaa Goday, «Taani ne soo asaa gidloppe ne bolla iitabaa ahana; ne machatuwaa neeni s'eellishin dentsaade, new matattiyya uraw immana; seeta gallassan he bitanii ne mac'ca asatuwaana gisanawaa. 12 Neeni hewaa geeman ootsaadde; shin taani hawaa seeta gallassi Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan ootsana» yaagee» yaageedda. 13 Daawite Naataana, «Taani Med'inaa Godaa bolla nagaraa ootsa kichchaad» yaageedda. Naataani, «Med'inaa Godaykka ne nagaraa atto gi diggeedda; neeni hayk'kakka. 14 Neeni hawaa udaade, Med'inaa Godaa morkketuu Aa kad'anaadan ootseedda diraw, new

yeletteedda na'ay hayk'kana» yaageedda. **15** Naataani bare soo beeddawaappe guyyiyaan, Ooriyoona machata Daawitaw yeleeedda na'aa Med'inaa Goday shooc'ina I harggeedda. **16** Daawite ha na'aw S'oossaa wosseedda; Daawite katsaa meennaan s'oomeeddanne bare soo geliide, k'amma k'amma biittan gis ak'eeda. **17** Aa soo c'imatuu Aa biittappe dentsanaw Aa matan ek'keeddinno; shin biittappe dendennaan is's'eedda; I untuntunna k'umaa mibeenna. **18** Laappuntsa gallassi na'ay hayk'keedda. Daawita k'oomatuu na'aa hayk'kuwaa odanaw yayyeeddino; «Na'ay pas'a de'ishshin nuuni Daawita haasayisseeeddo; shin sisennan is's'eedda. Yaatina, na'ay hayk'keeddawaa nuuni aw wootiide odanaw danddayeetoo? Ooni erii, I barena k'ohanentonne» yaageeddino. **19** Bare k'oomatuu ittuu ittuwaanna saasukettiyaawaa Daawite be'eedda wode, K'eerii na'ay hayk'keeddawaa ereedda. Daawite untuntta, «K'eerii na'ay hayk'keedee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Ee hayk'keedda» yaageeddino. **20** Daawite biittappe dendi ek'keedda. Meec'ettiide, oketiidenne bare mayuwa laammiide, Med'inaa Godaa golliyaa geleedda; goynneedda. Hewaappe guyyiyaan bare soo biide, k'umaa oochchina untunttu Aa sintsa aatseeeddino; k'umaa meedda. **21** Aa k'oomatuu Aa, «Neeeni hawaadan ayaw hanaad? Na'ay pas'a de'ishshin s'oomaaddanne yeekkaad; shin na'ay hayk'k'ina denddaade, k'umaa maada!» yaageeddino. **22** Daawite untuntta, «Na'ay pas'a de'ishshin taani s'oomaadinne yeekkaad; ayaw gooppe, «Ooni erii, Med'inaa Goday taana maarina, na'ay pas'anentonne» yaagaade k'oppaad. **23** Shin na'ay ha'i hayk'k'ina, taani ayaw s'oomoo? Taani na'aa guyye zaarana danddayayitaa? Taani aakko baanaappe attina, I taakko simmenna» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare machchato Berssaabeeho mintsetseedda. Daawite iikko geliide izina ak'eeda; yaatina, Aa aw attuma na'aa yelaaddu; na'aa Solomona suntseedda; Med'inaa Goday he na'aa siik'eedda. **25** Med'inaa Goday na'aa siik'eedda diraw, na'aa «Yidiidiyaa» giide suntsana mala, timbbitiyaa odiyaa Naataana bolla kiitteedda. **26** He wode Yoo'aabe Amoonatuwaa katamaa Raaba oletiide, kaatiyaa geessuwaa oyk'keedda. **27** Iyoo'aabe Daawitakko kiitaa yeddiide, «Taani Raaba katamaa olaade, haatsaa duuk'iyaa sa'aa oyk'kaad. **28** Hewaa diraw, atteeda olanchchatuwaa shiishshaade katamaa olaade oyk'ka. Hewe d'ayooppe, taani katamaa oyk'k'ay. Yaatooppe, I ta suntsan s'eeggettana» yaageedda. **29** Daawite bare olanchchatuwaa ubbaa shiishshiide, Raaba katamaa biide, oletiide oyk'keedda. **30** Untunttu kaatiyaa kallachchaakka Aa huup'iyaaappe akkeedda. He work'kaa kallachchay hattamanne oyddu kiilo giraamiyaa dees'ee; Aa gidдон al'o shuchchay de'ee. He kallachchaa Daawita huup'iyaaan wotseedda. Katamaappe loytsi daro omooduwaa Daawite omoodiide aheedda. **31** He katamaa asaa yaappe kessiide, magaaziyaa, birataa shalkkiyaaninne birataa kaltan ootsanaadan ootseedda; k'ay untunttu urk'kaappe s'uubiyya med'd'anaadan ootseedda. Amoonatuwaa katamatuwaa ubbaan de'iyaa asaa I hewaadan ootseedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne Aa olanchchattuu ubbay Yersaalame simmeeddino.

13 Itti wode hawaadan haneedda. Daawita na'aa Abeseloomaw Taamaaro giyaa itti malaa lo'o michchata de'aw; Daawita na'ay Aminooni Taamaaro siik'eedda. **2** Aa michchata Taamaara wodoroo gideedda dirawunne I izo ayinne

ootsanaw danddayennabaa aw malateedda diraw, Aminooni Taamaaro K'oppiide gilkk'eedda. **3** Shin Aminoonaw Daawita ishaa Shaama na'aa Yonadaaba geetettiyaa laggi de'ee; Yonadaabi daro hiilanchata asaa. **4** Yonadaabi Aminooni, «Neeeni kaatiyaa na'aa; yaatina, gallassi gallassi ayaw gilkk'ay? Neeeni taw ayaw odikkii?» yaagiide oochcheedda. Shin Aminooni Aa, «Ta ishaa Abeselooma michchato Taamaaro taani dosay» yaageedda. **5** Yonadaabi Aminooni, «Ba; sakettiyaawaa malataade gisuwaan gisa basha. Ne aawuu neena be'anaw yiyaa wode, «Ta michchata Taamaara yaade taw miyaabaa immu; taani izo s'eellishin k'umaa ta sintsan katsaade taana barssu» yaagaade oochcha» yaageedda. **6** Aminooni saketteeddawaa malati biide gisuwaan giseedda. Kaatii Aa be'anaw yeedda wode, Aminooni Aa, «Ta michchata Taamaara yaade, taw itti lo'o ukitsaa ta s'eellishin uukkanntonne taani I kushiyaappe mintto dosay shin» yaageedda. **7** Daawite Taamaarikko kaatiyaa soo kiittiide, «Ne ishaa Aminooni soo ha'i baade, aw k'umaa katsaa» yaageedda. **8** Taamaara bare ishaa Aminooni soo baaddu; he wode I giseedda. Taamaara amareeda d'iliyaa munak'aade, Aminooni s'eellishin ukitsaa uukkaaddu. **9** Taamaara bashiyaappe ukitsaa kessaade aw aatsaadu; shin I meennaan is's'eedda. Aminooni, «Asaa ubbaa hawaappe kessi diggite» yaageedda; Asay ubbay Aa matappe kesseeedda. **10** Hewaappe simmiide Aminooni Taamaaro, «Taani ne kushiyaappe maanaadan k'umaa haa ta siiris'aa akkaade ya» yaageedda; Taamaara bare uukkeedda ukitsaa akkaade, bare ishaa Aminooni siirisaa gelissaaddu. **11** Taamaara k'umaa aakko shiishsheedda wode, izo oyk'kiide, «Ta michchate, haaya! Taananna gisa» yaageedda. **12** Iza, «Ta ishaw, kichcha hanenna! Taana wolk'antsoppa! Hawaa malabay Israa'eeliyaa biittan oosettanaw bessenabaa; hawaa mala itabaa ootsoppa. **13** Ta pokkuwaa taani waataade gentsanaw danddayayitaa? K'ay neenikka Israa'eeliyaa gidдон kawushsha asaa gidana. Hayyanaa kaatiyaa ha'i oochcha. I taani neena gelanaw diggenna» yaagaaddu. **14** Shin iza odiyaaawaa sisennan is's'eedda. I iippe wolk'kaama gidiyaa diraw, izo wolk'kan oyk'kiide bayzeeedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Aminooni izo loytsi is's'eedda; kase izo siik'eeddawaappe aatsiide is's'eedda. Aminooni izo, «Kessa! Kessaade ba!» yaageedda. **16** Iza, «Biikke! Neeeni taana ha'i kare yederssiyya balay neeni hanna gakkanaw ta bolla ootseedda balaappe aad'd'ee» yaagaaddu. Shin I iziw sisennan is's'eedda. **17** Aminooni bare k'oottaa s'eesiide, «Ha mishiratto ta sintsaappe kessa; izo kare kessa diggaade, kariyaa gordda» yaageedda. **18** K'oomay mishiratto kare kesiide, kariyaa gorddeedda. Aa daro alleek'kuwaana de'iyaa mayuwa mayyaaddu; ayaw gooppe, kaatiyaa mac'c'a naanay wodoratuu hewaa mala mayuwa mayino. **19** Taamaara bidintsaa bare huup'iyaaan k'olaade, bare mayyeedda alleek'kuwaana de'iyaa mayuwa peed'aaddu; bare huup'iyaa oyk'kaade, waasuwa s'ulaade baaddu. **20** I ishaa Abeseloomi izo be'eedda wode, «Ne ishay Aminooni neena bayzeeedee? Ta michchate, neeni ha'i c'o'u ga. I ne ishaa; ha yewuwa neeni uluwaan oyk'k'oppa» yaageedda. Hewaa diraw, Taamaara kayyotaade bare ishaa Abeselooma son, asan gakettennaan de'addu. **21** Kaatii Daawite ha yewuwa siseedda wode, loytsi hank'etteedda. **22** Abeseeloomi Aminoonaw mal'uwaa c'amuwaakka k'aattibeenna. Bare michchato Taamaaro bayzeeedda diraw, Aminooni morkkeedda. **23** Laa'u laytsaappe guyyiyaan, Efireema zawaa matan Baa'ool-Has'oor

giyaa sa'aan Abeseeloomi dorssaa isikiyaa meedissee; kaatiyaa naanay ubbay he sa'aa yaanaadan Abeseeloomi untuntta s'eeseedda. **24** Abeseeloomi kaatiyaakko yiide, «Ta kaatiyaw, taani ne k'oomay ta dorssatuwaa isikiyaa meedissay; neeniinne ne oosanchchatuu nuunanna denddeerikkite!» yaageedda. **25** Kaatii Abeselooma, «Tuytti ta na'aw! Nuuni ubbay booppe, new tookko gidanawaa» yaageedda. Abeseeloomi kaatiyaa daroppe shoobbeedda; kaatii buussaa is's'eedda; shin Abeselooma anijeedda. **26** Abeseeloomi kaatiyaa, «Neeni baana d'ayooppe, ta ishaa Aminooni nuunanna bo» yaageedda. Kaatii, «I neenana ayaw baanee?» yaageedda. **27** Shin Abeseeloomi shoobbiide aggeinaan is's'ina, Daawite Aminoonanne bare attuma naanaa yenkkotuwwa aanana yeddeedda. **28** Abeseeloomi bare k'oomatuwaa, «sisite! Aminooni woyniyaa eessaa ushiidde kalliyaa woderne taani hinttentta, «Aminoona shoc'ite» yaagiyaa wode, hinttenttu Aa wod'ite. Yayyoppite! Hinttena azazeeddawe taana. Minnite! S'alite!» yaagiide azazeedda. **29** Abeselooma k'oomatuu I azazeeddawaadan Aminooni bare k'oomatuwaa, «guysite! Aminooni attuma naanay ubbatuu denddiide, barenttu bak'uluwaa bak'uluwaa toggiide bak'attedino. **30** Untunttu biro ogiyaan de'ishshin, «Abeseeloomi kaatiyaa naanaa ubbaa wursseedda; untuttuppe ittuunne attibeen» geetetiyya oduu Daawitakko gakeedda. **31** Kaatii dendii ek'kiide, kayyoo bare mayuwwa peed'eedda; yaatiide biittan giseedda. Aa k'oomatuu ubbatuukka barenttu mayuwwa peed'iide, Aa matan ek'k'eeddinno. **32** Daawita ishaa Shaama na'ay Yonadaabi, «Ta godaw, Untunttu kaatiyaa naanaa ubbaa wod'i diggeeddino gaade k'oppoppa; Aminooni s'alalay hayk'keedda. Ayaw gooppe, Aminooni bare michchato Taamaaro bayzeedda gallassaappe doommiide, Abeseeloomi Aa bollan polanaw hachcheeddawaa gideedda. **33** Ha'ikka ta goday kaatii bare wozanaa, «Kaatiyaa naanay ubbatuu hayk'keedino» yaagiide odeedda oduwaa tuma gooppo; Aminooni s'alalay hayk'keedda» yaageedda. **34** He wode Abeseeloomi bak'attedda. Naagiya bitanii d'ok'ku giide s'eelliyaa wode, bareppe away wulliyaa baggana de'iyaa ogiyaana deriyaa lank'kiyaa oyk'kiide, c'ora Asay yiyaawaa be'iide kaatiyaw odeedda. **35** He wode Yonadaabi kaatiyaa, «Be'a! Taani ne k'oomay odeeddawaadan kaatiyaa naanay yeeddino» yaageedda. **36** I haasayiide wurssina kaatiyaa naanay geliide barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide waasseeddino. K'ay kaatiinne Aa oosanchchatuu ubbay yibbaata yeekuwwa yeekkeeddino. **37** Abeseeloomi bak'atiide, Amihuuda na'aa Talmaamayakko, Gashuura biittaa kaatiyaakko beedda; shin Kaatii Daawite ubbaa gallassi bare na'aw yeekkeedda. **38** Abeseeloomi bak'atiide Gashuura gadiyaa beeddawaappe guyyiyaan, yaan heezzu laysaa de'eedda. **39** Kaatii Daawite Abeselooma be'anaw amotteedda; ayaw gooppe, Aminooni hayk'koo kayyottiyaawaappe I minetteedda.

14 S'aruuyi na'ay lyoo'aabe Kaatii Daawite Abeselooma laamoteeddawaa ereedda. **2** Hewaa diraw, Yoo'aabe Tak'o'a katamaa kiittiide, yaappe itti eranchcha mishiratto ahisiide izo, «Neeni kayyottiyya asadaan hana; kayuwwa mayuwwa mayya; shic'issiyaawaa okettoppa; daro wodeppe doommiide, hayk'keedda asaw kayyottiyya mac'c'a asadaan hana. **3** Yaataade kaatiyaakko baade ha k'aalatuuwaa aw oda» yaageedda. lyoo'aabe Aa kaatiyaw odanawaa iziw odeedda. **4** Tak'o'a katamaa mishiratto kaatiyaakko beedda wode, biittan gisa guufannaade, «Kaatiyaw, taana maaddaariikki!»

yaagaaddu. **5** Kaatii izo, «Neena ayee meteeddawe?» yaagiide oochcheedda. Iza, «Taani asinay hayk'keedda mac'c'a asaa. **6** Taw ne k'oomatiw laa'u attuma naanay de'iino. Untunttu ittuu ittuwaanna dembban wad'etteeddino; untuntta shaakkanaw itti asayinne d'ayina, ittuu yenkuwwa shoc'iide wod'eedda. **7** Ha'i ta dabbotuu ubbay ta bolla denddiide, «Bare ishaa I wod'eedda diraw, nuuni Aa wod'anaadan bare ishaa wod'eeddawaa nuw hamma; yaatiide nuuni laatiyaawaa d'ayissana yaageeddino.» Yaatooppe, untunttu taw laataw atteeda itti s'iifaa toyssiino; ta asinaa suntsaakka Aa zeretsaa biittappe d'ayssiino» yaagaaddu. **8** Kaatii he mishiratto, «Ne soo ba; taani new azazana» yaageedda. **9** Shin Tak'o'a katamaa mishirata kaatiyaa, «Ta godaw kaatiyaw, gomii taananne ta aawuwwa golliyaa asaa oyk'ko; shin kaatiinne Aa kawutetsaa araataw geeshsha gido» yaagaaddu. **10** Kaatii mishiratto, «Ne bolla k'aalaa k'aatiyaa oonanne taakko aha; I neena laa'entso bochchenna» yaageedda. **11** Mishirata kaatiyaa, «Suutsaa achchiyaawe bashshaa bolla bashshaa gujjennaadaaninne ta na'aakka wod'enaadan kaatii untut'inaa Godaa bare S'oossaa suntsan taw c'aak'ko» yaagaaddu. Kaatii izo, «Med'inaa Goday ero! Ne na'aa huup'iyaa binnaanaappe ittuukka biittan wod'd'enna» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, mishirata kaatiyaa, «Ta godaa kaatiyaw taani itti k'aalaa haasayay» yaagaaddu. Kaatii, «Haasaya» yaageedda. **13** He mishirata kaatiyaa, «Yaatina, neeni S'oossaa asaa bolla hawaa malaa ayaw ootsaaddii? Kaatii yedersseedda bare na'aa guyye zaaribeenna diraw, bare haasayeedda k'aalaw kaatii bayzanchcha gidennee? **14** Nuuni ubbay hayk'kana; biittan gukkeedda haatsay simmennawaadan, nuuni laa'entso simmekko. Shin S'oossay bohetteedda Asay ubbakka d'ayenna mala, aw ogiyaa giigisseeppe attina, I c'oo d'ayanaadan koyyenna. **15** «Taana Asay yashissiyaa diraw, ta godaw kaatiyaw taani hawaa odanaw ha'i yaad. Taani ne k'oomatta, «Taani kaatiyaw haasayana; ooni erii, taani Aa k'oomatta oochchiyaawaa kaatii polanenttonne; **16** S'oossay nuw immeedda laataappe taananne ta na'aa d'ayssanaw koyiyaa asaa kushiyaappe kaatii sisiide ashshanenttonne» yaagaade k'oppay. **17** K'aykka taani ne k'oomaa, «Lo'uwaanne iitaa shaakkanaw ta goday kaatii S'oossaa kiitanchcha mala gidiyaa diraw, ta godaa kaatiyaa k'aalay taana woppiso. Med'inaa Goday ne S'oossay neenana gido» yaagay» yaagaaddu. **18** Kaatii mishirattiw, «Taani neena oochchana haniyaabaa zaaruwaa neeni taappe k'osoppa» yaageedda. Mishirata, «Ta goday kaatii haasayo» yaagaaddu. **19** Kaatii mishiratto, «Hewan ubbaan lyoo'aaba kushii neenana de'ii?» yaagiide oochcheedda. Mishirata, «Ta godaw kaatiyaw, ne shemppu ero! Neeni ta goday kaatii haasayeedda ubbabaappe ushechcha woy haddirssa gaanaw danddayiyaa itti asikka baawa. Ee; hawaa taana azazeeddawe, ta doonaan, ne k'oomati doonaan hawaa wotseeddawe ne k'oomaa lyoo'aaba. **20** Ha'i de'iyaa hanotaa laammanaw ne k'oomay lyoo'aabe hawaa ootseedda. S'oossaa kiitanchchaw de'iyaa aad'd'eeda eraa malay ta godaw de'ee; biittan haniyaawaa ubbabaa I ereedda» yaagaaddu. **21** Kaatii lyoo'aaba, «Daro lo'a! Taani hawaa ootsana! Ba; he yalaga bitaniyaa Abeselooma akkaade ya» yaageedda. **22** lyoo'aabe kaatiyaa sintsan gisi guufanniide, kaatiyaa hawaadan yaagiide anijeedda; «Ta godaw kaatiyaw, ne sintsan nashshetteeddawaa ne k'oomay hachche ereedda; ayaw gooppe, kaatii bare k'oomay oochcheeddawaa siseedda» yaageedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabe denddiide

Gashuura gadiyaa biide Abeselooma Yerusaalame akki yeedda. **24** Shin kaatii, «I bare soo baanaw besse; I ta deemuwaa be'oppo» yaageedda; Abeseeloomi bare soo beedda; kaatiyaa deemuwaakka be'beenna. **25** Israa'eeliyaa ubbaa gidдон malaa lo'uunne Abeseeloomadan sabetteedda itti asayenne baawa. Aa huup'iyaa biide gediya s'uguntsay gakkanawukka an kad'iyaa baawa. **26** I barena dees'iyaa wode bare huup'iyaa binnaanaa k'ans'sissee; bare huup'iyaa binnaanaa k'ans'sisiyaa wode ubbaan miizaaniyaan wotsiide mazzanee; kaatiyaa miizaanaa likkiyaan laa'u kilonne heezzu s'eetu giraamiyaa dees'ee. **27** Abeseeloomaw heezzu attuma naanayenne itti mac'c'a naatta yeletteeddino; mac'c'a naatti suntsay Taamaaro; he naatta malaa lo'o mac'c'a asaa gidaaddu. **28** Abeseeloomi laa'u laysaa kumentsaa kaatiyaa deemuwaa be'ennaan Yerusaalamen de'eedda. **29** «Taani neena kaatiyaakko kiittana mala, taakko haaya» yaagiide Abeseeloomi lyoo'aabaw kiiteedda; shin lyoo'aabe yeennan is's'eedda. Laa'entsuwaakka kiiteedda; shin lyoo'aabe aakko yeennan is's'eedda. **30** Hewaappe guyyiyaan, Abeseeloomi bare k'oomatuwaa, «sisite! Ta goshshaa matan lyoo'aabaw goshshay de'ee; aw hewan banggay de'ee. Biide tamaa oytisite» yaageedda. Abeseelooma k'oomatuu lyoo'aaba banggaa tamaa oytseeddino. **31** Yaatina, lyoo'aabe denddiide, Abeseelooma soo biide «Ne k'oomatuu ta banggaa ayaw tamaa oytseeddino?» yaageedda. **32** Abeseeloomi lyoo'aaba, «Neeni taani kiittina yeennan is's'eedda dirassa. Neeni kaatiyaakko baade, «Abeseeloomi hawaadan yaagee; «Taani Gashuura gadiyaappe ayaw yaadditaa? Taani hanno gakkanaasikka yaan de'eddawaa gidintto taw lo'a shin» yaagee» gaade taw oochchanaadan koyaad. Ha'ikka taani kaatiyaa deemuwaa be'anaw koyaad; taani bayzzanchcha gidoope, I taana wod'o» yaageedda. **33** lyoo'aabe kaatiyaakko biide, Abeseeloomi geeddawaa odeedda. Kaatii Abeseelooma s'eesissina Abeseeloomi soo geliide, kaatiyaa sintsan sa'aan gisiide goynneedda; yaatina, kaatii Abeseelooma yereedda.

15 Hewaappe guyyiyaan, Abeseeloomi paraa gaariyaa, paratuwaanne bare sintsan wos's'anaw ishatamu asatuwaa giigisseedda. **2** Abeseeloomi wonnta guuraanna denddiide, katamaa pengge afiyaa ogiyaa doonaan ek'kee. Mootuu de'iyaa ay asayenne kaatiyaa sintsa pirddaw yeedda wode, Abeseeloomi he bitaniyaa s'eesiide, «Neeni hak'a katamaappe yaad?» yaagiide oochchee. He bitanii, «Taani ne k'oomay Israa'eeliyaa zaratuwaappe ittuwaappe yaad» yaagiide aw zaaree. **3** Abeseeloomi Aa, «Be'a! Ne yewuu lo'anne suure; shin kaatiyaa baggappe new sisiyaawe baawa» yaagee. **4** Abeseeloomi gujiidekka, «Taani Israa'eeliyaa biittan pirddanaw suntsa de'eddawaa gidaarkkitaashsha! Hewaa gidintto, mootuu yow yewuu de'iyaa ubbay taakko yiina, Aa aw suure pirddaa pirddana shin» yaagee. **5** Ooninne aakko yiide aw hokkiyaa wode, Abeseeloomi bare kushiya yeddiide, he uraa oyk'kiide yeree. **6** Pirddettanaw kaatiyaakko yiya Israa'eelatuwaa ubbaw Abeseeloomi hewaadan haneedda; yaatiide Israa'eeliyaa asaa wozanaa Abeseeloomi wuu'eedda. **7** Oydu laysaappe guyyiyaan, Abeseeloomi kaatiyaa, «Taani Med'inaa Godaw shiik'keeddawaa gatsanaw Kebroone gadiyaa baana. **8** Taani ne k'oomay Gashuura gadiyaan Sooriyaa biittan de'aadde, «Taana Med'inaa Goday Yerusaalame guyye afiyaawaa gidoope, Kebroone kataman taani Med'inaa Godaw goynnana;

yaagaade shiik'ka'attaad» yaageedda. **9** Kaatii Abeseelooma, «Saro ba» yaagina, I denddiide Kebroone katamaa beedda. **10** Shin Abeseeloomi Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaakko k'osuuwan kiitaa yeddiide, «Malakataa punna hinttentu siseedda wode, «Abeseeloomi Kebroonan kaateteedda» yaagite» yaageedda. **11** Abeseeloomi s'eesina, Yerusaalameppe aanaa ittippe beedda imatsatuu laa'u s'eetu asaa; he asatuu ayinne erennan c'oo ashkketetsan beeddino. **12** Abeseeloomi yarshshuwa yarshshiide, Daawita zoriyaa Akis'oofeela Giilo katamaappe s'eesisseedda; kaatiyaa bolla denddeedda mak'kuu goobeedda; Abeseelooma kaaliyaawanttukka c'oratti c'oratti beeddino. **13** Itti kiitetteeddawe yiide Daawita, «Israa'eeliyaa asaa wozanay Abeseelomakko simmi kichcheedda» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Daawite barenaa ittippe Yerusaalamen de'iyaa bare oosanchchatuwa, «Denddite! Nuuni bak'atoytte! Hewe d'ayoope, nu gidoppe ay asayenne Abeseelomappe kessi akka. Nuuni elleelliide baana koshshee; hewe d'ayoope, I elleelli yiide nuuna d'ayssana; nu katamaa mashshaan busakkana» yaageedda. **15** Kaatiyaa oosanchchatuu Aa, «Neeni nu goday kaatii dooreedda ubbabaa nuuni ne k'oomatuu ootsanaw giigi utteeddo» yaageeddino. **16** Kaatii keside beedda; Aa soo Asay ubbay aanaa ittippe beedda; shin bare golliyaa naagaanaadan tammu baakkotuwaas ashseedda. **17** Kaatii kesina, Asay ubbay aanaa beedda; katamaw wurssetsa golliyaa lank'kiyaan ek'keeddinno. **18** Aa oosanchchatuu ubbay aappe sintsanna salppiide aad'd'eeddino; untuntta kaalliide kaatiyaa naagiyaawantu (Kalitawatuunne Palitawatu) salppeeddino; k'ay untuntta kaalliide Gaate katamaappe yeedda usuppun s'eetu asatuu, kaatiyaa sintsanna salppiide aad'd'eeddino. **19** Kaatii Gaatiyaa Ittaaya, «Neeni nuunanna ayaw yay? Guyye simmaade, kaatiyaa Abeseelomana de'ashsha. Neeni asaa biittaa asaa; neeni bete. **20** Neeni sa'aa zino yaadda; taani ta huup'iyaw biyaasa'aa erennan de'aadde, neena hachche waataade taanana yuushshoo? Guyye simma; ne gade asatuwaakka neenana afa. S'oossay new keekkonne ammanetto!» yaageedda. **21** Ittaayi kaatiyaa, «Med'inaa Goday ero! Ta goday kaatii ero! Ta goday kaatii de'iyaa sa'aan hak'an gidinakka, I taw hayk'ko gidina, pas'a gidinakka, taani ne k'oomay neenana de'ana» yaageedda. **22** Daawite Ittaaya, «Lo'a! Baade salppa» yaageedda; Gitaatiyaa Ittaayi bare asatuwaa ubbaananne bare soo asaa ubbaanna salppeedda. **23** He ubbaa Asay aad'd'ishshin, he gade Asay ubbay barenttu k'aalaa d'ok'isiide yeekkeeddino; kaatii K'ediroona Shaafaa pinneedda; Asay ubbaykka bazuwaa simmiide beedda. **24** K'eesiyaa S'aadook'ikka he sa'aan de'ee; S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkiyaa Leewatuukka aanaa ittippe de'iino. Asay ubbay katamaappe kes wurana gakkanaw, S'oossaa Taabootaa biittan wotsina, K'eesiyaa Abiyaataare yarshshuwa yarshsheedda. **25** Hewaappe guyyiyaan kaatii S'aadook'a, «S'oossaa Taabootaa katamaa guyye afa. Med'inaa Goday taanan nashettiyaawaa gidoope, taana I zaaretsi ahiide, bare Taabootaanne bare de'iyaa sa'aa laa'entsuwa bessana. **26** Shin I, Taani neenan nashetikke gooppe, «I barena lo'iyawaa ootso; > taani hawaan de'ay» yaageedda. **27** K'aykka kaatii K'eesiyaa S'aadook'a, «Sisa; neeni ne na'aa Ahima'aas'anne Abiyaataara na'aa Yoonataana akkeedda katamaa saro ba. **28** Hinttentu taana erissanaw k'aalaa kiittana gakkanaw, taani woran de'iyaa shaafaa pinuwaan de'ashshana» yaageedda. **29**

Hewaa diraw, S'aadook'inne Abiyaataare S'oossaa Taabootaa Yerusaalame guyye afeedino; yaan de'eeddino. **30** Shin Daawite yeekkiide Dabire Zayite pudetsaa kesseedda. I kayyoo bare huup'iyaa gullotti utteedda; I mela gediyaan hametteedda; aanana de'iyaa asatuukka gullotti yeekkiide pudetsaa kesseeddino. **31** Asay Daawitaw, «Akis'ofofeelikka Abeseloomanna mak'k'ettiyaawanttu gidдон de'ee» yaagiide odeeddino. Daawite, «Abeet Med'inaa Godaw, Akis'ofofeela zoriyaa eeyyatetsaw laamma» yaagiide woosseedda. **32** Daawite Asay S'oossaw goynniyaa sa'aa, deriyaa huup'iyaa gakteedda wode, Arkkiyaa Hushaayi kayyoo bare mayuwaaw peed'iide, bare huup'iyaanka baana K'oliide, Daawitana gaketanaw yeedda. **33** Daawite Aa, «Neeni taananna biyaawaa gidoope, neeni taw tookko kessana. **34** Shin neeni katamaa guyye simmaade Abeselooma, «Kaatiyaw, taani ne k'oomaa gidana; hawaappe kase ne aawuwaaw k'oomaa gideeddawaadanka newukka k'oomaa gidana» yaagoope, Akis'ofofeela zoriyaa halissaade taana maaddana. **35** K'eesetuu S'aadook'inne Abiyaataare neenana yaan ittippe de'anawaa gidikino? Neeni kaatiyaa son sisiyaawaa ubbaa untuntntoo oda. **36** S'aadook'a na'aa Ahima'aas'inne Abiyaataara na'aa Yoonataani yaan untuntntunna de'iino; neeni sisiyaawaa ayaanne untuntntu bolla taw kiitta» yaageedda. **37** Abeseeloomi Yerusaalame gelishin, Daawita laggi Hushaayikka katamaa gakteedda.

16 Daawite deriyaa huup'iyaa hefintsa baggana aad'd'ishshin, S'iiba geetetiyya Manfibosheeta k'oomay aanana gaketeeedda; laa'u s'eetu baso ukitsaa, woyniyaa teeraa ukitsaa s'eetuwaaw, balasiyaa teeraa ukitsaa s'eetuwaanne itti ogoruwaaw woyniyaa eessaa laa'u haretuwaan c'aaneedda. **2** Kaatii S'iiba, «Hawaa ayaw ahaad?» yaagiide oochcheedda. S'iibi, «Haretuu kaatiyaa soo Asay togganaw; ukitsayenne dumma dumma ayfiyaa asatuu maanaadana; k'ay woyniyaa eessay woran daaburiyaawantta ushshanaw» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan kaatii S'iiba, «Ne godaa na'aa na'ay ha'kan de'ii?» yaagiide oochcheedda. S'iibi, «I, «Israa'eeliyaa Asay ta aawuwaaw aawuwaaw kawutetsaa hachche taw zaari immana» yaagiide Yerusaalamen utteedda» yaageedda. **4** Kaatii S'iiba, «Be'a! Manfibosheetaw de'iyaa ubbay ha'i neessa» yaageedda. S'iibi, «Eeno ta godaw kaatiyaw! Taani biittan guufannay; taani neena nashechchiyaawaa ootsana» yaageedda. **5** Kaatii Daawite Baahuriima geetetiyya katamaa yeedda wode, Saa'oola dabbo gidiyaa itti bitanii hewaappe kesseedda. Aa suntsay Geera na'aa Shim'a. I Daawita shek'iide kesseedda. **6** Daawita bollanne kaatiyaa oosanchchatuu bolla shuchchaa ole; I hewaa ootsiyaa wode, olanchchatuu ubbayenne naagiyaawanttu ushechchannanne haddirssaana kaatiyaa Daawita dooddi wotseeddino. **7** Shim'i Daawita shek'iide, «Kichcha; kichcha! Ha suutsaa gussiyaawe! Ha patsennawe! **8** Neeni Saa'oola kawutetsaa wuu'aade kaatetaadda; neeni gusseedda Saa'oola asaa suutsaa ubbaa Med'inaa Goday ne bolla zaareedda; K'ay Med'inaa Goday kawutetsaa ne na'aa Abeseloomaw sheed'd'eedda. Neeni suutsaa gusseedda asaa gidiyaa diraw, neeni d'ayiyaa wodii gakteedda» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, S'aruuyi na'ay Abishaayi kaatiyaa, «Ha kanaa bakkutay ta godaa kaatiyaa ayaw shek'ii? Taani baade Aa k'ood'iyaa muuc'ay» yaageedda. **10** Kaatii, «Hinttentoo, S'aruuyi naatoo, hinttentta gatsiyaawe ayee? Med'inaa Goday

Aa, Daawita shek'k'a yaageedda diraw I shek'k'iyaaawaa gidoope, «Neeni ayaw hawaa ootsay?» yaagiide oochchanaw danddayiawe oonee?» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Daawite Abishaayanne bare k'oomatuwaaw ubbatuwaaw, «Ta na'ay, ta ashuu, taana wod'anaw koyee; yaatina, ha Biiniyaama Asay woot aggiitee! Aa bochchoppite; I bashinga shek'k'o! Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Aa azazeedda. **12** Ooni erii, Med'inaa Goday ta metuwaaw be'iide, taani hachche akkiyaa shek'aa diraw taw keeka zaaranenttonne» yaageedda. **13** Daawitenne Aa Asay ogiyaa oyk'kiide biino. Shim'ikka deriyaappe hini baggana, Daawita heeraana biidde Aa shek'keenne shuchchaa Aa bolla ole; baanakka Aa bolla laalee. **14** Kaatiinne aanana de'iyaa asatuu barenttu biyaasa'aa daaburiide gakteeddino. Kaatii yaan shemppeedda. **15** Abeseloominne Israa'eeliyaa asatuu ubbay Yerusaalame geleeddino; Akis'ofofeelikka untuntntunna ittippe de'ee. **16** Daawita laggi Arkkiyaa Hushaayi Abeseloomakko yiide, «Kaatiyaa shemppu gam'o! Kaatiyaa shemppu gam'o!» yaageedda. **17** Abeseeloomi Hushaaya, «Neeni ne laggiyaa siik'eedda siik'uu haweeekka? Ne laggiyaana ayaw babeykii?» yaageedda. **18** Hushaayi Abeselooma, «tuytti! Med'inaa Godayenne ha Asay k'ay Israa'eeliyaa Asay ubbayenne dooreeddawoo taani ak'ana; taani aanana attana. **19** Hewaappekka k'ay taani ow ootsanee? Aa na'aw ootsanaw bessikkitaayye? Taani ne aawoo ootseeddawaadan ha'i newukka ootsana» yaageedda. **20** Abeseeloomi Akis'ofofeela, «Neeni ane nuuna zora; nuuni ay ootsanne?» yaageedda. **21** Akis'ofofeeli Abeselooma, «Kaatiyaa golliyaa naaganaw atteeda ne aawuwaaw baakkotuwaana baade gisa; neeni ne aawuwaaw siid'iyaa s'ink'keeddawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay sisana; neenana ittippe de'iyaa ubbatuwaaw kushii hewan minnana» yaageedda. **22** Kaatiyaa golliyaa bollan dembbayiide ootseedda sa'aan, Abeseloomaw dunkkaaniyaa toleeddino; Asay ubbay s'eellishin Abeseeloomi geliide, bare aawuwaaw baakkotuwaana giseedda. **23** He gallassatuwaan Akis'ofofeeli Aa zoreedda zoriyaa itti Asay S'oossaa oochchiide akkiyaa zoriyaa mala. Daawitenne Abeseloominne laa'attuukka Akis'ofofeela zoriyaa ubbaa akkeeddawe hawaadaana.

17 Hewaappe guyyiyaan Akis'ofofeeli Abeselooma, «Hachche k'amma taani tammanne laa'u sha'a asatuwaaw dooraade, Daawita yederssaade oyk'kanaw kesay. **2** I daaburinanne s'alalana, taani Aa bolla kesana. Taani Aa dagantsana; hewan aanana de'iyaa Asay ubbaykka bak'atana; taani kaatiyaa s'alalaa shoc'ana. **3** Yaataade taani asaa ubbaa neekko zaarana. Neeni itti asaa s'alalaa wod'anaw koyaasa; hara Asay saro attana» yaageedda. **4** Akis'ofofeela zorii Abeseloomanne Israa'eeliyaa c'imatuwaaw ubbaa nashechcheedda. **5** Hewaappe guyyiyaan Abeseeloomi, «Arkkiyaa Hushaaya k'ay s'eesite; ane I giyaawaa sisoytte» yaageedda. **6** Hushaayi aakko yeedda wode, Abeseeloomi Aa, «Akis'ofofeeli zoreedda zorii hawaa; nuuni I giyaawaa ootsanaw bessii? Bessenawaa gidoope, ne k'ofay ayee?» yaageedda. **7** Hushaayi Abeselooma, «Akis'ofofeeli zoreedda zorii ha wodiyaan lo'a gidenna. **8** Ne aawunne ne aawuwaaw asatuu mino olanchchatuwaaw gidiyaawanne bare maratuwaaw bonk'etteedda maahiyaa mala yashshiyaawantta gidiyaawaa neeni eraasa. Ne aawuu olaw meeze asaa; I k'amma bare olanchchatuwaannakka ka'enna. **9** Be'a, I hannoode gonggoluwaa gidдон woy hara sa'aan k'osetti utteedda. I

hanttentu c'itaa bolla koyro denddooppe, hewaa siseedda Asay ooninne, «Abeselooma kaalli beedda asatuu shoc'etteeddino» yaagana. **10** Ne aawuu tooraa k'ara gidiyaawaanne aanana de'iyaa asatuukka mino gidiyaawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay eriyya diraw, haray atto gaammuwaadan s'aliyaa minotuu wozanayikka yashshan seerana. **11** «Shin taani neena zoriyaawe hawaa; Israa'eeliyaa zawaan Daanappe biide Berssaabehe gakkanaw de'iyaa Israa'eeliyaa ubbaa, abbaa doonaan de'iyaa shafiyya keeshshaa neekko shiishsha; yaataade neeni ne huup'iyaw untuntta olaw kaaletsa. **12** Yaatooppe nuuni Aa demmeedda hak'anne shoc'ana; kettersay sa'aan wod'diyaawaadan nuuni Aa bolla wod'd'ana. Aa gidinakka woy aanana de'iyaa asaa gidinakka ittuunne pas'a attena. **13** I katamaa giddo gelooppukka, Israa'eeliyaa Asay ubbay wodoruwa he katamaa ahiide, katamaa giddon itti shuchchayikka beettenaadan nuuni he katamaa zanggaaraw duge goochchana» yaageedda. **14** Abeseloominne Israa'eeliyaa Asay ubbay, «Arkkiyaa Hushaaya zorii Akis'ofoeela zoriyaappe lo'a» yaageeddino. Hewe haneeddawe, Med'inaa Goday Abeselooma bolla iitabaa ahana mala, Akis'ofoeela zoriyaa lo'uwa halissanaw k'achcheedda diraassa. **15** Hewaappe guyyiyaan, Hushaayi k'eesetuwaas 'aadook'anne Abiyaataara, «Akis'ofoeeli Abeseloomanne Israa'eeliyaa c'imatuwaa hawaa hawaa giide zoreedda; taanikka untuntta hawaa hawaa gaade zoraad. **16** Ha'ikka Daawitakko ellekka kiittiide, «Bazzuwa pinuwaan hachche k'amma ak'oppa; hefintsa pinna kichcha! Hinna d'ayooppe, kaatiinne aanana de'iyaa Asay ubbay d'ayana» yaagiide odite» yaageedda. **17** Yoonataanne Ahima'aas'i k'onc'iyaaan Yerusaalame katamaa gelishin untuntta Asay be'enna mala, Eniroogeela giyya sa'aan uttiide naaganawunne itti k'oomata ya yaade untunttoo odina, untunttu biide Kaatiyaa Daawitaw odanaw k'oppeeddino. **18** Shin itti wodallay untuntta be'eedda; Abeseloomaw odeedda. Hewaa diraw, untunttu laa'attuukka he saappe ellekka kichchi biide, Baahuriima kataman itti bitaniyaa soo gakeeddino. He bitaniyaw dirssaappe soo baggana haatsaa ollay de'ee; untunttu he ollaa giddo duge geleeddino. **19** Ayayanne erettennaadan bitaniyaa machata kammiyaawaa akkaade ollaa doonaan hiis's'addu; yaataade Aa bolla katsaa mic's'addu. **20** Abeselooma k'oomatuu bitaniyaa soo yiide mishiratto, «Ahima'aas'inne Yoonataani hak'an de'iinoo?» yaagiide oochcheeddino. Mishirata, «Untunttu shaafaa pinniide beeddino» yaagaaddu; untunttu koyina beettenaan d'ayina, Yerusaalame aggiide simmeeddino. **21** He asatuu beeddawaappe guyyiyaan, laa'u asatuu ollaappe kesiide, Kaatiyaa Daawitaw odanaw beeddino; Daawita, «Eleelli denddiide shaafaa pinnite; ayaw gooppe, Akis'ofoeeli hanttentu bolla hawaa hawaa giide zori wotseedda» yaageeddino. **22** Daawitenne aanana ittippe de'iyaa Asay ubbay Yorddaanoosa pinniide beeddino. Wonttiyaa wode Yorddaanoosa pinnennan atteeda itti asayenne baawa. **23** Akis'ofoeeli bare zorii akitibeenawaa be'eedda wode, bare hariyaa kooriide, bare de'iyaa katamaa beedda; Akis'ofoeeli bare soyaa giigissiide, barekka suletteide hayk'keedda; bare aawuwaa duufuwaan moogetteedda. **24** Daawite Maahinayma katamaa gakeedda wode, Abeseloominne aanana de'iyaa Asay ubbay Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddino. **25** Abeseeloomi bare olanchchatuu bolla Iyoo'aaba kotan Amaasa suntseedda. Amaasi Israa'eeliyaa Yetera na'aa; Yeteri Abigaalo akkeedaawaa; Abigaala Naa'oosa naatiwune Iyoo'aaba

daay S'aruuyi michchato. **26** Israa'eelatunne Abeseeloomi Gala'aade biittan utteeddino. **27** Daawite Maahinayma katamaa gakkiiyaa wode, Amoonaa gadiyaappe Raabappe yeedda Naa'oosa na'ay Shooobi, Lodabaara katamaappe yeedda Ammi'eela na'ay Maakiirinne Rogaliima katamaappe yeedda Gala'aadiyaa Barzillaa'yi **28** hiis's'yaawanta, sappattuwaanne urk'ka miishshatuwaa aheeddino. K'ay untunttu zarggaanne banggaa, d'iiliyaanne shaashshaa, baa'eelaanne missiriyya, **29** eessaanne me'eedda maatsaa, miizaa maatsaa pilaanne dorssaa Daawitenne Aa Asay maanaadan akkiide yeeddino. Hewaa untunttu aheeddawe, «Asay woran koshatteedda, daabureenne saamettee» giide k'oppeedda diraassa.

18 Daawite bare asatuwaa ubbaa ittippe shiishshiide shaalak'atuwaanne s'eetuwa kaappatuwaa untunttu bolla suntseedda. **2** Daawite asaa heezzu c'uguwaan shaakkeedda; itti c'uguwaa Iyoo'aabe azazeedda; laa'entso c'uguwaa Iyoo'aaba ishay, S'aruuyi na'ay Abishaayi azazeedda; heezzentso c'uguwaa k'ay Gaatiyaa Ittaayi azazeedda. Kaatii asaa, «Taani ta huup'iyawukka hittenana ittippe baana» yaageedda. **3** Shin Asay Aa, «Neeni baanaw bessena! Nuuni bak'atinttonne, untunttu nubaa koykino; haray atto nuuni baggay hayk'k'intonne, nubaa untunttu gudda giikino. Shin neeni nuuppe tammuu sha'atuwaappe daraasa; hewaa diraw, neeni kataman uttaade, nuw maaduwa k'ittooppe lo'a» yaageedda. **4** Kaatii untuntta, «Hintena lo'eeddabaa taani ootsana» yaageedda. Daawite dirssaa penggiyaan ek'k'ide'ishin, Asay ubbay s'eetu s'eetu, sha'ay sha'ay bare c'uguwaan c'uguwaan salppiide kesseedda. **5** Yaatina, kaatii Iyoo'aaba Abishaayanne Ittaaya, «Ta diraw giide, he yalaga bitaniyaa Abeselooma k'ohoppite» yaagiide azazeedda. Kaatii Abeseloomabaa gadaawatuu ubbay odiiyaa wode, olanchchatuu ubbay siseeddino. **6** Daawita olanchchatuu Israa'eelatuwaana olettanaw gas'ariyan salppeeddino; olaa sa'ay Efireema woraana. **7** He sa'aan Daawita olanchchatuu Israa'eeliyaa olanchchatuwa s'oonneeddino; he gallassi loytsi daro asay, laataamu sha'ay Asay hayk'keedda. **8** Olay gas'ariyaa ubbaa gakeedda; he gallassi woray wursseedda Asay mashshay wursseedda asaappe dara. **9** Abeseeloomi akeekenan de'iide Daawita asatuwaana gaketeeedda; Abeseeloomi bare bak'uluwaa toggiide, daro daashshay de'iyaa wolaa garssa bak'uluu geleedda; Abeseelooma huup'ii wolaa ballan oyk'k'etteedda. Abeseeloomi sa'aapenne saluwaappe gidduwaan kak'k'eti de'ishshin, I toggeedda bak'uluu sintsaaw bi aggeeda. **10** Asaappe ittuu hewaa be'iide Iyoo'aaba, «Be'a! Abeseeloomi itti wolaa bolla kak'etteeddawaa taani be'aaddi» yaagiide odeedda. **11** Iyoo'aabe barew odeedda bitaniyaa, «Hee? Be'aaddi gay? Ayaw biittaw duge shoc'abeykkii? Neeni shoc'eeddawaa gidintto, taani new tammuu s'agaraa biraanne itti sak'kiyaa immanawaa shin» yaageedda. **12** Bitanii, «Neeni sha'a s'agaraa biraa ta kushiyan wotsintokka, taani kaatiyaa na'aa bolla ta kushiyya gantsikke! Nuuni ubbay sisishshin, kaatii neenanne Abishaaya Ittaaya, «Ta diraw giide, yalaga bitaniyaa Abeselooma ashshite» yaagiide azazeedda. **13** Taani kaatiyaa azazuwaa shaaraade Abeselooma wod'eeddawaa gidintto, kaatii ubbabaa sisiyaawaadan hewaakka sisanawe attena. Neeni he wode taappe haakuwaan ek'k'ana» yaageedda. **14** Iyoo'aabe Aa, «Taani neenana hawaadan gam'ikke» yaageedda; heezzu tooraa bare kushiyan akkiide,

Abeseeloomi wolan kak'ettiide pas'a de'iyaaawaa wozana ayfiyaan c'addeedda. **15** Iyoo'aaba ola miishshaa tookkiyaa tammatuu Abeselooma doodiide, shoc'i wod'eeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Iyoo'aabe olaa essanaw malakataa punneedda; Asay Israa'eelatuwaa yederssiyaawaa aggeeda. **17** Untuntuu Abeselooma akki afiide, woran de'iyaa wolk'k'aama ollaa gidдон yeggiide, daro shuchchaa Aa bolla dooreeddino. He wode Israa'eeliyaa Asay ubbay bare soo bare soo bak'ateedda. **18** Abeseeloomi pas'a de'iidde, «Ta suntsaa hassayissiyaa na'i taw baawa» yaagiide, barena hassayissiyaa shuchchaa masseedda tuussaa kaatiyaa hawultiyaa esseeedda; he tuussaa bare suntsan s'eeseedda. Hachche gakkanaw, he tuussay «Abeselooma tuussaa» geetettee. **19** Hewaappe guyyiyaan, S'aadook'a na'aa Ahima'aas'i Iyoo'aaba, «Aa morkatuwaa kushiyaappe Med'inaa Goday Aa ashsheeda mishiraachchuwaa sissanaw, taani kaatiyaakko wos's'a baade oday» yaageedda. **20** Iyoo'aabe Ahima'aas'a, «tutti! Hachche neeni mishiraachchuwaa odiyaa gallassaa gidenna; hara gallassi odanaw danddayaasa. Kaatiyaa na'ay hachche hayk'keedda diraw, neeni hachche odanaw koshshenna» yaageedda. **21** Iyoo'aabe Toop'piyaa asaa gidiyaa itti bitaniyaa s'eeside, «Ba; neeni be'eeddawaa kaatiyaw oda» yaageedda; He bitanii Iyoo'aabaw goymniide wos'seedda. **22** S'aadook'a na'ay Ahima'aas'i laa'entsuwaaw Iyoo'aaba, «Ayyinne hano; taani ha Toop'piyaa bitaniyaa geeduwaa wos's'ay» yaageedda. Iyoo'aabe, «Ta na'aw, new woyta ahiyaa oduu baynaashin, neeni ayaw wos's'anaw koyay?» yaageedda. **23** Ahima'aas'i Iyoo'aaba, «Ayyinne hano; taani wos's'anaw koyaad» yaageedda. Iyoo'aabe Aa, «Yaanooppe wos's'a» yaageedda. Hewaa diraw, Ahima'aas'i dembbaa ogiyaa oyk'kiide wos's'eedda; Toop'piyaa bitaniyaa yeggiide aad'd'eedda. **24** Gimbbiyaa penggiyaw kare dooyettiyyaa sank'kaappenne soo dooyettiyyaa sank'kaappe gidduwaan aako sa'aan Daawite utti de'ishshin, naagiyyaa bitanii gimbbiyaana oyk'k'eteedda penggiyaa s'eeraa huup'iyaa pude kesseeedda; s'eelliide, itti bitanii barekka wos's'iyaaawaa be'eedda. **25** Naagiyyaa bitanii kaatiyaa s'eeside odeedda. Kaatii, «I barekka de'oppe, mishiraachchuwaa akkiide yee» yaageedda. Wos's'iyaa bitanii untuntukko matiide yeedda. **26** Naagiyyaawe hara asikka wos's'iyaaawaa be'eedda; penggiyaa naagiyyaa bitaniyaa, «Be'al! Hara bitaniikka barekka wos's'ee» yaageedda. Kaatii, «Ha bitaniikka k'ay mishiraachchuwaa akkiide yee» yaageedda. **27** Naagiyaawe, «Koyro bitaniyaa wotsay S'aadook'a na'aa Ahima'aas'a wotsaa taw malatee» yaageedda. Kaatii, «I lo'o asaa; I lo'o oduwaanna yee» yaageedda. **28** Ahima'aas'i kaatiyaa s'eeside, «Ubbabaykka lo'o!» yaageedda. Kaatiyaa sintsan gisi guufanniide, «Ta godaa kaatiyaa bolla barenttu kushiya dentseedda asatuwaa new aatsiide immeedda Med'inaa Goday ne S'oossay galattee» yaageedda. **29** Kaatii, «Yalaga bitanii Abeseeloomi saree?» yaagiide oochcheedda. Ahima'aas'i, «Iyoo'aabe taana kiittana haniyaa wode, wolk'k'aama gurubay de'iyaaawaa be'aaddi; shin I ayeentonne taani erabeykke» yaageedda. **30** Kaatii Aa, «Yaa shiik'a ee'a» yaageedda; I yaatooppe shiik'ide ek'keedda. **31** Hewaappe guyyiyaan, Toop'piyaa bitanii gakkide kaatiyaw, «Ta godaw kaatiyaw, mishiraachchuwaa! Ne bolla denddeeddawantuu ubbaa kushiyaappe Med'inaa Goday hachche neena ashsheeda» yaageedda. **32** Kaatii Toop'piyaa bitaniyaa, «Yalaga bitanii Abeseeloomi saree?» yaagiide oochcheedda. Toop'piyaa bitanii kaatiyaa, «Ta

godaw kaatiyaw, ne morkketuunne ne bolla iitabaa ootsanaw denddiyaawantuu ubbatuu he yalaga bitaniyaadan hanino» yaageedda. **33** Kaatii daroppe kawayotteedda; gimbbiyaa penggiyaa huup'iyaaan de'iyaa golliyaa geliide yeekeedda; kaatii biide, «Aayye ta na'aw Abeseloomaa! Ta na'aw! Ta na'aw Abeseloomaa! Ne diraw taani hayk'k'arikitaashsha! Aayye ta na'aw Abeseloomaa! Ta na'aw!» yaagiide yeekeedda.

19 «Abeseeloomaw kaatii yeekeenne zilaalee» yaagiide Iyoo'aabaw odeeddino. **2** Olanchchatuu ubbay, «Kaatii bare na'aw yeekee» giyaawaa siseedda diraw, he gallassi untuntuu ubbay s'ooneedda s'ooonuu yeeook laametteedda. **3** Olaappe bak'atiide yeellateedda olanchchatuwaadan, Asay he gallassi wuu'ettiide katamaa geleedda. **4** Kaatii bare deemuwaa gullotteedda, bare k'aalaa d'ok'kiide, «Aayye ta na'aw Abeseloomaa! Aayye Abeseloomaa ta na'aw! Ta na'aw!» yaagiide zilaaleedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Iyoo'aabe he golliyaa biide kaatiyaa, «Ne shemppuwaa, ne attuma naanatuwaanne ne mac'c'a naanatuwaa shemppuwaa, ne machchatuwaanne ne baakkotuwa shemppuwaa hachche ashsheedda ne asaa ubbaa neeni hachche kawushshaadda. **6** Neena is'iyaaawanta neeni siik'aasa; neena siik'iyaaawanta neeni is'saasa. Ne olanchchatuunne untuntuu kaappatuu new ayaanne gidennawaa neeni hachche k'onc'c'issaadda. Nuuni ubbay hayk'k'ina, Abeseeloomi hachche pas'a atteedentto, neeni nashettanawaa taani be'aaddi. **7** Ha'i dendda! Kare kesaa ne asaa mintseta. Med'inaa Goday ero! Neeni kessana d'ayooppe, hachche k'amma neenana itti asayenne attena. Ne yalagatetsaappe hachche gakkanaw, neena gakeedda iitaa ubbaappe hawe new aad'd'iyaa iita gidana» yaageedda. **8** Kaatii denddiide gimbbiyaa penggiyaan utteedda. «Kaatii penggiyaan utteedda» giyaawaa asatuu ubbay siseedda wode, kaatiyaa sintsa yeeddino. He wode Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu soo barenttu soo bak'atteeddino. **9** Israa'eeliyaa zaratuu ubbay ittuu ittuwaanna hawaadan yaagiide palumetiino; «Kaatii Daawite nuuna nu morkatuwaa kushiyaappe ashsheeda; nuuna Piliss's'eema asatuwaa kushiyaappe wotsi akkeedda; shin I ha'i Abeseelooma gaasuwaan biittaa aggiide bak'ateedda. **10** Nu bolla kaatetanaadan nuuni okkeedda Abeseeloomi olan hayk'k'ichcheedda. Yaatina, kaatiyaa guyye ahanaw hinttenttu ayaw o'o'u geedditee?» yaageeddino. **11** Kaatii Daawite k'eesatoo S'aadook'awunne Abiyaataaraw kiitaa yeddiide, «Yihudaa c'imatuwaa hawaadan yaagite; «Daawite hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa Asay ubbay haasayaawe kaatiyaa gakeedda. Kaatiyaa Aa golliyaa zaari ahanaw hinttenttu ayaw haratuwaappe guyye attitee? **12** Hinttenttu ta ishatuwaa; hinttenttu ta ashonne ta suutsaa. Yaatina, kaatiyaa guyye zaari ahanaw hinttenttu ayaw haratuwaappe guyye attitee?» yaagee» yaagite. **13** K'ay Amaasawukka, «Daawite neena, «Neeni ta ashonne ta suutsaa gidikkii? Hachchippe doommna, taani neena Iyoo'aaba sa'aan ta olanchchatoo gadaawaa kessana d'ayooppe, S'oossay taana wod'o!» yaagee» yaagite» yaageedda. **14** Kaatiyaa haasayay Yihudaa asatuwaa ubbaa wozanaa ittuwaa ootside mayzzeedda. Hewaa diraw, untuntuu kaatiyaakko kiittiide, «Neenikka ne Asay ubbaykka haa simmite» yaageeddino. **15** Kaatii simmiide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw yeedda. Yihudaa asatuu kaatiyaa mokkanawunne Yorddaanoosa Shaafaa pintsanaw, Gelggala giyaa sa'aa yeeddino. **16** Baahuriima

katamaappe yeedda Biiniyaama zarii, Geera na'ay Shim'i Daawita mokkanaw elleelliide, Yihudaa asatuwaana beedda. **17** Aanaan Biiniyaama zare gideedda sha'a asatuu, Saa'oola soo k'oomay S'iibi, Aa naanay tammanne ichcheshatuunne Aa k'oomatuu laatamatuu de'iino. Untuntuu kaatii de'iyaa sa'aa Yorddaanoosa Shaafaa jaamiidde beeddino. **18** Kaatiyaa soo asaa pintsanawunne kaatiyaa nashechchiyaawaa ootsanaw pinuwaana pinniide beeddino. Geera na'ay Shim'i Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda wode, kaatiyaa sintsan guufanniide, **19** hawaadan yaageedda; «Ta bayyuzuwa kaatii atto go. Ta goday kaatii Yerusalameppe kesiyya gallassi taani ne k'oomay baleedda balaa neeni hassayoppa. Hewaa ne uluwaan oyk'oppa. **20** Ayaw gooppe, ne k'oomay taani nagaraa ootseeddawaa eray; shin neena ta godaa kaatiyaa mokkanaw, Yooseefoo soo asaa ubbaappe koyrottaade taani hachche yaad» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, S'aruuyi na'ay Abishaayi, «Shim'i Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa shek'keedda diraw, I hayk'kanaw bessenneyye?» yaageedda. **22** Daawite Abishaaya, «Hinttentoo, S'aruuyi naatoo, hinttentta gatsiyaawe ayee? Hinttenttu hachche taw morkke gidiitee! Hachche Israa'eelan ay asayenne hayk'kenaa! Hachche Israa'eeliyaa kaatii taanatte!» yaageedda. **23** Kaatii Shim'a, «Neeni hayk'kakka» yaagiide aw c'aak'keedda. **24** K'ay Saa'oola na'ay Manfibosheete kaatiyaa mokkanaw dugu wod'deedda. Kaatii beedda gallassaappe doommiide, I sarotetsaan guyye simmiyaa gallassi gakkanawukka, Manfibosheete bare gediyya meec'c'ibeenna; bare buuchchaa meedibeenna; k'ay bare mayuwaakka meec'c'ibeenna. **25** Manfibosheete kaatiyaana gaketanaw Yerusalameppe yeedda wode, kaatii Aa, «Manfibosheetaa, neeni taananna ayaw babeykkii?» yaagiide oochcheedda. **26** I, «Ta godaw kaatiyaw, taani ne k'oomay Sila gidiyaa diraw, «Taani toggaadde kaatiyaana baanaadan ta hariyaa koor» yaagaad. Shin ta k'oomay S'iibi taana c'immeedda; **27** taana ne k'oomaa ta godaw kaatiyaw zigireedda. Neeni ta goday kaatii S'oossaa kiitanchchaa mala; hewaa diraw, neena nashechchiyaawaa kiiteta. **28** Ta aawuwaa aawuwaa Asay ubbay harabaa gidennaan, ta goday kaatii beni wod'anaw bessiyaa asaa; shin taani ne k'oomay ne maaddappe miyaawantunna maanaadan neeni taw sa'aa immaadda. Yaatina, taani hawaappe aad'd'iyawaa kaatiyaa oochchanaw taw ayba maatay de'ii?» yaageedda. **29** Kaatii Aa, «Neeni darobaa haasayanaw koshshenna. Neeninne S'iibi gadiyaa shaakki akkana mala taani azazay» yaageedda. **30** Manfibosheete kaatiyaa, «Ta goday kaatii saro soo simmaappe attina, ubbabaakka S'iibi akko» yaageedda. **31** Gala'aadiyaa Barzzillaayi kaatiyaana ittippe Yorddaanoosa Shaafaa pinnanawunne yaappe Aa moyzzanaw Rogaliima giyaa saappe yeedda. **32** Barzzillaayi laysay hosphun tammuwaa gideedda c'ima asaa. I daro dure asaa gidiyaa diraw, kaatii Maahinayma kataman de'iyaa wode, kaatiyaw koshshiyaawaa immeedda. **33** Kaatii Barzzillaayi, «Neeni taananna Yerusalaame dendra; taani new yaan koshshiyaawaa immana» yaageedda. **34** Shin Barzzillaayi kaatiyaa, «Taani hawaappe sintsan daro laysaa de'ikke; yaatina, taani kaatiyaana Yerusalaame ayaw boo? **35** Taani ha'i hosphun tammu laysaa asaa; taani ha'i iitaanne lo'uwaa shaakkaade eranaw danddayayitaa? Taani ne k'oomay ta miyaawaanne ushiyaawaa mal'uwaa shaakkaade eranaw danddayayitaa? Attumawantunne mac'c'awanttu yes's'iyaa yetsaa taani sisanaw danddayayitaa? Yaatina, taani ne k'oomay ta godaw kaatiyaw ayaw gujja tookko

gidoo? **36** Taani ne k'oomay Yorddaanoosa Shaafaa pinnaade neena laafa moyzzana. Shin kaatii taw hewaadan kushe zaaranaw ayaw koshshii? **37** Taani ta aawuwaanne ta daay duufuwa matan ta kataman hayk'kana mala simmay. Ta na'ay Kimihaami hawesh; ta godaana kaatiyaana ittippe I bo; neena nashechchiyaawaa neeni aw kiiteta» yaageedda. **38** Kaatii, «Kimihaami taananna pinno; neena nashechchiyaawaa taani aw ootsana. K'ay neeni taana oochchiyaawaa ayaanne taani new ootsana» yaageedda. **39** Hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda; kaatiikka pinneedda. Barzzillaayi yeriide anijeedda; yaatina, Barzzillaayi bare soo simmeedda. **40** Kaatii pinniide Gelgala biyaa wode, Kimihaamikka aanana ittippe beedda. Yihudaa olanchchatuu ubbatuunne Israa'eeliyaa olanchchatuwaappe baggatu kaatiyaana ittippe beeddino. **41** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eelatu ubbay kaatiyaakko biide, «Nu ishatuu Yihudaa asatuu kaatiyaanne Aa soo asaa ayaw wuu'eeddinoo? K'ay Aa asaa ubbaana ittippe Yorddaanoosa Shaafaa ayaw pintseeddino?» yaageedda. **42** Yihudaa asatuu ubbay Israa'eelatuwa, «Kaatii nuw mata dabbo gidiyaa diraw, nuuni hawaa ootseeddo; yaatina, hinttenttu hewoo ayaw hank'ettite? Nuuni kaatiyaa k'umaappe ayento meeddinooyye? Woy nuuni aappe ayento nuw akkeeddooyye?» yaageedda. **43** Israa'eeliyaa asatuu Yihudaa asatuwa, «Kaatiyaappe tammu kushii nuuna gatsee; hewaa diraw, Daawita matan nuw hintteppe aad'd'o maatay de'ee! Yaatina, hinttenttu nuuna ayaw kad'eedittee? Nu kaatiyaa guyye zaariide ahanaw kasetiide haasayeeddawe nuuna gidokko?» yaageedda. Shin Israa'eeliyaa asatuwaappe Yihudaa asatuu haasayaa loysit wolk'antseeddino.

20 Biiniyaama zare gidiyaa Biikira na'ay Shebaa'a geetettiyyaa itti shori baynna bitanii yaan de'ee. He bitanii malakataa punniide, «Nuuni Daawitana akkiyaa es's'ay baawa! Isseyaa na'aana nuuni laattanabay baawa! Israa'eeliyaa asatoo, ubbaykka hinttenttu soo hinttenttu soo gelite!» yaageedda. **2** Israa'eeliyaa asatuu ubbay Daawita aggiide, Biikira na'aa Shebaa'aana beeddino. Shin Yihudaa asatuu ammanettiide, Yorddaanoosappe Yerusalaame gakkanaw, barenttu kaatiyaa kaalleeddino. **3** Daawite bare soo Yerusalaame simmeedda wode, kaatiyaa golliyaa naaganaw ashsheeda tammu baakkotuwa akki afiide, itti gollen naagsiin wotseedda; untunttoo koshshiyaawaa immeedda; shin I untuntunna ak'ibeenna. Untunttu he gollen naagettiide, barenttu hayk'kuwa gallassay gakkanaw am'iyyaadan de'eeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan kaatii Amaasa, «Yihudaa asaa ubbaa heezzu gallassan taw s'eesaade shiishsha; yaataade neenikka ne huup'iyaw untuntunna shik'» yaageedda. **5** Amaasi Yihudaa asatuwa s'eesanaw beedda; shin kaatii aw keereedda gallassaappe gam'eedda. **6** Daawite Abishaaya, «Ha'i Biikira na'aa Shebaa'i Abeseloomawaappekka aatside nuuna k'ohanawaa. Ne godaa k'oomatuuwa akkaade neeni Aa k'atamaa kaala. Hewe d'ayooppe, I gimbbetteedda katamatuwa demmiide nuuppe kessi akkana» yaageedda. **7** Iyoo'aaba asatuu, kaatiyaa naagiyaawantunne mino olanchchatuu ubbay Abishaayaana Biikira na'aa Shebaa'a yedersanaw Yerusalameppe kesiide beeddino. **8** Untunttu biide Gabaa'oonan de'iyaa wogga zaallaa gakkiiyaa wode, Amaasi untuntunna gaketanaw yeedda; Iyoo'aabe olaa mayuwa mayyi utteedda; bare

s'eessan mashshaa shookuwaanna aatsi wotseedda sak'kiyaa danc'c'eedda. I sintsawukko tanggishin, he mashshay shookuwaappe kessi akkiide wod'd'eedda. **9** Iyoo'aabe Amaasa, «Ta ishaw, neeni saro de'ay?» yaageedda; Iyoo'aabe Amaasa yeranaw bare ushechcha kushiyaan Aa buuchchaa oyk'keedda. **10** Shin Amaasi Iyoo'aaba haddirssa kushiyaan de'iyaa mashshaa be'ibeenna; hewaa diraw, aappe naagettiibeenna. Iyoo'aabe Aa uluwaa c'addiide, Aa marac'ciyaa biittan k'ok'ofeedda; laa'entsuwwa c'adettennankka Amaasi ellekka hayk'ki basheedda. Hewaappe guyyiyaan, Iyoo'aabinne Aa ishaa Abishaayi Biikira na'aa Shebaa'a k'atamaa kaalleeddino. **11** Iyoo'aaba asatuwaappe ituu Amaasa anha matan ek'kiide, «Iyoo'aaba dosiyaawenne Daawitewaa gidiiyaawe ooninne Iyoo'aaba kaallo» yaageedda. **12** Amaasi ogiyaa giddo baggan kunddiide, bare suutsan bayiide giseedda. Olanchchatuu ubbay yiide, he sa'aan ek'keeddawaa he bitanii be'eedda saannakka Amaasa anhaa ogiyaappe gas'aa shoyk'aw goochchi yeggide, Aa bolla mayuwaa oleedda. **13** Amaasa ogiyaappe diggeeddawaappe guyyiyaan, Biikira na'aa Shebaa'a paanaa kaallanaw olanchchatuu ubbay Iyoo'aabana beeddino. **14** Shebaa'i Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaa biittaana aad'd'iide, Aabeeli-Beetima'a'ika giyya katamaa gakeedda. Beeratuwaa biittaana aad'd'ishshin, Asay ubbay shiik'iide Aa kaalleedda. **15** Iyoo'aabana de'iyaa asatuu ubbay gakkiiide, Shebaa'a Aabeeli-Beetima'a'ika kataman yuuyyi aad'd'iide dooddeeddino. Untuntuu katamaa gimbiyaan zempissiide biittaa dooreeddino. K'ay Iyoo'aabana de'iyaa asatuu ubbay gimbiyaa kolanaw bookkino. Untuntuu bookkishin, **16** katamaappe itti eranchcha mishirata untuntta s'eesaade, «sisite! sisite! Biide, Iyoo'aaba s'eegite. Taani aw odiyaaab de'ee» yaagaaddu. I mishiratikko biina Aa, **17** «Neeni Iyoo'aabee?» yaagaade oochchaaddu. I, «Ee, taana» yaageedda. Mishirata Aa, «Taani ne k'oomata giyaawaa sisa» yaagaaddu. Iyoo'aabe, «Taani sisay» yaageedda. **18** Mishirata Iyoo'aaba, «Beni wode Asay «Aabeela katamaappe ne ooshaw zaaruwaa demma» yaagee; hewan yewuu wuree. **19** Israa'eeliyaa gidдон saro de'iyaa ammanettiyaa Asay nuuna. Israa'eeliyaa biittan de'iyaa Aaye katamaa neeni bayzzanaw malaasa. Neeni Med'inaa Godaa buzo biittaa ayaw d'ayssanaw koyay?» yaagaadde haasayaaddu. **20** Iyoo'aabe izo, «Hewe taappe haakko! Bayzziyaawe woy d'ayssiyaawe taappe haakko! **21** Yewuu hewaa gidenna; Efireema gezziyaappe Biikira na'aa Shebaa'a geetettiyaa itti bitanii Kaatiyaa Daawita bolla bare kushiyaan dentseedda. He bitaniyaa taw sheed'd'ite; yaatooppe, taani katamaappe baana» yaageedda. Mishirata Iyoo'aaba, «Aa huup'ti gimbiyaa s'eeraana new olettana» yaagaaddu. **22** Hewaappe guyyiyaan, mishirata bare era zoriyaanna asaa ubbaakko baaddu. Hewaa diraw, Asay Biikira na'aa Shebaa'a k'ood'iyaaappe huup'iyaa Iyoo'aabaw oleedda. Yaatina, Iyoo'aabe malakataa punneedda; Asay ubbay katamaappe kesiide, bare soo bare soo beedda; Iyoo'aabe kaatiyaakko Yerusaalame simmeedda. **23** Iyoo'aabe Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbaw gadaawaa; Yoodaabe na'ay Banaayi Daawita naagiyya olanchchatuu kaappuwaa. **24** Adooniraami wolk'an c'oo ootsiyaawantuu kaappuwaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafees'e haneeddabbaa s'aafiyaawaa. **25** Susi waanna s'aafiyya; S'aadook'inne Abiyaataare k'eesetuwwa. **26** Yaa'iira katamaa asaa gidiiyaa Irikka Daawitaw k'eesatuwaa.

21 Daawite kaateteedda wode, heezzu laysaa kumentsaa biittay koshateedda. Hewaa diraw, Daawite Med'inaa Godaa oochcheedda; Med'inaa Goday Aa, «Hewe haneeddawe Saa'oola Asay gusseedda suutsaa dirassa; ayaw gooppe, I Gabaa'oonaa asatuwaa wod'eedda» yaageedda. **2** Hewaa diraw, kaatii Gabaa'oonaa asatuwaa s'eeside haasaysseedda. Gabaa'oonaa asatuu Israa'eeliyaa zariyaa gidikkino; untuntuu Amooore biittaa asatuwaappe atteeddawannta. Israa'eelatu untuntuu ashshanaaw untuntunna c'aak'k'eteeddino; shin Saa'ooli Israa'eeliyawunne Yihudaw mishetteedda diraw, untuntuu ubbaana d'ayssanaw doommeeedda. **3** Daawite Gabaa'oonaa asatuwaa, «Taani hinttentoo ayaa ootsoo? Med'inaa Godaa buzo biittaa hinttentu anjinaa mala, taani hinttentoo ayaa ac'c'oo?» yaageedda. **4** Gabaa'oonaa asatuu zaariide kaatiyaa, «Nuuppenne Saa'oolappe gidduwaan, woy nuuppenne Saa'oola golliyya asaappe gidduwaan de'iyaa yewuu work'k'aa woy biraa yewuwaa gidenna; k'ay nuuni Israa'eeliyaa gidдон itti uraanne wod'anaw nuw maatay baawa» yaageeddino. Daawite untuntuu, «Yaatina, taani hinttentoo ayaa ootsanaw koyiitee?» yaagiide oochcheedda. **5** Untuntuu kaatiyaa, «Saa'ooli nuuna d'ayssseedda; nuuppe ay asayenne Israa'eeliyaa zawaan hak'aniinne pas'a attenaadan mak'etteedda. **6** Hewaa diraw, Saa'oola yaraappe laappun attuma asatuwaa nuw aatsaade imma; Med'inaa Goday dooriide kaateyedda Saa'oola kataman Gib'an Med'inaa Godaa sintsan nuuni untuntuu kak'kana» yaageeddino. Kaatii untuntuu, «Taani untuntuu hinttentoo aatsaade immana» yaageedda. **7** Saa'oola na'ay Yoonataanne Daawite Med'inaa Godaa sintsan c'aak'k'eedda c'aak'uwaa diraw, Saa'oola na'aa Yoonataana na'aa Manfibosheeta kaatii ashsheeda. **8** Shin Daawite Aata naatta Ris'ifa Saa'oolaw yeleedda laa'u attuma naanaa, Armoonanne Manfibosheeta, k'ay Saa'oola naatta Meraaba Mahoola katamaappe yeedda Barzzillaaya na'aa Adirii'eelaw yeleedda ichcheshu naanaa akkeedda. **9** Gabaa'oonaa asatoo aatside immeedda; untuntuu untuntuu Med'inaa Godaa sintsan deriyaa huup'iyaan kak'keeddino; laappunatuukka ittippe hayk'keeddino; katsaa c'akan, banggaa c'akay doommiiyaa wodiyaan untuntuu wod'eeddino. **10** Aata naatta Ris'ifa maak'iyaa akkaade, zaallaa bolla barew hiis'aaaddu; katsaa c'akkiyaa agriyay doommiiyaa gallasaappe biide anhatuwaa bolla iray saluwaappe wod'd'anawaa gakkanaw, gallassi saluwaa kafotuu woy k'amma sa'aa do'atuu bochchennaadan naagaaddu. **11** Saa'oola baakkata, Aata naatta Ris'ifa ootseeddawe Daawitaw odetteedda. **12** Daawite biide, Saa'oola mek'etsaanne Aa na'aa Yoonataana mek'etsaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa asatuwaappe akkeedda. Piliss's'eema asatuu Saa'oolanne Aa naanaa Gilbboo'a deriyaan wod'iide, Beetishaana gutaran kak'keeddaawaappe guyyiyaan, he gutaraappe Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha asatuu k'osuwaan akkeeddino. **13** Daawite Saa'oola mek'etsaanne Aa na'aa Yoonataana mek'etsaa he saappe aheedda; k'ay suletteedda laappun asatuwaappe mek'etsaakka shiishsheeddino. **14** Saa'oola mek'etsaanne Aa na'aa Yoonataana mek'etsaa Biiniyaama biittan S'elaa'a kataman de'iyaa Aa aawuwaa K'iisa dufuwaan moogeeddino. Kaatii azazeeddawaa ubbaa untuntuu poleeddino; hewaappe guyyiyaan, untuntuu he biittaw woosseedda woosaa S'oossay siseedda. **15** Piliss's'eema asatuwaanne Israa'eeliyaa asatuwaana laa'entsuwwa olay denddeedda; Daawite bare asatuwaana beedda. Piliss's'eematuwaanna oletteide Daawite

daabureedda. **16** Adussa mino asatuwaa yaraappe gidiyaa Yishibanooba giyaa itti bitanii de'ee; I oyk'keedda tooray heezzu kiilo giraamenne bagga dees'iyaa, nahaasiyaa geetettiyya birataappe k'os'etteeddawaa; I ooratsa mashshaa danc'ci utteedda. Yaateeddawe «Taani Daawita wod'ana» geedda; **17** shin S'aruuyi na'ay Abishaayi Daawita ashsheeda; Piliss's'eemiyaa shoc'iide wod'eedda. Hewaappe guyyiyaan Daawita asatuwaa Daawita, «Israa'eeliyaa s'omppii to'ennaadan neeni laa'entso ubbakka nuunanna olaw baakka» yaagiide c'aak'keeddino. **18** Hewaappe guyyiyaan, Gooba geetettiyya sa'aan Piliss's'eema asatuwaana olaw oletteedda; Huushappe yeedda Sibbakaayi adussa mino asatuwaa yaraappe gidiyaa Saafa wod'eedda. **19** K'aykka he sa'aan Piliss's'eema asatuwaana hara olaw oletteedda; Beeteleheemeppe yeedda Yaa'iira na'ay Elihanaani, tooraa toomay shemayinniyya wonddarashiyaa keeshshatto, Gaate katamaappe yeedda Gooliyaada wod'eedda. **20** K'aykka Gaate kataman hara olaw oletteedda. He sa'aan itti wogga adussa bitanii de'ee. He bitaniyaw itti itti kushiyan usuppun birad'd'etuu, itti itti gediyaanka usuppun birad'd'etuu, ubbaanna laatamanne oyddu birad'd'etuu de'iino. Ikka adussa mino asatuwaa yaraappe gidiyaa asaa. **21** He bitanii Israa'eeliyaa naasseedda wode, Daawita ishaa Shaama na'ay Yoonataani Aa wod'eedda. **22** He oyddatuu Gaate kataman de'iyaa adussa mino asatuwaa yaratuwaa. Untuntta Daawitenne Aa asatuw wod'eeddino.

22 Med'inaa Goday Aa morkkatuwaaw ubbaa kushiyaappenne Saa'oola kushiyaappe ashsheeda gallassi Daawite Med'inaa Godaw ha yetsaa yes'seedda. **2** «Med'inaa Goday taw wogga zaallaa; Taani ollaappe naagettiyya miis'aa; I taana ashshiyaaawaa. **3** Ta S'oossay taani aakko bak'atiyaa ta wogga zaallaa. I ta gondalliyaa; I taana ashshiyaa wolk'kaama. I taani k'osetta attiyaa sa'aa; I taana makkalanchcha asatuwaappe ashshee. **4** Galatay bessiyaa Med'inaa Godaa taani s'eesay; I ta morkkatuwaappe taana ashshshee. **5** «Hayk'kuwaa beetay ta heeraan sirimettee; bashshay d'uiwaadan taana muukkeedda. **6** Duufuwaaw wodoruu taana k'achchana hane; hayk'kuu p'riiyaadan taana oyk'keedda. (Sheol h7585) **7** Taana metuu iissina Med'inaa Godaa s'eesaad; «Taana maadda» gaade ta S'oossaw waasaad. I bare Geeshsha Golliyaan ta kooshshaa siseedda; taani waasseedda waasuu Aa haytsaan wod'eedda. **8** «S'oossay hank'etteedda diraw, Biittay yiiik'kiyiik'iide k'aas'seedda; deretuwaaw s'ap'uu gajj gajj kokkoreedda. **9** Aa siidiyaappe hank'kuwaa c'uway c'uwatteedda; Aa doonaappe miyaa tamaa lac'uunne s'uuggiyaa bonk'kuu kesseedda. **10** Saluwaaw I p'alk'kiide, duge wod'eedda. He wode Aa gediyaappe garssanna wod'eedda shaarii de'ee. **11** K'efiyaana de'iyaa kiitanchchatuwaan, kiruubetuwaan uttiide paalleedda; c'arkkuwaa k'efiyaa bollan beetteedda. **12** Barena d'uman kammeeedda; Aa dunkkaanii iraanna med'eedda shaariyaa. **13** Aa sintsan de'iyaa wolk'kaama poo'uwaaappe tamaa lac'uu kesseedda. **14** «K'ay Med'inaa Goday guguntsaadan saluwaappe guummeedda. Ubbaaappe D'ok'kiyaa S'oossay bare kooshshaa sisseedda. **15** Bare wonddaafiyyaa Adaa yeddiide, bare morkkatuwaaw laaleedda. Walk'k'antsaa poo'uwaa kiitiide, untuntta yedersseedda. **16** Med'inaa Goday seereedda wodenne, hank'k'ettiide penenuk'eedda wode, Abbaa haatsay giseedda biittay betteedda. K'ay sa'aa baasuukka k'onc'c'eedda. **17** «S'oossay

bollappe kushiyaaw duge yeddiide, taana oyk'keedda; c'iimma haatsaappe taana kesseedda. **18** I taana ta wolk'kaama morkkiyaappenne taana is's'iyaa wantuppe ashsheeda; ayaw gooppe, untunttu taw loytsi daro wolk'kaama. **19** Ta waayiyaa gallassi, untunttu ta bolla dendeeddeedno; Shin Med'inaa Goday taana zempmissiyaawaa. **20** I taana aakko sa'aa kesseedda; taanan nashetteedda diraw, taana ashsheeda. **21** «Ta s'iilotetsaadan Med'inaa Goday taw c'iggeedda; Ta kushiyaaw geeshshatetsaadan I taw zaareedda. **22** Taani Med'inaa Godaa ogiyaa kaalaad; taani ta S'oossaa aggaade wora babeykke. **23** Taani Aa higgiiyaa ubbaa naagaad; Aa wogaa poliyaawaa aggabeykke. **24** Taani Aa sintsan suure de'aad; taani taana nagaraappe naagaad. **25** Hewaa diraw, Med'inaa Goday taw ta s'iilotetsaadaanineen ta geeshshatetsaadan zaareedda. **26** «Abeet S'oossaw, ammanettiyaawantuu neeni ammanettiyaawaa; suuretto neenikka suure. **27** Geeshshatoo neenikka geeshsha; shin geellatoo neeni c'inc'c'a. **28** Barentta zik'k'issiyaawantta ashshaasa; shin barentta d'ok'k'issiyaawantta zik'k'issanaw neeni untuntta s'eellaasa. **29** Abeet Med'inaa Godaw, ta s'omppii neena; Med'inaa Goday poo'issina, ta d'umay kichchee. **30** Ne maaduwaan taani ta morkke olanchchatuu bolla woraajjay; ta S'oossan taani untuntta miis'aa s'eeraana guppa aad'd'ay. **31** S'oossaa ogii suure. Med'inaa Godaa K'aalay ammanettiyaawaa. Aakko bak'atiyaa ubbatoo I gondalle. **32** Med'inaa Godaappe attina, hara s'oossi baawa; Nu S'oossaaappe attina, hara wogga zaalli baawa. **33** Taw wolk'kaaw immiyaawenne ta ogiyaa saro ootsiyaawe S'oossaattee. **34** I ta gediyaaw gen'iyaa gediyaadan minisee. Taana d'ok'ka gishuwaan sarotetsaan wootsee. **35** I ta kushiyaaw olaa meezeyee; Hewaa diraw, taani ta K'esiyaan, nahaasiyaa giyaa birataa wonddaafiyaan dafaade dukkay. **36** «Taana ashshiyaa ne gondalliyaa neeni taw immaadda; Ne lo'o okkay taana gitayee. **37** Taani hamettiyyaa sa'aa aassaasa; hewaa diraw, ta gedii halis's'ibeena. **38** Ta morkkatuwaaw taani yederssaade mentsereetsaad; Taani untuntta d'ayssennan de'aadde guyye simmabeykke. **39** Taani untuntta laa'entso dendennaadan shoc'aad; untunttu ta gediyaan kunddeeddino. **40** Olaw taana wolk'kaaw danc'c'issaadda; taananna gaaddatiyaawantta taw gulbbatissaadda. **41** Ta morkkatuwaaw ta sintsaaappe guyye bak'atissaada; taana is's'iyaa wantta taani d'ayssaad. **42** Barentta maaddiyaawaa koyeeddino; shin ooninne untuntta ashshibeenna. Med'inaa Godaakka untunttu s'eeseeddino; shin I untunttoo koyibeenna. **43** Taani untuntta baanaadan liik'issaad; ogiyaan de'iyaa urk'kaadankka untuntta dirs's'ereetsaade yed'd'aad. **44** «Ta asaa makkalaappe taana ashshaada. Kawutetsatuwaa bolla suntsaade, taana naagaadda; taani erenna Asay taw moodetteedda. **45** Allaga gade asaykka ta sintsan gulbbatee. Untunttu ta waariyaa sisiide, taw azazettiino. **46** Untunttu wozanaa kahaa bayiino. Barenttu naagettiyyaa miis'aappe kokkoriide yiino. **47** «Med'inaa Goday de'ee! S'oossay, ta wogga zaallay galatetto. S'oossay, taana ashshiyaa zaallay, d'ok'ku d'ok'ku go. **48** I ta haluwaaw kessiyaa S'oossaa; kawutetsatuwaa taappe garssanna wotsiyaawaa. **49** Ta morkkatuwaappe taana kessi akkiyaawaa. Abeet S'oossaw, neeni taananna gaaddatiyaawanttu bollan taana d'ok'ku d'ok'ku ootsaasa. Makkalanchcha asatuwaappe neeni taana ashshaasa. **50** Hewaa diraw, taani Med'inaa Godaa kawutetsatuwaa gidon galatana; taani ne suntsaakka sabbana. **51** «S'oossay

bare kaatiyaw s'oonuwaa bollan s'oonuwaa imme. Bare okkeeddawoo, Daawitewunne Aa zeretsaw, aggena siik'uwaa med'inaw besse» yaagiide yes'eedda.

23 Hawanttu Daawite wurssetsan haasayeedda k'aalatuwaa. Isseya na'ay Daawite haasayee; S'oossay d'ok'ku ootseeddawe, Yaak'ooba S'oossay okkiide kaateyeeddawe, Israa'eelan lo'o mazimuriyaa kesseeddawe hawaadan yaagee: **2** «Med'inaa Godaa Ayyaanay ta baggana haasayee; Aa k'aalay ta ins's'arssan de'ee. **3** Israa'eeliyaa S'oossay haasayeedda; Israa'eeliyaa Zaallay taana hawaadan yaageedda; «S'illotetsan gadiyaa mooddiyaa kaatii, S'oossay yayiide kaateiyaa kaatii, **4** shaarii baynna guuran doliyaa s'alk'kiyaa poo'uwwaa mala. He uray iray bukki simmina, biittappe maataa dolisiyaa book'alssaa mala» yaageedda. **5** «Tumu ta golliyaa Asay S'oossaa sintsan suure. I taananna med'ina k'aalaa c'aak'uwwa c'aak'k'eteedda; ubbabaykka ha k'aalaa c'aak'uwwa gidдон гиigiidenne minniide utteedda. S'oossay taw s'oonuwaa immana; k'ay taani amotteeddawaa ubbaa I tumuppe polana. **6** Shin iita asatuu ubbay kushiyan shiishshanaw hanenna aguntsatuwaadan wora olettana. **7** Aguntsatuwaa bochchiyaa ooninne birataa woy tooraa toomaa bare kushiyan oyk'anaw koshshee. He aguntsay barentu de'iyaa sa'aan ees's'ana» yaageedda. **8** Daawita asatuwaa minotuu suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Untuntuppe heezzatu loytsi eretteeddawantta. Heezzatuwaappe koyruu Taahikimoonappe yeedda Yoodhebi-Baashebeeta geetettee; I itti gede olan bare tooraan hospun s'eetu asaa wod'eedda. **9** Heezzu mino asatuwaa gidдон Aa kaalliide de'iyaa Ahoohiyaa Dooddo na'aa El'aazara. Itti gallassi inne Daawite olaw shiik'eedda Piliss's'eematuwaa naasseeddino; hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay guyye simmeedda. **10** Shin I bare sa'aan min ek'k'iide, Aa kushii s'alaliide, mashshaanna oyk'ettana gakkanaw, Piliss's'eema asatuwaa shoc'eedda. He gallassi Med'inaa Goday wolk'k'aama s'oonuwaa immeedda. Olay ek'k'ina, olanchchatuu El'aazarakko simmiide yeeddino; shin untuntu hayk'k'eedda Piliss's'eematuwaappe olaa mayuwwa k'aareeddinoppe attina, harabaa ootsibeykino. **11** Aappe kaaliyaawe k'ay Haaraarappe yeedda Age na'aa Shamma. Itti gallassi Piliss's'eema asatuu missirii kumi utteedda shoyk'an shiik'eeddino; Israa'eeliyaa asatuu untuntu sintsaappe bak'atteeddino. **12** Shin Shammi shoyk'aw gidдо bazuwaan min ek'k'iide oletteedda. Piliss's'eema asatuwaa shoc'iide dippi ootseedda. Med'inaa Goday wolk'k'aama s'oonuwaa immeedda. **13** Katsaa c'akan hattamu mino asatuwaappe heezzatu Daawitakko Adulaama katamaa matan de'iyaa gonggoluwaa beeddino. He wode Piliss's'eema olanchchatuu Rafayma Wombban shiik'i utteeddino. **14** He wode Daawite geesuwwa gidдон de'ee; Piliss's'eema olanchchatuu c'itay k'ay Beeteleheemen de'ee. **15** Daawite haatsaa ushanaw amottiide, «Beeteleeme katamaa penggiyaa lank'kiyaan de'iyaa puluttuwwa haatsaappe taana ooni ushshanddeeshsha!» yaageedda. **16** Heezzu mino asatuu Piliss's'eema olanchchatuu mootsaa aad'd'iide, Beeteleeme katamaa penggiyaan de'iyaa puluttuwaappe haatsaa duuk'k'iide Daawitaw aheeddino. Shin I ushennaan is's'eedda; Med'inaa Godaa sintsan tigiide, **17** «Abeet Med'inaa Godaw, hawaa ushanawe taappe haakko! Ha haatsay barentu shempuwwa sheneko giide s'alidde beedda asatuwaa suutsaa gidennee?»

yaagiide ushennaan is's'eedda. Ha heezzu mino asatuu hawaa ootseeddino. **18** S'aruuyi na'aa Iyoo'aaba ishay Abishaayi hattamatoo kaappuwwa; I heezzu s'eetu asatuwaa bare tooraan olettiide wod'eedda; yaatiide ikka hara heezzuatuwaadan eretteedda. **19** I hattamatuwaappe aad'd'iide bonchcheteedda asaa; I untuntu kaappuwwa gideedda. Gidooppenne, I he heezzuatuwaa payduwaan baawa. **20** K'ay K'abs's'iieelappe yeedda Yoodahe na'ay Banaayikka mino asaa. I mino oosatuwaa ootseedda. I laa'u eretteedda Moo'aabe asatuwaa wod'eedda. K'ay shachchay dariyaa itti gallassi ollaa duge geliide, gaammuwwa wod'eedda. **21** K'ay Gib's'e bitaniyaa itti wolk'k'aama wod'eedda; Gib's'e bitanii tooraa oyk'k'eedda; shin I dullaa oyk'k'iide Aa bolla beedda; Aa kushiyaappe tooraa bonk'k'i akkiide, Aa tooraan Aa wod'eedda. **22** Yoodahe na'ay Banaayi hawantta ootseedda. Aa suntsaykka he heezzuatuwaadan eretteedda. **23** I hattamatuwaa gidдон daro bonchcheteedda; shin I heezzuatuwaa payduwaan baawa. Daawite Aa barena naagiya olanchchatoo kaappuwwa keseeedda. **24** He hattamatuwaa gidдон de'iyaaawanttu: Yoo'aaba ishaa Asaheela, Beeteleheemeppe yeedda Dooddo na'aa Elihanaana, **25** Haroodappe yeedda Shammanne Eliik'a, **26** Pals's'a yara gidiyaa Helees'a, Tak'o'appe yeedda Ik'keesha na'aa Ira, **27** Anatootappe yeedda Abi'ezeera, Huushappe yeedda Mabunaaya, **28** Ahooha yara gidiyaa S'almmoona, **29** Nas'oofappe yeedda Maahiraayanne Ba'aana na'aa Heleeba, Biiniyaama biittappe, Gib'appe yeedda Ribaaya na'aa Iltaaya, **30** Pir'aatoonappe yeedda Banaaya, Ga'aasha Zanggaaraa matappe yeedda Hiddaaya, **31** Aarabappe yeedda Abi'albboona, Baahiruumpappe yeedda Azimaaweeta, **32** Sha'albboonappe yeedda Eliyaahiba, Yaasheena naanaa, Yoonataana, **33** Haaraarappe yeedda Shamma, Haaraarappe yeedda Sharaara na'aa Ahi'aama, **34** Maa'ikappe yeedda Ahasabaaya na'aa Elifeles'a, Giiloppe yeedda Akis'oofeela na'aa Elii'aama, **35** K'armeloosappe yeedda Hes'ira, Araba katamaaappe yeedda Pa'araaya, **36** S'ooba katamaaappe yeedda Naataana na'aa Yigi'aala, Gaadappe yeedda Baana, **37** Amoonappe yeedda S'elek'a, S'aruuyi na'aa Yoo'aaba ola miishshaa tookkiyaa Ba'erootappe yeedda Naahiraaya, **38** Yatira yara gidiyaa Ira, Yatira yara gidiyaa Gaareebanne **39** Hiitiyaa Ooriyoona. Untuntu ubbaanna hattamanne laappuna.

24 K'aykka Med'inaa Godaa hank'kuu Israa'eeliyaa bolla ees's'i kesseeedda; yaatina, S'oossay Daawita untuntu bolla dentsetsiide, «Ba; Israa'eelanne Yihudaa asaa payda» yaageedda. **2** Hewaa diraw, kaatii Iyoo'aabanne aanana de'iyaa olanchchatuwwa kaappatuwwa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa zaratuwaa gidдо Daanappe biide Berssaabehe gakkanaw biide untuntu aappunnetto taani erana mala, Israa'eeliyaa asaa paydite» yaageedda. **3** Shin Iyoo'aabe kaatiyaa, «Med'inaa Goday ne S'oossay ha de'iyaa asaa bolla s'eetu kushiya guji!» yaageedda. **4** Shin kaatiyaa k'aalay Iyoo'aabanne olanchchatuu kaappatuwwa s'oonedda. Untuntu kaatiyaa sintsaappe kesiide, Israa'eeliyaa asaa paydanaw beeddino. **5** Untuntu Yorddaanoosa Shaafaa pinneeddawaappe guyyiyaan, zanggaaraappe gedissa baggan de'iyaa Aaro'eera kataman utteeddino; hewaappe k'ay Gaade aad'd'iide Yaa'izeera gakkkeeddino. **6** Hewaappe

guyyiyaan, untuntutu Gala'aadenne Hiitetuwa biittan de'iyaa K'aadeesa beeddino; he saappe k'ay Daana katamaa beeddino; hewaana Sidoona katamaa beeddino. 7 He saappe dendiide, S'iirrosa katamaa geessuwaanne Hiiwetuwaanne Kanaanetu katamaa ubbaa beeddino. Wurssetsan k'ay Yihudaa Neegeeban de'iyaa Berssaabeha katamaa beeddino. 8 Untuntutu biittaa ubbaa yuuyyiide, udduppun aginanne laatanu gallasaa gam'eeddawaappe guyyiyaan, Yerusaalame katamaa simmeeddino. 9 Iyoo'aabe paydeedda asaa payduwaa kaatiyaa erisseeddawaadan Israa'eelan mashshaan olettanaw danddayiyya hospun s'eetu sha'a; mino olanchchatuu de'iino; Yihudaan k'ay ichcheshu s'eetu sha'ay de'iino. 10 Asaa paydeeddawaappe guyyiyaan, Daawita wozanay shabberetteedda; hewaa diraw, Daawite Med'inaa Godaa, «Taani ha kiitan wolk'kaama nagaraa ootsaad. Shin ha'i abeet Med'inaa Godaw, taani neena woossay; ta bayzuwaa, ne k'oomaa bayzuwaa k'uc'c'a. Taani daro eeyyabaa hanaad» yaageedda. 11 Wontetsa gallassi guura, Daawite gisuwaappe dendeedda wode, Daawitaw timbbitiyaa odiyaa Gaadako Med'inaa Godaa k'alay yiide, 12 «Ba; Daawita, «Med'inaa Goday neena, «Taani neena heezzubaaappe dooruwa bessay; taani ne bolla polanaw taw untuntuppe ituwaa doora» yaagee» yaaga» yaageedda. 13 Gaadi Daawitakko biide, «Heezzu laysaa ne biittay koshatanawaa dooray? Woy ne morkketuu neena yederssishin, heezzu aginaa neeni untuntutu sintsaappe bak'atanawaa dooray? woy ne biittaa bolla heezzu gallasaa iita harggii yaanawaa dooray? Ane ha'i k'ofaa k'achchaade, taani taana kiiteeddawoo zaariyaawaa oda» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan Daawite Gaade, «Taani loytsi un'ettaad. Med'inaa Godaa maarotetsay wolk'kaama gidiyaa diraw, nuuni ane Aa kushiyan kunddoytte; taana asatuwaa kushiyan kunddissoppa» yaageedda. 15 Hewaa diraw, wontappe biide bare geedda gallasay gakkanaw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa biittan iita harggiyaa kiiteedda; Israa'eeliyaa zawaan Daanappe biide Berssaabeha gakkanaw, laappun tammu sha'a Asay hayk'keedda. 16 Yerusaalame katamaa d'ayssanaw kiitanchchay bare kushiyyaa yeddeedda wode, Med'inaa Goday he gakeedda boshaw kayyotteedda; asaa shoc'iyaa kiitanchchaa, «Agga! Hewe gidana!» yaageedda. Med'inaa Godaa kiitanchchay he wode Yaabuusiyyaa Ornaa uddumaan de'ee. 17 Asaa shoc'iyaa kiitanchchaa Daawite be'eedda wode, Med'inaa Godaa, «Be'a! Nagaraa ootseeddawe taana; taani bayzzaad! Ha dorssatuu, untuntutu ay ootseeddino? Hayyanaa, taananne ta aawuwaa soo asaa neeni murana mala taani woossay» yaageedda. 18 He gallassi Gaadi Daawitakko yiide, «Ba; pude Yaabuusiyyaa Ornaa udduma baade, Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa yaan gimmba» yaageedda. 19 Daawite Med'inaa Goday Gaade baggana azazeeddawaadan pude beedda. 20 Orni duge s'eelliyaa wode, kaatiinne Aa asatuu barekko yiyaawannta be'eedda; gas'aa kesiide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide, kaatiyaw goynneedda. 21 Ziggiide Orni, «Ta goday kaatii bare k'oomaakko, taakko ayaw yeeddee?» yaageedda. Daawite, «Asaa bollaappe boshay kichchanaadan taani Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa gimbbanaw, ne udduma shammanaw yaad» yaageedda. 22 Orni, «Ta goday kaatii bare koyeeddawaa ayaanne akkiide yarshsho! Be'a; s'uuggiyaa yarshshoo booratu, eetsiyaa mitsaw k'ay katsaa bukkiiyaa miishshatuunne booraa morgge mitsatuu hawanttushi. 23 Kaatiyaw, hawaa ubbaa taani Orni kaatiyaw immay» yaageedda. K'aykka Orni

kaatiyaa, «Med'inaa Goday ne S'oossay ne yarshshuwaa akko» yaageedda. 24 Shin kaatii Orna, «tuytti, haakko! Taani tumuppe miishshan shammana; ayaw gooppe, miishshaa akibeenna s'uuggiyaa yarshshuwaa taani Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, yarshshikke» yaageedda. Hewaa diraw, kaatii uddumaappe booratuwaa Ornappe ishatamu s'agaraa biran shammeedda. 25 Daawite he sa'aan yarshshiyaa sa'aa gimbbiide, s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshsheedda; yaatina, Med'inaa Goday he biittaa diraw woosettiide woosaa sisiide, boshaa Israa'eeliyaappe diggeedda.

1 Kaatatuwaa

1 Kaatii Daawite c'imiiide wodiya loytsi sugeedda. Yaateeddawoo k'oomatuu mayuwwa Aa bolla kuurinakka Aa ho'ennan is's'eedda. **2** Hewaa diraw, Aa oosanchchatuu Aa, «Kaatiiya matan de'ana malanne Aa naagana mala, itti wodorro naatto nuuni new koyana; nu godaa kaatiiya ho'etsanaw iza Aa miyiyaan gisanaw danddayaw» yaageeddino. **3** Unttuntu Israa'eeliyaa biittan ubbaan koyiide Abishaago geetettiiyaa itti malaa lo'o wodoratto Shuneema geetettiiyaa katamaappe demmiide izo kaatiyaw aheeddino. **4** He gellayatta loytsa malaa lo'o na'aa. Iza kaatiyaa naagaaddunne aw ootsaaddu; shin kaatii izina gisuwaan gaketti erenna. **5** Haggiitti na'ay Adooniyaas, «Taani kaatetanaw koyaad» yaagi dendiide paraa gaaretuwaanne paratuwaa bare sintsan wos'siyaa ishatamu asaana giigisseedda. **6** Aa aawuu aban geliide, «Ayaw hawaa ootsay?» giide ubbakka Aa oochchi erenna. Adooniyaasikka k'ay malaa loytsi lo'o asaa; I Abeselooma kaalliide yeletteedda. **7** Adooniyaas S'aruuyi na'aa Yoo'aabanne k'eesiyaa Abiyaataara ha yewuwwa zoretaa besseedda; untuntu Aa maaddanaw mayyeeddino. **8** Shin k'eesiyaa S'aadook'e, Yoodaaha na'ay Banaayi, timbbitiyaa odiyaa Naataani, Shim'i, Ree'inne Daawita naagiyaawanttu Adooniyaasana baawa. **9** Itti gallassi Adooniyaas Eniroogeela katamaa matan Zohleeta Zaallaa geetettiiyaa sa'aan dorssatuwaa, mehetuwaanne boltibolitta maratuwaa yarshsheedda. Kaatiyaa naanaa bare ishatuwwa ubbaanne kaatiyaw ootsiyaa Yihudaa asatuwaa ubbaa bare yarshshiyaa sa'aa s'eeseedda; **10** shin timbbitiyaa odiyaa Naataana, Banaaya, kaatiyaa naagiyaawantanne bare ishaa Solomona s'eesibeenna. **11** Hewaappe guyyiyaan, Naataani Solomone daayo Berssaabeeho hawaadan yaagiide oochcheedda: «Nu goday Daawite erennan de'ishshin, Haggiitti na'ay Adooniyaas kaateteeddawaa neeni sisabeykkiiyye? **12** Yaatooppe, ha'i neeni ne shemppuwaanne ne na'aa Solomone shemppuwwa waataade ashsharintto neena taani ane zoray. **13** Kaatiyaa Daawitakko gelaade hawaadan yaaga; «Ta godaw kaatiyaw, taw ne k'oomatiw, «Tuma, taappe guyyiyaan ne na'ay Solomone kaatetana; ta kawutetsaa araatan I uttanawaa» yaagaade c'aak'k'abeykkii? Yaatina, Adooniyaas ayaw kaateteedde?» yaaga. **14** Neeni kaatiyaanna haasayaadde yaan de'ishshin taani gelaade, ne haasayaa mayzaade haasayana» yaageedda. **15** Berssaaba c'imieedda kaatiyaa haasayissanaw I de'iyaa ilppinniyaa gelaaddu; Shuneema katamaappe yeedda Abishaaga kaatiyaa naaganaw. **16** Berssaaba kaatiyaa sintsan kundda guufannaaddu. Kaatii, «Ayaa koyaadii?» yaagiide oochcheedda. **17** Iza, «Ta godaw, taw ne k'oomatiw, «Taappe guyyiyaan ne na'ay Solomone kaatetana; ta kawutetsaa araatanakka I uttanawaa» gaade Med'inaa Godaan, ne S'oossan, neeni c'aak'k'aadda. **18** Shin ha'i Adooniyaas kaateteedda; neeni ta goday kaatii hewaa erakka. **19** I loytsi daro mehetuwwa, boltibolitta maratuwaanne dorssatuwaa Yarshshiide kaatiyaa naanaa ubbaa, k'eesiyaa Abiyaataaranne ola gadaawaa Yoo'aaba s'eeseedda; shin ne k'oomaa Solomona s'eesibeenna. **20** Ta godaw kaatiyaw, ta godaappe kaatiyaappe guyyiyaan ooni ne kawutetsaa araatan uttanentto eranaw Israa'eeliyaa asaa ubbaa ayfii neena s'eelli utteedda. **21** Hewe d'ayoooppe, ta goday kaatii hayk'k'iidde bare mayzzan gaketiyaa wode, taaninne ta na'ay Solomone

dabaa ootseedda asaadan payddettana» yaagaaddu. **22** Berssaaba biro kaatiyaanna haasayishin, timbbitiyaa odiyaa Naataani kaatiyaa golliyaa gakkedda. **23** Kaatiyaw, «Timbbitiyaa odiyaa Naataani yeedda» yaagiide odeeddino. Yaatina, Naataani kaatiyaa sintsa aad'd'iide, bare deemuwwa sa'aa gatsiide goynneedda. **24** Hewaappe guyyiyaan Naataani, «Ta godaw kaatiyaw, neeppe guyyiyaan Adooniyaas kaatetanaadaanne ne kawutetsaa araatan uttanadaan odaaddiiyye? **25** Hachche I duge biide loytsi daro mehetuwwa, boltibolitta maratuwaanne dorssatuwaa yarshshiide kaatiyaa naanaa ubbaa, olaa gadaawatuwaanne k'eesiyaa Abiyaataara s'eeseedda. Untuntu ha'i aanaa miiddinne ushiidde, «Kaatii Adooniyaas med'inaw de'oi!» yaagi de'ino. **26** Shin taana ne k'oomaa, k'eesiyaa S'aadook'a, Yoodaaha na'aa Banaayanne ne k'oomaa Solomona s'eesibeenna. **27** Hawe ta godaa kaatiyaappe guyyiyaan Aa kawutetsaa araatan ooni uttanentto bare k'oomatuwwa erissennan de'iidde ta goday kaatii ootseeddabeeyye?» yaageedda. **28** Kaatii Daawite, «Berssaabeeho taw s'eesite» yaageedda; kaatii de'iyaa sa'aa gelaade Aa sintsan ek'k'aaddu. **29** He wode kaatii iziw hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Taana meto ubbaappe ashsheeda Med'inaa Goday ero! **30** Med'inaa Godaan, Israa'eeliyaa S'oossan taani new c'aak'k'eedda c'aak'kuwaa tumu hachche polana; taappe guyyiyaan ne na'ay Solomone kaatetana; ta kawutetsaa araatan, ta sa'aan I uttanawaa» yaageedda. **31** Berssaaba bare deemuwwa sa'aa gatsaade kaatiyaa sintsan wutushaade kaatiyaa, «Ta goday, Kaatii Daawite med'inaw de'oi!» yaagaaddu. **32** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Daawite, «Taw k'eesiyaa Saadook'a, timbbitiyaa odiyaa Naataananne Yoodaaha na'aa Banaaya s'eesiide gelissite» yaageedda. Untuntu geliide, kaatiyaa sintsa aad'd'eedino. **33** I untuntu, «Ta k'oomatuwwa hinttenana akki biide, ta na'aa Solomona taani toggiyaa bak'uluwaa toggiiside, duge Giyoone pulttiyyaa afite. **34** K'eesiyaa Saadook'inne timbbitiyaa odiyaa Naataani Aa okkiide Israa'eeliyaa asaa bolla kawutisino. Hewaappe guyyiyaan malakataa punniide, hinttentu k'aalaa d'ok'ku ootside, «Kaatii Solomone med'inaw de'oi!» yaagite. **35** Hewaappe guyyiyaan hinttentu Aa gedeniide aanana pude biite; I yiide ta kawutetsaa araatan uttiide, ta sa'aan kaatetto. Taani Israa'eeelanne Yihudaa moodiyyaawaa udaade Aa suntsaad» yaageedda. **36** Yoodaaha na'aa Banaayi kaatiyaw zaariide, «Amen"! Med'inaa Goday, ta godaa kaatiyaa S'oossaykka hewaa go! **37** Med'inaa Goday ta godaana kaatiyaanna gideeddawaadan Solomonenakka gido; yaatina, Aa kawutetsaa araataa ta godaa Kaatiyaa Daawita kawutetsaa araataappekka aatsiide gitayo» yaageedda. **38** Hewaa diraw, k'eesiyaa Saadook'e, timbbitiyaa odiyaa Naataani, Yoodaaha na'ay Banaayinne kaatiyaa naagiyaawanttu Solomona Kaatii Daawite toggiyaa bak'uluwaa toggiiside, Giyoone afeedino. **39** K'eesiyaa Saadook'e S'oossaa Dunkkaaniyaappe zayitiyaa kac'iyaan tigi akkiide, Solomona okkiide kaateyeedda. Hewaappe guyyiyaan untuntu uluduuddiyaa punnina, Asay ubbay bare k'aalaa d'ok'ku ootside, «Kaatiiyaa Solomone med'inaw de'oi!» yaageedda. **40** Asay ubbaykka Aa kaalliide pude beedda; untuntu suusulliyaa punni punniide kaa'iidde loytsi nashetteeddino. He homboc'etsan biittay k'aas'eedda. **41** Adooniyaasinne aanana de'iyaa imatsatuu baalaa mi wurssiide hawaa siseeddino. Uluduuddiyaa punuwwa sisiide Yoo'aabe, «Ha kataman kooshumiyya walassay ubbay aybabee?» yaagiide oochcheedda. **42** I biro haasayishin

k'eesiyaa Abiyaataara na'ay Yoonataani gakkii wod'deedda. Adooniyaas, «Ane haa gela. Ne mala lo'o Asay lo'o oduwaa ahennaan aggena» yaageedda. **43** Yoonataani, «tuytti, taani lo'o oduwaa ahabeyikke! Nu goday Kaatii Daawite Solomona kaateyeedda. **44** Aa gedenana mala kaatii k'eesiyaa Saadook'a, timbbitiyaa odiyaa Naataana, Yoodaaha na'aa Banaayanne kaatiyaa naagiyaawantaa aanana yeddeedda; untunttu kaatii toggiyaa bak'uluwaa Aa togisseeddino. **45** K'eesiyaa Saadook'inne timbbitiyaa odiyaa Naataani, Giyoonne Shaafaan Aa okkiide kaateyeeddino; hewaappekka untunttu homboc'iidde pude beeddino; hewoo katamaykka kooshumme. Ha'i hinttentu sisiyaa walassay hewaa. **46** Hewaa bollakka Solomone kawutetsaa araatan utteedda. **47** K'ay kaatiyaa oosanchchatuukka nu godaa Kaatiyaa Daawita, «Ne S'oossay Solomona waariyaa newaappekka aatsi waareyo! Aa kawutetsaa araataa newaappekka aatsi gitayol' yaagiide anijeeddino. Kaatii bare arssaan de'iidde hokkiide S'oossaw goynniidde, **48** «Ta kawutetsaa araatan uttiide ta sa'aan kaateyiyaawaa taana hachche ta ayfiyaan besseedda Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay galatetto!» yaageedda» yaageedda. **49** Hewaa sisiide, Adooniyaas imatsatuu ubbay dagammi dendiide, laaletteddino. **50** Adooniyaas Solomonaw yayyi biide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwwaa oyk'keedda. **51** Asay Solomone, «Adooniyaas Kaatiyaa Solomonaw yayyiide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwwaa oyk'kiide, Kaatii Solomone taana bare k'oomaa mashshaan wod'enaadan taw hachche c'aak'k'o yaagee» yaagiide odeeddino. **52** Solomone zaariide, «I bare hanuwaa loysanawaa gidoope, haray attina Aa huup'iyaaappe itti binnaanaynne boshetenna; shin aan itatatsay beettintto, I hayk'kana» yaageedda. **53** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Solomone asaa kiittina, untunttu yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aappe duge Aa wotseeddino. Adooniyaas yiide, Solomonaw goynneddada; yaatina, Solomone Aa, «Ne soo ba» yaageedda.

2 Daawite hayk'kiyaa wodii matina, bare na'aa Solomona hawaadan yaagiide azazeedda; **2** «Taani hayk'kiyaa wodii mateedda. Hewaa diraw, minna; genchcha asaa gidaa. **3** Med'inaa Goday ne S'oossay azazeeddawaa naaga; Aa ogiyaan hametta; Muse Higgiyan s'aafetteeddawaadan Aa awaayuwaa, Aa azazuwaa, Aa higgiyaanne Aa wogaa naaga. Yaatooppe, neeni ootsiyaabay ubbayanne neeni biyaasa'aa ubbay new injetanawaa. **4** K'ay Med'inaa Goday taana, «Ne zeretsatuu barenttu de'uwaaan naagettiide de'ooppe, untunttu ta sintsan barenttu kumuntsaa wozanaappenne barenttu kumuntsaa shempuwaappe ammanettiide hamettooppe, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyaa Asay new ubbakka d'ayenna» yaageedda hidootaa K'aalaa taw polana. **5** «K'ay S'aruuyi na'ay Yoo'aabe Israa'eeliyaa olaa gadaawatuwwaa laa''uwaa, Neera na'aa Abaneeranne Yetera na'aa Amaasa wod'iide, I taana ootseeddawaa neeni akeekaasa. Hewenne, untunttu olaa wode wod'eeddawaa haluwaa untunttu siga wode wod'iide, he suutsan bare s'eessaa sak'kiyaanne bare gediyyaa c'aammaa alleek'keedda. **6** Neeni Aa ne aad'd'eeda eratetsaadan kiiteta; barew mata I c'imiide saro hayk'kanaadan ootsoppa. (Sheol h7585) **7** «Shin Gala'aade geetettiyaa biitan de'iyaa Barzillaaya naanaw lo'a; untunttu ne maaddan miyaa asaana miino. Ayaw gooppe, taani ne ishaa Abeseloomappe bak'atiyaa wode, untunttu ta bagga giddeeddino. **8** «Taani Maahinayma katamaa beedda wode, taana iita shek'k'a shek'keedda Biiniyaama gadiyaan Baahuriima katamaappe

yeedda Geera na'aa Shim'i neenana de'iyaaawaa hassaya. I taananna kaatanaw Yorddaanoosa Shaafaa duge yeedda wode, «Taani neena wod'ikke; gaade Med'inaa Godaan aw c'aak'k'aad. **9** Shin ha'i neeni Aa s'illo asaadan paydoppa. Neeni aad'd'eeda eray de'iyaa asaa; neeni Aa waatanentto eraasa. Neeni he c'ima bitaniyaa hayk'kuwaa mura» yaageedda. (Sheol h7585) **10** Hewaappe guyyiyaan Daawite hayk'kiidde, bare mayzzan gaketweedda; yaatiide Daawita Kataman moogetteedda. **11** Daawite Israa'eeliyaa bolla oytamu laysaa kaateteedda; Kebroonan laappun laysaa, Yersaalamen hattamanne heezzu laysaa kaateteedda. **12** Solomoniinne bare aawuwaa Daawita kawutetsaa araatan utteedda; Aa kawutetsaykka loysi minneedda. **13** Haggiiti na'ay Adooniyaas, Solomona daay Berssaabikko beedda; Berssaaba, «Neeni taakko saruwaan yaad?» yaagaade Aa oochchaaddu. I, «Ee; saruwaan yaad» yaagiide zaareedda. **14** Hewaappe guyyiyaan gujiidekka, «Taani neena oochchiyaawe de'ee» yaageedda. Iza, «Oochcha» yaagaaddu. **15** I hawaadan yaageedda; «Kaatanaw bessiyaawe taana gideeddawaanne Israa'eeliyaa Asay ubbay taana barenttu kaatiyaadan s'eelleeddawaa neeni ne huup'iyaw eraasa. Shin yewotuu laametina kawutetsay ta ishaw yuuyyeedda; hewenne, aw Med'inaa Godaappe yeedda. **16** Ha'i taani neena itibaa oochchana. Hayyanaa taw is'soppa» yaageedda. Iza, «Oochcha» yaagaaddu. **17** I, «Kaatii Solomone new is'saaddi geena; hewaa diraw, Shuneema katamaappe yeedda Abishaago giyaa wodoratto taani akkanaaddan I izo taw immana mala, hayyanaa Aa taw oochchaarikki» yaageedda. **18** Berssaaba, «Daro lo'a; taani hewaa nediraa kaatiyaw odana» yaagaaddu. **19** Hewaa diraw, Berssaaba Adooniyaas kiitaa odanaw Solomonekko gelina, kaatii izo mokkanaw dendi ek'kiide, iziw goynni simmiide bare kawutetsaa araatan utteedda. K'ay bare aatiw hara kawutetsaa araataa ahisside, an bareppe ushechcha baggana guutseedda. **20** Utteeddawaappe guyyiyaan, «Neena taani itti guutsabaa oochchiyaawe de'ee. Hayyanaa taw is'soppa» yaagaaddu. Kaatii zaariide izo, «Ta daayee, oochcha. Taani is'sikke» yaageedda. **21** Aa, «Shuneema katamaappe yeedda Abishaago ne ishay Adooniyaas akkana mala aw immaarikki» yaagaaddu. **22** Kaatii Solomone zaariide bare daayo, «Shuneema katamaappe yeedda Abishaago neeni Adooniyaasaw ayaw oochchay? I ta bayiraa gidennee? Neeni aw kawutetsaakka oochchanawaa shin aggaada! Ee, neeni aw, k'eesiyaa Abiyaatarawunne S'aruuyi na'aa Yoo'aabaw kawutetsaakka oochchanawaa aggaada!» yaageedda. **23** Kaatii Solomone S'oossan c'aak'kiide, «Adooniyaas hawaa oochcheedda diraw taani Aa wod'ana d'ayooppe, Med'inaa Goday taana wod'o! **24** Ha'i simmi taana ta aawuwaa Daawita kawutetsaa araatan utissiide, ta kawutetsaa loysi essiide, ta zaratuu de'ennaadan ootseedda Med'inaa Goday ero! Adooniyaasa hachche wod'ana!» yaageedda. **25** Kaatii Solomone Yoodaaha na'aa Banaaya azazina, I biide Adooniyaasa shoc'iide wod'eedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Solomone k'eesiyaa Abiyaataara hawaadan yaageedda; «Neeni Anatootan de'iyaa ne gade guyye ba. Neeni hayk'kanaw bessasa; shin neena taani ha'i wod'ikke. Ayaw gooppe, neeni ta aawuwaa Daawita sintsan Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa Taabootaa tookkaade; k'ay ta aawuwaa metuwwa ubbaa aanana metootaadda» yaageedda. **27** Yaatiide Solomone Abiyaataara Med'inaa Godaa k'eesatuwwa gidiyaa sa'aappe diggiide, Med'inaa Goday Seelon Eeliya

goliyyaa asaawaa odeeddawaa poleedda. **28** Abeselooma maaddana d'ayintonne Adooniyaas maadeedda Yoo'aabakko ha oduu gakteedda. Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw I bak'ati biide, yarshshiyaa sa'aa kac'etuwwa oyk'keedda. **29** Yoo'aabe Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw bak'atiide biide, yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan de'iyaaawaa Kaatiyaa Solomonaw odeeddino. Solomone Yoodaaha na'aa Banaaya, «Baade Aa wod'la!» giide azazeedda. **30** Banaayi Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo geliide Yoo'aaba, «Kaatii neena, «Hawaappe kesa» yaagee» yaageedda. Shin I zaariide, «Kesikke! Taani hawaan hayk'kana» yaageedda. Banaayi kaatiyaw, «Yoo'aabe taw hawaa hawaa giide zaareedda» giide odeedda. **31** Kaatii Banaaya, «I geeddawaadan Aa kiiteta; Aa wod'aade mooga! Yaatooppe, Yoo'aabe s'illo asatuwwa suutsaa gusseedda dabaappe taananne ta aawuwaa goliyyaa asaa geeshshaasa. **32** I gusseedda suutsaa ac'uwaa Med'inaa Goday aw c'iggana. Ayaw gooppe, I ta aawuu Daawite erennan de'ishshin laa'u asatuwwa mashshaan wod'eedda; Israa'eeliyaa olaa gadaaway Neera na'ay Abaneerinne Yihudaa olaa gadaaway Yetera na'ay Amaasi, untuntuu laa'attuukka aappe keekkaanne suuriyaa daro asaa. **33** Yoo'aabe ha asatuwwa wod'eedda diraw, untuntuu suutsaa dabay med'inaw Yoo'aaba huup'yaaninne Aa zeretsatuwwa huup'yaan wod'o. Daawita bollarne Aa goliyyaa asaa bolla, Aa zeretsatuwwa bollarne Aa kawutetsaa araataa bolla med'inaw Med'inaa Godaa sarotetsay gido» yaageedda. **34** Hewaa diraw, Yoodaaha na'ay Banaayi pude keside, Yoo'aaba shoc'iide wod'eedda; I woran de'iyaa bare gaden moogetteedda. **35** Kaatii Yoodaaha na'aa Banaaya Yoo'aaba sa'aan ola gadaawaa ootsiide suntseedda; K'ay Abiyaataara kotan K'eesiyaa Saadook'a suntseedda. **36** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Solomone Shim"ayyo kiitiide hawaadan yaageedda; «New Yerusaalamen goliyyaa kees'saade, yaan de'a; harasaa hak'anne booppa. **37** Neeni katamaappe kesaade, K'ediroona Zanggaaraa pinneedda gallassi hayk'kanawaa era. Ne suutsaa gomii neena oyk'kana» yaageedda. **38** Shim"i zaariide kaatiyaa, «Neeni giyaawe lo'a; taani ne K'oomay neeni ta goday kaatii geeddawaadan ootsana» yaageedda. Shim"i Yerusaalamen daro wodiya de'eedda. **39** Shin heezzu laysaappe guyyiyaan, Shim"a k'oomatuwaappe laa'atuu betiide, Maa'ika na'aa, Gaate Kaatiyaa Akiishakko biina, «Ne K'oomatuu Gaaten de'iino» giide Shim"aw odeeddino. **40** I bare hariyaa kooriide, bare k'oomatuwwa koyanaw Akiishakko Gaate beedda; Gaateppe bare k'oomatuwwa zaariide aheedda. **41** Shim"i Yerusaalameppe Gaate katamaa biide simmeeddawaa Solomone siseedda wode, **42** Shim"a s'esissiide hawaadan yaageedda; «Neeni yaappe dendaade harasaa hak'anne beedda gallassi, hayk'kiyaawaa era: gaade taani neena Med'inaa Godaan c'aak'k'etsaade seerabeykkita? He wode neeni «Ne giyaawe lo'a; enno, taani azazettana» gaadda. **43** Yaatina, Med'inaa Godaw c'aak'keedda c'aak'uwaaanne ta azazuwaa ayaw naagabeykkii?» yaageedda. **44** K'ayyaka kaatii Shim"a, «Ta aawuwaa Daawita bolla neeni ootseedda itta kiitaa ubbaa ne wozanar ereedda. Ha'i simmi ne itta kiitaa Med'inaa Goday new zaarana. **45** Shin Kaatii Solomone anjettana; Daawita kawutetsaa araatayyaka Med'inaa Godaa sintsan med'inaw saro de'ana» yaageedda. **46** Kaatii Yoodaaha na'aa Banaaya azazeedda; Banaayi biide, Shim"a shoc'iide wod'eedda. Yaatina, kawutetsay Solomone kushiyan minniide ek'keedda.

3 Solomone Gibs'e Kaatiyaanna zuppetiide, Aa naatto barew machche ootsi akkiide bare kaatiyaa goliyyaa, Med'inaa Godaa Geeshsha Goliyaanne Yerusaalame yuushshuwwa dirssaa gimbiide polanaw, izo Daawita Katamaa aheedda. **2** Med'inaa Godaa suntsaw Geeshsha Goli biro kees'etibeenna diraw, Asay he wode goynniyaa d'ok'ka gishuwaan yarshshiidde takkeedda. **3** Solomone Med'inaa Godaa siik'yaawaa bare aawuwaa Daawita wogaan hamettiyaawaadan eriseedda; shin goynniyaa d'ok'ka gishuwaan yarshsheeddanne is'aanaa c'uwisseedda. **4** Kaatii yarshshuwwa yarshshanaw Gabaa'oona beedda; ayaw gooppe, he sa'ay hara ubbaappe aad'di koshshiyaa goynniyaa d'ok'ka sa'aa. Solomone sha'a mehiyaa ahiide, he yarshshiyaa sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwwa yarshsheedda. **5** Med'inaa Goday Solomonaw Gabaa'oona k'amma akumuwaan k'onc'ceedda. S'oossay Aa, «Taani new ayaa Immanaadan koyay?» yaageedda. **6** Solomone, «Ne k'oomay ta aawuu Daawite new ammanettiyya s'illuwaanne suure asaa gidiyaa diraw, neeni aggena siik'uwaaan Aa siik'aade. Neeni ha wolk'kaama siik'uwaa aggena siik'aade, hachche ha gallassi Aa kawutetsaa araatan uttiyaa attuma na'aa aw immaadda. **7** «Ha'ikka abeet Med'inaa Godaa, ta S'oossaw, neeni taana ne k'oomaa, ta aawuwaa Daawita sa'aan kaateyaadda. Shin taani guutsa na'aa gidiyaa diraw, asaa waata kaaletsanento taani erikke. **8** Taani ne K'oomay neeni dooreedda asaa gidдон, paydu baynna asaa gidдон de'ay. **9** Hewaa diraw, taani ne asaa ayissanawunne lo'uwaaanne iitaa shaakkaade eranaw taw ne k'oomaw akeeka wozanaa imma. Hewe d'ayooppe, ha ne wolk'kaama asaa ooni kaaletsanaw danddayi?» yaageedda. **10** Solomone hewaa oochcheedda diraw, S'oossay nashetteedda. **11** Hewaa diraw, S'oossay Aa hawaadan yaageedda; «Neeni new laysay aduk'kanaw, woy dure gidanaw, woy ne morkketuu hayk'kanaw oochchennan aggaade, hawaa asaa suure pirdan ayissiyaa aad'd'eeda era oochcheedda diraw, **12** neeni oochcheeddawaa taani ootsana. Be'a, neeppe kase ne mali baynnawaadan neeppe doomina ne mali dendennawaadan, aad'd'eeda eratetsaanne akeeka wozanaa taani new immana. **13** K'ay neeni oochchabeennabaakka taani new immana; neeni de'eedda laysaa ubbaan kaatetuwwa gidдон ne keeshshaa kaatii de'ennaadan, duretaanne bonchchuwwa taani new immana. **14** Neeni ne aawuu Daawite hametteeddawaadan ta ogiyaan hamettooppe, ta wogawunne ta azazoo azazettooppe, taani ne laysaa adussana» yaageedda. **15** Hewaappe guyyiyaan Solomone beegottiide hewe akumuwwa gidiyaawaa akeekkeedda. I Yerusaalame simmi biide, S'oossaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa sintsan ek'kiide s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwwa yarshsheedda. Yaatiide bare oosanchchatuu ubbaw baalaa keseedda. **16** Itti gallassi laa'u shaarmus'atuu Kaatiyaa Solomonekko yiide, Aa sintsan ek'keeddinno. **17** Untuttuppe ittiina hawaadan yaagaaddu; «Ta godaw, taaninne ha mishirata itti gollen de'etto. Yan iza taananna ittippe de'ishshin, taani itti na'aa yelaad. **18** Ta na'ay yelleteedda heezzentso gallassi ha mishirataakka itti na'aa yelaaddu. He gollen nu laa'uwaaappe hara Asay ooninne baawa. **19** «Itti gallassi k'amma iza Aa bolla giseedda diraw, ha mishirati na'ay hayk'keedda. **20** Aa k'amma bilahe dendaade, taani ne k'oomatta gem'ishsha de'ishshin, ta na'aa ta miyyiyaappe akkaade Aa bare kiwuwaan wotsaade, bare hayk'keedda na'aa ta kiwuwaan wotsaaddu. **21** Guuran taani

ta na'aa d'antsanaw denddeedda wode, hayk'k'ichcheedda! Shin taani won'ta poo'uwaan tishshi udaade s'eeliyaa wode, taani yeelleda na'aa gidenna» yaagaaddu. **22** Yen'ko mishiratta hawaadan yaagaaddu; «tuytti! de'uwaan de'iyaa we ta na'aa; hayk'k'eeddawe newaa» yaagaaddu. Shin koyro mishiratta zaaraadde, «tuytti, hayk'k'eeddawe ne na'aa; pas'a de'iyaa we ta na'aa» yaagaaddu. Hewaadan giide untunttu kaatiyaa sintsan palumetteeddino. **23** Kaatii Solomone hawaadan yaageedda; «Ha mishiratta, «Pas'a de'iyaa na'ay tawaa; hayk'k'eeddawe newaa» yaagaw; yen'korakka, «tuytti! Ne na'ay hayk'k'eeddawaa; ta na'ay pas'a de'iyaa waa» yaagaw» yaageedda. **24** Kaatii, «Taw mashshaa akkiide yiite» yaageedda; untunttu aw mashshaa aheeddino. **25** Kaatii, «De'uwaan de'iyaa na'aa laa'u kesside p'alk'k'ite; itti bagga haniw immite; itti bagga yeeniw immite» yaagiide azazeedda. **26** Ha pas'a de'iyaa na'ay i'waa gideedda mishiratta bare na'aw mishettaade kaatiyaa, «hay ta godaw, pas'a de'iyaa na'aa iziw immi! Aa wod'oppa!» yaagaaddu. Shin yen'koraa, «Tawukka newukka gidoppo; laa'u kesiide p'alk'k'etto» yaagaaddu. **27** Hewaappe guyyi'yaan kaatii, «Ha pas'a de'iyaa na'aa ha koyro mishiratiw immite; na'aa wod'oppite. Hanna na'aa daayo!» yaagiide pirddeedda. **28** Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii pirddeedda pirddaa siseedda wode, untunttu kaatiyaa loytsi bonchcheeddo. Ayaw gooppe, asaw s'illotetsan pirddanaw aw aad'd'eeda eratetsay S'oossaappe imetteeddawaa be'eddino.

4 Kaatii Solomone Israa'eeliyaa biittaa ubbaa bolla kaateteedda. **2** I sunteedda kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawan'ta. Saadook'a na'ay Azaariyaasi k'eesaa; **3** Shiishsha naanay Elihoreefinne Akiiyi waanna s'aafetu'waa; Ahiluuda na'ay Yoosaafees'e haneeddabaa s'aafiyaawaa; **4** Yooda'ha na'ay Banaayi olaa gadaawaa; Saadook'inne Abiyaataare k'eesetu'waa; **5** Naataana na'ay Azaariyaasi deriyaa heemmiyaawantuu kaappu'waa; Naataana na'ay Zaabudi k'eesenne kaatiyaa dumma zoriyaawaa; **6** Ahishaari kaatiyaa golli'ya kaappu'waa; Abdda na'ay Adooniraami gosshanchchatu'waa kaappu'waa. **7** K'ay Solomona Israa'eeliyaa biittan ubbaan tammanne laa'u deretu'waa heemmiyaawantuu de'iino; untunttu kaatiyawunne kaatiyaa son de'iyaa asaa ubbaw miyaa katsaa ahiyaawantaa. Untuntuppe ittuu ittuu laytsaa gidдон itti itti aginaa katsaa ahee. **8** Untunttu suntsay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Beni'huuri Efireema gezziyaa heemmiyaawaa. **9** Bende'k'ari Maak'as'a, Sha'albiima, Beeti-Shemeshanne Elooni-Beethanaana katamatu'waa heemmiyaawaa. **10** Beni'heeseedi Arubboota biittaa heemmiyaawaa; Sookko biittay Hefeera biittay ubbay'ka aawaa. **11** Benabinadaabi Doora giyaa biittaa ubbaa heemmiyaawaa; I Solomona naatto S'aafatto akkeeddawaa. **12** Ahiluuda na'ay Ba'aana Taa'inaakkanne Magido giyaa katamatu'waa, Iziraa'eeliyaappe garssan S'arttaana matan de'iyaa Beetishaana biittaa ubbaa, Beetishaanappe biide Aabeeli-Mahoolana aad'd'iidde, Yok'ima'aama hefintsa gakkanaw de'iyaa katamatu'waa heemmiyaawaa. **13** Bengebeeri Gala'aaden Raamoota giyaa katamaa, Gala'aaden Minaase na'aa Yaa'iira katamatu'wanne, yuushshuwaan gimbeenne gimbiyaa penggetu'waan nahaasiyaa birataa shikaalatu de'iyaa usuppun tammu wolk'k'aama katamatu'wanna de'iyaa, Arggooba giyaa biittaa heemmiyaawaa Arggoobi Baasaanen de'ee. **14** Iddo na'ay Ahinaadaabi Maahinayma giyaa biittaa heemmiyaawaa.

15 Ahima'aas'i Nifftaaleema biittaa heemmiyaawaa; I Solomona naatto Baaseemaato akkeedda. **16** Hushaaya na'ay Ba'aani Aaseera gadiyanne Ba'aaloota katamaa heemmiyaawaa. **17** Paaruha na'ay Yoosaafees'e Yisaakoora biittaa heemmiyaawaa. **18** Eeliyaa na'ay Shim'i Biiniyaama biittaa heemmiyaawaa. **19** Uura na'ay Gebeeri Gala'aade biittan Amoorawaanatu'waa Kaatii Sihooninne Baasaane Kaatii Oogi kaateteedda biittatu'waa heemmiyaawaa; he biittatu'waa heemmiyaawee Aa s'alala. **20** Yihudaa asayinne Israa'eeliyaa Asay abbaa doonaa shafiyaadan c'oratteeddino; untunttu miiddinne ushiidde nashettiidde de'iino. **21** Solomone Efraas'iisa Shaafaappe doommiide Piliss's'eema gadiyaa gakkanaw, hewaappekka Gibs'e zawaa gakkanaw de'iyaa kawutetsatu'waa ubbaa mooddeedda. He biittaa asatu'w ay giiraa giireeddino; untunttu Aa de'u'waa laytsaa ubbaan aw moodetteeddino. **22** Solomonaw hachche hachche k'umaw ishatamu konttaale muruta d'iiliyaa, s'eetu konttaale d'iiliyaa, **23** d'iikkina mod'd'eedda tammu booratu'waa, yedan meedda laatamu booratu'wanne s'eetu dorssatu'waa, untunttu bollakka gaaratu'waa, gen'etu'wanne orddo kuttotu'waa koshshee. **24** Solomone Efraas'iisa Shaafaappe away wulli'ya baggana de'iyaa kawutetsatu'waa ubbaa Tifisaaha katamaappe doommiide Gaaza katamaa gakkanaw mooddeedda; bare yuushshuwaan de'iyaa biittaa ubbaannakka saro de'eedda. **25** Aa de'u'waa laytsaa ubbaan Yihudaa asayinne Israa'eeliyaa Asay Daanappe biide Berssaabe'ha gakkanaw, ubbay bare woyniyaa turaa kuwaaninne bare balasiyaa kuwan saro de'eedda. **26** Solomonaw olaa paraa gaaretu'waa goochchiyaa oytamu sha'a gaas'aataa paratuunne tammanne laa'u sha'a paraa asatu'w de'iino. **27** He deriyaa heemmiyaawantuu barenttu aginaan aginaan Kaatii Solomoninne Aa maaddan maanaw yeedda Asay ubbay miyaabaa shiishsheeddino. Untunttu hewaappe ayaanne pac'issibeykiino. **28** Untunttu k'ay gaariyaa paratuunne yen'ko paratu'w maanaw baaganne dala barenta gakkeddawaa gakkeddawaa ahiide Aa wotsiyaa sa'aan wotseeddino. **29** S'oossay Solomonaw aad'd'eeda era, akeekaanne zaway bayinna aako k'ofaa immeedda. **30** Solomona aad'd'eeda eratetsay away doliyaa baggana de'iyaa asaa ubbaa aad'd'eeda eratetsaayenne Gibs'etu'waa aad'd'eeda eratetsaa ubbaappe aad'd'eedda. **31** I asaa ubbaappe aad'd'eeda eranch'cha; k'ay I Ezirahiyaa Etaanappekka, Maahola naanatu'waa Hemaanappe, Kalkkoolappenne Darddaa'appekka aad'd'eeda eranch'chaa. Aa worii yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatu'waa ubbaa gakkedda. **32** I heezzu sha'a leemisatwaa haasaye'edda; k'ay Aa yetsatu'w itti sha'anne ichchesha. **33** Solomone Liibaanoosa zigaappe doommiide, golliyaa gimbiyaa bolla mokkiyaa hiisoop'piyaa giyaa mitsaa gakkanaw, mitsaabaa odeedda; hewaaddankka k'ay mehetu'waabaa, do'atu'waabaa, kafotu'waabaa, sa'aana gooshetti'ya med'etatu'waabaanne moletu'waabaa tamarissedda. **34** Aa aad'd'eeda era siseedda sa'aan de'iyaa kaatetuu ubbay kiittina, kawutetsaa ubbaappe Asay Solomona aad'd'eeda eraa sisanaw yeedda.

5 S'iir'oosa Kaatii Kiiraami Daawitana ubbaa gede siik'ettiidde gam'eedda diraw, Solomone bare aawu'waa Daawita kotoan kaatetanaw oketteeddawaa sisiide, bare oosanchchatu'waa Solomonekko kiitteedda. **2** Solomonekka Kiiraamaw zaariide hawaadan yaagiide kiitteedda; **3** «Med'inaa Goday Aa morkkatu'waa Aa gediyaappe garssana moodisana gakkanaw,

ta aawuwaa Daawita bolla ubbaa saanna dendeedda olaa gaasuwaan, Med'inaa Godaa bare S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyya 1 kees's'ibeennawaa neeni eraasa. 4 Shin ha"i Med'inaa Goday ta S'oossay taw ubbaa saanna shemppuwaa immeedda; taw ayaa morkkiikka woy iitabaykka baawa. 5 Med'inaa Goday ta aawuwaa Daawitaw, «Taani ne Kootaan, ne kawutetsaa araatan kaateyiyaa ne na'ay ta suntsaw Geeshsha Golliyya kees's'ana» geeddawaadanka, taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyya kees's'anaw k'oppaaddii. 6 Hewaa diraw, Liibaanoosappe zigaa taw k'ans's'iyyaa asatuwaa azaza; ta asatuu ne asatuwaana ootsanawantta. Yaatooppe ne asatoo neeni c'igga geedda dirguwaa ayaa giddooppene, taani c'igga. Sidoona asatuwaadan mitsaa k'ans's'uwaa hiillaa nu Asay erennawaa neeni eraasa» yaageedda. 7 Kiiraami Solomona kiitaa sisiide loytsi nashettiidde, «Ha wolk'k'ama kawutetsaa mooddana mala, Daawitaw ha aad'd'eeda eranchcha na'aa immeedda Med'inaa Goday galatetto» yaageedda. 8 Hewaappe guyyiyaan Kiiraami Solomonaw hawaadan yaagiide kiiteedda; «Neeni taw kiiteedda kiitay taana gakteedda. Neeni koyeeddawaa ubbaa taani ootsana; zigaa mudetsaanne s'idiyaa mudetsaa taani new shiishshana. 9 Ta asatuu ne mudetsaa Liibaanoosappe duge abbaa keezannawantta. Taani k'ashissaade, abbaa bollanna tooketiide neeni malaato sa'aa gakkanaadan ootsana; taani yaan bilissaade yaappe affisana. Hewaappe guyyiyaan neeni ne baggana ta kaatiyaa gollen de'iyaa asaw miyaabaa kiitiyaawan ta koyiyaawaa polanaassa» yaageedda. 10 Hewaadan ootsiide Kiiraami Solomone koyowaa keeshshaa zigaa mudetsaanne s'idiyaa mudetsaa ubbaa immeedda. 11 Solomonekka kaatiyaa gollen de'iyaa Asay maanaw laatamu sha"a konttaale zarggaanne oyduu s'eetu sha"a litiro geeshsha wogaraa zayitiyaa laytsan laytsan pac'c'ennan Kiiraamaw immeedda. 12 Med'inaa Goday Solomonaw immana geeddawaadan, aw aad'd'eeda era immeedda. Kiiraamenne Solomone barenttu gidдон saro de'eeddino; untunttu laa'u barenttu gidдон k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddino. 13 Kaatii Solomone Israa'eeliyaa ubbaappe hattamu sha"a goshshanchchatuwwa dooriide keseedda. 14 Adooniraama giyaa bitaniyaa untunttu bolla kaappuwaa ootsiide suntseedda. Gabbaratuwaakka tammu sha"aa tammu sha"aa shaakki, heezzu c'ita keseedda; itti itti c'itay taraan taraan biide, itti aginaa Liibaanoosan ootsanaadaninne laa'u aginaa barenttu son de'anaadan k'oppeedda. 15 Solomonaw tookuwaa tookiyaa laappun tammu sha"a asatuunne shuchchaa k'oo'iyaa hosppun tammu sha"a asatuu gezziyaan de'iiino. 16 Hawanttu kaappuwaa giddiide asaa kiitaa oosissiyaa heezzu sha"anne heezzu s'eetu asatuwaa giigiseedda. 17 Oosanchchatuu Kaatii Solomone azazina, Geeshsha Golliyaw baaso gidana mala wogga muruta shuchchatuwwa k'oo'iide masseeddino. 18 Solomona asatuunne Kiiraama asatuu kushiyaa hiillaa eriyaawanttu, Geebaala asatuwaanakka giddiide, Geeshsha Golliyya kees's'anaw mitsaa k'ans's'iidenne shuchchaa k'oo'iide giigiseeddino.

6 Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda oyduu s'eetanne hosppun tammantsa laytsan, Solomone Israa'eeliyaa bolla kawuteedda oyddentso laytsan, Ziifa giyaa laa'entso aginaa, Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kees's'anaw doommeedda. 2 Solomone Med'inaa Godaw kees's'eedda Geeshsha Gollii geesay usuppun tammu

wad'aa adussa; gompPAY laatamu wad'aa aaka; geesay hattamu wad'aa d'ok'k'a. 3 Geeshsha Golliyya geliyaa sa'aan de'iyaa barandday booketti geleedda ollay Geeshsha Golliyya gompPAY keeshshaa laatamu wad'aa; golliyya gompPAY Geeshsha Golliyya geliyaa sa'aa gakkanaw tammu wad'aa. 4 Geeshsha Golliyaw soo baggana aakkiide, kare baggana s'uumeedda maskkootetuu de'iiino. 5 He golliyya yuushshuwaan hara kifiletuwwa kees's'eedda; he shaakatuu heezzu pook'etuu de'iyaaawantta; meegaa yeggiyaa mitsay geeshsha sa'aa giddo gelenna mala, koyro godaana oysetsiide shuchchaa wotsiide, gimbbiyaw hirkki wurssetsaa orddisseedda. Hewaa gaasuwaan garssa koyro pook'ii ichcheshu wad'aa aaka; laa'entso pook'ii usuppun wad'aa aaka; heezzentso pook'ii laappun wad'aa aaka. 7 Geeshsha Gollii hini k'oo'iyasan masetteedda shuchchaa s'alalan gimbbetteedda; yaatina, Geeshsha Gollii gimbbetteedda wode, dijinuwwa, kalttaa, woy hara ay birataa kooshshayenne Geeshsha Golliyaan sisetibeenna. 8 Ubbaappe garssana de'iyaa pook'iyaa geliyaa penggii Geeshsha Golliyaappe gedissa baggana de'ee; he saappe laa'entso pook'iyawunne heezzentso pook'iyaw baanaw yed'd'i kesiyaa detsatuu de'iiino. 9 Hewaadan ootsiide, Solomone golliyya kees's'iide poleedda; yaatiide zigaa s'awulaanne masetsaa bollanna kammeedda. 10 K'ay Geeshsha Golliyya yuushshuwaan pook'etuuwaa kees's'iide poleedda; untunttu d'ok'katetsay ittuwaawe ittuwaawe ichcheshu wad'aa giddiide, godaana zigaa s'awulaan oyk'k'etteeddino. 11 Med'inaa Godaa K'aalay Solomonekko yeedda; Solomona, 12 «Ha neeni kees's'iyyaa Geeshsha Golliyya gidoooppe, neeni ta awaayuwaa kaallooppe, ta wogaa ootsooppe, ta azazuwaa ubbaa naagooppene azazettooppe, taani ne aawuwaa Daawitaw immeedda hidoota ne baggana polana. 13 Yaataade taani Israa'eeliyaa asaa gidдон de'ana; taani ta asaa Israa'eeliyaa aggikke» yaageedda. 14 Solomone Geeshsha Golliyya kees's'iide poleedda. 15 Geeshsha Golliyaw soo bagga godaa, wuyggiyaappe biide kaaraa gakkanaw zigaa s'awulaa lik'i kammeedda; k'ay wuyggiyaanka s'idiyaa s'awulaa hiis's'eedda. 16 Geeshsha Golliyya gidдон ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa giyaa k'ol'uwaa med'd'anaw, guyye baggana laatamu wad'aa giddiyaa sa'aa shaakkeedda; wuyggiyaappe kaaraa gakkanaw zigaa s'awulaa godaa esseedda. 17 He k'ol'uwaaappe sintsa baggana de'iyaa wuyggiyaa geesay oytamu wad'aa adussa. 18 Geeshsha Golliyaw soo baggay masseedda gosiyaanne c'iishsheedda c'iishshaa misiliyaa med'd'eeda zigaa s'awulaan lik'i kameteedda; ubbabaykka zigaa; ay shuchchinne beettena. 19 Solomone Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa wotsanaw Geeshsha Golliyya gidдон ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa giigiseedda. 20 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'ay laatamu wad'aa adussa, laatamu wad'aa aakonne laatamu wad'aa d'ok'k'a. Solomone he k'ol'oo soo bagga walakay bayinna work'k'aan sheeshsheedda. K'ay yarshshiyaa sa'aykka zigaa s'awulaan kameteedda. 21 Solomone Geeshsha Golliyya gidduwaa walakay bayinna work'k'aan sheeshsheedda; work'k'aa sheeshsheedda k'ol'uwaa geliyaa penggiyaw bolla gubaniyaa yaanne haanne gakkiiyaa work'k'aa sanssalataa alleek'k'isseedda. 22 Yaatiide golliyya giddo ubbaa work'k'aan sheeshsheedda; k'ay Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan de'iyaa yarshshiyaa sa'aa work'k'aan sheeshsheedda. 23 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aan wotsanaw ittuu ittuu tammu wad'aa aduk'kiyaa wogaraappe

laa"u kiruubetuwaa misiletuwaa massiide giigisseedda. 24 Koyro kiruubiyyaa k'efii ittuu ichcheshu wad'aa; laa'entsuu k'ay ichcheshu wad'aa; koyro k'efiyaa s'eeraappe biide laa'entso k'efiyaa s'eeraa gakkanaw tammu wad'aa. 25 Laa'entso kiruubiikka tammu wad'aa; laa"u kiruubetuwaa med'ayenne malay itti mala. 26 Itti kiruubiyyaa geesay tammu wad'aa; laa'entsuukka hewaa keeshshaa. 27 Solomone Geeshsha Golliyaan de'iyaa ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aan kirubela wotseedda. Untunttu k'efii mic'etti utteedda; itti kiruubiyyaa k'efii itti bagga godaa bochchiyya wode, hinkko kiruubiyyaa k'efii k'ay hinkko bagga godaa bochchee; untunttu laa"uwaa k'efetuukka soo gidдон ittuu ittuwaa bochchiino. 28 Solomone kiruubetuwaakka work'kaan sheeshsheedda. 29 K'ol'uwaaanne wuyggiyaa godaa ubbaa kirubela, zambbaanne c'iishsheedda c'iishshaa misiliyaa masseeddawaan alleek'kissee. 30 Geeshsha Golliyaw soo gidдо kifiliyaa wuyggiyaakka kare bagga kifiliyaa wuyggiyaakka work'kaan sheeshsheedda. 31 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geliyaa penggiyaw wogaraa mitsaappe sank'katuwa kesseedda. K'osiletsatu ichcheshu baggana zoozii de'iyaa wantta. 32 Wogaraa mitsaappe oosetteedda laa"u sank'katuu bollan kiruubeela, zambbaanne c'iishsheedda c'iishshaa misiliyaa massiide, sank'katuwa, kiruubetuwaanne zambbaa work'kaan sheeshsheedda. 33 Hewaadankka, Geeshsha Golliyaw wuyggiyaa geliyaa penggiyaw wogaraappe kesseedda oydu zooziyaanna de'iyaa k'osiletsaa esseedda. 34 I k'ay he penggiyaw itti itti sank'k'ay gidduwaan dakkotiide dooyettiyyaa laa"u sank'katuwa kesseedda. 35 Kiruubetuwa, zambbaanne c'iishsheedda c'iishshaa misiletuwa untunttu bolla masseedda; he masetteeddawanttu bolla work'kaa itti mala ootsiide sheeshsheedda. 36 Soo baggana de'iyaa gutaraa gimbeedda; he gimbii masetteedda shuchchaa heezzatuuwaa, ittuwaa ittuwaa bolla wotsiide, itti zigaa masetsaa untunttu bolla wotsiide gimbeeddawaa. 37 Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa baasuu Solomone kawuteedda oyddentsa laytsan, Ziifa giyaa laa'entso aginaan baasetteedda. 38 Solomone kawuteedda tammanne itentsiyaa laytsan, Bula giyaa hosppunta aginaan Geeshsha Gollii halchcheeddawaadan ubbaanna kees'ettiide poletteedda. Solomone Geeshsha Golliyaa laappun laytsan kees's'iide wursseedda.

7 Solomone bare golliyaa tammanne heezzu laytsan kees's'iide wursseedda. 2 Liibaanoosa Wora Golliyaa geetettiyyaa golliyaa Solomone kees's'eedda; he golliyaa adusatetsay s'eetu wad'aa; gompay ishatamu wad'aa; geesay hattamu wad'aa. Zigaa tuuk'etuu oydu maaran ek'keeddinno; k'ay masetteedda zigaa mudetsatu untunttu bolla wod'd'eeddino; 3 mudetsatu heezzu maaran, itti itti maaran tammanne ichcheshu mudetsatu de'iino; untunttu ubbaanna oytamanne ichchesha. 4 He golliyaw maskkootetuu heezzu maaran de'iino; untunttu ittuu ittoo sintsa baggan de'iino. 5 Penggetunne maskkootetuu oydu zooziyaanna de'iino; maskkootetuu heezzu maaran giidiide, ittuu ittoo sintsa baggan de'iino. 6 Solomone Tuuk'etuu Golliyaa geetettiyyaa golliyaakka kees's'eedda; he golliyaa adusatetsay ishatamu wad'a; gompay hattamu wad'a. He golliyaa sintsan daro tuuk'iyaaan zemppeeddanne bollanna kaaran kameteedda barandday de'ee. 7 K'ay I pirddaw kawutetsaa araayat de'iyaa Pirdday golliyaakka kees's'eedda; he keetsay

wuyggiyaappe biide kaaraa gakkanaw zigan kametti utteedda. 8 Pirdday golliyaappe guyyen de'iyaa hara dabaaban barew de'anaw kaatiyaa golliyaa yenkko golletuwaadan ootsiide kees's'eedda; bare machchatiw, Gibs'e kaatiyaa naattiwuukka he golliyaa mala golliyaa kees's'eedda. 9 Ha golletu ubbay, kareppe doommiide biide dirssaappe soonna de'iyaa wolk'kaama gutaraa gakkanaw, baasuwaappe doommiide kaaraa gakkanaw, likkiide masseeddanne soonnanne karenna soofiide giigisseedda al'o shuchchaappe oosetteeddino. 10 Gimbii hiis'etteeddawe tammu wad'aa woy hosppun wad'aa gidiyaa lo'a masetteedda wolk'kaama shuchchaanna. 11 Hewaappe bolla baggana likkettiide masetteedda al'o shuchchayenne zigaa mudetsay de'ee. 12 Wolk'kaama dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa gimbii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaadaanne baranddaadan masetteedda shuchchaa heezzatuuwaa, ittuwaa ittuwaa bolla wotsiide, itti zigaa masetsaa untunttu bolla wotsiide gimbeeddawaa. 13 Kaatii Solomone kiittiide, Huraama giyaa bitaniyaa K'iirroosa katamaappe ahisseedda. 14 Huraama aata am'e; Aa Nifttaaleema zare asaa. Aa aawuu K'iirroosa asaa. Huraami nahaasiyaa giyaa birataa med'd'iyaa hiillay de'iyaa asaa; I nahaasiyaappe k'os's'iide kessiyaawaan ubbaan loytsi looheedda asaa; Solomonekko I yiide, Aa oosuwa ubbaa ootseedda. 15 Huraami ittuwaa ittuwaa geesay tammanne hosppun wad'aa aduk'kiide, yuushshuu tammanne laa"u wad'aa aakkeeda laa"u tuussatuwaa nahaasiyaa siiliisiide tigiide kesseedda. Tuussatoo gidduu kofa. 16 Hewaadankka, tuussatuwaa huup'iyaaan wotsanaw laa"u gumbbotuwaa nahaasiyaappe siiliisiide, med'd'eedda; itti itti gumbbuu ichcheshu wad'aa aduk'kee. 17 Tuussaa huup'iyaaan de'iyaa itti itti gumbbotuwaa gitiyaadan ootseedda laappun sanssalataa k'as'ik'allotuwaanne laa"u maaraan roomaanne giyaa teeraa misiletuwaan alleek'k'issi wotseedda. 18 Baranddan ek'keedda tuussatuwaa bolla de'iyaa gumbbotuu c'iishshaa malaan med'eteeddino; untunttu geesay oydu wad'aa. 20 Laa"u tuuk'etuu huup'iyaaan de'iyaa gumbbotuwaan mulumuk'k'ettuu utteedda saappe bolla baggana, sanssalataa k'as'ik'alluwaappe kaalliide, laa"u s'eetu roomaanne teeraa misiletuu laa"u maaran yuuyyi aad'd'iide de'iino. 21 Huraami he laa"u tuussatuwaa Geeshsha Golliyaa baranddaa matan esseedda. Ushechha baggana ek'keedda tuussaa Yaakiina suntseedda; haddirssa baggana ek'keedda tuussaa k'ay Boo'eeza suntseedda. 22 Tuussatu huup'iyaaan de'iyaa gumbbotuu c'iishshaa malatiide med'eteeddino. Hewaadan haniide tuussatuwaa kiitay poletteedda. 23 Huraami Abbaa Saaniyaa giyaa itti loytsi wolk'kaama wonggiyaa nahaasiyaa birataappe siiliisiide tigi med'd'eedda. He Abbaa wonggiyaa doonay ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw tammu wad'aa; geesay ichcheshu wad'aa; yuushshuu k'ay hattamu wad'aa. 24 Abbaa Wonggiyaa doonaan kare baggana zik'ki giide, aanaa oyk'k'ettiide med'eteedda gosetuwa misiletuu de'iino; he gosetuwa misiletuu laa"u maaran, itti itti wad'an tammuu tammuu yuuyyi aad'd'iide shuushetteeddino. 25 He Abbaa Saanii nahaasiyaa birataappe med'eteedda tammanne laa"u booratuwa misiletuu zokkiyaan utteedda. Booratuwa misiletuwaappe heezzatuu huup'issa bagga, heezzatuu away wulliyaa bagga, heezzatuu gedissa bagga, heezzatuu k'ay away doliyaa bagga simmiide s'eelliyawaa malatiino. Abbaa Saanii untunttu bolla utteedda; untunttoo guyye baggay giduwaakko simmi utteedda. 26 Abbaa Saanii itti takkaad'e

keeshshaa ordduwa; Aa doonay wanc'c'aa doonaa mala; k'ay c'iishshay c'iisheeddawaakka malatee. He Abbaa Saanii oytamu sha"u liitiro gidiyaa haatsaa oyk'k'iyawaa. 27 Huraami k'ay tammu gaaretuwa nahaasiyaa birataappe med'deedda. He gaaretuu ittuu oyddu wad'aa adussa; oyddu wad'aa aakonne heezzu wad'aa d'ok'k'a. 28 He gaaretuu hawaadan oosetteeddino; pude ek'keedda oyddu biratatuwa bolla piddi giide lochcha nahaasiyaa biratuu oyk'k'etti utteeddino. 29 He biratatuwa bolla gaammotuwa, booratuwaanne kiruubela malatisiidde med'deedda misiletuu de'iino; gaammotuwaanne booratuwa misiletuwaappe huup'issananne hirkki baggana de'iyaa biratatuwa bolla k'ay k'os'siide med'deedda c'iishshaa enc'c'urssaa misiletuu de'iino. 30 Itti itti gaariyaw nahaasiyaappe ootseedda oyddu yinggiriyaawantunne yinggiriyaawantta gatsi waas'iyaa nahaasiyaa kasotuu de'iino. Hewaadanka, oyddu zoozetuun keriya zempmissiyaabatuu de'iino. He zempmissiyaabatuu c'iishshaa enc'c'urssaa malatiyaa misiletuwaan alleek'k'etti utteeddino. 31 Gaariyaa zempmissiyaabatuu huup'yaan yinggiriyaawantuu utteedda shaashii de'ee; he shaashii gaariyaa s'eeraappe pude itti wad'aa gidiyaawaa d'ok'k'u giide, duge bagga wad'aa gidiyaawaa zik'ki giide med'ettee. He shaashiyaw doonay yuuyyi aad'd'iide misiliyan alleek'k'etti utteedda. 32 Yinggiriyaawantuu geesay itti wad'anne bagga; yinggiriyaawantuu lochcha nahaasiyaa biratattoo garssa baggana de'iino. Irzzizotuu oyk'k'etti utteedda kasotuu gaariyaana oyk'k'etti utteeddino. 33 Yinggiriyaawantuu olaa paraa gaariyaa yinggiriyaawanttuudan med'eteeddino; yinggiriyaawantta gatsiide oyk'k'iyaa kasotuu, charkketuunne k'ink'k'iretetuu ubbaykka nahaasiyaappe tigettiide ootseeddino. 34 He gaaretuwa ubbaa zoozetookka untuntuu hirkki bagganna hirkibagganna untuntunna ituwaa gidi oyk'k'etiide, nahaasiyaappe med'etteedda zempptuu de'iino. 35 Itti itti gaariyaa huup'iyaa yuushshuwaan itti wad'aw bagga aduk'k'iyaa shaashii de'ee; zempptuunne lochcha nahaasetuu gaariyaana oyk'k'etiide, ittuwaa giidiide ootseeddino. 36 Ha zempptuwaappenne lochcha nahaasetuwaappe gidduwaan de'iyaa kallo sa'atuu ubbay kiruubetuwa, gaammotuwaanne zambbatuwa misiletuwaan alleek'k'etti utteeddino; k'ay untuntuu yuushshuu c'iishshaa enc'c'urssaa misiliyaan alleek'k'etti utteedda. 37 Simmi tammu gaaretuukka hawaadan ootseeddino; siiliisiide untuntuu tigeedda miishshay ituwaa gidiyaa diraw, untuntuu geesaykka untuntuu yaraykka itti mala. 38 Huraami meec'ettiyaa tammu keretuwa nahaasiyaappe med'deedda; itti itti keriya gompay oyddu wad'aa aako giidiide, hospun s'eetu liitiro haatsaa oyk'k'ee; tammu gaareto huup'yaan huup'yaan itti itti meec'ettiyaa kerii de'ee. 39 Huraami gaaretuwa ichcheshatuwa Geeshsha Golliyaw huup'issa baggana, ichcheshatuwa k'ay Geeshsha Golliyaw gedissa baggana wotseedda; k'ay nahaasiyaappe ootseedda Abbaa Saaniyaa Geeshsha Golliyaappe gedissa away doliyaa bagga zaariide esseedda. 40 K'ay Huraami keretuwa, akaafatuwaanne kuyis'aarotuwa med'deedda; yaatiide Kaatiyaa Solomonaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa ootsiide poleedda. 41 I ootseedda oosotuukka: Laa"u tuussatuu, Tuussatuwa huup'yaan wotsiyaa saynne mala laa"u gumbbotuwa, Tuussatuwa bolla de'iyaa laa"u gumbbotuwa alleek'k'issiyaa laa"u gite mala sanssalatatuwa, 42 Itti itti gumbbuwa bolla laa"u maaran nahaasiyaappe, med'etteedda itti itti s'eetu roomaanne teeraa misiletuwa,

ubbaanna oyddu s'eetu roomaanne teeraa misiletuwa, 43 Tammu gaaretuwa, gaaretuwa bolla wod'd'iyaa, meec'ettiyaa tammu keretuwa, 44 Abbaa Saaniyaanne aappe garssan de'iyaa, tammanne laa"u booratuwa misiletuwa, 45 Keretuwa, akaafatuwaanne kuyis'aarotuwa. Huraami kaatiyaa Solomonaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa oosoo med'deedda ha miishshatuwa ubbaa k'uc'etteedda nahaasiyaappe med'deedda. 46 Kaatii Solomone Sukkootappenne S'arttaanappe gidduwaan, Yorddaanoosa dembban de'iyaa, nahaasiyaa birataa siilissiyaa sa'aan hawantta ubbaa oosisseedda. 47 Nahaasiyaa birataappe med'etteedda ha miishshaa ubbay loytsi dara gideedda diraw, Solomone Aa mazzanissibeenna; hewaa diraw, woysa dees'into likkii eretibeenna. 48 K'aykka Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gidдон de'iyaa miishshatuwa ubbaa work'k'appe med'isseedda. Hewantukka: Work'k'appe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, Sintsan wotsiyaa ukitsay uttiyaa s'arp'peezaa, 49 Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aappe, sintsan ushechcha baggananne haddirssa baggana ek'k'eedda, ichcheshu ichcheshu s'omppiyya wotsiyaa baalaatuwa, C'iishshatuwa, s'omppiyya toyssiyaa k'ap'iyaa, 50 S'uu'atuwa, s'omppiyya toyssiyaawantta, kuyis'aarotuwa, is'aanaa c'uwaiyaabatuu, tamaa akkiyaa miishshatuwaanne, Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geetettiyaa k'ol'uwaa penggetuwaanne, Geeshsha Golliyaw kare bagga penggetuwa oyk'k'eedda mas'aafatuwa. Ha miishshatu ubbay work'k'appe ootseeddino. 51 Kaatii Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa ubbaa Poleeddawaappe guyyiyaan, Aa aawuu Daawite Med'inaa Godaw dummayiide wotseedda biraa, work'kaanne hara miishshatuwaakka ubbaa ahiidde, Geeshsha Golliyaa miishshaa minjiyaasan wotseedda.

8 Hewaappe guyyiyaan Kaatii Solomone Med'inaa Godaa Taabootaa Daawita Katamaappe, S'iyoneppe kessiide, Geeshsha Golliyaa ahanaan, Israa'eeliyaa c'imatuwa, zaratuwa ubbaa kaappatuwaanne Israa'eeliyaa golliyaa asatuwa kaaletsiyaawantta Yerusaalame katamaa shiishsheedda. 2 Etaaniima geetettiyaa laappuntsa aginaan, Daasiyaa Baalay bonchchettiyaa wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay Kaatiyaa Solomonekko shiik'eedda. 3 Israa'eeliyaa c'imatu ubbay gakkina, k'eesatuu Taabootaa dentseeddino. 4 Leewatuunne k'eesatuu, Med'inaa Godaa Taabootaa, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa geeshsha miishshatuwa ubbaa tookkiide aheeddino. 5 Kaatii Solomoninne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay Taabootaa sintsan shiik'iide, paydanaw danddayetenna c'ora dorsaanne mehiyaa yarshsheeddino. 6 Hewaappe guyyiyaan k'eesatuu Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa Geeshsha Golliyaw gidдо geeshsha k'ol'uwaa, Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha sa'aa giyaa sa'aa ahiidde, kiruubetuwa misiletuu k'efetuwaappe garssa baggana wotseeddino. 7 Mic'etti utteedda kiruubetuwa k'efetuu Taabootaanne Taabootaa tookkiyaa kasuwa kammeeddino. 8 Kasotuu loytsi adussa gidiyaa diraw, untuntuu s'eeray Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan de'iyaa Geeshsha Sa'aan beettanaw danddayee; shin Geeshsha Sa'aappe karenna beettanaw danddayenna. Untuntuu hachche gakkanaw he sa'aan de'iino. 9 Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, Med'inaa Goday untuntunna k'aalaa

c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda Siinaa Deriyaa Muse wotseedda laa'u masetteedda shuchchatuwaappe attina, Taabootaa gidдон harabay ayaynee baawa. **10** K'eesetuu Geeshsha Sa'aappe kesina, shaarii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliiyaa kumeedda. **11** He shaariyaa gaasuwaan k'eesatuu barenttu kiitaa ootsanaw danddayibeykino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa bonchchu Aa Geeshsha Golliiyaa kumi utteedda. **12** Hewaappe guyyiiaan Solomone hawaadan yaageedda; «Abeet Med'inaa Godaw, neeni, «Taani d'uma shaariyaan de'ana» yaaga wotsaadda. **13** Taani tumuppe new lo'o Geeshsha Golliiyaa, neeni aan med'inaw de'anasaa kees's'aaddi» yaageedda. **14** Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay ek'k'ide'ishshin, kaatii untuntukko simmiide, hawaadan yaagiide untuntta anjeedda; **15** «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay galatetto! Ta aawuwaa Daawitaw bare doonaan odeedda hidootaa bare kushiyaan poleedda. He I odeedda hidootay, **16** «Taani ta asaa Israa'eeliyaa Gibs'eppa kessaade aheedda gallassaappe doommina, ta suntsay an de'ana mala, Geeshsha Golliiyaa kees's'anaw Israa'eeliyaa zaratuwaa gidдон ay katamaanne doorabeykke; shin ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsana mala, taani Daawita dooraad» yaageedda. **17** «Ta aawuu Daawite Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliiyaa kees's'anaw bare wozanaan k'oppeedda. **18** Shin Med'inaa Goday ta aawuwaa Daawita, «Neeni ta suntsaw Geeshsha Golliiyaa kees's'anaw ne wozanaan k'oppeedda diraw, lo'obaa ootsaadda. **19** Gidooppenne, Geeshsha Golliiyaa kees's'anawe neena gidakka; ta suntsaw Geeshsha Golliiyaa kees's'anawe ne gulbataappe yeletana ne na'aa» yaageedda. **20** «Ha'ikka Med'inaa Goday bare immana geedda hidootaa k'aalaa poleedda. Med'inaa Goday kase immeedda hidootaadankka taani ta aawuwaa Daawita sa'aan kaatetaaddinne ha'i Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttaad. K'ay Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliiyaa kees's'aad. **21** Med'inaa Goday nu aawotuwa Gibs'eppa kesseedda wode untuntunna c'aak'k'eteedda c'aak'uu de'iyyaa Taabootawukka Aa gidдон sa'aa injiyyaad» yaageedda. **22** Hewaappe guyyiiaan Solomone Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa sintsan, Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay de'iyyaa sa'aan ek'k'iide, bare kushiyaan saluwaan zaar mic'k'iide, **23** hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, bolla saluwaan woy garssa sa'aan ne mala s'oossi baawa. Neeni ne k'aalaa c'aak'uwaa naagaasa; bare kumentsaa wozanaappe ne sintsan hametteedda ne k'oomatuuwa aggena siik'uuwaan siik'aasa. **24** Ne k'oomaw, ta aawuwaa Daawitaw neeni ootsana gaade haasayeedda k'aalaa naagaadda; neeni kase ne doonaan haasayeeddawaa ne kushiyaan hachche polaadda. **25** «Ha'ikka abeet Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaw, ta aawuwaa Daawitaw, «Neeni ta sintsan hametteeddawaadan ne naanaykka ta sintsan hamettana mala barenttu ogiyyaa naagoooppe, ta sintsan Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» yaageedda k'aalaa pola. **26** Abeet Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaw, ta aawuwaa Daawitaw haasayeedda ne k'aalaa ha'ikka aggoppa. **27** «Shin S'oossay tumu sa'aan de'aneeyye? Be'a, salotuu, ubbaappe d'ok'k'an de'iyyaa saluukka new gidanaw danddayenna. Yaatina, ha taani kees's'eedda Geeshsha Gollii new ay keeshshaa guus's'anddeeshsha! **28** Gidooppenne, abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, taani ne k'oomay hachche woossiyaawaanne watiwatiyaa neeni hayzza. **29** Neeni, «Ta suntsay he sa'aan de'ana» geedda

ha Geeshsha Golliiyaa ne ayfii k'ammanne gallassi s'eello. Taani ne k'oomay ha sa'aakko simmaade, woossiyaaw woosaa neeni s'isa. **30** Taani ne k'oomayne ne Asay Israa'eeli ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, watiwatiyaa watiwatuwaa neeni s'isa. Neeni de'iyyaa saan saluwaan s'isaadde, nuw atto yaaga. **31** «Itti Asay bare shooruwaa naak'k'ina, Aa c'aak'k'etsanaw ha Geeshsha Golliiyaa ayina, Aa gidдон de'iyyaa yarshshiyaa sa'aa sintsan I c'aak'k'ooppe, **32** neeni saluwaan s'isaadde; kiiteta. Ne k'oomatuuwa gidduwaan pirdaa. Bayzanchchatuwa bolla pirdaade, I ootseeddawaa Aa bolla zaara; s'illuwa shatintsaade, aw Aa s'illotetsaadan zaara. **33** «Ne Asay Israa'eeli ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan morkkiyaan s'oonetide, untuntuu neekko simmiide, ne suntsaa s'eesiide, ha Geeshsha Golliyaan neena woossooppenne new watiwatooppe, **34** neeni saluwaan s'isa. Ne asaa Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga; yaataade neeni kase untuntuu mayza aawaatoo immeedda biittaw untuntta guyye zaara. **35** «Ne Asay ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan salotuu gorddetinne iray bukkennaan is's'ina, untunttu ha sa'aa simmiide, woossooppenne neeni untuntta un'etseedda diraw ne suntsaa s'eesiide, barenttu nagaraappe simmooppe, neeni saluwaan s'isa. **36** Ne k'oomatuuwa nagaraa, ne asaa Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga. Untunttu hamettanaw bessiyaa lo'o ogiyya untuntta tamaarissa; yaataade neeni ne asaa laatisseedda biittan iraa bukissa. **37** «Biittaa bollan koshay woy iita harggii yiina, woy katsaa s'uuggi d'ayssiyyaa c'arkkuu woy boolii woy bumburetsay biittaa bollan yiina, woy morkkii untunttu katamatuwa dooddina, woy ay mala bashshay woy harggii yiina, **38** ne asaa Israa'eeliyaappe ooninne neena woossooppenne new watiwatooppe, K'ay ay asayne bare wozanaan un'etsiyaawaa eride, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, bare kushiya mic'c'ooppe, **39** neeni de'iyyaa sa'aan saluwaan s'isa. Untunttu nagaraa atto yaaga; yaataade untunttoo kiiteta. Neeni asaa wozanaa eriyaawaadankka, asaa ubbaaw Aa oosuwaadan oosuwaadan imma. Ayaw gooppe, asaa ubbaa wozanaa eriyaawe ne s'alala. **40** Yaatooppe, neeni nu mayza aawaatoo immeedda biittan de'iyyaa wode ubbaan, untunttu new yayana. **41** «Hewaadankka, ne asaa Israa'eeliyaa gidenna kare biittaa Asay ne wolk'k'aama suntsaawaanne neeni ne asaw ootseedda malalissiyyaa oosotuwaabaa sisiide, haakko gadiyaappe yiide, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, **43** neeni de'iyyaa sa'aan saluwaan s'isa. Ne asatuu Israa'eelatuu eriyaawaadan, sa'aan de'iyyaa Asay ubbay ne suntsaa erana malanne new yayana mala, k'ay taani kees's'eedda ha Geeshsha Gollii, new gonniiyaa sa'aa giddeeddawaa untunttu erana mala, he kare biittaa Asay neena woossiyaawaa aw pola. **44** «Ne asatuu barenttu morkkatuuwa olana mala neeni kiiteedda sa'aa hak'anne biide, untunttu neeni dooreedda ha katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena Med'inaa Godaa woossooppe, **45** untunttu woosaanne watiwatuwa saluwaan neeni s'isa; untunttoo s'oonuwaa imma. **46** «Nagaraa ootsenna Asay baynawaadankka, untunttu ne bolla nagaraa ootsina, neeni untunttoo hank'k'ettaade morkketoo untuntta aatsaade imminna morkketuukka untuntta omoodiide, haakina matinakka barenttu gadiyaa akkiide afina, **47** untunttu he omoodetteedda biittan de'iide, barenttu wozanaan nagaraappe simmooppe, he omoodetteedda biittan untunttu de'iide, «Nuuni nagaraa ootseeddo; nuuni bayzeeddo; nuuni itaabaa haneeddo» yaagiide new watiwatooppe, **48** barena

omoodiide afeedda morkkatuwaaw biittan de'iidde, untuntutu barenttu kumentsaa wozanaappenne barenttu kumentsaa k'ofaappe neekko simmooppe, neeni untuntutu mayza aawaatoo immeedda untuntutu biittaakko, neeni dooreedda katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, yaatooppe, 49 untuntutu woosaanne untuntutu watiwatuwaaw neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Untuntutoo pirddaa. 50 Ne Asay ne bolla ootseedda nagaraanne bayzeedda bayzeeddaa atto yaaga; untuntutu omoodiide afeedda asatuu untuntutoo k'arettanaadan ootsa. 51 Ayaw gooppe, untuntutu he birataa siilliisyyaa c'oo'c'iyaa mala gadiyaappe, Gibs'eppene neeni kesseeedda ne asatuwaanne ne buzotuwaaw. 52 «Taani ne k'oomayenne ne Asay Israa'eeli watiwatiyaawaa ne ayfii s'eello; k'ay untuntutu waassiyaa wode awudenne neeni untuntutoo alla. 53 Ayaw gooppe, abeet Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Godaw, neeni kase nu aawotuwaaw Gibs'eppene kessiyaa wode ne k'oomaa Muse baggana odeeddawaadan, untuntutu neeni sa'aan de'iyaa kawutetsatuu ubbaa gidoppe ne buzo ootsanaw dummayaadda» yaagiide woosseedda. 54 Solomone Med'inaa Godaa woosaanne watiwatuwaaw Poleeddawaappe guyyiyaan, bare kushiyaaw saluwaaw mic'c'iide Med'inaa Godaa yarshshuwaaw sa'aa sintsan gulbbateedda sa'aappe dendi ek'keedda. 55 Israa'eeliyaaw shiik'uwaa ubbaa bare k'aalaa d'ok'k'isiide, hawaadan yaagiide anjeeedda; 56 «I kase haasayeedda bare k'aalaadan bare asaa Israa'eeliyaaw shemppisseedda Med'inaa Goday galatetto; I bare k'oomaa Muse baggana immeedda lo'o hidootay ubbay poletteedda. 57 Med'inaa Goday nu S'oossaw kase nu aawotuwaana de'eeddawaadan, nuunanakka de'o; I nuuna ubbakka aggoppo woy yeggoppo. 58 Nuuni Aa ogiyaan ubbaan hamettana malanne I nu aawaatoo immeedda azazuwaaw, wogatuwaanne higgiiyaa naagana mala, nu wozanaaw barekko zaaro. 59 Hachche hachche de'oo koshshiyaawaadan, S'oossaw taana bare k'oomaanne bare asaa Israa'eeliyaaw maaddana mala, taani Med'inaa Godaa sintsan woossaade geedda ha k'aalatuu K'ammanne gallassi Med'inaa Godaakko, nu S'oossaakko, shiik'ino. 60 Hewenne, sa'aan de'iyaa Asay ubbay Med'inaa Goday S'oossaa gidiyaawaanne aappe attina hara s'oossi baynnaawaa eranaadaana. 61 Hachchewaaddanka hinttentu Aa wogaadan hamettanawunne aw azazettanaw Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, hinttentu wozanay ammanettiyaawaa gido» yaagiide anjeeedda. 62 Hewaappe guyyiyaan kaatiinne Israa'eeliyaaw Asay ubbay ittippe Med'inaa Godaa sintsan yarshshuwaaw yarshsheeddino. 63 Solomone Med'inaa Godaw ittippetetsaa yarshshuwaaw yarshshanaw laatamanne laa'u sha'a booratuwaanne s'eetanne laatamu sha'a dorssatuwaaw shiishsheedda. Hewaadan ootsiide kaatiinne Israa'eeliyaaw Asay ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaw anjisseeddino. 64 Kaatii Solomone Geeshsha Golliyaaw sintsa bazuwaan de'iyaa giddo dabaabaa he gallassi dummayaadda. He sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaaw, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'd'uwaa yarshsheedda. I hewaa ootseeddawe Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa, nahaasiyaa giyaaw birataappe oosetteedda yarshshiyaa sa'ay s'uuggiyaa yarshshuwaaw, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'd'uwaa yarshshanaw guus's'eedda dirassa. 65 He wode Solomoninne Israa'eeliyaaw Asay ubbay laappun gallassaw Daasiyaa Baalaa bonchcheedda; Israa'eeliyaaw zawaan Hamaata Pinuwaappe biide Gibs'e

Shaafaa gakkanaw de'iyaa c'ora Asay Med'inaa Godaa sintsan baalaa bonchchanaw shiik'eedda. 66 Wonttetsa gallassi kaatii asaa moyzeedda; Asay kaatiyaa anjiide, Med'inaa Goday bare k'oomaa Daawitewunne bare asaa Israa'eeliyaaw ootseedda keekkatetsan nashettiiddenne wozanaappe pashikkiidde, bare soo bare soo beedda.

9 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaaw kees's'iide makkeeddawaappenne ootsanaw amotteedda amuwaa ubbaa Poleeddawaappe guyyiyaan, 2 Gabaa'oona kataman kase k'onc'c'eeddawaadan, Med'inaa Goday laa'entuwaaw aw k'onc'c'eedda. 3 Med'inaa Goday Aa hawaadan yaageedda; «Neni ta sintsan woosseedda woosaanne watiwateedda watiwatuwaaw taani sisaad. Neni kees's'eedda Geeshsha Gollii med'inaw ta suntsay an s'eessetana mala udaade taani geeshshaad; ta ayfiinne ta wozanay ubbaa wode ha Geeshsha Golliyaan de'anawaa. 4 «Neena gidooppe, neeni ne aawuu Daawite hametteeddawaadan borisiyaabay baynnan suuretetsan ta sintsan hamettooppe, taani azazeeddawaa ubbaa ootsooppenne ta wogaanne ta higgiiyaa naagooppe, 5 taani ne aawuwaa Daawitaw, «Israa'eeliyaaw kawutetsaa araatan uttiyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» geeddawaadan, ne kawutetsaa araataa Israa'eeliyaaw bolla med'inaw minisaade essana. 6 «Shin neeni woy ne naanay taana kaaliyaawaa aggiide wora simmooppe, taani hinttentta azazeedda ta azazuwaanne ta wogaa naagennan d'ayooppenne hara s'oossatoo ootsanawunne goynnaw booppe, 7 yaatooppe, Israa'eeliyaaw asaa taani kase untuntutoo immeedda biittappe d'ok'ollana; taani ta suntsaw geeshsheedda ha Geeshsha Golliyaakka agga aggana. Israa'eelatu asaa ubbaa gidon tossawunne k'iliic'oo gidanawanta. 8 Ha Geeshsha Gollii Koletteeddabay keeleteedda sa'aa gidanawaa; mataana aad'd'iyaa Asay ubbay dagammiiddinne «Poora!» giidde, «Med'inaa Goday ha gadiyanne ha Geeshsha Golliyaaw ayaw hawaadan ootseedde?» yaagana. 9 Asay, Untuntutu mayza aawotuwaaw Gibs'eppene kesseeedda Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa untuntutu aggiide, hara s'oossatuwaaw kaalleedda dirassinne untuntutuwaaw ootsiide goynneedda dirassi, Med'inaa Goday untuntutu bolla ha iitabaa ubbaa aheedda yaagiide zaarana» yaageedda. 10 Solomone ha laa'u golliyaaw, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaaw kees's'eedda laatamantsa laytsaa wursetsan, 11 S'iiriosa Kaatii Kiiraami I koyiyaa s'iidaa, zigaanne work'kaa ubbaa immeedda diraw, Galiilan de'iyaa laatamu katamatuwaaw Solomone aw immeedda. 12 Shin Kiiraami S'iiriosa katamaappe kesiide, Solomone aw immeedda katamatuwaaw be'anaw beedda wode, katamatu Aa nashechhibeykkino. 13 Yaatina, Kiiraami Solomona, «Ta ishaw, hawanttu neeni taw immeeddawanttu ayaa katamatee?» yaageedda. Hewaa diraw, I he katamatuwaaw, «Patsenna biittaa» yaagiide suntseedda. He heeray hachche gakkanawukka he suntsan s'eessetee. 14 Kiiraami oydu sha'a kilo giraame dees'iyaa work'kaa Kaatiyaa Solomonaw yeddi wotseedda. 15 Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaw, bare golliyaa, Miillo, Yersaalame katamaa gimbbiyaanne Has'oora, Magidonne Gezeera katamatuwaaw gimbbanaw Kaatiyaa Solomonaw gabbaaratuu de'iino. 16 Gibs'e biittaa Kaatii kase Gezeera katamaa oyk'k'iide katamaa taman s'uuggeedda. Kataman de'iyaa Kanaane asatuwaakka wod'eedda; yaatiide Solomone akkeedda bare naatiw woytaa ootsiide immeedda; 17

Solomone Gezeera katamaa wotsi kees's'eedda. Hewaadankka k'ay, Solomone hirkki Beeti-Horoona, **18** Baa'ilaata, Yihudaa woran de'iyaa Taamaaraa katamaa, **19** miishshaa minjiyaa katamatuwaa ubbaa, bare paratuwaanne paraa gaaretuwa wotsiyaa katamatuwaanne Yerusaalamen, Libaanoosaninne bare mooddiyaa biittan ubbaan kees's'anaw amotteedda ubbaa kees's'eedda. **20** Amooratuppe, Hiitetuppe, Parzettuwaappe, Hiirwetuwaappenne Yaabuusatuwaappe atteeda asatu ubbay Israa'eeliyaa asaa gidikkino; **21** untunttu Israa'eeliyaa asatu biittappe wurssi d'ayssanaw danddayennan aggina, he biittan atteeda asatuwaappe zeretsatuwaa. Solomone untuntta gabbaaretetsaa oosisseedda; untunttu hachche gakkanawukka gabbaaretetsan ootsino. **22** Shin Solomone Israa'eeliyaa asatuwaappe oonanne ayileyibeena; untunttu aw oosanchchatuwa, olanchchatuwa, olanchchatuu kaappatuwaanne gadaawatuwaa, paraa gaaretuwa laaggiyaawanttu kaappatuwaanne paraa asatuwaa gidiide ootseeddino. **23** Hewaadankka k'ay, untunttu Solomona kiitaa kiitettiyaawanttu kaappatuwaa; untunttupe ichcheshu s'eetanne ishatamatu oosuwa ootsiyaa goshshanchchatuwa s'eelliide oosisiino. **24** Gibs'e Kaatiyaa naatta Daawita Katamaappe Solomone iziw kees'seessedda golliyaa pude beeddawaappe guyyiyaan, I Miillo gimbeedda. **25** Solomone Med'inaa Godaw gimbeedda yarshshuwa sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwa laysan heezzu gede yarshshee; Med'inaa Godaa sintsan is'aanaakka c'uwayee. Yaatiide Geeshsha Golliyaa poleedda. **26** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Solomone Eedooma biittan Zo'o Abbaa doonaan, Eelaata geetettiyyaa katamaa matan de'iyaa Ees'yooni-Gaabiran markkabatuwaa med'd'eedda. **27** Kaatii Kiiraami Solomone asatuwaana ootsana mala markkabiyyaa laaguwaa looheedda bare asatuwaa kiitteedda. **28** Untunttu Oofira gadiyaa beeddino; yaappe tammanne oyduu sha'a kiilo giraamiyaappe dariyaa work'kaa Kaatiyaa Solomonaw akkiide yeeddino.

10 Saaba kaatatta Med'inaa Godaa suntsan waareteedda Solomona waariyaa sisaade, dees'iyaa ooshatuwaa akkaade, Aa paac'c'anaw denddaaddu. **2** Sawuwa, loytsi daro work'kaanne al'o shuchchaa c'aaneteedda daro gaalotuwa c'uguwaana loytsi daro ajabaana Yerusaalame gakkaade, Solomona sintsa aad'd'aadu. Bare wozanaan de'iyaa ubbaa Solomonaw odaaddu. **3** Solomone Aa oochcheeddawaa ubbaa odeedda; iziw birshshennan aappe geemmi atteedabay ayayenne baawa. **4** Saaba kaatata Solomona aad'd'eeda era, I kees's'eedda kaatiyaa golliyaa, **5** Aa maaddan shiik'iyaa k'umaa, Aa oosanchchatuu uttiyaa utetsaa, Aa k'oomatuu ootsiyaa oosuwaanne mayiyaa mayuwa, Aa eessaa tigiyaawantanne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan I s'uuggiyaa yarshshuwa be'eedda wode, izi wozanay gagetteedda. **6** Hewaappe guyyiyaan iza kaatiyaa, «Nawaanne ne aad'd'eeda eratetsaabaa taani ta gaden de'aadde siseeddawe tuma. **7** Shin taani yaade, ta ayfiyaa biraanan be'ana gakkanaw untunttu taw odeeddawaa ammanabeykke. Taw Asay odeeddawe bagganne gakkenna; aad'd'eeda eratetsankka duretetsankka taani siseeddawaappe loytsi daree. **8** Ubbaa wode ne sintsan ek'kiide, ne aad'd'eeda era sisiyaa ne asatuunne ne oosanchchatuu ayaa nashettiinoosha! **9** Neenan nashettiide, neena Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan utiseedda Med'inaa Goday

ne S'oossay galatetto! Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa med'inaw siik'eedda diraw, neeni suure pirdaanne s'illotetsaa ootsana mala I neena kaateeyeedda' yaagaaddu. **10** Kaatata oyduu sha'a kiilo giraame dees'iyaa work'kaa, loytsi daro sawuwaanne al'o shuchchaa kaatiyaw immaaddu. Saaba kaatatta Kaatiyaa Solomonaw immeeddawaa keeshshaa daro sawuwa hewaappe simmina ooninne ahibeena. **11** (Kaatiyaa Kiiraama markkabatu, Oofirappe work'kaa aheeddawanttu yaappekka sanddale geetettiyyaa loytsi daro mitsaanne al'o shuchchaa aheeddino. **12** Kaatii Solomone he sanddaliyaappe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliyaa tuuk'etuwa, mazimuriyaa yes's'iyaaawantto diitsaanne maasink'kuwaa med'iseedda. Hewaa mala sanddali he gallassaappe ha simmina yinne erenna, beettinne erenna.) **13** Kaatii Solomone immanaw bessiyaa imotaappe haraa, Saaba kaatatta amottaade Aa oochcheeddawaa ubbaa iziw immeedda. Hewaappe guyyiyaan Saaba kaatatta bare ajabaana denddaade, bare gade simmaaddu. **14** Solomone laysan laysan akkiyaa work'kaa laatamanne heezzu sha'a kiilo giraame dees'iyaa. **15** Hewe zal'anchchatuwaappe akkeedda k'aras'aanne Araba biittaa kaatetuwa ubbaappenne Israa'eeliyaa biittaa mooddiyaawanttupe akkeedda giiraa bolla gujjaa. **16** Solomone laa'u s'eetu wogga gondallatuwa k'os'eedda work'kaappe med'iseedda; itti itti gondallayan laappun kiilo giraame gidiyaa work'kaa geleedda. **17** K'aykka I heezzu s'eetu k'eeri gondallatuwa k'os's'eedda work'kaappe med'iseedda; itti itti k'eeri gondallayan laa'u kiilo giraame gidiyaa work'kaa geleedda. Kaatii he gondallatuwa Liibaanoosa Wora Golliyaa geetettiyyaa gollen wotseedda. **18** K'aykka kaatii itti work'kaama kawutetsaa araataa danggarssaa zaaliyaappe med'iseedda, muruta work'kaan sheeshsheedda. **19** Kawutaa araatay de'iyaa sa'aa pude kasanaw yed'd'iyaa usuppun detsatuu de'iino. He araataw guyye baggay s'aatsaa. Araataw laa'u baggaanakka k'esiyaa zempmissiyaa sa'atuu de'iino; he laa'u sa'atuu lank'kiyanka ek'e'eedda itti itti gaammuwa misilii de'ee. **20** He araataa pude kesiyaa usuppun detsatuwaan ya baggananne ha baggana itti itti gaammuwa misilii, ubbaanna tammanne laa'u misiletuu de'iino. Hawaa mala kawutetsaa araatay hara kawutetsan hak'aniinne oosettiibeenna. **21** Kaatii Solomone ushshaa ushiyaa miishshaa ubbay work'kaappe med'etteedda; Liibaanoosa Wora Gollen de'iyaa miishshaa ubbaykka muruta work'kaappe med'etteedda. Ittibayenne biraappe med'ettiibeenna; ayaw gooppe, Solomone wode biray ubbakka go'iyaaabaadan paydetti erenna. **22** Kaatiyaw Kiiraama markkabatuwaanna zal'iyaa work'kaama markkabatu ubbaan de'iino. He markkabatu work'kaanne biraa, danggarssaa achchaa, geleshshatuwaanne k'aaretuwa c'aani akkiide, heezzu laysaappe itti gede yiino. **23** Kaatii Solomone duretetsaaninne aad'd'eeda eratetsan sa'aan de'iyaa kaatetuwa ubbaappe dareedda. **24** Sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa sintsa aad'd'anawunne S'oossay Aa wozanaan wotseedda aad'd'eeda era sisanaw koyee. **25** Laysaappe laysan yiyya ubbay aw immanaw work'kaanne biraa miishshatuwa, mayotuwa, ola miishshatuwaanne sawuwa, paratuwaanne bak'lotuwa akkiide yee. **26** Solomone paraa gaaretuwaanne paratuwa shiishsheedda; aw itti sha'anne oyduu s'eetu paraa gaaretuunne tammanne laa'u sha'a paratuu de'iino. I untunttu paraa gaaretuwa katamatuwaanne barenana Yerusaalamen wotseedda. **27** Kaatii Yerusaalamen biray shuchchaadan keeletanaadan, zigaykka gad'an dic'iyaa

etsaadan c'orattanaadan ootseedda. **28** Solomone paratuu Gibs'eppen K'aawe geetettiyaa biittappe yeeddino. Kaatiyaa zal'anchchatu untunttu K'aaweppe shaluwaan shammiide ahiino. **29** Untunttu itti itti paraa gaariyaa usuppun s'eetu s'agaraa biran, itti itti paraa s'eetanne ishatamu s'agaraa biran Gibs'eppen shammiide ahiino; untunttukka Hiitetuwaaw kaatetoo ubbattoonni Sooriyaa kaatetoo zal'iino.

11 Kaatii Solomone daro allaga biittaa mac'c'awantta siik'eedda; hewantunne Gibs'e kaatiyaa naatti bolla gujjina Moo'aabatuwaa, Amoonatuwaa, Edoomatuwaa, Sidoonatuwaanne Hiitetuwaaw mac'c'awantta. **2** Untunttu, «Hinttentu ha asatuwaana akuwaan geluwaan walakettoppite; ayaw gooppe, untunttu hinttentu wozanaa tumuppe barenttu eek'aa s'oossatuwaakko zaarana» yaagiide Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw odeedda kawutetsatuu mac'c'awantta; shin Solomone untunttunna siik'uwaan k'ashetteedda. **3** Solomonaw kaatetuwaaw naanaa gidiyaa laappun s'eetu machchetuunne heezzu s'eetu machchiyaadan aw de'iyyaa mac'c'awanttu de'iino. Aa machchattiiu Aa wozanaa S'oossaappe haaseeddino. **4** Solomone c'imi c'imiide biishshin, Aa machchattiiu Aa wozanaa hara s'oossatuwaakko zaareeddino; yaatina, Aa aawuwa Daawite kumentsaa wozanaappe siik'eeddawaadan, Med'inaa Godaa bare S'oossaa I siik'ibeenna. **5** Solomone Astaaroota geetettiyaa Sidoonatuwaa s'oossatiwunne Molooka geetettiyaa Amoonatuwaa s'oossaw, sheneyiyaawoo goynneedda. **6** Yaatiide Solomone Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; Aa aawuwa Daawite kaalleeddawaadan, Med'inaa Godaa polo kaalibeenna. **7** Hewaappe guyyiyaan Solomone Kaamoosha geetettiyaa tuna eek'awunne Amoonatu eek'iyyaa, Molooka geetettiyaa tuna eek'aw Yerusaalame katamaappe away doliyaa baggan de'iyyaa deriyaa huup'iyaan goynniyaa d'ok'k'a sa'aa kees'seedda. **8** Allaga biittappe akkeedda bare machatuwaaw ubbawukka I hewaadan giigisseedda; untunttu barenttu s'oossatoo yaan is'aanaa c'uwayeeddinonne yarshshuwaaw yarshsheeddino. **9** Aw laa"u gede k'onc'eedda Med'inaa Godaappe Israa'eeliyaa S'oossaappe Solomone wozanay wora simmeedda diraw, Med'inaa Goday Aa hank'k'etteedda. **10** Hara s'oossatuwaaw kaallennaadan S'oossay Solomona azazeedda; giddooppene, Solomone Med'inaa Godaa azazuwaa naagibeenna. **11** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Solomona hawaadan yaageedda; «Neeni hawaadan haneedda diraw, taani neena azazeedda ta c'aak'uwaanne ta wogaanne neeni naagennan is'seedda diraw, taani ne kawutetsaa neeppe bonk'k'a akkaade, ne k'oomatuuwaappe ittoo immana. **12** Gidooppene, ne aawuwa Daawita diraw taani hawaa neeni pas'a de'iyyaa laysan bonk'k'a akkikke; ne na'aa kushiyaappe bonk'k'a akkana. **13** Hewaakka K'ay kawutetsaa ubbaa aappe dafa akkikke; ta k'ooma Daawita dirawunne taani dooreedda katamaa Yerusaalame diraw itti zariyaa aw immana» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Edoomiyaa Hadaada, Eedooma biittaa kaatetuwaaw zariyaa gideeddawaa morkke ootsiide Solomona bolla dentseedda. **15** Hawaappe kase baggan Daawite Eedooma asatuwaana oletteedda wode, hayk'keeddawantta moogissanaw pude beedda ola gadaaway Yoo'aabe, Eedooman de'iyyaa attuma asaa ubbaa wod'i wursseedda. **16** Eedooman de'iyyaa attuma asaa ubbaa d'ayssana gakkanaw Yoo'aabinne Israa'eeliyaa Asay ubbay

yaan usuppun aginaa utteedda. **17** Shin he wode guutsa na'aa gideedda Hadaadi, Aa aawoo ootseedda Eedooma oosanchchatuwaappe amareedawantunna Gibs'e gadiyaa bak'ateedda. **18** Untunttu Midiyaamappe denddiide, Paaraana beeddino; Paaraanappe barenana asaa akkiide Gibs'e gadiyaa, Gibs'e kaatiyaakko beeddino. Kaatii Hadaadaw itti golliyaanne gadiyaa immiide, k'umaa aw azazeedda. **19** Hadaadi kaatiyaa loytsi nashechcheedda; kaatii bare machchatti, Kaattati S'aafineesi michchata aw machchattio ootsiide immeedda. **20** S'aafineesi michchata aw Ganubaata geetettiyaa na'aa yelaaddu. S'aafineesa Aa kaatiyaa gollen dichchaaddu; Ganubaati yaan kaatiyaa naanatuwaanna ittippe de'eedda. **21** Hadaadi Gibs'en de'iidde Daawite hayk'kiidde bare mayzzan gaketeeeddawaanne ola gadaaway Yoo'aabikka hayk'keeddawaa siseedda; Hadaadi kaatiyaw, «Taani ta gadiyaa simmana mala taana yedda» yaageedda. **22** Kaatii Aa, «New hawaan ayay pac'c'inee neeni ne gadiyaa baanaw koyiyaawe?» yaagiide oochcheedda. Hadaadi, «Taw ayayenne pac'c'ibeenna; shin taani baana» yaageedda. **23** Hewaadankka K'ay, S'oossay Eliyadaa'a na'aa Razoona giyaawaa Solomone bolla morkkiyaa ootsiide dentseedda; Razooni S'ooba Kaatiyaa Hadaadi'eezereppe bak'ateedda. **24** Daawite S'ooba biittaa olanchchatuwaaw d'ayseeedda wode, Razooni barew asaa shiishsiide, panggatuwaaw kaappuwaaw gideedda; panggatuw Damask'k'o biide, he katamaa oyk'kiide, yaan uttiide, Razoona kaateyeeddino. **25** Hadaadi med'd'eedda metuwaaw bollakka gujjiide, Solomone de'eedda keenan ubbaan Razooni Israa'eelotoo morkkiyaa gideedda; yaatiide I Sooriyaan kawutiide Israa'eeliyaa asaa morkkeedda. **26** Hewaa bollakka Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Solomona bolla makkaliide denddeedda; I Solomona k'oomatuuwaappe ituwaa. I Efireema biittan S'aareedappe yedda asa; Aa daayakka S'iruu'o geetettiyaa am'atto. **27** Kaatiyaa bolla I makkali denddeedda taarikii hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaadana. Solomone Miillo giimbbeeddanne bare aawuwa Daawita Katamaa yuushshuwaaw gimbbiyaan de'iyyaa kallo sa'aa kuntseedda. **28** Iyorbbaami mino asaa; Solomone ha wodallay bare kiitaa wooti loytsi ootsintto be'eedda; Minaasenne Efireema biittan ootsiyaa goshshanchchatuu ubbaa bolla Aa kaappuwaaw ootsiide suntseedda. **29** Itti gallassi Iyorbbaami Yerusaalame katamaappe kesiide bee; Seeloppe yeedda, timbbitiyaa odiyaa Akiyi aanana ogiyaan gaketeeedda. Akiyi he wode ooratsa mayuwa mayyi utteedda. Dembban untunttu laa"uwaa s'alalay de'iino. **30** Akiyi bare mayyeedda ooratsa mayuwa oyk'kiide, tammanne laa"u kessiide peed'eedda. **31** Iyorbbaama hawaadan yaageedda; «Tammu peed'etsatuwaaw new akka. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'a, taani kawutetsaa Solomona kushiyaappe peed'aade, tammu zeretsaa new immana hanay. **32** Shin ta k'ooma Daawita dirawunne Israa'eeliyaa zaratuwaaw ubbaa gidloppe taani dooreedda Yerusaalame katamaa diraw, itti zariyaa aw aggana. **33** Taani hawaa ootsana gaasuu, Solomone taana aggiide Sidoonatuwaaw s'oossatti Astaarooti, Moo'aabatuwaaw s'oossaa Kaamooshawunne Amoonatuwaaw s'oossaa Molookaw goynneedda dirassanne ta ogiyaan hamettennan, ta sintsan suurebaa hanenaninne Aa aawuu Daawite naageeddawaadan ta wogatuwaanne ta higgiiyaa naagennan is'seedda dirassa. **34** «Gidooppene, taani kawutetsaa Solomona kushiyaappe wursaa akkikke; taani dooreeddanne ta azazuwaanne ta wogaa naageedda ta

k'oomaa Daawita diraw, Solomone pas'a de'eedda keeshshan ubbaan I mooddanaadan ootsaad. **35** Hewaappe guyyiyaan taani kawutetsaa Aa na'aa kushiyaappe akkaade tammu zeretsaa new immana. **36** Ta suntsay an s'eessetana mala, taani dooreedda Yerusaalame kataman ubbaa wodekka ta k'oomaa Daawita zeretsay kaatetana mala, taani itti zariyaa Aa na'aw immana. **37** «Neena gidoope, taani neena akkana; ne wozanay amotteedda ubbaa neeni mooddana; neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetana. **38** Taani neena azaziyaawaa neeni ootsooppe, ta ogiyaan hamettooppenne ta k'oomay Daawite naageeddawaadan ta wogatuwaanne ta azazuwaa naagaade ta sintsan suurebaa hanooppe, taani neenana gidana; Daawitaw ootseeddawaadanka ne zaratuu de'i be'anaadan ootsana; Israa'eeliyaakka taani new immana. **39** Solomona nagaraa diraw Daawita zeretsatuwaa taani murana; shin med'inaw gidenna» yaagee» yaageedda. **40** Solomone lyorbaama wod'anaw kajjeleedda; shin lyorbaami Gibs'e gadiyaa Kaatiyaa Shiishaak'akko bak'atiide beedda; Solomone hayk'kana gakkanaw Gibs'en takkeedda. **41** Solomone haneedda harabay, I ootseeddabay ubbay, Aa aad'deeda eratetsaabay Solomona Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **42** Solomone Israa'eeliyaa ubbaa bolla Yerusalaamen oytamu laytsaa kaateteedda. **43** Hewaappe guyyiyaan Solomone hayk'k'idde, bare mayzzan gakeedda; bare aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa na'ay Robi'aame Aa kotan kaateteedda.

12 Israa'eeliyaa Asay ubbay Robi'aama kaateyanaw Sekeema katamaa beedda diraw, ikka yaa beedda. **2** Nabaas'a na'ay lyorbaami, Kaatiyaa Solomoneppe bak'atiide Gibs'en de'iyaa hawaa siseedda wode, Gibs'eppe simmiide yeedda. **3** Israa'eeliyaa Asay lyorbaamaw kiitiide s'eessina, inne Israa'eeliyaa maabaray ubbay Robi'aamakko biide, **4** «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin ha"i neeni I nuuna oosissiyaa wolk'k'aama oosuwaanne dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii. Yaatooppe, nuuni new moodetana» yaageeddino. **5** Robi'aame untunttoo, «Biite; heezzentso gallassi simmiide taakko yiite» yaageedda; Asay beedda. **6** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Robi'aame Aa aawuu Solomone pas'a de'iyaa wode, Solomona zoreedda c'imatuwaa zoretaa besseedda. I untuntta, «Ha asaw waagaade zaara giitee?» yaagiide oochcheedda. **7** C'imatuu Robi'aama, «Hacheche neeni asaw k'oomaa gidaade ootsooppenne untunttu oochchiyaawoo neeni lo"o k'aalaa zaaroppe, ubbaa gede untunttu new k'oomaa gidanawantta» yaageeddino. **8** Shin Robi'aame c'imatuu zoreedda zoriyaa aggiide, aanana dic'ciide aw ootsiyaa yalaga asatuwaa zoretaa besseedda. **9** I untuntta, «Hinttentu taana zoriyaawe ayee? «Ne aawuu nuuna toosseedda dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii» yaagiyya ha deriyaw waagaade zaaroo?» yaagiide oochcheedda. **10** Shin aanana dic'ceedda yalagatuu, «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin neeni nuw kawushisaarkkii» yaagiyya asaw, «Ta k'eeri birad'dii ta aawuwaa s'eessaappe ordde. **11** Ta aawuu hinttentu morgge mitsaa dees'iseedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'isana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'deedita; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagaade zaara» yaageeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Robi'aame, «Heezzentso gallassi simmiide taakko yiite» geeddawaadanka, lyorbaaminne Asay ubbay

heezzentso gallassi simmiide yeeddino. **13** Kaatii untunttoo hank'ko zaaruwaa zaareedda. C'imatuwaa zoriyaa aggi bashiide, **14** yalagatuu zoreedda zoriyaa kaalleedda. Yaatiide hawaadan yaageedda; «Ta aawuu hinttentu morgge mitsaa dees'iseedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'isana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'deedita; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagiide zaareedda. **15** Kaatii Asay giyaawaa sisennan is's'eedita; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Seeloppe yeedda Akiyaa baggana kase Naabaas'a na'aa lyorbaamaw odeedda k'aalay polettanaadan hawe Med'inaa Godaappe haneedda. **16** Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii untunttu giyaawaa sisennan is's'eeditawaa be'iide, kaatiyaa hawaadan yaageeddino; «Daawitewaappe nuuna gakkiiyaabay ayee? Isseye na'aappe nuuni laattanawe baawa! Israa'eeliyaa asaw, hinttentu soo hinttentu soo simmite! Ha"i simmi Robi'aame barew naagetto!» yaageeddino. Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu soo barenttu soo simmeeddino. **17** Shin Robi'aame Yihudaa katamatuwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asaa bolla kaateteedda. **18** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Robi'aame bare gabbaaruwaa kaappuwaa Adooniraama Israa'eeliyaa asaakko kiitteedda; untunttu shuchchaan c'addiide wod'eeddino. Yaatina, Kaatii Robi'aame bare paraa gaariyan ellekka kes uttiide, Yerusaalame bak'ateedda. **19** Heewaappe doommiide hachche gakkanaw Israa'eeliyaa zaratuu tammattuu Daawita zariyaappe kaateteedda kaatetuwa bolla makkaleeddino. **20** lyorbaami Gibs'eppe simmeeddawaa Israa'eeliyaa Asay ubbay siseedda wode, Aa barenttu yaa'aw s'eessisiide, Israa'eeliyaa bolla kaateyeeddino; Daawita zariyaappe kaateteedda kaatetoo ammanettiide atteedawe Yihudaa zariyaa s'alala. **21** Solomona na'ay Robi'aame Yerusaalame katamaa gakeedda wode, Israa'eeliyaa biittaa asaana oletiide, kawutetsaa barew zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biiniyaama zariyaappe dooretteedda itti s'eettanee hosppun tammu sha"o olanchatuwaas shiishsheedda. **22** Shin S'oossaa k'aalay, S'oossaa asaa gidiyaa Shamaa'iyaaakko yiide, **23** «Solomona na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Robi'aamaw, Yihudaanne Biiniyaama zaretoonnie atteeda asaa ubbaw hawaadan yaaga; **24** «Med'inaa Goday hinttentta, «Hinttentu dabbotuwaana, Israa'eelatuwaana olettanaw booppite. Hawaa taani ootseedda diraw, hinttentu ubbaykka hinttentu soo hinttentu soo simmite» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda. Untunttu Med'inaa Godaa k'aalaa sisiide, simmiide soo beeddino. **25** Hewaappe guyyiyaan lyorbaami Efireema gezziyaan de'iyaa Sekeema geesso ootsi gimbiide, yaan de'eedda; hewaappe kes biide P'iini'eela gimbbeedda. **26** lyorbaami bare wozanaa, «Kawutetsay Daawita zariyaw simmana. **27** Ha Asay Med'inaa Godaa geeshsha Golliyaan yarshshuwa yarshshanaw Yerusaalame katamaa biyaawaa gidoope, untunttu k'aykka barenttu godaakko, Kaatiyaa Robi'aamakko simmana. Untunttu taana wod'iide, Yihudaa Kaatiyaa Robi'aamakko simmana» yaagiide k'oppeedda. **28** Hewaa diraw, kaatii zoretteeddawaappe guyyiyaan work'kaappe laa"u maratuwaa misiletuwa med'diide asaw, «Hinttentu hawaappe Yerusaalame beeddawaa keeshshay gidanawaa. Hinttentoo Israa'eeliyaa asatoo, hinttentta Gibs'eppe kesseedda hinttentu s'oossatuu hawanttushi!» yaageedda. **29** Untunttuppe ittuwaa Beeteelen, ittuwaa k'ay Daanan wotseedda. **30** Ha yewuu untunttoo nagarateedda; ayaw gooppe, itti maraa misiliyaw goynnaw Asay Daana

gakkanaw beedda. **31** Iyorbbaami deriyaa huup'iyaa goynniyaa d'ok'ka sa'aa giigiisside Leewiyaa zariyaa gidana d'ayoooppekka, ubbaa K'ommo asaappe k'eesatuwaa ootsiide sunteedda. **32** Yihudaan bonchchiyaawaadan hospuntsa aginaan tammanne ichcheshantsa gallassan baalay bonchchettanaadan, iyorbbaami gallassaa keereedda; yarshshuua yarshsheedda. I hawaadan haneedda; Beetele beedda; bare med'd'eedda maraa misiliyyaw yarshshuua yarshsheedda. K'ay bare med'd'eedda goynniyaa d'ok'ka gishuwaan k'eesetuua Beeteelen suntsiide wotseedda. **33** I bare huup'iyaw dooreedda hospuntsa aginaan, he aginaw tammanne ichcheshantso gallassi Beetele beedda; he gallassay Israa'eeliyaa asaw baalaa gidanaadan awaayeedda. Yaatiide is'aanaa c'uwayanaw pude yarshshiyaa sa'aa kesseedda.

13 Iyorbbaami is'aanaa c'uwayanaw yarshshuua yarshshiyaa sa'aa matan ek'k'ide'ishshin, Med'inaa Godaa k'aalan kiitetteedda, S'oossaa asaa geetettiyaa itti bitanii Yihudaappe yeedda. **2** Med'inaa Goday azazina he yarshshiyaa sa'aa bolla hawaadan yaagiide waasseedda; «Yarshshiyaa sa'aw, yarshshiyaa sa'aw, Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Daawita zariyaw Yoosiyaasa geetettiyaa itti na'ay yelettanawaa. He na'ay ha'i hawaan yarshshiide de'iyaa d'ok'ka sa'atuu k'eesetuua ne bolla yarshshana; ne bolla asaa mek'etsay s'uugettana» yaagee» yaagiide waasseedda. **3** He gallassi S'oossaa Asay malaataa immiide, «Med'inaa Goday odeedda malaatay hawaa; ha yarshshiyaa sa'ay p'alk'ettana; Aa bolla de'iyaa bidintsaykka wora laalettanawaa» yaageedda. **4** Kaatii Iyorbbaami S'oossaa Asay Beeteelen de'iyaa yarshshiyaa sa'aa bolla waasseeddawaa siseedda wode, yarshshiyaa sa'aappe bare kushiyaa yeddiide, «He bitaniyaa oyk'kite!» yaageedda. Shin I bitaniyaw yeddeedda kushii ellekka s'igiide sileedda; Hewaa diraw, bare kushiyaa guyye zaariide akanaw danddayibeenna. **5** K'ay S'oossaa Asay Med'inaa Godaa k'aalan immeedda malaataadan yarshshiyaa sa'ay p'alk'etti wod'd'ina, Aa bolla de'iyaa bidintsaykka wora laalettedda. **6** Yaatina, Kaatii Iyorbbaami S'oossaa asaa, «Ta kushii kasewaadan hanana mala taw gaannataade Med'inaa Godaa ne S'oossaa woossarikki!» yaageedda. Hewaa diraw, S'oossaa Asay kaatiyaw gaannatiide Med'inaa Godaa woossina, kaatiyaa kushii simmiide kasewaadan haneedda. **7** Kaatii S'oossaa asaa, «Taananna ta soo dendda; K'umaa ma. K'ay taani new imotaa immanaa» yaageedda. **8** Shin S'oossaa Asay kaatiyaw hawaadan yaagiide zaareedda; «Haray attina neeni ne ak'oo bagga taw immintokka, taani neenana biikke; hawaan ukitsaakka miikke, haatsaakka ushikke. **9** Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa k'aalay taana, «Neeni ukitsaakka mooppa, haatsaakka ushoppa, ne yeedda ogiyaan akka simmaade booppa» yaagiide azazeedda» yaageedda. **10** Hewaa diraw, bitanii hara ogiyaanna beedda; I Beetele yeedda ogiyaanna simmiide bibeena. **11** Timbbitiyaa odiyaa itti c'ima bitanii Beetele kataman de'ee. Beeteelen he gallassi S'oossaa Asay ootseedda ubbabaa he c'ima bitaniyaa naanay yiide odeeddino; K'ay he bitanii kaatiyaw odeedda K'aalaa untuntutu barenttu aawoo odeeddino. **12** Aawuu untuntuta, «Hak'ogiyaanna beedee?» yaageedda; Yihudaappe yeedda S'oossaa Asay beedda ogiyaa aw malaateeddino. **13** Hewaappe guyyiyyaan I bare naanaa, «Taw ane hariyaa koorite»

yaageedda; Untuntutu aw hariyaa koorina toggeedda. **14** S'oossaa asaa geeduwaa kaalliide beedda; itti wolaa kuwaan utteeddawaa demmiide, «Yihudaappe yeedda S'oossaa Asay neeneeyye?» yaageedda. Bitanii, «Ee taana» yaageedda. **15** Timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii Aa, «K'umaa maanaw ta soo taananna dendda» yaageedda. **16** S'oossaa Asay zaariide, «Taani guyye simmaade neenana baanaw, woy ha koshiyan neenana ukitsaa maanaw, woy haatsaa ushanaw danddaykke. **17** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday k'aalay taana, «Neeni he sa'aan ukitsaakka mooppa, haatsaakka ushoppa, ne yeedda ogiyaan akka simmaade booppa» yaagiide azazeedda» yaageedda. **18** Timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii, «Taanikka neenaadan timbbitiyaa odiyaawaa. Kiitanchchay Med'inaa Goday k'aalan taana, «Ukitsaa I maana malanne haatsaa ushana mala, Aa zaaraadde ne soo neenana akkaade ya» yaageedda» yaageedda. Shin c'ima bitanii hewaa aw wordduwaaw odeedda. **19** Hewaa diraw, S'oossaa Asay aanana simmiide, Aa son meeddanne usheeddanne. **20** Untuntutu maaddan utti de'ishshin, Med'inaa Godaa k'aalay bitaniyaa guyye zaareedda timbbitiyaa odiyaa c'ima bitaniyaakko yeedda. **21** Bitanii Yihudaappe yeedda S'oossaa asaw bare k'aalaa d'ok'ku ootside, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni Med'inaa Godaa k'aalaa is's'aadda; Med'inaa Goday ne S'oossay neena azazeedda azazuwaakka naagabaakka. **22** Neeni S'oossay, «He sa'aan mooppa woy ushoppa» geedda sa'aa guyye simmaade baade, yaan ukitsaa maada; haatsaakka ushaadda. Hewaa diraw, ne anhay ne aawotuwaaw duufuwaan moogetenna» yaagee» yaageedda. **23** S'oossaa Asay miyaawaanne ushiyaawaa Poleeddawaappe guyyiyyaan, timbbitiyaa odiyaawe bare guyye zaariide aheedda bitaniyaw hariyaa koorreedda. **24** I ogiyaan biishshin gaammuu aanana gakettiide, Aa wod'eedda. Anhay ogiyaan panggaraareedda; hariinne gaammunne laa'attuukka anhaa miyiyaan ek'keeddinno. **25** He ogiyaanna aad'd'iyaa Asay anhay panggaraareeddawaanne gaammuu anhaa miyiyaan ek'keeddawaa be'eedda; biide timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii de'iyaa kataman odeedda. **26** Biyaa saappe bitaniyaa guyye zaareedda timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii hewaa siseedda wode hawaadan yaageedda; «Hewe k'aalaw azazettenan is's'eedda S'oossaa asaa. Hewaa diraw, Med'inaa Godaa k'aalay aw kasetiide odeeddawaadan, Med'inaa Goday gaammukaan Aa gatseedda; yaatina, gaammuu Aa mentsereetsiide wod'eedda» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyyaan c'ima bitanii bare naanaa, «Taw hariyaa koorite» yaageedda. Untuntutu aw hariyaa koorreedda; **28** bitanii kesiide beedda. Ogiyaan panggaraareedda anhaanne anhaa matan ek'keedda hariyaanne gaammuwaa demmeedda; gaammuu anhaa mibeenna woy hariyaakka mentsibeenna. **29** Timbbitiyaa odiyaa c'ima bitanii S'oossaa asaa anhaa dentsiide, hariyaa zokkiyaan wotsiide, yeekkanawunne mooganaw guyye bare katamaa akkiide aheedda. **30** Barew makki wotseedda duufuwaan anhaa wotseedda; Aa bolla, «Aayye ta ishaw! Aayye ta ishaw!» yaagiide yeekkeeddino. **31** Moogi simmiide bare naanaa hawaadan yaageedda; «Taani hayk'kiyaa wode, S'oossaa Asay moogetteedda duufuwaan taana moogite; ta mek'etsatuwaakka Aa mek'etsatuwaaw gas'aan wotsiide. **32** Ayaw gooppe, Beetele kataman de'iyaa yarshshiyaa sa'aa bollanne Samaariyaa katamatuwaan de'iyaa goynniyaa d'ok'ka sa'atuu bolla Med'inaa Goday azazina he bitanii waassowe tumu polettana» yaageedda. **33** Hewaappe

guyyenna lyorbaami bare iita ogiyaappe simmibeenna; shin goynniyaa d'ok'k'a saatoo ubbaa k'ommo asaappe k'eestuwaaw guujiide sunteedda; k'eestuwaaw gidanaw koyiyaa oonanne goynniyaa d'ok'k'a sa'aaan woteedda. **34** lyorbaama golliiyaa asaa ungganawunne biittaa bollaappe d'ayssanaw gatseedda nagaray hewaa.

14 He wode lyorbaama na'ay Abii harggeedda. **2** Yaatina, lyorbaami bare machchato, «Denddaade neeni lyorbaama machchato gidiyaawaa ooninne erenna mala, ne mayuwaaw laamma; Seelo ba. Taani ha asaa bolla kaatetanawaa taw odeedda timbbitiyaa odiyaa Aakii yaan de'ee. **3** Tammu ukitsaa, amareeda komppuwaanne itti otuwaaw eessaa aw akkaade aakko ba. Booppe ha harggeedda na'ay hananabaa I new odana» yaageedda. **4** lyorbaama machata I geeddawaadan ootsaadda; denddaade Aakiya soo Seelo baaddu. Aakii s'eellanaw danddayenna; I c'immeedda diraw, Aa ayfii demmenna. **5** Shin Med'inaa Goday Aakiya, «lyorbaama machata bare na'aa harggiyaawaa neena oochchanaw yaw. Neeni iziw hawaa hawaa yaagaade oda. Aa yaa g akkaade hara mac'c'a asaa malatanaanu» yaageedda. **6** Hewaa diraw, Aakii machata penggiyaan di'i di'iyawaa sisiide hawaadan yaageedda; «lyorbaama machchatitee, ane haa gela. Ayaw hawaadan hara asaa malataad? Taani iita woriyaa new odanaw kiitettaad. **7** Neeni lyorbaamekko baade hawaadan yaaga; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay neena, «Taani neena asaa gididoppe d'ok'k'issaad; ta asaa Israa'eeliyaa bolla neena kaateyyaad. **8** Taani Daawita zariyaappe kawutetsaa wotsa akkaade, new immaad. Shin neeni ta k'oomaa Daawita mala gidakka; I ta azazuwaaw naageeddanne ta sintsan suurebaa s'alalaa ootsiide, bare kumentsaa wozanaan taana kaalleedda. **9** Neepee kase de'eedda ubbatuu ootseeddawaappe dariyaa iitaa neeni ootsaadda; neeni new hara s'oossatuwaaw, seeriseedda birataappe eek'atuwaaw med'd'aadda. Yaataade taana hank'ketsaadda; taana neeppe guyye aatsaada. **10** «< «Hewaa gaasuwaan taani lyorbaama golliiyaa asaw iitaa ahana. Israa'eeliyaa biittan lyorbaama golliiyaa asaappe ayiliyaa gidina la'a gidina, itti attuma asayenne attenan d'ok'ollana. Itti uray ooshay wurana gakkanaw kessiyaawaadan, lyorbaama golliiyaa asaa taani wurssa kessana. **11** lyorbaama zariyaa gidide kataman hayk'kiyaa oonanne kanatuu maana; gas'ariyan hayk'kiyaawantaa k'ay saluwaaw kafotuu maana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaaddi!» yaageedda» yaaga. **12** «Neena gidooppe, ha'i neeni denddaade ne soo ba. Ne gedii katamaa geliyaa wode, na'ay hayk'kana. **13** Israa'eeliyaa ubbay na'aw yeeekiide moogana; lyorbaama golliiyaa asan Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa sintsan ha na'aan lo'obay beetteedda diraw, lyorbaama golliiyaa asaappe Aa s'alalaal duufuwaan moogettana. **14** «Hewaappe guyyiyaan lyorbaama golliiyaa asaa d'ok'olli d'ayssiyaa kaatiyaa Med'inaa Goday barew Israa'eeliyaa bolla dentsana. **15** Haatsaa gidдон woshuu k'aas's'iyawaadan, Med'inaa Goday he wode Israa'eelatuwaaw shoc'iide k'aatsana. Asheero giyaa s'oossatiw untunttu milisiyaa essiide, Med'inaa Godaa hank'ketseedda diraw, untunttu aawaatoo I immeedda lo'o biittappe untunttu diggana; yaatiide untunttu Efiraas'iisa Shaafaappe hefintsan laalana. **16** lyorbaami ootseedda nagaraa dirawunne Israa'eeliyaa asaa I oosisseedda nagaraa diraw, S'oossay Israa'eeliyaa aggi bashana» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan lyorbaama machata denddaade

baade Tirs's'a g akkaade golliiyaa pengge goc'c'illaa yed'd'in na'ay hayk'ki aggeeda. **18** Bare k'oomaa timbbitiyaa odiyaa Aakiya baggana Med'inaa Goday odeeddawaadankka Aa moogeeddino; Israa'eeliyaa Asay ubbay aw yeeekseedda. **19** lyorbaami haneedda harabay, Aa olatuunne Aa ayissuwaaw maaratu Israa'eeliyaa Kaatetu Taarikiyaa Mas'aafatuwaan s'aafetti utteedda. **20** lyorbaami laatamanne laa'u laysaa kawuteedda. Hewaappe guyyiyaan hayk'kiide bare mayzzan gaketeedda. Aa kotan Aa na'ay Naadaabe kawuteedda. **21** Solomona na'aa Robi'aame Yihudaan kawuteedda; Robi'aame kaatetiyyaa wode laysatay aw oytamanne itta. Med'inaa Goday bare suntsaa wotsanaw Israa'eeliyaa zaratuwaaw katamatuwaaw ubbaa gididoppe dooreedda Yerusaalame kataman Robi'aame tammanne laappun laysaa kaateteedda. Aa daay suntsay Naa'imo; iza Amoonaa gade asaa. **22** Yihudaa asatuu Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseeddino; barenttu ootseedda nagaran untunttu barenttu aawotuwaappe aatsiide Aa k'anaatisseeddino. **23** Hewaa bollakka k'ay untunttu barenttu goynniyaa d'ok'k'a sa'aa, eek'aa shuchchatuwaanne Asheero geetetiyyaa s'oossatuwaaw misiletuwaaw d'ok'k'a deretuwaaw ubbaa bollanne irs's'a mitsuwaaw ubbaa garssan esseeddino. **24** Haray attina untunttu goynniyaa gishuwaan goynnuwaaw woga ootsiide attuma asatuu attuma asatuwaana shaarmus'iyaaawantuu de'iino. Med'inaa Goday Israa'eelatu sintaappe kessiide yedersseedda gade asatuu meezeteedda, he sheneyiyaa oosotuwaaw ubbaa Israa'eeliyaa asatuu ootseeddino. **25** Robi'aame kaateteedda ichcheshantso laysan Gibs'e Kaatii Shiishaak'i Yerusaalame katamaa k'oheedda. **26** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa gollen de'iyaa miishshaa, Solomone k'os'isseedda work'k'aa gondallatuwaana ubbaa bonk'ki akkiide beedda. **27** Yaatina, kaatii Robi'aame he gondallatuwaaw diraw nahaasiyaa birataappe hara gondallatuwaaw med'isseedda; untunttu naagiide wotsana mala kaatiyaa golliiyaa penggiyaa naagiyaawantuu kaappatoo immeedda. **28** Kaatii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliiyaa biyaa wode ubbaan, naagiyaawantuu gondallatuwaaw oyk'keeddino. Hewaappe simmiide untunttu zaariide, naagiyaawantuu gollen wotsiino. **29** Robi'aame haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwaaw Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **30** Robi'aamine lyorbaami ubbaa wode olettiide de'eeddino. **31** Robi'aame hayk'kiide bare mayzzan gaketeedda; I Daawita Kataman de'iyaa bare aawotuwaaw duufuwaan moogetteedda. Aa daay suntsay Naa'imo; iza Amoonaa gadiyaa asaa. Robi'aama kotan Aa na'ay Abii kaateteedda.

15 Nabaas'a na'aa lyorbaami kaateteedda tammanne hosspuntsa laysan Abiiji Yihudaan kaateteedda. **2** Abiiji Yerusaalamen heezzu laysaa kaateteedda. Aa daaya Abeselooma naatti naatto; I suntsay Maa'iko. **3** Appe kase Aa aawuu ootseedda nagaratuwaaw ubbaa ootseedda; Aa wozanay Aa aawuwaaw aawuwaaw aawuwaaw Daawita wozanay polo gideeddawaadan Med'inaa Godaw, bare S'oossaw polo gidibeenna. **4** Gidooppenne, aappe guyyiyaan Yerusaalamen kaatetana malanne Yerusaalame sarotetsaa naagana mala, Med'inaa Goday Aa S'oossay Daawita diraw Abiiyaw itti attuma na'aa immeedda. **5** S'oossay hawaa ootseedda gaasotay, Daawite Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda; Hiitiyaa Ooriyoona bolla nagaraa ootsooniippe attina, bare de'uwaaw laysaa ubbaan Med'inaa Godaa azazotuwaappe

ittibaanne naagennan aggiebenna. **6** Abiyyi de'eedda laysaa ubbaan Robi'aama asaananne Iyorbbaama asaan oletiide de'eeddino. **7** Abiyyi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. Abiyyinne Iyorbbaami oletiide de'eeddino. **8** Abiyyi hayk'kiide bare mayzzaan gaketeeedda; I Daawita Kataman moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Asay kaateteedda. **9** Israa'eeliyaa Kaatii Iyorbbaami kaateteedda laatamantso laysan Aasi Yihudaan kaateteedda. **10** Aasi Yerusalaamen oytamanne itti laysaa kaateteedda. Aa aawuwaa daay sunsay Maa'iko; Aa Abeselooma naatto. **11** Aasi bare mayza aawuu Daawite ootseeddawaadan, Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **12** Goyanno woga ootsiide attuma asaan sharmus'iyaa attuma asatuwaa Aasi bare biittappe d'aysseedda; aappe kase de'eedda kaatetuu med'd'eedda eek'aa misiletuwaa ubbaa d'ok'koleretsiide oleedda. **13** Aa aawuwaa daaya Maa'ikakka Asheero giyya s'oossatiw tuna eek'aa misiliyaa med'd'eedda diraw, Kaatiyaa Aatto Aa geetettiyya bonchchuwaappe izo diggeedda. Aasi he eek'aa misiliyaa k'ans's'ereetsiide, K'ediroona Zanggaaraan s'uuggeedda. **14** Aasi goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayssennan aggooppenne, I bare de'eedda laysaa ubbaan Med'inaa Godaw wozanaappe ammanettiyya asaa gidiide de'eedda. **15** Inne Aa aawuu S'oossaw dummayi wotseedda biraa, work'kaanne hara miishshatuwaa ahiide, S'oossaa Geeshsha Golliyaa gidдон wotseedda. **16** Yihudaa Kaatii Asinne Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi, barentu kaateteedda laysaa ubbaan oletteeddino. **17** Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi Yihudaa bolla woraajjeedda; mayyiide Yihudaa Kaatiyaa Asaa biittappe ooninne gelennaadaaninne kessennaadan te'anaw Raama katamaa yuushshuwaa minisiide gimbeedda. **18** Hewaa gaasuwaan Kaatii Asay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaninne bare kaatiyaa gollen atteeda work'kaanne biraa ubbaa kessiide, bare oosanchchatuu kushiyan wotseedda. Heziyaana na'aa na'aa, S'abrimmoona na'aw, Damask'ko kataman de'iyaa Sooriyaa Kaatiyaa Benihadaadaw, imotaa ootsiide yeddiide hawaadan yaageedda: **19** «Kase ta aawuwaananne ne aabbuna c'aak'k'eteeddawaadan, ane taanannanne neenana c'aak'etoettye. Be'a, hawaa biraanne work'ka taani new imotaa Immanaw yeeddaa. Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi bare olanchchatuwa ta gadiyaappe kessana mala, neeni kase aanana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa kola» yaageedda. **20** Benihadaadi Kaatii Aasi geeddawaa mayyiide, bare ola gadaawotuwa Israa'eeliyaa katamatuwa olana w yeeddeedda. Untunttu Ayino, Daananne Aabeeli-Beetima'ika geetettiyya katamatuwa, Galilaa Abbaa matan de'iyaa biittaa, Niftaaleema biitaanakka gujiide ubbaa s'ooneeddino. **21** Kaatii Baa'ishi hewaa sisiide, Raama katamaa gimbiyyaawaa aggiide, Tirs's'a katamaa beedda. **22** Hewaappe guyyiyaan Kaatii Aasi Yihudaan de'iyaa asaa ubbaa azazina ittuunne attennaan dendiide, Baa'ishi kase yaan go'ettiyya shuchhaanne mitsaa Raamappe keezeeddino. Kaatii Aasi Mis'ip'anne Biiniyaama biittan de'iyaa Gebaa'a an minisiide gimbeedda. **23** Aasi haneedda harabay, Aa minotetsaa ubbay, I ootseeddabay ubbayenne I kees's'eedda katamatu Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteeddino. Shin I c'imeedda wode gediyya saketteedda. **24** Aasi hayk'kiide, bare mayzzaan gaketeeedda; bare mayza aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa na'ay Yoosaafees'e Aa sa'aan kaateteedda. **25** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laa'entso laytsi Iyorbbaama

na'ay Nadaabe Israa'eelan kaateteedda; I Israa'eeliyaa biittan laa'u laysaa kaateteedda. **26** Nadaabe kase bare aawuwaa ogiyaanne Israa'eeliyaa asaa I oosisseedda Aa nagaraa ogiyaan hametiide, Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **27** Yisaakoora zariyaa gideedda Akiyya na'ay Baa'ishi Nadaaba bolla mak'etteedda. He wode Nadaabinne Aa olanchchatuu Piliss's'eeman de'iyaa Gibbatoona katamaa dooddiide de'ino. **28** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda heezzentso laysan Baa'ishi Nadaaba wod'iide Aa sa'aan I barew kaateteedda. **29** Baa'ishi kawutetsaa doommo saannakka Iyorbbaama soo asaa ubbaa wod'i wursseedda; Med'inaa Goday Seelophe yeedda bare k'ooma timbbitiyya odiyaa Akiyya baggana odeeddawaadankka Iyorbbaama golliyaa Asay ubbay hayk'ki wureedda. **30** Hewe haneeddawe Iyorbbaami bare huup'iyaw ootseedda nagaraa dirassa, Israa'eeliyaa asaa I oosisseedda nagaraa diraassanne Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa hank'ketseedda diraassa. **31** Nadaabe haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **32** Yihudaa Kaatiyaa Aasinne Israa'eeliyaa Kaatiyaa Baa'ishi barentu kawutetsaa laysaa ubbaan oletiide de'eeddino. **33** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda heezzentso laysan Akiyya na'ay Baa'ishi Israa'eeliyaa asaa ubbaa bolla kaateteedda; I Tirs's'a kataman laatamanne oydu laysaa kaateteedda. **34** Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ootsiidenne Aa ogiyaan hametiide, Baa'ishi Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda.

16 Hanaana na'aa Yeehu baggana Med'inaa Godaa k'aalay Baa'ishabaa hawaadan yaagiide yeedda; **2** «Taani neena baanaappe dentsaade ta asaa Israa'eeliyaa bolla kaappuwaa kessaad; shin neeni Iyorbbaama ogiyaan hamettaadda. K'ay ta asaa Israa'eeliyaa nagaraa oosisaade, untunttu nagaran taana hank'etsaadda. **3** Hewa diraw, be'a! Taani Baa'ishanne Aa golliyaa asaa pittana hanay. Baa'ishaa, taani ne golliyaa asaa Nabaas'a na'aa Iyorbbaama golliyaa asaadan ootsana. **4** Baa'isha zariyaa gidiide, kataman hayk'kiyaa oonanne kanay maana; k'ay gas'ariyan hayk'kiyaa oonanne saluwa kafotuu maana» yaageedda. **5** Baa'ishi haneedda harabay, I ootseeddabayne Aa minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **6** Baa'ishi hayk'kiide bare mayzzaan gaketeeedda; Tirs's'a kataman moogetteedda. Aa na'ay Eeli Aa sa'aan kaateteedda. **7** Med'inaa Goday timbbitiyya odiyaa Yeehu baggana Baa'isha bollanne Aa soo asaa bolla he timbbitiyaa odeedda gaasuu Baa'ishi ootseedda nagaraa diraassanne Iyorbbaaminne Aa soo Asay ootseeddawaadan, iitabaa ootsiide, Med'inaa Godaa hank'ketseedda diraassa. K'ay I Iyorbbaama soo asaa ubbaa wod'i wursseedda diraassa. **8** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laatammanne usuppuntsa laysan Baa'isha na'ay Eeli Israa'eelan kaateteedda. Tirs's'a kataman I laa'u laysaa kaateteedda. **9** Kaatiyaa ola gadaawatuwaappe ittuwaa gidiide, Aa paraa gaaretuwaappe bagga azaziyya Zimiri kaatiyaa bolla mak'etteedda. Kaatii Eeli he wode Tirs's'an de'iyaa kaatiyaa gollaw aawotiyya Ars's'a son Tirs's'an matsotti utteedda. **10** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laatamanne laappuntsa laysan Zimiri Ars's'a soo geliide kaatiyaa wod'iide Aa sa'aan barew kaateteedda. **11** Zimiri kawutiide, kawutetsaa aratan uttoaanakka Baa'isha soo asaa ubbaa wodeedda. Baa'ishaw dabbo gidina laggetsaa gidina

itti attuma asanne pas'a ashshibeenna. **12** Timbbitiyaa odiyaa Yeehu baggana Med'inaa Goday Baa'isha bolla haasayeedda k'aalaadan Zimiri Baa'isha soo asaa ubbaa wod'i d'ayseedda. **13** Hewe haneeddawee Baa'ishinne Aa na'ay Eeli barentuu eek'aw goynniide, ootseedda nagaraa ubbaa gaasuwaanne Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa gaasuwaan, Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa hank'etseedda diraassa. **14** Eeli haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **15** Yihudaa Kaatii Aasi kaateteedda laatamanne laappuntsa laysan Zimiri Tirs's'an laappun gallassaa s'alalaa kaateteedda. He wode Israa'eeliyaa olanchchatuu Gibbatoona geetettiyaa Piliss's'eema katamaa dooddiide utteeddino. **16** Dooddi utteedda Israa'eelatu Zimiri kaatiyaa bolla mak'ettiide Aa wod'eeddawaa siseedda wode, ola gadaawaa Omira he gallassikka he sa'aan Israa'eeliyaa kaatiyaa kessiide kaateyeddino. **17** Omirinne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay Gibbatoona katamaappe kesiide biide, Tirs's'a katamaa dooddeeddino. **18** Katamay oyk'etikichcheeddawaa be'eedda wode, Zimiri kaatiyaa golliyaa gidдон de'iyaa geesuwwa geliide, kaatiyaa gollen tamaa oytseedda; yaatiide ikka hayk'keedda. **19** Hewe haneeddawee Iyorbbaami ootseedda nagaraanne Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa kaalliide, Zimiri Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda dirassa. **20** Zimiri haneedda harabayne I mak'keedda mak'kuu Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **21** He wode Israa'eeliyaa Asay laa'u kesiide shaaketeedda. Asaappe baggay Ginaata na'aa Tiibina kaateyanaw koyina, baggay k'ay Omira kaateyanaw koyeedda. **22** Shin Omira maaddiyaa Asay Ginaata na'aa Tiibina maaddiyaa asaappe minneedda. Hewaa diraw, Tiibini hayk'k'ina Omiri kaateteedda. **23** Yihudaa Kaatii Asay kaateteedda hattamanne ittentsa laysan Omiri Israa'eeliyaa asaa bolla kaateteedda. Tammanne laa'u u laytsaa mooddeedda; hewaappe usuppun laytsaa Tirs's'an mooddeedda. **24** Omiri Samaariyaa giyaa deriyaa Shemeera geetettiyaa bitaniyaappe usuppun sha'a s'agaraa biran shammeedda; itti katamaa an kees's'eedda. Yaatiide he katamaa kase he deriyaa godaa sintsan Samaariyaa giide suntseedda. **25** Shin Omiri Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; I bareppe kase de'eedda kaatetuwwa ubbatuwaappekka aad'd'iyaa nagaraa ootseedda. **26** Nabaas'a na'ay Iyorbbaami ootseedda nagaraanne Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa Omiri kaalleedda; he eek'aw goynniyaa hanotay Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa hank'etseedda. **27** Omiri haneedda harabay, I ootseeddabayne Aa minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **28** Omiri hayk'k'ide bare mayzzan gaketeedda; Samaariyaa kataman moogetteedda. Aa na'ay Akaabi Aa kotan kaateteedda. **29** Yihudaa Kaatii Asay kaateteedda hattamanne hospuntsa laysan Omira na'ay Akaabi Israa'eelan kaateteedda; Omira na'ay Akaabi Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa bolla laatamanne laa'u u laytsaa kaateteedda. **30** Omira na'ay Akaabi bareppe kase wode de'eedda kaatetuwwa ubbatuwaappekka aad'd'iyaa iitabaa Med'inaa Godaa sintsan ootseedda. **31** Nabaas'a na'ay Iyorbbaami ootseedda nagaraa ootsiyaawaa laafabaa giide k'oppiyaawaa s'alala gidennaan Sidoonatuwwa Kaatiyaa Etiba'aala naatto Elzzaabeelo barew machcho ootsi akkiide, Ba'aala geetettiyaa eek'aw ootsanawunne goynnanaw doommedda. **32** Samaariyaa kataman I kees'isseedda Ba'aala

Eek'aa Gollen Ba'aalaw yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda. **33** K'ay Akaabi Asheero geetettiyaa s'oossatti misiliyaa essiide, bareppe kase de'eedda kaatetuwwa ubbatuwaappe aatsiide Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa hank'etsiyaa nagaraa ootseedda. **34** Akaaba kawutetsaa wode Beeteleppa yeedda Hii'eela geetettiyaa itti bitanii Yaarikko katamaa zaaretsiide kees's'eedda. Neewi na'aa Iyyaasu baggana Med'inaa Goday odeeddawaadan, Hii'eeli Yaarikko kees's'anaw baasiya wode, Abiiraama geetettiyaa Aa bayira na'ay hayk'keedda; k'ay penggiyaa aatsiyaa wode Saguba geetettiyaa Aa wurssetsa teefa na'ay hayk'keedda.

17 Gala'aaden Tishbbe giyaa saappe yeedda, timbbitiyaa odiyaa Eelaasa geetettiyaa itti bitanii Kaatiyaa Akaaba hawaadan yaageedda; «Taani aw ootsiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay ero! Ha sintsanna yiyaa laysatuwaan taani odennan de'ishshin, sa'aan iray bukkenna woy ketterssay beettena» yaageedda. **2** Hewaappe simmiide Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Eelaasakko yiide Aa hawaadan yaageedda; **3** «Hawaappe denddaade away doliyaa bagga ba; yaan Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Kariita Shaafaa matan k'osetta. **4** Neeni he shaafaappe haatsaa ushana; k'uurratuu neena he sa'aan k'umaa mizanaadan taani untuntta azazaad» yaageedda. **5** Eelaasi Med'inaa Goday geeddawaa ootseedda; Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Kariita Shaafaa biide, yaan utteedda. **6** Wontanne omarsii k'uurratuu ukitsaanne ashuwaa Eelaasaw ahino; haatsaakka shaafaappe ushee. **7** Gadiyaan iray bukkenna diraw, guutsa wodiyaappe guyyiyaan shaafay meleedda. **8** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaa k'aalay Eelaasakko yiide, Aa hawaadan yaageedda; **9** «Ha saappe denddaade, Sidoona matan de'iyaa Siraafita ba; yaan de'ashsha. Itti am'e mishiratta neena k'umaa mizanaadan taani azazaad» yaageedda. **10** Eelaasi denddiide Siraafita beedda; I katamaa penggiyaakko gakkiiyaa wode, itti am'e mishiratta mitsaa mis'aw. Eelaasi mishiratto s'eesiide, «Hayyanaa, taw ushanaw haatsaa buliyaan akka yaarikii» yaageedda. **11** Mishirata haatsaa ahanaw biishshin I s'eesiide, «Hayyanaa guutsa baso ukitsaakka akkaade yaarikii» yaageedda. **12** Mishirata aw, «Med'inaa Goday ne S'oossay ero! Taw ukitsay baawa. Taw otuwaan itti kuchcha d'iiliinne s'aruwaan guutsa zayite s'alaalay de'ee. Taani hawaa yeeddawe guutsa mitsaa mis'aade, soo simmaade, hinnokka tawunne ta na'aw itti gedi uukkanaassanne miide hayk'kanaassa» yaagaaddu. **13** Eelaasi mishirattii, «Ayenne baawa, yayyoppa; baade neena geeddawaadan ootsa. Shin kasetaade ne d'iiliyaappe guutsa komppuwaa komppaade taw akka ya; hewaappe simmaade newunne ne na'aw komppa. **14** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay, «Sa'aa bollan Med'inaa Goday iraa bukkenna gakkanaw, d'iili otuwaappe wurenna; zayitiikka s'aruwaappe wurenna» yaagee» yaageedda. **15** Hewaa diraw, mishirata baade, Eelaasi odeeddawaadan ootsaaddu; hewaan Eelaasi, mishiratanne I soo Asay ubbaa gallassi k'umaa meeddino. **16** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Eelaasa baggana odeedda k'aalaa naagiide, otuwaappe d'iili wuribeennanne s'aruwaappe zayitiikka wuribeenna. **17** Guutsa wodiyaappe guyyiyaan he golliyaa godatti na'ay harggeedda; harggii goobi goobi biina, wurssetsan na'ay shempuwwa te'ettiide hayk'keedda. **18** Yaatina, mishirata Eelaasa, «S'oossaa asaw, neeni taana morkkiyaabay ayaanee? Neeni ta nagaraa

hassayissaade ta na'aa wod'anaw yaaddi?» yaagaaddu. **19** Eelaasi izo, «Ne na'aa taw hamma» yaageedda. Na'aa I kiwuwaappe akkiide, pude bare de'iyaa pook'iyaa afiide bare arsaan gisiseedda. **20** Yaatiide Med'inaa Godaw hawaadan yaagiide waasseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, k'ay ha taani de'iyaa mishiratti am'atti na'aa wod'aade, I bollakka metuwaaya ayay?» yaageedda. **21** Hewaappe simmiide na'aa bolla heezzu gede zak'k'ulliide, Med'inaa Godaw hawaadan yaagiide waasseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, ha na'aa shemppuwaaw zaara» yaageedda. **22** Med'inaa Goday Eelaasa waasuwaaw siseedda. Na'aa shemppuukka simmina, na'ay pas'eedda. **23** Eelaasi na'aa akkiide pook'iyaaappe duge wod'd'eedda; na'aa aatiw immiide hawaadan yaageedda; «Be'a, ne na'ay pas'eedda» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan mishirata Eelaasa, «Neeni S'oossaa asaa gideeddawaanne ne doonaappe odetiyyaa Med'inaa Goda k'aalay tuma giddeeddawaa taani ha'i eraad» yaagaaddu.

18 Iray d'ayoodeppe heezzentso laysan, unddenna aginay aad'd'ina Med'inaa Goday Eelaasa, «Ba; Kaatiyaa Akaabaw beetta. Taani ha biittan iraa bukissana» yaageedda. **2** Eelaasi Akaabaw beettanaw denddiide beedda. He wode Samaariyaan wolk'k'aama koshay de'ee. **3** Akaabi bare gollow aawotiyaa Obaadiyaa s'eeseedda. Obaadi Med'inaa Godaa minisiide ammaniyyaa asaa. **4** Elizzaabeela Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyyaa odiyaawantta wod'isiyyaa wode, Obaadi untuntuppe s'eetatuwaaw akkiide, ishatamuwaa ishatamuwaa shaakki, gonggolotuwaaw giddon k'osiide, katsaa miziide haatsaakka ushshiide wotseedda. **5** Akaabi Obaadiyaa s'eesiide, «Gadiyaan sa'aan pultuu de'iyaa sa'aa ubbaanne shaafaa pultuwaaw ubbaa ba. Ooni erii, nuuni maataa demmiide paratuwaanne bak'ulotuwaaw wod'enaan ashshanaawenttone» yaageedda. **6** Untunttu biittaa shaakki shaakki akkina, Akaabi itti ogiyaa oyk'k'iide barekka beedda; k'ay Obaadekka hara ogiyaa oyk'k'iide barekka beedda. **7** Obaadiyi bare ogiyaa oyk'k'iide biishshin, Eelaasi aanana gaketeedda. Obaadi Eelaasa eriide bare deemuwaan guufanniide, «Ta godaw Eelaasaa, hawe neeneeyye?» yaageedda. **8** Eelaasi aw, «Ee taana. Neeni baade, «Eelaasi hawaan de'ee» yaagaadde ne godaw oda» yaageedda. **9** Obaadi Eelaasaw, «Taani neena ay naak'k'inee neeni taana ne k'oomaa hayk'ko gaade Akaaba kushiyan aatsa immiyaawe?» **10** Med'inaa Goday ne S'oossay ero! Ta goday neena koyissanaw kiitibeenna derii woy kawutetsi ubbakka baawa. Untunttu, «Eelaasi hawaan baawa» yaagiyaa wode, neeni hawan baynnawe tuma gidiyaaawaa eranaw Akaabi deriyaa mooddiyaawantta c'aak'k'iseedda. **11** Ha'i neeni taana, Baade ne godaw, «Eelaasi hawaan de'ee» yaagaadde oda yaagaasa. **12** Taani neena yeggaade boowaan, Med'inaa Godaa Ayyaany neena dentsiide, taani erenna sa'aa afana. Taani Akaabaw odina, I neena demmana d'ayoodeppe, taana wod'ana. Taani ne k'oomay na'atetsaadeppa doommaade Med'inaa Godaw yayyiyaa asaa. **13** Elizzaabeela Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyyaa odiyaawantta wod'isiyyaa wode, taani Med'inaa Godaa nabatuwaappe s'eetuwaaw akkaade, ishatamuwaa ishatamuwaa itti gonggoluuwan k'osaade, k'umaa mizaaddinne haatsaakka ushshaad. Yaatina, ha taani ootseeddabay new ta godaw odetibeenneeyye? **14** Ha'i k'ay neeni taana, Baade ne godaw, «Eelaasi hawaan de'ee» yaagaadde oda yaagaasa. Odooppe I taana wod'ana» yaageedda. **15** Eelaasi Aa, «Taani

aw azazettiyyaa, Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ero! Tuma taani hachche Akaabaw beettana» yaageedda. **16** Obaadi Akaabana gaketanaw beedda; Akaabaw odeedda. Akaabi Eelaasanna gaketanaw beedda. **17** Akaabi Eelaasa be'eedda wode, «Israa'eeliyyaa gadiyaa aatsa yeggiiyaawe, laa hawe neenee?» yaageedda. **18** Eelaasi Akaaba, «Israa'eeliyyaa biittaa aatsi yeggiiyaawe taana gidikke. Med'inaa Godaa azazuwaaw aggiide, Ba'aala eek'atoo goynniide, biittaa aatsi yeggiiyaawe neenanne ne aawuwaaw soo asaa. **19** Ha'i Israa'eeliyyaa asaa ubbaa K'armmeloosa Deriyaa taakko shiishsha; k'ay Elizzaabeeli maaddaappe miyaa timbbitiyyaa odiyaawantta ubbaa untuntunna ittippe he sa'aa shiishsha. Hewantukka Ba'aala suntsan timbbitiyyaa odiyaa oyddu s'eetanne ishatamuwaanne Asheeri suntsan timbbitiyyaa odiyaa oyddu s'eetatuwaaw» yaageedda. **20** Hewaa diraw, Akaabi kiittiide, Israa'eeliyyaa asaa ubbaanne timbbitiyyaa odiyaawantta K'armmeloosa Deriyaa shiishsheedda. **21** Eelaasi shiik'eedda asaakko biide, «Awude gakkanaw laa'u k'ofaan baanitee? Med'inaa Goday S'oossaa gidoooppe, Aa kaallite; gidennaan Ba'aala gidoooppe, ini aakka kaallite» yaageedda. Asay aw k'aalanne k'aattennan c'oo'u geedda. **22** Hewaappe guyyiyaan Eelaasi asaw hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyyaa odiyaawantuppe ta s'alalay ataad; shin Ba'aala suntsan timbbitiyyaa odiyaawanttu oyddu s'eetanne ishatama. **23** Ane nuw laa'u koruma booratu imettino. He korumatuwaappe ituwaaw untunttu doorino; korumaa shukkiide k'ans'ereetsino; yaatiide ashuwaaw mitsaa bolla wotsino; shin tamaa eetsoppino. Taanikka laa'entso korumaa giigissaade, mitsaa bolla wotsana; taanikka tamaa eetsikke. **24** Hinttentu hinttentu s'oossaa suntsaa s'eesite; taanikka Med'inaa Godaa suntsaa s'eesana. Koyyiide, yarshshuwaaw miyaa tamaa kiitiyyaa s'oossay S'oossaa gido» yaageedda. Asay, «Hawe lo'o k'ofa» yaagiide mayyeedda. **25** Hewaa diraw, Eelaasi Ba'aala suntsan timbbitiyyaa odiyaawantta, «Hinttentu c'ora gidiyaa diraw, itti korumaa doori akkiide, kasetiide giigissite. Yaatiide hinttentu s'oossaa suntsaa s'eesite; shin an tamaa eetsoppite» yaageedda. **26** Untunttu barenttoo imetteedda korumaa akkiide giigisseeddino. Wontappe seeta gallassi gakkanaw, Ba'aala suntsaa s'eesiide, «hay Ba'alaa, nu woosaa sisa» yaagiide woosseeddino. Shin sisetiyaa kooshshay baawa; itti asayenne koyyibeenna. Yaatina, barenttu giigisseedda yarshshiyaa sa'aa yuuyi aad'd'iide dureeddino. **27** Sa'ay seeta gallassaa gidina, Eelaasi untunttu bolla, «Hinttentu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide woosite! I s'oossaa gidennee! Ooni erii, I k'ofaan sheekkeeddento, woy aw kiitay dareeddento, woy heera keseeddento, woy gem'isheeddawaa gidoooppe dentsanaw koshshee!» yaagiide k'iiliic'eedda. **28** Yaagina barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide woosseeddino. K'ay kase barenttu goynniyyaa wogaadan barentu bollanna suutsay goggana gakkanaw tooraaninne mashshaan barentta c'addeeddino. **29** Yarshshuwaaw shiishshiyaa omarsay gakkanaw untunttu hawaadan haniidde, timbbitiyyaa odiino; shin sisetiyaa kooshshay baawa. Untunttubaa hayzziide zaaro immiyaabay ittuunne baawa. **30** Yaatina, Eelaasi asaa ubbaw, «Haa taakko shiik'ite» yaageedda. Asay aakko shiik'ina, Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'ay koletti kichcheeddawaa zaaretsiide gimbbeedda. **31** Med'inaa Godaa k'aalay Yaak'oobakko yiide, «Ne suntsay Israa'eeliyyaa gidanawaa» yaagiide odeedda Yaak'ooba naanaa zaratuwaaw payduwaadan Eelaasi tammanne laa'u shuchchatuwaaw

akkeedda. **32** Med'inaa Godaa suntsaw he shuchchatuwaan yarshshiyaa sa'aa gimbbeedda. Tammanne oydu baatsa haatsaa tigena akkiyaa ollaa yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan bookeedda. **33** Hewaappe guyyiyaan yarshshiyaa sa'aa bolla mitsaa giigissi wotsiide, korumaa ashuwaa Aa k'ommuwaan k'ommuwaan k'ans's'ereetiide, mitsaa bolla wotseedda. Asatuwaa, «Oyddu baatsatuwaan haatsaa kuntsiide, s'uuggana yarshshuwa bollanne mitsaa bolla gussite» yaageedda; untuntutu gusseeddino. **34** Yaatina, Eelaasi asatuwaa, «Laa'entsuwaakka gujiite» yaageedda; untuntutu laa'entsuwa gujeeddino. K'aykka Eelaasi asatuwaa, «Heezentsuwaakka gujiite» yaageedda; heezentsuwaakka gujeeddino. **35** Haatsay yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan goggiide ollaan haatsay kumeedda. **36** Omarssa yarshshuwa shiishshiyaa wodii gakkina, timbbitiyaa odiyaa Eelaasi yarshshiyaa sa'aa shiikiide hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Abrahaama S'oossaw, Yisaak'a S'oossaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni Israa'eeliyaa biittan S'oossaa gidiyaawenne, taanikka ne k'oomaa gidiyaawenne, k'ay taani hawaa ubbaa ne k'aalan ootsiyaawe hachche eretto. **37** Abeet Med'inaa Godaw, koya! Neeni Med'inaa Goday s'oossaa gidiyaawanne neeni untuntutu wozanaa neekko zaaraadde de'iyaaawaa ha asatuu eranaadan neeni taw koya!» yaageedda. **38** Med'inaa Godaa tamay wod'diide, s'uuggiyaa yarshshuwa, mitsaa, shuchchaanne biittaa meedda; ollaa gidдон de'iyaa haatsaakka laac'c'eedda. **39** Asay ubbay hewaa be'eedda wode, barenttu deemuwaan gufanniide, «Med'inaa Goday S'oossaa! Med'inaa Godaa s'alaalay S'oossaa!» yaageeddino. **40** Hewaappe guyyiyaan Eelaasi untuntutu, «Ba'ala suntsan timbbitiyaa odiyaa wantta oyk'ite. Untuntutupe itti asayenne kessi akkiide booppo» yaageedda. Untuntutu oyk'eeddino; Eelaasi untuntutu K'iishoona Shaafaa afiide wodeedda. **41** Eelaasi Akaaba, «Kessaade ba; ma usha. Ayaw gooppe, wolk'kaama iraa guntsay sisetee» yaageedda. **42** Hewaa diraw, Akaabi maanawunne ushanaw beedda. Shin Eelaasi K'armeloosa Deriyaa s'eeraa kesseedda; bare deemuwaa bare gulbbatatu gidдо duge gelissiide gufanneedda. **43** Hewaappe guyyiyaan Eelaasi bare k'oomaa, «Ba; pude kesaade ane abbaakko zaaraade s'eella» yaageedda. Aa k'oomay bi s'eelliide aw, «Ayayenne baawa» yaageedda. Eelaasi bare k'oomaa laappun kaala, «K'aykka ane s'eella» yaageedda. K'oomay laappu gede s'eelleedda. **44** Laappun gede s'eelana, «Be'a, asaa kushiyya keeshshaa shaarii abbaappe kesseedda» yaageedda. Eelaasi bare k'oomaa, «Ba; Akaaba, «Iray neena buussaa diggenaa naadan, ne paraa gaariyan uttaade, duge ne soo wod'd'a» yaaga» yaageedda. **45** Guutsa keeshshaa gam'ishin, saluu shaariyaan d'umeedda; c'arkkuukka c'arkkeedda; wolk'kaama iraykka bukkeedda. Akaabi paraa gaariyan uttiide Iziraa'eela katamaa beedda. **46** Med'inaa Godaa wolk'k'ay Eelaasa bolla wod'd'eedda; Eelaasi kaabbaa sak'kiyaan pude sirrk'iide, Iziraa'eela katamaa gakkanaw Akaabappe sintsiatiide wos'seedda.

19 Eelaasi ootseeddawaa ubbaanne Ba'aala suntsan timbbitiyaa odiyaa wantta ubbaa mashshaan I wooti wodeeddento Akaabi Elzzaabeeliw odeedda. **2** Elzzaabeela, «Neeni he timbbitiyaa odiyaa wantta ootseeddawaadan, wontti hannode taani neena ootsana d'ayyooppe, s'oossatuu taana wod'd'ana» yaagaade Eelaasaw kiittaaddu. **3** Eelaasi bare shempoo yayyiide, Yihudaa biittan de'iyaa Berssaabeha

yeedda. Bare k'oomaa hewan yeggiiide, **4** barekka itti gallassaa ogiyaa woran hametteedda. Biide itti sankkaaraa kuwan uttiide, «Abeet Med'inaa Godaw, wot gidanawaa; taani ta mayza aawotuwaappe keekikkike. Ta shempuwaaka akka» yaagiide hayk'k'anaw woosseedda. **5** Hewaappe guyyiyaan sankkaaraa kuwan zak'k'uilliide gem'ishsheedda; itti kiitanchchay Aa bochchiide, «Denddaade ma» yaageedda. **6** I s'eelliyaa wode, ho'o shuchchaa mishuwaan uuketteedda kompo ukitsayenne otuwa haatsay Aa huup'isaan de'iyaaawaa be'eedda. Miide usheeddanne; yaatiide guyye giseedda. **7** Med'inaa Godaa kiitanchchay laa'entsuwa yide Eelaasa bochchiide, «Neeni baana ogii daro adussa gidiyaa diraw, denddaade ma» yaageedda. **8** Eelaasi denddiide meeddanne usheeddanne. He I meedda k'umaa wolk'k'an S'oossaa deriyaa Siinaa gakkanaw, oytamu gallassaanne oytamu k'ammaa hametteedda. **9** He sa'aan de'iyaa gonggoluwaa gidдо geliide ak'eeda. Med'inaa Goday Aa, «Eelaasaa; hawaan ay ootsay?» yaageedda. **10** Eelaasi, «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw S'oossaw taani daroppe mishettaad. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa mentseedda; new yarshshiyaa sa'aakka kinchcheedda; ne suntsan timbbitiyaa odiyaa wanttakka mashshaan wodeedda. Yaatina, taani taarekka ataad; ha'i untuntutu ta shempuwaakka akkanaw koyino» yaageedda. **11** Med'inaa Goday Aa, «Hewaappe kesa baade, deriyaa huup'iyaa ta sintsan ee'a» yaageedda. Eelaasi ek'k'ide'ishin Med'inaa Goday Aa mataana aad'd'eedda. He wode mino wolk'kaama c'arkkuu deriyaa p'alk'k'ereetseedda; zaallatuwaakka kinchchereetseedda; shin Med'inaa Goday he c'arkkuwaa gidдон baawa. C'arkkuwaappe simmina biittay k'aas'seedda; shin Med'inaa Goday he biittaa gas'aankka baawa. **12** Biittaa gas'aappe simmina tamay kesseedda; shin Med'inaa Goday tamaa gidduwaan baawa. Tamaappe simmina saasuketsay sisettedda. **13** Eelaasi he saasuketsaa siseedda wode, bare deemuwaa kaabban kammeedda. Yaatiide kare kesiide gonggoluwaa penggiyaan ek'k'eedda. Eelaasakko kooshshay yiide, «Eelaasaa, hawaan ay ootsay?» yaageedda. **14** Eelaasi, «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa S'oossaw taani daroppe mishettaad. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa aad'd'eedda; new yarshshiyaa saakka kinchcheedda; ne suntsan timbbitiyaa odiyaa wanttakka mashshaan wodeedda. Yaatina, taani taarekka ataad; ha'i untuntutu ta shempuwaakka akkanaw koyino» yaageedda. **15** Med'inaa Goday Eelaasa, «Neeni yeedda sa'aanna simmaade, Damask'o bazuwaa ba. Yaa gakkade, Hazaa'eeli Sooriyaa bolla kaatanaaddan okka. **16** K'ay Nimisha na'ay Yeehu Israa'eeliyaa bolla kaatanaaddan okka. Ne sa'aan timbbitiyaa odanaadan Aabeeli Mahoolappe yeedda Shafaas'a na'aa Elssaa'a okka. **17** Hazaa'eela mashshaappe kessi akkiyaa ubbaa Yeehu wod'd'ana; k'ay Yeehu mashshaappe kessi akkiyaa ubbaa Elssaa'a yeehu uuna. **18** Ba'aalaw gulbbatiibeenna woy barenttu doonaan Ba'aala eek'aa yeribeenna laappun sha'a asaa taani Israa'eeliyaan taw ashshana» yaageedda. **19** Eelaasi he saappe denddi biide, Shafaas'a na'ay Elssaa'i tammanne laa'u waatsa booran gadiyaa goshiyaawaa demmeedda; tammanne laa'entsa waatsaa Elssaa'i bare huup'iyaw oyk'k'ide goshee. Eelaasi Aa mataana aad'd'iide, bare kaabbaa Aa mayzeeedda. **20** Elssaa'i booratuwaa yeggi aggi, Eelaasa geeduwaa wos's'iide, «Taani ta aawuwanne ta daayo saruwaan gaade, yera akkaade, hewaappe simmaade, neena

kaallana» yaageedda. Eelaasi Elssaa'a, «Ba. Taani new ay ootsaadditaa?» yaageedda. **21** Hewaa diraw, Elssaa'i aggiide guyye simmiide waatsa booratuwaas shukkeedda; booraa miishshaa p'alk'ki'eetsiide ashuwaa doysseedda; ashuwaa aatsina Asay meedda. Hewaappe guyyiyaan denddi biide, Eelaasaw ootseedda.

20 Sooriyaa Kaatii Benihadaadi bare olanchchatuwaaw ubbaa ittippe shiishsheedda. Hattamanne laa'u kaatetuwaan, untuntunna paratuwaanne paraa gaaretuwaan maadetiide, pude biide Samaariyaa katamaa dooddeedda; Aa bolla woraajjeedda. **2** Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabaw katamaa giddo asaa kiittiide hawaadan yaageedda; **3** «Benihadaadi, «Ne biraynne ne work'k'ay tawaa ne machchetuwaappenne ne naanatuwaappe lo'uwaa dariyaawanttu tawaa» yaagee» yaageedda. **4** Israa'eeliyaa kaatii zaariide, «Ee, ta godaw kaatiyaw, neeni geeddawaakka mala; taanikka taw de'iyaaabaykaa ubbay nebaa» yaageedda. **5** K'ayyika kiitetteedda asatuu laa'entsuwaaw yiide, «Neena Benihadaadi, «Taani kase neena, «Ne biraanne ne work'k'aa, ne machchatuwanne ne naanaa taw imma» gaade kiitaaddi. **6** Shin wontti hannoodde ne golliyaanne ne oosanchchatuu golliyaa pilggi s'eelana mala ta oosanchchatuwaaw yeddana. Untuntunna neeni lo'obaa gaade wotseeddawaa ubbaa akkiide afanawaa» yaagee» yaageeddino. **7** Israa'eeliyaa kaatii he biittaa c'imatuwaaw ubbaa s'eesi shiishshiide, «Ha bitanii nuuna bayzanzaw koyiyaawaa be'ite. I ta machatuwaanne ta naanaa, ta biraanne ta work'k'aa akkanaw kiitteen; taani aw is's'abeykke» yaageedda. **8** C'imatuukka asayyika ubbay Akaaba, «I oodiyaawaa sisoppa! Woy aw, «Eeno» gooppa!» yaageeddino. **9** Hewaa diraw, Benihadaadi kiiteeddawanttoo Akaabi, «Hinttentu ta godaw kaatiyaw, «Neeni koyro kiitteenida kiitaa taani polana; shin ha kiitaa taani polanaw danddayikke» yaagee giide odite» yaageedda. Kiitetiide yeeddawanttu biide hewaa Benihadaadaw odeeddino. **10** Hewaappe guyyiyaan Benihadaadi hara kiitaa yeddiide, «Taana kaaliyaa asaa Samaariyaa katamaa baanay itti itti kuuchcha gakkoope, s'oossatuu taana wod'ana» yaageedda. **11** Israa'eeliyaa kaatii kiitetiide yeeddawantta, «Tumu olanchchay olaappe simmiide gereereppe attina, biro biide gereerena yaagiide odite» yaageedda. **12** Benihadaadanne kaatetu, barentu dunkkaaniyaa giddon ushshaa ushiidde hewaa siseedda wode, kaatii bare olanchchatuwaaw, «Olanaw salppite» yaagiide azazeedda. Untuntunna katamaa olanaw salppeeddino. **13** He wode timbbitiyaa odiyaa itti bitanii Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabakko yiide, «Med'inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Ha kenchchechcha olanchchatuwaaw ubbaa be'ay? Taani hachche untuntunna ne kushiyaa aatsaade immana; taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hewaa erana» yaagee» yaageedda. **14** Akaabi, «Olaa doommanawe oonee?» yaageedda. Timbbitiyaa odiyaaawe, «Awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaaw yalaga olanchchatuu doommana» yaageedda. Kaatii, «Attiiyaa olanchchatuwaaw oonee azazanawe?» yaageedda. Timbbitiyaa odiyaaawe, Med'inaa Goday yaagee; «Neeni azazana» yaageedda. **15** Hewaa diraw, Akaabi awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaaw yalaga olanchchatuwaaw, laa'u s'eetanne hattamanne laa'atuwaaw shiishsheedda. K'ay atteedda Israa'eeliyaa asaa, laappun sha'a'a shiishsheedda. **16** Benihadaadi barena maaddeedda hattamanne laa'u kaatetuwaanna ittippe

dunkkaaniyaan uttiide ushshan matsotti de'ishshin, seeta gallassi Israa'eeliyaa olanchchatuu olaw keseeddino. **17** Awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaaw yalaga olanchchatuu koyro kesiide beeddino. Benihadaadi s'omoosiyaawantta kiittiina, untuntunna simmiide aw, «Samaariyaappe Asay kesi yiide de'ee» yaagiide odeedda. **18** I, «Untuntunna sigaw yooppekka olaw yooppekka, untuntunna pas'a oyk'k'ite» yaageedda. **19** Awuraajjaa mooddiyaawanttu azaziyaaw yalaga olanchchatuu salppiide, katamaappe gas'aa keseeddino; Israa'eeliyaa olanchchatuukka untuntunna kaalliide keseeddino. **20** Ubbayyika huup'iyaaan huup'iyaaan barenana olaa gaketeeedda morkkiyaa wod'eeddino. Yaatina, Sooriyaa asatuu bak'atteeddino; Israa'eeliyaa asatuu kaalliide yedersseeddino. K'ay Sooriyaa Kaatii Benihadaadi bare paraa asatuwaana bare paran kessi akkiide beedda. **21** Israa'eeliyaa kaatii olaw kesiide, paratuwaanne paraa gaaretuwaaw omoodeedda; Sooriyaa asatuwaakka wod'uwaa butseedda. **22** Hewaappe guyyiyaan timbbitiyaa odiyaaawe Israa'eeliyaa kaatiyaakko yiide, «Ba; ne bagga minissa. Oosetanaw bessiyaabi ayentto akeeka. Ayaw gooppe, yiyyaa laytsi boniyaan Sooriyaa kaatii neena laa'entsuwaaw olana» yaageedda. **23** Hewaadan de'ishshin Sooriyaa kaatiyaa oosanchchatuu Aa hawaadan yaagiide zoreeddino; «Untuntunna s'oossatuu deretuwaaw s'oossatuwaaw; untuntunna nuw wolk'kaameeddawekka hawaassa. Shin nuuni untuntunna dembban olaa gaketintto, nuuni tumu untututuppe minnana. **24** Ittibaa hana; kaatetuwaaw ubbaa untuntunna azaziyaaw saappe diggaade, hara kaappatuwaaw untuntunna sa'aan wotsa. **25** Nuuni Israa'eelatuwaana dembban olettanawunne s'oonanaw danddayana mala, new kase wureedda olanchchatuu sa'aan olanchchatuwaaw, paratuwaaw sa'aan paratuwaaw, paraa gaaretuwaaw sa'aan paraa gaaretuwaaw wotsaade, dentsanaw koshshee» yaageeddino. Ikka untuntunna zoriyaa mayyiide, hewaadan ootseedda. **26** Yiyyaa laytsi boniyaan Benihadaadi Sooriyaa olanchchatuwaaw shiishshiide, Israa'eelatuwaana olettanaw Afeek'a giyyaa katamaa beedda. **27** Israa'eeliyaa olanchchatuukka shiik'iide, shink'kaanne olaa miishshaa akkiide, untuntunna olaa gaketanaw laa'u c'ita gidiide keseeddino. Israa'eelatu laa'u guutsa deeshsha wudiyaaw malatiide, untuntutukko simmiide utteeddino; shin Sooretuu gas'ariyaa ubbaa mayyeeddino. **28** S'oossaa asaa giyyaa itti bitanii pude yiide, Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sooriyaa asatuu, «S'oossay deretuwaaw S'oossaa gidiyaawaappe attina dembbatuwaaw S'oossaa gidenna» yaageedda diraw, ha kenchchechcha olanchchatuwaaw ubbaa taani ne kushiyaa aatsa immana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeninne ne Asay erana» yaagee» yaageedda. **29** Sooretuunne Israa'eelatu ittuu ittuwaakko simmiide salppiide, laappun gallassaa gam'eeddino. Laappunnta gallassan olaa gaketeeeddino; Israa'eelatu itti gallassan Sooriyaa asaappe s'eetu sha'a gedissa asatuwaaw wod'eeddino. **30** Untuntunntu atteeddawanttu kessi akki biide, Afeek'a katamaa geleeddino. Laatananne laappun sha'a asaa bolla katamaa yuushshuwaaw gimbbii kunddiide yaan wod'eedda. Benihadaadikka he katamaw bak'atiide, itti k'ol'uwaaan k'osetteedda. **31** Aa oosanchchatuu Aa, «Israa'eeliyaa kaatetu maariyaawantta gidiyaawaa nuuni siseeddo. Waaruuwa nu zokkiyaan mayyiide, wodoruwaaw nu k'ood'iyaaan s'aas'iide, ane Israa'eeliyaa kaatiyaakko boytte. Oni erii, I neena pas'a ashshanaawenttone» yaageeddino. **32** Waaruuwa barentu zokkiyaan mayyiide, wodoruwaaw barentu

k'ood'yaan s'aas'iide, Israa'eeliyaa kaatiyaakko beeddino. Aa, «Ne k'oomay Benihadaadi neena, «Hay taana wod'oppaariikki» yaagee» yaageeddino. Kaatii, «I hanna gakkanaasikka pas'a de'i? I ta ishaa» yaageedda. **33** Asatuu lo'o malaataadan Aa haasayaa elleelli akkiide, «Ee, ne ishay Benihadaadi pas'a de'ee» yaageeddino. I untuntta, «Biide Aa taakko akkiide yiite» yaageedda. Benihadaadi kesiide yiina, Aakaabi Aa pude bare paraa gaariyaa bolla kessiide utisseedda. **34** Yaatina, Benihadaadi Akaaba hawaadan yaageedda; «Ta aawuu ne aawuwaappe akkeedda katamatuwaa taani new zaarana. Ta aawuu Samaariyaan geyaa esseeddawaadan neenikka Damask'ko kataman geyaa essana» yaageedda. Aakaabi Aa, «Taani ha c'aak'uwaan neena yeddana» yaageedda. Aanana c'aak'uwa c'aak'etiide Aa yeddeedda. **35** Timbbitiyaa odiyaawanttu c'uguwaappe itti bitanii Med'inaa Godaa k'aalan azazetiide itti bare laggiiyaa, «Taana shoc'a» yaageedda; shin he bitanii shoc'ennan is'seedda. **36** Timbbitiyaa odiyaa Aa, «Neeni Med'inaa Godaw azazettenan is'seedda diraw, neeni taappe shaakettaade biina ellekka neena gaammuu wod'ana» yaageedda. Bitanii timbbitiyaa odiyaaawaappe shaaketti biina ellekka gaammuu gaketiiide wod'ii basheedda. **37** Timbbitiyaa odiyaa Aa k'aykka hara itti bitaniyaa demmiide, «Taana shoc'a» yaageedda. Bitanii Aa shoc'eedda; timbbitiyaa odiyaaawe maduus'seedda. **38** Biide, kaatiyaa naagiidde ogiyaa doonaan ek'keedda. Erettennaan attanaw bare deemuwaa goozeedda. **39** Kaatii ogiyaana aad'd'iyya wode, timbbitiyaa odiyaaawe kaatiyaa s'eesiide hawaadan yaageedda; «Taani ne k'oomay olan olettishin itti bitanii taakko yiide, «Ha omoodetteedda bitaniyaa naaga. Ha bitanii bak'atiyaawaa gidoope, ne shempuu Aa shempuwaana gaade, woy heezzu sha'a s'agaraa biraa c'iggaassa» yaageedda. **40** Taani ne k'oomay kiitay darina, yaanne haanne giishin, bitanii kessi akkiide bi kichcheedda» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii, «Neeni neerekkka pirdaadda; ne pirdaykka hewaa gidanawaa» yaageedda. **41** Timbbitiyaa odiyaaawe bare deemuwaa goozeedda c'ark'iyaa pooshshi yeggeedda. Peed'ina I timbbitiyaa odiyaawanttuppe ittuwaa gidiiyaawaa kaatii ellekka ereedda. **42** Timbbitiyaa odiyaaawe kaatiyaa, «Med'inaa Goday, «Taani, «I hayk'kana besse» geedda bitaniyaa neeni yedda aggaada. Hewaa diraw, ne shempuu Aa shempuuwaa k'aykka; ne Asay Aa asaa kota gidana» yaagee» yaageedda. **43** Israa'eeliyaa kaatii hank'k'ettiinne lanc'c'iide, bare soo Samaariyaa katamaa beedda.

21 Iziraa'eeliyaa Naabutew Samaariyaa Kaatiyaa Akaaba goliyyaa matan Iziraa'eelan woyniyaa turaa sa'ay de'ee. **2** Aakaabi Naabuta, «Ta goliyyaa matan de'iyya diraw, taani taw ataakiltiyyaa sa'aa ootsanaw taw ne woyniyaa turaa sa'aa imma. Aa diraw new taani hara lo'o woyniyaa turaa sa'aa immana; woy neeni dosooppe, Aa gatiyaa taani new c'iggana» yaageedda. **3** Naabute Akaabaw, «Taani ta aawotuwaappe laatteedda gadiyaa taana new imissiyaabaappe Med'inaa Goday ashsho» yaageedda. **4** Iziraa'eeliyaa Naabute, «Taani ta aawotuwaappe laatteedda gadiyaa new immikke» geedda diraw, Aakaabi yilottiidenne lanc'c'iide bare soo beedda. Bare gisuwaan godaakko simmi gisiide, k'umaa meennaan is'seedda. **5** Aa machchatta Elzaabeela aakko gelaade, «Neeni hawaa keena ayaw hank'k'etaadii? Ayaw k'umaa meennaan is's'ay?» yaagaadde oochchaaddu. **6** Aakaabi iziwi, «Iziraa'eeliyaa Naabuta taani,

«Ne woyniyaa turaa sa'aa taw zal'a; woy ne dosooppe, Aa diraw taani new hara woyniyaa turaa sa'aa immana» yaagina, I, «Ta woyniyaa sa'aa new immikke» yaageedda. Taani hewaa diraw hank'k'etaad» yaageedda. **7** Machchatta Elzaabeela Aa, «Neeni Israa'eeliyaa bolla kaatiyaa gidaadde hawaadan hanay? Denddaade ma! Wozanaappe nashetta! Iziraa'eeliyaa Naabute woyniyaa turaa sa'aa taani new immana» yaagaaddu. **8** Hewaa diraw, machchatta Akaaba sintsan dabbdaabbetuwa Aa maatafaan attamaade Naabutena ittippe kataman de'iyya c'imatootenne wolk'k'aama asatoo kiittaaddu. **9** He dabbdaabbetuwa hawaadan yaagaadde s'aafaaddu; «Itti gallassaw s'oomaa awaayite; yaatiide asaa gidduwaan Naabuta bonchcho san utissiite. **10** Laa'u patseena asatuwaa Aa sintsan utissiite. He asatuu, «Naabute S'oossaanne kaatiyaa boreedda yaagiide markattanaadan ootsite. Hewaappe guyyiyaan gas'aa kessiide, shuchchaan c'addi wod'ite» yaagaadde s'aafaaddu. **11** Hewaa diraw, Naabutena ittippe kataman de'iyya c'imatuunne wolk'k'aama asatuu Elzaabeela untunttoo s'aafeedda dabbdaabbetuwaan geeddawaadan ootseeddino. **12** Untunttu s'oomaa awaayide, Naabuta asaa giddu bonchcho sa'aan utisseeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan laa'u patseena asatuu yiide, aakko simmi utiide, asaa sintsan, «Naabute S'oossaanne kaatiyaa boreedda» yaagiide wordduwaa markatteeddino. Naabuta katamaappe gas'aa kessiide, shuchchaan c'addiide wod'eeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan c'imatuu Elzaabeelikko kiittiide, «Naabute shuchchaan c'addetiide hayk'keedda» yaageeddino. **15** Naabute shuchchaan c'addetiide hayk'keeddawaa Elzaabeela siso saannakka, Aakaaba, «Iziraa'eeliyaa Naabute new shaluwaan zaal'anaw is'seedda woyniyaa turaa sa'aa denda baade, new akka. I ha'i pas'a baawa; hayk'k'ichcheedda» yaagaaddu. **16** Iziraa'eeliyaa Naabute hayk'keeddawaa Aakaabi sisiide, Naabute woyniyaa turaa sa'aa barew akkanaw dendiide, duge beedda. **17** Hewaappe guyyiyaan Tishbiyaa Eelaasakko Med'inaa Godaa k'aalay yiide, **18** «Samaariyaan kaateteedda Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabana gaketanaw duge wod'd'a. I ha'i Naabute woyniyaa turaa sa'aa akkanaw biide, yaan de'ee. **19** Neeni Aa hawaadan yaaga; «Med'inaa Goday neena, «Bitaniyaa wod'aade, Aa gadiyaa new akkaada gidikkii?» yaagee» yaaga. K'aykka Aa, «Med'inaa Goday neena, «Naabute suutsaa kanatuu laac'c'eedda sa'aan ne suutsaakka kanatuu laac'c'ana» yaagee» yaaga» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan Aakaabi Eelaasa, «hay ta morkkiyaa, taana demmadigaadii?» yaageedda. «Ee, taani neena demma digaad; ayaw gooppe, neeni Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootsanaw, ne huup'iyaa nagaraw zal'aadda. **21** S'oossay neena hawaadan yaagee; «Sisa, taani ne bolla iitabaa ahana. Taani ne zereetsaa d'ayssana; taani Israa'eeliyaa biitan Akaaba goliyyaa asaappe ayiliyaa gidina lo'uwaa gidina, itti attuma asinne attanan d'ok'ollana. **22** Taani ne soo asaa Nabaas'a na'aa Iyorbbaama soo asaadaaniinne Akiyaa na'aa Baa'isha soo asaadan ootsana. Ayaw gooppe, neeni Israa'eeliyaa asaa nagaraa ooissiisaade, taana hank'k'etsaadda» yaagee. **23** K'ay Med'inaa Goday Elzaabeeliba odiidde, «Iziraa'eela katamaa gimbbiyaa miyiyaan kanatuu Elzaabeelo maana» yaagee. **24** Akaaba zariyaa gideedda kataman hayk'k'iyaa oonanne kanay maana; k'ay gas'ariyan hayk'k'iyaa oonanne saluwaafotuu maana» yaageedda. **25** Bare machchata Elzaabeela dentsetsina, Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootsanaw bare huup'iyaa nagaraw zal'eedda, Akaaba mala Asay ubbakka

baawa. **26** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda Amooretuwaadan eek'aw goynniyaawan Akaabi aad'di'iyaa sheneyiyaabaa haneedda. **27** Akaabi ha haasayaa siseedda wode, bare mayuwwa peed'iide, waaruwwa mayyeedda; yaatiide s'oomee. Waaruuwa mayyosaanna giseedda; kayyotiide hametteedda. **28** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaa k'alalay Tishbiyaa Eelaasakko yiide, **29** «Akaabi bare huup'iyaa ta sintsan kawushsheeddawaa be'aadii? I ta sintsan bare huup'iyaa kawushsheedda diraw, taani ha bashshaa Aa wodiyaan ahikke. Shin taani Aa na'aa wodiyaan Aa soo asaa bolla ha bashshaa ahana» yaageedda.

22 Sooriinne Israa'eelii olettenan heezzu laytsaa saro de'eeddino. **2** Heezzantso laytsan Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa be'anaw beedda. **3** Israa'eeliyaa kaatii bare k'oomatoo, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamay nuwaa gidiyaaawaanne nuuni hanna gatsanaw he katamaa Sooriyaa kaatiyaappe wotsi akkanaw ayinne ootsibeennawaa erikkitee?» yaageedda. **4** K'aykka I Yoosaafees'a, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olanaw taananna baanii?» yaageedda. Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Ee, neeni olaa baanaw giigiyaa wode awudenne, taani giigana. Ta olanchchatuu ne olanchchatuwwa mala; ta paratuukka ne paratuwwa mala» yaageedda. **5** K'aykka Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Gidooppenne, neeni kasetaade Med'inaa Godaa oochcha» yaageedda. **6** Israa'eeliyaa kaatii timbbitiyaa odiyaa oyddu s'eetuwwa asatuwwa ittippe shiishshiide, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olanaw boo booppoo?» yaagiide untunttu oochcheedda. Untunttu, «Ba; ayaw gooppe, S'oossay he katamaa kaatiyaa ne kushiyan aatsiide immana» yaageeddino. **7** Shin Yoosaafees'e, «Nuuni Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa timbbitiyaa odiyaa hara Asay hawaan baawee?» yaageedda. **8** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'aw zaariide, «Nuuni Aa baggana Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa itti hara bitanii de'ee; I Yimila na'aa Mikaasa. Shin taani Aa is'say; ayaw gooppe, I ubbaa wodekka tawaa itabaa odeeppe attina lo'obaa odi erenna» yaageedda. Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Kaatii hewaadan gooppo!» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa kaatii bare oosanchchatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Yimila na'aa Mikaasa ellekka akkaade ya» yaageedda. **10** Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e barenttu kawutetsaa mayuwwa mayyiide, Samaariyaa katamaa geliyaa penggiyaa matan de'iyaa uddumaan barenttu kawutetsaa araatan utteeddino; Timbbitiyaa odiyaa ubbatuu untunttu sintsan timbbitiyaa odiino. **11** Untuntuppe ittuu, Kanaa'ina na'ay S'idik'ii birataappe kac'etuwwa giigishiide, Akaaba, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sooretuu d'ayana gakkanaw neeni untunttu ha kac'etuwwa an'ayc'c'ana» yaagee» yaageedda. **12** Timbbitiyaa odiyaa hara ubbatuukka, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa baade ola; olaadekka s'oonaa. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana» yaagiide odeeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan Mikaasa s'eesanaw kiitieti beedda bitanii Aa, «Be'a, timbbitiyaa odiyaa ubbatuu itti doonaa gidiide, «Kaatii ha olaa s'oonana» yaagiide odeeddino. Hewaa diraw, hayyanaa ne oduukka untuntuppe ittuwaa mala gido; neenikka lo'obaa oda» yaageedda. **14** Shin Mikaasi he bitaniyaa, «Med'inaa Goday ero! Med'inaa Goday taw odiyaawaa taani odana»

yaageedda. **15** Mikaasi kaatiyaakko yeedda wode, kaatii Aa, «Mikaasaa, nuuni Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olanaw baaneeyye booppane?» yaagiide oochcheedda. Mikaasi kaatiyaa, «Baade ola; olaadekka s'oonaa. Med'inaa Goday he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana» yaageedda. **16** Kaatii Aa, «Neeni Med'inaa Godaa suntsan tumuwaappe attina harabaa taw odennaadan taani neena aappu gede c'aak'ketsanaw koshshii?» yaageedda. **17** I, «Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbay hentsanchchay baynna dorssatuwaadan deriyaan laalettteeddawannta taani be'aaddi. Med'inaa Goday untunttu, «Hawantoo goday baawa. Untunttu ubbaykka barenttu soo barenttu soo saro biino» yaagee» yaageedda. **18** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, ««I tawaa itabaa odeeppe attina, lo'obaa odi erenna» gaade, taani new odabeykkita?» yaageedda. **19** Mikaasi gujiidekka hawaadan yaageedda; «Simmi Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Med'inaa Goday bare kawutetsaa araatan uttina, saluwwa olanchchatuu ubbay Aa ushechchannanne haddirsaana ek'keeddawannta taani be'aaddi. **20** Med'inaa Goday, Akaabe Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa biide, yaan hayk'kanaadan baletsanawe oonee?» yaageedda. Ittuu hawaadan giyaa wode, haray K'ay hewaadan geedda. **21** Hewaappe guyyiyaan ita ayyaanay kesiide Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide, «Taani Aa baletsana» yaageedda. **22** «Med'inaa Goday ayyaanaa, Woota baletsani?» yaageedda. «Ayyaanay, «Taani kesa baade, aw timbbitiyaa odiyaawantu ubbatuwwa doonaan worddotiyaa ayaana gidana» yaageedda. «Med'inaa Goday, «Ee, neeni Aa baletsana; new hewe hanana. Baade baletsana» yaageedda» yaageedda. **23** Mikaasi gujiidekka, «Hewaa diraw, Med'inaa Goday new timbbitiyaa odiyaawantu hawantuu ubbatuwwa doonaan worddotiyaa ayaanaa wotseedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne bolla bashshaa ahanaaw k'achcheeda» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan Kanaa'ina na'ay S'idik'ii shiik'iide, Mikaasa shaiyaa bak'kiide, «Med'inaa Godaa Ayyaanay ta matappe waaniide new odanaw beedee?» yaageedda. **25** Mikaasi Aa, «Neeni k'osettanaw k'ol'o geliyaa gallassi hewaa demmana» yaageedda. **26** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa kaatii bare olanchchatuwaappe ittuwaa azaziide, «Mikaasa oyk'kaade katamaa mooddiyaa Amoonawunne ta na'aa Yo'aashaw afaade imma. **27** Untunttu, Kaatii hinttentta, «Ha bitaniyaa k'asho gollen k'achchiide taani saro simmana gakkanaw, guutsa ukitsaappenne haatsaappe harabaa ayaanne aw immoppite» yaagee yaaga» yaageedda. **28** Mikaasi Aa, «Tumu neeni saro simmiyaawaa gidooppe, Med'inaa Goday taanan haasayibeenna» yaageedda. K'aykka Mikaasi, «Asaw ubbaw, taani odeeddawaa akeekite» yaageedda. **29** Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa beeddino. **30** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, «Taani mayuwwa laammaade, hara asaa malataade, olaw gelana; shin neeni ne kaatiyaa mayuwwa mayya» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii mayuwwa laammiide, hara asaa malatiide, olaw geleedda. **31** Sooriyaa kaatii bare paraa gaaretuwwa azaziya hattananne laa'u asatuwwa, «Gitatina guus's'ina hara asaa oonanakka olettoppite; Israa'eeliyaa kaatiyaa s'alalana olettite» yaagiide azazeedda. **32** Paraa gaariyaa azaziyaawantu Yoosaafees'a be'eedda wode, «Tuma hawe Israa'eeliyaa kaatiyaa» yaageeddino. Aanana olettanaw simmeeddino; Yoosaafees'e waasseedda. **33** Paraa gaaretuwwa azaziyaawantu I Israa'eeliyaa kaatiyaa gidennawaa be'iide, Aa yederssiyaawaa

aggi aggeeddino. **34** Itti bitanii c'oo bare wonddaafiyaan olanchchatuu bolla dukkiide, Israa'eeliyaa kaatiyaa olaa mayuu gaketiyaa heeraana c'addeedda. Israa'eeliyaa kaatii bare gaariyaa laaggiyaa bitaniyaa, «Gaariyaa guyye zaaraadde, taana olaa gidduwaappe kessa. Ayaw gooppe, taani iita c'achchaa c'adettakichchaad» yaageedda. **35** He gallassi olay suuliyaa wode, Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi bare paraa gaariyaa gidдон zemppiide, Sooretuwaa sintsan takkeedda. Aa c'achchaa suutsay paraa gaariyaa gidдо gukkina, he omarsikka I hayk'k'i basheedda. **36** Away wullanaw matishina olanchchatuu gidдон, «Asay ubbay bare katamaa bare katamaa bo! Asay ubbay bare gadiyaa bare gadiyaa bo!» yaagiyaa azazuu kesseedda. **37** Hewaappe guyyiyaan untuntuu kaatiyaa Samaariyaa katamaa ahiide yaan moogeeddino. **38** Sharmus'atuu meec'ettiyaa, dagatti utteedda Samaariyaa haatsaan untuntuu gaariyaa meec'ceeddino. Med'inaa Goday kase haasayeedda k'aalaadankka, Aa suutsaa kanatuu laac'ceeddino. **39** Akaabi haneedda harabay, I ootseeddabay ubbay, danggarssaa zaaliyaan kaatiyaa golliyya I kees's'eeddabayanne I gimbbeedda katamatuwaabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **40** Akaabi hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeeedda; Aa sa'aan Aa na'ay Akaaziyaasi kaateteedda. **41** Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi kaateteedda oyddentso laysan Asaa na'ay Yoosaafees'e Yihudaan kaateteedda. **42** I kaatetiyya wode laysay aw hattamanne ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne ichcheshu laysaa kaateteedda. Aa daaya Shiiliha naatto Azuubo geetettaw. **43** Yoosaafees'e bare aawuwaa Asaa ogiyaan ubbaan hametteedda; I he ogiyaappe sher'i gibeenna; Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. Gidooppenne, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; Asay he gishuwaan yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'uwayiyaawaa aggabeenna. **44** Yoosaafees'ikka Israa'eeliyaa kaatiyaanna sigetteedda. **45** Yoosaafees'e haneedda harabay, Aa minotetsayenne I oletteedda olay Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **46** Goyunno woga ootsiide attumawanttu attumawanttuna sharmus'iyaaawannta, Aa aawuu Asay kaateteedda wodiyaappe atteeddawannta gadiyaappe d'aysseedda. **47** He wode Eedooma biittan kaatii baawa; he biittaa suntsetteedda kaappuu mooddeedda. **48** Ofiira gadiyaa biide wora ahanaadan Yoosaafees'e wolk'k'aama markkabatuwaa med'd'eedda; shin he markkabatu Ees'iyooni-Gaabiran me'eretteeddinoppe attina ubbakka bibeykkino. **49** He wode Akaaba na'ay Akaaziyaasi Yoosaafees'a, «Ta k'oomatuu ne k'oomatuwaanna ittippe markkabiyaan biino» yaageedda; shin Yoosaafees'e is's'eedda. **50** Yoosaafees'e hayk'k'iidde bare mayzzan gaketeeedda. Bare mayza aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Yoraame kaateteedda. **51** Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e kaateteedda tammanne laappuntsa laysan Akaaba na'ay Akaaziyaasi Israa'eeliyaa bolla Samaariyaan kaateteedda; Israa'eeliyaa bolla laa"u laysaa kaateteedda. **52** Akaaziyaasi Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda; bare aawuwaanne bare daay ogiyaaninne Israa'eeliyaa asaa nagaraa oosisseedda Nabaas'a na'aa lyorbbaama ogiyaan hametteedda. **53** Akaaziyaasi Ba'aalaw ootseeddanne goynneedda. Aa aawuu kase ootseeddawaadan, Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa I hank'k'etseedda.

2 Kaatatuwaa

1 Akaabi hayk'eeddawaappe guyyiyaan, Moo'aabe biittaa Asay Israa'eeliyaa bolla denddeedda. **2** He wode Kaatii Akaaziyaasi Samaariyaa kataman bolla pook'iyya baranddaappe kunddiide deshetteedda. Hewaa diraw asatuwaa, «Biite; taani ha deshetsaappe pas'anento, agganento, Ek'iroona katamaa s'oossaa Bi'eeli-Zebuula ane taw oochchite» yaagiide kiiteedda. **3** Shin Med'ina Godaa kiitanchchay Tisbiyaa Eelaasa hawaadan yaageedda; «Ba; pude baade, Samaariyaa kaatii kiiteedda asatuwaana gaketta. Untuntu, «Hintte Ek'iroona katamaa s'oossaa Bi'eeli-Zebuula oochchanaw beeddawe, Israa'eeliyan S'oossay d'ayineeyye?» yaaga. **4** Hewaa diraw, Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Kaatiyaw, neeni hayk'kanaappe attina, ha giseedda gisuwaappe denddakka» yaageedda. Eelaasi biide, untunttoo odeedda. **5** Kiiteedda asatu kaatiyaakko guyye simmina, I untuntu, «Ayaw simmeeddite?» yaagiide oochcheedda. **6** Shin untuntu aw hawaadan yaagiide zaareeddino, «Itti bitanii nuunanna gaketanaw yiide, Hinttena kiiteedda kaatiyaakko simmiide biite.» Aw hawaadan yaagite «Med'ina Goday neena, «Ek'iroona s'oossaa Bi'eeli-Zebuula oohissanaw neeni asaa kiitiyaawe, Israa'eeliyan S'oossi d'ayineeyye? Hewaa diraw, neeni hayk'kanaappe attina, ha giseedda gisuwaappe denddakka yaagee» yaagite yaageedda» yaageeddino. **7** Kaatii untuntu, «Hinttentunna gaketanaw yiide, ha yewuwaaw hinttentoo odeedda bitanii ay mala asee?» yaagiide oochcheedda. **8** Untuntu, «Mehiyaa isikiyaan dadetteedda kaabbaa mayyiide, bare s'eessan dafuwaa danc'ee» yaagiide zaareeddino. I, «Hewe Tisbiyaa Eelaasa» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, kaatii ishatamuwa kaappuwaa Aa ishatamu olanchchatuwaanna kiiteedda. Kaappuu deriyaa huup'yaan utteedda Eelaasakko pude kesiide, «S'oossaa asaw, kaatii neena, «Duge wod'd'a» yaagee» yaageedda. **10** Shin Eelaasi ishatamuwa kaappoo, «Taani S'oossaa asaa gidoope, tamay saluwaappe wod'd'iide, neenanne ne ishatamatuwaanne mo» yaagiide zaareedda. Tamay saluwaappe wod'd'iide, ishatamuwa kaappuwaanne Aa ishatamatuwaanne meedda. **11** K'ay kaatii hara ishatamu olanchchatuwaanna hara ishatamuwa kaappuwaa Eelaasakko kiiteedda. Ishatamuwa kaappuu Eelaasa, «S'oossaa asaw, kaatii neena, ellekka duge wod'd'a yaagee» yaageedda. **12** Eelaasi aw, «Taani S'oossaa asaa gidoope, tamay saluwaappe wod'd'iide, neenanne ne ishatamatuwaanne mo» yaageedda. S'oossaa tamay saluwaappe wod'd'iide, ishatamuwa kaappuwaanne Aa ishatamatuwaanne meedda. **13** K'aykka kaatii ishatamu olanchchatuwaanna hara heezzentso ishatamuwa kaappuwaa kiiteedda. Ishatamuwa kaappuu pude kesiide, Eelaasi sintsan gulbbatiide, «S'oossaa asaw, hayyanaa, taananne taananna de'iyaa ha ishatamu asatuwaa maara! Nu shemppuwaakka hayk'kuwaappe ashsha! **14** Tamay saluwaappe wod'd'iide, kase ishatamatuwa kaappuwaa asaanne untunta ishatamatuwa ubbaanne meedda. Shin ha'i taana maara!» yaagiide woosseedda. **15** Med'ina Godaa kiitanchchay Eelaasaw, «Yayyoppa! Aanana duge wod'd'a» yaageedda. Eelaasi dendiide, aananna duge wod'd'eedda. **16** I kaatiyaw, «Med'ina Goday neena hawaadan yaagee; «New oochchanaw Israa'eeliyaan S'oossi d'ayinee, neeni Ek'iroona s'oossaa

Bi'eeli-Zebuula oochchanaw asaa kiiteeddawe? Neeni hawaa ootseedda diraw, hayk'kana! Ne giseedda gisuwaappekka denddakka» yaagee» yaageedda. **17** Eelaasi haasayeedda Med'ina Goda k'aalaadankka Akaaziyaasi hayk'eedda; Akaaziyaasaw attuma na'i baynna diraw, Aa ishay Yoraame Aa kotan kaateteedda; hewe haneeddawe Yoosaafes'a na'ay Yoraame Yihudaan kawuteedda laa'entso laytaana. **18** Akaaziyaasi haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taariikya mas'aafan s'aafetti utteedda.

2 Med'ina Goday Eelaasa gotiyaan saluwaafanaw haniyaa wode, Eelaasinne Elssaa'i Gelggalappe dendiide beeddino. **2** Eelaasi Elssaa'a, «Med'ina Goday taana Beetele katamaa kiiteedda diraw, hayyanaa neeni hawaan takkashsha» yaageedda. Shin Elssaa'i, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero! Taani neeppe shaakkettikke» yaageedda. Untunttukka duge Beetele wod'd'eeddino. **3** Beeteelen de'iyaa timbbitiyaa odiyaaawantu c'itay Elssaa'akko kesiide, «Med'ina Goday hachche ne godaa neeppe shaakki afanawaa neeni eray?» yaagiide oochcheeddino. Elssaa'i, «Ee eray. Shin hinttentu c'o'u giite» yaagiide zaareedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Eelaasi Elssaa'a, «Med'ina Goday taana Yaarikko kiiteedda diraw, hayyanaa neeni hawaan takkashsha» yaageedda. Shin Elssaa'i, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero! Taani neeppe shaakkettikke» yaagiide zaareedda. Hewaa diraw, untuntu Yaarikko beeddino. **5** Yaarikkon de'iyaa timbbitiyaa odiyaaawantu c'itay Elssaa'akko kesiide, «Med'ina Goday hachche ne godaa neeppe shaakki afanawaa neeni eray?» yaagiide oochcheeddino. I, «Ee eray. Shin hinttentu c'o'u giite» yaagiide zaareedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Eelaasi Elssaa'a, «Med'ina Goday taana Yorddaanoosa Shaafaa kiiteedda diraw, hayyanaa neeni hawaan takkashsha» yaageedda. Elssaa'i, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero! Taani neeppe shaakkettikke» yaageedda. Untuntu laa'attuukka itippe beeddino. **7** Timbbitiyaa odiyaaawantuppe ishatamu asatu untuntu kaalliide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw beeddino. Eelaasinne Elssaa'i shaafaa doonaan ek'kide'ishshin, timbbitiyaa odiyaaawantu untuntuppe laafaa haakkiide ek'keeddinno. **8** He wode Eelaasi bare kaabbaa akkiide s'aas'iide, aan haatsaa shoc'eedda. Haatsay yaanne haanne shaakketeedda; mela biittaa yed'd'iide pinneeddino. **9** Eelaasi Elssaa'a, «Taani neeppe aketakkichchanaappe kasetaade, new ayaa ootsana mala koyay? Ane oda» yaageedda. Elssaa'i, «Taani neena kochchiyaa wode, ne ayyaanay taw laa'u dakuwaa gidana mala, taani neena woosay» yaagiide zaareedda. **10** Elssaa'a, «Neeeni metiyaa ooshaa oochchaadda. Shin taani neeppe shaaketta saluwa biyaa wode neeni taana s'eelliyaaawaa gidoope, hewe new hanana. Hewe d'ayoope hanana» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, untuntu itippe haasayiiddi hamettishin, tamma paratuunne untuntu goochchiyaa tamma gaarii akeekenan puttu giide, untuntu laa'uwaappe gidduwaan gelide, shaakkeedda. Eelaasi gotiyaan saluwaaf kesseedda. **12** Elssaa'i hewaa be'iide, «Ta aawoo, Ta aawoo! Neeni Israa'eeliyaa asaw wolk'aanne gondalle shin!» yaagiide waasseedda. Hewaappe simmiide, I Eelaasa ubbakka be'ibeenna. Elssaa'i hewaan kayyottiide, bare mayuwaa laa'u kessiide, pooshshi oleedda. **13** Yaatiide Eelaasappe wod'd'eedda kaabbaa I dentsiide, guyye simmeedda; Yorddaanoosa Shaafaa doonaan ek'keedda. **14** Eelaasappe wod'd'eedda kaabbaa akkiide,

haatsaa an shoc'iide, «Med'ina Goday Eelaasa S'oossay hak'an de'ii?» yaageedda. Elssaa'i haatsaa shoc'eedda wode, haatsay yaanne haanne shaaketteedda; shaafaa pinneedda. **15** Yaarikkoppe yeedda timbbitiyaa odiyawaantuu c'itay Elssaa'a be'eedda wode, «Eelaasa ayyaanay Elssaa'a bolla shempeeedda» yaageeddino. Untuntuu aanana gaketanaw yiide, Aa sintsan sa'aan guufanneeddino. **16** Yaatiide untuntuu Aa, «Be'a, nuuni ne k'oomatuu ishatamu mino asatuu hawaan de'eetto. Hayyanaa nuuni ne godaa koyanaw baana. Oni eri, Med'ina Godaa Ayyaanay Aa akkiide, itti deriyaa huup'iyaaan woy zanggaaraa gidдон yeggeedenttonne» yaageeddino. Elssaa'i, «Hanenna, booppite!» yaageedda. **17** Shin is'saadi gaanawe Aa yeellayana gakkanaw, untuntuu Aa woosiide aggenaan is's'ina, «Biite» yaageedda. Untuntuu ishatamu beeddino. Heezzu gallassaa koyiide, Aa demmibeeykino. **18** Elssaa'i Yaarikkon takki de'ishshin, untuntuu aakko simmiide yiina, «Won taani hinttentta »Booppite: yaagabeykkita?» yaageedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, Yaarikko kataman de'iyaa asatuu Elssaa'a, «Neeni nu goday be'iyawaadan ha katamay de'iyaa sa'ay lo'a. Shin haatsay iita; k'ay biittaykka ayfena» yaageeddino. **20** I untuntta, «Ane ooratsa keriyaan mas'iniyaa k'oliide, taw akkiide yiite» yaagiide azazeedda; aw aheeddino. **21** Elssaa'i pulitiyaa biide, mas'iniyaa aan yeggiide, «Med'ina Goday, Taani ha haatsaa patsaa; hawaappe sintsanaw ha haatsay haayk'kuwaassi gaaso gidenna; biittaykka ayfanawaa» yaagee» yaageedda. **22** Elssaa'i haasayeeddawaadanka hache gakkanaw, he haatsay s'illo gideedda. **23** Elssaa'i yaappe dendiide, pude Beetele kesseeedda. I ogiyaan biishshin, yalaga attuma naanay katamaappe kesiide, «Laa ha huup'iyana bo'aw, pude kesa! Laa ha huup'iyana bo'aw, pude kesa!» yaagiide Aa bolla k'iliic'eeddino. **24** Guyye simmi s'eelliide, untuntta Med'ina Godaa suntsan shek'keedda. Yaatina Babantsaa geetettiyyaa laa'u mac'c'a do'atuu woraappe kesiide, naanatuwaappe oytamanne laa'u yalagatuwaa puuzeretiside wod'eeddino. **25** Elssaa'i hewaappe dendiide, K'armeloosa Deriyaa beedda; k'ay hewaappekka Samaariyaa simmeedda.

3 Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e kaateteedda tammanne hospuntsa laysan Akaaba na'ay Yoraame Samaariyaan Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I tammanne laa'u laysaa kaateteedda. **2** I Med'ina Godaa sintsan iitaa ootseeedda. Shin bare aawuwaanne bare daay Elzzaabeeli keeshshaa iita gidenna; hayaw gooppe, Aa aawuu ootseeedda Ba'aala eek'aa I d'ok'olleedda. **3** Gidoopenne Naabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseeedda nagaraa I kaalleeddappe attina d'ayysiibeenna. **4** Moo'aabe biittaa Kaatii Meesha'i dorssaa heemmee. I Israa'eeliyaa kaatiyaw s'eetu sha'a boltiboltita dorssatuwaanne s'eetu sha'a kolyaa dorssatuwaa isikiyaa laysan laysan giiree. **5** Shin Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaabi hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Moo'aabe Kaatii Meesha'i Israa'eeliyaa bolla makkaleedda. **6** He wode Kaatii Yoraame Samaariyaappe kesiide, Israa'eeliyaa ubbaa shiishsheedda. **7** K'ay Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'akko kiitaa yeddiide, «Moo'aabe kaatii ta bolla makkaleedda; Moo'aabenna olettanaw neeni taananna baanii?» yaageedda. Yoosaafees'e, «Ee taani baana. Taani ne mala; ta asaykka ne asaa mala; k'ay ta paratuukka ne paratuwaa mala» yaagiide zaareedda. **8** Yoosaafees'e k'ay, «Nuuni hak'a ogiyaanna biide untuntta olanee?» yaagiide oochcheedda.

Kaatiyaa Yoraame, «Eedooma woran de'iyaa ogiyaanna biide olana» yaagiide zaareedda. **9** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa kaatii, Yihudaa kaatiinne Eedooma kaatii olaw keseeeddino. Untunttu laappun gallassaa ogiyaa yuuyyeeddawaappe guyyiyaan, olanchchatookka untuntta kaalleedda mehiyawukka ay haatsinne baawa. **10** He wode Israa'eeliyaa kaatii, «Aayye ana! Med'ina Goday nuuna ha heezzu kaatetuwaaw ittippe Moo'aabe kaatiyaw aatsiide Immanaw s'eeseedda» yaageedda. **11** Shin Yoosaafees'e, «Nuuni Aa baggana Med'ina Godaa oochchanaadan hawaan timbbitiyaa odiyaaawe baawee?» yaagiide oochcheedda. Israa'eeliyaa kaatiyaa olaa gadaawatuwaappe ittuu, «Eelaasa maaddiide de'eedda Shafaas'a na'ay Elssaa'i hawaan de'ee» yaagiide zaareedda. **12** Yoosaafees'e, «Ee, I tumu timbbitiyaa odiyawaaw» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatii, Yoosaafees'inne Eedooma kaatiinne Elssaa'akko duge wod'd'eeddino. **13** Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Taanannanne neenana ayee gatsiyaawe? Ba; baade ne aawunne ne daayanne oochcheedda timbbitiyaa odiyawaantta oochcha» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii zaariide, «Tuytti, ayaw gooppe, ha heezzu kaatetuwaakka ittippe Moo'aabe kaatiyaw aatsiide immanaw nuuna s'eeseeddawe Med'ina Godaattel!» yaageedda. **14** Elssaa'i, «Taani aw ootsiya Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday ero! Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a diray bayinnawaa gidintto, taani neena ayfiyaaninne s'eellikkenne be'ikke shin. **15** Ane taw ha'i diitsaa diis's'iyawaa ahite» yaageedda. Diis's'iyawee diis's'ishin, Med'ina Godaa wolk'k'ay Aa bolla wod'd'eedda. **16** Elssaa'i, «Med'ina Goday, «Ha mela zanggaaraa ubbaan ollaa bookkite» yaagee. **17** Ayaw gooppe, Med'ina Goday, C'arkkuwaa woy iraa be'ikkita; shin ha bookkeedda zanggaaraan haatsay kumana; hinttenttu, hinttenttu miizayanne hinttenttu hara mehii ushana yaagee. **18** Hawe Med'ina Godaa sintsan laafabaa; k'ay Med'ina Goday Moo'aabakka hinttenttoo aatsiide immana. **19** Gimbbetteedda katamatuwaanne wolk'kaama katamatuwaa ubbaa hinttenttu s'oonana. Lo'o mitsatuwaa ubbaakka k'ans's'ana; haatsaa pulittotuwaaw ubbatuwaakka hinttenttu barana; aradda shoyk'atuwaa ubbaa bolla shuchchaa laaliide bayzzana» yaageedda. **20** Wonttetsa gallassi wantta yarshshuway yarshshiyaa wodii gakkina, Eedooma baggana haatsay goggeedda; haatsay biittan eelleedda. **21** Moo'aabe biittaa Asay heezzu kaatetuu untuntta olanaw yeeddawaaw siseedda. Naanay, c'imay olaa miishshaa tookkanaw danddayiyaa Asay ubbay s'esetti yiide, barenttu biittaa zawaaw naageedda. **22** Untunttu wantta guuraanna dendiyyaa wode, haatsaa bolla wod'd'eedda s'alk'k'ii zo'iide, untunttoo suutsaa malatiide beetteedda. **23** Yaatina untunttu, «Be'ite, hawe suutsaa! Kaatetu barenttu gidдон ittuu ittuwaana oletiide, hayk'ki wureeddino. Moo'aabe asaw, ane biide, untuntta ak'uwaa k'oc'ireetto» yaageeddino. **24** Moo'aabe biittaa Asay Israa'eelatu ak'uwaa beedda; Israa'eelatu dendiide, untuntta shoc'eeddino. Untunttu gadiyaa bolla mayyeeddino; Moo'aabe asaa wod'eeddino. **25** Katamatuwaakka oletiide bayzeeddino. Asay ubbay huup'iyaa huup'iyaa itti itti shuchchaa akkiide, aradda shoyk'atuu ubbatuu kametana gakkanaw, untunttu bolla oleedda. Pultto ubbaa bariide, lo'o mitsaa ubbaakka k'ans's'eeddino. K'iirihereesa geetettiyyaa itti katamaa gimbe s'alaalay ek'uwaaan atteedda; shin yambbarshshan oliyaa asatuu he katamaakka doodiide shoc'eeddino. **26** Moo'aabe

kaatii olay bare bolla goobeeddawaa be'eedda wode, mashshaa danc'i'iidde laappun s'eetu asatuwaa akkeedda. Olaa gidduwaan daakkiide, Eedooma kaatiyaakko pinnanaw denddeedda; shin aw hannanan is'seedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, bare sa'aan kaatetanaw de'iyaa bare bayira na'aa akkiide, katamaa gimbiyyaa bollan taman s'uuggiide yarshsheedda. Moo'aabatuu Israa'eelatuu bolla hank'kuwaa suulleeddino. Yaatina Israa'eelatuu he katamaa aggiide, barenttu gadiyaa simmeeddino.

4 Timbbitiyaa odiaawantuppe ittuwaa machchata Elssaa'akko baade, «Ne k'oomay ta asinay hayk'keedda. I Med'ina Godaw yaayiyaa asaa gidyaawaa neeni eraasa. Shin ha'i Aa ac'oo ta naanaa laa'uwwa barew ayile kessanaw yeedda» yaagaadde aw waassaaddu. **2** Elssaa'i iziw, «Yaatina taani new ay ootsoo? Ne son ayay de'ii? Ane taw oda» yaageedda. Mishirata, «Taw ne k'oomatiw itti otuwaan zayitii de'iyaaawappe attina, harabay ayayne baawa» yaagaaddu. **3** Elssaa'i izo, «Ba; ne shoorotuwwa ubbaappe mela ototuwwa gars's'a. Laafa gars's'oppa. **4** Hewaappe guyyiyaan, soo gelaade, ne bollanne ne naanatuwwa bolla ifitsaa gordda. Ototuwwa ubbaan zayitiyaa tiga; zayitii kumeedda otuwwa otuwwa itti bagga zaara» yaageedda. **5** Mishirata baade, kariyaa bare bollanne bare naanatuwwa bolla gorddaaddu. Untunttu iziw ototuwwa shiishshina, Aa zayitiyaa tigetsaa oyk'kaaddu. **6** Otuwaa ubbay kumeedda wode, mishirata bare na'aa, «Ane taw hara otuwwa akkaade ya» yaagaaddu. Shin na'ay zaariide, «Hari itti otuunne attibeena» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, zayitii goggiyaawaa aggi basheedda. **7** Mishirata simmaade baade, Elssaa'ew odaaddu. I, «Baade zayitiyaa zal'aadde, ne ac'uwaa c'igga. Atteedawaan neeninne ne naanayne go'ettiide de'anaw danddayiita» yaageedda. **8** Itti gallassi Elssaa'i itti dure mishirata de'iyaa Shuneema geetettiyaa katamaa beedda. Mishirata Aa shoobbaade, k'umaa mizaaddu. He gallassaappe doommiide, I hewaana aad'diyaa wode ubbaan, k'umaa maanaw I soo gelee. **9** Aa bare asinaa, «Ha ubbaa wode nu mataana aad'diyaa bitanii S'oossaa asaa gidyaawaa taani eray. **10** Hewaa diraw, ane itti guutsa kifiliyaa bolla pook'iyaaan aw kees's'oytte; Aa gidduwaan gisuwaa, arataa, s'arap'peezaanne s'ompiyyaa wotsoytte. Hewaappe guyyiyaan, I nuukko yeedda wode ubbaan, hewan gelana danddayee» yaagaaddu. **11** Itti gallassi Elssaa'i Shuneema katamaa yiide, bare kifiliyaa pude kesiide, yaan shemppeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, bare k'oomaa Giyaaza, «Ba; he mishiratto s'eesa» yaageedda; Giyaazi s'eesina, Aa yaade Elssaa'a sintsan ek'kaaddu. **13** Elssaa'i Giyaaza, «Ha mishiratee <Neeni nu diraw, hawaa ubbaa metootaadda. Yaatina nuuni new ay ootsanne? New nuuni biide, kaatiyaa woy ola gadaawaa haasayissiyaabi de'ii?» yaagaadde izo oochcha» yaageedda. Mishirata, «Taani hawaan ta asaa gidдон de'ishshin, taana metiyaabay baawa» yaagaaddu. **14** Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i Giyaaza, «Yaatina nuuni iziw ay ootsanee?» yaagiide oochcheedda. Giyaazi, «Iziw na'i baawa; I asinaykka c'imeedda» yaageedda. **15** Elssaa'i, «Mishiratto k'aykka s'eesa» yaageedda. Izo s'eeseedda; Iza yaade, penggiyaan ek'kaaddu. **16** Elssaa'i mishiratto, «Laytsi hannode neeni attuma na'aa idimmana» yaageedda. Mishirata, «Hay ta godaw, neeni S'oossaa asaa gidikkii, taw worddotoppa!» yaagaaddu. **17** Shin Mishirata shahaaraaddu; Elssaa'i iziw odeeddawaadan laytsan he

wode attuma na'aa yelaaddu. **18** He na'ay dic'c'eedda; itti gallassi katsaa c'akkiyaa asatuwaana de'iyaa bare aawuwaakko beedda. **19** Bare aawoo, «Woo ta huup'iyaw! Woo ta huup'iyaw!» yaageedda. Aa aawuu itti k'oomaw, «Tookkaade Aa daayikko afa» yaagiide odeedda. **20** K'oomay na'aa akkiide, aattikko afina gallassaa seetay gakkanaw na'ay bare daay kiwuwaan utteedda; hewaappe guyyiyaan, na'ay hayk'ki aggeedda. **21** Mishirata na'aa pude afaade, S'oossaa asaa arssaan gisisaaddu. Yaataade Aa bolla ifitsaa gorddaade baaddu. **22** Hewaappe guyyiyaan, bare asinaa s'eesaade, «Taani S'oossaa asaakko ellekka baade yaana mala, k'oomatuwaappe ittuwaanne haretuwaappe ittuwaanne taw yedda» yaagaaddu. **23** I, «Hachche aginaa s'eeruwwa gallassaa woy Sambata gidennabaa, ayee neena aakko afiyaawe?» yaageedda. Aa, «Ayayne baawa» yaagaaddu. **24** Hewaappe guyyiyaan, hariyaa kooraade, bare k'oomaw, «Hariyaa laagga! Taani new odana gakkanaw, loddan laaggoppa» yaagaaddu. **25** Mishirata hewaappe denddaade, K'armeloosa Deriyan de'iyaa S'oossaa asaakko baaddu. Elssaa'i mishirata yiyaano haakuwaan be'iide, bare k'oomaa Giyaazaw, «Be'a, Shuneema kataman de'iyaa mishirata yaw. **26** O mokkanaw wos's'a baade, <Neeni saree? Ne asinay saree? Ne na'ay saree?» yaagaadde oochcha» yaageedda. Mishirata, «Nuuni ubbaykka saray» yaagaaddu. **27** Mishirata deriyaa bollan de'iyaa Med'ina Godaa asaakko gakeedda wode, hokkaade Aa gediyaaw oyk'kaaddu. Giyaazi mishiratto digganaw shiik'keedda; shin S'oossaa bitanii Aa, «Agga! Aa wolk'kaama metuwaan de'aw; shin Med'inaa Goday taappe hewaa gentseedda. I metuwaa taw odibeenna» yaageedda. **28** Hewaappe guyyiyaan mishirata, «Ta godaw, neeni taw na'aa immanaadan taani neena oochchaadditaa? Taani neena, «Taana c'oo mela k'aak'k'ayoppa» yaagabeykkita?» yaagaaddu. **29** Elssaa'i Giyaaza, «Ne adussa mayuwwa ne sak'kiyaan sirk'ka; yaataade ta gatimaa akkaade elleella, ogiyaan oonananne gakkettooppe, sarotoppa; ooninne neena sarotooppe, zaaraadde sarotoppa. Ta gatimaa na'aa deemuwaan wotsa» yaageedda. **30** Shin na'aa daaya, «Med'ina Goday ero! Ne shemppu ero! Taani neena yeggaade biikke» yaagaaddu. Elssaa'i denddiide, izo kaalleedda. **31** Giyaazi untuttuppe sintsatide biide gatimaa na'aa deemuwaan wotseedda; shin kooshshay woy shemppu baawa. Yaatina Giyaazi Elssaa'ena gaketanaw simmi yiide, «Na'ay beegottiibeena» yaagiide odeedda. **32** Elssaa'i soo geliide, he na'aa anhay Aa arssaan giseeddawaa be'eedda. **33** Bare bollanne na'aa bollanne kariyaa gorddiide, Med'ina Godaa woosseedda. **34** Hewaappe guyyiyaan, na'aa anhaa bolla kesiide, bare doonaa Aa doonaan, bare ayfiyaa Aa ayfiyaan, bare kushetuwaakka Aa kushetuwaan gatsi wotsiide giseedda. Na'aa bollay ho'eedda. **35** Elssaa'i denddiide, soo gidдон yaanne haanne simeretteedda. Laa'entsuwaakka simmiide, na'aa bolla c'ogottiide giseedda. Yaatina na'ay laappu gede hed'd'isheeddawaappe guyyiyaan s'eelleedda. **36** Yaatina Elssaa'i Giyaaza s'eeside, «Ane ha Shuneematto s'eesa» yaageedda. Giyaazi izo s'eeseedda. Iza yeedda wode, Elssaa'i izo, «Ne na'aa akka» yaageedda. **37** Hewaappe guyyiyaan, mishirata Elssaa'a gediyaan kunddaade, biittan gufannaaddu. Yaataade bare na'aa akkaade kare kesaaddu. **38** Elssaa'i Gelgala simmiide yeedda wode, biittay koshatti utteedda. Timbbitiyaa odiaawantu c'itay Aa sintsan utti de'ishshin, I bare k'oomaa, «Wogga kariyaa taman wotsaade,

ha asatoo wos'iyyaa katsaa» yaageedda. **39** Unttuntuppe ittuu santsaa malatiyaa bonc'c'etuwwa mas'iide ahanaw gade beedda. Doliyaa gosiyaa turaa demmeedda; tookkanaw danddayiiaawaa keeshshaa daro gosiyaa akkiide yeedda. I ayentto erennan anc'c'eedda, keriyaan yeggeedda. **40** Asatuu maana mala, wos'iyyaa tigeeddino. Unttuntu wos'iyyaa tushi Aa mi be'eedda wode, «S'oossaa asoo, ha keriyaan wodiyaabay de'el» yaagiide waasseeddino. Asatuu maanaw danddayibeykino. **41** Elssaa'i, «Yaatooppe taw d'iiliyaa akkiide yiite» yaageedda. He d'iiliyaa keriyaan k'oliide, «Asay maanaadan wos'iyyaa tigite» yaageedda. Hewaappe simiide, keriyaan iitabay beettiibeenaa. **42** Koyro gakeedda katsaappe uuketteedda laatamu, banggaa kompuuwa, tisha katsanna ittippe bare ogoruwaan yeggi akkiide, S'oossaa asaw ahiyaa itti bitanii Ba'aali-Shaliisha giyyaa sa'aappe yeedda. Elssaa'i bare k'oomaa, «Maanaw asaw aatsa» yaageedda. **43** Aa k'oomay, «Taani s'eetu asaa sintsa hawaa waata atsoo?» yaagiide oochcheedda. Shin Elssaa'i, «Maanaw asaw aatsa; ayaw gooppe, Med'ina Goday untuntutu miina dokkaykka attanawaa yaagee» yaageedda. **44** Hewaa diraw, k'oomay untuntutu sintsa aatsina, untuntutu meeddino. Med'ina Goday geeddawaadan, dokkay atteedda.

5 Sooriyaa kaatiyaa olaa gadawuu Ni'imaane bare godan daroppe dosetteeddanne bonchcheteedda asaa. Ayaw gooppe, Aa baggana Med'ina Goday Sooriyaa olanchchato s'oonuwa immeedda. Ni'imaane tooraw k'ara asa gidooppenne wolk'k'aama Oolluwa harggii Aa oyk'k'i utteedda. **2** Itti wode Sooriyaa biittappe omoodyaawanttu Israa'eeliyaa gadiyaa beeddawaan, itti guutsa naatto Israa'eeliyaappe omoodeeddino. He naatta Ni'imaana mishiratiw k'oomaa gidaaddu. **3** He naatta bare godatto, «Ta goday Samaariyaan de'iyya timbbitiyaa odiyaawaana gakketteedabaa gideerennee! Yaatinnto I Aa patsana shin» yaagaaddu. **4** Ni'imaane bare godaakko biide, Israa'eeliyaappe yeedda naatta geeddawaa aw odeedda. **5** Sooriyaa kaatii Ni'imaana, «Ba, taani Israa'eeliyaa kaatiyaw dabddaabbiyaakka kiittana» yaagiide zaareedda. Yaatina Ni'imaane hattamu sha'a s'agaraa biraa, usuppun sha'a wolk'k'aa santtimiyyaanne tammu kumentsaa mayuwa akkiide beedda. **6** Israa'eeliyaa kaatiyaw I akkiide afeedda dabddaabbii, «Ha wolk'k'aama Oolluwa harggiyaappe neeni ta k'oomaa Ni'imaana patsana mala, ha dabddaabbiyaana taani Aa neekko kiittaad» yaagiyaawaa. **7** Israa'eeliyaa kaatii dabddaabbiyaa nabbabeedda; ellekka dagammiide, bare mayuwa peed'iide, hawaadan yaageedda, «Taani Aa wod'anawunne patsanawunne S'oosseeyye? Taani itti asaa Aa wolk'k'aama Oolluwa harggiyaappe patsana mala, ha bitanii taakko ayaw kiitii? I taananna walak'ettanaw gaasuwa koyaawaa be'ite» yaageedda. **8** S'oossaa asaa gidiyaa Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatii bare mayuwa peed'eeddawaa siseedda wode, akko asaa kiittiide, «Ne mayuwa ayaw peed'aadi? Aa haa taakko yedda; Israa'eeliyaan timbbitiyaa odiyaawe de'iyaawaa taani Aa erissana» yaageedda. **9** Ni'imaane bare paratuwaanne paraa gaaretuwa akkiide beedda; Elssaa'i karen ek'k'eedda. **10** Elssaa'i aakko asaa kiittiide, «Ba, Yorddaanoosa Shaafaan laappu gede muuketta; ne harggiyaappe neeni pas'ananne geeyananne» yaagiide azazeedda. **11** Shin Ni'imaane hank'etti denddiide, «Be'ite, taani, tumukka I taakko yi ek'k'iide, Med'ina Godaa bare S'oossaa suntsaa s'eesiide, k'ay bare kushiya ha s'e'lek'uwaa

bollan k'aatsiide, taana ha wolk'k'aama oolluwa harggiyaappe patsee yaagaadde k'oppaad. **12** Damask'ko shaafatuu, Abaaninne Parifaari Israa'eeliyaan de'iyya shaafaa ubbaappe keekkikinooye? Yaatina taani untuntutu muukettaade geeya kichchikita?» yaageedda. Hank'ettiide, guyye simmeedda. **13** Aa kaaliyaawanttu aakko shiik'iide, «Nu aawoo, timbbitiyaa odiyaawe neeni gitabaa ootsanaadan new odintto, won neeni ootsikiyye? Yaatina I neena, «Baade muukettaade geeya» yaageeddabay ayaa dees'i?» yaageeddino. **14** Yaatina I duge wod'd'iide, S'oossaa bitanii aw odeeddawaadan Yorddaanoosa Shaafaan laappu gede muukettiide geeyeedda. Aa bollay k'eri na'aa bollaadan haniide pas'eedda; geeyeedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Ni'imaanne anana yeedda Asay ubbay Elssaa'akko guyye beedda. Ni'imaane Aa sintsan ek'k'iide, «Israa'eeliyaa biitanappe attina, sa'aa ubbaan S'oossi baynnawaa taani ha'i eraad. Hayyanaa ha'i taani ne k'oomay immiyaa imuwa akka» yaageedda. **16** Elssaa'i, «Taani aw ootsiyaa Med'ina Goday ero! Taani neeppe ayaanne akkikke» yaageedda. Elssaa'i imuwa akkanaadan Naa'imaane woossinakka, is's'eedda. **17** Hewaappe guyyiyaan Ni'imaane, «Akkana d'ayiaawaa gidooppe, neeni taw laa'u bak'uluwa c'aanaa biittaa immanaadan taani neena woossay. Ayaw gooppe, taani ne k'oomay hachcheppe hini baggan s'uuggiyaa yarshshuwa Med'ina Goday yarshshanaappe attina, hara s'oossatoo yarshshikke. **18** Shin Med'ina Goday taw ne k'oomaw ittibaa atto go. Ta kaatii Rimoonaa giyyaa eek'aw goynnanaw geliyaa wode, taanikka Aa ajabaade gelaade goynnanaw koshshee. Med'ina Goday taw ne k'oomaw hewaa atto go» yaageedda. **19** Elssaa'i, «Saruwaan gakkal» yaageedda. Ni'imaane denddiide beedda. I laafa zardda'iide biishshin, **20** S'oossaa asaa gideedda Elssaa'a k'oomay Giyaazi, «Ta goday Elssaa'i Sooriyaa Ni'imaana aheedawaappe ayaakka akkenan c'oo yeddeedda. Med'ina Goday ero! Taani Aa geeduwa wos's'aade, aappe ittibaa akkana» yaagiide k'oppeedda. **21** Hewaa diraw, Giyaazi Naa'imaana kaalleedda. Bare geeduwa wos'siyaawaa Ni'imaane be'iide, aanana gaketanaw paraa gaariyaappe wod'd'iide, «Ayeeshsha, sara gidennee?» yaagiide oochcheedda. **22** Giyaazi, «Ayenne baawa; sara! Ithin taana ta goday, < «Efireema gezziyaappe timbbitiyaa odiyaawanttu zata gidiyaa laa'u wodalatuu ha'i taakko yeeddino. Hayyanaa untuntutu heezzu sha'a s'agaraa biraanne laa'u kumentsaa mayuwaanne imma» gaade Aa oochcha» yaagiide kiitteedda» yaageedda. **23** Ni'imaane Giyaazi, «Yaatooppe hayyanaa usuppun sha'a s'agaraa biraa akka» yaageedda. Ni'imaane Giyaazi shoobbiide, he biraa laa'u k'arc'c'iitan yeggiide, laa'u kumentsaa mayuwaana laa'u k'omatuwa toossiide, Giyaazappe sintsaaw yeddeedda. **24** Giyaazi de'iyya deriyaa untuntutu gakkina, biraanne mayuwaanne untuntuppe akkiide, soo gelisseedda. Yaatiide untuntutu moyzzina, untuntutu beeddino. **25** Hewaappe guyyiyaan, soo geliide, bare godaa Elssaa'a sintsan ek'k'eedda. Elssaa'i Giyaazi, «Hak'a baad?» yaagiide oochcheedda. Giyaazi, «Taani ne k'oomay hak'anne babeykke» yaagiide zaareedda. **26** Shin Elssaa'i zaariide, «Bitanii neenana gaketanaw paraa gaariyaappe wod'd'iyya wode, ta ayyaanay neenana de'ee gidennee? Hawe miishshaanne mayuwa, woy wogaraanne woyniyaa turaa sa'aa, woy dorssaa wudiyaanne miizaa wudiyya, woy attuma k'oomaanne mac'c'a k'oomaa akkiyaa wodeyye? **27** Hewaa diraw, Ni'imaana oyk'k'iidda wolk'k'aama Oolluwa harggii neenanne ne zeretsaa ubbaa

med'i med'inaw oyk'kanawaa» yaageedda. Giyaazi Elssaa'a sintsaappe kesiide biishshin, he harggii Aa oyk'k'ina, Aa galbbay shachchaadan boos's'i basheedda.

6 Timbbitiyaa odiyaawanttu c'itay Elssaa'a, «Hawaa be'a! Nuuni de'iyaa sa'ay nuuna darooppe un'ee. **2** Nuuni ubbatuukka mitsaa k'ans's'anaa Yorddaanoosa Shaafaa ane boytte. Yan nuw de'iyaa sa'aa ane kees's'oytte» yaageeddiin. Elssaa'i, «Biite» yaageedda. **3** Timbbitiyaa odiyaawanttuppe ittuu, «Hayyanaa neenikka ne k'oomatuaana nuunanna dendaarkkii?» yaageedda. Elssaa'i, «Eeno baana» yaagiide zaareedda; **4** yaatiide untuntunna ittippe beedda. Untunttu Yorddaanoosa gakteedda wode, mitsaa k'ans's'uwaa doommeeddino. **5** Shin untunttuppe ittuu mitsaa k'ans's'ishiina, bees'iyaa ayfii kessi akkiide, haatsaa gidдон geleedda. He bitanii, «hay ta godaw, taani gars's'a akkeeddawaa; shin waanooshsha!» yaagiide waasseedda. **6** S'oossaa bitanii, «Hak'an geleedee?» yaagiide oochcheedda; bitanii geleedda sa'aa besseedda. Elssaa'i gatimaa k'ans's'iidde, haatsaan oleedda; bees'iyaa ayfii haatsaa bolla kesseedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i bitaniyaa, «Kessaade akka» yaageedda. Bitanii bare kushiya yeddiide akkeedda. **8** Sooriyaa biittaa kaatii Israa'eelatuwaana oletiide de'ee. Yaateeddawe bare olaa gadaawatuwaana zorettiide, «Taani hik'k'asan, hik'k'asan geessuwa med'd'ana» yaageedda. **9** S'oossaa Asay Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaakko asaa kiittiide, «Sooriyaa asatu he sa'aa duge wod'd'iyaa diraw, he sa'aana aad'd'oppa» yaageedda. **10** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa kaatii S'oossaa bitanii malaateedda sa'aa kiittiide, yaan de'iyaa Asay naagettanaadan hassayisseedda. Kaatiyaa naagettana mala, Elssaa'i wodiyaan wodiyaan hassayisseedda. **11** Ha yewuu Sooriyaa kaatiyaa loytsi hank'ketseedda; yaatina I bare olaa gadaawatuwa s'eesside, «Nu gidдон Israa'eeliyaa kaatiyaa bagga gideeddawe onentto ane taw odite» yaagiide oochcheedda. **12** Aa olaa gadaawatuwaappe ittuu, «Ta godaw, kaatiyaw, nu gidдон hewaa ootsiyaawe oninne baawa. Shin ne siiris'an de'aadde neeni haasayaawaa ubbaa Israa'eelan de'iyaa timbbitiyaa odiyaa Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaw odeedda» yaageedda. **13** Kaatii, «Taani asaa kiittaade Aa omooddanaadan, biide hak'an de'intonne koyyite» yaageedda. Guyyeppe untunttu, «I Dootaana geetettiyyaa kataman de'ee» yaagiide odeeddino. **14** Kaatii daro olanchchatuwa paratuwaananne paraa gaaretuwaana yaa yeddeedda. He yeddeeddawanttu k'amma yiide, katamaa dooddeeddino. **15** S'oossaa asaa Elssaa'a k'oomay wonttetsa gallassi guuraanna denddiide, kare kesiyya wode, olanchchatu paratuwaananne paraa gaaretuwaana katamaa dooddi wotseeddino. He k'oomay, «Aayye ana nuunoo! Ta godaw, nuuni waanane?» yaagiide oochcheedda. **16** I, «Yayyoppa! Nuunana de'iyawanttu untuntunna de'iyawanttuppe dariino» yaagiide zaareedda. **17** Hewaappe guyyiyaan Elssaa'i, «Abeet Med'ina Godaw, I be'anaadan Aa ayfiyaa dooyaa» yaagiide woosseedda. Med'ina Goday Elssaa'a k'oomaa ayfiyaa dooyina, Elssaa'a yuushshuwa ubbaan de'iyaa tamaa paratuunne paraa gaaretuunne deriyaa mayyeeddawantta be'eedda. **18** Sooretuu Aa bolla yeedda wode Elssaa'i, «Ha asaa ayfiyaa k'ook'issaarikkii» yaagiide Med'ina Godaa woosseedda. Elssaa'i woosseeddawaadan Med'ina Goday untunttu ayfiyaa k'ook'isseedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i untunttu, «Ogii hawaa gidenna; katamaykka hawaa

gidenna. Hinttentu koyyiyaa asaa taani hinttentta bessana; taana kaallite» yaageedda. Untunttu kaaletside, Samaariyaa katamaa afeedda. **20** Untunttu Samaariyaa katamaa gelosaannakka Elssaa'i, «Abeet Med'ina Godaw, ha asatuu s'eelanaadan untunttu ayfiyaa dooyaa» yaageedda. Med'ina Goday untunttu ayfiyaa dooyina, untunttu Samaariyaa gidдон de'iyawaa be'eeddino. **21** Israa'eeliyaa kaatii untunttu be'eedda wode Elssaa'a, «Ta aawoo, taani untuntta wod'oo?» Taani untuntta wod'oo?» yaagiide oochcheedda. **22** Elssaa'i, «tuytti wod'oppa! Hawanttu attina, neeni ne mashshaaninne ne wonddaafiyaan omoodeeddawanttakka wod'anaw bessana. Untunttu miide ushiidde barenttu godaakko baanaadan, ukitsaanne haatsaanne untunttu sintsa aatsa» yaageedda. **23** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa kaatii untunttu baalaa giigisseedda. Untunttu meeddawaappenne usheeddawaappenne guyyiyaan, I untuntta yeddina, barenttu godaakko simmeeddino. He wodiyaappe doommina, Sooretuu Israa'eelatu bolla yiyaawaa aggi basheeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa Kaatii Benihadaadi bare olanchchatuwa ubbaa shiishshi, biide Samaariyaa katamaa dooddeedda. **25** Untunttu dooddeedda gaasuwaan Samaariyaa kataman wolk'kaama koshay geleedda; itti hariyaa huup'ii hospun tammu s'agaraa biran, laa'u s'eetu giraame giddiyaa harap'petuwa shi'ay ichcheshu s'agaraa biran zal'etteedda. **26** Israa'eeliyaa kaatii katamaa dirssaa gimbbiyaa bollanna aad'd'ishshin, itti mishirata, «Ta godaw, kaatiyaw, taana maaddaarikkii» yaagaadde waassaaddu. **27** Kaatii izo, «Neena Med'ina Goday maaddennaan is's'ooppe, taani new maaduwa hak'appe demmanaw danddayaitaa? Katsaa bukkiiyaa uddumaappeyye, woyniyaa ayfiyaa gum'iyaa sa'aappe?» yaageedda. **28** K'ay I izo, «Neeni waanaadii?» yaagiide oochcheedda. Mishirata zaaraadde, «Ha mishirata taana, «Hachchi ne na'aa maanaw akkaade ya; k'ay wontti nuuni ta na'aa maana» yaagaaddu. **29** Hewaa diraw, ta na'aa doyside meedo; wonttetsa gallassi taani izo, «Nuuni maanaw ne na'aa akkaade ya» yaagaad. Shin Aa bare na'aa k'osaaddu» yaagaaddu. **30** Kaatii mishirata odeeddawaa sisiide, bare mayuwa pooshshi oleedda. Yaatiide I gimbbiyaa bollanna aad'd'ishshin, garssa baggana I mayyeedda waaruwa Asay be'eedda. **31** Hewaappe guyye kaatii, «Shafaas'a na'aa Elssaa'a guuggi Aa bolla hachche peeshooppe, S'oossi taana wod'o!» yaageedda. **32** He wode Elssaa'i bare son utteedda; c'imatuukka aanana ittippe de'iino. Kaatii bareppe sintsa asaa kiitteedda; shin he bitanii gakkanaw, Elssaa'i c'imatuwa, «Ha shemppuwa wod'iyawe ta k'ood'iyaa muuc'issanaw asaa kiitteeddawaa hinttentu be'itee? He kiitteeddawe yeedda wode, ifitsaa gorddiide gelissoppite. Aa godaykka Aa kaalliide yiide de'ee» yaageedda. **33** I c'imatuwaana haasayishin, kiitteeddawe aakko yeedda. Kaatiikka yiide, «Ha metuu Med'ina Godaappe yeedda. Yaatina taani hawaappe daruwa Med'ina Godaa ayaw naagaytaa?» yaageedda.

7 Hewaappe guyye Elssaa'i, «Med'ina Godaa k'aalaa sisa! Med'ina Goday hawaadan yaagee, Wontti hannode heezzu kiilo giraame zarggaa d'ilili woy usuppun kiilo giraame banggay Samaariyaa katamaa penggiyaan itti s'agaraa biran zal'etana yaagee» yaageedda. **2** Kaatiyaw matattiyyaa kaappuu S'oossaa asaw, «Be'a, Med'ina Goday salatuwa maskkootiyaa dooyintonne hewe hanenna» yaageedda. Elssaa'i zaariide, «Neeni hewaa ne ayfiyaan be'ana; shin aappe ayinne maakka»

yaageedda. **3** Katamaa geliyaa penggiyaan wolk'aama Oolluwa harggii oyk'keedda oydu asatuu de'iino. Untuntu ittuu ittuwaa, «Nuuni hayk'kana gakkanaw, hawaan ayaw gam'etto? **4** Nuuni katamaa gelana gooppe, koshay de'iyaa diraw, nuuni yaan hayk'kana. K'ay hawaan gam'ooppeka hayk'kana. Hewaa diraw, Sooretuwa geessuwa ane boytte. Untuntu nuuna ashshooppe attana; untuntu wod'ooppe hayk'kana» yaageeddino. **5** Sa'ay k'ammeedda wode dendiide, Sooretuwa geessuwa beeddino. Untuntu biide geessuwa gakkiiyaa wode, itti asayenne yaan baawa! **6** Ayaw gooppe, S'oossay paraa gaaretuwaanne paratuwa gurabaanne daro alanchchatuu kooshshaa Sooriyaa asatuu sisseedda. Yaatina untuntu ittuu ittuwaa, «Sisite, Israa'eeliyaa kaatii nuuna olissanaw, Hiitetuwaanne Gibs'etuwa kaatetuwa deriyaa k'ans's'iide aheedda» yaageeddino. **7** Hewaa diraw, untuntu dendiide, barenttu geessuwa, barenttu dunkkaaniyaa, barenttu paratuwaanne barenttu haretuwaanne ubbaa yeggi bashiide, sa'ay k'ammeeddawaan barenttu shempuwaa ashshanaw bak'atteeddino. **8** He wolk'aama Oolluwa harggii oyk'keedda asatuu Sooretuwa geessuwa gakkiiide, untuntu dunkkaanetuwaappe ittuwaa geleeddino. Meeddinonne usheeddinonne; k'ay biraa, work'kaanne mayuwa akki afiide k'osseeddino. Laa'entuwa simmiide, hara dunkkaaniyaa geleeddino; aappe akkeeddawaakka k'osseeddino. **9** Hewaappe guyyiyaan, untuntu ittuu ittuwaa, «Nuuni lo'obaa ootsibeykko. Hachche mishiraachchuwa gallasaa; shin nuuni c'o'u geeddo. Sa'ay wontana gakkanaw, c'o'u giide uttooppe, nuuni murettana. Ane ha'i ellekka biide, kaatiyaa soy asaw odeetto» yaageeddino. **10** Hewaa diraw, untuntu biide, katamaa penggiyaa naagiyaawanta s'eesiide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni Sooretuwa geessuwa beeddo; shin itti Asay woy asaa kooshshayenne he sa'aan baawa. K'ashetti utteedda paratuwa s'alaalayenne haretuunne de'iino; k'ay untuntu aggiide beedda dunkkaanetuukka de'iino» yaageeddino. **11** Penggiyaa naagiyaawantu s'eesiide, kaatiyaa soy asaw odeeddino. **12** Kaatii k'amma dendiide bare kaappatoo, «Sooretuu nuuna ootseeddawaa taani hintenttoo odana. Nuuni koshshatiyaawaa untuntu eriino. Hewaa diraw, barenttu geessuwaappe kesiide, gas'ariyan k'osetiide, untuntu katamaaappe kare kesina, nuuni untuntu shempuwaana oyk'kiide, katamaa gelana yaagiide k'oppeeddino» yaageedda. **13** Kaatiyaa kaappatuwaappe ittuu, hawaadan yaageedda; «Ha kataman atteeda Asay kase hayk'keedda asaakka mala; hayk'kuwaappe attena. Hewaa diraw, haneeddabaa eranaw ane asaa dooryotte. Atteeda ichcheshu paratuwaana ane untuntu Sooretuu dunkkaaneeddasaa yeddoyyte» yaageedda. **14** Hewaa diraw, untuntu paray goochchiyaa laa'u gaaretuwaanne untuntu paratuwaanne dooreeddino. Kaatii untuntta Sooriyaa alanchchatuu geeduwa yeddeedda. Kaatii toggiyaawanta, «Biide haneeddabaa be'ite» yaagiide azazeedda. **15** Untuntu Sooretuwa geeduwa kaalliide, Yorddaanoosa Shaafaa gakkanaw beeddino. Sooriyaa asatuu bak'atiide oleedda mayuunne olaa mishshayenne ogiyaan kumeedda. Kiitetti beedda asatuu guyye simmiide, kaatiyay odeeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Asay biide, Sooretuwa geessuwa bonk'keedda. Med'ina Goday geeddawaadan heezzu kiilo giraame zarggaa d'iilii woy usuppun kiilo giraame banggay itti s'agaraa biran zal'etteedda. **17** Kaatii barew matatiyaa kaappuwa penggiyaa naagiyaawantu kaappuwa kessiide suntseedda; shin Asay Aa penggiyaan dirs's'eedda.

Kaatii Elssaa'akko beedda wode, Elssaa'i ha kaappuwa bolla odeeddawaadan, bitanii hayk'keedda. **18** Ayaw gooppe, S'oossaa Asay Elssaa'i kase kaatiyaw, «Wontta hannoode heezzu kiilo giraame zarggaa d'iilii woy usuppun kiilo giraame banggay Samaariyaa kataman itti s'agaraa biran zal'etanawaa» yaageedda. **19** He wode he kaappu Elssaa'ew, «Be'a, Med'ina Goday salotuwa maskkootiyaa dooyintonne hewe hanenna» yaagiide zaareedda. Elssaa'i, «Neeni hewaa ne ayfiyaan be'ana; shin aappe ayinne maakka» yaagiide zaareedda. **20** Yaatina Elssaa'i odeeddawaadan, he bitanii Asay penggiyaan dirs's'ina hayk'keedda.

8 Elssaa'i I na'aa hayk'keeddawaa patseedda mishiratto itti wode, «Ne soy asaa akkaade hawaappe ba; neeni danddayiyaa sa'aan hak'anineen gam'ashsha. Ayaw gooppe, Med'ina Goday laappun laytsaa gam'iyyaa koshaa ha gadiyaa bolla awaayi diggeedda» yaageedda. **2** Mishirata Elssaa'i odeeddawaadan bare soy asana baade, Piliss's'eema biittan laappun laytsaa de'aaddu. **3** Laappunta laytsaa wurssetsan mishirata Piliss's'eema gadiyaappe simmaaddu. Bare keetsaanne bare gadiyaanne oochchanaw kaatiyaakko baaddu. **4** He wode kaatii S'oossaa asaa Elssaa'a k'ooma Giyaazana haasayiiide, «Elssaa'i ootseedda wolk'aama oosuwa ubbaa taw ane oda» yaageedda. **5** Elssaa'i hayk'keedda na'aa wootiide patseeddentto, Giyaazi kaatiyaw odishin, Elssaa'i na'aa patseedda mishirata bare keetsaanne bare gadiyaanne oochchanaw yaaddu. Giyaazi, «Ta godaw, kaatiyaw, mishirata hano; Elssaa'i hayk'kuwaappe patseedda I na'yakka hawaa» yaageedda. **6** Kaatii mishiratto aabaa oochchina, aw odaaddu. Hewaa diraw, kaatii kaappuwa s'eesiide, «Ha mishirattiwa gideedda ubbabaanne k'ay iza agga beedda wodiyaappe hachche gakkanaw, I gaden doliyaa ubbabaa iziw zaara» yaagiide azazeedda. **7** Elssaa'i Damask'ko katamaa beedda; gakkiiyaa wode, Sooriyaa Kaatii Benihadaadi harggiyaawoo, «S'oossaa Asay hawaa yeedda» yaagiide odeeddino. **8** Kaatii Hazaa'eela, «Immiyaawaa oyk'kaade, S'oossaa asana gaketanaw ba. Aa baggana, «Taani ha harggiyaappe pas'anee?» yaagaadda Med'ina Godaa oochcha» yaageedda. **9** Hewaa diraw, Hazaa'eeli Damask'on de'iyaa dumma dumma k'ommo murutabaappe oytamu gaaluwaan c'aani akkiide, Elssaa'ena gaketanaw beedda. Elssaa'a sintsan ek'kiide, «Ne na'ay Sooriyaa Kaatii Benihadaadi, «Taani ha harggiyaappe pas'anee?» yaagiide, neena oochchanaadan taana neekko kiitteedda» yaageedda. **10** Elssaa'i Hazaa'eelaw, «Neeni baade aw, «Tuma neeni pas'ana» yaaga. Shin I tuma hayk'kanawaa taana Med'ina Goday besseedda» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Hazaa'eeli yeellatana gakkanaw, Elssaa'i Aa tishshi ootsiide s'eelliide yeekeedda. **12** Hazaa'eeli, «Ta goday ayaw yeeekii?» yaagiide oochcheedda. Elssaa'i, «Neeni Israa'eeliyaa asaa bolla ootsana iitabaa taani eriyaa diraw yeeekay. Untuntu katamatuwa neeni taman s'uuggana; untuntu wodallatuwa neeni mashshanaw wod'ana. K'ay untuntu k'eeru naanatuwaakka neeni shuchchaan mentsereetsana; untuntu shahaara mac'c'awantu uluwaakka neeni daakkana» yaagiide zaareedda. **13** Hazaa'eeli zaariide, «Taani ne k'oomay, patsena laafa, hawaa mala wolk'kaamabaa ootsanaw waataade danddayayitaa?» yaageedda. Elssaa'i zaariide, «Neeni Sooriyaa biittan kaatetanawaa taana Med'ina Goday besseedda» yaageedda. **14** Hewaappe

guyyiyaan, Hazaa'eeli Elssaa'eppe shaakettiide, bare godaakko simmiide beedda. Benihadaadi Aa, «Elssaa'i neena waageedee?» yaagiide oochcheedda. Hazaa'eeli, «Neeni tumuppe pas'ana yaagiide taw odeedda» yaageedda. 15 Shin wonttetsa gallassi Hazaa'eeli bullukkuwaa akkiide, haatsaan yakkakkissiide, kaatiyaa an tuc'c'eedda; kaatii hayk'k'eedda. Hazaa'eeli Aa sa'aan barew kaateteedda. 16 Akaaba na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Yoraame kaateteedda ichcheshantso laysan, Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafes'a na'ay Yehoraame Yihudaan kaateteedda. 17 Yehoraame kaatetiyyaa wode laysay aw hattamanne laa'a; I Yerusaalamen hosppun laysaa kaateteedda. 18 Yehoraame Akaaba naatto machchattio akkeedda diraw, Akaaba soy Asay hametteeddawaadanka kase Israa'eeliyaa kaatetuwaaw ogiyaan I hametteedda; Med'ina Godaa sintsanka iitabaa ootseedda. 19 Gidoopenne bare K'oomaa Daawita diraw, Med'ina Goday Yihudaa d'ayssanaw koyiibeenna; Daawita zeretsay med'inaw kaatetanaw S'oossay hidootaa immi wotseedda. 20 Yehoraame kaateteedda wode, Eedooma Asay Yihudaa kaatiyaa bolla makkaliide, barenttoo kaatiyaa kaateyeeddino. 21 Hewaa diraw, Yehoraame bare paraa gaaretuwaaw ubbaanna S'a'iira giyyaa sa'aa beedda. Eedooma asatuu aane Aa paraa gaaretuwaaw kaappatuwaanne dooddeeddino; shin Yehoraame K'amma denddiide, doodda duuseretsiide aad'd'eedda. Aa olanchchatuukka bak'atiide, guyye soo simmeeddino. 22 He wodiyaappe doommiide hachche gakkanaw, Eedooma Asay Yihudaa asaw moodettiibenna. Liibina Asay k'ay he wode makkaleedda. 23 Yehoraame haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 24 Yehoraame hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeedda. Mayza aawotuwaana Daawita Kataman moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Akaaziyaasi kaateteedda. 25 Akaaba na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Yoraame kaateteedda tammanne laa'entso laysan, Yihudaa Kaatiyaa Yehoraama na'ay Akaaziyaasi Yihudaan kaateteedda. 26 Akaaziyaasi kaateteedda wode, laysay aw laatamanne laa'a; I Yerusaalamen itti laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay Ataalo; Aa Israa'eeliyaa Kaatiyaa Omiraw na'aa naatto. 27 Akaaba soy asaa ogiyaa I hametteedda; Akaaba soy Asay ootseeddawaadan, Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda. I hewaa haneeddawe untuntuttou bollaruwa gideedda gishshassa. 28 Akaaziyaasi Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelana de'iyaa Raamoota-Gala'aade giyyaa kataman olettanaw biidde, Akaaba na'aa Yoraamaa ittippe beedda. Sooriyaa asatuu Yoraama c'addeeddino. 29 Yoraame Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelana olettiiyaa wode, Sooriyaa asatuu c'addeedda c'achchaa patsi akkanaw Iziraa'eela katamaa simmeedda. Hewaappe guyyiyyaan, Yoraama na'ay, Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi Akaaba na'aa Yoraame c'adetteeddawaaw oochchanaw duge Iziraa'eela katamaa beedda.

9 Timbbitiyaa odiyaa Elssaa'i timbbitiyaa odiyaaawanttu c'itaappe itti bitaniyaa s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Ne kaabbaa ne sakk'iyaaan sirrk'aade ha s'aruwaa zayitiyaa akkaade, Raamoota-Gala'aade giyyaa katamaa ba. 2 Gakkaade, Yoosaafes'a na'aa, Nimishaw na'aa na'aa Iya koya. Demmaade, Aa laggetuwaappe Aa gas'aa kessaade, k'ol'o gelissa. 3 Hewaappe guyyiyyaan, s'aruwaa zayitiyaa akkaade, Aa huup'iyaaan tigaade, «Neena Med'ina Goday, «Neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan taani neena Okkay»

yaagee» yaaga. Yaataade kariyaa dooyaade, bak'atappe attina, gam'oppa» yaageedda. 4 Hewaa diraw, timbbitiyaa odiyaa wodalalay Raamoota-Gala'aade katamaa beedda. 5 I yaa gakeedda wode, ola gadaawatu ittippe zorettiyaawantta demmiide, «Olaa gadaawaw, taani new odiyaaabay de'ee» yaageedda. Iyu, «Nu gididoppe oossi odanitee?» yaagiide oochcheedda. Timbbitiyaa odiyaaawe, «Olaa gadaawaw, new odana» yaagiide zaareedda. 6 Iyu denddiide soo gelina, timbbitiyaa odiyaaawe Aa huup'iyaaan zayitiyaa tigiide, «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay neena hawaadan yaagee, «Neeni Med'ina Godaa asaa bolla, Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan taani neena Okkay. 7 Neeni ne goda Akaaba zariyaa d'ayssana. Ayaw gooppe, taani Elzzaabeela gusseedda timbbitiyaa odiyaa Med'ina Godaa K'oomatuwaaw suutsaanne ta hara k'oomatuwaaw suutsaa haluwaa kessana. 8 Akaaba zariyaa ubbay d'ayana; taani Israa'eelana Akaaba zariyaappe ayiliyaa gidina, womaannuwaa gidina, attumawaa ubbaa d'ok'ollana. 9 Akaaba zariyaa Nabaas'a na'aa Iyorbbaama zariyaadaaninne Akiyya na'aa Baa'isha zariyaadan taani ootsana. 10 Elzzaabeelo gidoope, Iziraa'eela goshshan izo kanatuu maana; ooninne izo moogenna» yaagee» yaageedda. Hewaa odeeddawaappe guyyiyyaan, kariyaa dooyi yegginne wotsaa laasiisheedda. 11 Iyu bare laggetsaa gideedda olaa gadaawatuwaakko beedda wode, untuttuppe ittuu Aa, «Sa'ay saree? Ha gooyiyya bitanii neekko ayaw yeeddee?» yaagiide oochcheedda. Iyu untunttoo, «Ha bitaniyaanne Aa haasayaanne hinttentu eriita» yaageedda. 12 Untunttu, «Hawe worduwaa. Ane neeni nuw oda» yaageeddino. Iyu, «I taw, Med'ina Goday neena, «Neeni Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan taani neena okkaad» yaagee yaageedda» yaageedda. 13 He wode untunttu ellekka barenttu mayuwaa akkiide, Iyu yed'd'iide kesiyya detsaan wotseeddino; hiis'iide malakataa punneeddino. Barenttu k'aalaakka d'ok'ku ootsiide, «Iyu kaateteedda!» yaageeddino. 14 Yaatina Yoosaafes'a na'ay, Nimishaw na'aa na'ay Iyu Yoraama bolla mak'utteedda. Hewe haniyaa wode, Yoraamine Israa'eeliyaa Asay ubbay Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelappe Gala'aaden de'iyaa Raamoota giyyaa katamaa naaganaw bidiggeeddino. 15 Shin untunttuppekka Kaatii Yoraame Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelana oletteedda wode, Sooriyaa gade asatuu Aa c'addeedda c'achchaa d'alettanaw Iziraa'eela katamaa yikichcheedda. Yaatina Iyu gadaawatuwaaw, «Hinttentu k'ofay hewaa gidoope, ha katamaappe itti asayanne kes biide, Iziraa'eela kataman ha oduwaa odennaadan te'ite» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyyaan, Iyu paraa gaariyan kes uttiide, Iziraa'eela katamaa beedda. Ayaw gooppe, Yoraame pas's'ibeenawe yaan shemppee. K'ay Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi Aa oochchanaw yaa duge bi utteedda. 17 Iziraa'eela katamaa gimbbiyyaa bolla ek'k'iide wochchiyaawe s'eesiide, «Itti c'itay yiyaawe taw beettee» yaageedda. Yoraame, «Untuntunna gaketkanaadan itti paraa asaa yedda. Parawuu biide, «Sa'ay saree?» yaago» yaageedda. 18 Parawuu Iyyunna gaketkanaw biide, «Kaatii neena, «Sa'ay saree?» yaagee» yaageedda. Iyu, «Saroban neena gatsiyaawe baawa. Ta guyye aad'd'a taana kaala» yaagiide zaareedda. Yaatina wochchiyaawe kaatiyaa, «Kiiteteeddawe untuntukko gakeedda; shin guyye simbiibenna» yaagiide odeedda. 19 Hewaa diraw, kaatii laa'entso paraawuwa untuntukko kiitteedda. I untuntukko yiide, «Kaatii hinttentta, «Sa'i saree?» yaagee» yaageedda. Iyu bitaniyaa, «Saroban neena gatsiyaawe baawa. Ta guyye aad'd'a taana kaala»

yaageedda. 20 Wochchiyaawe, «Laa'entso paraw untuntuttukko gakteedda; shin guyye zaariidde yeenna. K'ay gaariyaa laagay Nimisha na'aa na'aa Iyu laaguwaa mala; I gooyiyaa asaadan laaggee» yaagiide odeedda. 21 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Yoraame, «Taw paraa gaariyaa waas'ite» yaagiide azazeedda. Paraa gaariyaa waas'eeddino. Israa'eeliyaa Kaatii Yoraaminne Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi barenttu gaariyan gaariyan uttiide, Iyuna gaketanaw beeddino. Iziraa'eeliyaa Naabute gaden Aa demmeeddino. 22 Yoraame Iya be'eedda wode, «Iyu, sa'i saree?» yaagiide oochcheedda. Iyu, «Ne daay Elzzaabeeli eek'aa goynnayne bitayne hewaa keena dari de'ishshin, sarotetsay waan de'anaw danddayii?» yaagiide zaareedda. 23 Yaatowaan Yoraame bare paraa gaariyaa guyye zaariide bak'ateedda. Akaaziyaasa s'eesiide, «Akaaziyaasaa, hawe makkala!» yaageedda. 24 Hewaappe guyyiyaan, Iyu bare wonddaafiyaan bare kumentsaa wolk'kaappe dafiide, Yoraama laa'u katissaappe gidduwaan dukkeedda. Wonddaafii Aa wozanaanna aad'diide kesina, bare gaariyaa giddo kunddeedda. 25 Iyu Bidik'aara, «Yoraama dentsaade, kase Iziraa'eeliyaa Naabute gaden ola. Nenne tanne ittippe Yoraama aawuwaa Akaaba kaalli toggiide biishshin, Med'ina Goday Aa bolla timbbityaa giide odeeddawaa hassaya. 26 He wode Med'ina Goday, «Naabute suutsaanne Aa attumawaa naanatuwaa suutsaa taani zino be'aaddi; hewaa ac'uwaa taani neena tumu ha gaden c'igissana» yaageedda. Ha'i simmi Med'ina Goday geeddawaadan, Yoraama dentsaade, ha gaden ola» yaageedda. 27 Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi hewaa be'eedda wode, Beeti-Haggaana giyaa katamaa bak'atiide beedda. Iyu Aa kaalliide yederssiidde, «Aakka dukkite!» yaageedda. Untunttu Aa kaalliide, Yibila'aama katamaa ellekka de'iyaa Guura giyaa pudetsan Aa gaariyaa bolla dukkeeddino. Yaatina I Magido geetetiyyaa katamaa bak'atiide, yaan hayk'keedda. 28 Aa kaaliyaawanttu gaariyan Aa akkiide, Yerusaalame afeeddino; Aa mayza aawotuwaana Daawita Kataman moogeeddino. 29 Akaaba na'ay Yoraame kaateteedda tammanne ittentsiyaa laysan Akaaziyaasi Yihudaan kaateteedda. 30 Hewaappe guyyiyaan, Iyu Iziraa'eela katamaa beedda. Elzzaabeela hewaa siseedda wode, bare afiyaa okkaadde, bare huup'iyaaakka pis'aade, maskkootiyaanna duge ogiyaa s'eellaaddu. 31 Iyu penggiyaanna gelishin, «Laa ne godaa wod'eedda Zimiraa, hawaa saroo yaad?» yaagaaddu. 32 Iyu pude maskkootiyaakko s'eelliide, «Laa ta bagga gidanawe oonee? Ane oonee?» yaageedda. Laa'u woy heezzu suntsatuu aakko s'eelleeddino. 33 Iyu, «O duge oli aggitte!» yaageedda. Untunttu izo duge oleeddino. Yaatina I suutsay godaa bollanne paratuwaa bollanne c'ac'afetteedda; paratuu barenttu gediyaan izo yed'deeddino. 34 Hewaappe guyyiyaan, Iyu kaatiyaa golliyaa geliide, meeddanne usheeddanne. Yaatiide I, «Ha shek'etteedda mishiratto afiide moogite; ayya giddooppene Aa kaatiyaa na'aa» yaageedda. 35 Shin untunttu izo mooganaw biidde, iziw guuggiyaappe, gedetuwaappenne kushetuwaappe attina, harabaa demmibeeykino. 36 Hewaa diraw, untunttu simmiide, Iyuw odeeddino; I, «Med'ina Goday bare k'oomaa Tesibbiyaa Eelaasa baggana, «Iziraa'eelan de'iyaa gaden Elzzaabeeli ashuwaa kanatuu maana. 37 Atteedawekka Iziraa'eelan de'iyaa gadiyaan pitto mala gidanawaa. Hewaa diraw ooninne, «Hanna Elzzaabeelo» gaanaw danddayenna» yaagiide odeedda k'aalay hawaa» yaageedda.

10 Akaabaw Samaariyaa kataman laappun tammuu attuma naanay de'iino. Hewaa diraw Iyu dabbdaabbiyaa s'aafiide, he katamaa kaappatoo, c'imatooone Akaaba zeretsaa dichchiyaawanttoo Samaariyaa katamaa kiiteedda. He dabbdaabbiyaan I, 2 «Simmi hinttentu godaa zaratuu hinttenana de'iyaa diraw, k'ay paratuunne paraa gaaretuu, yuushshuu gimbbetteedda katamatuunne olaa miishshatuu hinttentoo de'iyaa diraw, ha dabbdaabbi hinttentta gakkolekka, 3 hinttenttu godaa naanatuwaappe itti pas'atetsaa dariyaawaa dooriide, Aa aawuwaa kawutetsaa araatan utitsite. Yaatiide hinttentu godaa gollew oletitte» yaageedda. 4 Shin untunttu daroppe yayyiide, «Be'ite, laa'u kaatetuu Aa sintsan ek'kanaw danddayibeykino! Yaatina nuuni waan ek'k'ane?» yaageeddino. 5 Hewaa diraw, kaatiyaa gollew aawotiyaawe, katamaa kaappuu, c'imatuunne Akaaba zeretsaa dichchiyaawanttu Iyuw hawaadan yaagiide kiiteeddino; «Nuuni ne k'oomatuwaa; neeni giyaawaa ubbaa nuuni ootsana. Nu bolla oonanne kaateyokko. Neena lo'eeddabaa ayaanne ootsa» yaagiide kiiteeddino. 6 Iyu untunttoo laa'entso dabbdaabbiyaa s'aafiide, «Hinttentu ta bagga gidiide, taw azazettanaw giigeeddawaa gidoope, hinttentu godaa naanaa k'ood'iyaa muuc'ite; untunttu guuggiyaa akkiide, wontti hannoo de Iziraa'eela katamaa yiite» yaageedda. Kaatiyaa zaratuu laappun tammatuukka barena dichchiyaa, he kataman eretteedda asatuwaana de'iino. 7 He kaatiyaa zeretsaa dichchiyaa asatuwaakko dabbdaabbi gakteedda wode, kaatiyaa zeretsaa laappun tammatuwaakka wod'eeddino. Untunttu k'ood'iyaa muuc'iide, untunttu guuggiyaa k'un'aan k'osi aatsiide, Iziraa'eela kataman de'iyaa Iyuw yeddeeddino. 8 Kiitetteedda asatuu, «Untunttu kaatiyaa zaratuwaa guuggetuwaa akkiide yeeddino» yaagiide Iyuw odeedda. Iyu, «Wontta guura gakkanaaw, katamaa geliyaa penggiyaan untunttu laa'usan dooriide wotsite» yaagiide azazeedda. 9 Wonttetsa gallassi guura Iyu kare kesiide, asaa ubbaa sintsan ek'k'iide, «Hinttentu s'illa. Ta godaa bolla mak'ettaade wod'eeddawe taana. 10 Shin hawantta ubbaa wod'eeddawe oonee? 10 Yaatooppe simmi Med'ina Goday Akaaba zaratuwaa bolla odeeddawaappe itti k'aalayne sa'aan wod'd'ennawaa hintew erite. Ayaw gooppe, Med'ina Goday bare k'oomaa Eelaasa baggana odeeddawaa poleedda» yaageedda. 11 Hewaa diraw, Iyu Iziraa'eelan atteeda Akaaba zeretsaa, Aa wolk'kaama asatuwaa, Aa laggetsatuwaanne Aa k'eesetuwaa ubbaa, aw ayaanne ashshenan wod'i wurseedda. 12 Hewaappe guyyiyaan, Iyu dendiide, Samaariyaa beedda. Hentsanchatuu Mootsaa giyaa sa'aa gakkiiide, 13 Yihudaa kaatiyaa Akaaziyaasa dabbotuwaana gaketeeedda. I, «Hinttentu oonee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Nuuni Akaaziyaasa dabbotuwa; nuuni kaatiyaa zaratuwaanne kaatati Elzzaabeeli naanaanne sarotanaw beetto» yaageeddino. 14 Iyu bare asatuwaa, «Untunttu pas'a oyk'k'ite» yaagiide azazeedda. Untunttu pas'a oyk'k'iide, Hentsanchatuu Mootsaa de'iyaa haatsaa ollaa matan untunttu oytamanne laa'atuwaakka wod'eeddino; I untunttupe ituwaanne ashshibeenna. 15 Iyu he sa'aappe dendi yiide, Rekaaba na'aa Yonadaabana gaketeeedda. Aa sarotsiide, «Ta k'ofayenne ne k'ofay ituwaa. Yaatina ta bagga gidannii?» yaageedda. Yonadaabi, «Ee gidana» yaagiide zaareedda. I «Ane ta kushiya oyk'k'a» yaageedda. Aa kushiya oyk'keeddawaa pude gaariyaa bolla kessiide, 16 «Taananna dendda. Taani Med'ina Godaw mishettiyaawaa be'a» yaageedda. Aa bare gaariyan utisseedda. 17 Iyu Samaariyaa

yeedda wode, Akaaba zariyaappe atteeda ubbaa wod'eedda; Med'ina Goday Eelaasaw odeedda k'aalaadan untuntta d'ayseedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, Iyu asaa ubbaa itippe shiishshiide, «Akaabi Ba'aalaw guutsa keeshshaa goynneedda; shin taani aappe daro goynnana. **19** Ha'i simmi Ba'aala suntsan timbbitiyyaa odiiyaa ubbatuwaaw, aw goynniyaawantta ubbatuwaanne Aa k'eesetuwaaw ubbatuwaaw taw s'eesiide shiishshite. Untuntuppe itti asaynne pac'c'ennaadan s'eellite. Ayaw gooppe, taani Ba'aalaw daro yarshshuwaaw yarshshanaw hanay. He sa'aa yeennan aggiyaa Asay pas'a de'enna» yaageedda. Shin Iyu Ba'aalaw goynniyaawantta c'immiide d'ayssanaw hewaa ootseedda. **20** Iyu, «Ba'aalaw goynnana gallassaa awaayite» yaageedda. Untunttu awaayeeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan, Iyu Israa'eeliyaa biittaa ubbaa kiittina, Ba'aalaw goynniyaawantuppe itti asaynne attenan ubbatuu yeeddino; ubbaykka Ba'aala Eek'aa golliiyaa ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, k'is's'i giide kumeeddino. **22** Iyu goynniyaawanttu mayoo aawotiyaa itti bitaniyaa, «Ba'aalaw goynniyaawanttu ubbaa mayuwaaw ahaa» yaageedda. Bitanii untunttoo mayuwaaw aheedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Iyunne Rekaaba na'ay Yonadaabinne Ba'aala Eek'aa Golliiyaa geleeddino. Iyu Ba'aalaw goynniyaawantta, «Ba'aalaw goynniyaawantuppe atina, Med'ina Godaa k'oomatuuwaappe itti asaynne hinttentu gidдон de'ooppe s'eellite» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan, Untunttu s'uuggiyaa yarshshotuwaanne hara yarshshotuwaanne yarshshanaw gidдо geleeddino. Iyu Ba'aala Eek'aa golliyaappe karenna hospun tammu asatuwaaw giigissi wotseedda. Yaatiide, «Hintteppe itti uray taani hinttentu kushiyan wotsiyaa asatuwaappe ittuwaaw yeddoooppe, Aa shemppu he uraa shemppoo ghide» yaageedda. **25** Iyu s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaawaa polosaana, naagiyaawantanne kaappatuwaanne, «Gidдо geliide, untuntta wod'ite. Untuntuppe itti asaynne kessi akkoppo» yaagiide azazeedda. Untuntta mashshaan suppu ootsi wursseeddino. Yaatiide naagiyaawantunne kaappatuunne untunttu anhaa kare oleeddino. Hewaappe guyyiyaan, Ba'aala Eek'aa Golliiyaa K'ol'o geleeddino. **26** Ba'aala Eek'aa golliyaappe eek'aa tuussatuwaaw kessiide s'uuggeeddino. **27** K'ayykka Ba'aalaw goynniyaa eek'aa shuchchaa kinchchereetseeddino; Ba'aala eek'aa golliyaakka koleeddino. Yaatiide he sa'aa sheeshsha golliiyaa kesseeddino; hachche gakkanaasikka he sa'ay sheeshsha golliiyaa gidiide atteedda. **28** Hewaadan ootsiide, Iyu Ba'aala Israa'eeliyaappe d'ayseedda. **29** Gidoopenne Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa I aggibeenna. Beeteeleninne Daanan Iyorbbaami esseedda work'kaa maratuwaaw misiletoo I bare huup'iyaw goynneedda. **30** Hewaappe simmina, Med'ina Goday Iya, «Neeni ta sintsan likke gideeddawaa ootsaade poleedda gishshawunne ta k'ofaan de'iyaaawaa ubbaa neeni Akaaba zaratuwaaw bolla ootseedda diraw, ne zaratuu oyddentso yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttanawantta» yaageedda. **31** Hewaa giidi uttinakka, Iyu Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa higgiyaa bare kumentsaa wozanaappe minisiide naagibeenna; K'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa naanaa oosisseedda nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. **32** He wodiyaan Med'ina Goday Israa'eeliyaa biittaa s'untsanaw doommeedda. Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli Israa'eeliyaa gadiyaappe daro sa'aa s'oonseedda. **33** Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa baggana de'iyaa Gala'aaddenne Baasaane biittaa ubbaa oyk'k'eedda. He biittatuu

Arnoona Shaafaa matan de'iyaa Aaro'eera katamaappe doomiide, Roobeela gadiyaa, Gaade gadiyanne Minaase gadiyaa gakkino. **34** Iyu haneedda harabay, I ootseeddabay ubbaynne Aa minotetsaa ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **35** Hewaappe guyyiyaan, Iyu hayk'kiide, bare mayzzan gaketeeedda; I Samaariyaan moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Yo'akaazi kaateteedda. **36** Iyu Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa gadiyaa bolla laatamanne hospun laysaa kaateteedda.

11 Akaaziyaasa aata Ataala bare na'ay hayk'keeddawaa be'eedda wode, denddaade kaatiyaa zariyaa ubbaa d'ayssaaddu. **2** Shin Kaatiyaa Yoraama naatta, Akaaziyaasa michchata Yihoshebaa'a, hayk'kanaw de'iyaa kaatiyaa naanatuwaaw giddoppe Akaaziyaasa na'aa Yo'aasha wuu'aade akkaaddu. Aane Aa d'antsiyaanonne hiis'a gollen K'osaade, Ataala wod'enaadan ashshaadu. **3** Ataala gadiyaa mooddiyaa wode ubbaan, na'ay Yihoshebaa'i matan Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan usuppun laysaa k'osettiide de'eedda. **4** Laappuntsa laytsan Yoodaaha kaatiyaa naagiyaawantunne kaatiyaa golliyaa naagiyaawanttu kaappatoo kiittiide, barekko Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa ahiseedda. Untuntunna k'aalaa c'aak'uwaaw c'aak'ketiide, untunttu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan c'aak'k'iseedda. Hewaappe guyyiyaan, untunttu kaatiyaa na'aa Yo'aasha besseedda. **5** I untuntta, «Hinttentu ootsanabay hawaa. Sambbatan naagoo geliyaa kaalay gakeedda hinttentu heezzu c'itaappe itti c'itay kaatiyaa golliyaa naago; **6** itti c'itay Suuri giyaa penggiyaa naago; K'ay itti c'itay naagiyaawantuppe guyye baggana de'iyaa penggiyaa naago. **7** K'ayykka Sambbatan naaguwaappe haa kesiyaaw yenkko laa'u c'ugotuwaaw kumentsatu kaatiyaw Geeshsha Golliiyaa naagino. **8** Ola miishshaa oyk'kiide, kaatiyaa giddoyiide, kaatii kesiyaaw wodenne geliyaa wode ubbaan aanana ittippe de'ino. Hintteko shiik'iyaa oonakka wod'ite» yaageedda. **9** He kaappatuu k'eesii Yoodaaha azazeeddawaa ubbaa ootseeddino. Untunttu ubbaykka Sambbata gallassan naaguwaaw kaalay gakeeddawantakka naaguwaaw kaalan poleeddawantakka akkiide, k'eesiyaa Yoodaahetto yeeddino. **10** K'eesii Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa, beni Kaatiyaa Daawita gondalletuwaanne tooratuwaanne ubbaa kaappatoo immeedda. **11** Naagiyaawanttu ituu ituu ola miishshatuwaaw barenttu kushiyan oyk'kiide, Geeshsha Golliyaappe haddirssa baggappe doomiide, ushechcha bagga gakkanaw, yarshshiyyaa sa'aa mataaninne Geeshsha Golliiyaa matan kaatiyaa yuushshuwaan ek'keeddinno. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yoodaaha kaatiyaa na'aa kare kessiide, Aa huup'iyaa kallachchaa wotseedda. Kawutetsaa kaaletsiyaa Higgiyaa Mas'aafaappe duuk'kiide ittuwaaw aw immiide, okkiide kaateyeedda. Kawuunne Asay kushiyaaw bak'kiide, bare k'aalaa d'ok'kuu ootsiide, «Kaatii shemppu gam'o!» yaageedda. **13** Kaatata Ataala naagiyaawanttu c'abbuwaanne asaa c'abbuwaanne siseedda wode, asaakko Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa baaddu. **14** Kaatii kase kaatetuu hiiniyaawaadan tuussaa matan ek'keeddawaa be'baaddu. Kaappatuunne s'urumbbaa punniyaawanttu kaatiyaa matan de'iino; he biittaa Asay ubbay nashettiide, s'urumbbaa punnee. Ataala bare mayuwaaw peed'aade, «Hawe makkala! Hawe makkala!» yaagaadde waassaaddu. **15** K'eesii Yoodaaha olanchchatuu kaappatuwaaw, Ataalo Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan wod'oppite! Ito yaananne

haananne salppiide salppetuwa gidduwaan wotsiide, kare kessite. Izo ashshanaw kajeeliyaa Asay de'oppe wod'ite!» yaageedda. **16** Hewaa diraw, untunttu izo oyk'k'iide, kaatiyaa golliiyaa afeedino; Paraa Penggiyaan izo wod'eeddino. **17** Hewaappe guyyiyaan, Asay Med'ina Godaa asaa gidana mala, Yoodaaha kaatiinne Asay Med'ina Godaana k'aalaa c'aak'uwaa gelana mala ootseedda. K'ay kaatiyaappenne asaappenne gidduwaanikka k'aalaa c'aak'uwaa geliseedda. **18** He wode Yihudaa Asay ubbay Ba'aala Eek'aa Golliiyaa biide, he golliiyaa kinchcheedda; yarshshiyaa sa'atuwaanee Aa misiletuwa kinchchereetseedda. K'ay Mataana giyaa Ba'aala k'eesiyaa yarshshiyaa sa'atuu sintsan wod'eeddino. Hewaappe simmina, k'eesiyaa Yoodaaha Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan naagiyaawantta wotseedda. **19** Barenana gadaawatuwa, kaatiyaa naagiyaawantta, kaatiyaa golliiyaa naagiyaawantanne Yihudaa asaa ubbaa akkina, untunttu kaatiyaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaappe duge ahiidde, Naagiyaawanttu Penggiyaa giyaa penggiyaa baggana kaatiyaa Golle itippe gelededdino. Kaatii bare kawutetsaa araatan utteedda. **20** Yaatina Yihudaa Asay ubbay nashetteedda. Ataala kaatiyaa gollen mashshaan hayk'keeddawaappe guyyiyaan, katamaykka woppu geedda. **21** Yo'aashi kaatetiyyaa wode laappun laysaa na'aa.

12 Iyu Israa'eeliyaa biittan kaateteedda laappunsa laysan, Iyo'aassi Yihudaan kaateteedda; I Yerusaalamen oytamu laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay S'iibiyaa; Aa Berssaabeha katamaappe yeedda asaa. **2** K'eesii Yoodaaha Aa tamarisseeddanne zoreedda diraw, I de'eedda laysaa ubbaan Iyo'aassi Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **3** Gidoopperne Asay gonniiyaa d'ok'ka sa'aa d'ayisibeenna; asaykka he gishuwaan yarshshuwa yarshshiyaaawaanne is'aanaa c'uwaiyaaawaa aggiebeenna. **4** Iyo'aassi k'eesetuwa s'eesiide, «Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa yiyaa geeshsha miishshaa ubbaa shiishshite. Hewekka huup'iyaa payduwa wode imetiyaa miishshaanne Asay bare sheniyaan Geeshsha Golliyaw ahiyaa miishshaa. **5** Yaatooppe k'eesatuu ubbay he miishshaa ahiyaa itti itti asatuwaappe barenttoo akkiide, Geeshsha Golliyaw gidon koletteedda sa'aa ubbaa ooratsino» yaageedda. **6** Shin Kaatii Iyo'aassi kaateteedda laatamanne heezzentso laytsi gakkanaw, k'eesatuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa ooratsibeykkino. **7** Hewaa diraw, Kaatiyaa Iyo'aassi k'eesiyaa Yoodaahanne hara k'eesetuwaanne s'eesiide, «Geeshsha Golliiyaa gidon koletteedda sa'aa ayaw ooratsikkitee? Miishshaa Geeshsha Golliyaw ooratsanaw immiteppe attina, hinttenttoo imetiyaa shaluwa oyk'k'oppite» yaageedda. **8** K'eesetuu, «Asaappe hara miishshaa akkokko; Geeshsha Golliyaw gidon koletteedda sa'atuwaakka ooratsokko» yaagiide giigeeddino. **9** Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa Yoodaaha saas'ine ittuwa akkiide, Aa k'um'iyaaan s'oo'iyaa lukkeedda; yarshshiyaa sa'aa matan Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa geliyaasaan ushechcha baggana wotseedda. Geliyaa sa'aa naagiyya k'eesatuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa yeedda miishshaa ubbaa saas'iniyaa gidon yeggiino. **10** Saas'iniyaa gidon daro miishshay dagatteeddawaa untunttu be'eedda wode ubbaan, kaatiyaa s'aafiinne k'eesatuwa ubbatuwa kaappuu yiino; Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaw yeedda miishshaa paydiide, k'arc'c'iitatuwa k'oliino. **11** Paydetteedda miishshaa likkiyaa ereeddawaappe guyyiyaan,

Geeshsha Golliiyaa oosuwa wochchanaw suntsetteedda asatoo immiino. Untunttu miishshaa akkiide, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan anaa's'etoonne gimbbiyaawanttoo immiino. **12** K'ay shuchchaa massiyaawanttoon shuchchaa k'oo'iyaaawanttoo k'ans's'iino. K'aykka Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa ooratsanaw sank'k'aanne shuchchaanne kosshsiyaa harabatuwa shammiino. **13** Shin Geeshsha Golliyaw yeedda miishshaappe Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaw biraa burc'uk'k'otuwa, oyk'k'iyawaa, keretuwaanne s'urumbatuwa woy work'kaappenne biraappenne med'etiyya hara geeshsha miishshatuwa ootsanaw kessibeykkino. **14** He miishshaa ubbay Geeshsha Golliiyaa ooratsiyaa asaw c'iggetiino. **15** Geeshsha Golliyaw oosuwa wochchanaw suntsetteedda asatuwa ooninne, «Miishshan ayaa ayaa ootseedditee?» giide oochchibeenna; ayaw gooppe, asatuu ammantsiyaawantta. **16** Bayzuwa dirawunne nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshoo c'iggetiyaa miishshay k'eesatoo geleeppe attina, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaw ooratsiyaa miishshaa saas'iniyaan gelenna. **17** He wode Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli biide, Gaate katamaa oletteide oyk'keedda. Yaatiide Yerusaalame olanaw simmeedda. **18** Shin Yihudaa Kaatii Iyo'aassi aappe kase kaateteedda Yihudaa kaatetuu Yoosaafes'e, Yoraamine Akaziyaasi Med'ina Godaw dummayi wotseedda miishshatuwa, k'ay I bare huup'iyaw immeedda imotaanne Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaanne kaatiyaa golliiyaa miishshaa minjiyaasan de'iyaa work'k'aa ubbaa akkeedda. Sooriyaa Kaatiyaw Azaa'eelaw yeddeedda; Azaa'eeli Yerusaalame olanawaa aggie basheedda. **19** Kaatii Iyo'aassi haneedda harabayne I ootseeddebay ubbay Yihudaa kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Aa oosanchchatuu Aa bolla mak'ettiide, Siilla giyaa sa'aa afiyaa ogiyaan Miillo giyaa saan de'iyaa gollen wod'eeddino. **21** Aa Oosanchchatuu Shim'aata na'aa Yozakaaranne Shomeera na'aa Yihozabaada. Iyo'aassi Daawita Kataman bare maaya aawotuwa duufuwaan moogetteedda; Aa sa'aan Aa na'ay Amesiyaa kaateteedda.

13 Akaaziyaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Iyo'aassi kaateteedda laatamanne heezzentso laysan, Iyo na'ay Iyo'akaazi Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I tammanne laappun laysaa kaateteedda. **2** Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraa kaalliide, Iyo'akaazi Med'ina Godaa sintsan itaabaa ootseedda; I he nagaraa ootsiyaawaa aggiebeenna. **3** Hewaa diraw, Med'ina Godaa hank'kuu Israa'eeliyaa bolla pentteedda; Med'ina Goday untunttu daro wodiya Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelawunne Aa na'aa Benihadaadaw zaari zaariide aatsi immeedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Iyo'akaazi Med'ina Godaa woosseedda. Med'ina Goday aw siseedda; ayaw gooppe, Sooriyaa kaatii Israa'eeliyaa ayaa mala ita uk'unna uk'unneeddento Med'ina Goday be'eedda. **5** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa ashshiyaaawaa immeedda; untunttu Sooriyaa asatuwa kushiyaappe kessi akkeeddino. Yaatiide Israa'eeliyaa Asay kasewaadankka bare son suruwaan de'eedda. **6** Gidooppekka Israa'eeliyaa Asay Iyorbbaama soy Asay oosisseedda nagaraappe simmibeenna; untunttu he nagaraa ootsiyaawaa aggiebeykkino. K'ay Asheero giyaa s'oosatuwa misilii Samaariyaan ek'k'o sa'aan atteedda. **7** Iyo'akaazaw ishatamu paraa asatuwaappe tammu gaaretuwaappenne, tammu sha'a gediyaan olanchchatuwaappe attina, hara

olanchchay attibeena. Ayaw gooppe, Sooriyaa kaatii untuntnta d'aysseedda; I untuntnta uddummaan de'iyaa suullaadan ootseedda. **8** Iyo'akaazi haneedda harabay, I ootseeddabay ubbayne Aa minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **9** Iyo'akaazi hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeeedda; Aa sa'aan Aa na'ay Iyo'aassi kaateteedda. **10** Yihudaa Kaatii Iyo'aassi kaateteedda hattamanne laappuntsa laysan, Iyosakaaza na'ay Iyo'aassi Samaariyaan Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I tammanne usuppun laysaa kaateteedda. **11** Iyo'aassi Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseedda nagaraappe ittuwaanne ashshenan ootseedda; I he nagaraa ootsiyaawaa aggiebeenna. **12** Iyo'aassi haneedda harabay, I ootseeddabay ubbayne Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasana oletteedda minotetsaa Israa'eeliyaa Kaatetuwa taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **13** Iyo'aassi hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeeedda; Samaariyaan Israa'eeliyaa kaatetuwaanna moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Iyorbbaami kaateteedda. **14** Elssaa'i barena wod'iyaa harggiyaa harggiyaa wode, Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi Aa be'anaw biide, «Ta aawoo; ta aawoo! Neeni Israa'eeliyaa asaw wolk'anne gondalle!» yaagiide yeekkeedda. **15** Elssaa'i, «Wonddaafiyaanne pootsatuwaa akka ya» yaageedda; aassi aheedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Elssaa'i Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Wonddaafiyaan giigissaa oyk'ka» yaageedda; wonddaafiyaan I giigissi oyk'ki de'ishshin, Elssaa'i bare kushiya kaatiyaa kushiya bolla wotseedda. **17** «Away doliyaa bagga maskkootiyaa dooyaa» yaagina dooyeedda. Elssaa'i, «Pootsaa wonddaafiyaan dukka» yaageedda; ikka dukkeedda. Elssaa'i, «Hawe Med'ina Godaa pootsaa! Hawe Sooriyaa asatuwaa s'ooniya pootsaa! Neeni Sooriyaa asatuwaa Afeek'a kataman s'oona gakkanaw olana» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan Elssaa'i kaatiyaa, «Pootsatuwaa akka» yaagina akkeedda. Elssaa'i, «Untuntun biittaa c'adda» yaageedda. Heezzu gede biittaa c'addiide aggi basheedda. **19** Yaatina S'oossaa Asay kaatiyaa hank'k'ettiide, «Ichcheshu gede woy usuppun gede biittaa c'addeeddawaa gidintto, neeni Sooriyaa asatuwaa s'oonaade ubbaa bayzzanawaa shin! Neeni ha'i untuntnta heezzu gede s'alala s'oona» yaageedda. **20** Elssaa'i hayk'kina anhaw giigeedda gonggoluuwan wod'd'eedda. Moo'aabe gadiyaappe olanchchatuu Israa'eeliyaa biittaa bolla laysan laysan doodiino. **21** Itti gallassi amareeda Israa'eeliyaa asatu itti bitaniyaa anhaa moogiide, Moo'aabe biittaa c'itaa be'eeddino. Bitaniyaa anhaa Elssaa'a mooguwa gonggoluuwa giddo oliide bak'atteedno. Yaatina anhay Elssaa'a mek'etsaa bolla wod'd'eedda; he man'iyaaan pas'inne denddi ek'keedda. **22** Iyo'akaazi kaateteedda laysan ubbaan Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli Israa'eeliyaa uk'kunneedda. **23** Shin Med'ina Godaa Abrahamaana, Yisaak'ananne Yaak'oobanna c'aak'eteedda k'aalaa c'aak'uwwa dirrawe, untuntntoo keekkeedda, k'aretteeddanne k'oppeedda. Hachche gakkanawukka I untuntnta d'aysiibeenna woy bare sintsaappe diggiebeenna. **24** Sooriyaa Kaatii Azaa'eeli hayk'kina, Aa sa'aan Aa na'ay Benihadaadi kaateteedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Azaa'eeli Aa aawuwaa Iyo'akaazeppe olan oyk'keedda katamatuwaa Yo'akaaza na'ay Yo'aassi Azaa'eela na'aa Benihadaadappe wotsi akkeedda. Iyo'aassi Aa heezzu gede s'ooniide, Israa'eeliyaa katamatuwaa zaareedda.

14 Iyo'akaaza na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi kaateteedda laa'entso laysan, Yihudaa Kaatiyaa Yo'aasha na'ay Amesiyaasi kaateteedda. **2** I kaatiyaa wode laysay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalame laatanne udduppun laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay Yiho'aadino; iza Yerusaalame asaa. **3** Amesiyaasi Med'ina Goday sintsan suurebaa ootseedda; shin Aa mayza aawuu Daawite ootseeddawaadan ootsibeenna. Ubbabaakka I bare aawuwaa Iyo'aassa k'ulleedda. **4** Asay goynniyaa d'ok'ka sa'aa d'ayssiibeenna; asaykka he gishuwaan yarshshuwa yarshshiyawaanne is'aanaa c'uwaiyawaaggiebeenna. **5** Amesiyaasi kawutetsaa bare kushiyaan loytsi oyk'keedda saannakka, kase kaatiyaa bare aawuwaa Iyo'aasha wod'eedda oosanchchatuwa wod'eedda. **6** Muse higgiiyaa mas'aafan s'aafetteeddawaadan, Med'ina Goday, «Naanatu ootseedda nagaraa diraw, aawotuwa wod'anaw bessena; k'ay aawotu ootseedda nagaraa dirawukka, naanaa wod'anaw bessena. Asay ubbay bare ootseedda naganan naganan hayk'kanaw besse yaagiide azazeeddawaadankka, wod'eeddawanntu naanaa wod'ibeenna.» **7** Amesiyaasi Mas'ine Zanggaaraa giyaa sa'aan tammu sha'a Eedooma biittaa asaa wod'iide Sela'a giyaa katamaakka olan oyk'keedda. Yok'iti'eela yaagiide suntseedda; hachche gakkanaw ha suntsan s'eessettee. **8** Hewaappe guyyiyaan, Amesiyaasi Iyu na'aa na'aa, Iyo'akaaza na'aa, Israa'eeliyaa kaatiyaa Iyo'aassaw asaa kiitiide, «Haaya; ane laa'u olaa gakketteetto» yaagiide naasseedda. **9** Shin Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa hawaadan yaageedda; «Liibaanoosan de'iyaa kindichchu Liibaanoosan de'iyaa zigaw kiitiide, «Ne naatto ta na'aw imma» yaageedda. Shin Liibaanoosan de'iyaa itti do'ay hewaana aad'd'iide, he kashiyaa yed'd'eedda. **10** Ee, neeni tumukka Eedooma biittaa asaa s'oonaadda; hewan ha'i otorettaasa. Neeni ne s'oonuwaan nashettaadde, ne son woppu gaade utta agga. Ne bollanne ne biittaa Yihudaa bolla metuwaanne bashshaanne ahiyaawaa ayaw dentsetsay?» yaagiide zaareedda. **11** Shin Amesiyaasi sissaa is's'eedda. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi olanaw kesina, inne Yihudaa Kaatii Amesiyaasinne Yihudaan de'iyaa Beeti-Shemesha giyaa kataman olaa gaketeeedno. **12** Israa'eeliyaa Asay Yihudaa asaa s'ooneedda; Yihudaa Asay ubbay bak'atiide, bare soo bare soo beedda. **13** Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi Akaaziyaasa na'aa na'aa, Iyo'aassa na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa Beeti-Shemesha kataman omoodeedda. Hewaappe guyyiyaan, Yo'aashi Yerusaalame biide, Yerusaalame dirssaa gimbiyaa, Efireema Penggiyaappe biide, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaw de'iyaa oyddu s'eetu wad'aa gideedda, sa'aa laaleedda. **14** Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa golliyaa miishshaa minijiyaasan de'iyaa work'kaa, biraanne shaluwa ubbaa akkeedda; k'ay waabiya oyk'etteedda asatuwaakka akkiide, Samaariyaa s'inniyeedda. **15** Iyo'aassi haneedda harabay, I ootseeddabay, Aa minotetsayne Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasana I oletteeddabay Israa'eeliyaa Kaatetuwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **16** Iyo'aassi hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeeedda; I Samaariyaa kataman Israa'eeliyaa kaatetuwaanna moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Iyorbbaami kaateteedda. **17** Iyo'akaaza na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Iyo'aassi hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Iyo'aassa na'ay, Yihudaa Kaatii Amesiyaasi tammanne ichcheshu laysaa de'eedda. **18** Amesiyaasi haneedda

harabay Yihudaa Kaatetuwwa Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **19** Amesiyaasa wod'anaw Asay Yerusaalamen mak'etteedda; yaatina I Laakisha giyyaa katamaa bak'ateedda. Shin untuntuu Aa geeduwwa Laakisha katamaa asaa kiitina, Aa yaan wod'eeddino. **20** Aa anhaa paraan c'aani ahiide, Daawita Kataman Yerusaalamen Aa mayza aawotuwaana moogeeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay ubbay tammanne usuppun laysaa na'aa Ooziyaana Aa aawuwaa Amesiyaasa sa'aan kaateyedda. **22** Aa aawuu Amesiyaasi hayk'keeddawaappe guyyiyaan, I Ooziyaane Eelaata giyyaa katamaa zaaretsi kees's'iide, Yihudaan ooratseeedda. **23** Yo'aasha na'ay, Yihudaa Kaatii Amesiyaasi kaateteedda tammanne ichcheshantso laysan, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yo'aasha na'ay Iyorbaami Samaariyaan kaateteedda; I oytamanne itti laysaa kaateteedda. **24** Iyorbaami Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseeedda; Nabaas'a na'ay Iyorbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseeedda nagaraa ubbaa ootsiyaawaa aggiebeenna. **25** Gaate-Hefeeriya Amiitaaya na'aa timbbiyyaa odiyaa bare k'ooma Yoonaa baggana Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare k'aalan haasayeeddawaadan, Hamaata Pinuwwa giyyaa saappe doommiide, Mas'iniyaa Abbaa gakkanaw de'iyyaa Israa'eeliyaa zawaa Yo'aasha na'ay Iyorbaami s'ooniide zaareedda. **26** Ayaw gooppe, Israa'eelan de'iyyaa Asay ubbay ayiliya gidina, womaannuwwa gidina, ayaa keeshshaa tuggaa tuggaeddentto, Med'ina Goday be'eedda; untuntta maaddiyaabay ooninne baawa. **27** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa suntsaa saluwaappe garssan d'ayssana yaagibeenna. Hewaa diraw, Med'ina Goday untuntta Iyo'aasa na'aa Iyorbaama baggana ashsheeda. **28** Iyorbaami haneedda harabay, I ootseeddabay ubbay, I oletteeddawenne Yihudaa bagga gideedda Damask'k'o katamaanne Hamaata katamaa Israa'eeliyaw zaareeddabay Israa'eeliyaa Kaatetu Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **29** Iyorbaami hayk'kiidde, bare mayza aawotuwaan Israa'eeliyaa kaatetuwaan gaketeeedda; Aa sa'aan Aa na'ay Zakkaraasi kaateteedda.

15 Israa'eeliyaa Kaatii Iyorbaami kaateteedda laatamanne laappuntsa laysan, Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa na'ay Ooziyaani kaateteedda. **2** I kaateteedda wode, laysay aw tammanne usuppuna; I Yerusaalamen ishatamanne laa'u laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay Yikoolo; iza Yerusaalame asaa. **3** Aa aawuu Amesiyaasi ootseeddawaadan, ikka Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseeedda. **4** Gidooppenne Asay goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; he diraw yarshshuwwa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'uwaiyaawaa aggiebeenna. **5** Med'ina Goday Ooziyaana wolk'aama Oolluwwa harggiyaan oytseeedda; hayk'k'una gakkanaasikka he harggi Aa yeddiibeenna diraw, dumma gollen barekka de'eedda. He wode kaatiyaa na'ay Iyo'aataame kaatiyaa gollen de'iide, he biittaa asaa mooddeedda. **6** Ooziyaane haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwwa Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **7** Ooziyaane hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeeedda; Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa kotan Aa na'ay Yo'aataame kaateteedda. **8** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda hattamanne hospunnisa laysan, Iyorbaama na'ay Zakkaraasi Israa'eeliyaa asaa bolla Samaariyaa kataman kaateteedda; I usuppun aginaa kaateteedda. **9** Aa mayza aawotu ootseeddawaadan, ikka Med'ina Godaa sintsan

itabaa ootseeedda; Nabaas'a na'ay Iyorbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseeedda nagaraa ootsiyaawaa aggiebeenna. **10** Hewaappe guyyiyaan, Yaabeesha na'ay Shaaluumi Zakkaraasa bolla mak'etti dendiide, Yibila'aama giyyaa saan wodiide Aa kotan barew kaateteedda. **11** Zakkaraasi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuwwa Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **12** Hawaadan haniide, Med'ina Goday Iyuw, «Ne zarii oyddentso yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttanawaa» yaagiide odeedda k'aalay poletteedda. **13** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda hattamanne udduppuntsa laysan, Yaabeesha na'ay Shaaluumi kaateteedda; I Samaariyaan itti aginaa kaateteedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, Gaade na'ay Minaaheemi Tirs's'a giyyaa katamaappe Samaariyaa beedda. Samaariyaan de'iyyaa Yaabeesha na'aa Shaaluumi wodiide Aa kotan barew kaateteedda. **15** Shaaluumi haneedda harabayne I mak'etteedda mak'k'uu Israa'eeliyaa Kaatetuwwa Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **16** He wode Minaaheemi Tirs's'a katamaappe dendiide, Tifisaaha giyyaa katamaa, kataman de'iyyaa asaanne katamaa heeraan de'iyyaa biittatuwwa ubbaa oleedda. Untuntu barenttu katamaa dirssaa penggiyaa aw dooyennan is's'eedda diraw, Tifisaaha katamaa oletiide bayzseeedda; k'ay he kataman de'iyyaa shahaara mac'c'a asaa uluwwa ubbaa p'alk'ki yeggeedda. **17** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda hattamanne udduppuntsa laysan, Gaade na'ay Minaaheemi Israa'eeliyaa bolla kaateteedda; I Samaariyaan tammu laysaa kaateteedda. **18** I Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseeedda; Nabaas'a na'ay Iyorbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseeedda nagaraa ootsiyaawaa aggiebeenna. **19** Hewaappe guyyiyaan, Asoore gadiyaa Kaatii Tigilaati-Paleseeri Israa'eeliyaa biittan dooddeedda. Minaaheeme kawutetsan barena minisana malanne maaddana mala, Tigilaati-Paleseeraw hattamanne oyduu sha'a kiilo giraame s'agaraa biraa immeedda. **20** Minaaheemi he miishshaa Israa'eeliyaa asaa wolk'kan c'igisseedda; Asoore biittaa kaatiyaw Immanaw dure asaa ubbay ittuu ittuu ishatamu s'agaraa biraa peed'eeddino. Hewaadan ootsina, Asoore kaatii Israa'eeliyaa biittaa aggieide, bare gadiyaa simmeedda. **21** Minaaheemi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetu Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **22** Minaaheemi hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeeedda; Aa kotan Aa na'ay Pak'aahi kaateteedda. **23** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda ishatamantsa laysan, Minaaheema na'ay Pak'aahi Israa'eeliyaa bolla Samaariyaan kaateteedda; I laa'u laysaa kaateteedda. **24** Pak'aahi Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseeedda; Nabaas'a na'ay Iyorbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseeedda nagaraa ootsiyaawaa aggiebeenna. **25** Aa ola gadaawatuwaappe ittuu, Ramaaliyaa na'ay Paak'uha giyaawe Aa bolla mak'ettiide dendeedda. Gala'aade asaappe ishatamu attuma asaa barenaa akki biide, Samaariyaa kataman kaatiyaa gollen de'iyyaa geessuwwa geleedda. Paak'uhi Pak'aaha Arggoobarakka Haariyaan akka ittippe wodiide Aa kotan barew kaateteedda. **26** Pak'aahi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuwwa Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **27** Yihudaa Kaatii Ooziyaane kaateteedda ishatamanne laa'entso laysan, Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi Israa'eeliyaa bolla Samaariyaan kaateteedda; I laatamu laysaa kaateteedda. **28** Paak'uhi Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseeedda; Nabaas'a na'ay Iyorbaami Israa'eeliyaa asaa oosisseeedda

nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. **29** Israa'eeliyaa Kaatiyaa Paak'uha wodiyaan Asoore Kaatii Tigilaati-Paleseeri yiide ayino, Aabeeli-Beetima'a'ika, Yaanooha, K'edeeshanne Has'oor geetettiyaa katamatuwaa oletteide oyk'keedda; k'ayyaka Gala'aade, Galiilanne Niftaaleema biittatuwaa ubbaa oletteide, asaa Asoore gadiyaa omoodiide afeedda. **30** Ooziyaana na'ay Yo'aataame kaateteedda lautamantsa laytsan, Eelah na'ay Hoshee'i Ramaaliyaa na'aa Paak'uha bolla mak'etti wod'iide Aa sa'aan barew kaateteedda. **31** Paak'uhi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **32** Ramaaliyaa na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Paak'uhi kaateteedda laa'entso laytsan, Yihudaa Kaatiyaa Ooziyaana na'ay Iyo'aataame kaateteedda. **33** Iyo'aataame kaatiyaa wode aw laytsay laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen tammanne usuppun laytsaa kaateteedda. Aa aati suntsay Yaruusho; Yaruusha S'aadook'a naatto. **34** Bare aawuu Ooziyaane ootseeddawaadan, Iyo'aataamikka Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **35** Gidooppenne Asay goynniyaa d'ok'ka sa'aa d'ayisibeenna; he diraw yarshshuwaa yarshshiyaawaanne is'aanaa c'awayiyaawaa aggibeenna. Iyo'aataame Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa k'ommo bagga penggiyaa zaaretsiide ootseedda. **36** Iyo'aataame haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **37** He wodiyaan Med'ina Goday Sooriyaa Kaatiyaa Raas'iinanne Ramaaliyaa na'aa, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Paak'uha Yihudaa biittaa olissanaw doommeeedda. **38** Iyo'aataame hayk'kiidde, bare mayzzaan gaketeeedda; bare mayza aawuwaa Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Akaazi kaateteedda.

16 Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi kaateteedda tammanne laappuntsa laytsan, Iyo'aataama na'ay Akaazi Yihudaan kaateteedda. **2** I kaatiyaa wode laytsay aw laatama; Yerusaalamen I tammanne usuppun laytsaa kaateteedda. Aa mayza aawuu Daawite suurebaa ootseeddawaadan, Med'ina Godaa bare S'oossaa sintsan I suurebaa ootsibeenna. **3** I kase de'eedda Israa'eeliyaa kaatetuwwa ogyaan hametteedda. K'ay Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda asatuu de'uwwa wogaa, he sheneyiyaawaa k'uilliide, bare yeleeedda na'aa adda taman s'uuggiide, eek'aw yarshsheedda. **4** Akaazi Asay goynniyaa d'ok'ka dirawunne, deretuwwa huup'yaaninne daashsa mitsaa ubbaa garssan yarshshuwaa yarshsheeddanne is'aanaa c'uwayeedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa Kaatii Raas'iinanne Ramaaliyaa na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Paak'uhi Yerusaalame olanaw yiide dooddeeddino; shin Akaaza s'oonanaw danddayibeykino. **6** He wode Sooriyaa Kaatii Raas'iini Eelaata giyaa katamaa zaariide akkiide, Yihudaa asaa laaggiide keseedda. Yaatina Eedooma asatuu Eelaata katamaa yiide, hachche gakkanaw yaan de'iino. **7** Hewaa diraw, Akaazi Asoore Kaatiyaa Tigilaati-Paleseeraw kiitaa yeddiide, «Taani ne na'anne ne k'oomaa. Hayyanaa haaya; taana oliyaa Sooriyaa kaatiyaa kushiyaappenne Israa'eeliyaa kaatiyaa kushiyaappe taana ashsha» yaageedda. **8** K'ay Akaazi Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaasan de'iyaa biraanne work'kaa akkiide, Asoore kaatiyaw immo ootsiide yeddeedda. **9** Akaazi geeddawaa Asoore kaatii mayyiide, Damask'ko katamaa oletteide oyk'keedda. Asaa omoodiide, K'iira giyaa sa'aa afeedda;

Kaatiyaa Raas'iin akka wod'eedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Akaazi Asoore Kaatiyaa Tigilaati-Paleseerana gaketanaw Damask'ko beedda. Damask'kon de'iyaa yarshshiyaa sa'aa be'iide Aa malatiyaa yarshshiyaa sa'aa kees's'ana mala, he yarshshiyaa sa'aa misiliyaanne kees's'iyaa hanotaa keesiyya Ooriyoonaw kiiteedda. **11** Hewaa diraw, Kaatii Akaazi Damask'koppe simmiide yaanaw, keesiyya Ooriyooni he leemisuwaa malatiyaa yarshshiyaa sa'aa giigisseedda. **12** Kaatii Damask'koppe simmeedda wode, yarshshiyaa sa'ay oosettiide poletteeddawaa be'i yarshshiyaa saakko shiik'iide, **13** bare s'uuggiyaa yarshshuwaanne bare katsaa yarshshuwaa yarshsheedda. K'ay bare ushshaa yarshshuwaa gusseedda; bare ittippetetsaa yarshshuwaa suutsaakka yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeedda. **14** Nahaasiyaa giyaa birataappe ootsiide, Med'ina Godaw dummayi wotseedda yarshshiyaa sa'ay ooratsa yarshshiyaa saapenne Geeshsha Golliyaappe gidduwaan de'ee. Yaatina Akaazi he ec'a yarshshiyaa sa'aa dentsiide, bare oosisseedda ooratsa yarshshiyaa saappe huup'issa baggana wotseedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Akaazi keesiyya Ooriyoona hawaadan yaagiide azazeedda; «Ha wogga ooratsa yarshshiyaa sa'aa won'ta s'uuggiyaa yarshshuwaa, omars'i shiishshiyaa katsaa yarshshuwaa, kaatii shiishshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaa, Asay ubbay shiishshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa, untuntta katsaa yarshshuwaanne untuntta ushshaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa ootsa. Yen'ko nahaasiyaappe med'etteedda yarshshiyaa sa'aa taani taw oochchiyaa sa'aa kessana» yaageedda. **16** K'eesiyya Ooriyooni Kaatii Akaazi azazeeddawaadan med'deedda. **17** Kaatii Akaazi Geeshsha Golliya giddon go'ettiyaa, nahaasiyaa birataappe med'etteedda gaaretuwwa lochcha birataa k'ans's'iidde, miyyiyaappe diggiide meec'ettiyaa keretuwwa gaaretuwwa bollaappe dentseedda. K'ay Abbaa Saaniyaa, Aa zempisseedda nahaasiyaa booratuwwa misiletuwwa bollappe dentsiide, shuchchaa baasuwwa bolla wotseedda. **18** Asoore kaatiyaa diraw, Akaazi bare kawutetsaa araataa kase wotsiyaa saappe diggeedda. K'ay aappe kase de'eedda kaatetuwwa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaa gorddeedda. **19** Kaatii Akaazi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **20** Akaazi hayk'kiidde, bare mayzzaan gaketeeedda; Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa kotan Aa na'ay Hizk'kiyaase kaateteedda.

17 Yihudaa Kaatii Akaazi kaateteedda tammanne laa'entso laytsan, Elah na'ay Hossee'i Israa'eeliyaa bolla Samaariyaa kataman kaateteedda; I udduppun laytsaa kaateteedda. **2** Med'ina Godaa sintsan I iitabaa ootseedda; giddooppene aappe kase de'eedda Israa'eeliyaa kaatetuu ootseeddawaa keeshshaa iitaa ootsibeenna. **3** Asoore Kaatii Shalman'eeseeri yiide, aanana olaa gaketeeedda; Hossee'i s'oonettiide, aw giiraa giireedda. **4** Shin amareeda laytsaappe simmina, Kaatii Hossee'i Soo'i giyaa Gibs'e kaatiyaw kiitaa yeddiide, barena maaddana mala oochcheedda. Yaatiide kasewaadan Asoore kaatiyaw giiriyaawaa aggi basheedda. Kaatii Shalman'eeseeri hewaa sisiide, Aa oytsiide, k'asho golliyaa gelisseedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Asoore kaatii Israa'eeliyaa biittaa ubbaa bolla mayyiide, Samaariyaa katamaa dooddeedda; heezzu laytsaa gatseedda. **6** Hossee'i kaateteedda udduppuntsa laytsan Asoore kaatii

Samaariyaa katamaa omoodeedda. Israa'eeliyaa asaa akkiide, Asoore gadiyaa afeedda. Hewaappe kaala untunttu hewaa Halaaha kataman, hewaa Meedoonatuwaa katamatuwaan, haratuwaa k'ay Gozaana biittan de'iyaa Haboora Shaafaa matan wotseedda. 7 Hawe ubbay haneeddawe, Israa'eeliyaa Asay Med'ina Godaa barenttu S'oossaa bolla, untunttu Gibs'eppe, Gibs'e kaatiyaa kushiyaappe kesseeddawaa bolla nagaraa ootseedda gaasuwaana. K'ay untunttu hara s'oossatoo goynniide, 8 Med'ina Goday untunttu sintsaappe laaggiide kesseedda gade asatuu de'eedda de'uwaa wogaa kaalleedda gaasuwaana. Hewaa bollakka k'ay Israa'eeliyaa kaatetuu doommeedda iita wogaa kaalleedda gaasuwaana. 9 Israa'eeliyaa Asay Med'ina Godaa barenttu S'oossaa bolla iitabaa geeman ootseeddino; k'eri guutsa mootsaappe biide, wogga wolk'k'aama katamaa gakkanaw de'iyaa gishuwaan ubbaan barenttu goynniyaa d'ok'k'a sa'aa med'd'eeddino. 10 K'ay untunttu eek'aa shuchchatuwaanne Asheero giyaa s'oossatti misiletuwa deriyaa huup'iyaa ubbaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan esseeddino. 11 K'aykka untunttu Med'ina Goday beni untunttu sintsaappe laaggiide kesseedda gade asatuu ootseeddawaadan, d'ok'k'a sa'aa ubbaan is'aanaa c'uwayeeddino. Untunttu Med'ina Godaa hank'etsiyaa iitabaa ootseeddino. 12 Med'ina Goday untunttu, «Eek'aw goynnoppite» gi wotsina, untunttu eek'aw goynneeddino. 13 Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaanne Yihudaa asaa bare timbbitiyaa odiyaa ubbatuwa baggananne sas'aani be'iyaa ubbatuwa baggana, «Hinttana erite! Hinttentu iita ogiyaappe simmite; taani timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuuwa baggana, hinttentu aawotuu azazettanaadan immeedda higgayan de'iyaa wogaanne awaayuwa ubbaa naagite» yaagi wotseedda. 14 Shin untunttu sisennan is's'eeddino. Med'ina Godaa barenttu S'oossaa ammanetiibeenna barenttu aawotuwaadan morggiyaa miniseeddino. 15 Untunttu Aa wogaa, I untunttu aawotuwaana c'aak'eteedda c'aak'uwaanne Aa seeraa kad'eeddino. Untunttu shufuro eek'atoo goynniide, barenttu huup'iyawukka shufuro gideeddino. Med'ina Goday untunttu, «Hinttentu yuushshuwaan de'iyaa dere asatuu ootsiyaawaadan ootsoppite» gi wotsina is's'iide, untunttu untunttu de'uwaa wogaa kaalleeddino. 16 Med'ina Godaa barenttu S'oossaa azazuwaa ubbaa aggi ageeddino. Maraa malatiyaa, laa'u goynniyaa misiletuwaanne Asheero giyaa s'oossatuu misiliyaa med'd'eeddino. Saluwaan de'iyaa s'oolintiyaa ubbaw goynneeddinonne Ba'aala giyaa eek'aw ootseeddino. 17 Untunttu barenttu attuma naanaanne mac'c'a naanaa taman s'uuggiide yarshsheeddino. Kaayiaawaanne moytilliyaa haasayissiyaawaa doyeeddino. Hewaadan iitabaa ootsanaw barenttu huup'iyaa zal'iidde, Med'ina Godaa hank'etseeddino. 18 Hewaa diraw, Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa loytsi hank'etteedda; untunttu bare sintsaappe diggeedda. Yihudaa zariyaa s'alalay attedda. 19 Shin Yihudaa asatuukka Med'ina Godaa barenttu S'oossaa azazuwaa naagibeykkino; untunttu Israa'eeliyaa Asay doommeedda de'uwaa wogaa kaalleeddino. 20 Hewaa gaasuwaan Med'ina Goday Israa'eeliyaa zeretsaa ubbaa aggi basheedda. I untunttu tuggayiide, bare sintsaappe diggana gakkanaw, untunttu bonk'kiyaawanttu kushiyan yeggi basheedda. 21 Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa Daawita zeretsatuwa kawutetsaappe beni shaakkeedda wode, Israa'eeliyaa Asay Nabaas'a na'aa lyorbaama barenttoo kaateyeeddino. Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay Med'ina Godaa kaallennaadan lyorbaami diggeedda; I

untunttu wolk'k'aama nagaraa oosisseedda. 22 Med'ina Goday timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuuwa ubbatuwa baggana kase odi wotseeddawaadan, bare sintsaappe diggana gakkanaw, Israa'eeliyaa Asay lyorbaami ootseedda nagaraa ubbaa ootseedda. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Asay barenttu yelleteedda gadiyaappe omoodeettiide, Asoore gadiyaa beeddino; untunttu hanno gakkanaasikka yaan de'iino. 24 Hewaappe guyyiyaan, Asoore kaatii Baabloone biittan de'iyaa Kuuta, liwa, Hamaatanne Safariwayma geetettiyaa katamatuwaan de'iyaa asaa ahiide Israa'eeliyaa asaa sa'aan Samaariyaa katamatuwaan wotseedda. Untunttu he katamatuwa laattiide, untunttu de'eeddino. 25 Untunttu koyro yaan de'ussaa doommeedda wode, Med'ina Godaw goynnibeeykkino. Hewaa gaasuwaan Med'ina Goday untunttu giddo gaammotuwa yeddeedda; gaammotuu untunttu gidloppe amareedawanttu mentseretsiide wod'eeddino. 26 Yaatina Asoore kaatiyaa, «Neni denta afaade Samaariyaa katamatuwaan wotseedda Asay he biittaa s'oossaa wogaa erenna. Erennawaa gaasuwaan I untunttu mentseretsi wod'iyaa gaammotuwa untunttu bolla yeddeedda» yaagiide odeeddino. 27 Asoore kaatii, «Hinttentu Samaariyaappe omoodiide aheedda k'eetsetuwaappe ittuwaa zaariide, yaa yeddite. I yaan de'iide, he biittaa s'oossaa wogaa untunttu tamaariss» yaagiide azazeedda. 28 Hewaa diraw, Samaariyaappe omoodiide afeedda k'eetsetuwaappe ittuu Beeteelen de'anaw yeedda; Med'ina Godaw goynniyaa wogaa untunttu tamaarisseedda. 29 Gidoopenne Samaariyaa yiide utteedda Asay barew goynniyaa eek'aa misiletuwa bare de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan med'd'eedda. Samaariyaa Asay kees'eedda goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan wotseedda. 30 Hewaa maaran Baabloone Asay Sukkoti-Banoba giyaa eek'aa misiletuwa med'd'eedda. Kuuta Asay Nerggaala giyaa eek'aa misiletuwa med'd'eedda. Hamaata Asay k'ay Ishiima giyaa eek'aa misiletuwa med'd'eedda. 31 Iiwa Asay Nibihazanne Tarttaak'a geetettiyaa d'amaashatuwa misiletuwa med'd'eedda. Safariwayma Asay k'ay Adiraameleekanne Anaameleka geetettiyaa barenttu s'oossatoo barenttu naanaa taman s'uuggiide yarshsheedda. 32 Untunttu Med'ina Godaw yayyeeddino; shin barenttu gidloppe duma duma asaa dooriide, yarshshiyaa d'ok'k'a gishuwaan k'eetsatuwa ootsiide suntseeddino. 33 Untunttu Med'ina Godaw yayyeeddino; shin barenttu yeedda biittaa biittaa asaa meeziyaa kaalliide, barenttu s'oossatookka goynneeddino. 34 Untunttu hachche gakkanaasikka kase barenttu meeziyaadan ootsiino. Untunttu tumuppe Med'ina Godaw yayyikkino woy Med'ina Goday Israa'eeliyaa giide suntseedda Yaak'ooba zeretsaw immeedda awaayuwaanne wogaa, higgiaanne azazuwaa naagikkino. 35 Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaanne beni c'aak'eteedda wode, untunttu hawaadan yaagiide azazeedda; «Hara s'oossatoo goynnoppite; untunttu gulbbatoppite; untunttu ootsoppite woy untunttu yarshshoppite. 36 Shin Gibs'eppe hinttentta bare wolk'k'aama wolk'k'aaninne bare mic'eteedda kushiyan kesseedda Med'ina Godaw ootsite; aw gulbbatite; aw yarshshuwa yarshshite. 37 Taani Med'ina Goday hinttentoo s'aafeedda awaayuwaanne wogaa, higgiaanne azazuwaa ubbaa wode naagite; hara s'oossatoo goynnoppite. 38 Taani hinttenana c'aak'eteedda c'aak'uwa dogoppite; hara s'oossatookka goynnoppite. 39 Hewaa aggiide, Med'ina Godaw hinttentu S'oossaw goynnite. Hinttentu morkatuwa ubbaappe hinttentta ashshanawe

taana» yaagiide azazeedda. **40** Untuntu aw eeno geennan is's'iide, kase barentnu doyaakka bak'ki oyk'keeddino. **41** He asatuu Med'ina Godaw yaayiidikka, itti baggana barentnu eek'aa misiletoo goynniino. Hachche gakkanaasikka barenttu zeretsay untuntu aawotuu goynniyaawaadan goynniidde de'ee.

18 Elah na'ay Hoosee'i Israa'eelan kaateteedda heezzentso laysan Yihudaa Kaatiyaa Akaaza na'ay Hizk'kiyaase kaateteedda. **2** I kaatetiyya wode laysay aw laatamanne ichchesha; Yersaalamen I laatamanne udduppun laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay Abii geetettee; Iza Zakkaraasa naatto. **3** Aa mayza aawuwaa Daawite ootseeddawaadan, Hizk'kiyaasikka Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **4** Asay goynniyaa d'ok'ka sa'aa I diggeedda. Eek'aa tuussatuwaa mentsereetseedda. Asheero giyyaa s'oossatti misiliyaa K'ans's'i oleedda. K'ay Muse nahaasiyaappe med'deedda shooshshaakka mentsereetseedda. Ayaw gooppe, he wodii gakkanawukka Israa'eeliyaa Asay aw is'aanaa c'uwaiyyidde takkeedda. He shooshshaa suntsay Nehushttaana. **5** Hizk'kiyaase Med'ina Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa ammaneedda; Yihudaa kaatetuwwa ubbaa gidдон Aa mala kaatii aappe kase gidina, aappe guyye gidina beettibeenna. **6** Ayaw gooppe, Med'ina Godaw I amaneteedda; Med'ina Godaa kaalliyaawaa aggibeenna; Med'ina Goday Musa azazeedda azazuwaa naageedda. **7** Med'ina Goday aanana ittippe gideedda; yaatina I ootsiyaabay ubbay aw injiiteedda. I Asoore kaatiyaa bolla makkaleedda; aw moodettenaan is's'eedda. **8** I Piliss's'eema asaana oleteedda; K'eri guutsa mootsaappe biide, wogga wolk'k'aama katamaa gakkanaw, Gaazaakka Aa yuushshuwaan de'iyaa biittatuukka attenan untuntu de'iyaa sa'aa ubbaa s'oneedda. **9** Kaatii Hizk'kiyaase kaateteedda oyddentso laysan, Elah na'ay Israa'eeliyaa Kaatii Hoshee'i kaateteedda laappunsa laysan, Asoore Kaatii Salman'eeseeri Israa'eeliyaa bolla metuwwa gatsanaw dooddeedda; Samaariyaa katamaakka dooddeedda. **10** Heezzentso laytsi Sooriyaa Asay Samaariyaa katamaa s'oneedda. Yaatina Hizk'kiyaase kaateteedda usuppunsa laysan, Israa'eeliyaa kaatii Hosee'i kaateteedda udduppunsa laysan, Samaariyaa katamay s'oonetteedda. **11** Asoore kaatii Israa'eeliyaa asaa Asoore gadiyaa afeedda. Hewaappe kaala untunta hewaa Halaaha kataman, hewaa Meedoonatuwaa kataman, haratuwaa k'ay Gozaana biittan de'iyaa Habooraa Shaafaa ellekka wotseedda. **12** Hawe haneeddawe untuntu Med'ina Godaw barentnu S'oossaw azazettenan is's'iide, Med'ina Godaa k'aalaa c'aak'uwaa, Med'ina Godaa k'oormay Muse azazeedda azazuwaa ubbaa mentseedda gaasuwaana. Untuntu Aa azazuwaa sisanawukka azazettanawukka koyibeeykino. **13** Kaatii Hizk'kiyaase kaateteedda tammanne oyddentso laysan, Asoore Kaatii Sanaakireebe gimbbettu utteedda Yihudaa katamatuwwa ubbaa oletiide oyk'keedda. **14** Yaatina Yihudaa Kaatii Hizk'kiyaase Laakisha kataman de'iyaa Asoore Kaatiyaa Sanaakireemaw kiitaa yeddiide, «Taani bayzzaad. Hayyanaa ta biittaa yeddaade kesa. Neeni taana oochcheeddawaa ayaanne ta immana» yaageedda. Asoore kaatii Yihudaa Kaatiyaa Hizk'kiyaasa, «Neeni tammu sha'a kiilo giraame biraanne itti sha'a kiilo giraame work'kaa taw yedda» yaageedda. **15** Hizk'kiyaase Med'ina Godaa Geeshsha Goliyaaniinne kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaasan de'eedda biraa ubbaa

aw yeddeedda. **16** He wode Yihudaa Kaatii Hizk'kiyaase Med'ina Godaa Geeshsha Goliyaa penggiyaa sank'katuwwa mayyi utteedda work'kaanne k'ay I bare huup'iyaw he pengge k'osiletsatuwaa mayzzi wotseedda work'kaa pok'ki k'aariide, Asoore kaatiyaw yeddeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Asoore kaatii heezzu olaa gadaawatuwwa c'ora olanchchatuwaana Laakisha giyyaa katamaappe Kaatiyaa Hizk'kiyaasakko Yersaalame yeddeedda. Untuntu biide, Yersaalame gakeeddino; Mayuwaa Meec'c'iyawaa Gade afiyaa ogiyaappe k'ommo baggana de'iyaa, dagatteedda haatsay goggiyaa shiik'eedda haatsaa miyyaan ek'keeddinno. **18** Yaatiide untuntu kaatiyaa s'eeseeddino. Hilk'kiyaa na'ay kaatiyaa gollen aawotiyyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebiniinne Asaafa na'ay taariiyaa s'aafiyaa Yo'aahi aakko kare kaseeddino. **19** Asooretuu gadaaway untunta, «Hizk'kiyaasaw hawaadan yaagiide odite; «Asoore kaatii, wolk'kaamay neena hawaadan yaagee; Neeni hawaa keena ayan ammanettaad?» **20** Neeni c'oo mela, «Olaa olettanaw taw aad'deeda erayenne wolk'k'aynne de'ee» yaagaasa. Shin neeni oonan ammanettaade ta bolla hawaa makkalaadii? **21** Neeni Gibs'e kaatiyaa maaddana gaade k'oppeeddawaa gidoope, me'eedda mak'kaa gatiman guufetiyyaa asaa mala. Ayaw gooppe, gatimay me'ina, pinc'c'uu kushiyyaa c'addeenne maduns's'isee. Gibs'e Kaatii barenan ammanetiyyaa asaa ubbaw hewaa mala. **22** «Shin neeni taw, «Nuuni Med'ina Godan nu S'oossan ammanetteetto» yaagoope, Hizk'kiyaase Yihudaa asaanne Yersaalame asaa, «Hintte Yersaalamen de'iyaa yarshshiyaa sa'aan goynnaw koshshe» giide, aw goynniyaa d'ok'ka sa'atuwaanne yarshshuwaa sa'aa diggeedda S'oossaa I gidennee? **23** «Ane ha'i haaya! Ta godaa Asoore kaatiyaana naasetta. Neeni togganaw danddayiyaa, gidiyaa asaa demmooppe, laa'u sha'a paratuwaa taani new immana. **24** Neeni Gibs'etu paraa asatuwaana paraa gaaretuwaa taw yeddana gaade ammanooppenne, ta godaa olanchchatu kaappatuwaappe itti laafiyaawaakka zaaranaw danddayakka. **25** Hewaa bollakka k'ay, taani ha'i tumu Med'ina Godaa azazuu baynnan ha biittaa d'ayssanaw kessaaditaa? Med'ina Goday bare huup'iyaw taana, neerekka, he biittaa baade, olaade bayzza yaagiide odeedda yaagee yaagite» yaageedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Hilk'kiyaa na'ay Eliyaak'iime, Sheebiniinne Yo'aahi Asooretuu gadaawaa hawaadan yaageeddino; «Nuuni birshshetsaa eriyaa diraw, hayyanaa neeni nuw ne k'oomatoo Sooriyaa k'aalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huup'iyaan de'iyaa Asay sisenna mala, Ibraawetso k'aalan nuw odoppa» yaageeddino. **27** Shin gadaaway zaaretsiide, «Ha k'aalatuwaa taani hinttewunne hinttentu godaa s'alalaw odanaw taana ta goday kiitteeddeeyye? Hinttentunna ittippe barenttu shi'aa maanawunne barenttu sheeshshaa ushanaw de'iyaa, ha dirssaa gimbbiyaa bolla utteedda asaana ubbaw odanaassa gidenneeyye?» yaageedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Asooretuu gadaaway dendi ek'kiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, Ibraawetso k'aalan hawaadan yaageedda; «Asoore kaatii wolk'kaamay hinttentta giyaawaa sisite! **29** Kaatii hinttentta hawaadan yaagee; «Hizk'kiyaasi hinttentta c'immoppo; ayaw gooppe, I hinttentta ta kushiyaappe wotsi akkanaw danddayenna. **30** I hinttentta, Med'ina Goday tuma nuuna ashshanawaa; ha katamaykka Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» yaagiide hinttentta Med'ina Godan ammansoppo» yaagee. **31** «Ee, hinttenttu Hizk'kiyaase odiyaawaa sisoppite. Asoore kaatii hinttentta, «Taanaana

sigitte; haa taakko kesite. Yaatooppe hinttentu ubbaykka hinttentu woyniyaa teeraappenne hinttentu balasiyaa teeraappe mishshana; hinttentu bookkeedda ollaappukka haatsaa ushishshana. **32** Hewaappe guyyiyaan, taani yaade, hinttentu hinttentu biittaa malatiyaa gadiyaa akkaade afana. He biittay katsayenne woyniyaa eessaa ukitsayenne woyniyaa atakiltii kumeedda biittaa; wogarayenne matsaa eessayenne kumeedda biittaa. Hinttentu taw azazettooppe, pas'a de'ana; hayk'k'ikkita» yaagee. «Hizk'kiyaase hinttentu, «Med'ina Goday nuuna ashshana» yaagiide c'immiaawaa sisoppite. **33** Ayihuda gidenna asaa s'oossatuwaappe bare biittaa Asoor kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda s'oossi de'iyye? **34** Hamaata s'oossatuunne Arifaade s'oossatu hak'an de'ino? Safariwayma, Hena'a'anne liwa s'oossatu hak'an de'ino? Untunttu Samaariyaa ta kushiyaappe wotsi akkeeddino? **35** Ha biittatuwaa s'oossatuwaa ubbaa gidдон bare biittaa ta kushiyaappe ayaa s'oossi ashshedawaa shin, Med'ina Goday Yerusaalame ta kushiyaappe ashshane?» yaageedda. **36** Shin Asay itti k'aalanne aw wurissenaa c'o'u geedda. Ayaw gooppe, kaatii untunttu, «Aw ayinne zaariide odoppite» yaagi wotseedda. **37** Hewaappe guyyiyaan, Hilk'kiyaa na'ay kaatiyaa gollen aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne taariyaa s'aafii Asaafa na'ay Yo'aahi barenttu mayuwaaw peed'iide, Hizk'kiyaasakko beeddino; Asooretuu gadaaway geeddawaa ubbaa aw odeeddino.

19 Kaatii Hizk'kiyaase hewaa siseedda wode, bare mayuwaaw peed'iide waaruwaaw mayyiide, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa geleedda. **2** Kaatiyaa gollen aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne kaaletsiyaa k'eesatu waaruwaaw mayyiide, Amoo'sa na'aa timbbitiyaa odiyaa Isiyaasakko baana mala kiiteedda. **3** Untunttu Isiyaasakko biide, «Hizk'kiyaase hawaadan yaagee; «Hachchi gallassay meto gallassaa, seera gallassanne yeella gallassaa. Hewekka na'ai yelettanaw wodii gakkina, bannikkaade yelanaw mishiratiw wolk'k'ay d'ayiyaawaa mala. **4** De'uwaa Med'ina Godaa shek'kanaadan, Aa goday, Asoor kaatii, kiiteedda gadaawaa k'aalaa ubbaa Med'ina Goday, ne S'oossay sissenan aggena. K'ay Med'ina Goday, ne S'oossay he siseedda boriyaa k'aalaa gaasuwan Aa murennan aggenaa. Hewaa diraw, nu asaa gidдон palahi attanawanttoo woosaa!» yaagee» yaageeddino. **5** Kaatiyaa Hizk'kiyaasa k'oomatuu Isiyaasakko yeedda wode, **6** Isiyaasi untunttu hawaadan yaageedda; «Hinttentu godaw hawaadan yaagiide odite; «Med'ina Goday neena, «Asoor kaatiyaa k'oomatuu taana shek'ishshin, neeni siseedda shek'kaa k'aalaw yayyoppa. **7** Be'a, oduwaa sisiide, I bare gadiyaa simmaana mala, taani Aa gidдон iita ayaanaa wotsana. Yaataade I bare gadiyaa biide, yaan mashshaan hayk'kanaadan taani Aa ootsana» yaagee» yaageedda. **8** Asoor kaatii Laakisha katamaappe dendiide bi kichcheeddawaa Asooretuu gadaaway sisiide, guyye simmeedda. Kaatii Liibina kataman olettiyaawaa demmeedda. **9** Kaatii Sanaakireeme, «Top'piyaa Kaatii Tirihaak'i neena olanaw yeedda» yaagiyya oduwaa siseedda. Hizk'kiyaasaw hawaadan yaagiide kiiteedda; **10** «Yihudaa Kaatiyaa Hizk'kiyaasaa, neeni ammanettiyyaa S'oossay neena, «Yerusaalame Asoor kaatiyaa kushiyan gelenna» yaagiide c'immoppo. **11** Be'a, Asoor kaatetuu biittatuwaa ubbaa mule d'aysseiddino, untunttu ootseeddawaa neeni sissaad. Yaatina neeni attay? **12** Beni ta mayza aawotuu bayzeedda

biittatuwaa s'oossatu, hewantunne Gozaana, Kaaraanenne Res'eefa biittatuwaa s'oossatuunne Talassaraan de'iyaa Edene asaa s'oossatu he biittatuwaa bashshaappe ashsheeddino? **13** Hamaata kaatii, Arifaade kaatii, Safariwayma kaatii, Hena'a kaatiinne liwa kaatii hak'an de'ino?» yaagiide kiiteedda. **14** Hizk'kiyaase dabbdaabbiyaa akkiyeedda asatuwaappe akkiide nabbabeedda. Dabbdaabbiyaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa akki afiide, Med'ina Godaa sintsan mic'ceedda. **15** Yaatiide Med'ina Godaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'ina Godaw, kiruubetuwaappe gidduwaan uttiyaa Israa'eeliyaa S'oossaw, sa'aa kawutetsatu ubbaa bolla ne s'alalay S'oossaa. Saluwaanne sa'aa neeni med'd'aadda. **16** Abeet Med'ina Godaw, ne haytsa haa yeggaade sisa. Abeet Med'ina Godaw, ne ayfiyaa pokaade s'eella. Neena, de'uwaa S'oossaa shek'kanaw Sanaakireeme kiiteedda k'aalaa sisa. **17** Abeet Med'ina Godaw, Asoor biittaa kaatetuu kawutetsatuwaanne untunttu biittaa bayzeeddawe ee tuma. **18** Untunttu s'oossatuwaa taman s'uuggi d'aysseeddino; ayaw gooppe, untunttu s'oossatu wonikka asaa kushii massiide kesseedda mitsaanne shuchchaanne gidiyaa diraw, tumu s'oossatuwaa gidikkino; hewaa diraw, untunttu untunttu d'aysseeddino. **19** Abeet Med'ina Godaw, ne s'alalay S'oossaa gidiyaaawaa sa'aa kawutetsatu ubbay erana mala, ha'i simmi, Med'ina Godaw, nu S'oossaw, neeni nuuna Aa kushiyaappe wotsa akka!» yaagiide woosseedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Amoo'sa na'ay Isiyaasi Hizk'kiyaasaw hawaadan yaagiide kiiteedda; «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni Asoor Kaatiyaa Sanaakireema gaasuwaan taana woosseedda woosaa sisaad» yaagee. **21** Med'ina Goday Sanaakireebawaa hawaadan yaagiide haasayee; «<S'iyoonen de'iyaa wodoratta neena kad'aw; Yerusaalame wodoratta bare huup'iyaa k'aatsaadde, neena k'osaw. **22** «<Neeni shek'keeddawenne toochcheeddawe oonee? Neeni izi bolla ne k'aalaa d'ok'ku ootsaade haasayaaddii? K'ay otoruwaan oona d'ok'ku gaade s'eellaadi? Hewaa neeni ootseeddawe ta bollana, Israa'eeliyaa Geeshsha bollana gidennee! **23** Neeni kiiteedda asatuwaa baggana, Med'ina Godaa shek'kaadda. K'ay hawaadan yaagaadda; «Taani taw de'iyaa c'ora paraa gaaretuwaan d'ok'ka deretuwaaw huup'iyaa, Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kessaad. Ubaappe aduk'kiyaa zigatuwaanne, ubbaappe lo'iyaa s'idetuwaaw k'ans'saad. Taani aw wursetsa gas'aanne lo'o wora gakkad. **24** Taani allaga biittatuunne haatsaa ollatuwaa bookkaade, haatsaa untuntuppe ushaad. Gibs'e biittan goggiyaa haatsaa ubbaa taani ta gediya gompan yed'd'aade melissaad» yaagaadda. **25** «<Daro wodiyaappe kase neeni gimbbetteedda katamatuwaaw k'ok'k'ofaade, Shuchchaa keelaa kessana mala, taani k'ofaa k'achcha wotseeddawaa neeni erabeykkii? Taani ha'i piyaa halchhotuwaani beni halchcha wotsaad. **26** Hewaa diraw, untunttu asaw wolk'k'ay is's'ina, Untunttu kawusheeddinonne yeellateeddino. Untunttu gade maataa mala; goshshan doliyaa c'arshshaa mala. Untunttu golliyaa huup'iyaa mokkiyaa sharafaadaaniinne ka'ennan de'ishshin, leegii meedda katsaadan haneeddino. **27** «<Shin neeni uttiyaasaa, kesiyaasaa, geliyaasaanne ta bolla neeni hank'etteedda hank'kuwaa taani eray. **28** Neeni ta bolla hank'etteedda dirawunne, ne otoruwaakka taani siseedda diraw, Taani ne siid'iyaa ta dafuwaaw aatsana; ne doonaankka ta bis'aalaa barssana. Yaataade ne yeedda ogiyaanna taani neena guyye zaarana» yaagee» yaageedda.

29 Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'kiyaasa hawaadan yaageedda. «Hawe polettanaw new malaatay hawaa: Ha laytsi hinttentu zerennan doliyaa katsaa maana; laytsi k'ay ha laytsi mokkeeddawaa azabbaa maana. Shin kaala laytsi hinttentu hinttentu huup'iyaw zeritenne K'oyc'cite; woyniyaa turaakka tokkitenne Aa teeraa miite. **30** Yihudaa asaa atetsatuu s'ap'uwaa duge yeddiide, bollan afyiyaa afyiyaa mitsaa mala gidana. **31** Ayaw gooppe, wuriide atteedawanttu Yerusaalameppe, palaheeddawanttukka S'iyooneppe kessana. Ubbaappe Wolk'kaama Med'ina Godaa mishuu hewaa ootsiide polana. **32** «Hewaa diraw, Asoore kawuwaa Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Asoore kaatii ha katamaa gelenna; woy hawaan bare wonddaafiyaan dukkenna. I bare gondalliyaa oyk'kiide, ha katamaa sintsa aad'd'enna; woy k'ay katamaa yuushshuwaa biittaa dooriyaan direnna. **33** Asoore kaatii bare yeedda ogiyaanna guyye simmana; I ha katamaa gelenna. Taani Med'ina Goday hawaa odaaddi. **34** Taani ta bonchchuwaa dirawunne ta k'oottaa Daawita diraw, ha katamaa boshissenaan ashsha akkana: yaagee» yaageedda. **35** He gallassi k'amma Med'ina Godaa kiitanchchay kesiide, Asoore Asay dunkkaaneedda sa'aan itti s'eetanne hospupun tammanne ichcheshu sha'a attuma asaa wod'eedda. Yaatina Asay wantta dendiide be'iyaa wode, hayk'keedda asaa anhay hewan kumeedda. **36** Hewaa diraw, Asoore Kaatii Sanaakireeme dendiide, guyye simmi biide, Nanawe kataman utteedda. **37** Itti gallassi Sanaakireeme bare s'oossaa Nisirooka Eek'aa Gollen goynniide de'ishshin, Aa naanay Adiraameleekinne Sar'ees'eri mashshaan Aa wod'eeddino. Araaraate giyyaa gadiyaa bak'atteedino. Aa na'ay Asaarihi-Hadon Aa sa'aan kawuteedda.

20 He wode Kaatii Hizk'kiyaase harggiide, hayana mateedda. Yaan de'ishshin Amoo'sa na'ay timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi aakko biide, «Med'ina Goday neena, «Neeni hayk'kaasappe attina pas'akka; hewaa diraw, ne golliyaa giigissa» yaagee» yaageedda. **2** Hizk'kiyaase godaakko simmi gisiide, Med'ina Godaa woossiinne, **3** «Abeet Med'ina Godaw, taani ne sintsan tumatetsaaniinne kumentsaa wozanaa hametteeddawaa ne k'ay neena nashechchiyaawaa ootseeddawaa taw neeni hassayana mala, taani neena woossay» yaagiide woosseedda. Hizk'kiyaase loytsi seeletiide yeekkeedda. **4** Isiyaasi kaatiyaa sintsaappe kesseeedda; kaatiyaa golliyaa dabaabaappe aad'd'iide bi kichchennan de'ishshin, Med'ina Godaa k'aalay hawaadan yaagiide, aakko yeedda, **5** «Guyye simmaade baade ta asaa kaaletsiyaa Hizk'kiyaasaw hawaadan yaagaadde oda; «Med'ina Goday, ne mayza aawuwaa Daawita S'oossay hawaadan yaagee: «Taani ne woosaa sisaad; ne afotsaakka be'aaddi. Taani neena patsana; heezzu gallassaappe guyyiyaan, neeni pade Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa baana. **6** Ne laytsaa bolla taani new tammanne ichcheshu laytsaa gujjana. Taani neenanne ha katamaanne Asoore biittaa kaatiyaa kushiyaappe ashshana. Taani ta bonchchuwaa dirawunne ta k'oottaa Daawita diraw, ha katamaaw oletaade ashshana» yaagee» yaageedda. **7** Hewaappe guyyiyaan Isiyaasi, «Balasiyaa teeraa daas's'iide, Aa gaafuwaa bolla wotsite. Yaatooppe I pas'anawaa» yaageedda. **8** Hizk'kiyaase Isiyaasa, «Med'ina Goday taana patsanawoonne taani heezzentso gallassi Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa pude baanawoo malaatay ayee» yaagiide oochcheedda. **9** Isiyaasi, «Med'ina Goday bare geedda k'aalaa

polanaw new Med'inaa Goday malaataa immana. Simmi neeni hawaappe hak'awaa dooray? Hawe kuway tammu tangguwaa sintsa baanawaa doorayyie, tammu tangguwaa hawaappe guyye simmanaa dooray?» yaagiide oochcheedda. **10** Yaatina Hizk'kiyaase Aa, «Kuway sintsa baanawe metenna; hewaappe kuway guyye simmanadaan kiiteta» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi Med'ina Godaa woosseedda; Med'ina Goday Kaatii Akaazi gimbiissiide detsatuwaa kuwayeedda kuwaa tammu detsatuwaa he saappe guyye zaareedda. **12** He wode Baladaana na'ay, Baabloone Kaatii, Marodaaki Baladaani Hizk'kiyaase hargeeddawaa siseedda diraw, dabddaabbiyaanne imotaa Hizk'kiyaasaw yeddeedda. **13** Hizk'kiyaase kiitetiide yeedda asatuwaa mokkeedda. Yaatiide bare miishshaa minijiyaa gollen de'iyaa biraa, work'kaa, sawuwaa, al'o zayitiyaa, bare olaa miishshaanne bare miishshaa minijiyaa gollen de'iyawaa ubbaa untuntta besseeedda. Bare son woy bare kawutetsaa giddon de'iyawaa ubbaappe Hizk'kiyaase untuntta bessenaan ageedabay ayaynne baawa. **14** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'kiyaasakko yiide, «Ha asatuu waageeddino? Untunttu hak'appe yeeddino?» yaagiide oochcheedda. Hizk'kiyaase, «Untunttu taakko haakko gadiyaappe, Baablooneppe yeeddino» yaageedda. **15** Isiyaasi k'aykka, «Untunttu ne son ayaa ayaa be'eeddino?» yaageedda. Hizk'kiyaase, «Untunttu ta son de'iyaa ubbabaa be'eeddino; ta miishshaa minijiyaa gollen de'iyabaappe taani untuntta bessabeennabay ayaynne baawa» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Hizk'kiyaasa, «Med'ina Goday giyaawaa sisa. **17** Med'inaa Goday hawaadan yaagee: «Ne kaatiyaa gollen de'iyabay ubbabaynne ne mayza aawotuu hachche gakkanaw shiishsheeddabay ubbabay mule omoodettiide, Baabloone gadiyaa baana gallassatuu yaana; aappe ayaynne attena. **18** K'ay new yelettanawaa, ne ashonne suutsanne gidiyaa ne attuma zaratuwaappekka omoodettiide baana; Baabloone kaatiyaa gollen goyretiide ootsana» yaagee» yaageedda. **19** Hizk'kiyaase zaariide, «Neeni odeedda Med'ina Godaa k'aalay lo'a» yaageedda. Ayaw gooppe, Hizk'kiyaase, «Taani de'eedda laytsan saruunne woppay de'anawaa gidennee» yaagiide k'oppeedda. **20** Hizk'kiyaase haneedda harabay, Aa minotetsaynne haatsaa zeeriide, biittaa gidduwaana waaruwaan katamaa I gelisseeddabay Yihudaa Kaatetuwwa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **21** Hizk'kiyaase hayk'kiide, bare mayzzaan gaketeeedda; Aa koshiyan Aa na'ay Minaase kaateteedda.

21 Minaase kaatetiyyaa wode laytsay aw tammanne laa'aa; I Yerusalaamen ishatamanne ichcheshu laytsaa kaateteedda. Aa aati sunsay Hefis'siibo. **2** Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseeedda asatuwaa de'uwaa wogaa, he sheneyiyaawaa k'ulliide, Minaase Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **3** Aa aawuu Hizk'kiyaase laaleedda, goynniyaa d'ok'ka sa'aa I zaaretsiide kees's'eedda; Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi ootseeddawadan, Ba'aala giyyaa s'oossaw yarshshiyaa sa'atuwaanne Asheero giyyaa s'oossatti misiletuwaa med'd'eedda. K'ay saluwaa s'oolintetoo ubbawukka goynneeddanne untunttoo ootseedda. **4** Med'ina Goday kase, «Taani ta suntsaa Yerusalaamen s'eesissana» yaagi wotseedda Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan hara s'oossatoo yarshshiyaa sa'aa giigisseedda. **5** Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa laa'u

dabaabatuwaan saluwaaw s'oollintetoo ubbaw yarshshiyaa sa'aa giigisseedda. **6** Bare yeleeedda na'aa taman s'uuggiide yarshsheedda. I bare huup'iyawukka bitiyaawaanne muruniyaawaa gidiide, shareechchotuuwaanne moyttilliyaa haasayissiyaawanta zoriyaa oochcheedda. Med'ina Godaa sintsan daro iitabaa ootsiidde, Aa hank'etseedda. **7** Asheero giyyaa s'oossatti misiliyaa, masetti kesseeddawaa ahiide, Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa gidдон esseedda. He Geeshsha Gollii, Med'ina Goday Daawitanne Aa na'aa Solomona, «Israa'eeliyaa zariyaa ubbaa gidloppe taani dooreedda ha Geeshsha Golliyaaninne Yerusaalamen taani ta suntsaa med'inaw s'eesissana. **8** Israa'eeliyaa asaa taani azazeedda azazuwaa ubbaanne ta k'oomay Muse untunttoo immeedda higgiiyaa ubbaa naagiide ootsoppe, taani untunttu mayza aawaatoo immeedda gadiyaappe untuntta dentsaade toylilaykke» yaageedda. **9** Shin Asay sisennan is'seedda. Med'ina Godaa Israa'eeliyaa asaa sintsaappe d'ayssseedda gade asaawaappekka aad'd'iyyaa iitaa ootsana mala, Minaase untuntta baletseedda. **10** Med'ina Goday timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuwaa baggana hawaadan yaageedda; **11** «Yihudaa Kaatii Minaase ha tuna kiitaa ootseedda; bareppe kase de'eedda Amoor asaa ubbaa nagaraappekka aad'd'iyyaa iitaa ootseedda; Yihudaa asaa bare med'd'eedda eek'aa misiliyaw goynniisiide, nagaraa oosisseedda. I hewaa ootseedda diraw, **12** taani Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagay; «Sisiyaa asaa ubbaa haytsaw itiyaa bashshaa taani Yerusaalame bollanne Yihudaa bolla ahana hanay. **13** Taani Samaariyaa bolla goochcheedda wodoruwaaw, Yerusaalame bolla goochchana; Akaaba soy asaa bolla yeddeedda tumbbiyaakka, Yerusaalame bolla yeddana. Itti Asay keriyyaa k'uc'c'i guufantsiide melissiyaawaadan, taani Yerusaalame k'uc'c'aade gufantsana. **14** Ta laatuwaappe atteeddawanta taani olana; taani untuntta untunttu morkkatuwaaw kushiyan aatsaade immaane. Untunttu morkketuu ubbay untuntta oyk'k'ananne bonk'kana. **15** Untunttu mayza aawotuu Gibs'eppe kesodeppe doommi, hachche gakkanaw, untunttu ta sintsan iitabaa ootseedda dirawunne taana hank'etseedda diraw, taani hawaadan ootsana» yaagay» yaageedda. **16** Minaase Yihudaa asaa Med'ina Godaa sintsan nagaraa oosisseeddawaa bollakka gujiide, s'illo asaa wod'eedda; Yerusaalamen ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, suutsaa kuntseedda. **17** Minaase haneedda harabay, I ootseeddabay ubbayne I ootseedda nagaraabay Yihudaa Kaatetuu Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **18** Minaase hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda; yaatiide bare golliyyaa matan de'iyaa Uuza Atakiltiyaa sa'aa giyyaa sa'aan moogetteedda. Aa kotan Aa na'ay Amoone kaateteedda. **19** Amoone kaatetiyyaa wode, laysay aw laatamanne laa'aa; I Yerusaalamen laa'u laysaa kaateteedda. Aa daay suntsay Mashulemeeto; iza Yaas'iba kataman de'iyaa Haruus'a naatto. **20** Aa aawuu Minaase ootseeddawaadan, Amoonikka Med'ina Godaa sintsan iitabaa ootseedda. **21** I bare aawuu hametteedda ogiyaan ubbaan hametteedda; bare aawuu ootseedda eek'atoo ikka ootseeddanne untunttoo goynneedda. **22** Med'ina Godaa, bare mayza aawotuwaaw Med'ina Godaa aggi bashseedda; Med'ina Godaa ogiyaankka I hametibeenna. **23** Amoona oosanchchatuu Aa bolla mak'ettiide, Aa kaatiyyaa gollen Aa wod'eeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa asatuu Kaatiyyaa Amoona bolla mak'etteedda ubbatuwaaw wod'eeddino.

Amoona kotan Aa na'aa Yoosiyaasa kaateyeeddino. **25** Amoone haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuu Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **26** Amoone Uuza Atakiltiyaa sa'aa giyyaa sa'aan de'iyaa bare duufuwaan moogetteedda; Aa kotan Aa na'ay Iyoosiyaase kaateteedda.

22 Iyoosiyaase kaatetiyyaa wode, laysay aw hosphuna; I Yerusaalamen hattamanne itti laysaa kaateteedda. Aa daay suntsay Yidiido; Iza Bos'ikaata giyyaa kataman de'iyaa Adaaya naatto. **2** Iyoosiyaase Med'ina Godaa sintsan suurebaa ootseedda; ushechcha haddirssa geenan bare mayza aawuwaaw Daawita ogiyaan ubbaan hametteedda. **3** Kaatii Iyoosiyaase bare kaateteedda tammanne hospunnisa laysan, Mashulaama na'aa na'aa, As'aaliyaa na'aa, waanna s'aafiyyaa Saafaana Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa hawaadan yaagiide kiitteedda; **4** «Asay Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa ahina, Geeshsha Golliyyaa penggiyaa naagiyaawantuu asaappe shiishsheedda shaluwaaw paydanaadan, k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw Hil'k'kiyaakko ba. **5** K'eesiyaa ubbatuwaaw kaappuu miishshaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyyaa ooratsisiyaa kaappatoo immana mala oda. Untunttukka Geeshsha Golliyyaa ooratsiyaa oosanchchatoo, **6** anas'etoo gimbiyyaawanttoonoo shuchchaa massiyaawanttoo c'igginno. K'ay Geeshsha Golliyyaa ooratsanaw, mitsaanne k'oo'etteedda shuchchaa shammiyaawanttoo c'igginno. **7** He kiitaa wochchiyaawantuu ammanettiyyaa asaa gidiyya diraw, untunttu kushiyan geleeedda miishshan ayaa ayaa ootseeddentoo, untunttu oochchanaw koshshenna» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuu Hil'k'k'ii waanna s'aafiyyaa Saafaana, «Higgiiyaa Mas'aafaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan demmaad» yaageedda. Mas'aafaa Saafaanaw immeedda; Saafaani akkiide nabbabeedda. **9** Waanna s'aafii Saafaani kaatiyaakko simmi biide, «Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa shaluwaaw ne oosanchchatuu wurssi akkiide, Geeshsha Golliyya ooratsisiyaa kaappatoo immeeddino» yaagiide odeedda. **10** K'aykka waanna s'aafii Saafaani kaatiyyaa, «K'eesii Hil'k'k'ii taw mas'aafaa immeedda» yaagiide kaatiyya sintsan he mas'aafaa nabbabeedda. **11** Kaatii Higgiiyaa mas'aafan de'iyaa k'aalaa siseedda wode, kayyottiide bare mayuwaaw peed'eedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, kaatii k'eesiyaa Hil'k'kiyaa, Saafaana na'aa Ahik'aama, Mikaaya na'aa Akiboora, waanna s'aafiyyaa Saafaananne kaatiyyaa oosanchchaa Asaaya hawaadan yaagiide azazeedda; **13** «Biite; ta diraw, ha asaa dirawunne Yihudaa ubbaa diraw, ha betteedda mas'aafaa k'aalaawaa ane Med'ina Godaa oochchite. Ayaw gooppe, nuw s'aafetteedda ubbabaa ootsanaw, nu mayza aawotuu ha mas'aafaa k'aalaw azazettibeena diraw, nu bolla suulleedda Med'ina Godaa hank'k'uu loytsi daraw» yaageedda. **14** K'eesii Hil'k'k'ii, Ahik'aami, Akiboori, Saafaananne Asaayi timbbitiyaa odiyaa Hulddo giyyaa mishiratto oochchanaw beeddino. Huldda Harihaasa na'aa Tiik'iwaa na'aa, Geeshsha Golliyyaa mayuwaaw naagiyya Shaaluumaa mishiratto. Aa Yerusaalamen laa'entsoo shuchchaan de'aw. He beedda asatuu izina haasayeeddino. **15** Huldda untunttu, «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay, «Hinttina taakko kiitteedda bitaniyaw odite yaagee.» **16** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, Yihudaa kaatii nabbabeedda mas'aafan s'aafetteedda iita k'aalaa ubbaa taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana hanay. **17** Untunttu taana aggiide, hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayeeddino;

yaatiide untuntutu barenttu kushiyan ootseeddawaan ubbaan taana hank'etseeeddino. Hewaa diraw, ta hank'kuu ha sa'aa bolla ees'si kesseedda; to'anaw danddayenna» yaagee. **18** «Med'ina Godaa oochchanaw hintinta kiitteedda kaatiyaa hawaadan yaagite; «Med'ina Goday Israa'eeliyaa S'oossay neeni siseedda K'aalaa hawaadan yaagee; > **19** Taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla, «Taani hintentta d'ayssananne bayzza kessana» gaade haasayeeddawaan neeni siseedda wode, ne wozanay shuggina, Med'ina Godaa sintsan ne huup'iyaa kawushsheedda dirawunne ne mayuwaaw peed'aade, ta sintsan yeekkeedda diraw, taani ne woosaa sisaad yaagee Med'inaa Goday. **20** Hewaa diraw, taani neena saruwaan ne mayzzan gatsana; neeni saro moogettana. Taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana itabaa ne ayfii be'enna yaagee yaagite» yaagaaddu. Hewaappe guyye untuntutu biide, ha haasayetteeddabaa kaatiyaw odeeddino.

23 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Iyoosiyaase kiitiide, Yihudaa c'imatuwaanne Yersaalame c'imatuwaaw ubbaa I shiishsheedda. **2** Kaatii Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa pude kesseedda; Yihudaa Asay ubbay, Yersaalamen de'iyaa Asay ubbay, k'eesatuunne timbbitiyaa odiyaaawantu, guutsaappe wogaa gakkanaaw, Asay ubbay aanaana ittippe Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa pude kesseeddino. Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaappe beetteedda K'aalaa c'aakuwa Mas'aafaa K'aalaa ubbaa kaatii untuntutu sisishshin nabbabeedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, kaatii tuussaa matan ek'kiide, untuntutu Med'ina Godaa ogiyaan hamettanawunne, Aa higgiiyaa, Aa wogaanne Aa azazuwaa bare kumentsaa wozanaanne bare kumentsaa shemppuwaan naaganaw, K'ay ha mas'aafan s'aafetteedda c'aak'kuwaadan ootsanaw Med'inaa Godaa sintsan geppeedda. Yaatina Asay ubbayyaa c'aak'kuwa naaganaw geppeedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, kaatii k'eesatuwaa ubbatuwaaw kaappuwaaw Hilik'iyaa, aappe garssanna de'iyaa k'eesetuwaanne penggiyaa naagiyaawanta Ba'aalaw, Asheeronne saluwaaw s'oolintetoo goynnanaaw giigisseedda miishshatuwaaw ubbaa Med'inaa Godaa Geeshsha golliyaappe kessanaadan azaeedda. Kaatii hewanta Yersaalameppe gas'aa kessiide, K'ediroona Zanggaaraan s'uuggeedda; bidintaa Beetele afeedda. **5** Yihudaa katamatuwaanne Yersaalame yuushshuwaan de'iyaa d'ok'ka gishuwaan ubbaan is'aanaa c'uwayanaadan Yihudaa kaatetuu suntseedda d'amaashatuwaaw k'eesetuwaaw ubbaa oosuwaappe kesseedda. Ba'aalaw, awaaw, aginaw, s'oolintetoonne saluwaan de'iyaa hara med'etatoo is'aanaa c'uwayiyaawanta ubbaa diggeedda. **6** Asheero giyyaa s'oossatti misiliyaa Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaappe akkiide, Yersaalame katamaappe gas'aa kessiide, K'ediroona Zanggaaraa afeedda. Hewaappe kaala yaan s'uuggeeddawaaw liik'issi gaac'ciide, d'iile kesseedda. Yaatiide he baana gade asaa makkaannaa bolla laaleedda. **7** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa giddon goynno woga ootsiide, attuma asatuu attuma asatuwaana shaarmus'ettiyyaa golliyaa kinchcheedda; he golletuwaan mac'c'a Asay Asheero giyyaa s'oossatiw gaaridduwaa suk'kee. **8** Iyoosiyaase k'eesetuwaaw ubbaa Yihudaa katamatuwaappe aheedda; kase k'eesatuu is'aanaa c'uwayeedda d'ok'ka sa'aa, Gebaa'appe biide Berssaabeha gakkanaaw de'iyaawanta tunisseeedda. Katamaa mooddiyaa Iyyaasu Penggiyaa giyyaa penggiyaa geliyaa saappe haddirraa baggana de'iyaa goynniyaa sa'atuwaakka

k'ok'k'ofeedda. **9** D'ok'ka sa'aa k'eesatuu Yersaalamen Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa pude yikkino; shin untuntutu hara k'eesetuwaanaa ittippe irshshuu gelibeenna ukitsaa miino. **10** Kaatii Iyoosiyaase Hinnoma Zanggaaraan de'iyaa Toofeeta geetettiyyaa yarshshuwaaw sa'aa tunisseeedda. Yaatiide Molooka giyyaa s'oossaw itti asayenne bare attuma na'aa woy bare mac'c'a naatto taman yarshshenaadan diggeedda. **11** Yihudaa kaatetuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaan awaaw dummayi wotseedda paratuwaaw diggeedda. Awaaw paratuu Naataani-Meleka giyyaa kaappuwaaw kifiliyaa matan de'iyaa dabaaban de'ino. Hewaappe guyyiyaan, awaaw dummayi wotseedda paraa gaaretuwaaw Iyoosiyaase taman s'uuggeedda. **12** Akaaza golliyaa pook'iyaa bollan Yihudaa kaatetuu giigisseeedda yarshshuwaaw sa'atuwaanne Minaase Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaw de'iyaa laa'u dabaabatuwaaw giddon giigisseeedda yarshshiyaa sa'atuwaaw Kaatii Iyoosiyaase kinchcheedda. Untuntutu he saappe diggiide kinchcheeretseedda; suuppaa K'ediroona zanggaaraan oleedda. **13** K'ayyaa kaatii Yersaalame katamaappe away doliyaa baggana Dabire Zayite geetettiyyaa deriyaappe gedissa baggan de'iyaa Tunatetsaa D'ok'ka Deriyaa. He d'ok'ka sa'atu Israa'eeliyaa Kaatii Solomone Sidoonatuwaaw s'oossatti Astaarootiw, Moo'aabatuwaaw s'oossaa Kaamooashawunne, Amoonatuwaaw s'oossaa Molookaw, he tuna s'oossatto goynnanaaw giigisseeedda d'ok'ka sa'aa. **14** Kaatii Iyoosiyaase goynniyaa shuchchaa tuussatuwaakka mentsereetsiide, Aseero geetettiyyaa s'oossatti misiletuwaakka K'ans's'ereetseedda. Yaatiide untuntutu ek'k'eedda koshiyan hayk'k'eedda asaa mek'etsaa kuntseedda. **15** K'ay Israa'eeliyaa asaa nagaraa oosisseedda Nabaas'a na'ay Iyorbbaami Beeteelen d'ok'ka sa'aan giigisseeedda yarshshiyaa sa'aa Kaatii Iyoosiyaase kinchcheedda. He yarshshiyaa sa'aa shuchchatuwaakka mentsereetsiide, d'iile kesseedda; Asheeri misiliyaakka s'uuggeedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Iyoosiyaase yuushshuwaaw s'eelliide, deriyaa gas'aan de'iyaa mooguwaaw gonggoluwaa be'eedda; mek'etsatuwaaw gonggoluwaaappe kessiide, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsiide, taman s'uuggeedda. Yaatiide yarshshiyaa sa'aa tunisseeedda. Hewe haneeddawe Med'ina Godaa Asay kase awaayeedda Med'ina Godaa K'aalaa maarana. **17** Hewaappe guyyiyaan kaatii, «Ha beettiyaawe O duufee?» yaagiide oochcheedda. Beetele katamaa asatuu, «Yihudaappe yiide, Beetele yarshshiyaa sa'aa bolla ha"i neeni ootsa simmiyaawe polettanaawaa kasetiide odeedda Med'ina Godaa asaa duufuwaaw» yaagiide odeeddino. **18** Kaatii, «Aggi bashite; itti asayenne Aa mek'etsaa saappe k'aatsoppo» yaageedda. Hewaa diraw, Samaariyaappe yeedda timbbitiyaa odiyaa bitaniyaa mek'etsaanaa ittippe Aa mek'etsaa bochchennan aggi basheddino. **19** Israa'eeliyaa kaatetuu Samaariyaa katamatuwaan oosisiide, Med'ina Godaa hank'etseeedda, goynniyaa d'ok'ka sa'aa Iyoosiyaase diggeedda; Beeteelen ootseeddawaadan, untuntutakka ootseedda. **20** I he d'ok'ka gishuwaan ootsiyaa k'eesetuwaaw ubbaa yarshshiyaa sa'aa bolla wod'eedda; k'ay he yarshshiyaa sa'aa bolla asaa mek'etsaa s'uuggeedda. Hewaa ubbaa ootsiide, Yersaalame simmeedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, kaatii asaa ubbaa, «Ha K'aalaa c'aakuwa mas'aafan s'aafetteeddawaadan Med'ina Godaw hintenttu S'oossaw Paasigaa Baalaa bonchchite» yaagiide azaeedda. **22** Israa'eeliyaa mooddiyaa daannatu wodiyaappe doommiide, Israa'eeliyaa kaatetuu wodiyaanne Yihudaa kaatetuwaaw

wodiyaan ubbaan hawaa mala Paasigaa Baalay ubbakka bonchchetti erenna. **23** Shin Kaatii Iyoosiyaase kaateteedda tammanne hospuntsa laytsan Yerusaalame kataman Med'ina Godaa bonchchanaw ha Paasigaa Baalay Med'ina Godaw bonchcheteedda. **24** K'ay K'esatuwaa ubbaa kaappuu Hiil'k'ii Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan beetteedda mas'aafan s'aafeteedda higgiiyaa k'aalaa minisanaadan, iita ayaanaa s'eesiyaawantanne shareechchatuwaaw, soy giddo eek'aa misiletuwaa, eek'aa miishshatuwaanne Yihudaa biittaaninne Yerusaalame kataman beetteedda hara sheneyiyaabatuwaa ubbaa Iyoosiyaase d'aysseedda. **25** Muse higgiiyaadan bare kumentsaa wozanaan, bare kumentsaa shempuwaaninne, bare kumentsaa wolk'kan Med'ina Godaako simmeeddaban Iyoosiyaasa mala kaatii, aappe kase gidina, aappe guyye gidina, ubbakka denddibeenna. **26** Gidooppenne Minaase Med'ina Godaa hank'k'etsanaw ootseedda iita oosuwaaw ubbaa diraw, Med'ina Goday Yihudaa bolla hank'k'etteedda bare hank'k'uwaa tamay simmibeenna. **27** Hewaa diraw Med'ina Goday, «Taani Israa'eeliyaa ta sintsaappe diggeeddawaadan, Yihudaakka ta sintsaappe diggana; taani dooreedda katamaa, Yerusaalamenne taani, «Ta suntsay hawaan de'ana» geedda ha Geeshsha Golliyaa diggana» yaageedda. **28** Iyoosiyaase haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwaaw Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **29** Iyoosiyaasa wode Gibs'e Kaatii Nakoy, Asoore biittaa kaatiyaa olan ek'kanaw Efiraas'iisa Shaafaa beedda. Kaatii Iyoosiyaase aanana olettanaw bare olanchchatuwaaw akkiide kesseedda; shin Kaatii Nakoy aanana Magidon gaketiiide, Aa wod'eedda. **30** Aa k'oomatuu Aa anhaa paraa gaariyan wotsiide, Magidoppe Yerusaalame aheeddino; Aa duufuwaan Aa moogeeddino. Hewaappe guyyiyaan, he biittaa asatuu Iyoosiyaasa na'aa Iyo'akaaza dooreeddino; Aa aawuwaa kotan Aa okkiide kaateyeeddino. **31** Iyo'akaazi kaatetiyyaa wode, laytsay aw laatamanne heezza; I Yerusaalamen heezzu aginaa kaateedda. Aa daay suntsay Hamus'aalo; iza Liibina kataman de'iyaa Ermaasa naatto. **32** Bare mayza aawotuu ootseeddawaadan, Iyo'akaazi Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseedda. **33** Iyo'akaazi Yerusaalamen kaatetennaadan Gibs'e Kaatii Nakoy Hamaata geetetiyyaa gadiyaan Ribila giyya saan Aa k'achcheeda. Heezzu sha'anne oyddu s'eettu kiilo giraame dees'iyaa s'agaraa biraanne hattamanne oyddu kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa Yihudaa asaa giirisseedda. **34** Kaatiyaa Nakoy Iyoosiyaasa na'aa Eliyaak'iima Aa aawuwaa kotan kaateyeedda; yaatiiide Aa suntsaa Iyo'ak'eema yaagiide laammeedda. Shin Iyo'akaaza Gibs'e afeedda; Iyo'akaazi yaan hayk'keedda. **35** Yaatina Iyo'ak'eemi Kaatii Nakoy oochcheedda giiraa biraanne work'k'aanne aw immeedda. He giiraa c'igganaw Yo'ak'eemi he biittaa Asay demmiyaa keeshshaa biraappenne work'k'aappe giiraa shiishsheedda. **36** Iyo'ak'eemi kaatetiyyaa wode laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen tammanne itti laytsaa kaateedda. Aa daay suntsay Zabddo; iza Ruuma kataman de'iyaa Padaaya naatto. **37** Iyo'ak'eemi bare mayza aawotuu ootseeddawaadan, Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseedda.

24 Iyo'ak'eema wode Baabloone biittaa Kaatiyaa Naabukadanas'oore Yihudaa bolla woraajjeedda. Yaatina Iyo'ak'eemi aw heezzu laytsaa moodetteedda. Hewaappe guyyiyaan zaariide, Naabukadanas'oora bolla makkaleedda. **2** Med'ina Goday Baabloone biittaa c'uguwaa,

Sooriyaa biittaa c'uguwaa, Moo'aabe biittaa c'uguwaanne Amoonaa biittaa c'uguwaa Iyo'ak'eema bolla yeddeedda; timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuwaaw baggana Med'ina Goday kase haasayeeddawaadan, Yihudaa biittaa bayzzanaadan hawantta yeddeedda. **3** Kaatii Minaase ootseedda nagaraa ubbaa diraw, k'ay s'illo asaa suutsaa I gussiide, Yerusaalamen kunteedda diraw, Med'ina Goday Yihudaa asaa bare sintsaappe digganaw ha bashshaa yeddeedda; Med'ina Goday Minaasew he nagaraa atto gaanaw koyyibeenna. **5** Iyo'ak'eemi haneedda harabayenne I ootseeddabay ubbay Yihudaa Kaatetuwaaw Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **6** Iyo'ak'eemi hayk'k'iidde, bare mayzzaan gaketeeedda. Aa kotan Aa na'ay Ikkooniyaane kaateteedda. **7** Gibs'e biittaa kaatii laa'entso bare gadiyaappe denddiide, olaw yiibeenna; ayaw gooppe, Gibs'e Shaafaappe doommiide, biide Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw, Gibs'e kaatii mooddeedda biittaa ubbaa Baabloone kaatii aki diggeedda. **8** Yo'aakiine kaatetiyyaa wode laytsay aw tammanne hospuna; Yo'aakiine Yerusaalamen heezzu aginaa kaateedda. Aa daay suntsay Nehushtta; Iza Yerusaalamiyaa Elnaataana naatto. **9** Yo'aakiine bare aawuu ootseeddawaadan, Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseedda. **10** He wode Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oora olanchchatuu Yerusaalame yiide, katamaa dooddi woteeddino. **11** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore he katamaa yeedda. **12** Yihudaa Kaatii Yo'aakiine, Aa daaya, Aa k'oomatuu, Aa kaappatuunne kaatiyaa golliyaa oosanchchatuu ubbatuu Baabloone kaatiyaw kushiyyaa immeeddino. Yo'aakiine kaateteedda hospuntsa laytsan, Baabloone kaatii Yo'aakiina k'achcheeda. **13** Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa gollen de'iyaa mas'uwaa ubbaa he saappe dentsiide afeedda. Med'ina Goday kase haasayeeddawaadan Kaatii Solomone Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan giigisseedda work'k'aa miishshatuwaaw ubbaa Baabloone kaatii k'ans's'ereetseedda. **14** Naabukadanas'oore Yerusaalame asaa, kaappatuwaaw ubbaa, olanchchatuwaaw ubbaa, kushiyyaa hiillanchchatuwaaw ubbaanne birataa k'os's'iyaaawanta ubbaa, mule tammu sha'a asaa, Yerusalameppe omoodiide afeedda; biittan hiyyeesaa asaa s'alalay afeedda. **15** Naabukadanas'oore Yo'aakiina omoodiide, Baabloone afeedda; aanana kaatato Aa daayo, Aa machchatuwaaw, Aa oosanchchatuwaanne biittan de'iyaa wolk'k'aama asaa ubbaa akkiide beedda. **16** He asaappe laappun sha'atuu olanchchatuwaaw; itti sha'a asatuu dumma dumma kushiyyaa hiillanchchatuwaaw; untuntuu ubbaykka minanne olaa olettanaw danddayiyaawantta. I he ubbatuwaaw Baabloona afeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Baabloone kaatii Yo'aakiina Kotan Aa aawuwaa ishaa Mataaniyaa kaateyeedda. Aa suntsaa Sedek'iyaasa yaagiide laammeedda. **18** Sedek'iyaasi kaatetiyyaa wode, laytsay aw laatamanne itta; Yerusaalamen I tammanne itti laytsaa kaateedda. Aa daay suntsay Hamus'aalo; iza Liibina kataman de'iyaa Ermaasa naatto. **19** Iyo'ak'eemi ootseeddawaadan, Sedek'iyaasikka Med'ina Godaa sintsan itabaa ootseedda. **20** Med'ina Goday hank'k'etteedda diraw, Yerusaalame asaa bollanne Yihudaa asaa bolla hawe haneedda; wurssetsan untuntta I bare sintsaappe diggeedda. Sedek'iyaasi Baabloone kaatiyaa bolla makkaleedda.

25 Sedek'iyaasi kaateteedda udduppuntsa laytsi, tammantasa aginaan, tammantasa gallassi, Baabloone

Kaatii Naabukadanas'oore bare olanchchatuwa ubbaa akkiide yiide, Yerusaalame doodeedda. Aa yuushshuwanka biittaa keelaa direedda. **2** Sedek'iyaasi kaateteedda tammanne ittentsiyaa laysaa gakkanaw, katama dooddetiide gam'eedda. **3** Hewaa gaasuwaan biittan koshay suullina, he laytsi oyddentso aginaan, udduppuntsa gallassan he gadiyaa asaw miyaabay d'ayeedda. **4** Yaan de'ishshin katamaa yuushshuwa gimbii itti baggana koletteedda. Baabloone Asay katamaa yuuyi aad'd'iide naagoopekka, Yihudaa kaatiyaa olanchchatuu mule ubbay k'amma kaatiyaa ataakiltiyaa sa'aa afiyaa ogiyaa oyk'kiide, laa'u dirssaa gimmbetuwa ittippe gatsiyaa penggiyaanna kesiide bak'atteedino. Untuntu Araba diibbaakko simmiide beeddino; **5** shin Baabloone olanchchatuu kaatiyaa yederssiide, Yaarikko dembbaa gatsiide oyk'keeddino. Aa olanchchatuu ubbay aappe shaakettiide laaletteeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, untuntu Aa Ribila kataman de'iyaa Naabukadanas'oorakko afeedino. Baabloone kaatii yaan Sedek'iyaasa bolla pirdeedda. **7** Sedek'iyaasa naanaa Sedek'iyaasi s'eellishin wod'eeddino. Hewaappe guyyiyaan, Aa ayfetuwa wooc'i kessiide, sanssalatan Aa k'achcheeddino; yaatiide Baabloone gadiyaa akkiide afeedino. **8** Naabukadanas'oore Baabloonon kaateteedda tammanne udduppuntsa laytsi, ichcheshantsa aginaan, laappuntsa gallassi kaatiyaa oosanchchatuwaappe ittuu, kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani Yerusaalame geleeedda. **9** Med'ina Godaa Geeshsha Golliiyaa, kaatiyaa golliyaanne Yerusaalamen de'iyaa golliiyaa ubbaa s'uuggeedda; wolk'k'aama golliiyaa giyaa golliiyaa ubbaa eetsi wursseedda. **10** Baabloone olanchchatuu ubbay kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuwa azazuwaan Yerusaalame katamaa yuushshuwaan de'iyaa dirssaa gimbbiyaa ubbaa koleeddino. **11** Naabuzaradaani kataman atteeda asatuwaanne Yihudaan atteeda asatuwaa, kaddiide Baabloone olanchchatuwan gakteedda asatuwaanakka ubbaa oyk'kiide, omoodoo afeedda. **12** Shin Naabuzaradaani wurssetsa hiyyeesatuwaappe amareedawantta woyniyaa turaa tokkanaadaaninne gadiyaa goshanaadan Yihudaan ashsheeda. **13** Baabloone asatuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa nahaasiyaappe med'd'eedda tuussatuwaa, miishshatuwaa wotsiyaa gaaretuwaanne Abbaa Saaniyaa mentereetseeddino; nahaasiyaa ubbaa Baabloone afeedino. **14** Hewaadanka k'ay keretuwa, akaafatuwaa, s'omppiyaa shaluwaa s'eeraa pittiyaabatuuwaa, c'ilppatuwaanne yarshshiyaa wode go'ettiyaa nahaasiyaa miishshatuwaa ubbaa akkiide afeedino. **15** Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani muruta biraappenne muruta work'k'aappe med'etteedda tamaa kaashiyaa shaatatuwaakka kuyis'aarotuwaakka ubbaa akkiide afeedda. **16** Kaatii Solomone Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaan osettiyaabatoo med'd'eedda laa'u tuussatu, Abbaa Saynniinne gaaretuu med'etteedda nahaasiyaa biratay miizaanan likkanaw danddayettennawaa keeshshaa dara. **17** Laa'u tuussatuu itti mala gidide, ittuwaa ittuwaa geesay tammanne hospun wad'aa; k'ay itti itti tuussaa huup'iyaa de'iyaa gumbotuu heezzu wad'aa adussa. He gumbotuuwaa yuushshuu nahaasiyaa k'as'ik'allotuwaaninne nahaasiyaappe med'd'eedda roomaanne geetettiyaa teeraa misiletuwaan alleek'k'etti utteedda. **18** Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu Saraaya, aappe kaaliyaa k'eesiyaa S'afaaniyaanne penggiyaa naagiya

hara heezzu asatuwaa oyk'keedda. **19** K'ay he wode gakkanaw, kataman de'iyaa asaappe Yihudaa olaa gadaawaa, kaatiyaa zoriyaawantuppe ichcheshu asatuwaa, olaa gadaawaa s'aafiyaa, hewenne olanchchatuwa asaa gididoppe k'oriide kessiyaawaanne hara usuppun tammu wolk'k'aama asatuwaa afeedda. **20** Kaappuu Naabuzaradaani untuntu ubbaa akkiide, Baabloone kaatiyaakko Ribila katamaa afeedda. **21** Yan Ribila kataman, Hamaata gadiyaan Baabloone kaatii untuntu ubbaa wod'iseedda. Hewaadan haniide, Yihudaa Asay bare gadiyaappe omoodetti denddiide beedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Naabukadanas'oore Saafaana na'aa na'aa, Ahik'aama na'aa Gedaaliyaa, Baabloone beennan Yihudaan atteeda asaa mooddiyaa kaappuwa ootsiide suntseedda. **23** Kushiya immibeenna Yihudaa olaa gadaawatuunne olanchchatuu hewaa sisiide, Misip'an de'iyaa Gedaliyaan biide gakteeddino. He gadaawatu Nataaniyaa na'aa Isimaa'eela, K'aareeha na'aa Yohanaana, Nas'oofa katamaappe yeedda Taanihumeeta na'aa Saraayanne Maa'ikappe yeedda itti bitaniyaa na'aa Yazaaniyaa. **24** Gedaalii untuntuonne untuntu olanchchatoo c'aak'kiide, hawaadan yaageedda; «Hawanttoo Baabloone kaappatoo yayyoppite. Ha gadiyaan de'ite; yaatiide Baabloone kaatiyaw moodetite. Yaatooppe mule ubbay hintew lo'a gidanawaa» yaageedda. **25** Shin laappuntsa aginaan kaatiyaa zariyaa gideedda Elishamaa'a na'aa Nataaniyaa na'ay Isimaa'eela tammu asaana Misip'p'a biide, Gedaaliyaanne aanana de'iyaa Yihudaa asaanne Baabloone asaa ubbaa wod'eedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Baabloone asaw yayyiide, Yihudaa asay, k'eeray wogay atten, olaa gadaawatuwaanakka ubbay Gibs'e gadiyaa bak'atteedino. **27** Ewiili-Marodaaki kaateteedda laytsi Yihudaa Kaatiyaa Ikoniyaana k'ashuwaappe biliide maareedda. Hewe haneeddawe Ikoniyaane omoodetti k'ashettiide beedda hattamanne laappuntsa laytsi, tammanne laa'entsa aginaan, laatamanne laappuntsa gallasaana. **28** Ewiili-Marodaaki Ikoniyaanana mal'o k'aalaa haasayiide, Baabloonon omooduwaan de'iyaa hara kaatetuwa ubbaappe aatsiide, Aa bonchcheedda. **29** Hewaa diraw, Ikoniyaane k'asho gollen mayyeedda mayuwa laammeeedda. I atteeda bare de'uwaa laysaa ubbaan kaatiyaa maaddaappe meedda. **30** Hachche hachche aw koshshiyaawaa ubbaa Baabloone kaatii immeedda.

1 Oduwaa

1 Addaame Seeta yeleedda; Seete Heenoosa yeleedda; Heenoosi K'aynaana yeleedda; **2** K'aynaani Malaali'eela yeleedda; Malaali'eeli Yaareedda yeleedda; **3** Yaareed Heenooka yeleedda; Heenooki Maatusaala yeleedda; Maatusaali Laameeka yeleedda; **4** Laameeki Noha yeleedda. Nohe Seema, Kaamanne Yaafaeta yeleedda. **5** Yaafaeta attuma naanay Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala, Meshekanne Tiiraasa. **6** Goomera attuma naanay Ashkkanaaza, Riifaatanne Togamma. **7** Yaawaana attuma naanay Elisha, Tarsesea, Kitiimanne Rooda. **8** Kaama attuma naanay Kuusha, Mis'irayma, Puus'anne Kanaana. **9** Kuusha attuma naanay Saaba, Hawiila, Saabita, Raa'imanne Sabtaka. Raa'ima attuma naanay Saabanne Dadaana. **10** K'ay Kuushi Naamiruuda yeleedda. Naamiruudi sa'aan wolk'kaama olanchchaa gideedda. **11** Mis'iraymi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Naftuuheta, **12** Patirosata, Kaasiluhetanne Piliss'seema zeretsaa yeleedda Kafttooreta yeleedda. **13** Kanaane bayira na'aa Sidoonanne Aa teefa Heeta yeleedda; **14** K'ay Kanaane Yaabusatuwa, Amoooretuwa, Gergeesetuwa, **15** Hiwetuwa, Ark'k'eta, Siinata, **16** Ariwaadeta, S'maaretanne Hamaatata yeleedda. **17** Seema attuma naanay Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luuda, Araama, Uus'a, Huula, Geteeranne Mesheka. **18** Arifaakisaadi Shelaaha yeleedda; Shelaahi Eboora yeleedda. **19** Eboori laa'u naanaa yeleedda; ittuu yelleteedda wode sa'ay shaakteedda diraw, Aa suntsay Peeleega geetteedda; Aa ishaa suntsay Yok'is'aana. **20** Yok'is'aani Almmodaada, Sheleefa, Has'armmaaweta, Yeraaha, **21** Hadoraama, Uzaala, Diik'ila, **22** Eebaala, Abimaa'eela, Saaba, **23** Ofiira, Hawiilanne Yobaaba yeleedda. Hawanttu ubbatuu Yok'is'aana zeretsaa. **24** Seemappe biide, Abrahaama gakkanaw de'iyaa yelalay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa: Seema, Arifaakisaada, Shelaaha, **25** Eboora, Peeleega, Raa'a, **26** Saruuga, Naakoora, Taaranne **27** Abrahaama geetteetiide s'eesettiyyaa Abraama. **28** Abrahaama attuma naanay Yisaak'anne Isimaa'eela. **29** Untunttu yelalay hawaappe kaalliide s'aafetteedda. Isimaa'eela bayiray Nabaayoota; hewaappe simmina K'eedaare, Adibi'eeli, Mibssaami, **30** Mishimaa'i, Duumi, Maasi, Hadaadi, Teemi, **31** Yis'uri, Naafiishinne K'eedimi yelleteeddino. Hawanttu Isimaa'eela naanaa. **32** Abrahaama k'oomatuu K'as'uri attuma naanay Zimiraana, Yok'ishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaak'anne Shuha. Yok'ishaana attuma naanay Saabanne Dadaana. **33** Midiyaama attuma naanay Eefa, Efeera, Hanooka, Abidaa'anne Elddaa'a. Hawanttu ubbatuu K'as'uri zeretsaa. **34** Abrahaama Yisaak'a yeleedda. Yisaak'a attuma naanay Eesaanne Israa'eeliyaa. **35** Eesaa attuma naanay Elifaaza, Ra'u'eela, Yi'uusha, Yaa'ilaamanne K'oraaha. **36** Elifaaza attuma naanay Temaana, Omaara, S'afa, Ga'itaama, K'anaaza, Timinaa'anne Amaaleek'a. **37** Ra'u'eela attuma naanay Nahaata, Zaraaha, Shammanne Miizaa. **38** Eedooman koyro de'eedda Se'iira attuma naanay Los'aana, Shobaala, S'ibaa'oona, Aana, Dishoona, Es'eeranne Dishaana. **39** Los'aana attuma naanay Hooranne Homaama; Los'aana michchata Timinaa'o. **40** Shobaala attuma naanay Aliiwaana, Manahaata, Eebaala, Shefanne Oonaama. S'ibaa'oona attuma naanay Aayanne Aana. **41** Aana na'ay Dishoona. Dishoona attuma naanay Hemddaana, Eshibaana, Yiiraananne Karaana.

42 Es'eera attuma naanay Bilihaana, Za'iwaananne Ak'ana. Dishaana attuma naanay Uus'anne Araana. **43** Israa'eelan ayya kaatii kawutanappe kase Eedooma biittan kaateteedda kaatetuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Ba'ooraa na'ay Belaa'i kaateteedda; Aa katamaa suntsay Dinaaba. **44** Belaa'i hayk'k'ina, Boos'irappe yeedda Zaraaha na'ay Yobaabi Aa kotan kaateteedda. **45** Yobaabi hayk'k'ina, Temaana gadiyaappe yeedda Hushaani Aa kotan kaateteedda. **46** Hushaani hayk'k'ina, Moo'aabe gadiyaan Midiyaamatuwa s'ooneedda Badaada na'aa Hadaadi Aa kotan kaateteedda; Aa katamaa suntsay Awiita. **47** Hadaadi hayk'k'ina, Maasireek'appe yeedda Saamili Aa kotan kaateteedda. **48** Saamili hayk'k'ina, shaafaa matan de'iyaa Rahobootappe yeedda Shaa'uli Aa kotan kaateteedda. **49** Shaa'uli hayk'k'ina, Akiboora na'ay Ba'aalihanaani Aa kotan kaateteedda. **50** Ba'aalihanaani hayk'k'ina, Hadaadi Aa kotan kaateteedda; Aa katamaa suntsay Paa'a. Aa machata Mezaahaaba naatti Maas'ireedi naatto Mahes'aabi'eelo. **51** Hewaappe guyyiyaan, Hadaadi hayk'k'eedda. Eedooma zaratuwa kaappatuu hawantta: Timinaa'a, Aliwa, Yeteeta, **52** Oholiibaama, Eelah, Piinoona, **53** K'anaaza, Temaana, Mibs's'aara, **54** Maagidi'eelanne Iraama. Hawanttu Eedooma kaappatuwa.

2 Israa'eeliyaa attuma naanay hawantta: Roobeela, Simoona, Leewiyaa, Yihudaa, Yisaakoora, Zaabiloona, **2** Daana, Yooseefa, Biiniyaama, Nifttaaleema, Gaadanne Aaseera. **3** Kanaane Baatishu'ippe Yihuday yeleedda heezzu attuma naanay Eera, Oonaananne Sheela. Yihudaa na'ay bayiray, Eeri Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda diraw, Med'inaa Goday Aa wod'eedda. **4** Yihudaa na'aa machchata Ti'imaara Yihudaw Paareesanne Zaraaha yelaaddu. Yihudaw ubbaana ichcheshu attuma naanay de'iino. **5** Paareesa attuma naanay Hes'iroonanne Hamuula. **6** Zaraaha attuma naanay Zimira, Etaana, Hemaana, Kalkkoolanne Darddaa'a; untunttu ubbaana ichchesha. **7** Zaraaha zeretsaappe gideedda Kamma na'ay Akaani S'iiniyaa geetetti utteedda miishshaa omooduwa akkiide, Israa'eeliyaa asaa waayisseeddawaa. **8** Etaana na'ay Azaariyaa. **9** Hes'iroone yeleedda naanay Yirahima'eela, Raamanne Kaaleeba. **10** Raame Aminaadaaba yeleedda. Aminaadaabe Yihudaa zaratuwa kaappuwa Na'asoon yeleedda. **11** Na'asoon Salmoon yeleedda; Salmooni Boo'eeza yeleedda; **12** Boo'eeze Yoobeeda yeleedda; Yoobeedi Isseyi yeleedda. **13** Isseyi bare bayira na'aa Eli'aaba, laa'entso na'aa Aminaadaaba, heezzentso na'aa Shaama, **14** oyddentso na'aa Nataani'eela, ichcheshantso na'aa Raddaaya, **15** usuppuntso na'aa Oos'eemanne laappuntsa na'ay Daawita yeleedda. **16** Isseyi mac'c'a naanay S'aruuyonne Abigaala. S'aruuyi naanay heezzatuu Abishaaya, Yoo'aabanne Asaheela. **17** Abigaala Amaasa yelaaddu; Amaasa aawuu Isimaa'eeliyaa Yetera. **18** Hes'iroona na'ay Kaaleebi bare machati Azuubina, Yirii'ooto geetettiyya naatto yeleedda. Yirii'ooto Yesheera, Shobaabanne Arddoona yelaaddu. **19** Azuuba hayk'k'ina, Kaaleebi Efiiraato akkeedda; Efiiraataa Huura yelaaddu. **20** Huuri Uura yeleedda; Uuri Bas'aali'eela yeleedda. **21** Hes'iroone usuppun tammuu laysaappe guyyiyaan, Gala'aade aawuwa Maakira naatto akkiide, Saguba yeleedda. **22** Sagubi Yaa'iira yeleedda. Yaa'iiri beni Gala'aade gadiyaan laatamanne heezzu katamatuwa mooddeedda. **23** Shin Gashuuranne Sooriyaa kaatetuu Habooti-Yaa'iira katamatuwa K'anaataanne aa heeratuwa usuppun tammuu katamatuwa olettide

oyk'keeddino; yaan de'eedda Asay ubbay Gala'aade aawuwaa Maakira zariyaa. **24** Hes'iroone Kaaleeba Efiraataa giyaa saan hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Hes'iroona machata Abiiya Tak'o'a aawuwaa Ashihuura yelaaddu. **25** Hes'iroona na'aa bayiraa Yiraahima'eela na'ay bayray Raama; teefatuu Buuna, Oreena, Oos'eemanne Akiyya. **26** Yiraahima'eelaw Ataaro geetettiyyaa hara machchata de'aw; Ataara Oonaama daayo. **27** Yiraahima'eela na'aa bayraa Raama naanay Ma'aas'a, Yaamiinanne Eke'era. **28** Oonaama naanay Shammaayanne Yaade. Shammaaya naanay Nadaabanne Abishuura. **29** Abishuura machata Abihayila Ahibaanne Moliida yelaaddu. **30** Nadaaba attuma naanay Seledanne Afaayima; Seledi na'aa yelennaan hayk'keedda. **31** Afaayima na'ay Yishi'a; Yishi'a na'ay Sheeshaana; Sheeshaana na'ay Ahilaaya. **32** Shammaaya ishaa Yaade naanay Yeteranne Yoonataana; Yeteri na'aa yelennaan hayk'keedda. **33** Yoonataana naanay Peleetanne Zaaza. Hawantuu Yiraahima'eela zeretsaa. **34** Sheeshaanaw mac'c'awaappe attina, attuma naanay baawa. Sheeshaanaw Yaariha'a geetettiyyaa k'oomay Gibs'e gadiyaappe yeeddawe de'ee. **35** Sheeshaani bare k'ooma Yaariha'aw bare mac'c'a naanatuwaappe ittinno immina naatta Attaaya yelaaddu. **36** Attaayi Naataana yeleedda; Naataani Zabaada yeleedda; **37** Zabaad Efilala yeleedda; Efilali Yoobeeda yeleedda; **38** Yoobeedi Yeeha yeleedda; Yeehu Azaariyaa yeleedda; **39** Azaarii Helees'a yeleedda; Helees'i El'aasa yeleedda; **40** El'aasi Sisimaaya yeleedda; Sisimaayi Shaaluma yeleedda; **41** Shaalumi Yik'aamiyaa yeleedda; Yik'aame Elishamaa'a yeleedda. **42** Yiraahima'eela ishaa Kaaleeba na'ay bayiray Meesha. Meesha na'ay Ziifa; Ziifa na'ay Mareesha; Mareesha na'ay Kebroona. **43** Kebroone naanay K'oraaha, Taappuha, Rek'eemanne Shemaa'a. **44** Shemaa'i York'k'aama aawuwaa Rahamaa yeleedda. Rek'eemi Shammaaya yeleedda. **45** Shammaaya na'ay Maa'oona. Maa'ooni Beetis'uura yeleedda. **46** Kaaleeba k'oommatta Eefa Haaraana, Moos'anne Gazeza yelaaddu; Haaraani Gazeza yeleedda. **47** Yaahidaaya naanay Regeema, Yo'aataama, Geshaana, Pelees'a, Eefanne Sha'aafa. **48** Kaaleeba k'oommatta Maa'ika Shebeerranne Tirihaana yelaaddu. **49** K'ayyika Maa'ika Sha'aafanne Shawa yelaaddu. Sha'afi Madimaana yeleedda. Shawi Maakibeeanne Gibaa'a yeleedda. Kaaleeba naatta Aakkiso. **50** Kaaleeba naanay haratuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Kaaleebi bare bayra na'aa Huura bare machchatti Efiraatin yeleedda. Huura naanay K'iriyaati-Yi'aariima aawuwaa Shobaala, **51** Beeteleheeme aawuwaa Salmoonanne Beeti-Gadeera aawuwaa Hareefa. **52** K'iriyaati-Yi'aariima aawuwaa Shobaala yarattuu Haro'eetatanne Manuhoota yaratuwaappe baggatuwaa. **53** K'iriyaati-Yi'aariima yarattuu Yatirata, Puutata, Shumaatatanne Mishiraa'ata. S'or'atinne Eshtaa'oolati hawantuppe yeleetteeddino. **54** Beeteleheeme aawuwaa Salmoonaa yarattuu Naa'oofta, As'irooti-Beetayoo'aabata, Manuhoota yaratuwaappe attiyaa baggatuwaanne S'or'ata. **55** Yaabees'a kataman de'iyaa s'aafiyaawantuu yarattuu k'ay Tir'ata, Shim'aatatanne Sukkata. Hawantuu Rekaabatu aawuwaa Haamatuwaappe yeleetteedda K'eenata.

3 Kebroone kataman Daawite yeleedda naanay; Iziraa'eeliyaa Ahino'aama yeleedda Aa bayray Aminoona. K'ammeloosiyya Abigaala yeleedda Aa laa'entso na'ay Daaneela. **2** Gashuura gadiyaa Kaatiyaa Talmamaaya naatta

Maa'ika yeleedda Aa heezzentso na'ay Abeselooma. Haggiti yeleedda Aa oyddentso na'ay Adooniyaana. **3** Abiis'aala yeleedda Aa ichcheshantso na'ay Shafaas'iyaa. Aa machata Egila yeleedda Aa usuppunta na'ay Yitira'aama. **4** Daawite he usuppun naanaa Kebroonan yeleedda. Daawite Kebroonan laappun laysanne usuppun aginaa kaateteedda. K'ay Yerusaalamen hattamanne heezzu laysaa kaateteedda. **5** Daawite Yerusaalamen yeleedda naanay oyddattuu Ami'eela naatta Berssaaba yeleedda Shim'a, Shobaaba, Naataananne Solomona. **6** K'ay hara udduppun attuma naanay Yibihaara, Elishamaa'a, Elifeles'a, **7** Nogaaha, Nefeege, Yaafi'a, **8** Elishamaa'a, Eliyadaa'anne Elifeles'a. **9** Ha attuma naanaa ubbaa bollakka Daawitaw hara machatuwaappe yeletteedda attuma naanay de'iino; k'ay Taamaara ha attuma naanaa michchato. **10** Kaatiyaa Solomone na'ay Robi'aama; Robi'aama na'ay Abiiya; Abiiya na'ay Asaa; Asaa na'ay Yoosaafees'a; **11** Yoosaafees'a na'ay Yoraama; Yoraama na'ay Akaaziyaasa; Akaaziyaasa na'ay Yo'aasha; **12** Yo'aasha na'ay Amesiyaasa; Amesiyaasa na'ay Ooziyaana; Ooziyaana na'ay Yo'aataama; **13** Yo'aataama na'ay Akaaza; Akaaza na'ay Hizk'kiyaasa; Hizk'kiyaasa na'ay Minaasa; **14** Minaase na'ay Amoonaa; Amoonaa na'ay Yoosiyaasa. **15** Yoosiyaasa na'ay bayray Yohanaana; laa'entsuu Yo'aak'eema; heezzentsoo Sedek'kiyaasa; oyddentsuu Shaaluma. **16** Yo'aak'eema naanay Yo'aakiinanne Sedek'kiyaasa. **17** Omoodettiide Baabloone beedda Yo'aakiina attuma naanay Salaatiyaala, **18** Malkkiraama, Padaaya, Shenaas'aara, Yik'aamiyaa, Hoshamaa'anne Nadaabiya. **19** Padaaya attuma naanay Zarubaabeelanne Shim'a. Zarubaabeela attuma naanay Mashulaamanne Hanaaniyaa; untuttuu michchatta Shalomiito. **20** Hawantuu bollan hara ichcheshu attuma naanay Zarubaabeelaw de'iino; untuttukka Haashshuuba, Oheela, Berekiyaa, Hasaadiyaanne Yushaabi-Heseeda. **21** Hanaaniyaa attuma naanay Palaas'iyaaanne Yishaa'iyaa. Yishaa'iyaa na'ay Rafeaaya; Rafeaaya na'ay Arnnaana; Arnnaana na'ay Obaadiyaa; Obaadiyaa na'ay Shakaaniyaa; **22** Shakaaniyaw usuppun naanay de'ee; Shamaa'iyaa giyaa Aa na'ayanne na'aa naanattuu, Has'suusha, Yigi'aala, Bariyaaha, Na'aariyaanne Shafaas'a. **23** Na'aariyaa naanay heezzatuu Eliyoo'enaaya, Hizk'k'anne Azirik'aama. **24** Eliyoo'enaaya naanay laappunattuu Hodaawiyaa, Eliyaashiba, Palaaya, Ak'kuuba, Yohanaana, Dalaayanne Anaana.

4 Yihudaa zarattuu Paareesa, Hes'iroona, Karmma, Huuranne Shobaala. **2** Shobaala na'ay Ra'aayi Yahaata yeleedda; Yahaati Ahumaayanne Lahaada yeleedda. Hawantuu S'or'atu yaratuwaa. **3** Huuri bare daay Efiraatiw bayra na'aa; Huuri Beeteleheeme yeleedda. Es'aama attuma naanay Iziraa'eela, Yuushimanne Yidibaasha; untuttuu michchatta Has'ileppoon. Panu'eeli Gadoora yeleedda. Es'eeri Huusha yeleedda. Hawantuu Huura yaratuwaa. **5** Tak'o'a aawuwaa Ashihuuraaw Heelonne Naa'iro geetettiyyaa laa'u mac'c'a asattuu de'iino. **6** Naa'ira Ahuzaama, Hefeera, Teminanne Ahashittaara Ashihuuraaw yelaaddu; hawantuu Naa'iri naanaa. **7** Heela S'eereta, S'oohaaranne Etinaana Ashihuuraaw yelaaddu. **8** K'oos'i Anuuba, s'obeebanne Haruuma na'aa Ahariheela yaratuwaa yeleedda. **9** Yaabees'i bare ishattuwa ubbaappe aad'di bonchchete. Aa daaya, «Taani Aa iita yeluwaan yeleedda diraw, Aa suntsay Yaabees'a» gaade suntsaaddu. **10** Yaabees'i Israa'eeliyaa S'oossaa s'eeside, «Abeet S'oossaw,

hay taana neeni anjia; ta gadiyaakka aassa. Taananna ittippe gidaa; taana sakkennaadan taana k'ohiyaabaappe neeni naaga» yaagiide woosseedda. S'oossay Aa woosaa siseedda. **11** Shuha ishay Kaaleubi Mahiira yeleedda; Mahiiri Eshittoona yeleedda. **12** Eshittooni Beetiraafa, Paaseehanne Tahinna yeleedda. Tahinni Iri-Nahaasha katamaa asaa yeleedda. Hawanttu Reeka gadiyaan de'eeddino. **13** K'anaaza naanay Otini'eelanne Saraaya; Otini'eela naanay Hataatanne Ma'oonotaaya. **14** Ma'oonotaayi Oofira yeleedda. Saraayi Yoo'aaba yeleedda. Yoo'aabe Je-Harashiima yeleedda; Kushiya Hillaanchatuwaa gidiyaa asatuwaa yeleedda. **15** Yifune na'aa Kaaleeba naanay Ira, Elahinne Na'aama. Elah na'ay K'anaaza. **16** Yihaali'eela naanay Ziifa, Ziifaaha, Tiirayanne Asaari'eela. **17** Ezizira naanay Yetera, Mereda, Efeeranne Yaaloona. Meredi Gibs'e kaatiyaa naatto Biito akkina iza Miiriyaamo, Shammaayanne Yishiba aw yelaaddu. Yishibi Eshittamoo'a yeleedda. **18** Yihudaa gadiyaappe akkeedda machata Gadoora aawuwaa Yereedda, Sookko aawuwaa Hebeeranne Zaanoha aawuwaa Yak'iiti'eela Meredaw yelaaddu. **19** Nahaama michchati, Hodiya machati naanay Gaariman de'eedda K'a'ila aawuwaanne Maa'ikan de'eedda Eshittamoo'a aawuwaa. **20** Shimoona naanay Aminoona, Riinna, Benihanaananne Tiiloona. Yishi'a naanay Zoheetanne Benzozheeta. **21** Yihudaa na'aa Sheela zaratuu Leeka aawuwaa Eera, Mareesha aawuwaa Laa'idanne Beeti-Ashibee'a kataman de'iyaa suufiyaa geetettiyaa mayuwaa daddiyaawanttu yaratuwaa. **22** Haratuu k'ay Yok'iima, Yo'aasha, Yaashubiliheema, Moo'aabe gadiyaa mooddeedda Saraafanne Kozeeba kataman de'eedda asatuwaa. Ha yeletaa mazggobay beni wodeppekka de'iyawaa. **23** Hawanttu Nas'a'iimaanne Gadeeran de'eedda urk'k'aa med'diyaa asatuwaa. Untunttu kaatiyaa kiitaa ootsanaw aanana ittippe de'eeddino. **24** Shimoona naanay Nemu'eela, Yaamiina, Yaariiba, Zaraahanne Shaa'ula. **25** Shaa'ula na'ay Shaaluuma; Shaaluuma na'ay Mibssaama; Mibssaama na'ay Mishimaa'a; **26** Mishimaa'a na'ay Hammu'eela; Hammu'eela na'ay Zakkuura; Zakkuura na'ay Shim'a. **27** Shim'aw tammanne usuppun attuma naanayne usuppun mac'c'a naanay de'iino; shin Aa ishato c'ora naanay baawa. Yihudaa zaratuwaadan Simoona zaratuu c'orattibeykkino. **28** Simoona zaratuu Berssaabeha katamaaninne Molaada, Has'aari-Shu'aala, **29** Baala, Es'eema, Tolaadda, **30** Baatu'eela, Horima, S'ik'ilaaga, **31** Beeti-Markkaboota, Hos'aari-Susiima, Beetiibiiranne Shaa'irayma katamatuwaan de'eeddino. Daawite kaatetana gakkanaw hawanttu untunttu katamatuwaa gidiide de'eeddino. **32** K'ay untunttu mootsatuu Es'aama, Ayina, Rimoona, Tokeenanne Ashaana. Untunttu ubbaanna ichcheshu katamatuwaa. **33** Ba'aalaata gakkanaw, ha katamatuwaa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuu ubbay untunttun gujettiino. Hawanttu untunttu de'eedda sa'aa untunttu barenttu yeletaa maaran mazggobiyaan sa'afiide oyk'k'eeddino. **34** Simoona yaratu kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Untunttu Mashobaaba, Yaamileeka, Amesiyaasa na'aa Yoosha, **35** Yuu'eelanne Yoshiibiyaa na'aa Yeeha. Yeehu aawuwaa aawuu Asa'eela na'aa Saraaya. **36** Hara kaappatuu k'ay Eliyoo'enaaya, Yaa'ikooba, Yashohaaya, Asaaya, Adi'eela, Yashimi'eela, Banaayanne **37** Ziiza. Ziizi Shi'a na'aa; Shi'i Alloona na'aa; Allooni Yadaaya na'aa; Yadaayi Shiimira na'aa; Shiimiri Shamaa'iyaa na'aa. **38** Simoona yaratu kaappatuu hawantta. Untunttu aawotuwa zeretsay loytsi c'oratteedda. **39** Untunttu

barenttu mehiyaw heemmiyaa sa'aa koyanaw Gadoora geliyaa sa'aa matan de'iyaa wombaw away doliyaa baggana de'iyaa sa'aa gakkanaw beeddino. **40** Itti loytsi araddeeda lo'o heemmiyaa sa'aa demmeeddino; he biittay woppayanne sarotetsay kumeedda aako biittaa. Beni wode he gadiyaan de'eeddawanntu Kaama zeretsatuwaa. **41** Hawaappe K'ommo baggana suntsay s'aafetteedda Simoona zaratuu Yihudaa Kaatiyaa Hizk'kiyaasa wode Gadoora gadiyaa biide, yaan de'iyaa Kaama zeretsatuwaanne Ma'uuna asatuwaa olettide d'aysseeddino. He gadiyaan untunttu mehiyaw heemmiyaa sa'ay de'iyaa diraw, Simoona zaratuu hachche gatsanaw yaan utteeddino. **42** Simoona zaratuwaappe ichcheshu s'eetu asatuu Se'ira Deriyaakko beeddino. Untunttu kaappatuu Palaas'iyaa, Na'aariyaa, Rafaayanne Uuzi'eela; untunttu Yishi'a naanaa. **43** Amaaleek'a asatuwaappe kase bak'ati atteeddawantta Simoona asatuu d'aysseeddino. Untunttu hachche gakkanaw he biittan de'iino.

5 Israa'eeliyaa na'aa bayiraa Roobeela yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Roobeeli bayira na'aa; shin bare aawuwaa gisuwaa I tunisseedda diraw, bayiratsaw bessiyaabay Israa'eeliyaa na'aa Yoosefo naanaw imetteedda. Hewaa diraw, I yeletaan bayira gideeddawe s'aafettebeenna. **2** Yihuday bare ishatuwaappe minneedda; Aa bayiratsay Yoosefo imetteeddawaa gidooppenne, Israa'eeliyaa asaa mooddiyaawe Yihudaappe kesseedda. **3** Israa'eeliyaa na'aa bayiraa Roobeela attuma naanay Hanooka, Paala, Hes'ironanne Karmma. **4** Yuu'eela na'ay Shamaa'iyaa; Shamaa'iyaa na'ay Googa; Googa na'ay Shim'a; **5** Shim'a na'ay Mikiyaasa; Mikiyaasa na'ay Ra'aaya; Ra'aaya na'ay Ba'aala. **6** Ba'aala na'ay Asore Kaatiyaa Tigilaati-Paleseeri omoodiide afeedda Ba'eera; Ba'eeri Roobeela zaratuwaa kaappuwaa. **7** Ba'eera dabbotuu, barenttu yeletaa mazggobiyaan s'aafetteedda Roobeela yaratu kaappatuu Yi'i'eela, Zakkaraasanne **8** Belaa'a. Belaa'i Azaaza na'aa; Azaazi Shemaa'a na'aa; Shemaa'i Yuu'eela zariyaa. Yuu'eela zaratuu Aaro'eera kataman, Nabo biitaaninne Ba'aali-Ma'oon gadiyaan de'eeddino. **9** Roobeela zaratuwaa mehii Gala'aaden c'oratteedda diraw, untunttu yaappe away doliyaa bagga biide, Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw mic'eteedda mela biittaan utteeddino. **10** Saa'oola laytsan Aggaaratuwaa yaratuwaanna Roobeela yaratu olettina, Roobeela yaratu s'ooneddino. Gala'aadepp away doliyaa baggana de'iyaa Aggaaratuwaa yaratu gadiyaan utteeddino. **11** Gaade zaratu Roobeela zaratuwaappe huup'issa baggan, Salaaka gakkanaw de'iyaa Baasaane gadiyaan utteeddino. **12** Yuu'eeli koyro yarato kaappuwaa; Shafaami laa'entso yarato kaappuwaa. Yaa'inaayne Shafaas'i Baasaanen utteedda yarato kaappuwaa. **13** Untunttu dabbotuu, laappun yaratuwaa kaappatuu, Mikaa'eela, Mashulaama, Saaba, Yoraaya, Yaa'ikaana, Ziil'anne Ebeera. **14** Hawanttu Abihayila naanay Buuza zeretsaa. Buuzi Yaahida yeleedda; Yaahidi Yeshishaaya yeleedda; Yeshishaayi Mikaa'eela yeleedda; Mikaa'eeli Gala'aade yeleedda; Gala'aade Yaarooha yeleedda; Yaaroohi Huura yeleedda; Huuri Abihayila yeleedda. **15** Untunttu aawotuwa soo kaappuu Guna na'aa na'aa Abdi'eela na'aa Aaha. **16** Untunttu Gala'aadeninne Baasaanen he biittatuwaa katamatuwaanne Saaroona gadiyaan mehii heemettiyaa gishuwaan utteeddino. **17** Hawanttu ubbaa yeletay Yihudaa Kaatiyaa Yo'aataama wodenne Israa'eeliyaa Kaatiyaa

lyorbbaama wode yeletaa mazggobiyaan s'aafetteedda. **18** Roobeela zaratuwaappe, Gaade zaratuwaappenne Minaase zaratuwaappe baggatuwaappe olanchchatuu, wolk'kaamatu, gondalliyaanne mashshaa oyk'kiyaawantuu, wonddaafiyaan dukan looheeddawantunne olaa salpiiyaa eriyaawantuu oytamanne oyduu sha"anne laappun s'eetanne usuppun tamma. **19** Untuntuu Aggaaratuwaa yaratuwaanna, Yis'uratuwaana, Naafiishatuwaanne Nodaabatuwaanna oletteeddino. **20** Untuntuu he asatuwaana oletiide, S'oossaakko waasseedda diraw, maaduwa demmeeddino. Untuntuu S'oossan ammanetteeda diraw, I untunttoo woosetteedda. Hewaa diraw, Aggaaratuwaa yaratuwaanne untuntunna de'iyaa haratuu untuntuu kushiyan geleeeddino. **21** Barentuu morkatuwaappe ishatamu sha"n gaalotuwa, laa"u s'eetanne ishatamu sha"n dorssatuwaa, laa"u sha"n haretuwaanne s'eetu sha"n asatuwaa omoodiide afeedino. **22** Olay S'oossaawaa gideedda diraw, daratu hayk'keeddino. S'ooneeddawantuu omooduwa wodi gakkanaasikka he asatuwaa kotan utteeddino. **23** Minaase zaratuwaappe bakka yaratu Baasaaneppe doomiide, Ba'aali-Hermmoone, Saniiranne Hermmoone Deriyaa gakkanaw de'iyaa he biittatuwaan utteeddino; untuntuu he gishuwaan c'oratteeddino. **24** Untuntuu aawotuwa soy kaappatuu Efeera, Yishi'a, Eli'eela, Aziri'eela, Ermaasa, Hodaariyaanne Yaahidi'eela. Hawantuu untuntuu aawuwaa gollen erreeteedda, s'alanne wolk'kaama asatuwaa. **25** Shin ha zaratu barentuu aawotuwa S'oossaa naak'keeddino; S'oossay untuntuu sintsaappe d'ayseeedda he gadiyaa asatuwaa s'oossatuwaana shaarmus'eeddino. **26** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa S'oossay Tigilaati-Paleseera woy Puula geetettiyaa Asoree kaatiyaa ayaanaa dentsetteedda. Yaatiide Roobeela zeretsaa, Gaade zaratuwaanne Minaase zaratuwaappe baggatuwaa omoodiide, Halaaha, Habooranne Haara biittatuwaanne Gozaana Shaafaa afeedda. Untuntuu hachche gakkanaw yaan de'iino.

6 Leewiyaa naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. **2** K'ahaata naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela. **3** Amiraama naanay Aaroona, Musanne Miiriyaamo. Aaroona naanay Nadaaba, Abihee, El'aazaranne Itaamaara. **4** El'aazare Piinihaasa yeleeedda; Piinihaasi Abishuu'a yeleeedda; Abishuu'i Buuk'a yeleeedda; **5** Buuk'i Uuza yeleeedda; **6** Uuzi Zarahiyaa yeleeedda; Zarahae Maraayoota yeleeedda; **7** Maraayooti Amaariyaa yeleeedda; Amaari Ahis'uuba yeleeedda; **8** Ahis'uubi S'aadook'a yeleeedda; S'aadook'e Ahima'aas'a yeleeedda; **9** Ahima'aasi Azaariyaasa yeleeedda; Azaariyaasi Yohanaana yeleeedda; **10** Yohanaani Azaariyaasa yeleeedda. Solomone Yerusaalame kees'iseedda Geeshsha Golliyaa ootseedda k'eesii Azaariyaasa. **11** Azaariyaasi Amaariyaa yeleeedda; Amaari Ahis'uuba yeleeedda; **12** Ahis'uubi S'aadook'a yeleeedda; S'aadook'e Shaaluuma yeleeedda; **13** Shaaluumi Hilik'kiyaa yeleeedda; Hilik'kii Azaariyaasa yeleeedda; **14** Azaariyaasi Saraaya yeleeedda; Saraayi Yos'eideek'a yeleeedda. **15** Med'inaa Goday Yihudaanne Yerusaalame Naabukadanas'ooran omoodisseedda wode Yos'eideek'ikka omoodettiide beedda. **16** Leewiyaa naanay Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. **17** Gershshoona naanatuwaa suntsay Liibinanne Shim'a. **18** K'ahaata naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela. **19** Maraara naanay Maahilanne Musha. Barentuu aawuwaa gollen gollen s'aafetteedda Leewatuu yaratu hawantaa. **20** Gershshoona na'ay Liibina;

Liibina na'ay Yahaata; Yahaata na'ay Ziimma. **21** Ziimma na'ay Yo'aaha; Yo'aaha na'ay Idda; Idda na'ay Zarahaa; Zarahaa na'ay Ya'atiraaya. **22** K'ahaata na'ay Aminaadaaba; Aminaadaaba na'ay K'oraaha; K'oraaha na'ay Asiiira; **23** Asiiira na'ay Elk'kaana; Elk'kaana na'ay Ebiyaasaafa; Ebiyaasaafa na'ay Asiiira; **24** Asiiira na'ay Tahaata; Tahaata na'ay Uri'eela; Uri'eela na'ay Uuziyaana; Uuziyaana na'ay Shaa'ula. **25** Elk'kaana naanay Amaasaayanne Ahimoota. **26** Ahimoota na'ay Elk'kaana; Elk'kaana na'ay S'ofaaya; S'ofaaya na'ay Nahaata; **27** Nahaata na'ay Eli'aaba; Eli'aaba na'ay Yirohaama; Yirohaama na'ay Elk'kaana. **28** Sammeela na'ay bayiray Yuu'eela; teefay Abiyya. **29** Maraara na'ay Maahila; Maahila na'ay Liibina; Liibina na'ay Shim'a; Shim'a na'ay Uuza; **30** Uuza na'ay Shim'a; Shim'a na'ay Haggiyya; Haggiyya na'ay Asaaya. **31** Daawite Taabootaa Yerusaalame aheeddawaappe guyyiyaan, mazimuriyaa yes'sanaadan Med'inaa Godaw gollen suntseeddawantu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. **32** Solomone Yerusaalame Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kees'sana gakkanaw, S'oossaa Taabootay de'iyaa Dunkkaaniyaa sintsan untuntuu mazimuriyaa yes'siide, kaalaan kaalaan ootsino. **33** Barentuu naanatuwaana ittippa yes'seeddawantuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantuu. K'ahaata yaratuwaappe yes'siyaawe Hemaana. Hemaani Yuu'eela na'aa; Yuu'eeli Sammeela na'aa; **34** Sammeeli Elk'kaana na'aa; Elk'kaani Yirohaama na'aa; Yirohaami Eli'eela na'aa; Eli'eeli Toohe na'aa; **35** Toohe S'ufa na'aa; S'ufi Elk'kaana na'aa; Elk'kaani Mahaata na'aa; Mahaati Amaasaaya na'aa; **36** Amaasaayi Elk'kaana na'aa; Elk'kaani Yuu'eela na'aa; Yuu'eeli Azaariyaasa na'aa; Azaariyaasi S'afaaniyaa na'aa; **37** S'afaani Tahaata na'aa; Tahaati Asiiira na'aa; Asiiiri Ebiyaasaafa na'aa; Ebiyaasaafi K'oraaha na'aa; **38** K'oraahi Yis'ihaara na'aa; Yis'ihaari K'ahaata na'aa; K'ahaati Leewiyaa na'aa; Leewii Israa'eeliyaa na'aa. **39** Aa dabbuu Asaafa Aa ushechcha baggana ek'kee. Asaafa Berekiyaa na'aa; Bereki Shim'a na'aa; **40** Shim'i Mikaa'eela na'aa; Mikaa'eeli Ba'iseeya na'aa; Ba'iseeyi Malkkiyaa na'aa; **41** Malkkii Etaana na'aa; Etaani Zarahaa na'aa; Zarahi Adaaya na'aa; **42** Adaayi Etaana na'aa; Etaani Ziimma na'aa; Ziimmi Shim'a na'aa; **43** Shim'i Yahaata na'aa; Yahaati Gershshoona na'aa; Gershshooni Leewiyaa na'aa. **44** Untuntuppe haddirssa baggana untuntuu dabbotuu, Maraara yaratu ek'kiino. Etaani K'iisha na'aa; K'iishi Abdda na'aa; Abddi Malluuka na'aa; **45** Malluuki Hashaabiyya na'aa; Hashaabii Amesiyaasa na'aa; Amesiyaasi Hilik'kiyaa na'aa; **46** Hilik'kii Amoo's'a na'aa; Amoo'si Baana na'aa; Baani Shemeera na'aa; **47** Shemeeri Maahila na'aa; Maahili Musha na'aa; Mushi Maraara na'aa; Maraari Leewiyaa na'aa. **48** Untuntuu dabbotuu Leewatuu S'oossaa Dunkkaaniyaw ootsanaw suntsetteeddino. **49** Shin Aaroonne Aaroona zeretsatuu is'aanaa c'uwaiyino; yarshshiyaa sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaakka yarshshiino. S'oossaa K'oomya muse azazeeddawaadan, Ubbaappe Aad'diyaa Geeshsha Sa'aan goymniyaa goymno ubbawunne S'oossay Israa'eeliyaa nagaraa atto geetettiyaa yarshshoo aawotetsay untunttoo de'ee. **50** Aaroona yeletay hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. Aaroona na'ay El'aazara; El'aazara na'ay Piinihaasa; Piinihaasa na'ay Abishuu'a; **51** Abishuu'a na'ay Buuk'a; Buuk'a na'ay Uuza; Uuza na'ay Zarahiyaa. **52** Zarahiyaa na'ay Maraayoota; Maraayoota na'ay Amaariyaa; Amaariyaa na'ay Ahis'uuba; **53** Ahis'uuba na'ay S'aadook'a; S'aadook'a na'ay Ahima'aas'a. **54** Aaroona zaratu barentuu zawaa giddon

de'anaw untuntuu utetsaadan untunttoo imetteedda sa'atuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. K'ahaata yaratuu koyro saamaa akkeeddino. **55** He saaman Yihudaan de'iyaa Kebroone katamaanne Kebroone yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwaa untunttoo immeeddino; **56** shin katamaa goshshaanne katamaa yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaa Yifune na'aa Kaaleebaw immeeddino. **57** Aarona naanaw Asay bak'ati biide attiyya katamaa, Kebroonenne Hara katamatuwaa Yatira, Liibinanne Eshittamoo'a Aa hentsaa gadetuwaa, **58** Hiilenanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dabiiranne Aa hentsaa gadetuwaa, **59** Ashaananne Aa hentsaa gadetuwaanne Beeti-Shemeshanne Aa hentsaa gadetuwaa immeeddino. **60** K'ay Biiniyaama zaruwaappe Gebaa'anne Aa hentsaa gadetuwaa, Alemetanne Aa hentsaa gadetuwaanne Anatootanne Aa hentsaa gadetuwaa immeeddino. Aarona naanaw imetteedda katamatu ubbaanna tammanne heezza. **61** Minaase yaratuu baggatu gadiyaappe tammu katamatuwaa atteeda K'ahaata yarato saaman immeeddino. **62** Yisaakooraa zaruwaa gadiyaappe, Aaseera zaruwaa gadiyaappe, Niftaaleema zaruwaa biitaappenne Baasaanen de'iyaa Minaase yaratu gadiyaappe tammanne heezzu katamatuwaa Gershshoona yarato saaman immeeddino. **63** Roobeela zaruwaa gadiyaappe, Gaade zaruwaa biitaappenne Zaabiloona zaruwaa gadiyaappe tammanne laa'u katamatuwaa Maraara yarato saaman immeeddino. **64** Hewaadan ootsiide, Israa'eeliyaa Asay Leewatoo ha katamatuwaanne katamatuwaa heeraan de'iyaa hentsaa gadetuwaa immeedda. **65** K'ay Yihudaa zaruwaa gadiyaappe, Simoona zaruwaa biitaappenne Biiniyaama zaruwaa gadiyaappe, hawaappe k'ommo baggana barentu suntsan s'aafetteedda katamatuwaa untunttoo saaman immeedda. **66** K'ahaata yaratuwaappe amareedawanttu barentu katamatuwaa Efireema zaruwaa katamatuwaappe akkeeddino. **67** Untunttoo Asay bak'ati biide attiyya katamatuwaa, Efireema gezziyaan de'iyaa Sekeermanne Aa hentsaa gadetuwaa, Gezeeranne Aa hentsaa gadetuwaa, **68** Yok'ima'aamanne Aa hentsaa gadetuwaa, Beeti-Horoonanne Aa hentsaa gadetuwaa, **69** Ayaaloonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Gaate-Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwa immeeddino. **70** Minaase zaruwaa baggatuwaappe Aneeranne Aa hentsaa gadetuwaanne Bil'aamanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide, K'ahaata yaratuwaappe atteeddawanttoo immeeddino. **71** Minaase zaruwaa baggatuwaappe Baasaanen de'iyaa Golaananne Aa hentsaa gadetuwaanne Asttaarootanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide, Gershshoona yarato immeeddino. **72** K'ay Yisaakooraa zaruwaappe K'aadeesanne Aa hentsaa gadetuwaa, Dabiraatanne Aa hentsaa gadetuwaa, **73** Raamootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Aaneemanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **74** K'ayyaa Aaseera zaruwaappe Maashaalanne Aa hentsaa gadetuwa, Abdoonanne Aa hentsaa gadetuwa, **75** Huk'ook'anne Aa hentsaa gadetuwaanne Rahoobanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **76** Hewaadanka Niftaaleema zaruwaappe Galiilan de'iyaa K'edeeshanne Aa hentsaa gadetuwa, Hammoonanne Aa hentsaa gadetuwaanne K'iriyatayimanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **77** Atteeda Maraara yarato Zaabiloona zaruwaappe Rimmoonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Taaboornanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide immeeddino. **78** K'ay Roobeela zaruwaappe Yaarikko

baggan, Yorddaanoosappe hefintsan away doliyaa baggana, mela biitaan de'iyaa Bee'eranne Aa hentsaa gadetuwaa, Yaahi'anne Aa hentsaa gadetuwaa, **79** K'idemootanne Aa hentsaa gadetuwaanne Mefa'aatanne Aa hentsaa gadetuwa akkiide, untunttoo immeeddino. **80** K'ayyaa Gaade zaruwaappe Gala'aaden de'iyaa Raamootanne Aa hentsaa gadetuwa, Maahinaymanne Aa hentsaa gadetuwa, **81** Haseboonanne Aa hentsaa gadetuwaanne Yaa'izeeranne Aa hentsaa gadetuwa akkiide untunttoo immeeddino.

7 Yisaakooraw oyddu naanay de'iino; untunttukka Tolaa'a, Puuwa, Yaashuubanne Shimiroona. **2** Tolaa'a naanay Uuza, Rafaaya, Yiri'eela, Yaahimaaya, Yibisaamanne Sammeela; untunttu Tolaa'a yaratu kaappatuwaa. Untunttu wolk'kaamanne s'ala asatuwaa. Daawita wode untuntta paydu laatamanne laa'u sha'anne usuppun s'eeta. **3** Uuza na'ay Yiziraahiya. Yiziraahiya naanay Mikaa'eela, Obaadiyaa, Yuu'eelanne Yishiya; ha ichcheshatuukka soy asaa kaappatuwaa. **4** Barentu aawotuwa soy asaa yeletaadan olaw giigeedda olanchchatuu hattamanne usuppun sha'a; ayaw gooppe, untunttoo c'ora machchetuunne c'ora naanay de'iino. **5** Yisaakooraa zaruwaappe olanchchatuu barentu yeletaa mazggobiyaan paydettiide, ubbaanna hospun tammanne laappun sha'a gideeddino. **6** Biiniyaamaw heezzu naanay de'iino; untunttukka Belaa'a, Bekeeranne Yidi'eela. **7** Belaa'a naanay Es'iboona, Uuza, Uuzi'eela, Yaarimootanne Ira; ha ichcheshatuukka soy asaa kaappatuwaa. Untunttu wolk'kaamanne s'ala asatuwaa. Barentu yeletaadan paydeteedda olanchchatuu laatamanne laa'u sha'anne hattamanne oydda gideeddino. **8** Bekeera naanay Zamiira, Yo'aasha, El'eezera, Eliyoo'enaaya, Omira, Yaarimoota, Abiia, Anatootanne Alemeeta; hawanttu ubbatuu Bekeera naanaa. **9** Barentu yeletaa mazggobiyaadan paydeteedda wolk'kaamanne s'ala asatu laatamu sha'anne laa'u s'eeta gideeddino. **10** Yidi'eela na'ay Bilihaana. Bilihaana naanay Y'uusha, Biiniyaama, Ehuuda, Kanaa'ina, Zetaana, Tarsseesanne Ahishahaara; **11** hawanttu ubbatuu Yidi'eela naanaa. Untunttu soy asaa kaappatuwaanne wolk'kaamanne s'ala asatuwaa. Barentu yeletaadan paydeteedda olanchchatuu tammanne laappun sha'anne laa'u s'eeta. **12** K'ay Shufiiminne Hufimi Ira naanaa. Hushiimi Daana na'aa. **13** Niftaaleema naanay Yaahis'i'eela, Guuna, Yes'eeranne Shaaluuma; hawanttu Baali naanaa naanaa. **14** Minaase zaratu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Minaase Sooriyaa gadiyaappe akkeedda k'ubaata yeleedda attuma naanay Asiri'eelanne Gala'aade aawuwaa Maakiina. **15** Maakiri Hufimaassinne Shufimassi itti itti machchiyaa oochchiide immeedda. Maakiina michchati suntsay Maa'iko. Maakiina na'ay teefay S'alofihaada. S'alofihad mac'c'a naanatuwaa s'alalaa yeleedda. **16** Maakiina machata Maa'ika aw naanaa yelaaddu. Bayira na'aa Peresha suntsaaddu; Peresha ishaa suntsay Shereesha. Peresha naanay Ulaamanne Rak'eema. **17** Ulaama na'ay Badaana. Hawanttu Minaase na'aa na'aa, Maakiina na'aa Gala'aade zertsaa. **18** Gala'aade michchata Hamolekeeta Ishooda, Abi'eezeranne Maahila yelaaddu. **19** Shamidaa'a naanay Ahiyaana, Shekeema, Liik'ihanne Ani'aama. **20** Efireema na'ay Shutelaaha; Shutelaaha na'ay Bereeda; Bereeda na'ay Tahaata; Tahaata na'ay El'aada; El'aada na'ay Tahaata; **21** Tahaata na'ay Zabaada; Zabaada na'ay Shutelaaha.

Efireemaw Ezeeranne El'aada geetettiyya hara laa'u naanay de'iino. Untunttu Gaate katamaa asatuwaa mehiyaa wuu'ishin, Asay untunttu oyk'kiide wod'eadda. **22** Hewaa diraw, untunttu aawuu Efireeme daro wodiyaa kayyotteedda; kayyottina Aa ishatuu Aa mintsetsanaw yeeddino. **23** Hewaappe guyyiyaan, I bare machchattiina gakettedda; Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Efireema soo gakteedda iita metuwaa diraw, I bare na'aa Bari'i'a suntseedda. **24** Efireemaw She'i'iro giyyaa naatta de'aw; Hirkki Beeti-Horoon, K'ommuwaa Beeti-Horoonanne Uzenishe'i'ira geetettiyya katamatuwaa he naatta kees's'aaddu. **25** Efireema attuma na'ay Refaaha; Refaaha na'ay Resheefa; Resheefa na'ay Telaaha; Telaaha na'ay Tahaana; **26** Tahaana na'ay La'idaana; La'idaana na'ay Amihuuda; Amihuuda na'ay Elishamaa'a; **27** Elishamaa'a na'ay Nawa; Neewe na'ay Iyyaasa. **28** Efireema zaratuuwa biittay untunttu de'iyaaasay Beeteelenne Beetelee mootsatuwaa, away doliyaa baggana de'iyaa Na'iraana, away doliyaa baggana de'iyaa Gezeeranne Gezeera mootsatuwaa, Shekeemanne Shekeema mootsatuwaanne Aayanne Aaya mootsatuwaa. **29** K'ay Minaase zaratuuwa biittaa zawaan de'iyaa Beetishaananne Beetishaana mootsatuwaa, Taa'inaakkanne Taa'inaaka mootsatuwaa, Magidonne Magido mootsatuwaanne Dooranne Dooraa mootsatuwaa. Israa'eeliyaa na'aa Yoosefo zaratuu ha katamatuwaan de'eeddino. **30** Aaseera attuma naanay Yimina, Yishiwaaha, Yishiwaanne Bari'i'a; untunttu michchata Seraaho. **31** Bari'i'a attuma naanay Hebeeranne Birzzaawita aawuwaa Malkki'eela. **32** Hebeeri Yaafillees'a, Shomeeranne Hotaama yeleeadda; untunttu michchati sunsay Shuu'o. **33** Yaafillees'a attuma naanay Paasaaka, Biimihaalanne Ashiwaata; hawanttu Yaafillees'a naanaa. **34** Yaafillees'a ishaa Shomeera attuma naanay Aaha, Rohiga, Yahuubanne Araama. **35** Aa ishaa Hotaama attuma naanay S'ofaaha, Yiminaa'a, Sheleeshanne Amaala. **36** S'ofaaha attuma naanay Suha, Harmneefera, Shu'aala, Beera, Yimira, **37** Bees'era, Hooda, Shamma, Shilshsha, Yitiraananne Ba'eera. **38** Yetera attuma naanay Yifuna, Pispanne Aara. **39** Ulla attuma naanay Araaha, Hani'eelanne Riis'iyaa. **40** Hawanttu ubbatuu Aaseera zeretsaa. Untunttu barenttu aawotuwaasoy asaa kaappatuwaanne dooretteedda wolk'aamanne s'ala asatuwaa. Barenttu yeletaadan paydetteedda olanchchatuu laatamanne usuppun sha"aa gideeddino.

8 Biiniyaama na'ay bayiray Belaa'a; teefay Ashibeela; heezentsuu Ahiraaha; **2** oyddentsuu Noha; ichcheshentsu Raafa. **3** Belaa'a attuma naanay Adaara, Geera, Abihuuda, **4** Abishuu'a, Naa'imaana, Ahooha, **5** Geera, Shafufaanne Huraama. **6** Ehuuda attuma naanay Naa'imaana, Akiyyanne Geera. Untunttu Gebaa'an de'eedda barenttu aawotuwaasoy asaa kaappatuwaa. Hewaappe guyyiyaan, untunttu Manahaata gadiyaa omoodetti beeddino. Untunttu kaappuu Geeri Uuzanne Ahihuuda aawuwaa. **8** Shaharaami bare machatuwaa Hushiimonne Baa'iro yeddeeddawaappe guyyiyaan, Moo'aabe gadiyaan attuma naanaa yeleeadda. **9** Shaharaami bare machati Hodeeshin Yobaaba, S'iibiyaa, Meesha, Malkkaama, **10** Ya'uus'a, Saakiyaanne Mirmma yeleeadda. Aa naanay ubbay soy asaa kaappatuwaa gideeddino. **11** I bare machati Hushiimin, Ahis'uubanne Elppa'aala yeleeadda. **12** Elppa'aala attuma naanay Ebeera, Misha'aamanne Shemedi. Shemedi Onanne Looda katamatuwaanne untunttu heeraan de'iyaa

mootsatuwaa kees's'eedda. **13** K'ay Shaharaami Bari'i'anne Shemaa'a yeleeadda. Untunttu Ayaaloona kataman de'iyaa barenttu soy asaa kaappatuwaa. Untunttu Gaate kataman de'iyaa asaa yedersseeddino. **14** K'aykka Shaharaami Ahiyaa, Shaashak'a, Yiremoota yeleeadda. **15** Zabaade, Araadi, Edeeri, **16** Mikaa'eeli, Yishppinne Yoochi Bari'i'a attuma naanaa. **17** Zabaade, Mashulaami, Hizk'ki, Hebeeri, **18** Yishimaraayi, Yuzilii'inne Yobaabi Elppa'aala attuma naanaa. **19** Yaak'iimi, Ziikiri, Zabddi, **20** Eli'enaayi, S'ilttaayi, Eli'eeli, **21** Adaayi, Baraayinne Shiimiraati Shim"aa attuma naanaa. **22** Yishp'p'aani, Ebeeri, Eli'eeli, **23** Abddooni, Ziikiri, Hanaani, **24** Hanaaniyaa, Elaami, Anttooti, **25** Yifidaayenne Panu'eeli Shaashak'a attuma naanaa. **26** Shaamisharaayi, Shahaari, Ataali, **27** Yaa'ireeshii, Eelaasinne Ziikiri Yirohaama attuma naanaa. **28** Hawanttu barenttu yeletaana Yersaalamen utteedda barenttu soy asaa kaappatuwaa. **29** Gabaa'oona aawuu Yi'i'eeli Gabaa'oona kataman de'eedda. Aa machchati sunsay Maa'iko. **30** Aa na'ay bayiray Abddooni; Aa attuma naanay haratuu S'uura, K'iisa, Ba'aala, Nadaaba, **31** Gadoora, Ahiyaa, Zekeranne **32** Mik'iloote. Mik'iloote Shim"aa yeleeadda. Hawanttu K'ay Yersaalamen de'iyaa barenttu dabbattuu matan de'eeddino. **33** Neeri K'iisa yeleeadda; K'iisi Saa'oola yeleeadda. Saa'ooli Yoonataana, Malkkishuu'a, Abinaadaabanne Eshiba'aala yeleeadda. **34** Yoonataana na'ay Mariiba'aala; Mariiba'aali Mikiyaasa yeleeadda. **35** Mikiyaasa attuma naanay Pittoonaa, Meleka, Taree'anne Akaaza. **36** Akaazi Yaho'aada yeleeadda. Yaho'aad Alemeeta, Azimaaweetuwaanne Zimira yeleeadda. Zimiri Moos'a yeleeadda; **37** Moos'i Biini'a yeleeadda; Biini'i Raafa yeleeadda; Raafi El'aasa yeleeadda; El'aasi As'eela yeleeadda. **38** As'eelaw usuppun attuma naanay de'iino. Untunttu sunsay Azirik'aama, Bookera, Isimaa'eela, Sha'aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hawanttu ubbay As'eela naanaa. **39** As'eela ishaa Esheek'aw heezzu naanay de'iino. Aa na'ay bayiray Ulaama; teefay Yi'uusha; heezentsuu Elifeles'a. **40** Ulaama naanay wolk'aamanne s'ala asatuwaa; untunttu wonddaafiyaa asatuwaa. Ulaamaw s'eetanne ishatamuwaa gidiyaa naanayenne naanaa naanay de'iino. Hawanttu ubbatuu Biiniyaama zeretsaa.

9 Israa'eeliyaa Asay ubbay bare yeletaana yeletaana s'aafetteedda; ha taarikii Israa'eeliyaa Kaatetuu mas'aafan de'ee. Yihudaa Asay ammanettibeenna diraw, Baabloone gadiyaa omoodetti beeddino. **2** Koyro simmeedda Israa'eeliyaa asay, k'eesatuu, Leewatuunne Geeshsha Golliyaan ootsiyaawanttu barenttu sa'atuwaaninne barenttu katamatuwaan utteeddino. **3** Yihudaa zaratuuwaappe, Biiniyaama zaratuuwaappe, Efireema zaratuuwaappenne Minaase zaratuuwaappe amareeddawanttu Yersaalamen de'eeddino. **4** Yihudaa na'aa Paareesa yaratuwaappe Utaayi Yersaalamen utteeddawanttu kaappuwaa. Utaayi Amihuuda na'aa; Amihuudi Omira na'aa; Omiri Imira na'aa; Imiri Baana na'aa. **5** Yihudaa na'aa Sheela yaratuwaappe Asaayinne Aa naanay Yersaalamen utteeddawanttu kaappatuwaa. **6** Yihudaa na'aa Zaraaha yaratuwaappe Yi'u'eeli Yersaalamen utteeddawanttu kaappuwaa. Yihudaa zaratu paydina ubbaana usuppun s'eetanne udduppun tamma. **7** Biiniyaama yaratu kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Kaappuu Saalu Mashulaama na'aa; Mashulaami Hodaawiyyaa na'aa; Hodaawii Hassanuu'a na'aa. Kaappuu Yibinaayi Yirohaama na'aa. Kaappuu Eeli Uuza na'aa; Uuzi Miikira

na'aa. Kaappuu Mashulaami Shafaayaa na'aa; Shafaas'i Ra'u'eela na'aa; Ra'u'eeli Yibiniyaa na'aa. Biiniyaama zaratuu paydina ubbaanna udduppun s'eetanne ishatamanne usuppuna. **10** Yerusaalamen de'eedda k'eesatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Untuntuu Yadaaya, Yihoyaariba, Yaakiinanne **11** S'oossaa Geeshsha Golliyaan kaappotiyaa Azaariyaasa. Azaariyaasi Hilkk'iyaa na'aa; Hilkk'ii Mashulaama na'aa; Mashulaami S'aadook'a na'aa; S'aadook'e Maraayoota na'aa; Maraayooti Ahis'uuba na'aa. **12** Haratuu k'ay Yirohaama na'aa Adaayanne Adii'eela na'aa Ma'isaaya. Yirohaami Paashihuura na'aa; Paashihuuri Malkkiyaa na'aa. Adii'eeli Yaahizeera na'aa; Yaahizeeri Mashulaama na'aa; Mashulaami Mashilemiita na'aa; Mashilemiiti Imeera na'aa. **13** Barenttu soy asaw kaappotiyaa k'eesatuu itti sha'anne laappun s'eetanne usuppun tamma. Hawanttu S'oossaa Geeshsha Golliyaan ootsanaw danddayiyaa asatuwaa. **14** Yerusaalamen de'eedda Leewatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Haashshuuba na'ay Shamaa'e Maraara yara. Haashshuubi Azirik'aama na'aa; Azirik'aami Hashaabiya na'aa. **15** Haratuu k'ay Bak'ibak'aara, Hereesha, Galaalanne Mataaniyaa. Mataanee Miika na'aa; Miiki Ziikira na'aa; Ziikiri Asaafa na'aa. **16** Haratuu k'ay Nas'oofa asatuwaa mootsatuwaan utteedda Obaadiyaanne Berekiyaa. Obaadi Shamaa'iyaa na'aa; Shamaa'e Galaala na'aa; Galaali Yidutuuna na'aa. Bereki'i Asa na'aa; Asay Elk'kaana na'aa. **17** Geeshsha Golliyaa penggiyaa naagiyaawantuu Shaaluma, Ak'k'uuba, S'almmoona, Ahimaananne untunttu dabbotuwaa. Shaalumi untunttu kaappuwaa. **18** Ha yaratu kase away doliyaa baggana de'iyaa, Kaatiyaa Penggiyaa giyaa penggiyaa naageeddino. Hewaappe kase untunttu Leewatuu dunkkaaniyaa wode naageeddino. **19** Shaalumi Ebiyaasaafa na'aa K'ore na'aa; I K'oraaha yara asaa. K'oraaha yaratu kase Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa naageeddawaadan, Shaaluminne K'oraaha yara gidiyaa Aa dabbotuu Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaa naagiino. **20** El'aazara na'ay Piinihaasi beni wode K'oraaha yaratu kaappuwaa; Med'inaa Goday aanana de'eedda. **21** Mashelemiyaa na'ay Zakkaraasi Gakketiyaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaa naageedda. **22** Penggiyaa naaganaw doortteeddawanttu ubbaanna laa'u s'eetanne tammanne laa'uwaa; hawanttu barenttu mootsan mootsan paydettiide s'aafetteeddino. Untunttu yaratu ha aawotetsaa immeeddawanttu Kaatiyaa Daawitanne timbbitiyaa odiyaa Sammeela. **23** Hewaa diraw, untunttune untunttu naanay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaa naagiino. **24** Oydu zoootuun wulahaaninne, dolahaan, huup'issaninne gedissanna itti itti penggi de'ee; he penggetuwaa naagiyaawantukka de'iino. **25** He mootsan de'iyaa untunttu dabbotuu laappunta laappunta gallasan laametti naagiide, untuntta maaddino. **26** Penggiyaa naagiya oydu kaappatuu Leewatuwaa; untunttu S'oossaa Geeshsha Golliyaa, Aa giddo kifiletoonne kifiletuu gidduwaan de'iyaa miishshatoo aawotiino. **27** S'oossaa Geeshsha Golliyaa naagiyaawantunne k'ay guura guura kariyaa dooyiyaawanttu untuntta gidiyaa diraw, yaan ak'iino. **28** Leewatuwaappe amareedawantuu goynniyaa wode go'ettiyaa miishshatoo aawotiino; he miishshatuwaa kare kessiyaa wodenne soo gelissiyaa wode untunttu paydiino. **29** K'ay untuttuppe ittuu ittuu Geeshsha Golliyaa gidduwaan go'ettiyaa hara miishshatoo, lii'ko d'iiliyaa, woyniyaa eessaw, zayitiyaa, is'anaawunne sawotoo aawotiino. **30** Shin

k'eesatuwaa naanatuwaappe ittuu ittuu sawuwaa likkii likkiide walakkiino. **31** K'oraaha yaratuwaappe Shaaluma bayira na'ay Matiite yarshshuwaa ukitsaa uukkiyaawoo aawotee. **32** K'ahaata yara gidiyaa untunttu dabbatuwaappe amareedawanttu k'ay Sambbatan Sambbatan s'arp'p'eezan wotsiyaa ukitsaa giigissiyaa aawotetsaa oyk'keeddino. **33** Leewatuu zaratuwaappe amareeda kaappatuu Geeshsha Golliyaan yess's'iyaaawantta. K'ammakka gallassikka untunttu ootsiyaa diraw, hara oosuwa ootseennan, eeshshaa Golliyaa dirssaa giddon de'iyaa gollatuwaan de'iino. **34** Leewiyaa zaratuwaa soy asaa kaappatuu ubbay hawaappe k'ommonna s'aafetteeddawantta; untunttu Yerusaalamen de'eeddino. **35** Gabaa'oon aawuu Y'i'eeli Gabaa'oon kataman de'eedda. Aa machchatti suntsay Maa'iko. **36** Aa na'ay bayiray Abddoon; Aa naanay haratuu S'uura, K'iisa, Ba'aala, Neera, Nadaaba, **37** Gadoora, Ahiyaa, Zakkaraasa Mik'iloota. **38** Mik'ilooti Shim'a yeleeedda. Hawanttu k'ay Yerusaalamen de'iyaa barenttu dabbattuu matan de'eeddino. **39** Neeri K'iisa yeleeedda; K'iisi Saa'oola yeleeedda. Saa'ooli Yoonataana, Malkkishuu'a, Abinaadaabanne Eshiba'aala yeleeedda. **40** Yoonataana na'ay Mariiba'aala; Mariiba'aali Mikiyaasa yeleeedda. **41** Mikiyaasa naanay Pittoonaa, Meleka, Taree'anne Akaaza. **42** Akaazi Yaa'iira yeleeedda. Yaa'iiri Alemeeta, Azimaaweetuwaanne Zimira yeleeedda. Zimiri Moos'a yeleeedda; **43** Moos'i Biini'a yeleeedda; Biini'i Rafaaya yeleeedda; Rafaayi El'aasa yeleeedda; El'aasi As'eela yeleeedda. **44** As'eelaw usuppun attuma naanay de'iino. Untunttu suntsay Azirik'aama, Bookera, Isimaa'eela, Sha'aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hawanttu ubbay As'eela naanaa.

10 Piliss's'eema asatuu Israa'eeliyaa asatuwaana oletteeddino. Israa'eeliyaa asatuu Piliss's'eema asatuwaa sintsaappe bak'atteedino. Daro Israa'eelatu Gilbboo'a Deriyaa hayk'keeddino. **2** Piliss's'eema asatuu Saa'oolanne Aa attuma naanaa yederssi gakkiiide, Saa'oola naanaa Yoonataana, Abinaadaabanne Malkkishuu'a wod'eeddino. **3** Olay Saa'oola yuuyyi aad'd'iide un'etteedda; wonddaafiya asatuu Saa'oola demmeedda wode, zubbiiyaan Aa c'addiide maduns's'iseeddino. **4** Saa'ooli bare ola miishshaa tookkiyaawaa, «Ha k'as's'aretiibeenna Piliss's'eematu yide, ta bolla kaa'ennaadan, ne mashshaan c'addaade, taana neeni wod'a» yaageedda. Shin Aa ola miishshaa tookkiyaawe loytsi yayyeedda diraw is's'eedda; Saa'ooli bare mashshaa sa'aan essiide, Aa bolla kunddeedda. **5** Aa ola shaluwaa tookkiyaawe Saa'ooli hayk'keeddawaa be'iide, ikka bare mashshaa sa'aan essiide, Aa bolla kunddiide, hayk'k'i aggeeda. **6** Hawaadan haniide, Saa'ooli, Aa naanay heezzuunne Aa soy Asay ubbay he gallassi ittippe hayk'keeddino. **7** Wombab de'iyaa Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu olanchchatuu bak'ateeddawaanne Saa'oolinne Aa naanay hayk'keeddawaa siseedda wode, untunttukka barenttu katamatuwaa aggiide bak'atteedino. Bak'atina Piliss's'eema asatuu yide, he katamatuwaan de'eeddino. **8** Wonttetsa gallassi Piliss's'eematu anhatuwa bollaappe olaa miishshatuwaa k'aari akanaw yide, Saa'oolinne Aa naanay Gilbboo'a Deriyaa hayk'k'iide, giseeddawantta demmeeddino. **9** Untunttu Saa'oola K'ood'iyaa muuc'eeddinonne Aa ola shaluwaa k'aari akkeeddino. Yaatiide barenttu Eek'atuwaa golleninne barenttu asaa gidduwaan s'oonuwaa awaayana mala, Piliss's'eema biittaw ubbaw asaa kiitaa yeedeeddino. **10** Untunttu Saa'oola

olaa miishshaa barenttu s'oossatuwaa gollatuwaappe ituwaan wotseeddino; Aa guuggiyaakka barenttu s'oossaa Daagoona Eek'aa Gollen kakk'eeddino. **11** Piliss's'eema asatuu Saa'oola ootseeddawaa ubbaa Gala'aaden de'iyaa Yaabeesha katamaa asatuu siseedda wode, **12** untuntuu mino asatuu ubbay biide, Saa'oola anhaanne Aa naanaa ahaa akkiide, Yaabeesha katamaa aheeddino. Yaabeeshan de'iyaa wolaa garssan untuntuu mek'etsaa moogeeddino; yaatiide laappun gallassaa s'oomeeddino. **13** Saa'ooli Med'inaa Godaw ammanetiibeenna diraw hayk'keedda. Med'inaa Godaa k'aalaa I naagibeenna; Med'inaa Godaana zorettiyaawaa aggiide, moytilliyaa s'eesiyaa asaana zoretteedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday Aa wod'iide, Aa kawutetsaa Isseyya na'aa Daawitaw aatsiide immeedda.

11 Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay ubbay itippe Kebroonan de'iyaa Daawitakko shiik'iide, «Nuuni ne suutsanne ne ashuwaa. **2** Kase Saa'ooli kaatiyaa gidide de'iyaa wodekka, Israa'eeliyaa asaa olaw kaaletseeddawe neena. Med'inaa Goday ne S'oossay neena, «Ta asaa Israa'eeliyaa neeni heemmana; untuntuu bollakka neeni kaatetana» yaageedda» yaageedda. **3** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay Kaatiyaa Daawitakko Kebroone katamaa yeeddino; I untuntunna Kebroonan Med'inaa Godaa sintsan k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. Med'inaa Goday Sammeela baggana haasayeedda k'aalaadan, Daawite Israa'eeliyaa bolla kaatetanaaddan untuntuu Aa okkeeddino. **4** Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay Yersaalam katamaa beeddino. He wode Yaabuusa asatuu he sa'aan de'iyaa diraw, he katamay Yaabuusa geetettee. **5** Yaabuusa asatuu Daawita, «Neeni ha katamaa gelanaw ubbakka danddayakka» yaageeddino. Gidooppenne, Daawite S'iyoonen de'iyaa untuntuu geesatuwaa oyk'k'eedda; S'iyoonen Daawita Katamaa geetetteedda. **6** Daawite bare olanchchatuwa, «Yaabuusa asatuu kaseti oliyaa ooninne ola gadaawaa gidanawaa» yaageedda. S'aruuyi na'ay Yoo'aabe kaseti biide oleedda; yaatiide gadaawaa gideedda. **7** Daawite he geessuwaan de'eedda; hewaa diraw, he katamay Daawita Katamaa geetetteedda. **8** Daawite Miiloppe doommiide, he katamaa zaaretsiide kees's'eedda; atteeda katamaa k'ay Yoo'aabe zaaretsiide kees's'eedda. **9** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday aanana de'iyaa diraw, Daawite min minniide beedda. **10** Daawita asatuu minotuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Med'inaa Goday Israa'eeliyaabaa haasayeeddawaadan, Daawite kaatetana mala, ha asatuu Israa'eeliyaa asanaa gidiide, loytsi maaddeeddino. K'ay Aa kawutetsaakka miniseeddino. **11** Daawita asatuu minotuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Untuntuppe heezzatuu loytsi eretteeddawantta. Heezzatuuwaa koyruu Hakimoonappe yeedda Yaashobi'aama; Yaashobi'aami itti gede olan heezzu s'eetu asaa bare tooraan wod'eedda. **12** Heezzu mino asatuwaa gidon Aa kaalliide de'iyaa Ahoohiyaa Dooddo na'aa El'aazara. **13** Piliss's'eema asatuu olettanaw Pasddaamima giyya sa'aa shiik'eedda wode, El'aazare Daawitana itippe de'ee. Israa'eeliyaa olanchchatuu Piliss's'eema asatuwaa sintsaappe bak'atiyaa wode, El'aazare banggaa shooy'kan de'ee. Inne Daawitenne shoyk'aa gidduwaan ek'k'iide, Piliss's'eema asatuwaana oletteeddino. Med'inaa Goday wolk'k'aama s'oonuwa immiide, untuntuu ashsheeda. **15** Piliss's'eema olanchchatuu Rafayma Wombban dunkkaaneedda wode, hattamu kaappatuwaappe

heezzatuu Daawite de'iyaa Adulaama gonggoluuwaan de'iyaa zaallaakko yeeddino. **16** He wode Daawite geessuwa gidon de'ee; Piliss's'eema olanchchatuu u'uguu Beeteleheemen de'ee. **17** Daawite haatsaa ushanaw amottiide, «Beeteleeme katamaa penggiyaa miyiyaan de'iyaa pultuwaa haatsaappe taana ooni ushshanddeeshsha!» yaageedda. **18** Heezzu mino asatuu Piliss's'eema asatuu dunkkaaneedda sa'aa pini biide, Beeteleeme katamaa penggiyaan de'iyaa pultuwaappe haatsaa duuk'k'iide, Daawitaw aheeddino. Shin Daawite ushennaan is's'eedda; I he haatsaa Med'inaa Godaa sintsan tigeedda. **19** «Hawaa ushanawe taappe haakko! Barenttu shempuwa olettiide beedda ha asatuwaa suutsaa taani ushoo? Ayaw gooppe, untuntuu barenttu shempuwa aatsi immiide, haatsaa aheeddino» yaageedda. Hewaa diraw, Daawite he haatsaa ushibeenna. He heezzu mino asatuu hewaa ootseeddino. **20** Yoo'aaba ishay Abishaayi heezatoo kaappuwa. I bare tooraan heezzu s'eetu asatuwaa olettiide wod'eedda. Yaatiide ikka hara heezzatuuwaan eretteedda. **21** I laa'entso heezzatuuwaa aad'd'i bonchchetteedda asaa; I untuntuu kaappo gideedda. Shin I he koyro heezzatuuwana k'ara gidena. **22** K'abs's'i'eelappe yeedda Yoodaah na'ay Banaayi mino asaa; mino oosatuwaa ootseedda. I laa'u eretteedda Moo'aabe gadiyaa asatuu wod'eedda. K'ay shachchay dareedda itti gallassi ollaa giddo geliide, gaammuwa wod'eedda. **23** Banaayi geesay ichcheshu wad'aa gakkiiyaa Gibs'e gade bitaniyaa adussa wod'eedda. Gibs'e bitaniyaa kushiyan shemayiniyaa wonddarashiyya keeshshaa tooray de'ee; shin Banaayi gatimaa oyk'k'iide, bitaniyaakko beedda. He bitaniyaa kushiyaappe tooraa wotsi akkiide, Aa tooraan Aa wod'eedda. **24** Yoodaah na'ay Banaayi hawantta ootseedda. Aa suntsaykka he heezzatuuwaan eretteedda. **25** I hattamatuwaa gidon daro bonchchetteedda; shin I heezzatuuwana gujjetena. Daawite Aa barena naagiyaa olanchchatoo kaappuwa k'eseedda. **26** Mino asatuu Yoo'aaba ishaa Asaahela, Beeteleheemappe yeedda Dooddo na'aa Elihanaana, **27** Haroodappe yeedda Shammoota, Piloonaappe yeedda Helees'a, **28** Tak'o"appe yeedda Ik'keesha na'aa Ira, Anatootappe yeedda Abi'eezera, **29** Huushappe yeedda Sibbakaaya, Ahoohiyaa Ilaaya, **30** Nas'oofappe yeedda Maahiraaya, Nas'oofappe yeedda Ba'ana na'aa Heleeda, **31** Biiniyaama gadiyaan de'iyaa Gib'aa katamaappe yeedda Ribaaya na'aa Itaaya, Pir'aatoonappe yeedda Banaaya, **32** Ga'aasha Zanggaaraa matappe yeedda Huraaya, Aarabappe yeedda Abii'eela, **33** Baahiruumpappe yeedda Azimaaweeta, Sha'albboonappe yeedda Eliyahiba, **34** Gizoonappe yeedda Hasheema, Haaraarappe yeedda Shaage na'aa Yoonataana, **35** Haaraarappe yeedda Sakaara na'aa Ahi'aama, Uura na'aa Elifaala, **36** Makeerappe yeedda Hefeera, Piloonaappe yeedda Akiya, **37** K'armmelooappe yeedda Hes'ira, Ezbaaya na'aa Naa'iraaya, **38** Naataana ishaa Yu'u'eela, Haagira na'aa Mibihaara, **39** Amoonappe yeedda S'elek'a, S'aruuyi na'aa Yoo'aaba ola miishshaa tookkiyaa Ba'erootappe yeedda Naahiraaya, **40** Yatira yara gidiyaa Ira, Yatira yara gidiyaa Gaareeba, **41** Hiitiyaa Uuriyoona, Ahilaaya na'aa Zabaadanne **42** Roobeela zariyaa gidiyaa Shiiza na'aa Adiina. I Roobeela zaratuwaa kaappuwa; aanaa itippe hattamu asatuu de'iino. **43** Hara mino asatuu k'ay Maa'ika na'aa Hanaana, Mitaanappe yeedda Yoshafaas'a, **44** Ashttaarappe yeedda Ooziyaana, Aaro'erappe yeedda Hotaama naanaa Shamaa'anne Yi'i'eela, **45** Shiimira na'aa Yidi'eelanne Aa ishaa Tiis'appe yeedda

Yooha, **46** Mahaawaappe yeedda Eli'eela, Elina'aama naanaa Yiriibaayanne Yooshaawiyaa, Moo'aabe gadiyaappe yeedda Yitima, **47** S'ooba katamaappe yeedda Eli'eela, Yooheedanne Ya'si'eela.

12 Daawite K'iisa na'aa Saa'oolappe bak'ati biide, S'ik'ilaagan utteedda wode, aakko yeedda asatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawanta. Untunttu kase Daawita olan maaddeedda mino asatuwaa gidдон de'iino. **2** Untunttu wonddaafiyaa asatuwaa; K'ay barenttu ushechcha kushiyaaninne haddirssa kushiyan shuchchaa yambbarshashan olanaw danddayiino. Untunttu Biiniyaama zariyaa gidiyaa Saa'oola dabbotuwaa. **3** Untunttu kaappuu Ahi'eezera; Ahi'eezerappe simmina Yo'aasha; untunttu Gib'appe yeedda Shamaa'a naanaa. Haratuu k'ay Azimaaweeta naanaa gidiyaa Yizi'eelanne Pelees'a, Baraaka, Anootoappe yeedda Yeeha, **4** hattamatuwaa gidдон wolk'k'aama giddiide, untunttu kaaletsiyaa Gabaa'oonappe yeedda Yishimaa'iyaa, Ermaasa, Yahaazi'eela, Yohanaana, Gedeerappe yeedda Yozabaada, **5** El'uzayya, Yaarimoota, Ba'aaliyaa, Shamaariyaa, Hariifappe yeedda Shafaas'iyaa, **6** K'oraaha yaratuwaa gidiyaa Elk'k'aana, Yishiyaa, Azaari'eela, Yo'eezeranne Yaashobi'aama, **7** Gadoorappe yeedda Yirohaama naanaa Yo'eelanne Zabaadiyaa. **8** Daawite mela biitaan de'iyaa bak'ati attiyaa sa'aan utti de'ishshin, Gaade zariyaappe asatuu aakko yeeddino. Untunttu mino asatuwaanne olaw giigeeddawanta; k'ay gondalliyaanne tooraa oyk'kanaw danddayiawwanta. Untunttu som'i gaammuwaa deemuwaa malatee; untunttu deretuwa hup'iyaaan guppiyaa gen'iyaadan elleelliino. **9** Untunttu kaappuu Es'eera; laa'entsuu Obaadiyaa; heezentsuu Eli'aaba; **10** oyddentsuu Mishimaanna; ichsheshentsu Ermaasa; **11** usuppuntsuu Attaaya; laappuntsuu Eli'eela; **12** hosppuntsuu Yohanaana; udduppuntsuu Elzabaada; **13** tammantsuu Ermaasa; tammanne ittentsu Maakibanaaya. **14** Hawanttu Gaade zariyaa olanchchatoo kaappatuwaa. Untunttuppe laafiyaawantu S'eetoo kaappatuwaa; minniyaawantu sha'aa kaappatuwaa. **15** Yorddaanoosa Shaafay, gas'aappe gas'aa gakkanaw kumi kis'seedita koyro aginaan pinneeddawanttu hawanttu. Untunttu wombban away doliyaa baggananne away wulliyaa baggananne utteedda asaa ubbaa yedersseeditino. **16** Biiniyaama zaratuwaappenne Yihudaa zaratuwaappe amareeda asatuu Daawitakko geessuwa yeeddino. **17** Daawite untunttunna gaketanaw kesiide, hawaadan yaageedda; «Hinttentu taana maaddanaw saruwaan taakko yeeddawaa gidoope, ta wozanay hinttenana ittippe gidanawaa. Shin hinttentu taana ta morkketoo aatsi immanaw yeeddawaa gidoope, hinttentta erite! Taani ootseedita itabay bayinna diraw, nu aawotuwa S'oossay hewaa be'o; I hinttentta pirddo!» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, hattamatuwaa kaappuwaa Amaasaaya bolla S'oossaa Ayyaanay wod'dina, «Daawitaa, nuuni newantta! Isseyya na'aw, nuuni neenana ittippe de'eetto! Saruu new gido! Neena maaddiyaawantussikka sarotetsay gido! Ne S'oossay neena maaddee» yaageedda. Daawite untuntta akkiide, bare olanchchatoo kaappatuwaa ootseedita. **19** Daawite Piliss's'eematuwaanna ittippe giddiide, Saa'oola olanaw beedita wode, Minaase zariyaappe amareeda asatuu Daawitan gaketeeiddino. Shin Piliss's'eema asatuwaa kaappatuu Daawitenne Daawita Asay zaroreenaa beennaadan diggeeditino. Piliss's'eema asatuu loytsi baretteeddawaappe

guyyiyaan, untunttu guyye yeddeeditino; ayaw gooppe, Daawitenne Daawita Asay untunttu Kaatiyaa Saa'oolaw aatsi immanenttonne giide yayyeeditino. **20** Daawite S'ik'ilaaga katamaa simmishin, Minaase zariyaappe Daawita maaddanaw keseedita shaalak'atuu Adinaaha, Yozabaada, Yidi'eela, Mikaa'eela, Yozabaada, Elihunne s'ilttaaya. **21** Untunttu ubbaykka s'alanne wolk'k'aama asaa gidiyaa diraw, Daawite c'uguwaa kaalliyyaa wode, untunttu Aa maaddeeditino. **22** Daawita olanchchatuu S'oossaa olanchchatuwaadan c'oraana gakkanaw, Aa maaddiyaa Asay gallassi gallassi gujettee. **23** Med'inaa Goday haasayeeddawaadan Saa'oola kawutetsaa Daawitaw zaaranaw olaw danc'ci giigiide, Kebroonan de'iyaa Daawitakko yeedda olanchchatuu paydu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawaa. **24** Gondalliyaanne tooraa oyk'kiide, olaw danc'ci giigeedita Yihudaa zaratuusuppun sha'anne hosppun s'eeta. **25** Simoona zariyaappe olaw giigeedita s'alanne wolk'k'aama olanchchatuu laappun sha'anne itti s'eeta. **26** Leewiyaa zariyaappe oyddu sha'anne usuppun s'eeta. **27** Aaroona zaratuwaa kaappuu Yoodaaha; Yoodaahena ittippe heezzu sha'anne laappun s'eetu asatuu de'iino. **28** K'ay S'aadook'e yalaga s'alanne wolk'k'aama asaa; S'aadook'a aawuwaa golliyyaa asaappe laatamanne laa'u kaappatuu aanana ittippe de'iino. **29** Biiniyaama zariyaa gideedita Saa'oola dabbotuu heezzu sha'a asaa. Shin Biiniyaama zariyaappe dariyaa bagga Asay Saa'oola golliyyaa asaw he wodi gakkanaw ammanettiyaawanta. **30** Efireema zariyaappe barenttu aawotuwa golliyyaa asan eriteedita s'alanne wolk'k'aama asatuu laatamu sha'anne hosppun s'eeta. **31** Daawita kaateyanaw baanaw dooretteedita Minaase zariyaappe baggatuu tammanne hosppun sha'a. **32** K'ay Israa'eeliyaa Asay ayaa ootsanaw bessintto, wodiyaabaa shaakki eriyaa akeekanchcha asatuu, Yisaakoora zariyaw kaappatuu laa'u s'eeta; untunttu dabbotuu ubbay untunttoo azazettiino. **33** Ola shaluwaa ubbaa oyk'kiide, barenttu kumentsaa wozanaan Daawita maaddanaw giigeedita olanchchatuwan Zaabiloonaa zariyaa asatuu ishatamu sha'a. **34** Nifttaaleema zariyaappe itti sha'a kaappatuu de'iino; gondalliyaanne tooraa oyk'kiyaa hattamanne laappun sha'a asatuu untunttunna ittippe de'iino. **35** Daana zariyaappe olaw giigeedita asatuu laatamanne hosppun sha'anne usuppun s'eeta. **36** Olaw kesianaw Aaseera zariyaappe giigeeddawanttu oytamu sha'a. **37** Yorddaanoosa Shaafaappe hefints away doliyaa baggan de'iyaa Roobeela zariyaappe, Gaade zariyaappenne Minaase zariyaa baggappe ola shaluwaa ubbaa oyk'kiide yeedda asatuu itti s'eetanne laatamu sha'a. **38** Ha olaw giigeedita olanchchatuu ubbay Daawita Israa'eeliyaa bolla kaateyanaw barenttu k'ofaa k'achchiide, Kebroone katamaa yeeddino. K'ay Israa'eeliyaappe atteedawanttukka Kaateyanaw Daawita kaateyiide itti wozana gideeditino. **39** Untunttu dabbotuu untunttoo koshshiyaawaa giigissi wotseedita diraw, miiddinne ushiidde Daawitana heezzu gallassaa utteeditino. **40** Israa'eeliyaa asaw nashechchaa gidiyaa diraw, hup'issa baggana de'iyaa Yisaakoorappe, Zaabiloonappenne Nifttaaleemappe asatuu daro k'umaa aheeditino. **41** Iiliyaa, balasiyaa ukitsaa, woiniyaa teeraa, woiniyaa eessaanne zayitiyaa hariyaan, bak'uluwaan, gaaluwaaninne booran c'aaniide aheeditino; k'aykka untunttu miizzaanne dorssaa shukkiide maanaw akkiide yeeddino.

13 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Suntsatuwaanna; shaalak'atuwaananne s'eetuwa kaappatuwaanna zoretteedda. 2 Israa'eeliyaa asaa ubbaa, «Hinttentoo lo'a malatiyaabaa giddooppene, Med'inaa Godaa nu S'oossaa shene giddooppe, Israa'eeliyaa biittaa gas'an de'iyya nu dabbotuu, k'eesatuu nne barenttu kataman de'iyya Leewatuu nuunanna ittippe shiik'anaadan asaa kiittoytte. 3 Saa'ooli kaateteedda wode sheneko giina, dogettiide atteeda nu S'oossaa Taabootaa ane zaariide ahooytte» yaageedda. 4 Daawite odeedda yewuu suure gideedda diraw, Asay ubbay mayyeedda. 5 Hewaa diraw, Daawite S'oossaa Taabootaa K'iriyaati-Yi'aariimappe ahana mala, Gibs'e zawaappe Shihoora shaafaappe doommiide, Hamaata Pinuwa gakkana de'iyya Israa'eeliyaa asaa ubbaa shiishsheedda. 6 Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay kiruubetuwaappe gidduwaan bare kawutetsaa arataa bolla utteedda S'oossaa suntsan s'eesetteedda S'oossaa Taabootaa ahanaw Yihudaa biittan de'iyya Ba'aala geetettiyya K'iriyaati-Yi'aariima katamaa beeddino. 7 S'oossaa Med'inaa Godaa Taabootaa boray goochchiyaa ooratsa gaariyan wotsiide, Abinaadaaba sooppe aheeddino; Uuzinne Abihoy gaariyaa laaggiino. 8 Daawitenne Israa'eeliyaa Asay ubbay diitsaanne maasink'kuwa diis'si'iidde, kabaruwaa bak'kiidde, daalaa k'aatsiiddenne s'urumbbaa punniidde, barenttu kumentsaa wolk'kan S'oossaa sintsan nashettiidde bonchcheeddino. 9 Unttuntu Kiidoona giyya saan de'iyya katsaa bukkiiyaa udduma gakkiiyaa wode, booratu u'ubettina, Uuzi Taabootaa oyk'kanaw bare kushiiyaa yeddeedda. 10 Aa kushii Taabootaa bochcheedda diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu Uuza bolla ees'si' kesseedda. Hewaa diraw, S'oossay Aa shoc'ina, I he sa'aan S'oossaa sintsan hayk'ki aggeeda. 11 Med'inaa Goday hank'k'ettiide Uuza wod'eedda diraw, Daawite yiloteedda. Hachche gakkanaaw, he sa'ay Peerez Uuzaa geetettiide s'eesetteedda. Uuzi Shoc'etto sa'aa geetettee. 12 He gallassi Daawite S'oossaw yayyeedda diraa, «S'oossaa Taabootaa taakko wolla ahanaw danddayayitaa?» yaageedda. 13 Hewaa diraw, Taabootaa barenaana Daawita Katamaa afibeenna. Shin Gaatiiyaa Obeedi-Eedooma geetettiyya bitaniyaa soo afeedda. 14 S'oossaa Taabootay Obeedi-Eedooma gollen Aa golliiyaa asaana heezzu aginaa gam'eedda. Med'inaa Goday Aa golliiyaa asaanne aw de'iyya ubbabaa anjeedda.

14 S'iirsoosa Kaatii Kiiraami Daawitaw asatuwaa kiitteedda. Kiitteteedda asatuwaana golliiyaa kees's'anaadan zigaa mudetsaanne k'ay shuchchaa massiyaawantanne anaas'etuwaaw ay yeddeedda. 2 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla Aa kaatiiyaa ootsiide esseeddawaanne bare asaa Israa'eeliyaa diraw, Aa kawutetsaa d'ok'ku ootsiide bonchcheeddawaa Daawite ereedda. 3 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Yerusalaamen hara mac'c'a asaa gujji akkiide, attumawaa naanaanne mac'c'a naanaa yeleedda. 4 Daawite Yerusalaamen yeleedda attuma naanay Shaamu'a, Shobaaba, Naataana, Solomone, 5 Yibihaara, Elishuu'a, Elppaalees'a, 6 Nogaaha, Nefeega, Yaafi'a, 7 Elishamaa'a, Be'eliyaadanne Elifelees'a. 8 Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaatiiyaa giidiide oketteeddawaa Piliss's'eema Asay siseedda wode, untuntuu ubbay Daawita koyanaw keseeddino. Daawite untuntuu kesseeddawaa sisiide, untuntunna olettanaaw kesseedda. 9 Piliss's'eema Asay Rafayma Wombbaa yiide bonk'keeddino. 10 Daawite S'oossaa, «Taani baade

Piliss's'eematuwaa oloo? Neeni untuntuu taw aatsa immanii?» yaagiide oochcheedda. Shin Med'inaa Goday Aa, «Baade ola. Taani untuntuu new aatsa immana» yaageedda. 11 Daawitenne Aa Asay Ba'aali-Paraas'iima giyya sa'aa biide, yaan untuntuu s'ooneeddino. Daawite, «Haatsaa di'uu d'uussi aad'di'yaawaadan S'oossay ta morkkatuwa gidduwaanna taana aatseedda» yaageedda. Hewaa diraw, he sa'aa suntsay Ba'aali-Paraas'iima geetetteedda. 12 Piliss's'eematu barenttu eek'atuwaa he sa'aan yeggide beeddino. Yaatina Daawite azaziide, untuntuu eek'atuwaa tamaan s'uugisseedda. 13 Piliss's'eema asatu laa'entsuwa ha wombbaa simmi yiide bonk'keeddino. 14 Daawite S'oossaa laa'entsuwa oochcheedda. Shin S'oossay Aa, «Neeni untuntuu geeduwa booppa. Untuntuu guyyenna yuuyya aad'd'aade boo'iyya mitsaappe sintsa baggana olanaw giiga. 15 Boo'iyya mitsaappe huup'iyaan salpiyya kooshshaa neeni sisiyaa wode, olanaw kesa. Ayaw gooppe, hewe Piliss's'eema olanchchatuwaa shoc'anaw S'oossay neeppe sintsa aad'd'eedda giyaawaa» yaageedda. 16 S'oossay azazeeddawaadan Daawite ootseedda. Gabaa'oonappe biide Gezeera gakkanaaw, Israa'eeliyaa Asay Piliss's'eema olanchchatuwaa wod'eedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, Daawita worii biittaa ubbaa gakteedda. Kawutetsatuu ubbay Daawitaw yavanaadan Med'inaa Goday ootseedda.

15 Daawite bare kataman barew golliiyaa kees's'eedda; S'oossaa Taabootawukka sa'aa giigiisiide, dunkkaaniyaa esseedda. 2 Hewaappe guyyiyaan Daawite, «S'oossaa Taabootaa tokkanaadaanne med'i med'inaw Med'inaa Godaw ootsanaaw Med'inaa Goday dooreedda Leewatuwaappe attina, ooninne S'oossaa Taabootaa tookkanaaw bessena» yaageedda. 3 Daawite Med'inaa Goda Taabootaw giigisseedda sa'aa Taabootaa ahanadaan, Israa'eeliyaa asaa ubbaa Yerusalaamen shiishsheedda. 4 K'ay Daawite Aaroona zaratuwaanne Leewatuwaa s'eesiide shiishsheedda. 5 K'ahaata yaratuwaappe kaappuu Uri'eelinne itti s'eetanne laatamu Aa dabbotuu yeeddino. 6 Maraara yaratuwaappe kaappuu Asayinne laa'u s'eetanne laatamu Aa dabbotuu yeeddino. 7 Gershshoona yaratuwaappe kaappuu Yuu'eelinne s'eetanne hattamu Aa dabbotuu yeeddino. 8 Els's'aafaana yaratuwaappe kaappuu Shamaa'enne laa'u s'eetu Aa dabbotuu yeeddino. 9 Kebroone yaratuwaappe kaappuu Eli'eelinne hospun tammu Aa dabbotuu yeeddino. 10 Uuzi'eela yaratuwaappe kaappuu Aminaadaabinne s'eetanne tammanne laa'u Aa dabbotuu yeeddino. 11 Hewaappe guyyiyaan, Daawite k'eesetuwa S'aadook'anne Abiyaataara, k'ay Leewatuwaa Uri'eela, Asaaya, Yuu'eela, Shamaa'iyya, Eli'eelanne Aminaadaaba s'eesisseedda. 12 Untuntuu, «Hinttentu Leewatu zaretto kaappatuwaa. S'oossaa Israa'eeliyaa Med'inaa Godaa Taabootaa taani giigissa wotseedda sa'aa ahanaw hinttenne hinttentu dabbotuu geeyite. 13 Hinttentu Leewatuu koyro S'oossaa Taabootaa tookkibeenna dirawunne nuuni Aa wogaadan woot afanentto S'oossaa oochchibeenna diraw, Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna mureedda» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa Taabootaa ahanaw k'eesatuu nne Leewatuu barentta geeshsheeddino. 15 Med'inaa Goday Muse baggana kase azazeeddawaadan, Leewatuu S'oossaa Taabootaa kasuwaana barenttu hashiyaan tookkeeddino. 16 Hewaappe

guyyiyaan, diitsaanne maasink'kuwaa diis'siidae, daalaa k'aatsiidae, nashechiyaa yetsaa yes's'ana mala, Leewatuwaa kaaletsiyaawantuu barenttu dabbotuwaas suntsanaadan Daawite azazeedda. 17 Leewatuuu Yuu'eela na'aa Hemaana, Aa dabbatuwaappe Berekiyaa na'aa Asaafanne untuntuu dabbatuwaappe Maraara yaraa K'usaaya na'aa Etaana suntseeddino. 18 K'ay laa'entso kaalaan Zakkaraasa, Yaa'izi'eela, Shamiraamooti, Yihi'eela, Uunna, Eli'aaba, Banaaya, Ma'iseeya, Matitiyaa, Elifaala, Miik'ineeyanne penggiyaa naagiyaawantaa Obeedi-Eedoomanne Yihi'eela suntseeddino. 19 Nahaasiyaa daalaa d'ok'ku ootsiide k'aatsanaadan Hemaani, Asaafinne Etaani suntseeddino. 20 K'ay Zakkaraasi, Yaa'izi'eeli, Shamiraamooti, Yihi'eeli, Uunni, Eli'aabi, Ma'iseeyinne Banaayi diitsaa lee'uwaan diis's'iino. 21 Matite, Elifaali, Miik'ineeyi, Obeedi-Eedoomi, Yihi'eelinne Azaazi diitsaa orddiyaan diis's'iino. 22 Leewatu kaappuu Kanaane mazimuriyaa kaaletsanaw suntsetteedda; I eranchcha gidiyaa diraw, untuntuu tamaarissee. 23 Berekiyayinne Elk'aani Taabootaa dunkkaaniyaa penggiyaa naaganaw doortteeddino. 24 K'ay Keesatuu Shabaanee, Yoshafaas'i, Nataani'eeli, Amaasaayi, Zakkaraasi, Banaayinne El'ezeri S'oossaa Taabootaa sintsan s'urumbbaa punnanaw doortteeddino. Obeedi-Eedoominne Yehiyaa Taabootaa penggiyaa naaganaw doortteeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan Daawite, Israa'eeliyaa c'imatuunne sha'a kaappatuu Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Obeedi-Eedooma sooppe ahanaw nashettiidae beeddino. 26 Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa tookkeedda Leewatuwaa S'oossay maaddeedda diraw, untuntuu laappun korumatuwaanne laappun dorssaa orggetuwaas yarshsheeddino. 27 Daawite, Taabootaa tookkeedda Leewatu ubbay, mazimuriyaa yes's'iyaawantunne mazimuriyaa yes's'iyaawantuu kaappuu Kanaane suufiyaa geetetiyyaa k'ac'inaappe dadetteedda mayuwa mayyeeddino. Daawitekka k'ay liinuwaappe dadetteedda eefuudiyyaa geetetiyyaa mayuwa mayyeedda. 28 Hawaadan ootsiide, Israa'eeliyaa ubbay homboc'iidae, s'urumbbaanne malakataa punniidae, daalaa k'aatsiidenne, diitsaanne maasink'kuwaa diis's'iidae, Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa aheeddino. 29 Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Daawita Katamaa geleedda wode, Saa'oola naatta Miikaala maskkootiyaanna s'eellaade, Kaatii Daawite nashettiidae durishiinne kaa'ishin be'aaddu; Daawita bare wozanaan kad'aaddu.

16 Untuntuu S'oossaa Taabootaa ahiidae, Daawite Taabootaa wotsanaw d'oageedda dunkkaaniyaa gidduwaan wotseeddino. S'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwa Med'inaa Godaw yarshsheeddino. 2 Daawite s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwa yarshshiide Poleeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa sintsan asaa anijeedda. 3 Israa'eeliyaa asaw ubbay, mac'c'aaniwunne attumawoo, huup'yaan huup'yaan itti itti kempo ukitsaa, itti itti mus'o ashuwaakka woyniyaa teeraa melaappe itti itti ukitsaa gisheedda. 4 Med'inaa Godaa Taabootaa sintsan ootsanaadaaninne Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa sabbanaadan, galatanaadaaninne bonchhanaadan, amareeda Leewatuwaa Daawite suntseedda. 5 Leewatu kaappuu Asaafa; Asaafa kaalliide laa'entso kaappuu Zakkaraasa. Zakkaraasa kaalliide de'yaawantuu Yihi'eela, Shamiraamoota, Yihi'eela, Matitiyaa, Eli'aaba, Banaaya,

Obeedi-Eedoomanne Ye'eela. Untuntuu maasink'kuwaanne diitsaa diis's'anaw suntsetteeddino; shin Asaafa daalaa k'aatsanaw suntsetteedda. 6 K'eesiya Banaayinne Yahaa'i'eeli S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa sintsan ubbaa wode s'urumbbaa punnanaw suntsetteeddino. 7 He gallassi Daawite kasetide, Asaafinne Aa dabbotuu Med'inaa Godaa sabbanaadan untuntuu immeedda. 8 Med'inaa Godaa galatite; Aa sintsa s'esite. I ootseeddawaa kawutetsatuu gidduwaan erissite. 9 Aa sabbite; galataa yetsaa aw yes's'ite. Aa malalissiyaa kiitaa ubbaa odite. 10 Aa geeshsha sintsan c'ee'k'ettite; Med'inaa Godaa kuyiyaawantuu wozanatuu nashettino. 11 Med'inaa Godaanne Aa wolk'kaa s'omoosite; ubbaade Aa sintsa kooyite. 12 Hinttentoo, Aa K'ooma Abrahamaa zeretsatoo, Doortteedda Yaa'oooba naatoo, I ootseedda maalaalissiyaabaa, Aa malaatanne I pirddeedda pirdaa hassayite. 14 I Med'inaa Godaa nu S'oossaa; Aa pirddaykka sa'aa ubbaa bollaanna. 15 I bare k'aalaa c'aak'uwa med'inaw, Bare azazeedda k'aalaa sha'a yeletaa gakkanaw naagee. 16 Hewenne, I Abrahamaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa, Yisaak'aw c'aak'k'eedda c'aak'uwa. 17 Yaak'oobaw wogaa, Israa'eeliyawukka med'ina c'aak'kuwaa outside mintseeddawaa. 18 I, «New Kanaane biittaa immana; I ne zeretsatoo laata gidanawaa» yaageedda. 19 S'oossaa asatuu payduwaan guutsanne Kanaane biittan bete gidide de'iyaa wode, 20 itti asaappe hara asaa, itti kaatetetsaappe hara kawutetsaa yuuyyeeddino. 21 S'oossay untuntuu ooninne naak'kanaw immibeenna; untuntuu diraw kaatetuwa seeriidae, 22 «Taani okkeeddawaa bochhoppite; Ta timbitiyaa odiyaawantaa k'hoppite» yaageedda. 23 Aa'an de'iyaa asaw, ubbaykka Med'inaa Godaw yes's'ite; I ashshiyaa mishiraachchuwa hachche hachche odite. 24 Kawutetsatuu gidduwaan Aa bonchchuwa, asaa ubbaa giddon Aa malalissiyaa oosuwaabaa awaayite. 25 Med'inaa Goday wolk'kaama; Aad'd'o galatay aw bessee. S'oossatuwa ubbaappe aad'd'ide, I yayettanaw besse. 26 Hara asaa s'oossatuu ubbay eek'atuwa; shin Med'inaa Goday saluwa med'd'eedda S'oossaa. 27 Bonchchuunne anggay Aa yushshuwaan de'ee; minotetsayne nashechchay I De'iyaa Sadaan de'ee. 28 Hinttentoo, asaa zaretoo ubbay, Med'inaa Godaawaa odite; «Bonchchuunne wolk'ay Med'inaa Godaawaa» giide odite. 29 «Bonchchuu Aa suntsaassa» giide Med'inaa Godaawaa odite. Yarshshuwa akkiide, Aa sintsa yiite. Aa geeshshatetsaa puulan Med'inaa Godaw goynnite. 30 Gadiyaan de'iyaa asaw ubbay, Aa sintsan kokkorite. Sa'ay min ek'k'eedda; ubbakka k'aas'enna. 31 Salotuu nashettino; sa'aykka hashshu go! Kawutetsatuu giddon untuntuu, «Med'inaa Goday kaateteedda!» yaagino. 32 Abbayinne Aa giddon kumeeddabatu guummino. Shoyk'ayne shooyk'kan de'iyabatuu ubbatuu nashettino. 33 Hewaappe guyyiyaan woran de'iyaa mitsaa ubbay yes's'ana; nashechchan Med'inaa Godaa sintsan yes's'ana. Ayaw gooppe, I sa'aa bollan pirdanaw yee. 34 S'oossay lo'a gidiyaa dirawunne Med'inaa Godaa galatite. Aggena Aa siik'uu med'inaawaa gidiyaa diraw, galatite. 35 Hewaappe guyyiyaan hinttentoo, «Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, nuuna ashsha. Nuuni ne geeshsha suntsaa galatanaadaaninne ne bonchchuwaan c'ee'k'ettanaadan, kawutetsatuu giddoppe shishshaade ashsha» yaagite. 36 Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw galatay gido. Med'inaappe med'ina gakkanaw galatetto! Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay,

«Ameri”i» giide, Med’inaa Godaa galateedda. **37** Med’inaa Godaa K’aalaa ca’ak’uwa Taabootaa sintsan hachche hachche goynaw koshashiyaa ubbaa wode untuntunna ootsanaadan, Daawite Asaafanne Aa dabbotuwaaw wotseedda. **38** I k’ay Obeedi-Eedoomanne Aa dabbotuwaaw usuppun tammanne hosphpuntsa untuntunna ootsanaadan wotseedda; Yidutuuna na’aa Obeedi-Eedoomanne Hoosa penggiyaa naaganaadan wotseedda. **39** K’eesii S’aadook’inne aanana ootsiyaa K’eesatu Gaba’oonan de’iyaa d’ok’k’a sa’aan, Med’inaa Godaa Dunkkaaniyaa sintsan ootsanaadan yaan atteeddino. **40** Med’inaa Goday Israa’eeliyaw immeedda higgiiyan s’aafetteeddawaadan, untuntunna wontanne omarsii ubbaa wode s’uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa’aan Med’inaa Godaw yarshshiino. **41** Aggena Aa siik’uu med’inaawaa gidiyaa diraw, Med’inaa Godaa yetsan galatanaadan Hemaana, Yidutuunanne dooretteedda haratuwaaw Daawite untuntunna ittipe wotseedda. **42** Hemaaninne Yidutuuni s’urumbbaa punniino, daalaa k’aatsiinonne galataa mazimuriyaa yes’siidde kaa’iyaa hara miishshatuwaaw kaa’iino; Yidutuuna attuma naanay penggiyaa naaganaw suntsetteeddino. **43** Hewaappe guyyiyaan, Asay ubbay bare soo bare soo beedda. Daawitekka bare soy asaa anjjanaw simmeedda.

17 Daawite bare kaatiyaa gollen de’iidde, timbbitiyaa odiyaa Naataana, «Taani zigaappe kees’etteedda gollen de’ay; shin Med’inaa Godaa K’aalaa ca’ak’uwa Taabootay dunkkaaniyaa garssaana» yaageedda. **2** Naataani Daawita, «Otsanaw ne wozanay k’oppeeddawaa ubbaa kiiteta; S’oossay neenana de’ee» yaageedda. **3** Shin he gallassaa k’amma S’oossaa K’aalay Naataanakko yiide, **4** «Ba; ta k’oomaa Daawita hawaadan yaaga; Med’inaa Goday hawaadan yaagee; Taani de’ana golliyaa kees’s’anawe neena gidakka. **5** Ayaw gooppe, taani Israa’eelatuwaaw Gibs’eppe kesseedda gallassaappe doommaade hachche gakkanaw, gollen de’abeykke; taani dunkkaaniyaappe dunkkaaniyaw, K’ay itti saappe hara sa’aw yuuyyaade de’aad. **6** Taani Israa’eeliyaa asaa ubbaana yuuyyeedda sa’aa ubbaan, ta asaa heemmanaw taani azazeedda Israa’eeliyaa daannatuwaappe oossinne, Taw zigaa golliyaa ayaw kees’s’abeykii? gaade oochchabeykke» yaagee» yaaga. **7** «Hewaa diraw, ha’ikka ta K’oomaa Daawita, «Ubbaappe Wolk’k’aama Med’inaa Goday neena hawaadan yaagee; «Taani neena hentsaa gadeppe, dorssaa heemmiyaa saappe dentsaade, ta asaa Israa’eeliyaa kaaletsanaadan akkaad. **8** Neeni beedda sa’aa ubbaan taani neenana ittipe gidaad; ne morkkatuwaaw ubbaa ne sintsaappe diggaad. Ha”i simmi taani ha sa’aan eretteedda wolk’k’aama asatuwaappe suntsaadan ne suntsaa gitayana. **9** K’ay taani ta asaw, Israa’eeliyaw sa’aa immaade, untuntunna he sa’aan tokkana. Hewaa diraw, untuntunna barenttu sa’aan de’anawanta; untuntunna laa’entso shabbaretikkino. Kase taani ta asaa Israa’eeliyaa bolla yeletatuwaaw suntseedda wodiyaappe doommina naak’keeddawaadan, laa’entso iita asatuw untuntunna naak’kikkino. Taani ne morkkatuwaaw ubbaa new moodisana. « < «Hewaa bollankka Med’inaa Goday bare huup’iyaw ne zaratuw de’anaadan ootsanaawaa new odeedda. **11** Ne laysay wurina, hayk’k’aadda ne mayza aawotuwaan gaketiyaa wode, taani neeppe guyyiyaan ne zariyaa, ne naanatuwaappe ittuwaa dentsaade, Aa kawutetsaa minisana. **12** Taw golliyaa kees’s’anawe Aa; taani Aa kawutetsaa araataa med’inaw minissa essana. **13** Taani aw aawuwaaw gidana; ikka taw

na’aa gidana. Neeppe kase kaateteedda Saa’oolappe taani ta siik’uwaaw akka diggeeddawaadan, taani aappe ubbakka akkikke. **14** Taani Aa ta asaa bollanne ta kawutetsaa bolla med’inaw suntsana; Aa kawutetsaa araataykkaa med’inaw min ek’k’ana» yaagee» yaaga» yaageedda. **15** Naataani S’oossay aw sas’aani k’onc’c’isseedda k’aalaa ubbaa hawaadan Daawitaw odeedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite dunkkaaniyaa geliide, Med’inaa Godaa sintsan utteedda. Hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med’inaa Godaw, S’oossaw, neeni hawaa ubbaa taw ootsanaw taani oonee? Ta soy asayikka ayee? **17** Abeet Med’inaa Godaw, hawe ne ayfiyaa sintsan guutsa malatina, ne k’oomaa zaratuw sintsaappe yaanawaa laysatuwaan timbbitiyaa odaadda. Taana k’ay wolk’k’aama asaa kessaadda. **18** Neeni taana ne k’oomaa bonchcheedda diraw, taani Daawite simmi ayaa gaanaw danddayayitaa? Neeni taana ne k’oomaa eraasa. **19** Abeet Med’inaa Godaw, ne k’oomaa diraw, ne wozanaa k’ofaadan ha gitabaa ubbaa ootsaade, ha gitatetsaa ubbaa taana erissaadda. **20** «Abeet Med’inaa Godaw, ne mali ittuunne baawa. Nuuni nu haytsaan siseeddawaadan, neeppe attina, hara s’oossi baawa. **21** Neeni ne asaa ootsanaw wozeedda ne asaa Israa’eeliyaa malatiyaa hara kawutetsi sa’aa bolla baawa. Neeni ootseedda gitanne malalissiyaa oosotu gaasuwaan ne suntsay biittan sa’aan eretteedda. Neeni Gibs’eppe wozeedda ne asaa sintsaappe kawutetsatuwaa laaggaadadda. **22** Neeni ne asaa Israa’eeliyaa med’inaw nebbaa ootsaadda. Abeet Med’inaa Godaw, neenikka untuntunna S’oossaa gidaadda. **23** «Abeet Med’inaa Godaw, neeni ne k’oomaabaanne Aa zeretsaaba haasayeeddawe med’inaw min ek’k’o; neeni ootsana geeddawaadanka kiiteta. **24** «Ubbaappe Wolk’k’aama Med’inaa Godaw, Israa’eeliyaa S’oossay tumuwaappe Israa’eeliyaw S’oossaa; geetettanaadan ne suntsay med’inaw min ek’k’ananne gitatana. Ne k’oomaa Daawita zaratuw ne sintsan min ek’k’ana. **25** «Abeet ta S’oossaw, «Taani new golliyaa kees’s’ana gaade» neeni taw ne k’oomaw k’onc’c’aadda. Hewaa diraw, taani ne k’oomay ha woosaa neena woossanaw s’alaad. **26** Abeet Med’inaa Godaw, neeni S’oossaattee! Neeni ha lo”o k’aalaa taw ne k’oomaw ootsana gaadda. **27** Ne sintsan yaa med’inaw gam’anaadan, ne k’oomaa zariyaa anjanaw nashetta. Abeet Med’inaa Godaw, neeni anjeeddawe med’inaw anjijetteddawaaw gidana» yaagiide woosseedda.

18 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Piliss’eematuwaaw s’ooniide mooddeedda; yaatiide Gaate geetettiya katamaanne Aa mootsatuwaaw Piliss’eema asatuwaaw kushiyaappe wotsi akkeedda. **2** K’ay Daawite Moo’aabe gadiyaa asatuwaaw s’oonina, untuntunna aw moodetteeddino; giiraa giireeddino. **3** Hamaata katamaa matan de’iyaa S’ooba biittaa Kaatii Hadaadi’eezere, bare kawutetsaa Efiraas’iisa Shaafaa gakkanaw aassanaw biishshin, Daawite Aa s’ooneedda. **4** Daawite Hadaadi’eezereppe itti sha”a paraa gaaretuwaaw, laappun sha”a paraa asatuwaanna laatumu sha”a gedissa asatuwaaw omoodeedda. Daawite s’eetu gaareto gideedda paratuwaaw ashshiide, hara paratuwaaw ubbaa gaaduwaaw giilddayeedda. **5** Damask’k’o katamaan de’iyaa Sooretuu S’ooba biittaa Kaatiyaa Hadaadi’eezera maaddanaw yeedda wode, Daawite untuntuppe laatamanne laa”u sha”a asaa wod’eedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Sooriyaa biittan Damask’k’o kataman olanchchatuwaaw

geessotuwa med'd'eadda. Yaatina, Sooriyaa asatuu Daawitaw moodettiide, giiraa giireeddino. Daawite beedda sa'aa ubbaan Med'inaa Goday aw s'oonuwa immeedda. 7 Kaatii Daawite Hadaadi'eezera oosanchatuwa tookkeedda work'kaa gondallatuwa akkiide, Yersaalame afeedda. 8 K'ay Daawite Hadaadi'eezere mooddiyaa S'ebaahanne Kuna katamatuwaappe nahaasiyaa giyaa birataa loytsi daruwa akkeedda. Hewaappe simmiide, Solomone he nahaasiyaa birataappe Abbaa Saariyaa, tuussatuwaanne dumma miishshatuwa med'd'eadda. 9 Daawite S'ooba biittaa Kaatiyaa Hadaadi'eezera olanchchatuwa ubbaa s'ooneddawaa Hamaata Kaatii Too'i siseedda. 10 Hadaadi'eezera olettiide s'ooneddada diraw, Aa hashshu gaanawunne sarotanaw bare na'aa Hadoramaa Kaatiyaa Daawitakko kiitteedda. Ayaw gooppe, Hadaadi'eezere Too'aara olettiide gam'eedda. Hadoramaa work'kaappe, biraappenne nahaasiyaappe med'd'eadda miishshatuwa akkiide yeedda. 11 Kaatii Daawite Eedoomappe, Moo'aabeppe, Amoonaa asatuwaappe, Piliss'eematuwaappenne Amaaleek'a asatuwaappe omooodi akkeedda biraanne work'kaa ha miishshatuwaanna ittippe gatside, Med'inaa Godaw dummayide wotseedda. 12 S'aruuyi na'ay Abishaayi Eedooma asaappe tammanne hosppun sha'atuwa Mas'ine Womban wod'eadda. 13 Hewaappe guyyiyaan, Daawite Eedooman olanchchatuwa geessotuwa med'd'eadda; yaatina, he gadiyaa Asay ubbay Daawitaw moodetteedda. Daawite beedda sa'aa ubbaan Med'inaa Goday aw s'oonuwa immeedda. 14 Hewaadan ootside, Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaateteedda; bare asaa ubbaa s'illootaaninne suure pirdan akkeedda. 15 S'aruuyi na'ay Yoo'aabe ola gadaawaa; Ahiluuda na'ay Yoosaafes'e haneeddabaa s'aafiyaawaa; 16 Ahis'uuba na'ay S'aadook'inne Abiyataara na'ay Abimeleeki k'esetuwa; Shaabisha waanna s'aafiya; 17 Yoodaaha na'ay Banaayi Daawita naagiya olanchchatuwa kaappuwa; Daawita attumawaa naanay Aa kawultsaan d'ok'ka sa'aa oyk'k'ide kaappatuwa.

19 Hewaappe guyyiyaan, Amoonatuwa Kaatii Naa'oosi hayk'keedda; Aa na'ay Aa kotan kaateteedda. 2 Daawite, «Aa aawuu Naa'oosi taw keekeedda diraw, taani Aa na'aa Hanuunaw keekana» yaageedda. Hanuuna aawuu hayk'keedda diraw, Daawite Aa mintsetsanaw asaa kiitteedda. Daawite kiiteeddawantuu Hanuuna mintsetsanaw Amoonaa gadiyaa gakteedda wode, 3 Amoonaa asaa kaappatuu Hanuuna, «Daawite neena mintsetsanaw ha asatuwa kiiteeddawe ne aawuwa banchchuwaa diraassa gaaddiyye? I bare asaa kiiteeddawe ha katamaa s'eellanaassa, wochchanaassanne olettiide s'oonanaassa» yaageeddino. 4 Hanuuni Daawite kiiteedda asatuwa oyk'k'ide, untuntuu buuchchaa meedeedda; untuntuu mayuwaakka uttiyaa dulliyaa baggappe k'ans's'i akkiide, untuntuu yeddeedda. 5 Hewaa diraw, asatuu daro yeellateeddino. Daawite hewaa sisiide, I untuntunna gaketiyaa asaa kiitteedda. Hewaappe, «Hinttentuu buuchchay dic'c'anaashin, Yaarikko kataman de'ishshite; hewaappe guyyiyaan haa yiite» yaageedda. 6 Amoonatuu barenttu kiitan Daawite untuntuu morkkanaadan ootseeddawaa ereedda wode, Hanuuninne Amoonatuu Masp'p'es'oomiyaappenne Sooriyaan de'iyaa Maa'ikanne S'ooba geetetiyyaa katamatuwaappe paraa gaaretuwaanne paraa asatuwa k'as'aranaw hattamanne oyduu sha'a kiilo giraame dees'iyaa s'agaraa biraa yeddeeddino. 7

Hattamanne laa"u sha'a paraa gaaretuwa, paraa asatuwa, Maa'ika kaatiyaanne Aa olanchchatuwa k'as'areeddino; k'as'arina yiide, Medaaban dunkkaaneeddino. K'ay Amoonatuu barenttu katamaappe shiik'iide, olaw giigeedda. 8 Daawite hewaa siseedda wode, Yoo'aabanne olanchchatuwa ubbaa yeddeedda. 9 Amoonatuu kesiide, katamaa penggiyaan olaw salppeeddino. Untuntuu maaddanaw yeedda kaatetuukka barenttu sa'aa oyk'k'ide, dembaan shiik'keeddino. 10 Yoo'aabe barena olaw sintsananne guyyenna doodeeddawaa be'eedda wode, Israa'eelatu giddoppe ubbaappe minniyaa olanchchatuwa doori akkiide, Sooriyaa asatuwa sintsan salppisseedda. 11 Atteeda asatuwaappe bare ishay Abishaayi azazana mala ootside, Amoonaa asatuwa sintsan salppeeddino. 12 Yoo'aabe bare ishaa Abishaaya, «Sooriyaa asatuu taw wolk'kaamooappe, neeni yaade taana maadda. K'ay Amoonaa asatuu new wolk'kaamooappe, taani yaade neena maaddana. 13 Simmi minna! Nu asaa dirawunne nu S'oossaa katamatuwa diraw, ane min olettettye. Med'inaa Goday barena lo'iyaaawaa ootso» yaageedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabinne aananna de'iyaa Asay Sooriyaa asatuwaana olettanaw lawuhu geeddino. Yaatina, Sooriyaa asatuu Aa sintaappe bak'attedino. 15 Sooriyaa asatuu bak'attedawaa Amoonaa asatuu be'eedda wode, untuntukka Aa ishaa Abishaaya sintaappe bak'atiide, katamaa geleeddino. Hewaappe guyyiyaan, Yoo'aabe Yersaalame simmeedda. 16 Sooriyaa asatuu Israa'eeliyaa asatuu untuntuu s'ooneddawaa ereedda wode, asaa kiitiide Efraas'iisa Shaafaappe hefintsana de'iyaa Sooriyaa asatuwa ahiseeddino. Hadaadi'eezera ola gadawuu Shobaaki untuntuu kaaleetse. 17 Daawite hewaa siseedda wode, Israa'eeliyaa olanchchatuwa shiishshiide, Yorddaanoosa Shaafaa pinneedda; Sooriyaa asatuwaana olettanaw untuntuu sintsan salppeeddino. Daawite untuntunna olettanaw salppina, untuntukka aanana oletteeddino. 18 Sooriyaa asatuu Israa'eelatu sintaappe bak'attedino; Daawite Sooriyaa asatuwaappe paraa gaariyaa laaggiyaa laappun sha'a asatuwaanne oytamu sha'a gediya asatuwa wode; untuntuu olaa gadaawaa Shobaakakka wode. 19 Hadaadi'eezera olanchchatu Israa'eelatuwaan s'oonetteeddawaa ereedda wode, Daawitana sigettiide, aw moodetteeddino. Hewaappe simmina, Sooriyaa Asay Amoonaa asaa maaddanaw dosibeenna.

20 Ofintsan, kaatetuu olaw kesiya wode, Yoo'aabe olanchchatuwa kaaletside, Amoonaa gadiyaa woraajjeedda; mayyiide Raaba katamaa doodeedda. Shin Daawite Yersaalamen takkeedda; Yoo'aabe Raaba katamaa olettiide bayzeedda. 2 Hewaappe guyyiyaan Daawite yiide, untuntuu kaatiyaa work'kaa kallachchaa Aa huup'yaappe akkeedda. Kallachchay mazzaniyaa wode hattamanne oyduu kiilo giraame gideedda; Aa gidduwaan ink'kuwa geetetiyyaa al'o shuchchay de'ee. He kallachchaa akkiide, Daawita huup'yaan wotseedda. K'ay Daawite he katamaappe loytsi daro omooduwa akkeedda. 3 Yaatiide kataman de'iyaa asaa kessiide, magaaziyan, gomaaninne kalltan oosisseedda. Amoonaa katamatuwaan de'iyaa asaa ubbaakka hewaadan oosisseedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne Aa Asay ubbay Yersaalame simmeedda. 4 Hewaappe simmiide, Piliss'eema asatuwaana Gezeeran olaw denddeedda; Huushappe yeedda Sibbakaayi adussa mino asatuwa yuraappe gideedda Sippaaya wodeedda.

Yaatina, Piliss's'eematu s'oonetteeddino. **5** Hewaappe doomina Piliss's'eema asatuwaana hara olay denddeedda; Yaa'iira na'ay Elihanaani toora toomay shemayinniyyaa waddarashaa keeshshatto, Gaate katamaappe yeedda Gooliyaada ishaa Laahima wod'eedda. **6** K'aykka hara olay Gaate kataman denddeedda. He sa'aan itti wogga adussa bitanii de'ee. He bitaniyaw itti itti kushiyan usuppun birad'd'etuu, itti itti gediyaanka usuppun birad'd'etuu, ubbaanna laatamanne oyddu birad'd'etuu de'iino. He bitanii adussa mino asatuwaa yaraappe gideedda asaa. **7** He bitanii Israa'eelatuwaa naasseedda wode, Daawita ishaa Shaama na'ay Yoonataani Aa wod'eedda. **8** Hawanttu Gaate kataman de'iyaa adussa mino asatuwaa yaratuwaa; untunttu ubbay Daawita kushiyaaninne Aa asaa kushiyan hayk'keeddino.

21 Sees'aanay Israa'eeliyaa bolla metuwaa ahanaw koyiide, Daawite Israa'eeliyaa asaa paydanaadan dentedseedda. **2** Daawite Yoo'aabanne olanchchatuu kaappatuwaa hawaadan yaageedda; «Daanappe Berssaabe ha gakkanaw biite; Israa'eeliyaa asaa paydite. Yaatiide asaa paydu aappunento taana erissite» yaageedda. **3** Shin Yoo'aabe Aa, «Med'inaa Goday ha de'iyaa bare asaa bolla s'eetu kushiya guji! Ta godaw, kaatiyaw, untunttu ubbay ta godaa k'oomatuwaa gidikinooye? Ta goday hewaa malaa ootsanaw ayaw koyii? Israa'eeliyaa kawutetsaa ayaw bayzanchcha kessii?» yaageedda. **4** Shin kaatiyaa K'aalay Yoo'aaba s'oonneedda. Yoo'aabe kesiide, Israa'eeliyaa biittaa ubbaa yuuyyeedda; Yerusaalame simmeedda. **5** Yoo'aabe paydeedda asaa payduwaa Daawitaw immeedda. Israa'eeliyaa biittan ubbaan mashshaan olettanaw danddayiyaa itti miilonenne itti s'eetu sha'a mino asatu de'iino. K'ay Yihudaa biittan mashshaan olettanaw danddayiyaa oyddu s'eeanne laappun tammu sha'a mino asatu de'iino. **6** Yoo'aabe kaatiyaa azazuwaa sheneteedda diraw, Leewatuwaanne Biiniyaama zeretsaa payduwaan gujibeenna. **7** S'oossay ha yewuwaan nashetibeenna diraw, Israa'eeliyaa mureedda. **8** Yaatina Daawite S'oossaa, «Taani ha kiitan wolk'k'aama nagaraa ootsaad. Shin ha'i neena woossay; ta bayzuwaa, ne k'oomaa bayzuwaa k'oc'c'a. Taani daro eeyyabaa hanaad» yaageedda. **9** Med'inaa Goday Daawitaw timbitiyaa odiyaa Gaada hawaadan yaagiide haasayisseedda; **10** «Baade; Daawita, «Med'inaa Goday neena, «Taani neena heezzubappe dooruwa bessay; taani ne bolla polanaw taw untuttuppe ittuwaa doora» yaagee yaaga» yaageedda. **11** Gaadi Daawitakko biide Aa, «Med'inaa Goday neena, «Hawanttuppe ittuwaa doora: heezzu laytsaa koshaa dooray? Woy ne morkketuu neena yedersishin, heezzu aginaa untunttu sintsaappe bak'atanawaa dooray? Woy Med'inaa Godaa mashshay ne gadiyaa heezzu gallassaa shoc'anawaanne hewaanakka K'ay Israa'eeliyaa gadiyaa pini kesanaashin hayk'kuwaa iita harggiyaan shoc'iyaa kiitanchchaa I kiittiyaawaa dooray?» yaagee. Ane ha'i k'achchaade, taani taana kiiteeddawoo zaariyaawaa oda» yaageedda. **13** Daawite Gaada, «Taani loytsi un'ettaad. Med'inaa Godaa maarotetsay loytsi wolk'k'aama gidiyaa diraw, ane taani Aa kushiyan kundda; taani asaa kushiyan kunddikke» yaageedda. **14** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bolla iita harggiyaa yeddina, laappun tammu sha'a Israa'eeliyaa asatu hayk'keeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Yerusaalame bayzanaw kiitanchchaa kiiteedda. Shin kiitanchchay Yerusaalame

bayzanaw mata utti de'ishshin, Med'inaa Goday yaatiide kayyotteedda. Kayyotiide bayziyaa kiitanchchaa, «Agga! Hewe gidanawaa!» yaageedda. He wode S'oossaa kiitanchchay Yaabuusiyyaa Ornna udduma matan ek'keedda. **16** Med'inaa Godaa Kiitanchchay bare mashshaa bare kushiyan oyk'kiide, Yerusaalame bayzanaw sa'aapenne saluwaappe gidduwaan ek'keeddawaa Daawite be'eedda. Hewaappe guyyiyaan, Daawitenne c'imatu waaruwa mayyiide, barentu deemuwaan guufanneeddino. **17** Daawite S'oossaa, «Asay paydettanaadan ootseeddawe taana gidikkitaayye? Naak'keeddawenne iitabaa ootseeddawe taana. Shin ha dorssatu, untunttu ayaa ootseeddino? Abee Med'inaa Godaa, ta S'oossaw, hayyanaa ne kushii taananne ta aawuwa soy asaa muro. Ne kushii ne asaa muroppo!» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Gaade hawaadan yaagiide azazeedda; «Daawite pude Yaabuusiyyaa Ornna udduma biide, Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa yaan gimbbanaadan oda» yaageedda. **19** Med'inaa Goday nabiyyaa Gaade baggana geedda k'aalaadan Daawite beedda. **20** He wode Orninne Aa oyddu attuma naanay uddumaan zarggaa bukkiino. Guyye simmi s'eelliide, kiitanchchaa be'eeddino; aanana de'iyaa naanay k'osetteeddino. **21** Daawite Ornakko yeedda wode, Ornna Aa be'iide, uddumaappe gas'aa kesiide, bare deemuwaa sa'aa gatsiide, Daawitaw goymeedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Daawite Ornna, «Boshay asaa bollappe kichchana mala, taani Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa kees's'anaw ne uddumma taw zal'aarikii. Taani new kumentsaa gatiyaa c'iggana» yaageedda. **23** Ornna Daawita, «New akka; ta goday kaatii barena nashechchiyaawaa ootso. Be'a, s'uuggiyaa yarshshoo booraa, eetsanaw katsaa bukkiiyaa miishshaanne katsaa yarshshoo zarggaa taani immana. Taani ha ubbaakka new immana» yaageedda. **24** Shin Kaatii Daawite Ornna, «tuytti, chii! Taani kumentsaa gatiyaa k'ans's'aade shammana. Ayaw gooppe, taani nebba Med'inaa Godaw akkikke; k'ay taani miishshaa kessabeennawaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsaade yarshshikke» yaageedda. **25** Hewaa diraw, Daawite he uddumaw usuppun s'eetu work'k'aa santimiyyaa immeedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, Daawite he kushiyan Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda. Yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwaa yarshsheedda; Med'inaa Godaa woossina, Med'inaa Goday s'uuggiyaa yarshshuwaa bolla saluwaappe tamaa yeddiide, aw zaareedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday kiitanchchaa azazina, kiitanchchay bare mashshaa shookoo zaareedda. **28** Daawite Med'inaa Goday Aa woosaw zaareeddawaa be'iide, Yaabuusiyyaa Ornna uddumaan laa'entsuwaa yarshsheedda. **29** Muse mela biittan giigisseedda Med'inaa Godaa Dunkkaaniinne s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'ay he wode Gabaa'oonan goynniyaa d'ok'k'a sa'aan de'ee. **30** Shin Daawite Med'inaa Godaa kiitanchchaa mashshaw yayyeedda diraw, S'oossaa oochchanaw he sa'aa baanaw danddayibeenna.

22 Hewaa diraw, Daawite, «Med'inaa Godaa S'oossaa Geeshsha Golliyaa hawaan de'anawaa; Israa'eeliyaa Asay s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshana sa'ay hawaa gidanawaa» yaageedda. **2** Hewaa diraw, Daawite Israa'eeliyaa biittan de'iyaa hara biittaa asatuwaa shiishshanaadan azazeedda. S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees's'anaw shuchchaa massiyaawanttu shuchchaa massiide loytsanaw

untunttu giddoppe suntseedda. **3** Daawite penggiyaa sank'kaa ootsanaw misimaariyawunne maas'afiyaw haniyaa c'ora birataanne mazzananaw danddayettena, zawi bayinna nahaasiyaa birataa giigisseedda. **4** Sidoona asatuunne Si'iroosa asatuu Daawitaw zigaa ahiyaa diraw, Daawite paydu bayinna zigaa giigisseedda. **5** Daawite, «Ta na'ay Solomone oosuwa meezetibennanne yalaga na'aa. Med'inaa Godaw kees'ettiyyaa Geeshsha Golliyaa biittaa ubbaan eretteeddanne bonchcheteedda, lo'o golliyaa gidanaw besse. Hewaa diraw, aw koshshiyaawaa taani giigissana» yaageedda. Daawite hayk'kanaappe kasetiide darobaa giigissi wotseedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare na'aa Solomona s'eesiide, Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw Geeshsha Golliyaa kees'sanaadan azazeedda. **7** Daawite Solomona, «Ta na'aw, taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw ta wozanaan K'oppaad. **8** Shin Med'inaa Godaa k'aalay taana, «Neeni daro suutsaa gussaadda; k'ay daro olaakka oletteadda. Neeni ha sa'aa bolla ta sintsan daro suutsaa gusseedda diraw, ta suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'akka. **9** Be'a; new itti saro na'i yelettanawaa. Aa yuushshuwaan de'iyaa morkkatuwa ubbaanna taani Aa saro ootsana. Aa suntsay Solomona; taani I kaateteedda laysan Israa'eeliyaa asaw sarotetsaanne woppaa immana. **10** I ta suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'ana. I ta na'aa gidanawaa; taanikka aw aawuwa gidana. Aa kawutetsaa araataa Israa'eelan med'inaw minissa essana» yaageedda. **11** «Ha''ikka ta na'aw, Med'inaa Goday neenana gido. S'oossay kase nebbaa haasayeeddawaadan, Med'inaa Godaa ne S'oossay Geeshsha Golliyaa kees's'anawaa neena polisso. **12** Med'inaa Goday neena Israa'eeliyaa asaa bolla kaatiyaa ootsiyaa wode, Med'inaa Godaa ne S'oossaa higgiiyaa naaganaadan, S'oossay new aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa immo. **13** Med'inaa Goday Muse baggana Israa'eeliyaa azazeedda azazuwaanne wogaa naagiyaawaa gidooppe, ubbay new hanana. Aynne baawaa minna! Yayyoppa woy dagammoppa! **14** Taani daro tuggaan Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kees's'anaw heezzu sha'anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa work'kaanne hattamanne oyddu sha'a kiilo giraame dees'iyaa biraa shiishshay; k'ay zaway bayinna nahaasiyaanne birataa shiishshay; k'aykka mitsaanne shuchchaa giigissaad. Gidoppekka, neeni hewaa bolla haraa gujjanaw koshshee. **15** Ne matan daro oosanchchatuu de'iino; shuchchaa k'oo'iyawawantunne massiyaawantuu, anaas'etuunne ubbaa kiitaa ootsanaw danddayiyaa eranchcha asatuu de'iino. **16** Unttunttu ootsiyaa work'kaw, biraw, nahaasiyawunne birataw zaway baawa. Ha'i neeni kiitaa doomma. Med'inaa Goday neenana gido» yaageedda. **17** Daawite Israa'eeliyaa kaaletsiyaawantuu ubbay bare na'aa Solomona maaddanaadan hawaadan yaagiide azazeedda; **18** «Med'inaa Goday hinttentu S'oossay hinttenana de'enneyye? I hinttentu ubba saanna shempissiibeennee? Ha biittan de'iyawantaa I ta kushiyan aatsi immeedda diraw, ha biittay Med'inaa Godawunne Aa asaw moodetteedda. **19** Ha''ikka Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa koyanaw hinttentu wozanaanne hinttentu shempuwaaw immitte. Med'inaa Godaa suntsaw kees'etteedda Geeshsha Golliyaa gidдон Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'awa Taabootaanne S'oossaa geeshsha miishshatuwa ahiidde wotsanaadan, hinttentu dendiide, Med'inaa Godaa S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees's'ite» yaageedda.

23 Daawite c'imeedda wode, bare na'aa Solomona Israa'eeliyaa bolla kaateeyedda. **2** Daawite Israa'eeliyaa kaaletsiyaawantuu ubbatuwa, k'eeseetuwaanne Leewatuwa ittippe shiishsheedda. **3** Hattamu laysanne hewaappe bollanna de'iyaa Leewatuu paydetteeddino; untunttu ubbaanna hattamanne hospun sha'a attuma asaa gideeddino. **4** Hawanttu giddoppe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaw aawotiyaa laatamanne oyddu sha'atuwa kaatii wotseedda. K'ay kaappatuwaanne pirddaa yeletatuwa usuppun sha'atuwa wotseedda. **5** Penggiyaa naagiyaawantaa oyddu sha'atuwa wotseedda. Med'inaa Godaa galatanaw Daawite med'd'eedda yetsaa miishshan S'oossaa galatiyaawantaa oyddu sha'atuwa wotseedda. **6** Daawite Leewii yeleeedda attuma naanaa Gershshoona, K'ahaatanne Maraara untunttu yaran yaran heezzu c'itan shaakkeedda. **7** Gershshooni yeleeedda attuma naanay La'idaananne Shim'a. **8** La'idaana attuma naanay heezza; untunttukka Yih'eela, Zetaamanne Yuu'eela. **9** Shim'a attuma naanay heezzatuu Shalomoota, Hazi'eelanne Haaraana; hawanttu La'idaana yarotuu kaappatuwa. **10** Shim'a attuma naanay oyddatuu, barentu yeletaa yeletaa maaran Yahaata, Ziiza, Y'uushanne Bari'a. **11** Yaahati bayiraa Ziizi teefaa shin Y'uushawunne Bari'assi naanay darena; hewaa diraw, untunttu itti yaraadan paydetteeddino. **12** K'ahaata naanay oyddatuu Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uuzi'eela. **13** Amiraama attuma naanay Aaroonanne Musa. Aaroonenne Aa zeretsay ubbaappe aad'd'o geeshsha gideeddawaa S'oossaw dumayanaadan dummateeddino. Unttunttu Med'inaa Godaa sintsan is'aanaa c'uyanaw, S'oossaw ootsanawunne S'oossaa sintsan asaa anjanaw med'inaw dummateeddino. **14** S'oossaa asaa gidiyaa Muse naanay Leewiyaa zaratuwaanna gatso paydetteeddino. **15** Muse naanay Gershshoomanne El'eezera. **16** Gershshooma naanatuwa giddoppe kaappuu Shabu'eela. **17** El'eezera na'ay Rahaabi kaappuwa. El'eezaraw hara na'i baawa; shin Rahaabiyyaa naanay loytsi c'ora. **18** Yis'ihaara naanatuwa kaappuu Shalomiita. **19** Kebroone na'ay bayiray Yiriya; laa'entsuu Amaariya; heezentsuu Yahaazi'eela; oyddentsuu Yik'am'aama. **20** Uuzi'eela na'ay bayiray Mikiyaasa; laa'entsuu Yishiyaa. **21** Maraara naanay Maahilanne Musha. Maahila naanay El'aazaranne K'iisha. **22** El'aazare mac'a naanatuwaappe attina, attuma naanaa yelennaan hayk'keedda. Hewaa diraw, untunttu ishataw K'iisha naanay untuntta akkeeddino. **23** Musha naanay heezzatuu Maahila, Edeeranne Yireemoota. **24** Leewiyaa yeletaan barentu zariyaaninne gollen barentu sintsan maaggabetteeddawantuu hawantta; laatamu laysanne hewaappe bollanna de'iyaa Leewiyaa zaratuw ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootseeddino. **25** Daawite, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare asaa shempisseedda. S'oossay Yerusalaamen med'inaw de'ana. **26** Hewaa diraw, Dunkkaaniyaanne Aa gidдон go'ettiyyaa miishshatuwa hawaappe sintsanaw Leewatuu tookkanaw koshshenna» yaageedda. **27** Daawite wurssetsan azazeedda azazuwaadanka laatamu laysanne hewaappe bollanna de'iyaa Leewatuu paydetteeddino. **28** Unttunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaa Aarona zeretsatuwa maaddino. S'oossaa Geeshsha Golliyaan laa'u dabaabatuwaan ootsino; Miyiyaan de'iyaa kifiletuwaan, geeshsha miishshaa ubbaa tunennaadaninne hara oosuwa ubbaa poliino. **29** K'ay untunttu S'oossaa sintsan wotsiyaa oysaw, katsaa yarshshoo, shiishshiyaa d'iiliyaw, irshshuu

gelibeenna oysawunne zayitiyan munak'ettiyyaa d'iliyyaw aawotiino; untuntuu makkiiyaabawunne likkiyaabaw ubbaw aawotiino. **30** K'ay untuntuu ubbaa gallassi wonttanne omarssi, Med'inaa Godaw s'uuggiyyaa yarshshuu yarshshettiyyaa Sambbata gallassi, aginay s'eeriya wodenne higgiiyan s'aafetteedda hara baala gallassatuu gakkiiyya wode, Med'inaa Godaa galatanawunne bonchchanaw suntsetteeddino. **32** Gaketiyyaa Dunkkaaniyaanne Med'inaa Godaa Geeshsha Sa'aa naaganaadaaniinne Aaroona zeretsatuwaappe garssana untuntta maaddanaadan Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya aawotetsay Leewatoo imetteedda.

24 Aaroona zaratuwaa oosuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawanta. Aaroona naanay Nadaaba, Abiiha, El'aazaranne Itaamaara. **2** Shin Nadaabinne Abiihu na'aa yelennaan barenttu aawuwaappe kase hayk'keeddino. Hewaa diraw, El'aazarinne Itaamaari k'esatuwaa gideeddino. **3** Daawite Aaroona zeretsaa untunttu oosuwaadan oosuwaadan c'itan shaakkeedda. El'aazara yaraappe S'aadook'inne Itaamaara yaraappe Abimeleeki Daawita maaddeeddino. **4** El'aazara yaratuu 16 c'uguwaan shaakettina, Itaamaara yaratuu k'ay hospun c'uguwaan shaaketteeddino. El'aazara yaratuu kaappatuu Itaamaara yaratuu kaappatuwaappekka dari beetteedda diraw, hewaadan haneedda. **5** El'aazara yaratuu giddoninne Itaamaara yaratuu giddon Geeshsha Golliyyaw kaappatuunne S'oossaa oosoo kaappatuu de'iyaa diraw, hawantunne hinkotatuunne kiitaa saaman shaakkeeddino. **6** El'aazara yaratuunne Itaamaara yaratuu barenttu kaalaa saamaa kesseeddino. Leewiyaa zariyaa gideedda Nataani'eela na'ay s'aafii Shamaa'e untuntta mazgabeeedda. Kaatiinne Aa kaappatuu, k'eesiyaa S'aadook'inne Abiyaataara na'ay Abimeleeki, k'esatuwaa yaratuu kaappatuunne Leewatuu yaratuu kaappatuu ubbatuu ha yewoo markka. **7** Ha asatuu saamaa kessina, koyro saamay Yihoyaariba gakteedda. Laa'entso Yadaaya gakteedda. **8** Heezentsuu Hariima gakteedda. Oyddsentsuu Sa'oorima gakteedda. **9** Ichcheshentso Malkiyyaa gakteedda. Usuppuntsuu Miyaamiina gakteedda. **10** Laappuntsuu Hak'k'oos'a gakteedda. Hospuntsuu Abiiha gakteedda. **11** Udduppuntsuu Iyyaasa gakteedda. Tammantsuu Shakaaniyaa gakteedda. **12** Tammanne ittentsu Eliyaashiba gakteedda. Tammanne laa'entsuu Yaak'iima gakteedda. **13** Tammanne heezentsuu Huppa gakteedda. Tammanne oyddsentsuu Yesheka'aba gakteedda. **14** Tammanne ichcheshentso Bilga gakteedda. Tammanne usuppuntsuu Imeera gakteedda. **15** Tammanne laappuntsuu Heziira gakteedda. Tammanne hospuntsuu Hapis'ees'a gakteedda. **16** Tammanne udduppuntsuu Pataahiyya gakteedda. Laatamantsuu Yihez'k'eela gakteedda. **17** Laatamanne ittentsu Yaakiina gakteedda. Laatamanne laa'entsuu Gamuula gakteedda. **18** Laatamanne heezentsuu Dalaaya gakteedda. Laatamanne oyddsentsuu Ma'aaziyya gakteedda. **19** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay untunttu mayza aawuwwaa Aaroona baggana azazeeddawaadan, untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya gelliide, kaallan kaallan ootsanaw s'aafetteeddino. **20** Leewiyaa zaratuwaa kaappatuu haratuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawanta. Yehidaayi Shabu'eela baggana Amiraama zariyaa. **21** Yishe Rahaabiyya zarii kaappuwwa. **22** Yahaati Shalomiita baggana Yis'ihaara zariyaa. **23** Yiriiyi, Amaari, Yahaazi'eeliinne Yik'ami'aami Kebroone

zariyaa; untunttu barenttu yeletaa maaran s'aafetteeddino. **24** Shamiiri Mikiyaasa baggana Uuzi'eela zariyaa. **25** Zakkaraasi Mikiyaasa ishaa Yishiyaa baggana Uuzi'eela zariyaa. **26** Maahili, Mushinne Yaa'ize Maraara zeretsaa. **27** Yaa'iziyya naanay heezatuu Shohaama, Zakkuuranne libira. **28** Maahila naanay laa'atuu El'aazaranne K'iisha. El'aazaraw attuma na'i baawa. **29** K'iishaw Yiraahima'eela geetettiyya itti attuma na'ay de'ee. **30** Mushaw Maahila, Edeeranne Yiremoota geetettiyya heezzu attuma naanay de'iino. Hawanttu Leewiyaa zaratuwaa kaappatuwaa. **31** Kase untunttu dabbotuu, Aaroona zariyaa k'eesatuu ootseeddawaadan, Leewiyaa zaratuwaa kaappatuunne teefatiyya ishatuwaappe ittuu saamaa yeggee. Is'say kesiyaa wode Kaatii Daawite, S'aadook'e, Abimeleeki, k'esatuwaa kaappatuunne Leewatuu kaappatuu markka.

25 Daawitenne ola gadaawatuu Asaafa naanatuwaappe, Hemaana naanatuwaappenne Yidutuuna naanatuwaappe maasink'kuwaan diitsaaniinne daalan timbbitiyya odiyaaawanttu oosoo ootsanaadan dummayeeddino. Barenttoo imetteedda kiitaa ootsina, suntsay mazgabeeedda asatuu hawantta. **2** Asaafa naanay Zakkuura, Yooseefo, Nataaniyaanne Asaari'eela. Asaafa naanay kaatii azazina, timbbitiyya odiyaa Asaafappe garssana azazetiino. **3** Yidutuuna naanay Gadaaliyya, S'ara, Yishaa'iyaa, Shim'a, Hashaabiyaanne Matitiyya. Ha usuppunatuu maasink'kuwaan timbbitiyya odiidde, Med'inaa Godaa galatiiddinne bonchchiidde, barenttu aawuwwaa Yidutuunappe garssana azazetteeddino. **4** Hemaana naanay Buk'iyaa, Mataaniyaa, Uuzi'eela, Shabu'eela, Yaariimoota, Hanaaniyaa, Hanaana, Eli'aata, Giddaltta, Romamti'eezera, Yoshibak'aasha, Malloota, Hotiiranne Maahizi'aata. **5** Hawanttu ubbay kaatiyyaw timbbitiyya odiyaa Hemaana naanaa. S'oossay kase immana geeddawaadan, Hemaana d'ok'ku d'ok'ku ootsana mala, ha tammanne oyddu attuma naanaanne heezzu mac'c'a naanaa aw immeedda. **6** Hawanttu ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan daalaa k'aatsanaw, diitsaanne maasink'kuwaa diis'siiddenne yes'siide goynnanaw, barenttu aawuwaappe garssana de'iino. Asaafa, Yidutuuniinne Hemaani kaatiyya azazuwaan de'iino. **7** Hawanttu laatamanne oyddu asatuu daro eray de'iyaa asatuwaa. Untunttu dabbotuu; Med'inaa Godaw yetsan looheeddawanta; untunttu ubbaana laa'u s'eetanne hospun tammanne hospuna. **8** Untunttu barenttu kiitaa shaakki eranaw daruu guutsay, astamaarii tamaarii, ubbaykka laggetsaa saamaa yegeeddino. **9** Koyro saamay Asaafa na'aa Yooseefo gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. Laa'entso saamay Gadaaliyya gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **10** Heezzantsa saamay Zakkuura gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **11** Oyddsentsa saamay S'ara gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **12** Ichcheshentso saamay Nataaniyaa gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **13** Usuppuntsa saamay Buk'iyaa gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **14** Laappuntsa saamay Asaari'eela gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **15** Hospuntsa saamay Yishaa'iyaa gakteedda; I, Aa naanayne Aa dabbotuu ubbaana tammanne laa'uwwa. **16** Udduppuntsa saamay Mataaniyaa gakteedda; I, Aa naanayne Aa

dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **17** Tammantsa saamay Shim'a gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **18** Tammanne ittentsiyaa saamay Uuzi'eela gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **19** Tammanne laa'entsa saamay Hashaabiyyaa gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **20** Tammanne heezzentsa saamay Shabu'eela gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **21** Tammanne oyddentso saamay Matiiyyaa gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **22** Tammanne ichcheshantsa saamay Yaarimoota gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **23** Tammanne usuppuntsa saamay Hanaaniyyaa gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **24** Tammanne laappuntsa saamay Yoshibak'aasha gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **25** Tammanne hospuntsa saamay Hanaana gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **26** Tammanne udduppuntsa saamay Malloota gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **27** Laatamantsa saamay Eli'aata gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **28** Laatamanne ittentsiyaa saamay Hotiira gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **29** Laatamanne laa'entsa saamay Giddalita gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **30** Laatamanne heezzentsa saamay Maahizi'aata gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a. **31** Laatamanne oyddentso saamay Romantti'eezera gakteedda; I, Aa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne laa'a.

26 Geeshsha Golliyya penggiyaa naagiyaawanttu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawannta. Koyruu K'oraaha yaraappe Asaafa baggana K'ore na'aa Mashelemiyaa. **2** Masheleemee laappun attuma naanaa yeleeedda; untunttu barenttu yeletaa maaran Zakkaraasa, Yidi'eela, Zabaadiyaa, Yaantii'eela, **3** Elaama, Yahohanaanne Eliyaho'enaaya. **4** S'oossay Obeedi-Eedoomakka anijeedda diraw, I hospun attuma naanaa yeleeedda. Untunttu barenttu yeletaa maaran Shamaa'iyyaa, Yihozabaada, Yo'aaha, Sakaara, Nataani'eela, **5** Ami'eela, Yisaakooranne Pa'ultaaya. **6** K'ay Obeedi-Eedooma na'ay Shamaa'ekka usuppun attuma naanaa yeleeedda; untunttu mino asaa gideedda diraw, barenttu aawuwaa gollen kaappuwaa gideeddino. **7** Shamaa'iyya naanay Ootina, Rafaa'eela, Yobeedanne Elzabaada; untunttu ishataa Eelihunne Samaake aad'deeda mino asatuwa. **8** Hawanttu ubbatuu Obeedi-Eedooma zeretsaa; untunttu, untunttu naanaynne untunttu dabbotuu oosoo mino. Obeedi-Eedooma zaratu ubbaanna usuppun tammanne laa'a. **9** Mashelemiyaw mino naanaynne mino dabbotuu de'iino; untunttu ubbaanna tammanne hospunna. **10** Maraara yaraappe Hoosayyookka naanay de'iino. Shiimiri bayira na'aa gidenna; shin Aa aawuu Aa kaappuwaa ootseedda. **11** Aa ishataa Hiik'iyyaa, S'abaaliyaanne Zakkaraasa. Hoosa naanaynne Aa dabbotuu ubbaanna tammanne heezza. **12** Geeshsha Golliyya penggiyaa naagiyaawanttu barenttu golliyya asaa kaappatuwaanna, c'uguwaan c'uguwaan shaaketteeddino. Hara Leewatuwaadan untunttakka Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kiitay gishuwaan gakteedda. **13** Penggiyaa ubbaa naaganaw

barenttu gollen gollen guutsay gitay saamaa kesseeddino. **14** Away doliyaa Penggiyaa giyya penggiyaa naagiyya saamay Sheleemiyaa gakteedda. Lo'o zoriyaa Aa na'aa Zakkaraasa Huup'issa Penggiyaa geetetiyyaa penggiyaa naagiyya saamay gakteedda. **15** Obeedi-Eedooma Gedissa Penggiyaa giyya penggiyaa naagiyya saamay gakteedda. Aa naanaa miishshaa minjiyya golliyya naagiyya saamay gakteedda. **16** Awaay wulliyaa Penggiyaanne bolla ogiyya baggana de'iyya Shalekoota Penggiyaa geetetiyyaa penggettuwaa naagiyya saamay Shufiimanne Hoosa gakteedda. Naagu kaallan kaallan gakee. **17** Gallassan gallassan away doliyya baggana usuppun Leewatuu naagiino. Huup'issa baggana oyddatuu naagiino. Gedissa baggana oyddatuu naagiino. K'ay laa'u laa'u miishshaa minjiyya golliyya naagiino. **18** Awaay wulliyaa baggana dabaabaw afiyya ogiyya oyddatuu naagiino. K'ay dabaabaa gidduwaa laa'atuu naagiino. **19** Simmi K'oraaha yaratoonne Maraara yarattoo imetteedda pengge naago kiitay hawaa. **20** Akiya geetetiyya Leewii S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyya shaluwaanne S'oossaw dummayi wotseedda imotaa naaganaw suntsetteedda. **21** Gershshoona na'aa La'idaana yaraappe Yih'eeli dumma dumma golliyya asaw aawotee. **22** Yih'eela naanay Zetaamanne Aa ishaa Yuu'eela; untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyya miishshaa naaganaw suntsetteeddino. **23** Amiraama yarattoo, Yis'ihaara yarattoo, Kebroona yarattoo Uuzi'eela yarattoo kiitay shaaketti imetteedda. **24** Muse na'aa Gershshooma yara gidiyaa Shabu'eeli Geeshsha Golliyaan de'iyya miishshaa naagiyaawanttu kaappatuu bolla suntsetteedda. **25** I Gershshooma ishaa El'eezera baggana Shalomiiaw dabbotee. El'eezeri Rahaabiyya yeleeedda; Rahaabii Yishaa'iyya yeleeedda; Yishaa'ii Yoraama yeleeedda; Yoraame Ziikira yeleeedda; Ziikiri Shalomii yeleeedda. **26** Kaatii Daawite, aawotuwa golliyya asaa kaappatuu, sha'a kaappatuu, s'eetuwa Kaappatuunne ola gadaawatuu S'oossaw dummayi wotseedda shaluwa ubbaa bolla Shalomiiinne Aa dabbotuu suntsetteeddino. **27** Ha shaluwa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya ooratsanaw dummayi wotseedda asatuu ha miishshaa kase olaappe omoooddi wotseeddino. **28** K'ay timbibiyya odiyaa Sammeeli, K'iisa na'ay Saa'ooli, Neera na'ay Abaneerinne S'aruuyi na'ay Yoo'aabe kase dummayi wotseedda imotaa ubbaa Shalomiiinne Aa dabbotuu naagiino. **29** Yis'ihaara yaratuwaappe Kanaanenne Aa naanay Geeshsha Golliyaappe karenna de'iyya kiitan Israa'eeliyya asaa ayissanawunne daannatanaw suntsetteeddino. **30** Kebroone yaratuwaappe Hashaabenne Aa dabbotuu, itti sha'anne laappun s'eetu mino asatuu, Med'inaa Godaa oosuwa ubbawunne kaatiyya oosuwa ubbaw Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan away wulliyaa baggana de'iyya Israa'eeliyya asaa bolla suntsetteeddino. **31** Kebroone yaratuwaappe kaappotiyaawe Yiriya. Daawite kaateedda oytamantso laysan koyina, untunttu asaa gidloppe mino asatuu Gala'aade biittan Yaa'izeera geetetiyya koshiyan beetteeddino. **32** Aawotuwa golliyya asaw kaappotiyya Yiriya dabbotuu minotuu laa'u sha'anne laappun s'eeta. Kaatii Daawite S'oossaa oosuwa ubbawunne kaatiyya oosuwa ubbaw untunttu Roobeela zaratuwa biittaa bolla, Gaade zaratuwa biittaa bollaanne Minaase zaratuwaappe baggatuu biittaa bolla suntseedda.

27 Barenttu c'uguwaan c'uguwaan kawutetsaa ayisseedda Israa'eeliyya golliyya asatuwa kaappatuu, sha'aa

kaappatuunne s'eetuwa kaappatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Itti itti c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a asatuu de'iino. Itti itti c'uguu laytsaa gidдон itti itti aginaw kaalan kaalan kawutetsaa kiitaa ootsanaw kessee. 2 Koyro aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Zabddi'eela na'aa Yaashobi'aama; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 3 Yaashobi'aami Paareesa zeretsaa; I koyro aginaw olanchchatuu kaappatuwaa gadaawuwa. 4 Laa'entso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Ahoohiyaa Dodaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. Aappe kaaliiyaawe Mik'iloota. 5 Heezzantso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe k'eesiyaa Yoodaah na'aa Banaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 6 Banaayi hattamu eretteedda asatuwaa gidдон mino asaa giddiide, hattamatoo kaappoteedda. Aa sa'aan Aa na'ay Amizabaadi kaappoteedda. 7 Oydentso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Yoo'aaba ishaa Asaahela; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. Aa kotan Aa na'ay Zabaade kaappoteedda. 8 Ichcheshentso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Yis'haara yaraappe Shamihuuta; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 9 Usuppuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Tak'o'appe yeedda Ik'keesha na'aa Ira; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 10 Laappuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Efireema zariyaappe Piloona yeedda Helees'a; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 11 Hosppuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Huushappe yeedda Sibbakaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. Sibbakaayi Yihudaa zarenne Zaraaha yara. 12 Udduppuntsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Biiniyaama zare gideedda Anatootiyya Abi'eezera; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 13 Tammantsa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Nas'oofappe yeedda, Zaraaha yara gideedda Maahiraaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 14 Tammanne itentsiyaa aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Pir'aatoonappe yeedda, Efireema zariyaa gideedda Banaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 15 Tammanne laa'entso aginaan kesiyaa c'uguwaa kaaletsiiyaawe Nas'oofappe yeedda, Oti'n'eela yara gideedda Heldaaya; Aa c'uguwaan laatamanne oyddu sha'a Asay de'ee. 16 Israa'eeliyaa zeretsaa ayissanaw suntsetteeddawanttu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. Roobeela zariyaa ayissiiyaawe Ziikira na'aa El'eezera. Simoona zariyaa ayissiiyaawe Maa'ika na'aa Shafaas'iyyaa. 17 Leewiyaa zariyaa ayissiiyaawe K'amu'eela na'aa Hashaabiya. Aaroona zariyaa ayissiiyaawe S'aadook'a. 18 Yihudaa zariyaa ayissiiyaawe Daawita ishaa Eeliha. Yisaakoora zariyaa ayissiiyaawe Mikaa'eela na'aa Omira. 19 Zaabiloona zariyaa ayissiiyaawe Obaadiyaa na'aa Yishimaa'iyyaa. Niiftaaleema zariyaa ayissiiyaawe Aziri'eela na'aa Yaarimoota. 20 Efireema zariyaa ayissiiyaawe Azaaziyya na'aa Hoshee'a. Yorddaanoosa Shaafaappe away wulliyaa baggan de'iyyaa Minaase zaratuwaappe bagga ayissiiyaawe Padaaya na'aa Yuu'eela. 21 Yorddaanoosa Shaafaappe away doliyaa bagga Gala'aaden de'iyyaa Minaase zaratuwaappe bagga ayissiiyaawe Zakkaraasa na'aa Idda. Biiniyaama zariyaa ayissiiyaawe Abaneera na'aa Ya'isi'eela. 22 Daana zariyaa ayissiiyaawe Yirohaama na'aa Azaari'eela. Hawanttu Israa'eeliyaa zeretsaa ayissiiyaawantta. 23 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa saluwa s'oolintiiyaadan c'orissana geedda

diraw, Daawite laatamu laytsanne laatamu laytsaappe garssanna de'iyaaawantta payduwaan gelissibeenna. 24 S'aruuyi na'ay Yoo'aabe asaa payduwaa doommeedda; shin paydi wurssibeenna. Asaa paydeedda gaasuwaan S'oossay Israa'eeliyaa asaa bolla hank'k'etteedda. Hewaa diraw, untunttu paydu Kaatiyaa Daawita taarikiyaa mazggobaan s'aafetibeenna. 25 Kaatiyaa miishshaa minjiyyaa sa'aw aawotiyaawe Adii'eela na'aa Azimaaweeta. Gas'ariyan, katamatuwaaninne mootsatuwaan, wochchiyaa saa de'iyaa miishshaw aawotiyaawe Ooziyaana na'aa Yoonataana. 26 Biittaa goshiyaa goshshanchchatuwa bolla aawotiyaawe Kaluuba na'aa Eezira. 27 Woynniyaa turaa sa'atoo aawotiyaawe Raamappe yeedda Shim'a. Woynniyaa eessaa minjiyyaa sa'aw aawotiyaawe Shafaamappe yeedda Zabba. 28 Away wulliyaa bagga Geziyan de'iyaa wogarawunne untunttoo aawotiyaawe Gedeerappe yeedda Ba'aalihanaana. Zayitiyaa minjiyyaa sa'aw aawotiyaawe Yo'aasha. 29 Saaroona Dembban heemettiyya miizzaw aawotiyaawe Saaroniyya Shiis'iraaya. Wombban hemettiyya miizzaw aawotiyaawe Adilaaya na'aa Shafaas'a. 30 Gaalotoo aawotiyaawe Isimaa'eeliyaa Obiila. Haretoo aawotiyaawe Meronootiyaa Yehidaaya. 31 Dorssatoonne deeshshatoo aawotiyaawe Aggaari zariyaappe Yaaziiza. Hawanttu ubbay Daawita ak'uwa bolla aawoteeddawantta. 32 Daawita aawuwa ishay Yoonataani s'aafii, akeekanchcha asanne kaatiyaa zoriyaa asaa. Hakimoona na'ay Yihi'eeli kaatiyaa naanaa naagee. 33 Akis'oofeeli k'ay kaatiyaa zoriyaawaa. Arkkiyaa Hushaayi kaatii siikiyaa asaa. 34 Akis'oofeeli hayk'k'ina, Aa koshiyan Banaaya na'ay Yoodaahenne Abiyaataare kaatiyaa zoriyaawantta; Yoo'aabe kaatiyaa ola gadaawaa.

28 Israa'eeliyaa kaappatuu ubbay Yerusaalamen shiik'anaadan Kaatii Daawite azazeedda; hewaa diraw, zaratuwaa kaappotuu, kaatiyaa oosanchchatuu kaappatuu, sha'a kaappatuu, s'eetuwa kaappatuu, kaatiyaw kaatiyaa naanaw de'iyaa ak'oonne mehiyaw aawotiyaawanttu, kaatiyaa gollen ootsiyaa kaappatuu, eretteedda mino asatuunne wolk'kaama asatuu ubbay Yerusaalamen shiik'eeddino. 2 Kaatii Daawite dendi ek'kiide, hawaadan yaageedda; «Ta ishato, ta asatoo, sisite! Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa wotsiyaanne nu S'oossaa gedii shemppiyya Geeshsha Golliyaa kees's'anaw ta wozanaan k'oppaad; kees's'anaw koshshiyaawantta giigissaad. 3 Shin S'oossay taana, «Neni olanchchanne suutsaa gusseedda asaa gidiiya diraw, ta suntsaw golliyaa kees's'akka» yaageedda. 4 Taani Israa'eeliyaa bolla med'inaw kaatetanaadan, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay ta aawuwaa golliyaa asaa ubbaappe taana dooreedda. Kaaletsanaadan koyro Yihudaa zariyaa dooreedda; Yihudaa zariyaappe ta aawuwaa soy asaa dooreedda; ta aawuwaa naanaa giddoppe taana dooriide, Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaatetanaadan nashetteedda. 5 Med'inaa Goday taw c'ora naanaa immeedda; ta naanaa ubbaappe Med'inaa Godaa kawutetsaa araatan uttiide, Israa'eeliyaa bolla kaatetanaadan ta na'aa Solomona dooreedda. 6 «S'oossay taana, «Ta Geeshsha Golliyaanne ta dabaabaa kees's'anawe ne na'aa Solomona. Ayaw gooppe, I taw na'aa gidanaadan taani Aa dooraad; taanikka aw aawuwaa gidanawaa. 7 I ha'i ootsiyaawaadan sintsappekka ta azazuwaanne ta higgiiyaa minniide naagooppe, taani Aa kawutetsaa med'inaw mintsaana» yaageedda. 8 Hewaa

diraw, ha"ikka Med'inaa Godaa yaa'ay, Israa'eeliyaa Asay ubbay be'ishiinne ne S'oossay sisishshin, Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa azazuwaa ubbaa hinttentu minisiide naagana mala, taani hinttentoo oday. Yaatooppe, hinttentu ha lo"o biittaa laattanne hinttentu naanaakka med'inaw laafissanawaa. **9** «Solomona, ta na'aw, ne aawuwaa S'oossaa era. Ne kumentsaa wozanaanne ne eeno giyaa k'ofaan aw kiiteta. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday wozanaa ubbaa k'oree; k'ofaan de'iyaa hachchuwaa ubbaakka ereedda. Neeni Aa koyooppe, I new beettana; shin neeni Aa aggooppe, I neena med'inaw aggi bashana. **10** Ha"ikka Geeshsha Golliyaa kees's'anaw Med'inaa Goday neena dooreeddawaa dogoppa. Minnaade kiitaa kiiteta» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare na'aa Solomonaw Geeshsha Golliyaa kees's'iyaa hachchuwaa immeedda; baranddaa hachchuwaa, miishshaa minjiyaa sa'aa hachchuwaa, bolla kifiliyaanne giddo kifiliyaa hachchuwaanne nagaray atto geetetiyyaa sa'aa k'um"iyaa wotsiyaa kifiliyaa hachchuwaa immeedda. **12** K'aykka Daawite aw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa dabaabaa kees's'anaw bare k'ofaan de'iyaa hachchuwaa, Aa yuushshuwaan de'iyaa ubbaa kifiletuu hachchuwaanne S'oossaa Geeshsha Golliyaa miishshaa minjiyaa sa'atuunne S'oossaw dummayi wotseedda imotaa minjiyaa sa'atuu hachchuwaa immeedda. **13** Hewaadankka Daawite k'eesatuu nne Leewatuu s'ugotuu barenttu kiitaa ootsana maaraa, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa ootsana maaraanne Geeshsha Golliyaa miishshatuwaa naagiyyaa maaraa odiiyaa hachchuwaa aw immeedda. **14** K'aykka Daawite hawaappe kaalliide s'aafetteedda dumma dumma miishshatuwaa med'd'anaw woyssa keeshshaa dees'iyaa work'k'anne woyssa keeshshaa dees'iyaa biraa koshshintto s'aafiide, Solomonaw immeedda. **15** Hewantukka, work'k'aa s'omppetuwwa wotsiyaa ballaanne work'k'aa s'omppetuwwa, biraa s'omppetuwwa wotsiyaa ballaanne biraa s'omppetuwwa, **16** S'oossaa sintsan ukitsaa wotsiyaa work'k'aa s'arp'p'eezatuwwa, biraa s'arp'p'eezatuwwa, **17** work'k'aa oyk'kiyaawaa, work'k'aa keretuwwa, work'k'aa wanc'c'atuwwa, work'k'aa kuyis'aarotuwwa, biraa kuyis'aarotuwaanne **18** is'aanaa c'uwaiyyaa geeshsha work'k'aa saas'iniyaa. Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa bolla barenttu k'efiyya mic'ciide kammiyaa, kiruubela wotsiyaa work'k'aa gaariyaa giigissiyaa hachchuwaakka aw immeedda. **19** Daawite, «Med'inaa Goday bare kushiyya ta bolla wotsiide, ha s'aafetteedda hachchuwaa ubbaa taana eriseedda» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Daawite bare na'aa Solomona, «Aynne baawa; minna! Oosuwwa ootsa! Med'inaa Goday S'oossay, ta S'oossay neenana de'iyaa diraw, yayyoppa; dagammoppa! Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitay polettana gakkanaw, S'oossay neena yeggennanne aggena. **21** S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa oosuwwa ubbaw k'eesatuu nne Leewatuu suntsetti utteeddino. Kushiyya hiillaa eray de'iyaa Asay ubbay neena oosuwwa ubbaan maaddana. Kaappatuunne Asay ubbay new ubbabankka azazettana» yaageedda.

29 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daawite shiik'eedda asaw ubbaw hawaadan yaageedda; «S'oossay dooreeddawe ta na'aa Solomona; I yalaganne oosookka meezetibeenna. Ha kees'ettana keetsay asaa golliyaa gidennaan Med'inaa Godaa S'oossaa Geeshsha Golliyaa gidiiyaa diraw, kiitay wolk'k'aama.

2 Taani taw de'iyaa wolk'k'aa keeshshaa ta S'oossaa Geeshsha Golliyaw work'k'aaan oosettanabaw work'k'aa, biran oosettanabaw biraa, nahaasiyaan oosettanabaw nahaasiyaa, birataan oosettanabaw birataanne mitsan oosettanabaw mitsaa giigissa wotsaad. K'ay margidiyaa, ibinabaradiyaa, dumma dumma malaanna de'iyaa alleek'k'o shuchchatuwaa, al"o shuchchatuwaanne ink'k'otuwwa giigissa wotsaad. **3** Ta S'oossaa Geeshsha Golliyaa taani loytsa siik'iyaa diraw, taani ta S'oossaa Geeshsha Golliyaw giigisseeddawaappe haraa taw buzo de'iyaa work'k'aapenne biraappe geeshsha Geeshsha Golliyaw immaad. **4** Geeshsha Golliyaa godaa mayzzanaw s'eetu sha"a kiilo giraame dees'iyaa geeshsha work'k'anne laa"u s'eetanne oytamu sha"a kiilo giraame dees'iyaa geeshsha biraa immaad. **5** Kushiyya hiillatuu ootsana oosuwwa ubbaw, work'k'aaan oosettanabaw work'k'aa, biran oosettanabaw biraa, immaad. Yaatina, hintteppe hachche bare sheniyaan Med'inaa Godaw keekkiidde immanawe oonee?» yaageedda. **6** Israa'eeliyaa golliyaa asatuwwa Kaappatuu, zaruutuu kaappatuu, sha"aa kaappatuu, s'eetuwwa kaappatuunne kaatiiyaa oosanchchatuu kaappatuu barenttu sheniyaan barenttoo de'iyaaawaa immeeddino. **7** Untunttu S'oossaa Geeshsha Golliyaa oosoo itti s'eetanne laappun tammu sha"a kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa, heezzu s'eetanne oytamu sha"a kiilo giraame dees'iyaa biraa, usuppun s'eetanne laatamu sha"a kiilo giraame dees'iyaa nahaasiyaa birataanne heezzu miiliyoonenne oyddu s'eetu sha"a kiilo giraame dees'iyaa birataa immeeddino. **8** Al"o shuchchay de'iyaa Asay ubbay miishshaa naagiyyaa Leewiyaa Gershshoona yara gidiiyaa Yihi'eela baggana Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa miishshaa minjiyaa gollew immeedda. **9** Asay bare sheniyaan bare kumentsaa wozanaan Med'inaa Godaw immeedda diraw nashetteedda; Kaatii Daawitekka loytsi nashetteedda. **10** Hewaa diraw, Daawite shiik'uwaa ubbaa sintsan hawaadan yaagiide, Med'inaa Godaa galateedda; «Abeet Med'inaa Godaw, nu aawuwaa Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni med'inaappe med'inaw galatiitta. **11** Abeet Med'inaa Godaw, saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbay newaa! Gitatetsay, wolk'k'ay, bonchchu, s'oonuunne anggay newaa! Abeet Med'inaa Godaw, maatay newaa; neeni ubbaappe bolanne huup'e. **12** Duretayenne bonchchu neeppe yee; neeni ubbabaa moodasaa. Wolk'k'ayenne minotay ne kushiyaanna; neeni asaa ubbaa d'ok'k'issanawunne minisanaw danddayaasa. **13** Ha"ikka nu S'oossaw, nuuni neena galateetto; ne bonchcho suntsaakka sabbeetto. **14** «Nuuni hawaa keeshshabaa Immanaw tanne ta asayenne oonee? Ayaw gooppe, ubbay neeppe yee; nuuni ne kushiyaappe akkeeddawaa new zaaretsi immeedda. **15** Kase nu aawotuwwa ubbaadan nuunikka ne sintsan betenne imatsaa. Ha sa'aa bollan nu de'uwaa laysay kuwaadan aad'd'iyaaawaa; nuuni hayk'oppe attanaw danddayokko. **16** Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ne geeshsha suntsaw nuuni Geeshsha Golliyaa kees's'anaw shiishsheedda ubbay ne kushiyaappe yeeddawaa; hawe ubbay nebaa. **17** «Ta S'oossaw, neeni wozanaa paac'c'iyaaawaanne suuretetsaa dosiyaawaa taani eray. Taani ta wozanaa suuretetsan ta sheniyaan hawaa ubbaa immaad. Ha sa'aan de'iyaa ne asaykka new bare sheniyaan nashechchan immeeddawe taani be'aaddi. **18** Abeet Med'inaa Godaw, nu mayza aawotuwwa Abrahaama, Yisaak'anne Israa'eeliyaa S'oossaw, ne asaa wozanaan ha wolk'k'aama siik'uwaa med'inaw naaga; untunttu wozanaakka neekko

shiishsha. **19** Ne wogaa, ne azazuwaanne ne higgiiyaa naaganaadaaninne taani halchchaade giigissa wotseeddaban Geeshsha Golliyyaa I kees's'anaadan ta na'aa Solomonaw kumentsaa wozanaa imma» yaagiide galateedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Daawite yaa'aw ubbaw, «Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa galatite» yaageedda. Yaa'ay ubbay Med'inaa Godaa barenttu aawotuwa S'oossaa galateeddino. Med'inaa Godaw guufanniide goynneeddinonne kaatiyawukka kundda giide guufanneeddino. **21** Wonttetsa gallassi Asay Med'inaa Godaw yarshshuwa yarshsheedda. K'ay s'uuggiyaa yarshshuwaakka S'oossaw yarshsheedda; itti sha"a korumatuwaa, itti sha"a dorssaa orgetuwaa, itti sha"a dorssaa maratuwaa, ushshaa yarshshuwaanne daro yarshshotuwaa yarshsheedda. **22** Asay he gallassi Med'inaa Godaa sintsan loytsi nashettidde, meeddanne usheeddanne. Yaatiide Asay Kaatiyaa Daawita na'aa Solomona laa'entsuwaa zayitiyaa okkiide, Aa kawutetsan miniseedda. S'aadook'akka k'eese gidanaadan Med'inaa Godaa sintsan okkeedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Solomone bare aawuwaa Daawita koshiyan Med'inaa Godaa kawutetsaa araatan utteedda. Aw ubbay haneedda; Israa'eeliyaa ubbayka aw azazetteedda. **24** Kaappatuu ubbay, mino asatuunne Kaatiyaa Daawita naanay Kaatiyaa Solomonaw azazettanaw k'aalaa geleeddino. **25** Med'inaa Goday Solomona Israa'eeliyaa asaa ubbaa sintsan d'ok'ku d'ok'ku ootseedda; aappe kase Israa'eeliyaa kaatetoo imettibeenna bonchchuwa Solomonaw immeedda. **26** Issey na'ay Daawite Israa'eeliyaa ubbaa bolla kaateteedda. **27** Daawite Israa'eeliyaa bolla oytamu laytsaa kaateteedda; Kebronan I laappun laytsaa kaateteedda; Yerusaalamen hattamanne heezzu laytsaa kaateteedda. **28** Daawite daro laytsaa de'iide, durettiide, bonchchettide, lo'o c'imiide hayk'keedda. Aa kotan Aa na'ay Solomone kaateteedda. **29** Daawite koyroppe doommiide wurssetsaa gakkanaw ootseeddabay, Timbbitiyaa Odiyaa Sammeela Taarikiyaa mas'aafan, Timbbitiyaa Odiyaa Naataana Taarikiyaa Mas'aafaaninne Timbbitiyaa Odiyaa Gaade Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **30** I woot mooddeeddentonne I waaneedda wolk'kaama asaakko, I haneeddabay, Israa'eeliyaa asayenne heeraan de'iyaa kawutetsatuu ubbay haneeddabay he mas'aafatuwan s'aafetti utteedda.

2 Oduwaa

1 Daawita na'ay Kaatii Solomone bare kawutetsaa miniseedda. Med'inaa Goday Aa S'oossay aanana gidiide, Aa loytsi gitayeedda. **2** Solomone Israa'eeliyaa ubbaa, sha'aa kaappatuwaa, s'eetuwa kaappatuwaa, daannatuwaa, Israa'eeliyaa asaa kaaletsiyaa ubbatuwaanne golliyaa asatuwaa kaappatuwaa s'eesiide shiishsheedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Solomoninne shiik'eedda Asay ubbay Gabaa'oonan de'iyaa goynniyaa d'ok'ka sa'aa beeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa k'oomay Muse mela biittaaan med'd'o S'oossaa Dunkkaanii yaan de'eedda. **4** Kase Daawite S'oossaa Taabootaw Yerusaalamen dunkkaaniyaa giigiseedda, S'oossaa Taabootaa K'iriyaati-Yi'aariima katamaappe he giigissi wotseedda sa'aw ahi wotseedda. **5** Huura na'aa Uura na'ay Bas'aali'eeli nahaasiyaa birataappe ootseedda yarshshiyaa sa'ay Gabaa'oonan Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa sintsan de'ee. Solomoninne he shiik'eedda Asay S'oossaa hewan koyyeeddino. **6** Solomone Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa sintsan de'iyaa nahaasiyaappe oosetteedda yarshshiyaa saakko, S'oossaa sintsa biide, itti sha'a s'uuggiyaa yarshshuwa yarshsheedda. **7** He gallassaa k'amma S'oossay Solomona w'k'onc'iide, «Taani new ayaa Immanaw koyay?» yaageedda. **8** Solomone S'oossaa, «Neeni ta aawuwa Daawita aggena wolk'k'aama siik'inaan siik'aade; yaataade taana Aa kotan kaateyaadda. **9** Ha'ikka abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, neeni ta aawuwa Daawitaw kase geedda k'aalay poletto. Neeni taana sa'aan de'iyaa baanaadan c'oratteedda asaa bolla kaateyeedda diraw, **10** taani ha asaa kaaletsanaw neeni taw aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa imma. Hewe d'ayoooppe, ha ne wolk'k'aama asaa ooni ayissanaw danddayii?» yaageedda. **11** S'oossay Solomona hawaadan yaageedda; «Neeni dure gidanaw, woy ak'uwa demmanaw, woy bonchchettanaw, woy ne morkketuu hayk'anaw, woy new laysay aduk'k'anaw oochchennan aggade, taani neena kaateyeedda ta asaa ayissiyaa aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa oochcheedda diraw, **12** taani new aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa immana. K'ay neeppe kase de'eedda kaatetoo woy neeppe guyyiyaan yaana kaatetookka bayinna duretaa, ak'uwaanne bonchchuwa taani new immana» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan, Solomone S'oossaa Dunkkaanii Gabaa'oonan de'iyaa, goynniyaa d'ok'ka saappe simmiide, Yerusaalame beedda; Israa'eeliyaa bolla kaateteedda. **14** Solomone paraa gaaretuwaanne paratuwaa shiishsheedda. Aw itti sha'anne oyddu s'eetu paraa gaaretuunne tammanne laa'u sha'a paratuu de'iino. I untuntuu paraa gaaretuwa katamatuwaaninne barenana Yerusaalamen wotseedda. **15** Kaatii work'k'ayenne biray Yerusaalamen shuchchaadan keeletanaadan, zigakyaa gad'an dic'ciyaa etsaadan c'orattanaadan ootseedda. **16** Solomone paratuu Gibs'eppen K'aawe geetetiyyaa gadiyaappe yeeddino. Kaatiyaa zal'anchchatuu untuntuu K'aaweppu shaluwaan shammiide ahiino. **17** Untuntuu itti itti paraa gaariyaa usuppuun s'eetu s'agaraa biran, itti itti paraa itti s'eetanne ishatamu s'agaraa biran Gibs'eppu shammiide ahiino; Hiitetuwa kaatetuwa ubbatoonne Sooriyaa kaatetoo zal'iino.

2 Solomone Med'inaa Godaa suntsaw Geeshsha Golliyaanne barew kaatiyaa golliyaa kees's'anaw halchcheedda. **2**

Hewaa diraw, Solomone tookkiyaawaa toossanaw laappun tammu sha'a asatuwaanne gezziyaan shuchchaa k'oo'anaw hospun tammu sha'a asatuwaa dooreedda; k'ay untuntuu wochchiyaa heezzu sha'anne usuppuun s'eetu asatuwaa untuntuu bolla suntseedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Solomone S'iioosa Kaatiyaa Kiiraamaw kiitaa kiittiide, «Ta aawuu Daawite barew kaatiyaa golliyaa kees's'anaw neeni zigaa yeddeeddawaadan, tawukka yedda. **4** Ha' taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw hanay. Taani sawuwa toshikku giyaa is'anaa c'uwayanaw, ubbaa wode S'oossaa sintsan ukitsaa wotsanawunne ubbaa gede guuranne omarsaa, Sambbata gallassatuwaan, aginay s'eeriya wodetuwaaninne S'oossaa nu S'oossaa baalaa gallassatuwaan s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshanaw, he Geeshsha Golliyaa dummayana. Israa'eeliyaa Asay med'inaw ootsanaadan azazetteedda oosotuu hawantta. **5** «Nu S'oossay hara s'oossatuwa ubbaappe wolk'k'aama gidiyaa diraw, taani kees's'anaw haniyaa Geeshsha Gollii wolk'k'aama. **6** Shin aw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw danddayiyaawe oonee? Ayaw gooppe, saluwaappe d'ok'k'a saluukka aw gidanaw danddayenna! Yaatina, taani Aa sintsan yarshshuwa yarshshanaappe attina, taani aw Geeshsha Golliyaa kees's'anaw oonee? **7** Ha'ikka alleek'kiyaawantta kessiyaa kiitaa, work'k'aa, biraa, nahaasiyaanne birataa siiliisiide tigiyya oosuwaanne zo'o mayuwa, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaanne saluwa malatiyaa mayuwa giigissiyaa kiitaa eratetsay de'iyaa asaa taw yedda. Ta aawuu Daawite Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa kushiyya hiillaa eriyaawantta doori wotseedda; I untuntunna ittippe ootsana. **8** Liibaanoosan de'iyaa ne asatuu mitsaa woot k'ans'into eriyaawaa taani eray. Hewaa diraw, neeni taw Liibaanoosappe zigaa, s'idiyaanne sanddaliyaa yedda. Ta asatuu ne asatuwaana gidiide, **9** taw daro mitsaa giigissana. Ayaw gooppe, taani kees's'iyya Geeshsha Gollii gitanne malaalissiyaawaa. **10** Mitsaa k'ans'iyyaa ne k'omatoo taani laatamu sha'a konttaale zarggaanne laatamu sha'a konttaale banggaa, k'ay oyddu s'eetu sha'a liitiro woyniyaa eessaanne oyddu s'eetu sha'a liitiro wogaraa zayitiyaa immana» yaageedda. **11** S'iioosa Kaatiyaa Kiiraami Solomona dabddaabbiyaa kiittiide, «Med'inaa Goday bare asaa siik'iyaa diraw, I neeni untuntuu bolla kaateyeedda» yaageedda. **12** Kiiraami k'aykka, «Med'inaa Godaw Geeshsha Golliyaanne barew kaatiyaa golliyaa kees's'anaadan aad'd'eeda eranchcha, akeekanchchanne c'inc'c'a na'aa Kaatiyaa Daawitaw immeedda, saluwa sa'aa med'd'eedda Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay galatetto. **13** «Ha'ikka taani new Huraama geetetiyyaa hiillanchchanne akeekanchcha bitaniyaa yeddaad. **14** Aa aata Daana zariyaa; k'ay Aa aawuu S'iioosa gadiyaa asaa. I work'k'aa, biraa, nahaasiyaa, birataa, shuchchaanne mitsaa ootsiyaa asaa; k'ay ochchaa teeraa malatiyaa mayuwa, saluwa malatiyaa mayuwa, zo'o mayuwaanne suufiyya geetetiyyaa mayuwa giigissiyaa kiitaa ereedda. K'aykka I dumma dumma alleek'kiyaawantta kessiide, odeeddawaadan ubbabaa ootsanaw danddayee. Hewaa diraw, kushiyya hiillan looheedda ne asatuwaananne kase ne aawoo, Daawitaw ootseedda asatuwaana Aa oosiisa. **15** «Ha'ikka neeni ta goday immana geedda zarggaanne banggaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa ta k'omatoo yedda. **16** Neeni Liibaanoosappe koyyo mitsaa keeshshaa nuuni k'ans's'iide k'ashissiide, abbaa bollanna tookettiide, neekko Yoop'p'e baanaadan ootsana. Yaatooppe

neeni yaappe Yerusaalame gakkanaw affisana» yaageedda. 17 Aa aawuu Daawite kase paydeeddawaadan, Solomone Israa'eeliyaa biitann de'iyaa kare biittaa asa ubbaa paydeedda; untuntutu 153,600 gideeddino. 18 Solomone he asaappe 70,000 tookkiyaawaa toossanaw, 80,000 gezziyaan shuchchaa koo'anaw dooreedda; k'ay untuntutta wochchanaw 3,600 asatuwaa suntseedda.

3 Solomone aawuu Daawite Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii kees'ettana sa'aa Mooriyaa giyaa deriyaan Yerusalaamen giigissi wotseedda. He sa'ay Med'inaa Goday Daawitaw barena besseedda, Yaabuusiyyaa Ornna udduma. 2 Solomone bare kaateteedda oyddentso laytsan, laa'entso aginaan, laa'entso gallaasaan Geeshsha Golliyaa kees's'anaaw doommeedda. 3 Solomone S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees's'anaaw baaseeda baasuusaa geesay usuppun tammu wad'aa; gompay laatu wad'aa. 4 Geeshsha Golliyaa geliyaa sa'aan de'iyaa baranddaa gompay Geeshsha Golliyaa gompaa akka keeshshaa laatu wad'aa; geesay laatu wad'aa. Aa gidduwaa geeshsha work'kaan sheeshsheedda. 3:4 Laatu wad'aa: Ibraawetsuu itti s'eetanne laatu wad'aa gee. 5 Wuyyge adaraashiyaa s'diyaa s'alalan lik'i kammeedda; muruta work'kaan sheeshsheedda; yaatiide zambbaa misiliyaaninne sanssalatan alleek'k'iseedda. 6 Geeshsha Golliyaa al'o shuchchaan alleek'k'isee; 1 alleek'k'iseedda work'k'ay Pariwayma gadiyaappe yeedda work'kaa. 7 Maretuwaa, gimbbetu waa, k'osiletsaaninne penggetu waa work'kaan sheeshsheedda; k'ay godaa bolla kirubetu waa misiliyaa masseedda. 8 Solomone Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa kees's'eedda. He sa'aa geesay Geeshsha Golliyaa gompaa daan laatu wad'aa; gompay laatu wad'aa. He sa'aa godaa laatu wad'aa k'aa kiilo giraame s'alta work'kaan sheeshsheedda. 9 Untuntutu go'etteedda misimaarii ichcheshu s'eetanne laappun tammu giraame work'k'appe med'etteedda. Pook'iyaan de'iyaa kifiletu waa work'kaan sheeshsheedda. 10 Solomone Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aan laa'u kirubetu waa misiletu waa massi giigissiide, work'kaan sheeshsheedda. 11 He kirubetu waa k'efii mic'etteedda, laatu wad'aa; koyro kirubiyaw koyro k'efii ichcheshu wad'aa gididi, Geeshsha Golliyaa godaa bochchee; laa'entso k'efiikka ichcheshu wad'aa gididi, hara kirubiyaa k'efiyaa bochchee. 12 Laa'entso kirubiyaw koyro k'efii ichcheshu wad'aa gididi, Geeshsha Golliyaa godaa bochchee; laa'entso k'efiikka ichcheshu wad'aa gididi, koyro kirubiyaa k'efiyaa bochchee. 13 Ha laa'u kirubetu waa k'efii mic'etteedda, laatu wad'aa gideedda; untuntutu barenttu deemu waa Geeshsha Sa'aakko zaariide, barenttu gediyaan ek'keeddinno. 14 Solomone salu waa malatiyaa mayuwaappe, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaappe, zo'o mayuwaappenne suufiyaa k'ac'inaappe dadetteedda mayuwaappe gaariddu waa ootsiide, Aa bolla kirubetu waa misiletu waa med'd'eedda. 15 Solomone Geeshsha Golliyaa sintsan ituu waa ituu waa geesay hattamanne ichcheshu wad'aa aduk'kiyaa laa'u tuussatu waa med'iseedda, untuntutu huup'iyaan ichcheshu wad'aa gumbbu waa wotseedda. 16 K'ay sanssalataa gitiyaadan med'iseedda, tuussatu waa huup'iyaan wotseedda; yaatiide roomaanne geetetti yaa teeraa misiletu waa s'eetatu waa med'iseedda, sanssalataa bolla wotseedda. 17 Tuussatu waa ituu waa Geeshsha Golliyaa sintsan ushechcha baggana, laa'entu waa k'ay haddirsa baggana esseedda. Ushechcha baggana de'iyaa tuussaa

Yaakiina suntseedda; haddirsa baggana de'iyaa tuussaa Boo'eeza suntseedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, Solomone geesay laatu wad'aa, gompay laatu wad'aa, geesay tammu wad'aa gidiyaa yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataappe oosisseedda. 2 K'ay nahaasiyaa birataa siilisiide, doonay ya gas'aappe ha gas'aa gakkanaw tammu wad'aa, geesay ichcheshu wad'anne yuushshuu hattamu wad'aa gidiyaa Abbaa giyaa sayniyaa med'iseedda. 3 Abbaa Saaniyaa doonaan kare baggana zik'ki giide, aanana oyk'ettiide med'etteedda misiletu de'iino; he misiletu laa'u maaran de'iyaa booratu waa misiletu waa. 4 He Abbaa Saanii nahaasiyaa birataappe med'etteedda tammanne laa'u booratu waa misiletu zokkiyaan utteedda. Booratu waa heezzatuu huup'issa bagga, heezzatuu away wulliyaa bagga, heezzatuu gedissa bagga, heezzatuu k'ay away doliyaa bagga simmiide s'eeliyaawaa malatino. Abbaa Saanii untuntutu bolla utteedda; untuntutu guyye baggay giduwaakko simmi utteedda. 5 Abbaa Saanii itti takkaad'e keeshshaa ordu waa; Aa doonay wanc'c'aa doona mala; k'ay c'iishshay c'iisheeddawa akka malatee. He Abbaa Saanii usuppun tammu sha'a liitiro gidiyaa haatsaa oyk'kiyaawaa. 6 Solomone K'ayyika meec'etti yaa tammu keretu waa med'iseedda; med'iseedda ichcheshatu waa gedissa baggana, k'ay ichcheshatu waa huup'issa baggana wotseedda. Untuntutu s'uuggiyaa yarshshu waa ashuu meec'ettee; shin Abbaa Saaniyaa haatsaan k'eesatu meec'ettino. 7 Hewaappe guyyiyaan, Solomone untuntutu imetteedda halchchu waa s'ompriyaa wotsiyaa ballatu waa tammatu waa work'k'appe oosisiide, ichcheshatu waa ushechcha baggana, ichcheshatu waa haddirsa baggana Geeshsha Golliyaa giddon wotseedda. 8 K'ayyika I tammu s'arp'p'eezatu waa ootsiide, ichcheshatu waa ushechcha baggana, ichcheshatu waa haddirsa baggana Geeshsha Golliyaa giddon wotseedda. K'ay s'eetu kuyis'aarotu waa work'k'appe med'iseedda. 9 Solomone K'eesatoo giddo dabaabaanne kare bagga wolk'kaama dabaaba giigiseedda; dabaabaw penggetu waa giigissiide, penggetu waa nahaasiyaa birataan sheeshsheedda. 10 Abbaa Saaniyaa Geeshsha Golliyaappe gedissa away doliyaa bagga wotseedda. 11 Huraami keretu waa, akaafatu waa kuyis'aarotu waa med'd'eedda; yaatiide Huraami Kaatiyaa Solomonaw S'oossaa Geeshsha Golliyaan kiitaa ootsiide poleedda. 12 I ootseedda oosotu akka laa'u tuussatu waa, tuussatu waa huup'iyaan wotsiyaa sa'ayne mala laa'u gumbbotu waa, tuussatu waa bollay de'iyaa laa'u gumbbotu waa alleek'k'issiyaa laa'u gite mala sanssalatu waa, 13 itti itti gumbbu waa bolla laa'u maaran nahaasiyaappe med'etteedda itti itti s'eetu roomaanne teeraa misiletu waa, ubbaana oyddu s'eetu roomaanne teeraa misiletu waa, 14 tammu gaaretu waa, gaaretu waa bolla wad'd'iyaa, meec'etti yaa tammu keretu waa, 15 Abbaa Saaniyaanne aappe garssan de'iyaa tammanne laa'u booratu waa misiletu waa, 16 keretu waa, akaafatu waa, zambeeliyaanne hara miishshatu waa ubbaa. Huraami Kaatiyaa Solomonaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa oosoo med'd'eedda ha miishshatu waa ubbaa k'uc'etteedda nahaasiyaappe med'd'eedda. 17 Kaatii Solomone Sukkotappenne S'areedappe giddu waa, Yorddaanoosa dembban de'iyaa nahaasiyaa birataa siilissiyaa sa'aan hawanta ubbaa oosisseedda. 18 Nahaasiyaa birataappe med'etteedda

ha miishshay ubbay loytsi daro gideedda diraw, woyssa dees'into, likkii eretiibeenna. **19** K'aykka Solomone S'oossaa Geeshsha Golliyya de'iyaa miishshatuwaa work'k'aappe ubbaa med'isseedda. Hewantukka work'k'aappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, S'oossaa sintsan wotsiyaa ukitsay uttiyyaa s'arap'peezaa, **20** untuntntoo wotseedda wogaadan Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan poo'anaadan s'ompiiyaa wotsiyaa work'k'aa ballatuwaa, untunttu work'k'aa s'ompetuwwaa, **21** geeshsha work'k'aappe ootseedda c'iishshaa misiletuwwaa, s'ompiiyaa toyssiyaa k'ap'etuwwaa. **22** S'ompiiyaa toyssiyaa k'ap'etuwwaa, kuyis'aarotuwwaa, is'aanaa c'uwaiyyaabatuuwaanne tamaa akkiyaa miishshatuwaa. Ha miishshatu ubbay geeshsha work'k'aappe oosetteeddino. Geeshsha Golliyya kare bagga penggetuwaanne Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geliyaa penggetuwwaa work'k'aan sheeshsheedda.

5 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kiitaa ubbaa Poleeddawaappe guyyiyaan, Aa aawuu Daawite S'oossaw dummay wotseedda biraa, work'k'aanne hara miishshatuwwaa ubbaa ahiide, S'oossaa Geeshsha Golliyya miishshaa minjiyaasan wotseedda. **2** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Solomone Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Daawita Katamaappe, S'iyooneppe ahanaadan Israa'eeliyaa c'imatuwwaa, zaratuwwaa ubbaa kaappatuwaanne Israa'eeliyaa golliyya asatuwwaa kaaletsiiyaawanta Yerusaalame katamaa shiishsheedda. **3** Israa'eeliyaa Asay ubbay laappuntsa aginaa, Daasiyaa Baalay bonchchettiyaa wode, kaatiyaakko shiik'eedda. **4** Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay gakkanaw, Leewatuu Taabootaa dentseeddino. **5** Leewatuunne k'eesatuu Taabootaa, S'oossaa Gaketiyya Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de'iyaa geeshsha miishshatuwwaa ubbaa tookkiide aheeddino. **6** Kaatii Solomone aanana ittippe de'iyaa Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay Taabootaa sintsan shiik'iide, paydanaw danddayetenna, c'ora dorssaanne mehiyaa yarshsheeddino. **7** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu Med'inaa Godaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa Geeshsha Golliyya gidдо geeshsha k'ol'uwwaa, Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa giyyaa sa'aa ahiide, kiruubetuwwaa misiletuu k'efetuwaappe garssa baggana wotseeddino. **8** Mic'etti utteedda kiruubetuwwaa k'efetu Taabootaanne Taabootaa tookkiyaa kasuwwaa kammeeddino. **9** Kasotuu loytsi adussa gidiyaa diraw, untunttu s'eeray Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa sintsan de'iyaa Geeshsha Sa'aan beettanaw danddayee; shin Geeshsha Sa'aappe karenna beettana. Untunttu hachche gakkanaw, he sa'aan de'iino. **10** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesseedda wode, Med'inaa Goday untuntunna k'aalaa c'aak'uwwaa c'aak'k'eteedda Siinaa Deriyan Muse wotseedda laa'u masetteedda shuchchatuwaappe attina, Taabootaa gidдон harabay ayayenne baawa. **11** He sa'aan de'iyaa k'eesatuu ubbatuu barenttu ootsiyaa sa'aan sa'aan shaaketennan, ittippe barentta Med'inaa Godaw dummay wotseeddino. Mazimuriyaa yes'siyaa Leewatuu ubbatuu, Asaaf, Hemaaninne Yidutuuni, untunttu naanayne untunttu dabbotuu suufiyaa giyyaa mayuwwaa mayyeeddino. He mayuwwaa mayyiide, daalatuwwaa, diitsatuwaanne maasink'k'otuwwaa oyk'k'iide, yarshshiyaa saappe away doliyaa baggana ek'keeddinno; s'eetanne laatamu k'eesatuu s'urumbbatuwwaa punnanaw untuntunna ittippe ek'keeddinno. Untunttu ubbay s'urumbbatuwwaa punniide, daalatuwwaa k'aatsiide, diitsatuwwaa

diis'siidenne hara kaa'iyaa miishshatuwwaan kaa'iide, «Med'inaa Goday lo'a! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiide Med'inaa Godaa sabbeeddino. K'eesetuu Geeshsha Golliyaappe kesiyyaa wode, shaarii S'oossaa Geeshsha Golliyya kumeedda; he shaariyaa gaasuwaan k'eesatuu barenttu oosuwwaa ootsanaw danddayibeykino; ayaw gooppe, S'oossaa bonchchu S'oossaa Geeshsha Golliyya kumi utteedda.

6 Hewaappe guyyiyaan, Solomone hawaadan yaageedda; «Abeet Med'inaa Godaw, neeni, <Taani d'uma shaariyaan de'ina> yaaga wotsaadda. **2** Shin taani new lo'o Geeshsha Golliyya, neeni an med'inaw de'ana sa'aa kees'saad» yaageedda. **3** Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay ek'k'ide'ishin, kaatii untuntukko simmiide, untuntta hawaadan yaagiide anjeedda; **4** «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay galatetto! Ta aawuwwaa Daawitaw bare doonaan odeedda hidootaa bare kushiyan poleedda. He I odeedda nashechchay, **5** <Taani ta asaa Israa'eeliyaa Gibs'eppe kessaade aheedda gallassaappe doommina, ta suntsay an s'eesettanawaa mala, Geeshsha Golliyya kees's'anaw Israa'eeliyaa zaratuwwaa gidдон aya katamaanne doorabeykke; woy I ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsana mala, oonanne doorabeykke. **6** Shin ha'i ta suntsay Yerusaalamen s'eesettana mala, taani Yerusaalame dooraadi; k'ay ta asaa Israa'eeliyaa kaaletsana mala, Daawita dooraadi» yaageedda. **7** «Ta aawuu Daawite Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyya kees's'anaw bare wozanaan k'oppeedda. **8** Shin Med'inaa Goday ta aawuwwaa Daawita, <Neeni ta suntsaw Geeshsha Golliyya kees's'anaw ne wozanaan k'oppeedda diraw, lo'obaa ootsaadda. **9** Gidoopenne, Geeshsha Golliyya kees's'anawe neena gidakka; ta suntsaw Geeshsha Golliyya kees's'anawe ne gulbbataappe yelettana ne na'aa» yaageedda. **10** «Ha'ikka Med'inaa Goday bare geedda hidootaa k'aalaa poleedda. Med'inaa Goday kase immeedda nashechchaadanka, taani ta aawuwwaa Daawita sa'aan kaatetanawunne ha'i» Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttaa. K'ay Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsaw Geeshsha Golliyya kees'saad. **11** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaana c'aak'k'eteedda c'aak'uu s'aa'fetteedda masetteedda shuchchatu de'iyaa Taabootaakka Aa gidдон wotsaad» yaageedda. **12** Solomone aakotetsay ichcheshu wad'aa, gomppay ichcheshu wad'anne k'ay geesay heezzu wad'aa gideedda madirakiyaa nahaasiyaa birataappe giigissiide, kare dabaabaa gidдон essi wotseedda. Hewaappe guyyiyaan, Solomone Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa sintsan, Israa'eeliyaa yaa'ay kumentsay de'iyaa sa'aan ek'k'iide, bare kushiyyaa saluwwaa zaariide mic'c'eedda; Israa'eeliyaa shiik'uwwaa kumentsaa sintsan gulbbateedda. **14** Yaatiide hawaadan yaagiide wooseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, saluwaan woy sa'aan ne mala s'oossi baawa. Neeni ne k'aalaa c'aak'uwwaa naagaasa; barenttu kumentsaa wozanaappe ne sintsan hametteedda ne k'oomatuuwa aggena siik'uuwaan siik'aasa. **15** Ne k'oomaw, ta aawuwwaa Daawitaw neeni ootsana gaade haasayeedda k'aalaa naagaadda; neeni kase ne doonaan haasayeeddawaa ne kushiyan hachche polaadda. **16** «Ha'ikka abeet Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaw, ta aawuwwaa Daawitaw, <Neeni ta sintsan hametteeddawaadan ne naanaykka ta higgayan hamettanaw barenttu ogiyya naagoooppe, Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» yaageedda k'aalaa pola. **17** Abeet

Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni ne k'oomaa Daawitaw haasayeedda ne k'aalay ha'ikka poletto. **18** «Shin S'oossay tumu, asaana ittippe ha sa'aan de'aneeyye? Be'a, salotuu, ubbaappe d'ok'kan de'iyaa salotuuwa new gidanaw danddaykino. Yaatina, ha taani kees's'eedda Geeshsha Gollii new ayaa keeshshaa guus's'anddeesha! **19** Gidooppenne, abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, ta woosaa, ne k'oomaa woosaanne watiwatuwaa neeni hayzza. Taani ne k'oomay ne sintsan woossiyaa woosaanne waasuwa neeni sisa. **20** Neeni <Ta suntsay he sa'aan s'eessetana> geedda ha Geeshsha Golliyaakko, ne ayfii k'ammanne gallassi s'eello. Taani ne k'oomay ha Geeshsha Golliyaakko simmaade, woossiyaa woosaa neeni sisa. **21** Taani ne k'oomayne ne Asay Israa'eelii ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, watiwatiyaa watiwatuwaa neeni sisa. Neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisaade, nuw atto yaaga. **22** «Itti Asay bare shooruwa yediide p'd'e giina, Aa c'aak'k'etsanaw ha Geeshsha Golliyaa ahina, Aa gidon de'iyaa yarshshiyaa sa'aa sintsan I c'aak'k'oooppe, **23** neeni saluwaan sisaade kiitetta. Ne k'oomatuwa gidduwaan pirddaa. Bayzanchchatuwaa bolla pirddaade, I ootseeddawaa Aa bolla zaara; s'illuwa shatintsaade, aw Aa s'illotetsaadan zaara. **24** «Ne Asay Israa'eelii ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan morkkiyaan s'oonettiide, untuntu neekko simmiide, ne suntsaa s'eesiide, ha Geeshsha Golliyaan neena woossooppenne new watiwatooppe, **25** neeni saluwaan sisa. Sisaade ne asaa Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga; yaataade neeni kase untuntuwunne untuntu mayza aawaatoo immeedda biittaw untuntu guyye zaara. **26** «Ne Asay ne bolla nagaraa ootseedda gaasuwaan saluu gorddettinanne iray bukkennaan is's'ina, untuntu ha sa'aa simmiide, woossooppenne neeni untuntu woosan un'etseedda diraw, ne suntsaa s'eesiide, barenttu nagaraappe simmooppe, **27** neeni saluwaan sisa. Ne k'oomatuwaa nagaraa, ne asaa Israa'eeliyaa nagaraa atto yaaga. Untuntu hamettanaw bessiyaa lo'o ogiyaa untuntu tamaarissa; yaataade neeni ne asaa laatisseedda gadiyaan iraa bukissa. **28** «Biittaa bollan koshay woy iita harggii yiina, woy katsaa leegii, woy leeshuu, woy boolii, woy bumburetsay bayzzina, woy morkkii untuntu katamatuwaa dooddina, woy ayaa mala bashshay woy harggii yiina, **29** ne asaa Israa'eeliyaappe ooninne woy ne Asay ubbay neena woossooppenne new watiwatooppe, k'ay ayaa asayenne bare wozanaan un'ettiyaabaanne kayyottiyaabaa eriide, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide, bare kushiya mic'c'oooppe, **30** neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Untuntu nagaraa atto yaaga; yaataade untunttoo kiitetta. Neeni asaa wozanaa eriyaawaadankka asaa ubbay Aa oosuwaadan oosuwaadan imma. Ayaw gooppe, asaa ubbaa wozanaa eriyaawe ne s'alala. **31** Yaatooppe, neeni nu mayza aawaatoo immeedda gadiyaan barenttu de'iyaa wode ubbaan, untuntu new yayyiide, ne ogiyaan hamettana. **32** «Hewaadankka, ne asaa Israa'eeliyaa gidenna kare biittaa Asay ne wolk'k'aama suntsaa dirawunne neeni ne asaw ootseedda malalissiyaa oosotu diraw, haakko gadiyaappe yiide, ha Geeshsha Golliyaakko simmiide woossooppe, **33** neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. He kare gadiyaa Asay oochchiyaawaa ubbaa kiiteta. Ha sa'aa Asay ubbay ne suntsaa eranaadan, ne asaa Israa'eeliyaadan new yayanaadaaninne taani kees's'eedda ha Geeshsha Gollii new goynniyaa sa'aa giddiyaawaa untuntu eranaadan kare gadiyaa Asay neena woossiyaawaa ubbaa pola. **34** «Ne asatuu barenttu morkkatuwa olana mala, neeni kiiteedda sa'aa hak'anne

biide, untuntu neeni dooreedda ha katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, **35** untuntu woosaanne watiwatuwaa saluwaan neeni sisa; untunttoo s'oonuwa imma. **36** «Nagaraa ootsenna Asay baynnawaadankka, untuntu ne bolla nagaraa ootsina, neeni untunttoo hank'k'ettaade morkketoo aatsa immina, morkketuukka untuntta omoodiide, haakkina matinakka barenttu gadiyaa akkiide afina, **37** untuntu he omoodetteedda biittan de'iidde, barenttu wozanaan nagaraappe simmooppe, k'ay he omoodetteedda gadiyaan de'iidde, «Nuuni nagaraa ootseedda; nuuni bayzzeeddo; nuuni iitabaa haneeddo» yaagiide new watiwatooppe, **38** barentta omoodiide afeedda morkkatuwa biittan de'iidde, untuntu barenttu kumuntsaa wozanaappenne barenttu kumuntsaa k'ofaappe neekko simmooppe, neeni untuntu mayza aawaatoo immeedda untuntu biittaakko, neeni dooreedda katamaakkonne taani ne suntsaw kees's'eedda Geeshsha Golliyaakko simmiide, neena woossooppe, **39** yaatooppe, untuntu woosaanne watiwatuwaa neeni de'iyaa sa'aan saluwaan sisa. Sisaade untunttoo pirddaa; ne bolla nagaraa ootseedda ne asaw atto yaaga. **40** «Ha'ikka abeet ta S'oossaw, ha sa'aan woossiyaa woosaa ne ayfii s'eello; ne haytsaykka siso. **41** Hewaa diraw, abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, dendda! Ne wolk'k'aw malaataa gideedda ne Taabootaanna ne shemppiyya sa'aa gela. Abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, ne k'eesatuu atotetsaa mayyiino; ne geeshsha asatuukka ne keekatetsan nashettino. **42** Abeet Med'inaa Godaw, S'oossaw, neeni okkeedda kaatiyaa aggoppa. Ne k'oomaa Daawitaw aggena ne siik'uwaa hassaya» yaageedda.

7 Solomone woosaa betseedda wode, saluwaappe tamay wod'diide, s'uuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaameedda. Yaatina, Med'inaa Godaa bonchchu Geeshsha Golliyaa kumeedda. **2** Med'inaa Godaa bonchchu Geeshsha Golliyaa kumeedda diraw, k'eesatuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gelanaw danddayibeykino. **3** Israa'eeliyaa Asay ubbay tamay saluwaappe wod'd'ishiinne Med'inaa Godaa bonchchu Geeshsha Golliyaa kumishina be'eedda wode, barenttu deemuwa biittaa gatsi guufanniide goynneeddino; «Med'inaa Goday lo'a! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiide S'oossaa galateeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan, kaatiinne Asay ubbay Med'inaa Godaa sintsan yarshshuwa yarshsheeddino. **5** Kaatii Solomone laatamanne laa'u sha'a korumatuwaanne s'eeanne laatamu sha'a dorratsuwa yarshsheedda. Hewaadan ootsiide, kaatiinne Asay ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa anjissseedino. **6** K'eesetuu barenttoo giigeedda sa'aan ek'k'ina, Leewatuu k'ay Kaatii Daawite Med'inaa Godaa sabbanaw kase ootseedda, mazimuriyaa yes'S'iyaa miishshaa oyk'k'iide, untuntu sintsan ek'k'iide, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiide yes's'iide, Med'inaa Godaa galateeddino. K'eesetuu Leewatuu sintsan ek'k'iide, s'urumbbatuwa punneeddino; punnishin Israa'eeliyaa Asay ubbay ek'k'eedda. **7** Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa sintsan de'iyaa giddo dabaabaa dummayeedda. He sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'd'uwaa yarshsheedda. I hewaa ootseeddawe S'oossaa sintsan de'iyaa, nahaasiyaa geetettiya birataappe oosetteedda yarshshiyaa sa'ay s'uuggiyaa yarshshuwa, katsaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaappe mod'd'uwaa yarshshanaw guus's'eedda

diraassa. **8** He wode Solomoninne Israa'eeliyaa Asay ubbay Daasiyaa Baalaa laappun gallassaw bonchcheeddino; Israa'eeliyaa zawaan Hamaata Pinuwaappe biide, Gibs'e Shaa'faa gakkanaw de'iyaa c'orra Asay he sa'aa shiik'eadda. **9** Asay yarshshiyaa sa'aa anjissiyaa baalaa laappun gallassaa, k'ay Daasiyaa Baalaa hara laappun gallassaa bonchcheedda. Hosppuntsa gallassan geeshsha yaa'aw Asay shiik'eadda. **10** Hewaappe guyyiyaan, Solomone laappuntsa aginaan, laatanne heezzentso gallassi asaa moyzeedda; Med'inaa Goday Daawitaw, Solomonewunne bare asaa Israa'eeliyaw ootseedda keekatetsan Asay nashettiiddenne wozanaappe pashikkiidde, bare soo bare soo beedda. **11** Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Goliyaanne kaatiyaa goliyaa kees's'iide wursseedda; Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Goliyaaninne bare kaatiyaa gollen ootsanaw bare wozanaan k'oppeeddawaa ubbaa poleedda. **12** Med'inaa Goday Solomonaw k'amma beetiide, hawaadan yaageedda; «Taani ne woosaa sisaad; taani ha sa'aa taw yarshshuu yarshshettiyyaa Geeshsha Goliyaa gidanaadan dooraad. **13** Taani iray bukkennaadan saluwa gorddina, woy sa'aa katsaa maanaadan booliyaa azazina, woy ta asaa giddon iita harggiyaa yeddina, **14** ta suntsan s'eesetteedda ta asatuu barentu asatsaa kawushshiide woossooppe, untunttu taana koyooppenne barentu iita ogiyaappe simmooppe, taani saluwaan untunttu woosaa sisana. Untunttu nagaraa atto gaana; untunttu biittaakka patsana. **15** Ha''ikka ha sa'aan woosettiyyaa woosaa ta ayfi s'eelana; ta haytsaykka sisana. **16** Ha''ikka ha Geeshsha Gollii med'inaw ta suntsay an de'ana mala ootsaade taani dooraad; dooraadekka geeshshaad. Ta ayfiinne ta wozanay ubbaa wode ha Geeshsha Goliyaan de'ana. **17** «Neena gidooppe, neeni ne aawuu Daawite hametteeddawaadan ta sintsan hamettooppe, taani azazeeddawaa ubbaa ootsooppenne ta wogaanne ta higgiiya naagoooppe, **18** taani ne aawuwa Daawitana, «Israa'eeliyaa mooddiyaa asaa neeni ubbakka d'ayakka» yaagaadde c'aak'eteeddawaadan, ne kawutetsaa araataa minissa essana. **19** «Shin hinttentu Israa'eeliyaa asatuu wora simmooppe, taani hinttentta azazeedda ta azazuwaanne ta wogaa aggi bashooppenne hara s'oossatoo ootsanawunne goynnanaw booppe, **20** yaatoooppe, taani kase hinttenttoo immeedda gadiyaappe hinttentta d'ok'ollana; taani ta suntsaw geeshsheedda ha Geeshsha Goliyaakka aggana. Taani ha Geeshsha Goliyaa asaa ubbaa giddon tossiyaabaanne k'iliic'iyaaabaa ootsana. **21** Ha''i loytsi bonchcheteedda ha Geeshsha Goliyaa mataana mentsiyaa Asay ubbay dagammiidde, «Med'inaa Goday ha gadiyanne ha Geeshsha Goliyaa ayaw hawaadan ootseedde?» yaagana. **22** Asay, Untuntta mayza aawotuwa Gibs'eppa kesseedda Med'inaa Godaa barentu S'oossaa untunttu aggiide, hara s'oossatuwa kaalleedda dirawunne untunttoo ootsiidde goynneedda diraw, S'oossay untunttu bolla ha iitabaa ubbaa aheedda yaagiide zaarana» yaageedda.

8 Solomone Med'inaa Godaa Geeshsha Goliyaanne bare kaatiyaa goliyaa kees's'eadda laatamantsa laysaa wurssetsan, **2** Kaatii Kiiraami zaariide immeedda katamatuwa Solomone wotsi yeggiide kees's'eadda; Israa'eeliyaa asaa he katamatuwaan wotseedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Solomone Hamaat-S'ooba geetettiyyaa biittaa biide, he biittaa omoodeedda. **4** Yaatiide mela biittaan de'iyaa

Taas'imoora geetettiyyaa katamaanne shaluwa ubbaa minijiyaa katamatuwa Hamaata gadiyaan kees's'eadda. **5** Hewaadankka, Solomone Kili Beeti-Horoonanne Hirkki Beeti-Horoon geetettiyyaa katamatuwa zaaetsiide kees's'eadda; he katamatu dirssay, penggiinne gordda de'iyaa diretti utteedda katamatuwa. **6** Baa'ilaata katamaa, shaluwa minijiyaa katamatuwa ubbaa, bare paratuwaanne paraa gaaretuwa wotsiyaa katamatuwa ubbaanne l kees's' anaw amotteedda ubbaa Yerusaalamen Libaanosaniine bare mooddiyaa biittaa ubbaan kees's'eadda. **7** Hiitetuppe, Amooratuppe, Parzzetuwaappe, Hiwetuwaappenne Yaabuusatuwaappe atteeda asatuu ubbay Israa'eeliyaa asaa gidikkino; **8** untunttu Israa'eeliyaa asatuu gadiyaappe wurssi d'ayssennan aggina, he gadiyaan atteeda asatuwa zereetsatuwa. Solomone untunttu ayiletetsaan oosisseedda; untunttu hachche gakkanaasikka ayiletetsaan ootsino. **9** Shin Solomone bare oosoo Israa'eeliyaa asaappe oonanne ayileyibeena; untunttu aw olanchchatuwa, ola gadaawotuwa, paraa gaaretuwa laaggiyaawanttu kaappatuwaanne paraa asatuwa gidiide ootseeddino. **10** Hewaadankka, k'ay untunttu Kaatiyaa Solomone kiitaa ootsiyaawanttu kaappatuwa. Untunttuppe laa'u s'eetanne ishatamatu kiitaa ootsiyaa oosanchchatuwa s'eeliide oosisseeddino. **11** Hewaappe guyyiyaan Solomone «Med'inaa Godaa Taabootay geledda sa'ay geeshsha gidiyaa diraw, ta machatanne Israa'eeliyaa Kaatiyaa Daawita gollen de'anaw bessukku» yaageedda; Gibs'e kaatiyaa naatto Daawita Katamaappe dentside, i iziw kees's'i wotseedda kaatiyaa goliyaa aheedda. **12** Solomone he wode Geeshsha Goliyaa barandaa sintsan Med'inaa Godaw kees's'eadda yarshshiyaa sa'aan s'uuggiyaa yarshshuwa Med'inaa Godaw yarshshee. **13** Muse higgii azaziyaawaadan hachche hachchessi bessiyaa s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshee. Solomone Sambbatan Sambataaninne aginay s'eeriya wodiyaan wodiyaan, k'ay laysaappe heezzu gedenne bonchchiyaa baalatutaan (irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalan, Saamintatuwa Baalaaninne Daasiyaa Baalan) S'oossaw yarshshuwa yarshshee. **14** Aa aawuu Daawite kase azazeeddawaadan, k'eesetuwa untunttu kiitan kiitan shaakki suntseedda; k'ay gallassi gallassi mazimuriyaan sabbanawunne k'eesetuwa maaddanaw Leewatuwa shaakki suntseedda. K'aykka S'oossaa asaa gideedda Daawite azazeeddawaadan, pengge ubbaa kaalaan kaalaan naaganaadan penggiyaa naagiyaawanttu shaakki suntseedda. **15** Hewaadankka, kase Daawite miishshaa minijiyaa sa'aabaanne hara allaalatuwa k'eesetuwaanne Leewatuwa azazeeddawaadan, ituunne attenan ubbaykka poletteedda. **16** Solomone halchcheedda oosuwa ubbay oosettiide wureedda; Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii baasetteedda wodiyaappe doommiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii polettana gakkanawukka oosuwa ubbay lo'o oosetteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Solomone Eedooma biittan Zo'o Abbaa doonaan de'iyaa Ees'yooni-Gaabiranne Eelaata geetettiyyaa katamatuwa beedda. **18** Kaatiyaa Kiiraami markkabetuwaanne markkabiyya laaguwaan looheedda bare asatuwa Solomonaw yeddeedda; untunttu Solomone asatuwaanne ittippe Ofiira gadiyaa beeddino; yaappe tammanne ichcheshu sha'a kiilo giraame dees'iyaa work'kaa Kaatiyaa Solomonaw akkiide yeeddino.

9 Saaba kaatata Solomone waariyaa sisaade, dees'o ooshatuwa akkaade, Aa paac'c'anaw denddaddu.

Denddada sawuwaa, loytsi daro work'k'aanne al'o shuchchaa c'aaneteedda daro gaalotuwaaw c'uguwaana loytsi daro ajabaana Yersaalam gakkade, Solomone sintsa aad'd'aadu. Bare wozanaa de'iyaa ubbaa Solomona oadaaddu. **2** Solomone iza oochcheeddawaa ubbaa odeedda; I iziw birshshennan aappe geemmi atteedabay ayayenne baawa. **3** Saaba kaatata Solomone aad'd'eeda era, I kees's'eedda kaatiyaa golliyaa, **4** Aa maaddan shiik'iyaw k'umaa, Aa oosanchchatu uttiyaa utetsaa, Aa kaaliyaawantu ootsiyaa oosuwaanne mayiyaa mayuwaa, Aa eessaa tigiyaawantu mayiyaa mayuwaanne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan I s'uuggiyaa yarshshuwaa be'eedda wode, I wozanay gagettedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Aa kaatiyaa, «Nawaanne ne aad'd'eeda eratetsaabaa taani ta gaden de'aadde siseeddawe tuma. **6** Shin taani yaade ta ayfiyaa biraanan be'ana gakkanaw, untunttu taw odeeddawaa ammanabeykke. Ne aad'd'eeda era gitatsaw bakkaanne taw odibeykino; taani siseeddawaappe neeni loytsa d'ok'k'aasa. **7** Ubbaa wode ne sintsan eek'k'iide, ne aad'd'eeda era sisiyaa ne asatuunne ne oosanchchatu ayaa k'aadetteeddinooshshaa! **8** Neenan nashettiide, neena bare kawutetsaa araatan utisseedda Med'inaa Goday ne S'oossay galatetto! Ne Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa siik'eedda dirawunne med'inaw loytsi essanaw koyowaa diraw, neeni suure pirdaanne s'illotetsaa ootsana mala, I neena untunttu bolla kaateyedda» yaagaaddu. **9** Yaagaade kaatata 4,000 kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa, loytsi daro sawuwaanne al'o shuchchaa kaatiyaw immaaddu; Saaba kaatata Kaatiyaa Solomonaaw immeedda sawuwaa malatiyaa sawuu ubbakka baawa. **10** (Ofiirappe work'k'aa aheedda, Kiiraama asatuunne Solomone asatuu yaappekka sanddale giyaa mitsaanne al'o shuchchaa aheeddino. **11** Kaatii Solomone he sanddaliyaappe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa, kaatiyaa golliyaa geliyaa sa'aw diitsatuwaanne mazimuriyaa yes'siyaawantoo maasink'k'uaanne diitsaa med'isseedda. Hewaa malatiyaabay Yihudaa biitan kase beetti erenna.) **12** Kaatii Solomone Saaba kaatata amottaade Aa oochcheeddawaa ubbaa iziw immeedda. Aa aw aheedawaappe daruwaa I iziw immeedda. Hewaappe guyyiyaan, Saaba kaatata bare ajabaana denddaade, bare gadiyaa simmaaddu. **13** Solomone laysan laysan akkiyaa work'k'ay laatananne heezzu sha'a kiilo giraame dees'iyaaawaa. **14** Hewe zal'anchchatuwaappe akkeedda k'aras'aanne Araba gadiyaa kaatetuwaaw ubbaappenne Israa'eeliyaa gadiyaa mooddiyaawantuppe akkeedda work'k'aanne biraa gujjennaana. **15** Kaatii Solomone laa'u s'eetu wogga gondallatuwaaw k'os's'eedda work'k'aappe med'isseedda; itti itti gondallayan laappun kiilo giraame gidiyaa work'k'ay geleedda. **16** K'aykka I heezzu s'eetu k'eeru gondallatuwaaw k'os's'eedda work'k'aappe med'isseedda; itti itti k'eeru gondallayan laa'u kiilo giraame gidiyaa work'k'ay geleedda. Kaatii he gondallatuwaaw Liibaanoosa Wora Golliyaa geetettiyaa gollen wotseedda. **17** K'aykka kaatii danggarssaa zaaliyaappe itti wolk'k'aama kawutetsaa arataa med'isseedda, geeshsha work'k'aan sheeshsheedda. **18** Kawutaa araatay de'iyaa sa'aa pude kesianaw yed'd'iyaa usuppun diitsatu de'ino. Gediyaan yed'd'anaw kawutetsaa araatanna gatsiide, work'k'aappe ootseedda oydi de'ee. Araataw laa'u baggaanakka k'esiyaa zempissiyaa sa'atuu de'ino; he laa'u sa'atuu lank'iyankka ya baggananne ha baggana ek'keedda itti itti gaammuwaaw misilii de'ee. **19** He arataa pude kesiyaaw usuppun detsatuwaan ya

baggananne ha baggana itti itti gaammuwaaw misilii, ubbaanaa tammanne laa'u misiletu de'ino. Hawaa mala kawutetsaa araatay hara kawutetsan hak'aniinne oosettiibeenna. **20** Kaatii Solomone ushshaa ushiyaa miishshaa ubbay work'k'aappe oosetteedda; Liibaanoosa Wora Gollen de'iyaa shaluwaaw ubbaykka muruta work'k'aappe oosetteedda. Solomone wode biray ubbakka go'iyaaabaadan paydetti erenna. **21** Kaatiyaw Kiiraama markkabatuwaanaa zal'iyaa wolk'k'aama markkabatu ubbaan de'ino. He markkabatu work'k'aanne biraa, danggarssaa achchaa, k'aaretuwaanne geleshshatuwaaw c'aani akkiide, heezzu laysaappe itti gede simmiino. **22** Kaatii Solomone duretetsaaninne aad'd'eeda eratetsan sa'aan de'iyaa kaatetuwaaw ubbaappe daree. **23** Sa'aan de'iyaa kaatetuubbay Aa sintsa aad'd'anawunne S'oossay Aa wozanaan wotseedda aad'd'eeda era sisanaw koyino. **24** Laysaappe laysan yiyaa ubbay aw Immanaw work'k'aanne biraa miishshatuwaaw, mayotuwaaw, ola miishshatuwaanne sawuwaa, paratuwaanne bak'ulotuwaaw akkiide yee. **25** Solomonaaw paratoonne gaaretoo 4,000 gaas'aatay de'ee; k'ay 12,000 paratuubay de'ino. Solomone hewantaa paraa gaaretuwaaw katamatuwaaninne barenana Yersaalam wotseedda. **26** Solomone Efraa's'iisa Shaafaappe doommiide, Piliss'eema gadiyanne Gibs'e zawaaw gakkanaw de'iyaa kaatetuwaaw ubbaa mooddeedda. **27** Kaatii Yersaalamen biray shuchchaadan keeletanaadan, zigaykka gad'an dic'c'iyaa etsaadan c'orattanaadan ootseedda. **28** Solomonaaw paratuwaaw Gibs'eppen hara biittaa ubbaappe ahiino. **29** Koyroppe wursetsaa gakkanaw Solomone haneedda harabay Timbbitiyaa Odiyaa Naataana Taarikiyaa mas'aafan, Seelophe Yeedda Akkiyi Timbbitiyaa odeedda Mas'aafaaninne Nabaas'a Na'aa Iyorbbaamawaa Timbbitiyaa odeedda Idduu Be'eedda sas'aa mas'aafan s'aafetti utteedda. **30** Solomone Israa'eeliyaa ubbaa bolla Yersaalamen oytamu laysaa kaateteedda. **31** Hewaappe guyyiyaan, Solomone hayk'k'iide, bare mayzzaan gaketeeedda; bare aawuwaa Daawita Kataman moogetteedda. Aa na'ay Robi'aame Aa kotan kaateteedda.

10 Israa'eeliyaa Asay ubbay Robi'aama kaateyanaw Sekeema katamaa beedda diraw, ikka yaa beedda. **2** Nabaas'a na'ay Iyorbbaami, Kaatiyaa Solomone bak'atiide Gibs'en de'iyaa hawaa siseedda wode, Gibs'eppi simmiide yeedda. **3** Israa'eeliyaa Asay ubbay Iyorbbaamaw kiittiide s'eesissina, inne Israa'eeliyaa yaa'ay ubbay Robi'aamakko beedda; **4** «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin ha'i neeni I nuuna oosissiyaa wolk'k'aama oosuwaanne dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii. Yaatooppe, nuuni new ootsana» yaageeddino. **5** Robi'aame untunttu, «Biite; heezzentso gallassi simmiide, taakko yiite» yaageedda. Hewaappe guyye Asay simmiide beedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Robi'aame Aa aawuu Solomone pas'a de'iyaa wode, Solomone zoreedda c'imatuwaaw zorettaa besseedda. I untunttu, «Ha asaw waagaade zaara giitee?» yaagiide oochcheedda. **7** Shin c'imatuu Robi'aama, «Neeni ha asaw keekkooppe, untunttu nashechchoopenne untunttoo lo'o k'aalaa zaaroppe, untunttu ubbaa gede new k'ooma gidanawanta» yaageeddino. **8** Shin Robi'aame c'imatuu zoreedda zoriyaa aggiide, aanana dic'k'iide, aw ootsiyaa yalaga asatuwaaw zorettaa besseedda. **9** I untunttu, «Hinttentu taana zoriyaawe ayee? «Ne aawuu nuuna toosseedda dees'o morgge mitsaa nuw kawushisaarkkii» yaagiyaaw ha

asaw waagaade zaaroo?» yaagiide oochcheedda. **10** Shin aanana dic'eedda yalagatuu, «Ne aawuu nuuna dees'o morgge mitsaa toosseedda; shin neeni nuw kawushisaarkki» yaagiyyaa asaw, «Ta k'eerii birad'd'ii ta aawuwaa s'eessaappe orddee. **11** Ta aawuu hinttentu morgge mitsaa dees'etseeedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'etsana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'd'eedda; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagaadde zaaraa» yaageeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Robi'aame, «Heezzantso gallassi simmiide, taakko yiite» geeddawaadanka, Iyorbbaaminne Asay ubbay heezzentso gallassi simmiide yeeddino. **13** Kaatii Robi'aame untunttoo hank'ko zaaruwaa zaareedda. C'imatuwaa zoriyaa aggi bashide, **14** yalagatuu zoreedda zoriyaa kaalleedda. Yaatiide hawaadan yaageedda; «Ta aawuu hinttentu morgge mitsaa dees'etseeedda; shin taani hewaappekka aatsaade dees'etsana. Ta aawuu hinttentta lissuwaan wad'd'eedda; shin taani hinttentta masimasuwaadan dukkiyaa lissuwaan wad'd'ana» yaagiide zaareedda. **15** Kaatii Asay giyaawaa sisennan is's'eedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Seeloppe yeedda Akiya baggana kase Nabaas'a na'aa Iyorbbaamaw odeedda k'aalay polettanaadan hawe S'oossaappe haneedda. **16** Israa'eeliyaa Asay ubbay kaatii untunttu giyaawaa sisennan is's'eedda. Yaatiide, kaatiyaa hawaadan yaageeddino: «Daawitewaappe nuuna gakkiiyaab ayee? Isseyya na'aappe nuuni laattanawe baawa! Israa'eeliyaa asaw, hinttentu soo hinttentu soo biite! Simmi Robi'aame barew naagetto!» yaageeddino. Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu soo barenttu soo beeddino. **17** Shin Robi'aame Yihudaa biittan de'iyaa Israa'eeliyaa asaa bolla kaateedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Robi'aame bare ayiletuwa kaappuwaa Adooniraama Israa'eeliyaa asaakko kiiteedda; untunttu Aa shuchchaan c'addiide wod'eeddino. Yaatina, Kaatii Robi'aame bare paraa gaariyan ellekka kes uttiide, Yerusaalame bak'ateedda. **19** Heedeappe doommiide, hachche gakkanaaw, Israa'eeliyaa zaratu tammatu Daawita zariyaappe kaateteedda kaatetuwa bolla makkaleeddino.

11 Robi'aame Yerusaalame katamaa gakeedda wode, Israa'eeliyaa biittaa asaana oletiide, kawutetsaa barew zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biiniyaama zariyaappe dooretteedda itti s'eetanne hospun tammu sha'a olanchatuwaa shiishsheedda. **2** Shin Med'inaa Godaa k'aalay S'oossaa asaa gidiyaa Shamaa'iyaaakko yeedda; **3** «Solomona na'aa Yihudaa Kaatiyaa Robi'aamawunne Yihudaaninne Biiniyaaman de'iyaa Israa'eeliyaa asaa ubbaw hawaadan yaaga; **4** Med'inaa Goday hinttentta, «Hinttentu ishatuwaana, Israa'eelatuwaana olettanaw booppite. Hawaa taani ootseeedda diraw, hinttentu ubbaykka hinttentu soo hinttentu soo simmide» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda. Untunttu Med'inaa Godaa k'aalaa sisiide, Iyorbbaama olanaw biyaawaa aggiide simmeeddino. **5** Robi'aame Yerusaalamen uttiide, hawaappe kaalliide s'aafetteedda Yihudaanne Biiniyaama katamatoo geessuwa gimbbeedda. **6** He katamatukka Beeteleeme, Es'aama, Tak'o"na, **7** Beetis'uura, Sookko, Adulaama, **8** Gaate, Mareesha, Ziifa, **9** Adorayma, Laakisha, Azeek'a, **10** S'or"na, Ayaaloonanne Kebroona. **11** Robi'aame katamatuwa geessuwa minisiide, kaappatuwaa untunttu wotseeedda; k'ay k'umaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa untunttu wotseeedda. **12** He gimbetteedda katamatuwa ubbaan gondalletuwaanne

tooratuwaa wotseeedda; yaatiide untunttu loytsi miniseedda. Hewaadan ootsiide, Yihudaanne Biiniyaama biittatuwaa moodiidde de'eedda. **13** Israa'eeliyaa ubbaan de'iyaa k'eesatuu nne Leewatuub bayy barenttu de'iyaa sa'appe Robi'aamakko yeeddino. **14** Leewatuub barenttu hentsaa gadiyaanne barenttu sa'aa aggiide, Yihudaanne Yerusaalame yeeddino. Ayaw gooppe, untunttu k'eesa gidiide Med'inaa Godaw ootsennaadan, Iyorbbaaminne Aa naanay diggeeddino. **15** Iyorbbaami goynniyaa d'ok'ka gishuwaan hara k'eesetuwa suntseeedda; untunttu s'alahetoonne I med'd'eedda maratuwaa misiletoo k'eesa gidiide ootseeeddino. **16** Leewatuub yeeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa zaratuwaa ubbaappe Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw barenttu wozanaappe goynnanaw koyiyaawanttu Med'inaa Godaw, barenttu aawotuwa S'oossaw yarshshuwaa yarshshanaw untunttu geeduwa kaalliide, Yerusaalame yeeddino. **17** Untunttu yuussay Yihudaa kawutetsaa miniseedda; untunttu heezzu laytsaa kumentsaa Solomone na'aa Robi'aama maadeeddino. Untunttu Kaatiyaa Daawita ogiyaanne Kaatiyaa Solomone ogiyaa kaalliide, heezzu laytsaa saro de'eeddino. **18** Robi'aame Mahilaato giya mishiratto akkeedda. Mahilaati aawuu Daawita na'aa Yaarimoota; I daaya Isseyya na'aa Eli'aaba naatto Abihayillo. **19** Mahilaata Robi'aamaw Yi'uusha, Shamaariyaanne Zahaama geetetiyyaa attuma naanaa yelaaddu. **20** Hewaappe guyyiyaan, Abeselooma naatti naatto Maa'iko akkeedda; Maa'ika Robi'aamaw Abiyya, Attaaya, Ziizanne Shalomiita yelaaddu. **21** Robi'aame bare machchetuwaappenne bare baakkotuwa ubbaappe Abeselooma naatti naatto Maa'iko aad'd'o siik'ee. Aw tammanne hospun mac'ca asatuunne usuppun tammu baakkotuu de'iino. I laatamanne hospun attuma naanaanne usuppun tammu mac'ca naanaa yeleda. **22** Robi'aame Maa'iki na'aa Abiyya bareppe guyyiyaan kaateyanaw k'oppeedda diraw, Aa ishatuwa bolla kaappuwaa ootsiide suntseeedda. **23** Robi'aame c'inc'iide, bare attuma naanaa Yihudaanne Biiniyaama biittatuwa ubbaan de'iyaa gimbetteedda katamatuwa ubbaan shaakki shaakki wotseeedda; untunttu daro katsaa immeedda. K'ay untunttu c'ora mac'ca asaa immeedda.

12 Robi'aama kawutetsay min ek'keedda wode, inne Israa'eeliyaa Asay ubbay Med'inaa Godaa higgiiyaa aggi basheeddino. **2** Untunttu Med'inaa Godaw ammanettennan is's'eedda diraw, Robi'aame kaateedda ichcheshantso laytsan Gibs'e Kaatii Shiishaak'i Yerusaalame katamaa bolla woraajjeedda. **3** Aanana ittipe Gibs'eppa yeeddawe itti sha"anne laa"u s'eetu paraa gaaretuwa, usuppun tammu sha'a paraa asatuwaana paydu bayna Liibiya olanchatuwa, Sukka olanchatuwaanne Top'p'iyaa olanchatuwa. **4** Kaatii Shiishaak'i gimbetteedda Yihudaa katamatuwa omoodiide, Yerusaalame katamaa yeedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Shamaa'e Robi'aamakkonne Shiishaak'appe bak'atiide, Yerusaalamen shiik'i utteedda Yihudaa kaaletsiyaawantukko yiide, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taana aggeeda diraw, taanikka hinttentta Shiishaak'a kushiyan aggaad» yaagee» yaageedda. **6** Israa'eeliyaa kaaletsiyaawantunne Kaatii Robi'aame barentta kawushshiide, «Med'inaa Goday s'illuwa» yaageeddino. **7** Untunttu barentta kawushsheeddawaa Med'inaa Goday be'eedda wode, Shamaa'iyaa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Untunttu barentta kawushsheedda diraw, taani

untuntta wurssa d'ayisikke; taani untuntta ashshana. Ta hank'kuu Shiishaak'a baggana Yerusaalame bolla tigettenna. **8** Gidoopenne, untunttu taw moodetiyaawaaninne hara biittatuwaa kaatetoo moodetiyaawaan de'iyaa dummatetsaa erana mala, untunttu Shiishaak'aw moodetana» yaageedda. **9** Hewaa diraw, Gibs'e Kaatii Shiishaak'i Yerusaalame katamaa oletteide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaninne kaatiyaa gollen de'iyaa miishshaa ubbaa akkeedda. K'ay Solomone work'k'aappe oositeedda gondalletuwaakka akkiide afeedda. **10** I afeedda work'k'aa gondalletuwaaw diraw, Kaatii Robi'aame nahaasiyaa birataappe hara gondalletuwaaw oosisseedda; kaatiyaa golliyaa penggiyaa naagiyaawanttu kaappuwa kushiyan woteedda. **11** Kaatii Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa wode ubbaan, penggiyaa naagiyaawanttu yiide, he gondalletuwaaw oyk'keeddino. Hewaappe simmiide, untunttu zaariide, naagiyaawanttu gollen wotsino. **12** Robi'aame barena kawushsheedda diraw, I wuri d'ayennaadan Med'inaa Godaa hank'kuu aappe kichcheedda. Ubbaa Yihudaa biittaw muliyaw sa'ay injiteedda. **13** Kaatii Robi'aame barena minisiide, Yerusaalamen kaateteedda. Robi'aame kaateteedda wode Aa laysay oytamanne itta; Med'inaa Goday bare suntsaa yaan wotsanaw Israa'eeliyaa biittaa ubbaappe dooreedda Yerusaalame kataman tammanne laappun laysaa kaateteedda. Robi'aama aata Amooniyaa Naa'imo. **14** Robi'aame Med'inaa Godaw wozanaappe goynnaw koyyibeenna diraw, iitabaa ootseedda. **15** Robi'aame koyroppe wurssetsaa gakkanaw haneeddabayenne Aa yeletaa maaray Timbbitiyaa Odiyaa Shamaa'iyaa Taarikiyaa Mas'aafaaninne Idduu Be'eedda sas'aa mas'aafan s'aafetti utteedda. Robi'aaminne Iyorbbaami ubbaa wode oletteide de'eeddino. **16** Robi'aame hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda; I Daawita Kataman moogetteedda. Aa kootan Aa na'ay Abiyyi kaateteedda.

13 Kaatii Iyorbbaami kaateteedda tammanne hospunnas laysan Abiyyi Yihudaan kaateteedda. **2** Abiyyi Yerusaalamen heezzu laysaa kaateteedda. Aa daay suntsay Mikaayo; Mikaaya Gib"appe yeedda Uri'eela naatto. Abiyyinne Iyorbbaami oletteide de'eeddino. **3** Abiyyi dooretteedda 400,000 mino olanchchatuwaaw akkiide, olanaw kesseedda; Iyorbbaamikka dooretteedda 800,000 mino olanchchatuwaaw akkiide, Abiyyaana olettanaw kesseedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Abiyyi Efireema gezziyaan de'iyaa S'amarayma geetetiyyaa deriyaa huup'iyaaan ek'k'iide, hawaadan yaageedda; «Hinttenttoo, Iyorbbaamanne Israa'eeliyaa asatoo, ubbaykka taani giyaawaa sisite! **5** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay Daawitenne Aa zeretsay Israa'eeliyaa bolla med'inaw kaatetanaadan, Daawitana I laametenna k'aalaa c'aak'uwaaw c'ak'k'eteeddawaa hinttenttu erikiteeyye? **6** Shin Daawita na'aa Solomone k'oomey, Nabaas'a na'ay Iyorbbaami dendiide, bare godaa bolla makkaleedda. **7** Robi'aame yalaganne daaburaanchcha gidide, untuntunna ek'ettanaw danddayenna wode, patseena shufuro asatuu Iyorbbaamekko shiik'iide, Solomone na'aa Robi'aama bolla minneeddino. **8** «Ha'ikka Med'inaa Goday Daawita zeretsatoo immeedda kawutetsaanna hinttenttu gaaddatanaw k'oppiita. Hinttenttu hewaa k'oppeeddawe hinttenttu loytsi c'ora asaa gidiyaa dirassanne hinttenttoo s'oossatuwaaw gidana mala, Iyorbbaami work'k'aappe med'isseedda maratuu hinttentana de'iyaa dirassa. **9** Aaroona zariyaa gidide, Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesetuwaanne Leewatuwaaw hinttenttu yedersseeddita.

Yaatina hara gadiyaa Asay ootsiyaawaadan hinttenttoo hara k'eesetuwaaw suntseeddita. Barena dummayanaw itti korumaa laappun dorssaa orgetuwaaw akkiide yiyaa ooninne wordduwaaw s'oossatoo k'eesee gidana. **10** «Shin nuuna gidooppe, Med'inaa Goday nu S'oossaa; nuuni Aa aggibeykko. Aaroona zariyaa gidide Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesatuu nuw de'iino; k'ay Leewatuwaaw untuntta maaddino. **11** Untunttu ubbaa gallassi wontanne omarssi Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiinonne sawiyaa is'aanaa c'uwaiyino. Med'inaa Godaa sintsan wotsiyaa ukitsaa geeshsha s'arp'p'eezan wotsiino. Omarssi omarssi poo'issanaadan work'k'aappe ootseedda s'oppetuwaaw wotsiyaa ballan wotsiide giigissiino. Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa nu S'oossaa azazuwaa naageetto; shin hinttenttu Aa aggeeddita. **12** Be'ite, S'oossay nuunanna de'ee; I nuuna kaaletsiyaawaa. Olaa s'urumbbaa punniyaa Aa k'eesatuu kka nuunanna de'iino; nuuni hinttentana olaa doommanaw s'urumbbaakka untunttu punnana. Israa'eeliyaa asaw, Med'inaa Godaana hinttenttu aawotuwaaw S'oossanna oletteppite! Ayaw gooppe, hinttenttu Aa s'oontanaw danddaykita» yaageedda. **13** I haasayishin, Iyorbbaami bare olanchchatuwaappe itti c'uguwaa hinttuttuppe guyyenna zuggiide naagana mala yeddeedda. Israa'eeliyaa olanchchatuu Yihudaa olanchchatuu sintsan de'iyaa wode, zuggiide naagiyaaw olanchchatuu hinttuttuppe guyyenna de'iino. **14** Yihudaa olanchchatuu guyye simmi s'eeliyaa wode, untuntta olanaw yeeddawanttu guyyenanne sintsanna de'iyaaawaa be'eeddino. Med'inaa Godaw waasseeddino; k'eesatuu kka s'urumbbaa punneeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa olanchchatuu ola waasuwaaw waasseeddino. Untunttu ola waasuwaaw waasseedda wode, S'oossay Iyorbbaamanne Israa'eeliyaa asaa ubbaa Abiyya sintsaaninne Yihudaa sintsan s'ooneedda. **16** Israa'eeliyaa olanchchatuu Yihudaa olanchchatuu sintsaappe bak'atina, S'oossay untunttu Yihudaa olanchchatuu kushiyan aatsiide immeedda. **17** Abiyyinne Aa olanchchatuu untuntta suppu ootsiide wursseeddino; yaatina, ichcheshu s'eetu sha'a dooretteedda Israa'eeliyaa olanchchatuu hayk'keeddino. **18** Israa'eeliyaa Asay he wode s'oonettedda; Yihudaa Asay Med'inaa Godan, barentu aawotuwaaw S'oossan ammanetteedda diraw, untuntta s'ooneeddino. **19** Abiyyi Iyorbbaama yederssiide, aappe Beetele katamaa, Yishaana katamaanne Efiroona katamaa untunttu mootsatuwaanna oyk'keedda. **20** Abiyyi de'eedda laysan ubbaan Iyorbbaami simmiide minnibeenna. Med'inaa Goday Iyorbbaama dechchina hayk'keedda. **21** Shin Abiyyi min min beedda. Abiyyi tammanne oyddu mac'c'a asaa akkiide, laatamanne laa'u attuma naanaanne tammanne usuppun mac'c'a naanaa yeleeedda. **22** Abiyyi ootseedda harabay, I haneeddabayenne I geeddawe ubbay Timbbitiyaa Odiyaa Iddo Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.

14 Abiyyi hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda; Daawita Kataman Aa moogeeddino. Aa kootan Aa na'ay Asay kaateteedda. I kaateteedda wode gadii tammu laysaa woppaa demmeedda. **2** Aasi Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan lo'obaaanne suurebaa ootseedda. **3** Aasi allaga s'oossatoo yarshshiyaa sa'atuwaanne goynniyaa d'ok'k'a sa'aa koleedda. Goynnaw shuchhaappe ootseedda tuussatuwaakka mentsereetseedda; Asheero geetetiyyaa s'oossatti misiletuwaakka k'ans s'ereetsi oleedda.

4 Yihudaa asay Med'inaa Godaa barenttu aawotuwaaw S'oossaa koyanaadaaninne Aa higgiiyaanne Aa azazuwaa naaganaadan Asay azzeedda. 5 K'ay goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne is'aanaa c'uwaiyaa sa'aa Yihudaa katamaa ubbaappe d'aysseedda. Aa kawutetsaa laysan biittay woppaa demmeedda. 6 Kaatii Asay Yihudaan de'iyaa katamatoo geessotuwaaw med'deedda. Med'inaa Goday Aa shempisseedda diraw, biittaykka shemppeedda; he laysatuwaan aanana ooninne olettibeenna. 7 Asay Yihudaa asaa hawaadan yaageedda; «Ane nuuni ha katamatuwaaw kees'soytte; untunttu yuushshuwaan miis'atuwaaw med'doytte. Untunttu bolla adussa gimbbetuwaaw, penggetuwaanne penggetuwaaw gorddiyaa shikaalatuwaaw kesseetto. Nuuni Med'inaa Godaa nu S'oossaa koyowaa diraw, biittay ha'ikka nuussa. Nuuni Aa koyeeddo; I nuw ubbaa baggana woppaa immeedda» yaageedda. Hewaa diraw, untunttu katamatuwaaw kees'siide poleeddino. 8 Asaw wogga gondalletuwaanne tooratuwaaw oyk'kiyaa 300,000 olanchchatuu Yihudaa zariyaappe de'iino; k'ay k'eri gondalletuwaaw oyk'kiyaawantunne wonddaafiyaan dukkiyaawanttu laa'u s'eetanne hospun tammu sha'a olanchchatuu Biiniyaama zariyaappe de'iino. Hawanttu ubbaykka mino asatuwaaw. 9 Zeraaha geetettiya itti Top'piyaa Asay itti miiloone olanchchatuwaanne heezzu s'eetu paraa gaaretuwaaw akkiide, Yihudaa olanaw yiide, Mareesha gakteedda. 10 Asikka aanana olettanaw kesseedda; kesiide bare olanchchatuwaaw Mareesha matan de'iyaa S'afaata Wombban salppisseedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Aasi Med'inaa Godaa bare S'oossaa woossiide, «Abeet Med'inaa Godaw, wolk'ay bayinna olanchchatuu wolk'aama olanchchatuwaaw s'o'onanaadan maaddiyaawe neeppe attina, haray baawa! Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, nuuni neenan ammanettiide, ha c'ora olanchchatuwaanna ne suntsan olettanaw yeedda diraw, neeni nuuna maadda. Abeet Med'inaa Godaw, neeni nu S'oossaa; neena Asay s'o'onenna» yaageedda. 12 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Asa sintsaaninne Yihudaa olanchchatuu sintsan Top'piyaa olanchchatuwaaw shoc'eedda; Top'piyaa olanchchatuu bak'atteedino. 13 Asinne aanana de'iyaa Asay untunttu Garaara gakkanaw yedersseeddino. Top'piyaa olanchchatuwaappe daruu hayk'keedda diraw, untunttu simmiide minnanawunne olettanaw danddayibeykino. Hewaadan haniide, Top'piyaa olanchchatuu Med'inaa Godaanne Aa olanchchatuwaan s'o'onetteeddino. Kaatiyaa Asaa olanchchatuukka darobaa omoodeeddino. 14 Hewaa heeraan de'iyaa Asay Med'inaa Goday ootseeddawaa yaatiide, daro dagammeedda. Asaa olanchchatuukka Garaara yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaaw ubbaa bonk'kiide d'aysseeddino. 15 K'ay mehiyaa heemmiyaawanttu mootsatuwaaw olettiide, daro dorssaa, deeshshaanne gaaluwaaw di'iide, Yerusaalame simmeeddino.

15 Odeedda na'aa Azaariyaasa bolla S'oossaa Ayyaanay wod'deedda; 2 Asaana gaketanaw biide, hawaadan yaageedda; «Asaa, neeni, Yihudaa asayanne Biiniyaama Asay ubbay sisite! Hinttenttu Med'inaa Godaana ittippe de'iyaa wode ubbaan ikka hinttenana de'ee. Hinttenttu Aa koyooppe, I hinttentoo beettana; shin hinttenttu Aa aggooppe, ikka hinttentta aggana. 3 Israa'eeliyaa Asay tumu S'oossay, tamarissiyaa K'eesiinne higgii baynna daro wodiyaaw de'eedda. 4 Shin barentta metuu gakteedda wode,

untunttu Med'inaa Godaakko, Israa'eeliyaa S'oossaa simmiide, Aa koyeeddino; I untunttoo beetteedda. 5 He wodiyaan kare kesiyaawoonne soo geliyaawoo sarotetsay baawa; ayaw gooppe, gadiyaa ubbaa bolla de'iyaa Asay daro shabbarettee. 6 S'oossay untunttu dumma dumma metuwaan yeggeedda diraw, derii deriyaa, katamaykka katamaa un'etsee. 7 Shin hinttentu minnite; laafoppite! Ayaw gooppe, hinttentu ootseedda oosoo gatii de'ee» yaageedda; 8 Odeedda na'ay timbittiyaa odiyaa Azaariyaasi odeedda k'aalaa siseedda wode, Asay minneedda. Asay Yihudaanne Biiniyaama biittatuwaaw ubbaappenne Efireema gezziyaan I omoodiide oyk'keedda katamatuwaappe sheneyiyaa eek'aa misiletuwaaw d'aysseedda. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa sintsan de'iyaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa saakka oorotseedda. 9 Med'inaa Goday Aa S'oossay aanana de'iyaaawaa be'eedda diraw, daro Asay Israa'eeliyaappe aakko yeedda; Yihudaa asaanne Biiniyaama asaa ubbaa, untuntunna de'iyaa Efireema zeretsaa, Minaase zaratuwaanne Simoona zeretsaa Asay shiishsheedda. 10 Asay kaateteedda tammanne ichcheshantso laysan, heezzentso aginaan he Asay Yerusaalame shiik'eedda. 11 He gallassi omooddi aheedawaappe laappun s'eetu korumatuwaanne laappun sha'a dorssatuwaaw Med'inaa Godaw yarshsheeddino. 12 Med'inaa Godaa barenttu aawotuwaaw S'oossaa barenttu kumentsaa wozanaanne barenttu kumentsaa shemppuwaan koyanaw k'aalaa geleeddino. 13 «Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa koyenna asay, guutsa gidina wolk'aama gidina, attuma gidina mac'c'a gidina, hayk'ko» giide c'aak'k'eteeddino. 14 Hewaa bollanka malakkataan s'urumbbaa punniide, barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, Med'inaa Godaw c'aak'keeddino. 15 Yihudaa Asay ubbay barenttu kumentsaa wozanaan ha c'aak'uwaa c'aak'keedda diraw, nashetteeddino. Ayaw gooppe, S'oossaa untunttu laamotiide koyina, I untunttoo beetteedda. Med'inaa Goday untunttoo ubbaa baggaanakkaa woppaa immeedda. 16 Kaatii Asay bare aawuwaaw daaya Maa'ika Asheero giyaa s'oossatiw sheneyiyaa eek'aa misiliyaa med'deedda diraw, Kaatiyaa Aatto Aa geetettiya bonchchuwaappe izo diggeedda. Asay he eek'aa misiliyaa k'ans's'ereetsi suuppayiide, K'ediroona Zanggaaraan s'uuggeedda. 17 Goynniyaa d'ok'k'a sa'aa Asay Israa'eeliyaa gadiyaappe d'ayssennan aggooppenne, I bare de'eedda laysaa ubbaan Med'inaa Godaw wozanaappe ammanettiyaaw asaa giidiide de'eedda. 18 Inne Aa aawuu S'oossaw dummayi wotseedda biraanne work'kaa hara miishshatuwaaw ahiide, S'oossaa Geeshsha Golliyaa gidon wotseedda. 19 Asay kaateteedda hattamanne ichcheshantso laysay gakkanaw olay baawa.

16 Asay kaateteedda hattamanne usuppunta laysan Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi Yihudaa bolla woraajjeedda; Yihudaa Kaatiyaa Asaakko ooninne gelennaadaaninne kessennaadan te'anaw Raama katamaa yuushshuwaaw minisiide gimbbeedda. 2 Hewaa gaasuwaan Kaatii Aasi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaanne bare kaatiyaa golliyaa miishshaa minjiyaa sa'appe work'kaanne biraa akkeedda. Akkiide Damask'ko kataman de'iyaa Sooriyaa Kaatiyaa Benihadaadaw hawaadan yaagiide yeddeedda; «Kase ta aabbunna ne neenanna c'aak'keteyotte. Be'a, taani new biraanne work'kaa yeddaad. Israa'eeliyaa Kaatii Baa'ishi

bare olanchchatuwa ta gadiyaappe kessana mala, neeni kase aanana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa kola» yaageedda. **4** Benihadaadi Kaatii Asay geeddawaa mayyiide, bare ola gadaawotuwa Israa'eeliyaa katamatuwa olana yeddeedda. Untuntu Ayino, Daananne Aabeeli-Beetima'ika geetettiyaa katamatuwaanne Niftaaleema gadiyaan de'iyaa shaluwa minjiyaa katamatuwa ubbaa s'ooneeddino. **5** Baa'ishi hewaa siisiide, Raama katamaa gimbbiyaawaa aggi bashedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Asay Yihudaa asaa ubbaa shiishsheedda; Asay Baa'ishi kase yaan go'ettiyaa shuchchaanne mitsaa Raamappe keezeeddino. **1** Gebaa'anne Mis'ip'p'a geetettiyaa katamatuwa an minisiide gimbeedda. **7** He wode timbbitiyaa odiyaa Hanaani Yihudaa Kaatiyaa Asaakko yiide, «Neeni Sooriyaa kaatiyaan ammanetteade, Med'inaa Godan, ne S'oossan, ammanetteabeenna diraw, Sooriyaa kaatiyaa olanchchatuu ne kushiyaappe kessi akkeeddino. **8** Top'piyaa asatuunne Liibiyaa asatuu, c'ora paraa gaaretuunne paratuu de'iyaa daro olanchchatuwa gidikkinooyye? Shin neeni Med'inaa Godaan ammanetteada diraw, S'oossay untunta ne kushiyaan aatsi immeedda. **9** Ayaw gooppe, bare kumentsaa wozanaappe S'oossan ammanettiyaa asaa mintsetsanaw Med'inaa Godaa ayfii sa'aa bollan ubbasaa s'eellee. Neeni ha yewuwaan eeyyaadda; hewaa diraw, hachcheppe doommina, neeppe olay shaakettenna» yaageedda. **10** Asay timbbitiyaa odiyaa bolla daro hank'k'etteedda; k'asho gollen yeeddeedda. K'ay Asay he wode asaappe amareedawaa metootseedda. **11** Asay ootseeddabay koyroppe wurssetsaa gakkanaw Yihudaa Kaatetuunne Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **12** Asay kaateteedda hattamanne udduppunta laysan gediyaan saketteedda; aw sakuu loytsi darooppekka, I akimatuwa koyeeddappe attina, Med'inaa Godaa koyibeenna. **13** Asay bare kaateteedda oytamanne ittentsiyaa laysan hayk'kiidde, bare mayzann gaketeeedda. **14** Untuntu Aa ahaa duufuwaan dumma dumma shittuunne sawuu de'iyaa gisuwaa bolla woteeddino. Untuntu Aa bonchchoo daro mitsaa dooriide, tamaa eetsiide, daroppe yeekkeeddino. Asay barew Daawita Kataman shuchchaa wood'iide giigisseedda duufuwaan Aa moogeeddino.

17 Asaa na'ay Yoosaafees'e Aa kotoan kaateteedda; Yoosaafees'e Israa'eeliyaa olana barena miniseedda. **2** Gimbettii utteedda Yihudaa katamatuwa ubbaan olanchchatuwa woteedda; k'ay Yihudaa biittaannin Aa aawuu Asay omoodeedda Efireema gadiyaa katamatuwaan olanchchatuu geesuwa med'deedda. **3** Med'inaa Goday Yoosaafees'a anjeeedda; ayaw gooppe, Aa aawuu koyro kaatiyaa gideedda wode, S'oossan ammanetteedawaadan, ikka ammanetteedda. Ba'ala eek'aa misiliyay goynnennan is'seedda. Yoosaafees'e bare aawuwa Daawita ogiyaan hametiidde, S'oossaa azazuwa poleedda. I Israa'eeliyaa kaatetuu ootseedda iita kiitaa ootsibeenna. **5** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Aa Yihudaa kawutents loytsi esseedda. Yihudaa Asay ubbay Yoosaafees'aw imuwa aheeddino; yaatina, I loytsi duretteeddanne bonchcheteedda. **6** Yoosaafees'e Med'inaa Godaw wozanaappe ootsiyaa asaa gideedda. Hewaa bollanka goynniyaa d'ok'ka sa'atuwaanne Asheero giyaa s'oossatti eek'aa misiletuwa Yihudaa gadiyaappe d'aysseedda. **7** Yoosaafees'e bare kaateteedda heezzentoo laytsi Yihudaa katamatuwaan tamarissanaadan bare oosanchchatuwa Benihayla,

Obaadiyaa, Zakkaraasa Nataani'eelanne Mikaaya kiiteedda. **8** K'ay untuntunna ittippe Leewatuwa Shamaa'iyaa, Nataaniyaa, Zabaadiyaa, Asaheela, Shamiraamoota, Yoonataana, Adooniyaa, S'oobbiyaanne S'obaadooniyaa yeddeedda; k'aykka k'esetuwa Elishamaa'anne Yoraama untuntunna ittippe kiiteedda. **9** Untuntu ubbay Med'inaa Godaa Higgiyaa Mas'aafaa barenana akkiide, Yihudaa biittan de'iyaa katamatuwa ubbaa biide, yaan asaa tamarisseeddino. **10** Yihudaa biittaa yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwa ubbaa Med'inaa Goday yashissina, untuntu Yoosaafees'ana olettibeykkino. **11** Piliss's'eema asatuwaappe amareedawantu imuwaanne biraa giiraa Yoosaafees'aw aheeddino; k'ay Arabatuukka aw laappun sha"anne laappun s'eetu dorssaa orggetuwaanne laappun sha"anne laappun s'eetu deeshsha orggetuwa aheeddino. **12** Hewaa diraw, Yoosaafees'e loytsi min min beedda. I Yihudaan geessotuwaanne minjiyaawaa wotsiyaa katamatuwa kees'seedda. **13** I he katamatuwaan darobaa minjeedda. Yerusalaamen aw mino olanchchatuu de'iyaa. **14** Untuntu barentu aawotuwa gollen gollen hawaappe kaalliide s'aafetteeddino. Yihudaa zariyaappe shaalak'ay Adinaaha; aanana 300,000 mino olanchchatuu de'iyaa. **15** Adinaaha kaalliide de'iyaa kaappuu Yohanaana; aanana 280,000 mino olanchchatuu de'iyaa. **16** Med'inaa Godaw bare sheniyaan kesseedda Amaasaayi Aa kaalliide de'iyaa heezzentoo kaappuwa; I Ziikira na'aa. Amaasaayaana 200,000 mino olanchchatuu de'iyaa. **17** Biiniyaama zariyaappe kaappuu mino olanchchaa Eliyadaa'; aanana wonddaafiyaanne gondalliyaa oyk'kiyaa 200,000 olanchchatuu de'iyaa. **18** Eliyadaa' kaalliide de'iyaa kaappuu Yihozabaada; aanana olaa baanaaw danc'deedda 180,000 olanchchatuu de'iyaa. **19** Ha ubbaa olanchchatuu kaatiyaw Yerusalaamen ootseeddawannta; hawantu paydu Yihudaan de'iyaa gimbbeteedda katamatuwaan ubbaan kaatii woteedda olanchchatuwa gujjenna.

18 Yoosaafees'e loytsi duretteeddanne bonchcheteedda; k'ay Akaabanakka bolloteedda. **2** Amareeda laysaappe guyyiyaan, Yoosaafees'e Akaaba be'anaw Samaariyaa beedda. Akaabi aawunne aanana ittippe de'iyaa asaw daro dorssatuwaanne booratuwa shukkeedda. Yaatiide Yoosaafees'e Gala'aaden de'iyaa Raamoota geetettiyaa katamaa olana barenana baanaadan mayzeedda. **3** Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota olana taananna baanii?» yaagiide oochcheedda. Yoosaafees'e, «Ee, neeni olaa baanaaw giigiyaa wode awudenne taani giigana. Ta olanchchatuu ne olanchchatuu mala; nuuni neenana olana baana» yaageedda. **4** K'aykka Yoosaafees'e Israa'eeliyaa kaatiyaa, «Gidooppenne, neeni kasetaade Med'inaa Godaa oochcha» yaageedda. **5** Israa'eeliyaa kaatii timbbitiyaa odiyaa oyduu s'eetu asatuwa shiishshiide, «Taani Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa olana boo booppoo?» yaagiide untunta oochcheedda. Untuntu, «Ba; ayaw gooppe, S'oossay he katamaa kaatiyaa kushiyaan aatsiide immana» yaageeddino. **6** Shin Yoosaafees'e, «Nuuni Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa timbbitiyaa odiyaa hara Asay hawaan baawee?» yaageedda. **7** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'aw zaariide, «Nuuni Aa baggana Med'inaa Godaa oochchanaw danddayiyaa itti hara bitanii de'ee; I Yimila na'aa Mikaaya. Shin taani Aa is's'ay; ayaw gooppe, I ubbaa wodekka tawaa itabaa odeeppe

attina, lo'obaa odi erenna» yaageedda. Yoosaafees'e, «Kaatii hewaadan gooppo!» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatii bare oosanchchatuwaappe ituuwaa s'eesiide, «Yimila na'aa Mikaaya ellekka akkaade ya» yaageedda. **9** Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e, barenttu kawutetsaa mayuwwa mayyiide, Samaariyaa katamaa geliyaa penggiyaan barenttu kawutetsaa araatan utteeddino; timbbitiyaa odiyaa ubbatuu untunttu sintsan timbbitiyaa odiino. **10** Untuntuttu ittuu, Kanaa'ina na'ay S'idik'ii birataappe kac'etuwwa giigissiide, Akaaba, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sooretuu d'ayana gakkanaw, neeni untuntta ha kac'etuwaan k'ayc'ana» yaagee» yaageedda. **11** Timbbitiyaa odiyaa hara ubbatuukka, «Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa baade ola; s'oona. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday he katamaa kaatiyaa kushiyan aatsiide immana» yaagiide odeeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Mikaaya s'eesanaw kiitetti beedda bitanii Aa, «Be'a, timbbitiyaa odiyaa ubbatuu itti k'aalaa gidiide, Kaatii ha olaa s'oona yaagiide odeeddino. Hewaa diraw, hayyanaa ne oduukka untuttuppe ituuwaa mala gido; neenikka lo'obaa oda» yaageedda. **13** Shin Mikaayi he bitaniyaa, «Med'inaa Goday ero! Ta S'oossay odiaabaa taani odana» yaageedda. **14** Mikaayi kaatiyaakko yeedda wode, kaatii Aa, «Mikaaya, nuuni Gala'aaden de'iyaa Raamoota olanaw baaneeyye boopane?» yaagiide oochcheedda. Mikaayi kaatiyaa, «Ba; baade ola; olaadekka s'oona. Ayaw gooppe, untunttu ne kushiyan aad'd'i imettana» yaageedda. **15** Kaatii Aa, «Neni Med'inaa Godaa suntsan tumuwaappe attina, harabaa taw odennaadan taani neena aappun gede c'aak'ketanaw koshshii?» yaageedda. **16** I, «Israa'eeliyaa olanchchatuu ubbay hentsanchchay baynna dorssaadan deriyaan laaletteeddawannta taani be'aaddi. Med'inaa Goday untuntta, «Hawantoo goday baawa. Untunttu ubbaykka barenttu soo barenttu soo saro biino» yaagee» yaageedda. **17** Yaatina, Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, «< I tawaa itaabaa odeeppe attina, lo'obaa odi erenna» gaade taani new odabeykkita?» yaageedda. **18** Mikaayi gujiidekka hawaadan yaageedda; «Simmi Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Med'inaa Goday bare kawutetsaa araatan utina, saluwwa olanchchatuu ubbay Aa ushechchannanne Aa haddirssaana ek'keeddawannta taani be'aaddi. **19** Med'inaa Goday, «Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa biide, yaan hayk'k'anaadan Aa baletsanawe oonee?» yaageedda. Ittuu hawaadan giyaa wode, haray k'ay hewaadan geedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, ayyaanay kesiide Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide, «Taani Aa baletsana» yaageedda.» Med'inaa Goday, «Waata baletsani?» yaageedda. **21** Ayyaanay, «Taani kesaade baade, aw timbbitiyaa odiaawantuu ubbatuwwa doonaan worddotiyaa ayaana gidana» yaageedda. Med'inaa Goday, «Ee, neeni Aa baletsana; new hewe hanana. Ba; baletsa yaageedda» yaageedda. **22** K'aykka I, «Hewaa diraw, Med'inaa Goday new timbbitiyaa odiaawantuu hawantuu doonaan worddotiyaa ayaanaa wotseedda; ayaw gooppe, Med'inaa Goday ne bolla bashshaa ahanaw k'achcheeda» yaageedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Kanaa'ina na'ay S'idik'ii shiik'iide, Mikaaya shaiyaa bak'kiide, «Med'inaa Godaa Ayyaanay ta matappe waaniide new odanaw beedee?» yaageedda. **24** Mikaayi Aa, «Neni k'osetteranaw k'ol'o geliyaa gallassi hewaa demmana» yaageedda. **25** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatii bare olanchchatuwaappe ituuwaa azaziidde, «Mikaaya oyk'k'a; katamaa mooddiyaa Amoonawunne ta na'aa Yo'aashaw

afaade imma. **26** Untuntta, Kaatii hinttentta Ha bitaniyaa k'asho gollen k'achchite. Taani saro simmana gakkanaw, guutsa ukitsaappenne haatsaappe harabaa ayaanne aw immoppite» yaagee yaaga yaageedda. **27** Mikaayi Aa, «Tumu neeni saro simmiyaawaa gidooppe, Med'inaa Goday taanan haasayibeenna» yaageedda. K'aykka Mikaayi, «Asaw ubbaw, taani odeeddawaa akeekite» yaageedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa kaatiinne Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e Gala'aaden de'iyaa Raamoota katamaa beeddino. **29** Israa'eeliyaa kaatii Yoosaafees'a, «Taani ta mayuwwa laammaade, hara asaa malataade, olaw gelana; shin neeni ne kaatiyaa mayuwwa mayya» yaageedda. Israa'eeliyaa kaatii bare mayuwwa laammiide, hara asaa malatiide olaw geleedda. **30** Sooriyaa kaatii bare paraa gaaretuwwa azaziyaa asatuwwa, «Gitatina guus's'ina, hara asaa oonanakka olettoppite; Israa'eeliyaa kaatiyaa s'alalana olettite» yaagiide azazeedda. **31** Paraa gaaretuwwa azaziyaawantuu Yoosaafees'a be'eedda wode, «Hawe Israa'eeliyaa kaatiyaa» yaageeddino. Aanana olettanaw simmeeddino. Yoosaafees'e waasseedda; Med'inaa Goday S'oossay Aa maaddiide, untuntta guyye zaareedda. **32** Paraa gaaretuwwa azaziyaawantuu I Israa'eeliyaa kaatiyaa gidenawaa be'iide, Aa yederssiyaawaa aggi aggeeddino. **33** Itti bitanii c'oo bare wonddaafiyaan olanchchatuu bolla dukkiide, Israa'eeliyaa kaatiyaa olaa mayuu gakeitiyaa heeraana c'addeedda. Kaatii bare gaariyaa laaggiiyaa bitaniyaa, «Gaariyaa guyye zaaraade, taana olaa giddoppe kessa. Ayaw gooppe, taani ita c'achchaa c'adettakichchaa» yaageedda. **34** He gallassi olay suulliyaa wode, Israa'eeliyaa Kaatii Akaabi bare paraa gaariyaa giddon zemppeide, omarssi gakkanaw, Sooretuwwa sintsan takkeedda. Away wulliyaa wode, I hayk'keedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Yoosaafees'e bare soo Yerusaalame saro simmeedda. **2** Timbbitiyaa odiyaa Hanaana na'ay Yeehu aanana gaketanaw kesiide, Kaatiyaa Yoosaafees'a, «Neni itatuwwa maaddanaw woy Med'inaa Godaa is's'iyaa wantta siik'anaw bessii? Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'uu ne bolla yeedda. **3** Gidooppenne, Asheero giyaa eek'atti misiletuwwa gadiyaappe diggeedda dirawunne S'oossaa koyanaw ne wozanaa giigisseedda diraw, neeni lo'obaa ootsaadda» yaageedda. **4** Yoosaafees'e Yerusaalamen de'eedda. K'ay Yoosaafees'e Berssaabeheppe doommiide, Efireema gezziiyaa gakkanaw, asaa giddon yuuyyiide, Med'inaa Godaa, untunttu aawotuwwa S'oossaakko, untuntta zaareedda. **5** Yihudaa biitan de'iyaa gimbbetteedda katamatuwwa ubbaan daannatuwwa suntseedda. **6** I daannatoo, «Hinttentu ootsiyaaban hinttentta erite. Ayaw gooppe, hinttentu asaw pirdikkita; Med'inaa Godaw pirdiitaa. Hinttentu pirdiitaa wode, I hinttenana de'ee. **7** Ha'ikka hinttentu Med'inaa Godaw yayyiite; hinttentu ootsiyaaban hinttentta erite. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa nu S'oossaa matan naak'uu, asaa sintsa s'eelliide maaddiyaawenne magans's'aa miyaawe baawa» yaageedda. **8** Med'inaa Godaa higgiiyaa aad'd'iyaa waanne asaa giddon dendiyyaa yewuwwa pirddanaadan Leewatuwaappe, k'eesetuwaappenne Israa'eeliyaa asaa aawotuwwa golliyaa kaappatuwaappe amareeda asatuwwa Yoosaafees'e Yerusaalamen suntseedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Yoosaafees'e untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Med'inaa Godaw yayyiide, ammanettiyaawaaninne kumentsaa wozanaa ootsite. **10** Barenttu kataman de'iyaa

hinenttuttu ishatuu shemppu yewuwa, woy higgiiyaawaa, woy azazuwaa, woy awaayuwaa, woy pirdaabaay hinenttukko ahooppe, untunttu Med'inaa Godaa sintsan bayzanchcha gidennaadaaninne Aa hank'k'uu hinttentu bollanne hinttentu ishatuwa bolla yeennaadan untuntta seerite. Hinttentu untuntta seerooppe, hinttentu hinttentu huup'iyaw bayzanchcha gidikkita. **11** Med'inaa Godaa bagga yewuwa ubbaw aawotiyaawe k'eesatuwa kaappuwa Amaariyaa; k'ay kaatiyaa bagga yewuwa ubbaw aawotiyaawe Yihudaa zaratuwa kaappuwa Isimaa'eela na'aa Zabaadiyaa. Leewatuu hinttentu sintsan kaappuwa gidanawaa. Hinttentu minniide ootsite. Suurebaa haniyaawantuna Med'inaa Goday ittippe gido» yaageedda.

20 Hewaappe guyyiyaan, Moo'aabatuunne Amoonatuu k'ay untuntunna ittippe Ma'uunatu Yoosaafees'a bolla mayyeeddino. **2** Yaatina, amareeda asatuu yiide Yoosaafees'aw, «Mas'ine Abbaappe hefintsana de'iyaa Sooriyaappe daro olanchchatuu neena olanaw yeeddino. Be'a, untunttu Has'aas'ooni-Taamaaran de'iino» yaagiide odeeddino. (Has'aas'ooni-Taamaari Enggaadaw hara suntsaa.) **3** Yaatina, Yoosaafees'e yayyiide, Med'inaa Godaa oochchanaw bare k'ofaa k'achcheeda; Yihudaa gadiyaan ubbaan s'oomaa awaayeedda. **4** Yihudaa Asay ubbay Med'inaa Godaappe maaduwa koyanaw ittippe shiik'eedda; untunttu Med'inaa Godaappe maaduwa koyanaw Yihudaa katamatuwa ubbaappe yeeddino. **5** Yoosaafees'e Yihudaanne Yersaalame shiik'uwaa gidon, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa Ooratsa Dabaabaa sintsan ek'k'eedda. **6** Hawaadan yaageedda, «Abeet Med'inaa Godaw, nu aawotuwa S'oossaw, saluwaan de'iyaa S'oossay neena! Sa'aan de'iyaa kawutetsatuwa ubbaa moodiyaawe neena! Gitatetsayne wolk'k'ay ne kushiyan de'iyaa diraw, neenana ek'ettanaw danddayeeddabay baawa. **7** Abeet nu S'oossaw, kase ha biittan de'iyaa wantta ne asaa Israa'eeliyaa sintsaappe yederssaade, ne siik'uwaa Abrahaama zeretsatoo med'inaw immeeddawe neena! **8** Untunttu ha gadiyaan de'eeddino; untunttu hawaan ne suntsaw Geeshsha Golliyaa kees's'iide, **9** «Nu bolla ittabay, woy olay, woy iita harggii, woy koshay yintto, nuuni ne suntsay de'iyaa ha Geeshsha Golliyaa sintsaaninne ne sintsan ek'k'iide, nu metuwaan neekko waassana. Neeni nu waasuwa s'isaade, nuuna ashshana» yaageeddino. **10** «Ha'ikka Amoonatuu, Moo'aabatuunne Eedoomatuu nu bolla mayyeeddino. Beni nu aawotuu Gibs'eppe kesseedda wode, neeni untunttu he biittatuwa gelennaadan diggaadda; hewaa diraw, nu aawotuu he biittatuunne yuuyyiide aad'd'eedinoppe attina, untuntta d'ayssibeykkino. **11** Nuuni ootseeddabay untunttu nuw zaareeddabaa be'a. Neeni nuw immeedda laata gadiyaappe untunttu nuuna yederssanaw yeeddino. **12** Abeet nu S'oossaw, neeni untunttu bolla pirdikkii? Ayaw gooppe, nuuna olanaw yeedda ha daro olanchchatuwaanna olettanaw nuw wolk'k'ay baawa. Nuuni ootsanabaakka erokko; shin nu ayfetuu neena s'eellino» yaageedda. **13** Yihudaa Asay ubbay barenttu k'eerii naanatuwaanna, barenttu mac'c'a asatuwaanne barenttu naanatuwaanna ittippe gidiide, Med'inaa Godaa sintsan ek'k'eeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan, Zakkaraasa na'ay Yahaazi'eeli shiik'uwaa gidon ek'k'ide'ishshin, Med'inaa Godaa Ayyaanay Aa bolla wod'd'eedda. Zakkaraasi Banaaya na'aa; Banaayi Yi'i'eela na'aa; Yi'i'eeli Mataaniyaa na'aa; Mataanee Leewiyaa zarenne Asaafa yara. **15** S'oossaa

Ayyaanay Yahaazi'eela bolla wod'd'ina, hawaadan yaageedda; «Kaatiyaw Yoosaafees'a, Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa asaw, ubbaykka s'isite! Med'inaa Goday hinttentta hawaadan yaagee; «Ha daro olanchchatuu gaasuwaan gayyoppitenne dagammoppite. Ayaw gooppe, olay S'oossawaappe attina, hinttentuwa giddenna. **16** Hinttentu wontti untuntta bolla kesite. Siis'a giyaaw pudetsan Yiru'eela mela biittaan de'iyaa zanggaaraa wurssetsan hinttentu gidittika demmana. **17** Ha olaa olettiiyaawanttu hinttentta gidikkita. Hinttentu sa'aa sa'aa oyk'k'i ek'k'iide, Med'inaa Goday hinttentta ashiiyaawaa be'iita» yaagee. Yihudaa asaw, Yersaalame asaw, yayyoppitenne dagammoppite! Untuntunna olettanaw wontti kesite. Med'inaa Goday hinttentana gidanawaa» yaageedda. **18** Yoosaafees'e deemuwa sa'aa gatsiide goynneedda; hewaaddankka, Yihudaa Asay ubbayne Yersaalamen de'iyaa Asay ubbay Med'inaa Godaa sintsan kunddiide, Israa'eeliyaa S'oossaw goynneeddino. **19** K'ahaata yaraappenne K'oraaha yaraappe amareeda Leewatuu ek'k'iide, barenttu k'aalaa d'ok'k'uu ootsiide, Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa galateeddino. **20** Untunttu guura guuran dendiide, Tak'o'a Mela biittaa baanaw keseeddino; untunttu kesseedda wode Yoosaafees'e dendi ek'k'iide, «Yihudaaninne Yersaalamen de'iyaa asaw, taani giyaawaa s'isite. Med'inaa Godaan, hinttentu S'oossan, ammanettite; hinttentu minnana. K'ay timbbitiyaa odiyaa wanttunkka ammanettite; yewuwa ubbay hinttentoo injetanawaa» yaageedda. **21** Yoosaafees'e asaana zoretteeddawaappe guyyiyaan, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttanne Med'inaa Godaa galatiyaawantta suntseedda. Untunttu ba'aala gallassaa mayuwa mayyiide, olanchchatuu sintsanna aad'd'iide, «Med'inaa Godaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagi yaagiide yes's'anaadan azazeedda. **22** Untunttu mazimuriyaa yes's'iyaa wanttanne galatiyaawaa doommeedda wode, Yihudaa olanaw yeedda Amoonatuwa bolla, Moo'aabatuwa bollanne Eedoomatuwa bolla Med'inaa Goday shabbirssaa yeddeedda. **23** Amoonatuunne Moo'aabatuu Eedoomatuwa bolla dendiide, untunttu ubbaanna d'ayssseeddino. Untunttu Eedoomatuwa d'ayssseeddawaappe guyyiyaan, barenttu gidon ittuu ittuwa d'ayssseeddino. **24** Yihudaa Asay mela biittaan de'iyaa wochchiyaa sa'aa yeedda wode, barenttu morkketuu de'iyaa sa'aa s'eelleeddino; untunttu anhay biittan giseeddawaa be'eeddino. Untunttuppe itti asayne kessi akkiide bibeena. **25** Hewaappe guyyiyaan, Yoosaafees'inne Aa Asay omooduwa akkanaw biide, daro mehetuwa, shink'k'atuwa, ola miishshatuwa, mayotuwaanne hara al'o miishshatuwa demmeeddino. Shin omooduwa ubbaa tookki afanaw danddayibeykkino. Omoodeeddabay loytsi daro gideedda diraw, hewaa shiishshanaw heezzu gallassaa akkeedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, untunttu oydentsoo gallassi Beraaka Wombbaa giyaaw saan shiik'eeddino; he sa'aan Med'inaa Godaa galateeddino. Hewaa diraw, untunttu he sa'aa Galataa Wombbaa yaagiide suntseeddino. **27** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay ubbayne Yersaalame Asay ubbay, Yoosaafees'e kaletsina, Med'inaa Goday Morkketuwa Bolla s'oonuwa immi nashchina Yersaalame simmeedda. **28** Untunttu Yersaalame gakkii, diitsaana, maasink'uwaa wanttanne s'urumbaana Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geleeddino. **29** Israa'eeliyaa morkketuwa Med'inaa Goday allaga biittan de'iyaa kawutetsatu ubbay

siseedda wode, untuntutu S'oossaw yayyeeddino. **30** Yaatiide S'oossay Yoosaafees'aw ubbaa baggana shemppuwaaw immeedda diraw, Aa kawutetsay sarotetsaa demmeedda. **31** Yoosaafees'e Yihudaa kaatetiyyaa wode, Aa laysay hattamanne ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne ichcheshu laysaa kaateteedda. Aa aata Shiiliha naatto Azuubo geetettaw. **32** Yoosaafees'e bare aawuwaaw Asaa ogiyaan hametteedda; I he ogiyaappe sher'i gibeenna; Med'inaa Godaa sintsan I suurebaa ootseedda. **33** Gidooppenne, goynniyaa d'ok'k'a sa'aa d'ayisibeenna; Asay biro bare kumentsaa wozanaappe bare mayza aawotuwaaw S'oossaakko simmibeenna. **34** Yoosaafees'e haneedda harabay, koyroppe wurssetsaa gakkanaw Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan, Hanaana Na'aa Yeehu Taarikiyaa gidдон s'aafeti utteedda. **35** Itti wode, Yihudaa Kaatii Yoosaafees'e iitabaa ootseedda Israa'eeliyaa Kaatiyaa Akaaziyaasana ittipetetsaa ootseedda. **36** Yaatiide Yoosaafees'e aanana zal'iyyaa wolk'k'aama markkabatuwaaw med'd'anaw mayyetteedda. He markkabatuwaaw Ees'iyooni-Gaabira kataman med'isseeddino. **37** Hewaappe guyyiyaan, Mareeshappe yeedda Dodaawa na'ay El'eezeri, «Neeni Akaaziyaasana ittipetetsaa ootseedda diraw, neeni ootseedda kiitaa Med'inaa Goday d'ayssana» yaagiide, Yoosaafees'a bolla timbbitiyaa odeedda. Hewaa diraw, markkabatu me'eeddino; untuntutu hak'anne baanaw danddayibeykkino.

21 Hewaappe guyyiyaan, Yoosaafees'e hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeeedda. Daawita Kataman bare mayza aawotuwaana moogetteedda. Aa kotoan Aa na'ay Yoraame kaateteedda. **2** Yoraama ishatuu Azaariyyaasa, Yih'eela, Zakkaraasa, Azaariyyaasa, Mikaa'eelanne Shafaas'iyyaa; hawantuu ubbay Yihudaa Kaatiyaa Yoosaafees'a naanaa. **3** Untuntutu aawuu Yoosaafees'e untuntutoo daro biraa, work'k'anne al'o shaluwaaw immeedda; k'ay gimbbetteedda Yihudaa katamatuwaakka immeedda. Shin Yoraame bare aawoo bayira na'aa gidiyaa diraw, kawutetsaa aw immeedda. **4** Yoraame bare aawuwaaw kawutetsaa akkiide minneedda wode, bare ishatuwaaw ubbatuwaanne itti itti Israa'eeliyaa kaappatuwaaw mashshaan wod'eedda. **5** Yoraame kaatetiyyaa wode, laysay aw hattamanne laa'uwaaw; I Yerusaalamen hosppun laysaa kaateteedda. **6** Yoraame Akaaba naatto akkeedda diraw, Akaaba soy Asay hametteeddawaadanka kase Israa'eeliyaa kaatetuwaaw ogiyaan hametteedda; Med'inaa Godaa sintsanikka iitabaa ootseedda. **7** Gidooppenne, Med'inaa Goday kase Daawitana c'aak'k'eteedda c'aak'uwa diraw, Daawita zeretsaa d'ayssanaw koyyibeenna. Daawita zeretsay med'inaw kaatetanaw Med'inaa Goday hidootaa immi wotseedda. **8** Yoraame kaateteedda wode, Eedooma Asay Yihudaa kaatiyaa bolla makkaliide, barenttoo kaatiyaa kaateyeeddino. **9** Hewaa diraw, Yoraame bare ola gadaawatuwaananne bare paraa gaaretuwaaw ubbaanna ittippe Eedooma gadiyaa olanaw beedda; Eedooma Asay aane Aa paraa gaaretuwaaw kaappatuwaaw dooddeeddino. Shin Yoraaminne Aa Asay k'amma dendiide, dooddaa aad'd'iidde bak'atteedino. **10** He wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, Eedooma Asay Yihudaa asaw moodettiibeenna. Yoraame Med'inaa Godaa bare aawotuwaaw S'oossaa aggeeda diraw, Liibina Asay k'ay he wode Yihudaa kaatiyaa bolla makkaleedda. **11** Yoraame k'ay Yihudaa gezziyaan goynniyaa d'ok'k'a sa'aa giigisseedda; Yerusaalamen de'iyaa Asay sharmus'anaadan ootseedda; Yihudaa asaakka

baletseedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Eelaasi Yoraamaw dabddaabbiiyaa hawaadan yaagiide kiiteedda; Med'inaa Goday, ne mayza aawuwaaw Daawita S'oossay, «Neeni ne aawuwaaw Yoosaafees'a ogiyaan woy Yihudaa Kaatiyaa Asaa ogiyaan hamettiyaawaa aggade, **13** Israa'eeliyaa kaatetuwaaw ogiyaan hamettaadda. Akaaba soy Asay ootseeddawaadan, Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaaawantuu sharmus'anaadan ootsaadda. K'aykka neeppe keekkiyaa, ne aawuwaaw gollen de'iyaa ne ishatuwaaw wod'aadda. **14** Hewaa diraw, Med'inaa Goday ne asaa, ne naanaa, ne machatuwaanne new de'iyaa ubbabaa wolk'k'aama boshaaan shoc'ana. **15** Neena marac'ciyaa harggii oyk'k'ina, new saku yaa goobi goobiide baana» yaagee» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Piliss'e'ematuwaanne Top'iyyaa matan de'iyaa Arabatuwaaw Yoraama olanaadan dentsetseedda. **17** Yaatina, untuntutu Yihudaa bolla mayyeeddino; kaatiyaa gollen de'iyaa miishshaa ubbaa, kaatiyaa attuma naanaanne Aa mac'c'awantaa omoodeeddino. Aa naanaa ubbaappe teefa Akaaziyaasappe attina, hara itti na'aynne aw attibeena. **18** He ubbaappe guyyiyaan, pas'anaw danddayenna marac'ciyaa harggiyaan Yoraama Med'inaa Goday shoc'eedda. **19** Laa'u laysaa gidдон harggii Aa bolla goobeedda; Aa marac'c'ii kare kesseedda; yaatina, loytsi sakettiide hayk'k'eedda. Aa moogiyaa wode Asay kase Aa mayza aawaatoo ootseeddawaadan, Aa bonchchoo miitsaa dooriide, tamaa eetsibeenna. **20** Yoraame kaatetiyyaa wode, laysay aw hattamanne laa'a; I Yerusaalamen hosppun laysaa kaateteedda. I hayk'k'iyaa wode ooninne kayyottibeenna. Yoraame Daawita Kataman moogetteeddappe attina, kaatetuwaaw makkaan moogettiibeenna.

22 Arabatu yiide Yoraamaw bayira naanaa ubbatuwaaw wod'eedda diraw, Yerusaalame Asay Yoraama na'aa ubbaappe teefa Akaaziyaasa Aa kotoan kaateyeeddino. Hewaa diraw, Yoraama na'ay Akaaziyaasi kawutetsaa doommeedda. **2** Akaaziyaasi kaatetiyyaa wode, laysay aw oytamanne laa'ua; I Yerusaalamen itti laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay Aatalo; Aa Omiraw na'aa naatto. **3** Akaaziyaasi iitatetsan baanaadan Aa aata Aa zoreedda diraw, ikka Akaaba soy asaa ogiyaan hametteedda. **4** Aa aawuu hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, Akaaba soy asaykka Aa zoriyaa diraw, Akaaba soy asaadan ikka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. Yaatiide Aa d'ayoo gaaso gideeddino. **5** Akaaziyaasi Akaaba soy asaa zoriyaa kaalliide, Akaaba na'aa Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yoraamana ittippe, Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eela olanaw Gala'aaden de'iyaa Raamoota geetettiyyaa katamaa beedda. Sooriyaa asatuu Yoraama c'addeeddino. **6** Sooriyaa Kaatiyaa Hazaa'eelana I olettiiyaa wode, Sooriyaa asatuu Aa Raamootan c'addeedda c'achchaa patsi akkanaw Iziraa'eela katamaa simmeedda. Hewaappe guyyiyaan, Yoraama na'ay, Yihudaa Kaatii Akaaziyaasi Akaaba na'aa Yoraama c'adetteeddawaa oochchanaw duge Iziraa'eela katamaa beedda. **7** Akaaziyaasi Yoraamakko beeddawe Akaaziyaasaw hayk'o gidanaadan Med'inaa Goday ootseedda. Akaaziyaasi Yoraama be'ishin, Akaaba zariyaa d'ayssanaadan Med'inaa Goday dooreedda Nimisha na'aa Yeeha mokkanaw laa'u ittippe kesseeddino. **8** Yeehu Akaaba zariyaa bolla pirdiyyaawaa poleedda wode, Yihudaa kaappatuwaanne Akaaziyaasa maaddiyyaa Aa ishatuwaaw naanaa demmiide wod'eedda. **9** K'ay Yeehu Akaaziyaasa komeedda; Samaariyan k'o'setti utteeddawaa Aa asatuu dooneeddino; Yeehuuko ahiidde

wod'iide, «Bare kumentsaa wozanaappe Med'inaa Godaa koyeedda Yoosaafes'a na'aa» yaagiide moogeeddino. Hewaa diraw, Akaaziyaasa soo asaappe kawutetsaa oyk'kanaw danddayiyaawe ooninne baawa. **10** Akaaziyaasa daaya Atala bare na'ay hayk'keeddawaa be'eedda wode, denddaade Yihudaa kaatiyaa zariyaa ubbaa d'ayssaaddu. **11** Shin kaatiyaa naatta Yihoshebaa'a, hayk'kanaw de'iyaa kaatiyaa naanaa gididoppe Akaaziyaasa na'aa Yo'aasha wuu'aade akkaaddu. Aane Aa d'antsiyaano hiis'a gollen k'osaaddu. Hewaadan ootsaade, Atala na'aa wod'enaadan, Kaatiyaa Yoraama naatta, Akaaziyaasa michchata, k'eesiyaa Yoodahe machchata, Yihoshebaa'a Aa k'osaaddu. **12** Atala biittaa mooddiyaa wode ubbaan, na'ay untuntu matan S'oossaa Geeshsha Golliyaan usuppun laytsaa k'osetiide utteedda.

23 Laappuntsa laytsan Yoodahe minniide, s'eetuwaaw kaappatuwaa Yirohaama na'aa Azaariyaasa, Yahohanaana na'aa Isimaa'eela, Yoopeeda na'aa Azaariyaasa, Adaaya na'aa Ma'iseeyanne Ziikira na'aa Elishafaas'a shiishshiide, untuntunna k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'k'eteedda. **2** Untuntu Yihudaa biittaa ubbaa yuuyyiide, Yihudaa katamatuwaan de'iyaa Leewatuwaanne Israa'eeliyaa yaratuw kaappatuwaa ubbaa akkiide, Yerusaalame yeeddino. **3** Hewaappe guyyiyaan, he shiik'eedda Asay ubbay S'oossaa Geeshsha Golliyaan kaatiyaana k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'keeddino. Yoodahe he asaa, «Kaatiyaa na'aa hawaa be'ite! Med'inaa Goday kase Daawita zeretsaabaa haasayeeddawaadan I kaateto. **4** Hinttentu ootsanaw bessiyaabay hawaa: Sambata gallassan ha Geeshsha Golliyaa geliyaa k'eesetuwaappenne Leewatuwaappe heezzu kushiyaappe itti kushii penggiyaa naagite; **5** k'ay heezzu kushiyaappe itti kushii kaatiyaa gollen de'ite; heezzu kushiyaappe itti kushii k'ay Baasuwa Penggiyaan de'ite. Asay ubbay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa dabaabaa shiik'o. **6** K'eesetuwaappenne ootsiyaa Leewatuwaappe attina, ooninne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geloppo. Untuntu geeshsha gidiyaa diraw, gelino; shin hara Asay ubbay Med'inaa Godaa azazuwaa naagiidde, Geeshsha Golliyaappe karenna de'ino. **7** «Leewatuw ubbay barenttu ola miishshaa barenttu kushiyan kushiyan oyk'kiide, kaatiyaa gididiyiide, kaatii kesiyyaa wodenne geliyaa wode ubbaan aanana ittippe de'ino. Geeshsha Golliyaa geliyaa oonanne wod'ite» yaageedda. **8** Leewatuunne Yihudaa Asay ubbay k'eesii Yoodahe azazeeddawaa ubbaa ootseeddino. K'eesii Yoodahe Sambatan oosuwaappe kesanaaw bessiyaa Leewatuwaa kessiide yeddiibeenna. Hewaa diraw, naaguwaa kaalay gakeeddawantukka naaguwaa kaalan poleeddawantukka ubbay yaan de'iino. Hewan kaappatoo akkanaw gidiyaa Asay de'ee. **9** Hewaappe guyyiyaan, k'eesii Yoodahe S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa, beni Kaatiyaa Daawita tooratuwaa, wogga gondallatuwaanne k'eerii gondallatuwaa kaappatoo immeedda. **10** Asay ubbay ola miishshaa bare kushiyan bare kushiyan oyk'kiide, Geeshsha Golliyaw ushechcha baggappe haddirssa bagga gakkanaw, yarshshiyaa sa'aa mataaninne Geeshsha Golliyaa matan kaatiyaa yuushshuwaan ek'kanaadan k'eesii Yoodahe ootseedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Yoodahe kaatiyaa na'aa Yo'aasha kare kessiide, Aa huup'yaan kallachchaa wotseedda; Kawutaa Higgiyaa Mas'aafaa aw immiide kaateyeedda. Yoodaahenne Aa naanay Yo'aasha okkiide, «Kaatii shempuwaaw gam'o!»

yaageeddino. **12** Asay wos'siiddenne kaatiyaa sabbiidde homboc'iyawaa Atala siseedda wode, asaakko Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa baaddu. **13** Kaatii penggiyaan bare tuussaa matan ek'keeddawaa be'aaddu. Kaappatuunne s'urumbbaa punniyaawantuu kaatiyaa matan de'iino; Yihudaa Asay ubbay nashettiide, s'urumbbaa punniino; mazimuriyaa yes'siyaawantukka sintasaw aad'd'iide, barenttoo de'iyaa yetsaa miishshan galatiino. Atala bare mayuwaaw peed'aade, «Hawe makkala! Hawe makkala!» yaagaadde waassaaddu. **14** K'eesii Yoodahe olanchchatuu kaappatuwaa, «Ataalo Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan wod'oppite! O yaananne haanna salpiide salpetuwaaw gidduwaan wotsiide, kare kessite; izo ashshanaw kajeeliyaa Asay de'oppe wod'ite!» yaageedda. **15** Hewaa diraw, untuntu izo oyk'kiide, kaatiyaa golliyaa afeedino; Paraa Penggiyaan izo wod'eeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Yoodahe I bare huup'iyaw, Asay ubbayne kaatii Med'inaa Godaa asaa gidanaadan k'aalaa c'aak'uwaa wotseedda. **17** He wode Asay ubbay Ba'aala Eek'aa Golliyaa biide, he golliyaa kinchcheedda; yarshshiyaa sa'atuwaanne misiletuwaaw kinchchereetseedda. K'ay Mataana giyaa Ba'aala k'eesiyaa yarshshiyaa sa'atuu sintasaw wod'eeddino. **18** Yoodahe k'eesetuwaanne Leewatuwaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa oosoo kaappuwaaw ootsiide suntseedda. Untuntu kiitay Muse higgiyan s'aafeteeddawaadan Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaawaanne Kaatii Daawite odeeddawaadan mazimuriyaa yes'siyaawaanne baalaa bonchchissiyaawaa. **19** Higgiyan s'aafeteeddawaadan tuna Asay ittuunne gelennaadan Yoodahe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa penggiyaan naagiyaawantaa wotseedda. **20** Yoodahe s'eetuwaaw kaappatuwaa, wolk'k'aama asatuu, deriyaa mooddiyaawantanne he biittaa asaa ubbaa barenana akkiide, kaatiyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe duge wotseedda. K'ommo bagga penggiyaana kaatiyaa golliyaa geleeddino; kaatiyaa kawutetsaa araatan utiseeddino. **21** Yaatina Yihudaa Asay ubbay nashetteedda. Ataalla kaatiyaa gollen mashshaan hayk'keeddawaappe guyyiyaan, katamay woppu geedda.

24 Yo'aashi kaatetiyyaa wode, laytsay aw laappuna; I Yerusaalamen oytamu laytsaa kaateteedda. Aa daay suntsay Siibiya; Aa Berssaabehe katamaappe yeedda asaa. **2** K'eesii Yoodahe de'eedda laytsaa ubbaan Yo'aashi Med'inaa Godaa sintasaw suurebaa ootseedda. **3** Yoodahe Yo'aashaw laa'u mac'c'awantaa immeedda; untuntu aw attuma naanaanne mac'c'a naanaa yeleeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan, Yo'aashi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw k'oppeedda. **5** Yo'aashi k'eesetuwaanne Leewatuwaa shiishshiide, «Yihudaa katamatuwaa biide, hinttentu S'oossaa Geeshsha Golliyaa laytsan laytsan ooratsanaw Israa'eeliyaa ubbaappe shaluwaa shiishshite; ha yewuwaaw ellekka ootsite» yaageedda. Shin Leewatuw ellekka ootsibeykino. **6** Hewaa diraw, kaatii k'eesee ubbatuwaaw kaappuwaaw Yoodaaha s'eesiide, «Yerusaalame asaappenne Yihudaa asaaappe giiraa shiishshanaw yaw Leewatuwaa kiitabaykii? Med'inaa Godaa ashikkarii Musenne Israa'eeliyaa Asay S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo giiray shiik'anaadan beni mayyi utteeddino. **7** He iita mishiratto Ataalo kaaliyaa asatuu S'oossaa Geeshsha Golliyaa bayzzidiggeeddo; untuntu S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa geeshsha shaluwaa ubbaa akkiide, Ba'aalaw

goyynnaw go'etteeddino» yaageedda. **8** Hewaa diraw, kaatii Leewatuwaa azazina, untunttu saas'iniyaa giigsiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa penggiyaappe kare baggana wotseeeddino. **9** S'oossaa k'oomay Muse mela biittaa de'iidde, Israa'eeliyaa asaappe shiishshanaadan azazeedda giiraa Med'inaa Godaw ahana mala, Yihudaaninne Yerusaalamen Leewatuu awaayeeddino. **10** Kaappatuunne Asay ubbay nashetiidde, giiray saas'iniyaa kumana gakkanaw, an yeggeeddino. **11** Saas'inni Leewatuu baggana kaatiyaa oosanchchatuwaakko gakkina, saas'iniyaa gidduwaan daro miishshay dagatteeddawaa untunttu be'eedda wode ubbaan, kaatiyaa s'aafiinne k'eese ubbatuwaaw kaappuu suntseedda bitanii yiino; saas'iniyaappe miishshaa kesiino; saas'iniyaa sa'aan zaari wotsino. Untunttu ubbaa gallasi hewaadan ootsiide, daro shaluwaa dagayeeddino. **12** He miishshaa kaatiinne Yoodaah Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitaa wochchanaw suntseteedda asatoo immiino. Untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw shuchchaa massiyaawantanne anaas'etuwaa, k'ay S'oossaa Geeshsha Golliyaa ooratsanaw birataanne nahaasiyaa oosanchchatuwaaw k'as'areeddino. **13** Oosanchchatuu S'oossaa Geeshsha Gollii bayeeddawaa min ootsiide, barenttu kushiyan kasewaadan ooraa's'iseeddino. **14** Oosanchchatuu Geeshsha Golliyaa ooraa's'isuwaa poleedda wode, palaheedda work'kaanne biraa kaatiyaakkonne Yoodaahetto aheeddino. Yaatina untunttu he work'kaaninne biran Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa giddo oosoo maadiyaa miishshatuwaa, s'uuggiyaa yarshshoo haniyaa saanetuwaanne hara dumma dumma miishshatuwaa oosisseeddino. Yoodaah de'eedda laysan Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan s'uuggiyaa yarshshuwa ubbaa wode untunttu yarshshiino. **15** Yoodaah loytsi c'immiidde hayk'keedda; I hayk'kiyaa wode Aa laysay s'eetanne hattama. **16** Yoodaah Israa'eelan S'oossawunne S'oossaa Geeshsha Golliyaw lo'ob'aa ootseedda diraw, Daawita Kataman kaatetuwaaw makkaan Aa moogeeddino. **17** Yoodaah hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Yihudaa kaappatuu yiide, guufanneeddino. Yaatina, kaatii untunttu zoriyaa siseedda. **18** Untunttu Med'inaa Godaa barenttu mayza aawotuwaaw S'oossaa Geeshsha Golliyaa aggiide, Asheeri misiletoonnee eek'atoo goynneeddino. Untunttu ootseedda balaa diraw, Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla S'oossaa hank'kuu wod'd'eedda. **19** Asay barekko simmanaadan Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaaawanta untunttukko kiiteedda; timbbitiyaa odiyaaawantu untunttu bolla markatteeddino; shin untunttu sennan is's'eeddino. **20** Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyaa Yoodaah na'aa Zakkaraasa bolla S'oossaa Ayyaanay wod'd'eedda; Zakkaraasi asaa sintsan ek'kiide, «S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte Med'inaa Godaa azazuwaa poliyaawaa ayaw is's'itee? Hewe hinttentoo iita. Hinttentu Med'inaa Godaa aggeeda diraw, ikka hinttentaa aggeedda» yaagee» yaageedda. **21** Hewaappe guyye Asay Aa bolla mak'etteedda. Kaatii untunttu azazina, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa dabaaban Aa shuchchaan c'addiide wod'eeddino. **22** Kaatii Yo'aashi Zakkaraasa aawuu Yoodaah barew ootseedda keekatetsada hassayennan aggiide, Aa na'aa Zakkaraasa wod'iseedda. Zakkaraasi hayk'kiidde, «Med'inaa Goday hawaa be'iide, haluwaa kesso» yaageedda. **23** He laysay laamettiyyaa wode, Sooriyaa olanchchatuu Yo'aasha olanaw yeeddino. Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla mayyiide, asaa kaappatuwaaw ubbaa wod'iide, untuttuppe

omooodeeddawaa ubbaa Damask'kon de'iyaa barenttu kaatiyaw yeeddeeddino. **24** Sooriyaa olanchchatuu payduwaan guutsa; shin Yihudaa Aasi Med'inaa Godaa barenttu aawotuwaaw S'oossaa aggeeda diraw, Med'inaa Goday loytsi daro gideedda untunttu olanchchatuwaaw Sooriyaa olanchchatuu kushiyan aatsiide immeedda. Untunttu hawaadan ootsiide, Yo'aasha mureeddino. **25** Sooriyaa olanchchatuu aappe shaakettiyyaa wode, Yo'aashi loytsi maduns'si utteedda. K'eesiyaa Yoodaah na'aa suutsaa diraw, Aa oosanchchatuu Aa bolla mak'etiide, I bare gisuwaan gisi de'ishshin wod'eeddino. I hayk'kiina, Daawita Kataman Aa moogeeddino; shin kaatetuwaaw makkaan Aa moogibeykino. **26** Yo'aasha bolla mak'etteeddawantuu Amoonii Shim'aati na'aa Zabaadanne Moo'aabe Shiimiriiti na'aa Yihozabaada. **27** Yo'aasha naanatuwaabay, Aa bolla timbbitiyaa odeedda darobayenne S'oossaa Geeshsha Golliyaa I ooraa's'iseeddabay Kaatetuu Taariikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. Yo'aashi hayk'kiina, Aa sa'aan Aa na'ay Amesiyaasi kaateteedda.

25 Amesiyaasi kaatetiyyaa wode, laysay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne udduppun laysaa kaateteedda. Aa daayuntsay Yih'o'adino; Aa Yerusaalame asaa. **2** Amesiyaasi Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda; shin kumentsaa wozanaappe gidenna. **3** Amesiyaasi kawutetsaa loytsi oyk'keedda saana, bare aawuwaa wod'eedda oosanchchatuwaaw wod'eedda. **4** Muse Higgiyaa mas'aafan s'aafetteeddawaadan, Med'inaa Goday, «Naanatu ootseedda nagaraa diraw, aawotuwaaw wod'anaw bessena; k'ay aawotuu ootseedda nagaraa dirawukka, naanaa wod'anaw bessena. Asay ubbay bare ootseedda nagaran nagaran hayk'k'anaw besse» yaagiide azazeeddawaadan, wod'eeddawanntu naanaa wod'ibeenna. **5** Amesiyaasi Yihudaa asaa shiishshiide, barenttu aawotuwaaw gollen gollen sha'aa kaappatuwaanne s'eetuwaaw kaappatuu suntsatsaa giddon wotseeedda. I laatamu laysanne laatamu laysaappe bollanna de'iyaa Yihudaa zaratuwaanne Biiniyaama zertsaa ubbaa paydeedda; gondalliyaanne tooraa oyk'kiide, olaw giigeedda heezzu s'eetu sha'a dooretteedda asatuwaaw demmeedda. **6** K'ay Israa'eeliyaappe s'eetu sha'a mino asatuwaaw heezzu sha'anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biran Amesiyaasi k'as'areedda. **7** Shin S'oossaa asaa geetetiyyaa itti bitanii Amesiyaasakko yiide, «Kaatiyaw, Med'inaa Goday Israa'eeliyaananne Efireema asana baawa diraw, Israa'eeliyaa olanchchatuu neenana booppino. **8** Neeni, untunttu taana minisana gaade k'oppooppe, S'oossay neena ne morkkatuwaaw sintsan kawushshana. Ayaw gooppe, ek'kanaw woy kawushshanaw S'oossaw wolk'k'ay de'ee» yaageedda. **9** Amesiyaasi S'oossaa asaa, «Taani Israa'eeliyaa olanchchatoo c'iggeedda he biray ubbay waanane?» yaageedda. S'oossaa asay, «Med'inaa Goday new hewaappe aatsiide Immanaw danddayee» yaageedda. **10** Hewaa diraw, Amesiyaasi Efireemappe barekko yeeddo olanchchatuu barenttu soo soo baanaadan moyzeedda. Untunttu Yihudaa asaa bolla loytsi hank'ettiide, barenttu soo soo simmeeddino. **11** Hewaappe guyyiyaan, Amesiyaasi barena minisiide, bare olanchchatuwaaw kaaletsiiide, Mas'ine Wombbaa beedda; Aa olanchchatuu Eedooma asaappe tammu sha'aa wod'eeddino. **12** K'ay untunttu tammu sha'aa olanchchatuwaaw pas'a omooodeeddino; untunttu aafuwaaw doonaw afeeddino; he aafuwan duge olina, hirkkin de'iyaa

shuchchaan asatuu ubbay me'ettiide wureeddino. **13** Shin he wode Amesiyaasi barenana olaw beennaadan guyye yeddeedda Israa'eeliyaa olanchchatuu Samaariyaappe biide, Beeti-Horoona gakkanaw de'iyaa Yihudaa katamatuwaaleeddino. Untuntuu Yihudaa asaappe heezzu sha'aa wod'iide, daro omooduwaale akkeeddino. **14** Amesiyaasi Eedooma asatuwaale wod'i simmiide, Eedooma asaa s'oossatuwaale misiletuwaale akkiide yeedda. He misiletuu bawewantta gidanaadan esside, untuntuu goynneeddanne is'aanaa c'uwayeedda. **15** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu Amesiyaasa bolla ees'si kesseedda; yaatina, S'oossay itti timbbitiyaa odiyaawaa Amesiyaasakko kiiteedda. Biide, «Barenttu asaa ne kushiyaappe ashshanaw danddayibeenna s'oossatoo neeni ayaw gonnnaadii?» yaageedda. **16** Timbbitiyaa odiyaawe haasayishin, kaatii, «Neeeni kaatiyaana zorettanaadan nuuni neena suntseedooyye? Agga! Neeeni ayaw hayk'kanaw koyay?» yaageedda. Timbbitiyaa odiyaawe aggi akkiide, «Neeeni hawaa ootseedda dirawunne taani neena zoreeddawaa sisabeenna diraw, S'oossay neena d'ayssanaw k'achcheeddawaa ha'i taani eraad» yaageedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Kaatii Amesiyaasi barena zoriyaa asatuwaana zorettiide, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yeehu na'aa na'aa, Yo'akaaza na'aa, Yo'aashaw asaa kiittiide, «Haaya; ane laa'u olaa gakkettoyye» yaagiide naasseedda. **18** Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa hawaadan yaageedda; «Liibaanoosan de'iyaa kindichchu Liibaanoosan de'iyaa zigaw kiittiide, «Ne naatto ta na'aw imma» yaageedda. Shin Liibaanoosan de'iyaa itti do'ay hewaana aad'd'iide, he kashiyaa yed'd'eedda. **19** Neenikka, «Be'a, Eedooma biittaa asaa s'oonaa» yaagaadde ne wozanaan otoruwan kumaadda. Shin ha'i neeni ne son woppu gaade utta agga. Ne bollanne ne gadiyaa Yihudaa bolla metuwaanne bashshaa ahiyaawaa ayaw dentsetsay?» yaagiide zaareedda. **20** Shin Amesiyaasi sissaa is'seedda. Untuntuu Eedooma s'oossatoo goynneedda diraw, S'oossay untuntuu untuntuu morkkatuwaale kushiyan aatsiide Immanaw koyeedda. **21** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Yo'aashi olanaw kesina, inne Yihudaa Kaatii Amesiyaasi Yihudaan de'iyaa Beeti-Shemesh geetettiyaa kataman olaa gaketeeeddino. **22** Israa'eeliyaa Asay Yihudaa asaa s'ooneedda; Yihudaa Asay ubbay bak'atiide, bare soo bare soo beedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi Akaaziyaasa na'aa na'aa, Yo'aasha na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Amesiyaasa Beeti-Shemeshan omoodiide, Yerusaalame aheedda. Yaatiide Yerusaalame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biide Zooziyaa Penggiyaa gakkanaw de'iyaa, oyddu s'eetu wad'aa gidiyaa sa'aa laaleedda. **24** Laaliide S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa work'kaanne biraa ubbaa, Obeedi-Eedooma zeretsay naagiyaa miishshaanne kaatiyaa gollen de'iyaa shaluwaale ubbaa akkeedda; k'ay waabiyyaw oyk'etteedda asatuwaale akkiide, Samaariyaa simmeedda. **25** Yo'akaaza na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Yo'aashi hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Yo'aasha na'ay Yihudaa Kaatii Amesiyaasi tammanne ichcheshu laysaa de'eedda. **26** Amesiyaasi ootseeddabay ubbay, koyroppe wurssetsaa gakkanaw, Yihudaa Kaatetuwaanne Israa'eeliyaa Kaatetuwaale Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **27** Amesiyaasi Med'inaa Godaa kaaliyaawaa aggeedawaappe guyyiyaan, untuntuu Aa bolla Yerusaalame mak'etteeddino. I Laakisha katamaa bak'ateedda. Shin untuntuu Aa geeduwaale Laakisha asaa kiittina, Aa yaan wod'eeddino. **28** Aa ahaa paran

c'aani ahiidde, Daawita Kataman Aa mayza aawotuwaana moogeeddino.

26 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Asay ubbay tammanne usuppun laysaa gidiyaa na'aa, Ooziyaana Aa aawuwaale Amesiyaasa kootaan kaateyyeedda. **2** Aa aawuu Amesiyaasi hayk'keeddawaappe guyye, I Eelaata geetettiyaa katamaa zaaretsi kees'siide, Yihudaan ooratseedda. **3** Ooziyaane kaatetiyyaa wode, laysay aw tammanne usuppuna; I Yerusaalame ishatamanne laa'u laysaa kaateedda. Aa daay suntsay Yikoolo; Aa Yerusaalame asaa. **4** Aa aawuu Amesiyaasi ootseeddawaadan, akka Med'inaa Godaa sintsan suurebbaa ootseedda. **5** S'oossaa yashshatetsaa barena tamarisseedda Zakaraasi pas'a de'eedda wodiyaan, S'oossaw I ammanettiide ootseedda. Med'inaa Godaw I ootseedda wode ubbaan, S'oossay Aa anjeedda. **6** Ooziyaane Piliss'eematuwaana olettanaw kesiide, Gaate katamaa yuushshuwaale gimbbiyaa, Yaabine katamaa yuushshuwaale gimbbiyaanne Ashddooda gimbbiyaa laaleedda; yaatiide Ashddooda katamaa mataaninne Piliss'eematuwaale gidдон katamatuwaale kees'seedda. **7** Ooziyaane Piliss'eematuwaale, Gurbba'aalan de'iyaa Arabatuwaanne Ma'uunatuwaale s'oonanaadan S'oossay Aa maaddeedda. **8** Amoonaa asatuu Ooziyaanaw giireeddino. Ooziyaane loysiti minneedda diraw, Aa worii Gibs'e zawaa gakkanaw sisseteedda. **9** K'ay Ooziyaane Zooziyaa Penggiyaa matan, Zanggaaraa Penggiyaa mataaninne dirssay sookko bak'kiyaa zooziyaa matan adussa gimmbetuwaale gimbbiiside, Yerusaalame geessotuwaale miniseedda. **10** Aw c'ora mehii de'iyaa diraw, mela biittatuwaan adussa gimbbiyaa gimbbeedda; daro ollaakka bookkeedda. I k'ay goshshaa dosiyaa diraw, zoozetuwaaninne aradda gadiyaan aw daro goshshanchchatuunne woyniyaa turaa tokkiyaawwantu de'iino. **11** K'aykka Ooziyaanaw olaw giigeedda loysiti daro olanchchatuu de'iino. Olanchchatuu s'aafii Yi'eeelanne kaappuu Ma'iseeyi olanchchatuu suntsaa mazggobiyaan s'aafeeddino. Untuntuu kaappuu gadaawaa Hanaaniyaa. **12** Barenttu aawotuwaale gollew kaappotiyaa mino asatuu laa'u sha'anne usuppun s'eeta. **13** Kaatiyaa morkkatuwaana oletiide, barenttu kumentsaa wolkk'an kaatiyaa maaddanaw kesiyaa heezzu s'eetanne laappun sha'anne ichcheshu s'eetu olanchchatuu untuntuu kushiyan de'iino. **14** Ooziyaane olanchchatuu ubbaw gondalliyyaa, tooraa, huup'yaan wotsiyaa birataa k'op'iyaa, tiraan mayiyaa ola miishshaa, wonddaafiyaan, yambarshshaanne mulumuk'ke shuchchaa giigiseedda. **15** Yerusaalame de'iyaa kushii hiillaa eriyaa asatuwaale Kaatii Ooziyaane azaziide, wochchiyaa adussa gimmbetuwaappenne katamaa dirssaa gimbbiyaa zoozetuwaappe, wonddaafiyaan wonddaafetuwaale dukkiyaa miishshatuwaanne wolkk'aama wolkk'aama shuchchatuwaale pis'siide oliyaa miishshatuwaale med'iseedda. S'oossay Aa maaddina, I loysiti minneedda; Aa woriikka ubbasaa gakkiiide sisseteedda. **16** Shin Ooziyaane minneedda wode otoretteedda; Aa kundetsaw kaaletseedda. Ooziyaane Med'inaa Godaa bare S'oossaa yedeedda; I is'aanaa c'uwaiyyaa saas'iniyaan is'aanaa c'uwayanaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geleeedda. **17** K'eesii Azaariyaasinne Med'inaa Godaa k'eesatuwaale hosppun tammattu Aa geeduwaale kaalliide geleeeddino; he k'eesatuwaale mino asatuwaale. **18** K'eesetuu Kaatiyaa Ooziyaana te'iide, «Ooziyaanaa, neeni Med'inaa Godaw is'aanaa c'uwayanaw bessakka. Is'aanaa c'uwaiyyaawe bessiyaawe, is'aanaa c'uwayanaw geeyi utteedda, Aaroona

zeretsaa gidiyaa k'eesatuwaa s'alalaassa. Ha Geeshsha Sa'aappe kesa! Ayaw gooppe, neeni Med'etaa Ubbaa Godaa naak'aadda; neeni aappe bonchcho demmakka" yaageeddino. **19** Shin Ooziyaane is'aanaa c'uwayanaw is'aanaa c'uwaiyaa miishshaa bare kushiyan oyk'ki uttiide hank'k'etteedda. Ooziyaane k'eesetuwwaa hank'k'ettiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan is'aanaa c'uwaiyaa saas'iniyaa matan k'eesatuwaa sintsan ek'k'ide'ishin, Aa deemuwwaa wolk'k'aama baruwaa harggii oyk'k'eedda. **20** K'eesiyaa kaappuu Azaariyaasinne hara k'eesatuu ubbay aakko s'eelliyaa wode, Aa deemuwwaa wolk'k'aama baruwaa harggii oyk'k'eeddawaa be'iide, Aa ellekka Geeshsha Golliyaappe kesseeddino. Ikka Med'inaa Goday Aa bureeddawaa ereedda diraw, ellekka hewaappe keside beedda. **21** Kaatii Ooziyaane hayana gakkanaasikka he harggiyaana de'eedda; Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaasaappekka ek'k'eedda. He harggiyaa gaasuwaan dumma gollen barekka de'eedda. He wode Aa na'ay Yo'aataame kaatiyaa gollen de'iide, he gadiyaa asaa mooddeedda. **22** Kaatii Ooziyaane haneedda harabaa ubbaa koyroppe wurssetsaa gakkanaw Amoos'a na'ay, timbbitiyaa odiyaa isiyaasi s'aafi wotseedda. **23** Ooziyaane hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda. Yaatina, Asay Aa, «wolk'k'aama baruwaa harggiyaan oyk'k'etteeddawaa» giide, kaatetuwwaa makkaanaa matan Aa moogeeddino. I hayk'k'ina, Aa sa'aan Aa na'ay Yo'aataame kaateteedda.

27 Yo'aataame kaatetiyya wode, laysat aw laatamanne ichchesha; I Yersaalamen tammanne usuppun laysaa kaateteedda. Aa daay suntsay Yaruusho; iza Sa'adook'a naatto. **2** Bare aawuu Ooziyaane ootseeddawaadan, Yo'aataamikka Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda; shin I Aa aawuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geleeddawaadan gelibeenna. Gidooppenne, Asay nagaraa ootsiyaawaa aggibeenna. **3** Yo'aataame Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaa K'ommo Penggiyaa zaaretsiide ootseedda; k'ay Yersaalame katamaa gimbbiyaan Ofela giyaa sa'aan daro kiitaa ootseedda. **4** Yihudaa gezziyaan katamatuwwaa kees's'eedda; woray dariyaa deriyaan geesuwaanne adussa gimbbiyaa gimbbeedda. **5** Yo'aataame Amoonaa kaatiyaanna oletiide s'oonseedda. Amoonatuu he laysiti heezzu sha'anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biraa, tammu sha'a konttaale gidiyaa zarggaanne tammu sha'a konttaale gidiyaa banggaa aw giireeddino. Amoonatuu laa'entso laysayinne heezzentso laysan hewaaddankka ahiidde, aw giireeddino. **6** Yo'aataame Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan suure hemetteedda diraw, loysiti minneedda. **7** Yo'aataame haneedda harabay, I oletteedda olaabay ubbayinne I ootseeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuunne Yihudaa Kaatetu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **8** Yo'aataame kaatetiyya wode, laysat aw laatamanne ichchesha; I Yersaalamen tammanne usuppun laysaa kaateteedda. **9** Yo'aataame hayk'k'iide, bare mayzzan gaketeedda. Unttuntu Aa Daawita Kataman moogeeddino. Aa sa'aan Aa na'ay Akaazi kaateteedda.

28 Akaazi kaatetiyya wode, laysat aw laatama; I Yersaalamen tammanne usuppun laysaa kaateteedda. Akaazi bare mayza aawuu Daawite suurebaa ootseeddawaadan, Med'inaa Godaa sintsan I suurebaa ootsibeenna; **2** I kase de'eedda Israa'eeliyaa kaatetuwwaa ogiyaan hametteedda. Ba'aalaw goynnanaadan nahaasiyaa

siiliiside, misiliyaa med'd'eedda. **3** K'ay Hinnooma Zanggaaraan is'aanaa c'uwayeedda; Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseedda asatuwaa de'uwaa wogaa, he sheneyiyaawaa k'ulliide, bare attuma naanaa taman s'uuggiide, eek'aw yarshsheedda. **4** Akaazi Asay goynniyaa d'ok'k'a gishuwaan, deretuwwaa huup'yaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan yarshshuwwaa yarshsheeddanne is'aanaa c'uwayeedda. **5** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Aa S'oossay Aa Sooriyaa kaatiyaa kushiyaan aatsi immeedda. Unttuntu Aa s'ooniide, Aa asaappe daro asaa omoodiide, Damask'k'o afeedino. K'ayyaa S'oossay Aa Israa'eeliyaa kaatiyaa kushiyaan aatsi immina, kaatii iita shochchaa shoc'eedda. **6** Yihudaa Aasi Med'inaa Godaa barentu mayza aawotuwwaa S'oossaa aggeeda diraw, Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi Yihudaa olanchchatuwaappe s'eetanne laatamu sha'a mino asatuwaa itti gallassi wot'eedda. **7** Efireema zariyaa gidiyaa mino olanchchay Ziikiri kaatiyaa na'aa Ma'iseeya, kaatiyaa gollew aawotiyyaa Azirik'aamanne kaatiyaa kaalliide de'iyaa Elk'k'aana wot'eedda. **8** Israa'eeliyaa Asay barentu dabbatuwaappe laa'u s'eetu sha'a mac'c'a asaa, attuma naanaanne mac'c'a naanaa omooddeeddino; k'ay untntuntu loysiti daro omooduwwaa akkiide, Samaariyaa afeedino. **9** Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odiyaa Odeedda giyaa itti bitanii Samaariyaan de'ee. Odeedi Samaariyaa yiyya olanchchatuwaanna gaketanaw kesiiide, hawaadan yaageedda; «Be'ite, Med'inaa Goday, hinttentu aawotuwwaa S'oossay Yihudaa hank'k'etteedda diraw, hinttentu kushiyaan aatsi immeedda. Shin hinttentukka saluwwaa gakkweedda hank'k'uwaa untntunta siifeeddita. **10** Ha'ikka Yihudaa asayinne Yersaalame Asay hinttentoo mac'c'anne attuma ayiliyaa gidide, moodetanaadan k'oppiita. Hinttekkka untntuntuwaadan haniide, Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa naak'k'eeddita gidikkitee? **11** Hewaa diraw, ha'i hinttentu taani giyaawaa sisite. Med'inaa Godaa hank'k'uu hinttentu bolla wod'd'eedda diraw, hinttentu omoodiide k'achcheedda hinttentu dabbotuwwaa yeeddiishite" yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Efireema zaratuwwaa kaappatuwaappe oyddatuu, Yohanaana na'ay Azaariyaasi, Mashilemoota na'ay Berekii, Shaaluuma na'ay Yihizk'kenne Hadilaaya na'ay Amaasi olaappe simmeeddawantuu bolla denddeeddino. **13** Hewaappe, «He omoodetteedda asatuwaa hinttentu hawaa ahooppe, kase nuuni Med'inaa Godaa bolla ootseedda nagaraanne naak'uwaa bolla hara naak'uwaa gujiita. Nu naak'uu kasekka dari utteedda diraw, Israa'eeliyaa bolla S'oossaa hank'k'uu wod'd'eedda" yaageeddino. **14** Hewaa diraw, olanchchatu omoodetteedda asatuwaa omoodetteedda miishshaa kaappatuu sintsaaninne kumentsaa shiik'uwaa sintsan sheed'd'eeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, suntsay hawaappe k'ommonna s'aafetteedda asatu dendi ek'k'iide, omoodetteedda asatuwaa akkeeddino. Untntuntu gidon kallo de'iyawaanta omoodetteeddawaappe mayzeeeddino; Untntuntu he asatoo mayuwaanne c'aammaa immeeddino. K'ay untntuntu mizeeddinonne ushsheddino; untntuntu madutsaakka zayitiyaa okkeeddino. Untntuntu gidon daabureedda ubbatuwwaa hariyaa togissiide, untntuntu ishatuwaakko, gumbbay de'iyaa Yaarikko katamaa aheeddino. Hewaappe guyyiyaan, untntuntu Samaariyaa simmeeddino. **16** He wode Kaatii Akaazi Asoore kaatii barena maaddanaadan kiitaa kiitteedda. **17** Ayaw gooppe, Eedooma asatuu laa'entsuwwaa Yihudaa bolla mayyiide, daro asaa omoodiide afeedino. **18** Piliss's'eema asatuu k'ay Yihudaa bargguwaanne Neegeeba woran de'iyaa

katamatuwaa olettiide Beeti-Shemesha, Ayaaloona, Gaderoota, Sookko, Timina, Giimizonne untunttu yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaa mayyi oyk'kiide, yaan de'eeddino. **19** Yihudaa Kaatii Akaazi Yihudaa asaa nagaraa oosisseedda gishshawunne Med'inaa Godaw ammanettibeenna diraw, Med'inaa Goday Yihudaa kawushsheedda. **20** Hewaa diraw, Asoore Kaatii Tigilaati-Paleseeri Akaazakko yiide, Aa tuggayeeddappe attina maaddibeenna. **21** Akaazi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe, kaatiyaa golliyaappenne asaa kaappatuwaappe darobaa akkiide, Asoore kaatiyaw immeedda. Shin hewaa ootseeddawekka Aa ayinne go'ibeenna. **22** Kaatii Akaazi bare huup'iyaw bare tuggaa wode Med'inaa Godaw ammanettina hanotaa kasewaappe guuji guujiide beedda. **23** Barena s'oneedda Damask'ko s'oossatoo yarshshiidde, «Sooriyaa kaatetuwwa s'oossatuu untunttu maaddeedda diraw, taanakka untunttu maaddanaadan taani untunttoo yarshshana» yaageedda. Shin he s'oossatuu aasinne Israa'eeliyaa asaa ubbaw bashshaa aheeddino. **24** Akaazi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa shaluwaa ubbaa itti sa'aa shiishshiide kinchchereetseedda. S'oossaa Geeshsha Golliyaa penggetuwaa gorddeedda. Yaatiide Yerusaalamen ubbaasan barew yarshshiyaa sa'aa esseedda. **25** Akaazi hara s'oossatoo is'aanaa c'uyanaw Yihudaan de'iyaa katamatuwaa ubbaan goynniyaa d'ok'ka sa'aa med'deedda. Yaatiide Med'inaa Godaa bare aawotuwwa S'oossaa hank'etseedda. **26** Akaazi haneedda harabayne I ootseeddabay ubbay koyroppe wurssetsaa gakkanaw Yihudaa Kaatetuunne Israa'eeliyaa Kaatetuwwa Taariiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **27** Akaazi hayk'kiidde, bare mayzzan gaketeedda. Yerusaalame kataman Aa moogeeddino; shin Israa'eeliyaa kaatetuwwa makkaan moogibeykkino. Aa sa'aan Aa na'ay Hizk'kiyaase kaateteedda.

29 Hizk'kiyaase kaatetiyyaa wode, laysay aw laatamanne ichchesha; I Yerusaalamen laatamanne udduppun laysaa kaateteedda. Aa aati suntsay Abiyya; Aa Zakkaraasa naatto. **2** Aa mayza aawuu Daawite ootseeddawaadan, Hizk'kiyaasikka Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseedda. **3** Hizk'kiyaase bare kaateteedda koyro laytsan, koyro aginaan, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa penggetuwaa dooyyiide ooratseedda. **4** K'eesetuwaanne Leewatuwwa ahissiide, Geeshsha Golliyaw away doliyaa baggana de'iyaa dabaaban shiishsheedda. **5** Hawaadan yaageedda; «Leewatoo, taani giyaawaa sisite! Ha'i hinttentu huup'iyaw geeyite; Med'inaa Godaa hinttentu aawotuwwa S'oossaa Geeshsha Golliyaakka geeshshite. Geeshsha Golliyaa tunissiyaabaa ubbaa diggite. **6** Ayaw gooppe, kase nu aawotuu ammanettibeykkino; Med'inaa Godaa nu S'oossaa sintsan iitabaa ootseeddino. Untunttu Med'inaa Godaa aggiide, S'oossay de'iyaa sa'aappe barenttu deemuwaa wora zaariide, barenttu zokkiyaa aakko zaareeddino. **7** Untunttu k'ay Geeshsha Golliyaa penggetuwaa gorddeeddino; s'ompiyaakka toysseeddino. Geeshsha Golliyaan Israa'eeliyaa S'oossaw is'aanaa c'uwayibeykkino, woy s'uuggiyaa yarshshuwwa yarshshibeykkino. **8** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla wod'deedda. Hinttentu ayfiyaan hinttentu be'iyawaadan, S'oossay untunttu hinttentoo yashshaa, dagamaanne «Poora!» giyaawaa ootseedda. **9** Hewaa gaasuwaan nu aawotuu mashshaan hayk'k'eddino; nu attuma naanay, nu mac'ca naanayinne nu machatuu omoodetteeddino. **10** «Med'inaa Godaa hank'k'uu

ees's'yaawe nu bollappe kichchana mala, taani Med'inaa Godaana, Israa'eeliyaa S'oossaanne k'aalaa c'aak'uwaa c'aak'ketanaw ta wozanaan k'oppay. **11** Ta naatto, hinttentu Med'inaa Godaa sintsan ek'kiide, aw ootsiyaa oosanchcha gidiide, is'aanaa c'uwayanaadan hinttentu I dooreedda diraw, sheneko gooppite» yaageedda. **12** He sa'aan de'iyaa Leewatuu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta: K'haata yaraappe Amaasaaya na'aa Mahaatanne Azaariyaasa na'aa Yuu'eela. Maraara yaraappe Abddi na'aa K'iisanne Yihaali'eela na'aa Azaariyaasa. Gershshoona yaraappe Ziimma na'aa Yo'aahanne Yo'aaha na'aa Edeena. **13** Els's'aafaana yaraappe Shiimiranne Yi'u'eela. Asaafa yaraappe Zakkaraasanne Mataaniyaa. **14** Hemaana yaraappe Yih'eelanne Shim'a. Yidutuuna yaraappe Shamaa'iyanne Uuzi'eela. **15** Untunttu barenttu dabbotuwwa, Leewatuwwa, shiishshina, untunttu ubbaykka barenttu huup'iyaw geeyeeddino. Kaatii untuntta azazina, Med'inaa Godaa higgayan s'aafetteeddawaadan untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geeshshussaa doommeeeddino. **16** Hewaa diraw, k'eesatuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geeshshanaw giddo geleeddino; Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gidдон de'iyaa tunabaa ubbaa kessiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa dabaabaa aheeddino. Leewatuu akkiide, K'ediroona Zanggaaraan oleeddino. **17** Untunttu koyro aginaan, koyro gallassi Geeshsha Golliyaa geeshshiyaawaa doommeeeddino; he aginaw hosppuntta gallassi Med'inaa Godaa baranddaa gakeeddino. Hara hosppun gallassan Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geeshsheeddino. Koyro aginaw tammanne usuppuntta gallassi untunttu he oosuwwa poleeddino. **18** Hewaappe guyyiyaan, untunttu Kaatiyaa Hizk'kiyaasakko gelide, «Nuuni Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ubbaa, s'uuggiyaa yarshshuwwa yarshshiyaa saanne he yarshshiyaa sa'aan go'ettiyya shaluwaa ubbaa, ukitsaa s'arap'peezaanne he s'arp'peezaan de'iyaa miishshatuwwa ubbaa geeshsheeddo. **19** K'ay Kaatii Akaazi kaateetiide de'iyaa wode, S'oossaw ammanettennan aggiide, afeedda shaluwaa ubbaa nuuni zaariide geeshsheeddo. Be'a, nuuni geeshsheedda miishshay ubbay Med'inaa Godaw yarshshuwwa yarshshiyaa sa'aa sintsan de'ee» yaageeddino. **20** Kaatii Hizk'kiyaase wonttetsa gallassi guuran denddiide, katamaa kaappatuwwa shiishshiide, untuntunna ittippe Med'inaa Godaw Geeshsha Golliyaa beedda. **21** Untunttu kawutetsaa diraw, Geeshsha Golliyaa dirawunne Yihudaa asaa diraw, laappun korumatuwwa, laappun dorssaa orgetuwaa, laappun dorssaa maratuwaanne k'ay laappun deeshsha orgetuwaa nagaraa yarshshoo aheeddino. Aaroona zeretsaa gidiyaa k'eesatuu, Med'inaa Godaw yarshshuwwa yarshshiyaa sa'aan hewantta yarshshanaadan kaatii azazeedda. **22** K'eesetuu korumatuwwa shukkiide, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. K'ay dorssaa orgetuwaa shukkiide, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. K'aykka dorssaa maratuwwa shukkiide, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'c'afeeddino. **23** Nagaraa yarshshoo haniyaa deeshsha orgetuwaa kaatiyaa sintsanne shiik'eedda asaa sintsa aheeddino; ahina untunttu ubbay barenttu kushiyaa deeshshatuwwa bolla wotseeddino. **24** K'eesetuu deeshshatuwwa shukkiide, Israa'eeliyaa asaa ubbaa nagaray atto geetettanawaa mala, untunttu suutsaa yarshshiyaa sa'aa bolla yarshsheeddino. Ayaw gooppe, kaatii untunttu s'uuggiyaa yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwwa yarshshanaadan azazeedda dirassa. **25** Hewaappe guyyiyaan,

Med'inaa Goday kaatiyaw nabiyaa Gaade baggananne timbbitiyaa odiyaa Naataana baggana Kaatiyaa Daawita azazeedda azazuwaa Hizk'kiyaase kaaliide, Leewatuwaa daalaa, diitsaanne maasink'kuwaa oytisiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan esseedda. **26** Leewatuu Daawite kase yetsaa yes'se'eedda miishshatuwaa oyk'kina, k'eesatuu k'ay s'urumbbatuwa oyk'kiide ek'keeddinno. **27** He wode untuntuu s'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshanaadan Hizk'kiyaase azazeedda. S'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaawe doometteedda wode, s'urumbbatuwaaninne Israa'eeliyaa Kaatiyaa Daawita yetsaa miishshatuwaan Med'inaa Godaw yetsay doometteedda. **28** S'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshiyaawe polettana gakkanaw, kumentsaa yaa'ay S'oossaw goynnee; yetsaa yes'siyaawantukka yes'siino; s'urumbbaa punniyaawantukka punniino. **29** K'eesetuu yarshshuwaaw yarshshiyaawaa poleedda wode, kaatiinne aanana de'iyaa Asay ubbay gulbbatiide goynneeddino. **30** Kaatii Daawitenne timbbitiyaa odiyaa Asaafe s'aafeedda galataa mazimuriyaa Med'inaa Godaw yes's'anaadan Kaatii Hizk'kiyaasinne kaappatuu Leewatuwaa azazeeddinno. Leewatuu nashechchan galatiide, gulbbatiide goynneeddino. **31** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'kiyaase asaa, «Ha» hinttentu hintentta Med'inaa Godaw dummayeeddita. Hinttentu shiik'iide, yarshshuwaanne galataa yarshshuwaaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ahite» yaageedda. Hewaappe guyye shiik'eedda Asay yarshshuwaanne galataa yarshshuwaaw aheeddino; k'ay koyeedda asatuu s'uuggiyaa yarshshuwaaw aheeddino. **32** He shiik'eedda Asay aheedda s'uuggiyaa yarshshuwaaw paydu laappun tammu korumatuwaa, s'eetu dorssaa orgetuwaanne laa'u s'eetu dorssaa maratuwaa; hewantuu ubbay Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshotuwaaw. **33** K'ay ittippetetsaa yarshshotuu usuppun s'eetu korumatuwaanne heezzu sha'a dorssatuwa. **34** Shin s'uuggiyaa yarshshuwaaw ubbaa shukkiide, galbbaa k'aaranaw de'iyaa k'eesatuu payduwaan loytsi guutsa. Hewaa diraw, kiitay wurana gakkanawunne hara k'eesatuu barenttu huup'iyaw geeyana gakkanaw, untuntuu dabbotuu, Leewatuu untuntuu maaddeeddino. (Barenttu huup'iyaw geeyiyaawaan Leewatuu k'eesetuwaappe aad'diide ammanettiino.) **35** S'uuggiyaa yarshshuwaaw, ittippetetsaa yarshshuwaaw handdaanne s'uuggiyaa yarshshuwaanna ittippe yarshshetiyyaa ushshaa yarshshuwaaw ubbaa untuntuu yarshshiino. Hewaadan haniide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa kiitay laa'entuwaaw doommeedda. **36** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'kiyaasinne Asay ubbay he oosuwaaw ellekka polanaadan S'oossay untuntuu maaddeedda diraw, loytsi nashetteeddino.

30 Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa Paasigaa Baalaa bonchchanaw, Yerusalaamen de'iyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa Israa'eeliyaa Asay ubbayne Yihudaa Asay ubbay yaanaadan Hizk'kiyaase kiiteedda; k'ay Efireema asawunne Minaase asaw dabddaabbiyaa s'aafeedda. **2** Kaatii, kaappatunne, Yerusalaamen shiik'eedda Asay ubbay Paasigaa Baalaa laa'entso aginaan bonchchanaw k'ofaa k'achcheeddino. **3** Paydina gidiyaa k'eesatuu barenttu huup'iyaw geeyibeenna dirawunne daro asaykka Yerusalaamen shiik'ibeenna diraw, Asay Paasigaa Aa wodiyaan, koyro aginaan bonchchanaw danddayibeenna. **4** He k'ofay kaatiyaanne shiik'eedda asaw lo'o k'ofa gideedda. **5** Hewaa

diraw, Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa Paasigaa Yerusalaamen bonchchanaw Berssaabeheppe doommiide Daana gakkanaw de'iyaa Israa'eeliyaa Asay ubbay yaanaadan awaayanaw k'ofaa k'achcheeddino. Asay gooppe, ha Paasigaa Baalaabay kase higgiiyan s'aafetteeddawaadan daro Asay bonchchibeenna. **6** Kaatiinne kaatiyaa kaappatuu azazina, kiitetteeddawantuu Israa'eeliyaa biittaa ubbaanne Yihudaa gadiyaa ubbaa hawaadan yaagiyaa dabddaabbiyaa akkiide afeedino; «Israa'eeliyaa asaw, Asoore gadiyaa kaatetuwaaw kushiyaappe kessi akkiide, hinttentu biitaan atteedda hinttentukko I simmanaadan, hinttentukka Med'inaa Godaakko, Abrahaama, Yisaak'anne Israa'eeliyaa S'oossaakko simmite! **7** Barenttu Med'inaa Godaw, barenttu aawotuwaaw S'oossaw ammanettiibeenna hinttentu aawotuwaadaaninne hinttentu ishatsuwaadan hanoppite. Hinttentu eriyaawaadan S'oossay untuntuu wolk'kaama muruwaaw mureedda. **8** Hinttentu Med'inaa Godaw azazetteppe attina, kase hinttentu aawotuwaadan hinttentu morggiyaa gaafissoppite! S'oossay med'inaaw geeshsheedda Geeshsha Golliyaa haa yiite. S'oossaa hank'kuu ees'siyaawe hinttentu bollappe kichchanaadan, Med'inaa Godaw, hinttentu S'oossaw, goymnite. **9** Hinttentu Med'inaa Godaakko simmooppe, hinttentu ishatsuwaanne hinttentu naanay barentta omoodeeddawantuu sintsan maarotaa demmiide, ha gadiyaa simmana. Asay gooppe, Med'inaa Goday hinttentu S'oossay k'arettiyaawaanne maariyaawaa. Hinttentu aakko simmooppe, bare sintsa hintteppe wora zaarena» yaagiyaawaa. **10** Kiitetteeddawantuu Efireema gadiyanne Minaase biittaa aad'diide, Zaabiloona biittaa gakkanaw katamaappe katamaa beeddino. Shin he katamatuwaan de'iyaa asatuu untuntuu kaa'diide, untuntuu bolla miic'ceeddinonne k'iliic'eeddino. **11** Gidooppenne, Aaseera asatuwaappe, Minaase asatuwaappenne Zaabiloona asatuwaappe amareeda asatuu barentta kawushshiide, Yerusalaame yeeddino. **12** Kaatiinne kaatiyaa oosanchchatuu Med'inaa Godaa k'aalaa maaran azazeeddawaa, Yihudaa Asay itti wozanaan azazettanaadan, S'oossaa kushii Yihudaa asaa bolla de'eedda. **13** Laa'entso aginaan irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalaa bonchchanaw loytsi daro Asay Yerusalaamen shiik'eedda. **14** Untuntuu dendiide, Yerusalaamen de'iyaa yarshshiyaa sa'aa k'olliide, is'aanaa c'uwaiyaa miishshaa ubbaa diggiide, K'ediroona Zanggaaraan oleeddino. **15** Hewaappe guyyiyaan, laa'entso aginaan, tammanne oydentso gallassi Paasigaa dorssaa shukkeeddino. Barenttu huup'iyaw geeyibeenna k'eesatuu nne Leewatuu yeellatiide, barenttu huup'iyaw geeyeeddino; yaatiide s'uuggiyaa yarshshuwaaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa aheeddino. **16** S'oossaa asaa gidiyaa Muse higgiiyaadan, Geeshsha Golliyaa gidduwaan barenttu sa'aan sa'aan ek'keeddinno; k'eesatuu Leewatuu kushiyaappe akkeedda suutsaa c'ac'afeeddino. **17** He shiik'uwaa gidдон geeyibeenna daro asatuu de'iino. Hewaa diraw, paasigaa dorssatuwaaw Med'inaa Godaw shukkanaw danddaykkinno; Leewatuu untuntuu kotan Paasigaa dorssaa shukkiide Med'inaa Godaw shiisheeddino. **18** Efireema zariyaappe, Minaase zariyaappe, Yisaakoora zariyaappenne Zaabiloona zariyaappe daro asatuu higgii azaziyaawaadan barenttu huup'iyaw geeyibeennawaa gidooppenne, Paasigaa Baalaa meeddino. Hewaa diraw, Kaatii Hizk'kiyaase untuntuu woossiide, «Abeet, asaa ubbaw lo'o Med'inaa Godaw, hawantuu higgii azaziyaawaadan barenttu huup'iyaw geeyibeennawaa gidooppenne, untuntuu new, Med'inaa

Godaw, barenttu aawotuwaaw S'oossaw goynniino. Hewaa diraw, neeni untunttoo atto yaaga» yaagiide woosseedda. **20** Med'inaa Goday Hizk'kiyaasa woosaa sisiide, untuntta patseedda. **21** Yerusalaamen shiik'eedda Israa'eeliyaa Asay irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalaa wolk'k'aama nashechchan laappun gallassi bonchcheedda. Leewatuunne k'eesatuu yetsaa miishshan yes'siidae, gallassi gallassi Med'inaa Godaa galatiino. **22** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'kiyaase Med'inaa Godaa kiitan akeekanchcha gidiyaa Leewatoo haasayiide, untunttu mintsetseedda. Asay ubbay ittipetetsaa yarshshuwa yarshshiide, Med'inaa Godaa barenttu aawotuwaaw S'oossaa galatiide, miiddinne ushiide, baalaa laappun gallassi bonchcheeddino. **23** Kumentsaa yaa'ay baalaa hara laappun gallassaa gujiide bonchchanaw mayeedda; Asay laappun gallassi baalaa nashetide bonchcheedda. **24** Ayaw gooppe, Yihudaa Kaatii Hizk'kiyaase yarshshuwa yarshshanaw, sha'a korumatuwaaw, laappun sha'a dorssatuwaanne deeshshatuwa yaa'aw immeedda; k'ay kaappatuu sha'a korumatuwaanne tammu sha'a dorssatuwa yaa'aw immeeddino. Loytsi daro k'eesatuu kka barenttu huup'iyaw geeyeeddino. **25** Kumentsaa Yihudaa yaa'ay, k'eesatuu, Leewatuu, Israa'eeliyaappe yeedda Asay ubbayinne kase Israa'eeliyaa gadiyaappe yiide, Yihudaa biittan de'eedda Asay ubbay nashetteedda. **26** Daawita na'aa, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Solomone wodiyaappe doommina, hachche gakkanaw, Yerusalaamen hawaa malatiyaa baali bonchchettii erenna diraw, Yerusalaamen Asay loytsi nashetteedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu nne Leewatuu denddiide, S'oossay asaa anjana mala woosseeddino; S'oossay saluwan, bare de'iyaa geeshsha sa'aan untunttu woosaa siseedda.

31 Hawe ubbay poletteedda wode, he sa'aan de'iyaa Israa'eeliyaa ubbatuu Yihudaa katamatuwaaw biide, de'iyawaa ubbaa d'ayssana gakkanaw, eek'aa tuussatuwaaw kinchchereetseeddino; Asheero giyaa S'oossatti misiliyaa k'ans'si oleeddino; Yihudaa biitaaninne Biiniyaama gadiyaan ubbaan, k'ay Efireema biitaaninne Minaase biittan de'iyaa goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne yarshshiyaa sa'aa laaleeddino. Untunttu hewanta ubbaa d'ayseeeddawaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu katamaa katamaanne barenttu soo soo simmeeddino. **2** Hizk'kiyaase k'eesetuwaanne Leewatuwaaw untunttu oosuwaaw maaran c'uguwaan c'uguwaan shaakki esseedda. Untunttu kiitay s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshuwaaw S'oossaw yarshshiyaawaanne Geeshsha Golliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa galatiyaawaanne sabbiaawaa. **3** Med'inaa Godaa higgiiyan S'aafetteeddawaadan guuranne omarssi, Sambbatan, aginay s'eeriya wodiyaaninne baalaa gallassatuwaan yarshshiyaa, s'uuggiyaa yarshshoo koshshiyaa mehetuwaaw kaatii bareppe immeedda. **4** Med'inaa Godaa higgiiyan s'aafetteeddawaadan, k'eesatuu nne Leewatuu S'oossaa kiitaa ootsana mala, untunttoo bessiyaawaa immanaadan Yerusalaamen de'iyaa asaa kaatii azazeedda. **5** Hizk'kiyaase hewaa azazo saannakka, Israa'eeliyaa Asay katsaappe, woyniyaa eessaappe, zayitiyaappe, matsaa eessaappenne goshshan mokkeeddabaappe s'eeraa S'oossaw darisside immeeddino; barenttoo de'iyaa ubbabaappekka asiraataa Med'inaa Godaw kesseeddino. **6** Yihudaa katamatuwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asayinne Yihudaa Asay booraappenne dorssaappe asiraataanne Med'inaa

Godaw, barenttu S'oossaw, dummayi wotseeddawaaw ahiide dooreeddino. **7** Untunttu heezzentsoo aginaan dooretsaa doommiide, laappuntsoo aginaan pooleeddino. **8** Hizk'kiyaasinne kaappatuu dooretteeddawaaw be'eedda wode, untunttu Med'inaa Godaanne S'oossaa asaa Israa'eeliyaa galateeddino. **9** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'kiyaase dooriide wotseedda imuwaabaa k'eesetuwaanne Leewatuwaaw oochcheedda. **10** S'aadook'a yara gidiyaa k'eesee ubbatuwaaw Kaappuu Azaariyaasi Hizk'kiyaasa, «Asay barenttu imuwaaw Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ahiyaawaa doommina, nuuni miide kalleeddo. Med'inaa Goday bare asaa anjeedda diraw, hawe loytsi daruu atteedda» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'kiyaase Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ayentto minijiya kifieltuwaaw giigissanaadan asaa azazina Asay giigisseedda. **12** Asay imuwaaw, barew de'iyawaappe asiraataanne S'oossaw dummayi wotseeddawaaw ammanetti immiide, he kifieltuwaaw gelisseeddino. Leewii Konaanii untunttu bolla suntsetteedda; Aa ishay Shim'i Aa kaalliide suntsetteedda. **13** Kaatii Hizk'kiyaasinne S'oossaa Geeshsha Golliyaan kaappotiyaaw Azaariyaasi azazina, Yih'i'eeli, Azaazii, Nahaati, Asaheeli, Yaarimooti, Yozabaad, Eli'eeli, Yisimaake, Mahaatinne Banaayi suntsetteeddino; untunttu Konaaniyaanne Aa ishaa Shim'a aawotetsaappe garssanna ootsanaw suntsetteedda. **14** Leewiyaa Yimina na'ay K'orii, away doliyaa bagga penggiyaa naagiyaawe, Asay Med'inaa Godaw bare sheniyaan c'oo aheedda imuwaanne dummayi wotseeddawaaw akkanawunne shaakki shaakki immanaw suntsetteedda. **15** K'eesetuu de'iyaa katamatuwaan wogaappe laafa gakkanaw de'iyaa barenttu ishatoo ammanettiide, untunttu oosuwaadan oosuwaadan shaakki shaakki immanaadan Edeni, Miniyaamini, Ilyaaasu, Shamaa'e, Amaarenne Shakaane K'oreppe garssanna suntsetteeddino. **16** Barenttu c'uguwaan c'uguwaan barenttu kiitaa gallassi gallassi Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaawantoo, laysay heezuwaaw gakkeddanne heezuwaappe bolla gideedda attuma asaa ubbaw untunttu gakkiaawaa gakkiaawaa shaakki immeeddino. **17** Barenttu aawotuwaaw gollen gollen paydetti utteedda k'eesatookka immeeddino. K'ay laysay laatamu gakkeddanne laatamuwaappe bolla gideedda Leewatoo barenttu oosuwaadan oosuwaadan barenttu c'uguwaan c'uguwaan shaakki paydeteeddawanntu untunttu gakkiaawaa shaakki immeeddino. **18** K'eesetuunne Leewatuu barenttu yeletaadan yeletaadan paydetyaa wode, untunttu barenttu guutsa naanatuwaanna, barenttu mac'c'a asatuwaana, barenttu mac'c'a naanaanne barenttu attuma naanatuwaanna itippe s'aafetteeddino; ayaw gooppe, untunttu ammanettiide, barenttu huup'iyaw geeyeeddino. **19** K'ay barenttu katamatuwaaw yuushshuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwaan woy hara katamatuwaan de'iyaa Aaroona yara gideedda k'eesatoo, k'eesatuwaaw zariyaa gidiyaa attuma asatuwaappe ubbawunne barenttu yeletaadan paydeteedda Leewatuu ubbaw untunttu gakkiaaw k'umaa shaakkanaw asatuu suntsetteeddino. **20** Kaatii Hizk'kiyaase Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan lo'o suurenne tuma gideeddawaaw Yihudaa gadiyaa ubbaan ootseedda. **21** Hizk'kiyaase S'oossaa Geeshsha Golliyaan ootseedda oosuwaaw ubbaan, higgiiyaaninne azazuwaan s'aafetteeddawaadan S'oossaa bare kumentsaa wozanaappe koyowaa diraw, aw ubbay injiteedda.

32 Kaatii Hizk'kiyaase S'oossaw ammanettiide ootseedda ha oosuwaappe guyyiyaan, Asoore Kaatii Sanaakireebe Yihudaa gadiyaa bolla dooddeedda; barew oyk'anaw k'oppiide, gimbettu utteedda katamatuwaa dooddeedda. **2** Sanaakireebe Yerusaalamen olanaw yeeddawaa Hizk'kiyaase be'eedda wode, **3** katamaappe karenna goggiiyaa pulituwaa haatsaa zeeranaw bare oosanchchatuwaanne bare mino asatuwaa zoretaa besseedda; Untuntuu Aa maaddeeddino. **4** Hewaa diraw, untuntuu daro asaa shiishsiide, hewaa heeraan de'iyaa pulittotuwaa ubbaanne goggiiyaa shaafaa bareedino. «Asoore kaatetuu yiide, ayaa haatsaanne demmoppino» yaageeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, Hizk'kiyaase min ootsiide, laalettettedda dirssaa gimbbiyaa ubbaa zaaretsiide gimbbeedda; yaatiide Aa bolla adussa gimbbiyaa gimbbeedda. He dirssaa gimbbiyaappe kare baggana hara dirssaa gimbbiyaa gimbbeedda; k'ay Daawita Kataman de'iyaa Miillo giyaa sa'aa miniseedda. Daro ola miishshaakka gondalliyaaakka med'deedda. **6** Yaatiide olanchchatuu kaappatuwaa asaa bolla suntseedda; untuntuu ubbaa katamaa penggiyaa ellekka de'iyaa gutaran shiishsiide, **7** «Hayyanaa minnite! Asoore kaatiyaana de'iyawaappe nuunanna de'iyawe aad'dee. Hewaa diraw, Asoore kaatiyawunne aanana de'iyaa daro olanchchatoo yayyoppite! Dagammoppite! **8** Aanana asaa wolk'ay de'ee; shin nuunanna Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna maaddanawunne nuw olettanaw de'ee» yaagiide untunta mintsetseedda. Yihudaa Kaatii Hizk'kiyaase haasayeeddaban Asay minetteedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, Asoore Kaatii Sanaakireebe bare olanchchatuu ubbaanna ittippe Laakisha katamaa dooddishin, Yihudaa Kaatiyaa Hizk'kiyaasakonne Yerusaalamen de'iyaa Yihudaa asaa ubbaakko, oosanchchatuwa kiiiteedda. **10** Hewenne, «Asoore Kaatii Sanaakireebe, «Hinttenoo, ha dooddetti utteedda Yerusaalame kataman de'iyaa asatoo, onan ammanetteeditee? **11** Hizk'kiyaase hinttentta, «Asoore kaatiyaa kushiyaappe Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna ashshanawaa» yaagee; shin I hinttentta hewaadan baletsiiide, koshshaaninne saamuwaan wod'anaw hane. **12** Ha s'oossatoo goynniyaa d'ok'k'a sa'atuwaanne yarshshiyaa sa'aa diggiide, Yihudaanne Yerusaalame asaa, «Hinttenttu itti yarshshiyaa sa'aa sintsan goynnite; k'ay hinttenttu yarshshuwaakka Aa bolla s'uuggite» yaagiyaawe ha Hizk'kiyaasa gidennee? **13** «**«** Taaninne ta aawotuu hara kawutetsatuu asaa ubbaa bolla ootseeddawaa hinttenttu eribeykkit? He kawutetsatuu s'oossatuu barenttu gadiyaa ta kushiyaappe ashshanaw danddayeeddino? **14** Ta aawotuu d'aysseedda ha kawutetsatuu s'oossatuwaa ubbaa gidon bare asaa ta kushiyaappe ashshanaw danddayeeddawe oonee? Yaatina, hinttenttu S'oossay hinttentta ta kushiyaappe woot ashshanaw danddayii? **15** Hewaa diraw, ha'ikka, Hizk'kiyaase hinttentta baletsoppo woy hawaadan c'immoppo. Hinttenttu Hizk'kiyaasa ammanoppiite. Ayaw gooppe, Aa asaa ta kushiyaappe woy ta aawotuwa kushiyaappe, gade asaa s'oossatuu woy kawutetsaa s'oossatuu ashshanaw danddayibeykino. Yaatina, hewe hinttenttu S'oossay hinttentta ta kushiyaappe ashshanaw waan danddayii? yaagee» yaageeddino. **16** Sanaakireeba oosanchchatuu Med'etaa Ubbaa Godaa bollanne Aa k'ooma Hizk'kiyaasa bolla hara c'orabaakka haasayeeddino. **17** Sanaakireebe k'aykka Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa k'iliic'anawunne Aa bolla haasayanaw dabddaabbiiyaa s'aafiide, «Sa'aa

bollan de'iyaa kawutetsatuu s'oossatuu barenttu asaa ta kushiyaappe ashshibeenawaadan, Hizk'kiyaasa S'oossaykka bare asaa ta kushiyaappe ashshenna» yaagiide s'aafeedda. **18** Sanaakireeba oosanchchatuu katamaa omooddanaw koyiide, dirssaa gimbbiyaa bolla utteedda Yerusaalame asaa yashissanawunne dagantsanaw barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, Ibraawetsuwaan untuntuu bolla waasseeddino. **19** Asaa kushiyan oosetteedda, ha sa'aan de'iyaa hara asatuwaappe s'oossatuwaa bolla haasayiyawaadan, Yerusaalame S'oossaa bollakka haasayeeddino. **20** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Hizk'kiyaasinne Amoos'a na'ay, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi hawaa diraw, S'oossaa woosseeddino; untuntuu saluwa pude waasseeddino. **21** Asoore kaatii dunkaaneedda sa'aan de'iyaa olanchchatuwa ubbatuwa, gadaawatuwaanne kaappatuwaa d'ayssiyaa kiitanchchaa Med'inaa Goday kiiiteedda. Hewaa diraw, Asoore kaatii kawushiide, bare gadiyaa simmeedda. Simmiide, bare s'oossaa golliyaa geleedda wode, Aa naanay Aa he sa'aan mashshaan wod'eeddino. **22** Hewaadan ootsiide, Med'inaa Goday Hizk'kiyaasanne Yerusaalamen de'iyaa asaa Asoore Kaatiyaa Sanaakireeba kushiyaappenne hara morkkatuwa ubbatuwa kushiyaappe ashsheeda; untuntuu shoora biittatuwa ubbabaappe untuntuu shemppiseedda. **23** Daro asatuu Med'inaa Godaw imotaa immeeddino; Yihudaa Kaatiyaa Hizk'kiyaasawukka al'o miishshaa aheeddino. He wodiyaappe doommiide, kawutetsaa ubbay Hizk'kiyaasa loysi bonchcheedda. **24** He wode Hizk'kiyaase harggiide, hayk'kana mateedda; yaatiide Med'inaa Godaa woosseedda. S'oossay aw woosetteedda; Aa patsanaw malaataa immeedda. **25** Shin Hizk'kiyaase otoretteedda diraw, S'oossay aw keekeedda keekkatetsaw Aa galatienna. Hewaa diraw, Aa bolla, Yihudaa bollanne Yerusaalame bolla Med'inaa Godaa hank'kuu wod'eedda. **26** Gidooppenne, wurssetsan Hizk'kiyaase bare oturuwaaggiide, Yerusaalame asatuwaana ittippe barenatetsaa kawushsheedda. Hewaa diraw, Hizk'kiyaasa wodiyaan Med'inaa Godaa hank'kuu untuntuu bolla wod'dibeenna. **27** Hizk'kiyaasaw loysi daro duretetsayne bonchchu de'eedda; Hizk'kiyaase bare biraw, work'kaw, al'o shuchshaw, sawoo, gondalliyawunne hara al'o miishshaa ubbay miishshaa minijiyyaa sa'aa kees's'eedda. **28** Katsaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa wotsiyaa sa'atuwaakka kees's'eedda. Dumma dumma mehii ek'kiyaa ak'otuwaanne dorssaa wudii ek'kiyaa ak'uwaa ootseedda. **29** S'oossay aw loysi daro duretaa immeedda diraw, barew katamatuwa kees's'eedda; dorssaa wudiyaanne mehiyaa wudiya daruwa shiishsheedda. **30** Ha Hizk'kiyaasikka k'ommo baggana de'iyaa Giyoone haatsaa pulitiyaa zeeriide, Daawita Katamaw away wulliyaa bagga zaariide, haatsaa yeddeedda. Hizk'kiyaase ootseeddabay ubbay lo'o poletteedda. **31** Shin Yihudaa biitan haneedda malalissiyaa malaataabaa oochchanaw Baabloone mooddiyaawantuu kiiiteedda asatuu Hizk'kiyaasakko yeedda wode, S'oossay Aa paac'c'ananaw Aa wozanaan de'iyawa ubbaa eranaw Aa yeddi besseedda. **32** Hizk'kiyaase haneedda harabayne S'oossaw I ootseedda lo'o oosuwaabay Amoos'a Na'aa, Timbbitiyaa Odiyaa Isiyaasa sas'aa Mas'aafaaninne Yihudaa Kaatetuunne Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan sa'aafetti utteedda. **33** Hizk'kiyaase hayk'k'ide, bare mayzzan gaketeedda; k'ommo baggana de'iyaa Daawita zeretsatuwa makkanaan Aa moogeeddino. I hayk'kina, Yihudaa Asay ubbayne Yerusaalamen de'iyaa Asay Aa bonchcheeddino. Aa kotan Aa na'ay Minaase kaateteedda.

33 Minaase kaatetiya wode, laytsay aw tammanne laa"aa; I Yerusaalamen ishatamanne ichcheshu laytsaa kaateteedda. 2 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe laaggiide kesseeedda asatuwaappe de'uwaa wogaa, he sheneyiyaawaa k'ullide, ikka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseeedda. 3 Minaase bare aawuu Hizk'kiyaase laaleedda, goynniyaa d'ok'ka sa'aa zaaretsiide kees's'eedda; Ba'aalaw yarshshiyaa sa'atuwaanne Asheero geetetiyyaa s'oossatti misiletuwaaw med'd'eedda. K'ay saluwa s'oollintetuwaaw ubbatookka goynneeddanne untunttoo ootseeedda. 4 Med'inaa Goday kase, «Ta suntsay med'inaw Yerusaalamen de'anawaa» yaagi wotseeedda Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan Minaase hara s'oossatoo yarshshiyaa sa'aa giigisseeedda. 5 Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa laa"u dabaabatuwaan saluwaaw s'oollintetoo ubbaw yarshshiyaa sa'aa giigisseeedda. 6 Hinnooma Zanggaaraan bare attuma naanaa taman s'uuggiide yarshsheedda. I bare huup'iyawukka bitiyaawaanne muruniyaawaa gidiide, shareechchotuwaanne moytilliyaa haasayissiyaawantta zoriyaa oochcheedda. Med'inaa Godaa sintsan I daro iitabaa ootsiide, Aa hank'ketseeedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, bare med'd'eedda eek'aa misiliyaa S'oossaa Geeshsha Golliyaa gidon esseedda. He Geeshsha Gollii, S'oossay Daawitewunne Aa na'aa Solomonaw, «Israa'eeliyaa zariyaa ubbaa gididoppe taani dooreedda ha Geeshsha Golliyaaninne Yerusaalamen taani ta suntsaa med'inaw s'eesissana. 8 Taani Israa'eeliyaa asaa azazeedda azazuwaa ubbaanne Muse baggana imetteedda higgiiyaa, wogaanne pirdaa ubbaa untunttu naagiide ootsooppe, taani untunttu mayza aawaatoo immeedda gadiyaappe untunttu k'atamaa shodissikke» yaagi wotseeedda Geeshsha Golliyaa. 9 Shin Minaase Yihudaa asaanne Yerusaalame asaa baletseeedda; yaatina, untunttu Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa sintsaappe d'aysseeedda derii asaawaappe aad'd'iyaa iitaa ootseeeddino. 10 Med'inaa Goday Minaaseewunne Aa asaw haasayeedda; shin untunttu Aa haasayaa sisennan is's'eeddino. 11 Hewaa diraw, Med'inaa Goday Asoore kaatiyaa ola gadaawotuwaaw untunttu bolla dentseeedda; untunttu Minaase siid'iyaaan dafuwaaw aatsiide oyk'k'eeddino; nahaasiyaa sanssalatana k'achchiide, Baabloone gadiyaa afeeddino. 12 Minaase tuggateedda wode, Med'inaa Godaa bare S'oossaa maaduwaaw woosseeedda; bare aawotuwaaw S'oossaa sintsan barenatetsaa loytsi kawushsheedda. 13 Minaase S'oossaa woosseeedda wode, Med'inaa Goday aw woosetteedda; Aa watiwatuwaakka siseedda. Yerusaalamen Aa kawutetsan zaaretsi wotseeedda. Med'inaa Goday S'oossaa giddiyaawaa Minaase hewan ereedda. 14 Hewaappe guyyiyaan, Minaase Giyoone Pultuwaaw ellekka de'iyaaasappe doommide, Ofeela geetetiyyaa sa'aanna aad'd'iide biide, Moliyaa Penggiyaa geetetiyyaa penggiyaa gakkanaw, kasewaappe kare baggana hara dirssaa gimbbiyaa gimbbeedda. He gimbbii Daawita Katamaappe away wulliyaa baggana de'iyaa zanggaaraan de'ee. Yihudaa katamatuwaaw ubbaan ola gadaawotuwaaw wotseeedda. 15 Allaga s'oossatuwaanne eek'aa misiliyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe diggeedda; Geeshsha Gollii de'iyaa deriyaa bollarne Yerusaalamen I ootseeedda yarshshiyaa sa'aa ubbaa koliide, he katamaappe kare kessiide oleedda. 16 Minaase K'ay Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa ooras's'isiide, ittippetetsaa yarshshuwaanne galataa yarshshuwaaw an yarshsheedda. Yihudaa asaakka Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa

S'oossaw goynnanaadan azazeedda. 17 Asay goynniyaa d'ok'ka gishuwaan yarshshuwaaw yarshshiyaawaa aggana d'ayooppekka, untunttu yarshshiyaawe Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa s'alalaassa. 18 Minaase haneedda harabay, I bare S'oossaa woosseeedda woosayenne Med'inaa Godaa Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan timbbitiyaa odiyaawanttu aw odeeddabay Israa'eeliyaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. 19 K'ay Aa woosayenne S'oossay aw woosetteeddabay, I ootseeedda nagarayenne naak'uu ubbay, Minaase barena kawushshanaappe kase ootseeedda goynniyaa d'ok'ka sa'atuunne Asheeri misiletuwaanne bare goynniyaa eek'atuwaaw I esseedda sa'atuu ubbay Timbbitiyaa odiyaawanttu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteeddino. 20 Minaase hayk'kiide, bare mayzzan gaketeeedda; yaatina, Minaasa Aa kaatiyaa gollen moogeeddino. Aa kotan Aa na'ay Amoone kaateteedda. 21 Amoone kaatetiya wode, laytsay aw laatamanne laa"aa; I Yerusaalamen laa"u laytsaa kaateteedda. 22 Aa aawuu Minaase ootseeddawaadan, ikka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseeedda. Aa aawuu Minaase oosisseeedda misiletuu ubbaw yarshsheeddanne untunttoo ootseeedda. 23 Shin Aa aawuu Minaase barenatetsaa kawushsheeddawaadan, I barenatetsaa Med'inaa Godaa sintsan kawushshibeenna; Amoone naak'uwaa yaa yaa darissee. 24 Amoona oosanchchatuu Aa bolla mak'etteide, Aa kaatiyaa gollen Aa wod'eeddino. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa asatuu Kaatiyaa Amoona bolla mak'etteedda ubbatuwaaw wod'eeddino. Amoona sa'aan Aa na'aa Yoosiyaasa kaateyeeddino.

34 Yoosiyaase kaatetiya wode, laytsay aw hosphuna; I Yerusaalamen hattamanne itti laytsaa kaateteedda. 2 Yoosiyaase Med'inaa Godaa sintsan suurebaa ootseeedda; ushechcha haddirssa geenan, bare mayza aawuwaa Daawita ogiyaan hametteedda. 3 I kaateteedda hosphunta laysan biro yalaga de'iidde, bare mayza aawuwaa Daawita S'oossaw goynnanaaw doommeeedda; k'aykka I kaateteedda tammanne laa'entso laysan Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa goynniyaa d'ok'ka sa'atuwaanne Asheero giyaa s'oossatti misiletuwaanne massi giigisseeeddanne siiliseedda med'd'eedda misiletuwaaw d'ayssiyaawaa doommeeedda. 4 I ek'kiide azazina, Ba'aalaw yarshshiyaa sa'aa laaleeddino; untuttuppe bollanna de'iyaa is'aanaa c'uwaiyaawantakka k'ans's'ereetseeeddino. Asheeri misiletuwaaw, massi giigisseeedda eek'atuwaanne siiliseedda med'd'eedda misiletuwaaw kinchereetsi liik'issiide, d'iile kesseeeddino; yaatiide he d'iiliyaa untunttoo goynniyaa asatuwaaw duufuwaan laaleeddino. 5 K'ay Yoosiyaase untunttu keesatuwaaw mek'etsaa he yarshshiyaa sa'atuu bollar s'uuggeedda; yaatiide Yihudaanne Yerusaalame geeshsheedda. 6 Minaase biittan, Efireema biittaaninne Simoona biittan, biide Niftaaleema gadiyaa gakkanaw de'iyaa katamatuwaanne bayeedda sa'aa ubbaa hewaadan ootsiide geeshsheedda. 7 Yoosiyaase yarshshiyaa sa'aa laaleedda; Asheeri misiletuwaakka hara eek'aa misiletuwaakka kinchereetsiide liik'isseeedda. Israa'eeliyaa biittan ubbaan is'aanaa c'uwaiyaabatuu ubbaa k'ans's'ereetseeedda. Hewaappe guyyiyaan, Yoosiyaase Yerusaalame simmeedda. 8 Yoosiyaase kaateteedda tammanne hosphunta laysan, gadiyanne Geeshsha Golliyaa geeshsheeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa bare S'oossaa Geeshsha Golliyaa ooras's'isana mala, As'aaliyaa na'aa Saafaana, Yerusaalame

katamaa mooddiyaa Ma'iseeyanne Yo'akaaza na'aa, waanna s'aafiyaa Yo'aaha kiitteedda. **9** Kiitetteeddawantu k'eesee ubbatuwa kaappuwaaw Hilk'kiyaakko yeeddino. Penggiyaa naagiya Leewatuu Minaaseppe, Efireemappe, atteeda Israa'eeliyaa asaa ubbaappe, Yihudaappe, Biiniyaameppenne Yerusalaamen de'iyaa wantuppe kase shiishshiide, S'oossaa Geeshsha Golliyyaa aheedda miishshaa Hilk'kiyaw immeeddino. **10** Hewaappe guyyiyaan, untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa ooratsiyaa kaappatoo immeeddino. Untunttu Geeshsha Golliyyaa ooras's'isanaadaanine wotsi yeggiide kees's'anaadan oosanchchatoo immeeddino. **11** K'ay Yihudaa kaatetu bayziseedda Geeshsha Golliyyaa loytsissanaw he shaluwaan anaas'etuunne gimbbiyaawantta mitsaanne shuchchaa shammanaadan immeeddino. **12** Oosuwa ootsiyaa asatuu ammanetteeddawantta. Untunttu bolla suntsetteedda oydu Leewatuu, Maraara yaraappe Yahaatanne Obaadiyaanne, K'ahaata yaraappe Mashulaamanne Zakaraasa. Yetsaa miishshaa eriyaa Leewatuu ubbay **13** tookkiyaa asatuwa bollanne dumma dumma kiitaa ootsiyaawantu bolla suntsetteeddino. K'ay hara Leewatuu s'aafetuwaaw, kaappatuwaanne penggiyaa naagiyaawantta gideeddino. **14** Untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa yeedda shaluwa kessiyaa wode, k'eesii Hilk'k'ii Med'inaa Goday Muse baggana immeedda Higgiyaa Mas'aafaa demmeedda. **15** Hilk'k'ii waanna s'aafiyaa Saafaana, «Taani Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe Higgiyaa Mas'aafaa demmad» yaageedda. He mas'aafaa Saafaanaw immeedda. **16** Saafaani he mas'aafaa kaatiyaakko ahiide, «Ne oosanchchatuu azazetteedda azazuwa ubbaa ootsino. **17** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa shaluwa wursi akkiide, ooratsiyaa kaappatoonne ooratsiyaa oosanchchatoo immeeddino» yaagiide odeedda. **18** K'aykka waanna s'aafii Saafaani kaatiyaa, «K'eesii Hilk'k'ii taw mas'aafaa immeedda» yaageedda; Saafaani mas'aafaa kaatiyaa sintsan nabbabeedda. **19** Kaatii higgiyaa k'aalaa siseedda wode, kayyottiide bare mayuwaaw peed'eedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Hilk'kiyaa, Saafaana na'aa Ahik'aama, Mikaaya na'aa Abdoona, waanna s'aafiyaa Saafaananne kaatiyaa oosanchchaa Asaaya hawaadan yaagiide azazeedda; **21** «Biite; biide ta dirawunne Israa'eeliyaanne Yihudaan atteeddawantu diraw, ha beetteedda mas'aafaa k'aalaawaa ane Med'inaa Godaa oochchite. Ayaw gooppe, ha mas'aafan s'aafetteedda ubbaaw ootsanaw, nu mayza aawotuu Med'inaa Godaa k'aalaa naagibeenna diraw, nu bolla tigetteedda Med'inaa Godaa hank'kuu loytsi daro» yaageedda. **22** Hilk'kiinne kaatii kiitteedda asatuu timbbiyaa odiyaa Hulddikko beeddino. Huldda Harihaasa na'aa Tiik'iwaa na'aa, Geeshsha Golliyyaa mayuwaaw naagiya Shaaaluuma machato. Aa Yerusalaamen laa'entso shuchchaan de'aaddu. He beedda asatuu iziwi he yewuwa oodeeddino. **23** Huldda untunttu, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay, «Hinttena taakko kiitteedda bitaniyaw odite» yaagee. **24** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, Yihudaa kaatiyaa sintsan nabbabetteedda mas'aafan s'aafetteedda iita shek'aa ubbaa, ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana hanay. **25** Untunttu taana aggiide, hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayeeddino; yaatiide untunttu barentu kushiyan ootseeddawaan ubbaan taana hank'k'etseeddino. Hewaa diraw, ta hank'kuu ha sa'aa bolla tigettana; I ubbakka te'etenna» yaagee. **26** «Med'inaa Godaa oochchanaw hinttentta kiitteedda

Yihudaa kaatiyaa hawaadan yaagee; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay neeni siseedda k'aalaawaa hawaadan yaagee; **27** «Ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla Med'inaa Goday haasayeeddawaa neeni siseedda wode, ne wozanay shuggina, ta sintsan ne huup'iyaa kawushsheedda dirawunne ne mayuwaaw peed'aade, ta sintsan yeekkeedda diraw, taani ne woosaa sisaad. **28** Hewaa diraw, taani neena ne mayzzan gatsana; neeni saro moogettana. Taani ha sa'aa bollanne ha sa'aan de'iyaa asaa bolla ahana itabaa ne ayfii be'enna» yaagee» yaagaaddu. Hewaappe guyye untunttu biide, ha haasayetteeddabaa kaatiyaw odeeddino. **29** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Yoosiyaase kiittiide, Yihudaa c'imatuwaanne Yerusalaame c'imatuwaaw ubbaa shiishsheedda. **30** Kaatii Med'inaa Godaw Geeshsha Golliyyaa pude kesseedda; Yihudaa Asay ubbay, Yerusalaamen de'iyaa asay, k'eesatuu nne Leewatuu, guutsaappe daruwaaw gakkanaw de'iyaa Asay ubbay aanaana ittippe pude kesseeddino. Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe beetteedda k'aalaa c'aak'uwaa mas'aafaa k'aalaa ubbaa kaatii untunttu sisishshin nabbabeedda. **31** Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare sa'aan ek'kiide, Med'inaa Godaa ogiyaan hamettanawunne Med'inaa Godaa higgiyaa, Aa wogaanne Aa azazuwaaw bare kumentsaa wozanaanine bare kumentsaa shemppuwaan naaganaw, k'ay ha mas'aafan s'aafetteedda c'aak'kuwaadan ootsanaw S'oossaa sintsan geppeedda. **32** Yerusalaameninne Biiniyaaman de'iyaa asaa ubbaa he k'aalaa c'aak'uwaa naaganaadan gefisseedda; Yerusalaamen de'iyaa Asay S'oossaa, barentu mayza aawotuwaaw S'oossaa c'aak'uu giyaawaadan ootseeddino. **33** Yoosiyaase Israa'eeliyaa asaw de'iyaa gadiyaappe tunabaa ubbaa diggeedda. Yaan de'iyaa ubbatuu Med'inaa Godaw, barentu S'oossaw, ootsanaadan ootseedda. Yoosiyaase de'eedda laysaa ubbaan, untunttu Med'inaa Godaa barentu mayza aawotuwaaw S'oossaa kaaliyaawaa aggibeykkino.

35 Hewaappe guyyiyaan, Yoosiyaase Yerusalaamen Med'inaa Godaw Paasigaa Baalaa bonchcheedda. Koyro aginaan tammanne oyddentso gallasi Paasigaa dorssaa maraa shukkeeddino. **2** Yoosiyaase k'eesetuwaaw untunttu kiitan kiitan suntseedda; untunttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa kiitaan mintseetseedda. **3** Med'inaa Godaw geeshsha gididiide, Israa'eeliyaa ubbaa tamarissiyaa Leewatuwaaw I hawaadan yaageedda; «Geeshsha Taabootaa Daawita na'ay, Israa'eeliyaa Kaatii Solomone kees'iseedda Geeshsha Golliyaan wotsite. Hawaappe sintsan Taabootaa hinttenttu hashiyaan tookkanaw koshshenna. Ha'ikka S'oossaw, hinttenttu Med'inaa Godawunne, Aa asaa Israa'eeliyaw ootsite. **4** Israa'eeliyaa Kaatii Daawitenne Aa na'ay Solomone s'aafowaadan, hinttenttu c'uguwaan c'uguwaanine hinttenttu aawotuwaaw gollen gollen hinttentta giigissite. **5** «Hinttenttu Leewatuu hinttenttu dabbotuwaaw, Israa'eeliyaa zaratuwaaw yaratuwaaw maaddana mala, hinttenttu yaran yaran shaakettiide, Geeshsha Golliyyaa gidduwaan ek'k'ite; **6** Paasigaa dorssaa maratuwaakka shukkite. Hinttenttu huup'iyawukka geeyite; Med'inaa Goday Muse baggana haasayeedda k'aalaa untunttu ootsanaadan hinttenttu dabbotoo dorssaa maratuwaaw giigissite» yaageedda. **7** Yoosiyaase Paasigaa yarshshoo hananaadan he sa'aan de'iyaa asaw hattamu sha'a dorssaa maratuwaanne deeshsha maratuwaaw immeedda; k'ay heezzu sha'a korumatuwaakka immeedda. Hawantta ubbaa kaatii bare wudiyaappe immeedda. **8** Kaatii suntseedda

kaappatuukka asaw, k'eesetuwunne Leewatoo barenttubaa barenttu sheniyaan immeeddino. S'oossaa Geeshsha Golliyaa kaappatuu Hilkk'ii, Zakkaraasinne Yih'eeli Paasigaa yarshshoo haniyaa laa'u sha'anne usuppun s'eetu dorsaa maratuwaanne deeshsha maratuwaa k'eesatoo immeeddino; k'ay heezzu s'eetu korumatuwaakka immeeddino. **9** Leewatuu kaappatuu Konaaniinne Aa ishatuu Shamaa'enne Nataani'eeli, k'ay Hashaabii, Yi'feelinne Yozabaaad Paasigaa yarshshoo haniyaa ichcheshu sha'aa dorsaa maratuwaanne deeshsha maratuwaa Leewatoo immeeddino; k'ay ichcheshu s'eetu korumatuwaakka immeeddino. **10** Paasigaa Baalaw ubbabay giigeedda; kaatiyaa azazuwaadan k'eesatuu barenttu sa'aan sa'aan, Leewatuukka barenttu c'uguwaan ek'keeddinno. **11** Paasigaa dorsaa maratuu shuketiyya wode, Leewatuu galbbaa k'arishin, k'eesetu suutsaa akkiide, yarshshiyaa sa'aa bolla c'ac'afeeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, s'uuggiyaa yarshshoo giigeedda dorsatuwaa ashuwaa Leewatuu bare golliyaa asan asan shaaketti utteedda Israa'eeliyaa zaratuwaa yaratoo immeeddino. Leewatuu hewaa immeeddawe Muse mas'aafan s'aafetteeddawaadan Asay Med'inaa Godaw yarshshanaassa. Untuntuu korumatuwaakka hewaadan ootseeddino. **13** Leewatuu wogay azaziyaawaadan shuketteedda Paasigaa dorsaa maratuwaa ashuwaa taman s'iis'eeddino; geeshsha yarshshotuwaa s'aaruwaan, otuwaaninne disttiyaan doysseeddino. Yaatiide ka'eeddawaa Israa'eeliyaa zaratuwaa yaratu ubbaw ellekka shaakki shaakki immeeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan, Leewatuu barenttuwunne Aaroona zeretsaa gidiyaa k'eesatoo Paasigaa yarshshuwaa giigisseeddino. Ayaw gooppe, he k'eesatuu s'uuggiyaa yarshshuwaanne mod'd'uwaa yarshshuwaa yarshshiide, k'ammaa gakkanaw ootsino. **15** Daawite, Asaafe, Hemaaninne kaatiyaw timbbitiyaa odiyaa Yidutuu kase azazeeddawaadan, Asaafa yaratu, mazimuriyaa yes'siyaawantuu barenttu sa'aan de'iino. Penggiyaa naagiyaawantukka barenttu naagiyaan penggiyaa penggiyaa naagiino. Untuntuu dabbotuu, Leewatuu untuntuu giigisseedda diraw, untuntuu barenttu kiitaa aggibeykino. **16** Med'inaa Godaw ootsiyaa kiitay ubbay, Paasigaa Baalaa bonchchiyaawenne s'uuggiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw yarshshiyaa sa'aa bolla yarshshiyaawe, Kaatii Yoosiyaase azazeeddawaadan haniide, he gallassi giigeedda. **17** Hewan shiik'eedda Israa'eeliyaa Asay he gallassi Paasigaa Baalaa bonchcheedda; untuntuu irshshuu gelibeenna ukitsaa Baalakka laappun gallassi bonchcheeddino. **18** Timbbitiyaa odiyaa Sammeela wodiyaappe bonchcheeddaw mala Paasigaa Baalay Israa'eelan bonchchetti erenna. Yoosiyaase, k'eesatuu nne Leewatuu, he koshiyan shiik'eedda Yihudaa asay, Israa'eeliyaa Asay ubbayenne Yerusaalamen de'iyaa Asay bonchcheeddawaa mala Paasigaa Baalaa kase Israa'eeliyaa kaatetuwaappe bonchcheeddawe ittuunne baawa. **19** Ha Paasigaa Baalay Yoosiyaase kaateteedda tammanne hosphuntsa laytsan bonchcheteedda. **20** Ha ubbaappe guyyiyaan, Yoosiyaase Geeshsha Golliyaa giigisseedda wode, Gibs'e Kaatii Nakoy Efraas'iisa Shaafaa ellekka de'iyaa Karkkamiisha giyaa kataman olettanaw beedda. Yoosiyaase Aa te'anaw kesseedda. **21** Shin Nakoy Yoosiyaasakko asaa kiittiide, «Yihudaa kaatiyaw, taananne neena walassiyaawe ayee? Taani yeeddawe ta morkkatuwaa olanaassappe attina, neena olanaassa gidenna. Ta morkkatuwaa taani ellekka olanaadan S'oossay taana

azazeedda. S'oossay neena d'aysennaadan, taananna de'iyaa S'oossaana gaaddatiyaawaa agga» yaageedda. **22** Gidooppenne, Yoosiyaase S'oossay Nako baggana odeeddawaa sisennaaninne guyye sammennaan is's'eedda. Morkketuu barena erenna mala, bare kawutetsaa mayuwaa laammeedda; Magido dembbaa olettanaw geleedda. **23** Wonddaafiyyaa asatuu Kaatiyaa Yoosiyaasa dukkiide c'addeeddino. Kaatii bare k'oomatoo, «Taani loysit c'adettaad; taana olaa gidodope kessite» yaageedda. **24** K'oomatuu Yoosiyaasa paraa gaariyaappe dentsiide, aw de'iyaa laa'entso paraa gaariyan wotsiide, Aa Yerusaalame aheeddino. I yaan hayk'k'eedda; bare mayza aawotuwwa makkaanaw moogetteedda. Yihudaa asayenne Yerusaalame Asay ubbay aw yeekkeedda. **25** Ermaasi Yoosiyaasaw zilaaliyaa zilaassaa kessiide s'aafeedda; yeekuwwa yeekkiyaa mac'c'a asatuunne attuma asatuu Yoosiyaasa k'oppi k'oppiide yeekkiyaa wode, ha Ermaasi kesseedda zilaassaa zilaaliyaawe Israa'eeliyaa biittan woga gideedda. He zilaassay Israa'eelatu Yeekuwwa Zilaassaa mas'aafan s'aafetti utteedda. **26** Yoosiyaase haneedda harabay, Med'inaa Godaa higgayan s'aafetteeddawaadan I ootseedda lo'o oosuwaabayenne **27** koyroppe wursetsaa gakkanaw I poleeddabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuunne Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda.

36 Hewaappe guyyiyaan, he biittaa Asay Yoosiyaasa na'aa Yo'akaaza dooreeddino; Aa aawuwaa sa'aan Yersaalamen kaateyeeddino. **2** Yo'akaazi kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne heezza; I Yersaalamen heezzu aginaa kaateteedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Gibs'e kaatii Yo'akaaza Yersaalame kaatetetsaappe wotseedda; heezzu sha'anne oyddu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa s'agaraa biraanne hattamanne oyddu kiilo giraame dees'iyaa work'k'aa Yihudaa asaa giirisseedda. **4** Gibs'e kaatii Yo'akaaza ishaa Eliyaak'iima Yihudaa bollanne Yersaalame bolla kaateyeedda; Aa suntsaa Yo'aak'eema yaagiide laammeedda. Yaatiide Yo'aak'eema ishaa Yo'akaaza Gibs'e afeedda. **5** Yo'aak'eemi kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne ichchesha; I Yersaalamen tammanne itti laytsaa kaateteedda. Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan iitabaa ootseedda. **6** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore Aa olettide, Baabloone afanaw nahaasiyaa sanssalatan k'achcheeda. **7** Naabukadanas'oore k'ay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe shaluwaa akkiide, Baabloone afide, bare kaatiyaa gollen wotseedda. **8** Yo'aak'eemi haneedda harabay, I ootseedda tunabayenne I ootseedda iitabay ubbay Israa'eeliyaa Kaatetuunne Yihudaa Kaatetuu Taarikiyaa mas'aafan s'aafetti utteedda. I hayk'k'ina, Aa kotan Aa na'ay Yo'aakiine kaateteedda. **9** Yo'aakiine kaatetiyya wode, laytsay aw hosphuna; I Yersaalamen heezzu aginanne tammuu gallassaa kaateedda. Med'inaa Godaa sintsan I iitabaa ootseedda. **10** Laytsay laamettiyya wode Kaatii Naabukadanas'oore asaa kiittiide, Yo'aakiinanne Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa al'o miishshatuwaa aanana itippe Baabloone ahiseedda. Yaatiide Aa aawuwaa ishaa Sedek'iyaaas Yihudaa bollanne Yersaalame bolla kaateyeedda. **11** Sedek'iyaaas kaatetiyya wode, laytsay aw laatamanne itta; I Yersaalamen tammanne itti laytsaa kaateteedda. **12** Med'inaa Godaa bare S'oossaa sintsan I iitabaa ootseedda; k'ay Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odiyaa Ermaasa sintsan barena kawushshibeenna. **13** Sedek'iyaaas ammanettanaadan barena S'oossaa suntsan

c'aak'k'etseedda Naabukadanas'oorā bolla makkaleedda. Med'inaa Godaakko Israa'eeliyaa S'oossaakko simmiyaawaa aggiide, bare morggiyaa zozisseedda; bare wozanaakka muumisseedda. **14** K'ay Yihudaa asaynne untunttu kaaletsiyaa k'eesatuu, ubbakka ammanetennawanta gideeddino. Untunttu hara kawutetsaa Asay ootsiyaa sheneyiyaa oosatuwaa k'ulliide, Med'inaa Goday Yerusalaamen geeshsheedda Aa Geeshsha Golliyaakka tunisseeddino. **15** Med'inaa Goday, untunttu mayzaa aawotuwaaw S'oossay bare asawunne bare Geeshsha Golliyaw k'arettiyyaa diraw, bare timbbitiyyaa odiyaaawanta untunttoo zaari zaariide kiiteedda. **16** Shin Med'inaa Godaa hank'k'uu untunttu bolla wod'd'anawaa gakkanawunne untunttoo kessi akkiyaa sa'ay d'ayana gakkanaw, untunttu S'oossay kiiteeddawanttu bolla k'iliic'eeddino, Aa k'aalaa kad'eeddinonne timbbitiyyaa odiyaaawanttu bolla miic'c'eeddino. **17** Hewaa diraw, S'oossay Baabloone kaatiyaa untunttu bolla dentsiide aheedda. Yaatina untunttu yalaga attuma asaa Geeshsha Golliyaa gidдон mashshaan wod'eedda; yalaga attuma asatoo, woy geelayotoo, woy c'imatoo, k'arettennaan, S'oossay untunttu ubbaa Naabukadanas'oorā kushiyan aatsiide immeedda. **18** Baabloone kaatii S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshatuwaa ubbaa, daruwaanne laafa, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshaa, kaatiyaa miishshanne Aa oosanchchatuu miishshaa ubbaa akkiide, Baabloone afeedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, Baabloone olanchchatuu S'oossaa Geeshsha Golliyaa taman s'uuggiide, Yerusaalame dirssaa gimbbiyaakka laaleeddino. Kaatiyaa golliyaa ubbaa taman s'uuggiide, yaan de'iyaa al'o shaluwaa ubbaa d'aysseeddino. **20** Kaatii mashshaappe palahiide atteeddawanttu omoooddiide Baabloone afeedda. Parsse kawutetsay wolk'k'aamana gakkanaw, untunttu aawunne Aa naanaw k'oomaa gideeddino. **21** Hewan Med'inaa Goday timbbitiyyaa odiyaa Ermaasa baggana odeedda k'aalay poletteedda. Wurssetsan biittay laappun tammu laytsaa kumentsaa Asay baynna sa'aa gidiide shemppeedda; hewenne, laappuntsa laappuntsa laytsaa Sambbata ootsiide, gadiyaa shempissiyyaawaa Asay aggeeda gishshassa. **22** Parsse Kaatii K'iiroosi kaateteedda koyro laytsan, timbbitiyyaa odiyaa Ermaasa baggana Med'inaa Goday haasayeeddawaa poleedda. Parsse Kaatii K'iiroosi bare kawutetsaa gidдон ubba saan hawaadan yaagiide awaayanaadaaninne s'aafiide wotsanaadan Med'inaa Goday Aa ayaanaa dentsetseedda; **23** «Parsse Kaatii K'iiroosi hawaadan yaagee; «Med'inaa Goday, saluwaa S'oossay ha sa'aa kawutetsatuwaa ubbaa taw immeedda; k'ay Yihudaan de'iyaa Yerusalaamen taani aw Geeshsha Golliyaa kees's'anaadan taana suntseedda. Med'inaa Godaa asaa gideedda ooninne yaa bo. Med'inaa Goday Aa S'oossay aanana gido» yaagee» yaageedda.

Izira

1 Paarise Kaatii K'iiroosi kaateteedda koyro laysan, timbbityaa odiyaa Ermaasa baggana Med'inaa Goday haasayeeddawa poleedda. Paarise Kaatii K'iiroosi bare kawutetsaa gidдон ubba saan hawaadan yaagiide awaayanaadaaninne s'aafile wotsanaadan Med'inaa Goday Aa ayaanaa dentsetseedda; **2** «Paarise Kaatii K'iiroosi hawaadan yaagee; «Med'ina Goday saluwaa S'oossay sa'aa kawutetsatuwaa ubbaa taw immeedda; k'ay Yihudaan de'iyaa Yerusaalamen taani aw Geeshsha Golliyya kees's'anaadan taana suntseedda. **3** S'oossaa asaa gideedda ooninne yaa bo. Aa S'oossay aanana gido! Hinttentu Yihudaan de'iyaa Yerusaalame biide, yaan Yerusaalamen de'iyaa Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa Geeshsha Golliyya zaaretside kees's'ite. **4** Dumma dumma biittan de'iyaa Asay ubbay Ayhudatuwaappe atteedawantu biraa, work'kaa, dumma dumma miishshatuwaanne mehiyaa immiide maaddino; k'ay Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Gollewukka barenttu sheniyaan immiyaa imotaa immiino» yaageedda» yaagee. **5** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa zaratuunne Biiniyaama zaratuwaa kaappatu, k'eesatu nne Leewatu, k'ay S'oossay untunttu wozanaa dentsetseedda ubbaatu Yerusaalamen Med'ina Godaa Golliyya kees's'anaw baanaw denddeeddino. **6** K'ay untunttu shooruwaan de'iyaaawantukka barenttu sheniyaan immeeddawaa bolla gujiide, biraa miishshaanne work'kaa shaluwaa, hara dumma dumma miishshatuwaanne mehiyaa immiide, untunttu maaddeeddino. **7** Hewaa bollakka k'ay Kaatii K'iiroosi Naabukadanas'oore Yerusaalameppe afiide bare s'oossatuwaa gollen wotseedda Med'ina Goda Golliyya miishshatuwaa immeedda. **8** Paarise Kaatii K'iiroosi miishshatuwaa wotsiyaa golliyya kaappuwa Mitiredaatan kesissiiddinne paydissiide, Yihudaa mooddiyyaa Sheshibaas'aara kushiyan sheed'd'edda. **9** Simmeedda miishshaa paydu hawaa: hattamu work'kaa saanetuwa, itti sha"n biraa saanetuwa, laatamanne udduppun goloodotuwa, **10** work'kaappe oosetteedda hattamu miishshatuwaa, biraappe oosetteedda oyddu s'eetanne tammu miishshatuwaanne itti sha"n hara dumma dumma miishshatuwaa. **11** Work'kaa miishshatuunne biraa miishshaa paydu ubbaanna ichcheshu sha"anne oyddu s'eeta; ha miishshatuwaa ubbaa omooduwaan beedda Asay Baablooneppe Yerusaalame simmiyaa wode Sheshibaas'aari akkiide yeedda.

2 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore omoodiide, bare gadiyaa afeedda asaappe pude barenttu katamaa katamaa, Yerusaalamenne Yihudaa simmeedda asatu hawaappe kaalliyaawanita. **2** Untunttu Zarubaabeela, Iyyaasa, Nahimiyya, Saraaya, Ra'elaaya, Marddikiyoosa, Bilishaana, Mispaara, Bigiwaaya, Rehumanne Ba'aana. Omooduwaappe simmeedda Israa'eeliyaa asaa paydu hawaa. **3** Par"oosha yaratu 2,172. **4** Shafaas'iyaa yaratu 372. **5** Araaha yaratu 775. **6** Iyyaasunne Yoo'aaba naanaa gidiyaa Paahati-Moo'aaba yaratu 2,812. **7** Elaama yaratu 1,254. **8** Zattu yaratu 945. **9** Zakkaaya yaratu 760. **10** Baana yaratu 642. **11** Bebaaya yaratu 623. **12** Azggaada yaratu 1,222. **13** Adoonik'aama yaratu 666. **14** Bigiwaaya yaratu 2,056. **15** Adiina yaratu 454. **16** Hizk'kiyaasa yara gidiyaa As'eera yaratu 98. **17** Bes'aaya yaratu 323. **18** Yoora yaratu 112. **19** Hashuuma

yaratu 223. **20** Gibbaara yaratu 95. **21** Beeteleeme Asay 123. **22** Nas'oofa katamaa Asay 56. **23** Anatoota katamaa Asay 128. **24** Azimaaweeta katamaa Asay 42. **25** K'iriyati-Yi'aariima, Kafiiranne Ba'eroota katamatuwaa Asay 743. **26** Raamanne Gebaa'a katamatuwaa Asay 621. **27** Mikimaasa katamaa Asay 122. **28** Beeteelenne Aata katamatuwaa Asay 223. **29** Nabo katamaa Asay 52. **30** Maagiibiisha katamaa Asay 156. **31** Laa'entso Elaama katamaa Asay 1,254. **32** Hariima katamaa Asay 320. **33** Looda, Hadiidanne Oono katamatuwaa Asay 725. **34** Iyaarkko katamaa Asay 345. **35** Sanaa'a katamaa Asay 3,630. **36** Hawanttu omooduwaappe simmeedda k'eesetuwa: Iyyaasu yara gidiyaa Yadaaya yaratu 973; **37** Imeera yaratu 1,052; **38** Paashihuura yaratu 1,247; **39** Hariima yaratu 1,017. **40** Hawanttu omooduwaappe simmeedda Leewatuwa: Hodaawiyaa yara gidiyaa Iyyaasunne K'aadimi'eela yaratu 74; **41** Asaafa yara gidiyaa mazimuriyaa yes's'iyaaawantu 128; **42** Penggiyaa naagiyya Shaaluma, As'eera, S'almmoona, Ak'kuuba, Has'iis'anne Shobaaya yaratu 139. **43** Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuuwaa yaratuwaa: S'iha yaratuwaa, Hasuufa yaratuwaa, S'abba'oota yaratuwaa, **44** K'eeroosa yaratuwaa, Si'aaha yaratuwaa, Padoona yaratuwaa, **45** Labaana yaratuwaa, Hagaaba yaratuwaa, Ak'kuuba yaratuwaa, **46** Hagaaba yaratuwaa, Shamilaaya yaratuwaa, Hanaana yaratuwaa, **47** Giddeela yaratuwaa, Gahaara yaratuwaa, Ra'aya yaratuwaa, **48** Raas'iina yaratuwaa, Nak'oda yaratuwaa, Gazzaama yaratuwaa, **49** Uuza yaratuwaa, Paaseeha yaratuwaa, Besaaya yaratuwaa, **50** Asinaa yaratuwaa, Me'uniima yaratuwaa, Nafisiima yaratuwaa, **51** Baak'ibuuk'a yaratuwaa, Hak'uufa yaratuwaa, Harihuura yaratuwaa, **52** Baas'iluuta yaratuwaa, Mahiida yaratuwaa, Harshsha yaratuwaa, **53** Bark'k'ooosa yaratuwaa, Sisaara yaratuwaa, Temaaha yaratuwaa, **54** Nas'iha yaratuwaanne Has'iifa yaratuwaa. **55** Solomone k'oomatuuwaa yaratuwaa: Sos'aaya yaratuwaa, Hassofereeta yaratuwaa, Paruuda yaratuwaa, **56** Yaa'ila yaratuwaa, Dark'koona yaratuwaa, Giddeela yaratuwaa, **57** Shafaas'iyaa yaratuwaa, Has's'iila yaratuwaa, Pokereti-Has's'abayma yaratuwaanne Aama yaratuwaa. **58** Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuuwaa yaratuunne Solomone k'oomatuuwaa yaratuwaa paydu ubbaanna heezzu s'eetanne udduppun tammanne laa'uwa. **59** Haratuukka k'ay Telmmelaaha, Teliharshsha, Karuuba, Adaananne Imeera giyaa katamatuwaappe Yerusaalame pude beeddino. Shin untunttu; barenttu aawotuu Israa'eeliyaa sheeshsha gidiaawaa erissanaw danddayibeykino. **60** Hewanttu Dalaaya, S'oobbiyaanne Nak'oda yaratuwaa; untunttu payduukka ubbaanna usuppun s'eetanne ishatamanne laa'uwa. **61** K'eesetuwaappe Habaaya yaratu, Hak'koos'a yaratuunne Barzillaaya yaratu simmeeddino. Hawe Barzillaaya giyaawe Gala'aade biittaa asaa gidiyaa Barzillaaya naatto akkiide, bare bollaruwa sunsaan s'eesetteedda. **62** Hawanttu barenttu yeletaa s'ap'uwa eraanaw yeletaa mas'aafan koyeeddino, shin demmibeykino. Hewaa diraw, untunttu tunaadan paydettiide, k'eesetetsan ootsennaadaninne K'eese gidenaan digetteeddino. **63** K'ay Uuriimiyaaninne Tumiimiyaan shaakki pirdiyaa k'eesii dendana gakkanaw, untunttu geeshsha k'umaappe maanaw danddayennawaa Ayhudatuwaa mooddiyaawe untunttu azazeedda. **64** Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmeedda asaa paydu ubbaanna 42,360. **65** Hewaa bollakka k'ay 7,337 attuma

k'oomatuunne mac'c'a k'oomatuunne 200 attumawaanne mac'c'a mazimuriyaa yes'siyaawantukka simmeeddino. **66** Untuntuu paratuwaa paydu 736; untuntuu bak'ulotuu 245; **67** untuntuu gaalotuu 435; untuntuu haretuu k'ay 6,720. **68** Untuntuu Yerusaalamen kase Med'ina Goda Gollii de'iyya sa'aa gakeedda wode, yaratuu kaappatuwaappe amareedawantuu Med'inaa Godaa Gollii kase bare sa'aan kees'settana mala, barentuu sheniyaan imotaa immeeddino. **69** Ittuu ittuu barew danddiyaawaa keeshshaa keeshshaa ha S'oossaa Golliiyya oosoo immeedda; untuntuu ubbaanna 500 kiilo giraamiyaa dees'iyaa work'kaa, 2,800 kiilo giraamiyaa dees'iyaa biraanne 100 k'eesatuwaa mayuwaaw immeeddino. **70** Hewaappe guyyiyaan k'eesatuu, Leewatuunne asaappe amareedawantuu Yerusaalamen utteeddino; mazimuriyaa yes'siyaawantuu, penggiyaa naagiyaawantunne Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuu Yerusaalame yuushshuwaan de'iyya katamatuwaan utteeddino; k'ay atteeda Israa'eeliyaa asatuu ubbay barenttu katamatuwaan katamatuwaan utteeddino.

3 Laapuntsa aginay gakkiiyaa wode Israa'eeliyaa Asay barenttu katamaa katamaa simmeeddino, untuntuu ubbay itti asaadan Yerusaalamen shiik'eeddino. **2** Yos'eideek' na'aa Iyyaasunne Aa kaaliyaa k'eesatuu k'ay Salaatiyaala na'aa Zarubaabeelanne Aa dabbotuu S'oossaa asaa Muse higgiiyan kase s'aafetteeddawaadan s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshanaw, Israa'eeliyaa S'oossaw yarshshiyaa sa'aa giigisseeeddino. **3** Untuntuu he gadiyaan de'iyya asaw yayyooppenne, aggenaay yarshshuwa yarshshiyaa sa'aa kase I koletteedda sa'aan zaaretsiide kees's'eeddino. Giigisiide, s'uuggiyaa yarshshuwa Med'inaa Godaw wontanne omarsii ubbaa wode yarshsheeddino. **4** Kase s'aafetteeddawaadanka untuntuu Daasiyaa Baalaa bonchcheeddino; s'uuggiyaa yarshshuwaakka hachchew hachchew bessiyaawaa payduwaa pac'issennan yarshsheeddino. **5** K'ay ubbaa wode yarshshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaaw, aginay s'eeriya wode yarshshiyaa yarshshuwaanne Med'inaa Godaa geeshsha baalatuwaan yarshshiyaa yarshshuwa ubbaakka yarshsheeddino. Hewaa bollakka Asay bare sheniyaan Med'inaa Godaw immeedda imotaa ubbaakka yarshsheeddino. **6** Laappuntsa aginaan koyro gallassan untuntuu Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshiyaa doommeeddino; shin he wode Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa kees'siyaa baasuu biro baasettiibeenna. **7** Hewaappe guyyiyaan, shuchchaa massiyaawantoonne anaas'etoo shaluwa gishiide k'as'areeddino. Paarise Kaatii K'iir'oosi untuntuu azazeedda diraw, Liibaanoosappe zigaa abbaa pintsii, Yoop'p'e ahanaw Sidoonanne S'iir'oosa biittaa asaw k'umaa, ushshaanne zayitiyaa immeeddino. **8** Hewaappe guyyiyaan, untuntuu Yerusaalamen de'iyya S'oossaa Gollii de'iyya sa'aa gakeedda laa'entso laytsan laa'entso aginaan, Salaatiyaala na'ay Zarubaabele, Yos'eideek' na'aa Iyyaasunne untuntuu dabbotuu, k'eesatuu, Leewatuunne omooduwaappe simmiide, Yerusaalame yeedda Asay ubbay kiitaa doommeeddino. K'ay Med'ina Godaa Golliyaa kiitaa aawotetsan s'eelana mala, laatamu laytsaa gideeddawantanne laatamu laytsaappe aad'd'eedda Leewatuwaa suntseeeddino. **9** Leewiyaa zariyaa gidiyaa Iyyaasu, Aa naanayanne Aa dabbotuu, Hodaawiyaa yara gidiyaa K'aadimi'eelanne Aa naanay ittippe gidiiide, S'oossaa Golliyaa kiitaa aawotetsan s'eelleeddino; k'ay Henadaada yara gidiyaa Leewatuukka untuntuu maaddeeddino.

10 Gimbiyaawantuu Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa gimbbanaw baasuwa baasi wursseedda wode, k'eesatuu barenttu mayuwa mayyi s'urumbbaa oyk'kiide, k'ay attuma asaa gidiyaa Asaafa yaratuwaa, Leewatuukka, daalaa oyk'kiide, Israa'eeliyaa Kaatiyaa Daawita wogaadan Med'inaa Godaa galatanaw ek'keeddino. **11** Untuntuu Med'inaa Godaa galatiiddinne k'ans's'ennaan mazimuriyaan sabbiidde, hawaadan yaagiide, aw yes's'eeddino; «Med'inaa Goday lo'a; I Israa'eeliyaa siik'iyaa siik'uu med'inaawaa» yaageeddino. K'ay Med'ina Godaa Golliyaa baasuu baasetteedda diraw, Asay ubbay barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide hombboc'iidde, Med'inaa Godaa galateeddino. **12** Shin kase Golliyaa be'eedda c'ima k'eesetuwaappe, c'ima Leewatuwaappenne c'ima golliyaa kaappatuwaappe daratu ha'i Geeshsha Golliyaa gimbbanaw baasetteedda baasuwa be'eedda wode, barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide yeekkeeddino; haratuu mata nashettiide hombboc'eeddino. **13** Hewaa diraw, nashettiide hombboc'iyaaawaa yeekkiyaawaappe shaakki eranaw danddayettiibeenna. Ayaw gooppe, untuntuu loysi kooshumiya diraw, untuntuu kooshunchchaykka haako san sisetee.

4 Omooduwaappe simmeedda asatuu Med'ina Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw Geeshsha Golliyaa kees'siyaawaa Yihudaanne Biiniyaama morkketuu siseeddino. **2** Zarubaabeelakkonne golliyaa kaappatuwaakko yiide, hawaadan yaageeddino; «Asoore Kaatii Asiraadooni nuuna ha sa'aw aheedda gallassaa doommeedde, nuunikka hintentuu S'oossaa koyyeettonne yarshsheetto. Hewaa diraw, nuunikka hintenana ittippe ane kees's'oytte» yaageeddino. **3** Shin Zarubaabele, Iyyaasunne Israa'eeliyaa zaratuwaa kaappatuu untuntuu zaariide, hawaadan yaageeddino; «Nu Golliyaa kees's'anaw nuwunne hintentuu ay ittippetetsinne baawa. Shin Paarise Kaatii K'iir'oosi azazeeddawaadan, nu s'alaalay Med'ina Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw kees's'ana» yaageeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa biittaa asatuu kees's'ennaadan, he gadiyaan de'iyya asatuu hashiyaa shoc'eeddinnonne yashisseeeddino. **5** K'ay Paarise Kaatiyaa K'iir'oosa laytsay wuranawunne aappe simmiide Daariyoosi Paarisen kaateteedda wodii gakkanaw, untuntuu Yihudaa asatuwaa zorettaa laalanaw zorettiyaawantaa mattayeeddino. **6** Ars's'ekissise kawutetsaa doommetsan, untuntuu Yihudaanne Yerusaalame asaa mootanaw payliyaa dooyeeddino. **7** Ars's'ekissise kaateti de'ishshin, Bishilaami, Mitiredaati, S'aabi'eelanne untuntunna ittippe ootsiyaawaantuna gidiiide, Paarise Kaatiyaa Ars's'ekissisaw dabddaabbiyaa s'aafeeddino; he dabddaabbii Sooriyaa gade pidoliyaaninne K'aalan s'aafetteedda. **8** Wotaadaraa mooddiyaa Rehuuminne s'aafiya Shimshshaayi Yerusaalamebaa hawaadan yaagiide, Kaatiyaa Ars's'ekissisaw dabddaabbiyaa s'aafeeddino; **9** «Ha dabddaabbii biittaa mooddiyaa Rehuumappe, s'aafiya Shimshshaayappe, beni Elaama biitaan de'iyya Suusappe, Ereekappenne Baabloonappe yeedda pirdiyanne daannatiyaa untuntuu yaratuwaappenne **10** gitanne bonchcheteedda Kaatiyaa Asanaafari omooddi ahiide, Samaariyaaninne Efiiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Gadiyaan wotseedda asaa ubbaappe s'aafetteedda» yaageeddino. **11** Untuntuu aw kiiteedda dabddaabbii hawaadan yaagee; «Kaatiyaa Ars's'ekissisaw, Efiiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga gadiyaan de'iyya ne

k'oomatuwaappe: **12** «Kaatiyaw, ne matappe haa nuukko yeedda Ayhudatuu Yerusaalame biide, he makkalanchanne iita katamaa zaariide kees's'i de'iyaaawa era. Aa gimbiyyaa ooras's'isiino; Aa s'ap'uaakka ooras's'isiino. **13** K'ay kaatiyaw, ha katamay kees's'ettiyaabaa giddooppene Aa gimbiyyaakka ooras's'isiyaabaa gidoope, hewaappe guyyiyaan, untunttu giiraanne k'aras'aa k'ans's'ennawaa era. Hewaappe dendeeddawaan kaatiyaa gollow geliyaa miishshay pa'ca gidana. **14** Nuuni kaatii suntsina ootsiyaawantta gidiyaa gishshawunne kaatii kawushishin be'anaw koyenna diraw, hawaa neeni erana mala giide kiiteetto. **15** Hewaa diraw, kase ne aawotuwa taariiyaa mas'aafay koyettiide s'eeletto; hewan s'aafetteeddawaappe neeni ha katamay benippeka doommiide, makkalancha katamaa gidiyaawanne kaatetoonne biittatoo metuwa med'd'eeddawaa gidiyaawaa eranaw danddayaasa. Hewaappe dendeeddawaan I koletteedda. **16** Hewaa diraw, ha katamay kees's'ettiyaawaa gidooppenne Aa gimbiyyaakka ooras's'isiyaawaa gidoope, Efiiraas'iisa Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittay ne kushiyaappe kesseeddawaa era» yaageeddino. **17** Kaatii hawaadan yaagiya zaaruwaa untunttoo yeddeedda; «Wotaadaratuwaa mooddiyaa Rehuumaa, s'aafiya Shimshshaayaa, Samaariyaaninne Efiiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga gadiyaan de'iyaa untuntunna ootsiyaa asaa ubbaw, hinttentta saro gay. **18** Hinttenttu taw yeddeedda dabddaabbii bilettiide nabbabetteedda. **19** Taani azazina, kase taarii koyetiide s'eeletteedda; ha katamay benippeka doommiide, kaatetoo makkalancha gidiyaawenne metuwa med'd'iyaaawantu de'iyaa sa'aa gidiyaawe eretteedda. **20** Yerusaalamen wolk'k'aama kaatetuu kawuteeddino; Efiiraas'iisa Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittaappekka he kaatetuu giiraanne k'aras'aa akkeeddino. **21** Hewaa diraw, taani untunttoo ootsite giyaa azazuwaa immana gakkanaw, ha asatuu he katamaa kees's'iyaaawaa essana mala odite. **22** Hinttenttu ha yewuwaa sheneko geena mala naagetti. Ayaw gooppe, kaatetoo metuwa darissanaw koshshenna» yaagiide kiiteedda. **23** Kaatiyaa Ars's'ekisisa dabddaabbii Rehuumaw, s'aafiya Shimshshaayawunne untuntunna ootsiyaa ubbatoo nabbabetteedda wode, Yerusaalamen de'iyaa Ayhuda asatuwaakko elleelli biide, untunttu kees's'iyaaawaa wolk'k'an te"eeddino. **24** Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Golliya kiittay Parisa kaatii Daariyoose kaateteedda laa'entso laytsay gakkanaw, ek'k'o sa'an atti aggeeda.

5 He wodiyaan timbbiyyaa odiyaawanttu Haagenne Iddo na'ay Zakkaraasi Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa Ayhuda asatoo Israa'eeliyaa S'oossaa suntsan timbbiyyaa odeeddino. **2** Salaatiyaala na'ay Zarub-baabeelinne Yos'eedek'a na'ay Iyyaasu denddiide, Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Golliya zaaretsiide kees's'anaw doommeeddino. Timbbiyyaa odiyaawanttukka untuntunna ittippe gidiide, untuntta maaddeeddino. **3** He wode, Efiiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa bagga biittaa mooddiyaa Tattanaaya giyaawe, Shatarbozina giyaawenne untuntunna ootsiyaawanttu yiide, «Hinttenttu ha Golliya kees's'ana malanne polana mala, hinttenttoo oonee odeeddawe?» yaagiide oochcheeddino. **4** Untunttu K'ay, «Hawaa gimbiyya asatuwaa suntsay oona oonee?» yaagiide oochcheeddino. **5** Shin he yewuu Daariyoosakko gakkina, Aa matappe dabddaabbii s'aafetiide

yaana gakkanaw, untunttu barenttu oosuwa aggibeykkino; ayaw gooppe, untunttu S'oossaa ayfii ayihuda c'imatuwaa bollan de'ee. **6** Efiiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa bagga biittaa mooddiyaa Tattanaayi, Shatarbozininne untuntunna ootsiyaawanttu Kaatiyaa Daariyoosaw kiiteedda dabddaabbii **7** hawaadan yaagee: «Kaatiyaa Daariyoosa, kumentsaa sarotetsay new gido! **8** «Nuuni Yihudaa gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama S'oossaa Golliyaakko beeddo. He shuchchaan kees's'etteedda; K'ay gimbiyyaa garssankka mitsay wod'd'eedda. Oosuukka wolk'k'aama akeekaaninne elleelli oosettiide de'ee. **9** «Untunttu c'imatuwaa nuuni hawaadan yaagiide oochcheeddo; «Ha Golliya kees's'ana malanne polana mala, hinttenttoo oonee odeeddawe?» yaagiide oochcheeddo. **10** K'ay new s'aafiide erissana mala, untuntta ha kiitaan kaaletsiyaawanttu suntsaykka oonentoo oochcheeddo. **11** «Untunttu hawaadan yaagiide zaareeddino; «Nuuni saluwaanne sa'aa S'oossaa k'oomatuwaa; K'ay nuuni Israa'eeliyaa kaatiyaa gitay daro laytsaappe kase baggan kees's'i poleedda Geeshsha Golliya zaaretsi kees's'etto. **12** Nu aawotuu saluwa S'oossaa hank'etseedda diraw, I untuntta Baabloone Kaatiyaa Naabukadanasa'ora kushiyan aatsi Immina, I ha Golliya koli aggeeda; asaakka Baabloone gadiyaa oomodo akkiide beedda. **13** «Shin Baabloone Kaatii K'iroosi bare kaateteedda koyro laytsan, S'oossaa Golliya, hawaa zaaretsi kees's'ana mala, awaayuwaa keseedda. **14** Naabukadanasa'oore Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyaappe akki afiide, Baabloone biitan de'iyaa bare S'oossatuwa gollen wotseedda work'k'aanne biraa miishshatuwaakka K'iroosi zaariide yeddeedda. « «He miishshatu Kaatii K'iroosi Yihudaa biittaa mooddana mala dooreedda Sheshibaas'aara kushiyan sheed'etteeddino. **15** Kaatii K'iroosi Aa hawaadan yaageedda; «Ha miishshatuwa akka afaade Yerusaalamen de'iyaa Geeshsha Golliyan wotsa; K'ay S'oossaa Golliyaakka kase I de'iyaa sa'an kees's'a» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Sheshibaas'aari yiide, S'oossaa Golliya Yerusaalamen baaseeda. I ha'ikka wuribennawaa gidooppenne, he wodeppe doommiide, kees's'ettiide de'ee» yaageeddino. **17** «Ha'i simmi ha yewuu kaatiyaa nashechchiyaaba gidoope, ane Kaatii K'iroosi ha Golliya Yerusaalamen kees's'ana mala, tumukka awaayuwaa kesseeddentoo eranaw kase aad'd'eeda Baabloone kaatetuwa taariiyaa mazggobay koyettiide s'eeletto. Hewaappe guyyiyaan, kaatii nuuni ha yewuwaa waatanaw bessintto k'achcheedda k'ofaa nuw kiitto» yaagiide s'aafeeddino.

6 Hewaa diraw, Kaatii Daariyoosi azazina, Baabloone miishshatuwa wotsiya gollen de'iyaa taariiyaa mazggabatuwaa untunttu koyeeddino. **2** Shin Baabloone kataman gidennaan de'ishshin, Meedoona gadiyaan de'iyaa Ahimtta giyaa kataman itti s'aas'etto mas'aafay beetteedda. He mas'aafan s'aafetteeddabay hawaadan yaagee; «Wodenaw dogettennaadan, Kaatii K'iroosi bare kaateteedda koyro laytsan, Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Golliya diraw, hawaadan yaagiya awaayuwaa keseedda; S'oossaa Golliya gidiyaa, yarshshuwaa yarshshiyaa sa'ay zaaretsiide kees'etto; Aa baasuukka baasetto. He Geeshsha Gollii usuppun tammu wad'aa adussanne usuppun tammu wad'aa aaka gido. **4** K'ay heezzu maaran wolk'k'aama shuchchay wod'd'ina, he maaratuwaa bollan bollana itti maara mitsay

wod'd'o. Hewoo koshshiya miishshay ubbay kaatiyaa gollen miishshaa wotsiyaa golliyaappe imetto. **5** Naabukadanas'oore; <Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyaappe Baabloone aheedda S'oossaa Geeshsha Golliyaa work'k'anne biraa miishshatuu S'oossaa golliyaw guyye Yerusaalame simmiide; S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'ino> yaageedda. **6** «Hinttentoo Efiraas'iisa Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaa Tattanaayi, Shatarbozinaanne untuntunna ootsiyaa ubbaade, he Golliyaakko shiik'oppite. **7** Ha asatuu kees'siyaa S'oossaa Golliyaa oosoo d'ube gidoppite. Ayyhudatuwaa mooddiyaawenne Ayyhuda c'imatuu S'oossaa Golliyaa kase I de'iyaa sa'aan zaariide kees's'ino. **8** «K'ay ha Ayyhuda c'imatuu S'oossaa Golliyaa kees's'iyaa wode, untuntuu ootsiyaa kiitay ek'enna mala, untuntuu koshshiya shaluwaa ubbaa Efiraas'iisa Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biittaaappe shiishsheedda kaatiyaa giiraa miishshaappe hinttentuu untuntuu immanna mala, taani azazaad. **9** Yerusaalamen de'iyaa k'esatuu saluwaa S'oossaw s'uuggiyaa yarshshuwa yarshshanaw koshshiyaabay korumatuwaa gidina, dorssaa kolyaa gidina k'ay dorssaa maratuwaa gidooppenne untuntuu immite. K'ay ayaanne pac'issennan untuntuu koyiyaa zargaa, mas'iniyaa, woyiyaa eessaanne zayituu untuntuu hachche hachche immite. **10** Hewaa hinttentuu immiyaawe untuntuu saluwaa S'oossaa loytsi nashechiyaa yarshshuwa yarshshanaassanne kaatiyaanne Aa naanaa de'uwaa dirawukka woossanaadaanna. **11** «Ha awaayuwaa laammiiyaa ooninne de'oppe, «Aa golliyaa tuussaa shoddiide, he tuussaa s'eeraa poos'eeddawan lukettiide hayk'ko; Aa keetsaykka pituwaa oliyaa sa'aa gido> gaade gujjaadekka azazaad. **12** Ha azazuwaa laammanawunne k'ay Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Golliyaa kolanaw kushiya dentsiyaa ay kaatiyaa woy asaa gidina, bare suntsay s'esettana mala Yerusaalame dooreedda S'oossay Aa d'ayssu. Taani Daariyoosi hawaa azazaad. Ha yewuwaa Asay ubbay minotetsan polo> yaagee. **13** Hewaappe guyyiyaan, Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaa Tattanaayi, Shatarbozininne untuntunna ootsiyaa ubbatuu Kaatii Daariyoosi azazeeddawaadan minotetsan ootsiide poleeddiino. **14** Hewaa diraw, Ayyhuda c'imatuu barentu kiitaa aggenaanne ootseeddiino; k'ay timbbitiyaa odiyaawe Hawenne Iddo na'ay Zakkaraasi odeedda kaalanka miniseeddiino. Israa'eeliyaa S'oossay azazeeddawaadaanne Paarise biittaa kaatetuu K'iirioosi, Daariyoosinne Ars's'ekisise awaayeeddawaadan Geeshsha Gollii kees's'ettiide wureedda. **15** Daariyoosi kaateteedda usuppunta laytsan Adaare geetettiyaa aginaan heezzentso gallassan, Golliyaa kiitay poletteedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asay, k'esatuu, Leewatuunne omooduwaappe simmeedda Asay ubbay S'oossaa Golliyaa anjuwaa baalaa nashechchan bonchcheeddiino. **17** He S'oossaa Golliyaa anjuwaa baalaa bonchchiya wode, untuntuu itti s'eetu korumatuwaa, laa'u s'eetu dorssaa orgetuwaanne oyduu s'eetu dorssaa maratuwaa yarshsheeddiino; k'ay nagaraa yarshshoo tammanne laa'u Israa'eeliyaa zaratuwaa payduwaan tammanne laa'u deeshsha orgetuwaakka yarshsheeddiino. **18** Muse mas'aafan s'aafetteeddawaadan, Yerusaalamen de'iyaa S'oossaw ootsana mala, k'esetuwa barentu maaraadaninne Leewatuwaakka untuntuu zeretsaadan wotseeddiino. **19** Omooduwaappe simmeedda asatuu koyro aginaan tammanne oyddentso gallassan Paasigaa Baalaa bonchcheeddiino. **20**

K'ay k'esatuu nne Leewatu barena geeshsheeddiino; hewaa diraw, untuntuu ubbaykka geeshsha. Hewaappe guyyiyaan, Leewatu omooduwaappe simmeedda ubbay, k'esatoo nne barentu huup'iyaw Paasigaa dorssaa shukkeeddiino. **21** Omooduwaappe simmeedda Israa'eeliyaa asayenne Ayyhuda gidenna asatuu ootsiyaa tunatetsaappe barenta shaakki, Med'inaa Godaakko, Israa'eeliyaa S'oossaa simmeedda Asay ubbay Paasigaa meeddiino. **22** K'ay untuntuu laappun gallassaw magaae ukitsaa Baalaa nashechchan bonchcheeddiino; ayaw gooppe, Med'inaa Goday untuntuu nashechcheedda; k'ay Med'ina Godaa, hewekka Israa'eeliyaa S'oossaa Golliyaa untuntuu kees's'iide polana mala, Asoore kaatiyaa k'ofaa S'oossay laammina, kaatii untuntuu maaddeedda.

7 Hewaappe simmiide, daro wodiyaappe guyyiyaan, Paarise biitan Ars's'ekisissi kaateteedda wodiyaan Izira geetettiyaa itti Asay de'edda. **1** Saraaya na'aa; Saraayi Azaariyaa na'aa; Azaarii Hil'k'kiyaa na'aa; Hil'k'ii Shaaluuma na'aa; **2** Shaaluumi S'aadook'a na'aa; S'aadook'e Ahis'uuba na'aa; Ahis'uubi Amaariyaa na'aa; **3** Amaari Azaariyaa na'aa; Azaarii Maraayoota na'aa; Maraayooti Zarahiyaa na'aa; **4** Zarahii Uuza na'aa; Uuzi Buuk'a na'aa; **5** Buuk'i Abishuu'a na'aa; Abishuu'i Piinihaasa na'aa; Piinihaasi El'aazara na'aa; El'aazare k'eese ubbatuwa kaappuwa Aaroona na'aa. **6** Ha Iziri Baablooneppe pude yeedda. **1** Med'ina Goday, Israa'eeliyaa S'oossay immeedda Muse Higgiyaa loytsi s'annayeedda eranchcha s'aafiya. Med'ina Godaa Aa S'oossaa kushii Aa bolla de'iyaa diraw, **1** oochcheeddamawaa ubbaa kaatii aw immeedda. **7** Israa'eeliyaa asaappe amareedawantunne K'ay k'esetuwaappe, Leewatuwaappe, mazimuriyaa yes's'iyawantuppe, penggiyaa naagiyaawantupenne Geeshsha Golliyaa k'oomatuwaappe amareedawantuu Kaatii Ars's'ekisissi kaateteedda laappunta laytsan Izirana ittippe pude Yerusaalame beeddiino. **8** Kaatii kaateteedda laappunta laytsan ichcheshantso aginaan Iziri Yerusaalame gakeedda. **9** Koyro aginaan koyro gallassan Baablooneppe pude buussaa doomiide, ichcheshantso aginaan koyro gallassan Yerusaalame gakeedda. Ayyaw gooppe, Aa S'oossaa lo'o kushii Aa bolla de'ee. **10** Hewaa s'alalaa gidennaan Iziri Med'ina Godaa Higgiyaa s'annayanawunne ootsanaw, k'ay Israa'eeliyan Aa wogaanne Aa pirdaa tamaarissanaw bare wozanaa giigissi wotseedda. **11** Med'inaa Goday Israa'eeliyaw immeedda higgiyaa s'annayiide, loytsi eriyaa k'eesenne s'aafiya gidiyaa Iziraw Kaatii Ars's'ekisise duuk'i immeedda dabddaabii hawaadan yaagee: **12** «Kaatetuwa Kaatiyaa Ars's'ekisissappe, k'eesiyaanne saluwaa S'oossaa Higgiyaa loytsi s'afiya Izira, sarotetsay new gido! **13** «Ta kawutetsaa gidduwaan de'iyaa Israa'eeliyaa asaappe ooninne, k'esetuwaappe woy Leewatuwaappe gidooppenne, Yerusaalame baanaw koyiyaa Asay ubbay neenana ittippe baanaadan taani odaaddi. **14** Taaninne taananna zorettiya laappun asatuu ittippe gidiide, neeni ne kushiyan de'iyaa S'oossaa Higgiyaadan, baade Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa hanotay ay malento oochchanaadan neena kiitteetto. **15** Aw de'iyaa sa'ay Yerusaalamen de'iyaa Israa'eeliyaa S'oossaw, taani kaatiinne taananna zorettiya asatuu nu sheniyaan immeedda work'k'anne biraa imotatuwaa neeni akkaade ba. **16** Hewaa bollakka k'ay neeni Baabloone biittaa kumentsaappe demmeedda biraanne work'k'aa ubbaa, k'ay asayenne k'esatuu

Yerusaalamen de'iyaa barenttu S'oossaa Golliyaw barenttu sheniyaan immeedda imotaakka akkaade ba. **17** Ha miishshan korumatuwaa, dorssaa orggetuwaanne dorssaa maratuwaa, k'ay katsaa yarshshoonne ushshaa yarshshoo shammanentto era, Yerusaalamen de'iyaa hinttentu S'oossaa Golliyaan yarshshiyaa sa'aan yarshsha. **18** «Hewaappe palahiide atteeda biraanne work'kaa neeninne neenana de'iyaa ne biittaa asatu ootsanaw koyiyaawaa hinttentu S'oossaa sheniyaadan ootsite. **19** K'ay hinttentu S'oossaa Golliyya giddon oosettiyya oosoo hinttentu go'ettana mala, nuuni new immeedda miishshatuwaa ubbaa Yerusaalame S'oossaa sintsan wotsa. **20** Hawaappe harabay hinttentu S'oossaa Golliyaw koshshiyaa yaaanne gidoope, hewoo koshshiyaa shaluwaa kaatiyaa gollen shaluwaa wotsiyaa golliyaappe akkanaw danddayaasa. **21** «Hewaa diraw, ha'i taani Kaatii Ars's'ekissisi Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittan de'iyaa shaluwaa gollen aawotetsay de'iyaa ubbatoo ha azazuwaa immaad. K'eesiyaa gidiyaanne Saluwaa S'oossaa Higgiyaa loysiti s'aafiyaa Iziri hinttentu oochchiyaawaa ayaanne giddooppene aw immite. **22** K'ay heezzu sha'anne oydu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biraa, itti s'eetu kuntuale zarggaa, laa'u sha'a liitiro woyniyaa eessaanne laa'u sha'a liitiro wogaraa zayitiyaa, k'ay koshshiyaa keeshshaa mas'iniyaanaa ubbaa Iziraw immite. **23** Kaatiyaa bollarne kaatiyaa naanaa kawutetsaa bolla hank'kuu yeenna mala, saluwaa S'oossay azazeeddawaa ubbaa saluwaa S'oossaa Golliyaw ayaanne ashshenan immite. **24** K'ay K'eesetuwaappe, Leewatuwaappe, mazimuriyaa yes's'iyaa wantuppe, penggiyaa naaggiyaawantuppe, S'oossaa Golliyya k'oomatuuwaappenne dumma dumma oosuwa ootsiyaa asaa ubbaappe hinttentu giiraanne k'aras'aa akkanaw hinttentoo ay maatinne baawa. **25** «Neenoo Izira, neeni K'ay, new S'oossay immeedda eratetsaadan Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittan de'iyaa ne S'oossaa Higgiyaa eriyaa asaa bolla pirddana mala, daannatuwaanne pirdiyaawantta suntuas. K'ay he higgiyaa erennawantu de'oppe, untunttu tamaarisite. **26** Ne S'oossaa Higgiyawunne kaatiyaa higgiyaw azazettana ooninne de'oppe, I Ellekka hayk'kuwaan, yedesaan, Aa shaluwaa bonk'kiyaawaan woy k'ashuwaan muretto» yaagee. **27** Yerusaalamen de'iyaa Med'ina Godaa Golliyya hawaadan loysana mala, kaatiyaa wozanaa ha k'ofaa wotseedda Med'ina Godaw, nu aawotuwa S'oossaw galatay gido! **28** K'ay kaatiyaa, kaatiyaana zorettiyaawantunne aanana ootsiyaa wolk'kaama kaappatuwaa ubbaa sintsan bare aggena siik'uwaa taw besseedda Med'ina Godaa, ta S'oossaa kushii taananna de'iyaa diraw, taani minetaad. K'ay Israa'eeliyaa kaappatuwaappe taananna pude biide, Yerusaalame baana mala shiishshay.

8 Kaatii Ars's'ekissisi kaateteedda wode taananna ittippe Baabloone biittappe pude yeedda, Yerusaalame yeedda zaratuwaa kaappatuu hawantta; untunttu yeletaa maarayyka hawaa: **2** Piinihaasa yaraappe Gershshooma, Itamaara yaraappe Daaneela, Daawita yaraappe Has's'uusha, **3** Shekaaniyaa yaraappe, Par'oosha yaraappe Zakkaraasiinne untunttu yeletaa maaray s'aafetteedda hara itti s'eetanne ishatamu attumawantta, **4** Paahati-Moo'aaba yaraappe Zaraahiyya na'aa Eliyoo'enaayanne aanana ittippe hara laa'u s'eetu attumawantta, **5** Zattu yaraappe Yahaazi'eela na'aa Shekaaniyaanne aanana ittippe hara heezzu s'eetu

attumawantta, **6** Adiina yaraappe Yoonataana na'aa Ebeedanane aanana ittippe hara ishatamu attumawantta, **7** Elaama yaraappe Ataaliyaa na'aa Yishaa'iyaa nee aanana ittippe hara laappun tammu attumawantta, **8** Shafaas'iyaa yaraappe Mikaa'eela na'aa Zabaadiyaanne aanana ittippe hara hospun tammu attumawantta, **9** Yoo'aaba zariyaappe Yihi'eela na'aa Obaadiyaanne aanana ittippe hara laa'u s'eetanne tammanne hospun attumawantta, **10** Baana yaraappe Yosifiyaa na'aa Shalomitaanne aanana ittippe hara itti s'eetanne usuppun tammu attumawantta, **11** Bebaaya yaraappe Bebaaya na'aa Zakkaraasanne aanana ittippe hara laatamanne hospun attumawantta, **12** Azggaada yaraappe Hak'kas'aana na'aa Yohanaananne aanana ittippe hara itti s'eetanne tammu attumawantta, **13** Adoonik'aama yaraappe wurssetsan simmeeddawanttu, Elifelees'a, Yi'u'eela, Shamaa'iyaa ne untuntunna ittippe hara usuppun tammu attumawantanne **14** K'ay Bigiwaaya yaraappekka Utaaya, Zakkuuranne untuntunna ittippe hara laappun tammu attumawantta. **15** Taani Iziri untunttu Ahaawa giyaa sa'akko goggiyaa shaafaa ellekka shiishshay. Nuuni he sa'aan dunkkaaniide, heezzu gallassaa takkeeddo. K'ay taani he sa'aan de'iyaa asaanne k'eesetuwa k'opiya wode, Leewiyaa zaratuwaappe ittuwaanne demmabeykke. **16** Hewaa diraw, kaappuwa El'eezera, Ari'eela, Shamaa'iyaa, Elnaataana, Yaariiba, Elnaataana, Naataana, Zakkaraasanne Mashulaama giyaawantanne k'ay aad'd'eeda eranchcha asaa gidiyaa Yoyaariibanne Elnaataana s'eesaad. **17** Nu S'oossaa Golliyaan ootsiyaa asaa nuw yeddana mala, Kaasifiyaa giyaa sa'aan de'iyaa Leewatoo kaappuwa gidiyaa Iddokkonne Aa attuma dabbotuwaakko, hewantukka Geeshsha Golliyya k'ooma gidiyaawantukko untuntta kiittaad. **18** Nu S'oossaa lo'o kushii nu bollar de'iyaa diraw, Sherebiyaa Aa naanaanne Aa ishatawuanna, ubbaanna tammanne hospunuuwa untunttu nuw yeddeeddino. I Israa'eeliyaa na'aa Leewiyaa zariyaa gidiyaa Mahila yaranne loysiti akeekay de'iyaa asaa. **19** K'ay Hashaabiyya, Maraara yara gidiyaa Yishaa'iyaa, Aa naanaanne Aa ishatawaa laatamuwaana yeddeeddino. **20** Hewaa bollakka Leewatuwaa maaddanaadan giide, Daawitenne aanana ootsiyaa kaappatuu suntuu Geeshsha Golliyya k'oomatuuwaappekka laa'u s'eetanne laatamuwaana yeddeeddino. Hewanttu ubbatuu barentu suntuas s'aafetteeddino. **21** Hewaappe guyyiyaan, nu S'oossaa sintsan nu huup'iyaa kawushshiide, I nu ogiyaan nuw, nu naanatuwaanne nu mas'uwaa ubbaw sarotetsaa immanaadan woosana mala, hewaan Ahaawa Shaafaan ellekka taani s'oomaa awaayaad. **22** Ayaw gooppe, kaatiyaw nuuni kase, «Nu S'oossaa lo'o kushii Aa koyiyaawantuna ittippe de'ee; shin Aa wolk'kaama hank'kuu Aa aggiyaawanttu bollar de'ee» yaagiide odeedda diraw, nuuni biyaa ogiyaan de'iyaa morkkatuwaappe nuuna naaganaadan olanchchatuwaanne paraa asatuwaa immanaadan kaatiyaa oochchanaw taani yeellataad. **23** Hewaa diraw, nuuni s'oomiide, S'oossaa woosseeddo; I nu woosaa siseedda. **24** K'eesetuwa kaappatuwaappe Sherebiyaa, Hashaabiyaanne hara untunttu dabbo gideedda tammu attuma asatuwaa taani dooraad. **25** Kaatii, kaatiyaana zorettiyaawanttu, kaatiyaana ootsiyaawantunne Israa'eeliyaa ubbay nu S'oossaa Golliyaw immeedda biraa work'kaanne, miishshatuwaa ubbaa likkaade untunttu kushiyan sheed'd'aaddi. **26** Taani untunttoo likkeeddabay hawaa: laatamanne laa'u sha'a kiilo giraame

dees'iyaa biraa, heezzu sha"anne oyduu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa biraa oosetteedda s'eetu miishshatuwaa, heezzu sha"anne oyduu s'eetu kiilo giraame dees'iyaa work'kaa, 27 hosphun kiilo giraamenne oyduu s'eetu giraame dees'iyaa work'kaappe oosetteedda laatamu saanetuwaanne work'kaadan al"onne muruta gideedda nahaasiyaappe oosetteedda laa"u saanetuwa. 28 Hewaappe guyyiyaan, taani untunttoo hawaadan yaagaad; «Hinttenne ha miishshatu ubbaykka Med'ina Godaw dummateeddi; ha biraynne work'k'ay Asay bare sheniyaan Med'ina Godaw, hinttentu aawotuwa S'oossaw immeeddawaa. 29 Yerusaalamen de'iyaa Med'ina Godaa Golliyaan shaluwaa wotsiyaa golliyya gakkiiide, k'eesiyaa kaappatuwaa sintsan, Leewatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyaa zaratuuwaa kaappatuwaa sintsan immana gakkanaw, ha miishshatuwaa loysiti naagite» yaagaad. 30 Hewaa diraw, K'eesetuunne Leewatu Yerusaalamen de'iyaa nu S'oossaa Golliyaw afanaw biraa, work'kaanne hara miishshatuwaa ubbaa miizaaniyaan sintaaniinne Israa'eeliyaa zaratuuwaa kaappatuwaa sintsan immana gakkanaw, ha miishshatuwaa loysiti naagite» yaagaad. 31 Hewaappe guyyiyaan, nuuni koyro aginaan tammanne laa'entso gallasan Yerusaalame baanaw Ahaawa Shaafaa mataappe dendeeddo. Biyaa wode, nu bolla de'iyaa nu S'oossaa lo'o kushii nu biyaa ogiyaan de'iyaa markatuwaappenne paannotuwaappe nuuna naageeddanne askheeda. 32 Nuuni Yerusaalame gakkiiide, yaan heezzu gallassaa utteeddo. 33 Oyeddentsa gallassi biraa, work'kaanne hara miishshatuwaa ubbaakka likkiide, Ooriyoona na'aa k'eesiyaa Maremootaw sheed'd'eeddo. Piinihaasa na'aa El'aazare, Leewiyaa gidiyaa Iyyaasu na'aa Yozabaadinne Biinuya na'aa No'aade aanana ittippe de'iino. 34 Ubbabaykka paydetteedanne likketteedda; ubbaanna ayaa keeshshaa gideeddento, he wode s'aafetteedda. 35 Hewaappe guyyiyaan, omooduwaappe simmeedda Asay Israa'eeliyaa S'oossaw s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshsheeddino. Untuntu Israa'eeliyaa ubbaa diraw, tammanne laa"u korumatuwaa, udduppun tammanne usuppun dorssaa orgetuwaanne laappun tammanne laappun dorssaa maratuwaa, k'ay nagaraa yarshshookka tammanne laa"u deeshsha orgetuwa yarshsheeddino. Hawe ubbay s'uuggiyaa yarshshuwaa gidiiide, Med'ina Godaw shiik'eedda. 36 Untuntu k'ay kaatii azazeedda azazuwaakka kaatiyaappe garssanna biittaa mooddiyaawantunne Efiiraas'iisa Shaafaappe away wulliyaa Bagga Biittaa mooddiyaawantoo immeeddino; untuntu Israa'eeliyaa asaanne S'oossaa Golliya kiitaa maaddeeddino.

9 Ha ubbay haneeddawaappe guyyiyaan, asaa kaaletsiyaawantuu taakko yiide, hawaadan yaageeddino; «Israa'eeliyaa asay, haray atto k'eesatuu kka Leewatuukka, barenttu heeraan de'iyaa Ayhuda gidenna asatuwaappe barentta shaakkibeykkin. Untuntukka Kanaaanetu, Hiitetu, Parzzawanatu, Yaabusawaanatu, Amoonatu, Moo'aabatuu, Gibs'etunne Amoorawaanatu ootsiyaawaadan tuna oosuwa ootsino. 2 K'ay barenttoonni barenttu naanaw Ayhuda gidenna mac'c'a naanatuwaappe machato ootsiide akkeeddino; hewaappe dendeeddawaan geeshsha zeretsatuu Ayhuda gidenawantunna walaketteeddino. Kaaletsiyaawantunne kaappatu ammanettennawanta gidiiide, hawaa malaa ootsanaw sintsa s'eeraa gideeddino». 3 Taani ha yewuwa siseedda wode, ta mayuwaanne ta k'umayuwa peed'aad; ta huup'iyaa binnaanaanne ta buuchchaakka shoddaad; k'ay daro dagamaade utta aggaad. 4 Omooduwaappe

simmeedda Asay ootseedda nagaraa diraw, Israa'eeliyaa S'oossay odeedda k'aalaw yayyiide Asay ubbay taani de'iyaa sa'aa taakko shiik'eedda. Omarssa yarshshuwaa yarshshiyaa wodi gakkanaasikka dagamaade utto sa'aappe taani denddabaykka. 5 Shin omarsii yarshshuwaa yarshshiyaa wodi gakkiiyaa wode, ta mayuunne ta k'umayu pooschetti utti de'ishshin, taani kawushaade utto sa'aappe dendeedda. K'ay gulbataade Med'ina Godaa, ta S'oossaa, ta kushiyaa ubbaade, hawaadan yaagaade woosaa; 6 «Abeet ta S'oossaw, taani ta sintsa neekko pude dentsanawukka yayyaynne yeellatay; ayaw gooppe, nu nagaray doorettiide, nu huup'iyaa pude aad'd'eedda; nu naak'uukka saluwa gakkedda. 7 Nuuni nu mayza aawotuwa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, neena loysiti naak'keeddo. Nu nagaraappe dendeeddawaan nuuni, nu kaatetuunne nu k'eesatuu ha'iwaadanka allaga kaatetuwa kushiyan mashshaw, omoodoo, bonk'kiyaawaanne wurssetsa yeellaw aad'd'iide imetteeddo. 8 «Shin ha'i nuw guutsa maarotetsaa wodi imetteedda; ayaw gooppe, Med'ina Goday nu S'oossay nuuppe amareeda zeretsatuu attana mala ootseedda; ha geeshsha sa'aan I nuuna sarotetsaan wotseedda. Nu S'oossay nu ayfiyaa dooyeedda; k'ay nu ayiletetsaappekka nuw guutsa ooratsa de'uwaa immeedda. 9 Nuuni ayiliyaa giddooppene, nu S'oossay nuuna ayiletetsaan aggieennaa; nu de'uwaa ooratsedda. K'ay nu S'oossaa Golliya kees's'ana mala, koletteeddaawaa ooratsana malanne Yihudaaninne Yerusaalamen nuuni sarotetsaan de'ana mala, Paarise biittaa kaatetuwa sintsan nuw bare aggena siik'uwaa besseedda. 10 «Shin nu S'oossaw, ha'i yaatina, nuuni waaganaw danddayeetto? Ayaw gooppe, nuuni ha'ikka ne azazuwaa aggi aggeedo. 11 Timbbitiyaa odiyaa ne k'oomatuuwaa baggana neeni hawaadan yaagaadda; «Hintte laattanaw geliyaa gadii he gadiyaan de'iyaa asaa tunatetsaappe dendeeddawaan tuneedda; ha gas'aappe biide, hini gas'aa gakkanaw, untuntu Aa barenttu tuna kiitan kunteeddino. 12 Hewaa diraw, hinttentu mino gidana mala, he gadiyaa ayfiyaa maana malanne med'inaw hinttentu naanaatoo laatissana mala, hinttentu mac'c'a naanaa untuntu attuma naanaw immoppite; untuntu mac'c'a naanaakka hinttentu attuma naanaw akkopite. Untuntu sarotetsaaninne duretetsan de'ana malakka amottoppite». 13 «Nu bolla gakkedda iitabay ubbay nu iita oosuwaappenne nu wolk'kaama naak'uwaaappe dendeeddawaana. Gidooppene, neeni nu S'oossay nu nagaraa daruwa keeshshaa nuuna pirdabaykka; shin nuuppe amareedawantta zeretsaw ashshaada. 14 Yaatina, nuuni ha'ikka zaaretsiide, hawaa mala tunabaa ootsiyaa asatuwaana imuwaaninne akuwaan walakettiide, ne azazuwaa is's'eeddo gaanee? K'ay ha atteeda guutsa zeretsatuukka d'ayana gakkanaw, ne hank'kuu nu bolla darenneeyye? 15 Med'ina Godaw, Israa'eeliyaa S'oossaw, neeni s'illuwa. Nu naak'uwaaappe dendeeddawaan nuuppe ittuunne ne sintsan ek'kanaw danddayennawaa giddooppene, nuuni zeretsaw atteedawanttu hachche hawaan ne sintsan de'eetto» yaagaad.

10 Iziri S'oossaa Golliya sintsan kunddi yeekkiide woossiyaa wodenne nagaraakka paas'iyaa wode, Israa'eeliyaa asaaappe daruu, mac'c'awe, attumawenne naanay ubbay aakko shiik'iide, misha yeekuwa aanana yeekkeeddino. 2 Hewaappe guyyiyaan, Elaama yara gideedda Yihi'eela na'ay Shakaane hawaadan yaageedda; «Nuuni ha biitan

de'iyaa Ayhuda gidenna mac'c'awantta akkeedda diraw, nu S'oossaw ammanettibeykko. Gidoopenne, k'ay Israa'eeliyaw ha'ikka hidootay de'ee. 3 Hewaa diraw ta godaw, neeninne nu S'oossaa azazoo yayyiyaawanttu zoreddadawaadan nuuni ha machatuwaanne untuttuppe yeletteedda naanaa ubbaa yeddanaaw nu S'oossaanna c'aakk'etoyte. Hawe ubbay higgii giyaawaadan poletto. 4 Ha yewuuaa nuuni wooti ootsanentto, nuuna kaaletsanawe ne oosuuaa gidiyaa diraw, dendda! Minna! Nuunikka neena maaddana». 5 Iziri denddi ek'kiide, kaaletsiyaa k'eesetuuaa, Leewatuwaanne Israa'eeliyaa asaa ubbaa ha geetetteeddawaadan ootsana mala c'aakk'iseedda; untuntukka c'aakk'eeddino. 6 Hewaappe guyyiyaan, Iziri S'oossaa Golliyaa sintsaappe dendiide, Eliyaashiba na'ay Yahohanaani de'iyaa kifiliyaa geledda. Kumentsaa k'ammaa omooduwaappe simmeedda asatuwaa nagaraw yeekiide ak'eeda diraw, he sa'aan k'umaa mibeenna; haatsaakka ushibeenna. 7 Hewaappe guyyiyaan, omooduwaappe simmeedda Asay ubbay Yersaalame shiik'ana mala, Yihudaa ubbaaninne Yersaalamen awaayuwaa awaayeeddino. 8 Ha heezzu gallassaa giddon he sa'aa shiik'en'na ooninne de'oppe, aw de'iyababay ubbay aappe aketanaadaaninne ikka omooduwaappe simmeedda shiik'uwaappe shaakettiide yederssettanaadan kaappatuunne c'imatuu kuusheeddino. 9 He geetetteedda heezzu gallassatuu wurrenna de'ishshin, udduppuntsa aginaan laatamantsa gallassan Yihudaanne Biiniyaama Asay ubbay Yersaalame shiik'kiide, ha dees'o yewuwaappenne wolk'kaama irappe dendeddawaan kokkoriide, S'oossaa Golliyaa sintsan de'iyaa dabaaban utteeddino. 10 Hewaappe guyyiyaan Iziri dendi ek'kiide, untuntta hawaadan yaageedda; «Ayhuda gidenna mac'c'a asatuwaappe machetuwa akkiide naak'k'eeddita; he gaasuwaan Israa'eeliyaa asaa naak'uwa kasewaappekka yaa darisseeddita. 11 Ha'i hinttentu nagaraa Med'inaa Godaw, hinttentu mayza aawotuuaa S'oossaw paas'ite; I dosiyaabaakka ootside. He biittan de'iyaa Ayhuda gidenna asatuwaappenne Ayhuda gidenna hinttentu machetuwaappe shaakettiite». 12 He sa'aan shiik'eedda shiik'uu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootside, hawaadan yaageeddino; «Neeni nuw odeeddawaadan nuuni ootsanaw besse. 13 Shin asaa paydu c'ora; iray wolk'kaam bukkiiyaa balguuwa. Yaatiyaa diraw, nuuni irappe attiyaa sa'ay bayinna sa'aan hawaan ek'kanaw danddayokko. K'ay nuuni ha yewuwaan loytsi naak'k'eedda diraw, hawe itti gallassan woy laa'u gallassan giigiyaabaa gidenna. 14 Hewaa diraw, ha shiik'eedda asaa kotan nu kaappatuu koshsiiyaawaa ootsino. Ha yewuwaappe denddeeddawaan nu S'oossaa wolk'kaama hank'k'uu nuuppe simmana gakkanaw, nu katamatuwaan de'iyaa Ayhuda gidenna mac'c'awantta akkeedda ubbay keereedda wodiyaan Yersaalame yiino; k'ay he katamatuwaa c'imatuunne pirddiyaawantukka untuntunna yiino» yaageeddino. 15 Asaaheela na'ay Yoonataaninne Tiik'iwa na'ay Yaahizaayi s'alalay untunttu k'ofaa p'alk'k'eeddino; k'ay Mashulaaminne Leewiyaa gideedda Shabbataayi p'alk'k'iyaawantta maaddeeddino. 16 Hewaa diraw, omooduwaappe simmeedda Asay he geeddawaadan ootseeddino. K'eesii Iziri ubbaa zaratuwaappekka kaappatuwaa untunttu suntsan suntsan dooreedda. Tamantsa aginaan koyro gallassan kaappatuu yewuuaa k'ori s'eellanaw doommeeddino. 17 Koyro aginaan koyro gallassay gakkiiyaa wode, Ayhuda gidenna mac'c'awantta akkeedda asatuwaa

ubbaa k'oriide wursseeddino. 18 Ayhuda gidenna mac'c'a asatuwaappe machchiyaa akkeedawanttu hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantta. K'eesetuwaappe: Yos'edeek'a naanaa gideedda Iyyaasunne Aa ishatuwaa yaraappe Ma'iseeya, El'eezera, Yaariibanne Gadaaliyaa. 19 Hawanttu barenttu Ayhuda gidenna machchetuwa yeddanaaw c'aakk'eeddino; k'ay barenttu naak'uwa diraw, wudiyaappe itti dorssaa orggiyaa naak'uwa yarshshuwa ootside yarshsheeddino. 20 Imeera yaran Ayhuda gidenna machchetuwa akkeedawanttu Hanaanne Zabaadiyaa. 21 Hariima yaratuwaappe Ma'iseeya, Eelaasa, Shamaa'iyaa, Yihi'eeanne Ooziyaana. 22 Paashihuura yaratuwaappe Eliyoo'enaaya, Ma'iseeya, Isimaa'eela, Nataani'eela, Yozabaadanne El'aasa. 23 Leewatuwaappe: Yozabaada, Shamaa'iyaa, K'aliis'a giyaa K'elaaya, Pataahiyyaa, Yihudaanne El'eezera. 24 Mazimuriyaa yes's'iyaawantuppe: Eliyaashiba. Penggiyaa naagiyaawantuppe: Shaaluuma, S'elemanne Uura. 25 K'ay hara Israa'eeliyaa asaappe: Par'oosha yaratuwaappe Raamiyaa, Yizziyaa, Malkkiyaa, Miyaamiina, El'aazara, Malkkiyaanne Banaaya. 26 Elaama yaratuwaappe Mataaniyaa, Zakkaraasa, Yihi'eela, Abdda, Yiremootanne Eelaasa. 27 Zattu yaratuwaappe Eliyoo'enaaya, Eliyaashiba, Mataaniyaa, Yiremoota, Zabaadanne Aziiza. 28 Bebaaya yaratuwaappe Yahohanaana, Hanaaniyaa, Zabbayanne Atlaaya. 29 Baana yaratuwaappe Mashulaama, Malluuka, Adaaya, Yaashuuba, Sha'aalanne Yiremoota. 30 Paahati-Moo'aaba yaratuwaappe Adinaaha, Kalaala, Banaaya, Ma'iseeya, Mataaniyaa, Bas'aali'eela, Biinuyanne Minaasa. 31 Hariima yaratuwaappe El'eezera, Yishiyya, Malkkiyaa, Shamaa'iyaa, Shim'oonaa, 32 Biiniyaama, Malluukanne Shamaariyaa. 33 Hashuuma yaratuwaappe Matanaaya, Mataata, Zabaada, Elifelees'a, Yeremaaya, Minaasanne Shim'a. 34 Baana yaratuwaappe Ma'idaaya, Amiraama, U'eela, 35 Banaaya, Bediyaa, Kaluuha, 36 Waaniyaa, Maremoota, Eliyaashiba, 37 Mataaniyaa Matanaayanne Yaa'isa. 38 Biinuya yaratuwaappe Shim'a, 39 Sheleemiyaa, Naataana, Adaaya, 40 Makinadaabaaya, Shashaaya, Sharaaya, 41 Azaari'eela, Sheleemiyaa, Shamaariyaa, 42 Shaaluuma, Amaariyaanne Yooseefo. 43 Nabo yaratuwaappe Yi'i'eela, Matiiyaa, Zabaada, Zabiina, Yadaaya, Yuu'eeanne Banaaya. 44 Hawanttu ubbatuu Ayhuda gidenna machchetuwa akkeedawantta. Ittuu ittuu haray atto naanaakka yeleeeddino.

Nahimiyya

1 Hakaaliyaa na'aa Nahimiyya k'aalay hawaa. Ars's'ekissisi Paariise biittan kawutoodeppe laatamantso laytsan, Kisileewa geetettiyya aginaan, taani Nahimii waanna katamaa gideedda Suusan de'ay. **2** Ta ishatawaaappe ittuu, Hanaana goossay hara asatuwaana ittippe gididi, Yihudaappe taakko yeedda; taani omooduwaa bibeenawantubaanne Yerusaalamebaa untuntta oochchaad. **3** Untunttu zaariide, «Omooduwaan bibeenawantunne de'uwaan de'iyaawantu wolk'kaama metuwaaninne yeellaa gidдон de'ino. Yerusaalame gimbbiyaa dirssay koletteedda; k'ay gimbbiyaa dirssaa penggetuukka taman s'uugetteeddino» yaageeddino. **4** Taani hawaa ubbaa siseedda wode uttaade yeekkaad. Daro gallassaa kayyotta s'oomaadda, saluwa S'oossaa, hawaadan yaagaadde woosaa; **5** «Med'ina Godaw, saluwa S'oossaw, Wolk'kaamawunne Bonchcheteedda S'oossaw, dosiyaawantoonne ne azazuwaa naagiyaawanttoo ne aggena siik'uwa c'aak'uwa naagiya S'oossaw, **6** taani ne k'oomay k'ay ne k'oomatuwaa gideedda Israa'eeliyaa asaa diraw k'ammanne gallassi neena woossiyaa woosaa ne haytsay siso; ne ayiikka duge taakko s'eello. Nuuni Israa'eeliyaa Asay ootseedda nagaraa ubbaa new paas'ay; tumukka taaninne ta mayza aawotuu neena naak'keeddo. **7** Nuuni ne bollan loysiti iita nagaraa ootseeddo; neeni ne k'oomaa Muse bagganna nuu immeedda azazuwaa, wogaanne higgiyaa naagibeykko. **8** Ne k'oomaa Musew neeni hawaadan yaagaadde odeedda k'aalaa hayyanaa k'oppa; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hinttentu taw ammanettennan is's'ooppe, taani hinttentu Ayhuda gidenna biittatuwaan laalana. **9** Shin hinttentu taakko simmiide, ta azazuwaa naagooppe, hinttentu haray atto sa'aa gas'aa gakkanaw laaletintokka, taani hinttentu taw goynnana mala, taani ta suntsaw dooreedda sa'aw zaaraadde shiishshana» geeddawaa k'oppa. **10** «Hawantu neeni ne wolk'kaama wolk'kaaninne ne mino k'esiyaan woza akkeedda ne k'oomatuwaanne ne asatuwaa. **11** Abeet Med'etaa Godaw, taani ne k'oomay woossiyaa woosaanne neena bonchchanaw dosiyaa, ne k'oomatuwaa woosaa ne haytsay siso. Taani ne k'oomay hachche ootsanaw koyeeddabay taw ushechchanaadan, kaatiyaa wozanaa shugissaade taana maadda» yaagaad. Taani he wode kaatiyaw eessaa tigiyaawaa.

2 Ars's'ekissisi kaateteedda laatamantso laytsan, Niisaana giyyaa aginaan, itti gallassi kaatiyaa sintsan woyniyaa eessay de'iyaaawaa akkaade, taani aw immaad. He gallassaappe attina, kase ubbakka kaatiyaa sintsan kayyotta erikke. **2** Hewaa diraw, kaatii taana, «Neena sakkiiyaabay baawa; shin hawaa keeshshaa ayaw kayyottaadii? Hawe ne wozanaa kayyoyeeddabay itti ayentto de'iyaaawaa besse» yaageedda. Hewaappe guyye taani loysita yaya zaaraadde, **3** «Kaatii med'inaw de'o! Ta mayza aawotuu moogetteedda katamay kolettiide d'ayina, k'ay he katamaa gimbbiyaa dirssaa penggetuukka taman s'uugettikichchina, taani ayaw kayyottikittaa?» yaagaad. **4** Kaatiikka zaariide, «Yaatina, ha'i taani new ayaa ootsanaadan koyay?» yaageedda. Taani saluwa S'oossaa woosaa simmaade, **5** kaatiyaa hawaadan yaagaad; «Kaatiyaw, Taani neena nashechchiyaawaa gidoope, k'ay ta oochchiyaawaa neeni immanaw dosoope,

Yihudaa biittaa, ta mayza aawotuu moogetteedda katamaa baade, he katamaa zaaraadde kees's'ana mala, taana yeddaarikki». **6** He wode, kaatata Kaatiyaa Ars's'ekisii ellekka utti de'ishshin, kaatii, «Ne biyaa ogii woyssa wodiya akkanawee? K'ay neeni awude simmanii?» yaagiide taana oochcheedda. Taanikka ta simmana wodiya aw odaad; kaatii nashettiidde, taana yeddeedda. **7** K'aykka kaatiyaa taani hawaadan yaagaad; «Kaatiyaw, neena nashechchiyaawaa gidoope, taani Yihudaa gakkanaw, he biittaana aad'aadde baana mala, Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyya Bagga Biittaa mooddiyaawanttoo dabddaabbii s'aafetto. **8** K'ay Geeshsha Golliyya gimbbiyaa dirssaa penggiyaa giigissanaw, katamaa gimbbiyaa dirssaa diranawunne taani de'iyaa golliyya kees's'anaw taw miisaa immana mala, kaatiyaa wora naagiyya Asaafawukka dabddaabbii s'aafetto» yaagaad. S'oossaa lo'o kushii taananna de'iyaa diraw, kaatii taani oochcheeddawaa ubbaa immeedda. **9** Kaatii taananna amareeda olaa gadaawatuwaanne paraa asatuwaa yeddeedda; untuntunna ittippe Efiraas'iisa Shaafaappe away wulliyya bagga biittaa baade gackaade, kaatii yeddeedda dabddaabbiiyaa he gadiyaa mooddiyaawanttoo immaad. **10** Shin Beeti-Horoona gade asaa gideedda Sanbbalaas'inne Amoonaa gadiyaa kaappuwaa gideedda S'oobbii, «Israa'eeliyaa asaw lo'obaa ootsiyaa Asay yeedda» giyaawaa siseedda wode, loysiti hank'eteeddino. **11** Taani Yerusaalame yaade heezzu gallassaa yaan gam'aad. **12** Gido shin, Yerusaalamew taani ootsanaadan ta S'oossay ta wozanaa wotseedda k'ofaa oonne odabeykke. Hewaappe guyyiyaan, taananna de'iyaa asaappe amareedawantta akkaade, k'amman denddaade baad. He wode taani toggeeddawaappe hara togaa mehii nuw baawa. **13** Taani bilahiyaan denddaade, Zanggaaraa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaana kesaade, Dawiyaa Pultuwaa geetettiyya sa'aanna aad'd'a, Pituwaa Oliyaa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaa geetettiyya penggiyaa gakkanaw baaddi. Hewaan koletteedda Yerusaalame gimbbiyaa dirssaanne k'ay tamaan s'uugetteedda gimbbiyaa dirssaa penggetuwaa akeekade s'eellaadi. **14** Hewaappe simmaade, Pultuwaa gimbbiyaa dirssaa Penggiyaakkonne dagatteedda kaatiyaa haatsay de'iyaa sa'aa baad. Gido shin, taani toggeedda togaa mehii aad'd'iyaa ogiyaa demmabeykke. **15** Hewaa diraw, k'amman haatsay goggiyaa kakkaa gidduwaana aad'd'a gimbbiyaa s'eellaad. Hewaappe guyyiyaan, guyye simmaade Zanggaaraa Penggiyaana katamaa gelaad. **16** Hewan de'iyaa kaappatuwaappe ooninne taani hak'a baaditantto, woy k'ay ayaa ootsaadditanttonne eribeenna. Ayaw gooppe, taani Ayhudatoo, k'eesatoo, bonchcheteedda asatoo, kaappatoonne kiitaa kiitetanaw de'iyaa asaappe oonne ta k'ofaa biro odabeykke. **17** Hewaappe guyyiyaan, taani untunttoo hawaadan yaagaad; «Nuuni ay mala metuwaa gidduwaan de'into be'iita; ayaw gooppe, Yerusaalame katamay koletteedda; k'ay gimbbiyaa dirssaa penggetuukka taman s'uugetteeddino. Shin hawaappe sintsa nuuni hawaadan kawushiide de'ennaadan, ane denddiide, Yerusaalame gimbbiyaa dirssaa zaaretsiide gimboytte» yaagaad. **18** K'ay ta S'oossaa lo'o kushii taananna de'iyaaawaanne kaatii taw odeeddawaa ubbaa untunttoo odaadi. Untunttukka, «Ane denddoytenne zaaretsiide gimboytte» yaageeddino. Barentu kushiya lo'o oosoo miniseeddino. **19** Shin Beeti-Horoona gadiyaa asaa gideedda Sanbbalaas'i, Amoonaa gadiyaa oosanchchaa gideedda S'oobbiinne Araba gadiyaa

asaa gideedda Geesheemi hawaa siseedda wode, nu bolla k'iliic'iide miic'ceeddino. K'ay, «Hawe hintenttu ootsiyaabay ayee? Woy k'ay kaatiyaa bolla makkalanaw koyiitee?» yaagiide oochcheeddino. 20 Taani zaaraadde, «Saluwa S'oossay nuw injeyana; nuuni Aa k'oomatuu gimbbiyaa doommama. Shin Yerusaalame de'iyaa baappe hintentta gakkiiyaa gishuwa gidina, maataa gidina, woy hintenttu dogettennaadan k'ofissiyaabay hintenttoo baawa» yaagaad.

3 Hewaappe guyyiyaan, k'ees ubbatuwa kaappuu Eliyaashibinne hara k'eesatuu Dorssaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa zaaretsi gimbbiide, S'oossaw dummayeeddino; sank'kaakka aatseeddino. Untunttu S'etu Adussa maammaanne Hanaani'eela Adussa Maammaa gakkanaw gimbeedda gimbbiyaa S'oossaw dummayeeddino. 2 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Iyaarkko Asay gimbeedda. Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Imira na'ay Zakuuri gimbeedda. 3 Hassinaa'a naanay Moliyaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gimbeeddino. Untunttu pengge mitsaa essiide, sank'kaakka aatseeddino; k'ay sank'kaw gorddiya mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbuuwa giigisseeddino. 4 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Hak'k'oo'sa na'aa gideedda Ooriyoona na'ay Maremooti gimbeedda. Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Mashezaabeela na'aa Berekiyaa na'ay Mashulaami gimbeedda. Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Ba'aana na'ay S'aadook'e gimbeedda. 5 Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Tak'o'a katamaa asatuu gimbeeddino; gido shin, he katamaa kaappatuu barentoo imteedda kiitaa is'seeddino. 6 Paaseeha na'ay Yoodaahenne Basoodiyaa na'ay Mashulaami ec'a Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gimbeeddino. Untunttu pengge mitsaa essiide, sank'kaakka aatseeddino; k'ay sank'kaw gorddiya mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbuuwa giigisseeddino. 7 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Gabaa'oonaa katamaa asaa gidiyaa Malaas'eenne Meronoota katamaa asaa gideedda Yadooni gimbeeddino. K'ay Gabaa'oonanne Mis'ip'p'a katamatuwa asatuukka untuntunna ittippe gidiide, Efiiraas'iisa Shaafaappe awaay wulliyaa Bagga Biitaa mooddiyaawe de'iyaa golliyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeeddino. 8 Work'kaa tigiya Harihaya na'ay Uuzi'eeli untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa gimbeedda. K'ay Aa gas'aan de'iyaa sa'aa shittuwa med'diyaa Hanaanii gimbeedda. Untunttu laa'u ittippe Aako Gimbbiyaa geetettiyaa sa'aa gakkanaw, Yerusaalame gimbbiyaa gimbeeddino. 9 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Huura na'ay, Yerusaalame woradaa shaakuwa mooddiyaa Rafaayi gimbeedda. 10 Harumaafa na'ay Yadaayi bare golliyaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa gimbeedda. Aa gas'aan de'iyaa sa'aa Hashaabaniyaa na'ay Has's'uushi gimbeedda. 11 Hariima na'ay Malkkeenne Paahati-Moo'aaba na'ay Hashshuubi Aa gas'aan de'iyaa sa'anne Ittoonne Adussa Gimbbiyaa gimbeeddino. 12 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Halloheesha na'ay, Yerusaalame woradaa laa'entso shaakuwa mooddiyaa Shaaluuminne Aa mac'c'a naanay gimbeeddino. 13 Hanuuninne Zaanoha kataman de'iyaa asatuu ittippe Zanggaaraa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gimbeeddino. Untunttu penggiyaan sank'ka aatsiide, sank'kaw gorddiya mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbuuwa giigisseeddino. K'ay Pituwaa Oliyaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gakkanaw, sha'a wad'aa adussa gimbbiyaa gujiide gimbeeddino. 14 Rekaaba na'ay, Beeti-Hakkareema woradaa mooddiyaa Malkki Pituwaa

Oliyaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa gimbeedda. Penggiyaan sank'ka aatsiide, sank'kaw gorddiya mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbuuwa giigisseedda. 15 Kolihoza na'ay, Mis'ip'p'a woradaa mooddiyaa Shaaluumi Pultuwa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa zaaretsiide gimbeedda. I penggiyaw s'eeraa giigisseeddawaappe guyyiyaan, sank'ka aatseedda; sank'kaw gorddiya mitsaanne mitsaa gelissiyaa kulbuuwa giigisseedda. Hewaa bollakka k'ay, Shelaaha geetettiyaa dagatteedda haatsay de'iyaa baggana kaatiyaa atakiltiyaa sa'aappe doommiide, Daawita Katamaappe yeedda atakiltiyaa gakkanaw de'iyaa gimbbiyaa gimbeedda. 16 Hewaappe kaaliyaawaa Azibuk'a na'ay, Beetis'uura woradaa shaakuwa mooddiyaa Nahimii gimbeedda; I Daawita duufuwaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa gakkanaw, dagatteedda haatsay de'iyaa sa'aa gakkanawunne wolk'kaamatuwa golliyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeedda. 17 Hewaappe kaaliyaawaa Baana na'aa Rehuuma aawotetsaa gidon de'iyaa, Leewatuu gimbeeddino. Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa K'a'ila woradaa shaakuwa mooddiyaa Hashaabii bare woradaa suntuun gimbeedda. 18 Aappe kaaliyaawaa Henadaada na'ay, K'a'ila woradaa laa'entso shaakuwa mooddiyaa Bawaayinne Aa ishatauu gimbeeddino. 19 Untunttu gas'aan de'iyaa sa'aa Iyyaasu na'ay, Mis'ip'p'a woradaa mooddiyaa Es'eeri gimbeedda; I olaa miishshaa wotsiyaa golliyaappe sintsa baggana de'iyaa sa'aa gakkanawunne gimbbiyaw zooziyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeedda. 20 Aappe kaaliyaawaa Zabbaaya na'ay Baaruki gimbbiyaa gas'aappe doommi, biide k'eesiyaa ubbatuwa kaappuwa Eliyaashiba golliyaa penggiyaa gakkanaw, minotetsan gimbeedda. 21 Aappe kaaliyaawaa Hak'k'oo'sa na'aa gideedda Ooriyoona na'ay Maremooti Eliyaashiba golliyaa penggiyaappe doommi, biide golliyaa wurssetsaa gakkanaw gimbeedda. 22 Aappe kaaliyaa heera gadiyaan de'iyaa k'eesatuu gimbeeddino. 23 Untuntuppe kaaliyaawaa Biiniyaamenne Hashshuubi barentu golliyaa sintsan de'iyaa sa'aa gimbeeddino. Untuntuppe kaaliyaawaa Anaaniyaa na'aa gideedda Ma'iseeya na'ay Azaare bare golliyaa miyyiyaan de'iyaa sa'aa gimbeedda. 24 Aappe kaaliyaawaa Azaariyaa golliyaappe doommi, biide gimbbii zuuk'eti simmo sa'aa gakkanaw de'iyaa sa'aa Henadaada na'ay Biinuyi gimbeedda. 25 Uzaaya na'ay Paalaali gimbbiyaa zuuk'eti simmo saappe doommi, biide naagiyaawantuu wochchiyaa maammaappe k'ommo baggana oyk'k'etti kees'eteedda kaatiyaa golliyaa d'ok'k'a gimbbiyaa sintsa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeedda. Aappe kaaliyaawaa Par'oo'sha na'ay Padaayinne 26 Geeshsha Golliyaa k'oomatuu, Ofeelan de'iyaaawantuu gimbeeddino; untunttu Haatsaa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaa sintsanna away doliyaa baggana de'iyaa sa'anne maammaa gimbbiyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeeddino. 27 Untuntuppe kaaliyaawaa Tak'o'a katamaa Asay gimbiyaappe sintsan hara baggana de'iyaa saappe biide, Ofeela gimbbiyaa dirssaappe haakki de'iyaa wolk'kaama maammaa gimbbiyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeeddino. 28 Itti itti k'eesatuu kka Paraa Penggiyaa gimbbiyaa dirssaappe k'ommonna de'iyaa barentu golliyaa sintsanna, huup'issa baggana de'iyaa sa'aa gimbeeddino. 29 Untuntuppe kaaliyaawaa Imeera na'ay S'aadook'e bare golliyaa sintsan de'iyaa sa'aa gimbeedda. Aappe kaaliyaawaa Away doliyaa Penggiyaa naagiya Shakaaniyaa na'ay Shamaa'e gimbeedda. 30 Aappe kaaliyaawaa Sheleemiyaa na'ay Hanaaniinne

S'alaafaw usuppuntsa na'aa gideedda Hanuuni gimbeeddino. Untuntuppe kaaliyaawaa Berekiiyaa na'ay Mashulaami bare de'iyaa kifiletuwaa sintsan de'iyaa sa'aa gimbeedda. **31** Aappe kaaliyaawaa S'omoosiyaa gimbbiyaa dirrsaa Penggiyaa sintsan de'iyaa Geeshsha Golliyaa k'oomatuuinne zal'anchchatuu golliyaa gakkanaw de'iyaa sa'aa work'k'aa tigiyyaa Malkki gimbeedda. K'aykka I gimbbiyaa gas'an bolla baggana de'iyaa kifiliyaa gakkanaw de'iyaa sa'aakka gimbeedda. **32** Work'k'aa tigiyaawantunne zal'anchchatuu he kifiliyaappe doommiide, Dorssaa Penggiyaa gimbbiyaa dirrsaa gakkanaw de'iyaa sa'aa gimbeeddino.

4 Nuuni gimbbiyaa dirrsaa kiitaa doommeeddawaa Sanbbalaas'i siseedda wode hank'k'uwaa ees's'i kesseedda; K'ay loytsi yilotide, nuuna k'iliic'eedda. **2** Bare laggetuwaanne Samaariyaa olanchchatuu sintsan I hawaadan yaageedda; «Hawantuu, ha patsena Ayhudatuu ayaa ootsiino? Katamaa zaaretsiide gimbbanaw koyiinooye? Yarshshuwaakka yarshshanaw koyiino? Oosuwa itti gallassi wurssanawaa untunttuu malatiyye? Gimbbiyaw shuchchaa zaari de'uwaa wotsanaw danddayetti?» **3** Aa miyyiyaan ek'k'eedda Amoonaa gadiyaa asaa gideedda S'oobbiikka k'ay hawaadan yaageedda; «Untunttu K'ay ay gimbbiyaa gimbbanaw danddayiino? Untunttu gimbbiyaa dirrsaa gimbbiyaa bollan worakanay kesinttonne kunddi aggana». **4** Hewaappe guyyiyaan, taani hawaadan yaagaadde woossaad; «Nu S'oossaw, untunttu nuuna woot woot k'iliic'into hawaa sisa! Untunttu nuuna shek'k'iyaa shek'ay untunttu huup'iyaan simmo. Barenttoo de'iyaa ak'uwaa bonk'k'etti kichchiide, allaga gadiyaan omoodetteedda asaa gidino. **5** Untunttu naak'uwaa gentsoppa; untunttu nagaraakka ne sintsaappe mule k'uc'c'oppa. Ayaw gooppe, gimbbiyaa gimbbiyawantta nuuna shek'an kawushsheeddino». **6** Nuuni gimbbiyaa dirrsaa oosuwa aggeenaan ootseeddo. K'ay asayykka oosuwa minotetsan ootsiyaa diraw, gimbbiyaa dirrsaa d'ok'atetsay ellekka bakkaa keeshshaa gidi aggeeda. **7** Sanbbalaas'i, S'oobbi, Araba gadiyaa asay, Amoonaa gadiyaa asaynne Ashidooda katamaa Asay Yerusaalame gimbbiyaa dirrsaa kiittay lo'o hanotetsan oosettiide de'iyawaanne koletteedda sa'atuukka baretteeda wode loytsi hank'k'eteeddino. **8** Hewaappe dendeeddawaan ittippe Yerusaalame yiide nuuna olanawunne shabbirisanaw mak'etteeddino. **9** Shin nuuni nu S'oossaakko woosseeddo; untuttuppe dendeeddawaan k'amanne gallassi naagiyya naaganchchatuwaakka wotseeddo. **10** He wodiyaan Yihudaa Asay hawaadan yaageeddino; «Tookuwaa tookkiyaawe kasewaappe nuuna labbantsee; k'ay dentsanaw koshsiiyaa gimbiyaappe koletteedda daro shuchchaykka biro de'ee. Yaatina, nuuni hachche ha gimbbiyaa wootiide gimbbanaw danddayetto?» **11** Nu morkketuu, «Nuuni biide untunttu giddo gakkanaw, untunttu oosuwa ootsennaadan te'anawunne untuntta wod'ana gakkanaw, untunttu erikino» yaageeddino. **12** Gido shin, Ayhudatuu zaari zaari nuukko yiide, «Untunttu mule baggana yiide, nuuna olanawantta» yaagiide nu odeeddino. **13** Hewaa diraw, nu asaappe mashshaa, tooraanne wondaafiyya oyk'k'iide asaa untunttu zariyaan zariyaan maaraade, kiitay wuriibeenna heeraan gimbbiyaappe zokko baggana naaganaadan wotsaad. **14** Asay shabbiretteeddawaa taani be'eedda wode, denda ek'k'aade, untuntta, untunttu kaaletsiyaawantanne hara kaappatuwaa ubbaa hawaadan

yaagaad; «Nu morkketoo yayyoppite! Goday wolk'k'aamanne hoola geetettiyaawaa gidiyaawaa hassayite. Hewaa diraw, hinttentu zaretoo, hinttentu attuma naanaatoo, hinttentu mac'c'a naanaatoo, hinttentu machchiyawunne hinttentu golliyaw oletteite» yaagaad. **15** Nu morkketuu nuuna k'ohanaw mak'k'eteeddawaa nuuni ereeddawaa untunttu siseeddino. K'ay S'oossayykka untunttu mak'k'uwaa hada kesseeddawaa akeekeddino. Hewaappe guyyiyaan, nuuni ubbayykka simmiide, nu gimbbiyaa dirrsaa oosuwa doommeeddo. **16** He wodiyaappe doommiide, ta k'oomatuuwaappe bakkay oosuwa ootsiyaa wode, bakkay tiraan wotsiyaa ola miishshaa mayyiide, tooraa, gondalliyaanne wondaafiyya oyk'k'iide naaganaadan ootsaad. K'ay kaappatuukka Yihudaa asaa ubbaappe guyyenna ek'k'iide mintsetsino. **17** Gimbbiyaa dirrsaa gimbbiyaawantunne koshsiiyaawaa tookkiyaawanttu ubbay itti kushiyan ola miishshaa oyk'k'iide, itti kushiyan oosuwa ootsino. **18** Gimbbiyaa oosuwa ootsiyaa ubbay mashshaa bare s'eessan danc'c'i danc'c'i utteedda. Malakataa punniyaawekka ubbaa wode taappe shaaketti erenna. **19** Asaa kaaletsiyaawantta, kaappatuwaanne asaa ubbaa taani hawaadan yaagaad; «Gimbbiyaa dirrsaa kiitay wolk'k'aamanne loytsi aaka gidiyaawaappe dendeeddawaan, nuuni ittuu ittuwaappe shaakettiide haakkeeddo. **20** Hewaa diraw, hinttentu malakataa punaa sisiyya wode, I punettiyya sa'aa taakko haa shiik'ite. Nu S'oossayykka nu diraw olettanawaa». **21** Oosuwa wonttumaatsa saluu zo'iyaa wodiyaappe doommiide, omarsa s'oolintii kessana gakkanaw ootsiyaa wode ubbaan, baggay ootsiyaa wode, baggay tooraa oyk'k'iide naagiino. **22** He wode taani asaw hawaadan yaagaad; «K'aman nuuna naaganawunne gallassi k'ay kiitaa ootsanaw hinttentu ubbayykka hinttentu k'oomatuuukka Yerusaalamen ak'ite». **23** Hewaa diraw, taana gidina, ta ishatuwa gidina, ta k'oomatuuwa gidina, woy k'ay taana naagiyaawantta gidinakka, nuuni ubbayykka nu mayuwa kessennaan ak'eeeto; k'ay nu ola miishshaykka, nuuppe ubbakka shaakettenna.

5 Attumawenne mac'c'awe barenttu zariyaa gideedda Ayhudatuu bollan wolk'k'aama c'abbuwa kesseeddino. **2** Untunttu hawaadan yaageeddino; «Nuuni, nu attuma naanaynne nu mac'c'a naanay c'ora; hewaa diraw, nuuni miide pas'a de'ana mala, nuw katsay koshshee». **3** Haratuu k'ay, «Nuuna gakeedda iita koshaappe nuuna ashshiyaa k'umaa demmana giidde, nu goshshay, nu woyniyaa turaa sa'aynne nu keetsay attenan asaw oyteeddoo» yaageeddino. **4** Haratuukka k'ay hawaadan yaageeddino; «Nu goshshawunne nu woyniyaa turaa saatoo kaatii oochcheedda giiraa c'igganaw miishshaa tal'iyaa akkeeddo. **5** Ayhuda zaratuwaana nuuni itti ashuwaa; nu naanaykka untunttu naanaa mala. Shin nuuni nu yeleeedda naanaa ayiletetsaw aatsiide immanaw giddetteeddo; ubbaa k'ay nu mac'c'a naanatuwaappe ittuu ittuu ayiletetsaw zal'etteeddino. Gidooppenne, nu goshshaynne nu woyniyaa turaa sa'atuu nuuppe aketti diggo diraw, nuuni ayinne ootsanaw danddayokko». **6** Untunttu c'abbuwaanne ha k'aalaa taani siseedda wode, loytsa hank'k'ettaad. **7** Ootsanawaa ta wozanaan k'oppaade, asaa kaaletsiyaawantanne kaappatuwaa s'eesaade: «Hinttentu hinttentu zaratuwaa yeluwa c'iggiissiyaawan uk'k'unnita» yaagaadde untuntta mootaad. He metuwaabaa haasayiide billanaw wolk'k'aama shiik'uwaa untunttunna udaad. **8** Hawaadan yaagaad; «Ayhuda gidennawanttoo zal'etteedda

Ayhuda zariyaa gideedda nu ishatuwaawozanaw nuuni nu wolk'ay danddayeeddawaa ubbaa ootseeddo. Shin hintenttu k'ay, hintenttu ishatuwaaw gideedda hintenttu zariyaa hintenttoo barentta zal'ana mala ootside de'itita». Kaaletsiyaawanttoo zaariyaa k'aalay d'ayina, c'o'u yaageeddino. **9** Taani k'aykka hawaadan yaagaad; «Hintenttu ootsiyaabay likke gidenna; nu morkketuu, Ayhuda gidennawanttu nu bollan k'ilic'enna mala, nu S'oossaw yayanawunne likke gidiyaabaa ootsanaw hintenttoo bessennee? **10** Taani ta huup'iyaw, ta ishatuwaanne ta k'oomatuu akka untunttoo miishshaanne katsaa tal'eeddo; gido shin, ane untuntuppe yeluwaaw akiyaawaa aggooyte. **11** Untunttu goshshatuwaaw, woyniyaa turaa sa'atuwaaw, zayitiyaa wogaratuuwaanne golletuuwa ubbaakka untunttoo hachche zaarite. K'ay miishshan, kasaan, woyniyaa eessan gidina zayitiyaan, hintenttu untuntuppe akkeedda s'eetuwaappe itti kushiyaaw yeluwaaw ubbaa untunttoo ellekka zaarite». **12** Untunttukka zaariide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni ubbaakka untunttuwaaw zaariide, untunttoo immana; untuntta ayaanne oochchokko. Neeni gaadde de'iyawaadan, nuuni ootsana». Hewaappe guyye k'esetuwaaw haa taakko s'eegaade, barenttu geedda k'aalaa polana mala, c'aak'ketsanaadan ootsaad. **13** Hewaappe guyyiyaan, ta mayuwaaw k'ok'ofaade hawaadan yaagaad; «Oninne hinteppe bare geedda k'aalaa polennan d'ayoope, S'oossay Aa hawaadan Aa golliyaappenne Aa ku'waappe k'ok'ofa; akka k'ok'ofetiide mela atto». Shiik'eedda Asay ubbay itti k'aalan, «Amen'i» yaagiide Med'ina Godaa galateeddino. Asay ubbay bare c'aak'keeddawaadan ootseedda. **14** Ars'ekissii kaateedda laatamantso laytsaappe biide, hattamanne laa'entso laytsaa gakkanaaw, taani Yihudaa mooddiyaawaa gidaade suntsettaad. He tammanne laa'u laytsan, taana gidina woy ta ishatuu mooddiyaawoo bessiyaa k'umaa dirguuwaaw akkibeykko. **15** Shin taappe kasena mooddiyaawanttu asaw dees'o tookko gidiide, hachche hachche katsawunne woyniyaa ushshaw oytamu s'agaraa biraa c'iggiiseeddino. Haray atto ayissiyanawanttu k'oomatuu barenttu asaa bollan godaa malatissiide gam'eeddino. Gidooppenne, taani S'oossaw yaayeedda diraw, hawaadan ootsabeykke. **16** Taanatsetaa ubbaa Yerusaalame gimbbiyaa dirssaa oosoo immaaddippe attin, ta huup'ew ay gadiyanne shamabeykke. Ta k'oomatuu ubbay taananna he kiitaan itippe gam'eeddino. **17** Nu heeraan de'iyaa Ayhuda gidennawantuppe nuukko yeedda Asay baynnan de'ishshin, hachche hachche taananna ta masoofiyani miyaa Ayhudatuunne untuntta kaaletsiyaawanttu paydu s'eetanne ishatama. **18** Hachche hachche itti booraa, usuppun dooreteedda dorssatuwaanne daro kuttotuwaaw shukki shukkiide, asaw shiishshino; k'ay tammu gallasan itti gede daro baatsaa woyniyaa eessaa untunttoo agiino. Shin asaa bollan de'iyaa toooku dees'uwaa gidiyaawaa taani eriyaa diraw, gadiyaa mooddiyaawoo bessiyaa k'umaa dirguuwaaw oochchabeykke. **19** «Ta S'oossaw, taani ha asaw ootseedda lo'otetsaa ubbaa k'oppaade, tawukka lo'otetsaa ootsa» yaagaad.

6 Sambbalaas'i, S'oobbii, Araba gadiyaa asaa gidiyaa Gesheeminne hara nu morkketuu nuuni gimbbiyaa dirssaa ootsiidde poleeddawaanne k'ay oosetibeenna pac'a sa'aykka ittuunne attibeenawaa siseeddino. Gido shin, nuuni gimbbiyaa dirssaa penggetuwaan biro sank'kaa gelissibeykko. **2**

Hewaa untunttu siseedda wode, Sanbbalaas'inne Gesheemi hawaadan yaagiide, taakko kiiteeddino; «Oona geetettiyaaw dembban de'iyaa k'eerii katamatuwaappe ittuwaan yaade nuunanna gaketta». Shin untunttu ta bolla ittaa ootsanaw mak'etteeddino. **3** Hewaa diraw, taani untunttoo hawaadan yaagaadde zaara kiitanchchatuwaaw kiittaa; «Taw daro kiitay de'ee; hewaa diraw, taani hintenttu giyaaw sa'aa baanaw danddaykke. Taani duge hintenttukko biina, kiitay ayaw d'ubetti?» **4** He kiitaa zaari zaari oyduu gede taakko kiiteeddino; shin taani itti mala zaaruwaaw untunttoo immaad. **5** Ichcheshentsuwaan Sambbalaas'i bare k'ooma bolla dooyaa de'iyaa dabddaabbiyaa taakko kiiteedda. **6** Dabddaabbiikka hawaadan yaagee; «Neeninne ne zariyaa gideedda Ayhudatuu makkalanaw k'oppeeddawaanne hewaappe dendeeddawaan gimbbiyaa dirssaa gimbbiyaawaa shoora gadiyaan de'iyaa Asay ubbay haasayiyaawaa Gesheemi taw odeedda. K'ay neeni neena kaatiyaa kessanaw koyiyaawaanne; **7** neeni Yihudaa kaatiyaa gidiyaawaa Yerusalaamen awaayana mala, timbbiyaa odiyaawantta ne wotseeddawaakka I taw odeedda. Ha waariyaa kaatii sisusay attena. Hewaa diraw, taananna gakettaade zorettanaw haaya». **8** Taanikka, «Ha neeni giyaaw yewuwaaw ubbay ubbaakka tuma gidennawaanne neeni c'oo med'd'eeddawaa» yaagaadde zaaraad. **9** Nu ootsiyaa kiitay poletenna mala, «Untunttu kushii oosoo daaburi kichcheedda» yaagiide untunttu nuuna yashissiidde gam'eeddino. Hewaa diraw, «Nu S'oossaw ha'i taana mintsetsaarkii» yaagaadde taani woossaad. **10** Hewaappe guyyiyaan, sooppe kessennaadan gorddi wotseedda Mahes'aabi'eela na'aa na'aa Dalaaya na'aa Shamaa'iyaa k'ok'baad. I taw hawaadan yaageedda; «Itti k'amma awudento untunttu neena wod'anaw yaana de'iyaa diraw, neeninne taani S'oossaa Golliyaaw giddo geliide, S'oossaa Geeshsha Golliyaaw giddon S'oossaa Geeshsha Golliyaaw penggetuwaaw gorddiide gaketoytte». **11** Taani hawaadan yaagaadde zaaraad; «Taana malatiyaa Asay bak'atti? Woy k'ay taana malatiyaa Asay Geeshsha Golliyaaw giddo geliide, bare shemppuwaaw ashshii? Taani hewaa ubbaakka ootsikke». **12** Ta yewuwaaw k'oppiyaa wode, tumukka Aa S'oossay kiiteedda timbbiyaa odiyaawaa gidennawaanne S'oobbiinne Sanbbalaas'i Aa miishshan shammeedda diraw, ta bolla woddoo timbbiyaa odiyaawaa gidiyaawaa akeekaadde. **13** I miishshan shametteedda gaasuu taani yayaade, I giyaawaadan ootsaade taani nagaran gelanaaddaana. Yaatina, untunttu ubbay hewaa siseedda wode, taana kad'isiyaabaa ta bollan demmanaassa. **14** «Ta S'oossaw, S'oobbiinne Sanbbalaas'i ootseeddawaaw k'oppa. No'aado geetettiyaaw mac'c'a timbbiyaa odiyaananne hara timbbiyaa odiyaawanttu ubbay taana yashissanaw untunttu ootseeddawaaw ubbaakka k'oppa» yaagaad. **15** Gimbbiyaa dirssaa kiitay ishatamanne laa'u gallasan, Eluula geetettiyaaw aginaan laatamanne ichcheshantso gallasan poletteedda. **16** Nu yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaaw giddon de'iyaa nu morkketuu hewaa siseedda wode yaayeeddinonne yeellateeddino. Ayaw gooppe, hawe kiitay nu S'oossay maaddina oosetteeddawaaw akekeeddino. **17** He wodiyaan Ayhudatuwaaw kaaletsiyaawanttu S'oobiyaaw c'ora dabddaabbetuwaaw s'aafeeddino; S'oobbi zaariide, untunttoo s'aafeedda. **18** Ayaw gooppe, I Araaha na'aa Shakaaniyaa naatto akkeedda dirawunne Aa na'ay Yahohanaani Berekiyaa na'aa Mashulaama naatto akkeedda diraw, Yihudaappe daratu aanana c'aak'k'eti utteeddino. **19** Untunttu S'oobbi ootseedda

lo'obaa ubbaa ta sintsan haasayino; k'ay taani giyaawaakka aw odiino. S'ooibiikka taana yashissanaw dabddaabbetuwaas'aafi yeddee.

7 Gimbbiyaa kiittay wurina, penggetuwaankka sank'k'ay geleedda. K'ay penggiyaa naagiyaawanttu, mazimuriyaa yes's'iyaaawantunne Leewatuu barenttu kiitaan kiitan geleeddino. **2** Hewaappe guyyiyaan, Yerusaalame katamaa ayissiyaa maataa ta ishaa Hanaanawunne geessuwaaw gadaawaa Hanaaniyaw immaad. Hanaanii hara ubbaappe aad'd'eeda tumanchanne S'oossaw yayyiyaa asaa. **3** Taani untunttu hawaadan yaagaadde azazaad; «Wontta away keesiide ho'ana gakkanaw, Yerusaalame gimbbiyaa penggetuwaaw dooyoppite. K'ay omarsii naagiyaawanttu barenttu oosuwaaw wurssiide baanaappe kasetiide, penggetuwaaw loytsi gorddanaadan ootsite. Hewaa bollakka Yerusaalamen de'iyaa asaappe dooriide, ittuu ittuu kaalaan kaalaan naaganaadaanne k'ay haratuu barenttu heeraan de'iidde, barenttu golliiyaa keeshshaa keeshshaa naaganaadan ootsite» yaagaad. **4** He wode Yerusaalame katamay loytsi aakonne wolk'k'aama; shin Aa gidдон de'iyaa asaa paydu loytsi guutsaa. K'ay daro golliikka biro kees'ettibeenna. **5** Hewaappe guyyiyaan, asaa kaaletsiyaawantta, kaappatuwaanne asaa ubbaa shiishshaade untunttu yeletaa maaran maaran mazggabana mala, S'oossay taana k'ofisseedda. Omooduwaappe kasetiide simmeedda asaa yeletaa maaraa mas'aafaakka demmaad; he mas'aafan s'aafetteeddawe hawaa. **6** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore omoodiide, bare gadiyaa afeedda asaappe guyye barenttu katamaa katamaa Yerusaalamenne Yihudaa simmeedda asatuu hawaappe kaaliyaawantta. **7** Untunttu kaappatuu Zarubaabeela, Iyyaasa, Nahimiyyaa, Azaariyaa, Ra'amiiyaa, Nahamaana, Marddikiyoosa, Bilishaana, Mispereeta, Bigiwaaya, Nahuumanne Ba'aana. Omooduwaappe simmeedda Israa'eeliyaa asaa paydu hawaa. **8** Par'oosha yaratu 2,172. **9** Shafaas'iyaa yaratu 372. **10** Araaha yaratu 652. **11** Iyyaasunne Iyoo'aaba naanaa gideedda Paahati-Moo'aaba yaratu 2,818. **12** Elaama yaratu 1,254. **13** Zattu yaratu 845. **14** Zakkaaya yaratu 760. **15** Biinuya yaratu 648. **16** Bebaaya yaratu 628. **17** Azggaada yaratu 2,322. **18** Adoonik'aama yaratu 667. **19** Bigiwaaya yaratu 2,067. **20** Adiina yaratu 655. **21** Hizk'kiyaasa yaraa gideedda As'eera yaratu 98. **22** Hashuuma yaratu 328. **23** Bes'aaya yaratu 324. **24** Hariifa yaratu 112. **25** Gabaa'oona yaratu 95. **26** Beeteleemenne Nas'oofa katamatuwaaw Asay 188. **27** Anaatoota katamaa Asay 128. **28** Beeti-Azimaawetuwaaw katamaa Asay oytamanne laa'uwaaw. **29** K'iriyaati-Yi'aariima, Kafiiranne Ba'eroota katamatuwaaw Asay 743. **30** Raamanne Gebaa'a katamatuwaaw Asay 621. **31** Mikimaasa katamaa Asay 122. **32** Beeteleenne Ay katamatuwaaw Asay 123. **33** Laa'entso Nabo geetettiyaa katamaa Asay 52. **34** Laa'entso Elaama yaratu 1,254. **35** Hariima katamaa Asay 320. **36** Yaarikko katamaa Asay 345. **37** Looda, Haddiidanne Oono katamatuwaaw Asay 721. **38** Sanaa'a katamaa Asay 3,930. **39** Hawaappe kaaliyaawanttu omooduwaappe simmeedda k'eesetuwaaw: Iyyaasu yara gideedda Yadaaya yaratu 973; **40** Imeera yaratu 1,052; **41** Paashihuura yaratu 1,247; **42** Hariima yaratu 1,017. **43** Hawaappe kaaliyaawanttu omooduwaappe simmeedda Leewatuwaaw: Hodaawiyaa yara gideedda Iyyaasunne K'adimi'eela yaratu

74; **44** Asaafa yara gideedda mazimuriyaa yes's'iyaaawanttu **148**; **45** Geeshsha Golliyaa penggiyaa naagiyaaw Shaaluma, As'eera, Shalmoonaa, Ak'kuuba, Has'iis'anne Shobaaya yaratu 138. **46** Hawanttu omooduwaappe simmiide, Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuwaaw yaratuwaaw: S'iha yaratuwaaw, Hasuufa yaratuwaaw, S'abba'oota yaratuwaaw, **47** K'eeroosa yaratuwaaw, Si'a yaratuwaaw, Padoona yaratuwaaw, **48** Labaana yaratuwaaw, Hagaaba yaratuwaaw, Shalmaaaya yaratuwaaw, **49** Hanaana yaratuwaaw, Giddeela yaratuwaaw, Gahaara yaratuwaaw, **50** Ra'aaya yaratuwaaw, Raas'iina yaratuwaaw, Nak'oda yaratuwaaw, **51** Gazzama yaratuwaaw, Uuza yaratuwaaw, Paaseeha yaratuwaaw, **52** Besaaya yaratuwaaw, Me'uniima yaratuwaaw, Nafushesiima yaratuwaaw, **53** Baak'ibuuk'a yaratuwaaw, Hak'uufa yaratuwaaw, Harihuura yaratuwaaw, **54** Baas'ilita yaratuwaaw, Mahiida yaratuwaaw, Harshsha yaratuwaaw, **55** Bark'k'ooosa yaratuwaaw, Sisaara yaratuwaaw, Temaaha yaratuwaaw, **56** Nas'iha yaratuwaanne Has'iifa yaratuwaaw. **57** Hawaappe kaaliyaawanttu omooduwaappe simmeedda Solomone k'oomatuwaaw yaratuwaaw: Sos'aaya yaratuwaaw, Sofereeta yaratuwaaw, Pariida yaratuwaaw, **58** Yaa'ila yaratuwaaw, Dark'k'ooona yaratuwaaw, Giddeela yaratuwaaw, **59** Shafaas'iyaa yaratuwaaw, Has's'iila yaratuwaaw, Pokereeti-Has's'abayma yaratuwaanne Amooona yaratuwaaw. **60** Omooduwaappe simmiide, Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'oomatuwaaw yaratuunne Solomone k'oomatuwaaw yaratu paydu ubbaanna 392. **61** Haratuukka k'ay, Telmelaaha, Teliharshsha, Karuuba, Adoonanne Imeera geetettiyaa katamatuwaappe Yerusaalame simmeeddino. Shin untunttu woy untunttu aawotuu Israa'eeliyaa sheeshsha gidiiyaawaa erissanaw danddayibeykkinno. **62** Hewanttu Dalaaya, S'ooibiyaanne Nak'oda yaratuwaaw; untunttu payduukka ubbaanna 642. **63** K'eesetuwaappe k'ay Hobaaaya yaratu, Hak'k'ooos'a yaratuunne Barzzillaaya yaratu Yerusaalame simmeeddino. Hawe Barzzillaaya giyaawe Gala'aade biittaa asaa gideedda Barzzillaaya naatto akkiidde, bare bolluwa suntsaa akkeedda. **64** Hawanttu barenttu yeletaa s'ap'uwaaw eranaw yeletaa mas'aafan koyeeddino, shin demmibeeykkinno. Hewaa diraw, untunttu tunaadan paydettiide, k'eesetetsan ootsennaadan digetteeddino. **65** K'ay Geeshsha Saamatuwaan shaakki pirddiyaa k'eesi denddana gakkanaw, untunttu geeshsha k'umaappe maanaw danddayennawaa Ayhudatuwaaw mooddiyaawe untunttoo odeedda. **66** Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmeedda asaa paydu ubbaanna 42,360. **67** Hewaa bollakka k'ay 7,337 attuma k'oomatuunne mac'c'a k'oomatu mazimuriyaa yes's'iyaa 245 attumawaanne mac'c'a asatuu simmeeddino. **68** Omooduwaappe ubbaanna simmeedda asaa paratuwaaw paydu 736; bak'ulotuu 245; **69** gaalotuu 435; haretuu k'ay 6,720. **70** Yaratuwaaw kaappatuwaappe amareedawanttu oosoo imotaa immeeddino. Biittaa mooddiyaawe hospun kiilo giraame work'kaa, 50 disttetuwaanne 530 k'eesatuwaaw mayotuwaaw immeedda. **71** Yaratuwaaw kaappatuu 168 kiilo giraame work'kaanne 1,250 kiilo giraame biraa immeeddino. **72** Atteeda Asay ubbaanna 168 kiilo giraame work'kaa, 1,100 kiilo giraame biraanne 67 k'eesatuwaaw mayotuwaaw immeeddino. **73** Hewaappe guyyiyaan k'eesatuu, Leewatuu, penggiyaa naagiyaawanttu, mazimuriyaa yes's'iyaaawanttu, asaappe darotuunne Geeshsha Golliyaa k'oomatuu, ubbaanna Israa'eeliyaa ubbay barenttu kataman kataman utteeddino.

8 Laappunsa aginay gakko wode, Israa'eeliyaa Asay ubbaykka barenttu kataman kataman utteeddino. He aginaan untuntu ubbaykka itippe Haatsaa Penggiyaa sintsan de'iyaa dabaaban shiik'keeddino. Med'inaa Goday Muse baggana Israa'eeliyaa asaw immeedda Higgiyaa Mas'aafaa ahana mala, s'aafiyya Izira oochcheeddino. **2** Yaatina, laappunsa aginaan koyro gallassan, attumawe mac'c'awe, akeekanaw danddayiyaa Asay ubbay shiik'keedda sa'aan Iziri Higgiyaa Mas'aafaa aheedda. **3** Haatsaa Penggiyaa sintsan de'iyaa dabaaban ek'kiide, attumawoo mac'c'awoo, akeekanaw danddayiyaa asaa ubbaw Higgiyaa Mas'aafaa wonttappe gallassaa seetay gakkanaw nabbabeedda; asaykka loytsi hayzziide siseedda. **4** Iziri ek'kiide nabbabanaw mitsaappe gigisseedda gutaraa bollan ek'keedda. Aappe ushechcha baggana Matiiyyaa, Shamaa'iyaa, Anaaya, Oriyoona, Hiik'kiyaanne Ma'iseeya geetettiyyaa asatuu ek'keeddino. Haddirsa baggana K'ay Padaaya, Mishaa'eela, Malkkiyaa, Hashuuma, Hashibadanaaha, Zakkaraasanne Mashulaama geetettiyyaa asatuu ek'keeddino. **5** Iziri asaa ubbaappe d'ok'kiyaa sa'aan ek'keedda diraw, ubbaykka Aa loytsiide s'eellishin, untuntu sintsan Higgiyaa Mas'aafaa dooyeedda. He wode untuntu ubbay utteedda saappe dendi ek'keeddino. **6** Iziri Med'inaa Godaa, wolk'kaama S'oossaa galateedda. Asay ubbay barenttu kushiyya pude dentsiide, «Amen'i, Amen'i» yaageeddino. K'ay untuntu som'i sa'aa bochchana gakkanaw guufanniide, Med'inaa Godaw goynneeddino. **7** Hewaappe guyyiyaan dendiide, barenttu de'iyaa sa'aan ek'keeddino. Iyyaasa, Baana, Sherebiyaa, Yaamiina, Ak'kuuba, Shabbataaya, Hodiyya, Ma'iseeya, K'aliis'a, Azaariyaa, Yozabaada, Hanaaanne Palaaya geetettiyyaa Leewatuu higgiyaa Asay akeekanaadan ootseeddino. **8** Untuntu S'oossaa Higgiyaa Mas'aafaappe nabbabiide, k'ay nabbabetteeddawe waagintto, Asay erana mala, bili k'onc'c'isseeddino. **9** Asay higgiyaa k'aalaa siseedda wode, barenttu wozanaan mishettide yeekkeeddino. Hewaa diraw, biittaa mooddiyya Nahimii, keesenne s'aafiyya gideedda Izirinne asaw mas'aafaa biliyya Leewatuu asaa hawaadan yaageeddino; «Ha gallassay Med'inaa Godaw, hinttentu S'oossaw, geeshsha gallassaa gidiyaa diraw, ittuunne kayyottoppitenne yeekkoppite» yaageeddino. **10** K'ay Nahimii gujiidekka hawaadan yaageedda; «Biite, mod'd'uwaa miite; mal'iyyaawaakka ushite; k'ay baynawanttookka hinttewaappe shaakki immite. Ayaw gooppe, hachche gallassay nu S'oossaw geeshsha gallassaa. Med'inaa Godaa nashechchay hinttentoo wolk'kaa gidiyaa diraw kayyottoppite» yaageedda. **11** Leewatuukka k'ay, «Hawe geeshsha gallassaa gidiyaa diraw, kayyottoppite; hayzzite» yaagiide asaa c'o'u ootseeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Asay nashechchaan maanawunne ushanaw k'ay baynawanttookka de'iyawaappe shaakki immanaw beeddino. Ayaw gooppe, untuntu oodedda k'aalaa siseeddinonne akeekeddino. **13** Aginaw laa'entso gallassi zaratuwaa kaappatuu, k'eesatuu nne Leewatuu higgiyaa k'aalaa untuntu birshshana mala, Izirakko yeeddino. **14** Hewan tamaariide, laappunsa aginaan Daasiyaa Baalaa bonchchiyya wode, Israa'eeliyaa Asay ubbay daasiyaa gididon utanaadan Med'inaa Goday Muse baggana azazeeddawaa akeekeddino. **15** Hewaa diraw, katamatuwaa ubbaaninne Yersaalamen hawaadan yaagiide awaayeeddino; «Deriyaa huup'iyaa kesite; zayitiyya wogaraappe, woran doliyya wogaraappe, barsseenetiyya mitsaappe, zambbaa mitsaappenne haytsay

de'iyaa mitsaa ubbaappe higgiyan s'aafetteeddawaadan, daasiyaa daasanaw tashiyya ahite» yaageeddino. **16** Hewaa diraw, Asay biide mitsaa tashiyya aheeddino; barenttu golliyya bollan de'iyaa dembaa sa'aan, barenttu gibbiyyan, S'oossaa Geeshsha Golliyya dabaaban, Haatsaa Penggiyaa dabaabaaninne Efireema Penggiyaa dabaaban daasiyaa daaseeddino. **17** Omooduwaappe simmeedda Asay ubbay daasiyaa daaseedda, Aa gididon utteeddino. Neewe na'aa Iyyaasu wodiyaappe doommiide, he gallassay gakkanaw, untuntu hawaa mala baalaa bonchchi erikino. Hewaa diraw, ubbaykka loytsi nashetteeddino. **18** Baalay doomettoodeppe biide wurana gakkanaw, hachche hachche Iziri S'oossaa Higgiyaa Mas'aafaappe asaw nabbabeedda. Baalaa laappun gallassaa bonchchowaappe guyyiyaan, hospunsa gallassan higgii azaziyaawaadan geeshsha shiik'uwaa ootseeddino.

9 He aginaan laatamanne oyddentso gallassan Israa'eeliyaa Asay s'oomiide, maak'aa mayiidenne barenttu huup'iyaa baanaa k'oliide, itti sa'aa shiik'keeddino. **2** Barentta allaga gade asaa ubbaappe shaakkeeddino. Hewaappe guyyiyaan dendi ek'kiide, untuntune kase untuntu aawotuu ootseedda nagaraa ubbaa paas'eeddino. **3** Hewan untuntu ek'kide'ishshin, heezzu saatiyaa gidiyaawaa Med'inaa Godaa untuntu S'oossaa Higgiyaa Mas'aafay untuntu nabbabetteedda. K'ay hara heezzu saatiyaa gidiyaawaa barenttu nagaraa paas'iiddinne Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw, goynniide gam'eeddino. **4** Leewatuwaappe amareedawantu shiik'uwaa bollan kesiide, kooshshaa d'ok'ku ootsiide Med'inaa Godaakko, barenttu S'oossaa, waasseeddino. Hewantukka Iyyaasa, Baana, K'aadimi'eela, Shabaaniyya, Buuna, Sherebiyaa, Baananne Kanaana. **5** Leewatuwaappe Iyyaasu, K'aadimi'eeli, Baani, Hashaabanee, Sherebee Hodee, Shabaanenne Pataahe Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageeddino; «Dendi ek'kiide, med'inaappe med'inaw de'iyaa Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa galatite! ubbaappenne saba ubbaa bollanna d'ok'ku d'ok'ku geeddanne bonchcheteedda S'oossaa suntsaa sabbite» yaageeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagiide woosseeddino; «Med'inaa Godaw, ne s'alalay S'oossaa! Neeni salotuwaanne salotuwaan de'iyaa med'etaa ubbaa, sa'anne Aa bollan de'iyaa med'etaa ubbaanne Abbatuwaanne untuntu gididon de'iyaa med'etaa ubbaa med'd'aadda; ubbaw shempuwaan immaadda. Saluwa med'etatu ubbay new goynniino. **7** «Neeni Med'etaa Ubbaa Godaa! Neeni Abraama Uura geetettiyya Kaladaawatuu katamaappe dooraade kessaadda; Aa suntsaakka laammaade, Abraama yaagaadde suntsaadda. **8** I new ammanettiyya asaa gidiyaawaa be'aade, Kanaanetuu, Hiitetuwa, Amoorawaanatuwa, Parzawaanatuwa, Yaabusatanuwaanne Gergeesatuwa gadiyaa Aa zaretoo laata gadiyaa ootsaade immanaw aw k'aalaa c'aak'uwaa gelaadda. Neeni s'illo gidiyaa diraw, ne geedda k'aalaakka polaadda. **9** «Neeni kase nu mayza aawotuwa Gibs'e gadiyaan gakkedda tuggaa be'aadda; k'ay Zo'o Abbaa geetettiyya abbaa matan de'iide untuntu, «Nuuna maaddaariikii!» yaagiide waasseedda waasuwaakka sisaadda. **10** Gibs'e kaatii, Aa gadiyaa kaappatuunne he gadiyaa Asay ubbay Israa'eeliyaa asaa bollan otoretteedda diraw, untuntu bollan malaataanne malalissiyaabaa ootsaadda. Hewaappe dendeedawaan, hachche gakkanaw, ne suntsay

bonchchuwaan s'eegettanaadan ootsaadda. **11** Abbaa yaanne haanne shaakkaade, gidduwaana ne asaa mela biittaaana pintaasadda. Shin huchchay c'immo haatsaan olina, c'immuwaas duge wod'd'iyaaawaadan, untunttu yederssiyaa morkkatuwaas abbaan miissaade d'ayssaada. **12** Israa'eeliyaa asaa gallassi shaariyaa tuusnaan kaaletsaa, k'amma k'ay untunttu hamettiyyaa ogiyaan poo'ana mala, tamaa tuusnaa untunttu sintsan essaade kaaletsaa. **13** «Neeni saluwaappe wod'd'aade, ne asaa Siinaa Deriyaa bollan haasayissaadda. Suure pirdaanne tuma gideedda higgiiyaa k'ay lo'o wogaanne azazuwaa untunttuu immaadda. **14** Geeshsha ne Sambbataa untunttu bonchchana mala, untunttu tamarissaadda. Ne k'ooma Muse baggana untunttuu azazuwaa, wogaanne higgiiyaa immaadda. **15** Untunttu koshateedda wode saluwaappe k'umaa immaadda; k'ay untunttu saametteedda wode zaallaappe haatsaa pulitissaadda. Neeni untunttuu immanaw c'aak'keedda gadiyaa geliide laattana mala azazaadda. **16** «Shin nu mayza aawotuu otoretteeddino. Odina sisenna morggiyaa orddo gididiide, new azazettibeykino. **17** Azazettenan is's'eeddino; k'ay neeni untunttuu ootseedda malalissiyaabaa ubbaa hassayibeykino. Untunttu morggiyaa orddo gideeddino; k'ay barentu makkalaappe dendeeddawaan, Gibs'e gadiyaa guyye ayilettisaw zaariide kaaletsana mala, kaappuwa barentoo dooreeddino. Gido shin, neeni atto giyya S'oossaa; keekanne maariyaawaa. Siik'uuwaan kumeeddawaanne hank'k'oo elleellennawaa. Hewaa diraw, ne siik'uu med'inaassa; neeni untunttu agga beyikka. **18** «Untunttu maraa malatiyaa eek'aa med'd'iide, «Hintena Gibs'e gadiyaappe kesseedda hintenttu s'oossay hawaa: yaagiide neena wolk'k'aama shek'k'aa shek'k'ooppeka, **19** ne daro maarotetsaa diraw, neeni untunttu he gadiyaa woran agga beyikka. Untunttu biyaa ogiyaa kaaletsana mala, gallassi shaariyaa tuussay, k'ay untunttu ogiyaa poo'issana mala, k'amma tamaa tuussay untunttuppe haakkibeenna. **20** Untunttu tamarissana mala, ne lo'o Ayaanaa untunttuu immaadda. Maanaw mannaa untunttu doonaappe pac'issabeykka; k'ay untunttu saamookka haatsaa immaadda. **21** Oytamu laysaa ubbaa untunttu woran hamettiyyaa wode, untunttuu koshshiyaabaappe itibaanne d'ayssabaakka. Untunttu mayuu wuribeenna; untunttu gediikka gaafibeena. **22** «Barentu zawaan de'iyaa gas'aa biittatuwaanne kawutetsatuwa untunttu s'ooniide oyk'kanaadan ootsaadda. Sihoona geetettiyya kaatii mooddiyaa Haseboona gadiyanne Ooga geetettiyya kaatii mooddiyaa Baasaane gadiyaa untunttu laatteeddino. **23** Untunttu zeretsatuwaas payduwaa saluwaas s'oolinttiyaadan darissaadda. Kase untunttu aawaatoo gelissananne laatissana gaade neeni odeedda gadiyaa untunttu gelissaadda. **24** Untunttu Kanaane gadiyaa laatteeddino; he gadiyaan de'iyaa Kanaane asaa ubbaa untunttu sintsan neeni kawushshaadda. Untunttu Kanaane asaa bollan, untunttu kaatetuwaas bollaaniinne he gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa bollan barentu doseeddawaa ootsana mala, untunttu kushiyan aatsa immaadda. **25** K'ay untunttu yuushshuu gimbbetteedda katamatuwaanne aradda biittaa s'ooniide akkeeddino; k'aykka lo'obay ubbay kumeedda golliyya, bookeettedda haatsaa ollatuwaa, woyniyaa turaa sa'aa, wogaruwaanne hara ayfiyaa immiyaa daro mitsatuwaas laatteeddino. Hewaappe mi kalliiide orddeeddino; ne wolk'k'aama keekatetsan untunttu nashetteeddino. **26** «Gidooppeka, ne asatuu azazettenan

is's'iide, ne bollan makkaleeddino; ne higgiiyawukka zokkiyaa zaareeddino. Neekko untunttu simmanaadan untunttuu miniisiide odeedda timbbitiyaa odiyaawanttu wod'eeddino. Loytsi wolk'k'aama shek'k'aa neena shek'k'eeddino. **27** Hewaappe dendeeddawaan untunttu un'etsiyaa morkkatuwaas kushiyan aatsa immaadda; morkketuu untunttu un'etseedda wode neekko waasseeddino. Untunttu waasuwaas saluwaan gida sisaade ne maarotetsaa daruwaadan, untunttu untunttu morkkatuwaas kushiyaappe ashshiyaawanttu kiittaadda. **28** «Shin untunttu shemppuwaas demmiide zaaretsiide, ne sintsan nagaraa ootseeddino. Neenikka zaaraade untunttu morkkatuwaas kushiyan aatsaade imminna, untunttu morkketuu untunttu mooddeddino. Shin ha'ikka untunttu neekko waassina, untunttu waasuwaas saluwaan gidaade sisaadda. Ne maarotetsaan untunttu zaara zaaraadekka ashsha akkaada. **29** «Ne higgiiyaakko untunttu simmana mala, neeni untunttuu minisaade odaadda; shin untunttu otoretteeddino; ne azazuwaakka is's'eeddo yaageeddino. Asay azazettooppe de'uwaa demmiyaa ne higgiiyaa aad'd'eddino; k'ay morggiyaa orddo gidi, new zokkiyaa zaariide, azazettenan is's'eeddino. **30** Gidooppenne, daro laytsaa untunttu danddayaadda; timbbitiyaa odiyaawanttu baggana ne Ayyaanan untunttuu minisaade odaadda; shin untunttu sisibeykino. Hewaappe dendeeddawaan Ayyuda gidenna kawutetsatu untunttu mooddana mala, untunttu kushiyan aatsa immaadda. **31** Shin neeni keekanne maariyaa S'oossaa gidiyaa diraw, ne wolk'k'aama maarotetsaan untunttu ubbaana aggabeykkanne d'ayssabaakka. **32** «Nu S'oossaw, wolk'k'aamaw, wolk'k'aamanne yayetteedda S'oossaw, ne aggena siik'uwaa k'aalaa c'aak'uwaa naagiiyaawaa, nu bollan gakteedda metuu ne sintsan laafabaa malatoppo. Beni Asoore kaatetuwaas wodiyaappe doommide, hachche gakkanaw, nu bollan, nu kaatetuwaas bollan, nu kaappatuu bollan, nu k'eesatuwaas bollan, nu timbbitiyaa odiyaawanttu bollan, nu mayza aawotuwaas bollaaniinne ne asaa ubbaa bollan wolk'k'aama metuu gakteedda. **33** Nuuna gakteeddawaan ubbaan neeni s'illuwaas. Ayaw gooppe, nuuni neena naak'k'ooppeka neeni ammanettiyaawaa aggabeykka. **34** Nu kaatetu, nu kaappatuu, nu k'eesatuu nne nu mayza aawotuu ne higgiiyaa naagibeykino; k'ay neeni untunttuu immeedda azazuwaanne ne minissa odeeddawaakka sisibeykino. **35** Neeni untunttu kawutetsan untunttuu wolk'k'aama anjuwaa immaadda; k'ay aakonne mokkiyaa biittaakka untunttuu immaadda; shin untunttu new goynibeykkinonne barentu iita oosuwaappe simmibeykino. **36** «Hewaappe dendeeddawaan, nuuni hachche ayiliyaa gidiyaawaa be'a. K'ay hewekka untunttu Aa ayfiyaanne I immiyaa anjuwaa ubbaa maana mala, nu mayza aawaatoo neeni immeedda he gadiyaan, nuuni ayiliyaa gideeddo. **37** Nu nagaraa diraw, neeni nu bollan dentseedda kaatetu gadiyaa anjuwaa ubbaa untunttu go'ettiino. K'ay nu bollaaniinne nu mehiyaa bollan barentu koyeeddawaa ootsino; nuunikka wolk'k'aama metuuwaa gidon de'eetto» yaageeddino. **38** Haneedda yewuwaas ubbaa diraw, nuuni haasayiide c'aak'k'eedda c'aak'uwaa s'aafeeddo; he nuuni s'aafeedda c'aak'uwaa warak'ataa bollan nu kaappatuu, nu Leewatuunne nu k'eesatuu barentu maatafaa wotseeddino.

10 Hawaappe kaalliyaa asatuu he maatafay wod'd'eedda warak'ataa bollan parameeddino. Hewantukka Hakaaliyaa na'aa gadiyaa mooddiyaa Nahimiyaa;

k'eesetuwaappe: Sedek'iyaasa, **2** Saraaya, Azaariyaa, Ermaasa, **3** Paashihuura, Amaariyaa, Malkkiyaa, **4** Has's'uusha, Shabaaniyaa, Malluuka, **5** Hariima, Maremoota, Obaadiyaa, **6** Daaneela, Ginnetoonaa, Baaruka, **7** Mashulaama, Abiiya, Miyamiina, **8** Ma'aaziyyaa, Bilggaayanne Shamaa'iyyaa. **9** Leewatuwaappe: Azaaniyaa na'aa Iyyaasa, Henadaada yara gideedda Biinuyaa, K'aadini'eelanne **10** untuntuu ishaturaa Shabaaniyaa, Hodiyyaa, K'alisi's, Palaaya, Hanaana, **11** Miika, Raahooa, Hashaabiyyaa, **12** Zakkuura, Sherebiyyaa, Shabaaniyaa, **13** Hodiyyaa, Baananne Baniina. **14** K'ay asaa kaaletsiyaawantuppe: Par'oosha, Paahati-Moo'aaba, Elaama, Zatta, Baana, **15** Buuna, Azggaada, Bebaaya, **16** Adooniyaa, Bigiwaaya, Adiina, **17** As'eera, Hizk'iyaasa, Azuura, **18** Hodiyyaa, Hashuuma, Bes'aaya, **19** Hariifa, Anatoota, Nebaaya, **20** Maagippi'aasha, Mashulaama, Heziira, **21** Mashezaabeela, S'aadook'a, Yadduu'a, **22** Palaas'iyyaa, Hanaana, Anaaya, **23** Hoshee'a, Hanaaniyaa, Hashshuuba, **24** Hallohesha, Piiliha, Shobeek'a, **25** Rehuuma, Hashaabina, Ma'iseeya, **26** Akiya, Hanaana, Anaana, **27** Malluuka, Hariimanne Ba'aana. **28** K'ay atteeda asaykka k'eesatuu, Leewatuu, penggiyaa naagiyaawantuu, mazimuriyaa yes's'iyaawantuu, Geeshsha Golliyyaa k'oomatuu S'oossaa higgiyaw azazettanaw Ayhuda gidennawantuppe barena shaakkeedda ubbay, K'ay untuntuu machchatuu, untuntuu attuma naanay, untuntuu mac'c'a naanayinne yewuwa akeekanaw asaa gamma gakkedda ubbay, **29** barena kaaletsiyaawaana ha c'aak'uwaan mayetteeddino. Hewekka bare k'ooma Muse baggana S'oossay untuntuu immeedda higgiyaadan baanaw, Med'inaa Godaa nu S'oossaa azazuwaa, pirdaanne wogaa naaganaassanne ootsanaassa. Hewe d'ayooppe, S'oossay yeddiyaa shek'ay barentu bolla yaanaadan mayetteeddino. **30** Untuntuu hawaadan yaagiide c'aak'keeddino: «Nu mac'c'a naanaa Ayhuda gidenna gadiyaa attuma naanaatoo immokko; K'ay untuntuu mac'c'a naanaakka nu attuma naanaatoo machato ootsiide akkikko. **31** «Ayhuda gidenna gadiyaa asatuu katsaa gidina woy harabaa ayaanne Sambbata gallassi woy hara baala gallassi zal'anaw ahooppe, untuntuppe shammokko. «Laappuntsa laysay gakkiiyaa wode, nu gadiyaa goshokko; nuuni tal'eedda ac'uwa oochchokko. **32** «Geeshsha Golliyyaa oosoo ichcheshu girame dees'iyya biraa laysan laysan aggenaana immana. **33** Hewe ayaw gooppe, S'oossaa sintan wotsiyaa ukitsaasa, hachche hachche yarshshiyaa katsaa yarshshuwa sa'aa, s'uuggiyaa yarshshoo shukkiyaa mehiyaw, Sambbata gallassan, aginay s'eeriya wodenne laysan de'iyya hara baalatuwaan yarshshiyaa yarshshoonne hara geeshsha miishshaa ubbaassa; K'ay Israa'eeliyaa asaa nagaraa atto giissanaw yarshshiyaa yarshshoonne nu S'oossaa Geeshsha Golliyyaa oosoo koshshiyaa ubbabaassa. **34** «Nuuni k'eesatoo, Leewatoonne hara asaa ubbay saamaa yeggeeddo. Ayaw gooppe, higgiyan s'aafetteeddawaadan Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, yarshshiyaa sa'aan yarshshuwa s'uuggiyaa mitsaa nu S'oossaa Geeshsha Golliyaw O yaray ahanaw bessintto eranaassa. **35** «Laysan laysan nu gadiyaa afiyyaa koyro gakkiiyaawaanne afiyyaa immiyaa duma duma mitsatuwaappe nuuni koyro mas'eedda afiyyaa ubbaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyyaa aggenaana ahiide immana. **36** «Higgiyan s'aafetteeddawaadan nuuni ubbaykka koyro yelettiyaa nu attuma naanaa nu S'oossaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesetuwaakko ahiide, S'oossaw dummayana;

k'ay nu miizzatuu, nu dorssatuunne nu deeshshatuu yeliyaa koyro maraa ubbaakka yaa ahiide, k'eesatoo immana. **37** «Nuuni nu gadiyaan doliyaa katsaa afiyyaa koyruwaa, K'ay nu mitsaa ubbaa afiyyaa, woyniyaanne zayitiyaa imotaa ootsiide, nu S'oossaa Geeshsha Golliyyaa haa k'eesetuwaakko ahana. K'ay Leewatuu nu katamatuwaan de'iyya biittaa ubbaa afiyyaa asiraataa akkiyaawanta gidiyaa diraw, nu biittay afyeeddawaappe ubbaappe asiraataa untuntuu immana. **38** Leewatuu asiraataa shiishshiyaa wode, Aaroona yara gideedda k'eesatuu untuntunna ittippe de'anaw besse. Leewatuukka asiraataa shiishshowaappe guyyiyaan, asiraataappe kesseedda asiraataa nu S'oossaa Geeshsha Golliyyaa ahiide, shaluwaa wotsiyaa kifiliyaan wotsino. **39** Israa'eeliyaa asayinne Leewatuu katsaa, woyniyaanne wogaraa zayitiyaa imotaa, Geeshsha Golliyyaa miishshatuunne Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesatuu, penggiyaa naagiyaawantunne mazimuriyaa yes's'iyaawantuu de'iyya kifiletuwa ahiino. «Nuuni nu S'oossaa Geeshsha Golliyyaa oosuwa ubbakka sheneko gookko» yaagiide c'aak'keeddino.

11 Asaa kaaletsiyaawantuu Yerusalaamen de'eeddino. K'ay hinkko asaappekka tammuwaappe ittuu ittuu geeshsha kataman Yerusalaamen de'ana mala, saamaa yeggiide dooreeddino. Shin hara udduppun kushiyya Asay barentu katamatuwaan de'eeddino. **2** Yerusalaamen de'anaw barentu sheniyaan mayeedda asaa ubbaa Asay anjjeedda. **3** Hara katamatuwaan de'iyya Israa'eeliyaa asay, k'eesatuu, Leewatuu, Geeshsha Golliyyaa k'oomatuu Solomone k'oomatuuwaa yaratu ubbay barentu kataman kataman de'iyya gadiyaa oyk'kiide de'eeddino. Shin hawaappe kaalliide s'aafetteeddawantuu, Yerusalaamen de'anaw yeedda gadiyaa kaaletsiyaawantaa. **4** Yihudaanne Biiniyaama zariyaappe yeedda kaaletsiyaawantuu Paareesa yara gideedda Ataayanne Sheela yara gideedda Ma'iseeya. Ataayi Oziyaana na'aa; Oziyaane Zakkaraasa na'aa; Zakkaraasi Amaariyaa na'aa; Amaari Shafaas'iyya na'aa; Shafaas'i Malaali'eela na'aa. **5** Ma'iseeyi Baaruka na'aa; Baaruki Kolihoza na'aa; Kolihozi Hazaaya na'aa; Hazaayi Adaaya na'aa; Adaayi Yoyaariiba na'aa; Yoyaariibi Zakkaraasa na'aa. **6** Paareesa yaraappe wolk'kaama gideedda 468 asatuu Yerusalaamen de'eeddino. **7** Biiniyaama zariyaappe yeedda kaaletsiyaawantuu Saala, Gabbayanne Sallaaya. Saalu Mashulaama na'aa; Mashulaami Yo'eeda na'aa; Yo'eedi Padaaya na'aa; Padaayi K'olaaya na'aa; K'olaayi Ma'iseeya na'aa; Ma'iseeyi Iti'eela na'aa; Iti'eeli Yishaa'iyya na'aa. Mullenaa 928 Biiniyaama zaratuu Yerusalaamen de'eeddino. **9** Ziikira na'ay Yuu'eeli untuntuu kaappuwaa; K'ay Hassanuu'a na'ay Yihuday kataman laa'entso maaragii de'iyya kaappuwaa. **10** K'eesetuwaappe yeedda kaaletsiyaawantuu Yoyaariiba na'aa Yadaaya, Yaakiinne Saraaya. Saraayi Hilk'iyya na'aa; Hilk'i'i Mashulaama na'aa; Mashulaami S'aadook'a na'aa; S'aadook'e Maraayoota na'aa; Maraayooti S'oossaa Geeshsha Golliyyaa kaappuwaa gideedda Ahis'uuba yara. **12** Untuntunna ittippe S'oossaa Geeshsha Golliyyaa oosuwa ootseeddawantuu ubbaana 822. K'ay hara kaaletsiyaawe Adaaya; Adaayi Yirohaama na'aa; Yirohaami Palaaliyaa na'aa, Palaalii Amoo'sa na'aa; Amoo'si Zakkaraasa na'aa; Zakkaraasi Paashihuura na'aa; Paashihuuri Malkkiyaa na'aa. **13** Adaayaana ittippe de'iyya Asay ubbaana 242. K'aykka

hara kaaletsiyaawe Amaashasaaya; Amaashasaayi Azaari'eela na'aa; Azaari'eeli Ahizaaya na'aa; Ahizaayi Mashilemoota na'aa; Mashilemooti imeera na'aa. **14** Amaashasaayaana ittippe de'iyaa olanchchatuu ubbaanna 128. Untunttu kaappuu Haggidoolima na'aa Zabddi'eela. **15** Leewatuwaappe yeedda kaaletsiyaawantuppe ittuu Shamaa'iyaa; Shamaa'e Hashshuuba na'aa; Hashshuubi Azirik'aama na'aa; Azirik'aami Hashaabiyaa na'aa; Hashaabii Buuna na'aa. **16** K'ay haratuu Shabbataayanne Yozabaada; untunttu S'oossaa Geeshsha Golliyaappe karenna oosettiyya oosotoo aawotiyaa Leewatuu kaappatuwaa. **17** K'aykka haray Mataaniyaa; I galataa woosaa woossiyya wode galataa mazimuriyaa yes's'iyaaawanttoo kaappuwaa; I Asaafa yaraappe yeletteedda Zabdda na'aa na'aa, Miika na'aa. Barenana ittippe yes's'iyaaawantu gidon Baak'ibuuk'e laa'entso. K'ay haraykka Abdda; I Shaamu'a na'aa; Shaamu'i Galaala na'aa; Galaali Yidutuuna na'aa. **18** Ubbaanna 284 Leewatuu geeshsha kataman Yerusaalamen de'eeddino. **19** Penggiyaa naagiyaawantuppe Ak'k'uuba, S'almoonanne untuntunna ittippe ootsiyaa hara 172. **20** Atteeda k'eesatuu, Leewatuunne Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu gadii de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan dumma dumma Yihudaa katamatuwaan de'eeddino. **21** Shin Geeshsha Golliyaa k'oomatuu Yerusaalame kataman itti baggana de'iyaa Ofela geetettiyya heeraan de'eeddino. S'iihinne Gishippinne laa'u untunttu kaaletsiyaawantta. **22** Yerusaalamen de'iyaa Leewatoo kaappuu Uuza. I Baana na'aa; Baani Hashaabiyaa na'aa; Hashaabii Mataaniyaa na'aa; Mataanii Miika na'aa. Uuzi Geeshsha Golliyaan yes's'iyaaawanttoo kaappuwaa gideedda Asaafa yara. **23** Untunttu hache hache ootsanabaw kaatiyaappe untunttoo imetteedda azazuu de'ee. **24** Yihudaa na'aa Zaraaha yaraappe yeletteedda Mashezaabeela na'aa Pataahe Israa'eeliyaa asaa s'eelliyaa ubbabaw untunttu doonaa gidiide, kaatiyaa matan de'ee. **25** Asaappe daratu barenttu goshshaa goshshaa matan de'iyaa k'eeeri katamatuwaan de'eeddino. Hewaa diraw, Yihudaa zaratuu K'iriyaati-Arbbaa'an, Diboonan, Yak'abis's'i'eelaaninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeeri katamatuwaan de'eeddino. **26** Untunttu K'ay Yeshuu'an, Molaadan, Beeti-P'alees'an, **27** Has'aari-Shu'aalan, Berssaabeehaninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeeri katamatuwaan, **28** Si'kilaagan, Makoonaaninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeeri katamatuwaan de'eeddino. **29** K'aykka Enirimmoonan, S'or'aaninne Yammuutanikka de'eeddino. **30** Hewaa s'alalaa gidennaan Zaanohan, Adulaamaninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeeri katamatuwaaninne Laakishaaninne hewaa heeraan de'iyaa goshshan, K'ay Azeek'aaninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeeri katamatuwaankka de'eeddino. Hewaa diraw, Yihudaa Asay ubbaanna Berssaabeheppe biide, Hinnooma Zanggaaraa gakkanaw de'iyaa sa'aan de'eeddino. **31** Biiniyaama zaratuu Beeteeleninne hewaa heeraan de'iyaa k'eeeri katamatuwaaninne Gebaa'an, Mikimaasan, Aayan, **32** Anatootan, Nooban, Anaaniyan, **33** Has'ooran, Raaman, Gittayman, **34** Hadiidan, S'abo'iiman, Nabalaas'an **35** Loodan, Oonooninne Kushiya Hiillatuu Zanggaaraa giyya saankka de'eeddino. **36** Yihudaan de'eedda Leewatuwaappe daratu Biiniyaama asaana ittippe de'anaadan oosetteeddino.

12 Salaatiyaala na'aa Zarubaabeelananne k'eesee ubbatuwaa kaappuwaa Iyyaasunna omooduwaappe simmeedda k'eesatuu hawantta: Saraaya, Ermaasa, Izira, **2** Amaariyaa, Malluuka, Has's'uusha, **3** Shakaaniyaa, Rehuuma,

Mareemoota, **4** Idda, Ginnetoonaa, Abiyya, **5** Miyamiina, Ma'aadiyaa, Bilgga, **6** Shamaa'iyaa, Yoyaariiba, Yadaaya, **7** Saala, Amooka, Hilkk'iyaaanne Yadaaya. Hawanttu Iyyaasu laytsan k'eesatoo nne k'eesatuwaa yararoo kaappuwaa gideeddawantta. **8** Untuntunna ittippe simmeedda Leewatuu Iyyaasa, Biinuyaa, K'aadimi'eela, Sherebiyaa, Yihudaanne Mataaniyaa. Mataanii hara barenana ootsiyaawanttuna ittippe galataa mazimuriyaa yes's'iyaaawanttoo kaappuwaa. **9** Untuntunna ittippe yes's'iyaa Baak'ibuuk'enne Unnon untuntuppe sintsanna haa simmi ek'k'iide yes's'iino. **10** Iyyaasu Yoyaak'iima yeleeedda; Yoyaak'iimi Eliyaashiba yeleeedda; Eliyaashibi Yoyaadaa'a yeleeedda; **11** Yoyaadaa'i Yoonataana yeleeedda; Yoonataani Yadduu'a yeleeedda. **12** Yoyaak'iimi k'eesee ubbatuwaa kaappuwaa gideedda laytsi, hawaappe kaalliide s'aafetteeddawanttu, k'eesatuwaa yaratu kaappuwaa gideeddino. Saraaya yaraa kaappuu Maraaya. Ermaasa yaraa kaappuu Hanaaniyaa. **13** Izira yaraa kaappuu Mashulaama. Amaariyaa yaraa kaappuu Yahohanaana. **14** Malluuka yaraa kaappuu Yoonataana. Shabaaniyaa yaraa kaappuu Yooseefo. **15** Hariima yaraa kaappuu Adiina. Maraayoota yaraa kaappuu Hilkk'aaya. **16** Iddo yaraa kaappuu Zakkaraasa. Ginnetoonaa yaraa kaappuu Mashulaama. **17** Abiyya yaraa kaappuu Ziikira. Miniyaaminanne Ma'aadiyaa yaraa kaappuu Pils's'aaya. **18** Bilgga yaraa kaappuu Shaamu'a. Shamaa'iyaa yaraa kaappuu Yoonataana. **19** Yoyaariiba yaraa kaappuu Matanaaya. Yadaaya yaraa kaappuu Uuza. **20** Sallaaya yaraa kaappuu K'aalaaya. Amooka yaraa kaappuu Ebeera. **21** Hilkk'iyaa yaraa kaappuu Hashaabiyaa. Yadaaya yaraa kaappuu Nataani'eela. **22** Leewatuu kaapputtu Eliyaashibi, Yoyaadaa'i, Yohanaaninne Yadduu'i k'eesee kaappuwaa gideedda dumma dumma laytsan s'aafetteeddino. K'ay k'eesatuu Parsse gadiyaa asaa gideedda Daariyoosi kaateteedda laytsan s'aafetteeddino. **23** Gido shin, Leewatuu yaratu kaapputtu mazgobiyaan s'aafetteeddawe Eliyaashiba na'aa na'aa Yohanaani hayk'kana gakkanaw de'iyaa wodiyya s'alalaana. **24** Leewatuwaa kaaletsiyaawanttu Hashaabiyaa, Sherebiyaanne K'aadimi'eela na'aa Iyyaasa. Untunttu S'oossaa asaa gideedda Kaatii Daawite azazeeddawaadan, laa'uwaan shaaketti ek'k'iide, kaalan kaalan S'oossaa bonchchiinonne aw galataa mazimuriyaa yes's'iino. **25** Geeshsha Golliyaa gimbbiyaa penggiyaa matan kees'etteedda dumma dumma shaluwaa wotsiyaa golliyaa naagiyaawanttu Mataaniyaa, Baak'ibuuk'iyaa, Obaadiyaa, Mashulaama, S'almoonanne Ak'k'uuba giyaawaantta. **26** Hawanttu Yos'edeek' na'aa na'aa, Iyyaasu na'aa Yoyaak'iimi, gadiyaa moodiyya Nahimiinne k'eesenne s'aafiyya gideedda Iziri de'eedda laytsan ootseeddino. **27** Yerusaalame gimbbii gimbbettiide wureedda baalaa bonchchiyaa wode, Leewatuu barenttu de'iyasaappe saappe koyettiide, Yerusaalame yeeddino; daalan, diitsaaninne maasink'kuwaan galataa mazimuriyaa nashechchan yes's'iide, baalaa bonchcheeddino. **28** Ha baalaa bonchchanaw Leewatuwaa zaratuu, mazimuriyaa yes's'iyaaawanttu ubbay barenttu kees's'iide utteedda Yerusaalame yuushshuwaappenne Nas'oofatu gadiyaan de'iyaa k'eeeri katamatuwaappe, **29** Beeti-Gelggalappe, Gebaa'appenne Azimaaweetappe shiik'iide yeeddino. **30** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuu nne Leewatuu barenttu huup'iyaw geeyeeddino; K'ay Asay ubbay, gimbbiyaa penggetunne gimbbii S'oossaw geeyanaadan ootsiyaa wogaa poleeddino. **31** Taani Yihudaa kaaletsiyaawantta gimbbiyaa

bollan shiishshay; k'ay mazimuriyaa yes'siyaawantakka laa'u c'uguuwan shaakkaade S'oossaa galatana mala ootsaaddi. Itti c'uguu gimbiyyaa huup'yaanna ushechcha simmiide, Pituwaa Oliyaa Penggiyaa bagga beedda. **32** Hoshayinne Yihudaa kaaletsiyaawantuppe baggatu uttutuppe guyyenna kaallino. **33** Haratuu k'ay untuntunna de'yaawantu Azaariyaa, Izira, Mashulaama, **34** Yihudaa, Biiniyaama, Shamaa'iyaa, Ermaasanne **35** s'urumbbaa oyk'k'iide k'eesetuwa. K'ay untuntuppe guyyenna yeeddawe Zakkaraasa; Zakkaraasi Yoonataana na'aa; Yoonataani Shamaa'iyaa na'aa; Shamaa'e Mataaniyaa na'aa; Mataanii Mikaaya na'aa; Mikaayi Zakuura na'aa; Zakuuri Asaafa na'aa. **36** Zakkaraasa yara gideedda Shamaa'e, Azaari'eeli, Milaayi, Gilaaayi, Ma'aayi, Nataani'eeli, Yihudayinne Hanaani S'oossaa asaa gideedda Daawite S'oossaw yes'siyaa wode go'etiyaa yetsaa miishshaa ubbaa akkiide, Zakkaraasappe guyyenna kaalleeddino. Untuntuu c'uguu kaaletsiyaawenne s'aafiyaawe Izira. **37** Pultuwa Penggiyaakko gakkowaappe guyyiyan, Daawita Katamaakko simmiide, gimbiyyaa bollan de'iyaa s'ekkaa keseeddino; Daawita golle aad'd'iide, katamaappe away doliyaa baggana de'iyaa Haatsaa Penggiyaakko beeddino. **38** Laa'entso mazimuriyaa yes'siyaawantu c'uguu gimbiyyaa huup'iyaa oyk'k'iide, haddirsa simmiide beedda. Taani asaappe baggana ittippe gidaade untuntuppe guyyenna kaalaad. Itooniyyaa adussa Gimbiyaappe aad'd'iide, Aako Gimbiyyaa geetettiyaa sa'aa gakeedda. **39** K'ay hewaappekka simmiide, Efireema Penggiyaa, ec'a Penggiyaa, Moliyaa Penggiyaa, Hanaani'eela Adussa Gimbiyaanne S'eetu Adussa Gimbiyyaa gakkanaasikka beedda. Wurssetsan Dorssaa Penggiyaa mataana biide, Naagiyaawantu Penggiyaa gakiide ek'keedda. **40** Mazimuriyaan S'oossaa galatiyaa laa'u c'uguukka S'oossaa Geeshsha Golliyaakko gakeeddino; k'ay taanikka taananna ittippe de'iyaa kaaletsiyaawaana gakkaa. **41** Nuuppe haratuu hawaappe kaalliide s'aafetteedda, s'urumbbaa punniyaa k'eesatuu kka gakeeddino. Hewantukka Eliyaak'iima, Ma'iseeya, Miniyaamina, Mikaaya, Eliyo'enaaya, Zakkaraasanne Hanaaniyaa. **42** Untuntuu kaalliide gakeeddawantu Ma'iseeya, Shamaa'iyaa, El'aazara, Uuza, Yahohanaana, Malkiyaa, Elaamane Es'eera. Nuuni ubbay dendi ek'kowaappe guyyiyan, mazimuriyaa yes'siyaawantu Yizirahee untuntuu kaaletsina, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide yes'seeddino. **43** He gallassi daro yarshshuwa Asay S'oossaw yarshsheedda; ayaw gooppe, S'oossay untuntuu wolk'k'aama nashechchan nashechcheedda; mac'c'a asaykka naanaykka nashetteeddino. Hewaa diraw, Yerusaalame Asay nashetiyyaa nashechchay haakuwaan sisettedda. **44** He gallassi Asay immiyaa imotatuwaa, asiraataanne laytsan ka'iyaa katsaa ayiyaa koyruwaa shiishshiide, miishshatuwaa wotsiyaa gollen wotsiide, naagiya kaappatuwaa dooreeddino. Ha dooreedda asatuu duma duma katamatuwan de'iyaa shoyk'atuwaappe higgii azaziyaawaadan, k'eesatoo nne Leewatoo bessiyaa k'ommuwaa shiishshino. Ayaw gooppe, Yihudaa Asay ubbay k'eesetuwaanne Leewatuwaan loytsi nashetteeddino. **45** Untuntuu S'oossay azazeeddawaa ootseeddino; k'ay geeyiyaa wogaakka poleeddino. Untuntuu s'alalaa gidennaan, mazimuriyaa yes'siyaawantunne penggiyaa naagiyaawantu Daawitenne Aa na'aa Solomone azazeedda oosuwa poleeddino. **46** Kase Daawitanne Asaafa wodiyaappe doommiidekka mazimuriyaa yes'siyaawantu c'uguu kaaletsiyaawantu S'oossaa yetsan galatanawunne

bonchchanaw de'yaawe eretiide de'yaawaa. **47** Zarubaabeela laytsaaninne Nahimiyyaa laytsan Israa'eeliyaa ubbay mazimuriyaa yes'siyaawantoonne penggiyaa naagiyaawantoo bessiyaa k'ommuwaa hachche hachche immeeddino; k'ay Leewatookka untuntuu dummayeedda k'ommuwaa immeeddino. Leewatuukka k'ay Aaroona yaratuwaa gideedda k'eesatoo untuntuu dummayeedda k'ommuwaa immeeddino.

13 He gallassi Asay ubbay sisishshin, Muse Mas'aafay nabbabetteedda; he wode untuntuu, «Moo'aabe gadiyaa asayenne Amoonaa gadiyaa Asay S'oossaa maabaran gaketanaw bessena» giyaa sa'aa mas'aafaa gididon demmeeddino. **2** Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay Gibs'epe kesiide, Kanaane biyaa wode, Moo'aabanne Amoonaa gadiyaa Asay untuntuu kasaanne haatsaa immennan is'seeddino. Hewaa bollakka k'ay Israa'eeliyaa asaa shek'kana mala, Balaamaw shaluwaa immiide shammeeddino. Gido shin, nu S'oossay shek'aa anjoo laammeedda. **3** Ha higgiiyaa Israa'eeliyaa Asay siseedda wode, allaga zariyaa walakay de'iyaa ubbaa Israa'eeliyaappe shaakkeedda. **4** Hewaappe kasetiide, Geeshsha Golliyaan miishshatuwaa wotsiyaa kifiletoo kaappuwaa gideedda Eliyaashibi S'oobbiyaanna dabbotaa med'd'i wotseedda. **5** Hewaappe dendeddawaan katsaa imotaa, is'aanaa, Geeshsha Golliyaan de'iyaa duma duma miishshatuwaa, kasaanne woyniyaappenne zayitiyaappe Leewatoo, mazimuriyaa yes'siyaawantoonne penggiyaa naagiyaawantoo immiyaa asiraataanne k'eesatoo immiyaa k'ommuwaa wotsiyaa wogga kifiliyaa Eliyaashibi S'oobbi ak'ana mala, aw giigisseedda. **6** Ha ubbay haniyaa wode taani Yerusaalame de'ikke. Ayaw gooppe, Ars'ekisis Baabloon gadiyaan kaateedda hattamanne laa'entso laytsan taani simmaade Baabloon gadiyaa kaatiyaakko ba kichchaad. Gido shin, guutsa wodiyaappe guyyiyan, kaatiyaa oochchaade, **7** Yerusaalame simmaade yaad. S'oossaa Geeshsha Gollii de'iyaa sa'aa Eliyaashibi S'oobbiyay ak'iyaa kifiliyaa giigissiide, I ootseedda itabaa akeekaad. **8** Loytsa hank'k'etaadde, S'oobbiyaa soy shaluwaa ubbaa kifiliyaappe kessaade, kare olaad. **9** Kifiliyaakka k'ay wogaadan geeshshana mala azazaad. S'oossaa Geeshsha Golliyaa miishshatuwaa, katsaa, imotaanne is'aanaa zaaraade he sa'aa gelissaad. **10** K'ay Asay Leewatoonne mazimuriyaa yes'siyaawantoo bessiyaa k'umaw immibeenna diraw, Leewatuunne mazimuriyaa yes'siyaawantu ubbay barenttu kiitaa aggiide, goshshaw guyye beeddawaa be'aaddi. **11** Hewaa diraw, taani kaappatuwaa, «S'oossaa Geeshsha Golliyaa oosuwa ayaw oli aggeeditee?» yaagaade hank'k'ettaadi. Hewaappe guyyiyan, untuntuu s'eegaade ubbaakka untuntuu oosoo oosuwa zaaraad. **12** Yaatina, Yihudaa Asay ubbay kasaanne, woyniyaappenne zayitiyaappe immiyaa asiraataa Geeshsha Golliyaa miishshatuwaa wotsiyaa golliyaa zaariide, ahuwaa doommeedda. **13** Taani k'eesiyaa Sheleemiyaa, s'aafiya S'aadook'anne Leewiyaa Padaaya miishshaa wotsiyaa golliyay kaappuwaa ootsaade suntsaad. K'ay Mataaniyaa na'aa na'aa Zakuura na'ay Hanaani untuntuu maaddiyaawaa. Hawantu ubbaykka koshshiyaawaa ubbaa barenttu ishato shaakki shaakki immiyaawan ammanetiyaawanta gideeddino. **14** «Ta S'oossaw taana k'oppa; k'ay ne Geeshsha Golliyaa kiitay giigana mala, taani ootseedda lo'o oosuwaakka dogoppa» yaagaade taani woossaad. **15** He wodiyaan taani Yihudaan de'iyaa Asay

Sambbata gallassi woyniyaa gum"ishin be'aaddi; haratuukka k'ay katsaa, woyniyaa eessaa, woyniyaa ayfiyaa, balasiyaa ayfiyaanne hewanta malatiyaabatuuwaa barenttu hariyaan c'aaniide, Sambbata gallassan Yerusaalame ahiyaawaa be'aaddi. Hewaa diraw, untunttu Sambbata gallassan zal'ennaadan taani untunttoo minisaade odaaddi. 16 Hewaa bollakka k'ay Yerusaalamen de'iyaa S'iiroosa gadiyaa asatuu moliyaanne hara itti itti zal'e miishshatuwaa ahiide, Sambabatan Yerusaalamen Yihudaa asaw zal'iino. 17 Hewaa diraw, taani Yihudaa kaaletsiyaawaana hawaadan yaaga walak'ettaad; «Hawaa mala iita oosuwaa ootsiide, Sambbataa ayaw tunissiite? 18 S'oossay hawaa mala metuwaa nu bollaanne nu katamaa bollan aheeddawe, kase hinttentu aawotuu hewaa mala iitabaa ootsiina gidenneeyye? Ha'i hinttentu k'ay Sambbataa tunissiide, Israa'eeliyaa bollan hara hank'kuwaa ahanaw haniita» yaagaad. 19 Hewaappe guyyiyaan, Sambbata gallassaappe kasetiide de'iyaa gallassaan sa'ay lelem"iyaa wode, Yerusaalame gimbbiyaa penggetuu gorddettanaadaaninne Sambbatay aad'd'anaw dooyettennaadan taani azazaaddi. K'ay Sambbata gallassaan ay zal"iyaanne akkiide gelennaadan naagana mala, ta k'oomatuuwaappe ittuwaa ittuwaa gimbbiyaa penggiyaan essaaddi. 20 Hewaa diraw, duma duma zal'e miishshatuwaa ahiyaa zal'anchatuu ittuwaappe biide laa"uwaa gakkanaw, Yerusaalame gimbbiyaappe gas'aa baggana ak'eedino. 21 Shin taani untunttu hawaadan yaagaadde seeraad; «Gimbbiyaappe gas'ana waananaw ak'iitee? Hinttentu laa'entso hewaadan ootsooppe, taani wolk'k'ankka hinttentu te"ana» yaagaad. He gallassaappe guyyiyaan, laa'entso Sambbata gallassi mule yibeykkino. 22 Leewatuu barenttu huup'iyaa geeshshanaadaaninne Sambbata gallassayikka geeshsha gidana mala, gimbbiyaa penggetuwaa naaganaadan taani azazaad. «Ta S'oossaw, ha ubbabaa diraw, neeni taana k'oppa; k'ay ne aggena siik'uwaa diraw, neeni taw k'aretta» yaagaadde woossaad. 23 He wode k'ayikka taani Yihudaa attuma asaappe ittuu ittuu machchiyaa Ashddooda, Amoonanne Moo'aabe gadetuwaappe akkeeddawaa be'aaddi. 24 Ubbaa k'ay iitabay untunttu naanatuwaappe baggay Ashddooda gadiyaa woy itti itti hara gadiyaa k'aalan haasayiinoppe attina, barenttu gadiyaa, Yihudaa k'aalan haasayanaw danddaykkino. 25 Taani untuntunna ooshettaadinne untunttu shek'k'aad; k'ay untuntuppe ittuwaa ittuwaa dechchaade, untunttu huup'iyaa binnaanaa shoddaad. Hewaa s'alalaa gidennaan untunttu laa'entso barenttu mac'c'a naanaa untunttu attuma naanaatoo immennaadaaninne untunttu mac'c'a naanaakka barenttoon barenttu attuma naanaatoo akkenaadan S'oossaa suntsan c'aak'k'etaad. 26 K'ayikka untunttu hawaadan yaagaad; «Kaatiyaa Solomone nagaraa ootseeddawe allaga gadiyaa mac'c'a asatuwaappe dendeeddawaana gidenneeyye? Solomone mala kaatii hara daro gadiyaa kaatetuwa gidonkka baawa; S'oossayikka Aa dosedda diraw, Israa'eeliyaa asaa ubbaa bollan kaateyeedda. Gido shin, haray atto aakka allaga gadiyaa mac'c'a asatuu hawaa mala nagaraa oosisseeddino. 27 Yaatina, nuunikka k'ay hinttentu zoriyaa sisiide, allaga mac'c'a asaa akkiiddenne hewaa mala iitabaa ootsiide, S'oossaa naak'k'aneeyye?» yaagaad. 28 K'eesiyaa ubbatuwaa kaappuwaa Eliyaashiba naanatuwaappe ittuu Yoyaadaa'a; shin Aa naanatuwaappe ittuu Beeti-Horoona katamaa asaa gidiyaa Sanbbalaas'a

naatto akkeedda. Yaatina, taani Aa ta de'iyaa sa'aappe yederssaad. 29 «Ta S'oossaw, hawanttu k'eesetetsaa wogaa tunisseeddawaanne neeni k'eesetuwaanne Leewatuwaana wotseedda k'aalaa c'aak'uwaa koleeddawaa be'a» yaagaadde taani woossaad. 30 Untunttu allaga gideedda yewuwaa ubbaappe geeshshowaappe guyyiyaan, k'eesatoonne Leewatoo untunttu oosuwaa oosuwaa immaaddi. 31 K'ay yarshshuwaa s'uuggiyaa mitsayikka wodiyaan wodiyaan yaana malanne asayikka barew ayfeeddawaappe koyro ayfiyaa imotaa ootsiide ahana mala, wogaa wotsaaddi. «Ta S'oossaw, ne lo"otetsan taana k'oppa» yaagaade taani woossaaddi.

Asttiro

1 Hawe Kaatii Ars's'ekissisi Hindde gadiyaappe Top'p'iyyaa gadiyaa gakkanaw de'iyyaa, s'eetanne laatamanne laappun biittatuwaa mooddiyyaa wode haneeddabaa. I uttiide mooddiyyaa waanaa katamay kaatii de'iyaasaa Suusa geetettee. **3** I kaateetteda heezzentso laysan, bappere garssanna mooddiyaawanttoonne aanana ootsiyaawanttoo baalaa giigisseedda. He baalaa sa'aan Meedoonanne Parisse gadiyaa ola gadaawatuu, gadiyaa kaappatuunne ayissiyaawanttu beetteeddino. **4** Kaatii itti s'eetanne hospun tammu gallassaa kumentsaa bare kawutetsaa duretetsaanne bare boncho angga ubbaa c'ora gallassaa untuntta besseedda. **5** He gallassatuwaappe guyyiyaan, kaatii k'aykka hara laappun gallassaw gam'iyyaa baalaa, Suusa kataman kaatii de'iyaasaa, duriyaappe man'k'uwaaw gakkanaw de'iyyaa asaa ubbaw giigisseedda. He baallay kaatiyaa golliyyaa ataakiltiyyaa sa'aan giigeedda. **6** He sa'aan de'iyyaa dabaabay, liinuwaappe dadetteedda bootsaanne saluwaaw malatiyaa garidatuwaan puulatti utteedda. Gaardatuukka bootsaanne ochchaa teeraa malatiyaa lo'o liinuwaaw bak'etsaan aatsina, Ibinaradiyaa geetetiyyaa shuchchaappe oosetteedda tuussaa bollan de'iyyaa biraaw miigidatuwaan kak'etti utteeddino. K'ay work'kaappenne biraappe oosetteedda arssatuu, duma duma malay de'iyyaa al'o shuchchatuwaappenne ink'otuwaappe oosetteedda baasuwaan maaran yegetti utteeddino. **7** Ittuu ittuwaappe duma gideedda work'kaa burc'c'ukkuuwan ushay asaw imettee; kaatiikka bare lo'otetsaan daro lo'a woyniyyaa eessaa darssi immeedda. **8** Itti itti Asay bare koyowaa keeshshaa ushee; hewaa kaatii kasetiide, bare k'oomatoo odi wotseedda. **9** He wode kaatata Ass's'iinakka mac'c'a asaa baalaa kaatiyaa gollen giigissaaddu. **10** Shooibii doometteedda laappuntsa gallassi, Kaatii Ars's'ekissisi woyniyyaa eessaa aliide nashetteedda wode, bare k'oomatuuwaa Mahumaana, Biztta, Harbboona, Biigita, Abaagita, Zetaaranne Karkkaasa geetetiyyaa laappun goyreteeddawantta s'eesiide, **11** «Kaatatto Ass's'iino kawutetsaa kallachchaa wosiide, haa akkiide yiite» yaagiide azazeedda. Ayaw gooppe, Aa lo'oye malaa lo'a gidiyaa diraw, kaappatuunne Asay ubbay izo be'ana mala, kaatii koyeedda. **12** Shin kaatiyaa azazuwaa suntsatuu odina, kaatata Ass's'iina kaatiyaa sintsaw yeennan is's'aaddu. Hewe kaatiyaa hank'kuwaan eetsseedda. **13** Hewaa diraw, kaatii bare sintsa shiik'anawunne bare kawutetsaa garssan wolk'k'aama maataay de'iyyaa laappun Paarisenne Meedonna suntsatuwaa S'eesiide gelisseedda. Untunttu Karshshaana, Shetaara, Adimaata, Tarsseesa, Mereesa, Marssananne Mamukaana geetettiinno. He asatuu aad'd'eeda eranchchanne he gadiyaa higgiiyaa ubbaanne de'uwaaw wogaa minisiide eriino. Hawaa malabaw kaatii ubbaa wodekka untuntta oochchee. **15** Kaatii untuntta, «Taani, Kaatii Ars's'ekissisi, ta goyretowanttu bolla kiitina, kaatata Ass's'iina ta azazuwaa polennan is's'aaddu. Hewaa diraw, higgii odiiyaa maaran izo waatanaw bessii?» yaagiide oochcheedda. **16** Hewaappe guyye untuntuppe ittuu, Mamukaani kaatiyaa sintaaniinne kaappatuu sintsan zaariide, Hawaadan yaageedda; «kaatata Ass's'iina kaatiyaa s'alala gidennaan de'ishshin, Aa kaappatuwaa ubbaanne Aa kawutetsaa ubbaa gidduwaan de'iyyaa asaa ubbaa naak'kaaddu. **17** Ayaw gooppe, ha kawutetsaa giddon de'iyyaa mac'c'a Asay ubbay kaatata Ass's'iina ootseeddawaa sisiide,

bare asinaa asinaa kad'anaw doommanna. Untunttukka, «Kaatii Ars's'ekissisi barekko yaanaadan s'eegissina, kaatata Ass's'iina is's'abeykkeeyye!» yaagana. **18** Hewaa s'alalaa gidennaan, Paarisenne Meedonna kaappatuu machatuu hawaa siseedda wode, hachche away wullanawukka barenttu asinatuwaa hewaadan giide kad'ana. Hewan machchetuwaappenne asinatuwaappe gidduwaan kad'iinne hank'kuu darana. **19** «Hewaa diraw kaatiyaw, neeni doosooppe, Ass's'iina laa'entso ne sintsa aad'd'ennaadan diggiyaa awaayuwaa kessa; he awaayuukka laa'entso laamettenna mala, Paarisenne Meedonna higgiiyaa giddon s'aafetto. Hewaappe guyyiyaan, Aa kaatato gidiyaa bonchchuwaa iippe keekkiyaa harariw imma. **20** Ayaw gooppe, ha neeni aatseedda awaayuu ha wolk'k'aama kawutetsan ubbaan odetiyyaa wode, itti itti machata dure gidina, man'k'ko gidina, shaakkennan bare asinaa bonchchana» yaageedda. **21** Hewaappe guyye kaatiinne Aa kaappatuu ha zoriyaan nashetteeddino. Hewaa diraw, Mamukaani geeddawaadan kaatii ootseedda. **22** I bare kawutetsaa giddon de'iyyaa duma duma biittatuwaa ubbaw untunttu pidoliyaaninne untunttu k'aalan s'aafiide, dabddaabbiyaa kiitteedda; he awaayuu, itti itti asinay bare golliyyaa golliyyaa ayissanawunne bare k'aalaan haasayanaw kaappuwaa gidiyaawaa odee.

2 Hewaappe simmiide, Kaatiyaa Ars's'ekissisi hank'kuu dochcheedda; Ass's'iina ootseeddabaanne akka Izi bollan kesseedda awaayuwaaabaa k'oppeedda. **2** He wode kaatiyaa gollen ootsiyaa k'oomatuu Aa hawaadan yaageeddino; «Lo'o malaana de'iyyaa wodoro mac'c'a naanaa koyiide, kaatiyaw ahana mala, **3** ne kawutetsaa gidduwaan de'iyyaa biittatuwaa ubbaan kaappatuwaa suntsaa. Untunttukka lo'o malaanna de'iyyaa wodoro mac'c'a naanaa dooriide, Suusa katamaa ahiide, mac'c'a asaw giigeedda gollen wotsino. Hewan he mac'c'a asaa gollew halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruwaa Hegaaya kushiyan untunttu de'ishshin, untunttu malaa loytsiyaabay untunttoo imetto. **4** Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa ubbaappe aad'd'a nashechiyaa gellayatta Ass's'iini kotan kaatato gidu» yaageeddino. Hewaappe guyye ha zorii kaatiyaa nashechcheedda diraw, kaatii hewaadan ootseedda. **5** Hewan Suusa kataman kaatii de'iyyaa saan itti Marddikiyoosa geetetiyyaa Ayhuda gadiyaa Asay de'ee. Ikka Yaa'iira na'aa; Yaa'iiri Shim'a na'aa; Shim'i Biiniyaama zariyaa gideedda K'iisa na'aa. **6** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oore Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakiinanne hara Ayhuda asaa olan oomodiide afeedda wode, Marddikiyoosi Yerusaalameppe untuntunna ittippe beeddawaa. **7** I he gadiyaan de'iidde, bare aawuwaa ishaa naatto, Ibrayis's'e k'aalan Hadaaso geetetiyyaa aatanne aawuu hayk'keedda Astteero barenana wotsiide dichchee. Izi aawunne aata hayk'k'owaappe guyyiyaan, Marddikiyoosi izo aafiide, bare mac'c'a naatto ootsiide dichcheedda. Astteera med'anikka geesankka loytsa malaa lo'a. **8** Kaatii kesseedda awaayuwaaanne azazuwaa maaran, kaatii de'iyaasaa Suusa katamaa kaatiyaa golliyyaa yeedda dooretteedda Hagaya aawotetsan utteedda c'ora wodorotuwaappe itinna Astteero. Izakka yaade, mac'c'a asaw giigeedda golle halaafe gideedda Hegaaya giyaawaa aawotetsan uttaaddu. **9** Hegaayi Asttirin, loytsi nashetteedda; iza Aa sintsan nashshuwaa demaaddu. Yaatiide ellekka maanaw k'umaanne bollaa oketiyaawaa iziwi immeedda. K'ay iziwi ootsanaw kaatiyaa golliyaappe dooretteedda laappun danggaas'iretuwaa suntsiide, mac'c'a

asaw giigeedda gollen, kifiliyaa ubbaappe aad'd'iide lo'iyyaa kifiliyaan oonne I danggaas'iretuwaa afiide wotseedda. **10** Marddokiyoosi iziw kasetiide odeeddawaadan, Astteera hak'a asaappentonne O K'omentto owunne odabeykku. **11** K'aykka Marddokiyoosi Asttiri pas'atetsaanne iziw haniyaawaa eranaw, mac'c'a asaa goliyyaa dabaabaappe siintsanna gallassaan gallassaan yaanne haanne hamettee. **12** Itti itti gellayatta kaatiyaakko gelanaappe kasetaade mac'c'awanttoo azazetto maaraadan, Iza itti laytsaa kumentsaa bare malaa loytsaade gam'aw; hewekka, koyro usuppun aginaa karbbiyaa zayitiyaan gorppettaadde gam'aade, laa'entso usuppun aginaa k'ay, lo'o sawiyyaa shittuwaaninne malaa loytsiyaaban gorppettaw. **13** Hewaappe guyyiyaan, itti gellayatta kaatiyaakko geliyaa wodii gakkiiyaa wode, Iza koyowe ubbay immetina, mac'c'a asaa goliyaappe kesaade, kaatii de'iyyaa sa'aa gelaw. **14** K'amma gelaade, kaatiyaanna ak'eedawaappe hini baggan, wonttina guura kesaw. Kaatiyaanna ak' keeseedda mac'c'awanttu de'iyyaa hara goliyyaa izo afiino. He goliyyaw halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruu Sha'ishagaazi izo naagee. Kaatii dosiidenne I suntsaa s'eeseedda, «Ebelo ahite» gaana d'ayooppe, Aa laa'entso kaatiyaakko gelanaw danddayukku. **15** Hewaa gidoodde, kaatiyaakko geliyaa kaalay Astteero gakkeedda. Astteera Marddikiyoosa aawuwaa ishaa Abihayila naatto; Marddokiyoosi bare naatto ootsiide dichcheedaano. Iza mac'c'a Asay giigiyyaa gollew halaafe gidiyaa kaatiyaa goyruu Hegaayi zoreeddawaappe attina Iza ayinne oochabeykku. O be'eedda ubbay I malaa nashsheedda. **16** Ars's'ekissisi kaateteedda laappuntsa laytsan, Tebeeta geetettiyyaa tammantaa aginaan Astteero kaatii de'iyyaa sa'aa afeedda. **17** Kaatii hara mac'c'awanttu ubbaappe aatiiside, izo doseeddanne hara wodorotuwwa ubbaappe izin nashetteedda. Hewaa diraw, kawutetsaa kallachchaa I huup'iyaaan wotsiide, izo Ass's'iini sa'aan kaatato ootseedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Asttiri bonchchoo wolk'k'aama baalaa giigsiide, mooodiyaawantanne ananaa ootsiyaawantta s'eeseedda. K'ay bare kawutetsaa gidon nashechchaa baalay bonchchettana mala awaayiide, imotaakka bare keekatetsaa keeshshaa immeedda. **19** Wodoratuu laa'entsuwwa shiik'eedda wode Marddokiyoosi kaatiyaa golle penggiyaan matay immetina utteedda. **20** Astteera hak'a asaappentonne O K'omentto oonne odabeykku. O Marddokiyoosi, «Odoppa» geedda diraw, kase na'atetsaan azazettiyaawaadan, ha'ikka aw azazettaaddu. **21** Marddokiyoosi kaatiyaa golle penggiyaan utteedda he wode, kaatii de'iyyaa kifiletuwaa geliyaa penggiyaa naagiyyaa kaatiyaa goyretowantuppe laa'atu, Bigitaaninne Tereshi kaatiyaa Ars's'ekissiisa morkkiide, wod'anaw mak'etteeddinno. **22** Untunttu mak'kuwaa Marddokiyoosi sisiide, Kaatatti Asttiriw odina, izakka Marddikiyoosa suntsan kaatiyaw odaaddu. **23** Kaatii yewuwaa loytsiide, K'oriide s'eelliyaa wode, yewuu tuma giidiide beettina, he laa'u asatuwaa koc'aan kak'kiide wode'edda. Ha hanotetsaykka Kaatiyaa Ars's'ekisisa Taariykiyaa S'aafiyyaa mas'aafan I de'iyyaa sa'aan s'aafetteedda.

3 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Ars's'ekissisi Haamaana suntsatetsaa d'ok'kiisiide, bare kaappatoo kaappuwaa ootsiide suntseedda. Hamadaatta na'aa Haamaan Ayhudatuwwa morkkiyaa, Agaaga zariyaa. **2** Kaatii azazi wotseedda diraw, kaatiyaa goliyyaa penggiyaan de'iyyaa kaappatuu ubbatuu Haamani aad'd'iyyaa wode, gulbbatiide Aa bonchchiino. Gido shin, Marddokiyoosi Haamaanaw

gulbbatennaaninne bonchchennaan is's'eedda. **3** He wodiyaan kaatiyaa goliyyaa penggiyaan de'iyyaa kaappatuu Marddikiyoosa, «Kaatiyaa azazuwaa polennan ayaw is's'ay?» yaagiide, **4** hachche hachche odiino; shin I untunttu odiyaawaa sisanaw koyyibeenna. Ubbaa k'ay, «Taani Ayhuda asaa gidiyaa diraw, Haamaanaw gulbbatanawunne Aa bonchchanaw danddaykke» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Ha Marddokiyoosi odiyaa gaasuwa sisiide, Haamani waanandeeshsa!» giidde, aw odeeddino. **5** Marddokiyoosi barew gulbbatennawaanne barena bonchchennawaa Haamani ereedda wode, hank'kuwaa tamaadan ees's'i kesseedda. **6** Hewaa bollakka k'ay, Marddokiyoosi Ayhuda asaa gidiyaawaa ereedda; Aa s'alalaa wod'iyaawe laafabaa giide K'oppeedda diraw, Ars's'ekisisa kawutetsaa gidduwaan de'iyyaa Ayhuda zariyaa ubbaa wod'anaw halchcheedda. **7** Ars's'ekissisi kaateteedda tammanne laa'entso laytsan, Nisaana geetettiyyaa koyro aginaan, Ayhudatuwwa wod'iyyaa aginaanne gallassaa eranaw, Puriima geetettiyyaa saamaa Aa siintsan yegganaadan, Haamani azazeedda. He saamay wod'd'eedda maaran, Adaare geetettiyyaa tammanne laa'entso aginaan, tammanne heezzentso gallassay Ayhudatuu wuriyaa gallassaa gidiyaawe K'ashetteedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, Haamani Kaatiyaa Ars's'ekissisaw Hawaadan yaagiide odeedda; «Ne kawutetsaa gidduwaan mule sa'aan laalettiide de'iyyaa itti zare asatuu de'iino; untunttu de'uwwa maaray hara asaa ubbaawaappe dumma; hewaa s'alalaa gidennaan, untunttu kaatiyaa higgiiyawukka moodettikkino. Hewaa diraw, neeni untunttu de'iino gaade c'o'u gooppe, hewe lo'a gidenna. **9** Hewaa diraw kaatiyaw, ha K'ofay neena nashechchooppe, ha asatuwaa wod'i d'ayssana mala, awaayuwaa kessa. Hewaa ne ootsooppe, taani 340,000 kiilo giraamiyyaa dees'iyyaa biraa kaatiyaa miishshaa minjiyyaa gollew gelissanaadan, ha oosuwwa ootsiyaawanttoo immana» yaageedda. **10** Hewaappe guyye kaatii bare maataa erissanaw awaayuwaa bolla wotsiyaa migiduwwa maatafaa bare birad'd'iyaappe kesside, Ayhudatuu morkkiyaa, Agaaga zariyaa, Hammadaata na'aa Haamaanassi immeedda. **11** Kaatii Haamana, «Neeni immana geedda biray ne matan de'o; shin ha asatuwaa bolla ne doseeddawaa kiiteta» yaageedda. **12** Hewaa diraw, koyro aginaan, tammanne heezzentso gallassan, Haamani kaatiyaa s'aafetuwwa s'eegeedda. He awaayuu biittaa ubbaan de'iyyaa asaw dumma dumma k'aalaaninne dumma dumma pidoliyaan s'aafetiide, kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooodiyaawanttukko, awuraajjaa mooodiyaawanttukkonne deriyaa kaappatuu ubbaakko kiitettanaadan azazeedda. Awaayuwukka Kaatiyaa Ars's'ekisisa suntsaan s'aafetiide, migiduwwa maatafaa Aa bolla wod'd'owaappe guyye, **13** elleelli wotsanchchatuu Aa kawutetsaa gadiyaa ubbaa gatsanaadan kiitetteeddino. He awaayuu, «Adaare giyaa tammanne laa'entso aginaan tammanne heezzentso gallassan, Ayhuda ubbaa, yalaga, c'ima, mac'c'awaa, attumawaa, naanaakka ashshenan mes's'i itti gallassi wurssi wod'ite; untunttu ak'uwaaakka bonk'k'ite» yaagee. **14** Hewaa diraw, he keereedda gallassay gakkiiyaa wode, Asay ubbay giigettanaadan, he azazuu biittaw ubbaw s'aafetiide kiitetteedda. **15** Kaatiyaa azazuwaan elleelli wotsanchchatuu biittaa ubbaakka kiitaa gatseeddino. K'ay Suusa katamaan kaatiyaa goliyyaa heeraan s'aafetteedda higgii imetteedda. Yaatina, Suusa katamaa Asay ubbay shabbiretteedda. Shin kaatiinne Haamani ittippe uttiide, miino.

4 Marddokiyooosi ha haneeddabaa ubbaa siseedda wode, kayyottiide bare mayuwa peed'eedda; maak'iyaa mayyeedda; bare huup'iyanka bidint'aa kifik'eedda. Bare kooshshaakka d'ok'k'u ootsiide, seela yeeukuwa yeeekiide, katamaa gidдон yuuyyeedda. **2** Kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa gakkanaw beedda; shin gelanaw danddayibeenna. Ayaw gooppe, maak'iyaa mayyiide, kaatiyaa golliyaa gelanaw oonne danddayettenna. **3** Kaatiyaa awaayuu sisetteedda biittaa ubbaan Ayhudatuu gidдон wol'k'ama kkiyuu, s'oomay, yeeukuunne zilaassay doometteedda. Untuntuppe darotuukka K'ay maak'iyaa mic'c'iide, kayyottanaw bidintsaan kakafiide utteeddino. **4** Kaatatti Astiri danggaas'iretuunne izo naagiya santsatu yiide, Marddokiyosabaa iziwo odeedda wode, Aa loytsi kayyottaaddu. Marddokiyooosi waaruwa kesi diggiide mayyana mala, aw hara mayuwa kiittaaddu; shin I akkenan is's'eedda. **5** Hewaappe guyyiyaan Astteera, kaatii iziwo ootsanaadan woteedda Hataaka giya goyretowaa s'eegaade, Marddokiyooosa metuu ayeentonne K'ay I ayaw kayyottintonne erana mala, aakko kiittaaddu. **6** Hataaki kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa mata dabaaban de'iyaa Marddokiyosakko beedda. **7** Marddokiyooosi, bare bolla gakeeddawaa ubbaa k'onc'c'isside, aw odeedda. K'aykka Ayhudatuwa woteedda wurssanaw Haamani kaatiyaa miishshaa minjiyaa gollew immanaw geppeedda shaluwa likkiyaana ubbay attenan geeshshiide odeedda. **8** Hewaa s'alalaa gidennaan, Ayhudatuwa wurssanaw Suusan keseedda awaayuu s'aafetteedda warak'ataakka Hataakaw immiide, hewaa Astiriw immanaadaanne haniyaawaa ubbaa iziwo odanaadan odeedda. K'ay Astteera kaatiyaakko gelaade, bare Asay wurrennaadan gaannatana mala, Hataakaw odeedda. **9** Hataaki yiide, Marddokiyooosi kiiteeddawaa ubbaa Astiriw odeedda. **10** Astteera Hataaka zaaraade, Marddokiyosakko hawaadan yaagaade kiittaaddu; **11** «Higgii, «Mac'c'awaa gidina, attumawaa gidina, ooninne s'eegettenan de'iidde, kaatiyaana gaketanaw kaatiyaa golliyaa gidдо dabaabaa geloope, hayk'k'o. Shin I s'eegettenan kaatiyaakko geliyaa wode, kaatii work'kaappe oosetteedda bare kawutetsaa s'am'aa s'eeraa aakko zaariide bessoope, he uraa s'alalay atto yaagee. Ha higgiiyaa kaatiyaana zorettiyaawantuppe biide, c'oo asaa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay ereedda. Shin taani hattamu gallassaa gidoodeppe kaatiyaakko gelanaw s'esetta erikke» yaagaaddu. **12** Marddokiyooosi Astteera kiiteedda kiitaa siseeddawaappe guyyiyaan, **13** iziwo zaaruwa kiittiide, hawaadan yaageedda; «Neeni, «Taani kaatiyaa gollen de'iyaa diraw, hara Ayhudatuwaappe attina, taana bochchiyaawe baawa» gaade k'oppoppa! **14** Neeni hawaa mala wodiyaan c'o'u gooppe, Ayhudatoo maaduu hara saappe yaanawaa. Untuntukka tumuppe attana; shin neeninne ne aawuwa golliyaa Asay d'ayana. Neeni kaatato gidaade yeeddawe hawaa mala wodiyaassenttonne ooni erii?» yaageedda. **15** Astteera Marddokiyosaw hawaadan yaagaade zaaraade kiittaaddu; **16** «Baade Suusa de'iyaa Ayhudatuwa ubbaa ittippe shiishsha. S'oomiide, taw woossite. Heezzu gallassayenne heezzu k'ammay wuranaw, k'uma mooppite; haatsaa ushoppite. Taanikka ta danggaas'iretuwaana hewaadan s'oomana. Hewaappe guyyiyaan, I ubbaa higgiiyan te'etteeddawaa gidoopenne, kaatii de'iyaa sa'aa taani gelana. Taani hayk'k'inttonne hayk'k'ana» yaagaaddu. **17** Marddokiyooosi biide, Astteera Aa azazeeddawaadan ubbabaa ootseedda.

5 S'oomaa doommoodeppe heezzentso gallassi Astteera kawutetsaa mayuwa mayyaade, kaatiyaa golleppe sintsa baggana gidдо dabaabaa gelaade ek'k'aaddu. He dabaaban kaatii uttiyaa wuyggiyaa araatay de'ee. Kaatiikka bare golliyaa geliyaa penggiyaa s'eeliyaa saan de'iyaa, bare kawutetsaa araatan utteedda. **2** Kaatata Astteera gelaade, gidдо dabaaban ek'k'eeddaano kaatii be'iide izin nashetteedda diraw, bare kushiyan de'iyaa work'k'aa s'am'aa iikko mic'c'eedda. Akka shiik'aade s'am'aa s'eeraa bochchaaddu. **3** Kaatii izo hawaadan yaageedda; «Kaatatti Astteere, neeni taakko ayaw yaad? K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidoopenne, taani new immana» yaageedda. **4** Astteera zaaraade hawaadan yaagaaddu; «Kaatiyaw, neena nashechchiyaawaa gidooppe, taani new giigisseedda baalaa maanaw neeninne Haamani laa'u hachche yinto dosay» yaagaaddu. **5** Hewaappe guyyiyaan kaatii, «Nuuni Astteera giigisseedda shoobiya baanaw, Haamana ellekka ahite!» yaageedda. Hewaappe guyye laa'attuukka he sa'aa beeddino. **6** Untuntu ittippe woyniyaa eessaa ushiide de'ishshin, kaatii laa'entsuwa Astteero, «Neeni taana woossiyaabay ayee? Taani new immana. K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidoopenne, taani ne ooshaa polana» yaageedda. **7** Astteera zaaraade hawaadan yaagaaddu; **8** «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidooppe, k'ay taani woossiyaawaa immanawunne ta ooshaa polanaw neeni dosiyaabaa gidooppe, wontti ta giigissiyaa hara gibiraw neeninne Haamaani yaanaadan oochchay. Taani ayaa koyinto, he wode new k'onc'c'issana» yaagaaddu. **9** He gallassi Haamani baalaa saappe kesiide biyaa wode, loytsi nashetteedda diraw, bare wozanaan nooc'u giidde beedda. Shin I kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaa mataana aad'diide biyaa wode, hewan utteedda Marddokiyooosa be'eedda; aw denddibeennawaanne yayyiide kokkoribeennawaa akeekiide, Haamani hank'kuwaa ees's'i kesseedda. **10** Gidoopenne, bare hank'kuwaa danddayiide biide, bare soo gakeedda. Hewaappe guyyiyaan, bare laggetuwaanne bare machchato Zereesho ittippe s'eegisside, **11** Haamani bare duretetsaa likkiyaa, bare attuma naanaa payduwaa, kaatii barena ubbabaan bonchcheedda bonchchuwaanne hara mooddiyaawantuppenne kaatiyaa oosanchchatuwaappe aad'diyaa santsatetsaa aw immiide, wootiide Aa bonchcheeddentto, untunttoo c'ee'k'eedda. **12** Gujiidikka Haamani hawaadan yaageedda; «Haray atto kaatata Astteerakka bare giigisseedda shoobiya kaatiyaana baanaw taappe attina, haraa oonanne s'eesabaykku. K'ay wontikka kaatiyaana baanaadan taana s'eesa wotsaaddu. **13** Shin he Ayhuday Marddokiyooosi kaatiyaa golliyaa geliyaa penggiyaan utteeddawaa be'iyaa wode, ha ubbayaykka taana kalissenna» yaageedda. **14** He wode Aa machchata Zereeshanne Aa laggetuu ubbay hawaadan yaageeddino; «Neeni ishatamu wad'aa adussa koc'aa esissa; yaataade wontti guuraana Marddokiyooosi he koc'aaan kak'ketana mala, kaatiyaa oochcha. Hewaappe guyyiyaan, nashettaade baalaa maanaw ba» yaageeddino. Haamana ha k'ofay nashechcheedda diraw, untuntu geeddawaadan koc'aa giigissiseedda.

6 He gallassi k'amma kaatiyaa gem'ishuu afenan is's'eedda. Hewaa diraw, kaatii Kaatiyaa Taarikiyaa S'aafiya Mas'aafaa ahiide, hewan s'aafetteedda, kase haneedda taariketuwa wozanaan aatsanaw aw nabbabana mala azazeedda.

2 Nabbabetteedda taarikuwaappe ittuu Marddokiyoosi ootseeddawaa; hewenne, kaatii de'iyaa kifiliyaa naagiyaa, Bigitaananne Teresha giyaa laa'u goyretteeddawantu kaatiyaa wode wad'anaw mak'k'eteedda mak'kuwaa Marddokiyoosi k'onc'c'isseeddawaa. 3 Kaatii, «Yaatina, I hawaa k'onc'c'isseeddawoo aw imetteedda suntsatetsay woy gatii ayee?» yaageedda. Kaatiyaa k'oomatuu zaariide, «Aw ayaynne oosettiyeenna» yaageeddino. 4 Kaatiikka zaariide, «Kaatiyaa golliyaa kare dabaaban onnee de'iyaa?» yaageedda. He wode bare giigisseedda koc'aan Marddikiyoosa kak'k'anaw, kaatiyaa oochchana giide, Haamani kaatiyaa golliyaa kare dabaabaa geliidde de'ee. 5 Kaatiyaa k'oomatuu, «Haamani hawaan de'ee» yaageeddino. Kaatii zaariide, «Haa gela giite» yaageedda. 6 Haamani gelowaappe guyyiyaan kaatii, «Kaatii bonchchanaw dosiyaa asaw ay ootsanaw koshshii?» yaagiide oochcheedda. Hamaani, «Kaatii taappe haraa oona bonchchanaw dosii?» yaagiide bare wozanaan k'oppeedda. 7 Hewaa diraw, Haamani kaatiyaw yaagiide zaareedda; hank'kuwaan ees's'i kesiidde «Laa ha bitanii hawaan kaatiyaa gollen, ubbaa k'ay ta sintsan, kaatatina gisanaw koyiyye?» yaageedda. Kaatii biro hewaa haasayishin, kaatiyaa suntsatuu yiide, Haamana deemuwaa gulloyeeddino. 9 K'ay untuntuppe ittuu, Harbboona geetetiyyaa kaatiyaw ootsiyaa goyrettoe, «Kaatiyaw, Haamani neena hayk'kuwaappe ashseeda Marddikiyoosa kak'k'ana giide esseeedda ishataw wad'aa koc'ay Aa son de'ee» yaageedda. Kaatii zaariide, «Haamana afiide, he koc'aan sullite!» yaagiide azazeedda. 10 Hewaa diraw, Marddikiyoosa kak'k'ana giide giigisseedda koc'aan Haamaani kak'etteedda. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa hank'kuu dochcheedda.

7 Kaatiinne Haamaani Kaatatti Astiri baalaa maanaw beeddino. 2 He laa'entso gallassaa shoobiyaw biide, untuntuu woyniyaa eessaa ushi de'ishshin, kaatii k'aykka, «Kaatatti Astteere, neeni woossiyaabay ayee? Taani nee immanna. K'ay neeni taana oochchiyaabay ayee? Haray atto ta kawutetsaappe bagga gidooppenne, taani ne ooshaa polana» yaagiide oochcheedda. 3 Kaatata Astteera zaaraadde yaagaaddu; «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidoope, k'ay ta ooshaakka polanaw neeni doseeddawaa gidoope, ta woosaynne ta ooshay taaninne ta Asay hayk'k'ennan attanaassa. 4 Ayaw gooppe,

taaninne ta Asay ittuunne attenan wuranaw hayk'k'anawunne d'ayanaw zal'tteeddo. Nuuni zal'tteeddawe mac'c'a ayilenne attuma ayiliyaa giidiide de'anaw gidintto, taani c'o'u gaana; ayaw gooppe, hewaa mala metuu kaatiyaa waayissanaw bessiyaawaa gidenna» yaagaaddu. 5 Kaatii Ars's'ekissisi zaariide, «Hewaa ootsanaw s'aleeddawe onnee? I he bitanii hak'an de'ii?» yaagiide Kaatatto Astteero oochcheedda. 6 Astteera, «Nu morkkii, nuuna yederssiyaawe hawaa ha iitaa Haamana» yaagaaddu. He wode Haamani kaatiyaa sintsaaninne kaatati sintsan daro dagammeedda. 7 Kaatii loytsi hank'k'ettiide, bare utteedda saappe dendi ek'k'iide, kaatiyaa golliyaa atakiltiyyaa sa'aa beedda. Shin Haamani kaatii Aa bolla iitabaa ahanaw k'achcheeddawaa ereedda diraw, kaatata Astteera Aa hayk'kuwaappe ashshana mala woossanaw guyye atteedda. 8 Kaatii kaatiyaa golliyaa atakiltiyyaa saappe simmiide, wonta untuntuu woyniyaa eessaa ushiyaa sa'aa geliyaa wode, Haamani Kaatatti Asttirippe maarotaa woosana giide, Aa utteedda gisuwaa bollan guufanneeddawaa be'iide, hank'kuwaan ees's'i kesiidde «Laa ha bitanii hawaan kaatiyaa gollen, ubbaa k'ay ta sintsan, kaatatina gisanaw koyiyye?» yaageedda. Kaatii biro hewaa haasayishin, kaatiyaa suntsatuu yiide, Haamana deemuwaa gulloyeeddino. 9 K'ay untuntuppe ittuu, Harbboona geetetiyyaa kaatiyaw ootsiyaa goyrettoe, «Kaatiyaw, Haamani neena hayk'kuwaappe ashseeda Marddikiyoosa kak'k'ana giide esseeedda ishataw wad'aa koc'ay Aa son de'ee» yaageedda. Kaatii zaariide, «Haamana afiide, he koc'aan sullite!» yaagiide azazeedda. 10 Hewaa diraw, Marddikiyoosa kak'k'ana giide giigisseedda koc'aan Haamaani kak'etteedda. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa hank'kuu dochcheedda.

8 Ayhudatuu morkkii Haamaani suletteedda gallassi Kaatii Ars's'ekissisi Haamaana ak'uwaa ubbaa Kaatatti Astiriw aatsiide immeedda. K'ay Marddokiyoosi iziw mata dabbo gidiaawaa Astteera kaatiyaw odaaddu. Hewaa diraw, he gallassappe doomiide, Marddokiyoosi kaatiyaakko gelanaw danddayeedda. 2 Kaatiikka Haamaanappe guyye akkeedda bare migiduwwaa maatafaa kessiide, Marddokiyoosaw immeedda. Astteera Marddikiyoosa Haamana ak'uwaa bollan aawoyaade suntsaaddu. 3 Hewaappe guyyiyaan, Astteera yeekkaadde, kaatiyaa gediyya bollan zaara kunddaade, Agaaga zariyaa gideedda Haamani Ayhudatuu bollan tukkeedda iita mak'kuu kiitaa peeshennaadan kaatiyaa woosaaaddu. 4 Yaatina, kaatii bare work'kaa s'am'aa iziw mic'c'ina, Aa denda ek'k'aade, hawaadan yaagaaddu; 5 «Kaatiyaw, neeni taanan nashetteeddawaa gidoope, k'ay ta ooshaakka polanaw neeni doseeddawaa gidooppenne ta ooshay bessee gaade k'oppoophe, ne kawutetsaa gididon de'iyaa Ayhuda ubbaa wurssiide wod'ana mala, Agaaga zariyaa gideedda Hammadaata na'ay Haamani kesseeedda awaayuwaa shaariyaa hara awaayuwaa neeni kessanaadan woosay. 6 Ha ubbaa bashshay ta asaa bollan gakkiiyaa wode, taani waana s'eellanaw danddayayitaa? K'ay ta dabbotuwaakka ubbaa d'ayssiyaa wode, taani waana s'eellanaw danddayayitaa?» yaagaaddu. 7 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Ars's'ekissisi, Kaatatto Astteeronne Ayhuda Marddikiyoosa hawaadan yaageedda; «Haamani Ayhudatuu wod'anaw awaayuwaa kesseeedda diraw, taani mitsaa koc'an Aa kak'isseeddawaanne Aa ak'uwaaakka ubbaa Kaatatti Astiriw immeeddawaa hintinttuu eriita. 8 Gidooppenne, kaatiyaa golliyaa maatafay

wod'd'ina, kaatiyaa suntsan kaseedda awaayuu laamettanaw danddayenna. Hewaa diraw, hinttentu hinttentu baggana Ayhudatuwaa go'anaw koyeeddawa s'aafite. Hewaa ta suntsan s'aafiide, kaatiyaa maatafaa Aa bollan wotsite» yaageedda. **9** Siwaana giyaa heezzentso aginaan, laatamanne heezzentso gallassan, Marddokiyoosi kaatiyaa s'aafetuwa s'eegeedda; Hinddeppe Top'piyaa gakkanaw de'iyaa, s'eetanne laatamanne laappun biittatuwa kaatiyaappe garssana mooddiyaawantoo Ayhudatoo, awuraajjaa mooddiyaawantoonne gadiyaa kaappatoo yeddiyaa awaayuuwa ubbabaa s'aafiseedda. Awaayuu dumma dumma k'aalaaninne dumma dumma pidoliyaan s'aafetteedda; k'ay Ayhudatookka untunttu k'aalaaninne untunttu pidoliyaan s'aafetteedda. **10** Marddokiyoosi he awaayuuwa ubbaa Kaatiyaa Ars'sekisisa suntsan s'aafisiide, kaatiyaa maatafaa wotseedda. Yaatide elleeliyaa kaatiyaa paratuwaa toggiyaa asatuwaa bolla biittaw ubbaw kiitteedda. **11** Kaatii kesseeedda awaayuu katamatuwaa ubbaan de'iyaa Ayhudatuu ittippe shiik'anawunne barenttu bolla yiyaawaa oletiide te'anaw danddayana mala, maataa untunttoo immee. K'ay ola miishshaa oyk'kiide, ay biittappe gidooppenne, untunttu olanaw yiyaawantta, untunttu naanaanne untunttu machchetuwaana ubbaa ittuwaanne ashshenan wurssi wod'anawunne untunttu ak'uwaa bolla bonk'kiide akkanaw maataa immee. **12** Ayhudatuu Kaatiyaa Ars'sekisisa kawutetsan hewaa ootsanaw keeretteedda gallassay, Adaare giyaa tammanne laa'entso aginaa, tammanne heezzentso gallassaa. **13** Kaatiyaa awaayuuwa biittatuwaa ubbaan de'iyaa Asay eranaadan, higgiiyaa gidide awaayetteedda; hewekka Ayhudatuu barenttu morkatuwaa bollan haluwa kesianaw barentta giigissanaw danddayissee. **14** Kiitettiyaawantuu kaatiyaa golliyaa paratuwaa toggiide, kaatiyaa azazuwaa gatsanaw elleelliide beeddino. K'ay Suusa katamankka kaatii de'iyaa saan ha awaayuu asaa ubbaw imetteedda. **15** Marddokiyoosi saluwa malatiyaanne bootsa kawutetsaa mayuwa mayyiide, ochchaa teeraa malatiyaa kaabbaa, liinuwaappe dadetteeddawaa bollanna gujjeedda; k'ay wolk'k'aama work'kaa kallachchaakka wotsiide, kaatiyaa sintsaappe kesseeedda. Suusa katamay iileeddanne nashechchaw nooc'u geedda. **16** Hewe Ayhudatoo k'ay wolk'k'aama nashechchaanne ililssaa, woppanne shoobiya wode gideedda. **17** Hewaa diraw, kaatiyaa awaayuu gakkina nabbabetteedda biittaaninne katamaa ubbaan de'iyaa Ayhudatuu ubbay, nashettiidenne baalaa miide peeshsheeddino. Hewaa gaasuwaan Ayhudatoo yayyiide, hewan de'iyaa hara zariyaa asaappe daratu Ayhuda gideeddino.

9 Adaare geetetiyya tammanne laa'entso aginaan tammanne heezzentso gallassay gakeedda. He gallassay, kaatii koyro kesseeedda awaayuuwa maaran Ayhudatuu morketuu untunttu s'oona geedda gallassaa. Shin yewuu aad'd'i wod'd'ina, Ayhudatuu barenttu morkatuwaa s'oneeddino. **2** Kaatiyaa Ars'sekisisa kawutetsaa gidon de'iyaa Ayhudatuu ubbay barentta k'ohanaw koyiyya ubbaa d'ayssanaw barenttu kataman kataman ittippe shiik'eeddino. Untuntunna ay asayenne ek'ettanaw danddayibeenna; ayaw gooppe, hara zariyaa gideedda Asay ubbay untunttoo yayyeedda. **3** Ubbaa k'ay Marddokiyoosaw yayyeedda diraw, kaatiyaappe garssana gadiyaa mooddiyaawantuu, awuraajjaa mooddiyaawantuu gadiyaa kaappatuunne duma dumabaa ootsiyaawantuu

ubbay Ayhudatuwaa haa maaddeeddino. **4** Ayaw gooppe, Marddokiyoosi kaatiyaa gollen wolk'k'aama maatay imetteeddanne wolk'kaa gujji gujji biyaa asaa gideeddawe, he kawutetsaa gidon de'iyaa biittaa ubbaan eretteedda. **5** He keereedda gallassi Ayhudatuu barenttu morkatuwaa ubbaa mashshaan wod'i d'aysseeddino; barentta is's'iyaa ubbaa bollanka barenttu koyowaa ootseeddino. **6** Waana katamaa gideedda Suusa kaatii de'iyasaa s'alalan ichcheshu s'eetu asaa wod'i d'aysseeddino. **7** Untunttu k'ay Parshshandaata, Dalifoona, Aspaata, Poraata, Adaaliyaa, Ariidaata, Parmmashtta, Ariisaaya, Ariidaayanne Wayzzaata geetetiyya, Hamaddaata na'aa Ayhudatuu morkkiyaa Haamaana naanaa tammuuwaakka wod'eeddino. Shin untunttu untunttu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino. **11** Ayhudatuu Suusa kataman kaatii de'iyaa sa'aan wod'eedda asaa paydu aappunnto he gallassikka kaatiyaw odetteedda. **12** Yaatina, kaatii Kaatatto Astteero hawaadan yaageedda; «Ayhudatuu waana katamaa gideedda Suusa kaatii de'iyasaa s'alalan ichcheshu s'eetu asaanne Haamana naanaa tammuuwa wod'i d'aysseeddino. Hewe hewaa gidooppe, kaatiyaa biittatuunne haratuwaan untunttu wod'eeddawanntu aappuna gidandinooshsha! K'ay ha"i neeni woossiyaabay ayee? Taani new immana. Neeni taana oochchiyaabay harabay ayee? Taani new polana» yaageedda. **13** Astteera zaaraadde, «Kaatiyaa ha k'ofay nashechchooppe, Suusan de'iyaa Ayhudatuu hachche ootseeddawaadan wontikka ootsino. K'ay Haamana naanaa tammatuwaa anhaakka koc'aa bollan kak'k'anaadan azaza» yaagaaddu. **14** Hewaappe guyye kaatii hewaa ootsanaadan azazeedda; awaayuuukka Suusan laa'entsuwaaw imetina, Haamana naanaa tammatuwaa anhay koc'aa bollan kak'etteedda. **15** Adaare geetetiyya aginaan tammanne oyddentso gallassan, Suusa de'iyaa Ayhudatuu k'aykka ittippe shiik'kiide, hara heezzu s'eetu asaa wod'eeddino; shin ha"ikka untunttu untunttu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino. **16** He wode kaatiyaa kawutetsaa garssan de'iyaa biittatuunne haratuwaan de'iyaa Ayhudatuukka ittippe shiik'kiide, barenttu morkatuwaa ubbaa oletiide te"eeddino. Untunttu ubbaana 75,000 asaa wod'eeddawaappe guyyiyan, barenttu morkatuwaappe shempeeddino. Shin untunttu ak'uwaa bonk'k'ibeykkino. **17** Hawe ubbay haneeddawe Adaare giyaa aginaan tammanne heezzentso gallassaana; tammanne oyddentso gallassan untunttu shemppiide, baalaa miide, ushiiddenne nashettiide peeshiyaa gallassaa ootseeddino. **18** Shin Suusan de'iyaa Ayhudatuu tammanne heezzentsonne tammanne oyddentso gallassatuwaan wod'i peeshiide, tammanne ichcheshantso gallassan shempeeddino. He gallassaa untunttukka baalaa miide, ushiiddenne nashettiide peeshiyaa gallassaa ootseeddino. **19** Hewaa diraw, k'eer k'eer katamatuwaan de'iyaa Ayhudatuu hachche gakkanawukka Adaare geetetiyya aginaan tammanne oyddentso gallassaa baala gallassaa ootsiide bonchchiino. He gallassan miinonne ushiino; k'ay ittuu ittoo k'umaa imotaa immiino. **20** Marddokiyoosi ha haneedda ubbaa taariyaa s'aafiide dabddaabbiyaa Kaatiyaa Ars'sekisisa biittatuwaan ubbaan, haakuwaan matan, de'iyaa Ayhuda ubbaw kiitteedda. **21** He dabddaabbiyan Marddokiyoosi Adaare aginaan tammanne oyddentsonne tammanne ichcheshantso gallassatuwaa, Ayhudatuu laytsan laytsan baala ootsiide bonchchana mala, untunttoo odeedda. **22** Ayaw gooppe, he gallassatu Ayhudatuu barenttu morkatuwaappe shempuwa demmeedda gallassatuwaa; k'ay he aginaykka untunttu

kayyuuune yeekuu nashechhawunne baalaa muusaw laametteedda aginaa. Hewaa diraw, untunttu muussaaninne ushshan nashettiidde, ittuu ittoo k'umaa hiyyeesatoo imotaa immiidde bonchchana mala, untunttoo odetteedda. **23** Ayhudatuu Marddokiyoosi immeedda azazuwaa akkiide, untunttu bonchchanaw doommeedda baalaa laysan laysan aggenaana bonchchanaw mayyeeddino. **24** Gaasuunneka Agaaga zarii Hammadaata na'ay Haamani, Ayhudatuu ubbatuwaa morkii, untuntta d'ayssanaw kase mak'etteedda; untuntta wurssi wod'iyaa aginaanne gallassaa eranaw Puriima giyaa saamaa yegisseedda. **25** Shin Astteera kaatiyaakko geleeddawaappe guyyiyaan, Haamani Ayhudatuu bolla mak'etteedda iita mak'kuu ubbay guyye simmiide, Aa bolla polettanaadan kaatii s'aafuwaan azazeedda. Yaatina, Haamaaninne Aa naanay tammuu koc'aan kak'etteeddino. **26** Hewaa diraw, ha laa'u gallassatuu Puriima geetettiyaa saamaa Baalaa geetettiino. Ha dabddaabbiyaan untunttoo s'aafetteeddawaa ubbaa gaasuwaan, untunttu barenttu ayfiyaan be'eeddawaa gaasuwaaninne untunttu bolla gakeeddawaa gaasuwaan **27** Ayhudatuu barenttoo, barenttu zaretoonni Ayhuda gidanaw koyiyaa ubbaw, ha baalaa bonchchiyaawaa wogaa ootseeddino. Hewekka laysan laysan aggenaana ha laa'u gallassatuwaa bonchchanaassa. **28** K'ay, ha kawutetsaa gadiyaan ubbaaninne katamatuwaan ubbaan de'iyaa Ayhudatuu golliiyaa Asay ubbayne yaana yeletaa ubbay ha Puriima Baalaa hassayanaw bessiyaawe k'ashetteedda. Hewaa bollanka, Ayhudatuu awude giddooppene, ha Puriima gallassatuwaa bonchchanawunne he gallassatuwaan haneeddabay untunttu zariyaanka dogettennan agganaw besse. **29** Hewaappe guyyiyaan, Abihayilla naatta, kaatata Astteeranne Ayhuday Marddokiyoosi Puriima Baalaa s'eelliyawaan kase s'aafeedda dabddaabbiyaa mintsetsanaw hawaa laa'entso dabddaabbiyaa kumentsaa maatan s'aafeeddino. **30** He dabddaabbetuu Ars's'ekisisa kawutetsan, s'eetanne laatamanne laappun gadiyaan de'iyaa Ayhudatuu ubbaw saruunne woppay gido giyaa sarotaanna s'aafettiide kiitetteeddino. **31** K'ay untunttu kase s'oomanawunne kayyottanaw wogaa kesseeddawaadan, ha'i untuntta gidina, sintsappe yiyaa untunttu zeretsaa gidina, ha Puriima gallassatuwaa laysan laysan wogaa ootsiide bonchchana mala, he dabddaabbetuu k'onc'c'issiino. Hewe Ayhuday Marddokiyoosinne kaatata Astteeranne laa'u kesseedda azazuwaa. **32** Kaatatti Asttiri azazuu Puriima Baalaa wogaa miniseedda; ikka mas'aafan s'aafetteedda.

10 Kaatii Ars's'ekisisi bare kawutetsaa gidдон ha gas'aappe hini gas'ay gakkanaw de'iyaa Asay ubbay giiraa c'iggana mala, wolk'k'an azazeedda. **2** I ootseedda wolk'kaamanne malalissiyaa oosotuu ubbay, k'ay Marddokiyoosakka d'ok'ku ootsiide, wooti bonchcheeddentto k'onc'c'issiyaa taarikii Meeddoonanne Parisse Kawutetsaa Taarikiyaa mas'aafan s'aafetteedda. **3** Maataa baggan gidooppe, Kaatiyaa Ars's'ekisisa itta giina, Marddokiyoosi laa'entsuwaa. K'ay I Ayhudatuwaanka loytsi bonchchetteeddanne dosetteedda asaa; ayaw gooppe, I bare asaa gideedda Ayhudatuu, sarotetsaaninne hirggi baynnan de'ana mala, loytsi daabureedda asaa.

lyyoooba

1 Uus'a giyaa biittan lyyooba giyaa itti bitanii de'ee; I tooshii bayyinnanne suure asaa; S'oossaw yayyiide, itabaappekka haakkeedda asaa. **2** Aw laappun attuma naanatuunne heezzu mac'c'a naanatu yelleteeddino. **3** Mas'uwaa gidooeppe, aw laappun sha'u dorssatu, heezzu sha'u gaalotu, ichcheshu s'eetu waatsa booratu, ichcheshu s'eetu mac'c'a haretuunne loytsi daro k'oomatuu de'iino. Away doliyaa baggana de'iyaa asaa ubbaappe I aad'd'eeda dure asaa. **4** Aa attuma naanatu barenttu son barenttu son, kaali kaali gibiraa giigiissiide, barenttu heezzu michchetuwaa barentnu maanawunne ushanaw s'eesiino. **5** Gibiraa gallassatu polettedda wode, lyyoobi wonnta guuraana dendiide, bare naanatuwaa ittuwaa ittuwaa suntsan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshee. I hewaa ootsiyaawe, «Ta naanatu barenttu wozanaan S'oossaa shek'liide, nagaraa ootseeddinonttonne» giide hirggeedda dirassa. I untuntta geeshshanaw hewaa ubbaa gede ootsee. **6** Itti gallassi S'oossaa kiitanchchatuu Med'inaa Godaa sintsan beettanaw yeeddino; Sees'aanaykka k'ay untuntunna yeedda. **7** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Laa neeni hak'appe yaad?» yaageedda. Sees'aanay Med'inaa Godaw, «Taani sa'aaan ubbaan yaanne haanne yuuyiyaasaappenne simerettiyaasaappe yaad» yaagiide zaareedda. **8** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Yaatina, ta k'oomaa lyyooba akeekaade be'aaddi? Sa'aa bollan Aa malatiyaa tooshii bayyinnanne suure Asay mulekka baawa. I S'oossaw yayyiya, itabaappekka haakkeedda asaa» yaageedda. **9** Sees'aanay, «Tumu lyyoobi new c'oo yayyii? **10** Anne Aa soo asaanne aw de'iyawaa ubbaa neeni diraade naagabeykkii? I ootsiyaa oosuwaa ubbaa neeni anijeedda diraw, Aa mehiyaa wudii biitaa ubbaa bollan dareedda. **11** Shin neeni ne kushiya yeddaade, aw de'iyaa mas'uwaa ubbaa shoc'antto, I neena tumu ne sintsan shek'kana» yaageedda. **12** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Eeno, aw de'iyaa ubbay ne kushiyaana. Shin neeni Aa bochchoppa» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, Sees'aanay Med'inaa Godaa sintsaappe keside beedda. **13** Itti gallassi lyyooba attuma naanatuunne mac'c'a naanatu barenttu bayira ishaa son miidenne woyniyaa eessaa ushiidde de'iino. **14** Yaatishin itti bitanii lyyoobakko yiide, «Nuuni booratuwaa waas'iide goshishin, haretuukka nu matan maataa miidde de'ishiina, **15** Saaba biitaa asatu akeekanan yiide, olaa kesseeddino; yaatiide ubbaakka akki beeddino. K'ay k'oomatuuwaakka k'ara mashshaan busakkeeddino. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **16** I biro haasayishin, hara bitanii yiide, «S'oossaa tamay saluwaappe wod'diide, dorssatuwaanne dorssatuwaa heemmiyaawantta meedda. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **17** I biro haasayishin, hara bitanii yiide, «Kaladaawetuwa biitaappe heezzu c'uguwaan shaakketteedda paannatuu yiide, nuuna oliide, gaaluwaa ubbaa akki beeddino; k'oomatuuwaakka k'ara mashshaan busakkeeddino. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **18** I biro haasayishin, hara bitanii yiide, «Ne attuma naanatuunne mac'c'a naanatu barenttu bayira ishaa son miidenne woyniyaa eessaa ushiidde de'ishiina, **19** wolk'kaama gotii akeekanan bazuwaappe dendiide, golliyaa ubbaana shoc'eedda. Gollii untunttu

bolla kunddina, naanatu hayk'keeddino. Yaatina, ta s'alalay ataade, ha haneeddawaa new odanaw yaad» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi dendiide, kanyoo bare mayuwaa peed'iide; bare huup'iyakka meedetteedda. Biittan guufanniide S'oossaw goyinniide, **21** hawaadan yaageedda; «Taani ta aatti uluwaappe kallo yelettaad; hayk'kiyaa wodekka taani akkaade biyaabay baawa. Med'inaa Goday immeedda; Med'inaa Goday zaariide akkeedda. Med'inaa Godaa suntsay galatetto» yaageedda. **22** Ha ubbankka lyyoobi nagaraa ootsibeenna; S'oossaa amaassalibeenna.

2 Hara gallassikka k'ay S'oossaa kiitanchchatuu Med'inaa Godaa sintsan beettanaw yeeddino; Sees'aanaykka k'ay untuntunna itippe Aa sintsan beettanaw yeedda. **2** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Laa neeni hak'appe yaad?» yaageedda. Sees'aanay Med'inaa Godaw, «Sa'aaan ubbaan yaanne haanne yuuyiyaasaappenne simerettiyaasaappe yaad» yaageedda. **3** Med'inaa Goday Aa, «Ta k'oomaa lyyooba akeekaade be'aaddi? Sa'aa bollan Aa malatiyaa tooshii bayyinnanne suure Asay mulekka baawa. I S'oossaw yayyiya, itabaappekka haakkeedda asaa. Gaasuu bayinnan taani Aa d'ayissana mala, neeni taana detsentsinakka, ha'i gakkanaw I bare suuretetsan min ek'keedda» yaageedda. **4** Sees'aanay zaariide S'oossaa, «Galbbaa diraw galbbaa akko!» yaagiyaawaadan, Asay bare shemppuwaa diraw, barew de'iyawaa ubbaa immana. **5** Shin neeni ne kushiya yeddaade, Aa ane shoc'a. Yaatinto I neena tumu ne sintsan shek'kana» yaageedda. **6** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Eeno, Aa wod'oppappe attina, Aa bolla neeni koyeeddawaa ootsanaw danddayaasa» yaageedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, Sees'aanay Med'inaa Godaa sintsaappe keside, lyyooba gediyaappe huup'iyaa gakkanaw iita madutsay Aa bolla kesanaadan ootseedda. **8** Yaatina, lyyoobi bidintsaa bolla uttiide, kon'naan barana gooddeedda. **9** Aa machata Aa, «Ha'i gakkanawukka neeni ne suuretetsan minna uttaaddii? S'oossaa shek'kaade hayk'ka» yaagaaddu. **10** I zaariide izo, «Neni booza mac'c'a asaadan haasayaadda. Nuuni S'oossaaappe lo'obaa akki akkiide, iitabaa akkokkoyye?» yaageedda. Ha ubbankka lyyoobi bare geeddawaan nagaraa ootsibeenna. **11** lyyooba laggetuu heezzatuu, Temaana biitaappe Elifaazi, Shuuha biitaappe Biddaadinne Naa'ima biitaappe S'oo'faari lyyooba bolla gakeedda metuwaa siseedda wode, aw k'arettanawunne Aa mintsetsanaw barenttu sooppe barenttu sooppe k'aagetiide, itippe aakko yeeddino. **12** Untunttu Aa haakuwaan gidiide s'eelliyaa wode, I lyyooba gidiyaawaa eribeykino. Guyyeppe Aa gidiyaawaa ereedda wode, barenttu k'alaa d'ok'ku outside yeekkeeddino; barenttu mayuwaakka peed'iide, barenttu huup'iyaan baana k'oleeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan, untunttu aanana laappun gallaassanne laappun k'ammaa biittan utteeddino. Aa sakuu loytsi dareeddawaa untunttu be'eedda diraw, aw ay asayenne k'aalaakka k'aattiibeenna.

3 Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi bare doonaa dooyiide, bare yelettedda gallassaa hawaadan yaagiide shek'keedda; **3** «Taani shahaaretteedda k'ammayenne taani yelettedda gallassay c'oo d'ayino! **4** He gallassay d'uma gido; Bolla S'oossay he gallassaa sheneko go; Aa bollan poo'uukka poo'oppo. **5** Leeleedda d'umayenne shaannochchuu Aa goozo; Aa shaarii kammo; Aa poo'waakka d'umay gentso. **6** He gallassaa k'ammaa d'ip'p'i go d'umay oyk'k'o. Laytsaa

giddon de'iyaa gallassatuwaan I paydettoppo; aginatuwaa payduwaanka geloppo. 7 He gallassaa k'ammay k'ammiide toppoppo; nashshechchaa ilissayykka an sisetoppo. 8 Leewaataana giyaa dawiyya dentsetsanaaw looheedda shareechchotuu he gallassaa shek'k'ino. 9 He k'ammaw bakkaaliyaa s'oolintii poo'oppo; poo'uwwaa naagiidekka demmoppo; wontta s'alk'kiikka aw s'alk'k'ettoppo. 10 He k'ammay taani ta aatti uluwaan shahaarettennaadaanine ha metuwaa be'ennaadan te'iibeenna diraw, shek'k'etteeddawaa gido. 11 «Taani ta aatti uluwaan haatsaa kesaarikitaashsha! Ta aatti uluwaappe yeletta wod'd'anne hayk'k'aaikkitaasha! 12 Ta aata taana ayaw bare kiwuwaan idimmaadeeshsha? Bare d'antsaakka taana ayaw d'antsaadeeshsha? 13 He wode taani hayk'k'eeddawaa gidintto, ha'i shemppaade gem'ishaad shin! 14 Koolteedda sa'atuwaa barenttoo zaaretsi kees's'eedda sa'aa kaatetuwaannanne untunttu zoriyaawantunna, 15 work'k'ay de'iyaa barenttu golliyaan biraa kuntseedda mooddiyaawantunna ittippe duufuwaan gisaaddi shin! 16 Woy aatti uluwaappe boshettiide yeletteedda na'aadan, woy gallassaa poo'uwwaa ayinne be'ibeenna boshettowaadan, taani biittaa giddon k'osetta diggaarkkitaashsha! 17 Duufuwan iitatu barentu iita oosuwaaggiino; yaan daaburanchchatuukka shemppiino. 18 He sa'aan k'ashetto asatuukka shemppiide nashettiino; oosuwa oosissiyaawanttu wasuwwaa untunttu hewan sissikino. 19 Guutsay daruukka yaan de'ee; ayiliikka bare godaw ayilettiyaasaappe kesee. 20 «Metuwaan de'iyaaawanttoo poo'uu ayaw imetteedee? De'uu c'ammiyaawanttoo, 21 hayk'k'uu yandeessha giide amottina, yeennan is's'iyaaawanttoo, k'osi wotseedda duretaa koyiyaawaappe aatsiide, hayk'k'uwaa koyiyaawanttoo, 22 duufuwwa biide gakkiiyaa wode, nashshechchaaninne ilissan poo'ummiyaawanttoo de'uu ayaw imetteedee? 23 Ogii bayi kichcheedda uraw, S'oossay Aa yuushshuwwa diri diggeedda uraw poo'uu ayaw imetteedee? 24 Kayyuu taw k'uma gideedda; ta oolii aggenaaw goggiiyaa haatsaa mala. 25 Taani yayyeeddawe ta bolla gakeedda; taani dagammeeddawekka taanan haneedda. 26 Taw metoppe attina, saruu, woppayinne shemppuu baawa» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, Teemaana biittaappe yeedda Elifaazi zaariide, hawaadan yaageedda; 2 «Itti uray neenanna s'aliide haasayooppe, neeni hank'k'ettanii? Shin haasayennaaninne agganawe oonee? 3 Be'a, neeni darotuwwa tamarissaadda; arggaac'eedda kushetuwaakka mintsetsaadda. 4 Ne k'aalay d'ubetteeddawantta minisi essee; daabureedda gulbbatatuwaakka mintsetsee. 5 Shin ha'i metuu neekko yeedda; neeni genc'c'abeykka. Metuu neena gakkina, neeni shabbirettaadda. 6 Neeni S'oossaw yayyiyaawe neena amantsiide wotsennee? Ne hamettiya suure hametay new hidoota gidennee? 7 «Ane neeni ha'i k'oppa: geeshsha gideedda asan d'ayeeddawe oonee? Woy suure Asay hak'an d'ok'ollettiide d'ayi erii? 8 Taani be'eeddawaadan, iitatetsaa goshiide, metuwwa zeriyaawanttu iitatetsaanne metuwwa c'akkana. 9 Untunttu S'oossaappe kesiya shemppuwaan punettiide bayana; Aa hank'k'uwaa suuluwaankka untunttu meetetti d'ayana. 10 Iitatu gudiyaanne daariyaa gaammotuwwa mala; shin S'oossay untunttu achchaa mentsee. 11 Shakkatiide oyk'k'eeddawaa maanaw achchaa d'aya gaammotuwaadan, iitatu koshana hayk'k'ino; untunttu naanatuukka laalettiino. 12 «Itti gallassi itti s'uurray taakko

yeedda; he s'uurray saasukettiide, ta haytsaan wod'd'eedda. 13 K'amma gem'ishshuwwa pannurishin, taana iita akumuu un'teeseedda. 14 Taana yashshayne kokkorssay oyk'k'eedda; ta mek'etsaa ubbaa gajj gajjiseedda. 15 C'arkkuu aad'd'iide ta som'uwwa pittiide, ta sintsanna aad'd'eedda; dagamaappe dendeeddawaan ta bolla de'iyaa binnaany ek'k'eedda. 16 I ta sintsan ek'k'eedda; shin I ayentto taani shaakkaade eranaw danddayabeykke. Hewaappe guyyiyaan, c'o'u geeddasaappe hawaadan yaagiya kooshshaa sisaad; 17 «Hayk'k'iyaa Asay S'oossaa sintsan s'illuwwa gidiide beettanaw danddayii? Woy Asay barena Med'd'eeddawaa sintsan geeshsha gidiide beettanaw danddayii? 18 S'oossay bare k'oomatuwaan ammanettena; bare kiitanchchatuwaanka bayzuwwa demmee. 19 Yaatina, urk'k'aaappe med'teeddawantun, untunttu de'uwaa baasuu baanaa gideeddawantun, bil'aappekka elleelliide wook'k'iyaaawantun ay keeshshaa daro bayzuu beettandeessha! 20 Wontta pas'a de'iyaa Asay omarssi gakkanaw, ooninne hassayennan de'ishiina hayk'k'ee. 21 Untunttu de'uwaa shikaalii shodetti wod'd'iyaa wode, untunttu aad'd'eeda eratetsaa demmennaan hayk'k'i bayiino» yaagiyaawaa sisaad.

5 «Iyyoobaa, ane s'eesa! Shin oonee new koyanawe? Kiitanchchatuwaappe ookko simmanii? 2 Eeyya uraa lanc'c'ii wod'ee; akeekay pac'c'eedda uraakka k'anaatii d'ayissee. 3 Eeyya uray minniide de'iyaaawaa taani ta huup'iyaaan be'aad; shin ellekka taani Aa golliyaa shek'k'aad. 4 Aa naanatu saruu bayinna saan de'iino; untunttu chiloatan, maaddiide haasayiyaawe bayinna saan pirdaa d'ayeeddino. 5 I shiishsheedda katsaa koshshatteeddawanttu maana; aguntsaa giddon mokkeeddawaakka untunttu aw aggikkino. Saametteeddawanttu Aa mas'uwwa akkanaw yaaretiino. 6 Tuggay baanaappe kesenna; metuukka biittaappe mokenna. 7 Tamay pude priiyaawaadan, Asay metoo yeletteedda. 8 «Taana gidintto, taani S'oossaakko shiik'ana; ta mootuwaakka Aa sintsan wotsana. 9 Pilggiide eranaw danddayettenna wolk'kaamabatuwaanne paydu bayinna ooratsabatuwwa S'oossay ootsee. 10 Iraa biittan bukissee; gadiyawukka haatsaa yeedde. 11 Toosheeteddawantta bonchchee; kayyotiyaawantakka mintsetsiide nashechchee. 12 Genanchchatuwwa halchchuwaakka halissee; hewaa diraw, untunttu kushiya oosuu polettenna. 13 Aad'd'eeda eranchchatuwwa I untunttu geniyaan oyk'k'ee; geellatuwwa mak'k'uaakka aatsi yeggee. 14 Untunttoo gallassay d'umana; gallassaa seetanka untunttu hekka bilahiyaadan tattaafana. 15 Hiyyeesatuwwa I untunttu morkketuu mashshaappe ashsee; I untunttu wolk'kaamatuwwa kushiyaappekka wotsi akkee. 16 Hewaa diraw, hiyyeesatoo hidootay de'ee; iita asatuwwa I c'o'u ootsee. 17 «S'oossay seeriyaay uray anijetteeddaa; hewaa diraw, Ubbaa Danddayiyya S'oossaa seeraa kad'oppa. 18 I madutsee, shin madutsaa k'achchee. I dechchee, shin Aa kushii d'allee. 19 Usuppun k'ommo metobaappe I neena ashshana; laappuntsikka neena bochchenna. 20 Koshaa wode hayk'k'uwaaappe, olaa wodekka mashshaa k'araappe I neena ashshana. 21 I neena ins's'arssaa lissuwaappe gentsana; bashshay gakkiiyaa wodekka yayakka. 22 Bashshaa bollanne koshaa bolla neeni miic'cana; bazzo do'atookka yayakka. 23 Ne goshiyaa goshshan shuchchay de'enna; bazzo do'atuukka neenanna saro gidanawantta. 24 Ne dunkkaanii saro gidiyaawaa neeni

geeshshaade erana; ne dorssatuwaaw ak'uwaakka neeni s'omoosiyaa wode, untuntutuppe ittuunne pac'c'enna. **25** Ne yeletay c'orrattanawaanne ne zeretsatuukka dembbaa maataa keeshshaa gidanawaa neeni erana. **26** Zarggaa tukuu bare wodiyaan uddumaa yiyaawaadan, neeni adussa laytsaa de'aade, duufuwaaw baana. **27** Iyyoobaa, nuuni hawaa ubbaa pilggi s'eelleeddo. Hewe tuma gidiyaa diraw, hewaa sisaade, new akka» yaageedda.

6 Iyyoobi zaariide, **2** «Ta waayinne ta kayyuu ubbay miizaanan likketteerenne! **3** Yaatinnto abbaa doonaa shafiyaaappekka aad'd'i dees'anawaa. Hewaa diraw, ta k'aalay s'ala gideedda. **4** Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa wondaafiyaa pootsay taana c'addeeddino; ta bollaykka untuntutu yishshaa ushee. S'oossaa dagantsiyaa boshay ta yuushshuwaaw doodeedda. **5** Harii maatay Aa sintsan de'ishiina waasiyye? Woy booray dalaa demmiide s'aaggiyye? **6** Mal'ennabay mas'inni gelennaan meettiyye? Woy k'uuk'k'ulliyaa giddo haatsay lok'ilok'iyye? **7** Hewaa mala k'umaa taani sheneta; hewaa mala k'umaa mooppe, taana sakkee. **8** «Taani woosseedda woosay gakteerenne! S'oossaykka ta wozanaa amuuwa immeerenne! **9** S'oossay taana mentsereetseerenne! I bare kushiya yeddiide, ta de'uwaaw turaa duutseerenneeshsha! **10** Geeshsha S'oossaa k'aalaa kaddabeenna diraw, taw sakuu darooppenne, mintsetsuwaaw gideereneshsha. **11** Taani de'uwaan de'anaw taw ay wolk'k'ay de'ii? Taani danddayanaw, ta wurssetsay ayee? **12** Ta wolk'k'ay shuchchaa wolk'k'aa malee? Woy ta ashuu nahaasiyaa birataa malee? **13** Taana maaddanaw ay wolk'k'ayenne taw baawa; maaduwaaw demmanaw taani biyaa sa'aykka de'enna. **14** «Metuwaan de'iyaa uray Ubbaa Danddayiyaa S'oossaw yayiyaaawaa agginttokka, Aa laggetuu aw keekkatetsaa bessanaw koshshee. **15** Ta ishato, hintte iray bukkenna wode meliyaa shaafaa mala, taana c'immiitta. **16** Balguuwaaw aginatuwaan he shaafay orddo shachchaan kumiide kametee. **17** Shin bonii gakkiiyaa wode, he shachchay muushiide, haatsaa ksee; haatsaykka he sa'aappe d'ayee. **18** C'aanaa meliyaa laaggiide biyaa zal'anchchatuu haatsaa koyanaw barenttu ogiyaaappe gas'aa kesiide, mela biittan toyilakattiide, hayk'ki d'ayiino. **19** Teema biittaa zal'anchchatuunne Saaba biittaa ogiyaaawanttu haatsaa demmana giide, hidootaa wotsiino. **20** Shin untuntutu ammanettiide koyina d'ayeedda diraw, yeellateeddinonne hidootaa k'ans's'eeddino. **21** Hintteikka taw he shaafatuwaaw mala gideedda; taana gakteedda metuwaaw be'iide yayyeeddita. **22** Taani hinttana, «Taw ittibaa immite: woy, «Hintte ak'uwaappe ta diraw asaw mattaayiyaa immite: gaadditaa? **23** Woy, «Taana ta morkkiyaa kushiyaappe ashshite» woy, «Uk'k'inniyaawanttu kushiyaappe taana wozite: gaadditaa? **24** «Hintte taana tamaariisite; taani c'o'u gaana. Ayaa bayzzaadditanto, ane taana bessite. **25** Tuma gideedda k'aalay ay keena wolk'k'aamee! Shin hintte palumay ubbay taana ayaanne seerenna. **26** Hintte taani haasayiyaa haasayaa c'arkuwaaw mala giide k'oppiita. Yaatina, taani hidoota k'ans's'aade haasayiyaa haasayaa ayaw k'oritee? **27** Aawuu bayinnawanta shaakki akkanaw hintte saamaa yeggiita; hintte laggiyaakka zal'anaw washissiita. **28** Ane tishshi ootsiide, taana s'eellite. Taani hintte sintsan wordduwaaw haasayikke. **29** Hayyanaa, ane zaaretsiide k'oppite; taani s'illuwaaw gidiyaa diraw, ta bolla c'oo pirdoppite. **30** Taani ta

ins's'arssan worddoteeddawaa malatii? Ta doonay likkiyaa likke gidenawaappe shaakkiide haasayanaw danddayennee?

7 «Asaa de'uu sa'aa bollan wolk'k'aama baas'e gidenneeyye? Aa de'uwaaw laytsay keraa ootsiyaa asaa de'uwaaw laytsaa mala gidenneeyye? **2** Kuwaa amottiyyaa k'oomaadan, woy bare dirguuwaaw akkanaw naagiyaa oosanchchaadan, **3** hewaadan taw mela aginatuunne tugga k'ammatuu imetteeddino. **4** Taani gisiyaa wode, «Awude beegottanddiitaashsha?» yaagay. Shin k'ammay taw aduk'kee; sa'ay wonttana gakkanaw hiis'an aad'd'a aad'd'a wod'd'ay. **5** Ta bollay gus'uniyaanne pok'uwaa mayyeedda; ta madutsaappe giishshay goggee. **6** Ta laytsay shemayinniyyaa mukuukkaappekka aad'd'i elleellee; ay hidootayenne bayinnan ta laytsay wuree. **7** «Abeet S'oossaw, ta laytsay siid'iyaaana shemppiyyaa itti shemppuwaaw mala gidiyaaawaa hassaya! Ta ayifii laa'entso keekkabaa be'ennaan atteedda. **8** Neeni taana ha'i be'aasa; shin laa'entso be'akka; neeni taana koyooppe, taani d'ayaad. **9** «Shaarii piskki giide d'ayiyaawaadan, duufuwaaw wod'd'eedda uray simmiide kesenna. (Sheol h7585) **10** Bare gollekka laa'entso simmiide yeenna; Aa eriyaa asaykka Aa dogee. **11** «Hewaa diraw, taani c'o'u giikke; taani ta tuggaa diraw haasayana; ta de'uu c'ammeedda diraw zuuzummana. **12** Hawaa keeshshaa neeni taana ayaw naagay? Taani new abbaa woy abbaa giddo hambbaaziyyaa gaaddiyye? **13** Taani, «Ta hiis'ay taana mintsetsandee; ta algaiyikka taana zuuzuntsaappe shemppissanddee!» yaagiyaa wode, **14** neeni taana akumuwaan yashissaasa; sas'aankka taana dagantsaasa. **15** Taani ha sakkiiyaa bollaanna de'anawaappe sulettiyaawaanne hayk'kiyaawaa dooray. **16** Taani ta de'uwaaw kad'aad; taani med'inaw de'anaw koyikke. Ta laytsay siid'iyaaana shemppiyyaa itti shemppuwaaw mala gidiyaa diraw, neeni taana agga basha. **17** «Neeni Aa woggabaadan s'eellanaw Asay ayee? Neeni aabaw ayaw bonchcho sa'aa immay? **18** Wontta wontta neeni Aa biddaassaa; k'ay wodiyaan wodiyaan Aa paac'c'aasa. **19** Neeni taakko s'eeliyaawaa mulekka aggikkii? Woy taani ta c'uchchaa mittiyaa wodiyaakka taw immikkii? **20** Abeet asaa wochchiyaawoo, taani nagaraa ootseeddawaa gidooppe, neena ayay k'ohheeddee? Neeni ayaw taana c'addi kaa'iyaaawaa ootsaaddii? New taani dees'o tookuwaaw gidaadditayye? **21** Ta balaappe ayaw taana maarennan is's'ay? Ta nagaraakka ayaw atto geenan aggay? Simmi taani duufuwaaw wod'd'iyaa wodi gakteedda; neeni taana koyiyaa wodekka, taani beettikke» yaageedda.

8 Hewaappe guyyiyaan, Shuuha biittaaappe yeedda Billaadaa zaariide, hawaadan yaageedda; **2** «Neeni hawaa malabaa awude gakkanaw haasayay? Ne doonaappe kesiyyaa k'aalay wolk'k'aama gotiyaa mala. **3** Ubbaa Danddayiyaa s'oossay pirddaanne s'illobaa geellayii? **4** Ne naanatu S'oossaa bolla nagaraa ootseedda diraw, I untuntuta untunttoo bessiyaawaadan muree. **5** Shin neeni S'oossaakko simmooppe, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa woossooppe, **6** neeni geeshshanne suure gidooppe, I ne diraw dendiide, neena maaddana; I kase ne de'oo zaariide woytana. **7** Ne doometsay guutsa malattooppenne, ne wurssetsay loytsi darana. **8** «Kase yeletaa ane oochcha; nu mayzza aawotuu ayaa ayaa tamaareeddento, koyaade demma. **9** Ayaw gooppe, nuuni zino yeletteeddawanta; nuuni ayaanne erokko. Nuuni ha sa'aa de'iyaa laytsay kuwaa mala. **10** Untuntutu neena tamaariisino,

new odinonne barenttu akeekeddawaappe haasayino. **11** «C'ari c'ariyaa haatsay bayinna saan dic'anaw danddayenna; mak'kayka haatsi bayinna saan mokkanaw danddayenna. **12** Biro dic'ciidde, k'ans's'ettennan de'iiddi, maataappekka elle shullana. **13** S'oossaa dogiyaa asaa ubbaa wurssetsay hewaa mala; S'oossay bayinna uraa hidootaykka d'ayana. **14** I ammanettiyaawe me'i kichchiyaawaa; I c'ee'k'ettiyaabaykka shararootaa golliyya mala. **15** I bare shararootatti golliyaan zemppee, shin ek'enna; I Aa oyk'kana, shin Aa danddayenna. **16** I awaan haatsaa uhsheedda atakilttiyaa mala; atakilttiyaa sa'aa pinni kesana gakkanaw daashee. **17** Keelaa shuchchaa yuushshuwaan bare s'ap'uwaa yeddee; shuchchatuwaa giddonkka barew sa'aa koyee. **18** Shin I bare sa'aappe shodetti d'ayintto, he sa'ay Aa, «Taani neena be'abeyikke» yaagana. **19** Be'a, iita asatuwaa nashechchay hawaa mala. Hara asatuukka yiide, untuntutu sa'aa oyk'k'iino. **20** «S'oossay tumuwaappe tooshii bayinna asaa oli erenna; iitaa ootsiyaawanta k'ay maaddenna. **21** I zaariide, neena miic'issananne ililissana. **22** Neena is'siyaawantu yeellaa mayyana; iitatuwaa gollii d'ayana» yaageedda.

9 Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi zaariide, hawaadan yaageedda; **2** «Ee, hawe hintte giyaawe tuma gidiyaawaa taani eray. Shin Asay S'oossaa sintsan s'illuwaa gidanaw waan danddayii? **3** Aanana itti uray palumettanaw koyooppe, he uray I oochchiyaa sha'u ooshaappe ittuwaanne zaaranaw danddayenna. **4** S'oossay bare wozanaan aad'd'eeda eranchcha; bare abbiyanka daro wolk'kaama. Aanana ek'ettiide s'oonettibeenawe baawa. **5** Erennan de'ishiina, d'ok'ka deretuwaaw I untuntutu sa'aappe diggee; bare hank'kuwaanka aatsi yeggee. **6** I biittaa Aa sa'aan k'aatsee; biittaa tuuk'etuwaakka yik'kiyik'issee. **7** Away awas's'enaadaaninne s'oolinttetuu poo'ennaadan azazanaw danddayee. **8** I barekka salotuwaaw mic'c'eedda; abbaa beetaa bollanka hamettee. **9** S'oossay Wogga Beeriya, Ooriyoona, Piliyaadisa giyaa s'oolinttetuwaa c'uguwaanne hewaadanikka gedissa baggana de'iyaa s'oolinttetuwaa c'ugotuwaaw med'd'eeddawaaw. **10** Pilgiide eranaw danddayettenna wolk'kaamatuwaaw, paydu bayinna ooratsabatuwaa I ootsee. **11** «S'oossay taakko shiik'inttokka, taani Aa be'anaw danddaykke; I ta miyiyaanna aad'd'inttokka, taani I hewan de'iyaaawaa eranaw danddaykke. **12** I bare koyeeddawaaw akkina, Aa ooninne digganaw danddayenna. «Waataay?» yaagiide Aa oochchana Asay baawa. **13** S'oossay bare hank'kuwaaw te'enna; Ra'aaba giyaa dawiyaa maaddiyaa bare morkkatuwaa bare gediyaappe garssaw aatsiide yed'd'ee. **14** «Yaatina, taani Aa ooshaa zaaranaw lo'o k'aalaa hak'appe demmanaw danddayayitaa? **15** Taani s'illuwaa gidinttokka, pirdidiyaa S'oossay taana maaranaadan woossanaappe attina, taani Aa bolla haasayikke. **16** Taani Aa s'eesina, I taw koyinttokka, «Ta kooshshaa siseedda» gaade ammanikke. **17** I taana gotiyaan mentsereetsee; gaasuu bayinnan I ta madutsaa darissee. **18** Taana shempuwaakka shempissennan diggee; I ta de'uwaa c'amuwaan kuntseedda. **19** Wolk'kaabaa haasayooppe, I wolk'kaama. Pirdaawaa haasayooppe, Aa s'eesiide, pirda golle shiishshana Asay baawa. **20** Taani s'illuwaa gidinttokka ta doonay taana bayzanchcha kessee; taani tooshii bayinna asaa gidinttokka, I taana geella kessee. **21** «Taani tooshii bayinna asaa. Shin ta de'uwaa dosikkenne kad'ay. **22** Dummatetsay baawa; hewaa diraw,

taani, «I tooshii bayinnawantanne iitatuwaa laa'uwaakka ittippe d'ayissee» yaagay. **23** Bashshay s'illo asatuwaa k'oppennaan wod'iyaa wode, S'oossay k'iliic'ee. **24** S'oossay ha sa'aa iita asatoo aatsiide immeedda; pirdidiyaawantu ayifiyaakka goozeedda. Hawaa ubbaa ootseeddawe Aa gidanaappe attina, haray oonee? **25** «Ta de'uwaa laysatuu wotsaa wos's'iyaa uraappekka aad'd'iide elleelliino; untuntutu lo'obaa be'ennaan paalliide d'ayino. **26** Ta de'uwaa laysatuu mak'k'aa wonggiriyaadan elleelliino; argantays barew miyaawaa oyk'kanaw saluwaappe duge paalliyaawaadan paalliino. **27** Taani, «Ta zuuzuntsaa dogana; ta som'uwaakka d'umissiyaawaa aggaade pashikkana» yaagoooppe, **28** neeni taana geeshsha geenawaa taani eray; ayaw gooppe, taana gakkana waayiyaa ubbaw taani yayyay. **29** Yaatina, taani bayzanchcha gida kichchaaddippe attina, c'oo mela ayaw daaburayitaa? **30** «Taani ta bollaa haray atto saamunaan meec'ettantokka, ta kushiya hanc'ci'iciyaan meec'c'anttokka, **31** neeni taana urk'k'aa ollaan olana; ta mayuukka taana shenetana. **32** Taani aw zaaruwaa immana gaanaw, S'oossay ta mala asaa gidenna. Hewaa diraw pirddaw boytte gaanaw danddaykke. **33** Shin bare kushiya nu laa'uwaaw bolla wotsiide, nuuna sigetsiyaa Asay nu gidon de'eerenneeshsha! **34** Abeeet S'oossaw, taana muriyaawaa agga; taana dagantsiyaawaanne yashissiyaawaa agga. **35** Yaatooppe, taani aw yayyenana haasayana; shin ha'i danddaykke.

10 «Taani ta de'uwaa kad'ay! Hewaa diraw, taani mootettanaappe attina, c'o'u giikke; taani mishettaade haasayay. **2** Taani S'oossaa hawaadan yaagay: Ha'i ta bolla pirddoppa; neeni taana mootiyaa mootuu ayenttonne taw oda. **3** Neeni taana uk'k'unnanaw bessii? Neeni ne kushiyan med'd'eedda uraa kad'iyaaawe, k'ay iitatuwaa halchchuwaaw polissiyaawe lo'ee? **4** Ne ayifii asaa ayifiyaa malee? Asay s'eelliyaaawaadan neeni s'eellay? **5** Ne de'uwaa laysayikka asaawaa keeshshee? Ne de'uwaa laysayikka asaa laysaayda k'antsee? **6** Yaatina, ta bayzzuwaa ayaw koyay? Ta nagaraakka ayaw k'oray? **7** Taani bayzanchcha gidennawaanne ne kushiyaappe taana ooninne ashshanaw danddayennawaa neeni eraasa. **8** «Taana ne kushii giigissiide med'd'eedda; shin ha'i he kushii simmiide, taana d'ayissee. **9** Neeni taana urk'k'aaappe med'd'eeddawaaw hassaya. Yaatina, ha'i taana baanaadan liik'issanaw hanay? **10** Taana maatsaadan ta aatti uluwaan tiigeeddawenne dichcheedawe neena. **11** Taana neeni ashuwaanne galbbaa mayzaadda; ta mek'etsaa s'ap'uwaa gatsaade waas'aadda. **12** Neeni taw de'uwaaanne aggena ne siik'uwaa immaadda; ne naaguwaan neeni taana pas'a wotsaadda. **13** «Shin neeni he wodiyaappe doommaade, ne wozanaa gidon taana k'ohanaw k'oppiyaawaa taani eray. **14** Taani nagaraa ootsooppe be'anaw, neeni taana geeddaasa; ta bayzzuwaakka murenaan aad'd'akka. **15** Bayzanchcha gidoooppe, taw aayye ana! K'ay taani s'illo gidinttokka, ta huup'iyaa pude d'ok'ku ootsanaw danddaykke. Ayaw gooppe, neeni taana yeellaan kuntsa wotsaaddanne tuggaan matsoya wotsaadda. **16** Taani otorettooppe, neeni taana gaammuwaadan yederssaade oyk'kana; k'aykka taana k'ohanaw, ne malalissiyaa oosuwaaw neeni ootsana. **17** Neeni ta bolla ooratsa markkatuwaa ahaasa; ne hank'kuwaakka ta bolla darissaasa; taana olanaw ooratsa halchchotuwaaw giigissaasa. **18** «Yaatina, taana ta aatti uluwaappe ayaw kesaadii? Ooninne taana be'ennaan hayk'kaariikitaasha! **19**

Taani de'ennaan aggaarikkitaashaa! Woy ta aatti uluwaappe kesosaana duufuwaan wod'd'aarikitaashsha! **20** Ta de'anaw atteeda laysatuu guutsa gididkinoo? Taani laafaa nashetta akkana mala, ha'i taana aggaarikii! **21** Leeleedda d'uma sa'aa taani biyaa wodi mateedda; taani hewaappe simmaade haa yiikke. **22** Taani biyaasa'ay d'ip'p'i go d'umayne maaray baynawantu de'iyaa biittaa; hewan de'iyaa poo'uukka d'umaa mala» yaageedda.

11 Naa'ima biittaaappe yeedda S'oofaari zaariide, hawaadan yaageedda; **2** «Ha haasayetteedda k'aalaw ubbaw zaaruwaa immiyya Asay baawee? Woy hawaa haasayeedda bitanii tumanchcha gidanaw danddayi? **3** Ne mela haasayy asaa c'o'u ootsii? Neeni k'iliic'iyaa wode, neena seeriyaaawe baawa gaaddiyye? **4** Neeni odaadde, «Ta timirtii tuma; taani S'oossaa sintsan geeshsha» yaagaasa. **5** S'oossay ne bolla bare doonaa dooyiide haasayeerenneeshsha! **6** I new aad'd'eeda eratetsaa s'uuraa k'onc'i'seereenneeshsha! Ayaw gooppe, tumu aad'd'eeda eratetsaw laa"u kifiletuu de'iino. S'oossay neena ne ootseedda nagaraa keeshshaa muribeennawaa era. **7** «Neeni S'oossaa c'iimma s'uuraa k'oraade eranaw danddayay? Woy Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa zawatuwaa koyaadde demmanaw danddayay? **8** Untuntuu salotuwaappekka d'ok'ka; neeni ayinne ootsanaw danddayakka. Untuntuu Si'ooliyaappekka aad'd'eeda c'iimma; neeni eranaw danddayakka. (Sheol h7585) **9** S'oossaa aad'd'eeda eratetsay biittaa adusatetsaappe aduk'kee; abbaa gompaappekka aakkee. **10** I yiide, neena k'asho goliyaan yeggintonne pirda golle shiishshintto, Aa digganaw danddayiyaawe onnee? **11** S'oossay patsenna asatuwaa eree; iitabaa be'iyaa wode, I c'oo aggena. **12** Eeya Asay aad'd'eeda eranchcha gidiyaaappe dembbaa harii asaa gidi yelettiyaawe kusee. **13** «Iyyoobaa, neeni ne wozanaa suure ootsooppe, ne kushiyaakka aakko mic'c'aade woosoope, **14** nagaraa neeppe haassoope, ne gollenkka iitabay de'ennaadan ootsooppe, **15** yaatooppe, neeni d'ok'ku gaade yeellay bayinnan ubbabaa s'eelana; yashshiyaawe bayinnanka minnaade ek'kana. **16** Ne metuuaa ubbaakka neeni dogana; gukkeedda haatsaadan, neeni Aa laa'entso hassayakka. **17** Ne de'uu seeta gallassaa awaappekka aad'd'iide poo'ana; ne de'uwaa d'umaykka wonnta poo'uwaa mala gidanawaa. **18** New hidootay de'iyaa diraw, neeni hirggennan de'ana. S'oossay neena naagiya diraw, neeni woppu gaananne shempana. **19** Neeni gem'ishshiyaa wode, neena yashsana uray baawa; darotuu neena awuddashana. **20** Shin iitatuwaa ayifii k'ook'ana; aappe bak'ati attanawukka danddaykino. Untuntuu hidootay hayk'kuwaa» yaageedda.

12 Iyyoobi zaariide, hawaadan yaageedda; **2** «Ee, hintte tumukka aad'd'eeda eranchcha; aad'd'eeda eratetsaa ubbaykka hinttenanna hayk'kana! **3** Shin tawukka hintteawaadan akeekay de'ee; taani hintteppe laafikke! Ha hintte haasayeeddawaa ubbaa onniine eree. **4** Taani S'oossaa woossina, I siseedda asaa gidooppenne, ta laggetoo miic'c'iyaaawaa kesaad; taani s'illuwaanne tooshii bayinna asaa gidooppekka, k'iliic'iyaaawaa kesaad. **5** Hinttena ay metuunne gakkibeenna diraw, ta metuuaa kad'iya; kunddanaw gandigaariyaa bitaniyaakka sugiita. **6** Bonk'kiyaawantu golletuu saro de'iino; S'oossaa hank'ketsiyaawantu hirggi bayinnan de'iino. Untuntuu kushiya wolk'ay untuntuu

goyinniyaa s'oossaa. **7** «Shin neeni ane mehetuwa oochcha; untuntuu neena tamaarissana. Woy saluwaa kafotuwa oochcha; untuntuu new odana. **8** Woy sa'aw haasaya izakka neena tamaarisanna; abbaa moletuukka new odana. **9** Med'inaa Godaa kushii hawaa ootseeddawaa hawantu ubbaa giddon erennawe onnee? **10** Pas'a de'iyaa med'etatuwaa ubbaa de'uurne asaa ubbaa ayaanay Aa kushiyaanna. **11** Ins'sarssay k'umaa shaakki eriyaawaadan, haytsay haasayaa shaakkiide erenneeyee? **12** «Aad'd'eeda eratetsay c'imeedda asatu matan de'ee; daro wodiya de'iyaaawe akeekaa immee. **13** S'oossaw aad'd'eeda eratetsayne wolk'ay de'ee; zoriinne akeekay an beettee. **14** S'oossay k'oleeddawaa zaaretsi kees's'anawe onnee? I k'achcheeda uraakka billi yeddanaawe onnee? **15** S'oossay iraa te'ooppe, biitay melee; **1** iraa bukissooppe, di'uu biittaa bayzzee. **16** «Minotetsayne s'ooonuu S'oossaaawaa; c'imettiyaawenne c'immiyaawenne laa"uukka aappe garssaana de'iino. **17** Zoriyaawantuppe I aad'd'eeda eraa k'aari akkee; Daannatuwaakka I eeyaa kesee. **18** I kaatetuwa kaatetuwa arataappe wotsee; untuntakka ayiletuwa ootsee. **19** K'eetuwaappekka bonchchuwa k'aari akkee; wolk'kaamatuwaakka aatsi yeggee. **20** Ammanetteeda asatuwaakka c'o'u ootsee; c'imatuwaappekka akeekaa wotsi akkee. **21** Kaappatuwaa kawushshee; deriyaa kaaletsiyaawantu wolk'kaakka wurssee. **22** «D'uman de'iyaa S'uura yewotuwa k'onc'issee; d'ip'p'i go d'uma sa'aakka poo'o kessee. **23** S'oossay kawutetsatuwaa d'ok'k'isee; k'ay s'oonnee. Kawutetsaakka aassee; k'ay d'ayissee. **24** Sa'aa asaa kaappatuwaa akeekaa diggiide, ogii bayinna mela sa'aan toyilakattanaadan ootsee. **25** Poo'uu bayinna d'uman untuntuu tattaafiino; matsotteedda asatuwaadan untuntuu gandigaariino.

13 «Hawaa ubbaa ta ayifii be'eedda; ta haytsaykka sisiide akeekeedda. **2** Hintte eriyaawaa taanikka eray; taani hintteppe laafikke. **3** Shin taani Ubbaa Danddayiyaa S'oossaw haasayanaw koyay; hinttenanna gidenna. Taani ta mootuwa aanana mootetanaw amottay. **4** Hintte tumuwa wordduwan kammiita; hintte ubbaykka patsenna aakimatuwaa. **5** Hintte ubbay c'o'u geedda gideerikkiteeshsha! Yaatintto, hinttena Asay aad'd'eeda eranchcha gaana shin! **6** «Ha'i ta mootuwa sisite; ta doonaappe kesiyaa palumiya hayzzite. **7** Hintte S'oossaa doonaa gidiide, wordduwaa haasayiiteeyee? Aa diraw ek'kiide, c'imuwaa haasayiiteeyee? **8** Hintte Aa maaddiyaawe de'ii? Woy aw abakkaatto gidiide mootettiitee? **9** I hinttena pilggi s'eellintto, hintteppe lo'obaa demmanee? Hintte asaa c'immiyaawaadan, Aa c'immanaw danddayiiteeyee? **10** Hintte geeman asaa som'uwaa s'eellide maaddooppe, S'oossay tumu hinttena seerana. **11** Aa bonchhuu hinttena dagantsennee? Aa anggay hinttena yashshennee? **12** Hintte odiyaa leemisotuu bidintsa mala patsennawanta; hintte shiishshiyaa palumii urk'kaappe med'etteedda gondaliyaa mala. **13** «Ane c'o'u giite! haasayana; hawaappe guyyiyaan, bare hanowaa hano. **14** Taani ta huup'iyaa ayaw hirggaa garssan wotsaytaa? Ta shemppuwaakka ayaw ta kushiyaan oyk'k'aytaa? **15** Be'ite, S'oossay taana wod'iyaaawaa gidooppenne, taani Aa danddayan naagana. Gidooppenne, taani ta mootuwa Aa sintsa shiishshana. **16** Nagaranchcha Asay Aa sintsa shiik'anaw danddayenna diraw; hawe taani shiik'anaw s'aliyaawe, ooni erii, ta atotetsaw gaaso gidanaw danddayee. **17** Ta haasayaa akeekiide sisite; taani odiyaawe hintte haytsaan gelo. **18**

Be'ite, taani ta mootuwaaw giigissaaddi; shatimmanawaakka eray. **19** «Abeet S'oossaw, neeni taana mootanaw yay? Neeni taana bayzzanchcha kessooppe, taani c'o'u gaade hayk'kana. **20** Shin neeni taw ha laa'ubatuwaaw ootsa; taani neeppe geemmikke. **21** Taana muriyaawaa agga; ne anggaan taana dagantsoppa. **22** Hewaappe guyyiyaan, taana s'eesa; taani koyana. Woy taani haasayina, taw zaaraadde haasaya. **23** Barew, taani bayzzeedda bayzuunne nagaray aappunee? Ta balaanne ta nagaraa ane taana bessa. **24** «Neeni ayaw ne som"uwaaw taappe gentsay? K'ay taana ayaw ne morkkiyaadan payday? **25** Taana, c'arkkuu afiyaa bonc'ciyaa malaa, yashissayii? Woy meleedda suullaa malaa yederssay? **26** Neeni ta bolla s'aafeedda mootuu c'ama; haray attina, taani yalagatetsan de'aadde ootseedda bayzuwaanne ashshabaakka. **27** Neeni ta gediya gediya birataan k'achchaadda; ta tanggiyaa tangguwaa ubbaa wochchaasa; ta gediya kottiyaa pilga s'eellaasa. **28** Taani wook'keeddabaadan hanay; bil'ay meedda afilaadanka wook'k'ay.

14 «Mac'c'a asaappe yeletteedda asaa laysay k'antsa; hewaa keeshshaakka metuwaan kumi utteedda. **2** I c'iishshaadan c'iishshiide, ellekka k'ok'kofetti aggee; k'ay gam'ennan kuwaadan ellekka aad'd'i kichchee. **3** Yaatina neeni, S'oossay, hewaa mala asaakka s'eellay? K'ay Aa pirdanaw ne sintsa shiishshay? **4** Tunabaappe geeshshabaa kessanaw danddayiwaaw oonee? Ooninne baawa. **5** Asay de'ana laysatuu zawati utteeddino; I de'ana aginaakka neeni payda wotsaadda; neeni wotseedda zawaappe aad'd'iyaawe baawa. **6** Hewaa diraw, keraa ootsiyaa Asay bare oosuwaaw poliide shemppiyaawaadan, Asay bare daabura laysata poliide shemppanaadan, Aa agga. **7** «Mitsawukka hidootta de'ee; mitsay k'ans'sooppe aac'ee; aac'aykka hewaadan haniidde, de'i bashee. **8** He mitsaa s'ap'uu biittaa garssan ec'inttokka, Aa durumaykka biittan wook'kooppe, **9** haatsaa peenuwaa demmiide aac'ee; puutiyaadan oorata lic'uwaa kessee. **10** «Shin Asay hayk'kina, Aa wolk'k'ay wuree; Aa shempuu kesowaappe hini baggan, I hak'an de'ii? **11** Abbaappe haatsay meliyaawaadan, k'ay shaafaa haatsaykka to'iyawaadan, **12** hewaadan asaykka hayk'kee; he sa'aappe dendenna. Salotuu aad'd'ana gakkanawukka Asay beegottena; bare gem'ishshuwaappekka dendenna. **13** «Abeet S'oossaw, neeni taana duufo gidдон gentsaade, ne hank'k'uu aad'd'ana gakkanaw k'oseeddawaa gidaarikkiishsha! Neeni taw keeruwaaw immaade, he gallassi taana hassayeeddawaa gidaarikkiishsha! (Sheol h7585) **14** Itti Asay hayk'kooppe, simmiide pas'anee? Ta laamii yaana gakkanaw, ha tugga wodiya ubbaa danddayan aagana. **15** Neeni med'd'eedda taanakka be'anaw neeni laamotiyyaa wode, neeni taana s'esana; taani new koyana. **16** He wodiyaan, neeni tumuwaappe ta tangguwaa wochchana; shin ta nagaraa ta bolla paydakka. **17** Ta bayzzuu k'arc'ciitaa gidдон yiic'etana; ta nagaraakka neeni kammana. **18** «Derii kunddiyaanne me"erettiyaawaadan, zaallaykka d'ok'olettiyaawaadan, **19** haatsaykka shuchchaa bookkiyaawaadaanne di'uukka biittaa meec'ciide afiyaawaadan, hewaadan neenikka asaa hidootta d'ayissaasa. **20** Neeni Aa med'inaw s'oonasa; yaatooppe I bi aggee. Aa malaa laammaadde, ne sintsappe yeddaasa. **21** Aa naanatuw bonchchettooppe, hewaa I erenna; untunttu

tooshettooppekka be'enna. **22** Shin Aa bollaa seelay Aa s'alalaw sisettee; I bare s'alalaw yeekkee" yaageedda.

15 Hewaappe Temaana biittaaappe yeedda Elifaazi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Aad'd'eeda eranchcha Asay c'arkkuwaadan oyk'k'ettennawaa haasayii? Woy k'ohiyaa k'ofaan bare uluwa kuntsanaw bessii? **3** Patsenna k'aalaan woy maaddenna k'aalaan mootuwaaw mootettii? **4** Hewaa gidooppe, neeni S'oossaw yayyiyaawaa aggaada; haratuukka S'oossaw goyinnennaadan diggaassa. **5** Ne iitatetsay ne haasayan erettee; shin ne c'inc'c'a haasayaan kamanaw baas'etaassa. **6** Ne bolla pirdiyyaawe ne doonaappe attina, taana gidikke; ne ins's'arssay ne bolla markkattee. **7** «Koyiro asaappe sintsa yeletteeddawe neenee? Woy neeni deretuu med'ettanaappe kase yelettaaddii? **8** Neeni S'oossaa S'uura shiik'uwaa sisaadi? Woy aad'd'eeda eratetsaa ne s'alalay eriyaawaa new malatii? **9** Nuuni erennawaa neeni eriyaawe ayee? Nuw gelennaan aggiide, new geleeddawe ayee? **10** Ne aawuwaappe bayirattiyaa asatuu, c'imiiide puulummeedda asatuu nu gidдон de'iino. **11** «S'oossay new immeedda mintsetsuunne nuuni new ashkketetsan haasayeedda k'alalay guus'eeddee? **12** Ne wozanay neena ayaw wora afii? Ne ayifikka ayaw s'eelaa derek'k'ii? **13** Yaataade neeni S'oossaa bolla hank'k'ettaadda; hewaa mala k'aalaakka ne doonaappe kessaadda. **14** Asay S'oossaa sintsan geeshsha gidанaw danddayii? Woy mac'c'a asaappe yeletteedda Asay s'illuwaaw gidанaw danddayii? **15** Be'a, S'oossay bare kiitanchchatuwaanka ammanettena; haray atto salotuukka Aa sintsan geeshsha gidikkino. **16** Shin ha sheneyiyaanne tuneedda asay, nagaraakka haatsaadan ganiyaa Asay waan amanettannee! **17** «Iyyoobaa, ane sisa! new odana; taani be'eeddawaa ubbaa new odana. **18** Aad'd'eeda eranchcha asatuu barentu mayzza aawotuwaappe demmeedda eratetsaa gentsennan taana tamaarisseeddino. **19** Ha biittay untunttu s'alalaw imetteedda; hara biittaa Asay untunttu wozanaa S'oossaaappe wora zaaribeenna. **20** «Asaa uk'k'uniide de'iyaa iita asay, bare de'uwaa laysata ubbaan tuggi aappe shaakkettenna. **21** Ubbaa gede dagantsiyaa kooshshay Aa haytsaan sisettee; I saro de'ay giishina, panggatuu Aa bolla yaana. **22** D'umaappe kessi akkanawaa I ammanenna; I mashshaw kaac'etteedda. **23** Aa anhay ankko k'uma gidанawaa; barew d'uma gallassay matatteeddawaa I eree. **24** Metuunne tuggay Aa yashissana; olaw keseedda kaatiyaadan Aa dagantsana. **25** Ayaw gooppe, I bare kushiya S'oossaa bolla dentseedda; Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa bollakka s'aleedda. **26** Minonne orddo gondalliyaa oyk'k'iide, S'oossaa bolla makkaleedda. **27** «Aa som"ii mod'd'eedda diraw, Aa s'eessaykka boborc'c'eedda diraw, **28** I laatiide de'iyaa katamatuuukka olan laalettseedda dirawunne I de'iyaa gollatuukka ooninne de'enna ona gideedda diraw, **29** I bare duretetsan daro gam'enna; Aa ak'uwka aanana gam'enna; biittaa bollanka aakena. **30** «D'umaappe I kessi akkena; Aa tashetuwaaw lac'uu melissana; Aa c'iishshaakka S'oossaa c'arkkuu pitti d'ayissana. **31** Barekka barena c'immiide, hadaban ammanettoppa. I akkanabaykka hadabaa. **32** Wodii gakkennan shulliyaanne meli simmiide, laa'entso aac'anaw danddayenna mitsaa mala I gidанawaa. **33** Teerennaan wurc'ciwaana k'ok'k'ofetiyyaa woyniyaa malanne c'iishshay k'ok'k'ofetiyyaa wogaraa mala I gidанawaa. **34** S'oossaw yayyena asatoo zarii d'ayana; mattaayiyan kees'etteedda

golliyaakka tamay maana. **35** Unttuntu metuuaa shahaariide, iitabaa yeliino; untntuntu wozanaanka c'imuu kumi utteedda» yaageedda.

16 Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Hawaa mala haasayaa daruuaa sisaad; hintte mintsetseetto giidde, taana metiyaawantta. **3** Ha go'ay bayinna hintte haasayaw wurssetsi baawee? Taananna hinttena hawaa keeshshaa palumissiyaa gaasuu aye? **4** Hintte ta sa'aan de'ina, taani hintte sa'aan de'eeddawaa gidintto, taanikka ta huup'iyaa kad'iyaa n'kaatsaadde, ha'i hintte giyaawaa ubbaa hintte bolla loyttaade haasayana shin! **5** Hewaadanka, ta zoriyaan taani hinttena mintsana shin! Ta doonaappe kesiyaa haasayayikka hinttena mintsetsana shin! **6** «Shin taani haasayinttokka, ta sakuu keekenna; taani c'o'u gaade danddayinttokka, taappe kichchenna. **7** Abeet S'oossaw, neeni taana dippi ootsaadda; ta golliyaa asaa ubbaakka d'ayissaadda. **8** Neeni ta galbbaa melissaaddanne gunddissaadda; ta bollaakka gilk'k'issaadda. Hewaa diraw, Asay taana be'iide, «Hawe I nagaranchcha gidiyawoo markka» yaagee. **9** S'oossay bare hank'kuwaan taana duuseretsi yeggeedda; bare achchaakka ta bolla garc'c'eedda; I ta morkkii taana derek'kee. **10** Asatuu ta yuushshuwaan shiik'eeddino; ta bolla k'ilii'iidde, ta k'ins's'alliyaa bak'keeddino. **11** S'oossay iitaa ootsiyaa asatoo taana aatsiide immeedda; geelatuwaa kushiyanakka I taana oleedda. **12** «Taani kase woppu gaade de'aaddi; shin S'oossay taana kinchchereetseedda. K'ay I taana s'onggi dechchanaw malla ootseedda; **13** Aa wonddaafiyaa pootsay taana yaana haana mudeeddino. K'areti bayinnan I ta kilahuwaa c'addiide, ta c'ishshiyaa ta tiriyaappe sa'aan gussee. **14** Olanaw wos'siyaa olanchchaadan, I taana zaari zaariide madutsee. **15** Taani kayyottaade, maak'aa mayyaad; ta wolk'ayikka baanan oletteedda. **16** Taani yeekkiyaa yeekuwa daruwaan ta ayiifi galjjeedda; afotsaappe denddowaan ta ayiifiikka zo'eedda. **17** Shin ha ubbanka taani bayzeeddawe baawa; ta woosayikka geeshsha. **18** «Biittaw, biittaw, ta suutsaa kammoppa; taani waassanawaa diggoppa. **19** Ha'ikka ta markkay saluwaana; taw s'abak'atiyaawe bolla d'ok'kaana. **20** Ta laggetuu taana kad'iide s'eelliino; ta ayiifi S'oossaa sintsan afotsaa tige. **21** Asay bare lagetsaw gaanatiyaawaadan, taana S'oossaanna sigetsiyaa Asay de'eedda gideerenneeshsha! **22** Ayaw gooppe, amareeda laysatuu aad'd'eedawaappe guyyiyaan, taani simmennasaa baana.

17 «Ta shempatta kesaw; ta laysay k'aammeedda; taw duufuu giigi utteedda. **2** Taana k'ilii'iyaaawanttu tumuwaappe ta yuushshuwaan de'iino; untntuntu taw hank'ketiyaa hank'kuwaa ubbaa gede taani be'ay. **3** «Abeet S'oossaw, neeppe haray taana maaddiyaawe bayinna diraw, neeni ne huup'iyaa taw waase gida. **4** Untntuntu gelennaadan, neeni ta laggetsatuwaa wozanaa donc'c'iliisaadda. Hewaa diraw, neeni untntuntu s'oonuwa immoppa. **5** Miishshaa demmana giide, bare laggetuwaa aatsi immiyaa asaa nagaray Aa naanatuwaa kaa'ana. **6** «S'oossay taana asaa ubbaw k'ilii'iyaaawaa kesseedda; Asay som'uwaan c'uchchiyaa asaa taani gidaaddi. **7** Taani daro kayyotteedda diraw, ta ayiifiikka galjjeedda; ta kumentsaa asatetsay laafiidde, s'ink'kuwaa keeshshaa gideeddino. **8** Keeka asatuu taana be'iide dagammeeddino; suuretuukka S'oossaa kaddiyaawanttu bolla

yiloteeddino. **9** Gidooppenne, s'illottuu barenttu ogiyaappe yaakka haakka simmikkino; suuretuu wolk'ka guji guji biino. **10** Shin ha'i ubbayikka ane taakko haa yiite! Yinttokka, taani hintte giddon itti aad'd'eeda eranchcha asaakka demmikke. **11** «Ta de'uwa laytsay wureedda; ta halchcheedda halchchuukka ta wozanaa amuukka c'oo atteedda. **12** Ta laggetuu k'ammaa gallassaa giino; d'umi utti de'ishshin, «Poo'ana hane» yaagiino. **13** Taani hidootaan naagiyaaw ta gollii duufuwaaw; ta hiis'aakka yaan d'uman hiis's'ana. (Sheol h7585) **14** Duufuwaaw taani, «Neni ta aawuwaaw» yaagana; gus'uniyaakka, «Neni ta aato» woy «Ta michchato» yaagana. **15** Yaatina, ta hidootay hak'ane? Ooni Aa be'eeddee? **16** Ta hidootay taananna duufuwaaw banddee? Nuuni laa'uu ittippe biittan duge wod'd'aneeshsha?» yaageedda. (Sheol h7585)

18 Hewaappe guyyiyaan, Shuuha biittaappe yeedda Biiddaade hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Iyyoobaa, neeni ha haasayaa awude wurssay? Ane akeeka. Yaatooppe nuuni haasayana. **3** Nuuna ayaw miizza kessay? Ayaw nuuna donc'c'illowannta kessay? **4** Neeni ne hank'kuwaan neena k'ohaasa. Ne hank'kuwaan biittay mela gidanee? Woy zaallatu barenttu sa'aappe d'ok'k'olettanee? **5** «Nagaranchchatuwaa de'uu s'omppii to'iyaaawaadan to'anawe geeshsha; I laa'entso mulekka ees's'enna. **6** I s'omppii bayinna golliyaa mala; Aa matan de'iyaa s'omppiikka to'ee. **7** I tanggiyaa tangguukka k'aamnee; I haratuwaa zoriyaa zorii Aa unggee. **8** «Aa hametay Aa afiide, p'iriyaan gelisse; diizaa giddon I hamettee. **9** P'irii Aa ginddiyaa oyk'kee; Aa k'aatsuwaa diggee. **10** Aw yurddo wodoruu geeman sa'aan hiis'etti uttee; I hametiyyaa ogiyaanka gitii wod'd'i uttee. **11** «Dagamay Aa dooddee; Aa guyyenakka yedersee; **12** Aa wolk'k'ay koshaan daabureedda; bashshay Aa matan naagee. **13** Wod'iyaa harggii Aa bollan ubbaan dooddee; Aa kushiyaanne Aa gediyaaw duushissee. **14** I hirgi bayinnan de'iyaa bare golliyaappe yederseette; untntuntu asaa ubbaa mooddiyaa Hayk'kuwaa giyaa kaatiyaakko, Aa afiino. **15** Harggiyaa yederssanaw diiniyaa laalowaappe guyyiyaan, ooninne Aa golliyaan de'ana. **16** I s'ap'uu garssaana meliyaanne k'ankkatuukka bollaana k'ok'k'ofetiyyaa mitsaa mala gidee. **17** Aa woori biittaappe d'ayee; Aa suntsayikka sa'aan hassayettennan attee. **18** I poo'uwaappe d'umaw yederseettana; Asay de'iyaa biittaappekka I d'ayana. **19** Aw na'ay woy zarii d'ayana; I de'eedda sa'aan itti asayenne pas'a de'enna. **20** Away doliyaa bagga Asay Aa gakteeddawaan dagammee; away wulliyaa bagga asayikka yashshan kokkoree. **21** Awudekka iita asatuwaa wurssetsay hewaa mala; S'oossaa erennawanttu kaac'ayikka hewaa mala» yaageedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi zaariide, hawaadan yaageedda; **2** «Hintte taana awude gakkanaw un'etsiite? Awude gakkanaw hintte k'aalan taana gaac'k'iiite? **3** Hintte taana tammu gede boreedditti; taana kawushshiiddikka yeellatikitta. **4** Taani tumu baleeddawaa gidinttokka, ta balay taana oochchana. **5** Hintte taappe keekiyaawaa hintte malatina, «Hawe metuub ubbay Aa gakteeddawe, I bayzeedda dirassa» yaagiide, ta bolla pirdiita. **6** Shin ha metuuaa ubbaa ta bolla gatseeddawenne gitiiyaan taana gelisseeddawe S'oossaa gidiyawaa erite. **7** «Taani, «Naak'ettaadi» yaagaade waassina, taw alliyaawe baawa; k'aalaa d'ok'ku ootsaade, suure pirddaw waassinakka, sisiyaawe baawa. **8** Taani aad'd'enaadan S'oossay ta

ogiyaa direedda; ta hamettiyaasaakka d'uman goozeedda. **9** Ta duretetsaa taappe k'aareedda; ta bonchchuwaakka taappe diggeedda. **10** I taana ubbaa baggana mentsereetsi yegeedda; ta hidootaakka s'ap'uwaanna d'ok'k'olleeteedda mitsaa mala ootseedda. **11** Aa hank'kuu ta bolla ees'si keseedda; I taana bare morkkiyaadan paydee. **12** Ta bolla dooddanaw I bare olanchchatuwaa kiittee; untuntuu taana olanaw ogiyaa giigisiino; ta dunkkaaniyaa yuushshuwaakka dooddiino. **13** «S'oossay ta ishatawaa taappe haasseedda; taana eriyaawantuu ubbaana taw allaga gideeddino. **14** Ta dabbotuu taappe shaakketteeddino; ta laggetuukka taana dogeeddino. **15** Ta son imatsatetsaan morkkowanuu taana dogeeddino; ta mac'c'a k'oomatuuukka taana imatsaadaaniinne betiyaadan s'eellino. **16** Taani ta k'oomaa s'eegina, taw koyenna; taani woossinakka, taw eeno geena. **17** Ta machata ta doonaa peenuwaa is's'aaddu; ta ishatauukka taana shenetiino. **18** Haray attina, guutsa naanatuukka taana kad'iino; taana s'eeliyaa wode, ta bolla k'iliic'iino. **19** Ta mata laggetsatuu ubbay taana shenetiino; taani siik'yaawantuu taw zokkiyaa zaareeddino. **20** Ta mek'etsay ta galbbaana oyk'k'etteedda; hayk'kuwaappe laafasan taani ataad. **21** «Hintenoo ta laggetoo, S'oossaa kushii taana dechcheedda diraw, taw k'arettite. **22** S'oossay taana yederssiyaawaadan, hinte taana ayaw yederssiite? Hanno gakkanaw hinte taana tuggayeeddawe gidennnee? **23** «Hanno gakkanaw taani haasayeedda k'aalay, woy hassayetteedda gideerenneeshsha! Mas'aafankka woy s'aafetteedda gideerenneeshsha! **24** Daro gam'ana mala, birataa marssan zaallaa bollan wooc'ettiide s'aafetteerenneeshsha! **25** «Taana Wozeeddawe pas'a de'iyaaawaanne wurssetsan biittaa bollan I ek'kanawaa taani eray. **26** Ta galbbay meetetti wurooppenne, taani ta ashuwaappe shaakkettaade, S'oossaa be'anawaa eray. **27** Hara uraa gidennaan, taani ta huup'iyaaan, ta ayifiyaan Aa be'ana. Hewaa diraw, ta wozanay ayaa laamotii! **28** «Hinte, «Metoo unkkuu Aa gideedda diraw, ane haayite! Aa yedersseetto! gooppe, **29** mashshaw yayyite! S'oossaa hank'kuu mashshaana yaana; pirdday de'iyawaakka erite» yaageedda.

20 Naa'ima biittaappe yeedda S'oofaari hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Ne haasayay taana hank'k'etseedda diraw, taani ayinne gam'ennan ne haasayaw zaaruwaa immana. **3** Ne shek'kaa haasayaa taani sisaad; aw bessiyaa zaaruwaa taana imma imma gee. **4** «Asaa biittaa bolla wotseedda wodiyaappe doommiide, benippeka nagaranchcha asatuwaa c'ee'kuu k'antsa wodiyaassa gidiyaawaa eraasa; **5** S'oossaa erenna asatuwaa nashechchaykka lip'eedda ayifii s'eellanaassa gidiyaawaa neeni eraasa; **6** Iita Asay shaariyaa gakkanaw aduk'kooppeka, Aa huup'p'iikka shaariyaa bochchooppe, **7** I panddaadan pitetti d'ayana. Aa eriyaaw ubbay, «I hak'an de'ii? yaagana. **8** Akumuwaadan I paalli d'ayana; simmiidekka beetenna; k'ammaa sas'aadan I d'ayi bashana. **9** Aa be'eedda ayifetuu laa'entsiide, Aa be'ikkino; I bare de'iyasaappekka tippi giide d'ayana. **10** Iita aawuu bonk'ki akkeedda miishshaa Aa naanatu barentu kushiyan guyye zaariide hiyeesatoo c'iggana. **11** Wolk'kan kumeedda Aa yalagatetsaa minotay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, biittaa kesana. **12** «Iita asaa doonaan iitatetsay k'umaadan mal'm'inttokka, I bare ins's'arssaappe garssa baggana gentsooppikka, **13** wurrenaadan bare doonaan c'oommiide, wotsi bashinttokka, **14** Aa ulo gidon

Aa k'umay laamettana; wod'iyaa shooshshaa yishshaa mala aw gidanawaa. **15** Iita bitanii bare mitteedda duretetsaa haa c'uchchana; Aa uluwaappe S'oossay c'ooshshiide kessana. **16** Iita bitanii mittiyaabay aw yishsha gidanawaa; shooshshaa yishshaa mala gidiide, Aa wod'ana. **17** Eessayinne maatsay haatsaadan goggishina, I be'ennaan hayk'kana. **18** Bare daabureedda daaburaa c'awaa meennaan, haraw sheed'd'ana; zal'iide wodi'eedda bare wodi'yanakka nashettana. **19** Ayaw gooppe, hiyyeesatuwaa I un'etseedda; untuntta sheneko geedda; hara Asay kees's'eedda golliyaakka barew akkeedda. **20** «Aa yoraw zaway baawa; bare dosiyaawaa kallaanaw danddayenna; **21** I meeddawaappe guyyiyaan, ayayinne de'enna. Hewaa diraw, Aa duretetsay gam'enna. **22** I daro mas'uwaa demmiyaa wode, metuu Aa bolla gakkii wod'd'ana. **23** I miide kalliyaa wode, S'oossay Aa muranaw bare suuliyaa hank'kuwaa Aa bolla gussana. **24** Birataa mashshaappe I bak'atana; shin naasiyaa aday Aa c'addanawaa. **25** He aday aw zokkiyaana kantsi kesana; he p'ooliyaa s'eray Aa tiriya aad'd'iide, c'ishshiyaa gussana. Dagamaan Aa wozanay shabbarettana. **26** «I shiishsheedda ak'uwaa ubbay d'ayana; Asay eetsibeenna tamay Aa maana; Aa golliyaan atteeda Asay ubbaykka taman meetettana. **27** Salotuu ha bitaniyaa nagaraa k'onc'c'issana; biitaykka Aa bolla markkattana. **28** S'oossay hank'k'ettiide ahiiya beetan Aa golliinne aw de'iyabay ubbay shokettiide baana. **29** S'oossay iita asatoo wotseedda kaac'ay; S'oossaaappe gisheteedda gishuu hawaa» yaageedda.

21 Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Ane ta haasayaa akeekiide hayzite; sisiyaawe hinte taana mintsetsiyaawaa gidi paydetto. **3** Taani itti gedenne haasayanaw taw kaac'aa immite. Taani haasaya simmina, k'iliic'ite! **4** Taani mootettiyaawe asaana gidenna. Yaatina, taw danddayay wurooppe, hewe malalissiyaawe? **5** Ane taana s'eellite; malaletite; hinte kushiyanakka hinte doonaa oyk'k'ite. **6** Taana gakkeeddawaa taani k'oppiyaa wodekka, taana dagantsee; ta bollaykka kokkoree. **7** «Iita asatuu ayaw pas'a de'ino? Untuntuu laytsay ayaw aduk'k'ii? Untuntuu wolk'k'aykka ayaw dari dari bi? **8** Untuntuu naanatuunne naanatuwaa naanatu de'ino; untuntuu dic'c'ishina be'anaw, gam'iide de'ino. **9** Untuntuu soyay hirgi bayinnan saro de'ee; S'oossay untuntta bare gatiman shoc'i erenna. **10** Untunttu koruma booratu mac'c'a miizzaana gakketiyya wode, kolanen ooytiino; mac'c'a miizzatuukka sal'eeseenay yeliino. **11** Barentu naanatuwaa dorssaa wudiyaadan kessiino; untunttu naanatuukka yaan haan guppiino. **12** Darbbiyaa bak'k'iidenne diitsaa diis's'iide, yetsaa yes's'iino; lookkuwaa punniidekka nashettiino. **13** Untunttu barentu de'uwaa laytsaa ishaluwaan polliide, barentu duufuwaakka saro biino. (Sheol h7585) **14** Untunttu S'oossaa, «Nuuppe haakka! Nuuni ne ogiyaa eranaw koyokko! **15** Nuuni aw ootsanaw Ubbaa Danddayiyaa S'oossay oonee? Nuuni Aa woossiide, go'ettanabay ayee?» yaagiino. **16** Untunttu barentu ishalo de'uwaa barentu minotetan demmeeddo giino; shin taani untunttu k'ofaa akkikke. **17** «Iita asatuwaa de'uwaa s'omppii to'i erii? Untunttu bolla bashshay wod'd'i erii? S'oossay bare hank'kuwaan untuntta muri erii? **18** C'arkkuwaa sintsan untunttu suullaadan haneedda wodi' de'ii? Gotuu pitti afiyya baanaadan untunttu hani erino? **19** «Hinte, S'oossay aawotuwwa bayzuuwaan untunttu naanatuwaa muree; yaagiita. Ane S'oossay nagaranchchatuwaa untunttu huup'iyaaan muro!

Yaatinto untunttu barenttu bayzzuwaa erana. **20** Untunttu barenttu muruwaa barenttoo akkino. Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa hank'uwaa s'uu'aakka untunttu barenttu huup'iyaa ushino. **21** Ayaw gooppe, untunttu hayk'ki kichcheeddawaappe guyyi'yaan, untunttu naanatuwaa ayay gakkintonne koyikkino. **22** «Bolla d'ok'kan de'iyaawanta pirddiyaa S'oossaa eraa tamarissanaw danddayiyaa Asay de'ii? **23** Itti Asay kumentsaa wol'k'ayne kumentsaa saruu de'ishiina, ishaluwaan de'iiddi hayk'kee. **24** Aa bollay orddi de'ishshin, Aa mek'etsaa kolzziikka shic'ci de'ishiina hayk'kee. **25** Shin hara Asay Aa shemppuwaan kayyuu pac'c'ennan, bare de'uwaan mulekka lo'obaa demmennaan hayk'kee. **26** Untunttu laa'uwukka itti mala biitan mogettiino; untunttu laa'uwaa akka gu'sunetuu kammii. **27** «Hintte taana naak'kan'aw k'oppiide, hintte wozanaan halchcheedda halchchuwaa muliyaa taani loytsaade eray. **28** Hintte, «He iitaa ootsiyaa, wol'k'aama bitaniyaa Gollii ha'i hak'anee?» yaagiita. **29** Ogiyaanna hametiyaa asatuwaa oochhibeykkitee? Untunttu odiyaawaa ammanikkitee? **30** Untunttu, «lita asatuu bayetsaa gallassi boshetenaan attiino; S'oossaa hank'kuu k'onc'iyaa gallassikka untunttu kessi akkana» yaagiino. **31** lita asaa Aa iitatetsaw oonee walassanawe? I ootseedda itabawukka Aa muranawe oonee? **32** I hayk'kina, Aa anhaa duufuwaa afiyaa wode, Aa duufuu naagettana. **33** Asay ubbay Aa kaallee; Paydu bayinna Asay Aa baliyaan peeshee; Aa duufuwaa biittayykka utulaadan aw kawushee. **34** Yaatina, hintte taana wooti mela oduwaan mintsetsiitee? Hintte ta ooshaw zaareedda zaaruu ubbay wordduwaa!» yaageedda.

22 Hewaappe guyyi'yaan, Temaana biittaappe yeedda Elifaazi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Asay S'oossaa go'anaw danddayii? Haray atto aad'd'eeda eranchcha gidintokka, I barena go'anaappe attina, S'oossaa go'enna. **3** Neeni s'illuwaa gidooppe, hewe Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa nashechchii? Ne ogii tooshii bayinnawaa gidooppe, hewan I ayaa wod'iyaa demmeeddee? **4** «Neeni Aa bonchchiyaa diraw, I neena seeriinne pirdii? **5** Ne iitatetsay dara gidennee? Ne nagaraw zaway baawa. **6** Neeni ne ishatuwa gaasuu bayinnan waasiyaa s'eesissaadda; asaa mayuwaakka k'araade untunttu kallo ashshaada. **7** Neeni saametteeddawanitta haatsaa ushshabaakka; koshatteeddawanittakka k'umaa diggaadda. **8** Neeni ne wol'k'aaniinne ne maatan zemppaade, hara asaa biittaa new c'oo akkaada. **9** Am'etuwa mela kushiyaa yeeddaadda; aawuu bayinnawantakka uk'unnaadda. **10** Ne yuushshuwaan gitii dooddi utteeddawe; akeekenan yashshay neena kokkorssiyaawekka hewaassa. **11** Neeni be'ennaadan, new d'umiyaawe; k'ay kunto haatsay neena muukkiyaawekka hewaassa. **12** «S'oossay bolla d'ok'ka saluwaan uttiide, d'ok'kan de'iyaa s'oolintetuwa duge se'ellee. **13** Shin neeni, «S'oossay ayaa erii? I hewaa mala, d'ip'p'i go d'umaa gidduwaanakka pirddanaw danddayii? **14** Saluwaanne sa'aa dantsuwaa bolla I simeretiyaa wode, I be'ennaadan, sikkeedda shaarii Aa goozee» yaagaasa. **15** «Nagaranchchatuu hametteedda beni ogiyaan baanaw k'ofaa k'achchaadii? **16** Untunttu barenttu wodii gakkennan de'ishiina hayk'keeddino; untunttu de'uwa baasuukka di'uwaan meec'etti d'ayeedda. **17** Untunttu S'oossaa, «Nuuppe haakka! Ubbaa Danddayiyaa S'oossay nuw ayaa ootsanaw danddayii?» yaageeddino. **18** Gidooppenne, untunttu golliyaan lo'obaa kuntseeddawe S'oossaa. Hewaa diraw,

iita asatuwaa k'ofay taw gelenna. **19** «lita asatuwaa bolla gakkiiyaawaa be'iide, s'illotuu nashettiino; suure asatuukka hawaadan yaagiide, untunttu bolla k'iliic'ino; **20** «Tumuwaappe nu morkketuu d'ayeeddino; untunttu duretetsaakka tamay meedda. **21** «lyyooobaa, ha'ikka S'oossaw moodeta; aanana saro de'a. Yaatooppe, neeni anjijettana. **22** Aa doonaappe timirtiyaa akka; Aa k'aalatuwaakka ne wozanaan wotsa. **23** Neenatetsaa hokissaade, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa, neeni simmooppe; iita oosuwa ubbaa ne sooppe diggooppe; **24** Ne work'kaa sa'aan olooppe; ne bertte work'kaakka shaafaa shuchchaan olooppe; **25** Ubbaa Danddayiyaa S'oossay new work'kaanne dooretteedda biraa gidanawaa. **26** «Hewaappe guyyi'yaan, neeni Ubbaa Danddayiyaa S'oossan tumu nashettana; yeellatennaan S'oossaa k'ude s'eelana. **27** Neeni S'oossaa woosana; I sisana; k'ay neeni ne k'anggiyaa aw gatsana. **28** Neeni zorettaade k'achcheeddawe new polettana; ne hametiyaa ogiyaankka poo'uu poo'ana. **29** Ayaw gooppe, S'oossay otoretiiyaawanta kawushshee; shin barentta hokisiyaawanta ashsee. **30** I suure asaa wotsi akkee. Ne kushii naakuwaappe geeshsha gidooppe, I neena ashshana» yaageedda.

23 lyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Taani ha'ikka S'oossaa bolla makkalayne zuuzzummay; ayaw gooppe, taani oolinakka Aa kushii ta bolla dees'iyawaa aggibeenna. **3** I de'iyasaa taani eraarikitaashsha! I utteeddasaakka gakkarikitaashsha! **4** Yaatinto, taani ta mootuwa Aa sintsan biddana shin! Ta doonaakka palumiyaan kuntsana shin! **5** I ta mootoo zaariyaawe ayenttokka taani erana shin! I taana giyaawaakka akeekana shin! **6** I bare wol'k'aama wol'k'an taananna ek'ettaneeshsha? Tuytti, tuytti, I taani odiyaawaa sisanaappe attina, hewaa hanenna. **7** Ta wozanay suure gidiyaa diraw, taani S'oossaan moottetanaw danddaye; I ta daannay taana me'd'inaw shatintsana. **8** «Shin ayissee, taani away doliyaa bagga booppe, I yaan de'enna; k'ay taani away wulliyaasaa booppe, Aa demmikke. **9** I huup'issa bagga biitan ootsiyaa wode, taani Aa be'ikke; k'ay gedissa bagga biittaa simmiyaa wodekka, taani Aa demmikke. **10** Shin I ta tangguwaa ubbaa eree; I taana paac'ooppe, taani work'kaadan geeshsha gidiyaawaa I be'ana. **11** Taani I hametteedda ogiyaa geeshsha oyk'kaade hamettaad; Aa ogiyaappe wora simmabeykke. **12** Aa doonaappe kesiya azazuwaappe taani shaakkettabeykke; Aa k'aalaakka ta wozanaan wotsaad. **13** «S'oossay laamettenna. Aanana ek'ettana, woy bare koyeeddawaa I ootsennaadan Aa diggana Asay baawa. **14** I taw halchcheeddawaa polana; hewanttu mala, hara daro halchchotuwka aw de'iino. **15** Hewaa diraw, Aa sintsan ek'kiyaawe loytsi taana yashshee; hewaa ubbabaa k'oppaade, taani kokkoray. **16** Ta wozanay daaburanaadan S'oossay ootseedda; Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taana dagantsee. **17** Bara d'umay ta som'uwaa goozintokka, taana he d'umay haasayaa diggibeenna.

24 «Ubbaa Danddayiyaa S'oossay pirddiyaa wodiya ayaw keerennee? Aa eriyaawantu he wodiya ayaw be'ikkinoo? **2** lita asatuu barenttu gadiyaa aassanaw, zawaan de'iyaa shuchchaa d'ok'oliino. Dorssaakka wuu'i ahiide, barenttu dorssaa wudiyaan gatsiide hemmiino. **3** Aawuu bayinna naanatuwaa haretuwa laaggiide, akki biino; am'atii booraakka ac'oo oyk'kiide, barenttoo akkiino. **4**

Hiyyeesatuwaa bare maataa demenaadan diggiino; biittan de'iyaa hiyyeesatuwaa ubbaa barentu sintsappe k'osetsiino. **5** Bazzuwaan de'iyaa wora haretuwaadan, hiyyeesatu miyaawaa koyiidae wos'ereetiino, barentu naanatoorka bazuwaappe k'umaa koyiino. **6** Untuntu dembban hara asaw katsaa c'akkiino; iita asatuwaa woyniyaa teeraa wuc'c'uaakka k'aarimiino. **7** Untuntu k'ammaa kallo ak'iino; meeguwa wodekka bollan mayiyaawe untunttoo baawa. **8** Deretuwaan bukkiiyaa iran untuntu s'irrkikiino; geliyaasaa d'ayiide, shuchchaa k'oommiino. **9** «lita asatuu aawuu bayinna na'aa aatti d'antsaa d'ammiyaasaa dafi akkiino; hiyyeesatuwaa guutsa naanatuwaakka ac'oo oyk'k'iino. **10** Hiyyeesatu miyuwaa d'ayiide, kallo hamettiino; Untuntu tukuwaa keeziiide koshshatiino. **11** Untuntu zayitiyaa kessanaw wogaraa teeraa purs'siino; woyniyaa teeraakka gum'iide saamettiino. **12** Kataman hayk'k'ana haniyaa asatuu ooliino; deshetteedda asatuukka maaduwa koyiide waassiino; shin S'oossay untuntu metuwaa s'eellenna. **13** «Poo'uwa is's'iyyaa asatuu de'iino; untuntu poo'uu ayento erikino; Aa ogiyaappekka wora biino. **14** Shemppuwa wodiyaawe wontumaatsa dendiide, hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwaa wode'e; k'amma k'ay kayisuwaadan wuu'ee. **15** Shaarmus'iyaa sa'ay d'umanawaa naagee; I, «Oninne taana be'oppo; giide, bare som'uwa kammee. **16** Kayisatu k'amma golliyaa bookkiide, wuu'anaw geliino; shin gallassi poo'uwa is's'iide, k'osetti peeshiino. **17** Untunta gallassaa poo'uu yashshee; shin k'amma d'umay untunta dagantsenna. **18** «lita asatuwaa di'uwa haatsay k'uc'ciide afee; untunta gakkedda gadii shek'k'etteeddawaa gidee. Oninne untuntu woyniyaa turaa sa'aa beenna. **19** Shachchay hombbiyan muushina, away Aa melissi d'ayissiyaawaadan, hewaadanka, nagaranchchatu hayk'kiide d'ayiino. (Sheol h7585) **20** Haray attina, yeleedda aayetuukka untunta hassaykino. Gus'unii untuntu ashuwaa mal'ina mee. Untuntu iita oosuukka kundeedda mitsaadan me'ana. **21** Ayaw gooppe, untuntu na'ay bayinna mayenne mac'c'a asaa naak'keeddino; am'e mac'c'a mishiratuukka maaddenna is's'eeddino. **22** «S'oossay bare wolk'k'an minotuwa d'ayissee; untunttoo sa'ay injetowaa malattoopekka de'uwa hidoatay baawa. **23** S'oossay untuntu saro de'anaadan ootsoopekka, untuntu ogiyaa wochchee. **24** Iita asatuu guutsa wodiya d'ok'k'u d'ok'k'u giino; shin ellekka sharafaadan shulli d'ayiino; kasaadan c'akettiino. **25** «Hewe hanenna giide, kadiyaa Asay de'ii? Taani odeedda k'aalaakka wordduwaa giide, ammantsiyaa Asay de'ii?» yaageedda.

25 Hewaappe guyyiyan, Shuuha biitaappe yeedda Biddaade hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «S'oossay wolk'k'aama gidiyaa diraw, Asay yaayiide, aw moodettee. I bare saluwaa kawutetsaa saruwaan naagee. **3** Aa olanchchatuwaa paydanaw danddayiyaa Asay de'ii? S'oossaa poo'uu gakkenna sa'ay de'ii? **4** Yaatina, Asay S'oossaa sintsan waan s'illuwa gidanaw danddayii? Mac'c'a asaappe yeletteedda Asay waan geeshsha gidanaw danddayii? **5** S'oossaa sintsan aginayikka wagagga poo'o gidenna; Aa sintsan s'oolittetuukka geeshsha gidikino. **6** Yaatina, S'oossaa sintsan gus'uniiyaa gidiyaa Asay ay keeshshaa laafee?» yaageedda.

26 Iyyoobi hawaadan yaagiide zaareedda; **2** «Wolk'k'ay bayinna asaa neeni ayaa maaduwa maaddadii! Daabureedda k'esetuwa neeni ayaa ashuwaa ashshaadii! **3**

Aad'deeda eratetsay bayinnawaa ayaa zoriyaa zoraadii! Ay keeshshaa wolk'k'aama eratetsaa k'onc'c'issaadii! **4** Neeni ha k'aalaa haasayanaadan neena oonee maaddeedawe? K'ay hawaadan haasayanaw neena dantesseedawe O ayyaane?» yaageedda. **5** Biddaade, «Hayk'k'eeddawantu moytilletuu biitaappe garssa baggana haatsaa gidon kokkoriino. **6** S'oossaa sintsan Si'ooliikka k'onc'c'e; ayayenne Aa gentsanaw danddayenna. (Sheol h7585) **7** S'oossay huup'issa bagga salotuwa mic'c'eedda; sa'aakka ayento bayinna saan kak'keedda. **8** I shaaretuwaan haatsaa kuntsee; haatsaa dees'uwaan shaaretuu daakettkino. **9** Doyssedda aginaa I bare shaariyaan kammee. **10** Poo'uwa d'umaappe shaakkanaw, saluu sa'aanna dantsetiyyaa sa'aan k'ammayenne gallassay laamettiyyaa zawaa S'oossay essee. **11** I seeriyaa wode, salotuwa tuuk'etuu dagamaw kokkoriino. **12** Bare wolk'k'an abbaa c'o'u ootseedda; bare akeekan Ra'aaba giya dawiya d'ayisseedda. **13** I shemppiyya shemppuwaan salotuu geeyeeddino; Aa kushiikka s'onggettiyaa shooshshaa wodeedda. **14** Hawantu ubbay S'oossay ootseedda oosotuwaappe amareedawanta; nuuni sisiyaawe saasuketsaa s'alala. Yaatina, Aa wolk'k'aa gitatetsaa akeekanaw danddayiyaawe oonee?» yaageedda.

27 Iyyoobi hawaadan yaageedda; **2** «Ta suure pirddaa taana diggiide, ta de'uwa c'ama kesseedda, Ubbaa Danddayiyaa de'uwa S'oossan taani c'aak'k'ay. **3** S'oossay taw de'uwa shemppuwa immedda keenan, **4** ta doonay wordduwa haasayenna; ta ins'sarssaykka c'imuwaa odenna. **5** Hintte haasayeeddawe likke gaade taani akkikke; hayk'k'ana gakkanawukka taani ta suuretetsaa aggikke. **6** Ta s'illotetsaa minisa oyk'k'anaappe attina, s'illotetsaa aggikke; taani de'eedda laysaa ubbaan ta wozanay kahay taana k'um'ena. **7** «Ta morkketuunne taananna ek'etiyaawantu ubbay iitanne bayzanchchaa asaadan muretiino. **8** S'oossay untuntu shemppuwa untuntu ashuwaappe shaakkiide, untuntu laysaa k'amissiyaa wode, iitattoo sintsappe hidoatay ayee? **9** Untuntu bolla metu gakkiiyaa wode, S'oossay untuntu waasuwa s'isii? **10** Ubbaa Danddayiyaa S'oossan untuntu nashettanee? Untuntu ubbaa wode S'oossaa s'eesanee? **11** «Taani hinttina S'oossaa wolk'k'abaa tamaarissana; Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa halchchuwa taani hintteppe k'ossikke. **12** Hintte ubbay hawaa hintte huup'yaan be'eeddita. Yaatina, ha mela haasayaa ayaw haasayitee? **13** «S'oossay iita asatoo immedda kaac'ayenne uk'k'unniiyaa asatuu Ubbaa Danddayiyaa S'oossaaappe akkiyaa woytuu hawaappe kaalliyaawaa. **14** Untuntu naanatu ay keeshshaa darooppenne, untuntu olan wuriino; untuntu zaratuukka miyaawaa d'ayiide koshshatiino. **15** Hewaappe atteedawantu boshaan wuriino; untuntu am'etuukka untunttoo yeekkikino. **16** «lita asatuu, paydina wurena biraa shiishshinakka, untuntu biraa suure asatuu shaakki akkana; k'ay mayuwa darisside shiishshinakka, untuntu shiishshiyaawaa s'illottu mayyana. **18** Untuntu kees's'iyyaa golletuu shararootaa golliyaa mala; naagiyaawantu kees's'eedda gaabbaa mala. **19** «Untuntu dure gidiide, barentu hiis'an gisana; shin untuntu gem'ishuwaappe beegottiyya wode, ayayenne d'ayina mela attanawanta. **20** Dagamay di'uwaadan k'oppenna untuntu bolla yaana; k'amankka gotii untunta dentsiide afana. **21** Away doliyaa bagga c'arkkuu untunta de'iyaaasaaappe pittide afana. **22** Untuntu kessi akkanaw bak'atishina, k'areti bayinnan untuntu

bolla wod'd'ana. **23** Wolk'k'aama kooshshaa sissiidde, untuntta yederssana.

28 «Biraa bookki kessiyaasaynne work'k'aa geeshshanaw muushisiyaa sa'ay de'ee. **2** Biratay Asay biitaappe bookkina kesee; nahaasiikka Aa shuchchaa muushisina kesee. **3** Asay s'omppiyya ahiide, d'umaa s'oonee; biittaa c'iimmuwaa gakkide, d'ip'p'i go d'umaa gidдон he shuchchaa koyee. **4** Asay de'iyaa saappe haakkiide, asaa gedii yed'd'i erennasaa biide, hewan c'iimma ollaa bookkee; hewan wodoruwaan yaanne haanne kuulumushiidde, asaappe shaakkettiide de'ee. **5** Katsay biitaappe mokkee; shin he biittaa gidduu taman muushiide, aad'd'i aad'd'i wod'd'ee. **6** He biittaa gidдон de'iyaa shuchchaappe samppeeriyya giyaa al'o shuchchay kesee; Aa baanaa gid Doppekka work'k'ay beettee. **7** «He shuchchaa bookkiyaasaa afiyaa ogiyaa s'inggillii erenna; gac'iikka be'ibeenna. **8** Iita do'atuu barentu gediyaan he sa'aa yed'd'i erikino; gaammuuikka hewaana aad'd'ena. **9** «Asay mino zaallaa mentseereetsee; deriyaakka bookkiide, s'ap'uwaaappe aatsi yeggee. **10** Zaallaa lukkiide, aad'd'iyaa ogiyaa kessiide, he al'o shuchchaakka demmee. **11** Haatsaa pulutuwa bookino; geemmeeddabatuwaakka poo'uwaa kessee. **12** «Shin aad'd'eeda eratetsay hak'appe beettanaw danddayii? Akeekay beetiyya sa'ay hak'ee? **13** Asay Aa tumu gatiyaa erenna; ayaw gooppe, aad'd'eeda eratetsay pas'a de'iyaa wanttu biitaan beettanaw danddayenna. **14** C'iimmuu, «Aad'd'eeda eratetsay ta gidдон baawa» yaagee; Abbaykka taananna gidena gee. **15** «Aad'd'eeda eratetsay work'k'aan shamettenna; Aa gatiikka biran geedaretena. **16** Aad'd'eeda eratetsay bertte work'k'aan, margidiyaanne samppeeriyya geetetiyya al'o shuchchaan shamettenna. **17** Work'k'aynne mastootiyya oosetteedda miishshatuwa gatii aanana likkettenna; work'k'aappe oosetteedda al'obankka laamettenna. **18** Aad'd'eeda eratetsaa gatii yeleeeluwaappe, almaaziyaappenne ink'kuwaa ubbaappe aad'd'ee. **19** Toop'aaziyoonyiyya giyaa Toop'p'iyaa ink'kuukka aanana likkettenna; bertte work'k'aanikka shamettenna. **20** «Yaatina, aad'd'eeda eratetsay hak'appe yii? Akeekay beetiyya sa'ay hak'ee? **21** Pas'a de'iyaa med'etaa ubbaappe geemmi utteedda; saluwaa kafotuukka Aa demmikkino. **22** Bashshayinne hayk'kuu, «Nuuni aad'd'eeda eratetsaw odo s'alala nu haytsaan siseeddo» yaagiino. **23** «Aad'd'eeda eratetsaakko afiyaa ogiyaanne I de'iyaa sa'aa eriyaawe S'oossaa s'alala. **24** Ayaw gooppe, S'oossay sa'aa gas'aa ubbaa s'eellee; salotuwaappe garssaana de'iyaa ubbaa be'ee. **25** S'oossay c'arkkoo wolk'k'aa immeedda wodenne shaariyaa haatsaa likkeedda wode, **26** iraykka hak'an bukkantenno, walk'k'antsaykka hak'an wod'd'anento wogaa wotseedda wode, **27** I he wode, aad'd'eeda eratetsaa be'iide paac'c'eedda; lo'a geedda. **28** Hewaappe guyyiyyaan, S'oossay asaw odiidde, «S'oossaw yayyiyaawe aad'd'eeda eratetsaa; iitaappe haakkiyaawekka akeeka» yaagee» yaageedda.

29 Iyyoobi k'aykka hawaadan yaageedda; **2** «Ha'i ta de'iyaa de'uu S'oossay beni taana naageedda wodiyaawaa mala gideerenneeshsha! **3** Aa s'ompii ta bolla poo'ina, taani d'umaan aad'aadde Aa poo'uwaaan hamettaad. **4** He wodii S'oossay taananne ta soo asaa naagina, taani ta kumentsaa wolk'k'aana de'eedda wode. **5** He wode Ubbaa Danddayiyya S'oossay taananna de'ee; ta

naanatuukka ta yuushshuwaan de'iino. **6** Taani ta kushiyya maatsan meec'ettaad; ta wogaraa gum"iyaasaappekka zayitii shaafaadan goggeedda. **7** «Taani kataman de'iyaa pirda golliyya beedda wode, daannatuwaana ittippe uttaad. **8** He wode yalagatuu taana be'iide, ogiyaa immeeddiino; c'imatuukka taana bonchchanaw dendi ek'keeddiino. **9** Kaappatuu haasayiyaawaa aggi basheeddiino; barentu doonaanka barentu kushiyya wotseeddiino. **10** He kataman de'iyaa wolk'k'aama asatuukka c'o'u geeddiino; untunttu ins's'arssaykka untunttu kookkiyaa bak'k'i oyk'keedda. **11** «Tawaa siseeddawantunne taana be'eeddawanttu ubbay taana galatiide haasayeeddiino. **12** Ayaw gooppe, maadoo waassiyaa hiyyeesatuwaanne aawuu aata d'ayina, maaddiyyaawe bayinnawanta taani ashshaad. **13** Hayk'k'ana haniyaa bitanii taana anjeedda; am'atakkka ta maaduwaan nashetaaddu. **14** Taani s'illotetsaa mayuwaadan mayyaad; suure pirddaykka ta afilaa malanne K'umaashsha mala. **15** Taani k'ook'etoo ayifiyya, wobbatuwaa gediyaan gidaaddi. **16** Hiyyeesatoo aawuwaa gidaaddi; taani erenna asatookka abakkaatto gidaaddi. **17** Taani iitatuwaa gappataa mentsaad; untunttu shankkatiide oyk'keeddawantakka untunttu doonaappe wotsa akkaad. **18** «Taani ta k'ofaan, «Taani adussa laysaa ta soo asaa gidduwaan de'ade hayk'k'ana. **19** Taani bare s'ap'otuwa haatsaa giddo yeddeeddanne ketterssay k'amma ubbaan Aa tashiyya bolla de'iyaa miitsa mala. **20** Taani ubbaa wodekka bonchchetaade de'ana; ta wolk'k'aykka ubbaa wode ooras's'ana» gaade k'oppaad. **21** «Taani haasayiyaawaa Asay sirp'i gi hayzziide, ta zoriyya akkeedda. **22** Taani haasayeeddawaappe guyyiyyaan, untunttu zaaretsiide haasayibeykkino; ayaw gooppe, ta k'alay untunttu wozanaan s'okeedda. **23** Goshshanchay iraa naagiyaawaadan, untunttu taani haasayanawaa sisanaw hanggiide naageeddiino. **24** Untunttu hirgi utti de'ishshin, taani ta som'uwaa pashikkissaad; hewan untunttu mintsetsetteeddiino. **25** Taani untunttu de'ana ogiyaa dooraad; untunttu kaappuwaadan uttaad. Bare olanchchatuwa gidдон de'iyaa kaatiyaadan, taani untunttu gidдон de'aaddi. K'ay kayyotiyyaawanta mintsetsiyya asaa mala gidaaddi.

30 «Shin ha'i taappe yalagiyaa asatuu taana k'iliic'iino. Untunttu ta dorssaa wudiyya heemmiyya kanatuwaa maaddana giinakka taani diggeedda aawotuwa naanatuwaa. **2** Untunttu aawotuu wolk'k'ay is's'eeddawanntanne bollaa gil'k'eeddawannta gideedda diraw, taana ayinne maaddibeykkino. **3** Metuwaanne koshaa gaasuwaan k'amma denddiide, bazzuwaa biidde, s'ap'uwaa c'oommeeddiino. **4** K'ay sharafaanne bonc'c'iyaa mas'eeddiino; mal'enna sankkaaraa s'ap'otuwaakka meeddiino. **5** Asay waassiidde, kayisotuwaa yedersseeddawaadan, asaa gid Doppe untuntta yedersseedda. **6** Untunttu zanggaaraa gidдон, gonggolo giddoninne zaallaa gonggoluwaa gidдон de'eeddiino. **7** Untunttu buuraa gidдон bazzo do'atuwaadan waasseeddiino; doobbiyya garssan shiik'iide, ittippe de'eeddiino. **8** Untunttu k'ays's'eeriyaan shoc'ettiide, biitaappe yederssetteeddiino. Untunttu sunsaanna bayiide, booza gidiide de'eeddiino. **9** «Ha'i untunttu naanatu taana yettan k'iliic'iino; taani untunttu gidдон leemisiide odiyaawaa gidaaddi. **10** Untunttu taana shenetiide, taappe haakkiino; ayinne yeellatennaan ta som'uwaaan c'uchchaa c'uchchiino. **11** S'oossay ta wolk'k'aa laafetsiide, taana kawushsheedda diraw, untunttu

taana k'ohanaw, bis'aalaa kessi diggeedda paraadan, yeda gideeddino. **12** Ha seeri bayinnan dic'c'eedda naanatu ta bolla dendiide, taana yederssiino; untunttu taana d'ayissanaw ta bolla doodiino. **13** Untunttu ta hamettiyyaa ogiyaa gorddiide, taana d'ayissanaw koyiino; ooninne untunttu hewaa ootsanawaa diggenna. **14** Olanchchatuu katamaa dirssaa mentsiide geliyaawaadan, untunttu ta bolla yeeddino. **15** Wolk'kaama dagamay taana dippi ootseedda; ta bonchchuukka c'arkkuu afiyaawaadan beedda; ta ishaluukka shaariyaadan d'ayeedda. **16** «Ta shempatta un'etaaddu; tuggaa gallassatuu taana c'irppi oyk'keedda. **17** K'amma k'amma sakuu ta mek'etsaa c'oommee; seelaykka shemppi akkennan gede gujjee. **18** Ta mayuu guundiide bayeedda; shamic'ciyaa k'ood'iyaaadan, taana c'uulli oyk'keedda. **19** S'oossay taana urk'kaan oleedda; taani biitaappe bidintsaappe keekkenna asaa gidaaddi. **20** «Abeet S'oossaw, taani new waassay; shin neeni taw allabeyykka. Ek'kaade neena woossaad; shin neeni ta woosaa sisabeyykka. **21** Neeni kasewaappe dummataade, taw mek'etsaa iitaada; ne wolk'kaama wolk'kan taana yederssaasa. **22** Neeni taana c'arkkuwaan dentsaadda; Aa togissaadda; gotiyanka taana gondorssaadda. **23** Asaw ubbaw wurssetsa gideedda hayk'oo neeni taana aatsaade immiyaawaa taani eray. **24** «Kunddiide me'eedda Asay tuggatiidde, «Taana maaddarikki» giide waassina, aw k'arettena Asay de'ii? **25** Tuggaan de'iyaa wantoo taani yeekkabeykkitaa? Hiyyeesatoo taani k'arettabeykkitaa? **26** Lo'obaa demmana gaade taani amottiyya wode, iitabay taana gakkeedda. Taw sa'ay keekee gaade taani naagiyaa wode, gallassay taw d'umeedda. **27** Ta wozanay hirggeedda; taani woppaa demmabeykke; gallassaappe gallassan ta tuggay yaa dareedda. **28** Ta bollay aawaa suuluwaan gidennaan kayyuwaan kares'seedda; taani shiik'uuwan ek'kaade, «Taana maaddite!» gaade waassay. **29** Taani worakanatoo ishaa, sagoniyawukka dabbo gidaaddi. **30** Ta galbbay kares'siide, pok'etti pok'etti wod'd'ee; ta bollayykka mishuwaan s'uugettee. **31** Hewaa diraw, ta dinkii zilaassaw puneteedda, ta his'is'iikka yeekoo puneteedda.

31 «Malanchcha mac'ci'awunno s'eellaade amottennaadan, taani ta wozanaa afiyiyyaana c'aak'uwaa c'aak'etaad. **2** Bollan de'iyaa S'oossay taw ayaa kaac'aa immanddeeshsha? Saluwaan de'iyaa Ubbaa Danddayiyaa S'oossay asaw immiyaa woytuu ayaa gidanddeeshsha? **3** lituwaa bolla boshay, bayzzuwa ootsiyaawanntu bolla bashshay gakkanawe eretteeddawaa gidenneeyye? **4** S'oossay ta hemetaa ubbaa be'ee; ta tangguwaa ubbaakka paydee. **5** «Taani wordduwaa mulekka ootsabeykke; asaakka c'immanaw kajeelabeykke. **6** S'oossay taana likke miizaanan mazzano; yaatiide taani s'illuwaa gidiyaawaa ero. **7** Ta hametay ogiyaappe sher'eedabaa gidooppe, ta wozanaykka ta afiyii s'eelleeddawaa amotteeddawaa gidooppenne, k'ay ta kushiikka nagaran tuneeddawaa gidooppe, **8** ta c'arshshay ubbay shodetti d'ayo; taani zereeddawaakka haray mo. **9** «Ta wozanay ta shooruwa mac'c'a asaa amotteeddawaa gidooppe, woy taani Izi penggen zuggaade naageeddawaa gidooppe, **10** ta machchata hara asaw gaac'c'u; k'ay hara attuma asatuu iinanna gisino. **11** Ayaw gooppe, shaarmus'iyaaawe loytsi pokkanne pirddan murissiyaa nagaraa. **12** Ha nagaray tamaadan s'uuggiide, ta mas'uwaa ubbaa d'ayissiyaawaa. **13** «Taani ta attuma woy ta mac'c'a k'oomatuu taana mootina, untunttu mootuwa kad'eeddawaa

gidooppe, **14** S'oossay taana biddiyaa wode, taani waananee? K'ay I taana oochchiyya wode, taani waaga zaaranee? **15** Taana med'deedda S'oossay ta k'oomatuwaakka I med'deedda. Nuuna ubbaakka nu aatti nu aatti uluwaan med'eeddawe itti Aa s'alala. **16** «Taani hiyyeesatuu woosseeddawaa diggaadditanto, woy am'etuwa mintssetsenan aggaaditanto, **17** Aawuu aata bayinna naanatu mela ak'iyaa wode, taani ta k'umaa taarekka mabeykke. **18** Taani untunttu ta yalagatetsaappe doommaade, untunttu aawuwadan dichchaad; ta aatti uluwaappe yelettoodeppe doommaade, am'etuwa maaddaad. **19** Mayuu d'ayina, meeguu wod'iyaa uraa, woy kallo de'iyaa metootanchchaa demmiyya wode, **20** ta dorssatuuwa ikisiyaappe oosetteedda mayuwa taani untunttu ho'teessedawaappe attin, untunttukka barenttu polo wozanaan taana galatanenttoppe attin, **21** Taani mootuwaan untunttu shatimmanawaa eraade, aawuu bayinna naanatuwa naak'keeddawaa gidooppe, **22** ta k'eesii kuriyaappe me'o; ta kushiikka hashiyaappe karetti wod'd'o. **23** Hewaa taani ootsennawe S'oossaa muroo yayyiyaa dirassanne Aa anggay taana dagantsiyaa dirassa. **24** «Taani work'kaan ammanetteeddawaa gidintto, Muruta work'kaakka, «Taani neenan c'ee'etta» gaadditanto, **25** Ta duretetsaa daruwaan, ta kushii demmeedda wod'iyaaan taani nashetaadditanto, **26** Aawaa p'ooletsaa woy aginaa lo'otetsaa be'aade, **27** ta wozanaan geeman untunttu bonchchaadditanto, woy ta kushiyya piddi ootsa yeraade, untunttu bonchchaadditanto, **28** D'ok'kan de'iyaa S'oossaa kaddaad shin. He nagaraykka pirddan murissiyaa nagaraa gidde shin. **29** «Ta morkkatuwa gakeedda iita kaac'aan taani nashetabeykke; untunttu gakeedda metuwaankka homboc'abeykke. **30** «Ta morkkii d'ayo» yaaga shek'kaade, nagaraa ootsabeykke. **31** Taani ubbaa gede imatsaa mokkiyaawaa ta k'oomatuu taw markkatiino. **32** Sa'ay k'ammeedda asaa karen ayissabeykke; taani ta golliyaa penggiyaa ogiyaana biyaawoo ubbaw dooyaa wotsaad. **33** Asay k'osiyaawaadan, taani ta nagaraa ta shop'piyaan k'osabeykke. **34** Taani asaa haasayaade dagamabeykke; untunttu boriyaw yayaade, taani c'o'u geedda wodiinne kare kesennan aggeeda wodii baawa. **35** «Taani haasayiyaawaa sishiyaawe de'eerenneeshsha! Taani haasayeeddawe ubbay tuma gidiyaawo taani paramay; Ubbaa Danddayiyaa S'oossay taw zaaruwaa immo. Ta baaligaaray taana mooteedda paylii de'ina, be'aarikkaashsha! **36** Woytuwaadan taani ta hashiyaan wotsana shin! Kallachchaadan ta huup'iyaaan tookkanashin! **37** Taani kaappuwaadan aakko shiik'kaade, ta ootseeddawaa ubbaa aw odana shin! **38** «Ta goshsha biittay, «Taana bonk'ka akkaada!» giide, ta bolla waasseeddawaa gidooppe, ta yafaratuukka ta bolla yeekkeeddawaa gidooppe, **39** he biittan mokkeedda miishshaa k'ans's'ennaan c'oo meeddawaa gidooppe, woy he biittaa ootsiyaawanta koshaan wodeeddawaa gidooppe, **40** taw zarggaa diraw aguntsay, banggaa dirawukka sharafay he biittan mokko» yaageedda. Iyyooba haasay hawaan poletteedda.

32 Iyyoobi, «Taani s'illo asaa» geedda diraw, ha heezzu asatuu aw zaaruwaa immiyaawaa aggi basheeddino. **2** Iyyoobi S'oossaa s'illuwaa giyaawaa aggiide, barena s'illuwaa ootseedda diraw, Raama yara gidiyaa Buuziyaa Barkkeela na'ay Eelihi Iyyooba bolla loytsi hank'etteedda. **3** Eelihi k'ay Iyyooba heezzu laggetuwaakka hank'etteedda; ayaw gooppe,

untunttu Aa c'oo bayzzanchcha geeddinoppe attina, aw suure zaaruwaa zaaranaw danddayibeykkino. 4 Eeliu untuntuppe teefatiyaa diraw, untunttu ubbay haasayaa wursana gakanaw naageedda. 5 Ha heezzu asatuu lyyoobaw gidiyaa zaaruwaa immanaw danddayibeennawaa be'iide, l loytsi hank'l'etteedda. 6 Buuziyaa Barkkeela na'ay Eeliu hawaadan yaagiide, haasayaa doommeedda; «Taani lofaysan na'atay; hintte taappe c'imiita. Hewaa diraw, taani ta k'ofaa hintew odanaw yayaad. 7 Taani, «C'imatuu haasayino; barenttu daro laytsan demmeedda aad'd'eeda eratetsaa tamarissino» gaade k'oppaad. 8 Shin asaakko yiide, aad'd'eeda eratetsaa asaw immiyaawe Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa Ayaanaa. 9 Asaa aad'd'eeda eranchcha kessiyaawe c'imatetsaa gidenna, woy likkebay geliyaawe daro de'eedda asatuwaassa gidenna. 10 Hewaa diraw, sisite; taanikka ta k'ofaa hintew odana. 11 «Be'ite, hintte haasayiyaa wode, taani c'o'u gaade hayzzaad; hintte haasayana k'aalaa k'oppaade naagaad. 12 Taani hintte giyaawaa ubbaa wursaa sisaad; shin hintteppe ooninne lyyoobi bayzzanchcha giide ammansibeenna; k'ay hintteppe ooninne Aa palamaw bessiyaa zaaruwaa immibeenna. 13 lyyooba haasayaw kalissiyaa zaaruwaa zaaranawe S'oossaappe attina, asaa gidenna diraw, hintte, «Nuuni aad'd'eeda eratetsaa demmeeddo» geenaadan naagetite. 14 lyyoobi palumetteeddawe hinttenanappe attina, taananna gidenna. Taani hintte haasayeeddawaadan aw zaaruwaa immikke. 15 «lyyooaba, untunttu dagammiide, ne haasayaw zaaruwaa immanaw danddayibeykkino; untunttoo haasayiyaawe d'ayeedda. 16 Untunttu haasayiyaawaa d'ayiide, c'o'u giide ek'kooppe, taanikka naaganaw koshshii? 17 Tawukka odiyaawe de'ee; taanikka ta k'ofaa odana. 18 Daro haasayiyaawe de'iyaa diraw, ta giddon de'iyaa ayyaanay taana oda giide giddee. 19 Be'ite, taw haasayiyaa kaalay immetennawaa gidoope, taani ho'o woyiyaa eessay kumeedda ogoruwaadan d'uuk'kana hanay. 20 Taw hawaappe guutsaa keekkana mala, taani haasayanaw koshshee; ta doonaakka dooyaade, taani ta zaaruwaa immanaw koshshee. 21 Ha yewuwaan taani oonanne maaddikke, woy ay asanne c'oo sabbikke. 22 Ayaw gooppe, asaa c'oo sabbiyaawe taw mulekka erettenna. Taani k'ay hewaa hanooppe, taana Med'd'eeddawe taana murana.

33 «lyyooaba, ha'i taani odiyaawaa sisa; ta giyaawaa ubbaa hayzza. 2 Haasayanaw giigaad; ta k'aalatuukka ta ins's'arssaa s'eeran de'iino. 3 Ta haasayiyaa k'aalatu ta wozanaa suuretetsaa k'onc'c'issino; taani eriyaawaa ta ins's'arssay tumatetsan haasayee. 4 Taana S'oossaa Ayyaanay med'd'eedda; Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa shempuu taw de'uwa immeedda. 5 Neeni danddayiyaawaa gidoope, taw zaaruwaa imma; neena giigissaade, taananna gakketa. 6 «Be'a, taani S'oossaa sintsan ne mala; k'ay taanikka urk'kaappe med'ettaad. 7 Neeni taw yayiyaa gaasuu baawa; taani neena naak'k'ikke. 8 «Ne haasayaa ubbaa taani hayzzaadde takkaad; neeni hawaadan yaagishin sisaad; 9 «Taani geeshshanne tooshii bayinna asaa; taani s'illuwaanne nagaraa ootsabeenna asaa. 10 Shin S'oossay taana muranaw gaasuwa koyee; l taana bare morkkiyaadan paydee. 11 Ta gediya gediya birataan k'achchee; taani tanggiyaa tangguwaa ubbaakka l wochchee» yaagaad. 12 «lyyooaba, neeni ha haasayan likke gidakka! Ane taani new oday; S'oossay asaappe aad'd'ee. 13 Neeni, «S'oossay taani haasayeedda haasayaw zaaruwaa immenna» gaade, ayaw

aanana palumettay? 14 Asay akeekanappe attina, S'oossay ha duma duma ogiyaan haasayee. 15 «Asay k'amma hiis'an gisiide, gem'i'shshuwa pannuro wode, S'oossay akumuwaaninne sas'an haasayee. 16 He wode Asay sisanaadaan haytsaa dooyee; bare seeranka l untuntta dagantsee. 17 Yaatiide Asay nagaraa ootsennaadan te'ee; otoruwaakka asaappe diggee. 18 S'oossay asaa bashshaappe ashsee; hayk'uwaappekka naagee. 19 «S'oossay asaa sakuwaa hiis'an de'odeekka, bare balaappe simmanaadan seeree. 20 Hewaadan haniide, harggeedda uray katsaa is's'ee; daro mal'o k'umaykka Aa sheneyee. 21 Aa ashukka gil'k'iide wuree; Aa bollaaykka melina, mek'etsay paydtee. 22 Aa shempatta duufuwaakko, Aa de'uwuukka hayk'k'uwa kiitanchchatuwaakko matedda. 23 «Asaw suure ogiyaa bessiyaa, sha'an paydetyiia kiitanchchatuwaappe ittuu aw gaannatanaw yinto, 24 aw k'arettiide, «l duufuwa gelennaadan Aa ashshana. Taani aw woziyaawaa demmaad» yaagintto, 25 Aa bolla yalagana; Aa yalatetsaa wolk'k'aykka aw simmana. 26 He bitanii S'oossaa woosana; S'oossay Aa woosaa sisana. S'oossay aw Aa s'illotetsaa zaariyaa diraw, l nashshechchan S'oossaw goyinnana. 27 He wode asaa sintsan l hawaadan yaagana; «Taani nagaraa ootsaad; suurebaakka geellayad; shin S'oossay ta bayzzuwaadan taw c'iggiibeenna. 28 Duufuwan gelennaadan taana ashsheeda; hekko, ha'i pas'a de'aade, poo'uwa be'ay» yaagana. 29 «Be'ite, S'oossay asaw hawaa ubbaa zaari zaariide ootsee; 30 asaa duufuwaan geliyaawaappe ashsee; de'uwaan l nashshettanaadan ootsee. 31 «Simmi lyyooaba, taani odiyaawaa hayzzaadde sisa. Ane neeni c'o'u giina, taani haasayay. 32 Neeni haasayanaw koyiyaawe de'ooppe, taw haasaya. Taani neeni s'illuwa gidiyaawaa bessanaw koyay. 33 Hewe d'ayoope, c'o'u gaade, taani haasayiyaawaa sisa. Neena taani aad'd'eeda eratetsaa tamarissana» yaageedda.

34 K'aykka Eeliu hawaadan yaageedda, 2 «Hinttenoo, aad'd'eeda eranchchatoo, taani haasayiyaa haasayaa sisite. Hinttenoo, eranchchatoo, hintte haytsaa taakko yeggite. 3 Ins's'arssay k'umaa mal'uwa eriyaawaadan, haytsaykka yewuwa shaakkiide eree. 4 Ane nuuni likkebaanne lo'obaa shaakkiide eroytte. 5 «lyyooobi, «Taani s'illuwa; shin S'oossay ta suure pirddaa taana diggeedda. 6 Taani likke gidaadde, worddanchchaadan paydetaad. Taanan bayzzuu bayinnanka, l taana pas'ennaadan madutseedda» yaageedda. 7 «S'oossaa bolla lyyoobewaadan k'iliic'iyaa Asay de'ii? 8 l iitabaa ootsiyaawantuna zuppettee; nagaranchchatuwaannakka hamettee. 9 Ayaw gooppe, l, «Asay S'oossaa nashshechchana giide ootsiyaawe ayinne maaddenna» yaagee. 10 «Hewaa diraw, hinttenoo, akeekanchcha asatoo, taani odiyaawaa ane sisite! Ubbaa Danddayiyaa S'oossay iitabaa mulekka ootsenna. 11 S'oossay asaw Aa oosuwaadan immee; aa ogiyaadan aw c'iggee. 12 S'oossay tumuwaappe iitabaa ootsenna; Ubbaa Danddayiyaa S'oossay suure pirddaa geellayenna. 13 Sa'aa bolla S'oossaw maataa immeeddawe oonee? K'ay biittaa ubbaa bolla Aa suntseeddawe oonee? 14 S'oossay bare Ayyaanaanne bare de'uwa shempuwa barekko zaariide akkinto, 15 ashuwa mayyeedda ubbay itippe d'ayana; Asay biittaw duge simmana. 16 «Hintte akeekanchcha gidoope, hawaa sisite; ta haasayiyaawaakka hayzite. 17 Suure pirddaa is's'iyawe biittaa mooddanaw danddayii? Yaatina, neeni s'illuwaanne wolk'k'aama gidiyaa S'oossaa pirdday? 18

S'oossay kaatetuwaa, <Hintte shufurutuwa> yaagee; k'ay biittaa mooddiyaawantakka, <Hintte iita> yaagee. **19** Kaappatuwaa som's'eellinde maaddenna; duriyaakka mank'k'uaappe aatsiide s'eellenna. Ayaw gooppe, untunttu ubbaykka Aa oosotuwa. **20** Untunttu hekka bilahe akeekenan hayk'k'ana; Asay ubbaykka kokkoride d'ayana; wolk'kaamatuukka ay asaa kushiinne bochchennan kichchana. **21** <S'oossay asaa hemetaa s'eellee; Aa tangguwaa ubbaakka wochchee. **22** Iitaa ootsiyaawantta S'oossaa gentsanaw danddayiiaa d'ip'p'i go d'umi baawa. **23** S'oossay asaa bolla pirddanaw, Asay Aa sintsa shiik'anaadan keeruwa immenna. **24** Wolk'kaamatuwaa ayinne oochchennan mentsereetsee; yaatiide untunttu sa'aan haratuwaa wotsee. **25** I untunttu oosuwaaw eriya diraw, untuntta itti k'amma maataappe wotsiide d'ayissee. **26** Untunttu iitatetsaa diraw, Asay ubbay be'iyaaan I untuntta muree. **27** Untunttu Aa kaallennaan is's'iide, Aa azazuwaakka aggeeda dirassa. **28** Untunttu hiyyeesatuwaa uk'kunniide, untunttu S'oossaaakko waassanaadan ootseeddino; ikka hiyyeesatuwaa waasuwa siseedda. **29** S'oossay c'o'u gooppe, Aa pirddanawe oonee? I bare som'uwaa wora zaaroppe, asaa maaddiyaawe baawa. I asaappekka c'orappekka dara. **30** Hewaadankka, S'oossaw yayyena asatuu mooddenaadaninne asaasikka gite gidennaadan, Asay ubbay digganaw danddayenna. **31** <lyyoobaa, ne nagaraa S'oossaw paas'adii? K'ay zaaraadde nagaraa ootsennaadan geppaadii? **32** Ne bayzzuwa new k'onc'c'issana mala, S'oossaa woossadii? Sintsanaw iita oosuwa ootsenan agganaw eeno gaaddii? **33** <Neeni S'oossay ootsiyaawaa is's'aade, ne gatii neeni dosiyaawaadan hananaw koyay? Simmi k'ofaa k'achchanawe neenappe attina, taana gidikke. Hewaa diraw, neeni k'oppiyaawaa taw oda. **34** Akeekanchcha asatuu taani odiyaaawaa eeno giino; taani odiyaaawaa sisiyaa aad'd'eeda eranchchatuukka hawaadan yaagiino; **35** <lyyoobe eray pac'c'ina, hawaa haasayee; I haasayiiaawoo biletsaykka baawa> yaagiino. **36** lyyoobi iita asatuwaadan zaaruwaa immeedda diraw, wurssetsaa gakkanaw paac'etteedda gideerenneeshsha! **37** Ayaw gooppe, I bare nagaraa bolla makkalaa gujje; nu sintsan S'oossaa k'illic'ee. Bare k'aalaakka darissiide, S'oossaa bolla biddee> yaageedda.

35 Eelihi k'aykka hawaadan yaageedda; **2** <lyyoobaa, neeni, <Taani S'oossaa sintsan s'illuwa> giyaawe likkee? **3** K'ay, <Taani nagaraa ootsooppe, neena ay k'ohaytta? Nagaraa ootsennan aggooppe, taani go'ettiyaawe ayee?> yaagaade neeni S'oossaa oochchaadda. **4** Taani newunne neenanna ne laggetoo zaaruwaa haasayana. **5** <D'ok'k'u gaade salotuwa s'eella; neeppe bollaanna de'iyaa shaaretuwaakka ane akeekaaade be'a. **6** Neeni nagaraa ootsooppe, hewe S'oossaa ayinne k'ohenna. Ne bayzzuu darooppekka, neeni S'oossaa ayinne ootsakka. **7** S'illuwa gidoooppe, aw neeni ayaa immay? Woy ne kushiyaappe I ayaa akkanee? **8** Neeni nagaraa ootsooppe, ne mala asaa k'ohaasa; k'ay s'illooppekka, asaa go'aassa. **9** <Uk'k'unnay darooppe Asay waassee; wolk'kaamatuwaa kushiyaappe kessi akkanaw alluwa s'eegee. **10** Shin ooninne, <S'oossay, taana Med'd'eeddawe, k'amman mazamuriyaa immeeddawe, sa'aa do'atuwaappe aatsiide, nuuna tamarissiyaawenne saluwa kafotuwaappe aad'd'eeda eranchcha nuuna ootsiyaawe hak'an de'ii?> yaagenna. **12** Iita asatuu waassiino; shin S'oossay

untunttu otoruwa gaasuwaan, untunttoo allenna. **13** Hada waasuwa S'oossay tumuwaappe sisenna; Ubbaa Danddayiiaa S'oossay hewaa hayzzenna. **14** <lyyoobaa, neeni, <Taani S'oossaa be'anaw danddaykke; ta mootuu Aa sintsan de'ee; taani Aa naagay> yaagaasa. Yaatina, new I zaaruwaa immenaw, ne gaasuu ay keeshshaa guus's'anddeeshsha! **15** S'oossay asaa murenabaanne nagaraakka sheneko giide aggi aggiyaawaa mala d'ok'p'ay? **16** Hewaa gidoooppe, neeni ne doonaa c'oo meelde dooyyasa; eray bayinna haasayaa darissaasa> yaageedda.

36 Eelihi gujiidekka hawaadan yaageedda; **2** <S'oossaa doonaa gidaade taani new odiyaaawe biro de'iyaa diraw, guutsaa danddayaade sisa. **3** Taani ta eraa haakuwaappe ahaad; taana Med'd'eeddawe s'illo pirddaa immiyaawaa gidiyaawaa taani neena erissana. **4** Taani wordduwaa haasayikke; kumentsaa eray de'iyaa uray neenanna de'iyaaawaa ammanna. **5** <Be'a, S'oossay wolk'kaama; shin I oonanne kad'enna. I akeekankka mina. **6** Iitatuwa I pas'a wotsenna; shin uk'kunnetteeddawanttu maataa I naagissee. **7** S'oossay bare ayifiyaa s'illotuwaappe dentsenna. I untuntta kaatetuwaana utissiide, med'inaw d'ok'k'u d'ok'k'u ootsee. **8** Shin Asay sannaalata k'ashettooppe, woy tugga wodoruwaan oyk'ettooppe, **9** I untunttu oosuwaanne otoruwaan untunttu ootseedda nagaraa k'onc'c'issee. **10** Seeraa sisanadaan untunttu haytsaa dooyee; nagaraappe simmanaadankka I untuntta azazee. **11** Untunttu sisiide, aw ootsooppe, barenttu laytsaa ishaluwaaninne woppan wurssana. **12** Shin untunttu sisennan is's'ooppe, mashshaan wurana; untunttu eraa d'ayeedda diraw hayk'k'ana. **13** <S'oossaa ammanenna asatuu barenttu wozanaan hank'k'uwaa dagayiino; I untuntta muriyaa wodekka, maadda giide woossikkino. **14** Untunttu barentu yalagatetsan hayk'k'iino; untunttu de'uwka yeellaan wuree. **15** S'oossay tugatiyaawantta untunttu tuggaan tamarissee; I untunttu metuwa baggana untuntta sissee. **16** <S'oossay neena metuwaappe kesside metu bayinna aako sa'aa afeedda; ne miyaa masoofiyanikka mod'd'uwaa guuppeedda. **17** Shin ha'i iitatuwa pirddaa akkaada; bessiyya muraakka akkaade de'aassa. **18** Neena ooninne duretetsaa bessiide c'immennaadan, daro mattaayiyanka baletsennaadan naagetta. **19** Ne mas'uwaa daruu woy ne minotetsay neena metuwaappe ashshane? **20** Asatuu barenttu sa'aappe d'ayiyaa k'ammay yaanaadan amottoppa. **21** Ha metuub ubbay neena gakeeddawe, neena iitaappe ashshanaassa. Hewaa diraw, iitatetsaw guyye simmennaadan neena akeeka. **22** <S'oossay bare wolk'kan d'ok'k'u d'ok'k'u geedda! Aa mala astamaarii oonee? **23** <Hawaa ootsa> giide S'oossaa azaziya asay, woy, <Neeni iita oosuwa ootsaadda> yaaganaw danddayiiaa Asay baawa. **24** Asay mazamuriyaan sabbeedda Aa oosuwa neenikka sabbanaw hassaya. **25** Asay ubbay S'oossaa oosuwa be'eedda; shin be'iide, haakuwaan be'eedda. **26** Be'ite, S'oossay wolk'kaama! Aa gitatetsaa nuuni akeekibookko; Aa laytsaa c'oratetsaykka paydina gaffetenna. **27** <S'oossay haatsaa sa'aappe pude saluwaaf akee; yaan iraa kessee. **28** He iray shaariyaappe kesiide, asaw daro bukkanaadan ootsee. **29** Shaarii waan yuuyyintto, walk'k'antsaykka S'oossay de'iyaa saluwaan waan guummintto, ooninne erenna. **30** I bare yuushshuwaan walk'k'antsaa poo'uwaa laalee; shin abbac c'iimmaa I d'uman kammee. **31** Iraa bukiisiyaawan bare asaw daro katsaakka

mokissee; hawaadan ootsiide S'oossay asaa ubbaa ayissee. 32 I walk'k'antsaa bare kushiyan oyk'kee; bare halchcheedda ubbaa shoc'anaw azazee. 33 Guuguntsay guummiyaawe uushuu uushottanawaa awaayyee; mehiikka uushuu yiyaawaa eree.

37 «Uushuu ta wozanaa diddik'issee; bare de'iyaa saanka pirez. 2 Ubbaykka S'oossaa kooshshaa, guuguntsaadan guummiyaa Aa k'aalaa sisite. 3 I saluwa ubbaappe kiittiyaa walk'k'antsay biittaa gas'aappe gas'aa gakkanaw beettee. 4 Hewaappe guyyiyaan, Aa gunttaa kooshshay sisettee; bare wolk'k'aama kooshshan guumme; Aa kooshshay sisetiyyaa wode, bare walk'k'antsaa te'enna. 5 S'oossaa kooshshay malalissiyaa gunttaa guumme; nuuni akeekanaw danddayenna wolk'k'aamabaa I ootsee. 6 Shachchaa I, «Sa'an wod'd'al» yaagee; wolk'k'aama iraa, «Bukka» yaagiide azazee. 7 «Asay ubbay Aa oosuwa erana mala, he wode bare oosuwa oosuwa agganaadan ootsee. 8 Do'atuukka barenttu geessuwa geessuwa gelino; yaan uttiino. 9 Gedissa baggappe goti yee; huup'issa baggappekka meeguu yee. 10 S'oossay siid'iyanna shempuyyaa shempuwaappe shachchay med'etee; hewanaa aakko haatsatuukka shuchchaadan minnee. 11 Shaari haatsaa tookkanaadan I ootsee; bare walk'k'antsaakka shaariyaa gidдон laalee. 12 Aa kaaletsuwaan shaaretuu yuuyyi yuuyyi aad'd'iino; I azaziyaawaa ubbaa untuntuu sa'aa bolla ootsiino. 13 S'oossay iraa bukiissiyaa biittaa irs'issanaassa, woy asaa muranaassa, woy bare siik'uwaa untunttu bessanaassa. 14 «Iyyoobaa, hawaa sisa; S'oossay ootsiyaa malalissiyaa oosuwa takki gaade akeeka. 15 S'oossay shaaratuwa wooti azazintonne bare walk'k'antsaakka wooti walk'k'antsintto eray? 16 Shaaratuu saluwaan waan tookettooppenne k'ay Aa eray polo gideedda S'oossay ootsiyaa malalissiyaa oosuwa neeni eray? 17 Gedissa c'arkkuu yiide, biittaa mishissiyaa wode, neeni hombbiyan metootanaappe attina, mulekka hewaa erakka. 18 S'oossay saluwa mastootiyaadan pididi ootsiide mic'ciyaa wode, neeni Aa maaddanaw danddayay? 19 Nuuni eraa pac'a gidiyaa diraw haasayanaw danddayokko; nuuni S'oossaw waagi haasayanentto, neeni nuuna tamarissa. 20 S'oossanna haasayana gaade taani oochchikke; I taana d'ayissana mala, taani ayaw Aa dentsereetsaytta? 21 C'arkkuu salotuwa pitiide geeshsheeddawaappe guyyiyaan, salotuwaan p'ooliyaa aawaa poo'uwaa Asay s'eellanaw danddayenna. 22 Huup'issa bagganaa work'k'aa malatiyaa poo'uu beettee; S'oossaykka yashshiyaa anggan k'onc'cee. 23 «Nuuni Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa mata shiik'anaw danddayokko; Aa wolk'k'ay wolk'k'aama. I bare tumu pirddaaninne bare wolk'k'aama s'illotetsan gitaa. 24 Hewaa diraw, Asay aw yayyee; barentta aad'd'eeda eranchcha giyaawannta ubbatuwa I s'eelenna» yaageedda.

38 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday gotiyaa gidoppe lyyoobaw hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Eri bayinna haasayan ta zoriyaa toochchiyaawe I hawe onnee? 3 Ane neeni asaadan ne s'eessaa danc'c'a dendaade, taani oochchiyaawaa taw oda. 4 «Taani sa'aa med'd'iyaa wode, neeni hak'an de'ay? Ane new akeekay de'ooppe, taw oda. 5 Ha sa'ay ay keeshshaa gidanaw bessintto, he k'ofaa K'achcheeddawe onnee? Likkiyaa wodoruwaakka sa'aa bolla yeggeeddawe onnee? Hewaa zaaruwa ubbaa eray? 6 Sa'aa tuuk'etuwa kundennaadan mintsi oyk'k'eeddawe ayee? Sa'aa

baasoo koyiro shuchchaa wotseeddawe onnee? 7 He gallassi wontta s'oolinttetuu ittippe yes's'eeddawaanne kiitanchchatuu ubbay nashshechhaw illeeddawaa neeni eray? 8 «Abbaa haatsay, biittaa gomppaappe aad'd'uwaa kesiyaa gallassi, Aa penggetuwa gorddeeddawe onnee? 9 Abbaa shaariyaa mayzeeddawe, k'ay d'umanka sa'as'a wotseeddawe taana. 10 Abbaa aad'd'ena zawaa med'd'eeddawe, Aa penggiyaanne Aa kulbbuwa sa'aa wotseeddawe taana. 11 Taani, «Hawaa gakk; shin hawaappe aad'd'oppa; ne wolk'k'aama beetaykka hewana ek'ko» yaagaad. 12 «Iyyoobaa, neeni yellettodeppe away wontta guuraanna kesanaadan azaza eray? 13 Biittaa gas'aan poo'uwaa bessana malanne iita asatuwaakka untuntuu k'osetteedda saappe k'onc'ciyaa kessana mala, neeni wontta azaza eray? 14 Gallassaa poo'uu zoozatuwaanne zanggaaratuwa dakkoyiide wotseedda mayuu ek'k'eeddawaadan beettanaadan ootsee; k'ay urk'k'aa miishshaa bolla wotseedda maatafaadan geeshshiide bessee. 15 lituu barenttoo poo'o gi wotseedda d'umay d'ayee; untunttu makkalaw dentsiyaa kushiikka me'ee. 16 «C'imma abbaa giddo gelaade, pulttuwa be'aaddi? Woy Asay gakk erenna abbaa gidduwa paac'c'a s'eella eray? 17 Hayk'uwaa penggetuwa neena onentto besseede? Woy d'ip'p'i go d'umaa penggetuwa be'aaddi? 18 Sa'ay ay keeshshaa wolk'k'aamentto eray? Hewaa ubbaa neeni eriyaawaa gidoope, taw oda. 19 «Poo'uu de'iyasaa afiyaa ogii hak'an de'ii? K'ay d'umay de'iyaa sa'ay hak'ee? 20 Untuntta neeni untunttu golle golle afanaw danddayay? Untunttu de'iyasaa afiyaa ogetuwa neeni eray? 21 Neeni sa'ay med'etiyaa wode yelletteedda dirawunne daro laytsaakka de'eedda diraw, hewaa erenna aggakka! 22 «Suuppa shachchay minijettiyaasaa gelaaddii? Orddo shachchay dooretteeddasaakka be'aaddi? 23 Taani untunttu meto wodiya, olaa wodiyaawunne tooraa gallassaw minja wotsaad. 24 Walk'k'antsay kesiyaa sa'aa afiyaa ogii hak'an de'ii? Woy away wulliyaa bagga c'arkkuu hak'appe keside c'arkii? 25 «Wolk'k'aama iray wod'd'iyaa loossuwa giigisseeddawe, guuguntsaw ogiyaa kesseeddawe onnee? 26 Asi de'enna bazuwaan iraa bukiissiyaa onnee? 27 Mela bazzuu iraa haatsaan shuggiide, l'o maataa mokaanaadan ootseeddawe onnee? 28 «Iraw woy ketterssaw aawuu de'ii? 29 Orddo shachchawunne burc'c'e shachchaw aata de'ay? 30 Daro iris's'atetsay haatsaa shuchchaadan minisee; abbaa haatsaw bolla baggaakka shachchaa kessee. 31 «Piliyaadis geetettiyaa s'oolinttetuwa c'itaa itippe gatsaade k'achchanaw danddayay? Ooriyoona geetettiyaa s'oolinttetuwa c'itay k'ashetteedda wodoruwa billanaw danddayay? 32 C'itan c'itan de'iyaa s'oolinttetuwa untunttu wodiyaan wodiyaan kessanaw danddayay? Wogga Beeriyaanne K'eeeri Beeriya geetettiyaa s'oolinttetuwa c'itatuwa itippe kaaletsanaw danddayay? 33 Salotuu ak'iyaa higgiiya neeni eray? Woy he higgii sa'aa moodanaadan ootsanaw danddayay? 34 «Di'uu neena muukkanaadan iraa bukiisanaw, ne k'aalaa d'ok'ku ootsaade, shaaratuwa azazay? 35 Walk'k'antsatu biide yiide, «Hekko, ha'i ay ootsiino» gaana mala, neeni untuntta azazanaw danddayay? 36 Haatsaa kafoo aad'd'eeda eraa, kuttuwa awuriyawukka akeekaa immeeddawe onnee? 37 Bare eran shaaretuwa paydanaw danddayiyaawe onnee? Baanaa munak'kiide, urk'k'aa kessiide, minisanaw saluwa shaaretuwa gede ootsiide, haatsaa duge tigiyaawe onnee? 38 «Gaamotuu ubbay barenttu geessuwaan geessuwaan gisi

de'ishshin woy zuggiide naagishin, neeni untunttoo miyaawaa shankkataade immanaw danddayay? Woy koshatti utteedda untunttu maratuwa kalissanaw danddayay? **41** K'uurotuu koshatti bichchaariya wode, untunttu maratuukka miyaawaa demmanaw taw, S'oossaw, waassiyaa wode, untunttoo miyaawaa immiyaawe oonee?

39 «Deriyan de'iyaa gen'etuu awude yeliinonto, neeni eray? Gaaratuu bannikkiide, barenttu maratuwaa yeliyaa wode be'aaddi? **2** Untunttu kuntsiidde, woyissa keeshshaa aginaa gam'iinontonne k'ay awude yeliinonto eray? **3** Untunttu gulbbatiide, barenttu maratuwaa yeliyaawe awudentto eray? **4** Untunttu maratuu bazuwaan dic'iide minniino; barenttu aayetuwa mataappe biino; laa'entso guyye simmikkino. **5** «Dembbaa haretuu yeda de'anaadan ootseeddawe oonee? K'ashuwaappe untuntta bilii yeddeeddawe oonee? **6** Untunttoo taani bazuwaa de'iyasaa ootsaade immaad; Asay bayinna ladda biittaa untunttu de'anaadan ootsaad. **7** Katamaa c'abbuwaappe untunttu haakkiide de'iino; laaggiyaawanttu waasuwaakka sissikkino. **8** Untunttu deretuwa barenttoo heemettiyya sa'aa ootsiino; hewan miyaa mul'o maataa k'orino. **9** «Mentsay new ootsanaw eeno ganddee? Woy ne gaas'aatan k'ammaa ak'anddee? **10** Goshana mala, neeni Aa waas'ay? Woy ginddaa goochchanaadan Aa ootsanaw danddayay? **11** Neeni Aa wolk'kaa minotetsan ammanettay? Ne daaburssiyya oosuwaaw i ootsanaadan, aw yegga aggay? **12** I simmiide yiide, ne katsaa k'os'siyya ne uddumaw shiishshee gaade neeni an ammanettay? **13** «Sogonata bare k'efiyya ellekka kaatsaw; shin sogonati k'efetuu sanggaanuwa k'efetuwaanne baalletuwa mala gidikkino. **14** Sogonata bare k'uuk'ulliyaa biittan k'uuk'ullaw; baanay ho'etsanaadan aggaw. **15** Gedii mentsana woy, «Bazuwaa do'atuu yed'dana' gaade k'oppukku. **16** Maratuu barewaa gidennawaadan paydaade, untunttoo mek'etsaa iitaw. I daaburay ubbay mela attiyaawe iw ayaanne malatenna. **17** Ayaw gooppe, taani S'oossay izo aad'deeda eratetsaa diggaad; taani akeekaakka iw immaabeykke. **18** Shin denddaade iza wos'siyya wode, barenanna naasettiyaa paraa bollanne paraw bolla miic'c'aw. **19** «Iyyoobaa, paratoo wolk'kaa immeeddawe, woy paratuwaa morggiyaa gotosho gammaa mayzeeddawe neenee? **20** Paratuu booliyaadan guppanaadaanne yashshiyya daaretsaa untunttu daaranaadan ootseeddawe neenee? **21** Paratuu zanggaaraan biittaa booddiino; barenttu wolk'anka nashettiino; yaatiide olaa miishshatuwa danc'c'eeddawanntuna gakketanaw olaa dembbaa piriis'iino. **22** Yashshaa giyaawaa untunttu mulekka erikkino; untuntta ayayenne dagantsenna; untunttu bolla mashshaa zaaretsooppenne guyye simmikkino. **23** Untunttu toggiiyaa olanchchatuu oyk'keedda olaa miishshatu p'ooliidde, ittuu ittuwaanna gakketiide giirettiino. **24** Paratuu paachchuriide yashsiidde, olaw sintaw piriis'iino. Malakataa punusaa kooshshaa sisiyaa wode, c'o'u giide ek'kanaw danddaykino; **25** malakataa punniyaa wode, «Hayyashsho! yaagiino. Olaa penuwaaw haakuwaan akkiino; olaa gadaawatu azaziyya azazuwaanne olanchchatuwa c'ee'kuwaa sisiino. **26** «Gac'li bare k'efiyya gedissa mic'iide paallanaw danddayanaadan, aad'deeda eratetsaa aw immeeddawe neenee? **27** Arggantsay pude kesiide, bare golliyya d'ok'ka deretuwan kees's'aw ne azazuwaa naagii? **28** Arggantsay aafuwa doonaan bare golliyya kees's'iide de'ee;

zaallatuwaa za'otuukka aw geessuwaa gideeddino. **29** Hewan uttiide, barew miyaawaa wochchee; Aa ayifii haakuwaappe demmee. **30** Arggantsaa maratuu suutsaa ushiino; bakkutay de'iyaa saan hank'anka I shiik'ee' yaageedda.

40 Med'inaa Goday Iyyooba, **2** «Iyyoobaa, Asay Ubbaa Danddayiyya S'oossaanna mootettiide, shatimmi erii? Ane S'oossaanna mootettiyya uray aw zaaro» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, Iyyoobi Med'inaa Godaw zaariide, hawaadan yaageedda; **4** «Abeet S'oossaw, taani patsenna laafa asaa; taani new woota zaaranaw danddayayitaa? Taani ta doonaan ta kushiyya wotsaad. **5** Taani itti gede haasayaad; shin taw zaariyaawe baawa. Laa'entsuwaaw haasayikke» yaageedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday gotiyya giddoppe Iyyoobaw hawaadan yaageedda; **7** «Attuma asaadan ne s'eessaa danc'c'a denddaade, taani oochchiyaawaa taw oda. **8** Neeni taana bayzanchcha kessana hanay? New s'illuwa gidanaw, taana wordduwa kessay? **9** S'oossaa wolk'kaa mala wolk'k'ay new de'ii? S'oossay guummiyaawaadan neeni guummanaw danddayay? **10** Hewaa gidoppe, ane ne bonchchuwaanne gitatetsan dendda! Ne puulaanne angga mayyaa! **11** Ne hank'kuwaa boshaa ane tiga; otorettiyya asaa ubbaa s'eellaade, ane kawushsha! **12** Ane loytsa s'eellaade, otorettiyya ubbaa yeellaya; iitaa ootsiyaawanta ubbaa untunttu de'iyaa saan yed'd'a! **13** Untunttu ubbaa biittan mooga; duufuwaaw duge wotsaade, untuntta gordda. **14** Yaatooppe, ne wolk'k'an neeni s'oonanawaa taani new markkattana. **15** «Taani neena med'd'eeddawaadan med'd'eedda, Bihemoota giyya do'aa ane s'eella! I booraadan maataa mee. **16** Aa s'eessan de'iyaa wolk'k'ayenne Aa uluwa kammeedda shayaa minotetsay loytsi daro. **17** Aa dufii zigaaan sitti gi utteedda; Aa gediyya s'ap'otuukka minuwaan dook'eteeddawanta. **18** Aa mek'etsatu naasiyaa bombbaa mala; Aa gediikka birataa zanggetuwa mala. **19** «S'oossay med'd'eedda med'etatu ubbaappe I aad'd'i malalissiyaawaa. Aa Med'd'eeddawaappe attina, Aa s'oonanaw danddayiyaawe baawa. **20** Do'ay ubbay kaa'iyaa zoozii aw miyaawaa mokissee. **21** Arguntsay de'iyaa mitsaa garssan gisee; mak'kaa gidon d'ariyaan K'osettee. **22** Arguntsay de'iyaa mitsatu barenttu kuwan Aa gentsiino; shaafaa doonaan doliyya mitsatu Aa kammiino. **23** Shaafay kumiide goggiyaa wodekka dagammenna; Yorddaanoosa Shaafay Aa som'uuwan d'arc'c'ettiyya wodekka I saro de'ee. **24** Aa ayifiyya toyissiide, Aa oyk'kanaw danddayiyya Asay de'ii? Aa siidiyyaakka p'iriyaa k'aran c'addi oyk'kanaw danddayiyaawe oonee?

41 «Neeni Leewaataanna giyya dawiyaa moliyya oyk'k'iyaa mans's'ak'uuwan oyk'kanaw, woy Aa ins's'arssaa wodoruwaan k'achchanaw danddayay? **2** Aa siidiyaan dafuwaaw gelissanaw danddayay? Woy Aa gac'uwaa mans's'ak'uuwan c'addaade oyk'k'ay? **3** I neena, «Hayyanaa taana yeddaarikii» yaagiide woossanee? Woy I new mal'o K'aalan haasayannee? **4** Neeni Aa med'inaa ne k'ooma ootsanaw, I neenanna c'aak'uwaa c'aak'k'etannee? **5** Asay kafuwaanna kaa'iyawaadan, neeni aanana kaa'ay? Woy Aa k'achchaade, ne mac'c'a k'oomatoo kaa'anaadan immay? **6** Moliyya oyk'k'iyaaawanttu Aa gatiyaan palumettiino? Woy zal'anchchatuu Aa k'ans's'ereetside zal'iino? **7** Neeni Aa galbbaa mac'c'aamiyan, Aa huup'iyaaakka goman c'addaade k'ohanaw danddayay? **8** Ane Aa ne kushiyan

bochcha; neeni aanana baas'eteedda baas'iyaa hassayaade, laa'entsaade aanana baas'etanaw kajjeelakka! 9 «He dawiyaay oyk'kanaw kajjeeliyaawe mela; haray attina, Aa be'eedda ubbaykka yashshaw kokkoree. 10 I giseeddasaappe Aa dentsetsanaw ooninne s'alenna; yaatina, ta sintsan ek'kanaw danddayiyaawe oonee? 11 Zaaara imma gaanaw, taw koyiro immeeddawe oonee? Saluwaappe garssaana de'yaabay ubbay tawaa. 12 «Leewaataana gedetuwaabaa, Aa wolk'kaama wolk'kaabaanne Aa lo'iyaa bollaabaa haasayiyaawaa taani aggikke. 13 Aa galbbaa k'aaranaw danddayiyaawe oonee? Aa doonaa bis'aalana danddayiyaawe oonee? 14 Yashshiyaa achchay de'iyaa Aa goggoc'c'uwaa pook'kanaw danddayiyaawe oonee? 15 Aa zokkiyaa galbbay ittuu ittuwaa bollan dooretteeddanne shuchchaadan minneedda gondalletuwaa malatee. 16 Unttuntu ittuu ittoo loytsi matatteedda diraw, untntuntu gidduwaanna, haray atto, c'arkkuukka aad'd'anaw danddayenna. 17 Unttuntu ubbaykka ittuu ittuwaanna gakketti utteedda diraw, untntunta ayayinne shaakkenna. 18 «I hed'd'ishiyaa wode, p'olk'ku giyya poo'u kesee; Aa ayifetuukka wontta s'alk'kiyaadan zo'iino. 19 Aa doonaappe tamaa lac'uu kesee; tamaykka piriide wod'd'ee. 20 Penttiyaa distiyaappe garssa baggana ees'iyaa mak'kaappe kesiyya c'uwaaadan, Aa siid'iyaaappe c'uway kesee. 21 Aa siid'yaanna kesiyya shemppuu s'iis'unttaa bonk'kissee; tamaa lac'uuukka Aa doonaappe kesee. 22 «Aa morggiyaan wolk'k'ay de'iyaa diraw, I loytsi yashshiyawaa. 23 Aa ashuu ittippe nuketti utteedda diraw, Aa bollaay birataadan minnee. 24 Aa wozanay shuchchaadan mina; gaac'ciyyaa wos'aadanka mina. 25 I denddiyyaa wode, minotuukka yayyiino; untntuntu dagammiide bak'atino. 26 Aakko gakkiiyaa mashshay ayinne allaalle kessenna; tooray, woy aday, woy gomay Aa ayinne ootsenna. 27 Birataa I dalaadan, nahaasiyaakka museedda mitsaadan paydee. 28 Wonddaafiyyaa aday Aa bak'atissena; yambbarshshan oliyaa shuchchaykka aw suullaa mala. 29 Dullay aw itti buus'a mala; tooraa s'onggiyaa wode, k'ilic'iide miic'c'ee. 30 Aa uluwaa bollan de'iyaa galbbay me"eretteedda kon"aanad k'ara; urk'ka'anna I biyya wode, maarashaadan biittaa p'alk'kee. 31 «Abbaa pentteedda haatsaadan bukkee; s'aaruwaa gidдон penttiyaa zayitiyaadanka bulibulissee. 32 Bareppe guyyenna p'ooliyaa ogiyaa kessee; abbaa haatsaakka bootsa hoommoo laammee. 33 Biittaa bollan Aa mala med'eti baawa; I yayyi erenna med'etaa. 34 Loytsi wolk'kaama gideedda med'etatuwaa ubbaa I zik'ki ootsiide s'eellee; do'aa ubbatoo I kaate» yaageedda.

42 Hewaappe guyyiyaan, lyyoobi Med'inaa Godaw hawaadan yaagiide zaareedda; 2 «Neeni ubbabaa ootsanaw danddayiawaanne ne halchchuwaakka digganaw danddayiyaawe bayinnawaa taani eray. 3 «Laa ha eray bayinnan ta zoriyaa gentsiyaawe oonee?» yaagaade taana oochchaadda. Tumuppe taani taw gelibeennabaa haasayaad; ta eraappe haakkeedda malalissiyaabaa haasayaad. 4 «Neeni taana, «Taani odiiyaa wode hayzza; taani oochchiyya wode oda» yaagaadda. 5 «Taani kase nebaa ta haytsaan sisaad; shin ha"i ta ayifiyaan neena be'aad. 6 Hewaa diraw, taani haasayeeddawe taana yeellayeedda. Taani bidintsaaninne baanan uttaade paas'ay» yaageedda. 7 Med'inaa Goday hawaa lyyoobaw haasayeeddawaappe guyyiyaan, Temaanappe yeedda Elifaaza hawaadan yaageedda; «Ta k'oomaa lyyoobawaadan, hintte tawaa likke haasayibeenna diraw,

ne bollanne ne laa"u laggetuwaa bolla ta hank'kuu ees's'i keseedda. 8 Hewaa diraw, ha"i laappun korumatuwaanne laappun dorssaa orggetuwaa akkiide, ta k'oomaa lyyoobakko biite; s'uuggiyaa yarshshuwaa hintte bayzzoo yarshshite. Ta k'oomay lyyoobi hintte woosana; taanikka Aa woosaa sisaade, hintte bayzzuwaadan murikke. Hintte ta k'oomaa lyyoobawaadan tabaa likke haasayibeykita» yaageedda. 9 Hewaappe guyyiyaan, Temaanappe yeedda Elifaazi, Shuuhaappe yeedda Biiddaadinne Naa'imappe yeedda S'oofaari biide, Med'inaa Goday untntunta azazeeddawaadan ootseeddino. Med'inaa Godaykka lyyooba woosaa siseedda. 10 lyyoobi bare laggetoo woosseeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday aw zaariide ishalisseedda; aw kasewaa diraw laa"u kushiyya ootsiide immeedda. 11 Hewaappe guyyiyaan, Aa ishatuu, Aa michchetuunne kase Aa eriyaawanttu ubbatuu aakko yeeddino; Aa son aanana gibiraa meeddino. Aw kayyottiide, Med'inaa Goday Aa bolla aheedda meto ubbaappe Aa mintsetseeddino. K'ay ubbaykka aw work'k'aa migiduwaanne biraa immeeddino. 12 Med'inaa Goday lyyooba wurssetsa laytsaa koyiro laytsaappe aatsiide anijeedda. lyyoobaw tammanne oyduu sha"u dorssatuu, usuppun sha"u gaalotuu, itti sha"u waatsa booratunne itti sha"u mac'c'a haretuu de'iino. 13 K'ay aw laappun attuma naanatuunne heezzu mac'c'a naanatu yeletteeddino. 14 Bayira mac'c'a naatto Yimiimo, laa"entsiyaanna K'as'ii'o, heezrentsiyaana K'erenihafuuko yaagiide suntseedda. 15 lyyooba mac'c'a naanatuwaadan malaa lo"o mac'c'a Asay biittan sa'aan hak'anne beettana. Untntuntu aawuu untntuntu untntuntu ishatuwaana laattiyaa biittaa shaakkiide immeedda. 16 Hewaappe simmina, lyyoobi s'eetanne oytamu laytsaa de'eedda; bare naanatuwaanne bare naanatuwaa naanatuwaa oyddentso yeletaa gakkanaw be'eedda. 17 lyyoobi dero wodiyya de'iide, lo"o c'imaay c'imiide hayk'keedda.

Mazimuriyaa

1 litatuwaa zoriyaan beennawe, woy nagaranchchatuwaaw ogiyaan ek'k'ennawe, k'iliic'iyaa wanttu shiik'uuwaan uttenuwawe, hewe anjetteedawaa. **2** Shin Med'inaa Godaa higgiiyan I nashettee; Aa higgiiyaa gallassinne k'amma k'oppee. **3** Hewe goggiiyaa haatsaa s'ap'uuwaan tokettiide, ayifiyaa aginaan ayifiyaa, bare haytsaakka k'ok'k'ofenna mitsaa mala. I ootsiyaa ubbay aw hane. **4** Shin iitatu hewaa mala gidikkino; c'arkkuu pitti afiyaa suullaa mala. **5** Hewaa diraw, iitatuwaa bolla S'oossay pirdana; nagaranchchatuukka s'illotuwaaw shiik'uuwaan ek'k'ikkino. **6** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday s'illotuwaaw ogiyaa eree; shin iitatuwaaw ogii d'ayana.

2 Amanenawanttu ayaw denddiinoo? K'ay kawutetsatu ayaw patsennabaa mak'ettiinoo? **2** Sa'aa kaatetu denddeeddino; asaa mooddiyaawanttu ittippe shiik'eeddino. Untunttu Med'inaa Godaa bollanne I okkeeddawaa bolla ittippe shiik'eeddino. **3** Untunttu, «Nuuni untunttu sanssalataa duutsoyite; untunttu nuuna k'achchiyaawaakka wora oloytte» yaagino. **4** Saluwaan bare aratan utteeddawe untunttu bolla miic'ee; Goday untunttu bolla k'iliic'ee. **5** I bare hank'k'uuwaan untunttu seeree; bare wolk'k'aama hank'k'uuwaan untunttu yashisse. **6** Goday, «Taana ta geeshsha deriyaa S'iyoonne bolla ta kaatiyaa kawutsaad» yaagee. **7** He kaati, «Taana Med'inaa Godaa higgiiyaa awaayana; I taana, «Neeni ta na'aa; taani hachchi new aawuwaaw gidaaddi. **8** Neeni taana oochcha; Taani kawutetsaa ubbaa new immana; sa'aa ubbay nebaa gidanawaa. **9** Neeni birataa s'am'an untunttu mentsereetsana; Untunttu neeni urk'kaa miishshaa mentsiyaawaadan liik'issana» yaagee» yaageedda. **10** Hewaa diraw, hinttenoo kaatetoo, eeyattoppite; ha sa'aa mooddiyaawanttoo, hinttena naagite! **11** Med'inaa Godaw yashshatetsan ootsite; kokkorssaana azazettite. **12** S'oossay hank'k'ettina, ogiyaan hintte d'ayennaadan suure wozanaan aw goynnite; ayaw gooppe, Aa hank'k'uuw ellekka ees'si kesana. Bak'ati an k'osetti attiyaa ubbatuu anjetteedawantta.

3 Bare na'aa Abeseloomappe bak'ateedda wode Daawita mazimuriyaa Aabeet Med'inaa Godaw, ta morkketuu ayaa c'oratteeddinoo! Ta bolla aappunatu denddiinoo! **2** Darotuu, «S'oossay Aa ashshenna» yaagiide tawaa haasayiino. **3** Shin aabeet Med'inaa Godaw, Neeni ta yuushshuwaan gondalle. Taana bonchchissiyaawenne ta suntsaa d'ok'k'u ootsiyaawe neenatte. **4** Taani ta k'aalaa d'ok'k'issaade Med'inaa Godaakko waassay. Bare geeshsha deriyaappe taw I zaaree. **5** Med'inaa Goday taana naagiyaaw diraw, taani gisaade gem'ishayenne beegottay. **6** Taani taana dooddiide denddeedda, tammu sha'aa asatookka yayyikke. **7** Aabeet Med'inaa Godaw, dendda! Aabeet ta S'oossaw, taana ashsha! Ayaw gooppe, neeni ta morkkatuwaaw ubbaa goggoc'uuwaa shoc'aadda; iitatuwaaw achchaakka mentsaadda. **8** Ashshuu S'oossawaa; S'oossaw, ne asaa neeni anjia.

4 Zammaaretuwaaw Kaappoo Diitsatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Aabeet taana s'illissiyaa S'oossaw, taani neena s'eesiyaa wode, taw koya. Taani un'etteedda wode, taana shemppissaadda. Taw neeni k'arettaade ta woosaa sisa. **2** Hinttenoo asatoo, awude gakkanaw ta bonchchuwaaw kawushshiitee? Shori bayinnabaakka awude

gakkanaw hintte siik'itee? Wordduwaaw awude gakkanaw c'addi oyk'ki kaalliitee? **3** Shin Med'inaa Goday S'oossaa asatuwaaw barew dummay wotsseeddawaa hintte erite. Taani Med'inaa Godaa s'eesiyaa wode, I taw sisee. **4** Hank'k'ettite, shin hintte hank'k'uuwaan nagaraa ootsoppite. Hiis'an gisiyaa wode, hintte wozanaa biditenne sirp'pi giite. **5** Likke yarshshuwaaw yarshshitenne Med'inaa Godaan ammanettite. **6** Darotuu, «Nuuna lo'obaa bessanawe oonee?» yaagiino. Aabeet Med'inaa Godaw, neeni nuuna keeka ayifiyaan s'eella. **7** Neeni ta wozanaan wolk'k'aama nashshechchaa kuntsaadda. Hewenne, katsaa ayifiinne ooratsa woyniyaa eessay, barenttoo darina nashetiyaa nashechchaappekka dariyaawaa. **8** Aabeet Med'inaa Godaw, ne s'alalay taana saruwaan naaga wotsiyaa diraw, taani gisaade sarotetsaan gem'ishshay.

5 Zammaaretuwaaw Kaappoo Suusullatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Aabeet Med'inaa Godaw, taani odiyaawaa hayzza; ta ooliyaanne sisa. **2** Ta kaatiyawunne ta S'oossaw, Taana maadda gaade ta neekko waassiyaa diraw, ta woosaa sisa. **3** Aabeet Med'inaa Godaw, wontta wontta guuran neeni ta k'aalaa sisaasa. Wontta wontta guuran taani ta woosaa ne sintsa shiishshaade, neeni taw immiyaa zaaruwaa akkana gaade naagay. **4** Neeni iitatetsan nashettena S'oossaa; iitabay neenana de'enna. **5** C'ee'k'ettiyaawanttu ne sintsan ek'k'ikkino; iitabaa ootsiyaa ubbatuwaaw neeni is'saa. **6** Wordduwaaw haasayiyaawantakka neeni d'ayissaasa. Suutsaa gussiyaawantanne c'immiiyaa asatuwaaw, S'oossay shenettee. **7** Shin taani ne maarotaa daruwaan ne golliiyaa gelana. Ne Geeshsha Golliyaakko simmaade, new yashshatetsan goyinnana. **8** Aabeet Med'inaa Godaw, Taana ne s'illotetsan kaaletsa; ta morkkatuwaaw diraw gaade, ne ogiyaa ta sintsan suurisa. **9** Untunttu doonaappe kesiyaawe ammantenna. Untunttu wozanaankka genii kumeedda; untunttu doonay dooyetteedda duufuwaaw mala; Untunttu barenttu ins'sarssan c'immiiino. **10** Aabeet S'oossaw, untunttu neeni pirda; untunttu kobay untunttu akki bo. Untunttu nagaray daro gideedda diraw, neeni untunttu yederssa; ayaw gooppe, untunttu ne bolla makkaleeddino. **11** Shin neekko bak'ati k'osetti attiyaa ubbay nashetino; untunttu ubbaa gede nashshechchan yes's'ubbo. Neenikka untunttu naagana; ne suntsaa siik'iyaa ubbatuu neenan loytsi nashetino. **12** Ayaw gooppe, aabeet Med'inaa Godaw, tumukka neeni s'illuwaaw anjaasa. Neeni gondallii kammiyaawaadan ne keekkatetsan Aa kammaasa.

6 Zammaaretuwaaw Kaappoo Diitsatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Aabeet Med'inaa Godaw, ne hank'k'uuwaan taana seeroppaariikii; woy ne yiluwaan taana muroppaariikii. **2** Aabeet Med'inaa Godaw, taani labbanneedda diraw, taana maaraariikii. Aabeet Med'inaa Godaw, ta wozanay madus's'o diraw, taana patsa. **3** Ta shemppatta daroppe un'ettaaddu; shin S'oossaw, taana maaddanaw neeni awude gakkanaw gam'ay? **4** Aabeet S'oossaw, neeni simmaade, taana ashsha; ne maarotaa daruwaan taana kessa akka. **5** Hayk'eedda uray ooninne neena hassayenna; duufuwaan neena galatiyaawe baawa. (Sheol h7585) **6** Taani ooliyaan daaburaad; K'amma ubbaan taani yeekkaade, ta hiis'aa irs's'issaad; ta borkkotsaakka ta afotsaan muusuud'issaad. **7** Ta morkkatuwaaw ubbaa gaasuwaan taani afos's'eedda diraw, ta ayifii galijjeedda; ta ayifii demmennaan is's'eedda. **8** Med'inaa Goday taani yeekkiyaa yeekuwaaw siseedda diraw,

Hinttenoo, iitaa ootsiyaa ubbatoo, gede taappe shaakettite. **9** Med'inaa Goday ta watiwuuwa siseedda; Med'inaa Goday ta woosaanne sisee. **10** Ta morkke ubbatuu yeellatinonne tuggatino. Untuntuu k'oppennaan yeellatiide, guyye simmino.

7 Biiniyaama Zariyaa Kuuzawaa Daawite, S'oossaakko Zilaaleedda Zilaassaa. Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, taani neekko bak'ataade k'osettay. Taana yederssiyaa ubbatuwaappe neeni taana ashsha akka. **2** Neeni taana ashshenabaa gidoope, Untuntuu taana gaammuwaadan bonk'kiide, ooninne ashshenan mentsereetsana. **3** Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, Taani asaa naak'eeddawaa gidoope, Hewenne ta laggiyaw lo'uwaaw diraw iitaa zaareeddawaa gidoopenne, Woy gaasuu bayinnan ta morkkiyaa bonk'keeddawaa gidoope, Hawaa mala yewotuwaappe ituwaanne taani ootseeddawaa gidoope, **5** ta morkki taana yederssiide oyk'ko. Taana sa'aan yed'ereetto; yaatiide, taana biittaaan oli basho. **6** Abeet Med'inaa Godaw, ne hank'kuwaan dendda ek'ka; ta morkkatuwa ees'siyaa hank'kuwaa bolla dendda. Ta S'oossaw Godaw, beegotta; tumuwaa pirdda. **7** Kawutetsatuwaa shiik'uu ne yuushshuwaan shiik'o; neeni untuntuppe bollaanna gidaade haana. **8** Med'inaa Goday kawutetsatuwaa bolla pirddee. Abeet Med'inaa Godaw, taw ta s'illotetsaadan pirdda; Abeet Ubbaa D'ok'kaw, ta suurettsaadan pirdda. **9** K'ofaanne wozanaa biddaade eriyaa s'illo S'oossaw, iitatuwaa geniyya neeni d'ayissa. Shin s'illuwaas sarotan minisa wotsa. **10** Wozanaa s'illuwaas ashshiyaa S'oossay taw gondalle. **11** S'oossay s'illuwaas pirddiyaawaa; I hachchi hachchi hank'ketiyyaa S'oossaa. **12** Asay bare nagaraa paas'iide simmennaan is'soophe, S'oossay bare mashshaa leefee; I bare wonddaafiyya giigissee. **13** I bare wod'iyya olaa miishshatuwaa giigissee; Tamaa lac'waadan p'ooliyya bare wonddaafiyya tooraa giigissee. **14** Iitatetsaa shahaareedda, geniyya shahaara shahaareeddawe, wordduwaa yelee. **15** Hara asatoo ollaa bookkeedda asay bare bookkeedda ollaan barew kunddee. **16** I ahiyya genii Aa huup'iyaw simmee. Aa makkalayenne Aa huup'iyaw simmee. **17** Med'inaa Godaa s'illotetsaa diraw, taani Aa galatana; K'ay Ubbaa D'ok'kiyaa Med'inaa Godaa suntsaw, taani galataa yes's'ana.

8 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusullatuwaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ne suntsay sa'aa ubbaa bollan ayaa bonchchetteeddeeshsha! Neeni ne bonchchuwaas salotuwaappe bollan d'ok'ku d'ok'ku ootsa wotsaadda. **2** Neeni ne morkkatuwaas diraw, Ne baaligaaraanne new manddiyaawaa sirp'i ootsanaw, guutsa naanatuwaas doonaan d'ammiyaa naanatuwaas doonaan galataa kuntsaadda. **3** Neeni ne birad'd'etuwaan med'd'eedda ne salotuwaas, Sa'aan sa'aan neeni wotseedda aginaanne s'oolintetuwaas taani be'iyaa wode, **4** neeni asaabaa k'oppaaw Asay ayee? Woy neeni aw hirganaw I ayee? **5** Aa neeni S'oossaa amareeddawaa guutsaadda; Bonchchuwaanne gitatetsaa kalachchaa Aa huup'iyaa wotsaadda. **6** Aa neeni ne med'd'eedda med'etetsaa ubbaa bollan mooddiyaawaa ootsaade suntsaadda; ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsaadda. **7** Dorssatuwaanne booratuwaas, sa'aa do'atuwaanne, **8** saluwaa kafotuwaas, abbaa moletuwaanne, abbay goggiyaasan wad'd'iyaa wantta ubbaakka Aa moodissaadda. **9** Abeet

S'oossaw, nu S'oossaw, ne suntsay sa'aa ubbaan ayaa bonchchetteeddeeshsha!

9 Zammaaretuwaa Kaappoo, «Na'aa Hayk'uuwan» Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, taani neena ta kumentsaa wozanaappe galatana; Neeni ootseedda maalalissiyaa ne oosuwaas ubbaakka odana. **2** Neenan nashettananne hashshu gaana. Ubbaa D'ok'kiyaa S'oossaw, taani ne suntsaw galataa yes's'ana. **3** Ta morkketuu guyye simmiyaa wode, ne sintsappe d'ubetti d'ayana. **4** Neeni taw s'illo pirddaa pirddaadda; Neeni s'illotetsan pirddaadda, ne kawutetsaa araatan uttaadda. **5** Neeni kawutetsaa seeraadda; iitatuwaakka d'ayissaadda. Neeni untuntuu suntsaa med'i med'inawukka k'uc'c'a diggaadda. **6** Morkketuu med'inaa d'ayuwaa d'ayeeddino; K'ay untuntuu katamatuwaas ubbaanna d'ok'la diggaadda. Untuntuu ubbaanna dogetti atteeddino. **7** Shin Med'inaa Goday med'inaw kaateide de'ee; I bare kawutetsaa araataa pirddaw giigisseedda. **8** Ha sa'aa s'illotetsan pirddana; asatuwaakka suurettsaan pirddana. **9** Med'inaa Goday un'etteeddawanttoo bak'ati attiyaawaa; meto wodiyaankka geli attiyaa geessuwaa. **10** Ne suntsaa eriyaawantuu neenan ammanettiino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaw, neeni neena koyiyaawantta yegga agga beykka. **11** S'iyoonne Deriyan kaatei utteedda Med'inaa Godaw galataa yes's'ite. I ootseedda ubbaakka asaa ubbaw odite. **12** Ayaw gooppe, suutsaa gussiyaawanttoo haluwaa kessiyaa S'oossay naak'etteeddawanttu wasuwaa sheneko geena. **13** Abeet Med'inaa Godaw, S'iyoonne asaa kariyaan taani ek'kaade, Ne galataa odana malanne hewan ne atosetsaan loysit nashettana mala, ta morkketuu taana yederssiyaawaa be'a. Neeni ne maarotaan, hayk'kuwaappe taana ashsha. **15** Kawutetsatuu barenttu bookkeedda ollaan barenttoo kunddeeddino. Untuntuu k'osi wotseedda p'irii untuntuu gediyya oyk'keedda. **16** Med'inaa Goday bare s'illo pirddan barew eretteedda; iita Asay bare kushiyan ootseedda oosuwaas p'iriyaan oyk'etteedda. **17** Iitatu duufuwaa baana; S'oossaa dogiyaa kawutetsatuu ubbaykka untuntudan hanana. (**Sheol 7585**) **18** Hiyyeesay ubbaa gede dogetti attena; woy metootanchchay wotseedda hidootay med'inaw d'ayenna. **19** Abeet Med'inaa Godaw, Asay ne bolla denddiide, bare wolk'kaan c'ee'k'etenna mala, neeni dendda! Ne sintsan kawutetsatuwaas bolla neeni pirddaa. **20** Abeet Med'inaa Godaw, untuntta neeni yashissa; untunttu asaa gidiyaawaa neeni untuntta erissa.

10 Abeet Med'inaa Godaw, ayaw haakkaade ek'k'ay? Metuwaa wodiyaan ayaw neeni geemmay? **2** Bare otoruwaan iita Asay hiyyeesaa shankkatee. Untuntuu barenttu pala mak'kuwaan barenttoo oyk'ketino. **3** He iitay bare wozanaa iita amuwaan c'ee'k'ettee; yoranchchay Med'inaa Godaa bolla iita k'aalaa haasayeenne kaddee. **4** Iitay bare otoruwaan S'oossaa koyenna; bare k'ofa ubbankka S'oossaa ayinne koyenna. **5** Ubbabay aw ubbaa wodekka kumee; I otoruwaas p'ees's'alee. Ne higgii aw gelenna; bare morkkatuwaas bollan I k'ili'lee. **6** Bare wozanaan I, «Taana ayayenne k'aatsenna. Taana ubbakka metuu gakkenna» yaagiide k'oppee. **7** Aa doonaan shek'ay, wordduunne manddetsay kumeedda. Bare ins's'arssan genebaanne iitabaa haasayanaw elleellee. **8** Heeraan k'osettiyaasan I zuggiide uttee. Bare wodiyaawaa wod'anaw k'osetti naagiidde, wolk'k'ay bayinna ashketuwaa s'eelee. **9** Bare k'osettiyaasan geemmiide,

hiyyeesaa oyk'k'anaw gaammuwaadan zuggee. I hiyyeesaa oyk'k'iide, bare p'riyaan goochchiide afee. **10** Yaatina, wol'k'ay bayinna hiyyeesay shoc'etee; nippi geenne he minuwaan, S'oossaa ayaw kad'i? Bare k'ofannaan, «S'oossay taana dogi kichcheedda. Bare som'uwaaw taappe gentsi kichcheedda; ubbakka I be'enna» yaagee. **12** Abeet Med'inaa Godaw, dendda. S'oossaw, ne kushiyaad ok'ku ootsaade dentsa; hiyyeesaa dogoppa. **13** Nagaranchcha uray bare wozanaan, S'oossaa ayaw kad'i? Bare k'ofannka, «S'oossay taana murena» ayaw yaagii? **14** Shin S'oossaw, neeni tumukka be'aasa; metuwaakka waayiyaakka s'eellaasa. Neeni ubbaa wode nuuna maaddanaw giiga uttaadda. Yii'atoo neeni maaduwaaw. K'ohetteeddawe neeni maaddanaadan barena new sheed'd'e. **15** Geniyaawanttu wol'k'aa neeni wurssa; lita asatuwaakka hewaadda ootsa. Laa'entso untunttu gidдон итатsetsay beettana mala untunttu mura. **16** Med'inaa Goday med'i med'inaw kaateetiide de'ee; hara kawutetsatuu Aa biittaappe d'ayana. **17** Abeet Med'inaa Godaw, neeni barenta kawushshiyaawanttu amuwaaw sisaasa. Neeni untunttu mintsetsaasa. **18** Y'i'atoone un'etteeddawanttoo tumuwaaw pirddaa; sa'aan de'iyaa asay, untunttu yashissenna mala, Untunttu waasuwaaw sisaasa.

11 Zammaaretuwaaw Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Taani Med'inaa Godaa gidдон bak'ata k'oosetta attay. Yaatina, hintte taana ayaw, «Kafuwaadan ne deriyaa bak'ata» yaagitee? **2** Hekko nagaranchchatuu, wozanaa geeshshatuwaad d'uman c'addanaw, barentu worddaafiyaaw bak'etsaa bollan pootsaa toliino. **3** Baasuu bayiyaa wode, s'illuu ayaa ootsanaw danddayii? **4** Med'inaa Goday bare Geeshsha sa'aan de'ee; bare saluwaaw kawutetsaa araatan, Med'inaa Goday asaa s'eellee; S'oossaa ayifii asaa biddee. **5** Med'inaa Goday s'illuwaaw biddee. Shin iitatuwaanne kobabaa siik'iyaawantta I loytsi is's'ee. **6** S'oossay iitatuwaaw bollan ees's'iyaa tamaa bonk'k'uaanne ees's'iyaa diiniyaa bukissana. D'ayssiyya gotiyaa c'arkkuwaan untunttu murana. **7** Med'inaa Goday s'illo gideedda diraw, s'illotetsaa dosee. Suure asatuu Aa sintsa be'ana.

12 Zammaaretuwaaw Kaappoo Diitsaan Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Med'inaa Godaw, nuuna maaddaariikii? Ayaw gooppe, S'oossaa Asay ubbakka baawa; asaa gidдон ammanettiyaawe d'ayikichcheedda. **2** Ubbaa wodekka ittuu ittoo wordduwaaw haasayiino; ittuu ittuwaaw sheleeshshiyaa ins's'arssan baletsuwaan haasayiino. **3** Abeet Med'inaa Godaw, ha sheleeshshiyaa doonaa bara. Otoruwaan c'ee'k'etiyyaa ins's'arssaa ubbaa neeni c'igga olaa. **4** Untunttu, «Nuuni nu ins's'arssan s'oona; ne mettershay nuwaa; nu goday oonee?» yaagiino. **5** Med'inaa Goday, «Hiyyeesatuu un'etteedda dirawunne, Metootanchchatuwaaw ooliyaa diraw, ha'i taani denddana. Taani untunttu amottiyyaa sarotetsaan untunttu wotsana» yaagee. **6** S'oossaa k'aalatuu walakki bayinna geeshshatuwaaw; c'ooc'iyaa taman laappun gede tigetteedda biraadan geeyyeeddawantta. **7** Abeet Med'inaa Godaw, neeni untunttu sarotetsaan naaganne hawaa mala asaappe med'inaw untunttu ashsha. **8** Asaa gidduwaan iitay bonchchetteedda wode, iitatuubbaa saanna simeretteeddino.

13 Zammaaretuwaaw Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, awude gakkanaw neeni taana dogay? Med'inaw taana dogay? Awude gakkanaw

neeni taappe geemmayi? **2** Taani ta k'ofaanna baas'etiyaawe awude gakkanaassee? Ubbaa gallassi kayyuu ta wozanaan de'anawe awude gakkanaassee? Ta morkketuu ta bolla goobanawe awude gakkanaassee? **3** Med'inaa Godaw ta S'oossaw, haa taakko s'eellaade, taw zaara. Ta ayifiyaa poo'issaade, hayk'k'uaappe taana ashsha. **4** «Nuuni Aa s'ooneeddo» yaagiide, ta morkketuu c'ee'k'ettinnaadan te'a. Ta kunddetsan untunttu nashettenaadan digga. **5** Shin aggena ne maarotaan taani ammanettay; neeni taana ashshiyaa diraw, taani nashettay. **6** Med'inaa Godaw, taani new yes's'ana; ayaw gooppe, neeni taw keekkaadda.

14 Zammaaretuwaaw Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Eeyyatuu barentu wozanaan, «S'oossay baawa» yaagiino. Untunttu de'uu bayeedda. Untunttu sheneyiyaawaa ootsiino; lo'iyaaawaa ootsiyaa Asay baawa. **2** S'oossaa koyiyaa eranchchatuu de'intonne be'anaw, Med'inaa Goday saluwaappe duge asaa s'eellee. **3** Shin ubbaykka wora simmeeddino; ubbaykka ubbaana go'ennabaa gideeddino. Lo'iyaaawaa ootsiyaa ooninne baawa; haray atto ittuunne baawa. **4** Med'inaa Goday, «Hawanttu ta asaa, asay k'umaa miyaawaadan bonk'k'i miino. Iita asatuu tumu ayaanne akeekikino? Untunttu taana woossikino» yaageedda. **5** Shin S'oossay s'illo asatuwaana de'iyaa diraw, iitatu hewana dagamana. **6** Untunttu hiyyeesatuwaaw k'ofaa halissiino; shin Med'inaa Goday hiyyeesatuu bak'atiide, k'oosetti attiyaa sa'aa. **7** Israa'eeliyaw atotetsay S'iyooneppe yeerennee! Med'inaa Goday untunttu de'uwaa zaariyaa wode, Yaak'ooba zeretsay nashettana; Israa'eeliyaa Asay nashshechchaa poo'cu gaana.

15 Daawita mazamuriyaa Abeet S'oossaw, ne dunkkaaniyaan gam'anawe oonee? Ne geeshsha deriyaan neenana de'anawe oonee? **2** Suure de'uwaa de'iyaaawaa, S'illobaa ootsiyaawaa, bare wozanaappe tumuwaaw haasayaawaa, **3** hara asaa suntuusa bayzenawaa, Bare laggiiyaa bolla iitabaa ootsennawaa, bare shooruwaaw zigirennawaa; **4** Med'inaa Godaan is's'etteedda asatuwaaw kad'iyaaawe, Shin S'oossaw yayiyaa asatuwaaw bonchchiyaawe, bare c'aak'k'eeddawaaw ayaa dees'inakka poliyaawe, **5** bare miishshaa dichchaw immennawe, S'illo asatuwaaw k'ohanaw mattaayiyaa akkenawe. Ha yewotuwaaw ootsiyaawe, med'inawukka k'aas's'enna.

16 Daawita woosaa Abeet S'oossaw, taani neekko bak'aattedda diraw, taana naaga. **2** Taani Med'inaa Godaw, «Neeni ta Godaa; Neeppu attin, hara lo'uu taw baawa» yaagay. **3** Sa'aan de'iyaa geeshshatuu ay mala galatetteeddino! Ta nashechchay ubbay untunttunna ittippe gid'iyaaawaa. **4** Worddo s'oossatuwaaw kaalliyaaawanttu barentu bolla metuwaaw darissiino. Shin taani untunttu worddo s'oossatoo yarshshikke; taani untunttu suntuusa s'eesikke. **5** Ta Med'inaa Godaw, ta de'uwaa laatayinne s'uu'ay neena; taana koshshiyaa ubbaa neeni taw immaasa. Ta de'uwaa saamay neena. **6** Neeni taw wad'd'eedda saamay ay keeshshaa lo'ee! Ee ta laatay tumuwaappe lo'a! **7** Taana zoriyaa Med'inaa Godaa galatay; bilahekka ta wozanay taana seeree. **8** Yaak'ubbaa gede Med'inaa Godaa taappe sintsayay I taappe ushechcha baggana de'iyaa diraw, taani hirgikkke. **9** Hewaa diraw, ta wozanay nashettee; ta shempuukka hashshu gee. Ta bollaykka hirggi bayinnan de'ee. **10** Taana S'ooliyaw aatsaade immakka; neeni ne geeshsha musissakka. (Sheol h7585) **11** Neeni

taana de'uwaa ogiyaa bessaasa. Taani ne matan de'ina, ta nashechchay polettee; ne ushechcha baggana injii med'inaw de'ee.

17 Daawita woosaa Abeet Med'inaa Godaw, ta s'illo oochchiyaawaa sisa; ta waasuwwa hayzza. Taani c'immenna ins's'arssaappe woossiyaa woosaakko, ne haytsaa zaara. **2** Ta shatintsay ne sintsappe yo; ne ayifii likke gidijaawaa s'eello. **3** Neeni k'amman taana s'omoosaadda; ta wozanaa paac'caadda. Shin ta bollappe ayinekka demmakka. Ta ins's'arssay akka balettibeenaa. **4** Taani hara asatuwaadan iita k'aalaa haasayikke; taani ne azazuwaa naagiyaa diraw, gene ogiyaa kaallabeykke. **5** Ta gedii d'ubettenna mala, ta tangguu ne ogiyaappe gas'aa kesibeenna. **6** Abeet S'oossaw, neeni sisiyaa diraw, taani neena woossay. Ne haytsaa taakko zaaraadde, taani new odiaawaa hayzza. **7** Barentu morkatuwaappe bak'atiyaawanta ne ushechcha kushiyan k'osaade ashshiyaawoo, ne lo'otetsaa maalalissiyaa ogiyaan bessa. **8** Ne ayifiyaa c'iruwaadan taana naaga; ne k'efiyaa gidдон taana k'osa. **9** Taana un'i wotseedda itatuwaappenne dooddi wotseedda s'ala morkatuwaa kushiyaappe taana k'osa. **10** Untunttoo k'areti baawa; oturuwaan haasayiino. **11** Taani biyaasa'aa ubbaan untunttu taana dooddiino. Taana biittan aatsi yegganaw s'eelliino. **12** Untunttu barentoo miyaawaa koyiyaa gaammotuwwa mala; geeman zuggi naagiyaa wodalla gaammotuwwa mala. **13** Abeet Med'inaa Godaw, dendda. Ta morkatuwaanna ek'ettaade s'oona; ne mashshaan itatuwaappe taana ashsha akka. **14** Abeet Med'inaa Godaw, hawaa mala asaappe, Untunttu kaac'ay ha sa'aa de'uwaa s'alala gidiyaa asaappe ne kushiyan taana ashsha. Neeni untunttoo minijeedda boshan untuntta mura; he boshayenne untunttu naanaatoo gidiide, untunttu naanatuwaa naanatookka palaho. **15** Shin taani s'illotetsan ne som'iyaa be'ana. Taani denddiyaa wode, ne mala be'aade nashettana.

18 Zammaaretuwwa Kaappoo Yes'etteedda Daawita Mazimuriyaa. Med'inaa Goday Aa Morkkiyaappenne Saa'oola Kushiyaappe Ashsheeda Wode Daawite Med'inaa Godaw Ha Yetsaa Yes's'eedda Abeet Med'inaa Godaw, ta wolk'aw, taani neena siik'ay. **2** Med'inaa Goday taw wogga zaallaa; Taani olaappe naagettiyyaa miis'aa; I taana ashshiyaawaa. Ta S'oossay taani aakko bak'atiyaa ta wogga zaallaa. I ta gondalliyaa; I taana ashshiyya wolk'aa; I taani k'osetta attiyaa sa'aa. **3** Galatay bessiyaa Med'inaa Godaa taani s'eesay; I ta morktuwaappe taana ashshee. **4** Hayk'uwaa wodoruu taana k'achcheeda; bashshay d'iuwaadan taana dagantseedda. **5** Duufuwwa wodoruu taana k'achcheedda; hayk'k'uu p'riyaadan taana oyk'k'eedda. (Sheol h7585) **6** Taana metuu iissina, Med'inaa Godaa s'eesaad; «Taana maadda» gaade ta S'oossaw waassaad. I bare Geeshsha Sa'aan ta kooshshaa siseedda; taani wasseedda waasu Aa haytsaan wod'd'eedda. **7** Wod'd'ina S'oossay hank'etteedda diraw, Biittay yiiik'iyyiik'iide k'aas's'eedda; deretuwwa s'ap'uu gajji gajjiide kokkoreedda. **8** Aa siid'iyaaappe hank'k'uwaa c'uway c'uwatteedda; Aa doonaappe miyaa tamaa lac'uunne s'uuggiyaa bonk'k'uu keseedda. **9** Saluwwa I p'alk'k'iide, duge wod'd'eedda; he wode Aa gediyaappe garssaana sik'imeteedda shaarii de'ee. **10** K'efiyaana de'iyaa kiitanchchaa kiruubiyan uttiide paalleedda; c'arkkuwaa k'efiyaa akkiide elleelleedda. **11** Barena d'uman kammeedda; Aa dunkkaani iraanna

sik'imeteedda shaariyaa. **12** Aa sintsan de'iyaa wolk'k'aama poo'uwaaappe shachchayenne tamaa lac'uu keseedda; Kesiide sik'imeteedda shaariyaa aad'd'iidde beedda. **13** K'ay Med'inaa Goday guuguntsaadan saluwaappe guummeedda; Ubbaaappe D'ok'k'iyaa S'oossay walk'k'antsaaninne tamaa lac'uwaaan k'onc'c'eedda. **14** Bare wonddaafiyya c'ubiyaa yeddiide, Bare morkkatuwwa laaleedda; walk'k'antsaa poo'uwaa kiittiide, untuntta yedersseenne. **15** Abeet Med'inaa Godaw, neeni seereedda wodenne, Hank'k'ettaade peenuk'eedda wode, abbaa haatsay giseedda biittay beetteedda. K'ay sa'aa baasuukka k'onc'c'eedda. **16** S'oossay bollappe kushiyya duge yeddiide, taana oyk'k'eedda; c'iimmo haatsaappe taana kesseedda. **17** I taana ta wolk'k'aama morkkiyaappenne, taana is's'iyaawantuppe ashsheeda. Ayaw gooppe, untunttu taw loytsi daro wolk'k'aama. **18** Ta waayiyaa gallassi untunttu ta bolla denddeeddino; shin Med'inaa Goday taana zempmissiyaawaa. **19** I taana aakko sa'aa kesseedda; taanan nashetteedda diraw, taana ashsheeda. **20** Ta s'illotetsaadan Med'inaa Goday taw c'iggeedda; ta kushiyya geeshshatetsaadan I taw zaareedda. **21** Taani Med'inaa Godaa ogiyaa kaalaad; taani ta S'oossaa aggade wora babeykke. **22** Taani Aa higgiiyaa ubbaa naagaad; Aa wogaa poliyaawaa aggabeyikke. **23** Taani Aa sintsan suure de'aaddi; taani taana nagaraappe naagaad. **24** Hewaa diraw, Med'inaa Goday taw ta s'illotetsaadaaninne ta kushii Aa sintsan geeshsha gidijaawaadan zaareedda. **25** Abeet S'oossaw, ammanettiyaawanttoo neeni ammanettiyaawaa; suuretoo neenikka suure. **26** Geeshshatoo neenikka geeshsha; shin geellatoo neeni c'inc'c'a. **27** Barenta hokisiyaawanta ashshaasa; shin barenta d'ok'k'issiyaawanta neeni zik'k'issaasa. **28** Abeet Med'inaa Godaw, neeni ta s'ompiyyaa poo'issaasa; ta S'oossay poo'issina, ta d'umay kichchee. **29** Ne maaduwaan taani ta morkke wotaadaratuwwa olay; ta S'oossan taani untunttu miis'aa s'eeraana guppa aad'd'ay. **30** S'oossaa ogii suure. Med'inaa Godaa k'alalay geeshsha. Aakko bak'atiyaa ubbatoo I gondalle. **31** S'oossaappe attina, hara Med'inaa Goday baawa; nu S'oossaappe attina, hara wogga zaalli baawa. **32** Taw wolk'k'aa immiyaawenne ta ogiyaa saro ootsiyaawe S'oossaattennee. **33** I ta gediyya gen'iyaa gediyaadan minisee; taana d'ok'k'a sa'atuwaan sarotetsaan wotsee. **34** I ta kushiyya olaa meezeyee; Hewaa diraw, taani ta k'esiyaan naasiyaa giyaa birataa wonddaafiyya dafaade dukkay. **35** Taana ashshiyya ne gondalliyaa neeni taw immaadda. Ne ushechcha kushii taana zempsissee; ne lo'o oytay taana d'ok'k'isee. **36** Ta hamettiyaasaa aassaasa; hewaa diraw, ta gedii halis's'ibeena. **37** Ta morkkatuwwa taani yederssa oyk'k'aad; taani untuntta d'ayissennan de'aadde guyye simmabeykke. **38** Taani untuntta laa'entso denddenaadan shoc'aad; untunttu ta gediyaan kunddeeddino. **39** Olaw taana wolk'k'aa danc'c'isaadda; taananna gaaddatiyaawanta taw gulbbatissaadda. **40** Ta morkkatuwwa ta sintsappe guyye bak'atissaada; taana is's'iyaaawanta taani d'ayissaad. **41** Barenta maaddana mala waasseeddino, shin ooninne untuntta ashshibeenna. Med'inaa Godaakka untunttu s'eeseeddino, shin I untunttoo koyibeenna. **42** C'arkkuu pittide afiyya baanaadan taani untuntta liik'issaad; ogiyaan de'iyaa urk'k'aadanka untuntta yed'd'aad. **43** Makkala asaappe taana ashshaadda. Taana kawutetsatuwwa bollan suntsaadda; taani erenna Asay taw moodteedda. **44** Untunttu ta woriyaa sisiide, taw azazetiino;

allaga dere asaykka ta sintsan hokkiino. **45** Untunttu wozanaa kahaa aggiino. Barenttu naagettiyaa miis'aappe kokkoriidde yiino. **46** Med'inaa Goday de'ee! S'oossay, ta wogga zaallay galatetto! Taana ashshiyaa S'oossay d'ok'ku d'ok'ku go! **47** I ta haluwa kessiyaa S'oossaa; kawutetsatuwa taappe garssaana moodissiyaawaa; **48** ta morkkatuwaappe taana ashshiyawaa. Abeet S'oossaw, neeni taananna gaaddatiyaawanttu bolla taana d'ok'ku d'ok'ku ootsaasa; Makkalanchcha asatuwaappe neeni taana ashshaasa. **49** Hewaa diraw, taani neena kawutetsatuwa gidдон galatana; taani Med'inaa Godaa suntsaa sabbana. **50** S'oossay bare kaatiyaw s'oonuwa bolla s'oonuwa imme. Bare okkeedda, Daawitewunne Aa zeretsaw, lo'otetsaa med'inaw bessee.

19 Zammaaretuwa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Salotuu S'oossaa bonchchuwa haasayinonne salotuwa gufantsuu I bare kushiy ootseeddawaa awaayee. **2** Itti gallassay yenkko gallassaw hewaa odee; itti k'ammaykka yenkko k'ammaw eratetsaa k'onc'c'issee. **3** Haasayi woy k'aalay baawa; untunttu kooshshaykka sisettena. **4** Gidooppekka, untunttu haasayaa kooshshay sa'aa ubbaan laaletteedda; untunttu k'aalaykka sa'aa gas'aa gakeedda. S'oossay away de'iyaa sa'aa saluwaan giigisseedda. **5** Nashettiide kare sooppe kesiya mishiraadan, Wotsaa naasiyaw giigeedda wotsanchchaadan, away wontta wontta kesee. **6** Away itti bagga saluwa gas'aappe mokkiide, hara bagga saluwa gas'aa gakkanaassi bee; Aa ho'uwaappe geemmiyaawe ayayinne baawa. **7** Med'inaa Godaa higgii suure; shemppuwa zaaree. Med'inaa Goday odiyaawe ammanettiyaawaa; akeekay pac'ceeddawanttoo eratetsaa imme. **8** Med'inaa Godaa wogay likke; wozanaa nashechchee. Med'inaa Godaa azazu geeshsha; wozanaa poo'issee. **9** Med'inaa Goday yayiyyaawe geeshshatetsaa; hewe med'inawukka ek'kiid de'iyawaa. Med'inaa Godaa pirdday tumanne s'illuwa. **10** Work'k'aappenne walakki bayinna work'k'aappe aad'd'iide dosettee; eessaappenne eessaa ililuwaappe aad'd'i mal'ee. **11** K'ay taana ne k'ooma naagettanaadan zoree; ne higgiiyaa naaguu daro go'ee. **12** Bare huup'iyaa balaa demmiyaawe oonee? Abeet S'oossaw, geemmedda nagaraappe taana geeshsha. **13** K'ay taani, ne k'oomay, S'alan nagaraa ootsennaadan, neeni taana naaga. Taana nagaray moodisoppa; he wode taani suure gidaade, work'k'aama bayzuwaappe geeyana. **14** Abeet Med'inaa Godaw, ta wogga zaallaw, taana wozeeddawoo, Ta doonaappe kesiya k'aalayne ta wozanaa k'ofay neena nashechchiyaawaa gido.

20 Zammaaretuwa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Neeni metooteedda wode Med'inaa Goday ne woosaa siso; Yaak'ooba S'oossaa suntsay neena miniso. **2** Bare Geeshsha Sa'aappe new maaduwa kiitto; S'yooneppe neena zempisso. **3** Ne yarshshuwa ubbaa I new hassayo; ne s'uuggiyya yarshshuwaan nashetto. **4** Ne wozanaa amuwa new immo; ne halchchuwa ubbaa polo. **5** Ne s'oonuwa diraw, nuuni nashechchaw hombboc'ana; nu S'oossaa suntsan nu bandiraa d'ok'ku ootsana. Neeni woosseeddawaa ubbaa Med'inaa Goday new immo. **6** Med'inaa Goday bare dooreedda kaatiyaw s'oonuwa immiyaawaa taani biro eray. I bare geeshsha saluwaan sisana; bare ushechcha kushiyan wolk'k'aama s'oonuwa aw immana. **7** Ittuu ittuu barenttu olaa paray goochchiya gaariyan, Haratuu barenttu paran

c'ee'k'ettiino; shin nuuni Med'inaa Godaa nu S'oossaa wolk'kan c'ee'k'etteetto. **8** Untunttu d'ubettiide kunddana; shin nuuni denddiide, min ek'kana. **9** Abeet Med'inaa Godaw, kaatiyaw s'oonuwa imma; nuuni neena s'eesiyya wode sisa.

21 Zammaaretuwa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Abeet Med'inaa Godaw, kaatii ne minotetsan hashshu gee; neeni immeedda s'oonuwaan I ayaa nashettii! **2** Neeni Aa wozanaa amuwa aw immaadda; k'ay I neena bare ins'sarssan oochcheeddawaa diggabaakka. **3** Neeni lo'o anjiuwaan Aa mokkaasa; geeshsha work'k'aa kallachchaa Aa huup'iyaa wotsaasa. **4** Neeni de'uwaa aw immanaadan neena woosseedda; Aw c'ora laysaanne adussa de'uwaa immaadda. **5** Neeni s'oonuwa immeedda diraw, Aa bonchchuu daree; gitatetsaanne angga aw immaadda. **6** Neeni aw med'inaa anjiuwa immaasa; neeni ittippe de'iyawaan Aa nashechchaasa. **7** Kaatii Med'inaa Godaan ammanettee. Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa lo'otetsaa diraw, I k'aas'enna. **8** Ne kushii ne morkkatuwa ubbaa kutuutana; ne ushechchay neena is'siyaawanta demmana. **9** Neeni k'onc'c'iyaa wode, untunttu c'oo'c'iyaa tamaadan s'uuggana. Med'inaa Goday bare hank'kuwa suuluwaan untunttu mittana; Aa tamaykka untunttu mi d'ayisana. **10** Neeni untunttu naanatuwa biittaappe, untunttu zeretsaakka asaa gidoppe d'ayisana. **11** Ne morkketuu ne bolla shiik'inonne iitabaa mak'ettiino; shin polikino. **12** Ayaw gooppe, neeni untunttu ne wonddaafiya pootsan dukkanaw baabisana; guyye zaaraadde bak'atissana. **13** Abeet Med'inaa Godaw, ne minotetsan d'ok'ku d'ok'ku ga; ne wolk'k'aa diraw new galataa mazimuriyaa yes'seetto.

22 Zammaaretuwa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa. Wontta Guuraa «Gen'iyaa» Yetsaadaan Yes'etteedda Daawita Mazimuriyaa Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw aggaadii? Taana maadda gaade taani new watiwatiyaa wode, ayaw taappe haakkay? **2** Abeet ta S'oossaw, gallassan ubbaan taani new waassay; shin neeni taw allakka. K'amman ubbankka new waassay, shin woppaa demmikke. **3** Gidooppenne, neeni geeshsha. Israa'eeliyaa galatay ne arataa yuushshuwaan de'ee. **4** Kase nu aawotuu neenan ammanetteedino; neenan ammanettina, neeni untunttu ashshaada. **5** New waassiide atteeddino; neenan ammanettiide yeallatbeykino. **6** Shin taani asaa gidikke; taani gus'uniiyaa. Taani asan kad'etteeddawaanne k'iliic'etteeddawaa. **7** Taana be'iyaa ubbatuu k'id'iino; untunttu taana s'iti s'eellinonne barenttu huup'iyaa k'aatsiino. **8** Yaatooppe, «I Med'inaa Godaan ammanetteedda; ayaw Aa ashshennee? Med'inaa Goday Aa dosooppe, ane Aa ashsho» yaagiino. **9** Gidooppenne, taana ta aatti uluwaappe suure yeliseeddawe neena; ta aatti d'antsaa d'ammiiyaa wodekka taani ammanettanaadan ootsaadda. **10** Taani yelettoodeppe doommaade neenan dic'caad; ta aatti uluwaappe doommaadekka, neeni ta S'oossaa. **11** Metuu taakko matiyya dirawunne taana maaddiyaawe bayinna diraw, Ha'i' neeni taappe haakkoppa. **12** Daro morkketuu koruma booratuwaadan taana dooddiino; k'ayc'c'iyaa Baasaane biittaa booratuwaadan taana dooddiino. **13** Mentseeretsiyaanne gudiya gaammuwaadan barenttu doonaa ta bolla hanggiino. **14** Taani haatsaadan goggaad; ta mek'etsatuu barenttu kuushshaappe koletteeddino. Ta wozanay eessaa muk'aaddaa mala, ta gidдон seeri wuree. **15** Ta k'ood'i kon'aadan melee; ta ins'sarssay kookkiyaana oyk'k'ettee. Neeni taana hayk'keedda asaadan baanan yeggaadda. **16**

Kanatuu taana te"eeddino; iita asatuu ta yuushshuwaan dooddeeddino. Ta kushetuwaanne ta gedetuwa c'addiino. **17** Ta mek'etsatuwaa ubbaa taan payday. Ta morkketuu taana s'eellinnee derek'kiino. **18** Ta mayuwa shaakki akkiino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggiino. **19** Abeet Med'inaa Godaw, neeni taappe haakkoppa. Abeet ta wolk'k'aw, taana maaddanaw ellekka haaya. **20** Taana mashshaappe ashsha; ta uushshuwan de'iyaa kanatuwaa wolk'k'aappe ashsha. **21** Gaammotuwa doonaappe taana ashsha; k'ayc'c'iyaa bazuwaa booratuwaa kac'iyaaappe taana naaga. **22** Taani ne suntsaa ta ishatoo odana; maabaraa shiik'uaanikka neena galatana. **23** Hinttenoo, Med'inaa Godaw yayyiyaawanttoo, Aa galatite. Hinttenoo, Yaak'ooba zeretsatoo, ubbaykka Aa bonchchite. Hinttenoo, Israa'eeliyaa zeretsatoo, ubbatuukka bonchchuwaan aw yayyite. **24** I naak'etteeddawannta kad'en'na; untuntta gakeedda k'ohuwaaw taw ay metee geena. Bare som'uwaaw untuntuppe gentsenna; shiin untunttu maadoo aakko waassiyaa wodiyaan, untunttu waasuwaaw sisee. **25** Taani neeni ootseedda lo'o oosuwaaw diraw, kuntseedda shiik'uaan galatana. Taani shiik'etteeddawaa new yayyiyaaw asaa sintsan gatsana. **26** Hiyyeesatuu miide kallana. Med'inaa Godaa koyiyaawanttu Aa galatana. Untunttu med'inaw de'ana. **27** Sa'aa gas'aa gakanaw Asay ubbay hassayiide, Med'inaa Godaakko simmana. Asaa zare ubbay aw goyinnana. **28** Ayaw gooppe, kaatetiyaaw maatay Med'inaa Godaawaa; kawutetsatuwaa I mooddee. **29** Sa'aan de'iyaa dure asatuu ubbay aw goyinnana. Barentta hayk'k'uaawappe ashshanaw danddayennawantunne baanaw laamettiyaawanttu ubbatuu aw gulbatana. **30** Yiyaa zeretsay aw kiitettana; asay Godaa oosuwaaw yiyaa yeletaw odana. **31** Biro yeletibeenna asaykka Aa s'illotetsaa odana. «S'oossay bare asaa ashsheedda» yaagiyaawe odetana.

23 Daawita mazamuriyaa Med'inaa Goday ta hentsanchchaa; taw ayayenne pac'c'enna. **2** Taana aac'a k'ooruwaan shemppissee; woppu geedda haatsaakko laaggee. **3** Ta de'uwaa oorassisee. Bare suntsaa diraw, taana s'illotetsaa ogiyaan kaaleetsee. **4** Neeni ta S'oossay taananna de'iyaa diraw, Taani d'ip'pi go d'umaa zanggaaraa gidduwaanna booppekka, iitabaw yayyikke. Ne gatimayenne ne guufii taana mintsetsiino. **5** Ta morkketuu sintsan taw gibiraa makkaadda. Taana mokkaad, ta huup'iyaa zayitiyaa okkaadda. Ta wanc'c'ay palahiide goggana gakanaw kuntsaadda. **6** Ne keekkatetsayenne maarotetsay ta de'uwaa laytsaa ubbaan tumuwaappe taana kaallana. Taani Med'inaa Godaa golliyaan med'inaw de'ana.

24 Daawita mazamuriyaa Sa'ayenne sa'aan kumeeddawe ubbay Med'inaa Godaawaa; biittayenne biittan de'iyaa ubbay aawaa. **2** Ayaw gooppe, sa'aa wolk'k'aama abbaa bollan I hiis'eedda; c'iimmo haatsaa bollan minisiide essee. **3** Med'inaa Godaa deriyaa gi'anawe onnee? Aa geeshsha sa'aan ek'k'anawe onnee? **4** Aa kushii nagaraappe geeyyeeddawaa, Aa wozanay geeshsha gideeddawaa, eek'aw goyinnennawaa, wordduwaan c'aak'k'ennawaa. **5** I Med'inaa Godaappe anjiuwaaw akkana; ashshiyaa S'oossaaappe I s'illotetsaa pirddaa akkana. **6** S'oossaaakko S'eeliyaa asayenne Yaak'ooba S'oossaa sintsa koyiyaa Asay hawanttu mala. **7** Penggetuu dooyette! Bonchcho kaatii gelana mala; beni penggatuu Aa nashechchaan morkkete! **8** He bonchcho kaatii onnee? Minuunne wolk'k'aamay Med'inaa Godaatee! Olawukka I wolk'k'aama

Med'inaa Godaatee! **9** Penggetuu dooyette! Bonchcho kaatii gelana mala; beni penggatuu Aa nashechchaan morkkete! **10** Ha bonchcho kaatii onnee? Ha bonchcho kaatii saluwaaw med'etetsatuwaa Med'inaa Godaatee!

25 Daawite Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta shemppuwaappe neena woossay. **2** Abeet ta S'oossaw, taani neenan ammanettay; taana yeellayoppa; ta morkketuuwaa haytsaa kessoppa. **3** Neenan hidootaa ootsiyaawanttu yeellatikkiino; shiin gaasuuu bayinnan geniyaawanttu yeellatana. **4** Abeet Med'inaa Godaw, taana ne ogiyaa bessa; ne ogiyaa taana tamarissa. **5** Neeni taana ashshiyaa S'oossaa gididiya diraw, ne tumatetsan taana kaaletsaanne tamarissa. Gallassaa kumentsan taani neenan hidootaa ootsay. **6** Abeet Med'inaa Godaw, beniideppe de'iyaa ne k'aretaanne ne keekkatetsaa hassaya. **7** Ta yalatgetsaa nagaraanne bayzuuwaaw hassayoppa. Abeet Med'inaa Godaw, ne keekkatetsaanne lo'otetsaa hassaya. **8** Med'inaa Goday keekkanne suure; hewaa diraw, nagaranchchatuwaa bare ogiyaa tamarissee. **9** Ashkketuwaa suuretetsan kaaletsee; ashkketuwaa bare ogiyaa tamarissee. **10** Med'inaa Godaa c'aak'uaanne Aa awaayuwaa naagiyaawanttoo Aa ogii ubbay tumatetsaanne keekkatetsaa. **11** Abeet Med'inaa Godaw, ta nagaray loytsi dara; gidooppekka, ne suntsaa diraw, atto yaaga. **12** Med'inaa Godaw yayyiyaaw Asay onnee? I dooriide kaalana ogiyaa S'oossay Aa tamarissana. **13** I ubbaa gedekka lo'o de'ussaa de'ana; Aa zeretsatuu biittaa laattana. **14** Med'inaa Goday barew yayyiyaawanttoo, bare s'uuraa shaakkiyaawaa; I untunttoo bare c'aak'uaakka k'onc'c'issee. **15** Med'inaa Goday ta gididiya p'iriyaappe kessiyaa diraw, ta ayifii maadoo ubbaa gede aakko s'eellee. **16** S'oossaw, taani taarekka de'iyaa k'ohetteedda asaa gididiya diraw, haa taakko simma; ne maarotetsaa taana bessa. **17** Taw higgay dareedda; ta metuwaappe taana neeni wozaa. **18** Ta metuwaanne ta tuggaa neeni be'a. Ta nagaraa ubbaa atto ga. **19** Ta morkketuu ay keeshshaa dareeddentonne be'a; untunttu taana wod'anaadan is'siyaawaa s'eella. **20** Neeni taana naaga; neeni taana ashsha; taani neekko bak'ateedda diraw, taana yeellayoppa. **21** Taani neenan hidootaa ootseedda diraw, suuretetsayenne tumatetsay taana naago. **22** Abeet S'oossaw, Israa'eeliyaa asaa untunttu metuwaaw ubbaappe neeni ashsha.

26 Daawita mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani suuretetsan hametteedda dirawunne, sid'ii bayinnan Med'inaa Godaa ammanetteeda diraw, taw pirddaa. **2** Abeet Med'inaa Godaw, taana paac'c'a, taana bidda; ta wozanaa s'omoosa. **3** Ayaw gooppe, aggena ne siik'uu ta sintsan de'ee; taani ne tumatetsaa ogiyaan hamettay. **4** Taani c'immiyaa asatuwaana ittippe uttikke; lo'a malatiyaa iitatuwaa maabaran gelikke. **5** Iitaa ootsiyaa asatuwaa shiik'uwaa taani is's'ay; makkalanchchatuwaana ittippe uttikke. **6** Abeet Med'inaa Godaw, taani k'ohabeennawaa bessanaw ta kushiyaaw meec'c'ay. New yarshshiyaa sa'aa yuuyyay; **7** ne galataa yetsaa yes's'ayenne neeni ootseedda ooratsabaa ubbaa oday. **8** Abeet Med'inaa Godaw, neeni de'iyaa golliyaa, ne bonchchuu ak'iyaa sa'aa taani dosay. **9** Taana nagaranchchatuwaana ittippe pittoppa; woy asaa wod'iyaaawantunna ittippe d'ayissoppa. **10** Untunttu kushiyan iita halchchuu de'ee; k'ay untunttu ushechcha kushiyan mattaayii kumi utteedda. **11** Shiin taana gidooppe, taani suuretetsan hamettay. Taana wozaa;

taw k'aretta. **12** Ta gedii dembba sa'aan ek'eedda; taani wolk'k'aama shiik'uwaa Med'inaa Godaa galatana.

27 Daawita mazamuriyaa Med'inaa Goday taw poo'onne taana ashshiyaa; yaatina, taani ow yayyanitaa? Med'inaa Goday ta de'uu naagettiyaa miis'aa; yaatina, taani ow dagammanitaa? **2** Iita asatuu, ta is's'iyaawantunne ta morkketuu taana wod'anaw taakko wos'siyaa wode, Untuntu barenttoo d'ubettiide kunddana. **3** Morkkiyaa tooray taana dooddintokka ta wozanay yayyena. Olay ta bolla dooddintokka, taani Med'inaa Godan ammanettay. **4** Taani Med'inaa Godaa ittibaa oochchaad; Taani hewaa koyaad; hewenne, taani ta de'uwaa laysaa ubbaan, Med'inaa Godaa golliyaan de'anawaa; k'aykka taani Med'inaa Godaa lo'otetsaa be'anawaanne Aa Golliyaan Aa koyanawaa. **5** Hewaa diraw, metuwa gallassan I taana bare de'iyaa saan gentsana; bare dunkkaaniyaan I taana k'osi ashshana. I taana d'ok'k'a shuchchaa bollan essana. **6** He wode taani taana doodeedda ta morkkatuwaappe, gitataade d'ok'k'u d'ok'k'u yaagana. Taani Aa dunkkaaniyaan nashetaade yarshshuwa yarshshana. Taani Med'inaa Godaw diis's'ananne yes's'ana. **7** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesiyaa wode, Neeni taw koya; taw k'aretta; taana sisa. **8** Neeni, «Ta sintsa koyite» geedda wode, Ta wozanay, «Abeet Med'inaa Godaw, eno; taani ne sintsa koyana» yaageedda. **9** Ne sintsa taappe gentsoppa. Taana maaddeeddawoo, taana ne k'oomaa hank'ettaade guyye zaaroppa. Abeet taana ashshiyaa S'oossaw, taana oloppanne aggoppa. **10** Ta aawuunne ta aata taana agginttonne Med'inaa Goday taana shiishii akkana. **11** Abeet Med'inaa Godaw, ne ogiyaa taana tamarissa; ta morkkatuwa diraw, taana suure ogiyaa kaaletsa. **12** Taana naassiyaa worddo markkatuu ta bolla iitatetsaan denddeedda diraw, taana ta morkkatuwa amoo aatsaade immoppa. **13** Med'inaa Godaa keekkatetsaa taani pas'a de'aadde be'anawaa ammanay. **14** Med'inaa Godaan hidootaa wotsa; minnaadenne wozanaamaade, Med'inaa Godaan hidootaa wotsa.

28 Daawita mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta zaallaw, taani neena s'eesay; taani neena s'eesina, taw sisa is's'oppa. Ne c'o'u gooppe, taani duufuwa beedda asatuwa mala giday. **2** «Maaddo» gaade taani neena s'eesiyaa wodenne ne Ubbaappe Geeshsha Dunkkaaniyaakko zaaraadde, ta kushiya mic'ciyaa wode, neeni ta watiwuwaa sisa. **3** Iitaa ootsiyaa iita asatuwaana taana gatsaade oyk'k'oppa; Hewantuu barenttu wozanaan kobabaa k'oppi uttiide, barenttu doonaan barenttu shooruwaanna sarobaa haasayiaawantta. **4** Untuntu oosuwaadaanne untuntu oosuwa iitatetsaadan, untunttoo c'igga; untuntu kushii ootseeddabaw untunttoo zaara. Untunttoo bessiyaa iitaa untunttoo zaara. **5** Untuntu S'oossaa oosuwaanne Aa kushii med'd'eeddawaa dosennan is's'eedda diraw, S'oossay untuntta kolana; zaaride untuntta ubbakka kees's'enna. **6** Ta watiwuwaa siseedda diraw, Med'inaa Goday galatetto. **7** Med'inaa Goday taw wolk'k'anne gondalle; Ta wozanay an ammanettee; hewan taani maadettaad. Hewaa diraw, ta wozanay an nashettee; taani yetsan Aa sabbana. **8** Med'inaa Goday bare asaw wolk'k'aa; I bare okkeedda kaatiyaa ashshiyaa miis'aa. **9** S'oossaw, ne asaa ashsha; newi gidiaawantta anja. Untuntta heemmiyaawe neena gida; neeni untuntta med'inawukka tookka.

29 Daawita mazamuriyaa Hinttenoo saluwaan de'iyaa med'etattoo, Med'inaa Godaaba odite; «Bonchchuunne wolk'k'ay Med'inaa Godaawaa» giide odite. **2** Med'inaa Godaa bonchcho suntsaa galatite; Aa geeshshatetsaa puulaw Med'inaa Godaw goyinnite. **3** Med'inaa Godaa guntsay haatsatuwa bollan sissetee. Bonchcho S'oossay guuguntsadaan guumme; Med'inaa Goday wolk'k'aama haatsatuwa bollan guumme. **4** Med'inaa Godaa guntsay wolk'k'aama; Med'inaa Godaa guntsay, «Hoola!» giissiyawaa. **5** Med'inaa Godaa guntsay zigatuwa mentsereetsee; Liibaanoosa giyaa biitan de'iyaa zigatuwaakka, Med'inaa Goday mentsereetsee. **6** Liibaanoosa deretuwa galo maraadan buraak'issee; Siriyoona giyaa wolk'k'aama deriyaa Mentsaadan p'is's'ilissee. **7** Med'inaa Godaa kooshshay, walk'k'antsaa wolk'k'amissee. **8** Med'inaa Godaa kooshshay bazuwaa k'aatsee; Med'inaa Goday K'aadeesa Bazuwaa k'aatsee. **9** Med'inaa Godaa kooshshay wolatuwa k'aatsee; mitsaa haytsaakka k'ok'k'ofee. Yaatina, I de'iyaa sa'aan de'iyaaawantu, «Bonchchuu S'oossaw gido» yaagiino. **10** Med'inaa Goday di'uwaa haatsaa bolla bare kawutetsaa araataa wotsiide utteedda; Med'inaa Goday bare kawutetsaa araatan uttiide, med'inaw kaateteedda. **11** Med'inaa Goday bare asaw wolk'k'aa immee. Med'inaa Goday bare asaa sarotetsaan anjee.

30 Daawita mazamuriyaa, Geeshsha Golliyaa anjissiyaa gallassi yes's'eeddawaa Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana c'immuwaappe kesseedda dirawunne ta morkkatuwaan, «Hashshu aw» giissabeenna diraw, Taani neena d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. **2** Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, neeni taana maaddanaadan, taani neena s'eesaad; neeni taana patsaadda. **3** Abeet Med'inaa Godaw, taana duufuwa beennaadan naagaadda; Duge c'immo ollaan gelennaadan, neeni taana pas'a ashshaada. (Sheol h7585) **4** Hinttenoo S'oossaa asattoo, Med'inaa Godaw yes's'ite; Aa geeshsha suntsaakka galatite. **5** Aa hank'k'uu guutsa wodiyaassa, shin Aa keekkatetsay de'uwaa laysaa ubbaassa. K'amma yeekiidde a'ooppe, wontta zaway bayinna nashshechchaa gidee. **6** Taani woppa de'iyaa wode, «Simmi taani ubbakka k'aas's'ikke» yaagaad. **7** Abeet Med'inaa Godaw, neeni taw keekkeedda wode, taana wolk'k'aama deriyaadan minisaade essaadda. Shin neeni ne sintsa wora zaareedda wode, taani dagamaad. **8** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesaaddi; taani Med'inaa Godaakko maarotetsaw hawaadan yaagaade woossaaddi; **9** «Taani hayk'kiyaawaappe woy duufuwaan geliyaawaappe ayaa demmanii? Baanaw laametteedda Asay neena galatii? Neeni ammanettiyaawaa odii? **10** Abeet Med'inaa Godaw, taana neeni sisa; taw k'aretta. Abeet Med'inaa Godaw, neeni taw maaduwa gida» yaagaad. **11** Ta yeekuwa yetsaw laammaadda. Kayyuwa mayuwa taappe k'aaraade, nashshechchaa taana mayzaadda. **12** Hewaa diraw, taani neena sabbanaappe attina, c'o'u giikke. Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, taani neena med'inawukka galatana.

31 Zammaaretuwa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko bak'atay; awudenne taana yeellayoppa. Ne s'illotetsan taana ashsha. **2** Ne haytsaa taakko yegga; ellekka taana ashsha. Neeni taani geemmiyaa zaallaanne taana ashshiyaa mino geessuwa taw gida. **3** Ee, neeni taw zaallaanne

geessuwa; ne suntsaa diraw, neeni taana kaaletsanne ne ogiyaa bessa. **4** Neeni taw geemmiyaa sa'aa gidiyaa diraw, untuntuu taw k'osi woteedda f'iriyaaappe taana neeni naaga. **5** Abeet Med'inaa Godaw, tumuwa S'oossay, Taani ta shemppuwa ne kushiyan wotsay; neeni taana woza. **6** Patsenna eek'atoo goyiniyaawanta taani is's'ay; shin taani Med'inaa Godaan ammanettay. **7** Ta metuwa neeni be'eedda dirawunne ta tuggaa neeni ereedda diraw, Taani aggena ne siik'inaan nashetananne nashshechchan nooc'u gaana. **8** Neeni taana morkkiyaa kushiyan aatsaade immabaakka; ta gedetookka la'atetsaa immaadda. **9** Abeet Med'inaa Godaw, taani metuwaan geleedda diraw, taw k'aretta. Taani daro mishetteedda diraw, taani metuwaan, ta ashuukka, ta shempuukka daabureedda. **10** Mihuwa daruwaan ta de'uu c'ireedda; ta laysatuukka oolishin wureeddino. Metuwa daruwaan ta wolk'k'ay is's'ina; ta mek'etsatuukka arggaac'eeddino. **11** Ta morkkatuwa ubbay k'id'd'iyaa gidaaddi taani ta shoortoo yeellaa, Taana eriyaawantookka yashissiyaa gidaaddi. Ogiyaan taana be'eddawantukka taappe bak'atiino. **12** Taani hayk'keeddawaadan dogettaad; me"ina oleedda otuwa mala gidaaddi. **13** Taani darotuwa saasuksaa sisaad; dagamay ubbaa saani de'ee. Untuntuu ta bolla shiik'inonne taana wod'anaw mak'ettiino. **14** Shin Med'inaa Godaw, taani neenan ammanettay, Neeni ta S'oossaa yaagay. **15** Ta de'uwaa laysay ne kushiyaana. Taana yederssiyaa ta morkkatuwa kushiyaappe taana neeni ashsha. **16** Ne k'ooma bolla ne som'uwaa poo'issa; aggena ne siik'inaan taana ashsha. **17** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesiyaa diraw taana yeellayoppa. Shin iitatu yeellatino; untuntuu duufuwaan geliide, sirp'i giino. **(Sheol h7585)** **18** Otoruwaaninne kad'iyaa s'illotuwa bolla s'allide haasayiyaa diraw, Untuntuu worddotiyaa doonaa c'o'u ootsa. **19** New yayyiyaawantoo neeni minjeeddanne neekko bak'atiyaawantoo asaa sintsan, neeni ootseedda ne keekkatetsay ayaa daree! **20** Neeni untuntuu ne sintsan geema sa'aan gentsaade, asaa mak'kuwaappe ashshaasa. Neeni untuntuu ne dunkkaaniyaan k'osaade, iita ins's'arssaappe ashshaasa. **21** Taani morkkii doodeedda katamaa gidдон de'iyaa wode, I taana malalissiyaa bare aggena siik'uwaa besseedda diraw, Med'inaa Goday galatetto. **22** Taani dagamaade, «Taani ne sintsaappe kichchaad» yaagaad. Shin taana maaddana mala, neena s'eeseedda wode, ta waasuwa neeni sisaadda. **23** Hintennoo, S'oossaa asatoo, Med'inaa Godaa siik'ite. Med'inaa Goday ammanettiyaawanta naagee; shin otoranchchatoo untuntuu gatiyaa wurssi c'iggee. **24** Hintennoo, Med'inaa Godaan hidootaa ootsiyaawantoo, minnitenne wozanaamite.

32 Daawite Akeekaan S'aafeedda Timirtiyaa Aa bayzzuu atto geeteteeddanne Aa nagaray kameteedda uray anjetteedawaa. **2** Med'inaa Goday Aa iitatetsaa paydenna asayenne Aa k'ofaan baletsu bayinna Asay anjetteedawaa. **3** Ta nagaraa paas'ennan de'aadde, Taani gallassaa kumentsaa ooleeddawoo ta asatetsay daabureedda. **4** Gallassinne k'amma ne kushii ta bolla dees'eedda. Haatsay bonyaa awaan meliide wuriyaawaadan, ta wolk'k'ay wureedda. **5** Taani ta nagaraa new paas'aad; Ta iitatetsaakka neeppe gentsabeykke; «Ta bayzzuwa Med'inaa Godaw paas'ana» gaad. Yaatina, neeni taana dees'eedda nagaraa atto yaagaadda. **6** Hewaa diraw, S'oossaa asaa gidiyaa ooninne, neeni beettiyyaa

wode, neena woosso. Wolk'k'aama haatsay kuntsiyaa wode, tumuwaappe he uraa gakkenna. **7** Neeni taw k'osettiyyaa sa'aa; neeni taana metuwaappe naagaasa. Atotetsaa yettaa yes's'iyaaawanta ta yuushshuwaan wotsaadda. **8** S'oossay, «Taani neena erissananne, neeni baanaw bessiyaa ogiyaa neena tamaarissana; Taani neena zorananne naagana. **9** Bis'aalaaninne puuluwaan oyk'k'ettennan azazettana, wozanay bayinna bak'uluwaadan woy paraadan hintte hanoppite» yaagee. **10** litatoo tuggay daraka; shin Med'inaa Godaan ammanettiyaawanta, aggena siik'uu dooddana. **11** Hintennoo, s'illotoo, Med'inaa Godaan nashetenne «Hashshul!» giite; hintennoo, wozanaa suuretoo, nashshechchaw yes's'ite.

33 Hintennoo, s'illotoo Med'inaa Godaw nashshechchan yes's'ite; suure asatuu Aa galatanaw bessee. **2** Maasink'kuwa diis's'iidde, Med'inaa Godaa galatite; tammu bak'etsaan waas'etteedda diitsaakka aw diis's'ite. **3** Ooratsa yettaa yes's'ite; loysii diis's'iidde, k'aalaa d'ok'k'isside yes's'ite. **4** Med'inaa Godaa k'aalay suuriyaa; I ootsiyaa oosuwa ubbay ammanettiyaawaa. **5** Med'inaa Goday s'illotetsaanne tumu pirdaa dose; aggena Aa siik'uu sa'aa kumeedda. **6** Med'inaa Godaa k'aalan salotuu med'etteeddino. Aa doonaappe kesiyya shemppuwaan untuntun de'iyaa med'etatuukka oosetteeddino. **7** Wolk'k'aama abbaa haatsaa I ittisaan eelisseedda; he c'iimmo haatsaa minijaa sa'aan zeereedda. **8** Sa'aa ubbay Med'inaa Godaa yayyo; sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa bonchcho. **9** Ayaw gooppe, I haasayina haneedda; I azazina, minniide ek'keedda. **10** Med'inaa Godaa erenna kawutetsatuwa zorettaa S'oossay laalee; untuntuu halchchuwaakka mela kese. **11** Med'inaa Godaa halchchuu med'inaw ek'kiide de'ee; Aa wozanaa k'ofaykka yeletaa ubbaa gakkanaw de'ee. **12** S'oossay Med'inaa Godaa gideedda kawutetsay, I baressa ootsiide dooreedda Asay anjetteedawaa. **13** Med'inaa Goday saluwaana duge s'eellide, asaa ubbaa be'ee. **14** S'oossay bare de'iyaaasappe sa'aan de'iyaa ubbaa s'eellee. **15** I untuntuu ubbaa wozanaa med'd'eedda; untuntuu ootsiyaawaa ubbaa eree. **16** Kaatii bare wotaadaraa c'oratsan attena; olanchchay bare wolk'k'aa minotetsan kessi akka. **17** Olaa paray s'oonissana giide naagiyaawe mela; I bare wolk'k'aa minotetsan ashshanaw danddayenna. **18** Med'inaa Godaa ayifetuu aw yayyiyaanne aggena Aa siik'inaan hidootaa ootsiyaa asatuwa bollaanna. **19** Hewenne, untuntuu hayk'kuwaappe ashshanaassanne koshaa wodiyaan pas'a wotsanaassa. **20** Nuuni Med'inaa Godaan hidootaa ootseetto; I nuuna maaddiyaawaanne nu gondalliyyaa. **21** Nuuni Aa geeshsha suntsan ammanettiyyaa diraw, nu wozanay an nashettee. **22** Abeet Med'inaa Godaw, nuuni neenan hidootaa ootsiyaawaadan, aggena ne siik'uu nuunanna gido.

34 Barena yedersseedda Abimeleeka sintsappe gooyiyaawaa malatiide beedda wode, Daawita mazamuriyaa Taani Med'inaa Godaa ubbaa wode galatana; Aa galatay ay wodenne ta doonaappe pac'enna. **2** Taani Med'inaa Godaan c'ee'ettay; naak'etteeddawantuu hewaa sisiide nashetino. **3** Taananna gidiide, Med'inaa Godaa gitayite. Ane ittippe Aa suntsaa d'ok'ku d'ok'ku ootsoyite. **4** Taani Med'inaa Godaa koyaad; I taw zaareedda; taani yayyiyaawaa ubbaappe taana I ashsheedda. **5** Neekko s'eelliyawantuu nashettiino; untuntuu som"ii ubbakka yeellatenna. **6** Ha hiyyeesaa bitanii waasseedda; Med'inaa Goday Aa waasuwa siseedda; Aa metuwa ubbaappe Aa ashsheedda. **7** Med'inaa

Godaa kiitanchchay Aa yayyiyaa asatuwaa naagee; I untunttu yuushshuwaan gidliide, untuntta ashshsee. **8** Med'inaa Goday keeka gidiyaawaa s'eelli be'ite. Aakko bak'atiyaa Asay anijetteeddawaa. **9** Hinttenoo, Aa geeshsha asatoo, Med'inaa Godaw yayyite; ayaw gooppe, aw yayyiyaa ubbatoo ayaynne pac'c'enna. **10** Gaammotuuksa miyaawe d'ayina koshsatiino; shin Med'inaa Godaa koyiyaawanttoo lo'obay pac'c'enna. **11** Ta tamaareetoo, haa yiite; sisite; Med'inaa Godaa yashsha taani hinttena tamaarsisana. **12** Lo'o de'uwaa de'anawunne keekkabaa be'ana mala, bare laysay aduk'kanaw koyiyaa Asay oonee? **13** Ne ins's'arssay iitabaa haasayennaadan, ne doonayyika c'immeenaadan te'a. **14** Iitaappe shaaketta; lo'obaa ootsa; sarotetsaa loysa koyaaade kaala. **15** Med'inaa Godaa ayifii s'illotuwaakko s'eellee; k'ay Aa haytsayyika untunttu waasuwwa hayzzee. **16** Untuntta hassayissiyaawaa biittaappe d'ayissana mala, Med'inaa Goday iitaa ootsiyaawantta, bare hank'kuwaa som'uwaan s'eellee. **17** S'illotuu waassiino; Med'inaa Goday untunttu waasuwwa sisee. I untunttu metuwwa ubbaappe ashshsee. **18** Med'inaa Goday wozanay me'eeddawanttoo mataana; k'ay barenttu hidoottaa k'ans's'eeddawantta ashshsee. **19** S'illo asaa metuu dara; shin Med'inaa Goday Aa he ubbaappe ashshsee. **20** S'oossay Aa mintsi naagiyaa diraw, Aa mek'etsaappe ittuunne me'enna. **21** Iitatuwaa iitatetsay wod'ana; s'illotuwwa is's'iyaaawanttu pirddetenna. **22** Med'inaa Goday bare k'oomatuwaa ashshsee. Aakko bak'atiide ooninne pirddetenna.

35 Daawita Mazimuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taananna ek'ettiyaawanttuna neeni ek'etta; taananna olettiyaawanttuna neeni oletta. **2** Gondalliyaanne hara olaa miishshaa oyk'kaade, taana maaddanaw dendda. **3** Taana yederssiyaawanttu bollan ne tooraanne mashshaa dentsa. Taana, «Taani neena ashshiyaawaa» yaaga. **4** Ta shemppuwaa wod'anaw koyiyaawanttu, yeellatonne kawushino; ta bolla iitabaa mak'ettiyaawanttu kawushiide guyye simmino. **5** Med'inaa Godaa kiitanchchay untuntta yederssiyaa wode, untunttu c'arkkuwaa sintsan de'iyaa suullaadan hanino. **6** Med'inaa Goda kiitanchchay, untuntta dechchana haniyaa wode, untunttu ogii d'umaanne halitsaa gido. **7** C'oo taana oyk'kanaw barenttu p'iriyaa wotseeddino; k'ayyika c'oo taana kunddisanaw ollaa bookkeeddino. **8** Erennan de'ishiina, untunttu bollan bashshay puttu go. Untunttu wotseedda p'irii untuntta oyk'ko; untunttu bashshaa ollaan kunddino. **9** He wode taani Med'inaa Godaan nashettana; I ashsheda diraw, taani nashshechchaa nooc'u gaana. **10** Ta kumentsaa asatetsay neena, «Abeet Med'inaa Godaw, ne mali oonee? Hiyyeesaa wolk'kaama kushiyaappe wotsa akkaasa. Hiyyeesaanne metootanchchaa bonk'ki miyaawanttu kushiyaappe ashshaasa» yaagana. **11** Wordduwaa markkattiyaawanttu ta bolla denddiino. Taani erennaban taana mootiino. **12** Taani lo'uwaa ootseeddawaa kushiya iitaa zaariino; yaatina, taani taarekka ataad. **13** Shin taani untunttu hargeedda wode, maak'aa mayyaad; ta asatetsaa s'oomaan daaburssaad. Ta woossay zaaruwaa demenan atteedda. **14** Ta huup'iyaa zik'ki ootsaade, ta dabboo, woy ta ishaw yeekkiyaawaadan yeekkaad. Itti Asay bare aatiw kayyottiyaawaadan ta huup'iyaa oyk'kaade, yeekkaade hamettaade. **15** Shin untunttu taani d'ubetteeddawaan nashettiide, ta bolla shiik'eeddino. Taani erenna gaasuwaan taana wad'd'iide, aguwwa is's'eeddino.

16 Iita Asay k'iliic'iyaaawaadan untunttu taana k'iliic'ino; untunttu yilotiide, barenttu achchaa garc'ceeddino. **17** Abeet S'oossaw, neeni awude gakkanaw c'o'u gaade s'eellay? Untunttu iita oosuwaappe taana ashsha; ha gaammotuwwa mala asatuwaappe ta al'o shemppuwaa ashshaa. **18** He wode gita shiik'uwaa taani new galataa immana; c'ora asaa shiik'uwaa taani neena sabbana. **19** Gaasuu baynnaa taana morkkiyaawanttu nashettoppino; taana c'oo is's'iyaaawanttu ta bolla sim'etoppino. **20** Untunttu sarobaa haasayiyaawaa aggiide, Biitan c'o'u giide de'iyaa asatuwaa bollan wordduwaa med'd'iide haasayiino. **21** Untunttu barenttu ins's'arssaa ta bolla k'arayiide, «Ee, ee, neeni ootseeddawaa nuuni nu ayifiyaan be'eeddo» yaagiino. **22** Abeet Med'inaa Godaw, neeni hawaa be'aade; c'o'u gooppe. Abeet S'oossaw, neeni taappe haakkoppa. **23** Abeet ta Godaw, ta S'oossaw, Ta diraw dendda; beegota ta doonaa gidaade mootetta. **24** Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, ne s'illotetsan taana shatintsaa; ta morkkatuwwa nashechchoppa. **25** Untunttu barenttoo, «Hashshu, hashshu, nuuni nu wozanaa amotteeddawaa gatseeddo. Nuuni Aa mitteeddo» gaanaadan ootsoppa. **26** Ta waayiyaan nashettiyaawanttu ubbay yeellatonne kawushino. Ta bollan otorettiyaawanttu yeellaanne kawushshaa mayno. **27** Taani shatimiyaawaa dosiyaawanttu nashettiide, «Hashshu!» giino. Untunttu ubbaa gede, «Bare k'oomaa sarotetsaan nashetiyyaa Med'inaa Goday gitato» yaagiino. **28** Gallassaa kumentsan ta ins's'arssay, ne s'illotetsaabaanne ne galataabaa odana.

36 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Med'inaa Godaa K'oomaa Daawita Mazimuriyaa Iita Asay bare wozanaa de'iyaa iitatetsaa kooshshaa hayzzee. S'oossaw yayyiyaaawe Aa k'ofaan baawa. **2** Ayaw gooppe, I barena loysit nashshee; hewoo I bare nagaraa demmanawunne is's'anaa daddayenna. **3** Aa doonaappe kesiyaa haasayay geniyaanne wordduwaa. Aad'd'eeda eraabaanne lo'obaa ootsiyaawaa I aggeeda. **4** I bare hiis'an de'iiddeekka geniyaabaa ootsanaw halchchee. I lo'o gidenna ogiyaan ek'keedda; I iitabaa is's'enna. **5** Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uu salotuwwa gakkee; ne tumatetsayyika bolla shaariyaadan d'ok'kee. **6** Ne s'illotetsay ubbaappe d'ok'ka deretuwwa mala; ne pirddayyika ubbaappe zik'ka c'iimmaa mala. Abeet Med'inaa Godaw, neeni asaakka do'aakka naagaasa. **7** Abeet S'oossaw, aggena ne siik'uu ayiba al'obee! Asay ne k'efiyya giddo bak'ati attee. **8** Untunttu ne soo gidon palaho maaddappe miide kallii; ne keekkatetsaa shaafaappe neeni untuntta ushshaasa. **9** Ayaw gooppe, de'uwaa pultuu ne matan de'ee; Ne poo'uwaan nuuni poo'uwaa be'eetto. **10** Neena eriyaawantta neeni siik'iyaa siik'uwaaanne suuretoo keekkiyaa keekaa aggoppa. **11** Otoranchcha gedii taana yed'd'oppo; nagaarschatuwwa kushii taana yederssoppo. **12** Iita asatuu kunddeeddawantta be'ite; untunttu kunddeeddino; denddanawukka danddaykino.

37 Daawita Mazimuriyaa Iitaa ootsiyaawanttu diraw yilotoppa. Nagaraa ootsiyaawantta k'anaattooppa. **2** Ayaw gooppe, untunttu maataadan ellekka melana; shulleedda bonc'c'iyaaadan untunttu k'ok'kofetana. **3** Neeni Med'inaa Godaan ammanetta; lo'obaa ootsa. Yaataade biitlan palahina de'a. **4** Med'inaa Godaan nashetta; I new ne wozanaa amuwaa immana. **5** Ne ogiyaa hadaraa Med'inaa Godaw

imma. An ammanetta; I new ootsana. **6** I ne s'illotetsaa wontta s'alk'kiyaadan, k'ay ne yewuwa pirdaa gallassaa seeta awaadan poo'issana. **7** Med'inaa Godaa sintsan c'o'u gaade, I ootsanaw, danddyan naaga. Untunttu iita halchchuu polettina, duretteedda asatuwa bolla yilottoppa. **8** Hank'kuwa agga; yiluwaappe te'etta. Yilottoppa; ayaw gooppe, hewe metuwaan yeggee. **9** Iitaa ootsiyaawanttu d'ok'ollettiide d'ayana; shin Med'inaa Godaan hidootaa ootsiyaawanttu biittaa laattana. **10** Iitaa ootsiyaawanttu guutsa wodiyaappe guyyiyaan de'ikkino; neeni untunttu koyinttokka untunttu beetikkino. **11** Shin ashkktuu biittaa laattana; untunttu gitaa sarotetsaan nashettiide de'ana. **12** Iita Asay s'illo asaa bolla mak'etteenne bare achchaa garc'c'ee. **13** Shin Goday iitatuwa bollan miic'c'ee; ayaw gooppe, untunttu pirdaa gallassay yiyaawaa I eree. **14** Iita asatuu hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwa unganawunne suuretetsan hamettiyaawanttu wod'anaw, Barenttu mashshaa shoddeeddinonne barenttu wonddaafiya dafeeddino. **15** Shin untunttu mashshay untunttu wozana ayifiyaan gelana; untunttu wonddaafiikka me'ana. **16** S'illoo de'iyaa guutsabay c'ora iita asatoo de'iyaa darobaappe lo'a. **17** Ayaw gooppe, iitatuwa wolk'k'ay me'ana; shin s'illotuwa Med'inaa Goday zemppeesee. **18** Suure asatuwa ogiyaa Med'inaa Goday eree; untunttu laataykka med'inaw untunttuwa gidana. **19** Iita wodiyaan suure asatuu yeellatikino; koshaa wodiyaan untunttu kallana. **20** Shin iita asatuu hayk'k'ana. Med'inaa Godaa morkketuu gam'enna dembbaa c'iishshaa mala; untunttu c'luwaadan d'ayana. **21** Iita Asay tal'li akkiide c'iggena; shin s'illo Asay k'arettiide immee. **22** Med'inaa Godaan anijetteedawanttu biittaa laattana; shin shek'k'etteedawanttu d'ok'olletti d'ayana. **23** Asaa ogii Med'inaa Godaa nashechchooppe, Goday Aa tangguwa kaaletseenne minisee. **24** I d'ubettooppekka kunddenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Aa kushiyaay oyk'kiide zemppeesee. **25** Taani kase yalaga; ha'i simmi c'imaad; shin s'illo Asay c'oo attina, woy Aa naanatu miyaawaa d'ayi woosishin, taani ubbakka be'a erikke. **26** I ubbaa wodekka keeka; c'oo tal'lee. Aa naanatuukka haratoo anijo gidanawanttu. **27** Iitaappe haakka; lo'obaa ootsa. Yaatooppe, neeni adusaa laysaa de'ana. **28** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday s'illobaa dosee. S'oossaa asatuwa I aggena; s'illottu med'inaw naagetiino. Shin iitatuwa zeretsay d'ok'ollettana. **29** S'illottu biittaa laattananne yaan med'inaw de'ana. **30** S'illuwa doonay aad'deedda eraa odee; Aa ins's'arssaykka s'illobaa haasayee. **31** Aa S'oossaa higgii Aa wozanaan de'ee; Aa gediikka aappe halis's'ena. **32** Iita Asay s'illo asaa wocheenne wod'anaw koyee. **33** Shin Med'inaa Goday s'illo asaa Aa kushiyaan aggena; pirdaw ek'kiyaa wodekka Aa bolla pirdissenna. **34** Med'inaa Godaan hidootaa wotsaade, Aa ogiyaa naaga. Neeni biittaa laattana mala, I neena darssana. Iita asatuu d'ok'ollettiide d'ayishina, neeni be'ana. **35** Taani iti dagantsiyaa iita bitaniyaa, wolaadan daasheeddawa be'aad. **36** Shin taani he saanna simmaade aad'diyaa wode I d'ayeedda; Koyinakka I beetibeenna. **37** Ane lo'o asaa akeeka; suure asaa be'a; ayaw gooppe, saro asaw poluu lo'ana. **38** Shin bayzanchchatur ubbaa d'ayana; iitatuwa poluukka d'ok'olletti d'ayana. **39** S'illottuwa atotetsay Med'inaa Godaappe yee; metuwa wode I untunttu naagetti attiyaa sa'aa. **40** Med'inaa Goday s'illottuwa maaddeenne ashshae. Untunttu aakko bak'ateedda diraw, I untunttu iitatuwaappe wotsi akkeenne ashshae.

38 Daawita hassayissiyaawaa mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ne hank'kuwaan taana seeroppa; ne yiluwaan taana muroppa. **2** Ne wonddaafiya pootsay taana c'addi diggeeddino; ne kushiikka taana naak'ki oyk'keedda. **3** Neeni lanc'ceedda diraw, ta bollay pas'a gidena; ta nagaraa diraw, ta asatetsay sara gidenna. **4** Ta iitatetsay di'luwaadan taana muukkeedda; denddenna wolk'k'aama tookuwaadan taw dees'eedda. **5** Taani nagaraa ootseedda eeyyatsaata diraw, ta madutsay giishshaa oyk'kiide s'ink'keedda. **6** Taan hokkaadinne k'uunnaad. Gallassaa kumentsaa yeekkaade peeshaad. **7** Ta ashuwa mishuu s'uuggee; ta bollay pas'a gidena. **8** Taani daaburaadinne nippi gaad; ta wozanay diddik'iyaa diraw oolay. **9** Abee S'oossaw, ta amuu ubbay new erettee; taani ooliyaawe neeppe geemibeenna. **10** Ta wozana ayifiyaan diddik'ee; ta wolk'k'ay is's'ina; Ta ayifiikka s'eeleaa is's'eedda. **11** Ta maytsaa diraw, ta shoortuukka ta laggetuukka haakuwaan ek'keeddino. Ta dabbotuukka taappe haakkeeddino. **12** Taana wod'anaw koyiyaawanttu, barenttu p'riyaa taw yeggiino. Taana k'ohanaw koyiyaawanttu, «ek'k'ashsha; nuuni neena demmana» yaagiide, manddiinonne gallassaa kumentsaa ta bolla yaa'iino. **13** He wode taani tulle asaa mala, sisikke; taani duude asaa mala, doonaanne pokikke. **14** Ee, taani sisennanne doonay zaarena asaa mala. **15** Shin abeet Med'inaa Godaw, taani neenan hidootaa ootsay. Abee Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, neeni taw zaaruwa immana. **16** Taani S'oossaa, «Ta gedii d'ubettina, untunttu, «Aw hashshu» gaanaadaaninne ta bolla c'ee'ettanaadan ootsoppa» yaagay. **17** Taani kunddana hanay; ta sakuukka taana yeddennan is's'eedda. **18** Taani ta iita oosuwa paas'ay; taani ta nagaraa gaasuwaan kayyotay. **19** Ta morkketuu goobanne wolk'k'aama; taana c'oo is's'iyaawanttu c'ora. **20** Taani lo'obaa ootsina, taw iitaa zaariyaa asatuu, Taani lo'obaa kaaliyaa diraw, taana ek'ketiino. **21** Abee Med'inaa Godaw, taana yeggoppa. Abee ta S'oossaw, taappe neeni haakkoppa. **22** Abee Med'inaa Godaw, taana ashshiyaawoo, taana maaddanaw elleella.

39 Daawite Zammaaretuwa Kaappuwa Juddutoo Yes's'eedda Amanuwa K'aalaa (1 Od. 25:3) Taani, «Ta ins's'arssan nagaraa ootsennaa, ta ogiyaa naagana. Iita asatuu ta sintsan de'iyaa wode, ta doonaa barana» yaagaad. **2** Shin taani duudiyaadan c'o'u gaad; taani haray atto lo'obaa haasayiaawaakka aggina, Ta waayii yaa dareedda. **3** Ta wozanay ta garssan seeleedda; ta k'ofay poddu giide, ees's'i keseedda. Yaatina, ta ins's'arssan hawaadan yaagaad: **4** «Abee Med'inaa Godaw, ta de'luwa wurssetsaanne ta de'anaw atteedda gallassaa taana bessa. K'ay ta de'uu wuranaw ay keeshshaa elleellintto, taana erissa. **5** Neeni ta laysaa s'ii takkaad'e keeshshaa kessaadda. Ta laysay ne sintsan bayinnawaa mala; tumuwaappe Asay ubbay iti gedde shemppiya c'arkkuwa mala. **6** Tumuwaappe Asay eeshuwaadan hamettee; tumuwaappe c'oo mela simerettee. I mas'luwa shiishshee; shin akkana asaa erenna. **7** «Abee Godaw, ha'i simmi, taani naagiyaawe ayee? Taani hidootaa ootsiyaawe neenana. **8** Ta bayzsuwa ubbaappe taana ashsha; eeyyatuwaan taana toshissoppa. **9** Hawaa ubbaa ootseeddawe neena gidiyaa diraw, taani duudaad; Doonaanne pogabeykke. **10** Ne boshaa ta bollaappe dentsa. Ne kushiya minotetsaa gaasuwaan taani daaburaad. **11** Neeni asaa Aa nagaraa diraw, seeraasanne muraasa; Aa al'o shemppuwa bil'aadan wurssaas. Tumuwaappe Asay ubbay iti gedde

c'arkkiyaa c'arkkuwaa mala. **12** «Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; taana maaddanaw ta waasuwwa hayzza. Ta afotsaa c'o'u gooppa; ayaw gooppe, taani ta aawotuwwa ubbaadan betenne imatsaa gidaade, neenana de'ay. **13** Taani shaakkettanaappenne d'ayanaappe, kasetaade nashettana mala, ha'i taana agga» yaagaad.

40 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Taani Med'inaa Godaa danddayan naagaad; I taakko simmiide, ta waasuwwa siseedda. **2** Bashshaa ollaappe, halitsiyaa urk'k'aappe taana kesseedda. Ta gediyaaw zaallaa bolla esseedda; k'ay ta hametsaakka saruwwa ootseedda. **3** I ta doonaan ooratsa yetsaa wotseedda; he yetsayenne, «Nu S'oossay galatetto» yaagiyaawaa. Darotuu be'iide, yayananne Med'inaa Godan ammanettana. **4** Med'inaa Godaa barew ammanettiyaawaa ootseedda asay, otoranchchatuwaakko s'eelennawenne, worddanchchatuwaakko simmenna Asay anjjetteddawaa. **5** Abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, neeni daro malalissiyaabaa ootsaadda; Neenana likkettiyaawe ooninne baawa! Neeni nuw k'oppeedda lo'o k'ofaa ooninne paydanaw danddayenna. Hewe taani odina, wuriyaawaa gidenna. **6** Neeni yarshshuwaanne imuwaa koyabaakka; shin sisana mala, taw haytsaa dooyaadda. S'uuggiyaa yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwwa neeni koyabaakka. **7** Hewaappe guyyiyaan taani, «S'aatsaa mas'aafan tabay s'aafetteeddawaadan, taani yaad. **8** Abeet ta S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw dosay; ne higgii ta wozanaa gidдон de'ee» yaagaad. **9** Wolk'k'aama shiik'uwaan taani, «Ne s'illotetsaa» mishiraachchuwwa odana. Abeet Med'inaa Godaw, neeni eriyaawaadanka, taani ta doonaan odiyaawaa aggabeyikke. **10** Taani ne s'illotetsaa ta wozanaa gidдон k'osabeykke; neeni ammanettiyaawaanne ashshiyaawaa odaad. K'ay aggena ne siik'uwaanne ne tumatetsaa, ne wolk'k'aama shiik'uwaappe gentsabeykke. **11** Abeet Med'inaa Godaw, ne maarotetsaa taappe haassoppa. Aggena ne siik'uunne ne tumatetsay taana ubbaa wode naago. **12** Ayaw gooppe, paydu bayinna iitabay taana dooddeedda. Ta iitatetsay taana gakkiiide goozeedda; taani s'eellanaaw danddaykke. Ta iita oosuu ta huup'iyaa binnaanaappe dareedda; ta wozanay ta gidдон seereedda. **13** Abeet Med'inaa Godaw, taana ashshanaw eeno ga; abeet Med'inaa Godaw, taana maaddanaw elleella. **14** Taana wod'anaw koyiyaawantuu ubbakka yeellatonne kawushino. Taani k'ohettannawaa amottiyaawantuu kawushiide guyye simmino. **15** Ta bolla, «Aw hashshu! Hashshu!» geeddawantuu s'oonetteedda diraw, yeellatino. **16** Shin neena koyiyaa ubbatuu, neenan nashetionne hashshu giino. K'ay ne atotetsaa dosiyaawantuu ubbatuu, «Med'inaa Goday gitato!» yaagiino. **17** Taani hiyyeessanne metootanchchaa; tawaa Goday k'oppo. Taana maaddiyaawenne ashshiyaawe neena; abeet ta S'oossaw, gam'oppa.

41 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Mazimuriyaa Hiyyeessaw k'oppiyaa Asay anjjetteddawaa; metuwwa gallassi Med'inaa Goday Aa ashshaa. **2** Med'inaa Goday Aa naagiide, pas'a wotsee. Inne biittaa bolla anjjetteddawaa gidee; S'oossay Aa Aa morkkatuwwa amoo aatsiide immenna. **3** Med'inaa Goday Aa harggiyaa hiitsan de'ishiinakka maaddee; I sakkettinakka, Aa patsee. **4** Taana gidoope, taani, «Abeet Med'inaa Godaw, taani neena naak'keedda diraw, taana maara; Harggiyaappekka taana

patsa» yaagaad. **5** Ta morkketuu iitaban taana haasayiide, «I awude hayk'k'anddeeshsha? K'ay Aa suntsaykka awude d'ayanddeeshsha?» yaagiino. **6** Taana be'anaw yiyaa ooninne taw worddobaaw ode; bare wozanaan taana zigiriyaawaa biddee. Hewaappe guyyiyaan, kare kesiide, yaanne haanne oduwaa laalee. **7** Taana is'S'iyyaa ubbatuu ittippe ta bolla saasukkiino; «Iitabay Aa bolla gakkee» giide k'oppiino. **8** Untuntuu «Aa iita harggii oyk'keedda; I he giseeddasaappe ubbakka daddenna» yaagiino. **9** Haray attina, taani ammanettiyya ta siik'o laggii, taani barsseeddawe ta kushiyya sa'eedda. **10** Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni taana maara; taani untuntuu kushiyya kesanaadan, taana harggiyaa hiitsaappe dentsa. **11** Neeni taanan nashettanawaa taani eray; Ayaw gooppe, ta morkki taana, s'ooniide gayrena. **12** Neeni taana ta suuretetsaa diraw zempissaadda; ne sintsan taana med'inaw wotsaadda. **13** Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, med'inaappe med'inaa gakkanaw galatetto. Amen". Amen".

42 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwaa Akeekaa Timirtiyaa Gaaray goggiyaa haatsaa laamotiyaawaadan, Abeet S'oossaw, hewaadan taanikka neena laamotay. **2** «Taani baade, S'oossaa sintsa be'anawe awudeeshsha?» gaade, S'oossaa, de'uwwa S'oossaa be'anaw saametay. **3** Asatuu ubbaa gede, «Ne S'oossay hak'an de'ii?» yaagiyya wode, taw gallassinne k'amma ta afotsay k'uma gideedda. **4** Taani untuntuu baalaa bonchchanaw, shiik'eedda daro asaa gidduwaana salpiyaan hombboc'ishiinanne galataa yetsaa yes'sishin, S'oossaa golle kaaletseeddawaa k'oppiyaa wode, ta wozanay kayyottiidde, gidдон seereedda. **5** Ta shemppattee, taani ayaw kayyottaytaa? K'ay ayaw jabbakattaytaa? Taani S'oossan hidoottaa wotsana. Ayaw gooppe, taani biro taana ashshiyaawaanne ta S'oossaa galatana. **6** Ta wozanay kayyotteedda; hewaa diraw, taani Yorddaanoosa biittan, Hermmoone d'ok'kan, Miizaare Deriyan ek'kaade neena hassayay. **7** Ne soossuwwa guntan c'iimmuu c'iimmaaw s'eese; K'ay ne beetayenne ne hobbii ubbay ta bollaanna goggeedda. **8** Gallassi Med'inaa Goday aggena bare siik'uwwa taw kiittee. K'ammakka Aa yetsay taananna de'ee; he yetsaykka taani ta de'uwwa S'oossaa woossiyaa woosaa. **9** S'oossaa, ta wogga zaallaa taani, «Ayaw taana dogaadii? Taani ayaw ta morkkiyaan naak'ettaade kayyottaade hamettoo?» yaagay. **10** Ta morkketuu taana, «Ne S'oossay hak'an de'ii?» yaagiide, ta mek'etsaa mentsiide boriino. **11** Ta shemppattee, taani ayaw kayyottaytaa? K'ay ayaw jabbakattaytaa? S'oossan hidoottaa wotsana. Ayaw gooppe, taani ha'ikka taana ashshiyaawaanne ta S'oossaa galatana.

43 Abeet S'oossaw, taana shatintsaa. S'oossaa erenna asatuwaana ta mootuwwa neeni mootetta. C'immiyaa iita asatuwaappe taana neeni ashsha. **2** S'oossaw, taani naagetta attiyya miis'ay neena. Neeni taana ayaw aggay? Taani ayaw ta morkkiyaan, naak'ettaade kayyottaade hamettoo? **3** Ne poo'uwaanne ne tumuwwa taw kiitti; untuntuu taana kaaletsino. Ne geeshsha deriyya neeni de'iyaaasaa afino. **4** He wode taani ta S'oossaa yarshshuwwa sa'aa, taana nashechchiyya S'oossaakko baana. Abeet S'oossaw, ta S'oossaw, taani diitsaa diis'saade, neena sabbana. **5** Ta shemppattee, taani ayaw kayyottaytaa? K'ay ayaw jabbakattaytaa? Taani

S'oossan hidoottaa wotsana. Ayaw gooppe, taani biro taana ashshiyaawaanne ta S'oossaa galatana.

44 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwaa Akeeka Timirttiyaa Abeet S'oossaw, aad'd'eeda wodiyaan, neeni ootseeddawaa nuuni nu haytsaan siseeddo, nu aawotuwwa wodiyaanka ne ootseeddawaa nuw odeeddino. **2** Kawutetsatuwaa neeni ne kushiyan laaggaade kessaadda; nu aawotuwwa untunttu biittan tokkanaw; hara kawutetsatuwaa muraadda; shin ne asatuwaa aasaadda. **3** Untunttu barenttu mashshaan oliide, he biittaa kessibeykino; Shin neeni untunttu siik'eedda diraw, untunttu ne ushechcha kushiya, ne k'esiyaanne ne sintsa poo'uwwa wolk'kan s'ooneeddino. **4** Yaak'ooba asaw s'oonuwwa azaziya, ta kaatiinne ta S'oossay neena. **5** Neenan gidide, nu morkkatuwwa nuuni sugi olana; ne suntsan nu ek'etiyaawantta nuuni yed'd'ana. **6** Taani ta tooraan ammanettikke; ta mashshaykka taana ashshenna. **7** Shin neeni nuuna nu morkkatuwaappe ashshaada; k'ay nuuna is'siyaawantta neeni kawushshaadda. **8** Nuuni ubbaa wode S'oossan c'ee'etteetto; ne suntsaw med'inaw galataa immana. **9** Shin ha"i neeni nuuna aggaada; kawushshaadda; nu tooraa asaana itippe olaa bakka. **10** Nu morkkatuwwa sintsaappe nuuna bak'k'atissaadda; nu ek'etiyaawanttu nubaa bonk'k'eeddino. **11** Neeni nuuna dorsatsuwaadan shukaw aatsaade immaadda; k'ay kawutetsatuwaa gidдон nuuna laalaadda. **12** Neeni ne asaa hirayisuwaan zal'aadda; ayaa wodiyaanne demmabeykka. **13** Neeni nuuna nu shoorotuu boriyaawaa, k'ay nu heeraan de'iyaa wanttu k'iliic'iyaaawaanne miic'c'iyaaawaa ootsaadda. **14** Neeni nuuna kawutetsatuwaa gidдон tossaa kessaadda; nuuna untunttu barenttu huup'iyaa k'aatsi k'aatsi k'id'iyaaawaa ootsaadda. **15** Taani gallassaa kumuntsan tooshettaad. Ta som"iyaa yeellay kammeedda. **16** Taana shek'kiyaawantunne boriyaawanttu gaasuwaan, Taanna morkkiyaawantunne manddiyaawanttu gaasuwaana. **17** Nuuni neena dogibeennawaa gidoopekka, woy ne c'aak'uwwa mentsibeenawaa gidoopekka, Hawe ubbay nu bolla haneedda. **18** Nu wozanay neeppe guyye simmibeenna; nu gedi ne ogiyaappe gas'aa kesibeenna. **19** Shin neeni nuuna mentsereetsaade do'aa gidдон yeggaadda; d'ip'pi go d'uman kammaadda. **20** Nu S'oossaa suntsaa nuuni dogeeddentto, hara s'oossaa woossanaw nuuni nu kushiya mic'c'eeddentto, **21** Wozanaa geemmeedda s'uuraa S'oossay eriyyaa diraw, I hawaa biddiide demmennee? **22** Shin ne diraw, gallassaa ubbaan nuuna wodiino; shukkanaw afiyya dorssaadan paydeteeddo. **23** Abeet Med'inaa Godaw, dendda! Ayaw gem'ishay? Beegotta! Med'inaw nuuna aggoppa. **24** Ne som'uwwa nuuppe ayaw gentsay? Nu k'ohuwaanne nu un"aa ayaw dogay? **25** Nuuni baanan duge olteeddeeddo; nu asatetsaykka biittaana oyk'k'etteedda. **26** Abeet S'oossaw, dendda! Nuuna maadda! Aggena ne siik'uwwa diraw, nuuna woza.

45 K'oore Naanatu Zammaaretuwaa Kaappoo C'iishshaa Waatsa Giyya Waatsan Yes's'eedda Yetsaa. Akeekan S'aafetteedda Siik'uwwa Yetsaa. Taani ta yetsaa kaatiyaa sisan, ta wozanay lo'o k'ofaa pultee; ta ins's'arssay lo'o s'aafiyya asaa bi'iriyaa mala. **2** Asaa ubbaappe neeni malanchchanne; ne haasayay nashetsiyaawaa gidana mala,

S'oossay neena med'inaw anjeeedda. **3** Wolk'kaama kaatiyaw, ne mashshaa ne s'eessan danc'c'a; bonchchuunne gitatsay newaa. **4** Ne tumatetsaa, ashkhetetsaanne s'illotetsaa diraw, ne angгаа mayyaade, s'oonanaw piriis'a. Ne ushechcha kushii malalissiyaabaa besso. **5** Ne pootsay k'ara; untunttu kaatiyaa morkkatuwwa wozana ayifiyya c'addino. Kawutetsatu ne gediyaan kunddino. **6** Abeet S'oossaw, ne kawutetsaa araatat med'i med'inaw de'ee; ne kawutetsaa s'am"aykka suuretetsaa s'am"aa. **7** Neeni s'illotetsaa siik'aasa; geelatetsaa is's'aa. S'oossay, ne S'oossay, neena ne laggetuwaappe aatside, nashshechchaa zayitiyya okkeeddawe hewaassa. **8** Kawaraan, godare uutsaaninne birggudiyaan, ne mayuu ubbay pushakketteedda. Danggarssaa zaaliyaan alleek'k'etteedda, ne kawutetsaa golliyaan diis's'iyaa wanttu neena nashechhiino. **9** Kaatiyaa golliyaan de'iyaa mac'c'a asatuwaa gidдон, kaatetuwwa mac'c'a naanatu de'iino; kaatata geeshsha work'k'aan alleek'k'ettaade, neeppe ushechcha baggan ek'k'aaddu. **10** Ta naattee, sisa; hayzza; ne haytsaa haa yegga. Ne zariyaanne ne aawuwwa golliyya dogaa. **11** Ne pulaa kaatii amotte; I new goda gidiyaa diraw, aw azazetta. **12** S'iroosa Asay iziw imotaa akkiide yaana; duretuu neena awuddashana. **13** Kaatiyaa naatta kaatiyaa golliyya gidдон waata lo"ay! Izi bullachchaa mayuukka work'k'aa k'ac'inan dadetteedda. **14** Bare alleek'k'o mayuwwa mayyaade, kaatiyaakko moyzzetaw; Izi lagge naanatu wodorotuu, izo kaalliide, Aa sintsa aheeddino. **15** Untunttu nashettiiddenne homboc'idde yiide, kaatiyaa golliyya geliino. **16** Kaatiyaw, ne aawotuwwa kotaa ne naanatu akkana. Neeni untunttu biittaa ubbaa bollan suntsana. **17** Taani ne suntsay yeletaa ubbaan hassayettanaadan ootsana. Hewaa diraw, Asay med'i med'inaw neena galatana.

46 Zammaaretuwaa Kaappoo K'oore Naanatu Immina Yes'etteedda, Wodoro Naanaa Yetsaa Hiilan S'aafetteedda Yetsaa. S'oossay nuuni naagetti attiyaa saanne nuw wolk'kaa. Nuuna metuu gakkiiyaa wode, maaddanaw I ubbaa gede matan de'ee. **2** Hewaa diraw, biittay k'aas's'intokka, woy daretuu abban kundintokka, Nuuni yayyokko. **3** Abbaa beetay guummiide, hoommuwwa maynintokka, Aa wolk'kaama hobbiiyan daretuu yiik'kiyiik'k'intokka, nuuni yayyokko. **4** Itti shaafay de'ee. He shaafay goggiide, S'oossaa katamaa, Ubaappe D'ok'kiyaa S'oossay de'iyaa geeshsha sa'aa nashechchee. **5** S'oossay Aa gidдон de'iyaa diraw, he katamay k'aas's'enna. Wontta guuran S'oossay Aa maaddana. **6** Gadiyaa Asay shabbaretee; kawutetsatu k'aas's'iino. S'oossay bare k'aalaa sisseedda wode, sa'ay seere. **7** Med'etetsaa Ubbaa Goday nuunanna de'ee; Yaak'ooba s'oossay nuuni k'osetti attiyaa sa'aa. **8** Haa yiite; Med'inaa Goday oosuwwa s'eellite; I sa'aan aheedda bashshaa be'ite. **9** I sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa olaa te'ee; wonddaafiyya mentsee; tooraa mentsee; gondalliyaakka taman s'uuggee. **10** Woppu giite; taani S'oossaa gidiyaawaa erite. Taani kawutetsatuwwa gidдон d'ok'k'ay. K'ay biittaa bollanka d'ok'k'ay. **11** Ubaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday nuunanna de'ee; Yaak'ooba S'oossay nuuni k'osetti attiyaa sa'aa.

47 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwwa Mazimuriyaa Kawutetsatu ubbay hintte kushiya bak'k'ite; k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, S'oossaw galataa yes's'ite. **2** Ubaappe D'ok'kiyaa Med'inaa Goday yayettanaw bessee; sa'aa ubbaa bollan I wolk'kaama kaatiyaa. **3**

Gadiyaa asaa nuuppe garssaana, kawutetsatuwaakka nu gediyaappe garssaana wotsiide, Nuw moodissee. **4** I nuw laatiyaa biittaa dooreedda; he biittay, I siik'iyaa Yaak'ooba zaratuu c'ee'k'ettiyaawaa. **5** S'oossay pude kawutetsaa arataa keseedda. Med'inaa Goday pude kesiyaa wode, nashshechchaa homboc'etsayenne malakataa punnay sisettedda. **6** S'oossaa sabbite; ee, Aa sabbite. Nu kaatiyaa sabbite; ee, Aa sabbite. **7** S'oossay sa'aa ubbaa kaatiyaa gidiyaa diraw, galataa sabaa sabbite. **8** S'oossay bare geeshsha kawutetsaa arataan utteedda; S'oossay kawutetsatuwaa ubbaa mooddee. **9** Kawutetsatuwaa kaappatuu, Abrahaama S'oossaa asatuwaana ittippe shiik'iino. Ayaw gooppe, sa'aan de'iyaa wolk'kaamatuu ubbay S'oossaassa; I loytsi d'ok'ku geedda.

48 K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa; yetsaa Med'inaa Goday wolk'kaama. Nu S'oossaa kataman Aa geeshsha deriyaan aad'o galatay aw bessee. **2** S'oossaa deriyaa S'iyoone d'ok'k'anne lo'a. Pudehaa baggana de'iyaa He wolk'kaama kaatiyaa katamay sa'aa ubbaw nashshechchaa. **3** He katamaa gimbbiyaa gidдон, barenan saro Asay de'iyaaawaa S'oossay besseedda. **4** Kaatetuu barentu tooranchchatuwaana ittippe shiik'eeddino; S'iyoone olanaw yeeddino. **5** Aa be'iide, maalalettiidinne dagammiide, bak'ateeddino. **6** Untuntu hewan de'ishiina, untunta yashshaa kokkorssay oyk'keedda; oysay oyk'keedda mishirattiidan un'eteeddino. **7** Away doliyaa bagga wolk'kaama c'arkuwaan, me'iyaa Tarsseese markkabiyaadan untuntu kokkoreeddino. **8** Nuuni siseeddawaadanka, Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa kataman, nu S'oossaa kataman, I ootseeddawaa be'eeddo. S'oossay he katamaa med'inaw minisi essee. **9** Abeet S'oossaw, ne Geeshsha Golliyaa gidдон aggena ne siik'uwaa k'oppeeddo. **10** Abeet S'oossaw, ne suntsaadanka, ne galatay sa'aa gas'aa gakkedda. Ne ushechcha kushii s'illotetsaan kumeeddawaa. **11** Ne pirddaa diraw, S'iyoone Asay nashettee; Yihudaa mootsatuukka nashettiino. **12** S'iyoone yuushshuwaan hamettee; I yuushshuwaan yaanne haanne simerettide. I wochchiyaa sa'aa paydite. **13** Yiyaa yeletaw odanaadan, izi gimbbiyaa akeekitenne izi aakko gimbbiyaa s'omoosite. **14** Hintte, «Med'i med'inaw ha S'oossay nu S'oossaa; I nuuna hayk'kana gakkanaw kaaletsana» yaagiide odite.

49 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, K'oore Naanatuwaa Mazimuriyaa Hinttenoo, asatoo, ubbatuukka hawaa sisite. Hinttenoo, sa'aan de'iyaaawantoo, ubbatuukka hawaa hayzite. **2** D'ok'k'ay zik'k'ayyaka, durii mank'kuukka sisite. **3** Ta wozanay k'ofay c'iumma; ta doonay aad'd'eeda eratesaa haasayee. **4** Ta haytsaa leemisuwaakko yeggana; diitsaa diis'saade, Taani Aa biletsaa k'onc'cissana. **5** Meto gallassay yiyaa wodiyaaninne baletsiyaa morkketuu, taana dooddiyaa wode, Taani ayaw yayyaytaa? **6** Ta morkketoo, Barentu de'iyaaawan ammanettiyaawantoonne barentu duretetsaa daruwaan c'ee'k'iyaaawantoo ayaw yayyaytaa? **7** Ay asayenne barena wozanaw, woy bare shemppuwaa gatiyaa S'oossaw c'igganaw danddayenna. **8** Ayaw gooppe, asaa shemppuwaa gatii al'a. Ay gatiyaa c'igginakka gidena. **9** I med'inaw de'anaadan, woy I hayk'kennaadan ootsanaw gakkenna. **10** Eeyyatuunne boozatuu hayk'kiyaawaadan, aad'd'eeda eranchchatuukka d'ayiyaawaanne barentu mas'uwaa haratoo yeggiide biyaawaa asay ubbay be'ee. **11** Untuntu barentu biittaa barentuwaa

giinakka, duufuu med'inaw untuntu gollenne yeletaappe yeletaa gakkanaw untuntu de'iyaa sa'aa gidanawaa. **12** Asay ay gitatooppekka pas'a attena; I do'aadan hayk'kana. **13** Barekka barentu huup'yaan ammanettiyaawantuu kaac'ayenne untuntu k'aalaa tuma giyaawantuu wurssetsay hawaa. **14** Shukaw dooreteedda dorratsuwaadan, untuntu duufoo dooreteeddino; Hayk'kuu untuntu hentsanchchaa gidanawaa. Suuretuu wonna untuntu duufuwa bolla hamettana; untuntu barentu de'iyaa golliyaappe haakkiide, duufuwaan wook'kana. (Sheol h7585) **15** Shin S'oossay taana wozana; I ta shemppuwaa hayk'kuwaa wolk'kaappe ashshana. (Sheol h7585) **16** Asay duretitiyaa wodenne, Aa bonchchuu dariyaa wode yayyoppa. **17** Ayaw gooppe, I hayk'kiide, Ayinne akkiide beenna; Aa duretay aanana ittippe duufuwaa beenna. **18** Asay pas'a de'iyaa wodiyaan, «Taw kumeedda» gooppenne, ubbabay aw giigeedda diraw galattetoppenne, **19** Simmiide poo'uwaa be'enna bare mayzzaa aawotuwaana gakkettee. **20** Eri bayinnan gitateedda Asay do'aadan hayk'kana.

50 Asaafa mazamuriyaa Wolk'kaama S'oossay, Med'inaa Goday haasayee. Away doliyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw sa'aan de'iyaa asaa s'eesee. **2** Puulay kumentsaa lo'a gidiyaa S'iyooneppe S'oossay poo'ee. **3** Nu S'oossay yaana; c'o'u geena. Ees'siyaa tamay Aa sintsaana; wolk'kaama gotii Aa yuushshuwaana. **4** S'oossay bare asaa pirddiidde, salotuwaanne sa'aa s'eesee. **5** «Yarshshuwaa yarshshiyaawaan, taananna c'aak'k'eteedda S'oossaa asatuwaa, taakko shiishshite» yaageedda. **6** S'oossay pirddiyaawaa gidiyaa diraw, salotuu Aa s'illotetsaa odiino. **7** «Ta asaw, sisa! Taani new oday. Israa'eeliyaa asaw, taani ne bolla markkattay. Taani S'oossaa, ne S'oossaa. **8** Ne yarshshuwaa dirawunne neeni ubbaa gede shiishshiyaa s'uuggiyaa yarshshuwaa diraw, Taani neena seerikke. **9** Hewaadanka, ne dirssaappe korumatuwaa, woy ne sikkuaappe deeshshatuwaa akkanaw koyikke. **10** Ayaw gooppe, woraan de'iyaa do'atuu ubbatuu tawantta; sha"u deriyaa bollan de'iyaa mehetuukka tawantta. **11** Taani d'ok'ka deriyaan de'iyaa kafotuwa ubbaa eray; dembban de'iyaa med'etetsatuu tawantta. **12** Taana koshinttonne, taani new odikke: ayaw gooppe, sa'ayenne sa'aan kumeeddawe ubbay tawaa. **13** Taani korumatuwaa ashuwaa mayytaa? Woy deeshshatuwaa suutsaa ushaytaa? **14** Hewaa diraw, S'oossaw, neeni immiyaa yarshshuu galataa gido; Ubbappe D'ok'kiyaa S'oossaw ne k'anggettsaa gatsa. **15** Yaataade, metuwaa gallassi taana s'eesa. Taani neena ashshana; neenikka taana bonchchana» yaagee. **16** Shin S'oossay iita asaa hawaadan yaagee; Ta higgiyaa neeni zaara zaaraade ayaw oday? Woy ta c'aak'uwaa ne doonaan ayaw haasayay? **17** Neeni ta timirttiyaa is's'aadda; ta k'aalaakka haytsaa bollaanna aatsaada. **18** Neeni kayisuwaa be'eedda wode, aanana dabbotaadda; Shaarmusiyaawantuu maabaran gelaadda. **19** Neeni ne doonaa ittabaa haasayanaw billa yeddaasa. Ne ins'arssaykka wodduwaa haasayaa meezeteedda. **20** Ne utteeddasaan ne ishah iissaade haasayaadda; ne aatti na'aa zigiraasa. **21** Neeni hawaa ubbaa ootsiyaa wode, taani c'o'u geedda diraw, Taanakka ne mala gaade k'oppaadda. Shin ha'i taani neena seerayenne ne balaa ne sintsan payday. **22** «Hinttenoo, S'oossaa dogiyaawantoo, hawaa akeekite. Hewe d'ayooppe, taani hinttena mentsereetsana; he wode hinttena

ashshiyaawe baawa. **23** Taw galataa immiyaa Asay taana bonchchee. Bare ogiyaa suurissiyaa asaa taani S'oossaa atotetsaa bessana» yaagee.

51 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Berssaabina sharmus'eedda Hanotaa Timbbitiyaa Odiyaa Naataani Aw odiide Simmina, Daawita Mazamuriyaa Abeet S'oossaw, aggena ne siik'uwaadan taana maara; ne k'aretaa daruwaadan ta bayzzuwaaw k'uc'c'a. **2** Ta iitatetsaappe taana mule meec'c'a; ta nagaraappe taana geeshsha. **3** Ayaw gooppe, ta bayzzuwaaw taani eray; ta nagaray ubbaa gede ta sintaana. **4** Taani neena, ne s'alala naak'kaad; ne ayifiyaa sintsan iitabaa ootsaad. Hewaa diraw, haasayaaddekkka neeni likke; pirdaaddekkka neeni s'illuwaaw. **5** Taani yelettoodeppekkka tumu nagaranchcha; ta aatti uluwaan biro attiyaa wodeppe doomaadekkka, taani nagaranchcha. **6** Hekko neeni wozana giddo tumatetsaa koyaasa; hewaa diraw, ne aad'd'eeda eratetsaa ta garssan tamarissa. **7** Hiisoop'piyaa giyya bonc'ciyaan neeni taana geeshsha; taani geeyana. Taana meec'c'a; taani shachchaappe aad'd'aade boos's'ana. **8** Neeni taana nashshechchaanne hashshu giyaawaa sisa; neeni taana mentsereetseeddabaa gidoopeppka, zaaraadde nashshechchaa. **9** Ta nagaraappe ne sintsa wora zaara; ta iitatetsaa ubbaa k'uc'c'a. **10** Abeet S'oossaw, geeshsha wozanaa ta gidдон med'd'a; minisiyaa ayaanaa ta gidдон ooratsa. **11** Taana ne sintsaappe oloppa; ne Geeshsha Ayaanaa taappe akkoppa. **12** Ne atotetsaa nashshechchaa taw zaaraadde immi; taani new eeno gaade azazettanaadan, Taana zempipissa. **13** He wode taani bayzzanchchatuwaaw ne ogiyaa tamarissana; he nagaranchchatuunne neekko simmana. **14** Abeet S'oossaw, taana ashshiyyaa S'oossaw, suutsaa gusseedda nagaraappe taana ashsha; He wode ta ins's'arssay ne s'illotetsaabaa yes's'ana. **15** Abeet Godaw, ta doonaa dooyaa; yaatooppe, ta ins's'arssay, ta ins's'arssay ne galataa awaayana. **16** Neeni yarshshuwaan nashetantto ta new shiishshanashin, neeni yarshshuwaan nashetakka. **17** S'oossaw yarshshiyyaa yarshshuu ashkke ayaanaa; abeet S'oossaw, «Nagaraa ootsennan aggaarikkitaaashaa» giyya, me'eedda wozanaa neeni kad'akka. **18** Abeet S'oossaw, ne doosuwan S'iyooniw keeka; Yerusaalame gimbbetuwaaw gimmba. **19** He wode s'illo yarshshuwaan, S'uuggiyaa yarshshuwaaninne, mehiyaa ashuwaaw wurssi s'uuggiyaa yarshshuwaan neeni nashettana. K'ay korumatu ne yarshshiyaasan yarshshettana.

52 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Eedooma biittaa asaa gidiyaa Doiyik'i Saa'oolakko biide, «Daawite Abimeleeka golle beedda» yaagiide odiide simmina Daawita Akeeka Timirtiyaa. Neenoo, wolk'kaama bitaniyaw, S'oossaa asatuwaaw bolla iitabaa ootsiyaawaadan, gallassaa ubbaan ayaw c'ee'k'ettay? **2** Neenoo, worddobaa haniyaawoo, neeni haratuwaaw d'ayissanaw mak'ettaasa. Ne ins's'arssay kuussa mak'iliyyaa mala. **3** Neeni lo'uwaappe iitaa siik'aasa; k'ay tumuwaaw haasayiawaappe, wordduwaaw haasayiawaaw dosaa. **4** Neenoo, worddanchchaw, neeni k'ohiyaa k'alaa ubbaa siik'aasa. **5** Shin S'oossay neena med'inaw d'ayissana. I neena dafananne ne golliyaappe bonk'kiide kessana; I neena pas'a de'iyawaanantu gidoppe d'ok'ollana. **6** S'illottuu hawaa be'iide yayana. Untunttu hawaadan yaagiide, ne bolla miic'c'ana; **7** «S'oossaa barew geessuwaaw ootsibeenna, bare durettsaa daruwaan ammanetteeda, lita oosuwaan minneedda bitaniyya hawaa be'ite!» yaagana. **8** Shin taani S'oossaa

golliyaan aac'iyaa wogaraa mala. Aggena Aa siik'uwaan taani med'i med'inaw ammanettay. **9** Neeni ootseedda diraw, Ta neena galatana, taani neeni keeka gidiyaa diraw ne suutsaan hidootaa wotsay. Taani S'oossaa asatuwaaw sintsan neena sabbana.

53 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Akeeka Timirtiyaa. Boozatuu barenttu wozanaan, «S'oossay baawa» yaagiino. Untunttu de'uu bayeedda. Untunttu sheneyiyaabaa ootsiino; lo'iyaaabaa ootsiyaa Asay baawa. **2** S'oossaa koyiyaa eranchchatuu de'intonne be'anaw, S'oossay saluwaappe duge asaa s'eellee. **3** Untunttu ubbaykka S'oossaaappe haakkeeddino; ubbaykka ittippe tuneeddino. Lo'uwaaw ootsiyaa Asay baawa; haray atto ittuunne baawa. **4** S'oossay, «Hawantu ta asaa bonk'ki miyaa iita asatuu tumu ayinne erikkinoo? Untunttu taana woossikkino» yaagee. **5** Untunttu kase dagammi erennawaa keeshshaa dagamana. Ayaw gooppe, S'oossay bare asaa morkkiyaawanntu mek'etsaa laalana. S'oossay untunttu kad'eedda diraw, untunttu yeellatana. **6** Israa'eeliyaw atotetsay S'iyooneppe yeerennee! S'oossay bare asaa omooduwaaw zaariyaa wode, Yaak'ooba zaratuu nashettana; Israa'eeliyyaa Asay nashshechchaw poo'cu gaana.

54 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Ziifan de'iyaa asatuu Saa'oolakko biide, «Daawite nu biittan k'osetteedda» yaagiide odiide simmina Daawite Akeekan Diis's'eedda Timirtiyaa. Abeet S'oossaw, ne suntsan taana ashsha; ne wolk'kan taana shatintsaa. **2** Abeet S'oossaw, ta woosaa sisa; ta doonaa haasayaa hayzza. **3** Otoranchchatuu ta bolla denddiino; dagaltsiyaa asatuu taana wod'anaw koyiino. Untunttu S'oossaa alaalle giikkino. **4** Hekko S'oossay taana maaddiyaawaa; Goday taana zempipissiyaawaa. **5** Abeet S'oossaw, ta morkketoo untunttu iitatetsaa zaara. Neeni ammanetiyaawaa gidiyaawaadan, untunttu d'ayissa. **6** Abeet Med'inaa Godaw, taani ta sheniyaan new yarshshana; neeni keeka gidiyaa diraw, Taani ne suntsaa galatana. **7** Ayaw gooppe, neeni taana ta metuwaaw ubbaappe ashshaadda; Ta morkketuu s'oonetiyaawaa ta ayifiyaan be'aad.

55 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite Akeekan Diis's'eedda Diitsaa. Abeet S'oossaw, ta woosaa sisa; ta maganaa ay metee gooppa. **2** Hayzza; ta woosaa sisa; Ta k'ofay taana waayissina, taani shabbarettaad. **3** Hewenne, ta morkkatuwaaw kooshshaappenne, iitatuwaaw naak'uwaappe denddeeddawaana. Untunttu ta bolla metuwaaw ahiionne barenttu hank'kuwaan taana morkkiino. **4** Ta wozana ayifiyaan diddik'ee; hayk'kuwaaw hirggay taana maashiseedda. **5** Taana yashshayenne kokkorssay oyk'eedda; dagamay taana wod'i diggeedda. **6** Taani, «Taw harap'piyaadan k'efii de'eerenneeshsha. Yaanintto taani paalla baade sheppana shin; **7** taani haakkaade baana shin; Bazzuwaan de'ana shin. **8** Taani gotiyaappenne uushuwaappe, attiyaasaa elleellaade gakkana shin» yaagaad. **9** Abeet S'oossaw, taani katamaa gidдон walassaanne wad'etaa be'eedda diraw, litatuwaaw haasayaa bulluuk'ka. **10** litatuu gallassinne k'amma, gimbbiyaa yuuyiino; iitatetsayenne kobay katamaa gidдон de'ee. **11** Bashshay Aa gidдон de'ee; naak'uukka c'imuukka Aa gutaraappe shaakkettenna. **12** Taana boriyaawe ta morkkiyaa gidenna; gidintto taani danddayana. Ta bolla c'ee'k'etiyaawe taana is's'iyaaawaa gidenna; gidintto taani aappe

k'osettana. **13** Shin hawaa ubbaa ootsiyaawe asaa, ta laggiyaa, Ta dabbuwaanne ta siik'uwa. **14** Nuuni ittuu ittuwaanna ulobaa haasayeeddo; nuuni S'oossaa golliyaan asaan ittippe simeretteeddo. **15** Ta morkketuu wodii gakkennan hayk'k'ino; untuntuu pas'a moogettino. Ayaw gooppe, iitatetsay untuntuu gidдонinne untuntuu de'iyaa saan de'ee. (Sheel h7585) **16** Shin taani S'oossaa s'essey; Med'inaa Goday taana ashshée. **17** Wontta, gallassinne omarsii taani waassananne ta metuwaa aw odana; I taana sisan. **18** Darotuu taana morkkooppekka, I taana olaa tooraappe ashshée. **19** Benippe kawutetsaa araatan utteedda S'oossay, ta woosaa sisiide barentu ogiyaa laammennawantanne barew yayyewanantta, I kawushshana. **20** Ta laggi bare dabbotuwa k'ohanaw, bare kushiya denteedda; untuntunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwa koleedda. **21** Aa haasayay oyssaappekka aad'd'eeda shuga; shin bare wozanaan morkkeedda. Aa k'aalatuu zayitiyaappekka aad'd'iide wololatino; shin kuussa mashshaadan k'ans's'eeddino. **22** Ne tooquwaa Med'inaa Godaan wotsa; I neena zempissana. S'oossay awudenne s'illotuu shabbarettanaadan ootsenna. **23** Shin Abeet S'oossaw, neeni iita asatuwaa c'iimmo ollaan duge olana. Suutsaa gussiyaawantunne c'immiyaawantuu, barentu de'ana laysaw baggaanne de'ikkino; Shin taani neenan ammanettana.

56 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Piliss's'eema asatuu Aa Gaate Giyaa Katamaan Omoodedda Wode, Daawita Mazimuriyaa. Haako Saan Wolaa Bollan Utteedda Dogomattissi Geetetiide Suusulliyaan Yes'etteedda Mazimuriyaa. Abeet S'oossaw, asatuu taana yederssiya dirawunne gallassaa ubbanka ta morkketuu taana un'etseedda diraw, taw k'aretta. **2** Ta morkketuu gallassaa ubbaan taana yederssiino; C'oratu oturuwaan taana un'etsiino. **3** Taani yayyeedda wode, neenan ammanettay. **4** Taani S'oossan ammanettay; Taani Aa k'aalaa galatiyaa S'oossan ammanettayne yayyikke. Asay taana ayaa ootsanee? **5** Gallassaa ubbaan ta morkketuu, taw metuwaa med'd'iino; Untuntuu ubbaa gede taw iitabaa k'oppiino. **6** Untuntuu ta bolla mak'ettiino; kuukuliide wochchiinonne ta ogiyaa naagiino; taana wod'anaw koyiino. **7** Untuntuu iitetsaa diraw, untuntuu yeddoppa; ne hank'kuwaan he asatuwaa zik'ki ootsa. **8** Neeni taani toyilakattowaa paydaadda. Taani woysa afotsaa gussaadditantto, neeni eraasa. Untuntuu ne mazggobiyaan de'ikkino? **9** Taani neena s'esseyaa wode, ta morkketuu guyye simmana. S'oossay ta bagga gidiyaawaa taani eray. **10** Taani Aa k'aalaa galatiyaa S'oossay, taani Aa k'aalaa galatiyaa Med'inaa Godaa, **11** taani he S'oossan ammanettay; yayyikke. Asay taana ay ootsanee? **12** Abeet S'oossaw, taani, new shiik'etteeddawaa ootsana; Hewaa galataa yarshshuwa taani new immana. **13** Ayaw gooppe, neeni taana hayk'kuwaappe, ta gediya kunddetsaappe ashshaada. Hewaa diraw, I pas'a de'iyaaawantuu bolla po'o'issiyaa po'o'uaan S'oossaa sintsan taani hametty.

57 Zammaaretuwaa Kaappoo, Gonggolo giddoppe Saa'oolappe bak'atiide bi simmina Daawita Woosaa. «D'ayssoppa» Geetetiyyaa Woosaa Yes'etteedda Woosaa. Taana maara; abee S'oossaw, taana maara; taani neekko bak'atay. Bashshay aad'd'ana gakkanaw, ne k'efiyaa gidдон bak'ataade attay. **2** Taani Ubbaaappe D'ok'k'iyaa S'oossaw, taw ubbabaa ootsiyaa S'oossaw waassay. **3** S'oossay saluwaappe

maaduwa kiittiide, taana ashshana; taana naak'k'iyaaawantta kawushshana; S'oossay aggena bare siik'kuwaanne bare tumatetsaa taw kiittana. **4** Taani ta morkkatuwa gidдон, asaa bonk'kiide miyaa gaammuwaa malatuwaa gidдон de'ay. Untuntuu achchay tooraanne wonddaafiyaa mala; untuntuu ins's'arssay kuussa mashshaa mala. **5** Abeet S'oossaw, neeni salotuwaappe bollaanna d'ok'ku d'ok'ku ga; ne bonchchuu sa'aa ubbaa bolla de'o. **6** Untuntuu ta gediya p'iriyaa wotseeddino; taani metootaa hokkaad. Untuntuu ta ogiyaan ollaa bookkeeddino; shin he ollaan barenttoo kunddeeddino. **7** Ta wozanay minniide de'ee; Abeet S'oossaw, ta wozanay minniide de'ee. Taani new yes's'ananne neena sabbana. **8** Ta shempattée, beegotta! Diitsawunne maasink'k'oo, beegottite! Taanikka wontta guuraanna beegottana. **9** Abeet S'oossaw, taani neena asaa gidдон galatana; k'ay kawutetsaa gidдон neena sabbana. **10** Ayaw gooppe, aggena ne siik'uu wolk'k'aama; salotuwa gakkedda. Ne tumatetsaykka bolla shaariyaadan d'ok'k'ee. **11** Abeet S'oossaw, salotuwaappe bollaanna d'ok'ku d'ok'ku ga! Ne bonchchuu sa'aa ubbaa bolla gido.

58 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita Woosaa. «D'ayssoppa» Geetetiyyaa Mazimuriyaa waas'uuwaan Yes'etteedda Woosaa. Hinttenoo deriyaa mooddiyaawantto, tumuwaappe likkiyaa haasayitee? Asaa ubbaa gidдон s'illuwa pirdiitee? **2** Gidena, hintte wozanaan iitabaa halchhiita; biittan hintte kushii makkalabaa ootseedda. **3** Iita Asay aatti uluwaappe doommiide balee; yellettoodeppe doommiide, Bayzseenne wordduwaa haasayee. **4** Untuntuu shooshshaadan yishshaana de'ino; Tulle hassuwaadan haytsaa tu'c'eeddino. **5** Bitiyaawe ay keeshsha hiilanchcha giddooppekka, hasuu Aa saasuketsaa sisenna. **6** Abeet S'oossaw, untuntuu achchaa untuntuu gappataa gidдон mentsa; abee Med'inaa Godaw, gaammotuwa kasiiliyaa d'ukka. **7** Untuntuu goggi d'ayiyaa haatsaadan d'ayino. Untuntuu barenttu wonddaafiyaa dukkiyaa wode, pootsaa s'eeran c'addiyaa ayifii d'ayo. **8** Untuntuu muushiide saaso kesiyaa d'aad'd'iyaaadan hanino; aatti uluwaappe boshetiide yellettedda, po'o'uwaa be'enna na'aadan hanino. **9** Untuntuu aguntsa giddiide daashanaappe kase, untuntuu biro puutiyaan de'ishshin, S'oossay untuntuu bare hank'kuwaan d'ayissana. **10** Haluwa kessiyaawaa be'iyaa wode, s'illotuu nashettana. Iitatuwaa suutsan barenttu gediya meec'ettana. **11** He wode asay, «Tumukka s'illotoo woytuu de'ee; tumukka sa'aa bolla pirdiyyaa S'oossay de'ee» yaagana.

59 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita wod'anaw Aa golliya naagana mala Saa'ooli asatuwaa kiitti simmina Daawita Mazimuriyaa. «D'ayssoppa» Giidde Diitsaa Giigissuwaan Yes'etteedda Woosaa Abeet ta S'oossaw, ta morkkatuwaappe taana ashsha; ta bolla dendiyaawantuppe taana naaga. **2** Iita ootsiyaawantuppe taana ashsha akka; suutsaa gussiyaa asatuwaappe taana ashsha. **3** Abeet S'oossaw, untuntuu taana wod'anaw kuukuliide naagiyaawaa be'a! He wolk'k'aama iita asatuu ta bolla yaa'iino. Abeet Med'inaa Godaw, ta bayzzuwaa diraw woy ta nagaraa diraw gidenna. **4** Untuntuu taana olanaw wotsaa jaamiyaawe, ta balaa diraassa gidenna. Beegotta, taakko haa yaade be'a. **5** Abeet Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'etaa Ubbaa Godaa S'oossaw, Israa'eliyaa S'oossaw, kawutetsatuwaa ubbaa pirddanaw beegotta; makkalaa ootsiyaawantta maaroppa.

6 Unttuntu omarssan simmiino; kanatuwaadan boc'ciidde, katamaa giddon yuuyyiino. 7 Hekko, untutntu barenttu doonaan haasayiide salikkino; untutntu ins's'arssay mashshaa mala. Unttuntu biro, «Ooninne sisenna» giide k'oppiino. 8 Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni untutntu bolla miic'c'aasa; kawutetsatuwaa ubbaa bolla k'iliic'aasa. 9 S'oossaw, neeni taw k'osetta attiyaa sa'aa gidiyaa diraw, taani ne wolk'k'an ammanettay. 10 Ta S'oossay aggena bare siik'uwaan taakko yaana; ta S'oossay ta morkkatuwaas s'ooniyaawaa I taana bessana. 11 Ta asatuu doggenna mala, neeni untutntu wod'oppa. Abeet S'oossaw, nu gondalliyaw, ne wolk'k'an untutntu laalaade s'oona. 12 Unttuntu barenttu doonaa nagaraa dirawunne barenttu ins's'arssaa k'aalaa diraw, barenttu otoruwaan oyk'ettino. Unttuntu shek'aa dirawunne untutntu haasayiyyaa wordduwaa diraw, 13 ne hank'k'uwaan untutntu d'ayissa. S'oossay Yaak'ooba zaratuwaa mooddiyaawaanne sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa biittaa mooddiyaawaa Asay erana mala, untutntu mule attenaadan d'ayissa. 14 Ta morkketuu omarssan simmiino; kanatuwaadan boc'ciidde, katamaa giddon yuuyyiino. 15 Unttuntu miyaawaa demanaw toyilakattiino; kallana d'ayooppe laawiino. 16 Shin taani ne wolk'k'aa sabbana; wonta aggena ne siik'uaabaa yes's'ana. Ayaw gooppe, neeni taw ta waayiyyaa gallassi, taani bak'ata attiyaa saanne k'osetta attiyaasaa gidaadda. 17 Abeet taw wolk'k'aa gideedda S'oossaw, taani neena sabbana. Ayaw gooppe, taani k'osetta attiyaa sa'ayenne aggena siik'uwaas taana bessiyaa S'oossay neena.

60 Zammaaretuwaas Kaappuu, Daawite, Mas'p'es'oomiyaaninne Sobaalan de'eedda Sooriyaa asatuwaana oletteedda wodenne, Yoo'aabi guyye simmiide Mas'iniyaa Zanggaaraan tammanne laa'u sha'u Eedoome asaa wod'eedda wode, Daawite timirtiyaw sa'aafeedda woossa. Adiliyyaa C'iishshaa Waatsaa. Markkatetsaa Woosaa. Abeet S'oossaw, neeni nuuna aggaada; nuuna mentsaadda. Neeni nuuna hank'k'ettaadda; shin ha'i nuukko simma. 2 Neeni biittaa k'aatsaadanne za'issaadda; biittay kokkoriyaa diraw, neeni Aa za'uwaas bara. 3 Neeni ne asaa metuuaa bessaadda; neeni nuuna ganddigaarissiyaa woonyiyaa ushshaadda. 4 New yayyiyaawanttu, barenttu morkkiyaa wonddaafiyaappe attana mala, malaa immaadda. 5 Neeni siik'iyaaawanttu attana mala, ne ushechcha kushiyan nuuna ashsha; neeni nuw alla. 6 S'oossay bare geeshsha sa'aan hawaadan yaageedda; «Taani s'oonade Sekeema biittaa shaakkana; k'ay Sukkoota zanggaaraa likkana. 7 Gala'aade tawaa; Minaasekka taassa; Efireemi ta huup'iyaa naagiyya k'oobiyya; Yihuday ta kawutetsaa s'am'aa. 8 Moo'aabe taani meec'ettiyya kuyis'aruwaa; Eedoomi tawaa gidiyaawaa erissanaw ta c'aammaa Aa bolla wotsay; Taani Piliss's'eema s'oonade gereeray» yaageedda. 9 Gimbbetteedda katamaakko, taana oonee afanawe? Eedooma gakkanaw taana oonee kaaletsanawe? 10 Abeet S'oossaw, nuuna aggeedawe neena gidikkii? Abeet S'oossaw, neeni nu tooranchchatuwaanna olaw kesakka. 11 Asaa maaduu patseena diraw, morkkiyaanna olettanaw neeni nuuna maadda. 12 S'oossaa wolk'k'an nu morkkatuwaas nuuni s'oonana; nu morkkatuwaas yed'd'anawe Aa.

61 Daawite Zammaaretuwaas Kaappoo Diitsaan Yes's'eedda Mazimuriyaa Abeet S'oossaw, neeni ta waasuwaas sisa;

ta woosaa hayzza. 2 Ta wozanay hidootaa k'ans's'o wode, Taani biittaa gas'aappe neena s'eesay. Taappe d'ok'iyaa zaallaakko, taana kaaletsa. 3 Ayaw gooppe, neeni taw geessuwaanne taani ta morkkatuwaappe naagettiyyaa gimbbiyaa dirssaa. 4 Taani ne dunkkaaniyaan med'inaw de'arikkitaa! taani ne k'efiyaa hap'aa giddon saro attarikkitaa! 5 Abeet S'oossaw, neeni ta k'anggetsaa sisaadda. Ne suntsaa yayyiyaawanttu laattiyya laataa tawukka immaadda. 6 Kaatiyaa laytsaa adussa; I yeletaappe yeletaa gakkanaw de'o. 7 I S'oossaa sintsan med'inaw kaateto; aggena ne siik'uwaaninne ne tumatetsan Aa naaga. 8 Yaatiyaawaa gidooppe, taani ta k'anggetsaa gallassan gallassan gatsaadde, ne suntsaa ubbaa gede sabbana.

62 Daawite Zammaaretuwaas Kaappuwaas Juddutoo Yes's'eedda Mazimuriyaa. S'oossaa s'alalan taani shemppuwaas demmaad; ta atotetsay aappe yee. 2 Aa s'alalay ta zaallaanne ta atotetsaa; I taani k'osetta attiyaa sa'aa gidiyaa diraw, ayinne hirgikkke. 3 Woddiyya godaanne k'aa's'iyaa dirssaa malatiyya asaa wod'anaw, hintte awude gakkanaw denddiitee? 4 Unttuntu Aa bonchcho sa'aappe Aa wotsanawaa s'alala koyiino; untutntu wordduwaan nashettiino. Barenttu doonaan anjiino; shin barenttu wozanaan shek'iino. 5 Ta shemppatta S'oossaa s'alalan shemppuwaas demmaaddu; taani hidootan naagiyaawe aappe yee. 6 Aa s'alalay ta zaallaanne ta atotetsaa; I taani k'osetta attiyaa sa'aa gidiyaa diraw, ayinne hirgikkke. 7 Ta atotetsayenne ta bonchcho S'oossanna; I ta mino zaallaanne ta geessuwaas. 8 Asaw, ubbaa wode S'oossan ammanettite; I nuw geessuwaas gidiyaa diraw, hintte wozanaa k'ofaa aw odite. 9 Asay ubbay itti gede shemppiyya c'arkkuwaa mala; d'ok'ina zik'ina, Asay mela. Miizaaniyaan wotsinakka untutntu ayinne dees'ikkino; untutntu itti gede shemppiyya c'arkkuwaappekka kawushiino. 10 Makkalan shiishshowaan ammanettoppote; wuu'i shiishshiide durretanaw halchoppote. Hintte durettsay darooppekkka, hintte wozanaa Aa bolla wotsoppite. 11 S'oossay itti gede odeedda, taani laa'u yewuwaas sisaad; «Wolk'k'ay S'oossaa. 12 Aggena siik'uu Godaawaa» yaageedda. Abeet S'oossaw, neeni asaa ubbay Aa oosuwaadan oosuwaadan zaarana.

63 Yihudaa Bazuwaan de'iyaa wode Daawita mazamuriyaa Abeet S'oossaw, neeni ta S'oossaa; ta wozanay neena laamotee; ta ashuukka neena amotte. Meli za'eedda, haatsi bayinna biittaadan ta kumentsaa asatetsay neena saamettee. 2 Taani neena geeshsha sa'aan be'aad; ne wolk'k'aakka ne bonchchuwaakka taani be'aad. 3 Aggena ne siik'uu de'uwaappe lo'iyaa diraw, ta ins's'arssay neena bonchchana. 4 Ta de'uwaas laytsan taani neena galatana; ne suntsan ta kushiyya pude mic'c'ana. 5 Asay lo'o k'umaa kalliyaawaadan, ta shemppatta neenan kallana. Taani ta ins's'arssan nashshechchaa yetsan neena galatana. 6 Taani ta gisuwaan neena hassayay; k'ammaa ubbaan nebaa k'oppay; 7 ayaw gooppe, neeni taana maadeeddawaa. Taani ne k'efiyaa kuwaan uttaade, nashshechchaw yes's'ay. 8 Taani ne mata shiik'a uttay; ne ushechcha kushii taana oyk'kiide naagee. 9 Shin taana wod'ana koyiyaawanttu, biittaa garssa c'iiimo sa'aan mogettana. 10 Untutntu mashshaw aad'd'iide imettana; untutntu babark'iyaa kaate gidana. 11 Shin kaatii S'oossan nashettana. S'oossaa suntsan c'aak'kiyaa ubbay Aa galatana; shin wordduwaas haasayiyaawanttu doonay gorddettana.

64 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita mazamuriyaa Abeet S'oossaw, taani maganniyaa maganaa neeni sisa. Taani ta morkketoo yayaad; taana ashsha. 2 Iitatuwaa mak'k'uaappenne, itaa ootsiyaawantuu shiik'uwaappe taana gentsaa. 3 Untuntu barentu ins's'arssaa mashshaadan leefeeddino; k'ay marzze k'aalatuwaa, wonddaafiya pootsaadan dukkanaw giigisseeddino. 4 Untuntu k'osettiide, barentu wonddaafiya s'illo asaa bolla dafino; akeekay bayinnan dukkiino; untuntu yayyikkino. 5 Untuntu barentu iita mak'k'oo ituu ituwaa mintsetsiino; barentu p'iriyaa k'osiyaasaa zorettiino. Untuntu, «nuuna ooni be'anee?» yaagiino. 6 Untuntu iitabaa mak'ettiide, «Nuuni lo'o mak'kuwaa mak'etteeddo» yaagiino. Hewenne, asaw wozanayenne kahay c'immma gidiaawaa bessee. 7 Shin S'oossay untuntu bare wonddaafiyaan dukkana; untuntu akeekanan madus's'ana. 8 Untuntu mak'kuwaa diraw, I untuntu d'ayissana; untuntu be'iyaa ubbay huup'iyaa k'aatsana. 9 He wode Asay ubbay S'oossaw yavana; Aa oosuwaabaa odananne zaari zaariide k'oppaana. 10 S'illotuu Med'inaa Godaan nashetinonne, aakko bak'atiide attiino; wozanaa suuretuu ubbay galatino.

65 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawita mazamuriyaa, Sabaa Abeet S'oossaw, S'iyoonen new galatay bessee; nuuni new shiik'etteeddawaakka gatsana. 2 Abeet woosaa sisiyaawoo, asay ubbay neekko yaana. 3 Nu nagaray nuuna muukkeedda wode, ne nuw atotetsaa immaadda. 4 Neeni dooreeddanne ne chilootan uttanaw mataa shiishshiyaa Asay anjetteeddawaa. Nuuni ne son, Geeshsha Dunkkaaniyaan de'iyaa lo'oban kumeeddo. 5 Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, maalalissiyaa ne s'illo oosuwaan neeni nuw allaasa. Sa'aa gas'aappe gas'aa gakkanaw, haakko abbatuwaappekka hefintsan de'iyaa asaa ubbay, ammanettiyaawe yafaran. 6 Neeni neena wolk'kaa danc'c'isaade; wolk'kaama deretuwaa ne minotetsan essaadda. 7 Neeni abbaa kooshshaanne, beetaa gunttaa sirp'pi ootsaasa; k'ay Asay dendiyyaa denduwwaa irs's'issaasa. 8 Hewaadan neeni ootseedda malaataa diraw, sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay new, «Hoola!» gee. Away morkkiyaasappe wulliyaasaa gakkanaw de'iyaa asaa ubbaa nashshechhaadda. 9 Neeni biittaa naagaade iraa bukiissaasa; yaataade daro tu'eyaasa. Asaw katsay morkkana mala, S'oossaa pulatotuu haatsaan kumeeddino; hewaadan ootsaade neeni giigissaadda. 10 Kaachaa wod'ana malanne guulluwwaa shugissana mala, neeni yafaran haatsaa kuntsaasa; katsay morkkana mala anjaasa. 11 Laytsaa kalo laytsaa ootsaasa; neeni aad'd'iyaa sa'ay ubbay kumi palahee. 12 Neeni hentsaa sa'aa maatan kuntsaasa; zootetuwaakka nashshechchaa danc'c'isaasa. 13 Neeni hentsaa gadiyaa dorssaa wudiyyaa mayzaasa; zanggaaraa biittaakka katsaa kuntsaa. Untuntu nashshechchaw homboc'iinonne yes's'iino.

66 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda Sabaa, mazamuriyaa Sa'aan asaa ubbay, hintte k'aalaa d'ok'k'isside, nashshechchan S'oossaa galatite. 2 «S'oossaa suntsay bonchchetto!» giide yes's'ite; bonchcho galataa aw immite. 3 S'oossaw hawaadan yaagite; «Ne oosotuu waan malalissiyaawanttee! Ne wolk'k'ay dareedda diraw, ne morkketuu yashshaw ne sintsan kokkoriino. 4 Sa'aan de'iyaa ubbatuu new goyinniino; neena sabbiino; ne

suntsaw galataa yes's'iino» yaagite. 5 Haayite; S'oossay ootseeddawaa be'ite; I asaa gididon maalalissiyaa oosuwaa ootseedda. 6 I abbaa haatsaa shaakeedda; k'ay beni nu aawotuu yorddaanoosa shaafaa, barentu gediyaan hamettiide, mela biittaa pinneeddino. Hewan I ootseeddabaan nuuni nashetteeddo. 7 I bare wolk'kan med'inaw mooddee. Kawutetsatuwaa bare ayifiyaan s'eellee; hewaa diraw, makkaliyaawantuu Aa bolla denddoppino. 8 Asatoo, nu S'oossaa galatite; hintte Aa galatiyaa galatay sisetto. 9 I nuuna pas'a wotseedda; nuuni kundennaadan naageedda. 10 Abeet S'oossaw, neeni nuuna paac'c'aadda; biraa geeshshanaw taman paac'iyaaawaadan, nuuna geeshshaadda. 11 Neeni nuuna p'iriyaaan gelissaadda. Nu zokkuwaanka dees'obaa toossaadda. 12 Morkketuu nu huup'iyaa togganaadan ootsaadda. Nuuni haatsaa gidduwaanne tamaa gidduwaana aad'd'eedo; shin ha'i nuuna ishaliyaa sa'aa ahaadda. 13 Taani s'uuggiyaa yarshshuwaana ne golliiyaa gelaade, ta k'anggiyaa new gatsana. 14 Taani metooteedda wode, ta doonaan shiik'etteedda k'anggiyaa, ta ins's'arssaappe keseeddawaa, taani gatsana. 15 Taani new s'uuggiide yarshshiyaa, dorssaa orgetuwaa shiishshana. Koruma booratuwaanne deeshsha orgetuwaa new yarshshana; he yarshshotuwaa c'uway saluwwa gakkana. 16 Hinttenoo, S'oossaw yayyiyaawanttoo, ubbatuu haa yiide, sisite. S'oossay taw ootseeddawaa taani hintte odana. 17 Ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade taani S'oossaa woosaa; ta ins's'arssan aw galataa shiishshaad. 18 Taani ta wozanaan nagaraa gentseeddentto, Goday taana sisenna. 19 Shin S'oossay tumuwaappe taana siseedda; ta woosaakka hayzeedda. 20 S'oossay ta woosaa is's'ibeenna diraw, k'ay aggena bare siik'kuwaa taw diggibeenna diraw, galateetto.

67 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Diitsaan Waas'eteedda Mazimuriyaa, sabaa S'oossay nuw k'arettonne nuuna anjo; bare som'iyaa nu bollan poo'isso. 2 Ne ogetuu ha sa'aa bollan, ne ashshiyaa wolk'k'aykka, kawutetsatuwaa ubbaa gidduwaan erettino. 3 Abeet S'oossaw, Asay neena galato; asay ubbay neena galato. 4 Kawutetsatuu ubbay, «Hashshu!» giide, nashshechchaw yiino. Ayaw gooppe, neeni asaa s'illotetsan pirdaasa; k'ay sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaa kaaletsaasa. 5 Abeet S'oossaw, Asay neena galato; asay ubbay neena galato. 6 Biittay katsaa mokkeedda; S'oossay, nu S'oossay nuuna anjeeedda. 7 S'oossay nuuna anjeeedda. Sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay aw yayyo.

68 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite sa'afeedda mazamuriyaa, yetsaa S'oossay denddo; Aa morkketuu laalettino. Aa is's'iyaaawantuu Aa sintsaappe bak'attino. 2 C'uway c'arkkuwaan punettiyaawaadan, neeni untuntu punna d'ayssa. Muk'aadday taman muushiyaawaadan, iitatu S'oossaa sintsaappe d'ayino. 3 Shin s'illotuu hashshu giino; S'oossaa sintsan nashetino; nashshechchan ililino. 4 S'oossaw yes's'ite; Aa suntsaa sabbite. Shaariyaa bollan gaalfiyaawaa d'ok'ku d'ok'ku ootsite kessite; Aa suntsay Med'inaa Godaa; Aa sintsan nashettite. 5 S'oossay bare de'iyaa geeshsha sa'aan, aawuu bayinna naanaatoo aawuwwa; k'ay asinay hayk'eedda mac'c'a asatoo daana. 6 S'oossay barekka de'iyaaawanttoo golle asaa immee. K'asho golliyaan de'iyaaawantta biliide, untuntu ishaluwaan wotsee. Shin makkalanchchatuu meleedda biitan de'ino. 7 Abeet S'oossaw, neeni ne asaa kaaletseedda wode, neeni

untuntunna mela bazzuwa beedda wode, **8** Siina Deriyan k'onc'eedda S'oossaa sintsan, Israa'eeliyaa S'oossaa sintsan biittaa k'aas'seedda; salotuu iraa duge tigeeddino. **9** Abeet S'oossaw, neeni iraa darsaade bukissaadda; mela biittaa zaaraadde ooratsaadda. **10** Ne asaykka yaan utteedda. Abeet S'oossaw, ne keekkatetsan, hiyyeesatoo koshshiyaabaa giigissaade immaadda. **11** Goday kiitaa kiitteedda; he kiitaa afeeda mac'c'a asatuu dara. **12** Untuntuu, «Morkke kaatetuunne untuntuu tooranchathuu guyye bak'ateeddino; son atteeda mac'c'a asatuu omooduwa shaakketteeddino. **13** Untuntuu, P'ooliyaa work'kaa k'efiyaana de'iyyaa, biraappe med'etteedda harap'piyaa misiliyaa, omooduwa demmoode, hinttentu, dorssaa sikuwa giddon ayaw giseedditee?» yaageeddino. **14** Ubbaa Dandadiyaa S'oossay, kaatetuwa laaleedda wode, S'almmoona asaa bolla shachchaa bukisseedda. **15** Baasaane deretuu wogga wolk'kaama deretuwa; baasaane deretuu daro s'eeratuu de'iyaawantta. **16** Daro s'eeratuu de'iyya deretoo, S'oossay baressa ootsanaw dooreedda asaa, hintte ayaw k'anaatiide s'eellitee? Med'inaa Goday aan med'inaw de'anawaa. **17** S'oossaa olaa paraa gaaretuu tammu sha"aaninne sha"u gede sha"an paydetiyaawantta; Goday Siinaa deriyaappe bare geeshsha sa'aa yeedda. **18** Omoodetteedda darotuwa akkiide, I pude d'ok'kaa keseedda. Asaappe, haray atto makkalanchha asaappekka imuwa akkeedda. Med'etaa Ubbaa Goday yaan de'ana. **19** Gallassaan gallassaan nu tookuwa tookkiyaa Goday, nuuna ashiyaa S'oossay galatetto. **20** Ee, nu S'oossay nuuna ashshiyaa S'oossaattee! Hayk'kuwaappe attiyaawe, Ubbaa Moodiyaa Med'inaa Goday ashshinada. **21** S'oossay tumuwaappe bare morkkatuwa, guuggiyaa kinchhana; nagaraa ogiyaan hamettiyaa, goofaranchchatuwa huup'iyaa p'alk'kana. **22** Goday yaageedda; «Taani hintte morkkatuwa, Baasaaneppe zaaraadde ahana; taani untuntta c'iimmo abbaa gididoppe kessaade guyye ahana. **23** Hewenne, neeni ne morkkatuwa, suutsaa gidduwaana c'olbaya yed'd'aade hamettanaassanne; ne kanatuukka morkkiyaa suutsaappe, barenttu gishuwa ins's'arssan laac'c'anaassa» yaageedda. **24** Abeet S'oossaw, ne salpii, ta S'oossaa ta kaatiyaa salpii, Geeshsha Golliyaa geliyaa wode ubbaw beettee. **25** Yes's'iyaawanttu sintsaana; diis's'iyaawanttu guyyenna; k'ay karabuwa bak'kiyaa wodorotuu gidduwaana. **26** Untuntuu, «S'oossaa kunteedda shiik'kuwaan galatite; hinttenoo, Israa'eeliyaa zeretsatoo, Med'inaa Godaa galatite» yaagiino. **27** He salpiyaan ubbaappe teefatiyaa, Biiniyaama zaratuu koyiro beetiino. Kaalliide Yihudaa kaappatuu barenttu c'itaana de'iino; wurssetsan Zaabiloona Kaappatuunne Niftaaleema kaappatuu beetiino. **28** Abeet S'oossaw, ne wolk'kaa k'onc'issa. Abeet nuw ootseedda S'oossaw, ne minotetsaa bessa. **29** Hewaa diraw, Yerusalamen de'iyya ne Geeshsha Golliyaa kaatetu yide, new imootan immana. **30** Do'aadan mak'kaa giddon de'iyya Gibe asatuwa neeni seera. Booratuwaanne maratuwa wudiyya, malatiyaa kawutetsatuwa neeni yedersa. Untuntuu gulbbatiide, barenttu biraa new immana gakkanaw, neeni untuntta seera. Olettanaw yeemottiyaa asatuwa laala. **31** Kiitteedda kaappatuu Gibe'eppe yaana; Top'p'ata bare kushiyaa elle S'oossaakko mic'c'ana. **32** Hinttenoo, sa'aa kawutetsatoo, S'oossaw yes's'ite; **33** salotuwaan, benippe de'iyya salotuwaan biyaa Godaa sabbite. Siseite! I bare kooshshaa, bare wolk'kaama guntsaa kiittee. **34** S'oossaa wolk'kaabaa awaayite; Aa anggay

Israa'eeliyaa bollaanna; Aa wolk'k'aykka saluwaana. **35** S'oossay bare Geeshsha Golliyaappe k'onc'c'ode, Maalalisee. Israa'eeliyaa S'oossay bare asaw minotetsaanne wolk'kaa immee. Med'inaa Goday galatetto.

69 Zammaaretuwa Kaappoo, C'iishshaa Waatsaa Giyaa Waas's'uwaan Yes'eteedda Daawita Mazimuriyaa Abeet S'oossaw, taana ashsha; ayaw gooppe, haatsay taw k'ood'iyaa gakkedda. **2** Gedii ek'kiyaa sa'ay bayinna c'ariyaan muukettaad; c'iimmo haatsaa giddo gelaad; haatsaa zuluu ta bolla baana hanee. **3** Maadoo waassaade daaburay; ta kottonikka meleedda. Ta S'oossay allee gaade s'eellishin, ta ayifii galijeedda. **4** Taana c'oo is's'iyaawanttu, ta huup'iyaa binnaanaappe dara. Wordduwaan taana morkkiyaawantunne, d'ayissanaw koyiyaawanttu dareeddino. Taani wolk'k'antsa akkabeena miishshaa taana c'iggiisino. **5** Abeet S'oossaw, ta bayzuuwa eeyyatetsaa neeni eraasa; taani ootseedda nagaray neeppe k'osettenna. **6** Abeet Godaw, Ubbaaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw, neena hidooran naagiyaawanttu, ta gaasuwaan yeellatoppino. Abeet Israa'eeliyaa S'oossaw, neekko shiik'yaawanttu ta gaasuwaan kawushoppino. **7** Taani boriyaa dandayeeddawenne ta som'ii yeellaa mayyeeddawe ne diraassa. **8** Taani ta ishato imatsaa, k'ay ta aatti naanaatoo allaga gidaaddi. **9** Taani ne golliyaw seelettiyaa seelay, taana tamaadan guuddee; neena boriyaawanttu borii ta bolla wod'd'eedda. **10** Taani s'oomaade, ta huup'iyaa kawushsheeddawe, taw k'iliic'uwaa gideedda. **11** Taani kayyuwa mayuwa mayyeedda wode, untunttoo tossaw gidaaddi. **12** Katamaa Penggiyaan uttiyaawanttu taana k'iliic'ino; matsottiyaawanttu tabaa yetsaa kessiino. **13** Shin abeet Med'inaa Godaw, taana gidoope, taani neena woossay. Abeet S'oossaw, ne dosiyaa wodiyaan, aggena ne siik'uwaa daruwaan, neeni ashana geeddawaadan taw zaaruwa immma. **14** C'ariyaan muukettanaadan taana ashsha. Taana is's'iyaawantuppe, c'iimmo haatsatuwaappe neeni kessa akka. **15** Haatsaa di'uwaa taana afissoppa; woy c'iimmo olaan taana mitissoppa; woy duufuwa doonaa ta bolla gorddisoppa. **16** Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaa keekkatetsaadan, taw zaaruwa immma. Ne k'aretta daruwaadan taakko simma. **17** Taappe ne k'oomaappe ne som'uwaa gentsoppa; taani waayettiya diraw, taw elle zaaruwa immma. **18** Neeni taakko shiik'a; taana woza; ta morkkatuwaappe taana la'a kesa. **19** Taani boriyaa, yeellanne, kawushshaa akkeeddawaa neeni eraasa. Ayaw gooppe, ta morkkatuwa ubbaa neeni be'aasa. **20** Borii ta wozanaa pas'ennaadan mentso diraw; hidoota k'ans's'aad. Taw k'arettiyaawaa koyaad. Shin ittuunne baawa; taana mintsetsiyaa asaa s'eellaad; shin demmabeykke. **21** Taani koshateedda wode, taw c'ammiyaa k'umaa atseededdino. Taani saametteedda wode, taw c'alaa woyniyaa eessaa immeeddino. **22** Untuntuu miyaa sampay untunttoo p'ire gido. Untuntuu yarshshuwa yarshshidde, miyaa gibiray untunttoo gitiyaa gido. **23** S'eellennaadan untunttu ayifii goozetto; untunttu gaduwa ubbaa gede kokkorssa. **24** Ne hank'kuwa untunttu bolla tige; ne suulo hank'kuw untunttu yederssiide oyk'k'o. **25** Untunttu kambuu mela de'o; untunttu dunkkaaniyaan ooninne de'oppo. **26** Ayaw gooppe, untunttu, neeni mureeddawanta yederssiino; k'ay neeni dechcheeddawanttu tuggaabaa dentsiide haasiyiino. **27** Neeni untunttu nagaraa bolla nagaraa gujanaadan agga; ne maarotetsaappe untuntta ayayinne gakkoppo. **28**

Untunttu de'uwaa mas'aafaappe k'uc'ettino; s'illo asaana mazgabettoppino. **29** Taani sakettaadenne tuggataade de'ay. Abeet S'oossaw, taana ashshaade, saro sa'aan wotsa. **30** Taani S'oossaa suntsaa yetsan galatana; galataa imuwaan Aa darssana. **31** Hewekka, booraa yarshshiyawaappe woy kac'aama korumaa yarshshiyawaappe aad'd'iide, Med'inaa Godaa nashshechchana. **32** Naak'etteeddawanttu taana S'oossay, ashsheedawaa be'iide nashetino. Hinttenoo S'oossaakko shiik'iyawwanttu, hintte wozanay minetto. **33** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hiyyeesatuwaa sisee; k'asho golliyaan de'iyaa bare asaakka kad'enna. **34** Saluunne sa'ay, k'ay abbayinne Aa gidдон wos'si k'aas'siyaa ubbatuu S'oossaa galatino. **35** Ayaw gooppe, S'oossay Siyoone ashshana; Yihudaa katamatuwaa zaariide kees'sana. Aa Asay yaan de'ananne he biittay untunttussa gidanawaa. **36** Aa k'oomatuwaa naanatu he biittaa laattana; Aa suntsaa siik'iyawwanttu yaan de'ana.

70 Zammaaretuwaa Kaappoo Daawita hassayissiyaawaa mazamuriyaa. Abeet S'oossaw, taana ashshanaw eeno ga; abeet Med'inaa Godaw, taana maaddanaw elleella. **2** Taana wod'anaw koyiyaawanttu yeellatinonne kawushino. Taani k'ohettannawaa amottiyaawanttu, kawushiide guyye simmino. **3** Ta bolla, «Aw hashshu! Hashshu!» geeddawanttu s'oonetteedda diraw yeellatino. **4** Shin neena koyiyaa ubbatuu, neenan nashetionne hashshu giino. K'ay ne atotetsaa dosiyaawanttu ubbatuu, «S'oossay gitato!» yaagiino. **5** Taani hiyyeessanne metootanchchaa; abeet S'oossaw, elle taakko haaya. Taana maaddiyaawenne ashshiyaa we neena; abeet Med'inaa Godaw, gam'oppa.

71 Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko bak'atay; awundenne taana yeellayoppa. **2** Ne s'illo tetsaan taana wotsa akka; ne haytsaa taakko yeggaade, taana ashsha. **3** Neeni taw ubbaa wode geemmiyaa mino zaallaanne, taana ashshiyaa mino geessuwwaa gida. Ta attana mala ne azaza. Ee, neeni ta zaallaanne ta geessuwwaa. **4** Abeet ta S'oossaw, iitatuwaa kushiyaappe, litaa ootsiyaawanttupenne k'areti bayinna asatuwaa wolk'kaappe taana ashsha. **5** Ayaw gooppe, abeet Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, neeni taani hidootan naagiyawaanne ta yalagatetsaa wodiyaappe doommaade, taani ammanettiyaawaa gidaadda. **6** Taani yelettiyaa wodiyaappe doommaade neenan zemppaad; ta aatti uluwaappe wod'd'oodeppe doommaade, neeni taana naagaadda. Ubbaa gedekka ta galatay neessa. **7** Neeni taw bak'ata attiyaa wolk'kaama sa'aa gideedda diraw, ta de'uu daro asaw leemiso gideedda. **8** Gallassaa ubbaan ta doonay, ne galataaninne ne bonchchuwaan kumeedda. **9** Taani c'imeedda wodiyaan taana oloppa; ta wolk'k'ay is'seedda wodiyaan taana aggoppa. **10** Ayaw gooppe, ta morkketuu ta bolla haasayiino, Taana wod'anaw koyiyaawanttu ittippe shiik'iide mak'ettino. **11** Untunttu, «S'oossay Aa aggeedda; yederssiide Aa oyk'keetto. Ayaw gooppe, Aa ashshanawe ooninne baawa» yaagiino. **12** Abeet S'oossaw, taappe neeni haakkoppa. Abeet ta S'oossaw, taana maaddanaw elleella. **13** Taana mootiyaawanttu yeellatiide d'ayino. Taana k'ohanaw koyiyaawanttu, yeellaanne kawushshaa mayino. **14** Shin taana gidooppe, ubbaa gede neena hidootan naagana. Taani gujja gujjaade neena galatana. **15** Woyissentto likkiyaa erana d'ayooppeekka, ta doonay gallassaa ubbaan ne s'illo tetsaabaanne ashshiyaa ne oosuwaabaa odana. **16**

Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaa wolk'k'an yaana; ne s'alalay s'illo gidiyaawaa awaayana. **17** Abeet S'oossaw, neeni, ta yalagatetsaappe doommaade taana tamarissaadda. Ha'i gakkanaw taani ne malalissiyyaa oosuwaabaa oday. **18** Abeet S'oossaw, ne wolk'kaanne ne minotetsaa, yiyaa yeletaa ubbaw odana gakkanaw, taani c'imaade puulummooppeekka taana aggoppa. **19** Abeet S'oossaw, ne s'illo tetsay, bolla saluwwa gakkedda. Abeet wolk'kaamabaa otoseedda S'oossaw, ne mali ooninne baawa. **20** Neeni ta bolla daro metuwwa aade; gidooppenne, neeni ta de'uwaa zaaraadde ooras'sisana; neeni taana biittaa gido c'immo olaa gelaanadan naagana. **21** Neeni ta bonchchuwwa kasewaappe darissana; neeni taana zaaretsaadeekka mintsetsana. **22** Abeet ta S'oossaw, ne tumatetsaa diraw, taani neena diitsaan galatana. Abeet Israa'eeliyaa geeshshaw, taani maasink'kuwaan neena sabbana. **23** Taani diis'saade, nashshechchaw ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade yes'sana; neeni taana ashsheeda diraw, taani neena sabbana. **24** Ta ins'sarssay ne s'illo oosuwaabaa ubbaa gallassi odana; ayaw gooppe, taana k'ohanaw koyiyaawanttu, yeellateeddinonne kawusheeddino.

72 Solomona Yetsaa Abeet S'oossaw, kaatii ne suuretetsan pirdanaadan, neeni Aa tamarissa; nu kaatiyaw ne s'illo tetsaa imma. **2** Yaatooppe, I ne asaw s'illo tetsan pirdo; naak'etteeddawanttookka suuretetsaan daannato. **3** Deretuu sarotetsaa ayifiyaa, zooretuukka s'illo tetsaa ayifiyaa ne asaw ayifino. **4** He kaatii asaa gidдон naak'etteeddawanttu diraw mootetto; hiyyeesatuwaa I ashsho; uk'kunniyaawanttu I mentsereetto. **5** Awayenne aginay de'iyaa wode ubbaan, yeletaappe yeletaa gakkanaw, Asay aw yayiino. **6** Kaatii shoyk'an bukkiyaa iraanne gadiyaa kalissiyyaa iraa mala gido. **7** I de'iyaa laytsaa ubbaan s'illuu daashana; aginay d'ayana gakkanaw sarotetsay darana. **8** Abbaappe abbaa gakkanaw, k'ay Efiraa'iisa Shaafaappe sa'aa gas'aa gakkanaw I mooddo. **9** Bazzuwwa asatuu aw hokkino; Aa morkketuu baana laac'c'ino. **10** Tarsseesanne haatsaan dooddetteedda biittaa kaatetuu, aw giiraa giirino. Sheebanne Saaba kaatetuu, aw imotaa ayino. **11** Kaatetuu ubbay aw gulbbatino; kawutetsatuu ubbay aw kiitettino. **12** Aa s'eesiyaa hiyyeesatuwaa, naak'etteeddawanttanne maaddiyaawe bayinnawanttu I ashshoo. **13** Hiyyeesatoonne mank'otoo I k'aretee; hiyyeesatuwaa shemppuwwa ashshoo. **14** Untunttu naak'uwaaappenne makkalaappe I wozee. Untunttu suutsay Aa sintsan al'a. **15** Kaatii shemppuwwa gam'o; Sheeba biittaa work'k'ay aw imetto. Pac'c'ennan aw woosay woosetto; gallassaa ubbaan I anijetto. **16** Biittan daro katsay mokko; deretuu katsaan kamettino. Biittay Liibaanoose derii mokkiyaawaadan katsaa mokko; maatat dembbaa kumiyawaadan Asay katamaa kumo. **17** Kaatiyaa suntsay med'inaw de'o; away de'eedda keeshshaa ubbaan s'eegettiiide, gam'o. Asay ubbay Aa baggana anijettana; kawutetsatuu ubbay Aa, «Anijetta» yaagiide anijana. **18** Malalissiyaabaa barekka ootsiyaa Med'inaa Godaa S'oossaw, Israa'eeliyaa S'oossaw galatay gido. **19** Aa bonchcho suntsay med'inaw galatetto; Aa bonchhuu sa'aa ubbaa kumo. Amen'i. Amen'i. **20** Issey na'aa Daawita woosay hawaan poletteedda.

73 Asaafa Yetsaa S'oossay Israa'eeliyaw tumuwaappe lo'a; wozanaa geeshshatoo I keeka. **2** Shin taana gidooppe, ta gedii, d'ubettanaw guutsaa atteedda; ta gedii halis's'anaw mateedda. **3** Ayaw gooppe, iita asatoo sarotetsay de'iyawaa be'aade, he otoranchchatuwwa duretetsaan taani k'anaataad.

4 Untunttoo tuggi baawa. Untunttu bollay pas's'anne mina. 5 Untunttu hara Asay tuggatiyaawaadan tuggatikino; untunttu hara asaawaadan metuwaan shoc'etibeykino. 6 Hewaa diraw, untunttu otoruwa, alleek'kuwaadan k'o'od'iyaa aatsiino; makkalaa afilaadan mayiino. 7 Untunttu wozanay iitabaa pulttee. Untunttu k'ofay iita halchchuwa kumeedda. 8 Untunttu k'iliic'iiinne iitabaa haasayiino; untunttu barenttu otoruwaan, haratuwaan um'etsanaw naassiino. 9 Untunttu saluwaan de'iyaa S'oossaa, barenttu doonaan c'ashiino. Sa'aan de'iyaa asaa bollakka, barenttu ins's'arssan otoruwa haasayiino. 10 Haray atto, S'oossaa asayykka untunttukko simmana; untunttu odiyaawaakka elle ammanana. 11 Untunttu, «S'oossay nubaa ayinne erenna; Ubbaaappe D'ok'iyaa S'oossay ayinne be'enna» yaagino. 12 Simmi iiatuu hawaa mala; Untunttu ubbaa gedekka injetina de'iino; untunttu gujji gujji duretino. 13 Yaatooppe, taani ta wozanaa geeshsha ootseeddawenne taani ta s'illoetsaa bessanaw, ta kushiyya meec'etteeddawe tumuwaappe mela. 14 Gallassaa kumentsan taani metuwaan shoc'ettaad; wonttan wonttan murettaad. 15 Taani iiatuwaadan, untunttu giyaawaa geeddento, taani ne asaw ammanettennawaa gidana. 16 Taani ha ubbaa yewuwa eeranaw k'oppiyaa wode, taw erettenna dees'obaa gideedda. 17 Shin taani S'oossaa geeshsha sa'aa geleedda wode, iiatuwa wurssetsa kaac'aa akeekaad. 18 Untunttu neeni tumuwaappe halis's'iyaa sa'aan utissaasa; neeni untunttu kundissaasanne bayzaasa. 19 Untunttu akeekenan d'ayeeddino; dagamaan ittuu atenan mule wureeddino. 20 Itti Asay beegottiyya wode, I akumuwaan be'eeddabay dogettiiyaawaadan, abeet Godaw, neeni dendiyya wode, untunttu dogetana. 21 Taani yiloteedda wodenne ta wozanaan seelteeedda wode, 22 ayinne akeekenan donc'c'illaad; taani ne sintsan miizza mala gidaaddi. 23 Shin taani ubbaa gedekka neenana de'ay; ta ushechcha kushiyya neeni oyk'kaadda. 24 Ne zoriyaan taana kaaletsaasa; hewaappe guyyiyan neeni taana bonchchoo afana. 25 Taw saluwaan neeppe attina, haray onni de'ii? Taani neeppe attina, sa'aan harabaa ayaanne amottikke. 26 Ta wolk'k'ayenne ta wozanay daaburanaw danddayee; shin S'oossay ta wozanaa minisiyaawaanne, med'inaw taana gakteedda saamaa. 27 Neeppe haakkiyaawantu d'ayana; neena amanetenawanta ubbaa neeni wursana. 28 Shin taana gidoooppe, taani S'oossaa matan de'iyaa wode taw lo'a. Taani Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Godaa, taw bak'ata attiyya sa'aa ootsaad. Hewaa diraw, Aa oosuwa ubbaa taani odana.

74 Aasaafi Akeekaan S'aafeedda Timirttiyaa Abeet S'oossaw, neeni nuuna med'inaw ayaw aggaadii? Ne hank'kuu ne k'ooruwaan de'iyaa dorsatsuwa bolla, ayaw suulleedee? 2 Neeni beni dooreedda asaa, neeni new buzo ootsaade wozeedda zaratuwa hassaya. Neeni de'eedda S'iyoonne deriyaa k'oppa. 3 Ane ne Geeshsha Gollii koleteedda sa'aa yaade s'eella. Morkketuu aani de'iyaa ubbaa d'ayseeddino. 4 Ne morkketuu ne Geeshsha Golliyaa gidдон, «Nuuni s'ooneeddo» yaagiide gereereeddino. S'oonuwa malaataa yaagiide, barenttu banddiraa esseeddino. 5 Untunttu mitsaa k'ans's'anaw barenttu kaltaa, d'ok'ku ootsiide, ek'k'eedda asatuwaadan haneeddino. 6 Untunttu masetteedda sank'kaa ubbaa, barenttu kaltaaniinne madooshaaniinne mensi yeggeeddino. 7 Geeshsha Golliyaa taman s'uuggiide d'ayisseeddino; new goyinniyya sa'aa tunisseeddino. 8 Barenttu wozanaan, «Untunttu nuuni, ubbaanna d'ayssana»

yaagiide k'oppeeddino. Biittan Asay S'oossaw goyinniyya sa'aa ubbaa taman s'uuggeeddino. 9 He wode mallay nuw imettennan is's'eedda; timbitiyya odiyaawe ittuunne baawa. Hawaadan haniide, woyiisa wodiyya de'anentto, eriyaa Asay nu gidдон ittuunne baawa. 10 Abeet S'oossaw, ne morkketuu, woyiisa wodiyya ne bolla k'iliic'anee? Untunttu ne suntsaa med'inaw borannee? 11 Ne kushiyya shiishsha akkaade ayaw gam'ay? Ne ushechcha kushiyya ne k'umayuwaappe kessaade untunttu d'ayssa. 12 Gidooppenne, abeet S'oossaw, neeni benippeka ta kaatiyya; neeni biittaa bolla atosetsaa ahaada. 13 Ne wolk'kaama wolk'kaan neeni abbaa shaakkaadda; Aa gidдон de'iyaa dawiyaa huup'iyaa neeni k'os'saadda. 14 Leewaataana giyaawaa dawiyaa huup'iyaa k'os'saade, Aa ashuwaa bazuwaan de'iyaa med'etattoo, k'uma ootsaade immeeddawe neena. 15 Neeni puluttuwa dooyaa yeddaadda; ubbaa gede goggiyaa shaafatuwa k'ay melissaadda. 16 Gallassay newaa; k'ammaykka newaa; k'ay awaanne aginaa untunttu sa'aan wotseeddawe neena. 17 Biittaw zawaa wotseeddawe, balguwaanne boniyaa med'eeddawe neena. 18 Shin abeet Med'inaa Godaw, ne morkketuu, neena wooti k'iliic'eeddinonto, booza asatuu ne suntsaa wooti boreeddinonto hassaya. 19 New moodettiyaawantu shempuwa iita morkketoo aatsaade immoppa. Metootanchchatuwa med'inaw dogoppa. 20 Nu biittan de'iyaa d'uma sa'ay ubbay, makkalanchchatuwa kumeedda diraw, neeni nuw c'aak'k'eedda c'aak'kuwa k'oppa. 21 Naak'etteeddawanta yeellayoppa; hiyyeesatuunne metootanchchatuu ne suntsaa galatino. 22 Abeet S'oossaw, dendda; ne yewuwa mootetta. Gezo asatuu gallassaa ubbaan, ne bolla k'iliic'eeddawaa hassaya. 23 Ne morkketuu ne bolla waassiyaa waasuwaanne neena is's'iyaa wanttu, pac'i bayinnan k'iliic'iyaa k'iliic'uwaa dogoppa.

75 Zammaaretuwa Kaappoo Aasaafi. «D'ayssoppa» Geetettiyya Diitsaa waatsan Yes's'eedda Yetsaa. New galataa immeeto; abeet S'oossaw, neena galateetto; «Ne suntsay woggaa» giide awaayeetonne, malalissiyaa ne oosuwa ubbaa odeetto. 2 S'oossay, «Dooraade keereedda gallassi, suure pirddaa pirdanawe taana. 3 Sa'ayenne an de'iyaa wanttu ubbay k'aas's'inakka, Aa tuusaa minisa essiyaawe taana. 4 Taani otoranchchatuwa, Otorottoopite yaagay; iiatuwaakka, Hintte kac'iyaa dentsoppite. 5 Hintte kac'iyaa d'ok'k'issi bessoppite; zaattuuriide haasayoppite yaagay» yaagee. 6 Bonchchuu away doliyaasaappe woy wuliyaa saappe woy bazuwaappe yeenna. 7 Shin pirddiyaawe S'oossaa; i ittuwa bolla pirddee; ittuwa shatintsee. 8 Med'inaa Godaa kushiyan itti wanc'c'ay de'ee; he wanc'c'ay S'oossaa hank'kuwa woyniyaa eessan kumi teettedda. 1 Hewaappe ushshaa tigena, sa'aan de'iyaa iita asatuu hewaa ushana; untunttu orc'kuwaakka ashshenan c'inggiide ushana. 9 Shin taani Yaak'ooba S'oossaa odananne med'inaw Aa sabbana. 10 I iita asatuwa kac'iyaa ubbaa mentsana, shin s'illotuwa kac'ii d'ok'ku d'ok'ku gaana.

76 Zammaaretuwa Kaappoo Diitsaa Waatsan Yes'etteedda, Aasaafa mazamuriyya S'oossay Yihudaan eretteeddawaa; Aa suntsay Israa'eeliyaan wolk'kaama. 2 Aa dunkkaanii Saleemana; 1 de'iyasay S'iyoonena. 3 I, hewan s'onggettiyya, morkkatuwa wondaafiyya c'ubiyaa, gondalliyaa, mashshaanne hara olaa miishshatuwa mentsereetseedda. 4 Abeet S'oossaw, ne bonchchuu ay keeshshaa gitee! Neeni ne morkkatuwa s'oonaade,

deriyaappe simmiyaa wode, ne anggay ayiba yashshiyaawe! 5 Gooba tooranchchatuu, barenttoo de'yaawaa ubbaa bonk'k'etti kichcheeddino. Ha'i simmi untuntuu, wolk'kaama gem'ishshuwa'a gem'isheeddino; untuntuppe ittuunne bare kushiya'a dentsibeenna. 6 Abeet Yaak'ooba S'oossaw, neeni seereedda wode, paraa asatuunne paratuu kunddo saan atteeddino. 7 Shin abeet S'oossaw, neeni yashshaasa! Ne hank'k'uu suulleedda wode, ne sintsan oonee ek'kanawe? 8 Neeni pirddaa saluwaappe siseedda wode, sa'aan de'iyaa Asay yayyiide, c'o'u geedda. 9 Neeni sa'aan k'ohetteeddawantta ashshanaw, pirddaw denddeedda wode, hewe haneedda. 10 Asaa hank'k'uu dareedda keeshshaa neeni galatetaasa. Olappe atteedda asatuu ubbay, ne baalaa gallassatuwaa bonchhana. 11 Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, shiik'ettite, hewaakka gatsite. Hinttenoo shooro kawutetsatoo, yayettanaw bessiyaawoo immotaa ahite. 12 I kaappotuwa'a oturuwaa kawushshee; wolk'kaama kaatetuwaakka I yashissee.

77 Aasaafi Zammaaretuwa'a Kaappoo Juddutuu Yes's'eedda, mazamuriyaa Taani S'oossaw magannay; taana siiso gaade taani S'oossaa woossay. 2 Taani ta metuwaa gallassi Godaa koyay. K'amman taani shempennan ta kushetuwa'a aakko mic'c'ay; gidooppenne, taani minettanaw danddayakke. 3 Taani S'oossaabaa k'oppiyaa wode, oolay; taani abbaa yuushsha k'oppiyaa wode, ta shemppuu daaburee. 4 Neeni k'amma ubbaa taana gem'ishshuwa'a diggaade ahissaasa. Taani loytsa hirggiyaa diraw, haasayanaw danddayakke. 5 Taani aad'd'eedda gallassatuwa'a k'oppay; kase laysatuwaakka hassayay. 6 Taani k'ofaa sheekkaade ak'ay; ta wozanay yuushshi k'oppiyaa wode, Taani ta huup'iyaa hawaadan yaagaade oochchay; 7 «Goday nuuna med'inaw aggi bashanee? Zaaretsiide I nuuna keekaa bessennee? 8 Aa siik'uu atteedee? I geeddawe hawaappe sintsanaw sa'aan ootsenee? 9 S'oossay maariyaawaa dogeeddee? Bare k'aretaakka hank'k'uaan laammeedee?» yaagaade oochchay. 10 K'aykka taani, «Taana k'ohheeddawe, Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa ushechcha kushii, kaseppe maaddiyaa maaduwa'a aggeedawaa» yaagay. 11 Med'inaa Godaw, ne oosotuwa'a taani k'oppaana. Ee; neeni beni wode, ootseedda malalissiyaabatuwa'a ubbaa taani hassayana. 12 Ne ootseeddawaa ubbaa, taani zaara zaaraadde k'oppaana; ne wolk'kaama oosotuwa'a ubbaa taani yuushsha k'oppaana. 13 Abeet S'oossaw, ne ogii geeshsha; ay s'oossinne nu S'oossaa mala wolk'kaama gidenna. 14 Neeni malalissiyaabaa ootsiyaa S'oossaa. Asaa gidдон ne wolk'ka'a k'onc'c'issiyaawaa. 15 Ne asaa, Yaak'oobanne Yooseefo zeretsatuwa'a, ne k'esiyaan wozaadde. 16 Abeet S'oossaw, haatsatuu neena be'eeddino; haatsatuu neena be'iide yayyeeddino. Abbaa c'iimmatuukka kokkoreeddino. 17 Shaaretuu iraa duge zaariide tigeeddino; guuguntsay saluwaan guummeedda. Ne walk'k'antsay yaan haan walk'k'ammeedda. 18 Ne guuguntsay guntay gotiyaa gidдон kooshummeedda; ne walk'k'antsaa p'ooletsay sa'aa poo'sseedda. Biittaykka gajji gajjiide kokkoreedda. 19 Neeni abbaa gidduwaana hamettaasa; c'iimmo abbaa gidduwaana aad'aassa; gidooppenne, ne gedii yed'd'eedda sa'ay beetena. 20 Musenne Aaroona kushiyan neeni ne asaa dorssaa wudiyaadan kaaletsaadde.

78 Aasaafi Akeekaan S'aafeedda Timirtiyaa Ta asaw, taani hinttena tamaarissiyaawaa sisite; ta doonaappe

kesiyaa k'aalaa hayzzite. 2 Taani untunttuu haasayiyaa wode, leemisuwaan haasayay; beniideppe geemmeedda yewotuwa'a k'onc'c'issana. 3 Nuuni siseeddanne ereedda yewotuwa'a, k'ay nu aawotuu nuw odeedda yewotuwa'a haasayana. 4 He yewotuwa'a nuuni untuntuu naanatuwaappe k'osokko; Med'inaa Godaw bessiyaa galataa, Aa wolk'kaanne malalissiyaa Aa oosuwa'a, yiyaa yeletawukka nuuni odana. 5 I Yaak'ooba zaretoo azazuwaa, Israa'eeliyaa asaw higgiiyaa immeedda. Kase nu aawotuu barenttu naanatuwa'a, he higgetuwa'a tamaarissana mala azazeedda. 6 Hewenne, kaalliyaa yeletay, he biro yelettana naanatuwa'a eranaadaananne untuntutukka barenttu naanaatoo odanaadaana. 7 Yaatina, he naanatuwa'a S'oossan amanetanaadan; I ootseeddabaakka dogennaadaananne Aa azazuwaa naaganaadaana. 8 Untuntuu kase barenttu aawotuwaadan wozana muumenne makkalanchcha asaa gidennaadaananne S'oossan ek'k'ennanne ammanettena yeletaa gidenaadaana. 9 Efireema asatuu, olaw, wonddaafiyaana pootsa'a giigissiide, olaa gallassi guyye simmeeddino. 10 Untuntuu S'oossaa c'aak'uwaa naagibeykkinno; Aa higgiiyaadan hamettennan is's'eeddino. 11 Untuntuu I ootseedda wolk'kaama oosuwaanne untuntuu I besseedda malaataa dogeeddino. 12 I untuntuu aawotuwa'a sintsan Gibs'e biittan, S'o'aane Dembban malaataa ootseedda. 13 Abbaa shaakkiide, gidduwaana untuntuu pintseedda; I haatsaa shaakkiide, yaanne haanne shaakkiide godaadan esseedda. 14 I untuntuu gallassi shaariyaan, k'amma tamaa poo'uwaaan kaaletseedda. 15 I bazzuwaan zaallaa p'alk'kiide, c'iimmuwaappe daro haatsaa untuntuu ushsheedda. 16 Zaallaappe haatsaa pulitissiide, shaafaadan duge gogisseedda. 17 Shin untuntuu Aa bolla nagaraa oosuwa'a gedde gujjeeddino; Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa bolla, bazzuwaan makkaleeddino. 18 Barenttu amotteedda k'umaa oochchiyaawan S'oossaa eriiide paac'c'eeddino. 19 Untuntuu S'oossaa bolla hawaadan yaagiide haasayeeddino; «Bazzuwaan S'oossay nuw k'umaa aatsananw danddayii? 20 Zaallaa shoc'ina, pultuu kesiide, shaafay goggeedda; shin ukitsaa I nuw immanaw danddayii? Woy bare asaw ashuwaa immanaw danddayii?» yaageeddino. 21 Med'inaa Goday hewaa siseedda wode, untuntuu bolla daro hank'k'etteedda. Yaak'ooba zaratuwa'a bolla tamay ees's'eedda; Israa'eeliyaa bolla Aa hank'k'uu dari dari beedda. 22 Ayaw gooppe, untuntuu S'oossan ammanibeykkinno; woy I ashshiyaawaan ammanettibeykkinno. 23 Gidooppenne, I bolla saluwa'a azaziide, saluwa'a penggiyaa dooyeedda. 24 Untuntuu maanaw, untunttuu mannaa bukisseedda; saluwa'a k'umaa untunttuu immeedda. 25 Kiitanchchatuwa'a ukitsaa Asay meedda; S'oossay untunttuu k'umaa darissiide immeedda. 26 Away doliyaa bagga c'arkkuu c'arkkanaadan ootseedda; bare wolk'kan gedissa bagga c'arkkuwa'a dentsetseedda. 27 I asaw ashuwaa baanaa keeshshaa kiiteedda; paalliyaa kafotuwa'a abbaa doonaa shafiyaa keeshshaa bukisseedda. 28 Untuntuu de'iyaa saan, dunkkaaniyaa yuushshuwaan wod'd'eeddino. 29 Untuntuu amotteeddawaa untunttuu immeedda; untuntuu miide, barenttu ganjiyaa kuntseeddino. 30 Shin untuntuu barenttu amotteedda ashuwaa kallennan de'ishii, ashuu untunttuu biro doonaan de'ishii. 31 S'oossaa hank'k'uu untuntuu bolla wod'd'eedda; untuntuu gidloppe mino asatuwaanne Israa'eeliyaappe yalaga asatuwa'a wod'eedda. 32 Hawe ubbay haninakka, untuntuu nagaraa ootsiyaawaa aggibeykkinno. Bare malaataa ubbaa ootsinakka, ammanibeykkinno. 33 Hewaa diraw, I untuntuu

gallassatuwaa c'arkkuwaadan, untunttu laysatuwaakka akeekenan d'ayisseedda. **34** S'oossay untuntuppe wod'iyaa wode, atteeddawantu nagaraa paas'iide, S'oossaa mintsi koyeeddino. **35** Untunttu S'oossay untunttoo zaallaa gideeddawaanne Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossay, untuntta woziyaawaa gideeddawaa hassayeeddino. **36** Shin untunttu barenttu ins'sarssan aw wordditiide, barenttu doonaan c'immeeddino. **37** Untunttu wozanay S'oossan ek'k'enna; I untuntunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa ammanettikino. **38** Shin I untuntta maariyaawe; untunttu iitatetsaa atto geedda. Untuntta d'ayisibeenna; daro gede bare hank'k'uwaa te'eedda; bare hank'k'uwaa uullaa ubbaanna untunttu bolla yeddiibeenna. **39** Ayaw gooppe, untunttu ashuwaa s'alala gidiaaawaanne yaa c'arkkeeddasaappe haa simmenna, c'arkkuwaa mala gidiaawaa hassayeedda. **40** Untunttu bazuwaan Aa bolla aappu gede makkaleeddinoo! Mela bazuwaan aappu gede lanc'c'isseeddino! **41** Untunttu zaari zaariide, S'oossaa paac'c'eeddino; Israa'eeliyaa Geeshshaa hank'k'eteeddino. **42** Untunttu Aa wolk'k'aabaa dogeeddino; I untunttu morkkatuwaappe wozeedda gallassaa, **43** I Gibs'e biittan malaataa, S'o'aane Dembban malalissiyaabaa, ootseedda wodiyaay hassayibeykino. **44** Untunttu shaafaa haatsuwaawaa suutsaw laammeedda; hewaa diraw, Gibs'e asatu, he shaafatuwaappe ushanaw danddayibeykino. **45** Untunttu waayissiyaa uduns's'etuwaanne untunttu biittaa bayzziyaa shed'd'atuwaa kiiteedda. **46** Untunttoo doleedda katsaa gondoo, untunttu ootside daabureeddawaa booliyaw immeedda. **47** Untunttu woyniyaa turaa shachchan, untunttu balasiyaa giizaa mitsaakka c'arkkuwaan d'ayisseedda. **48** Untunttu miizatuuwaa shachchan wod'eedda; untunttu dorssaa wudiyaay, d'uuk'kiyaa walk'k'antsan mereessi wursseedda. **49** Untunttu bolla bare suuliyaa hank'k'uwaa, lanc'c'iyaaane is'uwaa, bayzziyaa kiitanchchatuwaa c'uguwan yeddeedda. **50** Bare hank'k'uwaa aatsi yeddeedda. Untuntta iita harggiyaw aatside immeeddappe attina, hayk'k'uwaaappe ashshiibeenna. **51** Gibs'en yeletteedda bayira naanatuwaa ubbaa wod'eedda. Kaama dunkkaaniyaan de'iyaa koyro naanatuwaa ubbaa wursseedda. **52** Shin I bare asaa dorssaadan kesseedda; wudiyaadan bazuwaan heemmeedda. **53** I untunttu saruwaan kaaleetseedda; hewaa diraw, untunttu yayibeykino; shin untunttu morkkatuwaay abbay muukkeedda. **54** Yaatiide I untuntta bare geeshsha biittaa, bare ushechcha kushiyan s'ooneedda deriyaa aheedda. **55** I untunttu sintsaappe kawutetsatuwaa laaggiide, untunttu biittaa shaakkiide, Israa'eeliyaa zaretoo gisheedda. Bare asaa untunttu golliyaan wotseedda. **56** Gidooppenne, Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa bolla makkaliide, Aa paac'c'eeddino. Aa azazuwaakka naagibeykino. **57** Untunttu barenttu aawotuwaadan, makkalanchchatuwaanne kaddanchchatuwaa gideeddino. Geella tooraadan wora wod'd'eeddino. **58** Untunttu barenttu goyinniyyaa d'ok'k'a sa'atuwaan Aa yiloyeeddino; barenttu eek'atuwaan Aa k'anaatisseeddino. **59** Yaatina, S'oossay hawaa sisiide hank'k'etteedda; Israa'eeliyaa mulekka kad'eedda. **60** Seelon I de'eedda sa'aa, asaa gidon I de'eedda bare dunkkaaniyaa aggeeda. **61** S'oossaa wolk'k'awunne bonchchoo, malaataa gideedda, Taabootaa morkkatuwaay kushiyan aatside omodisseedda. **62** I bare asaw hank'k'etteedda; I untuntta mashshaw aatside immeedda. **63** Untunttu wodallatuub bayyab olan hayk'k'eeddino; yaatina, untunttu wodorotuu asinaa gelennaan atteeddino. **64** Untunttu

k'eesatuu mashshaan wureeddino. Gidooppenne, untunttu machchetuu, barenttu asinattoo yeekkenaadan digetteeddino. **65** Hewaappe guyyiyaan, Goday gem'ishuwaappe woy woyniyaa eessaa matsuwaappe beegottiyaay asaadan beegotteedda. **66** I bare morkkatuwaay guyye zaariide shoc'eedda; untuntta med'inaw yeellayeedda. **67** Yooseefo dunkkaaniyaa kad'eedda; Efireema zariyaa dooribeenna. **68** Shin I Yihudaa zariyaanne siik'iyaa S'iyoonne deriyaa dooreedda. **69** Hewan I bare Geeshsha Golliyaa saluwaadan d'ok'k'an kees's'eedda; sa'aadan med'inaw esseedda. **70** Bare k'oomaa Daawita dooriide, dorssaa wudiyaay heemmiyaa saappe akkeedda. **71** Dorssaa heemmishin, bare asaa Yaak'ooba, bare buzuwaa Israa'eeliyaa hentsanaw akkiide aheedda. **72** Yaatina, Daawite untuntta suure wozanaappe heemmeedda; k'ay bare hiillaa kushiyan kaaleetseedda.

79 Asaafa mazamuriyaa Abeet S'oossaw, Ayhuda gidena asatuu ne biittaa bolla laateeddino. Ne Geeshsha Golliyaa tunisseeddino; Yerusaalame kolereetseeddino. **2** Untunttu ne k'oomatuuwaa anhaa, saluwaay kafoo k'uma ootside, immeeddino. K'ay ne geeshshatuwaa ashuwaa sa'aa do'attoo immeeddino. **3** Untunttu suutsaa Yerusaalame yuushshuwaan, haatsaadan gusseeddino; untunttu anhaa moogiyaaawe d'ayeedda. **4** Nu shoorotoo nuuni shek'kiyaawaa gideeddo; nu heeraan de'iyaaawantu, miic'c'iyaaawaanne k'id'iyaaawaa gideeddo. **5** Abeet Med'inaw Godaw, hawe awude gakkanaw hananee? Neeni med'inaw hank'k'ettay? Ne k'anaatiyaa hank'k'uu tamaadan ees's'anee? **6** Neena erenna asatuwaa bollanne ne suutsaa s'eesenna kawutetsatuwaa bolla ne hank'k'uwaa gussa. **7** Ayaw gooppe, untunttu Yaak'ooba zeretsatuwaa wod'eeddinonne untunttu de'iyasaa bayzzeeddino. **8** Kase nu aawotuwaay iitatetsaa nu bolla paydoppa. Ellekka ne maarotaa nuw kiitta; ayaw gooppe, nuuni loytsi metooteeddo. **9** Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, ne suutsaa bonchchuwaay diraw, nuuna maadda. Ne suutsaa diraw, nuuna ashsha; nu nagaraa atto yaaga. **10** Asatuu ayaw, «Untunttu S'oossay hak'an de'ii?» yaagane? Ne k'oomatuuwaa suutsaa untunttu gusseeddawaa haluwaay, neeni kessiyaawaa nuuni s'eellishin, untunttu gidduwaan k'onc'c'issa. **11** K'ashetteedda asatuwaa oolii ne sintsa gakko. Hayk'oo pirdetteeddawanta ne wolk'k'aa gitatsaadan ashsha. **12** Abeet S'oossaw, nu shooro kawutetsatuu neena boreeddawaa, haluwaay laappun kushiyaay untunttu kiwuwaan idintsa. **13** He wode nuuni ne asatuu, ne wudiyaay dorssatuu, med'inaw galataa new immana; yeletaappe yeletaa gakkanaw neena zaari zaariide galatana.

80 Zammaaretuwaa Kaappoo Aasaafi Yes's'eedda, Ci'ishshaa Giyaay waatsan Yes'eteedda mazamuriyaa, markkatetsaa Abeet Israa'eeliyaa hentsanchchaw, Yooseefo asaa wudiyaadan kaaletsiyaawoo, Kiruubetuwaay giyaay kiitanchchatuwaappe, bollaanna de'iyaa arataan utteeddawoo, poo'a, neeni nuuna s'isa. **2** Efireema, Biiniyaamaanne Minaase sintsan k'onc'c'a. Ne wolk'k'aa dentsaade nuuna ashshanaw haaya. **3** Abeet S'oossaw, nuuna zaara; nuuni attanaadan, ne som'uwaa nuw poo'issa. **4** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'etaa Ubbaa Godaw, S'oossaw, ne asaa woosaa bolla awude gakkanaw hank'k'ettay? **5** Neeni untuntta yeekuwaay k'umaadan mizaadda; k'ay afotsaa haatsaadan ushshaadda. **6** Nu shoorotuu nu biittaa akkanaw, barenttu

gidon walak'ettanaadan ootsaadda; nu morkketuu nu bolla miic'ceeddino. **7** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, nuuna zaara; nuuni attanaadan, ne som'uwaa nuw poo'issa. **8** Neeni Gibs'eppa woyniyaa anuwaa ahaada; ayihuda gidena asatuwaa yederssaadda, untuntuu biittaaan Aa tokkaadda. **9** Neeni woraa butsaadda; yaatina, s'ap'uwaa yeddi daashiide, biittaa ubbaa gakteedda. **10** Deretuu Aa kuwan, Libaanoosa zigatuu Aa tashetuwaan kameteeddino. **11** Bare tashetuwaa Meeditaane Abbaa gakkanaw, k'ay bare s'eeratuwaa Efiraas'iisa Shaafaa gakkanaw yeddeedda. **12** Yaatina, ogiyaanna aad'd'iyyaa ubbay, Aa ayifiyaa duutsanaadan, Aa yuushshuwaan de'iyyaa gimbiyyaa ayaw kolaadii? **13** Bazuwaa guduntsay Aa bolla duriide bayzee; k'ay gaden wos'si k'aas's'iyyaa med'etatuubay Aa miino. **14** Abeet Med'etaa Ubbaa S'oossaw, neeni nuukko simma. Saluwaana duge s'eellaade be'a; ha woyniyaa naaga. **15** I ne ushechcha kushii tokkeedda s'ap'uwaa; neeni new gaade dichcheedda puutiyya. **16** Ne morkketuu ne woyniyaa butseeddino; taman s'uggueeddino. Hewaa diraw, neeni untuntuu ne hank'uwaa suuluwaan d'ayissa. **17** Ne kushii, ne ushechchan de'iyyaa asaa, neeni new gaade dichcheedda asaa naago. **18** Yaatooppe, nuuni neeppe guyye simmokko. Nuuna pas'a wotsa; ne suntsaa nuuni galatana. **19** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa S'oossaw, nuuna zaara; nuuni attanaadan, ne som'uwaa nuw poo'issa.

81 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusulatuwaan Yes'etteedda, Asaafi s'aafeeddawaa Nuw wolk'k'aa gidiyaa S'oossaw, hinte k'aalaa d'ok'ku'o ootsiide yes's'ite; Yaak'ooba S'oossaa sabbite. **2** Yetsaa doommite; karabuwa bak'k'ite; diitsaaninne maasink'kuwaan lo'a yetsaa sissite. **3** Aginay s'eeriya wodenne, aginay doyyssiya wode baalaa gallasan malakataa punnite. **4** Hawe Israa'eeliyaw higgiyaa; Yaak'ooba S'oossappe imetteedda woga. **5** Gibs'e biittaa I shoc'eedda wode, Yoosefo asaw ha wogaa awaayeedda. Taani erenna kooshshaa hawaadan yaagiyaa waa sisaad. **6** «Hinte hashiyaappe tookuwa wotsaad; hinte kushiya s'ubbiyaappe shempissaad. **7** Hinte metuwa wode taana s'eeseeddita; hintenna ashshaad; taani guumiyaa shaariyaa gidon geemmeeddasaappe hintenna allaad. Mariiba giyaa pulttuwaa matan taani hintenna paac'caad. **8** Ta asaw, taani hintenna seeriyaawaa sisite; ha'i Israa'elato, hayzeerikkite! **9** Hinte gidon allaga s'oossi de'oppo; hara s'oossaw goyinnoppite. **10** Taani, Med'inaa Godaa hinte S'oossaa, hintenna Gibs'e biitaappe kessaade aheeddawaa. Ne doonaa loytsa hangga; taani neena darssaade barssana. **11** «Shin ta asatuu ta k'aalaa sisibeykkino; Israa'elatu taw azazetibeykkino. **12** Hewaa diraw, taani untuntuu barentu k'ofaa kaallana mala, eeno geena wozanaw aatsaade immaad. **13** Ta Asay taana siseedentto, Israa'elatu ta ogiyaa kaalleedentto ayee de'ii! **14** Taani untuntuu morkkiyaa elle s'oona shin; untuntuu baaligaaraatuwaa bolla ta kushiya wotsana shin. **15** Med'inaa Godaa is's'iyaawantu Aa sintsan hokkana, untuntuu muruukka med'inaassa gidanawaa. **16** Taani hintenna lo'o zarggaa mizana; k'ay eessaa, shuchchaa gonggoluwaa kalissana» yaagee.

82 Asaafa mazamuriyaa S'oossay saluwa shiik'uwaa shiishshee. S'oossatuwaa gidon hawaadan yaagiide pirddee; **2** «Hinte awude gakanaw geella pirddaa pirdiitee; laa'entsoo iiatuwa bagga gidoppite. **3** Hiyyeasatoonne

aawuu bayinnawanttoo mootettite; mank'k'onne naak'etteedda asatuwaa maataa naagissite. **4** Daaburanchchatuwaanne metootanchchatuwaa ashshite; iiatuwa kushiyaappe untuntuu wotsi akkite. **5** «Hinte ayinne erikkitanne ayinne akeekkikita; hinte d'uman hametiiti. S'illotetsay d'ayina, biittay yiik'k'iyiik'kee. **6** Taani hintenna, «Hinte s'oossatuwaa; hinte ubbaykka Ubbaappe D'ok'k'iyya S'oossaa naanatuwaa. **7** Gidoopenne, hinte Asay hayk'k'iyaawaadan hayk'kana. K'ay hara kaappatuu kunddeeddawaadan, hintekka kunddana» yaagay» yaagee. **8** Abeet S'oossaw, dendda; sa'aa pirddaa; kawutetsay ubbay newaa.

83 Asaafa mazamuriyaa, yetsaa Abeet S'oossaw, c'o'u gooppa; sirp'p'i gooppa; abeet S'oossaw, muumoppa. **2** Be'a! Ne morkketuu ne bolla denddiino; neena is's'iyaawantu ne bolla makkaliino. **3** Untuntuu ne asaa bollan geeman yaa'iino; neeni siik'iyya asatuwaa bolla mak'etiino. **4** Untuntuu, «Haayite, untuntuu kawutetsaa d'ayissooyte; Israa'eeliyaa giyya suntsaa, med'inaw hassayettennaadan ootsooyte» yaagiino. **5** Untuntuu iti wozana gidiide, ittippe mak'ettiinne, ne bolla c'aak'uwaa c'aak'ketiino. **6** C'aak'ketiyaawantunne Eedoomanne Isimaa'eela asatuwaa, Moo'aaba zaruwaanne Aggaari zaruwaa; **7** Gebaala asatuwaa, Amooona asatuwaa, Amaaleek'a asatuwaa, Piliss's'eema asatuwaanne S'iirroosa asatuwaa. **8** Asoore asatuukka untuntunna ittippe gakketeeddino; Asooratuukka Loos'e zarettoo wolk'k'aama maaduwa gideeddino. **9** Neeni Midiyaama asatuwaa bollanne Sisaaranne Yaabina bolla, K'iishoona Shaafaan ootseeddawaadan untuntuu bolla ootsa. **10** Untuntuu Enddooren d'ayeeddino; untuntuu anhay moogettennan biittan wook'keedda. **11** Untuntuu kaappotuwa, neeni Oreebanne Za'eeba ootseeddawaadan ootsa; untuntuu mooddiyaawantaa neeni Zebaahanne S'almmunaa d'ayisseeddawaadan d'ayissa. **12** Hewantunne, «Nuuni S'oossaa asaa biittaa nuw buzotana» yaageeddawantaa. **13** Abeet ta S'oossaw, untuntuu baanaadan laala; c'arkkuu afiyaa suullaadan ootsa. **14** S'aragay wora miide wurssiyaawaadan, tamaa lac'uu deriyaa mayiyaawaadan, **15** hewaadankka ne uushuwaan untuntuu yederssa; ne gotiyan untuntuu dagantsa. **16** Abeet Med'inaa Godaw, Asay ne suntsaa koyana mala, neeni untuntuu som'uwaa yeellaa mayzza. **17** Untuntuu med'inaw yeellatinonne higgino; kawushiide d'ayino. **18** Ne suntsaykka Med'inaa Godaa gidiaawaa, ne s'alalay Ubbaappe D'ok'k'a S'oossaa, sa'aa ubbaa mooddiyaawaa untuntuu erino.

84 Zammaaretuwaa Kaappoo Suusulatuwaan Yes'etteedda, K'ooro Naanatu S'aafedda Mazimuriyaa Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neeni de'iyaasay ayaa lo'ii! **2** Taani Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa Dabaabaa laamotay; ta kumentsaa asatetsay de'uwaa S'oossaw nashshechchan yes's'ee. **3** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, ta kaatiyay, ta S'oossaw, new yarshshiyaa sa'aa matan, suunniyaa kafatta barew de'iyaasaa demmaaddu. Harap'p'attakka barew k'uuk'k'ulliyaa golliyaa yaan kees's'aaddu. **4** Ne Geeshsha Golliyaan de'iyaawantunne med'inaw neena sabbiyaawantu anijetteedawantaa. **5** Wolk'k'aa neeppe demmiyaawantu, barentu wozanaan S'iyoonne afiyaa ogiyaa baanaw amottiyaawantu anijetteedawantaa. **6** Yeekuwa zanggaaraanna untuntuu aad'd'iyya wode, he sa'ay pulttuwaa kesee. Bad'd'eesaa iraykka bukkiide, yaan del'iyya gisissee. **7** Untuntuu biyaa wode, wolk'k'aa guuji

gujiide baana. Untuntu S'oossaa sintsan S'iyoonen beettana. **8** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw S'oossaw, ta woosaa neeni sisa. Abeet Yaa'k'ooba S'oossaw, hayzza. **9** Abeet S'oossaw, nu gonddalliyaa be'a; neeni dooreedda kaatiyaa ne keeka ayiffiyaan s'eella. **10** Taani hara sa'aan sha'u gallassaa de'anaappe S'oossaa golliyaan iti gallassaa de'yaawe lo'a. Iitatuwaa dunkkaaniyaan de'anawaappe ta S'oossaa golliyaa penggiyaa naagiyaawe taw lo'a. **11** Med'inaa Goday S'oossay nuw gondallenne poo'uwwaa; Med'inaa Goday nuw bonchchuwaanne keekkatetsaa immee. Suuretsan hamettiyaawantta I lo'obaa ubbaa diggenna. **12** Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neenan ammanettiyaawanttu anjetteedawantta.

85 Zammaaretuwwa Kaappoo Yes'etteedda, K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, neeni ne biittaw keekkaadda; Yaa'k'ooba asaa omooduwaappe zaaraadda. **2** Neeni ne asaa naak'uwwa atto gaadda; untuntu nagaraa ubbaa kamaadda. **3** Neeni ne hank'k'uwwa ubbaa aggaadda; ne hank'k'uwwa suuluwaappekka simmaadda. **4** Abeet nuuna ashshiyaa S'oossaw, nuuna guyye zaara. Neeni nuw hank'k'eteeddawaa agga. **5** Neeni nuuna med'inaw hank'k'ettay? Ne hank'k'uwwa yeletaa ubbaa gakkanaw gam'isay? **6** Ne Asay neenan nashettana mala, nuuna ooratsa. **7** Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwwa nuuna bessa; neeni nuuna ashsha. **8** Taani Med'inaa Goday S'oossay odiyaaawaa sisan. Nuuni nu boozaa ogiyaa guyye baana d'ayooppe, I nuw, bare asaw, «Sarotetsaa immana» giide ode. **9** Tumukka S'oossaw yayyiyaawantta ashshanaw I matan de'ee; hewenne, Aa bonchchuu nu biittan de'anaassa. **10** Aggena siik'uunne tumatetsay ittippe gakkettana. S'illotetsayenne sarotetsay, ittippe yerettana. **11** Tumatetsay sa'aappe pude kesana; S'oossaa s'illotetsay saluwaappe duge s'eelana. **12** Ee, Med'inaa Goday keekkabaa immana; nu biittaykka lo'o katsaa mukkana. **13** S'illotetsay S'oossaaappe sintsanna heemettana; aw ogiyaa giigisana.

86 Daawite woosseedda woosaa. Abeet Godaw, taani hiyyeessanne, metootanchchaa asaa gidiyaa diraw, ta wasuwwa sisaade, taw alla. **2** Taani S'oossaa asaa gidiyaa diraw, taana pas'a wotsa. Neenan ammanettiyyaa taana, ne k'oomaas ashsha. Neeni ta S'oossaa. **3** Abeet S'oossaw, taani gallassaa ubbaa neekko waassiyaa diraw, taw k'aretta. **4** Abeet S'oossaw, taani ta shemppuwaappe neena woossiyaa diraw, taana, ne k'oomaas nashshechchaa. **5** Abeet S'oossaw, neeni keekkanne atto giyaawaa; neena s'eesiyaa ubbaw ne siik'uu dara. **6** Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; taani watiwatiyaa watiwatuwaa hayzza. **7** Neeni taw alliyaa diraw, ta metuwwa gallassan taani neekko waassay. **8** Abeet Godaw, s'oossatuwaa gidдон ne mali baawa; ne oosuwwa mala oosuukka baawa. **9** Abeet Godaw, neeni med'de'edda kawutetsaa Asay ubbay yiide, ne sintsan gulbbatana; untuntu ne suntsaa bonchchana. **10** Ayaw gooppe, neeni wolk'k'aama; neeni malalissiyaaabaas ootsaasa. Ne s'alalay S'oossaa. **11** Abeet Med'inaa Godaw, taani ne tumuwaan hamettana mala, taana ne ogiyaa tamarissa. Taani ne suntsaw yayana mala, taw iti wozanaa imma. **12** Abeet Godaw ta S'oossaw, taani neena, ta kumentsaa wozanaappe galatana. Ne suntsaa med'inaw bonchchana. **13** Ayaw gooppe, ne siik'uu taw dara; neeni taana duufuwaan geliyaawaappe ashshaada. (Sheol h7585) **14** Abeet Godaw,

otoranchcha asatuu ta bolla denddeeddino; dagantsiyaa asatuwaa c'uguu taana wod'anaw koyee. Untuntu neena alaalle giikino. **15** Shin abeet Godaw, neeni k'arettiyaanne maariyaa S'oossaa; hank'k'ettanaw gam'aasa; siik'uunne ammanettussay dariyaawaa. **16** Taakko simmaade taw k'aretta. Ne k'oomaw wolk'k'aa imma; ne k'oomati na'aa taana ashsha. **17** Abeet Med'inaa Godaw, ne keekkatetsaa malaataa taana bessa. Neeni taana maaddeeddawaanne mintsetseeddawaa be'iyaa wode, taana is's'yaawanttu hewan yeellatana.

87 K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa Med'inaa Godaa katamay geeshsha deriyaan kees'etteedda. **2** Med'inaa Goday S'iyoonne penggetuwwa, Yaa'k'oobi de'iyaa sa'aa ubbaappe aatsiide dosee. **3** Hane S'oossaa katamatee, ne diraw bonchcheteeddabay, hawaadan yaagi odettee: **4** «Taana eriyaa kawutetsatuwaa gidoppe, Gibs'enne Baabloone gatsa mazggobana; Piliss's'eeme, S'iroosenne Toop'p'iyaa asay, yaan yeletteeddino.» **5** S'oossay, «Kawutetsaa ubbay S'iyoonen yeletteeddawaa» yaagana. Ubbaappe D'ok'k'iyaa S'oossay izo minisana. **6** Med'inaa Goday asaa s'aafiyaa mazggobiyaan, «Hawe S'iyoonen Yeletteeddawaa» yaagiide s'aafana. **7** Untuntu yes'iide duriidde, «Nu anjiuu ubbay S'iyooneppe pulttee» yaagana.

88 Zammaaretuwwa Kaappoo, K'oraaha naanatuwaa mazamuriyaa, Maaduwwa Woosaa, Ezirahiyaa Hemaane Akeekan S'aafeedda Timirttiyaa. Abeet Med'inaa Godaw, taana ashshiyaa S'oossaw, taani gallassi new waassay; k'ammakka ne sintsan yeekay. **2** Ta woosay ne sintsa gakkoo; ne haytsaa ta wasuwwaakko zaara. **3** Ayaw gooppe, ta de'uu metuwaan kumeedda; taani hayk'ana mataad. (Sheol h7585) **4** Taani duufuwaan geliyaa asatuwaana paydetaad; wolk'ay bayinna asaa gidaaddi. **5** Taani anhatuwwa gidдон aggeeda asaa mala; wod'iide duufuwaan yeggeedda asatuwaa mala. Taani ne ubbaa dogeedda, ne maaduwaappe haakkeedda asatuwaa mala. **6** Neeni taana c'immoo ollaan, hirikki d'uma sa'aan yeggaadda. **7** Ne hank'k'uu taana dees'ee; ne hank'k'uwwa beetay taana ubbaanna muukkeedda. **8** Neeni ta dabbotuwwa taappe haassaadda; untuntu taana sheneyiyaawaa ootsaadda. Taani dooddettaad; kessa akkanawukka danddaykke. **9** Abeet Med'inaa Godaw, kayyuwwa gaasuwaan ta ayifetuu galjiieeddino. Ubbaa gallassi taani neekko waassay; ta kushiyaa neekko mic'c'aad. **10** Neeni hayk'k'eeddawanntoo malalissiyaaabaas ootsay? untuntu denddiide neena galatiino? **11** Aggena ne siik'uu duufuwwa gidдон haasayetti? neeni ammanettiyaawekka bayetsaa sa'aan odetti? **12** Ne malalissiyaa oosuukka d'uman eretti? woy ne s'illotetsay dogetteedda asatuwaa biittan de'ii? **13** Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko waassay; wanttaan wanttaan ta woosay ne sintsa gakkee. **14** Abeet Med'inaa Godaw, taana neeni ayaw aggay? Ne som'uwwa taappe ayaw gentsay? **15** Yalagatetsaappe doommaade, taani tuggataaddinne hayk'k'ana mataad. Taani new dagamaade hiidootaa k'ans's'aad. **16** Ne suulliyaa hank'k'uu ta bolla uushoteedda; ne dagamay taana bayzeedda. **17** Untuntu gallassaa ubbaa d'iuwaadan taana dooddeeddino; taana muukkeeddino. **18** Neeni ta laggetuwaanne ta siik'otuwwa taappe haassaadda; d'umaa s'alalay taw dabbo.

89 Ezirahiyaa Etaana Akeekan S'aafetteedda Timirttiyaa Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaabaas,

taani med'inaw yes'sana. S'oossay ammanettiyaawaa gaade, yeletaa ubbaw ta doonaan awaayana. 2 Taani aggena ne siik'uu med'inaw ek'keeddawaane neeni ne tumatetsaa saluwaadan minisaade esseeddawaa odana. 3 Neeni, «Taani dooreeddawaana c'aak'uwaa c'aak'etaad. Ta k'oomaa Daawitaw hawaadan yaagaade c'aak'kaad; 4 <Taani ne zeretsaa med'inaw kawutsana; ne kawutetsaa araataa yeletaa ubbaw minisana» » yaagaadda. 5 Abeet Med'inaw Godaw, salotuu, ne malalissiyaa oosuuaa odino; ne ammanettiyaawaa kiitanchchatuwaa shiik'uu odino. 6 Saluwaan Med'inaw Godaana likkettanaw danddayiyaawe oonee? Saluwa med'etetsatuwaa gidдон k'ay Med'inaw Godaa mali oonee? 7 Geeshshatuwaa shiik'uwaa gidдон S'oossay yayetteeddawaa. Barena dooddeeddawantuu ubbaappe aad'd'ide, loytsi dagantsiyaawaa. 8 Abeet Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaw Godaw, S'oossaw, neenaadan wolk'kaamay oonee? Abeet Med'inaw Godaw, neeni ubbabankka ammanettiyaawaa. 9 Neeni bul'akettiyaa abbaa wolk'kaa azazaasa. Denddiya beetaakka c'o'u ootsaasa. 10 Neeni Ra'aaba giyaa abbaa dawiya, wod'i yegeeddawaadan mentsereetsaadda; ne morkkatuwaa ne wolk'kaama k'esiyaan laalaadda. 11 Salotuu newantta; sa'aykka newaa; biitaanne an kumeedda ubbabaa neeni med'aadda. 12 Huup'issaanne gedissaa neeni med'aadda; Taaboranne Hermmoone giyaa wolk'kaama deretuu nashshechchan ne suntsaa sabbiino. 13 New wolk'kaama k'eesii de'ee; ne kushii mina; ne ushechchay wolk'kaama. 14 S'illotetsayne suure pirdday ne kawutetsaa araataw baaso. Aggena siik'uunne tumatetsay ne sintsaan biino. 15 Abeet Med'inaw Godaw, nashshechchaan ililiyaawantunne ne som'uwaa poo'uuwaan hamettiyaawantuu anjjettedawantta. 16 Ne suntsan gallassaa ubbaa nashettiino; ne s'illotetsaa diraw, untuntuu neena d'ok'ku d'ok'ku ootsiino. 17 Untuntuu c'ee'k'etiya wolk'k'ay neena; ne nashshuwaan nu kac'i d'ok'ku d'ok'ku yaageedda. 18 Nu gondallii, nu Med'inaw Godaassa; nu kaatiikka, Israa'eeliya geeshsha saa. 19 Beni neeni ne ammanetteeda asatoo, itti gede akumuwaan odaadda; «Asaa gidoppe dooreeddawoo kawutetsaa araataa immaadda. 20 Ta k'ooma Daawita kaate kesaad; ta geeshsha zayitiyaan okaade. 21 Ta kushii aanana de'ana; ta k'esiikka Aa mintsana. 22 Aa ay morkkiinne s'o'onenna; ay iita asayne Aa toochhenna. 23 Taani Aa morkkatuwaa Aa sintsan kinchchereetsana; Aa is'siyaawantta shoc'a yeggana. 24 Ta tumatetsayne ta aggena siik'uu aanana ittippe gidana. Ta suntsan Aa kac'i d'ok'ku d'ok'ku gaana. 25 Taani Aa kawutetsaa Medetiiraaniyaa Abbaa gakkanaw aassana; Aa zawaakka, Efiraas'eesenne S'egiroose Shaafaa gakkanaw aassana. 26 Daawite taana, «Neeni ta aawuwaa, ta S'oossanne taana ashshiyaa zaallaa yaagide s'eesana. 27 Taani Aa bayira na'aa ootsana; sa'aan de'iyaa kaatetuwa ubbaappe Aa darssana. 28 Taani aggena ta siik'uwaa aw med'inaw naagana. Taani aanana k'aalaa c'aak'uwaa mintsana. 29 Taani Aa zeretsaa med'inaw minisaade essana; Aa kawutetsaa araataakka saluwaadan gam'etsana. 30 «Shin Aa zeretsatuu ta higgiiya aggooppe, k'ay untuntuu ta wogaadan hamettennan is'sooppe, 31 untuntuu ta awaayuwaa shaaroppe, ta azazuwaa naagana d'ayooppe, 32 taani untuntuu nagaraa diraw gatiman, untuntuu iitetsaa diraw, lissuwaan, shoc'aade murana. 33 Shin taani aggena ta siik'uwaa aappe akkikke; woy taani aw ammanettiyaawaa aggikke. 34 Taani untuntunnna c'aak'eteedda c'aak'uwaa kolikke; ta doonaappe keseedda k'aalaa laammikke. 35 <Itti

gedekka med'inaw ta geeshshatetsaan c'aak'ka diggaad; Daawitaw worddotikke. 36 Hewenne, Aa zeretsay med'inaw de'ana; Aa kawutetsaa araataykka ta sintsan awaadan gam'ana. 37 Saluwaan ammanettiyaawaa markka gidiyaa aginaadan, he kawutetsay med'inaw min ek'ki de'ana yaagaadda. 38 Shin ha"i neeni okkaade kaateyeeddawaa bolla daro hank'k'ettaadda; Aa is's'aaddanne aggaada. 39 Neeni ne k'oomaana c'aak'eteedda c'aak'uwaa kaddaadda; Aa kallachchaa baanan olaade tunissaadda. 40 Neeni Aa katamaa gimbbiyaa ubbaa laalaadda; I naagettiya miis'aa ubbaa bayzaadda. 41 Ogiyaana aad'd'iyaa ubbatuu Aa bonk'keeddino; I bare shoortoo k'iliic'oo gideedda. 42 Neeni Aa morkketoo s'oonuwa immaadda; untuntuu ubbatuwaa nashshechhaadda. 43 Neeni Aa mashshaa s'eraa k'alam"aa; neeni olan Aa maaddabaakka. 44 Neeni Aa kawutaa s'am"aa Aa kushiyaappe wotsa akkaada; k'ay Aa kawutetsaa araataa biittan olaadda. 45 Neeni Aa yalagatetsaa wodiya k'aamisaadda; k'ay Aa yeellaa mayzaadda. 46 Abeet Med'inaw Godaw, awude gakkanaw k'onc'ikii? Neeni med'inaw geemmay? Ne hank'ku tamaadan awude gakkanaw ees's'ane? 47 Ta laysay ay keeshshaa k'antsentto k'oppa; asaa ubbaa c'oo mela med'd'aadi? 48 Asay hayk'ennan c'oo de'ana waan danddayii? K'ay duufuwaan gelennaadan, barena ashshana waan danddayii? (Sheol h7585) 49 Abeet Godaw, neeni ne tumatetsan Daawitaw c'aak'keedda, aggena beni ne siik'uu hak'an de'ii? 50 Abeet Godaw, ne k'oomay woyssa boretteeddentto neeni hassaya. Taani asaa ubbaa boriya woota danddayaadditanto k'oppa. 51 Abeet Med'inaw Godaw, morkketuu k'iliic'eddino; neeni dooraade okkeedda kaatiya, tangguwaan tangguwaan k'iliic'eeddawa k'oppa. 52 Med'inaw Goday med'i med'inaw galatetto! Amen"i. Amen"i.

90 S'oossaa Asay Muse woosseedda woosaa Godaw, neeni yeletaa ubbaan, nuuni de'iyaa sa'aa gidaadda. 2 Deretuu med'ettanaappe kase, woy neeni sa'aa ootsanaappe kase, med'inaappe med'inaa gakkanawukka neeni S'oossaa. 3 Neeni asaa naanatuwaa, «Asaa naatoo, guyye biittaw simmite» yaagaade, untuntuu guyye untuntuu med'etteedda biittaw zaaraasa. 4 Sha"u laysay new zini aad'd'o gallassaa mala; woy k'ammaa gidoppe itti saatiya mala. 5 Neeni asaa k'oppennaan di'uuwaan afaasa. Untuntuu akumuwa mala; wontta wontta doliyaa maataa mala. 6 He maataykka wontta wode dic'ciide c'iishshee; omarssiyaa wode shulli meele. 7 Nuuni ne yiluwaan wureddo; ne hank'kuwaa suuluwaan dagammeeddo. 8 Neeni nu iita oosuwa ne sintsa wotsaadda; k'ay nu geemmeedda nagaraa ne sintsa poo'uaakko aatsaada. 9 Nu gallassaa ubbay ne hank'kuwaan aad'd'eeda; nu laysaa itti oliiyaadan wurisseeddo. 10 Nu de'uwaa laysay laappun tamma; woy minnoope, hospun tamma; hewekka metuwaanne tugga. Nu laysay ellekka aad'd'ee; nuunikka ellekka kichcheetto. 11 Ne hank'kuwaa wolk'kaa eriyaawe oonee? ne hank'kuwaa suulu yashshiyawaa. 12 Hewaa diraw, nu laysaa bessiyaawaadan, go'etana aad'd'eeda eraa nuuna taamaarissa. 13 Abeet Med'inaw Godaw, ne hank'kuu awude gakkanaassee? Hayanaa; ne k'oomatoo k'aretta! 14 Nu laysaa ubbaan nuuni nashettanaadaaninne yes's'anaadan, wontta wontta aggena ne siik'uwaa nuuna kalissa. 15 Neeni nuuna metoyeedda gallassatuwaa keeshshaanne nuuni tuggaa be'eedda laysatuwaa keeshshaa, nuuna nashshechchaa.

16 Nuw ne k'oomatoo ne oosuu k'onc'c'o; ne bonchcho wolk'k'ay untunttu naanaatoo beetto. 17 Godaa nu S'oossaa keekkatetsay nu bollan gido; nu kushiya oosuwa nuw suurissa. Ee, nu kushiya oosuwa suurissa.

91 Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossan naagettiide de'iyaaawe, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa kuwaa gidдон ak'ee; 2 Med'inaa Godaw, «Neeni taw geessuwaanne bak'ata attiyya sa'aa; neeni taani ammanitsiyaa ta S'oossaa» yaagana. 3 I neena shankkanchchatuwa gitiyaappekka, wod'i wurssiyya iita harggiyaappekka ashshana. 4 I bare baalletuwaan neena kammana; Aa k'efetuwaaw garssa neeni bak'ataade k'osetta attana. Aa ammanettussay new gondalle. 5 Neeni k'amma dagantsiyaabaw, woy gallassi s'onggettiyaabaw yayakka; 6 woy d'uman oyk'kiyaa harggiyaw, woy gallassaa seetan wurssiyya iita harggiyaa hirggakka. 7 Sha'ay ne miyyiyaan, k'ay tammu sha'ay neeppe ushechcha baggana kunddanna; shiin neena ayayenne bochchenna. 8 Neeni ne ayifiyaa s'alalaan s'eelana; iitatuu murettiyaawaakka be'ana. 9 Med'inaa Godaa neeni new bak'ata attiyya sa'aa ootseedda dirawunne, Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa new, de'iyaa sa'aa ootseedda diraw, 10 iitabay neena bochchenna; boshaykka ne golliyya shiik'enna. 11 Ayaw gooppe, ne ogiyaan ubbaan neena naagana mala, S'oossay bare kiitanchchatuwa azazana. 12 Ne gedii shuchchaan d'ubettenna mala, kiitanchchatuu barenttu kushiyan neena dentsana. 13 Neeni gaammuwaanne shooshshaa bollan heemettana; k'ay wodalla gaammuwaanne wodiyyaa shooshshaa neeni yed'd'ana. 14 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «I taana siik'eedda diraw, taani Aa ashshana. I tauntsaa ereedda diraw, taani Aa naagana. 15 I taana s'eegiyya wode, taani aw koyana. Metuwaan taani aanana ittippe gidana; taani Aa ashshanne bonchchana. 16 Taani Aa laytsaa adussaade kalissana; ta atotetsaa Aa bessana» yaagee.

92 Mazimuriyaa, Sambbata Gallassaw yes'siyaawaa. Med'inaa Godaa galatiyaawe lo'a. Abeet Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaw, ne suntsaa sabbiyaawe lo'a. 2 Wonttan aggena ne siik'uwaaw, k'amman ne ammanettiyaawaa gidiyaawaa awaayiyyaawe lo'a. 3 Tammu bak'etsaan waas'etteedda diitsaanne, maasink'uwaan diis'siyaawe lo'a. 4 Ayaw gooppe, Abeet Med'inaa Godaw, ne wolk'k'aama oosuwaan taana nashechcheedda diraw, ne kushiya oosuwa diraw, taani nashshechchaw yes'say. 5 Abeet Med'inaa Godaw, ne oosuu ay keeshshaa gitee! Ne k'ofay ay keeshshaa c'iimnee! 6 Eeyya Asay eranaw danddayenna; donc'illeedda asaykka akeekanaw danddayenna. 7 Hewenne, iitatuu maataadan dic'c'oopeppa, iitaa ootsiyaa ubbatuu daashoopeppa, untunttu med'inaw d'ayana. 8 Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni med'inaw ubbaappe d'ok'k'a. 9 Abeet Med'inaa Godaw, ne morkketuu d'ayanawaanne iitaa ootsiyaa ubbatuu tiskki gaanawaa nuuni eretto. 10 Ta kac'iyaa bazuwaaw mensaa kac'iyadaan d'ok'issaadda; lo'o zayitiyya taana okkaadda. 11 Ta morkketuu s'oonetteeddawaa ta ayifiyaan be'aad; ta iita morketuwaaw wasuwaaw ta haytsaan sisaad. 12 S'illottu zambbaadan daashana; k'ay Liibaanoosa zigaaadan dic'c'ana. 13 Untuntukka Med'inaa Godaa dabaaban toketteedda mitisaa mala; untunttu nu S'oossaa Geeshsha Golliyaan daashana. 14 Untunttu ec'iidekka ayifana; untunttu

med'inaw irs'sanne pas'a. 15 Untunttu, «Med'inaa Goday suure; I taw wogga zaallaa; iitatetsi aan baawa» yaagana.

93 Med'inaa Goday kaateteedda! Med'inaa Goday Bonchchuwaaw mayyeedda; wolk'k'aa danc'ceedda. Sa'ay minniide ek'k'eedda; ubbakka k'aas'senna. 2 Ne kawutetsaa araatay beniideppe ek'k'eedda; neeni med'inaadeppa de'aassa. 3 Abeet Med'inaa Godaw, c'iimmo shaafatuu guummeedda; c'iimmo shaafatuu bare gunttaa d'ok'k'u ootseedda. 4 Saluwaan de'iyaa Med'inaa Goday daro haatsaa guntsaappekka, abbaa betatuwaappekka aad'd'eeda wolk'k'aama. 5 Abeet Med'inaa Godaw, neeni odeeddabay ammanettiyaawaa; ne golli med'inaw geeshshatetsaan aleek'kana.

94 Abeet Med'inaa Godaw, neeni kushiyaaw c'igetiyya S'oossaa. Abeet kushiyaaw c'igetiyya S'oossaw, ne bonchchuwaaw bessa. 2 Abeet sa'aa pirddiyaawoo, dendda; otoranchchatoo bessiyaa muruwaaw immo. 3 Abeet Med'inaa Godaw, awude gakkanaw gam'anee? iitatuu awude gakkanaw nashettanee? 4 Iitaa ootsiyaa ubbatuu, barenttu otoro k'aalaa haasayiino; untunttu c'ee'k'ettino. 5 Abeet Med'inaa Godaw, untunttu ne asaa liik'k'issiino; ne laattaa naak'kiino. 6 Untunttu am'etuwaanne betetuwaaw wodiino; aawuu bayinnawantakka wodiino. 7 Yaatiide untunttu, «Med'inaa Goday nuuna be'enna; Yaak'ooba S'oossay akeekena» yaagiino. 8 Hinttenoo, asaa gididoppe aad'd'eeda dammatoo, akeekite! Hinttenoo eeyyatoow, awude eranchcha gidanitee? 9 Haytsaa med'eedda S'oossay sisennee? Ayifiyya med'd'eeddawe be'ennee? 10 Kawutetsaa seeriyaawe murennee? Asaa eraa tamaarissiyaawe barew erennee? 11 Med'inaa Goday asaa k'ofay mela gidiyaawaa eree. 12 Abeet Med'inaa Godaw, neeni seeriyaawenne ne higgiiyaappe tamaarissiyaa Asay anjetteeddawaa. 13 Iitatuu kunddiyyaaw ollay bookettana gakkanaw, metuwa gakkiiyya gallassan neeni Aa shempipissaasa. 14 Med'inaa Goday bare asaa aggena; I bare laattaa aggena. 15 Pirdday simmiide s'illo pirddaa gidanawaa; wozanaa suuretuu ubbay he s'illo pirddaa maaddana. 16 Makkalanchchatuwaaw bolla ta diraw denddiyaawe oonee? Iitaa ootsiyaawantuna ta diraw ek'etteeddawe oonee? 17 Med'inaa Goday taana maaddennento, taani ellekka duufuwaan gelaade sirp'p'i gaana shin. 18 Abeet Med'inaa Godaw, taani, «Ta gedii halis's'ee» yaageedda wode, aggena ne siik'uu taw zemppo gideedda. 19 Taana hirggay wodiyyaaw wode, neeni taana woppu ootsaade nashechchaasa. 20 Higgiiyyaaw baletsiyyaaw geella daannatuwaana neeni zuppeta. 21 S'illottuwaaw wod'anaw untunttu ittippe tobbetiino; suuretutuu bolla hayk'k'uwaaw pirddiino. 22 Gidooppenne, Med'inaa Goday taani bak'ata atteeda sa'aa; ta S'oossay taani k'osettiyyaaw zaallaa. 23 Untunttu iitatetsaa diraw, I untunttu murana; untunttu nagaraa diraw, I untunttu d'ayissana; ee, Med'inaa Goday nu S'oossay untunttu d'ayissana.

95 Haayite; ane Med'inaa Godaa sabboyte. Nuuna ashshiyaa zaallaw nashshechchaw yes'soyte. 2 Aa sintsa galataanna shiik'oyte. Galataa yetsaa nashshechchan yes'soyte. 3 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday wolk'k'aama S'oossaa, s'oossatuwaaw ubbaa bolla wolk'k'aama kaatiyya. 4 Biittaa c'iimmatuu Aa kushiyan de'iino; deriyaa huup'etuukka aawaa. 5 Abbaa haatsaykka aawaa; hewaa I med'd'eedda; mela biittaaakka Aa kushii ootseedda. 6 Haayite; hokkiide

ane aw goyinnoytte; nuuna med'deedda Med'inaa Godaa sintsan gulbbatoytte. **7** Ayaw gooppe, I nu S'oossaa. Nuuni Aa k'ooruwaan de'iyaa asatuwaa; nuuni I heemmiyaa Aa dorssaa wudetuwwa. S'oossay hinttena giyaawaa hachchi sisite! **8** «Kase hintte mayzza aawotuu, Mariiba giyaa sa'aan haneeddawaadan, he gallassi Maasa Bazuwaan is's'eeddawaadan, hinttekkha zoriyaa akkenan is's'oppite. **9** Untuntuu ta oosuwwa be'idekka, taana ek'k'eteeddinonne paac'ceeddino. **10** Taani he yeletaa oytamu laytsaa shaatettaad; «Untuntuu ubbaa wode barentuu wozanaan baliino; untuntuu ta ogiyaa eribeykkino yaagaad. **11** Hewaadankka k'ay, taani hank'etta c'aak'kaade, Untuntuu ta shemppuwaasaa ubbakka gelikkino» yaagaad» yaagee.

96 Med'inaa Godaw ooratsa yetsaa yes's'ite; sa'aan de'iyaa asay, ubbay Med'inaa Godaw yes's'ite. **2** Med'inaa Godaw yes's'ite; Aa suntsaa sabbite; I ashshiyaa mishiraachchuwwa gallaasaan gallaasaan odite. **3** Kawutetsaa gidddon Aa bonchchuwwa, asaa ubbaa gidddon Aa malalissiyaa oosuwaabaa awaayite. **4** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday wolk'kaama; gita galatay aw bessee. S'oossatuwwa ubbaappe aad'd'iide I yayettanaw bessee. **5** Hara asaa s'oossatu ubbay eek'atuwaa; shin Med'inaa Goday salotuwwa med'deedda S'oossaa. **6** Bonchchuunne anggay Aa yuushshuwaan de'ee; minotetsayinne puulay Aa Geeshsha Golliyaan de'ee. **7** Hinttenoo, asaa zaretoo ubbatoo, Med'inaa Godaaba odite; «Bonchchuunne wolk'k'ay Med'inaa Godaassa» giide odite. **8** «Bonchchuu Aa suntsaassa» giide Med'inaa Godaaba odite. Yarshshuwwa akkiide, Aa dabaabaa gelite. **9** Aa geeshshatetsaa puulan Med'inaa Godaw goyinnite; biittan de'iyaa asaa ubbaw, Aa sintsan kokkorite. **10** Kawutetsatuwwa gidddon, «Med'inaa Goday kaateteedda! Sa'ay min ek'keedda; ubbakka k'aas's'enna. I asaa bolla suuretetsan pirddana» yaagite. **11** Salotuu nashetino; sa'aykka hashshu go; abbayinne Aa gidddon kumeeddawe guummo. **12** Shoyk'ayinne shoyk'an de'iyaa ubbay nashetto! Woran de'iyaa mitsaa ubbaykka nashshechchan Aa sintsan yes's'ana. **13** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday yee; I sa'aa bollan pirddanaw yee; I ha sa'aa bolla s'illotetsan, asaa bollakka tumatetsan pirddana.

97 Med'inaa Goday kawuteedda. Sa'aan de'iyaa Asay nashetto; haakko haatsaan dooddetto saan de'iyaa asatuukka nashetino. **2** Shaariinne d'ip'p'i go d'umay Aa dooddeedda. S'illotetsayinne tumatetsay Aa kawutetsaa araataw baaso. **3** Tamay aappe sintsanna bee; Aa dooddeedda morkkatuwwa s'uuggee. **4** Aa walk'k'antsay sa'aa poo'ssee; biittay hewaa be'iide kokkoree. **5** Med'inaa Godaa sintsan, sa'aa ubbaa Godaa sintsan wogga deretuu eessaa muk'aaddaadan muushiino. **6** Salotuu Aa s'illotetsaa awaayiino; asay ubbay Aa bonchchuwwa be'ee. **7** Worddo s'oossatoo goyinniyaawantunne he go'enna eek'atuwaan c'ee'k'ettiyaawantuu ubbay yeellatino. S'oossatu ubbay S'oossaw gulbbatino. **8** Abeet Med'inaa Godaw, S'iyoonne asay, ne s'illo pirddaa sisiide nashettee; Yihudaa katamatuwwa asaykka hashshu gee. **9** Abeet Med'inaa Godaw, neeni sa'aa ubbaappe d'ok'kaasa; s'oossatuwwa ubbaappe neeni d'ok'ku gaasa. **10** Med'inaa Godaa siik'iyaa wantuu iitaa is's'ite. I barew amanetiyyaa asatuwwa shemppuwwa naagee; k'ay untuntuu iitatuwwa kushiyaappe aashshee. **11** S'illotoo poo'uu poo'ee; wozanaa suuretoo nashshechchay de'ee. **12** Hinttenoo s'illotoo, Med'inaa Godaan nashettite; Aa geeshsha suntsaa galatite.

98 Mazimuriyaa Med'inaa Godaw ooratsa yetsaa yes's'ite; ayaw gooppe, I malalissiyaa ootseedda. Aa ushechcha kushinne Aa geeshsha k'eesii aw s'oonuwwa immeedda. **2** Med'inaa Goday bare s'oonuwwa erisseedda; I ashshiyaa kawutetsatoo k'onc'c'isseedda. **3** I Israa'eeliyaa soo asaa siik'iyaa waanne untuntuu ammanettiyaawaa hassayeedda. Sa'aa gas'aa gakkanaw de'iyaa Asay ubbay nu S'oossay ashiyaawaa be'eedda. **4** Sa'aa bollan de'iyaa asaa ubbay, Med'inaa Godaw nashshechchan yes's'ite; k'aalaa d'ok'ku ootsiide, nashshechchaa sabaa sabbite. **5** Diitsaa Med'inaa Godaw diis's'ite; diitsaaninne yetsan S'oossaa sabbite. **6** S'urumbbaanne lookkuwwa punniidde, nashshechchan Med'inaa Godaa nu kaatiyaa sintsan hombboc'ite. **7** Abbayinne abbaa gidddon kumeeddawe ubbay guummo. Sa'ayne sa'aa bollan de'iyaa ubbay yes's'o. **8** Shaafatuu ittippe barentuu kushiya bak'k'ino. K'eerii deretuu Med'inaa Godaa sintsan ittippe nashshechchan yes's'ino. **9** Ayaw gooppe, I sa'aa bollan daannatanaw yee. I ha sa'aa bolla s'illotetsan, asaa bollakka suuretetsan daannatana.

99 Med'inaa Goday kawuteedda! Hewoo asatu kokkorino. Kiruubetuwwa gidduwaan kawutetsaa araataa bolla utteedda; hewoo biittay k'aas's'o; **2** Med'inaa Goday S'iyoonne wolk'kaama; kawutetsaa ubbaappe I d'ok'ku d'ok'ku geedda. **3** Daroppe yashshiyaa Aa wolk'kaama suntsaa, untuntuu ubbay galatino. I geeshsha! **4** Neeni, wolk'kaama kaatii, likke pirddaa dosaasa. Neeni Yaa'kooba asaw suuretetsaa minisaadda. S'illotetsaanne likke pirddaa essaadda. **5** Med'inaa Godaa nu S'oossaa d'ok'ku d'ok'ku ootsite; Aa gedii yed'd'iyasaan guufanniide aw goyinnite. I geeshsha! **6** Musenne Aaroone Aa k'esetuwwa gidduwaappe laa'atuwaa; Sameelikka Aa suntsan woosseeddawantuppe ittuwaa. Untuntuu Med'inaa Godaw waasseeddino; ikka untuntloo alleeda. **7** I shaariya tuussaa gidduwaana untuntloo haasayeedda; untuntuu I immeedda higgiiyaanne wogaa naageeddino. **8** Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, neeni untuntuu woosaa sisaadda. Neeni untuntuu iitatetsaa diraw mureeddawaa gidoopekka, untuntloo atto geedda S'oossaa. **9** Med'inaa Godaa nu S'oossaa, d'ok'ku d'ok'ku ootsite; Aa geeshsha deriyaa bollan aw goyinnite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday nu S'oossay geeshsha!

100 Galataa immiyaa mazamuriyaa Sa'aan de'iyaa asaa ubbaw, Med'inaa Godaw hintte k'aalaa d'ok'ku ootsiide yes's'ite. **2** Med'inaa Godaw nashshechchan ootsite; nashshechchaa yetsaana Aa sintsa shiik'ite. **3** Med'inaa Goday S'oossaa gidiiyaawaa erite; nuuna med'd'eeddawe Aa; nuuni aawantta. Nuuni Aa asatuwaanne Aa k'ooruwaan de'iyaa dorssatuwwa. **4** Aa penggiyaa galataana, Aa dabaabaa sabaana gelite; Aa galatenne Aa suntsaa sabbite. **5** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday keeka. Aggena Aa siik'uu med'inaassa; I yeletaappe yeletaa gakkanaw ammanettiyaawaa.

101 Daawita mazamuriyaa Taani aggena siik'uuwaabaanne s'illo pirddaabaa yes's'ana; abeet Med'inaa Godaw, taani new yes's'ana. **2** Taani suure ogiyaabaa k'oppaana. Neeni taakko awude yaan? Taani ta golliyaan suuretetsan hamettana. **3** Taani ta ayifiyaan pokkobaa s'eellikke. S'oossaaappe wora simmeedda asatuwwa oosuwwa is's'ay; untuntuu mulekka taanana giddikino. **4** Wozanaa geelatetsay taappe haakko; iitatetsaa taani erikke. **5** Geeman bare shooruwwa zigiriyaawaa,

taani sirp'p'i ootsana. Otorettiyaanne ayyiyaa asaa taani danddaykke. **6** Untuntu taananna de'ana mala, biittaa bolla de'iyaa ammanettiyaawantta, taani keeka ayifiyaan s'eellay. Suuretsan hamettiyyaa Asay tam ta kiitettana. **7** C'immiyaawe ta golliyaan de'enna; wordduwaa haasayiyaawe ta sintsan gam'en'na. **8** Biittan de'iyaa ita asaa ubbaa, taani gallassi gallassi d'ayissana; iitaa ootsiyaawantta ubbaa, taani Med'inaa Godaa katamaappe d'ok'ollana.

102 Med'inaa Godaa Sintsan barena Dogiide Bare Kayyuwaa gussiyaa Wode, Tuggateedda Asay woossedda woosaa. Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; ta waasuu neekko gakk. **2** Ta waayiyaa gallassi, ne som'uwaa taappe gentsoppa. Ne haytsaa taakko yegga; taani new waassiyaa wode, taana ellekka alla. **3** Ayaw gooppe, ta laysay c'uaadaan d'ayee; ta mek'etsaykka tamaa bonk'kuwaadan ees's'ee. **4** Ta wozanay shoc'i yeggeedda mela maataadan hanaad; k'umaykka taw meetettenna. **5** Taani ta k'alaa d'ok'ku ootsaade oolay; ta galbbay mek'etsaanna oyk'k'etteedda. **6** Taani bazuwaan de'iyaa ankuwaa mala, woy koleteedda golliyaan de'iyaa guttuwaa mala. **7** Taani gisina, gem'ishuu yeenna; taani golliya hup'iyaaan barekka utteedda kafuwaa mala. **8** Ta morkketuu gallassaa ubbaan taana c'ashino; taana k'ilici'yaawanttu ta sintsan shek'iino. **9** Taani bidintsaa k'umaadan may; k'ay ta afotsaa ta ushshaanna walakkay. **10** Neeni taana pude dentsaade, ne hank'kuwaa diraw wora olaadda. **11** Ta de'uwaa laysay omarsa kuwaa mala; taani maataadan shulay. **12** Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni kawutetsaa araatan med'inaw uttaadda; ne suntsaykka yeletaappe yeletaa gakkanaw hassayettana. **13** Neeni denddaade, Si'yoone k'aretta; ayaw gooppe, neeni izo maariyaa wodii gakkedda; hawe neeni dooreedda wodiya. **14** Iza koleteeddawaa gidoopeppa, ne k'oomatuu izo siik'iino. Iza bayeeddawaa gidoopeppa, untuntu iziwi k'arettiino. **15** Kawutetsatuu Med'inaa Godaa suntsaw yayana; sa'aa kaatetuu ubbay Aa anggaw dagamana. **16** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Si'yoone zaaretsi kees's'iide, i bare gitatetsaa bessana. **17** I puteesatuwaa woosaa sisana; untuntu waasuwa kad'en'na. **18** Biro yelettana asatuu Med'inaa Godaa galatana mala, hawe yiyya yeletaw sa'aafetto. **19** Med'inaa Goday d'ok'kan de'iyaa bare geeshsha sa'aappe duge s'eelleedda; i saluwaappe duge sa'aa s'omooseedda. **20** Hewenne, k'ashetteedda asatuwaa ooliyaa sisanaassanne hayk'k'oo pirdetteedda asatuwaa bilanaassa. **21** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa suntsay Si'yoone odettananne Aa galatay Yerusaalamen awaayetana. **22** Asayenne kawutetsay ittippe shiik'iide, Med'inaa Godaw he wode goyinnana. **23** I taani yalagatetsan de'iina, ta wolk'kaa wursseedda; ta laysaa k'antsayeedda. **24** Yaatina, taani, «Abeet ta S'oossaw, ta laysay biro giddottiyaa wode, taana afoppa» yaagay. Abeet S'oossaw, neeni yeletaappe yeletaa gakkanaw de'aassa. **25** Neeni beni sa'aa med'd'aadda; saluukka ne kushiya oosuwa. **26** Hewantu ubbay d'ayana; shin neeni de'ana; untuntu ubbaykka afilaadan wurana. Neeni untunta c'urk'ka afilaadan laammana; untuttukka aad'd'ana. **27** Shin neeni neenakka; ne laysay ubbaa wurena. **28** Nuuni ne k'oomatuuwaa; nu naanatu sarotetsaan de'ana. Untuntu zeretsaykka ne sintsan minniide ek'kana.

103 Daawite sa'afeeddawaa Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa! Ta kumentsaa asatetsaw, Aa geeshsha suntsaa galataa. **2** Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa! I new ootseedda keekkatetsaa ubbaa dogoppa. **3** I ne nagaraa ubbaa atto gee; I ne harggiyaa ubbaappe neena patsee. **4** I neena duufuwaan gelennaadan ashshsee; aggena siik'uuwaaninne maarotaan neena anjee. **5** Arggantsaadan neeni yalagana mala, I ne de'uwaa ubbaan neena lo'obaa kalissee. **6** Med'inaa Goday naak'etteeddawanttoo s'illobaa ootseenne suuriyaan pirddee. **7** I bare ogiyaa Musa, bare oosuwa Israa'eeliyaa asaw erisseedda. **8** Med'inaa Goday k'arettiyaawaanne maariyaawaa; I hank'k'ettanaw elleellennawaanne aggena siik'uu daruwa. **9** I ubbaa gede seerenna; med'inaw hank'k'ettana. **10** I nuuna nu nagaraadan ootsibeenna; nu iitatetsaadan nuw zaaribeenna. **11** Saluu sa'aappe d'ok'kiyaawaadan, Med'inaa Godaw yayiyaawanttoo aggena Aa siik'uu dara. **12** Away doliyaasaappe away wulliyaasay haakkiyaawaadan, Med'inaa Goday nu bayzuwaa nuuppe haassee. **13** Aawuu bare naanaatoo k'arettiyaawaadan, Med'inaa Goday barew yayiyaawanttoo k'arettee. **14** Ayaw gooppe, nuuni ayaappe med'etteeddento I eree; nuuni biittaa gidiyaawaa I akeekke. **15** Asaa gidoope, Aa de'uu maataa mala; i bazuwaa c'iishshaadan c'iishshee; **16** c'arkkuu Aa bolla c'arkkina d'ayedda; I doleedda sa'ay erettenna. **17** Shin Med'inaa Godaw yayiyaawanttoo, aggena Aa siik'uu med'inaappe med'inaa gakkanaassa. Aa s'illotetsaykka na'aa na'aw gakkanaassa. **18** Aa c'aak'uwaa naagiyaawantussanne Aa azazuwaa polanaw hassayiyaawantussa. **19** Med'inaa Goday salotuwaan bare kawutetsaa araataa esseedda; Aa kawutetsay ubbaa mooddee. **20** Hinttenoo, Aa kiitanchchattoo, Aa azazuwaa poliyya wolk'kaamatoo, I giyaawaa sisisiyaawantto, Med'inaa Godaa galatite! **21** Hinttenoo saluwaan de'iyaa minotoo, Aa sheniyya ootsiyaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa galatite! **22** Hinttenoo, I mooddiyya sa'aa ubbaa med'etatoo, ubbaykka Med'inaa Godaa galatite! Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa!

104 Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galataa! Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, neeni ay keeshshaa gitee! Neeni bonchchuwaanne angga mayyaadda. **2** Poo'uwaa afilaadan gullotaadda. Neeni saluwa dunkkaaniyaadan tolaadda. **3** Ne golliyya saluwa guufantsuwa bollan kees's'aasa. Shaariyaa paraa gaariyaa kessaasa; c'arkkuwaa k'efiyaan toggaasa. **4** Neeni c'arkkotuwa ne kiitanchchaa, tamaa lac'uaakka ne k'ooma kessaasa. **5** Neeni sa'aa Aa baasuwa bolla essaadda; I med'i med'inawukka k'aas'en'na. **6** Wolk'kaama abbay biittaa bollan afilaadan mic'etteedda; haatsay wolk'kaama deretuwa kammeedda. **7** Shin ne godetina haatsatu bak'ateeddino; ne azazuwaa sisiide, elleelleeddino. **8** Untuntu wogga deretuwaappe duge zanggaaraa, neeni untunttoo giigiseedda sa'aa goggeeddino. **9** Haatsatu simmiide biittaa kammennaadan, untuntu aad'd'anaw danddayenna zawaa essaadda. **10** Neeni pulottuwa zanggaaraan pulbissaasa; untuntu haatsay deretuwa gidduwaana goggee. **11** Goggiyaawaappe bazuwaa do'atu ubbay ushiino; denbbaa haretuu barenttu saamuwa aappe aliino. **12** Saluwa kafotuu he haatsaa matan barenttu golliyya kees's'iide, tashiyya gidдон yes's'iino. **13** Neeni wolk'kaama deretuwa bollan saluwaappe iraa bukiisaasa; biittakka ne kushiyya oosuwa ayifiyaan

kalissaasa. **14** Neeni mehiyaw maataa, asaw katsaa mokissaasa. Hewenne, Asay biittaa ootsiide, biittaaappe katsaa demanaassa. **15** Asaa wozanaa nashechchiya woyniyaa, som"uwaa shic'issiyaa zayitiyaanne wolk'kaa kuntsiyaa k'umaa mokissaasa. **16** Med'inaa Godaa mitsatuu, I tokkeedda Liibaanoosa zigatuu, daro iraa ushiino. **17** Untuntun kafotuu barenttu golliyaa kees'siino; k'ooletuukka s'iidaa bolla kees'siide de'ii. **18** D'ok'ka deretuwa bolla gaaratu de'ii; k'ay guppalletu Shuchchaa gonggoluuwaan k'osetiino. **19** Wodiyaa payduwaa erissana mala, neeni aginaa med'd'aadda. Away bare wulliyaa wodiya eree. **20** Neeni k'ammaa med'd'aadda; d'uman do'ay ubbay kese. **21** Wodalla gaammotuu shankkatiide gudino; untunttu barentto miyaawaa S'oossaappe koyiino. **22** Away kesiyaa wode, guyye simmiide barenttu geessuwaan gisiino. **23** He wode Asay bare oosoo kese; sa'ay k'ammana gakkanaw ootsee. **24** Abee Med'inaa Godaw, ne oosuu ay keeshshaa daree! Ne aad'd'eeda eratetsan neeni untunttu ubbaa med'd'aadda; sa'ay neeni med'd'eeddawan kumeedda. **25** Abbay nin hewesh; I wolk'aamanne aakko; payduu bayinna k'aas'siyaa med'etatuwaan, gitatuwaaninne guutsatuwaan kumiide de'ee. **26** Hewaa bolla markkabatu biino; k'ay neeni med'd'eedda Leewaataana giya dawii an kaa'ee. **27** Neeni untunttu koshshiyaa wodiyaan untunttoo k'umaa immana mala, untunttu ubbay neena s'eellino. **28** Neeni untunttoo immina, untunttu mas'iino; neeni ne kushiyaappe yeggina, untunttu lo'obaa kalliino. **29** Neeni ne som"uwaa gentsiyaa wode dagammiino. Ne shemppuwa neeni akkiyaa wode hayk'k'iide, barenttu biittaw simmiino. **30** Shin neeni ne shemppuwa kiittiyaa wode, haratuu med'ettiino; biittaaakka ooratsaasa. **31** Med'inaa Godaa bonchchuu med'inaw de'o; Med'inaa Goday bare oosuwaan nashetto. **32** I biittaa s'eellina, biittay k'aas's'ee; k'ay I deretuwa bochina, deretuu c'uwattiino. **33** Taani ta de'uwaa ubbaan Med'inaa Godaw yes's'ana; taani de'eedda laysaa ubbaan ta S'oossaa sabbana. **34** Taani Med'inaa Godaan nashettiya diraw, ta k'ofay Aa nashechcho. **35** Nagaranchchatuu biittaaappe d'ayino; hawaappe sintsaw iitatu de'oppino. Ta shemppattee, Med'inaa Godaa galata! Med'inaa Godaa galatite!

105 Med'inaa Godaa galatite; Aa suntsaa s'esite. I ootseeddawaa kawutetsatuwaa gidduwaan erissite. **2** Aa sabbite; galataa yettaa aw yes's'ite. Aa malalissiyaa oosuwa ubbabaa odite. **3** Aa geeshsha suntsan c'ee'ettiite; Med'inaa Godaa koyiyaa wozanatu nashetino. **4** Med'inaa Godaanne Aa wolk'kaa s'omoosite; ubbaa gede Aa sintsa koyite. **5** I ootseedda malalissiyaabaa, Aa malaataanne I pirddeedda pirdaa hassayite. **6** Hinttenoo, Aa k'oottaa Abrahaama zeretsatoo, dooretteedda Yaak'ooba naatoo. **7** I Med'inaa Godaa nu S'oossaa; Aa tumo pirddaykka sa'aa ubbaa bollaanna. **8** I bare c'aak'uwaa med'inaw, bare azazeedda k'aalaa sha"u yeletaa gakkanaw naagee. **9** Hewenne, I, Abrahaamana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa, Yisaak'aw c'aak'k'eedda c'aak'uwaa, **10** Yaak'oobaw woga, Israa'eeliyawukka med'inaa c'aak'uwaa ootsiide miniseedda. **11** Hawaadan yaageedda; «New Kanaane biittaa immana; I ne zeretsatoo laata gidana» yaageedda. **12** S'oossaa asatuu payduwaan s'i guutsanne Kanaane biittan bete gidide de'iyaa wode, **13** itti gadiyaappe hara gadiyaa, itti kawutetsaappe hara kawutetsaa yuuyyeeddino. **14** S'oossay untunttu ooninne

naak'kanaw immibeenna; untunttu diraw kaatetuwa seeriide, **15** «Taani okkeeddawanta bochchoppite; ta timbiitiyaa odiyaawanta k'ohoppite» yaageedda. **16** S'oossay biittan koshaa yeddiide, untunttu katsaa ubbaa d'ayisseedda. **17** Shin I bare asaa ashshanaw, itti bitaniyaa Gibe'e kiitteedda; he bitanii ayille gidide zal"eteedda Yooseefa. **18** Aa gedetuu birataan k'ashetteeddino; untunttu Aa sanssalatan k'achcheeddino. **19** I kase odeeddawe polettana gakkanaw, Med'inaa Godaa k'alay Aa paac'ceedda. **20** Gibe'e kaatii kiittide k'asho golliyaappe keseedda, Gadiyaa mooddiyaawe billeedda. **21** Ikka, Aa bare golliyaw godaa ootseeddanne. Barew de'iyaa ubbaa bolla suntseedda. **22** Barew waanna kaappotuwa azazana malanne bare c'imatuwa zorana mala maataayeedda. **23** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeli Gibe'e geleedda, Yayk'k'oobe Kaame biittan bete gidide de'eedda. **24** Med'inaa Goday bare asaa daro c'orayeedda; untunttu morkkatuwaappe untunttu aatsiide mintsetsee. **25** I Gibe'e Asay bare asaa is's'anaadaanne bare k'oomatuuwa c'imanaadan ootseedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, bare k'oottaa Musanne bare dooreedda Aaroona untunttukko kiitteedda. **27** Untunttu Gibe'e asatuwa sintsan S'oossaa malaataa, Kaame biittan ooratsabaa ootseeddino. **28** S'oossay d'umaa kiittide, he biittaa d'umiseeddino; shin Gibe'e asatuu Aa azazuwa is's'eddino. **29** I Untunttu haatsaa suutsaw laammiide, moletuwa wodeedda. **30** Untunttu biittaa ubbaa, kaatiyaa golliyaakka shed'd'ii kumeedda. **31** I azazina, uduns's'iinne biinnii untunttu biittaa ubbaa bolla sham"isham"eedda. **32** Untunttu biittaa bolla iraa diraw shachchaa walk'k'antsaana bukkiseedda. **33** I untunttu woyniyaa turaanne balasiyaa giya mitsaa shoc'eedda; untunttu biittan de'iyaa mitsaakka kinchereetseedda. **34** I azazina, booliinne payduu bayinna bumburetsay keseedda. **35** Untunttu biittan doleedda katsaa ubbaa meedda; sa'aappe irs's'abaa ubbaakka mi d'ayisseedda. **36** S'oossay Gibe'e asatuwa golle bayira naanatuwa ubbaa wodeedda; koyiro yeletteedda ubbaa d'ayisseedda. **37** Hewaappe guyyiyaan, I Israa'eeliyaa asaa work'kaanne biraa alleek'kuwaana kesseedda; untunttu gidoppe kunddiide atteedawe ooninne baawa. **38** Gibe'e asatuu untunttoo daro yayyeedda diraw, untunttu keseeddawan nashetteeddino. **39** S'oossay untunttu kammanaw shaariyaa mic'ceedda; k'amma untunttoo poo'issanaw tamaa giigisseedda. **40** Untunttu miyaawaa oochchina, akkaa malatiyaa kafotuwa untunttoo yeddeedda; untunttu saluwa k'umaa kalisseedda. **41** I shuchchaa p'alk'k'ina, haatsay pultteedda; shaafaadan bazuwaan goggeedda. **42** I bare k'oottaa Abrahaamaw, geleedda geeshsha k'aalaa hassayeedda. **43** I bare asaa nashshechchan, bare dooreeddawanta ilissan kesseedda. **44** I untunttoo hara asatuwa biittaa immeedda; untunttu haratuu daabureedda goshshaa laatteeddino. **45** Hewaa I ootseeddawe untunttu Aa wogaa naaganaadaanne Aa higgiiya ootsanaadaana. Med'inaa Godaa galatite!

106 Med'inaa Godaa galatite! I keeka gidiyaa dirawunne, aggena Aa siik'uu med'inaawaa gidiyaa diraw, Med'inaa Godaa galatite. **2** Med'inaa Goday ootseedda wolk'kaama oosuwa odanaw, woy Aa galataa ubbaa k'onc'c'issanaw, danddayiyaawe oonee? **3** Pirdaa naagiyaawantunne, ubbaa gede s'illobaa ootsiyaawantuu anjetteeddawanta. **4** Abee Med'inaa Godaw, neeni ne asaw keekiya wode, taanakka k'oppa; untunttu

neeni ashshiyaa wode, tawukka alla. **5** Hewenne, ne dooreedda asaw, sa'ay lo'ina, taani be'anaadaana; ne asaa nashshechchaa taanikka nashettanaadaanne newantunna ittippe taanikka galatanaadaana. **6** Nuuni nu aawotuwaadan nagaraa ootseeddo; bayzobaanne iitabaa ootseeddo. **7** Nu aawotuu Gibs'en de'iyaa wode, ne malalissiyaa oosuuaa k'oppibeykkino. Aggena ne siik'uwaa darotetsaa untuntuu hassayibeykkino; Zo'o Abbaa lank'kiyaan ne bolla makkaleeddino. **8** Gidooppukka I bare suntsaa diraw, bare wolk'k'aama wolk'k'aa erissanaw untuntta ashsheeda. **9** I Zo'o Abbaa azazina, abbay meeledda; bazzuwaan kaaletsiyaawaadan, c'iimmaa gidduwaana untuntta kaaletsiide pintseedda. **10** I untuntta is'siyaawantuu kushiyaappe ashsheeda; morkkatuuaa kushiyaappe untuntta wozeedda. **11** Untunttu morkkatuuaa haatsay mitteedda; untunttuppe ittuunne atibeena. **12** He wode Israa'eelatuu Aa k'aalaa ammaneeddino; Aa sabbeeddino. **13** Gidooppenne, untunttu I ootseeddawaa ellekka dogeeddino. Aa zoriyaa naagennan barenttu koyeeddawaa ootseeddino. **14** Bazzuwaan de'iiddi, untunttu daroppe amotteeddino; k'ay mela biittaan S'oossaa paac'ceeddino. **15** Hewaadan I untunttu woosseeddawaa immeedda; shin untunttu shemppoo giik'k'atetsaa kiitteedda. **16** Asatuu bazzuwaan barenttu dunkkaaniyaan de'iiddi, Musanne Med'inaa Godaw dummateedda, k'ooma Aaroona k'anaateedda wode, **17** biittay dooyettiide Daataana mitteedda; Abiiraam Aa golliyaa asatuwaana moogeedda. **18** K'ay untunttu maabaraa giddon tamay ees's'ina, lac'uu he ita asatuwaa s'uggeedda. **19** Koreeba Deriyan de'iiddi, work'k'aa muushisiide maraa misiliyaa med'd'eddino; he misiliyaw goyinneeddino. **20** Untunttu barenttu boncho S'oossaa maataa miyaa miizaa misiliyaan laammeeddino. **21** Untunttu barena ashsheeda S'oossaa dogeeddino; I Gibs'en wolk'k'aama oosuuaa, **22** Kaame biittan malalissiyaabaanne, Zo'o Abban, «Hoola!» giissiyaabaa ootseedda. **23** Hewaa diraw, S'oossay untuntta d'ayissana geedda; shin d'ayissenna mala, Aa hank'kuwaa zaaranaw, S'oossay dooreedda Muse gidduwaan ek'keedda. **24** Hewaappe guyyiyaan, untunttu Aa k'aalaa ammanenna diraw, he lo'o biittaa kad'eddino. **25** Untunttu barenttu dunkkaaniyaa giddon zuuzummeeddinonne Med'inaa Godaa k'aalaw azazetibeykkino. **26** Hewaa diraw, I untuntta bazzuwaan agganawaa, Bare kushiya dentsiide c'aak'keedda. **27** Untunttu zeretsaa kawutetsatuwaa giddon agganawunne biittan untuntta laalanaw c'aak'keedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, untunttu Pa'ooran de'iyaa Ba'aala eek'aw, goyinniyaawantunna ittippe gakketeeddino; shemppuu bayinna eek'atoo yarshshetteedda yarshshuuaa meeddino. **29** Untunttu barenttu oosuwaan Med'inaa Godaa hank'k'etseeddino; untunttu giddon ita harggii wod'd'eedda. **30** Shin Piinhaasi dendiide, untunttu bayzuwaa pirdina, ita harggii untunttu bollaappe kichcheedda. **31** Hewenne, yeletaappe yeleta gakkanaw, med'inaw aw s'illotetsaa gididi paydeteedda. **32** Mariiba pultuwa matan Med'inaa Godaa hank'k'etseeddino; untunttu gaasuwaan Muse bolla metuu gakeedda. **33** Ayaw gooppe, untunttu Aa hank'k'etseeddino; Muse doonaappe bessena k'aalay keseedda. **34** Med'inaa Goday d'ayissite giina, untunttu Kanaane asatuwaa d'ayissibeykkino. **35** Hewaappekka, untunttu he asatuwaana geleti akkettiide, walaketteeddinonne; untunttu de'uwaa wogaa kaalleeddino. **36** S'oossaa asatuu untunttu eek'aw goyinneeddino; hewenne, untunttoo p'ire gideedda. **37** Untunttu barenttu attumanne

mac'c'a naanatuwaa s'alahetoo yarshsheeddino. **38** Untunttu, s'illo suutsaa Kanaane eek'atoo yarshsheeddino; barenttu attumanne mac'c'a naanatuwaa suutsaa gusseeddino; he suutsan biittay tuneedda. **39** Hewaadan untunttu barenttu oosuwaan tuneeddinonne, sharmus'aadan untunttu barenttu S'oossaw ammanettennan is's'eeddino. **40** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'k'uu, Aa asaa bolla ees's'i keseedda; I barewantha sheneteedda. **41** I untuntta hara gadiyaa asatuwaa kushiyaan aatsiide immeedda; untunttu is's'eeddawanntu untuntta mooddeeddino. **42** Untunttu morkketuu untuntta naak'keeddinonne barenttu sheniyaadan ayisseeddino. **43** I untuntta daro gede ashsheedda; shin untunttu makkalaw danc'ci denddeeddino; barenttu nagaraa gaasuwaan d'ayeeddino. **44** Gidooppenne, I untunttu waasseedda waasuwa s'isiide, untunttu waayiyaa k'oppeedda. **45** I untunttu diraw, bare c'aak'uwaa hassayeedda; aggena bare siik'uwaa daruwaadan untuntta maareedda. **46** Untuntta omoodeedda ubbay untunttoo k'arettanaadan ootseedda. **47** Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, nuuna ashsha. Nuuni ne geeshsha suntsaa galatanaadaanne ne bonchchuwaan c'ee'ettanaadan, kawutetsatuwaa gidoppe nuuna shiishsha. **48** Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay med'inaappe med'inaa gakkanaw galatetto! Asay ubbay, «Amen'!» go. Med'inaa Godaa galatite!

107 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka; aggena Aa siik'uu med'inaassa. **2** Med'inaa Goday ashsheedawantunne, morkkatuuaa kushiyaappe wozeeddawantuu, hewaadan giide haasayino. **3** Untuntta I biittatuwaappe, away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, huup'issanne gedissa baggappe shiishsheeddawantta. **4** Untunttuppe ittuu ittuu bazzuwa biittan yuuyyeeddino. Barenttu de'iyaa katamaa biyaa ogiyaa, demmanaw danddayibeykkino. **5** Untunttu koshateeddinonne saametteeddino; untunttu yibbaateeddino. **6** Untunttu metooteedda wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untuntta untunttu waayiyaappe ashsheeda. **7** Untunttu de'ana katamaa gakkanaw, I untuntta sita ogiyaana kaaletseedda. **8** Aggena Aa siik'oonne, I asaw ootseedda malalissiyaabaw, untunttu Med'inaa Godaa galatino. **9** Ayaw gooppe, I saametteeddawantta ale; Koshatteeddawantakka lo'obaa kalissee. **10** Untunttuppe ittuu ittuu d'ip'p'i go d'umaa giddon utteeddino; Untunttu birataa sanssalatan waayetteeddino. **11** Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa k'aalaw makkaleeddinonne, Ubbappe D'ok'kiyaa S'oossaa zoriyaa kad'eddino. **12** I untuntta tugga oosuwaan daabursseedda; untunttu kunddeeddino; shin untuntta maaddiyaawe d'ayeedda. **13** Untunttu metooteedda wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untuntta untunttu waayiyaappe ashsheeda. **14** Bareto d'umaappekka kesseedda; untunttu k'ashetteedda birataa sanssalataakka duutseedda. **15** Aggena Aa siik'oonne I asaw ootseedda malalissiyaawoo untunttu Med'inaa Godaa galatino. **16** Ayaw gooppe, I nahaasiyaappe oosetteedda penggiyaa mentseedda; Birataa kulbbuwaakka d'ukkeedda. **17** Untunttuppe ittuu ittuu booza gideeddino; Barenttu ootseedda nagaraa gaasuwaaninne, barenttu iitatetsaa gaasuwaan tuggateeddino. **18** Untunttu k'uma ubbaa shenetiide, hayk'oo mateeddino. **19** Untunttu metooteedda wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untuntta untunttu waayiyaappe ashsheeda. **20** I bare k'aalaa kiittiide, untuntta patseedda; duufuwaan

geliyaawaappe ashsheeda. **21** Aggena Aa siik'oonne I asaw ootseedda malalissiyaawoo untunttu Med'inaa Godaa galatino. **22** Untunttu aw galatata yarshshuwaaw yarshshino; K'ay nashshechchaa yetzan I ootseeddawaa odino. **23** Untuntuppe ituu ituu, markabiyaan wolk'k'aama abbaa bollan beeddino. Untunttu he wolk'k'aama abbaa bolla barenttu oosuwaaw ootsiyaawantta. **24** Untunttu Med'inaa Godaa oosuwaaw, I c'iimmaa garssan ootseedda malalissiyaabaa be'eeddino. **25** I azaziide, gotiyaa dentseedda; abbaa hobbii k'aas'seedda. **26** Untunttu pude saluwaaw c'ugudetteeddino; hewaappe duge c'iimmaa wod'd'eeddino. He iita metuu gakkina, untunttu wozanay toyyu geedda. **27** Untunttu matsotteedda asaadan d'ubettiide ganddigareeddino; untunttu eraykka jolleedda. **28** Untunttu metooteedda wode, Med'inaa Godaw waasseeddino; I untuntta untunttu waayiyaappe ashsheeda. **29** I gotiyaa c'o'u ootseedda; abbaa beetaakka sirp'pi ootseedda. **30** C'o'u geedda diraw, untunttu nashetteeddino; S'oossay untuntta untunttu amotteedda katamaa aheedda. **31** Aggena Aa siik'oonne I asaw ootseedda malalissiyaabaw untunttu Med'inaa Godaa galatino. **32** Untunttu Aa asatuwaaw shiik'uwaan d'ok'ku d'ok'ku ootsino; k'ay c'imatuwaaw shiik'uwaan Aa galatino. **33** S'oossay shaafatuwaaw melisseedda; pultotuukka goggennaadan te'eedda. **34** Hewan de'iyaa asatuwaaw iitetsaa diraw, Mokkiyaa aradda biittaakka, mokkenna mela biittaw laammeedda. **35** I zaariide mela bazuwaan haatsay eellanaadan, k'ay mela biittan pultuu d'uuk'kanaadan ootseedda. **36** Kosheteeddawantta he sa'aan wotseedda; untunttu barenttoo de'iyaa katamaa kees's'eeddino. **37** Untunttu barenttu goshshan zeride, woyniyaa tokkiide, daro murutaa shiishsheeddino. **38** I untuntta anjijina, untunttu loytsi c'oratteeddino; untunttu mehiyaakka guutsibeenna. **39** Asatuu s'oonetiyyaa wodenne untunttu uk'unnaa, metuwaanne kayyuwaaw gaasuwaan kawushiyyaa wode, **40** S'oossay kaappotuwaaw kad'eeddawaa bessee; ogii bayinna bazuwaan toylakattanaadan I untuntta ootsee. **41** Shin I hiyyeesatuwaaw tuggaappe kessiide, untunttu golle asaa dorssaa wudiyaadan c'orayee. **42** Suure asatuu I ootsiyaawaa be'iide nashettiino; shin iita asatuu ubbay c'o'u giino. **43** Aad'd'eeda Eranchcha gidiyaaawe ha yewuwaaw k'oppo; Med'inaa Godaa aggena siik'uwaaw akeeko.

108 Daawita mazamuriyaa, yetsaa Abeet S'oossaw, ta wozanay minniide de'ee. Taani new ta kumentsaa wozanaappe yes's'anne neena sabbana. **2** Diitsawunne maasink'oo beegottite! Taanikka wontta guuraanna beegottana. **3** Abeet Med'inaa Godaw, taani neena asaa gidдон galatana; k'ay kawutetsaa gidдон neena sabbana. **4** Ayaw gooppe, aggena ne siik'uu wolk'k'aama; saluwaappe bollaw aad'd'ee. Ne tumatetsaykka bolla shaariyaadan d'ok'ke. **5** Abeet S'oossaw, salotuwaappe bollaanna d'ok'ku d'ok'ku gal! Ne bonchchuu sa'aa ubbaa bolla gido. **6** Neeni siik'iyaawanttu attana mala, ne ushechcha kushiyan nuuna ashsha; neeni taw alla. **7** S'oossay bare geeshsha sa'aan hawaadan yaageedda; «Taani s'oonaa Sekeema biittaa shaakkana; k'ay Sukkoota zanggaaraa gishana. **8** Gala'aade tawaa; Minaasekka taassa; Efiremi ta huup'iyaa ashshiyaa k'oobiyya; Yihuday ta kawutetsaa s'am'aa. **9** Moo'aabe taani meec'ettiyya kuyis'aruwaaw; Eedoomi tawaa gidiyaaawaa erissanaw ta c'aammaa Aa bolla wotsay. Taani Piliss's'eema s'oonaa de

gereeray» yaageedda. **10** Gimbetteedda katamaakko, taana oonee afanawe? Eedooma gakkanaw taana oonee kaaletsanawe? **11** Abeet S'oossaw, nuuna aggeedawe neena gidikkii? Abeet S'oossaw, neeni nu tooranchchatuwaanna olaw kesakka. **12** Asaa maaduu patsenna diraw, morkkiyaanna olettanaw neeni nuuna maadda. **13** S'oossaa wolk'kan nuuni nu morkkatuwaaw s'oonana; nu morkkatuwaaw yed'd'anawe Aa.

109 Zammaaretuwaaw Kaappoo Yes'etteedda, Daawite sa'afeedda mazamuriyaa Abeet taani galatiyya S'oossaw, neeni taw c'o'u gooppe. **2** Ayaw gooppe, iita worddanchcha asatuu, barenttu doonaa ta bolla dooyeeddino; untunttu worddo ins's'arssan ta bolla haasayiino. **3** Untunttu is'o k'aalaanna taana dooddiino; gaasuu bayinnan taananna oletiino. **4** Taani untuntta siik'ayenne untunttoo woossay; gidoooppekka, untunttu taana mootiino. **5** Taani lo'uwaaw ootsina, untunttu taw iitaa zaariino; taani untuntta siik'ina, untunttu taana is's'iino. **6** Ta morkkiyaa bolla iita daannaa suntsaa; mootanchchay Aa ushechchan ek'ko. **7** Aa biddiyaa wode, I bayzanchcha gidide beetto; Aa woosaykka aw simmiide gometo! **8** Aa laysay k'aammo; Aa suntsatetsaakka haray akko! **9** Aa naanatu aawuwaaw d'ayide yii'ino; Aa machata am'e gidu! **10** Aa naanatu yuuyyi yuuyyiide woossino; barenttu de'iyaa onappekka yederssettiino! **11** Aa mas'uwaaw ubbaa ac'oo oyk'ko; I daaburiide kesseeddabaa ubbaa allagay bonk'ko! **12** Oninne aw keekkabaa ootsoppo, woy aawuwaaw d'ayeedda Aa naanaatoo k'arettoppo! **13** Aa naanatu ubbay wuri d'ayino; kaaliyya yeletaan Aa suntsay dogetto. **14** Aa aawotuwaaw nagaray Med'inaa Godaa sintsan k'ofetto; Aa aati nagaray ubbakka k'uc'ettoppo! **15** He nagaray ubbaa gede Med'inaa Godaa sintsan beetto; untuntta hassayiissiyaawe sa'appe d'ok'olletti kichcho! **16** Ayaw gooppe, I keekkabaa ootsanaw ubbakka k'oppibeenna; hiyyeesatuwaaw, metootanchchatuwaanne wozanay madus's'eeddawantta yederssiide wod'eedda. **17** I shek'kanaw doseedda diraw, ikka shek'k'etteeddawaa gido! I anjanaw dosenna diraw, anjiuu aappe haakko! **18** I shek'kiide salenna; Aa shek'ay haatsaadan Aa bollaa kato! Zayitiyaadan Aa mek'etsan gelo! **19** Afiilaadan Aa kammo; sak'kiyaadan ubbaa gede Aa s'eessan de'oi! **20** Hawe taana mootiyaawanttoon neeni taana iitan zigiriyaawanttoo, Med'inaa Goday immiyya woytuwaaw gido! **21** Shin abeet Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Godaw, ne suntsaa diraw, taana maadda. Aggena ne siik'uwaanne ne keekkatetsaa diraw, taana ashsha. **22** Ayaw gooppe, taani hiyyeessanne metootanchchaa asaa; ta wozanaykka maduns's'eedda. **23** Taani omarsaa kuwaadan d'ayana hanay; taani booliyaadan k'ok'kofettay. **24** S'oomishin ta gulbbatay is's'eedda; ta bollaykka laafee. **25** Taana mootiyaawanttoo k'illic'iyaaawaa gidaaddi; untunttu taana be'iide, barenttu huup'iyaa k'aatsiino. **26** Abeet Med'inaa Godaw ta S'oossaw, taana maadda; aggena ne siik'uwaadan taana ashsha. **27** Abeet Med'inaa Godaw, hewe ne kushiyya gideeddawaanne hewaa neeni ootseeddawaa ta morkketuu erino. **28** Untunttu taana shek'k'ooppenne, neeni taana anja! Ta bolla denddiyaawanttu yeellatino; shin taana ne k'oomaa nashshechchaa. **29** Taana mootiyaawanttu kawushshaa mayno; barenttu yeellaakka kutaadan k'umayino. **30** Taani ta ins's'arssan Med'inaa Godaa daroppe galatana; daro Asay shiik'eeddasana Aa galatana. **31** Ayaw gooppe, I hiyyeesaa diraw mootettee; hayk'ko pirdiyyaa asaappekka Aa ashshee.

110 S'oossay Dooreedda Kaatiyaa Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Med'inaa Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwa neeni gediyaan yed'da ek'kiyaawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggana utta» yaageedda. **2** Med'inaa Goday ne minotetsaa s'am'aa S'iyooneppe kiittana; yaatina, «Ne morkkatuwa moodda!» yaagana. **3** Neeni ne morkkatuwaanna olettiiyaa gallassi, ne Asay eeno gaana. Wonnta guura kettersaadan, ne woddalla Asay neekko geeshsha deretuwaan shiik'ana. **4** Med'inaa Goday, «Malka S'edek'i keesiyaa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesiyaa gidana» yaagiide c'aak'keedda; I bare k'ofaa laammenna. **5** Goday ne ushechchan de'ee; bare hank'kuwaa gallassi I kaatetuwa kinchchereetsana. **6** Kawutetsaa bolla I pirdana; olaa dembbatuwaakka anhaa s'alala ootsana; sa'aan ubbaan de'iyaa kaatetuwa I mentsereetsana. **7** Kaatii ogiyaa matan de'iyaa haatsaa pulttuwaappe ushiide, I bare huup'iyaa d'ok'ku ootsana.

111 Med'inaa Godaa galatite! Suuretuu shiik'iyaa shiik'inaan, taani ta polo wozanaappe Med'inaa Godaa galatana. **2** Med'inaa Godaa oosotuu ay keeshshaa gitee! Untuntun nashettiyaawantu ubbay untuntun k'oppanaw bessee. **3** Aa oosotuu bonchchuwaaninne anggan kumeeddawanta. Aa s'illotetsaykka med'inaw de'ee. **4** I bare malalissiyaa oosotuu, hassayettanaadan ootseedda. Med'inaa Goday k'arettiyaawaanne maariyaawaa. **5** Barew yayyiyaawantoo k'umaa I immee; I bare c'aak'kuwaa med'inawukka k'oppee. **6** Allagatuwaa biittaa immiyaawan I bare oosuwa wolk'kaa bare asaa besseedda. **7** Aa kushiya oosotuu tumanne likke; Aa wogatuukka ubbay ammanettiyaawanta. **8** Untuntunne med'i med'inaw ek'kiide de'iyaaawanta; tumatetsaaninne suuretetsan imetteeddawanta. **9** I bare asaa wozide kesseedda; I bare c'aak'kuwaa untuntunna med'inaw wotseedda. Aa sunsay geeshshanne, «Hoola!» giissiyaawaa. **10** Eratetsaw koyiruu Med'inaa Godaw yayyiyaawaa; Aa wogaa ootsiyaawantoo lo'o akeekay de'ee. S'oossay med'inaw galatetto!

112 Med'inaa Godaa galatite! Med'inaa Godaw yayyiyaanne, Aa azazuwaa polanaw daroppe nashetiyyaa asay, anijetteedawaa. **2** Aa naanatu biittan wolk'kaama gidana; suure asatuwaa yelalay anijettana. **3** Shaluunne duretetsay Aa golliyaan de'ee; Aa s'illotetsaykka med'inaw de'ana. **4** Suure asaw, keeka, s'illonne k'arettiyaasatoo, d'umaa gidon poo'uu poo'ee. **5** Keekatetsan c'oo tal'iyaa uraw, bare oosuwa suuretetsan ootsiyya uraw, keekabay yaana. **6** S'illo Asay awudenne kunddenne; med'inaw I hassayettana. **7** Iitabaa I sisooppekka dagammenna; ayaw gooppe, Aa wozanay k'aas's'ena; Med'inaa Godaan I ammanettee. **8** Aa wozanay s'ala gidiyaa diraw, ubbakka I yayyena; wurssetsan bare morkketuu s'oonettina baana. **9** I hiyyeesaa asaw darissiide immeedda; k'ay Aa s'illotetsay med'inaw de'ee; Aa kac'i bonchchuwaan d'ok'ku gee. **10** Iita Asay hewaa be'iide yilotee; achchaa garc'ciide, c'oo d'ayee. Iita asaa amuu c'oo attanawaa.

113 Med'inaa Godaa galatite! Hinttenoo Med'inaa Godaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa suntsaa galatite! **2** Med'inaa Godaa suntsay hachcheppe med'inaa gakkanaw galatetto! **3** Away doliyaasaappe biide wulliyaasaa gakkanawukka Med'inaa Godaa suntsay galatetto! **4** Med'inaa

Goday kawutetsaa ubbaappe bollaanna mooddiyaawaa; Aa bonchchuukka salotuwaappe d'ok'kiyaawaa. **5** Med'inaa Godaa nu S'oossaa mali oonee? I bolla d'ok'kan kawutetsaa arataan utteedda. **6** I salotuwaanne sa'aa s'eellanaaw duge hokkee. **7** I hiyyeesaa baanaappe d'ok'ku ootsee; metootanchchaakka bidintsaa pituwaappe dentsee. **8** Bare asaa mooddiyaawantunna utissee. **9** Maynne mishirato naanatuwaa aato ootsiide, nashechchiide I golliyaan izo bonchchissee. Med'inaa Godaa galatite!

114 Israa'eeliyaa Asay Gibs'e biitaappe keseedda wode, Yaak'ooba golliyaa asay, allaga kaalan haasayiyaa asaa yeggiide beedda wode, **2** Yihudaa Asay Godaw geeshsha asaa gideedda; Israa'eeliyaa asaykka aw moodeteeddino. **3** Zo'o Abbay hewaa be'iide bak'ateedda; Yorddaanoosa Shaafaykka guyye simmeedda. **4** Deretuu deeshshatuwaadan buraak'eeddino; zoozetuukka dorssaa maraadan guferetteeddino. **5** Abbaw, neena bak'atiseedawe ayee? Yorddaanoosa Shaafaw, ayaw guyye simmaaddii? **6** Hinttenoo deretoo, deeshshatuwaadan ayaw buraak'eedditee? Hinttenoo zootatoo, dorssaa maraadan, ayaw guferetteeditee? **7** Neenoo biittaw, Godaa sintsan, Yaak'ooba S'oossaa sintsan kokkora. **8** I Shuchchaa zeereeto haatsaa kesseeddawaa; zaallaa, haatsaa pulttuwaa ootseeddawaa.

115 Abeet Med'inaa Godaw, nu gishsha gidenna; nu gishsha gidennaan, aggena ne siik'owunne ne tumatetsaa diraw, ne suntsaa bonchcha. **2** Kawutetsatuu ayaw, «Untuntuu S'oossay hak'an de'ii?» giinoo? **3** Nu S'oossay saluwaana; I bare doseeddawaa ay gidoopekka ootsee. **4** Shin untuntuu eek'atuu biraanne wolk'kaa; untuntuu asaa kushiyaan med'etteeddawanta. **5** Untuntuu doonay de'ee; shin haasayikkino; ayifii de'ee; shin s'eellikkino. **6** Untuntuu haytsay de'ee; shin sissikkino; siid'ii de'ee; shin singgikkino. **7** Untuntuu kushii de'ee; shin oyk'ki erikkino; gediikka de'ee; shin hametikkino; untuntuu barenttu pillantiyaanna kooshshaa sissikkino. **8** Untuntuu med'diyaawantunne, untuntun ammanettiyaawantu ubbay untuntuu mala gidino. **9** Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Godaan ammanettite! I hinttena maaddiyaawaanne hintte gondalliyaa. **10** Hinttenoo, Aaroona golliyaa asatoo, Med'inaa Godaan ammanettite! I hinttena maaddiyaawaanne hintte gondalliyaa. **11** Hinttenoo, Med'inaa Godaw yayyiyaawantoo, Med'inaa Godaan ammanettite! I hinttena maaddiyaawaanne hintte gondalliyaa. **12** Med'inaa Goday nuuna k'oppee; I nuuna anjana. I Israa'eeliyaa asatuwaa anjana. I Aaroona golliyaa asatuwaa anjana. **13** Med'inaa Godaw yayyiyaawanta, guutsatuwaakka gitatuwaakka I gatso anjana. **14** Med'inaa Goday hinttenakka hintte naanatuwaakka darisso! **15** Saluwaanne sa'aa med'deedda Med'inaa Godaan anjettite! **16** Bolla d'ok'ka saluu Med'inaa Godaawaa; shin sa'aa I asaw immeedda. **17** Hayk'keeddawantuu, duufuwaan c'o'u geeddawantuu, Med'inaa Godaa galatikkino. **18** Shin nuuni, pas'a de'iyaaawantuu, hachcheppe doommiide med'inaa gakkanaw Med'inaa Godaa galatetto. Med'inaa Godaa galatite!

116 I ta kooshshaanne ta watiwatuwaa siseedda diraw, taani Med'inaa Godaa siik'ay. **2** I bare haytsaa taakko yeggeedda diraw, taani pas'a de'eedda keenan ubbaan Aa s'eesana. **3** Hayk'kuu p'iriyadaan taana oyk'kanaw haneedda; moogettana hircay taana iisseedda. Taana un'ay

toleedda. (Sheol h7585) 4 He wode taani, «Abeet Med'inaa Godaw, hadaraa! Taana ashsha» yaagaade Med'inaa Godaa suntsaa s'eesaad. 5 Med'inaa Goday keekkanne s'iluwa; nu S'oossay k'arettiyaawaa. 6 Med'inaa Goday ashikke wozanay de'iyaa wantta naagee; taani metooteedda wode, I taana ashsheeda. 7 Ta shemppattee, simmi woppu ga; ayaw gooppe, Med'inaa Goday new keekeedda. 8 Med'inaa Goday taana hayk'kuwaappe, ta ayifiyaa afotsaappe, ta gediyaakka d'ubiyaappe ashsheedda. 9 Hewaa diraw, taani, pas'a de'iyaa wanttu gidдон, Med'inaa Godaa sintsan hamettay. 10 Taani, «Taana un'ay toleedda» giyaa wodekka, ta ammanuwaa aggabeyikke. 11 Taani dagamaade, «Asay ubbay wordduwa» yaagaad. 12 I taw keekkeedda keekkatetsaa diraw, taani Med'inaa Godaw ay c'igganaw danddayayitaa? 13 Taani s'uu'aa woyniyaa eessaa galataw shiishshaade, I taana asho diraw, Med'inaa Godaa suntsaa s'eesana. 14 Aa asaa ubbaa sintsan taani k'anggiyaa Med'inaa Godaw gatsana. 15 Geeshshatuwaa hayk'kuu Med'inaa Godaa sintsan, loytsi daroppe bonchcheteeddaawaa. 16 Abeet Med'inaa Godaw, taani ne k'oottaa; ee, taani ne k'oottaa, ne k'oootati na'aa. Taana k'ashuwaappe neeni billaada. 17 Abeet Med'inaa Godaw, taani galataa yarshshuwa new yarshshana; ne suntsaa s'eesana. 18 Asaa ubbaa sintsan, taani k'anggeteedda k'anggetsaa Med'inaa Godaw gatsana. 19 Hewaakka taani gatsanawe, Yerusalaamen de'iyaa Med'inaa Godaa golliyya dabaabaanna. Med'inaa Godaa galatite!

117 Kawutetsatoo ubbatoo, Med'inaa Godaa galatite! Asay ubbay, Aa gitayite! 2 Ayaw gooppe, aggena Aa siik'uu nuw wolk'kaama; Med'inaa Goday med'inawukka ammanettiyaawaa. Med'inaa Godaa galatite!

118 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka. Aggena Aa siik'uu med'inaawaa. 2 Israa'eeliyaa asay, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaago. 3 Aaroona golliyyaa asay, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaago. 4 Med'inaa Godaw yayyiyaawanttu ubbay, «Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagino. 5 Taani un'etteedda wode Med'inaa Godaw waassaad; I ta waasuwa allide, taana la'a kesseedda. 6 Med'inaa Goday taananna de'iyaa diraw, taani yayyikke. Asi taana ay ootsii? 7 Med'inaa Goday taana maaddanaw taananna de'ee; ta morkketuu s'oontetteeddawantta taani be'ana. 8 Asan ammanettiyaawaappe, Med'inaa Godaakko bak'atiyaawe lo'a. 9 Daannatuwaan ammanettiyaawaappe, Med'inaa Godaakko bak'atiyaawe lo'a. 10 Kawutetsatuu ubbay taana dooddi oyk'keeddino; shin Med'inaa Godaa suntsan taani untuntta s'oonaad. 11 Untunttu taana dooddeeddino; ubba saanna dooddi oyk'keeddino; shin Med'inaa Godaa suntsan taani untuntta s'oonaad. 12 Untunttu matsay doodiyaawaadan, ta yuushshuwaan dooddeeddino. Shin aguntsay taman ees'siyaawaadan ees'si d'ayeeddino. Med'inaa Godaa suntsan taani untuntta s'oonaad. 13 Taana sugi yeggina, kunddana hanay; shin Med'inaa Goday taana maaddeedda. 14 Med'inaa Goday taw wolk'anne minotetsaa; I taana ashshiyaawaa gideedda. 15 Olaa s'ooniide simmiyaa asay, s'illotuwa dunkkaaniyaan hombboc'iide, giyaawaa sise. Untunttu, «Med'inaa Godaa ushechcha kushii wolk'kaamabaa ootseedda! 16 Med'inaa Godaa ushechcha kushii s'oonuwaa immeedda! Med'inaa Godaa ushechcha kushii wolk'kaamabaa ootseedda!» yaagino. 17 Taani hayk'k'ikke; pas'a de'anne Med'inaa Goday ootseeddawaa awaayana.

18 Med'inaa Goday taana iita muruwaa muree; shin hayk'k'oo aatsiide immibeenna. 19 Taani giddo gelaade Med'inaa Godaa galatana mala, Geeshsha Golliyya penggetuwaa ane taw dooyite. 20 Hawe Med'inaa Godaa penggiyaa; ha penggiyaanna s'illotuwa s'alalay geliino. 21 Neeni taana siseedda dirawunne s'oonuwaa immeedda diraw, taani neena galatay. 22 Gimbiyaawanttu kad'iide is'seedda shuchchay, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'diyaa shuchchaa gideedda. 23 Hawe Med'inaa Goday ootseeddawaa; k'ay nu ayifiyawukka malalissiyaawaa. 24 Hawe gallassay Med'inaa Goday med'eedda gallassaa. Ane nuuni an nashettoyttenne ililoitte. 25 Abeet Med'inaa Godaw, ha'i nuuna ashshaarikii! Abeet Med'inaa Godaw, ha'i nuw injiyeaariikii! 26 Med'inaa Godaa suntsan yiyyaa Asay anjetteedawaa gido! Nuuni Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe hinttana anijeetto. 27 Med'inaa Goday S'oossaa; I nu bollan poo'isseedda. Irs's'a tashiyya oyk'k'iide, ayaana gallassaa bonchchite; yarshshuwa bollan de'iyaa kac'iyaaakko aad'dite. 28 Neeni ta S'oossaa; taani neena galatana. Neeni ta S'oossaa; taani neena gitayana. 29 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka; aggena Aa siik'uu med'inaawaa.

119 Barenttu ogiyaan tooshii bayinnawantunne, Med'inaa Godaa higgiiyaadan hamettiyaawanttu, anjetteedawantta. 2 I odeeddawaa ootsiyaawantunne barenttu kumentsaa wozanaappe Aa siik'iyaa wanttu, anjetteedawantta. 3 Untunttu balabaa ootsikkino; S'oossaa ogiyaan hametiino. 4 Ne wogaw ammanettiide naagana mala, neeni nuuna azazaadde. 5 Ne awaayoo azazettiyaawan ta ogii minnanaadan amottay. 6 Yaatooppe, ne azazuwaa ubbaa hayzzaadde, taani ubbakka yeellatikke. 7 Ne s'illo pirdaa tamaaraade, taani neena suure wozanaappe galatana. 8 Taani ne awaayuwaadan ootsana; taana ubbakka yeggoppa. 9 Yalagay bare ogiyaa geeshsha ootside wooti naaganaw danddayii? Ne k'aalay giyaawaadan de'ooppe danddayee. 10 Taani ta polo wozanaappe neena koyay; ne azazotuwaappe wora hamettennaadan taana naaga. 11 Taani neena naak'ennaadan ne k'aalaa ta wozanaan wotsaad. 12 Abeet Med'inaa Godaw, neeni galatetta! Ne awaayuwa taana tamaarissa. 13 Ne doonaappe keseedda pirdaa ubbaa, taani ta ins's'arssan oday. 14 Duretetsan nashettiyaawaadan, taani neeni odeedda k'aalan nashetay. 15 Ne wogatuwa zaaraadde k'oppayenne ne ogiyaa loytsa akeekay. 16 Taani ne awaayuwaan nashetay; ne k'aalaakka taani dogikke. 17 Taani pas'a de'ana malanne ne k'aalaw azazettana mala, taw ne k'oottaa keekabaa ootsa. 18 Ne higgiiyaa gidдон de'iyaa malalissiyaa tumatetsaa, taani be'ana mala, ta ayifiyaa dooyaa. 19 Taani ha sa'alan imatsaa; ne azazotuwa taappe gentsoppa. 20 Taani ubbaa wode, ne pirdaa loytsa laamotay. 21 Orotettiyaawanttu, shek'etteeddawantta, ne azazuwaappe wora hamettiyaawantta, neeni seeraasa. 22 Taani neeni odeeddawaa ootseedda diraw, untunttu boriyaanne untunttu kad'iyaa ta bollaappe digga. 23 Haray atto kaappatuu shiik'iide, ta bolla mak'ettooppekka, taani, ne k'oottaa, ne awaayuwa zaaraa zaaraade k'oppaana. 24 Neeni odeedda k'aalatuu taana nashechchiino; untunttu taana zoriino. 25 Taani hayk'k'ana hanay; neeni geedda k'aalaadan ta shemppuwaa ashsha. 26 Taani ta ogiyaawaa new odina, neeni taana sisaadda; simmi, ne awaayuwa taana tamaarissa. 27 Ne wogaa ogiyaa taana akeekissa; malalissiyaa ne oosuwa taani zaara

zaaraadokka k'oppa. 28 Kayyuu dareeddawaan ta shemppuu daaburredda; neeni geedda k'aalaadan taana minisa. 29 Worddo ogiyaa taappe haassa; ne aad'd'o keekkatetsan ne higgiiyaa taana tamarissa. 30 Tumuwa ogiyaa dooraad; ne pirddaa hayzzaad. 31 Abeet Med'inaa Godaw, taani neeni odeeddawaa minisa oyk'kaad; simmi taana yeellayoppa! 32 Neeni ta wozanaa la'a keseedda diraw, taani ne azazuwaa ogiyaan wos'say. 33 Abeet Med'inaa Godaw, ne awaayuwaa biletsaa taana tamarissa; taani wurssetsay gakkanaw Aa naagana. 34 Taani ne higgiiyaa naagana malanne ta kumentsaa wozanaappe taani aw azazettana mala, neeni taw akeekaa imma. 35 Ne azazuwaa ogiyaan taana kaalesta; ayaw gooppe, taani an nashetay. 36 Ta wozanaa amuwaakko gidennaan, neeni odeedda k'aalaakko zaara. 37 Patsennabaa s'eellenna mala, ta ayifetuwa'a te'a; ne ogiyaan ta de'uwaa ooratsa. 38 Neeni yayetana mala, neeni gelo k'aalaa taw, ne k'oomaw pola. 39 Yashshiyaa boriyaa taappe digga. Ne pirdday ay mala lo'ee! 40 Taani ne wogaa naaganaw amottay; neeni s'illuwaa gidiyaa diraw, ta de'uwaa ooratsa. 41 Abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uwaa taana bessa; neeni geedda k'aalaadan taana ashsha. 42 Taani ne k'aalan ammanetiyyaa diraw, taana boriyaawantoo zaaranaw dandday. 43 Taani ne pirdan nashshechchaa ootsiyaa diraw, ta ins'sarssaappe tumatetsaa k'aalaa d'ayissoppa. 44 Taani ubbaa gede, med'i med'inawukka ne higgiiyaw azazettana. 45 Taani ne wogaa poliyyaa diraw, aakuwaan hamettana. 46 Taani kaatetuwa'a sintsan ek'kaade, neeni odeeddabaa odaadde yeellatikke. 47 Taani dosiyaa ne azazotuwaan nashettay 48 Taani siik'iyaa ne azazotuwa'a bonchchay; ne awaayuwaa zaara zaaraadde k'oppa. 49 Neeni taw, ne k'oomaw, immeedda k'aalaa k'oppa; he k'aalan taani hidootaa ootsay. 50 Neeni, «Taani neena pas'a wotsana» geedda k'aalay ta tuggaa wode taana mintsetseedda. 51 Otoranchchatuu taana likkiyaappe aatsiide shek'iino; shin taani ne higgiiyaappe sher'i giikke. 52 Abeet Med'inaa Godaw, beniideppe de'iyaa ne pirddaa taani hassayay; hewan taani minetay. 53 litatuu ne higgiiyaw azazettenawaa be'ina, yiluu taana wod'eedda. 54 Taani de'iyaa allaga biittan, ne awaayuu taw yetsaa gideedda. 55 Abeet Med'inaa Godaw, taani k'amma ne suntsaa k'oppay; ne higgiiyaakka naagay. 56 Ne wogaw azazettiyaawe taw anjio gideedda. 57 Abeet Med'inaa Godaw, taana gakeedda saamay neena; taani ne k'aalaw azazettana yaagay. 58 Taani ta kumentsaa wozanaappe neena woossay. Neeni geedda k'aalaadan taw k'aretta. 59 Taani ta ogiyaa akeeka s'eellaade, neeni odeeddabaakko simmaad. 60 Taani ne azazuwaa naaganaw, elleellanaappe attina takkikke. 61 litatuu taana wodoruwaan k'achchooppekka, taani ne higgiiyaw dogabeykke. 62 Ne s'illo pirddaa diraw, neena galatanaw, taani k'amma bilahe dendday. 63 Taani new yayyiyaawantuu ubbawunne ne wogaa naagiyaawantoo dabbo. 64 Abeet Med'inaa Godaw, sa'ay aggena ne siik'uwaaan kumeedda; ne awaayuwaa taana tamarissa. 65 Abeet Med'inaa Godaw, ne geedda k'aalaadan, taw ne k'oomaw keekkabaa ootsaadda. 66 Taani ne azazotuwaan ammanetiyyaa diraw, lo'o pirddaanne eratetsaa taana tamarissa. 67 Taani murettanaappe kase wora hamettaad; shin ha'i ne k'aalaw azazettay. 68 Neeni keeka; neeni keekkabaa ootsaasa; ne awaayuwaa taana tamarissa. 69 Otoranchchatuu taana wordduwaa okkiino; shin taani ne wogaa ta kumentsaa wozanaappe naagana. 70 Unttuntu wozanay ubbakka donc'c'illowannta; shin taani ne higgiiyan nashetay. 71 Taani muretteeddawe taw lo'eedda; ayaw gooppe,

ne awaayuwaa tamarananaw taana maaddeedda. 72 Daro sha'u work'kaappenne biraappe, ne doonaappe keseedda higgii taw aad'd'ee. 73 Taana ne kushii med'd'eeddanne giigisseedda. Ne azazuwaa taani tamarana mala, taw akeekaa imma. 74 Taani ne k'aalan hidootaa wotsiyaa ootseedda diraw, new yayyiyaawantuu taana be'iide nashetino. 75 Abeet Med'inaa Godaw, ne pirdday s'illa gidiyawaanne neeni amaneteeddawaa gido diraw taana mureeddawaa eray. 76 Neeni taw ne k'oomaw geedda k'aalaadan, aggena ne siik'uu taana miniso. 77 Taani pas'a de'ana mala, taw k'aretta; ayaw gooppe, ne higgii taana nashechchee. 78 Otoranchchatuu wordduwaan taana mootiyaa diraw, yeellatino. Taana gidoope, taani ne wogatuwaa zaara zaaraadde k'oppay. 79 New yayyiyaawantunne, neeni odeeddabaa eriyaawantuu ubbay, taakko yiino. 80 Taani yeellatenna mala, ne awaayoo azazettiyaawan tooshii bayinnawaa gidaarikkita! 81 Neeni taana ashshana mala, taani naagaadde daaburay; taani ne k'aalan hidootaa ootsay. 82 Neeni geedda k'aalay polettina be'anaw s'eellidde, ta ayifii galjiieedda. Taani, «Neeni taana awude mintsetsaniishsha?» yaagay. 83 C'uwaan kak'keedda ogoruwaa gidaade gunddaad; gidooppenne, ne awaayuwaa balikke. 84 Taani ne k'oomay awude gakkanaw naagoo? Taana yederssiyaawanta neeni awude pirddani? 85 Ne higgiiyaa naagenna otoranchchatuu, taana kuddissana giide, taw ollaa bookkiino. 86 Ne azazotuu ubbay ammansiyaawantta. Taana asatuu wordduwaan yederssiyaa diraw, ha'i taana maadda! 87 Unttuntu taana wod'i diggeeddinoshin; taani ne wogaa aggabeyikke. 88 Aggena ne siik'uwaaan ta de'uwaa naaga; hewenne, neeni ne doonaappe odeeddawaa taani naaganaassa. 89 Abeet Med'inaa Godaw, ne k'aalay med'inaassa; ikka saluwaan minniide de'ee. 90 Neeni yeletaappe yeletaa gakkanaw ammanetiyyaawaa. Neeni ha sa'aa baasaade essaadda; ikka minniide de'ee. 91 Neeni geeddawaadan ubbabakkyaa hachchi gakkanaw minniide de'ee; ayaw gooppe, ubbatuukka ne k'oomatuwaa. 92 Ne higgii taana nashechchiyaabaa gidenentto, ta tuggaa wode taani d'ayana shin. 93 Ne wogaa ubbakka dogikke; ayaw gooppe, neeni an taana pas'a wotsaadda. 94 Taani newaattee; taana ashsha; ayaw gooppe, taani ne wogaa naaganaw koyay. 95 litatuu taana d'ayissanaw kuukulide naagiino; shin taani neeni odeeddawaa k'oppay. 96 Polo geetettobaw ubbabaw zaway de'iyaaawaa taani be'aad; shin ne higgiiyaw zaway baawa. 97 Taani ne higgiiyaa waata dosaytta! Gallassaa kumentsaa taani k'oppiyaawe Aa. 98 Ne azazotuu ubbaa wodekka taananna de'iyaa diraw, unttuntu taana ta morkkatuwaappe aad'd'eeda eranchcha kessiino. 99 Taani neeni odeeddawaa k'oppiyaa diraw, taana tamarisseedda ubbaappekka aad'd'eeda akeekay taw de'ee. 100 Taani ne wogaw azazettiyyaa diraw, c'imatuwaappe aatsaade akeekay. 101 Taani ne k'aalaw azazettanaw koyiyaa diraw, ta gediyaan iita ogiyaa ubbaappe naagaad. 102 Neeni taana tamarisseedda diraw, taani ne pirddaappe wora babeykke. 103 Ne k'aalay ayaa mal'ii! Eessaa ililuwaappekka aad'd'iide, ta doonaan mal'ee. 104 Ne wogaappe akeekaa demmaad; hewaa diraw, taani geella ogiyaa ubbaa is's'ay. 105 Ne k'aalay ta gediyaan s'ompiyaa, ta ogiyawukka poo'uwaa. 106 Ne s'illo pirddaadan de'anaw, taani c'aak'keedda c'aak'uwaa mintsana. 107 Taani daro tuggataad; abeet Med'inaa Godaw, neeni geedda k'aalaadan taana pas'a wotsa. 108 Abeet Med'inaa Godaw, ta doonaappe kesiyaa galataa, yarshshuwa akka; taana pirddaa

tamaarissa. **109** Ta shemppu metuwaa bollaa de'nttokka, taani ne higgiiyaa dogikke. **110** litatuu taw gitiyaa yeggeeddino; shin taani ne wogaappe sher'i gabeykke. **111** Neeni odeeddabay med'inaw tawaa; ee, I ta wozanaw nashshechchaa. **112** Taani med'inaw, wurssetsaa gakkanaw ne awaayuwaadan ootsanaw k'achchaa. **113** Taani laa'u k'ofay de'iyaa asatuwaa is's'ay; shin ne higgiiyaa siik'ay. **114** Neeni taw k'osetta attiyaa saanne ta gondalliyaa; taani ne k'aalan hidootaa ootsay. **115** Taani ta S'oossaa azazuwaa naagana mala, hinttenoo, iitabaa ootsiyaawanttoo, taappe haakkite! **116** Neeni geedda k'aalaadan taana minisa; yaatooppe, taani pas'a de'ana. Taani hidootan naagiyaaban taana yeellayoppa. **117** Taana zempissa; yaatooppe, taani saro de'ana; taani ubbaa wode ne awaayuwaa hayzzana. **118** Ne awaayuwaappe wora biyaawantta ubbaa neeni akkakka; untuntuu c'imuu c'oo mela. **119** Sa'aan de'iyaa iitatuwaa ubbaa neeni pituwaadan paydaasa; hewaa diraw, taani neeni odeeddabaa siik'ay. **120** Ta bollay new yayyiide kokkoreedda; taani ne pirddaw yayyay. **121** Likkebaanne s'illobaa ootsaad; Taana uk'unniiyaawanttoo oloppa. **122** Taana ne k'oomaa maaddanaw waase gida; Taana otoranchchatuwaan uk'unnissoppa. **123** Neeni, «neena ashshana» geedda s'illo k'aalaa polo gaade naagishin, ta ayifii galijeedda. **124** Taw, ne k'oomaw, neeni aggena ne siik'uwaaan ootsa; ne awaayuwaakka taana tamaarissa. **125** Taani ne k'oomaa; neeni odiyaabaa taani erana mala, akeekaa taw imma. **126** Abeet Med'innaa Godaw, asatuu ne higgiiyaa mentseedda diraw, neeni pirddana wodii ha'a. **127** Taani ne azazuwaa work'kaappe aatsaade siik'ay; Ee, geeshsha work'kaappekka aatsaade siik'ay. **128** Hewaa diraw, taani ne wogatuu ubbay giyaawaadan hamettay; geella ogiyaa ubbaa taani is's'ay. **129** Neeni odeeddabay malalissiyaabaa; hewaa diraw, taani aw azazettay. **130** Ne k'aalaa biletay poo'uwaaw immee; akeekay pac'ceeddawanttoo akeekaa immee. **131** Taani ne azazoo, daro saametthaade ta doonaa dooyay. **132** Haa taakko simma; ne suntuus siik'yaawanttu ubbaw neeni ootsiyaawaadan tawukka k'aretta. **133** Neeni geedda k'aalaadan ta hemetaa suurissa; ay nagarayenne taana mooddoppo. **134** Taani ne wogaw azazettanaw, taana uk'unnneeddawanntu kushiyaappe woza. **135** Ta bolla, ne k'oomaa bolla, ne som'uwaaw poo'issa; ne awaayuwaakka tamaarissa. **136** Ne higgiiyay Asay azazetibeena diraw, ta ayifiyaappe afotsay shaafaadan goggee. **137** Abeet Med'innaa Godaw, neeni s'illuwaaw; ne pirddaykka likke. **138** Neeni odeeddabay s'illuwaanne ubbaa ammanettiyaawaa. **139** Ta morkketuu ne k'aalaa toochcheedda diraw, ne k'aalaa mishuu ta gomppan ees's'i keseedda. **140** Neeni geedda k'aalay daroppe ammanettiyaawaa; taani, ne k'oomay Aa siik'ay. **141** Taani guutsanne kad'etteedda asaa; gidooppenne, taani ne wogaa dogikke. **142** Ne s'illotetsay med'inaw de'ee; ne higgiiikka tuma. **143** Metuunne tuggay taana gakkheedda; shin ne azazotuu taana nashechchiino. **144** Neeni odeeddabay med'inawukka s'illuwaaw; taani pas'a de'ana mala, akeekaa taw imma. **145** Abeet Med'innaa Godaw, kumentsaa wozanaappe, new waassaad; taw alla. Taanikka ne awaayuwaaw azazettana. **146** Taani new waassaad; taana ashsha; taanikka neeni odeeddabaa ootsana. **147** S'alk'k'ii dolenna guuran dendaade, «Taana maadda» gaade new waassay. Neeni taw geedda k'aalan hidootaa ootsay. **148** Ne k'aalaabaa zaara zaaraadde k'oppnanaw, k'amma utta ak'ay. **149** Abeet Med'innaa Godaw, aggena ne siik'uwaa diraw, tawaa sisa; ne s'illo pirddaadan

taana pas'a wotsa. **150** litabaw taana yederssiyaawanttu, taakko mateeddino; untuntuu ne higgiiyaappe haakkiino. **151** Shin abeet Med'innaa Godaw, neeni ta matan de'aassa; ne azazotuu ubbaykka tuma. **152** Taani benippe doommaade, neeni odeeddabaa tamaaraad; Aa neeni med'inaw minisa essaadda. **153** Ta tuggaa be'aade, taana ashsha; ayaw gooppe, taani ne higgiiyaa dogabeykke. **154** Ta diraw mootettaade taana woza; neeni geedda k'aalaadan taana pas'a wotsa. **155** Ne awaayuwaaw untuntuu akkena diraw, tatetsay iitatuwaappe haakuwaan de'ee. **156** Abeet Med'innaa Godaw, ne k'aretay dara; ne s'illo pirddaadan taana pas'a wotsa. **157** Ta morkketuunne taana yederssiyaawanttu dara; shin taani neeni odeeddawaappe sher'i giikke. **158** Untuntuu ne azazotuwaaw naagenna diraw, taani kaddiyaawantta be'aade shenetaad. **159** Abeet Med'innaa Godaw, taani ne wogaa siik'iyaa siik'uwaa k'oppa; aggena ne siik'uwaaan taana pas'a wotsa. **160** Ne k'aalay koyiroppokka tuma; ne s'illo pirdday ubbaykka med'inaw de'ee. **161** Kaappatuu taana c'oo yederssiino; shin ta wozanay ne k'aalaw yayyee. **162** Darobaa omoodeedda Asay nashettiyaawaadan, neeni geedda k'aalan taani nashetay. **163** Taani wordduwaa is's'ayenne shenetay; shin ne higgiiyaa siik'ay. **164** Ne s'illo pirddaa diraw, taani neena gallassan laappu gede galatay. **165** Ne higgiiyaa siik'yaawanttoo kumentsaa sarotetsay de'ee; untuntuu ubbakka ayayenne d'ubbanaw danddayenna. **166** Abeet Med'innaa Godaw, taani ne atatetsaa hidootaan naagay; ne azazotuwaakka ootsay. **167** Taani neeni odeeddabaa naagay; taani daroppe Aa siik'ay. **168** Taani ne wogawunne neeni odeeddawoo azazettana; ayaw gooppe, ta ogiyaa ubbaa neeni be'aasa. **169** Abeet Med'innaa Godaw, ta waasuu, ne sintsa gakkoo; neeni geedda k'aalaadan taw akeekaa imma. **170** Ta watiwatu ne sintsa gakkoo; neeni geedda k'aalaadan taana ashsha. **171** Neeni ne awaayuwaaw taana tamaarissiyaa diraw, ta doonaappe galatay pultana. **172** Ne azazotuu ubbay s'illo gidiyaa diraw, ta ins's'arssay ne k'aalaabaa yes's'ana. **173** Taani ne wogaa dooreedda diraw, ne kushii taana maaddanaw giigeeddawaa gido. **174** Abeet Med'innaa Godaw, neeni taana ashshana mala laamotay; ne higgiiikka taana nashechchee. **175** Taani neena galatana mala, taana pas'a wotsa; ne pirddaykka taana maaddo. **176** Taani bayeedda dorrssaadan bichchaaray; taana ne k'oomaa koya; ayaw gooppe, taani ne azazuwaa dogabeykke.

120 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Ta waayiyaa wode taani Med'innaa Godaw s'eessaad; I taw koyeedda. **2** Abeet Med'innaa Godaw, worddotiyaa doonatuwaappenne, c'immiyaa ins's'arssatuwaappe taana ashsha. **3** Hinttenoo worddanchchatoo, S'oossay hinttena waatandeeshsha? Simmi harabaa ayaa gujjandeeshsha? **4** Tooranchchatuwaaw pootsaa k'aran I hinttena c'addanawaa; tamaa bonk'kuwaan I hinttena s'uuggana. **5** Aayye taanoo! Hinttenana de'iyaa Mesheka woy K'eedaare asaana de'iyaa mala iita. **6** Sarotetsaa is's'iyaa asatuwaana taani daro wodiya de'aaddi. **7** Taani saro asaa; shin taani sarotetsaabaa haasayiyaa wode, untuntuu olaawaa haasiyiino!

121 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Taani d'ok'ku gaade wogga deretuwaaw s'eellay; taw maaduu hak'appe yanddeeshsha? **2** Taw maaduu saluwaanne sa'aa med'deedda Med'innaa Godaappe yee. **3** I ne gediyaaw hali'ssenna; neena naagiyaawe gem'ishenna. **4** Israa'eeliyaa

naagiyaawe, ubbakka gisennanne gem'i shenna. **5** Med'inaa Goday neena naagiyaawaa. Med'inaa Goday new ushechcha baggana gidiide, neena kuwayiyaawaa. **6** Gallassi neena away meenna; k'ammakka aginay neena k'ohenna. **7** Med'inaa Goday k'ohiyaawaa ubbaappe neena naagana; I ne shemppuwaa naagana. **8** Med'inaa Goday ne buussaa, ne yuussaa, hachcheppe med'inaa gakkanaw naagana.

122 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Daawite s'aafeeddawaa Untuntu taana, «Ane Med'inaa Godaa goliyyaa boytte» yaagina, taani nashetaad. **2** Neenoo Yerusaalame katamatee, nuuni ne penggetuwaanna geliide ek'keeddo! **3** Yerusaalame katamay, dantsetiide minni kees'etteedda katamaa. **4** Med'inaa Godaa awayuwaadan, Israa'eeliyaa zaratuu, Med'inaa Godaa galatanaw yiyyaa katamay hawaa. **5** Daawita zeretsaappe kaateededdawantu barenttu asaw pirddanaw yaan utteeddino. **6** Yerusaalame sarotetsaw hawaadan yaagiide woossite; «Neena siik'yaawanttoo untuntu ootsiyaawe ubbay suuro! **7** Ne gimbbetuwwa gidдон saruu de'o! Ne geesatuwaakka bochchiyaabay d'ayo!» yaagiide woossite. **8** Ta ishatuwaanne ta dabbotuwwa diraw gaade, «Ne gidдон saruu de'o!» yaagay. **9** Med'inaa Godaa nu S'oossaa goliyyaa diraw gaade, taani Yerusaalame durretanaw woosana.

123 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Neenoo, kawutetsaa araatan saluwaan utteeddawoo, taani pude neekko s'eellay. **2** K'oomay bare godaa kushiyya s'eelliyaaawaadaanne k'oomata bare godatti kushiyya s'eelliyaaawaadan, hewaadanka I nuuna maara gakkanaw, nu ayifii Med'inaa Godaakko, nu S'oossaakko, s'eellae. **3** Nuuna maara; abeet Med'inaa Godaw, nuuna maara. Ayaw gooppe, nuw kad'ii dareedda. **4** Nuuni ishaluwaan de'yaawanttu shek'aanne otoranchatuwwa kad'iyaa kalleeddo.

124 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Daawite s'aafeeddawaa Med'inaa Goday nu bagga gidennentto, nuuni waananeeshsha? Israa'eeliyaa asatuu zaaruwaa hawaadan yaagiide zaariino; **2** «Med'inaa Goday nu bagga gidennentto, nu bollan Asay denddeedda wode, **3** untuntu nu bollan hank'kuwaa suulliide, nuuna pas'a mittana shin. **4** Di'uu nuuna meec'ciide; shaafaa haatsay nuuna muukkana shin; **5** kunto haatsay nuuna maana shin» yaagino. **6** Nuuna nu morkkatuwwa matan, s'oonissiibeenaa Med'inaa Goday galatetto. **7** Nuuni shankkanchatuwwa p'iriyaappe, kafuu kessi akkiyaawaadan kessi akkeeddo. P'irii me'eedda, nuunikka kessi akki atteedo! **8** Nu maaduu saluwaanne sa'aa med'd'eedda Med'inaa Godaa sunsaappe yee.

125 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Med'inaa Godaan ammanettiyaawanttu k'aas's'anaw danddayenna, med'inaw de'iyaa S'iyoonne deriyaa mala. **2** Derettu Yerusaalame katamaa yuushshuwaan de'iyaaawaadan, hachcheppe med'inaa gakkanaw, Med'inaa Goday bare asaa yuushshuwaan de'ee. **3** S'illotuu barenttu kushshiyaa iitatetsaw dentsenna mala, iitatuwaa ayissuwaa s'am'ay, s'illotto imetteedda biittaa bollan gam'enna. **4** Abeet Med'inaa Godaw, keeka asatoonne, wozanaa suure asatoo keekkabaa ootsa. **5** Barenttu geella ogiyaa simmiyaawanttu, Med'inaa Goday iitaa ootsiyaawanttu ittippe mura. Israa'eeliyaw saruu gido!

126 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Med'inaa Goday nuuna omoodeetteddawannta zaariide, S'iyoonne aheedda wode, nuw akumuwwa malateedda. **2** He wode nuuni daro nashetti, miic'ciide, nashshechchaa yetsaa yes's'eeddo. Yaatina, hara kawutetsatuu barenttu gidдон, «Hawanttoo Med'inaa Goday wolk'kaamabaa ootseedda» yaageeddino. **3** Tumukka Med'inaa Goday nuw wolk'kaamabaa ootseedda; nuunikka loytsi nashetteeddo. **4** Abeet Med'inaa Godaw, Neegeeba Bazuwaan iraa bukiisaade, shaafaa haatsaa zaara kuntsiyaawaadan, nuwukka nu kaac'aa ooratsa. **5** Yeekkiide zereeddawanttu, nashshechchan yes's'iidde c'akkana. **6** Zeretsaa tookkiide, yeekkiide beeddawanttu, nashshechchaa yetsaa yes's'iidde, mirk'kiyaa tookkiide simmana.

127 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Solomon s'aafeeddawaa Med'inaa Goday goliyya kees's'ana d'ayooppe, kees's'yaawanttu c'oo mela daaburiino. Med'inaa Goday katamaa naagana d'ayooppe, naagiyaawanttu c'oo mela naagiino. **2** Neeni wontta guuran denddiyaawe, omarssi k'amissaade gisiyaawe, k'umaw hirggaade tuggiyaawe c'oo mela; ayaw gooppe, S'oossay bare siik'yaawanttoo shemppuwaa immee. **3** Naanay Med'inaa Godaappe imettiyya imotaa; yelotuu tumuwaappe woytuwaa. **4** Itti uray bare yalagatetsan yeleeedda attuma naanatu, olanchchaa kushiyan de'iyaa tooratuwaa mala. **5** He k'arc'c'itan de'iyaa wonddaafiyaa tooratuwaadan, daro naanatu de'iyaa Asay anjetteeddawaa. Ayaw gooppe, I bare morkkatuwaanna, katamaa penggiyaan mootettiyya wode, ubbakka s'oonettenna.

128 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Med'inaa Godaw yayyiyaawantunne, Aa ogiyaan hamettiyaawanttu ubbay anjetteeddawantta. **2** Neeni ne daaburaa ayifiyaa maana; neeni nashettannanne new lo'o gidana. **3** Ne machata ne son ayifiyaa dorkkokkeedda, woyniyaa turaa mala gidana. Ne naanatuukka ne gaytaa yuushshuwaan, wogaraa puutiyya mala gidana. **4** Med'inaa Godaw yayyiyya asay tumuwaappe hewaadan anjettana. **5** Med'inaa Goday neena S'iyoonnepe anjo! Neeni de'eedda laytsaa ubbaan Yerusaalame lo'otetsaa neena besso. **6** Ne naanatuwaa naanatuwaa be'a! Israa'eeliyaw saruu gido!

129 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaago; «Untuntu ta yalagatetsaadeppa doommiide, taana uk'k'inneeddino. **2** Ee, untuntu ta yalagatetsaadeppa doommiide, taana uk'k'inneeddino; shin untuntu taana d'ayissibeykino. **3** Ta zokkiyaa k'ays's'eeriyaan shoc'i shoc'iide, goosheedda shoyk'aa malatiseeddino» yaago. **4** Shin Med'inaa Goday s'illo gideeddawe iitatuwaa k'ashuwaappe taana billi yeddeedda. **5** S'iyoonne is'iyaa ubbay, yeellatiide guyye simmo. **6** Goliyya huup'iyaaan mokiide, dic'canaappe kasetiide meliyya maataa mala gido. **7** He maataa buuc'c'anaaw kushiyaan dankkiyaawe, woy mirk'kiyaa k'achchiyaawe ooninne baawa. **8** He ogiyaanna aad'diyaawanttu, «Med'inaa Goday wolk'kaa immo» giina, c'akkiyaawanttu, «Med'inaa Goday anjo» giyaawe de'enna.

130 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Abeet Med'inaa Godaw, taani metuwaa c'iimman de'aadde, neekko waassay. **2** Abeet Godaw, ta kooshshaa sisa; taani

watiwatiyaa watiwatuwaa ne haytsay hayzzo. **3** Abeet Med'inaa Godaw, neeni, nu nagaraa mazggobiyaan s'aafeeddento, abeet Godaw, won oni pirdaappe attanaw danddayii? **4** Shin nuuni neena bonchchiidde azazettana mala, nuw atto yaagaasa. **5** Taani Med'inaa Godaa naagay; ee, taani Aa laamotaan naagay; Aa k'aalanka hidootaa ootsay. **6** Sa'ay awude wontanddeeshsha giide naagiya k'amma zabaynatuwaappe aad'd'aade, taani untuntuppekka aatsaade, Godaa laamotaan naagay. **7** Israa'eeliyaa asaw, Med'inaa Godaan hidootaa ootsite; ayaw gooppe, aggena siik'uu Med'inaa Godaana; k'ay I ubbaa gede asaa ashshanaw koyee. **8** Israa'eeliyaa asaa untuntu nagaraa ubbaappe ashshanawe Aa.

131 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Daawite s'aafeeddawaa Abeet Med'inaa Godaw, taani wozanaan ayiyyaawaa aggaad; ta ayfiyaan oturuwaan s'elabeykke. Wolk'aaamabaw woy eranaw danddayenna malalissiyaabaw taani hirggikke. **2** Hewaa aggade d'antsaa duus's'eedda na'ay bare aatti matan c'o'u giyaawaadan, taani c'o'u gaad. Ee, woppu geedda na'aadan taani woppu gaad. **3** Israa'eeliyaa asaw, hachcheppe med'inaa gakkanaw Med'inaa Godaan hidootaa ootsite.

132 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Abeet Med'inaa Godaw, Daawitanne I danddayeedda metuwaa k'oppa. **2** Med'inaa Godaw I c'aak'keeddawaa, Yaak'ooba s'oossaw, Wolk'aaamaw I hawaadan yaagiide geppeeddawaa hassaya; **3** «Hawaappe guyiyaan taani ta golle gelikke, woy ta his'an gisikke. **4** Taani ta ayifiyaa c'iilimmikke, woy gem'ishikke. **5** Hewenne, taani Med'inaa Godaw sa'aa, Yaak'ooba S'oossaw, Wolk'aaamaw de'iyasaa giigissana gakkanaassa» yaageedda. **6** Hekko, nuuni Taabootaabaa, Efiraatan siseeddo; Yi'aariima giyaa biittaaan Aa nuuni demmeeddo. **7** Nuuni, «Ane I de'iyasaa boytte; Aa gedii yed'd'iyaasaan gufanniide, aw goyinneetto» yaageeddo. **8** Abeet Med'inaa Godaw, dendda! Ne minotetsaw mallaa gidiyaa ne Taabootaanna, ne Geeshsha Golliyaa gelaade de'a. **9** Ne k'esatuu s'illotetsaa mayno; ne asatuu nashshechhaw yes's'ino. **10** Ne k'ooma Daawita diraw, neeni okkeedda kaatiyaa aggoppa. **11** Med'inaa Goday Daawitaw laametenna c'aak'uwaa hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Ne gulbataappe yeletteedda ne naanatuwaappe ittuwaa taani kawutsana. **12** Ne naanatu ta c'aak'uwaanne taani tamaariissiyaa tiimirtiyyaa naagooppe, untuntu naanatuukka ne kawutetsaa araan med'inaw uttana» yaageedda. **13** Med'inaa Goday S'iyoono dooreedda; barew de'iyasaa ootsanawukka amottiide, hawaadan yaageedda; **14** «Hawe taw med'inaw de'iyaa sa'aa; taani amotteedda diraw, hawaan uttana. **15** Taani daro katsaa immaade S'iyoono anijana; izin de'iyaa hiyyeesatuwaakka k'umaa kalissana. **16** Izin de'iyaa k'eesetuwaakka taani atotetsaa mayzzana; izin S'oossaa asatuukka nashshechhaw yes's'ana. **17** «Ha sa'aan, Daawita zeretsaappe ittuwaa kawutsana; taani okkeedda kaatiyaa kawutetsaa gam'etsana. **18** Taani Aa morkatuwaa yeellaa mayzzana; shin Aa huup'iyaa de'iyaa kawutetsaa kallachchay p'ooolana» yaageedda.

133 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa, Daawite s'aafeeddawaa Ishatuu ittipetetsan de'iyawe ayiba lo'obeenne nashshechchiyaabee! **2** Hewe huup'iyaa okkina, buuchchaanna goggiyaa, Aaroona buuchchaanna goggiide

Aa mayuwaaw morggiyaa gakkiiyaa al'o yayitiyaa mala. **3** Hewe Hermmoone deriyaa ketterssay, S'iyoono Deretuwaaw gakkiiyaa mala. Med'inaa Goday hewan anjiyuwaa, med'inaa de'uwaa immeedda.

134 Pudetsaa kesiidde yes's'eedda yetsaa Hinttenoo Med'inaa Godaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa golliyaan k'amma ootsiyaawanttoo, ubbaykka haa yiide, Med'inaa Godaa galatite. **2** Geeshsha Golliyaan hintte kushiya mic'ciide, Med'inaa Godaa galatite. **3** Saluwaanne sa'aa med'd'eedda Med'inaa Goday, hinttena S'iyooneppe anjio.

135 Med'inaa Godaa galatite! Hinttenoo Med'inaa Godaa k'oomatoo, Med'inaa Godaa suntsaa galatite! **2** Hinttenoo Med'inaa Godaa golliya giddon, nu S'oossaa golliyaa dabaaban ek'keeddawanttoo, S'oossaa galatite! **3** Med'inaa Goday keeka gidiyaa diraw, Med'inaa Godaa galatite! I lo'a gidiyaa diraw, Aa suntsaa sabbite! **4** Med'inaa Goday Yaak'ooba bare huup'ew, Israa'eeliyaa asaakka barew buzo ootsiide dooreedda. **5** Med'inaa Goday wolk'k'aama gidiyaawaanne nu Goday s'oossatuwaa ubbaappe d'ok'kiyaawaa, taani eray. **6** Saluwanka saanka, abbatuwaaninne untuntu c'immotuwaa ubbaa giddonkka, Med'inaa Goday bare doseeddawaa ubbaa ootsee. **7** Iraa tooko shaariyaa sa'aa gas'aappe I dentsee; I iraanna walk'k'antsaa kiittee; bare minijiyaa sa'aappe c'arkkuwaa kessee. **8** Gibs'e biittan asaa naanatuwaappenne, mehiyaa maraappe, bayira yeletteeddawantta wod'eedda. **9** Neenoo Gibs'ee, Par'oonanne Aa k'oomatuwaa muranaw, hinttentu gidon ooratsabaanne malalissiyaabaa yeddeedda. **10** I daro kawutetsatuwaa bayzzeedda; wolk'k'aama kaatetuwaakka wod'eedda. **11** Amooretuwaa kaatiyaa Sihoona, Baasaane kaatiyaa Ooganne, Kanaane kaatetuwaaw ubbaa wod'eedda. **12** Untuntu biittaa bare asatuwaa, Israa'elatuwaa laatisseedda. **13** Abeet Med'inaa Godaw, ne suntsay med'inaw de'ana; yeletaappe yeletaa gakkanaw Med'inaa Goday hassayettana. **14** Med'inaa Goday bare asaw pirdana; I bare k'oomatoo k'arettana. **15** Gadiyaa asatuwaa eek'atuu asaa kushii biraappenne work'k'aappe med'd'eeddawantta. **16** Untunttoo doonay de'ee, shin haasayikino; ayifii de'ee, shin s'eellikino. **17** Haytsay de'ee, shin sissikino; untuntu doonaan shemppuu baawa. **18** Untuntta med'd'eeddawantunne, untuntun ammanettiyaawantuu, ubbay untuntudan hanino. **19** Israa'eeliyaa golliyaa asatoo, Med'inaa Godaa galatite; Aaroona golliyaa asatoo, Med'inaa Godaa galatite; **20** Leewiyaa golliyaa asatoo, Med'inaa Godaa galatite; Med'inaa Godaw yayiyiwaawanttoo, ubbay Med'inaa Godaa galatite. **21** Yerusaalamen de'iyaa Med'inaa Goday S'iyoonen galatetto! Med'inaa Godaa galatite!

136 Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I keeka; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **2** S'oossatuwaa S'oossaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **3** Godatuwaa Godaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **4** Aa s'alalay wolk'k'aama malalissiyaabaa ootsee; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **5** Bare aad'd'eeda eran I salotuwaaw med'd'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **6** Biittaa haatsaa bolla mic'c'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **7** Wolk'k'aama poo'otuwaaw med'd'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **8** Away gallassi mooddanaadan ootseeedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **9** Agnayinne

s'oolintettuu k'amma mooddanaadan ootseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **10** I Gibs'e biittan bayiratuwaa wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **11** Israa'eeliyaa asaa, Gibs'eppe kaaletsii de kesseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **12** Bare mino kushiyan, bare wolk'k'aama k'esiyaan hawaa ootseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **13** Zo'o Abbaa shaakki yegeedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **14** Israa'eeliyaa asaa, he abbaa gidduwaana pintseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **15** Gibs'e kaatiyaanne Aa olanchchatuwaa Zo'o Abban muukisseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **16** I bare asaa kaaletsii de, bazzuwaana aatseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **17** Wolk'k'aama kaatetuwa shoc'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **18** Eretteedda kaatetuwa wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **19** Amooletuwaa kaatiyaa Sihoona wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **20** K'ay Baasaane kaatiyaa Ooga wod'eedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **21** Yaatiide untunttu biittaa bare asaa laatisseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **22** Bare k'oottaa Israa'eeliyaa laatisseedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **23** I nuuni kawusheedda wodekka nuuna k'oppeedda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **24** Nuuna nu morkkatuwaappe ashsheeda; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **25** Med'etaa ubbaw k'umaa immee; aggena Aa siik'uu med'inaawaa. **26** Saluwa S'oossaa galatite! Aggena Aa siik'uu med'inaawaa.

137 Baabloone shaafatuwaa matan uttiide, nuuni S'iyoonne k'oppeedda wode yeekkeeddo. **2** He sa'aan nuuni, nu diitsaa haatsaa matan dic'iyaa mitsaa bolla kak'keeddo. **3** Nuuna omoodeedda asatuu, nuuni yes's'iide, untuntta nashshechhana mala, «S'iyoonne yetsaappe ittuwaa ane nuw yes's'ite» yaageeddino. **4** Med'inaa Godaa yetsaa, nuuni, allaga biittan wooti yes's'anee? **5** Yerusaalame katamatee, taani neena dogooppe, ta ushechcha kushii bare oosuwa dogo. **6** Taani neena hassayennan aggooppenne ta nashshechchaa ubbaappe aatsaade Yerusaalame dosennan aggooppe, ta ins's'arssay kookkiyaana oyk'etto. **7** Abeet Med'inaa Godaw, Yerusaalame omoodetiyyaa gallassi, Eedooma asatuu ootseeddawaa hassaya; untunttu, «kolite! kolite! Hirkki s'ap'uwaa gakkanaw laalite!» yaageeddawaa dogoppa. **8** Baabloone biittaw, neenikka bayana! Neeni nu bollan ootseedda iita oosuwa, ne bolla ootsiyaawe anijetteedawaa. **9** Ne guutsa naanatuwaa oyk'k'iide, zaallaa bolla shoc'iyaaawe anijetteedawaa.

138 Daawite S'aafeeddawaa Abeet Med'inaa Godaw, taani ta kumentsaa wozanaappe neena galatana; s'oossatuwaa sintsan neena sabbana. **2** Ne Geeshsha Golliaakko simmaade, new goynaade, aggena ne siik'uuwaanne ne tumatetsaa diraw, taani ne suntsaa galatay; ayaw gooppe, neeni ne suntsaanne ne k'aalaa, ubbaappe aatsaade d'ok'ku ootsaadda. **3** Taani s'eeseedda gallassi taw koyaadde, ne minotetsan taana minisaadda. **4** Abeet Med'inaa Godaw, sa'aan de'iyaa kaatetuu ubbay, neena galatino; ayaw gooppe, untunttu ne doonaappe keseedda k'aalaa siseeddino. **5** Med'inaa Godaa bonchchuu wolk'k'aama gidiyaa diraw, untunttu Med'inaa Godaa ogiyawaa yes's'ana. **6** Med'inaa Goday bolla d'ok'kan de'ooppekka, hiyyeesatuwaa keeka ayifiyaan s'eellee. Shin otoranchchatuwa I haakuwaan eree. **7** Taani metuwa gidduwaana hamettooppekka, neeni taana de'uwaa naagaasa. Ta morkkatuwa hank'k'uwaa bolla ne

kushiya mic'c'aasa; ne ushechchan taana ashshaasa. **8** Med'inaa Goday taw giide k'oppeeddawaa polana; abeet Med'inaa Godaw, aggena ne siik'uu med'inaawaa. Ne kushiya oosuwa agga aggoppa.

139 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana biddaade eraadda. **2** Taani awude uttinttonne awude ek'k'into, neeni eraasa; neeni ta k'ofaa ubbaa haakuwaan eraasa. **3** Taani biyaasaanne, shemppiyya sa'aa s'omoosaasa; ta ogetuwaa ubbaa neeni eraasa. **4** Abeet Med'inaa Godaw, taani ta ins's'arssan itti k'aalaa haasayanaappe kasetaade, neeni ta k'ofaa ubbaa eraasa. **5** Neeni ta yuushshuwaan de'aassa; ne kushiyan taana naagaasa. **6** Ne eray taana loysit malalissee; taani akeekanaw danddayiyaasaappe d'ok'ka. **7** Taani ne Ayaanappe hak'a baanaw danddayayitaa? Woy ne sintsaappe hak'a bak'atanaw danddayayitaa? **8** Pude saluwa kesooppe, neeni yaan de'aassa! Duge Si'ooliyaa wod'd'intokka, neeni yaan de'aassa. (Sheol h7585) **9** Away mokkiyaasaa bagga paallaade booppe, woy away wuliyaaasaa baggan haakkaade de'ooppe, **10** he saankka ne kushii taana kaaletsee; ne ushechcha kushii taana zempissee. **11** Taani, «D'umaw, taana gentsaa; poo'uwaa, k'ammaw laametta» yaagintokka, **12** d'umaa daruu new d'umenna; k'ammay gallassaadan poo'ee; ayaw gooppe, new d'umay poo'uwaa mala. **13** Neeni ta giddo asatetsaa ubbaa med'd'aadda; ta aatti uluwaan taana neeni waas'a med'aadda. **14** Neeni taana malalissiyaabaanne ooratsabaa ootsaade med'd'eedda diraw, taani neena galatay. Ne oosotuu malalissiyaawantta! Taani k'ay hewaa wurssaade eray. **15** Taani geema sa'aan med'etiyyaa wode, ta mek'etsatuu neeppe geemmibeyikino. Ta bolla ta aatti uluwa c'iimmaa gidдон hiillan alleek'k'ettiide osettiyya wode, **16** yelettiibenna ta asatetsaa ne ayifii be'eedda. Biro ittuunne doometennan de'ishshin, taw neeni giigiseedda gallassatuu ubbatuu ne mazggobiyaan s'aafeededdino. **17** Abeet S'oossaw, ne k'ofatuu ayaa c'oratteeddinoo! Untuntta eranawe ayaa waayissii! **18** Taani untuntta paydinto, untunttu shafiyaappe darana shin. Taani beegottiyya wode, ha'ikka neenana de'ay. **19** Abeet S'oossaw, neeni iitatuwaa wod'aaddinto ayee de'ii! Suutsaa gussiyaa asatuu taappe haakkino! **20** Untunttu ne bolla itabaa haasayiino; ne morkketuu ne suntsaa bayzziino. **21** Abeet Med'inaa Godaw, neena is's'iyaaawantta taani is's'ikkitaa? Ne bolla denddiyaawantta taani shenetikitaa? **22** Taani untuntta ubbaa is's'ay; untuntta taani ta morkkatuwaadan payday. **23** Abeet S'oossaw, taana biddaade, ta wozanaa era; taana paac'c'aade, ta un'etiyya k'ofaa era. **24** Ane taanan iitabay de'ooppe s'eella; med'inaa ogiyaan taana kaaletsa.

140 Zammaaretuwaa Kaappoo Yes'etteedda, Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, iita asatuwaappe taana ashsha; makkalanchcha asatuwaappe taana naaga. **2** Untunttu ubbaa wode, iitabaa ootsanaw mak'ettiino; ubbaa gallassikka, walassaa dentsetsanaw k'oppiino. **3** Untunttu barenttu ins's'arssaa shooshshaawaadan k'arayiino; untunttu doonaappe asaa wod'iyaa hasuwa shooshshaa yishshaa mala haasayay kesee. **4** Abeet Med'inaa Godaw, iita asatuwaa kushiyaappe, taana ashsha; ta gediyya k'as's'anaw k'oppiyaa makkalanchcha asatuwaappe taana naaga. **5** Otoranchcha asatuu taw diizzaa giigisseeddino; gitiyaa hiis's'eeddino; taana oyk'kanaw p'iriyaa ogiyaan

wotseeddino. **6** Taani Med'inaa Godaa, «Neeni ta S'oossaa» yaagay. Abeet Med'inaa Godaw, taani watiwatiyaa watiwuuwaa sisha. **7** Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, taana ashshiyaa minoo, olaa gallassi taw gondalle gidaadda. **8** Abeet Med'inaa Godaw, iitattoo untuntuu amuuwaa immoppa; untuntuu ita mak'kuwaa polissoppa. **9** Ta morkkatuwaan taana s'oonissoppa; untuntuu doonaappe kesiyaa iitabay untunttoo simmo. **10** Untuntuu bolla s'uuggiyaa bonk'kuu k'olletto; untuntuu taaman olettino; hewaappe laa'entso dendenna olan oletino. **11** Zigiriyaawanta biittay tookkoppo; makkalanchcha asatuwaa iitabay shankkatiide oyk'ko. **12** Med'inaa Goday hiyyeesatoo pirdidiyaawaanne, metootanchchatuwa maataa naagisiyaawaa eray. **13** Tumuppe s'illotuu ne suntsaa galatana; suure asatuu ne sintsan de'ana.

141 Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, taani neena s'eesay; taana maaddanaw elleella. Taani neekko waassiyaa wode, ta kooshshaa sisa! **2** Ta woosay is'aanaa c'uuwaan, ne sintsa shiik'o; taani ta kushiya mic'ciyaawe, new omarsa yarshshuwa mala gido. **3** Abeet Med'inaa Godaw, ta doonaa naagiyaawaa wotsa; ta mettershshatuwa penggiyaan zabayinyaa essa. **4** Bayzuwaa ootsiyaa asatuwaanna, iita oosuwa ootsenna mala, ta wozanaa iitabaakko zaaroppa. Untuntuu gibiraakka taana muzoppa. **5** S'illo Asay taana aggena siik'inaan seeranawunne muranaw danddayee; untuntuu taana bak'kooppe hewe ta huup'yaan zayitiyaa okkiyaawaa mala; ayaw gooppe, taani ubbaa gedekka iitatuwaa oosuwa bolla woosay. **6** Untuntuu daannatuu zaallaa aafuwaana, duge olettiiyaa wode, ta k'aalay tuma gidiyaawaa untuntuu Asay erana. **7** Biittay goshetiyaawaadaaninne guullu me'eretiyaaawaadan untuntuu mek'etsaykka duufuwa doonaan laalettana. **(Sheol h7585)** **8** Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, ta ayifii neena s'eellee; taani neekko bak'ataade attay; taana hayk'oo aatsaade immoppa. **9** Untuntuu taw wotseedda gitiyaappenne, iitaa ootsiyaawantuu p'riiyaappe taana naaga. **10** Taan saro aad'd'iyyaa wode, iitatu barentuu wotseedda gitiyaan oyk'k'ettino.

142 Akeekan S'aafeedda Daawita Timirttiyaa, Gonggolo gidдон de'iyaa wode Aa woosaa Ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade, Med'inaa Godaw waassay. Ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade, Med'inaa Godaw watiwatay. **2** Ta k'ohuwa ubbaa aw magannay; ta metuwa ubbaa aw oday. **3** Taani hidoota k'ans's'ana matiyaa wode, neeni ta ogiyaa eraasa. Taani hamettiyyaa ogiyaan taw gitiyaa k'osi wotseeddino. **4** Taani ta yuushshuwa s'eelliyaa wode, taana maaddiyaawe ituunne baawa; taani k'osetta attiyaa sa'ay baawa; taana naagiyaawekka baawa. **5** Abeet Med'inaa Godaw, taani, new hawaadan gaade waassay; «Neeni taani bak'ataade attiyaa sa'aa; taani pas'a de'ishshin, taana gakeedda saamay neena» yaagay. **6** Taani loytasa metootiyaa diraw, ta waasuwa hayzza. Taana yederssiyaawantuu, taw loytisi wolkk'aameedda diraw, taana untuntuppe ashsha. **7** Taani ne suntsaa galatana mala, taana k'ashuwaappe billa. Neeni taw keekiya diraw, s'illotuu ta yuushshuwaan shiik'ana.

143 Daawite s'aafeedda mazamuriyaa Abeet Med'inaa Godaw, ta woosaa sisa; ta watiwuuwaa hayzza. Neeni s'illuwaanne ammanettiyaawaa gidiyaa diraw, taw zaaruwaa immo. **2** Ne sintsan s'illo gidana Asay baawa; hewaa

diraw, taana ne k'ooma pirdaw shiishshoppa. **3** Taana ta morkkii yederssiide, biitaana gatsi kinchchereetseedda; beni hayk'keedda asatuwaadan taana d'uman wotseedda. **4** Hewaa diraw, taani hidootaa k'ans's'aad; ta wozanaykka yibbaateedda. **5** Taani beni wodetuwa hassayay; neeni ootseedda oosuwa ubbaa zaara zaaraade k'oppayne ne kushii ootseeddawaa akeekay. **6** Taani ta kushiya neekko mic'c'aad; mela biittay haatsaa koyiyaawaadan, ta shempuu neena saamettee. **7** Abeet Med'inaa Godaw, taw zaaruwaa immannaw elleella! Taani hidootaa k'ans's'aad. Taani duge duufuwaan geliyaa asatuwa mala gidennaadan, ne som'uwaa taappe gentsoppa. **8** Taani neena ammanettiya diraw, wontta wontta aggena ne siik'uwaa taana bessa. Taani ta shempuwaappe neena woosiyaa diraw, taani baanaw bessiyaa ogiyaa taana tamarissa. **9** Abeet Med'inaa Godaw, taani neekko bak'ateedda diraw, taana ta morkkatuwaappe ashsha. **10** Neeni ta S'oossaa gidiyaa diraw, taani ne sheniya ootsana mala, taana tamarissa; lo'o Ayyaanan taana suure ogiyaa kaaletsa. **11** Abeet Med'inaa Godaw, ne suntsaa diraw, taana ashsha; ne s'illotetan taana metuwaappe kessa. **12** Aggena ne siik'inaan ta morkkatuwa wod'a; ta baaligaaratuwa ubbaa d'ayissa; ayaw gooppe, taani ne k'ooma.

144 Daawite s'aafeeddawa Med'inaa Goday, ta zaallay galatetto! I ta kushiya olaw, ta birad d'etuwaakka tooraw loohissee. **2** I taana siik'iyaa S'oossaanne ta geessuwa; I ta miis'aanne taana ashshiyaawaa. I ta gondalliyaanne taani bak'ataade attiyaa sa'aa. Kawutetsatuwa I taw moodissiyaaawaa. **3** Abeet Med'inaa Godaw, neeni aw k'oppiyaa Asay I ayee? Neeni naagetiya asaa na'ay ayee? **4** Asay itti gede c'arkkiyaa c'arkkuwaa mala; Aa gallassatukka aad'd'iyyaa kuwaa mala. **5** Abeet Med'inaa Godaw, ne saluwa daakaade duge wod'd'a! Wogga deretuwa bochcha; untuntukka c'uwattino! **6** Walk'antsaa yeddaade ne morkkatuwa laala! Ne wondaafiya pootsaa yeddaade untunta yederssa! **7** Bollaanne ne kushiya duge yeddaade, taana c'iiimmo haatsatuwaappe goochchaade kessa; allaga asatuwa kushiyaappe taana wotsa akka. **8** Untuntuu tumuwa haasayikino, c'aak'k'iddekkka wordduwa haasayiino. **9** Abeet S'oossaw, taani new ooratsa yetsaa yes's'ana; tammu bak'etsaan waas'etteedda diitsaan new diis's'ana. **10** Kaatetoo s'oonuwa immaa; ne k'ooma Daawita ashshaasa. **11** Taana iitaa mashshaappe ashshaasa; allaga asatuwa kushiyaappe taana wotsa akka. Untuntuu tumuwa haasayana giide c'aak'k'iddekkka, wordduwa haasayiino. **12** Nu attuma naanatu, barentu yalagatetsan dolk'k'idolk'k'iide, dic'ciyaa mitsaa mala gidino. Nu mac'c'a naanatuukka kaatiyaa golliyaa zooziyuan, alleek'ko esseedda tuuk'iyaa mala gidino. **13** Nu diyyetuu, daro dumma K'ommo katsaan kumino; nu dembbatuwaan de'iyaa dorrsatuu sha'aa, tammu sha'aa yelino. **14** Nu miizzatuu birassino; untuntuu sal'eesenan yelettiide c'orattino. Nu ogetuwaan dagama waasuu sisettoppo. **15** Ha yewuu tumu haniyaa asatuu, anijetteeddawanta. Untuntuu S'oossay Med'inaa Godaa gidiyaa asatuu anijetteeddawanta.

145 Daawite s'aafeedda galataa sabaa Abeet ta S'oossaw, ta kaatiyaw, taani neena gitayananne, ne suntsaa med'i med'inaw galatana. **2** Taani neena ubbaa gallassi sabbana; ne suntsaakka med'i med'inaw galatana. **3** Med'inaa Goday wolkk'aama; d'ok'k'a galatay aw bessee. Aa gitatetsay asaa k'ofaappe aad'd'ee. **4** Itti yeletay

hara yeletaw neeni ootseeddawaa odana; ne malalissiyaa oosotuwaakka awaayana. **5** Unttuntu ne bonchchuwaanne ne angгаа gitatetsaabaa haasayana; taanikka ne malalissiyaa oosuwwaa zaara zaaraadde k'oppaana. **6** Asay, «Hoola!» giissiyaa ne oosuwwaa wolk'kaabaa haasayana; taanikka ne gitatetsaa awaayana. **7** Unttuntu ne keekkatetsaa daruwwaa odana; ne s'illotetsaabakka yes'sana. **8** Med'inaa Goday k'arettiyaawaanne maariyaawaa; I hank'k'ettanaw elleellennawaanne; danddayanchanne aggena siik'uu dariyaawaa. **9** Med'inaa Goday ubbaw keeka; I bare med'd'edda ubbaw k'arettiyaawaa. **10** Abeet Med'inaa Godaw, ne med'etaa ubbay neena galatana; ne asatuu ubbaykka neena sabbana. **11** Unttuntu ne kawutetsaa bonchchuwaabaa haasayana; ne wolk'kaabaa odana. **12** Hewenne, ne wolk'kaama oosuwaabaanne ne kawutetsaa bonchchuwwaa anggaabaa asaa erissana. **13** Ne kawutetsay med'inaa kawutetsaa; ne maatay yeletaa ubbaa gakkanaasaa. Med'inaa Goday bare geedda k'aalaw ubbaw ammanettiyaawaa; I bare oosuwwaa ubbaan k'arettiyaawaa. **14** Med'inaa Goday hokkeeddawantta ubbaa zempissee; kunddeeddawantta ubbaa dentsee. **15** Ubbaa ayifii neekko s'eellee; untntutta koshshiyaa wodiyaan neeni untntuttoo k'umaa immaasa. **16** Neeni ne kushiyaappe imma; pas'a de'iyaawantta ubbaa amuwaa alaa. **17** Med'inaa Goday bare ogiyaan ubbaan s'illuwwaa; I bare oosuwwaa ubbaan k'arettiyaawaa. **18** Med'inaa Goday barena s'eesiyaa ubbaw, tumuwaan barena s'eesiyaa ubbaw matan de'ee. **19** I barew yayyiyaawanttu ubbaw, amuwaa kuntsee. K'ay I untntuntu wasuwwaa sisiide, untntutta ashsee. **20** Med'inaa Goday barena siik'iyaaawantta ubbaa naagee; shin iitatuwwaa ubbaa d'ayissana. **21** Taani ta doonaan Med'inaa Godaa galatana. Med'etaa ubbay Aa geeshsha suntsaa med'i med'inaw galato!

146 Med'inaa Godaa galatite! Ta shemppattee Med'inaa Godaa galataa! **2** Ta de'uwaa laysaa ubbaan, taani Med'inaa Godaa galatana; taani de'edda keenan ubbaan ta S'oossaa sabbana. **3** Asay ashshanaw danddayenna diraw, asaa kaappatuwaan ammanettoppite. **4** Untntuntu shemppuu kesiyaa wode, untntuntu biittaw simmiino; untntuntu halchchuu ubbay he gallassikka atti aggee. **5** Yaak'ooba S'oossay maaddiyaa urayne Med'inaa Godaa bare S'oossaa barew hidootta ootsiyaa uray, anijetteeddawaa. **6** Med'inaa Goday saluwaanne sa'aa, wolk'kaama abbaanne Aa gidдон de'iyaawaa ubbaa, med'd'eeddawaa; I med'inawukka ammanettiyaawaa. **7** I naak'etteeddawanttoo pirdiyaawaa; koshateeddawanttoo k'umaa immiyaawaa. Med'inaa Goday k'ashetteeddawantta billee; **8** Med'inaa Goday k'ook'etuwwa s'eellissee. Med'inaa Goday kunddeeddawantta dentsee; Med'inaa Goday s'illotuwwa siik'ee. **9** Med'inaa Goday betetuwwa naagee. Am'etuwaanne aawuu bayinna naanatuwwa maaddee; shin iitatuwwa ogiyaa baletsee. **10** Med'inaa Goday med'inaw kaatetee. S'iyoonnee, ne S'oossay, yeletaappe yeletaa gakkanaw kaatetana. Med'inaa Godaa galatite!

147 Med'inaa Godaa galatite! Nu S'oossaa sabbiyaawe lo'a; Aa sabbiyaawe nashechchiyaabaanne bessiyaawaa. **2** Med'inaa Goday Yerusaalame ooratsana; Israa'eeliyaa asatuwaappe beteeddawanattakka shiishshana. **3** Wozanay me'eeddawannta I patsee; untntuntu madutsaakka I k'achchee. **4** I s'oolinttetuwwa untntuntu payduwaan eree; untntutta ubbaakka untntuntu suntsan suntsan s'eesee. **5** Nu

Goday wolk'kaama; Aa wolk'k'ay dara; Aa akeekay likkiyaappe aad'd'iyaaawaa. **6** Med'inaa Goday naak'etteeddawantta zempissee; shin iitatuwwa biittan duge olee. **7** Med'inaa Godaw galataa yettaa yes's'ite; nu S'oossay diitsaa diis's'ite. **8** I saluwwa shaariyaa kamee; sa'aw iraa bukissee; k'eer deretuwwa bolla maataa mokissee. **9** Mehetoonne waassiyaa k'uuruwwa maratoo, miyaawaa I immee. **10** I nashettiyaawe paratuwwa wolk'aaninne, tooranchchatu minotetsan gidenna. **11** Med'inaa Goday barew yayyiyaawanttuinne aggena Aa siik'inaan, barenttu hidootta wotseeddawanttu nashettee. **12** Yerusaalame katamatee, Med'inaa Godaa galataa! S'iyoonnee, ne S'oossaa galataa! **13** Ayaw gooppe, I, ne penggiyaa kulbbatuwwa minisee; ne gidдон de'iyya ne asaaakka anjee. **14** I ne zawaa sarotetsaan naagee; neena loysi lo'i'yya zarggaa kalissee. **15** I bare kiitaa sa'aw kiittee; Aa k'aalaykka elle gakee. **16** I shachchaa bullukkuwaadan mic'cee; kettersaa bidintaadan laalee. **17** I bare wolk'kaama shachchaa shuchchaadan duge ole. He meeguwaan ek'kanaw ooninne danddayenna. **18** I bare k'aalaa kiittiide, shachchaa muushissee. I c'arkkuwwa c'arkkissina, haatsay goggee. **19** I bare k'aalaa Yaak'ooba zeretsaw, bare awaayuwaanne pirdaa Israa'eeliyaa asaw awaayee. **20** I hara kawutetsaa asaw, hawaa ootsibeenna; untntuntu Aa pirdaa erikino. Med'inaa Godaa galatite!

148 Med'inaa Godaa galatite! Salotuwaan de'iyaawanttoo, Med'inaa Godaa galatite; bolla d'ok'kan de'iyaawanttoo, Aa galatite. **2** Hinttenoo, Aa kiitanchchatoo, ubbatuu Aa galatite. Saluwaan de'iyya Aa olanchchatoo, ubbatuu Aa galatite. **3** Awaw, aginaw, Aa galatite; poo'iyya s'oolinttetoo, ubbatoo Aa galatite. **4** Hinttenoo, ubbaappe bolla d'ok'kan de'iyya salotoo, Aa galatite. Saluwaappe bollaanna de'iyya haatsatoo, Aa galatite. **5** Untntuntu ubbatuu Med'inaa Godaa suntsaa galatino; ayaw gooppe, I azazina, Untntuntu ubbaykka med'etteeddino. **6** I untntutta med'i med'inaw untntuntu sa'aan sa'aan wotseedda. Untntuntu ubbakka is'sanaw danddayenna azazuwwa I untntuttoo immeedda. **7** Sa'aan de'iyaawanttoo, Med'inaa Godaa galatite! Abban de'iyya med'etatoo, wolk'kaama abbaa c'iimmatoo, ubbatuukka Aa galatite. **8** Hinttenoo, walk'k'antsaw, shachchaw, shaariyaw, c'aaganaw, Aa azazuwwa poliyya gotiyaw, Ubbatuukka Aa galatite. **9** Hinttenoo, deretoo, zoozetoo, Miyya ayifiyya ayifiyya mitsatoo, zigatoo, ubbatuukka Aa galatite. **10** Meheto, do'atoo, sa'aanna gooshettiyya med'etatoo, paaliyya kafotoo, Ubbatuukka Aa galatite. **11** Sa'aa kaatetoo, kawutetsaa asatoo, kaappatoo, asaa moodiyaawanttoo, Ubbatuukka Aa galatite. **12** Wodallatoo, wodoratoo, c'imatoo, naanaatoo, Ubbatuukka Aa galatite! **13** Untntuntu ubbatuu Med'inaa Godaa suntsaa galatino; Ayaw gooppe, Aa suntsay ubbaappe bollaanna de'iyaawaa; Aa bonchchuu salotuwaappekka sa'aappekka bollaanna d'ok'kan de'ee. **14** Aa bagga gidiyya, aw matattiyya Israa'eeliyaa asatuu, Aa galatana mala, I untntutta minisee. Med'inaa Godaa galatite!

149 Med'inaa Godaa galatite! Med'inaa Godaw ooratsa yettaa yes's'ite! Ammaniyaawanttu shiik'inaan Aa sabbite! **2** Israa'eeliyaa asatuu barentta med'd'eeddawaan nashetino. S'iyoonne asatuu barenttu kaatiyaan loysi nashetino. **3** Duriidde, karabuwwa bak'k'iiddenne, diitsaa diis's'iidde, Aa suntsaa sabbino. **4** Ayaw gooppe, S'oossay bare

asan nashettee; Naak'etteeddawanttoo s'oonuwaa immiide, I untunta bonchhee. **5** Asatuu barenttu s'oonuwaan nashetino; k'ammen ubbaan nashshechchaw yes's'ino. **6** Untuntu doonaan S'oossaa galatay, untuntu kushiyanikka laa'u bagga kuussa mashshay de'o. **7** Hewekka, untuntu kawutetsatoo, haluwaa kessanaassanne asatuwaa muranaassa. **8** Untuntu kaatetuwaa sanssalatan, untuntu olaa gadaawatuwaakka birataan k'achchanaassanne, **9** untuntu bolla s'aafetteedda pirddaa polanaassa. Hewe S'oossaa asatuwaa ubbaw s'oonuwaa. Med'inaa Godaa galatite!

150 Med'inaa Godaa galatite! Aa geeshsha sa'aan S'oossaa galatite; Aa wolk'k'aama saluwaan Aa galatite. **2** Aa wolk'k'aama oosatuwaa diraw, Aa galatite; ubbaappe aad'd'iyaa Aa gitatetsaadan Aa galatite. **3** Malakataa punniidde, Aa galatite; Diitsaanne maasink'k'uwaa diis's'iidde, Aa galatite. **4** Darbbiyaa bak'k'iiddenne duriide, Aa galatite; Diitsaa diis's'iiddinne lookkuwaa punniidde, Aa galatite. **5** Dawalaa k'aatsiidde, Aa galatite; dawalaa shoc'iide, Aa galatite. **6** Pas'a shemppatuu ubbatuu, Med'inaa Godaa galatino! Med'inaa Godaa galatite!

Leemisuwaa

odiyaawaa sisiyaawanttu ubbay woppu giide, saro de'ana; metuwa hirmaappekka shemppana» yaagaw.

1 Hawanttu Israa'eeliyaa Kaatiyaa Daawita na'aa Solomona leemisatwaa. **2** Leemisatuu Asay aad'd'eedita eratetsaa, seeraanee era haasayaa akeekanaw maaddiino. **3** Untuntuu aad'd'eedita eratetsan, de'ana de'uwaa, s'iillotetsaa, suure pirdaanne suuretetsaa tamarriisiyaawanta. **4** boozatoo akeeka, woddallatoo eratetsaanne wozanaamatetsaa immiyaawanta. **5** Aad'd'eedita eranchchatuu ha leemisatwaa sisiide, eraa gujjiiro; akeekanchcha asatuukka lo'o zoriyaa akkiino. **6** Hewaadan leemisatwaanne untuntuu biiletsaa, aad'd'eedita eranchchatuwa haasayaanne untuntuu k'an'ishetuwa akeekanaw danddayettee. **7** Aad'd'eedita eratetsaw doometsay Med'inaa Godaw yayyiyaawaa; shin boozatuu aad'd'eedita eratetsaanne seeraa kad'iino. **8** Ta na'aw, ne aabu zoriyaa sisa; ne daaya tamarriisiyaawaakka dogoppa. **9** Hewe ne huup'iyaw bonchcho kallachchaa; ne k'ood'iyawukka habiliyaa gidanawaa. **10** Ta na'aw, neena nagaranchchatuu baletsooppe, eeno gooppa. **11** Untuntuu neena, «Nuunana denda; asaa wod'anaw k'osettiide naagoytte; gaasuu d'ayooppenne s'iillotuwa wod'anaw k'osetti uttoytte; **12** S'iioolii mittiyaawaadan, nuunikka untuntuu pas'a de'ishiina mittoytte; nuuni untuntuu c'immoo ollaan oliyaa asatuwaadan ootsana. (Sheol h7585) **13** Nuuni al'o miishshaa ubbaa demmana; nu golliyaakka omooduwaan kuntsana; **14** nuunanna zuppetuwan demmeeddawaakka ittippe gishettana» yaagana. **15** Ta na'aw, untuntunna ogiyaa hamettoppa; ne gediyaa untuntuu loossuwa yed'isoppa. **16** Ayaw gooppe, untuntuu iitabaa ootsanaw wos'iino; asaa suutsaa gussanaw elleelliino. **17** Kafuu s'eellishshin, Aa oyk'kanaw dabbaa yeggiyaawe ayinne maaddenna. **18** Shin untuntuu barenttu suutsaa gussanaw barenttoo wos'imadiyaa mic'iino; barenttu shemppuwa wod'anaw k'osetti uttiino. **19** Bonk'kiyaan go'aa demmiyaa ubbatuwa wurssetsay hewaa mala; hewe izaawu shemppuwa akkee. **20** Aad'd'eedita eratetsatta ogiyaan s'eesaw; gutaran bare k'aalaa d'ok'ku ootsaade siissaw. **21** Aad'd'eedita eratetsatta Asay shiik'iyaa sa'aan ek'kaade s'eesaw; katamaa geliyaa penggiyaan ek'kaade, **22** «Hintenoo, akeekay pac'i'eeddawantoo, hintte akeekaa pac'aa awude gakkanaw dosiitee? K'iiliic'iyaaawantoo, k'iiliic'iyaaan awude gakkanaw nashettiitee? Boozatoo, eratetsaa awude gakkanaw is'siitee? **23** Ta seeraakko simmooppe; taani ta eraa hintte bolla gussana; ta k'aalaakka hinttena tamarriisana. **24** Taani s'eeseedita wode, hintte koyennan is'seedita; taani kushiya mic'c'inakka, ooninne akeekibeenna. **25** Ta zoriyaa ubbaa kad'eedita; ta seeraakka akkibeyikita. **26** Hewaa diraw, hinttena metuwa gakkiiyaa wode, taani hintte bolla miic'c'ana; hinttena bashshay gakkiiyaa wode, taani k'iiliic'c'ana. **27** Dagamay uushuwaadan hintte bolla yiyya wode, metuwa gotiyaadan hintte bolla yiyya wode, tuggayenne waayii hintte bolla gakkiiyaa wode, taani hinttena k'iiliic'c'ana. **28** «He wode untuntuu taana s'eesana; shin taani koyikke; untuntuu taana minisiide koyana; shin demminkino. **29** Ayaw gooppe, untuntuu eratetsaa is'seeditino; Med'inaa Godaw yayyiyaawaa dooribeykino. **30** Ta zoriyaa akkibeyikino; ta seera ubbaakka kad'eeditino. **31** Hewaa diraw, untuntuu barenttu ootseedita oosuwa ayifiyaa maana; barenttu k'oppeedita d'ofaa ayifiyaakka kallana. **32** Akeekay pac'c'eeddawanta aad'd'eedita eratetsaappe haakkiiyaawe wodee; boozatuwa sheneko giyaawe d'ayissee. **33** Shin taani

2 Ta na'aw, neeni ta giyaawaa akkooppe, ta azazuwaakka ne giddon minijoope, **2** aad'd'eedita eratetsaa hayzoooppe, ne wozanaappe akeekooppe, **3** eratetsaa s'eesooppe, akeekaakka d'ok'ku ootsaade s'eesa. **4** Asay biraa woy k'oseedita miishshaa koyiyaawaadan, neeni eratetsaa koyya. **5** He wode neeni Med'inaa Godaw yayyee giyaawe ayentto akeekana; S'oossaakka loytsaade erana. **6** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday aad'd'eedita eratetsaa immee; aappe eratetsayenne akeekay beettee. **7** I suuretoo maaddiyaa zoriyaa minijee; tooshii bayinnan hamettiyaawanttookka i gondalliyaa. **8** Tumuwaa pirdaa ogiyaa naagee; barew ammanettiyaawanttu ogiyaakka naagee. **9** He wode neeni s'iillotetsaa, suure pirdaa, suuretetsaanne lo'o oosuwa ubbaa erana. **10** Ayaw gooppe, aad'd'eedita eratetsay ne wozanaa gelana; eratetsayikka ne shemppoo nashshechcha gidana. **11** Neena adussi k'oppiyaawe naagana; akeekayikka neena naagana. **12** Aad'd'eedita eratetsay neena iita asatuwa ogiyaappe naagana; geellabaa haasayiyaawantuppe ashshana. **13** Untuntuu nagaraa d'uman de'anaw, s'iillotetsaa ogiyaa aggiino. **14** Iitaa ootsiyaawaan nashettiino; geellaban hashshu giino. **15** Untuntuu ootsiyaawe mirk'k'etsaa; untuntuu de'uuikka geella. **16** Aad'd'eedita eratetsay woshumiyaa mishiratippenne sheleeshshiyaa k'aalan haasayiyyaa laggetsattippe neena ashshana. **17** Iza bare na'atetsaa asinaa aggaw; bare S'oossaa sintsan c'aak'k'eteedita c'aak'uwaakka dogaw. **18** Izi golle biyaawe hayk'kanaw biyaawaa; izi ogii hayk'oo kaaletsee. **19** Ilikko biyaa oonikka guyye simmenna; de'uwaa ogiyaakka demmenna. **20** Hewaa aggade, neeni lo'o asatuwa leemisuwaa kaala; s'illo asatuwa de'uwaa k'ulla. **21** Ayaw gooppe, suure asatuunne tooshii bayinna asatuu biittan gam'iide de'ana. **22** Shin iitatuu biittaappe d'ok'ollettana; ammantennawanttukka shodettiide d'ayana.

3 Ta na'aw, taani neena tamarriisiyaawaa dogoppa; ta azazotuwaakka ne wozanaan wotsa. **2** Ayaw gooppe, untuntuu ne laytsaa adussana; ishala de'uwaa sarotetsaa new gujjana. **3** Aggena siik'uunne tumatetsay neeppe haakkoppino; untuntuu ne k'ood'iyaaan k'achcha; ne wozanaankka untuntuu s'aafa. **4** Yaatooppe, neeni S'oossaanne asaa sintsan sabbettananne nashettana. **5** Ne polo wozanaan Med'inaa Godaa ammanetta; ne akeekan zempoppa. **6** Neeni ootsiyaa oosuwa ubbaan Aa sintsay; I neena suure ogiyaa kaaletsana. **7** Neena ne huup'iyaaan aad'd'eedita eranchcha kessoppa; Med'inaa Godaw yayya; iitaappekka haakka. **8** Hewe ne bollaa pas'a wotsana; ne mek'etsaakka minisana. **9** Med'inaa Godaa ne duretetsan bonchcha; koyiro ayifeedita katsaa ubbaappekka s'eeraa aw immiyaawaan Aa bonchcha. **10** Yaatooppe, ne yeeseetuwaan katsay kumana; ne baatsaakka ayife woyniyaa eessay kumiide palahana. **11** Ta na'aw, Med'inaa Godaa seeraa kad'oppa; I neena seeriyaa wodekka lanc'c'oppa. **12** Ayaw gooppe, aawuu bare siik'iyaa na'aa seeriyaawaadan, Med'inaa Goday bare dosiyaa uraa seeree. **13** Aad'd'eedita eratetsaa demmiyaa uray, akeekaakka barewaa ootsiyaa uray anjetteedawaa. **14** Ayaw gooppe, aappe demmiyaa go'ay work'k'aappenne biraappe demmiyaa go'aappe aad'd'eenne keekke. **15** Aad'd'eedita eratetsay ink'k'uaappe loytsi al'ee; neeni demmanaw amottiyya ubbay aad'd'eedita eratetsaanna

likkettenna. **16** Aad'd'eeda eratetsay ne laytsaa adussee; I new duretetsaanne bonchchuwaaw gujee. **17** Aa ogetuu nashechchiyaa ogetuwaaw; Aa loossuwaaw ubbaykka saruwaaw. **18** I barena oyk'k'iyaaawanttoo de'uwaa mitsaa; Aa minisi oyk'k'iyaa ubbatuukka anijetteedawantta. **19** Med'inaa Goday bare aad'd'eeda eratetsan sa'aa med'd'eedda; bare akeekankka salotuwaaw miniseedda. **20** Aa eratetsan shaafatuu goggiino; shaaratuuwaappekka iray bukkee. **21** Ta na'aw, lo'o aad'd'eeda eratetsaanne adussi k'oppiyaawaa naaga; untuntuu neeppe shaakkettoppino. **22** Untuntuu new de'uwaa gidana; untuntuu new ishaluwaanne nashshechchaa de'uwaa immana. **23** He wode neeni ne ogiyaan hirggi bayinnan hamettana; ne gediikka d'ubettenna. **24** Neeni giseedda wode, yayakka; gisaadekka mal'o gem'ishshuwaaw gem'ishana. **25** Akeekenan gakk'iyaa bashshaw, woy iitatuu d'ayiyaa d'ayoo yayakka. **26** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday new ammanettiyaawaa gidana; ne gediikka p'iriyaaan oyk'ettennaadan, I neena naagana. **27** New wolk'k'ay de'ishiina, metooteeddawoo lo'obaa ootsiyaawaa aggoppa. **28** Ha'i new de'ishiina, ne shooroo, «Simmaade ya; taani new wontti immana» yaagoppa. **29** Neenan ammanettiide, ne matan de'ishiina, ne shooruwaaw bolla iitabaa ootsanaw k'oppoppa. **30** Neena naak'k'ibeenna asaa, c'oo mootoppa. **31** Sugetsaa ootsiyaa asatuwaaw k'ulloppa; untuntuu iita oosuwaakka kaalloppa. **32** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday iitaa ootsiyaawantta is's'ee; shin suuretawaa I uloppe siik'ee. **33** Med'inaa Godaa shek'ay iitaa ootsiyaawanttu soyina; shin Aa anjjuu suurebaa haniyaawanttu soyina. **34** Otoreside k'iliic'iyaaawantta S'oossaykka k'iliic'ee; shin barentta kawushshiyaawantta nashshee. **35** Aad'd'eeda eranchchatu bonchchuwaaw demmana; shin boozatuu kawushshana.

4 Ta naatoo, hinte aabuu zoriyaa sisite; loytsi hayzzite; yaatooppe, hinte akeekana. **2** Taani hintew lo'o timirttiyaa immiyaa diraw, ta timirttiyaa aggoppite. **3** Taani ta huup'iyankka ta aabboo na'aa; ta aatiuwukka Aa siik'iyaa mes's'i itti na'aa. **4** Ta aabuu taana tamaarissiidde, hawaadan yaageedda; «Taani odiyaawe new gelo; ta azazuwaaw naaga; yaatooppe, neeni pas'a de'ana. **5** Aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa demma; taani new odeeddawaa dogoppa; ta k'aalaappe kesoppa. **6** Aad'd'eeda eratetsaw zokkiyaa zaaroppa; ayaw gooppe, I neena ashshana; Aa siik'a; I neena naagana. **7** Aad'd'eeda eratetsay ubbaappe aad'd'iyaa diraw, aad'd'eeda eratetsaa demma. Akeekay ne de'iyaaawaa ubbaa wurssi akkooppekka Aa demma. **8** Neeni Aa bonchcha; ikka neena d'ok'ku d'ok'ku ootsana; neeni Aa oyk'k'ooppe, I neena bonchchana. **9** I ne huup'iyaaan sabaa kalachchaa wotsana; bonchcho kalachchaa immana» yaageedda. **10** Ta na'aw, sisa; taani giyaawaakka akka; ne de'uwaa laytsaykka aduk'k'ana. **11** Taani neena aad'd'eeda eratetsaa ogiyaa kaaletsana; suure loossuwaanakka afana. **12** Neeni hamettiyaaw wode, ne hamettiyaasan d'ubbiyaawe de'enna; wos's'ooppekka d'ubettakka. **13** Tamaareeddawaa hassaya, yeddoppa; timirttii new de'uwaa gideedda diraw, loytsa naaga. **14** Nagaranchchatuwaaw ogiyaa yed'd'oppa; iita asatuwaaw ogiyaanikka hamettoppa; **15** aappe haakka; an hamettoppa; aappe guyye simma; yaataade ne ogiyaan ba. **16** Ayaw gooppe, untuntuu iitabaa ootsana gakkanaw, gem'ishshanaw danddaykino; untuntuu asaa d'ubbennan untuntuu gem'ishuu afena. **17** Untuntuu nagaraa ukitsaadan miino; sugetsaa oosuwaakka ushshaadan ushiino. **18** S'illotuwaaw ogii seeta gallassay gakkanaw, gujii gujii pooyiyaa

wontta s'alk'k'iyaa mala. **19** Shin nagaranchchatuwaaw ogii d'ip'p'i go d'umaa mala; untuntuu wooti d'ubettintokka erikino. **20** Ta na'aw, taani odiyaawaa sisa; taani odiyaawaakka loytsaade hayzza. **21** Taani odeeddabatu ne ayifiyaappe geemmoppino; untuntuu ne wozanaan wotsa. **22** Ayaw gooppe, untuntuu demiyaa asaw ubbaw de'uwaa immiino; untuntuu bollawukka pas'atetsaa immiino. **23** Ubbabaappekka ne wozanaa minisaade naaga; ayaw gooppe, de'uu aappe pulttee. **24** Ne doonaappe gene haasayaa digga; worddo haasayaa ne doonaappe digga. **25** Sitti gaade sintasaw s'eella; ne ayifii ne sintsan de'iyaaawaa tishshi ootside s'eello. **26** Ne gediyaaw hamettiyaaw ogiyaa suurissa; suure ogiyaa s'alalan hametta. **27** Suure ogiyaappe ushechcha haddirssa gooppa; ne gedii itasaa beennaadan naaga.

5 Ta na'aw, ta aad'd'eeda eratetsaa hayzza; ne haytsaa ta akeekaakko yegga. **2** Yaatooppe, adussa k'ofay new de'ana; ne haasayaykka ne eratetsaa k'onc'c'issana. **3** Woshumiyaaw mac'c'a mishirati ins's'arssaappe eessaa ililuu s'okee; I haasayay oyssaappekka aad'd'i shuggee. **4** Shin iza wursetsan godare uutsaadan c'ammaw; laa'u baggan k'ans's'iyaa mashshaadan k'ans's'iyaano; **5** I gedetuu hayk'k'uwaaakko duge biino; I hametay sitti ootside, duufuwaaw afee. **(Sheol h7585)** **6** Iza de'uwaa ogiyaa k'oppukku; I ogetuu geella; shin geella gidiyaawaakka Aa erukku. **7** Ta naatoo, ha'ikka taani odiyaawaa sisite; taani giyaawaappe kesoppite. **8** Woshumiyaaw mac'c'a mishirati heeraa booppite; I golliyaa penggiyaakko shiik'oppite. **9** Hewe d'ayooppe, hinte hintentuu bonchchuwaaw haratoo aatside immana. Hintentuu hintentuu yalagatetsan mek'etsi bayinna asatuwaaw kushiyaan hayk'k'ana. **10** Hintentuu mas'uwaa allaga asatuu akkana. Hinte daaburiide shiishsheeddawe hara asaw gidanawaa. **11** Wurssetsan hinte ashuunne hinte asatetsay gilkk'ina, hinte olana. **12** K'ay hawaadan yaaganita; «Taani timirttiyaa ayaw is's'aaditaashsha! Ta wozanaykka seeraa ayaw kad'eeddeeshsha! **13** Taani taana tamaarissiyaawanttu odeeddawaa akkabeyikke; taana zoriyaawanttu zoriyaakka hayzzabeykke. **14** Hewaa diraw, taani Asay shiik'eedda shiik'uwaaan, akeekenan kawushshanaw de'ay» yaagana. **15** Ne machchatiw amaneteeddawaa gida; izi s'alala siik'a. **16** Hara mac'c'aanippe yeletteedda ne naanatu, new lo'obaa ootsikkino. **17** Untuntuu neena maaddanaw dic'ino; allaga gidoppino. **18** Hewaa diraw ne machchatiina nashetta; yalagatetsan neeni akkeedda ne machchatippe nashechchaa koya. **19** Lo'iyaa gaaratiidaanne nashechchiyaaw gen'atiidan, I d'antsay ubbaaw wodekka neena alo; ubbaaw wode I siik'uu neena omoooddo. **20** Ta na'aw, woshumiyaaw mishirata neena ayaw omooodday? Hara asaa machchato ayaw k'oommay? **21** Ayaw gooppe, Asay ootsiyaawaa ubbaa Med'inaa Goday be'ee; I hamettiyaaw loossuwaaw ubbaa s'eellee. **22** Nagaranchchaa I ootseedda nagaray oyk'k'ee. Aa nagaraa gitii Aa k'achchee. **23** I bare boozatetsan haleedda; bare huup'iyaa naagibeenna diraw hayk'k'eedda.

6 Ta na'aw, neeni miishshaa tal'eedda ne shooroo waase geleeddawaa gidoope, neeni erenna uraw ne kushiyaaw bak'k'aade geppeeddawaa gidoope, **2** neeni geppeedda gefaa gitiiyan geleeddawaa gidoope, ne doonaappe keseedda k'aalan oyk'k'etteeddawaa gidoope, **3** simmi neeni ne shooruwaaw kushiyaan gelaadda. Hewaa diraw, ta na'aw, hewaappe kesanaaw koyooppe, elle ne

shooruwa golle ba; waasetetsaa I ne bollappe wotsana mala, awuddashaade Aa woossa. 4 Hawaa ootsennan de'aadde gem'i'ishoppa; shemppuwaakka shempoppa. 5 Shankkanchchatuwaappe gem'atta kessa akkiyaawaadan, dabaappe kafatta attiyaawaadan, ne huup'iyaa ashsha. 6 Neenoo azallaw, k'aac'otuwaakko ba; untuntuppe tamaara. Yaatiide aad'd'eeda eranchcha gida. 7 K'aac'otuwaaw oosisanaw, kaappuu woy untuntta mooddiyaawe baawa; 8 shin barenttoo maanabaa boniyan minjiino; katsaa c'akkiyaa wodekka barenttoo koshshiyaa k'umaa shiishshiino. 9 Neenoo azallaw, neeni awude gakkanaw gem'i'ishshay? Ne gem'i'ishshuwaappekka awude dendday? 10 Neeni k'aykka guutsaa gisaassa; guutsaa gem'i'ishshaassa; kushiyaa shiishsha akkaade, guutsaa shempapaasa. 11 Yaatiyaa wode hiyyeesatetsay panggaadan, pac'ay olaa miishshaa oyk'keedda asaadan, ne bolla yaana. 12 Iita asayenne balaa asay, yuuyyi yuuyyiide wordduwaa ode; 13 I bare ayifiyaan sim'ee; bare gediyaan bessee; bare birad'd'iyaa s'orssee. 14 Aa wozanaa geellatetsay de'ee; I iitabaa k'oppee; ubbaa gedekka I walassaa med'd'ee. 15 Hewaa gaasuwaan bashshay akeekenan Aa bolla yaana; I hassayennan me'ana; me'iidekka pas'enna. 16 Med'inaa Goday is'siyaa usuppun yewotuu de'iino; I laappuntisiyaawaa iissi is's'ee. 17 kad'iide s'eelliyaa ayifiyaa, Worddotiyaa ins's'arssaa, geeshsha asatuwaa suutsaa gussiyaa kushiyaa, 18 iitabaa mak'kiyaa wozanaa, iitabaakko elleelliide wos's'iyaa gediya, 19 wordduwaa bolla wordduwaa gujji gujjiide odiyaa worddo markkaa, ishatuwaa gidдон walassaa med'd'iyaa asaa. 20 Ta na'aw, ne aabbu azazuwaa pola; ne aata neena tamaarisseeddawaakka aggoppa; 21 untuntta ubbaa gede ne wozanaan oyk'ka; ne k'ood'iyanka k'achcha. 22 Neeni hametiyyaa wode, untunttu neena naagana; neeni beegotiyyaa wodekka, untunttu neena zorana. 23 Ayaw gooppe, ha azazotuu s'omppiyya; timirtetuukka poo'uwa; k'ay seeraykka de'uwaakko afiyaa ogiyaa. 24 Ha azazotuunne ha timirtetuu iita mac'c'aanipenne hara mishiratti sheleeshshiyaa ins's'arssaappe neena naagana. 25 I malaa ne wozanaa amottoppa; I ayifiyaa lo'otetsan omoodeetoppa. 26 Itti attuma Asay c'aaratto itti ukitsaa gatiyaan demmanaw danddaye; shin asinay de'iyaa mishirattinna woshummussay shemppuwa wod'isee. 27 Itti Asay tamaa idimmina, Aa mayuu meetettennaan attanaw danddayii? 28 Itti Asay tamaa bonk'kuwaa yed'd'i hamettina, Aa gedii s'uugettennan attanee? 29 Asaa machchatikko geliyaa uray hewaakka mala; izo bochhiyaa ubbay murettennan attena. 30 Kayisuu koshatiide, barew maanaw wuu'ooppe, Asay Aa kad'enna. 31 Shin I oyk'k'etteeddawaa gidoope, laappun dakuwaa c'iggana; bare soo miishshaa ubbaakka immana. 32 Shin woshumiyya Asay wozana pac'a; he uray bare shemppuwa bayzzee. 33 Madus's'anne tooshetana. Ubbaa wodekka I boretiide de'ana. 34 Ayaw gooppe, mac'c'a mishirati asinay mishetiide, hank'kuwaa suullana; bare haluwa kessiyaa wode, aw k'aretenna. 35 I ayaa ac'aakka akkena; ay keeshshaa imuukka Aa hank'kuwaa doshissenna.

7 Ta na'aw, ta k'aalaa naaga; ta azazuwaakka ne garssan k'osa. 2 New pas'a de'anaw ta azaziyaawaa ootsa; ta timirtiyyaakka ne ayifiyaa buluwaadan naaga. 3 Hassayissiyaawaadan untuntta ne birad'd'etuwaan k'achcha; ne wozanaankka s'aafa. 4 Aad'd'eeda eratetsaa ne

michchatidan, akeekaakka ne mata dabbuwaadan s'eella. 5 Untunttu neena c'aaratiyaa mishiratiipenne bare k'aalan sheleeshshiyaa hara mishiratiipenne naagana. 6 Itti gallassi taani ta golliyya maskkootiyaanna kare s'eellaad; 7 wozanaa kuntsibeenna wodalla naanatuwaa be'aad. Untunttu gidoppo ittuu loytsi booza. 8 He wodallay ogiyaanna biide, itti woshummiyaa mac'c'a mishirati golliyya mataana aad'd'eedda; I golle afiyaa ogiyaakko pinniide, I golliyya heeraan hamettee. 9 He wode sa'ay k'ammannaw lem'ilem'ee. 10 Hewaappe guyyiyaan, mishirata Aa demmaaddu. Iza c'aaratoo gidiyaawaa izi mayuu erissee. Iza asaa c'immanaw k'oppaade kesaaddu. 11 Iza s'alanne yeellay bayinna mac'c'a asaa; son woppu gaade utukku. 12 Iza itti gede ogiyaan, itti gede geyaan, dabaabaa ubbaan ek'kaade naagaw. 13 Aa he na'aa k'oommaade yeraaddu; iza Aa ayifiyaa yeelli baynan tishshi ootsa s'eellaade hawaadan yaagaaddu; 14 «Taani ta yarshshuwa yarshshaade, ta k'anggettsaa ha'i gatsa simmay. 15 Yaataade neena s'omoosanaw kesaad; neena loytsa koyaad; ha'i simmi demmaad. 16 Taani Gibs'eppe yeedda, alleek'keedda anssoolaa ta hiis'an yeggaad. 17 Taani Kawaraa, almmuniyaanne k'arafaa geetettiyya k'imaamatuwaappe kesseeedda shittuwaa ta hiis'an c'ac'c'afaad. 18 Haaya; ane wontana gakkanaw siik'uwaa aloytte; k'oomettiidekka nashettoyte; 19 ayaw gooppe, ta asinay son gidenna; haako sa'aa beedda. 20 Miishshaa k'arc'ciitaa kuntsi akkiide beedda diraw, agnay doyyssana gakkanaw golle simmenna» yaagaaddu. 21 Bare mal'o haasayan Aa sheleeshshaaddu; bare liik'o ins's'arssan c'immaaddu. 22 Yaatina, ellekka I izo kaalliide, bi aggeeda. Booray shukkiyaasaa laagettiyaawaadan, gaaray elleelliide p'riyaan geliyaawaadan, 23 tooray Aa wozanaa c'addiyaawaadan haneedda. Dabbaa giddo geleeedda kafuwaa malateedda. Hawe ubbay Aa shemppuwa bayzzanaw haniyaawaa eribeenna. 24 Ta naanaw, ane ha'i sisite; ta doonaappe kesiyaa k'aalaakka hayzite. 25 Ne k'ofay he mac'c'a mishiratina booppo; I ogiyaan gelaade izaleetoppa. 26 Aa c'addaade oleeddawanttu unddeneeddawantta; Aa wod'eeddawanttukka loytsi dara. 27 I soyay duufuwaakko afiyaa ogiyaa; he ogii duge hayk'kuwaa geessuwaa kaaletsee. (Sheol h7585)

8 Tumu aad'd'eeda eratetsatta s'eeseekkee? Akeekayikka bare k'aalaa d'ok'ku ootsenee? 2 Ogiyaa doonaan de'iyaa zoozetuwa bollarne ogetuu dantsettiyaasan iza ek'kaw; 3 dirssaa penggiyaa matan, katamaa geliyaa penggiyaan ek'kaade, bare k'aalaa d'ok'ku ootsaade, hawaadan yaagaw; 4 «Hintenoo asatoo, taani hintenna s'eesay; taani asaa ubbaa s'eesay. 5 Hintenoo akeekay pac'c'eeddawanntoo, hiillaa demmanaw tamaarite. Hintenoo boozatoo, akeekaa demmite. 6 Taani daro lo'obaa odiyaa diraw sisite; taani suurebaa odanaw ta metershshaa dooyyay. 7 Ta doonay tumuwaa haasayee; ta metershshay worddobaa is's'ee. 8 Ta doonay haasayyaawe ubbay tuma; geella woy mirk'k'etsaa gidenna. 9 Akeekay de'iyaa uraw ta haasayay likke; eray de'iyaa wanttoo ta haasayay k'onc'c'e. 10 «Bira aggiide, ta zoriyaa doorite; bertte work'kaakka aggiide, eratetsaa doorite. 11 Ayaw gooppe taani, aad'd'eeda eratetsatta, ink'kuwaa giyaa daro al'o shuchchaappekka aad'd'ay; neeni amottiyaawe ubbaykka taananna laggetanaw danddayenna. 12 «Taw, aad'd'eeda eratetsatiw akeekay de'ee; eratetsaykka adussa k'ofayakka taananna ittippe de'iino. 13 Med'inaa Godaw yayyiyaawe

itaitetsaa is's'yaawaa; taani otoruwaanne ayyuwa is's'ay; iitasaa afiyya ogiyaanne wordduwaa haasayaa dosikke. **14** Zoriinne lo'o eray tawantta; akeekayinne wolk'k'ayne taw de'ino. **15** Kaatetu taanan kawutiino; k'ay moodiyaawanttu suure higgiaa taanan kessiino. **16** Kaappatuu taani maaddina, asaa mooddino; sa'aan gadiyaa mooddiyaa wolk'k'aama asatuwaa ubbaakka taani maadday. **17** «Taani taana siik'yaawantta siik'ay; taana miniiside koyiyaawantukka demmana. **18** Duretetsayinne bonchchuu taananna de'ino; wureenna ak'uunne injiji ta mataana. **19** Hintte taappe demmiyaa ayfii berte work'kaappenne ta c'arshshay muushissi kesseedda biraappe aad'd'ee. **20** Taani s'illotetsaa ogiyaan hamettay; suure pirdaa loossuwaana aad'ay. **21** Taana siik'yaawanttoo taani mas'uwaa immana; untunttu golliyaakka taani miishshan kuntsana. **22** «Med'inaa Goday taana bare oosuwa ubbaappe koyiro med'd'eedda; benippekkka Aa oosoo doometsay taana. **23** Beni wode, biittay sa'ay med'ettanaappe kase taani suntsettaad. **24** Wolk'k'aama abbattuu bayinna wode, haatsaa pulttotuu d'uu'ibeenna wode, he wode taani yelettaad. **25** Deretuunne detsatuu med'ettanaappe kase taani yelettaad. **26** Med'inaa Goday sa'aanne sa'aan de'iyaa gadetuwa ubbaa med'd'anaappe kase, woy iti kop'p'e gidiyaa baanay alamiyaan oosettanaappe kase taani yelettaad. **27** «Med'inaa Goday salotuwa mic'eedda wodenne wolk'k'aama abbatuwaappe bollana de'iyaa saluwa giigisseedda wode, taani yaan de'ay. **28** Med'inaa Goday shaaretuwa bollana wotseedda wode, wolk'k'aama abbaa pulttotuwa d'uusseedda wode, **29** abbaa haatsatuu barenttoo imetteedda zawaappe pinniide, bollaw aad'd'ennaad, I untunta azazeedda wode, sa'aa baasuwa I baaseedda wode, taani yaan de'ay. **30** He wode taani Aa matan eretteedda oosanchcha; ubbaa gallassi taani nashechchan kumay; tawukka Aa sintsan nashettay. **31** I med'd'eddawe ubbay, sa'aykka asaa naanatuukka taana nashechchiino. **32** «Ha'ikka simmi ta naatoo, sisite; taani odiyaa waadan ootsiyaawanttu anijetteedawanttu. **33** Ta timirttiyaa sisite; aad'd'eeda eranchcha gidite; siseeddawaa sheneko gooppite. **34** Taana sisiyaa uray, hachchi hachchi ta penggen beettiyaa uray, ta golle geliyaasankka naagiyaa uray anijetteedawaa. **35** Taana demmiyaawe de'uwaa demmee; Med'inaa Godaappe I sabaa demmee. **36** Shin taana demmennaan aggiyaa uray barena kohee; taana is's'iyaa ubbatuu, hayk'k'uwaa siik'iino» yaagaw.

9 Aad'd'eeda eratetsatta bare golliyaa kees's'aaddu; he golliyaw laappun tuussatuwa essaaddu. **2** Iza bare giigissiyaa shoobiyaw mod'd'o mehiyaa shukkaaddu; woyniyaa eessaakka agaade giigissaaddu. Maaddaa sintsaw aatsaaddu. **3** Yaataade asaa s'eesanaw bare K'oomatuuwa kiittaaddu. K'oomatuu katamaw d'ok'k'a sa'aan ek'k'iide, **4** «Hinttenoo, eray pac'c'eeddawattoo hawaa gelite!» yaageeddino. Boozatuwaakka Iza hawaadan yaagaaddu; **5** «Haa yiite; ta k'umaa miite; taani ageeda woyniyaa eessaakka ushite! **6** boozatetsaa aggiide, de'uwaaan de'ite; akeekaa ogiyaan hamettite» yaagaw. **7** K'iliic'iyaa uraa seeriyaa Asay bare boriyaa akkee; iita uraa zoriyaawekka barew k'ohettee. **8** K'iliic'iyaa uraa zoroppa; I neena is's'ana. Aad'd'eeda eranchcha uraa zora; I neena dosana. **9** Aad'd'eeda eranchcha uraa tamarissa; yaatooppe, I kasewaappekka aad'd'eeda eranchcha gidanawaa. S'illo uraakka tamarissa; yaatooppe I eraa gujjana. **10** Aad'd'eeda eratetsaw doometsay

Med'inaa Godaw yayyiyaawaa; Geeshsha S'oossaa eriyaawe akeekiyaawaa. **11** Taanan ne laysay darana; ne de'uwaa laysaykka aduk'k'ana. **12** Neeni aad'd'eeda eranchcha gidoooppe, ne huup'iyaw go'ettaasa. Neeni k'iliic'iyaaawaa gidoooppekka, ne huup'iyaw k'ohettaasa. **13** Booza mishirata walassaa daraw; iza barena naagenawunno. Iza ayinne erukku. **14** Iza bare karen, woy katamaw d'ok'k'a sa'aan oydiyaan uttaw. **15** Suure barenttu ogiyaa oyk'k'iide biyaa asaa s'eesaade, **16** «Hinttenoo, eray pac'c'eeddawattoo, taakko haa yiite» yaagaw. Akeekay bayinnawaakka, **17** «Wuu'iide ushiyaa haatsay mal'ee; geeman miyaa k'umaykka nashechchee» yaagaw. **18** Shin I hayk'k'eedda Asay yaan de'iyaaawaa, iza imatsatuukka duufuwa c'iimmo giddon de'iyaaawaa erenna. (Sheal h7585)

10 Hawanttu Solomona leemisatwaa. Aad'd'eeda eranchcha na'ay bare aawuwa nashechchee; shin booza na'ay bare aato kayyoyee. **2** Nagaran demmeedda miishshay go'enna; shin s'illotetsay hayk'k'uwaaappe ashshée. **3** Med'inaa Goday s'illotuwa koshshayisenna; shin nagaranchchatuwa amuwa polisenna. **4** Azallatetsay mank'k'issee; shin minniide ootsiyaawe dureyee. **5** Aad'd'eeda eranchcha uray katsaa bonyaan shiishshee; shin katsaa c'akkiyaa wode gem'ishshiyaa uray kawushée. **6** S'illo Asay anijettee; shin nagaranchchaa doonaa makkalay kamee. **7** S'illuwa suntsay anjiuwaan s'eesettiide de'ee; shin nagaranchchatuwa suntsay dogettee. **8** Aad'd'eeda eranchchatuu azazeeddaa ootsino; shin boozatetsan c'oo doonatiyaawanttu bashshaw biino. **9** Suure Asay saro de'ee; shin geella uray bare bayzzuwaan oyk'k'ettee. **10** Asaa bolla sim'iyyaa uray metuwa ayee. Boozatetsan c'oo doonatiyaawanttu bashshaw biino. **11** S'illuwa haasayay de'uwaa pulttiyya; shin nagaranchchaa haasayay makkalatetsa gentsee. **12** Is'uu palumiyaa dentsetsee; shin siik'uu bayzzuwa ubbaa paydenna. **13** Wozanaama Asay aad'd'eeda eran haasayee; shin booza uray s'am'an shoc'ettee. **14** Aad'd'eeda eranchchatuu eraa dagayino; shin booza haasayaa haasayiyaa uray barena bayzsee. **15** Duriyaa miishshay dirtteedda katamaa mala, bare godaa naagee; shin hiyyeetsatetsay hiyyeesaa d'ayissee. **16** S'illo uraa Aa lo'o oosuu de'oo kaaletsee; shin iita uraa wurssetsay muruwa ahee. **17** Seerina eeno giyaa uray de'uwaa ogiyaan hamettee; shin seerina is's'iyaa uray balee. **18** Is's'iide bare is's'iyaaawaa erissenna uray worddanchcha; zigirssaa laaliyaa uraykka booza. **19** Daro haasayaa giddon nagaray d'ayenna; shin bare doonaa shiishshi akkiyaa uray aad'd'eeda eranchcha. **20** S'illuwa ins's'arssay tigetteedda geeshsha biraa mala; shin iita uraa k'ofaw gatii guutsa. **21** S'illo uraa haasayay daro asaa go'ee; shin boozatuu barenttu wozanaa pac'an hayk'k'iino. **22** Med'inaa Godaa anjiuu dure kessee; I he duretetsan metuwa walakkenna. **23** Booza uraw iitabaa ootsiyaawe kaassa mala; shin wozanaama uray aad'd'eeda eratetsan nashettee. **24** Iita uray hirggeeddabay Aa bolla gakkanawaa; shin s'illuu amotteeddawe imettanawaa. **25** Gotuu denddiide aad'd'oodo, nagaranchchatuu pitetti d'ayino; shin s'illotuu med'inaw minniide de'ana. **26** C'aalay achchaa zil'issiyaawaadaaninne c'uway ayifiyaa poogiyaawaadan, azalla uraa kiittiyaa woylooyee. **27** Med'inaa Godaw yayyiyaawe laysaa adussee; shin nagaranchchaa uraa laysay k'aammee. **28** S'illo uray sintsanna nashechchay yaana giide naagee; shin

iita uray sintsanna yaana giide naagiyaawe ayayinne baawa. **29** Med'inaa Godaa ogii s'illotoo bak'ati attiyya sa'aa; shin iitaa ootsiyaawanttoo bashsha. **30** S'illotuu de'iyaaasappe shodetikkino; shin iituu biittaa bolla de'ikkino. **31** S'illo Asay aad'd'eeda eratetsaa haasayee; shin geellabaa haasayiyaa ins's'arssay k'ans's'ettana. **32** S'illo Asay bessiyaa haasayaa eree; shin iita Asay geella haasayee.

11 Med'inaa Goday wordduwaa miizaanan likkiyaawantta is's'ee; shin likke miizaanan likkiyaawantun nashettee. **2** Otoruu yiyaa wode kawushshatetsay yee; shin ashketetsaana aad'd'eeda eratetsay yee. **3** S'illotuwa untuntuu suuretetsay kaaletsee; shin ammanetennawantta untuntuu geellatetsay d'ayissee. **4** Hank'kuwaa gallassi duretetsay go'enna; shin s'illotetsay hayk'kuwaa ashsee. **5** Borii bayinna uraa ogiyaa Aa s'illotetsay suurissee; shin iita uray bare iitatsan kunddee. **6** Suuretuwaa untuntuu s'illotetsay ashsee; shin ammanetennawantta untuntuu amuu p'ire gidiide oyk'kana. **7** Iita Asay hayk'kiyaa wode, I naagiya hidootaykka aanana ittippa hayk'k'ee; I bare wolk'kan c'ee'k'ettiyaawe ubbaykka d'ayee. **8** S'illuu metuwaappe attee; Aa diraw iitaa bolla metu yee. **9** S'oosaa erenna bitanii bare doonaan asaa d'ayissee; shin s'illotuu eran attiino. **10** S'illotuu bonchchettiyaa wode, katamay nashettee; k'ay iituu hayk'kiyaa wode, hashshu gee. **11** S'illotuwa anjiuwaa gaasuwaan katamay dic'c'ee; shin iita uraa haasayay katamaa d'ayissee. **12** Bare shooruwa kad'iyya uraw wozanay baawa; shin akeekanchcha uray c'o'u gee. **13** Zigiriyaa Asay s'uuraa laalee; shin ammanettiyaa Asay s'uuraa gentsee. **14** Kaaletsiyaawe d'ayoopee, kawutetsay kunddee; shin daro zoriyaawanttu de'oopee, saruu de'ee. **15** Erenna uraw waase gidiyaa Asay tumuwaappe metootana; hewaappe waase gidennaan is's'iyaaawe lo'a. **16** Uluu keeka mishirata bonchchettay; shin mek'etsaa iita Asay duretetsaa s'alala durettee. **17** Keeka Asay barew lo'obaa ootsee; shin mek'etsaa iita Asay barena k'ohee. **18** Iita Asay demmiyaa miishshay c'imiyaa miishshaa; shin s'illotetsaa zeriya uray tumu woytuwaa c'akkana. **19** S'illotetsan minniide de'iyaa uray pas'a de'ana; shin iitatsaa kaaliyaa uray hayk'kana. **20** Med'inaa Goday iita k'ofay de'iyaa asatuwaa is's'ee; shin suure hamettiyaawantun nashettee. **21** Iita Asay murettan attena; shin s'illotuu attanawantta. **22** Adussa k'ofi bayinna puulanchcha mac'c'a mishirati puulay guduntsaa siid'iyaaan aatseedda work'kaa alleek'kuwaa mala. **23** S'illotuwa amuwaa poluu lo'o s'alala; shin iitatuwaa amuwaa poluu hank'kuwaa s'alala. **24** Itti itti asatuu barentu miishshaa asaw c'oo laaliino; shin untuntuu ak'uu yaa daree. Hara asatuu k'ay barentu miishshaw loysi uuzetiino; shin untuntuu ak'uu haa pac'c'ee. **25** Keeka Asay durettana; haratuwaa maaddiyaa Asay maadettana. **26** Katsay al'ina zal'anaw minjiyaa uraa Asay shek'k'ee. Shin bare katsaa Asay koyiyaa wode zil'iyaa asaa anjee. **27** Lo'obaa minniide koyiyaa uray nashshechchaa demmee; shin iitabaa koyiyaa uraa iitabay demmee. **28** Bare duretetsan ammanettiyaa Asay kunddana; shin s'illotuu balguwaa mitsaadan daashana. **29** Bare soo asaa bolla c'abbuwaa dentsiyaa uray go'ettanabay ayayinne baawa. Boozatuukka aad'd'eeda eranchchatoo k'ooma gidana. **30** S'illo Asay de'uwaa ayifiyaa ayifiyaa mitsaa mala; shempuwa ashshiyaawanttu aad'd'eeda eranchchatuwa. **31** S'illotuu sa'aan barentu oosuwa gatiyaa akkiyaawaa gidoopee,

iitatuunne nagaranchchatuu barenttu oosoo akkana gatii waan darandeeshsa!

12 Seeriyaawaa dosiyaa uray eratetsaa dosee; shin seeraa is's'iyaa uray donc'c'illowaa. **2** Lo'o Asay Med'inaa Godaappe sabaa demmee; shin Med'inaa Goday iitatuwaa pirddee. **3** Asaa iitatsay minisiide essenna; shin s'illotuwa s'ap'uu k'aa's'enna. **4** Wozanaama mishirata bare asinaw kallachchaa mala; shin bare asina kawushshiyaa mishirata Aa mek'etsaa miyaa ajaajiyaa mala. **5** S'illotuwa k'ofay suure; shin iitatuwaa zorii c'imuwaa. **6** Iitatuwa haasayay asaa wod'anaassa; shin s'illotuwa haasayay untuntta ashsee. **7** Iita asatuu kunddana; untunttoo zeretsaykka de'enna; shin s'illotuwa zeretsay minniide de'ana. **8** Asay bare aad'd'eeda eratetsaa keeshshaa galatettee; shin geella k'ofay de'iyaa Asay kad'ettee. **9** Dure asaa malatiide, metuwaan de'iyaa asaappe c'oo asaa malatiide, ootsiide bare de'uwaa sugiyaa Asay keeka. **10** S'illo Asay bare mehiyaw k'arettee; shin iita asaa keekatetsaw mek'etsi baawa. **11** Bare biittaa minisi ootsiyaa uray katsaa kallee; shin patsennabaa yederssiyaa uraw akeekay pac'c'eeddawa. **12** Iituu nagaranchcha asatuwaa omooduwa akkanaw amottiino; shin s'illotuwa s'ap'uu daashiide de'ana. **13** Iita asaa Aa doonaappe kessedda haasayay p'ire gidiide oyk'k'ee; shin s'illuu metuwaappe kessi akkee. **14** Asay bare doonaappe kesiyaa k'aalan lo'obaa kallee; bare ootsedda oosuwa gatiyaakka akkee. **15** Booza Asay biyaa buussay aw Aa huup'iyaaan likke malatee; shin aad'd'eeda eranchcha Asay zoriyaa sisee. **16** Booza uraa hank'kuu ellekka erettee; shin c'inc'c'a Asay boriyaa kad'iide aad'd'ee. **17** Tumuwa haasayiyaa Asay suurebaa odee; shin wordduwa markkay wordduwaan odee. **18** Akeekenan haasayiyaa haasayay c'ubiyaadan c'addee; shin aad'd'eeda eranchchaa ins's'arssay patsee. **19** Worddo haasayay guutsa wodiyaassa; shin tumo haasayay med'inaw de'ana. **20** Iitaa k'oppiyaawanttu wozanaan c'imuu de'ee; shin sarobaa zorettiyaawanttu wozanaan nashechchay kumee. **21** S'illotuwa metu gakkenna; shin iitattoo metoppe attina, harabay de'enna. **22** Med'inaa Goday worddanchchatuwa is's'ee; shin tumanchcha asatuwaan I nashettee. **23** C'inc'c'a Asay bare eraa k'osee; shin boozatuu barenttu boozatetsaa odiino. **24** Minniide ootsiyaa uray deriyaa mooddee; shin azallay moodettee. **25** Hirggiyaawe asaa nashshechchaa diggee; shin lo'otetsaana de'iyaa haasayay Aa nashechchee. **26** S'illo Asay bare shooruwa zoriide, suure ogiyaa kaaletsee; shin iitatuwa ogii tumuwaappe haassee. **27** Azalla Asay shankkatiide aheedda ashuwa katsenna; shin min ootsiide demeedda uray bare duretaw bonchchuwa immee. **28** S'illotetsaa ogiyaan de'uu de'ee; he ogiyaan hayk'kuu baawa.

13 Eranchcha na'ay bare aawuwa seeraa sisee; shin il'lic'iyaaawe seeraa sisenna. **2** Asay bare doonaappe kesiyaa k'aalan lo'obaa akkee; shin ammantennawanttu makkalabaa amottiino. **3** Bare doona naagiya uray bare shempuwa naagee; shin ellekka haasayiyaa uray barena d'ayissee. **4** Azallay amottee; shin ayaanne demmenna; shin minniide ootsiyaawanttu kallana. **5** S'illo asatuu wordduwa haasayaa is's'iino. Shin iita asatuwa haasayay yeellayenne kawushshee. **6** Suure de'uwaa de'iyaa uraa Aa s'illotetsay naagee; shin nagaranchchaa Aa nagaray kunddissee. **7** Barena dure malatissiyaa Asay de'ee; shin aw ayayinne baawa; haray k'ay barena hiyyeesaa malatissiyaawe de'ee; shin aw daro

duretay de'ee. **8** Asay bare shaluwaan bare shemppuwaawozanaw danddayee; shin hiyyeesaa yashissiyaawe baawa. **9** S'illotuwaaw s'omppii pood'umi poo'ee; shin iitatuwaaw s'omppii to'ana. **10** Otoruu walassaa yelee; shin zoriyaa akkiyaawanttu aad'd'eeda eranchcha. **11** Daaburi bayinnan demmeedda miishshay ellekka d'ayee; shin min ootside demmeedda duretay, dari dariide bee. **12** Koyiyaawe polettennaan gam'iyaawe kayyoyee; shin amotteeddawe polettiyaawe nashechchee. **13** Zoriyaa kad'iyya uray metuwaan gelee; shin azazuwaaw bonchchiyaaw uray saruwaan de'ana. **14** Aad'd'eeda eranchchay immiyaa timirttii de'uwaaw pultto; hewe Asay hayk'kuwaaw p'riyaappe kessi akkanaw maadddee. **15** Akeekay de'iyya uray bonchchete; shin ammanettennan aggiyaawe bashshaw afee. **16** C'inc'c'a Asay ubbay eran ootsee; shin boozay bare boozatetsaa k'onc'c'issee. **17** Asay kiiteedda iita kiitanchchay, metuwaan geliino; shin ammansiyaa asatuu kiiteeddawe, sarotetsaa ahiino. **18** Seeraa is'siyaa Asay hiyyeeseennee yeellatee; shin seerina sisiyaa uray bonchchete. **19** Amotteeddawaa demmiyaawe loytsi nashechchee; shin iitatuu iitaappe haakkanaw koyikkino. **20** Aad'd'eeda eranchcha asatuwaana hamettiyaaw Asay aad'd'eeda eranchcha gidee; shin booza asatuwaana hamettiyaaw Asay metuwaan gelee. **21** Nagaranchchatuwaaw iita kaac'ay kaallee; shin s'illotuu lo'o oosuwaaw woytuwaaw akkana. **22** Lo'o Asay bare naanatuwaanaanatuwaaw laatissee; shin nagaranchchay duretay s'illoo dagattee. **23** Hiyyeesaa goshshay daro katsaa ayifanaw danddayee; shin suure pirdday pac'c'eeddawaa gaasuwaan d'ayee. **24** K'ayis'eeriyaan wad'd'anaw k'arettiyaaw uray bare na'aa is's'ee; shin bare na'aa siik'iyaa uray minniide seeree. **25** S'illuu Aa uluu kallana gakkanaw mee; shin nagaranchchay koshattee.

14 Aad'd'eeda eranchcha mishirata bare golliyaaw kees's'aw; shin boozata bare golliyaaw bare kushiyan kolaw. **2** Suure hamettiyaaw Asay Med'inaa Godaw yayyee; shin bare ogiyya geellaiyyaaw asay Med'inaa Godaa kad'ee. **3** Booza haasayay Aa zokkiyaw S'am'aa ayee; shin aad'd'eeda eranchchatuwaaw ins's'arssay untuntta naagee. **4** Booratuu bayinna saan yeesi mela de'ee; shin new goshiyaa wolk'kaama booratuu de'ooppe, ne yeesiyaan katsay kumee. **5** Ammanettiyaaw markkay ubbaa gede tumuwaaw odee; shin wordduwaaw markkay wordduwaaw s'alala haasayee. **6** K'iliic'iyaa aawee aad'd'eeda eratetsaa koyee; shin demmenna; akeekay de'iyya Asay eratetsaa demmanawe Aa waayissenna. **7** Booza asaappe haakka; ayaw gooppe, neeni Aa haasayaappe eraa demmakka. **8** C'inc'c'a Asay bare ootsiyaawaa eriyyaaw diraw, aad'd'eeda eranchcha; shin booza Asay ayinne erennankka eriyaawaa malatiyaaw diraw c'immee. **9** Boozatuu nagaraa ootside, kayyotiyyaawaa aggiide k'iliic'ii; shin suuretuu barenttu nagaray atto geettetanawaa koyiino. **10** Bare wozanaa kayyuwaaw izaawu eree; Aa nashechchaakka ooninne aanana kos's'enna. **11** Iitatuwaaw Gollii kolettenna; shin suuretuu gollii minniide de'ana. **12** Asaw likke malatiyaaw ogii de'ee; shin biina, Aa wurssetsay hayk'kuwaan kessi yeggee. **13** Miichchanka wozanay kayyotti eree; nashshechchaa wurssetsay akka kayyuwaaw gidanaw danddayee. **14** Iita Asay bare iita oosuwaaw gatiyaaw akkana; lo'o asay akka bare lo'o oosuwaaw gatiyaaw akkana. **15** Booza Asay ubbaa ammanee; shin c'inc'c'ay akeekiide tanggee. **16** Aad'd'eeda eranchchay asay Med'inaa Godaa yayyee; iitaappekka haakkee; shin boozay alaalee geenannee elleellee. **17** Elle hank'k'ettiyaaw asatuu

booza oosuwaaw ootsiino. Shin c'inc'c'atuu danddayanchcha. **18** Boozatuu barenttu boozatetsaa gatiyaaw akkiino; shin c'inc'c'atuu eratetsaa kallachchaadan wotsanawannta. **19** Iita asatuu lo'o asatuwaaw sintsan hokkiide, maarotaa woosana. Nagaranchchatuukka s'illotuwaaw penggiyaan hokkana. **20** Hiyyeesay bare shooruwancka dosettenna; shin duretoo daro laggetuu de'iino. **21** Bare shooruwaaw kad'iyya Asay nagaraa ootsee; shin hiyyeesaa maaddiyaawe anijetteedawaa. **22** Iitabaa mak'ettiyaawanttu balino gidikkino? Shin lo'obaa ootsanaw halchchiyaawanttu tumatetsaanne aggena siik'uwaa demmiino. **23** Minniide ootsiyaawaan ubbaan go'ay de'ee; shin c'oo mela haasayay hiyyeesatetsaa s'alala ayee. **24** Aad'd'eeda eranchchatoow untunttu duretetsay kallachchaa; shin boozatuu barenttu boozatetsaa gujji gujiide boosiino. **25** Tumu markkay shemppuwaaw ashshhee; shin wordduwaaw markkay baletsee. **26** Med'inaa Godaw yayyiyyaaw uraw mino geessuu de'ee. I Aa naanatoocka bak'atide attiyaa sa'aa gidanawaa. **27** Med'inaa Godaw yayyiyaawe de'uwaaw pultto; hewaa diraw, Med'inaa Godaw yayiyaawe hayk'kuwaaw p'riyaappe ashee. **28** Kaatiyaaw gitatetsay I mooddiyaaw asaa c'oratetsaana; shin I mooddiyaaw Asay d'ayoooppe, ikka patsenna. **29** Danddayanchchay asaw wolk'kaama akeekay de'ee; shin elle hank'k'ettiyaaw Asay bare boozatetsaa k'onc'c'issee. **30** Woppu geedda wozanay bollaa pas'a wotsee; shin K'anaatii bollaw ajaajiyyaaw harggiyaaw mala. **31** Hiyyeesatuwaaw naak'k'iyaa Asay untunttu Med'd'eeddawaa c'ashee; shin metootanchchatoow keekkiyaaw Asay S'oossaa bonchchee. **32** Iitatuw barenttu iita oosuwaan kunddana; shin s'illotuu barenttu suuretetsan hayk'kuwaappe naagetana. **33** Akeekanchchay asaa wozanaan aad'd'eeda eratetsay kumeedda; shin boozatuu aad'd'eeda eratetsaa ayaanne erikkino. **34** S'illotetsay itti kawutetsaa asaa d'ok'ku d'ok'ku ootsee; shin nagaray ay asanne kawushshhee. **35** Kaatii eranchchay k'ooman nashettee; shin yeellaiyyaaw oosuwaaw ootsiyaaw k'ooma hank'k'ettee.

15 Liik'o zaaruu hank'kuwaaw zarbbissee; shin poddolla kaalay hank'kuwaaw dentsetsee. **2** Aad'd'eeda eranchchay ins's'arssay eraa loytee; shin boozatuwaaw doonay boozatetsaa pulttee. **3** Med'inaa Godaa ayifetuu ubbasaa s'eelliino; iitaa ootsiyaawantakka lo'uwaa ootsiyaawantakka be'iino. **4** Liik'o haasayay de'uwaaw mitsaa mala; shin c'imiyya haasayay ayaanaa mentsee. **5** Booza Asay bare aawuwaaw seeraa kad'ee; shin bare aawuwaaw seeraa akkiyaaw Asay c'inc'c'a. **6** S'illo uraa golliyaan daro miishshay de'ee; shin iitaw geliyaaw miishshay metuwaaw ayee. **7** Aad'd'eeda eranchchatuwaaw doonay eraa zeree; shin boozatuwaaw wozanay hewaa mala gidenna. **8** Med'inaa Goday iitatuwaaw yarshshuwaaw shenettee; shin suuretuuwaaw woosay Aa nashechchee. **9** Med'inaa Goday iita asatuwaaw hemetaa shenettee; shin s'illotetsaa kaalliyaawantta I siik'ee. **10** Suure ogiyyaaw aggeeda asaa iita muruu naagee; seeraa is's'iyaa Asay hayk'k'ee. **11** Duufuunne bashshay Med'inaa Godaa sintsan k'onc'c'iyaan beettiino. Yaatina, asaa wozanaa k'ofay waan aappe geemmanee? (Sheol h7585) **12** K'iliic'iyaa Asay seeriyaawaa dosenna; aad'd'eeda eranchchatuwaappekka zoriyaaw oochchenna. **13** Wozanay nashetina, som'ii poo'ee; shin wozanay kayyotooppe, he ayaanay me'ee. **14** Akeekiyaaw wozanay de'iyyaaw Asay eratetsaa koyee; shin boozatuu barenttu boozatetsan nashettiino. **15** Hiyyeesatuwaaw de'uu ubbaa gallassikka baas'e. Shin nashetiyaaw asatuu ubbaa gedekka

barenttu de'uwaaan aliino. **16** Walassay de'iyaa wolk'k'aama ak'uwaa Med'inaa Godaa yashshatsatsay de'iyaa guutsabay keeka. **17** Walassay de'iyaa saan mod'd'o ashuwaa metaanaappe siik'uu de'iyaa saan santasa saanaa keeka. **18** Hank'k'ettiyyaa Asay walassaa kessee; shin hank'k'ettanaw elleellenna Asay walassaa irs'sissee. **19** Azalla uraa metuu Aa ogiyya ubbaan aguntsa dirssaa mala; shin suure uraa ogii dembbaa. **20** C'inc'c'a na'ay bare aawuwaas nashechchee; shin booza na'ay bare aato kad'ee. **21** Wozani bayinna Asay bare boozatetsan nashettee; shin wozanaama Asay likkebaa ootsee. **22** Zoretay d'ayooppe, halhcheeddawe polettenna; daro zoriyaawanttu de'iyaa saan halhcheeddawe polettee. **23** Ooshetteeddawoo likke zaaruwaa zaariyaawe he uraa nashechchee; haasayaa likke wodiyaan haasayiyaawe ayiba lo'obee! **24** Aad'd'eeda eranchchay bollow kaaletsiyaa de'uwaa ogiyaan hametteeppe attina, duge duufuwaa wotsiyaa ogiyaan hamettenna. **(Sheol h7585)** **25** Med'inaa Goday otoranchchatuwaa goliyyaa kolana; shin am'atii zawaa naagee. **26** Med'inaa Goday iitatuwaa k'ofaa shenettee; shin geeshsha k'aalay Aa nashechchee. **27** Wordduwaan wodi'iyaa demmanaw jaamiyaa Asay bare soo asaa bolla metuwaa aye; shin mattaayiyaa is's'iyaa Asay pas'a de'ana. **28** S'illo Asay haasayanaappe kasetide k'oppee; shin iitatuwaa ins's'arssay palabaa pulatee. **29** Med'inaa Goday iitatuwaappe haakkee; shin s'illotuwaawoosaa sisee. **30** Pashikkiide s'eelliyaa s'eelay wozanaa nashechchee; mishiraachchuwaaw oduukka bolla patsee. **31** De'uwaa immiyaa zoriyaa sisiyaa Asay aad'd'eeda eranchchatuwaana ittippe de'ana. **32** Seeraa is's'iyaa Asay barena k'ohee; shin seeraa akkiyaa Asay akeekaa demmee. **33** Med'inaa Goday yayyiyaawe asaa aad'd'eeda eratetsaa tadeirissee; bonchchettana koyeedda Asay koyiro barena kawushshanaw koshshee.

16 Asay bare wozanaan halhchee; shin likke zaaruu Med'inaa Godaappe beettee. **2** Asay ootsiyaa oosuwaaw ubbay aw likke malatee; shin Med'inaa Goday koyiro dendduwaa k'ofaa yiggi s'eellee. **3** Ne ootsiyaawaa ubbaa hadaraa Med'inaa Godaw imma; yaatooppe, neeni halhcheeddawe polettana. **4** Med'inaa Goday med'd'eeddawaa ubbaa bare halhchoo med'eedda; hanintokka makkalanchchatuwaa wurssetsay bayetsaa. **5** Med'inaa Goday otorettiyyaa ubbaa shenettee; untuntutu murettenan attikino. **6** Aggena siik'uwaaaninne ammanettiyaawaan nagaray atto geetettee; Asay Med'inaa Godaw yayyiyaawaan iitabaa ootsennan naagetee. **7** Asaa hametay Med'inaa Godaa nashechchiyaawaa gidoopee, he uraw bare morkkatuwaan akka saro de'anaadan, S'oossay ootsee. **8** S'illotetsan beettiyya guutsabay wordduwaan demmiyaa daro wodi'yaappe keeka. **9** Asay bare wozanaan bare ootsanabaa halhchee; shin halhchuu Med'inaa Goday maaddina polettee. **10** Kaati S'oossappe akkeedda maatan pirddee; pirdiidde l balena. **11** Miizaanatuunne makkiiyaa miishshatu ammansiyaawanta gidanaadan, Med'inaa Goday koyee; zaaliyaawaa ubbaan c'imuu de'ennaadan koyee. **12** Kaatetu bayzzuwaa oosuwaaw shenetiino; yaw gooppe, untuntutu kawutetsaa araatay s'illotetsan ek'kee. **13** Kaatetu s'illo ins's'arssan nashettiino; tumuwaaw haasayiyaawantakka dosino. **14** Kaatiyaa hank'k'uu hayk'uwaa kiitanchaa mala; shin aad'd'eeda eranchcha Asay hank'k'uwaa irs's'issanaw awuddashee. **15** Kaatiyaa som'ii pashikkooppe, hewe simmi

de'uwaa. I nashshiyaawe bad'd'eessa iraa ahiyaa shaariyaa mala. **16** Aad'd'eeda eratetsaa demmiyaawe wolk'k'aa demmiyaawaappe keeka; akeekaa demmiyaawe biraa demmiyaawaappekka aad'd'ee. **17** Suurettu biyaa ogii iitay de'iyaaasappe haakuwaana aatsee; bare hemetaa naagiyaaw uray bare shempuwaaw naagee. **18** Otoruwaaw geeduwaaw bashshay kaallee; ayyuwaaw geeduwaakka kunddetsay kaallee. **19** Ayyiyaawanttu zuppetteide, omoduwaaw shaakki akkanaappe ashkke gidiide, hiyyeesiide de'iyaaawe keeka. **20** Med'inaa Godaa k'aalaa loytsiide hayzziyaa uraw I ootsiyaawe ubbay injetana; S'oossan ammanettiyyaaw uray anjetteedawaa. **21** Bare k'ofaan aad'd'eeda eranchcha gideedda Asay akeekanchcha geetteide; lo'o k'aalay eratetsaa gujje. **22** C'inc'c'a uraw eratetsay de'uwaa pulutuwaaw mala; shin boozatuwaaw seeriyaawe c'oo wodiyaaw wurssiyaawaa. **23** Aad'd'eeda eranchcha Asay haasayanaappe kasetiide k'oppee; Asay akkiyaa haasayaa haasayee. **24** Lo'o k'aalay eessaa ililuwaadan mal'ee; bollaakka maaddeenne patsee. **25** Asaw suure malatiyaa ogii de'ee; shin wurssetsan hayk'oo gatsee. **26** Koshay Asay minniide ootsanaadan dentsetsee. **27** Iita Asay iitabaa halhchee; Aa haasayaykka s'uuggiyaa tamaa mala. **28** Geella Asay walassaa dentsee; zigiriyaa Asay ammanettiyyaaw laggetuwaa shaakkee. **29** Makkala Asay bare shooruwaaw c'immee; lo'o gidenna ogiyaw I Aa kaaletsee. **30** Bare ayifiyaa sim'iyaa Asay geellabaa k'oppee; bare mettershshaa sa'iide manddiyaa Asay iitabaa polee. **31** Puulummeedda huup'ii bonchcho kallachchaa; hewekka beettiyaawe s'illo de'uwaa de'ina. **32** Wolk'k'aama asaa gidiyaawappe, hank'k'ettanaw elleellenna asaa gidiyaawe lo'a; daro katamatuwaaw oliide oyk'k'iyaaawappe, Asay bare huup'iyaa mooddiyaawe aad'd'ee. **33** Asay saamaa yeggee; shin Med'inaa Goday ubbabaa wurssetsaa k'achchee.

17 Walassay de'iyaa saan de'iyaa wolk'k'aama gibiraappe saruunne woppay de'iyaa saan mela ukitsaa pok'uwaa miyaawe keeka. **2** C'inc'c'a k'oomey bare godaa na'aa patsenna laafaa mooddee; yaatiide ishutuwaana ittippe laatee. **3** Work'k'aynne biray taman paac'ettiyaawaadan, Med'inaa Goday asaa wozanaa paac'c'ee. **4** Iita Asay iita uraa haasayaa sisee; worddanchchaykka makkalaa oduwaaw hayzzee. **5** Hiyyeesatuwaaw bolla k'iliic'iyaa Asay untuntutu med'd'eedda S'oossaa boree; hara asaa gakkiiyaa metuwaan nashetiyyaa Asay murettenan attena. **6** Naanatuwaaw naanatu c'imeedda asatoo kallachchaa; aawotuunne aayetuu barenttu naanaatoo bonchcho. **7** Daro lo'o haasayay booza uraw giigenna; hewaappekka aad'uwaa wordduwaaw haasayay asaa mooddiyaawoo giigenna. **8** Mattayiyaa immiyaawoo mattayii bitaa mala; I simmeedda sa'aa ubbay aw injettee. **9** Naak'ettiide bare naak'uwaa gentsiyaa uray siik'uwaa koyee; shin yewuwaaw zaari zaariide wooc'iyaa uray, ammanettiyyaaw laggetuwaa shaakkee. **10** Boozay s'eetu gede lissuwaan shoc'ina eriyaawaappe akeekay de'iyaa Asay c'oo seerina eray aad'd'ee. **11** Iita Asay makkalabaa s'alala koyee; hewaa diraw, mek'etsi bayinna kaappuu Aa bolla kiittetana. **12** Boozatetsay oyk'k'eedda uraana gakketiyaawaappe maratuwaaw bonk'ki akki diggeedda maahattina gakketiyaawe keeka. **13** Lo'uwaa ootseeddawaa kushiyaaw iitaa zaariyaa uraw iitay Aa sooppe ubbakka kichchenna. **14** Walassay doommiide, zeeruwaaw d'uussiyaa haatsaa mala; hewaa diraw, walassaappe kasetaade palumiyaaw agga. **15** Nagaranchchaa

s'ilissiyaawenne s'illuwa bolla pirdiyaawe untunttu laa'uukka Med'inaa Godaa sheneyiyaa oosuwa. **16** Akeekaakka demanaw amuu aw bayinnaan de'ishshin, boozaa kushiyan de'iyaa Miishshay Aa ayya maadanne? **17** Laggii ubbaa wodekka siik'ee; ishaykka metuwaaw wode maaddanaw yelettee. **18** Akeekay pac'c'eedda Asay erenna uraa ac'uwaa c'igganaw waasiyaa gelee. **19** Walassaa dosiyaa Asay nagaraa dosee; ubbaa gede c'ee'k'etiyyaa Asay bayetsaa bare bolla s'eese. **20** Geella k'ofay de'iyaa Asay lo'obaa demmenna; c'immiyaawaa haasayiyaa asaykka metuwaan gelee. **21** Boozaa na'aa yeleeedda aawuu kayyottee; boozaa na'aa aawoo nashechchay baawa. **22** Wozanay nashettiyaawe asaw lo'o d'ale; shin kayyotiyyaa ayaanay asaw wolk'kaa d'ayissee. **23** Iita Asay pirdaa geellayanaw geeman mattaayiyaa akkee. **24** Akeekay de'iyaa uray aad'd'eeda eratetsaa sintsan wotsiide bee; shin boozaa ayifii biittaa sa'aa yuushshuwa yuuyyiide s'eellee. **25** Boozaa na'ay bare aawuwaaw kayyoyee; barena yeleeedda aatokka zil'issee. **26** S'illo asaa muriyaawe, suure asaakka dechchiyaawe lo'a gidenna. **27** Amareeda k'aalaa haasayiyaa Asay eranchcha; woppa ayyaanay de'iyaa asaykka akeekanchcha. **28** Boozaa uray c'o'u gooppenne bare doonaa barooppe, eranchcha malatee.

18 Shaakkettanaw koyiyaa Asay bare amuwaaw kaallee; lo'o era ubbaakka p'alk'k'ee. **2** Boozay bare k'ofaa k'onc'c'issanawaa s'alala dosiyaawaappe attina, hara asaappe era akkanaw dosenna. **3** Iitatetsay yiyaa wode, kad'ii, kawushshayenne yeellay Aa kaalliide yi aggiino. **4** Asaa doonaappe kesiyaa haasayay c'iimmo haatsaa mala; aad'd'eeda eratetsaa pulttuukka goggiyaa haatsaa mala. **5** Bayzanchchaa maaddiide, s'illuwa pirdaa geellayiyaawe lo'a gidenna. **6** Boozaa Asay bare haasayan walassaa dentsee; Aa doonaappe kesiyaa k'aalaa Aa bolla s'am'aa s'eese. **7** Boozaa asay, haasayiidde barena k'ohee; Aa haasayay gitiyaa gidiide, Aa oyk'k'ee. **8** Zigirssaa k'aalay mal'o k'umaa mala; nashechchiide duge ganjiyyaa gakkee. **9** Bare ootsiyaa oosuwaan azaliyyaa Asay bayziyyaa uraappe ayinne dummatenna. **10** Med'inaa Godaa suntsay mino gimbbiyaa mala; s'illo Asay yaa wos'siide saro attana. **11** Shin dure asatoo untunttu durettsay yuushshuu gimbbetteedda katamaa mala; untunttu k'ofaan untunttu durettsay mino dirssaadan untunttu naagiyaawaa malatee. **12** Asay kunddanaappe kase Aa wozanay otorettee; bonchchettiyaawaappekka bare huup'iyaa zik'k'i ootsiyaawe sintsatee. **13** Sisennan de'iiddi zaariyaawe, hewe he uraw boozatetsanne yeella. **14** Asaa ayyaanay harggiyaa danddayanaadan maaddee; shin ayyaanay me'eretti kichchooppe, Aa ooni danddayanee? **15** Akeekanchcha asatuu tamaanaw loytsi koyiino; aad'd'eeda eray de'iyawaakka hayziino. **16** Immiyaawe immiyaawoo ogiyaa dooyee; wolk'kaama asaanakka erissee. **17** Kasetiide daannan mootiyaa uray baaligaaray yiide Aa oochchana gakkanaw, ubbaa gedekka he uray s'illuwa malatee. **18** Saamaa yeggiiyaawe palumiyya te'ee; laa'u wolk'kaama baaligaaratuwaakka shaakkee. **19** Naak'etteedda ishay gimbbetteedda katamaappe aad'd'iide minnee; Aa palumiikka birataa gordduwaaw mala. **20** Bare doonaan haasayeeddawaappe Asay bare ganjiyyaa kuntsee; bare ins's'arssaappe keseeddawaan kallee. **21** Neeni haasayeeddawe neena wotsee woy wod'ee; hewaa diraw, neeni ne haasayaa gaasuwaan yijaawaa akkanaw de'aassa.

22 Machchato demmeedda Asay lo'obaa demmeedda; he uray Med'inaa Godaanka nashettee. **23** Hiyyeesaa Asay awuddashiide haasayee; shin durii peenuk'k'etiide zaaree. **24** Daro laggii de'iyaa Asay d'ayana; shin ishaappe aad'd'iide ammantsiyaa laggii de'ee.

19 Worddo haasayaa haasayiyaa boozaaappe bare de'uwaa tooshii bayinna hiyyeesaa Asay keeka. **2** Eri bayinna seelay lo'a gidenna; hamettiidde elleeliyyaa uraykka wora bee. **3** Itti itti Asay bare boozatetsan bare de'uwaa bayzee; yaatiide k'ay Med'inaa Godaa bolla yilotee. **4** Durettsay daro laggetuwaaw gujjee; shin hiyyeesatetsay de'iyaa laggetuwaakka duutsee. **5** Worddo markkay murettan beenna; wordduwaaw haasayiaawantukka kessi akkikkino. **6** Daro Asay mooddiyyaa asaa sinta koyee; c'oo immiyaa uraanna Asay ubbay dabbottee. **7** Hiyyeesaa asaa Aa ishatuu ubbay is'siino; hewaappekka aad'uwaa Aa laggetuu aappe haakkino; I untunttu awuddashiide kaallinakka, untunttu Aa gatsi oysikkino. **8** Aad'd'eeda eratetsaa demmiyaawe barena siik'ee; akeekaa karihi ootsi oyk'k'iyaaawe lo'obaa demmee. **9** Worddo markkay murettan attena; wordduwaaw haasayiaawekka d'ayana. **10** Boozaa uraw ishalo de'uu bessena; hewaappekka ayilli kaappotuwaaw mooddiyaawe iitaa daree. **11** Aad'd'eeda eratetsay asaw danddayaa immee; bayzeeedda uraw atto giyaawekka bonchchissee. **12** Kaatiyaa hank'kuu gaammuwaa guduwaaw mala; shin Aa sabay maataa aac'issiya ketterssaa mala. **13** Boozaa na'ay bare aawuwaaw d'ayissee; walassanchcha machchat akka gollii ubbaa gede s'okiyaa s'okuwaaw mala. **14** Itti Asay golliyaanne mas'uwaa bare aawuwaappe laattanaw danddayee; shin akeekanchcha machchato Med'inaa Goday immee. **15** C'oo zolppakkatiyyaa uraw gem'ishuu yee; oosuwaaw ootsenna Asay koshattee. **16** Azazuwaaw naagiide ootsiyaa asay, bare shemppuwaaw naagee; shin sheneko giyyaa Asay hayk'k'ee. **17** Hiyyeesaw keekkiyaa Asay Med'inaa Godaw tal'ee; I he lo'o oosuwaaw ac'uwaa c'iggee. **18** Simmiyaa hidoatay de'ishiina, ne naanatuwaaw seera; seerana d'ayoooppe, neeni untunttu bayzaadada. **19** Hank'kuuwaaw suulliyyaa Asay bare gatiyaa akko; Aa agga; neeni Aa ashshiyaawaa gidooppe, harattuwaakka neeni Aa hewaadan ootsanawe attena. **20** Zoriyaa sisa; timirttiyaakka akka. Yaatooppe, neeni wursetsan aad'd'eeda eranchcha gidanassa. **21** Asay darobaa halchchee; shin Med'inaa Goday geeddawe polettee. **22** Asaappe koyettiyaawe aggena siik'uwaa; worddanchcha gidanaappe hiyyeesaa gidiyaaawe keeka. **23** Med'inaa Godaw yayyiyaawe de'oo kaaletsee; aw yayyiyyaa Asay kalliide de'ee; iitabaykka Aa bochchenna. **24** Itti itti Asay daro azalla; wos'yaan tushseeedda sooluwaakka pude baaranaw waayettee. **25** Neeni K'iliic'iyaaawaa shoc'poooppe, akeekay pac'c'eeddawe c'inc'c'atetsaa taaaraana; akeekanchcha asaa neeni seerooppe, I eratetsaa demmana. **26** Bare aawuwaaw bonk'kiyaa na'ay, bare aatokka sooppe kesside yederssiyaa na'ay, he na'ay yeellaanne kawushshaa ahiyaa na'aa. **27** Ta na'aw, neeni zoriyaa sisiyaawaa aggeeddaawaa gidooppe, eraw zokkiyaa zaaraadada. **28** Worddo markkay suure pirdaa bolla k'iliic'ee; iita asaa doonay iitatetsaa gujiide mittee. **29** K'iliic'iyaaawanttoo pirday, boozatookka wad'ay koshshee.

20 Daro matsoyiyaa ushshaa ushiyaawe daro bidiseenne walassee; matsottiyyaa Asay wozanay pac'c'eedda asaa. **2** Kaatiyaa hank'kuu gaammuwaa gudetsaa mala; Aa yiloyiyaa Asay bare shemppuwaaw bolla pirddee. **3** Palumiyaappe

gas'an de'iyaaawe aawoo bonchcho; shin booza Asay ubbay walak'ettanaw elleellee. 4 Azalla goshshanchchay wodiya naagiide goshenna; hewaa diraw, katsaa c'akkiya wode l woossee; shin ayaakka demenna. 5 Asaa wozanaa halchchuu c'iimmo ollaa giddon de'iyaa haatsaa mala; shin wozanaama Asay hewaa duuk'kiide kessee. 6 Daro asatuu barenttu keekkatetsaa odiino; shin tumu ammanettiya asaa demmanawe oonee? 7 S'illo Asay tooshii bayinna de'uwaa de'ee; Aa kaalliide, Aa naanatuukka anijetteedawanta. 8 Kaatii pirddanaw bare kawutetsaa araatan utteedda wode, iita ubbaa bare ayifiyaan hark'kiide kessee. 9 «Ta wozanaa geeshshaad; taanan nagarikka baawa» yaaganaw danddayiaa Asay de'aneeshsha? 10 Med'inaa Goday wordduwaa miizaanan yiggiyaawantanne likke gidennaban makkiyaawanta is's'ee. 11 Na'ay geeshshanne suure gidiaaawe l ootsiyaa oosuwaan erettee. 12 Sisiyaa haytsaanne s'eeliyaa ayifiyaanne, untuntta laa'uwaa Med'inaa Goday med'd'eedda. 13 Gem'ishuwaan ne wodiya wursoppa; neeni hiyyeessana. Beegotta; yaatoopee, neeni katsaa kallana. 14 Shammiya asay, «K'ohee! K'ohee!» yaagee; shin beeddawaappe guyyiyaan, «geluwaan shamaad» yaagiide c'ee'ettee. 15 Eray kumeedda haasayay work'aappekka ink'kuwaa giyaa daro al'o shuchhaappekka aad'd'eeda al'obaa. 16 Erenna asaw waasiyaa geliyaa uraa mayuwa k'aari akkite; imatsaa asaw waasiyaa geliyaa uraa mayuwa oyk'kite. 17 Wordduwan demmeedda katsay asaa mal'ee; shin ak'i kesiidde, doonaa giddon shafiyaadan hane. 18 Zoriyaa akkaade ne halchchiyaawaa halchcha; zoriyaa akkenan de'aadde olaw booppa. 19 Zigiriyaa Asay s'uuraa gentsenna; hewaa diraw, odanchcha uraana gakkettoppa. 20 Asay bare aawuwaaw woy bare aato shek'k'ooppe, Aa de'uwaa s'omppiyya d'ip'p'i go d'uman to'ana. 21 Koyruwan ellekka shiik'eedda ak'uu wurssetsan anijettenna. 22 New itaa ootseedda uraw, «taanikka aw itaa ootsana» gooppa; Med'inaa Godaan ammanettaade naaga; l neena ashshana. 23 Med'inaa Goday laa'u k'ommo miizaanatuwaa shenete; wordduwaa miizaanatuukka Aa nashechchikino. 24 Asay baanaw bessiyaa ogiyaa Med'inaa Goday kaaletsee; yaatina, Asay bare de'uwaa baana ogiyaa wootiide akeekanaw danddayii? 25 Ittibaa elleelliide, «Hawaa taani S'oossaw immaad» gi diggiyaawenne guyyeppe zink'k'ottiyaawe, hewe asaa oyk'kiyaa p'ire. 26 Aad'd'eeda eranchcha kaatii makkalanchchatuwa shaaakiide eree; l untuntta k'arettennaan muree. 27 Asaa ayyaanay Med'inaa Godaw s'omppiyya; hewaa diraw, l nu giddo asatetsaa ubbaa pilggi s'eelee. 28 Aggena siik'uunne ammanettiyaawe kaatiyaa naagiino; Aa kawutetsaa araatay aggena siik'uwaa minnee. 29 Yalagatuwa bonchchuu untunttu wolk'kaa; c'imatookka untunttu puuluntsay untunttoo bonchchuwa. 30 Mino muruu itatetsaa shoddee; wad'd'iyaaawe iita wozanaa laamanaw danddayee.

21 Kaatiyaa wozanay Med'inaa Godaa kushiyaanna; l Aa wozanaa goggiyaa haatsaa zaariyaawaadan, bare koyeeddasaa zaaree. 2 Asay ootsiyaawe ubbay izaawoo likke malatee; shin Med'inaa Goday Aa wozanaa k'ofaa paac'c'ee. 3 Yarshshuwa yarshshiyaawaappekka aatsiide, s'illobaanne suurebaa ootsiyaawaa Med'inaa Goday dose. 4 Iitatuu otorettyaawaaninne ayiyaaan eretiino; hewekka nagaraa. 5 Mino oosanchchaa halchchuu dureyee; shin elleeliyaa ubbay hiyyeessana. 6 Worddotiide dagayeedda durretay penttuwa suuluwaadan d'ayee; hewaa koiyaawanttu

hayk'kuwaa koyiino. 7 Iitatuu suurebaa ootsanaw is's'iyaa diraw, untunttu makkala oosuu untuntta akkiide bee. 8 Bayzanchchatuu geella ogiyaan hametiino; shin geeshshatuu suurebaa ootsiino. 9 Walak'ettiya machchattinna itti golliyaan de'iyawaappe he golliyaa kashaan de'iyaaawe keeka. 10 Iitatuu iitabaa ootsanaw amottiino; barenttu shoorotoo k'aretikkino. 11 K'ilic'iyaaawe mureteedda wode, wozanay pac'c'eedda uray aad'd'eeda eraa tamaaree; k'ay wozanaama uray tamaariide, eraa demmee. 12 S'illo S'oossay iitatuwa son oosettiyaawaa ubbaa be'ee; untuntta aatsi yeggiide d'ayissee. 13 Hiyyeesaa waasuwa sisanaappe giide, bare haytsaa tuc'c'iyaa uray, ikka waassana; aliyaawe d'ayana. 14 Geeman immiyaa imuu hank'kuwaa doshissee. Afilaa gidduwaana immeedda mattaayii suulo hank'kuwaa irs's'issee. 15 Suure pirdday pirdetteedda wode, hewe s'illoo nashshechchaa; shin iitaa ootsiyaawanttoo dagama. 16 Akeeka ogiyaappe haddireedda uraa hayk'kuu naagee. 17 Aad'o injiyaan de'ana giyaa uray mank'kee; woyniyaa eessaanne zayitiyaa dosiyaa Asay durettenna. 18 Itti itti gedenne S'oossaa asatuwa ashshanaw iita asatuu muretiino; ammanettena asatuukka suure asatuwa diraw muretiino. 19 Walak'ettiyaanne yilotiyaa machchattinna de'anaappe bazzuwaan de'iyaaawe keeka. 20 Wozanaama uraa son mal'o k'umayenne oyssay minijettee; shin booza Asay barew de'iyawa ubbaa mi diggee. 21 S'illotetsaanne aggena siik'uwaa koyiyaa uraa laytsay aduk'kee; k'ay he uray s'illotetsaanne bonchchuwa demmee. 22 Wozanaama Asay wolk'kaama olanchchatuu de'iyaa katamaa oliide oyk'kee; untunttu ammanetteeda mino geessuwaakka laalee. 23 Bare doonaanne bare ins's'arssaa naagiya Asay barena metuwaappe naagee. 24 Otorettyaanne ayiyaa Asay K'ilic'iyawaaw geetettee; l otoranchcha gideedda diraw, asaw k'oppenna. 25 Azallaa amuu wod'ee; ayaw gooppe, l ootsanaw koyenna. 26 Azallay gallassaa kumentsaa darobaa demmanaw amotte; shin s'illuu barew ashshenan immee. 27 S'oossay iitatuwa yarshshuwa shenete; hewaappekka untunttu aw iita k'ofaan shiishshiyaa yarshshuwa aatsi shenete. 28 Worddo markkay d'ayana; shin k'oppiide akeekan haasayiyaa uraa haasayay akettana. 29 Iita Asay tawaa s'alalay likke gee; shin suure Asay yuushshi k'oppee. 30 Asay bare aad'd'eeda eratetsan, akeekaanne zoriyaan Med'inaa Godaana ekettanaw danddayenna. 31 Olaw paraa kooranaw danddayettee; shin olaa s'oonissiyaawe Med'inaa Godaa.

22 Lo'o sunsay daro durettsaappe aad'd'ee; sabettiyaawekka biraappenne work'aappe aad'd'ee. 2 Duriyaanne mank'kuwaa ubbaakka Med'inaa Goday med'd'eedda; hewaa untunttu laa'uukka k'ara. 3 C'inc'c'a Asay iitaa be'iide, k'osetti aatsee; shin akeekay pac'c'eedda Asay metuwaan geliide k'ohettee. 4 Neeni ashkke gidooппenne Med'inaa Godaw yayyooppe, duretetsaa, bonchchuwaanne de'uwaa demmana. 5 Iita uraa ogiyaan aguntsayinne p'irii de'ee; shin barena naagiya Asay untunttupe haakkee. 6 Na'ay waaniide de'ana bessintto tamaariissa; yaatoopee, l c'imiidekka hewaa aggena. 7 Durii hiyyeesaa mooddee; tal'li akkeedawe tal'iyaa immeeddawoo ayile gidee. 8 Nagaraa zeriya uray waayiyaa c'akkee; haratuwa l tuggayiyaa tugga s'am'ay me'enna. 9 Keeka Asay bare k'umaappe hiyyeesaw c'oo immiyaa diraw anijettana. 10 K'ilic'iyaa asaa kessa diggooppe, palumii, walassayne borii kichchana. 11 Neeni wozanaa geeshshatetsaanne keekaa haasayaa dosooppe,

kaatii neenana dabbotee. **12** Med'inaa Goday eretetsaa naagee; shin worddanchchatuuaa k'aalaa I aatsi yeggee. **13** Booza asay, «Taani kare keesoope, gaammuu taana maana; taana ogiyaan Asay wod'ana» yaagee. **14** Woshumiya mac'c'a mishirati doonay c'iimmo ollaa mala; Med'inaa Goday hank'k'etteedda uray Aa gidдон kunddee. **15** Na'aa wozanaa azallatetsay bak'k'i oyk'kee; shin k'ayis'eeriyaan muriyaawe aappe haassee. **16** Barew mas'uwaaw gujjana giide, hiyyeesaa naak'k'iyaaawe duriyaw imuwaaw immiyaawe laa'uukka hiyyeessana. **17** Ne haytsaa haa yeggaade, aad'd'eeda eranchchay odiyaaawaa sisa; ne wozanaakka ta eraakko zaara. **18** Ayaw gooppe, untuntutta ne wozanaan wotooppenne ne doonaanka untuntutu ubbaa hassayooppe, neeni nashettana. **19** Ne ammanuu Med'inaa Godaan gidana mala, taani neena hachchi tamarissaad. **20** Taani new zoriinne eratetsay de'iyaa hattamu leemisatwaa s'aafoweshi! **21** Neena kiiteeddawoo neeni likke zaaruwaa zaarana mala, taani neena tumatetsaa tamarissaad. **22** Hiyyeesatoo ayayne bayinna diraw, untuntutuwaaw bonk'k'oppa; chilootanka metootanchchatuuaa maataa d'ayissoppa. **23** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday untuntutu diraw mootettana; untuntutta bonk'k'eeddawan takka I bonk'k'ana. **24** Hank'k'ettiya uraanna laggetoppa; hank'k'ettanaw elleelliyaa uraannakka zupetoppa. **25** Neeni Aa hanuwaaw meezetoope, guyyeppe agganaw danddayakka. **26** Asaw ac'uwaa ta k'ans's'ana gaade waasiyaa geloppa. **27** Neeni k'ans's'iyaaawe d'ayooppe, ne gisiyaa hiis'ay attenan, new de'iyaaabay ubbay aketana. **28** Ne mayzza aawotuu tokkeedda beni zawaa shoddoppa. **29** Bare oosuwaaw loohatetsan ootsiyaa asaa be'aaddi? I kaatetoo ootseeppe attina, c'oo asatoo ootsenna.

23 Neeni asaa mooddiyaawaanna ittippe k'umaa maanaw utteedda wode, ne sintsan de'iyaaawaa loytsaade akeeka. **2** Neeni daro yora asaa gidoope, naagetta. **3** I neena paac'c'anaw danddayiyaa diraw, aad'd'eeda mal'o k'umaw yawunettoppa. **4** Durettanaw daabuoppa; hewaa mala keesiyaa agganaw c'inc'c'a gida. **5** Hewaa mala duretetsay neeni s'eellishshin d'ayana; k'efiyaa kessiide arggantsawaadan, saluwaaw paallana. **6** Uuziyaa k'umaa mooppa; Aa mal'o k'umaakka maanaw amotoppa. **7** Malatissanaw I neena, «Ma; usha» yaageeppe attina, Aa wozanay neenanna de'enna. **8** Neeni meedda laafa k'umaa c'ooshana; ne galatay akka mela gidana. **9** Boozaw lo'obaa haasayoppa; ayaw gooppe, ne aad'd'eeda era haasayaa I kad'ana. **10** Beni zawaa shoddoppa; k'ay aawuu bayinna naanatuwaaw gadiyaa zawaa sugoppa; **11** ayaw gooppe, untuntutta ashshiyaa S'oossay mino; I untuntutu diraw neenana mootettana. **12** Ne astamaarii new odiyaaawaa hayzza; ne haytsaakka eraa k'aalaakko zaara. **13** Na'aa seerennan aggoppa; neeni Aa k'ayis'eeriyaan wad'd'ooppe, I hayk'enna. **14** Neeni Aa k'ayis'eeriyaan wad'd'ooppe, Aa shemppuwaaw hayk'k'uwaaappe ashshaasa. **(Sheol h7585)** **15** Ta na'aw, neeni ne wozanaan aad'd'eeda eranchcha gidoope, ta wozanay akka nashettana; **16** ne ins's'arssay suurebaa haasayooppe, ta wozanay nashettee. **17** Nagaranchchatuwaaw k'anaattoppa; shin ubbaa gede Med'inaa Godaw yayiyaawaa aggoppa. **18** Yaatooppe new sintsanaw sa'ay keekkana; ne hidoatay akka d'ayenna. **19** Ta na'aw, sisa; wozanaama gida; ne wozanaa suure ogiyaan wotsa. **20** Daro woyniyaa eessaa ushiyaawantunanne ashuwaaw muussaw yaaretiyaawantuna zupetoppa; **21** ayaw

gooppe, matsottiyaawantunne yoranchchatuu mank'k'ana; gem'ishshuwaaw daruu asaa wureedda c'urk'k'aa mayzisee. **22** Neena yeleeedda ne aabbu odiyaaawaa sisa; ne aataakka ec'eedda wode kad'oppa. **23** Tumuwaaw, aad'd'eeda eratetsaa, timirttiyaanne akeekaa shammappe attina, ubbakka zal'oppa. **24** S'illo na'aa aabbu loytsi nashettana; wozanaama na'aa yeleeedda uray akka an hashshu gaana. **25** Ne aabbunne ne aata nashetino; neena yeleeeddaan akka hashshu gu. **26** Ta na'aw, ta zoriyaa hayzza; taani haniyaawaadan hana. **27** Ayaw gooppe, woshumiya mishirata c'iimmo ollaa mala; c'aratuwaaw oyk'k'iyaa machchataakka un'a ollaa mala. **28** Aa paannuwaadan k'osetta uttaade naagaw; ammanettena attuma asaa asaa gidдон darissaw. **29** «Wool!» giyaaw wasuu oossee? Kayyuu oossee? Walassay oossee? Zuuzuntsay oossee? Gaasuu bayinnan madus's'iyaaawe oossee? Ayifii zo'iyaaawe oossee? **30** Woyniyaa eessaa ushiidde gam'iyaaawantussa gidennee? Walaketteedda woyniyaa eessaa ushi ushi be'iyaaawantussa gidennee? **31** Woyniyaa eessay zo'eedda wode, Aa malay biriliyaa gidдон p'ooliyaa wode, ushishin walalattidde geliyaa wode, Aa s'eelloppa. **32** Wurssetsan I shooshshaadan dukkee; mulumuk'k'e shooshshaadanka bare yishshaa puukkee. **33** Ne ayifii be'i erennawaa be'ana; ne wozanay akka suure k'oppaawunne haasayanaw danddayenna. **34** Neeni abbaa gidдон hobii k'aatsiyaa markabiya s'eeran giiseedda uraa mala gidana. **35** Neeni, «Untuntutu taana dechcheeddino; shin taani k'ohettabeykke. Untuntutu taana wad'd'eeddino; shin taw eretibeenna. Hara ushshaa ushanaw taani awude denddanddaashsha?» yaagana.

24 Ta na'aw, iita asatuwaaw mala gidaarikkitaashsha gooppa; untuntuntunna dabbotanawukka amotoppa; **2** ayaw gooppe, untuntutu ubbaa gede makkalabaa mak'ettiino; barenttu ins's'arssan geniyaabaa haasayino. **3** Gollii aad'd'eeda eratetsan kees'ettee; akeekanka minnee. **4** Eray de'ooppe, k'ol'uu al'obaaninne lo'oban ubbaan kumee. **5** Wozanaama uraw wolk'k'aama wolk'k'ay de'ee; eranchcha asay akka minotetsaa gujje. **6** Neeni olaw kesanaappe kasetaade halchchuwaaw halchchanaw koshshee; daro zoriyaawantuu zoriyaan s'oонуu beettee. **7** Boozay aad'd'eeda eratetsaa akeekanaw danddayenna; hak'a yaa'anka odiyaaawe ayinne baawa. **8** Iitaa ootsanaw halchchiyaa uray genanchcha geetettana. **9** Boozatsaa k'ofay nagaraa; Asay k'ilic'iyaaawaa is's'ee. **10** Neeni metuwaaw gallassi laafooppe, ne wolk'k'ay guutsa giyaawaa. **11** Hayk'kanaw bessenaan, hayk'k'oo pirdiide afiyaawantta ashsha; wod'ana haniyaa wode c'o'u gaade s'eelloppa. **12** Neeni, «Nuuni hawaa eribeykko» yaagoope, wozanaa eriyaawe I be'ennee? Ne de'uwaaw naagiyaawe erennee? Asaa ubbaaw Aa oosuwaaw oosuwaadan zaarennee? **13** Ta na'aw, eessaa ma; eessay lo'a. Eessaa ililuu goggoc'kuwaan mal'ee. **14** Aad'd'eeda eratetsay akka hewaa mala; I ne shemppoo mal'o gidiyaawaa era. Neeni Aa demmiyaawaa gidoope, sintsanna yaana hidoatay newaa; neeni akkana gaade hidootan naagiyaawekka d'ayenna. **15** S'illuwaaw golliyaanne mas'uwaaw bonk'kanaw k'oppiyaa iita asadaan hanoppa. **16** S'illo Asay laappun gede kunddoopekka denddee; shin iitatuwaaw metuwaan d'ayana. **17** Ne morkkii kunddiyaaw wode nashettoppa; I d'ubetiyaaw wodekka, «Hashshu!» gooppa. **18** Neeni nashetoope, Med'inaa Goday hewaa be'iide nashettana; Aa hank'k'ettiyaawaa akka aggi aggana. **19** Iitaa ootsiyaawantuu diraw hirggoppa; untuntutu

mala gidaarikitaashsha gooppa. **20** Ayaw gooppe, iita uraw sintsanna yaana hidootay baawa; iitatuwa s'ompiikka to'ana. **21** Ta na'aw, Med'inaa Godawunne kaatiyaw yayya; untunttoo makkaliyaawantunukka zuppetoppe. **22** Ayaw gooppe, hewaa mala asatuwaa k'oppenna metuu gakkée; kaatiyaappenne S'oossaappe yaana metuwaa oonee eriyaawe? **23** Aad'd'eeda eranchatuu gujiidekka hawaadan yaageeddino: Pirdiidde maaddiyaawe lo'a gidenna. **24** Bayzanchchaa, «Neeni bayzabaakka» yaagiya daannaa Asay shek'k'ana; kawutetsatuukka Aa is's'ana. **25** Bayzanchchaa muriyaawantu loysit nashettanne anjettana. **26** Suure zaaruwaa zaariyaawe dabbotoo malaataa mala. **27** Kasetaade ne gadiyaa ootsa; katsaakka zera; hewaappe guyyiyaan, ne golliya kees's'a. **28** Ne shooruwaa bolla gaasuu bayinnan markkattoppa; ne doonaanka c'immoppa. **29** «I taw ootseeddawaadan, taani aw ootsana; taani aw Aa oosuwaa kushiya zaarana» yaagoppa. **30** Taani itti gallassi, itti azallanne akeekay pac'c'edda bitaniyaa gaden de'iyaa woyniyaa turaa gidduwaana aad'aad. **31** Aad'd'iyaa wode, aguntsayinne sharafay goozu wotseedda; yuushshuwaan Shuchchaa gimbiikka koleti kichcheedda. **32** Taani Aa be'eedda wode, k'oppaad; taani be'eeddawaappe timirtiyaa tamaaraad. **33** Neeni guutsaa lip'p'i ga; guutsaa gem'ishsha; ne kushiyaakka shiishshaade guutsaa shemppa akka. **34** Hewaappe guyyiyaan, hiyyeasatetsay paannuwaan yaana; pac'aykka olaa miishshaa oyk'k'edda asaadan puttu gaana.

25 Hawantukka k'ay, Yihudaa Kaatiyaa Hizk'k'iyaa asatu duuk'k'iide s'aafeedda Solomona leemisatwaa. **2** S'uuraa gentsiyaawe S'oossaw bonchcho; s'uuraa pilggiide kessiyaawe k'ay kaatetoo bonchcho. **3** Salotuwaad d'ok'k'atetsaanne sa'aa c'limmatetsaa Asay gakkennawaadan, kaatetuwaad k'ofaakka Asay eranaw danddayenna. **4** Biraappe k'itaa digga; hewaappe guyyiyaan, wogaac'ii k'os's'iide, lo'obaa kessana. **5** Kaatiyaa sintsappe iitatuwaa digga; yaatoppo, Aa kawutetsaa araatay s'illetsan min ek'kana. **6** Kaatiyaa sintsa aad'd'iyaa wode c'ee'k'ettoppa; wolk'kaama asatuwaappe gidduwaan sa'aa koyoppa. **7** Neeppa giitatiyaa asaw sa'aa immanaw kaappuu neena dentsina kawushiyaawaappe, kaappuu neena, «Hawaakko d'ok'k'u ga» giyaawe new keeka. **8** Ne ayifiyaan be'eeddawa markkattanaw dabaabaa baanaw elleelloppa; ayaw gooppe, neeni markkatta simmina, hara Asay ne markkatetsay balaa gidiyaawaa k'onc'c'issooppe, neeni yeellatana. **9** Neeppen ne shooruwaappe gidduwaan palumii med'ettoppe, aanana haasayaade ne palumiyaa wurssa. Hara asaa s'uuraa k'onc'c'issooppa. **10** Hewe d'ayooppe, neeni odiyaawaa siseedda Asay neena kawushshana; hewan ne suntsay laa'entso simmennaadan bayana. **11** Koshshiyaa wodiyaan haasayetteedda likke k'aalay biraa bolla tigeedda work'kaa alleek'k'uwaa mala. **12** Hayzziyaa uraa eranchchaa Asay zoriyaa zorii haytsaan wotseedda work'kaa woy geeshsha work'kaappe ootseedda alleek'k'uwaa mala. **13** Katsaa c'akkiiya boniyaan irs's'a haatsay ushina aliyaawaadan, kiitina ammanettiyyaa Asay barena kiittiyaawanta nashechchee. **14** Immennabaa «Immana» yaagiidde c'ee'k'ettiyaa Asay iray bayinna shaariyaanne c'arkkuwaa mala. **15** Danddayanchchaa Asay deriyaa mooddiyaawoo odiide amantsee; liik'o k'aalay mek'etsaa aad'd'iide gelee. **16** Eessaa demmooppe, kallana gakkanaw mad'; shin darissooppe, neeni c'ooshana. **17** Neena uufiide is's'ennaadan, ne shooruwaa golle ubbaa gede booppa.

18 Bare shooruwaa bolla wordduwaan markkattiyaa Asay gatimay, mashshayinne k'ara aday asaa k'ohiyaawaa keeshshaa k'ohée. **19** Metuwaa wode ammanettena uran zemppiyaawe k'aas's'iyaa matan c'oommiyaawaanne sileedda gediyaan hamettiyaawaa mala. **20** Kayyotti utteedda asaw yetsaa yes's'iyawe meeguwa gallassi mayuwaa k'aariyaawaanne madutsaa bolla c'aalabaa tigiyaawaa mala. **21** Ne morkkii koshattooppe, miza; saamettooppe, ushsha. **22** Ayaw gooppe, neeni hewaa ootsiyaawe Aa huup'iyaaan tamaa bonk'k'uwaa kaashiide k'oliyaawaa mala. Med'inaa Godaykka new woytana. **23** Dolahaa bagga c'arkkuu iraa ahiyaawaadan, zigirssay hank'k'uwaa ayee. **24** Walak'ettiyaa machchattinna itti golliyaan de'anaappe golliya kashaan de'iyawe keeka. **25** Daabureedda uray irs's'a haatsaa ushiide aliyaawaadan, haakko biitaappe yiyaa lo'o oduu nashechchee. **26** Iita asaa sintsan kunddiyaa s'illo Asay bulluk'k'eteedda pultuwaanne bayeedda ollaa haatsaa mala. **27** Daro eessaa miyaawe lo'a gidenna; hewaadanka, bare bonchchuwa koyiyaawe bonchchissenna. **28** Bare huup'iyaa naagenna Asay dirssay me'eedda katamaa mala.

26 Boniyaan shachchay, katsaa c'akkiiya wodiyaanka iray koshshennawaadan, boozaw bonchchuu koshshenna. **2** Kafotuu yaanne haanne paalliide, asaa k'ohennawaadan, gaasuu bayinnan shek'k'iyaa shek'ay asaa gakkenna. **3** Paraw lissuwaa, hariyaw paas'oruwaa koshshiyawaadan, boozaa zokkiyaw wad'aa koshshee. **4** Booza uraw Aa boozatetsaadan zaaroppa; zaaroppo neenikka Aa mala gidana. **5** Booza uraw Aa boozatetsaadan zaara; hewe d'ayooppe, I barena eranchchaadan paydana. **6** Booza asaa bolla kiitaa kiittiyaawe bare gediya k'ans's'iyawaanne wodiyaawaa udiyaawaa mala. **7** Booza uraa leemisuu wobbura asaa gediya mala maaddenna. **8** Booza uraa bonchchiya Asay shuchchaa yambbarshshaa bolla k'achchi wotsiide yuushshiyaa asaa mala. **9** Booza uraa leemisuu matsotteedda Asay bare kushiya c'addeedda aguntsaa kessanaw baas'etiyaawaa mala. **10** Booza asaa woy barew ogiyaanna aad'd'iyaa asaa oosoo k'as'ariyaa Asay demmeedda asaa ubbaa c'addanaadan wondaafiya dukkiyaa asaa mala. **11** Kanay bare c'ooshshaa guyye simmiide miyaawaadan, boozay bare boozatetsaa oosuwa zaari zaari ootsee. **12** Barekka barena, «Taani aad'd'eeda eranchchaa» giya asaa be'aaddi? Aappe boozu uraw sintsappe lo'o hidoatay de'ee. **13** Azallay, «Ogiyaan gaammuu de'ee; yashshiyaa gaammuu aakko ogiyaan yuuyyee» yaagee. **14** Penggii bare maas'afiyaan yaanne haanne k'aas's'iyawaadan, azallaykka bare hiis'an yaanne haanne aad'd'i wod'd'ee. **15** Itti itti asatu daro azalla; untunttu haray attina, wos'iyaaan tusheedda sooluwaakka pude baaranaw daaburiino. **16** Azalla Asay markkaanna odiyaa laappun eranchchatuwaappekka barena aad'd'eeda eranchchaa giide k'oppee. **17** Barena gatsiyaawe bayinna saan palamaw aad'd'iyaa Asay ogiyaanna biyaa kanaa haytsaa oyk'k'iyaa asaa mala. **18** Bare shooruwaa, «Taani kaassaw ootsaad» yaagiide c'immiyaa asay, gooyiide tamaa s'ilfaa oliyaa, woy wodiya c'ubiyaa dentsiyaa asaa mala. **20** Mitsay wurooppe, tamay to'ee; zigiriyaawe d'ayooppe, walassay attee. **21** S'iis'untsay bonk'k'uwaa darissiyaawaadaaninne mitsay tamaa darissiyaawaadan, palumanchchaa Asay walassaa darissee. **22** Zigirssaa k'aalay mal'o k'umaa mala; nashechchiide duge ganjiyaa gakkée. **23** Wozanaan iitabay de'ishiina,

bare ins's'arssan c'imuwaa k'aalaa haasayiyaa Asay biran sheeshsheedda urk'kaa miishshaa mala. **24** Lo'o malatiyaa iita Asay bare wozanaa de'iyaa iitatetsaa bare nashsho haasayan gentsee. **25** Aa wozanaa laappun tunatetsay kumi utteedda diraw, I lo'o k'aalaa haasayooppekkka Aa ammanoppa. **26** Bare morkketetsaa I gentsooppekkka, I ootsiyaa iitatetsay shiik'uuwaan k'onc'c'ana. **27** Haratoo ollaa bookkiyaa uray he ollaan barew kunddana; haratuu bolla shuchchaa gondorssiyaa uraa bolla he shuchchay simmiide gondoretana. **28** Worddotiyaa ins's'arssay bare k'oheedda asatuwaa is's'ee; c'imiyaa haasayay bayetsaa aheeppe attin, harabaa ahenna.

27 Wontti hananabaan c'ee'k'ettoppa; wontti ahanabaa neeni erakka. **2** Neena hara Asay galatoppa attina, neeni neena neerekkka galatoppa; Asay ne diraw markkattoppa attina, neeni ne keekkatetsaa odoppa. **3** Shuchchay wolk'k'aama tookuwaa; shafetuwaa tookkiyaawekka dees'ee; shin booza uray dentsiyaa walassay untunttu laa'uwaaoppakka dees'ee. **4** Hank'k'oo k'areti baawa; yiluukka bayzziyaa d'uwaa mala; shin k'anaatiyaan ubbaa gatsoppo. **5** Geemmedda siik'uuwaappe baliyaa wode k'onc'c'iyaa seeriyaawe keeka. **6** Morkkii neena daro gede yeriyaawaappe siik'uu neena dechchiyaawe keeka. **7** Kalleedda uraa eessaa iiluu itee; shin koshateedda uraa c'ammiyaabaykka mal'ee. **8** Bare golliyaa aggiide yuuyiyaa asay, bare golliyaappe haakkaade paaliyaa kafatti mala. **9** Shittuunne sawiyaa is'aanay asaa nashechchiyaawaadan, siik'uwaa laggiyaa zoriikka nashechchee. **10** Ne siik'o laggiyaanne ne aawuwaa siik'o laggiyaa aggoppa; neena meteedda wode ne ishaa golle booppa. Haakuwaan de'iyaa ishaappe matan de'iyaa shooruu keeka. **11** Ta na'aw, neeni aad'd'eeda eranchcha gida. Yaatinno taani nashettananne taana boriyaawanttu ooshaakka zaarana. **12** C'inc'c'a Asay metuuyiyaa wode be'iide k'osettee; shin akeekay pac'c'eedda Asay sitti gi biide, metuwaan gelee; yaatide guyyeppe ayee ana yaagee. **13** Erenna asaw waasiyaa geliyaa uraa mayuwaa k'aari akkite; imatsaa asaw, waasiyaa geleeedda uraa mayuwaa oyk'k'ite. **14** Wontta guuran bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, bare shooruwa sarotiyaawe Aa shek'k'iyawaa mala. **15** Walak'ettaade duus's'enna machchatanne iray bukkiiyaa wode s'okiide aggena gollii itti mala. **16** C'arkuwaa te'anaw woy zayitiyaa c'uuc'c'uumiide oyk'k'anaw danddayettennawaadan, izo c'o'u ootsanaw danddayettenna. **17** Biratay birataa poshiyaawaadan, Asay ittuu ituwaappe tamaaree. **18** Balasiyaa giyaa mitsatoo ishalissiide naageedda uray I ayifiyaa maana; barena ayisseeddaawaa kabboyiyaa k'oomay bonchchettana. **19** Haatsay masttootiyaadan som'uwaa bessiyaawaadan, asaa wozanay izaaw eeshshaa bessee. **20** Hayk'uunne bashshay kalli erikkino; hewaadankka, asaa ayfii kallenna. **(Sheol h7585)** **21** Birayenne work'k'ay taman paac'ettiide geeyiyaawaadan, asaykka bare akkiyaa galatan paac'ettee. **22** Booza asaa katsanna udulan yeggaade, udula mitsan c'addintto, aappe boozatetsay kichchenna. **23** Ne dorssatuu de'iyaa hanotaa loytsaade era; ne mehiyaa wudiyaakka wozanaappe heemma. **24** Ayaw gooppe, durettsay med'inaw de'enna; kallachchaykka yeletaappe yeletaw aad'd'ennan agganaw danddayee. **25** Mela maatay buuc'etteeddawaappe, aac'a maatay kesseeddawaappenne deriyya bollan de'iyaa maatay shiik'eeddawaappe guyyiyaan, **26** dorssatuwaa

isikiyaappe neeni new mayiyaawaa kessana; amareeda deeshshatuwaa zal'eedda birankka new gadiyaa shammana. **27** Attiyya deeshshatuwaa maatsay new, ne soo asawunne ne mac'c'a k'oomatoo k'uma gidanawaa.

28 litatuu ooninne yedersennan bak'atiino; shin s'illotuu gaammuwaa mala s'ala. **2** Itti kawutetsay makkalanchcha gidooppe, Aa mooodiyaawanttu laametti laametti mooddino. Shin kaaletsiyaawanttu aad'd'eeda eranchchaanne akeekanchcha gidiyaa wode, mino gidiide, daro wodiya takkee. **3** Hiyyeesatuwaa uk'k'unniiyaa daannay katsaa d'ayissiyaa wolk'k'aama iraa mala. **4** Higgiyaa bonchchenna uray bayzzanchchaa sabbee; shin higgiyaa bonchchiyaawe bayzzanchchatuwaa k'ofaa p'alk'kee. **5** Iita asatoo suure pirddaabay gelenna; shin Med'inaa Godaw goyinniyaawanttoo ubbayaykka gelee. **6** Geella asaa gidiide, dure gidiyaawaappe suure asaa gidiide, hiyyeesaa gidiyaawe keeka. **7** Higgiyaa naagiyaa wodalay akeekanchcha. Shin patsenna shufurotuwaanna zuppetiyaawe bare aawuwaa yeellayee. **8** Miishshaa dichchaw immiyaawaaninne yeluwaan durettiyyaa Asay he mas'uwaa hiyyeesatoo keekkiyaa asaw shiishshee. **9** Higgiyaa sisanappe giide, bare haytsaa wora zaariyaa uraa woosay S'oossaa sheneyiyaawaa. **10** Suuretuwaa iita ogiyaa kaaletsiyaa uray bare bookkeedda ollaan barew kunddana; shin geeshsha Asay lo'obaa laattana. **11** Dure Asay barena aad'd'eeda eranchcha giide k'oppee; shin akeekay de'iyaa hiyyeesay Aa paac'c'ee. **12** S'illotuu s'oonneedda wode, Asay ubbay nashettee; shin iitatu maataa oyk'k'eedda wode, Asay k'osettee. **13** Bare nagaraa gentsiyaa uray aac'enna; shin paas'iyaaawenne nagaraa aggiyaawe maaretanawaa. **14** Med'inaa Godaw ubbaa gede yayiyaa Asay anjetteeddelaa; shin bare wozanaa guzuntsiyaa Asay metuwaan gelana. **15** Hiyyeesaa asaa mooodiyaa iita daannay gudiya gaammuwaanne koshateedda babark'kiyaa mala. **16** Wozani pac'c'eedda daannay bare asaa naak'kee; shin asaa naak'kiyaawaa is's'iyaa dare laytsaa mooddana. **17** Asaa wode'edda Asay hayk'k'ana gakkanaw bak'atiide de'ee; Aa ooninne shiishshi akkena. **18** Borii bayinnan hamettiyya uray k'ohettennan attanawaa; shin geella Asay itti kutsan kunddana. **19** Bare gadiyaa ootsiyaa uray katsaa kallee. Shin shufurotuwaa kaaliyaa uray ubbaa gede hiyyeesiide de'ee. **20** Ammanetteedda uray daro anjettana; shin durretanaw jaamiyaawe murettan attena. **21** Shaakkiide maaddiyaawe lo'enna; shin Asay guutsa ukitsaa diraw giidekka, balabaa ootsiino. **22** Uuzetiyya uray durretanaw jaamee; barena hiyyeesatetsay oyk'k'anawaakka erenna. **23** Asaa c'oo sabbiyaa uraappe seeriyya uray guyyeppe galatettee. **24** Bare aawuwaappenne bare aattippe wuu'iiide, «Taani ayinne nagaraa ootsabeykke» yaagiyaa urayenne bayzziyaa uray itti mala. **25** Uuzetiyya uray walassaa dentsee; shin Med'inaa Godaan ammanettiyaawe kallee. **26** Barenan ammanettiyya Asay booza; shin aad'd'eeda eratetsan hamettiyaawe saro de'ee. **27** Hiyyeesaw immiyaa uraw pac'c'enna; shin untunttu be'anaappe giide c'iilimmiyaawe shek'aa akkana. **28** Iita asatuu suntsettiyaa wode, Asay k'osettee; shin untunttu d'ayiyaa wode, s'illotuu c'orattiino.

29 Daro gede seerina is's'iide, morggii d'uleedda uray hassayennan me'ana; he uraw pas'uukka baawa. **2** S'illo asatuu suntsettiyaa wode Asay nashettee; shin iitatu biittaa mooodiyaa wode Asay oolee. **3** Aad'd'eeda eraa dosiyaa

Asay bare aawuwaa nashechchee; shin woshummiyaa mac'c'a asatuwaa heeraan yuuyiyiyyaa Asay bare miishshaa wurssee. **4** Tumuwa pirdidiyaa kaatii bare kawutetsaa woppu ootsee; shin mattaayiyaa maanaw yoratiyaawe bare kawutetsaa bayzsee. **5** Bare shooruwa sabbiide haasayiyaa uray, Aa gediya gitiyaa yeggee. **6** Iita Asay giti oyk'kiyaawaadan, bare naganan oyk'ettee; shin s'illo Asay nashettanawunne yes's'anaw danddayee. **7** S'illo Asay hiyyeesaa maataa bonchchee; shin iita Asay hewaa mala eraa ubbakka erenna. **8** K'iiliic'yaawanttu kataman walassaa dentsiino; shin aad'd'eeda eranchcha asatuu hank'kuwaa irs's'isino. **9** Aad'd'eeda eranchcha Asay booza asaa pirda golle afooppe, boozay hank'k'etteenne k'd'eed; aw yaatooppe saruu d'ayee. **10** Suutsaa gussanaw jaamiyaa asatuu suure asaa is's'iino; k'ay s'illo asaakka wod'anaw koyiino. **11** Booza Asay bare hank'kuwaa yeddi bessee; shin aad'd'eeda era Asay bare hank'kuwaa mittee. **12** Itti sunstetteedda uray wordduwaa oduwaa akkooppe, Aa oosanchchatuu ubbay iita kesiino. **13** Hiyyeesayenne asaa naak'kiyaa Asay ittibaa kos's'iino; untunttu laa'ookka ayifiyaa Med'inaa Goday s'eelisee. **14** Itti kaatii hiyyeesaw suure pirddooppe, I bare kawutetsan gam'ana. **15** K'ayis'eeriinne seeray naanaatoo aad'd'eeda eraa immee; shin yedan dic'c'eedda na'ay bare aato kawushshee. **16** Iita asatuu dariyaa wode, nagaray daree; shin s'illottu untunttu kunddetsaa be'ana. **17** Ne na'aa seera; yaatooppe, I new saruwa immana; I neena nashshechchana. **18** S'oossay kaaletsiyaa kaalesuwaa akkena deri yeda; shin higgiiyaa naagiyaa uray anijetteedawaa. **19** K'oomay c'o odo s'alan seeretti erenna; oduu aw gelintokka I azazetena. **20** Elleellee elleellee haasayiyaa uraa be'a erayishsha? Aappe booza uraw sintsanaw daro hidoatay de'ee. **21** Ne k'oomaw na'atetsaappee doommina, I koyiyaawaa ubbaa aw imma meezeyooppe, itti gallassi new de'yaawaa ubbaa akkanaw I kajjeelanawe attena. **22** Hank'k'etiyyaa Asay walassaa dentsetsee; elle yilotiyyaa Asay daro nagaraa ootsee. **23** Otoruu asaa kawushshee; shin hokkiyaa ayyaanay de'iyaa Asay bonchchete. **24** Kayisuwaana shaakkiyaa uray barena is's'iyaa asaa; I dabaaban tumuwaa odooppekka muretee; tumuwaa odana d'ayooppe k'ay, S'oossay Aa murana. **25** Asaw yayyiyaawe he uraw p'ire gidee; shin Med'inaa Godaan ammanetiyyaa Asay saru de'ee. **26** Darotuu suntsatsatay de'iyaa asatuwaa awuddashiino; shin suure pirdday Med'inaa Godaa mataappe beettee. **27** S'illottu nagananchchatuwaa shenetiino; nagananchchatuukka suure uraa shenetiino.

30 Hawaappe kaalliide s'aafetteeddawe Yaak'a na'ay Aguuiri haasayeedda haasayaa. He bitanii Iteelassinne Ukaalaw hawaa haasayeedda. **2** Tumu taani ay asaappekka booza daray; asaw de'iyaa akeekay taw baawa. **3** Taani aad'd'eeda eraa tamaarabeykke; Geeshsa S'oossaabaakka ayaanne erikke. **4** Saluwaa pude kesiide, duge wod'd'eeddawe oonee? C'arkkuwaa bare kushiyaan oyk'k'eeddawe, haatsaa bare afilaan yiic'eeddawe, sa'aa gas'aa Aa sa'aan sa'aan wotseeddawe oonee? Ane erooppe Aa suntsaa taw oda. Aa na'aa oona gay? **5** S'oossay odiyaa k'aalay ubbay tuma; barekko bak'atiide biyaa ubbaw I gondalle. **6** Aa K'aalaa bolla ayaanne gujioppa; gujioppo I neena seerana; neeni worddanchcha gidiyawaakka I k'onc'issana. **7** Abee Med'inaa Godaw, taani neena laa'ubatuwaa oochchay; taani hayk'kana gakkanaw, untuntta taana diggoppa. **8** Koyiruwan, taani asaa c'immennaadaaninne wordduwaa haasayennaadan

taana naaga; laa'entsuwaan, taw koshshiyaa keeshshaa k'umaa immappe attina, taana dure woy mank'k'o kessoppa. **9** Hewe d'ayooppe, dure gidaade, «Med'inaa Goday oonee?» gaade neena kaddana; woy mank'k'o gidaade, wuu'ana; yaataade ta S'oossaa suntsaa borisana. **10** Neena shek'kena malanne I shek'kina new gometenna mala, k'ooma Aa godaan moottoppa. **11** Barenttu aawotuwa shek'kiyaanne barenttu aayetuwa anijenna asatuu de'ino. **12** Daro tunaa tuni uttiide, barentta geeshshaadan paydiyaa asatuu de'ino. **13** Otoruwaa kumeedda asatuunne asaa kad'iide s'eelliyaa asatuu de'ino. **14** Untunttu achchay mashshaa mala gidina, untunttu goggoc'c'uuukka golooduwaa mala gidina, hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwa naak'kiide, untunttuwaa bonk'kiyaa asatuu de'ino. **15** Ullatsatiw laa'u mac'c'a naanatu de'ino. Untunttu, «Hamma! Hamma!» yaagiide waassiino. Ubbakka kallii erenna heezzubatu de'ino; oyddentsuu k'ay ubbaa, «Gidana» gi erenna. **16** Hewanttukka: duufuwaa, mayenne mac'c'a asaa, haatsi kalissi erenna mela biittaanne, «Taw gidana!» gi erenna tamaa. (Sheol h7585) **17** Bare aawuwaa k'iiliic'iyaa na'aa ayifiyaa, bare aata c'imina kad'iyaa na'aa ayifiyaa, zanggaaraan de'iyaa k'uurotuu wooc'ana; Aa ashuwaa ankkotuu maana. **18** Taana heezzubatu maalalissiino; oyddentsuu ubbaa taw gelenna. **19** Hewanttukka: arggatsay saluwaana paaliyaa paaluwaa, shooshshay shuchchaa bollaana sololiyaa sololetsaa, markkabii abbaa bollan soldidiyaa soldduwaanne wodallayenne gellayatta siik'uwaa doommiyaa doometsaa. **20** Woshumiyaa mishirata haniyaa hanuukka hewaa mala. Aa muussaa maw; shin meeddawaappe guyyiyaan, bare doonaa k'uc'c'a diggaade, «Taani ayinne bayzzabeykke» yaagaw. **21** Heezzu yewotuwan biittay k'aas's'ee; oyddentsuwaa ubbaa tookkanawukka danddayibeenna. **22** Hewanttukka: ayilii kaateteedda wode, boozay katsaa kalleedda wode, **23** asay is's'eedda mishirata asinaa geleedda wodenne, mac'c'a k'oomata bare godatto laateedda wode med'ettiyyaa hanotaa. **24** Sa'aa bolla oyddu guutsa med'etatu de'ino; shin untunttu loytis aad'd'eeda eranchcha. **25** Hewanttukka: C'unc'c'alletuwaa, c'unc'c'alletuu wolk'k'ay bayinna med'etaa; shin barenttuu miyaawaa boniyaan shiishshiide, minijiiino. **26** Guppallatuwaa, guppallatu guutsa wolk'k'ay de'yaawantta; shin barenttu golliyaa shuchchaa kooppuwan kees's'iino. **27** Booletuwaa, booletoo kaatii baawa; shin untunttu ubbaykka maaran zattiino. **28** Zaretuwaa, zaratuu kushiyan oyk'k'inakka oyk'ettiino; shin untunttu haray attina, kaatiyaa gollenka de'ino. **29** Barenttu maataa bessiide hamettiyyaa heezzu med'etatu de'ino; oyddentsuukka lo'o hemetaa hamettee. **30** Hewanttukka: do'aa ubbaappe minniyaanne yayyiide bak'ati erenna gaammuwaa; **31** aayetuwa giddon ayyiide hamettiyyaa awure kuttuwaa, deeshsha orggiyaanne, bare olanchchatuwaa giddon ek'kiyaa kaatiyaa. **32** Neeni boozaade otoretteeddawaa gidooppen, iitabaa ootsanaw halchcheeddawaa gidoope, ane takki gaade k'oppa. **33** Maatsaa bukkiyaawe oyssaa kessiyaawaadan, siid'iyaa yimppiyaawekka suutsaa ahiyaawaadan, hewaadan hank'kuwaa dentsetsiyaawe walassaa aye.

31 Hawaappe kaalliide s'aafetteedda haasayaa, Kaatiyaa Limu'eela aata Kaatiyaa Limu'eela tamariiseeddawaa. **2** «Laa ta na'aw, ta uluwaappe wod'd'eeddawoo, taani shiik'ettaade yeleddawoo, **3** mac'c'a asan ne wolk'k'a wursooppa; he kaatetuwa bayzziyaa mac'c'a asatuwaan ne

akataa d'ayissoppa. 4 «Limu'eelaa, hawe kaatetoo bessena; woyniyaa eessaa ushiyaawe kaatetoo bessena; matsoiyiyaa ushshaa ushiyaawe asaa bolla suntsetteeddawantoo bessena. 5 Untunttu ushiyaa wode higgiiyaa baliino; naak'etteedda asaa maataa sheneko giino. 6 Matsoiyiyaa ushshaa hayk'k'ana haniyaa urawunne sa'ay iiteedda uraw immite. 7 Untunttu barenttu man'k'otetsaanne barenttu tugga de'uwaa dogana mala ushino. 8 «Barenttu metuwaa odanaw danddayennawanttu diraw neeni oda; maaddiyaawe bayinnawanttu maataa diraw neeni dendda. 9 Untunttoo suure pirdaa pirda; hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwaa maataa naaga» yaagaade tamarissaaddu. 10 Wozanaama machchato ooni demmanaw danddayii? Ink'kuwaa giyaa al"o shuchchaappekka iza al"aw. 11 I asinay izo ubbabankka ammanee; aw de'anaw bessiyaawaappe ayayenne pac'c'enna. 12 Aa bare de'uwaa laysaa ubbaan aw lo"obaappe attina, iitabaa ootsukku. 13 Suufiyaanne layinuwaa Aa koyaadde, nashetaade bare kushiyan ootsaw. 14 Aa zal"anchchatuwaa markkabatuwaa mala; bare k'umaa haakko biittaappe ayaw. 15 Aa bare soo asaw k'umaa katsanawunne bare mac'c'a k'oomatoo oosuwa gishanaw, sa'ay biro k'amma de'ishiina denddaw. 16 Gadiyaa Aa koyaadde shammaw; bare kushiyan ootsaade demmeedda shaluwaan woyniyaa turaa tokkaw. 17 Aa gooba oosanchcha gidiaawaa s'alala gidennaan, minonne c'inc'c'a asaa. 18 Aa bare wod'iyyaa demmanaw minnaade zal"aw; Aa ootsaade k'amissiyaa diraw, bare s'omppiyyaa elle toyissukku. 19 Aa bare siddiriitan suk'k'aade, bare afilaa daddaw. 20 Aa hiyyeesatoonne metootanchchato barewaappe c'oo immaw. 21 I soo Asay ubbay ho"iyaa mayuwaa mayyeedda diraw, shachchay bukkintto, Aa hirgukku. 22 Arssaa bollan hiis'siyaa mayuwaa sikkaw; liinuwaappe dadetteedda ochchaa teeraa malatiyaa mayuwaakka barew mayyaw. 23 Gadiyaa c'imatuu shiik'iyaa dubbushan I asinay bonchchetteedda asaa. 24 Liinuwaappe mayuwaanne sak'k'iyaa ootsa ootsaade, zal"anchchato zal"aw. 25 Iza minonne bonchcho asaa; yiyaa laysatoo iza ubbakka hirgukku. 26 Aad'd'eeda eran Aa haasayaw; ammantsiyaa zorii I ins's'arssaappe kesee. 27 Aa bare soo asaa de'uwaa injjejanaw ubbaa gede oosuwa ootsaadde de'aw; azalla hanuu I bollan beetti erenna. 28 Izi naanatu dendi ek'k'iide, izo nashshiino; Izi asinaykka izo galatiidde, 29 «Lo"obaa ootseedda daro mac'c'a asatuu de'iino; shin neeni untunttu ubbaappe aad'd'aasa» yaagee. 30 Malaa lo"otetsay allaalle kessenna; puulikka d'ayana; shin Med'inaa Godaw yayyiyaa mishirata, iza galatettanaw bessaw. 31 Aa ootseeddabaw ubbaw iw izi kushiyyaa zaarite; iza ootseedda oosuu ubbay dabaaban izo galatisso.

Eranchchaa

1 Hawe, Daawita na'aa, Yerusaalamen kaateteedda eranchchaa k'aalaa. **2** He eranchchay, «Ubbabaykka mela; k'ay ubbaykka hadaappe aad'd'eeda mela; ubbaykka ubbaana mela» yaageedda. **3** Bare de'iyaa saan ubbaan, Asay daaburiide ootsiyaawaan ubbaan aw wod'ii ayee? **4** Itti yeletay aad'd'iyaa wode, hara yeletay sa'aa oyk'kee. Shin ha biittay med'inawukka laamettennan de'ee. **5** Away doleenne wullee; k'ay laa'entsuwaakka dolanaw yaa doliyaa sa'aakko elleellee. **6** C'arkkuu itti gede gedissa itti gede huup'issa c'arkee; k'ay yuuyyi yuuyyi aad'd'iide, simerettiide yee. **7** Goggiyaa haatsay ubbay abban gelee; shin abbay kumi erenna. He haatsay k'aykka simmiide gogganaw, guyye bare pulitiyaa sa'aa bee. **8** Ubbabaykka saletsiyaabaa. I woyyisa keenaw saletsintokka odi wurrsanaw danddayettenna. Ayifii s'eelliide, kallii erenna; haytsaykka sisiide, taw gideedda gi erenna. **9** Kase haneeddawe sintsanawukka simmiide I hanana; k'ay ha'i haniidde de'iyaaubaykka kase haneeddawaa. Hewaa diraw, saluwaa gufantsan ooratsabaa giyaawe ayaynne baawa. **10** Ooninne, «Be'ite! Hawe ooratsabaa» gooppe, hewe ooratsa gidenna; hewe nuuni yelettanaappe kase baggan haneeddawaa. **11** Kase aad'd'eeda wodetuwaan haneeddabatuwaa zaariide hassayiyaawe baawa; guyyeppe hananabatuwaakka untuntuppe guyyiyan ooninne hassayenna. **12** Taani eranchchay, Yerusaalamen Israa'eeliyaw kaate gidaade de'aaddi. **13** Taani biittan sa'aan de'iyaaawaa ubbaa k'ora k'oraade eranawunne aad'd'eeda eratetsan pilgga s'eellanaw ta k'ofaa k'achchaad. Yaataade asaa ubbaw S'oossay immeedda de'uu loytsi daaburssiyaabaanne nashechchiyaabaa gidiyaawaa akeekaad. **14** Saluwappe garssa baggan haneeddawaa ubbaa taani be'aad; shin ubbaykka mela; c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaawaa mala. **15** Geellay sittanaw danddayenna; k'ay bayinnabaakka paydanaw danddayettenna. **16** Taani won ta wozanaan hawaadan yaagaade k'oppaad; «Taappe kase Yerusaalame mooddeedda ubbatuwaappe taani wolk'kaamanne aad'd'eeda eranchcha gidaaddi. C'inc'atetsaanne eraa giyaawe I ayentto paac'c'aade eraad» yaagaad. **17** K'ay taani aad'd'eeda eratetsaappe, gooshshappenne eeyyatetsaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsay ayentto eranaw loytsi daaburaad. Shin wurssetsan hewekka c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala mela gidiyaawaa eraad. **18** Aad'd'eeda eratetsay dariyaa wode kayyoyiiaabay daree; eray dariyaa wodekka k'ay metuul daree.

2 Taani ta wozanaan, «Ane taw wolk'kaama nashshechchaa immiyaawe ayentto, k'ay de'iyaa de'uwaaw giddonkka lo'obay ayentto be'ana» yaagaade k'oppaad; shin hewekka mela. **2** Ubbaa gede miic'c'iyaaawe eeyyatetsaa gidiyaawaa, k'ay daro nashechchaykka ayinne go'ennabaa gidiyaawaa akeekaad. **3** Hewe hewaa gidi utti de'ishshin, aad'd'eeda eratetsaa demmanaw amottaade, ta wozanaa woyniyaa eessan nashshechchaade, hewaa suganaw eeyyatetsan k'ofaa k'achchaad. K'ay Asay ha sa'aa bolla barew de'iyaa k'antsa wodiyaaw aatsiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa lo'o ogiikka hawaa gaade k'oppaad. **4** K'ay hara itti wolk'kaamabaa ootsaad; taw de'iyaa keetsatuwaa kees'saad; woyniyaa turaakka tokkaad. **5** Dumma dumma atakiltiyyaanne ayifiyaa

ayifiyaa mitsatuwaa tokkiyaa sa'aanne Asay shemppiyaa sa'aa gannatiyaadan loytsaade giigissaaddi. He sa'aan dumma dumma ayifiyaa mitsatuwaa ushshanaw, haatsaa dagayiyyaa sa'aa zeeraade giigissaaddi. **7** Attumanne mac'c'a ayiletuwaa shammaad; k'ay ta son yeletteedda hara ayiletuukka taw de'iino. Taappe kase Yerusaalamen de'eedita oowaappenne dariyaa mehiyaa, deeshshaanne dorssaa wudiyaaw haaraad. **8** Taani mooddiyaa dumma dumma biittatuwaappe bonchcheteedda kaate golliyaa duretaa ayissaade, daro work'kaanne biraa taw dagayaad. K'ay, taana sabbiide yes's'iyaa attumanne mac'c'a yetsanchchatuwaa k'as'araad; hewaa bollakka, asaw nashshechchaa immiyaa loytsi daro mac'c'a asaakka shiishshaad. **9** Hewaa diraw, taani taappe kase Yerusaalamen de'eedita ooppenne aad'd'eeda wolk'kaama asaa gidaaddi. Ta aad'd'eeda eratetsaykka taananna wurssetsay gakkanaw de'eedita. **10** Ta ayifii s'eelleeddabaanne ta wozanay amotteeddabaa ubbaa demmaad; ta asatetsay koyiyaa nashshechchaa ubbaakka diggabeykke. Taani ootseedda oosuwa ubbaan nashetay; ta daaburaw wod'iikka hewaa. **11** Gido shin, hewaa ubbaa ootsa simmaade taani akeekiya wode, loytsi taani aw daabureeddawe ubbaykka mela gidiyaawaa be'aad. Saluwaa gufantsan go'iyaaawe ayaynne baawa; ubbaykka c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala. **12** Hewaappe guyyiyan, taani aad'd'eeda eratetsay, eeyyatetsaynne gooshshay ayentto paac'c'aade eranaw k'ofaa doommaad. Kaatiyaa kotoan kaatetiyaaw hara kaatii kase oosetteeddawaappe aad'd'iyaa harabaa ay ootsanee? **13** Taani hawaadan yaagaad; «Tumukka poo'uu dumaappe keekiyaawaadan, aad'd'eeda eratetsay eeyyatetsaappe keekke. **14** C'inc'c'a asatu barenttu denddiyaa sa'aanne biide gakkiiyaa sa'aa eriino; shin eeyyatuu hewaa ubbaa erikino» yaagaad. Gidoppe attina, untuntuu laa'uwaaw wurssetsaykka ittuwaa. **15** Taani ta wozanaan, «Eeyyaa gakkiiyaa kaac'ay taanakka gakkke; yaatina, taani aad'd'eeda eranchcha gidiyaawe taana ayaa maaddii?» yaagaade k'oppaad. K'ay taani ta wozanaan, «Hawe ubbaykka mela!» yaagaad. **16** Ayaw gooppe, eeyyina aad'd'eeda eranchcha gidina, hayk'kuwaappe hefintsan simmiide, Aa hassayiyaawe baawa; sintsappe yiyyaa laytsatuwaan nuuni ubbaykka dogetti attana. Eeyyay hayk'k'iyaaawaadan, aad'd'eeda eranchchaykka hayk'k'ee. **17** Metuwaappe attina, go'iyaaawe bayinna diraw, ha sa'aa de'uu taana iiteedda. Hewekka mela; c'arkkuwaa oyk'k'anaw yederssiyaabaa mala. **18** Saluwaa gufantsan taani loytsi daaburaade demmeedda ta mas'uwaaw ubbaa taappe guyyiyan yiyyaa uraw yeggaade biyaa diraw, taani daabureeddawe ubbay taana iiteedda. **19** Taappe guyyiyan yiyyaa bitanii aad'd'eeda eranchchento eeyentto ooni eri? Shin I oona gidinakka, taani loytsi daabureeddawaanne ta c'inc'c'atetsan taani demmeeddawaa ubbaa barew akkiide, goda gidanawaa; yaatooppe, hewekka mela. **20** Hewaa diraw, saluwaa gufantsan hawaa keeshshaa ayaw daaburaaditaashsha gaade ta wozanaan kayyotaad. **21** Asi bare de'eedita laytsan barew de'eedita aad'd'eeda eratetsan, eraaninne hiillan daaburiide demmeeddawaa ubbaa ayinne daaburiibeennawoo yeggiide bee. Hewekka k'ay, hadanne likke gidennawaa. **22** Yaatina, saluwaa gufantsan Asay loytsi daaburiide ootseeddawaappe ubbaappe ayaa go'aa demmeeddee? **23** I bare de'uwaaw laytsan daaburiyaa daaburay ubbay kayyottooppenne kayyoppe harabaa ayinne aw gujienna;

haray atto k'ammakka Aa huup'ii k'ofaappe shempenna; gido shin, he ubbaykka mela. **24** Hewaa diraw, asaw go"aa gidiyaawe ayee gooppe, Asay bare daabureeddabaappe miiddinne ushiide nashetiyaawaa. He nashechhaykka k'ay S'oossaa kushiyaappe imetteeddawaa gidiyaawaa taani akeekaad. **25** Ayaw gooppe, Aa shene gidanawaa d'ayooppe, min ushshinakka asaw nashechchay hak'an beettii? **26** S'oossaa nashechchiyaaw uraw S'oossay c'inc'c'atetsaa, eratetsaanne nashshechchaa immee; nagaranchchaw mata I daaburiide shiishshanaadan, daaburaa immee; shin I shiishsheeddawaa S'oossay akkiide, barew yayyiyaawoo haraw immee. Hewaa diraw, ha ubbaykka hadanne c'arkkuwaa oyk'kanaw yederssiyaabaa mala.

3 Ubbabaw wodii de'ee; saluwaappe garssa baggana oosettiyaabaw ubbaw, Aa laysay laysay de'ee. **2** Hewaa diraw, yelettanaw wodii de'ee; hayk'kanawukka wodii de'ee. Tokkanaw wodii de'ee; tokkeeddawaa shoddanawukka wodii de'ee. **3** Wod'anaw wodii de'ee; patsanawukka wodii de'ee. Kolanaw wodii de'ee; k'ay kees's'anawukka wodii de'ee. **4** Yeekkanaw wodii de'ee; miic'c'anawukka wodii de'ee. Kayyottanaw wodii de'ee; k'ay nashettiide yes's'anawukka wodii de'ee. **5** Shuchchaa laalanaw wodii de'ee; shuchchaa shiishshanawukka wodii de'ee. K'oomettanaw wodii de'ee; k'ay shaakketanawukka wodii de'ee. **6** Koyiide demmanaw wodii de'ee; bayzzanawukka wodii de'ee. Shiishshi oyk'kanaw wodii de'ee; laalanawukka wodii de'ee. **7** Peed'anaw wodii de'ee; sikkanaawukka wodii de'ee. C'o'u gaanan wodii de'ee; k'ay haasayanawukka wodii de'ee. **8** Dosanaw wodii de'ee; is's'anawukka wodii de'ee. Olaw wodii de'ee; saroo wodii de'ee. **9** Yaatina, oosanchchay bare daabureedda daaburaappe ayaw wodi'yaaw demmeeddee? **10** Taani k'ay, asaa naanatu daaburiide ootsana mala, S'oossay immeedda gedii loysi dees'o gidiyaawaa be'aad. **11** S'oossay ubbabaa Aa wodiyaan wodiyaan loytsiide ootseedda. S'oossay asaa wozanaan med'inatetsaa ootseedda; hewaa gidooppenne, S'oossay ootseeddawaa ubbaa koyiruwaappe wurssetsay gakkanaw, Asay wurssiide eranaw danddayenna. **12** Hewaa diraw, Asay bare de'eedda laysan lo'iyaaawaa ootsiyaawaappenne, nashetiyaawaappe aad'd'yaawe ayayanne bayinnawaa taani akeekaad. **13** K'ay, asaw aw Aa daaburaw waaga gidiyaawe muusaaninne ushshan barena nashechchiyaawaa; hewekka aw S'oossaa imetteedda imotaa. **14** S'oossay ootseeddawe ubbay med'inaw de'iyaaawaa gidiyaawaa taani eraad; I ootseeddawaa bollan guujanaw woy aappe haa guutsanaw danddayetenna. S'oossay hewaa ootseeddawe, Asay barew yayyiide bonchhanaassa. **15** Ha'i haniidde de'yaabay woy siintsappe hananaw de'iyabaay ubbay kase aad'd'eeda wodiyaan haneeddawaa; ayaw gooppe, S'oossay kase haneeddawe zaari zaaridekka hananaadan ootsee. **16** K'ay taani, saluwa gufantsan geeshsha pirddaa sa'aan itatetsay, s'illoetsaa saankka nagaray de'iyaaawaa be'aaddi. **17** Ta wozanaan, «S'oossay s'illuwaanne itaa laa'uwaakka pirddaa shiishshana; ayaw gooppe, S'oossay allaalle ubbawunne oosuwa ubbaw wodiya keeri wotseedda» yaagaade k'oppaaddi. **18** K'ay taani ta wozanaan, «Asay do'atuwaappe keekennawe untuntta bessanaw, S'oossay untuntta paac'c'ee» yaagaad. **19** Ayaw gooppe, asaa gidina, do'atuwaa gidinakka, untunttu kaac'ay ituwaa; ituu hayk'k'iyaaawaadan, yenkuukka hayk'k'ee. K'ay laa'uukka itti c'arkkuwaa shemppiino; hewaa

diraw, asatuukka do'atuwaappe keekikkino; hewekka mela. **20** Untunttu laa'uukka itti sa'aa biino; laa'uukka biitaappe med'etteedda diraw, biitaw simmiino. **21** Yaatina, asaa shempuun saluwaawe pude kesiyaawaanne do'atuwaa shempuun biitaa c'iimmaw duge wod'd'iyaaawaa shaakkiide eranaw danddayiyaawe oonee? **22** Hewaa diraw, Asay bare ootseedda oosuwaan nashetiyaawaappe keekiyaawe harabay aw bayinnawaa be'aad. Ayaw gooppe, aw de'iyaa lo'o kaac'ay hewaa s'alala. Asi hayk'k'ichchooppe aappe guuyiyaan haniyaawaa bessanaw, Aa hayk'k'uwaappe guyye ahanaw danddayiyaawe oonee?

4 Taani k'aykka, saluwa gufantsan Asay asaa ayaa keeshshaa naak'k'intonne s'eellaad. Naak'etteeddawanttu barenta mintsetsiyaawaa d'ayide yeekkiino. Naak'k'iyaawanttoo wol'k'aama maatay de'iyaaawaappe attina, naak'ettiyaawanta maaddiyaawe ooninne baawa. **2** Hewaa diraw, taani, «Ha'i pas'a de'iyaaawantuppe kase hayk'k'ichcheeddawanttu keeka» yaagaad. **3** Gido shin, ha laa'uwaappekka aad'd'iide k'ay, mule yeletibeennawanttu kaac'ay lo'a; ayaw gooppe, untunttu saluwa gufantsan oosettiya naak'uwa muliyya be'ibeykino. **4** Asay bare amotteeddabaa demmanaw loysi daaburiide ootsee; shin he daaburay bare laggiyaa bollan k'anaatiyaa k'ofaappe dendeeddawana gidiyaawaa taani akeekaad. Hewekka k'ay mela; c'arkkuwaa oyk'kanaw yederssiyaabaa mala. **5** Bare kushiya s'aas'iide, utti aggiyaa azallay, kolsaan hayk'k'ee. **6** Daaburaaninne c'arkkuwaa oyk'kanaw yederssiyaabaa mala jaaman daaburiide demmiyaa laa'u kushiyaappe, woppa demmiyaa itti kushiya daree. **7** K'ay taani, saluwa gufantsan mela gideddawaa itti harabaakka be'aaddi. **8** Hewekka itti barekka de'iyaa bitaniyaabaa; aw attuma na'ay woy ishi baawa. Shin I daaburiyaa daaburaw zaway baawa; k'ay barew de'iyaaan alenna. I barekka barena oochchiidde, «I ta hawaa oossi daaburaytaa? Taana ta huup'iyaa ayaw nashshechchaa diggaytaa?» yaagiide oochcheedda. Hewekka k'ay hadabaanne tugga de'uwa. **9** Ittuwaa gidiyaawaappe laa'a gidiyaawe lo'a; ayaw gooppe, untunttu oosuun ittuwaawaappe aad'd'iide, lo'o ayifiyaa immanaw danddayee. **10** K'ay, laa'uwaappe ittuu kunddooppe ittuu dentsee; shin barekka de'iyaa uray kunddooppenne Aa dentsiyaawe bayinna diraw, aw aayye ana! **11** Meego wodiyaan laa'uu ittippe gisooppe ho'ee; shin barekka gisiyaa uraa hak'appe ho'anaw danddayii? **12** Itti Asay barekka te'anaw danddayenna metuwa laa'u asatuu ittippe ek'ettiide, te'anaw danddayiino. Heezzu kutsaan dook'etteedda wodoruukka elle duus's'enna. **13** Lo'o zoriyaa akkena c'ima kaatiyaappe hiyyeesaa gidooppenne, aad'd'eeda eranchcha yalagay keeka. **14** Ayaw gooppe, I he hiyyeesaa gidiyaa sa'aappe dendiide, woy k'asho golliyaappe kesiide, bare biitan kaate gidiyaa sa'aa gakkanaw danddayee. **15** Saluwa gufantsan de'iyaaanne hamettiya asaa ubbay kaatiyaa kawutetsaa arataa laatiyaa yalaga kaalliyaawaa be'aad. **16** Itti kaatii moodiyyaa Asay paydu bayinna o'ora gidanaw danddayee. Shin kawutaappe I kichchiyaa wode, I ootseeddabaw ooninne Aa galatenna. Hewaa diraw, ha ubbaykka mela; c'arkkuwaa oyk'kanaw yederssiyaabaa mala.

5 S'oossaa golliyaa geliyaa wode, ne gediya akeekaade tangga. Sisanaw mataa shiik'iyaaawe, eeyyatuu yarshshuwa shiishshiyaawaappe aad'd'ee; ayaw gooppe,

untunttu iita oosuwa ootsiidde de'iyaaawaa erikkino. **2** Ne doonaan haasayanaw, S'oossaa sintsanka biddanaw elleelloopa. K'ay itibaa S'oossaw immana gaade ne wozanaan elleellaade geppa kichchoppa; ayaw gooppe, S'oossay saluwaan, neeni k'ay hawaan sa'aan de'aassa; hewaa diraw, ne haasayiyyaa k'aalay guutsa gido. **3** Hirggay dariyaa wode, k'amman akumuukka daree; hewaadanka, biddetsaa daruu eeyyatetsaa k'aalaa kessee. **4** S'oossaw neeni geppeeddawaa polanaw gam"oppa; ayaw gooppe, gam"iyaa eeyyatuwaan S'oossay nashettana. Hewaa diraw, neeni geppeeddawaa ubbaa pola. **5** Itibaa S'oossaw geppiide, polennan aggiyaawaappe koyiro geppenaan aggiyaawe lo"a. **6** Neena ne doonay naganar yeggennaadan, ne doonaa zawaappe aad'd'eeda yeda ootsoppa; k'ay S'oossaw ootsiyaawoo, «Kasekka hawaa taani akeekenan geppaad» gooppa. Ayaw gooppe, hewaa S'oossay loytsi hank'k'etsiyaa diraw, neeni daaburaade demmeeddawaa, ne kushiyyaa oosuwa ubbaa I bare hank'k'uaan k'uc'k'iide d'ayissanaw danddayee. **7** Daro akumuwa akumettooppenne woy k'ay darobaa haasayooppenne he ubbaykka mela; hewaa diraw, neeni hewaa agga agaade S'oossaw yayya. **8** Itti kawutetsay bare biittan de'iyaa hiyyeesatuwa naak'k'ishiinne pirdaa geellayishin neeni be'ooppe, darina malalettoppa. Itti itti kaappoo aappe bollaanan suntsettiide, Aa s'eelliyaa hara kaappuu de'ee. K'ay untunttu laa'uwaappekka bollaanna suntsettiide, untunttu s'eelliyaa hara kaappatuukka de'iino. **9** Haray attina, kaatiyaa gidooппenne, goshsaappe beettiyaa ayifetuu d'ayooppe, worri de'ananw danddayenna. **10** Biraa dosiyaa uraw biri gidi erenna; durretanaw siik'iyaa uraykka miishshaa kali erenna. Shin ha ubbaykka mela. **11** Duretetsay dariyaa wode, miyaabaykka hewaa keeshshaa daree. Yaatina, bare mas'uwaaw c'oo ayifiyaan s'eelliide, «Taani dure» gaanaappe attina, harabaa aw ayaa maaddii! **12** Oosuwa ootsiyaa Asay guutsa min, daro min, saro gem'ishshuwa gem'ishiide ak'ee; shin durii bare duretetsaw ubbaa wode un'ettiide k'oppiyaa diraw, gem'ishshuwa d'ayiide de'ee. **13** Saluwa gufantsan loytsi kayyoyiyaawaa harabaakka taani be'aad; iita wodiyaan barena maaddo giide, Asay barew de'eeddawaappe guyye wotsiide dagayee. **14** K'ay he duretetsay itti iitabay gakketina d'ayi kichchee. I na'aa yeleeeddawaa gidooппekka, na'aa laatissiyaawaana d'ayiide, mela attee. **15** Asi ubbay koyiro kallo yeletteeddawaadan, mela kushiyaanna simmiide baana. Ay keeshshaa I daaburiide ootsooppenne, bare daabureeddabaappe akkiide biyaabay ayaynne baawa. **16** Asi kallo yelettiide, kallo guyye simmiyaawekka k'ay loytsi kayyottiyaa iitabaa. Aa daaburay ubbay c'arkkuwa uc'ciyaawaadan mela gidowaappe sintsan, I hewan ayaa maadettii? **17** I bare laytsaa ubbaa d'uma de'uwaan, kayyuwaan, yilotiyaawaan, harggiyaaninne hank'k'uaan wirtsoe. **18** Hewa hewaa gidooппenne, taani akeekeddii itti lo"obay de'ee; hewekka saluwa gufantsan S'oossay Asay de'anaadan immeedda k'antsa laytsaa gidon, Asay daaburaappe miyaawe, ushiyaawenne nashettiyaawe lo"anne bessiyaawaa. Ayaw gooppe, Aa kaac'ay hewaa. **19** S'oossay asaw duretetsaanne mas'uwaaw immiyaawe, bare daaburaa gatiyaa demmiide, miiddinne ushiide nashettanaassa. Hewekka k'ay S'oossaappe aw imetteedda imotaa. **20** S'oossay Aa wozanaan ubbaa wode nashshechchaa kuntsi wotsiyaa diraw, I bare de'uwa laytsaabaa daro k'oppenna.

6 Saluwa gufantsan asaa bolla gakkiiyaa loytsi iitabaa taani be'aad. **2** S'oossay asaw mas'uwaaw, duretetsaanne bonchchuwa ubbaa immee; aw koshshiyaabaappe ayaanne pac'issenna. Shin, aw imetteedda mas'uunne duretetsaa ubbaan keetsaw nashettana mala, kumentsaa sheniyaaw aw immenna. Hewaa s'alalaaakka gidenna; I daaburiide demmeeddawaan hara daaburiibeennawe nashshettanaadan ootsee. Hewekka hadanne loytsi kayyottiyaa iitabaa. **3** Itti Asay s'eetu naanatuwa gakkanaw yeliide, adussa laytsaa de'iide ec'ananw danddayee; shin I barew imetteeddawaan nashettiyaaw kaac'ay aw d'ayooppe, k'ay wurssetsan bonchcho mooguwaakka moogettennan attooppe, aappe bare daay uluwaan hayk'k'iide yeletteedda boshay keeka gay. **4** Ayaw gooppe, he boshay c'oo yeletteedda; simmiide k'ay, Aa oninne hassayenna d'umaw bee; Aa suntsaykka he d'uman kamettiide attee. **5** I aawaa poo'uwaaw be'ibeenna; de'uwaabaykka ayentto eribeenna. Hinkko bitaniyaawaappe aad'd'iide shemppiyaawe Aa. **6** Hewaa diraw, nashechchay bayinnan de'ishiina, laa'u sha'u laytsaa de'iyaa asaappe he boshaa kaac'ay lo'a. Ayaw gooppe, wurssetsan laa'uukka itti sa'aa biino. **7** Asi daaburiide ootsiyaa ubbay barew miyaawaa demmanaassa; shin Aa uluu awudenne gidanawaa gi erenna. **8** Yaatina, c'inc'c'a Asay eeyyaappe ayaan keekii? Hiyyeesaykka loytsi c'inc'ciide, haratuu sintsan waan simerettanento eriyaawe aw ayaa maaddii? **9** Ayifiyaan be'iyaaawe amottiyaawaappe keeka. K'ay hewekka c'arkkuwaaw oyk'k'ananw yederssiyaawaa mala mela. **10** Haniyaabay ubbaykka kasetiide kuushetti utteedda. Itti itti Asay waananaw de'into, adussa wodiyaappe kase baggan eretti utteedda; k'ay ay asayenne bareppe minniyaawaana gaaddatanaw danddayenna. **11** Haasayay c'orattiyaaw wode, hadabay c'orattee; hewe yaatina, asaa ayaa maaddii? **12** Hada gidiide, kuwaadan c'oo aad'd'iyaa guutsa laytsaa bare Asay wootiide aatsanaw koshshintto eriyaawe oonee? K'aykka Asay hayk'k'iide bi kichchina, saluwa gufantsan hananaw de'iyawaa asaw odanaw danddayiyaawe oonee?

7 Gatii al"o gideedda lo"o shittuwaappe lo"o suntsay aad'd'ee; yelettiyaa gallassaappekka hayk'k'iyaa gallassay lo'a. **2** Gibiraa goliyyaa biyaawaappe, yeeeko goliyyaa biyaawe lo'a; ayaw gooppe, asaa ubbaa wurssetsay hayk'k'o; pas'a de'iyaa asaykka hewaa bare wozanaan wotsanaw koshshee. **3** Miichchaappe kayyuu keeka; ayaw gooppe, kayyuu som"uwaaw kares'issooppekka wozanaa poo'issee. **4** Ubbaa gede nashechchaykka s'alalaa k'oppiyaa uray de'ooppe, he uray booza; shin c'inc'c'a Asay hayk'k'uaabaakka k'oppee. **5** Eeyyatuu sabbiide yes'siyaa yetsaa sisiyaawaappe, aad'd'eeda eranchcha Asay seeriyaa seeraa sisiyaawe lo'a. **6** Eeyyaa miichchay, suuppa aguntsaa taman yeggina ees'siide d'uu'iyawaa mala. Hewekka k'ay mela. **7** Sugetsaa oosuu aad'd'eeda eranchchaa booza kessee; magans'saa asaappe akkiyaawekka wozanaa bayzee. **8** Ay yewoo gidooппenne, doometsaappe wurssetsay keeka; k'ay otoranchcha uraappekka danddayanchcha uray keeka. **9** Hank'k'uu azallatuuluu haluwa kewanaw go'ettiyaa miishshaa gidiyaa diraw, elle hank'k'ettoppa. **10** «Ha"i wodiyaappe kase aad'd'eeda wodii ayaw keeka gideedee?» gaade oochchoppa; ayaw gooppe, hewaa mala ooshay aad'd'eeda eranchcha giyaa Asay oochchiyaaw ooshaa gidenna. **11** Ha sa'aan Asay ubbay aad'd'eeda eranchcha gidanaw koshshee; ayaw gooppe, aad'd'eeda eratetsaa demmiyaawe

mas'uwaa laattiyaawaappe guus'senna. **12** Miishshay asaa itaappe kammiide ashshiyawaadan, aad'd'eeda eratetsaykka ashshē. Shin, aad'd'eeda eratetsay miishshaappe dariyaawe, I asaw de'uwaa immanaw danddayiiaawaana. **13** Ane S'oossay ootseeddawaa akeeka! S'oossay geellayeeddabaa ooni suurissanaw danddayii? **14** New ubbabay giigeedda wodiyaan nashetta; k'ay metuu gakkiiyaa wodiyaankka akeeka; ayaw gooppe, nashshechchaa gidina, meto gidina, S'oossay yeddiyaa wodiyaan yee. Shin hak'awe kasetiide yaanentto, neeni erakka. **15** Ha mela gideedda laytsan tawaan darobaa taani be'aad. Hewekka, geellay bare geellatetsaa ootsiidde, adussa laytsaa de'iyaa wode, s'illotetsaa ootsiyaa s'illuu k'antsa laytsan hayk'ee. **16** Hewaa diraw, neeni elle d'ayennaadan, loytsi daro s'illuwaaw woy loytsi daro aad'd'eeda eranchcha gidoppa. **17** K'ay wodi bayinnan neeni hayk'ennaadan, ubbaa balaa iitanne gidoppa; ubbaa mojojja eeyyanne gidoppa. **18** Ha ubbankka S'oossaw yayyiiaa uray, meto ubbaappe s'oonuwaan kesanaaw danddayiiaa diraw, neeni daro iita woy daro s'illuwaanne gidennaan giddo asaa gida. **19** Aad'd'eeda eratetsay aad'd'eeda eranchchatoo immiyaa wolk'ay tammu katamatuwaa mooddiyaa asatoo wolk'aappe daree. **20** S'illobaa s'alala ootsiidde, nagaraa ootsenna Asay ha sa'aa bolla baawa. **21** Asay haasayiyaa k'aalaa muliyaa hayzzaadde polana gooppa; neeni muliyaa hayzzana gooppe, ne k'oomay neena shek'kishshin, neeni sisana. **22** K'ay neenikka ne huup'iyaaan haratuwaa shek'keeddawaa ne wozanay eree. **23** Hawaa ubbaa taani aad'd'eeda eratetsan pilggaade s'eellaaddi; yaataade, «Taaniikka aad'd'eeda eranchcha gidana» yaagaaddi. Shin taani geeddawaadan hanibeenna. **24** Aad'd'eeda eratetsay ubbaa gedekka haakuwaan de'iyawaanne c'iimmbaa; yaatina, Aa k'oriide demmanaw danddayiiaawe onnee? **25** Taani eranaw, pilgga s'eellanaawunne aad'd'eeda eratetsaanne yewuwaa ubbaa wurssetsaa eranaw, k'ay nagaray eeyyatetsaa gidiyawaanne eeyyatetsaykka gooshshaa gidiyawaawaa eranaw, ta wozanaa yuushsha yuushshaadde k'oppaad. **26** Taani hayk'kuwaappe aad'd'iide c'ammiyaa hara ittibaa pilgga s'eellaade demmaad; hewekka, Izi wozanay p'ire woy iggir birataa gidina, Izi kushii sanssalataa mala gideedda itti mac'c'a mishiratabaa. S'oossaa nashshechchiyaa uray ippe kessi akkana; shin nagaranchchaa Aa bare p'iriyaa waas'aade oyk'kana. **27** Eranchchay hawaadan yaageedda; «Taani kaala kaalaade, pilgga s'eellaade, haraa demmeeddawe hawaa. **28** Hewekka, taani hachchi gakkanaw koyaadde demmabeennawaa. Sha'u attuma asaa gidoppe bonchchuu bessiyaa itti asaa s'alalaa demmaad; shin mac'c'a asaa gidoppe ittinnonne demmanaw danddayabeykke. **29** Taani k'oraade demmeedda harabay, S'oossay asaa suure k'ofay de'iyawaantta ootside med'd'eedda; shin Asay daro hiillaa ogiyaa koyiide beedda» yaageedda.

8 Aad'd'eeda eranchcha asaa mala Asay onnee? Yewotuwaaw ubbaa biletsaa eriyaawe onnee? Aad'd'eeda eratetsay pashikkisiide, d'umeedda som'uwaa poo'issee. **2** Kaatiyaw azazetta; ayaw gooppe, azazettanaw neeni kase S'oossaa sintsan c'aak'k'a uttaadda. **3** Ubbaa wode iita oosuwaaw ootsoppa; ayaw gooppe, kaatii bare koyeeddawaa ootsanaw danddayiiaa diraw, neeni Aa sintsaappe elle d'ayana. **4** Ubbabaa ootsanaw kaatiyaw maatay de'ee; yaatina, «Ayaw hawaa ootsaaddii?» yaagiide Aa oochchanaw danddayiiaawe onnee? **5** Aa azazuwaa poliyya uray murettena; aad'd'eeda

eranchcha Asay likke gidiyaa wodiyaanne ootsiyaa ogiyaa eree. **6** Itti asaa bolla dees'o metuu gakkintonne, yewuwaa ubbaaw aw Aa wodiinne Aa ogii ogii de'ee. **7** Sintsaappe hanana timbittiyaa eriyaawe baawa; hewaa diraw, «Hawa hanana» giide odanaw danddayiiaawe onnee? **8** Shemppuu shaakkettiide biyaa gallassi oyk'k'iide, te'anaw danddayiiaa Asay baawa; woy hayk'kuu bare gallassan yeennaadan digganaw danddayiiaa asaykka baawa. Hewe onninne kessi akkanaw danddayinna olaa. Hewaa diraw, hayk'kuwaa sintsan iitatetsi iitaa ootsiyaa uraa ashshi akkena. **9** Saluwaa gufantsan haniyaawaa ubbaa taani akeekaade k'oppiyaa wode, itti Asay barew mooddiyaa maataa hara asaa k'ohanaw go'ettiyaawaa be'aad. **10** K'ay iita asatuu bonchchuwaan moogettishina be'aad. Hewaappe aad'd'iyawekka k'ay, mooguwaappe simmiyaa wode, untuntutu he iitatetsaa ootseedda katamaa Asay shiik'iide, untuntutta sabbishshina sisaad. Hewe ubbaykka mela. **11** Aassi halchchiide iitabaa ootsiyaa gaasuu, iitabaa ootseedda asatuwaa ellekka muriyaabay bayna diraassa. **12** Nagarachchay s'eetu gede iitabaa ootsishina, Aa laytsay aduk'kooppekka, S'oossaw yayyiiaawanttoo sa'ay lo'anawaa taani eray. **13** Iitatu S'oossaa yayyenna diraw, sarotetsay untunttoo baawa; S'oossaw untuntutu yayyenna diraw, untuntutu barekka kuwaadan k'aammama. **14** Ha sa'aan oosettiyaaw itti hadabay de'ee; hewekka, geeshsha asatuu nagarachchatoo yiyya muruwaa akkina, nagarachchatuu k'ay, geeshshatoo yiyya lo'obaa akkiino. Ha ubbaykka mela. **15** Hewaa diraw, Asay bare de'uwaaan nashetoope lo'a gaade k'ofaa immay; ayaw gooppe, Asay miyaawaappe, ushiyaawaappenne barena nashshechchiyaawaappe aad'd'eeda lo'obay aw saluwaappe garssa baggana haray baawa. S'oossay aw immeedda laytsan I daaburiide demmeeddawaan hewaadan ootsooppe, nashetanaw danddayee. **16** Taani aad'd'eeda eratetsay ayento eranawunne Asay ha sa'aa bolla daaburiyaa daaburaa akeekanaw halchhaad; wurssetsan Asay gem'ishuwaaw d'ayiide ootsiyaa duus'senna oosuude de'iyawaaw be'aad. **17** Hewaappe guyyiyaan, S'oossay ootseeddawaa ubbaa be'aad. K'ay saluwaappe garssa baggan oosetteedda oosuwaaw Asay pilggiide eranaw danddayennawaa eraad. Asi ay keeshshaa daaburiide pilggi s'eellooppenne, Aa biletsaa eranaw danddayenna. K'ay aad'd'eeda eranchcha asay, «Taani hawaa eray» gooppenne, I eranaw danddayenna.

9 Ha ubbaa yewotuwaabaa adussa wodiyaaw taani k'oppeeddawaappe guyyiyaan, aad'd'eeda eranchchaanne s'illuwaaw gideedda asatuunne untuntutu oosotuu S'oossaa kushiyan de'iino gaade k'achchaad; shin siik'uu naagiyaaw, is'uu naagiyaaw ooninne barena naagiyaawaa kasetiide erenna. **2** Dummatetsay bayinnan de'ishiiina, ubbaa gakkiiyaa kaac'ay ittawaa; s'illuwaaw gidina makkalanchcha gidina, lo'a gidina iita gidina, geeshsha gidina tuna gidina, yarshshuwaaw yarshshiyaawaa gidina yarshshenawaa gidina, untuntutu ubbaa kaac'ay ittawaa. Lo'o asaw nagarachchaawaappe keekkiyaa kaac'i baawa; c'aak'uwaa c'aak'kanaw yayyiyaawekka c'aak'kanaw s'aliyaawaappe dummatenna. **3** Asaa ubbaa kaac'ay ittawaa gidiyaaawe, ha sa'aa de'iyaa hara iitatetsaakka mala daro iita. Asi de'uwaaan de'eedda laytsan ubbaan Aa wozanay iitatetsaaninne gooshshan kumiide de'ee; wurssetsan hayk'k'i aggee. **4** Hayk'k'eedda gaammuwaappe pas'a de'iyaa kanay keeka; ayaw gooppe, pas'a de'iyawaantunna de'iyaa asaw hidootay de'ee. **5** Pas'a de'iyaa asatuu itti

gede hayk'k'anaw de'iyawaa eriino; shin hayk'k'eeddawanntu ayaanne erikkino. Unttuntu mulekka dogetti kichcheeddawanntu gidiyaa diraw, ayinne maaddikkino. **6** Unttuntu siik'uu, is'uunne k'anaatii ubbay untuntunna ittippe d'ayikichchedda. Hewaa diraw, hawaappe hini baggan saluwaaw gufantsan oosettiyyaa yewuwaaw ubbaan untunttoo med'inawukka kaac'i baawa. **7** Baade, ne k'umaa nashshechchan ma; ne woyniyaa eessaakka ne wozanay pashikkishina usha. Ayaw gooppe, S'oossay hewaa new kaseppekka immi wotsedda. **8** Ubbaa wode ne mayuu bootsa gido; ne huup'iyankka zayitiyyaa oketa. **9** Saluwaappe garssa baggana S'oossay new immeedda ha mela de'uwaaan, ne mela de'otuwaaw ubbaan neeni siik'iyaa ne machchattinna nashetaadde de'a; ayaw gooppe, neeni saluwaappe garssa baggana daaburaade ootseeddawaa ubbaappe neena gakkiiyaa saamay hewaa. **10** Ne kushii ootsanaw demmeeddawaa ubbaa ne kumentsaa wolk'k'an ootsa; ayaw gooppe, neeni baanasan duufuwaan oosuu, woy halchchuu, woy eray, woy aad'd'eeda eratetsi baawa. **(Sheol h7585)** **11** Taani saluwaappe garssaana harabaakka be'aad; hewekka, elleeliyaa wotsanchchatuu ubbaa wode s'oonikkino; woy mino olanchchatuukka ubbaa wode olan s'oonikkino; woy aad'd'eeda eranchchatuu ubbaa wode k'umaa demmikkino; woy c'inc'c'atuu ubbaa wode duretikkino; woy tamaareedda asatuu ubbaa wode sabettikkino. Shin ubbaykka kaac'ayinne wodii ootsowaadan hanee. **12** Hewaa bollakka k'ay, sintsappe yaanaw de'iyaa meto wodii awude gakkanentto, eranaw danddayiyaa Asay baawa; kafuu paallidde p'iriyaaan geliyaawaadan, woy molii maaggan oyk'k'ettiyaawaadan, Asay ubbay k'oppennaan gakkiiyaa iita wodiyaan oyk'ettee. **13** Saluwaaw gufantsuwan taani be'eeddabay harabaykka de'ee; hewekka aad'd'eeda eratetsay wolk'k'aama leemiso gidiyawaa. **14** Itti biittan itti guutsa Asay de'iyaa k'eeeri katamatta de'aw; he katamatto itti wolk'k'aama kaatii olanaw denddee. Izo dooddeedda. **15** K'ay, itti hiyyeesaa shin c'inc'c'a gideedda bitanii, he katamatin de'ee; I bare aad'd'eeda eratetsan he katamaa ashsheeda. Shin, he hiyyeesaa bitaniyaa zaaretsiide hassayeeddabay baawa. **16** Taani, «Aad'd'eeda eratetsay wolk'k'aappe daree» yaagaad. Gido shin, aad'd'eeda eranchcha gidooппenne, hiyyeesaa Asay kad'ettee; I haasayiyaawaakka hayzziyaawe baawa. **17** Hewaa gidooппekka, deriyaa mooddiyaawe azallatuwaaw shiik'uwaan waassiyaa waasuwaaw sisiyaawaappe, leelan odettiyyaa aad'd'eeda eranchchaa k'aalaa sisiyaawe lo'a. **18** Aad'd'eeda eratetsay olaa miishshaappe lo'a; shin itti nagaranchcha Asay daro lo'obaa bayzsee.

10 Hayk'k'eedda uduns's'etuu sawiyaa zayitiyyaa shittuwaaw s'ink'k'etsanaw danddayiino; hewaadankka, guutsa eeyyatetsay aad'd'eeda eratetsaanne wolk'k'aama bonchchuwaaw bayzsee. **2** Aad'd'eeda eranchcha asaa wozanay Aa ushechchaw kaaletsee; shin booza asaa wozanay haddirssaw kaaletsee. **3** Eeyya Asay ogyiaan hamettiyyaa wodekka, aw akeeki baawa; hewaappe denddeeddawaan I booza gidiyawaa Asay ubbay eree. **4** Ne kaappuu ne bollan hank'k'ettooppenne, ne suntsetteedda sa'aappe kichcha kichchoppa; ayaw gooppe, c'o'u giide danddayiyaawe wolk'k'aama bayzzuwaakka atto giissee. **5** Saluwaaw gufantsan taani be'eedda hara iitabay de'ee; hewekka deriyaa mooddiyaawanntu ootsiyaa naak'uwaaw. **6** Eeyyatuu daro d'ok'k'a sunsatsatsaa oyk'k'iide de'iyaa

wode, duretuu hirkki zik'k'a sa'aan utteeddino. **7** Taani, ayiletuu mooddiyaawanntu daro toggiide biishshinanne k'ay mooddiyaawanntu ayiletuwaadan gediyaan hamettishin be'aad. **8** Ollaa bookkiyaa uray he ollaan I kunddana; k'ay gimbbiyaa dirssaa koliyaa uraa shooshshay dukkana. **9** Shuchchaa Aa sa'aappe aatsi yeggiiyaa uray he shuchchaan deshettee; k'ay mitsaa k'oo'iyaa uraykka he mitsan deshettee. **10** Dulddumeedda kalttaa poshennan c'oo k'oo'ooppe, daro wolk'k'aa wurssee; shin aad'd'eeda eran ootsiyaawe oosuwaaw darssee. **11** Shooshshay dukki diggina, shooshshaa jollissanaw ayanttiyaa ayanttuu he uraw aynne maaddenna. **12** Aad'd'eeda eranchchaa haasayay aw bonchchuwaaw imissee; shin eeyyay bare doonaappe keseedda k'aalan I barew metuwaan gelee. **13** Eeyyay bare haasayaa booza k'aalan doommiide, iitatetsaaninne gooshshan polee. **14** Eeyyay darobaa haasayee. Gidooppenne, sintsappe hananaw de'iyawaa ooninne erenna. Asi hayk'k'i kichchina, hananaw de'iyawaa aw odanaw danddayiyaawe baawa. **15** Eeyya Asay bare oosuwaan daaburee; I bare golle biyaa ogyiaa erenna. **16** K'eeeri na'aa gideedda kawuunne wonnta guuraanna gibiraa giigissiide, barenttoo miyaa kaappatuu de'iyaa biittay new aayye anal. **17** Bonchchetteedda kawuunne matsuwaassa gidennaan wolk'k'aanne minotetsaa demmanaw maaran miyaanne ushiyaa kaappatuu de'iyaa biittata galatteeeddaano. **18** Bitanii azalla gidooппe, Aa kaaray woddee; Aa kushii oosuwaaw billowaa gidooппe, Aa Gollii aatsee. **19** K'umaa miyaawaaninne woyniyaa eessaa ushiyaawan nashhechchay beettee; shin miishshay ubbabaa shamme. **20** Sisiyaawe baawa gaade ne wozanaa k'ofaan gidooппenne, kaatiyaa boroppa; woy ne gisiyaa kifiliyaan deriyaa boroppa; ayaw gooppe, ne geeddawaa saluwaaw kafuu woy, k'efiyaana med'etatu biide, untunttoo odana.

11 Ne ukitsaa haatsaa bollan olaa; daro gallassatuwaappe guyyiyaan, neeni zaaretsaade Aa demmana. **2** New de'iyaa mas'uwaa laappun woy, ubbaa hosppun sa'aan shaakkaade wotsa; ayaw gooppe, sintsappe ha sa'aa bolla ayi iitabay yaanentto, neeni erakka. **3** Shaarii haatsaan kumeeddabaa gidooппe, biittaa bollan iraa tige. Mitsay huup'issa kunddina gedissa kunddina, he bare kunddeedda sa'aan de'ee. **4** C'arkkuwaaw hanotaa naagiyaaw ooninne katsaa zerenna; k'ay shaarii denddanaw naagiyaaw ooninne bare katsaa c'akkenna. **5** C'arkkuu hak'anna bintto, Aa ogyiaa erakka; k'ay na'ay aatti uluwaan waan med'ettinttokka erakka. Hewaadankka, ubbabaa med'd'iyaa S'oossay bare oosuwaaw wooti ootsintto, eranaw danddayakka. **6** Wontta guuran gidinakka omarssan, ne zeretsaa zeriyaawaa agoppa; ayaw gooppe, wonttaw lo'ane aw omarssawe lo'ane neeni erakka. **7** Poo'uu nashechchiyaawaa. Awa ayifiyaa be'iyawekka lo'obaa. **8** Asi loytsi adussa laytsaa ha sa'aan de'ooppe, he ubbaa laytsankka nashetto. Shin d'uma wodetuwaaw k'oppa. Ayaw gooppe, he wodetuu aduk'kana. Yaanaw ubbaykka mela. **9** Neenoo yalagaw, yalagatetsay loytsi lo'obaa gidiyaa diraw, ne yalagatetsaa laytsan nashetta; ne wozaniyaa nashetto. Ne ayifii s'eelleeddabaanne ne wozanay amotteeddabaa ubbaa pola. Shin, he neeni ootseeddawaa ubbaa diraw, neena S'oossay pirddanaw de'iyawaa dogoppa. **10** Hewaa diraw, simmi ne wozanaappe hirggaa, ne bollaappekka seelaa digga. Ayaw gooppe, na'atetsayne yalagatetsay mela.

12 Ne yalagatetsaa laytsan neena Med'd'eeddawaa k'oppa. Metiyaa gallassatuu yeennan de'ishiina, neeni, «Taana hawe nashechchena» giyaa wodetuu gakkennan de'ishina, **2** awaynne poo'uu, aginayinne s'oolinttii d'umennan de'ishiina, iray bukki aad'd'inakka shaarii haa simmennaan de'ishiina, neena Med'd'eeddawaa k'oppa. **3** Ayaw gooppe, hewe golliyaa naagiyaawanttu kokkoriyaa wode, mino Asay k'uunniyaa wode, gaac'c'iyaa wanttu payduwaan guus's'eedda gaasuwaan gaachchaa aggiyaa wode, k'ay maskkootiyaanna s'eelliyaa wanttu galjiyaa wode gidanawaa. **4** He wode wogga ogiyaakko simmeedda penggetuu gorddettiyaa wode, gaac'c'iyaa wos'atuwaa kooshshay zik'ki giyaa wode, kafuwaa waasuu asaa gem'ishuwaappe beegotsiyaa wode, shin, yetsanchcha mac'c'a naanatuwaa yetsaa kooshshay leppiyaa wode gidanawaa. **5** He wodii Asay d'ok'ka sa'atuwaa kesianawunne aakko ogetuwaanna hemettanaw yayiyaa wode, ne huup'ii puulummiyaa wode, neeni neena danddayaade hemettiyaawe new is'siyaa wode, amoyiyaabay aggiyaa wode gidanawaa. He wodii Asay bare med'inaa golliyaa biyaa wode, yeekkiyaawantukka aakko ogiyaanna yeekkiidde yuuyiyaa wode gidanawaa. **6** Biraa k'ac'inay duus's'ennan, work'k'aa kerikka me'ennan, haatsaa otuukka pultuwaa lank'kiyaan me'ennan, haatsaa pude goochchiyaa wodoruukka duus's'ennan de'ishiina, **7** biittay kase bare aketeedda biittaakko simmennaan, shemppuukka barena immeedda S'oossaakko simmiide beenna de'ishiina, neena Med'd'eeddawaa k'oppa. **8** Eranchchay odiidde, «Hada! Hada! Ubbabayka mela!» yaageedda. **9** Eranchchaw aad'd'eeda eratetsay de'iyaa diraw, eratetsaa deriyaa asaa tamarisseeedda. I daro leemisatwaa pilggi k'oriide, ittuwaa ittuwaa Aa maaran maaran dummayiide ootseeedda. **10** Eranchchay likke gideedda k'aalaa demmanaw koyeedda; hewaa diraw, I s'aafeeddawe suurenne tuma. **11** Eranchchatuwaa k'aalay hentsanchchay wudiyaa laaggiyaa s'eeraa lee"o S'am"aa mala. K'ay ittippe shiishsheedda leemisotuukka gompaa gakkide geliyaa misimaaretuwaa mala. **12** Ta na'aw, ha ubbaappe bollaanna neeni naagettanaw koshshiyaabay de'ee. Mas'aafaa s'aafiide wurssanaw danddayettenna. K'ay darobaa pilggi s'eelliide aggenaan is's'iyaa wekka asatetsaa daaburssee. **13** Hekko ubbabay odetteedda; hewaa diraw, ubbabaw kuushshay hawaa: S'oossaw yayya; Aa azazuwaa naaga. Ayaw gooppe, hewe asaw waanna oosuwaa. **14** S'oossay oosuwaa ubbaa bollan, k'ay geemmeedda yewuwaa ubbaa bollan, lo'a gidina, iita gidinakka pirdanaw de'ee.

Siik'uwaa Sabaa

1 Mazamuriyaa ubbaappe aad'diyaa Solomona mazamuri hawaa. **2** «Ne siik'uu woyniyaa eessaappe aad'di nashechchiyaa diraw, ne mettershshan zaara zaaraadekka taana yera. **3** Ne okettiyyaa shittuu wooti sawii! Ne suntsay s'eessettiyyaa wodekka ayaa nashechchi! Geelayotuu neena siik'iyaa hewaassa. **4** Taana neenana akkaade ba. Haaya, ane laa''uu ittippe wos'soytte! Ta kaatiyaw, taana ne siiris'aa gelissa» yaagaaddu. Yerusaalame mac'c'a asatuu: Aban nuuni ay keeshshaa nashetteeddo! Nuuni Aa siik'uwaa woyniyaa eessaappekka aatsiide nashetto. Tumukka mac'c'a Asay ubbay neena siik'anaw bessee yaageeddino. **5** Hinttenoo, Yerusaalame mac'c'a asatoo, sisite, taani karetsa; gidoopenne, malanchcha. Ta karetsatetsay K'eedaare dunkkaaniyaa mala; shin ta malay Solomona kaatiyaa golliyaa gaariddotuwwaa mala. **6** Ta malaa kares'isseeddawe s'uuggiyaa aawaa; taani karetsa gideedda diraw, taana kad'oppa. Ta ishatuu, ta aatti naanatu taananna walak'ettiide, taana woyniyaa turaa naaganchcha ootseeddino; yaatina, taani taana naagabeykke. **7** Ta siik'ow, ane law oda; ne dorssaa wudiya neeni heemmiyaawe hak'anee? Gallassi awaappe ne untuntta shemppiyaawe hak'anee? Neena demmanaw ne laggettuwwaa wudiya kalaade, ayaw yuushshanchcha mac'c'a asaa gidoo? yaagaaddu. **8** Hanne, mac'c'a asaa ubbaappe aad'd'a lo'iyyaa malanchchatee! Sa'aa erana d'ayooppe, dorssay beedda sa'aa kalaade ba; ne deeshsha maratuwaakka hentsanchchatuwwaa dunkkaaniyaa matan heemna. **9** Ta siik'k'atee! Gibs'e kaatiyaa paraa gaariyaa goochchiyaa paratuwwaa gidдон de'iyaa maggaayatiidan lo'aasa. **10** Abeet, ne haytsaan goolakkatiyaa alleek'kuwaana shiik'iide, ne gac'uu ayaa lo'ii! Ne ziizziikka ink'kuwaan alleek'k'etteedawaa. **11** Nuuni new biran alleek'k'etteedda, work'kaa alleek'kuwaa oosissana yaageeddino. **12** Kaatii maaddan utti de'ishshin, ta shittuwwaa sawuu golliyaa gidдо ubbaan toshukku geedda. **13** Ta siik'uu ta d'antsatuwaappe gidduwaan shemppiyyaa wode, Aa peenuu k'arc'c'itiiaana de'iyaa kawaraadan sawee. **14** Ta siik'uu Enggaade geetettiyyaa woyniyaa sa'aan doleedda, bazuwaa c'iishshaa mala yaagaaddu. **15** Ta siik'k'atee, neeni waata lo'ay! Neeni waata lo'ay! Ne ayifetuu harap'p'iyaa ayfiyaadan lo'iino yaageedda. **16** Ta siik'ow, neeni ayaa lo'ay! Ayaa nashechchay; nu arsayikka aac'eedda maataadan nashechchiyaawaa. **17** Nu golliyaa zaaruu zigaa; kaarayikka s'iidan dadetteeddawaa yaagaaddu.

2 Taani, «Saaroona giyaa sa'aan doliyaa c'iishshaanne, womban doliyaa lo'o c'iishshaa mala» yaagaaddu. **2** Ee ta siik'k'atta mac'c'a asaa gidдон s'eelliyaa wode, aguntsaa gidдон beettiyyaa lo'o c'iishshaa malataw yaageedda. **3** Ta siik'uu hara wodalatuwwaa gidдон s'eelliyaa wode, woran de'iyaa appliyyaa giyaa mitsaa malatee; taana loysit nashechchina, Aa kuwaa gidдон uttaa; Aa ayifii miina, taana loysit mal'ee. **4** I taana k'umaa miyaa aakko wuyggiyaa gelisseedda; bare siik'uwaa banddiraadan ta bolla d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. **5** Taani Aa siik'uwaa okettaade hargeedda diraw, zabiibiyyaa ayifiyyaa taana miziide ministe; appliyyaa taana miziide, ta wolk'kaa kuntsite. **6** Bare haddirra kushiyaa taana borkkotiiseedda; bare ushechcha kushiyaa taana k'oommeedda. **7** Hinttenoo Yerusaalame yalaga mac'c'a asaw, siik'uu barew dosiide

denddana gakkanaw, Aa hintte beegotsena mala, taani hinttena gen'etuwaaninne bazuwaa dogetuwaan c'allay. **8** Sisite, hewe ta siik'uwaa kooshshaa! Be'ite deriyaana piriidde, zoozetuwwa bollaana s'onggettiidde gakeedda! **9** Ta siik'uu wushaa mala; woy gen'iyaa maraa malatee. Be'ite, I nu golliyaa dirssaa matan ek'k'eedda; maskkootiyaana golle s'eellee; gaaridduwaa garssaanakka luus'say s'eellee. **10** Ta siik'uu taana hawaadan yaagee; Ta siik'k'atee, dendda! Ta malanchchatee, haaya! Ittippe ane boytte. **11** Be'a, balguu aad'd'eeda; irayikka ek'k'eedda. **12** Biittan c'iishshay c'iisheedda; yetsaa yes'siyaa aginayikka gakeedda; harap'p'iyaa yetsay nu biittan sisetee. **13** Balasii ayifiyyaa doommeedda; woynnii c'iisheedda; Aa c'iishshaa sawuu biittan toshukku gee. Hewaa diraw, ta siik'k'atee, dendda; ta malanchchatee, haaya; ane ittippe boytte yaagee yaagaaddu. **14** Neeni aafuwaa doonaa zaallaa za'an k'osetteedda harap'p'atti mala; ane itti gede taana ne som'uwaa bessa; ne kooshshaakka sisa. Ayaw gooppe, ne kooshshay taana k'aretsee; ne som'uukka daro lo'ee yaageedda. **15** Nu woynnii c'iisheedda; hewaa diraw, nu woyniyaa gidduwaa bayzziyaa worakanatuwwaa, he K'eri worakanatuwwa p'iriyaa wotsiide oyk'k'ite yaageeddino. **16** Ta siik'uu tawaa; taanikka aano; c'iishshaa gidдон I bare wudiyyaa heemmee. **17** K'amma d'umay k'aarettanaw, wonnta c'arkkuu c'arkkanaw, ta siik'ow, gen'iyaaadan woy yalaga doggiyaadan, aafotiya deriyaana wos'saade haa simma yaagaaddu.

3 K'amma kumentsaa ta hiis'an gisaade, ta siik'uwaa demmanaw amottaad; minisaade koyaad; shin demmanaw danddayabeykke. **2** Katamaa gidдон de'iyaa aakonne s'untsa ogetuwwa ubbaan yuuyyaa; ta siik'uwaa demmanaw koyaad; minisaade koyaad; shin demmanaw danddayabeykke. **3** Katamaa yuuyyi naagiyaawantuu taana demmeeddino; taanikka, Ta siik'uwaa be'editee? yaagaade untuntta oochchaad. **4** Untuntuppe yaa aad'anne ta siik'uwaa demma aggaad. I taappe kessi akkenaad, minisaade oyk'k'aad; ta daayi golle akka afaad; ta yeletteedda kifiliyaa gelissaad. **5** Hinttenoo Yerusaalame yalaga mac'c'a asaw, siik'uu barew dosiide denddana gakkanaw, Aa hintte beegotsena mala, taani hinttena gen'etuwaaninne bazuwaa dogetuwaan c'allay yaagaaddu. **6** Hawe bazuwaana yiyaawe, c'uwaa tuussaa malatiyaawe, peenuukka zal'anchchaa is'aanaadaaninne kawaraadan, sawiyaawe I oonee? **7** Hewaa be'ite, Solomona paraa gaarii yee; he paraa gaarii Israa'eeliyaappe dooretteedda wolk'aamatuu, usuppun tammu tooranchchatu ajabeedino. **8** Untunttu ubbaykka mashshaa oyk'k'etsaa meezeteeddawantanne, olankka paac'etteeddawanta. K'amman gakkana metuwwa ek'ettanaw, untunttu ittuu ittuu mashshaa gis'siide giigeeddawanta. **9** Kaatiyaa Solomona paraa gaariyaa gidдон, barew uttiyaa kawutetsaa araataa giigisseedda. I araataa Liibaanoosa asaappe aheedda mitsaappe oosisseedda. **10** Araataa tuussatuu biran sheeshetteeddino; gedii work'k'aan alleek'k'etteedda; uttiyaasay Yerusaalame wodoratuu ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inan, siik'uwaaan daddeedda afilaan kameteedda yaageeddino. **11** Hinttenoo, S'iyoono wodoratoo, Kaatiyaa Solomona be'anaw haayite! I loysit nashetteedda, Aa bullachchaa gallassi Aa aata Aa huup'iyaaan, wotseedda kallachchaa wotsiide utteedda yaagaaddu.

4 Ta siik'k'atee, neeni ayaa malanchchati! Neeni woota lo'ay! Ne ayifetuu ne som'uwaa kammiyaa sharbbe gidduwaana

be'iyaa wode, harap'piyaadan lo'iino. Ne binnaanay Gala'aade Deriyaappe wod'd'iyaa deeshshaa wudiya mala. **2** Ne achchay meedettiide, haatsaan meec'etteedda ubbaykka manttiyaa yeliyaa, untunttu gidдон maynii bayinna dorssaa wudiya mala. **3** Ne mettershshatuu zo'o k'ac'inaa mala; ne haasayiyaa wode daro nashechchiino. Ne laa'u gac'otuwa sharbbiyaa gidduwaana s'eelliyaa wode, iti roomaniyaa laa'u kessi p'alk'eeddawa malatiino. **4** Ne k'ood'ii olaa miishshaa kak'kanaw gimbeedda, Daawita adussa gimbbiyaa malatee; he gimbbii sha'u mino olanchchatuwa gondallii kak'etiina, alleek'k'etti utteedda. **5** Ne d'antsatuu manttiyaa yeletteedda, wora c'iishshaa gidдон miyaa gen'iyaa maratuwa malatiino. **6** K'ammay wonttanaw, kuway kichchanaw, karbbiyaa deriyaanne is'aanaa zooziyaa baade shemppashshana. **7** Ta siik'k'atee, ne asatetsay ubbaykka malanchcha; neenan wotsiyaawe ayayne baawa. **8** Ta mushurattee, Liibaanoosa Deriyaappe wod'd'a. Gaammunne maahii geessuu Amaana Deriyaappe, Saniira Deriyaappenne Hermmoone kiikiyaappe wod'd'a. **9** Ta siik'uwaa michchato gidiyaa ta siik'attee! Ne ayifiyaa s'eeluunne ne k'ood'iyaa alleek'k'uu, ta wozanaa nashshechchan gooshsheedda. **10** Ta siik'uwaa michchato gidiyaa ta mushurate! Ne siik'uu taana ayaa nashechchii! Ne siik'uu woyniyaa eessaappe aad'd'i nashechchee, ne shittuu ubbabaappekka aad'd'iide sawee. **11** Ta mushurattee, ne mettershshaana eessaa ililuu s'okee. Ne doonaappe eessayne maatsay pulttee; ne mayuu Liibaanoosa s'iidday sawiyaawaadan sawee. **12** Ta siik'uwaa michchato gidiyaa ta mushurati yuushshuu, direttiide naagettiyyaa atakilttiyaa sa'aa mala. Yuushshuu gibbetteedda pultuwa, maatafay atametteedda goggiyaa haatsaa mala. **13** Ne atakilttetuwa gidдон: roomanii, dooretteedda atakilttiyaa ayifetuu, heenayinne nardoosiya giyaawantuu de'iino. **14** Hewaadanka k'ay nardoosii, laadii, sawuwa maatayne k'arafay, hewaadanka is'aanaadan sawiyaabatuu de'iino; hewaadanka k'ay karbbii, godare uutsaa c'iishshayne duma duma k'imaamiyaa atakilttetuu mokkiino. **15** Neeni atakilttiyaa sa'aa aliyaa pultuwa mala; de'uwaa haatsay beettiyyaa ollaa mala; Liibaanoosa Deriyaappe goggiyaa shaafaa mala yaageedda. **16** Huup'issa bagga c'arkko, denda! Gedissa bagga c'arkko, haaya! Ta atakilttiyaa bolla c'arkka! Aa sawuu hewan toshukku go. Ta siik'uu bare atakilttiyaa gidдо yo. Daro mal'iyaa teeratuwa mo yaagaaddu.

5 Ta siik'o michchatto gidiyaa ta mishirate, be'a; taani ta atakilttiyaa gidдо gelaad. Ta karbbiyaanne ta shittuwa c'iishshaa k'oray. Eessaa ukitsaa yolttaade may. Ta woyniyaa eessaanne ta maatsaa ushay yaageedda. Yersaalame Wodoratuu: Hinttenoo, Aa laggetoo, siik'uwaa alana gakkanaw ushite yaageeddino. **2** Taani k'amma gem'ishaad; shin ta wozanay beegotti utteedda. Ta akumuwaan ta siik'uu hawaadan yaagiidde, penggiyaa k'os'siina sisaad; Ta mushurattee, ta siik'k'atee, neenan wotsiyaawe bayinna ta harap'p'atte, taw kariyaa dooyaa; ta huup'ii ketterssaan ka'e'edda. Ta binnaanaykka k'amma puusiyaan narkkakkeedda yaagee. **3** Taani, Ta mayuwa k'aara diggaad; zaara mayyooye? Ta gediya meec'etta kichchaad; zaaraadde urk'k'ayoooye? yaagaad. **4** Ta siik'uu ifitsaa s'oo'iyanna bare kushiya golle yeddeedda; ta wozanay Aa diraw poddi poddee. **5** Yaatina, ta siik'oo kariyaa dooyanaw denddaa. Kariyaa

dooyiyaa kulbbuwa taani oyk'k'iyaa wode, ta kushiyaappe karbbii, ta birad d'iyaaappe shittuu s'okee. **6** Ta siik'oo kariyaa dooyaaad; shin dooyiyaa wode I baawa bi kichcheedda. Aa kooshshaa sisanaw loysi amottaad. Mintsaa Aa koyaad; shin demmanaw danddayabeykke. S'eegaad; shin taw koyibeenna. **7** Yuuyiide katamaa naagiyaawantuu taana demmiide, wad'd'eeddinon ne madutseeddino; katamaa dirssaa naagiyaawantuu ta k'umayuwa k'aari akkeeddino. **8** Hinttenoo Yersaalame geelayotoo, ta siik'uwaa demmooppe, taani Aa siik'uwaaappe denddeeddawaan harggiyaawaa, hadaraa, aw odite yaagaaddu. **9** Neenoo, mac'c'a asaa ubbaappe aad'd'eedda malanchchatee! Ne siik'uu tumu haratuwaappe waan dummati? Neeni hawaa keeshshaa nuuna c'alliyaawe, I haratuwaappe dummatiyaawe ayaanee? yaageeddino. **10** Ta siik'uu daro lo'iyawaanne mina; tammu sha'u attuma asaa gidдон Aa mali baawa. **11** Aa huup'ii work'k'aa luliya malatee; Aa binnaanaykka lo'anne k'uuruwa mala karetsa. **12** Aa ayifii shaafaa lank'kiyaan ek'k'eeddanne, maatsan meec'etteeddawa malatiyaa harap'p'etuwa malatee. **13** Aa gac'otuukka sawuwa maatayne, k'imaamii toketteedda atakilttiyaadan lo'iino; Aa mettershshatuu karbbiyaa shittuu s'okiya wora c'iishshaadan lo'iino. **14** Aa kushetuu ink'kuwaan alleek'k'etteedda work'k'aa s'am'aadan lo'iino; Aa asatetsay sampeeriya giya ink'kuwaan alleek'k'etteedda, danggarssaa achcha mala. **15** Aa gedetuu work'k'aa baasuwaan toketteedda, ibinabaradiyaa tuussaa malatiino; Aa malay zigan alleek'k'etteedda Liibaanoosa asaa mala. **16** Aa doonay eessaadan mal'ee. I ubbaannakka lo'iyawa. Hinttenoo Yersaalame wodoratoo, ta siik'uunne ta laggi hawaa malatee yaagaaddu.

6 Mac'c'a asaa ubbaappe malanchchatee! Ne laggi hak'a beedee? Nuunikka neenana itippe koyanaw, I beeda sa'aa nuw oda yaageeddino. **2** Ta siik'uu dorssaa wudiya heemmanawunne, lo'iyaa c'iishshaa shiishshanaw, shittuwa sawuwa maatay de'iyaa atakilttiyaa gidдо wod'd'eedda. **3** Taani ta siik'uwanno; ta siik'uukka tawaa. I c'iishshaa gidдон wudiya heemee yaagaaddu. **4** Ta siik'k'atee! Neeni Tirs's'a katamay lo'iyawaadan lo'aasa; Yersaalamedan daro lo'aasa; banddiraa oyk'k'iide, salppiyaan biyaa olanchchay yashshiyaawaadan yashshaasa. **5** Hayyanaa ne ayifiyaa taappe wora zaaraarikii, ayaw gooppe, untunttu taana waayissiino. Ne binnaanay Gala'aade Deriyaappe wod'd'iyaa deeshshaw wudiya malatee. **6** Ne achchay meec'ettiide kesiya, ubbaykka manttiyaa yeliyaa, untunttu gidдон maynii bayinna dorssaa wudiya mala. **7** Ne laa'u gac'otuwa sharbbiyaa gidduwaana s'eelliyaa wode, laa'u kesseedda roomaniyaa teeraa malatiino. **8** Usuppun tammu mac'c'a kaatetunne usuppun tammu baakkotuu, k'ay payduu bayinna wodorotuu taw de'iino. **9** Shin ta harap'p'atta, ta tooshii bayinnaana, Aa taw duma. Aa bare aatissikka mes's'i ittinno; izo yeledda aataka ayaappenne aatsaade izo siik'aw. Wodorotuukka izo s'eelliide, Hanna anjetteeddaano yaagiino. Mac'c'a kaatetuukka baakkotuukka izo sabbiino. **10** Hanna wonnta s'alk'kiyaadan doliyaana, aginaadan poo'iyanna, awaadan c'addiyaana, banddiraa oyk'k'iide salppiyaan biyaa olanchchaadan, yashshiyaana iza oonee? yaagiino. **11** Taani womban toketteedda mitsatuu lic'uwaa be'anaw, woyniyaa turay aac'eedentonne k'ay roomaniin c'iisheeddentonne s'eellanaw, duge atakilttiyaa sa'aa wod'd'ay. **12** Taani

akeekenen de'ishiina, ta amuu taana afiide, ta kaatiyaa matan, paraa gaariyan taana utisseedda yaageedda. **13** Neenoo Shulaame biitaappe yeeddawunne, haaya; haa simma! Neena nu loytsiide s'eelana; haa simma! yaageeddino. Wodoratta: Daro asaa sintsan yes'siyaa asaadan, taakko ayaw s'eelliitee? yaagaaddu.

7 Kaatiyaa naattidan lo'iyaanee! Ne gedetuu neeni nas'ala'a a'ammaa wotsi de'ishshin be'iyyaa wode, ayaa lo'i'ino! Ne sheechchii eranchcha wogaac'ii k'os's'iide, loytsi alleek'k'isseeda ink'k'uwaaw malatee. **2** Ne gul'ay woyniyaa eessay kumeedda biriliyaa malatee; ne s'eessaa yuushshuu c'iishshan k'ashetteedda zarggaa mirk'k'iyyaa malatee. **3** Ne d'antsatuu mantiyaa yelleteedda, gen'ati maratuwaa malatino. **4** Ne k'oood'ii danggarssaa zaaliyaan alleek'k'etteedda adussa gimbbiyaa mala. Ne ayifii wol'k'aama Haseboona katamaa penggiyaa matan de'iyyaa, zeeruwa haatsaa malatee. Ne siid'ii Damask'k'o s'eelissiide gimbbeedda Liibaanoosa gimbbiyaa malatee. **5** Ne huup'ii K'ammeloosa asaa malatee; ne olassa binnaanay k'ac'inaa s'aatsaa malatee; kaatiyaakka ne huup'iyyaa datsay nashechcheedda. **6** Ta siik'k'atee, ne ayaa lo'ay! Ne ayaa malanchchati! Ne siik'uu taana ayaa nashechchii! **7** Ne geesay zambbaa geesaa malatee. Ne d'antsay zambbaa ayifiyaa wu'c'c'uwaaw malatee. **8** Taani, Ha zambbaa gi'ana; Aa maratuwaa oyk'k'ana yaagaad. Ne d'antsay woyniyaa teeraa wu'c'c'uwaaw mala; k'ay ne siid'iyaa kesiyya peenuu appiliyaa ayifiyaadan sawee. **9** Ne yeruu mettershshatuwaappenne achchaappe gidduwaana, walalattiidde geliyaa woyniyaa mala. Wodoratta: Ubbaappe aad'd'iide mal'iyyaa woyniyaa eessaa mala yaageedda. **10** Taani ta al'o siik'uwaanno; ikka taana amottee. **11** Ta siik'ow, haaya; laa'uu katamaappe kesiide biide, gas'ariyan ak'oytte; k'ammaa laa'uu hewan aatsana. **12** Wontta guuran ane woyniyaa turaa giddo boytte; woyniyaa turay c'iisheeddentto, c'iishshiide ayifiyaa dors's'os's'eendenttonne, k'ay roomaaniikka ayifeeddentto ane be'oytte. Taani ta siik'uwaaw neena hewan bessana. **13** Inkkiyiyaa ayifiyaa sawuunne hara nashechchiyaa atakiltiyaa ayifii, nu karen besseedda; ta siik'oo! Ha ayifetuwaappe teereeddawantanne ooratsa mas'eeddawantta, new ashsha wotsaad.

8 Ne taw allaga gidennaan ta daayi d'antsaa d'ammeedda ta ishaa gidaarikkishsha! Yaatinnto taani neena ogiyaan demmaade shiishsha akka yerina, taana ooninne borenashin. **2** Taana tamarisseedda ta daay golle taani neena kaaletsaade, ta daayi k'ol'o gelissa aginaa, hewan taana ne siik'uwaabaa tamarisseeddawaa gidaarikkii; roomaaniyaa gum'eedda mal'iyaawaa, lo'iyyaa woyniyaa eessaa taani neena hewan ushshaarikkita. **3** Taana hewan ne haddirssa k'eesiyaa borkkotissaade, ne ushechcha kushiyan taana k'oomeeddawaa gidaarikkii. **4** Hinttenoo Yerusaalame wodoratoo, Siik'uu bare wodiyaan denddanaw, k'aaseti dentsetsennaadan, ta hinttew hadaraa gay yaagaaddu. **5** Bare siik'uwaaw hashiyaan zemppaade, bazuwaappe yiyaana hanna oonee? yaageeddino. Wodoratta: Beni ne aata neena bannikka yeleedda, appiliyaa lank'k'iyaan ne gisa de'ishshin, neena ta k'aaseretsaade dentsaad. **6** Med'inaa siik'uwaan taana ne wozanaa bolla attama; ne k'esiyanikka maatafaadan, ta s'alalaa oyk'k'a. Ayaw gooppe, siik'uu hayk'k'uwaaw mala mina; mishuukka duufuwaaw mala mek'etsaa iita; Aa lac'uukka S'oossaa tamaa lac'uwaaw mala. **(Sheol h7585)** **7** Haatsaa daruu siik'uwaaw tamaa toyissanaw danddayenna; di'uukka

meec'ciide afanaw danddayenna. Asay siik'uwaaw shammanaw barew de'iyyaa ak'uwaaw ubbaa immooppekka, siik'uu shaluwaan shamettenna diraw, asay hewaa kad'ee yaagaaddu. **8** Nuw tiraan d'antsay uttiibeenna michchata de'aw; asinay izo oochchooppe, nuuni iw ootsanawe ayee? **9** Iza gimbbiyaa dirssaa gidintto, nuuni l bolla wochchiyyaa adussa, biraa gimbbiyaa gimbbana; Aa dirssaa pengge gidintto, zigaa sank'k'aan izo doodissana yaageeddino. **10** Hekko taani dirssaa gimbbiyaa; ta d'antsay akka gimbbiyaa bolla gimbbetteedda wochchiyyaa saa; hewaa diraw, taani ta siik'uwaanna de'iyyaa wode, l taanan nashettee. **11** Solomonew Ba'aali-Hamoonan woynnii toketteedda shoyk'ay de'ee; he woyniyaa gidduwaa ootsiyaawanttoo keraa immeedda. Keraa akkeedawanttu teeran go'etteeddawaa diraw, huup'iyaan huup'iyaan sha"u biraa aw ahiino. **12** Shin taw ta buzo woynnii toketteedda shoyk'ay de'ee; Solomona, neeni sha"u biraa akka; atakiltiyaa ootsiyaawanttu laa"u s'eetu biraa akkino yaagaaddu. **13** Neenoo, atakiltiyaa gidдон de'iyyaa ta siik'k'atee, ne kooshshaa laggetuwaaw sissanaw koyiino; ne kooshshaa taana sisa yaageedda. **14** Ta siik'ow, taakko ellekka haaya! Sawiyaa maatat mokkiyaa deretuwaaw bollaanna, guppiyaa gen'iyyaa woy doggiyaa maratuwaa malataade yaagaaddu.

Isiyaasa

1 Ooziyaane, Iyo'aataami, Akaazinne Hizk'k'yaasi Yihudaa kaatetuwaaw gideedda wode, Amoos'a na'ay Isiyaasi Yihudaabaanne Yerusaalamebaa be'eedda sas'ay hawaa. **2** Salotuwaan de'iyawanttoo, sise; sa'aan de'iyawanttoo, sise; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Taani naanatuwaaw dichcha gatsaad; shin untuntuu taw makkaleeddino. **3** Booray bare godaa eree; hariikka barena mooddeeddawaa zadaluwaaw eree; shin Israa'eelatuw erikino; ta asatuw akeekkino. **4** «Nagaraa ootsiyaa kawutetsaw, hintte naak'uaan dees'etteedda asaw, iitaa ootsiyaa zariyaw, hintte mayzatuwaaw tunatetsaa kaaliyaa naatoo, hinttenttoo aayye anal Med'inaa Godaa hintte aggeeddita; Israa'eeliyaa Geeshsha sheneyeeddita; aw zokkiyaa zaareeddita. **5** Hintte ayaw makkalaa bolla makkalaa guuji guuji biitee? Ayaw k'aykka murettanaw koyiitee? Hintte kumentsaa huup'ii saketteedda; hintte kumentsaa wozanaykka daabureedda. **6** Gediya birad'd'iyaa huup'iyaa binnaanaa gakkanaw pas'atetsay baawa; madutsay, gaafunne giyyiyaabay de'ee; untuntunne giyyibeykino, woy meec'etti k'ashetibeykino, woy zayitiyaan oketiide shuggibeykino. **7** «Hintte gaddii dirk'k'aletiide bayana; hintte katamatuukka taman s'uugetteeddino; hintte goshshaa hintte s'eellishin, allagatuw akkiino; imatsaa asatuw, mela ashana. **8** Yerusaalame katamay woyniyaa turaa naagiya daasiyaadan, leekiya naagiya golliyaadan morkkiyaan diretteedda katamaadan haniide atteeda. **9** Ubbaappe Wolk'k'ama Med'inaa Goday nuw amareeda zaratuwaaw ashshenentto, nuuni Sodooma katamaadaanne Gamoora katamaadan haneeddoshin» yaageedda. **10** Hinttenoo, Sodooma mooddiyaawanttoo ubbatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sise! Hinttenoo, Gamoora asaa ubbatoo, nu S'oossaa higgiiyaa sise! **11** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte yarshshuwaaw daruu taw ayaa go'ii? Hanno gakkanaw hintte taw shiishsheedda s'uugetteedda orgge dorssatuwaanne d'iikkeedda mehiyaa mod'd'uwaa yarshshuwaaw taani kallaad; korumaa booratuwaaw, dorssaa maratuunne deeshshatuwaaw suutsan taani nashettikke. **12** Hintte taw goynninanaw yiyaaw wode, ta Geeshsha Golliyaaw dabaabaa hinttena yed'd'ite geeddawe oonee? **13** Simmi hada yarshshuwaaw ahiyaawaa aggite! Hintte c'uwissiyaa is'aanay taana sheneyee; aginaa s'eeruwaaw hintte bonchchiyaa gallassaa, hintte Sambataanne hintte keereedda yaa'atuwaaw, ha shiik'atuwaaw ubbaa iitatetsaana itippe walaketteeddawanta taani danddaykke. **14** Aginaa s'eeruwaaw hintte bonchchiyaa gallassaanne keereetteedda hintte baalaa gallassatuwaaw taani is'saad; untuntuu taw tooquwaaw gideeddino; taani untuntuu tookkaadde daaburaad. **15** «Hintte kushiyaa mic'ciide, hintte woossiyaa wode, taani ta ayyiyya hintteppe gentsana; hintte daro woosaa woossintokka, taani sisikke; ayaw gooppe, hintte kushii suutsan munak'etteedda. **16** Meece'ttite; geeyite; hintte iita oosuwaaw ta sintsaappe diggite. Iitaa ootsiyaawaa aggite; **17** lo'obaa ootsanaw tamarite. S'illo pirddaa koyite; un'etteeddawantuu morggiyaa oyk'k'ite. Aawuu bayinnawanttoo pirddite; asinay hayk'k'eedda mac'c'a asatoo mootetiite» yaagee. **18** K'aykka Med'inaa Goday, «Haayite; ane zorettoyte. Hintte nagaray baaraadan zo'intokka, shachchaadan boos's'ana; suutsaadan zo'intokka, puuttuwaadan boos's'ana. **19** Hintte eno giide, taw azazettooppe, gadiyaappe mokkiyaa murutaa maana. **20** Shin

hintte is's'aaddi giide makkalooppe, mashshaan meetettana» yaagee. Med'inaa Goday bare doonaappe hawaa haasayeedda. **21** Ammanetteedda wolk'k'ama katamata waanaade sharmus'a gidaadee! Iza kase suure pirdday kumeeddano; s'illoetsay kase I gidдон de'eedda; shin ha'i asaa wod'iyawantuu izi gidдон de'iino. **22** Ne biray shi'i kichcheedda; ne lo'o woyniyaa eessaykka haatsaana yeeletteedda. **23** Hintte daannatuu makkalanchchatuwaanne kayisotuwaaw lagetuwaa gideeddino; untuntuu ubbatuukka mattaayiyaa dosiionne miishshaa yederssiino; aawuu bayinnawanttoo pirddikino; asinay hayk'k'eedda mac'c'a asatuwaaw mootuu untuntukko shiik'enna. **24** Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'ama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Wolk'k'amay, hawaadan yaagee; «Ha'i taani taana is'iyawanttuuppe shemppana; taani ta morkkatuwaaw bolla ta haluwaaw kessana. **25** Taani ta kushiyaa ne bolla wotsana; ne shi'owaa k'uls's'us's'issaade geeshshana; neenana walaketteeddabaa ubbaa geeshshaade yediissana. **26** Taani beniwanntuu mala daannatuwaaw, koyirowanttu mala zoriyaawantta new zaarana. Hewaappe guyyiyaan, neeni S'illoetsaa Katamaa, Ammanetteeda Katamaa geetettana» yaagee. **27** S'iyoonnee suure pirddan, barentu nagaraa paas'iyawanttukka s'illoetsan wozettana. **28** Shin makkalanchchatuunne nagaranchchatuw laa'uukka me'ana; Med'inaa Godaa aggiyaawanttu d'ayana. **29** Wotsanaw doseedda wolaa diraw, hintte yeellatana; hintte dooreedda kaashshaa gishshawukka hintte kawushshana. **30** Bonc'c'ii k'ok'k'ofetiyyaa wolaadan, woy dubbi bayinna shoyk'aadan, hintte hanana. **31** Minuu dalaa gidanawaa; Aa oosuukka s'iifa gidanawaa; untuntuu itippe s'uugettanawantta; he tamaa toyissiyaawe d'ayana.

2 Yihudaa biittaabaanne Yerusaalame katamaabaa Amoos'a na'ay Isiyaasi be'eddawe hawaa. **2** Wurssetsa gallassatuwaan Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii kees'etteedda derii deretuwaaw ubbaappe d'ok'k'iide beettana; zoozetuwaaw ubbatuwaappekka bollaanna d'ok'k'u d'ok'k'u gaana. Kawutetsatuwaan de'iyaa Asay ubbay aakko zattana. **3** Daro Asay yiide, «Haayite! Med'inaa Godaa deriyaa, Yaak'ooba Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaaw ane pude kesoyte. I koyiyaawaadan nuuni baana mala, I nuuna bare ogiyya tamarissana» yaagana. Ayaw gooppe, higgii S'iyooneppe, S'oossaa k'aalaykka Yerusaalameppe kesana. **4** Kawutetsatuwaappenne kawutetsatuwaappe gidduwaan I pirddananne daro asatuwaaw palumiyyaa shaakkana. Untuntuu barentu mashshaa maraashaa, barentu tooraakka baac'aa kessanaw k'os's'ana. Kawutetsay kawutetsaa bolla mashshaa dentsenna. Hewaappe guyyiyaan untuntuu mulekka olaa timirtiyaa tamarikkino. **5** Hinttenoo, Yaak'ooba zaretoo, haayite! Ane Med'inaa Godaa poo'uwaaan hamettoytte. **6** S'oossaw, ne asaa, Yaak'ooba zaratuwaaw aggaada. Untuntuu away doliyaa bagga gadiyaa asatuwaaw biittaa kumeeddino; Piliss'eema asatuwaadan kaayino. Untuntuu allaga asatuwaana itippe zuppetiino. **7** Untuntuu gaddii birayenne work'k'ay kumeeddawaa; untuntuu shaloo zaway baawa. Untuntuu gaddii paray kumeeddawaa; untuntuu paraa gaaretoo zaway baawa. **8** Untuntuu gaddii eek'atuwaaw kumeeddawaa; untuntuu barentu kushii ootseedda oosoo hokkiide goynniino. **9** Hewaa diraw, Asay ubbay tooshettananne kawushshana. Untuntuu atto gooppa. **10** Med'inaa Godaa dagamaappenne Aa anggaaw bonchchuwaappe attanaw zaallaakko biite; biittaa

giddon k'osettite! **11** Asaa otoruu giyyana; Aa kilahuukka siilana; he gallassi Med'inaa Godaa s'alalay d'ok'ku d'ok'ku gaana. **12** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday itti gallassaa keereedda. He gallassi otoretteeddino; barentu ziizziyaa essi akkiide, barentu ayifiyaan sim'ettiide, barentu hametsaa makisiide, barentu gediya albbuwaa giirissiide hametiino. **17** Hewaa diraw, taani Goday S'iyoonne mac'c'a asatuwaa huup'iyaa c'ittuwaan goo'issana. Taani Med'inaa Goday untuntu huup'iyaa bo'ayana» yaagee. **18** He gallassi Goday S'iyoonne mac'c'a asatuwaa alleek'otuwwa, hewantunne untuntu gediya albbuwaa, shaashiyaa, k'ood'iyaa aleek'kuwaa, **19** haytsaa gutichchaa, kushiya sagaayuwaa, som'uwwa kammiyaa kutaa, **20** huup'iyaan wotsiyaa alleek'kuwaa, k'esiyaan k'achchiya sansaalataa, s'eessan danc'c'iyaa danc'c'uwaa, shittuwaa s'aaramusiyaa, kitaafaa, **21** siid'iyaa migiduwwa, birad'diyaanne **22** minija mayuwwa, adussa mayuwwa, jaanuwwa, borssaa, **23** heregaa, liinuwwa giyya k'ac'inaappe dadetteedda, giddona mayiyaa mayuwwa, binnaan wotsiyaa alleek'kuwaa sharbbiyaa ubbaa bonk'k'a akkana. **24** Shittuwaa diraw s'ink'kuwaa gidanawaa; danc'c'uwaa diraw wodoruwwa, goofariyaa diraw bo'aa, adussa mayuwwa diraw waaruwwa, puulaa diraw bak'k'iyaa s'alalaa gidanawaa. **25** Ne asatu mashshaan, ne olanchchatuu olan hayk'kana. **26** S'iyoonne penggetuwaan de'iyaa Asay yeeakkanne zilaalana; mela atteedda, gadiyaan uttana.

3 Be'ite, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday minijaanne maaduwwa laa'uwaakka Yerusaalameppenne Yihudaappe diggana hane. Katsaa minijaanne haatsaa minijaa ubbaa; **2** minotuwwanne olanchchatuwwa, daannatuwwanne timbbiyyaa odiyaawantaa, kaayiaawantanne c'imatuwwa, **3** olaa gadaawatuwwanne gadiyaa ayissiyaawantaa, zoriyaawantaa, hiillatiyaawantanne c'inc'c'a bitanchchatuwwa ubbaa diggana hane. **4** Taani yalaga attuma naanatuwwa untuntu kaappuwwa kessana; guutsaa naanay untuntu mooddana. **5** Asay asaa bolla, shooruu shooruwwa bolla denddiide, ittuu ituwwa sugana. Yalagay c'ima bolla, kad'etteeddawe bonchcheteeddawaa bolla denddana. **6** Itti Asay bare aawuwwa golliyaan bare ishatuwaappe ituwwa oyk'k'iide, «New mayuu de'ee; neeni nuu suntsaa gida; ha koletteedda sa'aa aawotetsaa akka» yaagana. **7** He gallassi bare kaalaa d'ok'k'issiide, «Taanan d'alii baawa; ta son k'umi woy mayuu baawa; hintte bolla taana suntsoppite» yaagana. **8** Yerusaalame ganddigaaree; Yihuday kunddee; ayaw gooppe, untuntu barentu oduwaaninne barentu oosuwaan Med'inaa Godaa bolla denddiide, Aa bonchchuwwa toochchiino. **9** Untuntu som'uwwa malay untuntu bolla markkattee; untuntu barentu nagaraa Sodooma asaadan awaayino; barentu nagaraa k'ossikkino. Untunttoo aayye ana! Ayaw gooppe, untuntu barentu bolla itaabaa aheeddino. **10** S'illotto, «Hintew lo'a gidanawaa» gaade oda; ayaw gooppe, untuntu barentu oosuwwa ayfiyaa maana. **11** Iitattoo aayye ana! Untunttoo itana; ayaw gooppe, untuntu barentu kushiya oosuwwa gatiyaa akkana. **12** Yalagatu ta asaa un'etsiino; mac'c'a asatuukka untunta mooddiino. Ta asaw, hinttana kaaletsiyaawantu hinttana wora kaaletsiino; hintte biyaa ogiyaakka baletsiino. **13** Med'inaa Goday daannaadan, chilootan uttee; asaa pirddanaw denddee. **14** Asaa c'imatuwwanne kaaletsiyaawantaa pirddanaw shishiide, Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta woyniyaa turaa tokkeeddasaa bayzeeddawantu hinttana; hiyyeesatuwaappe bonk'k'eeddabay hintte golliyaan de'ee. **15** Ta asaa

ayaw kinchcheretsiitee? Hiyyeesatuwwa som'uwwa ayaw gaac'c'itee?» yaagee Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday. **16** Med'inaa Goday K'aykka, «S'iyoonne mac'c'a asatu otoretteeddino; barentu ziizziyaa essi akkiide, barentu ayifiyaan sim'ettiide, barentu hametsaa makisiide, barentu gediya albbuwaa giirissiide hametiino. **17** Hewaa diraw, taani Goday S'iyoonne mac'c'a asatuwaa huup'iyaa c'ittuwaan goo'issana. Taani Med'inaa Goday untuntu huup'iyaa bo'ayana» yaagee. **18** He gallassi Goday S'iyoonne mac'c'a asatuwaa alleek'otuwwa, hewantunne untuntu gediya albbuwaa, shaashiyaa, k'ood'iyaa aleek'kuwaa, **19** haytsaa gutichchaa, kushiya sagaayuwaa, som'uwwa kammiyaa kutaa, **20** huup'iyaan wotsiyaa alleek'kuwaa, k'esiyaan k'achchiya sansaalataa, s'eessan danc'c'iyaa danc'c'uwaa, shittuwaa s'aaramusiyaa, kitaafaa, **21** siid'iyaa migiduwwa, birad'diyaanne **22** minija mayuwwa, adussa mayuwwa, jaanuwwa, borssaa, **23** heregaa, liinuwwa giyya k'ac'inaappe dadetteedda, giddona mayiyaa mayuwwa, binnaan wotsiyaa alleek'kuwaa sharbbiyaa ubbaa bonk'k'a akkana. **24** Shittuwaa diraw s'ink'kuwaa gidanawaa; danc'c'uwaa diraw wodoruwwa, goofariyaa diraw bo'aa, adussa mayuwwa diraw waaruwwa, puulaa diraw bak'k'iyaa s'alalaa gidanawaa. **25** Ne asatu mashshaan, ne olanchchatuu olan hayk'kana. **26** S'iyoonne penggetuwaan de'iyaa Asay yeeakkanne zilaalana; mela atteedda, gadiyaan uttana.

4 He gallassi laappun mac'c'a asatu itti attumawaa oyk'k'iide, «Nuuni nu k'umaa maana; nu mayuwwa mayyana; ne suntsan s'eestana mala ootsaadde nu kawushshaa nuuppe k'aaraarikii» yaagiide woosana. **2** He gallassi Med'inaa Godaa mitsaa tashii lo'ananne bonchchettana; Israa'eeliyaa asaappe atteedawantoo he gadiyaa katsay c'ee'k'onne bonchchuwwa gidanawaa. **3** S'iyoonen attiyaawantu, Yerusaalamen gam'iyaaawantu, Yerusaalamen pas'a de'iyaaawantunna s'aafetiyaawantu, «Untuntu geeshshatuwwa» geetettana. **4** Goday S'iyoonne mac'c'a asatuwaa k'itaa meec'c'ana; pirddaa Ayaanaanine s'uuggiyaa Ayaanan suutsaa guussiyaa bayzuwwa Yerusaalameppa I geeshshana. **5** Med'inaa Goday S'iyoonne Deriyaa ubbaa bollanne yan shiik'iyaaawantu bolla gallassi shaariyaanne c'uwaa, k'amma ees'S'iyaa tamaa poo'uwaa med'dana; bonchchuu ubbaa bolla kammiyaawaa gidanawaa. **6** I gallassaa aawaa suuluwaappe ashshiyaa kuwaanne gotiyaappenne irappe bak'ati attiyaasaa gidanawaa.

5 Taani ta siik'iyaaawoo Aa woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aawaa siik'uwaa yetsaa yes's'ana. Taani siik'iyaaawoo tu'eteedda zooziyaan woyniyaa turaa tokkiyaa sa'ay de'ee. **2** Biittaa bookkiide, shuchchaa k'ori kesside, Ubbaappe lo'iyaa woyniyaa turaa tokkeedda. Naagiya shakkuwwa Aa giddon shakkeedda; woyniyaa eessaa gum'iyasaa woc'iide giigisseedda. Hewaappe guyyiyaan, lo'o ayfiyaa ayiffee, yaagiide naageedda; Shin c'aaliyaa ayfiyaa ayifeedda. **3** Yaatina, ta siik'uu hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, Yerusaalamen de'iyaaawantoo, Hinttenoo, Yihudaa asatoo, taappenne ta woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aappe gidduwaan, de'iyaa yewuwwa ane ha'i pirdidite. **4** Taani ta woyniyaa turaa sa'aw ootseeddawaappe haraa ayaa ootsanawe atteedee? Lo'o ayfiyaa ayiffee yaagaade naagishin, ayaw c'aaliyaa ayfiyaa ayifeedee? **5** Ha'i taani ta woyniyaa turaa sa'aa, ootsiyaawaa hinttentoo oday. Taani dirssaa shoddana; he

turaykka d'ayanaadan ootsana. Taani gimbbiyaa kolana; he sa'aykka yed'ettana. **6** Taani he sa'aa bayeedda biittaa ootsana. He turay s'un'k'ettennanne bul'ettenna; yaatina, kindichchuunne aguntsay yan mukkana. Iray aan bukkennaadan, taani shaaretuwaa azazana» yaageedda. **7** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, woyniyaa turaa sa'ay Israa'eeliyaa asaa. Yihudaa Asay I nashettiyaa darkkuwaa. Untuntuu suure pirddiino giide naageedda; shin suutsaa gusseeddino. S'illotetsaa ootsino giide naageedda; shin waaso gideedda. **8** Sa'ay d'ayina, hintte s'alalay gadiyaa bolla de'ana gakkanaw, goliyyaa goliyyaa bolla gujiyyaawantoo, gadiyaa gadiyaanna gatsiyaawantoo, hinttentoo aayye ana! **9** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «He wolk'kaama golletuu onana; he lo'o golletuwaan de'anaw Asay d'ayana. **10** Tammu waatsaa booratuwaan tokkeedda woyniyaa ayifiyaappe itti oto gidiyaa gum'etteedda woyniyaa eessaa s'alalay kesana; tammu k'un'a katsaa zerina, itti k'un'a katsaa s'alalaa ayifana» yaageedda. **11** Matsoiyaa ushshaa koyanaw wontta guuraanna denddiyawantoonne woyniyaa eessan s'uugettana gakkanaw, sa'aa k'amissiyawantoo aayye ana! **12** Untuntuu shoobiyaan maasink'uu, diitsay, darbii, his'i'inne woyniyaa eessay de'ee; shin untuntuu Med'inaa Godaa oosuuaa gate giikkino; I bare kushiyan ootseeddawaa bonchchikkino. **13** Yaatina, ta Asay akeekaa d'ayeedda diraw, omoodeetiide baana; untuntuu gadiyaa ayissiyaawantukka koshan hayk'kana; untuntuu aakko asaykka koppisaa melana. **14** Duufuu bare gompaa aassee; bare doonaakka zaway bayinnawaa hanggee; Yerusaalamen de'iyaa wolk'kaama asaanne yenkko daro asaa, wac'iyaaawantanne nashetiyaawantta mittana. **(Sheol h7585)** **15** Asay ubbay tooshettananne kawushana; otoretiiyaawantuu ubbaykka kawushana. **16** Shin Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, suure pirdan d'ok'ku d'ok'ku gaana; geeshsha S'oossay geeshsha gidiyaawaa bare s'illotetsan barenta. **17** He wode dorssatu barentu k'ooruwaan heemettiyaawaadan heemettana; dorssaa maratuu koletteedda duretuwaa goliyyaa sa'aa maana. **18** C'imuuaa wodoruwaan nagaraa, gaariyaa wodoruwaan iitatetsaa goochiyaawantoo aayye ana! **19** «Ane S'oossay elleello! Nuuni be'ana mala, bare oosuuaa elleelliso! Gatsi! Ee, nuuni erana mala, Israa'eeliyaa Geeshshay k'oppeedda k'ofay poletto» yaagiyaawantoo aayye ana! **20** litaa lo'a lo'uuaa iita yaagiyaawantoo, d'umaa poo'oo poo'uuaa d'uma ootsiyaawantoonne c'ammiyaawa mal'iyaaawaa mal'iyaaawaa c'ammiyaawa ootsiyaawantoo aayye ana! **21** Barena, «Taani aad'd'eeda eranchcha! Taani c'inc'c'a gidikkita!» yaagi k'oppiyaawantoo aayye ana! **22** Woynniyaa eessaa ushiyaawan eretteeddawantoonne matsoiyaa ushshaa walakkanaw goobiyaawantoo aayye ana! **23** Mattaayiyaa akkiide, bayzeeddawantaa s'illissiyaawantoonne s'illo asatoo suure pirdaa diggiyaawantoo aayye ana! **24** Tamaa lac'uu dalaa oyk'kiyaawaadaaninne mela maatay ees'si d'ayiyaawaadan, hewaadan untuntuu s'ap'uu wook'kana; untuntuu c'iishshaykka baanaadan laaletti d'ayana; ayaw gooppe, untuntuu Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa higgiiyaa is'eeddino; Israa'eeliyaa Geeshsha k'aalaakka kad'eeddino. **25** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu Aa asaa bolla ees'si kesse; I bare kushiya untuntuu bolla dentsiide, untuntuu shoc'eedda. Deretuu k'aas'i'ino; hayk'keedda asaa anhay ogiyaan buura mala gidee;

yaaninakka Aa hank'kuu simmenna; Aa kushii ha'ikka denddeeddasaan de'ee. **26** S'oossay haakuwaan de'iyaa kawuutetsatoo malaataa d'ok'kan essee; sa'aa gas'an de'iyaa morkketuukka suyk'kee. Untuntukka ellekka jaamiide, puttu giino. **27** Untuntuu gidдон daaburiyaabayne wobbiiyaabay baawa; untuntuppe ituunne gem'ishenna woy gisenna. S'eessan danc'ciyaa Sak'kiikka bilettenna; untuntuu c'aammaa dafuukka duus'senna. **28** Untuntuu tooray saataanna de'ee; untuntuu wonddaafiikka waas'etteedda. Untuntuu paratuwaa s'uguntsay zaallaa shuchchaa mala; untuntuu paraa gaaretuwaa yinggiretsay gotiyaa mala. **29** Untuntuu guduukka gaammoo mala; wodalla gaammotuwaadan gudiino; untuntuu daariidde, barew miyaawaa oyk'kiino; tookki akkiide biino; untuntuppe wotsi akkanawe oninne baawa. **30** He gallassi untuntuu wolk'kaama abbaa guntsaadan, Israa'eeliyaa bolla guummana; itti Asay he gadiyaa s'eellooppe, d'umaanne waayiyaa be'ana; poo'uukka shaariyaan mitettana.

6 Kaatii Ooziyaane hayk'keedda laytsi Goday bollaninne d'ok'ka araatan utteeddawaa be'aad; Aa mayuu Geeshsha Goliyyaa kumeedda. **2** Suraafeela geetettiyaa kiitanchchatuu aappe bollaanna de'ino; itti itti suraafeeliyaw usuppun k'efetuu de'ino; laa'u k'efetuwaan bare som'uuaa kammee; laa'u k'efetuwaan bare gediya kammee; laa'u k'efetuwaan paallee. **3** Ittuu ittuwaanna, «Geeshshay, geeshshay, geeshshay Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa! Sa'aa ubbay Aa bonchchuwaan kumeedda» yaagiide s'eesetteeddino. **4** Untuntuu s'eessaa kooshshaan Geeshsha Goliyyaa baasuu k'aas's'eedda; k'ay Geeshsha Gollii c'uuwaan kumeedda. **5** Yaatina, taani, «Taw aayye ana! Taani bayaad; ayaw gooppe, taani doonay tuneedda asaa; k'ay doonay tuneedda asatuwaa gidдон de'ay; taani Kaatiyaa, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa ta ayifiyaan be'aad» yaagaad. **6** Suraafeelatuwaappe ittuu yarshshiyaa sa'aappe k'ap'eedda tamaa bonk'kuwaa akkiide paalliidde, taakko yeedda. **7** Tamaa bonk'kuwaan ta doonaa bochchiide, «Be'a; ha tamaa bonk'kuu ne doonaa bochcheedda; Ne bayzzuu neeppe kichcheedda; ne nagaraykka atto geetetteedda» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan Goday, «Dona kiitoo? Nuw onnee baanawe?» yaagishin sisaad. Hewekka, «Hekko, taana kiitta» yaagaad. **9** Goday hawaadan yaageedda; «Ba; ha asaw, «Hintte sissaa siisiiti; shin hinttentoo gelenna; s'eeluwaakka s'eelliiti; shin be'ikkita» yaagaade oda. **10** Ha asaa wozanaa donc'c'illissa; untuntuu haytsaakka tullissa; untuntuu ayfiyaakka k'ook'issa; hewe d'ayooppe, untuntuu barentu ayifiyaan be'ana; barentu haytsaan sisana; barentu wozanaankka akeekana; yaatiide untuntuu taakko simmananne pas'ana» yaageedda. **11** Yaatina, taani, «Abeet Godaw! Hawe ayide gakkanaasee?» yaagaad. I zaaretsiide, «Katamatuu de'iyaa asaa d'ayide, kolettana gakkanaasa, golletuukka onana gakkanawunne biittaykka ubbaanna mela gidana gakkanaasa. **12** Taani Med'inaa Goday asaa haassana; biittaakka mela kessana. **13** Tammu asaappe itti Asay gadiyaa bolla attooppe, ikka d'ayana; k'ans'si diggina atteedda wolaa durumaa mala gidanawaa; he durumay geeshsha zeretsaa gidanawaa» yaageedda.

7 Ooziyaana na'ay Iyo'aataami yeleedda Akaazi Yihudaa gadiyaan kaateteedda wode, Sooriyaa gadiyaa Kaatii Ras'iininne Israa'eeliyaa gadiyaa Kaatii Ramaaliyaa na'ay Paak'uhi Yerusaalame olanaw yeeddino; shin s'oonanaw danddayibeykino. **2** Sooriyaa gaddii Efireema biittaana ittippe

olaw c'aak'k'eteeddawaa Daawita zariyaappe kaateteedda kaatii siseedda wode, deriyaan c'arkkuu k'aatsiyaa mitsaadan, Akaaza wozanaynne Aa asaa wozanay dagamaan shabbiretteedda. **3** Yaatina, Med'inaa Goday Isiyaasa, «Neeni ne na'aa Sha'aari-Yaashuuba akkaade, Akaazana gakkettanaw ba; mayuwwa meec'ciyaawantu goshshaakko afiyaa ogiyaa matan k'ommonna de'iyaa shiik'eedda haatsaa s'eeran neeni Aa demmana. **4** Aw hawaadan yaagaade oda; <Naagetta; hirgoppa; Sooriyaa asaa, Kaatiyaa Ras'iinanne Ramaaliyaa na'aa hank'koo yayyoppa; ne wozanaykka shabbarettoppo; ayaw gooppe, laa'u kaatetuu tamaappe aatsiide c'u'wattiyaa laa'u mitsaa durumaa mala. **5** «<Sooriyaa gadiyaa Asay Efireema asaananne Ramaaliyaa na'aanna ne bolla iitabaa mak'ettiide, **6** «Ane Yihudaa gadiyaan woraajjiide, mentseereetsidinne nu giddon shaakkiide, S'aabi'eela na'aa kawutseeto» yaagino» yaaga» yaageedda. **7** Gidooppenne, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He untuntuu mak'k'uu minnenna; mulekka hewe poletennawaa. **8** Ayaw gooppe, Damask'k'uu Sooriyaa biittaw huup'iyaa; Kaatii Ras'iinikka Damask'k'o katamaw huup'iyaa. Usuppun tammanne ichcheshu laytsaa giddon Efireema gaddii bunchettiide, kawutetsaa gidenaan attana. **9** K'ay Samaarii Efireema biittaw huup'iyaa; Ramaaliyaa na'ay Samaariyaa katamaw huup'iyaa; hintte ammanuwaan minniide ek'ennan d'ayooppe, hintteka ek'ikkita» yaagee. **10** K'aykka Med'inaa Goday Akaazaw; **11** «Med'inaa Goday ne S'oossay new bolla saluwaappe, woy garssa sa'aa c'immuwaappe itti malaataa immana mala oochcha» yaageedda. (Sheol h7585) **12** Shin Akaazi, «Oochchikke; Med'inaa Godaakka paac'c'ikke» yaageedda. **13** Yaatina, Isiyaasi, «Hinttenoo, Daawita zareto, sisite! Hintte asaa daaburssiyaawe ay guus's'ina, k'ay ta S'oossaa daaburssiitee? **14** Yaatooppe, Goday bare huup'iyaan hinttentoo malaataa immana; gellayatta shahaaraade attuma na'aa yelana; Aa suntsaakka Amaanu'eela yaagaade suntsana. **15** I iitaa is's'anawunne lo'uwaa dooranaw eriyaa wode, me'eedda maatsaanne eessaa uttana. **16** Shin na'ay iitaa is's'anawunne lo'uwaa dooranaw eranaappe kasetiide, neeni loytsi yayyeedda laa'u kaatetuu biittatuu koletti mela gidana. **17** «Efireema gaddii Yihudaa gadiyaappe shaakettoodeppe doommina hanibeenna meto wodiyyaa Med'inaa Goday ne bolla, ne asaa bollanne ne aawuwwa golliyaa bolla ahana; He yaanawekka Asoore gadiyaa kaatiyaa» yaageedda. **18** He gallassay gakkiiyaa wode, Med'inaa Goday uduns's'etoo, Gibs'en haakko shaafaan de'iyaa asatoo malaatana; I matsatuwaa, Asoore gadiyaa asatuwaa s'eessana. **19** Yaatina, untuntuu ubbaykka yiide, zanggaaraa shoobban, shuchchaa gonggoluwaan, aguntsay de'iyaa buuraaninne haatsaa olaan uttana. **20** He gallassi Goday Efraas'iisa Shaafaappe hefintsaa baggaappe huup'iyaa k'ans'iyaa asaa s'eessana; ikka Asoore gadiyaa kaatiyaa; I yiide, hintte huup'iyaa binnaanaa, hintte asatetsaa binnaanaanne hintte buuchchaa meedana. **21** He gallassi itti Asay mes's'i itti maatsa miizanne laa'u deeshshatuwaa s'alalaa ashshana. **22** Gidooppukka, untuntuu maas's'iyaa maatsay loytsi daro gidiyaa diraw, I me'eedda maatsaa uttana; he gadiyaan atteeda Asay ubbaykka me'eedda maatsaanne eessaa uttana. **23** He gallassi itti sha'a biran washettiyyaa sha'a woyniyaa anotuu de'iyaa saan ubbaan kinddichchuunne aguntsa s'alalay mukkana. **24** Biittaa ubbaan kinddichchuunne aguntsay kumeedda diraw, Asay yaa biyya wode, tooranne wonddaafiyaa oyk'k'iide baana. **25** Kase

goman bul'eedda zoozetuwaan ha"i kinddichchuunne aguntsay kumeedda diraw yayyiide, itti asaynne yaa beenna. Mehii yedetiyaasaanne dorssay hemetiyaasaa gidanawaa.

8 Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Wolk'k'aama s'aatsa warak'ataa akkaade, «Omoodoo elleella! Bonk'kiyaa elleella» yaagaade, nabbabettiyyaa pidoliyaan s'aafa. **2** K'eesiyaa Ooriyoonaanne Yibaarakiyaa na'aa Zakkaraasa ammansiyaa markkatuwwa ootsaade taani suntsana» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, taani timbbitiyaa odiyaa ta machchattinna gisaad; yaatina, Aa shahaaraade itti na'aa yelaaddu; Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Aa suntsaa, «Mahar-shalaa-Hash-Baaz» yaagaade suntsaa. **4** Na'ay, «Ta aawoo, ta aatee» yaagiide s'eesiyaawaa eranaappe kase, Asoore gadiyaa kaatii Damask'k'o duretetsaanne Samaariyaa omooduwwa akkiide afana» yaageedda. **5** Med'inaa Goday k'aykka taw hawaadan yaagiide haasayeedda; **6** «Ha Asay loddan goggiyaa Salihooma haatsatuwaa is's'iide, Ras'iinanne Ramaaliyaa na'aa nashettiide akkeeddino. **7** Hewaa diraw, taani Goday minonne daro gidiyaa Efraas'iisa haatsaa, Asoore kaatiyaa Aa tooranchchatuwaa ubbaana ahana hanay. I shafiya ubbaa kumiide kesana; gas'aa ubbaa mayyiide goggana. **8** Kis's'iide goggiide, Yihudaa gelana; eelliide yaana aad'ana; kuntsuu k'ood'iyaa gakkana. Abeet Amaanu'eelaa, kafuu bare k'efiyaa mic'ciyaawaadan, haatsaa kuntsuu ne gadiyaa ubbaa bollan mic'ettana» yaageedda. **9** Hinttenoo kawutetsatto, ittippe shiik'ite! Shin hintte me'ereettana! Haakko biittaa ubbaan de'iyaa asatoo, sisite! Olaw giigite! Shin hintte me'ereettana! Ee, olaw giigite; shin hintte me'ereettana! **10** Olaa olettanaw mak'ettite; shin hintte mak'k'uu laaletana; hintte halchchuwaa haasayite; shin hintte halchchuwaa halana; ayaw gooppe, S'oossay nuunana de'ee. **11** Med'inaa Goday bare mino kushiyya ta bolla wotsiide, taw haasayeedda; taani ha asaa ogiyaa kaallenna mala, taana hawaadan yaagiide seereedda; **12** «Ha Asay makkala mak'k'o giyaawaa ubbaa makkala mak'k'o gooppite; untuntuu yayyiyaabaw yayyoppite woy dagammoppite. **13** Hintte geeshsha gaanaw bessiyaawe Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa; hintte aw yayyanawunne dagamanaw besse. **14** I geeshsha sa'aa gidanawaa; shin Yihudaa gadiyaa asawunne Israa'eeliyaa gadiyaa asaw I d'ubbiyaa shuchchaanne kunddissiyyaa zaallaa gidanawaa; Yerusalaamen de'iyaa asaw I gitiyaanne p'ire gidanawaa. **15** Untuntuppe daruu d'ubettana; kunddiidekka me'ana; p'iriyaan oyk'ettiidekka omoodettana» yaageedda. **16** Taani odeeddawaa naaga; ta erissiyaa k'oomatuu giddon higgiiyaa attama. **17** Taani bare som'uwaa Yaak'ooba zaratuwaappe gentsiyaa Med'inaa Godaa naagana; k'ay aan ammanettana. **18** Taananne taw Med'inaa Goday immeedda naanatuwaa be'ite. Nuuni S'iyoon Deriyaan de'iyaa Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaappe Israa'eeliyaw malaatanne markka. **19** «Saasukkiidenne zuuzummiide haasayiyaa shareechchotuwaanne moytililiyaa haasayissiyaawanta oochchite» yaagiide hinttina zoriyaa Asay de'ee. Hayk'keeddawanta pas'a de'iyawantutubaa oochchiyaawaappe, Asay barentuu S'oossaa oochchanaw bessennee? **20** Higgiiyaanne S'oossay odiyaaawaa sisite! He asatuu ha k'aalaadan haasayana d'ayooppe, untuntuu sa'ay wontenna. **21** Asay waayettiiddinne kosshattiide, gadiyaan toylakattana; untuntuu kosshatteedda wode yilottiide, pude s'eelliide barentu kaatiyaanne barentu S'oossaa shek'kana.

22 Sa'aakko duge s'eeliide, waayiyaa, d'umaanne yashshiyaa shoonnuwaa be'ana; untunttu bara d'umaw oletana.

9 Gidooppenne, waayetteeddawanttoo hawaappe sintsaw d'umenna. Beni wode S'oossay Zaabiloona biitaanne Niiftaaleema gadiyaa kawushsheedda; shin sintsappe he Meeditaraane Abbaa ogiyaan de'iyaa biitaanne Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa baggan de'iyaa «Ayihuda gidenna Asay de'iyaa Galiilaa» giyaa gadiyaa I bonchchana. **2** D'uman hametiyyaa Asay wolk'k'aama poo'uwwaa be'eedda; k'ay bara d'uma gadiyaan de'iyaa wanttoo poo'uu poo'eedda. **3** Neeni kawutetsaa asaa darissaadda; untunttoo nashshechchaa gujiyaadda; Asay katsaa c'akkiiyaa wode nashettiyaawaadan, woy oomoduwwaa gishiide akkiyaa wode nashettiyaawaadan, ne sintsan nashettana. **4** Ayaw gooppe, neeni Midiyaama gadiyaa s'oneedda gallassaadan, untuntta dees'iyaa morgge mitsaa, untunttu hashiyaa morgge mitsaanne untuntta naak'kiyaawanttu s'am"aa mentsereetsaadda. **5** Woraajiyaa olanchchatuwwaa c'aamayenne suutsan munak'etteedda mayuu ubbay taman eetsiyaabaa gidanawaa. **6** Na'ay nuw yeletteedda! Attuma na'i nuw imetteedda! Kawutetsay Aa hashiyaan wolk'd'ana; Aa suntsay, «Maalalissiyaa Zoriyaawaa, Wolk'k'aama S'oossaa, Med'inaa Aawuwaa, Sarotetsaa Kaappuwaa» geetettana. **7** Aa kawutetsaa daruwwunne Aa sarotetsaw zaway baawa; hachchippe doommide, med'inaa gakkanaw, suure pirdaaninne s'ilotetsan minisanawunne essanaw Daawita kaatetuwwaa araataaninne Aa kawutetsan I kaatetana; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa mishuu hewaa polana. **8** Goday Yaak'ooba zaratuwwaa bolla pirdaa k'aalaa kiitteedda; Israa'eeliyaa bolla kunddeedda. **9** Asay ubbay, Efireema asayenne Samaariyaa kataman de'iyaa wanttu, ayyuwaaninne otoruwaan haasayaawanttu, hawaa ootseeddawe Godaa gidiyaawaa erana. **10** Untunttu, «S'uubiyaappe kees'etteeddawanttu koletteeddino; shin nuuni untuntta zaaretsiide, masetteedda shuchchatuwaan kees's'ana; etsatuu k'ans's'etteeddino; shin nuuni untunttu sa'aan zigatuwwaa laammana» yaageeddino. **11** Hewaa diraw, Med'inaa Goday, Ra'asoonaa morkkatuwwaa minisana, untuntunna oletteedda morkkatuwwaa untunttu bolla dentsetseedda. **12** Away doliyaa baggaappe Sooriyaa gadiyaa asatuunne away wulliyaa baggaappe Piliss's'eema gadiyaa asatuu barenttu doonaa hanggiide, Israa'eeliyaa meeddino. He ubbanka S'oossaa hank'kuu simmibeenna; Aa kushiikka biro denddeeddasaan de'ee. **13** Gidooppenne, asatuu barena shoc'eeddawaakko simmibeykino; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaakka koyibeykino. **14** Hewaa diraw, mes's'i itti gallassi Med'inaa Goday Israa'eeliyaappe huup'iyaa goyinaa, d'ok'ka zambbaa daashshaanne zik'ka mak'ka k'ans's'ana. **15** C'imatuunne bonchcheteeddawanttu huup'iyaa; wordduwaa tamarissiyaa timbitiyaa odiyaawanttu goyinaa. **16** Ha asaa kaaletsiyaawanttu, wora kaaletsiino; untuntta kaaliyaawantukka baliino. **17** Hewaa diraw, Goday untunttu yalaga asatuwaan nashettana; aawuu bayinna naanatoonne am"etoo k'arettena. Ayaw gooppe, Asay ubbay iitanne S'oossaa erennawaa; Asay ubbay bare doonaan iitabaa haasaye. He ubbanka Godaa hank'kuu simmibeenna; Aa kushiikka biro denddeeddasaan de'ee. **18** litatetsay tamaadan s'uuggee; kindichchuwaanne aguntsaa mi d'ayissee; sikkeedda woray ees's'ina, c'uway tuussaadan sitti giide, pude keese. **19** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa

Godaa hank'kuwaan gaddii s'uugettanawaa; asaykka taman eetsiyaabaa mala gidanawaa; ooninne bare ishah ashshanaw k'oppenna. **20** Untunttu ushechcha baggaappe bonk'k'ana; shin koshattanna; haddirssa baggaappe maana; shin kallikkino; untunttu barenttu yeleeedda naanatuwwaa maana. **21** Minaase Efireema, Efireemikka Minaasa maana; untunttu ittippe gidide, Yihudaa biittaa morkkana. He ubbanka S'oossaa hank'kuu simmibeenna; Aa kushiikka biro denddeeddasaan de'ee.

10 lita higgiiyaa kessiyaawanttoonni uk'kunniyaa s'uufiyaa s'aafiyaawanttoo aayye ana! **2** Hewaan untunttu mank'k'otuwwa pirdaa geellayino; hiyyeesatuwwa maataakka sugiino. Yaatiide am'etuwaa ak'uwaaanne aatta aawuu bayinna naanatuwaakka bonk'k'iino. **3** Haakko gadiyaappe yiyya metuwaan I hinttana muriyaa wode, waaniitee? Maaduwwa demmanaw ookko bak'atiitee? Hintte duretetsaa hak'an k'osiitee? **4** Hintte olan hayk'k'ana; k'achchiide goochchina, hintte baana. Hure ubbay haninakka, S'oossaa hank'kuu wuribeenna; muranaw I bare kushiyya yeddi wotseedda. **5** Goday hawaadan yaagee; «Ta yiloo gatimaa gideeddanne ta ees's'iyaa hank'k'oo s'am"aa gideedda Asoore gadiyaa asaw aayye ana! **6** Taani Asooretuwwa S'oossaa erenna kawutetsaa bolla kiittana; untunttu duretaa ubbaa omooddanaadaaninne bonk'k'anaadan, k'ay ogiyaan de'iyaa urk'kaadan, untuntta yed'd'anaadan, taana hank'ketseedda asaa bolla taani Asooretuwwa azazana» yaageedda. **7** Shin Asoore kaatii hawaa halchchibeenna; Aa wozanaykka hawaadan k'oppiibeenna. I halchcheeddawe kawutetsatuwwa ubbaanna d'ayissanaassa. **8** I c'ee'ettiide, hawaadan yaageedda; «Ta gadaawatuu ubbatuu kaatiyaa gidikkinooyye? **9** Kalnno katamay Karkkamiisha katamaa mala gidenneeyye? Hamaata katamay Arifaada katamaa mala gidenneeyye? Samaariyaa katamaykka Damask'k'o katamaa mala gidenneeyye? **10** Yerusaalameninne Samaariyaan de'iyaa kawutetsedda eek'aa misiletuwaappe dariyaa misiletoo goyinniyya kawutetsatuwwa muranaw, taani ta kushiyya yeddaad. **11** Taani Samaariyaa katamaa bollanne aan de'iyaa eek'aa misiletuwwa bolla ootseeddawaadan, Yerusaalame katamaa bollanne Aa eek'atuwwa bolla ootsikkitaayye?» yaageedda. **12** Goday S'iyoonne Deriyaa bollanne Yerusaalame bolla bare ootsiyaa oosuwwa ubbaa poleeddawaappe guyyiyaan, Asoore gadiyaa kaatiyaa Aa ayyuwaanne Aa otoruwwa murana. **13** Ayaw gooppe, Asoore kaatii hawaadan yaagee; «Ta kushiyya minotetsan, ta aad'd'eeda eratetsaaninne taw de'iyaa akeekan taani hawaa udaad. Taani kawutetsatuwwa gidдон de'iyaa zawatuwwa shoddaad; untunttu biittatuwaan de'iyaa asaa ak'uwaa bonk'kaad; Ta mino k'esiyaan, kaatetuwwa araatuwaan utteeddawanttu ubbaa duge wotsaad. **14** Asay kafuwwa goliyaan kushiyya yeddiyaawaadan, taani kawutetsaa duretetsaa bolla ta kushiyya yeddaad. K'ay dogettiide atteeda k'uuk'k'ulletuwwa shiishshiyaawaadan, taani biittaa ubbaa shishshaad. Paallanaw bare k'efiyaa bak'kiyaabay, woy haasayanaw bare doonaa pogiyaabay, woy k'ay waassiyaawe ittuunne baawa» yaageedda. **15** Tumu kalltay barenan k'ans's'iyaa bitaniyaappe, «Taani aad'd'ay» gaanaw danddayiyye? Woy magaazii barena goochchiyya bitaniyaappe, «Taani daray» giyye? S'am"ay barena oyk'kiyaa asaa dentsii? Guufii oyk'kiyaa Asay baynan hametii? **16** Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Aa mino tooranchchatuwwa bolla laafetsiyaa

harggiyaa yeddana; Aa bonchchuwaappe garssana mishuu ees'siyaa tamaadan ees's'i kesana. **17** Israa'eeliyaa Poo'uu tamaa gidanawaa; Israa'eeliyaa Geeshshaykka lac'uwaa gidanawaa; yaatiide Aa aguntsaanne Aa kindichchuwa itti gallassi s'uugganne maana. **18** S'oossay bare wora mitsaa bonchchuwaanne bare aradda gadiyaa bonchchuwa d'ayissana; simmi hewe harggiyaa Asay siliyaawaadan silana. **19** Aa woran attana mitsatu loysit guutsaa gidiyaa diraw, itti guutsaa na'aykka paydi wurrasanawaa. **20** He gallassan Israa'eeliyaappe atteedawaanttu barena shoc'eeddawanntun zempikkino; shin untunttu tumuwaappe Med'inaa Godaan, Israa'eeliyaa Geeshshan zemppana. **21** Atetsay, Yihudaa asaa atetsay Wolk'k'aama S'oossaakko simmana. **22** Neenoo Israa'eeliyaw, ne Asay abbaa matan de'iyaa shafiyya keeshshaa gidoopekka, untuntuppe amareedawanntu s'alalay simmana. S'illotetsay kumi palaheedda bashshay awaayeteedda. **23** Ee, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday sa'aa ubbaa bollan ahanaw k'achcheeda bashshaa ahana. **24** Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «S'iyoonen de'iyaa ta asatoo, Gibs'etuu ootseeddawaadan, Asooretuu hinttena s'am'an shoc'iyaa wodenne barenttu gatimaa hintte bolla dentsiyaa wode yayyoppite. **25** S'ii guutsaa wodiyaappe guyyiyaan, taani hinttena hank'k'ettiyaawaa aggana; hewaappe guyyiyaan, ta hank'k'uu untunttu d'ayissanaw baana» yaagee. **26** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday Oreeba giyya shuchchaa matan Miidiyaamatuwaa shoc'eeddawaadan, untunttu bolla lissuwaa dentsana. I Gibs'en ootseeddawaadan, bare gatimaa abbaa bolla dentsana. **27** He gallassi, Aa tookku hintte hashiyaappe wod'd'ana; Aa k'ambbaraykka hintte morggiyaappe kichchana. Hintte orddeedda diraw, k'ambbaray me"ana. **28** Morkkiyaa wotaadaratuu Aata katamaa geleeddino; Migiroonan aad'd'eedino; barenttu olaa miishshaakka Mikimaasa kataman wotseeddino. **29** Untunttu gadiyaa aad'd'iyasaana pinniide, Gebaa'aa kataman ak'eedino. Raama kataman de'iyaa Asay ubbay kokkoreedda; kaatiyaa Saa'oola kataman Gib'an de'iyaa asaykka bak'ateedda. **30** Galliima asaw, waasuwa s'ulisite! Layisha asaw, sisite! Anaatoota kataman de'iyaa asaw, oochchiyaawaa odite! **31** Maadimeena giyya katamaa Asay bak'ateedda; Gebiima asaykka bare shempoo k'osetteedda. **32** Hachche morkkiyaa wotaadaratuu Nooba kataman de'iino; yan untunttu barenttu kushiyya k'aatsiidde, S'iyoonen Deriyaa, Yerusaalame katamaa baabiisino. **33** Be'ite, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday k'ankkatuwa wolk'k'aama wolk'k'an k'ans's'ana; aduk'keedda mitsatuukka k'ans'ettana; k'ay bonchcheteeddawantukka kawushshana. **34** S'oossay sikkeedda wora kalltan k'ans's'ana; Liibaanoosikka Wolk'k'aama sintsan kunddana.

11 Issey durumaappe aac'ay kesana; Aa sa'p'p'uaappe ayfiyaa tashii kesana. **2** Med'inaa Godaa Ayyaanay, aad'd'eeda eratetsaanne akeekaa Ayyaanay, zoriyaanne wolk'k'aa Ayyaanay, eratetsaanne Med'inaa Goday yayyiyyaa Ayyaanay Aa bolla shemppana. **3** Med'inaa Godaw yayyiyaawaan I nashetee; bare ayfii be'eeddawaan c'oo pirdenna; woy bare haytsay siseeddawaan c'oo pirdenna. **4** Shin hiyyeesatoo I s'illuwaan pirdana; sa'aan de'iyaa metootanchchatu yewuwaakka I suuretetsan pirdana. I bare ins's'arssaa gatiman sa'aa shoc'ana; bare doonaa

shempuwaan iitatuwaa wod'ana. **5** S'illotetsay Aa s'eessaw danc'c'o gidanawaa; ammanettiyaawekka Aa miyyiyaw sak'k'iyaa gidanawaa. **6** Jeerii dorssaa maraanna ittippe de'ana; maahiikka deeshshaa maraanna ittippe gisana; miizaa maraanna, gaammuwa maraanne ittippe heemettana; guutsaa na'i untunttu heemmana. **7** Miizatanne babantsaa geetetiyyaa do'ay ittippe maana; untunttu maratuuikka ittippe gisana; gaammuu booraadan utulaa maana. **8** D'antsaa d'ammiyaa na'ay shooshshaa ollaan kaa'ana; d'antsaa duutseedda na'ay wod'iyaa shooshshaa ollaan bare kushiyya yeddana. **9** Ta geeshsha deriyaan ooninne k'ohettenna, woy bayenna; ayaw gooppe, abbay haatsaan kumiyaawaadan, sa'ay Med'inaa Godaa eriyaawan kumana. **10** He gallassi Issey sa'p'uu asaw malaataa gididiide ek'k'ana; kawutetsaa ubbay Aa koyana; I de'iyaa sa'aykka bonchchettana. **11** He gallassi Goday bare asaa atotetsaa Asooreppe, Gibs'eppe, Patiroomsappe, Top'p'iaappe, Elaamappe, Baablooneppe, Hamaatappenne abbaa doonaan de'iyaa biittatuwaappe laa'entsuwaa zaari akkanaw bare kushiyya yeddana. **12** Kawutetsatoo malaataa I d'ok'k'u ootsiide dentsana; Israa'eeliyaappe laaletteeddawannta ittippe gatsana; Yihudaappe piskki geeddawantakka sa'aa oyddu miizaanappe I shiishshana. **13** Hewaappe guyyiyaan, Efireema k'anaatii aappe shaakettana; k'ay Yihudaa waayissiyaawantukka d'ok'k'oletti d'ayana. Efireeme Yihudaa k'anaatenna; Yihudaykka Efireema waayissenna. **14** Untunttu away wulliyaa baggan de'iyaa Piliss's'eema gadiyaa bolla paalliide wod'd'ana; away doliyaa baggan de'iyaa asaakka untunttu ittippe bonk'kana. Untunttu Eedooma bollanne Moo'aaba bolla barenttu kushiyya wotsana; Amoonatuukka untunttoo azazettana. **15** Med'inaa Goday Gibs'e miyyiyaan de'iyaa Zo'o Abbaa ubbaanna melissana; bare las'iyaa c'arkkuwaana bare kushiyya Efraas'iisa Shaafaa bolla dentsana. Yaatiide Asay mela ellekka pinnana mala, laappun k'eeeri shaafaa kesside shoc'ana. **16** Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaappe kesiyaa wode ogii de'eeddawaadan, Aa asaappe atteedawanttoo Asoore gadiyaappe kesiyaa ogii de'anaawaa.

12 He wode hintte hawaadan yaagana: «Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana hank'k'ettaadda; hank'k'uaappekka simmaadda; yaataade taana mintsetsaadda. Hewaa diraw, taani neena galatay. **2** «Be'ite, Med'inaa Goday ta atotetsaa; taani aan ammanettaade, yayyikke. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday, taw wolk'k'anne yetsaa. I ta atotetsaa gideedda» yaagana. **3** Ashshiyaa puluttotuwaappe haatsaa hintte nashshechchan duuk'kana. **4** He gallassi k'ay hintte hawaadan yaagana: «Med'inaa Godaa galatite! Aa suntsaakka s'eesite. Aa oosotuwaaw kawutetsatuwa ubbaa gidдон erissite. Aa suntsay d'ok'k'u d'ok'k'u geeddawaa awaayite. **5** Med'inaa Goday wolk'k'aama oosuwa ootseedda diraw, aw yes's'ite. Hawe sa'aa ubbaan eretto. **6** Israa'eeliyaa Geeshshay hintte gidдон d'ok'k'u d'ok'k'u geedda diraw, hinttenoo, S'iyoonen de'iyaaawanttoo, hombboc'ite! nashshechchaw yes's'ite!» yaagana.

13 Amoo'sa na'aa Isiyaasaw S'oossay Baabloonewaa k'onc'c'issina be'eeddawe hawaa. **2** Mela deriyaa bolla banddiraa essite; hintte kaalaa d'ok'k'u ootsiide, untunttoo waassite; untunttu kaappatuwaaw penggiyaanna gelana mala, wuttiite. **3** Taani hank'k'etteeddawannta murana mala, ta geeshshatuwaaw azazaad; taani s'ooniyaawaan

nashetiyya ta wolk'k'aama tooranchchatuwaakka s'eesaad.

4 C'ora Asay c'abbottiyaawaadan, deriyaa huup'iyaaan c'abbottiyya walassaa sisite! K'ay kawutetsatuu ittippe shiik'iide shabbirettiyya walassaa sisite! Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday tooranchchatuwaaw olaw salppissee. **5** Med'inaa Godayanne I bare hank'kuwaa polis-sanaw go'ettiyya miishshatuu biittaa ubbaa d'ayissanaw, haako gadiyaappe, salotuwaas gas'aappe yiino. **6** Med'inaa Godaa gallassay maateedda diraw yee kite! He gallassay Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa mataappe bashshaadan yaana. **7** Hewaa diraw, kushiyya ubbay hilssi gaana; asaa ubbaa wozanaykka siilana. **8** Untuntuu dagammanna; oysayenne yeellay untuntta oyk'k'ana. Yeluu oyk'keedda mishiiriitadiin, untuntuu oyk'etana. Untuntuu dagamiide, ittuu ittawaa s'eelana; untuntuu som'iikka dagamaan boos's'ana. **9** Be'ite; mek'etsaa iisiide, yiluwaaninne suulo hank'kuwaan gadiyaa mela kessanawunne aan de'iyaa nagaranchchatuwaaw d'ayissanaw, Med'inaa Godaa gallassay yee. **10** Saluwaas s'oolinttetuunne s'oolinttetuwaas c'itatu barenttu poo'uwaa immennan is's'ana; awa ayfii doliide d'umana; aginayikka poo'ennan aggana. **11** S'oossay hawaadan yaagee, «Taani ha sa'aa Aa iitatetsaa diraw, iitatuwaakka untuntuu nagaraa diraw murana. Taani otoranchchatoo otoruwa diggana; mek'etsaa iitatuwaas otoruwaakka kawushshana. **12** Atteeda Asay al'o work'kaappe aad'd'iide al'ana; Ofiira work'kaappekka aad'd'iide al'ana. **13** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa hank'kuwaan, Aa hank'kuwaa suuluwaa gallassi taani salotuwaas kokkorssana; sa'aykka bare de'iyasaappe kaas's'ana» yaagee. **14** Shankkaappe bak'atiyaa gaaraadan, woy heemmiyya Asay bayinna dorrssaa wudiyaadan, Asay ubbay bare asaakko asaakko simmana; ubbaykka bare biittaa bak'atana. **15** Beetteeddawe ooninne c'adettana; oyk'k'etteeddawe ooninne mashshaan hayk'k'ana. **16** Untuntuu guutsaa naanay untuntuu sintsan busakettana; untuntuu golletuukka bonk'k'ettanawaa; untuntuu mac'c'a asatuwaannakka wolk'k'an hara attuma asatuu gaketana. **17** Be'ite, biraa koyenna, work'k'aanikka nashettana Meedoona gadiyaa asatuwaas taani untuntuu bollan dentsana. **18** Untuntuu wondaafetuu woddallatuwaas wod'iino; guutsa naanatuwaakka yeddi maarrikkino; untuntuu ayfii purgga'iyaa naanatookka k'arettenna. **19** Kawutetsatoo bonchchuwa, k'ay Baabloone asawukka alleek'k'onne aw gideedda Baabloone gadiyaa S'oossay Sodoomadaanne Gamooradan aatsi yeggana. **20** He gadiyaan mulekka Asay uttenna; woy yeletaappe yeletaa gakkanaawukka yan Asay de'enna; Araba asaykka yan bare dunkkaaniyaa tolenna; dorrssaa wudiyaas heemmiyaawantukka yan barenttu wudiyaas allas's'issiino. **21** Shin yan bazuwaa do'atuu allas's'ana. Worakanatuu untuntuu golliyya kumana; gutattuu hewan de'ana; bazuwaa deeshshatuu hewan guppana. **22** Untuntuu golletuwaan babark'ii waassana; untuntuu bonchocho kaatiyaa golletuwaanikka worakanay boc'c'anna. Aa wodi matatteedda; gallassaykka gam'enna.

14 Med'inaa Goday Israa'eeliyya asaw k'arettana; Israa'eeliyaakka zaaretsiide doorana. Untuntta untuntuu buzo gadiyaan wotsana; imatsatuu yiide untuntunna gakeetiide, Israa'eeliyya asanaa ittippe de'ana. **2** Daro kawutetsay Israa'eeliyya asaa akkiide, untuntuu sa'aa ahana; Israa'eeliyya Asay kawutetsatuwaas mac'c'anne attuma k'oomaadan, Med'inaa Godaa gadiyaan

mooddana. Untuntuu barena omoodeeddawantta omooddana; barena uk'unneeddawanttakka mooddana. **3** Med'inaa Goday hintenna hinte tuggaappe, metuwaapenne hinte moodeeddeeda iita ayileettsaappe shempuuseedda gallassi, **4** hinte Baabloone kaatiyaa bolla hawaadan yaagiide k'iili'ana; «Uk'unniyaawe waan aggeedee; Aa hank'kuwaa suuluukka waan atteedee! **5** Med'inaa Goday Kawutetsatuwaas s'am'aanne moodiyaawantuu gatimaa mentseedda. **6** Untuntuu asaa wurssetsi bayinna hank'kuwaan shoc'eeddino. Barentta s'ooneedda asatuwaas k'ans's'ennan un'etsiide de'eeddino. **7** Biittaa ubbay untuntuppe shemppiide, woppa de'ee; asaykka yetsaa yes's'ee. **8** Haray attina, zigatuukka Liibaanoosa s'idetuukka, kaatiyaa kunddetsan nashettiide; «Neeni kawushaade wod'd'oodeppe, nuuna k'ans's'anaaw yiyaawe baawa» yaagiino. **9** «Neeni yiyaas wode, Si'oolii neena mokkanaw hirkkin giigeedda; I kase gadiyaa kaaletseedda asatuwaas moytilletuwaas neena sarotanaadan dentsetsee; k'ay kase kawutetsatoo kaatiyaa gideedda ubbatuwaakka untuntuu araataappe dentsi essee. (Sheol h7585) **10** Untuntuu ubbaykka hawaadan yaagana; «Hekko neenikka nuwaadan, wolk'k'aa d'ayaadda; neenikka nu mala gidaadda! **11** Kase diitsaa diis's'iide sabbiyya ne bonchchuu Si'ooliyaan duge geleedda. Duuchchatuu neeni gisiyya gisuwaa; gus'unetuukka neeni mayiyya afilaa gidana» yaagana. (Sheol h7585) **12** «Neenoo wontta na'aw, bakkaaliyaw, saluwaappe waana kundaadadii! Neenoo kawutetsaa kawushsheeddawoo, waana k'ans's'ettaade sa'aan wod'd'aadii! **13** Neeni ne wozanaan, «Taani saluwaas kesana; ta kawutetsaa araataakka S'oossaa s'oolinttetuwaappe bollaana d'ok'k'an wotsana; huup'issa bagga gas'an, yaa'ay shiik'iyaa deriyaa huup'iyaaan uttana. **14** Shaaretuu de'iyaa d'ok'k'appekka huup'iyaw pude aad'd'ana; taani taana Ubbaappe d'ok'k'iyaa S'oossaa mala ootsana» yaagaadadi. **15** Shin neeni Si'ooliyaan, hirkki c'iimma ollaan duge yeggettaadadi. (Sheol h7585) **16** «Neena be'iyawantuu, «Biittaa k'aatseeddawe, kawutetsatuwaas kokkorseeddawe, **17** sa'aa bazuwaa kesseeddawe, sa'aan de'iyaa katamatuwaakka aatsi yeggeeddawe, bare k'asho asatuwaakka golle yeddennan diggeedda bitanii hawe?». yaagiide tishshi ootsi akeekiide s'eelana. **18** «Kawutetsatuwaas kaatetuu ubbay bare duufuwaan duufuwaan bonchchuwaan gisana. **19** Shin neeni is's'etteedda tashiyaadan, ne duufuwaappe gas'aa oletteadadi; ne anhay mashshaan c'adetti hayk'keedda anhaan, k'ay ollaan de'iyaa shuchchatuwaakko duge wod'd'iyawantuu anhaan kameteedda. Neeni gediyaan yederseedda anhaa mala gidaadadi. **20** Neeni mooguwaakka untuntunna ittippe moogettakka; ayaw gooppe, neeni ne gadiyaas bayzaadadi; ne asaakka wod'aadadi. Iitaa ootsiyaawantuu suntsay laa'entso mulekka s'esettoppo. **21** Untuntuu aawotuwaas nagaraa diraw, naanatuwaas wod'anaw giigissite; hewe d'ayooppe untuntuu denddiide, gadiyaa laattana; sa'aa ubbaakka katamaa sallalaa ootsana» yaagana. **22** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untuntuu bollan denddana; untuntuu suntsaa, untuntuu atotetsaa, untuntuu zeretsaanne untuntuu yeletaa Baablooneppe d'ayissana. **23** Taani Baabloone Gutatta de'iyasaanne haatsay eeliyaasaa ootsana; bashshaa pus'an taani Aa pittana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **24** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Taani halchcheeddawaadan hanana; taani k'oppeeddawaadanka polettana. **25** Taani Asoori gadiyaa bitaniyya ta gadiyaan

mentsereetsana; ta deretuwa hup'iyaa taani Aa yed'd'ana; Aa k'ambbaray untunttu bollaappe, Aa tookuukka untunttu hashiyaappe kichchana» yaageedda. **26** Sa'aw muliyaw k'ofetteedda k'ofay hawaa; kawutetsatuwa ubbaa bollan mic'etteedda kushiikka hawaa. **27** Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa k'oppeedda diraw, Aa ooni digganaw danddayii? Aa kushiikka mic'etteedda; hewaa ooni guyye zaaranaw danddayii? **28** Kaatii Akaazi hayk'k'eedda laysti odetteedda k'aalay hawaadan yaagiyaawaa; **29** «Hinttenoo Piliss's'eema asatoo ubbatuukka, hinttana shoc'eedda s'am'ay me'eedda diraw nashettoppiti; ayaw gooppe, he shooshshaa zariyaappe hasuu kesana; Aa zeretsayikka k'ay paaliyaa shooshshaa gidanawaa. **30** Hiyyeetsatuwa bayira naanay k'umaa maana; metootanchchatau woppu giide gisana. Shin taani ne zariyaa koshan wurssana; k'ay neeppe atteedawaantakka wod'ana. **31** «Neenoo penggiyaw, yeekka! Neenoo katamaw, waassa! Hinttenoo Piliss's'eema asaw ubbaw, hintte ubbaykka hirggan wushite! Ayaw gooppe, hup'issa baggappe c'uway kesiiide yee; he c'itaappe duus'iide guyye attiyaawe baawa. **32** Kawutetsay kiiteeddawantoo waagiide zaaranee? Med'inaa Goday «S'iyoona kees's'ee; k'ohetteedda Aa Asay I giddon k'osetti attiyaasaa demmeeda» yaagana» yaagiyya k'aalay odetteedda.

15 Moo'aaba biittaw S'oossay odeedda k'aalay hawaa: Moo'aaben de'iyaa Eera giyaa katamay itti k'amma kolettiide d'ayeedda; k'ay Moo'aaben de'iyaa K'iira giyaa katamaykka itti k'amma kolettiide d'ayeedda. **2** Diboonaa katamaa Asay barenttu eek'aa golliyaan yeekkanaw d'ok'k'a sa'aa keseeddino. Moo'aaba gadiyaa Asay Nabonne Medaaba giyaa katamatoo hewaadan yeekkee. Huup'ii ubbay bo'atikichcheedda; buuchchaa ubbaykka meedetteedda. **3** Ogii de'iyaa saan ubbaan untunttu maak'aa mayyeeddino; golliyaa bollan dembbayi kees's'osaaninne dabaabaa bolla ubbaan untunttu yeekkiinonne afotsaa holssayiino. **4** Haseboona katamaa asayinne El'aale katamaa Asay waassiino; untunttu waasuwa kooshshaykka Yahaas'a giyaasaa gakkanaw sisettee. Hewaa diraw, olaw danc'c'eedda Moo'aaba wotaadaratuu barenttu kooshshaa d'ok'k'issiide waaseeddino; untunttu shemppuukka untunttu garssan kokkoreedda. **5** Taani Moo'aabaw wozanaappe yeekkaad; aan de'iyaa Asay S'oo'aaronne Egilaati-Shaliishiyaa giyaa katamatoo bak'ateedda. Untunttu Luhiita ogiyaan yeekkiide biino; baggatau k'ay Horonayma biyaa ogiyaan, barenttu bashshaa diraw, waasuwa s'uliino. **6** Nimiriima haatsatuu to'eeddino; maatay meleedda; aac'aykka shulleedda; irs's'abay ubbaykka d'ayeedda. **7** Hewaa diraw, untunttu barenttu shiishsheedda ak'uwaaanne minijaa tookii akkiide, Ahaayaa giyaa mitsay de'iyaa wombaappe hefintsaa afino. **8** Moo'aaba yuushshuu ubbay waaso s'alalaa gideedda; untunttu waasuu Egilayimanne Bi'eeri-Eliima gakkanaw sisettee. **9** Dimoonaa katamaa haatsatuu suutsaa s'alalaa gideeddino; taani Dimoonaa katamaa bolla hewaappekka dariyaawaa ahana. Moo'aabappe kessi akkiide yiyaawanttu bollanne he gadiyaan pas'a atiide de'iyaaawanttu bolla gaammuwa yeddaade wurssana.

16 Moo'aaba Asay bazuwa biyaa ogiyaan de'iyaa Selaa'a katamaappe yalaga dorsaa orggetuwa Yerusaalamen de'iyaa biittaa mooddiyaawoo yeddite. **2** Moo'aaba mac'c'a Asay barenttu de'iyaa golliyaappe gas'an laaletteedda kafotuwaadan, Amnoonaa Shaafaa pinniyaa

sa'aan laalettana. **3** Moo'aaba Asay Yihudaa asaa hawaadan yaagana; «Nuuna zorite; suure pirdide; seeta gallassan hintte kuwaa k'ammaadan kuwayite. Yederssettiyaawanta k'osite; bak'ati yeeddawantakka aatsi immoppite. **4** Moo'aabappe yedersseeteeddawanttu hintte giddon de'ino; untunttu d'ayissiyaawantuppe untunttu k'osetti attiyaasaa gidite. Untunttu uk'kunniyaawanttu wureeddino; bashshay atteeda; untunttu tuggayiyaawanttukka gadiyaappe d'ayeeddino. **5** Hewaappe guyyiyaan, itti kaatetuwa araatay aggena siik'uwaaan ek'k'ana; he araatan, Daawita dunkkaaniyaan itti ammanettiya daannay utana. I suuretetsaa koyana; s'illotetsaa ootsanawukka elleellana» yaagana. **6** Yihudaa Asay hawaadan yaagana; «Moo'aaba gadiyaa Asay ay keenaa otoretintto, nu untunttu otoruwaabaa siseeddo; untunttu ayyuwaanne untunttu shek'aakka siseeddo; shin untunttu otoruu hada» yaagana. **7** Hewaa diraw, Moo'aabe yeekko; Asay ubbaykka Moo'aabaw yeekko; K'iirihereesa kataman hintte de'iyaa wode meedda lo'o k'umaa hassayiide yeekkite. **8** Haseboona shooyk'atuunne Siibima woyniyaa tokkiyaa sa'atuu d'ayeeddino; untunttu tashii Yaa'izeera gakkiiide, bazzoo zaa'eedda dooretteedda woynetuwa kawutetsatuwa kaappatuu yederssiide d'ayisseeddino; untunttu aac'aykka zaa'iide, abbaa pinneedda. **9** Taani Yaa'izeera katamaw yeekkiyaawaadan, Siibima katamaa woynettookka yeekay. Haseboonanne El'aale katamatoo, taani ta afotsaan hinttana holssayay. Ayaw gooppe, hintte mitsaa ayifiyaanne hintte booteedda katsaa bollan olaa waasuu dendeedda. **10** Katsaa ayifiyaan kumeedda shoyk'aappe nashechchayenne hashshu guussay aketeedda. Woyniyaa tokkiyaa saankka mazimurii yes'etenna. Nashechchan woyniyaa teeraa gum'iyaa sa'aan gum'iyaaabay baawa. Taani gum'iyaaawanttu ililiya ililssaakka d'ayissaad. **11** Hewaa diraw, ta wozanay Moo'aabaw, ta garssa asatetsaykka K'iirihereesaw diitsaadan waassee. **12** Moo'aabe bare d'ok'k'a sa'aa boopenne, c'oo barena daaburssee; k'ay I bare eek'aa golliyaa woossanaw booppeka, hewe Aa ayinne maaddenna. **13** Med'inaa Goday kasetiide, Moo'aabewaa odeedda k'aalay hewaa. **14** Shin ha'i Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kontiraatiyaa oosanchchaa laytsaa payduwaadan, Moo'aaba bonchchuunne Aa c'oratetsay heezzu laytsatuwa giddon wurana; aan attiyaa asatuukka amareedawantanne wolk'ay bayinnawantta gidanawantta» yaagee.

17 Damask'k'o katamaabaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, hawaappe sintsanaw Damask'k'uu katamaa gidiyaawe attana; I koletsaa dooriyaa gidanawaa. **2** Aruura katamatuu Asay de'enna sa'aa gidanawantta; hewan mehiyaa wudii allas's'ana; untunttu yashissiyaawekka de'enna. **3** Efireemeppe geesatuu, Damask'k'oppeka kawutetsay d'ayana; Sooriyaa asaappe atteeddawanttu Israa'eeliyaa asaa bonchchuwa mallaa gidanawantta. Taani, Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **4** S'oossay hawaadan yaagee; «He gallassi Israa'eeliyaa bonchhuu k'aarettana; Aa mo'd'uuukka shoorana. **5** Israa'eelii c'akkiyaawe ek'uwaaan de'iyaa katsaa shiishshi oyk'k'iide, mak'a zawaappe k'ans's'i k'ans's'i c'akkiyaawaa mala gidanawaa; woy Rafayma zanggaaraan katsaa c'akkiide, pushaleedda sa'aa mala gidanawaa. **6** Wogaraa k'aatsi simmina, s'eeran laa'u woy heezzu k'aarime ayifetuu attiyaawaadan, woy daashshaa giddon oyddu woy ichcheshu ayifetuu attiyaawaadan,

Israa'eeliyaappe k'aarimetuu attana» yaageedda. Hewaa Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay haasayeedda. 7 He gallassi Asay barena Med'deeddawaakko s'eelana; barenttu ayfiyaakka Israa'eeliyaa Geeshshaakko zaarana. 8 Untuntuu barenttu kushiyan giigisseedda yarshshiyaa sa'aa s'eellikkino; Asheero giyaa eek'atti misiliyaa gidinakka, is'aanaa c'uwaiyaa sa'aa gidinakka, untuntuu barenttu birad'diyan med'd'eeddawan ammanettiyaawaa aggana. 9 He gallassi Israa'eeliyaa asaa gaasuwaan Hiiwetuwaanne Amooretuwaan katamatuu laalettseeddawaadan, untuntuu mino katamatuu laalettana; he katamatuu mela gidanawannta. 10 Ayaw gooppe, hintte hinttena Ashshiyaa S'oossaa dogeeddita; hintte bak'ati attiyyaa wogga Zaallaakka hassayibeykita. Hewaa diraw, neeni lo'o mitsatuwaa tokkooppekka, kare gadiyaappe yeedda lo'o ataakiltiyaa tokkooppekka, 11 ne tokkeedda gallassi untuntuu dic'c'inttokka, k'ay ne zereedda wontta ne untuntuu c'ishshissinttokka, ne kayyuwaanne ne pas'anaw danddayenna sakuwaa gallassi he c'akku gakeedda katsay bak'ati d'ayana. 12 Be'a, daro Asay guumme; untuntuu abbaa beetaadan guummiino. K'ay kawutetsatuu waassiino; untuntuu wolk'k'aama haatsaadan waassiino. Untuntuu aayye ana. 13 Kawutetsatuu daro haatsatuwaa guntsaadan guummiino; shin S'oossay untuntuu seerana; untuntuu deriyaa huup'yaan de'iyaa suullay c'arkkuwaan dendiyaawaadaninne gotii dentsiyaa baanaadan, yederssetiide, haako sa'aa bak'atana. 14 Sa'ay k'ammiyaa wode, untuntuu shabbirettana; sa'ay wontanaappe kasetiide, untuntuu d'ayana; nuwaa wolk'k'an akkiyaawantuu kaac'ayenne nuuna bonk'k'iyaaawantuu saamay hawaa.

18 Top'piyaa shaafatuwaappe hefintsa baggana de'iyaa k'efetuu giirettiyyaa biittaw aayye ana! 2 He gaddii kiitettiyyaa asatuwaa Nayle Shaafaa bollaanna kiittee; k'ay shombbok'uwaa wolwoluwaan wotsiide, haatsatuwaa bollaanaakka kiittee. Hinttenoo, dirbbiyaa kiitettiyaawanttoo, itti adussanne lii'o asaakko biite; matay haakuu yayiyaa asaakko, wolk'k'aamanne s'ooniyaa kawutetsaa gidiyaa, shaafay untuntuu gadiyaa gidduwaan shaakkiide goggiyaa gadiyaa asaakko biite. 3 Hinttenoo, sa'aan de'iyaa ubbaa gede, hinttenoo, gadiyaan de'iyaaawanttoo, deretuwaa bollan malaatay ek'kiyaa wode, hintte be'ana; k'ay malakataykka punettiyyaa wode, hintte sisana. 4 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Sa'ay seeta gallassaa gidiyaa wode kesiyaa wolk'k'aama mishuwaadan, k'ay katsaa c'akkiyaa aginaan hombbiyaa k'amman shiik'iyaa ketterssaadan, taani c'o'u gaade, ta de'iyaa sa'aappe duge s'eelana» yaageedda. 5 Katsaa c'akkiyaa wodiyaappe kase, c'ishshay koletti simmina, woyniyaa ayfii teeriyaa wode, I s'un'k'kiyaa baac'aan Aa s'eeraa s'un'k'kiichchana; daashiyaa maraa daashshaakka I diggana. 6 Untuntuu ubbaykka deriyaa huup'yaan de'iyaa, miyaawaa wochchiyaa kafotoonne sa'aa do'atoo attana; miyaawaa wochchiyaa kafotuu balgguuwaa, sa'aa do'atuu boniyaa untuntuu miidde haacu'c'ana. 7 He wode adussanne lii'o asaappe, matay haakuu yayiyaa asaappe, wolk'k'aamanne s'ooniyaa kawutetsaappe, k'ay shaafay untuntuu gadiyaa gidduwaan shaakkiide goggiyaa gadiyaa asaappe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw imotay S'iyoon Deriyaa, Med'inaa Godaa suntsay de'iyaa sa'aa yaana.

19 Gibs'e biittaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, Med'inaa Goday dirbbiyaa shaariyaa toggiide, Gibs'e yee. Gibs'e eek'atuu Aa sintsan kokkorana; Gibs'e asaa wozanaykka untuntuu giddon siilana» yaagee. 2 Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Gibs'e gadiyaa asaa Gibs'e asaa bolla dentsana; untuntuu barenttu giddon ishay ishaana, shooruu shooruwaana, katamay kataamaana, kawutetsay kawutetsaana olettana. 3 Gibs'e asaa ayyaanan gagetana; taani untuntuu halchchuwaa hada ootsana. Untuntuu eek'atuwaanne moytilliyaa haasayissiyaa asatuwaa, kaayiyaawantanne shareechchotuwaa zorettaa oochchana. 4 K'ay taani Gibs'e gadiyaa asaa itti mek'etsi bayinna godaa kushiyan aatsaade immana; itti mek'etsi bayinna kaatii untuntuu mooddana» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday. 5 Nayle Shaafaa haatsay melana; shaafaykka leelan leelan meli aggana. 6 Zeero haatsatuu s'ink'kana; Gibs'e pul'lotuu guus's'ananne to'ana. Shombbok'otunne c'aretuu shullana; 7 Nayle Shaafaa matan de'iyaa sa'atuu, abbaa matatuu ubbay koletti mela gidana. Nayle Shaafaa matan zereeddabay ubbay melana, laalettananne d'ayana. 8 Moliyaa oyk'kiyaawantuu kayyottana. Nayle Shaafaan gitiyaa yeggiyaa ubbatuu yeekkana; haatsaan gitiyaa yeggiyaawantukka doc'c'ana. 9 Paatetteedda talbbaappe liinuwa ootsiyaawantuu, k'ay bootsa puuttuwaana mayuwa daddiyaa shemayinnetuukka yeellatana. 10 Shimaynnetuunne keraa ootsiyaa ubbatuukka kayyotana. 11 S'o'aane katamaa mooddiyaawantuu mulekka eeyya; aad'd'eeda eranchcha giyaa Gibs'e kaatiyaa zoriyaawantuu zoriikka damma. Yaatina, hintte Gibs'e kaatiyaa, «Nuuni aad'd'eeda eranchchatuwaa naanatuwaa; nuuni beni kaatetuu naanatuwaa» gaanaw waaniide danddayiitee? 12 Ne aad'd'eeda eranchcha asatuu yaatina ha'i hak'an de'iino? Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday Gibs'e bolla ootsanaw halchcheeddawaa ane untuntuu new odinonne neena erissino. 13 S'o'aane katamaa mooddiyaawantukka eeyyeeddino; Mempoissa katamaa mooddiyaawantukka c'imetteeddino. Gibs'e asaa zariyaa giddoppe asaa kaaletsiyaawantaa giide wotseeddawantuu Gibs'e baletseeddino. 14 Med'inaa Goday untuntuu giddon geella ayaanaa walakkeedda; yaatina, untuntuu matsottiide Asay bare c'ooshshan ganddigaariyaawaadan, Gibs'ee bare ooso ubbaan ganddigaaranadaan ootseeddino. 15 Gibs'ew Aa huup'ii woy Aa goyinay, Aa zambbaa tashii, woy Aa shombbok'uu ootsanabay ayayenne baawa. 16 He gallassi Gibs'e gadiyaa Asay mac'c'a asaa mala gidanawaa. K'ay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untuntuu bollan wus'akkiyaa Aa kushiya be'iide, untuntuu yashshan kokkorana. 17 Yihudaa gaddii Gibs'e gadiyaa asaa yashshiyaawaa gidanawaa; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untuntuu bollan ootsanaw k'oppeedda k'ofaa diraw, Yihudaabaa sisiyaa ubbay yayana. 18 He gallassi Gibs'e gadiyaan de'iyaa ichcheshu katamatuu Kanaane k'aalan haasayiyaawantanne Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw ammanettanaw c'aak'kiyaawantaa gidana. He katamatuuwaappe ittuu, «Awa Katamaa» geetetiide s'esettana. 19 He gallassi Gibs'e biittaw gidduwaan, Med'inaa Godaw yarshshiyaasay giigana; k'ay Gibs'e gadiyaa zawaankka Med'inaa Godaw tuussay ek'kana. 20 Hewe Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw Gibs'e gadiyaan malaatanne markka gidanawaa; untuntuu barena uk'kunniyaawantuppe denddeeddawaan Med'inaa Godaakko waassiyaa wode, I untuntuu ashshiyaawaa kiitana;

untuntta ashshana. **21** He wode S'oossay Gibs'e gadiyaan eretteeddawaa gidanawaa; Gibs'e asaykka he gallassi S'oossaa erananne yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaan akka yiide, aw goyinnana. Untunttu S'oossaw shiik'k'anne barenttu shiik'owaakka gatsana. **22** Med'inaa Goday Gibs'e shoc'ana; shoc'anne patsana. Untunttukka Med'inaa Godaakko simmana; ikka untunttu watiwatuwaa sisiide, untunttu patsana. **23** He gallassi Gibs'eppe Asoore gakkanaw aakko oge kesana; Asoore Asay Gibs'e, Gibs'e asaykka Asoore simerettana; k'ay Gibs'e Asay Asoore asaana itippe goyinnana. **24** He gallassi Israa'eelii Gibs'enne Asoorena heezzentso biittaa gidiide, sa'aa gidдон anjo gidanawaa. **25** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday untuntta hawaadan yaagiide anjana; «Ta asaw Gibs'ee, ta kushii med'deedda Asoorene taani dooreedda Israa'eeliyaw anjetteedawannta gidite» yaagana.

20 Asoore gadiyaa Kaatii Sarggooni kiiteedda olaa gadaaway yiide, Ashddooda giyaa Piliss's'eema katamaa oliide oyk'keedda laytsi, **2** he wode Med'inaa Goday Amoos'a na'aa Isiyaasa hawaadan yaageedda; «Ba; ne bollappe maak'aa k'aara; ne gediyaappekka ne c'aammaa kessa» yaageedda; Isiyaasi S'oossay geeddawaadan haniide, kallo s'iiranne mela gediyaan hametteedda. **3** Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Ta k'oomay Isiyaasi Gibs'enne Toop'piyaa bollan gakkiaabaw malaataa gidana mala, heezzu laytsaa kallo s'iiranne mela gediyaan hametteedda. **4** Hewaadan Asoore kaatii, Gibs'eppe omoodetteeddawantanne Toop'piyaappe betiide keseeddawantta kallo s'iiranne mela gediyaana, dulliikka kallo de'ishshin laaggi, Gibs'e yeellaw afana. **5** Toop'piyaan ammanettiyaawantunne Gibs'en c'ee'k'ettiyaawanttu yayyiide yeellatana. **6** Abbaa matan de'iyaa Asay he gallassi hawaadan yaagana; «Be'ite, nuuni Asoore kaatiyaappe attanaw maaddiido giide nu hidooota wotseeddanne untunttukko bak'ateedda asaa bolla hawe gakeedda; yaatina, nuuni waan attanaw danddayeetto?» yaagana» yaageedda.

21 Abbaa matan de'iyaa bazzoo odeteedda s'oossaa k'aalay hawaa. Gedissa baggappe gotiyaa c'arkkuu suraggiide yiyaawaadan, bashshay mela biittaappe, yashshiyaa gadiyaappe yee. **2** Itti yashshiyaa sas'ay taw k'onc'c'eedda. Aatsi immiyaawe aatsi immee; omoodiyaawe omoodee; Elaama biittaw, woraajja! Meedoona biittaw, katamaa doodda! Baabloone gaasuwaan gakeedda oliiyaa taani gidissana. **3** Hewaa diraw, ta s'eessay sakko s'alalaa gideedda; mac'c'a asaa yeluu oyk'kiyaawaadan, taana un'uu oyk'k'eedda; taani sisiyaawaappe dendeeddawaan hokkaad; taani be'eeddawaappe dendeeddawaan dagamaad. **4** Taana yiic'oyee; taana yashshay kokkorsee; taani amotteedda omarsay taw kokkorssaw laametteedda. **5** Taani be'eedda sas'aan untunttu gibiraa giisseeeddino; mins's'aafiyaakka hiis's'eeddino; yaatiide miionne ushiino. Yaatishin, «Hinttenoo kaappatoo, denddite! Hintte gondlalletuwaa k'uc'cite!» yaagiya azazuu yeedda. **6** Goday taana hawaadan yaageedda; «Ba; s'omoosiya asaa wotsa; i bare be'iyawaa odo. **7** Gammaama mehiyaa toggiyaawantta, laa"uwaa laa"uwaa gidiide biyaa paraa asatuwaa, haretuwaa toggiyaawantanne gaalotuwa toggiyaawantta be'iyaa wode, loytside s'eello; d'ishi s'eello» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, wochcheeddawe hawaadan yaagi waaseedda;

«Godaw, taani wochchiyaasan gallassi gallassi pac'i bayinnan ek'k'aad; ta santariyyanka k'ammaa muliyaa tolettaad. **9** Be'ite, gammaama mehiyaa toggiyaa paraa asatuu laa"a laa"a gidiide yiino» yaageedda. I k'aykka hawaadan yaageedda; «Baabloone kunddeedda; Aa s'oossatuwaa misiletuukka kunddeeddino. Untunttu ubbaykka sa'aan duge kunddiide gaac'etteeddino» yaagiide waaseedda. **10** Hinttenoo, ta uddumaan k'os'etteedda ta asatoo, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaappe, Israa'eeliyaa S'oossappe siseeddawaa taani hinttentoo erissay. **11** Eedooma biittaa S'oossay hawaadan yaageedda; «Itti bitanii Eedooma woy Duuma baggana taana S'eesiide, «Laa wochchiyaawoo, sa'ay wonttanaw aappunuu atteedee? Laa wochchiyaawoo, sa'ay wonttanaw aappunuu atteedee?» yaagee. **12** Wochchiyaawe zaariide, «Sa'ay wonttana hanee; k'ay k'ammana; hintte oochchanaw koyooppe, simmi yiide oochchite» yaagee» yaageedda. **13** Araba giyaa biittaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo Dadaana zal"anchchatoo, hintte hintte c'aaniyaa gaalotuwaan akka Araba gadiyaa bazzuwaan ak'ana. **14** Hinttenoo, Teema giyaa gadiyaan de'iyaa asatoo, saametteeddawanttoo haatsaa ahite; betotoo miyaawaa immite. **15** Ayaw gooppe, untunttu mashshaappe, shookuwaappe shoddeedda mashshaappe, dafeedda wonddaafiyaappenne mino olaappe bak'atiide hawaadan yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Goday taana hawaadan yaageedda; «Kontiraatiyaa oosanchchaa wodiyaadan, mes's'i itti laytsaa gidдон K'eedaare bonchchuu ubbay wurana. **17** K'eedaare gadiyaan de'iyaa wonddaafiyaan dukkiyaa wolk'kaama olanchchatuwaappe guutsatuu attana; hewaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay odeedda» yaageedda.

22 Sas'aa Wombbaa giyaa sa'aabaw S'oossay odeedda k'aalaa. Hintte ubbay golliiyaa bollan dembbayiide ootseedda sa'aa keseeddawe ayaasee? **2** Neenoo waasuu, dirbbayenne c'abuu kumeedda katamaw, ne gidдон hayk'keedda asatuu mashshaan hayk'k'ibeykino; woy olanka hayk'k'ibeykino. **3** Hintte kaappatuu ubbay itippe bak'ateeddino; untunttu wonddaafi bayinan c'oo omoodetteeddino; untunttu haako sa'aa bak'atooppenne beetteedda ubbatuu oyk'k'etteeddino. **4** Hewaa diraw, taani hawaadan yaagaad; «Taana s'eelloppite; ane taani afos's'aadde misho yeekuwa yeekay; d'ayeedda ta asaw yeekkiyaa taana mintsetsana giide daaburoppite» yaagaad. **5** Goday, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday ha gallassaa Sas'aa Zanggaaraan dagama, yedersanne shabbirssaa gallassaa ootseedda; k'ay gimbbetuukka kolettiyaa gallassanne deretuwaakkokka waassiya gallassaa. **6** Elaame bare paraa gaaretuwaananne paraa asatuwaana bare wonddaafiya oyk'kiide yeedda; k'iira gadiyaa wotaadaratuu k'ay barenttu gondlalletuwaa giigisseeddino. **7** Loytsi lo'iyaa hintte zanggaaratuu paraa gaaretuwaan kumeeddino; paraa asatuu Yerusaalame katamaa penggiyaa sintsan ek'keeddino. **8** I Yihudaa geessotuwa k'aareedda. He gallassi hintte wota golliyaan de'iyaa kaatiyaa olaa mishshatuwa s'eelleedda. **9** K'ay hintte Daawita Katamaa gidдон koletteeddasay dareeddawaa be'eeddita; zik'ka sa'aa shiik'eedda haatsaa dagayi de'ita. **10** Yaatiide hintte Yerusaalamen de'iyaa golletuwaa paydeeddita; gimbbiyaa mintsanaw golletuwaa koleeddita. **11** Kase ec'a dalbantansan de'iyaa haatsaa zaariide, Aa minijiyaasaa laa"u gimbbetuwaappe gidduwaan

giigisseedda. Shin hintte hewaa med'd'eeddawe S'oossaa gidiiyaawaa akeekibeykita; woy daro wodiyaappe kase hewaa halchcheeddawaa yaaynibeykita. **12** He gallassi Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hinttana yeekkanawunne zilaalanaw, hintte huup'iyaa meedetnanawunne waaruwaa mayyanaw hinttana s'eeseedda. **13** Shin be'ite, hintte nashettiitanne poot'u giita; booraanne dorssaa shukkiita; ashuwaa miita; woyniyaa eessaakka ushiita; «Nuuni wontti hayk'kiyaa diraw, ane meettonne usheeto» yaagiita. **14** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa taw odeedda; I, «Hintte hayk'k'ana gakkanawukka ha nagaray hinttentoo atto geetettenna. Taani Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaageedda. **15** Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Ba; kaatiyaa golliyaan suntsetteedda kaappuwaa Sheebinakko baade hawaadan yaaga; **16** «Hawaan neeni ayaa ootsay? K'ay neeni hawaan new duufuwaaw bookkanaw, new hawaan oonee de'iyaa? Neenoo d'ok'k'a sa'aan new duufuwaaw massiyaawoo, k'ay shuchchaa gomppan new de'iyaa sa'aa wooc'iyaaawoo, **17** nenoo mino bitaniyaw, neena Med'inaa Goday wolk'k'an wora zaariide olana. Neena I p'irs's'otsi oyk'kiide, **18** yuushshi yuushshi aatside kuwaadan, itti aakko gadiyaan oli aggana. Neenoo ne godaa golliyaw yeella gideedda bitaniyaw, neeni yan hayk'k'ana; ne bonchcho paraa gaaretuukka yan attana. **19** Taani neena ne oosuwaappe kessana; ne daannatetsaappekka neena shaarana» yaaga. **20** «He gallassi taani Hil'k'kiyaa na'aa ta k'oomaa Eliyaak'iima s'esana. **21** Ne mayuwaaw Aa mayzzana; ne danc'ciyaawanka Aa danc'c'isana; ne suntsatetsaakka aw aatsaade immana. I Yerusaalamen de'iyaa asawunne Yihudaa asaw aawuwaaw gidanawaa. **22** Taani Daawita golliyaa K'ulppiyaa Aa hashiyaan wotsana; I dooyana; ooninne gorddenna; k'ay I gorddana; ooninne dooyenna. **23** Taani Aa ammantsiyaa sa'aan shikaaliyaadan d'ogana; I bare aawuwaaw golliyaw bonchcho kaatetuwaaw araataa gidanawaa. **24** Wanc'c'aappe biide, d'ok'k'abaa gakkanaw koc'aan kak'keeddawaadan, untunttu Aa aawuwaaw golliyaa bonchchuwaaw ubbaa, naanatuwaaw, na'aa naanatuwaakka, Aa bolla wotsana» yaageedda. **25** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi ammanettiyyaa sa'aan d'ogeedda shikaalii kichchana; k'ans'ettananne kunddana. Aa bolla kak'keedda tooquwaaw ubbay duus's'i wod'd'ana» yaagee. Hawaa Med'inaa Goday odeedda.

23 S'iirroosa katamaw odetteedda S'oossaa k'aalay hawaa. Hinttenoo Tarsseesa markkabiyyaa laaggiyaawanttoo yeekkite! Ayaw gooppe, S'iirroosa katamay gollii woy shemppiyaasay bayinna mela kesseedda; he oduu untunttoo K'op'iirroosa gadiyaappe yeedda. **2** Hinttenoo, abbaa matan de'iyaa asatoo, hinttenoo Sidoona katamaa zal'anchatoo, c'o'u giite! Hintte kiitiyyaa asatuu abbaa pinneeddino. **3** Hintte woyiyyaa katsay Nayle Shaafaappe c'aketteedda Shihoora gadiyaa katsaa. Hintte kawutetsatuu zal'iyaa zal'iyaa sa'aa gidana. **4** Neenoo Sidoona katamaw, abbaa geessoo, abbaa, «Taani na'aa yelabeykke; taani attuma na'aakka mac'c'a na'aakka dichchabeykke» yaagiide haasayeedda diraw yeellata. **5** Oduu Gib's'e gadiyaa gakkiiyaa wode, untunttu S'iirroosabaa sisiide seelettana. **6** Hinttenoo abbaa matan de'iyaa asatoo, zilaalite; hefintsaa Tarsseesa biittaa pinnite. **7** Beni wode kees'etteedda, kare gadiyaa oyk'kiide mooddanaw Aa gedii Aa

haassi afeedanne, hintte aan nashettiyyaa S'iirroosa katamay hawaadan haneedee? **8** Kallachchaa wotsiyyaa katamaa Aa zal'anchatuu gadiyaa moodiyyaawantta gideeddanne Aa giddon zal'iyaaawantunne laammiyaawanttu gadiyaa bolla bonchcheteeddawantta gideedda S'iirroosa katamaa bolla hawaa halchcheeddawe oonee? **9** Ototettiyaawanttu bonchchuwaaw ubbaa guutsanaw, k'ay gadiyaa bolla bonchcheteeddawantta ubbaa kawushshanaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa halchcheedda. **10** Hinttenoo, Tarsseesa gadiyaa asatoo, hinttana te'iyaaabay bayinna diraw, Nayle Shaafaadan, hintte gadiyaa bolla kumiide goggite. **11** Med'inaa Goday abbaa bolla bare kushiyyaa mic'c'eedda; I kawutetsaakka k'aatseedda; Kanaane gadiyaa geessotuwaaw laalana mala, S'oossay azazuwaaw immeedda. **12** K'ay I hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, un'etteeddo Sidoona asatoo, hintte nashshechchaa poot'u giyya wodi wureedda. Denddite; hefintsaa K'op'iirroosa pinnite. Haray atto yankka hinttentoo shempuu beettana» yaageedda. **13** Baabloone gadiyaa be'ite; he gadiyaa Asay ha'i patsennabaa gideedda. Asoore gadiyaa asatuu he gadiyaan do'ay siiranaadan ootseeddino. Untunttu hewan de'iyaa wogga golletuwaa kolide, barenttu geessotuwaaw gimbeeddino; biittaaakka mela ootseeddino. **14** Hinttenoo, Tarsseesa gadiyaa markkabiyyaa asatoo, hintte geessuu laalettiedda diraw, zilaalite. **15** S'iirroosa katamay laappun tammuu laysaa dogettiide de'ana wodi yaana; hewenne, itti kaatiyaa laysaa keeshshaa giyaawaa. Laappun tammuu laysay wuriyaa wode, sharmus'a mishiriati yes'ettiyyaa yetsaa malay, S'iirroosa katamaw yes'ettana. Untunttu, **16** «Hanne, dogetteedda shaarmus'ate, ne diitsaa akka; kataman yuuyya. Neena Asay hassayana mala, mal'o k'aalan daro yetsaa yes's'a» yaagana. **17** Laappun tammuu laysay polettiyaa wode, Med'inaa Goday S'iirroosa s'omoosana. Shin hewaappe guyyiyaan, Aa beni bare shaarmus'aa oosoo simmana; sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaaw ubbaanna shaarmus'ana. **18** Gidooppenne, Izi zal'iinne I dirgguu Med'inaa Godaw dummateeddawaa gidana; izi zal'ii daro k'umaanne lo'o mayuwaaw shammanaw, Med'inaa Godaw ootsiyyaa asatoo imettanaappe attina, miishshaa golliyaaninne minija golliyaan uttenna.

24 Be'ite, Med'inaa Goday gadiyaa kolide mela kessana; I gadiyaa bayzziide, aan de'iyaa asaakka laalana. **2** Hara asaa bolla haniyaawaadan k'eessetuwaaw bollanka, k'oomaa bolla haniyaawaadan godaa bollanka, k'oomatii bolla haniyaawaadan godatti bollanka, shammiyaawaa bolla haniyaawaadan zal'iyaaawaa bollanka, tal'iyaa immiyaawaa bolla haniyaawaadan tal'iyaa akkiyaawaa bollanka, ac'uwaaw achchiyaawaa bolla haniyaawaadan, ac'uwaaw ashetiyyaawaa bollanka hanana. **3** Biittay ubbaanna mela kesana; k'ay ubbaannakka bonk'k'ettanawaa. Ayaw gooppe, ha k'aalaa Med'inaa Goday haasayeedda. **4** Biittay loytsi melina, Aa aac'ay ubbay shuttlee; gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama asaykka daaburee. **5** Biittay barenan de'iyaa asaappe denddeeddawaan tuneedda. Ayaw gooppe, untunttu higgiyaa koleeddino; wogaa mentseeddino; med'inaa c'aak'luwaakka koleeddino. **6** Hewaa diraw, S'oossaa shek'ay gadiyaa mee; k'ay aan de'iyaa asatuukka barenttu bayyuzuwaaw gaasuwaan mureteeddino. Hewaa diraw, sa'aan de'iyaa asatuu s'uugetteeddino; yaatina payduwaan guutsaa Asay atteedda. **7** Woyniyyaa turaa anuu melina, woyniyyaa eessaykka wureedda; kase nashetiyyaa ubbay

kayyotteedda. **8** Karabuwa bak'aa nashechchay c'o'u geedda. Nashettiyaawantuu homboc'etsaykka ek'keedda. Lo'iyaa diitsaa nashechchaykka c'o'u geedda. **9** Hawaappe sintsanaw yetsaa yes'siid, untuntu woyniyya eessaa ushikino; matsoyiyya ushshay ushiyaawanttoo c'amo gidanawaa. **10** Maaraa mac'araa d'ayeedda katamay laaletteedda; ooninne gelennaadan, goliyya ubbay gorddetteedda. **11** Woynniyya eessay d'ayeeddawoo Asay dabaaban waassee; nashechchaa ubbay kayyoo laametteedda; sa'aa nashechchay ubbay kichcheedda. **12** Katamay koletteedda; katamaa penggetuukka me'eretteeddino. **13** Wogaraa teeraa k'aatsiide k'ok'ofiyaawaadan, woy woyniyya teeraa mas'i simmiide, k'aariimiyaa mas'iyawaadan, gadiyaa bolla de'iyaa kawutetsatuwaa gidдон hewaadan hanana. **14** Untuntu barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, nashshechchan yes'siino; away wulliyya baggana de'iyaa ubbay Med'inaa Godaa gitatetsaa odana. **15** Hewaa diraw, away doliyya baggana de'iyaaawanttoo, Med'inaa Godaw bonchchuwa immite; abbaa doonaan de'iyaa biittatuwaan de'iyaaawanttoo, Israa'eeliyya Med'inaa Godaa, S'oossaa suntsaw bonchchuwa immite. **16** Biittaa gas'aappe, «S'illoo bonchchuu gido» yaagiyya yetsaa nuuni siseetto. Shin taani, «Taani gil'k'ay! Taani gil'k'ay! Taw aayye ana! Ayaw gooppe, kaddiyaawanttuu kaddiino; kaddiyaawanttuu loys'i aatsi immiino» yaagay. **17** Hinttenoo, sa'aa bolla de'iyaa asatoo, dagamay, aafuunne p'irii hinttena naagee. **18** Saluwa maskkootetuu dooyetteedda dirawunne, gadiyaa baasotuukka k'aas'iyaa diraw, dagantsiyaa kooshshaappe bak'atiyaawe ollaan kundana; k'ay ollaappe pude kesiyaawe p'iriyaan oyk'ettana. **19** Biittay za'iiide p'alk'etteedda; nippi giide me'eretteedda; wolk'kaappe k'aas'seedda. **20** Biittay matsottiide asaadan gandigaaree; c'arkkuu sugiyya daasiyaadan, yonk'kuu gee. Makkalanchchatuu bayzzuu Aa loys'i dees'eedda diraw, laa'entso dendennaadan kunddee. **21** He gallassi Med'inaa Goday saluwa wolk'atuwaa saluwaan, k'ay sa'aa kaatetuwaakka sa'aan murana. **22** Untuntu ollaan de'iyaa k'asho asatuwaadan, itippe shiik'ana; k'asho goliyaan gorddettiide uttana. K'ay daro gallassaappe guyyiyyaan, untuntu murettana. **23** Hewaappe guyyiyyaan, aginayikka awaykka yeellatana. Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'ka'a Med'inaa Goday S'iyoonne deriyaaninne Yerusaalamen kaatetana; k'ay I Yerusaalame c'imatuwaa sintsan bare bonchchuwa k'onc'issana.

25 Abee Med'inaa Godaw, neeni ta S'oossaa. Taani neena d'ok'ku d'ok'ku ootsana; ne suntsaakka galatana. Ayaw gooppe, neeni polo ammanettiyaawaan benippe halchchattiide de'iyaa malalissiyaa oosotuwa ootsaadda. **2** Neeni katamaa shuchchay oletiyaa sa'aa ootsaadda; minuwaan gimbbetteedda katamaa kolaadda. Allagatuwaa kaatiyya goliyaakka laa'entso katamaa gidennaadan ootsaadda. Simmiide mulekka kees'ettenna. **3** Hewaa diraw, mino asatuu neena bonchchana; mek'etsi bayinna kawutetsatuwaa katamatuukka new yayana. **4** Neeni hiyyeesaw bak'ati attiyaasaa. Metootanchhawukka bare metuwa wode bak'ati attiyaasaa, uushuwaappe atiyaa sa'anne aawaa seelaappe attiyaa kuwaa gidaadda. Ayaw gooppe, mek'etsi bayinna asaa hank'kuu gimbbiyaa shoc'iyaa uushuwa malanne **5** bazzuwa gadiyaa mishuwa mala. Awa mishuu shaariyaa kuwan gabbi giyaawaadan, neeni allagatuwaa walassaa

hayzissaadda; yaatina, mek'etsi bayinna asatuwaa yetsay c'o'u geedda. **6** Ubbaappe Wolk'ka'a Med'inaa Goday asaa ubbaa ha deriyaa bolla wolk'ka'a gibiraa giigissana; hewekka mod'd'otuwa, kolzziyaana de'iyaaabatuwaanne lo'o ka'eedda woyniyya eessaa gibiraa. **7** Ha deriyaan asaa ubbaa c'ammeeddawaa, kawutetsaa ubbaa bollankka mic'etteedda garidduwaa I d'ayissana. **8** Hayk'kuwaa I med'inaw mittana; Ubbaa Mooodiyya Med'inaa Goday ayfiyya ubbaappe afotsaa k'uc'ana; bare asaa kawushshaakka biittaa ubbaappe diggana. Hawaa Med'inaa Goday odeedda. **9** He gallassi untuntu hawaadan yaagana; «Hawe tumu nu S'oossaa; nuuni I nuuna ashshanaadan naageeddo; I nuuna ashsheeda. Hawe Med'inaa Godaa; nuuni Aa naageeddo. Ane Aa atotetsaan hashshu geettonne nashetteetto» yaagana. **10** Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa kushii ashshanaw ha deriyaa bolla gidanawaa. Shin darc'c'aa pituwa ollaan yeggiide yed'd'iyawaadan, Moo'aaba biittaa Asay bare sa'aan yed'ettana. **11** Haatsaa wad'd'iyawe haatsaa wad'd'anaw bare kushiyya piddi ootsiyaawaadan, untuntu hewaa gidon barenttu kushiyya piddi ootsana. Shin S'oossay Aa otoruwa Aa kushiyya geniyaanakka gatsiide kawushshana. **12** Untuntu d'ok'k'issiide, minuwaan gimbbeedda gimbbiyya I duge ahananne kawushshana; duge sa'aan, ubbaa hirkki baanan olana.

26 He gallassi Yihudaa gadiyaan ha yetsay yes'ettana. Nuw mino katamay de'ee; S'oossay atotetsaa Aa yuushshuwaan gimbbiyaadaaniinne geessuwaadan essee. **2** Ammanuwa naagiyya s'illo kawutetsay gelana mala, penggiyya dooyite. **3** Bare k'ofaa neenan wotseedda asaa neeni polo sarotetsaan naagaasa; Ayaw gooppe, I neenan ammanettee. **4** Med'inaa Godaan med'inaw ammanettee; ayaw gooppe, Med'inaa Goday, Med'inaa Goday med'inaa Zaallaa. **5** D'ok'kan de'iyaaawantanne, untuntu d'ok'ka katamaa zik'ki ootseedda; I Aa kawushshee. Duge sa'aa gakkanaw zik'ki ootsee; biittaa baanan ole. **6** Man'kuwaa gedii, metootanchchaa gedii, Aa yed'd'ana. **7** S'illotuwa ogii salalaa. Abee S'illoo, neeni s'illotuwa ogiyya salalissaasa. **8** Ee Med'inaa Godaw, ne higgiiyya ogiyyaan hamettiidde, nuuni neena naageetto. Nu wozanaa amuu, ne suntsaa bonchchanawaa s'alalaa. **9** K'amman taani neena laamotay; Wonttan ta gidon de'iyaa ta ayyaanay, tumuwaappe neena minisiide koyee. Ayaw gooppe, ne pirdday sa'aan de'iyaa wode, sa'aan de'iyaa Asay s'illotetsaa tamaaree. **10** lita asaw keekatetsaa ootsoopekka, I s'illotetsaa tamaareenna. Suure asatuwaa gadiyaan iitabaa ootsee; Med'inaa Godaa gitatetsaakka erenna. **11** Abee Med'inaa Godaw, neeni, ne kushiyya d'ok'ku ootsaadda; Shin untuntu be'ikino. Ne asaw neeni mishettiyya mishuwa be'iide yeellatino. Neeni ne morkketoo wotseedda tamay, untunta mi d'ayisso. **12** Abee S'oossaw, neeni, nuw sarotetsaa mintsaa; Nu ooso ubbaa neeni nuw ootsaadda. **13** Abee Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, neeppe haratuu nuuna mooddeeddino; Shin nuuni ne suntsaa s'alalaa bonchcheetto. **14** Untuntu hayk'keeddino; simmiide pas'a de'ikino. Neeni d'ayisseedda diraw, simmiide dendiikino. Untuntu hassayettiyaawaa ubbaa k'uc'c'a d'ayissaadda. **15** Abee Med'inaa Godaw! Neeni asaa darissaadda. Asaa darissaade, neeni bonchchetaadda; biittaa zawaa ubbaakka aassaada. **16** Abee Med'inaa Godaw! Metuwa wode untuntu neena koyeeddino. Neeni untuntu

mureedda wode, untunttu neena saasukki woosseeddino. **17** Abeet Med'inaa Godaw! Shahaareedda mishiratta, yeliyaa wodii gakkina, Yeluwaa un'ettaade waassiyaa'aadaan, Nuunikka ne sintsan hewaadan haneeddo. **18** Nuuni shahaareeddo; oyttaa oyk'k'eteeddo; Shin c'arkkuwaa yeliyaawaa gideeddo. Nuuni sa'aw atotetsaa ahibeykko; sa'aan de'iyaa asaakka yelibookko. **19** Hayk'k'eedda ne Asay pas'ana; untunttu anhay denddanna. Hinttennoo, biittaa baanaa gidдон de'iyaaawantoo, hintte s'aasay won'ta ketterssaa mala gidiyaa gishshawunne, sa'aykka hayk'k'eeddawan'ta zaaretsiide immiyaa diraw, Beegottitenne nashshechaw yes'site. **20** Ta asatoo, haa yiite; hintte golle geliide, penggiyaa hintte bolla gorddite. Soossaa hank'k'uu aad'd'ana gakkanaw, guutsaa wodiya hinttena k'osite. **21** Biittaa bolla de'iyaa asaa, untunttu nagaraa diraw murana, Med'inaa Goday bare de'iyaaasappe kesiide yee. Biitaykka bare bolla gukkeedda suutsaa k'onc'issana; wod'eeddawan'takka laa'entso gentsenna.

27 He gallassi Med'inaa Goday bare mino, gitanne wolk'k'aama mashshaan Leewaataana giyaa kols'siyaanne s'aas'ettiyaa shooshshaa murana; abban de'iyaa dawiyaakka wod'ana. **2** He gallassi hawaadan geetettana; «Hawe dosetteedda woyniyaa turaa saa; aabaa yes'site! **3** Taani, Med'inaa Goday Aa naagiyaawaa; taani Aa ha'i ha'i haatsaa ushshay; ooninne Aa k'ohennaadan, taani k'amanne gallassi Aa naagay. **4** Taani hank'k'ettikke; taananna olettanaw, aguntsayinne gom'orii de'erikinooshsha! Taani untunttu bolla kesa ek'kaade, untunttu s'uugga wurssana. **5** Woy bak'ati k'osetti attanaw taakko yiino; taananna giigino; ee, taananna giigino» yaagettana. **6** Yaana gallassatuwaan Yaak'oobi s'ap'uwaa yeddana; Israa'eelii aac'ananne c'iishshaana; yaatiide ayifeedda ayfii sa'aa ubbaa kumana. **7** Untunttu shoc'eeddawan'ta shoc'eeddawaadan, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa shoc'eeddeyye? Woy untunttu wod'eeddawan'tu hayk'k'eeddawaadan, untunttu hayk'k'eeddinooyye? **8** Soossay bare asaa omoodoo yeddiyaawaan mureedda; away doliyaa bagga c'arkkuwaa gallassi untunttu bare yashshiyaa gotiyaan laaggi kesseedda. **9** Hewaa diraw, Yaak'ooba bayzuu atto geetettanawenne Aa nagaray polo k'uc'ettanawe hawaana: hewekka yarshshiyaa sa'aa shuchchaa ubbaa I me'eretteedda book'intsaa shuchchaadan ootsiyaa wodenne, Asheero giyaa mac'c'a s'oossatti misilii, woy is'aanaa c'uwayiide, yarshshiyaa sa'aykka ek'uwaaan attenaadan ootsiyaa wode. **10** Minuwaa diretteedda katamay oneedda; kase Asay de'iyaa sa'ay ha'i bazuwaadan, mela atteedanne dogetteedda; I mehii heemettiyaa sa'aa gideedda diraw, mitsaa bonc'c'iyaa miidde, maratuu hewan allas'siino. **11** Mitsaa tashetuu meliyaa wode me'ereetiino; mac'c'a asaykka yiide, untunttu eetsanaw afee. Ha Asay akeeki bayinna asaa gidiyaa diraw, untunttu Med'd'eddawe untunttoo k'arettennanne maarenna. **12** He gallassi Efraas'iisa Shaafaappe Gibs'e Shaafaa gakkanaw, Med'inaa Goday katsaa bukana; hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hinttekkka hintte taran taran shiik'ana. **13** He gallassi wolk'k'aama malakatay punettana; Asoore gadiyaan d'ayiyaawantunne Gibs'e biittaw yedersseeddawan'tu yaana; Yerusalaamen geeshsha deriyaan Med'inaa Godaw goyinnana.

28 Efireeman de'iyaa matsottiyaawantuu kallachchawunne, woyniyaa eessay s'ooneddawan'tu aradda zanggaaraan de'iyaa, shulliiyaa c'iishshaa mala gideedda

Aa bonchchuwaa puulaw aayye ana! **2** Be'ite, Godaw wolk'k'aamanne mino gideedda itti Asay de'ee; Goday Aa shachchaa uushuwaadan, bayzziyaa gotiyaadaanine kuntsiide goggiiyaa wolk'k'aama haatsaadan, mino kushiyaan duge sa'aa olana. **3** He matsottiyaa Efireema asatuwaa oturuwaa kallachchay gediyaan yed'ettana. **4** Aradda zanggaaraa huup'iyaa de'iyaa k'ok'k'ofettiyyaa c'iishshay, Aa bonchchuwaa puulay wodii gakkanaappe kasetiide teereedda balasiyaa mala gidanawaa; itti Asay he balasiyaa be'iyaa wode, bare kushiyaan oyk'k'osaana maana. **5** He gallassi Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare asaappe atteedawan'too bonchchuwaa kallachchaanne puulaw huup'iyaa uttiyaa aleek'k'uwaa gidanawaa. **6** I daannatoo likke pirddiyaa ayaana, olaa miis'aappe zaariyaawantookka wolk'k'aa gidanawaa. **7** Hawanttukka woyniyaa eessaa ushiide yiic'otinonne matsoyiyaa ushshan ganddigaariino. K'eesiinne timbbitiyaa odiyaawe matsoyiyaa ushshan yiic'otino; untunttu woyniyaa ushshan shaawetiino; matsoyiyaa ushshanka ganddigaariino. Sas'aa likke be'ikino; pirddiiddekkka d'ubettiino. **8** Untunttu miyaa maadda ubbay c'ooshsha s'alalaa gidiyaa diraw, baybeena sa'ay mulekka baawa. **9** Untunttu hawaadan yaagana; «Eratetsaa I oona tamaarissanee? Kiitaakka oossi k'onc'issanee? Maatsaa pakuwaa biro aggeedawantusseyye, woy d'antsaa biro duutseedawantusse? **10** Ayaw gooppe, I giyaawe hawaa; azazuwaa bolla azazuwaa, azazuwaa bolla azazuwaa, wogaa bolla wogaa, wogaa bolla wogaa, hawaan guutsaa, hewan guutsaa» yaagana. **11** Shin Soossay allagatuwaa k'aalaaninne imatsuwaan doonaan ha asaw haasayana. **12** I untunttoo hawaadan yaageedda; «Hawe shemppuwaa. S'alaleeddawaa shemppissite. Hawe shemppi akkiyaa saa» yaageedda. Shin untunttu sisennan is'seeddino. **13** Hewaa diraw, untunttu biide kunddana mala, me'ana malanne gitiyaan oyk'k'ettiide omooduwaan baana mala, Med'inaa Godaa k'aalay untunttoo azazuwaa bolla azazuwaa, azazuwaa bolla azazuwaa, wogaa bolla wogaa, wogaa bolla wogaa gidiide, hawaan guutsay, hewan guutsay gideedda. **14** Hewaa diraw, hinttenoo, Yerusalaamen de'iyaa asaa mooddiyaa k'iliic'iyaaawantoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite. **15** Hintte, «Nuuni hayk'k'uwaa giigeeddo; Si'ooliyaanakka c'aak'k'eteeddo; nuuni wordduwaa nuw de'uwaa ootseedda dirawunne malttiyaa nuw k'osetti attiyaasaa ootseedda diraw, wolk'k'aama boshay yiidekka nuuna bochchennan aad'd'ana» yaagiide c'ee'k'etiita. (Sheol h7585) **16** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani Si'yoonen baasuwaan shuchchaa, paac'etteedda shuchchaa, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, al'o shuchchaa wotsaad; aan ammaniyaan ooninne yeellatenna. **17** Taani suure pirddaa baasuwaan likkiyaa wodoruwaan, s'illotetsaakka tumbbiyaa ootsana. K'ay hintte amanetiyyaa wordduwaa geessuwaa, shachchay shoc'ana; hintte k'osetti attiyaasaakka haatsay muukkana» yaagee. **18** Hewaappe guyyiyaan, hintte hayk'k'uwaa c'aak'k'eteedda c'aak'k'uu laalettana. Si'ooliyaanakka c'aak'k'eteedda c'aak'k'uu minnenna. Wolk'k'aama boshay yiya wode, hintte aan shoc'ettana. (Sheol h7585) **19** He boshay won'ta won'ta, k'aminne gallassi hewaana aad'd'ana; he aad'd'iyaa wode ubbankka, hinttena akki baana. Aa kiitaa akeekiyaawe hinttenttoo shabbirssaa dagama gidanawaa. **20** Arsay gediyaan c'ogottiide gisanaw k'antsaa; afilayikka gatsi mayyanaw guutsaa. **21**

Ayaw gooppe, Paraas'iima Deriyaa bollan Med'inaa Goday ootseeddawaadan, bare oosuwaa, bare imatsaa oosuwaa, hewekka bare ooratsa oosuwaa ootsanaw denddana. K'ay Gabaa'oona zanggaaraan hank'k'etteeddawaadan hank'k'ettanawaa. **22** Godaappe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaappe I boshaa biittaa ubbaa bolla ahanaw k'achcheeddawaa taani siseedda diraw, hintte k'ashuu minnenna mala, k'iiliic'iyaaawaa aggite. **23** Hintte haytsaa haa yeggide, taani odiyaaawaa sisite; ta haasayaakka akeekiide sisite. **24** Katsaa zeranaw goshiyaa goshshanchay ubbaa gedekka goshiidde de'ii? K'ay I ubbaa gedekka guulluwaa kinchchiiddenne liik'issiiddi de'ii? **25** Gadiyaa liik'issiide, anuugaa laalee; karetsa sawuwaakka zeree; zarggaakka Aa yippan, banggaakka Aa k'omuwaan, morgge mitsaakka aw bessiyaa sa'aan zeree gidennee? **26** Ayaw gooppe, ha hiillaa Aa S'oossay Aa erisseenne tamaarissee. **27** Karetsa sawuwa uduula mitsan k'os's'enna; aanugaakka c'uguwaan bukkenna. Hewaa aggiide, karetsa sawuwaakka gatiman, anuugaakka s'am'an k'os's'ee. **28** Ukitsaa uuukiyyaa katsaa k'os's'iyaaan k'os's'iyaaawe liik'issiyye? Giddenna, I Aa k'os's'iidde k'os's'iidde, med'inaw de'enna. K'ay I katsaa bukkiyaa paraa gaaretuwaa Aa bollaanna laaggiiddekkaa katsay gaac'ettanaadan ootsenna. **29** Hawekka k'ay malalissiyaa zoriyaa zoriyaa, oosuwaakka aad'd'eeda eran ootsiyaa Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaappe yee.

29 Neenoo Daawite de'eedda Arii'eela giyaa katamaw, new aayye ana! Laytsaa bollan laytsaa guuja; baalatuwaakka zaara zaaraade bonchcha. **2** Taani Arii'eela giyaa katamaa birookka un'etsana; untuntutu zilaalananne yeekkana. He katamay suutsay kammeedda yarshshiyaa sa'aa mala gidanawaa. **3** Taani ne yuushshuwaan dooddananne adussa gimbbiyaan neena dirana; ne bollan olaa maammaa kees's'ana. **4** Hewaappe guyyiyaan, neeni biittaa c'immuwaappe haa pude haasayana; hirrki baanaappe ne kooshshay yaana. Ne kooshshay moytiiliyaa kooshshaa, biittaa giddoppe kesana; ne haasayaykka baanaa giddoppe saasukettana. **5** Shin ne morkketuu liik'o baana keeshshaa c'oranne ne mek'etsi baynawanttu payduukka c'arkkuu afiyaa suullaa keeshshaa daro gidanawaa. K'oppennaan de'ishshin ellekka, **6** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday guuguntsaan, biittaa k'aatsan, wolk'k'aama kooshshaan, gotiyaan, c'arkkuwaaninne miyaa tamaa lac'uuwan hinttena s'omoosana. **7** Arii'eela katamaa oliyaa c'ora kawutetsaa ubbay, he katamaanne Aa geessuwaa oliyaa ubbay, Aa waayissiyaa ubbay akumuwaadan, k'amma sas'aadan hanana. **8** Koshateedda Asay akumuwaan mee; shin beegottiyya wode Aa koshay aggena; woy saametteedda Asay akumuwaan ushee; shin beegottiyya wode daaburee; saamuwaakka alibeenna; S'iyoonne Deriyaa oliyaa c'ora kawutetsaa ubbay hewaadan hanana. **9** Hintte hintterekka dammettiide, damma asaa gidite; hinttena hintterekka k'ook'issiide, k'ook'ee asaa gidite. Matsottite; shin woyniyya eessaanna gidoppo. Gaaddigaarite; shin matsoyiyaa ushshaanna gidoppo. **10** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday gem'ishshuwa sonnu ootsiyaa ayaanaa hintte bollan gusseedda. Timbitiyyaa odiyaaawanttoo, yaatiide hintte ayifetuwaaw I goozeedda. Sas'aa be'iyaaawanttoo, hintte huup'etuwaakka gulloyeedda. **11** Ha ubbaa sas'aa new attametteedda mas'aafaa mala gideedda. Asay, «Hey, hawaa nabbaba» yaagi, itti nabbabi

danddayiyaa uraw immiyaa wode I, «Mas'aafay attametteedda diraw, taani nabbabanaw danddaykke» yaagana. **12** K'ay mas'aafaa nabbabi danddayenna uraw, «Hey, hawaa nabbaba» yaagiide immiyaa wode, I, «Taani nabbabanaw danddaykke» yaagana. **13** Yaatina, Goday hawaadan yaagana; «Hawe Asay bare bolla doonaan taakko shiik'ee; bare ins's'arssan taana bonchchee; shin untuntutu wozanay taappe haakuwaan de'ee. Untuntutu Asay med'd'eedda wogaa tamaariidde, taw c'oo goyinniino. **14** Hewaa diraw, be'ite, taani ha asaa bolla zaaretsaadekka maalalissiyaaabaa ootsana; maalaaliyaabaanne ooratsabaa ootsana. Untuntutu eranchchatuwaaw aad'd'eeda eratetsay daallamana; untuntutu akeekanchchatuwaaw akeekayikka k'osettana» yaageedda. **15** Bare halchchuwaaw c'immayide, Med'inaa Godaappe k'ossiyaaawanttoo, barenttu oosuwaaw d'uman ootsiide, «Nuuna onni be'ii? Nuuna onni erii?» yaagiyaawanttoo aayye ana! **16** Hintte yewotuwaaw laamiitta; urk'k'aa med'd'iyaaawe urk'k'aa mala giide k'oppiita! Med'etteeddawe med'd'eeddawaa, «I taana med'd'ibeenna» gaanee? Otuu barena med'd'eeddawaa, «I ayinne erenna» gaanaw danddayii? **17** Liibaanoosa woray aradda gadiyaw laamettanaw, aradda gadii k'ay wora gidanaw, guutsaa wodii atteeda gidenneeyye? **18** He gallassi tulletuu mas'aafaa k'aalaa sisana; lem'ilem'aappenne d'umaappe kesiide, k'ook'etuwaaw ayfii s'eelana. **19** Ashkketuu gujiidikka Med'inaa Godaan nashettana; asaa gidдон de'iyaa hiyyeesatuukka Israa'eeliyaa Geeshshan hashshu gaana. **20** Mek'etsi bayinnawanttu wurana. K'iiliic'iyaaawanttu tim'i gaana. Iitabaa ootsanaw wochchiyaawanttu ubbay d'ayana. **21** Hewanttu yewuwaan asaa bayzzanchcha kessiyaaawantta, chilootan asaa seeriyaaawanttoo gitiyaa wotsiyaaawanttanne wordduwaan s'illo bitaniyaa pirddaa te'iyaaawantta. **22** Hewaa diraw, Abrahaama wozeedda Med'inaa Goday Yaak'ooba zariyaw hawaadan yaagee; «Yaak'ooba zarii hawaappe sintsanaw yeellatenna; untuntutu som'iikka yeellatiide, sa'aa s'eellenna. **23** Shin untuntutu ta kushiyyaa ooso gidiyaa barenttu naanatuwaaw barenttu gidдон de'iyaa wode, ta suntsaa geeshshatetsaan naagana; untuntutu Yaak'ooba Geeshsha geeshshatetsaa bayzzikkino. Israa'eeliyaa S'oossaakka yashshatetsan bonchchana. **24** Ayyaanan baleeddawanttu simmiide akeekana; zuuzummiyaawanttukka timirtiyyaa akkana» yaagee.

30 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Makkalanchcha naanaatoo aayye ana! Taani halchchabeennabaa ootsiyaawanttoo, ta Ayyaanaappe gidenna es'aa barew giigissiyaawanttoo, nagaraa nagaraa bolla gujiyaawanttoo aayye ana. **2** Gibs'e kaatiyaa geessuwaan attanawunne Gibs'e kuwan attiyaasaa koyanaw, taana zorettaa bessenaan, duge Gibs'e wod'd'iyaaawanttoo aayye ana! **3** Hewaa diraw, Gibs'e kaatiyaa geessuwo hinttentoo yeella, kaatiikka kawushsha gidanawaa. **4** Untuntutu kaappatuu S'o'aanen de'ooppekka, untuntutu kiiteeddawanttu Haneesa giyaa katamaa gakkinttokka, **5** yeellappenne kawushshappe attina, harabaa ayaanne wod'd'enna asaa, ayaanne maaddenna woy go'enna asan ammanetteedda Asay ubbay kawushshana» yaagee. **6** Neegeeban de'iyaa do'atuwaabaa S'oossay giyaawe hawaa: kiitetiyaawanttu metuunne tuggay de'iyaa biittaa gidduwaana, gaammuunne gaammatta wod'iyaa shooshshatuunne paaliyyaa dawetu kols's'iyaa iita biittaana aad'd'iide baana. Bare duretetsaa

haretuwa zokkiyaan, barenttu ak'uwaa gaalotuwa zimetiaan c'aani akkiide, untunttuu ayaanne wod'senna biittaa baana. **7** Ayaw gooppe, Gibs'e maaduu gatii bayinnabaanne mela. Hewaa diraw, taani Aa, «C'o'u giide utteedda Ra'aaba» yaagaade suntsaad. **8** Ha'i ba; sintsanna yaana wodiya med'inaa malaataa gidana mala, untunttu sintsan shuchchaa masetsan wooc'a; mazgobankka s'aafa. **9** Ayaw gooppe, hawantuu makkalanchcha asatuwaanne wordduwaa naanatuwaa; untunttu Med'inaa Goday odiyaawaa sisanaw koyenna naanatuwaa. **10** Untunttu sas'aa odiyaawantta, «Sas'aa be'oppite» yaagiino; timbbitiyaa odiyaawanttakka, «nashechchiyaabaappenne malatiyaabaappe attina, nuw suurebaa odoppite. **11** Ogiyaappe kichchite; loossuwaappekka iti bagga simmite; nuuni Israa'eeliyaa Geeshshabaa zaaretsiide sisokko» yaagiino. **12** Yaatina, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Hintte ha k'aalaa is's'iide, asaa naak'kiyaawaan ammanetteeda dirawunne c'immiyaawaan c'ee'etteedda diraw, **13** ha nagaray hinttentoo za'iide wod'd'iyaa, akeekenan ellekka kundbiyaa adussa gimbbiyaa mala gidanawaa. **14** Aa me'uu urk'kaappe med'd'eeddanne nippi giide me'eedda otuwa mala gidanawaa; he me'uwaa gidon tamaa kaashiyaa woy ollaappe haatsaa duuk'kiide kessiyaa kon'ayenne beetena» yaagee. **15** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Hintte taakko simmiyaawaaninne shempjiyaawaan attana; c'o'u giyaawenne ammanettiyaawe hinttentoo wolk'kaa gidanawaa; shin hintte is's'eeddita. **16** Hawaadan yaageeddit; «Tuytti, nuuni paratuwaan uttiide bak'atana» yaageeddit; hewaa diraw, hintte bak'atana. K'aykka hintte, «elleelli paratuwaa toggiide bi kichchana» yaageeddit; hewaa diraw, hinttena yederssiyaawantuu elleellana. **17** Itti tooranchchaa be'iide, hintteppe sha'a Asay bak'atana; ichcheshu tooranchchatu hinttena muliyaa yederssana. Deriyaa huup'iyaan esseedda banddiraa mitsaadan, hintte tooranchchatuwaappe guutsatuu attana» yaagee. **18** Shin Med'inaa Goday hinttentoo keekanaw naagee; I hinttentoo k'arettiyaawaa bessanaw denddee. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday s'illo pirdiyaa S'oossaa; Aa naagiyaawantuu ubbatuu anijetteedawantta. **19** Hinttenoo, Yerusaalamen de'iyaa S'iyoonne asatoo, hawaappe sintsanaw yeeekkikka; hintte waasuwaan I hinttentoo tumuwaappe k'arettana; I hintte waasuwa sisiyaa wode, hinttentoo zaaruwaa immana. **20** Goday hinttentoo metuwa ukitsaanne tuggaa haatsaa immooppekka, hintte astamaarii hawaappe sintsan barena k'osenna. Shin hintte ayfii hintte astamaariyaa be'ana. **21** Hintte ushechcha woy haddirssa simmiyaa wode, guyyenna hinttena, «Ogii hawaa; aan biite» yaagiya kooshshaa hintte sisana. **22** Hewaappe guyyiyaan, biran alleek'etteedda eek'atuwaanne work'kaan kameteedda misiletuwa hintte tunissana. K'ita c'urk'kaadan hintte untunttu, «Nuuppe haakkite» yaagiide wora olana. **23** He wode hintte gadiyaan zereedda katsaw I iraa bukkisana; gadiyaappe mokkiyaa katsaykka murutanne daro gidanawaa. He gallassi hintte miizzay aakko dembban hamettana. **24** Gadiyaa goshiyaa booratuunne haretuu laydaaninne gillan punetiide, geeyeedda hark'kuwaa maana. **25** Hintte morkkatuwa geessotuu omoodettina, Asay goora'ettide wuriyaa gallassi, wolk'kaama deretuwaappenne d'ok'ka deretuwaappe pultto haatsatuu goggana. **26** He gallassi aginatti poo'uu aawaa poo'uwaadan hanana; aawaa poo'uukka kasewaappe laappun kushiya darana; laappun gallassaa poo'uwa keenaa poo'ana.

He gallassi Med'inaa Goday me'eedda bare asaa koolana; I dechchina madus'eedda madutsaakka patsana. **27** Be'ite, Med'inaa Godaa suntsay suuliyaa hank'kuwana, sikkeedda c'uwaa shaariyaanna haako saappe yaana; Aa doonay hank'kuu kumeeddawaa; Aa ins's'arssaykka miyaa tamaa. **28** Bare peenuwaan ubbabaa pitti afiyaa di'uwaaadan, d'ayissiyaa haatsaa kuntsuwa mala. I kawutetsatuwaa bashshaa zazziriyaan zazziraa; asaa gappataakka wora afiyaa bis'aalaa barrsana. **29** Geeshsha baalay bonchchettiyaa k'amma yes's'iyawaadan, hintte yes's'ana; Med'inaa Godaa deriyaa Israa'eeliyaa Zaallaakko biyaa wode, suusuliyaa punniide yes's'iyaa Asay nashettiyaawaadan, hintte nashettana. **30** K'ay Med'inaa Goday bare yashshiyaa kooshshaa sissana; Aa k'esii wod'd'iide shoc'iyaa shochchaa bare suuliyaa hank'kuwaan, miyaa tamaa lac'uwaaan, gotiyaan, uushuwaaninne shachchaa burc'ciyaan k'onc'ciissana. **31** Med'inaa Goday bare kooshshan Asoore dagantsana. Aa s'am'aykka untunttu shoc'ana. **32** Med'inaa Goday untunttu bare muriyaa s'am'an shoc'ana shochchay ubbay darbbiyaaninne diitsaan gidanawaa. Olan I bare k'esiiyaa dentsiide, untunttu olana. **33** Ayaw gooppe, tamaa eetsiyaasa'a Toofeeti beni giigeedda; he sa'ay giigeeddawe kaatiyaassa. He sa'ay zik'anne aakko gidiide, tamayenne daro mitsay dooretti utteedda saa. Med'inaa Godaa shempuu diiniyaa shaafaadan yiide, he tamaa eetsi kessana.

31 Maaduwa koyanaw duge Gibs'e wod'd'iyawaantoonne paran ammanettiyaawanttoo aayye ana! C'ora gidiyaa diraw paraa gaaretuwaan, daroppe mino gidiyaa diraw paraa asatuwaan ammanettiyaawanttoo aayye ana! Untunttu Israa'eeliyaa Geeshshaakko s'eellikkino; woy Med'inaa Godaappe maaduwa koyikkino. **2** Shin ikka bashshaa ahanaw danddayiyaa aad'd'eeda eranchcha; bare geeddawaakka aggena; iitatuwa golliyaa asaa bolanne itabaa ootsiyaawantta maaddiyaawanttu bolla denddana. **3** Gibs'e gadiyaa asatuu asaappe attina, s'oossaa gidikkino. Untunttu paratuukka ashoppe attina, ayaana gidikkino. Med'inaa Goday hank'kuwaan bare kushiya mic'ciyaa wode, maaddiyaawe d'ubettana; maadettiyaawekka kunddana; untunttu ubbaykka ittippe d'ayana. **4** S'oossay taana hawaadan yaagee; «Gaammuu woy wodalla gaammuu mehiyaa oyk'kiide gudiya wode, daro hentsanchchatu Aa bolla s'eesetti shiik'ooppekka, I untunttu waasoo dagammenna. Untunttu waasookka yayyena. Hewaadanka, Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Goday S'iyoonne Deriyaaninne Aa d'ok'kan olaa gakkettanaw duge wod'd'ana. **5** Kafuu bollaanna awaaliyaawaadan, Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Goday Yerusaalame gondallanne ashshi akkana; I Aa bollaanna aad'd'iide, Aa wotsi akkana» yaagee. **6** Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, hintte loytsi makkaleeddawaakko simmite. **7** Ayaw gooppe, asaa ubbay barenttu nagaranchcha kushiyan biraappenne work'kaappe med'd'eedda eek'atuwaa he gallassi olana. **8** Tamay S'iyoonen, c'oo'ci Yerusaalamen de'iyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Asoore asaawaa gidenna mashshaan kunddana; asaawaa gidenna mashshay untunttu maana. Untunttu mashshaa sintaappe bak'atana; untunttu wodalla asatuu dees'o oosoo azazettana. Dagamaa gaasuwaan, untunttu mino geessuu laalettana; untunttu olaa gadaawatuukka dagamaw olaa banddiraa aggi bashiide baana» yaagee Med'inaa Goday.

32 Be'ite, kaatii s'illotetsan kaatetana; mooddiaawantukka suuretetsan mooddana. **2** Asay huup'iyaan huup'iyaan c'arkkuwaappe geemniyaa saa, gotiyaappe bak'atiyaa sa'aa gidanawaa; mela sa'aan goggiyaa haatsaanne zoozetiyaa gadiyaan de'iyaa wolk'k'aama zaallaa kuwaa mala gidanawaa. **3** S'eelliyaa asatuu afyii c'iilimmenna; sisiyaawantu haytsaykka hayzzana. **4** Tafitafiyaa asatuwaa wozanay erananne akeekana. Deeddotiyyaa asatuwaa ins's'arssaykka suure geeshshiide haasayana. **5** Hawaappe sintsanaw eeyyi bonchcho asaa geetettenna. Iita Asay bonchchettenna. **6** Ayaw gooppe, boozay boozatetsaa haasaye; Aa wozanaykka nagaraa ootsanaw, Med'inaa Godaa bolla s'alabaa haasayanaw, koshsatteeddawanta kalissennan agganawunne saametteeddawanta ushshennan digganaw, iitabaa mak'ettee. **7** Uuzetiyaawaa uuzii iita; metootanchchay suurebaa haasayiide, wordduwaan hiyyeesaa d'ayissanaw I iita k'ofaa k'oppee. **8** Lo'o' uray lo'obaa halchchee; he lo'o' halchchuwan minniide de'ee. **9** Hinttenoo k'ofay bayinnan de'iyaa mac'c'awantoo, denddite; ta odiyaaawaa sise; hinttenoo ammanettiide utteedda mac'c'a naatoo, taani hinttenttoo odiyaaawaa sise. **10** Itti laytsaappe guutsaa aad'd'ishshin, hintte ammanettiide utteeddawantu kokkorana; woyniyaa Aa wodiyaan s'unk'kiyaawe attana. Tookkeeddawaappe hintte afiyaa shiishshana wodiikka yeenna. **11** Hinttenoo ishaluwaan de'iyaa mac'c'awantoo, kokkorite. Hinttenoo ammanettiide utteedda mac'c'a naatoo, gajj gajite. Hintte mayuwaa k'aarite; kayyuwaa afilaa hintte s'eessan danc'cite. **12** Lo'iyaa shoyk'ayenne afiyaa dors's'os's'eedda woynnii d'ayeedda diraw, kayyottiide, hintte tira bak'k'ite. **13** Agutsaa buurayenne kindichchuu ta asaa gaden mokkeedda. Asay nashettiide de'eedda golletuwaassinne nashshechchan de'eedda ha katamaw yeekkite. **14** Miis'ay attana; daro Asay de'iyaa katamatuukka onana; geessuunne wochchiyya gimbбетuu med'inaw mela gidanawaa; untuntu wora haretuu nashettiyaasanne dorsaa wudii hamettiyaasaa gidanawaa. **15** Hewenne, bolla d'ok'kaappe nu bolla ayyaanay gukkana gakkanaassa, mela bazzuu araddana gakkanaassanne aradda biittaykka wora gideedda geetettiide k'ofettana gakkanaassa. **16** Hewaappe guyyiyaan, suure pirdday mela bazzuwaan, s'illotetsaykka aradda gadiyaan de'ana. **17** S'illotetsaa oosuu sarotetsaa gidanawaa; s'illotetsaa ayifiikka med'inaw woppatetsaanne ammanettiide de'iyaaawaa gidanawaa. **18** Ta Asay sarotetsay de'iyaa sa'aan, naagettiyaa golliyaaninne woppu geedda shemppo sa'atuwaan de'ana. **19** Shachchaan woray diippooppenne, k'ay katamay ubbaana kolettooppenne, **20** he haatsaa ubbaa matan hintte katsaa zeriide, hintte mehiyaakka hintte haretuwaakka hentsaw billi yeddiide, hintte loytsi anjijetana.

33 Neenoo, neena d'ayissennan de'ishshin d'ayissiyaawoo, new aayye ana! Neenoo, neena aatsi immennan de'ishshin, aatsa immiyaawoo, new aayye ana! Neeni d'ayissuwaa aggeeda wode neena d'ayissana; neeni aatsa imuwaa aggeeda wode neena aatsi immana. **2** Abeet Med'inaa Godaw, nuuna maara; nuuni neena naageetto; wontta wontta nuw wolk'k'aa gida; metuwaa wodekka nuuna ashshiyaawaa gida. **3** Ne kooshshay guuguntsaadan guummiyaa wode Asay bak'atee; neeni nuuna maaddanaw dendda ek'kiyaa wode, kawutetsatuu laalettii. **4** Gondduu shiik'iyawaadan, hintte omooduu shiik'ana; boolii dirbbiyaawaadan, Asay Aa bolla

dirbbana. **5** Med'innaa Goday bolla de'iyaa diraw, d'ok'k'u d'ok'k'u geedda; I S'iyoonne suure pirddaaninne s'illotetsan kuntsana. **6** I hinttenttoo hintte wodiyaan mintsiyaawaa, hintte kumentsaa atotetsaa, aad'd'eeda eratetsaanne eraa gidanawaa; Med'innaa Godaw yayyiyaawe aw ak'o gidanawaa. **7** Be'ite, untuntu wolk'k'aama asatuu ogiyaan waassiino; sigatetsaw kiiteeddawantukka mishettiide yeekkiino. **8** Aakko ogetuu oneeddino; ogiyaanna aad'd'iyaaawe aggeeda. I bare c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa koledda; katamatuwaakka kad'eedda. Asaakka demibeena. **9** Biittay kayyoteenne labbanee. Liibaanoosi yeellatiide melee; Saaroona giyaa aradda diibbay mela biittaa gideedda. Baasaane giyaa deriyaaninne K'ammeloosa deriyaan de'iyaa mitsatuwaa haytsay k'ok'kofettee. **10** Med'innaa Goday kawutetsatoo hawaadan yaagee; «Ha'i taani denddana; ha'i taani bonchchettana; ha'i taani d'ok'k'u d'ok'k'u gaana. **11** Hintte utulaa shahaariide, suullaa yeleeedda. Hintte shemppiyya shemppuu hinttena miyaa tamaa. **12** Asay taman s'uugetteedda bidintsaa mala gidanawaa; k'ay k'ans's'ettiide, taman ees's'eedda aguntsa mala gidanawaa. **13** Hinttenoo, haakuwaan de'iyaaawantoo, taani ootseeddawaa sise; matan de'iyaaawantoo, taani wolk'k'aama gidiyaaawaa akeekite» yaagee. **14** S'iyoonen de'iyaa nagaranchchatuu yayyeeddino; S'oossaw gidennawanta kokkorssay oyk'k'eedda. Hewaa diraw, untuntu, «Miyaa tamaana de'anaw danddayiyaa uray nu gidon oonee? Ees's'iide de'i aggiyaawaana de'anaw danddayiyaa uray nu gidon oonee?» yaagiino. **15** S'illotetsan hamettiyaawe, suurebaa haasayiyaawe, suure gidenna ogiyaanna beettiyya go'aa is's'iyaaawe, mattaayiyaa akkanaw bare kushiyya yeddennawe, suutsaa gussiyaawaa sisennaadan, bare haytsaa tuc'c'iyaaawe, iitabaa s'eellennaadan, bare afiyaa c'iilimmiyaawe, **16** he uray d'ok'k'asaan de'ana. I bak'atiide attana sa'aykka mino zaallaa de'uwaa gidanawaa; Aa ukitsaykka aw imettana; I ushiyya haatsaykka pac'c'enna. **17** Hintte ayifetuu kaatiyaa Aa puulaana be'ana; haakkiide de'iyaa biittaakka be'ana. **18** Hintte wozanay, «paydeeddawe hak'an de'ii? Giiraa yiggi s'eelleeddawe hak'an de'ii? Adussa gimbбетuwaa paydeeddawe hak'an de'ii?» yaagiide yashshiyya beniwaa k'oppaana. **19** Hintte k'areti bayinna asatuwaa, hinttenttoo gelenna haasayaa haasayiyya asatuwaanne ins's'arssay deeddotiyya asatuwaa hawaappe sintsan be'ikkita. **20** Nuuni nu baalaa bonchchiyya S'iyoonne katamaa be'ite! Woppu giide de'iyaaasaa, Aa shikaalii shodettenna, Aa wodoruukka duus's'ennanne k'aas's'enna dunkkaaniyaa malaa, Yersaalame katamaa hintte hintte ayifiyaan be'ana. **21** Shin Med'innaa Goday nuw he sa'aan bare wolk'k'aama wolk'k'aa k'onc'c'issana. He sa'ay aakko shaafatuunne goggiyaa haatsatuwaa mala gidanawaa. Laaggiyaa woluwolu Aa bollaana baanaw danddayenna; wolk'k'aama markkabiikka yaana aad'anaw danddayenna. **22** Ayaw gooppe, Med'innaa Goday nu daannaa; Med'innaa Goday nu higgiiyaa immeeddawaa. Med'innaa Goday nu kaatiyaa; I nuuna ashshana. **23** Ne wodoruwaa k'ashuu shol'eedda; markkabiyya tuussaa Aa sa'aan minisi oyk'kanaw woy sharaakka s'agaaganaw danddayenna. He wode doro oodiide aheeddayaa shaaktetana; haray attina, wobatuukka omooduwaa omooddana. **24** S'iyoonen de'iyaa ooninne, «Taani harggay» yaagenna; yan de'iyaa asaa nagaray atto geetettana.

34 Hinttenoo, kawutetsatto, shiik'iide sisite! Hinttenoo asatoo sisite! Biittayne gadiyaan de'iyaa bay ubbay, sa'ayne sa'aan de'iyaa bay ubbay siso! **2** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday kawutetsaa ubbaa hank'etteedda; Aa yiluukka untuntuu tooranchchatuwaa ubbaa bollana. I untuntuu ubbaanna d'ayissana; untuntuu siifiyaawantuu aatsiide immana. **3** Untuntuppe wod'eeddawantuu olettana; untuntuu anhay s'ink'kana. Wogga deretuu untuntuu suutsan kametana. **4** Saluwaa s'oolinttetuu ubbay siilana; salotuu warak'ataadan s'aas'ettana. Untuntuu s'oolinttetuu ubbay woyniyaappe haytsay k'ok'ofettiyaawaadan, balasiyaappe ayfii k'ok'ofettiyaawaadan k'ok'k'ofetanna. **5** Ta mashshay salotuwa giddon alana gakkanaw ushsheedda. Be'ite, I Eedooma bolla, taani shek'keedda asaa bolla pirdanaw wod'dee. **6** Med'inaa Godaw Boos'ira giyya kataman yarshshuu, Eedooma gadiyaan wolk'kaama shukay de'iyaa diraw, Med'inaa Godaa mashshay suutsan meec'ettiide, mod'd'uaan s'aas'etteedda. Dorssatuwaanne deeshshatuwa suutsan meec'ettiide, dorssatuwa kilahtuwaa mod'd'uaan s'aas'etteedda. **7** K'ay mentsatuu, maratuunne korumaa booratuuu untuntunna kundana. Untuntuu biittay suutsaa s'alalaa gidana; untuntuu biittay akka mod'd'uaan munak'ettana. **8** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday haluwaa kessiyaa gallassaa; S'iyoonne oleedda morkketoo kushiya zaariyaa laytsaa. **9** Goggiyaa Eedooma haatsatuu shidiyaw, Aa biittay akka diiniyaw laamettanawaa; Aa biittay ees's'iyaa shidiyaa gidanawaa. **10** Tamayyaka k'amman gallassan to'enna; Aa c'uwayyaka med'inaw c'uwattana. Eedooma biittay yeletaappe yeletaa gakkanaw, mela gidanawaa; ooninne med'inaw hewaana aad'd'ikino. **11** Shin s'inggiliinne k'us'arssay Aa laattana; guttotuunne k'uuruu aan de'ana. S'oossay Eedooma bolla koletsaa likkiyaa wodoruwaanne melatetsaa likkiyaa tumbbiyaa pididi ootsiide yeddana. **12** He gadiyaan kaatetiyaawe d'ayana; kaappatuukka hewaappe kichchana. **13** Aa gollatuwaan aguntsay, Aa miis'atuwaan okay odooruu mukkana. I worakanatuu allas's'iyaa saanne sogonii de'iyaa gidanawaa. **14** Wora do'atuu godaretuwaana gaketana; tuna ayyaanatuu ittuu ittuwaanna s'eesettana; k'amma s'alahetuu wod'd'iide, yan de'ana. **15** Gutatta yan golliyaa kees's'ana; k'uuk'kulleedda k'uuk'kulleetuu hap'p'ade k'os'ana. Bare maratuwaakka bare k'efetuwa garssan hap'p'ana; k'ay gac'etuu barenttu laggiyaanna laggiyaanna he sa'aa shiik'kana. **16** Med'inaa Godaa mas'aafaappe koyiide nabbabite. S'oossaa doonay azazeedda dirawunne Aa ayyaanay shiishsheedda diraw, hawantuppe ittuunne pac'enna; k'ay ittuunne bare laggi bayinnan de'enna. **17** I untuntuu saamaa kesseeedda; Aa kushii untuntuu gadiyaa worduwaan shaakkeedda; untuntuu Aa med'inaw moodana; yeletaappe yeletaa gakkanaw, untuntuu aan de'ana.

35 Biitta bazuunne mela biittay nashettana; Mela biittay nashshechchaa poo'u giidde, c'iishshaa c'iishshaana. **2** I daroppe c'iishshaana; poo'u giide nashshechchan yes's'ana. Liibaanoosa bonchchuunne K'ammeloosanne Saaroona gitatetsay imettana; untuntuu Med'inaa Godaa bonchchuwaanne nu S'oossaa gitatetsaa be'ana. **3** Daabureedda kushetuwaanne argaac'eedda gulbbataa mintsetsite. **4** Wozanaan yashshay de'iyaa wanta, «Minnite! Yayyoppite! Hekko, hintte S'oossay haluwaa kessanawunne bare s'oossatetsan untuntuu muranaw yaana; I hinttana

ashshana» yaagite. **5** He wode, k'ook'etuwaa ayfii dooyettana; tulletuwaa haytsay akka sisana. **6** Wobbatuwaa gen'iyaaadan guppana; muldetuukka nashshechchan yes's'ana; bazuwaan haatsay melosaan pultuu d'uuk'kana. **7** S'uuggiyaa shafii dagatteedda haatsaa gidanawaa; mela biittay haatsaa pulitana; worakanatuu allas's'iyaa aan maatay mak'k'ayne c'arii dolana. **8** Yan aakko ogii de'ana; akka Geeshshatetsaa Ogiiya geetettana. Geeshsha gidennawantuu he ogiiyaana aad'd'ikino. Shin I geeshshatuwaasaa gidanawaa; iita eeyyatuu aan simerettikino. **9** Yan gaammuu de'enna; yashshiyaa do'atuukka hewaana aad'd'ikino; yaanikka beettikino; shin wozetteeddawantuu s'alalay hamettana. **10** Med'inaa Goday wozeeddawantuu simmana; yes's'iiddi, S'iyoonne yaana; med'inaa nashshechchay untuntuu huup'yaan wod'd'ana. Untuntuu nashshechchaanne hashshu giyaawaa demmana; kayyoonne oolii wora bak'atana.

36 Kaatiyaa Hizk'k'iyaa si kaateteedda tammanne oyddentso laytsan, Asoore Kaatii Sanaakireebi gimbbetti utteedda Yihudaa katamatuwa ubbaa oliide oyk'keedda. **2** Hewaappe guyyiyaan, Asoore gadiyaa Kaatii Laakisha giyya katamaappe itti waannatiyaa olaa gadaawaa c'ora olanchchatuwaanna Kaatiyaa Hizk'k'iyaa sakkoo Yerusaalame yeddeedda. Biide, Mayuwaa Meec'c'iyaa gade afiyaa ogiiyaappe k'ommo baggana de'iyaa dagatteedda haatsay goggiyaa haatsaa matan ek'keedda. **3** Yaatina, Hizk'k'iyaa na'ay kaatiyaa golliyaan aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebiniinne Asaafa na'ay taariiyaa s'aafiyaa Yo'aahi aakko kare keseeeddino. **4** Asooretuwa gadaaway untuntuu, «Hizk'k'iyaa saw hawaadan yaagiide odite; Asoore kaatii, wolk'kaamay neena hawaadan yaagee; «Neeni hawaa keeshshaa ayan ammanettaadii? **5** Neeni c'oo mela, Olaa olettanaw taw aad'd'eeda erayinne wolk'k'ay de'ee yaagaasa. Shin neeni oonan ammanettaade ta bolla hawaa makkalaadii? **6** Neeni Gibe'e kaatii maaddana gaade k'oppeeddawaa gidoppe, me'eedda mak'kaa gatiman guufetiyyaa asaa mala. Ayaw gooppe, s'am'ay me'ina, pinc'c'uu kushiyya c'addeenne madus's'isee. Gibe'e kaatii barenan ammanetiyyaa asaa ubbay hewaa mala.» **7** Shin neeni taw, «Nuuni Med'inaa Godaan, nu S'oossan, ammanetteeto» yaagoppe, Hizk'k'iyaa Yihudaa asaanne Yerusaalame asaa, «Hintte Yerusaalamen de'iyaa yarshshiyaasan goyinnanaw koshshee» giide, aw goyinniyya d'ok'ka sa'atuwaanne yarshshiyya sa'aa diggeedda S'oossaa I gidennee? **8** Ane ha'i haaya! Ta godaa Asoore kaatiyaana naasetta. Neeni togganaw danddayiyaa, gidiyaa asaa demmooppe, laa'u sha'a paratuwa taani new immana. **9** Neeni, «Gibe'etuu paraa asatuwaanne paraa gaaretuwa taw yeddana» gaade ammanooppenne, ta godaa olanchchatuwa kaappatuwaappe itti laafiyaawaakka zaaranaw danddayakka. **10** Hewaa bollakka k'ay, taani ha'i tumu Med'inaa Godaa azazuu bayinnan ha gadiyaa d'ayissanaw kesaadditaa? Med'inaa Goday bare huup'yaan taana, «neere, he gadiyaa baade, olaade bayzza» yaagiide odeedda yaagee yaagite yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan Eliyaak'iime, Sheebiniinne Yo'aahi Asooretuwa gadaawaa hawaadan yaageeddino; «Nuuni bilettaa eriyaa diraw, hayanaa neeni nuw ne k'oomatoo Sooriyaa k'aalan oda. Dirssaa gimbiyyaa huup'yaan de'iyaa Asay sisenna mala, Ibrayiss's'e k'aalan odoppa» yaageeddino. **12** Shin gadaaway zaaretsiide, «Ha k'aalatuwa taani hintteunne hintte godaa s'alalay odanaw taana ta goday kiiteeddeeyye? Hinttenana ittippe

barenttu urk'k'a sheeshaa maanawunne barenttu haatsaa sheeshshaa ushanaw de'iyaa, ha dirssaa gimbiyyaa bolla utteedda asaa ubbaw odanaassa gidenneeyee?» yaageedda. **13** Hewaappe guyyiyaan Asooretuwaaw gadaaway denddi ek'kiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, lbrayiss's'e k'aalan hawaadan yaageedda; «Asoore kaatii wolk'kaamay hinttena giyaawaa sisite! **14** Kaatii hinttena hawaadan yaagee; «Hizk'kiyaasi hinttena c'immoppo; ayaw gooppe, I hinttena ta kushiyaappe wotsi akkanaw danddayenna. **15** I hinttena, «Med'inaa Goday tuma nuuna ashshana; ha katamaykka Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» giide hintte Med'inaa Godaan ammanetana mala ootsoppo; yaagee. **16** «Ee, hintte Hizk'kiyaasi odiyaawaa sisoppite. Asoore kaatii hinttena, «Taannana sigetite; haa taakko kesite. Yaatooppe, hintte ubbaykka hintte woyniyaa teeraappenne hintte balasiyaa teeraappe maana; hintte bookkeedda ollaappekka haatsaa ushana. **17** Hewaappe guyyiyaan taani yaade, hinttena hintte biittaa malatiyaa biittaa akkaade afana. He biittay katsayenne woyniyaa eessay, ukitsayenne woyniyaa ataakiltii kumeedda biittaa» yaagee. **18** «Hizk'kiyaasi hinttena, «Med'inaa Goday nuuna ashshana» yaagiide c'immennaadan naagetite. Gadiyaa asatuwaa s'oossatuwaappe bare biittaa Asoore kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda s'oossi de'iiyye? **19** Hamaata s'oossatuunne Arifaada s'oossatu hak'an de'iino? Safariwayma giyyaa katamaa s'oossatu hak'an de'iino? Unttuntu Samaariyaa ta kushiyaappe wotsi akkeeddino? **20** Ha biittatuwaa s'oossatuwaa ubbaa gidдон bare gadiyaa ta kushiyaappe ay s'oossi ashsheedawaa shin, Med'inaa Goday Yerusaalame ta kushiyaappe ashshane?» yaageedda. **21** Shin Asay itti k'aalanne aw zaarennaan c'o'u geedda. Ayaw gooppe, kaatii untuntta, «Aw ayinne zaariide odoppite» yaagi wotseedda. **22** Hewaappe guyyiyaan Hizk'kiyaa na'ay kaatiyaa golliyaan aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne taarikiyaa s'aafii Asaafa na'ay Yo'aahi barenttu mayuwaa peed'iide, Hizk'kiyaasakko beeddino; Asooretuwaaw gadaaway geeddawaa ubbaa aw odeeddino.

37 Kaatii Hizk'kiyaasi hewaa siseedda wode, bare mayuwaa peed'eedda; maak'aa mayyiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geleedda. **2** Kaatiyaa golliyaan aawotiyaa Eliyaak'iime, waanna s'aafii Sheebininne c'ima k'eesatu maak'aa mayyiide, Amoos'a na'aa timbbitiyaa odiyaa Isiyaasakko baana mala kiiteedda. **3** Unttuntu Isiyaasakko biide, «Hizk'kiyaasi hawaadan yaagee; «Hachche gallassay meto gallassaa, seera gallassanne yeella gallassaa. Hewekka na'i yellettanaw wodii gakkina, bannaade yelanaw mishiratiw wolk'k'ay d'ayiyaawaa mala. **4** De'uwaaw S'oossaa shek'kanaadan, Aa goday, Asoore kaatii, kiiteedda gadaawaa k'aalaa Med'inaa Goday ne S'oossay sissenan aggena. K'ay Med'inaa Goday ne S'oossay he siseedda k'aalaa hadan Aa murenan aggena. Hewaa diraw, nu asaa gidдон palahi attanawanttoo woossa!» yaagee» yaageeddino. **5** Kaatiyaa Hizk'kiyaasa k'oomatuu Isiyaasakko yeedda wode, **6** Isiyaasi untuntta hawaadan yaageedda; «Hintte godaw hawaadan yaagiide odite; Med'inaa Goday neena, «Asoore kaatiyaa k'oomatuu taana shek'ishshin, neeni siseedda boriyaa k'aalaw yayyoppa. **7** Be'a, oduwaa sisiide, I bare biittaa simmana mala, taani Aa gidдон itti ayaanaa wotsana. Yaataade I bare biittaa biide, yan mashshaan hayk'kanaadan, taani Aa ootsana yaagee» » yaagite

yaageedda. **8** Asoore kaatii Laakisha katamaappe dendiide bi kichcheeddawaa Asooretuwaaw gadaaway sisiide, guyye simmeedda. Kaatii Liibina kataman olettiiyaawaa demmeedda. **9** Kaatii Sanaakireebi, «Toop'p'iyaa Kaatii Tirihaak'i neena olanaw yeedda» yaagiyaaw oduwaa siseedda. Hizk'kiyaasaw hawaadan yaagi kiiteedda; **10** «Yihudaa Kaatiyaa Hizk'kiyaasaa, neeni ammanettiyyaa S'oossay neena, «Yerusaalame Asoore kaatiyaa kushiyan gelenna» yaagi c'immoppo. **11** Be'a, Asoore kaatetu biittatuwaa ubbaa ubbaanaan d'ayysiide, untunttu ootseeddawaa neeni siseedda. Yaatina, neeni attanii? **12** Beni ta mayzza aawotuu bayzzeedda biittatuwaa s'oossatu, hewantunne Gozaana, Kaaraanenne Res'eefa biittatuwaa s'oossatuunne Talassaan de'iyaa Edene asaa s'oossatu he biittatuwaa bashshaappe ashsheeddino? **13** Hamaata kaatii, Arifaada kaatii, Safariwayma kaatii, Hena'a kaatiinne liwa kaatii hak'an de'iino?» yaagi kiiteedda. **14** Hizk'kiyaasi dabddaabbiyaa kiitetteedda asatuwaappe akkiide nabbabeedda. Dabddaabbiyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa akki afiide, Med'inaa Godaa sintsan mic'c'eedda. **15** Yaatiide Med'inaa Godaa hawaadan yaagi woosseedda; **16** «Abeet Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw, kiruubetuwaappe gidduwaan uttiyaa Israa'eeliyaa S'oossaw, sa'aa kawutetsatuwaa ubbaa bolla ne s'alalay S'oossaa. Saluwaanne sa'aa neeni med'd'aadda. **17** Abeet Med'inaa Godaw, ne haytsaa haa yeggaade sise. Abeet Med'inaa Godaw, ne ayfiyaa pogaade s'eella. Neena, de'uwaaw S'oossaa boranaw Sanaakireebi kiiteedda k'aalaa sise. **18** «Abeet Med'inaa Godaw, Asoore biittaa kaatetu kawutetsaa ubbaanne untunttu gadiyaa bayzzeeddawe ee tuma. **19** Unttuntu s'oossatuwaa taman s'uuggi d'ayisseeddino; ayaw gooppe, untunttu s'oossatu wonikka asaa kushii massiide Kesseedda miisaanne shuchchaa gidiyaa diraw, tumu s'oossatuwaa gidikkino; hewaa diraw, untunttu untuntta d'ayisseeddino. **20** Ha'i simmi abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ne s'alalay S'oossaa gidiiyaawaa sa'aa kawutetsatu ubbay erana mala, neeni nuuna Aa kushiyaappe wotsa akka!» yaagi woosseedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, Amoos'a na'ay Isiyaasi Hizk'kiyaasaw hawaadan yaagi kiiteedda; «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni Asoore Kaatiyaa Sanaakireeba gaasuwaan taana woosseedda woosaa sisead» yaagee. **22** Med'inaa Goday Sanaakireebawaa hawaadan yaagi haasaye: «S'iyoonen de'iyaa Asay neena kad'ee; Yerusaalame Asay bare huup'iyaa k'aatsiide, neena k'iliic'ee. **23** Neeni shek'keeddawenne toochcheeddawe oonee? Neeni O bollar ne k'aalaa d'ok'k'u ootsaade haasayaadii? K'ay oturuwaan oona d'ok'k'u gaade s'eellaadii? Hewaa neeni ootseeddawe ta bollana, Israa'eeliyaa Geeshsha bollana gidennee! **24** Neeni kiiteedda asatuwaa baggana Godaa shek'kaadda. K'ay hawaadan yaagaadda; «Taani taw de'iyaa c'ora paraa gaaretuwaan d'ok'ka deretuwaaw huup'iyaa, Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kesaad. Kesaade ubbaappe aduk'kiyaa zigatuwaanne, ubbaappe lo'iyaa s'iiddatuwaa k'ans'aad. Taani d'ok'kaw wurssetsa gas'aanne, c'iilimmo woraa gakkad. **25** Taani allaga biittatuwaan haatsaa ollatuwaa bookkaade, Haatsaa untunttuppe ushaad. Gibs'e gadiyaan goggiyaa haatsaa ubbaa taani ta gediya gompnan yed'daade melissaad» yaagaadda. **26** «Daro wodiyaappe kase, neeni gimbbetteedda katamatuwaa k'ok'k'ofaade, shuchchaa keelaa kessana mala, taani k'ofaa k'achcha wotseeddawaa neeni erabeykkii? Taani ha'i poliyyaa halchchotuwaaw, beni halchcha

wotsaad. **27** Hewaa diraw, untuntutu asaw wolk'k'ay is's'ina, untuntutu kawushsheeddinonne yeellateeddino. Untuntutu gade maataa mala; goshshan mokkeedda c'arshshaa mala. Untuntutu golliiyaa huup'iyaaan mokkiyaa sharafaadaaniinne ka'ennan de'ishshin, tishaan waagi meedda katsaadan haneeddino. **28** «Shin neeni uttiyaasaa, kesiyaasaa, geliyaasaanne, ta bolla neeni hank'k'etteedda hank'k'uwa taani eray. **29** Neeni ta bolla hank'k'etteedda dirawunne, ne oturuwaakka taani siseedda diraw, taani ne siid'iyaaan ta maaggaa aatsana; ne doonaanka ta bis'aalaa barssana. Yaataade neeni yeedda ogiyaanna, taani neena guyye zaarana yaagee» yaageedda. **30** Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'k'iyaaas hawaadan yaageedda; «Hawoo new malaatay hawaa: Ha laytsi hintte azabbaa mokkeedda katsaa maana; laytsi k'ay ha laytsi mokkeeddawaa azabbaa maana. Shin kaala laytsi hintte hintte huup'iyaaan zeritenne c'akkite; woyniyaa turaakka tokkitenne Aa teeraa miite. **31** Yihudaa asaappe atiyaawanttu s'ap'uwa duge yeddiide, bollan ayfiyaa ayifiyaa mitsaa mala gidanawaa. **32** Ayaw gooppe, wuriidde atteedawaanttu Yerusaalameppe, palaheeddawantukka S'iyooneppe kesana. Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa mishuu hewaa ootsiide polana. **33** «Hewaa diraw, Asoore kaatiyaabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asoore kaatii ha katamaa gelenna; woy hawaan bare wonddaafiya dukkenna; woy bare gondalliyaa oyk'kiide, ha katamaa sintsa aad'd'enna; woy k'ay katamaa yuushshuwa biittaa dooriyaan dooddena. **34** Asoore Kaatii bare yeedda ogiyaanna guyye simmana; I ha katamaa gelenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **35** Taani ta bonchshuwa dirawunne ta k'ooma Daawita diraw, ha Katamaa boshissenaan ashsha akkana» yaagee» yaageedda. **36** He gallassi k'amma Med'inaa Godaa kiitanchchay kesiide, Asoore Asay dunkkaaneeddasan, itti s'eetanne hosppun tammanne ichcheshu sha'a attuma asaa wod'eedda. Yaatina, Asay wotta suuriide be'iyaa wode, hayk'keedda asaa anhay hewan kumeedda. **37** Hewaa diraw, Asoore Kaatii Sanaakireebi dendiide, guyye simmi biide, Nanawe kataman utteedda. **38** Itti gallassi Sanaakireebi bare s'oossaa Nisirooka golliyaan goyiniid de'ishshin, Aa naanay Adiraameleekinne Sar'e'es'eri mashshaan Aa wod'eeddino. Araaraate giyaa biittaa bak'ateeddino. Aa na'ay Asiraadooni Aa sa'aan kaateeddeedda. 37:38 Asiraadooni: I Ibraawetso k'aalan «Esar-Haddon» geetettee.

38 He wode Kaatii Hizk'k'iyaaasi harggiide, hayk'k'ana mateedda. Yaati de'ishshin Amoo's'a na'ay timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi aakko biide, «Med'inaa Goday neena, «Neeni hayk'k'aasappe attina pas'akka; hewaa diraw, ne golliiyaa giigissa» yaagee» yaageedda. **2** Hizk'k'iyaaasi godaakko simmi gisiide, Med'inaa Godaa woosseedda. **3** I «Abeet Med'inaa Godaw, taani ne sintsan tumatetsaaniinne kumentsaa wozanaan hemetteeddawaanne k'ay neena nashechchiyaabaa ootseeddawaa taw neeni hassayana mala, taani neena woosay» yaagiide woosseedda; Hizk'k'iyaaasi loytsi mishettiide yeekkeedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Isiyaasakko hawaadan yaagiid yeedda. **5** «Baade; Hizk'k'iyaaasaa, Med'inaa Goday ne mayzza aawuwaa Daawita S'oossay hawaadan yaagee; «Taani ne woosaa sisaad; ne afotsaakka be'aad. Ne laytsaa bolla taani new tammanne ichcheshu laytsaa gujjana. **6** Neenanne ha katamaa Asoore gadiyaa kaatiyaa kushiyaappe ashshana; taani ha katamaw

olettaade ashshana yaagee: » yaaga yaageedda. **7** Isiyaasi gujiidikka hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday bare geedda k'aalaa polanaw Med'inaa Godaw malaatay hawaa: **8** Be'a, Akaazi pude kesianaw giigisseedda deitsaan de'iyaa kuway tammu tangguwaa guyye simmiide baanaadan, taani ootsana» yaageedda. Kuway tammu tangguwaa guyye simmiide beedda. **9** Yihudaa kaatii Hizk'k'iyaaasi harggi pas'eeddawaappe guyyiyaan, s'aafeedda mazimurii hawaa: **10** Taani, «Ta de'o laytsaw biro bagga gakkiiyaa wode, hayk'k'uwa penggiyaanna gelana hanaytaa? Ta atteeda laytsaa bonk'k'i diggina, mela attana hanaytaa?» yaagaad. (Sheol h7585) **11** Hewaadanka k'ay, «Taani pas'a de'iyaaawanttu gadiyaan Med'inaa Godaa be'ikke; ha sa'aan de'iyaaawanttu gididnka laa'ento Med'inaa Godaa be'ikke. **12** Dorssaa heemmiyaawaa dunkkaaniyaadan, ta de'uu shodetteedda. Sheemayinnii afilaa harbbaan s'aas'iyaaawaadan, taani ta de'uwa s'aas'aad; ikka taana shemayinniyaa harbbaappe duutseedda gallassaappe k'amma gakkanaw, neeni taana d'ayissaadda yaagaaddi. **13** Sa'ay wonttana gakkanaw taani maaduwa demmanaw waassaad. Shin gaammuwaadan I ta mek'etsaa ubbaa mentseedda. K'ay gallassaappe k'amma gakkanaw, neeni taana d'ayissaadda. **14** Taani c'iraashuwaadaniinne haatsaa kafuwaadan waassaad; harap'piyaadanka zuuzummaad. Ta ayifetuu saluwa pude s'eelliidde s'eelliidde daabureeddino. Abeet Godaw, taani un'ettaad; neeni taana ha un'uwaappe kessal» yaagaad. **15** Hawaa ubbaa S'oossay I bare huup'iyaaan ootseedda; yaatina, taani ayaa gaana danddayaytaa? Ta shempuu loytsi un'etteedda diraw, ta laytsaa ubbaan ashkhetetsaan hamettana. **16** Abeet Godaw, hawanttu mala yewotuwaan Asay pas'a de'ee. Hay ta pas'atetsaa zaaraade, taana pas'a wotsaariikii! **17** Be'a, taani ha wolk'k'aama tuggaa tuggateeddawe taw lo'a gideedda. Neeni ta shempuwa bashshaa ollaappe guyye zaaraade ashshaada; neeni ta nagaraa ubbaa neeppe guyye zaaraade olaadda. **18** Ayaw gooppe, duufuu neena galatenna; hayk'kuukka neena sabbenna. C'iimma ollaw duge wod'd'iyaaawanttu neena ammantsee giide hidoottaa ootsikkino. (Sheol h7585) **19** Taani hachchi neena galatiyaawaadan, pas'a de'iyaaawanttu s'alalatu neena galatiino; neeni ammantisiyaawaa aawuu bare naanaatoo odee. **20** Med'inaa Goday taana ashshana; hewaa diraw, nuuni nu de'uwa laytsaa ubbaan, Med'inaa Godaa golliyaan bak'etteedda kiriyaan waas'etteedda diitsaan yes's'ana. **21** Hawaappe kase Isiyaasi, «Balasiyaa teeraa daas's'iide, Aa gaafuwa bolla wotsite. Yaatooppe, I pas'ana» yaagi wotseedda. **22** Hizk'k'iyaaasikka, «Taani pas'aade Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa pude kesianawoo malaatay ayee» yaagi Isiyaasa oochchi wotseedda.

39 He wode, Baladaana na'ay, Baabloone Kaatii Marodaaki Baladaani, Hizk'k'iyaaasi harggiide pas'eeddawaa siseedda diraw, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizk'k'iyaaasaw yeddeedda. **2** Hizk'k'iyaaasi kiittide yeedda asatuwa mokkeedda. Yaatiide bare shaluwa minjiyaa golliyaan de'iyaa biraa, work'k'aa, sawuwa, al'o zayitiyaa, bare olaa mishshaanne bare shaluwa minjiyaa golliyaan de'iyaaawaa ubbaa untuntta besseedda. Bare son woy bare kawutetsaa gidon de'iyaaawaa ubbaappe Hizk'k'iyaaasi untuntta bessenaan aggeedabay ayayne baawa. **3** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Isiyaasi Kaatiyaa Hizk'k'iyaaasakko yiide, «Ha asatu waageeddino? Untunttu hak'appe yeeddino?»

yaagi oochcheedda. Hizk'kiyaasi, «Untunttu taakko haakko gadiyaappe, Baablooneppe yeeddino» yaageedda. 4 Isiyaasi K'aykka, «Untunttu ne son ayaa ayaa be'eeddino?» yaageedda. Hizk'kiyaasi, «Untunttu ta son de'iyaa ubbabaa be'eeddino; ta shaluwaa minijiyaa golliyaan de'iyaaabaappe taani untunttu bessabeennabay ayayenne baawa» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyaan, Isiyaasi Hizk'kiyaasa, «Ubbaaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday giyaawaa sisa. 6 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne kaatiyaa golliyaan de'iyaaabay ubbabayenne ne mayzza aawotuu hachchi gakkanaw shiishsheeddabay ubbabay ubbaana omoodettiide, Baabloone biittaa baana gallassatuu yaana; aappe ayayenne attena. 7 K'ay new yeletanna, ne ashonne ne suutsaa gidiyaa, ne attuma zaratuwaappekka omoodettiide baana; biide Baabloone kaatiyaa golliyaan goyro gidiide ootsana» yaagee» yaageedda. 8 Hizk'kiyaasi zaariide, «Neeni odeedda Med'inaa Godaa k'aalay lo'a» yaageedda. Ayaw gooppe, Hizk'kiyaasi, «Taani de'eedda laysan saruunne woppay de'ana gidennee» yaagi k'oppeedda.

40 Hintte S'oossay hawaadan yaagee; «Ta asaa mintsetsite! Mintsetsite! 2 Yersaalamewukka, iza omooduwaan de'eedda wodii poletteeddawaa, Izi nagaray atto geetetteeddawaa odite; Izi nagaraa diraw, Med'inaa Goday izo laa'u dakuwaa mureeddawaa odite» yaagee. 3 Itti hawaadan yaagiya kooshshaa sisetee; «Mela biittaa Med'inaa Godaa ogiyaa gigissite; nu S'oossaw mela gadiyaan aakko ogiyaa sitti ootsite. 4 Wombbaa ubbay d'ok'ku gaana; deri ubbayenne yewuu ubbay zik'ki gaana. Bayeedda ogii salallana; korp'p'ukorp'p'a biittaykka dembattana. 5 He wode, Med'inaa Godaa bonchchuu k'onc'cana; ashuwaa mayyeedda ubbay hewaa ittippe be'ana. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa doonay hewaa haasayeedda» yaagee. 6 Itti kooshshay, «Waassaa!» yaagiyaawaa sisaad. Taani, «Waagaade waassoo?» yaagaad. «Asay ubbay maataa mala; Aa bonchchuu ubbaykka dembaa c'iishshaa mala. 7 Med'inaa Goday bare shemppuwa Aa bollar shemppiya wode, maatay melee; c'iishshaykka k'ok'kofettee. Asay tumu maataa mala. 8 Maatay melee; c'iishshaykka k'ok'kofettee; shin nu S'oossaa k'aalay med'inaw ek'kiide de'ee» yaaga waassa. 9 Neenoo mishiraachchuwa odiyaa S'iyoonnee, d'ok'ka deriyaa pude kesa; nenoo mishiraachchuwa odiyaa Yersaalame, ne kooshshaa wolk'kaappe d'ok'ku ootsa; yayyoppa; d'ok'ku ootsa; yaataade Yihudaa katamatoo, «Hintte S'oossay haweko» yaaga oda. 10 Be'ite, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday wolk'kaanna yee; Aa k'esii aw mooddana. Be'ite, Aa woytay aanana de'ee; Aa oosuwa gatiikka Aa sintsaana. 11 I bare wudiya hentsanchaadadan mizee; bare dorrssa maratuwaakka bare k'esiyaan shiishshiide, bare kiwuwaan idimmana. D'antsiyaawantakka loddan kaaletsana. 12 Haatsatuwa bare kushiya kop'piyaan makkeeddawe, salotuwa takkaadiyaan likkeeddawe, biittaa baanaa k'un'aan makkeeddawe, k'ay deretuwaanne zootetuwaakka miizaanan likkeeddawe onnee? 13 Med'inaa Godaa Ayaanaa azazeeddawe, woy Aa zoriyaawaa gidiide tamarisseeeddawe onnee? 14 I barew k'onc'canaadan, Med'inaa Goday oonana zoretteedee? Woy Aa suure pirddaa ogiyaa tamarisseeeddawe onnee? Woy Aa aad'deeda eratetsaa tamarisseeeddawe woy Aa akeekaa ogiyaa besseeddawe onnee? 15 Be'ite, kawutetsatuu baareetaa gidon de'iyaa itti s'okiya haatsaa mala. Untunttu

miizaanan de'iyaa guutsaa baanaadan paydeteeddino. Be'ite I dagatteedda haatsaakka liik'o baanaadan mazzanee. 16 Liibaanoosa mitsay aw eetsanaw gidenna; Aan de'iyaa do'atuukka s'uuggiyaa yarshshoo gidikino. 17 Kawutetsatuu ubbay Aa sintsan baynnawaa mala; untunttu Aa sintsan ubbaa baynabaappekka guutsaadan paydettiino. 18 Yaatina, S'oossaa hintte oonana malatissiitee? Woy ay misiletuwaanaa likkii s'eellitee? 19 Eek'aa misiliyaa gidoope, kushiya hiillaa eriyaa Asay Aa masee; hewaa k'ay work'kaa tigiyaawe work'kaan sheeshshee; biraa tigiyaawekka Aa bolla biraa sanssalataa med'd'ee. 20 Hewoo shaluu bayinna hiyyeesay yarshshoo wook'k'enna mitsaa dooree; yaatiide, he misilii k'aas's'ennaadan essanaw kushiya hiillaa eriyaa asaa koyee. 21 Eribeykkitee? Woy sisibeykkitee? Hawe hinttentoo koyiroppe odettiibeennee? Woy sa'ay med'ettoodeppe hawaa hintte akeekibeykkitee? 22 I biittaa yuushshuwaappe bolla baggan bare araatan uttee; gadiyaan de'iyaaawantu Aa sintsan bumburetsaa mala. Salotuwa gaaridduwaadan piddi ootsiyaawe, k'ay de'iyaaasa ootsiide, dunkkaaniyaadan toliyaawe, 23 kaappatuwa bayinnabaadan ootsiyaawe, biittaa kaaletsiyaawantakka hada ootsiyaawe Aa. 24 Biro untunttu tokettosaananne zerettosaanna, k'ay s'ap'uwaakka biro gadiyaan yeddosaanna, S'oossay untunttu bolla c'arkkuwa yeddi aggeeda; untuntukka meleeddino; gotii untunttu suullaadan afeeda. 25 Geeshshay untunttu, «Yaatina, taani aanana likketanaw taana oonana malatissiitee?» yaagee. 26 Hintte ayfiyaa d'ok'ku ootsiide, saluwa s'eellite; he s'oolintetuwa med'd'eeddawe onnee? I untunttu olanchchaadan kaaletsee; untunttu payduwaakka eree. I untunttu ubbaakka untunttu santsan santsan s'eese. Aa angga gitatetsaappenne Aa wolk'ka minotetsaappe dendeeddawaan, untuntuppe ittuunne d'ayenna. 27 Neenoo Yaak'ooba, nenoo Israa'eeliyaw, «Ta ogii Med'inaa Godaappe geemmeedda; S'oossay ta pirddaa sheneko geedda» yaaga ayaw amaassalay? K'ay ayaw hawaadan haasayay? 28 Erabeykkii? Sisabeykkii? Med'inaa Goday med'inaa S'oossaa; I biittaa ubbaakka med'd'eeddawa. I daabureenna; woy wolk'k'ay aw wurena; ooninne Aa k'ofaa eranaw dandayenna. 29 Daaburanchaw wolk'kaa immee; minotetsay bayinnawookka minotetsaa gujje. 30 Haray atto yalaga naanaykka daaburiino; k'ay wolk'kaa wuriino. Wodallatuukka ubbaana daaburiide kunddiino. 31 Shin Med'inaa Godaa ammanettiide naagiyaawantu, barenttu wolk'kaa ooratsana. Untunttu arggatsatuwaadan, k'efiyaan pude kesana; wos's'iide daaburikino; hamettiidekka wolk'kaa wurikino.

41 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo abbaa doonaan de'iyaa biittatoo, c'o'u giide, taani odiyaaawa sisite! Asay barenttu minotetsaa ooras's'isino; untunttu haa shiikiide haasayiino. Ane nuuni pirddetanaw ittippe shiik'oytte. 2 «Biyaasaa ubbaan s'ooniyaa ittuwa away doliya baggappe dentseddawe onnee? I kawutetsatuwa Aa sintsan aatsiide immee; yaatina, I kaatetuwa gediyaappe garssana yed'd'ee. I untunttu bare mashshaan baanaadan ootsee; k'ay bare wonddaafiyaan suullaadan ootsee. 3 I untunttu yederssiide, Aa gedi kase yed'd'ibeenna ogiyaan akka saro aad'd'ee. 4 Hawaa ootseeddawenne poleeddawe k'ay yeletatuwaakka koyiroppe s'eeseeddawe onnee? Taani Med'inaa Goday, koyiruu, wurssetsaawantunakka de'iyaaawe, taani Aa» yaagee.

5 Abbaa doonaan de'iyaa biittatuu be'iide yayyeeddino; sa'aa gas'atuukka korrereeddino. Untuntuu ittippe shiik'iide, taakko yeeddino. 6 Asaa ubbay bare shooruwa shooruwa maaddsee; k'ay bare ishaa, «Minna» yaagee. 7 Kushiya hiillanchchay work'k'aa tigiyaawaa mintsetsee; Madooshaan lee'issiyaawe baachan birataa seerisiyaawaa, «Minna» yaagee. I birataa ittippe gatsiyaawaa, «Hawe lo'a» yaagee; k'ay he eek'ay k'aas'sennaadan, untuntuu misimaariyan d'ogiino. 8 S'oossay hawaadan yaagee, «Shin nenoo Israa'eeliyaw, ta k'oomaw, taani dooreedda Yaak'ooba, ta dabbuwa Abrahaama zariyaw, 9 taani neena biittaa gas'aappe akkaade, k'ay wurssetsa haako saappe s'eesaade, «Neeni ta k'oomaa» yaageeddawoo, taani neena dooraad; k'ay taani neena olikke. 10 Taani neenana de'iyaa diraw yayyoppa; taani ne S'oossaa gidiyaa diraw dagammoppa. Taani neena minisana; k'ay taani neena maaddana. Taani neena ta s'oonyiyya ushechcha kushiyan zempipisaade oyk'k'ana. 11 «Be'a, neena hank'ettiyya ubbay yeellatiide kawushshana; neenana ek'ettiyaawantuu kasekka bayinnawaadan haniide d'ayana. 12 Neenana walak'etiyaawantaa neeni koyana; shin neeni untuntuu demmakka. Neenana olettiyaawantuu kasekka bayinnabaadan, shufuro gidiide d'ayana. 13 Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday, ne S'oossay, ne ushechcha kushiya oyk'k'ana. Neena, «Yayyoppa, taani neena maaddana. 14 Neenoo gus'uniyaw, Yaak'ooba, hinttenoo Israa'eeliyaa asaw, yayyoppite; taani hinttena maaddana. Med'inaa Goday, hinttena woziyaawe, Israa'eeliyaa Geeshshaa» yaagay. 15 Be'a, taani neena ooratsa, k'aranne achchaana de'iyaa, k'os's'anaw go'ettiyya miishshaa ootsaad. Neeni deretuwa k'os'aade liik'iissana; zootetuwaakka suullaadan ootsana. 16 Neeni untuntuu punnana; c'arkkuu untuntuu afana; gotiikka untuntuu laalana. Shin neeni Med'inaa Godaan nashettana; k'ay Israa'eeliyaa Geeshshan bonchchettana. 17 «Hiyyeesatuunne metootanchchatuu haatsaa koyina untuntuu d'ayiyaa wode, k'ay untuntuu kookkiikka saamuwaan meliyaa wode, taani Med'inaa Goday untuntuu sisana; taani, Israa'eeliyaa S'oossay untuntuu aggikke. 18 Taani mela d'ok'k'a sa'atuwaan shaafaa, k'ay wombatawaa gidonkka pultuwa d'uussana. Mela biittay haatsay eeliyaasaa, k'ay mela biittaakka haatsay d'uuk'kiyaasaa ootsana. 19 Bazzuwaan zigaa gugaantsaa, barsseenetiyaanne zayitiyaa wogaraa dolissana. K'aykka bazzuwaan s'idiyaa, odooruwaanne wogaraa ittippe wotsana yaagee. 20 Israa'eeliyaa Geeshshay hewaa med'd'eeddawaa, k'ay Med'inaa Godaa kushii hewaa ootseeddawaa Asay be'ananne erana mala, k'ay K'oppaananne ittippekka akeekana mala, taani hewaa ootsaad. 21 «Med'inaa Goday, «Ane hintte mootuwa haa aatsite» yaagee. Yaak'ooba Kaatii, «Ane hintte gaasuwaakka haa ahite» yaagee. 22 Ane untuntuu barenttu misiletuwa haa ayina, ayay hananaw de'into, untuntuu misiletuu nuw odino. Nuuni akeekana malanne untuntuu wurssetsaakka erana mala, kase yewotuu ayento nuw odite; woy k'ay sintsaappe timbbitiyaa nuw awaayite. 23 Hintte s'oossatuwa gidiyaawaa nuuni erana mala, sintsaappe yaanaw de'iyaaawaa nuw odite. Nuuni dagamana malanne yayana mala, lo'o gidina iita gidina, ane ittibaa ootsite. 24 Be'ite, hintte bayinnawaa mala; hintte oosuukka hada. Hintena dooriyaa asaykka barew sheneyiyaawaa. 25 «Taani huup'issa baggappe ittuwa dentsaad; I yeedda. K'ay ta suntsaa s'eesiyaa ittuu away doliyaa baggappe yaana. Urk'kaa med'd'iyaaawe urk'kaa yed'd'iyaaawaadan, I kaaletsiyaawantaa yed'd'ana. 26 «Hawaa

nuuni erana mala, koyiro nuw awaayeeddawe oonee? Woy nuuni, «I likke» gaana mala, kasetiide nuw odeeddawe oonee? Ooninne hawaa odeeddawe baawa; ooninne timbbitiyaa odibeenna. K'ay hintte k'aalaakka siseeddawe baawa. 27 Taani hawaa kasetaade S'iyooniwwa awaayaa; k'ay taani Yerusaalamewukka mishiraachchuwa odiaawaa immaad. 28 Shin taani s'eelleedda wode ittuunne baawa; taani zoriyaa oochchiyaa wode, untuntuu misiletuwa gidon zaaruwa immiyaa ittuunne baawa. 29 Be'ite, untuntuu ubbaykka hada; untuntuu oosuukka mela; siilissiide med'd'eeddawaa untuntuu misiletuu mela c'arkkuwa» yaagee.

42 Taani zempipisaade oykeedda ta k'oomay, ta shempuu aan nashetiyaawe, taani dooreeddawe hawoko. Taani ta Ayaanaa Aa bolla wotsaad; I kawutetsatoo suure pirdaa ahana. 2 I waassenna; woy bare k'aalaa d'ok'iissenna; woy k'ay bare k'aalaa ogiyaan sissenna. 3 Tinc'c'etteedda shombbok'uwa I mensenta; k'ay lii'akattiide ees'siyaa muk'aaddaakka I toyissenna. I ammanetiide, suure pirdaa ahana. 4 I biitaan suure pirdaa essennan de'iide aggena; woy guyye geena. Abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa Asay ubbay Aa higgiiyaa isanaw naagee. 5 S'oossay Med'inaa Goday, salotuwa med'd'iide mic'ceeddawe, sa'aanne sa'aappe kesiyaawaa ubbaa ootseeddawe, sa'aan de'iyaa asaw shempuwa immiyaawe, aan hametiyya ubba de'uwa immiyaawe hawaadan yaagee; 6 «Taani Med'inaa Godaa; taani neena s'illotetsan s'eesaad; taani ne kushiya oyk'kaade, neena naagana. Taani neena kawutetsatoo poo'o ootsaade, k'ay asawukka c'aak'uwa ootsaade immana. 7 Neeni k'ook'iyaa ayiyaa dooyana mala, omoodetteeddawantaa omooduwa golliyaappe kessana mala, d'uman de'iyaaawantakka k'asho golliyaappe kessana mala, 8 Taani Med'inaa Godaa; hewe ta suntsaa. Ta bonchchuwa taani haraw immikke; ta galataakka masettiide giigeedda misileto immikke. 9 Be'ite, kase taani odeeddawantuu ubbay poletteeddino. Ha'i k'ay taani ooratsabaa awaayay; untuntuu hananaappe kasetaade taani hinttentoooday» yaagee. 10 Med'inaa Godaw ooratsa mazimuriyaa yes'site; biittaa gas'aappe doommiide, Aa galataa odite. Abbaa bolla biyaawantunne, aan kumeedda ubbaykka ane waassino. Abbaa doonaa biittatuunne untuntuu de'iyaa ubbaykka yes'sino. 11 Mela biittayanne bazzuwaan de'iyaa katamatu, k'ay K'eedaare Asay de'iyaa mootuukka, barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsino. Sela'a giyya kataman de'iyaaawantukka, deriyaa huup'iyaaappe barenttu ilissaa sissino. 12 Untuntuu bonchchuwa Med'inaa Godaw immino; Aa galataakka gas'aa biittatuwaan awaayyino. 13 Med'inaa Goday mino asaadan kesana; olanchchaa asaadan, I bare hank'kuwa dentsana. I waassana; bare k'aalaakka d'ok'ku outside awaayana. I mino gidiyaawaa bare morkkatuwa bessana. 14 S'oossay hawaadan yaagee; «Adussa wodiyaappe taani saruwaan takkaad; c'o'u gaade danddayaad. Ha'i yeluu oykeedda mishiratiidan, taani waassana; tookka tookkaade shempaananne peenuk'ana. 15 Taani deretuwaanne zootetuwa laalana; untuntuu mokkeeddawaa ubbaa melissana. Shaafatuwa mela kessana; del'etuwaakka melissana. 16 «Taani k'ook'etuwa untuntuu erenna ogiyaana ahana; untuntuu erenna loossuwaanakka kaaletsaana. Untuntuu sintsan de'iyaa d'umaa poo'oo laammana; korp'pukorp'p'a sa'aakka salallissana. Hewanta taani untuntuu ootsana; taani geedda ha yewotuwa ootsenan aggikke. 17 Shin

massiide giigisseedda misiletuwaan ammanettiyaawanttu, k'ay siilissiide giigisseedda misiletuwaaw, «Hintte nu s'oossatuwaaw: yaagiyaawanttu, guyye simmana. Untuntu mule yeellatana» yaagee. **18** S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo tulleteo, sisite; hinttenoo k'ook'etoo, hintte be'ana mala s'eellite. **19** Ta k'oomaappe hara k'ook'ii oonee? Taani kiitiyyaa uraappe hara tullii oonee? S'oossaw dummateedda uraadan, woy Med'inaa Godaa k'oomaadan k'ook'ay oonee? **20** Darobaa s'eellita; shin akeekikkita. Hinttentu haytsatuukka dooyaa; shin sisikkino» yaagee. **21** Med'inaa Goday bare s'illotetsaa diraw, bare higgiiyaa gitayanawunne bonchchanaw doseedda. **22** Shin hawe Asay bonk'etteeddanne wotsi aketeedda. Untuntu ubbaykka diizann oyk'ettiide, k'asho goliyaan k'osetteeddino. Untuntu bonk'etteeddino; shin untuntta ashshiyaawe baawa. K'ay omoodetteeddino; shin onninne, «Zaarite» yaagiyaawe baawa. **23** Hintte gidloppe hawaa sisanawe oonee? K'ay sintsaappe yaana wodiyaabaa hayzzanawe oonee? **24** Yaak'ooba omooddiyaawoo, Israa'eeliyaa bonk'iiyaawoo aatsiide immeeddawe oonee? Aa bollan nuuni nagaraa ootseedda, Aa ogiyaan untuntu beennan is'seeddanne Aa higgiiyawukka untuntu azazettenan is'seedda Med'inaa Godaa gidenneeyye? **25** Hewaa diraw, I untuntu bolla bare hank'kuwaa suuluwaanne yashshiyaa olaa gusseedda; I untuntu yuushshuwaan tammaa eetsedda, shin untuntta eribeykino; I untuntu s'uuggeedda; shin untuntu akeekibeykino.

43 Shin nenoo Yaak'ooba neena med'eeddawoo, nenoo Israa'eeliyaw, neena giigisseedda Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani neena wozeedda diraw yayyoppa. Taani neena ne suntsan s'esesaad; neeni tawaa. **2** Neeni haatsaa gidduwaana pinniyya wode, taani neenana gidana. Neeni shaafatuwaa gidduwaana pinniyya wodekka untuntu neena muukkikkino. Neeni tammaa giddona aad'diyyaa wode, s'uuggettakka; lac'uukka neena meenna. **3** Ayaw gooppe, taani neena Ashshiyaa Israa'eeliyaa Geeshsha, Med'inaa Godaa ne S'oossaa. Taani Gibs'e new wozo ootsaade, Toop'piyaanne Saaba ne laamiyaa ootsaade immana. **4** Neeni ta sintsan al'anne bonchcho gidiyaa dirawunne, taanikka neena siik'iyaa diraw, ne laamiyaw asaa, ne shempuwa laamiyawukka kawutetsatuwaa immana. **5** «Taani neenana de'iyaa diraw yayyoppa; taani ne zeretsatuwaa wulahaappenne dolahaappe shiishshaade ahana. **6** Taani huup'issa bagga, «Untuntta zaaraade aha!» yaagana. Gedissa baggaakka, «Untuntta te'oppa» yaagana. Ta attuma naanatuwaa haakuwaappe, ta mac'c'a naanatuwaakka sa'aa gas'aappe ahana; **7** ta suntsan s'eegetteedda ubbatuwaaw, taani ta bonchcho med'd'eeddawantta, taani giigisseeddawantanne ootseeddawannta hammite» yaagana. **8** Ayifii de'ishshin k'ook'eedda asatuwaa, haytsaykka de'ishshin tulleeeddawantta kessa; **9** Kawutetsatu ubbay ittippe shiik'ino; asaykka shiik'uwaa utto. Untuntu gidloppe hawaa odanawunne kase aad'd'eeda yewotuwaaw nuuna bessanaw danddiyaawe oonee? Hara asaykka sisiide, «Hawe tuma» yaagana mala, untuntu likke gidiyaawaa bessanaw barenttu markkatuwaaw ayino. **10** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta markkatuwaaw; hintte taana erana malanne ammanana mala, k'ay taani S'oossaa gidiyaawaa akeekana mala, taani dooreedda ta k'oomatuu hinttena. Taappe kase hara s'oossi med'ettibeenna; woy taappe guyyiyanka hara s'oossi

de'enna. **11** «Taanattee; taani Med'inaa Godaa. Taappe attina, hara ashshiyaawe baawa. **12** Taani odaad, ashshaadinne awaayaad. Hintte gidдон hara allaga s'oossi de'ibeenna. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawoo taw hintte markkatuwaaw. **13** Taani S'oossaa; s'ap'uuwaappe doommaadekka taani taanattee. Ta kushiyaappe onninne ashshenna; taani ootseeddawaa laammanaw danddiyaawe baawa» yaagee. **14** Med'inaa Goday, hinttena Woziyaawe, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Hintte diraw, Baabloone bolla olanchchatuwaaw kiittaade Baabloonatuwaaw untuntu c'eelek'etiyaa Markkabiyaanna betisana. **15** Taani Med'inaa Godaa, hintte Geeshsha, Israa'eeliyaa med'd'eeddawaa, hintte Kaatiyaa» yaagee. **16** Med'inaa Goday hawaadan yaagee, Abbaa gidдон ogiyaa, wolk'kaama haatsatuwaa giddooppekka loossuwaaw kessiide, **17** paraa gaaretuwaanne paratuwaa, olanchchatuwaanne mino asatuwaa abbaw ahiide, untuntu denddenaadan zak'k'ulsseedda Med'inaa Goday, k'ay untuntu muk'aaddaa lac'uuwaadan toysseedda yaagee **18** «Kase yewotuwaaw haasayoppite; beniwaakka k'oppoppite. **19** Be'ite, ha'i taani ooratsabaa ootsay; ikka ha'i mokkee. Hintte hewaa erikkiteeyye? Taani bazuwaan ogiyaa, mela biittanka shaafatuwaaw kessana. **20** Wora do'atu, worakanatuunne sagonatuu taana bonchchana. Ayaw gooppe, ta galataa awaayana mala, ta giigisseeddanne dooreedda ta asaw taani bazuwaan haatsaa, mela biittanka shaafatuwaaw immay. **22** «Shin nenoo Yaak'ooba, neeni ta suntsaa s'esesaabaakka; nenoo Israa'eeliyaw, neenikka taana salettaadda. **23** Neeni taw s'uuggiyaa yarshshoo dorssaa ahabaakka; woy hara yarshshotuwaankka taana bonchchabeykka. Taani neena katsaa yarshshuwaaw imma gaade waayissabeykke; woy k'ay is'aanaa imma gaade daaburssabeykke. **24** Neeni taw is'aanaa shaluwaan shammabaakka; woy ne mehiyaa yarshshuwaaw mod'd'uuwaan taana kalissabaakka. Shin neeni ne nagaran taana waayissaadda; ne naak'uuwaankka taana daaburssaadda. **25** «Taana, ne bayzuwaa ta diraw gaade k'uc'ciyaawe taanattee; ne nagaraakka zaaretsaade haassaykke. **26** Taana hassayissa; ane ittippe ha yewuwaaw mootettyotte. Neeni s'illuwaaw gidiyaawaa be'anaw ane ne yewuwaaw bidda. **27** Ne koyiro aawuu nagaraa ootseedda; neena tamarissiyaawantukka taana naak'k'eddino. **28** Hewaa diraw, taani Geeshsha Mak'idasiyaa kaappatuwaaw tunissaad; Yaak'ooba bashshaw, Israa'eeliyaakka shek'aw aatsaade immaad» yaagee.

44 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta k'oomaw Yaak'ooba, taani dooreedda Yishruunaa, ha'ikka sisa. **2** Taani neena med'd'aad; ne daay uluwaan neena giigissaadinne maaddaad. Ta k'oomaa Yaak'ooba, taani dooreeddawoo, yayyoppa. **3** Taani saametteedda gadiyaan haatsaa gussana; mela biittanka pultuwaa gogissana. Taani ta Ayaanaa ne naanatu bolla, ta anjiuwaakka ne zeretsatuwaa bolla gussana. **4** Haatsaa doonaan mokkeedda maataadan, k'ay goggiyaa pultuwaa matan de'iyaa mitsaadan, untuntu mukkana. **5** Ittuu, «Taani Med'inaa Godaawaa» yaagana; haray k'ay barena Yaak'ooba suntsan s'esana; haraykka, k'ay bare kushiya bollan, «Taani Med'inaa Godaawaa» yaagiide s'aafana; I k'ay barena Israa'eeli s'esetiyaa siik'uwaa suntsan s'esana» yaagee. **6** Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Kaatii, Aa Woziyaawe, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Koyiruu taana; wurssetsaykka taana. Taappe hara S'oossay

baawa. 7 Ta malay oonee? De'ooppe ane awaayo; k'ay ane ta sintsan ek'kiide odo. Benippe doommiide, sintsaappe yaanawa odiyaawe oonee? Ane untunttu sintsaappe timbbitiyaa nuw odino. 8 Yayyoppite; k'ay dagammoppite. Taani hawaa hinttenttoo benippe doommaade odabeykita? K'ay awaayabeykita? Hewoo taw hintte marka. Taappe attina, hara S'oossay de'ii? Hara Zaalli baawa; taani oonanne erikke? yaagee. 9 Eek'aa misiletuwa massiide med'd'iyaa ubbatuu hada; untunttu aan nashettiyaabatuu untunttu go'ikkino. Untunttu markkatuukka be'ikkinonne erikkino. Hewaa diraw, untunttu yeellatana. 10 S'oossaa giigisseeddawe, woy ayawunne go'enna misiliyaa masseeddawe oonee? 11 Be'ite, Aa laggetuu ubbay yeellatana; kushiya hiillanchchatuu ubbay asaa. Ane untunttu ubbayka ittippe shiik'ide ek'ino. Untunttu yayana; k'ay untunttu ubbayka ittippe yeellatana. 12 Birataa k'os'siyaawe bare bukkiiya birataa taman wotsee; bonk'keeddawaa baachan k'os'siide, bare mino k'esiiyaan Aa med'etaa giigissee. Hewaa giigissiide koshtee; Aa minotetsaykka wuree. Haatsaakka ushenna; labbanee. 13 Anaas'ii wodoruwan likkee; irssaasiyan Aa bolla malaataa wotsee; yaatiide maloogiyaan lil'iissee. Likkiide, puulaana de'iyaa asaa misiliyaa malatissi giigissiide, bare son wotsee. 14 I hewaa ootsanaw zigaa k'ans'see; woy wolaa woy s'idiyaa wora gidoppo dooriide dic'anaadan wotsee. Woy is's'ooppe, I zigaa tokkina, iray Aa dichchanaw naagee. 15 Hewaappe guyyiyaan, I Asay eetsiyaa mitsaa gidee; ikka aappe bagga akkiide, eetsiide ho'ee; k'ay bagga eetsiide, ukitsaa ukkee. Aappekka s'oossaa med'd'iide, aw goyinnee; k'ay misiliyaa massiide, Aa sintsan gufannee. 16 Aappe bagga taman eetsiide, k'umaa katsee; baggan ashuwaa s'is's'iide, kaalliide mee. K'ay tamaa ho'i simmiide, «Hashshu, laa hawe ayaa ho'ii!» yaagee. 17 K'ay atteeda mitsaa massiide, barew goyinniyyaa s'oossaa misiliyaa kessee. He misiliyaa sintsan guufanniide, aw goyinnee; yaatiide, «Neeni ta s'oossaa gideedda diraw, taana ashsh» yaagiide woossee. 18 Untunttu ayinne erikkino; ayinekka akeekikkino. Ayaw gooppe, untunttu be'enna mala, untunttu ayfii goozetteedda; k'ay akeekena mala, untunttu wozanaykka gorddetteedda. 19 Eek'aa ootsiyaa Asay bare wozanaan, «Aappe bagga taman eetsaad; Aa bonk'kuwaanka ukitsaa ukkaad; ashuwakka aan s'is's'aade maad. Yaatina, aappe atteedawaa sheneyiyaa eek'aa ootsaade med'd'oo? K'ay mitsaa mudoo guufannaade goyinnoo?» yaagiyaari eri woy akeeki oossinne baawa. 20 I bidintsaa mee; Aa c'imetteedda wozanay Aa wora kaaleetseedda. I bare shemppuwaashshanaaw woy, «Ta ushechcha kushiyaan de'iyaa worduwaa gidennee?» gaanaw danddayenna. 21 S'oossay hawaadan yaagee; «Yaak'ooba, nenoo Israa'eeliyaw, neeni ta k'oottaa gidiyaa diraw, ha yewotuwa hassaya. Taani neena giigissaad; neeni ta k'oottaa. Neenoo Israa'eeliyaw, taani neena dogikke. 22 Taani ne bayzzuwa shaariyaadan, ne nagaraakka c'aagaanaadan k'uc'caad. Taani neena wozeedda diraw, taakko simma» yaagee. 23 Hinttenoo salotoo, Med'inaa Goday hawaa ootseedda diraw, nashshechchan yes's'ite. Hinttenoo biittaa c'iimmatoo, ililiite. Hinttenoo deretoo, worawunne Aa giddon de'iyaa mitsaa ubbay, mazimuriyaa kinchchite. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Yaak'ooba wozeedda; k'ay Israa'eeliyaa giddonkka I bonchchettana. 24 Neena Woziyaawe, daay uluwaan neena med'eeddawe Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Godaa, ubbaa yewotuwa Med'd'eeddawaa; salotuwa taarekka

mic'c'eeddawe; sa'aakka taarekka mic'c'eeddawe taana. 25 Taani wordduwaa timbbitiyaa odiyaaawantu malaataa hada ootsay; k'ay shareechchotuwaakka eeyya kessay. Taani aad'd'eeda eranchchatuwa guyye zaaray; untunttu eraakka eeyya ootsay. 26 Taani ta k'oottaa k'aalaa mintsetsay; ta kiiteeddawantu hanana geeddawaakka polay. Taani Yerusaalame katamaa, «Neeni Asay de'iyaaasaa gidana» yaagay; Yihudaa katamatuwaakka, «Hintte simmiide kees'ettana; hintte gimbbiyaakka ooras's'isana» yaagay. 27 Taani haatsaa c'iimmatuwaakka, «Melite! Hintte goggiyaa haatsatuwaakka melissana» yaagay. 28 K'ay K'iirroosa, «Neeni ta asaa heemmiyaawaa; neeni Yerusaalame katamaa, «Ne simmaade kees'ettana» yaagaade, Geeshsha Golliyaakka, «Ne baasuu baasettana» yaagaade ta halchchuwa poliyaawaa yaagay» yaagee.

45 Med'inaa Goday okkeeddawoo, kawutetsatuwaa aw moodisana mala, kaatetuu danc'c'uwaa billana malanne penggiikka aw Aa sintsan dooyettana mala, Aa ushechcha kushiya oyk'keedda K'iirroosaw S'oossay hawaadan yaagee; 2 «Taani ne sintsanna baana; deretuwa dembbayana. Nahaasiyaa birataa sank'atuwa mentsana; birataa kulbotuwaakka k'ans's'ana. 3 Neena ne sintsan s'eesiyaawe taana Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa S'oossaa gidiyaawaa neeni erana mala, taani new d'uma sa'aan de'iyaa ak'uwaanne geeman k'osettiide duretaa immana. 4 Ta k'oottaa Yaak'ooba dirawunne taani dooreedda Israa'eeliyaa diraw, taani neena ne sintsan s'eessay. Neeni taana erana d'ayooppe, taani neena bonchoo sintsan s'eessay. 5 «Taani Med'inaa Godaa; taappe haray baawa; taappe hara S'oossay de'enna. Away mokkiyaasaappe biide, wulliyaasaa gakkanaw de'iyaa Asay taappe haray bayinnawaa erana mala, taani neena gis'issa. Gidooppenne, neeni taana erabaakka. Taani Med'inaa Godaa; taappe haray baawa. 7 Taani poo'uwaa ootsay; d'umaakka med'd'ay. Sarotetsaa ootsay; bashshaakka ayay. Taani Med'inaa Goday, ha ubbaa yewotuwa ootsiyaawaa. 8 «Hinttenoo salotoo, bollappe duge s'illotetsaa tigite; shaaretuukka Aa bukkino. Biittay dooyetto; atotetsaykka pude mokko. S'illotetsaykka aanana ittippe dic'c'o. Taani Med'inaa Goday hawaa med'd'aad. 9 «Barena Med'd'eeddawaana baas'etiyaawoo aayye ana! Ayaw gooppe, I urk'k'a miishshaappe ittuwaa. Urk'k'ay med'd'iyawaa, «Ay ootsay?» woy k'ay, «New kushii baawa» yaagii? 10 Bare aawuwaa, «Ayaw yelaaddii?» yaagiya uraw, woy bare daayo, «Ayaw taana hawaadan yelaaddii?» yaagiya uraw aayye ana! 11 Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Geeshshay, Aa Med'd'eeddawe, hawaadan yaagee; «Sintsaappe timbbitiyaa eranawunne ta naanatuwaabaa taana oochchanaw hintte bessitee? Ta kushiyan taani ootsanaabakka taana azazanaw bessitee? 12 Taani sa'aa ootsaad; asaakka Aa bolla med'd'aad. Salotuwa taani ta kushiyan tolaad; untunttun de'iyaa med'etatuwa ubbaakka azazaad. 13 Taani K'iirroosa s'illotetsan dentsaad; Aa ogiyaa ubbaakka suure ootsana. Shaluwa c'iggenan, woy mattaayiyaa immennan, I ta katamaa kees's'ana; ta asaakka omooduwaappe kessana» yaagee. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 14 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Gib's'e duretayenne Toop'piyaa zal'ii, k'ay geesaa adussa gidiyaa Sabaa'a asatuukka neekko yiide, nebaa gidanawaa. Untunttu sanssalatan k'ashettiide, neena kaallana. Untunttu new

goyinniidi, <S'oossay ne s'alalaana de'ee; haray baawa; aappe hara s'oossi baawa> yaagiide new watiwatana> yaagee. **15** Abee S'oossaw, Israa'eeliyaa Ashshiyaawoo, tumuwaappe neeni neena gentsiyaa S'oossaa. **16** Eek'aa med'di'yaawantuu ubbaykka yeellatanne kawushshana. Eek'aa misiliyaa med'di'yaawantuu ubbay itippee kawushshaw baana. **17** Shin Israa'eeliyaa Med'inaa Goday med'inaa atotetsaan ashshi diggeedda; hintte med'inawukka yeellatikkanne kawushshikita. **18** Salotuwa med'de'edda Med'inaa Goday, biittaakka giigissiide ootseeddawe, k'ay Asay de'anaadaanappe attina, biittaa c'oo med'd'ibeenna Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani Med'inaa Godaa; taappe haray baawa; **19** taani geeman, ha'k'anento itti d'uma gadiyaan haasabayekke. Yaak'ooba zeretsawukka, <Taana c'oo koyite> gabeykke. Taani Med'inaa Goday tumuwa haasayay; likkebaa oday. **20** <Hinttenoo kawutetsatuwaappe atteedawanttoo, ittippee shiik'iide haayite; mataa shiik'ite. Mitsaappe oosetteedda eek'aa misiliyaa tookki yuuyi'yaawanttoonni, ashshanaw danddayenna s'oossaa woossi'yaawanttoo eri baawa. **21** Ane odite; hintte mootuwa shiishshite; untunttukka ane ittippee zoretino. Adussa wodiyaappe kase hawaa odeeddawe oonee? Benippee hawaa awaayeeddawe oonee? Taana Med'inaa Godaa gidikkitaayee? Taappe attina hara S'oossay baawa. Taani s'illo S'oossaanne Ashshiyaawaa. Taappe haray baawa. **22** <Hinttenoo biittaa gas'an de'iyaa ubba asatoo, taakko simmiide, attite. Ayaw gooppe, taani S'oossaa; taappe haray baawa. **23** Taani ta huup'yaan c'aak'k'aad; guyye simmenna k'aalay ta doonaappe s'illotetsan keseedda: <Asay ubbay taw gulbatana; ins's'arssa ubbaykka taanan c'aak'k'ana> yaagaad. **24** <Untunttu tawaa haasayiidde, <S'illotetsayenne minotetsay Med'inaa Godaa s'alalan de'ee> yaagana> yaagee. Aa is'i'yaawantuu ubbay aakko yiide yeellatana. **25** Shin Israa'eeliyaa zeretsay ubbay Med'inaa Godaan, s'oonuwaanne bonchchuwa demmana.

46 Beela giyaa Baabloone eek'ay goyinne; Naba giyaa eek'aykka hokkee. Kase hintte tookkiyaa eek'atuu ha'i c'aanaa mehiyaa bollar c'aa'netiide, untunttoo dees'o tookuwa gideeddino. **2** C'aanaa mehetuu dees'uwaappe dendeeddawaan, c'aanaana ittippee kunddeeddino; eek'atuu barena ashshanaw danddayenna diraw, barenttu huup'iyawukka omoodettiide beeddino. **3** S'oossay hawaadan yaagee; <Hinttenoo, Israa'eeliyaappe atteedawanttoo, Yaak'ooba zaretoo, taani odiyaawaa sisite; hintte yeletteedda wodiyaappe doommaade taani hinttena tookkaad. **4** Hintte c'immana gakkanawukka taani taanakka; hintte puulumanna gakkanawukka, taani hinttena maaddana. Taani hinttena med'd'aad; taani hinttena dentsana; taani hinttena tookkananne ashshana. **5** <Taana O mala giite? K'ay oonana likkiitee? Nuuni itti mala gidanaadan, taana oonana gatsi s'eelliitee? **6** Work'k'aa barenttu k'arc'c'iitaappe k'oliyaawantunne biraa miizaanan wotsiide likkiyaawantuu hewaa untunttoo s'oossaa ootsiide med'd'ana mala, work'k'aa tigiyaawaa k'as'ariino. Ikka s'oossaa ootsiide med'd'ee; yaatina, untunttu he eek'aa sintsan hokkiide goynniino. **7** Untunttu Aa dentsiide, barenttu hashiyaan tookkiino; Aa sa'aan Aa wotsiino. Yaatooppe I hewan ek'k'i aggee; hewaappe yaa haa k'aas's'enna. Itti Asay aw waassoopekka, zaaruwaa immenna; k'ay Aa metuwaappekka Aa ashshenna. **8** <Hinttenoo nagaranchchatoo, hawaa hassayitenne k'oppite;

hintte wozanaan kahan wotsite. **9** Beni wode haneedda yewotuwa hassayite. Ayaw gooppe, taani S'oossaa; haray baawa. Taani S'oossaa; ta malay ooninne baawa. **10** <K'ofay minnana; k'ay taanikka ta hachchuwa ubbaa polana> yaagay. Wurssetsan timbbitiyaa doometsan, k'ay biro hanibeenna yewotuwa beni wodiyaappe doommaade awaayay. **11** Away doliyaa baggappe bonk'k'iyaa kafuwaa, haakko gadiyaappe ta k'ofaa poliyya asaa taani s'eesaade, taani geeddawaa taani polana; taani hachcheeddawakka taani ootsana. **12** <Hinttenoo wozanay muumeeddawanttoo, s'illotetsaappekka haakkeeddawanttoo, taani odiyaawaa sisite; **13** taani ta s'illotetsaa mataa ayay; ikka hasakko gidenna. Ta atotetsay gam'enna; taani ta atotetsaa S'iyooniw, ta bonchchuwaakka Israa'eeliyaw immana> yaagee.

47 S'oossay hawaadan yaagee; <Hanne Baabloone wodorattee, duge wod'd'a; baanan utta. Hanne Kaladaawetuwa naattee, ne kaatetuwa arataa aggaade sa'aan utta. Ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw neeni otorottiyaanonne shugattoo geetettakka. **2** Wos'aa akkaade katsaa gaac'c'a. Ne gulletsaa k'aara; ne adussa mayuwaakka kessa. Ne s'eppiyaa bessa; yaataade shaafatuwa pinna. **3** Ne kalluu k'aaretana; ne pokkuukka beettana. Taani haluwa kesana; oossikka k'aretikke> yaagee. **4** Nuuna Woziyaawe, aw suntsay Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa gidiyaawe, Israa'eeliyaa Geeshsha. **5** S'oossay hawaadan yaagee; <Hanne Kaladaawetuwa naatte, ba; d'uman c'o'u gaade uttashsha. Ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw neeni kawutetsatuwa kaatato geetettakka. **6** Taani ta asaa hank'lettaad; ta laataakka tunissaad; taani untunttu ne kushiyan aatsaade immaad. Neeni untunttoo k'arettabaakka; c'immeddawanttu bollankka ne morgge mitsaan loytsa dees'ettaadda. **7** Neeni, <Taani med'inaw kaatato gidana> yaagaadda. Hewaa diraw, ha yewotuwa ne wozanaan k'oppabaakka; untunttu wurssetsaakka hassayabaakka. **8** <Neenoo woppu gaade utteeddanne ishaluwa dosiyaanne, sisa. Ne wozanaan, <Taana; taappe attina, haray baawa. Taani am'e gidikke; woy yelaade na'i bayinna mayenne gidikke> yaagaadda. **9** Ha laa'u yewotuu itti gallassi ayfii lip'anaw, ne bolla yaana. Ne bitay dara, ne murunuukka wolk'k'aama wolk'k'aama gidooppenne, neeni ne naanatuwaappe mela attiyaawenne am'etetsay ne bolla kumentsan yiyaawe attena. **10** <Neeni ne iitatetsan ammanetta uttaadda; k'ay, <Taana ooninne be'enna> yaagaadda. Ne aad'd'eeda eratetsayenne c'inc'c'atetsay neena wora kaaletsina, neeni ne wozanaan, <Taana, taappe attina, haray baawa> yaagaadda. **11** Shin neeni waata murunuwaan haassaninto erenna itay ne bolla yaana. Neeni gatiyaa c'igganaw danddayenna boshay ne bollar wod'd'ana; k'ay neeni ayaanne erenna bashshay k'oppennaan ne bolla yaana. **12** <Ane neeni ne na'atetsaadeppo ootsaade de'eeda ne bitaanne ne murunuwa ha'ikka aggoppa. Ooni erii, ne goowaadan hananento; woy neeni aan dagantsaninto. **13** Zore s'alalan ne daaburaadda. Saluwaa s'oolinttiyaa paydiyaawanttu, Aa s'eelliide timbbitiyaa odiyaawanttu, k'ay, aginaa s'eeruwaan s'eeruwaan ne bollar yaanawaa odiyaawolana ene neena ashshino. **14** Be'a, untunttu durc'c'aa mala; tamay untuntta maana. Untunttu tamaa lac'uwaappe barena ashshanaw danddaykino. Hewe Asay bare bollaa ho'etsanaw ho'i'ya bonk'k'o woy k'ay Asay Aa sintsan uttanaw danddayi'ya tamaa gidenna. **15** Neeni untunttunna daabureeddawanttu,

ne na'atetsaadeppa doommiide, neenana zal'eeddawanttu new hewaa mala. Untuntu ubbaykka bare baggana baggana laaletana; neena ashshiyaawekka ittuunne baawa.

48 «Hinttenoo Yaak'ooba zaretoo, Israa'eeliyaa suntsan s'eesettiyaawanttoo, k'ay Yihudaa zeretsaappe yeeddawanttoo, hawaa sisite. Hintte Med'inaa Godaa suntsan c'aak'kiita; Israa'eeliyaa S'oossaa s'eesiita; shin tumatetsaaninne s'illotetsan gidenna. 2 Hintte hinttena geeshsha katamaa suntsan s'eesiita; Israa'eeliyaa S'oossan zempfiita; Aa suntsay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa. 3 «Taani kase haneeddawantta daro wodiyaappe kase odaad; ta doonaappe untuntu kesseeddino. Untuntu ellekka polettanaadan, taani ootsaad. 4 Ayaw gooppe, neeni odina sennawaa, ne morgii birataa mala gidiaawaa, ne som'iikka nahaasiyaa giyya birataadan leek'amennawaa taani eraad. 5 Hewaa diraw, neeni, «Hawaa ta eek'ay ootseedda; k'ay ta masetteedda misiletuunne ta siilisiide ootseedda misilii ootseedda» geenaadan, taani hewaa new benippe doommaade odaad. K'ay untuntu hananaappe kasetaade, taani untuntu new awaayaad. 6 «Neeni kase sisaadda; ha'i simmi hawaa ubbaa be'a. Yaatina, neeni hawaa ubbaa tuma giikkii? Ha'ippe doommaade sintaw neeni ooratsabaa sisanadaan, taani ootsana. 7 Untuntu ha'i med'etteeddinoppe attina, beni med'ettibeykino. Neeni, «Be'a, taani untuntu eray» geenaadan, hachhippe kase neeni mulekka untuntubaa sisabaakka. 8 Neeni mulekka sisabaakka; k'ay mulekka erabaakka. Ne haytsay benippeka dooyetteenna. Ayaw gooppe, neeni c'immiyaawaa gidiaawaa taani eray; k'ay yelettoodeppekka neeni makkalanchcha geetettaade s'eesettaadda. 9 «Ta suntsaa diraw, taani ta hank'kuwaa zaarana; taani neena d'ayissenanaan, ta hank'kuwaa te'ana. 10 Be'a, taani neena paac'c'aad; shin biraadan gidenna; taani neena metuwaa taman paac'c'aad. 11 Taani ta diraw, hawaa ootsay. Ayaw gooppe, ta suntsay tooshettanaw taani koyikke. Taani ta bonchchuwaa haraw immikke. 12 «Neenoo Yaak'oobaa, taani s'eeseedda Israa'eelaw, taani giyaawaa sisa. Taani Aa; koyiruukka taana wurssetsaykka taana. 13 Biittaa baasuwa ta kushii baaseeda. Salotuwaakka ta ushechcha kushii mic'ceedda. Taani untuntu s'eesiyaa wode, untuntu ittippe ek'kiino. 14 «Hintte ubbay ittippe shiik'iide sisite; eek'atuwaappe hawe hananawaa kasetiide odeeddawe oonee? Med'inaa Goday dooreeddawe Aa k'ofaa Baabloone bolla polana; Aa K'esiiikka Baabloone biittaa asaa bolla gidanawaa. 15 Taani ta huup'iyaw Aa s'eesaaddinne aw odaad; Aa aheeddawe taana. K'ay I ootsiyaabay ubbay aw injetana. 16 «Taakko haa shiik'iide, hawaa sisite; taani koyiroppe doommaadekka geeman haasayabeykke; hewe haneedda wodiyaappekka doommaade taani yan de'ay» yaagee. K'ay Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godayenne Aa Ayyaanay ha'i taana kiiteeddino. 17 Med'inaa Goday, neena Woziaawe, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Goday, ne S'oossay, neena maaddiyaawaa tamaarissiyaawaa. Neeni baanaaw bessiya ogiyaanka neena kaaletsiyaawe taana. 18 Neeni ta azazuwaa siseeddawaa gidintonne, ne sarotetsay shaafaa haatsaadan goggana shin; ne s'illotetsaykka abbaa beetaadan hanana shin. 19 Ne zarii abbaa shafiyaadan, ne naanaykka paydu bayinna sa'aa baanaadan c'orrattana shin; untuntu suntsaykka ta sintsaappe d'ayennan woy kichchennan aggana shin» yaagee.

20 Baabloone gadiyaappe kesite; Baabloone asaappekka bak'atite! K'aalaa d'ok'ku ootsiide, nashshechchan hawaa haasayite; sa'aappe sa'aa gas'aa gakkanaw, hawaa kiittite. «Med'inaa Goday bare k'oormaa Yaak'ooba wozeedda» yaagiide odite. 21 I untuntu mela biittaa gidonna kaaleetseedda wode, untuntu saametibeykino. Zaallaappe haatsaakka untunttoo pulttisseedda; zaallaa I p'alk'kina, haatsay d'uuk'keedda. 22 Med'inaa Goday, «Iitatoo saruu baawa» yaagee.

49 Hinttenoo, abbaa doonaan de'iyaa biittatoo, taani odiyaaawaa sisite. Hinttenoo, haakuwaan de'iyaa kawutetsatoo, sisite. Taani yelettanaappe kase Med'inaa Goday taana s'eeseedda; k'ay ta daay uluwaan de'ishshin, ta suntsaa suntseedda. 2 Ta ins'arssaa saataanna de'iyaa mashshaadan ootseedda; bare kushiya kuwan taana gentseedda; I taana poshsheedda tooraadan ootseedda; yaatiide bare shookuwaa gidon taana yeggiide k'oseedda. 3 I taana, «Neeni taani neenan bonchchetiyyaa ta k'oormaa Israa'eeliyaa» yaageedda. 4 Shin taani hawaadan yaagaad; «Taani mela c'oo daaburaad; ta wolk'k'aakka go'ennabaaninne hadaban c'oo wurssaad. Ta pirdday S'oossaa mataana; ta gatiikka ta Med'inaa Godaa mataana» yaagaad. 5 Ha'ikka, taani Med'inaa Godaa ayiyya sintsan bonchcheteedda dirawunne ta S'oossay taw wolk'k'aa gideedda diraw, Yaak'ooba aakko zaaranawunne Israa'eeliyaa aakko shiishshanaw, taani aw k'oormaa gidanaadan, taana ta daay uluwaan med'eeddawe Med'inaa Goday hawaadan yaagee; 6 «Neeni Yaak'ooba zariyaa dentsanawunne Israa'eeliyaappe atteedawantta zaaraade ahanaaw, neeni taw k'oormaa gidiaawee k'eri guutsabaa. Hewaa bolla guujaade, ta atotetsay biittaa gas'aa gakkanaadan, taani neena kawutetsatoo poo'o ootsana» yaagee. 7 Asay kad'eeddawoo, is's'eeddawoonne deriyaa mooddiyaawanttoo k'oormaw, Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Woziaawe, Israa'eeliyaa Geeshshay hawaadan yaagee; «Ammanettiyya Med'inaa Godaa dirawunne neena dooreedda Israa'eeliyaa Geeshsha diraw kaatetuu be'iide, dendi ek'kana. Deriyaa mooddiyaawanttukka be'iide goyinnana» yaagee. 8 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani dooreedda wodiyaan ne ooshaa zaaraad. Atotetsaa gallassi taani neena maaddaad. Taani neena naagana; neeni biittaa zaaretsaade essana mala, Asay de'enna biittatuwaakka neeni laattissana mala, taani neena asaw c'aak'kuwaa ootsaade immaad. 9 Omooduwaan de'iyaaawantta, «Kesite!» d'umaa k'ashuwaan de'iyaaawanttakka, «Bilettite!» gaana mala, asaw k'oormaa ootsaade neena immana. Untuntu ogiyya matan heemettana; zoozetiyya keraa ubbaa bolla allas's'ana. 10 Untuntu koshatikino woy saamettkino. Untuntu bazuwaa mishuu s'uuggenna; awaykka untuntu meenna. Untuntu k'aretsiyaawe untuntu kaaletsana; pulito haatsaakkokka untuntu laaggana. 11 «Taani ta deretuwa ubbaa oge kessana; ta wogga ogetuukka zanggaaraappe d'ok'ku gaana. 12 Be'a, ta Asay haako saappe yaana: huup'issa baggaappenne away wulliyaa baggaappe yaana. K'ay Asawaana biittaappekka yaana» yaagee. 13 Hinttenoo salotoo, nashshechchan yes's'ite. Neenoo biittaw nashetaa. Hinttenoo deretoo, ililite! Ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare asaa mintsetseedda; k'ay bare metootanchchatookka k'aretee. 14 Shin S'iyoonna, «Med'inaa Goday taana aggeeda; Goday taana dogeedda» yaagaw. 15 S'oossay hawaadan yaagiide zaaree; «Aata bare d'antsiyaa na'aa doganaw danddayay? Bare uluwaappe yeleeedda na'aw

k'arettkeeyee? Geellaadan Aa dogintokka, taani neena dogikke! **16** Be'a, taani neena ta kushiya gomppan s'aafa wotsaad; ne dirssaa gimbbetuukka ubbaa gede ta sintsan de'ino. **17** «Neena zaaretsiide kees's'iyaawanttu yaana; neena koleeddawanttu kesiide baana. **18** Ane d'ok'ku gaade, ne yuushshuwa s'eella; ne naanay ubbay ittippe shiik'iide, neekko yaana. Taani Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay: neeni untunttu ubbaa alleek'kuwaadan mayyana; bullachchettanaw haniyaa mishiratinaw, neeni untunttu mayyaana. **19** «Ne bashshaa sa'atuunne mela biittatuu ha'i neenan de'iyaa asaw loytsi un'ana; k'ay neena koleeddawanttukka neeppe haakkana. **20** Neeni kayyotiyyaa laysatuwaan new yeletteedda naanay ne haytsaan odiidde, «Hawe sa'ay nuw loytsi un'o; hewaa diraw, nuw de'anaw aakko sa'aa imma» yaagana. **21** Neeni ne wozanaa, «Hawantta naanatuwaa ubbaa taw oonee yeleeeddawe? Taani yelaade mantsa ataad shin; taani maynaad shin; taani omoodettaade wora baad shin. Yaatina, hawantta oonee dichcheedawe? Be'a; taani taarekka ataad; yaatina hawanttu naanay ubbay hak'appe yeeddino?» yaagana» yaagee. **22** Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani kawutetsatoo malaataa bessana; taani asaw ta bandirraa essana. Untunttu ne attuma naanatuwaa idimmi ahana; ne mac'c'a naanatuwaakka barenttu hashiyaan tookkiide ahana. **23** Kaatetuu neena dichchiyaa aawotuwaaw gidana; untunttu mac'c'a kaatetuukka neena d'antsiyaawantta gidana. Untunttu guufanniide, new goyinnana; k'ay ne gediya baanaakka laac'c'ana. Taani Med'inaa Godaa gideeddawaa neeni hewan erana; taanan ammanettiide naagiyaawanttu yeellattikino» yaagee. **24** Omooduwaan akkeeddawaa wolk'k'aama kushiyaappe zaarissana danddayiteeyee? Woy omoodiide afeeda Asay mek'etsi bayinna itaa kushiyaappe kessi akkanaw danddayiyye? **25** Shin Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Wolk'k'aamay omoodiide afeedabay simmana; mek'etsi bayinna iitatuwa kushiyaw omoodetteedda asikka kessi akkana. Ayaw gooppe, neenana olettiyaawantuna taani olettana; ne naanatuwaakka taani ashshana. **26** Neena uk'k'unniyaawanttu barenttu ashuwaa maanaadan, taani ootsana; k'ay woyniyaa eessaa ushiide matsottiyaawaadan, untunttu barenttu suutsaa ushiide matsottana. Yaatooppe asaa ubbay taani Med'inaa Godaa, neena Ashshiyaawaa, Woziyaawaanne, Yaak'ooba Wolk'k'aama gidayaawaa hewan erana» yaagee.

50 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hintte daayo yeddeedda pirimay hak'an de'ii? Woy oossi hinttena taani zal'aadditaa? Be'ite, hintte nagaraa diraw, hintte zal'eteeddita; hintte bayzuwaa diraw, hintte daaya bilettaaddu. **2** Taani yeedda wode, ayaw hewan Asay d'ayeeddee? Taani s'eeseedda wode, «Yeel» gaanaw ayaw Asay hewan de'ibeennee? Taani hinttena wozanaw ta kushii kantseeyye? Woy hinttena ashshanaw taw wolk'k'ay baaweeyye? Be'ite, taani seeraade abbaa melissay. Shaafatuwaakka mela biittaa ootsay. Untunttuu de'iyaa moletuu haatsay d'ayina wolk'k'iino; saamuu wod'ina hayk'k'iino. **3** Taani salotuwaaw karetsabaa mayyaz; waaruwaakka untunttu kamettiyaabaa ootsay» yaagee. **4** Daabureeddawaa taani k'aalan waataade mintsetsanenitto erana mala, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday taw tamaareedda ins's'arssaa immeedda. I taana wonnta wonnta beegotsiide, taani tamaariyaa asaadan sisanaadaan, ta haytsaa dooyee. **5** Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa

Goday ta haytsaa dooyeedda; taanikka makkalanchcha gidabeykke; guyyekka simmabeykke. **6** Taani ta zokkiyaa shoc'iyaaawanttoo, ta gac'uwaaw buuchchaa shoddiyaawanttoo aatsaade immaad. Ta som'uwaaw kawushshaappenne c'uchchaa c'ushettiyaasaappe gentsabeykke. **7** Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday taana maaddiyaa diraw, taani yeellatabeykke; hewaa diraw, taani ta som'uwaaw saliyyaa giyaa shuchchaadan udaad. Taani yeellatennaan attanawaakka eray. **8** Taana shaatintsiiyaawe matan de'ee; yaatina, taana mootiyaawe oonee? Ane ittippe taananna ek'k'o! Ta morkkii oonee? Ane taananna gakketto! **9** Be'ite, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday taana maaddee; yaatina, taana bayzzanchcha gaanawe oonee? Be'ite, untunttu ubbaykka mayuwaadan ec'i wurana; bil'ay untunttu maana. **10** Hintte gidoppe Med'inaa Godaw yayyiyaawenne Aa k'oormaa k'aalaw azazettiyaawe oonee? D'uman hamettiyaawenne poo'uu bayinnawe I oonee? He uray Med'inaa Godaa suntsan ammanetto; bare S'oossanka zemppo. **11** Be'ite, hinttenoo tamaa eetsiyaa ubbaa gede, yiichcha s'omppiyyaa lac'uwaaw hinttentoo shiishshiyaawanttoo, hintte eetseedda tamaa poo'uwaan hemettite! Hintte yiic'eedda s'omppiyyaa lac'uwaaw poo'uwaan simerettite! Hintte ta kushiyaappe akkanaw de'iyaaabay hawaa: Hintte wolk'k'aama seelaan gisana.

51 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo s'illoletsaa kaalliyaawanttoo, hinttenoo taana, Med'inaa Godaa koyiyaawanttoo, sisite. Hintte p'alk'ettiide aketeedda shuchchaanne hintte booketteedda keseedda ollaa s'eellite. **2** Hintte aawuwaaw Abrahaamakkonne hinttena yeleeedda Saarikko s'eellite. I barekka de'ishshin, taani Aa s'eesaaddi; anjaaddinne payduwaan c'orayaaddi. **3** «Med'inaa Goday S'iyooneninne Aa koleteedda sa'atuwaan de'iyaa ubbaa asaa mintsetsana. I bazzuwaaw Edene Gennetiyaadan, I mela sa'atuwaakka Med'inaa Godaa atakiltiyyaa sa'adaan ootsana. Nashechchayenne hashshu guussay yan de'ana; galataanne mazimuriyaa kooshshay yan sisettana. **4** «Ta asaw; taani odiyaawaa sisite. Ta kawutetsaw, ne haytsaa taakko yeggaade sisa. Ayaw gooppe, higgii taappe kesee; ta suure pirddayikka kawutetsatoo poo'o gidanawaa. **5** Ta s'illoletsay elleelliide shiik'ana; ta ashshuukka kesiide, ogiyaan de'ee. Ta k'esii asaa mooddana; abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa Asay ubbay taanan ammanettiide naagana; k'ay taani untunttu ta wolk'k'an ashshanawaa, nashechchaa ootsiide naagana. **6** Pude d'ok'ku giide, salotuwaaw s'eellite; duge sa'aakka s'eellite. Ayaw gooppe, salotuu c'uwaadan piskki giide d'ayana; sa'aykka afilaadan wurana; aan de'iyaa Asay ubbay uduns's'etuwaadan hayk'kana. Shin ta ashshuu med'inaw de'ana; ta s'illoletsaykka wurenni. **7** «Hinttenoo s'illoletsaa eriyaawanttoo, ta higgikka hintte wozanaan de'iyaaawanttoo, sisite. Asaa borinashshoo yayyoppite; untunttu boriyawukka dagammoppite. **8** Ayaw gooppe, mayuwaaw miyaawaadan, bil'ay untunttu maana; dorsaa ikisiyaa miyaawaadan, gus'unii untunttu maana. Shin ta s'illoletsay med'inaw de'ana; ta ashshuukka yeletaa ubbaa gakkana» yaagee. **9** Abeet S'oossaw, beegotta! Beegotta! Med'inaa Godaa k'esiyaaw, wolk'k'aa mayya; kase aad'd'eeda wodetuwaaninne yeletatuwaan beegotteeddawaadan beegotta. Ra'aaba giyaa dawiyaa k'ans's'ereetseeddawe, miiminttiyaakka c'addeeddawe neena gidikkiyye? **10** Abbaanne wolk'k'aama c'iimmuwaa haatsaa melisseeddawe neena gidikkiyye? Neeni wozeeddawanttu pinnana mala, c'iimma abbaa oge

ootseeddawe neena gidikkiyye? **11** Med'inaa Goday wozeeddawantu simmiide, yes'siid Si'yoone yaana; yiide med'inaa nashechchay untunttu bolla de'ana; untunttu nashshechchaanne hashshu giyaawaa demmana. K'ay kayyuunne yeekku untuntuppe haakkana. **12** S'oossay hawaadan yaagee; «Hintena mintsetsiyaawe taana. Yaatina, hayk'kiyaa asaw yayanaw, maataadan ellekka meliyaa asaa na'aw yayanaw hintte oonee? **13** Hintte salotuwa mic'ceeddanne sa'aa baasuwaakka baaseeda Med'inaa Godaa, hinttenakka med'deeddawaa dogeedditee? Untunttu hinttena d'ayissanaw giigisseedda, hinttena uk'kunniyaa asatuwa hank'kuwaa gaasuwan gallassaa kumentsaa yayyeeddita. Shin hinttena uk'kunniyaawaa hank'kuu hak'an de'ii? **14** Omoodetteeddawe ellekka biilettana; hayk'enna; ollankka gelenna; aw ukitsaykka pac'c'enna. **15** Ayaw gooppe, taani Med'inaa Godaa ne S'oossaatee. Beetay waassanaadan, abbaa k'aatsay. Ta suntsay Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa. **16** Salotuwa mic'canaadan, biittaa baasuwaakka baasanaadan, k'ay Si'yoone, «Neeni ta asa» gaanaadan, taani ta k'aalaa ne doonaan wotsaad; ta kushiya kuwan taani neena gentsaad» yaagee. **17** Neenoo, Med'inaa Godaa kushiyaappe Aa hank'kuwaa s'uu'aa usheedda Yersaalame, beegotta! Dendda! Neeni gaddigaarissiyaa s'uu'aa c'inggirssaade ushaadada. **18** Aa yeledda naanatu ubbaappe izo kaaletsiaabay ittuunne baawa; k'ay Aa dichcheedda naanatu ubbaappekka I kushiya oyk'kiyaawe ittuunne baawa. **19** Dakko daro bashshay ne bolla gakeedda; yaatina, neena oonee mintsanaw danddayiyaawe? Hewantukka koletsaa, koshaanne mashshaa. Yaatina, taani neena waataade mintsetsanee? **20** Ne naanay labbaneeddino; untunttu gitiyaa gidon geleedda gen'iyaaadan, oge ubbaa gas'an kunddeeddino. Untunttu Med'inaa Godaa hank'kuwaaninne ne S'oossaa seeran kumeeddino. **21** Hewaa diraw, nenoo, woyniyaa eessaa ushennaan matsotteedda metootanchchattee, hawaa siza. **22** Ne S'oossay, bare asaw mootettiyaa Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a; neena gaddigaarissiyaa, ta hank'kuwaa s'uu'aa taani ne kushiyaappe akkaad; neeni laa'entsuwa Aa mulekka ushakka. **23** Taani hewaa neena tuggayiaawantu kushiya wotsana. Untunttu neena, «Nuuni ne bollaanna hamettiide aad'd'ana mala, zak'k'ulla» yaageeddino. Neeni aad'd'ana gakkanaw, ne zokkiyaa untunttoo biittaadaaninne ogiyaadan ootsaadda» yaagee.

52 Neenoo Si'yoone katamaw, beegotta; minotetsaa afilaadan mayya. Neenoo, geeshsha katamaw, Yersaalame, ne bonchchuwa mayuwa mayya; ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw k'as's'arettiibennawenne tunay ne giddo gelenna. **2** Neenoo, omoodetteedda Yersaalame, ne baanaa k'ok'k'ofa. Denddaade ne kaatetuwa araatan utta. Hinttenoo, omooduwaan de'iyaa Si'yoone asatoo, hintte k'ood'iyaaan k'ashetteedda sansalataa birshshite. **3** Ayaw gooppe, Ubbaa Mooodiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte kasekka gatiyaa akkenan zal'etteeddita; k'ay ha'ikka miishshaa immennan c'oo wozettana. **4** Ta Asay koyiro bete gidiide, Gibs'e biittaa beedda; shin Asooretuu ta asaa c'oo uk'kunneeddino. **5** Med'inaa Goday, ta Asay gatiyaa c'iggenan c'oo omooduwaan bi kichchina, taw hawaan aye de'iyawe? Untunttu mooodiyaawantu waassino; ta suntsaykka ubbaa gede gallassaa kumentsaa borettee yaagee

Med'inaa Goday. **6** Hewaa diraw, ta Asay ta suntsaa erana; he gallassi haasayiaawe taana gidiyaawaa untunttu erana. Ee hewe taana. Taani S'oossay hawaa oday» yaagee. **7** Lo'o mishiraachchuwa ahiyaa, sarotetsaa odiyaa, nashechchiyaa mishiraachchuwa odiyaa, atotetsaa odiyaa, Si'yoonokka, «Ne S'oossay kaatetee» giidde deretuwa bollaanna yiyaa bitaniyaa gedetuu wooti lo'ino! **8** Sisite, hintte katamaa naagiyaawantu barentu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, nashshechchaw ittippe yes's'iino; Med'inaa Goday Si'yoone simmiyaa wode, I simmowaa untunttu barentu ayifiyaan be'ana. **9** Hinttenoo Yersaalamen koletteedda saatoo, ittippe nashshechchaw yes's'ite; ayaw gooppe, Med'inaa Goday bare asaa mintsetseedda; Yersaalame katamaakka wozeedda. **10** Med'inaa Goday bare geeshsha k'esiya kawutetsatuwa ubbaa sintsan k'onc'c'isseedda; k'ay biittaa gas'ay ubbaykka nu S'oossaa atotetsaa be'ana. **11** Hinttenoo Med'inaa Godaa golliyaa miishshatuwa tookkiyaawanttoo, kichchite, kichchite; yaappe kesite. Tunabaa bochchoppite; Aa gidoppe kessi kichchite. Hintte huup'iyawukka geeyite. **12** Shin kesiide, ellekka kessikkita; woy betiide biikkita; ayaw gooppe, Med'inaa Goday hintteppe sintsaw aad'd'iide kaaletsana; Israa'eeliyaa S'oossaykka guyyenna gidiide, hinttena naagana. **13** S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, ta k'oomay akeekan ootsana; I bonchchettide, d'ok'ku d'ok'ku gaana; I loytsi gitatana. **14** Aa som'ii asaa ubbaawaappe, Aa malaykka asaa naanaa ubbaappe k'oheteedda; Aa be'iide, daro Asay dagammeedda. **15** Shin ha'i daro kawutetsatuu ubbay aban malalettana; aappe denddeeddawaan, kaatetuu barentu doonaa oyk'kana; ayaw gooppe, untunttu barew odettiibennawaa be'ana; sisibeennawaa k'akekana» yaagee.

53 Nuuni odeeddawaa ooni ammaneeddee? Med'inaa Goday bare wolk'kaa oona besseedee? **2** Aa sintsan mela gadiyaan de'iyaa durumaappe s'ap'uwaa yeddiide, aac'iyaa yalaga aac'aadan dic'ceedda. Nuuni Aa loytsi s'eellanaw, aw malay woy puulay baawa; nuuni aakko shiik'anaw aw puuli baawa. **3** I asan kad'etteeddanne is's'etteedda; I harggiyaappenne metuwaappe shaaketti erenna kayyottiyaa asaa gideedda. I Asay Aa be'anaappe giide, bare som'uwaa wora zaariyaa asaadann kad'etteedda; nuunikka Aa bonchchibeykko. **4** I tumu nu harggiyaa barew akkeedda; k'ay nu kayyuwaakka tookkeedda. Shin Aa gakeedda metu, deshetsayinne waayii S'oossaaappe aw yeeddawaa giide nuuni k'oppeedda. **5** Shin I nu bayzzuwa diraw, c'adettiide maduns's'eedda; nu nagaraa dirawukka shoc'ettiide liik'eedda. I muretteeddawaan, nuuni saruwa demmeeddo; Aa madutsan nuuni pas'eeddo. **6** Nuuni ubbay ogiyaa baleedda dorssatuwaadan wora beeddo; nuuni ubbaykka nu ogiyaw ogiyaw simmeedda. Med'inaa Goday nu ubbay naak'keedda naak'uwaa Aa bolla wotseedda. **7** I un'etteeddanne k'oheteedda; shin bare doonaa pokibeenna. Shukkanaw afiyaa dorssaadan laagetteedda; bare isikiyaa meediyaawantu sintsan c'o'u giyaa dorssaa maraadan, ikka bare doonaa pokibeenna. **8** Untunttu Aa uk'kunniidenne Aa bolla sugetsaa pirddaa pirdiide afeedino. I ta asaa bayzzuwa diraw shoc'ettiide, pas'a de'iyaaawantu biitaappe I kichcheeddawaa Aa zariyaappe oonee akeekkeeddawe? **9** I bare hayk'kuwaan iita asatuwaana paydeteedda; hayk'k'iidekka dure asaa duufuwaan moogetteedda. Gidooppenne, iitabaa I ootsibeenna; bare doonaanka wordduwa haasayibeenna.

10 Shin I k'ohettanawe Med'inaa Godaa shene gideedda; k'ay Med'inaa Goday I tuggatanaadan ootseedda. I barena nagaraw yarshshuwa ootsiyaa wode, bare zeretsaa be'ana. Ba barekka aduk'ana; Med'inaa Godaa sheniikka Aa kushiyan polettana. 11 Aa shemppuu waayetteeddawaappe guyyiyaan, I de'uwaawoo poo'uwaaw be'ana; nashettana. Ta s'illo k'oomay bare eratetsan darotuwaaw s'illissana; untuntuu bayyuzuwaakka tookkana. 12 Hewaa diraw, wolk'kaama asatuu gidduwaan taani aw bonchcho sa'aa shaakkaade immana; k'ay minotuwaanna I omooduwaaw shaakkana. Ayaw gooppe, I bare shemppuwaaw hayk'koo aatsiide immeedda; yaatiide bayzzanchchatuwaana paydetteedda. Gidooppenne, I daro asaa nagaraa tookkeedda; bayzzanchchatookka gaannateedda.

54 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hanne, yelabeenna maynatee, yes'sa! Neenoo, oysay oyk'ki erennaanee, ne k'aalaa d'ok'ku ootsaade iila! Ayaw gooppe, bare asinaana de'iyaa mac'c'aani naanatuwaappe, barekka de'iyaa mac'c'aani naanay darana. 2 Ne dunkkaaniyaa sa'aa aassa; k'ay neeni de'iyaa sa'aan gaariddotuwaakka piddi ootsaade mic'c'a. Guyye gooppe; wodoruwaakka adussa; shikaaliyaaakka minisa. 3 Neeni ushechcha baggananne haddirssa baggana aakkana; ne zaratuu kawutetsatuwaaw laattana; untuntuu mela katamatuwaan kees'siide utana. 4 «Yayyoppa: ayaw gooppe, neeni yeellataakka. Dagammoppa; ayaw gooppe, neeni kawushakka. Neeni ne yalagatetsaa yeellaa dogana; ne am'etetsaa boriyaakka hawaappe sintsan hassayakka. 5 Ayaw gooppe, neena Med'd'eeddawe new asinaa; aw suntsayakka Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa. Israa'eeliyaa Geeshshay neena Wozeeddawaa; I biittaa ubbaa S'oossaa geetteetee» yaagee. 6 Ne S'oossay hawaadan yaagee; «Asinay ubbaanna aggi bashina, dogettaade kayyotiyyaa mac'c'a mishirattiidaaniinne yalagatetsan asinaa golleppe keseedda mishirattiidan neeni hana de'ishin, taani Med'inaa Goday neena zaara s'eesaad. 7 «Itti guutsaa wodiyaaw taani neena aggaad; shin wolk'kaama maarotaan neena taani zaara shiishshana. 8 Suulliyaa hank'k'uaan, taani ta deemuwaaw neeppe guutsaa wodiyaaw gentsaad; shin med'inaa siik'k'uaan taani new k'arettana» yaagee. Med'inaa Goday, neena Woziiyaawe hawaa odee. 9 New k'arettiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawe taw Nohe wodiyaaw mala. He wode taani Nohe bashshaa haatsay laa'entuwaaw sa'aa mittennaadan c'aak'k'aad; hewaadankka, neena laa'entso hank'k'ettennaaniinne seerennan agganaw taani c'aak'k'aad. 10 Deretuu k'as's'anaw, zoozetuukka barenttu de'iyaaasappe kichchanaw danddayiino; shin ta aggena siik'uu neeppe shaakketenna; ta sarotetsaa c'aak'uukka kichchenna» yaagee. 11 S'oossay hawaadan yaagee; «Neenoo, metooteedda katamatee! Gotii yaanne haanne shoc'eeddanne, mintsetsiyaabi d'ayeeddanne, be'a, taani neena bonchcho shuchchaan alleek'k'issaade kees's'ana; ne baasuwananka samppeeriyyaa giyyaa shuchchaa hiis's'ana. 12 Ne adussa shuchchaa gimbbiyaan de'iyaa gumbbuwaaw taani ink'k'uaaw giyyaa daro al'o zo'o shuchchaan gimbbana; ne penggiyyaa p'ooliyyaa al'o ink'k'uaan, ne dirssaa ubbaakka bonchcho shuchchaan gimbbana. 13 Ne attuma naanatuwaaw ubbaa Med'inaa Goday tamaarissana; ne naanatu sarotetsayakka darana. 14 Neeni s'illotetsan minnaade ek'k'ana; sugetsayenne uk'k'unnay neeppe haakkana. Neeni ayawuukka yayakka; dagamaykka neekko shiik'enna. 15 Neena olanaw

denddiyaawe de'ooppe, hewe ta sheniyyaa ootsenna; taani ne bagga gidiyaa diraw, neena olanaw denddiyyaa ubbay kunddana. 16 «Be'a, womppiinaan tamaa punniide, bare halchchoo haniyaa olaa miishshaa k'os's'iyaa asatuwaaw taani med'd'aad. K'ay bayzzanaadan, bayzziyaawantakka taani med'd'aad. 17 Neena k'ohanaw ootseedda ay miishshayenne neena k'ohiide kantsi kesenna. Neena mootiyyaa ins's'arssa ubbay gidiyaa zaaruwaaw neeni immana. Med'inaa Godaa k'oomatuu laataw hawaa; untuntuu taani shatintsana» yaagee. Med'inaa Goday hewaa odee.

55 S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo saametteeddawanntoo, ubbaykka haatsaakko haa yiite; shaluu bayinnawanntoo, haayite. Shammite; miite. Haa yiide, miishshaa c'iggenan c'oo woyniyaa eessaakka maatsaakka shammite. 2 Hintte miishshaa k'uma gidennabay ayaw kessiitee? Kalissennawaan hintte wolk'ka ayaw wurssiitee? Ane loytside, taani odiyaawaa s'isite; lo'obaa miite; k'ay mod'd'uaan hintte asatetsaa nashechchite. 3 «Ta asaw, s'isite; taakko haa yiite. Shemppuwaanna pas'a de'ana gooppe, taani odiyaawaa s'isite. Taani hinttenana med'inaa c'aak'uwaa c'aak'k'etana. Taani anijana gaade Daawita anjeeddawaadan, hinttenakka anijana. 4 Be'ite, taani Aa asaw markka, kaaletsiyaawaanne kaappuwaaw udaad. 5 Be'a, neeni erenna kawutetsatuwaaw s'eesana; k'ay Med'inaa Godaa ne S'oossaa Israa'eeliyaa Geeshsha gaasuwaan, neena erenna kawutetsatuu neekko elleelliide yaana. Ayaw gooppe, S'oossay neena bonchcheedda» yaagee. 6 Med'inaa Goday beettiyyaa wode Aa koyite; matan de'iyaa wode Aa s'eesite. 7 litay bare oosuwaaw, nagaranchchaykka bare k'ofaa aggo; S'oossaaakko I simmo. I Aa maarana. I nu Med'inaa Godaakko simmo. I aw c'oo atto gaana. 8 Ayaw gooppe, Med'inaa Goday, «Ta k'ofay hintte k'ofaa mala gidenna; hintte ogiikka ta ogiyyaa mala gidenna. 9 Salotuu sa'aappe d'ok'kiyaawaadan, ta ogii hintte ogiyaappe d'ok'kee; ta k'ofaykka hintte k'ofaappe d'ok'kee. 10 Irayenne suuppa shachchay saluwaappe wod'd'iide, biittaa aliide, mokaanaadaaniinne ayifanaadan ootsiyaawaadan, k'ay zeriyaawoo zeretsaa, miyaawawukka katsaa immennan guyye saluwaaw simmennawaadan, 11 ta doonaappe kesiyyaa k'aalaykka hewaa mala. I taani halchcheeddawaa polana; k'ay kiiteeddawaa ootsanaappe attina, taakko c'oo simmenna. 12 «Hintte nashshechchan kesana; saruwaan moyzettana. Deretunne keratuu hintte sintsan nashettiide yes's'ana; dembban de'iyaa mitsatuu ubbaykka barenttu kushiyyaa bak'k'ana. 13 Aguntsaa diraw s'iidday, gom'oriyyaa diraakka s'aytsay mokaana. Hewe Med'inaa Goday hassayettiyaawaanne med'inaw d'ayenna malaataa gidanawaa» yaagee.

56 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Tumu pirddaa naagite; s'illobaa hanite; ayaw gooppe, ta ashshuu elleelliide yaana; ta s'illotetsaykka matan k'onc'c'ana. 2 Hawaa ootsiyaa uraa, Sambataa tunissennaadan bonchchiyya uraanne iitabaa ootsennan is's'iyaa uraa taani anijana» yaagee. 3 Med'inaa Godaakko shiik'eedda betii, «Med'inaa Goday taana bare asaappe tumu shaakkana» gooppo. K'ay muyreessaykka, «Be'a, taani meleedda mitsaa» gooppo. 4 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta Sambabatatuwaaw bonchchiyya, taana nashechchiyaabaa dooriyaanne ta c'aak'uwaa minisiide naagiyyaaw mureessatoo, 5 untuntuu taani ta Geeshsha Goliyya gidduwaaniinne ta dirssaa gimbbiyaaw giddon, untuntuu

hassayettiyaawaa immana. Mac'c'a naanatuwaappenne attuma naanatuwaappe lo'iyaa suntsaa taani untunttoo immana; taani untunttoo med'inaw d'ayenna suntsaa immana. **6** Med'inaa Godaw ootsanaw, Med'inaa Godaa suntsaa dosanawunne Aa k'ooma'a gidanaw, barentta aakko shiishshiyaa betetuwaaw, k'ay Sambbataa tunisennan bonchchiyaawantanne ta c'aak'uwaa minisiide naagiyaawantta ubbatuwaaw **7** taani ta geeshsha deriyaa ahana; ta woosa golliyaan untuntta nashshechchana. Untunttu ta yarshshiyaa sa'aa bollan shiishshiyaa, s'uuggiyaa yarshshuunne hara yarshshuu aketana; ayaw gooppe, ta gollii Asay ubbay S'oossaa woossiyaa golliyaa geetettana» yaagee. **8** Israa'eeliyaappe laalettfeeddawannta shiishshiyaa, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday, «Shiik'eeddawanntu bolla gujjaade, taani haratuwaakka shiishshana» yaagee. **9** Hinttenoo bazzuwaaw do'atoo, hinttenoo woran de'iyaa do'atoo, ubbaykka haa yiide miite. **10** Israa'eeliyaa asaa naagiyaawanttu k'ook'e; untunttoo ubbawukka eri baawa. Untunttu ubbaykka boc'c'anaw danddayenna duude kanatuwaaw mala. Untunttu gisiide akumettiino; untunttu gem'ishuwaaw dosiino. **11** Untunttu miide kallenna kanaa mala; kalli erikkin. Untunttu akeeki pac'c'eedda hentsanchchaa; untunttu ubbay barenttu ogiyaa ogiyaa simmeeddino; ubbaykka barenttu go'a s'alalaa koyiino. **12** Untunttu ubbaykka, «Haa yiite; woyniyaa eessaa ane usheeto. Ane nu matsoyiyaa ushshaa kumentsaa gaanetoo! Wonttaykka hachchi mala gidanawaaw; woy hachchippekka aad'd'i lo'ana» yaagiino.

57 S'illo Asay hayk'kee; shin hewaa akeekiide k'oppiyaawee baawa. Barena S'oossaw immeedda asatuu gadiyaappe d'ayiino; shin s'illo Asay bashshay yaanaappe kasetiide akettiyaawaa ooninne akeekena. **2** I biide sarotetsay de'iyaa sa'aa gelee. Suuretsan hametiyaawanttu hayk'kiide shempuwaaw demmiino. **3** S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo, shareechchatti naatoo, hinttenoo woshumiyaaninne shaarmus'iyani zeretsatoo, haayite. **4** Hintte O bolla k'iliic'itee? Hintte oona hintte doonaan bochchiitee? Hintte ins's'arssaakka O bolla kessiiitee? Hintte makkalanchchatuwaaw naanatuwaanne worddanchchatuwaaw naanatuwaaw gidikkitee? **5** Hintte wolaa gidduwaaninne daashsha mitsaa ubbaa garssan amuwaan s'uugettiitanne tunabaa ootsiita; hintte naanatuwaakka zanggaaraa shoobbaaninne shuchchaa kooppuwan shukkiide yarshshiita. **6** Zanggaaraa shoobban de'iyaa lii'k'o shuchchatuu hintte s'oossatuwaaw. Hintte untunttoo ushshaa yarshshuwaaw tigeeddita; katsaa yarshshuwaakka immeeddita. Yaatina, taani hawaan ubbaan nashettiyaawaa hinttentoo malatii? **7** loytsi d'ok'k'anne adussa deriyaa huup'iyaa hintte gisuwaaw yeggeeddita; yan yarshshanaw pude keeseddita. **8** Hintte penggiyaappenne k'osiletsaappe soo baggana eek'aa misiletuwaaw esseeddita. Taana aggi bashiide, hintte arssaa aassiide, yaa pude keseeeddita. Untuntunna c'aak'uwaa c'aak'etteeddita; yaatiide untunttu arssaa doseeddita; untunttu kalluwaakka be'eeddita. **9** Zayitiyaa akkiide, Molooka giyaa eek'aakko beeddita; hintte shittuwaakka darisseeddita; hinttew kiitettiyaawantta haako sa'aa kiiteeddita; haray attina, Si'ooliyaa gakkanaw wod'd'eeddita. (Sheol h7585) **10** Hintte hara s'oossatuwaaw koyiide daabureeddita; shin, «Hidooti baawa» yaagibeykkita. Hintte wolk'k'ay haa ooras's'eedda; hewaa diraw, labbaaniide kundibeykkita. **11** «Hintte oossi yaayiide, taw worddoteedditee? Hintte taana hassayibeykkita; hintte wozanaanka k'oppibeykkita. Taani

daro wodiyaaw c'o'u geedda diraw gidennee, hintte taw yaayyan aggeedawe? **12** Taani hintte s'illoetsaanne hintte oosotuwaaw k'onc'c'issana; shin hinttena ayinne go'ikino. **13** Hintte waassiyaa wode, hintte shiishsheedda eek'atuu hinttena ashshino! Untunttu ubbaakka c'arkkuu akki afana; ittooden shemppiyyaa shemppuu untunttu punni d'ayissana. Shin taana barew bak'ati attiyaasaa ootsiyaa Asay biittaa laattana; ta geeshsha deriyaakka l'akkana» yaagee. **14** S'oossay hawaadan yaagee; «Gimbite, Gimbite! Ogiyaakka giigissite; ta asaa ogiyaappe d'ubbiyaawaa ubbaa diggite» yaagee. **15** Ayaw gooppe, med'inaw de'iyaa, gitay, d'ok'kan de'iyaa, Aa suntsaykka Geeshsha geetettiyaawe, hawaadan yaagee; «Taani d'ok'ku geeddanne geeshsha sa'aan de'ay; gidooppen, barenttu ootseedda nagaraw kayyotiide simmiyaawantunanne barena zik'ki ootsiyaawanttuna de'ay. Yaataade taani barenttu ootseedda nagaraw kayyotiide simmiyaawanttu ayyaanaanne barena zik'ki ootsiyaawanttu wozanaa ooras's'isay. **16** Taani med'inaw mootikke; ubbaa gedekka hank'k'ettikke. Asaa ayyaanay, taani med'd'eedda asaa shempuu daaburana. **17** Untunttu nagaraa gaasuwaaninne untunttu yaariyaa gaasuwaan, taani untunttu hank'k'ettaad. Untunttu shoc'aad; ta sintsaakka untunttuppe gentsaad. Shin untunttu ha''ikka simmiide, barenttu wozanaa k'ofaan beeddino. **18** Taani untunttu ogetuwaaw be'aad; shin taani untunttu patsana, kaaletsananne yeekkiyaawantta mintsetsana. **19** Israa'eeliyaa gadiyaan yeekkiyaawanttu mettershshaan galataa wotsana. Haakuwaaninne matan de'iyaaawanttoo saruu gido. Taani untunttu patsana» yaagee Med'inaa Goday. **20** Shin iitatuw bulluuk'kiyaanne urk'kaa pude pushakkiyaa, woppu gaanawukka danddayenna abbaa beetaa mala. **21** Ta S'oossay, «litatoo saruu baawa» yaagee.

58 S'oossay hawaadan yaagee; «Ne k'aalaa d'ok'ku ootsaade waassa; guyye gooppa. Ne kooshshaa malakkataawaadan d'ok'k'issa. Ta asaw untunttu makkalaa, Yaak'ooba golliyaa asawukka untunttu nagaraa oda. **2** Shin untunttu taana hachchi hachchi koyiino; ta ogiyaakka kaallanaw dosiyaawaa malatiino. S'illobaa ootseedda kaatetsaadaanne S'oossaa azazuwaaw oliibeenna asaadan, untunttu taana suure pirddaa oochchiino; taakko S'oossaakko shiik'anawukka dosiino» yaagee. **3** Untunttu shiik'kiide S'oossaa, «Nuuni s'oomeeddo; shin neeni ayaw nuuna s'eellabeykkii? Nuuni nuunatsesaa kawushsheeddo; shin neeni nuuna ayaw erabeykkii?» yaagiino. S'oossay zaariide, untunttu hawaadan yaagee; «Be'ite, hintte s'oomiyaaw gallassi hinttena nashechchiyaabaa ootsiita; hintte oosanchcha ubbaa uk'kunniita. **4** Be'ite, hintte wallassawunne wad'etaw s'oomiita; k'ay mek'etsi bayinna deshetsaa dechchanaw s'oomiita. Hachche hintte s'oomiyaaw hawaa mala s'oomay, hintte k'aalay bollan sisettanaadan ootsenna. **5** Taani dooriyaa s'oomay hawaa maleeyye? Itti Asay barenatsesaa kawushshiyaawe hawaa mala gallassaaneeyye? K'ay taani koyiyaa s'oomay Asay bare huup'iyaa c'ee'c'aadan duge hokissiyaaweeyye? Bidintsaa k'olide, maak'aa hiis's'iide gisiyaaweeyye? Yaatina, hewaa s'oomaaw giide s'eegiiteeyye? K'ay he s'oomiyaaw gallassaykka Med'inaa Goday nashettiyaaw gallassaa geetettiyye? **6** «Taani dooreedda s'oomaaw hawaa be'ite: pirddaan naak'kiide k'achcheeddawanttu sanssalataa leppiyaawaa, morgge mitsaa gonniyaa biliyaawaa, uk'kunnetteddawannta uk'kunnuwaappe kessiyaawaanne

morgge mitsaa ubbaa mentsiyaawaa. **7** K'ay taani dooreedda s'oomay koshshatteeddawoo hintte k'umaa shaakkiyaawaa, gollii bayinna hiyyeesatuwaa golliyaa akkiyaawaa, kallotteeddawanta be'iyaa wode, mayzziyaawaa, maaduwa koyiyaa hintte dabbuwaappe hintte deemuwaa gentsennan aggiyaawaa. **8** «Yaatooppe, hintte poo'uu won'ta s'alk'k'iyaaan poo'ana; hintte pas'atetsaykka ellekka yaana. Hintte s'illotetsay hintteppe sintsanna baana; Med'inaa Godaa bonchchuukka hintteppe guyyenna gidide, hinttena naagana. **9** He wode hintte s'eesana; Med'inaa Goday hinttentoo koyana. Hintte maaduwa akkanaw waassana; Ikka, «Hekko, taani hawaan de'ay!» yaagana. «Hintte giddoppe hintte uk'k'uniyaa morgge mitsaa diggooppe, k'ay birad'd'iyaaan malaatiyaawaanne iitabaa haasayiyawaa aggooppe, **10** koshshaatteeddawaa k'umaa muziide kalissoppe, naak'etteeddawaa l'koyiyaawaa kalissoppe, he wode hintte poo'uu d'uman poo'ana; hintte k'ammaykka seeta gallassaa gidanawaa. **11** Med'inaa Goday hinttena ubbaa gede kaaletsana; hinttena mela bazzuwaan koshshiyaawaa k'ay hintte haatsaa ushiyaa gennetiyyaa malanne Aa haatsay mulekka to'enna pultuwa mala gidanawaa. **12** Beni koletteeddawanta hintte zaaretsiide kees's'ana; daro wodiyaappe kase baasetteedda baasotuukka kees'ettiide d'ok'ku gaana. Hinttekkala koletteedda gimbbetuwa zaaretsiide gimbbiyaawantanne Asay de'iyaa sa'atuwaan ogiyaa kessiyaawanta geetetti s'eesettana» yaagee. **13** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Sambataa Med'inaa Godaw duma gallassaadan s'eellooppe, he ta geeshsha gallassi hintte go'aa yederssiyaawanta gidana d'ayooppe, Sambataa nashechiyaanne bonchcheteedda S'oossaa gallassaa bonchchuwa giide s'eesooppe, k'aykka hintte hintte ogiyaa beennan aggiide, bonchchiyaawaa gidooppe, woy hinttena nashechchiyaabaa ootsennaaninne hadabaa haasayennan aggooppe, **14** he wode hintte Med'inaa Godaan nashettana. K'ay taani hinttena daro bonchcheteeddawanta ootsana; hintte aawuwa Yaak'ooba gadiyaappe laatteteeddawaa hintte maanaadan, taani hinttena ootsana. Taani Med'inaa Goday hawaa haasayaad» yaagee.

59 Be'ite, Med'inaa Godaa kushii hinttena ashshanaw Kaammibeenna; Aa haytsaykka sisennan is's'ana tullibeenna. **2** Shin hintte nagaray hintteppen hintte S'oossaappe gidduwaan shaakotetsaa med'd'eedda. K'ay l' sisenna mala, hintte nagaray Aa deemuwaa hintteppe gentseedda. **3** Ayaw gooppe, hintte kushii suutsan, hintte birad'd'iikka naak'uaan tuneedda; hintte doonay wordduwa haasaye; hintte ins's'arssaykka iitabaa zuzumme. **4** S'illotetsan mootiyaawe baawa; tumatetsan pirddayaawekka baawa. Untuntu mela palumiyaan c'ee'k'etiino; wordduwa haasayiino. K'ay metuwa shahaariide, iitatsaa yeliino. **5** Untuntu shooshshaa k'uuk'k'ulliyaa k'os'iino; shararootiyaa golliyaakka kees's'iino. Untuntu k'uuk'k'ulletuwa miyaa Asay hayk'kee; k'uuk'k'ulliyaaappe ittuu me'ooppe, shooshshay Aa gididoppe kesee. **6** Untuntu kees's'eedda shararootatti golli mayyanaw untunta go'enna. Untuntu barentu med'd'eeddawan barena kammikino. Untuntu oosuu iita ooso; makkalaa oosuu untuntu kushiyan de'ee. **7** Untuntu gedetuu iitabaa ootsanaw wos's'iino; s'illuwa suutsaa gussanawukka jaamino. Untuntu k'ofay iita k'ofa. Untuntu beedda sa'aa ubbaan k'ohuunne bashshay

de'ee. **8** Untuntu sarotetsaa ogiyaa erikkino; untuntu biyaa ogiyaan suure pirdi baawa; untuntu barentu ogiyaa geellayeeddino; he ogetuwaanna hametiyya oninnee sarotetsaa erenna. **9** Hewaa diraw, suure pirdday nuuppe haakkeedda; s'illotetsaykka nuukko gakkenna. Nuuni poo'uwaa koyeetto; shin be'ite, d'uma gideedda; wolk'kaama poo'uwaa koyeetto; shin d'uman hametteetto. **10** Nuuni ayfii bayinna k'ook'iyaaan, dirssaa gimbbiyaakko tattaafetto. Sa'ay lem'ilem'ina hametiyaawaadan, seeta gallassi d'ubetteetto. K'ay kumentsaa wolk'kaana de'iyaa asatuwa giddon nuuni hayk'k'eedda asatuwa mala gideeddo. **11** Nuuni ubbaykka gaammuwaadan gudeeto; harap'p'etuwaadanka kayyotiide ooleetto. Nuuni suure pirdaa koyeeddo; shin demmibeykko. K'ay atotetsaakka koyeeddo; shin l' nuuppe haakkeedda. **12** Ayaw gooppe, nu bayzzuu ne sintsan dareedda; nu nagaraykka nu bolla markkattee. Nu bayzzuu nuunana de'ee; nu naak'uaakka nuuni ereetto. **13** Nuuni makkaliide, S'oossaa kaddeeddo; nu Med'inaa Godaa kaaliyaawaa aggiide, guyye simmeeddo; sugetsaanne geniyaa haasayeeddo. K'ay nuuni shahaareedda worddo k'aalaa nu wozanaappe yeleeeddo. **14** Suure pirdday guyye sugetteedda; s'illotetsaykka nuuppe haakkeedda; ayaw gooppe, tumatetsay gutaran d'ubettee; ammanetiyyaa hanotaw geliyaa sa'ay d'ayeedda. **15** Tumatetsay hak'aninne beetena; iitatsaappe haakkiyaa Asay barew omoodettee. Med'inaa Goday be'iide, suure pirdday bayinnawoo kayyotteedda. **16** Uk'k'unneteeddawanta maaddiyaa Asay bayinnawaa S'oossay be'eedda; gaannatiyaa Asay bayinnawoo garamettee. Hewaa diraw, Aa k'esii aw atotetsaa aheedda. Aa s'illotetsay Aa zempisiide oyk'k'eedda. **17** S'oossay s'illotetsaa tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan mayyeedda; bare huup'iyanka atotetsaa k'oobiya wotseedda. Haluwa kessiyaa mayuwaakka mayyiide, mishuwa k'umayuwa k'umayeedda. **18** l' untuntu untuntu oosuwaadan oosuwaadan zaarana; bare morkteoo hank'k'uwaa, bare baaligaaratookka muruwa zaarana. Abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaaawantoo untuntu oosoo bessiyaawaa immana. **19** Hewaa diraw, away wulliyaa baggana de'iyaaawantu Med'inaa Godaa sunsaw yavana; away doliyaa baggana de'iyaaawantukka Aa bonchchuwa yavana. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa c'arkku gaagantsi yeddina, goggiyaa d'iuwaadan l' yaana. **20** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani S'iyoonewunne Yaak'ooba zaratuwaan barentu nagaraappe simmiyaawantoo Woziyaawaa gidaade yaana» yaagee. **21** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taana gidoppe, taani untuntunna c'aak'k'etiyya c'aak'k'uu hawaa: hintte bollan de'iyaa ta Ayyaanayenne taani hintte doonaan wotseedda ta k'aalay hachchippe doommiide, med'inaa gakkanaw, hintte doonaappe, hintte naanatu doonaappenne hintte naanatu naanatu doonaappe shaakettena. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

60 S'oossay hawaadan yaagee: «Dendda! Denddaade poo'issa; ayaw gooppe, ne poo'uu yeedda. Med'inaa Godaa bonchchuukka ne bollar poo'eedda. **2** Be'a, d'umay sa'aa kammana; bara d'umaykka asaa bollan wod'd'ana. Shin Med'inaa Goday ne bolla denddana; Aa bonchchuukka ne bolla poo'ana. **3** Kawutetsatu ne poo'uaakko, kaatetuukka ne won'ta wajajjaakko yaana. **4** «D'ok'ku gaade ne yuushshuwa s'eella. Untuntu ubbay ittippe shiik'iide, neekko yaana. Ne attuma naanay haakuwaappe yaana; ne

mac'c'a naanaykka ba'ettiide, neekko yaana. **5** He wode neeni be'aade nashettana; ne wozanaykka loytsi pooc'u gaana. Ayaw gooppe, abbaa bolla de'iyaa giday neekko simmana; kawutetsatuwaa duretetsaykka neekko yaana. **6** Midiyaama biittaappenne Eefa gadiyaappe yeedda yalaga gaalotuwa wudii ne biittaa kammaana. K'ay work'k'aanne is'anaa c'aaneteedda gaalotuu Med'inaa Godaa galataa awaayiidde, Saabappe yaana. **7** K'eedaarenne Nabaayoota dorrssaa wudetuu ubbay yarshshoo ta yarshshuwa sa'aa neekko shiik'ana; k'ay taanikka ta bonchcho Geeshsha Golliiyaa bonchchana. **8** «Ha shaariyaadaaninne barenttu golliyaakko paalliyya harap'p'etuwaadan paalliyaawanttu oonee? **9** Hawanttu Haatsaan dooddetteedda biittatuu taanan hidootaa ootsana. Israa'eeliyya Geeshshay Med'inaa Goday hintte S'oossay hinttena bonchcheedda diraw, Tersseesse markkabatuu sintsi keside ne naanatuwaa haakko biittaappe untunttu biraanne work'k'aana S'oossaa bonchchoo ahana. **10** «Allaga gadiyaa Asay ne dirssaa gimbbana; untunttu kaatetuu new ootsana. Neena taani ta hank'k'uwaan kase shoc'eeddawaa gidoopekka, ha'i ta k'aretan taani neena maaraad. **11** Ne penggetuu ubbaa gede dooyaa de'ana. Kawutetsatuwaa duretetsaanne omoodeettedda kaatetuwa neekko ahana mala, gallassikka k'ammakka gorddettikkino. **12** New ootsenna Asay woy kawutetsay ubbay ubbaanna d'ayana. **13** Ta Geeshsha Golliyya sa'aa loytsana mala, Liibaanoosa bonchchuu, zigay, s'iidayenne s'aytsay neekko yaana; taani ta gediya wotsiyaa sa'aa bonchchana. **14** Neena uk'kunneeddawanttu attuma naanay new hokkiide, neekko yaana; neena kad'eedda ubbatuu ne sintsan goyinnana. Untunttu neena, «Med'inaa Godaa Katamatee S'iyoonee, Israa'eeliyya Geeshsha Katamatee» yaagiide s'eesana. **15** «Ooninne ne giddona aad'd'enawaa keenaa neeni kase oletaaddanne is's'ettaadda. Shin ha'i taani neena med'inaw wolk'k'aama ootsana; k'ay yeleta ubbay nashettiyya sa'aa ootsana. **16** Neeni kawutetsatuwaa maatsaa ushana; kaatetuu d'antsaakka d'ammana. Hewaappe guyyiyaan, taani Med'inaa Goday neena Ashshiyaawaa; Woziyaawaanne, Yaak'ooba Wolk'k'aama gidiyaawaa neeni erana. **17** Nahaasiyaa diraw work'k'aa, birataa diraakka biraa, mitsaa diraw nahaasiyaa, shuchchaa diraw birataa taani new ahana. Taani neena mooddiyaawantta saro, ne kaappotuwaakka s'illuwa ootsana. **18** Hawaappe guyyiyaan, sugetsaa oosuu ne gadiyaan sisettenna; ne zawaankka laaletsayenne bashshay sisettenna. Neeni ne dirssaa gimbbiyya, «Atotetsaa» ne penggetuwaakka, «Galataa» yaagaade s'eesana. **19** «Hewaappe guyyiyaan, gallassi new aawaa poo'uwa koshshenna; k'ammakka aginaa poo'uwa koshshenna. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday new med'inaa poo'o gidanawaa; ne S'oossay new bonchcho gidanawaa. **20** Ne away laa'entso wullenna; ne aginayikka poo'yaawaa aggena. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday new med'inaa poo'o gidanawaa; neeni yeekkeedda gallassatuukka wurana. **21** Ne Asay ubbay s'illuwa gidanawaa; untunttu biittatookka med'inaw laattana. Untunttu taani ta bonchchuwa k'onc'issanaw tokkeedda puutetuwa; untunttu ta kushiya oosotuwa. **22** Hintte gidon iti golliyaan de'iyaa payduwaan guutsaa asatuwa taani sha'issana; ubbaappe payduwaan guus'siyaawantakka wolk'k'aama kawutetsaa ootsana. Taani Med'inaa Godaa; wodii gakkiiyaa wode, taani hawaa ellekka polana» yaagee.

61 Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Godaa Ayyaanan ta bolla de'ee; ayaw gooppe, k'ohetteeddawanttoo lo'o mishiraachchuwa odana mala, S'oossay taana okkeedda. I taana wozanay me'eeddawanttoo koolettiyaawaanne omoodeetteddawanttoo omooduwaappe kesiyaawaa awaayana malanne k'ashetteeddawanttoo biletsaa awaayana mala kiitteedda. **2** Med'inaa Goday dooreedda laytsaanne nu S'oossay haluwa kessiyaa gallassaa awaayana malanne kayyottiyaawantta ubbatuwa mintssetsana mala, taana kiitteedda. **3** Hewaadankka k'ay, S'iyoonen kayyottiyaawanttoo, bidintsaa diraw kalachchaa, kayyuu diraw nashshechchaa zayitiyya, labbana ayaanaa diraw galataa k'umayuwa immana mala, taana kiitteedda. Untunttu Med'inaa Goday bare bonchchoo tokkeedda s'illo mitsaa geetettiide s'eesettana. **4** Untunttu beni koleetteddawannta zaaretsiide kees's'ana; beni kunddeeddawantakka zaaretsiide essana. Untunttu oneeddawantanne daro yeletaappe kase koletteedda katamatuwa zaaretsiide kees's'ana. **5** Allaga biittaa asatuu hintte dorrssaa wudiya heemmana; imatsuukka hintte gadiyaa goshananne hintte woyniyaa turaa naagiyaawantta gidana. **6** Hintte k'ay, «Med'inaa Godaa k'eesetuwa» geetettiide s'eesettana; asaykka hinttena, «Nu S'oossaa oosanchchatuwa» yaagiide s'eesana. Hintte kawutetsatuwaa duretetsaa maana; untunttu duretetsaanka hintte c'ee'ketana. **7** Hintte yeellaa diraw hintte laa'u kushiya saamaa akkana; kawusheeddawaa dirawukka hintte kaac'aan hintte nashettana. Hewaa diraw, hintte hintte gadiyaan laa'u dakuuwa laattana; hintte nashechchaykka med'inaa nashechchaa gidanawaa. **8** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Med'inaa Goday suure pirdaa dosay; bonk'kiyaanne bayzuwaa is's'ay. Taani ammanettaade, untunttu oosuwaa gatiyya untunttoo c'iggana. Taani untuntunna med'inaa c'aak'uwaa c'aak'ketana. **9** Untunttu zaratuu kawutetsatuwa giddon, untunttu naanaykka gade asatuwa giddon erretana; untunttu be'eedda ubbay taani, Med'inaa Goday anijeedda asatuwa untunttu gidiyaawaa geeshshiide erana» yaagee. **10** Taani Med'inaa Godaan loytsa nashetay; ta shempuukka ta S'oossan hashshu gee. Ayaw gooppe, bullachchiyaawe bare huup'iyaan K'eesii shaashiyya wotsiyaawaadan, bullachchetiyaan akka dumma dumma alleek'k'uwan alleek'k'ettiyaawaadan, I taana atotetsaa mayuwaa mayzeeedda; s'illotetsaa k'umayuwaakka bollaana taw gujjeedda. **11** Biittay c'arshshaa mokkiyaawaadaaninne atakiliitiyya sa'aykka tokkeeddawaa dichchiyaawaadan, hewaadankka, Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Goday s'illotetsaanne galataa kawutetsaa ubbaa sintsan pultissana.

62 S'iyoone diraw, taani c'o'u giikke; Yerusaalame s'illotetsay wolk'k'aama poo'uwaadan, I atotetsaykka ees's'iyaa s'omppiyaadan poo'ana gakkanaw, taani c'o'u giikke. **2** Kawutetsatuu ne s'illotetsaa, kaatetuu ubbaykka ne bonchchuwa be'ana. Med'inaa Goday bare doonaappe suntsiyaa ooratsa suntsan neeni s'eesettana. **3** Neeni Med'inaa Godaa kushiyan lo'eedda aleek'k'uwaanne kawutetsaa kallachchaa mala gidana. **4** Hawaappe sintsanaw neeni, «Dogetta atteedaano» geetettakka. K'ay ne biittatakka, «Mela atteedaano» geetettukku. Shin neeni, «Ta nashechchay in de'yaanno» ne biittatakka, «Asinaa geleeddaano» geetettana. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday neenan

nashettana; ne biittiwukka I asinaa mala gidanawaa. 5 Wodallay wodoratto machchiyaawaadan, ne naanay neena akkana; machchato bullachchiyaawe bullachchettiaanan nashettiyaawaadan, hewaadankka, ne s'oossay neenan nashettana. 6 Neenoo Yerusaalame, ne dirssaa gimbbiyaa bollan wochchiyaawantta taani wotsaad; untunttu gallassikka k'ammakka c'o'u giikkino. 7 Hinttenoo, Yerusaalamebaa Med'inaa Godaa hassayisiyaawanttoo, I Yerusaalame kees'sana gakkanawunne biittaa ubbaa bollan naastteedda katamaa ootsana gakkanaw, hinttewukka shemppoppite; aakka shemppissoppite. 8 Med'inaa Goday bare ushechcha kushiyaaninne bare wolk'k'aama k'esiyaan hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Taani laa'entso hintte katsaa hintte morkketoo k'uma ootsaade immikke; k'ay hintte daabureedda hintte woyniyaa eessaakka allagatuu ushikkino. 9 Shin c'akkeeddawanttu barenttu katsaa maana; yaatiide Med'inaa Godaa untunttu galatana; woyniyaa teeraa mas'eeddawanttu ta Geeshsha Golliyyaa dabaaban ushana» yaagee. 10 Aad'd'ite! Penggiyaanna kesiide biite! Asaw ogiyaa kessite! Kessite, wogga ogiyaa kessite! Shuchchatuwaakka diggite; kawutetsatuu ogiyaa demmana mala, banddiraa essite. 11 Be'ite, Med'inaa Goday biittaa sa'aa gas'aan hawaadan yaagiide awaayeedda; «S'iyoonne asaw hawaadan yaagite; Be'ite, hinttina Ashshiyaawe gakteedda! Be'ite, Aa gatii aanana de'ee; oosoo I immiyaa keerisuukka Aa sintsan de'ee» yaagite» yaageedda. 12 Hintte, «Med'inaa Goday Wozeedda Geeshsha Asatuwaa» geetettide s'esettana; Yerusaalamekka, «Koyetteeddaano, Aggi Bashibeena Katamato» geetettana.

63 Eedooma gadiyaan de'iyaa Boos'ira giyyaa katamaappe zo'o mayuwaa mayyiide yiyaawe, hewe I oonee? Ha puulaana de'iyaa mayuwaa mayyiide, bare wolk'kaa minotetsan sintsay hametiyaawe oonee? S'oossay, «Hewe s'lluwwaa haasayiyaawenne wolk'kan ashshiyaawe taana gidikkitaal» yaagee. 2 Woynniyaa gum'iyaaasan woyniyaa yed'd'iyaa bitaniyaa mayuwaadan, ne mayuu ayaw zo'eedee? 3 S'oossay hawaadan yaagiide zaarana; «Woynniyaa gum'iyaaasaa taani taarekka yed'd'aad; kawutetsatuwaappe itti asayenne taananna baawa. Taani untunttu ta hank'kuwaan yed'd'aad; ta yiluwaankka untunttu dirs's'ereetsaad. Untunttu suutsay ta mayuwaa bollan d'ac'ettina, ta mayuu ubbay bayeedda. 4 Taani ta asaa woziyaa gallassayenne untunttu morkketoo haluwaa kessiyaa laysay gakteedda. 5 Taani s'eellaad; shin taana maaddiyaa itti asayenne beettibeenna. Maaddiyaawe d'ayeedda diraw, taani maalalettaad. Hewaa diraw, ta k'esii taw s'oonuwaa aheedda; ta hank'kuukka taana maaddeedda. 6 Taani ta hank'kuwaan kawutetsatuwaa yed'd'aad; ta yiluwaankka untunttu mentsereetsaad; untunttu suutsaakka taani gadiyaan gussaad» yaagana. 7 Med'inaa Goday nuw ootseedda oosuwaa ubbaa diraw, Med'inaa Godaa aggena siik'uwaanne Aa galataa taani odana; ee, bare maarotaaninne bare keekatetsaa daruwaan Israa'eliyyaa asaw I immeedda c'ora lo'obaa taani odana. 8 S'oossay odiidde, «Untunttu tumu ta asatuwaanne ta naanatuwaa gidiyaa diraw, taana c'immanaw koyikkino» yaageedda. Hewaa diraw, I untunttu Ashshiyaawaa gideedda. 9 Untunttu waayiyaa ubbaan I waayetteedda. Aa de'ussaa Kiitanchchay untunttu ashsheeda. I untunttu bare siik'uwaaninne bare maarotaan wozeedda. Kase aad'd'eeda woduwaaw ubbaan I untunttu dentsiide tookkeedda. 10 Shin untunttu makkaleeddino; Aa Geeshsha

Ayaanaakka kayyoyeeddino. Hewaa diraw, I simmiide, untunttoo morkke gideedda; untunttunnakka oletteedda. 11 Hewaappe guyyiyaan Asay beniwaaw, I bare k'oomaaw Muse wode ootseeddawaaw hassayiide, hawaadan yaageedda; Bare wudiyyaa hentsanchchatuwaanakka ubbaa abbaa giddona aatsiide kesseeddawe hak'an de'ii? K'ay he wode bare Geeshsha Ayaanaa untunttu giddon wotseeddawe ha'i hak'an de'ii? 12 Bare bonchchuwaaw k'esiyaaw wolk'k'aama wolk'kaa Musew ushechcha kushiyaaw gidanaadan kiitteeddawe, bare med'inaa haytsaa kessanaw, untunttu sintsan de'iyaa haatsaa shaakkeeddawe, 13 untunttu c'immuwaa giddona pintseeddawe hak'an de'ii?» yaageeddino. Bazzuwaana aad'd'iyaa paraadan, untunttu d'ubetibeykkino. 14 Wombbaa duge wod'd'iyaa mehiyaadan, Med'inaa Godaa Ayyaanaay untunttu shemppisseedda. Hewaadan neeni ne suntsaa bonchchissanaw ne asaa kaaletsaad. 15 Abeet S'oossaw, saluwaana duge s'eella; neeni de'iyaa geeshshanne bonchcho gideedda saappe ellekka be'a. Neeni mishettiyyaa mishuunne ne wolk'k'ay anee? Ne wozanay nuuna laamotiyyaa laamotayenne ne k'aretay nuuppe haakkeedda. 16 Abrahaame nuuna erana d'ayoopeppikka, Yaak'oobi nuuna akeekenan d'ayoopeppikka, abeet Med'inaa Godaw, neeni nu aawuwaa. Beni wodeppikka doommiide, ne suntsay nuuna woziyaawaa. 17 Abeet Med'inaa Godaw, nuuni ne ogiyaappe bayanaadan, ayaw ootsaaddii? K'ay nuuni new yayyenaadan, nu wozanaa ayaw d'uleefayaadee? S'oossaw, ne k'oomatuu diraw, ne biittaa laatteedda zaratuwaa diraw, nuukko simma. 18 Ne geeshsha Asay ne Geeshsha Golliyyaa guutsaa wodiyaaw laatteeddino; shin nu morkketuu Aa duge zaariide yed'd'eeddino. 19 Nuuni benippekka newantta; untunttu neeni mooddaabaakka; untunttu ne suntsan s'esetibeykkino.

64 Abeet Med'inaa Godaw, neeni salotuwaaw daakkaade duge wod'd'a! Deretuukka gajii gajiiide kokkorino. 2 Tamay k'ayis'eeriyyaa miide, haatsaa penttissiyaawaadan, duge wod'd'aade, ne suntsaa ne morkketoo erissa; kawutetsatuwaakka ne sintsan kokkorssa. 3 Kasekka neeni nuuni naagibeenna maalalissiyyaabaaw ootseedda wode wod'd'aadda; deretuu ne sintsan gajii gajiiide kokkoreeddino. 4 Benippe doommiide, neenan ammanettide, naagiyaawanttoo maalalissiyyaabaaw ootseedda neeppe attina, hara S'oossaa asaa haytsay sisibeenna; asaa ayifiikka be'ibeenna. 5 S'illotetsaa nashettiide ootsiyaawanttanne ne ogiyaan neena hassayiyaawantta neeni gakkaade maaddaasa. Be'a, neeni hank'kettaadda; shin nagaraa ootsiyaawaa aggebeykko. Nuuni nagaraa ootsiidde, adussa wodiyyaa de'eeddo; yaatina, nuuni waaniide attanee? 6 Nuuni ubbaykka tuna asaa gideeddo; nu s'illotetsaa ooso ubbaykka k'ita c'urk'ka mala. Nuuni ubbaykka bonc'c'iyaaadan shulleeddo; nu nagaray nuuna c'arkkuwaadan, pittide afeeda. 7 Ne suntsaa s'eesiyaawe, woy neena minisi oykkanaw koyiyaawe baawa. Ayaw gooppe, neeni ne deemuwaa nuuppe gentsaade nagaray d'ayssanaadan; nuuna nu nagaraa diraw, aggaada. 8 Gidooppenne, abeet Med'inaa Godaw, neeni nu aawuwaa; nuuni urk'k'a; neeni urk'k'aa med'd'eeddawaaw; nuuni ubbaykka ne kushiyan med'etteeddo. 9 Abeet Med'inaa Godaw, loytsa hank'kettoppa; nu nagaraakka med'inaw hassayoppa. Nuuna be'a, nuuni ubbaykka ne asaa. 10 Ne geeshsha katamatuu bazzuwaa gideeddino; haray attina, s'iyoonne katamayikka bazzuwaa gideedda; Yerusaalamekka mela sa'aa gideedda. 11 Nu aawotuu neena galateedda

geeshshanne lo'o gideedda nu Geeshsha Gollii taman s'uugetteedda; k'ay nu lo'o sa'atuu ubbaykka bayeeddino. **12** Abeet Med'inaa Godaw, neeni hawaa ubbaa be'aadekka nuuna agganii? Neeni c'o'u gaade, nuuna zaway bayinna muruwa muranii?

65 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani taana oochchiennawanttoo k'onc'c'aad; k'ay taana koyibeennawanttoo beettaad. Taani ta suntsaa s'eesibeenna kawutetsaw, «Ta hawaana! Ta hawaana!» yaagaade koyaad. **2** Bare k'ofaa kaalliiddi, lo'o gidenna ogiyaan hametiyyaa makkalanchcha asatuwaakko gallassaa ubbaan ta kushiyya mic'c'aad. **3** Ha Asay ataakiltiyyaa gidonna yarshshiiddenne s'uubiyya bolla is'aanaa c'uwaiyyide, taani s'eellishin, taana ubbaa wode hank'k'etsiino. **4** K'ay untunttu duufuwa gidonna uttiyaawantta; geema sa'aan k'ammaa ak'iyaawantta. Guduntsaa ashuwaa miyaawantta; untunttu s'aruwaan tuna ashuwaa c'abbay de'iyaawantta. **5** Hewaa ootsiidde, untunttu k'ay haratuwaa, «Yan hinttenttoo de'ite; nuuni hintteppe geeshsha gidiyaa diraw, nuukko shii'oppite!» yaagiino. Untunttu ta siid'e gidoppe kesiyya c'uaanne gallassaa ubbaa ees'siyya tamaa. **6** «Be'ite, ta sintsan s'aafetti utteedda; taani untunttoo zaaranappe attina, c'o'u giikke; untunttu muranaw k'achchaad. **7** Ee, taani untunttu bayzzuwaanne untunttu aawotuwa bayzuwaa ac'uwaa ittippe untunttoo zaarana. Ayaw gooppe, untunttu deriyaa bolla is'aanaa c'uwayeeddino; k'ay zoozetuwa bolla taana boreeddino. Untunttu kase ootseedda oosuwa ac'uwaa taani untunttoo zaarana» yaagee Med'inaa Goday. **8** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Woyniyya ayfi woyniyya turaan de'iyaa wode asay, «Aa gidonna anjiuu de'iyaa diraw, Aa d'ayissoppite» giyaawaadan, taani ta k'oomatuu diraw, hewaadan ootsana; taani untunttu ubbaa d'ayissikke. **9** Taani Yaak'oobappe zeretsaa, Yihudaappekka ta deretuwa laattiyaawantta kessana; taani dooreeddawanttu Aa laattana; ta k'oomatuukka yan de'ana. **10** Taanna koyeeddo ta asaw Saaroonaa giyya dembbay dorssaa wudiyya heemmiyya sa'aa gidanawaa; k'ay Akoora wombbay miizaa wudiyya allas'siyya sa'aa gidanawaa. **11** «Shin hinttenoo, Med'inaa Godaa aggeeddawanttoo, ta geeshsha deriyaa dogeeddawanttoo, Kaac'aa giyya eek'aw maaddaa giigisseeddawanttoo, k'ay hintte wurssetsaa eranaw, Saamaa giyya eek'aw walaka woyniyya eessaa wanc'an kuntseeddawanttoo, **12** taani hintte wurssetsaa mashshaw aatsaade immana; hintte ubbaykka goora'ettanaw hokkana. Ayaw gooppe, taani hinttena s'eesina koyibeykita; haasayiide sisibeykita» yaagee. Hintte ta sintsan iitabaa ootseeddita; taani dosennabaakka dooreeddita. **13** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, ta k'oomatuu maana; shin hintte koshshattana. Ta k'oomatuu ushana; shin hintte saametana. Ta k'oomatuu nashettana; shin hintte yeellatana. **14** Be'ite, ta k'oomatuu wozanaan nashettiide yes's'ana; shin hintte wozanaan kayyottiidde waassana. K'ay hintte ayyaanay me'eedda diraw, hintte zilaaliide yeekkana. **15** Hintte hintte suntsaa ta dooretteeddawanttoo shek'aw immana. Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Goday hinttena wod'ana; shin I bare k'oomatuwaa dumma suntsan s'eesana. **16** He gadiyaan anjiuwa k'oyiyya ubbay tumatetsaa S'oossay anijanaadan woosana. He gadiyaan c'aak'uwaa c'aak'kiyya ubbaykka tumatetsaa S'oossan c'aak'kana; ayaw gooppe, kase metotuu

dogetteeddino; ta ayfiyya sintsaappekka geemmeeddino» yaagee. **17** S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, taani oorata salotuwaanne oorata sa'aa med'day; kasebay ubbay hassayettenanne k'ofettenna. **18** Shin taani med'd'iyaaan med'inaw nashettitenne hashshu giite. Ayaw gooppe, taani med'd'eedda Yerusaalama nashshechchan kumeeddano gidana; Yerusaalame asikka hashshutenne giyaawaa gidana. **19** Taani Yerusalaamen nashettana; ta asankka hashshu gaana. Hawaappe sintsanaw yeekkiyaawaa kooshshayenne un'ettiide waassiyaawaa kooshshay yan sisettenna. **20** «Yerusaalame gidonna hawaappe sintsanaw, guutsaa wode s'alalaa de'iide hayk'kiyya k'eerii na'i, woy bare laytsaa wursseennan hayk'kiyya c'ima Asay de'enna. S'eetu laytsaana hayk'kiyya uray daro yalagan hayk'keedda geetettana; s'eetu laytsaa gatsennan hayk'kiyaawe sheek'etteeddawaadan paydetana. **21** He wodetuwaan asatuu golletuwa kees'siide, untunttu de'ana; woyniyya turatuwaakka tokkiide, untunttu ayfiyya maana. **22** Untunttu kees'ina, haray de'enna; haray maanaw tokkiyaawaa tokkikkino. Ta asaa laytsay mitsaa laytsaadan aduk'kana; k'ay taani dooreeddawanttu barenttu adussa wodiyya barenttu kushiyya oosuwaan nashettana. **23** Untunttu c'oo daaburikkino; woy naanatuwaa boshaw yelikino; ayaw gooppe, untunttu barenttu naanatuwaannakka Med'inaa Godaan anjetteedda zeretsaa gidanawaa. **24** Untunttu taana s'eesanaappe kasetaade taani untunttoo koyana; k'ay untunttu biro haasayishin, taani untunttu sisana. **25** Okoruunne dorssaa maray ittippe heemettana; gaammuuukka booraadan, utulaa maana. K'ay shooshshaw baanay k'uma gidanawaa. He wodetuwaan ta geeshsha deriyaan ubbaan, untunttu k'ohetikkinnonne baykkino. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

66 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Saluu ta araataa; sa'aykka ta gedii yed'd'iyaa saa. Yaatina hintte taw kees's'ana gollii ay mala gollee? Taani shemppana sa'ay hak'anne? **2** Hewanta ubbabaakka ta kushii ootseedda gidennee? Hewaa diraw, hawantuu ubbatuukka tawantta. Shin taani barena zik'ki ootsiyaawaaakko, bare ootseedda nagaraw kayyotiide simmiyaawaakkonne ta k'aalan kokkoriyaawaakko s'eelana yaagee Med'inaa Goday. **3** «Asay ubbay barew barew injetiyya ogiyya dooreedda gaasuwaan, korumaa yarshshiyaawe asaa wod'iyaa uraa mala; dorssaa maraa yarshshiyaawekka kanaa goora'iyaa asaa mala; katsaa yarshshuwa yarshshiyaawekka guduntsaa suutsaa yarshshiyya asaa mala; k'ay hassayissiyya is'aanaa c'uwaiyya uraykka eek'aw goyniyya asaa mala. Untunttu shemppuukka untunttu tunatetsan nashetee. **4** Hewaa diraw, taani metuwa untunttoo doorana; untunttu yayyeeddawaakka taani untunttu bolla ahana. Ayaw gooppe, taani s'eeseedda wode, ooninne koyibeenna; taani haasayeedda wodekka ooninne hayzziibenna. Untunttu ta sintsan iitabaa ootseeddino; taani nashettenawaa dooreeddino» yaagee. **5** Hinttenoo, S'oossaa k'aalaw yayyiide kokkoriyaawanttoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite; «Hintte ishatuu, hinttena is's'iyaawanttu, ta suntsaa diraw, hinttena bohiyaawanttu, «Hintte nashshechchaa nuuni be'ana mala, Med'inaa Goday ane bonchchettina be'ana» yaageeddino; shin untunttu yeellatana. **6** Katamaappe yiyya waasuwa sisite; Geeshsha Golliyaappe yiyya kooshshaakka sisite. Hewe kooshshaw bare morkketoo untunttu oosuwa mala kushiyya zaariyya Med'inaa Godaa kooshshaa. **7** «Bannikkenan

na'aa yeliyaa mac'c'a asi de'ii? Oytsey un'etsennan attuma na'aa yeliyaa mac'c'a asi de'ii? **8** Hawaa malabaa oonee siseeddawe? K'ay hawaa malabaa oonee be'eeddawe? Itti biittaa Asay pes'si itti gallassi yelettanaw danddayiyye? Woy kawutetsay itti kutsan yelettii? Yerusaalama bannikko saan akka, itti kutsan bare naanatuwaa yelaaddu. **9** Yelana wodiyya gatsiyaa taani untuntu yelanaadan ootsikkitaayye? Yaagee Med'inaa Goday. K'ay yelanaadan ootsiyaa taani yeliyaa uluwaa gorddaytaayye? Hawaa giyaawe taana, S'oossaa. **10** «Hinttenoo Yerusaalamo siik'iyaa ubbatoo, iinanna nashettite; I dirawukka nashshechchaan pooc'u giite. Hinttenoo iissi yeekkiyaa ubbatoo, iinanna loytisi nashettite. **11** Ayaw gooppe, hintte I mintsetsiyaa d'antsaa d'ammiide kallana; K'ay I daro bonchchuwaappe loytisi ushiide, hintte nashettana» yaagee. **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani iziw sarotetsaa shaafaadan darissana; kawutetsatuwaa daretetsaakka kumiide goggiiyaa pulttuwaadan, iziw ahana. Yaatooppe hintte hewaa d'ammana; I hashiyaan hintte tookettana; I kiwuwaan uttiide, hintte ishalettana. **13** Aata bare na'aa mintsetsiyaawaadan, taanikka hinttena mintsetsana; hintte Yerusaalamen minettana. **14** Hintte hewaa be'iyaa wode, hintte wozanay nashettana; hintte mek'etsay akka maataadan aac'ana. K'ay Med'inaa Godaa kushii Aa K'oomatuwaana de'iyaaawenne Aa hank'uu Aa morkkatuwa bolla de'iyaaawe erettana» yaagee. **15** Be'ite, Med'inaa Goday tamaa akkiide yaana. Bare hank'k'etteeddawanta muranawunne tamaa lac'uwaa seeranaw saragalaa toggiide, I yaana. **16** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday ashuwaa mayyeedda ubbaa tamaaninne mashshaan pirdana. K'ay Med'inaa Godaa mashshaan hayk'keeddawanttu paydu darana. **17** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ataakiltiyaa sa'aan barenttu eek'aw goyinnanaw, barenttu gidon de'iyaa ittuwaa kaalliide, barena dummayiide geeshshiyaawanttu, K'ay guduntsaa ashuwaa, sheneyiyaawaanne ec'eriya miyaawanttu ubbay ittippe d'ayana. **18** «Taani untuntu oosuwaanne untuntu k'ofaa eriyaa diraw, kawutetsatuwaa ubbaanne duma duma k'aalan haasayiyaawanta ittippe shiishshanaw yay; untuntu shiik'iide, ta bonchchuwaa be'ana. **19** Taani untuntu gidon malaataa ootsana; untuntuppe attedawaantakka ta gitatetsaa sisibeennanne ta bonchchuwaa be'ibeenna kawutetsatuwaakko, Tarsseesakko, Liibiyaakko, Liidiyaakko, Tubaalakko, Yaawaanakkonne abbaa doonaan de'iyaa haakko biittatuwaakko kiitana; untuntu ta bonchchuwaa kawutetsatuwaa gidon odana. **66:19** Liibiyaakko: Ibraawetsuwaan Puus'a geetettee. **20** Israa'eeliyaa Asay katsaa yarshshuwa geeshsha miishshan wotsiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa ahiyaawaadan, untuntu hintte ishatuwaa ubbaa kawutetsatuwaa ubbaa giddoppe paratuwaan, paraa gaaretuwaan, gaalotuwaan, bak'ulotuwaaninne miishshatuwaa c'aaniyaa gaaretuwaan utissiide, taw imuwaa gidanaadan, Med'inaa Godaa geeshsha deriyaa Yerusaalame ahana. **21** Untuntuppe ittuwaa ittuwaa taani k'eesetuwaanne Leewatuwaa kessana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **22** K'ay akka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani med'd'iyaa ooratsa salotuunne ooratsa sa'ay ta sintsan minniide de'iyaaawaadan, hewaadankka, hintte zeretsayanne hintte suntsay minniide de'ana. **23** Aginaa s'eeruwaappe biide hara s'eeruwa gakkanawunne itti Sambbataappe biide hara Sambbataa gakkanaw, Asay ubbay ta sintsan goynanaw yaana yaagee Med'inaa Goday. **24**

Untuntu kesi biide, ta bolla makkaleedda asatuu anhaa be'ana. Hewanta miyaa gus'unii hayk'k'enna; untunta s'uuggiyaa tamaykka to'enna. Untuntu asaa ubbaw sheneyiyaabaa gidanawaa» yaagee.

Ermaasa

1 Biiniyaama biittan Anatoota kataman de'iyaa k'eesetuwaappe ituuwaa gidiyaa Hiik'kiyaa na'aa Ermaasa k'aalay hawaa. **2** Amoonna na'ay, Yihudaa Kaatii Iyoosiyaasi kaateteedda tammanne heezzentso laysan Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw yeedda. **3** K'ay Iyoosiyaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda laysatuwaan S'oossaa k'aalay Ermaasaw yeedda. K'ayyika Iyoosiyaasa na'ay, Sedek'iyaaasi kaatetina, tammanne itti laysaa gakkanaw, S'oossaa k'aalay daro gede aw yeedda. He laytsi ichcheshantsa aginaan Yerusaalame Asay omoodettiide beedda. **4** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **5** «Taani neena ne aatti uluwaan attanaappe kase eraad. Neeni uluwaappe yelettanaappe kase taani neena geeshshaade dummaya wotsaad. K'ay kawutetsatoo timbbitiyaa odiyaawaa ootsaade neena suntsaad» yaageedda. **6** Taani, «Ha'i Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, taani na'aa. Taani wooti haasayintokka erikke» yaagaad. **7** Shin Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «**«** Taani na'aa» gooppa. Taani neena kiitiyaa asaa ubbaakko ba. Taani azaziyaawaa ubbaakko oda. **8** Untunttoo yayyoppa. Ayaw gooppe, taani neena ashshanaw neenana ittippe de'ana. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda. **9** Med'inaa Goday bare kushiya yeddiide, ta doonaa bochcheedda. Yaatiide, «Be'a; taani ta k'aalaa ne doonaan wotsaad. **10** Neeni shoddanawunne kolanaw, d'ayissanawunne aatsa yegganaw, kees's'anawunne tokkanaw, deriyaa asaa bollarne kawutetsatuwaa bolla taani hachchi neena suntsaad» yaageedda. **11** Med'inaa Godaa k'aalay taakko yiide, «Ermaasaa, new ayay beettii?» yaageedda. Taani zaaraadde, «Lawuziyaa giyaa mitsaappe kaseedda gatimay beettee» yaagaad. **12** Med'inaa Goday taana, «Neeni likke be'aadda. Ayaw gooppe, taanikka ta k'aalay polettina, hewaadan be'anaw naagay» yaageedda. **13** Laa'entsuwaakka Med'inaa Godaa k'aalay taakko yiide, «Harabay k'ay ayay beettii?» yaageedda. Taani zaaraadde, «Itti penttiyaa s'aaruu huup'issa baggappe haa simmiide, kunddanaw mati utteeddawe beettee» yaagaad. **14** Med'inaa Goday taana, «Huup'issa baggappe bashshay pod'iide, biittan de'iyaa asaa ubbaa bolla gukkana. **15** Taani huup'issa bagga kawutetsatuwaan de'iyaa asaa ubbaa s'eesana hanay. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. Untunttu kaatetu yiide, Yerusaalame geliyaa penggetuwaan, dirssaa yuushshuwa ubbaaninne Yihudaa katamatuwaa ubbaan barentu araatuwaa wotsana. **16** Yihudaa Asay taana aggiide, hara s'oossatoo yarshshiiddenne barentu kushiyan untunttu ootseeddabaw goyinniide, ootseedda untunttu iitatetsaa ubbaa diraw, taani ta pirddaa untunttu bolla odana. **17** «Shin neeni ne huup'iyaw giiga! Dendda ek'kaade, taani neena azaziyaawaa ubbaa untunttoo oda. Untunttoo yayyoppa. Neeni untunttoo yayyopppe, taani neena untunttu sintsan gujja yashissana. **18** Hachchi taani neena ha biittaa ubbaa bolla, Yihudaa kaatetu bolla, kaappotuwa bolla, k'eesetuwa bollarne ha biittaa asaa bolla gimbbeteedda katamaadan, birataa tuussaadaanneen nahaasiyaa birataan direedda dirssaadan ootsaade minisaad. **19** Untunttu neenanna olettana. Shin taani ashshanaw neenana ittippe de'iyaa diraw, neena s'ooinnikino. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda.

2 Med'inaa Godaa k'aalay taw yiide, **2** «Baade Yerusaalame asaa haytsaan hawaadan yaagaade awaaya; «Neeni yalatatsan taw ay keeshshaa ammanetteeddentoo, k'ay neeni biro mishiran de'iyaa wode, taana ay keeshshaa siik'eeddentoo, taani S'oossay hassayay. Neeni bazzo gidduwaanna, zeretsay zeretti erenna biittaana taana kaalaadda. **3** He wode Israa'eelii Med'inaa Godaw geeshsha. Aw bayira katsaa mala; aappe meedda ubbatuu bayzzanchcha gidino. Yaatina, untunttu bolla iitabay yeedda. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **4** Hinttenoo, Yaak'ooba asatoo, Israa'eeliyaa zaretoo, ubbayyika Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **5** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kase hintte aawotuu taanan ay bayzzuwa demmiide, taappe haakiide beeddino? Untunttu patsenna eek'atoo goyinniide, patsennabaa gideeddino. **6** Untunttu, «Nuuna Gibs'eppa kesseeddawe, mela aaf gideedda bazuwaana, koshayenne d'ip'pi go d'umay de'iyaa biittaana, ay asayenne aad'denna woy de'enna saanna kaaleetseedda Med'inaa Goday hak'an de'ii?» yaagibeykkino. **7** Hintte aappe teeraanne lo'obaa maana mala, taani hinttena tu'e biittaw ahaad; shin hintte yiide, ta biittaa tunisseedditanne ta laataa iiseedditta. **8** K'eesetuukka, «Med'inaa Goday hak'an de'ii?» yaagibeykkino. Ta higgii untunttu kushiyan de'iyaa asatuukka taana eribeykkino. Asaa mooodiyaawantukka ta bolla makkaleeddino. Timbbitiyaa odiyaawantukka Ba'ala suntsan timbbitiyaa odide, patsenna eek'atoo goyinneeddino» yaagee. **9** K'ayyika Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hewaa diraw, taani hinttena birookka mootana; hintte naanatuwaa naanatuwaakka mootana. **10** Ane away doliyaa bagga biide, K'op'iroosa giyaa haatsaan dooddeteedda biittaa s'eellite. Woy away wulliyaa bagga K'eedaare giyaa biittaa asaa kiitiide s'omoosissite. Yaatiide ane hawaa malabay hawaappe kase baggan haneeddentonne be'ite. **11** Untunttu tumu s'oossatuwaa gidana d'ayooppenne, derii bare s'oossatuwaa laammibeenna. Shin ta Asay taana bare bonchchuwa patsenna eek'atuwaan laammeedda» yaagee. **12** K'ayyika Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Salotoo, «Poora!» giite; dagammiide kokkorite! **13** Ayaw gooppe, ta Asay laa'u iitabatuwaa ootseedda; hewantunne, de'uwa haatsaa pulttuwaa taana aggeeda; haatsaa oyk'kanaw danddayenna, s'oo'etti diggeedda ollaa barew bookkeedda. **14** «Israa'eelii k'oomanne gidenna; son yeletteedda ayilenne gidenna. Yaatina, I ayaw do'ay oyk'kiyaawaa gideedee? **15** Aa morkketuu gaammuwaadan, Aa bollar gudeeddino. Untunttu barentu k'aalaa d'ok'ku ootsiide daareeddino; untunttu Aa biittaa mela kesseeddino; Aa katamatuukka laalettiide, de'iyaaawaa d'ayeeddino. **16** Hewaa bollakka Memppisanne S'aafinaasa asatuu Aa liip'iyaa meedeeddino. **17** Neenoo Israa'eeliyaa, I neena ogiyaan kaaletsishin, Med'inaa Godaa ne S'oossaa aggeedawan hawaa ne bolla aheeddawe neena gidikkii? **18** Nayle Shaafaappe haatsaa ushanaw Gibs'e biyaawe neena ayaa maaddanee? Woy Efraa'siisa Shaafaappe haatsaa ushanaw Asore biittaa biyaawe neena ayaa go'anee? **19** Simmi ne iitatetsay neena murana; neeni taana aggeedawe ne bolla pirddana» yaagee. Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'kaama S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni taana Med'inaa Godaa ne S'oossaa aggeedawe ay keeshshaa iitane c'ama gidinto, be'a eranne be'a. Neeni taw yayyiyaa yashshay neenan baawa. **20** «Taani ne morgge mitsaa beni mentsaad; ne k'ashuwaakka duutsaad. Yaatinakka, «Taani new ootsikke» yaagaadda. Deriyaa ubbaa bollarne daashsha mitsaa ubbaa garssan sharmus'aadan gisaadda.

21 Taani neena bertte zeretsaappe akkaade, lo'o woyniyaa turaadan tokkaad. Yaatina, waana guyye simmaade, woran doleedda, bayeedda woyniyaa turaa gidaaddii? » yaagee. 22 K'aykka Ubbaa Moodyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni hanc'ci'iciyaan meec'ettantokka, saamunaa darissaade gorppeettantokka, ne bayzuuwa k'itay ha'ikka ta sintsaana. 23 Neeni waanaade, <Taani tunabeykke; taani Ba'aala eek'atoo goyinnanaw wos's'abeykke; gaanaw danddayay? Ane neeni wombban haneeddawaa s'eella; neeni ootseeddawaanne akeeka. Neeni yaanne haanne wotsaa jaamiyaa gaalatti mala. 24 Neeni bazuuwa meezeteedda, bare ziitaa wode c'arkkuwaa singgetsiyaa harati mala. Aa birassaw ek'ka kichchina, ooni izo te'anaw danddayii? Izo ziitiiyaa ay wodalla hariinne daaburena; I izi c'eggenan izo demmi aggee. 25 Neenoo, Israa'eeliyaa, ne c'aammay wurana gakkanaasinne ne kookkii melana gakkanaw, hara s'oossatuwaa geeduwaa hawaadan wos's'oppa. Shin neeni, <Is's'aadda; hewe taana ayinne maaddenna. Ayaw gooppe, taani imatsaa s'oossatuwaa siik'a diggaad; taani untunttoo goinnana» yaagaadda. 26 «Kayisuu oyk'k'etteedda wode yeellatiyaawaadan, Israa'eeliyaa Asay yeellatee; untunttukka, untunttu kaatetuu, untunttu kaappatuu, untunttu k'esatuu nne untunttu timbbitiyaa odiyaawantuu ubbay yeellatiin. 27 Untunttu mitsaa, <Neeni ta aawuwa» yaagiino; k'ay shuchchaa, <Neeni taana yelaadda» yaagiino. Untunttu taw barentu som'uwaagge, barentu zokkiyaa zaareeddino. Shin untunttu metootiyaa wode taana, <Dendda! Nuuna ashsha!» yaagiino. 28 Shin ane, hintte hintew med'eedda s'oossatuu hak'an de'ino? Hintte metootiyaa wode hinttena ashshanaw danddayooppe, ane denddii? Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hintte s'oossatuu hintte katamatuwaa keeshshaa c'ora» yaagee. 29 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte taananna ayaw mootetiitee? Hintte ubbaykka taw makkaleeddita. 30 Taani hinttena c'oo mela muraad; hintte baayibeykita. Koshateedda gaammuwaadan, hintte mashshay hintte timbbitiyaa odiyaawanta mi diggeedda» yaagee. 31 Hinttenoo, ha wodiya yeletatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! I hawaadan yaagee; «Taani hintew, Israa'elato bazzo mala woy d'ip'pi go d'uma biittaa mala gidaadditayye? Yaatina, ayaw ta asay, <Nuuni nu sheniyaadan baana; laa'entso ubbakka neekko simmokko» yaagii? 32 Wodoratta bare alleek'kuwaa woy bullachchetiyaana bare bullachchaa mayuwa dogay? Shin ta Asay taana paydu bayinna gallassaa dogeedda. 33 Neeni ne laggetsatoo geeduwaa wos'siyaawaa ayaa meezetaadii! Loytsi iita mac'c'a asatuukka ne ogiyaappe tamaaranaw danddayiino. 34 K'ay mentsiide gelishina oyk'k'eedda asaa suutsan gidennaan, s'illo hiyyeesatuwaa suutsaa d'ac'uaan ne mayuu bay utteedda. «Neeni hawaa ubbaa ootsaadekka, 35 <Taani s'illo; tumuwaappe S'oossay ta bolla hank'k'etenna» yaagaasa. Neeni, <Taani nagaraa ootsabeykke» giyya diraw, taani ne bollan pirdana. 36 Yaatina neeni ne ogiyaa laammanaw ayaw bichchaaray? Kase neena Asoore biittay yeellayeeddawaadan, Gibs'e biittaykka yeellayana. 37 Neeni hawaappekka ne huup'iyaa oyk'kaade kesana. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday neeni ammanetiyaawanta is's'eedda. Neeni untuntun maaddetakkaa yaagee.

3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Itti Asay bare machchato yeddina, iza baade hara asinaa gelooppe, he bitanii laa'entso izo zaarii? Zaarooppe he biittay

aad'd'eeda tunaa tune! Shin neeni sharmus'aadan, c'ora laggetsatuwaana de'aadda; yaanaadekka ha'i neeni taakko simmanii! 2 Ane d'ok'ku gaade, ayayne bayinna deretuwa s'eella. Neeni sharmus'aadan gisabeennasay hewan de'ii? Arabiyaa Asay bazuwaan uttiide naagiyaawaadan, neeni laggetsatuwaa naagaadde ogiyaa gas'aan uttaadda. Yaataade ne sharmus'aaninne ne iitetsan biittaa tunissaadda. 3 Hewaa diraw, bad'd'eessay te'etteedda; balguuwa iraykka bukkennaan aggeeda. Hewaa hanoopeppa, new sharmus'iyaa malay de'ee; neeni yeellatennaan is's'aadda. 4 «Ha'i neeni taana, <Ta aawoo, ta na'atetsaadeppa doommina, neeni taana siik'aasa. 5 Neeni ubbaa gede ta bolla yilotay? Ne hank'kuu med'inawukka aggennee?» yaagaasa. Ee, neeni hawaa yaagaasa; shin neeni ootsanaw danddayiyaa itaa ubbaa ootsaasa» yaagee. 6 Kaatii Iyoosiyaasi kaateteedda laytsi, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Hanna ammanuu bayinna Israa'eelata ootseeddawaa neeni be'aaddi? Aa deriyaa ubbaa bollanne daashsha mitsatuu ubbaa garssa baade, yan sharmus'aaddu. 7 Iza hawaa ubbaa ootsaadekka, taakko simmanannu gaade k'oppaad, shin simmabeykku. K'ay I michchata, ammanettana Yihudaakka hewaa be'aaddu. 8 Ammanuu bayinna Israa'eelii daro gede sharmus'eedda diraw, paramaa immaade izo yeddaad. Hewaa gidinakka Israa'eelii michchata, ammanettana Yihudaa yayyanaawaa taani be'aad; akka kesaade sharmus'aaddu. 9 Sharmus'iyaa iw s'ii laafabaa gidiyaa diraw, mitsaananne shuchchaana sharmus'aade biittaa tunissaaddu. 10 Hewan ubbanka I michchata, ammanettana Yihudaa, c'oo simmeeddawaa malatawuppe attina, kumentsaa wozanaappe taakko simmabeykku. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaageedda. 11 Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Ammanettana Yihudatiippe ammanuu bayinna Israa'eelata s'illa. 12 Ba; huup'issa baggaw hawaadan yaagaade awaaya; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Hanne, ammanuu bayinna Israa'eelatee, simma! Taani maarotay kumeeddawaa gidiyaa diraw, taani neena iita ayifiyaan s'eellikke. Med'inaw hank'k'ettikke. 13 Gidoopenne, neeni, Taani Med'inaa Godaa ta S'oossaa bolla makkalaad. Allaga s'oossatuwaana daashsha mitsaa ubbaa garssan sharmus'aad. Ne k'aalaw azazetabeykike» gaade ne bayzuuwa ammananaw koshsee. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee yaaga yaageedda. 14 «K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Hinttenoo, ammanettana asatoo, simmite; ayaw gooppe, taani hintte asinaa. Hinttena ittuuwa itti katamaappe, laa'uwa itti yaraappe dooraade akkana; hinttena S'iyoonne ahana. 15 Hewaappe guyyiyaan, taani ta wozanaadan, hinttena heemmiyaa hentsanchchatuwaa hintew immana. Untunttu hinttena eratetsaaninne akeekan heemmana» » yaagee. 16 K'aykka Med'inaa Goday, «He gallassatuwaan hintte he biittan c'orattiya wode, asatuu, <Med'inaa Godaa C'aak'kuwa Taabootaa» giide haasayikino. I untunttoo karhinne geena, woy hassayettenna, woy bayinnawekka untunttoo k'ofettenna; k'ay haray oosettenna. 17 He wodiyaan untunttu Yerusaalame Med'inaa Godaa Kaatetuwa Araataa giide s'eesana. Kawutetsaa ubbaappe asay Med'inaa Godaa suutsaa bonchchanaw Yerusaalame shiik'ana. Hewaappe sintsan untunttu is's'eedda giide, barentu iita k'ofaa kaallikino. 18 He gallassatuwaan Yihudaa asatuu Israa'eeliyaa asatuwaana ittippe gakketiide, huup'issa bagga biittaappe taani kase hintte aawotuwa laatisseedda biittaa ittippe yaana» yaagee. 19 Med'inaa

Goday; «Taani hinttena attuma naanatuwaadan woota wotsanenttonne, pas'a biittaa, kawutetsaa ubbaappe aad'd'iide, lo'iyyaa biittaa woota laattissanenttonne k'oppaad. K'ay taana, «Ta aaboo» giide s'eessanne taana kaaliyaasaappe guyye simmikkino gaade k'oppaad. 20 Shin Israa'eeliyaa asatoo, hintte bare asinaw ammanettena machchatidan taw ammanetibeykkita» yaagee. 21 Ayentto bayinna d'ok'k'a deretuwa bolla kooshshay sisettee; hewenne, Israa'eeliyaa asaa yeeukuwaanne watiwatuwaa. Ayaw gooppe, untuntu barentu ogiyya geellayeedinonne Med'inaa Godaa barentu S'oossaa dogeeddino. 22 S'oossay untuntta, «Hinttenoo, ammanuu bayinna asatoo, taakko simmite. Hintte ammanettana mala, taani hinttena patsana» yaageedda. Untuntu, «Eeno, nuuni neekko simmana. Ayaw gooppe, neeni Med'inaa Godaa nu S'oossaa. 23 Nuuni zoozetuwa huup'yaaninne deretuwa huup'yaan eek'aw goyinniyaawe tumuwaappe c'imuwa. Tumuppe nuw, Israa'elato atotetsay Med'inaa Godaana, nu S'oossana. 24 Nu yalatgetsaa deppenne doommina, nu aawotuu daaburiide demmeeddawaa, untuntu dorssanne miizaa, untuntu mac'c'anne attuma naanatuwaa, yeellayyaa eek'atuu mi d'ayisseeddino. 25 Nu yalatgetsaa deppenne doommide, hachchi gakkanaw, nuunikka nu aawotuukka Med'inaa Godaa nu S'oossaa bolla nagaraa ootseeddo. Med'inaa Godaa nu S'oossaa k'aalaw azazetibeykko. Hewaa diraw, ane nuuni yeellaw duge gufanneeto; k'ay kawushshay nuuna afilaadan kammo» yaagiino.

4 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaw, simmooppe, haa taakko simmite. Hintte taani shenetiyya hintte eek'atuwaa ta sintsappe diggooppe, taappe wora baana d'ayooppenne 2 hintte tumuwaan, suuretetsaaninne s'illotetsan, «Med'inaa Goday ero!» giide c'aak'kooppe, he wode kawutetsatuu an anjettananne an c'ee'k'ana» yaagee. 3 Med'inaa Goday Yihudaa asawunne Yerusaalamen de'iyaa wantoo hawaadan yaagee; «Hintte otsa biittaa goshite; aguntsaa bolla zeroppite. 4 Hinttenoo, Yihudaa asatoo, Yerusaalamen de'iyaa wantoo, hintte huup'ya Med'inaa Godaw k'as'arite; hintte wozanaa shookuwaa diggite. Hewe d'ayooppe, hintte ootseedda iitatetsaa diraw, ta hank'kuu tamaadan ees's'i kesana. Aa ooninne toyissanaw danddayenna» yaagee. 5 S'oossay hawaadan yaagee; «Yihudaan odite. Yerusaalamen, «Biitta ubbaan malakataa punnite!» yaagiide awaayite. Hintte k'aalaa d'ok'k'isside, hawaadan giide waassite! «Ittippe shiik'ite! Ane gimbbii yuuyyi aad'd'eeda katamaa denddite!» yaagite. 6 Asay S'iyoonne baana mala malaatite! Hintte saro attanaw bak'atite! Gam'oppite! Ayaw gooppe, taani huup'issa bagga biittaaappe iitabaanne wolk'ama bashaa ahana hanay. 7 Gaammuu bare de'iyaa buuraappe kesiyaawaadan, kawutetsatuwaa d'ayissiyaawe bare sa'aappe denddee. Hintte biittaa d'ayissanaw yeedda. Hintte katamatu bayide ona gidanawaa. 8 Hewaa diraw, maak'aa mayyiide, «Aayye! Aayye!» yaagiide zilaalitenne yeekkite. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaa hank'kuu suulliyaawe nu bollappe kichchibeenaa» yaagee. 9 K'aykka Med'inaa Goday, «He gallassi, kaatiyaa wozanayenne kaappotuwa wozanay yaayana. K'eesetuukka dagamana. Timbbiyyaa odiyaawantukka, «Poora!» giide doonaa oyk'kana» yaagee. 10 Taani, «Ha'i» Ubbaa Mooddiyya Med'inaa Godaw, mashshay untuntu k'ood'iyaaan wod'd'iyaa wode, «Hintte s'ay saro gidana» yaagaade, ha asaanne

Yerusaalame loytsi c'imuwa c'immaada» yaagaad. 11 He wodiyaan ha asaassinne Yerusaalame, Med'inaa Goday hawaadan yaagee geetettana; «Bazuwaan ayayenne bayinna d'ok'k'a deretuwaappe michchiyaa c'arkkuu ta asaa bolla c'arkkana; shin hewe katsaa ses's'anawunne geeshshanaassa gidenna. 12 Hewaappe loytsi wolk'kaamiyaa c'arkkuu ta azazuwaan c'arkkana; ha'i taani untuntu bolla pirddana» gee geetettana. 13 Be'ite, morkkii shaariyaadan keese. Aa paraa gaaretuukka gotiyaa mala; Aa paratuu arggantsaappekka aad'd'illeelliino. Aayye ana nuunoo! Baawa d'ayeeddo! 14 Neenoo Yerusaalame, attana mala, ne wozanaa meec'c'aade iitatetsaappe geeshsha digga! Iita k'ofay ne wozanaan awude gakkanaw gam'anee? 15 Daana katamaappenne Efireema Deriyaappe yeeddawanntu iitabaa awaayiino. 16 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kawutetsatoo odite; Yerusaalamiwukka hawaadan yaagiide awaayite; Yihudaa katamatuwa bolla, «Haako biittaaappe olaa awaayiyaa olanchchatuu yi de'iino; 17 I ta bolla makkaleedda diraw, gaden de'iyaa katsaa naagiyaawantudan, he olanchchatuu Yihudaa yuushshuwaan yuuyyi aad'd'iino» yaagite» yaagee. 18 Yihudaa asatoo, Hintte hanuunne hintte oosuu hawaa ubbaa hintte bolla aheedda. Hawe hintte muro. I ay keeshshaa c'ammiyaabee! Hintte wozanaa ay keeshshaa c'addiyaabee! 19 Aayye taano! Taani hawaa woota danddayanee! Aayye ta wozanaw! Ta wozanay diddik'ee; taani c'o'u gaanaw danddaykke. Ayaw gooppe, taani malakataa punuwaanne olaa waasuwa sisaad. 20 Iitabay iitabaa kaallee; mule biittay bayeedda. Ta dunkkaanetuunne gaaridatuu ellekka d'ayeeddino. 21 Awude gakkanaw olaa malaataa s'eellaneenne malakataa punusaa sisanee? 22 S'oossay hawaadan yaagee; «Ta Asay booza; untuntu taana erikkino. Untuntu k'ofi bayinna naanatuwaa; untuntu akeeki baawa. Untuntu iitabaa ootsanaw eranchcha; shin lo'obaa ootsanaw erikkino» yaagee. 23 Taani sa'aa s'eellaad; sa'ay giigibeenawaanne ayayenne bayinna mela gidiiyaawaa be'aad. K'ay salotuwa s'eellaad; untuntu poo'uu bayinnawaa be'aad. 24 Deretuwa s'eellaad; untuntu k'aa's'iyaaawaanne zoozetuu ubbay guyyenne sintsaw gajii gajiyawaa be'aad. 25 Taani s'eellaad; shin ay asanne be'abeykke; saluwa kafotuukka ubbay paalliide bak'ateeddino. 26 S'eellaad; aradda biittay mela gideeddawaa be'aad; Med'inaa Godaa sintsan, Aa suulo hank'kuwaa sintsan he biittaa katamatuukka yoodetteeddino. 27 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Mule biittay bayana; shin taani Aa wurssa d'ayissikke. 28 Hewaa diraw, sa'ay yeekkana; salotuukka bolla d'umana. Ayaw gooppe, taani ga diggaad; marssettikke. Taani k'ofaa k'achcha kichchaad; aggikke» yaagee. 29 Paraa asatuunne wonddaafiyya asatuu gammaamuwan, Asay katamaa ubbaappe bak'atana. Baggatuu wos's'iide wora garssa gelina, baggatuu k'ay zaallaa shiibiino. Katamay ubbay oniide, de'iyaa asaa d'ayeedda. 30 Neenoo, baya kichcheedaanee, neeni ay ootsay? Ne zo'o mayyuwa ayaw mayyay? Work'kaa alleek'kuwaa ayaw wotsay? Ne ayifiyya sip'intsaa ayaw okkayi? Neeni c'oo mela neena loytsaadda. Ne laggetsatuu neena kad'eeddino; untuntu neena wod'anaw koyiino. 31 Taani yeluwa oyk'eteedda mishirata waassiyaawaa mala waasuwa sisaad. I waasuuo koyiro na'aa yeliyya mac'c'a mishirati ooliyya mala. He waasuuo, Yerusaalama shemppuwa te'ettaade, bare kushiyya mic'aade, «Aayye taano! Hekko taana wod'anaw haniino!» yaagaade waassiyaa waasuwa.

5 S'oossay hawaadan yaagee; «Ane Yerusaalame ogiyaa pudenne duge hamettite; ane yuuyyi aad'diide s'eellitenne aakeite; Aa gutaranka koyite. S'illuwa pirdiyyaanne tumuwa koyiyaa itti asaa Hintte demmooppe, taani Yerusaalame maarana. **2** Shin untunttu, «Med'inaa Goday ero» gooppeka, untunttu tumuwaappe wordduwaan c'aak'k'ino» yaagee. **3** Abeet Med'inaa Godaw, ne ayifetuu tumuwa s'eellikkinooyye? Neeni untuntta dechchaadda, shin untuntta sakkibeenna. Neeni untuntta kinchchereetsaadda, shin untunttu seeraa akkenan is's'eeddino. Untunttu barentu som'uwaa zaallaappe aatsi minisiide, barentu nagaraappe simmennaan is's'eeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan, taani hawaadan yaagaade k'oppaad; «Hawantuu hiyyeesaa s'alala; hawantuu booza. Ayaw gooppe, untunttu Med'inaa Godaa ogiyaa, barentu S'oossaa higgiyaa erikino. **5** Simmi taani wolk'k'aama asatuwaakko baananne untunttoo odana. Ayaw gooppe, untunttu Med'inaa Godaa ogiyaa, barentu S'oossaa higgiyaa eriino» yaagaade k'oppaad. Shin untunttu ubbayyaka ittippe Aa morgge mitsaa mentseeddinonne k'ashuwaakka duutseeddino. **6** Hewaa diraw, gaammuu bare woraappe kesiide, untunttu wod'ana. Jeerii bazzuwaappe kesiide, untunttu mi d'ayissana. Maahii untunttu katamatuwa zuggiide naagana. He katamatuwaappe kesiyyaa ubbay puuzetti wurana. Ayaw gooppe, untunttu makkalal dalggeedda; untunttu tooshiikka dareedda. **7** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hintte nagaraa ayaw atto goo? Hintte naanatu taana aggiide, worddo S'oossatuwaan c'aak'k'eeddino. Taani untunttu mizaade kalissaad; shin untunttu sharmus'eeddinonne sharmus'atuwa golliyya siireeddino. **8** Untunttu d'iiketteedda koruma paraadan ziittiidde, hara asaa machchato woshumanaw amottiino. **9** Tumu taani ha yewotuwa diraw, untunttu muranaw bessikkitaa? Hawaa mala kawutetsaw ta haluwa kesikkitaa?» yaagee Med'inaa Goday. **10** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «I woyniyaa turaa maaraa gidduwaana biidde bayzizite; shin wursi d'ayissoppite. I tashetuwa penggii olite; ayaw gooppe, untunttu Med'inaa Godaassa gidikkino. **11** Israa'eeliyya asatuunne Yihudaa asatu mulekka ammanettibeykkino» yaagee. **12** Untunttu hawaadan giide, Med'inaa Godaa bolla wordduwaan haasayeeddino; «I ayinne ootsenne; k'ohiyaabay ayayinne nu bolla yeenna. Morkkiyaa mashshaa woy koshaa nuuni mulekka be'okko. **13** Timbbitiyya odiyaawantuu c'arkkuwa mala; untunttu S'oossaa k'aalay baawa. Hewaa diraw, untunttu giyaawe ubbay untuntta gakko» yaagiino. **14** Hewaa diraw, Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay Israa'eeliyya asaa hawaadan yaagee; «Untunttu ha k'aalaa haasayeedda diraw, taani ta k'aalaa ne doonaan tamaa kessana. Ha asaakka mitsaa kessana; he tamay untunttu mi d'ayissana» yaagee. **15** Med'inaa Goday hinttena hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyya asatoo, taani hintte bolla haakko biittaappe itti kawutetsaa ahana. Inne wolk'k'aamanne beni kawutetsaa. Untunttu k'aalaa hintte erenna, untunttu haasayaykka hintew gelenna kawutetsaa. **16** Untunttu c'ubiyaa shookuu dooyaa duufo mala. Untunttu ubbayyaka wolk'k'aama asaa. **17** Untunttu hintte katsaanne k'umaa bonk'k'iide maana. Hintte attuma naanatuwaakka mac'c'a naanatuwaakka wod'ana. Hintte dorssaakka miizaaakka bonk'k'iide maana. Hintte woyniyaa turaa teeraakka balasiyaa giyaa mitsaa teeraakka bonk'k'iide maana. Hintte ammanettiyya, gimbbetteedda katamatuwaakka untunttu barentu mashshaan oliide

bayzzana» yaagee. **18** Med'inaa Goday Ermaasa hawaadan yaagee; «Shin he gallassatuwaan gidooppekka, taani ta asaa ubbaanna wurssa d'ayissikke. **19** Asay neena, «Med'inaa Goday nu S'oossay nu bolla hawaa ubbaa ayaw ootseedee?» giide oochchiyya wode, neeni untunttoo, «Hintte taana, S'oossaa aggiide, hintte matan imatsaa s'oossatoo ootseeddawaadan, hawaadan hintteka asaa matan imatsaa asatoo ootsaa» yaaga» yaageedda. **20** K'aykka S'oossay, «Hawaa Yaak'ooba asatoo oda; Yihudaa biittanka hawaadan yaagaade awaaya; **21** «Hinttenoo, ayifii de'ishiina s'eellennawanttoo, haytsay de'ishiina sisenawanttoo, eeyyanne donc'c'illowanata asatoo, hawaa sisite! **22** Laa hintte taw ayaw yayyikkitee? Yaagee Med'inaa Goday. Hintte ta sintsan ayaw kokkorikkitee? Ayaw gooppe, taani shafetuwa abbaaw zawa, med'inaw Aa pintsenaa dirssaa ootsaad. Beetatuu pushakettooppeka s'oonanaw danddaykkino. Untunttu guummooppeka pinnanaw danddaykkino. **23** Shin ha asatoo muumenne makkala wozanay de'ee. Untunttu itti bagga simmiide, wora beeddino. **24** Untunttu barentu wozanaan, «Nuw adiliyya iraanne asuuraa iraan wodiyaan wodiyaan immiyaa, nuuna nu katsaa daaburssissennan shiishissiyaa Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, ane yayyeetto» gibeykkino. **25** Hintte iita oosuu hawantta te'eedda. Hintte nagaray hinttena lo'obaappe ashseeda» yaaga» yaagee. **26** S'oossay hawaadan yaagee; «Ta asaa giddon iita asatuu de'iino. Kafotuwa oyk'k'anaw naagiyya asatuwaadan zuggiide naagiino. Untunttu gitiyya yeggiino; asatuwa oyk'k'iino. **27** Kootsan kafuu kumeeddawaadan, untunttu golliyaan c'imuu kumeedda. Hewaa diraw, untunttu wolk'k'aamanne dure gideeddino. **28** Untunttu ordenne mod'do gidide dic'c'eeddino. Untunttu iita oosoo zaway baawa. Untunttu aawuu bayinna naanatuwa shatintsanaw untunttu diraw mootettikkino; hiyyeesatuwa maataakka naagibeykkino. **29** Yaatina, taani Med'inaa Goday untunttu hewaa diraw, muranaw bessikkitaa? Hawaa mala kawutetsaa bolla ta haluwa kessanaw bessikkitaa?» yaagee. **30** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Daro iitabayne dagantsiyaabay biittaa bollan haneedda. **31** Timbbitiyya odiyaawantuu wordduwa odiino; keesatuu kka untunttu zoriyaan ayissiino. Ta asaykka hewaa malabaa dosee! Shin wurssetsan waaniitee?» yaagee.

6 K'aykka S'oossay, «Hinttenoo, Biiriyaama asatoo, hintte shempuwa ashshanaw bak'atite! Yerusaalameppa kesite! Tak'o'a kataman malakataa punnite! Beeti-Hakkareempa giyaa san malaataa bessite! Ayaw gooppe, huup'issa baggappe iitabayne balaa bashshay yaana hane. **2** Taani lo'iyaaanne nashechchiyya S'iyoon katamatuwa d'ayissana. **3** Morkketuu hentsanchatuwaadan barentu wudiyya akkiide, Aa bolla yaana. Aa yuushshuwaan barentu dunkkaaniyya essana; barentu wudiyaanne barentu sa'aan sa'aan heemmana. **4** Untunttu ittuu ittuwa, «Yerusaalamma olettanaw giigite! Denddite! Ane nuuni Aa seeta gallassi oleetto. Shin aayye ana! Sa'ay k'amme; omarsa kuway aduk'k'i aduk'k'i bee. **5** Hewaa diraw, denddite! ane k'amma oleetto; Aa geessuwa laaleddo: yaagiide mak'ettiino» yaagee. **6** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Mitsatuwa k'ans's'ite. Yerusaalame gimbbiyya matan biittaa dooriide diddik'ite. He kataman naak'uu kumeedda diraw, I murettanaw bessee. **7** Ollay bare haatsaa pulitiyaawaadan, akka bare iitatetsaa pultee. Makkalabayne bashshaabay Aa giddon

sisettee. Ubbaa gede Aa sa'ayenne madutsay ta sintsan beettee. **8** Neenoo Yerusaalame, taani neena seeriyaawaa akka. Akkenan is'sooppe, taani neeppe shaakkettanne ne biittaa itti asayenne de'enna baaddinne biittaa kessana» yaagee. **9** Ubbaaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Woynniyaa teeraa mas'iyawaadan, Israa'eeliyaa asaa atteeddawanta loytsiide mas'ite. Woynniyaa teeraa k'oriyaa asaan, hintte kushiya daashshatuwaa giddo lak'entsuwaakka yeedite» yaagee. **10** Taani oossi odoossha? Oona seeroossha? Ooni sisandeessha? Be'ite, untuntu sisenna mala, untuntu haytsay baretti utteedda. Be'ite, Med'inaa Godaa k'aalay untunttoo k'iliiciyaawaa gideedda; untuntu an nashetikino. **11** Hewaa diraw, Med'inaa Godaa hank'kuu taanan kumi utteedda. Taani ha hank'kuwaa te'anaw danddaykke. Yaatina, S'oossay taana hawaadan yaagee; «Ta hank'kuwaa ogiyaan de'iyaa naanatuwaa bollanne shiik'eedda yalaga asaa bolla tiga. Machchatokka asinaakka, c'immii wureedda asaakka I akki baana. **12** Taani he biittan de'iyawaantuu bolla ta kushiya yeddiyaa wode, untuntu golletuu, untuntu goshshaan akka untuntu machchetuwaan akka ubbay haratoo imettana» yaagee Med'inaa Goday. **13** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Guutsaykka daruukka ubbay wod'iyaa maanaw yirgettee. Timbbitiyaa odiaawantukka K'eesatuu kka ubbay asaa c'immiino. **14** Ta asaa madutsaa sakkennabaa giide, guutsa d'aliyaa wotsiino. Saruu bayinnan, «Saro; saro!» yaagiino. **15** Ha sheneyiyaa oosuwa ootsiide, untuntu yeellateeddinoo? Tuutti, untuntu mulekka yeellatibeykino. Untuntu yeellay ayentokka erikino. Hewaa diraw, untuntutukka kundeeddawanntu gidдон kundana. Taani untuntta muriyaa wode, untuntta kawushshana» yaagee Med'inaa Goday. **16** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ogiyaan ek'kiide s'eellite; beni loossotuu de'iyasaa oochchite. «Lo'o ogii hak'an de'i?» yaagiide oochchintenne an hamettite. Yaatiide hintnew shemppi akkite. Yaagina hintte, «Nuuni he ogiyaan hamettokko!» yaageedda. **17** Taani naagiyaawanta hintte bolla suntsaade, «Malakatay punettiyyaa wode sisite!» yaagaade odaad. Shin hintte, «Nuuni sisokko» yaageedda. **18** «Hewaa diraw, kawutetsatoo, sisite! Maabarato, taani ta asaa ootsiyaawaa erite! **19** Sa'aan de'iyaa asatoo, hawaa sisite! Taani untunttu iita k'ofaa diraw, iitabaa ha asaa bolla ahaad. Ayaw gooppe, untunttu ta k'aalaa sisennan is'seeddino; ta higgiaakka oli basheeddino. **20** Saaba giyaa biitaappe yeedda is'aanay woy haakko biitaappe yeedda sawiyaa k'imaamii taw ayissee? Hintte s'uuggiyaa yarshshuukka aketena. Hintte yarshshuu taana nashechchena» yaagee. **21** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani ha asaa sintsan d'ubetuwaaw wotsana. Aawotuunne naanatu ittippe untunttun d'ubettana. Shoorotuunne laggetuu d'ayana» yaagee. **22** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, huup'issa bagga biitaappe olanchchata yijino; itti wolk'kaama kawutetsay sa'aa gas'aappe denddee. **23** Untuntu wondaafiyaanne tooraa oyk'keeddino. Untuntu k'areti bayinnawantanne yeddi maarennawanta. Untuntu barenttu paran piriisiyaa wode, abbay guummiyaawaadan guummiino. Hinttenoo, S'iyoone katamaa asatoo, untuntu hinttena olanaw itti asaadon salppeeddino» yaagee. **24** Nuuni he oduwaa sisina, nu kushii hilssi geedda. Mishirato oysay oyk'kiyaawaadan, nuuna metuu un'eedda. **25** Shoyk'aa kesoppite; ogiyaan akka hamettoppote. Ayaw gooppe, morkkii mashshaa oyk'keedda; yaana haan akka dagantsiyaabay

de'ee. **26** Ha"i ta asaw, maak'aa mayyiide, bidintsaan gondoretite; bare mes'si itti na'aw yeekkiyaawaadan seela yeekuwa yeekkite. Ayaw gooppe, d'ayissiyaawe akeekken de'ishiina, nu bolla yaana. **27** S'oossay Ermaasa hawaadan yaagee; «Ermaasaa, neeni untunttu ogiyaa s'omoosana malanne paac'c'ana mala, taani neena birataa paac'c'iyaa asaa kessaad; ta asaakka paac'etiyyaa birataa kessaad. **28** Untunttu ubbay zigiri yuuyiyiyyaa, odina akka mallalanchcha. Untuntu nahaasiyaanne birataa; untunttu ubbay akka bayzzuwaa ootsiino. **29** Birataa bollan de'iyaa shi'aa s'uuggiide geeshshana mala, womppiina yolk'kaappe womppiinettee. Shin geeshshanaw waayeteedda waayii ubbaykka mela; ta asaa gidдон de'iyaa iitatu kichchibeykino. **30** Med'inaa Goday untunttu oli aggeeda diraw, untuntu Oletteedda Biraa geetettiino» yaagee.

7 Med'inaa Godaappe Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa; **2** «Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya penggen ek'ka. Ha k'aalaa hawaadan yaagaade awaaya; «Hinttenoo, Med'inaa Godaw goyinnanaw ha penggetuwaanna geliyaa Yihudaa asatoo, ubbaykka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **3** Ubbaaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte ogiyaanne hintte oosuwa laammite; taani hinttena ha sa'aan wotsana. **4** C'imo k'aalan, Hawe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya! Hawe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya! Hawe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya yaagiide ammanettoppote. **5** Hintte hintte ogiyaanne oosuwaa tumuwaappe laammooppe, ittuu ittoo tumuwa pirdooppo, **6** betetuwaanne aawuu bayinna naanatuwaa, asinay hayk'keedda am'e mac'c'a asaa naak'ennan aggooppe, ha sa'aan s'illo asatuwaa suutsaa gussennan aggooppenne, hintte k'ohettennaadan, hara s'oossatoo goyinnennan aggooppe, **7** taani hintte mayzza aawaatoo med'i med'inaw immeedda biittan hinttena wotsana. **8** Be'ite! Hintte ayinne patsenna c'imuwaa k'aalan ammanettiita» yaagee; yaaga» yaagee. **9** S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte wuu'itaa, wod'itaa, shaarmus'itaa, c'aak'kiide wordduwaa markkattiita, Ba'aala giyaa eek'aw yarshshuwa yarshshiita, hawaappe kase hintte erenna hara s'oossatoo goyinniita. **10** Yaatiide ta suntsan s'eegetteedda Geeshsha Golliyya yiide, ta sintsan ek'kiide, «Nuuni saro atteedo!» yaagiita. Shin ha sheneyiyaa oosuwa ubbaa ootsanaw saro atteeditee? **11** Ta suntsan s'eegetteedda ha Geeshsha Golli hintnew panggatu k'osettiyya gonggolo geeddeeyye? Hintte ootsiyaawaa ubbaa taani ta huup'iyaa be'aad» yaagee Med'inaa Goday. **12** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani ta suntsaw de'iyasaa ootsaade koyiro dooreedda, Seelon ta sa'aa ane biite. Ta asaa Israa'eeliyaa iitatetsaa diraw, taani he sa'aa waateednto be'ite. **13** Hintte ha ubbaa ootseeddita. Taani hintnew zaara zaaraade odaad; shin sisennan is'seeddita. Taani hinttena s'eesaad; shin taw kuyibeykita Yaagee Med'inaa Goday. **14** Hewaa diraw, taani Seelo bolla ootseeddawaa, hawaan hintte ammanettiyyaa, ta suntsan s'eegetteedda ha Geeshsha Golliyya bollakka ootsana. Hintnew kase hintte aawaatoo immeedda sa'aan hawaan, taani Seelo bolla ootseeddawaa malaa zaaretsaade ootsana. **15** Hintte dabbotuwa, Efireema zeretsatuwa taani diggeeddawaadan, ta sintsa hinttenakka diggana» yaagee. **16** S'oossay hawaadan yaagee; «Ermaasaa, hewaa diraw, ha asatoo woossoppa; untuntu gishshataa oochchoppa woy

waassoppa; neeni untunttoo gaannatoppa. Ayaw gooppe, taani new sisikke. 17 Untunttu Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan ootsiyaawe ayento be'ikkiiyye? 18 Naanay mitsaa mis'iino; aawotuu tamaa eetsiino; mac'c'a asatuu, «Saluwa kaatato» giyaa s'oossatiw ukitsaa uukkanaw d'iiliyaa munak'k'ino. Untunttu taana k'ohana giide, ushshaa yarshshuwa hara s'oossatoo gussiino. 19 Hawaan tumu k'ohettiyawe taanee? Hawaan k'ohettide yeellatiyaawe barentu huup'iyaw untunttu gidik'kino?» yaagee Med'inaa Goday. 20 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'te, ta yiluunne ta hank'k'uu ha sa'aa bolla, asaa bollanne mehiyaa bolla, gaden de'iyaa mitsaa bollanne biittan de'iyaa katsaa bolla gukkana. Gukkiide ees's'ana; to'anawukka danddayenna» yaagee. 21 Ubbaa Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte s'uuggiyaa yarshshuwa hara yarshshotuwaanna gujiide, he ashuwaa hintew miite. 22 Taani untunttu Gibs'e biitaappe kessiyaa gallassi, s'uuggiyaa yarshshuwaabaa gidina, hara yarshshotuwaabaa gidina, hintte mayzza aawaatoo odabeykke woy azazabeykke. 23 Shin taani untunttoo ha azazuwaa immaad; «Taw azazetite. Yaatooppe, taani hintte S'oossaa gidana; hintteka ta asaa gidana. Hintew lo'ana mala, taani hintena azaziyaa ogiyaa ubbaan hametiite» yaagaad. 24 Shin untunttu taw sisennan woy hayzennan is's'eeddino. Untunttu barentu iita wozanaa muumetetsaadan hametteeddino; untunttu sintsaw biyaawaa aggiide, guyye beeddino. 25 Hintte mayzza aawotuu Gibs'e biitaappe keseedda gallasaappe doommiide, hachchi gakkanaw, taani ta k'oomatuwaa, timbbitiyaa odiyaawantta wontina wontina hintew kiittaadde takkaad. 26 Shin hintte taw sisennan woy hayzennan is's'eeddita. Hintte morggiyaa d'ulisseedditanne hintte mayzza aawotuwaappekka aad'd'iide, iitabaa ootseeddita. 27 «Hawaa ubbaa neeni untunttoo odana; shin untunttu ne giyaawaa sissikkino. Neni untuntta s'eesana; shin untunttu new koyikkino. 28 Hewaa diraw, Ermaasaa, neeni untunttoo hawaadan yaaga; Med'inaa Godaw bare S'oossaw azazetena woy seerina simmenna kawutetsay hawaa. Tumuu d'ayeedda; tumay untunttu ins's'arssaappe bayeedda. 29 Hintte huup'iyaa meediide olite. Ayayenne bayinna d'ok'k'a deretuwa bolla keside zilaalite. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday barena yiloyeedda yeletaa is's'eeddanne aggi basheedda yaaga» yaagee. 30 K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yihudaa asatuu ta sintsan iitabaa ootseeddino. Untunttu ta suntsan s'eegetteedda Geeshsha Golliyaa tunissanaw, taana sheneyiyaa eek'atuwaa ahiide, Aa gididon wotseeddino. 31 Untunttu barentu attuma naanatuwaanne mac'c'a naanatuwaa taman s'uuggiide yarshshanaw, Hinnooma Zanggaaraa d'ok'k'an Toofeeta giyaa yarshshuwa sa'aa gimbeeddino. Shin hewe taani untunttu azazabeenabaanne ta k'ofaan bayinnawaa. 32 Hewaa diraw, he sa'ay Hinnooma Zanggaaraa woy Toofeeta geetettiyaaawe attide, Shukaa Zanggaaraa yaagettiide s'eesetana gallassatuu yiino yaagee Med'inaa Goday. Ayaw gooppe, moogiyaa sa'ay bayinna diraw, Toofeeti untunttu barentu anhaa moogiyaa sa'aa gidanawaa. 33 He wode he asatuwaa anhay saluwa k'afotoonne sa'aa d'atoo k'uma gidana; untunttu yashissiide yederssiyaawe de'enna. 34 Taani ililssaanne nashshechchaa kooshshay, bullachchiyaawaanne bullachchettiyaan kooshshay Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan sisettennaadan diggana. Ayaw gooppe, biittay mela attana» yaagee.

8 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wodiyaan Yihudaa kaatetuwa mek'etsay, kaappotuwa mek'etsay, k'eesetuwa mek'etsay, timbbitiyaa odiyaawanttu mek'etsayne Yerusaalamen de'iyaa asatuwaa mek'etsay ubbay duufuwaappe mas'ettiide kesana. 2 Untunttu siik'eedda, kiiteteedda, kaaleedda, zoriyaa oochcheeddanne goyinneedda awaw, aginawunne saluwa s'oolintiyaa ubbaw mic'ettana. Untunttu mek'etsay shiik'enna woy moogetenna; shin biittaa bollan pituwa mala gidanawaa. 3 Laaleedda sa'atuwaan de'iyaa, ha iita kawutetsaappe atteeda asatuu ubbay de'uwaappe hayk'k'uwa doorana. Taani Ubbaa Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 4 Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Asatoo yaaga; S'oossay hawaadan yaagee; Itti Asay kunddooppe, simmiide dendenneeyye? Woy itti Asay wora booppe, guyye simmenneeyye? 5 Yaatina, ha Asay ayaw wora beeddee? Yerusaalame ayaw ubbaa gede wora beeddee? Untunttu c'imuwa bak'k'i oyk'keeddino; haa simmennaan is's'eeddino. 6 Taani minisaade hayzzaad; shin untunttu tumuwa haasayikkino. Ta ayaa ootsaadditaashsha? giide bare iita oosuwa paas'iyaaawe ituunne baawa. Ubbaykka olaw piriis'iyaa paraadan barew barew wos'ee. 7 Haray atto, shimalaa giyaa kafotuu barentu wodiya eriino; harap'etuu, dagic'etuunne waaliyaa giyaa kafotuu barentu simmiyaa wodiya naagiino; shin ta asay Med'inaa Godaa wogaa erenna. 8 «Yaatina, waaniide, «Nuuni aad'd'eeda eranchcha; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa higgii nuunanna de'ee» gaanaw danddayettii? Worddanchcha s'aafetuu barentu biiryan ta higgiiya wordduwaa kesseeddawaa be'ikkiteeyye? 9 Aad'd'eeda eranchchatu yeellatana; untunttu kawushshananne oyk'k'ettana. Untunttu Med'inaa Godaa k'aalaa oli aggina, untunttoo ay c'inc'atetsay de'ii? 10 Hewaa diraw, taani untunttu machchetuwa haratoo, untunttu gadiyaakka untunttu s'oonceeddawanntoo immana. Ayaw gooppe, guutsaykka daruukka ubbay wod'iyaa maanaw yirgettiino. Timbbitiyaa odiyaawanttukka k'eesatuu kka ubbay asaa c'immiino. 11 Untunttu ta asaa madutsaa sakkennabaa giide, guutsa d'aliyaa wotsiino. Saruu bayinnan, «Saro, sara!» yaagiino. 12 Ha sheneyiyaa oosuwa ootside, untunttu yeellateeddino? Tuutti, untunttu mulekka yeellatibeykkino. Untunttu yeellay ayentokka erikkino. Hewaa diraw, untunttukka kunddeeddawanntu gididon kunddana; untunttu k'as's'ayettiya wode kawushshana. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee yaaga yaageedda. 13 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untunttu tumuwaappe dafa akkana. Untunttu woyniyaa turaan ayifii d'ayana; balasiyaa giyaa mitsankka ayifii d'ayana. Aw bonc'ciikka shullana; taani untunttoo immeeddabay untuntuppe aketi kichchana» yaagee. 14 Asatuu hawaadan yaagiino; «Nuuni c'o'u giide ayaw utiino?» Ane ittippe shiik'ite; hini gimbbetteedda katamatuwa geliide, yaan hayk'k'etto. Med'inaa Goday nu S'oossay nuuna hayk'k'oo pirddi diggeedda; nuuni Aa bolla nagaraa ootseedda diraw, nuw ushanaw wod'iyaa haatsaa immi diggeedda. 15 «Sa'ay saro gidana» giide nashshechchan naageeddo; shin lo'obay yibeenna. «Nuuni pas'ana» giide naageeddo; shin dagama gideedda. 16 Nu morkketuu paraa daaretsay Daana giyaa kataman sisetee; untunttu wotara paratuwa c'aagetsan biittay ubbay k'aas's'ee. Biitaanne biittan de'iyaaawaa ubbaa, katamaanne kataman asaa ubbaa mi d'ayissanaw yeeddino»

yaagiino. **17** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani shooshshatuwaa hintte giddo yeddana. Muruniyaawanttu murunuu te'anaw danddayenna hasotuwaaw hintte giddo yeddana; untunttu hinttena dukkana» yaagee. **18** Pas'anaw danddayenna keeshshaa taani kanyyotaa; ta wozanaykka ta gidдон seeree. **19** Ta Asay haakko biittan waassiyaa waasuwaaw sisite. Untunttu, «Med'inaa Goday S'iyoonen baawee? Ha S'iyoonen Kaatii laa'entso yaan de'ennee?» yaagiide waassiino. S'oossay untunttu Kaatii, «Untunttu barentu maseedda misiletuwaan, barentu patsenna allaga eek'atuwaan won taana ayaw yiloyeeddinoo?» yaagee. **20** Asay, «Hekko c'akaa wodiinne aad'd'eeda; boniinne wureedda; nuuinnne attibookko» yaagiide waassiino. **21** Simmi ta Asay maduns'eedda diraw, ta wozanaykka maduns'eedda. Taani kanyyottay; yashshay taana oyk'k'eedda. **22** Gala'aaden tiggiiyaa d'alii baaweeyye? Yaan aakimii de'ennee? Yaatina, ta asaa me'uu ayaw pas'ennee?

9 Ta huup'ii haatsaa ollaa gideerenneeshsha! Ta ayifetuukka afotsa pultto gideerikkinooshsha! Yaatinnto taani ta asatuwaappe morkketuu kushiyan hayk'k'eeddawanntoo k'ammanne gallassi yeekkana shin! **2** ta asaappe shaakkettaade baana mala, taw bazzuwaan sirray ak'iyaa sa'ay de'erenneeshsha! Ayaw gooppe, untunttu ubbay sharmus'a; untunttu makkaliyaa asaa zata. **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta asatuu barentu ins's'arssan odanaw ubbaa wode giigi utteeddino; untunttu biittan tumuwaaw diraw wodduu minneedda. Untunttu itaappe iitaw aad'd'iino; taana erikkino» yaagee. **4** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Shooruu shooruwaappe naagetite; hintte ishatsuwaakka ammanettoppote. Ayaw gooppe, ishay ubbay c'immiyaawaanne shooru ubbay zigiriyaawaa. **5** Shooruu shooruwaaw c'immee; ittuunne tumuwaaw haasayenna. Untunttu barentu ins's'arssaa haasayanaw tamaarissi wotseeddino. Untunttu nagaraa ootsiide daaburiino. **6** Neeni c'imuwaaw gidдон de'aassa. Untunttu barentu c'imuwaan taana erennan is's'eeddino» yaagee Med'inaa Goday. **7** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untunttu seerissaade paac'cana. Ta asaa diraw, simmi taani harabaa ayaa ootsanaw danddayayitaa? **8** Untunttu ins's'arssay wodi'iyaa wonddaafiyaa mala; untunttu an c'imuwaaw haasayiino. Barentu doonaan ittuu ittoo saro k'aalan haasayiino; shin barentu wozanaan p'iriyaa wotsiino. **9** Yaatina, taani ha yewoo untunttu muranaw bessikkitaa? Taani ta huup'iyaw hawaa mala kawutetsaa bolla haluwaaw kesikkitaa?» yaagee Med'inaa Goday. **10** Taani d'ok'k'a deretoo yeekkananne waassana; bazzo hentsaa gadetuwaaw zilaalana. Ayaw gooppe, untunttu basheeddino; yaana itti asayenne aad'd'ena. Mehiiyaa s'aaguunne sisetenna; saluwaaw kafotuunne do'atuu bak'atiide bi kichcheeddino. **11** S'oossay hawaadan yaagee; «Yerusaalame katamaa taani koleteedda keelaanne worakanatuu geessuu ona ootsana. Yihudaa katamatuwaakka ooninne de'enna mela sa'aa ootsana» yaagee. **12** Hawaa akeekanaw aad'd'eeda eranchchay oonee? I hara asaw odana mala, Med'inaa Goday bare ins's'arssan oossi odeeddee? Itti asayenne Aa gidduwaana aad'd'ena mala, biittay bayiide, bazzuwaadan oneeddawe ayaasee? **13** Med'inaa Goday yaageedda; «Hawe haneeddawe, untunttoo taani immeedda higgiiyaa untunttu aggeeda diraassa. Untunttu taw azazettanaanne ha

higgiiyaa kaallennaan is's'eedda diraassa. **14** Hewaa aggiide, untunttu barentu wozanaa muumetetsaa kaalleeddino; untunttu barentu aawotuwaaw tamaarisseeddawaadanka Ba'aala giyaa eek'atoo goyinneeddino» yaageedda. **15** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, taani ha asaa c'ammiyaa k'umaa miizaanne wodi'iyaa haatsaa ushshana. **16** Untunttu woy untunttu aawotuu erenna kawutetsatuwaaw gidдон taani untunttu laalana. Taani untunttu d'ayissana gakkanaw, mashshaan yederssana» yaagee. **17** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ane K'oppite. Yeekuwaaw yeekkiyaa mac'c'a asatuwaaw s'eesiide ayyissite; zilaassaa zilaaliyaa eranchcha mac'c'a asatoo kiittite. **18** Untunttu ellekka yiide, nu ayifii afotsaa s'illuwaaw s'okana gakkanaassinne nu ayifiyaa c'iruu haatsaa pultana gakkanaw nu bolla zilaalino. **19** S'iyoonen hawaadan giyaa zilaassaa kooshshay sisettee; «Aayyeero! Nuuni bayeeddo! Nuuni mulekka kawushsheeddo! Nu Gollii koleti kichcheedda diraw, nuuni biittaa aggiide baanaw koshshee» yaagiino» yaagee. **20** Hinttenoo, mac'c'a asatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Hintte haytsay Aa doonaappe kesiyaa k'aalaa hayzzo. Hintte mac'c'a naanatuwaaw zilaassaa tamaarissite; shoorata shoorato koyissuwaaw tamaarissu. **21** Ayaw gooppe, hayk'k'uu naanatuwaaw ogiyaan, wodalatuwaakka gutaran k'ees'iidde yiide, nu maskkootetuwaaw gakkedda; nu kaate golletuwaanka geleedda. **22** Med'inaa Goday taana hawaadan yaagiide azazeedda; «S'oossay hawaadan yaagee; «Asaa anhay pituwaadan dembban laaletana; untunttu c'akkiyaawanttu c'akkiide oleedda katsaa mala; untunttu ooninne shiishshenna» yaaga» yaagiide azazeedda. **23** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Aad'd'eeda eranchchay bare eran c'ee'k'oppo; wolk'kaamay bare wolk'kan c'ee'k'oppo; woy durii bare duretetsan c'ee'k'oppo. **24** Shin c'ee'k'iyaa uray ooninne taana eriyaawaaninne akeekiyaawan c'ee'k'o. Aggena siik'uwaa, suure pirdaanne s'illotetsaa sa'aa bollan ootsiyaa Med'inaa Godaa, taana eriyaawan c'ee'k'o. Ayaw gooppe, taani hawantun nashetay. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **25** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, barentu ashuwaaw s'alala k'as's'aretteedda asatuwaaw taani murana gallassatuu yiino. **26** Hewanttukka Gibs'e, Yihudaa, Eedooma, Amoonanne Moo'aaba biittaa asatuwaanne barentu huup'iyaa shufeeriyaa meediide, bazzuwaan de'iyaa asatuwaaw ubbatuwaaw. Ayaw gooppe, ha kawutetsatuwaaw ubbaa Asay tumuwaappe k'as's'arettebeenna; Israa'eeliyaa Asay ubbaykka bare wozanaan k'as's'arettebeenna» yaagee.

10 Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Goday hinttew odiyaa k'aalaa sisite! **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Deretuwaaw ogiyaa hintte tamaaroppite. Deretuu saluwaaw bolla malaataa be'iide dagammooppikka, hintte dagammoppite. **3** Ayaw gooppe, deretuwaaw wogay mela. Untunttu mitsaa woraappe k'ans's'iino; massiyaawe kalltan massee. **4** Untunttu biraaninne work'kaan alleek'k'issino; k'aas's'ennaadan madooshaan misimaariyaa d'ishiide oytisiino. **5** Untunttu eek'atuu untunttu leekiyaaw garssan kafuwaaw dagantsanaw essiyaa misiliyaa mala. Haasayanaw danddaykino. Hametanaw danddayenna diraw, Asay untunttu tookkee. Untunttoo mulekka yayyoppite. Ayaw gooppe, untunttu hinttena k'ohanaw danddaykino;

k'ay maaddanawukka danddaykino» yaagee. **6** Abeet Med'inaa Godaw, ne malay ooninne baawa. Neeni wolk'k'aama; ne suntsaykka wolk'k'aamanne wolk'k'aama. **7** Abeet kawutetsatuwaa Kaatiyay, neena bonchchennan agganawe oonee? Neena bonchchanaw bessee; ayaw gooppe, aad'd'eeda eranchcha asaa giddoninne untuntutu kawutetsaa ubbaa giddon ne mali baawa. **8** Untuntutu eeyyanne donc'i'llowantta; untuntutu mitsaappe masseedda, patsenna eek'atuwaappe ayaa tamaariino? **9** He eek'atuu Tarsseesappe yeedda biraaninne Ufaazeppe yeedda work'k'aan alleek'etteeddino. Untuntutu woyinyaa eessaanne saluwaa malatiyaa med'uwaana mayuwaan kameteeddino. Untuntutu ubbay kushiyyaa oosuwwa hiillatuwaan oosetteeddino. **10** Shin Med'inaa Goday turmu S'oossaa; I de'uwwa S'oossaanne med'inaa Kaatiyaa. Aa hank'kuwaan biittay k'aas's'ee; kawutetsatuukka Aa hank'kuwaa danddaykino. **11** S'oossay hawaadan yaagee; «untuntutu hawaadan yaagaade oda; «Hewanttu saluwaanne sa'aa med'd'ibeenna s'oossatuu sa'aappenne saluwa garssaappe d'ayana» yaagee. **12** Bare wolk'k'an sa'aa med'd'eeddawe, bare aad'd'eeda eran sa'aa esseeddawe, bare akeekan salotuwwa mic'eeddawe Aa. **13** I wolk'k'aamiyaa wode, salotuwaan de'iyaa haatsatuu guummiino. I shaaretuwwa sa'aa gas'aappe pude dentsee. I iraa bukiissidde, walk'k'antsaa wolk'k'amissee. C'arkkuwaakka bare minjja saappe kessee. **14** Asi ubbay era d'ayiide dammeedda; work'k'aa tigiyya Asay ubbay bare eek'atuwaan yeellateedda. Ayaw gooppe, he eek'atuu c'imuwaa; untuntutu shemppuu baawa. **15** Untuntutu patsennabaa; untuntutu k'id'e oosuwwa. Untuntutu murettiyya wodiyaan d'ayana. **16** Shin Yaak'ooba Saamaa gid'iyaawe hewanttu mala gidenna. Ayaw gooppe, I ubbabaa med'd'eeddawaa; Israa'eelii I barew dooreedda kawutetsaa. Aa suntsaykka Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa. **17** Hinttenoo, morkkii dooddeeddawanttoo, biittaappe kesanaaw hinttew de'iyaaawaa k'oriide shiishshite. **18** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha wodiyaan ha biittan de'iyaa asatuwaa kessaade yambarana. Hintte omoodettana mala, taani hintte bolla iitabaa ahana» yaagee. **19** Aayye ta madutsaw! Ta madutsay pas'ennawaa. Shin taani, «Hawe ta harggiyaa; taani danddayanaw bessee» yaagaad. **20** Ta dunkkaanii koletti d'ayeedda; Aa wodoruu ubbay duus'ereettedda. Ta naanatu ubbay taappe shaakkettiide bi kichcheeddino; untuntutu baawa. Ta dunkkaaniyaa zaariide tolanaw woy ta gaaridduwaa kak'kanaw ha"i itti asayinne attibeena. **21** Hentsanchchatuu dammeeddino; untuntutu Med'inaa Godaa oochchibeykino. Hewaa diraw, untuntutu injjetennan is's'eeddanne untuntutu wudii ubbay laaletteedda. **22** Sisite! Ooratsa oduu yeedda; hewenne, «Huup'issa baggana de'iyaa kawutetsan wolk'k'aama dirbbay denddee» yaagiyaawaa. Aa olanchchatuu yiide, Yihudaa katamatuwaa bazuwaanne worakanatuu geessoyiyaasaa kessana. **23** Abeet Med'inaa Godaw, asaa de'uu he aawoo buzo gidennawaanne bare hemetaa suurissanawe aawuu shene gidennawaa taani eray. **24** Abeet Med'inaa Godaw, taana seera; shin likkiyaan gido. Ne hank'kuwaan gidoppo; hewe d'ayooppe neeni taana guutsaade d'ayissana. **25** Ne hank'kuwaa neena erenna kawutetsatuwaa bollanne ne suntsaa s'eessena asatuwaa bolla tiga. Ayaw gooppe, untuntutu Yaak'ooba asaa meeddino; untuntutu untuntuta ashshenan mi diggeeddinonne untuntutu aawuwwa biittaa d'ayisseeddino.

11 Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda k'aalay hawaa; **2** «Ha c'aak'uwaa k'aalatuwaa sisa; Yihudaa asawunne Yersaalame kataman de'iyaaawanttoo oda. **3** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee gaade oda. Ha c'aak'uwaa k'aalaw azazettenawe shek'k'etteeddawaa gido. **4** Taani kase hintte aawotuwwa Gibs'e biittaappe, birataa seerissiyaa c'ooc'iyappe kessiyaa wode, Taw eeno giite; ta hinttena azaziyaawaa ubbaa ootsite. Yaatoope, hintte ta asaa gidana; taanikka hintte S'oossaa gidana yaagaad. **5** Hewaadanka, maatsaanne eessaa goggiyaa biittaa kase hintte aawaatoo immanaw, taani c'aak'k'eedda c'aak'uwaa polana yaagaad. Hewenne, hachchi hintte laatteedda biittaa yaaga» yaagee. Taani, «Eeno, Med'inaa Godaw, amen!"i» yaagaad. **6** Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Hawaa ta k'aalaa ubbaa Yihudaa katamatuwaaninne Yersaalame ogetuwaan hawaadan yaagaade awaaya; «Ha c'aak'uwaa k'aalaa sisite; Aa kaallite. **7** Kase hintte aawotuwwa taani Gibs'e biittaappe kessoodeppe hachchi gakkanaw, zaara zaaraadde, «Taw azazettite!"» gaade seeraad. **8** Shin untuntutu ta k'aalaa sisibeykino woy hayzibeykino. Hewaa aggiide, untuntutu barentu iita wozanaa muumetetsaa kaalleeddino. Taani ta c'aak'uwaa k'aalaa untuntutu naagana mala azazaad; shin untuntutu is's'eeddino. Hewaa diraw, he c'aak'uwaa giddon s'aafetteedda shek'aa ubbaa untuntutu bolla ahaad' yaaga» yaageedda. **9** Zaariidekka Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Yihudaa asaa giddoninne Yersaalame de'iyaaawanttu giddon mak'kuu de'ee. **10** Untuntutu kase ta k'aalaa sisennan is's'eedda barentu mayzza aawotuwwa nagaraw guyye simmeeddino. Untuntutu hara s'oossatoo goynneeddinonne untuntutu ootseeddino. Israa'eeliyaa asatuukka Yihudaa asatuukka taani kase untuntutu mayzza aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa kantseeddino. **11** Hewaa diraw, Med'inaa Goday untuntuta hawaadan yaagee; «Untuntutu bak'atiide attanaw danddayenna metuwwa taani untuntutu bolla ahana. Untuntutu taw waassinakka, taani untuntutu sisikke. **12** He wode Yihudaa katamatuwaa asatuunne Yersaalame asatuu biide, barentu is'aanaa c'uwaiyyaa s'oossatoo waassana. Shin metuwwa wode he s'oossatuu mulekka untuntutu maaddikino. **13** Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hintte s'oossatuu hintte katamatuwaa keeshshaa c'ora. K'ay Ba'aala giyya he yeella s'oossaw is'aanaa c'uwayanaw hintte esseedda yarshshiyaa sa'atuu Yersaalame ogetuwwa keeshshaa c'ora» yaagee. **14** «Ermaasaa, ha asatoo taana ayinne woossoppa; untuntutu diraw gaannatoppa woy oochchoppa. Ayaw gooppe, untuntutu barentu metuwwa gallassi taana s'eesiyya wode taani untuntutu sisikke. **15** «Darotuwaana bare iita mak'kuwaa mak'k'ettiide ta siik'iyaa Asay ta Geeshsha Golliyaan beettanaw bessii? Hintte hintte iita oosuwwa ootsishin, yarshshetteedda mehiyaa ashuu hinttena muruwaappe ashshanee? Ashshintto hintte nashettana shin» yaageedda. **16** Med'inaa Goday neena, Dic'ciyaa, Lo'o Ayifiyaa Ayifiyaa Wogaraa yaagiide suntseedda. Shin I ha wogaraa wolk'k'aama dadaa guntsan, taman s'uuggana; Aa k'ankatuukka me"errettana. **17** Taani, hinttena tokkeedda Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hintte bolla iitabaa ahanaaw awaayaad. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa asatuunne Yihudaa asatuu Ba'aalaw is'aanaa c'uwaiyye, taana yiloyeeddino. **18** Med'inaa Goday untuntutu mak'kuwaa taw k'onc'is'seedda diraw, taani eraad. He wode untuntutu iitaa ootsiyaawaa I taana besseedda. **19** Taani shukaw kaaletsiide

afiyaa aada dorssaa maraa mala gidaaddi. Unttuntu ta bolla, «Ane nuuni mitsaakka Aa ayifiyaakka d'ayisseetto. Aa suntsay mulekka hassayyetenna mala, ane nuuni Aa pas'a de'iyawantuu giddoppe d'ok'ollide d'ayisseetto» yaagiide mak'etteeddawaa taani erabeykke. **20** Shin abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, s'illuwa pirdiiaawoo, asaa wozanaa kahaa k'oriyaawoo, neeni untuntu bolla ne haluwa kesiyaawaa taana bessa. Ayaw gooppe, taani ta k'ohuwa new maganaad. **21** Hewaa diraw, «Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odoppa; neeni nu kushiyan hayk'k'ana» yaagiide, neena wod'anaw koyiyaa Anoota asaw Med'inaa Goday giyaawe hawaa. **22** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untuntta murana. Unttuntu wodallatuu mashshaan hayk'k'ana; untuntu mac'c'a naanatuunne attuma naanatu koshan hayk'k'ana; **23** untuntuppe ittuunne de'enna. Ayaw gooppe, taani muriyaa laytsi Anoota asaa bolla iitabaa ahana» yaagee.

12 Abeet Med'inaa Godaw, taani neenanna mootettiya wode, ubbabanka neeni s'illuwa. Gidooppenne, taani s'illo pirdaaba neenanna haasayanaw koshsee. Iita asatuu ootsiyaawe untunttoo ayaw injetii? Ammanettennawantuu ayaw ishaliide de'ino? **2** Neeni untuntta tokkina; s'ap'uwaa yeddeeddino; dic'ciide ayifiyaa ayifeeddino. Untuntu neena doonaappe yeggikino; shin untuntu wozanaappe neeni haakuwaan de'aassa. **3** Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni taana eraasa. Taana be'aasa; taani new ayaa k'oppinto paac'aasa. Shukkiyaa dorssatuwaadan, neeni he iita asatuwa goochchaade kessa! Shukaa gallassaw untuntta dummayaade wotsa! **4** Biittay melanawenne dembaa ubbaan doledda maatay shullanawe awude gakkanaassee? Biittan de'iyaa asaa iitatetsaa diraw, do'ayenne kafuu wuredda. Hewaa bollakka asatuu, «S'oossay nuuni ootsiyaawaa demmenna» yaagiino. **5** S'oossay Ermaasaw hawaadan giide zaaredda; «Neni gediyaan wos'siyaa asatuwaana wotsaa naasettaade daaburooppe, paraana waana naasettay? Neeni saro biittan d'ubettooppe, Yorddaanoosa wora garssan waana hamettay? **6** Ne ishatsu, hintte soo asatuu neena aatsiide immeeddino; untuntu ne bolla dendeeddino. Hewaa diraw, untuntu new lo'obaa haasayooppenne, untuntun ammanettoppa. **7** «Taani Israa'eeliyaa aggaad; taani ta dooretteedda kawutetsaa olaad. Taani ta siik'iyaa asaa Aa morkketuu kushiyan aatsaade immaad. **8** Ta dooretteedda Asay taw bazuwaan gaammuwaa mala gidedda. I ta bolla gudedda; hewaa diraw, taani Aa is'saad. **9** Ta dooretteedda Asay taw hara gac'etuu dooddiide dukkiyaa shachchaa gac'ati mala gideedee? Biite; do'atuwa ubbaa shiishshite; Aa maana mala ahite. **10** «Daro allaga kaatetuu ta woyniyaa turaa sa'aa bayzeeddino; ta gadiyaa yed'deeddino; ta lo'o biittaa bazzo ootseeddino. **11** He biittay bayiide os'seedda; ta sintsan melanne ayinne baynawaa gidedda. K'arettiyaawe bayinna diraw, mule biittaykka bayeedda. **12** Bazuwaan ayayenne bayinna d'ok'k'a deretuwa ubbaa aad'diidde, bonk'kiyaawantuu yeeddino; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa mashshay biittaa ha gas'aappe hini gas'aa gakkanaw meedda. Hewaa diraw, ooninne saro attanaw danddayenna. **13** Untuntu zarggaa zeriide, aguntsaa c'akkeeddino. Untuntu daro daabureddino; shin ayinne wod'issibeykino. Med'inaa Godaa hank'k'uwaa boshanne gaasuwaan untuntu katsay d'ayeedda» yaageedda. **14** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta asatoo

Israa'elato immeedda biittaa oyk'k'eedda, ta iita shooro kawutetsatuwa gidooppe, taani untuntta untuntu biittappe d'ok'ollana. K'ay Yihudaa asatuwaakka untuntu giddoppe ashana. **15** Shin untuntu biittappe d'ok'olleeddawaappe guyyiyaan, zaaretsaade taani untunttoo k'arettana; taani untuntu huup'iyaan huup'iyaan untuntu laata gadiyaa, untuntu kawutetsaa biittaa zaaraadde ahana. **16** Kase ta asaa Ba'aala suntsan c'aak'k'anaadan tamarisseeddawaadan, untuntu ta asaa ogiyaa loysii tamarooppenne ta suntsan, «Med'inaa Goday ero!» yaagiide c'aak'k'ooppe, untuntu ta asaa giddon minniide de'ana. **17** Shin ay kawutetsayenne azazettenan is'sooppe, taani Aa ubbaanna d'ok'olaade d'ayissana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee.

13 Med'inaa Goday taana, «Ba; baade layinuwa giyaa k'ac'inaappe dadetteedda danc'c'uwaa shammaade, ne s'eessan danc'c'a; shin haatsaan boshissoppa» yaageedda. **2** Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday azazeeddawaadan danc'c'uwaa shammaade, ta s'eessan danc'c'aad. **3** Med'inaa Godaa k'aalay laa'entso taakko yeedda; yiide, **4** «Neni shameedda danc'c'uwaa, ne s'eessan neeni danc'ceeddawaa akkaade, Efraas'iisa Shaafaa afa. Shuchchaa kooppuwan k'osa» yaageedda. **5** Taani Med'inaa Goday taw odeeddawaadan afaade, Efraas'iisa Shaafaa matan k'osaad. **6** Daro gallassaappe guyyiyaan Med'inaa Goday, «Dendda; Efraas'iisa Shaafaa baade, taani neena, «Yaan k'osa» geedda danc'c'uwaa akka» yaageedda. **7** Taani Efraas'iisa Shaafaa baade, bookkaade, danc'c'uwaa ta k'oseeddasaappe kessaade akkaad. Shin he danc'c'uu ha'i bayiide, ubbaanna ayinne go'ennabaa gideedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko yeedda; **9** «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hewaadan Yihudaa asaa ayyuwaanne Yerusalaame wolk'k'aama oturuwaa giishshana. **10** Ta k'aalaa sisennan is'siide, barentu wozanaa muumetetsaa kaalliiide, hara s'oossatoo ootsanawunne goyinnanaw biyaa ha iita asatuu, ha danc'c'uwaaadan mulekka go'ennabaa gidanawaa. **11** Danc'c'uu asaa s'eessaa bak'ki oyk'kiyaawaadan, Yihudaa Asay ubbayenne Israa'eeliyaa Asay ubbay ta asaa gidana malanne ta suntsaw galataanne bonchcho gidana mala, untuntu taana bak'ki oyk'k'anaadan ootsaad. Shin untuntu sisennan is'seeddino» yaagee Med'inaa Goday» yaageedda. **12** K'aykka I, «Ermaasaa, asaw hawaadan yaaga; Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay, «Itti itti s'uggan woyniyaa eessay kumana» yaageedda yaaga. Untuntu neena, «Won nuuni itti itti s'uggan woyniyaa eessay kumanawaa erokkooye?» yaagooppe, **13** neeni untunttoo yaagaade oda, Med'inaa Goday yaagee; «Taani ha biittan de'iyaa asaa ubbaa, haray atto Daawita kaatetuwaara araan uttiyaa kaatetuwa, k'eesetuwa, timbbitiyaa odiyaaawantanne Yerusalaamen de'iyaa asaa ubbaa, untuntu matsottana gakkanaw, woyniyaa eessan kuntsana. **14** Taani untuntta, asaa asaana, aawuwaa na'aanna dom'issana. Taani untuntta d'ayissanaappe attina, untunttoo keekikke, k'arettikenne maarikke» yaagee Med'inaa Goday yaaga» yaageedda. **15** Sisittenne hayzite; aggitte otorettoppe. Ayaw gooppe, hawaa Med'inaa Goday odeedda. **16** Med'inaa Goday hintte S'oossay d'umissanaappe kasetiide, hintte gediikka d'umiyaa deriyaan d'ubettanaappe kasetiide, Aa bonchchite. Hintte, «Poo'uu yaana» giide naagiita; shin I d'ip'p'i go d'umaw laammana. **17** Shin hintte sisennan is'sooppe, hintte oturuwaa diraw, taani geeman yeekkay.

Med'inaa Godaa wudii omoodettiide bi kichcheedda diraw, taani yeekkay; ta ayiifiikka afotsaa holssayee. **18** S'oossay taana, «Kaatiyawunne kaatiyaa aatiiw, kaataatiw hawaadan yaagaade oda; «Hintte bonchcho alleek'k'o kallachchay hintte huup'iyaaappe kunddeedda diraw, hintte kaatetuwaaraaataappe duge wod'd'ite. **19** Neegeeba biittan de'iyaa katamatuu ubbay gorddetti kichcheeddino. Untuntuu dooyanaw itti asayykka yaan baawa. Yihudaa Asay ubbaanna betiide bi kichcheedda» yaagee. **20** K'aykka S'oossay, «Ane d'ok'ku gaade, huup'issa baggaappe yiyaawanta s'eella. New imetteedda wudii, neeni c'ee'etteedda dorssatuu hak'an de'ino? **21** Neeni new lage gidana mala, koyeeddawanntu neena s'ooniide mooddiyaa wode waagay? yeluwaa ootsay neena oyk'kennee? **22** Neenoo Yerusaalame, ne wozanaan, «Hawe ubbay ta bolla ayaw gakeeddee?» gooppe, ne mayuu k'aareteeddawenne Asay neena bonk'keeddawekka ne nagaray dareedda diraassa. **23** Tumu Toop'piyaa Asay bare bollaa malaa, woy maahii bare shachchatetsaa laammanaw danddayii? Danddayenna! Hewaadanka, iita oosuwa ootsi meezeteeddawanntu hintte, lo'o oosuwa ootsanaw mulekka danddaykita» yaageedda. **24** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena bazzo c'arkkuu afiyaa suullaadan laalana. **25** «Hintte saamay, taani hintnew immiyaa gishuu hawaa. Hintte taana dogeedda dirawnew worddo s'oossatuwaan ammanetteedda dirassa. **26** Hintte kalluu beettana mala, taani hintte bollaappe mayuwa k'aara yeggana. **27** Neeni woshumiyaawaa, neeni wotara paraadan, ziitaw c'aaggiiyaawanne ne yeellay bayinna shermus'atetsaa, neeni deriyaaninne dembban ootsiyaa sheneyiyaa oosuwa taani be'aad. Yerusaalame, new aayye! Neeni awude gakkanaw geeyyenne de'ay?» yaagee.

14 Koshaabaa Med'inaa Goday Ermaasaw odeedda k'aalay hawaa; **2** «Yihudaa biittay kayyotte; Aa katamatuu labbaniino. An de'iyaa asatuu biittan uttiide yeekkiino; Yerusaalame Asay waasuwa s'ulisee. **3** Dure asatuu haatsaa tikkanaw barenttu k'oomatuwa kiittiino. Untuntuu haatsaa ollaa biino; shin haatsaa demmikiino. Barenttu otuwa mela tooiki akkiide simmiino. Haniyaawaa d'ayi yeellatiide, barenttu huup'iyaa gullettiino. **4** Iray bukkenna diraw, biittay meliide za"ee. Goshshanchchatuu yeellatiide, barenttu huup'iyaa gullettiino. **5** Maatay bayinna diraw, dogatta bare yeleedda galo maratto dembban olaade baw. **6** Wora haretuu ayayenne bayinna d'ok'k'a deretuwaan ek'kiide, worakanatuwaan yaaretiino. Untuntuu miyaabay d'ayina, untuntuu ayifii s'eellanaw daabureedda» yaageedda. **7** Asay hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, nu nagaray nu bollan markattoopenne, ne suntsaa diraw, nuw ittibaa ootsa. Nuuni neeppe daro gede guyye simmeeddo; ne bollan nagaraa ootseeddo. **8** Abeet Israa'eelii naagiyaa nashshechchaw, metuwa wodiyaan Aa ashshiyaawoo, neeni biittan imatsaadan, itti k'amma ak'anaw geleedda ogiyaa asaadan ayaw hanay? **9** Neeni dagammeedda asaadan, ashshanaw danddayenna mino asaadan ayaw hanay? Abeet Med'inaa Godaw, neeni nu gidduwaan de'aassa! Nuuni ne suntsan s'esetteedda; nuuna neeni aggoppa!» yaageedda. **10** Ha asatuwaabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Untuntuu toyilakattiyaawaa loysii siik'ino; barenttu gediya te"ikkino. Hewaa diraw, Med'inaa Goday untuntuu nashshetena. I untuntuu iita oosuwa hassayiide, untuntuu nagaraa diraw, untuntuu murana» yaagee. **11** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa

Goday taana; «Ha asatuwa sarotetsaw taana woosoppa. **12** Untuntuu s'oomooppeka, taani untuntuu waasuwa sisikke. S'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwa untuntuu yarshshooppeka, taani untuntuu yarshshuwa akkikke. Taani untuntuu olan, koshaaninne iita harggiyaan d'ayissana» yaageedda. **13** Taani hawaadan yaagaad; «Abeet Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, timbbitiyaa odiyaaawantuu untuntuu, «Hintte olaa be'ikkita woy koshay hinttena oyk'enna. Taani hintnew ha biittan pac'enna sarotetsaa immana» yaagee yaagiino» yaagaad. **14** Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Timbbitiyaa odiyaaawantuu ta suntsan wordduwa odiino. Taani untuntuu kiitabayke, woy azazabeykke, woy untuntuu odabayke. Untuntuu hintnew timbbitiyaa giide odiyaaawe wordduwa sas'aa, patsenna kaayuwaanne k'oppi akkiide odiyaa worddobaa. **15** Hewaa diraw, Ta suntsan timbbitiyaa odiyaaawantubaa gidoope, taani untuntuu kiitabayke. Shin untuntuu, «Olay woy koshay ha biittaa bochchenna» yaagiino. He timbbitiyaa odiyaaawantuu huup'iyaw olaaninne koshaan d'ayana yaagee med'inaa Goday! **16** K'ay untuntuu timbbitiyaa odiyaa Asay koshaanne olaa gaasuwaan hayk'kana; untuntuu anhay karen Yerusaalame ogiyaan olettana. Untuntuu woy untuntuu mac'c'a asaa, untuntuu attuma naanatuwa woy untuntuu mac'c'a naanatuwa moogiyaa d'ayana. Taani untuntuu bessiyaa waayiyaa untuntuu bolla tigana» yaageedda. **17** Ta kayyuwaabaa taani asaw hawaadan yaagaade odana mala, S'oossay taana azazeedda; «Ta Asay daro deshettiide, loysii maduns'seedda diraw, ta ayifetuu k'ammaanne gallassi shempennan afos's'ino. **18** Taani dembbaa booppe, mashshaan siifetteeddawannta be'ay. Katamaa geloope, K'ay koshaan gil'k'keeddawanta be'ay. Timbbitiyaa odiyaaawantunne k'eesatuu, «Nuuni pac'i bayinnan ootseeto» giino; shin untuntuu barenttu ootsiyaawaa erikkino» yaaga» yaageedda. **19** Abeet S'oossaw, neeni Yihudaa mule aggaadii? S'iyoonne asaa is's'aadii? Neeni nuuna pas'ennaadan ootsaade ayaw dechchaadii? «Saro gidanawaa» giide naageeddo; shin ayayenne lo'obay nuw gakkibeenna. «Pas'ana wodii yaana» giide naageeddo; shin dagama s'alalay yeedda. **20** Abeet Med'inaa Godaw, nuuni nu iitatetsaa ereeddo; nu aawotuwa bayzuwaakka akeekeddo; nuuni tunuwaappe ne bolla nagaraa ootseeddo. **21** Nuuna ne suntsaa diraw kad'oppa; ne bonchcho araatay de'iyaa Yerusaalame kawushshoppa. Neeni nuunanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwa hassaya; ne c'aak'uwa kantsoppa. **22** Won kawutetsatuwa eek'atuwaappe ittuu iraa bukiisanaw danddayii? Saluu bare sheniyaan puusiya duge kiittanaw danddayii? Danddayenna! Abeet Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, hewaa danddayiyaawe neena! Hawaa ubbaa ootsiyaawe neena gidiyaa diraw, nuuni neenan nashshechchaa ootseeto.

15 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Haray atto Musenne Sameeli ta sintsan ek'k'inttonne, ta wozanay ha asatuwaakko simmenna. Untuntuu ta sintsaappe digga; untuntuu biino. **2** K'ay untuntuu neena, «Nuuni hak'a baanee?» giide oochchooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee gaade untuntuu oda; «Hayk'k'oo pirddetteeddawanntu, hayk'k'oo biino. Mashshaw pirddetteeddawanntu, mashshaw biino. Koshaw pirddetteeddawanntu, koshaw biino. Omoodettanaw pirddetteeddawanntu, omoodoo biino» yaagee» yaageedda.

3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani oyddu k'ommo bayetsaa untuntuu bolla ahana; hewantunne, untuntta wod'anaw mashshaa, untunttu anhaa goochchanaw kanatuwaa, untunttu ashuwaa miide d'ayissanaw saluwaa kafotuwaanne sa'aa do'atuwaa. 4 Hizk'kiyaasa na'ay, Yihudaa Kaati Minaase Yerusaalamen ootseedda palaa diraw, taani untuntta sa'aa kawutetsaa ubbaw dagama ootsana. 5 «Yerusaalame asatoo, hintew oonee k'arettanawe? Hintew kayyotanawe oonee? «Hinte ay malee?» giide hintena oochchanaw ek'kanawe oonee?» yaagee. 6 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinte taana aggeeddita; ha'i ha'ikka hinte guyye simmeeddita. Hewaa diraw, taani hinte bolla ta kushiya yeddaade hintena d'ayissaad; taani hintew k'arettaade daaburaad. 7 Taani untuntta he biittaa katamatuwaa penggiyaan laydaa akkaade ses'saad. Untunttu naanatuwaakka wod'a wurssaad; taani ta asaa d'ayissaad. Ayaw gooppe, untunttu barentu iita ogiyaappe simmennaan is's'eeddino. 8 Taani untunttu am'etuwaaw payduwaa abbaa shafiyaappekka darissaad. Taani gallassaa seetan untunttu wodallatuwaa wod'i d'ayissiyaawanta untunttu aayetuwa bolla ahaad. K'oppennaan de'shiina, mishuwaanne dagamaa taani untunttu bolla duge yeddaad. 9 Laappun naanatu hayk'keedda aata shemppuwa labbanaaddu. Izi gallassay k'ammeedda; Aa kawushshaaddunne yeellataaddu. Biro pas'a de'iyaa wantakka taani untunttu morkkatuwaaw sintsan mashshaan siifissaad. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. 10 Taw aayye ta aatee! Taana yelennaan aggaarkkiishsha! Taani biittaa ubbaan de'iyaa asaana walak'ettiyaanne baas'etiyaa asaa gidaaddi. Taani oossinne tal'abeykke, woy ooppenne tal'aade akkabeyikke; gidooppenne, Asay ubbay taana shek'kee. 11 Med'inaa Goday hawaadan yaageedda: «Tumuppe taani neena lo'obaw ashsha akkana. Tumuppe ne morkketuu metuwa wodenne waayiyaa wode new watiwatanaadan, taani ootsana. 12 «Won Asay birataa, huup'issa baggana yiyaa birataa woy naasiyaa mentsanaw danddayii? 13 Biittaa ubbaan hinte ootseedda nagaraa diraw, taani hinte ak'uwaa peeshshaa, c'oo bonk'kiyaawantoo immana. 14 Taani hintena hinte erenna biittan hinte morkketoo ayleyana; ayaw gooppe, ta hank'kuu miyaa tamma gidide, med'inaw ees's'ana» yaageedda. 15 Abeet Med'inaa Godaw, neeni eraasa. Taana hassayaade maadda; taana yederssiyaawantuu bolla ta haluwaa kessa. Neeni untunttoo danddayaade, taana wora yeggoppa. Taani ne diraw shek'ettiyaawaa k'oppa. 16 Abeet Med'inaa Godaw, Ubbaa Danddayiyaa S'oossaw, taani ne suntsan s'eesetteedda diraw, ne k'aalay taakko yiina maad. Taana pashikkiseeddanne ta wozanaa nashechcheedda. 17 C'oo pood'ummiyaawantuu c'uguwaan uttabeykke; untunttunna nashetabeykke. Neeni ne kushiya ta bolla wotseedda dirawunne taw yilotiide diraw, taani taarekka dumma uttaad. 18 Sakuu taappe duus'ennan is's'iyaa wenne ta madutsay pas'ennan is's'iyaa ayaasee? Neeni taw meliyaa shaafaadan, to'iyaa pultuwaadan, hanana hanayiyee? 19 Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni taakko simmooppe, taani zaaraadde neena akkana; taani taw ootsana. Hada yewuwaaw aggade, boncho k'aalaa s'alala odooppe, neeni ta doonaa gidanaassa. Hawantuu asatuu neekko simmana; shin neeni untunttukko simmakka. 20 Taani neena ha asaw naasiyaa giyaa birataana gimbbetteedda gimbbiyaa ootsana. Untunttu neenanna olettana; shin neena s'oonnikino. Ayaw gooppe, taani Med'inaa

Goday neena ashshanawunne wotsa akkanaw neenanna de'ay. 21 litatuwaa kushiyaappe taani neena ashshana; k'areti bayinnawantuppekka taani neena wozana» yaagee.

16 Med'inaa Godaa k'aalay, hawaadan yaagiidde, taakko yeedda; 2 «Neeni machchato akkoppa; mac'c'awaa attumawaakka ha sa'aan yeloppa. 3 Ha sa'aan yeletteedda mac'c'a naanatuunne attuma naanatu, untuntta yeletteedda aayetuunne aawotuu timbbiyaa taani Med'inaa Goday new hawaa oday. 4 Untunttu iita harggiyaan hayk'kana; untunttoo yeekettenna, woy untunttu moogettikino; untunttu anhay biittaa bollar pituwa mala gidanawaa. Untunttu mashshaanne koshan wurana; untunttu ashuu saluwaa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma gidanawaa» yaageedda. 5 Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Yeekko golliya geloppa; yeekkanaw woy k'arettanaw booppa. Ayaw gooppe, taani Med'inaa Goday ha asaa bollappe ta sarotetsaa, aggena ta siik'uwanne ta maarotaa digga kichchaad. 6 Woggaatuukka guutsatuukka ha biittan hayk'kana; untunttu moogettikino. Ay asayenne untunttoo yeekkena; ay asayenne untunttoo gom'orena woy huup'iyaa meedissiide kayyotenna. 7 Yeekkiyaa asaw haatsaa ushshaw afiide, k'umaa aanaa ittippe miiddinne ushiide, kayyuwaa baletsiyaawe ittuunne de'enna. Haray atto aata woy aawuu hayk'keedda uraakka baletsiyaabay baawa. 8 «Gibiray de'iyaa golliyaakka geloppa; maanawunne ushanaw untunttunna ittippe uttoppa. 9 Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaa oday. Be'a, taani nashshechchaanne ilissaa kooshshaa, machchato bullachchiyaawaanne bullachchetiyaan kooshshaa ha sa'aappe diggana. Hewaa Asay bare laytsan bare ayifiyaan be'ana. 10 «Neeni ha k'aalaa ubbaa ha asaw odiyaa wode, untunttu neena, Med'inaa Goday ayaw hawaa mala wolk'kaama iitabaa nu bolla awaayeedde? Nuuni ayaa bayzeedde? Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, «nuuni ootseedda nagaray ayee?» yaagana. 11 He wode neeni untunttoo yaaga; < «Taani Med'inaa Goday hawaa ootseeddawe kase hinte aawotuu taana aggeeda diraassa, untunttu hara s'oossatuwa kaalleedda diraassa, untunttoo ootseeddanne goyinneedda diraassa, taana aggeeddanne ta higgiyaa naagennan is's'eedda diraassanne 12 hinte kase hinte aawotuwaappekka aad'd'i itteedda diraassa. Be'ite, hinte huup'iyaa huup'iyaa hinte iita wozanaa muumetetsaa kaalleeddita; taw azazettenan is's'eeddita. 13 Hewaa diraw, taani hintena ha biittaappe dentsaade, hinte woy hinte aawotuu erenna biittaa olana. Yaan hinte hara s'oossatoo gallassinne k'amma haggaazana. Mulekka hintew k'arettikke» yaagee; yaaga» yaageedda. 14 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; < «Israa'eeliyaa asaa Gibs'e biittaappe kesseedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'enna wodii yaana. 15 «Israa'eeliyaa asaa huup'issa bagga biittaappenne untunttu 1 laaleedda biittatuwa ubbaappe zaariide aheedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'kana. Ayaw gooppe, taani untunttu kase untunttu aawaatoo immeedda buzo biittaa zaaraadde ahana» yaagee. 16 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani moliyaa oyk'k'inaa daro asatoo kiittay; untunttu untuntta oyk'kana. Hewaappe guyyiyaan, taani daro shankkanchatoo kiittana; shankkanchatuu deriyaa ubbaappe, zooziyaa ubbaappenne shuchchaa kooppotuwaappe untuntta shankkatiide kessana. 17 Ayaw gooppe, taani untunttu ogiyaa ubbaa be'ay. Untunttu taappe k'osettibeykino; untunttu nagaraykka ta ayifiyaappe

geemmibeenna. **18** Taani untunttu iitatetsaanne untunttu nagaraa diraw untunttoo laa'u kushiya zaarana. Ayaw gooppe, untunttu barentu is's'etteedda eek'atuwaan, he anhaa malatiyaawantun ta biittaa tunisseeeddinonne barentu sheneyiyaa misiletuwaan ta laataa kuntseeddino» yaagee. **19** Abeet Med'inaa Godaw, ta wolk'kaw, ta wolk'kaama miis'aw, metuuaa gallassan taani bak'ata atiyyaa sa'aw, kawutetsatuu sa'aa gas'aappe neekko yaana. Yiide hawaadan yaagana; «Nu aawotuu patsennanne maaddenna worddo s'oossatuwaa s'alala laatteeddino. **20** Won Asay barew s'oossatuwaa med'd'anaw danddayiyye? Danddayenna! I med'd'inttokka untunttu tumu s'oossatuwaa gidikkinol» yaagana. **21** S'oossay hawaadan yaagee; «Hewaa diraw, taani untuntta erissana. Itti gedenne ta wolk'kaanne ta minotetsaa untuntta erissana; yaatooppe untunttu ta suntsay Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana» yaagee.

17 S'oossay hawaadan yaagee; «Yihudaa nagaray birataa biiriyan sa'afetteedda; untunttu wozanaa bollanne untunttu yarshshiyaasan de'iyaa kac'iyaa bolla almaaaziyaay giyaa shuchchaa s'eeran k'aac'ettiide sa'afetteedda. **2** Untunttu naanatuu irs's'a mitsaa ubbaa garssan, d'ok'ka zoozetuuaa bollaninne biittan de'iyaa deretuuaa bollan, giigiseedda yarshshiya sa'atuwaan Asheero giyaa s'oossatiw esseedda misiliyay goynniino. **3** Hintte biittaa ubbaa bollan ootseedda nagaraa ac'oo c'iga ootsaade, hintte miishshaanne hintte ak'otuuaa ubbaa taani hintte morkketoo immana. **4** Taani hinttana laatisseedda biittaaappe hintte baana; taani hinttana hintte erenna biittan hintte morkketoo ayileyana. Ayaw gooppe, hintte ta hank'kuwaa oysetseeddita; I med'inaw ees's'ana» yaagee. **5** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asan, hayk'kiyaa asaa wolk'kan ammanettiyaawenne bare wozana Med'inaa Godaappe wora zaariyaawe shek'etteeddawaa. **6** He Asay bazuwaan doleedda suuppa mitsaa mala. Keekabay yiyaa wode be'enna. I bazuwaan, mela sa'aan, Asay de'enna mas'ine biittan de'ana. **7** «Med'inaa Godaan ammanettiyaay asay, I ammanettiyaawe S'oossaa gidiyaa Asay anijetteedawaa. **8** I haatsaa matan tokettiide, bare s'ap'uwaa goggiyaa haatsaw yeddeedda mitsaa mala. Awa suulookka I yayyena. Ayaw gooppe, he mitsaa haytsay irs's'i irs's'aashin de'ee. Iray bukkenna laysankka hirggenna; ayifiyaa ayifiyaawaakka k'ans's'enna. **9** «Asaa wozanay ubbaaappe aad'd'i c'immiyaawaanne loytsi iita. Aa ooni eranaw danddayi? **10** Med'inaa Goday asaw ubbaw Aa ogiyaadaaninne Aa oosuwaadan zaaranaw, asaa wozanaa biddayinne Aa kahaa paac'c'ay» yaagee. **11** S'illenna ogiyaanna duretiyaa Asay barewaa gidenna k'uuk'ulliyaa k'os'iyaa akkati mala. I bare laytsaa biro baggayiide, Aa aggiide d'ayana; wurssetsan I boozaa gidanawaa. **12** Nu Geeshsha Gollii koyiroppe doommiide, bonchcho kaatetuuaa araataadan, d'ok'ka deriyaa huup'iyaan beettee. **13** Abeet Med'inaa Godaw, Israa'eelii hidootan naagiyaawoo, neena aggeeda ubbatuu yeellatana. Neena aggiide wora biyaawantuu, neena Med'inaa Godaa, de'uwaa haatsaa pultuwaa aggeeda diraw, untunttu baana bolla sa'afetana. **14** Abeet Med'inaa Godaw, taana patsa; taani pas'ana. Taana ashsha; taani attana. Ayaw gooppe, neeni taani galatiyaawaa. **15** Asatuu taana, «Med'inaa Goday nuuna naasseedda naasii hak'an de'ii? Ane polo!» yaagiino. **16** Hentsaanchchaa gidaadde New ootsiyaawaa aggabeykke; untunttu metootana gallassaa

taani amottabeykke. Ta doonaappe keseedda k'aalaa neeni eraasa. **17** Taana dagantsoppa. Neeni metuuaa gallassi taw bak'ata atiyyaa sa'aa. **18** Taana yederssiyaawanta yeellaya; shin taana yeellayoppa. Untuntta dagantsa; shin taana dagantsoppa. Untunttu bolla meto gallassaa ayaa; untunttu laa'u kushiyaa muruuaa mura. **19** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Ba, Yihudaa kaatetuu katamaa geliyaanne kesiyaa Asay geliyaa penggiyaaninne hara Yersaalame penggetuuaa ubbaan baade ek'ka. **20** Untunttu hawaadan yaaga; «Hinttenoo Yihudaa kaatetoo, hinttenoo Yihudaa asatoo, hinttenoo Yersaalame asatoo, hinttenoo ha penggetuwaanna geliyaa asatoo, ubbaykka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **21** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sambbata gallassan tookuuaa tookenna malanne ayaanne tookkiide, Yersaalame penggiyaanna gelenna mala, hintte naagettite! **22** Sambbata gallassan hintte golliyaappe tookuuaa tookkiide kessoppite, woy ay oosuwaanne ootsoppite. Kase hintte aawotuuaa taani azazeeddawadaan, Sambbata gallassaa dummayiide bonchchite. **23** Gidooppenne, untunttu sisibeykkino; barenttu haytsaakka taakko yeggibeykkino. Untunttu sisennaaninne taappe tamaarennaan is's'eeddino. **24** « < «Shin hintte taani Med'inaa Goday odiyaawaa sisoope, Sambbata gallassan ay tookuwaanne tookkiide, ha katamaa penggetuwaanna gelennaan aggooppe, Sambbata gallassaa dummayiide, an ay oosuwaanne ootsennan bonchchooppe, **25** Daawita kaatetuuaa araatan utiyyaa kaatetuu barenttu mooddiyaawantunna paratuwaanne paraa gaaretuuaa toggiide, he penggetuwaanna gelana. Untunttu Yihudaa asaananne Yersaalame kataman de'iyaa asana gelana; ha katamay med'inaw Asay de'iyaa katamaa gidanawaa. **26** « < «Asay s'uuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshuuaa, katsaa yarshshuuaa, is'aanaanne galataa yarshshuuaa akkiide, Yihudaa katamatuwaappe, Yersaalame yuushshuwaan de'iyaa mootsatuwaappe, Biiniyaama biittaaappe, gad'aappe, gezziyaappenne Neegeebappe Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa yaana. **27** « < «Shin hintte Sambbata gallassatuuaa dummayiide bonchchanaadaaninne Sambbata gallassatuwaan tookuuaa tookkiide, Yersaalame penggetuwaanna gelennaadan, taani odeeddawaa sisennan is's'ooppe, taani he penggetuwaan tamaa oytana. Yersaalame kaatiyaa gollatuuaa maana. He tamay to'enna» yaagee» yaaga» yaageedda.

18 Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda k'aalay hawaa; **2** «Dendda; urk'kaa med'd'iyaa bitaniyaa golle ba. Yaan taani neena ta k'aalaa sissana» yaageedda. **3** Taani duge urk'kaa med'd'iyaa bitaniyaa golle baade, I bare med'd'iyaa yinggiyaawaan urk'kaa med'd'iyawaa be'aad. **4** I med'd'ishina, miishshay Aa kushiyan bayeedda. I he urk'kaa zaariide munak'kiide, barena lo'iyaa hara miishshaa kessiide med'd'eedda. **5** He wodiyaan Med'inaa Godaa k'aalay, hawaadan yaagiidde, taakko yeedda; **6** «Israa'eeliyaa asatoo, ha urk'kaa med'd'iyaa bitanii ootsiyaawaadan, taani hinttana ootsanaw danddaykitaa? Yaagee Med'inaa Goday. Israa'eeliyaa asatoo, be'ite; urk'ay barena med'd'iyawaa kushiyan de'iyawaadan, hinttekkata kushiyan de'iita. **7** Ay wode gidooppenne, taani itti biittaaabaa woy itti kawutetsaabaa, «Taani hinttana d'ok'ollana, yooddananne d'ayissana: gaade odina, **8** he taani odeedda kawutetsay bare iitatetsaappe aggiide simmooppe, taani untunttu bolla ahana geedda iitabaa

ahenan agga bashana. **9** K'ay ay wode gidooppenne, taani itti biittaabaa woy itti kawutetsaabaa, Taani hinttena kees's'ananne tokkana gaade odina, **10** he kawutetsay taani odiyaawaa sisennan is's'ooppe ta sintsan iitabaa ootsooppe, taani ootsana geedda lo'obaa ootsennan aggaashana. **11** «Hewaa diraw, ha'i Yihudaa asatoonne Yerusaalamen de'iyaa wanttu hawaadan yaaga; Med'inaa Goday yaagee; Be'ite, taani hintte bolla iitabaa med'd'ayenne halchchaad. Hintte ubbaykka hintte iita ogiyyaappe simmite; hintte ogiyyanne hintte oosuwa laammitte yaagee yaaga. **12** Shin untunttu, «Hewe ayinne maaddenna! Nuuni nu halchcheeddawaadan hanana; nuuni huup'iyaa huup'iyaa nu iita wozanaa muumetetsaadan ootsana» yaagana» yaageedda. **13** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawaa malabaa sisi eritee? yaagiide ane kawutetsatuwaa gidon la'll'ite. Wodoratta Israa'eeliyaa loytsi sheneyiyaawaa ootsaaddu. **14** I barew, Liibaanoosa deriyaa bollan de'iyaa shachchay, zaallaa s'eeraappe d'ayi erii? He deriyaappe goggiyaa irs's'a haatsay meli erii? **15** Shin ta asatuu taana dogeeddino; untunttu patsenna s'oossatoo is'aanaa c'uwayiino. Barenttu ogiyyaappe, barenttu beni loossuwaappe d'ubetteeddino; untunttu ogiyyaa aggiide, gas'aana beeddino. **16** Untunttu barenttu biittaa dagantsiyaabaanne, med'inaw kad'etteeddawaa kesseeddino. Yaana aad'd'iyaa ooninne sheneteenne bare huup'iyaa k'aatsee. **17** Away wulliyaa bagga c'arkkuwaadan, taani untunttu untunttu morkkatuwa sintsan laalana. Untunttu metuwa gallassi taani untunttoo zokkiyaa zaaranaappe attina, ta som'uwa haasayikke» yaagee. **18** Asatuu hawaadan yaageeddino; «Haa yiite; ane Ermaasa bolla mak'etteetto. Ayaw gooppe, k'eesatuu tamaarissiyaa higgii, aad'd'eeda eranchchatu immiyaa zorii, timbbitiyaa odiyaawanttu odiyaa k'aalay d'ayenna. Haa yiite; ane Aa nu ins's'arssan p'iroyyte. I odiyaa k'aalaa sisennan aggeeto» yaageeddino. **19** Abeet Med'inaa Godaw, ta odiyaawaa sisa; ta morkketuu ta bolla haasayiyaawaa hayzza. **20** Lo'o ootseedda asaw iitaa zaarii? Shin untunttu taw ollaa bookkiino. Taani ne hank'k'uu untunttuppe simmana mala, untunttu diraw lo'obaa haasayanaw ne sintsan ek'keeddawaa k'oppa. **21** Hewaa diraw, untunttu naanatuwaa koshaw aatsaade imma; untunttakka mashshaw aatsaade imma. Untunttu mac'c'a asatuukka na'ay bayinnawantanne am'e gidino. Untunttu attuma asatuukka wod'iyaa harggiyaan gakketino; untunttu wodallatuukka olan siifettino. **22** Untunttu k'oppennaan neeni untunttu bolla bonk'k'iyaa wantta yeddina, untunttu goliyaan waasuu keso. Ayaw gooppe, untunttu taana kunddisanaw ollaa bookkeeddino; ta gediyaawukka p'iriyaa wotseeddino. **23** Shin abeet Med'inaa Godaw, untunttu taana wod'anaw mak'etteeddawaa ubbaa neeni eraasa. Neeni untunttu iitetsaa atto gooppa, woy untunttu nagaraa ne sintsappe k'uc'c'oppa. Untunttu ne sintsan s'oonettiide kunddino. Ne hank'k'uwaa wode neeni untuntta hawaadan ootsa.

19 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ba; urk'k'aa med'd'iyaa waappe baareetaa shamma. Neenanna amareedda gadiyaa c'imatuwaanne amareedda k'eesiyaa c'imatuwaa akkaade, **2** Kon'aa Me'uwa Penggiyaa giyaa penggiyaa lank'k'iyaa aad'd'aade, Hinnooma Zanggaaraa ba; yaan taani new odiyaa k'aalaa awaaya. **3** Hawaadan yaaga; «Hinttenoo Yihudaa kaatetoo, hinttenoo Yerusaalame katamaa asatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ubbaappe

Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Be'ite, sisiyaa ubbaw haytsaw iitiyaa palabaa ha biittaa bolla taani ahana. **4** Ayaw gooppe, asatuu taana aggeeddino; untunttu woy untunttu aawotuu, woy Yihudaa kaatetuu erenna hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayiide yarshshiyaawaan ha sa'aa tunisseeddino. Untunttu s'illo asatuwaa suutsaa ha sa'aan kuntseeddino. **5** K'ay taani untuntta azazabeenabaa, woy odabeennabaa, woy ta wozanaan k'oppabeennabaa ootseeddino; untunttu barenttu attuma naanatuwaa Ba'aalaw taman s'uuggiyaa yarshshuwaa ootside yarshshanaw, goyinniyaa d'ok'k'a sa'atuwaan yarshshiyaa sa'aa gimbbeeddino. **6** Hewaa diraw, ha sa'ay Toofeeta woy Hinnooma Zanggaaraa geetettiyaawe attide, Shukaa Zanggaaraa yaagetiide s'eegettana gallasatuu yiino yaagee Med'inaa Goday. **7** «<«Yihudaanne Yerusaalame asaa halchchuwa taani ha sa'aan polettenaadan ootsana. Untunttu barenttu morkkatuwa mashshaaninne barentta wod'anaw koyiyaawanttu kushiyan hayk'k'anaadan taani ootsana. Untunttu anhaa saluwa kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma ootsaade immana. **8** Ha katamaa bazuwaanne k'iliic'iyaa kessana. Hewaana aad'd'iyaa ubbay Aa bashshaan malaletide, Poora! yaagana. **9** Untunttu barenttu mac'c'a naanatuunne attuma naanatuwaa ashuwaa maanaadan taani ootsana. Untunttu wod'anaw koyiyaa morkketuu untunttu waayissiyaa waayiyaninne dooddiyaa doodan, untunttu ubbay ituu ituuwaa ashuwaa maana» yaagee» yaaga. **10** «Hewaappe guyyiyaan, neenanna ittippe beedda asatuwaa sintsan he baareetaa mentsa. **11** Untunttu hawaadan yaaga; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Zaariide koolina oyk'k'ennaadan ootside, itti Asay baareetaa mentsiyaawaadan, taani ha kawutetsaanne ha katamaa mentsereetsana. Asatuu anhaa moogiyaa sa'ay bayinna diraw, Toofeetan moogana. **12** Taani ha sa'aanne an de'iyaa asaa ootsanawe hawaa; taani Med'inaa Goday ha katamaa Toofeetadan ootsana. **13** Yerusaalame asaa golletuunne Yihudaa kaatetuwa golletuu, goliyaa bollan dembbayiide ootseeddino saluwa s'oolinttetoo is'aanaa c'uwayeeddanne hara s'oossatoo ushshaa yarshshuwaa gusseedda golletuu ubbay Toofeeta giyaa sa'aadan tuneeddawanta gidana» yaagee» yaaga» yaagee. **14** Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi Med'inaa Goday timbbitiyaa odanaw kiiteedda Toofeetappe simmiide yiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gidon de'iyaa dabaaban ek'keedda. Asaa ubbaw hawaadan yaageedda; **15** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Sisite, taani ha katamaa bollanne Aa heeraan de'iyaa mootsatuu ubbaa bolla ahana geedda iitabaa ubbaa untunttu bolla ahana hanay. Ayaw gooppe, untunttu morggii makkalaa gidide, taani odeeddabaa sisennan is's'eeddino» yaagee» yaageedda.

20 He wode Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan kaappuwaa gidiyaa, Imeera na'aa Paashihuura giyaa k'eesii, Ermaasi ha yewotuu timbbitiyaa odishin siseedda. **2** Paashihuuri timbbitiyaa odiyaa Ermaasa deshisseedda; K'ommo Biiniyaana Penggiyaa giyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa geliyaasan de'iyaa dutsaa lukuwaan k'ashisseedda. **3** Wontetsa gallassi Paashihuuri Ermaasa k'ashuwaappe bilina, Ermaasi aw hawaadan yaageedda; «Hachchippe doomina, Med'inaa Goday ne sintsaa Paashihuura yaagana; I ne sintsaa Yaan Haan Dagama

yaagana. **4** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani neena ne huup'yaawunne ne laggetuwaa ubbaw dagama kessana. Untuntuu neeni s'eellishshin, barentuu morkkatuwa mashshaan wurana. Yihudaa asaa ubbaa Baabloone kaatiyaa kushiyan aatsaade immanna. I untuntuu omoodiide, Baabloone afana; afiide yaan mashshaan untuntuu wod'ana. **5** Hewaadanikka, ha katamaa ak'uwaa peeshshaa ubbaa, ootsi kesseeddabaa ubbaa, durettsaa ubbaanne Yihudaa kaatetuwa mishshaa ubbaa taani untuntuu morkketoo aatsaade immanna. Untuntuu untuntuu bonk'ki oyk'kiide, Baabloone afana. **6** K'ay neeni Paashihuurikka ne son de'iyaa Asay ubbay omoodettiide, Baabloone baana. Neeni timbbitiyaa odeedda ne laggetuwaa ubbaannakka yaan hayk'kananne yaan moogettana yaagee» yaageedda. **7** Abeet Med'inaa Godaw, neeni taana c'immaada; taanikka c'imettaad. Neeni taappe minnaade, taana s'oonaaadda. Gallassaa kumentsaa taani Asay miic'ciyaawaa kesaad; ubbay taana k'iliic'ee. **8** Taani haasayiyaa wodiyaan ubbaan d'ok'k'issaade, «Makkalabayenne bashshay gakkedda» yaagaade waassay. Med'inaa Godaa k'aalay taw gallassaa kumentsan kad'iyaaanne k'iliic'uwaa aheedda. **9** Taani, «Taani S'oossaabaa dentaade haasayikke» woy, «Aa suntsan laa'ento odikke» gooppe, S'oossaa k'aalay ta mek'etsaa gidдон k'um'ettiide, ees'siyaa tamaa mala gidiide, ta wozanaan michchee. Taani gidдон oyk'kaade ashshana gaade daaburaad; shin te'anaw danddayabeykke. **10** Taani daro saasuketsaa sisaad; «Yaan haan dagamay de'ee! Ane Aa mootite! Nuunikka Aa mootoyte» yaagiino. Taw mata laggetuu ubbay ta kunddetsaa naagiide, «Ooni erii, nuuni Aa oyk'kana malanne nu haluwa kessana mala, I c'imettanaw danddayee» yaagiino. **11** Shin Med'inaa Goday yashissiyaa tooranchchaadan taananna de'ee. Hewaa diraw, taana yederssiyaawantuu d'ubettana; untuntuu taana s'oonikkino. Untuntuu giigenna diraw, untuntuu wolk'kaama yeellaa yeellatana. Untuntuu kawushshay mulekka dogettenna. **12** Abeet Ubbaappe Med'kaama Med'inaa Godaw, s'ilottuwaa paac'ciyaawoo, wozanaa kahaa be'iyawoo, neeni ta morkkatuwaa bollan ta haluwa kessaade taana bessa. Ayaw gooppe, taani ta mootuwaa new aatsaad. **13** Med'inaa Godaw Yes'site! Med'inaa Godaa galatite! Ayaw gooppe, I hiyyeesatuwaa iitatuwaa kushiyaappe ashshee. **14** Taani yeletteedda gallassay shek'etteeddawaa gido! Ta aata taana yeleeedda gallassay anijettoppo! **15** Ta aawoo, «New mishiraachcho; new attuma na'ay yeletteedda!» yaagi odiide, daro nashechcheedda bitaniikka shek'etteeddawaa gido! **16** He bitanii Med'inaa Goday k'arettennaan aatsi yeggiide d'ayisseedda katamatuwaadan hano. He bitanii wonna waasuwa, gallassaa seetan, «Olay gakkedda!» giyyaa oduwaa siso. **17** Ayaw gooppe, ta aata taw duuro gidana malanne I uluukka taana wogaa oyk'ki uttana mala, taana uluwaan wod'ibeenna. **18** Taani metuwaanne kayyuwaa be'anawunne laysaa ubbaa yeellatade wurssanaw, ayaw ta aatti uluwaappe kesaadditaashsha?

21 Kaatii Sedek'iyaasi Malkkiyaa na'aa Paashihuuranne Ma'iseeya na'aa keesiyaa Soofonaasa ha ooshaa oochchana mala, Med'inaa Goday Ermaasakko kiiteedda. **2** Untuntuu, «Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori bare olanchchatuwaanna ha katamaa yuuyi aad'diide dooddeedda diraw, ane nuw Med'inaa Godaa oochcha. Ooni erii, Med'inaa Goday beniwaadan, malalissiyaa oosuwa nu diraw ootsiide,

Aa guyye zaaranentonne» yaageeddino. **3** Ermaasi untuntuu zaariide, hawaadan yaageedda; «Biide Sedek'iyaasaw yaagite; **4** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Neeni Baabloone kaatiyaanne gimbiyyaappe karena ne katamaa dooddiyaa Aa olanchchatuwaanna oletiyaa, ne kushiyan de'iyaa olaa miishshaa taani guyye ne bolla zaarana. K'ay untuntuu ubbaakka ha katamatiw gidдо gelissana. **5** Taani ta huup'yaan yeddeedda kushiyan, wolk'kaama k'esiyaan, yiluwaan, hank'kuwaanne wolk'kaama seeran neena olana. **6** Taani ha kataman de'iyaaawanta, asaakka mehiyaakka shoc'ana. Untuntuu iita harggiyaan wurana. **7** Hewaappe guyyiyaan, Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyyaasa, Aa oosanchchatuwaanne iita harggiyaappe, mashshaappenne koshaappe palaheedda, ha katamaa asaa ubbaa, Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oorawunne untuntuu wod'anaw koyiyaa morkketoo taani Med'inaa Goday aatsaade immanna. I untuntuu k'ara mashshaan siifana. I untuntuu k'arettenna, woy saaliide aggena, woy maarena» yaagee yaagite» yaageedda. **8** Med'inaa Goday Ermaasa, «Gujaadekka asaw hawaadan yaagaade oda; S'oossay hawaadan yaagee; <Be'ite, taani hintte sintsan de'uwaa ogiyaanne hayk'kuwaa ogiyaa wotsaad. **9** Ha katamaa gidдон takkiyaa Asay ooninne mashshaan, koshan woy iita harggiyaan hayk'kana. Shin katamaappe kesiide biide, katamaa dooddiide oyk'keedda Baabloonetoo bare kushiya immiyaa Asay ooninne pas'a attanawaa; he uray bare shemppuwaa s'alala ashshana. **10** Ayaw gooppe, taani ha katamaw keekanaw gidennaan iitanaw ta k'ofaa k'achchaad. Baabloone kaatiyaw Aa aatsaade immanna; ikka ha katamaa taman s'uuggana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaadi yaagee» yaaga. **11** K'ayikka Yihudaa kaatiyaa golliyyaa asaw hawaadan yaaga; Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **12** Hinttenoo, Daawita zaretoo, Med'inaa Goday hinttana hawaadan yaagee; «Wonttina wonttina suure pirdite; bonk'k'etteeddawanta uk'kunniyaawantuu kushiyaappe ashshite. Hewe d'ayoooppe, hintte iita oosuwa gaasuwaan ta hank'kuu tamaadan ees'si kesana; ooninne Aa toyissenna yaagee yaaga» yaageedda. **13** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, Yerusaalame, neeni demban de'iyaa zaallaadan, zanggaaraappe pude d'ok'ku gaade beettaasa; shin taani neenanna olettana. Neeni, <Ooninne ta bolla s'alenna woy ta de'iyasaa gelenna» yaagaasa; **14** shin taani Med'inaa Goday neena ne oosuwaadan murana. Taani ne kaate golliyaan tamaa oysana; ne yuushshuwaan de'iyawaa ubbaa mi d'ayissana» yaagee.

22 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ba; duge Yihudaa kaatiyaa golle baade, yan ha k'aalaa oda. **2** <Neenoo Yihudaa kaatiyaw, Daawita kawutetsaa araatan uttiyaawoo, neenikka ne k'oomatuuikka ha penggiyaanna geliyaa ne Asay ubbaykka Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Suure pirdaanne s'illobaa ootsite. Bonk'k'etteeddawanta uk'kunniyaawantuu kushiyaappe ashshite. Betetuwa bolla, aawuu bayinna naanatuwaa bollanne asinatuu hayk'keedda mac'c'a asatuwaa bolla geniyaabaa woy makkalabaa ootsoppite. K'ay s'illo asaa suutsaa ha sa'aan gussoppite. **4** Hintte taani geeddawaadan tumu azazettooppe, Daawita kawutetsaa araatan uttiyaa kaatetuu paraanne paraa gaariyaa toggiide, barentuu oosanchchatuwaanne barentu asanaa ha kaatiyaa golliyya penggetuwaanna gelana. **5** Shin hintte azazettenan is'sooppe,

ha kaatiyaa Gollii ona gidana yaagaade taani Med'inaa Goday ta huup'yaan c'aak'k'ay» yaagee» yaaga» yaagee. **6** Med'inaa Goday Yihudaa kaatiyaa golliyaabaa hawaadan yaagee; «Neeni taw Gala'aade biittaanne Liibaanoosa asaa s'eeraa mala gidooppekka, taani neena bazuuwaanne Asay de'enna katamaa ootsana. **7** Taani neena kolyaawantta huup'yaan huup'yaan olaa miishshaa oysaade, new kiitana. Untuntu zigaappe masetteedda ne tuuk'etuwaaw k'ans's'ereetsiide, taman olana. **8** «C'ora kawutetsaappe Asay he katamaa lank'k'yaana aad'd'ana. Ittuu ituuwaa, «Med'inaa Goday ayaw ha wolk'k'aama katamaa hawaadan ootseede?» yaagiide oochchana. **9** Untuntu, «Untuntu Med'inaa Godaa barenttu S'oossaanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa aggeeda gishshaassanne hara s'oossatto goyinneeddanne ootseedda gishshaassa» yaagana» yaagee. **10** Hayk'keedda Kaatiyaa Iyoosiyaasaw yeekkoppite woy kayyottoppite. Hewaa aggiide, omoodettiide beedda Shaalumaw seelettiide yeekkite. Ayaw gooppe, I ubbakka guyye simmenna; bare yeletteedda biittaa laa'entso be'enna. **11** Bare aawuwaaw diraw Yihudaan kaatetiide de'iiddi, ha sa'aappe beedda Iyoosiyaasa na'aa Shaalumabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «I ubbakka guyye simmenna. **12** I omoodettiide beedda biittan hayk'k'ana. Ubbakka ha biittaa be'enna» yaagee. **13** Bare golliyaa naak'uwaaan kees's'iyaaawoo, s'illo gidenna ogiyaan pook'iyaa bolla pook'iyaa gujiyaawoo, bare gadiyaa asaw ayinne immennaaninne wolk'k'aa gatiyaa c'iggenan oosissiyaawoo, aw aayye! **14** I, «Taani taw aakko pook'iyaaana de'iyaa wolk'k'aama golliyaa kees's'ana» yaagee. Bare golliyaw wolk'k'aama maskkootetuwaaw; kessiide zigaa masetsan bollaa kammaide, zo'o k'alamiyaa okkee. **15** Barew neeni daro zigan kees's'eeddawe neena lo'o kaatiyaa kessee gaade k'oppaadii? Ne aawuwaaw Iyoosiyaasaw miyaawenne ushiyaawe d'ayeede? I suure pirdaanne s'illobaa ootseedda. Hewaa diraw, aw ubbabaykka injieteedda. **16** I hiyyeesattoonne metootanchchatoo suure pirdiyaa diraw, aw ubbabaykka haneedda. Med'inaa Godaa eree yaagiyaawe hawaa. **17** Shin harabaa aggiide, ne ayiifinne ne wozanay jaamiyaawe ne go'aa demmanaassanne s'illo suutsaa gussanaassa, asaa naak'k'anaassanne uk'k'unnanaassa. **18** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Iyoosiyaasa na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Iyo'ak'eemabaa hawaadan yaagee; «I hayk'k'iyaa wode untuntu aw, «Aayye! Aayye! Ta ishaw!» yaagiide yeekkikkino. K'ay, «Ta godaw, aayye! Ta kaatiyaw, aayye!» yaagiide zilaalikkino. **19** Aa mooguukka hariyaa mooguwaaw mala gidanawaa. Aa anhay gooshettiide, Yersaalame penggetuwaappe ya baggan olettana» yaagee. **20** S'oossay Yersaalamebaa hawaadan yaagee; «Ba; pude Liibaanoosa baade, yaan waassa. Baasaane biittan waasuwaaw s'ulisa. Abaarima Deriyaankka waassa. Ayaw gooppe, olaw neenana zuppetyaawanttu ubbay s'oonetteeddino. **21** Neeni sarro de'ishiina, taani new odaad; shin neeni, «Taani iisikko: yaagaadka. Ne yalagatetsaadeppa doommiidekka ne hanuu hawaa; neeni taw azazettenan is's'aadda. **22** Ne hentsanchatuwaaw ubbaa c'arkkuu afana; olaw neenana zuppetyaawanttukka omoodettiide baana. He wode ne iitatetsaa ubbaa diraw, yeellatananne kawushshana. **23** Hintennoo, Liibaanoosa zigan kees'etteedda golliyaan de'iyaaawanttoo, oysay oyk'keedda mac'c'a mishiratiwaaw mala un'uu hintte bolla puttu ginto, waan oolandditeeshsha!» yaagee. **24** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta de'uu ero! Neeni Iyo'ak'eema na'ay, Yihudaa Kaatii Yo'aakiini, ta

ushechcha kushiyan de'iyaa ta attamiyaa migiduwaaw gidintokka ta neena kessa yeggana. **25** Neena wod'anaw koyiyaawanttoo, neeni yayjiyaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadana's'oorawunne Aa olanchchatoo taani neena aatsaade immana. **26** Taani neenakka neena yeleeedda ne aatokka hintte yeletaa biittaa gidenna hara biittaw olana; hintte laa'uuukka yaan hayk'k'ana. **27** Hintte simmanaw laamotiyyaa biittaa ubbakka simmikkita» yaagee. **28** Barew ha bitanii Yo'aakiini, kad'eeddanne me'eedda baareete? I ooninne koyenna miishshee? Ayaw inne Aa naanatuw yederssetiide, barenttu erenna biittan oletiide atteeddino? **29** Hanne biittatee, biittatee, biittatee! Med'inaa Godaa k'aalaa sisa! **30** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha bitaniyaa, «Na'ay bayinna asaa, bare laysaa ubbaan de'uu injietenna asaa» gaade s'aafa. Ayaw gooppe, Aa zeretsaappe ittoonne injietenna; Daawita kawutetsaa araatan uttiyaawe woy Yihudaan kaatetiyaawe untuntutupe ittuunne de'enna» yaagee.

23 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta hentsaa gaden de'iyaa dorssatuwaaw bayzziyaanne laaliyaa hentsanchchatoo aayye ana!» yaagee. **2** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay bare asaa heemmiyaa hentsanchchatuwaabaa hawaadan yaagee; «Hintte ta dorssatuwaaw laaliide, wora yedersseeddita. Hintte untuntu s'omoosibeenna diraw, taani hintte ootseedda iitatetsaw ubbaw hinttena muruwaan s'omoosana yaagee Med'inaa Goday. **3** Hewaappe gujiyaan, ta wudiyaappe atteedawantta kase laaleedda biittaa ubbaappe taani ta huup'yaan shiishshana. Untuntu guyye untuntu hentsaa gadiyaa zaarana. Untuntukka hawaan yelettiide c'orattana. **4** Taani untuntu loysi heemmiyaa hentsanchchatuwaaw untunttoo wotsana. Untuntu laa'entso yayyikkinonne dagammikkino; untuntutupe ittuunne bayenna. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **5** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Daawitew s'illo aac'aa dentsana gallassatu yaana. I kaatiyaadan kawutananne aad'd'eeda eratetsan moodana; biittan I suurebaanne s'illobaa ootsana. **6** I kaatetiyaan laysan Yihuday attana; Israa'eeliikka saro de'ana. I s'eestetana suntsay Med'inaa Godaa, nu S'illoetsaa geetettana» yaagee. **7** Hewaa diraw, S'oossay hawaadan yaagee; «Asay, «Israa'eeliyaa asaa Gibs'e biittaappe kessiide aheedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'k'iyaaawaa aggana. **8** Shin, «Israa'eeliyaa zeretsaa huup'issa bagga biittaappenne I laaleedda biittatuwaaw ubbaappe aheedda Med'inaa Goday ero» yaagiide c'aak'k'ana gallassatu yaana. Hewaappe gujiyaan untuntu barenttu buzo biittan de'ana» yaagee. **9** Timbbitiyaa odiyaawantubaa taani k'oppiyaa wode, ta wozanay kayyuwaan me'ee; ta mek'etsatu ubbaykka kokkoriino. Med'inaa Godaa dirawunne Aa geeshsha k'aalaa diraw, taani matsotteedda asaa mala, woyniyaa eessay wolk'k'aa diggeedda asaa mala gidaaddi. **10** Ayaw gooppe, biittay sharmus'atuwaan kumeedda. Shek'k'aa diraw, biittay yeekkee; bazzo hentsaa gadetuukka meleeddino. Timbbitiyaa odiyaawanttu iita ogiyaa hamettiino; barenttu wolk'k'aakka likke gidennasan go'ettiino. **11** Med'inaa Goday, «Timbbitiyaa odiyaawenne k'eesinne laa'uuukka tuneeddino; haray attina, ta Geeshsha Golliyaankka untuntu iitatetsaa taani demmaad» yaagee. **12** K'aykka Med'inaa Goday, «Hewaa diraw, untuntu ogii halis's'ana; untuntu d'umaw laagettiide, an kunddana. Untuntu k'as's'ayetiyyaa laytsi taani untuntu bollaani itaabaa ahana» yaagee. **13** K'aykka

I hawaadan yaagee; «Samaariyaan de'iyaa timbbitiyaa odiyaawantu gidдон sheneyiyaawaa be'aad. Untuntuu Ba'ala suntsan timbbitiyaa odiinonni ta asaa Israa'eeliyaa wora kaaletsiino. **14** K'ay Yerusaalamen de'iyaa timbbitiyaa odiyaawantu gidдонka dagantsiyaabaa be'aad. Untuntuu sharmus'iononne worddotiidde hamettino. Oninne bare iita oosuwaappe simmennaadan, untuntuu iitaa ootsiyaawantta gede mintsetsiino. Untuntuu ubbaykka taw Soodooma mala; Yerusaalame asaykka Gamoora mala» yaagee. **15** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaawantubaa hawaadan yaagee; «Yerusaalamen de'iyaa timbbitiyaa odiyaawantuppe tunabay kesiide, biittaa ubbaan laaletteedda diraw, taani untuntta c'ammiyaa k'umaa mizana; taani untuntta wod'iyaa haatsaa ushshana» yaagee. **16** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Timbbitiyaa odiyaawantuu odiyaaabaa sisoppite. Untuntuu hanennabaa, hanana giide, wordduwaa odiino. Med'inaa Goday bare doonaappe odina gidennaan, untuntuu bareppe k'oppi akkiide, sas'aa odiino. **17** Taana kad'iyaawantta untunttu, «Med'inaa Goday, hintte saro de'ana» yaagee yaagiino. K'ay barenttu wozanaa muumetetsaa kaaletsiyaawantta ubbaa untunttu, «Hintte bolla ayaa itabayenne yeenna» yaagiino» yaagee. **18** Shin be'anaw woy Aa k'aalaa sisanaw Med'inaa Goday zoriyaasan untuntuppe onninne ek'k'ibeenna. Aa k'aalaa hayzeeddawe woy siseeddawe onninne baawa. **19** Med'inaa Godaa gotii, aatsi yeggiyaa beetay hank'k'uu hawesho keseedda! I iita asatuwaa huup'iyaaan ek'k'ana. **20** Aa wozanaa k'ofaa ootsiide polennan de'iiddi, Med'inaa Godaa hank'k'uu simmenna. Wurssetsa gallassatuwaan hawaa hintte akeekana. **21** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani timbbitiyaa odiyaawantta kiitabayekke; shin untunttu wos's'iino. Taani untunttoo odabayekke; shin untunttu timbbitiyaa odiino. **22** Untunttu taani zoriyaasan ek'keeddawaa gidinto, ta k'aalaa ta asaw odana shin! Untunttu untunttu iita ogiyaappenne untunttu iita oosuwaappe zaarana shin!» yaagee. **23** K'aykka Med'inaa Goday, «Taani mata s'alala S'oossee? Haako san S'oossaa gidikkitaa? **24** Taani be'ennaadan, geema sa'aan barena k'osanaw Asay danddayii? Saluwaaninne sa'aan kumeeddawe taana Med'inaa Godaa gidikkitaa?» yaagee Med'inaa Goday. **25** S'oossay hawaadan yaagee; «Ta suntsan wordduwaa timbbitiyaa odiyaawantuu giyaawaa sisaad. Untunttu, «Taani akumetaad; taani akumetaad!» yaagiino. **26** Ha yewuu bare wozana c'imuwaa timbbitiyaa odiyaa worddo nabetuwwaa wozanaan awude gakkanaw gam'annee? **27** Untunttu aawotuu Ba'aala giyaa eek'aa gaasuwaan ta suntsaa dogeeddawaadan, untunttu ittuu ittoo odiyaa akumuwaan ta Asay ta suntsaa doganaadan ootsanaw k'oppiino. **28** Akumuwwaa akumetiide timbbitiyaa odiyaaawe bare akumuwwaa odo. Shin ta k'aalaa siseeddawe he k'aalaa ashshenan gujjennan odo. Dalayenne zarggay hak'an gakketi? yaagee Med'inaa Goday. **29** Ta k'aalaa tamaa mala gidennee? Zaallaa mentsereetsiyaa madooshaa mala gidennee?» yaagee Med'inaa Goday. **30** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hewaa diraw, taani ta k'aalaa ittuu ittuwaappe wuu'iyaa timbbitiyaa odiyaawantuu bolla de'ay. **31** Hewaadankka, barenttu ins's'arssan haasayidde, Med'inaa Goday yaagee yaagiyyaa timbbitiyaa odiyaawantuu bolla de'ay yaagee Med'inaa Goday. **32** Taani Med'inaa Goday hawaa oday! Wordduwaa akumetiide, timbbitiyaa odiyaawantuu bolla taani gidana. Untunttu he akumuwwaa odiide, barenttu wordduwaaninne

barenttu c'ee'k'uwaaan ta asaa wora kaaletsiino. Taani untuntta kiitabayekke woy, odite gabeykke. Untunttu ha asaa ayinne maaddikkino. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **33** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Ermaasaa, ha asaappe ittuu, woy timbbitiyaa odiyaaawe, woy keesii, «Med'inaa Godaa kiitay ayee?» giide oochchooppe, neeni untuntta, «Med'inaa Godaa kiitay hinttena; hewaa diraw, ta hinttena agga bashana» yaagee yaaga. **34** Timbbitiyaa odiyaaawe, woy keesii, woy asaappe ittuu, «Hawe Med'inaa Godaa kiitaa» yaagiide haasayooppe, taani he bitaniyaanne Aa soo asaa murana. **35** Hewaa aggiide asay, «Med'inaa Goday waageeddee?» woy, «Med'inaa Goday odeeddabay ayee?» yaagiide bare laggetuwaanne bare dabbotuwwaa oochchanaw bessee. **36** Hewaa diraw, onninne, «Med'inaa Godaa kiitaa» yaagiide laa'entso haasayanaw bessena. Ayaw gooppe, aawuu doonaappe kesiyaa k'aalay aawoo kiitaa giide. Hewan de'uwaa S'oossaa, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa, nu S'oossaa k'aalaa hintte mirk'kiita. **37** «Neenikka timbbitiyaa odiyaaawantta, «Med'inaa Goday hinttena waageeddee? woy, Med'inaa Goday Ayaa odeeddee?» yaagaade oochchanaw bessee. **38** Shin hintte, «Hawe Med'inaa Godaa kiitaa» gooppe, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena, Hawe Med'inaa Godaa kiitaa gooppite» yaaginakka hintte, «Hawe Med'inaa Godaa kiitaa» geeddita. **39** Hewaa diraw, tumuwaappe taani hinttena dogana; hinttewunne hintte aawoo immeedda katamaa ta sintsappe wora olana. **40** Taani hintte bolla med'inaa kawushshaanne med'inaw dogettenna yeellaa ahana yaagee» yaageedda.

24 Iyo'ak'eema na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakiina Yihudaa mooddiyaawantunna, kushiyyaa oosuwwa hiillatuwaananne birataa k'os's'iyaawantuna Yerusaalameppe Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori omoodiide, Baabloone afa simmina, Med'inaa Goday taana sas'aa besseedda; taani Med'inaa Godaa Geeshsha golliyaw sintsa baggana balasiyaa teeraa oykeedda laa'u keeshshatuwwa be'aad. **2** Itti keeshshan koyiro teereeddawaa malatiyaa daro lo'o balasiyaa teeray de'ee. Laa'entso keeshshan k'ay maanaw giigenna daroppe iita balasiyaa teeray de'ee. **3** Med'inaa Goday taana, «Ermaasaa, hewe neeni be'iyaaawe ayee?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Balasiyaa teeraa be'ay. Lo'o teeray loytsi lo'a; iita teeray k'ay maanaw giigenna loytsi iita» yaagaade odaad. **4** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko yeedda; **5** «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Yihudaa biitaappe omooduwaan Baabloone biittaa yeddeedda asatuwaa, ha lo'o balasiyaa teeraadan lo'a gaana. **6** Taani keeka ayifiyaan untuntta s'eelana; k'ay taani untuntta zaaraadde ha biittaa ahana. Taani untuntta kees's'anappe attina kolikke. Taani untuntta tokkanaappe attina shoddikke. **7** Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu eranaadan, taani untunttoo wozanaa immana. Untunttu barenttu kumentsaa wozanaappe taakko simmanaw de'iyaa diraw, untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana» yaagee. **8** «K'ay Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyyaasa, Aa kaappatuwwa, ha biitaan atteeda Yerusaalame asaa atteeddawantanne Gibs'e biitaan de'iyaaawantta, maanaw giigenna he loytsi iita balasiyaa teeraadan iita gaana. **9** Laalaade yeddiyaa biittaa ubbaan taani untuntta ha sa'aa kawutetsatuwaan untuntta be'iyaa ubbaw dagamaanne shek'aa, boriyaanne leemisiwaa, k'iliic'uwaaanne

bohetteeddawaa ootsana. **10** Taani untunttoon ne untuntu mayzza aawaatoo immeedda biittaaappe untuntu ubbaanna d'ayana gakkanaw, mashshaa, koshaanne iita harggiyaa untuntu bolla yeddana yaagee» yaageedda.

25 Iyoosiyaasa na'ay, Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateedda oyddentso laysan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori kaateedda koyiro laysan, Yihudaa asaa ubbaa s'eelliyaaawanne Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa. **2** Timbibiyyaa odiyaa Ermaasi Yihudaa asaa ubbawunne Yerusalaamen de'iyaa ubbatoo hawaadan yaageedda; **3** «Amoos'a na'ay, Yihudaa Kaatii Iyoosiyaasi kaateedda tammanne heezzentso laysaappe doommiide, hachchi gakkanaw, laatanne heezzu laysaa Med'inaa Godaa k'aalay taakko yeedda. Taanikka zaara zaaraadde hintew odaad; shin hinte sisennan is's'eeddita. **4** «Med'inaa Goday bare k'oomatuuwaa, timbibiyyaa odiyaaawantu ubbaa zaari zaariidekka hintew kiiteedda; shin hinte hayziide sisennan is's'eeddita. **5** Untuntu hawaadan yaageeddino; «Hinte ubbaykka hinte iita ogiyaappenne hinte iita oosuwaappe ha'i simmite. Simmooppe, Med'inaa Goday hintewunne hinte mayzza aawaatoo med'i med'inaw immeedda biittan hinte de'ana. **6** Hara s'oossatoo ootsanawunne goyyinanaw kaalloppite. K'ay hinte kushii ootseeddabaan S'oossaa yiloyoppite. Yaatooppe S'oossay hintena k'ohenna» yaageeddino. **7** «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinte taani odiyaaawaa sisanawaa aggiide, hinte kushii ootseeddabaan taana yiloyeeddita; yaatiide hintena k'ohiyaawaa hinte huup'iyaaan aheeddita» yaagee. **8** «Hewaa diraw, Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinte ta k'aalaw azazettenan is's'eedda diraw, **9** taani huup'issa bagga asaa ubbaanne ta k'ooma, Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oori s'esana. Untuntu ha biittaa bolla, ha biittan de'iyaa asaa bollaanne hawaa heeraan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa bolla ahana. Taani ha biittatuwaa ubbaanna d'ayissana; k'ay be'eeddawe dagammiyaabaa, «Poora!» giyaabaanne med'inaw ayinne baynawaa ootsana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **10** Taani untuntuppe ililssaanne nashshechchaa kooshshaa, bullachchiyaawaanne bullachchettiiyaan kooshshaa, wos'aan gaac'ciyaa kooshshaanne s'ompiiyaa poo'uwwa d'ayissana. **11** Ha biittay ubbaanna bashshaa ayinne baynna biittaa gidanawaa; ha kawutetsatuukka Baabloone kaatiyaw laappun tammu laysaa moodetana. **12** «Laappun tammu laysay poletti simmina, taani Med'inaa Goday Baabloone kaatiyaanne Aa kawutetsaa asaa untuntu bayzuwaa diraw murana; untuntu biittaaakka med'inaw ayinne baynawaa ootsana. **13** Taani he biittaa bolla haasayeeddawaa ubbaa, Ermaasi kawutetsatuwaa ubbaa bolla, «Hanana» giide odeedda, ha mas'aafan s'aafetteeddawaa ubbaa he biittaa bolla ahana. **14** Daro kawutetsatuunne wolk'k'aama kaatetu Baabloonetuwwaa ayileyyide mooddana. Taani untunttoo untuntu hanuwaadaanne untuntu kushiyyaa oosuwaadan k'ans's'ana» yaagee» yaageedda. **15** Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay taw hawaadan yaageedda; «Hawaa ta hank'kuwaa woyniyaa eessay kumeedda wanc'c'aa hey. Afaade taani neena kiitiyyaa kawutetsatuwaa ubbaa ushsha. **16** Untuntu ushiide, taani untuntu giddo yeddiyyaa mashshaa gaasuwaan ganddigaarananne gooyana» yaageedda. **17** Taani Med'inaa Godaa kushiyaappe wanc'c'aa akkaade, I taana kiiteedda kawutetsatuwaa ubbaa ushshaad. **18** Hachchi

haneeddawaadanka untuntu ubbaa bashshaanne dagama, c'ashshaanne k'anggettaa ootsana mala, Yerusalaamenne Yihudaa katamatuwaa, Aa kaatetuwaanne Aa kaappatuwaa ubbaa ushshaad. **19** Gib's'e biittaa kaatiyaa, Aa k'oomatuuwaa, Aa kaappatuwaa, Aa biittaa asaa ubbaanne **20** yaan de'iyaa allaga asatuwaa ubbaa ushshaad. Uus'a biittaa kaatetuwwa ubbaa ushshaad. Piiliss'e'eema biittan de'iyaa Ask'k'aloona, Gaaza, Ek'iroonanne Ashddoodappe atteeda bagga kaatetuwwa ubbaa ushshaad. **21** Eedooma, Moo'aabanne Amoonaa ushshaad. **22** S'iirioosa kaatetuwwa ubbaa, Sidoona kaatetuwwa ubbaanne Meeditaane Abbaappe hefintsaa gas'an de'iyaa biittaa kaatetuwaakka ushshaad. **23** Dadaana, Temaana, Buuzanne barentu huup'iyaa shufeeriyaa meediyaa asatuwaa ubbatuuwaa ushshaad. **24** Araba biittaa kaatetuwwa ubbaanne bazuwaaan de'iyaa zaratuwaa kaatetuwwa ubbaa ushshaad. **25** Zimira, Elaamane Meedoonaa kaatetuwwa ubbaa ushshaad. **26** Huup'issa bagga biittaa kaatetuwwa ubbaa, haakuwaaninne matan de'iyaa kaatetuwwa ubbaa untuntu kaali kaali, sa'aa bolla de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa ushshaad. Untuntu ubbaappe guyyiyaan, Baabloone kawuukka ushana. **27** S'oossay; «Hewaa diraw, untunttoo oda; «Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hintena, «Ushitenne matsottiite. C'ooshitenne kundite. Taani hinte giddo yeddiyyaa mashshaa gaasuwaan laa"entso dendoppite» yaagee» yaaga. **28** Shin untuntu ne kushiyaappe wanc'c'aa akkaanaanne ushennaan is's'ooppe, untunttoo hawaadan yaagaade oda; «Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hintena, «Hinte ushanaw koshshee! **29** Be'ite, taani ta sunsan s'esetteedda katamaa bolla iitabaa ootsanaw doommay. Yaanina hinte murettennaan attiide biitee? Hinte murettennaan attiide biikkita! Ayaw gooppe, taani sa'aan ubbaa bolla mashshaa s'esay. Taani Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga. **30** «Hewaa diraw, Ermaasaa, ha k'aalay ubbay untuntu bolla hananawaa untunttoo oda. S'oossay bolla d'ok'kan guummana. Med'inaa Goday bare de'iyaa geeshsha sa'aappe bare gunttaa sissana. I bare hentsaa gadiyaa bolla wolk'k'aappe guummana. I woyniyaa teeraa yed'diide, gum'iyaaawantu waassiyaawaadan, sa'aan de'iyaa ubbaa bolla waassana. **31** Aa c'abbuu sa'ay gas'aa gakkide sisettee. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw kawutetsatuwaana mootuu de'ee. S'oossay asaa ubbaanna piddettana; I iitatuwaa mashshaw aatsiide immana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad yaaga» yaageedda. **32** Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Be'a, iitabay kawutetsaappe kawutetsaw laalettee; sa'aa gas'aappe gotiyaa c'arkkuu denddee» yaagee. **33** He wodiyaan S'oossay wod'eeddawantu anhay, biittaa bolla ha gas'aappe hini gas'aa gakkanaw laaletana. Untunttoo yeekettenna, untuntu anhay shiik'enna woy moogettenna. Untuntu biittan pituuwaa mala gidanawaa. **34** Hintenoo, hentsanchchato, yeekittenne waassite. Hintenoo, wudiyyaa kaaletsiyaawantu, bidintsaan gondoretite. Ayaw gooppe, hinte shukettiyaa wodii gakkedda; hinte kunddanne lo'o urk'k'aa miishshaadan me'ereetana. **35** Hentsanchchatau bak'atiide biyaasa'ay baawa; wudiyyaa kaaletsiyaawantukka kessi akkiyaa sa'ay baawa. **36** Med'inaa Goday untuntu hentsaa gadiyaa d'ayissiyyaa diraw, hentsanchchatau waassiyyaa wasuwaanne wudiyyaa kaaletsiyaawantu yeekkiyaa yeekuwwa sisite. **37** Med'inaa Godaa suulo hank'kuwaa gaasuwaan saro de'iyaa hentsaa gadii onana. **38** Gaammuu bare de'iyaa

woraappe kesiyaawaadan, S'oossaykka bare de'iyaa saappe kesana. Untuntuu biittaykka naak'kiyaawantuu mashshaaninne Med'inaa Godaa suulo hank'kuwaan ayinne baynawaa biittaa gidanawaa.

26 Iyoosiyaasa na'ay Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi koyiro kaateteedda wode, ha k'aalay Med'inaa Godaappe yeedda. **2** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaa Golliyaa dabaaban ek'ka. Med'inaa Godaa Golliyaan goyinnanaw Yihudaa katamatuwaappe yiyyaa ubbaw oda. Taani, «Oda» gaade azazeedda k'aalaa ubbaappe ittuwaanne ashshoppa. **3** Ooni erii, untuntuu sisiide, barentuu iita ogiyaappe simmanenttonne. Yaatinntu taanikka untuntuu oosuuaa iitatetsaa diraw, untuntuu d'ayissanaw k'oppeeddawaa agga bashana. **4** «Untuntuu oda; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Hintte taani odiyaa waa sisennan is's'ooppe, taani hinttew immeedda higgiiyan beennan is's'ooppe, **5** (hintte sisennan is's'inakka) taani zaara zaaraadde hinttekkoo kiiteedda, timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuuwaa k'aalaa sisennan is's'ooppe, **6** yaatooppe taani ha Geeshsha Golliyaa Seelodan ootsana. Ha katamaakka sa'aan de'iyaa kawutetsatoo ubbaw k'anggetsaa ootsana» yaagee» yaaga yaageedda. **7** Ermaasi Med'inaa Godaa Golliyaan ha k'aalaa odishin, k'eesatuu, timbbitiyaa odiyaa wantunne Asay ubbay siseeddino. **8** K'ay Ermaasi Med'inaa Goday, «Asaa ubbaw oda» giide Aa azazeedda k'aalaa ubbaa odiide poleedda wode, k'eesatuu, timbbitiyaa odiyaa wantunne Asay ubbay Aa oyk'keeddino. Oy'k'kiide, «Neeni hayk'kanaw bessasa! **9** Neeni, «Ha Gollii Seelodan hanana; k'ay ha katamaykka bazuwaanne ona gidana» yaagaade, Med'inaa Godaa suntsan ayaw timbbitiyaa odaadii?» yaageeddino. Med'inaa Godaa Golliyaan shiik'eedda asatuu ubbay Ermaasa doodeeddino. **10** Yihudaa kaappatuu hewaa siseedda wode, kaatiyaa golliyaappe kesiide, Med'inaa Godaa Golliyaa yeeddino. Yiide Med'inaa Godaa Golliyaa yuushshuwaa gimbbiyaw Ooratsa Penggiyaa giyyaa penggiyaan utteeddino. **11** K'eesetunne timbbitiyaa odiyaa wantuu kaappatoonne asaa ubbaw hawaadan yaageeddino; «<Hintte hintte haytsaan siseeddawaadan, ha bitanii ha katamaa bollan timbbitiyaa odeedda diraw, I hayk'kanaw bessee!» yaageeddino. **12** Ermaasi kaappatoonne asaa ubbaw hawaadan yaagiide haasayeedda; «Ha hintte siseedda k'aalay ubbay ha Golliyaa bollanne ha katamaa bolla, «Hanana» gaade taani odana mala, Med'inaa Goday taana kiiteedda. **13** Hewaa diraw, ha'i hintte ogiyaakka hintte oosuwaakka laammiite; Med'inaa Godaa hintte S'oossaa k'aalaw azazettite. Yaatooppe, Med'inaa Goday hintte bolla ahana geedda itabaa agga bashana. **14** Taana gidoope, taani hintte kushiyan de'ay. Hintte lo'anne suure maiteedda baa ta bolla ootsite. **15** Hintte mata sid'i bayinnan itabaa erite. Hintte taana wod'ooppe, hintte hintte bolla, ha katamaa bollanne Aa gidon asaa bolla s'illo suutsaa ac'uwaa ahana. Ayaw gooppe, taani ha k'aalaa ubbaa hintte haytsaan yeggana mala, tumuwaappe Med'inaa Goday taana kiiteedda» yaageedda. **16** Kaappatunne Asay ubbay k'eesatoo nne timbbitiyaa odiyaa wantuu hawaadan yaageeddino; «Ha bitanii hayk'kanaw bessena! Ayaw gooppe, I Med'inaa Godaa nu S'oossaa suntsan nuw odeedda» yaageeddino. **17** Gadiyaa c'imatuwaappekka ituu ituu ek'kiide, shiik'eedda asaw ubbaw hawaadan yaagiide odeeddino; **18** «Hizk'kiyaasi Yihudaan kaateteedda laytsan Moreshetaphe yeedda Mikiyaasi Yihudaa asaw

ubbaw hawaadan yaagiide, timbbitiyaa odeedda; «Ubaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «S'iyoonnee shoyk'aadan goshettana. Yerusaalame katamaykka koleetide, shuchchaa dooriyaa gidanawaa. Geeshsha Gollii kees'etteedda derii wora mayyana» yaagee» yaageedda. **19** Yaatina, Yihudaa Kaatii Hizk'kiyaasinne Yihudaa Asay ubbay Aa wod'eeddee? Tuytti, Hizk'kiyaasi Med'inaa Godaw yayyiide, S'oossaw watiwateedda. Med'inaa Goday bare ootsana geedda itabaa agga basheedda. Shin nuuni nuurekka nu bolla loytsi itabaa ahana haneetto» yaageedda. **20** (K'iriyaati-Yi'aariima giyyaa saan de'iyaa Shamaa'iyaa na'aa Ooriyoona giyyaa itti hara bitanii de'ee; ikka Ermaasi odeeddawaadan, ha katamaa bollanne ha biittaa bolla Med'inaa Godaa suntsan timbbitiyaa odeedda. **21** Kaatii Iyo'ak'eemi, Aa olanchchatuu, Aa oosanchchatuu Ooriyoona odeeddawaa siseedda wode, kaatii Aa wod'anaw koyeedda. Ooriyoona hewaa sisiide yayyiide, Gibs'e biittaa bak'ateedda. **22** Gido shin, Kaatii Iyo'ak'eemi Akiboora na'aa Elnnaataanne hara asatuwaa Gibs'e kiiteedda. **23** Untuntuu Ooriyoona Gibs'e kessiide, Kaatiyaa Yo'ak'eemaw afeedino. Mashshaan I Aa wod'isiide, Aa anhaa gadiyaa makkaan olisseedda.) **24** Shin Saafaana na'aa Ahik'aami Ermaasa maaddeedda diraw, Asay Aa wod'anaw aatsiide immiibeenna.

27 Iyoosiyaasa na'ay Sedek'iyaa, Yihudaan kawutetsaa doommeedda heeraan, ha k'aalay Med'inaa Godaappe Ermaasakko yeedda. **2** Med'inaa Goday taw odeeddawe hawaa; «New morgge mitsaanne gonniyaa dafuwaa wodoruwaana de'iyaa k'ink'kiriitiyaa med'd'a; ne morggiyaan wotsa. **3** Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaa sakko Yerusaalame kiitetteedda asatuwaa bolla, Eedooma kaatiyaw, Moo'aaba kaatiyaw, Amoonaa asatuwaa kaatiyaw, S'iirsoo kaatiyawunne Sidoona kaatiyaw kiitta. **4** Untuntuu barentuu godatoo hawaadan yaagiide odana mala, untuntuu azaza; «Ubaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; **5** «Ta wolk'kaama wolk'kaaninne ta yeddeedda kushiyan ha sa'aa, sa'aan de'iyaa asaa, mehiyaanne do'aa taani med'd'aad. Aa taani ta koyiyaa uraw immay. **6** Simmi ha'i taani biittaa ubbaa ta k'oowaw, Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immaad. K'ay taani bazzo do'atuukka aw moodetana mala ootsaad. **7** Aa biittay moodettiyya wodi gakkanaaw, kawutetsatuu ubbay aw, Aa na'awunne Aa na'aa na'aw moodetana. Hewaappe guyyiyaan, daro kawutetsatunne wolk'kaama kaatetuu Aa mooddana. **8** «<«Shin ay biittaynne woy ay kawutetsaynne ha Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw azazettenan is's'ooppe Aa morgge mitsaan gelennaan is's'ooppe, taani Med'inaa Goday he kawutetsaa Aa kushiyan d'ayissana gakkanaaw, mashshaan, koshaaninne iita harggiyaan murana. **9** Hewaa diraw, hinttena, Baabloone kaatiyaw haaretikkita yaagiyya hintte timbbitiyaa odiyaa wantuu, hintte kaayiyaawantuu, hintte akumuwa biliyaawantuu, hintte shareechchotunne maliyaawantuu odiyaa waa sisoppite. **10** Ayaw gooppe, untuntuu hintte wordduwaa odiino; hewaa hinttena hintte biittaaappe haassiino. Hinttena laaggaade kessana; hinttekk d'ayana. **11** Shin ay kawutetsaynne Baabloone kaatiyaa morgge mitsaan geliide, aw moodetoope, taani Med'inaa Goday he kawutetsaa Aa biittan ashshana; untuntuu he biittaa goshanne yaan de'ana» yaagee» yaaga» yaageedda. **12** Taani Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaa sawukka hawaa malatiyaa k'aalaa odaad; «Baabloone kaatiyaa morgge mitsaan

hokkaade gela. Awunne Aa asaw moodeta. Yaatooppe, neeni pas'a de'ana. **13** Med'inaa Goday Baabloone kaatiyaw moodettenaan is'siyaa kawutetsaw geeddawaadan mashshaan, koshaaninne iita harggiyaan neeninne ne Asay ayaw hayk'k'itee? **14** <Hinte Baabloone kaatiyaw haarettikkita> giyaa timbbitiyaa odiyaaawantu k'aalaa sisoppite. Ayaw gooppe, hewe untunttu hintew odiyaaawe wordduwaa. **15** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani untunttu kiittabeykke; shin untunttu ta suntsan, <Timbbitiyaa> giide odiino. Hewaa diraw, taani hintena laaggaade kessana; hintekka hintew timbbitiyaa odiyaaawantukka d'ayana: yaagee> yaagaad. **16** Hewaappe guyyiyaan, taani k'eesatoo nne ha asaa ubbaw hawaadan yaagaade haasayaad; <Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Med'inaa Godaa Golliyaa miishshay Baablooneppe ha'i mataana simmiide yaana> yaagiide odiyaa hinte timbbitiyaa odiyaaawantu k'aalaa sisoppite. Ayaw gooppe, untunttu hintew odiyaaawe wordduwaa. **17** Untunttu giyaawaa sisoppite; Baabloone kaatiyaw moodettinenne pas'a de'ite! Ha katamayenne ayaw koleti kichcheedda sa'aa gidanee? **18** Untunttu timbbitiyaa odiyaaawanta gidoopenne Med'inaa Godaa k'aalay untuntun de'ooppe, Med'inaa Godaa Golliyaan, Yihudaa kaatiyaa golliyaaninne Yerusaalamen atteeda keeshshaa miishshay Baabloone beennaadan taana, Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa woosino yaagee. **19** Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, <Geessha golliyaappe sintsa baggan ek'keedda laa'u naasiyaa tuusatuwaabaa, Aako-Keriyaabaa, C'anaa gaaretuwaabaanne hara miishshatuwaa ubbatuwaabaa hawaadan yaagee, **20** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Iyo'ak'eema na'aa, Yihudaa Kaatiyaa Yo'aakinanne Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa wolk'k'aama asaa ubbaa omoodiide afeeda wode, **21** <Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay Med'inaa Godaa Golliyaan, Yihudaa kaatiyaa golliyaaninne Yerusaalamen atteeda miishshatuwaabaa hawaadan yaagee; **22** <Untunttu Baabloone biitaw keezettana; taani untunttu diraw yaana gallassay gakkanaw, untunttu yaan de'ana. He wode taani untunttu guyye zaaraadde untunttu sa'aan wotsana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad> yaagee> yaagaad.

28 He laytsi, Yihudaa Kaatii Sedek'iyaaasi kawutetsaa doommeedda heeraan, oyddentso laytsan, ichcheshentso aginaan Gabaa'oonappe yeedda Azuura na'ay timbbitiyaa odiyaa Hanaanii, Med'inaa Godaa Golliyaan k'eesetuwaanne asatuwaa ubbaa sintsan taw hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** <Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Taani Baabloone kaatiyaa morgge mitsaa mentsana. **3** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori hawaappe dentsiide, Baabloone afeeda, Med'inaa Godaa Golliyaa miishshaa ubbaa taani laa'u laytsaa giddon zaaraadde, ha sa'aa ahana. **4** K'ay taani Iyo'ak'eema na'aa Yihudaa Kaatiyaa Iyo'aakiinakka, Yihudaappe omoodettiide, Baabloone beedda asaa ubbaa zaaraadde ha sa'aa ahana. Ayaw gooppe, taani Baabloone kaatiyaa morgge mitsaa mentsana. Med'inaa Goday hawaa odaad> yaagee> yaageedda. **5** Med'inaa Godaa Golliyaa giddon ek'keedda k'eesetuwaanne asatuwaa ubbatuwaas sintsan timbbitiyaa odiyaa Ermaasi timbbitiyaa odiyaa Hanaaniyaw **6** hawaadan yaageedda; <Amen'i! Med'inaa Goday yaato! Med'inaa Godaa Golliyaa miishshatuwaanne

omoodettiide beedda asaa ubbaa Baablooneppe zaariide, ha sa'aa ahiide, neeni odeedda k'aalaa Med'inaa Goday polo! **7** Gidoopenne, ane taani newukka ha asaa ubbawukka odiyaaawaa sisa. **8** Beni neeppenne taappe kase de'eedda timbbitiyaa odiyaaawantu olay, iitabayenne iita harggiyaa daro biittatuwaa bollanne wolk'k'aama kawutetsatuwaa bolla hananawaa odeeddino. **9** Shin, <Sarobay hanana> giide odiyaa timbbitiyaa odiyaaawaabaa gidooppe, he odiyaaawaa k'aalay polettiyaa wode, he wode tumuwaappe Med'inaa Goday Aa kiiteeddawaa erretana> yaageedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Hanaanii timbbitiyaa odiyaa Ermaasa morggiyaappe morgge mitsaa akkiide mentseedda. **11** Hanaanii asaa ubbaa sintsan hawaadan yaagiide haasayeedda; <Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani laa'u laysatuu giddon Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oori morgge mitsaa kawutetsatuwaa ubbaa morggiyaappe dentsaa hawaadan mentsana> yaagee> yaageedda. Yaatina, timbbitiyaa odiyaa Ermaasi denddiide, bare biyaasaa beedda. **12** Timbbitiyaa odiyaa Hanaanii timbbitiyaa odiyaa Ermaasa morggiyaappe morgge mitsaa mentseeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Ermaasaw yeedda; **13** <Ba; baade Hanaaniyaw oda; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Neni mitsaa morgge mitsaa mentsaadda; shin neeni Aa diraw birataa morgge mitsaa med'd'ana> yaagee. **14** K'aykka Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Untunttu Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw moodetana mala, taani ha kawutetsatuwaa ubbaa morggiyaan birataa morgge mitsaa wotsana; untunttukka aw moodetana. Haray attina, bazzo do'atuwaakka aw immaad> yaagee yaaga> yaageedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Ermaasi timbbitiyaa odiyaa Hanaaniyaa hawaadan yaageedda; <Hanaaniyaw, sisa! Med'inaa Goday neena kiittibeenna; shin neeni ha Asay worddobaan ammanettana mala ootsaadda. **16** Hewaa diraw Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani neena ha sa'aa bollaappe diggana. Neeni ha Asay ta bollan makkalanaadan zoreedda diraw, neeni ha laytsi hayk'k'ana> yaagee> yaageedda Med'inaa Goday. **17** He laytsikka laappuntsa aginaan timbbitiyaa odiyaa Hanaanii hayk'k'eedda.

29 Timbbitiyaa odiyaa Ermaasi omoodetteeddawanntu giddon de'iyaa atteeda c'imatoo, k'eesatoo, timbbitiyaa odiyaaawanttoonne Naabukadanas'oori Yerusaalameppe omoodiide, Baabloone afeeda hara asatoo ubbaw Yerusaalameppe yeddeedda dabddaabbii hawaappe kaallide s'aafetteeddawaa. **2** Hawe haneeddawe, Kaatii Yo'aakiini, kaatata Aa aata, Aa oosanchchatuu, Yihudaanne Yerusaalame kaappattu, kushiya oosuwa hiillanchchatuunne birataa k'os'siyaawantu Yerusaalameppe kesi simmina. **3** Ermaasi Yihudaa Kaatii Sedek'iyaaasi Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw kiitiyaa Saafaana na'aa El'aasanne Hiilk'iyaa na'aa Gamaariyaa bollan he dabddaabbiyaa kiiteedda. Dabddaabbii hawaadan yaageedda; **4** <Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, taani Yerusaalameppe Baabloone omoodissaade yeddeedda asaw ubbaw hawaadan yaagay; **5** gollatuwaa kees'siide, untuntun de'ite. Katsaa zeriide, ayifiyaa miite. **6** Mac'c'a asaa akkite; akkiide mac'c'aawaa attumawaa yelite. Hinte naanatookka mac'c'a asaa giigsiide immite; hinte mac'c'a naanatuuwaakka asinaw immite. Untunttukka mac'c'awaa attumawaa yelino.

Yaan payduwaa c'orattite; guus'soppite. 7 K'ay taani hinttina omoodoo yeddeedda katamaw saruu de'anaadan koyite. He katamaw Med'inaa Godaa woossite. Ayaw gooppe, «Aw saruu de'ooppe, hinttewukka saruu de'ana» yaagay. 8 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte gidдон hintte timbittiyaa odiyaawantunne shareechchotuu odiyaaban c'imettoppite. Untuntu akumetiyyaa akumuwaakka sisoppite. 9 Ayaw gooppe, untuntu ta suntsan «Timbittiyaa» giide worddobaa odino; taani untuntta kiittabeykke» yaagee Med'inaa Goday. 10 «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Baabloone laysay laappun tammuu polettiiyaa wode, taani hintte diraw yaana; Taani hinttina hintte biittaa zaaraadde ahana geedda lo'o k'aalaa polana. 11 Ayaw gooppe, taani hinttew halchchiyaa halchchuwaa taani Med'inaa Goday eray; hewekka, hinttew sintsa hidootaanne nashshechchaa immana mala, saro halchchuwaappe attina, iita halchchuwaa gidenna. 12 Hewaappe guyyiyaan, hintte taana s'eesana; taakko yaananne taana woosana; taanikka hinttew sisana. 13 Hintte taana koyana; hintte taana hintte polo wozanaappe koyeedda wode demmana. 14 Taani hinttew beettana. Taani hinttina omooduwaappe zaarana. Taani hinttina laaleedda kawutetsatuwaa ubbaappenne sa'aa ubbaappe shiishshana yaagee Med'inaa Goday. Taani hinttina omoodoo yeddanaappe kase hintte de'eedda sa'aa guyye zaaraadde ahana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad' yaagee.» 15 Hintte, «Med'inaa Goday timbittiyaa odiyaabaa nuw Baabloonon dentseedda yaageeddita. 16 Hewaa diraw, Daawita kawutetsaa araatan uttiyaa kaatiyaabaa, ha kataman de'iyaa asaa ubbabaanne hinttina omooduwaan kesibeenna hintte dabbotuwaabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee. 17 Ee, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani untuntu bolla mashshaa, koshaanne iita harggiyaa ahana. K'ay taani untuntta maanaw giigenna wook'keedda balasiyaa teeraa mala ootsana. 18 Taani untuntta mashshaan, koshaaninne iita harggiyaan yederssana; taani untuntu sa'aan de'iyaa kawutetsaa ubbaw dagamaa ootsana. K'ay taani untuntta kessaade yeddeedda biittaa ubbaan K'anggetsaa, dagama, boriyaanne shek'k'aa ootsana. 19 Ayaw gooppe, timbittiyaa odiyaa ta k'oomatuuwaa bolla taani untunttoo zaara zaaraadde kiiteedda ta k'aalaa untuntu sisennan is's'eeddino yaagee Med'inaa Goday. Hinttekkaa omoodetti beeddawantu sisennan is's'eeddita yaagee Med'inaa Goday. 20 Taani Yerusaalameppe Baabloone omoodissaade yeddeedda asatoo, hintte ubbaykka ta k'aalaa, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite» yaagee. 21 «Hananawaa giide hinttew ta suntsan worddobaa odiyaa K'olaaya na'aa Akaababaanne Ma'iseeya na'aa S'idikiyaabaa Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani untuntta Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immana. Hintte s'eellishshin, I untuntta wad'ana. 22 Hewaappe guyyiyaan, Yihudaappe omoodettiide, Baabloone beedda Asay itti uraa shek'k'anaaw koyooppe, «Med'inaa Goday neena Baabloone kaatii taman s'uuggeedda S'idikiyaadaanne Akaabadan ootso» yaagana. 23 Ayaw gooppe, untuntu Israa'eeliyaan loytsi nagaraa ootseeeddino. Untuntu barenttu shoorotuwaa mac'c'a asaa woshumeeddino; yaatiide taani untuntta azazabeena worddobaa ta suntsan haasayiino. Hewaa eriyaawe taana; hewoo taani markka. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad' yaagee» yaageedda. 24 S'oossay

Nehelaamiyaa Shamaa'iyaw ha kiitaa kiittana mala, Ermaasaw odeedda. 25 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Neeni ne suntsan dabddaabbiyaa Yerusalaamen de'iyaa asaw ubbaw, Ma'iseeya na'aa K'eesiyaa S'aafaaniyaawunne hara K'eesetuwwa ubbaw yeddaadde. Neeni S'aafaaniyaa hawaadan yaagaadde; 26 «Med'inaa Godaa Goliyaan kaappuwwa gidana mala, neena Med'inaa Goday Yoodaah diraw K'eesiyaa ootsiide suntseedda. Timbittiyaa odeetto giyaa gooyiyaa asatuwaa, K'apiyaaninne tollan gelissanaw bessee. 27 Hewaa diraw, hintte gidдон timbittiyaa odiyaa Anatootappe yeedda Ermaasa ayaw hawaadan ootsabeykkii?» 28 Nuuni Baabloonon de'ishiina, Ermaasi s'aafiide, nuw hawaadan yaagiide kiiteedda; Yaani hintte gam'ana. Golettuwaa kees's'iide, de'ite. Katsaa zeride, ayifiyaa miite» yaageedda.» 29 K'eesiyaa S'aafaanii timbittiyaa odiyaa Ermaasaw ha dabddaabbiyaa nabbabeedda. 30 Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw hawaadan yaagiide yeedda; 31 «Kiitaa omooduwaan asaw ubbaw hawaadan yaagaade kiitta; «Nehelaamiyaa Shamaa'iyabaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani kiittennan Shamaa'ii hinttew, Hananawaa giide odeedda dirawunne hinttina wordduwaa ammantseedda diraw, 32 taani Med'inaa Goday Nehelaamiyaa Shamaa'iyaanne Aa soo asaa murana. Ta bolla I makkalabaa haasayeedda diraw, ha asaa gidдон aw itti urayenne pas'a de'enna. K'ay I bare huup'iyankka taani ta asaw ootsana keekkatetsaa be'enna. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad' yaagee» yaaga» yaageedda.

30 Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda k'aalay hawaa. 2 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ermaasaa, taani new odeedda k'aalaa ubbaa s'aatsa mas'aafan s'aafa. 3 Ta asaa Israa'eeliyaanne Yihudaa omooduwaappe guyye zaaraadde ishalissiyaa gallassatuu yaana; taani untuntu mayzza aawaatoo immeedda biittaw untuntta zaarana yaagee Med'inaa Goday; untunttukka laattanawantta. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 4 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaabaanne Yihudaa asaawaa odeedda k'aalay hawaa. 5 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Asay yashshaw waassiyaa wasuwwaasisaad; dagama wasoospe attina, hawe saro waaso gidenna. 6 Ane la'l'itenne wochchite! Attuma asi bannikkiide, na'aa yelanaw danddayii? Yaatina, attuma Asay ubbay oytay oyk'k'eedda mac'c'a asaadan, bare kushiyan bare uluwwa oyk'k'a de'ishshin taani be'iyaa we'ee? Asaa ubbaa som'ii ayaw tossu geeddee? 7 Aayye ana! He gallassay iita gallassaa; hewaa mala gallassi ubbakka baawa. He gallassay Yaak'ooba zaretoo meto wode gidanawaa. Gidooppenne untuntu hewaappe attana» yaagee. 8 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani untuntu morggiyaappe morgge mitsaa mentsana; untuntu k'ashetteedda sanssalataakka duutsana. Hawaappe sintsanaw allaga biittaa Asay untuntta ayileyena. 9 Hewaa aggiide untuntu Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw, ootsana; taani untunttoo dentsiyaa Kaatiyaa Daawitew untuntu moodetana. 10 «Hewaa diraw, ta k'oomatoo, Yaak'ooba zaretoo, yayyoppite! Hinttenoo, Israa'eelatoo, dagammoppite! Hintte haako san de'ishiina, taani hinttina ashshana; hintte zaratuwaakka untuntu omoodettiide biittaappe yedissana. Yaak'ooba zaaretsi simmiide, ayentto bochchennan saro de'ana; untuntta ay asayenne yashissenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 11

Taani hinttena ashshanaw hinttenanna de'ay. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Taani hinttena laaleeddawaa ubbaa ubbaanna d'ayissana; shin hinttena ubbaanna d'ayissikke. Taani hinttena likke pirdaan murana; muruwa bayinnan hinttena ubbaanna c'oo yeddikke» yaagee. **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte deshetsay pas'ennawaa; hintte madutsaykka iita. **13** Hintte yewuwaan hinttena maaddiyaawe baawa; hintte madutsaykka d'alii baawa; hinttew pas'uu baawa. **14** Hintte siik'otuu ubbatuu hinttena dogeeddino; untuntuu hinttebaa giddikkino. Hinttena morkkiyaadan shoc'aad; mek'etsi bayinna Asay muriyaawaadan muraaddi. Ayaw gooppe, hintte bayzzuu dalggeedda; hintte nagaraykka dareedda. **15** Ha pas'enna hintte deshetsay ayaw waassitee? Hintte bayzzuu dalggiide dirawunne hintte nagaray dariide diraw, hawaa hintte bolla taani ootsay. **16** «Shin hinttena biittaa kessi meedda ubbatuu meetettana; hintte morkketuu ubbatuukka omoodoo baana. Hinttena bonk'keeddawantuu bonk'k'ettana; hinttebaa olan akkeedawantubaakka olan akkana. **17** Taani hinttew keekissana; hintte madutsaakka patsana. Ayaw gooppe, untuntuu hinttena, «Hawantuu oletteeddawantaa; S'iyoone giide koyiyaawe baawa» yaagiino. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **18** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Taani Yaak'ooba zaratuwaa golliiyoa omoodettoodeppe guyye zaaraadde, ishalissana; untuntuu de'iyaa sa'awukka k'arettana. Yerusaalame katamaykka kase bare koletteeddino, kaatiyaa golliikka kase bare sa'aan simmiide kees'ettana. **19** Yaan de'iyaa Asay ubbay galataa mazimuriyaanne nashshechchaa yetsaa yes's'ana. Taani untuntuu payduwaa darissana; untuntuu payduu laa'entso guus's'enna. Taani untuntuu bonchcheteedda deriyaa ootsana; untuntuu kad'etikkino. **20** Untuntuu zeretsay beni wode de'uwaadan de'ana; untuntuu maabaraykka ta sintsan min ek'k'ana. Untuntuu un'etsiyaawantaa ubbaakka taani murana. **21** Untuntuu kaappuu untuntuu asaappe ituuwaa gidanawaa; untuntuu mooddiyaawe untuntuu giddoppe kesana. Taani Aa ta mata ahana; I taakko shiik'ana. Taani shiishshennan de'ishiina, s'alide taakko shiik'anaw danddayiyaawe oonee? Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **22** Hewaa diraw, hintte ta asaa gidana; taanikka hintte S'oossaa gidanawaa» yaagee. **23** Be'ite, Med'inaa Godaa hank'kuu gotiyaadan hanee; ikka sirimettiide, iitatuwaa huupiyaaan yaana. **24** Med'inaa Goday bare wozanaa halchchuwaa wurssiide polana gakkanaw, Aa ees's'iyaa hank'kuu guyye simmenna. Hewaa guyyeppe yiyya wodetuwaan hintte akekana.

31 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wode taani Israa'eeliyaa yarattoo ubbaw S'oossaa gidana; untuntukkaa ta asaa gidanawaa» yaagee. **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Adaappe palaheedda Asay taappe aad'd'o keekatetsaa Mela biitaan demmeedda. Israa'eeliyaa Asay shemppi akkanaw koyeedda wode, **3** taani Med'inaa Goday untunttoo haako saappe hawaadan yaagaade l'onc'c'aad; «Israa'eeliyaa asaw, taani hinttena med'inaa siik'uwaan siik'ay; ta aggena siik'uwaan taani hinttena taakko shiishshaad. **4** Israa'eeliyaa asaw, taani hinttena zaaretsaade kees's'ana; hinttekkaa kees'ettana. Zaaretsidekka karabuwaay oyk'kiide, nashettiyaawantunna yes's'anne durana. **5** Hintte zaaretsidekka Samaariyaa zoozetuwa bolla woyniyaa turatuwaa tokkana; tokkeeddawantuu Aa teeraan nashettana. **6** Efireema gezziyaan naagiyaawantuu, «Haayite; Med'inaa Godaakko, nu S'oossaakko, pude

S'iyoone ane boytte!» yaagiide s'eesiyaa wodii yaana» yaagaad» yaagee. **7** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yaak'ooba asaw nashshechchan yes's'ite; kawutetsatuwaa ubbaappe aad'd'iyaa Israa'eeliyaw homboc'ite. Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaappe atteedawantaa ashsheeda yaagiide galataa mazamuriyaa yes's'ite. **8** Be'ite, taani untuntuu huup'issa bagga biittaaappe ahana; sa'aa gas'aappekka taani untuntuu shiishshana. K'ook'etuu, wobbatuu, shahaara mac'c'a asatuunne oytstay oyk'keedda mac'c'a asatuu untuntunna ittippe yaana; loytsi daro Asay bare biittaa simmana. **9** Taani untuntuu zaaraadde ahiyaa wode, untuntuu nashshechchaa daruwaan yeekkiidenne woossiide yaana. Taani untuntuu shaafaa lank'kiyaana, untuntuu d'ubbenna sitta ogiyaaanna kaaletsana. Ayaw gooppe, taani Israa'eeliyaa asaw aawuwaa; Efireemikka taw bayira na'aa. **10** «Hinttenoo, kawutetsatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! haako san, abbaa doonaan de'iyaa biittatuwaan hawaadan yaagiide awaayite; «Israa'eelatuwaa laaleeddawe I untuntuu shiishshana; k'ay hentsanchchay bare wudiyya dorssaa heemmiyaawaadan, I untuntuu heemmana» yaagite. **11** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Yaak'ooba zaratuwaa wozeedda; I untuntuu untuntuppe minniyaawantuppe kushiyaappe ashsheeda. **12** Untuntuu yiide S'iyoone Deriyan nashshechchaw yes's'ana; Untuntuu Med'inaa Goday immiyaa keekatetsan, katsaan, woyniyaa eessan, zayitiyaan, dorssaa maratuwaaninne miizaa maratuwaan nashettana. Untuntuu haatsaa loytsi ushsheedda atakillitiyaa sa'aa mala gidanawaa; untuntuu laa'entso shullikkino. **13** He wode geelayotuu nashettiide durana; woddallatuukka c'imatuukka nashettana. Taani untuntuu yeekuwa nashshechchaw laammana; taani untuntuu mintsetsana; untuntuu kayyuwaa diraw taani untuntuu nashshechchana. **14** Taani k'eesatoo daro k'umaa immana; ta asaykka ta keekatetsan kaallana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **15** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yeekuunne zilaassay Raama giyya kataman sisetteedda; Raaheela bare naanaatoo yeekkaw; untuntuu d'ayeedda diraw, agga giina, aggenaan is's'aaddu» yaagee. **16** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yeekkiyaawaa aggiide, hintte ayifiyaa afotsaa k'uc'cite. Ayaw gooppe, hintte ootseedda oosoo woytuwaa hintte akkana; morkkiyaa biittaaappe hintte naanatuukka simmana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **17** Hintte naanatu barentuu biittaa simmanaw de'iyaa diraw, hinttew sintsanaw hidootay de'ee. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **18** «Efireema zaaretsi kayyotiide, hawaadan yaagiide odiyaaawaa tumuwaappe taani sisaad; «Neeni nuuna wad'ettibeenna korumaadan wad'd'aadda; nuunikka azazetibookko. Neeni Med'inaa Godaa nu S'oossaa gidiyaa diraw, ane nuuna zaara; nuuni neekko simmana. **19** Nuuni kase neeppe wora simmiide beeddo; shin ha'i paas'eeddo. Neeni nuuna mura simmiina yeellatiide, nu tira bak'keeddo; nuuni nu yalagatetsaa laytsaa nagaraa diraw, kawusheeddonne yeellateeddo» yaageeddino. **20** «Tumu Efireeme taw al'o na'aa gidenee? I taani siik'iyaa na'aa gidenee? Ee! Taani daro gede Aa suntsaa dentseedda wode ubbaan, Aa hassayiyaawaa aggabeyikke. Hewaa diraw, ta wozanay Aa laamotee; taani aw loytsi k'arettay. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **21** «Ogiyaan mallaa wotsite; mallaa mitsatuwaakka essite. Yaatiide hintte beedda ogiyaa akekite. Israa'eeliyaa asaw, simmite; hintte katamatuwaakko simmite. **22** Hinttenoo, ammanuu bayinna Israa'eelattoo, awude gakkanaw toyilakattanitee?

Med'inaa Goday sa'aa bollan itti ooratsabaa med'd'ana; hewenne, mac'c'a Asay attuma asaa yuushshuwaan ek'k'ana.»

23 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaa omooduwaappe zaaraadde ahiyaa wode, Yihudaa biitaaninne Aa katamatuwaan untuntuu laa'entsuwa, «Neenoo s'illotetsay de'iyaa sa'aw, nenoo geeshsha deriyaw, Med'inaa Goday neena anjjo» yaagana. **24** Yihudaanne Yihudaan de'iyaa katamatuwaan ubbaan Asay de'ana; goshshanchatuukka wudiyaanna yuuyiyiyyaa hentsanchatuukka yaan de'ana. **25** Taani daaburanchchatuwaaw wolk'k'aa ooratsana; k'ay koshatiide giilk'keeddawantakka kalissana» yaagee. **26** Hewan beegottaade ta yuushshuwa s'eellaade, ta gem'ishuukka taw mal'o gem'ishuwa gideedda. **27** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa biitaaninne Yihudaa biittan asaanne mehiyaa kunsiyaa wodii yaana. **28** Untuntuu d'ok'ollanaw, kolanaw, aatsa aatsa yegganaw, d'ayissanawunne bayetsaa ahanaw dosaa de naageeddawaa keeshshaa, untuntuu zaaraadde gimbbanawunne tokkanaw dosaa de naagana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **29** «He wode asay, «Aawotuu gam'e woyniyaa teeraa miina, naanatuwaaw achchay zil'eedda» yaagiide haasayiyaawaa aggana. **30** Shin Asay Ittuu Ittuu bare naganan naganan hayk'k'ana; gam'e woyniyaa teeraa miyaa asaa ubbaw Aa achchay achchay zil'ana» yaagee. **31** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaananne Yihudaa asaanoo ooratsa c'aak'uwaa c'aak'k'etiyyaa gallassatu yaana. **32** He c'aak'k'uu taani untuntuu Gibs'eppe kessanaw untuntuu kushiyyaa oyk'keedda wode, untuntuu mayzza aawotuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa mala gidenna; taani untuntuu asinaa mala gida uttinakka untuntuu ta c'aak'uwaa mentseeddino. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **33** Shin taani Med'inaa Goday he gallassatuwaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa asaanoo c'aak'k'etana c'aak'k'uu hawaa: taani ta higgiiyaa untuntuu gidon wotana; k'ay untuntuu wozanaakka s'aafana. Taani untuntuu S'oossaa gidana; k'ay untuntukka ta asaa gidana. **34** Asay bare shooruwaaw woy bare ishah, «Med'inaa Godaa era» yaagiide tamaariissiyaawaa aggana; ayaw gooppe, guutsaappe doommiide, wogaa gakkanaw, untuntuu ubbay taana erana. Taani untuntuu naak'uwaa atto gaana; untuntuu nagaraakka laa'entso hassaykke. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **35** Med'inaa Goday, aawaa gallassan poo'isseeddawe, aginayinne s'oolintetuu k'amman poo'anaadan higgiiyaa woteeseddawe, abbaakka k'aatsiide, beetay guummanaadan ootsiyaawe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetettiyaawe, hawaadan yaagee; **36** «Ha ek'k'iide de'iyaa med'etaa higgii ta sintsaappe kichchooppe, he wode Israa'eeliyaa zeretsatu ta sintsan med'inaw ta asaa gidiide de'iyaa wode attanawaa. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **37** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Bolla salotuu likketanaw, woy garssa sa'aa baasuukaa eretanaw danddayooppe, he wode taani Israa'eeliyaa zeretsatuwaaw ubbaa, untuntuu ootseedda bayzuuwaaw ubbaa diraw, ta sintsaappe diggana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **38** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hanaani'eela Adussa Gimbiyaappe doommiide, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaw, Yersaalame katamay taw, S'oossaw, katamaa gidiide, simmiide kees'ettiyyaa gallassatu yaana. **39** He katamaa zawaykka away wulliyaa baggaappe kaalli biide, Gaareeba zooziyaanne Go'a yuushshuwaaw

gakkanaw aakkana. **40** Anhaa moogiyaanne bidintsaa oliyaa zanggaarayenne K'ediroona Zanggaaraappe k'ommonna away doliyaa bagga baggana biide, Paraa Penggiyaa zooziyaa gakkanaw de'iyaa gadiyaa ubbay Med'inaa Godaw dummatide, geeshsha gidanawaa. Hawaappe sintsanaw katamay med'inaw shodettennanne kolettenna» yaagee.

32 Yihudaa Kaatii Sedek'iyaa si kaateteedda tammantsa laytsan, Baabloonne Kaatii Naabukadanas'oori kaateteedda tammanne hospunnisa laytsan Med'inaa Godaappe Ermaasaw kaalay yeedda. **2** He wode Baabloonne kaatiyaa olanchchatuu Yersaalame doodeeddino; timbbitiyaa odiyaa Ermaasi Yihudaa kaatiyaa golliyaan de'iyaa, naagiyaawantuu dabaaban gorddeti utteedda. **3** Yihudaa Kaatii Sedek'iyaa si Aa hewan k'achchiide, hawaadan yaageedda; «Neeni ayaw hawaadan yaagaade timbbitiyaa oday? Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani ha katamaa Baabloonne kaatiyaa kushiyan aatsaade immana hanay; imminna I omooddana. **4** Yihudaa Kaatii Sedek'iyaa si Baabloonatuwaaw kushiyaappe kessi akka; I tumuwaappe Baabloonne kaatiyaa kushiyan gelana. I Aa sintsan Ek'k'iide, aanana haasayana; I Aa bare ayifiyaan be'ana. **5** Hewaappe guyyiyaan, Naabukadanas'oori Sedek'iyaa si Baabloonne afana; taani aabaa be'ana gakkanaw, I yaan de'ana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Neeni Baabloonetuwaana olettiyaawaa gidooppe, hewe neena kessenna yaagee» yaagaadde» yaageedda. **6** Ermaasi, «Med'inaa Godaa k'alay he wode taakko hawaadan yaagiide yeedda; **7** «Ne aawuwaaw ishah Shaaluuma na'ay, Hanaami'eeli neekko yiide, «Anatoota kataman de'iyaa ta gadiyaa shamma; ayaw gooppe, wozanaw dabbotay gatsiyaawe neena» yaaganawaa» yaageedda. **8** «Med'inaa Goday geeddawaadan, ta aawuwaaw ishah na'ay Hanaami'eeli taakko naagiyaawantuu dabaabaa yiide, «Biiniyaama biittan Anatootan de'iyaa ta gadiyaa shamma; gadiyaa wozanawunne buzotanaw bessiyaawe neena» yaageedda. Taani hewan Med'inaa Godaa k'alaa gidiyaawaa eraad. **9** Yaataade Anatoota kataman de'iyaa gadiyaa ta aawuwaaw ishah na'aa Hanaami'eelappe; shammaade I akkiyaa gatiyaa aw miizaanan likkaad; tammanne laappun s'agaraa biraa gideedda. **10** Shamaa paramaa markkatuu de'iyaa saan paramaade, ashagaade maatafaa an wotsaad; miishshaakka miizaanan likkaade immaad. **11** «Hewaappe guyyiyaan, taani ashagetiide attametteedda shamaa hanotaa k'onc'c'isiyaa paramaanne attamettibeena shamaa hanotaa k'onc'c'isiyaa paramaa akkaad. **12** Ta aawuwaaw ishah na'ay Hanaami'eeli, shamaa paramaa paramaade markkatuunne naagiyaawantuu dabaaban utteedda Ayihudatu ubbay s'eellishshin, he shamaa paramaa Mahiseeya na'aa na'aa, Neeriya na'aa Baarookkaw immaad. **13** Untuntuu sintsan taani Baaroka hawaadan yaagaade azazaad; **14** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Daro wodiyaaw gam'ana mala, ha shamaa hanotaa k'onc'c'isiyaa ashagetiide attametteedda paramaanne shamaa hanotaa k'onc'c'isiyaa attamettibeena paramaa akka afaade, urk'k'aappe med'etteedda otuwaan wotsa» yaagee. **15** Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Ha biittan Asay zaariidekka golliyaa, gadiyaanne woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aa shamma» yaagee» yaagaade» yaageedda. **16** Taani Neeriya na'aa Baarookkaw shamaa paramaa

warak'ataa immeeddawaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa hawaadan yaagaade woossaad; **17** «Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, neeni salotuwaanne sa'aa ne wolk'kaama wolk'kaanine ne mic'eteedda kushiyan med'd'aadda! New danddayettennawe ubbakka baawa. **18** Neeni sha'atoo aggena siik'uwaa bessaasa; shin aawotuwa bayzuuwa untunttu naanatuwa bolla zaaraasa. Abeet d'ok'k'anne wolk'kaama S'oossaw, ne suntsay Ubbaa Wolk'kaama Med'inaa Godaa geetettee. **19** Ne zorii wolk'kaama; ne ootsiyaa oosuukka wolk'kaama. Asaa ogiyaa ubbaa neeni be'aasa; asaw ubbawukka Aa ogiyaadaaninne Aa oosuwaadan zaaraasa. **20** «Neeni Gibs'en malaataanne ooratsabaa ootsaadda; hachchi gakkanawukka ha ooratsa oosotuwa Israa'eeliyaa asaa giddoninne hara kawutetsatuwa ubbaa gidдон ootsiyaawaa agga beyikka. Hewaappe denddeeddawaan ne suntsay ubba saan eretteedda. **21** Neeni ne asaa Israa'eeliyaa Gibs'eppe malaataanne ooratsaban, ne mino k'esiyaanine ne yeddeedda kushiyan, k'ay wolk'kaama dagamaan kessaadda. **22** Untunttu mayzza aawaatoo neeni immanaw c'aak'keedda biittaa, maatsayne eessay goggiyaa ha biittaa untunttoo immaadda; **23** untunttu ha biittaa geliide laateeddino. Shin untunttu new azazetibeykino; ne higgiaayakka kaalibeykino; untunttu ootsanaadan neeni azazeeddawaa ubbaakka ootsibeykino. Hewaa diraw, neeni untunttu bolla ha bashshaa ubbaa ahaada. **24** «Be'a, Baabloonetuu katamaa oyk'kanaw gimbbiyaa yuushshuwaan biittaa dooriide dooddi de'iino; olaappe, koshappenne iita harggiyaappe denddeeddawaan, katamay untunttunna olettiyaa Baabloonatuwa kushiyan aad'd'iide imetti de'ee. Neeni ha'i be'iyawaadan, ne geeddawe ubbay poletteedda. **25** Abeet Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaw, katamay Baabloonetoo imettanaw hanoodekka, neeni taana, «Markkatuwa s'eesaade, shaluwaan ha gadiyaa shamma» yaagaadda» yaagaade woossaad. **26** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasaw hawaadan yaagiidde yeedda; **27** «Taani Med'inaa Godaa, asaa ubbaa S'oossaa. Taw danddayettennawe de'ii?» yaageedda. **28** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha katamaa Baabloonetoonne Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immana; untunttu Aa oyk'kana. **29** Ha katamaa bolla olaw kesseedda Baabloonetuu yiide, katamaa taman s'uuggana; golliyaa bollan dembbayiide ootseeddino Ba'aalaw is'anaa c'uwaysiidinne hara s'oossatoo ushshaa yarshshuwa gussiide, taana hank'etseedda asatuu de'eedda golletuwaakka s'uuggana. **30** «Israa'eeliyaa asayne Yihudaa Asay barenttu yalagatetsaappe doommiide, ta sintsan iitabaa ootseeddinoppe attina, harabaa ootsibeykino; untunttu barenttu kushiyan ootseedda oosuwaan taana hank'etseeddino yaagee Med'inaa Goday. **31** Kees'etteedda wodiyaappe hachchi gakkanaw, ha katamaa asatuu taana hank'etseeddinonne yiloyeeddino; hewaa diraw, taani ha katamaa ta sintsaappe d'ayissana. **32** Israa'eeliyaa asayne Yihudaa asay, untunttu kaatetuunne kaappatuu, untunttu keesatuu nne timbbitiyaa odiyaawantuu ootseedda iita oosuwa ubbaan taana hank'etseeddino. **33** Untunttu barenttu som'uwaaggeeddi, barenttu zokkiyaa taw zaareeddino. Taani untunttu zaara zaaraadde tamaarissinttokka, untunttu sisibeykinnonne seeraakka akkibeykino. **34** Untunttu sheneyiyaa barenttu eek'atuwaa ta suntsan s'esetteedda Geeshsha Golliyaa gidдон essiide tunisseeddino. **35** Untunttu barenttu attuma naanatuwaanne mac'c'a naanatuwa Molooka

eek'aw yarshshanaw Hinnooma Zanggaaraan Ba'aalaw yarshshiyaa d'ok'k'a sa'atuwaa giigisseeddino. Untunttu hewaa ootsana mala, taani untuntta azazabeykke; Yihudaa asaa untunttu nagaraa oosissanaw hewaa mala sheneyiyaawaa ootsanawe ta wozanaan ubbakka aad'd'ibeenna» yaageedda. **36** Hintte Yerusaalame asay, «Ha katamay olan, koshaanine iita harggiyaan Baabloone kaatiyaa kushiyan aad'd'iide imettana» yaageedda ha katamaabaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; **37** «Be'ite, taani ta suulo hank'kuwaanine ta wolk'kaama yiluwaan untunttu laaleedda biittaa ubbaappe shishshana; ha sa'aa zaaraadde ahaade, untunttu sarotetsaan de'anaadan ootsana. **38** Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana. **39** Untunttu taw med'inaw yayana mala, taani untunttoo itti wozanaanne itti ogiyaa immana; hewe untunttoonne untunttuppe guyyiyaan, untunttu naanaatoo lo'a gidanawaa. **40** Taani untunttunna med'inaw k'aalaa c'aak'uwa c'aak'ketana. He c'aak'uwaan taani untunttoo lo'obaa ootsiyaawaa aggikke; untunttu taappe wora simmenna mala, taani untunttu taw yayanaadan ootsana. **41** Taani untunttoo lo'obaa ootsiyaawaadan nashettana; k'ay taani ta kumentsaa wozanaappenne ta kumentsaa shempuwaappe ha biitan untunttu tumuwaappe tokkana» yaagee. **42** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha asaa bolla ha iita bayetsaa ubbaa aheeddawaadan, hewaadanka taani untunttoo immana geedda lo'obaa ubbaa immana. **43** Hintte, «Ha biitay asaykka mehiikka de'enna, ayinne bayinna biittaa gidanawaa; I Baabloonetoo imetti kichcheedda» yaageedda biitaan Asay zaaretsiide, gadiyaa shamma. **44** Asay gadiyaa shaluwaan shamma; markkaa sintsan parama paramiide, maatafaa wotsana. Hawe ubbay Biiniyaama biitaan, Yerusaalame yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaan, Yihudaa katamatuwaan, gezziyaan de'iyaa katamatuwaan, zooziyaappe garssaana de'iyaa katamatuwaaninne Neegeeba mela biittaa katamatuwa ubbaan hanana. Asay gooppe, taani untunttu zaaraadde ishalissana. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

33 Ermaasi biro naagiyaawantuu dabaaban de'ishiina, Med'inaa Godaa k'aalay laa'entsuwaakka yeedda. **2** Sa'aa med'd'eedda Med'inaa Goday, giigsiide Aa sa'aan wotseedda Med'inaa Goday, Aa suntsaykka Med'inaa Godaa geetettiyaawe taana hawaadan yaagee; **3** «Neeni taana S'eesa; taani new koyana; neeni erenna woggabaanne wolk'kaamaabaa taani new odana. **4** Baabloonatuwa biittaa dooriita, dooddetsaanne mashshaa diggana mala, dirssaa gimbbiyaa minisanaw koleedda ha katamaa golletuwaabaanne Yihudaa kaatetuwa golletuwaabaa taani Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay oday. **5** Hinttena olettanawunne taani ta hank'kuwaanine yiluwaan shoc'ana asatuwa anhaa he sa'atuwaan kuntsanaw Baabloonetuu geliino. Ayaw gooppe, untunttu iitatetsaa ubbaa diraw, taani ha katamaappe ta som'uwaag gentsaad. **6** «Gidooppenne, taani ha katamaanne an de'iyaa asaa zaaraadde patsana; untunttu pas'atetsaakka zaarana; loytsi daro saruwaanne woppa de'uwa taani untunttoo immana. **7** Yihudaa asaanne Israa'eeliyaa asaa omooduwaappe zaaraadde ishalissana; untunttu kase de'eddawaadan ootsaade taani untuntta gimbbana. **8** Untunttu taana naak'keedda nagaraa ubbaappe taani untuntta geeshshana; geeshshaade

untunttu taana naak'k'eedda naak'uwaanne makkaleedda makkala ubbaa atto yaagana. **9** Hewaappe guyyiyaan, Yerusaalame katamay taw nashshechchaa, bonchchuwaanne galataa sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa sintsan ahana. Taani Yerusaalame asaw ootsiyaa lo'obaanne he katamaw ahiyaa duretetsaanne sarotetsaa sisiide, kawutetsatuu ubbay yashshan kokkorana» yaagee. **10** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte, «Asayinne mehii bayinna mela biittaa» geedda ha sa'atuwaan, asayinne mehii bayinna Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan, nashshechchaanne iilissaa kooshshay, **11** bullachchiyaawaanne bullachchettiyaan kooshshayanne Med'inaa Godaa Geeshsha Goliyaa galataa yarshshuwaaw ahiide, hawaadan yaagiide yes'siyaa asaa kooshshay sisetana. «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa galatite; ayaw gooppe, I keeka. Aggena Aa siik'uu med'inaawaa» yaagiino. Ayaw gooppe, «Taani untunttu omoduwaappe zaaraadde untunttu biittaa ahana; untunttu kase de'eddawaadan ootsaade, taani ishalissaa wotsana» yaagee Med'inaa Goday. **12** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha asayinne mehii bayinna ayinne bayinna biitaaninne an de'iyaa katamatuwaan hentsanchchatuu barenttu dorssaa wudiyaa allas'sissiyaa gadii de'ana. **13** Gezziyaan de'iyaa katamatuwaan, zooziyaappe garssaana de'iyaa katamatuwaan, Neegeeba mela biitaan de'iyaa katamatuwaan, Biiniyaama biittan, Yerusaalame yuushshuwaan de'iyaa heeratuwaaninne Yihudaa katamatuwaan hentsanchchatuu barenttu dorssaa zaaretsiide payduwaan. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **14** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asawunne Yihudaa asaw ootsana geedda lo'o k'aalaa poliyya gallassatuu yaana; **15** he gallassatawaninne he wodetuwaan taani Daawita zariyaappe itti s'illo Aac'aa dentsana; I he biittan suure pirddaanne s'illoetsaa ootsana. **16** He wode Yihudaa Asay attana; Yerusaalame asaykka woppu giide de'ana; ha katamaykka Med'inaa Godaa, Nu S'illoetsaa yaagetti s'eesettana. **17** Daawita zeretsaappe Israa'eeliyaa kawutetsaa araatan uttiyaa Asay ubbakka d'ayenna. **18** Hewaadankka, s'uuggiyaa yarshshuwaaw, katsaa yarshshoonne hara yarshshuwaaw ubbaa gedi yarshanaw Leewiyaa zariyaappe k'eesiyaa gidiyaa Asay med'inawukka ta sintsan d'ayenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **19** Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda. **20** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani gallassaananne K'ammaana k'aalaa c'aak'uwaaw c'aak'k'etaadi he c'aak'uwaan untunttu barenttoo keeretteedda wodiyaan simeretteeddino. He gallassaanne k'ammaa c'aak'uwaaw hintte laammanaw danddayooppe, **21** taani Aa zariyaappe kawutetsaa araatan uttana Asay ubbakka d'ayennaadan, ta k'oomaa Daawitenna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaaw laammana; k'ay ubbatoo taw ootsiyaa, Leewiyaa zare gidiyaa k'eesetuwaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaakka laammana. **22** Taani ta k'oomaa Daawita zeretsatuwaanne ta sintsan ootsiyaa Leewiyaa zare k'eesetuwaaw paydanaw danddayettenna saluwaaw s'oolinttuwaadaanne makkina wureenna abbaa shafiyaadan c'orayana» yaagee. **23** Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka Ermaasakko hawaadan yaagiide yeedda; **24** «Ha asay, «Med'inaa Goday bare dooreedda laa'u kawutetsatuwaa, Israa'eeliyaanne Yihudaa aggi basheedda» yaagiide haasayiawaa neeni akeekabeyikkii? Untunttu ta

asaa kad'iide, barena danddayeedda kawutetsaa kesikkino giide k'oppiino. **25** Taani Med'inaa Goday gallassaananne k'ammaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaanne saluwaanne sa'aa higgiiyaa mintsabeennabaa gidintto, **26** taani Yaak'ooba zeretsatuwaanne ta k'oomaa Daawita zeretsatuwaa agga bashana; yaatabeennawaa gidintto, Abrahama, Yisaak'anne Yaak'ooba zaratuwaa bolla kaateyanaw Daawita zeretsaa doorennan aggana. Taani ta asaa maarana; taani untunttu zaaraadde ishalissana» yaageedda.

34 Baabloone Kaatii Naabukadanasa'oori, Aa olanchchatuu ubbayinne I mooddiyaa kawutetsatuwaan Asay ubbay, Yerusaalamenne Yerusaalame yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaa ubbaa oliyaa wode, ha k'aalay Med'inaa Godaappe Ermaasaw yeedda; **2** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaageedda; «Ba; baade Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaasa hawaadan yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani ha katamaa Baabloone kaatiyaa kushiyan aatsaade immana; I ha katamaa taman s'uuggana. **3** Neeni Aa kushiyaappe kessa akkakka; neeni omoodettanne aw aad'd'a imettana. Neeni ne ayifiyaan Baabloone kaatiyaa be'ana; ikka neenana haasayana. Hewaappe guyyiyaan, neeni Baabloone biittaa baana yaagee. **4** ««Gidooppenne, Yihudaa Kaatiyaw Sedek'iyaasaa, Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Newaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni olan hayk'ak'akka; **5** neeni saro hayk'k'uwaaw hayk'k'ana. Neeppe kase de'eedda kaatetuwaaw bonchchoo, ne mayzza aawaatoo is'aanaa c'uwayeeddawaadan, Asay ne bonchchookka is'aanaa c'uwissana. Yaatiide, Aayyee nu kaatiyaw yaagiide new yeekkana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagaade oda» yaageedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, timbbitiyaa odiyaa Ermaasi ha timbbitiyaa ubbaa Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyaasaw Yerusaalamen odeedda. **7** He wode Baabloone kaatiyaa olanchchatuu Yerusaalame katamaanne Yihudaan atteeda katamatuwaa oleeddino. Laakishanne Azeek'a geetettiyyaa katamatuwaa s'alalay Yihudaan atteeda gimbbetteedda katamatuwaa. **8** Kaatii Sedek'iyaasi ayiletuwaaw ayiletetsaappe kessiyaa awaayuuwa awaayanaw Yerusaalamen asaa ubbaanna k'aalaa c'aak'uwaaw c'aak'k'eteeddawaappe guyyiyaan, Ermaasaw Med'inaa Godaappe k'aalay yeedda. He awaayuu, **9** «Asay ubbay bare lbraawe attuma asatuwaanne mac'c'a asatuwaa ayiletetsaappe kesso; ooninne Ayihuda asaa gideedda bare ishaa ayile ootsoppo» yaagee. **10** Hewaa diraw, Asay ubbayinne kaappatuu ubbay c'aak'k'eteedda c'aak'uwaadan, barenttu attumanne mac'c'a ayiletuwaaw ayiletetsaappe kessanawunne laa'ento zaariide ayileyanan agganaw mayyeeddino; untunttu ayiletetsaappe kesseeeddino. **11** Shin barenttu k'ofaa laammiide, ayiletetsaappe kesseeedda barenttu attumanne mac'c'a ayiletuwaaw zaariide ayileyeedino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda. **13** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hintte mayzza aawotuwaaw Gibs'eppe, ayiletetsaa biittaaappe kesseeedda wode, untuntunna k'aalaa c'aak'uwaaw c'aak'k'a uttaad. **14** He k'aalaa c'aak'uwaaw maaran, «braawe ayilii de'iyaa Asay ubbay, ayiletuwaaw usuppun laytsaa oosissi simmiide, laappuntsa laytsi ayiletetsaappe kessi yeddite» yaagaade azazaad. Shin hintte mayzza aawotuu taani odiyaawaa sisennan is's'eeddino taw azazettibeykkino. **15** Hinttekkka mata wodiyaappe kase hintte nagaraa aggiide,

ayiletuwaaw ayiletsaappe kessanaw awaayeeddita; ta sintsan likkebaa ootseeddita. K'ay hewaa ootsanaw ta sintsan, ta suntsay s'eessetiyyaa ta Geeshsha Golliaayan c'aak'uwaa c'aak'k'eteeddita. **16** Shin ha'ikka hintte hintte k'ofaa laammiide, ta suntsaa tunisseeddita. Wootiide gooppe, untuntutu koyeeddawaadan, ayiletsaappe kesseedda hintte attumanne mac'c'a ayiletuwaaw zaariide ayileyeedita. **17** «Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday odiyaawe hawaa: hintte taw azazettenan is's'iide, hintte ishah woy hintte shooruwwa ayiletsaappe kessiyaa awaayuwaaw awaayibeykkita. Be'ite, hintte bolla olay iita harggiinne koshay kesana mala, taani awaayay. Taani hinttena sa'aa bolla de'iyaa kawutetsatoo dagama ootsana. **18** Ta k'aalaa c'aak'uwaa mentseedda asaa, ta sintsan k'aalaa c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa k'aalatuwaaw naagennan is's'eedda asaa, untuntutu c'aak'k'oo shukkiide, bagga bagga kessi maaran wotside, laa'u baggaappe gidduwaana aad'd'iide, he maraadan taani untuntutta ootsana. **19** He asatuukka Yihudaa kaappatuwaaw, Yerusaalame kaappatuwaaw, biittaa moodiyaawantta, k'eessetuwaanne maaran wotseedda maraa ashuwaaw gidduwaana mentseedda asaa ubbaa. **20** Taani untuntutta untuntutu morkkatuwaaw kushiyaaninne untuntutta wod'anaw koyiyaa asatuwaaw kushiyan aatsaade immana; untuntutu anhay saluwaaw kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma gidanawaa. **21** «Taani Yihudaa Kaatiyaa Sedek'iyyaasanne Aa kaappatuwaakka untuntutu morkkatuwaaw kushiyan, untuntutta wod'anaw koyiyaawanttu kushiyaaninne hinttena oliyaawaa aggeeda Baabloone kaatiyaa olanchchatuwaaw kushiyan aatsaade immana. **22** Taani Med'inaa Goday Baabloone olanchchatuwaaw azazana; untuntutu ha katamaa simmana. Untuntutu ha katamaa olana, omooddananne taman s'uuggana. Yihudaan de'iyaa katamatuwaakka Asay de'enna ayinne bayinna sa'aa ootsana» yaagee.

35 Iyoosiyaasa na'aa Yihudaa Kaatiyaa Iyo'ak'eema laytsan, Ermaasaw Med'inaa Godaappe K'aalay hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Rekaaba yara gidiyaa asaakko baade, untuntutunna haasaya. Geeshsha Golliaay kifiilettuwaappe ittutuu giddo gelissaade woyniyaa eessaa untuntutuu imma» yaageedda. **3** Baade, Habaadiiniyaa na'aa na'aa, Ermaasa na'aa Ya'azaaniyaa, Aa ishatuwaanne Aa attuma naanatuwaaw ubbaa, hewaa giyaawe Rekaaba yaraa muliyaa akkaade, **4** Med'inaa Godaa Golliaay ahaad. Yigidaaliyaa na'aa, timbbitiyaa odiyaa Hanaana erissiyaa k'oomatuuwaaw kifiiliyaa untuntutta gelissaad. He kifilii penggiyaa naagiyaaw Shaaluuma na'aa Ma'iseeya kifiiliyaappe bolla baggana, kaappotuwaaw kifiiliyaa matan de'ee. **5** Hewaappe guyyiyaan, taani Rekaaba yaratuwaaw sintsan woyniyaa eessay kumeedda s'uggatuwaanne s'uu'atuwaaw wotsaade, «Woyniyaa eessaa ushite» yaagaad. **6** Shin untuntutu zaariide, «Nuuni woyniyaa eessaa ushokko; ayaw gooppe, nu mayzza aawuwaaw Rekaaba na'ay Yonadaabi nuuna, «Hintteikka hintte naanatuukka woyniyaa eessaa med'inaw ushoppite. **7** K'ay golliaay kees's'oppite; zeretsaa zeroppite; woyniyaa turaakka tokkoppite. Hewaa aggiide, dunkkaane gidдон de'ite. Yaatooppe hintte adussa laytsaa ha biittan de'ana» yaageedda. **8** Nu mayzza aawuwaaw Rekaaba na'ay Yonadaabi nuuna azazeedda ubbaaw nuuni azazetteeddo. Nuuni, woy nu mac'c'a asatuu, woy nu attuma naanatu, woy nu mac'c'a naanatu nu de'uwaa laytsaa ubbaan woyniyaa eessaa ushibeykko; **9** de'iyaa golliaakka kees's'ibeykko;

woyniyaa turaa sa'ay, woy goshshay, woy zeretsaykka nuw baawa. **10** Nuuni dunkkaane gidдон de'eeddo; nu mayzza aawuu Yonadaabi azazeedda ubbaawukka azazetteeddo. **11** Shin Baabloone Kaatii Naabukadanaas'oori nu biittaa bolla woraajjeedda wode, «Baabloonetuwaanne Sooretuwaaw olanchchatuwaappe attanaw, haa Yerusaalame ane boytte» yaageedda. Ha'i nuuni Yerusalaamen de'iyaawe hewaassa» yaageeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa K'aalay Ermaasaw yeedda. **13** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ba; baade Yihudaa asaanne Yerusaalame asaa hawaadan yaaga; «Ta k'aalaa sisiyaawaanne taani tamarisseeddawoo azazettiyaawaa ayaw is's'eedditee? Taani Med'inaa Goday hawaa aday. **14** Rekaaba na'ay Yonadaabi bare attuma naanatuwaaw woyniyaa eessaa ushennaadan azazeedda azazuwaaw untuntutu naageeddino; untuntutu barentu mayzza aawuwaaw azazoo azazetteedda diraw, hachchi gakkanaw woyniyaa eessaa ushokko. Hintew zaara zaaraadde aday; shin hintte taani odiyaawaa sisibeykkita. **15** K'ay taani zaara zaaraadde timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuuwaaw ubbaa hintteikko yeddaad; untuntutu, «Hintte ubbaykka hintte iita ogiyaappe ha'i simmite; hintte oosuwaakka loysite; hara s'oossatoo goyinnoppitenne ootsoppite. Yaatooppe, taani S'oossay hintteewunne hintte mayzza aawaatoo immeedda biittan hintte de'ana» yaageeddino. Shin hintte taani odiyaawaa sisanaw hintte haytsaa taakko yeggikkita. **16** Rekaaba na'aa Yonadaaba zeretsatuu untuntutu mayzza aawuu untuntutta azazeedda azazuwaaw poleeddino; shin ha Asay taw azazettebeenna» yaaga» yaagee. **17** Hewaa diraw, Med'inaa Goday S'oossay, Ubbaappe Wolk'kaamay, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Sisite, taani Yihudaa asaa bollanne Yerusalaamen de'iyaawanttu bolla ahana geedda itabaa ahana. Ayaw gooppe, taani untuntutoo odaad; untuntutu sisennan is's'eeddino. Taani untuntutta s'eesaad; s'eesima untuntutu koyennan is's'eeddino» yaagee. **18** Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi Rekaaba yaratuwaaw hawaadan yaageedda; «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hinttena hawaadan yaagee; «Hintte hintte mayzza aawuwaaw Yonadaabaw azazetteedda diraw, Aa wogaa kaalleedda dirawunne I azazeeddawaa ubbaakka poleedda diraw, **19** Rekaaba na'ay Yonadaabi taw Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaw Israa'eeliyaa S'oossaw ootsiyaa attuma asaa awudenne d'ayenna» yaagee» yaageedda.

36 Iyoosiyaasa na'ay Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda oydentsoo laytsan, Med'inaa Goday Ermaasa hawaadan yaageedda; **2** «Itti s'aatsa mas'aafaa akkaade, taani Iyoosiyaasa wodiyaan koyiro new odeedda gallassaappe doommaade, hachchi gakkanaw Israa'eeliyaa bolla, Yihudaa bollanne hara kawutetsatuwaaw ubbaa bolla haasayeedda k'aalaa ubbaa s'aafa. **3** Taani Yihudaa asaa bolla ahana gaade halchcheedda boshaa ubbaa sisiide, ooni erii, untuntutu barentu iita oosuwaappe simmanenttonne. Taani untuntutu naak'uwaaanne untuntutu nagaraa atto gaana» yaageedda. **4** Hewaa diraw, Ermaasi Neeriyaa na'aa Baaroka s'eeseedda; Med'inaa Goday aw odeeddabaa ubbaa Baarookkaw odina, I s'aatsa mas'aafan s'aafeedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi Baaroka, «Taani K'asho hawaadan de'iyaa diraw, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliaay gelanaw danddaykke. **6** Hewaa diraw, neeni Asay s'oomiyaa

gallassi Med'inaa Godaa Golliyaa baade, taani odina, neeni s'aatsa mas'aafan s'aafeedda Med'inaa Godaa k'aalaa untuntuu nabbaba; barentu katamatuwaappe yeedda Yihudaa asaw ubbawukka nabbaba. 7 Ha asaa bolla Med'inaa Goday awaayeedda hank'kuunne yiluu iita gidiyaa diraw, ooni erii, untuntuu barentu iita oosuwaappe simmiide, Med'inaa Godaa woossanentonne» yaageedda. 8 Neeriyaa na'ay Baaruki timbbitiyaa odiyaa Ermaasi azazeeddawaadan, Med'inaa Godaa Golliyaan Med'inaa Godaa k'aalaa ubbaa nabbabeedda. 9 Iyoosiyaasa na'ay Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kaateteedda ichcheshentso laysan, udduppuntsa aginaan, Yerusaalamen de'iyaa asawunne Yihudaa katamatuwaappe yeedda asaw ubbaw Med'inaa Godaa sintsan s'oomaanaan awaayeeddino. 10 Baaruki Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan, k'ommo bagga dabaaban, Ooratsa Penggiyaa giyaasan de'iyaa, s'aafiyaa Saafaana na'aa, Gamaariyaa kifiliyaan ek'kiide, Ermaasa k'aalay s'aafetiide s'aatsa mas'aafaa asaw ubbaw nabbabeedda. 11 Saafaana na'aa na'ay, Gamaariyaa na'ay Mikaayi mas'aafaappe Med'inaa Godaa k'aalaa Baaruki nabbabishina siseedda wode, 12 kaatiyaa golliyaan s'aafii uttiyaa kifiliyaa beedda. I biyaa wode, s'aafii Elishamaa'i, Shamaa'iyaa na'ay Dalaayi, Akiboora na'ay Elnaataani, Saafaana na'ay Gamaarii, Hanaaniyaa na'ay S'idik'eenne hara kaappatuu hewan utteeddo. 13 Baaruki asaw mas'aafaappe nabbabishina siseedda k'aalaa ubbaa Mikaayi untuntuu odeedda. 14 Kaappatuu Nataaniyaa na'aa Yihuda Baaruukakko kiitiide, «Asaw neeni nabbabeedda mas'aafaa akkaade haaya» yaageeddino. Nataanii Sheleemiyaa na'aa; Sheleemi Kuusha na'aa. Yaagina Baaruki mas'aafaa akkiide, untuntukko yeedda. 15 Untuntukka Aa, «Ane uttaade, nuw mas'aafaa nabbaba» yaageeddino. Baaruki mas'aafaa nabbabeedda. 16 I nabbabeedda k'aalaa ubbaa siseeddino; ubbaykka yayyiide, Ittuu ittuwaa s'eelliide, Baaroka, «Ha k'aalaa ubbaa nuuni kaatiyaw odanaw koshshee» yaageeddino. 17 K'aykka zaariide Baaruka, «Neeni ha k'aalaa ubbaa wootade s'aafeeddentto nuw oda. Hawaa new Ermaasi bare doonaappe odina s'aafaadii?» yaageeddino. 18 Baaruki, «Ee, ha k'aalaa ubbaa Ermaasi bare doonaappe taw odeedda; taani k'alamiyaan ha s'aatsa mas'aafan s'aafaad» yaageedda. 19 Untuntuu Baaroka, «Neeniinne Ermaasi biide k'osettide; hintte de'iyaa sa'aakka ooninne eroppo» yaageeddino. 20 Kaappatuu mas'aafaa s'aafiyaa Elishamaa'a kifiliyaan wotsowaappe guyyiyaan, kaatii de'iyaa dabaabaa biide, haneeddawaa ubbaa kaatiyaw odeeddino. 21 He mas'aafaa ahana mala, kaatii Yihuda kiitteedda; Yihuday s'aatsa mas'aafaa Elishamaa'a kifiliyaappe ahiide, kaatiyawunne Aa yuushshuwan ek'keedda kaappatoo nabbabeedda. 22 Udduppuntsa aginaan sa'ay balguuwa gidiyaa diraw, kaatii balguuwa aatsiyaa golliyaan utteedda. He wode kaatiyaa sintsan de'iyaa c'oc'iyaan tamay ees'ee. 23 Yihuday heezzu woy oyduu sa'atuwaa nabbabeeddawaappe guyyiyaan, kaatii he sa'atuwaa s'aatsa mas'aafaappe sans'siyan k'ans'si k'ans'siide, taman oleedda; hewaadan ootsiide, he mas'aafaa mulennakka s'uuggi aggeeda. 24 Ha k'aalaa ubbaa sisiidekka kawuunne aanana ootsiyaa kaappatuu ayinne yayyibeykino; woy kayyotiide, barentu mayuwaas peed'ibeykino. 25 Haray atto Elnaataani, Dalaayinne Gamaarii kaatii he mas'aafaa s'uuggennaadan woossinakka, untuntuu woosaa sisennan is'seedda. 26 Kaatiyaa na'aa Yiraahima'eela, Aziri'eela na'aa Saraayanne Abddi'eela na'aa Sheleemiyaa, s'aafiyaa Baarokanne timbbitiyaa odiyaa

Ermaasa oyk'kana mala kaatii azazeedda. Shin Med'inaa Goday untuntuu k'oseedda. 27 Ermaasi odina, Baaruki s'aafeedda k'aalay de'iyaa mas'aafaa kaatii s'uuggi simmina, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 28 «Ha'ikka hara s'aatsa mas'aafaa akkaade, Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi kase s'uuggeedda s'aatsa mas'aafaa giddon de'iyaa k'aalaa ubbaa s'aafa. 29 K'ay Yihudaa Kaatiyaa Iyo'ak'eema hawaadan yaaga: «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni, Baabloone kaatii tumuwaappe yiide, ha biittaa bayzzana; k'ay izi giddon de'iyaa asaanne mehiyaakka wurssana» gaade ayaw s'aafaadii?» yaagaade mas'aafaa s'uuggaadda. 30 Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday new Yihudaa Kaatiyaa Yo'ak'eemaw hawaa oday: Daawita kawutetsaa araatan uttiyaa zarii new ubbakka de'enna. Ne anhayikka c'oo olettide, gallassi awaa suuluwaaninne k'amma meeguwaan shoc'ettana. 31 Hintte nagaraa diraw neena, ne zariyaanne neenana ootsiyaa ubbaa taani murana. Hintte taani odeeddawaa sisennan is'seedda diraw, taani odeedda itabaa ubbaa hintte bollarne Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa asaa bolla ahana yaagee yaaga» yaageedda. 32 Hewaappe guyyiyaan, Ermaasi hara s'aatsa mas'aafaa akkiide, Neeriyaa na'aa s'aafiyaa Baarookaw immeedda. Baaruki Yihudaa Kaatii Iyo'ak'eemi taman s'uuggeedda s'aatsa mas'aafaa k'aalaa ubbaa Ermaasi aw doonaan odina s'aafeedda. K'ay Ermaasi hewaa malatiyaa hara k'aalaakka gujiin, ubbaakka Baaruki s'aafeedda.

37 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Iyo'ak'eema na'aa Yo'aakiina sa'aan Iyoosiyaasa na'aa Sedek'iyaaasa Yihudaa biittan kawutseedda. 2 Sedek'iyaaasi, aanana ootsiyaa Kaappatuunne he biittan de'iyaa Asay ubbaykka Med'inaa Goday timbbitiyaa odiyaa Ermaasa baggana odeedda k'aalaw azazettibeykino. 3 Shin Kaatii Sedek'iyaaasi Sheleemiyaa na'aa Yehukaalanne Ma'iseeya na'aa K'eesiyaa S'afaaniyaa hawaadan yaagiide, Ermaasakko kiitteedda; «Hayana nu diraw Med'inaa Godaa nu S'oossaa woosaa» yaageedda. 4 He wode Ermaasi biro k'ashetti beenna diraw, asaa giddon simerette. 5 Gibs'e kaatiyaa olanchchatuu, Gibs'eppe kesiiide yiyaawaa Yerusaalame dooddeedda Baabloone olanchchatuu siseedda wode, untuntuu Yerusaalameppe aggiide, guyye simmeeddino. 6 Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Ermaasakko yeedda. 7 Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taana hintte oochchana mala, hinttena kiitteedda Yihudaa kaatiyaw hawaadan yaagite; «Be'ite, hinttena maaddanaw keseedda Gibs'e kaatiyaa olanchchatuu barentu biittaa simmiide baana. 8 K'ay Baabloone olanchchatuu simmiide yaana; olettide, ha katamaa oyk'kana; tamankka Aa s'uuggana» yaagite» yaagee. 9 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; ««Baabloone olanchchatuu laa'entso simmiide yiikkino» yaagiide hinttena hintterekka c'immoppite. Ayaw gooppe, untuntuu simmiide yaanawe de'enna! 10 Hintte Baabloone olanchchatuwa muliyaa s'oonintonne untuntuppe attiide, olan madus'siide, dunkkaaniyaa giddon giteeddawantukka denddiide, ha katamaa taman s'uuggana» yaagee. 11 Gibs'e kaatiyaa olanchchatuu mateedda diraw, Baabloone olanchchatuu Yerusaalame aggiide, barentu de'iyaa sa'aappe guyye simmeeddino. 12 He wode Ermaasi barana gakkiiya adiyaa akkanaw Biiniyaama biittaa baanaw Yerusaalameppe denddee. 13 Gido shin, I biide, Biiniyaama Penggiyaa giyaa penggiyaa

gakkishina, penggiyaa naagiyaawantuppe ittuu, Hanaaniyaa na'aa Sheleemiyaa na'ay, Yiiriyaa giyaawe Aa, «Ne nuuna kadaade Baabloone baasa gidikkii?» yaagiide oyk'eedda. **14** Ermaasi zaariide, hawaadan yaageedda; «Neeni giyaawe wordduwaa; taani Baabloone biyaa asaa gidikke» yaageedda. Shin Yiirii I giyaawaa sisennan is'seedda; Ermaasa oyk'ki akkiide, kaappatuwaakko afeeda. **15** Kaappatuukka loysii hank'ettiide, Ermaasa wad'deeddino; untuntuu k'asho golliyaa kesseedda, s'aafiyya Yoonataana golliyaan afide wotseeddino. **16** Ermaasi hewan biittaa gidдон de'iyaa kifiliyaan daro wodiyya gam"eedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Sedek'iyaaasi asaa kiittiide, Ermaasa bare de'iyaaasaa kaatiyaa golliyaa s'eesisseedda; Asay erennan Aa, «Med'inaa Goday new odeeddawe ayento de'ii?» yaagiide oochcheedda. Ermaasi zaariide, «Ee de'ee; neeni Baabloone kaatiyaa kushiyaan aad'd'aade imettana» yaageedda. **18** K'aykka Ermaasi Kaatiyaa Sedek'iyaaas hawaadan yaagiide oochcheedda; «Taana hintte k'asho golliyaan yegganaw taani ne bolla, new ootsiyaa kaappotuwa bolla woy ha asaa bolla ayaa bayzuwaa ootsaadditaa? **19** K'ay, «Baabloone kaatii hintte bollaninne ha biittaa bolla yiide olenna» yaagiide new timbbityaa odeedda ne nabatuu ha"i hak'an de'ino? **20** Hewaa diraw, ta godaw kaatiyaw, sisa! Taani oochchiyaawaa neeni polana mala, neena woossay. Taani he sa'aan hayk'ennaadan, k'asho golliyaa gidiyaa s'aafiyya Yoonataana golliyaw taana guyye zaaroppa» yaageedda. **21** Hewaa diraw, Kaatii Sedek'iyaaasi naagiyaawantuu dabaaban Ermaasa wotsana mala azazeedda. Hewan Aa wotsi de'ishshin, katamaappe daabbuu d'ayana gakkanaw, hachchi hachchi itti itti daabbuwa uukkiyaasaappe ayi ahiide, aw immeeddino. Hewaa diraw Ermaasi kaatiyaa zabban naaguwaan gam"eedda.

38 Mataana na'ay Shafaas'e, Paashihuura na'ay Gadaalee, Sheleemiyaa na'ay Yehukaalinne Malkkiyaa na'ay Paashihuuri Ermaasi asaa ubbaw odeedda k'aalatuuwaa siseeddino. **2** Ermaasi giidde, «med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha kataman attiyaa ooninne olan, koshaaninne iita harggiyaan hayk'kana. Shin Baabloonetuuwaakko biyaa ooninne hayk'enna. Bare huup'iyaa ashshana; pas'akka de'ana» yaagee. **3** K'aykka Med'inaa Goday, «Hawe Yersaalame katamay tumuppe Baabloone kaatiyaa olanchatuwaa kushiyaan aad'd'iide imettana; untuntukka Aa omooddana» yaagee» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, kaappatuu kaatiyaakko biide, hawaadan yaageeddino; «Ha bitanii hayk'kanaw koshshee; hawaa mala s'ala k'aalaa haasayiide, ha kataman de'iyaa olanchatuunne Asay ubbay shugganaadan ootseedda. I asaa k'ohiyaawaa amotteeppe attina, sarobaa amottenna» yaageeddino. **5** Kaatii Sedek'iyaaasi zaariide, hawaadan yaageedda; «Hintte Aa bolla ootsana geeddawaa ayaanne taani hinttena digganaw danddaykke» yaageedda. **6** Untuntuu Ermaasa kaatiyaa golliyaa dabaaban de'iyaa, kaatiyaa na'aa Malkkiyaa haatsaa ollaan yegeeddino; untuntuu wodoruwaan Aa duge wotseeddino. He wode he ollaan silimuwaappe attina, haatsi baawa; Ermaasi he silimuwa giddo geleedda. **7** Shin Toop'p'iyaa asaa gidiyaa, kaatiyaa golliyaan ootsiyaa, Abedmeleeka giyaawe Ermaasi ollaan oletteeddawaa siseedda. He wode kaatii Biiniyaama Penggiyaan pirda chilootan utteedda. **8** Abedmeleeki kaatiyaakko biide, hawaadan yaageedda; **9** «Ta godaw kaatiyaw, ha asatuu wolk'k'aama iitabaa ootseeddino; hewekka ayee gooppe,

timbbityaa odiyaa Ermaasa haatsaa ollaan yeggeeddino. K'ay kataman k'umi bayinna diraw, I hewan koshaan hayk'kee» yaageedda. **10** Kaatii zaariide, Toop'p'iyaa asaa gidiyaa Abedmeleeka, «Hawaappe hattamu asaa neenana akkaade baade, Ermaasi hayk'k'ennan de'ishiina, haatsaa ollaappe kessite» yaageedda. **11** Abedmeleeki asaa akkiide beedda; kaatiyaa golliyaan duretaa minjiyaa kifiliyaappe garssa baggana de'iyaa kifiliyaa geliide, ec'a mayuwa c'urk'kaa akkeedda. He c'urk'kaa wodoruwa s'eeran k'achchiide, Ermaasaw duge olla giddo yeddeedda. **12** Toop'p'iyaa asaa gidiyaa Abedmeleeki Ermaasa olla giddo duge s'eejiide, «Hawaa mayuwa c'urk'kaa wodoruwaappe garssa baggana ne shop'p'iyaa wotsa» yaageedda. Ermaasikka I geeddawaadan ootseedda. **13** Yaatina, he wodoruwaan goochchiide, Ermaasa ollaappe kesseeddino. Naagiyaawantuu dabaabaa gelisside gorddeeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Sedek'iyaaasi Ermaasakko kiiti ahiisiide, Med'inaa Goday Geeshsha Golliyaa geliyaa heezzentso penggiyaa matan Aa, «Taani ittibaa neena oochchana. Neeni taappe ayaanne k'osoppa» yaageedda. **15** Ermaasi zaariide Sedek'iyaaasaw, «Taani odooppe, neeni taana wod'ikkii? Taani zorinakka, neeni sisakka» yaageedda. **16** Kaatii Sedek'iyaaasi Ermaasaw k'osuwaan hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Taani neena wod'ennawaanne k'ay neena wod'anaw koyiyaawanttoo aatsaade immennawaa nuw de'uwa immeedda Med'inaa Godaa suntsan c'aak'k'ay» yaageedda. **17** Ermaasi Sedek'iyaaasaw zaariide, «Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Baabloone kaatiyaa kaappotuu kushiyaan immooppe, neeni pas'a attana; ha katamaykka taman s'uugettenna; neenikka ne golliyaa asaykka pas'a de'ana. **18** Shin neeni untuntuu kushiyaan immennan is'soopppe, ha katamaa Baabloonetuu omooddana; untuntuu Aa s'uuggana; neenikka untuntuppe kessa akkakka» yaagee» yaageedda. **19** K'aykka Kaatii Sedek'iyaaasi Ermaasa, «Taani yayyiyaawe ha biittaappe kaddiide, Baabloonetuuwaakko beedda Ayihudatuwaassa. Ayaw gooppe, Baabloonetuu taana untuntuu kushiyaan aatsiide immooppe, Ayihudatuu taana tuggayana» yaageedda. **20** Ermaasi zaariide, «Ayento baawa! Untuntuu neena untuntuu aatsiide immikkino. Odiyaa Med'inaa Godaa k'aalaw hayyanana azazetta. Hewe new lo'o gidanawaa; neenikka pas'a attanaa. **21** Shin neeni kushiyaan immennan is'soopppe, Med'inaa Goday taana besseedda sas'ay de'ee. **22** Hewekka ayee gooppe, Yihudaa kaatiyaa golliyaan atteeda mac'c'a asatuu ubbay omoodeettiide, Baabloone kaappatuwaakko baana. Untuntuu neena hawaadan yaagana; «New mata lagge gidiyaawantuu neena baletseeddino; untuntuu neena s'ooneddino. Shin ha"i ne gedii silimuwa giddo gelina, he laggetuu neena yeggiide beeddino» yaagana. **23** K'ay ne machchetuunne ne naanatu ubbay Baabloonetuuwaan omoodeettiide baana. Neenikka untuntuu kushiyaappe kessa akkakka; Baabloone kaatii neena oyk'kana. Ha katamaykka taman s'uugettana» yaageedda. **24** Sedek'iyaaasi Ermaasaw zaariide, hawaadan yaageedda; «Hawaa neeni taw odeeddawaa asaw odana d'ayooppe, neeni hayk'akka. **25** Kaappatuu taani neenana haasayeeddawaa sisiide yiide, «Neenana kaatiyaanna ayaa haasayeeddentto, nuw oda. Neeni nuw k'osennan odooppe, nuuni neena wod'okko» yaagiide neena oochchana. **26** Neeni, «Taani he sa'aan hayk'k'ennaadan, taana zaaraadde k'asho

golliyaa gidiyaa Yoonataana golliyaa yeddennaadan, kaatiyaa woosaaḍa yaagaade zaara» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, kaappatuu ubbay Ermaasakko yiide, he ooshaa oochcheeddino. Kaatii Aa azazeeddawaadan, ikka untuntntoo odeedda. Untunttukka c'o'u giide bashi aggeeddino; ayaw gooppe, Ermaasi kaatiyaana haasyaishin siseeddawe ooninne baawa. **28** Yerusaalame oyk'k'ettana wodii gakkanaw, Ermaasi naagiyaawantuu dabaaban gorddettiide gam'eedda.

39 Sedek'yaasi Yihudaan kaateteedda udduppuntsa laytsan, tammantsa aginaan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oorinne Aa olanchchatuu ubbay yiide, Yerusaalame dooddeeddino. **2** Sedek'yaasi kaateteedda tammanne ittentsa laytsan, oyddentso aginaan, udduppuntsa gallassan Baabloone olanchchatuu katamaa gimbbiyaa mentseeddino. **3** He wode Baabloone kaatiyaa kaappatuu, Nerggaali-Sharees'era, Samggari-Neba, Sarssekiimanne hara Nerggaali-Sharees'era geetettiyaawantuu, hara c'ora mooddiyaawantunna ittippe yeeddino; Giddo Penggiyaa giyaa penggiyaan utteeddino. **4** Yihudaa Kaatii Sedek'yaasinne Aa olanchchatuu ubbay Baabloone olanchchatuwa be'eedda wode, k'ammaan katamaappe kesiide, kaatiyaa atakiltiyaa sa'aa afiyya ogiyaa oyk'kiide, laa'u dirssaa gimbutuwa ittippe gatsiyaa penggiyaana bak'ateeddino. Untunttu Yorddaanoosa Diibbuwaakko simmiide beeddino. **5** Shin Baabloone olanchchatuu untuntta guyyenna yederssiide, Iyaarikko dembaa gatsiide, Sedek'yaasa oyk'keeddino. Hamaata biittan, Ribila kataman de'iyaa Kaatiyaa Naabukadanas'oorakko afeeddino. Kaatii Naabukadanas'oori yaan Sedek'yaasa bolla pirddeedda. **6** K'ay Sedek'yaasa attuma naanatuwa Sedek'yaasi s'eellishshin, yaan Ribila kataman wod'eedda; Yihudaa kaappatuwa ubbaakka wod'eedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, Sedek'yaasa ayifetuwa wooc'i kessiide, Aa Baabloone biittaa afanaw sanssalatan k'achcheeda. **8** He wode Baabloone olanchchatuu kaatiyaa golliyaanne Asay de'iyaa keetsatuwa ubbaa taman s'uuggeeddino; Yerusaalame gimbbiyaakka koleeddino. **9** Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani kataman atteeda asatuwaanne kaddiide barren gakketeedda asatuwa ubbaa ittippe omooduwaan Baabloone biittaa afeeda. **10** Shin kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani ayayenne untuntntoo bayinna hiyyeesatuwaappe amareedawantaa Yihudaan aggiide, untuntntoo woyniyaa turaa sa'atuwaanne goshiyaa gadetuwa immeedda. **11** Naabukadanas'oori kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuwa Naabuzaradaana hawaadan yaagiide azazeedda; **12** «Baade Ermaasa koya demmaade, aw koshshiyaabaa ubbaa ootsa; Aa bolla hara iitabaa ayaanne ootsoppa» yaageedda. **13** Hewaa diraw, Naabuzaradaani, Naabushaazibaani, Nerggaali-Sharees'erinne Baabloone kaatiyaa kaappatuu ubbay ittippe giidiide kiittiide, **14** Ermaasi k'ashetti utteedda, naagiyaawantuu dabaabaappe kesseeddino. Bare golle afiide wotsana mala, Saafaana na'aa na'aa, Ahik'aama na'aa Gadaaliyaw hadaraa immeeddino. Hewaappe dendeeddawaan Ermaasi bare biittaa asaana ittippe de'eedda. **15** Ermaasi naagiyaawantuu dabaaban gorddetti utti de'ishshin, Med'inaa Godaa k'aalay aakko hawaadan yaagiide yeedda; **16** «Baade Top'p'iyaa asaa gidiyaa Abedmeleekaw hawaadan yaaga; Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Hawaappe kase taani odeeddawaadanka ha katamaa bollan lo'obaa gidennaan, bayetsaa ahana. Hwe

ubbay haniyaa wode, neenikka ha kataman uttaade, ne ayifiyaan be'ana. **17** Gido shin, he gallassan taani Med'inaa Goday neena wotsa akkana; neeni yaayiyaa ne morkkutuwa kushiyanakka aad'daade imettaakka. **18** Taani neena ashshana; neeni olan hayk'k'akka; neeni taanan ammanetteeda diraw, hayk'kuwaappe attanaassa. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaageedda.

40 Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani Ermaasa Raaman billi simmina, Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko yeedda. Ermaasi kase Naabuzaradaani Yerusaalameppenne Yihudaappe omoodiide, Baabloone biittaa afanaw sanssalatan k'achcheeda asaa gidдон de'ee. **2** Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Ermaasa dumma kessiide, hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday ne S'oossay ha bayetsaa ha biittaa bollan ahana geedda. **3** Geeddawaadan ha'i Med'inaa Goday aheedda; Med'inaa Godaa bollan hintte nagaraa ootseedda dirawunne aw azazettenan is's'eedda diraw, hawe ubbay haneedda. **4** Be'a, ha'i taani ne kushiyan de'iyaa sanssalataa billaade neena yeeddaad. Taananna Baabloone biittaa baana gooppe dendda; taani new koshshiyaabaa ubbaa kuntsana. Baabloone biittaa baanaaw koyana d'ayooppe booppa. Biittay ubbay ne sintsan de'ee; neena lo'eedda sa'aa hak'anne ba» yaageedda. **5** Ermaasi Aa matappe beennan de'ishiina, Naabuzaradaani gujiidekka yaageedda; «Saafaana na'aa na'aa, Ahik'aama na'aa Gadaaliyaakko ba; ayaw gooppe, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Aa Yihudaa katamatuwa mooddiyaawaa ootsiide suntseedda. Hewaa diraw, aanana ittippe gidaade, hewana asaana de'a. Woy neena lo'eedda sa'aa hak'anne ba» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu aw k'umanne hara shink'kaa immiide yeeddeedda. **6** Ermaasi Mis'ip'p'an de'iyaa Ahik'aama na'aa Gadaaliyaakko beedda. I hewana atteeda asaana ittippe de'eedda. **7** Yihudaa olaa gadaawatuwaappenne olanchchatuwaappe amareedawantuu barenttu kushiya Baabloone kaatiyaw biro immibeykkino. Untunttu Baabloone kaatii Gadaaliyaa he biittaa mooddiyaawaa ootsiide suntseeddawaanne Baabloone biittaa omoodeettiide beennan Yihudaan atteeda hiyyeesatoo kaappuwa ootseeddawaa siseeddino. **8** Nataaniyaa na'ay Isimaa'eeli, K'aareeha naanatu Yohanaaninne Yoonataani, Taanihumeeta na'ay Saraayi, Nas'oofa katamaappe yeedda Efaaya naanatuunne Maa'ika katamaappe yeedda itti bitaniyaa na'ay Yazaanii barenttu olanchchatuwa ubbaanna Gadaaliyaakko Mis'ip'p'a yeeddino. **9** Saafaana na'aa na'ay, Ahik'aama na'ay Gadaalii untuntntoo hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Baabloonetoo kushiya immanaw yaayoppite; ha biittan uttiide de'ite; Baabloone kaatiyawukka moodettiide. Yaatooppe, ubbabay hintte lo'a gidanawaa. **10** Taani Mis'ip'p'an uttaade, Baabloone biittaappe hintenana gakketanaw yiyya ubbaanna hintte doonaa gidaade haasayana. Shin hintte hintte de'iyaa heeraan heeraan woyniyaa, wogaraa zayitiyaanne hara ofintaa katsaa ayifiyaa ubbaa shiishshiide dagayite» yaageedda. **11** He wode Moo'aaba biittan, Amoonaa biittan, Eedooma biittaaninne hara biittatuwaan Ayihuda ubbay Baabloone kaatii amareeda Yihudaa asatuu Yihudaan attana mala ootseeddawaanne untuntnta mooddiyaawaa ootsiide, Shaafaana na'aa Ahik'aama na'aa Gadaaliyaa suntseeddawaa siseeddino. **12** Barenttu laalettide de'iyaa biittatuwaappe Yihudaa simmiide, Gadaalii de'iyaasaa Mis'ip'p'a yeeddino.

Hewan untuntutu daro woyniyaanne hara ofintsaa katsaa ayifiyaa shiishshiide dagayeeddino. **13** Hewaappe guyyiyaan, K'aareeha na'ay Yohanaaninne kushiyaan immibeenna olaa gadaawatu ubbay Gadaaliyaakko Mis'ip'p'a yiide, **14** «Amoona Kaatii Ba'aliisi Nataaniyaa na'aa Isimaa'eela neena wod'ana mala yeddeeddawaa eray?» yaageeddino. Shin I untuntutu giyaawaa ammanennan is'seetta. **15** Hewaappe guyyiyaan, K'aareeha na'ay Yohanaan Mis'ip'p'an de'iyaa Gadaaliyaakko yiide, s'uuran hawaadan yaageedda; «Ooninne erennan de'ishiina baade, Nataaniyaa na'aa Isimaa'eela taani wod'ana. Ayaw gooppe, I neena wod'yaawaa gidoooppe, ne matan shiik'eetta Ayihuda ubbay laalettana; k'ay Yihudaan atteeda Asay ubbaykka wurana» yaageedda. **16** Shin Ahik'aama na'ay Gadaalee zaariide, hawaadan yaageedda; «Isimaa'eelabaa neeni odiyaabay ubbay wordduwaa gidiyaa diraw, hewaa malabaa ootsoppa» yaageedda.

41 Laappuntsa aginaan kaatiyaa zare gidiide, kaatiyaanna ootsiyaa kaappatuwaappe ittuu, Elishamaa'a na'aa na'ay, Nataaniyaa na'ay Isimaa'eeli tammu asatuwaana ittippe biittaa mooddiyaa Gadaaliyaana gakketanaw Mis'ip'p'a beedda. Ubbaykka ittippe uttiide k'umaa miishshin, **2** Nataaniyaa na'ay Isimaa'eelinne aanana de'iyaa tammu asatuu barenttu mashshaa mashshaa kessiide, Baabloone kaatii Yihudaa mooddiyaawaa ootsiide suntseedda Ahikaama na'aa Gadaaliyaa wod'eeddino. **3** Hewaa bollakka k'ay Isimaa'eeli Mis'ip'p'an Gadaaliyaana de'iyaa Ayhudatuwaanne Baabloone olanchatuwaa ubbaa wod'eetta. **4** Gadaalii hayk'k'eetta wonttetsa gallassi, Aa hayk'k'uwaa ooninne eranaappe kasetiide, **5** Sekeemappe, Seeloppenne Samaariyaappe hosppun tammu asatuu kayyottiide, barenttu buuchchaa meediide, barenttu mayuwaaw peed'iidenne barenttu bollaakka puuziide yeeddino. Untuntutu Med'inaa Godaa Golliyaw immiyaa katsaa yarshshuwaanne is'aanaa imotaa aheeddino. **6** Isimaa'eeli Mis'ip'p'appe kesiide, yeekkiide untuntunna gakketanaw beedda; untuntunna gakketeedda wode, «Ahik'aama na'aa Gadaaliyaakko haa yiite; Aa be'ite» yaageedda. **7** Untuntutu katamaa giddo geliyaanin, Isimaa'eelinne aanana de'iyaa asatuu he asatuwaa wod'iide, haatsaa dagayiyaa ollaan oli aggeeddino. **8** Shin he hosppun tammu asatuwaappe tammatu Isimaa'eela hawaadan yaagiide woosseeddino; «Ha'i nuuna wod'oppa! Nuuni nu shoyk'an k'oseedda daro zarggay, banggay, wogaraa zayitiinne eessay de'ee» yaageeddino. I untuntutu wod'enaan yeddi aggeeda. **9** Isimaa'eeli wod'eetta asaa ubbaa oleedda haatsaa dagayiyaa ollay, Israa'eeliyaa kaatii Baa'ishi olanaw yeedda wode, Kaatii Asaa bookisseedda wolk'k'aama haatsaa dagayanaw gimbeedda olla. Nataaniyaa na'ay Isimaa'eeli he ollaan aanhaan kunteedda. **10** Isimaa'eeli kaatiyaa mac'c'a naanatuwaanne Mis'ip'p'an atteeda asaa ubbaa omoodeedda. Hewanttu kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani Ahik'aama na'aa Gadaaliyaana ittippe Mis'ip'p'an wotseeddawanta. I untuntutu omoodiide, barenanna akkiide, Amoona biittaa baanaaw denddee. **11** K'aareeha na'ay Yohanaaninne aanana ittippe de'iyaa olaa gadaawatu Isimaa'eeli ootseedda iitabaa ubbaa siseeddino. **12** Barenttu asaa akkiide, aanana olettanaw beeddino; Isimaa'eelakka Gabaa'oonan de'iyaa wolk'k'aama del'iyaa matan gakkide oyk'keeddino. **13** Isimaa'eeli omoodiide barenanna afeeda Asay ubbay K'aareeha na'aa Yohanaanne aanana de'iyaa olaa gadaawatuwaa be'eedda

wode, loytsi nashetteeddino. **14** He omoodeetteeddawanttu ubbay guyye simmiide biide, K'aareeha na'aa Yohanaan gakketeeddino. **15** Shin Isimaa'eelinne hara hosppun asatuu ittippe Yohanaanappe kessi akkiide, Amoona biittaa bak'ateeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Isimaa'eeli Gadaaliyaa wod'i simmiide, Mis'ip'p'appe omoodiide aheedda olanchchatu, mac'c'a asatuu, naanatuunne mureessatuu ubbay K'aareeha na'aa Yohanaanne hara olaa gadaawatuwaana denddiide beeddino. **17** Untuntutu yaagee denddiide, Gibs'e baanaaw Beeteleeme matan de'iyaa Geeruuta-Kimhaama giyaa sa'aan shempeeddino. **18** Untuntutu Gibs'e beeddawe Baabloona kaatii suntseedda Akik'aama na'aa Godooliyaa Isma'eelii wod'eetta diraw Baabloonatoo yayyiide Baabloonappe bak'atiide, Gibs'e baanaaw danddayeeddino.

42 Olaa gadaawatu ubbay, K'aareeha na'ay Yohanaani, Hoshaya na'ay Azaariyaasinne Asay ubbay, guutsaappe wogaa gakkanaw yiide, **2** timbbitiyaa odiyaa Ermaasa hawaadan yaageeddino; «Nuuni neena oochchiyaawaa nuw ootsaarikkii! Ha atteeda nu diraw Med'inaa Godaa ne S'oossaa woossaarikkii! Nuuni kase dara; shin ha'i neeni be'iyawaadan, guutsatuwaa s'alalay atteedo. **3** Nuuni biyaa ogiyaanne nuuni ootsanabaa I nuuna bessanaadan, Med'inaa Godaa ne S'oossaa nu diraw woossaa» yaageeddino. **4** Timbbitiyaa odiyaa Ermaasi zaariide, «Lo'a. Hintte geeddawaadanka, Med'inaa Godaa hintte S'oossaa taani woosana; k'ay hintteppe ayaanne k'osennan, Med'inaa Goday odiyaabaa ubbaakka hintew odana» yaageedda. **5** Untuntutu zaariide, Ermaasaw hawaadan yaageeddino; «Med'inaa Goday ne S'oossay ne baggana nuw kiitiyaawaa ubbaa nuuni polana d'ayooppe, S'oossay bare huup'iyaan nu bolla tumunne ammanetteeda markka gido. **6** Nuuni dosiyaawaa gidina, is'siyaawaa gidinakka, nuuni neena aakko kiitiyaa Med'inaa Goday nu S'oossay azaziyaawaa nuuni ootsana. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw azazettooppe, nuw ubbabay lo'a gidanawaa» yaageeddino. **7** Tammu gallassaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'alay Ermaasakko yeedda. **8** Yaatina, I K'aareeha na'aa Yohanaana, aanana de'iyaa olaa gadaawatuwaanne asaa ubbaa, guutsaappe wogaa gakkanaw s'eegiide, **9** hawaadan yaageedda; «Hintte woosaa taani aakko shiishshana mala, hintte taana kiiteedda Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; **10** «Hintte ha'i ha biittan uttooppe, taani hinttena kees'sanappe attina kolikke; tokkanappe attina, shoddikke. Ayaw gooppe, taani kase hintte bollan aheedda iitabay taana kayyoyeedda. **11** Hintte ha'i yayyiya Baabloone kaatiyaw ayinne yayyoppite! Hinttena Aa kushiyaappe ashshana taani hinttenanna de'iyaa diraw yayyoppite! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **12** Taani hintew K'arettana; yaataade I hintew K'arettiide, hinttena hintte biittaw zaaranaadan ootsana» yaagee. **13** «Shin hintte Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, azazettenan is's'iide, «Ha biittan uttokko» gooppe, **14** k'ay hintte, «Olaa woriyaanne olaw punniyaa malakataa sisennasaaninne koshay bayinnasaa Gibs'e biide, yaan de'ana» gooppe, **15** hinttenoo Yihudaan atteedawantoo, Med'inaa Goday hinttena giyaawaa sisite. Ubbappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte Gibs'e biide, yaan de'ana» k'achchooppe, **16** he hintte yayyeedda olay Gibs'en hinttena oyk'kana; hintte hircgeedda koshaykka hinttena kaalliide baana; hinttekkka yaan Gibs'en hayk'kana.

17 Gibbs'e biittaa biide de'anaw k'ofaa k'achcheeda Asay ubbay olan, woy koshan woy iita harggiyaan hayk'kana. Taani untunttu bolla ahiiya iitabaappe ittuunne kessi akka; ittuunne attena» yaagee. 18 «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Yerusaalamen de'yaawanttu bolla ta hank'kuunne ta yiluu gukkeeddawaadan, hintte Gibbs'e geliyaa wode hintte bollanka ta hank'kuu hewaadan gukkana. Hintte dagama, shek'kaa, tooshiyaanne k'iliic'yaawaa gidanita; ha sa'aa laa'entso ubbakka be'ikkita» yaagee. 19 «Yihudaan atteedawanttoo, Med'inaa Goday hinttana, <Gibs'e booppite!» yaageedda. Taani hachchi hinttana, <Ye'el» geeddawaa erite. 20 Hintte taana, <Nu diraw Med'inaa Godaa nu S'oossaa woossa; I new odiyaa ubbaakka nuw oda; nuuni ootsana» yaagiide, taana Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaa, kiiteeddi; hewana wolk'kaama balaa baleeddi. 21 I geeddawaa ubbaa hachchi hinttew odaad. Shin Med'inaa Goday hintte S'oossay ta baggana hinttew kiiteedda k'aalaw hintte azazettenan is'seedita. 22 Simmi hawaa erite: hintte biide de'anaw koyiyaa biittan hintte olan, koshaaninne iita harggiyaan hayk'kiide wurana» yaageedda.

43 Med'inaa Goday untunttu S'oossay kiiteedda k'aalaa ubbaa Ermaasi untunttoo odiide wursseeddawaappe guyyiyaan, 2 Hoshaya na'ay Azaariyaasi, K'aareha na'aa Yohanaaninne otoranchcha Asay ubbay Ermaasa hawaadan yaageeddino; «Neeni wordduwaa odaasa! Med'inaa Goday nu S'oossay nuuni Gibbs'e biide uttenna mala odanaw, neena nuukko mule kiitibeenna. 3 Shin Baabloone biittaa Asay nuuna wod'anaadan woy omoodiide barenttu biittaa afanaadan, neeni nuuna untunttu kushiyan aatsaade immanna mala, neena nu bolla dentseeddawe Neeriya na'aa Baaroka» yaageeddino. 4 Hewaa diraw, K'aareha na'ay Yohanaani, olaa gadaawatuu ubbayne Asay ubbay Yihudaa biittan de'anaw, Med'inaa Goday untunttu azazeedda azazuwaa polennan is'seeddino. 5 K'aareha na'ay Yohanaaninne olaa gadaawatuu ubbay barenttu laalettettedda kawutetsatuwaa ubbaappe Yihudaan de'anaw simmeedda Yihudaa asaa barenttuna akkiide, Gibbs'e beeddino. 6 K'ay kaatiyaa naagiyaawanttu kaappuu Naabuzaradaani Saafaana na'aa, Ahik'aama na'aa Gadaaliyaana itippe de'ana mala ashsheeda attuma asatuwaa, mac'c'a asatuwaa, naanatuwaanne kaatiyaa mac'c'a naanatuwaa ubbaa afeedino. K'aykka timbbitiyaa odiiyaa Ermaasanne Neeriya na'aa Baarokakka afeedino. 7 Hewaadan haniide, Med'inaa Goday azazeeddawaa is's'iide, Gibbs'e biittaa geliide, S'aafinaasa giyya katamaa gakkanaw beeddino. 8 S'aafinaasan Med'inaa Godaa k'aalay Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 9 «Wolk'kaama shuchchatuwa ne kushiyan oyk'ka akkaade, Yihudaa Asay be'shina, s'aafinaasan de'iyaa Gibbs'e kaatiyaa golliyaa geliyaa saappe sintsa baggana de'iyaa baasuwaan mooga. 10 Untunttu hawaadan yaaga; <Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; <Taani kiittaade, ta k'oottaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadana'sooro ahissana; ha moogettedda shuchchatuwa bolla Aa kawutetsaa arataa wotsana. Yaatooppe I bare kawutetsaa dunkkaaniyaa Aa bolla essana. 11 I yiide Gibbs'e biittaa olana. Hayk'ko de'yaawanttu hayk'kana; omoodoo de'yaawantukka omoodettana; k'ay olan hayk'kanaw de'yaawantukka olan hayk'kana. 12 Gibbs'e s'oossatuwaa keetsatuwaa I taman oysana; eek'atuwaakka

s'uuggana, woy omoodoo akkiide afana. Hentsanchay bare c'alaa mayiyaawaadan, I Gibbs'e biittaa mayyana. Yaatiide hewaappe saro baana. 13 Gibbs'e biittan Heliyoopoolisa giyya kataman de'iyaa hawultiyaa I mentseertsana; Gibbs'e s'oossatuwaa golletuwaakka taman s'uuggana» yaagee» yaageedda.

44 Gibbs'e biittan Migidoola, S'aafinaasanne Memppiisa geetettiyaa katamatuwaaninne gedissa baggana de'iyaa Patiroosa biittan de'iyaa Ayihudatuwaa s'eeliyaawaan S'oossaa k'aalay Ermaasakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; <Yerusaalame bollaninne Yihudaa katamatuwaa ubbaa bolla taani aheedda bayetsaa ubbaa hintte hintte huup'yaan be'eeddi. Untunttu hachchi gakkanaw, koletti utteeddino; ooninne yaan de'enna. 3 Hewe haneeddawe untunttu iita oosuwa ootsiide, taana hank'ketsiiside diraassa. Untunttu gidina, hinttana gidina, woy hintte mayzza aawotuwa gidina, ooninne erenna hara s'oossaw is'aanaa c'uwaiyide, aw goyinneeddino. 4 «Hawaa malaa taani S'oossay is's'iyaa shenyiyaabatuwaa ootsoppite!» yaagiide odana mala, zaara zaaraadde ta k'oomatuuwa, timbbitiyaa odiiyaawantta, kiittaad. 5 Shin odiiyaawaa untunttu sisennan woy hayzzennan is'seeddino. Untunttu hara s'oossatoo is'aanaa c'uwaiyiaa iita oosuwa aggenaan is'seeddino. 6 Hewaa gaasuwaan ta suuliyaa hank'kuunne yiluu tigetteedda; Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan ees'seedita. Untunttukka hachchi hintte be'iyawaadan, koletteeddawantanne ayinne baynawantta gideeddino» yaagee. 7 «Ha"ikka Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'kaama S'oossay, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; <Hinttew zeretsay de'enna mala, mac'c'a asaa, attuma asaa, naanatuwaanne zeretsaa Yihudaa biitaappe d'ayissanaadan, ha loytsi iitabaa hintte hintte bolla ayaw ootsiite? 8 Hintte de'anaw geleedda ha Gibbs'e biittan hara s'oossatoo is'aanaa c'uwaiyaawaan taana ayaw hank'ketsiite? Woy sa'aa de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa gidon shek'anne bore gidide, hintte huup'iyaa bayzzanaw ayaw koyiite? 9 Kase hintte aawotuu, Yihudaa kaatetuunne untunttu machchetuu, K'ay hinttenne hintte machchetuu Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan ootseedda iitatetsaa ubbaa dogeedditeeyye? 10 Hintte hachchi gakkanaw, hinttenatetsaa hokisibeykkita; tawukka yayibeykkita. K'ay taani hinttewunne hintte mayzza aawaatoo immeedda higgiaaniinne wogaan bibeykkita» yaagee. 11 «Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; taani hinttana yihudaa zeretsaa ubbaa, d'ayissanaw k'ofaa k'achchaad. 12 Yihudaan atteedawanttu gidoppe, Gibbs'e biide, yaan de'anaw k'ofaa k'achcheeddawantta taani d'ayissana. Untunttu ubbay Gibbs'en wurana; olaaninne koshan hayk'kana. Wogaappe guutsaa gakkanaw de'iyaa ubbay olaaninne koshan wurana. Untunttu dagama, shek'kaa, tooshiyaanne k'iliic'yaawaa gidanawantta. 13 Taani Yerusaalame olan, koshaaninne iita harggiyaan mureeddawaadan, Gibbs'e biittan de'iyawantakka murana. 14 Atteedda Yihudaa asatuwaappe Gibbs'en de'anaw yeeddawanttu Gibbs'etuwa kushiyaappe kessi akkikino. Untunttu simmi yiide de'ana giide amottiyaa Yihudaa biittaa ay asayanne simmenna; hayk'kuwaappe palaheedda itti amara asaappe attina, simmiide yaana

hara Asay de'enna yaagee» yaageedda. **15** Barenttu mac'c'a asatuu hara s'oossatoo is'aanaa c'uwaiyaawaa eriyaa attuma asatuu ubbayinne hewan ek'keedda mac'c'a asatuu ubbay wolk'kaama maabaraa gidide, Gibs'en gedissa baggana Patiroosa giyaa saan de'iyaa Asay ubbay Ermaasa hawaadan yaageeddino; **16** «Neeni Med'inaa Godaa suntsan nuw odiyaabaa ubbaa nuuni sisokko. **17** Nuuni ootsana geeddawaa ubbaa ootsana. Nuuni, nu mayzza aawotuu, nu kaatetuunne nu kaappatuu Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan kase ootseeddawaadan, Saluwaa Kaatatoo geetetiyyaa nu s'oossatiw is'aanaa c'uwissana; ushshaa yarshshuwaakka iw gussana. Ayaw gooppe, nuuni kase hewaa ootsiyaa wode, nuw daro k'umay de'ee; he wode nuw sa'ay keeka; nuuna ayayinne metibeenna. **18** Shin Saluwaa Kaatatiw is'aanaa c'uwaiyaawaanne ushshaa yarshshuwa gussiyaaawaa aggoodeppe haa simmina, nuw ubbabayykka pac'ceedda; nuuni olaaninne koshan wureeddo» yaageeddino. **19** Mac'c'a asatuu guujiidekka hawaadan yaageeddino; «Nuuni Saluwaa Kaatatoo malatiyyaa ukitsaa uukkiyaa wode, is'aanaa c'uwaiyyaa wodenne ushshaa yarshshuwaaw iw gussiyaa wode ubbaan, nu asinatuu erennan de'ishina, nuuni ootseeddawe ayayinne baawa» yaageeddino. **20** Aw hawaadan giide zaareedda asaw ubbaw, mac'c'anne attumawoo, Ermaasi hawaadan yaageedda; **21** «Hinttenne hintte mayzza aawotuu, hintte kaatetuunne hintte kaappatuu, k'ay biittan de'iyaa Asay ubbay Yihudaa katamatuwaaninne Yerusaalame ogetuwaan is'aanaa c'uwayeeddawaa Med'inaa Goday erenna woy dogeedda giide k'oppiitee? **22** Hintte ootsiyaa iitanne sheneyiyaa oosuwaaw Med'inaa Goday c'o'u gaanaw danddayibeenna diraw, hintte biittay bayeedda, bazuwaanne shek'etteedda biittaa ootseedda. Hachchi hintte be'iyaaawaadan, hintte biittay Asay de'enna biittaa gideedda. **23** Ha bashshay ubbay hinttena gakeeddawe hintte hara s'oossatoo is'aanaa c'uwayeedda diraassa, Med'inaa Godaa naak'keedda diraassa, Med'inaa Godaa K'aalaa sisennan is's'eedda gishshaassanne Aa higgiyawunne Aa wogaw azazettenan is's'eedda diraassa» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyyaan, Ermaasi asaw ubbaw, mac'c'anne attumawoo hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, Yihudaappe yiide, Gibs'e biittan de'iyaa asatoo, ubbayykka Med'inaa Goday giyaawaa sisite! **25** Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Hinttenne hintte machchetuu, «Nuuni Saluwaa Kaatatiw is'aanaa c'uwissana; ushshaa yarshshuwaakka iw gussana» giide c'aak'keedda c'aak'uwaaw poliiide, oosuwaan besseedita. Ha'ikka gidooppe, hintte c'aak'uwaaw minisittenne polite yaagee. **26** «Gidooppenne, hinttenoo, Gibs'e biittan de'iyaa Yihudaa asatoo, Med'inaa Goday giyaawaa sisite! Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawaappe hini baggan Gibs'e biittan de'iyaa Yihudaa asaappe ittuunne ta suntsan, «Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday ero!» giide c'aak'enna mala, taani ta wolk'kaama suntsan c'aak'kaad. **27** Taani untuntuu bolla lo'obaa ahanaw gidennaan, iitabaa ahanaw s'eellay. Gibs'en de'iyaa Yihudaa Asay ubbaanna wurana gakkanaw, olaaninne koshan hayk'kana. **28** Shin olaappe atteeda itti amareedawantuu Gibs'eppa Yihudaa simmana. He wode Gibs'en de'iyaa Yihudaa Asay ta k'aalaappenne untuntuu k'aalaappe oogi tumatteeddentonne akeekiide erana. **29** «Taani hinttena ha sa'aan muranne, «Taani hintte bolla iitabaa ahana» geeddawe tumattanawoo, taani Med'inaa Goday hinttew mallaa immay: **30** taani Yihudaa

Kaatiyaa Sedek'iyaaasa aw morkke gidide, Aa wod'anaw koyiyaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immeeddawaadan, Gibs'e Kaatiyaa Hofirakka Aa wod'anaw koyiyaa Aa morkketoo aatsaade immanna. Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaageedda.

45 Iyoosiyaasa na'ay Iyo'ak'eemi Yihudaan kaateteedda oyddentso laytsan, Neeriyyaa na'ay Baaruki ha k'aalatuwaa Ermaasi odina siside, mas'aafan s'aafeedda. He wode Ermaasi aw odeedda k'aalay hawaa. **2** «Baaroka, neena Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; **3** «Neeni, «Med'inaa Goday ta sakuwaa bollan kayyuu gujjeedda diraw, aayye taanoo! ooliyaan daaburaade shemppuwaakka d'ayaad» yaagaadda yaagee. **4** «Baaroka, neena Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani kees's'eeddawaa taani kolana; taani tokkeeddawaakka taani shoddana. Hewaakka K'ay taani biittan sa'aan ubbaan ootsana. **5** Yaatina, neeni new wolk'kaamabaa koyayiyye? Hewaa koyoppa. Ayaw gooppe, asaa ubbaa bollan taani iitabaa ahana. Taani S'oossay hawaa oday. Shin neeni beeddasaan ubbaan taani neena hayk'kuwaappe ashshana» yaagee» yaageedda.

46 Kawutetsatuwaabaa odanaw Med'inaa Goday Ermaasaw kiiteedda k'aalay hawaa. **2** Iyoosiyaasa na'ay Iyo'ak'eemi Yihudaan kaateteedda oyddentso laytsan, Efiiraas'iisa Shaafaa matan, Karkkamiisha giyaa sa'aan, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori s'oonneedda Gibs'e Kaatiyaa Nako olanchchatuwaabaa S'oossay hawaadan yaagee; **3** «Hintte wogga gondalliyaanne k'eeeri gondalliyaa giigissite; olaw salppite! **4** Hintte paraa bis'aaliide toggite; hintte huup'iyaaan birataa k'oobiyyaaw wotsiide, hintte sa'aa sa'aa oyk'kite! Hintte tooraa leefite; hintte olaa mayuwaakka mayyite! yaagiino. **5** «Shin hawe taani be'iyaaawe ayee? Gibs'e olanchchatuu yayyiide, guyye simmeeddino. Wolk'kaamatuu s'oonetteeddino; guyyenne s'eellennan elleelliide bak'ateeddino. Untuntuu yuushsho ubbaan dagamay de'ee! Med'inaa Goday hawaa oday. **6** Elleelliide wos's'iyaaawantuu kessi akkanaw danddaykino; mino olanchchatuukka attanaw danddaykino. Huup'issa bagga biittan, Efiiraas'iisa Shaafaa matan ubbayykka d'ubettiide kunddi aggiino. **7** «Hewe Nayle Shaafay kumiide, yuushshuwa ubbaa kumiyaawaadan, biittaa ubbaa kumeeddawe oonee? **8** Hewe Nayle Shaafay kumiide, yuushshuwa ubbaa kumiyaawaadan, biittaa ubbaa kumeeddawe Gibs'e! Gibs'e hawaadan yaagee; «Taani kis's'aade, biittan sa'aan eellana; katamatuwaanne katamatuwaan asaa ubbaa bayzzana. **9** Paratoo, priis'ite! Paraa gaaretuwaaw laaggiyaawanttoo, ellekka laaggite! Gondalliyaa oyk'keedda Top'piyaappenne Liibiyaappe yeedda olanchchatoo, kesite! Liidiyaappe yeedda wonddaafiyyaa duketsan looheedda olanchchatoo, woraajite!» yaagee» yaageedda. **10** He gallassay Goday, Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa gallassaa, S'oossay bare morkkatuwaaw bollan haluwaaw kesiyaaw gallassaa. Aa mashshay kallana gakkanaw, untuntuu maana; alana gakkanaasikka untuntuu suutsaa ushana. Ayaw gooppe, Goday, Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Goday huup'issa bagga biittan, Efiiraas'iisa Shaafaa matan untuntuu yarshshuwaaw ootsiide akkana. **11** Hinttenoo, Gibs'e asatoo, Gala'aade biittaa biide, hinttew okettiyyaa d'aliyaa demmite. Gido shin, hintte c'oo mela d'aliyaa darissitappe attina, hinttew pas'uu mule

baawa. **12** Hintte yeellaa kawutetsatuu siseeddino; Hintte yeekkiyaa yeekuwa biittay sa'ay siseedda. Ayaw gooppe, hintte olanchchatuu ittuu ittuwaan d'ubettiide, ubbay ittippe kunddeeddino. **13** Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Gibs'e biittaa olanaw yiyaa wode, Med'inaa Goday timbbiitayaa odiyaa Ermaasaw odeedda k'aalay hawaa: **14** «Hawaa Gibs'en oda; k'ay Gibs'e katamatuwaan Migidoolan, Mempoosaaninne S'aafinaasan awaaya. «Olay hintte yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa wursiidi de'iyaa diraw, dendi ek'kiide giigetitel» yaaga. **15** Hintte wolk'k'aama olanchchatuu ayaw kunddeeddino? Med'inaa Goday untuntta sugeedda diraw kunddeeddino. **16** Hintte olanchchatuu d'ubettiide kunddeeddino. Ittuu ittuwaa, «Denddite! ha morkkiyaa mashshaappe attanaw, nu asaakko, nu biittaa ane simmeetto» yaagiino. **17** Untunttu yaan Gibs'e kaatiyaa paroona, «Bare kaac'aan go'etenan c'oo aatsiyaa odanchchaa» giide suntsana» yaageedda. **18** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetetiyaa Kaatii hawaadan yaagee; «Taani ta de'uwaan c'aak'k'ay: deretuwa gidduwaan Taaboora Derii, woy abbaa lank'kiyaan de'iyaa K'ammeloosa Derii aduk'kiyaawaadan aduk'kiyaa morkkii hintte bolla yaana. **19** Hinttenoo, Gibs'e biittan de'iyaa wanttoo, omooduwaan baanaw giigite. Ayaw gooppe, Mempoosa katamay kolettiide, ooninne de'enna bazzo gidanawaa. **20** «Gibs'e biittay lo'iyaa ussatti mala; shin huup'issa bagga biitaappe yiyaa dukkiyaa unduns'iyaaan Aa sa'ettana. **21** Gibs'en miishshay c'igetiyyaa olanchchatuu mod'd'eedda korumatuwaa mala. Ee, untunttukka ittippe guyye simmiide bak'ateeddino; untunttu barenttu sa'aan ek'k'ibeykkino. Ayaw gooppe, untunttu bayetsaa gallassay, untunttu murettana wodii gakkii kichcheedda. **22** «Morkketuu wolk'k'an geliyaa wode, Gibs'e Asay bak'atiyaa shooshshaadan soldana; he morkketuu mitsaa k'ans'siyaa asatuwaadan, kalitaa akkiide, Aa bolla yaana. **23** Asay sis'ima wora butsiide d'ayissiyaawaadan, Gibs'e asaa siifi wurssana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Morkketuwa payduu booliyaappekka c'oratie; untunttu paydanaw danddayettenna. **24** Gibs'e Asay kawushshana; huup'issa baggappe yiyaa asatuwaa kushiyanikka aad'd'iide imettana» yaagee. **25** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Teebisa katamaa s'oossaa Amoonaa, Gibs'e kaatiyaa, Gibs'e biitaanne Gibs'e s'oossatuwaa, Gibs'e kaatetuwaanne Gibs'e kaatiyaan zemppiyaawanta ubbaa murana. **26** Untunttu wod'anaw koyiyaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oori kushiyaaninne Aa olanchchatuwa kushiyan aatsaade immanna. «Hewaappe simminna, Gibs'e biittay kasewaadan Asay de'iyaa biittaa gidanawaa. Med'inaa Goday hawaa oday. **27** «Hinttenoo, ta k'oomatoo, Yaak'ooba zaretoo, yayyoppite! Hinttenoo, Israa'eelattoo, dagammoppite! Hintte haako san de'ishiina, taani hinttena ashshana; hintte zaratuwaakka untunttu omoodeettiide biitaappe yedissana. Yaak'ooba zaratu simmiide, ayentto bochchennan saro de'ana. Untunttu ay asayenne yashissenna. **28** Hinttenoo, ta k'oomatoo, Yaak'ooba zaretoo, taani Med'inaa Goday hinttenanna de'iyaa diraw, yayyoppite! Taani hinttena laaleedda kawutetsatuwaa ubbaa ubbaanna d'ayissana; shin hinttena ubbaanna d'ayissikke. Taani hinttena likke pirdan murana; murray bayinnan hinttena ubbaanna c'oo yedikke. S'oossay hawaa oday» yaagee.

47 Gibs'e kaatii Gaaza oliide s'oonanaappe kasetiide, Piliss's'eema biittaa s'eelliyawaan Med'inaa Godaappe

timbbiitayaa odiyaa Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa. **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, huup'issa bagga biittappe haatsay d'uuk'k'anne di'uu geleedda kuntso haatsaadan goggana. Biitaanne biittaa bollan de'iyaa asaa ubbaakka muukkana. Yaatooppe Asay waassana; he biittan de'iyaa ubbay yeekkana. **3** Ayaw gooppe, untunttu paratuwaa kottiyaa, paraa gaaretuwa giiresaanne gaaretuwa yinggiyaawaan gondorssaa sisana; aawotuu barenttu kushii arggaac'eedda diraw, barenttu naanatuwaa maaddanaw guyye simmikkino. **4** Piliss's'eema asaa d'ayissanawunne S'iiroosanne Sidoona Asay piliss's'eematuwaan maaddetenaadan, atteedawanta biitaappe wod'anaw wodii gakkedda. Med'inaa Goday Piliss's'eema asatuwaa, hewanttukka Meediteraane Abbaa haatsaan dooddetteedda sa'aan atteedawanta Kafttoorappe yeeddawanta d'ayissana hane. **5** Gaaza Asay wolk'k'aama kayyuwaa kayyotteedda; Ask'k'aloona asaykka sirp'p'i geedda. Hinttenoo, abbaa zanggaaraan bashshaappe atteedawanttoo, hintte awude gakkanaw, hintte bollaa k'ans's'eretsiide kayyottiite? **6** «Hintte, «Neenoo Med'inaa Godaa mashshaw, neeni c'o'u geenan is's'iyaaawe awude gakkanaasee? Ne shookuwaan simma gela! C'o'u gaade shemppal» yaagiita. **7** Shin Med'inaa Goday Aa azazina, I waan c'o'u go giitee? Ask'k'aloona bollanne abbaa zanggaaraan biittan de'iyaa asaa bolla I Aa suntsidiggeedda» yaagee.

48 Moo'aaba biittaa s'eelliyawaan Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Nabo katamaw aayye ana! Ayaw gooppe, I bayana. K'iriyaatayima katamay kawushshananne mo'oodettana; untunttu geessuukka kawushshananne me'erettana. **2** Hawaappe hini baggan Moo'aaba c'ee'k'uu d'ayana. Ayaw gooppe, Haseboona kataman de'iyaa Asay Moo'aaba bolla, «Haayite! He biittaa ane ubbaanna d'ayisseeto: yaagiide iitbaa mak'etteedda. Neenoo, Maadimeena katamatiw, neenakka sirp'p'i ootsana; ne geeduwaa olay kaallana. **3** «Horonayma asay, «Laaletsayenne wolk'k'aama bashshay gakkedda: yaagiide waassiyaa waasuwa sisite! **4** Moo'aabe me'erettana; Aa naanatu yeekkiyaa yeekuwa sisite! **5** Untunttu yeekkiide, Luhiita pudetsaa kesana; Horonayma dugetsakka bashshaw waassiyaawanttu waasuwa sisiide wod'd'ana. **6** Untunttu ittuu ittuwaa, «Bak'atite! hintte shemppuwa ashshite!» Mela dembaan de'iyaa Aaro'eera katamaa mala gidite. **7** Neenoo, Moo'aaba biittaw, neeni ne wolk'k'aaninne ne duretetsan c'ee'k'etteedda diraw, neenikka omoodeettana. K'ay Kaamoosha giyaa s'oossaykka bare k'eetsuwaanne bare mooddiyaawantunna ittippe omoodeettiide, harasaa baana. **8** Med'inaa Goday odeeddawaadan, katamatuwaa ubbaa d'ayissiyaawe yaana; itti kataminne de'enna; wombbayenne dembbay ubbay ittippe d'ayana. **9** Moo'aabaw I paalliide attiyaa k'efiyaa immite. Aa katamatu ubbay ayinne baynnawaa gidana; itti asayenne untunttun de'enna. **10** «Med'inaa Godaa oosuwa sheneko giide ootsiyaa uray shek'k'etteeddawaa gido! S'oossay azazi wotsina, suutsaa gussennaadan bare mashshaa te'iyaa uraykka shek'k'etteeddawaa gido! **11** «Moo'aabe yalagatetsaappe doommiide, ishaluwaan de'eedda asaa mala; I hara biittaw omoodeettienna. Moo'aabe baatsaappe baatsaw tigettennaaninne k'aas's'ennan, mal'uu laamettennaaninne sawuu aggenaan, uttiide de'iyaa woyniyaa eessaa mala.

12 Moo'aaba aatsi yeggiyaawantta taani Med'inaa Goday kiittiyaa gallassatuu yaana. Unttuntu Aa aatsi yeggiide, baatsaappe c'ingirrsana; Aa baatsaa mentseertsana. **13** Yaatina, Israa'eeliyaa Asay bare ammanetteeda, Beeteelen de'iyaa eek'an kawusheeddawaadan, Moo'aaba asaykka bare s'oossan Kaamooshan kawushshana. **14** «Hintte, «Nuuni wolk'kaama asanne mino olanchchaa» giide ayaw c'ee'ettiitee? **15** Be'ite, Moo'aaba biittaynne yaan de'iyaa katamatuu bayeeddino. Aa yalaga attuma asatuukka shukettanaw duge beeddino. Taani Kaatii, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Godaa geetettiyaawe hawaa oday. **16** Moo'aaba bashshay matatteedda; tuggay Aa bollan yiyya wodiikka elleelliide gakkedda. **17** «Aa yuushshuwaan de'iyaa asaw, Aa woggatetsaakka eriyaa ubbaw, «Mino gideedda kawutetsaa s'am'ay waan me'eeddee! Bonchchetteedda s'am'ay waan kinchchetteedde!» yaagiide zilaalite. **18** «Hinttenoo, Diboona kataman de'iyaa wanttoo, hintte bonchcho sa'aappe wod'diide, mela biittan uttite. Ayaw gooppe, Moo'aaba d'ayissiyaawe hintte bollankka yaana; hintte geessuwa ubbaakka laalana. **19** «Aaro'eera kataman de'iyaa wanttoo, ogiyaa doonaan ek'kiide s'eellite; kessi akkiide bak'atiyaa attuma asaanne mac'c'a asaa, «Ayyee kesseeddawe?» yaagiide oochchite. **20** «Unttuntu, «Moo'aabe me'eedda diraw kawusheedda; aw yeekkittenne zilaalite! Moo'aabe bayeeddawa Arnoona Shaafaa lank'kiyaan awaayite!» yaagiide zaarana. **21** «Gezziyaan de'iyaa Holoona, Yaahis'a, Mefa'aata, **22** Diboona, Nabu, Beeti-Dibilaatayima, **23** K'iriyatayima, Beeti-Gamuula, Beeti-Ma'oona, **24** K'iriyatanne, Boos'ira geetettiya katamatuwa bollaninne mataaninne haakuwaan de'iyaa Moo'aaba katamatuwa bollan pirdday yeedda. **25** Moo'aaba kac'ii k'ans's'etteedda; Aa k'esiikka me'eedda. **26** «Med'inaa Godaa bollan otoretteedda diraw, Moo'aaba ushshiide matsoyite. Bare c'oosheedda c'ooshshaa bollan gondoretto; Asay ubbaykka Aa bollan k'iliic'o. **27** Kase neeni Israa'eeliyaa bollan k'iliic'abeykkii? Aabaa haasayiyaa wode, neeni kad'aade huup'iyaa k'aatseeddawe Israa'eelii kayisotuwaa giddoppe oyk'kettiineeyye? **28** «Hinttenoo, Moo'aaban de'iyaa wanttoo, katamaappe kesi biide, Shuchchaa gonggoluwaa gidдон de'ite. Afuwa doonaan bare golliyya kees's'iyaa harap'patti mala gidite. **29** Moo'aabe loytsi otoretteedda; Moo'aaba Asay ay keeshshaa ayyintto, aleek'inntonne otoretintto, k'ay barentta unttuntu ay keeshshaa d'ok'k'issi wotseeddento, taani sisaad. **30** Taani Med'inaa Goday unttuntu aleek'kuwaa eray; shin ayyinne maaddenna; unttuntu c'ee'kuukka ayaakka ootsenna. **31** Hewaa diraw, taani Moo'aabaw waassay; K'iirihereesa asawukka kayyottaade yeekkay. **32** «Hinttenoo, Siibima asaw, Yaa'izeera asaw yeekkiyaawaappe aatsaade taani hinttew yeekkay. Hintte tashii daashiide, Mas'iyaa Abbaa pinniide, Yaa'izeera gakkedda woyniyaa turaa mala; shin hintte ofintsa teeraanne hintte woyniyaa wurc'uwaa bonk'kiyaawanttu yiide d'ayissidiggeeddino. **33** Lo'o katsay ayifiyya Moo'aaba biittaappe pashikkaynne nashechchay aketti kichcheedda. Woyniyaa teeraa gum'iyaa sa'atuwaappekka woyniyaa eessay goggennaadan te'a diggaad. Ooninne laa'entso Aa ililiiddi gum'enna. Asaa kooshshay sisettoppekka, nashshechchaa kooshsha gidenna. **34** «Unttuntu Haseboonaaninne El'aalen waassiyaa wasuu Yahaas'a gakkanaw sisettee. K'ay S'oo'aaroppe biide, Horonaymanne Egilaati-Shaliishiyaa gakkanaw sisettee. Haray atto Nimiriima haatsaykka meleedda. **35** «Taani Moo'aaban

Asay goyinniyya d'ok'k'a sa'atuwaan yarshshiyaawantta barenttu s'oossatoo is'aanaa c'uwaiyyaawantta d'ayissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **36** Unttuntu kase demmeedda duretetsay ubbay ha'i d'ayikichcheedda diraw, ta wozanay Moo'aabawunne K'iirihereesa asaw baliyaan his'i's'iyaaan yeekkiyaawaadan yeekke. **37** Unttuntu ubbay barenttu huup'iyaaanne barenttu buuchchaa meedeeddino; barenttu kushiyaakka k'ans's'iide madutseeddino; k'ay barenttu s'eessankka maak'aa danc'ceeddino. **38** Moo'aaban de'iyaa golliyya huup'iyaa ubbaaninne dabaaban yeekuwaappe attina, harabay baawa. Ayaw gooppe, Moo'aaba taani ooninne koyenna otuwaadan mentsaad. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **39** «Moo'aabe ay me'uwaa me'eeddee! Aa asaynne ay waasuwa waassi! Moo'aabe yeellatide, bare zokkiyya wora ay zaaruwaa zaarii! Hewaa diraw, Moo'aabe bare yuushshuwaan de'iyaa ubbatoo miic'c'iyawaanne dagammiyaabaa gideedda» yaagee. **40** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Arggantsay bare k'efiyaa piddi ootsi paalliide yiyaawaadan, morkkii Moo'aaba bollan yaana. **41** Aa katamatuu oyk'k'ettana; Aa geesatuukka aketana. He gallassi Moo'aaba mino olanchchatuwa wozanaykka oytsay oyk'keedda mac'c'a mishirati wozanaa mala gidanawaa. **42** Moo'aabe ta bollan, Med'inaa Godaa bollan makkaleedda diraw d'ayana; hawaappe sintsay I kawutetsaa gidenna. **43** «Hinttenoo, Moo'aaban de'iyaa wanttoo, yashshiyaawe, ollaynne p'irii hinttana naagee. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **44** Yashshiyaawaappe bak'atide wos's'iyaa ooninne ollaan kunddana; k'ay ollaappe pude kesiyya ooninne p'iriyaaan oyk'k'ettana. Ayaw gooppe, taani Moo'aaba muriyaa wodiyaan hewaa ootsana. Med'inaa Goday hawaa oday. **45** «Bak'atide beeddawanttu wolk'k'aa d'ayide, Haseboona katamaa kuwan ek'keeddino. Ayaw gooppe, Haseboona katamaappe tamay, k'ay Kaatii Sihooni beni de'eedda golliyaappe lac'uu kesiide, Moo'aaba biitta ubbaanne an de'iyaa makkalanchcha asaa maana. **46** Moo'aaba asaw, hinttew aayye anal Kaamoosha giyya s'oossaw goyinniyaawanttu d'ayeeddino; unttuntu attuma naanatuunne mac'c'a naanatu omoodeetiide beeddino. **47** «Gidooppenne, wurssetsa wodeetuwaan taani Moo'aaba asaw zaaraadde sa'aa ishalissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. Moo'aaba bolla odetteedda timbittii hawaan wureedda.

49 Amoonaa asaa s'eeliyaawaan Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaw attuma na'ay baawee? Woy laattiyaawe baawee? Yaatina, Molooka giyya s'oossaw goyinniyya asatuu Gaada biittaa ayaw oyk'keeddino? Unttuntu katamanka ayaw utteeddino? **2** Amoonaa Asay de'iyaa Raaba katamaa bollan olaa wasuu sisetanaadan, taani Med'inaa Goday ootsana gallassatuu yaana. He katamay koleitiide, mela attanawaa. Aa yuushshuwaan de'iyaa k'eri katamatuukka taman s'uugettana. Israa'eeliyaa asaykka barena bare laataappe yedersseeddawantta yederssana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **3** «Hinttenoo, Haseboona asatoo, Aata katamay koleitti kichcheedda diraw zilaalite! Hinttenoo, Raaba asatoo, yeekkite! Maak'aa mayyiide kayyotite! K'ay wozanaa bayiide, katamaa gimbbiyaa gidдон wos'ere'ite! K'ay gooppe, hintte s'oossay Molooki bare k'eesetuwaanne bare moooddiyaawantunna omoodeetana. **4** Hinttenoo, ammanuu bayinna asatoo, hintte, «Nu bollan ooni woraajji?» yaagiide hintte duretetsaaninne hintte aradda wombatuwaan ayaw

ceek'ettiitee? 5 Taani ne yuushshuwaan de'iyaa wanttu ubbay neena dagantsanaadan ootsana. Taani Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'ama Med'inaa Goday hawaa oday. Hintte ubbayka kesiide bak'atana; k'ay bak'atiide beeddawanta shiishshiyaawe d'ayana. 6 «Gidooppenne, wurssetsa wodetuwaan taani Amoonaa asaw zaaraadde ishalissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. 7 Eedooma biittaa s'eelliaawaan Ubbaappe Wolk'k'ama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Temaana asaw aad'd'eeda eratetsay baawee? C'inc'c'a asatuwaappe zorii d'ayi kichcheeddee? Untunttu aad'd'eeda eratetsay untuntuppe goozeti kichcheeddee? 8 Hinttenoo, Dadaanaw de'iyaa wanttu, bak'atiide c'iimma gonggoluaan k'osettiile! Ayaw gooppe, taani Eesaa zeretsaa muriyaa wodiyaan, Aa bolla bayetsaa ahana. 9 Woyynniyaa mas'iyaa wanttu yooppe, mas'iide k'aarimiyyaa ashshikkino? Kayisatuu k'amma gelooppekka, barentta koshshiyaawaa s'alala akkikkino? 10 Shin taani Eesaa zeretsaa k'aaraade kallo ashshana; untunttu k'osettanaw danddayenna mala, untunttu k'osettiyyaa sa'atuwaakka taani k'aaraade, k'onc'c'e sa'aa ootsana. Eesaa zeretsay, Aa dabbotuunne Aa shoortuu ubbay d'ayana. 11 Hintte giddon de'iyaa aawuu hayi diggeedda naanatuwaa taw aggi bashite; untunttu taani dichchana. K'ay hintte am'etuukka taanan ammanettino» yaagee. 12 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Simmi murettanaw bessena asatuu muruwa s'u'ua ushiyaawanta gidowaappe attina, hintte waan murettanaw attana giide k'oppiitee? Tuma hinttekal muruwa s'u'uaappe ushiitappe attina, c'oo atikkita. 13 Boos'ira katamay mela giidiide attana; Aa be'eedda asaw ubbay dagantsiyaabaa, k'iili'c'iyaa baanne boriyaabaa gidanawaa. K'ay Aa yuushshuwaan de'iyaa k'eeeri katamatuu ubbayka med'inaw kolettiide attanawaa. Hawaa taani Med'inaa Goday ta suntsan c'aak'k'ay» yaagee. 14 Taani Med'inaa Godaappe yeedda itti kiitaa sisaad. Kawutetsatuwaa giddo kiitetteeddawe, «Eedooma bolla doondanaw shiik'ite! Aanaan olettanaw denddiite!» yaageedda. 15 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Simmi taani hinttena kawutetsatuwaa giddon guutsana; asaa giddonka kad'etteeddawanta ootsana. 16 Hinttenoo, shuchchaa gonggoluaaninne deriyaa bolla de'iyaa wanttu, hintte yashissiyaa yashshayenne hintte otoruu hinttena c'immeedda. Hintte hintte golliyaa argantsawaadan d'ok'kan kees's'ooppekka, taani hinttena hewaappekka duge wotsana. 17 «Eedooma biittay asaa dagantsiyaa biittaa gidanawaa. Yaana aad'd'iyaa Asay ubbay Aa bayetsaa be'iide, dagamananne, «Poora!» gaana. 18 Sodoominne Gamoori barenttu yuushshuwaan de'iyaa katamatuaan bayiyaa wode haneeddawaadan, ooninne yaan de'enna; Asay ubbakka yaan uttenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 19 «Yorddaanoosa Shaafaa lank'kiyaan de'iyaa woraappe lo'o k'ooruu de'iyaaasaa k'oppennaan kesiyyaa gaammuwaan, taani yaade, Eedooma asatuwaa k'oppennaan untunttu biittaaappe yedersana. Hewaappe guyyiyyan, ta dooreedda asaa Aa bolla suntsana. Ta malay baawa; taani ootsana geeddawaakka te'anaw danddayiyaa Asay baawa. Ay hentsanchchay taananna ek'ettanaw danddayii? 20 «Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday Eedooma bollaninne Temaana katamaa asaa bolla ootsanaw halchcheeddawaanne k'oppeeddawaa sisite! Untunttu naanatuwaa wolk'kan goochchiide afana; hewaa gaasuwaan untunttu soo Asay ubbay dagamana. 21 Eedooma kunddetsaa giiretsay biittaa k'aatsana; Eedoomatuwaa waasuukka Zo'o Abbaa

gakkanaw sisettana. 22 Arggantsay bare k'efiyaa pididi ootside, bollaappe duge ellekka paallide yiaawaadan, morkkii Boos'ira bolla yaana. He gallassi Eedooma olanchchatuu oytasay oyk'k'eedda mishirattiidan hirggana» yaagee. 23 Damask'k'o s'eelliaawaan S'oossay hawaadan yaagee; «lita oduwaa siseedda diraw, Hamaatanne Ariiada katamatuaan de'iyaa Asay yeellateeddanne yayyeedda. Beetay shoc'iyaa abbaadan, untunttu wozanay shempuwa demmanaw danddayibeenna. 24 Damask'k'o Asay daabureedda; untunttu dagamaan shabbaretiide bak'ateeddino; mishirato oytasay oyk'k'iyaaawaadan, metuunne tuggay untunttu oyk'k'eedda. 25 Nashechchay kumeedda he eretteedda katamay Asay de'enna sa'aa gidanawaa! 26 Hewaa diraw, he gallassan he kataman de'iyaa yalaga attuma asaa ubbay katamaa giddo ogetuwaan hayk'kana; olanchchatuu ubbayka wurana. Taani, Ubbaappe Wolk'k'ama Med'inaa Goday hawaa oday. 27 Taani Damask'k'o katamaa dirssaa gimbiyyaan tamaa yeddana; he tamay Benihadaada kawutetsaa golliyaa ubbaa maana» yaagee. 28 Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori oliide s'ooneedda K'eedaarenne Has'oori kawutetsatuwaa s'eelliaawaan Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Denddiite; K'eedaare asaa olite! He away doliyaa baggana de'iyaa asaa wurssite! 29 Untunttu dunkkaanetuwaanne untunttu wudetuwaa akkile! Untunttu gariddotuwa, untunttu mas'uwa ubbaanne untunttu gaalotuwa akkile! Yaatiide untunttu, «Hintte yuushsho ubbaan shabbirssay denddeedda!» yaagiide odite. 30 «Hinttenoo, Has'ooran de'iyaa wanttu, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori hintte bolla iitabaa ootsanaw mak'etti utteedda diraw, bak'atite; haako sa'aa biide, c'iimma gonggoluaan k'osettiile! Med'inaa Goday hawaa odaad. 31 «Naabukadanas'ooraa, dendda! Hirggi bayinnan saro de'iyaa kawutetsatuwaa bolla woraajja! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Untunttu katamaa gimbiyyaw ifitsay woy kulubbuu baawa. Untunttu bakkka de'iino. 32 «Untunttu gaalotuu bonk'ettana; untunttu wudiikka omodettana. Barenttu huup'iyaa shufeeriyaa meedissiyaawanta ubbaa taani c'arkkuwaan laalana; taani ubba saanna untunttu bolla bayetsaa ahana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. 33 Has'oori med'inawukka worakanatu de'iyaa bazzo giidiide attanawaa. Ooninne yaan de'enna; Asay ubbakka yaan uttenna» yaagee. 34 Yihudaa Kaatii Sedek'iyaaasi koyiro kaateteedda wode, Elaama biittaa s'eelliaawaan Med'inaa Godaappe Ermaasakko yeedda k'aalay hawaa. 35 Ubbaappe Wolk'k'ama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Elaamaw waanna wolk'ka aadiyyaa untunttu wonddaafiyaa asatuwaa taani wod'ana. 36 Ubba saanna taani Elaama bolla c'arkkuwaa ahana; untunttakka he c'arkkuwaan ubbasaa laalana. Hewaa diraw, Elaama Asay laalettiide gakkenna biittay de'enna. 37 Untunttu morkkatuwa sintsaninne untunttu wod'anaw koyiyaawantu sintsan taani Elaama dagantsana. Taani ta wolk'kaama hank'kuwaan untunttu bolla bayetsaa ahana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. Taani untunttu d'ayissana gakkanaw, mashshaan yedersana. 38 Taani Elaama kaatiyaanne untunttu kaappotuwa d'ayissaade, ta kawutetsaa araataa yaan wotsana yaagee Med'inaa Goday. 39 «Gidooppenne, wurssetsa wodetuwaan taani Elaama asaa zaaraadde ishalissana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

50 Baabloone biittaaanne Baabloone asaa s'eeliyaawaan timbbitiyaa odiyaa Ermaasa baggana Med'inaa Goday odeedda K'aalay hawaa: **2** «Kawutetsatuwaa giddon oditenne awaayite. Banddiraa d'ok'k'u ootsi oyk'kiide, ayaanne k'osennan, hawaadan yaagiide odite; Baabloone kunddeedda! Beelanne Marduuka geetettiyya Aa s'oossatuukka yeellateeddinonne me'eretteeddino. K'ay Aa misiletuunne Aa eek'atuu me'eretteeddino. **3** Huup'issa bagga biittaaappe itti kawutetsay yaana; Baabloone biittaa bayzzana. Yaatooppe asayykka mehiikka ubbay bak'atana; ooninne yaan de'enna yaagite» yaageedda. **4** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wodiyaaninne he gallassatuwaan Israa'eeliyaa asayynne Yihudaa Asay ittippe gididi, yeekkiide yaana; Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa koyana. **5** Untunttu S'iyoone afiyaa ogiyaa oochchiide, barenttu sintsa yaa zaariide, «Haayite!» Nuuni ubbakka dogettenna med'inaa c'aak'uwaa Med'inaa Godaana ane c'aak'k'eteetto yaagana. **6** «Ta Asay bayeedda dorssatuwaa mala gideedda; untunttu hentsanchatuuu untuntta baletsiide, deriyaan wora yeddeeddino. Itti saappe hara deriyaa toyilakattiide, barenttu ak'iyaa sa'aa dogeeddino. **7** Demmeedda ubbay untuntta shankkateedda. Untunttu morkketuu, «Nuuni ayinne bayzzibeykko; hawe metuu ubbay untuntta gakkkeeddawe, untunttu Med'inaa Godaa, barenttu shempuwaaw sa'aa, Med'inaa Godaa barenttu mayzza aawotuwaaw hidoottaa naak'keedda gishshaassa» yaageeddino. **8** «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, ha'i simmi Baabloone asaa giddoppe kesiide bak'atite! Baabloonatuwaa biittaaappe biite! Yaatiide wudiyya kaaleetsiyaa deeshsha orggiyaa mala gidite. **9** Ayaw gooppe, taani huup'issa bagga biittaaappe wolk'kaama wolk'kaama kawutetsatuwaa c'itatuwaa dentsaade, Baabloone bolla ahaade de'ay. Untunttu Aa oliidekka oyk'kana; untunttu wonddaafii dukkiide yedeedda hiilanchcha olanchchaa mala. **10** Baabloone biittay bonk'k'ettana; Aa bonk'kiyaa ubbay kallana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **11** «Hinttenoo, Baabloone asatoo, ta asaa bonk'kiyaawanttoo, hintte nashettiide, poodu geeddita. K'ooruwaaw kalleedda ussattiidan, hintte p'is'silleeddita; wotara paraadan c'aaggeeddita. **12** Shin ha'i hintte waanna katamay yeellatananne kawushshana. K'ay kawutetsatuwaa giddonkka Baabloone ubbaappe wurssetsa gidanawaa; haatsi bayinna mela biittaa gidanawaa. **13** Med'inaa Godaa hank'k'uwaaw gaasuwaan, Baabloone Asay de'ennasaa gidanawaa; I ubbaanna kolettenna. Aa hank'kiyaana aad'diyaa ubbay Aa bollan gakkkeedda boshaa be'iide, dagamananne, «Poora!» gaana. **14** «Hinttenoo, wonddaafiyaa dukkiyaawantto, Baabloone olanaw Aa yuushshuwaan salppite; I Med'inaa Godaa bollan nagaraa ootseedda diraw, hintte pootsatuwaan ubbaan Aa dukkite. **15** Ubbaa bagganakka Baabloone bollan olaa waasuwaaw waassite! Baabloone kushiyya immeedda; Aa adussa gimbbetuu kunddeeddino; Aa gimbbiyaa dirssayykka koletteedda. Med'inaa Goday Aa bollan haluwaa kesiidde de'iyaa diraw, hinttekkka Aa bollan haluwaa kesite! I haratuu bollan ootseeddawaa hinttekkka Aa bollan ootsite! **16** Zeretsaa zeriyaawaanne c'akaa wode shiishshanaw kesiyaawaa ubbaa Baablooneppe d'ayissite. Un'etsiyaawantu mashshaw yayyeedda diraw, he biittan de'iyaa Asay ubbay bare yaraakko yaraakko simmiide, bare biittaa biittaa bak'atana. **17** «Israa'eelii gaammuu yederssiide laaleedda dorssaa mala. Koyiro Asoore kaatii Aa ashuwaa meedda; wurssetsan k'ay Baabloone Kaatii Naabukadananoori

Aa mek'etsaa d'ogeedda. **18** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, taani hawaa oday: Asoore kaatiyaa taani mureeddawaadan, Baabloone kaatiyaakka Aa biittaaakka murana. **19** Shin Israa'eeliyaa I heemettiyya sa'aa zaarana; K'ammeloosanne Baasaane Deretuwaan I heemettana. K'ay untunttu Efireema gezziyaaninne Gala'aade gezziyaan kalliiide maana. **20** He wodiyaaninne he gallassatuwaan Asay Israa'eeliyaa bayzzuwaaw koyana; shin bayzzuu d'ayana; Yihudaan nagaraa koyana; shin beettena. Ayaw gooppe, hayk'k'uwaappe taani ashsheeda Israa'eeliyaa asaa atteeddawanttu nagaraa taani atto yaagana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **21** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Miraatayima biitaanne Pik'ooda biittan de'iyaa asaa bollan denddite; untuntta olite, wodi'tenne untuntta mule d'ayissite. Taani hinttena azazeeddawaadan ubbabaa ootsite. **22** He biittan olaa waasuu sisetee; wolk'kaama bashshayikka gakkkeedda. **23** Biittaa sa'aa ubbaa liik'issiyaa dijinuu ay me'uwaaw me'eeddee! Ayiba liik'uwaaw liik'eedee! Kawutetsatuwaa ubbaa giddon Baabloone ayiba dagantsiyaabaa gideeddee! **24** Neenoo, Baabloone, taani neena oyk'kanaw p'iriyaa wotsaad; neeni erennan de'aadde gelaade oyk'k'ettaadde. Neeni taananna, Med'inaa Godaana gaaddeedda diraw oyk'k'ettaadde. **25** Taani Med'inaa Goday ta olaa miishshaa wotsiyaa golliyya dooyaad; ta hank'k'uwaaw olaa miishshaa aappe kessaad. Ayaw gooppe, taani Goday, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday Baabloone biittan ootsiyaa oosuu de'ee. **26** Yaana haana Aa bolla dooddite! Katsay de'iyaa Aa gootaratuwaa pogite; omooduwaakka katsaadan itti diiran guuppite! Ayaanne ashshenan wursi d'ayissite! **27** Booratuwaaw shukkiyaawaadan, untunttu olanchchatuwaa siifite! Baabloone asaw aayye ana! Ayaw gooppe, untunttu gallassay, untunttu muretiyaa wodi gakkkeedda. **28** «Omoodetteedda asatuu Baablooneppe kessi akkiide, Yerusaalame bak'atana. Baabloone biittaa Asay Geeshsha Golliyya bollan ootseeddabaw Med'inaa Goday untunttu S'oossay haluwaa kesiyaawaa untunttu S'iyooneen haasayana. **29** «Baabloone olanaw wonddaafiyaa dukkiyaawantta ubbaa s'eeigte; ituunne kessi akkenaadan, untunttu Aa yuushshuwaan dooddino. Med'inaa Godaa bolla, Israa'eeliyaa Geeshsha bolla, I otoretteedda diraw, aw Aa oosuwaadan zaarite. I haratuu bollan ootseeddawaadan, Aa bollanikka ootsite. **30** Hewaa diraw, Aa yalaga attuma asatuu katamaa giddo ogiyaan hayk'kana; he gallassi Aa olanchchatuuu ubbay d'ayana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **31** Goday, Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, otoranchchaw, taani ne bolla denddaad. Ayaw gooppe, ne gallassay, neeni muretiyaa wodi gakkkeedda. **32** Otoranchchay d'ubettiide kunddana; Aa pude tentsiyaawekka de'enna. Taani Aa katamatuwaa giddon tamaa eetsana; he tamay yuushshuwaan de'iyaa ubbaa mi diggana» yaagee. **33** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asayynne Yihudaa Asay ittippe naak'etteedda. Untunttu omooodiide afeeddawanttu untuntta wolk'k'appe minissi oyk'keeddino; yeddennan diggeeddino. **34** Shin untuntta Woziyaawe mina; Aa suntsayykka Ubbaappe Wolk'kaama S'oossaa. I untunttu biittaw shempuwaaw immanaw, untunttu diraw mootettee. Shin Baabloone biittan de'iyaawanttu shabbirssaa immana. **35** «Baabloone asayynne Baabloone biittan de'iyaawanttu mashshaan hayk'k'ino! «Aa Kaappatuunne

Aa aad'd'eeda eranchchatuu mashshaan hayk'k'ino! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **36** «Aa wordduwaa timbbitiyaa odiyaaawntu, eeyyatu mashshaan hayk'k'ino! «Aa wolk'k'aama olanchchatuu, dagameeddawantuu mashshaan hayk'k'ino! **37** «Aa paratuwaa bollanne Aa paratuwaa gaaretuwaa bolla, k'ay mac'c'a asaa mala gideedda Aa allaga olanchchatuwaa bolla mashshay yo! «Aa duretaa minijiyaa golliyaa bolla mashshay yo! Yaatooppe Aa duretay ubbay bonk'k'ettana. **38** «Aa bolla koshay yo! Yaatooppe Aa haatsay melana. Ayaw gooppe, Baabloone biittay eek'aa misiletuu kumeedda biittaa; he misiletuu asaa dagantsinonne eeyyayino. **39** «Hewaa diraw, Baabloone bazzo do'atuunne worakanatuu de'iyaa sa'aa gidanawaa; k'ay sogonetuukka an de'ana. An med'inawukka Asay de'enna; yeletaa ubbanka Asay an uttenna. **40** S'oossay beni Sodoomaanne Gamoora untuntuu yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaanna itippe d'ayisseeddawaadan, Baabloonen ooninne de'enna; Asay ubbakka yaan uttenna. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **41** «Be'ite, Asay huup'issa bagga biittaappe yee; mino kawutetsatuunne daro kaatetuu sa'aa gas'aappe yaanaw dendiino. **42** Untuntuu barenttu wonddaafiyaanne tooraa oyk'k'eeddino; untuntuu mek'etsaa iitanne yeddi maarennaa asaa. Untuntuu barenttu paraa toggiide biyaa wode, beetay shoc'iyaa abbaa guutsaadan hane. Neenoo, Baabloone, untuntuu ubbaykka olaw giigeedda asaa gidiide, ne bollan salppeeddino. **43** «Baabloone kaatii untuntuu oduwaa siseedda; Aa kushii daaburiide, hiissi geedda; oytas oyk'k'eedda mishirattiidan, un'uu Aa oyk'k'eedda. **44** «Yorddaanoosa Shaafaa lank'kiyaan de'iyaa woraappe lo'o k'ooru de'iyasaa k'oppennaan kesiyaa gaammuwaadan, taani yaade, Baabloone asaa untuntuu biittaappe yedersana. Hewaappe guyyiyaan, ta dooreedda asaa Aa bollan suntsana. Ayaw gooppe, ta mali baawa; taani ootsana geeddawaakka te'anaw danddayiyaa Asay baawa. Ay hentsanchchay taananna ek'ettanaw danddayi? **45** Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday Baabloone asaa bollaninne Baabloone biittaa bollan halchcheeddawaanne k'oppeeddawaa sisite! Untuntuu naanatuwaa wolk'k'an goochchiide afana; hewaa gaasuwaan untuntuu soo Asay ubbay dagamana. **46** Baabloone kundetsaa giiretsay biittaa k'aatsana; Baabloonatuwaa waasuukka kawutetsatuwaa ubbaan sisettana» yaagee.

51 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Baabloone asaanne Baabloone biittaa d'ayissiyaa c'arkkuwaa taani kiittana. **2** Taani Baabloone bolla allagatuwaa, c'arkkuwaadan punniyaawanta kiittana; Aa biittaa ayinne baynawaa ootsana. Aa bayetsaa gallasi untuntuu ubba saanna Aa dooddana. **3** Aa olanchchatuu wonddaafiyyaa dukkanaw woy barenttu olaa miishshaa danc'c'anaw naagoppite. Aa yalagatuwaa ashshoppite; Aa olanchchatuwaa muliyaa d'ayissite. **4** Untuntuu Baabloone biittan siifetti wurana; untuntuu katamatuwaa ogetuwaankka c'adetti kundana. **5** Israa'eeliyaa biittayne Yihudaa biittay Israa'eeliyaa Geeshsha, taana, naak'k'eedda naganan kumeeddawaa gidooppenne, Israa'eeliyaa gidina, Yihudaa gidina, laa'uwuakka taani untuntuu S'oossay, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday am'atiidan yeggabeykke. **6** «Baablooneppe bak'atite! Asay ubbay bare shempuwa shempuwa ashsho! I ootseedda nagaraa gaasuwaan hintte wod'oppite! Hawe wodii taani Med'inaa Goday ta haluwaa kesiyaa wode. **7** Baabloone

sa'aan de'iyaa Asay ubbay ushiide matsottiyaa woyniyaa eessay tigettiyaa, Med'inaa Godaa kushiyan de'iyaa wolk'k'aa wanc'c'aa mala. Kawutetsatu ubbatuu he woyniyaa eessaa ushiide gooyeeddino. **8** Baabloone k'oppennaan kunddiide me'eedda. Hewaa diraw, aw yeekkite! Aa madutsaw d'aliyaa immite. Ooni erii, I pas'anenttonne. **9** Baabloonen de'iyaa allaga asatuu, «Nuuni Baabloone patsanaw koyeeddo; shin pas'anaw danddayibeenna. Ane Aa aggi bashiide, nu biittaa biittaa simmeetto. Ayaw gooppe, Aa pirdday haakkiide, saluwaa gakkeedda; bolla shaariyaa gakkanaw pude d'ok'k'eedda» yaageeddino» yaagee. **10** Israa'eeliyaa asay, «Med'inaa Goday nuuna shatintseedda! Ane S'iyoonne biide, Med'inaa Goday nu S'oossay ootseeddawaa asaw odoytte!» yaagana. **11** Med'inaa Goday Baabloone d'ayissanaw k'ofaa k'achcheeda diraw, Meedoonatuwaa kaatetuwa olaw dentseedda; Med'inaa Goday bare Geeshsha Golliyaa haluwaa hawaadan ootside c'igetana. Meedoonatuwaa gadaawatu hawaadan yaageeddino; «Wonddaafiyyaa leefite; gondalletuwaa oyk'k'ite! **12** Baabloone bolla olaa banddiraa dentsite; naagiyaawantakka mintsetsite! Wochchiyaawantakka untuntuu sa'aan sa'aan wotsite; zuggiide naagiyyaa olanchchatuwaakka giigissite!» yaageeddino. Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Baabloonen de'iyaa asaa bolla haasayeeddawaanne k'oppeeddawaa ootsana. **13** Baabloone, neeni daro shaafatuunne daro mas'uu kumeedda biittaa; shin ne wurssetsay gakkeedda; neeni bessena ogiyaan demiyya go'aykka duus's'eedda. **14** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Booli biittaa kumiyaawaadan, taani asatuwaa ne biittan kuntsana; untuntukka neena S'ooneedda nashshechchaa barenttu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, ne bollan gayrana» yaagiide bare suntsan c'aak'k'eedda. **15** S'oossay bare wolk'k'an sa'aa med'd'eedda; bare aad'd'eeda eratetsan biittaa baaseeda; salotuwaakka bare akeekan mic'c'eedda. **16** I haasayiyaa wode, saluwaan de'iyaa haatsatuu guumiino. Shaaratuwaa I sa'aa gas'aappe ayee. K'ay iray bukkiiyaa wodekka, walk'antsaa wolk'k'amissee. Bare minijiyaa sa'aappekka c'arkkuwaa kessee. **17** Asay ubbay akeekayinne eray bayinnawaa. K'ay wolk'k'aa tigiide, eek'aa misiletuwaa med'd'iyaaawantuu ubbatuu yeellateeddino. Ayaw gooppe, untuntuu misiletuu worrdonne shempuui bayinnawanta. **18** He misiletuu patsennawantanne, kad'etteeddawantta. Untuntuu bollan pirdday yiyaa wode, untuntuu d'ayana. **19** Shin Yaak'ooba S'oossay, hewaa mala gidenna. Ayaw gooppe, I ubbabaa med'd'eeddawaa. Israa'eeliyaa Asay I baw dooreedda zare. Aa suntsaykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa. **20** S'oossay hawaadan yaagee; «Baabloone, neeni ta dijinuwaanne ta olaa miishshaa. Neenan go'ettaade taani biittatuwaa mentsereetsaad; kawutetsatuwaakka d'ayissaad. **21** Neenan go'etaade paratuwaanne paraa toggiyaawantta, paraa gaaretuwaanne untuntuu laaggiyaawanta mentsereetsaad. **22** Neenan mac'c'awaanne attumawaa, c'imaanne naanatuwaa, wodalatuwaanne geelayotuwa mentsereetsaad. **23** Neenan hentsanchchaanne Aa wudiyyaa, goshiyaawaanne Aa waatsa booratuwaa, deriyaa mooddiyaawantanne kaappotuwa mentsereetsaad» yaagee. **24** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Baabloone asayne Baabloonon de'iyaaawantuu S'iyoonne bolla ootseedda iitaa haluwaa taani hintte s'eellishshin kessana. **25** «Neenoo, Baabloone, neeni biittaa sa'aa bayzziyaa wogga deriyaa mala; shin taani Med'inaa Goday neena morkkay. Taani ta kushiyya yeddaade, neena deriyaa

bollappe duge gondorssana; hewaappe guyyiyaan, neeni s'uugeteedda deriyaa gidaade attana. **26** Laa'entso neeppe baasuwaan yeggiyaa woy gimbiiyaw akkiyaa shuchchay de'enna; neeni med'inawukka ayinne baynawaa gidanawaa. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **27** «Baabloone bolla olaa banddiraa dentsite; asaa ubbaa gidдон malakataa punnite. Aa olanaw asaa ubbaa giigissite; Araaraate, Miinanne Ashkkanaa kawutetsatuwaa s'eessite. Olaa gadaawaakka sunsite; booliyaa keeshshaa daro paratuwaakka ahite. **28** Baabloone olanaw kawutetsatuwaa ubbaa giigissite; Meedoona kaatetuwaa, untunttu kaappotuwaa, deriyaa mooddiyaawantanne untunttu mooddiyaa biittaa asaa ubbaa dentsite. **29** «Baabloone ooninne de'enna bazzo ootsanaw Med'inaa Goday halchcheedda halchhuwaa poliyyaa diraw, biittay ubbay kokkorene pork'akattee. **30** Baabloone olanchchatuu olaa olettiaawaa ageeddino; barenttu geesuwaan utti basheeddino. Untunttu wolk'k'ay is's'ina; untunttu mac'c'a asaa mala gideeddino. Untunttu gollatuukka s'uugetteeddino; untunttu katamaa yuushshuwa gimbiiyaa penggetuwaa kulbuukka me'eeddino. **31** Ha gas'aappe hini gas'aa gakkanaw, katamay morkkiyaan oyk'k'etteeddawaa Baabloone kaatiyaw odanaw, wos's'iyaaawe wos's'iyaaawaa kaalliide, kiitetteeddawekka kiitetteeddawaa kaalliide biino. **32** K'ay shaafaanna piniyaa sa'atuu oyk'k'etteeddawaa, shaafaa yuushshuwaan de'iyaa woray s'uugetteeddawaanne olanchchatuu dagammeeddawaa untunttu kaatiyaw odanaw biino» yaagee. **33** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Baabloone biittay katsaa k'os's'iyaa uddumaa mala; guutsa wodiyaappe guyyiyaan, I c'akettiyya wodi yanaa» yaagee. **34** Baabloone Kaatii Naabukadanasa'oori nuuna wurssiide meedda; nu katamaakka mela de'iyaa otuwaa mala kesseedda. Dawii mittiyaawaadan, Aa mitteedda; mal'obaa miide kuntseeddawaadan, I nu ak'uaan bare ganjiiyaa kuntseedda; yaatiide atteeddawaa muc'iide c'uchcheedda. **35** Hewaa diraw, S'iyoonne asay, «Baabloone nu bollanne nu asaa bolla ootseedda iitabay ubbay Aa bolla simmo.» Yersaalame asay, «Nu suutsaa ac'uu Baabloonon de'iyaa asaa achcho» yaagee. **36** Hewaa diraw, Med'inaa Goday Yersaalame asaw hawaadan yaagee; «Ne diraw taani mootettana; ne haluwaakka taani kessana. Taani Baabloone haatsaa melissana; Aa puluttuwaakka toyissana. **37** Baabloone shuchchaa keelaanne worakanatuu de'iyaa geesso gidanawaa. K'ay Aa be'eedda ubbay dagamananne, «Poora!» gaana. An itti asayenne laa'entso de'enna. **38** Baabloone Asay ubbay gaammuuwaan gudana; k'ay gaammuwaa maraadan daarana. **39** Untunttuu bollay ho'iyaa wode, taani untunttuu nashechchiyaa ushshaa gibiraa giigissana; untunttu hewaappe ushiide, barentta dogana gakkanaw, taani untunttu matsoyana. Untunttu laa'entso dendennaadan, med'inaw gem'ishana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **40** Shukkanaw afiyya dorrssaawaadan, dorrssaa orgettuwaadaanne deeshsha orgettuwaadan, taani untunttu shukaw afana. **41** «Asay ubbay sabbiyaa Baabloone oyk'k'etteedda! Baabloone kawutetsatuwaa ubbaa gidдон ayiba dagantsiyaabaa gideedee! **42** Baabloone morkketuu abbaa beetay dendiyaawaadan dendidiide, kataman eelleeddino. **43** Aa katamatuu kolettiide, dagantsiyaabaa gideeddino; iray bukkenna bazzo biittaa, ay asayenne de'enna biittanne asaa na'ay gidduwana aad'd'ena biittaa gideeddino. **44** Beela giyya Baabloone s'oossaa taani murana; I mitteeddawaakka taani

Aa uluwaappe kesissana. Hewaappe guyyiyaan, kawutetsatu aakko zuliyaawaa aggana; Baabloone gimbiiikka kunddana. **45** «Ta asaw, Aa giddoppe kesite! Hintte ubbaykka Med'inaa Godaa hank'kuwaa suuluwaappe hintte huup'iyaa huup'iyaa ashshite! **46** Biittan odettiyya oduwaa sisiyaa wode, hirgoppitenne yayyoppite! Laytsan laytsan oduu oduwaa kaalli kaalliide yaana. He wode kaatii kaatiyaa bolla dendidiyaa makkala oduu biittan sissetana. **47** «Hewaa diraw, taani Baabloone eek'aa misiletuwaaw muriyaa gallassatu yaana. He biittay ubbaykka yeellatana; siifetteeddawantuu ubbay katamaa gidдон kunddana. **48** Huup'issa baggappe yiyaa bayzziyaawantuu kushiyan Baabloone oyk'k'ettiyya diraw, saluunne sa'ay k'ay untunttu gidдон de'iyaa ubbay ililana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **49** Baabloone Israa'eeliyaa asaanne hara biittan de'iyaa asaa ubbaa wodeeddawaadan, Baabloone asaykka hayk'kanaw koshshee. **50** «Ta asaw, hintte olaappe kessi akkeedda. Hewaa diraw, bite! Hawaan ek'k'oppite! Hintte de'iyaa haakko biittanka taana Med'inaa Godaa hassayite; Yersaalamekka k'oppite. **51** Hintte, «Nuuni boreteedda diraw kawushsheeddo; allagatuu Med'inaa Godaa Golliyaan geeshsha sa'atuwaa geleedda diraw, nuuni yeellaa mayeedo» yaageedda. **52** «Shin taani Med'inaa Goday Baabloone eek'atuwaa muriyaa wodi yaana. Deshetteeddawaantuu biittaa ubbaan olana. **53** Baabloone saluwa pade keside, yan geessuwa med'd'anaw danddayinttonne, yaa gakkanaw kesiide, Aa yaan bayzziyaa asaa taani kiittana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **54** «Baablooneppe asaa waasuwa kooshshay, Baabloone biittaappe wolk'k'aama bayetsaa kooshunchay sissetana! **55** Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Baabloone bayzzana; Aa wolk'k'aama kooshshaakka c'o'u ootsana. Abbaa beetaadan guummiyaa morkketuu woraajjiide gammaamana. **56** Bayzziyaawantuu Baabloone bolla yaana; Aa olanchchatuu oyk'k'ettana; untunttu wonddaafiikka me'ana. Taani Med'inaa Goday haluwa kessiyaa S'oossaa gididiyaa diraw, untunttu oosuwaan taani untunttuu zaarana. **57** Taani Aa kaappotuwaa, Aa aad'd'eeda eranchchatuwaa, Aa deriyaa mooddiyaawantaa, Aa olaa gadaawatuwaanne Aa olanchchatuwaa matsoyana; untunttu laa'entso dendennaadan, med'inaw gem'ishana. Taani Kaatii, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa geetettiyyaawe hawaa oday» yaagee. **58** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Orddiyaan gimbetteedda Baabloone yuushshuwa gimbii sa'aan walakettana; Aa adussa penggetuukka taman s'uugettana. Asay ootseeddawe ubbay mela; kawutetsatuukka tamay maanabaw c'oo daaburiino» yaagee. **59** Mahiseeya na'aa Neeriya na'ay Saraayi Kaatiyaa Sedek'iyaaasaw ootsiyaa kaappuwaa. Sedek'iyaaasi Yihudaan kaateedda oyddentso laytsi, Saraayi aanaa Baabloone biyaa wode Ermaasi Saraya bolla kiitaa yeddeedda. **60** Baabloone bollan gakkanaw de'iyaa iitabaa ubbaanne Baabloone s'eeliyaa harabaa ubbaa Ermaasi itti s'aatsa mas'aafan s'aafeedda. **61** Saraaya hawaadan yaageedda; «Neeeni Baabloone biittaa gakeedda wode, ne k'alaa d'ok'ku ootsaade, asaw ha mas'aafaa nabbaba. **62** K'ay hawaadan yaagaade woossa; «Abeet Med'inaa Godaw, neeni, «Taani ha sa'aa bayzzana; ha sa'aan pas'a k'aas's'iyaa med'eti, asaykka, mehiikka de'enna; ha sa'ay med'inaw bazzo gidanawaa» yaagaadda» yaaga. **63** Ha s'aatsa mas'aafaa nabbabaade wursseeddawaappe guyyiyaan, shuchchaa he mas'aafaana gatsa k'achchaade, Efiraas'iisa Shaafaan olaa. **64** «Taani S'oossay Aa bollan

ahiyaa iitaa gaasuwaan, Baabloonekka hawaadan laa'entso dendennaadan muukettana» yaagay» yaaga» yaageedda. Ermaasi haasayeedda k'aalay hawaan poletteedda.

52 Sedek'iyaasi kaatetiyya wode, laysay aw laatamanne itta; Yerusalaamen I tammanne itti laysaa kaateteedda. Aa aatti suntsay Hamus'aalo; Aa Liibina kataman de'iyaa Ermaasa naatto. 2 Iyo'ak'eemi oosteeddaawaadan, Sedek'iyaasikka Med'inaa Godaa sintsan iitabaa ootseedda. 3 Med'inaa Goday Yerusaalame asaa bollanne Yihudaa asaa bolla hank'k'etteedda diraw, wurssetsan untuntta bare sintsappe diggeedda. Sedek'iyaasi Baabloone kaatiyaa bolla makkaliide dendeede. 4 Sedek'iyaasi kaateteedda udduppuntsa laytsi, tammantsa aginaan, tammantsa gallassi Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori bare olanchchatuwa ubbaa akki yiide, Yerusaalame doodeedda. Untunttu Aa yuushshuwanka biittaa keelaa keeleeddino. 5 Sedek'iyaasi kaateteedda tammanne itentsa laysaa gakkanaw, Yerusaalame katamay dooddettiide gam'eedda. 6 Hewaa gaasuwaan biittan koshay suullina, he laytsi oyddentso aginaan, udduppuntsa gallassan, he biittaa asaw miyaabay d'ayeedda. 7 Yaan de'ishshin katamaa yuushshuwaa gimbii itti baggana koleteedda. Baabloone Asay katamaa yuuyyi aad'diide naagooppekka, Yihudaa kaatiyaa olanchchatuu mule ubbay k'amma kaatiyaa ataakiltiyyaa sa'aa afiyya ogiyya oyk'kiide, laa'u dirssaa gimbбетuwa ittippe gatsiyya penggiyaanna kesiide bak'ateeddino. Untunttu Yorddaanoosa Dilbuwaakko simmiide beeddino. 8 Shin Baabloone olanchchatuu Kaatiyaa Sedek'iyaasa yederssiide, Iyaarikko dembbaa gatsiide oyk'keeddino. Aa olanchchatuu ubbay aappe shaakkettiide laaletteddino. 9 Hewaappe guyyiyaan, untunttu Aa Hamaata biittan, Ribila kataman de'iyaa Baabloone kaatiyaakko afeedino. Yaan Naabukadanas'oori Sedek'iyaasa bolla pirddeedda. 10 K'ay Sedek'iyaasa naanatuwa Sedek'iyaasi s'eellishshin, Baabloone kaatii wod'eedda. Yihudaa kaappotuwa ubbaakka untunttu yaan Ribila kataman wod'eeddino. 11 Hewaappe guyyiyaan, Sedek'iyaasa ayifetuwa wooc'i kessiide, sanssalatan Aa k'achhiide, Baabloone biittaa akkiide afeedino. I hayk'kana gakkanaw, yaan k'asho golliyaan Aa wotseeddino. 12 Naabukadanas'oori Baabloonon kaateteedda tammanne udduppuntsa laytsan, ichcheshentso aginaan, tammantso gallassan, kaatiyaa oosanchchatuwaappe ittuu, kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani Yerusaalame geleedda. 13 Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa, kaatiyaa golliyaanne Yerusalaamen de'iyaa keetsatuwa ubbaa taman s'uuggeedda; wolk'k'aama golliyaa giyya golliyaa ubbaa s'uuggeedda. 14 Baabloone olanchchatuu ubbay kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuwa azazuwaan, Yerusaalame katamaa yuushshuwaan de'iyaa dirssaa gimbiiyaa ubbaa k'oleeddino. 15 Naabuzaradaani amareeda hiyyeesatuwa, kataman atteeda asatuwaanne kaddiide Baabloone olanchchatuwaan gakketeedda asatuwa kushiyya hiillaa eriyaa asatuwaanakka gujiide, oomoodoo afeeda. 16 Shin Naabuzaradaani hiyyeesatuwaappe amareedawantta woyniyya turaa tokkanaadaaniine gadiyya goshanaadan, Yihudaan ashsheeda. 17 Baabloone asatuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa sintsaan de'iyaa nahaasiyaappe med'd'eedda tuussatuwa, miishshatuwa wotsiyya gaaretuwaanne Aako-Keriyya mentsereetseeddino; naasiyaa ubbaa Baabloone afeedino. 18 Hewaadankka,

k'ay keretuwa, akaafatuwa, s'omppiyya shaluwa s'eeraa pittiyaabatuuwa, kuyis'aarotuwa, is'aanaa saanetuwaanne yarshshiyaa wode go'ettiyya nahaasiyaa miishshatuwa ubbaa akki afeedino. 19 Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani k'aykka work'k'aappenne biraappe oosetteedda disttetuwa, tamaa akkiyaa miishshatuwa, kuyis'aarotuwa, keretuwa, s'omppiyya wotsiyya ballatuwa, is'aanaa saanetuwaanne ushshaa yarshshoo go'ettiyya ototuwa akki beedda. 20 Kaatii Solomon Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan oosettiyaabatoo med'd'eedda laa'u tuussatu, Abbaa Gap'atii, aappe garssaana de'iyaa tammanne laa'u korumatuwa misiletuunne miishshatuwa wotsiyya gaaretuu med'etteedda nahaasiyaa biratuu miizaanan likkanaw danddayettennawaa keeshshaa dara. 21 Laa'u tuussatuukka itti mala gidiide, ittuu ittuu tammanne hospupun wad'aa adussa. Untunttu s'eessaa yuushshuu tammanne laa'u wad'aa. Untunttuu gidduu kofa gidiide, biratay oyddu birad'd'iyaa keeshshaa orddo. 22 Laa'u tuussatuwa huup'iyanka nahaasiyaappe oosetteedda gumbbotuu de'iino. Itti gumbbuwa geesay ichcheshu wad'aa gidiide, yuushshuu gitiyya misiliyaaninne roomaaniyaa teeraa misiliyaan alleek'k'etti utteedda. Laa'entso gumbbuukka Aa mala. 23 Gumbbotoo miyyiyaan miyyiyaan de'iyaa roomaanetuwa misiletuu udduppun tammanne usuppuna; yuushshuwaan de'iyaa gitiyya malatiyya misiletuwaappe bolla baggana de'iyaa roomaaniyaa misiletuu ubbaanna itti s'eeta. 24 Kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani k'eesiyya ubbatuwa kaappuwa Saraaya, aappe kaaliyya k'eesiyya S'afaaniyaanne penggiyaa naagiyya hara heezzu asatuwa oyk'keedda. 25 K'ay he wode gakkanaw, kataman de'iyaa asaappe olaa gadaawaa, kaatiyaa zoriyaawantuppe laappun asatuwa afeeda. Olaa gadaawaa s'aafiyya, hewenne olanchchatuwa asaa gidloppe k'oriide kessiyaawaanne hara usuppun tammuu wolk'k'aama asatuwa afeeda. 26 Kaappuu Naabuzaradaani untunttu ubbaa akkiide, Baabloone kaatiyaakko, Ribila katamaa afeeda. 27 Yaan Ribila kataman, Hamaata biittan Baabloone kaatii untunttu ubbaa wod'eedda. Hewaadan haniide, Yihudaa Asay bare biittaappe dendiide, oomoodoo beedda. 28 Naabukadanas'oori kaateteedda laappuntsa laytsan heezzu sha'anne laatamanne heezzu asaa Yihudaappe omoodeedda. 29 K'ay tammanne hospupnts laytsan hospupun s'eetanne hattamanne laa'u asaa Yerusaalameppe omoodeedda. 30 Naabukadanas'oori kaateteedda laatamanne heezzentso laytsan kaatiyaa naagiyaawantuu kaappuu Naabuzaradaani laappun s'eetanne oytamanne ichcheshu asaa omoodeedda. Asaa payduu ubbaanna oyduu sha'anne usuppun s'eeta. 31 Ewiii-Marodaaki kaateteedda laytsi Yihudaa kaatiyaa Yo'aakiina bonchchiide, k'ashuwaappe billeedda. Hewe haneeddawe Yo'aakiini oomoodetti k'ashettiide beedda hattamanne laappuntsa laytsi, tammanne laa'entso aginaan, laatamanne ichcheshentso gallassaana. 32 Ewiii-Marodaaki Yo'aakiinaana mal'o k'aalaa haasayiide, Baabloonon omooduwaan de'iyaa hara kaatetuwa ubbaappe aatsiide, Aa bonchcheedda. 33 Hewaa diraw, Yo'aakiini k'asho golliyaan mayyeedda mayuwa laammeedda. I atteeda bare de'uwaa laytsaa ubbaan kaatiyaa maaddaappe meedda. 34 Yo'aakiini hayk'kana gakkanaw, hachchi hachchi aw koshshiyaabaa ubbaa Baabloone kaatii immeedda.

Ermaasa Seelaa

1 Kase Asay kumeedda Yerusaalame katamata ha"i waanaade mela attadee! Kase kawutetsatuwaa gidдон wolk'k'aama gideeddaana ha"i asinay hayk'keedda mishirattiidan, waanaade barekka attadee! Katamatuwaa ubbaa gidдон kaatato gideeddaana ha"i waanaade ayile gidaadee! **2** K'amma ubbaan afotsay I gac'uwaana holssakkattishin, yeekkaade ak'aadu. Kase izo dosiyaawantuppe ha"i izo mintsetsiyaawe ittuunne baawa. I laggetuu izo aatsi immiide, iw morkke gideeddino. **3** Yihudata naak'ettaadenne ayiletaade omoodettaade baaddu. Iza ha"i kawutetsatuwaa gidдон de'aw; shin shemppiyyaa sa'aa demmabeykku. Izo yedersseeddawantuu iza metoota de'ishshin gakkiiide demmeeddino. **4** Laytsaa gidдон bonchchiyyaa baalatuwaa yiyaawe bayinna diraw, S'iyoone ogetuu kayyotiino. Katamaa penggetuu mela atteeddino; I k'eesatuu kka ooliino. I wodoro naanatuukka tuggateeddino; k'ay iza bare huup'iyawukka iita tuggaa tuggataaddu. **5** I morkketuu iw goda gideeddino; untunttuu injijina de'eeddino. Ayaw gooppe, I nagaraa daruwaa gaasuwaan Med'inaa Goday izo tuggayeedda; I guutsa naanatuu morkkiyaan omoodettiide beeddino. **6** S'iyoone bonchhuu ubbay iippe k'aaretti kichcheedda; I kaappatuukka maataa miyaa sa'aa d'ayeedda gaaraa mala gideeddino. Untuntuu wolk'k'aa d'ayiiide, barentta yederssiyaawantuu sintsaappe bak'ateeddino. **7** Yerusaalama ha"i bare tuggaanne bare un'aa gallassatuwaan beni bare bonchcho duretaa hassayaw. I Asay ubbay morkkatuwwa kushiyan aad'd'iide imetteedda wode, izo maaddiyaawe ittuunne attibeena. I morkketuu izo s'eelliide, I bashshaan miic'c'eeddino. **8** Yerusaalama wolk'k'aama nagaraa ootsaaddu; hewaa diraw, iza tunabaa gidaw. Kase izo bonchcheedda ubbay ha"i I kalluwaa be'eedda diraw, izo kad'ee. Akka oolawunne guyye simmaw. **9** I tunatetsay I afilaa s'eeraa bak'ki oyk'keedda. Sintsaappe bare bolla yaanabaa iza k'oppabeykku. Hewaa diraw, izi kunddetsay dagantsiyaawaa. Iza, «Abeet Med'inaa Godaw, ta tuggaa be'! Ta morkketuu taana s'oonneeddino» giinakka, izo mintsetsiyaawe ittuunne baawa. **10** Morkketuu izi bonchcho duretaa ubbaa bollar barenttu kushiya yeddeeddino. Gadiyaa kawutetsatuu, kase neeni S'oossaa maabaraa gidдо gelissennan diggeedda asatuu, I Geeshsha Golliyyaa gelishin be'aaddu. **11** Izi asatuu koshatiide, k'umaa demmanaw ooliino. Untunttu pas'a de'ana diraw giide, barenttu bonchcho duretaa ubbaa k'uman laammiino. Yerusaalama hawaadan yaagaw; «Abeet Med'inaa Godaw, s'eella; taani kad'etteeddawaa be'! **12** Hinttenoo, hawaana aad'd'iyaawanttoo, hawe hintteu ubbaw ayaanne gidennee? Metuu ubbay Med'inaa Goday bare ees'siyaa hank'kuwaa gallassi ta bolla aheedda metuwaa malee? **13** S'oossay bolla d'ok'k'aappe tamaa duge yeddeedda; he tamay ta mek'etsaa gidдо geleedda. Ta gediyyaa oyk'kanaw p'iriyaa wotseedda; taana guyye zaareedda. I taana gallassaa ubbaan labbantsiide, yeggi basheedda. **14** Taani ootseedda nagaraa ubbaa shiishshi k'achchiide, morgge mitsaadan ta morggiyaan wotseedda. Yaatiide ta wolk'k'aa wursseedda. Taani ek'ettanaw danddayennawanttoo Goday taana aatsi immeedda. **15** Goday ta gidдон wolk'k'aama olanchchatuwaa ubbaa is's'eedda. Ta yalagatuwaakka d'ayissanaw wodiyya keereedda. Woynniyaa teeraa gum'iyaa sa'aan yed'd'iyaawaadan, Goday Yihudaa asaa yed'd'eedda. **16** Taani yeekkiyaawenne ta ayifii

afotsaa holssayiyaawe hewaassa. Taana mintsetsanawunne ta wolk'k'aa minisiyaawe itti asayenne baawa. Morkkii goobeedda; ta naanatuunne mela atteeddino» yaagaw. **17** S'iyoona bare kushiya mic'c'aaddu; shin izo mintsetsiyaawe baawa. I yuushshuwaan de'iyawantuu izo morkkanaadan, Med'inaa Goday ootseedda. Yerusaalama untunttu gidдон tunabaa gidaaddu. **18** Iza hawaadan yaagaw; «Med'inaa Goday s'illuwwa; Aa k'aalaw azazettenan makkaleeddaana taana. Hinttenoo, asatoo ubbaykka sisiite! Ta metuwaakka be'ite. Ta wodalatuunne ta geelayotuu omoodettiide beeddino. **19** Taani taana dosiyaawantaa s'eesaad; shin untunttu taana c'immeeddino. Ta k'eesatuu nne ta c'imatuu barenttu akataa minisanaw k'umaa koyiide, katamaa gidдон hayk'keeddino. **20** Abeet Med'inaa Godaw, ta waayiyaa be'! Ta garssay shabbiretteedda. Taani loytza makkaleedda diraw, ta wozanay me'eedda. Karen mashshay wurssee; soonikka hayk'k'o s'alalay de'ee. **21** Asay taani zilaaliyaawaa siseedda; shin taana mintsetsiyaa itti asayenne baawa. Ta morkketuu ubbay taani metootiyaawaa siseeddino; neeni ootseeddabaan nashetteeddino. Untunttukka taanaadan hanana mala, untunttu bolla neeni awaayeedda gallassaa ayaa! **22** Untunttu iitatsay ubbay ne sintsa gakkoo; ta nagaraa ubbaa diraw, neeni taana mureeddawaadan, untunttakka mura! Ayaw gooppe, ta zilaassay dareedda; ta wozanaykka me'eedda» yaagaw.

2 Goday bare hank'kuwaan shaariyaappe garssana S'iyoono wooti wotseeddee! I Israa'eeliyya puulaa saluwaappe duge sa'aa oleedda. I bare hank'kuwaa gallassan bare Geeshsha Golliyaakka k'oppibeenna. **2** Goday Yihudaan de'iyaa keetsatuwaa ubbaa k'arettennaan d'ayisseedda. K'ay bare hank'kuwaan he biittaa geessuwaa ubbaa koleedda. He kawutetsaanne Aa kaappotuwwa sa'aan duge wotsiide kawushshiseedda. **3** Bare suuliyaa hank'kuwaan Israa'eeliyya wolk'k'aa ubbaa mentsereetseedda. Morkkii Aa olanaw yiyya wode, Goday bare ushechcha kushiya untunttu bollappe diggeedda. Bare yuushshuwaan de'iyawaa ubbaa miyaa lac'ottiyaa tamaadan, Yaak'ooba bolla ees's'i keseedda. **4** Morkkiyaadan I bare wonddaafiyya untunttu bolla dafeedda. Uk'kunniyaawanttuwaadan I bare ushechcha kushiya minisiide, s'eellina lo'iyaa asaa ubbaa wod'eedda. S'iyoone golletuwaa bolla bare hank'kuwaa suuluwaa tamaadan gusseedda. **5** Goday morkkiyaadan haniide, Israa'eeliyya d'ayisseedda. I kaatiyaa golletuwaanne geessotuwwa ubbaa koleedda. Yihudaa asaa bollar kayyuwaanne yeekuwwa gujjeedda. **6** I bare Geeshsha Golliyya ataaakiltiyaa gidдон de'iyaa daasiyaadan, shod oleedda. Laytsaa gidдон bonchchiyyaa baalatuunne Sambbatatuu mule dogettanaadan, Med'inaa Goday ootseedda. Bare wolk'k'aama hank'kuwaan kaatiyaanne k'eesiyaa kad'eedda. **7** Goday barew yarshshuwwa yarshshiyaa sa'aa is's'eedda; bare Geeshsha Golliyaakka basheedda. Kaatiyaa golletuwaa gimbbiyaa morkkatuwwa kushiyan aatsiide immeedda. Asay laytsaa baalaa bonchchiide waassiyaawaadan, morkketuu Med'inaa Godaa Golliyaan waasseeddino. **8** Med'inaa Goday S'iyoone gimbbiyaa kolanaw k'achcheeda; izo likkiyaa wodoruwwa mic'c'eedda; izo d'ayissennan de'iiddi, bare kushiya zaarena. Hewaa diraw, gimbbiinne geessuu ittippe kunddanaadan ootseedda. **9** Yerusaalame penggiyaa sank'atuu biitan duge moogetteeddino; untunttu kulbbotuwaakka I mentsereetsiide d'ayisseedda.

I kaatiinne kaappatuu omoodettiide, kawutetsatuwaa giddo beeddino. Higgiyaa tamarissiyaawekka baawa; Izi timbbitiyaa odiyaawantookka Med'inaa Godaappe sas'ay yiyaawaa aggeeda. **10** Si'yoon c'imatuu c'o'u giide, biittan utti aggeeddino; barentu huup'iyaa baanaa k'oliide, maak'aakka mayyeeddino. Yerusaalame wodorotuu sa'aw duge hokkeeddino. **11** Ta ayifi afos's'i afos's'iide jolleedda; ta wozanaykka kayyuwaan shabbiretteedda. Ayaw gooppe, ta Asay d'ayeedda; guutsa naanatuunne yii'o naanatu katamaa ogiyaan labbaniide kunddeeddino. **12** Untuntu barentu aayetuwwa, «K'umaa immal! Woynniyaa eessaa immal!» yaagiide waassiino. Katamaa ogiyaan deshettiide labbaniyaa asatuwaadan untuntu labbanina, untuntu aayetuwwa kiwuwaan untuntu shemppuu kesse. **13** Neenoo, Yerusaalame, taani nebaa ay gaanaw danddayayitaa? Woy k'ay ne k'ohuwwa taani ayaana likkanaw danddayayitaa? Neenoo, dosetteedda Si'yoonee, k'ay taani neena woota mintsetsanaw danddayayitaa? Ne madutsay abbaa keeshshaa c'iimma. Yaatina, neena ooni patsanaw danddayi? **14** Ne timbbitiyaa odiyaawantu new worddonne patsenna sas'aa be'eeddino; untuntu neeni omoodoo beenna mala, ne nagaraa k'onc'iissiide odibeykkino. Untuntu baletsiyaa worddo sas'aa new be'eeddino. **15** Ne mataana aad'diyaa ubbay bare birad'diyaa ne bollan dukkee. K'ay, «Biittan sa'aan ubbaappe aad'daade lo'iyaa katamata hannii? Kumentsaa biittaw nashshechchaa geetetteedda katamata hannii?» yaagiide neena k'iliic'eeddino; barentu huup'iyaa k'aatsiino. **16** Ne morkketuu ubbay barentu doonaa ne bolla dooyeeddino; k'iliic'iiddinne yiluwaan barentu achchaa garc'iidde, «Nuuni izo d'ayisseddo! Nuuni naageedda gallassaykka hawaa; ha'i' gakkiiide be'eedda!» yaagiino. **17** Med'inaa Goday bare halchcheeddawaa ootseedda; beni wode I awaayeedda bare k'aalaakka poleedda. Yerusaalamiw k'arettennaan izo koleedda. I morkkatuwaakka nashshechcheedda; izo uk'k'onneeddawantu wolk'kaakka d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. **18** Neenoo, Si'yoonee, Godaakko ne dirssaa gimbii waasso! Ne afotsayikka k'ammanne gallassi shaafaadan goggo! Neeni neena shemppissoppa; ne ayifiyawukka shemppuwwa immoppa! **19** Dendda; k'amma denddaade waassa. Godaa sintsan ne wozanaa haatsaadan gussa. Ogiyaa doonaan ubbaan koshatiide, labbaeedda ne naanatuwwa shemppoo ne kushiyaa aakko pude dentsaade woossa! **20** Abeet Med'inaa Godaw, be'al! Neeni O bolla kase hawaadan ootsaaddintto, ane k'oppa. Aayetuu barentu kiwuwaan ishalissiide dichcheedda barentu naanatuwwa miino gay? K'ay k'eesatuu nne nabetuu Godaa Geeshsha Golliyaa giddon hayk'k'ino gay? **21** C'imayne naanay katamaa giddo ogiyaa baanan giseedda; ta wodorotuunne ta wodalattuu mashshaan wureeddino. Neeni ne hank'kuwwa gallassi untuntta wod'aadda; untunttoo k'arettennaan untuntta siifaadda. **22** Gibiraa gallassaw asaa s'eesiyaawaadan, neeni taana dagantsiyaawantta ubba saappe s'eesaadda. Med'inaa Godaa hank'kuwwa gallassan kessi akki pas'a atteedawe ittuunne baawa. Taani ta kiwuwaan ishalissaade dichcheedda naanatuwwa ubbaa morkkii wodi d'ayisseedda.

3 S'oossaa hank'kuwwa gatiman metuwwa be'eedda Asay taana. **2** I taana laaggi kessiide, poo'uu bayinna d'umaw afeeda. **3** I zaari zaariidekka gallassaa muliyaa taana shoc'anaw bare kushiyaa ta bollan dentseedda. **4** I ta galbbaanne ta ashuwaa ec'iseedda; ta mek'etsaakka mentseedda. **5** I taana

direedda; metuwaaninne daaburan I taana dooddeedda. **6** Beni ayidentto hayk'k'eedda asaadan, taana d'umaa giddon wotseedda. **7** Taani kesennaadan, ta yuushshuwwa direedda; dees'o sanssalatankka taana k'achcheeda. **8** Taani Aa s'eesaad; aakko waassinakka, I ta woosaa sisennan is's'eedda. **9** Ta ogiyaan masetteedda shuchchaa wotsiide gorddeedda; ta ogiyaakka geellayeedda. **10** I taw muggiyaa Babantsaa mala, woy k'osettiide naagiya gaammuwwa mala gideedda. **11** I taana ta ogiyaappe kessi oliide, duuseretseedda. Yaatiide taana Asay bayinna saan yeggi basheedda. **12** Bare wonddaafiyaa dafiide, taana dukkanaw maleedda. **13** I bare wonddaafiyaa dafiide, ta wozanaa ayifiyaa c'addeedda. **14** Taani asaa ubbaw miichchaanne gallassaa kumentsaa boriidde yes'siyaawaa gidaaddi. **15** I taana c'amuwaan kuntseedda; k'ay godare uutsaadan c'ammiiyaa s'uu'aa ushshiide, taana kalisseeedda. **16** I ta achchaa anc'cuwaan mentseedda; baana giddon I taana yed'd'eedda. **17** Saruu taappe haakkeedda; taani injie de'uwaa dogaad. **18** Hewaa diraw, taani, «Ta wolk'k'ay taappe kichcheedda; taani Med'inaa Godaan hidoottaa wotseeddawe ubbaykka d'ayeedda» yaagaad. **19** Ta metuwaanne taani toylakattiyaawaa hassayina, de'uu taana c'ammeedda. **20** Hewe taani ubbakka dogennabaanne ta shemppuukka kayyottiyaawaa. **21** Gidooppenne, taani ha itibaa ta wozanaa k'oppiyaa wode, taw sintsanaw hidoottay de'ee. **22** Hewenne, Med'inaa Godaa aggena siik'uwaa dendeeddawaan nuuni d'ayibookko. Aa k'aretaykka mule wuri erenna; **23** untuntu wontta wontta ooratsa. Neeni loysa ammanettiyaawaa. **24** Taani taw, «Med'inaa Goday taana gakeedda saamaa; hewaa diraw, taani aan hidoottaa wotsay» yaagaad. **25** Barentu hidoottaa an wotsiyaawanttoonne Aa koyiyaawanttoo Med'inaa Goday lo'o. **26** Hewaa diraw, Asay Med'inaa Goday ashshiyaa ashshuwwa danddayan naagooppe lo'a. **27** K'ay Asay bare yalagatetsan de'iiddi, danddayaa tamarooroppe lo'a. **28** Med'inaa Goday metuwwa ahiyaa wode, I c'o'u giide, barekka utti aggo. **29** I bare som'uwaa biittaa gatsiide hayzzo. Ooni erii, aw sintsanaw hidoottay de'enenntonne. **30** I bare shaiyaa bak'kiyaawoo bessoo; bare morkketuu shek'kiyaa shek'aakka kallo. **31** Ayaw gooppe, Goday asaa med'inaw olenna; **32** itti wode kayyuwwa ahooppenne, I bare aggena siik'uwaa daruwaadan k'arettee. **33** Ayaw gooppe, I asaa tuggayiyaawaaninne metoyiyaawan nashettena. **34** Aa asaa kaaletsiyaawantu k'ashetteeddawantta barentu gediyaappe garssa baggana yed'd'eeddino; **35** k'ay Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa sintsan asaw de'iyaa maataa diggiino; **36** k'aykka chilootan pirddaa geellayino. Untuntu Goday hewaa ubbaa be'enna giide k'oppiinooye? **37** Goday azazibeenawaa azaziide, polissanaw danddayiyaawe oonee? **38** Iitabaa gidina lo'obaa gidinakka, haasayiide poliyaawe Ubbaappe D'ok'kiyaa S'oossaa gidenneeyye? **39** Yaatina, nuuni asaa gidiyaawantu nu nagaraa diraw, I nuuna muriyaa wode, ayaw zuuzummeettoo? **40** Hewaa aggiide, ane nu ogiyaa paac'c'oytenne k'oroytte; Med'inaa Godaakkokka ane simmooyte. **41** Ane nu wozanaanne nu kushiyaa saluwaan de'iyaa S'oossaa dentsiide, hawaadan yaagoytte; **42** «Nuuni neena naak'k'eeddo; new makkaleeddo; neenikka nuw atto gabaakka. **43** Ne hank'kuwwan nuuna yedersaadda; k'ay neeni nuw k'arettennaan nuuna siifaadda. **44** Nu woosay neekko aad'd'enaadan, ne huup'iyaa shaariyaan kammaadda. **45** Asaa giddon nuuna pittonne buuraa ootsaadda. **46** Nu morkketuu ubbay nu bollan haasayeeddino. **47** Nuuni dagammeeddonne

gitiyaan geleeddo; bayeeddonne d'ayeeddo» yaageetto. **48** Ta Asay metuwaan d'ayeedda diraw, ta ayifii shaafaadan afotsaa goggee. **49** Ta ayifii mule wode aggeenaan afotsaa tige. **50** Med'inaa Goday saluwaappe duge s'eelliide be'ana gakkanaw hewe hanee. **51** Ta kataman de'iyaa mac'c'a asatuwaa ubbaa bolla gakkeddawaa ta ayifii be'eedda wode, ta wozanay kayyotteedda. **52** C'oo taana morkkiyaawanttu taana kafuwaa shankkatiyaawaadan shankkateeddino. **53** Untunttu taana pas'a de'ishiina ollaan yeggiide, ollaa doonaa shuchchaan gordeeddino. **54** Haatsay kumiide, ta huup'iyaa goggiyaa wode, taani d'ayaad gaade k'oppaad. **55** Abeet Med'inaa Godaw, taani c'iimma ollaa gidдон de'aadde ne suutsaa s'eesaad. **56** Ta waasuwa sisanadaan taani neena woossiyaa wode, neeni taw sisaad. **57** Taani neena s'eeseedda wode, taakko shiik'aade, «Yayyoppa» yaagaad. **58** Abeet Godaw, neeni ta mootuwaa mootettaade, taana wozaaad. **59** Abeet Med'inaa Godaw, neeni ta tuggaa be'aada. Hewaa diraw, ta mootuwaa neeni pirda. **60** Untunttu haluwa kessanaw ta bolla mak'ettiyaa mak'uwaa ubbaa be'aada. **61** Abeet Med'inaa Godaw, untunttu taana shek'iyaa shek'aanne ta bolla mak'ettiyaa mak'uwaa ubbaa sisaad. **62** K'ay ta morkketuu gallassaa kumentsaa ta bolla zuuzummiyaawanne saasukkiyaawaa sisaad. **63** Be'a, untunttu uttiiddinne ek'kiide, taana bori boriiide yes'iino. **64** Abeet Med'inaa Godaw, untunttu ootseedda oosoo bessiyaa gatiyaa untunttoo c'igga! **65** Untunttu wozanaa dammissa! Ne shek'ay untuntta gakko! **66** Abeet Med'inaa Godaw, neeni untuntta ne hank'kuwaan yederssa, salotuwaappe garssaana untunttu de'iyasaappe untuntta d'ayissa!

4 P'ooliyaa work'k'ay bare malaa waaniide taseedde. Geeshsha work'k'ay waaniide malaa d'ayeedde. Geeshsha Gollii kees'etteedda shuchchay katamatuwaa ogiyaa ubbaa doonaan laaletti utteedda. **2** Kase bonchchetteedda work'kaa lagge gideedda S'iyoonne naanatu ha'i kushiya hiillay urk'kaappe med'd'eedda miishshaa mala gideeddino. **3** Haray atto worakanatuwaanne bare maraa d'antsaw; shin ta Asay bazuwaan de'iyaa sogoniyaadan, bare naanaatoo mek'etsaa iteedda. **4** Saamuwa gaasuwaan d'ammiyaa naanatuwa ins's'arssay kookkiyaana oyk'k'etteedda; naanatu k'umaa woosseeddino; shin untunttoo immiyaawe ittuunne baawa. **5** Kase mal'iyaa k'uma s'alala meeddawanttu ha'i ogiyaa doonaan koshaan wuriino; oyk' kase ishaluwaan dic'c'eeddawanntu ha'i bidintsaa bolla zak'ulleeddino. **6** Ta asaa nagaray O kushiinne bochchennaaninne k'oppennaan aad'd'i wod'd'eedda Sodooma katamaa asaa nagaraappekka dareedda. **7** Yihudaa kaappatuu kase shachchaappe aad'd'eeda geeshshanne maatsaappe aad'd'eeda bootsa. Untunttu bollay zo'o ink'kuwaappe aad'd'eeda arssa; untunttu malaykka samppeeriyya giyya al'o ink'kuwaa mala. **8** Shin ha'i untunttu som'ii shaalaappe aad'd'iide kares's'eedda; Asay ogiyaan be'iide untuntta erenna. Untunttu galbbaykka untunttu mek'etsaanna oyk'k'ettiide, mitsaadan meleedda. **9** Miyaabaa d'ayiide, loddoo giide, koshaan hayk'k'eeddawanntuppe olan hayk'k'eeddawanntu keeka. **10** Ta asaa bolla yeedda bayetsaa gaasuwaan, k'arettiyya aayetu barenttu yeledda naanatuwa dooyiisiide, barenttoo k'uma kessiide meeddino. **11** Med'inaa Godaa hank'kuwaa s'u'ay kumeedda; I bare suulliyaa hank'kuwaa tigeedda. Yersaalame katamaa baasuwaana meedda tamaa eetsi

kesseedda. **12** Ha sa'aan de'iyaa kaatetuwaappe woy kawutetsatuwaa gidдон de'iyaa asaappe ooninne morkkii Yersaalame penggiyaana gelana giide ammanibeenna. **13** Shin hawe haneeddawe Aa nabetuunne Aa k'eesatuu ootseedda nagaraa diraassa; k'ay untunttu s'illotuwa suutsaa Aa gidдон gusseedda diraassa. **14** Untunttu k'ook'e asaadan, ogiyaan tattaafiino; k'ay untunttu suutsan tuneedda diraw, untunttu mayuwa ooninne bochchanaw koyenna. **15** Hewaa diraw, Asay untunttu, «Kichichte! Hintte tuna! Kichichte! Nuuna bochchoppite!» yaagiide untunttu bolla waasseedda. Yaatina, untunttu bak'atiide toyilakatteedda wode, kawutetsatuwaa gidдон de'iyaa Asay untunttu, «Hintte nuunnana hawaan de'anaw danddaykita» yaageeddino. **16** Med'inaa Goday bare huup'iyaa untunttu laaleedda; I untunttoo laa'entso k'oppenna. Untunttu k'eesatuu kka bonchchettibeykino; untunttu c'imatuukka nashettibeykino. **17** Nu ayifii maaduwa demmanaw s'eelliide, c'oo mela daabureedda. Nuuna ashshanaw danddayenna kawutetsatuwaa, untunttu yaana giide wochcheeddo. **18** Asatuu nu k'atamaa kaaliyaa diraw, nu katamaa ogiyaan hemettanaw danddayibeykko. Nu wurssetsay matatteedda; nu laysay wureedda; nu d'ayiyaa wodiikka gakkedda. **19** Nuuna yederssiyaawanttu saluwaana paaliyaa arggantsaappekka aad'd'iide elleelliino. Untunttu nuuna deriyaa huup'iyaa yedersseeddino; k'ay bazuwaan zuggiide, nuuna naageeddino. **20** Med'inaa Goday okkeedda kaatiyaa, nuuni siid'iyaa shemppiyya nu shemppuwaa, untunttu barenttu p'riyaan oyk'k'eeddino. Nuuni Aa kuwaa garssan uttiide, kawutetsatuwaa gidдон de'ana giide k'oppeeddo. **21** Hinttenoo, Uus'a biitan de'iyaa Eedooma asatoo, nashettinne p'oc'u giite. Shin hank'kuwaa s'u'ay hinttekkokka gakkanawaa; hinttekkaa matsottiide, kallo attana. **22** Hinttenoo, S'iyoonne asatoo, hintte bayzuwaa muruu poletteedda. Hawaappe sintsan I hinttena omooduwaan wotsenna. Shin Eedooma asatoo, hintte bayzuwaa I murana; hintte nagaraakka k'onc'issana.

5 Abeet Med'inaa Godaw, nu bolla gakkeddawaa ubbaa hassaya; nuuna s'eella; nu kawushshaakka be'a! **2** Nu laata biittay allagatoo, nu gollikka betetoo imetteedda. **3** Nuuni aawuu hayk'k'eedda naanatuwaa gideeddo; nu aayetuukka am'e mac'c'a asaa gideeddino. **4** Nu ushiyaa haatsaw miishshaa c'iggeeto; eetsiyaa mitsaakka shammi akkeetto. **5** Nuuna yederssiyaawanttu nu gindiyaa s'ap'uwaa gakkeddino. Nuuni daabureeddo, shin shempanaw danddayibeykko. **6** Nuuni k'uma kallana giide, Gibs'e asatoonne Asoore asatoo kushiya immeeddo. **7** Nagaraa ootseeddawanntu nu mayzza aawotuwa; shin untunttu ha'i de'ikkino. Untunttu akkanaw bessiyaa muruwa akkiyaawanttu nuuna. **8** Ayilettu nuuna mooddiyaawantta gideeddino; untunttu kushiyaappekka nuuna wotsi akkiyaawe ittuunne baawa. **9** Mashshaan wod'iyaaawanttu bazuwaan de'iyaa diraw, nuuni nu shemppuwaa sheneko giide, nu k'umaa demmeeddo. **10** Koshay suulleedda gaasuwaan harggina, nu galbbay tamaa c'oc'iyaaadan michchee. **11** S'iyoonen mac'c'a asatuwaa, Yihudaa katamatuwaanka wodorotuwa wolk'kan oyk'k'iide bayzeeddino. **12** Kaappatuwa afiide kak'k'eeddino; c'imatuukka bonchchettibeykino. **13** Yalaga attuma asatuu wos'aan gaac'c'eeddino; attuma naanatuukka dees'o mitsaa tookkiide ganddigareeddino. **14** C'ima asatuu katamaa penggen pirdanaw uttiyaawaa aggeeddino; yalaga attuma

asatuu yetsaa yes's'iyaawaa aggeeddino. **15** Nu wozanaappe nashechchay bi kichcheedda; nu durussaykka yeekoo laametteedda; **16** kallachchay nu huup'iyappe kunddi kichcheedda. Nuuni nagaraa ootseedda diraw, nuw aayye ana! **17** Hewaa diraw, nu wozanay daabureedda; nu ayifiikka galjeedda. **18** Ayaw gooppe, S'iyoon Derii mela gideedda; worakanatuukka an simeretiino. **19** Shin abeet Med'inaa Godaw, neeni med'inaw kawutaasa; ne kawutetsaa araataykka yeletaa ubbaa gakkanaw de'ee. **20** Neeni nuuna ayaw ubbaa wode dogay? K'ay hawaa keeshshaa adussa wodiyaa nuuna ayaw aggay? **21** Abeet Med'inaa Godaw, nuuna neekko zaara; nuunikka simmana! Nu wodiyaakka beniwaadan zaaraadde ooratsa! **22** Neeni nuuna ubbaa mule aggaadiiyye? Ne hank'k'ookka zaway baaweeyye?

Hizik'k'eela

1 Hattamantsa laysan, Oyeddentsiyaa aginaan, ichcheshentsiyaa gallassan, taani Kabaara Shaafaan omoodetti beeddawantu gidдон de'ishshin, salotuu dooyettina, S'oossaa sas'aa be'aad. **2** Kaatii Yo'aakiini omoodettoodeppe ichcheshentsiyaa laysan, he aginaappe ichcheshentsiyaa gallassaan, **3** Baabloone biittan Kabaara Shaafaa matan de'iyaa taakko, Buuzaa na'aa, K'eesiyaa Hizk'keelakko Med'inaa Godaa k'aalay yeedda; hewaan Med'inaa Godaa kushii taana mooddeedda. **4** Taani s'eelliyaa wode, gotii huup'issana yiyaawaa be'aad; wolk'kaama poo'uu wolk'kaama shaariyaa dooddi wotseedda; he shaariyaa gidduwaan walk'k'antsay pozhzhu gee. Walk'k'antsaw gidдо wozanay p'ooliyaa naasiyaa malatee. **5** Hewaa gidдон oyddu pas'a med'etatu de'iino. Untuntu asaa malatiino; **6** shin untunttoo ittoo ittoo oyddu oyddu som'uunne oyddu oyddu k'efii de'ee. **7** Untuntu gedii sitti geeddawaa; untuntu gediya yachchay maraa gediya malanne k'uc'c'iide geeshsheedda naasiyaa birataadan p'olee. **8** Untuntu k'efiyaappe garssaana oyddu bagganakka asaa kushiyaa malatiyaa kushii de'ee. He oyddatookka deemuunne k'efii de'ee. **9** Untuntu k'efii ittuu ittuwaa bochchee; untuntu ubbayka yaanne haanne simmennaan sitti giide sintsaw biino. **10** Untunttoo ittoo ittoo sintsa baggana asaa som'ii de'ee; ushechcha baggana gaammuwaa som'ii de'ee; k'ay haddirssa baggana booraa som'ii de'ee; k'ay guyye baggana argantsaa som'ii de'ee; **11** untuntu som'ii hewaa malatee. Untuntu k'efii bollaw mic'etti utteedda; untuntu ittoo ittoo laa'u k'efii laa'u bagganakka hinkko med'etaa k'efiyaa bochchee; k'ay laa'u k'efii untuntu bollaa bollaa kammee. **12** Untuntu ubbayka sitti giide sintsaw beeddino; yaanne haanne simmennaan, S'oossaa Ayyaanay biyaasaa hak'anne biino. **13** Ha pas'a de'iyaa med'etatu gidдон itti ees'siyaa tamaa bonk'k'uwaa malatiyaawenne sintsawunne guyye k'aas'siyaa, ees'siyaa s'omppiyya malatiyaawe de'ee; he tamay p'oleenne Aa giddopekka walk'k'antsay kesee. **14** Ha pas'a med'etatu walk'k'antsaadan, sintsawunne guyye elleelli simerettiino. **15** Ha oyddu med'etatuwaa taani s'eellishin, untuntu miyye bagga sa'aan de'iyaa yinggiretiyaawanta be'aad; itti itti med'etaa miyye bagga itti itti yinggiretiyaawe de'ee. **16** Ha yinggiretiyaawantu al'o shuchchaadan p'ooliino; untuntu oyduukka med'aaninne malaan ittuu ittuwaa malatiino. Itti yinggiretsay laa'u yinggiretsaa gidiide med'etteedda; ittuu ittuwaa gidduwaana kantsi aad'd'owaa malatee. **17** Untuntu biyaa wode barentu sintsa zaari wotseedda oyddu baggaappe ittuwaakko hak'awaa giddoopenne biino; ha med'etatu biyaa wode yinggiretiyaawe wora simmenna. **18** Wogganne yashshiyaa oyddu yinggiretsatu de'iino; he yinggiretsatuwaa gas'aa yuushshuwa ubbaan s'eelliyaa ayifii kumeedda. **19** Ha med'etatu biyaa wode, untuntu miyiyaan ha yinggiretsatu gondoretiino; he med'etatu biittaappe pude dendiyya wode, ha yinggiretsatuukka dendiino. **20** De'uwaa Ayyaanay biyaa hak'anne ha yinggiretsatuukka dendiide biino; ayaw gooppe, ha de'uwaa ayyaanay yinggiretsatuwaa gidдон de'iyaa diraassa. **21** Ha med'etatu biyaa wode, yinggiretsatuukka biino; med'etatu ek'kiyaa wode, yinggiretsatuukka ek'kiino; k'ay med'etatu biittaappe pude dendiyya wode, yinggiretsatu untuntunna ittippe

dendiino. Ayaw gooppe, De'uwaa Ayyaanay yinggiretsatuwaa gidдон de'ee. **22** Ha pas'a med'etatuwaa huup'iyaaappe bolla baggana masttootiyaadan p'ooliide ayifiya c'addiyaa mic'eteedda saluwaa guufantsuwaa malatiyaabay de'ee. **23** He guufantsuwaappe garssa baggana untuntu k'efii sitti giide, ittuwaawe ittuwaakko mic'etti utteedda; k'ay untuntu ubbawukka untuntu bollaa kammiyaa laa'u laa'u k'efii de'ee. **24** Ha med'etatu paaliyaa wode, untuntu k'efiyaa giiretsay haatsaa kuntsuwaa guntsaadan, k'ay Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa kooshshaadaaninne c'ora olanchchatuwaa c'abbuwaadan hariyaawaa sisaad. Untuntu paaluwaa aggiyaa wode, barentu k'efiyaa shiishshi akkiino. **25** Untuntu barentu k'efiyaa shiishshi akkiide, he sa'aan ek'k'ide'ishshin, untuntu huup'iyaaappe bolla baggana de'iyaa he guufantsuwaa malatiyaawaa bolla baggaappe kooshshay yeedda. **26** He guufantsuwaa malatiyaawaappe bolla baggana samppeeriyaa giyya ink'k'uwaaappe med'etteedda kawutetsaa arataa malatiyaawe de'ee; he kawutetsaa arataa malatiyaawaa bolla asaa malatiyaawe utteedda. **27** Taani Aa be'iyaa wode, Aa s'eessaa malatiyaassaappe bolla baggay taman bonk'k'eedda naasiyaa birataadan p'olee; k'ay s'eessaappe garssa baggay tamaa malatee; Aa yuushshuwaan p'ooliyaa poo'uu de'ee. **28** Aa yuushshuwaan p'ooliyaa poo'uu iraa gallassi shaariyaan ek'k'eedda zuluwaa malatee. Hawe Med'inaa Godaa bonchchuwa k'onc'c'etsaa malatee. Hewaa be'eedda wode, biittan duge gufannaade, ittuu haasayiyaa kooshshaa sisaad.

2 I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, dendaade ne gediyaan ek'k'a. New odana» yaageedda. **2** I haasayeedda wode S'oossaa Ayyaanay ta gidдо geliide, taana ta gediyaan esseedda. I taw odiyaaawaakka sisaad. **3** Hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, taani neena Israa'eeliyaa asaakko, ta bolla makkaleedda makkalanchcha kawutetsaakko kiittay; untuntunne untuntu aawotuu hachchi gakkanawukka ta bolla makkaliide de'iino. **4** Untuntu wozana muumenne yeellay baynnawanta gidiyaa diraw, taani neena untuntukko kiittay. Baade, «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaaga. **5** Untuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, untuntu sisinakka is's'inakka, nabii untuntu gidдон de'iyawaa untuntu erana. **6** Neenoo asaa na'aw, untunttookka untuntu k'aalawukka yayyoppa! Konay de'iyaaanne aguntsay ne yuushshuwaan de'iyawaa giddoopekka, k'ay soggotuwaa gidduwaan neeni uttoopekka, yayyoppa. Untuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, untuntu k'aalaw yayyoppa; woy untunttoo shabbirettoppa. **7** Untuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, sisinakka is's'inakka, ta k'aalaa untunttoo oda. **8** «Shin, asaa na'aw, taani new odiyaaawaa sisa! He makkalanchchatuwaadan, neenikka makkalanchcha gidдоppa; ne doonaa dooyaade, taani new immiyaawaa ma» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, taani s'eelliyaa wode, kushii taakko mic'etti utteeddawaa be'aad; he kushiyaa s'aatsa mas'aafay de'ee. **10** I ta sintsan he s'aatsa mas'aafaa billeedda; he s'aatsa mas'aafan laa'u bagganakka yeekuu, kayyuuunne seela waasuu s'aafetti utteedda.

3 K'ay I taw hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, he ne sintsan de'iyawaa ma; ha s'aatsa mas'aafaa ma. Baade, Israa'eeliyaa asaw oda» yaageedda. **2** Taani hanggaad; taani maanaadan, s'aatsa mas'aafaa I taana barsseedda. **3**

Taana, «Laa asaa na'aw, ha taani neena barssiyaa s'aatsa mas'aafaa ma; ne uluwaa an kuntsa» yaageedda. Taani miyaa wode, ta doonaan eessaadan mal'eedda. **3** Hewaappe simmiide, I taana hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, ha'i Israa'eeliyaa asaakko ba; ta k'aalaa untunttoo oda. **5** Neeni kiittetteeddawe Israa'eeliyaa asaassappe attina, doonay erettenanne k'aalay gelenna haasayay akeeketena asaakko gidenna. **6** K'ay taanikka neena untunttu k'aalay gelenna, untunttu haasayay akka eretenna untunttu k'aalaa neeni eranaw danddayenna daro asaakko kiittabeykke allaga biittaa k'aalaa dees'uwaa haasayiyaa daro asaakko kiittabeykke. Tumu taani neena hewantukko kiittaadditanto, untunttu neeni giyaawaa sisana shin! **7** Israa'eeliyaa Asay taani odiyaaawaa sisanaw koyenna diraw, untunttu neeni odiyaaawakka sissikkino. Ayaw gooppe, kumentsaa Israa'eeliyaa Asay morggii zoozanne yeellay baynnawantta gidiyaa diraw, ne odiyaaawaa sissikkino. **8** Shin taani neenakka untunttuwaadan wozana minonne yeellay baynnawaa ootsana. **9** Taani neena yashshay bayna asaa ootsana; zaallaappekka aad'd'o mino kesana. Untunttu makkalanchcha asaa gidooppekka, untunttoo yayyoppa; woy untunttoo dagamoppa» yaageedda. **10** K'ay I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, taani new odiyaa k'aalaa ubbaa minisaade hayzzanne ne wozanaan wotsa. **11** Ha'i dendda baade, omooduwaan de'iyaa ne asaw oda. Untunttu sisina is'sinakka untunttoo, «Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaagaade oda» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, taana Ayyaanay pude dentseedda; «Med'inaa Godaa bonchchuu de'iyasaappe denddiyaa wode» taappe guyyenna, wolk'kaama kooshshaa sisaaddi. **13** K'ay pas'a med'etatuu k'efii ittuu ittuwaanna shoc'etiyaa kooshshay, untunttu miyyiyaan de'iyaa yinggiyaaawaa kooshshaanna gaketide, guuguntsaa kooshshaadan haniyaa kooshshaa sisaad. **14** Hewaappe guyyiyaan, Ayyaanay taana pude dentside, hara sa'aa afeeda. Yaatina, taani Med'inaa Godaa Wolk'ay taana mooddi de'ishshin, ta ayyaanan c'amettaaddenne yilotaadde baad. **15** Kebaara Shaafaa matan, Tel-Abiiban omoodetteeddawantukko gakkad. Taani hewan dagamaade, untuntunna laappun gallassaa gam'aad. **16** Laappuntsa gallassaa wurssetsan Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **17** «Neenoo asaa na'aw, taani neena Israa'eeliyaa asaw wochchiyaawaa ootsaad. Ta doonaappe kesiyaa k'aalaa siseedda payduwaa ubbaan, untunttukka naagettanaadan seera. **18** Taani nagarachchaa, «Tumuwaa neeni hayk'kana» yaagiya wode, neeni baade Aa seerana d'ayooppe, Aa shemppuukka attana mala, I bare nagaraa ogiyaappe simmanaadan neeni Aa, «Neena ye'e!» gaana d'ayooppe, he nagarachchay bare nagaran hayk'kana; shin Aa suutsaa taani neeppe c'igetana. **19** Shin neeni nagarachchaa seerina, I bare nagaraappe woy bare iita ogiyaappe simmennaan is'sooppe, I bare nagaran hayk'kana; shin neeni ne huup'iyaa ashshana. **20** «K'ay s'illo Asay bare s'illotetsaappe guyye simmiide, iitaa ootsiyaa wode, taani Aa sintsan d'ubiyaa wotsina, I hayk'kana. I simmanaadan neeni Aa, «Neena ye'e!» gabeenna diraw, I bare nagaran hayk'kana; I kase ootseedda s'illo oosuu zaariide k'ofettenna; shin taani Aa suutsaakka neeppe c'igetana. **21** K'ay neeni s'illo Asay nagaraa ootsennaadan seerina, ikka nagaraappe barena naagooppe, tuma I pas'a de'ana. Ayaw gooppe, I neeni seereeddawaa siseedda; neenikka ne huup'iyaa ashshana» yaagiidde yeedda. **22** He sa'aan Med'inaa Godaa wolk'ay taana mooddeedda;

k'ay I taana, «Dendda; zanggaaraa ba. New yaan odana» yaageedda. **23** Taani denddaade, zanggaaraa baad. He sa'aan kase Kabaara Shaafaa matan taani be'eddawaadan, hewan Med'inaa Godaa bonchchuu ek'k'eeddawaa be'aad; taani ta som'uwaa biittaa gatsaade gufannaad. **24** Hewaappe guyyiyaan, Ayyaanay ta giddo geliide, taana ta gediyaan essiide, taana hawaadan yaageedda; «Ba; ne golle baade, ne bolla kariyaa gorddaade uttashsha. **25** Neenoo asaa na'aw, neeni wodoruwaan k'ashettana; neeni asaakko kewanaw danddayakka. **26** K'ay neeni duude gidanaadaaninne untunttu seerennaadan, taani ne ins's'arsaa ne kookkiyaana gatsa oysana. Ayaw gooppe, untunttu makkalanchcha asaa. **27** Shin taani new odiyaa wode, taani ne doonaa dooyina, neenikka untunttoo, «Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaagana. Sisiyaa ooninne siso; sisennan is'siyaa ooninne is's'o. Ayaw gooppe, untunttu makkalanchcha asaa.

4 «Neenoo asaa na'aw, urk'kaappe med'd'eedda S'ubiyaa akkaade, ne sintsan wotsa; yaataade Yerusaalame katamaa misiliyaa Aa bolla med'd'a. **2** Aa doodda; dirssaa ooninne kesi akkenaada diraa, katamaa gimbbiyaa yuushshuwaan biittaa doora; olanchchatuu ek'kiyaasaa giigisaa; gimbbiyaa laaliyaa olaa miishshaa yuushshuwaan giigisaa. **3** K'ay birataa bashiyaa akkaade, birataa godaadan neeppenne katamaappe gidduwaan essa. Ne som'uwaa hank'kuwaan aakko zaara. He katamay doodettana; k'ay dooddeeddawekka neena. Hawe Israa'eeliyaa asaw mallaa gidanawaa. **4** «Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa asaw muruwaa mallaa gidana mala ne haddirssa miyyiyaan gisa. Neeni ne haddirssa miyyiyaan giseedda gallassatuwaa payduwaa keeshshaa Israa'eeliyaa asaa untunttu waan murettanentto besaasa. **5** K'ay neeni gisaade Israa'eeli wooti murettanentto bessanaadan 390 gallassaa new immaad. He itti itti gallassay untunttu muretiyaa itti itti laytsaana k'ara. **6** «He gallassaa ne wursseeddawaappe guyyiyaan, k'ay zaaraadde ne ushechcha miyyiyaan Yihudaa Asay wooti murettanentto bessanaw gisa; Itti itti gallassay itti itti laytsaa muruwaana k'ara gidiyaa diraw, hewaadan untunttu ootseedda nagaraa muruwaa oytamu gallassaa neeni gisanaadan, taani new immaad. **7** Ne som'uwaa Yerusaalame doodetsaakko hank'kuwaan zaaraadde, ne kushiyaa dentsa manddaade, Yerusaalame bolla timbbitiyaa oda. **8** He doodetsan neeni gam'iyaa gallassay wuranaw, itti miyyiyaappe hara miyyiyaw aad'd'a wod'd'ennaadan, taani neena wodoruwaan k'achchana. **9** «Ha'i neeni, zarggaanne banggaa, baa'eelaanne missiriya, maldduwaanne morgge mitsaa akkaade, katsaa wotsiyaa itti baatsan k'olaade, aappe new k'umaa katsaade; hewaa neeni miyyiyaan gisiyaa 390 gallassaa maana. **10** Hachchi hachchi neeni miyaa ukitsaa likka; ikka 230 giraamiyaa dees'iyaaawaa gido; hewaa Aa wodiyaan wodiyaan ma. **11** K'ay neeni hachchi hachchi ushiyaa haatsaakka likka; ikka laa'u burc'c'ukko gido; hewaa Aa wodiyaan wodiyaan usha. **12** He walakkeedda katsaa banggaa ukitsaa ukkiyaawaadan ukka; Asay s'eellishshin, asaa wora sheeshsha mela eetsaade ukka; yaataade ma. **13** Hewe Israa'eeliyaa Asay taani untunttu laaliyaa kawutetsatuwaa gidдон de'iiddi, tuneedda k'umaa maanawoo malaataa» yaageedda Med'inaa Goday. **14** Yaatina, taani zaaraadde hawaadan yaagaad; «Hay! Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Godaw, hewe hanoppo! Taani

taana tunissa erikke. Ta na'atetsaappe doommaade hachchi gakkanaw, bakkutaa woy bazzo do'ay puuziide wod'eeddawaa ma erikke; tuneedda ashuu ta doonaakko shiik'i erenna» yaagaad. **15** I zaariide, taana hawaadan yaageedda; «Daro lo"n, yaatooppe, asaa wora sheeshshaa melan uukkiyaawaa aggade, miizzaa oshaa kewiyyaan ne ukitsaa uukkaasa» yaageedda. **16** I k'aykka hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, be'ay; Yersaalame katamaa katsi gelennaadan, taani diggana hanay. Asay katsaa hirrigiide, makkiide maana; k'ay haatsaakka yayyiide, likkiide ushana. **17** Hewoo untunttoo de'iyaa katsayenne haatsay wurana; untunttu ituu ituwaa, «Poora!» giidde s'eelana; untunttu barentu nagaraa muruwaan giilk'ana.

5 «Neenoo asaa na'aw, k'ara mashshaa akkaade, ne huup'iyaaanne ne buuchchaa huup'iyaa giigisiyaawanttu milaac'ciyaadan an meedda. Yaataade miizaanan likkaade, ne binnaanaa heezzu kessaade shaakka. **2** Neeni dooddiyaa wodii wuriyaa wode, ne shaakkeedda binnaanaw itti kushiya Yersaalame katamaa misiliyaw gidduwaan tamaan s'uugga. Laa'entso kushiya katamaa yuushshuwaan ubbaan mashshaan k'ans's'ereetsaa. Heezzentso kushiya k'ay c'arkkoo laala; ayaw gooppe, taani untuntta mashshaan yederessana. **3** K'ay hewaappe guutsa binnaanaa akkaade, ne mayuwwaa s'eeran k'achcha. **4** He neeni k'acheeddaawaappe guutsaa akkaade, taman olaade s'uugga. Hewan doommeedda tamay Israa'eeliyaa asaa ubbaa gakkanawaa» yaageedda. **5** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawe Yersaalame katamaa; taani biittatuwaa izi yuushshuwaan wotsaade, kawutetsatuwaa ubbaw giddo gul'an izo wotsaad. **6** Shin iza bare iita oosuwaan, bare yuushshuwaan de'iyaa biittatuwaappenne kawutetsatuwaappe yaa iitaade, ta higgii'yaanne ta wogaa naagennan is's'aaddu; tumukka iza ta higgiiyaw makkalaaddu; ta wogaakka kaallennaan is's'aaddu» yaagee. **7** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttentu hintte yuushshuwwa kawutetsaappe aatsiide metuwwa med'eeddita; ta azazuwaa kaallennaaninne ta wogaa naagennan is's'eeddita. Haray atto shin hinttentu yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa wogaakka naagibeykkita» yaagee. **8** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, Yersaalame, taani new morkke; hara kawutetsatuu ubbay be'ishina, ne bolla ta pirddaa ahana. **9** Neeni taani is's'iyaa eek'aa goynaa ubbaa ootseedda diraw, taani hawaappe kase hanibeennawaa, k'ay hawaappe sintawukka hanenna pirddaa ne bolla ahana. **10** Hewaappe dendeeddawaan, hintte giddon aawotuu barentu naanatuwaa maana; k'ay naanatuukka barentu aawotuwwa maana. Taani hintte bolla pirddaa ahana; hintteppe atteedawantakka oydu c'arkkuwaa miizaanaa ubbaw laalana. **11** «Hewaa diraw, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaaan c'aak'k'ay: Hintte hintte sheneyiyaa eek'atuwaaninne tuna oosotuwaan ta Geeshsha Golliyaa tunisseedda diraw, taanikka hinttena butsa d'ayissana. Hintnew k'aretikkenne hintteppe ituuwaanne ashshikke. **12** Ne asaappe itti kushii katamaa giddon iita harggiyaan woy koshan hayk'k'ana; laa'entso kushii katamaappe karenna olan wurana; k'ay heezzentso kushiya taani oydu c'arkkuwaa miizaanaw ubbaw laalaade, untuntta mashshaan yederessana. **13** «Ta yilu wurana; taani untunttu bolla hank'k'etteedda hank'kuukka ek'k'ana; yaatooppe ta hank'kuu dochchana. Taani untunttu

bollan hank'k'etteedda hank'kuwaa wurssiya wode, taani Med'inaa Goday k'anaatiyaan haasayeeddawaa untunttu erana. **14** «Hinttentu yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa giddoninne hintte mataana aad'd'iyaa ubbaa sintsan taani hinttena bazuwaanne k'iliic'iyawaa ootsana. **15** Taani hinttena ta hank'kuwaan, ta yiluwaaninne k'aretay bayinna seeran pirddiyaa wode, hintte hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatoo k'iliic'oonne shek'aw, hinttena be'edda asaw naagettiyaabaanne dagamiyaabaa gidana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **16** Taani hintte bolla wod'iyaaanne d'ayissiyaa koshaa wonddaafiyaa dukkiyaa wode, hinttena d'ayissanaw dukkana. Hintnew koshaa yaa yaa darissana; Yersaalame katamaa katsay gelennaadan, taani diggana. **17** Taani koshaanne bazzo do'aa hintte bolla yeddina, untunttu hintte naanatuwaa d'ayissana. Taani iita harggiyaa, suutsaa gussiyaawaanne olaa hintte bolla ahana. Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee.

6 Med'inaa Godaa k'alalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Neenoo asaa na'aw, Israa'eeliyaa zooretuwaakko ne som'uwwa derek'kaan zaaraadde, untunttu bolla timbibiyyaa oda. **3** Hawaadan yaaga, «Hinttenoo, Israa'eeliyaa zooretoo, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa k'alaa sisite! Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa zooretoonne keratoo, bubuhatoonne zanggaaratoo hawaadan yaagee; Be'ite, taani, ta mashshaa hintte bolla yeddana; k'ay hintte eek'aa goyinniyya sa'aakka d'ayissana. **4** Hintte yarshsiyaa sa'atuu kolettenna; k'ay hintte is'aanaa c'uwaiyyaa miishshatuukka me'ereetana. Taani hintte asaa hintte eek'atuwaa sintsan wod'ana. **5** Taani Israa'eeliyaa asaa anhaa untunttu eek'atuwaa sintsan gisisana; hintte mek'etsaakka hintte yarshsiyaa sa'atuwaa yuushshuwaan laalana. **6** Hintte de'iyaa saan ubbaan, hintte katamatuunne hintte goyinniyya sa'atuu kolettenna. Hewaadankka hintte yarshsiyaa sa'atuu tunananne laalettana; hintte eek'atuu me'ereetananne d'ayana; hintte is'aanaa c'uwaiyyaa sa'atuukka me'eretti wod'd'ana; hintte ootseedda oosuu ubbay pitetti d'ayana. **7** Hintte Asay shuketiide, hintte giddon kunddana. Taani Med'inaa Godaa gidyaawaa hintte hewan erana. **8** «Taani hintteppe amareedawantta pas'a ashshana; mashshaappe atteeddawanttu biittaanne kawutetsaa giddon laalettana. **9** Mashshaappe atteedawanttu yaan omooduwaan de'ana. Yaan de'iyaa wode, untunttu taana hassayana; k'ay woshumiyyaa wozanaanne barentu ayfiyaan eek'aa goynnanaw guyye simmiyaawaan, untunttu ta wozana mentseeddawaa hassayana. Untunttu barentu ootseedda iita oosuwaappenne untuntta yeellaiyyaa hanotaappe dendeeddawaan, barena bare huup'iyaw shaataanna. **10** K'ay taani Med'inaa Godaa gidyaawaa untunttu erana. Taani untunttu bolla iitabaa ahana geeddawe c'oo mela baabisuwwa gidenna» yaagee. **11** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday taana hawaadan yaagee; «Ne birad'd'iyaa hank'kuwaan s'orssa! yiluwaan ne gediyanikka biittaa k'akka! K'ay hawaadan yaaga; dsraa'eeliyaa asaa sheneyiyaa oosoo aayye ana!» yaaga. Ayaw gooppe, untunttu olan, koshaaninne iita harggiyaan wurana. **12** Haakuwaan de'iyawe iita harggiyaan hayk'k'ana; matan de'iyawe olan hayk'k'ana; k'ay pas'a atteedawe koshan hayk'k'ana. Hewaadan ootsaade, taani ta hank'kuwaa untunttu bolla wurssana. **13** Untunttu asaa anhay untunttu eek'atuwaa giduwwa ubbaan, untunttu

yarshshiyaa sa'aa yuushshuwa ubbaan, d'ok'ka zoozetuwa bollanne deretuwa kiikiyaa ubbaa bolla, irs'sa mitsaa garssaa ubbaan, daro bonc'c'ii de'iyaa etsaa garssaa ubbaan, barenttu eek'atoo sawiyaa yarshshuwa s'uuggeedda sa'aa ubbaan kunddeedda wode, untunttu taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana. **14** K'ay taani ta kushiya untunttu bolla mic'aade, untunttu de'iyaa biittaa ubbaa, gedissa bagga bazuwaappe biide huup'issa bagga Ribila giyya katamaa gakkanaaw, mela ootsana. Taan Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana yaagee yaaga» yaagiidde yeedda.

7 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Neenoo asaa na'aw, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa biittaw hawaadan yaagee; «Wurssetsaa be'ite! Ubbaa baggaana biittaa bolla wurssetsay gakteedda. **3** Hekko, wurssetsay hintte bolla gakteedda! Taani ta hank'kuwaa hintte bolla yeddana. Taani hintte oosuwaadan, hintte bolla pirdana; hintte tuna hanotaadan, taani hinttena murana. **4** Taani hinttew k'aretikkenne hintteppe ituwaanne ashshikke. Hintte iita oosuwa dirawukka murana; hintte giduwaan de'iyaa is's'eteedda eek'aa goynnuwaakka k'onc'c'isana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana» yaagee. **5** «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Bashshaa! Bashshaa bolla bashshay yee. **6** Wurssetsay gakteedda! Wurssetsay gakteedda! I hintte bolla denddeedda. Be'ite, I gakteedda! **7** Ha biittan de'yaawantoo, hintte pirday gakteedda; wodii gakteedda; gallassay matatteedda! Hewe shabbirssaa gallassaappe attina, zoziyaa bolla nashshechchan iiliya gallassaa gidenna. **8** Ha"i matan taani ta hank'kuwaa hintte bolla gussana; ta yiluwaakka hintte bolla wurssana. Taani hintte oosuwaadan, hintte bolla pirdana; hintte tuna hanotaadan, hinttena murana. **9** Taani hinttew k'aretikkenne hintteppe ituwaanne ashshikke. Hintte iita oosuwa dirawukka murana; hintte giduwaan de'iyaa eek'aa goynnuwaakka k'onc'c'isana. Yaatooppe hintte hinttena shoc'eeddawe taana Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana. **10** ««Hekko gallassay! hawesh gakteedda! Hintte bayetsay hintte penggiyaa gakteedda! Hintte iitatetsay kuukumeedda; hintte oturuukka c'iisheedda. **11** Makkalaa gaasuwaan iita oosuu dareedda; untunttuppe ituunne attena; untunttu c'oratetsaappe, woy untunttu duretetsaappe, woy untunttu bonchchuwaappe ayinne attena. **12** Wodii gakteedda; gallassaykka matatteedda! Hank'ku asaa ubbaa bollaanna gidiyaa diraw, shammiyaawe nashettoppo; woy zal'iyawekka kayyottoppo. **13** Untunttu laa'uu pas'a de'iyaa wodiyaan, zal'eeddawe bare zal'eeddawoo guyye simmenna. Iraa'eliyaa asaa ubbaa bolla odeteedda ha sas'ay laamettana; untunttu nagaraappe denddeeddawaan untunttuppe ituunne bare shempupwaa ashshenna. **14** Ta hank'kuu asaa ubbaa bolla de'iyaa diraw, untunttu olaw ulttuwaa punniide, ubbabaa giigissooppekka, ooninne olaw kesenna. **15** ««Kareenna olay, soonna iita harggiinne koshay de'ee. Katamaappe gas'an de'yaawe olan hayk'kana; katamaa gidдон de'yaawantuu koshaaninne iita harggiyaan wurana. **16** Untunttuppe atteadawantuu, demba gadiyaappe yashshan bak'ateedda harap'p'etuwaadan barenttu nagaraa gaasuwaan deriyaa bolla olana. **17** Kushiyaa ubbay donc'c'ilana; gulbbatay ubbay kolddina yashshan muushana. **18** Untunttu maak'aa mayyana; k'ay yashshan kokkorana. Untunttu ubbaa som'iikka yeellaa mayyana; untunttu ubbaa huup'iikka meeddetana. **19**

Untunttu barenttu biraa ogiyaan olana; untunttu work'k'aykka tunabaa gidanawaa. Ees'siyaa Med'inaa Godaa hank'kuwaa gallassi, untunttu birayinne untunttu work'k'ay untuntta ashshanaw danddayenna. Untunttoo d'ube gidiide, nagaran gelisseedda birayinne work'k'ay untunttu uluwa kumiide, untuntta koshaappe ashshenna. **20** ««Untunttu barenttu lo'o alleek'kuwan otoretteeddo; hewanta barenttu is's'eteedda tuna eek'anne yeellayiyaa misiliyaa med'd'anaw go'etteeddo. Hewaa diraw, taani he lo'o alleek'kuwaa untunttoo tunabaa kessaad. **21** Taani untunttu alleek'kuwaa oomoduwa ootsaade, allagawunne biittaa ubbaan de'iyaa iitadoo aatsaade immina, untunttu Aa tunabaa kessana. **22** He wode taani ta som'uwaa wora zaarana; k'ay ta bonchcho Geeshsha Golliyaa panggatuu geliide tunissana. **23** ««Suure pirdaa d'ayussaana, biittay ubbay suutsaan kumeedda dirawunne katamaykka makkala oosuwaan kumeedda diraw, sanssalataa giigissa. **24** Untunttu golletuwaa bareessa ootsana mala, taani ubbaappe iita kawutetsaa ahana. Wolk'kaamatuwaa oturuwaakka taani d'ayissana; untunttu geeshsha sa'atuukka tunana. **25** Dagamay yiyaa wode, untunttu saruwa koyana; shin demmikkino. **26** Bashshay bashshaa bolla, k'ay iita oduu iita oduwaa bolla yaana. Untunttu timbbitiyaa odiyaawaa, «Ne sa'saa oda» yaagana. K'eesetoo tamarissiyaa timirtii d'ayana; c'imatookka zoriyaawe d'ayana. **27** Kaatii yeekkana; kaappuu hidootaa k'ans's'ana; he biittaa asaa kushii yashshan kokkorana. Taani untunttoo untunttu oosuwaadan ootsana; untunttu pirdaadan, untunttu bolla pirdana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu hewan erana» yaagee» yaagiidde yeedda.

8 Nuuni omoodeedda usuppuntsa laysan, usuppuntsa aginaan, ichcheshantsa gallassan, taani ta som'utti de'ishshin, Yihudaa c'imatuukka ta sintsan utti de'ishshin, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaa wolk'k'ay taana mooddeedda. **2** Taani tiishshi udaade s'eelliyaa wode, asaa malatiyaawaa be'aad; aw s'eessaappe garssa bagga malatiyaa sa'ay tamaa malatee; k'ay s'eessaappe bolla bagga malatiyaa sa'ay p'ooliyaa naasiyaa birataa malatee. **3** I kushiya malatiyaawaa taakko yeeddiide, ta huup'iyaa binnaanaa oyk'keedda. Ayyaanay taana sa'aappenne saluwaappe gidoo pude dentsiide, S'oossaa sas'aan taana Yerusaalame afeeda. Huup'issa baggana Geeshsha Golliyaa gidoo dabaabaa geliyaa penggiyaanna gelissiide, S'oossaa k'anaatiyaa dentsetsiyaa eek'ay ek'keeddaawaa besseedda. **4** Kase taani kabaara shaafaa matan sas'aan be'eeddawaadan, Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuwa hewan be'aad. **5** Hewan I taw hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, huup'issa bagga s'eella» yaageedda. Taani s'eelliyaa wode, S'oossaa k'anaatiyaa dentsetsiyaa eek'aa misiliyaa sintsan de'iyaa yarshshiyaa sa'aa matan de'yaawaa be'aad. **6** K'aykka I taw hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, untunttu ootsiyaawaa be'ay? Taana ta Geeshsha Golliyaappe haassanaw Israa'eeliyaa Asay ootsiyaa wolk'kaama is's'etiyya eek'aa goynnuwaabaa be'ay? Hewaappekka aad'd'iyaa iitiyaa eek'aa s'oossatuwaa goynnaa neeni biro be'ana» yaageedda. **7** Hewaappe guyyiyaan, taana Geeshsha Golliyaa dabaabaa pengge aheedda; hekko taani s'eelliyaa wode, godan s'oo'ii de'yaawaa be'aad. **8** I taana, «Laa asaa na'aw, godaa bookka» yaageedda; taani bookkiyaa wode, itti penggii hewan de'yaawaa be'aad. **9** K'ay I taana,

«Gela; untunttu hawaan ootsiyaa itanne sheneyiyaa eek'aa s'oossatuwaa goynnuwaa be'a» yaageedda. **10** Taani giddo gelaade s'eelliyaa wode, godaa bolla nuuna yuuyi aad'diide biittaana gooshettiyaa med'etatu misilii, geeshsha gidenna do'atuwaa misilii ubbayne Israa'eeliyaa asaa eek'atuwaa ubbaa misilii kumeeddawaa be'aad. **11** Untuntuppe sintsa baggana Israa'eeliyaa asaappe laappun tammu c'imatuu ek'keeddino; k'ay Shaafaana na'aa Yazaaniikka untunttu gidдон ek'keedda. Ubbaykka is'aanaa c'uwayyaawaa barenttu kushiyan oyk'keeddino; is'aanaa c'uwaykka tullu gee. **12** K'ay I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, hawaa Israa'eeliyaa asaa c'imatuu ubbaykka d'uman barenttu eek'aa misiliyaa golliyaan untunttu ootsiyaawaa be'ay? Ayaw gooppe, untunttu, Med'inaa Goday nuuna be'enna; Med'inaa Goday ha biittaa aggeeda yaagiino» yaageedda. **13** K'aykka I taana, «Hewaappekka aad'diyaa is's'eteedda ek'kaa goynnuwaa neeni biro be'ana» yaageedda. **14** Hewaappe guyyiyaan, I taana Geeshsha Golliyaa huup'issa bagga penggiyaakko afina, hewan Tamuza giya barenttu s'oossaw uttiide yeekkiyaa mac'c'a asatuwaa be'aad. **15** I taana, «Neenoo asaa na'aw, hawaa be'ay? Hewaappe aad'diyaa is's'eteedda ek'kaa goynnaa neeni biro be'ana» yaageedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, I taana Med'inaa Godaa Golliyaa giddo dabaabaa afeeda; hewan Geeshsha Golliyaa penggen barandaappenne yarshshiyaa saappe gidduwaan laatamanne ichcheshu attuma asaa gidiyaawaa be'aad. Untunttu barenttu zokkiyaa Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaakko, barenttu som'uwaa away doliyaa bagga zaariide, away doliyaa baggana awaaw goynniino. **17** I taana hawaadan yaageedda; «Neenoo asaa na'aw, hawaa be'aadi? Yihudaa asaw ha is's'eteedda ek'kaa goynnuwaa hawaan ootsiyaawe ubbay laafabaa gideedee? Untunttu biittaa makkala oosuwaan kuntsiide, zaari zaariide taana hank'ketisanaw bessii? Be'a, untunttu barenttu danddayeedda keenan taana iissiide c'ashiino. **18** Hewaa diraw, taani untuntunna hank'kuuwaan gakkettana. Taani untunttoo k'arettikenne untuntuppe ittuwaanne ashshikke. Untunttu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, ta haytsaan waassinakka, taani untunttoo sisikke» yaageedda.

9 Hewaappe guyyiyaan, d'ok'ka kooshshaan, taani sisishshin, «Hawanttu, katamato muranaw kiitetteeddawanttu, ubbaykka barenttu wod'iyaa olaa miishshaa barenttu kushiyaan kushiyaan oyk'kiide, haa yiino» yaageedda. **2** Hewaappe, huup'issa s'eelliyaa k'ommo bagga penggiyaanaa wod'iyaa olaa miishshaa oyk'kiide, yiyaa usuppun asatuwaa be'aad. Untuntunna ittippe liinuwaappe dadetteedda mayuwa mayyiide, bare miyyiyaan s'aafiyaawaa korojuwaan oyk'keedda itti bitanii de'ee. Untunttu giddo geliide, nahaasiyaappe oosetteedda yarshshiyaa sa'aa matan ek'keeddino. **3** Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuu kase bare de'iyaa kirubetuwaappe dendiide, Geeshsha Golliyaa penggiyaa gubaniyaakko biide ek'keedda. Hewan Med'inaa Goday layinuwa mayyiide, bare miyyiyaan s'aafiyaawaa korojuwaan oyk'keedda bitaniyaa s'eeseedda. **4** Aa hawaadan yaageedda; «Yerusaalame katamaa gidduwaa baade, yaan oosettiyaa is's'eteedda eek'aa goynnuwaa diraw, ooliiddinne kayyottiide de'iyaa asaa som'uwaan mallaa wotsa» yaageedda. **5** Taani sisishshin, I haratuwaakka hawaadan yaageedda; «Aa geeddo kaalliide, katamaa gidduwaa aad'diide wod'ite! Ittuwaanne ashshoppote; oossinne

k'aretoppote. **6** C'imatuwaa, wodalatuwaanne wodorotuwaa, mac'c'a asatuwaanne naanatuwaa ubbaakka shukkite; shin som'uwaan malay de'iyaa asaa onanne bochchoppite. Wod'uwaa ta Geeshsha Golliyaa doommite» yaageedda. Untunttu wod'uwa Geeshsha Golliyaa sintsaan ek'keedda c'imatuwaan doommeeddino. **7** Hewaappe guyyiyaan, I untunttu hawaadan yaageedda; «Geeshsha Golliyaa tunissite; dabaabatuwaakka anhaan kuntsite; kesite» yaageedda. Untunttu keside, katamaa gidдон ubbaan wod'uwa doommeeddino. **8** Untunttu wod'i de'ishshin, taani taarekka ataade, ta som'uwa biittaa gatsa gufannaade, ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade, «Abeet Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, ha neeni Yerusaalame bolla gussiyya na hank'kuuwaan, Israa'eeliyaappe atteeda muliyaakka wurssaayye?» yaagaad. **9** I zaariide, taw hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaanne Yihudaa nagaray loytsi dareedda; biittaa ubbay suutsan kumeedda; k'ay katamaa ubbaan suure pirdday baawa. Ayaw gooppe, «Asay, Med'inaa Goday ha biittaa aggeeda; Med'inaa Goday be'enna» yaagiino. **10** Hewaa diraw, taani untunttoo k'arettikenne untuntuppe ittuwaanne ashshikke. Taani untunttoo untunttu ogiyaada ootsana» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, layinuwa mayyiide, bare miyyiyaan s'aafiyaawaa korojuwaan oyk'keedda bitanii guyye simmiide, «Neeni taana azazeeddawaadan ootsaad» yaageedda.

10 Taani s'eelliyaa wode sampeeriyaa giya ink'uwaappe oosetteedda kawutetsaa araataa malatiyaa kirubetuwa huup'iyaaappe bolla baggana de'iyaa mic'etteedda saluwa guufantsuwa malatiyaawaan de'iyawaa be'aad. **2** Liinuwa mayyeedda bitaniyaa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Kirubetuwaappe garssa baggana yinggiyaawaan gidduwaana aad'a ba; hewaappe s'iis'untsaa bonk'uwwaa ne kushiyan kop'p'eta akkaade, katamaa bolla laala» yaageedda. Taani s'eellishshin, tamaa akkanaw geleedda. **3** Bitanii geliyaa wode, kirubetuu Geeshsha Golliyaappe gedissa baggana ek'keeddino; giddo dabaabaakka shaarii kumeedda. **4** Med'inaa Godaa bonchchuu kirubetuwa bollaappe dendiide, Geeshsha Golliyaa penggiyaa gubaniyaakko biide ek'keedda. Shaarii Geeshsha Golliyaa kumeedda; dabaabaykka Med'inaa Godaa bonchchuwa p'ooletsan kumeedda. **5** Kirubetuwa k'efiyaa giiretsay Ubbaa Mooodiyaa S'oossay haasayoode sisetiyaa kooshshaadan, kare dabaaban sisetee. **6** Liinuwa mayyeedda bitaniyaa Med'inaa Goday, «Kirubetuwa garssa bagga yinggiyaawaa gidloppe tamaa akka» yaagiide azazina, I geliide itti yinggiretiyaawaa miyyiyaan ek'keedda. **7** Kirubetuwaappe ittuu barenttu gidдон de'iyaa tamaakko bare kushiya yeddiide, aappe guutsaa akkiide, layinuwa mayyeedda bitaniyaa kushiyan wotsina, ikka akkiide keseedda. **8** Kirubetuwa k'efiyaappe garssa baggana asaa kushiya malatiyaawe de'ee. **9** Taani s'eelliyaa wode, kirubetuwa miyye bagga oyddu yinggirotuu de'iino; itti kirubiya miyyiyaan itti itti yinggiro de'iyawaa be'aad; he yinggiretsatu ink'uwaadan p'ooliino. **10** Untunttu oydduukka ittuu ittuwaa malatiino; itti irzzuu laa'u irzzuwa gidiide med'etteedda; ittuu ittuwaa gidduwaana kantsi utteedda. **11** Kirubetuu biyaa wode, oyddu baggawukka yaanne haanne simmennan biino; itti yinggiretsay beedda geeduwa yaanne yinggiretiyaawanttu yaanne haanne simmennan oydduwaappe ittuwaa huup'i simmo sa'aa sitti giide biino. **12**

Unttuntu kumentsaa bollan, hewenne untntuntu zokkuwaan, untntuntu kushiyan, untntuntu k'efiyaaninne untntuntu oyddu yinggiretiyaawantun ayifii kumeedda. **12** Taani sisishshin, yinggiretiyaawanttu elleeliyaa Yinggiretiyaawantta geetetti s'eesetteeddino. **14** Itti itti kiruubiyaw oyddu som'ii de'ee. Itti som'ii kiruubiyyaa som'uwwaa, laa'entsuu asaa som'uwwaa, heezentsuu gaammuwwaa som'uwaanne, oyddentsuu arggantsaa som'uwwaa. **15** Hewaappe guyyiyaan, kiruubetuu pude denddeeddino. Hawanttu taani Kabaara Shaafaa matan be'eedda pas'a de'iyaa med'etatuwwaa. **16** K'ay kiruubetuu biyaa wode, untntuntu miyye baggan de'iyaa irzzotuukka buluuliino; k'ay kiruubetuu biitaappe pude denddanaw barenttu k'efiyaa mic'c'iyaa wodekka yinggiretiyaawanttu untntuntu miyyiyaappe shaakketiikino. **17** Untntuntu ek'k'iyaa wode, yinggiretsatuukka ek'k'iino; k'ay untntuntu biitaappe pude denddiyyaa wode, untntutukka denddiino. Hewekka pas'a de'iyaa med'etatu ayyaanatuu untntuntu de'iyaa diraassa. **18** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa bonchchuu Geeshsha Golliyyaa penggiyaappe denddiide, kiruubetuwaappe bolla baggan ek'keedda. **19** Taani s'eellishshin, kiruubetuu barenttu k'efiyaa mic'c'iyaa, yinggiretiyaawaannakka ittippe biitaappe pude denddeeddino. Untntuntu Med'inaa Godaa Golliyyaa away doliyyaa baggan de'iyaa dirssaa penggiyaanna ek'keeddino; Israa'eeliyyaa S'oossaa bonchchuukka untntutuppe bolla baggana de'ee. **20** Hawanttu Kabaara Shaafaan taani Israa'eeliyyaa S'oossaaappe garssa baggana be'eedda pas'a med'etatuwwaa; k'ay untntuntu kiruubetuwwaa gidiyaaawa taani eraad. **21** Untntuntu ubbawukka oyddu oyddu som'otuunne, oyddu oyddu k'efetuu de'iino; untntuntu k'efetuwaappe garssa baggana asaa kushetuwwaa malatiyaawe de'ee. **22** Untntuntu som'otuu Kabaara Shaafaa matan taani be'eedda som'otuwwaa malatiino. Untntuntu ubbaykka sitti giide, siintsaw biino.

11 Hewaappe guyyiyaan, Ayyaanay taana dentsiide, away doliyyaa bagga s'eelliyaa Med'inaa Godaa Golliyyaa dirssaa pengge afeeda. Hewan he penggiyyaa geliyaasan laatananne ichcheshu attuma Asay de'ee; untntuntu giddon asaa kaaletsiyaa Azuura na'aa Azaaniyaanne Banaaya na'aa Palaas'iyaa be'aad. **2** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, ha attuma asatuu ha kataman iita halchchuwwaa halchchiyaawantanne iita zoriyyaa zoriyaawantta. **3** Untntuntu hawaadan yaagiino; «Nuuni golliyyaa zaaretsi kees's'ana wodii ha'a gidena. Ha katamay ashuwaa s'aaruwwaa; k'ay nuuni asho» yaagiino. **4** Hewaa diraw, asaa na'aw, timbbitiyyaa oda! Untntuntu bolla timbbitiyyaa oda!» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa Ayyaanay ta bolla wod'd'iide, taana hawaadan yaageedda; «Untntunta yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyyaa asaw, hintte hawaadan giita; taani hintte ayaa k'oppintto eray. **6** Ha kataman hintte daro asaa wod'iide, ogiyaa ubbaan anhaa kuntseeddita yaagee. **7** «Hewaa diraw, Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte wod'iide hewan oleedda anhay ashuwaa; k'ay ha katamaykka ashuwaa doysseyaa s'aaruwwaa; shin taani hinttena ha katamaappe yederssaade kessana. **8** Hintte olaw yayyeeddita; taani he hintte yayyeedda olaa hintte bolla ahana. Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **9** Taani hinttena ha katamaappe kessaade, allagatuwwaa kushiyaan aatsa immana; taani hintte bolla pirddana. **10** Hintte olan wurana; taani hinttena hintte biittan pirdana. Med'inaa Godaa gidiyaaawa hintte hewan erana. **11** Ha

katamay hinttew ashuwaa s'aaruwwaa gidenna; hinttekkka Aa giddon ashuwaa giddikka. Hintte bolla Israa'eeliyyaa biittan pirdana. **12** Med'inaa Godaa gidiyaaawa hintte hewan erana. Ayaw gooppe, hintte ta azazuwwaa kaallennaan is's'eeddita; ta wogaakka naagennan is's'iide, hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwwaa wogaadan de'eeddita» yaagee» yaaga» yaageedda. **13** Taani timbbitiyyaa odishin, Banaaya na'aa Palaas'ee hayk'keedda; taani duge gufannaade, ta k'aalaa d'ok'ku ootsaade, hawaadan yaagaade waassaad; «Abeet Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Godaw, Israa'eeliyaappe atteedawantta ubbaanna wurssana hanayiyee?» yaagaad. **14** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **15** «Laa asaa na'aw, Yerusalaamen de'iyaa Israa'eeliyyaa Asay ne ishutuwaabaanne ne dabbotuwaabaa, omooduwaan de'iyaa Israa'eelatuwaabaa «Untntuntu Med'inaa Godaappe haakkeeddino; ha biittaykka nuw laata gidiide imetteedda» yaagiidde haasayiino. **16** «Hewaa diraw, neeni hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Untntunta haakko kawutetsatuwwaa giddo yeddoopekka, k'ay biittatuwaan laalooppekka, beedda biittatuwaan guutsa wodiyyaw taani untntuntunna gidana» yaagee» yaaga. **17** «Hewaa diraw, neeni hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttena kawutetsatuwaappen hintte laaletteedda biittatuwaappe shiishshana; k'ay Israa'eeliyyaa biittaa taani zaaraadde hinttew immana» yaagee» yaaga. **18** «Untntuntu guyye simmiide yiide, sheneyiyaa misiliyaanne tuna eek'aa biitaappe d'ayissana. **19** Taanikka untntuntu itti wozanaa immana; k'ay ooratsa ayyaanaakka untntuntu giddon wotsana. Untntutuppe shuchchaa wozanaa diggaade, ashuwaa wozanaa untntuntu immana. **20** He wodiyaan untntuntu ta higgiiyyaa kaallana; ta azazuwaakka naagana. Untntuntu ta asaa gidana; taanikka untntuntu S'oossaa gidana. **21** Shin he sheneyiyaa misiliyawunne tuna eek'aw goynnannaw doseeddawantta gidoope, taani untntuntu oosuwaadan untntuntu ootsana. Taani Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagiidde yeedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, untntuntu miyyiyaan yinggiretiyaawanttu de'iyaa kiruubetuu, barenttu k'efiyaa mic'c'eeddino; Israa'eeliyyaa S'oossaa bonchchuukka untntutuppe bollaanna de'ee. **23** Med'inaa Godaa bonchchuu katamaa gidoope denddiide, away doliyyaa bagga deriyaa bolla ek'keedda. **24** S'oossaa Ayyaanay taw immeedda sas'aan Ayyaanay taana biitaappe pude dentside, Baabloonen omoodetteeddawantutukko afeeda. Hewaappe guyyiyaan, sas'ay taappe shaakketteedda. **25** Taanikka Med'inaa Goday taana besseeddawaa ubbaa omoodduwaan de'iyaaawanttoo odaaddi.

12 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, neeni makkalanchcha asaa giddon de'aassa. Untntuntu makkalanchcha asaa gidiyaa diraw, untntuntu ayifii de'ee, shin demmikkino; untntuntu haytsay de'ee, shin sissikkino. **3** Hewaa diraw, asaa na'aw, omooduwaan biyaa asaadan, neeni afanaw danddayiaawaa ubbaa shiishsha k'achchaade, gallassi untntuntu s'eellishshin kesaade, ne de'iyaaasappe hara sa'aa ba. Untntuntu makkalanchcha asaa gidooppen, ooni erii, untntuntu akeekana. **4** Gallassi untntuntu s'eellishshin, omooduwwaa biyaa asaadan, neeni k'achcheeddawaa kare kessa; k'ay omarsii untntuntu s'eellishshin, omooduwwaa biyaa

asaadan kesa. 5 Untuntu s'eellishshin, ne golliyaa godaa mentsaade; he me'o sa'aanna mulutsaade kessa. 6 Neeni kesseedda miishshaa untuntu s'eellishshin, ne hashiyaan tookkaade, lem'i lem'ishin kessa. Biittaa be'ennaadan, ne som'uwaa kamma. Ha neeni haniyaawe Israa'eeliyaa asaw malaataa gidanaadan, taani ootsaad» yaageedda. 7 Taanikka I taana azazeeddawaadan ootsaad. Omoodoo biyaa asaadan, gallassi taani k'achcheeddawaa kare kessaad. Omarssan k'ay ta golliyaa godaa ta kushiyan mentsaade kesaad; taani kesseedda miishshaa untuntu s'eellishshin, ta hashiyaan tookkaade, lem'i lem'ishina baad. 8 Wonttetsa Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 9 «Laa asaa na'aw, he makkalanchcha zaratuu, Israa'eeliyaa asatuu neena, «Neeni ootsiyaawe ayee?» giide oochcheeddino gidikkinoo? 10 Neeni untuntu hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha timbbitii Yersaalamen kaappuwaabaanne Israa'eeliyaa asaa kumentsabaa» yaaga» yaagee. 11 Neeni untuntu, «Taani hinttew malaataa. Taani ootseeddawaadan, untuntu bolla hanana; untuntu omoodettiide, hara biittaa baana» yaaga. 12 «Untuntu gidдон de'iyaa kaappuu godaa lukki kesiide, bare miishshaa bare hashiyaan tookkiide, lem'i lem'ishina baana; I biittaa be'ennaadan, bare som'uwaa kammana. 13 Taani gitiyaa Aa sintsan yeggana ta p'riyaankka oyk'ana. Taani Aa Baabloone katamaa ahana; shin I Kaladaawetuwa biittaa Baabloone katamaa be'ennaan hayk'ana. 14 Aa yuushshuwaan de'iyaa Aa maaddiyaawantanne Aa olanchchatuwa ubbaa taani ubbaa sa'aa piskki ootsana; taani untuntu mashshaan yederssana. 15 «Untuntu taani hara biittatuunne kawutetsatuwa gidдо laaliyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu erana. 16 Untuntu barentu biyaa kawutetsatuwa gidдон barentu tuna oosuwa paas'ana mala, taani untuntuppe amareedawanta olaappe, koshaappenne iita harggiyaappe kessi akkanaadan ootsana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana» yaagiidde yeedda. 17 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 18 «Laa asaa na'aw, ne ukitsaa dagaman ma; k'ay ne haatsaakka yashshaan kokkoraadde usha. 19 Biittan de'iyaa asaw hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Israa'eeliyaa biittan de'iyaa Yersaalamene asaaba hawaadan yaagee; «Untuntu barentu ukitsaa hirggaana maana; barentu haatsaakka shabbirssan ushana. Ayaw gooppe, yaan Asay ubbay genanchchanne makkalanchcha gideedda diraw, untuntu biittay ona gidanawaa. 20 Ha'i Asay kumeedda katamatuu d'ayana; k'ay biittaykka ona gidanawaa. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. 21 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 22 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa biittabaw, «Gallassay aad'deeda; sas'ay ubbaykka mela gideeda» yaagiide hinttentu leemisyaawe I ayee? 23 Hewaa diraw, untuntu neeni, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ha leemisuu laa'entso hassayettennaadan ootsana; untuntu zaaretsiide, hewaa Israa'eeliyaa biittan leemisikkinoo» yaagee» yaaga. K'ay untuntu, «Gallassay matatteedda; sas'ay ubbaykka polettana hane» yaaga. 24 Hawaappe sintsan Israa'eeliyaa asaa gidдон wordduwaa sas'ayenne murunu ubbay de'enna. 25 Taani Med'inaa Goday, odana koyowaa oday; hewekka gam'ennan polettana. Hinttenoo, makkalanchcha asatoo, taani odiyaabaa

ubbaa hintte laytsan taani polana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagiidde yeedda. 26 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 27 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa Asay hawaadan yaagee; «I be'eedda sas'ay sintsanaw darо laytsaassa; k'ay I adussa wodiyaan hananawaa ode» yaagee. 28 Hewaa diraw, neeni untuntu hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani odiyaa k'aalay polettanaappe attina, ittuukka gam'enna. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

13 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa ha'i timbbitiyaa odiyaawantu bolla timbbitiyaa oda. Barentu k'ofaappe denddiide, timbbitiyaa odiyaawantu hawaadan yaaga; «Med'inaa Godaa k'aalaa sisi!» 3 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Ayaanne be'ennaan c'oo barentoo denddiyaa boza timbbitiyaa odiyaawantoo aayye ana! 4 Israa'eeliyaa asaw, hintte timbbitiyaa odiyaawantu koleteedda katamaa gidдон de'iyaa worakanatuwa mala. 5 Med'inaa Godaa gallassi dirssay olan min ek'kanaadan, Israa'eeliyaa Asay dirssaa gimbbiyaa zaari gimbbi minisanaw, gimbbii koleteeddassaa pude bibeykkinoo. 6 Untuntu sas'ay wordduwaa, k'ay untuntu murunuukka wordduwaa. Untuntu Med'inaa Goday kiitennan, Med'inaa Goday hawaadan yaagee yaagiino. Yaatiide untuntu odeeddawaa S'oossay polana yaagiide naagiino. 7 Taani odennan de'shiina, Med'inaa Goday hawaadan yaagee yaagiide odiyaa hintte wordduwaa sas'anne wordduwaa murunuwa be'ibeykkittee?» yaagee. 8 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte worddobaa haasayeedda dirawunne hintte be'eedda sas'ay wordдо gido diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hinttew morkke. 9 Ta kushii, wordдо sas'aa be'iide, wordduwaa muruniyaawantu bolla pirddanaw denddeedda. Untuntu ta asaa zoriyaa gidон k'ofaa k'achchanaw gelikkinoo, woy Israa'eeliyaa Asay s'aafetteedda mazggobiyaan s'aafettikkinoo, woy untuntu Israa'eeliyaa biittaakka gelikkinoo. He wode Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana. 10 «Saruu bayinnan de'shiina, untuntu ta asaa, «Sa'ay sara!» yaagiide wora kaaletseeddino. K'ay Asay shuchchaa c'oo keeliide dirina, untuntu booshunchchaa okkiino. 11 Hewaa diraw, he booshunchchaa okkiyaawantu, «He hintte okkeedda gimbbii kundana! Wolk'k'aama iray bukkana; k'ay taani S'oossay orddо shachchaa duge yeggana; iita gotiikka denddana» yaagiide odite. 12 He gimbbii kundeedda wode, Asay hinttana, hintte Aa okkeedda booshunchchay ane?» giide oochchennan agganee? yaagee. 13 Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta hank'kuwaan iita gotiyaa yeddana; k'ay gimbbiyaa dirssaa kolanaw ta yiluwaan orddо shachchaanne wolk'k'aama iraa suuliyaa hank'kuwaana kiitana. 14 Hintte booshunchchaa okkeedda gimbbiyaa taani mentsereetsana, biittan laalananne baasuwa mela ashshana. I kundiyaa wode hintte Aa gidдон hayk'ana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana. 15 Hewaadan haniide, ta hank'kuu gimbbiyaa bollanne gimbbiyaa booshunchchaa okkeedda asatuwa bolla wod'd'ana. Taani hinttana, «Ha'i gimbbii baawa; gimbbiyaa booshunchchaa okkeeddawantukka de'ikkinoo. 16 Israa'eeliyaa de'iyaa, Yersaalametaba timbbitiyaa odeeddawantu, saruu bayinnan

aw saruwaa sas'aa be'eeddawanttu, untunttu de'ikkino» yaagay. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee yaaga. **17** «Laa asaa na'aw, barentu k'ofaappe dendiide, timbbitiyaa odiiyaa ne asaa mac'c'a asatuwaakko ha'i ne som'uwaa derek'kaan zaara; untunttu bolla timbbitiyaa oda. **18** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hara asaa bollan asaw wolk'ay de'anaadan, untunttu kushiyan ubbaan murunuwaabaa sikkiide wotsiyaanne asaa ubbaw huup'piyaa shaashiyaa giigissiyaa mac'c'a asatoo, hintew aayye ana! Hintte ta asaa shemppuwaa p'iriide hintte hintte shemppuwaa ashanitee? **19** Itti kop'piyaa bangga woy itti baso ukitsaa demmanaw, yeellayiaawaa ootsiide, ta asaa sintsan taana kawushshiiti. Hewaa giyaawe hintte hayk'kanaw bessenawannta wod'iide, attanaw bessenawannta ashshiita giyaawaa. Yaatiide ta asaw wordduwaa odiita; untunttukka hintte wordduwaa sisiino» yaagee. **20** ««Hewaa diraw, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte hara asaa bollan asaw wolk'ay de'anaadan, hintte kushiyan wotseedda murunuwaa taani dentsana. Taani Aa hintte kushiyaappe duutsa olana; p'iriyaappe kessi akkiyaa kafuwaadan, taani untunttu hintte wolk'kaappe ashsha akkana. **21** Taani hintte biittaa shaashiyaakka dafa akkaade, ta asaa med'inaw hintte kushiyaappe wotsa akkana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiaawaa hintte hewan erana. **22** Taani kayyoyyabeena s'illo asaa wozanaa hintte wordduwaan kayyoyiita; nagaranchchatuukka barenttu iita oosuwaappe simmiide, barenttu shemppuwaa ashshenaadan, hintte untunttu mintsetseeddita. **23** Hewaa diraw, laa'entso worddo sas'aa be'ikkita; murunuwaabaakka ootsikkita. Taani ta asaa hintte kushiyaappe wotsa akkana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiaawaa hintte hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

14 Israa'eeliyaa c'imatuwaappe amareedawanttu taakko yiide, ta sintsan utteeddino. **2** Yaatina Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **3** «Laa asaa na'aw, ha asatuu barenttu wozanaa eek'aa esseeddino; K'ay untunttu nagaray untunttoo d'ubbiyaa shuchchaa mala gideedda. Yaatina, taani untunttu taana oochchanaadan ootsooyye? **4** Hewaa diraw, neeni untunttoo hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaappe ooninne eek'aa bare wozanaa wotsooppe, Aa nagaray aw d'ubbiyaa shuchchaa mala gidooppe, k'ay timbbitiyaa odiyaaawakko **1** booppe, taani Med'inaa Goday ta huup'piyaan Aa eek'atuwaa c'oratetsaadan aw zaarana. **5** He eek'atuu ubbatuu Israa'eeliyaa asaa taappe wora zaareeddino; shin ha'i taani untunttoo immiyaa zaaruwaan untunttu wozanaa taakko zaarana» yaagee» yaaga. **6** «Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Nagaraa paas'ite! Hintte eek'aappe simmite! Hintte tuna oosuwaa ubbaappekka simmite! **7** «««Israa'eeliyaa asaa gidina, woy Israa'eeliyaa biittan de'iyaa allaga asaa gidinakka, taappe shaakketiide, bare wozanaa eek'aa wotsooppe, Aa nagaray aw d'ubbiyaa shuchchaa mala gidooppe, k'ay **1** ta zoriyaa oochchanaw timbbitiyaa odiyaaawakko booppe, taani Med'inaa Goday ta huup'piyaan aw zaaruwaa immana. **8** Taani he uraanna ek'ettana; taani Aa leemisonne malaataa ootsana; taani Aa ta asaa giddoppe d'ayissana. He wode

taani Med'inaa Godaa gidiaawaa hintte hewan erana. **9** «««Timbbitiyaa odiyaaawe c'imetiide, timbbitiyaa odooppe, he timbbitiyaa odiyaaawaa c'immeeddawe taana Med'inaa Godaa. Taani Aa bolla ta kushiyaan yeeddaade, ta asaa giddoppe Aa d'ayissana. **10** Untunttu laa'uukka barenttu nagaraa nagaraa muruwaa tookkana; timbbitiyaa odiyaaawaa muruunne timbbitiyaa oochchiyaawaa muruukka itti mala gidanawaa. **11** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatuu taappe wora biikkino; barenttu nagaran ubbaan barentta tunissikkino. Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana. He wode taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **12** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **13** «Laa asaa na'aw, itti biittaa Asay nagaraa ootsiide, taw ammanettenan is's'ooppe, taani ta kushiyaan yeeddaade, untunttoo k'umaa d'ayissaade, koshaa ahana; he biittaa asaanne mehiyaa wod'ana. **14** Haray atto ha heezzu asatuu, Nohe, Daaneelinne Iyyoobi he biittan de'inttokka, untunttu barenttu s'illotetsan barenttu shemppuwaa s'alala ashshana. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **15** «Woy taani untunttu biittaa bollan bazzuwaa do'atuwaa yeddina, he do'atuu an de'iyaa asaa d'ayissina, he do'atuwaa gaasuwaan ooninne gidduwaana aad'd'enaadan, he biittay ona gidooppe, **16** taani Ubbaa Moooddiyaa S'oossay ta de'uwaaan c'aak'k'ay: Haray atto, ha heezzu asatuu he biittan de'inttokka, untunttu barenttu attumanne barenttu mac'c'a naanatuwaa ashshanaw danddaykino. Untunttu s'alalay attanawaa; shin biittay ona gidanawaa. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **17** «Woy taani he biittaa bollan mashshaa ahaade, Ha biittaana mashshay aad'd'o gaade, an asaanne mehiyaa wod'ooppe, **20** taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaaan c'aak'k'ay: Haray atto, Nohe, Daaneelinne Iyyoobi he biittan de'inttokka, untunttu barenttu s'illotetsan barenttu shemppuwaa s'alala ashshanaappe attina, barenttu attumanne barenttu mac'c'a naanatuwaakka ashshikkino. Taani Ubbaa Moooddiyaa S'oossay hawaa oday» yaagiidde yeedda. **21** Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani asaanne mehiyaa wod'anaw Yerusaalame bolla ta oyddu iita murotuwaa, mashshaa, koshaa, bazzo do'anne iita harggiyaa yeddiyaa wode, **1** ay keeshshaa aad'd'o iitabaa gidanddeeshsha! **22** Gido shin attiide keseedda amareeda asatuu de'ana; attumanne mac'c'a naanatuwaakka yaappe kesana. Untunttu hinttekkoo yiya wode, untunttu hanotaanne untunttu oosuwaa hintte be'iide, taani Yerusaalame bolla aheedda bashshay ubbay bessiyaawaa gidiaawaa akeekana. **23** Hintte untunttu hanotaanne untunttu oosuwaa be'iide, taani untunttu bolla c'oo pirdabeennawaa erana. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaa hawaa oday» yaagee.

15 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, woyiyaa anuu bazzuwaan de'iyaa hara mitsaappe ayaayaani keeki? **3** Go'ay de'iyaaaba ootsanaw Aa anuwaappe k'ans's'etti erii? Ayentto kak'kiyaa koc'aa aappe kessa eray? **4** Aa oysetsuwaadan taman yeggina,

ya baggayne ha baggay taman meetettina, gidduwaan atteeda s'iis'untsay ay maaddanee? 5 S'uugettennan de'iiddi, kase ayentto maaddibennawe, tamay miina ees'si kichchiide ayentto maaddenna. 6 «Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani bazzo mitsaa giddon de'iyaa woyniyaa anuwaa tamaw oysetso ootsaade immeeddawaadan, Yerusaalamen de'iyaa asaakka hewaadan ootsana. 7 Taani ta som'uwaan untunttu bolla zaarana. Untunttu itti tamaappe kesoopekka, hara tamay untuntta maana. Taani ta som'uwaan untunttu bolla zaariyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hinttentu erana. 8 Untunttu taanan ammanettennan aggeeda diraw, taani untunttu biittaa ona kesana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday: yaagee» yaagiidde yeedda.

16 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; 2 «Laa asaa na'aw, Yerusalamo I tuna oosutuwa erissa. 3 Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Yerusalamo hawaadan yaagee; «Ne mayzzayenne ne sheeshshay Kanaane biittaana; ne aawuu Amoor biittaa asaa; ne aataakka Hiite biittaa asaa. 4 Ne yeletay gallassi ne gul'ay k'ans'settibeenna; woy neena geeshshanaw haatsaan meec'ettabaakka; woy mas'iniyaan gorpettaade c'ark'kiyaan s'aas'ettabaakka. 5 Ha geetetteeddawantuppe ittuwaan ootsanaw new kayyotteeddawe baawa. Neeni yeletteedda gallassi kad'etteedda diraw, dembban oletaaddappe attina, new ooninne k'arettibeenna. 6 « ««Hewaana taani kantsaade, neeni ne suutsaa giddon murk'uk'kaade zohettishina be'aad; neeni ne suutsaa giddon gisa de'ishiina, Pas'a de'a yaagaad. 7 Taani neena shoyk'an de'iyaa katsaadan dichchaad. Neeni dic'c'a aduk'kaade, gamma gakkaa. Ne d'antsay utteedda; ne binnaaneyka dic'ceedda; shin neeni s'iira kallo attada. 8 « ««Laa'entsuwa taani hewaana aad'aadde, neena s'eelliyaa wode, neeni wodoro gakkaade borsseedda asaa gidaadda. Yaatina, ta mayuwa ne bolla yeggaade, ne kalluwaa kammaad. Taani new c'aak'kaade neenana c'aak'uwa c'aak'ketina, neeni taanno gidaadda. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 9 « ««Taani ne bollay suutsan bayeeddawa haatsaan meec'a geeshshaade, zayitiyaan okkaad. 10 Taani neena s'ibabiya k'amishiyaa mayzaad; k'ay lo'o galbbaappe oosetteedda c'ammaakka wosissaad; k'ay layinuwa shaashiyaakka neena goozisaad; k'ay al'o kutaakka k'umayissaad. 11 Neena ta alleek'k'uan alleek'kaad; ne kushiyan sagaayuwa wotsaad; ne k'ood'iyanka k'ood'iyaa aleek'k'uwaa wotsaad. 12 K'ay ne siid'iyaa gutichchaa, ne haytsanka gutichchaa, ne huup'iyanka lo'o kallachchaa wotsaad. 13 Neeni work'kaaninne biran alleek'kettaadda; ne mayuu ubbay pas'a layinuwa, al'o kutaanne alleek'k'o k'amishiyaa. Ne miyaa k'umay berte d'iiliyaa, eessaanne zayitiyaa. Neeni loytsa darii puulancha gidaade, kaatato kesana dendaadda. 14 Neeni puulancha gidiyaa diraw, kawutetsatuwaan erettaadda. Ayaw gooppe, taani new immeedda bonchchuu neena hawaadan polo ootseedda. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 15 « ««Shin neeni ne puulan ammanetaada; haratuwaan eretteeddawaappe dendeeddawaan sharmus'a gidaadda; ogiyaanna aad'd'iyaa ubbaw neena aatsa immaadda. 16 Ne mayuwaappe amareedawaa akkaade, goyniyaa sa'aa med'aade alleek'k'issaada; yaataade yaan

sharmus'aadda. Hewaa mala hanotay hawaappe kase hanibeenna; hawaappe sintsanawukka hananaw bessena. 17 New immeedda work'kaappeen biraappe oosetteedda lo'o alleek'k'uwaa, attuma misiletuwa ootsaade med'd'aadda; yaataade untuntunna sharmus'aadda. 18 Taani immeedda alleek'k'o mayuwa he misiletuwa mayzaadda. K'ay ta zayitiyaanne ta is'aanaa untunttoo shiishshaadda. 19 K'ay taani new immeedda k'umaa, berte d'iiliyaa, zayitiyaanne eessaa untunttu sintsan sawuwa toshukku giyaa yarshshuwa ootsaade shiishshaadda. Hawekka haneedda. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 20 « ««K'aykka, neeni taw yeleeedda attuma naanatuwaanne mac'c'a naanatuwa afaade, eek'atu maana mala k'umaa ootsaade yarshshaadda. Neeni sharmus'a keseeddawe new guus'seedgee? 21 Neeni ta naanatuwa shukkaade, eek'aw taman yarshshaadda. 22 Neeni tunatetsaaninne ne sharmus'an ubbaan de'aadde, kase ne yalatetsaa laysaa, s'iira kallo ne suutsan murk'uk'kaade, zohetteedda wodiya dogaadda. 23 « « ««Aayye ana! New aayye ana! Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. Ha ne iitatetsaa ubbaa bolla k'ay, 24 dabaabaa ubbaan d'ok'ka sa'aa gimbaade eek'aw goyinniyya sa'atuwa new giigissaadda. 25 Oge doonaan ubbaan sharmus'iyaa sa'atuwa kees's'aadda, ne puulaa tunissaadda; ogiyaanna kantsiyaa ubbaw ne asatetsaa aatsa immaade, sharmus'uwaa darissaadda. 26 Neeni amo s'alalan kumeedda, ne shooro Gibs'etuwaana sharmus'aadda; ne sharmus'uwaa daruwanka taana hank'ketsaadda. 27 Hewaa diraw, taani ta kushiya ne bolla yeddaad; neena gakkiiya ne shaakuwaakka guutsaad. Taani neena ne pokko hanotan yeellatiyaa, koyowaa ootsanaadan ne morkkatuwa Piliiss's'eema mac'c'a asatuwa sheniyaw aatsaade immaad. 28 Neeni alenna asaa gidiyaa diraw, Asoore biittaa asaanakka sharmus'aadda. He ubbanka hawe taw gidana gabaakka. 29 Hewaappe k'ay, zal'iyaaan a'keeda Baabloonetuwaanakka sharmus'iyaa darissaadda; hewanka gidanawaa gabaakka. 30 « ««Neeni ha yeellay bayinna sharmus'atiidan haniyaana, ne ayiba laafa asee! Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 31 Neeni ogiyaa doonaan sharmus'iyaa sa'atuwa new kees's'aadanne dabaabaa ubbaan eek'aw goyinniyya sa'atuwa giigissaadda. Shin hara sharmus'atuwaan, sharmus'atu akkiyaa miishshaakka akkabaakka. 32 « « ««Hane ha sharmus'a mac'c'a mishiratee, neeni ne asinaa c'imaade, allagatuwaana gisaadda! 33 Attuma Asay sharmus'atoo miishshaa c'iggee; shin neeni neenana gisiyaawantoo imtaa immaasaa; untunttu ubbaa saappe neekko yaanaadan, magans'saa untunttoo immaasa. 34 Hewan ne sharmus'atetsay hara mac'c'a asatuwaappe dumma; neenana sharmus'anaw neena kaaliyaawe ittuunne baawa. Haray new c'iggenan, yaa c'iggaade sharmus'iyaaan, haratuwaappe neeni dummaa yaagee. 35 « ««Hewaa diraw, hane sharmus'atee, Med'inaa Godaa k'aalaa sisa! 36 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni ne sharmus'atetsaa amuwaan ne laggetsatoo ne bollaa k'aareedda diraw, ne tuna eek'atuwa ubbaa dirawunne ne naanatuwa suutsaa neeni untunttoo gusseedda diraw, 37 neeni untunttu nashetteedda ne laggetsatuwa ubbaa, neeni siik'iyaaawantanne neeni is's'iyaaawanta taani new morkke ootsaade shiishshana. Taani untunttu ne bolla ubba saanna shiishshaade, untunttu sintsan neena muls's'u ootsaade k'aarana; untunttu ne kalluwaa be'ana. 38 Taani

sharmus'eedda mac'c'a asatuwaa bollanne suutsaa gusseedda mac'c'a asatuwaa bolla pirdiyaawaadan, ne bolla pirdana; taani ta hank'kuwaaninne ta mishuwaan ne bolla hayk'kuwaa ahana. **39** Taani neena ne laggetsatoo aatsa immana; untuntutu ne sharmus'iyaa sa'atuwaanne eek'aw goyinniyyaa sa'atuwaa koli d'ayissana. Untuntutu ne mayuwwa mul's's'u ootsi k'aariide, ne lo'o alleek'kuwaakka wotsi akkiide, neena kallo s'iira ashshana. **40** Untuntutu neena shuchchaan c'addi wod'iyaaanne barenttu mashshaan k'ans's'ereetsiyaa guytte asaa ne bolla untuntutu ahana. **41** Untuntutu ne golliyyaa s'uuggiide, daro mac'c'a asaa sintsan ne bolla pirdana. Taani ne sharmus'atetsaa agissana; neenikka ne laggetsatoo laa'entso yaa miishshaa c'iggakka. **42** Hewaadan ootsina, taani ne bolla hank'k'eteedda hank'kuu zarbbana; taani ne hanotan mishetteedda mishuukka hewan aad'd'ana. Taani hewan woppu gaade, laa'entso hank'k'etikke. **43** « « «Neeni ne yalagatetsaa laysaa dogaa, ha ita oosuwwa ubbaan taana hank'ketsaadda. Hewaa diraw, tumuwaappe ne ootseeddawaa ubbaa taani ne bollan zaarana. Neeni ne tuna oosotuwwa ubbaa bolla sharmus'atetsaa ayaw gujjaadii? Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **44** « « «Hane Yerusaalame, Asay ne bolla, Naattakka aatti mala giide leemisuwaa odana. **45** Tumu neeni bare asinaanne bare naanatuwwa sheneteedda ne aatti mala; k'ay barenttu asinaa asinaanne barenttu naanatuwwa naanatuwwa sheneteedda ne michchetuwwa mala. Ne aata Hiite biittaa asaa; ne aawuu k'ay Amoor biittaa asaa. **46** Ne bayira michchata bare mac'c'a naanatuwaanna neeppe huup'issa baggana de'iyaa Samaariyaa; k'ay neeppe teefa michchata bare mac'c'a naanatuwaanna neeppe gedissa baggana de'iyaa Sodoomo. **47** Neeni untuntutu ogiyaa kaalleeddawenne untuntutu tuna oosotuwwa ootseeddawe neena alibeenna. Shin neeni guutsa wodiyaan ootseedda oosuu untuntutuwaappe iitaa daree. **48** « « «Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaaan c'aak'k'ay: Neeninne ne mac'c'a naanatuwwa ootseeddawaadan, ne michchata Sodoomaanne I mac'c'a naanatuwwa ootsibeykkino. **49** Ne michchata Sodooma ootseedda nagaray hawaa: aane I mac'c'a naanatuwwa otoranchcha, kalleeddawantanne ishaluwaan de'iyaaawanta gidooppenne, untuntutu naak'eteeddawantanne hiyyeesaa maaddibeykkino. **50** Untuntutu otoranchcha giidiide, ta sintsan tuna oosotuwwa ootseeddino. Hewaa diraw, hintte be'eeddawaadan, taani untuntutu d'ayissaad. **51** « « «Samaaratna neeni ootseedda nagaraw baggaakka ootsabeykku; neeni untuntutuwaappe aad'd'eeda tuna oosotuwwa ootsaadda. Yaataade he ne ootseedda tuna oosotuwwa ubbaa gaasuwaan, ne michchetuu s'illuwwa malatanaadan ootsaadda. **52** Neeni ne michchetuwwa suure asaa kesseedda diraw, kawushshaa mayya. Ayaw gooppe, ne nagaray untuntutuwaappe aad'd'i iitina, hewan untuntutu neeppe s'illo malateeddino. Hewaa diraw, yeellataade, kawushshaa mayya. **53** « « «Gidooppenne, Sodoomonne I mac'c'a naanatuwwa, k'ay Samaariyaanne I mac'c'a naanatuwwa taani zaaraadde ishalissiyaa wode, neenakka ishalissana. **54** Nebaan neeni loytsa yeellatana; neeni kawusheeddawaan, ne michchetuu neeppe keekiyaawaa eride minetana. **55** Ne michchetuu, Sodooma bare mac'c'a naanatuwaanna, k'ay Samaarattakka bare mac'c'a naanatuwaanna barenttu kase ishaloo simmana; neenikka ne mac'c'a naanatuwaanna hintte kase ishaloo simmana. **56** Ne iitatetsay k'onc'c'anaappe kase, ne otoruwwa wode, neeni haray atto, ne michchati Sodoomi

bolla k'iliic'abeykkii? **57** Gidooppenne, ha'i neeni Eedooma mac'c'a naanatuunne Aa shooro ubbay, k'ay Piliss's'eema mac'c'a naanatuunne ne yuushshuwaan de'iyaa, neena is's'iyaa ubbay k'id'iyaaabaa kesaadda. **58** Ne sharmus'atetsaaninne ne tuna oosotuwwa gaasuwaan murettana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **59** « «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni k'aalaa c'aak'uwaa kad'o dirawunne hidootaa k'aalaa koleedda diraw, neeni ootseedda oosuwaadan, taani new ootsana. **60** Gidooppenne, Taani ne yalagatetsaa wodiyaan neenana c'aak'k'eteedda k'aalaa c'aak'uwaa hassayana; k'ay med'inaa c'aak'uwaaakka neenana c'aak'k'etanawaa. **61** Hewaappe guyyiyaan, taani ne bayiranne ne teefa michchetuwwa neekko ahiyaa wode, neeni ne hemetaa hassayaade yeellatana. Taani untuntutu new mac'c'a naanatuwwa ootsaade immna; shin hewe taani neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaaan gidenna. **62** Hewoo taani ta c'aak'uwaa neenana wotsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hewan erana. **63** Taani neeni ootseedda nagaraa ubbaa atto yaagiyaa wode, neeni ne ootseeddawaa hassayaade, yeellaw ne doonaa oyk'kana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

17 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa asaa k'an'ishiyaa k'an'ishia; untuntutu leemisuwaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Duma duma malaana de'iyaa baalletuunne wolk'aama wolk'aama k'efetuu de'iyaa itti arggantsay de'ee. He arggantsay Liibaanoosa yiide zigaa s'eraa oyk'k'eedda. **4** He zigaa lic'uwaa mentseedda; he mentseedda lic'uwaa akkiide, zal'ii dariyaa biittaa, zal'anchchatuwwa katamaa afeeda. **5** « « «I Israa'eeliyaa biittaaappe zeretsaa afiide, tu'e biittan, daro haatsay de'iyaaasaa matan tokkeedda. **6** Pude aac'eedda turay darii aduk'kenan daasheedda. Aa daashshay arggantsaakko simmiide daasheedda; shin Aa s'ap'uu biittaa giddo geleedda. He turay maraa yeleeedda; haytsaakka kesseedda. **7** « « «Hewaadanka, c'ora k'efetuunne wolk'aama wolk'aama baalletuu de'iyaa hara itti arggantsay de'ee. Haatsaa demmana giide, he turay bare toketteedda saappe he arggantsay de'iyaaasakko, bare s'ap'uwaaanne bare daashshaa yeddeedda. **8** Shin koyro arggantsay toketteeddawe aac'anaw, ayifanawunne loytsi lo'o woyniyaa gidanaw danddayiyaasan, tu'e biittan, daro haatsay de'iyaaasana» yaagee» yaaga. **9** «Untuntutu neeni hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He turay dic'c'anee? Koyiro Aa tokkeedda arggantsay Aa shoddennee? Aa ayifetuwwa k'ok'k'ofiide, Aa irs's'a haytsatuwwa melissennee? Aa he sa'aappe s'ap'uwaaanne pude shoddanaw wolk'aama wolk'kaa, woy daro asaa koshshenna. **10** Aa shoddiide, hara sa'aan tokkinto, I dic'c'anee? Away doliyaa bagga bazzo c'arkuu shoc'ina, bare toketteeddasan ubbaanna melennee?» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **12** «Ha makkalananchcha asaw hawaadan yaaga; «He leemisuwaa biletsey ayentto erikkitee? Hewe ayee gooppe, Baabloone kaatii Yerusaalame yiide, untuntutu kaatiyaanne untuntutu kaappotuwwa omoodiide, Baabloone afeeda. **13** K'ay kaatiyaa golliyaa asaappekka ittuwaa akkiide, aanana ittippe c'aak'k'iide c'aak'k'eteedda;

yaatiide asaa gidдон ereteeddawanitta omoodiide afeeda. **14** Hewaa ootseeddawe untunttu kawutetsay wolk'kaa d'ayiide, laa'entso dendenndaadan, barenttu c'aak'uwaa s'alala naagiide de'anaadaana. **15** Shin Yihudaa kaatii makkali dendiide, paratuwaanne daro olanchchatuwaa yeddanaadan, Gibs'e kiitteedda. Aw hewe hananddeeshsha? Hawaa malabaa ootseeddawe I barew kessi akkanddee? K'ay c'aak'uwaa aad'd'iide, I barew kessi akkanddee? **16** « Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uaan c'aak'k'ay: Barena kaateyeedda kaatiyaanna mayetteedda k'aalaa dirawunne c'aak'uwaa kad'eedda diraw, he kaatiyaa biittan, Baabloonen I hayk'kana. **17** Baabloone olanchchatuu daro asaa wod'anaw gimbbiyaa matan biittaa diddik'iide giissooppenne dirooppukka, Gibs'e kaatii bare olanchchatuwaananne bare daro asaana yiinakka, ayinne maaddenna. **18** I c'aak'uwaa kad'eedda; c'aak'uwaa mentseedda. I bare kushiyaakka immiide, bare geeddawaa polibeenna. Hewaa diraw, aw kessi akkiyaa sa'ay baawa. **19** « Hewaa diraw, taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uaan c'aak'k'ay: I kad'eedda ta c'aak'uwaaanne I mentseedda ta c'aak'uwaa taani Aa huup'iyaa bolla zaaraadde ahana. **20** Taani ta p'iriyaa Aa bolla yeggana, I ta p'iriyaa oyk'k'ettana. I taw ammanettennan is'seedda diraw, taani Aa Baabloone afaade, hewan Aa bolla pirdana. **21** Dooretteedda Aa olanchchatuu ubbay mashshaan hayk'kana; pas'a atteedawanittu duma duma sa'aa laalettana. He wode hawaa haasayeeddawe taana Med'inaa Godaa gidiyaa hante erana. **22** « Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta huup'iyaw adussa zigaa s'eeraa lic'uwaaappe s'unk'ka akkaade, d'ok'k'anne adussa deriyaa huup'iyaaan tokkana. **23** Taani Aa Israa'eeliyaa deriyaa huup'iyaaan tokkana; hewan maraa yeliide, ayifiyaakka ayifananne lo'o zigaa gidanawaa. Kafo zarii ubbay an kees's'ana; untunttu Aa k'ankkaa kuwan shemppana. **24** D'ok'ka mitsaa zik'ki ootsiyaawe, zik'ka mitsaa d'ok'ku ootsiyaawe, irs's'a mitsaa melissiyaawenne mela mitsaakka aac'issiyaawe, taani Med'inaa Godaa gidiyaa bazzo mitsaa ubbay erana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; taani odeeddawaa taanikka ootsana» yaagee: yaaga» yaagiidde yeedda.

18 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Israa'eeliyaa biittaabaa hintte, «Aawotuu gam"e woyniyaa miina, naanatuwaa achchay zil"eedda" giide hintte leemisiyaawe ayee? **3** Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uaan c'aak'k'ay: Hawaappe sintsaw hintte Israa'eeliyaa biittan ha leemisuwaa leemisikkita. **4** Asaa ubbaa shemppuu tawaa; aawuwaa shemppuukka na'aa shemppuukka tawaa. Nagaraa ootsiyaa shemppuu I barew hayk'kana. **5** «Itti Asay s'illo gidooappe, tumu pirdaanne suuretetsaa ootsooppe, **6** I deriyaa bolla de'iyaa eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan maana d'ayooappe, I Israa'eeliyaa asaa eek'aw goyinnana d'ayooappe, bare shooruwa mac'c'a asaa tunissana d'ayooappe, k'ay piilay yeedda mac'c'aasaanna gisana d'ayooappe, **7** oonanne uk'k'unnana d'ayooappe, ac'oo oyk'k'eeddawaa guyye zaarooappe, itti uraanne bonk'kana d'ayooappe, barew de'iyaaappe koshateedda asaa mizooappe, kallotteeddawaa mayzooappe, **8** I wod'iyaa akkanaw dichchaw tal"ana d'ayooappe, bare kushiya balaappe shiishshi akkooppe, asaa gidдон tumuwa pirdooappe, **9** ta higgiiyan hemettooppe, ta wogaakka ammanetiide naagooppe, yaatooppe, I s'illo

asaa, I tumu pas'a de'ana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **10** «Ha bitaniyaw shemppuwaa wod'iyaa, woy hawaappe kaaliide de'iyaawantuppe hak'awaa gidanikka ootsiyaa itti itta na'ay de'ooappe, **11** bare aawuu ootsibeennawaa ubbabaa ootsee. I deriyaa bolla de'iyaa eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan mee; I bare shooruwa mac'c'a asaa tunissee; **12** I hiyyeesaanne mank'kuwaa uk'kunnee; I asaabaa bonk'kee; ac'oo oyk'k'eeddawaa zaarena; eek'awukka goyinne; tunabaakka ootsee; **13** I dichchaw tal'iide, wod'iyaa akkee. Hewaa mala Asay pas'a de'anee? Tuytti, I pas'a de'enna! I hewaa mala tunabaa ootseedda diraw, I tuma hayk'kana; Aa suutsaa ac'ukka Aa bollaanna gidanawaa. **14** «Ha itta bitaniyaw na'ay de'ooappe he na'ay bare aawuu ootsiyaa ha nagaraa ubbaa be'iide, I hewaa malabaa ootsana d'ayooappe, **15** I deriyaa bolla eek'aw goyinniyaa sa'atuwaan maana d'ayooappe, Israa'eeliyaa asaa eek'aw goyinnana d'ayooappe, I bare shooruwa mac'c'a asaa tunissana d'ayooappe, **16** I oonanne uk'k'unnana d'ayooappe, ac'oo oyk'k'eeddawaa guyye zaarooappe, I asaawaa bonk'kana d'ayooappe, barew de'iyaaappe koshateeddawanitta mizooappe, kallotteeddawanitakka mayzooappe, **17** I balaappe kushiya shiishshi akkooppe, wod'iyaa akkanaw dichchaw tal"ana d'ayooappe, I ta higgiiya naagooppe, ta woganka hamettooppe, yaatooppe, I pas'a de'anaappe attina, bare aawuwaa nagaran hayk'k'enna. **18** Shin Aa aawuu asaa maataa bonchchibeenna diraw, bare ishatuwaakka wolk'kan bonk'k'eedda dirawunne bare asaa gidдон ittaa ootseedda diraw, bare nagaran hayk'kana. **19** «Shin hintte, «Na'ay bare aawuwaa nagaran ayaw muretennee yaagiita. Na'ay tumu pirdaanne suuretetsaa ootsiide, ta higgiiya minisiide naagooppe, I tumu pas'a de'ana. **20** Nagaraa ootsiyaa shemppuu I barew hayk'kana. Na'ay aawuwaa nagaran murettana; hewaadanakka, aawuu na'aa nagaran murettana. S'illo asaa s'illotetsay he aawuwaassa gidanawaa; itta asaa itatetsayakka he aawuwaassa gidanawaa. **21** «Shin nagaranchchay bare ootseedda nagaraa ubbaappe simmiide, ta azazuwaa naagooppenne tumu pirdaanne suuretetsaa ootsooppe, I tumu pas'a de'anaappe attina hayk'k'enna. **22** I ootseedda nagaraappe ittuunne k'ofettenna. Bare ootseedda s'illo oosuwa diraw, I pas'a de'ana. **23** Nagaranchchay bare ogiyaappe simmiide, pas'a de'iyaaan nashettayippe attina, taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday Aa hayk'kuwaan nashetikke. **24** «Shin s'illo Asay bare s'illotetsaappe guyye simmiide, nagaranchcha Asay ootsiyaa nagaraanne tuna oosuwa ootsooppe, I pas'a de'anee? Tuytti, I ootseedda s'illo oosuwaappe ittuunne k'ofettenna; I ammanettennan is'seedda dirawunne I ootseedda nagaraa ubbaa diraw, I hayk'kana. **25** «Shin hintte, S'oossaa ogii suure gidenna: yaagiita. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, ha"i sisite! Suure gidennawe ta ogee? suure gidennawe hintte ogiyaa gidennee? **26** S'illo Asay bare s'illotetsaappe guyye simmiide, nagaraa ootsiyaa wode, bare nagaraan hayk'kee. I bare ootseedda nagaraa diraw de'uaan de'enna. **27** Shin itta Asay bare itatetsaappe guyye simmiide, tumu pirdaanne suuretetsaa ootsiyaa wode, I bare shemppuwaa ashshana. **28** I bare ootseedda nagaraa ubbaa aakeekiide simmeedda diraw, I tumu pas'a de'anaappe attina hayk'k'enna. **29** Shin Israa'eeliyaa asatuu, S'oossaa ogii suure gidenna yaageeddino. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, suure gidennawe ta ogee? suure gidennawe hintte ogiyaa gidennee? **30** «Hewaa diraw, hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hinttena

ubbaakka hintte ogiyaadan ogiyaadan pirddana. Nagaray hintte d'ayoo gaaso gidennaadan paas'ite; hintte bayzzuwaa ubbaappekka simmite. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **31** Hintte naak'keedda naak'uwaa ubbaa hintteppe haasiide, ooratsa wozanaanne ooratsa ayaanaa akkite. Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, ayaw hayk'kiitee? **32** Taani itti asaa hayk'kuwaaninne nashetikke. Hewaa diraw, hintte nagaraa paas'i simmiide, pas'a de'ite! Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaageedda.

19 S'oossay Hizk'keela, «Israa'eeliyaa kaappatoo hawaadan yaagaade zilaala; **2** «Hintte aata gaammotuwa giddon, iza ayiba gaammatii! Yalaga gaammotuwa giddon gisaade, bare maratuwaa dichchaaddu. **3** Iza bare maratuwaappe ittuwaa dichchina, wodalla gaammuwa keseedda. I shankkaa tamaariide, asaa meedda. **4** Kawutetsatuu ubbay aabaa sisiide, ollaan geliide oyk'keteedda. Untuntuu Aa maaggan goochchiide, Gibs'e biittaa afeeddino. **5** «Aa aata naagowe polettennaan is's'ina, hidoatay d'ayeeddawaa be'aade, bare maratuwaappe laa'entuwa dichchaade, wodalla gaammuwa kessaaddu. **6** I wodalla gaammuwa gidiide, hara gaammotuwa giddon, yaanne haanne simeretteedda. I shankkaa tamaariide, asaa meedda. **7** I untuntuu wolk'k'aama geessuwa mentsereetsiide, katamaakka bayzeedda. Biittayne biittan de'iyaa Asay ubbay, Aa gudetsan shabbiretteedda. **8** Yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuu ubbay, Aa oyk'kanaw p'iriyaa yeggeeddino. Barentu gitiyaakka mic'ceeddino; barentu ollaan Aa oyk'keeddino. **9** Untuntuu barentu maaggaan Aa goochchiide, kootsaadan giigeedda guutsa golliyaan yeggiide, Baabloone kaatiyaakko afeedino. Laa'entso Aa gudetsay Israa'eeliyaa deretuwaan sisetennaadan, untuntuu Aa k'asho golliya gelisseeddino. **10** ««Ne aata haatsaa doonaan, toketteedda woyniyaa turaa mala. Daro haatsay de'iyaa diraw, he woyniyaa turay ayifiyaa dars's'as's'i utteedda; k'ay daro daashana de'ee. **11** Aa maratuwaappe minniyaawe, mooodiyaawantu s'am'aa gideedda. Aa maray wolk'k'aama maratuwaappe aduk'kiide, bollaw aad'd'eeda. Bare maratuwaa c'oratetsaaninne d'ok'katetsan bollaanna beetteedda. **12** Shin he turay hank'kuwaan shodettiide, biittan oletteedda. Away doliyaa c'arkkuu Aa ayifiyaa melissina k'ok'ofetteedda; Aa mino tashii melina, tamay meedda. **13** Ha'i k'ay I haatsi bayinna, mela biittan toketteedda. **14** Tamay Aa maratuwaappe ittuwaa oyk'kiide, Aa ayifiyaanakka dippi ootsiide meedda. Yaatina, kawutetsaa s'am'aa gidiyaa, ay mino maraykka Aa bollan attibeena. ««Hawe yeekuwa zilaassaa; hawaa zilaassaadan go'ettanaw bessee» yaaga» yaageedda.

20 Nuuni omoodetteedda laappunsa laytsan, ichcheshantsa aginaan, tamamtsa gallassan, Israa'eeliyaa c'imatuwaappe amareedawantu Med'inaa Godaa oochchanaw yiide, ta sintsan utteeddino. **2** Yaatina, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **3** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa c'imatoo hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte yeeddawe taana oochchanaassee? Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaa c'aak'k'ay: Taani hinttenan ooshetikke» yaagee: yaaga. **4** «Untuntuu bolla pirdiitee? Laa asaa na'aw, tumu untuntuu bolla pirdiitee? Hewaa gidoope, untuntuu mayzza aawotuwa tuna oosuwa

untuntutta erissa. **5** Untunttuu hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa dooreedda wode ta kushiya dentsaade c'aak'k'aad, Yaak'ooba zaretoo Gibs'en de'shiina, taanatsaa erissaade, ta kushiyaakka dentsaade c'aak'k'aade, Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa» gaade odaad. **6** Taani hinttena Gibs'e kessaade, hintew dooreedda biittaa, maatsayne eessay goggiyaa biittaa, biittaa ubbaappe aad'd'eeda lo'o biittaa ahana gaade c'aak'k'aad. **7** K'ay taani untuntutta; «Hintteppe ittuu ittuu bare siik'iyaa tuna eek'atuwaa diggo; Gibs'e eek'atuwaan tunoppite. Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa» yaagaad. **8** ««Shin untuntuu taw makkaliide, ta odiyaawaa sisennan is's'eeddino. Untuntuu barentu amotteedda tuna eek'atuwaa diggibeykkino; Gibs'e eek'awukka goyinniyaawaa aggibeykkino. Hewaa diraw, untuntuu Gibs'en de'shiina, ta hank'kuwaa untuntuu bolla gussanaw, ta yiluwaakka untuntuu bolla wurssanaw k'oppaad. **9** Shin untuntuu de'iyaa kawutetsatuwa giddoninne Israa'eeliyaa asaa Gibs'e kessiyaawaan, taani taanatsaa erisseedda asaa sintsan ta suntsay tunennaadan ootsaad. **10** Hewaa diraw, taani untuntutta Gibs'e kessaade, mela biittaa ahaad. **11** Azazetiyyaa ubbaw de'uwaa immiyaa ta wogaa taani untunttuu immaad; ta higgiiyaakka untuntuu tamarissaad. **12** K'ay untuntutta geeshshiyaawe taana Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntuu erana mala, taani ta Sambbataa taappenne untuntuppe gidduwaan mallaa ootsaade immaad. **13** ««Shin Israa'eeliyaa Asay ha mela biittaaanka ta bollan makkaleeddino. Azazetteedda ubbaw de'uwaa immiyaa ta wogaadan hametibeykkino; ta higgiiyaakka mentseeddino; ta Sambbataakka daro tunisseeddino. Yaatina, taani mela biittaan ta hank'kuwaa untuntuu bolla gussaade, untuntutta wurssanaw k'oppaad. **14** Shin taani untuntutta Gibs'e kesiyaawoo be'eedda kawutetsatuwa sintsan ta suntsay tunennaadan, untuntutta d'ayissabeykke. **15** K'ay untunttuu immeedda biittaa, maatsayne eessay goggiyaa biittaa, biittaa ubbaappe lo'iyaa biittaa untuntutta gelissennaadan mela biittan de'ishshin c'aak'k'aad. **16** Ayaw gooppe, untuntuu eek'aw goyinniide, ta higgiiyaa is's'eedda diraassa, ta wogaadan hametibeenna diraassanne ta Sambbataakka tunisseedda diraassa. **17** Gidooppenne, taani untunttuu k'aretteedda diraw, mela biittan untuntutta wurssa d'ayissabeykke. **18** ««Untuntuu mela biittan de'shiina, taani untuntuu naanatuwaa hawaadan yaagaad; «Hintte aawotuwa wogaadan hamettoppote; untuntuu higgiiyaakka naagoppite; woy untuntuu eek'atuwaan tunoppite. **19** Taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. Ta wogaadan hametite; ta higgiiyaakka naagite. **20** Taappenne hintteppe gidduwaan mallaa gidana malanne taani Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaawaa hintte erana mala, Sambbataa hara gallassaappe dummayite» yaagaad. **21** ««Shin he naanatuukka ta bollan makkaleeddino; azazetiyyaa asaa ubbaw de'uwaa immiyaa ta wogaadan hametibeykkino; ta higgiiyaakka untuntuu naagibeykkino; ta Sambbataakka tunisseeddino. Yaatina, taani mela biittaan ta hank'kuwaa untuntuu bolla gussanaw, ta yiluwaakka untuntuu bolla wurssanaw koyaad. **22** Shin taani ta kushiya shiishsha akkaad. Taani untuntutta Gibs'e kessiyaawaa be'eedda kawutetsatuwa sintsan ta suntsay tunennaadan, untuntutta d'ayissabeykke. **23** K'ay untuntutta hara kawutetsatoo hara biittatoo laalanaw mela biittaan c'aak'k'aad. **24** Ayaw gooppe, untuntuu ta wogaw azazettenan

is'seeddino; ta higgiiyaakka mentseeddino; ta Sambataa tuniseeddinonne barenttu aawotuwaaw eek'aa amotteeddino. **25** Hewaadanka, k'ay untuntuu lo'o gidenna wogatuwaanne de'uwaa immenna higituwaaw immaad. **26** Untunttu barenttu yarshshuwaan tunanaadan, barenttu bayira naanatuwaaw yarshshanaadan, taani untunttu yedda bessaad. Taani hewaa ootseeddawe untunttu dagantsanaassanne taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erissanaassa yaagee yaaga. **27** «Hewaa diraw, asaa na'aw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; hintte aawotuukka taanan ammanettennan is's'iide, he yewotuwaan taana boreeddino. **28** Untunttuu immanaw ta kushiyaaw dentsa c'aak'keedda biittaa untunttu aheedda wode, Untunttukka d'ok'ka deriyaa ubbaanne irs's'a mitsaa ubbaa be'eeddino. Untunttun ubbaan barenttu yarshshuwaaw yarshsheeddino. Barenttu c'uwaiyaa is'aanaanne barenttu gussiyaa ushshaa yarshshuwaan taana hank'ketseeddino. **29** Yaatina, taani untunttu, Hawe hintte biyaa d'ok'ka sa'ay ayee? yaagaade oochchaad. Hachchi gakkanaw he sa'ay Baama geetettee; hewaa guusaykka goyinniyaa d'ok'ka sa'aa guusaa» » yaagee yaaga. **30** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda: «Ubbaa Mooodiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Hintte mayzza aawotuu ootseedda nagaraa ubbaa ootsiide, ayaw hinttena tunissiitee? Untunttu tuna eek'aa goynanaw amottiide ayaw kaaliitee? **31** Hachchikka hewaa mala imuwaa shiishshiyaa wodenne hintte attuma naanatuwaaw taman s'uuggiide yarshshiyaa wode, hintte eek'an ubbaan hinttena tunissiita. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hinttenan ooshettoo? Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaaan c'aak'k'ay: Taani hinttenan ooshettikke. **32** Hintte, «Nuuni mitsawunne shuchchaw goyinniyaa hara kawutetsatuwaaw malanne S'oossaa amanena asaa mala gidana» yaagiide k'oppiita. Shin hintte k'ofay ubbakka hanenna. **33** «< Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaaan c'aak'k'ay: Taani ta mino k'esiyaan, ta muranaw dentseedda kushiyaanne ta gusseedda hank'kuwaan hintte bolla kaatetana. **34** Kawutetsatuwaaw giddoppe taani hinttena kessana; hintte laalettseedda biittaa ubbaappe ta mino k'esiyaan, ta mic'eteedda kushiyaanne ta gusseedda hank'kuwaan taani hinttena shiishshana. **35** Taani hinttena kawutetsatuwaaw mela biittaa giyyaa bazuwaa ahana; hinttena ta sintsan essaade, hintte bolla pirdana. **36** Gibs'e biittaa bazuwaan hintte mayzza aawotuwaaw bolla pirddeeddawaadan, hewaadanka hintte bolla pirdana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **37** Taani hinttena ta kawutetsaa s'am'aa garssaan wotsana; ta c'aak'uwaa hintte naaganaadan, taani hinttena ootsana. **38** Makkalanchatuwaanne nagaranchchatuwaaw taani hintte giddoppe diggana; ha'i untunttu de'iyaa imatsatsatsaa biittaaappe taani untunttu kessana; shin untunttu Israa'eeliyaa biittaa gelennaadan diggana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewaan erana» yaagee. **39** «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte ha'i taani odiyaawaa sisennan is's'ooppe, biide ubbaykka hintte eek'aw goyinnite. Shin hewaappe guyyiyaan, hintte imuwaaninne hintte eek'an ta geeshsha suntsaa tunissikkita. **40** Ta geeshsha deriyaan, d'ok'ku geedda Israa'eeliyaa deriyaa bollan hintte Israa'eeliyaa Asay kumentsay taw, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw he biittan goyinnana. Taanikka hinttena mokka akkana; hintte

yarshshuwaaw, hintte dooreteedda imuwaanne hintte geeshsha imuwaa taani hintteppe koyay. **41** Hintte laalettseedda kawutetsatuwaaw giddoppe taani hinttena ahiyaa wodenne hara biittatuwaappe taani hinttena shiishshiyaa wode, sawuwaaw toshukku giyyaa yarshshuwaaw akkiyaawaadan, taani hinttena akkana. Kawutetsatu s'eellishshin, taani hintte giddon geeshsha gidiyaawaa erissana. **42** Taani kase hintte mayzza aawaatoo immena gaade c'aak'keedda Israa'eeliyaa biittaa hinttena zaaraadde aheedda wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte erana. **43** Hintte hintte iita hametaanne hintte tuna oosuwaaw hintte he sa'aan hassayana; hintte ootseedda iita oosuwaaw ubbaa hintte shenetana. **44** Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hintte iita hametaadaanne hintte tuna oosuwaadan gidennaan, ta suntsaa diraw taani ootsiyaa wode, taani S'oossaa gidiyaawaa hintte erana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee yaaga» yaagiidde yeedda. **45** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **46** «Laa asaa na'aw, gedissa bagga simmaade s'eella; gedissa baggaw oda; gedissa wora bolla timbbitiyaa oda. **47** Gedissa woraw hawaadan yaaga; Med'inaa Godaa k'aalaa sisa! Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ne giddon tamaa ootsana; he tamay ne irs's'a mitsaakka ne mela mitsaakka ubbaa maana. He ees'siyaa tamay to'enna; gedissappe biide, huup'issa gakkanaw de'iyaa asaa som'uwaaw ubbaa he lac'uu labbana. **48** Taani Med'inaa Goday oytseedda tamaa gidiyaawaa Asay ubbay be'ana. He tamay to'enna yaagee yaaga» yaagiidde yeedda. **49** Taani zaaraadde, «Ha'i Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Godaw, hawaa ta odanaw taana azazoppa. Untunttu taana, «I ubbatoo leemisuwaa odee gidennee?» yaagiide haasayiino» yaagaad.

21 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne som'uwaaw Yerusaalamekko zaaraadde, Asay goyinniyaa sa'atuwaaw bolla k'aalaa oda; Israa'eeliyaa biittaa bollan timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani new morkke. Taani ta mashshaa shokuwaappe shoddaade, s'illo asaanne iita asaa ubbaa ne giduwaappe wurssana. **4** S'illuwaanne nagaranchchaa ubbaa d'ayssanaw huup'issappe gedissa gakkanaw de'iyaa asaa ubbaa bolla ta mashshaa shodana. **5** Hewaan taani Med'inaa Goday ta mashshaa Aa shokuwaappe shoddeeddawaanne guyye zaarennawaa Asay ubbay erana» yaagee yaaga. **6** Hewaa diraw, «Asaa na'aw, Asay ubbay s'eellishshin, ne wozanay me'ina oola, c'amo un'an oola. **7** Untunttu neena, «Ayaw oolay?» giide oochchiyaa wode, hawaadan yaaga; «Sintsanna yiyyaa iita odoo oolay. Wozani ubbay yashshin muushana; kushiyaaw ubbay arggaac'ana; untunttu goobatsay ubbay untuntuppe kichchana; gulbbatay ubbaykka kokkorana. He wodii gakeedda! I elle polettana! Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaaga» yaagiidde yeedda. **8** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **9** «Laa asaa na'aw, hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; S'oossay hawaadan yaagee; «Mashshaa! leefetteeddanne k'uc'etteedda mashshaa! **10** Shukkanaw leefetteedda. Walk'antsaadan p'olk'ku gaanaw k'uc'etteedda. Ta Asay imetteedda seeraan muruwaaw ubbaa is's'eedda diraw, hawaappe guyyiyaan, ooninne nashettana. **11** Go'ettanaw mashshay k'uc'etteedda; leefettiidenne k'uc'ettiide, shukkiyaawoo imetteedda. **12** «< Laa asaa na'aw, yeekkanne

zilaala! Ayaw gooppe, he mashshay giigetteeddawe ta asaa bollaananne Israa'eeliyaa kaappotuwa ubbaa bollaanna. Kaappatuukka ta asanaa ittippe mashshanay hayk'k'ana. Hewaa diraw, ne tira bak'k'a. **13** Taani ta asaa paac'c'ana; untunttu nagaraa paas'ennan is'sooppe, ha metuu ubbay untunttu bolla gakkanawaa. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee yaaga. **14** «Ha'ikka asaa na'aw, timbbitiyaa oda; ne kushiyaakka bak'k'a. He wode mashshay laa'u heezzu zaariide shoc'ana; hewekke yuushshuwa ubbaanna yuuyyiide, dagantsiyaa, wod'iaanne shukkiyaa mashshaa. **15** Hewe untunttu wozanay muushanaadaninne untuntuppe darotuu d'ubettanaadan ootsana. Aayye ana! Mashshay ubbay geliyaa gimbiyaa penggetuwaan walk'antsaadan p'olk'ku gee; shookuwaappe shodetteedda shukanaw k'uc'etteedda. **16** Neenoo, k'ara mashshaw, ushechchawunne haddirssaw, ne simmeedda bagga ubbaa busakka. **17** Taanikka k'ay ta kushiya bak'k'ana; ta hank'kuukka dochchana.» Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagiidde yeedda. **18** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **19** «Laa asaa na'aw, Baabloone kaatiyaa mashshay yiyaa laa'u ogetuwaan mallaa wotsa. Laa'u ogetuukka itti biittaappe denddiino. Laa'u ogetuu gakketiyyaa dantsuwaan katamaakko afiyaa sa'aan malla gidiyaa tuussaa essa. **20** Itti ogiyaan de'iyaa mallay Raaba giyaa Amoonatoo katamaa biyaasaa mallee; hinkkuu k'ay Yihudaan gimbbetteedda Yerusaalame katamaa biyaasaa mallee. **21** Baabloone kaatii ogetuu gakketiyyaa dantsuwaan, mallaa tuussatuwa matan ek'kee. I ha'k' ogiyaa baanentto eranaw, wonddaafiyaa mashshatuwa saamaa yeggana; bare eek'atuwaana zoretana; mehiyaa marac'c'iyaa s'eelana. **22** Dirssaa gimbbetuwa penggiyaa laaliyaa durumaa ahana mala, wod'anaw azazuwaa aatsana mala, c'ee'kuwaa c'ee'ettana mala, dirssaa gimbbetuwa penggiyaa laaliyaa durumatuwa katamaa penggiyaan essana malanne biittaa keelaana mala, gimbiyaana gatsiide miis'aa giigissana mala, yerusaalame saamay Aa ushechcha kushiyaa wod'eedda. **23** Yerusaalame Asay Baabloone kaatiyaana c'aak'eteedda diraw, hawe barenttu bolla gakkee giide k'oppibeykino. Shin Baabloone kaatii untunttu nagaraa hassayissiide, omoodo afana. **24** «Hewaa diraw, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte nagaray k'onc'eedda; hintte bayzzanchcha asaa gidiyaawaa Asay ubbay eree; hintte oosuu hintte nagarachcha gidiyaawaa bessee. Hewaa diraw, hintte bayzzuu hassayettana; hintteekka hintte morkkiyaw aad'd'iide imettana» yaagee. **25** «Neenoo iitanne tuna gideedda Israa'eeliyaa kaappoo, ne wurssetsa pirddaa gallassay gakteedda. **26** Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne huup'yaappe kallachchaa dentsa; ne huup'yaan s'aas'eeddawaakka k'aara. Hawaappe sintsanaw kasewaadan hananawe baawa; zik'ki geeddawe d'ok'ku gaana; d'ok'ku geeddawekka zik'ki gaana. **27** Bashshaa! Bashshaa! Taani ha katamaa bayzana! Pirddiyaa maatay de'iyawe yaana gakkanaw, ha katamay laa'entso kees'etenna. I yiyaa wode taani aw aatsaade immana» yaagee. **28** «Laa asaa na'aw, hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; Israa'eeliyaa boriyaa Amoonatoo Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Mashshaa! mashshay wod'anaw shookuwaappe shodetteedda; wurssanawunne walk'antsaadan p'olk'ku gaanaw k'uc'etteedda. **29** Hintte de'iyaa sas'ay wordduwaa; hintte odiyaa timbbiikka wordduwaa. Hintte iitanne tuna asaa; hintte wurssetsa pirddaa gallassay gakteedda. Hintte

k'ood'iaana mashshay wod'd'ana hane. **30** Mashshaa shookuwaan zaarite. Hintte med'etteedda sa'aan, hintte yeletteedda biitan taani hintte bolla pirddana. **31** Ta hank'kuwaa hintte bolla gussana; ta hank'kuwaa tamay hintte bolla ees'si kesana. Hinttena bayzziyaawan looheedda, mek'etsi bayinna asatoo aatsa immana. **32** Hintte tamaw eetsiyaa mitsaa gidana; hintte suutsay hintte biitan gukkana; hintte laa'entso hassayettikita. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

22 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, suutsaa gussiyaa wanttu kumeedda katamaa bolla pirddanaw giigaadii? Yaatooppe, I ootseedda tuna oosuwa ubbaa aw oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni daro asaa suutsaa gusseedda dirawunne eek'aw goyinniyaan neena tunisseeedda diraw, ne wodii yeedda. **4** Neeni gusseedda suutsan bayzzanchcha gidaadda; ne med'd'eedda eek'ancka tunaadda. Yaatina, ne pirddaa gallassay matatteedda; ne wurssetsaa laysaykka gakteedda. Hewaa diraw, taani neena kawutetsatoo kad'iyaa waanne hara biittatookka k'iliic'iyaa waa kessana. **5** Neenoo, suntu bayeeddanne shabbiretteedda katamatiw, mataaninne haakuwaan de'iyaa wanttu neena k'iliic'ana. **6** ««Ne giddon de'iyaa Israa'eeliyaa kaappatuu ubbatuu suutsaa gussanaw barenttu wolk'k'aa ay keeshshaa go'ettintto be'a. **7** Ne giddon de'iyaa wanttu barenttu aawuwaanne barenttu aato bonchchikino; untunttu betetuwaakka uk'k'anneeddiino; am'etuwaanne aawuu aata bayinna naanatuwa naak'kiino. **8** Untunttu ta geeshsha yewotuwa kad'ionne ta Sambbataakka tunissiino. **9** Ne giddon de'iyaa wanttu ittuu ittuu haratuwa wod'isanaw wordduwa odiino; haratuu deriyaa bolla de'iyaa eek'aw goyinniyya sa'atuwaan miino; k'ay haratuu ubbaan tuniyaawantu ne gidon de'ino. **10** Ne giddon de'iyaa wanttu ittuu ittuu bare aawuwa machchattinna gisiino; haratuu k'ay piilay yeedda mac'c'a mishiratina wolk'k'an gakketiino. **11** Ne giddon de'iyaa wanttu ittuu ittuu bare shooruwa machchattinna gisiino; bare na'aa machchattinna gisiino; bare aawuwa naatti, bare michchatina wolk'k'an gisiino. **12** Ne giddon de'iyaa wanttu ittuu ittuu miishshaa akkiide, shemppuwa wodiino; haratuu barenttu miishshaa dichchaw immiionne, barenttu shooruwa miishshaa yashissiide akkiino. K'ay hintte taana ubbakka dogeeddita. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **13** ««Ne giddon de'iyaa Asay bessena miishshaa akkiyaa dirawunne shemppuwa wodiyya diraw, taani hank'kuwaan ta kushiya bak'k'ana. **14** Taani neena muriyaa gallassi ne goobatetsay neenana de'anee? Woy ne kushii mino gidanee? Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; taani odeeddawaa taanikka ootsana. **15** Taani ne asaa kawutetsatuwa giddoninne hara biittatuwa giddon laalana; ne tunatetsaakka taani ne bollappe d'ayissana. **16** Hara kawutetsatuwa sintsan neeni kawushshana; shin he wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **18** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa Asay ayinne patsenna birataa shi'aa mala; untunttu ubbaykka biraa muushisiide geeshshiyaa wode, shi'aa gidiide attiyaa nahaasiyaa, k'ork'oruwa, birataanne irssaasiyaa mala. **19** Hewaa diraw, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ubbaykka birataa shi'aa mala

gideedda diraw, taani hinttana ubbaakka Yerusaalame giddo shiishshana. **20** Asay biraa, naasiyaa, birataa, irssaasiyaanne k'ork'k'oruwaa tamaa c'oo'c'yaakko shiishshiide womppiinaan punniide muushissiyaawaadan, taani ta hank'kuwaaninne ta yiluwaan hinttana shiishshaade, katamaa gidдон muushisanna. **21** Taani hinttana shiishshaade, ta hank'kuwaa tamaa hintte bolla womppiinaa punnina, hintte hewan muushana. **22** Biray c'oo'c'yaan muushiyaawaadan, hintte Yerusaalamen muushana. He wode taani Med'inaa Goday ta hank'kuwaa hintte bolla gusseeddawaa hintte erana yaagee yaagiidde yeedda. **23** Med'inaa Godaa k'aalay taakko zaariidekka hawaadan yaagiidde yeedda; **24** «Laa asaa na'aw, untunttu biittay tuneedda diraw, ta hank'kuwaan iray bukkennaadan diggaade, taani Israa'eeliyaa asaa muruwwa doommowaa untunttoo oda. **25** Untunttu kaappatuu bare wod'eeddawaa gudiidde mentseretsiyaa gaammuwwa mala; untunttu asaa wod'iino; al'o miishshaa gidina, hara duretaa gidina, ubbaa barenttoo akkiino; untunttu he biittaan daro mac'c'a asaa am'e kesseeddino. **26** K'esetuu ta higgiyaa mentseeddino; ta geeshshabaakka tunisseeddino. Geeshshaanne tunaa shaakkikkino; k'ay tunaappenne tuna gidenawaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsaa tamarissikkino; ta Sambataw gatiyaa immibeykkino. Hewaappe dendeeddawaan, taani Israa'eeliyaa asaa gidдон bonchchettabeykke. **27** Aa gidдон de'iyaa kaappatuu barenttu wod'eeddawaa duuseretsiyaa okorotuwaa mala; untunttu barenttoo bessenna duretetsaa demanaw shemppuwaa wod'iino. **28** Yerusaalame kataman timbbitiyaa odiyaaawanttu godaa booshunchchaa okkiyaa asaadan, wordduwaa sas'aa be'yaawaaninne wordduwaa timbbitiyaa odiyaaawan, untunttu nagaraa gentsiino. Med'inaa Goday odennan de'ishiina, «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee» yaagiino. **29** He biittaa asatuu bonk'kiino; zaraafino; hiyyeesatuwaanne metootanchchatuwaa uk'kunniino; untunttu betetuwaa un'etsiide suure pirddaa geelayiino. **30** «Taani biittaa d'ayissennaadan, dirssaa gimbbiyaa kees'siyaa, koletteedda dirssaa penggiyaa baggana ek'kiide naagiyaa itti asaa koyaad; shin oonanne demmabeykke. **31** Hewaa diraw, ta hank'kuwaa untunttu bolla gussana; taani ta hank'kuwaa taman untunttu d'ayissana; taani untunttu ootseedda oosuwwa untunttu bolla zaarana. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagiidde yeedda.

23 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, itti aattippe yeletteedda laa'u mac'c'a asatuu de'iino. **3** Untunttu Gibs'en de'iiddi, barenttu yalagatetsaappekka doomiide, sharmus'a gideeddino. He biittan untunttu d'antsan attuma Asay kaa'eedda; untunttu wodorotetsaykka aketeedda. **4** Untunttuppe bayirati suntsay Ohoolo k'ay I michchati teefati suntsay Ohoolibo Untunttu laa'uwaakka taani akkina, taw attumanne mac'c'a naanatuwwa yeleeeddino. Ohoola Samaaratto; Ohooliba k'ay Yerusaalamo. **5** «Ohoola taw machchato gidaade de'adekka sharmus'aaddu; iza bare laggetsati Asoore wotaadaratuwwa amuwwan s'uugettaade kaalaaddu. **6** Untunttu saluwwa malatiyaa mayuwwa mayyeedda olanchchatuwaa, biittaa mooddiyaawantanne olaa gadaawatuwwa; untunttu ubbaykka malssassaa, yalaga attuma asatuwaanne paraa toggiyaa paraa asatuwwa. **7** Iza barena sharmus'a ootsaade, ubbaappe lo'iyaa Asoore attuma asatoo immaaddu. I sharmus'atetsay Asoore

biittaa eek'atoo goyyinnaade, tunanaadan iza ootseedda. **8** Aa Gibs'en doommedda sharmus'atetsaa ha'ikka agga beyikku; I yalagatetsaappe doomiide, attuma asatuu I d'antsaa kaa'iinonne iinanna sharmus'iino. **9** «Hewaa diraw, iza minisaade amuwwan siik'iyaa Asoore biittaa laggetsatoo taani iza aatsaade immaad. **10** Untunttu iza k'aariide kalloyeeddino; iza attumanne mac'c'a naanatuwwa omooddi oyk'eeddino; izokka mashshaan wod'eeddino. Barena gakteedda pirddaa gaasuwwan, mac'c'a asatuwwa gidдон k'ilic'iyaaawaa gidaaddu. **11** «I michchata Ohooliba hawaa be'aaddu; iza bare amuwwaninne bare sharmus'an bare michchatiippe tunaa daraaddu. **12** Akka k'ay Asoore biittaa mooddiyaawantta, olaa gadaawatuwwa, lo'o mayuwwa mayyeedda olanchchatuwaanne paraa toggiyaa paraa asatuwwa, ubbatuukka amoyiyaa, yalaga asatuwwa minisaade siik'aaddu. **13** Akka barena tunisseeddawaa be'aaddu; untunttu laa'uukka itti ogiyaa biino. **14** «Iza bare sharmus'atetsaa yaa darissaaddu; iza attuma asatuwwa misilii godaa bollan wooc'etti med'eteeddawaa, zo'o k'alamiyaan oketti utteeddawaa be'aaddu. **15** Untunttu barenttu s'eesan zinnaariyaa danc'eeddawantanne barenttu huup'iyanka lo'iyaa c'ark'k'iyaa s'aas'eeddawantta. Untunttu ubbaykka Kaladaawanatuwwa biittaa yeedda Baabloone kaappotuwwa malatiino. **16** Iza untunttu misiletuwwa be'osaanaka daro amuwwa s'uugetaade, untunttu s'eesanaw Baabloone biittaa asaa kiittaaddu. **17** Yaatina, Baabloonetuu iikko yiide, iinanna sharmus'iide, iza tunisseeddino. Tuneeddawaappe guyyiyaan, iza untunttakka shenetaade, wora simmaaddu. **18** Iza bare sharmus'atetsaa k'onc'c'iyaaan ootseedda wodenne bare kalluwwa k'aara besseedda wode, taani I michchatiippe wora simmeeddawaadan, iippekka shenetaade wora simmaad. **19** Shin iza Gibs'en sharmus'a gidaade de'iyaa, bare yalagatetsaa wodiyya hassayaade, bare sharmus'aa kasewaappe yaa darissaaddu. **20** Untunttu attumatetsay hariyaawaa mala, untunttuppe kesiyaa zeretsaykka paraawaa mala gideedda bare laggetsatuwwa amuwwan kaalaaddu. **21** (Neenoo, Ohoolibee, ne yalagatetsaa wode, attumawanttu ne d'antsan kaa'ishina, ne wodorotetsaakka akkishina, neeni poleedda sharmus'atetsaa zaaraadekka ha'i ootsanaw amottaasa.) **22** «Hewaa diraw, Ohoolibee, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ne laggetsatuwwa, he neeni shenetaade wora simmeeddawantta ne bolla dentsana; taani untuntta ne bolla ubba saanna ahana. **23** Untunttukka Baabloonetuwaanne Kaladaawetuwwa ubbaa, Pak'ooda, Shoo'anne K'o'aana attuma asatuwwa, Asooretuwwa ubbaa, amoyiyaa yalaga asatuwwa, biittaa mooddiyaawantta, olaa gadaawatuwwa, olanchchatuwaa, kaappatuwaanne paraa toggiyaa paraa asatuwwa. **24** Untunttu olaa paraa gaaretuwaana, c'aanaa gaaretuwaanne daro olanchchatuwaana huup'issa baggaappe hintte bolla yaana. Untunttu wogga gondalliyaanne k'eri gondalliyaa oyk'kiide, birataa k'oobiyya wotsiide, ne yuushshuwaan salppana. Taani neena untuntun pirdissana; untunttukka neena barenttu wogaadan pirdana. **25** Hank'kuwaa ne bolla yeddana; untunttukka neenana hank'kuwaa suuluwaan gakkettana. Untunttu ne siid'iyaaanne ne haytsaa k'ans'sana; neeppe atteedawanttukka mashshaan busakettana. Untunttu ne attuma naanatuwaanne ne mac'c'a naanatuwwa oyk'k'ana; neeppe atteedawanttakka taman s'uuggana. **26** Untunttu ne mayuwwa ubbaa neeppe k'aari akkana; ne alleek'k'o

ubbaakka neeppe kessi akkana. **27** Hewaadan ootsaade, neeni Gibbs'eppe aheedda sharmus'atetsaa k'aak'k'aanne ne sharmus'atetsaa ubbaa taani neena agjissana. Neeni laa'entso Gibbs'etuwwa eek'aa misiletuwwa d'ok'k'u gaade s'eellennaadan, woy untuntta hassayennaadan, taani neena ootsana> yaagee. **28** «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani neena neeni is's'iyaawanttoo, neeni shenetaade, untuntutupe wora simmeeddawanttoo aatsaade immana. **29** Untuntutu neena is's'ananne neeni daaburaade demmeeddawaa bonk'ki diggiide, neena kallo s'iira ashshana. Ne sharmus'atetsaa pokkuu k'onc'c'anaadan ootsana. Ne ziitayenne ne sharmus'atetsaa amuu, **30** hawaa ne bolla aheedda. Ayaw gooppe, neeni kawutetsatuwaana sharmus'aadda; untuntutu eek'atuwaan neena tunissaadda. **31** Ne michchata beedda ogiyaa neenikka baada. Hewaa diraw, neenakka taani I s'uu'aa ushshana> yaagee. **32** «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Neeni ne michchati s'uu'aappe ushana; he s'uu'aykka wol'k'aamanne c'in'a. I tigin, daruwwa akkiyaa diraw, ne bolla k'id'iyaa ne miichchaa ahana. **33** Neeni matsuwwa jollananne kayyotana. Hewe he ne michchati Samaariyaa s'uu'ay dagamaanne bayetsaa s'uu'aa. **34** Ne Aa c'inggirssaade ushana; s'uu'aakka mentsana; mentseedda kon'an'ka ne d'antsaa gaarana. Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday> yaagee. **35** «Hewaa diraw, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Neeni taana dogeedda dirawunne taw zokkiyaa zaareedda diraw, neeni ne amuwwaanne ne sharmus'uwaa gatiyaa akkana> yaagee> yaagiidde yeedda. **36** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; <Laa asaa na'aw, Ohooli bollanne Ohooli bi bolla pirddiitee? Pirddooppe, untuntutu ootseedda tuna oosuwwa untunttoo oda. **37** Untuntutu laa'uu'ka sharmus'eeddinonne shemppuwwa wod'eeddino. Untuntutu barenttu eek'aw goyinneeddino. Haray attina, untuntutu taw yeleedda barenttu attuma naanatuwaakka barenttu eek'atoo k'uma ootsiide yarshsheeddino. **38** Hewaappekka harabaa untuntutu ta bolla ootseeddino; untuntutu ta Geeshsha Golliyaa tunisseeddino; Eek'atoo yarshsheedda gallassi ta Sambbataakka shaareeddino. **39** Untuntutu barenttu naanatuwwa eek'atoo yarshsheedda gallassi, he gallassi untuntutu ta Geeshsha Golliyaa geliide tunisseeddino. Untuntutu ta golliyaan ootseeddawe hawaa. **40** «Hewaadanka k'ay, untuntutu haako saappe attuma asatuu yaanaadan, asaa kiiteeddino; untuntutukka yeeddino. Hintte laa'uu michchetuu hintte bollaa meec'etteeddita; hintte ayifiyaakka k'alamiyaa okkeeddita; alleek'k'uuwaakka wotseeddita. **41** S'arp'p'eezay sintsan de'iyaa lo'o arssaa bolla utteeddita; hintte he s'arp'p'eeza bolla ta is'aanaanne ta wogaraa zayitiyaa wotseeddita. **42** Hirgi bayinna asaa kooshshay hintte matan sisettee; matsotteeddawantukka maaray bayinna asana bazuwaappe yeeddino. Hintte kushiyan sagaayetuwwa wotseeddino; k'ay lo'iyaa kallachatuwaakka hintte huup'iyaa wotseeddino. **43** «Taani ta wozanaan, <Hawanttu attuma asatuu ha bollay sharmus's'aan wuri kichcheedda mac'c'a asatuwaana de'uu'ka. Aa gideeddawanttuna sharmus'ana giide haniino?> yaagaad. **44** Attuma Asay sharmus'attinna sharmus'yaawaadan, untuntutu untuntunnuna sharmus'eeddino. Ee, untuntutu he sharmus'anaw k'aak'k'atiyaa Ohooliinne Ohooli bina sharmus'eeddino. **45** Untuntutu sharmus's'a gidiyaa dirawunne shemppuwwa wod'iyaa diraw, s'illo asatuu sharmus'atuwwa bollanne shemppuwwa wod'iyaa wanttu bolla

pirddiyaa pirddaa untuntutu bolla pirddiino> yaageedda. **46** Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Untuntutu bolla daro asatuwwa dentsetsa akkaade ya. Untuntutu shabbirissiyaanne untuntutu bonk'kiyaa asatoo aatsaade imma. **47** Ha shabbiriyaa asatuu yiide, untuntutu shuchchaan c'addinonne mashshaan busakkino; untuntutu untuntutu attumanne mac'c'a naanatuwwa wod'ana; untuntutu golliyaakka taman s'uuggino. **48** Mac'c'a Asay ubbay hinttana k'ullennaadan duutsanaw, taani biittaa ubbaappe sharmus'atetsaa essana. **49** Hintte laa'uu michchetuu hintte sharmus'atetsaa muruwwaanne eek'atoo hintte goyinneedda nagaraa gatiyaa akkana. He wode taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana> yaagee.

24 Nuuni omoodeettedda uduuppuntsa laysan, tammantsa aginaan, tammantsa gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, hawaa hachchi gallassaa mazggobiyaan s'aafa. Ayaw gooppe, Baabloone kaatii Yerusaalame doodeeddawe hachcha. **3** Ha makkalanchcha asaw ha leemisuwwa oda; Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Madaabiya disttiyaa taman wotsaade, haatsaa an tige. **4** Yaataade gediyaanne anggoosuwwa malatiyaa lo'o ashuwwa ubbaa mus'aade, an yegga; lo'o mek'etsaakka k'ans's'ereetsaade, an kuntsa. **5** Hewoo neeni akkana dorsaayenne deeshshay wudiyaappe dooretteddawaa gido. Mitsaa disttiyaappe garssaana maaraade, ashuwaakka mek'etsaakka ka'ana gakkanaw doyiissa> yaagee> yaagaade oda. **6** «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Suutsaa gussiyaawanttu katamatiw aayye ana! Shi'ide ubbakka geeyennan is's'eedda madaabiya disttiyaa mala iza gidaaddu. I gidдон de'iyaa mus'etteedda ashuwwa ubbaa saamaa yegganaan kushiyaan gaketteddawaa, ittuwwa ittuwwa kessaade akka. **7** « «Ayaw gooppe, he katamata wod'eedda asaa suutsay hanno gakkanaasikka iinan de'ee; suutsaa gussaade, baanan kammanaw biittan gussennan, ayayenne kammenna zaallaa bolla gussaaddu. **8** Haluwwa kesana, ta hank'k'uwaa dentsetsanaadan, I kametenna mala, iza gusseedda suutsaa taani zaallaa bolla wotsaad> yaagee. **9** «Hewaa diraw, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Suutsaa gussiyaa katamatiw aayye ana! Taanikka mitsaa loytsa guuppana. **10** Hewaa diraw, daro mitsaa wotsa; tamaakka eetsa. Ashuwwa loytsaade doyiisa; c'abbaakka mal'etsa; mek'etsay s'uugetto. **11** I suulliide pentina, Aa bolla de'iyaa madaabiikka bonk'k'ina, Aa bolla de'iyaa k'itay seeranaadaanne Aa bolla de'iyaa shi'ay s'uugetti d'ayanaadan, mela disttiyaa tamaa bonk'k'uwaa bolla wotsa. **12** He daaburay ubbay c'oo mela gichedda: Aa bolla de'iyaa daro shi'ay haray atto, tamanka kichchibeenana. **13** Hanne Yerusaalame, neeni tuneeddawe ne iita oosuwaana. Taani neena geeshshanaw daaburinakka, neeni ne tunatetsaappenne ne iita oosuwaappe geeyennan is's'eedda diraw, ne bolla ta hank'k'uu wurana gakkanaw, neeni laa'entso geeyakka. **14** Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; hawe hanana. Taani guyye simmikke; k'aretikke; ta k'ofaa laammikke. Ne ogiyaadaanne ne oosuwaadan, taani neena pirdana. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday> yaagee> yaagiidde yeedda. **15** Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **16** «Laa asaa na'aw, neeni siik'iyaa ne ayifiyaw lo'iyaa ne machchato taani itti kutsan

wod'a aggana. Hewan kayyottoppa, yeekkoppanne afos's'oppa. **17** Oola, shin ne ooliyaa Asay sisoppo; hayk'keeddawoo kayyottoppa. Neeni ne huup'yaan s'aasiyaawaa s'aas'a; ne gediyanakka c'aammaa wotsa. Ne doonaa kammoppa; shochchaakka mooppa» yaagiidde yeedda. **18** Wontta taani asaw odaad; he gallassi omarssi ta machchata hayk'k'aaddu. Wonttetsa gallassi wontta S'oossay taana azazeeddawaadan ootsaad. **19** Yaatina, Asay taana, «Ha neeni ootsiyaawoo biletsay ayentto nuw ayaw odikkii?» yaagiidde oochcheedda. **20** Taani untunttoo hawaadan yaagaade zaaraad; «Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **21** «Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaaga; Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; hintte c'ee'ettiiyaa, hintte ayifiyaw lo'iyaaanne hintte shempuu amottiyaa ta Geeshsha Golliyaa taani tunissana hanay. Hintte guyye ashsheeda hintte attuma naanatuunne hintte mac'c'a naanatu mashshaan wurana. **22** He wode taani ootseeddawaadan, hintteka ootsana. Hintte doonaa kammikkita; shochchaakka miikkita. **23** Hintte huup'iyaa s'aas'iita; hintte gediyaan c'aammaa wotsiita. Kayyotikkita woy yeekikkita. Shin hintte hintte nagaraa gaasuwaan gil'k'kananne ittuu ittoo olana. **24** He wodiyaan Hizk'keeli hintte malaataa gidanawaa; ubbabaakka I ootseeddawaadan, hintte ootsana. Hawe haniyaa wode, taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaaawaa hintte erana» yaagee» yaaga. **25** S'oossay taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, taani untunttu nashshechchaanne bonchchuwaa, untunttu ayifiyaw lo'iyaaabaanne untunttu wozanay amottiyaabaa, k'ay mino gideedda Geeshsha Golliyaa, untunttu attuma naanatuwaanne untunttu mac'c'a naanatuwaa untunttu wotsa akkana. **26** He gallassi new woriyaa odanaw itti kessi akkiide atteeda Asay yaana. **27** He gallassi ne doonay dooyettana; neenikka aanana haasayana; laa'entso duude kesakka. Hewaadan hanaade, neeni asaw malaataa gidanaassa. Taani Med'inaa Godaa gidiyaaawaa untunttu hewan erana yaageedda yaagiidde yeedda» yaagaad.

25 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne som'uwwaa Amoonaa biittaakko zaaraadde, Amoonatuwaa bolla timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa k'aalaa sisite. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta Geeshsha Gollii tuniyaa wode, Israa'eeliyaa biittay mela attiyaa wodenne Yihudaa Asay omoodoo biyaa wode, Hashshu! geedda diraw, **4** taani hinttena away doliyaa bagga biittaa asaw laata ootsaade immana. Yaatooppe untunttu hintte giddon kambbiyaa kees's'ana; de'ana. Hintte maana teeraa untunttu maana; hintte maatsaakka untunttu ushana. **5** Taani Raaba katamaa galatolu heemettiiyaa sa'aa kessana; Amoonatuwaa gadiyaakka dorssaa wudii allas's'iya sa'aa ootsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaaawaa hintte hewan erana» yaagee. **6** «Ayaw gooppe, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte Israa'eeliyaa bashshaan kushiyyaa bak'keedda diraw, guppeedda dirawunne nashettiide k'iliic'eedda diraw, **7** taani hintte bolla ta kushiyyaa yeeddaad. Hinttena kawutetsatoo omooduwwaa ootsaade immana. Taani hinttena asaa gidoppe shoddana; kawutetsatuwaa gidoppekka d'ayissana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaaawaa hintte hewan erana» yaagee. **8** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Moo'abinne Se'iiri, be'ite, Yihuday

hara kawutetsatuwaa mala yaageedda diraw, **9** taani Moo'aaba biittaa bolla gelaade; woraajaade Aa zawaa naagiyya, Beeti-Yashimoota, Ba'al'ali-Ma'oonanne K'iriyaatayima geetettiiyaa, eretteedda katamatuwaa d'ayissana. **10** Hawaappe siinsanaw Amoonatuwaanakka gujiyaade, untunttu kawutetsatuwaa giddon hassayettennaadan, taani untunttu away doliyaa bagga biittaaappe yeedda asatoo duretaadan aatsaade immana. **11** Taani Moo'aaba pirddana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaaawaa untunttu hewan erana» yaagee. **12** ««Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Eedoomatuu Yihudaa bolla haluwwaa keseedda dirawunne daro bayzzancha gideedda diraw, **13** taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday ta kushiyya Eedooma bolla yeddana. An de'iyaa asaanne mehiiyaa mule d'ayissana; d'ayissaade mela kessana. Temaana katamaappe biide, Dadaana katamaa gakkanaw, untunttu mashshaan busakettana. **14** Taani Eedoomaw ta asaa Israa'eeliyaa baggana haluwwaa kesana. Israa'eelatu untunttu bolla ta hank'kuwaanne ta hank'kuwaa keeshshaa ootsana. Taani haluwwaa keseeddawaa untunttu erana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **15** ««Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Piliss's'eematu barenttu wozanaa iitetsan haluwwaa keseedda dirawunne gam'eedda morkketetsan Yihudaa kad'iide d'ayissanaw koyeedda, **16** hewaa diraw Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; taani ta kushiyya Piliss's'eematuwaa bolla yeddaade Keliitawetuwwaa K'ans's'ana. Taani untunttanne abbaa doonaan atteedawantta ubbaa d'ayissana. **17** Taani untunttoo wolk'k'aama haluwwaa kesana; ta hank'kuwaan untuntta murana. Taani untunttoo haluwwaa kesiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaaawaa untunttu erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

26 Nuuni omoodetteedda tammanne ittentsa laytsan, aginaw koyiro gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, S'iirsoo katamaa Asay nashettiide, «Hashshu! Yerusaalame kundaaddu; Iza laalettaade d'ayeeddanne, izi penggii wagaggi giide dooyetteedda diraw hawaappe siinsan nuuni duretana» yaagiino. **3** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, S'iirsoo katamatee, taani new morkke. Abbaa beetay yiyaawaadan, taani daro kawutetsatuwaa ne bolla ahana. **4** Untunttu ne dirssaa gimbiyyaa kolana; ne miis'aakka laalana. Taani neena biittaa ubbaa k'uc'ci'afi diggina, kallo de'iyaa zaallaa ootsana. **5** Yaatooppe neeni abbaa gidon asatuu Barenttu moliyaa gitiyaa melissanaw mic'c'iyaa sa'aa gidana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. Hara kawutetsatuu S'iirsoo katamaa bonk'kanawantta. **6** He biittan huup'etiyya katamatuwaan de'iyaa k'eer katamatuwa abbaappe guutsa haakkiyaawanttu mashshaan wurssana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaaawaa untunttu hewan erana» yaagee. **7** «Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «S'iirsoo bolla olaa dentsana mala, kaatetoo kaatiyaa gidiyaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'oora taani huup'issa baggappe ahana; Aa taani paratuwaana, paraa gaaretuwaana, paraa asatuwaanne daro olanchchatuwaana ahana. **8** Untunttu huup'etiyya bittan k'eer katamatuwaa mashshaan wurssana; untunttu neena doodiide, ne dirssaa gimbiyyaana gatsiide, biittaa kaafana. Yaatiide barenttu gondaliyya ne bolla dentsana. **9** Dirssaa gimbetuwwaa dom'iide laaliyaa miishshaan

dirssaa gimbbiyaa mentsereetsana; barenttu olaa miishshanka ne miis'aa laalana. **10** Aa paratuu daro gidiyaa diraw, untuntu dentsiyaa baanay neena kammana. Paratuunne paratuwaa gaaretuu laalettetteda katamaa dirssaa penggiyaa geliyaawaadan, geliyaa wode, untuntu sissiyaa gamaassunne giiretsay ne dirssaa gimbbiyaa k'aatsana. **11** Untuntu paratuu ne gidдон de'iyaa ogetuwaa ubbaa yed'd'ana. Ne asaakka mashshaan wurssana; ne wolk'kaama tuussatuukka sa'aa kunddana. **12** Baabloonetuu ne ak'uwaaanne ne zal'iyaa miishshatuwaa bonk'kanawantta. Ne dirssaa gimbbetuwaanne ne lo'o keetsatuwaa ubbaa kolana; he shuchchaa, he mitsaanne he laalettetteda burc'c'e ubbaa afiide, abban olana. **13** Ne mal'o yetsaa taani diggana; ne diitsaa kooshshaykka laa'entso sisettenna. **14** Taani neena kallo de'iyaa zaallaa ootsana; k'ay neeni asatuu barenttu moliyaa gitiyaa melissanaw mic'c'iyaa sa'aa gidana. Taani Med'inaa Goday hawaa odeedda diraw, neeni laa'entso kees'ettakka. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **15** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday S'iirsoosa katamaw hawaadan yaagee; «Ne morkketuu ne bollan geliyaa wode, abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa ne Asay siifetiid giirimmiyaa giirintsaa sisiide, yashshaw kokkorana. **16** Hewaappe guyyiyaan, abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa mooddiyaawanttu barenttu oydiyaappe wod'd'ana. Barenttu k'umayuwaanne kushiyaa sikkiide alleek'k'iseeda barenttu mayuwa k'aarana; yashshaw kokkoriidde, biittan uttana. Ne bolla gakeedda metuwaa k'oppiide, untuntu daro shabbirettana; kokkorssaykka untuntta aggenaana is'sana. **17** « «Hewaappe guyyiyaan, untuntu new hawaadan yaagiide zilaalana; « «Aayye, erreeteedda katamatee, abbaa gidдон wolk'kaamiyaa asatuu de'iyaa katamatee, neeni waana laalettetadii! Neeninne ne gidдон de'eedda asatuu abbaa lank'kiyaan de'iyaa asaa ubbaa yashsisseeddita shin! **18** Neeni kunddiyaa gallassi, abbaa gas'aan de'iyaaawanttu kokkoreeddino. Abbaa gidдон de'iyaa asatuukka, neeni laalettetteda gaasuwaan dagameeddino» yaaganawaa yaagee. **19** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha'i Asay de'enna katamatuwaadan, taani neena mela kessana. K'ay taani c'iimma abbaa ne bollan ahina, he daro haatsay neena kammana. **20** He wode taani neena duge c'iimma ollaw biyaawantuna ittippe de'anaadan, taani neena ootsana. Neeni laa'entso Asay de'iyaa katamaa kesakka; pas'a de'iyaaawanttu biittanka simmaade, ne sa'aa oyk'kakka. **21** Taani ne wurssetsaa dagantsiyaa wurssetsa ootsana; neeni laa'entso ubbakka de'akka. Asay neena koyana; shin neeni laa'entso ubbakka beettakka. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagiidde yeedda.

27 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, S'iirsoosaw zilaala. **3** Abbaa doonaa de'iyaaanne abbaa doonaa daro biittatuwaan de'iyaa asaana zal'iyaa, he katamaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo S'iirsoosaa, neeni, taani puulan likketiyaawe bayinna kumentsa yaagaade otorettaadda. **4** Ne zaway abbaa gull'ana; neena kees'c'iyaaawanttu neena loytsiide kees'seeddino. **5** Ne sank'kaa Saniira giyaa sa'aappe

k'ans's'eedda s'iidan ootseeddino; ne markkabiyya tuussaa Liibaanoosappe yeedda zigaappe giigisseeddino. **6** Markkabiyya soldissanaw haatsaa guyye pushakkiiyaa ne mook'etuwwa Baasaane etsaappe ootseeddino; ne wuyggiyaa K'op'iroosappe yeedda dumma s'iidaa sank'kaan ootseeddino; he wuyggiyaa danggarssaa zaaliyaan alleek'k'etteedda. **7** Ne sharay banddiraadan haakuwaan beettana mala, kushiyaa sikkiide alleek'k'iseeda Gibs'etuwwa liinuwaappe ootseeddaddawaa; neena kamiyaa gaariddotuukka Eliisha wombaappe yeedda, saluwaa malatiyaanne ochchaa teeraa malatiyaa c'ark'kiyaappe ootseeddawannta. **8** Ne markkabiyya soldissiyaawanttu Sidoonanne Ariwaada geetetiyya katamatuwaappe yeeddawannta; ne markkabiyya laaggiyaawanttu looheedda ne asatuwaa. **9** Markkabiyya gidдон za'edasa shiddiyaawanttu Gebaalappe yeedda c'imatuwaanne eranchcha asatuwaa; abban biyaa markkabiyya ubbaan de'iyaa oosanchchatuu ne gidон wod'a woy gujja giide palumetiide zal'iino. **10** « ««Paareesappe, Liidiyaappenne Liibiyaappe yeedda olanchchatuu ne olanchchatuwa maaddiide oletteeddino; barenttu gondalliyaanne barenttu olaa k'oobiyya ne gidдон kak'keeddino; untuntu neena bonchhisseeddawannta. **11** Ariwaadepenne Heleekappe yeedda olanchchatuu ne dirssaa gimbbiyaan naagiino; Gamaadappe yeedda asatuu ne adussa giirimmiyaan naagiino. Untuntu barenttu gondalliyaa ne gimbbiyaa yushshuwaan kak'keeddino; ne puulaana likketiyaawe bayinna kumentsaa gidanaadan ootseeddawanntu untuntta. **12** « ««Ne duretetsaa daruwaa gaasuwaan Tarsseesi neenana zal'eedda; I biraa, birataa, k'ork'koruwaanne irssaasiyaa immiide, ne miishshaanna laammeedda. **13** Giriikii, Tubaalinne Mesheki neenana zal'eeddino; ayiletuwaanne naasiyaa birataappe ootseeddada miishshaa immiide, ne miishshaanna laammeeddino. **14** Beeti-Togarmmi toggiyaa paratuwaa, olaa paratuwaanne baluk'otuwwa immiide, ne miishshaanna laammeedda. **15** Rooda biittaa Asay neenana zal'eedda; k'ay abbaa doonaa biittatuwaan Asay danggarssaa zaaliyaanne zop'piyaa giyaa mitsaa ahiide, new k'ans's'eedda. **16** « ««Ne duretetsaa daruwaa gaasuwaan, Sooriyaa asatuukka neenana zal'eeddino; untuntu maata malatiyaa ink'kuwaa, zo'o ink'kuwaa, yeellelluwaappe ootseeddada alleek'kuwaa, ochchaa teeraa malatiyaa c'ark'kiyaa, lee'o liinuwaanne alleek'kuwaa sikkeedda mayuwa immiide, ne miishshaanna laammeeddino. **17** Yihudaanne Israa'eeliyaa asatuu neenana zal'eeddino; untuntu Minitte gade zarggaa, malduwaa, eessaa, zayitiyaanne balasaame giyaa d'aliyaa zayitiyaa immiide, ne miishshaanna laammeeddino. **18** Ne duretetsaa daruwaa gaasuwaaninne ne shiishsheedda dumma dumma miishshatuwaa gaasuwaan Damask'ko asatuu neenana zal'eeddino; untuntu Helboona woyniyaa eessaanne Saahoor darssaa isikiyaa immiino. **19** Uzaalan de'iyaa Daanaawetuunne Giriike Amoonatuu ne miishshaanna laammeeddino. Hewaadanka k'ay, k'os's'eedda birataanne dumma dumma k'imaametuwaa new immiide laammeeddino. **20** « ««Dadaana asatuu kooraa gilaasiyaa ahiide zal'eeddino. **21** Arabatuunne K'eedaare biittaa kaappatuu ubbay ne zal'iyaa miishshaw dorssaa maratuwaa, dorssaa orggetuwaanne deeshshatuwaa ahiide zal'eeddino. **22** Saabanne Raa'ima zal'anchchatuu ink'kuwaa, work'kaanne lo'o dooretteedda k'imaametuwaa immiide, ne miishshaanna laammeeddino. **23** Kaaraane, Kaneeha, Edene, Saaba, Asooreenne Kilimmaada

geetetiyaa katamatuu ubbay neenana zal'eeddino. **24** Untuntu lo'o mayotuwaaw, saluwaaw malatiyaa mayuwaaw, alleek'k'uwaa sikkeedda mayuwaaw, gazza mins's'aafetuwaaw, loytsi dook'keedda bak'etsaanne wodoruwaaw immiide, ne geyaan miishshaanna laammeeddino. **25** « < «Ne miishshatuu Tersseesse zal'anchchatuwaaw wolk'kaama markkabatuwaan c'aanetiide beeddino. Neenikka darobay c'aanetina kumaade, abbaa bolla biyaa markkabiyyaa mala gidaadda. **26** Ne markkabiyyaa soldissiyaawantuu neena akkiide, abbaa giddo gishachchaa afeedino; shin away wulliyaa bagga c'arkkuu neena abbaa giddo gishechchan mentseretseedda. **27** Neeni me'eretteedda gallassi ne duretetsayenne ne zal'iyyaa miishshay ubbay, ne markkabiyyaa soldissiyaawantuu, ne markkabiyyaa laaggiyaawantuu, ne markkabiyyaa giddon za'edasaa shiddiyaawantuu, ne zal'anchchatuunne ne giddon olanchchatuu ubbay abbaa giddo muuketteeddino. **28** Markkabiyaan biyaa asatuwaaw waasuwaaw kooshshay abbaa gas'aa gakkanaw sisetee. **29** « < «Markkabiyyaa soldissiyaawantunne laaggiyaawantuu ubbay barenttu markkabetuwaappe kesiide, abbaa gas'an ek'keeddino. **30** Untuntu ubbaykka barenttu huup'iyaa baanaa k'oliide, bidintsaan gondoretteedde, ne bayetsaa diraw, iita yeekuwaaw yeekkeeddino. **31** New kayyotiide, barenttu huup'iyaa meediide, maak'aa mayyeeddino; untuntu daro seleetiide, new yeekkeeddino. **32** New untuntu hawaadan yaagiide zilaaleeddino; « < «Ha'i abbaa giddon sirp'p'i geedda, S'iirrosana likkettiyaawe oonee? **33** Ne zal'iyyaa miishshay abbaa pinniide yiyaa wode, biittan de'iyaa daro asaa kalissaadda; ne mas'uaawan kaatetuu duretteeddino. **34** Shin ha'i abbaa c'iimman me'erettaadda. Ne zal'iyyaa miishshaykka, new ootsiyaa asatuu ubbatuukka, neenana abbaa giddon muukettiide d'ayeeddino. **35** Abbaa doonaa biittatuwaan de'iyaa Asay ubbay, ne bolla gakeeddawaa be'iide dagammeeddino. Untuntu kaatetuukka daro yayyeeddino; untuntu som'ii yashshaa erissee. **36** Ne wurssetsay dagantsiyaawaa gideedda; neeni laa'entso ubbakka de'akka. Hewaa diraw, biittaa ubbaan de'iyaa, zal'anchchatuu, Poora! geeddino yaagiide zilaaleeddino» yaagee» yaaga» yaagiide yeedda.

28 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiide yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, S'iirroosa kaappuwaaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne wozanay otoretteedda diraw, Taani s'oossaa; taani abbaa giddo gishechchan, s'oossatuwaaw araatan uttaad yaagaadda. Neeni, taani s'oossaadan, aad'd'eeda eranchcha kesaad gaade k'oppooppenne, neeni asaappe attina, s'oossaa gidakka. **3** Neeni Daaneelappekka aad'd'eeda eranchchee? Ay s'uuryakka neeppe geemmennee? **4** Tumukka neeni ne aad'd'eeda eraaninne ne akeekan dure gidaadda; biraanne work'k'aa ne duretaa minjiyyaa golliyyaa shiishshaadda. **5** Ne zal'iyyaa eran daro wod'iyyaa demmaadda; ne duretaappe dendeeddawaan ne wozanay otoretteedda» yaagee. **6** ««Hewaa diraw, Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni, taani s'oossaadan, aad'd'eeda eranchcha gaade k'oppiyaa diraw, **7** taani ne bolla kawutetsatuwaaw ubbaappe mek'etsi bayinna, iita morkkatuwaaw ahana; neeni ne aad'd'eeda eran shiishsheedda mas'uwaa ubbaa untuntu barenttu mashshaan d'ayissana; ne bonchchuwaakka untuntu tunissana. **8** Neena untuntu wodiide, abbaa c'iimman olana. **9** Yaatina, neena wod'ana

haniaawaa sintsan neeni, tumu taani s'oossaa gaanii? Neena wodiyaawantuu kushiyan neeni asaappe attina, s'oossaa gidakka. **10** Neeni allagatuwaaw kushiyan ammanenna Asay hayk'k'iyaa hayk'k'uwaa hayk'k'ana. Taani Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee» yaaga» yaagiide yeedda. **11** K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiide yeedda; **12** «Laa asaa na'aw, S'iirroosa kaatiyaa hawaadan yaagaade zilaala; «Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neeni kase aad'd'eeda eran kumeeddawaa; neeni Asay leemisiide odiyaa aad'd'eeda puulanchcha gidaadda. **13** Neeni Edenen, S'oossaa gennetiyaan kase de'aadda; sarddiyoone, toop'aaziyoone, almmaaze, biralle, margide, yasp'piide, sampeerenne baluura geetetiyyaa al'o shuchchaan alleek'k'ettaade, lo'o work'k'aa alleek'k'uwaa kase mayyaadda; neeni med'etteedda gallassi hawe ubbay new giigeedda. **14** Taani neena naagiyyaa kiruube ootsaade suntsaad; yaataade neena okkaad. Ta geeshsha deriyaa bolla neeni de'aadda; k'ay tamaadan p'ooliyaa al'o shuchchatuwaaw giddon simerettaadda. **15** « < «Neeni med'etteedda gallassaappe doommaade, iitabay ne bolla beetteedda gallassay gakkanaw, ne ogiyyaa ubbaan tooshii bayinnan de'aadda. **16** Ne daro zal'iyaappe dendeeddawaan, makkalan kumaade, nagaraa ootsaadda. Hewaa diraw, ta geeshsha deriyaappe tunabaadan, neena wolk'kan kessaad. Neenoo, naagiyyaa kiruubiyyaw, he tamaadan p'ooliyaa al'o shuchchatuwaaw gididoppe taani neena yedersaad. **17** Neeni puulanchcha gidiyaa diraw, daro otorettaadda; ne bonchchuwaaw gaasuwaan, ne aad'd'eeda eraa tunissaadda. Hewaa diraw, taani neena sa'aan olaad; hara kaatetuu neena be'iide seeretanaadan ootsaad. **18** Ne nagaraa daruwaaninne ne c'imuwaa zal'iyaan, ne goyinniyyaa sa'atuwaaw ubbaa tunissaadda. Hewaa diraw, taani tamay ne gididoppe kesanaadan ootsaad; ikka neena meedda. Ubbatuu s'eellishshin, taani neena sa'aa bolla bidintsa kessaad. **19** Neena kase eriyaa kawutetsatu ubbay nebaan dagammeeddino. Ne wurssetsay yashshiyaawaa gideedda; neeni laa'entso ubbakka de'akka» yaagee» yaagaade zilaala» yaagiide yeedda. **20** Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiide yeedda; **21** «Laa asaa na'aw, ne som'uwaa Sidoona katamaakko zaaraadda, Aa bolla timbbitiyaa oda. **22** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, Sidoonaa, taani new morkke! ne bolla ootsiyaawaan ta bonchchuu k'onc'c'ana. Ne giddon de'iyaaawanta pirdiyaawaan taani ta geeshshatetsaa bessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu ubbay erana. **23** Taani ne giddon iita harggiyaa yeddana; ne ogiyyaan suutsay gukkanaadan ootsana. Ubbaa baggana yiyaa olaa gaasuwaan ne Asay mashshaan hayk'k'ana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana. **24** « < «Hawaappe sintsanaw Israa'eeliyaa yuushshuwaan de'iyaa, Aa kaadiide s'eeliyaa biittaa ubbaappe, aguntsa malanne kashiyyaa mala gidiide k'ohiyaabay ooninne de'enna. Taani Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiide yeedda. **25** Ubbaa Moooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaa untuntu laalettettedda kawutetsaa ubbaappe shiishshaade, taani ahiyaa wodenne untuntu he kawutetsatuwaaw ubbaa sintsan taani ta geeshshatetsaa bessiyaa wode, taani ta k'oomaaw Yaak'oobaw immeedda barenttu biittan untuntu de'ana. **26** Hewan untuntu

saruwaan de'ana; golliyaa kees's'ana; woyniyaa turaakka tokkana. Unttunta kad'ide s'eeliyaa untntuntu shoorotuwa ubbaakka taani pirdiyaa wode, Israa'eeliyaa Asay saruwaan de'ana. He wode taani Med'inaa Goday untntuntu S'oossaa gidiyaawaa untntuntu hewan erana» yaagee.

29 Nuuni omooddeteedda tammantsa laytsan, tammantsa aginaan, tammanne Laa'entsa gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne som'uwaaw Gibs'e kaatiyaakko zaaraadde, Aa bollanne Gibs'e biittaa ubbaa bolla timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Neenoo, par''oona; Nayle Shaafaa gidдон giseedda, loytasa wolkk'aamanne yashshiyaa do'aw, Nayle Shaafay tawaa; Aa med'd'eeddawe taana yaagiyyaa Gibs'e kaatiyaw, taani new morkke! **4** Taani ne goggoc'uwaan hinggiisaa gelissana; ne shaafaan de'iyaa moletuu ne galbaana pok'uwaanna oyk'ettanaadan ootsana; moletuu ne galbaana oyk'etti utti de'ishshin, taani neena haatsuwaappe goochchaade gas'aa kessana. **5** Taani neenanne ne shaafaan de'iyaa moletuwa ubbaa mela biittan olana; ne anhay dembban oletti attanawaa; ne anhaa shiishshiide moogiyaawe d'ayana. Taani neena saluwaaw kafotoonne sa'aa do'atoo k'uma ootsana. **6** Gibs'en de'iyaa Asay ubbay taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hewan erana. « < «Neeni Israa'eeliyaa asaw mak'k'aa guufiyaa gidaadda; **7** untntuntu neena oyk'keedda wode me'ade, untntuntu hashiyaa c'addaadda; untntuntu neenan zemppeedda wode me'ade, untntuntu zokkiyaa duutsaadda. **8** Hewaa diraw, taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday ne bollan mashshaa dentsiyaawantta ahana; untntuntu ne asaanne ne mehiyaa ubbaa wurssana. **9** Gibs'e biittay Asay bayinna melanne ona biittaa gidana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untntuntu hewan erana. « < «Hewekka neeni, Nayle Shaafay tawaa; Aa med'd'eeddawe taana yaageedda diraw, **10** taani ne bollanne ne shaafaa bolla denddaad. Taani huup'issa baggana Migidoolappe doommaade, gedissa baggana Asiyaane katamaa, hewaappekka Toop'piyaa zawaa gakkanaw Gibs'e ubbaa Asay bayinna melanne ona sa'aa kessana. **11** Asaa gidina mehiyaa gidina, hewaana aad'd'ena; oytamu laysay wurana gakkanaw, ayayenne hewan de'enna. **12** Taani Gibs'e biittay biittaa ubbaappe aad'd'eeda melanne ona biittaa ootsana; Aa katamatuukka oytamu laysay wuranaw, hara koletteedda katamaa ubbaappe aad'uwaaw kolettiide de'ana. Gibs'e asaa taani kawutetsatuwaaw giddorinne hara asaa gidдон laalana» yaagee. **13** « < «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Oytamu laysaappe guyyiyaan, taani Gibs'etuwaaw laaleedda kawutetsatuwaaw giddoppe shiishshana. **14** Taani untntunta zaaraade ishalsana; untntuntu yeeletteedda gedissa Gibs'en de'iyaa Paa'iroosa biittaa zaarana; hewan untntuntu laafa kawutetsaa gidiide de'ana. **15** Gibs'e hara kawutetsatuwaaw ubbaappe aad'd'eeda laafa kawutetsaa gidana. Laa'entso hara kawutetsatuwaaw bolla barena d'ok'ku d'ok'ku ootsenna. Laa'entso I hara kawutetsaa mooddennaadan, taani izzo guutsana. **16** Israa'eeliyaa Asay laa'entso maaduwaaw demmanaw untntuntun ammanettana; Gibs'en ammanetteedawe ay keeshshaa bayzzentto Israa'eeliyaa Asay akeekana. Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Godaa gidiyaawaa untntuntu hewan erana» yaagee yaaga» yaagiidde yeedda. **17** Nuuni omooddeteedda laataamanne laappuntisa laytsan, koyiro aginaan, koyiro gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay

taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **18** «Laa asaa na'aw, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori S'i'iroosa bolla olaa dentsetsanaw giigeedda; untntunttoo huup'i bo'atana gakkanaasinne hashiikka madus's'ana gakkanaw, olanchchatuu dees'o tookuwaaw tookkanaadan ootseeddino; gido shin, kawuukka olanchchatuukka ha daabura ubbaan untntuntu S'i'iroosappe demmeeddawe baawa. **19** Hewaa diraw, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Gibs'e biittaa Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraw aatsaade immana; ikka bare olanchchatuwaaw dirguuwaaw gidana mala, omooduwaaninne bonk'kiyaan akkeeddawaa ubbaa akkiide baana. **20** Inne Aa olanchchatuu taw ootseedda diraw, taani aw Gibs'e biittaa untntuntu daaburaw dirguuwaaw ootsaade immana. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **21** «He gallassi taani Israa'eeliyaa asaa mintsana. Hizk'ee'elaa, neenikka asaw odanaadan, taani neena mintsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untntuntu hewan erana» yaagiidde yeedda.

30 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassaw, Aayye ana! yaagiide zilaalite! **3** Ayaw gooppe, he gallassay mateedda! Med'inaa Godaa gallassay gakkedda! He gallassay shaarii sikkeedda gallassanne kawutetsatuwaaw ubbaw meto gallassaa gidanawaa. **4** Gibs'e bolla olay yaana; Toop'piyaa bollankka tuggay yaana. Darotuu Gibs'e biittan hayk'kana; he biittaa duretetsay bonk'k'ettana; Aa baasuukka bayana. **5** He olay Toop'piyaa, Liidiyaa, Liibiyaa, Arabaanne ta c'aak'ko biittaa asaa ubbaa Gibs'ena gatsiide wurssana» yaagee. **6** « < «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Gibs'e maaddiyaawanttu kunddana; Aa otorettiyyaa wolkk'ay wurana. Migidoolappe biide Asiyaane gakkanaw, untntuntu mashshaan hayk'kana. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **7** Gibs'e biittay biittaa ubbaappe aad'd'eeda mela biittaa gidanawaa; Aa katamatuukka hara koletteedda katamaa ubbaappe aad'uwaaw kolettiide de'ana. **8** Taani Gibs'e taman oytisiyaa wodenne Aa maaddiyaawanttu ubbay hayk'ki wuriyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untntuntu erana. **9** « < «He gallassi taani saro de'iyaa Toop'piyaa asaa dagantsanaw asatuwaaw markkabiyaan kiittana. Gibs'e muretiyaa gallassi Toop'piyaa asaa bolla tuggay yaana. Be'ite, he gallassay gakkedda!» yaagee. **10** « < «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Baabloone Kaatiyaa Naabukadanas'ooraa kushiyaan taani Gibs'e duretetsaa d'ayissana. **11** Kawutetsatuwaaw ubbaappe aad'd'iide, mek'etsaa iitiyaa olanchchatuwaaw kaaletsiide yiide, I biittaa d'ayissana; untntuntu Gibs'e asaa bolla mashshaa shoodiide, biittan anhaa kuntsana. **12** Nayle Shaafaa taani melissana; taani Gibs'e iita asatuwaaw kushiyaan aatsaade immana; untntunta, he biittaaanne an de'iyawaa ubbaa allagatuwaaw kushiyaan d'ayissana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad» yaagee. **13** « < «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Memppees kataman de'iyaa eek'atuwaanne misiletuwaaw ubbaa taani d'ayissana; Gibs'e biittan laa'entso kaappo gidiyaawe de'enna; biittaa ubbaa taani yashissana. **14** Taani Paa'iroosa giyyaa gedissa bagga Gibs'e mela kessana; huup'issa baggana de'iyaa S'o'aane kataman tamaa yeddana; Teebisa katamaakka murana. **15** Gibs'ew geesso gideedda Pelusiyaaman ta hank'kuwaaw gussana;

Teebisa asaa ubbaa wurssana. **16** Taani Gibe'en tamaa oysana; Pelusiyaamikka loytsi tuggatana; Teebisa dirssaa gimbbii kolettana; Memppiisa kataman duus'enna metuu gakkanawaa. **17** Oona katamaa yalaga asatuunne Bibaasita kataman de'iyaa yalagay ubbay mashshaan wurana; he katamatuukka omoodettiide baana. **18** Gibe'e wolk'kaa taani mentseereetsiyaa wode, S'aafinaasan gallassay k'ammana; I otoretiyyaa wolk'k'ay wurana; Gibe'a shaarii kammana; S'aafinaasa yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaa ubbaan de'iyaa Asay omooduwaan baana. **19** Taani Gibe'a hawaadan murana. He wode Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda. **20** Nuuni omoodetteedda tammanne ittentsa laysan, koyiro aginaan, laappuntsa gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **21** «Laa asaa na'aw, taani Gibe'e kaatiyaa k'esiyyaa mentsaad; Aa wooshshaaninne c'urk'kaan s'aas' kooliide patsiyaa hiillayyaka baawa; hawaappe sintsanaw I minotetsaa ahiide, mashshaa oyk'kanaw danddayenna. **22** Hewaa diraw, Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani Gibe'e kaatiyaw morkke. Aw kase me'o k'esiyaanne pas'a de'iyaa k'esiyyaa laa'uwaakka taani mentsana; Aa mashshayyaka Aa kushiyaappe sa'aan wod'd'anaadan ootsana. **23** Gibe'etuwwaa kawutetsatuwaa giddoninne hara biittatuwaan laalana. **24** «<Taani Baabloone kaatiyaa laa'u k'esiyyaa minisaade, ta mashshaa Aa oysana. Shin Gibe'e kaatiyaa k'esiyyaa mentsana; bare morkkiyaa sintsan I hayk'kana haniiyaawe oliyaawaadan olana. **25** Ee, taani Gibe'e kaatiyaa laa'u k'esiyyaa daaburssaade, Baabloone kaatiyaa k'esiyyaa mintana. Taani Baabloone kaatiyaa ta mashshaa oysiyyaa wodenne I Gibe'e bolla Aa dentsiyaa wode, Gibe'etuwwaa taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana. **26** Gibe'etuwwaa taani kawutetsatuwaa giddoninne biittaa ubbaan laalana. He wode taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu hewan erana» yaagee» yaagiidde yeedda.

31 Nuuni omoodetteedda tammanne ittentsa laysan, heezzeentsa aginaan, koyiro gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Gibe'e kaatiyawunne asaa ubbay hawaadan yaagaade oda; <Ne gitatetsan neena taani oonana likkoo? **3** «<Neeni lo'o daashsha kuway de'iyaa Liibaanoosa zigaa mala. I aduk'kiide dic'e'eedda; Aa s'eerayyaka shaariyaa gakkweedda. **4** Hewan Aa dichchiyaa haatsay de'ee; c'iimmuwaappe kesiyya puluttuukka I toketteedda sa'aan yuushshuwaan ubbaan goggiino; he puluttuu mitsay mokiyaasaa ubbaa gakkiiide ushshiino. **5** He mitsay haatsay dareedda diraw, woran de'iyaa hara mitsaa ubbaappe geesaa aduk'kee; Aa daashshatuukka ordenne adussa. **6** Saluwwaa kafotuu ubbay Aa daashshan barenttu golliyyaa kees'eeddino; bazzuwwaa do'atuukka Aa daashshaa garssan maraa yeleeddino; wolk'kaama kawutetsatuu ubbay Aa kuwan uttiino. **7** He mitsay bare gitatetsaanne bare daashshaa adussatetsaana ayaa lo'ii! Bare s'ap'uwaakka haatsaa c'iimmaw duge yeddi wotseedda. **8** Haray atto S'oossaa gannatiyanka he zigaanna likkettiyyaa zigi baawa; aawaa mala daashshay de'iyaa s'iidayyaka baawa; hewaa mala boo'iyaa mitsikka baawa. S'oossaa gannatiyanka hewaa mala lo'o mitsay baawa. **9** «<Taani Aa daro daashshan puulanchcha ootsaad. Edene giyyaa S'oossaa gennetiyaan de'iyaa mitsatuu ubbay Aa k'anaateeddino. **10** «<Hewaa diraw, Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;

«He mitsay aduk'kiide dic'e'eedda diraw, Aa s'eerayyaka shaariyaa gakkweedda dirawunne I bare geesan otoretteedda diraw, **11** taani Aa agga aggaad; yaataade wolk'kaama, allaga kawutetsaw aatsaade immaad. He kawutetsay aw Aa iitatetsaadan ootsana. **12** Mek'etsaa iita allagatuu he mitsaa k'ans's'i olana; k'ans's'e'eedda tashetuu deretuwaan, wombbatuwaaninne zanggaaruwaan oleti attana. Aa kuwan uttiyaa hara kawutetsatuu ubbay he sa'aa aggiide baana. **13** Saluwwaa kafotuu yiide kunddeedda mitsaa bolla uttana; bazzuwwaa do'atuukka Aa tashetuwwaa yed'd'ana. **14** Haatsaa matan dic'e'iyaa mitsatuu giddon aawaadan aduk'kiide, s'eeray shaariyaa gakkiiyaa mitsay de'enna. Hayk'kiyaa asaa bolla gakkiiyaa hayk'kuwaa pirdday he mitsaa bolla gakkanawaa; he pirdday I hayk'kiide, duufuwaan geliyaawantuna Si'ooliyaan gelanaassa» yaagee. **15** «<Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He mitsay Si'ooliyaan geliyaa gallassi c'iimmuwaappe kesiyya puluttuu aw kayyottanaadan taani ootsana; he puluttuwwaa haatsay goggennaadan taani ootsana; Liibaanoosikka Aa diraw kayyottanaadan ootsana. K'ay wora mitsay ubbay shullana. (Sheol h7585) **16** Taani he mitsaa Si'ooliyaan oliyaa wode, Aa kunddetsaa kooshshaan kawutetsay ubbay k'aas's'ana. Kunddiide Si'ooliyaan geleeedda Edene mitsatuunne haatsaa ushiyaa dooretteeddanne lo'o Liibaanoosa mitsatuu ubbay Aa kunddetsan minetana. (Sheol h7585) **17** Kawutetsatuwaa giddon aanana maadetteeddanne Aa kuwan utteedda ubbay kase mashshaan hayk'k'eeddawanntuna gakketanaw aanana ittippe Si'ooliyaan gelana. (Sheol h7585) **18** Edene gannatiyaa giddo mitsatuwaanka hewaa keeshshaa gitayenne lo'uu baawa; shin ha'i Edene mitsatuwaadan, ikka hayk'ki Si'ooliyaan geleeedda; hewani I mashshaan hayk'k'eedda ammanibeennawantuu ubbaan gakkettana. «<«He mitsay Gibe'e kaatiyaanne Aa asaa ubbaa leemiso. Taani Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

32 Nuuni omoodetteedda tammanne laa'entso laysan, tammanne laa'entso aginaan, koyiro gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Gibe'e kaatiyaw zilaala! Hawaadan yaaga; <Neeni kawutetsatuwaa giddon neena gaammuwwaa kessaadda; shin neeni abbaa giddon de'iyaa S'adiyaa mala. Neeni haatsatuwaappe kessaadda; ne gedetuwaan purchchakkaade, haatsaa bulluuk'kaadda. **3** «<Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Daro Asay shiik'iyaa wode, taani ta gititiyaan neena oyk'kana; he Asay neena goochchiide, haatsaappe gas'aa kessana. **4** Taani neena biittan olaa aggana; dembbaa bollakka mic'ana; yaataade saluwwaa kafotuu ubbay ne bolla utissana; biittaa ubbaan de'iyaa bazzuwwaa do'atuwaakka ne ashuwaa kallsana. **5** Taani ne ashuwaa deretuwwaa bolla laalana; ne wombbatuwaakka ne anhaan kuntsana. **6** Deretuwwaa kammiide, shaafatuwwaa kumana gakkanaw, ne suutsay gukkanaadan ootsana. **7** Taani neena d'ayissiyaa wode, saluwwaa goozana; s'oolintetuwaakka d'umissana; awaakka shaariyaan kammana; aginayikka bare poo'uwwaa diggana. **8** Neepe bollaanna de'iyaa saluwwaa poo'otuwwaa ubbaa d'ayissaade, new biittaa d'umissana. Taani Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **9** «<«Taani ne bolla gakkweedda bayetsaa oduwaa neeni erenna kawutetsatuwaa ubbaa sisiyyaa wode, c'ora asaa wozanay shabbirettana. **10** Taani ne

bolla gatsiyaawe kawutetsatuwaa ubbaa dagantsana. Taani ta mashshaa untunttu sintsan lellesiyyaa wode, kaatetuu yashshan kokkorana; neeni kunddiyyaa gallassi untunttu ubbaykka barenttu shempoo shempoo yayana d'ayissaa yaagee. **11** «Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday Gibs'e kaatiyaw hawaadan yaagee; «Baabloone kaatiyaa mashshay ne bollan yaana. **12** Hara kawutetsaappe aad'diide, mek'etsaa iitiyaa olanchchatuu barenttu mashshaan ne c'ora asaa wurssanaadan taani ootsana. Untunttu Gibs'e otoruwwaa d'ayissana; Aa c'ora asaykka wurana. **13** Daro haatsaa matan de'iyaa mehiyaa ubbaakka taani d'ayissana; hewaappe guyyiyaan, haatsaa bulluk'kiyaa asaa gidina mehiyaa gidina, ubbakka de'enna. **14** He wode taani ne haatsatuwaa s'illissana; ne shaafatuwaakka woppu ootsaade gogissana. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **15** Taani Gibs'e mela kessiyaa wode, an de'iyawubbaa ubbaa k'uc'c'aade d'ayissiyaa wodenne an de'iyaa asaa ubbaa shoc'iyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana. **16** « < «Hewe ubbay untunttoo zilaaliyaa zilaassaa gidanawaa. Kawutetsatuwaa mac'c'a asatuu Gibs'essinne Aa c'ora asaw zilaalana. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee yaaga yaagiidde yeedda. **17** Nuuni omoodetteedda tammanne laa'entso laysan, he aginaan, tammanne ichcheshentso gallassan, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **18** «Laa asaa na'aw, Gibs'e c'ora olanchchatuwwa diraw yeekka! Gibs'enne wolk'k'aama kawutetsatuwaa mac'c'a naanatuwaa, hara hayk'kiide duufuwaan geleeddawantuna ittippe Si'ooliyaa moyzza. **19** Untunttu, «Hinttenoo Gibs'etoo, hintte haratuwaappe aad'd'i lo'ittee? Hintte Si'ooliyaan gelana; hewani hintte S'oossaa ammanibeennawantuna ittippe moogettana.» **20** «Gibs'e biittaw mashshay shodetti utteedda diraw, untunttu mashshaan hayk'keeddawantuu giddo kunddana; Gibs'e bare c'ora asaa ubbaanna duge gooshettana. **21** Si'ooliyaan de'iyaa wolk'k'aama kaappatuu Gibs'ebaanne Gibs'e maaddeeddawantubaa haasayiidde, «Untunttu haa duge yeeddino; S'oossaa ammanennan, mashshaan hayk'keeddawantuna untunttu giseeddino» yaagiino. (Sheol h7585) **22** «Asoore Si'ooliyaan de'ee. Olan hayk'keedda Asoore olanchchatuwwa duufotuu Aa yuushshuwaan dooddi utteeddino. **23** He duufotuu c'iumma ollatuwaappe wurssetsaan de'iino. Aa olanchchatuu, kase kawutetsatuwaa ubbaa yashshan kokkorseeddawantuu, ha'i Aa olanchchatuu duufuwwa yuushshuwaan shiik'keeddino. De'uwaan de'iyawantuu biittaan shabiretsaa med'eeddawantuu ubbatuu mashshaan wureeddino. **24** «Elamikka Si'ooliyaan de'ee. Elaama olanchchatuu ubbay Aa duufuwwa yuushshuwaan dooddi utteeddino. Ubbatuu shuketteeddino, mashshaan kunddeeddino; de'uwaan de'iyaa asaa biittaan shabbarsaa dentseedda ubbay ammanenawantuu gidiide yeellaan biittaa garssaa aad'd'eedino; duufuwwa garssa geliide giseeddino. **25** Hayk'keeddawantuu gidduwaan Elaamaw sa'ay giigi utteedda. Elaama olanchchatuwwa ubbaa duufotuu Aa yuushshuwaan de'iino; untunttu ubbaykka mashshaan hayk'keeddino. Untunttu ubbaykka S'oossaa ammanibeennawantuu. Untunttu de'uwaan de'iyawantuu gidon shabiretsaa dentseedda diraw duufuwwa geleeddawantuna ittippe giseeddino. **26** «Meshekinne Tubaali olanchchatuwwa asatuwaa duufuu ittippe hewaan de'iino; untunttu kase de'uwaan de'iyawantuu biittaan kawutetsatuwaa ubbaa yashshan shabbarseeddawantaa gidoopekka, untunttu

ubbaykka mashshaan hayk'keeddino. Untunttu ubbaykka S'oossaa ammanennawantaa. **27** Kase olanchchatuu moogettiyaawe barenttu kumentsaa olaa miishshaana; untunttu gondallatuwwa untunttu tiraan wotsina, untunttu mashshatuwwa untunttu huup'isaan wotsina, moogetteeddino. Shin hawantuu hewaa mala kumentsaa bonchchuu imettina moogetibeykkino. Untunttu kase de'uwaan de'iyawantuu kawutetsatuwaa shabbarseeddino. (Sheol h7585) **28** «Hintte Gibs'e asatuukka S'oonettananne mashshaan hayk'keedda, ammanenna asatuwaana ittippe gisana. **29** «Eedoomi bare kaatetuwaannanne bare mooddiyaawantunna ittippe Si'ooliyaan de'ee; untunttukka kase mino olanchchatuwwa; shin ha'i olan hayk'keedda, ammanenna asatuwaana c'iumma ollaan geleeddino. **30** «Huup'issa bagga kaappatunne Sidoona asatuu ubbay duufuwaan de'iino. Untunttu kase barenttu wolk'kan asaa yashisseeddino; shin ha'i untunttukka shuketteeddawantunna barenttu yeellaana yaa geleeddino. S'oossaa ammanennawantaa gidiide, mashshaan hayk'keedda asatuwaana ittippe gakketiide, yeellatiide duufuwwa geliino. **31** «Gibs'e kawuunne Aa olanchchatuu mashshaan hayk'keedda olanchchatuwwa yaan be'iide minetana. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **32** Taani hawaappe kase kawutetsatuu ubbay Gibs'e kaatiyaw de'uwaan de'iyawantuu biittan yayanaadan ootseeddawaa gidoopekka, inne Aa olanchchatuu S'oossaa ammanennan, mashshaan hayk'keedda asatuwaana ittippe gisana. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaageedda.

33 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, ne biittaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Taani itti biittaa bollan olaa ahiyaa wode, he biittaa Asay barenttu bolla yiyaawaa wochchiyyaa asaa dooro. **3** He wochchiyaawe morkkii yiyaawaa be'inne Asay naagettanaadan, malakataa punnooppe; **4** ay asayenne he malakataa kooshshaa sisiide, naagettennan is's'ina, olay yiide Aa wod'ooppe, suutsaa ac'uu aawaa. **5** I malakataa kooshshaa sisiide, naagettennan is's'eedda diraw, Aa suutsaa ac'uu Aa bollaanna. I sisiide naagetteeddento, hayk'kuwaappe attiyaawaa shin! **6** Shin he wochchiyaawe morkkii yiyaawaa be'iide, malakataa punnennan aggooppenne asaa erissana d'ayooppe, olaykka yiide, he asaappe itti uraa wod'ooppe, he uray bare nagaran hayk'kee; shin taani Aa suutsaa wochchiyaawaa achchana» yaaga. **7** «Laa asaa na'aw, taani neena Israa'eeliyaa asaw wochchiyaawaa ootsaad; taani new odiyaaawaa sisiade asaakka erissa. **8** Itti iita asaa taani, «Laa neeni tumu hayk'kana» yaagiyya wode, I bare nagaraappe simmana mala, neeni aw odana d'ayooppe, he nagaranchchay bare nagaran hayk'kee; shin taani Aa suutsaa neeppe c'igetana. **9** Shin nagaranchchay bare nagaraappe simmanaadan neeni odina, I is's'ooppe, bare nagaran hayk'kee; shin neeni ne shemppuwwa ashshaada. **10** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Hintte, «Nuuni ootseedda nagarayenne naak'uu nu bolla de'ee; hewaappe denddeeddawaan nuuni gil'k'i wureeddo. Yaatina, nuuni waniide pas'a de'anan danddayetto?» yaagiita. **11** Taani Med'inaa Goday de'uwaan hawaadan yaagaade c'aak'k'ay; «Nagaranchchay bare nagaraa aggiide, pas'a de'ana mala koyayippe attina, nagaranchchaa hayk'kuwaan nashetikke. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asaw, simmite; hintte iita oosuwaappe

guyye simmite! Ayaw hayk'k'anaw koyiitee?» yaagay» yaaga. **12** «Laa asaa na'aw, ne biittaa asaw hawaadan yaagaade oda; S'illo Asay nagaraa ootsooppe, Aa s'illotetsay Aa ashshenna; k'ay nagarachchay bare nagaraappe simmi kichchooppe, kase nagaran I murettenna. S'illo asaykka nagaraa ootsooppe, kase s'illotetsaa diraw de'uwaan de'anaw danddayenna. **13** Taani s'illo asaa, «Neeni tumu pas'a de'ana» yaageedda wode, I bare s'illotetsan ammanettiide nagaraa ootsooppe, bare ootseedda nagaran I hayk'k'anaappe attina, kase s'illotetsay aw k'ofettenna. **14** K'ay taani nagarachcha asaa, «Neeni tuma hayk'k'ana» yaageedda wode, I bare nagaraappe simmiide, pirdaanne suure oosuwaaw ootsooppe, **15** miishshaa tal'anaw oyteeddawaa zaaroorpe, wuu'eeddabaakka guyye zaaroorpe, nagaraa ootsiyaawaa aggiide, de'uwaaw immiyaa higgiiyaa kaallooppe, yaatooppe, I tuma pas'a de'anaappe attina hayk'k'enna. **16** I kase ootseedda nagaray ittuunne k'ofettenna; ha'i pirdaanne suure oosuwaaw ootseedda diraw, I tuma pas'a de'ana. **17** «Shin ne biittaa asay, «Godaa ogii likke gidenna» yaagiino; shin likke gidennawe untunttu ogiyya. **18** S'illo Asay bare s'illotetsaa aggiide, nagaraa ootsooppe, I bare nagaran hayk'k'ana. **19** K'ay nagarachcha Asay bare nagaraappe simmiide, pirdaanne suure oosuwaaw ootsooppe, he oosuwaan I pas'a de'ana. **20** Shin hintte, «Godaa ogii likke gidenna» yaagiita. Israa'eeliyaa asaw, taani ittuwaa ittuwaa bolla hintte oosuwaadan oosuwaadan pirdana» yaaga» yaagiidde yeedda. **21** Nuuni omoodettiide tammanne laa'entso laytsan, tammantso aginaan, ichcheshentso gallassan, Yerusaalameppe kessi akki yeedda itti Asay katamay kunddeeddawaa taw odeedda. **22** He bitanii yaanaappe itti gallassaa kasetiide de'iyaa omarssi Med'inaa Godaa kushii ta bollan shemppeedda; ta doonaykka dooyetteedda; wonttetsa gallassi he bitanii taakko gakkanaappe kasetaade, taanikka haasayaanaw danddayaad. **23** Yaatina, Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **24** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa biittan koletteedda katamatuwaan de'iyaa asatuu hawaadan yaagiino; «Abrahaame barekka de'iyaa itti asaa; ha biittaa laatteedda; shin nuuni o'ora; biittaykka tuma nuw laataa gadiyaa gidiide imetteedda» yaagiino. **25** «Hewaa diraw, untunttoo hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte ha'ikka shukkiide, suutsay kesibeenna ashuwaa miita; k'ay eek'aw goyinniita; shemppuwaa wod'iita. Hawaa ubbaa ootsiidde, tumu hintte biittaa laattiitee?» yaagee» yaaga. **27** «Untunttoo hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta de'uwaan c'aak'k'ay: Koletteedda katamatuwaan de'iyaa asatuu mashshaan hayk'k'ana; katamaappe gas'an de'iyaa asatuwaa taani bazuwaa do'aw k'uma ootsaade immana; deretuwaa bolla gonggolotuwaan de'iyaa asatuu iita harggiyaan hayk'k'ana. **28** Taani he biittaa bayeeddanne mela biittaa kessana; untunttu otoretiiyaa wolk'k'ay wurana; Israa'eeliyaa deretuu ay asayenne aad'd'ena mela sa'aa gidana. **29** Untunttu ootseedda tunabaa gaasuwaan taani biittaa bayeeddanne mela biittaa kessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana» yaagee» yaaga. **30** «Laa asaa na'aw, Asay katamaa dirssaa miyyaananne barenttu golletuwaa penggiyaan ek'kiide, ittuu ittuwaanna hawaadan yaagiide, nebbaa haasayee; «Haayite; Med'inaa Godaa mataappe yeedda

k'aalay ayentto ane siseetto» yaagiino. **31** Untunttu kase Asay yiyaawaadan neekko yiino; ta asaadan ne sintsan uttiino; neeni odiyaawaakka sisiino; shin ootsikkino. Untunttu siik'uwaabaa haasayino; shin untunttu wozanay go'aa s'alalaw yaaretee. **32** Be'a, neeni untunttoo itti siik'uwaaw mazamuriyaa lo'o kooshshan yes's'iyaanne diitsaa loytsiide diis's'iyyaa asaa mala. Ayaw gooppe, untunttu neeni odiyaawaa sisiino; shin ittuwaakka ootsikkino. **33** «Shin neeni odeeddawe tumu polettana; polettiiyaa wode, timbittiyaa odiyaawe untunttu giddon de'iyaaawaa untunttu erana» yaagiidde yeedda.

34 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa hentsanchchatuwaa bollan hawaadan yaagaade timbittiyaa oda; «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, hinttena heemmiyaa Israa'eeliyaa hentsanchchatoo, hinttew aayye ana! Hintte wudiyya heemmanaw bessennee? **3** Untunttu maatsaa ushiita; untunttu isikiyaappe dadetteedda suufiyaa mayiita; untunttuppe mod'd'eeddawannta shukkiide miita; shin wudiyya suure heemmikkita. **4** Daabureeddawannta minisibeykkita; harggeeddawannta patsibeykkita; me'eeddawannta koolibeykkita; wora beeddawannta zaaribeykkita; bayeeddawannta koyibeykkita. Hintte untunttu wolk'k'an mek'etsaa iitiide mooddeeddita. **5** Wudii ubbay heemmiyaawe d'ayina laaletteeddino; bazuwaa do'atoo ubbaw k'uma gideeddino. **6** Ta wudetuu laaletteeddino; untunttu zozetuwaa ubbaa bollanne d'ok'k'a deretuwaa ubbaa bolla bichchaareedino. Biittaa ubbaa gas'aa gakkanaw laaletteeddino; shin untunttu s'omoosiyaawe woy koyiyaawe baawa» yaagee. **7** ««Hewaa diraw, hinttenoo, hentsanchchatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sise! **8** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta de'uwaan c'aak'k'ay: Ta wudiyya heemmiyaawe d'ayina, ta dorssatuu oyk'k'ettiide, bazuwaa do'atoo ubbaw k'uma gideeddino. Ta hentsanchchatuu ta wudetuwaa koyibeenna dirawunne untunttu ta wudetuwaa heemmannan aggiide, barentta heemmedda diraw, **9** hinttenoo, hentsanchchatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sise! **10** Taani hintte hentsanchchatoo morkke; ta wudetuwaa taani hintteppe akkana; taani hinttena laa'entso untunttoo hentsanchchaa kessikke. Hawaappe sintsaaw hintte hintte s'alalaa heemmiidde de'ikkita. Ta wudetuwaa taani hintteppe wotsa akkana; hawaappe sintsan untunttu hinttew k'uma kesikkino. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **11** ««Ayaw gooppe, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta huup'yaan ta wudetuwaa s'omoosananne koyana. **12** Hentsanchchay bare wudetuwaaappe bayina koyiyaawaadan, taanikka ta wudetuwaa koyana; shaarii goozeeddanne d'umay sikkeedda gallassi untunttu laaletteedda sa'aa ubbaappe taani untunttu shishshana. **13** K'ay taani kawutetsatuwaa giddoopenne hara biittaa ubbaappe kessaade shishshana; untunttu biittaa ahana. Israa'eeliyaa deretuwaaan, puluttuwaawaanne Asay de'iyaa sa'atuwaa ubbaan taani untunttu heemmana. **14** Taani untunttu lo'o k'ooruwan heemmana; k'ay Israa'eeliyaa d'ok'k'a deretuu untunttu heemmettiyaa sa'aa gidanawaa. Hewan untunttu lo'o k'ooruu de'iyaa Israa'eeliyaa zozetuwaa bolla heemettananne allas's'ana. **15** Taani ta huup'yaan ta wudetuwaa heemmananne allas's'issana. Taani Ubbaa

Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **16** Bayeeddawaaw koyana; wora beeddawaa zaarana; me'eeddawaa koolana; harggeeddawaakka patsana. Shin mod'd'eeddawaanne minneeddawaa d'ayissana; ayaw gooppe, taani suure pirddiyaa hentsanchchaa» yaagee. **17** « «Hinttenoo, ta wudiyaa dorssatoo, hinttebaa gidoope, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttena ubbaakka taani pirddana; keekaa itaappe, dorssaa deeshshaappe taani shaakkana. **18** Hintte lo'o k'ooruwaan heemettiyaawe gidana d'ayinee, atteeda maataa hintte gediyaan yed'ereetsiyaawe? K'ay hintte s'illo haatsaa uushiyaawe gidana d'ayinee, atteeda haatsaa gediyaan bulluk'k'iyaaawe? **19** Ta wudetuu hintte hintte gediyaan yed'ereetseedda maataa maanawunne hintte hintte gediyaan bulluuk'k'oyeedda haatsaa ushanaw bessii?» yaagee. **20** « «Hewaa diraw, untunttoo, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, mod'd'o mehiyaa gidonne gil'k'ka mehiyaa gidduwaan taani ta huup'iyaw pirddana. **21** Laafatuwaa hintte hintte miyyiyaaninne hintte morggiyaan sugiyaa dirawunne gas'aa kessana gakkanaw, hintte untuntta hintte kac'iyaaan k'ayc'iyaa diraw, **22** taani ta wudetuwaa ashshana. Hawaappe sintsaw ooninne untuntta oyk'k'enna; ta keeka mehiyaappenne ta iita mehetuwaappe gidduwaan taani pirddana. **23** Taani untunttu bollar itti hentsanchchaa, ta k'oomaa Daawita suutsana; I untuntta heemmananne untunttoo hentsanchchaa gidanawaa. **24** Hewaappe sintsan taani Med'inaa Goday untunttu S'oossaa gidana; ta k'oomay Daawite untunttu gidon kaappuwaaw gidana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **25** « «Taani untunttunna sarotetsaa c'aak'uwaaw c'aak'ketana; iita do'atuwaakka taani biittaappe diggana; yaatooppe ta wudii bazuwaan saro de'ana; wora garssanka hirggi bayinnan allas'sana. **26** Untunttanne ta deriyaa yuushshuwaan de'iyaa sa'atuwaa anjjana. Untunttoo koshshiyaa irakka wodiyaan immana; he iray untunttoo anjjo gidana. **27** Gaden de'iyaa mitsatuu ayifana; biittaykka katsaa mokkana. Asay ubbay barenttu biittan saro de'ana. Taani untunttu morgge mitsaa mentsaade, untuntta ayileeyedawantuu kushiyaappe kessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu erana. **28** Hewaappe guyyiyaan, untunttu hara kawutetsatoo bonk'k'iyaaabaa gidikkino; biittan de'iyaa do'atuukka untuntta miikkino. Ayayenne dagantsennan, untunttu saro de'ana. **29** Taani untunttoo aradda gadiyaa immana; untunttu laa'entso koshan wurikkino; woy k'ay hara kawutetsatoo shek'k'iyaaabaa kesikkino. **30** He wode untunttu taani Med'inaa Goday, untunttu S'oossay untunttunna de'iyaaawaanne Israa'eeliyaa Asay ta asaa gidiyaawaa erana. Ubbaa Moooddiyaa S'oossay hawaa oday. **31** Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte ta wudetuwaa; ta k'ooruwaan miyaa wudetuwaa; hintte ta asaa; taanikka hintte S'oossaa. Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee yaaga» yaagiidde yeedda.

35 Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Eedooma biittan de'iyaa Se'iira deriyaa bolla ne som'iyyaa zaaraade timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Neenoo, Se'iira Deriyaw, taani new morkke; taani ta kushiyaaw ne bolla yeddaade, neena bayeeddanne mela sa'aa kessana. **4** Taani ne katamatuwaaw kolana; neenikka mela gidana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa neeni hewan erana. **5** « «New Israa'eeliyaana wureenna

morkketetsay de'iyaa diraw, untunttu metuwaa wode, untunttu wurssetsa muruwaaw wode, untuntta neeni mashshaw aatsaade immeedda diraw, **6** Taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; taani neena hayk'k'uuwaan murana; neeni hayk'k'uuwaappe kessa akkanaw ubbakka danddayakka! Neeni asaa wodiyaawaa is's'enna diraw, neena wodiyaaw Asay neena kaallana! **7** Taani Se'iira deriyaa bayeedda mela kessana; k'ay hewaana yaanne haanne aad'd'iyaa ubbaakka diggana. **8** Taani ne deretuwaaw ubbaa anhaan kuntsana; ne zooziyaa, ne wombbatuunne ne zanggaaratuu mashshaan hayk'k'eeddawantuu anhaan kametana. **9** Taani neena med'inaw mela ootsana; ne katamatuu ona gidana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte he wode erana. **10** « «Taani Med'inaa Goday Israa'eeliyaanne Yihudaa biittatuwaan de'ishiina hintte, ha laa'u kawutetsatuwaanne ha laa'u biittatuwaa nuuni oyk'k'ana; untunttu nuussa gidana geedda diraw, **11** taani Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; hintte untuntta morkkiide, untunttu bolla yiloteedda yiluwaadaanne k'anaateedda k'anaatiyaadan, taani hintte waa zaarana. Taani hinttena pirddiyaa wode, Taani taanatsata hinttena erissana. **12** K'ay hintte, Israa'eeliyaa deretuu mela atteeddino; nuuni untuntta maana mala, nuw imteeddino» giide, haasayeedda boriyaa ubbaa taani Med'inaa Goday siseeddawaa hintte he wode erana. **13** Neeni ta bolla otorettaaddanne darissaade haasayaadda; taanikka hewaa sisaad» yaagee. **14** Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Biittay sa'ay nashettana mala, taani hinttena mela kessana. **15** Israa'eeliyaa asaa laatay mela gideeddawaan hintte nashetteedda diraw, Se'iira Deriyaanne Eedooma biittaa ubbaa taani mela ootsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana yaagee yaaga.»

36 «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa deretoo timbbitiyaa hawaadan yaagaade oda; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa deretoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! **2** Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hintte morkketuu, hashshu! «Beni d'ok'k'a deretuu ubbay nuw laataa gideeddino!» yaageeddino. Hewaa diraw yaagi timbbitiyaa odite, untunttu hinttena ubbaa sa'aanna mentsereetsiide mela ootseedda diraw, hintte c'ora kawutetsatuwaan moodetanaadan ootseedda diraw, hintte daro boretiyaabaanne k'iliic'ettiyaabaa oosetteeddita yaagee Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday. **4** Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday deretoonne zoozetoo, zanggaaratoonne wombbatoo, yuushshuwaan de'iyaa hara kawutetsatuu oyk'k'eeddanne k'iliic'eedda sa'atoonne bayeeddanne mela gideedda katamatoo hawaadan yaagee. **5** Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday tumuwaappe hawaadan yaagee; «Taani ta ees'siyaa hank'k'uuwaan hara kawutetsatuwaa bollanne Eedooma ubbaa bolla haasayaad. Untunttu wozanaappe nashettiidenne kad'iidde, ta biittaa barenttoo akkeeddino; hentsaa gadetuwaakka laateeddino. **6** Hewaa diraw, Israa'eeliyaa biittaabaa timbbitiyaa oda. Kawutetsatuwaa boriyaa diraw, Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hank'k'uuwaan mishettaade giyaawaa ubbaa deretoo zoozetoo, zanggaaratoonne wombbatoo oda. **7** Yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuu ubbay borettanawaa taani Ubbaa Moooddiyaa Med'ina Goday tumuwaappe c'aak'k'aade oday. **8** « «Shin hinttenoo, Israa'eeliyaa deretoo, hintte daashana; ta asaw Israa'eeliyaw ayifana. Ayaw gooppe, untunttu ellekka barenttu biittaa simmana. **9** Taani hinttenanna de'ay; taani

hintekko simmana; hintte biittay goshettananne zerettana. **10** Taani Israa'eeliyaa asaa payduwaa ha biittan darissana; katamatuwaan Asay de'ana; laalettseedda sa'atuu simmiide gimbbettana. **11** Taani asaakka mehiyaakka hintte bolla darissana; untuntu yelettananne c'orattana. Beniwaadanka hintte bolla Asay de'anaadan taani ootsana. Taani hinttew kasewaappe aad'd'iyyaa lo'obaa ootsana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte hewan erana. **12** Taani ta Asay Israa'eeli hintte bollaani zaari de'anaadan ootsana. Laa'entso he biittay hintte naanatuwaa d'ayissenna. Untuntu hinttana laattana; hintteka untunttoo laata gidana» yaagee. **13** «**«** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Asay he biittaa, hintte kawutetsaykka na'ay bayinnawaa ootseedda hintte biittaykka asaa miyaawaa yaagiyaawe tuma. **14** Hewaa diraw, hawaappe sintsanaw ha biittatuu asaa miikkitanne hintte kawutetsaa na'ay bayinnawaa kessikkita. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **15** K'ay kawutetsatuwaa boriyaa hawaappe sintsanaw taani hinttana sissikke; hintte asaa yeellaakka hawaappe sintsanaw tookkikkita; k'ay he biittay hinttew d'ube gidana. Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee» yaaga» yaagidde yeedda. **16** K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay taakko hawaadan yaagidde yeedda; **17** «Laa asaa na'aw, Israa'eeliyaa asatuu barentu biittan de'iyyaa wode, untuntu barentu ogiyaaninne barentu oosuwaan biittaa tunisseeddino; ta sintsan untuntu eeshshay mac'c'a asaa piilaa tunatetsaa mala. **18** Untuntu biittan suutsaa gusseedita dirawunne barentu eek'an biittaa tunisseedda diraw, ta hank'kuwaa untuntu bollan gussaad. **19** Taani untuntta kawutetsatuwaa gidдон laalaad; untuttukka biittaa ubbaan laalettseeddino. Taani untuntta untuntu eeshshaadaaninne untuntu oosuwaadan pirdaad. **20** Untuntu beedita sa'aa ubbaan Asay untuntta, «Hawantu Med'inaa Godaa asatuwaa; shin untuntu Aa biittaaappe keseeddawanta» yaagee; hewan untuntu ta geeshsha suntsaa tunisseeddino. **21** Shin Israa'eeliyaa Asay beedita kawutetsatuwaa ubbaa gidдон tunisseedda ta geeshsha suntsaabay taana michchee. **22** «Hewaa diraw, neeni Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaaga; «Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, taani hawaa ootsiyaawe, hintte beedita kawutetsatuwaa ubbaa gidдон tunisseedda ta geeshsha suntsaa diraassappe atina, hintte diraassa giddenna. **23** Hintte tunissina, kawutetsatuwaa gidдон tuneedita ta wolk'kaama suntsaa geeshshatetsaa taani bessana. Untuntu s'eellishshin, hintte baggana taani ta geeshshatetsaa bessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu erana. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **24** «**«** «Ayaw gooppe, taani hinttana kawutetsatuwaa gidдoppe kessana; biittaa ubbaappekka shiishshana. Hintte biittaa zaaraadde ahana. **25** Taani hinttana s'illo haatsaan pushakkana; hintteka geeyana; yaataade hinttana hintte tunatetsaa ubbaappenne hintte eek'aa ubbaappe geeshshana. **26** «**«** «Taani hinttew ooratsa wozanaa immana; ooratsa ayaanaakka hintte gidдон wotsana; k'ay shuchchaa wozanaa hintteppe kessaade, ashuwaa wozanaa immana. **27** Taani ta Ayaanaa hintte gidдон wotsana; yaataade hintte ta wogaa kaallanaadaaninne ta higgiiyaa minisiide naaganaadan ootsana. **28** Taani hintte mayzza aawaatoo immeedita biittan hintte de'ana; hintte ta asaa gidana; taanikka hintte S'oossaa gidana. **29** Hintte tunatetsaa ubbaappe taani hinttana ashshana; katsay

hinttew daranaadan ootsana; koshaakka laa'entso hintte bolla ahikke. **30** Koshaa gaasuwaan hintte kawutetsatuwaa gidдон kawushshennaadan, taani hintte mitsaa ayifiyaanne hintte shoyk'kaa katsaa darissana. **31** He wode hintte hintte iita ogiyaanne hintte lo'o giddenna oosuwaa hassayana; hintte nagaraanne hintte tuna oosuwaa diraw, hintte hinttana shenetana. **32** Taani hawaa ubbaa ootsiyaawe hintte diraassa giddennawaa erite. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte hintte hanotan yeellatitenne kawushshite. Taani Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **33** «**«** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttana hintte nagaraa ubbaappe geeshshiyaa gallassi, hintte katamatuwaan zaaretsiide Asay de'anaadan ootsana; koletteeddawantukka simmiide gimbbettana. **34** Aa mataana aad'd'iyyaa asaa sintsan mela gidiide de'iyyaa biittay mela gidiyaawaa aggiide goshettana. **35** Asay haasayidde, hawe kase mela gideedita biittay ha'i Edene Gennetiyyaa mala gideedita; kase koletteedita, Asay de'ennanne mela katamatuukka ha'i yuushshuu gimbbetteedanne Asay de'iyyaa katamatuwaa gideedita yaagana. **36** He wode hintte yuushshuwaan de'iyyaa atteeda kawutetsatuu, taani Med'inaa Goday koletteedita katamatuwaa zaaraadde kees's'eeddawaanne mela biittay simmiide katsaa mokaanaadan ootseeddawaanne erana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad; taani odeeddawaa taanikka ootsana» yaagee. **37** «**«** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa Asay k'aykka itti gedenne taana maaduwa oochchanaadan ootsana; yaataade untuntu payduwaa wudiyaadan c'orissana. **38** Yarshshiyaa mehiyaa wudiyaadan, Yerusalaamen baalaa gallassan yarshshoo shiishsheedita wudiyaadan, untuntu koletteedita katamatuwaan asaa wudii kumana. Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untuntu he wode erana» yaageedita» yaaga» yaagidde yeedda.

37 Med'inaa Godaa kushii ta bolla wod'd'eedda; I taana Med'inaa Godaa Ayyaanan kessiide, mek'etsay kumi utteedita wombban wotseedda. **2** I taana untuntu gidдон yaanne haanne kaaleetseedda; taanikka kinchilli meleedita daro mek'etsatuu kumeeddawanta wombbaa gidдон be'aad. **3** I taana, «Laa asaa na'aw, ha mek'etsatuu simmiide, pas'a shemppuwaana de'anaw danddayiino?» yaageedita. Taani, «Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Godaw, hawaa neeni eraasa» yaagaad. **4** I taana hawaadan yaageedita; «Ha mek'etsatoo hawaadan yaagaade timbbitiyyaa oda; «Hinttenoo, mela mek'etsatoo Med'inaa Godaa k'aalaa sisite, **5** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday ha mek'etsatoo hawaadan yaagee; «Taani shemppuwa hintte gidдо gelissana; yaatoope hintte pas'a de'ana. **6** Taani hintte bolla gildiyiyya (s'ap'otuwaaw) wotsaade, ashuukka hintte bolla simmanaadan ootsaade, hinttana galbbaa mayzzana. Hintte pas'a shemppuwaana de'ana mala, taani hintte gidдо shemppuwaaw gelissana. He wode hintte taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana» yaagee» yaaga» yaageedita. **7** I taana azazeeddawaadan timbbitiyyaa odaad; taani timbbitiyya odishin, k'al'c'ik'al'c'iyya kooshshay sisetseedda; k'ay mek'etsatuu shiik'iide, bare sa'aan sa'aan oyk'k'etteeddino. **8** Taani s'eelliyaa wode, untuntu bollan s'ap'otuu de'iino; ashuukka untuntu bollan simmeedita; galbaakka mayyeedдino; shin shemppuu untuntun de'enna. **9** Yaatina, I taana hawaadan yaageedita; «Laa asaa na'aw, c'arkko timbbitiyya hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee;

«Neenoo, c'arkkoo, oyddu zooziyaannakka haaya; untunttu shemppuwaanna de'anaadan, ha hayk'k'eeddawanntu giddo zaaraadde punna» yaagee» yaageedda. **10** I taana azazeeddawaadankka, taani timbbitiyaa odaaddi; shemppuu untunttu giddo gelina pas'iide, loytsi daro olanchchatuwaaw gidiide ek'k'eeddino. **11** Hewaappe guyyiyaan, I taw hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, ha mek'etsatuu kumentsaa Israa'eeliyaa asaa leemiso; Israa'eeliyaa asaykka, «Nu mek'etsatuu meleeddino; nu sintsa nashechchaykka kichcheedda; nuuni ubbaanna d'ayeeddo» yaagiino. **12** Hewaa diraw, untunttoo hawaadan yaagaade timbbitiyaa oda; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, ta asatoo, taani hintte duufuwaaw dooyana; hinttena hewaappe kessana; taani hinttena zaaraadde, Israa'eeliyaa biittaa ahana. **13** Ta asatoo, taani hintte duufuwaaw dooyiyaa wodenne hinttena kessiyaa wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa hintte erana. **14** Taani ta Ayaanaa hintte giddon wotsana; hintte pas'a de'ana. K'ay taani hinttena hintte biittan wotsana. He wode taani Med'inaa Goday odiyaawaanne odaade ootseeddawaa hintte erana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaaga» yaageedda. **15** Zaariidekka Med'inaa Godaa K'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **16** «Laa asaa na'aw, itti miitsaa S'am'aa akkaade, Aa bolla, «Hawe Yihudaawaanne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa asaawaa» yaagiyaawaa s'aafa. K'ay hara S'am'aa akkaade, Aa bolla, «Hawe Efireemawaa; ikka k'ay Yooseefowaanne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa asaawaa» yaagiyaawaa s'aafa. **17** Hewaappe guyyiyaan, untunttu ne kushiyan itti gatimaa gidanaadan, untunttu laa'uwaaw ittippe gatsa. **18** «Ne biittaa Asay neena, «Hawe neeni ootsiyaawee ayee? Nuw biitsaa oda» yaagiide oochchiyaa wode, **19** untunttoo hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Efireema kushiyan de'iyaa Yooseefo gatimaanne aanana de'iyaa Israa'eeliyaa zaratuwaaw akkanaw hanay; akkaade untunttu laa'uwaaw itti gatimaa ootsanaw, Yihudaa gatimaana gatsana. Yaatooppe untunttu laa'uu ta kushiyan ittuwaaw gidana» yaagee» yaaga. **20** «He neeni untunttu bolla s'aafeedda laa'u gatimatuwaaw untunttu sintsan oyk'kaade, **21** untuntta hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaa untunttu beedda kawutetsatuwaaw giddoppe kessana; taani untuntta ubba saappe shiishshaade, untunttu biittaa zaaraadde ahana. **22** Israa'eeliyaa deretuwaaw bolla, untunttu biittan taani untuntta itti kawutetsaa ootsana; untunttu ubbaa bolla itti kaatii kaatetana. K'ay untunttu laa'entso laa'u biittaa kesikkino; woy laa'u kawutetsaa gidiide shaakkettikkino. **23** Hewaappe guyyiyaan, untunttu barenttu eek'atuwaaninne barenttu sheneyiyaabatuwaan, woy barenttu naak'uwaan barentta tunissikkino. Waaniide gooppe, taani untuntta untunttu guyye simmeedda nagaraa ubbaappe ashshana; k'ay taani untuntta geeshshana. Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa gidana. **24** « «Ta k'oomay Daawite untunttoo kaatiyaa gidana; untunttoo ubbaaw itti hentsanchchaa s'alalay de'ana. Untunttu ta higgiiyaa kaallana; ta wogaakka minisiide naagana. **25** Taani ta k'oomaa Yaak'oobaw immeeddanne hintte mayzza aawotuu de'eedda biittan untunttu de'ana. He biittan untunttu, untunttu naanatuunne untunttu naanatuwaaw naanatu med'inaw de'ana; ta k'oomay Daawite untunttu bollan med'inaw kaappuwaaw gidana. **26** Taani untunttunna Sarotetsaa c'aak'uwaaw c'aak'ketana; he c'aak'uukka untunttunna med'inaw

c'aak'uwaaw gidanaawaa. Taani untuntta minisaade essana; untunttu payduwaakka c'orissana; ta Geeshsha Golliyaakka med'inaw untunttu giddon wotsana. **27** Yaataade taani hewan untunttunna de'ana. Taani untunttu S'oossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana. **28** Ta Geeshsha Gollii untunttu giddon med'inaw de'iyaa wode, Israa'eelatuwaaw geeshshiyaawee taana, Med'inaa Godaa gidiyaawaa kawutetsatuu erana» yaagee» yaaga» yaagiidde yeedda.

38 Med'inaa Godaa K'aalay taakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Laa asaa na'aw, Maagooga biittan de'iyaa Googakko, Meshekanne Tubaala asaw waanna kaappuwaakko simmaade, Aa bolla timbbitiyaa oda. **3** Hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; Laa Googaa, Meshekanne Tubaala asaw waanna kaappoo, taani new morkke. **4** Taani neena guyye zaarana; ne goggoc'uwaan maaggaa gelissaade, neena ne kumentsaa olanchchatuwaanna, ne paratuwaana, kumentsaa olaa miishshaa mayyeedda ne paraa asatuwaanne barenttu mashshaa llesisiyaa, wolk'kaamanne guutsa gondalliyaa oyk'k'eedda guyte asaana neena goochchaade kessana. **5** Paariseppe, Top'piyaappenne Liibiyaappe yeedda Asay gondalliyaa oyk'k'iide, huup'iyaaan birata k'oobiya wotsiide, untunttunna gidana. **6** K'ay Goomerinne Aa olanchchatuu ubbay, huup'issa gas'an Beeti-Togammminne Aa olanchchatuu guytii, he c'ora asatuu neenana gidana. **7** « «Neeninne neekko shiik'eedda Asay ubbay giigite; hinttena makkite. Yaataade neeni untuntta azaziyaawaa gida. **8** Daro wodiyaappe guyyiyaan, neeni koyettana; sintsappe yaana laysatuwaan neeni daro wodiyaaw mela gidiide de'eedda biittaa, olaappe shempeedda biittaa, an Asay daro kawutetsatuwaappe Israa'eeliyaa deretuwaakko shiik'eedda biittaa geleedda. Untunttu daro kawutetsatuwaappe shiik'eeddawanntanne ubbaykka ha'i saruwaan de'iyaaawannta. **9** Neeni, ne olanchchatuunne neenana de'iyaa daro kawutetsatuu gotiyaadan denddana; hintte shaariyaadan, biittaa kammana: » yaagee. **10** Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He wode k'ofay ne wozana giddo yiina, neeni itabaa halchchana. **11** Neeni hawaadan yaagana; «Taani he diretibeenna k'eeri katamatu de'iyaa biittaa gelaade; he woppu giide, higgii bayinnan de'iyaa asatuwaaw, untunttoo ubbaawukka dirssaa, penggii woy kulubbuu bayinnawannta taani olana. **12** Taani untuntta omooddananne bonk'kaaw; kase mela gideedda biittaa simmiide utteedda, kawutetsatuwaaw giddoppe shiik'eedda, miizzaanne miishshaa mooddeedda, biittaw gull'an utteedda asaa bollan ta kushiyaaw dentsana yaagana. **13** Saaba asay, Dadaana asayenne Tarsseese katamatuwaaw zal'anchchatuu yalaga olanchchatuu ubbay, Neeni bonk'kanaw yaad? Neeni ne olanchchatuwaaw omooduwaaw toossanaw, biraanne work'ka afissanaw, miizzaanne miishshaa akkanawunne loytsi daro omooduwaaw oyk'kanaw shiishshaaddii? yaagana» yaagee» yaaga. **14** Hewaa diraw, «Asaa na'aw, Googa bolla timbbitiyaa oda. Hawaadan yaaga; «Ubbaa Moooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; he wode, ta Asay Israa'eeli higgii bayinnan de'iyaa wode, neeni akeekana. **15** Neeni de'iyaa huup'issa gas'aa biitaappe yaana. Neeninne neenana c'ora kawutetsatuu paraa toggiide, mino olanchchaa gidiide, guytii yaana. **16** Biittaa kammiyaa shaariyaadan, neeni ta asaa Israa'eeliyaa bolla olana. Laa Googaa, sintsappe yaana

wode, taani neena ta biittaa bolla woraajjissana. Hewaa taani ootsiyaawe kawutetsatuu taana eranaassanne taani ne baggana ootsiyaawaan ta geeshshatetsay untunttu sintsan beettanaassa» » yaagee. **17** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani ta k'oomatuwaa baggana, Israa'eeliyaan timbbiyyaa odiyaawantu baggana kase aad'd'eeda wode odeeddawe neena. Untunttu he wode daro laytsaa taani neena untunttu bolla ahanawaa odeeddino» yaagee. **18** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Googi Israa'eeliyaa bolla geliyaa wode, ta hank'kuu suullana. **19** He wode Israa'eeliyaa biittan wolk'kaama biittaa k'aatsay hanana; hewaa taani ta mishuwaaninne ta ees'siyaa hank'kuwaan awaayay. **20** Abbaa molii, saluwaa kafuu, deriyaan de'iyya mehiinne do'ay, sa'aa bolla wos'si k'aas'siyaa med'etaa ubbayne sa'aa de'iyya Asay ubbay ta sintsan kokkorana. Deretuu kunddana; aafotuukka woddana; k'ay dirssaa gimbbii ubbaykka koletenna. **21** Taani ta deretuwa ubbaan Googa bolla mashshay denddanaadan ootsana; olanchchatuu barenttu mashshay barenttu bolla zaariide, ittuu ittuwaa siifana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **22** Taani iita harggiyaaninne hayk'kuwaan Aa murana; k'ay wolk'kaama iraa, shachchaa, ees'siyaa diiniyaa taani Aa bolla, Aa olanchchatuwa bollaane aanana de'iyya c'ora kawutetsatuwa bolla bukkisana. **23** Hewaadan ootsaade, taani ta gitatetsaanne ta geeshshatetsaa bessana. K'ay daro kawutetsatuwa taani taanatsaa erissana. Taani Med'inaa Godaa gidiaawaa untunttu hewan erana» yaagee yaaga.

39 «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Laa asaa na'aw, Googe bolla timbbiyyaa oda. Hawaadan yaaga; «Meshekanne Tubaala asaw waanna kaappoo Googaa, taani new morkke. **2** Taani neena guyye zaarana; huup'issa haakko biittaaappe goochcha kessaade, Israa'eeliyaa deretuwa bolla taani neena ahana. **3** Hewaappe guyyiyaan, taani ne haddirsa kushiyaappe wonddaafiyya, ne ushechcha kushiyaappe wonddaafiyya pootsaa shoc'aade ollisana. **4** Neeni, ne olanchchatuunne neenana de'iyya kawutetsatuu ubbay Israa'eeliyaa deriyaa bolla kunddi attana. Taani hintte ashuwaa miyaa kafotoonne bazuwaa do'atoo kuma ootsaade immana. **5** Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday odeedda diraw, hintte miils'si geedda dembban kunddi attana. **6** Maagooga biittaaninne abbaa doonaan, hirggi bayinnan utteedda asaa bolla taani ees'siyaa tamaa yeddana. Taani Med'inaa Godaa gidiaawaa untunttu hewan erana. **7** Taani ta geeshsha suntsay ta asaa Israa'eeliyaa giddon erettanaadan ootsana. Hawaappe sintsanaw ta geeshsha suntsay shek'k'etenna. Hewaappe guyyiyaan, kawutetsatuu taani Med'inaa Godaa, Israa'eeliyaa Geeshsha gidiaawaa erana» yaaga» yaagee. **8** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassay yaana; attena» yaagaade taani odeedda gallassay hawaa. **9** He wode Israa'eeliyaa katamatuwaan de'iyya Asay kesiide, olaa miishshatuwa ubbaa taman eetsana; hewantukka wolk'kaamane guutsa gondalatuwaa, wonddaafetuwaanne mashshatuwaa, tooratuwaanne dullatuwaa. Laappun laytsaa kumentsaa untunttu hewanta eetsiyaa mitsaa kesiide go'ettana. **10** Untunttu mitsaa mis'anaw woy woraappe eetsiyaa mitsaa k'ans's'anaw koshshenna. Ayaw gooppe, untunttu shiishsheedda olaa miishshatuwaa eetsiyaa mitsaa

ootsiide go'ettana. Barentta bonk'keeddawanta untunttu bonk'kana; barenttubaa akkeedawantuppe untunttuwaa akkana. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **11** «He gallassi Googi moogetiyyaa sa'aa taani aw Israa'eeliyaa biittan immana. He sa'ay abbaappe away doliyaa baggana de'iyya Ogiyaa Asatuwaa Wombbaa giyya wombbaa giddona gidanawaa. Googinne Aa olanchchatuu ubbay hewan moogetiyya diraw, untunttu duufuu hewaana hametiyyaa asaw ogiyya gorddona. He sa'aykka k'ay, «Googa Olanchchatuwa Wombbaa» geetetiide s'eegettana. **12** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay biittaa geeshshanaw, laappun aginaa kumentsaa he anhaa moogiidde gam'ana. **13** He biittan de'iyya Asay ubbay anhaa moogiyaawaan maadettana; hewaa diraw, taani ta bonchchuwa k'onc'issiyaa wode untunttu boncho suntsaa gidanawaa. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **14** Laappun aginaappe guyyiyaan, atteeda anhay de'ooppe, biittay geeyanaadan, yuuyi yuuyiide atteeda anhaa koyi mooganaw, Asay doorettana. **15** Untunttu biittan yuuyiishina, asaa mek'etsay beettoope, he mek'etsaa miyyiyaan malaataa wotsana. Moogiyaawantu yiide, Googa Olanchchatuwa Wombbaan moogana. **16** Hewaadan ootsina biittay simmiide geeyana. Hewaa heeraan, «Olanchchatuwa Katamaa» geetetti s'eegetiyyaa katamay de'ana» yaagee. **17** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Laa asaa na'aw, kafuwa zara ubbaanne sa'aa do'atuwaa ubbaa hawaadan yaagaade s'eese; «Taani hintte Israa'eeliyaa deretuwa huup'iyaan giigisseedda wolk'kaama yarshshuwa ubba saappe shiik'iide, ittippe haayite. Hewan hintte ashuwaa maana; suutsaakka ushana. **18** Hintte mino asatuwaa ashuwaa maana; biittaa kaappotuwa suutsaakka ushana. Untunttu hintte dorssaa galssaa, ank'k'ara dorssaa, deeshsha koliyaanne orddo booraa mala gidana. Untunttu ubbaykka diiketteedda Baasaane mehetuwa mala. **19** Taani hintte giigissiyaa yarshshuwaappe kallana gakkanaw, mod'd'uwa hintte maana; k'ay matsottana gakkanaw, suutsaa hintte ushana. **20** Taani hintte aatsiyaa maaddaappe paratuwaa, paraa asatuwaa, mino asatuwaanne duma duma k'ommo wotaadaratuwaa hintte ganjii kallana gakkanaw hintte maana» yaagaade s'eese. Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **21** «Taani kawutetsatuwa giddon ta bonchchuwa k'onc'issana. K'ay taani muriyaa muruwaanne taani untunttu bolla dentseedda ta kushiya kawutetsatuu ubbay be'ana. **22** He gallassaappe doommiide, Israa'eeliyaa Asay taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa gidiaawaa erana. **23** K'ay Israa'eeliyaa Asay omooduwaan beeddawe barenttu nagaraa gaasuwaana gidiaawaa hara kawutetsatuu erana. Untunttu taw ammanettennan is's'eedda diraw, taani ta som'uwa untunttuppe gentsaade, untunttu untunttu morkketoo aatsaade immaad; untunttu ubbaykka olan hayk'i'i wureeddino. **24** Untunttu tunatetsaanne untunttu iitatetsaa keeshshaa untunttoo bessiyaa muruwa muraad; ta som'uwaakka untunttuppe gentsaad» yaagee. **25** «Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha'i taani Yaak'ooba zaratuwaa omooduwaappe zaaraadde dureyana; K'ay Israa'eeliyaa asaa ubbaa k'arettana. Taani ta geeshsha suntsay shek'k'ettennaan ootsana. **26** Untunttu untunttu yashshiyaawe ituunne bayinna saan, barenttu biittan saro de'ussaa doommiyaa wode, kase barenttu yeellaanne taw untunttu ammanettennan is's'eeddawaa dogana. **27** Taani untunttu kawutetsatuwa ubbaa giddoppe zaaraadde ahana;

k'ay untunttu morkkatuwa biitaappekka untuntta shiishshana. Hewaadan ootsaade, taani geeshsha gidiaawaa untunttu baggana kawutetsatuwa ubbaa bessana. **28** Taani untunttu kawutetsatuwa giddo omoodoo yeedeedda dirawunne untuntta shiishshaade, untunttu biittaa zaareedda diraw, taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa gidiaawaa untunttu erana. Taani untuntuppe ittuwaanne kawutetsatuwa giddon aggikke. **29** Taani ta Ayaanaa Israa'eeliyaa asaa bolla gussana; laa'ento ta som'uwa untuntuppe ubbakka gentiske. Taani Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaa oday yaagee» yaagiidde yeedda.

40 Nuuni omoodetteedda laatamanne ichcheshentsa laytsan, Yerusaalame s'oonetteedda tammanne oyddentso laytsan, ooratsa laysay geleeedda koyro aginaan tammannta gallasan, Med'inaa Godaa wol'k'ay ta bolla de'ee. I taana dentside Yerusaalame afeedda. **2** S'oossaa sas'aan I taana Israa'eeliyaa biittaa afide, itti daro d'ok'ka deriyaa huup'yaan esseedda. He deriyaappe gedissa baggana katamaa malatiyaa gimbbiyaa gollatuwa be'aad. **3** I taana yaa akkiide afeeda; taani naasiyaa birataadan p'ooliyaa itti bitaniyaa be'aad. He bitanii liinuwaappe oosetteedda meetiriyaanne likkiyaa S'am'aa oyk'iide, dirssaa penggen ek'keedda. **4** I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, neena taani ha sa'aa aheeddawe taani neena bessiyaawaa ubbaa neeni minisa akeekanaassa. Hewaa diraw, ne ayifiyaan s'eella; ne haytsaan sisa; ne wozanaan wotsa. Neeni be'iyaaawaa ubbaa Israa'eeliyaa asaw oda» yaageedda. **5** Taani Geeshsha Golliyaa ubbaanna yuuyyi aad'd'eeda dirssaa gimbbiyaa be'aad. He bitaniyaa kushiyan likkiyaa usuppun adussa wad'aa s'am'ay de'ee. Itti adussa wad'ay itti wad'aa bolla oyddu birad'etuwa gujjeeddawaa. I gimbbiyaa likkeedda; gimbbiyaw geesay 6 wad'aa; gompayykka 6 wad'aa gideedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, away doliyaa baggana de'iyaa dirssaa penggiyaakko beedda. Detsatuwa pude kesiide, penggiyaa goc'c'illaa likkina 6 wad'aa gideedda. **7** Hewaappe aad'd'ina, loossuunne ushechchannanne haddirssana penggiyaa naagiyaawanttu ek'kiyaa heezzu kifiiletuu de'ino; itti itti kifiili 6 wad'aa adussanne 6 wad'aa aaka. Untunttu giddon de'iyaa godatuu 5 wad'aa ordduwa. Penggiyaa naagiyaawanttu kifiiletuwaappe ya baggana, Geeshsha Golliyaa s'eeliyaa baranddaa goc'c'illay 6 wad'aa. **8** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii geliyaasaa baranddaa likkeedda; 8 wad'aa gideedda. **9** Hewe Geeshsha Golliyaa s'eeliyaa penggiyaa wurssetsan de'ee. He baranddaa k'osiletsatuwa orddotetsay laa'u laa'u wad'aa. **10** Away doliyaa bagga penggiyaan soo baggana, geliyaa loossuwa penggiyaa naagiyaawanttu kifiiletuu, ha baggana heezzuu ya baggana heezzuu de'ino. Untunttu gompay ubbaawekka k'ara; untuntta shaakkiyaa dirssaa gimbbiyaa orddotetsaykka k'ara. **11** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii dirssaa penggiyaa aad'd'iyaa sa'aa gompaa likkeedda; ubbaanna 10 wad'aa gideedda. Penggetuwaappe gidduwaan de'iyaa loossuu 13 wad'aa. **12** Itti itti penggiyaa naagiyaawanttu kifiiliyaa sintsan de'iyaa gimbbiyaa geesay itti wad'aa, gompayykka itti wad'aa gideedda goday de'ee; naagiyaawanttu kifiiletuu laa'u bagganakka usuppun usuppun wad'aa. **13** Hafintsan de'iyaa naagiyaawanttu kifiiletuwa guyye gas'aappe hefintsan de'iyaa naagiyaawanttu kifiiletuwa guyye gas'aa gakkanaw de'iyaa sa'aa likkina 25 wad'aa gideedda. **14** He bitanii dabaabaa s'eeliyaa wurssetsa

kifiiliyaa likkina 20 wad'aa gideedda. **15** Penggiyaa geliyaa saappe biide, hini wurssetsan de'iyaa Aa baranddaa gakkanaw de'iyaa adusatsay 50 wad'aa. **16** Kifiiletuwa ubbaan kare bagga s'eeliyaa guutsa guutsa maskkootetuu de'ino; k'ay kifiiletuwaappe gidduwaan de'iyaa godawukka maskkootetuu de'ino. Yaaanne haanne shaakkiyaa godatuwa bolla zambbaa misilii med'etti utteedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana kare dabaabaakko afeeda. Hewan taani dabaabaa yuushshuwaan shuchchaa his'e'etteedda baasuwaanne he baasuwa yuushshuwaan kees'etteedda hattamu kifiiletuwa be'aad. **18** Shuchchay hiis'etteedda baasu dabaabaa yuushshuwa ubbaa gakkedda; hewe kare dabaabay giddo dabaabaappe zik'kee. **19** Giddo dabaabaakko gatsiyaa, d'ok'kan oosetteedda, dirssaa penggii de'ee. He bitanii laa'u penggetuwaappe gidduwaan de'iyaa sa'aa likkina huup'issa baggaanne gedissa bagga gompay 100 wad'aa gideedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana huup'issa bagga afeeda. Huup'issa bagga s'eeliyaa dirssaa penggiyaa gutaraanne gompaa I likkeedda. He dirssaa penggii kare dabaabaakko gatsiyaawaa. **21** Loossuwaappe ushechchanne haddirssa baggana de'iyaa heezzu heezzu naagiyaawanttu kifiiletuu, untuntuppe gidduwaan de'iyaa godatuunne Aa barandday koyiro Away doliyaa Penggiyaa baggan likkeeddawantuna his'e lagge gideeddino. Dirssaa penggiyaa gutaray ubbaanna 50 wad'aa; gompayykka 25 wad'aa. **22** Barandday, maskkootetuunne med'etteedda zambbaa misilii kase Away doliyaa Penggiyaa baggan be'eeddawantuna itti mala. Yaa gatsiyaa laappun detsatuu de'ino. Barandday dabaabaa sintsan wurssetsa baggana de'ee. **23** Away doliyaa baggaadan, ha huup'issa baggankka giddo dabaabawukka hara penggii de'ee. He bitanii ha laa'u dirssaa penggetuwaappe gidduwaan sa'aa likkina 100 wad'aa gideedda. **24** Hewaappe simmiide, he bitanii taana gedissa bagga dirssaa pengge kaaletsina baade, hewan hara dirssaa penggiyaa be'aad. I Aa likkiyaa wode, gido gimbbetuwaanne haratuwa likkina akka haratuwa keeshshaa gideedda. **25** Likkiyaa haratuwaadan, ha dirssaa penggiyaa matan de'iyaa kifiileto ubbaa maskkootetuu de'ino. Dirssaa penggiyaa adusatsay 50 wad'aa; gompayykka 25 wad'aa. **26** Yaa gatsiyaa laappun detsatuu de'ino. Barandday dabaabaa sintsan wurssetsa baggana de'ee. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. **27** Giddo dabaabawukka hara penggii de'ee. He bitanii ha laa'u dirssaa penggetuwaappe gidduwaan de'iyaa sa'aa likkina 100 wad'aa gideedda. **28** He bitanii taana gedissa dirssaa penggiyaa baggana hini giddo dabaabaakko afeeda. I dirssaa penggiyaa likkina, hara penggetuwaanne likke gideedda. **29** Hewoo naagiyaawanttu kifiiletuu, godatuunne baranddatuu ubbay hara dirssaa penggetuwaanne itti mala. He dirssaa penggiyaa yuushshuwaan kifiiletuwa ubbaa maskkootetuu de'ino. Ha penggiyaa adusatsay 50 wad'aa; gompayykka 25 wad'aa. **30** Aa yuushshuwaan baranddatuu de'ino; untunttu adusatsay 25 wad'aa; gompayykka 5 wad'aa. **31** He baranddatuu kare bagga dabaabaa s'eeliino. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. Yaa gatsiyaa hosppun detsatuu de'ino. **32** He bitanii taana away doliyaa bagga dirssaa penggiyaanne hini giddo dabaabaakko afeeda. I he dirssaa penggiyaa likkina, hara penggetuwaanne likke gideedda. **33** Naagiyaawanttu kifiiletuu, godatuunne barandday ubbay hara dirssaa penggetuwaanne itti

mala. He dirssaa penggiyaa yuushshuwaan de'iyaa kifiletuwaa ubbaw maskkootetuu de'ino. He penggiyaa adusatsays 50 wad'aa; gomppaykka 25 wad'aa. **34** Barandday kare bagga dabaabaa s'eellee. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. Yaa gatsiyaa hospupun detsatuu de'ino. **35** He bitanii taana huup'issa bagga dirssaa penggiyaakko afeeda. I he dirssaa penggiyaa likkina, ikka hara penggetuwaanna likke gideedda. **36** Naagiyaawantu kifiletuu, godatuunne barandday ubbay hara dirssaa penggetuwaanna itti mala. He dirssaa penggiyaa yuushshuwaan maskkootetuu de'ino. He penggiyaa adusatsays 50 wad'aa; gomppaykka 25 wad'aa. **37** Barandday kare bagga dabaabaa s'eellee. Penggiyaa bolla ya baggananne ha baggana zambbaa misilii med'etti utteedda. Yaa gatsiyaa hospupun detsatuu de'ino. **38** Kare dabaabaw huup'issa baggana, giddo dirssaa penggiyaa baranddaana oyk'k'eteedda, hara kifiliikka de'ee. Suuggiyaa yarshshoo ahiyaa mehiyaa ashuu meec'ettiyaawe he kifiliyaana. **39** He baranddan ha baggana laa'u s'arp'p'eezatuu, ya bagganakka laa'u s'arp'p'eezatuu de'ino; s'uuggiyaa yarshshoo, nagaraa yarshshoonne naak'uwwa yarshshoo shukkiyaa mehiyaa ubbay shukettiyaawe he s'arp'p'eezatuuwaa bollaanna. **40** Baranddaappe kare baggana huup'issa dirssaa penggiyaa matan laa'u s'arp'p'eezatuu ha baggana, laa'u s'arp'p'eezatuu ya baggana de'ino. **41** Hewaa diraw, yarshshoo shiik'eedda mehii shukettiya ubbaanna hospupun s'arp'p'eezatuu de'ino; untuntuppe oyddatuu baranddan de'ino; oyddatuu k'ay kare dabaaban de'ino. **42** K'ay s'uuggiyaa yarshshuwwa wotsanaw giigisseedda, shuchchaappe masettiide oosetteedda oyddu s'arp'p'eezatuu de'ino. Untunttoo geesay itti wad'aa; adusatsays itti wad'anne takkaad'e; k'ay gomppaykka itti wad'anne takkaad'e. Suuggiyaa yarshshuwaanne hara yarshshotuwwa ubbaa shukkiyaa miishshatuu he s'arp'p'eezatuuwaa bollan uttiino. **43** Oyddu birad'd'iyaa aduk'k'iyaa kak'k'iyaa maaggatuu godaa bolla yuuyyi aad'd'ide d'ishetti utteeddo. Yarshshoo shiishshiyaa ashuu ubbay he s'arp'p'eezatuuwaa bolla wod'd'ee. **44** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana giddo dabaabaa gelisseedda. Hewan penggetuu giddo dabaabaakko dooyettiyyaa laa'u kifiletuu de'ino. Untuntuppe itti kifilii huup'issa dirssaa penggiyaa mataana gedissa bagga s'eellee; laa'entsuu k'ay gedissa dirssaa penggiyaa mataana huup'issa bagga s'eellee. **45** He bitanii taana hawaadan yaageedda; «Gedissa bagga s'eelliyaa kifilii Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesetuwwa. **46** Huup'issa bagga s'eelliyaa kifilii k'ay yarshshiyaasan ootsiyaa k'eesetuwwa. K'eesetuu ubbay S'aadook'a yaraappe yeletteedda Leewatuwwa; Med'inaa Godaakko shiik'iide, aassi ootsanaw bessino geetteeddeawe untunttu s'alala» yaageedda. **47** He bitanii dabaabaa likkina adusatsays 100 wad'aa, gomppaykka 100 wad'aa gideedda. Dabaaban Geeshsha Golliyaappe sintsa baggana itti yarshshiyaasay de'ee. **48** Hewaappe guyyiyaan, I taana Geeshsha Golliyaa baranddaa afeeda. Baranddaa geliyaa k'osiletsaa likkina geesay 5 wad'aa; gomppaykka 14 wad'aa. Haddirssananne ushechchanna de'iyaa godatuwwa orddotetsay heezzu heezzu wad'aa gideedda. **49** Baranddaa adusatsays 20 wad'aa; gomppaykka 12 wad'aa. Yaa gatsiyaa 10 detsatuu de'ino. Geliyaan ushechchannanne haddirssana ek'k'eedda laa'u tuuk'etuu de'ino.

41 Hewaappe simmiide, he bitanii taana Geeshsha Golliyaan de'iyaa Geeshsha Sa'aa gelisseedda. He Geeshsha Sa'aa godaa orddotetsaa likkina 6 wad'aa gideedda. **2** Penggiyaa gomppay k'ay 10 wad'aa gideedda. Haddirssananne ushechchanna de'iyaa godatuwwa gomppay ichcheshu ichcheshu wad'aa. K'ay I Geeshsha Sa'aa likkina 40 wad'aa, gomppaykka 20 wad'aa gideedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, k'ol'o geleedda. He geliyaa penggiyaa godaa orddotetsaa likkina 2 wad'aa gideedda. Penggiyaa gomppay 6 wad'aa gideedda; haddirssananne ushechchanna de'iyaa godatuwwa aakotetsay laappun laappun wad'aa. **4** K'ay I k'ol'uwwa likkina adusatsays 20 wad'aa, gomppaykka 20 wad'aa gideedda. Hewaappe guyyiyaan I taana, «Hawe Ubbaa Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aa» yaageedda. **5** He bitanii Geeshsha Golliyaa godaa likkina orddotetsay 6 wad'aa gideedda. He godaana oyk'k'etiide, Geeshsha Golliyaa yuushshuwaan kees'etteedda oyddu oyddu wad'aa aakkiyaa daro kifiletuu de'ino. **6** He kifiletuu ittuu ittuwwa bolla kees'etteedda heezzu pook'e gidishina, itti itti pook'iyaw hattamu kifiletuu de'ino. Zonggolissi yeggiyaa mitsay Geeshsha Sa'aa giddo gelenna mala, koyiro godaana oysetsiide, hara shuchchaa wotseeddino. **7** He shuchchay garssa wurssetsa pook'iyaaan orddeedda dirawunne pude shiik'iide lee'iyaa diraw, kifiletuukka pude shiik'iyaa wode, aakki aakkiide biino. Koyiro wuyggiyaappe giddo pook'iyaaana aad'd'iide, killi wurssetsa pook'iyaa gakkanaw afiyya detsatuu de'ino. **8** Taani Geeshsha Golliyaa yuushshuwaan d'ok'ku geedda baasuu de'iyawaa be'aad. Aa yuushshuwaan de'iyaa kifiletuu he baasuwwa bollan kees'etteeddo; he baasuu giddo dabaabaappe 6 wad'aa d'ok'kee. **9** He kifiletuwwa kare bagga godaa orddotetsay 5 wad'aa. Kifiletuwwa geliyaa laa'u penggetuu, ittuu huup'issa baggana, ittuu k'ay gedissa baggana de'ino; k'ay he kifiletuwwa yuushshuwaan de'iyaa baasuwwa aakotetsay 5 wad'aa. Geeshsha Golliyaa baasuwaappenne giddo dabaaban de'iyaa kifiletuwaappe gidduuwan de'iyaa mela sa'ay 20 wad'aa. **12** Geeshsha Golliyaappe away wuliyaa baggana de'iyaa mela sa'aappe hefintsa baggana itti Gollii de'ee. He golliyaa 90 wad'aa; gomppaykka 70 wad'aa. He golliyaa goday 5 wad'aa ordda. **13** He bitanii Geeshsha Golliyaa kare bagga likkina adusatsays 100 wad'aa. Geeshsha Golliyaa zokkissaappe biide, hini away wuliyaa bagga golliyaa zokkissaa gakkanaw sa'aa likkina, 100 wad'aa gideedda. **14** Away doliyaa baggana de'iyaa Geeshsha Golliyaa gomppay laa'u mela sa'atuwwa gujiide likkina, 100 wad'aa aakkee. **15** Laa'u bagganakka de'iyaa aad'd'iyaa sa'atuwwa gujiide, away wuliyaa baggana de'iyaa golliyaa likkina 100 wad'aa gideedda. Geeshsha Golliyaa Geeshsha Sa'ay, Aa k'ol'uunne Aa barandday **16** wuyggiyaappe biide, maskkootetuwwa gakkanaw, mitsan lees'etti utteedda; maskkootetuukka mitsan lees'etti utteeddo. **17** Geeshsha golliyaw soo bagga kifiletuwwa goday penggetuwaappe bollaw aad'd'ana gakkanaw, zambbatuwaanne kiruubetuwwa misiletuwaan alleek'k'etti utteedda; kifiliyaan yuuyyi aad'd'ananukka zambbaa misiliinne kiruubiyya misilii walakan med'etti utteedda. Kiruubetoo ubbaw laa'u laa'u som'ii de'ee. **19** Itti baggana aasa som'uwwa malatiyaawe zambbaa misiliyaakko s'eellee; k'ay hara baggana gaammuwwa som'uwwa malatiyaawe zambbaa misiliyaakko s'eellee. **20** Wuyggiyaappe dendi biide, penggetuwaappe bolla baggan de'iyaa sa'aa gakkanaw, godaa yuushshuwwa ubbay hewaadan alleek'k'etteedda. **21** Geeshsha

Golliyaa pengge k'osiletsatuu ubbay oyddu mare gidiide masetteeddawanta; untuntuu ubbaykka itti likke. Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aa geliyaasaa sintsan 22 mitsaappe med'etteedda yarshshiyaa sa'aa malatiyaawe beettee. Ikka oyddu mare gidiide, adusatetsay gompaykka k'ara; untuntuu laa'uukka laa'u laa'u wad'aa; aw geesay k'ay heezzu wad'aa. Maazanatuwaa tuussatuu, gedetuunne miyyiyaana de'iyaa sank'katuu ubbaykka mitsaappe oosetteeddawanta. He bitanii taana, «Hawe Med'inaa Godaa sintsan de'iyaa s'arp'pezaa» yaageedda. 23 Geeshsha Sa'aw itti penggii de'ee; k'ay ubbaappe aad'd'eeda geeshsha sa'aw itti penggii de'ee. 24 Itti itti penggiyaw giduwaan dakkotiide dooyettiyya laa'u sank'katuu de'ii. 25 Geeshsha Sa'aa godatuwaa bolla med'etteeddawaadan, penggetuwaas sank'katuwaas bolla kuruubetuwaanne zambbatuwaas misilii med'etti utteedda. Baranddaappe bolla baggana sintsanna de'iyaa sank'kaa kaaray mitsaappe oosetteeddawaa. 26 He baranddaa godatuwaa miyyiyaan maskootetuu de'ii. Laa'u bagga godatuukka zambbaa misiliyaan alleek'etteedino. Haddirssa baggananne ushechcha baggana de'iyaa detsaa kifiletoo kameedda kaaray de'ee.

42 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana huup'issa bagga penggiyaana kare dabaabaa kaaletsiide Geeshsha Golliyaa giddo dabaabaa gimbbiyaana oyk'etteedda golliyaakko, taana aheedda. 2 He golliyaa penggii pude bagga simiide, he Gollii 100 wad'aa adussanne 50 wad'aa aakko. 3 Gido dabaabaappe laatumu wad'aa haakiide, k'ay sintsa baggana kare dabaabaan de'iyaa hiis'etteedda shuchchaappe sintsa baggana ittuu ituwaana s'eeletiyaa heezzu detsay de'iyaa pook'i de'ee. 4 He kifiletuwaas penggetuu huup'issa s'eellii. Untuntuppe sintsa baggana 10 wad'aa aakonne 100 wad'aa adussa gideedda, giduwaana aatsiyaa ogii de'ee. 5 He golliyaa bolla heezzentso pook'i laa'entsuwaappe s'uumee; laa'entsuu k'ay koyiruwaappe s'uumee. Gaasotaykka untuntuu ittuu ituwaappe guyye shiik'i shiik'iide gimbbetteedda diraassa. 6 K'ay untuntuu heezzu pook'iyaa de'iyaa kifiletuu k'omowantuppe garssawantunne gido zawaan de'iyaa kifiletuu s'uumiyaa diraw kare dabaabaan de'iyaa hara golletuwaadan, untuntuu tuussay baawa. 7 He kifiletuwaappe sintsa baggana, 50 wad'aa aduk'iyaa kare dabaabaa baggana de'iyaa itti gimbbii de'ee. 8 Kare dabaabaa baggana de'iyaa kifiletuwaas adusatetsay 50 wad'aa aduk'iyaaawaa gidishin Geeshsha golliyaa sintsan de'iyaa kifiliyaa adusatetsay 100 wad'aa. 9 Kare dabaabaappe soo geliyaa wode away doliyaa baggana garssa kifiletuwaas geliyaa penggii de'ee. 10 Hewaadanka, Geeshsha Golliyaappe gedissa baggana kare dabaabaa gimbbiyaa kaaliide Geeshsha Golliyaa dabaabaana oyk'etteeddanne kare dabaabaakko s'eelliyaa hara kifiletuu de'ii. 11 He golliyaa kifiletuwaas sintsan Asay hamettiyya ogii de'ee. He Gollii huup'issa baggan de'iyaa golliyaana itti mala; adussatsay, aakotetsay, kifiletuunne penggetuu ubbay itti mala. 12 Dirssaa gimbbii wuriyaa away doliyaa bagga gas'aappe doomiide gimbbi doommiyaa gedissa baggana de'iyaa kifiletuwaas geliyaa penggii de'ee. 13 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana hawaadan yaageedda; «Hawantu kifiletuu, huup'issananne gedissanna Geeshsha Golliyaa kare dabaabaakko s'eelliyawaantuu k'eesetuwaas kifiletuwaas. Untuntuu giddon Med'inaa Godaa sintsan ootsiyaa k'eesatuu ubbaappe aad'd'eeda geeshsha k'umaa maana.

He kifiletuu geeshsha gideedda diraw, ubbaappe aad'd'eeda geeshsha imotaa, hewantunne katsaa yarshshuwaas, nagaraa yarshshuwaanne naay'uwaas yarshshuwaas ubbaa, untuntuu hewan wotsana. 14 Geeshsha Golliyaa geleedda k'eesatuu kare dabaabaa kesiyya wode, S'oossaw ootsiyaa wode mayyeedda geeshsha mayuwaas kesside, he kifiletuwaan wotsennan kesikkino. Ayaw gooppe, mayotuu geeshsha. Untuntuu kare asaakko kesiidde, kase mayiyaa hara mayotuwaas mayyiide kesanaaw koshshee» yaageedda. 15 He bitanii Geeshsha Golliyaa garssa dabaabaan de'iyaa keetsatuwaas likkii wurssiide, away doliyaa bagga s'eelliyaa dirssaa penggiyaana taana kare kesseedda. Geeshsha Golliyaa yuushshi aatsiide likkeedda. 16 S'am'aa akkiide, away doliyaa bagga likkina, 500 wad'aa gideedda. 17 Simmiide huup'issa bagga he gatiman likkina 500 wad'aa gideedda. 18 Simmiide gedissa bagga likkina 500 wad'aa gideedda. 19 Simmiidekka away wulliyaa bagga likkeedda; ikka 500 wad'aa gideedda. 20 Hewaadan ootsiide, I oyddu baggatuwaakka likkeedda. Aa yuushshuwaan 500 wad'aa aduk'ii, 500 wad'aa aakiyaa dirssaa gimbbii de'ee. He gimbbii geeshsha sa'aa yenkko c'oo sa'appe shaakkanaassa.

43 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana away doliyaa bagga s'eelliyaa penggiyaakko aheedda. 2 Taani Israa'eeliyaa S'oossaa bonchchuu away doliyaa baggappe yiyaawaa be'aad. Aa yuussaa kooshshay daro haatsaa kuntuuwaas gunttaa mala; k'ay biittaykka Aa bonchchuwaan poo'eedda. 3 Be'eedda sas'ay kase S'oossay Yerusaalamee katamaa d'ayissanaw yeedda wode be'eedda sas'aa malatee; k'ay Kobaara Shaafaa matan taani be'eedda sas'aakka malatee. Hewaa be'aade, taani ta som'uwaas biittaa gatsaade gufannaad. 4 Med'inaa Godaa bonchchuu away doliyaa bagga s'eelliyaa penggiyaana Geeshsha Golliyaa giddo geleedda. 5 He wode S'oossaa Ayyaanay taana pude detsiide, giddo dabaabaa gelisseedda; Be'a! Med'inaa Godaa bonchchuu Geeshsha Golliyaa kumeedda. 6 Hewan he bitanii ta miyyiyaan ek'kide'ishshin, ittuu Geeshsha Golliyaa giddo taw haasayishin sisaad. 7 I hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, hawe ta arataas saanne ta gedii yed'd'iyaa sa'aa. Taani Israa'eeliyaa asaa giddon med'inaw de'ana. Hawaappe sintsa Israa'eeliyaa asaa gidina, untuntuu kaatetuwaas gidina, hara s'oossatoo goynniyaawan, woy shemppuu bayna barentu kaatetuwaas hawultiyaw goynniyaawan ta geeshsha suntsaa tunissikkino. 8 Waatiide gooppe, itti godaa s'alalay taananne untunttanne shaakkina, barentu penggiyaa tawaa miyyiyaan, barentu pengge mitsaakka tawaa miyyiyaan esseeddino. Barentu sheneiyaa oosuwaan ta geeshsha suntsaa tunisseeddino. Hewaa diraw, taani ta hank'kuwaan untuntta d'ayissaad. 9 Ha'i simmi hara s'oossatoo goynniyaawaa aggin; barentu kaatetuwaas hawultiyaa goynniyaawaa ta mataappe diggino. Yaatooppe, taani untunttu giddon med'inaw de'ana. 10 «Laa asaa na'aw, taani neena besseedda Geeshsha Golliyaabaa Israa'eeliyaa asaw oda; untunttu barentu ootseedda naganar yeellatana mala, Aa med'aabaanne I kees'etteedda maaraa untunttoo oda. 11 Untunttu barentu ootseeddabaan yeellatiyaawanta gidoope, Geeshsha Golliyaa malaa, I kees'etteedda maaraa, kesiyya sa'atuwaas, geliyaa sa'atuwaanne Aa kumentsaa misiliyaa untunttoo k'onc'issa. Hewaadanka k'ay, Aa wogaa ubbaanne Aa higgiiyaa ubbaa untuntta erissa. K'aykka he

gollii wooti kees'eteeddenttonne untunttu Aa woga ubbaanne higgiiyaa ubbaa naaganawunne polanaw danddayana mala, neeni untunttu s'eelishshin s'aafa. **12** «Geeshsha Golliiyaa higgii hawaa: Geeshsha Gollii kees'etteedda deriyaa huup'inne Aa yuushshuwaan de'iyaa heeray ubbay ubbaappe aad'd'eeda geeshsha gidanawaa. Ee, Geeshsha Golliiyaa higgii hawaa. **13** «Yarshshiyaaasay kase Geeshsha Golliiyaa likkiyaadanka, itti wad'aa bolla oyduu birad'd'etuwaaw gujjeedda, adussa wad'aan likketteedda. Yarshshiyaa sa'aa baasuwaaw yuushshuwaan itti wad'aa zik'kiyaanne itti wad'aa aakkiyaa ollay de'ee; he ollaw kare bagga detsay itti takkaad'iyaa d'ok'kee. Yarshshiyaa sa'aa geesay hawaa mala: **14** Baasuwaappe biide, koyiro detsaa gakkanaw 2 wad'aa; laa'entso detsay itti wad'aa yarshshiyaa sa'aakko shiik'i doommiide, 4 wad'aa d'ok'kee; k'aykka itti wad'aa yarshshiyaa saakko shiik'iide, **15** yarshshuu s'uuggetiyaa c'oo'ii de'iyaa heezzentso detsay 4 wad'aa d'ok'kee. I oyduu mizana gidiide, oyduu mariyanka itti itti kac'ii de'ee. **16** Yarshshuwaaw s'uuggiyaa c'oo'ii oyduu miizaanan gidiide, 12 wad'aa, gomppaykka 12 wad'aa. **17** Laa'entso detsaykka hewaa mala oyduu mizana gidiide, 14 wad'aa, gomppaykka 14 wad'aa. He detsaw kare bagga gas'ay itti takkaad'e d'ok'kee. Yuushshuwaaw ubbaan itti wad'aa gideedda ollay de'ee. Yarshshiyaa sa'aa pude afiyaa detsatuu away doliyaa baggan de'ii'no» yaageedda. **18** K'aykka I taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yarshshiyaa sa'aa wogay hawaa. S'uuggiyaa yarshshuwaaw yarshshanawunne suutsaa pushakkaw, yarshshiyaa sa'aa gimbiide poliyaa gallassi, **19** taakko shiik'iide, taw ootsiyaa S'aadook'a yaraappe yeletteedda Leewiyaa zare k'esatoo nagaraa yarshshuwaaw ootsaade, itti Korumaa imma. Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **20** Neeni he suutsaappe akkaade, oyduu kac'etuwaaw, laa'entso detsaa oyduu miizaananne he detsaw gas'aa okka. Hewaadan ootsaade, yarshshiyaa sa'aa tunatetsaappe geeshsha. **21** K'ay nagaraa yarshshoo imetteedda he korumaa akkaade, Geeshsha Golliyaawaa gidiide, geeshsha sa'aappe kare baggana aw azazetteedda sa'aan s'uugga. **22** ««Wonttetsa gallassi tilla bollaanna de'iyaa itti deeshsha orggiyaa akkaade, nagaraa yarshshoo yarshsha. Kase korumaa suutsan geeshsheeddawaadan, he deeshsha orggiyaa suutsan yarshshiyaa sa'aa geeshsha. **23** Geeshshiyaaawaa polaade, tilla bollaanna de'iyaa itti korumaanne tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa akkaade, **24** laa'uwaakka Med'inaa Godaa sintsa shiishsha. Yaatooppe k'eesatuu untunttu bolla mas'iniyaa K'oliide, Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaaw ootsiide yarshshino. **25** ««Laappun gallassaa kumentsaa, hachchi hachchi itti deeshshaa koliyaa nagaraa yarshshoo, k'ay tilla bollaanna de'iyaa itti korumaanne tilla bollaanna de'iyaa itti dorssaa orggiyaa shiishsha. **26** K'eesetuu laappun gallassaa kumentsaa yarshshiyaa sa'aa tunatetsaappe geeshshino. Yaatiide S'oossaw Aa dummayino. **27** Ha gallassatuu wuriyaa wode, hospunntsa gallasaappe doommiide, k'eesatuu hintte s'uuggiyaa yarshshuwaanne hintte ittipetetsaa yarshshuwaaw yarshshiyaa sa'aa bolla yarshshino. He wode taani hinttenan nashettana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday: yaagee» yaageedda.

44 Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana guyye zaariide, Geeshsha golliyaw away doliyaa baggana de'iyaa kare bagga dirssaa penggiyaakko ahiyaa wode, dirssaa penggi

gorddetti utteedda. **2** Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Ha penggii gordduwan de'i bashanaappe attina, laa'entso dooyettenna. Asaykka aanana gelenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay aanana geleedda. Hewaa diraw, he penggii gordduwan de'ana. **3** Gidooppenne, Israa'eeliyaa K'eesiyaa s'alalay Med'inaa Godaa sintsan ukitsaa maanaw hewanaa uttana danddayee. Penggiyaa barandaana I gelanawunne kesaanaw danddayee» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana Huup'issa Penggiyaakko afiyaa ogiyaanna afiide, Geeshsha Golliiyaa sintsa bagga gatseedda. Hewana taani s'eelliyaa wode, Med'inaa Godaa bonchchuu Med'inaa Godaa Golliiyaa kumi utteeddawaa be'aad; hekko, ta som'uwaaw biittaa gatsaade gufannaad. **5** Yaatina, Med'inaa Goday taana hawaadan yaageedda; «Laa asaa na'aw, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliiyaa wogatuwaaw ubbaanne Aa higgetuwaaw ubbaa s'eelliyaaawaan taani new odiyaaawaa ne haytsaan loytsaade sisa; ne ayifiyaanka loytsaade s'eella. Geeshsha Golliiyaa gelanawunne kesaanaw bessiyaa asatuunne bessena asatuu hak'awanttentto loytsaade akeeka. **6** Makkalanchcha Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaade oda; «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte ootsiyaa tuna oosuu ek'ko. **7** Hintte taw ta k'umaa, mod'd'uwaanne suutsaa yarshshuwaaw ootsiide shiishshiyaa wode, wozanayne ashuu k'as's'arettiibeenna allaga asatuwaaw ta Geeshsha Golliiyaa gelissiide, untunttu Aa tunissanaadan ootseeddita. Hintte tunatetsaa ubbaa bollanka gujiide, ta k'aalaa c'aak'uwaaw koleeddita. **8** K'ay ta geeshsha miishshatuwaaw bolla aawotennan is's'iide, ta Geeshsha Golliyaan allagatuwaaw aawoyeeddita» yaagee. **9** ««Hewaa diraw, Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa asaa gidon de'iyaa allaga asay, bare wozanaanne bare ashuwaan k'as's'arettiibeennawe, ooninne ta Geeshsha Golliiyaa geloppo. **10** «««Taappe haakkeedda Leewatuu, Israa'eeliyaa Asay taana aggiide wora simmina, barenttu eek'atoo goyinnanaw wora simmeeddawanttu, barenttu muruwaaw akkino. **11** Gidooppenne, untunttu ta Geeshsha Golliyaan oosanchcha gidino; ta Geeshsha Golliiyaa dirssaa penggetuwaaw naagino; Geeshsha Golliiyaa oosuwaakka ootsino. Untunttu s'uuggiyaa yarshshuwaanne Asay ahiyaa hara yarshshuwaaw shukkino; k'ay asaw ootsanaw, untunttu asaakko shiik'ino. **12** Shin untunttu kase Israa'eeliyaa asaa eek'atoo goyinniseedda dirawunne asaa nagaran kunddisiyaa d'ube gideedda diraw, untunttu barenttu nagaraa muruwaaw akkanaadan, taani kushiyaaw dentsaade c'aak'kaad. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **13** Untunttu K'eesiyaa gidiide ootsanaw taakko shiik'oppino; woy taw dummateedda geeshshabaakkonne ubbaappe aad'd'eeda geeshshabaakko shiik'oppino. Untunttu barenttu ootseedda tuna oosuwaaw diraw, yeellaa mayno. **14** Gidooppenne, untunttu Geeshsha Golliyaan aawotanaadaanne Aa gidon ootsanaw de'iyaa oosuwaaw ubbaakka ootsanaadan, taani untunttu suntsana. **15** «««Shin Israa'eeliyaa Asay taana aggiide, wora simmeedda wode, ta Geeshsha Golliiyaa wogaa ammanettiide poleedda, Leewiyaa zare k'eesatuu, S'aadook'a yaratu, untunttu taw ootsanaw taakko shiik'ino. Mod'd'uwaanne suutsaa shiishshiide, untunttu ta sintsan ootsino. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. **16** Ta Geeshsha Golliiyaa untunttu gelino; taw ootsanaw ta yarshshiyaa sa'aa untunttu shiik'ino; aawotetsaakka

untunttu oyk'k'ino. 17 Untunttu Geeshsha Golliyaw giddo dabaabaa geliyaa wode, liinuwaappe dadetteedda mayuwaaw mayno; giddo dabaabaa penggen woy Geeshsha Golliyaa giddon ootsiyaa wode, suufiyaa mayuwaaw mayyoppino. 18 Untunttu barenttu huup'iyaa layinuwaaw shaashiyaa s'aas'ino; barenttu s'eessankka layinuwaaw k'antsa suriyaa danc'c'ino. Barentta c'awayiyaawaa ayaanne mayyoppino. 19 Asay de'iyaa kare dabaabaa untunttu kesiyaa wode, Geeshsha Golliyaan ootsiidde mayyeedda mayuwaaw k'aariide, geeshsha kifiletuwaan wotsino. Hewe d'ayooppe, untunttu barenttu geeshsha mayuwaan asaa S'oossaw geeshshana. 20 « < «K'eesetuu barenttu huup'iyaa meedetoppino, woy barenttu binnaanaa adussoppino; barenttu huup'iyaa likkiyaa k'ans'sissino. 21 Ay k'eesiinne gido dabaabaa geliyaa wode, woyniyaa eessaa ushoppo. 22 Untunttu asinay hayk'keedda, woy yedeteedda mac'c'a asaa akkoppino. Israa'eeliyaa asaappe geelayatto akkino; woy asinay k'eesiyaa gidiide de'iiddi hayk'keedda mac'c'a asaa akkino. 23 « < «K'eesetuu S'oossaw dummateeddaawapenne dummatennan c'oo de'iyawaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsaa ta asaa tamaarissino. K'ay geeshshaapenne tunaappe gidduwaan de'iyaa dummatetsaa untunttu bessino. 24 Ay mootuu dendooppekka, k'eesatuu ta higgii odiyawaadan pirdidno. Ta higgiiyaanne ta wogaa naagiide, ta baalatuwaaw bonchichino; ta Sambataakka dummayiide bonchichino. 25 « < «K'eesii hayk'keedda anhaakko shiik'iide, barena tunissoppo. Gidoopenne, hayk'keeddawe aawuwaaw, woy aato, woy yeledda attuma na'aa, woy mac'c'a na'aa, woy ishaa, woy asinaa gelabeenna michchato gidooppe, anhaa bochchanaw danddayee. 26 I bare tunatetsaappe geeyeeddawaappe guyyiyaan, laappun gallassaa paydiide takko. Hewaappe guyyiyaan, I geeshsha gidana. 27 Hewaappe simmiide, Geeshsha Sa'aan ootsanaw giddo dabaabaa biyaa gallassi, bare nagaraa yarshshuwaaw shiishsho. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 28 « < «K'eesetoo laatay baawa; taani untuntttoo laata. Israa'eeliyaa biittan untuntttoo ay laataanne immoppite; untunttu laatay Taana. 29 Untunttu katsaa yarshshuwaaw, nagaraa yarshshuwaanne naak'uwaaw yarshshuwaaw miino. Israa'eeliyaa biittan Med'inaa Godaw dummayeeddawe ubbay untunttussa. 30 Koyiro gakkiiyaa dumma dumma katsaw koyiro ayifinne hintte S'oossaw immiyaa imotaa ubbay k'eesetuwaassa. Hintte golliyaan anjiuu shemppana mala, hintte d'iiliyyaappe koyiro kushiyaaw untuntttoo immite. 31 K'eesetuu bakkuteedawaa woy do'ay wod'eeddawaa kafuwaaw ashuwaaw gidina, mehiyaa ashuwaaw gidina, ayaanne mooppino.

45 « < «Biittaa hintte laattanaw saaman shaakkiiyaa wode, he biittaaappe itti saamaa Med'inaa Godaw dummayiide wotsite. Hewekka tammanne laa'u kilo meetireenne bagga aduk'kiyaanne tammuu kilo meetire aakkiiyaa sa'aa gido. He sa'ay ubbaykka geeshsha sa'aa gido. 2 He sa'aappe oyddu maazani k'ara gideedda adusatetsay 500 wad'aa, gomppaykka 500 wad'aa gideedda sa'ay Geeshsha Golliyaassa gido; Aa yuushshuwaan 50 wad'aa gideedda mela sa'ay de'io. 3 He S'oossaw dummayeedda sa'aappe adusatetsay tammanne laa'u kilo meetireenne bagga, gomppay k'ay ichcheshu kilo meetire gideedda sa'aa likkaade shaakka. Hewan Geeshsha Gollii, ikka, ubbaappe aad'deeda geeshshay de'iyaa Geeshsha Golliyaw sa'aa gidiide de'o. 4 Hewe Geeshsha Golliyaa giddon Med'inaa Godaw ootsanaw, aakko shiik'iyaa k'eesatoo

dummateedda geeshsha sa'aa gido; k'ay untunttu barenttu golliyaa kees'siyaa saanne Geeshsha Golliyawukka geeshsha sa'aa gido. 5 K'ay attihaa tammanne laa'u kilo meetire bagga aduk'kiyaanne ichcheshu kilo meetire bagga aakkiiyaa sa'ay Geeshsha Golliyaan ootsiyaa Leewatuwaassa laata gido; untunttu barentttoo de'iyaa katamatuwaaw hewan kees'sino. 6 « < «He Med'inaa Godaw dummayeedda sa'aa miyyiyaan tammanne laa'u kilo meetireenne bagga aduk'kiyaanne laa'u kilo meetireenne bagga aakkiiyaa sa'ay katamaa kees'sanaw de'uwaaw; he sa'ay Israa'eeliyaa asaw ubbaw gido. 7 « < «Israa'eeliyaa kaappoo imetteedda saamay laa'u bagganakka S'oossaw dummayeedda sa'aaaninne katamaa sa'aan zawatee. I away wulliyaa baggana Meediteraane Abbaa gakkie; away doliyaa baggana Israa'eeliyaa biittaa zawaa gakkie. Aw Israa'eeliyaa zariyaappe ittuwaaw saamaadan, away wulliyaa bagga zawaappe biide, away doliyaa bagga zawaa gakkie. 8 He saamay Israa'eeliyaa biittaa kaappoo laata gadiyaa gido. Hawaappe sintsan ta kaappatuu ta asaa uk'k'unnoppino; untunttu Israa'eeliyaa Asay ubbay bare zariyaan zariyaan gadiyaa akkanaadan ootsino» yaagee. 9 « < «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa kaappatoo, hintew ha'i» gidana! Hintte shabbiretsaanne asaa uk'k'unniyaawaa aggite; suure pirdaanne s'illotetsaa ootsite. Ta asaa untunttu laata biittaaappe d'ok'ollide yederssiyaawaa aggite. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 10 « < «Hintte ubbawukka likke miizaanayenne k'araa gideedda makkiiyaabay de'o. 11 Likkiyaabatuu ubbaw giddo gidiyaa gomoore yaagiyaa likkiyaa miishshaa gido. Melabaa makkiiyaa Efaa giyaa miishshay Gomoore oyk'kiyaawoo tammuwaaappe itti kushiyaaw gido; k'ay gukkiiyaawaa makkiiyaa Baatiyaa giyaa miishshaykka gomooriyaw tammuwaaappe itti kushiyaaw gido. Hewaa giyaawe Afayinne Baatii bis'e lagge giyaawaa. 12 Guutsabaa likkiyaa wode, hintte likkiyaa miishshay Sak'ile gido. Laatamu Geeray itti Sak'ile gido; k'ay usuppun tammuu Sak'ili itti Minaane gido. 13 « < «Hintte imuwaaw immiide, hawaadan immite. Hintte k'os'si shiishshiyaa zarggaappe usuppun tammuwaaappe itti kushiyaaw, banggaappe usuppun tammuwaaappe itti kushiyaaw, 14 k'ay wogaraa zayitiyaappe s'eetuwaappe itti kushiyaaw immite. Hawantta likkiyaa wode, neeni makkiiyaa miishshay Baate gido. Tammuu Baatii itti gomoore woy itti Koore gidee. 15 Israa'eeliyaa Asay heemmiyaa laa'u laa'u s'eetu mehiyaa wudii de'iyawaappe itti wudiyaappe itti itti dorsaa immite. Hewanttu asaa nagaraa atto giissanaw, katsaa yarshshuwaaw, s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittipetetsaa yarshshoo gidino. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 16 Biittan de'iyaa Asay ubbay hawaa ubbaa Israa'eeliyaa kaappoo immo. 17 Kaappuu ootsanaw bessiyaa oosuu. Israa'eeliyaa Asay bonchchiyaa baalatuwaan, aginay s'eeriyaa gallassatwaaninne Sambatatuwaan s'uuggiyaa yarshshotoo, katsaa yarshshotoonne ushshaa yarshshotoo koshiyaawaa immo. Israa'eeliyaa asaa nagaraa atto giissanaw, nagaraa yarshshotuwaaw, katsaa yarshshotoo, s'uuggiyaa yarshshotoonne ittipetetsaa yarshshotoo ubbaw koshiyaawaa I immo» yaagee. 18 « < «Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Koyiro aginaan, koyiro gallassi tilla bollaanna itti korumaa Geeshsha Golliyaa geeshshanaw shiishsha. 19 K'eesii ha nagaraa yarshshuwaaw suutsaappe akkiide, Geeshsha Golliyaa penggiyaa K'osiletsatuwaaw, yarshshiyaa sa'aa yuushshuwaan de'iyaa detsaw oyddu mizaanawunne giddo dabaabaa afiyaa dirssaa penggiyaa

k'osiletsatuwaa okko. **20** Ooninne k'oppennaan woy erana d'ayiide ootseedda nagaraa atto giissanaw, aginaw laappunsa gallassan hewaandanka **21** « < «Koyiro aginaan, tammanne oyddentso gallassan Paasigaa Baalaa bonchchite; k'ay laappun gallassi gakkanaw, irshshuu gelibeenna ukitsaa miite. **22** He koyiro gallassan kaappuu bare gishshaanne bare asaa diraw nagaraa yarshshuwaa ootsiide koshiyaawaa, itti korumaa immo. **23** He baalay bonchchettiyaa laappun gallassatuwaan hachchi hachchi laappun korumatuwaanne laappun dorssaa orggetuwaa ubbaykka tilla bollaanna de'yaawantta s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw koshiyaawaa immo. Hewanakka ittippe nagaraa yarshshoo hachchi hachchi itti deeshsa orggiyaa immo. **24** Itti itti korumaanne itti itti dorssaa orggiyaa yarshshiyaa wode, katsaa yarshshoo 17 kilo giraame zarggaanne heezzu liitiro zayitiyaa immo. **25** « < «Laappunsa aginaan, tammanne ichcheshantsa gallassan doommiiyaa laappun gallassaa baalaa wodiyaan ubbaan, nagaraa yarshshuwaa, s'uuggiyaa yarshshuwaa, katsaa yarshshuwaanne zayitiyaa kasewaappe dummayennan kaappuu immo» yaagee.

46 « <Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Giddo dabaabaa gelissiyaa away doliyaa bagga dirssaa penggii oosuwa gallassatuwaan usuppunatuwaanka gorddettiide gam"o; shin Sambbata gallassinne aginay s'eeriya gallassi dooyetto. **2** Israa'eeliyaa asaa kaappuu dirssaw pengge bagga dabaabaappe geliyaa baranddaa baggana geliide, dirssaa pengge mitsaa matan ek'k'o. K'eesetuu I immeedda s'uuggiyaa yarshshuwaanne ittippetetsaa yarshshuwaa yarshshino. I hewana dirssaa penggen goyinniide, simmiide kare keso. Shin dirssaa penggii omarsanaasikka gorddettoppo. **3** He biittaa asaykka Sambbataanne aginay s'eeriya wodiyaan gidlo dabaabaa dirssaa penggiyaa geliyaasan, Med'inaa Godaa sintsan goyinnino. **4** « < «Kaappuu Sambbata gallassi Med'inaa Godaw s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, usuppun dorssaa maratuwaanne itti dorssaa orggiyaa, ubbaykka tilla bollaanna de'yaawantta immo. **5** Itti dorssaa orggiyaana 17 kilo giraame katsaa yarshshuwaa immo. Dorssaa maratuwaanna shiik'iyaa katsaa yarshshuu kaappuu barew shiishshanaw koyeeddawaa keeshshaa gido. K'ay itti itti 17 kilo giraame katsanna heezzu heezzu liitiro zayitiyaa immo. **6** « < «Aginay s'eeriya gallassi k'ay itti korumaa, usuppun dorssaa maratuwaanne itti dorssaa orggiyaa, ubbaykka tilla bollaanna de'yaawantta immo. **7** Itti itti korumaanne itti itti dorssaa orggiyaa yarshshiyaa wode, katsaa yarshshoo itti itti 17 kilo giraame zarggaanne heezzu heezzu liitiro zayitiyaa immo. Dorssaa maratuwaanna shiik'iyaa katsaa yarshshuu kaappuu barew shiishshanaw koyeeddawaa keeshshaa gido. **8** Kaappuu geliidde, dirssaa penggiyaa baranddaana aad'd'iide gelo; kesiiddekkka hewaana keso. **9** « < «Shin he biittaa Asay baala gallassi Med'inaa Godaa sintsan goyinnaw yiyaa wode, goyinoon hup'issa penggiyaana geleeddawanttu gedissa penggiyaana kesino; k'ay gedissa penggiyaana geleeddawanttu hup'issa penggiyaana kesino. Ay asayanne bare sintsan de'iyaa penggiyaana sitti giide kesoppe attina, bare geleedda saana kesoppo. **10** Untunttu gidiyaa wode, kaappuu untuntunna gelo; untunttu kesiyaa wodekka, untuntunna keso. **11** « < «Nashechchaa

gallassatuwaanne laysaa baalatuwaan itti itti korumaanne itti itti dorssaa orggiyaana shiik'iyaa katsaa yarshshuu itti itti 17 kilo giraame zarggaanne heezzu heezzu liitiro zayite gido. K'ay dorssaa maratuwaanna shiik'iyaa yarshshuu kaappuu barew shiishshanaw koyeeddawaa keeshshaa gido. **12** Kaappuu bare dosuwaan immiyaa yarshshuwaa, s'uuggiyaa yarshshuwaa, woy ittippetetsaa yarshshuwaa Med'inaa Godaw ahiyaa wode, away doliyaa bagga giddo dabaabaa dirssaa penggii aw dooyetto. Bare s'uuggiyaa yarshshuwaa woy ittippetetsaa yarshshuwaa Sambbata gallassi I immiyaawaadan immo. Yaatiide I kesiide biina, dirssaa penggii gorddetto. **13** « < «Kaappuu hachchi hachchi tilla bollaanna de'iyaa itti laysaa gideedda itti dorssaa s'uuggiyaa yarshshuwaa ootsiide, Med'inaa Godaw immo; I hewaa wontta wontta pac'c'ennan aho. **14** Hewanakka laa'u kilo giraame d'iilii itti liitiro zayitiyaan munak'ettiide, wontta wontta katsaa yarshshuwaa gidiide shiik'o. Hawe hintte Med'inaa Godaw hachchi hachchi shiishshiyaa yarshshuwaa wogaa. **15** Hawe simmi orgge dorssay, katsaa yarshshuunne zayitii pac'i bayinnan wontta wontta shiik'anaw bessiyaa s'uugetiyaa yarshshuwaa» yaagee. **16** « <Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Kaappuu bare gadiyaappe shaakkiide, bare attuma naanatuwaappe ittoo immooppe, hewe he na'aassanne Aa naanatuwaassi laataa gidee. **17** Shin kaappuu bare gadiyaappe shaakkiide, bare k'oomatuuwaappe ittoo immooppe, Ishatamantsa Laytsaa baalay gakkanaw, he gadii aawaa. Hewaappe guyyiyaan, kaappoo simmo; hewe kaappoo gidiyaa diraw, med'inaw aassanne Aa naanaatoo laataa gidee. **18** Kaappuu asaa sugiide, asaa laata gadiyaa wolk'kan akkoppo. Ta Asay bare laata gadiyaappe d'ok'lolettenna mala, I bare attuma naanaatoo bare gadiyaappe immo» yaagee yaaga» yaageedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana huup'issa s'eeliyaa, K'eesetuwa geeshsha kifiletuwaakko geliyaasaa aheedda. Hewantukka giddo dabaabaw gatsiyaa duge bagga dirssaa penggiyaa matan de'yaawantta. Untuntuppe away wuliyaa baggana taani itti sa'aa be'aaddi. I taana hawaadan yaageedda; **20** «Ha sa'ay K'eesatu nagaraa yarshshuwaanne naak'uwa yarshshuwaa dooyissiyaa saanne katsaa yarshshuwaa uukkiyaa sa'aa. Ha sa'aan go'etiyaa gaasuu he geeshsha yarshshotuwa asakko kare dabaabaa kessina, Asay geeshshabaa bochchiide geeyennaadan naaganaassa» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, he bitanii taana kare bagga dabaabaw afiide, he dabaabaw oyddu mazzaniyaa taana yuushsheedda. He dabaabaa mariyaan ubbakkka K'eerii dabaabatuu de'yaawantta be'aad. **22** Untunttoo ubbawukka 40 wad'aa; gompaykka 30 wad'aa; oyddu mariyaan de'iyaa dabaabatuu itti lagge. **23** He oyddu dabaabatuu yuushshuwanka shuchchaa gimbbii de'ee; k'ay gimbbiyaa lank'kiyaan aakko shiik'iide oosetteedda, tamaa eetsiyaa sa'atuu de'iino. **24** He bitanii taana, «Hawanttu ubbay Geeshsha Golliyaan ootsiyaawanttu ahiyaa yarshshuwaa dooyissiyaa sa'atuwaa» yaageedda.

47 He bitanii zaariide, taana Geeshsha Golliyaa geliyaasaa afeeda. Geeshsha Golliyaa geliyaa penggiyaappe garssaana haatsay pulitide, Geeshsha Golliyaappe away doliyaa bagga goggee. Gaasuukka Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa penggii away doliyaa baggappe sintsanna de'ee. Geeshsha golliyaw gedissa baggana duge goggiide, yarshshiyaa saappe gedissa baggana aad'd'ee. **2** I taana

huup'issa penggiyaa baggana kessiide, away doliyaa bagga s'eeliyaa penggiyaa yuushshuwaana kaaletsiide afeeda. He penggiyaappe gedissa baggana haatsay goggee. **3** He bitanii likkiyaa meetiriyaa bare kushiyan oyk'k'iide, away doliyaa bagga biide, goggiyaa haatsaa kaalliide, 1,000 wad'aa likkeedda. Taana haatsaa gidduwaana kaaletseedda; haatsay taw meeshi mek'etsaa gakkee. **4** Laa'entsuwaakka 1,000 wad'aa likkiide, haatsaa gidduwaana taana kaaletseedda. Haatsay taw gulbataa gakkedda. K'ay 1,000 wad'aa likkiide, taana haatsaa gidduwaana kaaletseedda. He wode haatsay taw s'eessaa gakkedda. **5** I k'aykka 1,000 wad'aa likkeedda. Shin he haatsay daro c'iimma gideedda diraw, taani pinnanaw danddayabeykke; I Asay wad'd'ennan pinnanaw danddayenna shaafaa gideedda. **6** He bitanii haup, «Laa asaa na'aw, hawaa be'aaddi?» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, I taana shaafaa gas'aw guyye zaareedda. **7** Taani simmaade yaa gakkiiyaa wode, shaafaa doonaan ha baggananne ya baggana loysiti daro mitsay de'iyawaa be'aad. **8** I taana hawaadan yaageedda; «Ha haatsay away doliyaa bagga biitaw goggiide, Aaraba Wombban gelee. I hewan goggenna Mas'iniyaa Abban geliyaa wode, he haatsay ooras's'iide, s'illo haatsaa kesee. **9** Ha shaafay goggiide biyaa sa'aan de'iyaa, sham"i giyaa med'etatuu ubbay pas'a de'ana; k'ay he shaafay yaa goggiide, abbaa haatsaa ooras's'iide s'illiisiyaa diraw, payduwaan daro c'oratteedda moletuu yaan de'ana. Hewaappe dendeeddawaan, he shaafay goggiyaasan de'iyaa ubbay pas'a de'ana. **10** Moliyaa oyk'kiyaawanttu abbaa doonaan ek'k'ana; Enggaadappe biide En-Egilayima gakkanaw de'iyaa sa'ay gitiyaa mic'ciyaa sa'aa gidana. Meeditaane Abban de'iyaa moletuwaadan, hewankka daro dumma dumma k'ommo moletuu de'ana. **11** Shin abbaa doonaan de'iyaa c'ariinne haatsay kumo ollay mas'ine gidide attanappe attina, ooras'ik'ikino. **12** He shaafaa doonaan ha baggananne ya baggana miyaa ayifiyaa ayifiyaa, daro dumma dumma k'ommo mitsatu de'ana. Untunttu haytsay k'ok'k'ofetenna; ayifiyaaawaakka aggikino. Geeshsha Golliyaappe kesiyaa haatsay untunttukko goggiyaa diraw, untunttu aginaan aginaan ooratsa ayifiyaa ayifana. Untunttu ayifeedda ayifii k'uma gidanawaa; untunttu haytsaykka d'ale gidanawaa» yaagee. **13** Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa zaretoo tammanne laa"atoo biittaa laata gadiyaa ootsaade, neeni shaakana zaway hawaa. Yooseefo zaretoo laa"u saamay imetto. **14** Taani kase hintte mayzza aawaatoo ha biittaa laatisanaw ta kushiya dentaade c'aak'k'aad; ha'i hintte ubbaykka likkiyaan shaakkiide laattite. **15** «Biitaw huup'issa bagga zaway hawaa: Meeditaane Abbaappe dendiide, Hetiloonaa katamaanne Hamaata Pinuwa aad'd'iide, S'edaade katamaa gakkee. **16** Hewaappe k'ay Damask'k'oppenne Hamaatappe giddo zawaan de'iyaa Berootanne Sibrayima katamatuwa aad'd'iide, Hawuraana zawaan de'iyaa Tiikona katamaa gakkee. **17** Hewoo Israa'eeliyaa biitaw zaway Hamaata biittaa huup'issa baggaw aggiide, Meeditaane Abbaappe away doliyaa bagga biide, Damask'k'o biittaa zawaan de'iyaa Has'aari-Enaana katamaa gakkee. **18** «Away doliyaa bagga zaway Has'aari-Enaanappe dendiide, Damask'k'oppenne Hawuraanappe gidduwaana aad'd'ee. Hewaappe k'ay Israa'eeliyaappen Gala'aadeppe gidduwaan de'iyaa Yorddaanoosa Shaafaan zawatiide, Mas'iniyaa Abbaa aad'd'iide biide, Taamaara katamaa gakkee. **19** «Gedissa bagga zaway Taamaarappe dendiide biide, Mariiba-K'aadeesan de'iyaa pultuuwa gakkee.

Hewaappe huup'issana away wulliyaa bagga oyk'k'iide, Gibs'e Shaafaa kaalliide biide, Meeditiraaniyaa Abbaa gakkee. **20** «Away wulliyaa bagga zaway Meediteraane Abbaa gidide, huup'issa baggana aad'd'iide Hamaaten zawatee. **21** «Hewaa diraw, ha biittaa Israa'eeliyaa zaratuwa payduwaa likkiyaan shaakki akkide. **22** Hinttewunne hintte giddon naanatuwaa yeliide de'iyaa betetoo biittaa laata ootsiide shaakkite. Untunttu hintte hintte biitan yetteedda Israa'eeliyaa asaadan s'eellite. Untunttu hinttenanna ittippe Israa'eeliyaa zaratuwaana gadiyaa saaman akkino. **23** Betii Israa'eeliyaan ay zariyaana de'ooppekk, he I de'iyaa zariyaa giddon aw laata biittaa immite. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday.

48 «Biittaa shaakkanaw mazggabetteedda zaratuwaa suntsay hawaa: Huup'issa baggana itti saamay Daana zariyaw imetto. Hewekka Hetiloonappe Hamaataw afiyaa ogiyaa kaalliide, hewaappekka Damask'k'o zawaan de'iyaa Has'aari-Enaana mata katamaa aad'd'iide Hamaate matan zawatee. Hewe away doliyaa baggappe biide away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa sa'aw huup'issa bagga zawaa gidana. **2** Daana zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw de'iyaa itti saamay Aaseera zariyaw imetto. **3** Aaseera zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw de'iyaa itti saamay Niftaaleema zariyaw imetto. **4** Niftaaleema zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw de'iyaa itti saamay Minaase zariyaw imetto. **5** Minaase zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw itti saamay Efireema zariyaw imetto. **6** Efireema zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw itti saamay Roobeela zariyaw imetto. **7** Roobeela zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa gakkanaw itti saamay Yihudaa zariyaw imetto. **8** «Yihudaa zawaana oyk'k'etiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa itti saamaa dummaya wotsa. Aw gomppay tammanne laa"u kilo meetirenn bagga gidee. Away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyaa itti zariyaa shaakkina gakkiiyaa saamaana k'ara. Aw giddo gishechchan Geeshsha Gollii de'ee. **9** «He saamaappe neeni Med'inaa Godaw dummayaade wotsiyaa sa'ay tammanne laa"u kilo meetirenn bagga adussanne tammu kilo meetire aakko gido. **10** He sa'ay k'eesatoo dummayeedda sa'aa gido; I huup'issa baggana tammanne laa"u kilo meetirenn bagga adussa; away wulliyaa baggana ichcheshu kilo meetire aakonne away doliyaa bagganakka ichcheshu kilo meetire aakko; k'ay gedissa baggana tammanne laa"u kilo meetirenn bagga adussa. Med'inaa Godaa Geeshsha Gollii aw giddo gishechchan de'ee. **11** Ha dummay wotseedda sa'ay Israa'eeliyaa Asay ta ogiyaappe wora simmiyaa wode, untuntunna wora simmeedda Leewatuwaadan gidennaan, ammanettiide taw ootsiide gam'eedda, geeshsha k'eesatoo, S'aadook'a yarattoo imetto. **12** Hewe Med'inaa Godaw dummayeedda biitaappe untunttoo dumma saamaa; I ubbaappe aad'd'eeda geeshsha. Untunttu saamay Leewatoo saaman zawato. **13** «K'e'esetuwa zawaana oyk'k'etiide, Leewatookka adusatetsaa tammanne laa"u kilo meetirenn bagga, gomppaykka ichcheshu kilo meetire gideedda itti saamay imetto. **14** Untunttu he gadiyaappe ayaanne bayizzoppino woy laammoppino. Hewe biittaa ubbaan dummateeddawaa gidiyaa diraw, hara asaa kushiyan gelanaw bessena; Med'inaa Godaw I geeshsha sa'aa.

15 «Atteeda laa'u kilo meetirennne bagga aakonne tammanne laa'u kilo meetirennne bagga adussa sa'ay katamaa Asay ubbay kotsaan go'etiyaa golliyya kees's'iyaanne mehiyaa heemmiyaa sa'aa gido; katamay he biittaw giddo gishechchan de'o. 16 He katamay oyddu miizaanan de'ee. Huup'issa baggay 4 kilo meetirennne bagga; gedissa baggay 4 kilo meetirennne bagga; away doliyaa baggay 4 kilo meetirennne bagga; away wulliyaa baggaykka 4 kilo meetirennne bagga. 17 Katamaw hentsaa gadii de'o; he gadii huup'issa baggana, gedissa baggana, away doliyaa baggananne away wulliyaa baggana 250 wad'aa aakko gido. 18 Geeshsha sa'aa baggana atteeda sa'ay away doliyaa bagga wad'd'iyya wode, adusatetsay ichcheshu kilo meetire; away wulliyaa bagga wad'd'iyya wode, adusatetsay ichcheshu kilo meetire. He sa'aan mokkeeddawe ubbay he kataman ootsiyaawanttoo k'uma gidana. 19 Israa'eeliyaa zare ubbaappe he kataman ootsanaw yiyaawanttu he biittaa goshino. 20 Hintte dummayiyaa sa'ay ubbaanna oyddu mariyaanakka tammanne laa'u kilo meetirennne bagga aduk'k'ee. He sa'ay katamay kees'etteedda sa'aanne geeshsha sa'aa barenan gujee. 21 «Geeshsha Golliyaappe, k'eesetuwaa saamaappe, Leewatuwaa saamaappenne katamaa sa'aappe away doliyaa baggananne away wulliyaa baggana de'iyya atteeda biittay kaappoo gido. He biittaw gomppay tammanne laa'u kilo meetirennne bagga. He kaappuwaa biittay huup'issa baggana Yihudaa gakteedda saaman, gedissa baggana Biiniyaama gakteedda saaman zawatee. 23 Atteeda zaretoo biittay hawaadan shaakkettee. Away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw, itti saamay Biiniyaama zariyaw imetto. 24 Biiniyaama zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyya itti saamay Simoona zariyaw imetto. 25 Simoona zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyya itti saamay Yisaakoora zariyaw imetto. 26 Yisaakoora zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyya itti saamay Zaabiloona zariyaw imetto. 27 Zaabiloona zawaanna oyk'k'ettiide, away doliyaa baggappe away wulliyaa bagga gakkanaw de'iyya itti saamay Gaada zariyaw imetto. 28 Gaada gedissa zaway Taamaara katamaappe dendiide, Mariiba-K'aadeesan de'iyya pulutuwaanna aad'd'iidde, Gibs'e Shaafaa kaalliide biide, Meediteraane Abbaa gakkee. 29 «Hintte Israa'eeliyaa asaw laata ootsaade shaakkana biittay hawaa; hawanttu untuntta gakkana saamatuwaa. Taani Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Goday hawaa oday. 30 «Katamaappe kesiyaa penggetuu hawantta. Untunttu Israa'eeliyaa zaratuwaa suntsaan s'eegettana. Huup'issa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; 31 Katamaa penggetuu Israa'eeliyaa Zeretsaa suntsaan s'eegettana. Huup'isa baggana; Roobeela penggiyaa, Yihudaa penggiyaanne Leewiyaa penggiyaa geetettiiyaa heezzu penggetuu de'ana. 32 Away wulliyaa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; he gimbbiyaan Yoosefo penggiyaa, Biiniyaama penggiyaanne Daana penggiyaa geetettiiyaa heezzu penggetuu de'ana. 33 Gedissa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; he gimbbiyaan Simoona penggiyaa, Yisaakoora penggiyaanne Zaabiloona penggiyaa geetettiiyaa heezzu penggetuu de'ana. 34 Away wulliyaa dirssaa gimbbii 4,500 wad'aa aduk'k'ana; he gimbbiyaan Gaada penggiyaa, Aaseera penggiyaanne Niftaaleema penggiyaa geetettiiyaa heezzu penggetuu de'ana. 35 «Katamaa yuushshuu ubbaanna likkina, 18,000 wad'aa gidanawaa. He wodiyaappe doommiide

he katamay, «Med'inaa Goday Hewan De'ee» yaageettiide s'eesettana» yaagee.

Daaneela

1 Yihudaa Kaatii Yo'ak'eemi kaateteedda heezzentso laytsi, Baabloone Kaatii Naabukadanas'oori Yerusaalame katamaa bolla dendiide, he katamaa dooddeedda. **2** Goday Yihudaa Kaatiyaa Yo'ak'eemanne S'oossaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa miishshatuwaappe unddenneeddawaa Aa kushiyan aatsiide immeedda. Ikka he miishshatuwaa Baabloone gadiyaan de'iyaa bare s'oossatuwaa eek'aa golliyaa aheedda; bare s'oossaa miishshaa minijiyyaa golliyaan wotseeedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Ashifanaaza giyaa bare oosanchchatuwa kaappuwaa hawaadan yaagiide azazeedda; «Israa'eeliyaa asaa giddoppe kaatiyaa zare gidiaawantanne wol'k'kaama asatuwaa zare gidiaawantta doora. **4** Yalagatuu asatetsan pac'ay bayinnawantta, malanchchatuwa, ayaa tamarissoopekka eranaw danddayiyaawantta, akeekiyaawantta, eratesay kumeeddawantanne kaatiyaa golliyaan ootsanaw danddayiyaawantta. Untuntta Baabloonetuwaa k'aalaanne s'ifatiyaa tamarissa» yaageedda. **5** K'ay untunttu hachchi hachchi maana k'umayenne ushana woyniyaa eessay kaatiyaw ka'eedda k'umaappenne ushshaappe gidanaadan, kaatii azazeedda. Hewaadankka, heezzu laytsaa looheeddawaappe guyyiyaan, kaatiyaa sintsa shiik'iide, oosuwa doommanaadan k'achcheedda. **6** Dooretteeddawanttu giddoppe Yihudaa zare gidiaawanttu Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa'eelanne Azaariyaa giyaawanttu de'iino. **7** Oosanchchatuwa kaappuu untunttu suntsaa laammiide, Daaneela Bil's'aasoor, Hanaaniyaa Sidiraak'a, Mishaa'eela Misaak'a, Azaariyaa Abddanaago giide suntseeedda. **8** Daaneeli kaatiyaa k'umaa miyaawaaninne woyniyaa eessaa ushiyaawan barena tunisenna mala, bare wozanaan k'ofaa k'achcheedda; he k'ofaan mayyanaadan, oosanchchatuwa kaappuwaa woosseeedda. **9** He kaappuu Daaneela sabbana malanne aw k'arettana mala, S'oossay ootseeedda. **10** Gido shin, oosanchchatuwa kaappuu Daaneelaw odiidde, «Taani hinttentoo ha k'umaanne ushshaa azazeedda ta godaa kaatiyaw yayyay. Hinttenana laggetiyaa yalagatuu som'uwaappe hintte som'ii gil'k'i beettooppe, hintte gaasuwaan kaatii taana wod'ana» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, oosanchchatuwa kaappuu suntsina Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa'eelanne Azaariyaa hadaraa akkeedda bitaniyaa Daaneeli hawaadan yaageedda, **12** «Nuw maanaw ataakiltiyyaa, ushanawukka haatsaa s'alalaa immaade, nuuna ne k'oomatuwaa tammu gallassatuwaan paac'c'a. **13** Hewaappe guyyiyaan, nu som'uwaanne kaatiyaa k'umaa miyaa yalaga asatuwaa som'uwa geedara s'eellaade, nuuna ne k'oomatuwaa new malati beetteeddawaadan ootsa» yaageedda. **14** I hewaa mayyiide, tammu gallassaa untuntta paac'c'eedda. **15** Tammu gallasaappe guyyiyaan untunttu, kaatiyaa k'umaa meedda yalagatuwaa ubbaappe pas'iidenne ank'k'ariide beetteeddino. **16** Yaatina, untunttoo giigeedda k'umaanne woyniyaa eessaa diggiide, ataakiltiyyaa immeedda. **17** Ha oyduu yalagatoo S'oossay eraanne ubbaa k'ommo s'ifatiinne timirtii geliyaa akeekaa immeedda. Daaneeli K'ay sas'aanne akumuwa ubbaa biletsaa eree. **18** Kaatii yalagatuu barekko gelanaaddan azazeedda wodii polettina, oosanchchatuwa kaappuu untuntta Naabukadanas'oore sintsa aatseeedda. **19** Kaatii untuntta haasayisseeedda wode,

Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa'eelanne Azaariyaa mala Asay untunttu giddon beetiibeenna. Yaatina, untunttu kaatiyaw ootsanaw geleeddino. **20** Kaatii untuntta oochcheedda ay aad'd'eeda eratetsaanne akeeka ooshaan, Aa kawutetsan de'iyaa shareechchotuwaappenne muruniyaawanttu ubbaappe untunttu tammu kushiyyaa aad'd'iide beetteeddino. **21** Daaneeli Kaatii K'iiroose kaateteedda koyiro laysay gakkanaw gam"eedda.

2 Naabukadanas'oori bare kaateteedda laa'entso laytsi akumuwa akumetteedda. He akumuu Aa loytsi shabbiirina, gem"ishuu Aa afeenan is's'eedda. **2** Yaatina, I akumetteedda akumuwa aw odana mala, shareechchotu, muruniyaawanttu, bitiyaawantunne s'oolinttiyaa s'eeliide kaayaawanttu s'eegeti yaanaadan kaatii azazeedda. Yiide, Aa sintsan ek'k'eeddino. **3** Kaatii untuntta, «Taani taana shabbiirissiyaa akumuwa akumetaad; he akumuu ayento eranaw koyay» yaageedda. **4** S'oolinttiyaa s'eeliide kaayaawanttu kaatiyaa Soorataawaa k'aalan, «Kaatiyaw, med'inaw de'a! Ne akumuwa nuw ne k'oomatoo oda; nuuni new Aa biletsaa odana» yaageeddino. **5** Kaatii s'oolinttiyaa s'eeliide kaayaawantta hawaadan yaageedda; «Taani loytsaade k'achcheeda k'ofay hawaa. Hintte ha akumuwaanne Aa biletsaa taana erissana d'ayooppe, taani hinttena k'ans'a yeggana; hintte golletuukka buuraa oliyaa sa'aa kesana. **6** Shin hintte akumuwaanne Aa biletsaa taw odooppe, imuwaa, woytuwaanne daro bonchchuwa taappe hintte akkana. Hewaa diraw, ane akumuwaanne Aa biletsaa taana erissite» yaageedda. **7** Laa'entsuwaakka untunttu zaariide, «Kaatii akumuwa nuw bare k'oomatoo odo; nuuni Aa biletsaa erissana» yaageeddino. **8** Kaatii untunttoo zaariide, «Taani hintte halchchuwa eray; taani loytsaade k'achcheeda k'ofaa hintteka ereedda diraw, hawaa sugana giide haniita yaageedda. **9** Hintte akumuwa taw odana d'ayooppe, itti k'ec'uu hinttena naagee. Hanotay laamettanawaa giide hintte hidootta ootsiyaa diraw, taw worddonne geniyaa k'aalaa odanaw mak'etteeddita. Hewaa diraw, akumuwa taw odite; yaatoope, hintte Aa biletsaa erissanaw danddayiaawaa taani eray» yaageedda. **10** S'oolinttiyaa s'eeliide kaayaawanttu kaatiyaw zaariide, «Kaatii oochchiyyaa ooshaa zaaranaw danddayiyaa itti asayenne gadiyaan baawa. Ay gitateeddanne wol'k'aameedda kawuukka hawaa malabaa shareechchotuwa, muruniyaawantta woy s'oolinttiyaa s'eeliide kaayaawantta oochchi erenna. **11** Kaatii oochcheedda ooshay dees'a; asaan ittippe de'enna s'oossatuwaappe attina, hawaa kaatiyaw k'onc'c'issanaw danddayiaawe mulekka baawa» yaageeddino. **12** Hewaa diraw, kaatii loytsi hank'k'ettiide Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta ubbaa wurssanaadan azazeedda. **13** Kaatiyaa zoriyaawantta wod'anaw awaayuu keseedda. Wod'iyawanttu Daaneelanne Aa laggetuwaa wod'anaw koyeedda. **14** Kaatiyaa naagiyyaa olanchchatuwa kaappuu Ariyooki, Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta wod'anaw kesiyaa wode, Daaneeli Aa akeekaaninne hiillan haasayisseeedda. **15** I kaatiyaa naagiyyaa olanchchatuwa kaappuwaa Ariyooka, «Kaatiyaa awaayuu ayaw hawaadan palatteedde?» giide oochcheedda. Ariyooki hanotaa Daaneelaw odeedda. **16** Hewaan Daaneeli kaatiyaakko geliide, akumuwa biletsaa erissanaw, barew wodii imettana mala woosseeedda. **17** Hewaappe guyyiyaan, Daaneeli bare golle simmiide, bare heezzu laggetoo, Hanaaniyaw, Mishaa'eelawunne Azaariyaw hanotaa odeedda. **18** Untunttu

Baabloonen de'iyaa yenko kaatiyaa zoriyaawantunna ittippe hayk'k'ennaadan, saluwa S'oossay maarotaa untunttoo ootsiide, ha s'uuraa untunttoo k'onc'issanaw woosana mala, untunttoo odeedda. **19** He k'aman s'uuray Daaneelaw sas'aan k'onc'eedda. Yaatina, Daaneeli saluwa S'oossaa hawaadan yaagiide galateedda; **20** «Aad'd'eeda eratetsayenne wolk'k'ay, S'oossaassa gidiyaa diraw, Aa sunsay med'inaappe med'inaa gakkanaw galatetteeddawaa gido. **21** Wodetuwaanne aginatuwa l laammee. Kaatetuwaaw kawutetsaappe diggee; k'ay kaatetuwaaw kawutetsan utissee. Aad'd'eeda eranchchatoo aad'd'eeda eraa, akeekiyaawantookka eraa l immee. **22** C'iimma s'uuranne geemmeedda yewuwaaw, l k'onc'issee. D'uman de'iyaaawaakka l eree; poo'uukka aanana de'ee. **23** Abeet ta mayzza aawotuwaaw S'oossaw, taani neena galatayenne sabbay. Ayaw gooppe, neeni taw, aad'd'eeda eraanne wolk'k'aa immaadda. Nuuni neena oochcheeddawaa, taana ha'i erissaadda. Kaatiyaa akumuwaaw nuuna erissaadda» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan, Daaneeli Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta wurssanaw kaatiyaappe azazuwaaw akkeedda Ariyookakko biide, «Kaatiyaa zoriyaawantta wod'oppa. Taanna kaatiyaakko gelissa; yaatoope taani Aa akumuwaaw biletsaa Aa erissana» yaageedda. **25** Ariyooki ellekka Daaneela kaatiyaakko gelissiide, kaatiyaw, «Yihudaappe omoodettiide yeedda asaappe kaatiyaa akumuwaaw biletsaa erissanaw danddayiyaa asaa demmaad» yaageedda. **26** Kaatii Bils's'aasoora geetetitiyaa Daaneela, «Taani akumetteedda akumuwaanne Aa biletsaa taana erissanaw danddayay?» giide oochcheedda. **27** Daaneeli hawaadan yaagiide zaareedda; «Kaatiyaw, neeni oochcheedda s'uuraa k'onc'issanaw danddayiyaa aad'd'eeda eranchchay, shareechchuu, muruniyaawe, woy ayanttiyawe baawa. **28** Shin s'uuratuwaaw k'onc'issiyaa itti S'oossay saluwaan de'ee. Wurssetsa gallassatuwaan hananabaa l neena besseedda. Ne arssaan zak'k'ullaade, neeni akumetteedda akumuunne sas'ay hawaa. **29** «Kaatiyaw, neeni arssaan zak'k'ullaade, sintsaappe hananabaa k'oppaadda. He wode s'uuraa k'onc'issiyaa S'oossay sintsaappe hananawaa neena besseedda. **30** Ha s'uuray taw k'onc'eeddawee taani hara asaappe aad'd'eeda eranchcha gidina gidennaan, neeni kaatii akumuwaaw biletsaa eranaadaananne ne huup'iyaa giddon simeretteedda k'ofaa akekanaadaana. **31** «Kaatiyaw, neeni loytsi wolk'k'aama, p'ooliyaanne s'eellanaw yashshiyaa misilii ne sintsan ek'k'eeddawaa be'aadda. **32** Ha misiliyaa huup'ii geeshsha work'kaappe, Aa tirayenne kushetuu biraappe, uluunne wodiretuu nahaasiyaa giyaa birataappe, **33** syulii birataappenne gediyaaw yachchay baggay birataappe baggay urk'kaappe med'etteedda. **34** Neeni ha misiliyaa s'eellishin, itti shuchchay asaa kushii bochchennan deriyaappe d'ok'ollettiide, birataappenne urk'kaappe med'etteedda misiliyaa gediyaaw yachchatuwaaw bolla wod'd'iide gaac'c'eedda. **35** He wode biratay, urk'k'ay, nahaase giyaa biratay, birayenne work'k'ay ubbay gaac'ettiide, boniyaan uddumaan de'iyaa suullaa mala gideedda; ayaanne ashshenan a'arkuu pittide afeeda. Shin misiliyaa bolla wod'd'eeda shuchchay wogga deriyaa kesiide, biittaa sa'aa kumeedda. **36** «Hawe ne akumuwaaw; k'ay ha'i' biletsaa nuuni new odana. **37** Kaatiyaw, neeni kaatetoo kaatiyaa. Saluwaaw S'oossay new kawutetsaanne wolk'k'aa, minotetsaanne bonchchuwaaw immeedda. **38** Biittaa ubbaa bollan neena mooodiyaawaa ootseedda; asaa, bazzuwaaw do'anne saluwaaw kafuwaaw ne kushiyan

wotseedda. Hewaa diraw, work'k'aa huup'ii neena. **39** «Neeppe guyyiyaan, minotetsan neena gakkenna hara kawutetsay denddana. Kaallide, biittaa ubbaa mooodiyaa, nahaase birataa gidiyaa, heezzentso kawutetsay denddana. **40** Wurssetsan ubbabaa gaac'ereetsi liik'issiyaa birataadan minneedda oydentso kawutetsay denddana. Biratay ubbabaa gaac'ereetsiide liik'issiyaaawaadan, ikka bareppe kase denddeedda kawutetsatuwaaw gaac'ereetsiide liik'issana. **41** «Gedetuuinne gediyaaw birad'd'etuu baggay birataappe, baggay urk'kaappe med'etteeddawantta neeni be'eeddawaadankka, he kawutetsay shaakettiide kawutetsaa gidanawaa. Biratay urk'k'aana walaketteeddawaa ne be'eeddawaadankka, baggay birataadan minneeddawaa gidana. **42** Gediyaaw birad'd'etuu baggay birataa, baggay urk'k'a gidieeddawaadan, hewaadankka ha kawutetsaw baggay mino, baggay laafa gidanawaa. **43** Biratay urk'k'aana walaketteeddawaa ne be'eeddawaadan, he laa'u bagga Asay geluwaan akuwaan walakettana; shin biratay urk'k'aana walakettanaw danddayennawaadankka, untuntuu ittuwaaw gidide gam'anaw danddayakkino. **44** «He kaatetuwaaw laytsan, saluwaaw S'oossay mulekka kunddenna, hara asawukka imettenna kawutetsaa essana. He ek'k'eedda kawutetsay he kawutetsatuwaaw ubbaa gaac'ereetsi d'ayissana; shin l med'inaw ek'k'iide de'ana. **45** Asaa kushii bochchennan deriyaappe d'ok'k'olletti wod'd'iide, birataappe, nahaasiyaappe, urk'kaappe, biraappenne work'kaappe med'etteedda misiliyaa gaac'ereetseedda shuchchaa biletsay he kawutetsaa. «Wolk'k'aama S'oossay sintsanaw hananabaa kaatiyaa besseedda. Akumuukka tuma; biletsaykka ammanetteeddawaa» yaagiide zaareedda. **46** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Naabukadanas'oori Daaneela bonchchiide, som'uwaaw biittaa gatsiide guufanneedda; yaatiide Asay Aa sintsan yarshshuwaaw yarshshanaadaanine is'anaaw c'uwayanaadan azazeedda. **47** Kaatii Daaneela, «Tumuwaappe ne S'oossay s'oossatuwaaw S'oossaa, kaatetuu Godaanne s'uuraa k'onc'issiyaaawaa. Neeni ha s'uuraa k'onc'issanaw danddayiyaawe hewaassa» yaageedda. **48** Hewaappe guyyiyaan, kaatii Daaneela loytsi bonchcheedda; daronne ne'o imotatuwaakka aw immeedda; Baabloone biittaa mooodiyaawaa ootseedda. K'ay Baabloonon de'iyaa aad'd'eeda eranchchatuwaaw ubbaa bolla kaappuwaaw ootsiide, Aa sunteedda. **49** Daaneeli oochchina, kaatii Sidiraak'a, Misaak'anne Abddanaaga Baabloone biittaa ayissiyaawantta ootsiide sunteedda; shin Daaneeli kaatiyaa golliyaan gam'eedda.

3 Kaatii Naabukadanas'oori geesay usuppun tammu wad'aa, gomppay usuppun wad'aa gidiyaa misiliyaa work'kaappe med'd'iide, Baabloone gadiyaan Duura Dembban esseedda. **2** He misiliyaa anjissanaw yaanaadan, kaatiyaappe garssana gadiyaaw mooodiyaawantta, suntsatuwaaw, awuraajjaa mooodiyaawantta, kaatiyaa zoriyaawantta, miishshaa golliyaan ootsiyaawantta, pirddaa daannatuwaaw, higge eranchchatuwaanne awuraajjaan awuraajjaan de'iyaa hara kaappotuwaaw s'eegeedda. **3** Yaatina, kaatiyaappe garssana gadiyaaw mooodiyaawanttu, suntsatuu, awuraajjaa mooodiyaawanttu, kaatiyaa zoriyaawanttu, miishshaa golliyaan ootsiyaawanttu, pirddaa daannatuu, higge eranchchatuunne awuraajjaan awuraajjaan de'iyaa hara kaappatuu ittippe he misiliyaa anjissanaw shiik'iide, Kaatii Naabukadanas'oori esseedda misiliyaa sintsan ek'k'eeddino. **4** He wode awaayuwaa awaayiyaawe bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide,

hawaadan yaageedda; «Hinttenoo, asaw, kawutetsatto, dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaretoo, 5 ubbaykka malakataa, suusuliyaa, zayyiyaa, maasink'kuwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaaan waas'etteedda diitsaanne hara muuziik'aa miishshatuwaa ittippe kaa'iyaa wode siso saannakka, Kaatii Naabukadanas'oorre esseedda work'kaa misiliyaw guufanniide goyinnite. 6 Misiliyaa sintsan guufanniide goynnena ooninne he saatiyaan ees'siyaa itooniyaa tamaa giddo olettana yaageedda. 7 Asay ubbay, kawutetsatuu ubbayne dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaratuu ubbay malakataa, suusuliyaa zayyiyaa, maasink'kuwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaaan waas'etteedda diitsaa ittippe kaa'iyaa wode siso saannakka, sa'aan guufanniide, Kaatii Naabukadanas'oori esseedda work'kaa misiliyaw goyinneeddino. 8 Hewaa diraw, he wode itti itti Baabloone asatuu sintsaw aad'd'iide, Ayihudatuwaa mooteeddino. 9 Untunttu Kaatiyaa Naabukadanas'oorra hawaadan yaageeddino; «Kaatiyaw, med'inaw de'a. 10 Kaatiyaw, neeni malakataa, suusuliyaa, zayyiyaa, maasink'kuwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaaan waas'etteedda diitsaa ittippe kaa'iyaa wode, sisiyaa ooninne sa'aan guufanniide, work'kaa misiliyaw goyinnanaadan, 11 k'ay sa'aan guufanniide goynnena Asay de'ooppe, ees'siyaa itoone tamaa giddo olettanaadan awaayuwaa kessaadda. 12 Shin kaatiyaw, neeni Baabloone biittaa bolla suntseedda Ayihudatuu, Sidiraak'i, Misaak'anne Abbdanaaguu ne azazuwaa is's'eeddino; ne s'oossatoo ootsikkino; k'ay ne esseedda work'kaa misiliyaawukka goyinnikkino» yaageeddino. 13 Naabukadanas'oori hewaa siseedda wode, hank'kuwaa ees'si kesiide, Sidiraak'a, Misaak'anne Abbdanaaga ahanaadan azazeedda. Untuntta kaatiyaa sintsa aheeddino. 14 Naabukadanas'oori untuntta hawaadan yaageedda; «Sidiraak'aa, Misaak'aa, Abbdanaagoo, ha hintte ta s'oossatoo ootsennawenne ta esseedda work'kaa misiliyaw goyinnennawe tumee? 15 Ha'i malakataa, suusuliyaa, zayyiyaa maasink'kuwaa, diitsaanne c'ora bak'etteedda kiriyaaan waas'etteedda diitsaanne hara muuziik'aa miishshatuwaa kaa'iyawaa siso wode, taani esseedda misiliyaw guufanniide goyinooppe, daro lo'a. Shin hintte goyinnennan is's'ooppe, ellekka ees'siyaa itooniyaa tamaa giddon olettana. Ay s'oossatuu hinttina ta kushiyaappe ashshanawe?» yaageedda. 16 Shidiraak'i, Mishaak'anne Abbdanaaguu kaatiyaw zaariide, «Kaatiyaw, Naabukadanas'ooraa, ha yewuwaa nuuni new zaaruwaa immanaw bessena. 17 Kaatiyaw, nuuni ees'siyaa itoone tamaa giddo olettintokka, nuuni aw ootsiyaa S'oossay he tamaappe ashshanaw danddayee. K'ay kaatiyaw, I nuuna ne kushiyaappekka ashshana. 18 Shin kaatiyaw, ubbaa I nuuna ashshenan is's'intokka, nuuni ne s'oossatoo ootsennawaanne neeni esseedda work'kaa misiliyaw goyinnennawaa era» yaageeddino. 19 He wode Naabukadanas'oori Sidiraak'a, Mishaak'anne Abbdanaago bolla hank'kuwaa suulleedda; Aa som'ii untunttoo kasewaappe dummateedda. Tamay kase ees'siyaawaappe laappun kushiya aad'd'iide ees's'anaadan azazeedda. 20 Shidiraak'a, Mishaak'anne Abbdanaaga k'achchiide, ees'siyaa itooniyaa tamaa giddo olanaadan, bare olanchchatuwaa giddoppe mino asatuwaa azazeedda. 21 Yaatina, ha asatuwaa, untunttu mayuwaanna, suriyaanna, huup'iyaaan s'aas'eedda s'aatsaanne hara mayuwaa ubbaanna gatsi k'achchiide, ees'siyaa itooniyaa tamaa giddo oleeddino. 22 Kaatiyaa azazuu loysit elleellisiyaawaa gideedda

dirawunne itooniyaa tamaykka kasewaappe aad'd'i ees'siyaa diraw, Sidiraak'a, Misaak'anne, Abbdanaaga taman oleedda he mino asatuwaa tamaa lac'uu labiide wod'eedda. 23 Ha heezzu k'ashsetteedda asatuu, Shidiraak'i, Mishaak'anne Abbdanaaguu, ees'siyaa itoone tamaa giddo wod'd'eeddino. 24 Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Naabukadanas'oori barena maalalissina ellekka denddi ek'kiide, «Nuuni k'achchiide ees'siyaa itooniyaa tamaa giddo oleedda asatuu heezza gidikkinooye?» yaagiide barena zoriyaawantta oochcheedda. Untunttu, «Kaatiyaw, ee heezza» yaagiide zaareeddino. 25 Kaatii zaariide, «Be'ite, taani k'ashuwaappekka biiletteedda, tamaa giddon yaa, haa hametiyyaa, tamaykka ayinne bochchenna oyddu asatuwaa be'ay! Oyddsintuu k'ay s'oossatuwaa na'aa malatee» yaageedda. 26 Yaatina, Naabukadanas'oori ees'siyaa itoone tamaa mata shiik'iide, bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Ubbappe d'ok'kiyaa S'oossaa k'oomatoo, Shidiraak'aa, Mishaak'aa, Abbdanaagoo, kesite! haayite!» yaagiide s'eegeedda. Yaatina, Shidiraak'i, Mishaak'anne Abbdanaaguu tamaa giddoppe keseeddino. 27 Kaatiyaappe garssana biittaa mooddiyaawanttu, suntsatuu, awuraajjaa mooddiyaawanttu, kaatiyaw ootsiyaa hara kaappatuu ubbay untunttukko shiik'eeddino. Tamay untunttu bolla bochchibeennawaa, untunttu huup'iyaa binnaanaappe ittuukka malaattibeennawaa, untunttu mayuukka boshetibeennawanne tamaa peenuukka untuntun bayinnawaa be'eeddino. 28 Hewaappe guyyiyaan, Naabukadanas'oori hawaadan yaageedda; «Sidiraak'a, Misaak'anne Abbdanaago S'oossay galatetto! I bare kiitanchchaa kiittiide, barenan ammanetteedda bare k'oomatuwaa ashsheeda. Untunttu kaatiyaa azazuwaa is's'eeddino; barentu S'oossaaappe attina, hara s'oossaw ootsanaappenne goyinnanaappe hayk'kanawaa doseeddino. 29 Hewaa diraw, Shidiraak'a, Mishaak'anne Abbdanaago S'oossaa toochchiide haasayiyaa ay asikka, woy ay kawutetsaykka, woy dumma dumma k'aalan haasayiyaa ay zariikka k'ans's'ettananne mus'ettana mala, untunttu golliikka laalettide, pituu oletiyaa sa'aa gidana mala, taani awaayaad. Ayaw gooppe, hara ay s'oossinne hawaadan ootsiide, asaa ashshenna» yaageedda. 30 Hewaappe guyyiyaan, kaatii Shidiraak'a, Mishaak'anne Abbdanaaga Baabloone gadiyaan d'ok'ku d'ok'ku ootsiide suntseedda.

4 Kaatii Naabukadanas'oori asaa ubbay, kawutetsatuwaa ubbayunne dumma dumma k'aalan haasayiyaa zaratuwaa ubbay hawaadan yaagi, dabddaabbiyaa kiiteedda. «Saro de'itee! 2 «Ubbappe d'ok'kiyaa S'oossay taw ootseedda malalissiyaanne ooratsabaa taani hinttenttoo odanaw koyay. 3 «Aa malaatay wooti gitee! I ootsiyaa ooratsabay wooti minee! Aa kawutetsay med'inna kawutetsaa; Aa maataykka yeletaappe yeletaa gakkanaasa. 4 «Taani Naabukadanas'oori, ta golliyaa injiyyaan, ta kawutetsaa golliyaan miikkuwaan de'ay. 5 Itti gallassi taani yashshiyaa akumuwa akumetaad. Taani ta arssaan zak'k'ullaade, be'eedda akumuunne sas'ay taana dagantseedda. 6 Hewaa diraw, ha akumuwa biletsaa taana erissana mala, Baabloonon de'iyaa kaatiyaa zoriyaawantta ubbaa taakko ahanaadan azazaad. 7 He wode shareechchotuu, muruniyaawanttu, ayantiyaawantunne s'oointiyaa s'eeliide kaayaawanttu taakko yiina, ta akumuwa untunttoo odaad; shin untunttu biletsaa taana erissanaw danddayibeykkino. 8 Wurssetsan ta s'oossaa suntsan

Bils'saasoora geetetti s'eegettiyaa, geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay aan de'iyaa Daaneeli taakko gelina, aw ta akumuwaaw hawaadan gaade odaad. **9** «Aad'deeda eranchatuwaaw kaappuwaaw Bils'saasoora, geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay neenan de'iyaaawaanne ayaa s'uurinne neepee geemmennawaa taani eray. Taani akumetteedda akumuu hawaa; ane taw Aa biletsaa oda. **10** «Taani ta arssaan zak'k'ullaade, biittaw giddo likkiyaa itti mitsay ek'keeddawaa sas'aan be'aad; he mitsaw geesay daro adussa. **11** He mitsay dic'ciide gitateeddanne minneedda; aw s'eeray saluwaa gakkee; sa'aappe sa'aa gas'aa gakkanaw beettee. **12** He mitsaa haytsay s'eellanaw lo"iyyaawaa; Aa ayifiikka loytsi dara; ubbawukka miyaabay aan de'ee. Wora do'atuu Aa kuwan shempeeddino; saluwaa kafotuukka Aa daashshaa giddon kees'shide de'eeddino. Pas'a de'iyaa ubbay aappe meedda. **13** «Ta arssaan zak'k'ullaade, geeshsha kiitanchchay saluwaappe wod'd'ishin sas'aan be'aad. **14** Ikka bare k'alaa d'ok'k'u ootsiide, hawaadan yaageedda; «Ha mitsaa k'ans'site; Aa tashiyya karite; Aa haytsaakka piriis'site; Aa ayfiyaakka laalite. Aa garssan de'iyaa do'atunne Aa daashshan de'iyaa kafotuu ubbay bak'atino. **15** Shin durumaanne Aa s'ap'uwaa, birataappenne nahaasiyaappe k'os'seedda sanssalatan k'achchiide, sa'aan, maataa giddon aggi bashite. Saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan kallo; k'ay bazzuwaan maataa giddon do'aana de'o. **16** Aa wozanay kahay asaawaappe do'aaw laametto. Hewaadan hani de'ishin, Aa bolla laappun laysay wuro. **17** Ubbaaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaa, kawutetsaa I bare koyiyya uraw immiyaawaanne haray atto, asaa ubbaappe kad'etteeddawantakka I suntsiyaawaa pas'a de'iyaa Asay ubbay erana mala, k'ashetteedda k'ofaa kiitanchchatu awaayeeddino. Pirdaakka geeshshatuu odeeddino» yaageedda. **18** «Taani Kaatii Naabukadanas'oori akumetteedda akumuu hawaa. Ha"i simmi Bils'saasoora, taw Aa biletsaa oda. Ayaw gooppe, ta kawutetsaa giddon de'iyaa kaatiyya zoriyaawantuppe ittuunne taana biletsaa erissanaw danddayibeenna; shin geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay neenan de'iyaa diraw, neeni danddayaasa» yaagaad. **19** He wodiyaan Bils'saasoora geetettiyyaa Daaneeli dagamiide, haniyaawaa d'ayeedda. I bare k'ofaan shabbareteedda diraw, guutsaa wodiyya c'o'u giide takkeedda. Yaatina, kaatii, «Bils'saasoora, ha akumuunne Aa biletsay neena dagantsoppo» yaageedda. Bils'saasoori zaariide, «Ta godaw, ha akumuu neena is'siyaawanttoo, Aa biletsaykka k'ay ne morkketoo gideerenneeshsha! **20** Neeni akumuwaan be'eedda mitsay, dic'ciide minneeddawe, s'eeray saluwaa gakkeddawe, sa'aappe sa'aa gas'aa gakkanaw beetteeddawe, **21** haytsay s'eellanaw lo"eeddawe, ayifiikka loytsi dareeddawe, ubbaw miyaabay aan de'iyaa, bazzuwaaw do'atuu Aa kuwan shempeeddawanne saluwaa kafotuukka Aa daashshaa giddon kees'shide de'eeddawe, **22** kaatiyaw, he mitsay neen! Neeni gitataaddanne minnaadda; ne gitatetsay dic'ciide, saluwaa gakkedda; ne kaatetetsaa maataykka sa'aa gas'aa gakkedda. **23** «Kaatiyaw, neeni geeshsha kiitanchchay saluwaappe wod'd'iide, «Ha mitsaa k'ans'siide d'ayissite; shin Aa durumaanne Aa s'ap'uwaa birataappenne nahaasiyaappe k'os'seedda sanssalatan k'achchiide, sa'aan, maataa giddon aggi bashite. Saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan I kallo; laappun laysay wurana gakkanaw, bazzuwaaw do'aadan de'o; giyya wode be'aadda. **24** «Kaatiyaw, Aa biletsay hawaa. Hawe Ubbaaappe d'ok'k'iyaa S'oossay ta godaa

kaatiyya bolla polanaw kiitteedda pirddaa. **25** Neeni asaa gidloppe yedersseetaade, bazzuwaaw do'atuwaana ittippe de'ana. Neeni booraadan maataa maanane saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan kallana. K'ay Ubbaaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaanne kawutetsaa bare koyeedda uraw immiyaawaa neeni erana gakkanaw, laappun laysay ne bolla aad'd'ana. **26** «Durumay bare s'ap'uwaa gadiyaan attanaada azazetteeddawe, neeni saluwaa S'oossay biittaa ubbaa mooddiyaawaa eriyya wode, ne kawutetsay new simmanawaa besse. **27** Hewaa diraw, kawoo, ta zoriyya akka. Nagaraa ootsiyaawaa aggaade, s'illobaa ootsa; metuwaan uk'k'unnnetteddawannta naak'kiyaawaa aggaade, untunttoo k'aretta. Yaatooppe, neeni saro de'ana wodi aduk'enan aggena» yaageedda. **28** Hawe ubbay Kaatiyya Naabukadanas'ore bolla gakkedda. **29** Tammanne laa'u aginaappe guyyiyaan, kaatii Baabloonen de'iyaa kaatiyya golliyya bolla dembayi kees's'eeddasan hamettiide **30** hawaadan yaageedda; Hawe ta kawutetsaa gollii aan de'ana mala, taani ta wolk'aama wolk'kan, ta gitatetsaa bonchchoo gimbbisseedda Baabloone katamaa gitaa gidennee? yaageedda. **31** I haasayiide wurssennan de'ishshin, saluwaappe hawaadan giyya k'alay puttu geedda; Kaatiyya Naabukadanas'ooraa, ne bolla pirddettedda pirdday hawaa: ne kawutetsay neepee aketeedda. **32** Neeni asaa gidloppe yedersseetaade, bazzuwaaw do'aana de'ana; neeni booraadan maataa maana. Ubbaaappe d'ok'k'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaanne kawutetsaa I bare koyeedda uraw immiyaawaa neeni erana gakkanaw, laappun laysay ne bolla aad'd'ana yaageedda. **33** Naabukadanas'ore bolla geeddawe baasuwaanakka poletteedda. Asaa gidloppe goodettiide, booraadan maataa meedda. Aa bollaaykka saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan kalleedda. Aa binnaanay ankuuwa baalliyaadan, Aa s'uguntsaykka kafuwa s'uguntsaadann dic'c'eedda. **34** He laappun laysay wurreedda wode, taani Naabukadanas'ore d'ok'k'u gaade saluwaa s'eellaad; ta wozanay kahaykka simmeedda. Ubbaaappe d'ok'k'iyaa S'oossaa galataad; med'inaw de'iyaaawaakka bonchchaaddinne sabbaad. Aa maatay med'inaw maataa; Aa kawutetsaykka yeletaappe yeleta gakkanaasa. **35** Sa'aan de'iyaa Asay ubbay aw ayaanne gidenna. Saluwaan de'iyaa med'etatuwa bollarne sa'aan de'iyaa asaa bolla I bare dosowaa ootsee. Aa kushiyya te"anaw danddayiwaawe baawa, woy Aa Ayaa ootsay? yaagiide oochchiyaawe baawa. **36** Ta wozanay siminna, ta kawutetsaa bonchchiyaaw diraw, ta anggayinne ta puulay taw simmi aggeeda. Kase taana zoriyaawantunne ta kaappatuu taana koyeeddino. Taani ta kawutetsan minnaad; kasewaappekka aad'd'iyaa gitatetsay taw gujetteedda. **37** Ha"i simmi taani Naabukadanas'oori saluwaa Kaatiyya galatay; Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsayinne bonchchay. Ayaw gooppe, I ootsiyaabay ubbay likke; Aa ogetuu ubbaykka s'lluwaa; k'ay oturuwaan biyaawanta I kawushshanaw danddayee yaageedda.

5 Itti gallassi Kaatii Belshshaas'aari bare oosanchchatuwaappe itti sha"atoo gibiraa giigsiide untuntunna ittippe woyniyya eessaa ushsheedda. **2** Belshshaas'aari woyniyya eessaa ushiide matsoteedda wode, bare aawuu Naabukadanas'oori Yerusalaamen de'iyaa Geeshsha Golliyaappe aheedda wolk'kaappenne biraappe oosetteedda ushshaa miishshatuwaahana mala azazeedda.

Ayaw gooppe, inne Aa oosanchchatuu, Aa machchetuunne Aa baakkotuu ubbay he ushshaa miishshatuwaan eessaa ushana mala, 1 koyeedda. 3 Yaatina, untunttu he Yerusaalamen de'iyaa S'oossaa Geeshsha Golliyaappe aheedda work'kaappe oosetteedda ushshaa miishshatuwaa kaatiyaw aheeddino. Kaatii, Aa oosanchchatuu, Aa machchetuunne Aa baakkotuu he miishshatuwaan tigetteedda woyniyaa eessaa usheeddino. 4 Untunttu he woyniyaa eessaa ushiidde, work'kaappe biraappe, nahaasiyaappe, birataappe, mitsaappenne shuchchaappe oosetteedda s'oossatuwaa galateeddino. 5 He wode K'oppennaan de'ishshin, asaa kushiya biraad'etuu hak'appentto kesiide yiide, kaatiyaa golliyaan lasanetteedda godaa bollan, s'ompiyaa wotsiyaa ballaa sintsan s'aafeedda. He kushii s'aafiyaa wode, kaatii bare huup'iyaaan be'eedda. 6 Aa som'i laamettiide, bidintsaa malateedda; k'ay yashshan Aa gadii kokkoreedda; Aa gulbbataykka is'seedda. 7 Kaatii bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, muruniyaawantaa, s'oolintiyaa s'eeliide kaayiyaawantanne shareechchotuwaa ahanaadan azazeedda. Untunttu yiina Baabloone aad'd'eeda eranchchatuwaa hawaadan yaageedda; «Ha s'ifatiyaa nabbabiide, Aa biletsaa taw odiiyaa uray ooninne, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwa mayyana; Aa k'ood'iyaaan work'kaa habiliyaa aatsana; K'ay I ta kawutetsaa mooddiyaa heezzentso asaa gidanawaa» yaageedda. 8 Hewaappe guyyiyaan, kaatiyaa zoriyaawantuu ubbay Aa sintsa aad'd'eedino; shin untunttuppe ooninne he s'ifatiyaa nabbabanaw, woy Aa biletsaa odanaw danddayibeenna. 9 Hewaan Kaatii Belshshaas'aari kasewaappe aad'd'i dagammina, Aa som'iikka kasewaappe aad'd'i bidintsaa malateedda. Aa kaappatuukka haniyaawaa d'ayeeddino. 10 Kaatiinne Aa kaappatuu c'abbuwaa Aa daaya kaatata sisaade, untunttu gibiraa miyaa aakko golliyaa gelaade, hawaadan yaagaaddu; «Kaatiyaw, med'inaw de'a! Ha k'ofaan loytsa shabbarettoppa; ne som'iikka laamettoppo. 11 Geeshsha s'oossatuwaa ayyaanay aan de'iyaa itti Asay ne kawutetsaa giddon de'ee. Eray, akeekayinne s'oossatuwaa mala aad'd'eeda eratetsay aan de'ee. Kase ne aawuu Kaatii Naabukadanas'oori Aa shareechchotuu, muruniyaawantoo, s'oolintiyaa s'eeliide kaayiyaawantoonne ayantiyaawantoo kaappuwaa ootsiide suntseedda. 12 Ayaw gooppe, aw lo'o ayyaanay, erayne akeekay de'ee; akumuwa billanaw, k'an'ishiyaa odanawunne s'uuraa k'onc'iissanaw I danddayee. Hewaa diraw, kaatii Bils's'aasoora giide suntseedda Daaneela s'eesa. I new s'ifatiyaa biletsaa odana» yaagaaddu. 13 He wode Daaneela kaatiyaakko ahina, kaatii Aa hawaadan yaageedda; «Neeni Daaneelee? Ta aawuu kaatii Yihudaappe omoodiide aheedawantuppe ittuwaa giyaawe neene? 14 S'oossatuwaa ayyaanay neenan de'yaawaanne eray, akeekayinne loytsi aad'd'eeda eratetsay new de'yaawaa taani sisaad. 15 Ha s'ifatiyaa nabbabanawunne Aa biletsaa taw odanaw muruniyaawantunne kaatiyaa zoriyaawantuu yeeddino; shin untunttu biletsaa taw odanaw danddayibeykino. 16 Neeni biletsaa odanawunne dees'o ooshatuwaa zaaruwaa immanaw danddayiyaawaa taani sisaad. Ha'i simmi neeni ha s'ifatiyaa nabbabanawunne Aa biletsaa taw odanaw danddayooppe, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwa mayyana; ne k'ood'iyaaan work'kaa habili aad'd'ana; k'ay neeni kawutetsaa mooddiyaa heezzentso asaa gidanaassa» yaageedda. 17 Daaneeli kaatiyaw zaariide, «Neeni immiyaa imuu neessa gido; ne woytuwaakka hara uraw imma. Hanooppenne taani s'ifatiyaa kaatiyaw

nabbabana; biletsaakka odana. 18 «Kaatiyaw, Ubbaappe d'ok'iyaa S'oossay ne aawuwaa Naabukadanas'ooraw kaatetuwa, gitatetsaa, bonchchuwaanne anggaa immeedda. 19 I aw immeedda gitatetsaa gaasuwaan he asatuunne dumma dumma k'aalaa haasayiyaa zaratuu aw yayyeeddinonne kokkoreeddino. Bare wod'anaw koyiyaawaa wod'eedda; ashshanaw koyiyaawaakka ashsheeda; bare d'ok'issanaw koyeeddawaakka d'ok'kisseedda; kawushshanaw koyeeddawaakka kawushsheedda. 20 Shin I otoretteedda wodenne Aa wozanay muumeedda wode, bare kawutetsaa araataappe wod'd'eedda; Aa bonchchuukka k'aaretteedda. 21 Asaa giddoppe yedersseteedda; Aa wozanay kahaykka laamettina, do'aa mala gideedda. Booraadan maataa miidde, dembaa haretuwaana ittippe de'eedda. Aa bollaykka saluwaappe wod'd'iyaa ketterssaan s'irkikkeedda. Hewekka Ubbaappe d'ok'iyaa S'oossay asaa naanatu kawutetsaa ubbaa mooddiyaawaanne I bare koyeedda uraw immiyaawaa I erana gakkanaassa. 22 «Shin nenoo, Belshshaas'aara, neeni Aa na'ay he ubbaa eraaddekkka, ne huup'iyaa zik'ki ootsabaakka. 23 K'ay Saluwaa Godaa bollan otorettaade, ne huup'iyaa d'ok'ku d'ok'ku ootsaadda. Aa Geeshsha Golliyaappe bonk'kiyaan yeedda work'kaa miishshatuwaa neeni ahissina, ne oosanchchatuu, ne machchetuunne ne baakkotuu woyniyaa eessaa untunttuu usheeddino. K'ay s'eellanaw, sisanawunne eranaw danddayenna s'oossatuwaa, biraappe, work'kaappe, nahaasiyaappe, birataappe, mitsaappenne shuchchaappe oosetteeddawannta galataadda. Ne shempuwaanne ne gelaa kessaa bare kushiyaa oyk'eedda S'oossaa bonchchabeykka. 24 Hewaa diraw, ha kushiyaa biraad'etuu aappe kiitettina, ha s'ifatii s'aafetteedda. 25 «S'aafuukka, «Maanne, Maanne, Tek'el, Paarees» yaagiyaawaa. 26 Aa biletsaykka hawaa: «Maanne giyaawe, S'oossay ne kaatetetsaa laytsaa paydiide, wuranaadan ootseedda giyaawaa. 27 Tek'el giyaawe miizaanaan likkettiaade, kawushaade beettaadda giyaawaa. 28 Paarees giyaawe ne kawutetsay shaakettiide, Meedoonatoonne Parssetoo imetteedda giyaawaa» yaageedda. 29 Hewaappe guyyiyaan, Belshshaas'aari azazina, ochchaa teeraa malatiyaa mayuwa Daaneela mayzeeddino; Aa k'ood'iyanka work'kaa habiliyaa aatseeddino; k'ay kawutetsaa mooddiyaa heezzentso asaa gidanaadan awaayeeddino. 30 He gallassi k'amma morkketuu geliide, Baabloone Kaatiyaa Belshshaas'aara wod'eeddino. 31 Aa kawutetsaa Meedooniyaa Daariyoosse akkeedda. He wode Daariyoosaw laysay usuppun tammanne laa"aa.

6 Kaatii Daariyoosse bare kawutetsaa ubbaa giddon bareppe garssana biittaa mooddiyaa s'eetanne laatamu asatuwaa suntsiyaawe lo'a giide K'oppeedda. 2 K'ay kaatiyaw ayaanne pac'issennaadan, he biittaa mooddiyaawantaa s'eelana mala, heezzu asatuwaa kaappuwaa ootsiide dooreedda; dooretteeddawantuppe ittuu Daaneela. 3 Daaneeli oosuwa ootsanaw barew de'iyaa dumma eran hara kaappatuwaappenne biittaa mooddiyaawantuppe aad'd'iide beetteedda. Hewaa diraw, kaatii Aa bare kumentsaa kawutetsaa bolla d'ok'ka ootsiide suntsanaw halchcheedda. 4 Yaatina, biittaa mooddiyaawantunne kaappatuu Daaneela mootanaw, I ayissiyaa ayissuwa bolla balaa demmana giide koyeeddino. Shin I loytsi suureen ammanettiyaa asaa; k'ay geellabaa ootsenna asaa gideedda diraw, Aa mootanaw Aa bolla ay

balanne demmibeykkino. **5** Wurssetsan untunttu giidde, «Aa S'oossaa higgiiyaa baggana gidoopeppe attina, hara baggana Daaneela mootiyaabaa demmokka» yaageeddino. **6** Hewaappe guyyiyaan, biittaa mooddiyaawantunne kaappatu ittippe kaatiyaakko biide, hawaadan yaageeddino; «Kaatiyaw Daariyoosaa, med'inaw de'a! **7** Nuuni ne kawutetsaa oosuuaa ootsiyaa kaappatu, biittaa mooddiyaawantuu, olaa gadaawatu, zoriyaawantunne awuraajjaa mooddiyaawantuu ubbay mayyeedda itti zoretay de'ee. Hewekka hachchippe biide hattamu gallassay gakkanaw, ay asayenne neena kaatiyaa woossanaappe attina, hara ay asaakka woy ay s'oossakka woossennaadan, neeni awaayuuaa kessanaadan is'se'edda woossiyaawe de'ooppe, gaammutuuaa ollaan olettanaadan neeni azazanaassa. **8** Simmi kaatiyaw, ha awaayuu shaarettena Meedoonatuwaanne Parssetuuaa higgiaadan, minonne laamettennawaa gidana mala parama» yaageeddino. **9** Hewaa diraw, Kaatii Daariyoose awaayuuaa s'aafiide parameedda. **10** Daaneeli awaayuu parametti keseeddawaa ereedda wode, bare golle beedda; pook'iyaaan de'iyaa kifiliyaa geleedda. He kifiliyaa maskkootii Yerusaalame bagga simmiide dooyetti de'ishin, bare kase woossiyaawaadanka gulbbatiide, bare S'oossaa galatiidde, hachchi hachchi heezzu gede woosseedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, ha asatu ittippe biide, Daaneeli bare S'oossaa woossishiianne maaduuaa oochchishin demmeedda. **12** Kaatiyaakko beeddino; kaatiyaa, «Kaatiyaw, ha hattamu gallassatuuaa giddon neena woossanaappe attina, hara ay asaakka woy ay s'oossakka woossiyaawe gaammutuuaa ollaan olettanaadan awaayabeykkiyye?» yaagiide awaayuuaabaa haasayeeddino. Kaatii zaariide, «Aawaayaad; awaayuu shaarettena Meedoonatuwaanne Parssetuuaa higgiaadan minneeddawaa» yaageedda. **13** Untunttu, «Kaatiyaw, yaatina hekko Yihudaappe omoodeetiide, yeeddawantuppe ittuwaa gidiyaa Daaneeli, newukka neeni paramaade kesseedda ne awaayookka azazetena. I ha'ikka hachchi hachchi heezzu gede bare S'oossaa woossee» yaageeddino. **14** Kaatii hewaa siseedda wode loytsi kayyotteedda; Daaneela ashshanaw k'ofaa k'achchiide, away wullana gakkanaw, ashshiyaa ogiyaa ubbaa koyeedda. **15** He wode asatu ittippe kaatiyaakko biide, «Kaatiyaw, Meedoonatuwaanne Parssetuuaa higgiaadan gidoope, kaatii awaayeedda awaayuu woy azazeedda azazuu laamettennawaa new era» yaageeddino. **16** Hewaa diraw, kaatii azazina, Daaneela ahiide, gaammutuuaa ollaan oleeddino. Kaatii Daaneela, «Neeni ubbaa gede goynniyaa S'oossay neena ashsho» yaageedda. **17** Untunttu shuchchaa ahiide, ollaan doonaa bareeddino; Daaneela bolla oosetteeddabay laamettena mala, kaatii bare maatafaanne bare kawutetsaa kaappatuuaa maatafaa gorddeedda shuchchaa bolla wotseedda. **18** Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare golliyaa simmiide, k'uma meennaaninne pashikkisiyaawaa ayaakka barekko shiishshennan, gem'ishuwaana d'ayiide ak'eeda. **19** Wontta guuran kaatii denddiide, elleelliide gaammutuuaa ollaakko beedda. **20** Ollaakko gakkiiide kayyuwaan, «De'uuaa S'oossaa k'oowaw Daaneelaa, neeni ubbaa gede goynniyaa ne S'oossay neena gaammutuwaappe ashshanaw dandayeeddee?» yaagiide s'eeseedda. **21** Daaneeli zaariide, «Kaatiyaw, med'inaw de'a! **22** Ta S'oossay bare kiitanchchaa kiittiide, gaammutuuaa doonaa gorddeedda; untunttu taana bochchibeykkino. Ayaw gooppe, taani Aa sintsan s'illuuaa. K'ay kawoo, taani ne sintsanka iitabaa

ootsabeykke» yaageedda. **23** Kaatii loytsi nashetteedda; Daaneela ollaappe kessanaadan azazeedda. Daaneeli ollaappe keseedda; bare S'oossan I ammanetteeda diraw, Aa bolla ayaa desheteedda sa'aykka beettibeenna. **24** Hewaappe guyyiyaan, Daaneela mooteedda asatuuaa ahanaadan kaatii azazeedda. Untunttu oyk'ettiide, barenttu mac'c'a asaananne barenttu naanatuwaanna ittippe yiide, ubbaykka gaammutuuaa ollaan oletteeddino. Untunttu olla wurssetsaa gakkennan de'ishin, gaammutuu sop'i akkiide, untunttu mek'etsaa mentsereetseeddino. **25** Hewaappe guyyiyaan, Kaatii Daariyoose asaa ubbaw, kawutetsatoo ubbawunne dumma dumma k'aalan haasayiyya zaretuu ubbaw hawaadan yaagiide s'aafeedda: «Saro de'iitee! **26** «Ta kawutetsan de'iyaa Asay ubbay Daaneela S'oossaw yaana malanne kokkorana mala, taani awaayuuaa kessaad. «Ayaw gooppe, I de'uuaa S'oossaa; k'ay I med'inaw de'iyaaawaa. Aa kawutetsay mulekka d'ayenna; Aa kaatetuuaa maataykka mule attena. **27** I ashsheenne, metuwaappe kessi akkee. Saluwanka saanka, malaataanne ooratsabaa ootsee. Daaneela gaammutuuaa doonaappe, ashsheeddawe Aa!» yaageedda. **28** Hewaa diraw, ha Daaneeli Daariyoosa kawutetsaa wodenne Parssiyya K'iiriosa kawutetsaa wode ubbaan ishalide de'eedda.

7 Baabloone Kaatii Belshshaas'aari kaateteedda koyiro laytsi, Daaneeli bare arssaan zak'kullide, akumuwaanne sas'aa be'eedda. I bare akumuwaan be'eedda ayfe yewotuuaa s'aafeedda. **2** Daaneeli hawaadan yaagiide s'aafeedda; «K'amma taani ta sas'aan saluwaappe yeedda oyddu c'arkkotuu wogga abbaa bul'akkishin be'aad. **3** K'ay ittuu ituwaappe dummatiyaa oyddu wolk'k'aama do'atuu abbaappe keseeddino. **4** «Koyro do'ay gaammutuuaa malatee; k'ay aw ankuuwaadan k'efii de'ee. Ta s'eellishin, Aa k'efii shodettina, sa'aappe denddiide, asaadan laa'u gediyaan ek'kanaadan oosetteedda; k'ay asaa wozanaykka aw imetteedda. **5** «K'ay laa'entso do'ay itti bagga d'ok'k'u giide ek'keedda babantsaa giyaa iita do'aa malatee. He do'ay heezzu gayliyyaa mek'etsaa bare doonaan baariide, bare matan sa'i oyk'keedda. Yaateeddawe, <Denddaade daro ashuwaa ma> geetetteedda. **6** «Hewaappe simminna k'ay, maahiyyaa malatiyyaa hara do'aa be'aad. Aa zokkiyaan kafuuaa k'efiyaa malatiyyaa oyddu k'efetuu de'iino. K'ay aw oyddu huup'etuu de'iino. Ha do'aw mooddiyya maatay imetteedda. **7** «Hewaappe simminna, k'amma sas'aan yashshiyaa, dagantsiyaanne loytsi minniyya oyddentso do'aa be'aad. Aw wolk'k'aama birataa achchatuu de'iino. I barenan gakketeeddawaa ubbaa untuntun mentsereetsiide meenne atteeddawaa bare gediyaan yed'ereetsee. Kase ta be'eedda do'atuuaa ubbaappe I dummatee; aw tammuu kac'ii de'ee. **8** Taani ha kac'etuwaabaa k'oppishina, he kac'etuuaa gididoppe hara itti guutsaa kac'ii kesishshin be'aad; he kac'ii yenkko kac'etuwaappe heezzatuuwa d'ok'koliide oleedda. Ha kac'iyaw asaa ayfiyya malatiyya ayifiinne otoruwaan haasayiyya ins'sarssay de'ee. **9** «Taani hewaa s'eellishin, kaatetuuaa araatatuu utetsaw giigeeddino. Med'inaappe De'iyaaawe bare araatan utteedda. Aa mayuu shachchaadan, Aa huup'iyaa binnaanaykka puuttuwaadan bootsa. Aa araatayenne araataa yinggiretsatuu tamaadan lac'ottiino. **10** Tamaa shaafay Aa sintsappe pulitiide kesee. Sha'a gede sha'atuu aw ootsiino; k'ay daro miiloonetuu Aa sintsan ek'keeddino. Yaati de'ishin pirddaa pirdiyaawe doometteedda; mas'aafatuukka dooyetteeddino. **11** «Ha guutsaa kac'ii haasayiyya otoro

k'aalay taw sisettiyyaa diraw, taani ha"ikka d'iishisaade s'eellaad. Taani s'eellishin ha do'ay hayk'k'iide, ees's'iyyaa taman oletiide d'ayeedda. **12** Yenkkoo heezzu do'atuwaappe, untuntuu maataaykka aketeedda; shin untuntuu keuretteedda wodiyyaa pas'a de'ino geetetteeddino. **13** «K'aykka taani he k'amma sas'aan, asaa na'aa malatiyaawe saluwa shaariyaanna yiyaawaa be'aad. Med'inaappe De'iyawaakko shiik'ina, untuntuu Aa Aa sintsa aatseeddino. **14** Aw maataay, bonchchuunne kawutetsay imetteedda. Asay ubbay, kawutetsatuu ubbayne dumma dumma k'aalan haasayiyyaa zaratuu ubbay aw moodeteeddino. Aa maataay med'inaw shaarettena maataa; Aa kawutetsay mulekka d'ayennawaa. **15** «Taanna Daaneela gidooppe, ta be'eeddawaan ubbaan dagamaad; ta sas'aykka taana shabbareedda. **16** Taani hewaa ek'keeddawantuppe ittuwaakko shiik'aade, ha ubbaw tumu biletsay ayentto oochchaad. I taw Aa biletsaa ubbaa hawaadan yaagiide odeedda; **17** «Ha oyddu wolk'k'aama do'atuu ha sa'aan sintsaappe denddana oyddu kawutetsatuwaa. **18** Shin Ubbaaappe d'ok'k'iyyaa S'oossaa geeshshatuu Aa kawutetsaa akkiide, med'inaw baressa ootsana; med'inaa kawutetsaa untuntuu laattana» yaageedda. **19** «Hewaappe guyyiyaan, taani hara do'atuwaa ubbaappe dummatiide yashshiyya oyddentso do'aw de'iyaa tumu biletsaa eranaw koyaad. He do'aw birataa achchayinne nahaase birataa s'uguntsay de'ee; I barenan gakketeeddawaa ubbaa mentsereetsiide meenne miishshin atteedawaa bare gediyaan yed'ereetsee. **20** K'ay ha do'aa huup'iyaa de'iyaa tammu kac'etuwaabaanne k'ay guyyeppe kesiide, untuntuppe heezzatuuwaa d'ok'olli oleedda K'eerii kac'iyabaakka eranaw koyaad. He K'eerii kac'iyaw ayifetuunne otoro k'aalaa haasayiyyaa ins's'arssay de'ee. He kac'ii yenkkotuwa ubbaappe aad'd'i yashshiyaawaa. **21** Taani s'eellishin, ha kac'ii geeshshatuwaanna olaa gakketiide, untuntuu s'ooneedda. **22** Hewe haneeddawe, Med'inaappe De'iyaa we yaana gakkanawunne, Ubbaaappe d'ok'k'iyyaa S'oossaa geeshshatoo pirdday pirdeddana gakkanaassa; untuntuu kawutetsaa laatiyyaa wodiikka gakeedda. **23** «I taw biletsaa hawaadan yaagi odeedda; «Oydentso do'ay ha sa'aan sintsaappe denddana oyddentso kawutetsaa. He kawutetsay hara kawutetsaa ubbaappe dumma; biittaa sa'aa I maana, yed'd'ananne mentsereetsana. **24** K'ay tammu kac'etuu ha kawutetsatuwaappe denddana tammu kaatetuwa. Hewaappe guyyiyaan, kase tammu kaatetuwaappe dummatiyya hara kaatii denddana. I untuntuppe heezzu kaatetuwa s'ooniide mooddana. **25** I Ubbaaappe d'ok'k'iyyaa S'oossaa s'aliide haasayana; Aa geeshshatuwaakka uk'unnana. K'ay wodetuwaanne wogaa laammanaw k'aak'k'atanawaa. Wodii, wodetuunne wodiyya baggay gakkanaw geeshshatuu Aa maataappe garssana moodetana. **26** «<Shin hewaappe guyyiyaan, pirddaa pirddiyaawe doomettana; Aa maataay mulii aketana; I med'inaw d'ayana. **27** Saluwaappe garssana de'iyaa kawutetsatuwaa ubbaa maataay, wolk'k'ayne gitatetsay Ubbaaappe d'ok'k'iyyaa S'oossaa geeshsha asatoo imettana. Aa kawutetsaykka med'inaa kawutetsaa gidanawaa; sa'aa mooddiyaawanntuu ubbatuu aw azazettananne aw ootsana» yaageedda. **28** «Ta sas'aabay hawaan wureedda. Taani Daaneeli, ta k'o'faan daro shabbarettad; ta som'iikka hewaa erissee. Shin ubbabaakka taani ta wozanaa wotsaad» yaagiide s'aafeedda.

8 Belshshaas'aari kaateteedda heezzentso laytsi, taani Daaneeli hawaappe kase be'eedda sas'aappe hara sas'aa be'aad. **2** He sas'aan ayya be'aaddita gooppe, Elaaama gadiyaan Suusa giyyaa kataman, Uulaaya giyyaa shaafaa matan ek'keedda taana be'aad. **3** He shaafaa matan laa'u adussa kac'etuu de'iyaa dorssaa orggii ek'keedda. Laa'u kac'etuwaappe ittuu guyyeppe doleedda; shin koyiro doleedawaappe aduk'kee. **4** He dorssaa orggii bare kac'iyaan k'ayc'c'anaw, away wulliyyaa bagga, huup'issa baggananne gedissa bagga d'enggishin be'aad. Aanana ek'ettanawunne Aa wolk'k'aappe kessi akkanaw ay mehiikka danddayibeenna. I bare koyeeddawaa ootseedda; yaatiide barena gitayeedda. **5** Taani ha sas'aabaa k'oppishin, itti deeshshaa orggii away wulliyyaa baggappe kesiide, biittaa sa'aa aad'd'iide, gedii sa'aa yed'd'ennaan yeedda; aw laa'u ayifetuwaappe gidduwaan itti wogga kac'ii de'ee. **6** Ikka daro hank'k'uwaa diisiide, shaafaa matan taani be'eedda laa'u kac'iyaa de'iyaa dorssaakko, wad'etaw d'enggiide yeedda. **7** Gakkiide, daro yilotide, taani s'eellishin, dorssaa orggiyya kac'etuu laa'uukka me'ana gakkanaw, iita dom'etsaa dom'eedda. Dorssaa orggiyya aanana ek'ettanaw wolk'k'ay baawa; hewaa diraw, deeshshaa orggii Aa kundissiide, yed'd'i ek'keedda. Deeshsha orggiyya wolk'k'aappe he dorssaa orggiyya ashshiyaawe baawa. **8** He deeshshaa orggii loytsi gitateedda; shin Aa wolk'k'ay dari dari biyya wode, Aa wogga kac'ii me'eedda; ellekka, oyddu wogga kac'etuu biittaw oyddu bagga simmiide dic'c'eeddino. **9** Ha oyddu kac'etuwaappe ittuwaa bolla hara guutsaa kac'ii doliide, wolk'k'an gedissakko, away doliyya bagga Israa'eeliyya gadiyaakko simmiide dic'c'eedda. **10** I biide saluwaan de'iyaa olanchchatuwa gakkanaw dic'c'eedda; saluwa s'oolinttetuwaappe unddennawannta sa'aan duge oliide, untuntuu yed'd'eedda. **11** K'ay I barena d'ok'ku ootsiide, olanchchatuwa Gadaawuwa S'oossaanne likkisseedda. Hachche hachchi Asay yarshshiyaa s'uugetiyya yarshshuwaakka te'eedda. K'ay Aa Geeshsha Golliiyaakka tunisseedda. **12** Makkalaa gaasuwaan geeshshatuwa olanchchatuunne hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuu he kac'iyaw imetteedda. Tumuukka sa'aan oletteedda; he kac'ii ootsiyaabay ubbay aw injiiteedda. **13** Hewaappe guyyiyaan, itti geeshsha kiitanchchay haasayishin taani sisaad. Yenkkoo geeshsha kiitanchchay ha kiitanchchaa, «Ha hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuwaabaa, Ha makkalay ahiyya bashshaabaanne saluwa olanchchatuunne geeshsha sa'ay yed'ettiide de'anabbaa odiyya sas'ay awude polettanee?» yaagiide oochcheedda. **14** I zaariide, «Laa'u sha'aane heezzu s'eetu wonttayenne omarsay gakkanaw gam'ana; hewaappe guyyiyaan, Geeshsha Gollii geeyana» yaagiide odishin sisaad. **15** Taani, Daaneeli, ha sas'aa be'aaddenne Aa biletsaa eranaw k'oppaade de'ishshin, itti asaa malatiyaawe ta sintsan ek'keeddawaa be'aad. **16** K'ay taani Uulaaya Shaafaappe, «Gabreelaa, ha bitaniyyaw ha sa'aa biletsaa oda» yaagiyya kooshshaa sisaad. **17** I yiide taani ek'keedda sa'aa mateedda wode, taani dagamaade, ta som'uwaa biittaw duge zaaraade kunddaad. I taana, «Asaa na'aw, ha sas'ay wurssetsaa wodiyaabaa bessiyaawaa gidiiyaawaa akeeka» yaageedda. **18** I taananna haasayiyya wode, taani sa'aan gufannaa, gem'iishshuwa kayirotaad. Yaatina, I taana sa'aappe pude dentsiide, ta gediyaan esseedda. **19** Taana, «Sisa, taani S'oossaa hank'k'uwaa wurssetsan hananaw de'iyawaa oday; ayaw gooppe, ha sas'ay S'oossay keeri wotseedda wurssetsaa

wodiyaan hananabaa odee. **20** «Neeni be'eedda laa"u kac'iyaanna de'iyaa dorssaa orggii Meedoonanne Paarise kaatetu leemisuwaa. **21** Deeshshaa orggii k'ay Giriike kaatiyaa leemisuwaa; Aa laa"u ayifetuwaappe gidduwaan de'iyaa wogga kac'i koyiro kaatiyaa. **22** Kac'i me'i wod'd'ina, Aa sa'aan doleedda oyddu kac'etuu Aa kawutetsaappe shaakettiide kesana oyddu kawutetsatuwaa leemisuwaa; shin untuntuu wolk'k'ay koyirowaa wolk'k'aa gakkenna. **23** «Untuntuu kawutetsaa wurssetsay gakkiiyaa wodenne untuntuu makkalay zawaa gakkiiyaa wode, itti mek'etsaa iitanne c'immiyaa c'inc'c'a kaatii denddana. **24** I loytsi mino gidana; shin bare wolk'k'aanna gidenna. Dagantsiyaa bashshaa I bayizzana; I ootsiyaabay ubbayaw injetana. I mino asatuwaanne geeshsha asatuwaa d'ayssana. **25** I c'immiyaa diraw, aw injetana; k'ay I barena ubbaappe d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana. Untuntuu sa'ay sara gi de'ishin, untuntuppe darotuwaaw wod'ana; k'ay kaappatuwaa Kaappuwaanna ek'ettana. Shin Asay bochchennan I barew d'ayana. **26** «New odetteedda laa"u sha"anne heezzu s'eetu wonttaanne omarsa s'eelliyaa sas'ay tuma; shin daro wodiyaappe guyyiyaan polettanaw de'iyaa diraw, gorddaade maatafaa Aa bolla wotsaade naaga» yaageedda. **27** Taani Daaneeli, loytsi daabureedda diraw, sakettaade daro gallassaa gisaad. Hewaappe guyyiyaan denddaade, kaatiyaa oosuwa baad. Ha sas'aan taani loytsi shabbirettaad; akeekanawukka danddayabeykko.

9 Meedoona biittaa asaa gidiyaa Ars's'ekissisa na'ay Daariyoose Baabloonon kaateteedda. **2** I kaateteedda koyiro laytsi, taani Daaneeli, Geeshsha Mas'aafatuwaa nabbabaad; timbbitiyaa odiyaa Ermaasaw Med'inaa Goday odeeddawaadan Yerusaalame laappun tammu laytsaa kolettiide gam'anaw de'iyaaawaa akeekaad. **3** Hewaa diraw, taani Godaa S'oossaa k'ay simmaade; maak'aa mayyaade, bidintsaa ta huup'iyaa bolla k'olaade, s'oomaade, Aa woossayne aw watiwatay. **4** Taani nagaraa paas'aadde, Med'inaa Godaa ta S'oossaa hawaadan yaagaade woosaaaddi; «Abeet Godaw, wolk'k'aamanne yashshiyaa S'oossaw, neena siik'iyawanttoonne ne azazoo eno giyaawanttoo ne aggenna siik'uwaaanne c'aak'uwaa naagiyaawoo, **5** nuuni nagaraa ootseeddonne baleeddo; nuuni iitabaa ootseeddonne makkaleeddo; ne azazuwaappenne ne wogaappe wora simmeeddo. **6** Nu kaatetoo, nu kaappatoo, nu aawaatoonne sa'aan de'iyaa asaa ubbaw ne suntsan timbbitiyaa odeedda ne k'oomatuu odeeddawaa sisennan is's'eeddo. **7** «Abeet Godaw, neeni s'illuwa; shin nuuni hachchi yeellaa mayyeeddo. Yihudaaninne Yerusaalamen de'iyaa Asay ubbay, nuuni new ammanettennan is's'ina, neeni haako biitaaninne mata gadiyaan laaleedda Israa'eeliyaa Asay ubbay yeelleeddo. **8** Abeet Med'inaa Godaw, nuuni, nu kaattetuu, nu kaappatuunne nu aawotuu neena naak'k'eedda gaasuwaan yeellaa mayyeeddo. **9** Shin nuuni aw makkaleeddabaa gidooppekka, Goday nu S'oossay maariyaawaanne atto yaagiyaawaa. **10** Nuuni Med'inaa Godaw, nu S'oossaw, azazettibookko; k'ay timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatuu baggana I immeedda Aa higgiiyaa naagibeykko. **11** Israa'eeliyaa Asay ubbay ne higgiiyaa mentsiide, wora simmeeddino; ne azazookka eno gibeykino. «Nuuni ne bolla nagaraa ootseedda diraw, S'oossaa k'ooma Muse Higgiyaa Mas'aafan s'aafetteedda shek'k'ayne pirday nu bolla tigetteedda. **12** K'ay nu bollanne nuuna kaaletsiyaawanttu bolla wolk'k'aama bashshaa ahanaw

neeni haasayeedda k'aalaa nu bolla polaadda. Ayaw gooppe, Yerusaalame bolla gakeeddawaa malay saluwaappe garssan hara gadiyaa bolla mulekka gakkibeenaa. **13** Muse Higgiyaa s'aafetteeddawaadan, ha bashshay ubbay nu bolla gakeedda. Nu nagaraappe simmibeykko; ne tumuwa sissibeykko; neena, Med'inaa Godaa nu S'oossaa k'ay maartaa oochchibeykko. **14** Med'inaa Goday ha bashshaa nu bollan ahanaw guyye gibeenna; ayaw gooppe, Med'inaa Goday nu S'oossay bare ootsiyaaban ubbaan s'illuwa; shin nuuni aw azazettenan is's'eeddo. **15** «Abeet Godaw, nu S'oossaw, kase ne asaa ne mino kushiyan Gibs'eppa kessaade, hachchewaadanka ne suntsaa s'eesisseeddawo, nuuni nagaraa ootseeddo; nuuni baleeddo. **16** Abeet Godaw, neeni kase ne s'illo oosuwa ubbaa ootseeddawaadan, ha"i ne hank'k'uwaaanne ne boshanne ne katamaappe, Yerusaalameppe, ne geeshsha deriyaappe, wora zaara. Nuuni ootseedda nagarayne nu aawotuu ootseedda bayzzuu Yerusaalamenne ne asaanne nu yuushshuwaan de'iyaa ubbaw k'iliic'uwaa kesseeedda. **17** «Simmi ha"i nu S'oossaw, taani ne k'oomay woossiyaa woosaanne watiwatuwaa s'isa. S'oossaw, ne suntsaa diraw gaade, ha koletteedda ne Geeshsha Golliyaa ne keeka ayifiyaan s'eella. **18** Abeet ta S'oossaw, ne haytsaa nuuko yeggaade s'isa; ne ayifiyaakka dooyaa, ne suntsan s'eesetteedda katamaa baytsaa s'eella. Nuuni new watiwatiyaawe, nu s'illotetsaa diraw gidennaan, ne wolk'k'aama maarettsaa dirassa. **19** «Abeet S'oossaw, s'isa! Abeet S'oossaw, atto ga! Abeet S'oossaw, hayzanne ootsa! Ne katamayne ne Asay ne suntsan s'eesetteedda diraw, abeet ta S'oossaw, ne suntsaa diraw gam'oppa» yaagaad. **20** Taani woosaaade, ta nagaraanne ta asaa Israa'eeliyaa nagaraa paas'aaddenne ta S'oossaa geeshsha asaabaa, Yerusaalamebaa Med'inaa Godaw ta S'oossaw watiwataadde takkaad. **21** Hewaadan hanaade taani de'ishiina, kase sas'aan taani be'eedda Gabreeli, taakko ellekka paalliidde, omarsa yarshshuwa yarshshiyaa saatiyaan puttu geedda. **22** I hawaadan yaagiide, taw odeedda; «Daaneela, taani eraanne akeekaa new immanaw ha"i yaad. **23** Neeni biro woosaa doommoode ne woosaa zaaruu imetteedda; taanikka hewaa new odanaw yaad. Ayaw gooppe, S'oossay neena loytsi dose. Hewaa diraw, taani odiyaawaa k'oppa; sas'aakka akeeka. **24** «Laappu gade laappun tammu laytsay S'oossay ne asawunne ne geeshsha katamaw keereedda wodiya. He wodetuwaan naak'uu wurana; nagaraa oosuu attana; bayzzuu maarettana; med'inaa s'illotetsay gelana; sas'ayne timbbitii polettananne Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'ay oketana. **25** «Hewaa diraw, hawaa eranne akeeka. Yerusaalame katamay ooras s'anaadaninne kees'ettanaadan azazuu keseedda gallassaappe biide Kaappuu Okettowe yaana gakkanaw, laappun gade laappunuunne usuppun tammanne laa"u gade laappun laytsay aad'd'ana. Hewan Yerusaalame katamay ooras s'ana; ogetuukka yuushshuwa gimbettuukka oosettana. Shin gimbettiyaa wodi meto wode gidanawaa. **26** «Usuppun tammanne laa"u gade laappun laytsaappe guyyiyaan, Okeetteeddawaa Asay wod'ana. Aa matan ayayne baawa. Yiyaa kaappuwa asay, katamaanne Geeshsha Golliyaa laalana. He katamaa wurssetsay d'iuwaan akeekenan yaana. He wodiyaappe biide wurssetsay gakkanaw, olaanne bashshaa awaayeedda. **27** He kaappuu laappun laytsay gidon asaana mino c'aak'uwaa c'aak'k'etanawaa. He laappun laysatuwaa gido gishechchan I yarshshuwa yarshshiyawaanne imotaa immiyaawaa diggana. Geeshsha golliyaw giddo gishechchan

bayetsaa tunatetsaa I essana. Wurssetsan awaayeteedda boshay Aa bolla tigettanawaa» yaageedda.

10 Paarise Kaatii K'iiroosi kaateteedda heezzentso laytsi, Bil's'aasore giyaa Daaneelaw hara sas'ay k'onc'ceedda. He sas'aan k'onc'ceeddawe tuma; k'onc'ceeddawekka wolk'kaama olaabaa. He akeekay aw imetteeddawe sas'aanna. **2** He wode taani, Daaneeli, heezzu saaminttaa yeekkaad. **3** Heezzu saaminttay wurana gakkanaw lo'o k'uma mabeykke; ashuu woy woyniyaa eessay ta doonaakko shiik'ibeenna. Ta huup'iyaa kaa ayaanne okettabeykke. **4** Koyiro aginaan laatamanne oyddentso gallassan, S'egiroosa giyaa wolk'kaama shaafaa matan taani ek'kaade s'eellaad; **5** layinuwaa giyaa mayuwaa mayyeedda itti bitaniyaa be'aad. I bare s'eessan bertte work'kaappe oosetteedda sak'kiyaa danc'ceedda. **6** Aa bollay p'ooliyaa ink'kuwaa malatee; Aa som'ii wolk'antsaadan p'olk'ku gee; Aa ayifetuukka tamaa lac'uwaa malatiino; Aa kushiinne Aa gedii k'uc'etteedda naasiyaa birataadan poo'issee; Aa k'aalaykka daro Asay haasayiyaa k'aalaadan hane. **7** Ha sas'aa taani Daaneeli taarekka be'aad. Taananna de'iyaa asatuu be'ibeykino; untuntu loytsi dagameedda diraw, bak'ati k'osetteeddino. **8** Taani ha wolk'kaama sas'aa s'eellaade, taarekka ataad; taw wolk'ay is'sina daaburaad; ta som'ii loytsi bullatteedda. **9** He wode taani I haasayiaawaa sisaad; biittan duge ta som'uwaa gufannaad; gem'ishshuwaa tayrottaad. **10** Hewaappe guyyiyaan, itti kushii taana bochcheedda; taani kokkoraadde de'ishiina, taana ta kushiyaaninne ta gulbbatan dentside esseedda. **11** I taana, «Laa, S'oossay loytsi siik'eedda Daaneela, taani new odiyaa k'aalaa loytsaade akeeka; dendda ek'ka. Ayaw gooppe, taani neekko kiitettaade yaad» yaageedda. I taana hawaadan yaagina, taani kokkoraadde dendda ek'kaad. **12** K'aykka I hawaadan yaageedda; «Daaneela, ayinne yayyoppa! Ayaw gooppe, neeni akeekaa demmanaw k'ofaa k'achcheeddanne ne S'oossaa sintsan ne huup'iyaa kawushsheedda koyiro gallassaappe doommiide, ne woosay sisetteedda; taanikka hewoo zaaruwaa akkaade yaad. **13** Shin Paarise kawutetsaa kaappuwaa gidiyaa ayyaanay laatamanne itti gallassaa taana te'eedda. Taani taarekka Paarise kawutetsaa kaappuwaana yaan ataad. Hewaa diraw kiitanchatuwaa kaappatuwaappe ittuu, Mikaa'eeli taana maaddanaw yeedda. **14** Taani ha'i neekko yeeddawe, wurssetsa gallassatuwaan ne asaa bolla hananaw de'iyaaawaa new k'onc'issanaassa; ayaw gooppe, ha sas'ay sintsaappe hananaw de'iyaaawaa» yaageedda. **15** I hewaa taw odiyaa wode, taani ta som'uwaa s'uggunnaade, giyaawaa d'ayaad. **16** Hewaappe guyyiyaan, asaa malatiyaa ittuu ta mettershshaa bochcheedda; ta doonay dooyettina, haasayaa doommaad. Ta sintsan ek'keeddawaa hawaadan yaagaad; «Ta godaw, ha sas'aan taani loytsi dagameedda diraw, daro daaburaad. **17** Taani ne k'oomay neenanna ta godaana haasayanaw woota danddayayitaa? Ta wolk'ay wureedda; shemppanawukka taw is's'etteedda» yaagaad. **18** He asaa malatiyaa ittuu laa'entsuwaakka taana bochhiide, taw wolk'aa immeedda. **19** Yaatiide taana, «Laa, S'oossay loytsi siik'eedda bitaniyaw, ayinne yayyoppa! Saruu new gido. Ha'i simmi minna; ee minna» yaageedda. I hewaadan giina, taani minnaad; «Ta godaw, neeni taana miniso diraw, ha'i oda» yaagaad. **20** I zaariide, «Taani neekko ayaw yaadditannto eray? Ha'i taani simmaade baade, Parisse

kaappuwaa gidiyaa ayaanaana olettana; k'ay taani biina, Giriike kaappuwaa gidiyaa ayyaanay yaana. **21** Shin taani new Tumuwaa Mas'aafan s'aafetteeddawaa odana. Taani untuntunna olettiiyaa wode, hintte kaappuwaa Mikaa'eelleppe attina, taana maaddiyaa haray ittuunne baawa.

11 «Meedoona biittaa asaa gidiyaa Daariyoosi kaateteedda koyiro laytsan, taani Aa maaddanawunne minisanaw Aa miyyiyaan ek'kaad. **2** «Ha'i simmi taani new tumuwaa oday. Hara heezzu kaatetu Parisse biittan kaatetana; k'ay untuntuppe guyyiyaan kaatetiyyaa oyddentso kaatii, kasewanntu ubbatuwaappe aad'd'eeda dure gidanawaa. I bare duretetsaa gaasuwaan wolk'kaa demmiyaa wode, Asay ubbay Giriike kawutetsaana olettana mala dentsetsana. **3** «Hewaappe guyyiyaan, wolk'kan mooddiyyaa mino kaatii denddanawaa; bare koyeeddawaa ubbaa ootsana. **4** I denddeeddawaappe guyyiyaan, Aa kawutetsay duus'ereetiide, oyddu sa'aan shaakkettana. Aa zaaretsi Aa kawutetsaa laattikkino; I ayissiyaa wodewaadan kawutetsaw wolk'ay de'enna. Ayaw gooppe, Aa kawutetsay aappe aketide, haratoo imettana. **5** «Gedissa biittaa kaatii mino gidanawaa; shin Aa kaappatuwaappe ittuu aappe aad'd'i minniide, he wolk'kaama kawutetsaa mooddana. **6** «Guutsa laysaappe guyyiyaan, gedissa biittaa kaatiinne huup'issa biittaa kaatii barentu gidon dabbotetsaa c'aak'uwaa c'aak'ketanawanta. Gedissa biittaa kaatiyaa naatta huup'issa biittaa kaatiyaa gelanaaru; shin izi wolk'aykka minnenna; k'ay ikka Aa wolk'aykka daro wodiyya gam'enna. He wode izo, izo ajabiyaawanttu, izi na'ayne izi asinay ubbay aad'd'iide imettana. **7** «Hewaappe simmina, izi dabbotuwaappe ittuu gedissa biittan kaatetana. Huup'issa biittaa kaatiyaa bollan geliide; Aa geessuwaa mentsi geliide, Aa s'oona. **8** K'ay untuntu s'oossatuwaa, misiletuwaanee biraappenne work'kaappe oosetteedda miishshatuwaa akkiide, Gibs'e afana. Yaatiide amareeda wodiyyaw huup'issa biittaa kaatiyaa bochchennan aggana. **9** Hewaappe guyyiyaan, huup'issa biittaa kaatii gedissa biittaa kawutetsaa bolla gelana; shin diggina, guyye bare biittaa simmana. **10** «Huup'issa biittaa kaatiyaa attuma naanatu olaw giigiide, daro olanchchatuwaa shiishshana; sintsan gakketiyaawaa ubbaa meec'ciyaa wolk'kaama di'uwaa, aad'd'iide oliide, gedissa kaatiyaa geessuwaa olanawanta. **11** He wodiyaan gedissa biittaa kaatii loytsi hank'ettiide, huup'issa biittaa kaatiyaa olanaw denddanawaa. Huup'issa biittaa kaatii shiishsheedda daro olanchchatuwaana olettide, untunta s'oona. **12** Daro olanchchatuwaa omoodeeddawaappe guyyiyaan, gedissa biittaa kaatii otoruwaan pugettana. Yaatiide daro sha'aa wod'ana; shin Aa s'oону aanaana gam'enna. **13** «Waaniide gooppe, huup'issa biittaa kaatii kasewaappe aad'd'iyaa hara olanchchatuwaa giigissana; amareeda laysatuwaa gam'iide, kumentsaa olaa miishshaa oyk'keedda ha olanchchatuwaa akkiide, olaw kesana. **14** He wodiyaan daruu gedissa biittaa kaatiyaa bolla denddanawaa. Sas'ay polettana mala, ne asaappekka itti itti makkalanchcha asatuu denddanawanta; shin s'oonikkino. **15** «Hewaappe guyyiyaan, huup'issa biittaa kaatii gedissa biittaa yiide, yuushshuu gimbbetti utteedda itti katamaa oliide oyk'kana. Gedissa biittaa kaatiyaa olanchchatuu wolk'kaa d'ayana; haray atto untuntuppe mino olanchchatuukka untuntunna ek'ettanaw danddaykino. **16** Aanaana ek'ettiyaawe mulekka bayinna diraw, huup'issa biittaa kaatii bare koyiyaawaa ubbaa ootsana. I Israa'eeliyaa giyaa

lo"o biittan barew min ek'k'iide, Aa d'ayissiyaa wolk'kaa demmana. **17** I bare kawutetsaw de'iyaa wolk'kaa ubbaa akkide yaanaw k'ofaa k'achchana; yiide, gedissa biittaa kaatiyaanna dabbotetsaa c'aak'uwaa c'aak'k'etanawaa. He kawutetsaa ungganaw halchchiide, bare naatto aw immana; shin Aa halchchuu polettenna. **18** «Hewaappe guyyiyaan, I bare k'ofaa abbaa gas'aan de'iyaa biittatuwaakko zaariide, untuntuppe darotuwaaw oliide, barew akkana. Shin itti olaa gadawuu Aa oturuwaa giishshana; yaatiide Aa oturuwaa Aa bolla zaarana. **19** Hewaappe guyyiyaan, huup'issa biittaa kaatii bare biittaa bare geessuwaa simmana. Shin I hewan d'ubettiide kunddana; Aa laa"entso ooninne be'enna. **20** «Aa sa'aan kaateeteddawe bare kawutetsaa bonchchuwa naaganaw giiraa giirissiyaa asaa kawutetsaa giddo kiittana. Gidooppenne, k'antsa wodiyaappe guyyiyaan, k'onc'ciyaan woy olan gidennaan I c'oo hayk'ki d'ayana. **21** «Aa sa'aan k'ay itti kad'etteedda Asay denddanawaa; shin untuntu kawutetsaa bonchchuwa aw immikino. Asay sa'ay sara giide de'ishshin, c'immi geliide, kawutetsaa I oyk'kana. **22** Hewaappe guyyiyaan, daro olanchchatuu Aa sintsa pitettiide d'ayana; c'aak'uwaa kaappuukka hayk'kana. **23** Aanana c'aak'uwaa c'aak'k'etti simmiide, bare ootsiyaawaa c'imuwaan ootsana; amareeda asatuwaa s'alalana I minnana. **24** Asay sa'ay saro giide de'ishshin, he biittan daro durretiyaa itti bagga I gelana. Kase bare aawuu woy bare mayzza aawotuu ootsibeennawaa ootsana; bare omooddi shiishsheedda duretetsaanne ak'uwaa barena kaaliyaawantoo gishana. Geessotuwaakka laalanaw I halchchanawaa; shin hewaa I ootsiyaawe guutsa wodiyaassa. **25** «Hewaappe guyyiyaan s'alide, bare wolk'kaakka minisiide, daro olanchchatuwaanna gedissa biittaa kaatiyaa bolla denddanawaa. K'ay gedissa biittaa kaatii loytsi daronne wolk'kaama olanchchatuwaanna olaw denddiide, aanana olettana. Shin Aa bolla untuntu kasetiide mak'keedda mak'k'uwaa gaasuwaan, I untuntunna ek'ettanaw danddayenna. **26** Kaatiyaanna itti maaddan miyaawantuu Aa d'ayssana; Aa olanchchatuu pitettana; Aa olanchchatuwaappe darotuu olan hayk'kana. **27** Ha laa"u kaatetuukka barentu wozanaan iitaa k'oppiyaa diraw, untuntu ittippe itti oydiyaan utiide haasayiidde, ittuu ittoo worddotana. Shin untuntu ootsana giyaawe untunttoo injetenna; ayaw gooppe, S'oossay keereedda wodi biro gakkibeenna. **28** «Huup'issa biittaa kaatii daro duretetsaana bare biittaa simmana. Shin I bare wozanaan geeshsha c'aak'uwaa is'sana. Aa k'ohanaw ittibaa Aa bolla ootsiide, bare biittaa simmana. **29** «S'oossay keereedda wodi gakkina, I zaariide gedissa biittaa bolla gelana; shin aw kasewaadan injetenna. **30** Ayaw gooppe, away wulliyaa bagga biittaappe yiyaa olaa markkabatu Aa dagantsana. Yaatooppe I guyye simmiide, geeshsha c'aak'uwaa bolla hank'k'ettana. K'ay hewaappe simmiide, geeshsha c'aak'uwaa aggiyaawantuna dabbotana. **31** «Aa olanchchatuu Geeshsha Golliyaakka Aa yuushshuwa gimbbiyaakka tunissananne hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuwaakka diggana. Yaatiide untuntu bayetsaa tunatetsaa yan essana. **32** C'aak'uwaa kolyaawantaa I bare c'imuwaa k'aalan bare bagga ootsana; shin barentu S'oossaa eriyaa Asay minnananne aanana ek'ettana. **33** «Asaa gidдон de'iyaa aad'd'eeda eranchchatuu daro asaa tamarissana; shin guutsa wodiya garssan ha tamarissiyaawantuu mashshaan busakettana, taman s'uugettana, omoodettana woy bonk'k'ettana. **34** He metotuwa gidдон de'iiddi, untuntu guutsa maaduwa demmana; daro

asaykka untuntu bagga malatiide, untuntukko shiik'ana; shin wozanaappe gidenna. **35** Aad'd'eeda eranchchatuwaappe undennawantuu d'ubettana. Hewaadan haaniide, wurssetsaa wodi gakkanaw, untuntu paac'ettiide kesana, geeyananne tooshii bayinnawanta gidana. Ayaw gooppe, S'oossay keereedda wodi biro gakkibeenna. **36** «Kaatii barena koshshowaa ootsana; s'oossatuwaa ubbaappe bolla barena d'ok'ku ootsiide darssana; k'ay s'oossatuwaa S'oossaa bolla kase siseti erenna ita k'alaa haasayana. Hananaw k'ofaan k'asheti utteeddawe hananaw de'iyaa diraw, S'oossaa hank'ku polettana gakkanaw, I ootsiyaawe ubbay aw injetana. **37** I kase bare mayzza aawotuwa s'oossatuwaa, woy mac'c'a Asay siikiyaa s'oossaa kad'ana; I bare s'alala hara ubbaappe aatsiide d'ok'ku ootsanaappe attina, hara ay s'oossaanne koyenna. **38** I untunta bonchchanawaa aggiide geessuwaa s'oossaa bonchchana; Aa mayzza aawotuu erenna s'oossaw work'kaa, biraa, al'o shuchchaanne lo"o imuwaa immiide bonchchana. **39** Imatsaa s'oossaa maaduwaan mino geessuwaa bolla I denddana. K'ay bare maataa eriyaawantaa I daro bonchchana. I untunta daro asaa mooodiyaawantaa ootsiide suntsana; k'ay biittaakka woytuwaa ootsiide, untuntuu shaakki shaakkiide immana. **40** «Wurssetsaa wodi gakkina, gedissa biittaa kaatii denddiide, huup'issa biittaa kaatiyaa olana. Shin huup'issa biittaa kaatii paraa gaaretuwa, paraa asatuwaanne daro markkabatuwa akkiide, Aa bolla gotiyaadan yaana. Daro biittaa bolla geliide; di'uwaaдан untuntu meec'ciide aad'ana. **41** K'ay I Israa'eeliyaa giyaa lo"o biittaa bollankka gelana. Daro biittatuu Aa kushiyann kundana; shin Eedooma, Moo'aabanne Amoon biittatuu Aa kushiyanne attana. **42** I daro biittatuwaa bolla geliyaa wode, Gibs'ekka aappe kessi akkena. **43** Gibs'e biittaa work'kaa, biraanne duretetsaa ubbaa I bare kushiyaa aatsana. Liibiinne Toop'pii aw moodetana. **44** «Shin away doliyaa baggaappenne huup'issa baggaappe yiyaa oduu Aa dagantsana; hank'k'uwaa ees'si kesiide, darotuwa woda'anawunne mule d'ayissanaw denddanawaa. **45** I bare kaatetuwa dunkaaniyaa abbaappenne puulanchcha geeshsha asaappe gidduwaan tokkana. Shin Aa wurssetsay gakkanawaa; Aa maaddiyaawekka d'ayana.

12 «He wodiyaan, ne asaa heemmiyaa wolk'kaama kaappuu Mikaa'eeli denddanawaa. Kawutetsay doommoodeppe doommina, he wode gakkanaw, be'i erenna meto wodi hanana. Gidooppenne, Aa suntsay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda ne Asay ubbay he wode attanawaa. **2** Kase hayk'kiide moogetteedda asaappe darotuu denddana. Untuntuppe baggattu med'inna de'oo, baggattu k'ay yeellawunne med'inna kawushshaw denddana. **3** Aad'd'eeda eranchchatuu, saluwaa poo'uwaaдан, k'ay darotuwa s'illotetsaa ogiyaa kaaleetseeddawatuu med'i med'inaw s'oolinttiyaadan poo'ana. **4** «Shin nenoo Daaneela, neeni wurssetsaa wodi gakkanaw, ha mas'aafaa k'alaa gorddaade, maatafaa watsa. Darotuu yaanne haanne binkkottana; eraykka darana» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, taani Daaneeli, hara laa"atuwaa, ittuu shaafaappe hafintsaa lank'kiyaan, ittuu shaafaappe hafintsaa lank'kiyaan ek'keeddawantaa be'aad. **6** Untuntuppe ittuu layinuwa mayyiide, shaafaa haatsaappe bolla baggana ek'keeddawaa oochchiide, «Ha malalissiyaawantuu polettanaw woyssa wodiya gam"andeeshsa?» yaageedda. **7** He layinuwa

mayyiide, shaafaa haatsaappe bolla baggana de'yaawe bare ushechcha kushiyaanne bare haddirssa kushiyyaa saluwaa zaari dentsiide, med'inaw de'yaawaa suntsan hawaadan yaagiide c'aak'keedda; «Hawe wodii, wodetuunne wodiya baggay gakkanaw gam"ana; k'ay geeshsha asatuu wolk'k'ay kinchchettiin wuriyaa wode, ha ubbabaykka polettana» yaageedda. **8** Hawaa ubbaa taani sisaad; shin taw geliibeenna. Yaatina, taani, «Ta godaw, ha yewoo ubbaw wurssetsay ayaa gidanee?» gaade oochchaad. **9** I zaariide, hawaadan yaageedda; «Daaneela, ba. Ayaw gooppe, hawe mas'aafay wurssetsaa wodii gakkanaw gorddeteeddawaanne maatafay Aa bolla wod'deeddawaa. **10** Darotuu paac'ettiin kesana, geeyananne tooshii bayinnawantta gidana; shin iitatu iitabaa ootsana. litatuwaappe itti uraynne akeekena; shin aad'deeda eranchchatuu akeekana. **11** «Hachchi hachchi yarshshiyaa yarshshuu diggettoodeppen bayetsaa tunatetsay he sa'aan ek'k'odeppe 1,290 gallassaa. **12** Genc'c'iide 1,335 gallassatuu wuranaw gatsiyaa uray anjjettedawaa. **13** «Neena gidoope, neeni wurssetsay gakkanaw ba. Neeni shemppana; gallassatuwaa wurssetsan neena gakkiiyaa laataa akkanaw denddanaassa» yaageedda.

Hoose

1 Ooziyaane, Iyo'aataami, Akaazinne Hizk'k'yaasi kaalli kaallide Yihudaan kaateteedda wode, k'ay Yo'aasha na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaan kaateteedda wode, Bi'eera na'aa Hoosekko yeedda Med'inaa Godaa k'aalay hawaa. **2** Med'inaa Goday koyiro Hoose'a baggana haasayeedda wode, Med'inaa Goday Hoose'a, «Ba; sharmus'a mishirato new akka; sharmus'attippe naanatuwaa yela. Ayaw gooppe, shaarmus'iyaa mishiratta bare asinaappe shaaketiyaaawaadan, ta Asay taappe shaakketeedda» yaagee Med'inaa Goday. **3** Biide, Dibilayima naatto Gomeero akkeedda; shahaaraade, attuma na'aa aw yelaaddu. **4** Yaatina, Med'inaa Goday Hoose'a, «Na'aa suntsaa «Izraa'eela: yaagaade suntsaa. Ayaw gooppe, Izraa'eelen gukkeedda suutsaa ac'uwaa taani Yeehu zaratuwaa k'antsaa wodiyaan achchana; Israa'eeliyaa kawutetsaakka d'ayissana. **5** He gallassi taani Izraa'eela zanggaaraan Israa'eeliyaa olanchatuwaa mentsereetsana» yaageedda. **6** Gomeera laa'entsuwaa shahaaraade, mac'c'a naatto yelaaddu. Yaatina, Med'inaa Goday Hoose'a, «I suntsaa «Loruhaamo» yaagaade suntsaa. Ayaw gooppe, hawaappe sintsanaw taani Israa'eeliyaa asaw k'arettikke; untunttoo mulekka atto giikke. **1.6** Loruhaamo: Loruhaamo giyaawe K'arettennaano giyaawaa. **7** Shin taani Yihudaa asaw k'arettana; taani Med'inaa Godaan, untunttu S'oossan, untuntta ashshanaappe attina, wonddaafiyaan woy mashshaan woy olan woy paratuwaan woy paraa asatuwaan ashshikke» yaageedda. **8** Gomeera Loruhaamo d'antsaa duutseeddawaappe guyyiyaan, hara shahaaraade, attuma na'aa yelaaddu. **9** Yaatina, Med'inaa Goday Hoose'a, «Aa suntsaa «Lo'aama» yaagaade suntsaa. Ayaw gooppe, hintte ta asaa gidikkita; taanikka hintte S'oossaa gidikke» giyaawaa. **10** Gidooppenne «Israa'eeliyaa Asay likkanawunne paydanaw danddayettenna abbaa shafiyya keeshshaa gidanawaa. Untunttoo, «Hintte ta asaa gidikkita: geetetti odetteeddasan, «Hintte de'uwaa S'oossaa naanatuwaa geetettana. **11** Yihudaa asayenne Israa'eeliyaa Asay ittippe shiik'ana; barew itti kaappuwa doorana; omooduwaa gadiyaappe simmananne ishilde de'ana. Ayaw gooppe, Izraa'eela gallassay wolk'k'aama gallassaa gidanawaa.

2 «Hintte ishatuwaa, S'oossay hinttana, «Aami (ta asaa giyaawaa) yaagee» yaagite. K'ay hintte michchetuwaa, S'oossay hinttana, «Ruhaamaata (hinttentoo k'aretay giyaawaa) yaagee» yaagite. **2** «Hintte daayo seerite; izo seerite. Ayaw gooppe, Aa ta machche gidukku; taanikka I asinaa gidikke. Iza bare som'uwaa sharmus'aadan bessiyaawaa aggu; bare sharmus'a oosuwaakka bare d'antsatuwaa gidduwaappe diggu. **3** Hewe d'ayooppe, iza yeletteedda gallassaadan, taani izo s'iira kallo ashshana. K'ay meleedda biittaadan izo ootsana; taani izo saamuwaan wod'ana. **4** Untunttu sharmus'attippe yeletteedda naanatuwaa gideedda diraw, taani I naanaatoo k'arettikke. **5** Untunttu daaya sharmus'aaddu; untuntta bare uluwaan tookkeeddaana kawushshabaa hanaaddu. Waanaade gooppe, iza, «Taani ta k'umaanne ta haatsaa, ta suufiyaanne ta liinuwa, ta zayitiyaanne ta ushshaa taw immiyaa ta laggetsatuwaa kaalaade baana» yaagaaddu. **6** «Hewaa diraw, taani I ogiyaa aguntsan gordana; iza bare loossuwaa demmenna mala, taani gimbbiyaa gimbbana. **7** Iza bare laggetsatuwaa geeduwaa wos'sana, shin gakkukku; untuntta koyana, shin

dem mukku. Hewaappe guyyiyaan iza, «Taw ha'i de'ussaappe beniwe keekiya diraw, simmaade ta koyiro asinaakko baana» yaagana. **8** «Katsaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa iziwi immeeddawenne untunttu Ba'aala giyaa eek'aw shiishshiyaa biraanne work'k'aa iziwi darisseeddawe taana gidiyaawaa iza erennan is'saaddu. **9** Hewaa diraw, ka'iyaa wode ta katsaa, k'ay teeriyaa wode ta woyniyaa taani iippe zaaraade akkana. Hewaadankka, izi kalluwaa mayzzanaw, suufiyaappenne liinuwaappe dadetteedda mayuwaakka iippe k'aara akkana. **10** K'ay izi siik'atuwaa sintsan taani izi kalluwaa bessana; ta kushiyaappe ooninne izo ashshenna. **11** Taani izi nashechchay ubbay, izi baalay, izi aginay s'eeriya gallassatu, izi Sambbata gallassatu, laysan laysan bonchchettiyaa izi baalatuu ubbay attanaadan, ootsana. **12** Izakka, «Ta siik'atu taw immeedda yewuu hawaa» yaageedda izi woyniyaa turatuwaanne balasiyaa geetettiyaa mitsuuwaa taani d'ayissana; taani untuntta wora ootsana; bazzuwaa do'atuu untuntta maana. **13** Iza taana dogaa, bare siik'atuwaa kaalaade, gutuchchatuwaaninne alleek'otuwaan barew alleek'ettaade, Ba'aala giyaa eek'aw is'aanaa c'uwayeedda baala gallassatuwaa diraw, taani izo murana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **14** «Hewaa diraw, taani izo labaade mela biittaa ahana; taani iziwi siik'uwaa k'aalan odana. **15** Yan taani izi woyniyaa turaa sa'aa iziwi zaaraade immana; Metuwa zanggaaraa iza hidootaan naagiyaabay geliyaa penggiyaa ootsana. Gibs'e gadiyaappe keseedda wodiyaadan, yes's'eeddawaada bare wodorotetsaa laysaadan, iza yan yes's'ana» yaagee. **16** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi iza taana, «Ta asinaa» yaaga s'eesanappe attina, hawaappe sintsanaw, «Ta Ba'aala» yaaga s'eesukku. **17** Ayaw gooppe, taani izi doonaappe Ba'aala suntsaa diggana; hawaappe sintsanaw taani izo Ba'aala suntsaa s'eesissikke. **18** He gallassi taani ta asaa diraw sa'aa do'atuwaana, saluwa kafotuwaananne biittaana gooshettiyaa med'etatuwaana c'aak'uwaa c'aak'ketana. Taani gadiyaappe wonddaafiyaan, mashshaanne oola d'ayissana; yaatooppe untunttu woppu giide, saro de'ana. **19** «Taani neena med'inaw taw giigissana; s'ilotetsaaninne suure pirdan, aggena siik'uaaninne maarotaan taw giigissana; **20** taani ammanettaade neena taw giigissana. Neenikka Med'inaa Godaa erana» yaagee. **21** K'aykka Med'inaa Goday, «He gallassi taani zaaruwaa immana; taani salotoo zaaruwaa immina, untunttu sa'aw zaaruwaa immana. **22** Sa'aykka katsaw, woyniyaa eessawunne zayitiyaw zaaruwaa immana; untunttu Izraa'eeliyaw zaaruwaa immana. **23** Taani izo gadiyaan taw tokkana. Kase taani «Loruhaama gooniw» (k'arettabeennaniw) ha'i k'arettana. K'ay «Loo'aami» goowaw (ta asaa gidennawannta), «Aami» (Ta asaa) gaana; untunttukka taana, «Neeni nu S'oossaa» yaagana» yaagee.

3 Med'inaa Goday taana, «Israa'eeliyaa Asay hara s'oossatuwaakko simmiide, woyniyaa teeraa mela ukitsaa siik'ishikka Med'inaa Goday untuntta siik'yaawaadan, ba; baade laggetsatuwaa siik'aade, sharmus'aade de'iyaa beniwe machchato neenikka zaaretsaade siik'a» yaageedda. **2** Taani izo tammanne ichcheshu s'agaraa biraaninne s'etanne ishatamu kiilo giraame dees'iyaa zarggan shammaad. **3** Izo, «Neeni sharmus'ennaaninne hara asaana de'ennaan taananna daro wodiya de'anaw koshshee. Taanikka neenana de'ana» yaagaad. **4** Hewaadankka, Israa'eeliyaa Asay kaatii woy kaappuu bayinnan, yarshshuu woy eek'aa tuussi baynaaaninne

eefuudiyaas giyaa mayuu woy soo diddo eek'aa misilii bayinnan daro wodiyaas de'ana. **5** Hewaappe guyyiyaan, Israa'eeliyaa Asay simmiide, Med'inaa Godaa barenttu S'oossaanne Daawita barenttu kaatiyaa koyana; wurssetsa gallassaawaan untunttu kokkoriidde, Med'inaa Godaakkonne Aa anjiuwaakko yaana.

4 Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Godaa k'aalaa sisite! Ayaw gooppe, ha gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa Med'inaa Goday mootiyaabay de'ee. Hewekka, ha gadiyaan ammanuu, siik'uunne S'oossaa eriyaawe baawa. **2** Ha gadiyaan de'iyaabay shek'aa, wordduwaa, asaa wodiyaawaa, wuu'etsaanne sharmus'a s'alalaa. Untunttu c'aak'uwaa ubbaa koleeddinno; asaa wod'uu wod'uwaa kaallee. **3** Hewaa gaasuwaan biittay melana; gadiyaan de'iyaa ubbay daaburana. Sa'aa do'atuukka, saluwaaf kafotuukka, haray attina, abbaa moletuukka hayk'kana. **4** S'oossay hawaadaan yaagee; «Hinttenoo, k'eesatoo, taani hinttena mootiyaabay de'ee. Hewaa diraw, ooninne hara asanaa palumettoppo; k'ay ooninne hara asaa mootoppo. **5** Hintte gallassi d'ubettana; timbbitiyaa odiyaawantukka hinttenana k'amma d'ubettana. Hewaa diraw, taani hintte daayo d'ayissana. **6** Ta Asay eratetsay d'ayina bayeedda. Hintte eratetsaa is's'eedda diraw, taanikka hintte taw k'eesiyaa gidanawaa is's'ay. Hintte S'oossaa higgiiyaa hintte dogeedda diraw, taanikka hintte naanatuwaa dogana. **7** K'eesetuu dari dari beedda keenaa, taana darssi naak'keeddino; taanikka untunttu bonchchuwaa yeellaw laammana. **8** Ta asaa nagaray untunttuu k'uma gideedda; hewaa diraw, untunttu ta asaa iitabaa oosissanaw jaamiino. **9** K'eesetuukka Asay haniyaawaadan hanana. Taani untunttu hanotaa diraw, untuntta murana; k'ay untunttu oosuwaadan, untunttuu zaarana. **10** Untunttu Med'inaa Godaa aggeeda diraw, maana, shin kallikino; shaarmus'ana, shin naanatuwaa c'orissikkino. **11** «Sharmus'atetsay, gam'eedda woyniyaa eessayinne yalaga woyniyaa eessay ta asaa wozanaa bayyzee. **12** Ta Asay mitsaappe oosetteedda eek'aa misiliyaa zoriyaa oochchee; untunttu s'am'ay untunttu ooshaa zaaree. Shaarmus'a ayyaanay untuntta baletsee; untunttu barenttu S'oossaaappe shaakettiide sharmus'eeddino. **13** Deretuwaaf huup'yaan yarshshuwaaf yarshshiino; zoozetuwaaf bollanka kuway lo'o gidiyaa adussanne daashsha mitsatuwaa garssanka is'anaa c'awayiino. «Hewaa diraw, hintte mac'c'a naanay sharmus'a gidii; hintte naanatuwaa mac'c'a asatuukka sharmus'iino. **14** Hintte mac'c'a naanay sharmus'iyaaf wodenne hintte naanatuwaa mac'c'a asatuu sharmus'iyaaf wode, taani k'as's'aykke; ayaw gooppe, attuma asatuu barenttu huup'yaan sharmus'iaawantunna zuppetiino; sharmus'iaawantunna yarshshuwaaf yarshshiino. Hewaa diraw, akeekay bayinna Asay aad'd'i wod'd'ana. **15** «Israa'eeliyaa asatoo, hintte sharmus'a kesooppeka, Yihudaa Asay hinttewaadan, bayzzancha gidoppo. Gelgala booppite; Beeti-Aweeneka pude kesoppite; De'uwaaan de'iyaa Med'inaa Goday ero! yaagiide c'aak'k'oppite. **16** Israa'eeliyaa Asay makkalancha ussattiwaadan makkaleedda. Yaatina, Med'inaa Goday untuntta aakko demban dorssaa maratuwaadan wootiide heemmanee? **17** Efireema Asay eek'atuwaan gakketeedda; untuntta aggi bashite. **18** Untunttu daro woyniyaa ushi simmiide, sharmus'iaawaa aggikkino; untuntta mooddiyaawantukka yeellayiaawaa loytsi dosiino. **19** C'arkkuu untuntta afana; barenttu eek'aw yarshsheedda yarshshotuu gaasuwaan untunttu yeellatana.

5 «Hinttenoo, k'eesatoo, hawaa sisite! Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, sisite! Kaatiyaa golliyaa asatoo, akeekite! Ha pirdday hintte bolla pirdetteedda. Hintte Mis'ip'pan p'riiyaadan haneeddita; Taaboora Deriyaa bollakka mic'c'eedda gitiyaadan haneeddita. **2** Makkalanchatu wodiyaaf diizzaadan haneeddino; hewaa diraw, taani untuntta ubbaa murana. **3** Efireemawaa taani eray; Israa'eelikka taappe geemmiibeenna. Efireemaa, neeni ha'i sharmus'a kesaadde; Israa'eelikka tuneedda» yaagee. **4** Israa'eeliyaa Asay barenttu S'oossaaakko simmennaadan, untunttu iita oosuu untuntta te'eedda; sharmus'a ayyaanay untunttu gidдон de'ee. Hewaa diraw, untunttu Med'inaa Godaa erikkino. **5** Israa'eeliyaa asaa otoruu untunttu bolla markkattee; hewaa diraw, Israa'eeliyaa asayinne Efireema Asay barenttu nagaran d'ubettiino; Yihudaa asaykka untuntunna d'ubettee. **6** Untunttu Med'inaa Godaw yarshshanaw barenttu dorssatuwaa wudiyaanne mehiyaa wudiyaaf laaggi akkiide baana; shin untunttu Aa demmikkino. Ayaw gooppe, I untunttuppe shaakketteedda. **7** Untunttu Med'inaa Godaw ammanetibeykkino; untunttu yeleedda naanaykka sharmus's'aa naanaa. Hewaa diraw, ha aginay s'eeranaw, untunttukka untunttu biittaykka d'ayana. **8** Gib'aa kataman malakataa, Raama kataman s'urumbbaa punnite. «Biiniyaama asaw, hintte guyyiyaan de'iyaabaa s'eelite; hewaa erite!» yaagiide, Beeti-Aweenan waasuwaaf s'uliste. **9** K'as's'ayettiyaaf gallassi Efireeme mela attana; Israa'eeliyaa zaratu gidдон tumu timbbitiyaa taani oday. **10** S'oossay hawaadaan yaagee; «Yihudaa kaappatuu zawaa shuchchaa sugiyaawantuu mala gideeddino; taani ta hank'kuwaa untunttu bolla haatsaadan gussana. **11** Efireema Asay maaddanaw danddayenna kawutetsatuwaappe maaduwaaf oochchanaw k'achcheeda diraw, naak'etteeddanne pirdaan k'ohetteedda. **12** Hewaa diraw, taani Efireema asaw bil'aa mala, Yihudaa asawukka k'unuwaa mala. **13** «Efireeme bare harggiyaa, Yihudaykka bare madutsaa be'eedda wode, Efireeme Asoree biittaa beedda; he biittaa mooddiyaa wolk'aama kaatiyaa maaduwaaf oochcheedda. Shin I untunttu harggiyaa d'allanaw woy untunttu madutsaa patsanaw danddayibeenna. **14** Hewaa diraw, taani Efireemaw gaammuwaadan hanana; Yihudawukka wodalla gaammuwaadan hanana. Taani untuntta mentsereetsaadde, tookka akkaade baana; ooninne untuntta taappe wotsi akka. **15** Untunttu barenttu bayzzuwaaf akeekana gakkanawunne taana koyana gakkanaw, taani guyye ta sa'aa simmashshana. Untunttu barenttu tuggaw taana minisiide koyana» yaagee.

6 Israa'eeliyaa Asay hawaadaan yaagee; «Haayite! Ane Med'inaa Godaakko simmooyte. I nuuna mentsereetseedda, shin I nuuna patsana; I nuuna madutseedda, shin I nu madutsaa k'achchanawaa. **2** Laa'u gallassaappe guyyiyaan, I nuuna patsana; heezzentsoo gallassi nuuni Aa sintsan de'ana mala, I nuuna dentsana. **3** Med'inaa Godaa ane eroytte; Aa erana mala, minisiide ane Aa kaallooyte. Away mokkiyaawe tuma gidiyaawaadan, ikka tumu beettana. Bad'd'eesaa iradaan, biittaa aliyaa balgguuwaa iradaan, I nuukko yaana» yaagee. **4** S'oossay hawaadaan yaagee; «Efireema asaw, taani hinttena waatooshsha! Yihudaa asaw, taani hinttena waatooshsha! Ayaw gooppe, hintte siik'uu wonta shaariyaa mala; ellekka d'ayiyaa guura ketterssaa mala. **5** Hewaa diraw, taani timbbitiyaa odiyaawantuu baggana hinttena k'ans's'ereetsaad; ta doonaappe keseedda k'aalan taani

hittena wod'aad. Ta pirddaykka hintte bolla walk'k'antsaadan walk'k'ammana. **6** Ayaw gooppe, taani aggena siik'uwaa koyayippe attina, yarshshuwaa koyikke; S'oossaa eriyaawaa koyayippe attina, s'uuggiyaa yarshshuwaa koyikke. **7** «Shin untunttu Addaamewaadan, c'aak'uwaa koleeddinno; yan taw ammanettennan is's'eeddino. **8** Gala'aade katamay iita oosuwaa ootsiyaa asatuu de'iyaa katamaa; he katamay asaa suutsan bayi utteedda. **9** Panggatuua asaa wod'anaw k'osetti uttiide naagiyaaawaadan, k'eeseetuwa c'itaykka hewaadaan naagee; Sekeema katamaa afiyaa ogiyaan asaa wod'ee. Ee, untunttu yeellayiyaa kobabaa ootsiino. **10** Taani Israa'eeliyaa asan dagantsiyaabaa be'aad. Efireema gidдон sharmus'atsay de'ee; Israa'eelikka tuneedda. **11** «Yihudaa biittaa asatoo, hintenakka murana gallassaa taani keera wotsaad.

7 «Taani Israa'eeliyaa patsanawunne zaaretsaade ishalissanaw koyiyaa wode, Efireema nagaraynne Samaariyaa asaa iita oosuu k'onc'i beettee. Ayaw gooppe, untunttu worddotiino; kayisatuu son golliyaa mentsi geliide wuu'iino; panggatuukka karen bonk'k'iino. **2** Shin taani untunttu iita oosuwa ubbaa hassayiaawaa untunttu akeekikkino. Untunttu iita oosotu untuntta dooddi wotseeddino; he iita oosotuu ubbaa wodekka ta sintsan de'iino. **3** «Untunttu kaatiyaa barentu iitatetsan, kaappatuwaakka barena wordduwaan nashechchiino. **4** Untunttu ubbaykka sharmus's'atuwaa; daabbuwaa uukkiyaawe c'ooc'iyaaan eetseedda tamaadan, untunttu hank'k'uaan ees's'i kesiiino. He uukkiyaawe munak'k'iyawaa poliide, munak'ay denddana gakkanaw, tamaa eetsenna. **5** Nu kaatiyaa baalaa bonchchiyaa gallassi, makkalanchchatuu kaappatuwaa woyniyaa eessan matsoyiide harggisseeddino; uukkiyaawe bare kushiya dentsiide, k'iliic'iyaa wantoo mic'cee. **6** Untunttu wozanay tamaa c'ooc'e mala; untunttu shiik'iide mak'etteeddino. Uukkiyaawe k'amma ubbaa gam'ishiidde ak'ee; sa'ay wonttiyaa wode tamaa lac'uaawaadan, Aa hank'k'uu ees's'i kesee. **7** Untunttu ubbaykka tamaa c'ooc'iyaaan michchiino; barena mooddiyaawannta miino. Untunttu kaatetu ubbaykka kunddeeddino; untunttuppe ooninne taana s'eesiyaawe baawa. **8** «Efireema Asay hara kawutetsatuwaa asana walaketteedda; Efireema Asay aatsi yeggibeenna ukitsaa mala gideedda. **9** Allagatuua Aa wolk'k'aa meeddino, shin I hewaa eribeenna; Aa huup'ikka puulummeedda, shin I hewaa eribeenna. **10** Israa'eeliyaa asaa otoruu untunttu bollan markkattee. Hewe ubbay haninakka untunttu Med'inaa Godaakko, barentu S'oossaakko, simmibeykkino woy Aa koyibeykkino. **11** «Efireema Asay k'ofay bayinna eeyya harap'piyaa mala. Maaduwa demmanaw itooden Gibs'e s'eesee; itooden k'ay Asoorekko simmee. **12** Untunttu biyaa wode, taani untunttu bollan gitiyaa yeggana; taani untunttu saluwa kafotuwaadan, duge goochchaade wotsana. Untunttu iita oosuwa diraw, taani untunttu murana. **13** «Untunttoo aayye ana! Ayaw gooppe, untunttu taappe wora simmeeddino. Untuntta bayzziyaabay yo! Ayaw gooppe, untunttu ta bolla makkaleeddino. Taani untunttu wozanaw koyaad; shin untunttu ta bolla wordduwa haasayino. **14** Bare hiis'an gisiide zilaaliinoppe attina, barentu wozanaappe taana woossikkino. Katsawunne woyniyaa eessaw barentu bollaa mashshaan k'ans's'iide, hara s'oossatuwaa woossiino; shin untunttu ta bolla makkaleeddino. **15** «Taani untunttu loohissaadinne minisaad; yaatinakka taw iitabaa mak'ettiino.

16 Untunttu simmiino, shin taakko simmikkino. Untunttu wora s'onggiyaa wonddaafiyaa mala. Untunttu kaappatuua iitabaa haasayiaawaa hadan, mashshaan wurana; hewaa untunttu Gibs'e asan k'iliic'ettana.

8 «Malakataa punna! Ayaw gooppe, untunttu ta c'aak'uwaa aad'd'iidde, ta higgiiyaa mentseedda diraw, Med'inaa Godaa asaa bolla morkkii arggantsaadan kuweedda. **2** Untunttu, «Abeet nu S'oossaw, nuuni Israa'eeliyaa Asay neena ereetto yaagiide taw waassiino. **3** Shin Israa'eeliyaa Asay lo'obaa is's'eedda diraw, morkkii untuntta yederssana. **4** «Untunttu taana oochhennan barew kaatetuwa kaateyeddino; taani odenaan de'ishshin, kaappatuwaa doreeddino. Bare d'ayoo gaasuwa gidiyaa eek'aa misiletuwa barentu biraappenne work'k'aappe med'd'eeddino. **5** Samaariyaa asaw, mara malatissiide hintte med'd'eedda eek'aa taani is's'aad; ta hank'k'uu hintte bolla ees's'i keseeedda. Untunttu geeshsha gidennaan awude gakkanaw de'anee? **6** Kushiya hiilanchchay Israa'eeliyaappe Aa med'd'eeddappe attina, I S'oossaa gidenna. Samaariyaa eek'aa misili me'ereetana. **7** «Untunttu c'arkkuwaa zeriino; gotiyaa k'oyc'iino. Ek'uan de'iyaa untunttu katsaw ayfi baawa; hewaa diraw, d'iliil baawa; d'iliil de'intokka allagatuua maana. **8** Israa'eeliyaa Asay mitteedda; ha'i untunttu allaga asatuwaa gidдон de'iino; untunttu me'eedda miishshaadan, patsenna asaa gideeddino. **9** Untunttu baddo harddiiday barekka yuuyiyawaadan yuuyiide, Asoore biittaa beeddino; Efireema Asay barena maaddiyaa asaa shaluwaan shammeedda. **10** Taani untuntta shiishshana. Kare gadiyaa kaatetuunne kaappatuua untuntta uk'kunnooppe, untunttu ellekka gil'k'ana. **11** «Efireema Asay nagaraa yarshshuwaa yarshshiyaa daro sa'aa kees'ee; shin he yarshshuwaa sa'atuu nagaraa ootsiyaa sa'aa gideeddino. **12** Taani untunttoo ta higgian darobaa s'aafaad; shin untunttu he higgiiyaa allagabaadan s'eelleeddino. **13** Untunttu yarshshanaw dosiino; yarshshuwaa ashuwaakka miino; shin Med'inaa Goday untunttun nashettiibeena. I ha'i untunttu bayzuwaa hassayana; k'ay untunttu nagaraa gishshawukka untunttu murana; untunttu Gibs'e biittaa baana. **14** Israa'eeliyaa Asay barena Med'd'eeddawaa dogiide, kaatiyaa golletuwa kees'ee; Yihudaa asaykka gimbbetteedda daro katamatuwaa kees'ee. Shin taani he katamatuwaan tamaa yeddana; untunttu geessotuwa maana» yaagee.

9 Israa'eeliyaa asatoo, nashettoppiti! Hara kawutetsatuwaadan, pooc'u gooppiti! Ayaw gooppe, hintte hintte S'oossaappe shaakettiide, sharmus'eeddi; katsaa bukkiiyaa uddumaa ubbaan sharmus'ata immiyaa gatiyaa doseeddita. **2** Hewaa hadan hintte uddumaappe katsaa, woyniyaa gum'iyasaappekka eessaa demmikkita; k'ay woyniyaa turaykka untunttoo ayifena. **3** Untunttu Med'inaa Godaa biittanka gam'ikkino. Shin Efireema Gibs'e biittaa simmana; k'ay Asoore gadiyaan tuna k'umaa maana. **4** Untunttu Med'inaa Godaw woyniyaa eessaa yarshshuwaa gussikkino; untunttu yarshshuukka Aa nashechchena. He yarshshuu untunttoo shochchaa mala gidanawaa; hewaa miyaa ubbay tunana. He ukitsay untunttu maanaassappe attina, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gelenna. **5** Keereedda baala gallassinne Med'inaa Godaa bonchchiyaa baala gallassi, hintte ayaa udante? **6** Untunttu bashshaappe kessi akkooppekka, Gibs'ee untuntta shiishshana; Mempoisa giyya katamay untuntta moogana. Untunttu shiishsheedda

biraa miishshaa ubbay sharafaa mayyi atana; untunttu dunkkaaniyaa gidдонkka buluу buuzzuu mukkana. 7 Muruwaа gallassay yeedda; S'oossay asaw Aа oosuwaadan oosuwaadan zaariyaa wodii gakkеedda. Israa'eeliyaa Asay hewaa ero! Hintte iita nagaraа dirawunne hintte morkketetsaa diraw hintte, «Timbittiyaa odiyaawantu eeyya; sas'aa be'iyaaawantukka gooyiyaawanta» yaageeddita. 8 Timbittiyaa odiyaawe ta S'oossaanна itippe gididi, Efireema naagiyaawaa. Shin hamettiyaа oge ubbaan Efireemaw kafuwaa oyk'k'iyaaawaadan, p'irii wod'di utteedda; Aа S'oossaa golliyaankka morkketetsay de'ee. 9 Beni Gib'aa kataman haneeddawaadan, untunttu loytsi tuneeddino. S'oossay untunttu bayzzuwaa hassayana; untunttu nagaraа murana. 10 S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaa mela biittaaн woyniyaa teeraа demmiyaawaadan demmaad. Taani hintte aawotuwaа balasiyaa giyaa mitsan de'iyaa koyiro ayfiyaa be'iyaaawaadan be'aad. Shin untunttu Ba'aali-Pa'oorа giyaasaa yiide, Ba'aala giyaa eek'aw goyinneeddino; yaatiide barenttu doseedda eek'aadankka tuneeddino. 11 Efireema bonchchuu kafuwaadan paalli d'ayana; hawaappe sintsanaw yeliyaabay baawa; shahaaraykka baawa; shahaariyaabay baawa. 12 Untunttu naanatuwaа yeliide dichchooppekka, ittuunne attenan wod'a diggaade, untunttu yeluu bayinna asaa kessana. Taani untuntuppe haakkeedda wode, untunttoo aayye ana. 13 Efireema Asay loytsi lo'iyaa Tayere biittaa matiyaawaa be'aad; Efireema Asay barenttu naanatuwaа shukkiyaawanttoo kesside immanaw koshshee» yaagee. 14 Abeet Med'inaа Godaw, untunttoo imma! Neeni untunttoo ayaa immanii? Neeni untunttoo boshettiyaа k'antsaanne meeleedda d'antsaa imma. 15 S'oossay hawaadan yaagee; «Untunttu iitatetsaa ubbay Gelgala giyaa saana; taani untunttu is's'iyaaawaa yan doommaad. Untunttu oosuwaа iitatetsaa diraw, taani untunttu ta golliyaappe yederssana; hawaappe sintsanaw taani untunttu siik'ikke; untunttu mooddiyaawantukka makkalanchcha. 16 Efireema Asay deshettina, untunttu s'ap'uu meeledda; ayfiyaakka ayifikkino. Untunttu naanatuwaа yelooppekka, taani untunttu siik'iyaa naanatuwaа wod'ana» yaagee. 17 Untunttu taan S'oossay giyaawaa sisenna diraw, I untunttu pis'si olana; untunttu kawutetsatuwaа gidдон toyilakattiyaawanta gidana.

10 Israa'eeliyaa Asay daasheedda woyniyaa turaa mala; untunttu barew ayfiyaa ayifiino. Untunttu ayifiyaa ayii dareedda keenaa yarshshiyaa sa'aa darssi kees'seeddino. Untunttu biittay duretteedda keenaa, goynniyaa eek'aa tuussatuwaа alleek'k'isside med'd'eeddino. 2 Untunttu wozanaan genii kumeedda; ha'i untunttu barenttu bayzzuwaa muruwaа akkanaw koshshee. Med'inaа Goday untunttu yarshshiyaa sa'aa laalana; untunttu eek'aa tuussatuwaа d'ayissana. 3 He wode untunttu, «Nuuni Med'inaа Godaw yayyibeenna diraw, nuw kaatii baawa; shin nuw won kaatii de'intonne ayaa ootsanee?» yaagana. 4 Untunttu hadabaa haasayiino; c'aak'uwaa c'aak'etiiddekkа wordduwaan c'aak'kiino. Hewaa diraw, wod'iyaa sharafay shoyk'aan doliyaawaadan, untunttu bollaп pirdiday dolana. 5 Samaariyaa kataman de'iyaa Asay Beeti-Aweenan de'iyaa maraa misiliyaw yayyiino. Aа bonchchuu aappe shaaketti kichcheedda diraw, Asay aw yeekkana; he eek'aa misiliyaw ootsiyaa k'eesatuу kka waassana. 6 He eek'aa misilii Asoore biittaa tooketti biide, wol'k'aama kaatiyaw giraadan imettana.

Efireema Asay yeellatana; Israa'eeliyaa asaykka bare eek'aa misiletuwaа hadan kawushshana. 7 Samaariyaa kaatii haatsaa bollaп k'ayis'eerii tookettiyaawaadan, tooketti d'ayana. 8 K'ay Israa'eeliyaa Asay Aweena giyaa kataman eek'aw goyinniide, nagaraа ootsiyaa d'ok'k'a sa'atuukka kolettana; untunttu yarshshiyaasan aguntsayinne gom'orii mukkana. Yaatina, untunttu deretuwaа, «Nuuna gentsite!» yaagana. Keratuwaakka, «Nu bolla kunddite!» yaagana. 9 S'oossay hawaadan yaagee; «Israa'eelato, hintte Gib'an nagaraа ootseedda gallassaappe doommiide, nagaraа ootsiyaawaa aggibeykkita. Hewaa diraw, Gib'aa kataman hintte bolla olay denddana. 10 Taani koyiyaa wode, he makkalanchchatuwaа murana. Untunttu ootseedda laa'u nagaraа gaasuwaan taani untunttu muriyaa wode, kawutetsatuу untunttu bollaп shiik'ana. 11 «Efireeme katsaa yed'etsaa dosiyaa, wad'diide kesseedda korumaa mala; shin taani Aа puula morggiyaan morgge mitsaa wotsaade waas'ana. Yihudaa Asay goshshanaw koshshee; Yaak'ooba asaykka gadiyaa p'alk'kanaw koshshee. 12 Med'inaа Goday yiide, s'illotetsaa hintte bolla iraaдан bukissana gakkanaw, hintte Aа koyiyaa wode gidiyaa diraw, hintte s'illotetsaa zerite; aggena siik'uwaa c'akkite; otsa biittaaakka p'alk'k'ite. 13 «Hintte iitatetsaa zeride, nagaraа c'akkeeddita; hintte wordduwaа ayfiyaakka meeddita. «Hintte hintte wol'k'aaninne hintte darо olanchchatuwaan ammanetteedda diraw, 14 hintte asaa bolla olaa dirbbay denddana; beni olaa wode Kaatii Shalmmaani Beeti-Arbeela katamaа oliide bayzeedawaadaaniinne aayetuwaananne naanatuwaanna gatso mentsereetseeddawaadan, hintte geesotuu hewaadan olina bayana. 15 Hinttenoo, Beetele katamaа asatoo, hintte wol'k'aama iitatetsaa hadan hintte bollakka hawaa malabay gakkana. He gallassi sa'ay wontiyaa wode, Israa'eeliyaa kaatii ubbaanna d'ayana.

11 «Israa'eeli na'atetsaan de'iyaa wode, taani Aа siik'aad; taani ta na'aa Gibs'e gadiyaappe s'eesaad. 2 Taani untunttu darissaade s'eesina, untunttu taappe darо haakkiide beeddino. Ba'aala geetettiyaа eek'atoo yarshshuwaа yarshsheeddino; k'ay eek'aa misileto is'aanaа c'uwayeeddino. 3 Efireema asaa harak'iyaa oyk'k'aade hametsaa tamarisseeddawe taana; shin untunttu patseeddawe taana gidiyawaa untunttu erikkino. 4 Taani untunttu k'aretaaninne siik'uwaa wodoruwaan goochchaad; untunttu morggiyaappe morgge mitsaa dentsaad; hokkaade untunttu muzaad. 5 «Untunttu taakko simmennaan is's'eedda diraw, Gibs'e biittaa simmana; k'ay Asoore biittaa kaatii untunttu bolla kaatetana. 6 Untunttu morkkiyaa mashshay untunttu katamatuwaа olana. Untunttu katamatuwaа penggetuwaakka mentsereetsana; untunttu zoretaykka laalettana. 7 Ta Asay taappe haakkiide baanaа k'ofaa k'achcheedda. Huk'kunnaа morgge mitsaa gaasuwaan untunttu waassana; shin ooninne he morgge mitsaa untunttu morggiyaappe dentsenna. 8 «Efireema, taani neena waataade aggoo? Israa'eeliyaw, taani neena waataade aatsa immoo? Taani neena waataade Adaama giyaa katamaadan ootsoo? Taani neena waataade S'aboyma giyaa katamaadan ootsoo? Taani neena loytsi siik'iyaa diraw, ta wozanay hewaa eno gena. 9 Taani ta suulliyaa hank'kuwaan untunttu ayinne ootsikke; k'ay Efireema laa"entsuwaа d'ayissikke. Ayaw gooppe, taani S'oossappe attina, asaa gidikke. Taani Geeshsha S'oossay hintte gidдон de'ay; hinttekkо suulo hank'kuwaan yikke. 10 «Untunttu

Med'inaa Godaa kaallana; ikka gaammuwaadan gudana. I gadiyaa wode, Aa naanay away wulliyaa baggappe yaana; **11** Gibs'e gadiyaappe kafotuwaadan, Asoor e biittaappekka harap'p'etuwaadan, paalliide yaana. Taani untuntnta untunttu golliyaan golliyaan wotsana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad' yaagee. **12** Efireema Asay wordduwaan, Israa'eeliyaa asaykka c'imuwaan taana dooddeeddino. Yihudaa asaykka ammantsiyaa Geeshsha S'oossaa bolla s'alttaameedda.

12 Efireema Asay wonttappe omarssi gakkanaw ootsiyaabay ubbay, away wulliyaa baggappe yiyaa c'arkkuuwa kuuc'c'iyaaawaadan woy yederssiyaawaa mala go'enna. Untunttu wordduwaanay makkalaa oosuwa darissiino; Asoor e biittaana c'aak'uwa c'aak'ketiino; wogaraa zayitiyaa Gibs'e biittaa yeddiino. **2** Med'inaa Godaw Yihudaa asaana mootuu de'ee; I Yaak'ooba asaa untunttu ogiyaadan murana; untunttu oosuwaadanka aw zaarana. **3** Yaak'oobi bare daay uluwaan de'iidde, bare ishaa ginddiyaa oyk'keedda. K'ay gamma gakkiiide, S'oossaa baas'eteedda; **4** kiitanchaannakka baas'eteedda s'oonneedda. Barena keeka ayifiyaan s'eelanaadan, yeekiiide woosseedda. Yaak'oobi S'oossaa Beeteelen demmeedda; S'oossay yan aanana haasayeedda. **5** Hewe Med'inaa Godaa, Ubbaappe Wol'k'aama S'oossaa. I eretteedda suntsaykka Med'inaa Godaa geetettee. **6** Hewaa diraw, hintte S'oossaa simmite; siik'uwaanne suure pirdaa minisi oyk'k'ite; hintte S'oossay ootsanaw naagite. **7** Zal'anchchaa kushiyan worddo miizaanay de'ee; asaa I c'immiaawaa dosee. **8** Efireeme, «Taani daro dure; taani taw duretaa demmaad. Ta ak'uwa ubbaa giddon taanan untunttu balaa woy nagaraa gidiyaabaa demmikkino» yaageedda. **9** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani hinttana Gibs'e gadiyaappe kessaade aheedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa; Daasiyaa Baalaa gallaasaadan, taani hinttana laa'entsuwaakka dunkkaaniyaan wotsana. **10** Taani timbbitiyaa odiaawanttoo haasayaad. Daro sas'aakka untunttoo immaad; k'ay untunttu baggana daro leemisatwaa odaad' yaagee. **11** Gala'aaden nagaray de'ee; Gala'aade asatuu tumuwaappe patsennawantta. Untunttu Gelgalaan korumatuwaa yarshshiino. Hewaa diraw, untunttu yarshshiyaa sa'atuu goshsa giddon keeleedda shuchchaa mala gidanawaa. **12** Yaak'oobi Sooriyaa biittaa bak'ateedda; Israa'eelii mac'c'a asaa akkanaw keraa ootseedda. Mac'c'a asaa akkana diraw, I yan dorssaa heemmeedda. **13** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa timbbitiyaa odiaawaa baggana Gibs'e gadiyaappe kesseedda; he timbbitiyaa odiaawaa baggana untuntta naageedda. **14** Shin Efireeme S'oossaa loytsi hank'k'etsisseedda; suutsaa I gusseeddawaa ac'uwaaw Aa Goday Aa achchana; k'ay Aa c'ashshaa aw zaarana.

13 Efireema Asay haasayeedda wode, siseedda Asay yashshaw kokkoreedda; Israa'eeliyaa gadiyaan untunttu bonchcheedda asaa. Shin Ba'ala giyya eek'aw goyinneeddino; he bayz'uwa gaasuwaan hayk'keeddino. **2** Ha'ikka nagaraa bolla nagaraa ootsiino; k'ay barew goyinnanaw, siilissiide misiletuwa med'd'ino. He misiletuu hiillan biraappe med'etteeddawantta; untunttu ubbaykka kushiya hiillan med'd'eeddawannta. Untuntuwaa Asay haasayiidde; «Asaa yarshshuwa yarshshite; ha maraa misiliyaakka yerite» yaagino. **3** Hewaa hadan untunttu wontta shaariyaa mala, woy guuran k'olettiiyaa wontta ketterssaa mala woy c'arkkuu uddumaappe dentsiiide afiyaa

suullaa mala woy maskkootiyaanna kesiyaa peenuwaa mala gidanawaa. **4** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hinttana Gibs'e gadiyaappe kessaade aheedda Med'inaa Godaa hintte S'oossaa. Hintte taappe attina, hara s'oossaa erikita; ashshiyaawekka taappe attina, haray baawa. **5** Mela Biittaaan, mela gadiyaan taani hinttana naagaad. **6** Taani hinttana mizina, miide kalleeddita; kaalliide otoretteeddita; hewaappe guyyiyaan, taana dogeeddita. **7** Hewaa diraw, taani hintte bolla gaammuwaala mala gidanawaa; k'ay maahiyaadan, ogiyaa doonaan zuggana. **8** Maratuwaa wotsi akkeedda maahattiidan, taani hinttana gaketana; hinttana daakereetsana. K'ay taani hinttana gaammuwaadan yan maana; bazuwaa do'aadan, hinttana pooheretsana. **9** «Israa'eeliyaa asatoo, hintte ta bolla, hinttana maaddiyaawaa bolla morkketetsaan denddiyaa diraw, taani hinttana d'ayissana. **10** Hintte taana, «Nuw kaatiyaanne gadiyaa mooddiyaawantta imma» yaagiide oochcheeddita. Hinttana ashshanaw hintte kaatii anee? Hintte gadiyaa mooddiyaawantuu hintte katamatuwaa giddon hak'an de'iino? **11** Taani ta hank'kuwaan hinttenttoo kaatiyaa immaad; ta yiluwaan Aa diggaad. **12** «Efireema bayzuunne nagaray s'aafettiide, mazggoba golliyaan utteedda. **13** Yeluu oyk'keedda mishiratta tuggatiyaawaa mala tuggay Aa bolla yaana. Shin I eri bayinna na'aa; ayaw gooppe, I yelettiyaa wodii gakkina, bare daay uluwaappe wod'd'ennaan is'iyya na'aa mala. **14** Untuntta taani duufuwaappe ashshana; hayk'kuwa wol'k'aappekka wozana. Hayk'k'oo, ne iita hargettuu hak'anne? Duufoo, ne bashshay hak'anne? «Taani ta asaw k'arettikke. (Sheol h7585) **15** Efireeme bare ishatuwa giddon minnintokka, Med'inaa Goday yeddeedda away doliyaa bagga c'arkkuu mela biittaappe c'arkkiide yaana. Aa pulottuu to'ana; Aa haatsaa ollatuukka melana. I minijiyaa golletuwaan de'iyya al'o miishshaa ubbay bonk'k'ettanawaa. **16** Samaariyaa Asay barenttu S'oossaa bolla makkaleedda diraw, barenttu bayzuuwa muraa akkanaw besse. Untunttu mashshaan busakettana; untunttu guutsaa naanaykka kinchchettana; untunttu shahaara mac'c'a asatuwaa uluukka p'alk'k'ettana» yaagee.

14 Israa'eeliyaa asaw, hintte nagaraa gaasuwaan d'ubettiide kundeeddita. Hintte ha'i Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaa simmite. **2** Med'inaa Godaakko simmiide, hawaadan yaagiide woosite; «Nu nagaraa ubbaappe nuuna maara; neeni nuuna ne keekatetsan shishsha akka; yaatina nuuni nu ins's'arssan neena galatana. **3** Asoor gaddii nuuna ashshenna; nuuni olaa paratuwaakka toggokko. Nuuni nu kushiyaan med'd'eedda eek'aa misiletuwa mulekka, «Hawanttu nu s'oossatuwa; gookko. Aawuu bayinnawanttoo k'aretsiyaawe neena» yaagite. **4** S'oossay hawaadan yaagee; «Ta hank'kuu untunttuppe simmeedda; hewaa diraw, taani untunttu makkalaa hanuwaappe untuntta patsana; untuntta wozanaappe siik'ana. **5** Taani Israa'eeliyaa asaw c'okkuwaa mala gidana; untunttu c'iishshaadan c'iishiide, Liibaanoosa zigaadan, s'ap'uwa yeddana. **6** Untunttu yalaga maratuu daashana; wogaraadan untunttu lo'ana. Untunttu sawuukka Liibaanoosa zigaadan toshukku gaana. **7** Asay simmiide, ta kuwaa garssan de'ana; katsaa c'arshshaadan, untunttu salkiskalkkana; k'ay untunttu woyniyaa turaadan c'iishshaana; Liibaanoosa woyniyaa eessaadan, derii eriyaawaa gidanawaa. **8** Hawaappe sintsan Efireema Asay eek'aa misilatinna gakkettenna; taani hintte woosaa sisananne hinttana naagana.

Taani irs's'a zigaa mala; hinttenttoo anjjo ubbay taappe beettana» yaagee. 9 Aad'd'eeda eray de'iyaa ooninne hawaa akeeko; wozani de'iyaa ooninne hawaa ero. Med'inaa Godaa ogii suure; s'lllotuu he ogiyaanna hamettiino. Shin nagaranchchatuu aan d'ubettiino.

Iyyu'eela

1 Putu'eela na'aa Iyyu'eelakko Med'inaa Goday kiiteedda k'aalay hawaa. **2** Hintenoo c'imatoo, hawaa sisite! Yihudaa gadiyaan de'iyaa asaw ubbaw, sisite! Hawaa malabay hintte wode woy hintte aawotuwaaw wode hani erii? **3** Hewaa hintte naanaatoo odite; hintte naanay barentu naanaatoo odino; k'ay untuntutu naanayykka kaalliyaa yeletaw odino. **4** Gondduwaappe atteeda katsaa wude boolii meedda; wude booliyaappe atteeda katsaa bumbburetsay meedda; k'ay bumbburetsaappekka atteeda katsaa kukubbay meedda. **5** Hinttenoo matsottiyaawantoo, beegottiide yeekkite! Hintenoo, woyniyaa eessaa ushiyaawantoo ubbaa gede, zilaalite! Ayaw gooppe, mal'iyaa woyniyaa eessay hintte doonaappe atteeda. **6** Payduu bayinna olanchchay ta gadiyaa mayyeedda. Untuntutu achchay gaammuwaa achchaa mala; k'ay untuntutu kasiliikka gaammatti kasiliyaa mala. **7** Untuntutu ta woyniyaa turaa bayzeeddino; ta balasiyaa mitsaakka c'oommeeddino. Untuntutu pok'uwaa ubbaa mi diggeedda diraw, woyniyaanne balasiyaa tashetu ubbay boos's'eeddino. **8** Attumawoo, bare yalagatetsan Aa giigeedda asinay hayk'ina, waaruwa mayyaade yeekkiyaa geelayattiidan, ubbaykka yeekkite! **9** Katsaa yarshshuunne ushshaa yarshshuu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa biyaawaa aggeeda; hewaa diraw, Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesatuu yeekkino. **10** Shoyk'ay mela atteeda; biittaykka yeekkee. Ayaw gooppe, katsay d'ayeedda; woyniyaa turay meeleedda; zayitiikka laafeedda. **11** Hinttenoo gosshanchchato, kayyottite! Hintenoo, woyniyaa turaa tokkiyaawantoo, zilaalite! Ayaw gooppe, c'akku gakeedda zarggayanne banggay gaden d'ayikichcheedda. **12** Woyniyaa turay meeleedda; balasiyaa mitsaykka shulleedda; roomaaniyaa giyaa mitsay, temiriyaa giyaa mitsay, appiliyaa giyaa mitsayne k'ay shoyk'aan de'iyaa hara mitsaa ubbaykka meeleedda. Hewaa diraw, asaappe nashechchay haakkeedda. **13** Hinttenoo k'eesatoo, waaruwa mayyiide yeekkite! Hintenoo, yarshshiyaasan ootsiyaa k'eesatoo, ayee! ayee! giite; Hintenoo, ta S'oossaa sintsan ootsiyaawantoo, Geeshsha Golliyaa gelite; waaruwa mayyiide ak'ite. Ayaw gooppe, katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaaw S'oossaa Geeshsha Golliyaan yarshshiyaawe baawa. **14** S'oomaa awaayite; geeshsha yaa'aw asaa s'eesiide shiishshite; c'imatuwaanne gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa Geeshsha Golliyaa shiishshite; yaatiide yan Med'inaa Godaakko waassite! **15** Med'inaa Godaa gallassay mateedda; he gallassaw aayye ana! He gallassay Ubbaa Danddayiyaa S'oossaappe bashshaa gallassaa gidlide yee. **16** Nu ayifiyaa sintsaappe katsay, nu S'oossaa Geeshsha Golliyaappe nashechchayne ililissay d'ayeedda gidennee? **17** Zereteedda zertsay biittaa gidдон buuk'eedda; katsay meli kichcheedda diraw, Yeeksiikka ubbay mela gideedda; diyetuukka koletteeddino. **18** Mehetuu loytsi waassiino; miizaa wudiyawukka maatay bayinna diraw, yaanne haanne bichchaariino. Haray atto, dorrssaa wudetuukka tuggatiino. **19** Abeet Med'inaa Godaw, tamay bazuwaan de'iyaa hentsaa gadetuwa mi diggeedda dirawunne dembban de'iyaa mitsaa ubbaa lac'uu s'uuggi diggeedda diraw, taani neekko waassay. **20** Goggiyaa haatsay meeleedda dirawunne tamay bazuwaan de'iyaa maataa mi diggeedda diraw, haray atto, bazuwaaw do'atuukka neekko waassiino.

2 Siyoonen malakataa punnite; ta geeshsha deriyaanka malakataa sissite! Yihudaa gadiyaan de'iyaa Asay ubbay yashshaw kokkoro; ayaw gooppe, Med'inaa Godaa gallassay yee; matatteedda. **2** He gallassay d'umanne shaannochchaa gallassaa; shaariyaanne bara d'uma gallassaa! C'oranne mino olanchchatuu deretuwaaw bolla s'alk'ii kesiyaawaadan kessi wod'd'eeddino. Untuntutu malay benippe doommina de'ibeenna; hawaappe sintsanaw daro yeletaa gakkanawukka untuntutu malay de'enna. **3** Untuntutu bareppe sintsanna de'iyaa c'arshshaa ubbaa tamaadan miino; k'ay untuntutuppe guyyenna de'iyaaabaa lac'uuwaadan s'uuggiino; untuntutuppe sintsanna de'iyaa sa'ay Edene Gennetiyya mala; shin untuntutuppe guyyii mela bazuwaaw mala; untuntutuppe ayayenne attena. **4** Untuntutu malay paraa mala mala; untuntutu olaa paratuwaadan, ellekka wos's'iino. **5** Paray goochchiyaa gaaretuwaaw kooshshaa giiriino; untuntutu deretuwaaw s'eeraana guppiino; dala miyaa tamaa lac'uuwaadan s'aragiino; olaa baanaaw salpeedda wolk'kaama olanchchatuwaadan maaran hametiino. **6** Untuntutuppe sintsanna Asay kokkoree; untuntutu yashshaw ubbaa som'ii laametteedda. **7** Untuntutu olanchchatuwaadan wos's'iino; dirssaa gimbbiyaakka gi'iino. Untuntutu ubbaykka bare maaran salppiino; barentu salppiyaappe gas'aa kesikino. **8** Untuntutu ittuu ituwaanaa sugettikino; ubbaykka bare salppiyaan salppiyaan sitti giide, sintaw hametiino. Untuntutu barennana olettiiyaawantuu gidduwaana d'uussiide aad'd'iino; he wode untuntuta te'iyaaabay baawa. **9** Untuntutu katamaa ellekka woraajiino; dirssaa gimbbiyaa bollanka wos's'iino. Untuntutu golliyaa bollakka kesiino; k'ay kayisuwaadan, maskkootiyaanna geliino. **10** Untuntutuppe sintsanna gaddii k'aas's'ee; salotuukka kokkoriino. Awayenne aginay d'umiino; k'ay s'oolinttetuukka barentu poo'uwaa gentsiino. **11** Med'inaa Goday bare olanchchatuwaaw sintsan guumme; aw azazettiyya olanchchatuu c'oranne wolk'kaama. Med'inaa Godaa gallassay gitanne daroppe yashshiyaawaa. He gallassaa danddayanawe oonee? **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha'ikka s'oomiidde, yeekiiddinne kayyottiide polo wozanaappe taakko simmite. **13** Hintte wozanaappe attina, hintte mayuwaaw peed'oppite» yaagee. Med'inaa Godaakko, hintte S'oossaaakko, simmite; ayaw gooppe, I k'aretayenne maarotay kumeeddawaa; hank'k'oo elleellennawaanne siik'uu dareeddawaa; I hinttena muranaw koyennawaa. **14** Ooni erii, S'oossay hintte S'oossay, bare hank'k'uuwaappe simmiide, hinttentoo daro katsaa anjiuwaaw immanenttonne. He wode Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, katsaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaaw hintte yarshshana. **15** Siyoonen malakataa punnite; yaa'aw asaa shiishshite! S'oomaa awaayite; **16** Shiik'uwaa geeshshite; c'imatuwaaw ittippe ahite; guutsaa naanatuwaanne d'ammiyaawantakka ashshoppite. Akkiyaawe Bullachchaa golliyaappe keso; bullachchetiyaanakka bare siiris'aappe kesu. **17** Med'inaa Godaw ootsiyaa k'eesatuu Geeshsha Golliyaa baranddaappenne yarshshiyyaa sa'aappe gidduwaan ek'kiide yeekkino. Untuntutu hawaadan yaagiide woossino; «Abeet Med'inaa Godaw, ne asaw k'aretta; ne asaa kawutetsatuwaaw gidдон boriyaabaanne k'iliic'isiyaawaa kessoppa. Asay bare gidдон ayaw, «Untuntutu S'oossay hak'an de'ii?» yaaganee?» yaagee. **18** Yaatina, Med'inaa Goday bare biittaw seelettana; k'ay bare asawukka k'aretana. **19** Med'inaa Goday zaariide bare asaa hawaadan yaagee; «Be'ite, taani hinttentoo katsaa, woyniyaa eessaanne zayitiyaa hinttena adda kalissiyaawaa yeddana; taani hinttena mulekka

kawutetsatuwaa gidдон boriyaa kessikke. **20** «Huup'issa baggana yeedda booliyaadan gideedda morkkatuwa taani yederssaade, hintteppe haassana; bazzuwaanne mela biittaa taani untuntta yederssana. Away doliyaa bagganna de'iyaa wantta Mas'ine Abbaw, Away wulliyaa bagganna de'iyaa wantta k'ay Meediteraane Abbaw zaaraade yeddana; untunttu anhay s'ink'kuwaa s'o'u gaana. Hewe ubbay untunttu hintte bolla wolk'kaama iitabaa ootseedda gishshaassa» yaagee. **21** Biittaw, simmi yayyoppa; Med'inaa Goday gitabaa ootseedda diraw, nashettanne hashshu ga! **22** Hinttenoo sa'aa mehetoo, yayyoppite; ayaw gooppe, bazzuwaan de'iyaa hentsaa gadii aac'eedda; mitsaykka bare ayfiyaa ayifee; Etsaa mitsaynne woyniyaa turaykka ayfiyaa dorsi'sos's'ee. **23** Hinttenoo S'iyoonne asatoo, nashetite; Med'inaa Godaan, hintte S'oossan, hashshu giite! Ayaw gooppe, l balguwaa iraa hinttentoo darisside immeedda; k'ay l kasewaadan, hinttentoo balguwaa iraaanne adiliyaa iraa gidisside immeedda. **24** Katsaa bukkiyaa uddumatuwaan katsay kumana; woyniyaa eessaynne wogaraa zayitii gum'iyyaa ollatuwaa kumiide palahana. **25** Med'inaa Goday hintte S'oossay hawaadan yaagee; «Kase taani hintte giddo yeddeedda, ta wolk'kaama olanchchatuwa, gonddotuu, booletuu, bumburotuunne kukkubbotu meedda laysatuwaa ac'uwaa taani hinttentoo c'iggana. **26** Maanaw hinttentoo daro k'umay de'ana. Hewaa diraw, hintte kallananne maalalissiyaabaa hinttentoo ootseedda taana Med'inaa Godaa hintte S'oossaa suntsaa galatana. K'ay ta Asay laa'entso mulekka yeellatenna. **27** He wode taani Israa'eeliyaa gidдон de'iyaa waa, taani Med'inaa Goday hintte S'oossaa gidiyaawaanne taappe attina, hara s'oossi bayinnawaa hintte erana. K'ay ta Asay laa'entso mulekka yeellatenna. **28** «Hewaappe guyyiyaan hawaadan hanana; Taani asaa ubbaa bolla ta Ayaanaa gussana. Hintte attuma naanatuunne hintte mac'c'a naanay timbbitiyaa odana; hintte c'imatuukka akumuwa akumetana; hintte wodalla naanayikka sas'aa be'ana. **29** He gallassatuwaan ta attuma k'oomatuu bollanne ta mac'c'a k'oomatuu bolla taani ta Ayaanaa gussana. **30** «K'ay taani bolla saluwaan maalalissiyaabaa, garssa saankka suutsaa, tamaanne sitti giide pude denddiyaa c'udaa bessana. **31** Gitanne daroppe yashshiyaa Med'inaa Godaa gallassay gakkanaappe kase away d'umana; aginayikka suutsaa malatana. **32** He wode hawaadan hanana; Med'inaa Godaa suntsaa s'eesiyaa ubbay attana. Med'inaa Goday geeddawaadan, S'iyoonne Deriyaaninne Yersaalamen attiyaawantu de'ana. Hewantuppekka Med'inaa Goday s'eeseeddawantu pas'a de'ana.»

3 Med'inaa Goday hawaadan yaagee, «He gallassatuwaaninne he wodiyaan taani Yihudaanne Yersaalame asaa omooduwa zaarananne ishalissaade wotsana. **2** Taani kawutetsatuwaa ubbaan de'iyaa asaa shiishshaade, duge lyoosaafes'a Wommbaa wotsana; untunttu ta asaa Israa'eeliyaa bolla ootseedda bayzzuwaa ubbaa diraw, taani untuntta yan pirdana. Ayaw gooppe, untunttu ta asaa kawutetsatuwaa gidдон laaleeddino; k'ay ta biittaakka barew gishi akkeeddino; **3** omoodeteedda ta asaa bollan saamaa yeggeeddino; sharmus'a mac'c'a asaa demmanaw, attuma na'aa immeeddino; k'ay woyniyaa eessaa ushanaw, mac'c'a naatto bayzeeddino. **4** «Hewaadankka, Hinttenoo, S'iioosa, Sidoonanne Piliss'eema gadiyaa asatoo, hintte ta bolla ay ootsanaw k'oppeeditee? Taani ootseeddawaa

haluwaa kessanaw koyiitee? Hewaa hintte koyooppe, taani elleellaadde hintte ootseedda oosuwa hintte bolla zaarana. **5** Ayaw gooppe, hintte ta biraanne ta work'kaa akkeeddita; ta al'o miishshaakka hintte eek'aa gollatuwa geliseeddita. **6** Yihudaa gadiyaa asaanne Yersaalame katamaa asaa untunttu gadiyaappe haassi afiide, Giriike gadiyaa asaw zal'eeddita. **7** Be'ite, hintte zal'eedda sa'aappe taani untuntta ha'i dentsetsana; hintte ootseeddawaa ubbaa hintte huup'iyaa zaarana. **8** Taani hintte attuma naanatuwaanne hintte mac'c'a naanatuwaa Yihudaa gadiyaa asaw zal'etanaadan ootsana; k'ay untunttukka haako gadiyaan de'iyaa Saaba gadiyaa asaw untuntta zal'ana. Taani Med'inaa Goday hawaa odaad. **9** «Hawaadan yaagiide Ayihuda gidena asatuwaa gidдон awaayite; «Olav giigite; mino asatuwaa dentsetsite! Olanchchatuu ubbay shiik'inonne kesino. **10** Hintte maraashaa mashshaa, hintte baac'aakka tooraa kessanaw k'os's'ite! Daaburanchchay, Taani mina! yaago. **11** Hinttenoo, yuushshuwaan de'iyaa kawutetsaa ubbatoo, ellekka haa yiite; hewaa shiik'ite» yaagee. Abeet Med'inaa Godaw, ne olanchchatuwa yaa duge wotsa! **12** K'aykka S'oossay hawaadan yaagee; «Kawutetsatu denddiide, lyoosaafes'a Wommbaa biino; ayaw gooppe, yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwa ubbaa bollan pirdanaw taani yan uttana. **13** Untunttu iitatetsay loysyi dareedda. Hewaa diraw, c'akaa wodii gakkina baac'aan c'akkiaawaadan, untunttu c'akkite; woyniyaa ayfii gum'iyyaa ollaan kumina yed'diyaawaadanka, untunttu yed'd'ite.» **14** Pirdaa zanggaaraan Med'inaa Godaa gallassay gakkeedda; hewaa diraw, daro daro Asay pirdaa zanggaaraan de'ee. **15** He gallassi awaynne aginay d'umana; s'oolinttuukka barentu poo'uwaa gentsana. **16** Med'inaa Goday S'iyoonen gidiide guummana; Yersaalamenkka bare kooshshaa sissana; saluunne sa'ay kokkorana. Shin Med'inaa Goday bare asaw Israa'eelaw bak'ati atiyaa sa'aanne de'uwaa gidanawaa. **17** Med'inaa Goday, «Taani ta geeshsha deriyaan S'iyoonen de'iyaa Med'inaa Godaa hintte S'oossaa gidiyaawaa hintte he wode erana. Yersaalame katamay geeshsha gidanawaa; k'ay allagatuwa olanchchatuu laa'entso Yersaalame woraajikkino. **18** «He gallassi deretuu ayfiyaa woyniyaa turaan kametana; deretuwa bollankka daro maatsaa immiyaa miizay heemettana. Yihudaa gadiyaan de'iyaa shaafaa ubbaanna haatsay pulttana. Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaappe pulttuu goggana; Shiis'ima Zanggaaraa ushshana. **19** «Gibs'e gaddii mela gidanawaa; Eedooma biittaykka ayinne dolenna biittaa gidanawaa. Ayaw gooppe, untunttu Yihudaa asaa bolla iitabaa ootseeddino; k'ay Yihudaa gadiyaan s'illo asaa suutsaakka gusseeddino. **20** Shin Yihudaa gaddii med'inaw, Yersaalamekka yeletaa ubbaa gakkanaw, Asay de'iyaa gidanawaa. **21** Taani haluwaa c'gettennaan aggeedda untunttu suutsaa haluwaa biro kessana; ayaw gooppe, S'oossay S'iyoonen de'ee» yaagee.

Amoos'a

1 Ooziyaane Yihudaa gadiyaan kaatiyaa, k'ay Yo'aasha na'ay Iyorbbaami Israa'eeliyaa gadiyaan kaatiyaa giidiide de'eadda laytsan Tak'o'a gadiyaan dorrssaa heemmiyaawantuppe ittuu Amoos'i, biittay k'aas's'anaappe laa'u laytsaappe kase Israa'eeliyaabaa be'eadda sas'ay hawaa. **2** I hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday Si'yoone Deriyan gudee; Yerusaalame katamanikka bare kooshshaa sissee. Hentsanchchatuu mehiyaa heemmiyaa hentsaa gadetuu meliino; K'ammeloosa Deriyaa huup'iyaaan de'iyaa irs's'aykka shullee» yaageedda. **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Damask'k'o Asay zaari ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu Gala'aade biittaa asaa birataa achchaana de'iyaa gaariyan yed'iisiide k'os's'eeddino. **4** Hewaa diraw, taani Kaatiyaa Hazaa'eela goliyaan tamaa yeddana; yeddina he tamay Kaatiyaa Benihadaada geessuwaakka maana. **5** Taani Damask'k'o katamaa penggiyaa kulbbuwa mentsana; Aweena zanggaaraan de'iyaa asaa yederssananne kaatetuwaas s'am'aa oyk'keeddawaakka Beeti-Edeenappe d'ayissana; k'ay Sooriyaa gadiyaa asaykka omoodettiide, K'iira giyaasaa baana» yaagee Med'inaa Goday. **6** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Gaaza katamaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu gadiyaan de'iyaa asaa ubbaa omoodiide, Eedooma gadiyaa asaw bayzzeeddino. **7** Hewaa diraw, taani Gaaza katamaa dirsaan tamaa yeddana; he tamay katamaa geessuwaakka maana. **8** Ashddoodan de'iyaa asaa taani yederssananne kaatetuwaas s'am'aa oyk'keeddawaakka Ask'kelonappe d'ayissana. Ek'iirona kataman de'iyaa asaakka murana; k'ay Piliss's'eema gadiyaa asaappe atteedawantukka hayk'kana. Taani Ubbaa Mooodiyaa Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee. **9** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Si'iroosa katamaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu c'aak'k'eteedda ishatetsaa c'aak'uwaas aad'd'iide, omoodetteedda asaa ubbaa Eedooma asaw bayzzeeddino. **10** Hewaa diraw, taani Si'iroosa katamaa dirsaan tamaa yeddana; he tamay katamaa geessuwaakka maana» yaagee. **11** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Eedooma gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenann aggikke. Ayaw gooppe, untunttu barenttu ishatuwaas Israa'eelatuwaas mashshaan yedersseeddino; untunttu untunttoo k'arettibeykino. Untunttu ubbaa gede hank'k'ettiino; untunttu yiluu med'inawukka simmennaa. **12** Hewaa diraw, taani Teemaana katamaa bolla tamaa yeddana; he tamay Boos'ira katamaa geessotuwaas maana» yaagee. **13** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Amoona gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu barenttu zawaa aassanaw Gala'aade gadiyaan de'iyaa shahaara mac'c'a asatuu uluwaas daakkeeddino. **14** Hewaa diraw, taani Raaba katamaa dirsaan tamaa yeddana; he tamay katamaa geessotuwaas maana. Hewaappe guyyiyaan, olaa gallassi waasuu darana; k'ay olanchchatuu gotiyaadan wolk'kaamana. **15** Untunttu kaatiinne aanana ootsiyaa kaappatuu ubbay omoodettiide ittippe baana» yaagee Med'inaa Goday.

2 Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Moo'aaba gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu Eedooma gadiyaa kaatiyaa mek'etsaa bidintsaa kesana gakkanaw s'uuggeeddino. **2** Hewaa diraw, taani Moo'aaba gadiyaan tamaa yeddana; he tamay K'iriyoota katamaa geessotuwaas maana. Moo'aaba gadiyaa Asay shabbirssaa gidдон, olaa waasuwaas gidduwaaninne malakataa punuwaas gidдон hayk'ki wurana. **3** Taani Moo'aaba gadiyaa mooodiyaawaa d'ayissana; k'ay kaappatuwaas ubbaakka aanana ittippe wod'ana» yaagee Med'inaa Goday. **4** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Yihudaa gadiyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu Med'inaa Godaa higgiyaa is's'eeddino; Aa azazuwaakka naagibeykino. Untunttu aawotuu kaalleedda worddo s'oossatuu untunttakka baletseeddino. **5** Hewaa diraw, taani Yihudaa gadiyaa bolla tamaa yeddana; he tamay Yerusaalame geessotuwaas maana» yaagee. **6** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Israa'eeliyaa Asay zaari zaariide ootseedda nagaraa diraw, taani untuntta murenan aggikke. Ayaw gooppe, untunttu miishshaa akkana diraw, s'illuwaas zal'iino; k'ay c'aammaa ac'uwaas akkana gishshawukka hiyyeesaa zal'iino. **7** Mank'k'otuwaas gadiyaa baanan kundissidde, untunttu huup'iyaa yed'd'iino; naak'etteeddawanttu pirdaakka geellayiino. K'ay aawunne na'ay laa'u itti mishirato woshumiyaawaan ta geeshsha suntsaa loytsi tunissino. **8** Untunttu asaappe ac'oo oyk'keedda mayuwaas yarshshiyaa sa'aan ubbaa matan hiis'iide, aan gisiino; k'ay asaappe mak'k'ac'o ootsiide akkeedda woyniyaa eessaa barenttu S'oossaa goliyaan ushiino. **9** «Gidooppenne, zigaadan aduk'kiide, wolaadan minneedda Amooore gadiyaa asatuwaas untunttu sintsaappe d'ayisseeddawe taana. Taani untunttoo bolla ayifiyaan akka garssa s'ap'luwaan akka ubbaa d'ayissaad. **10** Taani hintena Gibbs'e gadiyaappe kessaade, bazuuwaan oytamu laytsaa kaaletsaad; k'ay Amoooretuu biittaakka hinttenttoo laata ootsaade immaad. **11** «Hintte attuma naanatu gidдоppe timbbitiyaa odiyaawantta, hintte yalaga asaa gidдоppekka barena S'oossaw dummayeedda Naaziraawetuwaas dentsaad. Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hawe tuma giddennee? Hawaa taani S'oossay odaad. **12** Shin hintte he Naaziraawetuwaas c'aak'uwaas kolissiide, woyniyaa eessaa ushsheedditaa; timbbitiyaa odiyaawanttakka, «Timbbitiyaa odoppite» yaagiide azazeedditaa. **13** «Be'ite, katsaa darissiide c'aaneedda gaarii me'iyawaadan, taani hinttena mentsana. **14** Pala wos's'iyaaawe bak'atiide kessi akkena; minoo wolk'k'ay is's'ana; olanchchaykka bare shempuwaas ashshenna. **15** Wonddaafiyaan dukkiyaawe bare sa'aan ek'kanaw danddayenna; gediyaas eesukka kessi akkena; paraawukka bare shempuwaas ashshenna. **16** He gallassi haray atto olanchchatuwaas gidдон loytsi s'alanchcha giyaawantukka kallo si'ira bak'atana» yaagee Med'inaa Goday.

3 Hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, Med'inaa Goday hintte bolla, Gibbs'e gadiyaappe I Kesseedda asaa ubbaa bolla haasayeeddawaa sisite. **2** «Sa'aan de'iyaa asaa ubbaappe taani hintte s'alalaa dooraad. Hewaa diraw, hintte ootseedda nagaraa ubbaa taani hinttena murana» yaagee. **3** Laa'u asatuu k'ofay itta giddenaan de'iide ittippe hamettiino? **4** Gaammuu oyk'kiyaawaa demmennaan woran c'oo gudiiyye? Woy wodalla gaammuu ayentto yederssiide oyk'k'ennan

bare geessuwaan daariyye? **5** Oyk'kanaw yeggeedda gitiyaa gidдон katsay d'ayoopee, kafuu c'oo oyk'ketii? Woy p'irii ayentto oyk'kiyaabay bayinnan c'oo p'irii? **6** Katamaa gidдон olaa malakatay punettiyaa wode, Asay yashshan kokkoreneeyye? Woy Med'inaa Goday kiittennan de'ishshin, bashshay itti katamaa bollan yiyye? **7** Tumuwaappe Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday bare s'uuraa timbbitiyaa odiyaa bare k'oomatoo kasetiide k'onc'isissennan de'iidde, ayaanne ootsenna. **8** Gaammuu gudina, yaayenawe oonee? Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday odina, timbbitiyaa odenawe oonee? **9** Ashddooda katamaaninne Gibs'e kaatiyaa golletuwaan de'iyaa ubbatoo hawaadan yaagiide awaayite; «Samaariyaa deretuwwa bolla shiik'ite; shiik'iide yan haniyaa wolk'kaama wac'etsaanne sugetsaa oosuwwa be'ite» yaagite. **10** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha asatuu suurebaa ootsiyaawaa erikkino; sugetsaaninne bonk'kiide aheedda shaluwaan barenttu golliyyaa kuntsi wotseeddino» yaagee. **11** Hewaa diraw, Ubbaa Mooddiyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Morkkii hintte biittaa dooddana; hintte geesuwwa laalana; hintte dretuwaa golliyaakka bonk'kana» yaagee. **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hentsanchay gaammuwaa doonaappe dorssaa wotsi akkiyaa wode, dorssaw laa"u gedetuwwa woy duus'a haytsaa wotsi akkiyaawaadan, hewaadanka Samaariyaa gadiyaan ishaluwaan utteedda Israa'eeliyaa asaappe amareedawantu s'alalay attana» yaagee. **13** Med'inaa Goday, Ubbaaappe Wolk'kaama S'oossay Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hawaa sisite; Yaak'ooba zaratuwwa bolla markkattite. **14** Taani Israa'eeliyaa asaa untunttu nagaraa diraw muriyaa gallassi. Beetelee kataman de'iyaa yarshshiyaa sa'aa kolana; yarshshiyaa sa'aan de'iyaa kac'etuukka me'iide, sa'aan wod'dana. **15** Balguwaan untunttu de'iyaa golliyaanne boniyaan untunttu de'iyaa golliyyaa ubbaa taani d'ayissana. Danggarssaa zaaliyaan alleek'kissiide, untunttu kees'seedda golliikka kolettana; k'ay wolk'kaama wolk'kaama golletuu ubbaykka d'ayana» yaagee Med'inaa Goday.

4 Hinttenoo, Samaariyaa mac'c'awanttoo, Baasaane gadiyaa mac'c'a miizzatuwaadan mod'deeddawanttoo, hawaa sisite! Hintte hiyyeesatuwwa uk'kunniita; mank'otuwaakka tuggayiti. Hintte asinatuwaakka, «Nuw ushshaa hammite» yaagiita. **2** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagiide, bare geeshshatetsaan c'ak'ka; «Hintte maaggan oyk'kiide gooshettana gallassayne hintteppe atteeda amareedawantukka maaggan oyk'kiide biyaa moletuwaadan hanana gallassay yaana. **3** Hintte ubbaykka dirssaa s'oo'iyaa gaoochchina kesiide, Hermmoonon olettana» yaagiide c'ak'keedda Med'inaa Goday. **4** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, biite; Beetelee biide, nagaraa ootsite; Galgalakka biide, nagaraa guujiide ootsite. Wontta wontta hintte yarshshuwwa yarshshite; heezzentso gallassi gallassi hintte asiraataa ahite. Irshshuwwa yeggiide uu'kkeedda ukitsaa s'uugiide, galataa yarshshuwwa yarshshite. Hintte hintte dosuwaan immiyaawaa diraw, otorettiide awaayite. Ayaw gooppe, hintte ootsanan dosiyaawe hewaa» yaagee. **6** K'aykka Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte katamaa ubbaan taani koshaa yeddaade, haray atto hintte matan das'iyaa baakka d'ayissaad; shin hintte hewaanka taakko simmibeykkita. **7** Katsaa c'akkiyaa wodi gakanaw biro heezzu aginay de'ishshin, taani hinttenttoo iraa te'aad. Taani itti kataman

iraa bukkisaade hara kataman bukkennaadan diggaad; itti shoyk'aan bukkeedda; hara bukkibeenna shoyk'ay k'ay meleedda. **8** Hewaa diraw, laa"u woy heezzu katamatuwwa Asay haatsaa ushanaw itti katamaa beeddino; shin alibeykkino. Hewanka k'ay hintte taakko simmibeykkita» yaagee Med'inaa Goday. **9** Med'inaa Goday, «Taani hintte katsaa bollan harggiyaa yeddaad; hintte ataa'kiltiyaanne hintte woyniyaa turaa, hintte balasiyaa mitsaanne hintte wogaraa ubbaa boolii meedda; shin hintte hewaanka taakko simmibeykkita» yaagee. **10** Med'inaa Goday, «Taani Gibs'e asatuwwa bolla iita harggiyaa yeddeeddawaadan, hintte bollanka boshaa yeddaad; hintte wodalla naanatuwwa mashshaan wod'aad; hintte paratuukka omoodettanaadan udaad. Hintte mootsan hayk'keedda asaa anhaa s'ink'kuwaan hinttena ulaad; shin hintte hewaanka taakko simmibeykkita» yaagee. **11** Med'inaa Goday, «Sodoomanne Gamooraa katamatuwwa d'aysseeddawaadan, hintteppekka darotuwwa d'ayissaad; ha atteeda hintteka tamaappe ees'siide atteeda s'iifa mala; shin hintte hewaanka taakko simmibeykkita» yaagee. **12** S'oossay, «Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatoo, taani hinttena hewaadan ootsaade murana hanay. Taani hinttena hawaadan ootsaade murana haniyaa diraw, Israa'eeliyaa asaw, hintte S'oossanna gakkettanaw giigite» yaagee. **13** Deretuwwa giigisseeddawe, c'arkkuwaakka med'deeddawe, bare wozanaa k'ofaa asaw k'onc'c'issiyaawe, wontta poo'uwaa d'umaw laammiyaawe, gadiyaan de'iyaa d'ok'ka deretuwwa yed'diyaawe, aw suntsay Med'inaa Godaa, Ubbaaappe Wolk'kaama S'oossaa.

5 Israa'eeliyaa asatoo, taani hintte bolla zilaaliyaa zilaassaa sisite! **2** «Wodoo Israa'eelatta kunddaaddu; simmi laa"entso denddukk. Sa'aan olettaaddu; izo dentsiyaawekka baawa!» yaagaad. **3** Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Sha"u olanchchatuwwa olaw yeddiyaa Israa'eeliyaa katamaw s'eetu olanchchatuwwa s'alalay attana; s'eetu olanchchatuwwa olaw yeddiyaa Israa'eeliyaa katamaw k'ay tammuu olanchchatuwwa s'alalay attana» yaagee. **4** Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagee; «Taanna koyite; yaatoopee, hintte de'uwaa de'ana. **5** Shin Beetelee koyoppite. Gelggali geloppite. Berssaabehe pinnoppite. Ayaw gooppe, Gelggali omoodettana; Beeteelikka d'ayana» yaagee. **6** Med'inaa Godaa koyite; yaatoopee, hintte de'uwaa de'ana. Hewe d'ayoopee, i Yooseefo zariyaa tamaadan s'uuggana; Beeteelen de'iyaa asaakka tamay maana. He tamaa untunttoo ooninne toyissenna. **7** Hinttenoo, suure pirddaa geellayeddawanttoo, s'illotetsaakka sa'aan oliyaawanttoo, hawaa sisite. **8** Piliyaadis geetettiyaa laappun s'oolintetuwaanne Ooriyoona geetettiyaa s'oolintetuwwa c'itaa med'deeddawe, bara d'umaa wontaw, gallassaa poo'uwaaakka k'ammaw laammiyaawenne abban de'iyaa haatsatuwwa pude saluwwa s'eesiide, sa'aa mic'etsaa bolla duge tigiyaawe, aw suntsay Med'inaa Godaa. **9** I geessotuwwa laalanaw wolk'kaamatuwwa bolla bashshaa aye. **10** Hintte pirddaa gutaran seeriyaawaa is'siita; tumuwwa odiyaaawaakka shenetiita. **11** Hintte hiyyeesatuwwa yed'diide, untunttu katsaakka untuntuppe bonk'kiide akkeedda. Yaatiide masetteedda shuchchaan golletuwwa gimbeeddita; shin hintte he golletuwaan de'ikkita. Lo"iyaa woyniyaa turatuwaakka tokkeedda; shin hintte he woyniyaa eessaa ushikkita. **12** Ayaw gooppe, hintte naak'uu aappunenttonne hintte nagaraykka ay keeshshaa wolk'kaamentto taani eray. Hintte

s'illotuwa naak'k'ita; mattaayiaakka akkiita; k'ay gutaran hiyyeesatuwa pirdaa geellayita. **13** Hewaa diraw, hawaa mala wudiyaan c'inc'c'a Asay c'o'u ge; ayaw gooppe, wodii ita. **14** De'luwaan de'anaw lo'obaappe attina, iitabaa ootsoppite; yaatooppe, hintte giyaawaadan, Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hinttenana gidanawaa. **15** Iitabaa is's'ite. Lo'obaa dosite. Pirdaa gutaranka suure pirdaa pirdite. Yaatooppe, ooni erii, S'oossay, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay Yoosefo zeretsatuwaappe atteeda amareedawanttoo k'arettanenttonne. **16** Hewaa diraw, Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Dabaabaa ubbaan waasuu kesana; oge ubbanka asay, «Aayye, aayye!» gaana. Goshshanchchatuu yeekoo, zilaaliyaawanttukka zilaassaw s'eessetana. **17** Woynniyaa turaa sa'aa ubbaan yeekku de'ana; ayaw gooppe, taani hinttena muranaw hintte giddona aad'ana» yaagee Med'inaa Goday. **18** Hinttenoo, Med'inaa Godaa gallassay yaanaadan amottiyaawanttoo, hinttentoo aayye ana! Med'inaa Godaa gallassaa ayaw amottiite? He gallassay d'umaappe attina, poo'o gallassaa gidenna. **19** He gallassi hintte gaammuwaappe bak'ati attiyaa wode, maahii gaketiyyaa asaa mala, hewaappekka k'ay bak'ati bare gollie, bare kushiyyaa godan zempissiyaa wode, shooshshay dukkiyyaa asaa mala gidanawaa. **20** Med'inaa Godaa gallassay d'umaappe attina, poo'o gidenna; bara d'umaappe attina, poo'o shoray mulekka baawa! **21** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani hintte bonchchiyyaa baalatuwa is's'aaddinne shenetaad; hintte geeshsha shiik'uukka taana nashechchikino. **22** Hintte taw s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaakka yarshshiita; shin taani hewaa akkike. K'ay hintte taw galataw ahiyyaa ittippetetsaa yarshshuwa mod'd'o mehetuwaakka s'eellikke. **23** Hintte mazimuriyyaa c'anc'c'etsaa ta mataappe haassite; hintte diis's'iyaa diitsaakka sisikke. **24** Shin suure pirday pulito haatsaadan, s'illotetsaykka to'enna shaafaa haatsaadan goggo. **25** «Hinttenoo, Israa'eeliyyaa asatoo, taani hinttena bazzuwaan oytamu laysaa kaaletsiyyaa wode, taw yarshshuwa yarshsheeditee? Woy imotaa immeeditee? **26** He wode hintte hintte kushiyan med'd'eedda Kaatiyyaa Sakkuuta giyyaa eek'aanne Keewaana giyyaa hintte s'oolinttiyyaa s'oossaa eek'aa tookkeedda. **27** Hewaa diraw, taani hinttena omoodissaade Damask'k'o katamaappe aatsaade haako sa'aa yeddana» yaagee. Hawaa giyaawe aw suntsay Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa geetetiyyaa Med'inaa Godaatee.

6 Hinttenoo, Israa'eeliyyaa Asay maaduwa oochchiyyaa bonchchettedda Israa'eeliyyaa gadiyyaa kaappatoo, hinttenoo, S'iyoonen ishaluwaan de'yaawanttoo, Samaariyyaa katamanka hirgi bayinnan utteeddawanttoo, hinttentoo aayye ana! **2** Ane Kalenne giyyaa katamaa biide be'ite. Hewaappe k'ay Hamaata giyyaa wolk'k'aama katamaa biide, yaana k'ay duge Piliiss's'eematuwa katamaa Gaate wod'd'ite. Untuntuu hintte laa'u kawutetsatuwaappe keekkiino? Untuntuu gaddii hintte gadiyaappe aakkii? **3** Hinttenoo, iita gallassay ellekka yeenna giide, sugetsaa oosuwa ootsiyaawanttoo, **4** danggarssaa zaaliyaappe ootseedda arssaan gisiyaawanttoo, mins's'aafiyanka injetiide uttiyaawanttoo, k'ay dorssaa wudiyaappe boliti bollatuwaanne miizaa zadaluaappe mod'd'o maraa ashuwa miyaawanttoo, **5** Daawitedan yetsaa miishshaa hinttentoo giigissiide, maasink'k'uwaan dumma dumma yetsaa yes's'iyaawanttoo, **6** woyniyyaa

eessaa keriyaana ganiyaawanttoo, loytisi al'o shittuwaakka okettiyaawanttoo, Yoosefo zaratuwa bayzzaad ayinne kayoottenawanttoo, hinttentoo aayye ana! **7** Hewaa diraw, omoodettiide baanawanttoo koyrotuu hinttena gidana; he wode hintte injie de'ussayne hintte ishaliyaawe attana. **8** Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday S'oossay hawaadan yaagiide, barekka barenan c'aak'keedda; «Taani Yaak'ooba oturuwa is's'ay; untuntuu geessuwaakka shenetaad; taani katamaanne kataman de'iyaa ubbaa untuntuu morkketoo aatsaade immana» yaageedda. **9** Itti golliyaan tammuu Asay atooppe, untuntukka hayk'kana. **10** Untuntuu dabbotuwaappe ittuu anhaa mooganaw gollippe kessiide afana; he golliyya k'ol'on de'iyaa bitaniyyaa, «Neenana atteeda hara Asay de'ii?» yaagiide oochchana. **1** zaariide, «Baawa» yaagana. Oochchiyaawe, «Hayzza, hayzza! Med'inaa Godaa suntsaa nuuni s'eesanaw koshshenna» yaagana. **11** Med'inaa Goday azazina, wogga gollituu kolettana; k'eri gollituu kka me'ereetana. **12** Paratuu zaallaa bolla gaalifanaw danddayiino? Woy k'ay goshshanchchay booraa waas'iide, abbaa goshshanaw danddayii? Shin hintte tumu pirdaa marzziyaw, s'illotetsaa ayfiyaakka c'amoo laammeedda. **13** Hintte Lodabaara katamaa s'oneedda diraw nashettiita; k'ay, «Nuuni K'arnnayima katamaakka nu minotetsan oyk'keeddo» yaagiita. **14** Med'inaa Goday, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyyaa asatoo, taani hintte bolla itti kawutetsaa dentsana; untuntuu hinttena Hamaata Pinuwaappe doommiide, Araba Wombbaa gakkanaw tuggayana» yaagee.

7 Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday taana sas'aa besseedda. He sas'aan taani kaatiyyaa gakkiiya katsay c'aketteeddawaappe guyiyaan, laa'entsuwa c'aareeda c'arshshaa bolla **1** booliyyaa wudiyyaa med'd'ishin be'aad. **2** Untuntuu irs's'abaa ubbaa miide wursseedda wode taani, «Abeet Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Godaw, hayyanaa atto gaarikii! Yaak'ooba zaratuu waaniide attanaw danddayiino? Untuntuu k'eri guutsattuwaattee!» yaagaad. **3** Hewaa diraw, Med'inaa Goday k'aretteedda, bare k'ofaa laammeedda; laammiide hawaadan yaageedda; «Ha neeni be'eeddabay poletennawaa» yaageedda Med'inaa Goday. **4** Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday taana hara sas'aa besseedda. Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday bare asaa pirdanaw tamaa s'eeseedda; he tamay wolk'k'aama c'iimma abbaa mi diggiide, biittaakka s'uugganaw doommeedda. **5** Yaatina taani hawaadan yaagaad; «Abeet Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Godaw, hayyanaa ha tamaa toyissaarikii! Yaak'ooba zaratuu waaniide attanaw danddayiino? Untuntuu k'eri guutsattuwaattee!» yaagaad. **6** Hewaa diraw, Med'inaa Goday k'aretteedda, bare k'ofaa laammeedda; laammiide Ubbaa Mooodiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Hawekka k'ay poletennawaa» yaageedda. **7** K'aykka **1** taana hara sas'aa besseedda. Taani he sas'aan be'iyaa wode, Goday gimbiyyaa sittatetsaa likkiyyaa tumbbiyyaa oyk'k'iide, tumbbiyaan likkettiide gimbbetteedda gimbiyyaa matan ek'keedda. **8** Med'inaa Goday taana, «Amoos'aa, ha neeni s'eeliyaawe ayye?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Tumbbiyyaa» yaagaad. Med'inaa Goday taana, «Be'a, taani ta asaa Israa'eeliyyaa gidon tumbbiyyaa yeggay; taani untuntuu murenan aad'd'ikke. **9** Yisaak'a zaratuu goyinniyyaa d'ok'ka sa'atuu kolettana; Israa'eeliyyaa geeshsha sa'atuukka d'ayana; k'ay Iyorbbaama kawutetsaa bollakka taani

mashshaanna denddana» yaageedda. **10** Beetele kataman keesiya gidiide de'iyaa Ameesiyaasee Israa'eeliyaa Kaatiya lyyorbaamekko hawaadan yaagiide kiiteedda; «Amoos'i Israa'eeliyaa asaa gidдон de'idde, ne bolla mak'k'eteedda; I bare oduwaan gadiyaa bayzzee. **11** Ayaw gooppe, I hawaadan yaagee; Ilyorbaami mashshaan hayk'k'ana; Israa'eeliyaa asaykka barenttu gadiyaappe omoodettiide baana» yaageedda. **12** Yaatina Ameesiyaasee Amoos'a hawaadan yaageedda; «Neenoo timbbitiyaa odiyaawoo, ba; hini Yihudaa biittaa bak'ata baade, yan k'uma ma; timbbitiyaa yan oda. **13** Shin hawe Beetele kaatii goyinniyyaa sa'anne kawutetsaa geeshsha sa'aa gidiyaa diraw, laa'entso ha sa'aa timbbitiyaa odoppa» yaageedda. **14** Amoos'i zaariide, Ameesiyaasassi hawaadan yaageedda; «Taani mehiyaa heemmiyaawaanne untunttu ayfiyaa mas'iyawaappe attina, timbbitiyaa odiyaawaa woy timbbitiyaa odiyaawaa na'aa gidikke. **15** Shin Med'inaa Goday taana dorssaa wudiyyaa heemmiyaa saappe akkiide, «Baade ta asaw Israa'eeliyaa timbbitiyaa oda» yaageedda. **16** Ha"i simmi Med'inaa Goday giyaawaa sisa! Neeni, IIsraa'eeliyaa bolla timbbitiyaa odoppa; Yisaak'a zaratuwaa bollakka markkattoppa» yaagaad. **17** Hewaa diraw, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ne machchata katamaa gidдон shamus'a gidanawaa, ne attuma naanatuunne ne mac'c'a naanay mashshaan hayk'k'ana; ne biittaykka wodoruwaan shaakettana; k'ay neeni ne huup'iyawukka allaga gadiyaan hayk'k'ana. Israa'eeliyaa asaykka barenttu gadiyaappe omoodettiide tuma baana» yaagee» yaageedda.

8 Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday taana hara sas'aa besseedda; hewekka, teray kumeedda keeshshaa. **2** I taana, «Amoos'aa, ha neeni be'iyawe aye?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Teeray kumeedda keeshshaa be'ay» yaagaad. Yaatina Med'inaa Goday taw hawaadan yaageedda; «Ta asaa Israa'eelaw wurssetsay gakkedda; hawaappe sintsanaw taani untuntta murenan aad'dikke» yaageedda. **3** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi kaatiyaa goliyaan yes's'iyyaa yetsay yeekoo laametnanawaa; hayk'k'eedda asaa anhay mule sa'aan darana; K'ay c'o'u giina, yan haan olettana» yaagee. **4** Hinttenoo, metootanchchatuwaa yed'diyyaawantoo, gadiyaan de'iyaa hiyyeesatuwaakka d'ayissanaw koyiyaawantoo, hawaa sisite! **5** Hintte hawaadan yaagiita; «Nuuni katsaa zal'anaw aginay s'eeriya baalay awude aad'd'anee! K'ay nuuni nu zal'iyaa doomanaw Sambbatay awude aad'd'andeeshsa! Yaatinoo nuuni katsaa guutsaban makki makkiide, daro miishshaa akkiide bayizzana. K'ay worddo miizaanan likkii likkiide, asaa c'immana. **6** Nuuni hiyyeesaa biran, metootanchchaakka mes's'i laa'u gediyyaa c'aamman shammana; K'ay zarggaa hark'kuwaa muruta zarggaa gatiyaan bayizzana» yaagiita. **7** Med'inaa Goday Yaak'oobi c'ee'etiyaa bare sunsan hawaadan yaagiide c'aak'k'eedda; «Taani untunttu ootseedda iita oosuwa mulekka dogikke. **8** Biittay k'aas's'iyawenne gadiyaan de'iyaa Asay ubbay yeekkiyaawe hewaa gaasuwaana gidenneeyye? Ee Nayle Shaafay kuntsiide k'aas's'iyawaadan, biittaa ubbay k'aas's'iide balbbuk'ettana; k'ay he kuntsuu wod'd'iyawaadan wod'd'ana» yaageedda. **9** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani aawaa seeta gallassi wulissana; sa'aakka gallassi d'umissana. **10** Taani hintte baalaa nashshechchaa kayyoo, hintte yetsaakka yeekoo laammana. Mes's'i itti na'ay hayk'k'ina yeekkiyaa asaadan,

hintte hintte huup'iyaa meedettiide waaruwa mayyanaadan, taani hinttena ootsana. He gallassaa wurssetsay daro c'amo gidanawaa» yaagee. **11** Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani biittaa ubbaa bolla koshaa yeddiyaa gallassatuu yiino. Taani koshaa yeddiyaa gallassi, Asay sisanaw Med'inaa Godaa k'aalaa d'ayiide koshatanappe attina, katsaa d'ayiide koshattenna woy haatsaa d'ayiide saametenna. **12** Asay away wuliyaa bagga abbaappe away doliyaa bagga abbaa gakkanawunne huup'issappe gedissa gakkanaw bichchaarana. Untunttu Med'inaa Godaa k'aalaa koyanaw yaanne haanne wos's'ana, shin demmikkino. **13** He gallassi malaa lo'o wodoratuunne wodallatuu saamuwaan ziili aggana. **14** Samaariyaa eek'atuwaan c'aak'k'iyawaanttu, «Daana s'oossay ero!» yaagiyaawantunne, «Berssaabeeha s'oossay ero» yaagiyaawanttu kunddana. Untunttu laa'entso mulekka denddikino» yaagee.

9 Yarshshiyaa sa'aa matan Goday ek'ka de'ishin, taani be'aad. I taana hawaadan yaageedda; «Baasuu k'aas's'anaadan, Geeshsha Mak'idasiyaa gumbbuwaa shoc'a; asaa ubbaa huup'iyaa mentseretsa. Hewaappe attiyaa asaa taani mashshaan wod'ana. Bak'atiyaa Asay kessi akkena; kessi akkeedda asikka pas'a attena. **2** Untunttu gadiyaa bookkiide, Si'ooliyaw duge wod'd'ooppekka, taani untuntta hewaappe kessana. Saluwa pude kesoopekka, taani untuntta hewaappe duge wotsana. (Sheol h7585) **3** Untunttu K'armeloosa Deriyaa s'eeran k'osettoopekka, taani untuntta koyaade hewaappe kessana. Abbaa c'immuwaa giddo geliide, ta sintsaappe geemmoopekka, taani dawiyaa azazina, I untuntta dukkana. **4** K'ay barenttu morkkatuwaan omoodettiide, untunttu boopekka, yan untunttu mashshaan hayk'k'anaadan, taani azazana; taani untuntta iita ayifiyaan s'eellanaappe attina, lo'o ayifiyaan s'eellikke» yaageedda. **5** Goday, Ubbappe Wolk'aama Med'inaa Goday sa'aa bochchee; sa'ay seeree; k'ay sa'aan de'iyabay ubbaykka yeekkee. Nayle Shaafay kuntsiide balbbuk'etiyawaadan, biittaa ubbay balbbuk'ettee; k'ay he kuntsuu wod'd'iyawaadankka wod'd'ee. **6** I barew de'iyaa sa'aa saluwaan giigissee; Aa baasuwaakka sa'aan baasee. K'ay I abbaa haatsatuwaa s'eesiide, gadiyaa bolla duge gussee; aw suntsay Med'inaa Godaa. **7** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte taw Toop'piyaa asaa mala gidikkiteeyye? Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kesseeddawaadan, Piliss'eema asaa Kaftoorappe, k'ay Sooriyaa asaakka K'iirappe kessaad» yaagee. **8** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, Ubbaa Mooddiyyaa Med'inaa Godaa ayfii nagaranchcha kawutetsaa bolla de'ee. Taani Aa gadiyaa bollappe d'ayssana; shin taani Yaak'ooba zariyaa ubbaanna d'ayissikke. **9** «Be'ite, katsaa zazziiryaan zazziiryaawaadan, Israa'eeliyaa asaa kawutetsatuwaa ubbaa gidдон zazziiranaadan, taani azazana; shin untunttu gidдон ammanetiyawaantuppe ituunne sa'aan wod'd'iide d'ayenna. **10** «Nuuna ayaa itabayne gakkenna woy demmenna» yaagiyya ta asaa gidдон de'iyaa nagaranchchatuu ubbay mashshaan wurana» yaagee. **11** K'aykka S'oossay, «He gallassi taani kolettiide kunddeedda goliyaadan haneedda Daawita kawutetsaa dentsana; s'oo'eteedda sa'atuwaakka barana; k'ay koletteeddasaakka ooratsana; taani Aa beniwaadan ootsaade kees's'ana. **12** Hewenne Israa'eeliyaa Asay Eedooma gadiyaappe atteedawantanne ta suntsan s'eesetteedda kawutetsatuwaa ubbaa laattanaassa» yaagee.

Hawaa ootsiyaawe taana Med'inaa Godaa. **13** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, katsaa c'akkiyaawanttu c'akkiide wurssennan de'ishshin, gadiyaa goshiyaawanttu gakkiyaa wodii, woyniyaa teeraa gum"iyaawantukka gum"iide wurssennan de'ishshin, woyniyaa zeriyaawanttu gakkiyaa gallassatuu yaana. He wode deretuu mal"o woyniyaa eessaa s'okana; zoozetuwa ubbaappekka woyniyaa eessay goggana. **14** Omooduwaan beedda ta asaa Israa'eeliyaa zaaraade ishalissana. Unttuntu koletteedda katamatuwaa zaaretsi kees'siide, untuntun de'ana. Woynniyaa turaakka tokkiide, aappe woyniyaa eessaa ushana. K'ay ataakiltetuwaakka tokkiide, untuntu ayfiyaa maana. **15** Taani Israa'eeliyaa untuntu gadiyaan tokkana; untuntu taani untunttoo immeedda gadiyaappe laa'entso mulekka shodettikkino» yaagee. Hawaa odiyaawe Med'inaa Godaa hintte S'oossaa.

Abddiyyu

1 Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Goday Eedooma asaabaa Abddiyyussi k'onc'i'sseedda sas'ay hawaa. Eedoomabaa Med'ina Goday hawaadan yaagiide, bare kiitiiyaa uraa bollan kawutetsatuwaakko kiiteeddawaa nuuni siseeddo; «Denddite! Eedooma biittaa oleetto» yaagiide kiiteedda. **2** Med'ina Goday Eedooma hawaadan yaagee; «Be'a, kawutetsatuwaa gidдон taani neena laafa kessana; neeni loytsi kad'ettana. **3** Neenoo, Mino zaallaan geessuu kees'eteedda katamaa gidдон de'yaawoo, ne golliiyaa d'ok'ka deretuwaa bollan kees's'eeddawoo, k'ay ne wozanaa, «Taana hawaappe duge ooni wotsii?» yaagiyaawoo, neena ne wozanaa otoruu c'immeedda. **4** Neeni arggantsaa golliyaadan, ne golliiyaa d'ok'k'asaan kees'ooppekkа, ne de'yaasaa s'oolintetuwaa gidдон ootsooppekkа, taani neena hewaappe duge wotsana» yaagee Med'ina Goday. **5** «Kayisatuu woy bonk'k'yaawanttu k'amma yooppe, barenttoo koshiyaawaa keeshshaa s'alala wuu"iino; woyniyaa teeraa mas'yaawanttukka mas'iidde, k'aarimiyaa ashshiino; shin neekko yiyaa bayzzanchchatuu neena ubbaanna d'ayissana. **6** Hintten Eedooma asatoo Eesaa zeretsatoo, waan bonk'k'ettanditeesha! K'osuuwaan de'iyaa hinttenttu ak'uukka waan k'oc'irettandeeshsa! **7** Neenana c'aak'uuwaan de'yaawanttu ubbay neena ne biittaappe gas'aa yederssana; k'ay ne laggetsatuukka c'immiidde neena s'oonana. Neenana miyaawanttukka new p'iriyaa p'irana; shin neeni hewaa akeekakka» yaagee. **8** Med'ina Goday k'aykka hawaadan yaagee; «Edomiyaase muretiyaa He gallassi taani Eedoomappe aad'd'eeda eranchchatuwaanne Eesaa Deriyaappekka eraa d'ayissana. **9** Hinttenoo, Temaana asatoo, hintte olanchchatuu dagamana; Eesaa asaa bolla de'iyaa Asay ubbaykka shuketana. **10** «Yaak'ooba zare gidiyaa ne ishatawaa neeni wod'eeddanne bonk'k'eedda diraw, neeni yeellaa mayyana; neeni med'inaw d'ayana. **11** Morkketuu yiide untunttu ak'uwaa bonk'k'iyaa wode, he gallassi neeni gas'aa shiik'aade ek'k'a s'eellaadda. K'ay penggiyaanna geliide, Yersaalame katamaa saamaa yeggiide shaakkeedda allagatuwaappe neeni ittuwaa malataassa. **12** Neeni ne ishay metootiyaa gallassi Aa metuwaan nashetanaw bessena; k'ay Yihudaa gadiyaan de'iyaa ne ishatawaa bolla bashshay gakkiiyaa gallassi hashshu gaanaw bessena. Ee, untunttu un"aa gallassi untunttu bolla miic'c'anawunne otorettanaw bessena! **13** Untunttu tuggaa gallassi ta Asay de'iyaa katamaa gelanawunne untunttu waayiyaa gallassi neeni nashetanaw bessena shin! K'ay untunttu bashshaa gallassi neeni untunttu duretaa bonk'k'anaw bessena; **14** untunttuppe bak'atiyaawantta wod'anaw neeni balla ogiyaan k'osetta uttaade naaganawunne atteedawanttakka untunttu un"aa gallassi morkketoo aatsaade immanaw bessena shin! **15** «Aiyhuda gidenna asatuwaa ubbaa bolla Med'inaa Godaa gallassay gakeedda. Neenoo Eedoomaa, neeni haratuu bolla ootseeddawe ne bolla oosettana; ne kobaykka ne huup'yaan simmana. **16** Ta geeshsha deriyaa bollan usheeddawaadan, hewaadankka untunttu yuushshuwaan kawutetsatuu zaari zaariidekka metuwaa s'uu'aa ushana; ushiide untunttu ubbaykka kase hani erennawaa hanana. **17** «Shin S'yoone Deriyan bashshaappe kessi akkiyaawanttu de'ana; S'iyooniikka geeshsha gidanawaa; Yaak'ooba zaratuukka barenttu biittaa laattana. **18** Yaak'ooba zeretsay tamaa gidana; Yooseefo

zaratuukka lac'o gidana; Eesaa zaratuu utulaa gidanawantta. Tamay utulaa miyaawaadan, Yaak'ooba zaratuunne Yooseefo zaratuu Eesaa zaratuwaa miide ubbaannakka d'ayissana» yaagee Med'ina Goday. **19** Yihudaappe gedissa baggan de'iyaa Asay Eesaa asaa laattana; gad'atiyaa biittan de'iyaa Asay Piliss's'eematuwaa biittaa laattana. Untunttu Efireema biittaanne Samaariyaa biittaa laattana. K'ay Biiniyaama zaratuukka Gala'aade biittaa laattana. **20** Omoodettiide de'eedda Israa'eeliyaa Asay simmiide, Kanaane biittaa Siraafita giyaa katamaa gakkanaw laattana; k'ay Yersaalameppe omoodettiide, Safaraada giyaa sa'aan de'iyaa asatuu Yihudaappe gedissa baggan de'iyaa katamatuwaa laattanawantta. **21** Ashshiyaa Israa'eeliyaa asatuu Eesaa biittaa mooddanaw S'yoone biittaa bolla kesana; kawutetsaykka Med'ina Godaawaa gidanawaa.

Yoonaaasa

1 Med'inaa Godaa k'aalay Amiitaaya na'aa Yoonasakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Dendda! He wolk'k'aama katamaa Nanawe ba; baade he katamaa asaa iitatetsay ta sintsa gakteedda gishaw, untunttoo markkatta» yaageedda. **3** Shin Yoonasi Med'inaa Godaa sintsaappe bak'atiide, Tarsseese giyya gadiyaa baanaw dendeedda; I Yoop'p'e katamaa wod'diide, Tarsseese biyaa markkabiyya demmeedda. Med'inaa Godaa sintsaappe bak'atiide, untunttuna Tarsseese baanaw miishshaa c'iggiide, markkabiyaan geleedda. **4** Shin markkabii biishshin, Med'inaa Goday abbaa bolla wolk'k'aama c'arkkuwaa dentseedda; dentsina abbaa beetay loytsi dareedda gishaw, markkabii me"ana haneedda. **5** Yaatina, markkabiyya laaggiaawantuu yayyiide, ubbaykka barenttu s'oossaakko s'oossaakko waasseeddino. K'ay markkabii kawushana mala, Aa gidдон de'iyaa c'anaana dentsiide, abbaan oleeddino. Shin Yoonasi markkabiyyaw gidдо kifiliyya geliide, yan gisiide, gem'ishuwa pannureedda. **6** Markkabiyya kaappuu gem'ishaad biide, «Ayaw gem'ishaaddii? Dendda, ne s'oossaa woossa! Ooni erii, I bare lo"o ayfiyaan s'eelliide, nuuna ashshanaawenttone» yaageedda. **7** Markkabiyya laaggiaawantuu ittuu ittoo hawaadan yaageeddino; «Haayite; ha iitabay nuuna O gaasuwaan gakeddenttone eranaw saamaa yeggoytte» yaageeddino. Saamaa yeggina, saamay Yoonasa bolla wod'deedda. **8** Untunttu Yoonasa hawaadan yaagiide oochcheeddino; «Ha iitabay O gaasuwaan nu bolla gakeddenttone, aane nuw oda. Ne kiitay ayee? Hak'appe yaad? Ne gadii hak'ee? Neeni O zare?» yaageeddino. **9** Yoonasi zaariide, hawaadan yaageedda: «Taani Ibraawe asaa; abbaanne gadiyaa med'deedda Med'inaa Godaw, saluwaa S'oossaw goynnay» yaageedda. **10** Med'inaa Godaa sintsaappe I bak'atiyaawaa I untunttoo odeeddabaappe asatuu ereedda gishaw yayyeeddino. Aa, «Laa ayba palabaa ootsaaddii?» yaageeddino. **11** K'ay abbaa beetay kasewaappe haa dareedda gishaw, asatuu Yoonasa, «Nuw abbay woppaana mala, neena nuuni waatane?» yaagiide oochcheeddino. **12** I untunttoo, «Ha wolk'k'aama beetay hinttentuu bolla dendiide ta gaasuwaana gididiyaawaa taani eray. Hewaa gishaw, taana dentsiide, abbaan olite. Yaatooppe, abbay hinttenttoo woppu gaanawaa» yaageedda. **13** Shin markkabiyya laaggiaawantuu markkabiyya guyye abbaa doonaw kessanaw wolk'k'appe baas'eteeddino; giddoppenne, abbaa beetay loytsi dareedda gishaw, kessanaw danddayibeykino. **14** Hewaa gishaw, untunttu hawaadan yaagiide, Med'inaa Godaakko waasseeddino; «Abeet Med'inaa Godaw, ha bitaniyya shempuwaaw gishaw, neeni nuuna d'ayssennaadaaninne ha geeshsha suutsaa ac'uwaa neeni nuuppe achchenaadan, nuuni neena minisiidde woosheetto. Ayaw gooppe, Med'inaa Godaw, neeni ne koyyoowaadan ootsaadda» yaageeddino. **15** Hewaappe guyye, Yoonasa dentsiide, abbaan oleeddino; olina abbaa beetay woppu geedda. **16** Yaatina, asatuu Med'inaa Godaw loytsi yayyeeddino; Med'inaa Godaw yarshshuwaaw yarshsheeddino; shiik'uwaakka shiik'keeddino. **17** Yoonasa mittana mala, itti wolk'k'aama moliyya Med'inaa Goday giigisseedda; he moliyya uluwaan Yoonasi heezzu gallaasanne heezzu k'ammaa de'eedda.

2 Yoonasi moliyya uluwaan de'iidde, hawaadan yaagiide, Med'inaa Godaakko, bare S'oossaakko, woosseedda; **2**

«Taani ta tuggaa gidдон de'aadde Med'inaa Godaa s'eesaad; s'eesima I taw kooyedda. Taani Si'ooliyaa ulo gidдон de'aadde waassaad; neenikka ta waasuwaaw sisaadda. (Sheol h7585) **3** Neeni taana c'iimma abbaa garissan duge olaadda; haatsay ta yuushshuwaaw dooddeedda; ne umbuletiyya ne beetay ta bollaanna aad'deeddino. **4** Hewaa gishaw, taani hawaadan yaagaaddi; «Taani ne sintsaappe wora olettead; giddoppenne, taani ne Geeshsha Golliyya zaaraade be'ana» yaagaaddi. **5** «Haatsay taw k'ood'iyaa gakkanaw mitteedda; c'iimma abbay taana muukkeedda; abbaan de'iyaa maataykka ta huup'iyaaan s'aas'etteedda. **6** Taani deri baasetteedda sa'aa duge wod'd'aad; biitaaninne Aa kubuwan med'inaw gorddetad. Shin abeet Med'inaa Godaw, ta S'oossaw, neeni ta shempuwaaw c'iimma olaappe kessaadda. **7** «Taani wode, neena Med'inaa Godaa hassayaadi. Ta woosaykka neekko, ne geeshsha Golliyya Mak'idasiyya gakteedda. **8** Hada eek'atoo goynniyaawaantuu GODAN ammanettiyaawaa aggeeddino. **9** Shin taani galataana new yarshshana; taani shiik'keeddawaa ubbaakka gatsana. Ayaw gooppe, atotetsay Med'inaa Godaappe yee» yaageedda. **10** Hewaappe guyye, Med'inaa Goday moliyya azazina, molii Yoonasa biittaa bolla c'oosheedda.

3 Med'inaa Godaa k'aalay laa'entsuwaaw Yoonasakko hawaadan yaagiidde yeedda; **2** «Dendda! He wolk'k'aama katamaa Nanawe ba; taani new odiyya k'alaa untunttoo markkatta» yaageedda. **3** Yoonasi dendiide, Med'inaa Godaa k'alaadan Nanawe beedda. Nanawe loytsi wolk'k'aama katamaa; ha gas'appe ya gas'aa gakkanaw heezzu gallasaa hametisee. **4** Yoonasi katamaa bi gakkiiide, itti gallasaa ogiyya katamaa giduwaakko hametteedda; hamettiide, «Oytamu gallasaappe guyye, Nanawe d'ayana» yaagiide awaayeedda. **5** Yaatina, Nanawe Asay S'oossaa ammaneedda; s'ooma awaayeedda. Wogaappe k'eera gakkanaw, ubbaykka maak'iyaa mayyeeddino. **6** Oduu Nanawe kaatiyaakko gakteedda; I bare kawutetsaa arataappe wod'd'iide, kawutetsaa mayuwaaw mayyeeddawaakka k'aariide, maak'iyaa mayyiide, bidintsaan utteedda. **7** Yaatide Nanawe asaw hawaadan yaagiide awaayiseedda; «Kaatiyaappene kaatiyya oosanchatuwaappe imetteedda azazuwaaw maaran, hachcheppe doommiide, asayenne mehii, miizayenne dorssaykka ubbay ayaanne ins's'arssaani laac'c'oppino; haatsaakka gans's'oppino. **8** Asaykka mehiikka maak'iyaa mayyo; Asay ubbay minisiidde S'oossaakko waasso; barenttu iita ogiyaappenne naak'o oosuwaappekka simmino. **9** Yaatintto ooni erii, S'oossay nuw k'arettiide, nuuni d'ayennaadan, bare wolk'k'aama hank'kuwaappe simmanentonne» yaageedda. **10** Untunttu barenttu iita ogiyaappe simmeeddawaa S'oossay be'eedda wode, untunttoo k'arettiide, untunttu bolla ahana geedda iitabaa aggi basheedda.

4 Shin hewe Yoonasa ubbakka nashechibeenna. Hewaa gishaw, I loytsi hank'k'etteedda; **2** Med'inaa Godaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw, taani biro ta gaden de'aadde geeddawe hawaa gidennee? Taani ne sintsaappe bak'ataade Tarsseese baanaw elleelleeddawe hawaassa. Neeni k'aretayenne maarotetsay kumeedda S'oossaa gididiyaawaa, hank'oo elleellenawaanne aggena siik'uuwan kumeeddawaa, k'ay ahana geedda iitabaa aggiyaa S'oossaa gididiyaawaa taani kasekka eraad. **3** Abeet Med'inaa

Godaw, ha"i simmi hay hayyanaa taana wod'a; pas'a de'iyawaappe hayk'k'iyawe taw lo"a» yaageedda. **4** Med'inaa Goday Aa hawaadan yaageedda; «Tumu neeni hawoo hank'k'ettanaw bessii?» yaageedda. **5** Yoonaasi katamaappe kesiide beedda; biide katamaappe away doliyaa baggan utteedda. Hewan barew daasiyaa daaseedda, Aa kuwan uttiide, katamaa bolla gakkiiyaawaa be'anaw naageedda. **6** Awaa suuluwaappe Yoonaasa ashshana mala, Med'inaa Goday S'oossay itti gosiyaa dolisiide giigisseedda; he gosiyaa haytsaykka Yoonaasa huup'iyaaappe bolla baggana kuwaa gidanaadan ootseedda. Yoonaasi he gosiyaa gaasuwaan loytsi nashetteedda. **7** Shin wonttetsa gallassi wontta S'oossay gus'uniiyaa giigisseedda; he gus'unii gosiyaa moowaan, gosii meli aggeeda. **8** Away kesso wode, S'oossay michchiyaa c'arkkuwaa away doliyaa baggappe yeddeedda; hewaappe dendeddawaan Yoonaasi labbanana gakkanaw, away Yoonaasa huup'iyaa s'uuggeedda. Yaatina I, «Pas'a de'iyawaappe hayk'k'iyawe taw lo"a» yaagiide hayk'k'anaw woosseedda. **9** S'oossay Yoonaasa hawaadan yaageedda; «Tumu neeni ha gosiyaa gishaw hank'k'ettanaw bessii?» yaageedda. Yoonaasi, «Ee besse; ubbaa hayk'k'ana gakkanaw hank'k'ettanaw besse» yaageedda. **10** Med'inaa Goday Yoonaasa hawaadan yaageedda; «Itti k'amman dolaade, laa"entso k'amma meleedda gosiyaw, neeni an daaburabeenabawunne dichchabeenabaw hawaa keeshshaa k'aretaadda. **11** Ushechchaanne haddirssaa shaakki eribeenna s'eetanne laatamu sha"a asaynne daro mehii Nanawen de'ee. Yaatina taani ha wolk'kaama katamaw k'arettanaw bessennee?» yaageedda.

Mikiyaasa

1 Iyo'aataami, Akaazinne Hizk'k'yaasi kaalli kaalliide Yihudaan kaateteedda wode, Mooresheta katamaa asaa gidiyaa Mikiyaasakko yeedda Med'ina Godaa k'aalay hawaa; I be'eedda sas'ay Samaariyaawaanne Yerusaalamebaa. **2** Hinttenoo, asaw ubbaw, sisite! K'ay sa'awunne sa'aan de'iyaa ubbaa gede, hawaa sisite! Ubbaa Mooodiyaa Med'ina Goday hintte bolla markkattee; I bare geeshsha Geeshsha Golliyaan hinttewaa haasaye. **3** Be'ite, Med'ina Goday bare de'iyaa geeshsha sa'aappe yee; duge yiide, deretuwa hup'iyaaan hamettee. **4** Eessaa muk'aadday taman seeriyaawaadan, deretuu Aa gediyaappe garssana siilana; untunttu deriyaappe zanggaaray duge goggiyaa haatsaadan goggana. **5** Hawe ubbay haniyaawe Yaak'ooba zaratuwaa bayzuwaa gishshaassanne Israa'eeliyaa asaa nagaraa gishshaassa. Yaak'ooba zaratuwaa bayzoo gaasuwa gideeddawe oonee? Untunttu katamaa Samaariyaa gidennee? Yihudaa Asay goyinniyya d'ok'k'a sa'ay hak'ee? Yerusaalame gidenneeyye? **6** Hewaa diraw, S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Samaariyaa, dembban keeleteedda burc'e'e shuchchaanne woyniyaa turaa tokkiyaa sa'aa ootsana. K'ay taani Aa shuchchaa burc'iyaa duge zanggaaraw olana; Aa baasuwaakka kalloyana. **7** Aa eek'aa misiletuu ubbay kinchettana; Aa eek'aa golliyaan ootsiyaa sharmus'atoo imetteedda shaarmus'aa yewuu ubbay taman s'uuettanawaa; taani Aa eek'atuwaa ubbaa d'ayissana. Ayaw gooppe, he yewuu ubbayakka sharmus'iide demmeeddawaa gidiyaa diraw, ikka k'ay simmiide, hara sharmus'aw imettana» yaagee. **8** Hewaa diraw, taani yeekkananne waassana; kallo s'iiranne mela gediyaan hamettana; worakanaadan waassana; k'ay sogoniyaadanka aayye gaana. **9** Ayaw gooppe, Samaariyaa madutsay pas'anaw danddayennawaa. He tuggay Yihudaa gadiyaa gakkeedda; k'ay ta Asay de'iyaa Yerusaalame katamaa penggiyaakka mateedda. **10** Gaate kataman de'iyaa nu morkketoo hewaa odoppite; untunttu sintsan mule yeekkoppite. Beeti-Ofira kataman baanan gondoretteite. **11** Hinttenoo, Shafiira kataman de'iyaa wanttoo, kallottiide yeellatiide, omoodoo biite. S'aa'inaana kataman de'iyaa wanttu yaappe kesianaw s'alikkino. Beeti-Es'eela katamay yeekku de'iyaaasaa gidiyaa diraw, I hinttenttoo attiyaasaa gidanaw danddayenna. **12** Metuu Med'ina Godaappe Yerusaalame pengge gakkanaw yeedda diraw, Marootan de'iyaa asay, «Lo'obay yanddeeshsha!» giide naagiidde daabureedda. **13** Hinttenoo, Laakisha kataman de'iyaa wanttoo, gaariyaa goochchiyaa paratuwaa waas'ite. Yerusaalame Asay nagaraa ootsanaadan gaasuwa gideeddawe hinttena; ayaw gooppe, S'iyoone asaa nagaray koyiro hintte bolla beetteedda. **14** Hewaa diraw, hinttenoo Yihudaa asatoo, hintte biide, Mooresheta-Gaate katamaa asaw imotaa immana. Akiziiba katamaa asayakka Israa'eeliyaa kaatetuwa c'immiyaawantta gidana. **15** Hinttenoo, Mareesha kataman de'iyaa wanttoo, Med'ina Goday hinttena s'ooniyaawaa hintte bolla ahana; bonchcheteedda Israa'eeliyaa kaaletsiyaawanttu Adulaama gonggoluuwan k'osettana. **16** Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hintte siik'iyaa naanay hintteppe omoodettiide baanaw de'iyaa diraw, hintte hup'iyaa meedetite; hintte hup'iyaaakka ankuwaa hup'iyaaadan bo'ayite.

2 Iitabaa halchchiyaawanttoo, k'ay barenttu hiis'an de'iide, Iitabaa wooti ootsanentto k'oppiyaawantto aayye ana! Wolk'ay untunttu kushiyaa de'iyaa diraw, sa'ay wontiyaa wode, barenttu halchchuwa polino. **2** Untunttu goshsha gadiyaa amottooppe, asaawaa wolk'k'an akki aggiino; gollettuwa koyooppekka akki aggiino. Asaa maataa yed'd'iide, Aa laataa c'oo bonk'k'iino. **3** Hewaa diraw, Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani hintte bollan iitabaa ahanaw halchchay; hewaappe hintte kessi akkanaw danddaykita. Hewe iita wode gidiyaa diraw, hintte otoretteidde simerettanaw danddaykita. **4** He gallassi untunttu hintte bollan leemisi leemisiide k'iili'ana; k'ay hawaadan yaagi zilaaliidde, hinttena hidoota k'ans'sissana; «Nuuni ubbayakka ubbaanna d'ayeeddo. Med'ina Goday nu gadiyaa akkiide, makkalanchchatoo gishi gishiide, immi digeedda yaagana» yaagee. **5** Hewaa diraw, gadiyaa es's'an gishiyaa wode, Med'ina Godaa shiik'uwaa gidon ne saamaa kessiyaa itti asayenne de'enna. **6** Asay taana hawaadan yaagee; «Nu bolla timbbitiyaa odoppa. «Hawe hawe hintte bolla hanana» giide ooninne haasayanaw koshshenna. Hewaa mala kawushshay nu bolla mulekka yeenna» yaagiino. **7** Taani untuntta, «Hinttenoo Yaak'ooba zaretoo, «Med'ina Godaa Ayyaanay danddayanchchaa gidenneeyye? I hewaa malabaa ootsiyye?» yaagiide hintte oochchanaw bessii?» yaagaad. **8** S'oossay hawaadan yaagee; «Suure ogiyaan biyaawanttoo ta k'aalay lo'obaa ootsee gidennee? **8** Shin mata wodiyaappe doommiide, ta Asay ittuu ittuwaa bolla morkkiyaadan denddeedda. Hintte saro asatuwaa mayuwaa, olaa k'ofay mulekka bayinnan ammanettiide aad'd'iyaa asatuwaa mayuwaa k'aari akkiita; **9** ta asaa gidon de'iyaa mac'c'a asatuwaa untunttu lo'o golliyaappe laaggi kessiita; ta anjiuwaakka untunttu naanatu bollappe med'inaw akki diggiita. **10** Denddiide biite! Hawe hinttenttoo shemppiyya sa'aa gidenna. Ayaw gooppe, ha sa'ay tunatetsaappe denddeeddawan daro bayeedda. **11** «Itti c'immiyaa worddanchay yiide, «Hinttew sintsappe woyniyaa eessayenne matsoyiyaa ushshay guufettana» yaagiide wordduwaa timbbitiyaa odintto, I hinttenttoo timbbitiyaa odiyaawaa gidana. **12** «Hinttenoo, Yaak'ooba zaretoo, taani hinttena ubbaakka shiishshana; taani Israa'eeliyaa asaappe atteedawantta tumuwaappe ubbaakka shiishshana. Dorssatuu kaaluwaan shiik'iyaaawaadaninne dorssaa wudii hentsaa gaden shiik'iyaaawaadan, taani untuntta ittippe shiishshaade wotsana. He sa'ay daro asaa shabbaretussan kumana. **13** Untuntta kessiyaaawe untunttuppe sintsatiide kesana; untunttukka penggiyaa mentsiide, hewaana kesiide baana. Med'ina Goday bare hup'iyaaan untunttoo kaatiyaa giidiide, untuntta sintsaw aad'd'iide, untuntta kaaletsana» yaagee.

3 Taani hawaadan yaagaad; «Hinttenoo, Yaak'ooba zaratuwaa kaappattoonne Israa'eeliyaa asaa kaaletsiyaawanttoo, sisite! Hintte suure pirdaa eranaw hinttenttoo bessenneeyye? **2** Hintte lo'uwaa is's'iide, iitaa dosiita. Ta asaappe untunttu galbbaa k'aariita; untunttu ashuwaakka untunttu mek'etsaappe shaakkiita. **3** Hintte ta asaa ashuwaa miita; untunttu galbbaakka untunttuppe k'aariita; untunttu mek'etsaa mentsereetsiide, untunttu ashuwaakka s'aaruwaan yegganaw mus'iyaaawaadan mus'ereetiita» yaagaad. **4** He wode untunttu Med'ina Godaakko waassana, shin I untunttoo zaarena; I bare deemuwaa he wode untunttuppe k'osana; ayaw gooppe,

untunttu iita oosuwa ootseeddino. **5** Bare asaa wora kaaletsyaa timbbityaa odiyaawantubaa Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Hintew miyaawaa immiyaa wode, «New sa'ay sara: yaagit; shin hintenna k'uma mizennawaa bolla olaa awaayita. **6** Hewaa diraw, hintenttoo gallassay k'amma gidanappe attina, sas'aa be'ikkita; sa'yokka d'umanappe attina, laa'ento murunkkita. Timbbityaa odiyaawantoo away wullina, gallassay d'umana. **7** Sas'aa be'iyaawantu yeellatana; muruniyaawantukka kawushshana. S'oossaa mataappe untunttoo zaaruu bayinna diraw, untunttu yeellatiide, ubbaykka barenttu doonaa oyk'k'ana» yaagee. **8** Shin taana gidooppe, taani Yaak'ooba zaretoo untuntta bayzuuwa, Israa'eeliyaa asaassikka untuntu nagaraa odana mala, wolk'kan, Med'ina Godaa Ayyaanan, suure pirdaanninne minotetsan kumaad. **9** Hintenoo, suure pirdaa is'siyaanne sitta yewuwaakka dook'k'iyaawantoo Yaak'ooba zaratuwa kaappatoonne Israa'eeliyaa asaa mooddiyaawantoo, hawaa sisite. **10** Hinte S'iyoonne katamaa suutsaa gussiide kees'siita; Yerusaalame katamaakka makkalan kees'siita. **11** Aa kaappatuu mattaayiyaan pirdiino; Aa k'esatuu dirguwaan tamarisiino; k'ay Aa timbbityaa odiyaawantukka miishshaa k'ans'ina muruniino. Shin yaatiidekka, «Med'ina Goday nu giddon de'ee gidennee? Nu bolla ayaa iitabaykka yeenna» yaagiide Med'inaa Godaan ammanettiino. **12** Hewaa diraw, hinte gaasuwaan S'iyoonne deriyaa shoyk'aadan goshettana; Yerusaalame katamaykka kolettiide ittisaan dooretteedda suuppa shuchchaa gidanawaa. Geeshsha Golliyaa kees'etteedda sa'yokka wora gidanawaa.

4 Wurssetsaa gallassatuwaan Med'ina Godaa Geeshsha Golliyaa kees'etteedda deri deretuwa ubbaappe d'ok'kiide beetana; keraa ubbatuwaappekka bollana d'ok'ku d'ok'ku gaana. Gadiyaa Asay aakko zattana. **2** Daro kawutetsatuwa Asay yiide, «Haayite; Med'ina Godaa deriyaa, Yaak'ooba S'oossaa Geeshsha Golliyaa ane pude kesoytte. I koyiiaawaadan nuuni baana mala, I nuuna bare ogiyaa tamarissana» yaagana. Ayaw gooppe, higgii S'iyoonneppe, Med'inaa Godaa k'alaykka Yerusaalameppe kesana. **3** I daro asatuu gidduwaan pirdana; haakuwaan de'iyaa mino kawutetsatuwa palumiyaakka shaakkana. Untunttu barenttu mashshaa maraashaa, barenttu tooraakka baac'aa kessanaw k'os's'ana; kaatetsay kawutetsaa bolla mashshaa dentsenna. Hawaappe guyyiyaan, untunttu ubbaana olaa timirtiyya tamarikkino. **4** Shin Asay ubbay bare woyniyaa turaa kuwaaninne balasiyaa kuwan woppu giide uttana; ay asayenne untuntta yashissenna. Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'kaama Med'ina Goday hawaa haasayeedda. **5** Asay ubbay bare Med'inaa Godaa s'oossaa suntsan hamettana; shin nuuni Med'ina Godaa nu S'oossaa suntsan med'ippe med'inaw hamettana. **6** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani wobbatuwa shiishshana; k'ay omooduwaan haako sa'aa beeddawantanne taani tuggayeeddawantakka shiishshana. **7** Taani wobbatuwa wuriide atteeda atowannta ootsana; k'ay omooduwaan haako sa'aa beeddawantakka mino kawutetsaa kessana. He wodiyappe doommaade med'inaa gakkanaw, taani Med'ina Goday S'iyoonne Deriyan untunttu bolla kaatetana» yaagee. **8** Neenoo, Med'ina Godaa asaa wochchiyaa Yerusaalame d'ok'ka gimbiyaw, new kase ne mooddiyaa maatay, k'ay Yerusaalame kawutetsaa zaway ubbaykka simmana. **9** Ha"i neeni kooshshaa d'ok'ku

ootsaade waassiyaawenne yeluu oyk'k'eedda mishiratiidan un'etsiyaawe ayaasee? New kaatii bayinna gishshaaseeyee? Woy neena zoriyaawe d'ayeedda diraaasee? **10** Hintenoo, S'iyoonne asatoo, yeluu oyk'k'eedda mishiratiidan oolliide gondoretitte. Ayaw gooppe, hinte katamaappe kesiyaawe attena; kesiide dembban de'ana; hewaappekka Baabloone baana. Gidooppenne, yan hinte attana; Med'inaa Goday hintenna hinte morkkatuwa kushiyaappe wozana. **11** Shin ha"i daro kawutetsatuu ne bolla shiik'eeddino; shiik'iide, «Yerusaalame tuno; nu ayifiikka S'iyoonne derek'ko» yaagiino. **12** Shin untunttu Med'ina Godaa k'ofaa erikkino; Aa halchchuwaakka akeekkikino. Katsaa bukkiyaa uddumaw shiishsheedda mirk'k'iyaaadan, Med'ina Goday untuntta muranaw shiishsheedda. **13** Hintenoo, Yerusaalame asatoo, denddite; denddiide, hinte morkkatuwa k'os's'ite. Taani hinte kac'iyaa birataa, hinte k'inc'c'afiliyaakka nahaase ootsana. Hinte daro kawutetsatuwa kinchchereetsana; untunttu sugetsan shiishsheeddabaa ubbaa hinte Med'ina Godaw dummayana; hinte, untunttu ak'uwaaakka sa'aa ubbaa Godaw immana yaagee.

5 Hintenoo, Yerusaalame asatoo, hinte olanchchatuwa shiishshite! Ayaw gooppe, nuuni morkkatuwaan dadetteedda; untunttukka Israa'eeliyaa kaaletsyaawaa gappataa gatiman shoc'anaw haniino. **2** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Neenoo Efiraataa, Beeteleeme katamaw, neeni Yihudaa katamatuwa giddon guutsaa; shin aw dendduu benippe doommiide, med'inaappe gideeddawe, Israa'eeliyaa asaa mooddiyaawe taw neeppe kesana» yaagee. **3** Hewaa diraw, yeluwaa oyk'k'ettiyaa mishiratta he na'aa yelana gakkanaw, Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaa morkkatuwa kushiyan aatsiide immana. Hewaappe guyyiyaan, omooduwaan de'iyaa Aa ishatuu simmiide, barenttu asaana walakettana. **4** I yaana; Med'ina Godaa minotetsan, Med'ina Godaa bare S'oossaa suntsaa gitatetsan bare asaa heemmana. I sa'aa gas'aa gakkanaw wolk'kaama gidiyaa diraw, untunttu sarotetsaan de'ana. **5** I untunttoo sarotetsaa gidanawaa. Asoore gadiyaa asatuu nu gadiyaa woraajiyaa wodenne ne geessuwaakka yederssiide geliyaa wode, nuuni asaa heemmanawunne kaaletsanaw gidiyaanne giidiide palahiyyaa asaa dentsiide, untuntunna olaa gaketana. **6** Untunttu Asoore gadiyaa olan s'oonana; k'ay he gadiyaan de'iyaa Naamiruudi kees's'eedda gadiyaa mooddana. Asoore gadiyaa asatuu nu gadiyaa woraajiyaa wodenne nu zawaakka yed'diyaa wode, nu gadiyaa mooddiyaawe nuuna untuntuppe ashshana. **7** Yaak'ooba zaratu atiyaawantuu daro gade asaa giddon Med'ina Goday kiiteedda c'okkuwa malanne maataa bollan wod'diyaa puusiyya mala gidanawaa. C'okkuunne puusi yaanaw asaa azazuwaa naagennawaadan, Israa'eeliyaa asaykka Med'ina Godaappe attina, asaa naagenna. **8** Yaak'ooba zaratu atiyaawantuu kawutetsatuwa giddon, daro asaa giddon, bazuwaa do'atuwa giddon de'iyaa gaammuwa malanne dorssaa wudiyya giddon de'iyaa wodalla gaammuwa mala gidanawaa. I hewaana kantsiyaa wode yereretteenne mentsereetsee; ooninne ashshanaw danddayenna. **9** Ne kushii neenana ek'ettiyaawantuu bolla denddana; ne morkketuu ubbaykka d'ayana. **10** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «He gallassi taani ne paratuwa ne giddoppe d'ayissana; ne paraa gaaretuwaakka mentsereetsana. **11** Taani ne gadiyaa katamatuwa d'ayissana; ne geessuwaakka ubbaa laalana.

12 K'ay ne kaayuwaa taani d'ayissana; muruniyaawantukka hawaappe sintsanaw ne giddon de'ikkino. 13 Taani ne eek'aa misiletuwaanne ne goyinnanaw esseedda shuchchatuwaane ne giddoppe d'ayissana; hawaappe sintsanaw neeni ne kushiyan med'd'eeddabaw goyinnakka. 14 Taani Asheero giyyaa s'oossatti misiliyaa ne giddoppe d'ok'ollana; ne katamatuwaakka d'ayissana. 15 Taw azazetibeena kawutetsatuwaa bolla yiluwaaninne hank'k'uwaa taani haluwaa kesana» yaagee.

6 Med'ina Goday Israa'eeliyaa asaana mootettiyaawaa sisite. «Dendda! Denddaade d'ok'k'a deretuwa sintsan pirddetta; neeni giyaawaa deretuukka sisino. 2 Hinttenoo deretoo, hinttenoo, sa'ay ek'keedda mino baasotoo, Med'ina Goday mootiyaa mootuwa sisite. Med'ina Goday bare asaana mootettee; Israa'eeliyaa asaana l palumettee.» 3 Med'ina Goday untuntutta hawaadan yaagee; «Ta asaw, taani hinttena waataadditaa? Taani hinttentoo waanaade tookuwaa gidaadditaa? Ane taw odite! 4 Taani hinttena Gibs'e gadiyaappe kessaad; k'ay hinttena ayiletsaappe wozaad. Hinttena kaaletsana mala Musa, Aaroonanne Miiriyaamo hinttew kiittaad. 5 Ta asaw, Moo'aaba Kaatiyaa Baalaak'i halchcheeddawaanne Bi'ooro na'ay Balaami aw zaareeddawaa hassaya. Shiis'ima giyyaa saappe Gelggali neeni biyaa wode, ogiyaan haneeddawaa ane hassaya. Hewaa hassayooppe, taani Med'ina Goday neena ashshanaw ootseedda oosuwa neeni akeekana» yaagee. 6 Med'ina Godaa, d'ok'k'a sa'aan de'iyaa S'oossaa sintsan goyinnanaw yaadde taani ayaa akkaade shiik'oo? Aw s'uugettiyaa yarshshuwa gidana mala, itti laysaa gideedda korumatuwa akkaade, Aa sintsa yooshsha? 7 Med'ina Goday sha'a dorssaa orgettuwaan woy tammu sha'a shaafatuwaan de'iyaa haatsaa keeshshaa wogaraa zayitiyaan nashettandee? Ta naak'uwaa diraw, ta bayira na'aa, ta shemppuwa nagaraa gishshawukka ta yeluwaa immooshsha? 8 Hay asaw, Med'ina Goday new lo'obaa odi wotseeddattae. Med'ina Goday neeppe koyiyaawe ayee gooppe, neeni suurebaa ootsanawaa, aggena siik'uwaa bessanawaanne ashketetsan ne S'oossaanna hamettanawaa. 9 Med'ina Godaw yayyiyaawe aad'd'eeda eratetsaa. Yerusalam katamaa asaa S'oossay hawaadan yaagee; «Murana gatimaanne he gatimaa giigisseeddawekka oonento akeekite. 10 Nagaranchchaa golliyaan de'iyaa nagaran shiishsheedda shaluwaanne ta is'siyaa worddo makkiiyaa miishshatuwa taani doganeeyye? 11 Yaatina, ha worddo miizaanan likkiyaawaanne worddo miishshan makkiiyaa asaa nagaraa taani waataade atto gaanaw danddayayitaa? 12 He katamaa durtuu makkalan kumeeddawannta; aan de'iyaa Asay ubbay wordduwaa. Untunttu doonaa giddon de'iyaa untunttu ins's'arssaykka bare huup'iyaw geella. 13 «Hewaa diraw, taani hintte nagaraa gaasuwaan hinttena d'ayissanawunne digganaw denddaad. 14 Hintte maana, shin kallikkita; nafisaykka hintteppe duus's'enna. Hintte buuriide shiishshana, shin hinttentoo dagattenna; hintte dagayeeddawaakka taani olaa yeddaade d'ayissana. 15 Hintte katsaa zerana, shin gakkina c'akkikkita; wogaraa teeraa gum"ana, shin he zayitiyaa okettikkita; woyiniyaa teeraakka hintte gum"ana, shin Aa eessaa ushiikkita. 16 Hintte Kaatiyaa Omira wogaa, Aa na'aa Kaatiyaa Akaaba golle iita oosuwaanne untunttu zoriyaa kaalleedda diraw, taani hinttena d'ayissana; taani hinttena Asay ubbay boriyaabaa ootsana. Asay ubbay hinttena shek'k'iyaa shek'aakka hintte tookkana» yaagee.

7 Aayye ana taanoo! Taani teeray mas'etti wuri kichchina yiide, woyiniyaa turappenne balasiyaa mitsaappe bare amotteeddawaa demmanaw danddayibeenna koshatteedda bitaniyaa mala gida kichchaad. 2 S'oossaa dosiyaa keeka Asay gadiyaan mulekka baawa; asaa garssan suure Asay d'ayeedda. Asay ubbay asaa suutsaa gussanaw zuggiid naagee; k'ay ubbaykka bare ishaa gitiyaan oyk'kanaw kaallee. 3 Untunttu kushetu laa'uukka iitabaa ootsanaw loohi utteeddino. Kaappunne daannay mattaayiyaa oochchiino; wolk'k'ama asatuu barentu amotteeddawaa odiino; untunttu ubbaykka ittipe iitaa ootsiino. 4 Untunttu garssan ebelo keeka giyaawe aguntsa mala; k'ay ebelo suure giyaawe gom'oriyaa mala. S'oossay timbitiyaa odiyaawanttu baggana odeeddawaadan, l bare asaa muriyaa gallassay gakkedda; untunttu shabbirettiyyaa wodiikka ha'a. 5 Ne shooruwa ammanoppa; ne laggiyaakka ammanettoppa. Neeni k'oommaade ak'iyaa ne machchatiwukka odiyaawaakka akeekaade oda. 6 Ayaw gooppe, na'ay bare aawuwa kad'ee; naatta bare daay bolla, na'aa machchataakka bare bollotatti bolla denddino; aawoo aawuu soo Asay morkke gidde. 7 Shin taana gidoope, taani hidootaan Med'ina Godaa s'eellashshana; taana ashshiyaa S'oossaa taani naagashshana; ta S'oossay tawaa sisana. 8 Ta morkkiyaw, ta metuwaan nashettoppa. Taani kunddooppekka denddana; taani d'uman uttooppekka, Med'ina Goday taw poo'ana. 9 Taani S'oossaa naak'k'aad; hewaa diraw, l taw mootettiide, ta pirddaa kessana gakkanaw, taani Aa hank'k'uwaa danddayana. l taana poo'uwaa kessana; taanikka l ashshiyaa ashshuwa be'ana. 10 He wode ta morkkiikka be'ana; k'ay taana, «Med'ina Goday ne S'oossay ha'kan de'ii?» yaagi yaagi k'iiliic'iyawe yeellaa mayyana; l ogiyaan de'iyaa urk'k'aadan yed'ttishinkka taani ta ayifiyaan be'ana. 11 Hinttenoo, Israa'eeliyaa asatoo, hintte katamaa gimbiyaa dirssatuu d'irettiyya gallassay yaana; he gallassi hintte zawaykka aakkana. 12 He gallassi hintte Asay hintteko simmana. Untunttu Asoore gadiyaappe, Gibs'e katamatuwaappe, Efiraas'iisa Shaafaa heeraan de'iyaa sa'atuwaappenne k'ay haako san de'iyaa abbatuwa doonaappenne d'ok'k'a deretuwaappe hintteko simmana. 13 Shin biittay aan de'iyaa asaa iitatetsaa gaasuwaan Asay bayinna mela gidana. 14 Neeni ne asaa, aradda biittay yuushshuwaan de'iyaa bazzuwaan barekka de'iyaa ne buzo dorssaa wudiyya ne gatiman heemma. Untunttu kasewaadankka Baasaaneninne Gala'aaden heemettino. 15 Med'ina Goday, «Hintte Gibs'e gadiyaappe kesseedda wodiyaadan, taani hinttena maalalissiyaabaa bessana» yaagee. 16 Kawutetsatuu ubbay hewaa be'iide yeellatana; untunttu wolk'k'aykka hada gidiyaa diraw, untunttu yeellatide, barentu doonaa oyk'kana; untunttu haytsaykka tullana. 17 Untunttu shooshshaadan, biittaa laac'c'ana; sa'aanna tiraan gooshettiyya med'etatuwaadan kokkoridde, barentu geessuwaappe kesana. Wolk'k'ama dagagamaan Med'ina Godaakko, nu S'oossaakko, simmana; untunttu neena yayyiide de'ana. 18 Naak'uwaa atto yaagiyaawe, bare asaa atteedawanttu makkalaa paydennawe ne mala S'oossay oonee? Neeni hank'kuu hank'k'oshin, med'inaw de'ia aggakka; ayaw gooppe, neeni ne asaw ne aggena siik'uwaa bessiyaawan nashettaasa. 19 Neeni nuw k'aykka k'arettana; nu naak'uwaa ne gediyaan yed'd'ana; ee nu nagaraakka abbaa c'iimmuwaan olana. 20 Neeni benippekka doommaade nu mayzza aawaatoo geppaade c'aak'k'eeddawaadan, Abrahaamanne Yaak'ooba

zare gideedda ne asaw ne ammanettiyaawaanne ne aggena
siik'uwaa bessana.

Naahooma

1 Elk'k'oosha geetettiyya saan de'iyaa Nahooma Nanawe bolla S'oossappe akkeedda kiitayenne be'eedda sas'aa mas'aafay hawaa. **2** Med'inaa Goday k'anaatiyaanne haluwa kessiyaa S'oossaa; Med'inaa Goday haluwa kessiyaawaanne hank'kuwaa kumeeddawaa; Med'inaa Goday barenanna ek'ettiyaawantoo haluwa kesse; k'ay bare morkkatuwa muranaw bare hank'kuwaa giigissi wotseedda. **3** Med'inaa Goday hank'k'ettanaw elleellenna; wolk'k'aykka aawe wolk'kaama; I bayzzanchchaa ayaa gidooppenne, murenaan aggena. Med'inaa Godaw gotuwaaninne beetaa giddon ogii de'ee; shaariikka Aa gedii yed'd'ina denddiya baana. **4** I abbaa seeriide melissee; shaafatuwa ubbaakka toyissee. Baasaaneninne K'armmeeloosan de'iyaa mitsuunne maatatuu shulliino. Liibaanoosa c'iishshaykka k'ok'k'ofettee. **5** Aa sintsan deretuu k'aas's'iino; zoozetuukka siiliino. I k'onc'ciyyaa wode biittay sa'ay k'aas's'ana; sa'aan de'iyaabay ubbaykka kokkorana. **6** Aa hank'kuwaa sintsan ek'k'anawe oonee? Aa hank'kuwaa suuluwaakka danddayanawe oonee? Aa hank'kuu tamaadan bukkiiyaa wode, zaallatuu za'iide p'alk'k'ettino. **7** Med'inaa Goday keeka; metuwa gallassikka bak'ati attiyaasaa; I barekko bak'ati attanaw koyiyyaawantta eree. **8** Shin I bare morkkatuwa di'uuwan muukissiide d'ayissana; barenana ek'ettiyaawantakka d'umaw yedersana. **9** Hintte Med'inaa Godaa bolla mak'k'ettiyaawe I ayee? I hinttena ubbaanna d'ayissana; laa'entsuwa d'ayissanaw denddena. **10** Hinttentu, bas's'ibaletteedda aguntsa malatuu, k'ay ushiide matsotteeddawaadan ganddigaariyaawantuu, mela utulaadan taman s'uugetti d'ayana. **11** Nanawee, Med'inaa Godaa bolla iitabaa k'oppiyaawe, iita zoriyaa zoriyaawe ne giddoppe keseedda. **12** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Nanawetuu minonne c'ora gidooppekka, d'ok'ollettiide d'ayana. Yihudaa asaw, taani hinttena kase tuggayaad; shin hawaappe sintsanaw tuggayikke. **13** Ha'i taani Asoretuwa morgge mitsaa hintte morggiyaappe mentsana; hintte uk'kunna k'ashuwaakka taani duuseretsana» yaagee. **14** Nanawee, Med'inaa Goday ne bolla pirddeedda pirdday hawaadan yaagiyaawaa; «Hawaappe sintsanaw ne suntsaa s'eesissiyaa zeretsay new de'enna. Ne s'oossatuwa golliyaan de'iyaa misiletuwaanne eek'atuwa taani d'ayissana. Neeni dambennawaa gideedda diraw, taani ne duufuwa bookkana» yaagiyaawaa. **15** Be'ite, itti kiitetteeddawe lo'o mishiraachchuwa odiiddinne sarotetsaa awaayiide, d'ok'k'a deretuwa bollana gakeedda. Hinttenoo, Yihudaa asatoo, hinttena d'ayissiyaa morkketuu ubbaanna d'ayeeddino; untuntuu laa'entso hintte biittaa woraajikkino. Hewaa diraw, hintte baalatuwa bonchchite; hintte shiik'keeddawaakka gatsite.

2 Neenoo Nanawe katamaw, d'ayssiyaabay yeedda! Hewaa diraw, ne geessuwa naaga; ne ogiyaakka wochcha; ne danc'c'uwaa minisa; ne wolk'kaakka loysa minisa. **2** D'ayssiyaawantuu, Israa'eeliyaa asaanne woyniyaa turaa d'ayissooppekka, Med'inaa Goday Israa'eeliyaa bonchchuwaanne Yaak'ooba bonchchuwa zaarana. **3** Olanchchatuwa gondallatuu zo'o; olanchchatuukka zo'o mayuwa mayyeeddino. Untuntuu olaw giigiyaa wode, paraa gaaretuwa biratay tamaa lac'uaadaan pol'k'ku giino; untuntuu

barenttu tooraa toomaakka giigiseeddino. **4** Paraa gaaretuu ogiyaan andaraasuwa kinchchiino; untuntuu yaanne haanne jaamiide, katamaa ogiyaan yuuyyiino. K'ay untuntuu lac'uu poddu giyaa s'ompiiyaa malatiino; walk'k'antsaadanka elleelliino. **5** I bare olaa kaappatuwa s'eesiide shiishshee; shin Aa kaappatuu hamettiide d'ubettiino. Untuntuu katamaa gimbbiyaa dirssaakko elleelliino; untuntuu morkkatuwa k'ohuwaappe naagiya wolk'kaama gondallii giigeedda. **6** Shaafaa baggana de'iyaa katamaa dirssaa penggetuu dooyetteeddino; kaatiyaa golliikka shabbiretteedda. **7** Katamata omoodettaade baaddu; izi mac'c'a k'oomatuuukka kayyottiide, harap'p'etuwaadan waassiino; barenttu tiraakka bak'k'iino. **8** Dagatti utteedda haatsay poki bessina goggiiyaawaadan, Nanawe Asay katamaappe bak'atana. Asay untuntuu bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Ek'k'ite; ek'k'ite!» yaagiide s'eesana; shin ooninne guyye s'eellenna. **9** He katamaa ak'oo, aan minijetteedda bonchcho miishshaassikka paydu baawa. Hewaa diraw, he biraa bonk'k'ite! He work'kaakka k'ay bonk'k'ite! **10** Nanawe katamay mela gideedda; k'ay oniide bayeedda! Asaa wozanay yashshan siileedda; gaaduukka kokkoreedda; asaa ubbaa s'essay gaj gajeedda; som'iikka bullatteedda! **11** Gaammatuwa geessuwa mala, wodalla gaammattuu de'iyaasaa malanne attumanne mac'c'a gaammattuu barenttu maratuwaanna untuntuu yashsiyaawe bayinnan, yuuyiyaa wora mala gideedda Nanawe katamay ha'i hak'an de'ii? **12** Gaammuu bare maratoo gidiyaabaa oyk'keedda; mac'c'a gaammattissikka mentsereetiide immeedda. Bare geessuwa haassi oyk'keeddawan, bare gonggoluuwaakka haassi aheedda ashuwaan kuntseedda. **13** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, taani ne bollan denddaad! Taani ne paraa gaaretuwa taman s'uuggana; ne wodalla gaammatuwaakka mashshay maana. Neeni haasayiyaawaa taani biittaa ubbaappe d'ayissana; new kiitettiyanantuu k'aalaykka laa'entso mulekka sisetenna» yaagee.

3 Daro asaa suutsaa gusseedda Nanawe katamatiw aayyeero! Wordduu izi kumi utteedda. Iza wolk'kaan akkeeddanne bonk'keedda durretay paydu baawa. **2** Nanawe katamatiin liissuwa arpeelluu, paraa gaariyaa gediyya guntay, paratuwa andaraasuunne paraa gaaretuwa gufay sisettee. **3** Paraa asatuu ne bolla yeeddino; mashshay p'oolup'oollee; tooratuukka p'ooliino. Daro Asay hayk'keedda! Anhay anhaa bolla dooretteedda! Hayk'keeddabaw payduu baawa! Hewaanna aad'd'iide biyaa asaykka anhaan d'ubettee. **4** Hawe ubbay haneeddawe zaway bayinna Nanawe c'aratetsaa gaasuwaana. Iza c'ora murunoo aatto; kawutetsatuwa bare c'aratetsaan, asaakka bare murunuwaan ayileyaaddu. **5** Ubbaappe Wolk'kaama Med'inaa Goday, «Be'a, taani ne bollan denddaad! Taani ne mayuwa ne bollappe k'aarana; ne kalluwa gade asaa, ne pokkuwaakka kawutetsatuwa bessana. **6** Taani neena pituwa oliyaa sa'aa kessana; taani neena kad'ana; k'ay Asay ubbay neenan k'iliiciyaawaa ootsana. **7** Neena be'iyaa ubbay neepee shel'i giide, «Be'ite, Nanawe katamata mela gidaaddu. Iziw kayyottiyaawe oonee? Izo mintsetsiyaawekka hak'appe beettanddeeshshab' yaagana» yaagee. **8** Neenoo Nanawe katamatee, neeni Teebiso giyaa Gibs'e katamattippe daray? Izo Nayle Shaafay dooddi wotseedda. Shaafay iziw te'iyya gimbbiyaa; haatsatuukka iziw dirssaa. **9** Top'piinne Gibs'e iziw zaway bayinna wolk'ka; Puus'enne Liibii izo maaddiyaawantta. **10** Gidooppenne,

iza omoodettaade baaddu; izin de'iyaa guutsaa naanaykka daras'ettiide, ogiyaa gas'an ubbaan kunddeeddino. Izi bonchchetteedda asatuwaa bollan saamay yegetteedda; izi wolk'k'aama asatuu ubbaykka santsalatan k'ashetteeddino.

11 Neenoo Nanawe katamatee, neeni k'ay matsottiide ganddigaariyaa asaadan hanana. Ne morkkatuwaa sintsappe k'osettaade attiyaasaa neeni koyana. **12** Ne geesatuu ubbay koyiro teereedda teeray gawuc'eteedda balasiyaa mitsatuwaa mala; he balasiyaa mitsaa k'aatsiyaa wode, teeray miyaawoo doonaan wod'd'ee. **13** Be'a, ne olanchchatuu ubbay mac'c'a asaa mala. Ne zawaa penggetuukka ne morkketoo aakkiide dooyetteeddino; gorddiyaa mitsaakka tamay mi diggeedda. **14** Ne morkketuu neena dooddiide un'etsiyaa wode ushanaw haatsaa tikka. Ne geessuwaakka minisa; urk'k'aa yed'd'a; aappe s'uubiyaa med'd'iyaa miishshan s'uubiyaa giigissa. **15** Neena yaan tamay maana; boolii katsaa miyaawaadan, neena mashshaan k'ans's'ereetsana. Neeni booliyaadan dara; booliyaawaadankka c'oratta. **16** Neeni ne zal"anchchatuwaa saluwaa s'oolinttetuwaappe aatsaade c'orayaadda. Shin hewanttu ubbay booliyaadan ubbabaa mi diggiide, paalli d'ayana. **17** Ne kaappatuunne maatay de'iyawanttu, meego gallassi dirssaa bollan uttiide, away kesiyaa wode paalli d'ayiyaa booletuwaa mala; untunttu beedda saakka eriyaawe baawa. **18** Neenoo Asoore kaatew, ne hentsanchchatuu gem"iisheeddino; ne bonchchetteedda asatuukka geerotteeddino. Ne Asay deretuwaa bollan laaletteedda; untuntta shiishshiyaawekka baawa. **19** Ne me'uu koolettenna; ne madutsaykka pas'enna. Nebaa siseedda ubbay nashettiide, kushiyaa bak'k'ana. Ayaw gooppe, ne zaway bayinna iitatetsaappe kessi akkeedda Asay mulekka baawa.

Imbbaak'ooma

1 Timbbitiyaa odiiyaa Imbbaak'oomaw Med'ina Goday sas'aan immeedda kiitay hawaa. **2** Imbbaak'oome, «Abeet Med'ina Godaw, neeni maaddanaadan taani s'eesiyya wode, awude gakkanaw sisennan is's'ay? K'ay taani makkalaw new waassiyya wode, awude gakkanaw ashshenan is's'ay? **3** Ha naak'uaanne bayyuzuwa taana ayaw bessay? Makkalaanne bashshaa s'eellaadde neeni ayaw c'o'u gaade danddayay? Wad'etayenne ooshay biittaa ubbaan dareedda. **4** Hewaa diraw, higgii leppeedda, tumuu kesi erenna. K'ay nagaranchchatuu s'illo asatuwaa dooddi oyk'k'eedda diraw, pirdday geellattee» yaageedda. **5** S'oossay zaariide, «Hintte yuushshuwaan de'iyaa kawutetsaa s'eelliide maalaalettite! Ayaw gooppe, hintew odintokka hintte ammanenna oosuwa taani hintte wodiyaan ootsana haray. **6** Taani Baabloonawetuwa, he mek'etsi bayinna dirbiyyaa asatuwaa dentsay. Untuntu barentubaa gidenna biittaa oliide oyk'k'anaw biittaa ubbaan yuuyyiino. **7** Untuntu yashissiyaawantanne dagantsiyaawantta. Untuntu pirddayenne bonchchuu untuntuppe kesee. **8** Untuntu paratuu maahetuwaappekka aad'd'eedda dirbiyaanne omarsa okoratuwaappekka aad'd'eedda iita. Untuntu paraa asatuu piriis'iide, haako saappe yiino. untuntu arggantsay ayento oyk'k'anaw paaliyaawaadan paalliino. **9** Untuntu olanchchatuu ubbay makkalaabaa ootsanaw bazzo c'arkkuwaadan c'arkkiide yiino. Asaa omoodiide, shafiyaadan shiishshiino. **10** Untuntu kaatetuwa bolla k'iliic'iiino; mooddiyaawantakka miichchaa kessino; k'ay shuchchaan diretteedda geessatuwa ubbaan untuntu miic'iiino. He geessotuwa omooodanaw untuntu lank'kiyaan biittaa keeliino. **11** Hewaappe guyyiyaan, untuntu c'arkkuwaadan aad'ana. He naak'kiyaawanttoo untuntu wolk'k'ay untuntu s'oossaa» yaageedda. **12** Abeet Med'ina Godaw, ta S'oossaw, ta Geeshshaw, neeni med'inaappe doommaade de'iyaa Med'ina Godaa gidikkii? Neeni nu Zaallaa gidiyaa diraw, nuuni hayk'kokko. Abeet S'oossaw, Baabloonawetuwa nu bolla pirdaa polanaadan, neeni dentsaa wolk'kaakka untunttoo immaadda. **13** Ne ayifetuu daro geeshsha gidiyaa diraw, iitabaa s'eellanaw dosikkino; iitabay oosettiyya wode be'aadde c'o'u gaanaw danddayakka. Yaatina, ha c'immiyaawantta ayaw c'o'u gaade s'eellay? Nagarachchatuu bareppe s'illiyyaa asatuwaa mittiyya wode ayaw c'o'u gay? **14** Neeni asaa abbaa moletuwaadan, kaaletsiyaawe untunttoo bayinna tiraan gooshettiyya med'etatuwaadan ootsaadda. **15** Baabloonawetu gadiyaa asaa ubbaa k'apiyyaan k'oriide kessana; untuntu untuntta barentu k'eerii gitiyaan oyk'k'ana; k'aykka untuntu untuntta barentu wogga gitiyaan buuriide shiishshana; yaatiide untuntu nashettananne hashshu gaana. **16** Hewaa diraw, untuntu barentu k'eera gitiyaw yarshshiino; barentu wogga gitiyaw is'aanaa c'uwayyiino. Ayaw gooppe, untuntu ishaluwaan de'iyaaawenne mal'uwa miyaawe he gitetuwa wolk'kaanna. **17** Yaatina, untuntu barentu gitiyaa k'ok'k'ofiide kawutetsatuwa ubbaa wode k'areti bayinnan wod'iide de'anee?

2 Wochchiyya adussa gimbbiyya bolla kesa ek'k'aade taani naagana. He sa'aan S'oossay taana giyaabaanne ta maganaw I immiyya zaaruwaa sisanaw s'eellashshana. **2** Med'ina Goday taw zaariide, «Wos's'iyaa uraykka nabbabana mala, masetteedda shuchchaa bolla taani new k'onc'issiyaa

sas'aa ordduwaan s'aafa. **3** Ayaw gooppe, sas'aan beetteedda bare keeretteedda wodiya naagee. He sas'ay polettiyya wodii ellekka gakkanawaa; wordduwaa gidide de'enna. Takkiyaabaa malatintokka naaga; ayaw gooppe, I tumuwaappe yaana; gam'enna. **4** «Be'a, I otoretteedda; Aa k'ofa ubbaykka suure gidenna; shin s'illuu bare ammanuwaan de'ana.» **5** Duretsay asaa c'imme; otoranchcha asaw shemppo baawa. I duufuwaadan yora gidiyaa dirawunne hayk'k'uaadan kallii erenna asaa gidiyaa diraw, kawutetsatuwa ubbaa barew shiishshee; asaa ubbaakka barew omoodee. (Sheol h7585) **6** «Asay barentta omoodeeddawantta, «Barewaa gidenna miishshaa shiishshiide dagayiyaawoonne ac'uwaa asaappe wolk'k'an akkeedda mas'uwaan durettiyaawoo aayyero! Hawo hawaadan haniidde, awude gakkanaw de'anee?» yaagi k'iliic'anne toochchana. **7** Neeni untunttoo tal'eedda asatuu ne akeekenan ne bolla dendiide, neena kokkorssana. Hewaappe guyyiyaan, untuntu ne mas'uwa ubbaa bonk'k'anawantta. **8** Neeni c'ora yaraa mas'uwa bonk'k'eedda diraw, untuntuppe atteeddawanttu ne mas'uwa bonk'k'anawantta. Ayaw gooppe, ne daro asaa suutsaa gussaadda; k'ay sa'aa ubbaan, katamatuwa bollanne untuntun asaa bollakka sugetsaa oosuwa ootsaadda. **9** «Metuu neena gakkennaadan, ne golliyya d'ok'k'asaan kees's'anan naak'uaan miishshaa shiishshiyaawoo, new aayyero! **10** Daro asaa ne genaade d'ayisseeddawaa gaasuwaan ne soo asaa kawushshaadda; neeni ne bolla bayetsaa ahaada. **11** Haray atto ne golliyya gimbbiyya shuchchaykka ne bolla waassana; tuusatuukka wasuwa allanawantta. **12** «Katamaa makkalan baasiide, asaa suutsan kees's'iyaawanttoo, hintew aayye ana! **13** Ubbaaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday Asay ootsiyaawe ubbay tamaa kaate gidanaadan, k'ay kawutetsatuu ubbay daaburiyaawe c'oo mela gidanaadan, k'ofaa k'achchi wotseedda. **14** Ayaw gooppe, haatsay abbaa kammiyaawaadan, Med'ina Godaa bonchchuwa eratetsay sa'aa kumana. **15** «Bare shooro Asay kallottina be'ana giide, iitabaa gujaaninne untuntta ushshiide matsoyiyya uraw aayye ana! **16** Neeni bonchchuwa diraw kawushshaa mayyana. Ha'i simmi laa neenoo, usha! Ushaade ganddigaara! Med'ina Godaw ushechcha kushiyan de'iyaa s'u'utay neekko yaana; ne bonchchuu kawushshaw laamettana. **17** Neeni Liibaanoosa d'ayisseeddawaa, neenikka d'ayana. Neeni do'atuwa wora wurssaadda; ha'i k'ay untunttu neena yashissana. Ayaw gooppe, ne daro asaa suutsaa gussaadda; k'ay sa'aa ubbaan, katamatuwa bollanne untuntun de'iyaa asaa bollakka sugetsaa oosuwa ootsaadda. **18** «I barew eek'ay ayaa maaddii? Aa Asay giigisseedda gidennee? Wordduwaappe attina, aan harabay ayayenne beetena. Yaatina, Aa med'd'eedda bitanii ha ayinne haasayenna eek'aa ammaniyaawe Aa ayaa maaddanaassee? **19** Mitsaappe masetteeddawaa «Beegotta! giyaawoo, k'ay shuchhaappe masetteedda duudiyya, «Denda ek'k'a! giyaawoo, new aayye ana! I won new ayento k'onc'issanaw danddayi? Be'a, I work'k'aaninne biran sheeshsheeddawaa; aw shemppuu baawa. **20** «Shin Med'ina Goday bare geeshsha Geeshsha Golliyaana. Hewaa diraw, biittan sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa sintsan c'o'u go» yaageedda.

3 Timbbitiyya odiiyaa Imbbaak'oomi mazimuriyaadan yes's'iide, woossedda woosay hawaa: **2** Abeet Med'ina Godaw, neeni kase ootseeddawaa taani sisaade yayaad. Abeet

Med'ina Godaw, nu wodiyaanka he oosotuwaa zaaretsaade ootsa; untuntu nu wodiyaanka eretino. Neeni hank'k'etsiyaa wode ne maarotaa k'oppa. **3** S'oossay Temaana giyaa sa'aappe yee; He Geeshshay Paaraana Deriyaappe yee. Aa bonchchuu saluwaa kammeedda; Aa galataykka sa'aa kumeedda. **4** Aa p'ooletsaykka aawaa poo'uwaa mala; Aa wolk'k'ay k'osetti utteedda Aa kushiyaappe pozhzhu giyaa poo'uu kesee. **5** S'oossay iita harggiyaa bareppe sintsaw kiittee; hayk'k'uwaa bare geeduwaa kaaleetsee. **6** I ek'iide biittaa k'aatseedda. K'ay I s'eelliide kawutetsatuwaa kokkorseedda. Med'inaadeppa de'eedda deretuu me'eretteeddino; K'ay I untuntu bolla hamettiyaa beniideppa de'eedda deretuukka laaletteeddino. **7** Taani Toop'p'iyaa Asay tuggatishin be'aad; Midiyaama biittaa asaykka kokkorishiina be'aad. **8** Abeet Med'ina Godaw, neeni ayaw hank'k'ettaadii? Shaafatuu neena hank'k'etsisseeddino? Woy abbaa bolla hank'k'uwaa ees's'a kesaadii? Tuytti, neeni ne paratuwaanne ne paraa gaaretuwaa toggeeddawe ne asaw s'oonuwaa immanaassa. **9** Neeni ne wonddaafiyaa giigissaadda; pootsatuwaa dukkanaw dafaadda. Biittaa p'alk'k'aade haatsaa kessaadda. **10** Deretuu neena be'iide, yashshaw kokkoreeddino; haatsaa kis'aykka aad'd'eedda. K'ay haatsaa c'iimatuukka waassiino; waassiidde barenttu dambalaa haa haa darisseeddino. **11** I s'onggiide yeddeedda pootsatuu poo'uwaaninne ne tooratuwaa p'ooletsan awaynne aginay barenttu de'iyaa saan de'iyaa saan ek'k'eeddino. **12** Neeni hank'k'ettaade biittaa ubbaan yuuyyaadda; kawutetsatuwaakka hank'k'uwaan yed'd'aadda. **13** Neeni ne asaa ashshanawunne ne oketteeddawaa ashshanaw kesaadda; iitatuwaa kaappuwaa shoc'aadda; Aa mayuwaa k'aaraade Aa kallo s'iira ashshaada. **14** Aa olanchchatuwaa gadaawaa neeni Aa tooraan Aa c'addaadda. Untuntu nuuna laalanaw gotiyaadan yiino; metootanchchaakka geeman mittanaw dosiino. **15** Neeni ne paratuwaan abbaa yed'd'aade aad'd'iyaa wode, daro haatsay hoommuwaa goppu gee. **16** Taani hawaa ubbaa sisina, ta bollay gaji gajeedda; ta mettershshay kokkoreedda; ta mek'etsaykka wook'k'eedda; ta gedetuukka k'ay gundeeddino. Nuuna tuggayiyaawantta S'oossay murana gakkanaw, metuwaa gallassaa taani danddayan naagana. **17** Balasiyaa giyaa mitsay ayifana d'ayooppekka, woyniyaa turaan ayifii d'ayooppekka, wogaray ayifenan is's'ooppekka, gadii katsaa mokennan is's'ooppekka, sikkuan dorssi d'ayooppekka, k'ay ak'uwaan mehii d'ayooppekka, **18** hewe ubbay d'ayooppekka, taani Med'ina Godaan nashettana; taana ashshiyaa Med'ina Godaan taani nashshechchaa pooc'u gaana. **19** Ubbaa Mooodiyaa Med'ina Goday taw wolk'k'aa; ta gediya gaaraa gediyaadan minisee; taani d'ok'k'a sa'atuwaan hemettanaw taana danddayissee. (Yes's'iyaaawantta kaaletsiyaawaa hassayissiyaawaa: ha mazamurii diis's'iyaaawaa diis's'iidde yes's'iyaa mazimuriyaa.)

Sofonaasa

1 Amoonaa na'ay Iyoosiyaasi Yihudaan kaateteedda wode Sofonaasakko yeedda Med'inaa Godaa k'aalay hawaa. Sofonaasi Kuusha na'aa; Kuushi Gadaaliyaa na'aa; Gadaalii Amaariyaa na'aa; Amaarii kaatiyaa Hizk'kiyaasa na'aa. **2** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani gadiyaa bollan de'iyaa ubbaa mul's'u uotsaade d'ayissana. **3** Taani asaanne mehiyaa, saluwaaf kafotuwaanne abbaa moletuwaakka d'ayissana. K'ay taani iita asatuwaa aatsa yeggana; asaa zariyaakka biittaa bolla d'ayissana» yaagee Med'inaa Goday. **4** K'ayyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Taani Yihudaaninne Yerusaalame de'iyaa ubbaa muranaw ta kushiya d'ayissana; Ba'aala giyaa eek'aw goyinniyyaa atteeddawantanne aw ootsiyaa k'eesetuwa he sa'aappe mul's'u uotsaade d'ayissana. **5** Golliyaa huup'iyaa deebbayide ootseeddino; hewaa bolla kesiide, awaaw, aginaassinne s'oollintetoo goyinniyaawanta taani d'ayissana. Med'inaa Godaw goyinniiddinne Aa suntsan c'aak'kiidde, k'ay Molooka giyaa eek'aa suntsan c'aak'kiyaawanta taani d'ayissana. **6** Med'inaa Godaa kaaliyaawaa aggiide guyye simmeeddawanta, Med'inaa Godaa koyibennawantanne untuntta kaaletsanaadan oochchiibennawantakka taani d'ayissana» yaagee. **7** Med'inaa Godaa gallassay mateedda diraw, Ubbaa Mooddiyaa Med'inaa Godaa sintsan c'o'u giite! Med'inaa Goday bare asaa yarshshoo giigeedda mehiyaadan aatsi immanaw giigisseedda; k'ay Yihudaa bonk'kiyaa morkatuwaakka dummayide giigiseedda. **8** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ta asaa aatsa immiyaa gallassi kaappatuwa, kaatiyaa naanatuwaanne allaga biittaa wogaa kaaliyaawanta ubbatuwa taani murana. **9** He gallassi allaga biittaa asatuwaadan, eek'aw goyinniyaawantanne barenttu godaa golliyaa makkalaaninne c'imuwaan kuntsiyaawanta taani murana» yaagee. **10** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi Yerusaalame dirsaan Moliyaa Penggiyaa matan de'iyaa ooratsa katamaa shaakuwaan waasuunne yeekuu sisetana, zoozetuwa bollaanka d'ok'ku geedda dom'etsaa kooshshay giirumana. **11** Hinttenoo, katamaw hirkki baggana de'iyaaawantoo, yeekkite; ayaw gooppe, hewan zal'iyaa ubbatuu d'ayeeddino; aleek'k'oo haniiyaa biraa zal'iyaaawantukka hayk'ki wureeddino. **12** He gallassi taani Yerusaalame giduwa s'omppiyaan koyana; hirgi bayinnan woppu gi uttiide, barenttu wozanaa, «med'inaa Goday lo'obaanne ootsenna; iitabaanne ootsenna» yaagiyaawanta taani murana. **13** Untunttu mas'uu bonk'ketanawaa; untunttu golliikka kolettana. Untunttu golliyaa kees'sana, shin he golliyaan de'ikino; k'ay woyniyaa turatuwaakka tokkana, shin he woyniyaa eessaa ushikino» yaagee. **14** Med'inaa Godaa wolkk'aama gallassay mateedda; k'ay loysii elleelliide yee. Med'inaa Godaa gallassay c'amo gallassaa. He gallassi mino olanchchatuukka waasuwa s'ulisana. **15** He gallassay hank'kuwaa gallassaa, metonne un'o gallassaa, bashshaanne koletsaa gallassaa, d'umanne shaannochchaa gallassanne shaariyaanne bara d'uma gallassaa gidanawaa. **16** He gallassay yuushshuwaaf d'irreeteedda katamatuwa bolla adussa gimbbetuwa bolla olaa malakatay punettiyya gallassanne olanchchatuu olaa kooshshay sisetiyaa gallassaa gidanawaa. **17** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Untunttu S'oossaa naak'keedda diraw, k'ook'yaadan tattaafana

gakkanaaw, asatuwaa bolla taani metuwa ahana. Untunttu suutsay d'iuwaadan goggana; untunttu anhay pituwaadan olettana. **18** Med'inaa Godaa hank'kuwaa gallassi untunttu biraa gidina, untunttu work'k'ayyaa untuntta ashshanaw danddayenna. I sa'aan de'iyaa ubbaa akeekana de'ishshin, wursi d'ayissana; biittaa ubbayyaa Aa hank'kuwaa taman meetettana» yaagee.

2 Hinttenoo, yeellay bayinna asatoo, ane ittippe shiik'ite; **2** C'arkkuu punniide afiyya suullaadan beennan de'iidde, yashshiyaa Med'inaa Godaa hank'kuu hintte bolla wod'd'ennaan de'ishshin, Med'inaa Godaa hank'kuwaa suuluwaa gallassayyaa hintte bolla gakkenna de'ishshin, med'inaa Godaakko simmite. **3** Hinttenoo, gadiyaan de'iyaa ashketoonne Aa azazuwaa ootsiyaa ubbaa gede, Med'inaa Godaa koyite; s'illotetsaa koyite; k'ay ashkhetetsaakka koyite. Yaattooppe, ooni erii, Med'inaa Godaa hank'kuwaa gallassi hinttana k'osiide ashshanenttonne. **4** Gaaza katamay onana; Ask'k'aloona katamayyaa mela gidanawaa; Ashddooda katamaa Asay seeta gallassi goodettana; Ek'iroona katamayyaa d'ok'k'olettanawaa. **5** Hinttenoo, abbaa doonaan de'iyaa Piliss's'eema asatoo, hinttentoo aayye ana! Neenoo, Piliss's'eematu de'iyaa Kanaane biittaw, Med'inaa Godaa pirdday ne bolla yee. Taani neena d'ayissana; neenan itti asayenne attena. **6** Abbaa doonaan de'iyaa hintte biittay mehiyaa heemmiyaa saa, hentsanchchatuu de'iyasaanne mehiyaa wudiyaa balluwa gidanawaa. **7** Abbaa doonay Yihudaa asaappe atteeddawantoo laata gidanawaa; hewan untunttu heemettana. Sa'ay k'ammiyaa wode untunttu Ask'k'aloona kataman de'iyaa golletuwaan ak'ana; ayaw gooppe, Med'inaa Goday untunttu S'oossay untuntuwaa k'oppaana; I untunttu zaariide ishalissana. **8** Ubbappe Wolkk'aama Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, hawaadan yaagee; «Taani Moo'aaba asaa k'illiic'eeddino; untunttu biittaa bollanka otoretteeddino. **9** Hewaa diraw, ta de'uwa suntsan c'aak'k'ay, Moo'aabe Sodoomadan hanana; Amoonaa asayyaa Gamoora asadaan hanana. Untunttu med'inaw mas'iniyaa bookkiyaa ollaanne aguntsay mayyeedda bazuwaa gidanawaa. Ta asaappe atteeddawantuu untunttu duretaa bonk'kanawanta; untunttu biitaakka laattanawanta» yaagee. **10** Amoonanne Moo'aabe Asay Ubbappe Wolkk'aama Med'inaa Godaa asaa bolla k'illiic'iddinne otorettiide haasayeedda diraw, untunttu bolla ha metu gakkanaawaa. **11** Med'inaa Goday untunttu yayeetteeddawaa gidanawaa; biittan de'iyaa s'oossatuwaa ubbaa I d'ayissana; k'ay sa'aan de'iyaa kawutetsatuwaan de'iyaa Asay ubbay bare de'iyaa saan de'iyaa saan aw goyinnana. **12** Hinttenoo, Toop'p'iyaa asatoo, hintteka ta mashshaan hayk'kana. **13** Med'inaa Goday bare kushiya huup'issa bagga zaariide yeddana; Asoore biittaa d'ayissana. K'ay Nanawe katamaakka mela bazuwaadan, mela sa'aa ootsana. **14** Wudiinne do'atuu ubbay Aa gidon allas'sana; guttuunne k'us'arssay Aa koletteedda gimbbetuwa gidon de'ana; untunttu kooshshay maskootiyaanne penggiyaana sisetana. Golletuu kees'etteedda zigay kallottana. **15** Ha katamay, «Taana! Taappe attina, haray baawa» yaagiide otorettiide de'eeddawaa; shin I ha'ti do'atuu geessuu mela sa'aa gideedda. Aa miyiyanna aad'd'iyaa ubbay daroppe maallaattiide, barenttu kushiya s'orssiide, «barchhe!» gaana.

3 Makkalanchchatiw, tuneeddaaniwunne bare asaa shiishshana. Taani untunttu kawushshaa bonchchoo tuggayedda Yerusaalame katamatiw aayye ana! **2** laammana; yaatooppe sa'aan de'iyaa asaa ubbaa matan Iza oonanne sisukku; seerina simmukku; Med'inaa Godaan untunttu sunsay eretteeddawaa gidanawaa. **20** He wode ammanettukku; bare S'oossaakkokka shiik'ukku. **3** Izi taani hintena shiishshana; taani hintena ittipe shiishshaade giddon de'iyaa kaappatuu gudiya gaammotuwa mala; zaarana; yaataade taani hintte ayfii be'ishin hinttena daannatuukka wontiwi ashshenan demmeeddawaa ubbaa ishalissiyaa wode, hintte ha sa'aan de'iyaa asaa ubbaa wurssi mi diggiyaa omarsa wanggireellotuwa mala. **4** matan bonchchetteeddawantanne eretteeddawanta gidanita» Izin nabatuu otoranchchanne genanchcha. Izi k'eesatuu yaagee Med'inaa Goday. kka geeshshabaa tunissiyaawanta; k'ay untunttu S'oossaa higgiiyaa barentoo injetiyaawaadan, mirk'k'iide biliino. **5** Shin izi giddon de'iyaa Med'inaa Goday s'illuwa; I balabaa ootsenna; wontina wontinakka I bare s'illo pirdaa pirddee; ay wonttanka aggi erenna. Gidoopenne, izin de'iyaa makkalanchchay ayinne yeella erenna. **6** S'oossay hawaadan yaagee; «Taani kawutetsatuwa d'ayissaad; untunttu gimbbettedda sa'atuukka koletti kichcheeddino. Untunttu katamatuwa itti asaynne de'enna ona biittaa ootsaad; ogetuukka ooninne hewaana aad'd'enawaa gideeddino. **7** Taani hawaa ubbaa Yerusaalamew ootsaade, «Simmi ta Asay taana bonchchana; taani seeriyaa seeraakka akkana; taani azazeeddawaakka dogenna» yaagaad. Shin untunttu kasewaappekka yaa yaa barenttu oosuwaan tuniide beeddino» yaagee. **8** Med'inaa Goday hawaadan yaagee, «Ane taani pirddiyaa gallassay gakkanaw, takki giite. Ayaw gooppe, taani asatuwaanne kawutetsatuwa shiishshanaw k'achchaad; shiishshaade ta hank'k'uwaa suuluwa untunttu bolla gussana. Sa'ay mulennakka ta hank'k'uwaa taman s'uugettana. **9** «He wode taani asaa ubbay geeshsha haasayaa haasayana mala ootsana; yaatina, untunttu ubbaykka Med'inaa Godaa suntsaa s'eegananne ittipe aw ootsana. **10** Laalettedda ta asatuu, taw tumu goyinniyaawanttu Toop'p'iyaa shaafatuwaappe hefintsa baggappe taw imotaa ahana. **11** He wode hintte ta bolla makkaliide ootseedda oosotuwa gaasuwaan yeellatikki; ayaw gooppe, otorettiyaanne ayyiyaawanta taani hintte giddoppe digga diggana. K'ay hintte hawaappe sintsan ta geeshsha deriyan otorettikita. **12** Taani hintte giddoppe barenttu huup'iyaa kawushshiyaawantanne zik'k'i ootsiyaa asatuwa ashshana; untunttukka Med'inaa Godaa suntsan ammanettiyaawantanne taappe maaduwa koyaawanta gidana. **13** Israa'eeliyaa asaappe atteedawanttu O bollanne iitabaa ootsikkino; wordduwa haasayikkino; untunttu ins's'arssanka c'imuu beettena. Hewaa gishshaw, untunttu heemettananne allas's'ana; untuntta yashissiyaabaykka de'enna» yaagee. **14** S'iyoonne naatee, mazamuriyaa yes's'a! Israa'eeliyaa asaw, ililite! Yerusaalame naatee, ne polo wozanaappe nashetta; hashshukka ga! **15** Med'inaa Goday hintte bolla pirddedda pirdaa aggeeda; hintte morkatuwaakka diggeedda. Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa Kaatii, hintte giddon de'ee; hawaappe sintsanaw hinttena yashissiyaawe baawa. **16** He gallassi Yerusaalamebay hawaadan yagettana; «S'iyoonne, yayyoppa! Ne kushetuukka arggaac'oppino. **17** Med'inaa Goday ne S'oossay ne giddon de'ee; I new s'oonuwa immiyaa olanchchaa. I neenan nashettana; I bare siik'uwaa neena ooras's'isana; Asay baala gallassi yes's'iyawaadan, I neenan nashetteedawaa mazamuriyaa yes's'iide bessana» yaagana. **18** S'oossay hawaadan yaagee; «Hawaappe sintsanaw ne bolla bashshay gakkennaadan taani ootsana; ne yeellaakka k'uc'ana. **19** Be'a, he wode taani neena uk'kunneeddawanta ubbaa murana. Taani wobbatuwa ashshana; laaletteeddawantakka

Haage

1 Kaatii Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsi, usuppuntsa aginaan koyiro gallassi Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana Salaatiyaala na'aa, Yihudaa gadiyaa mooodiyaa Zarubaabeelakonne lyos'edeek'a na'aa, K'eese ubbatuu kaappuwaa lyyaasukko yeedda; **2** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Hawe asay, «Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa zaaretsiide kees's'iyaa wodii biro gakkibeenna» yaagee.» **3** Yaatina, Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana, **4** «Ta asaw, ta Geeshsha Gollii koletti de'shin, hintte hintte alleek'etteedda golletuwaan de'anaw hawe hinttenttoo wodeeyye?» yaagiid yeedda. **5** Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Ane hintte hinttena gakkiiide de'iyawaa k'oppite. **6** Hintte daruwa zereeddita; shin guutsaa shiishsheeddita. Miita, shin kallikkita; ushiita, shin alikkita. Mayyiita, shin hinttena ho'enna; dirguuwa akkiyaawe daaketto k'arc'iitiyaan yegganaw akkee» yaagee. **7** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Ane hintte hinttena gakkiiide de'iyawaa k'oppite. **8** Simmi deriyaa pude kesiide, mitsaa k'ans's'iide ahite; Geeshsha Golliyaa zaaretsiide kees's'ite. Yaatooppe taani aan nashettananne bonchchettana» yaagee Med'inaa Goday. **9** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Hintte daro katsaa shiishshanaw halchcheeddita; shin guutsaa gideedda; aakka hintte golle gelisseedda wode, taani punniyaawaan d'ay aggeedda. Hawe ayaw haneeddee? Taani hawaa ootseeddawe, hintte ubbaykka hintte golliyaa golliyaa oosoo wos's'ishin, ta gollii kolettiide atteedda gishshaassa. **10** Hewaa diraw, bolla saluu iraa immennan, biittaykka katsaa mokennan is's'eeddino. **11** K'ay biittaanne deretuwa bolla, katsaa bolla, woyniyaa turaanne zayitiyaa wogaratuu bolla, biittay pude mokiyaawaa bolla, asaanne mehiyaa bollanne hintte daaburiide ootseeddawaa ubbaa bolla taani iraa d'ayssaad» yaagee. **12** Hewaappe guyyiyaan, Salaatiyaala na'ay Zarubaabeeli, lyos'edeek'a na'ay, K'eesiyaa ubbatuu kaappuu lyyaasunne hara Asay ubbay Med'inaa Godaa barenttu S'oossaa k'aalawunne Med'inaa Goday untuntuu S'oossay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana kiiteedda k'aalaw azazetteeddino; asaykka Med'inaa Godaw yayyeeddino. **13** Yaatina, Med'inaa Goday kiiteedda Haggii asaa, «Asaw, Med'inaa Goday hinttena, «Taani hinttenana de'ay» yaagee» yaagi Med'inaa Godaa kiitaa asaw odeedda. **14** Yaatina, Med'inaa Goday Salaatiyaala na'aa, Yihudaa biittaa mooodiyaa Zarubaabeela, lyos'edeek'a na'aa, K'eesiyaa ubbatuu kaappuwaa lyyaasanne hara asaa ubbaa dentssetseedda; untuntuu yiide, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa, barenttu S'oossaa Geeshsha Golliyaa kees'uwaa doommeeddino. **15** Hawe haneeddawe Kaatii Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsan, usuppuntsa aginaan laatamanne oyddentso gallassaana.

2 He laytsan laappuntsa aginaan laatamanne ittentsa gallassan Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana hawaadan yaagiid yeedda; **2** «Salaatiyaala na'aa, Yihudaa mooodiyaa Zarubaabeelaw, lyos'edeek'a na'aa, K'eesiyaa ubbatuu kaappuwaa lyyaasuunne hara asaw hawaadan yaagaade oda; **3** «Ha Geeshsha Golliyaa bonchchuu kase ayaa malento be'eedda asaappe atteedawe

hintte gidдон de'ii? Hachche hintte Aa s'eelliyaa wode, waan utteeddee? Hintte ayifiyaan I baynnawaa malatee gidennee? **4** «Zarubaabeela, ha"i minna! Taani Med'inaa Goday hawaa oday. lyos'edeek'a na'aw, K'eesiyaa ubbatuu kaappoo lyyaasuu, neenikka minna! Biittan de'iyaa asaa ubbaw, hintteikka minnite! Minniide ootsite; ayaw gooppe, taani hinttenana de'ay. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. **5** Hintte Gibs'eppa kesiyaa wode, taani hinttenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaaadan, ta Ayyaanay hinttenana de'iyaa diraw yayyoppite! **6** «K'aykka taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. Taani mata wodiyaan itti gede gujjaade, salotuwaanne sa'aa, abbaanne mela biittaakka k'aatsana. **7** Kawutetsatuwa ubbaakka k'aatsana; kawutetsatuwa ubbaan de'iyaa durretay haa yaanaadan ootsana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ha Geeshsha Golliyaa bonchchuwaan kuntsana. **8** Biray tawaa; work'k'aykka tawaa. **9** Koyirowaa bonchchuwaappe ha laa"entso Geeshsha Golliyaa bonchchuu darana; taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ha sa'aan sarotetsaakka immana» yaagaade oda» yaageedda Med'inaa Goday. **10** Daariyoose kaateteedda laa"entso laytsan, udduppuntsa aginaan laatamanne oyddentso gallassan Med'inaa Godaa k'aalay timbbitiyaa odiyaa Haage baggana hawaadan yaagiid yeedda; **11** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Higgii waagintto eranaw ane K'eesetuwa hawaa oochcha: **12** Itti uray yarshshoo geeshshi wotseedda ashuwaa bare afilaa s'eeran s'aas'i akkiide afishshin, he afilaa s'eeray ukitsaa, woy wos'iyaa, woy woyniyaa eessaanne zayitiyaa, woy hara ayaa k'ommo k'umanne bochchooppe, he bosheteedda k'umay tumu geeshsha gidanaw danddayii?» yaaga» yaageedda. K'eesetu, «Gidanaw danddayenna» yaagide zaareeddino. **13** Haggii K'aykka, «Anhaa bochchiide tuneedda itti uray hawantuppe itti k'ommo k'umaanne bochchooppe, he k'umay tumu tunanee?» yaagide oochcheedda. K'eesatu, «Ee tunana» yaagide zaareeddino. **14** Yaatina, Haggii zaaretsiide, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Ha asayanne ha kawutetsay ta sintsan hewaakka mala; untuntuu ootsiyaa oosuunne untuntuu shiishshiyaa yarshshuu ubbaykka hewaakka mala tuna» yaagee» yaageedda. **15** S'oossay, «Hachcheppa doomiide, hintte bollan gakeeddawaaa akeekite! Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa gimmbetuwa doommannaappe kase, **16** hintte laa"u kunntaale katsaa akkana giide, katsaa wotsosaa beeddita; shin itti kunntaale s'alalaa demmeeddita. K'ay itti s'eetu liitiro woyniyaa eessaa akkanaw woyniyaa gum"iyaa ollaakko beeddita; shin hintte mes's'i oytamu liitiro s'alalaa woyniyaa eessaa demmeeddita. **17** Taani hintte kushii ootseedda oosuwaa ubbaa bollan melissiyaa c'arkkuwaa, katsaa harggiyaanne shachchaa yeddaade d'ayissaad. Shin hintte ha ubbanka taakko simmibeykkita» yaagee Med'inaa Goday. **18** «Hachche gallassaappe, ha udduppuntsa aginaan laatamanne oyddentso gallassaappe doomiide, ane akeekite; k'ay Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaa baasuu baasetteedda gallassaappe doomiide k'oppite. **19** Ha"i zereetsaw haniyaa katsay hintte yeesiyaan d'ayooppe, k'ay woyniyaa turay, balasiyaa geetetitiyaa mitsaa, roomaaniyaa geetetitiyaa mitsaanne wogaraa zayitiyaa mitsaykka hachche gakkanaw ayifiya ayifana d'ayooppe, hachcheppa doommaade taani hinttena anijana» yaagee. **20** He aginaan laatamanne oyddentso gallassan Med'inaa Godaa k'aalay laa"entsuwaaw

Haagekko hawaadan yaagiid yeedda; **21** «Yihudaa mooddiyaa Zarubaabeelaw hawaadan yaagaade oda; «Taani salotuwaanne sa'aa k'aatsana; **22** kawutetsatuwaa araatatuwaa aatsa yeggana; untunttu wolk'k'aa d'ayissana. Paraa gaaretuwaa untunttu laaggiyaawantunna aatsa yeggana; paratuunne paraa asatuukka ubbay barenttu gidдон hayk'k'ettana. **23** Ta k'oomaw, Salaatiyaala na'aw Zerubaabeelaa, taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday neena he gallassi akkaade ta maatafaa migiduwaala mala ootsana. Ayaw gooppe, taani neena dooraaddi» yaagaade oda» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday.

Zakkarasa

1 Daariyoose kaateteedda laa'entso laytsan, hospunpnta aginaan Med'inaa Godaa K'aalay Iddo na'aa Berekiyaa na'aa timbbitiyaa odiyaa Zakkarasaakko yeedda. **2** «Med'inaa Goday hintte mayzza aawotuwa bollan loytsi hank'etteedda. **3** Shin ha'i asaw hawaadan yaagaade oda; «Taakko simmite; k'ay taanikka hinttekkoo simmana.» Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. **4** Kase timbbitiyaa odiyaawantu, «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, hintte iita ogiyaappenne iita oosuwaappe simmite» yaagee» yaagide odina sisenan is's'eeddinonne taanakka sisenan is's'eedda hintte mayzza aawotuwaadan hanoppite. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **5** Hintte mayzza aawotu ha'i hak'an de'iino? He timbbitiyaa odeeddawantu med'inaw pas'a de'iino? **6** Gido shin, timbbitiyaa odiyaa ta k'oomatuu baggana taani odeedda k'aalatuunne higgettu ubbay hintte mayzza aawotuwa bollan gakkibeykkinoo? Yaatina, untuntukka kayyotiide, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday nu ogiyaadaanne nu oosuwaadan nuw immana geeddawaadan, bare geeddawaa ootseedda yaageeddino yaaga yaageedda. **7** Daariyoose kaateteedda laa'entso laytsan, Shabaas'a giyaa tammanne ittentsa aginaan, laatamanne oyddentso gallassi Med'inaa Goday K'aalay Iddo na'aa Berekiyaa na'aa timbbitiyaa odiyaa Zakkarasaakko yeedda. **8** Taani k'amma sas'aan zo'o paraa toggeedda itti bitaniyaa be'aad; ikka zanggaaraan de'iyaa barsseenetiyyaa giyaa mitsatuwaa garssan ek'keedda; k'ay aappe guyye baggana daama, zo'onne bootsa paratuu de'iino. **9** Yaatina, taani, Ta godaw, hawantu ayee? yaagaad. Taananna haasayiyyaa kiitanchchay zaariide taana, «Hawantu ayentto taani neena bessana yaageedda. **10** «Yaatina, barsseenetiyyaa garssan ek'keedda bitanii, Hawantu sa'aa ubbaa yuuyyi yuuyyiide s'omoosana mala, Med'inaa Goday kiitteeddawanta yaageedda. **11** «Untuntu barsseenetiyyaa garssan ek'keedda Med'inaa Godaa kiitanchchaw hawaadan yaageeddino; «Nuuni sa'aa ubbaa yuuyyi yuuyyiide s'omoosiide; biittay sa'ay woppu giide, saro de'ee» yaageeddino. **12** «Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay hawaadan yaageedda; «Abeet Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw, neeni hank'ettoodeppe laappun tammu laytsaa gideedda ha Yerusaalamenne Yihudaa katamatuwaa maarennan awude gakkanaw gam'ay?» yaageedda.» **13** Med'inaa Goday taananna haasayiyyaa kiitanchchaw lo'onne mintsetsiyyaa k'aalan zaaruwaa immeedda. **14** Hewaa diraw, taananna haasayiyyaa kiitanchchay taana, «Ha k'aalaa awaaya; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani Yerusaalamewunne S'iyooni daro mishettay. **15** Nuuni saro de'eetto giyaa kawutetsatuwaa bolla taan daro hank'ettaad, taan ta asaa bolla guutsaa hank'ettaad shin untuntu ta asaa bolla daro tuggaa gatseeddino. **16** Hewaa diraw, taani Med'inaa Goday hawaa oday; taani Yerusaalame maarotaan simmaad. Ta Geeshsha Gollii yan kees'ettana; Yerusaalame katamaykka wodoruwaan likkettana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee» yaagaade awaaya. **17** «Zaaretsadekka hawaadan yaagaade awaaya; «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday ta katamatuwaa duretetsay kumi goggana k'ay taani Med'inaa Goday S'iyoone zaaretsaade mintsetsana; Yerusaalamekka zaaretsaade doorana yaagee» yaagaade

awaaya» yaageedda. **18** K'aykka taani sas'aan oyddu kac'etuwa be'aad. **19** Taananna haasayiyyaa kiitanchchaa, «Hawantu ayee?» yaagaade oochchaad. Ikka taw zaariide, «Ha kac'etuu Yihudaa, Israa'elanne Yerusaalame laaleedda kawutetsatuwaa» kawutetsatuwaa leemisatwaa yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday taana birataa k'os'siyya oyddu hiillatuwaa besseedda. **21** Taani, «Hawantu asaa ootsanaw yeeddino?» yaagaade oochchaad. I zaariide, «Hawantu ooninne d'ok'ku giide s'eellennaadan, Yihudaa biittaa laaleedda kac'etuwa yashissanaw yeeddino; k'ay Yihudaa biittaa laalanaw barentu kac'iyaa dentseedda Ayihuda gidenna kawutetsatuwaa kac'iyaa k'os'siide, sa'aan yegganaw yeeddino» yaageedda.

2 K'aykka hara sas'aan bare kushiyan likkiyaa wodoruwa oyk'keedda itti bitaniyaa be'aad. **2** Taani, «Neeni hak'a bay?» yaagaade Aa oochchaad. I, «Taani Yerusaalame gomppayenne geesay ay keeshshento be'anaw, likkanaw bay» yaageedda. **3** Hewaappe guyyiyaan, taananna haasayiyyaa kiitanchchay kesiide beedda; k'ay aanana gakkettanaw hara kiitanchchaykka yeedda. **4** Aa hawaadan yaageedda; «Wos's'a; baade he yalaga bitaniyaa, Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Asaanne mehiyaa darotetsaappe denddeeddawaan Yerusaalame katamaa yuushshuu dirssaa gimbii bayinna katamaadan de'ana. **5** Taani Aa yuushshuwaan tamaa dirssaa gidana; taani Aa gidon bonchchuwa gidana yaagee» yaagee» yaageedda med'inaa Goday. **6** Med'inaa Goday bare asaa hawaadan yaagee; «Taani hinttena ubba saan laalaad. Shin ha'i huup'issa bagga gadiyaappe bak'atiide kichchite!» yaagee Med'inaa Goday. **7** K'aykka S'oossay, «Neenoo, s'iyoonee, Baabloone mac'c'a naanatuwaanna de'iyanne kessa akkaade haaya!» yaagee. **8** Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare bonchchuwa k'onc'cissana mala, bare asaa bonk'keedda kawutetsatuwaakko taana kiittiide, hawaadan yaageedda; «Hinttena bochchiyaawe ta ayfiyaa buluwa bochchee. **9** Be'ite, taani ta kushiyya untuntu bollan dentsana; k'ay untuntukka kase barentu k'oomatuuwaan omoodettana» yaageedda. He wode hintte Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana kiitteeddawaa erana. **10** Med'ina Goday hawaadan yaagee; «S'iyoone asaw, yes's'ittenne nashetite! Ayaw gooppe, taani yaade hintte gidon de'ana» yaagee. **11** He wode daro Ayihuda gidenna kawutetsatu Med'inaa Godaana gaketide, Aa asaa gidana; ikka untuntu gidon de'ana. K'ay hinttekkaa Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana hinttekkoo kiitteeddawaa he wode erana. **12** Geeshsha biitaan Med'inaa Goday Yihudaa barena kakkeedda gishuwa ootsiide laattana; Yerusaalamekka I zaaretsiide doorana. **13** Med'inaa Goday bare de'iyaa geeshsha sa'aan denddeedda; hewaa diraw, ashuwaa mayyeedda ubbay Aa sintsan c'o'u go!

3 Hewaappe guyyiyaan, k'eesiyya ubbatuu kaappuu lyyaasu Med'inaa Godaa kiitanchchaa sintsan ek'keeddawaanne Sees'aanaykka lyyaasa mootanaw aappe ushechcha baggana ek'keeddawaa Med'inaa Goday sas'aan taana besseedda. **2** Med'inaa Goday Sees'aanaa, «Sees'aanaw, Med'inaa Goday neena seero; Yerusaalame dooreedda Med'inaa Goday neena seero! Ha bitanii tamaappe kesiide atteeda s'iifaa mala gidennee?» yaageedda. **3** lyyaasu kiitanchchaa sintsan ek'keedda wode, k'ita mayuwa mayyi utteedda. **4** Kiitanchchay bare sintsan ek'keeddawanta, «Aappe

ha k'ita mayuwaa k'aarite» yaageedda. K'ay I Iyyaasa, «Be'a, taani ne bayyuzuwa neeppe diggaad; bonchchuwaa mayuwaakka neena mayzzana» yaageedda. 5 K'aykka Taan, «Geeshsha shaashiyyaa Aa huup'iyaaan s'aas'ite» yaagaad. Untuntutukka I azazeeddawaadan ootseeddino; mayuwaakka Aa mayzeeddino. Med'inaa Godaa kiitanchchay he wode Aa miyyiyyaan ek'keedda. 6 Hewaappe guyyiyyaan, Med'inaa Godaa kiitanchchay Iyyaasu wogaraa yaagiide d'iishisheedda; 7 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Neeni ta ogiyaan hamettooppenne ta azazuwaa naagooppe, neeni ta Geeshsha Golliyyaa ayissana; ta dabaabankka aawotana. K'ay hawaan ek'keeddawantuna ittipe neeni geliyaa maataa taani new immana. 8 <«Nenoo k'eesiyyaa ubbatuwaa kaappuwaa Iyyaasu, hawaa sisa! Sintsanna yaana keekabaw malaataa gidiyaa neenana ootsiyaawantutukka hawaa sisino! Taani Tashiyaa geetetiyyaa ta k'ooma ahana. 9 Be'a, taani Iyyaasu sintsan shuchchaa wotsana; he shuchchaa bollaa laappun ayifetuu de'iino; taani Aa bollan wooc'aade s'uufiyaa s'aafana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. He gadiyaa nagaraakka taani itti gallassi diggana» yaagee. 10 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <He gallassi hintte ubbaykka hintte woyniyaa turaanne hintte balasiyaa mitsaa garssan uttiide, hintte shoorotuwaa shoobana» yaagee» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyyaan, taananna haasayeedda kiitanchchay simmi yiide, gem'ishsheedda asaa beegotsiyaawaadan, taana beegotseedda. 2 I taana, «Neeni be'iyaaawe ayee?» yaageedda. Taani, «Taani work'k'aa s'alaalaappe oosetteedda s'omppiyyaa wotsiyaa ballaa be'ay; Aa s'eeran zayitiyyaa s'aaruu de'ee; k'ay Aa bollan laappun s'omppetuu de'iino; he laappun s'omppetookka laappun laappun lukotuu de'iino. 3 He s'omppiyyaa wotsiyaa ballaa matan laa'u wogaratuu de'iino; untuntuu zayitiyyaa s'aaruwaappe ushechcha baggananne haddirssa baggana de'iino» yaagaad. 4 Taani taananna haasayiyaa kiitanchchaa k'aykka, «Ta godaw, hawantuu ayee?» yaagaade oochchaad. 5 Taananna haasayiyaa kiitanchchay zaaride, «Hawantuu ayentto erikki?» yaageedda. Taani, «Ta godaw, taani erikke» yaagaad. 6 K'aykka I, «Zarubaabeelaw Med'inaa Goday odeedda k'aalay hawaa; <Ta Ayyaanaanappe attina, wolk'kan woy minotetsan gidenna. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. 7 Wolk'k'aama deriyaw, neeni ayee? Neeni Zarubaabeela sintsan lip'i geedda dembba gidana. K'ay Zarubaabeeli Geeshsha Golliyyaa kees'si poliide, wurssetsa shuchchaa pude kessiyaa wode asay, «Hashshu! Hashshu poletteel!» yaagana» yaageedda. 8 K'aykka Med'inaa Godaa k'aalay Zakkaraasakko yeedda. 9 Zakkaraasi hawaadan yaageedda; «Ha Geeshsha Golliyyaa baasuwaawaa Zarubaabeela kushetuu baaseeddino; k'ay poluwaakka Aa kushetuu kees'siide polana. Hewaappe guyyiyyaan, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday taana hinttekkoo kiiteeddawaa hintte erana. 10 Ha guutsaa doomsatsaa kad'iyaa onanne gidoope Zarubaabeela kushiyan tumbbiyaa be'eedda wode nashettana; Hawantuu laappun s'omppetuu biittaa ubbaa yuuyiide s'eelliyaa Med'inaa Godaa ayifetuwaa» yaageedda. 11 Taani kiitanchchaa zaaraade, «Ha s'omppiyyaa wotsiyaa ballaappe ushechcha baggananne haddirssa baggana de'iyaa ha laa'u wogaratuu ayee?» yaagaade oochchaad. 12 Taani laa'entsuwaakka, «Ha zayitii untuntuppe goggiyaa laa'u work'k'aa bombbatuwaa

matan de'iyaa laa'u wogaraa tashetuukka ayee?» yaagaade oochchaad. 13 Ikka zaariide, «Hawantuu ayentto neeni erikki?» yaageedda. Taanikka, «Ta godaw, taani erikke» yaagaad. 14 I zaariide, «Hawantuu sa'aa ubbaa Godaw ootsiyaa, laa'u oketteedda asatuwaa» yaageedda.

5 K'aykka taani d'ok'ku gaade s'eelliyaa wode, itti s'aas'etti utteedda mas'aafay bollana paaliyaawaa be'aad. 2 Kiitanchchay taana, «Ha neeni be'iyaaawe ayee?» yaagiide oochcheedda. Taani, «Taani itti s'aas'etti utteedda paaliyyaa mas'aafaa be'ay; aw geesay laatamu wad'aa; gomppaykka tammu wad'aa» yaagaad. 3 I taana hawaadan yaageedda; «Ha s'aatsa mas'aafaa gidдон de'iyaaawe biittaa ubbaa bollann yiyaa shek'kaa. He mas'aafan itti baggana, «Wuu'iyaa ubbay gadiyaappe d'ayana» yaagiyaawe s'aafetteedda; k'ay yenkko baggana, «Wordduwaan c'aak'kiyaa ubbay d'ayana» yaagiyaawe s'aafetteedda. 4 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Taani he shek'kaa kiitana; I biide, kayisuwaa soonne ta suntsan wordduwaan c'aak'kiyaawaa golle gelana; yan de'iidde, he golliyyaa I kees'etteedda mitsaananne shuchchaanna gatsiide, mi d'ayissana» yaagee» yaageedda. 5 Hewaappe guyyiyyaan, he taananna haasayiyaa kiitanchchay taakko yiide, «Ane d'ok'ku gaade, ha yiyaawe ayentto be'a» yaageedda. 6 Taani, «I ayee?» yaagaade oochchaad. I zaariide, «Hawe makiyyaa k'un'aa» yaageedda. K'aykka gujiide, «Hawe Asay ha biittaa ubbaan ootseedda naak'uwaa malaataa» yaageedda. 7 Irssaasiyaa giyyaa birataappe oosetteedda k'un'aa k'um'ii poketteedda wode itti mishiratta k'un'aa gidдон utteeddaano be'aad. 8 Kiitanchchay taw odiidde, «Hanna litatetsatto geetettaw» yaageedda. Izo guyye k'un'aa gidдо s'ugi gelissiide, irssaasiyaa k'um'iyaaakka d'uge naak'kiide, k'un'aa k'um'eedda. 9 Hewaappe guyyiyyaan, taani d'ok'ku gaade s'eelliyaa wode, untuntuu k'efiyyaan c'arkkuu de'iyaa laa'u mac'c'a asatuu yiyaawantaa be'aad; untuntuu k'efii shortiyaa k'efiyyaa mala. Untuntuu he keeshshaa sa'aappenne saluwaappe gidдоo pite dentseeddino. 10 Yaatina, taani taananna haasayiyaa kiitanchchaa, «Hawantuu k'un'aa hak'a afiino?» yaagaade oochchaad. 11 I, «Untuntuu k'un'aa golliyyaa kees's'anaw Baabloone biittaa afiino; gollii kees'etteedda wode, untuntuu he k'un'aa aw giigeedda sa'aan wotsana» yaageedda.

6 K'aykka taani d'ok'ku gaade s'eellaad; s'eelliyaa wode oyddu paraa gaaretuu laa'u deretuwaappe gidduwaana yiyaawantaa be'aad; deretuukka k'ay nahaase giyyaa birataa deretuwa. 2 Koyro paraa gaariyaa zo'o paratuu goochchiino; laa'entso paraa gaariyaa karetsa paratuu goochchiino; 3 heezzentso paraa gaariyaa bootsa paratuu goochchiino; oyddentso paraa gaariyaa wanc'c'o paratuu goochchiino; untuntuu ubbatuukka wolk'k'aama. 4 Taani taananna haasayiyaa kiitanchchaa, «Ta godaw, hawantuu ayee?» yaagaade oochchaad. 5 Kiitanchchay, «Hawantuu sa'aa ubbaa Godaa sintsan barena shiishshiide kesiyya oyddu saluwaa c'arkotuwaa. 6 Karetsa paratuu goochchiyaa gaarii huup'issa bagga biittaa bee; bootsa paratuu goochchiyaa gaarii away doliyya bagga bee; wanc'c'o paratuu goochchiyaa gaarii k'ay gedissa bagga bee» yaagiide zaareedda. 7 He paratuu keseedda wode, biittaa ubbaa yuuyiide s'omoosanaw paachchuriino. Kiitanchchay untuntta, «Biite, biittaa ubbaa yuuyiide s'omoosite» yaageedda. Untuntuu biittaa ubbaa yuuyiide wochcheeddino. 8 Hewaappe

guyyiyaan, kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'k'u ootsi taakko waassiide, «Be'a, huup'issa bagga biittaa beedda paratuu barentu beedda huup'issa bagga gadiyaan S'oossaa Ayaanaa shempisseeddino» yaageedda. **9** Med'inaa Godaa k'aalay taakko, k'aykka hawaadan yaagiid yeedda; **10** «Baabloone omooduwaappe simmeedda Helddaayi, S'oobbiinne Yadaayi immiyaa imotaa akka; he gallassikka S'afaaniyaa na'aa lyoosiyaasa golle ba. **11** Untuntuppe akkeedda biraappenne work'k'aappe kallachchaa med'd'a; lyos'eedeek'a na'aa, k'eesiyaa ubbatuu kaappuwa lyyaasu huup'iyaaan wotsa. **12** Aw, «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'a, Aa suntsay Tashiyya geetettiyaa itti bitanii bare de'iyaa saan dic'c'ana; I Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya zaari kees's'ana. **13** Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kees's'anaawe Aa; I kaatiyaadan bonchchuwa mayyiide, bare kaatetuwa araatan uttananne mooddana. K'ay I bare araataan uttiide k'eesetetsan ootsana; untunttu laa"u barentu k'ofaan ittuwa gidana» yaagee» yaaga. **14** He kallachchay Helddaaya, S'oobbiyaa, Yadaayanne S'afaaniyaa na'aa lyoosiyaasa hassayissiyaawaa gidiide, Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'ana» yaageedda. **15** He wode haako san de'iyaaawanttu Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya kees's'iide maaddanaw yaana. Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaykka taana hinttekkoo kiiteeddawaa hintte hewan erana. Med'inaa Godaw, hintte S'oossaw, hintte polo azazettooppe, hewe hanana.

7 Daariyoose kaateteedda oyddentso laytsan, Kisileewa giyya udduppuntsa aginaan, oyddentso gallassan Med'inaa Godaa k'aalay Zakkaraasakko yeedda. **2** Beetelee katamaa Asay Sars's'ees'ena, Regeemi-Melekanne untuntunna itippe de'iyaa asatuwaa Med'inaa Godaappe anjiuu yaana mala woossanaw kiiteeddino. **3** K'ay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan ootsiyaa k'eesetuwaanne timbbitiyaa odiyaaawantta, «Daro laytsaappe ootsaade gam'eeddawaadan, taani ha"ikka aggenaan ichcheshentso aginaan yeekkanawunne s'oomanaw bessii?» yaagiide oochchanaadan kiiteeddino. **4** Hewaappe guyyiyaan, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa k'aalay hawaadan yaagiid taakko yeedda; **5** «Biittan de'iyaa asaa ubbaanne k'eesetuwa hawaadan yaagaade oochcha; «Hintte he aad'd'eeda laappun tammu laytsaa giddon ichcheshentso aginaaninne laappuntsa aginaan s'oomeeddawaanne yeekkeeddawaa taw s'oomeedditee? **6** Hintte miyaa wodenne ushiyaa wode, hinttentoo miitanne ushiita gidennee. **7** Yerusaalame katamaaninne Aa yuushshuwaan de'iyaa katamatuwaan Asay de'eedda wode, untunttu ishaliide de'eedda wodenne Neegeebeninne away doliyaa bagga zik'k'a gadiyaan Asay de'eedda wode, Med'inaa Goday bare timbbitiyaa odiyaaawanttu baggana odeedda k'aalay hawaa gidennee?» yaaga» yaageedda. **8** Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka Zakkaraasakko hawaadan yaagiid yeedda; **9** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday kase hawaadan yaageedda; «Tumu pirddaa pirdдите. Hintte giddon ittuu ittoo keekatetsaanne maarotetsaa ootsite. **10** Am"etuwa, aata aawuu bayinna naanatuwa, betetuwaanne hiyyeesatuwa naak'oppite. K'ay hintteppe ooninne bare ishaa bollan iitabaa ootsanaw bare wozanaa k'oppoppo» yaageedda» yaagiid yeedda. **11** Shin untunttu sisennan is's'eeddino; k'ay zokkiyaa zaareeddinonne sisennaadan, barentu haytsaakka

tuc'c'eeddino. **12** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare Ayyaanan kase bare timbbitiyaa odiyaaawanttu baggana kiiteedda higgiiyaanne k'aalaa sisenna mala, untunttu barentu wozanaa zaallaadan miniseeddino. Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa mataappe wolk'k'aama hank'k'uu untunttu bolla yeedda. **13** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani s'eeseedda wode, untunttu sisennan is's'eeddawaadan, untunttu s'eeseedda wode, taanikka sisikke. **14** Taani gotiyaa ahaade, untunttu untunttu eribeenna kawutetsatuwa giddon laalaad; biittay Asay yaanne haanne simerettenna mela biittaa gideedda; hewaadan haniide, ha lo"o biittay mela gideedda» yaagee.

8 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka taakko, hawaadan yaagiid yeedda; **2** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday, «Taani S'iyooniow loytsa mishettay; taana I mishuu s'uuggee» yaagee. **3** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taani S'iyoonne simmana; Yerusaalame giddon de'ana. K'ay Yerusaalamekka Ammanettiyaa Katamaa geetettana; Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa derii k'ay Geeshsha Deriyaa geetetiide s'eessetana» yaagee. **4** «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «C'imiide guufiyan biyaa attuma asayenne mac'c'a Asay kasewanttuwaadan k'aykka Yerusaalame dabaaban uttana. **5** Yerusaalame katamaa ogetuu kaassaa kaa'iyaa attuma naanatuwaaninne mac'c'a naanatuwaan kumana» yaagee. **6** Ubbaappe Wolk'k'aamay Med'inaa Goday, «Hawe hak'a asaappe atteedawanttoo maalalissiyaabaa gidooppenne, taw maalalissiyaabaa gidenna» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aamay Med'inaa Goday. **7** Ubbaappe Wolk'k'aamay Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, taani ta asaa away wulliyaa bagga biittaappenne away doliyaa bagga gadiyaappe ashshana. **8** Untunttu Yerusaalame giddon de'anaadan ahana. Untunttu ta asaa gidana; taanikka untunttu S'oossaa, ammanettiiyaanne s'illo S'oossaa gidana» yaagee» yaagiid yeedda. **9** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hinttenoo, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyya baasuwa baasiya gallassappe doomiide, timbbitiyaa odiyaaawanttu odeedda k'aalaa siseeddawanttoo, hintte kushiya minisiide polite. **10** Ayaw gooppe, he gallassatuwaappe kase baggan asaw dirguu baawa; mehiiyawukka keraa c'iggay baawa; k'ay taani asaa ubbaa ittuwa ittuwa bolla morkketetsaan dentsa wotseedda diraw, geliyaawawunne kesiiyaawoo saruu baawa. **11** Shin ha"i taani ha asaappe atteedawantta kase ootseeddawaadan ootsikke. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. **12** «Untunttu barentu zeretsaa saruwaan zerana; untunttu woyniyaa turaykka bare afiyiia ayifana; biittaykka katsaa darissiide mukkana; salotuukka iraa bukkana. Ha asaappe atteedawanttoo taani ha ubbaa anjiuwa immna. **13** Hinttenoo Yihudaa asatoo, hinttenoo Israa'eeliyaa asatoo, kawutetsatuwa giddon hintte shek'etteeddawaantta gidiide de'eeddita; shin ha"i taani hinttena ashshana; hinttekkaa anjetteeddawantta gidana. Yayyoppite! Hintte kushiyaakka minisiite!» yaagee. **14** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Hintte mayzza aawotuu taana hank'k'etseedda wode, untunttu bollan iitabaa ahana gaade k'achcheeda k'ofaa laammennan ootseeddawaadan, **15** hewaaddanka ha"i taani Yerusaalamewunne Yihudaw lo"obaa ootsanaw k'ofaa k'achchaad. Simmi yayyoppite! **16** Hintte

ootsanaw koshsiiyaawe hawantta: ittuu ittuwaanna tumuwaaw haasayite; hintte pirddaa golliaaanka tumuwaanne saruwaaw ahiyaa pirddaa pirdite; 17 ittuu ittuwaaw k'ohanaw iitabaa hintte wozanaan mak'ettoppite; wordduwaan c'aak'kiyaawaa dosoppite. Hewantta ubbaa taani Med'inaa Goday is's'ay» yaagee. 18 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa k'aalay k'aykka taakko, hawaadan yaagiid yeedda; 19 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Oyddentso, ichcheshentso, laappuntsonne tammantso aginatuwaan hintte s'oomeedda s'oomatuu Yihudaa asaw pashikkissiyaa wodenne nashechchiyaa gibiraa gidanawaa. Hewaa diraw, hintte tumatetsaanne sarotetsaa dosite: yaagee. 20 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <Asay, ubbaa k'ay daro katamatuwaan de'iyaa Asay biro Yerusaalame yaana. 21 Itti kataman de'iyaa Asay hara kataman de'iyaa asaakko biide, «Med'inaa Goda anjiuu yaana mala woossanawunne Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa koyanaw ane beeto; taanikka bay» yaagana. 22 K'ay daro asayenne wolk'k'aama kawutetsatuu Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa koyanawunne woossanaw Yerusaalame yaana» yaagee. 23 «Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; <He gallassatuwaan duma duma k'aalan haasayiyaa kawutetsatuwaa ubbaappe tammu asatuu yiide, itti Ayihuda bitantiyaa mayuwaaw mac'araa oyk'kiide, «S'oossay hinttenana de'iyaaawaa nuuni siseedda diraw, ane nuunikka neenana beeto» yaagana» yaagee» yaagiid yeedda.

9 Hadiraaka giyyaa biittayenne Damask'k'o katamay murettanawaa S'oossay odeedda pirddaa k'aalay hawaa. Sooriyaa waanna katamay Damask'k'uukka Med'inaa Godaassa gidiyaa diraw, Israa'eeliyaa zaratuwaa s'alalaa gidennaan asaa ubbaaw ahiifi pude Med'inaa Godaakko s'eellee. 2 K'ay he pirdday Hadiraakana zawatiyaa Hamaata katamaa bollakka gakkana; untunttu aad'd'eeda eranchcha gidooппenne, S'iiroosanne Sidoona katamatuwaakka ha pirdday gakkana. 3 S'iiroosa katamay daro mino geessuwaaw gimbbeedda. K'ay biraa biittaadan dooreedda; work'k'aakka ogiyaa urk'kaadan guuppeedda. 4 Shin iiza shiishsheeddawaa ubbaa Goday wurssi akkana; izi abbaa wolk'k'aa d'ayssana; katamaykka taman meetettana. 5 Ask'aloona katamay hewaa be'iide yayana; Gaaza katamaykka be'iide un'etsana; k'ay Ek'iroona katamaykka hidoota d'ayana. Gaaza bare kaatiyaa d'ayana; Ask'aloona katamaykka mela gidanawaa. 6 Ashddooda kataman walaka Asay de'ana. Taani, «Piliss's'eematuwaa otoruwaakka d'ayssana. 7 Taani suutsaa untunttu doonaappe, diggetteedda k'umaa untunttu achchaappe diggana. Untuntuppe atteedawaanttu nu S'oossaa asaa gidana. K'ay Yihudaa yara mala gidana. Ek'iroona Asay Yaabuusa asaadan, ta asaa gidana. 8 Hewaappe guyyiyaan, olanchchatuu kantsennaadan, taani ta gadiyaa naagana. Taani ta huup'yaan naagiyyaa diraw, laa"entso ooninne ta asaa uk'unnenna» yaagee. 9 Neenoo S'iyoonne katamateenne Yerusaalame katamatee, iilaa! Be'a, s'ooneedda ne s'illo kaatii neekko yee. Ne kaatii ashkke gidiide, hariyaa bolla, hariyaa maraa bolla uttiide, neekko yee. 10 Taani, «paraa gaaretuwaaw Israa'eeliyaappe, olaa paratuwaakka Yerusaalameppe d'ayissana; olaa wonddaafiikka me"erettana. K'ay ne kaatii kawutetsatoo saruwaaw aawaayana; I ha abbaa gas'appe hini abbaa gas'aa gakkanawunne Efiraas'iisa Shaafaappe sa'aa gas'aa gakkanaw mooddana

yaagee. 11 «Neena gidooппe, k'ay taani neenana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa suutsaa diraw, ne asatuwaa untunttu k'ashetteedda haatsay bayinna ollaappe taani kessaade yeddana. 12 Hinttenoo hidootan de'iyaa k'ashetto asatoo, hintte geessuwaakko simmite; kasewaa diraw dakuuwaaw ak'uwaa hinttenttoo immanawaa hachchi taani hinttenttoo awaayay. 13 Ayaw gooppe, taani Yihudaa wonddaafiyaadan, Israa'eeliyaakka wonddaafiyaaw pootsaadan go'ettana. S'iyoonnee, taani ne naanatuwaa Giriike gadiyaa naanatu bolla dentsana; neenakka wolk'k'aama olanchchaa mashshaa mala ootsana» yaagee. 14 He wode Med'inaa Goday untunttu bolla k'onc'c'ana; Aa wonddaafiikka walk'k'antsaadan walk'k'ammana. Ubbaa Maariyaa Med'inaa Goday malakataa punnana; gedissa bagga gotii aad'd'iyaaawaadanka aad'd'ana. 15 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday untunttu naagana. Untunttukka barenttu morkkatuwaaw wurssana; yambbarshshan oliyaawanttakka yed'd'ana. Untunttu barenttu morkkatuwaaw suutsaa woyniyaa eessaadan ushana; suutsay keriyaan kumiyaawaadan kumana; k'ay yarshshiyaa sa'an gukkiyaawaadan gukkana. 16 He gallassi Med'inaa Goday untunttu S'oossay untunttu ashshana; ayaw gooppe, untunttu Aa asaa wudetuwaaw. Kallachchaa bolla de'iyaa alleek'kuwaadan, S'oossaa gadiyaa bollan untunttu p'oolana. 17 Untunttu waaniide lo"anne malaa puula gidandindinooshsha! Wodalla naanatuwaaw katsay, wodoro naanatuwaakka woyniyaa eessay aac'issana.

10 Balgguu gakkiiyaa wode, Med'inaa Goday iraa immanaadan woossite. Med'inaa Goday Iraa tookkeedda shaariyaa kiittee; k'ay I asaw iraa immee; atakillitiyaakka shoyk'kaan mokissee. 2 Soo eek'aa misiletuu odiyaawe hada; kaayiyaawanttu worddo sas'aa be'iino; akumetiyaawanttukka worddo akumuwaaw odiino; hada mintsetsuwaakka mintsetsiino. Hewaa diraw, Asay duus's'eedda dorssaadan toyilakatte; untunttu heemmiyaawe bayinna diraw, untunttu k'ohetiino. 3 Ta hank'k'uu hentsanchchatuwaaw bolla ees's'i keseedda; he kaaletsiiyaawantta taani murana. Ayaw gooppe, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday bare dorssaa wude gidiyaa Yihudaa asaa I heemmee; I untunttu olaw salppeedda bare wolk'k'aama paraa mala ootsana. 4 Yihudaa asaa giddoppe kaaletsiiyaawanttu kesana; untunttu golliyaw godaa s'ap'uwaa minisiyaa shuchchaadan, dunkkaaniyaa d'ogeeddawaadaanne olaa miishshaadan mino gidanawaa. 5 Untunttu ogiyaa urk'k'aa yed'd'iyaa mino olanchchatuwaaw mala gidanawantta; Med'inaa Goday untunttunna de'iyaa diraw, untunttu olettana; paraa asatuwaakka s'oonana. 6 «Taani Yihudaa asaa mintsetsana; Yooseefo asaakka ashshana; taani untunttoo k'arettiyya diraw, untunttu zaaraade ahana; k'ay untunttukka taani untunttu kasekka aggabeennabaa mala gidanawaa. Taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa gidiyaa diraw, untunttu woosaa sisana. 7 Efireemaa Asay mino olanchchaa mala gidanawaa; woyniyaa eessaa usheedda asaadan, untunttu wozanay nashettana. Untunttu naanaykka hewaa be'iide, hashshu gaana; untunttu wozanay Med'inaa Godaan nashettana. 8 «Taani ta asaa suyk'k'aade s'eesana; yaataade, untunttu ittippe shiishshana. Ayaw gooppe, taani untunttu wozaad; untunttu kasewaadaanka c'ora gidanawantta. 9 Taani untunttu Ayihuda gidenna kawutetsatuwaaw giddon laalintokka, untunttu barenttu de'iyaa haako gadiyaan taana hassayana; k'ay untunttukka untunttu

naanaykka pas'a attananne barenttu biittaa simmana. **10** Taani untuntta Gibs'e gadiyaappe zaarana; Asoore biittaaappekka taani untuntta shiishshana. Untunttoo uttiyaa sa'ay d'ayana gakkanaw, taani untuntta Gala'aade biittaaniinne Liibaanoosa gadiyaan kuntsana. **11** Untunttu meto abbaa giddona aad'd'ishshin, taani S'oossay abbaa beetaa shoc'ana; c'iimma gideedda Nayle Shaafaykka melana. Asoore biittaa otoruu giyyana; Gibs'e kaatetuwaas s'am'aykka me"ana. **12** Taani untuntta Med'inaa Godaan minisana; untunttukka Aa suntsan hamettana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday» yaagee.

11 Neenoo, Libaanoosaa, tamay ne zigatuwaa maana mala, ne penggetuwaa dooyaa! **2** Neenoo s'idiyaw, zigay kunddi kichcheedda diraw, k'ay he bonchchuwaas mitsatuukka d'ayikichcheedda diraw, aayye gaade yeekka! Hinttenoo Baasaane gadiyaa wolatoo, he konsosseedda woray k'ans'setti kichcheedda diraw, aayye giide yeekkite. **3** Hentsanchchattu zilaassaa sisite; ayaw gooppe, untunttu bonchchuu d'ayeedda! Gaammotuu gudiyaawaakka sisite; ayaw gooppe, Yorddaanoosa woray d'ayikichcheedda. **4** Med'inaa Goday ta S'oossay taana hawaadan yaageedda; «He shukettanaw de'iyaa dorssatuwaa wudiyaas heemma. **5** Untuntta shammiyaawanttu shukkino; murettan attino. K'ay zal'iyaaawanttukka, «Nuuni duretteeddo; Med'inaa Goday galatetto» yaagiino; haray attina, untunttu hentsanchchatuukka untunttoo k'arettikkino» yaageedda. **6** Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taanikka hawaappe sintsanaw ha gadiyaan de'iyaa asaw k'arettikke; taani asaa ubbaa ittuwaa ittuwaa kushiyaaninne kaatiyaa kushiyan aatsaade immana. Untunttu gadiyaa bayizzana; taanikka itti asanne untunttu kushiyaappe ashshikke» yaagee. **7** Hewaa diraw, taani shukettanaw de'iyaa dorssatuwaa, ubbaa k'ay wudiyaas giddon tuggateeddawantta heemmiyaawaa gidaad. K'ay laa'uu gatimatuwaa akkaade untunttuppe ittuwaa Keekkatetsaa gaade suntsaad; laa'entsuwaakka lttipetetsaa gaade suntsaad. Yaataade dorssaa wudiyaas heemmaad. **8** Hewaappe guyyiyaan, taani itti aginaa giddon heezzu hentsanchchatuwaa diggaad. Ayaw gooppe, untunttu hanotsay taw danddayettiibeenna; yaatina, untunttukka taana is'seeddino. **9** Yaata simmaade taani dorssatuwaa, «Taani hinttena laa'entso heemmikke; hayk'kiyaawe hayk'k'o; bayiyaawe bayo; attiyaawekka ittuu ittuwaanna meetettiide wuro» yaagaad. **10** Simmaade taani kawutetsatuwaa ubbaana c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa mentseeddawaa bessanaw Keekkatetsaa giyaa ta gatimaa akkaade mentsaad. **11** Hewaa diraw, he gallassikka c'aak'uwaa mentsi aggeeda; yaatina, he wode un'etti utteedda taana s'eeliyaa dorssatu be'iide, hawe Med'inaa Godaa K'aalaa gidiyawaa ereeddino. **12** Taani untunttu, «Immanaw besse gooppe, ta dirguwaa hammite; kosshshenna gooppekka, aggi bashite» yaagaad. Untunttu ta dirguwaa hattamu s'agaraa biraa taw immeeddino. **13** Yaatina, Med'inaa Goday taana, «Untunttu hewaa kessana gi mayettiide immeedda he kad'eteedda biraa Med'inaa Godaa Golliyaa shaluwaa minjiyaa golliyaa gidduwaa ola» yaageedda. Taani he hattamu s'agaraa biraa afaade, Med'inaa Godaa Golliyaa shaluwaa minjiyaa golliyaa giddo olaad. **14** Hewaappe guyyiyaan, taani Yihudaappenne Israa'eeliyaappe gidduwaa de'iyaa ishatetsay me"eeddawaa bessanaw lttipetetsaa giyaa ta laa'entso s'am"aa mentsaad. **15** K'aykka Med'inaa Goday taana, «Laa'entsuwaakka azalla

hentsanchchaa miishshatuwaa akka. **16** Ayaw gooppe, taani ha gadiyaan itti hentsanchchaa dentsana. Shin I waayettiyaaw dorssatuwaa maaddenna; laalettteeddawantta shiishshenna; wobbiiyaawaa koolenna; pas'aakka mizenna. I hewaa aggiide, mod'd'eeddawantta shukki shukkiide mee; untunttu shuk'uliyaakka k'ans'see. **17** Dorssaa wudiyaas yeggi basheedda he laafa patsenna hentsanchchaw aayye ana! Aa K'esiyaanne Aa ushechcha ayfiyaa bollan mashshay wod'd'o. Aa K'esii silo; Aa ushechcha ayifiikka tippi giide to'o» yaageedda.

12 Hawe Israa'eeliyaabaa odiyaa Med'inaa Godaa K'aalaa. Salotuwaas mic'ceeddawe, sa'aakka med'd'eeddawe, asaa giddonkka ayaanaa med'd'eedda Med'inaa Goday hawaadan yaagee; **2** «Be'a, taani Yerusaalame katamaa Aa yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa ushina ganddiagarissiyaa woyniyya eessaa tigiyaa wanc'c'aa mala ootsana; Yerusaalame doodettiyya wode, Yihudaa katamatukka doodettana. **3** He gallassi taani Yerusaalame Katamaa asaa ubbaa dees'o shuchchaa mala ootsana; Aa dentsiyaa ubbay barew deshettana. K'ay sa'aa kawutetsatu ubbay Aa olettanaw ittippe shiik'ana. **4** He gallassi taani paraa ubbaa dagantsana; paraa toggiyaawanttakka gooshshana. Hewaa taani Med'inaa Goday oday. Yihudaa asaa taani ta keeka ayifiyaan s'eelana; shin morkkatuwaa paratuwaa ubbaakka k'ook'issana. **5** He wode Yihudaan kaaletsiyaawanttu barenttu wozanaa, «Yerusaalame Asay Ubbappe Wolk'kaama Med'inaa Godaan, barenttu S'oossan, minotetsaa demmeeddino» yaagana. **6** «He gallassi taani Yihudaan kaaletsiyaawantta mitsaa dooriyaa giddon de'iyaa s'iifaanne mirk'ketuwaa giddon lac'ottiyaa s'ompiyyaa ootsana. Untunttu barenttu ushechchan haddirsaaniinne barenttu yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa maana; shin Yerusaalame katamay Asay saro de'iyaaasaa gidanawaa. **7** «Daawita golliyaa bonchchuune Yerusalaamen de'iyaaawanttu bonchchuu Yihudaa asaa bonchchuwaappe aad'd'enna mala, taani Med'inaa Goday kasetaade Yihudaa asaw s'oonuwaa immana. **8** He gallassi untunttu giddon daro laafa giyaa asikka Daawita mala mino gidanaadan, taani Med'inaa Goday Yerusalaamen de'iyaaawanttoo gonddalle gidana. Daawita golletuukka S'oossaa mala, untuntta kaaletsiyaa Med'inaa Godaa kiitanchchaa mala gidana. **9** He gallassi taani Yerusaalame olanaw denddiyaa kawutetsatuwaa ubbaa d'ayissanaw denddana. **10** «Taani Daawita golletuwaa bollanne Yerusalaamen de'iyaa asaa bolla aad'd'o keekatetsaanne woosaa ayaanaa gussana; hewaa diraw, untunttu barenttu c'addeeddawaa be'iyaa wode, Asay bare mes's'i itti na'aw yeekkiyaawaadan yeekkana; k'ay bare bayira na'awukka kanyottiyaa asaan kanyottana. **11** He gallassi Yerusalaamen yeekettiyya yeekku Magido Demban Hadaadi-Rimmoonassi yeeketteedda yeekuwaas keeshshaa wolk'kaama gidanawaa. **12** Biittan de'iyaa itti itti zarii barew barew yeekkana; Daawita zaratu barew, untunttu machchetuukka barew, Naataana zaratu barew, untunttu machchetuukka k'ay barew yeekkana. **13** K'aykka Leewiyaa zaratu barew, untunttu machchetuukka barew, Shim'a zaratu barew, untunttu machchetuukka barew yeekkana. **14** K'ay atteeda zarii ubbaykka barew barew yeekkana; untunttu machchetuukka barew barew yeekkana» yaagee.

13 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «He gallassi Daawita golletuwaanne Yerusaalamen de'iyaawantta nagaraappenne tunatessaappe geeshshanaaw pulttuu pulttana. **2** He gallassi taani untunttuu laa"entso hassayettennaadan, eek'atuwaa suntsaa gadiyaappe d'ayissana. K'ay timbbitiyaa odiyaawantanne tuna ayaanaa gadiyaappe d'ayissana. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Goday hawaa oday. **3** K'aykka ooninne, Taani timbbitiyaa odiyaawaa gooppe, Aa yeleedda aawunne aata Aa, «Neeni Med'inaa Godaa suntsan wordduwaa odiyaa diraw, pas'a de'akka» yaagana; yaagiide I timbbitiyaa odishin, Aa yeleedda aawunne aata Aa c'addiide wod'ana. **4** He gallassi worddo timbbitiyaa odiyaa wode, bare be'eedda sas'aa gaasuwaan yeellatana; k'ay c'immanaw isikiyaana de'iyaa waaruwaakka mayyenna. **5** Shin I, «Taani na'atetsaadeppokka doommaade biittaa ootsiyaa goshshanchchaappe attina, timbbitiyaa odiyaawaa gidikke» yaagana. **6** Itti Asay Aa, «Yaatina, ha ne bollan de'iyaa madutsay ayee?» yaagiide oochchooppe, I, «Hawe taani ta laggetuwa son madus'e'eddawaa» yaagana» yaagee. **7** Ubbaappe Wolk'k'aama Goday hawaadan yaagee; «Mashshaw, taw mata gidiyaa ta dorssaa heemmiyaawaa bolla beegotta! dorssatuua laalettanaadan, dorssaa heemmiyaawaa shoc'a. Taanikka he guutsaa dorssatuwaa bollan ta kushiya dentsana. **8** Biittaa ubbaan de'iyaa heezzu kushe asaappe laa"u kushii shoc'ettiide hayk'kana; itti kushe s'alalay pas'a attana. Taani Med'inaa Goday hawaa oday. **9** Ha atteeda heezzentso kushe asaa taani taman yeggana; biray taman geeyiyaawaadan, untunttu geeshshana; k'ay work'k'ay paac'ettiyaawaadanka paac'c'ana. Hewaappe guyyiyaan, untunttu ta suntsan woosana; taanikka untunttu sisana. Taani, «Hawanttu ta asatuwaa» yaagana. Untunttukka, «Med'inaa Goday nu S'oosaa» yaagana» yaagee.

14 Be'ite, Med'inaa Godaa gallassay yee; he wode hintteppe bonk'k'eeddawaa hintte s'eellishin, untunttu shaakki akkana. **2** S'oossay kawutetsatuwaa ubbaa Yerusaalame bollan olaw shiishshana; katamay oyk'k'ettana; golletuukka bonk'k'ettanawaa; mac'c'a asaanakka Asay wolk'kan gakettana. Katamaa asaappe baggay omoodettiide baana; shin atteeda Asay katamaappe kesenna. **3** Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday kesiide, kasekka olaa gallassi olettiiyaawaadan, he kawutetsatuwaanna olettana. **4** He gallassi Aa gedetuu Yerusaalameppe away wulliyaa baggana de'iyaa Dabire Zayite Deriyaa bolla ek'k'ana. Dabire Zayite Deriikka away wulliyaa baggappe away doliyaa bagga gakkanaw, laa"u kesiide p'alk'k'ettana; loytsi aakko wombbay med'ettana; yaatooppe deriyaw baggay huup'issa bagga, k'ay baggaykka gedissa bagga sher"i gaana. **5** He wombbay biide As'eela gakkana; hintte he wombbaana aad'd'iide bak'atana. Beni Yihudaa Kaatiyaa Ooziyaana laytsaa biittay k'aas's'ina, hintte mayzza aawotuu bak'ateeddawaadan, hintteikka bak'atana. Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday ta S'oossay yaana; k'ay geeshshatuu ubbaykka aanana ittippe yaana. **6** He gallassi meeguu, shachchayenne d'umay de'enna; **7** he gallassay k'amminne gallassi bayinna, Med'inaa Goday eriyaa dumma gallassaa gidanawaa; he gallassi k'amaykka poo'o gidanawaa. **8** He gallassi de'uwaa haatsay Yerusaalameppe goggana; aappe baggay Mas'iniyaa Abban gelana; k'ay baggay Meediteraane Abban gelana. He haatsay balguuwan boniyaan goggiidde de'ana. **9**

K'ay Med'inaa Goday sa'aa ubbaa bolla kaatetana; he gallassi itti Med'inaa Godaa s'alalay de'ana; Aa suntsaykka mes's'i ittuwaa gidanawaa. **10** Gebaa'appe doommiide, Yerusaalameppe gedissa baggana de'iyaa Rimoona giyaa katamaa gakkanaw de'iyaa biittay ubbay dembbattana. Shin Yerusaalame Biiniyaama Penggiyaappe biide, beni penggiyaa baggana Zooziyaa Penggiyaa gakkanawunne, k'ay Hanaani'eela Adussa Gimbbiyaappe biide, kaatiyaa woinyia gum'iyasaa gakkanaw, bare sa'aan d'ok'ku giide de'ana. **11** Yerusaalame, Asay de'iyasaa gidana; hewaappe guyyiyaan iza d'ayukku; izin de'iyaa asaykka hirggi bayinnan saro de'ana. **12** Med'inaa Goday Yerusaalamenna oletteedda asaa ubbaa shoc'ana boshay hawaa: untunttu ek'uaan de'ishshin, untunttu ashuu wook'k'ana; untunttu ayfii c'oc'iyaa, untunttu ins's'arssaykka untunttu kookkiyaan wook'k'ana. **13** He gallassi Med'inaa Goday untunttu wolk'k'aama dagamaa dagantsana; Asay ubbay ittuu ittuwaa kushiya oyk'k'iide, ittuu ittuwaanna olettana. **14** Yihudaa Asay Yerusaalame bagga gidiide olettana. K'ay yuushshuwaan de'iyaa kawutetsatuwaa ubbatuwa ak'uwa, work'k'aa, biraanne mayuwa paydu bayinnawaa omoodiide shiishshana. **15** Ha boshaa mala boshay paratuwaa bolla, bak'ulotuwa bolla, gaalotuwa bolla, haretuwa bollanne morkketuu dunkkaaneeddasan de'iyaa mehiyaa ubbaa bolla yaana. **16** Hewaappe guyyiyaan, Yerusaalamenna oletteedda kawutetsatuwaa ubbaappe pas'a atteeda ubbay Kaatiyaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw goyinnanawunne Daasiyaa Ba'alaa bonchchanaw laytsan laytsan Yerusaalame baana. **17** K'ay ha sa'aan de'iyaa asaappe ooninne Kaatiyaw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw goyinnanaw Yerusaalame beennan d'ayoooppe, he asaw iray bukkenna. **18** Gibs'e biittaa asaykka biide goyinnennan is's'ooppe iray bukkenna, Daasiyaa Baalaa bonchchanaw beennan is's'iyaa asaa Med'inaa Goday shoc'iyaa boshay untunttu bollanka yaana. **19** Daasiyaa Baalaa bonchchanaw beennan is's'iyaa Gibs'enne hara kawutetsatu ubbay murettana muruu hawaa gidanawaa. **20** He gallassi paratuwaa k'ood'iyaa aatsiya daalatuwaa bollanka, «Med'inaa Godaw Geeyeeddawaa» geetettiide s'aafettana. Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan de'iyaa katiyaa ototuukka yarshshiyaa sa'aa sintsan de'iyaa geeshsha keretuwa mala gidanawaa. **21** Yerusaalameninne Yihudaan de'iyaa oto ubbay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaw geeshsha gidanawaa; yaatooppe yarshshuwa yarshshiyaa Asay ubbay yiide, he ototuwa akkiide, yarshshuwa ashuwaa untuntun katsanna. He gallassi Ubbaappe Wolk'k'aama Med'inaa Godaa Geeshsha Golliyaan gidon ay zal"anchchayenne de'enna.

Milkkiyaasa

1 Med'ina Goday Milkkiyaasa baggana Israa'eeliyaa asaa bolla odeedda timbittiyaa kiitay hawaa. **2** Med'ina Goday bare asaa, «Taani hinttena siik'aaddi» yaagee. Shin hintte, «Neeni nuuna ayan siik'aaddi?» yaagiita. Med'ina Goday, «Eesay Yaak'ooba ishaa gidenneeyee? Gidooppenne taani Yaak'ooba siik'aaddi; **3** shin Eesaa is's'aaddi. Taani Eesaa deretuwa mela udaad; Aa gadiyaakka worakanatuu de'iyaa bazzuwa udaad» yaagee. **4** Eesaa zeretsaa gidiyaa Eedoomatuu, «Nu katamatuu koletteeddino; shin nuuni untuntta zaaretsiide kees's'ana» yaagana. Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Untunttu zaaretsiide kees's'anawanta; shin taani kolana. Asay untuntta, «Ha biittay, iita biittaa; ha biittaa asayakka Med'ina Goday med'inaw hank'etteedda asaa» yaagana» yaagee. **5** Hewaa hintte ayifyaan be'ide, «Med'ina Goday Israa'eeliyaa biittaa zawaappe karenakka wolk'k'aama» yaagana. **6** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hinttenoo, ta suntsaa kawushshiyaa k'eesatoo, na'ay bare aawuwa, k'oomayakka bare godaa bonchchee. Yaatina, taani hinttentoo aawuwa gidooppe, hintte taana bonchchiyaa bonchchuu ane? K'ay taani hinttentoo goda gidooppe, hintte taw yayyiyaa yashshay anee? yaatiide k'ay, «Nuuni ne suntsaa wootiide kawushsheeddo?» yaagiita. **7** Hintte taw yarshshiyaa sa'aa bollan tuneedda yarshshuwa shiishshiyawaan ta suntsaa kawushsheeddi. «K'aykka hintte, «Nuuni neena wootiide tunisseeddo?» yaagiita. «Hintte Med'ina Godaw shiishshiyaa Gaytay kad'etteeddawaa gidennee yaagiide Koppiyaawan taana tunisseeddi. **8** Hintte yarshshuwa yarshshiyaa wode, k'ook'aa woy hargganchchaa woy wobba gideedda mehiyaa yarshshooppe, hewe iitabaa gidennee? Hintte hewaa mala mehiyaa hintte kaappo imotaa ootsiide imminto, I hewaa nashechchaan akkanawaa hinttentoo malatii?» yaagee Med'ina Goday. **9** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «S'oossay hinttentoo k'arettana mala, ha'i Aa woossite. Won hintte hewaa malabaa ootsina, I hintew zaaranawaa malatii?» yaagee. **10** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hintte taw yarshshiyaa sa'aa bollan c'oo tamaa eetsiyaawaappe, hintteppe itti uray Geeshsha Golliyaa penggiyaa gorddiyaawaa gideerenneeshsha! Taani hinttenan nashettikke; hintte yarshshiyaa yarshshuwaakka akkikke» yaagee. **11** K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Away doliyaasaappe biide wulliyaasaa gakkanaw, ta suntsay kawutetsatuwa gidon wolk'k'aama. Sa'aa ubbaan asatuu taw is'anaa c'uwissiino; geeshsha yarshshuwaakka yarshshiino; ayaw gooppe, ta suntsay kawutetsatuwa gidon wolk'k'aama» yaagee. **12** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Shin hintte, «Med'ina Godaw shiishshiyaa Gaytay tuna; aan wotsiyaa yarshshuukka kad'etteeddawaa» yaagiide Aa kawushsheeddi. **13** K'ay hintte, «Hawe daaburssiyaawaa yaagi k'ilic'iide, hintte siid'iyaa sim'iita. «Hintte bonk'ki akkeeddawaa woy wobbaa woy hargganchcha imotaa ootsiide shiishshiita. Yaatina, taani hintte kushiyaappe hewaa akkoo? **14** Taw yarshshana giide shiik'etteedda attuma dorssay Aa wudiya gidon de'ishshin, sheneyiyaabay de'iyaa dorssaa yarshshiyaa he c'immiyaawe shek'etteeddawaa gido! Ayaw gooppe, taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Godaanne Wolk'k'aama Kaatiyaa; ta suntsaykka kawutetsatuwa gidon yayetteeddawaa» yaagee.

2 K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay hawaadan yaagee; «K'eesetoo, ha'i ha azazuu hintessa. **2** Ta suntsaa bonchchanaw hintte sissenaa is's'ooppenne hintte wozanaan k'oppennaa is's'ooppe, taani hintte bolla shek'kaa kiittana; hintte anjuwaakka taani shek'k'ana. Hintte hintte wozanaan taana bonchchanaw k'oppibeenna diraw, taani ha'ikka hinttena shek'k'a diggaad. **3** Be'ite, taani hintte zeretsatuwa murana. Hintte yarshshoo aheedda mehiyaa toc'iyaa hintte som'iyaa laalana; hintte he toc'iyanna ittippe Aa oliyaa sa'aa baana. **4** He wode ta c'aak'k'uu Leewiyaanna minniide de'anaadan, taani hinttentoo ha azazuwa kiiteeddawaa hintte erana» yaagee. **5** «Taani Leewiyaanna c'aak'k'eteedda c'aak'k'uu de'uaanne sarotetsaa c'aak'uwa; I taw yaayanaadan, taani untuntta aw immaaddi; ikka taw yayyeeddanne ta suntsaakka bonchcheedda. **6** Tumuwa higgii Aa doonaan de'eedda; Aa ins's'arssanka wordduu beetibeenna. I taananna sarotetsaaninne suuretetsaan hametteedda; k'ay c'oratuwaakka nagaraappe zaareedda. **7** K'eesay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday kiiteeddawaa gideedda diraw, Aa doonay eratetsaan kumanaw koshshee; asaykka higgiiyaa Aa doonaappe tamaranaw bessee» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday. **8** Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Shin k'eesatoo, hintte ogiyaappe wora simmeeddi; hintte timirttiyanka c'oratuwa d'ubbeeddi; taani Leewiyaanna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaakka koleeddi. **9** Hewaa diraw, hintte ta ogiyaan hamettennan is's'eeddaanidan, hintte tamarassiyaa higgiiyanka asaa ubbaa itti ikke s'eellennan is's'eeddaanidan, taani hinttena asaa ubbaa sintan kad'etteeddawantanne kawusheeddawanta udaad» yaagee. **10** Nuw ubbaa itti aawuu de'ee gidenneeyee? Nuuna itti S'oossay med'd'eedda gidenneeyee? Yaatina, nuuni nu mayzza aawotuwa c'aak'uwa kolliyaawan ittuu ittoo ayaw ammanettennan is's'ettoo? **11** Yihudaa Asay ammanettibeenna; k'ay Israa'eeliyaaninne Yerusalaamen Asay tunatetsaa ootseedda; ayaw gooppe, Yihudaa Asay S'oossay dosiyaa Geeshsha Golliyaa tunisseedda; k'ay allaga s'oossaw gojiniyaa mac'c'a naanatuwaakka akkeedda. **12** Hawaa ootsiyaawe oona gidooppekk, Med'ina Goday Aa Yaak'ooba maabaraappe d'ayisso; he Asay Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Godaw yarshshuwa ahiyaawaa gidooppekk, Med'ina Goday Aa shoddo. **13** K'ay hintte ootsiyaa harabay ayee gooppe, Med'ina Goday hintte yarshshuwaakko s'eellenna diraw, woy Aa akkena diraw, yarshshiyaa sa'aa yeekuwaan, afotsaaninne zilaassan kuntsiita. **14** Hintte, «I ayaw nu yarshshuwa akkenee?» yaagiide oochchooppe, gaasuu hawaa: hintte hintte yalagatetsan akkina itta gideedda machchattinna machchattinna he wode c'aak'k'eteedda c'aak'uwa koleeddi; Hewoo Med'ina Goday markka. **15** Med'ina Goday hintte hintte machatiwukka machatiwukka itti bollayne itti ayyaanay de'anaadan ootsibeenneeyee? Hewaa ayaw ootseedee? Geeshsha zeretsay de'anaadaana gidennee? Hewaa diraw, hintteppe ooninne bare yalagatetsan akkeedda machchattinna c'aak'k'eteedda c'aak'k'oo ammanettennawaa gidennaadan naagetto. **16** Ayaw gooppe, «Taani Med'ina Goday, Israa'eeliyaa S'oossay, asinayne machchata biletiyaawaa is's'ay; hewe iitabaa» yaagee. Hewaa diraw, Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hintte machchattinna machchattinna c'aak'k'eteedda c'aak'k'oo ammanettennawanta gidennaadan naagettite»

yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday. 17 Hintte hintte haasayan Med'ina Godaa daabursseeddita. Shin hintte, «Nuuni Aa wootiide daabursseeddoo?» yaagiita. Hintte Aa daabursseeddawe, «Iitaa ootsiyaawanttu ubbay Med'ina Godaa sintsan lo'a; k'ay akka untuntun nashettee» yaagiyaawaan woy, «Tumuwa pirdiyaa S'oossay hak'an de'ii?» yaagiyaawaana.

3 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Be'ite, ta biyaa ogiyaa giigissanaadan, taani kiitiyaa asaa kasetaade yeddana; k'ay hintte koyiyaa Godaykka hintte k'oppennaan de'ishshin, bare Geeshsha Golliyya puttu gaana. Hintte nashettiyya, k'aalaa c'aak'uwaa kiitanchchay yaana» yaagee. 2 Shin I biraanne work'k'aa siilissiide geeshshiyaa tamaa malanne mayuwa meec'ciyyaa saamona mala gidiyya diraw, I yiyaa gallassi danddayanawe oonee? K'ay I k'onc'ciyyaa wode Aa sintsan ek'kanaw danddayaawe oonee? 3 I biraanne work'k'aa geeshshiyaaawaadaaniinne tigiyaawaadan uttiide, Leewiyaa zaratuwaa geeshshana; untunttu Med'ina Godaw likke yarshshuwa yarshshana gakkanaw, I untuntta geeshshana. 4 Yaatooppe beni wodetuwaadaninne aad'd'eedda laysatuwaadan, Yihudaa asayenne Yerusaalame Asay yarshshiyaa yarshshuu Med'ina Godaa nashechchiyaawaa gidanawaa. 5 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Hewaappe guyyiyaan, taani pirdaa pirdanaw hintteko yaade, muruniyaawanttu bolla, woshummiyaawanttu bolla, wordduwan c'aak'ciyaawanttu bolla, oosanchchatoo bessiyaa dirguuwa ammennan diggiyaawanttu bolla, asinay hayk'keedda am'attonne aata aawuu hayk'keedda naanatuwaa tuggayiyaawanttu bolla, betiyaa pirdaa geellayiyaawanttu bollanne taw yayyenawanttu bolla ellekka markkattana» yaagee. 6 K'aykka Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Taani Med'ina Goday laametikke; hewaa diraw, hinttenoo Yaak'ooba zaretoo, hintte d'aykkita. 7 Hintte mayzza aawotuwa wodiyaappe doommiide, hintte ta wogaappe wora simmeeddita; akka naagibeykkita. Ha'i taakko simmite; taanikka hintteko simmana» yaagee. Shin hintte, «Nuuni waan simmanne?» yaagiide oochchiita. 8 Med'ina Goday, «Asay Med'ina Godaa wuu'ii? Shin hintte taana wuu'iita» yaagee. K'aykka hintte, «Nuuni neena wooti wuu'eettoo? yaagiita» yaagee. Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossay, «Hintte asiraataaniinne imotaan taana wuu'iita. 9 Hintte Israa'eeliyya Asay ubbay taana wuu'iyaa diraw, hintte shek'etteeddawaantta. 10 Ta Geeshsha Golliyaan k'umay de'anaadan, asiraataa ubbaa yeesiyaan yeggite. Yaatiide taani saluwa maskkootiyaa dooyaade anjuwaa hinttenttoo palahissaade gussana d'ayooppe, taana hewan paac'cite. 11 Hintte biittay mokkiyaa katsaa bayzzenaadan, taani hintte diraw katsaa bayizziyaabaa ubbaa seerana; gaden de'iyaa woyniyaa turaykka ayifiyaa diggenna. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaa oday. 12 Hintte biittay de'anaw nashechchiyya biittaa gidiyya diraw, kawutetsatuu ubbay hinttena, «Anjjetteeddawantta» yaagana» yaagee. 13 Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Hintte ta bolla s'ala k'aalaa haasayeeddita. «Yaatiide k'ay, «Nuuni ne bolla waagi haasayeeddo?» yaagiide oochchiita. 14 «K'aykka hintte, «S'oossaw ootsiyaawe hada. Aa azazuwaa naagiyaawaaniinne Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Godaa sintsan kayyottiide hamettiyaawan nuuni ayaa go'etteettoo? 15 Nuuni otorettiyaawanttu anjjettiina be'etto; iitaa ootsiyaawantukka ishaliide de'iyawaa s'alalaa

gidennaan, S'oossaa paac'ciiddekk kessi akkiino» yaagiita» yaagee. 16 He wode Med'ina Godaw yayyiyaawanttu ittuu ittuwaanna haasayeeddino; Med'ina Godaykka hayzziide siseedda. Med'ina Godaw yayyeeddawantunne Aa suntsaakka bonchcheeddawantta hassayissiyaa mas'aafay Aa sintsan s'aafetteedda. 17 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday, «Untunttu tawaa gidanawantta; taani ootsiyaa gallassi untunttu taw dummateedda asaa gidanawantta; aawuu barew ootsiyaa bare na'aa maariyaawaadan, taani untuntta maarana. 18 He wode hintte zaaretsidekka s'illuwaappenne nagaranchchaappe gidduwaan de'iyaa zawaanne S'oossaw azazettiyaawanttupenne azazettenawanttuppe gidduwaan de'iyaa zawaa be'ana» yaagee.

4 Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaadan yaagee; «Be'ite, c'ooc'iyaa tamaadan ees'siyaa gallassay matatteedda; otorettiyaawantunne iitaa ootsiyaawanttu ubbay utulaa mala gidanawaa. He yiyaa gallassay untuntta s'uuggana; untunttoo s'ap'uwaa s'eeraakka ashshenna. 2 Shin hinttenttoo, ta suntsaw yayyiyaawanttoo Aa k'efiyaa gidдон patsiyaabay de'iyaa s'illotetsaa away mukkana. Hintte akka ak'uwaaappe biileteedda galo maraadan buraak'ana. 3 Taani ootsiyaa gallassi, nagaranchchatuu hintte gediyaappe garssa baggana bidintsaa mala gidanawantta; hintte akka untuntta yed'd'anita. Taani Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday hawaa oday. 4 «Israa'eeliyya asaa ubbaw Siinaa Deriyaa bollan taani ta k'ooma Muse baggana azazeedda azazuwaanne higgiiyaa hassayite. 5 «Be'ite, gitanne bonchchettedda s'oossaa gallassay yaanaappe kasetaade, taani hintte timbbitiyya odiyaa Eelaasa kiittana. 6 I yiide, taani yaade biittaa shek'an shoc'ennaadan, aawotuwa wozanaa naanatuwaakko, naanatuwaa wozanaakka aawotuwaakko zaarana» yaagee Ubbaappe Wolk'k'aama Med'ina Goday.

NEW TESTAMENT

Yesuusi, «Ta Aabboo, untuntu barenttu ootsiyaawaa erenna diraw, untuntu nagaraa atto ga»
yaageedda. Untuntukka Aa mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino.
Luuk'aasa 23:34

Maatoossa

1 Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristtoosa yeletaa odiiyaa mas'aafaa. **2** Abraahaame, Yisaak'a yeleeedda; Yisaak'i, Yaak'ooba yeleeedda; Yaak'oobi, Yihudaanne Aa ishatuwaa yeleeedda. **3** Yihuday Ti'maariipe Paareesanne Zaraaha yeleeedda; Paareese, Hes'iroona yeleeedda; Hes'iroone, Raama yeleeedda. **4** Raame Aminaadaaba yeleeedda; Aminaadaabe, Na'asoonaa yeleeedda; Na'asoone, Selimoona yeleeedda. **5** Selimoone, Ra'aabo geetettiiyaa mishirattippe Boo'eeza yeleeedda; Boo'eezi, Uruuto geetettiiyaa mishirattippe lyyoobeeedda yeleeedda; lyyoobeeede, Issey yeleeedda. **6** Issey Kaatiyaa Daawita yeleeedda. Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchatippe Solomona yeleeedda. **7** Solomone, Robi'aama yeleeedda; Robi'aame, Aabiyaa yeleeedda; Abii, Asaafa yeleeedda. **8** Aasaafe, Yoosaafes'a yeleeedda; Yoosaafes'e, lyyooraama yeleeedda; lyyooraame, Ooziyaana yeleeedda. **9** Ooziyaane, lyyoo'aataama yeleeedda; lyyoo'aataame, Akaaza yeleeedda; Akaazi, Hizk'kiyaasa yeleeedda. **10** Hizk'kiyaase Minaasa yeleeedda; Minaase, Amoos'a yeleeedda; Amoos'e, lyyoosiyaasa yeleeedda. **11** Israa'eeliyaa Asay omoddettiide, Baabloone gadiyaa beedda wode, lyyoosiyaase Ikkoniiyaanne Aa ishatuwaa yeleeedda. **12** Baabloone omooduwaappe guyyiyaan, Ikkoniiyaanne Salaatiyaala yeleeedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleeedda. **13** Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleeedda; Abiyuude, Eeliyaak'eema yeleeedda; Eeliyaak'eemi, Azooraa yeleeedda. **14** Azooraa Saadook'a yeleeedda; Saadook'e, Akiima yeleeedda; Akiime Eliyuuda yeleeedda. **15** Eliyuude, Ali'aazara yeleeedda; Ali'aazare, Maataana yeleeedda; Maataane, Yaak'ooba yeleeedda. **16** Yaak'oobi, Kiristtoosa geetettiiyaa Yesuusa yeleeedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleeedda. **17** Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oydu yeletaa; Daawiteppe doommiiide, Asay Baabloone gadiyaa omoddettiide beedda wodiya gakkanaw tammanne oydu yeletaa; Asay Baabloone gadiyaa omoddettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oydu yeletaa. **18** Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; Aa daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta k'ashetta uttaaddu. He wode Yooseefonaa gakettennaan de'aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. **19** Izo giiggisi woteedda Yooseefo s'illo asaa gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyiibenna; iibaa k'onc'issennaan izo agganaw k'oppeedda. **20** Shin I hewaa k'oppishin, Godaa kiitanchchay akumuwaan aanana gaketttiide, «Daawite na'aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw izo akkanaw yayyoppa. **21** Iza attuma na'aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw Aa suntsaa Yesuusa gaade s'eesanaassa» yaageedda. **22** K'ay Goday nabiyyaa baggana, «Wodoratta shahaaranawunnu; na'aakka yelanawunnu; Aa suntsaykka Ammaneeela geetettanawaa» yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; «Ammaneeela» yaagiyaawe, «S'oossay nuunanna de'ee» yaagiyaawaa. **24** Yooseefo gem'ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. **25** Shin na'ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiik'ibenna; k'ay na'aakka Yesuusa giide suntseedda.

2 Yesuusi Yihudaa gadiyaan Beeteleeme geetettiiyaa katamaan Heroodise kawutiide de'iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyaan, s'oolintiiyaa paydiyaa asay awayifii doliyaa baggappe Yerusaalame yiide, **2** «Ayi'huda kaatiyaa gidanaw yeletteedda na'ay hak'an de'ii? Nuuni awayifii doliyaa baggana kesseedda Aa s'oolintiiyaa be'iide, aw goyyinnanaw yeeddo» yaagiide oochcheeddino. **3** Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yerusaalamen de'iyaa Asay ubbaykka wozanaa bayeeddino. **4** Heroodise k'eesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanta s'eesiide, «Kiristtoosi hak'an yelettandeeshsa?» yaagiide oochcheedda. **5** Untuntuu zaariide, «Yihudaa gadiyaan Beeteleeme katamaan yelettanawaa. Nabii, «Yihudaa gadiyaan de'iyaa Beeteleeme, neeni Yihudaa gadiyaan de'iyaa wolk'kaama katamatuwaappe laafakka. Israa'eeliyaa mooddiyaawe neeppe kesanaawaa» giide s'aafeedda» yaageeddino. **7** Hewaappe kaala, Heroodise awayifii doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman s'eesiide, s'oolintii untuntuu beetteedda wodiya untuntuppe geeshshiide ereedda. **8** Yaatiide Beeteleeme untuntuu yeddiidde, «Biide na'aa loytsi koyyite; Aa demmeedda wode taanikka baade aw goyyinnanaadan, taanikka erissite» yaageedda. **9** Untuntuu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayifii doliyaa baggana untuntuu kase be'eedda s'oolintiiyaa be'eeddino; na'ay de'iyaasaa gakkiiide ek'kana gakkanaw, s'oolintii untuntuu kaaleetseedda. **10** Untuntuu he s'oolintiiyaa be'eedda wode, zaway bayna daro nashechchaa nashetteeddino. **11** Golle geliide, na'ay bare daay Mayraaminna de'iyaawaa be'eeddino; gulbbatiide aw goyyinneeddino; hewaappe kaala, barentuu saas'iniyaa dooyyiide, work'kaa, is'aanaanne kawaraa aw imotaa shiishsheeddino. **12** Untuntuu Heroodisakko simmenna mala, S'oossay akumuwaan untuntuu, «Hinttena erite» giina hara ogiyaana barentuu gade simmeeddino. **13** Untuntuu beeddawaappe guyyiyaan, Godaa kiitanchchay akumuwaan Yooseefoo beettiide, «Heroodise na'aa wod'anaw koyyiya diraw, denddaade na'anne Aa daayo akkaade Gibs'e gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaan de'ashsha» yaageedda. **14** Yooseefo k'amma denddiide, na'anne Aa daayo akkiide, Gibs'e gadiyaa beedda; Goday nabiyyaa baggana, «Taani ta na'aa Gibs'e gadiyaappe s'eesaad» yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayk'kana gakkanaw I yaan de'eedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, Heroodise awayifii doliyaa baggappe yeeddawanuu barena c'immeeddawaa ereedda wode, daro hank'ketiide, s'oolintii kase beetteedda wodiya untuntuppe siseeddawaadan, wotaadaratuwaa yeddiide, Beeteleeminne yuushshuwaan de'iyaa laa'u laytsaa attuma naanaanne laa'u laytsaappe garssanna de'iyaa attuma naanaa ubbaa wod'iseedda. **17** Nabiyya Ermaasi, «Yeekuunne zilaassay Raama geetettiiyaa katamaan sisettedda; Raahela bare naanaw yeekkaw. Untuntuu hayk'kidiggo diraw, agga giina, aggenaen is's'aaddu» giide odeeddawe poletteedda. **19** Heroodise hayk'keeddawaappe guyyiyaan, Godaa kiitanchchay Gibs'en Yooseefoo akumuwaan beettiide **20** Aa, «Dendda; na'anne Aa daayo akkaade, Israa'eeliyaa gadiyaa simma. Na'aa wod'anaw koyyiyaawantuu hayk'ki diggeeddino» yaageedda. **21** Yooseefo denddiide, na'anne Aa daayo akkiide, Israa'eeliyaa simmeedda. **22** Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyaan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; S'oossay aw akumuwaan hinttena erite

giina, Galilaa gadiyaa beedda. **23** Nabatuu, «Asay Aa, «Naazireetiyyaa asaa» giide s'eessana» yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetetiyyaa katamaa biide de'eedda.

3 He wode S'ammak'iyaa Yohaannisi asaa, «Saluwaa kawutetsay matatteedda diraw, hintte nagaraappe simmite» yaagiidde, Yihudaa mela biitaan odidiide yeedda. **3** Ayaw gooppe, nabiyyaa Isiyaase, Yohaannisabaa odidiide, «Ittuu mela biitaan bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Godaa ogiyyaa giigissite. I hemettana loossuwaakka aw sitti ootsite» geedda» yaageedda. **4** Yohaannisaw gaaluwaa isikiyyaa dadetteedda mayuu de'ee; k'ay bare s'eessan dafuwwa danc'e'edda; I miyyaa k'umaykka booliyaanne bazuwwa eessaa. **5** Asay he wode Yerusaalameppe, Yihudaa gadiyaa ubbaa saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeraan de'iyaa gadiyaa ubbaappe aakko yiino. **6** Barentu nagaraa paas'ina, Yorddaanoosa Shaafaan asaa s'ammak'eedda. **7** Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne Saduk'aawanatuu s'ammak'ettanaw barekko yiyaawantta be'iide, «Ha shooshshatoo, S'oossaa hank'kuu yaana haniyaawaappe attana mala, hinttew oonee odeeddawe? **8** Simmi hintte, hinttentu nagaraappe simmeeddawaa erissiyyaa oosuwwa, ootsite. **9** Hintte hinttentu wozanaa, «Abrahaame nu aabba» giide k'oppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayaw gooppe, taani hinttentoo oday; S'oossay ha shuchchatuwaappe Abrahaamoo naanaa ootsi dentsanaw danddayee. **10** Bees'i mitsaa s'ap'uuwaan k'ans's'anaw giigi utteedda; lo'o ayfiyyaa ayfena mitsaa ubbay k'ans's'ettiide, tamaan yeggettana. **11** «Hintte hinttentu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hinttena haatsaan s'ammak'ay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaanne tamaan s'ammak'ana. I taappe daro minnee; Aa c'aammaa tookkanawukka taani bessiyaa asaa gidikke. **12** Aa kushiyan katsaa ses's'iyyaa layday de'ee. Uddumaan de'iyaa katsaa loytsi geeshshee; bare zarggaa dijiyaan k'olana; shin dalaa to'enna tamaan guuddana» yaageedda. **13** Yesuusi he wode Yohaannisan s'ammak'ettanaw, Galilaappe Yorddaanoosa geetetiyyaa shaafaa aakko beedda. **14** Shin Yohaannisi, «Taani neenan s'ammak'ettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?» yaagiide, Aa digganaw koyyeedda. **15** Shin Yesuusi zaariide Aa, «Nuuni s'illotetsaa oosuwwa ubbaa hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha"i taw eeno ga» yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda. **16** Yesuusi s'ammak'ettowaappe guyyiyaan, ellekka haatsaappe keseedda; saluu dooyettina, S'oossaa Ayyaanay harap'piyaadan saluwaappe wod'd'iide bare bolla yiyyaa wode be'eedda; **17** k'ay saluwaappe, «Taani siik'iyaa, taana nashechchiyyaa, ta Na'ay hawaa» yaagiyyaa k'aalay yeedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, s'alahiyaan paac'ettana mala, Geeshsha Ayyaanay Asay de'enna sa'aa Yesuusa afeedda. **2** Yesuusi oytamu gallaasaanne oytamu k'ammaa s'oomowaappe guyyiyaan koshatteedda. **3** S'alalii yiide Aa, «Neeni S'oossaa Na'aa gidooppe, ane ha shuchchatuwaa ukitsaa gidana mala ga» yaageedda. **4** Shin Yesuusi zaariide, «S'oossaa mas'aafaan, «Asay S'oossay haasayiyyaa k'aalaa ubbaan de'anaappe attin, ukitsaa s'alalaan de'enna» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, s'alalii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyaan s'eeraan essiide, **6** «Neeni S'oossaa Na'aa gidooppe, ane duge kundda. Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafaan, « S'oossay

bare kiitanchchatuwwa new azazanawaa» k'ay «Untunttu ne gedii shuchchaan d'ubetenna mala, barenttu kushiyan neena dentsanawanta» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. **7** Yesuusi zaariide Aa, «K'aykka S'oossaa mas'aafaan, «Godaa ne S'oossaa paac'c'oppa» yaagetti s'aafetteedda» yaageedda. **8** K'ay s'alalii Yesuusa iti daro wolk'k'aama deriyaa s'eeraa kessiide, ha alamiyaan de'iyaa kawutetsaa ubbaanne untunttu bonchchuwwa **9** bessiide Aa, «Neeni taw gulbataade goyinnooppe, taani hawaa ubbaa new immana» yaageedda. **10** He wode Yesuusi zaariide Aa, «Laa ha Sees'aanaw haakka; ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafaan, «Godaw, ne S'oossaw goyinna; Aa s'alalaa gosheta» geetetti s'aafetteedda» yaageedda. **11** Hewaappe guyyiyaan, s'alalii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw ootseeddino. **12** Yohaannisi k'ashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galilaa geetetiyyaa gadiyaa beedda. **13** Naazireeteppe kesiide, K'ifirinaahooma katamaa biide, yaan de'eedda; K'ifirinaahoomi Zaabiloonaninne Niftaaleeme gadiyaan de'iyaa Galilaa abbaa mataan de'ee. **14** Hawe haneeddawe nabiyya Isiyaasi, **15** «Zaabiloone gadiyaaninne Niftaaleeme gadiyaan, abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa baggan, Ayihuda gidenna Asay de'iyaa Galilaan, **16** d'umaan de'iyaa asay, wolk'k'aama poo'uwwa be'eedda. K'ay hayk'uwwa kuway de'iyaa gadiyaan utteeddawantoo poo'uwwa keseedda» yaageeddawe polettana malaasa. **17** He wodiyaappe doommiide Yesuusi, «Hintte nagaraa paas'ite; ayaw gooppe, saluwwa kawutetsay matatteedda diraassa» giide k'aalaa oduwwa doommeedda. **18** Yesuusi Galilaa Abbaa mataanna aad'd'iide, laa"u ishataw P'es'iirroosa geetetiyyaa Simooninne Aa ishaa Inddiraasi, moliyyaa oyk'kiyaawantta gido diraw, dabbaa abbaan yeggiyaawantta be'eedda. **19** Untuntta, «Taana kaallite; taani hinttena moliyyaa oyk'kiyaawaadan asaa taakko ahiyya ogiyya tamarissana» yaageedda. **20** Untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. **21** Yesuusi hewaappe sintsaakko biide, hara laa"u ishatawaa, Zabddiyoosa naanaa Yaak'oobanne Aa ishaa Yohaannisa be'eedda; untunttu barenttu aawuwwa Zabddiyoosanna haatsaa bolla biyya wonggiyyaa gidon barenttu dabbaa giigissiyaawantta be'iide, s'eeseedda. **22** Untunttu ellekka haatsaan biyya wonggiyyaanne barenttu aawuwwa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. **23** Yesuusi Ayihuda woosa golletuwaan tamarissiide, kawutetsaa mishiraachchuwwa k'aalaa odiiddinne k'ay harggiyyaa ubbaappenne sakuwwa ubbaappe asaa patsiide, Galilaa gadiyaa ubbaan yuuyyeedda. **24** Aa waarii Sooriyya gadiyaa ubbaa gakteedda; dumma dumma harggiyaan oyk'ettiide harggeedda asaa ubbaa, s'alahatuwaan oyk'etteeddawantta, yiic'uwwa sakuu de'iyawantta, k'ay gunddeeddawantta Asay Yesuusakko aheedda; I untuntta patseedda. **25** C'ora Asay Galilaappe, tammu katamatuwaappe, Yerusaalameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefintsan de'iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5 Yesuusi c'ora asaa be'iide, pude deriyaa kesiide utteedda. Aa kaalliyaawanttu aakko shiik'eeddino. **2** Untuntta hawaadan yaagi tamarissuwwa doommeedda. **3** «Barenttu ayaanaa de'umaan, hiyyeesaa gideeddawaa eriyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, saluwwa kawutetsay untunttussa. **4** Kayyottiyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta minisana. **5** Ashikke

gideeddawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, untunttu sa'aa laattana. **6** S'illotetsaa koshattiyaawantunne saamettiyaawanttu, anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta kalissana. **7** Maariyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta maarana. **8** Wozanaa geeshshatuu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, untunttu S'oossaa be'ana. **9** Asaa sigetsiyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, S'oossay untuntta, bare naanaa gilde s'eesana. **10** S'illotetsaa diraw, yederssettiyaawanttu anijetteeddawantta; ayaw gooppe, saluwaaw kawutetsay untunttussa. **11** «Hintte taana kaaliyaa diraw, Asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyaa wode, k'ay hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwaan haasayiyaa wode, hintte anijetteeddawantta. **12** Hintew saluwaan wolk'k'aama woytay de'iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayaw gooppe, Asay hintteppe kase de'eedda nabatuwa hewaadan yedersseeddino. **13** «Asaa ubbaw hintte mas'ine mala; shin mas'inii mal"ana d'ayooppe, zaariide Aa wooti mal"etsanee? Kare olina, Asay Aa yed'di hamettanaappe attin, sintsaw ayinne maaddenna. **14** «Ha alamew hintte poo'o; deriyaa huup'iyaaan kees'etteedda katamay geemmana danddayenna. **15** S'omppiyyaa s'omppiide, soyin de'iyaa asaa ubbaw poo'ana mala, d'ok'kiyaa saan wotseeppe attin, kammiyaa miishshaa giddon k'um'i wotsiyaa Asay ooninne baawa. **16** Hewaadankka, Asay hintte ootsiyaa lo'o oosuwaaw be'iide, saluwaan de'iyaa hintte Aawuwaaw bonchchana mala, hintte poo'uu asaa sintsaa poo'o. **17** «Taani Muse higgiaanne nabatuu tamarissiyaawaa d'ayissanaw yeeddawaa hintew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, d'ayissanaw yabeykke. **18** Ayaw gooppe, taani hintew tumuwaaw oday; saluunne sa'ay aad'd'ana gakkanaw, k'ay ubbabaykka polettana gakkanaw, higgiaappe itti c'achchaykka woy k'eerii pidoliikka aad'd'enna. **19** Hewaa diraw, ha azazuwaaw ubbaappe guus's'iyaa itti azazuwaaw mentsiyaa uray ooninne, k'ay haratuukka barewaadan hananaadan tamarissiyaa uray ooninne, saluwaaw kawutetsaan ubbaappe guutsa gidana; shin azazuwaaw ootsiyaawenne haranttukka ootsanaadan tamarissiyaawee ooninne saluwaaw kawutetsaan d'ok'k'a gidana. **20** Ayaw gooppe, hintte s'illotetsay Muse higgiaay tamarissiyaawanttu s'illotetsaappenne Parisaawatuwaaw s'illotetsaappe darana d'ayooppe, saluwaaw kawutetsaa hintte mule gelennawaa taani oday. **21** «Beni asaw, «Asaa wod'oppa; asaa wod'eedda ooninne pirddeetana» geeddawaa siseeddita. **22** Shin taani hintew oday; bare ishah hank'k'ettiyya ubbay pirddeetana; bare ishah boriyaa ubbay shangguwaaw pirddaw shiik'ana; k'ay bare ishah, «D'ullowe» giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiik'ana. **(Geenna g1067)** **23** Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishah naak'keeddabay new hewaan hassayettooppe, **24** ne yarshshuwaaw hewaan aggaade ba; kasetaade ne ishaana sigetta digga; hewaappe kaala yaade, ne yarshshuwaaw yarshsha. **25** «Neena mootiyaawaanna wodii de'ishshin elle aanana sigetta digga; hewe d'ayooppe, I neena daannaa sintsa aatsana; k'ay daannay neena polisew aatsi immina, polisi neena k'asho gollen yeggana. **26** Taani new tumuwaaw oday; neeni itti santimii attenaan, ne maggac'uwaa wurssaade c'iggana gakkanaw, mulekka k'asho golleppe kesakka. **27** «Woshummoppa» geeddawaa siseeddita. **28** Shin taani hintew yaagay; «Mac'c'awuno s'eelliide amottiyya ubbay, bare wozanaa giddon he wode iinanna woshummeedda.»

29 Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe wooc'aade olaa agga; ayaw gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiaawaappe, aappe ittuu pac'c'into new lo"o. **(Geenna g1067)** **30** K'ay ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe k'ans's'aade olaa agga; ayaw gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiaawaappe, aappe ittuu pac'c'into new lo"o. **(Geenna g1067)** **31** «K'ay bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa immo» geetteedda. **32** Shin taani hintew yaagay; «Bare machchata woshummennaan de'ishshin yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; k'ay asinay yeddeedda mishiratto akkiyaawe ooninne woshumme.» **33** «K'ay beni asaw, «Wordduwaan c'aak'k'oppa; shin ne Godaw c'aak'keeddawaa pola» geeddawaa siseeddita. **34** Shin taani hintew yaagay; «Ubbakka c'aak'k'oppite»; saluu S'oossaa kawutetsaa oydiyaa gidiyaa diraw, «Saluwaan c'aak'k'oppite» **35** k'ay sa'ay Aa gedii yed'd'iyaa sa'aa gidiyaa diraw, «Sa'aan c'aak'k'oppite»; k'aykka, Yersaalame wolk'k'aama kaatiyaa katamaa gidiyaa diraw, «Yersaalamenikka c'aak'k'oppite.» **36** Neeni itti binnanaakka bootsa woy karetsa kessanaw danddayenna diraw, «Ne huup'iyanka c'aak'k'oppa.» **37** Shin hintte, «E» woy, «Gidenna» giite; hawantuppe haray Sees'aanaappe yee. **38** «Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa» geeddawaa siseeddita. **39** Shin taani hintew yaagay; «Hintew iitabaa ootsiyaa uraw iitan zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shaiyaa bak'kooppe, ne haddirssa bagga shaiyaaakka Aa bessa; **40** ne shaamic'ciyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka guja imma. **41** Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolk'k'antsooppe, aanana laa"u saatiyaa ogiyaa ba. **42** Neena woossiyaa uraw imma; k'ay neeppe tal"ana koyiyaa urawukka diggoppa.» **43** «Ne laggetsatuwaaw siik'a; ne morkkiyaa morkka» geeddawaa siseeddita. **44** Shin taani hintew yaagay; saluwaan de'iyaa hintte Aawoo naanaa gidana mala, hintte morkkatuwaaw siik'ite; hinttena shek'kiyaawantta anijite; hinttena is's'iyaaawanttoo lo"obaa ootsite; hinttena yederssiyaawanttoo, S'oossaa woossite; ayaw gooppe, iita asawukka lo"o asawukka S'oossay bare aawaa awas's'issee; k'ay s'illatookka nagaranchchatookka bare iraa buksise. **46** Hintte hinttena siik'iyaaawanttu s'alalaa siik'ooppe, hintew ay woytay de'ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan ootsiino. **47** Hintte hinttentu ishatuwaaw s'alalaa sarotooppe, haratuu ootsiyaawaappe aad'd'iyaaabaa ayaa ootseeditee? Haray atto, Ayihude gidenna asaykka hewaadan ootsee. **48** Hewaa diraw, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hinttekkka polo gidite.

6 «Hintte lo"o oosuwaaw asaa bessanaw asaa sintsaaan ootsenna mala naagettie; hewe d'ayooppe, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu hintew gatiyaa immenna. **2** «Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo"o malatiyaa iitatu barenta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan haraani be'ettanaw ootsiyaawaadan ootsooppe; taani hintew tumuwaaw oday; untunttu barentu gatiyaa akki diggeeddino. **3** Shin neeni hiyyeesaw immiyaa wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii ootsiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman ootseeddawaa be'iyaa ne Aabbu, ne lo"o oosuwaaw gatiyaa zaaranawaa. **5** «S'oossaa woossiide, lo"o malatiyaa iitatuwaadan hanoppite; ayaw gooppe, barenta Asay be'ana mala, Ayihuda woosa golleninne

ogiyaa doonaan ek'k'iide, S'oossaa woossiyaawaa dosiino; taani hintew tumuwaaw oday; untuntuu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino. **6** Shin neeni S'oossaa woossiyya wode, ne golle gela; ifitsaa k'achchaade, beetena ne Aawuwa woossa; geeman oosettowaa be'iyaa ne Aabbu new immanawaa. **7** «S'oossaa hintte woossiyya wode, S'oossaa ammanenna asaadan, c'oo mela zaaretsuwaaw darissoppite; untuntuu haasayyaa daruwanan isettee giide k'oppiino. **8** Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayaw gooppe, hintte Aabbu hinttena koshshiyaawaa hinttentu woossanaappe kasetiide eree. **9** «Simmi hinttentu hawaa mala woosaa woossite; «<Saluwaan de'iyaa nu Aabboo, ne geeshsha tinsay anijetto. **10** Ne Kawutetsay yo; ne shenii saluwaan haneeddawaadan, saankka hano. **11** Gallasaan gallassan koshshiyya k'umaa nuw hachche imma. **12** Nuuni nuuna naak'k'owanttoo atto yaagiyaawaadan, neenikka nu naak'uwaa atto ga. **13** Nuuna iitabaappe ashshappe attin, paac'yaan gelissoppa. Kawutetsay, wolk'ayenne bonchchuu med'inawukka neessa. Amen'i.» **14** «Hinttentu hinttena naak'k'eedda hara asaa naak'uwaa atto gooppe, saluwaan de'iyaa hinttentu Aawuukka hintew atto gaana. **15** «Shin hinttentu hinttena naak'k'eedda hara asaa naak'uwaa atto gaana d'ayooppe, hinttentu Aawuukka hintte naak'uwaa atto geena. **16** «K'ay hinttentu s'oomiyaa wode, lo"o malatiyaa iitatuwaadan, kayyotiyaawaa malatoppite; ayaw gooppe, untuntuu s'oomiyaawaa Asay be'ana mala, barenttu som'iyaa bullaalissiino; taani hinttentoo tumuwaaw oday; untuntuu barenttu gatiyaa akkeeddino. **17** «Shin hinttentu s'oomiyaa wode, hinttentu Aabbu hintte s'oomiyaawaa erooppe attin, Asay erenna mala, hintte som'iyaa meec'ettite; hintte huup'iyaa akka okettite; yaatooppe, beetena hintte Aawuu hinttentu ootsiyaawaa geeman be'iide, hintte gatiyaa immanawaa. **19** «Miishshaa bil'ay miyaasaaninne biratay shi'iide bayizziyaasan, kaysuukka bookkiide wuu'yaasan, ha sa'aan hinttentu huup'iyaw dagayoppite. **20** Shin bil'ay meernasaaninne shi'enna saan, kaysuukka bookkiide wuu'enna saan hinttentu huup'iyaw saluwaan miishshaa dagayite. **21** Ayaw gooppe, ne wozanay ne miishshay de'iyaa saan de'ana. **22** «Bollaa poo'uu afiyaa; hewaa diraw, ne afyii pas'a gidooppe, ne bollaa ubbay poo'oo gidana. **23** Shin ne afyii pas'a gidana d'ayooppe, ne bollaa ubbay d'umana; simmi neenan de'iyaa poo'uu d'umooppe, d'umay ay keenaa daranee! **24** «Laa"u godatoo moodettanaw danddayiyaawe ooninne baawa; ayaw gooppe, ituuwaa is's'iide, yekkuwaa siik'ee; woy ituuwaa bonchchiide, yekkuwaa kad'ee; itti Asay S'oossawunne shaloo moodettanaw danddayenna. **25** «Hewaa diraw, taani hinttentoo oday; hintte de'oo maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollaw mayyanabaw hirgoppite; shemppuu k'umaappe aad'd'ennee? K'ay bollay mayuwaappe aad'd'ennee? **26** Paalliyaa kafatuwaa s'eellite; untuntuu zerikkino; c'akkikkino; diyyiyanikka k'ollikkino; shin saluwaan de'iyaa hinttentu Aawuu untuntuu mizee; hinttentu untuntuppe loytsi darikkitee? **27** Hinttentu gidon darssi hirggiide, bare geesaa bolla itti wad'aa gujanaw danddayiyaawe oonee? **28** «Ayaw mayoo hirggiitee? Dembban de'iyaa c'iishshatuu wooti dic'c'iinonito, aakeki s'eellite; untuntuu daaburikkino woy puuttuwaaw suk'k'ikkino. **29** Shin taani hinttentoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchchetteddawaa gidiide, he c'iishshatuwaappe ituuwaa malaakka mayyibeenna. **30** Shin laafa ammanuu de'iyaa wanttoo, S'oossay, hachche de'iide, wontti tamaan ees'siyaa dembbaa maataa mayzziyaawe,

hinttena untuwaappe aatsiide wooti mayzzennee? **31** Simmi, «Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushanee? Woy ayaa mayyane?» yaagiide hirgoppite. **32** Ayaw gooppe, he ubbabaa S'oossaa ammanennawantu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwaan de'iyaa hinttentu Aawuu eree. **33** Shin kasetiide, S'oossaa kawutetsaanne Aa s'illotetsaa koyyite; I hinttentoo he ubbabaa immana. **34** Hewaa diraw, wonttibaw hirgoppite; ayaw gooppe, wontti gallassay barew hirgigana; gallassaa ubbawukka Aa huup'ew gidiyaa waayyii de'ee.

7 «S'oossay hinttentu bolla pirdenna mala, hintteikka haratuwaa bolla pirdoppite. **2** Ayaw gooppe, hinttentu haratuwaa bolla pirdiyaawaadan, S'oossay hinttentu bolla pirdana; k'ay hinttentu haratoo immanaw makkiiyaabaan I hintew makkana. **3** Ne afiiyaan de'iyaa tuussaa be'akka; shin ne ishaa afiiyaan de'iyaa suullaa ayaw s'eellay? **4** Woy ne afiiyaan tuussay de'ishshin, neeni ne ishaa, «Taani ne afiiyaappe suullaa kessoo» waanaade gaanaw danddayay? **5** Laa ha lo"uwaa malatiyaa iitaw! Kasetaade ne afiiyaappe tuussaa kessa digga; hewaappe guyyiyan, ne ishaa afiiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade s'eellanaw danddayaa. **6** «Geeshshabaa kanatoo immoppite; untuntuu guyye simmiide, hinttena sa"ana. K'ay ink'uwaa geetetiyya hinttentu al"o shuchchaa guduntsatuwaa sintsan oloppite; untuntuu barentu gediyaan yed'd'ana. **7** «Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide s'esite; hintew penggii dooyettana. **8** Ayaw gooppe, woossiyya ubbay akkana; koyyiyya uray demmana; k'ay kariyaakko yiide s'esiiyya uraw penggii dooyettana. **9** Woy hinttentu gidon bare na'ay, «Ukitsaa imma» gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de'ii? **10** K'ay, «Moliyya imma» gooppe, aw shooshshaa immanawee? **11** Hinttentu iita gididiide, hinttentu naanaatoo lo"obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwaan de'iyaa hinttentu Aawuu barena woossiyaawanttoo lo"obaa wooti darssi immennee! **12** «Hewaa diraw, hara Asay hintew ootsanaw koyyiyya ubbabaa hintteikka asaw ootsite; ayaw gooppe, Muse higgiiyya biletsayenne nabatuu tamaarissiyaawe hawaa. **13** «Un"o penggiyaanna gelite. Ayaw gooppe, bayetsaw afiyaa penggii aakuwaa; ogiikka wogaa. Hewaanna geliyaa asayikka c'ora. **14** «Shin, de'oo afiyaa penggii un'a; ogiikka s'untisaa. K'ay hewaa demmiyaawantukka guutsa. **15** «Bolla baggana dorssaa malatiide, hintteikko yiyya worddo nabatuwaappe naagettite; shin untuntuu garssa baggana wallatuwaa mala. **16** Untuntuu afiiyya afiiyaawaan hintte untuntta erana; aguntsay woddentsaa afiiyya afyena; gomi"oriikka kookkiyya afiiyya afyena. **17** Hewaadankka, lo"o mitsaa ubbay lo"o afiiyya afyee; shin iita mitsay iita afiiyya afyee. **18** Lo"o mitsay iita afiiyya afyanaw danddayenna; k'ay iita mitsayikka lo"o afiiyya afyanaw danddayenna. **19** Lo"o afiiyya afyena mitsaa ubbay k'ans's'ettiide, tamaan yegettana. **20** Hewaa diraw, hintte untuntuu afiiyya afiiyaawaan untuntta eranita. **21** «Saluwaan de'iyaa Ta Aabbu geeddawaa ootsiyaa uray saluwaaw kawutetsaa gelanaappe attin, «Godaw, Godaw» giyya ubbay gelenna. **22** Pirdaa gallassi daro Asay taana, «Godaw, Godaw, nuuni ne suntsan S'oossay kiittowaa odibeykkoo? Ne suntsan s'alahuwaa kessibeykkoo? K'ay nuuni S'oossay ootsiyaa maalalissiyaabaa ne suntsaan ootsibeykkoo?» yaaganawanta. **23** Taani he wode untunttu, «Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa ootsiyaawantuu hintte

ta matappe haakkite» yaagana. **24** «Hewaa diraw, hawaa ta k'aalaa sisiide ootsiyaa ubbay mino zaallaa bolla bare golliyaa kees'e'eedda wozanaama asaa mala. **25** Iray bukkiide, di'uu di'e'eedda; c'arkkuukka c'arkkiide, he golliyaa sugeedda. Shin gollii mino zaallaa bolla kees'etteedda diraw, kundibeenna. **26** «Hawaa ta k'aalaa sisiide ootsenna Asay ubbay, bare golliyaa shafiyaa bolla kees's'eedda booza asaa mala. **27** Iray bukkiide, di'uu di'e'eedda; c'arkkuukka c'arkkiide, he golliyaa sugina, gollii ellekka kundeedda. He gollii wolk'k'aama kunddetsaa kunddeedda.» **28** Yesuusi bare haasayiawaa wursseedda wode, Asay I tamarissiyawaan maalaletteeddino. **29** Ayaw gooppe, I untuntta tamarissiidde, Muse higgiiyaa tamarissiyawantudan gidennaan, maatay de'iyaa asaadan tamarisso dirassa.

8 Yesuusi deriyaappe wod'd'eedda wode, c'ora Asay Aa kaalleedda. **2** He wode oolluu oyk'k'eedda itti bitanii Yesuusakko yi Aa sintsaan gulbbatiide, «Godaw, ne shene gidoope, taana patsaade geeshshanaw danddayaa» yaageedda. **3** Yesuusi bare kushiyaa yeddi Aa bochchiide, «Taani koyyay; pas'aade geeyya!» yaageedda. Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggeedda. **4** Yesuusi Aa, «Simmi hawaa oossinne odoppa; shin k'eesaakko baade ne pas'aade geeyyeeddawaa Aa bessa; ne pas'aade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwa S'oossaw yarshsha» yaageedda. **5** Yesuusi K'ifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade S'eetuwa Kaappuu aakko yiide, «Ta Godaw, ta k'ooma bolla gundina, daro sakkettiide, soyin giseedda; hayya godd taw patsaariikii» yaagi woosseedda. **7** Yesuusi, «Taani baade Aa patsana» yaageedda. **8** Shin s'eetuwa kaappuu zaariide, «Ta Godaw, neena ta soy gelissanaw taw bessena; shin neeni k'aalaa s'alalaa haasaya; ta k'oomay pas'anawaa. **9** Ayaw gooppe, taani taappe bollanna de'iyawantoo eno giyaa asaa; k'ay taappe garssaana wotaadaratuu de'iino. Taani ituwaa, «Ba!» gooppe bee; k'ay yekkuwaa, «Haaya!» gooppe yee; ta k'ooma, «Hawaa ootsa!» gooppe ootsee» yaageedda. **10** Yesuusi hewaa siseedda wode maalaletteide, barena kaaliyaa asaa, «Taani hintew tumuwa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa'eeliyaa gadiyanka be'abeykke. **11** C'ora Asay awayifii doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abrahaamona, Yisaak'anne Yak'oobanna saluwaa kawutetsaa gaytaan ittippe uttanawanta yaagay. **12** Shin kawutetsaan de'anaw bessiyaa Asay wolk'k'aama d'umaa garssa kare olettana; hewaan untunttu yeekkananne barentu achchaa d'ak'anawanta» yaageedda. **13** Hewaappe kaala Yesuusi s'eetuwa kaappuwaa, «Ne soy ba; neeni ammaneeddawaadan new hano» yaageedda; s'eetuwa kaappuwaa k'oomay he saatiyanka pas'i aggeedda. **14** Yesuusi P'es'iroosa soy biide, «I nu daaburaa barew akkeedda; k'ay nu harggiyaakka tookkeedda» yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwa bare k'aalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patseedda. **18** Yesuusi c'ora Asay bare yuushshuwan de'iyawanta be'iide, abbaappe hefints pinnana mala, barena kaaliyawanta azazeedda.

19 Hewaappe guyyiyaan Muse higgiiyaa tamarissiyaa ittuu aakko yiide, «Tamarissiyawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaalana» yaageedda. **20** Yesuusi Aa, «Worakanatoo ollay de'ee; kafatuwaassikka keetsay de'ee; shin Taw, Asaa Na'aw, shemppa akkiyaasaykka baawa» yaageedda. **21** K'ay kaaliyaawantuppe ittuu Yesuusa, «Godaw, taani sintsa baade ta aabba mooganaw ba yaagaariikii» yaageedda. **22** Shin Yesuusi Aa, «Neeni taana kaala; hayk'k'eeddawanntu barentu anhaa moogino» yaageedda. **23** Yesuusi wonggiyaan geloode, Aa kaaliyaawantuu aanana beeddino. **24** Beetay wonggiyaa mittana gakkanaaw, abbaan wolk'k'aama hobbii denddeedda; shin Yesuusi gem"i'sheedda. **25** Aa kaaliyaawantuu aakko biide, gem"ishuwaappe dentseeddino; hewaappe simmiide Aa, «Godaw, nuuni d'ayeetto; nuuna ashshaariikii» yaageeddino. **26** Yesuusi untuntta, «Ha ammanuu pac'c'eeddawanntoo, ayaw yayyiitee?» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan denddiide, gotuwaanne beetaa aggitte giina, gotuunne beetay c'o'u geedda. **27** Asay maalaletteide, «Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?» yaageeddino. **28** Yesuusi Galilaa abbaappe hefintsan de'iyaa Gergesenoonaa geetettiyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyk'k'eedda laa'u asatuu he gadiyaan de'iyawantuu duufuwaappe kesiide, aanana gaketteddino. Untunttu daro iita gidiyaa diraw, onninne he ogiyaanna aad'd'anaw danddayibeenna. **29** Untunttu barentu k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossaa Na'aw, nuunanna new ayi allaalii de'ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?» yaageeddino. **30** Untunttuppe laafaa haakkiyaasan guduntsaa wudii heemettee. **31** Iita ayyaanatuu Yesuusa, «Neeni nuuna kessiyawaa gidoope, hini guduntsaa wudiya giddo yeddaariikii» yaagi woosseeddino. **32** Yesuusi untuntta, «Biite!» giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, guduntsatuwaan geleeddino. Guduntsaa wudii ubbay kakaa lank'kiyaana kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeeddino. **33** Guduntsaa wudiya heemmiyaawantuu bak'atiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyaanatuu oyk'k'eedda asatuu haneeddabaa ubbaa odeeddino. **34** Hewaa siseedda katamaan de'iyaa Asay ubbay Yesuusanna gakettanaw keseeddino; Aa be'eedda wode, barentu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

9 Hawaappe kaala Yesuusi wonggiyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. **2** Amareeda Asay bolla gunddeedda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu ammanuwaa be'iide, bolla gunddeedda bitaniyaa, «Ta na'aw, yayyoppa; ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. **3** Higgiiyaa tamarissiyawantuppe ittuu ittuu barentu wozanaan, «Laa ha bitanii S'oossaa bolla iitabaa haasayeettee!» yaagi k'oppeeddino. **4** Yesuusi untunttu k'ofaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; «Hintenttu hintte wozanaan hawaa mala iitabaa ayaw k'oppiitee? **5** «Ne nagaray atto geetetteedda» yaagiyaawe mateeyee? Woy, «Dendda ek'k'aade hametta» yaagiyaawe matee? **6** Shin sa'aa bolla nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na'aw, maatay de'iyawaa taani hintenna erissana» yaagiide, hewaappe guyye I he bolla gunddeedda bitaniyaa, «Dendda ek'k'a; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba» yaageedda. **7** Gunddeedda bitaniikka denddi ek'kiide, bare golle beedda. **8** Shin daro Asay hewaa be'iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda S'oossaa

galateeddino. **9** Yesuusi hewaanna aad'd'iide, Maatoossa yaagiyaawe k'aras'aa k'ans'siyaa saan utteeddawaa demmiide Aa, «Taana kaala» yaageedda. Maatoossikka dendi ek'liide, Aa kaalleedda. **10** Yesuusi Maatoossa gollen k'umaa maanaw utti de'ishshin, k'aras'aa akkiyaa c'ora asayenne nagaranchchatuu yiide, aanananne Aa kaalliyaawantunna ittippe gaytaan utteeddino. **11** Itti itti Parisaawatuu hewaa be'iide, Yesuusa kaalliyaawanta, «Hinttena tamaarissiyaawe k'aras'aa k'ans'siyaaawantunnanne nagaranchchatuwaanna k'umaa ayaw ittippe mi?» yaageeddino. **12** Shin Yesuusi untuntuu yaagiyaawaa sisiide, «Hargganchchatuwaappe attin, pas'atoo aakimii kosshenna. **13** Shin hinttentu biide, S'oossaa Mas'aafay, «Taani maarotetsaa koyyayippe attin, yarshshuwaaw koyyikke» yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayaw gooppe, taani nagaranchchatuwaaw s'eesanaw yeeddawaappe attin, s'llatuwaaw s'eesanaw yabeykke» yaageedda. **14** He wode Yohaannisaa kaalliyaawantuu Yesuusakko yiide, «Nuuninne Parisaawatuu ubbaa wode s'oomeetto; shin neena kaalliyaawantuu ayaw s'oommikino?» yaagiide Aa oochcheeddino. **15** Yesuusi untuntuu, «Bullachchaa yeedda Asay machchatto akkiyaawe barenttuna de'ishshin, kayyottanaw danddayiino? Danddayikkino; shin machchatto akkiyaawaa untuntuu matappe afana wodii yaana; untuntuu he wode s'oomanawanta» yaageedda. **16** «Ec'a mayuwaaw bolla ooratsa d'efiyaa wotsiide sikkiiyaa Asay baawa; ayaw gooppe, ooratsa d'efii ec'a mayuwaaw peed'ereetsana; peed'etsaykka kasewaappe daranawaa. **17** Ho'o woyniyaa eessaa ec'a ogoruwaan naa'iyyaa Asay baawa. Shin naa'ooppe, he woyniyaa eessay ogoruwaaw daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka bayanawaa. Shin, ho'o woyniyaa eessaa ooratsa ogoruwaan naa'anaw bessee; laa'uukka baykino» yaageedda. **18** Yesuusi untuntuu hewaa odishin, Ayihude Woosa Golle kaappatuwaappe ittuu aakko yi Aa sintsanaw gullbatiide, «Ta naatta ha'i hayk'kaaddu; shin neeni yaade ne kushiyaaw izi bolla wotsaariikki; iza de'uwaa de'anawunnu» yaageedda. **19** Yesuusi dendiide, barena kaalliyaawantunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda. **20** He wode tammanne laa'u laytsaa kumentsaa, izi bollaappe suutsay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiik'aade, Yesuusa mayuwaaw mac'araa bochchaaddu. **21** Hawaa iza ootsowe, iza bare wozanaa, «Taani Aa mayuwaaw s'alalaa bochchantto pas'ana» yaagaade k'oppaaddu. **22** Shin Yesuusi yuuyyi izo s'eelliide, «Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patseedda» yaageedda. He man'iyaan mishiratta pas'aa aggaaddu. **23** Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaaw soy gakteedda wode, yeekuwaan dinkkaa punniyaa asaanee yeekkiyaa asaa be'iide, **24** «Kare kesite; guutsa naatta gem'ishshaadduppe attin, hayk'kabeykku» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Asay Aa bolla darii miic'ceedda. **25** Shin c'ora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyaan, golle geliide, naatti kushiyaaw oyk'keedda; naattakka dendda aggaaddu. **26** He waarii, he man'iyaan he gadiyaan ubbaan sisettedda. **27** Yesuusi hewaanna aad'd'iide biyaa wode, laa'u k'ook'atuu barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Daawite na'aw, nuuna maaraariikki» yaagiidde Aa kaalleeddino. **28** Yesuusi golle geleedda wode, k'ook'atuu aakko yeeddino; Yesuusi untuntuu, «Taani hawaa ootsanaw danddayiyaawaa ammaniiite?» yaageedda. Untuntuu, «Ee Godaw» yaagi zaareeddino. **29** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi untuntuu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untuntuu, «Hintew hinttentu ammanuwaadan

hano» yaageedda. **30** Untuntuu ayfi dooyetti aggeedda; Yesuusi untuntuu, «Hawaa oossinne odoppite» yaagiide minisiide odeedda. **31** Shin untuntuu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino. **32** Untuntuu kesidi biyaa wode, amareeda Asay iita ayyaanay oyk'k'ina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. **33** Yesuusi iita ayaanaa kesseeddawaappe guyyiyaan, wode bitanii haasayeedda. Asay, «Hawe ooratsabaa; hawaa malabay Israa'eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna» yaagi malaaletteddino. **34** Shin Parisaawatuu, «I iita ayyaanatuwaaw kaappuwaaw wolk'kaan s'alahuwaaw kessee» yaageeddino. **35** Yesuusi untuntuu Ayihuda woosa golletuwaan tamaarissidenne kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuwaaw odidde, k'ay harggiyaa ubbaapenne sakuwaaw ubbaappe asaa patsiide, wogga katamatuwaaninne k'eeeri katamatuwaaw ubbaan yuuyyeedda. **36** C'ora asaa be'iide, heemmiyaa Asay bayinna dorssaadan Asay hirgettiyaa dirawunne asaa maaddiyaabay bayinna diraw, asaw k'aretteedda. **37** Yaatiide barena kaalliyaawanta, «K'oychhaw gakka katsay dara; shin c'akkiyaa Asay guutsa. **38** Simmi katsaa Goday katsaa c'akkanaw oosanchchatuwaaw yeddana mala, Aa woossite» yaageedda.

10 Yesuusi bare tammanne laa'u kaalliyaawanta s'eesiide, untuntuu iita ayaanaa kessana mala, k'ay harggiyaa ubbaanne sakuwaaw ubbaa patsana mala, untuntuu maataa immeedda. **2** Yesuusi kiiteedda tammanne laa'atuwaaw sunsay, koyrowe P'es'iroosa geetettiyyaa Simoonanne Aa ishaa Inddiraasa, Zabddiyoosa naanaa, Yaak'oobanne Yohaannisaa, **3** Pilip'p'oosa, Bartalamaasa, Toomaasa, k'aras'aa akkiyaa Maatoossa, Ilppiyoosa na'aa Yaak'oobanne Taadoosa; **4** bare gadew k'arettiyyaa Simoonanne Yesuusa aatsi immeedda Ask'K'orootu Yihudaa. **5** Yesuusi ha tammanne laa'atuwaaw hawaadan yaagiide kiiteedda; «Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; k'ay Samaaretuwaaw katamaakka geloppite; **6** hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Israa'eeliyaa asaakko **7** biide, «Saluwaaw kawutetsay mateedda» yaagiide odite. **8** Hargganchchatuwaaw patsite; anhaa hayk'luwaappe dentsite; oolluu oyk'keeddawanta patsite; iita ayyaanatuwaakka kessite. Hinttentu c'oo akkeddiita; c'oo immitte. **9** Work'kaa woy biraa woy santimiyaa hinttentu kiisiyaan oyk'k'oppite; **10** woy ogew k'arc'c'iitiyaa, woy laa'entsiyaa mayuwaaw, woy c'aammaa woy s'am'aa oyk'k'oppite. Ayaw gooppe, oosanchchaw kosshiyaabay k'umaa. **11** «Hinttentu geliyaa katamaan woy k'eeeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonento akeekan s'omoosite; hinttentu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan utiite. **12** K'ay golle geliide sarotite. **13** He gollen de'iyaa Asay hinttena mokkooppe, hinttentu saroteedda sarotay untuntuu gakkoo. Shin untuntuu hinttena mokennaan is'sooppe, hinttentu saroteedda sarotay hintew guyye simmo. **14** K'ay itti itti gollii woy katamay hinttena mokennaan woy hinttentu odiyaawaa sisennaan is'sooppe, he golleppe woy he katamaappe kesidde, hinttentu gediyaappe baanaa shoc'ite. **15** Taani hintew tumuwaaw oday; S'oossay pirdiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamoora katamaa asaw pirdaa kawushissana. **16** «Be'ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaaw giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan c'inc'c'a gidite; k'ay harap'piyaadan, ashikke gidite. **17** Shin asaappe naagetite. Ayaw gooppe, Asay hinttena pirdaa gollew aatsiide immana; k'ay bare Ayihuda woosa golletuwaankka hinttena lissuwaan peeddana.

18 Gadiyaa ayissiyaawanttu sintsaaninne kaatatuwaa sintsaan ta diraw hinttentu ek'kiide, untunttoonne Ayihuda gidenna asaa sintsaan taw markka gidanita. **19** Shin untuntu hinttena pirddaa aatsiyaa wode, hinttentu haasayanabaa he saatiyaan S'oossay hintew immiyaa diraw, hinttentu gaanabawunne woy waagide haasayanenttonne hirgoppite. **20** Ayaw gooppe, hinttentun ak'iide haasayaawe hinttentu Aawuwa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayaawanttu hinttentu gidikkita. **21** «Ishay bare ishaa, aawuu bare na'aa bolla denddana; naanay barentu aattinne aawuwa bolla denddiide, untunttu wod'isana. **22** K'ay Asay ubbay hinttentu ta suntsaa diraw is's'ana; shin wursetsay gakkanaw genc'ciyaawe attanawaa. **23** Untunttu hinttena itti katamaappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayaw gooppe, taani hintew tumuwa gay; taani, Asaa Na'ay, yaana gakkanaw, hinttentu hinte oosuwa Israa'eeliyaa katamaa ubbaan ootsiide wurssikkita. **24** «Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe darenn; k'oomaykka bare godaappe darenn. **25** Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaa keena gidiyaawe, k'oomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; untunttu golle godaa Bi'eel-Zebuula giide s'eesooppe, Aa golle asaa waagi s'eesaneeshsha! **26** «Simmi asaw yayyoppite; ayaw gooppe, gentsi wotseeddabay k'onc'ciyaa kesennaan attena; k'oseeddabaykka eretennaan attena. **27** Taani hinttentoo d'umaan odiyaabaa poo'wuwan haasayite; hintew haytsaan saasukkiide odeeddawaa, d'ok'K'asaan awaayite. **28** Ashuwa wodiyaawanttoo yayyoppite; untunttu, shemppuwa wod'anaw danddaykino. Shin shemppuwaanne ashuwa Gaannamiyan d'ayissanaw danddayyaa S'oossaw yayyite. (Geenna g1067) **29** Laa'u suunniyaa kafatuu santimiyaa zal'ettikkino? Hinttentu Aawuwa sheniya gidana d'ayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe itinnakka sa'aan wod'daade bayukku. **30** Shin haray atto, hinttentu huup'yaan de'iyaa binnaanay ubbaykka payduwaan de'ee. **31** Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttentu aad'd'iita. **32** «Hewaa diraw, asaa sintsaan tabaa markkatiyaa oossi gidooppenne, taanikka saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsan markkattana; **33** shin asaa sintsaan taana kaddiyaa oonanne taanikka k'ay saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsaan Aa kaddana. **34** «Taani sa'aw sarotetsaa ahanaw yeeddawaa hintew malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotetsaa ahanaw yabeykke. **35** Ayaw gooppe, taani na'aa Aa aabbuppe, naatto izi daayippe, na'aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaad; **36** asaw morketuu Aa golle asatuwaa gidanawantta. **37** «Bare aabba woy bare daayo taappe aatsiide siik'yaawe tawaa gidanaw bessena; bare attuma na'aa woy bare mac'ca naatto taappe aatsiide siik'yaawe tawaa gidanaw bessena. **38** Bare mask'aliyaa tookkiide, ta geeduwa kaallennawe tawaa gidanaw bessena. **39** Bare shemppuwa ashshiyaawe bayzhanawaa; shin ta diraw bare shemppuwa bayzziyaawe ashshanawaa. **40** «Hinttentu mokkiyaawe taana mokkee; k'ay taana mokkiyaawe taana kiiteeddawaa mokkee. **41** Nabiya, nabiya suntsaan mokkiyaawe, nabiya gatiyaa aanana gishettanawaa; k'ay s'illuwa, s'illuwa suntsaan mokkiyaawe, s'illuwa gatiyaa aanana gishettanawaa. **42** Ooninne ha taana kaalliyaawantuppe guus'siyaa ittoo, haray atto buliyaa haatsaa s'alalaa ushanaw immooppekka, taani hinttentoo tumuwa gay; I bare gatiyaa akkana» yaageedda.

11 Yesuusi bare tammanne laa'u kaalliyaawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamarissanawunne odanaw beedda. **2** S'ammak'iyaa Yohaannis k'asho gollen de'iidde, Kiristoosi ootseeddawaa sisiide, barena kaalliyaawantta aakko kiittiide, **3** «Yaana we neeneeyye? Woy haraa naagane?» yaagi oochchanaadan ootseedda. **4** Yesuusi zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Biide hinttentu be'iyawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; **5** k'ook'atuu s'eellino; wobbattu hamettiino; oolluu oyk'keeddawanttu pas'iide geeyyiino; tullatuu sisiino; hayk'keeddawanttu denddiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishiraachchuwa sisiino. **6** Tabaa sid'enna uray anijetteeddawaa» yaageedda. **7** Yohaannis kaalliyaawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shiik'eedda asaw hawaadan yaagi haasayeedda; «Aya be'anaw Asay de'enna mela biittaa keseedditee? C'arkkuu k'aatsiyaa mak'kaa be'anaw keseedditee? **8** Yaatina, aya be'anaw keseedditee? Lo'iyaa mayuwa mayyeedda bitaniya be'anaw keseedditee? Lo'iyaa mayuwa mayyeeddawanttu kaatatuwa gollen de'iino. **9** Yaatina, aya be'anaw keseedditee? Nabiya be'anaw keseedditee? Ee, Taani hintew oday; nabiyaappekka aad'd'iyawaa be'eeddita. **10** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafan, «S'oossay, «Be'a, taani kiitiyaawaa neeppe sintsa yeddana.» I new ogiyya giigissanawaa yaageedda geetettiide Yohaannisabay s'aafetteedda.» **11** Taani hinttentoo tumuwa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ubbaan S'ammak'iyaa Yohaannisappe aad'd'iyawe ooninne denddibeenna; shin saluwa kawutetsaan ubbaappe laafiyaawe aappe aad'd'ana. **12** S'ammak'iyaa Yohaannis wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, saluwa kawutetsatta daro naak'ettaw; min baas'etiyaawanttu izo demmiino. **13** Ayaw gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannis wodi gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; **14** simmi hinttentu untuntu haasayowaa ammananawaa gidoooppe, yaanawaa geetetteedda Eelaas ha Yohaannis. **15** Sisiyaa haytsay de'iyawe siso! **16** «Shin taani ha wodiya asaa ayaanna leemiso? Untunttu k'oc'aan uttiyaa naanaa malatiino; untunttu barentu laggetsatuwa s'eesiide, **17** «Nuuni hinttentoo his'is'iyaa punneeddo; shin duribeykita; yeekuwa yetsaakka kesseeddo; shin yeekibeykita» yaagiino. **18** Ayaw gooppe, Yohaannis s'oormiidenne woyniyya eessaa ushennaan yiina untunttu, «Aa bolla iita ayyaanay de'ee» yaageeddino. **19** Taani, Asaa Na'ay, maaddenne ushaadde yiina, untunttu taana, «Ha nafisaamaanne woyniyya eessaa ushiyaawaa be'ite; K'aras'aa k'ans's'iyawantunanne nagaranchchatuwaana siik'ettee» yaagiino; shin S'oossaa aad'd'eedda eratetsay bare oosuwaan tuma gidiide beettee» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare malaataappe dariyaa bagga ootseedda katamatuwaan de'iyaa Asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, untuntu hawaadan yaagiide, tooshiyaa doommedda; **21** «Korazine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayaw gooppe, hinttentu bolla S'oossay ootseedda malaatay S'iirsoosa katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintoo, untunttu maak'iyaa mayyiide, bidintsaa okettiide, beni barentu nagaraappe simmanawantashshin. **22** Taani hintew oday; pirddaa gallassi S'oossay hintteppe S'iirsoosa katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushishana. **23** K'ay K'ifirinaahooma katamaw, neeni saluwa pude d'ok'ku gaanaw koyaad? Neeni S'ooliyya duge yegettana; ayaw

gooppe, ne bolla S'oossay ootseedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamay hachche gakkanaassikka de'anawaashshin. (Hades 986) 24 Taani hintew oday; pirddaa gallassi S'oossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana» yaageedda. 25 Yesuusi he wode zaariide, hawaadan yaageedda; «Ta Aabboo, saluwa sa'aa Godaw, neeni hawaa aad'd'eedda eranchchatuwaappenne akeekanchchatuwaappe gentsaade, erenna naanaatoo k'onc'isseedda diraw, neena galatay; 26 Ee ta Aabboo, ayaw gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda. 27 «Ta Aabbu taw ubbabaa immeedda; Aawuwaappe haray Na'aa erenna; Na'aappenne Na'ay Aawuwa k'onc'issanaw koyyiya asaappe attin, haray Aawuwa erenna. 28 «Daaburichchatoo, dees'uwa tookkowanntoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana. 29 Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mitsaan waas'ettite; taappe tamarite; hinttenttu sheempookka hintte shemppuwa demmana. 30 Ayaw gooppe, ta morgge mitsay giigaa; k'ay taani hinttentta toosseeddawekka kawushsha» yaageedda.

12 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha banggaa gidonna aad'd'ishshin Aa kaaliyaawanttu koshattiide, tisha banggaa duutsiide, muussaa doommeeddino. 2 Shin Parisaawatu hewaa be'iide Yesuusa, «Be'a, neena kaaliyaawanttu Sambbata gallassi ootsanaw woga gidennabaa ootsiino» yaageeddino. 3 Shin Yesuusi untunttoo hawaadan yaageedda; «Daawitenne aanana de'iyaaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootseeddawa nabbabi beykkitee? 4 Daawite S'oossaa golle geliide, k'eesatuwa s'alalay maanaappe attin, inne aanana de'iyaaawanttu maanaw woga gidenna S'oossaw yarshsheedda k'umaa meedda. 5 Woy Sambbataa ubbaan Geeshsha Goliyaan de'iyaa k'eesatu Sambbataa wogaa mentsiyaawaa, k'ay untunttoo hewe bayizzo gidennawaa Muse higgayan nabbabi beykkitee? 6 Shin taani hintew oday; Geeshsha Goliyaappe aad'd'iyaa hawaan de'ee. 7 S'oossaa Mas'aafay, «Taani maarotsaa koyyayippe attin, yarshshuwa koyyikke» yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu erientto, bayizzuu bayinna asaa bolla pirdikkita. 8 Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, Sambbataa Godaa» yaageedda. 9 Yesuusi hewaappe dendiide, Ayihuda woosa golle beedda. 10 Hewaan kushii gundeedda itti bitanii de'ee; Yesuusa mootanaw gaasuwa koyyiya asatuu, «Sambbataan, hargganchchaa patsiyaawe wogee?» yaagiide Aa oochcheeddino. 11 Yesuusi untunttu, «Hinttenttu gidon itti dorssay de'iyaa uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddoope, oyk'kiide kessennawe oonee? 12 Yaatina, Asay dorssaappe wooti loytsiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo'obaa ootsiyaawe woga» yaageedda. 13 Hewaappe guyyiyaan bitaniyaa, «Ne kushiya piddi ootsa» yaagina bitanii piddi ootsowaappe guyyiyaan, Aa kushii yekko kushiyaawaadanka pas'i aggeedda. 14 Shin Parisaawatu kare keside, Yesuusa wooti wod'anentto mak'k'eteeddino. 15 Shin Yesuusi untunttu zorettaa eride, hewaappe aggiide biyaa wode, daro Asay Aa kaalleedda; harggeedda ubbaa patseedda. 16 S'oossay nabiya Isiyaasa baggana odeeddawe polettana mala, Yesuusi asatoo, «Tabaa hara asaw odoppite» yaageedda. 18 S'oossay Isiyaasa baggana hawaadan yaageedda; «Taani dooreedda ta ayilii, taani siik'iyaa, taana nashechchiyaawe haweku. Taani ta Ayaanaa Aa bolla wotsana. I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa. 19 I palumetenna; woy waassenna.

Bare k'alaakka ogiyaan sissenna. 20 Suure pirdday s'ooni kesana gakkanaw, tinc'c'etteedda mak'k'aa mentsenna; k'ay c'uwattiya muk'aaddaa k'unc'c'utuiyaakka I toyissenna. 21 Ayihuda gidenna Asay ubbay, Aa bolla barenttu hidootaa wotsana» yaageedda. 22 Hewaappe guyyiyaan, amareeda asatuu iita ayyaanay oyk'k'ina duudeedda itti k'ook'aa bitaniyaa Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patseedda; bitaniikka haasayaanne s'eelaa doommeedda. 23 Asay ubbay maalalettiide, «Laa hawe Daawite na'aa gidandeeshsa?» yaageeddino. 24 Shin Parisaawatu hewaa sisiide, «Ha bitanii iita ayyaanatuwa kaappuu «Bi'el-Zebuuli» barew wolk'k'aa immina, s'alahuwa kessee» yaageeddino. 25 Shin Yesuusi untunttu k'ofaa eride, untunttu hawaadan yaageedda; «Bare gidon shaakettiyaa kawutetsay ubbay d'ayana; k'ay bare gidon shaakettiyaa katamay woy gollen de'iyaa asayikka minnenna. 26 K'ay Sees'aanay Sees'aanaa kessiyaawaa gidoope, bare gidon shaakette; yaatina, Aa kawutetsay waaniide min ek'k'anawee? 27 Taw Bi'el-Zebuuli wolk'k'aa immina, taani s'alahuwa kessiyaawaa gidoope, hinttenttu asaw wolk'k'aa ooni immina s'alahuwa kessanee? Hewaa diraw, untunttu hintte bolla pirddana. 28 Shin S'oossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolk'k'aa immina, taani s'alahuwa kessiyaawaa gidoope, simmi S'oossaa kawutetsay hintte bolla yi diggeedda. 29 «Woy Asay kasetiide, wolk'kaama asaa k'achchennaan de'iidde, Aa golle geliide, Aa miishshaa bonk'k'anaw waaniide danddayii? K'achcheeddawaappe guyyiyaan, Aa miishshaa bonk'k'anaw danddayee. 30 «Ta bagga gidenna uray tawaa is's'ee; k'ay taananna ittippe shiishshennawe laalee. 31 Hewaa diraw, taani hintew oday; S'oossay asaw ay nagaraa gidinakka, k'ay ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayaanaa boriyaawaa atto geena. 32 Ta bolla, Asaa Na'aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne S'oossay atto gaana; shin Geeshsha Ayaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa'aan gidina, saluwanakka S'oossay atto geena. (aiñ 165) 33 «Lo'o ayfiya demmanaw lo'o mitsaa dichchanaw bessee; iita mitsaa hinttenttu dichchoope, iita ayfiya demmanita; ayaw gooppe, mitsay eretiyaawe bare ayfiya ayfiyaawaana. 34 Shooshshatoo, hinttenttu iita gididde, wooti lo'obaa haasayanaw danddayiitee? Ayaw gooppe, doonay wozanaa gidon kumeeddawaa haasayee. 35 Lo'o Asay bare lo'o minijuwaappe lo'obaa kessee; k'ay iita Asay bare iita minijuwaappe iitabaa kessee. 36 Taani hinttenttoo oday; Asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbay pirddaa gallassi zaaruwa immanawaa. 37 Ayaw gooppe, ne haasayay neena s'illissana; woy ne haasayay ne bolla pirdissana» yaageedda. 38 Hewaappe guyyiyaan, higgayaa tamarissiyaa itti itti asayne Parisaawatu zaariide Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, neeni malaataa ootsishshin, nuuni be'anaw koyyeetto» yaageeddino. 39 Shin I zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Ha wodiya Asay iitanne S'oossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee; nabiya Yoonaa malaataappe attin, hara malaatay imetenna. 40 Yoonaa wogga moliyaa uluwaan heezzu gallassaanne heezzu k'ammaa de'eeddawaadan, Asaa Na'aykka, biittaa gidon heezzu gallassaanne heezzu k'ammaa de'anawaa. 41 Nanawe Asay Yoonaa odeeddawaan barenttu nagaraappe simmeedda diraw, pirddaa gallassi dendiide, hinttentta mootanawantta; beyte, Yoonaaappe aad'd'iyaa hawaan de'ee. 42 Duge bagga gadiyaa kaatatta Solomonew de'iyaa aad'd'ero etatsaa sisanaw sa'aa gas'aappe yeedda diraw, pirddaa gallassi

denddaade, hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aad'd'iyaawe hawaan de'ee. **43** «Iita ayyaanay asaappe keseedda wode, barew sheppiyaa sa'aa koyyiide, haatsay bisiinna melasaanna yuuyyee; shin demmenna. **44** He wode, «Taani aggaade yeedda ta golle simmana» yaagee; simmiide yiyaa wode, gollii mela de'iyaaawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa demmee. **45** Hewaappe guyyiyaan, biide bareppe iitiyaa laappu hara ayyaanatuwaa akkiide yee; he ayyaanatuul gelliide, hawaan de'iino. He bitaniyaa de'uu kasewaappe darii iitee. Ha wodiyaan iita asawukka k'ay hewaadan hanana» yaageedda. **46** Yesuusi daro asaw haasayishshin, Aa daayanne Aa ishathu aanana haasayanaw koyyiide, karen ek'keeddino. **47** Hewaan de'iyaa asaappe ittuu Aa, «Ne daayanne ne ishathu neenanna haasayanaw koyyiide, karen ek'keeddino» yaageedda. **48** Shin Yesuusi zaariide, «Ta daaya oonee? Ta ishathu oonee?» yaageedda. **49** Bare kushiyan barena kaalliyaawantukko s'orssiide, «Beyte, ta daayanne ta ishathu hawantushi. **50** Ayaw gooppe, saluwaan de'iyaa ta Aabbu sheniyyaa ootsiyaa ubbay, ta ishaa, ta michchatonne ta daayo» yaageedda.

13 Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gas'aan utteedda. **2** Daro c'ora Asay bare yuushshuwaan yuuyi aad'd'iide shiik'ina, wonggiyyaa giddo geliide utteedda; Asay ubbay abbaa gas'aan ek'keedda. **3** Asaw leemisuwaan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; «Itti bitanii zeretsaa zeranaw keseedda. **4** I zerishshin, itti itti zeretsay ogiyaa doonaan wod'd'eedda; yaatina kafuu yiide meedda. **5** K'ay itti itti zeretsay anc'c'o gideedda biittaa bolla wod'd'eedda; daro biittay bayinna diraw, he zeretsay ellekka doleedda. **6** Shin away keseedda wode c'arshshay shulleedda; adussa s'ap'uwwa yeddibeenna diraw meli aggeedda. **7** Itti itti zeretsay aguntsaa gidдон wod'd'eedda; hewaan doleeddawaa aguntsay dic'c'iide c'uulleedda. **8** Itti itti zeretsay tu'e biittaa wod'd'iide doleedda; ittuu s'eetu ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. **9** Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso!» yaageedda. **10** Yesuusa kaalliyaawantu aakko shiik'iide, «Neeni ayaw asaw leemisuwaan oday?» yaageeddino. **11** Yesuusi zaariide, untunttoo hawaadan yaageedda; «Hinttenttoo saluwaaw kawutetsaa s'uuraa erussay imetteedda; shin untunttoo imettibeenna. **12** Ayaw gooppe, de'iyaaawoo gujettana; aw daranawaa; shin baynnawaappe haray atto, he de'iyaaawekka aketanawaa. **13** Taani untuntu s'eelliidde s'eellennawaadan, sisiide sisennawaadan haniyaa diraw, woy k'ay akeekena diraw untunttoo leemisuwaan oday. **14** «Isiyaasi untunttubaa hawaadan odowe polettanawaa; «Hinttenttu sissaa sisana; shin hinttenttoo gelenna; hinttenttu s'eelaa s'eelana; shin be'ikkita. **15** Ayaw gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu haytsaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka c'iilummeeddino. Hawe baawento, untunttu barenttu ayifiyaan be'ana; barenttu haytsaan sisana; barenttu wozanaanka akeekaana; untunttu taakko, S'oosaaakko simmana; taanikka untunttu patsana» yaagee. **16** «Shin hinttenttu ayfii s'eelliyaa dirawunne hinttenttu haytsaykka sisiyaa diraw, hinttenttu anjetteeddawanta. **17** Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatuunne s'iillatu hinttenttu be'iyaaawaa be'anaw amotteeddino; shin be'ibeykkino. Hinttenttu sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino. **18** «Simmi katsaa zeriyaawaa leemisuwaa biletsay giyaawaa sisite. **19** Kawutetsaa k'aalaa sisiide, akeekena ooninne

ogiyaa doonaan wod'd'eedda zeretsaa mala; s'alahiyyaa kaappuu yiide, untunttu wozanaan zeretteeddawaa mas'i diggee. **20** Anc'c'o biittaaan wod'd'eedda zeretsay k'aalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiyaawanta malatee. **21** Shin he asatuu ha'issappe attin, untunttun s'ap'uu baawa; k'aalaa gaasuwaan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka d'ubetti aggiino. **22** K'ay aguntsaa gidдон wod'd'eeddawe k'aalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa'aa de'oo hirgussayenne duretetsaa siik'ussay k'aalaa c'uullee; ha gaasuwaan he zeretsaykka ayfenaan atti aggee. (aiñ g165) **23** Tu'e biittaaan zeretteeddawe, k'aalaa sisiide, akeekiyaa asaa bessee; ikka ayfee; ittuu s'eetuwwa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfee» yaageedda. **24** Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; «Saluwaaw kawutetsay bare goshshan lo'o zeretsaa zereedda bitaniyaa malatee. **25** Shin k'amma Asay gem'ishidiggina, Aa morkkii yiide, zarggaa zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. **26** Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgii he wode beetteedda. **27** «Aa k'oomatuu aakko yiide, «Godaw, neeni ne goshshan lo'o zeretsaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgii hak'appe yeeddee?» yaageeddino. **28** «Hewaappe guyyiyaan goday, «Hewaa morkkii ootseedda» yaageedda. K'oomatuu, «Nuuni biide shoddanaadan dosay?» yaageeddino. **29** «Shin I, «Aggitte, zaaringgiyaa hinttenttu shoddidde, zarggaanna shoddanite. **30** Bochchoppite; k'oyc'iyaa wodi gakkanaw, ittippe dic'c'ino. K'oyc'iyaa wodi gakkooode, taani k'oyc'iyaaawanta, kasetiide zaaringgiyaa mas'ite; tamaan guddanaw pochchiyaan pochchiyaan k'achchite; shin zarggaa shiishsiide diyyaanan k'olite» gaana» yaageedda. **31** Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; «Saluwaaw kawutetsay sannaafic'iyaa geetetiyyaa guutsa mitsatti ayfiyaa malatee; he mitsatti ayfiyaa Asay akkiide, bare goshshan zereedda. **32** He zeretsata hara zeretsaa ubbaappe guus's'aw; shin dic'c'eedda wode, hara atakiltiyyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi k'anakaan kees's'iyawaa keena wogga mitsaa gidaaddu» yaageedda. **33** K'ay Yesuusi hara leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; «Saluwaaw kawutetsay itti mishiratta heezzu keriyaan d'iiliyaa akkaade, munak'keedda munak'ay ubbay denddana gakkanaw, aan tigeedda irshshuwaaw malatee» yaageedda. **34** Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwaan odeedda; leemisuw baynnaan I ititabaakka odenna; nabii, «Taani untunttoo haasayiyaa wode, leemisuwaan haasayay. Alami med'ettoodeppe doommiide geemmeedda yewatuwaa oday» yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda. **36** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; Aa kaalliyaawantu aakko biide, «Goshshan de'iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa biletsaa nuw oda» yaageeddino. **37** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Lo'o zeretsaa zeriyaawe Asaa Na'aa; **38** goshshay ha alamiyaa; lo'o zeretsay S'oosaa kawutetsaa asaa; zaaringgii s'alahiyyaa kaappuwaa naana. **39** Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa s'alahiyyaa; k'oychchaa wodi, wodiyaaw wurssetsaa; k'ay k'oyc'iyaaawantu kiitanchatuwaa. (aiñ g165) **40** «Hewaa diraw, zaaringgiyaa mas'iide, tamaan guddiyaawaadan, wodiyaaw wurssetsaan hewaa mala gidanawaa. (aiñ g165) **41** Asaa Na'ay, kiitanchatuwaa kiitanawaa; untunttu Aa kawutetsaa gidдон nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne itabaa ootsiyaawanta mas'iide kessanawanta. **42** Yaatiide to'enna tamaan olanawanta; hewaan untunttu yeekkanawantanne achchaa d'ak'anawanta. **43** He wode s'iillatu barenttu aabbu

kawutetsaan awaadan poo'ana. Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso! **44** «Saluwaaw kawutetsay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitanii he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiide biide, barew de'iyawaa ubbaa zal'iide, he goshshaa shammeedda. **45** «K'ay saluwaaw kawutetsay ink'kuwaa geetettiyyaa daro al'o shuchchaa shammanaw koyyiyyaa zal'anchchaa malatee. **46** He zal'anchchay daro al'o ink'kuwaa demmiide, biide barew de'iyawaa ubbaa zal'iide, Aa shammeedda. **47** «K'ay saluwaaw kawutetsay ubbaa k'ommo moliyaa oyk'kiyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee. **48** Molii dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyk'kiyaa asatuu abbaappe gas'aa kesiide utteeddino; yaatiide lo'o moliyaa k'oriide, yeggiiyaa miishshaan yeggeeddino; shin ita moliyaa wora oleeddino. **49** Wodiyyaa wurssetsaan hewaadan hanana; kiitanchchatuu yiide, nagaranchchatuwaaw s'illatuwaaw gidoope k'oriide, (aiōn g165) **50** to'enna tamaan olanawanta; hewaan untuntuu yeekkanawantanne achchaa d'ak'awanta. **51** «Hawe ubbay hinttentoo geleeedde?» yaagiide untuntuu oochcheedda. Untuntuu, «Ee» yaageeddino. **52** I, «Hewaa diraw, saluwaaw kawutetsaa s'uuraa loytsi eriyaa, higgiiyaa tamaarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotseedda golliyaappe ooratsa miishshaanne ec'a miishshaa shaakki kessiyaa izaawa malatee» yaagi zaareedda. **53** Yesuusi ha leemisatuwaaw odi wurssowaappe guyyiyyaan, hewaappe dendiide, **54** bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamaarissiyawaa siseedda Asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; «Hawe ha aad'd'o eratetsaanne S'oossay ootsiyaa malaataa ootsanaw wolk'kaa hak'appe akkeeddee? **55** Hawe anaas'iyaa na'aa gidennee? Aa daaya Mayraamo gidekke? Aa ishatuu Yaak'ooba, Yooseefo, Simoonanne Yihudaa gidikkino? **56** Aa michchatuu ubbay nuunanna de'ikkino? Yaatina, I ha eraa ubbaa hak'appe demmeeddee?» yaageeddino. **57** Untuntuu I giyaabaa akkenaa is's'eeddino. Shin Yesuusi he asaw, «Nabii bare gadiyaaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchete» yaageedda. **58** Untuntuu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan ootsibeenna.

14 He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda; **2** yaatiide bare k'oomatoo, «Hawe hayk'uwaappe dendeedda S'ammak'iyaa Yohaannisa; S'oossay ootsiyaa wolk'kaama malaataa I ootsiyaawe hewaassa» yaageedda. **3** Ayaw gooppe, Heroodisi bare ishaa Piliip'pooa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oytsi k'ashissiide, k'asho gollen yeggi wotseedda. **4** Ayaw gooppe, Yohaannisi Heroodisa, «Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee» yaageedda. **5** Heroodisi Yohaannisa wod'anaw koyyeedda; shin Yihudaa Asay nabiyaadan Yohaannisa s'eelleedda diraw, asaw yayyeedda. **6** Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sintsaan duraadde Heroodisa nashechchaw. **7** Heroodisi naatto, «Neena lo'eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immanna» yaagiide iziw c'aak'keedda. **8** Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa ha woc'iitiyaan wotsaade taw imma» yaagaaddu. **9** Kaatii aw k'aretteedda; shin bare c'aak'uwaaw dirawunne barenanna maaddaan utteedda imatsaa diraw, izii Yohaannisa huup'ii imettana mala azazeedda. **10** Kaatii kiittiide, Yohaannisa

k'ood'iyaa k'asho gollen muuc'isseeedda. **11** Huup'iyaa woc'iitiyaan wotsi ahiide, naatiw immeeddino; naatta he huup'iyaa bare aattikko afaaddu. **12** Yohaannisa kaaliyaawantuu yiide, Aa anhaa afiide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino. **13** Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka Asay baynnasaa beedda; Asay hewaa sisiide, katamaappe dendiide, gediyaan Aa kaalleeddino. **14** Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be'iide, he asaw k'aretteedda; yaatiide untuntunna de'iyaa hargganchchatuwaaw patseedda. **15** Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaaliyaawantuu aakko yiide, «Hawe sa'ay Asay baynnasaa; ha'i sa'ay k'ammi diggeedda; Asay ubbay k'eerii katamatuwaaw biide, barenttoo k'umaa shammana mala, asaa mooyza» yaageeddino. **16** Shin Yesuusi untuntuu, «Asay baanaw koshshenna; asaw meetettiyaabaa hinttentuu immite» yaageedda. **17** Untuntuu zaariide Aa, «Nuw hawaan ichcheshu ukitsaappenne laa'u moliyaappe attin, haray baawa» yaageeddino. **18** Yesuusi untuntuu, «Hewantuu, haa taakko ahite» yaageedda. **19** Asay maataanii uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukitsaanne laa'u moliyaa oyk'kiide, saluwaaw pude s'eelliide, S'oossaa galateedda; he ukitsaa mentsiide, barena kaaliyaawantuu immina, untuntuu c'ora asaw gisheeddino. **20** Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa'u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentseeddino. **21** Meedda Asay mac'c'a asaanne naanaa paydennaan, ichcheshu sha'aa gidiyaawaa keena. **22** Yesuusi c'ora asaa moyzziide, barena kaaliyaawantuu wonggiriyaan geliide, bareppe sintsiatiide, abbaappe hefints pinnana mala azazeedda. **23** Asaa moyzziide, S'oossaa woossanaw deriyaa huup'iyaa barekka keseedda; sa'ay k'ammi digginakka hewaan barekka de'ee. **24** Shin wonggiri he wode, abbaa bollan de'ishshin, sintsa baggana c'arkkuu c'arkkiyaa diraw, beetay wonggiriyyaa yaanne haanne sugee. **25** Bayira kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiide, untuntukko yaeddi. **26** Aa kaaliyaawantuu abbaa bolla I hamettishshin be'i dagammiide, «Hawe moytilliyya gidennee!» gi yayyiide waasseeddino. **27** Shin Yesuusi ellekka untuntuu, «Ayiinne baawa; taanatte; yayyoppite!» yaageedda. **28** P'es'iroosi zaariide Aa, «Ta Godaw, hawe neena gidoope, taani haatsaa bollanna neekko baana mala, taana azazaarikii» yaageedda. **29** Yesuusi P'es'iroosa, «Haaya!» yaageedda. P'es'iroosi wonggiriyaappe wod'd'iide, haatsaa bollanna hamettiide, Yesuusakko buussaa doommeedda. **30** Shin c'arkkuwaaw wolk'kaa be'iide, yayyeedda; haatsay barena mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Ta Godaw taana ashshaarikii!» yaagi waasseedda. **31** He man'iyaa Yesuusi bare kushiyaa yeddi P'es'iroosa oyk'kiide, «Laa ha ammanuu laafeeddawo! Ayaw sid'aadi?» yaageedda. **32** Untuntuu laa'uu wonggiriyaan geleedda wode, c'arkkuu woppu geedda. **33** Wonggiriyyaa gidon de'iyaa Aa kaaliyaawantuu Yesuusa, «Neeni S'oossaa Na'aa gideeddawe tuma» yaagiide aw goyinneeddino. **34** Untuntuu abbaa pinniide, Gensaarees'a geetettiyyaa gadiyaa gakeeddino. **35** He gadiyaa Asay Yesuusa gidiyaawaa ereeddino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheeddino. **36** Harggiyaa Asay Aa mayuwaa mac'araa s'alalaa bochchana mala, Aa woosseeddino; Aa mayuwaa mac'araa bochcheedda ubbaykka pas'eedda.

15 Hewaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamaarissiyaa itti itti asaynne Parisaawatuu Yerusaalameppe Yesuusakko yiide, 2 «Neena kaaliyaawantuu ayaw nu aawotuwaaw wogaa bayzziinoo?» Ayaw gooppe, untuntuu k'umaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiya meec'etikino» yaageeddino. **3** Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttentuu hintte wogaa diraw, S'oossaa azazuwaa poliyaawaa ayaw is'siitee?» **4** Ayaw gooppe S'oossay, «Ne aabbanne ne daayo bonchcha» k'ay, Bare aabba woy bare daayo boriyaawe hayk'ko yaageedda. **5** Shin hinttentuu, «Itti Asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay barew de'iina, Hewe S'oossaa waa gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessena» yaagiita; yaatiide hinttentuu hinttentuu wogaa polanaw S'oossaa kaalaw azazetikkiita. **7** Ha lo' lo' malatiyaa itti asatoo, Isiyaasi balenaan hinttentubaw timbbitiyaa odiidde, **8** «S'oossay hawaadan yaageedda; «Hawe Asay taana, bare bolla doonaan bonchchee; shin untuntuu wozanaa, taappe haakuwaan de'ee. **9** Asay taw mela goyinnee; ayaw gooppe, Asay ootseedda azazuwaa, S'oossaa higgiiyaa malatisside, tamaarisseeddino» geedda » yaageedda. **10** Yesuusi daro asaa barekko s'eesiide, «Sisitenne akeekite; **11** asaa tunissiyaawe doonaa giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonaappe kesiyaawaa» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Aa kaaliyaawantuu aakko yiide, «Parisaawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hank'k'etteeddawaa akeekay?» yaageeddino. **13** Shin Yesuusi zaariide, «Saluwaan de'iyaa ta Aabbu tokkibeenna mitsaa ubbay shodettanawaa. **14** Untuntuu higgoppite; untuntuu k'ook'aa kaaletsiyaa k'ook'atuwaa; k'ook'ay k'ook'aa kaaletsiiooppe, laa'uukka ollaan kunndee» yaageedda. **15** P'es'iroosi zaariide, «Ha leemisuwaa bilettaa nuw odaarikii» yaageedda. **16** Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttentoo k'ay ha"i gakkanawukka gelibeennee? **17** Doonaana geliyaa ubbay uluwa giddo biide, k'ay uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? **18** Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesse; asaa tunissiyaawe hewaa malaa. **19** Ayaw gooppe, wozanaa gidloppe iita k'ofay, wod'yaawe, woshummiyaawe, k'ay woshummanaw kajjeeliyaawe ubbay, wuu"iyaawe, wordduwaan markkattiyaawe, borri kesse. **20** Hewaa malatiyaawe asaa tunissiyaawappe attin, meec'c'ibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaappe aggiide, S'i'iroosanne Sidoonaa geetettiyaa katamatuu de'iyaa gadiyaa beedda. **22** Kanaane geetettiyaa gadiyaa mac'c'awunna itinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa d'ok'ku ootsaade, «Ta Godaw, Daawita na'aw, taw k'arettaarikii; ta naatto iita ayyaanay lo'enna oyttaa oyk'k'eedda» yaagaaddu. **23** Shin Yesuusi iziww ay k'aalaanne k'aattibeenna; Aa kaaliyaawantuu aakko yiide, «Ha mishiratta nu geeduwaaw kaala kaalaade, bare kooshshaa d'ok'ku ootsaade odaw; hewaa diraw, neeni izi yeddaarikii» yaagiide woosseeddino. **24** Yesuusi zaariide, «Taani bayeedda dorssaw, Israa'eeliyaa asaa s'alalaw kiitettaad» yaageedda. **25** Shin iza yaade, «Ta Godaw, taana maaddaariikii» yaagaade aw goyinnaaddu. **26** K'ay I zaariide, «Naanaa k'umaa akkiide, kanaa maraw oliyaawe lo" a gidenna» yaageedda. **27** Mishiratta, «Ee ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kanaa maratuu barenttu godatuu miina, samppaappe laaletteedda suuppaa minottennee» yaagaaddu. **28** Yesuusi zaariide izo, «Ha mishirattee, ne ammanuu wolk'kaama; neeni koyyeeddawaadan new hano» yaageedda. Izi naatta

ellekka pas'a aggaaddu. **29** Yesuusi hewaappe dendiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; k'ay itti deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda. **30** Daro Asay wobbatuwaa, k'ook'atuwaa, k'uunatuwaanne duudetuwaaw, k'ay hara c'oratuwaa aakko ahiide, Aa mataan wotseedda. Yesuusi untuntta patseedda. **31** Hewaa diraw, Asay duudatuu haasayishshin, k'uunatuusuurishshin wobbatuu hamettishshin, k'ook'atuu s'eellishshin be'i malaalettiide, Israa'eeliyaa S'oossaa galateeddino. **32** Yesuusi barena kaaliyaawantuu barekko s'eesiide, «Ha c'ora Asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gam"eedda diraw, taani ha asaw k'arettay; untunttuu ha"i miyaawe baawa. K'ay untuntuu ogiyaan daaburiide kunddenna mala, k'umaa mizennaan untuntta mela yeddanaawukka koyyikke» yaageedda. **33** Aa kaaliyaawantuu zaariide Yesuusa, «Nuuni ha bazuwaan hawaa keena asaa kalissiyaa k'umaa hak'appe demmanee?» yaageeddino. **34** K'ay Yesuusi untuntta, «Hinttentoo aappun ukitsay de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Laappu ukitsayenne moletuwaappe amareedawantuu de'ii» yaageeddino. **35** Yesuusi asaa, «Sa'anaa uttite» yaageedda. **36** He laappu ukitsaanne moliyaa oyk'k'ide, S'oossaa galateedda; mentseeretside barena kaaliyaawantuu immeedda; k'ay untunttu c'ora asaw immeeddino. **37** Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa kumeedda suuppaa Aa kaaliyaawantuu dentseeddino. **38** Meedda Asay mac'c'aa asaanne naanaa paydennaan, oyduu sha" a attuma asaa. **39** Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyaan, wonggiiryaan geliide, Megedoone geetettiyaa gadiyaa beedda.

16 Itti itti Parisaawatuunne Saduk'aawanatuu Yesuusakko yiide, Aa paac'c'anaaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaataa bessana mala woosseeddino. **2** Shin Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; «Sa'ay k'ammiyaa wode hinttentuu, «Saluu zo"eedda diraw, sa'ay shammanawaa» yaagiita; **3** wontumaatsaan k'ay, «Saluu zo"iide gubbaneedda diraw, hachche iray bukkanaawaa» yaagiita; saluwaaw s'eelliide, sa'ay hananawaa eranaw danddayiita; shin ta yuusaa wodiyaaw malaataa shaakki eranaw danddayk'itee? **4** Ha wodiyaaw Asay iitayenne woshummiyaawe, S'oossaw ammanettennaw, malaataa koyyee; nabiyaaw Yoonasa malaataappe attin, hara malaataay aw imettenna» yaageedda. Hewaappe simmiide, untuntta aggiide beedda. **5** Aa kaaliyaawantuu abbaa pinneedda wode, k'umaa afanawaa dogeeddino. **6** Yesuusi untuntta, «Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduk'aawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagetite» yaageedda. **7** Untunttu barenttu gidдон, «I hawaa yaagiyaawe nuuni k'umaa ahiibeena diraassaa» yaagiide haasayaa doommeeddino. **8** Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, «Ha ammanuu pac'c'eeddawayntoo, k'umay baynna diraw, ayaw hinttentuu gidдон haasayitee? **9** Ha ikka hinttentuu gelibeennee? Taani ichcheshu ukitsaa ichcheshu sha" a asaa mizaade kalisseeddawaa, k'ay hinttentuu aappun zambbeeliyaa kuntside atteedda suuppaa dentseedditennto wozanaa aatsikkitee? **10** Woy taani laappu ukitsaa oyduu sha" a asaa miza kalisseeddawaa, k'ay hinttentuu aappun zambbeeliyaa kuntside atteedda suuppaa dentseedditennto wozanaa aatsikkitee? **11** Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduk'aawanatuwaa irshshuwaappe naagetite giyaawappe attin, ukitsaabaa hinttentuu haasayabeennaawaa hinttentuu waaniide akeekikkitee?» yaageedda. **12** Aa kaaliyaawantuu Yesuusi

barenttoo odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduk'aawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagettana mala odettoowaappe attin, munak'aan tigiyya irshshuwaappe naagettana mala gidennawaa he wode akeekcheeddino. **13** Yesuusi K'iisaariyaa Piliip'p'oosa geetettiyya gadiyaa gakkweedda wode, barena kaaliyaawantta, «Asay taana, Asaa Na'aa oona gii?» yaagiide oochcheedda. **14** Aa kaaliyaawanttu zaariide, «Neena itti itti asay, S'ammak'iyaa Yohaannisaa yaagee; haranttu K'ay Eelaasa yaagiino; K'ay haranttu Ermaasa woy nabatuwaappe ituuwaa yaagiino» yaageeddino. **15** Yesuusi untunttu, «Yaatina hinttentu taana oona giitee?» yaageedda. **16** Simooni P'es'iroosi zaariide, «Neeni de'uwaa S'oossaa Na'aa Kiristoosa» yaageedda. **17** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «Yoonaa na'aa Simoonaa, hawaa new saluwaan de'iyaa ta Aabbu erisseeddawaappe attin, Asay oninne neena erissibeenna diraw, neeni anijetteeddaawaa. **18** P'es'iroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliyaa kees's'ana; ta woosa golliyaa haray atto, Si'ooliyaa wolk'k'ayykaa s'oonanaw danddayenna. (Hadēs g86) **19** Taani new saluwaa kawutetsaa k'ulppiyya immana; neeni sa'aan hano goowe ubbay saluwaan S'oossaa sintsan hanana; shin neeni sa'aan hanoppo geeddawe saluwanka hanenna» yaageedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, I Kiristoosa gideeddawaa Aa kaaliyaawanttu oossinne odenna mala, untunttu azazeedda. **21** He wodiyaappe doommiide Yesuusi, «Taani Yerusaalame biina, taana c'imatuu, Keesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wod'anawunne taani heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaagiide, barena kaaliyaawanttoo geeshshiide oduwaa doommeedda. **22** P'es'iroosi Aa itti bagga zaariide, «Ta Godaw, S'oossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna» yaagiide Aa zorana doommeedda. **23** Shin Yesuusi guyye simmiide P'es'iroosa, «Ha Sees'aanaw, neeni ta matappe kichha; neeni Asay dosiyaawaa k'oppiyaawaappe attin, S'oossay dosiyaawaa k'oppenna diraw, taw d'ubo gidaadda» yaageedda. **24** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaaliyaawantta hawaadan yaageedda; «Taana kaallanaw koyyiyaa uray de'ooppe, barena kaado; yaatiide bare mask'al'aliyaa tookkiide, taana kaallo. **25** Ayaw gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziyaa uray ashshanawaa. **26** Itti uray sa'aan de'iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizzooppe, Aa ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? **27** Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, ta Aabbu bonchchuwaan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode Aa oosuwaa qatiyaa immana. **28** Taani hinttentoo tumuwaa gay; amareeda asatuu, taani, Asaa Na'ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be'ana gakkanaw, hayk'k'ennawanttu hawaan de'ii'no» yaageedda.

17 Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyaan, barenanna P'es'iroosa, Yaak'oobanne, Yaak'ooba ishaa Yohaannisaa akkiide, untunttu s'alalaa wogga deriyaa huup'iyaa kesseeedda. **2** K'ay untunttu s'eelishshin, untunttu sintsaan laametteedda; Aa deemuu awayfiyaadaan poo'eedda; Aa mayuukka poo'uwadaan poo'oleedda. **3** Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu Aa kaaliyaawanttu be'eddino. **4** P'es'iroosi Yesuusa, «Ta Godaw, nuuni hawaan de'iyawe

nuw lo'a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. **5** I haasayishshin, poo'iyaa shaarii yiinne untunttu kammi aggeedda; shaariyaa gididde, «Hawe taani siik'iyaa taana nashechchiyaa ta Na'aa; I giyaawaa sisiite» giyaa k'aalay yeedda. **6** Aa kaaliyaawanttu he k'alalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeeddino. **7** Yesuusi untunttukko yiide, untunttu bochchiide, «Denddiite; yayyoppite» yaageedda. **8** Untunttu d'ok'ku giide s'eeliiyaa wode, Yesuusa s'alalaappe attin, hara asaa oonanne be'ibeykkino. **9** Untunttu deriyaappe wod'd'ishin, Yesuusi untunttu, «Taani Asaa Na'ay, hayk'uwaappe denddana gakkanaw, ha hinttentu be'eeddawaa oossinne odoppite» yaagiide azazeedda. **10** Aa kaaliyaawanttu Yesuusa, «Yaatina, higgiiyaa tamarissiyaawanttu ayaw, «Eelaas kasetiide yaanaw bessee» giino?» yaagiide oochcheeddino. **11** I zaariide yaageedda; «Eelaas kaseti yiide, ubbabaa giigissanawaa. **12** Shin taani hinttentoo oday, Eelaas hawaappe kase yi diggeedda. He wode Asay Aa, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootseeddawaappe attin Aa eribeykkino; hewaadanka, K'ay taana, Asaa Na'aa, Asay waayissanawaa» yaageedda. **13** Aa kaaliyaawanttu he wode barenttoo Yesuusi S'ammak'iyaa Yohaannisabaa odiaawaa akeekcheeddino. **14** Untunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitanii Yesuusakko yiide, Aa sintsaan gulbbatiide, **15** «Ta Godaw, ta na'aa wozanaa bayizziyaa harggii oyk'k'ina, I daro wode tamaan, K'ay daro wode haatsaan kunddiyaa diraw, I darii sakettee; Aa patsaarikkii. **16** Neena kaaliyaawanttukkokka Aa ahaad; shin patsanaw danddayibeykkino» yaageedda. **17** Yesuusi zaariide untunttu, «Ammanenna ha wodiyaappe guyyiyaan, Aa kaaliyaawanttu hinttenanna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na'aa taakko haa akkiide yiite» yaageedda. **18** Yesuusi iita ayaana, «Aappe kesa» giide azazina, iita ayyaanay na'aappe kesi aggeedda; ellekka na'ay pas'i aggeedda. **19** Hewaappe guyyiyaan, Aa kaaliyaawanttu barenttu s'alala Yesuusakko yiide, «Nuuni iita ayaana kessanaw ayaw danddayibeykkoo?» yaageeddino. **20** Yesuusi untunttu yaageedda; «Hewe hinttentu ammanuu guus's'eedda diraassa; taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttentoo sannaafic'iyaa geetettiyya guutsa mitsatti ayfiyaa keena ammanuu de'into, hinttentu ha deriyaa, «Hawaappe yaa shiik'a» yaagintto I shiik'ana; hinttentu ayaanne ootsanawukka danddayanita. **21** Shin hawaa malaa woosaappenne s'oomaappe harabay kessanaw danddayenna» yaageedda. **22** Aa kaaliyaawanttu Galilaan, ittippe shiik'i utti de'ishshin, Yesuusi untunttu, «Taana, Asaa Na'aa, Asay asaw aatsiide immana. **23** Asay taana wod'anawaa; hewaappe guyyiyaan taani heezzeetsiyaa gallassi hayk'uwaappe denddana» yaageedda. Aa kaaliyaawanttu daro k'aretteeddino. **24** Yesuusinne Aa kaaliyaawanttu K'ifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi k'aras'aa akkiyaawanttu P'es'iroosakko yiide, «Hinttentu tamarissiyaawe Geeshsha Golliyaa giiraa giirennee?» yaageeddino. **25** I zaariide, «Giiree» yaageedda. P'es'iroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide Aa, «Simoonaa, ne K'ofay ayee? Ha sa'aa kaatatu k'aras'aa woy giiraa ooppe akkiinoo? Barenttu gadiyaa asaappe akkiino woy hara gadiyaa asaappe akkiinoo?» yaageedda. **26** P'es'iroosi, «Hara gadiyaa asaappe akkiino» yaageedda. Yesuusi P'es'iroosa, «Yaatooppe, gadiyaa Asay giiranaw bessena. **27** Shin nuuni ha asatuwaa hank'ketsanaw koyyokko; neeni abbaa baade aan

dabbaa yegga; yaataade koyro kesiya moliyaa oyk'kaade, Aa doonaa pook'iyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa untunttoo imma? yaageedda.

18 Aa kaaliyaawanttu Yesuusakko he wode yiide, «Saluwaaw kawutetsaan ubbaappe aad'd'iyaawe oonee?» yaageeddino. **2** Yesuusi itti guutsa na'aa s'eesei untunttu giddon essiide, hawaadan yaageedda; **3** «Taani hinttentoo tumuwaaw oday; S'oossaa kko hinttentu simmiide, guutsa naanaadan hanana d'ayooppe, saluwaaw kawutetsaa ubbakka gelanaw danddaykita. **4** Simmi ha guutsa na'aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaaw kawutetsaan ubbaappe aad'd'iyaawaa. **5** K'ay hawaa mala na'aa ta suntsaan mokkiyaa ooninne taana mokkee. **6** Shin taana ammaniyaaw ha guutsa naanaappe ittuwaaw baletsiyaa ooninne, gaac'ciyaa wogga wos'aa bare k'ood'iyaa k'achchiide, abbaa c'iimmuwaan mitettiyaawee aw lo'a. **7** «Alamii asaa d'ubbiyaa diraw, sa'aw aayyero; ayaw gooppe, d'ubbiyaabay yuusaa aggena; shin d'ubuu Aa gaasotaan yiyaa uraw aayyero. **8** «Neena kushii woy ne gedii neena baletsooppe, neeppe k'ans's'a ola; neeni laa''u kushiyaannanne laa''u gediyaanna med'inaa tamaan olettiiyaawaappe wobba woy duus'a kushiyaanna med'inaa de'uwaa geliyaawe new lo'a. (aiōnios g166) **9** K'ay ne ayfii neena baletsooppe, neeppe wooc'a kessa ola; neeni laa''u ayifiyaana Gaannamiyaa tamaan olettiiyaawaappe itti ayifiyaana med'inaa de'uwaa geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) **10** «Hinttentu ha guutsatuwaappe ittuwaanne kad'enna mala, hinttentu naagite; ayaw gooppe, taani hinttentoo oday; saluwaan untunttu kiitanchchatuu ubbaa wode, saluwaan de'iyaa ta Aabbu sintsaan de'ino. **11** Ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, bayeeddawaa ashshanaw yaad. **12** «Itti asaw s'eetu dorssatu de'iyaaawantuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppuuwaaw deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttentu waagiitee? **13** Taani hinttentoo tumuwaaw gay; I demmooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aatsiide, he itti dorssaan nashettee. **14** Hewaadankka, saluwaan de'iyaa hinttentu Aabbu ha guutsatuwaappe ittuu bayanaawaakka koyyenna. **15** «Ne ishaya neena naak'kooppe, neereka aakko baade, Aa naak'uwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda. **16** Shin I newaa sisennaan is'sooppe, laa''u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa''u asaa neenanna ittippe afa. **17** I untunttubaa sisennaan is'sooppe, ubbabaa ammaniyaaw asaw oda; K'ay ammaniyaaw Asay giyaawaakka I sisennaan is'sooppe, ammanenna asaadaanne k'aras'aa shiishshiyaa asaadan Aa payda. **18** «Taani hinttentoo tumuwaaw gay; neeni sa'aan hano goowe ubbay saluwaan S'oossaa sintsaan hanana; shin neeni sa'aan hanoppo geeddawe saluwanakka hanenna. **19** «K'ayka taani hinttentoo oday; hintteppe laa''u uray sa'aan S'oossaa woossiyaawaan ay yewuwaanne itti wozanaa gidoope, saluwaan de'iyaa ta Aabbu hewaa hinttentoo immana. **20** Ayaw gooppe, laa''u uray woy heezzu uray ta suntsaan shiik'yaasaan, taani hewaan untunttu gidduwaan de'ay» yaageedda. **21** P'es'iroosi; he wode Yesuusakko yiide, «Godaw, ta ishaya taana aappu kaala naak'kooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaaw gakkanaw naak'k'neeyee?» yaagiide Aa oochcheedda. **22** Yesuusi zaariide Aa, «Gidenna, taani neena laappun tammu

kaala laappunuwaaw gayippe attin, laappunuwaaw s'alalaa giikke. **23** «Ayaw gooppe, saluwaaw kawutetsay bare k'oomatuwaana miishshaa heettettanaw K'oppeedda kaatiyaa bessee. **24** He kaatii miishshaa heettettanaw doommeeedda wode, daro miiloone biraa ac'uu de'iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. **25** Shin he k'oomaw ac'uwaa c'iggiyaawe d'ayina, Aa goday he ac'uwaa c'igganaw, Aa machchattanne inne Aa naanay, K'ay aw de'iyaa ubbay zal'ettana mala, Aa azazeedda. **26** Hewaa diraw, k'oomay bare godaa sintsaan gulbbatiide, «Ta godaw, hayya godo guutsa wodiyaaw naagaarikii; taani new ubbabaakka c'igkana yaagiide Aa woosseeedda. **27** Aa goday aw k'arettiide, Aa yeddi aggeedda; Aa ac'uwaaakka aw maari aggeedda. **28** «Shin he k'oomay kesiide, bare laggetsaa k'oomatuwaappe ittuu bareppe s'eetu biraa santimiyaaw tal'eeddawaanna gaketiiide, «Ne bolla de'iyaa ta miishshaa c'igga» yaagi oyk'kiide, Aa c'uulleedda. **29** «Yaatina he Aa laggetsaa k'oomay Aa sintsaan gulbbatiide, «Ha''i tayishay guutsa wodiyaaw naagaarikii; taani new ubbabaakka c'igkana» yaagiide Aa woosseeedda. **30** «Shin is's'i akki biide, Aa laggetsay he ac'uwaa k'ans's'ana gakkanaw, k'asho golle gelisseedda. **31** Hewaa diraw, Aa laggetsaa k'oomatu hewaa be'iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I ootseeedda ubbabaa aw odeeddino. **32** «Hewaappe guyyiyaan, goday he k'oomaa s'eesiide, «Ha iita k'oomaw, neeni taana woosseeedda diraw, taani he ac'uwaa ubbaa new maaraa aggaad. **33** Taani new he ac'uwaa maareeddawaadan, neenikka ne laggetsaa k'oomaw maaranaw bessennee?» yaageedda. **34** Hewaappe simmiide aw daro hank'k'ettiide, bare ac'uwaa ubbaa I c'iggi wurssana gakkanaw, pas'a kaa'ettana mala, k'asho golle gelisseedda. **35** «Hinttentu huup'iyaaan huup'iyaaan hinttentu ishaw wozanaappe atto gaana d'ayooppe, he goday bare k'oomaa ootseeeddawaadan, saluwaan de'iyaa ta Aabbukka hinttentu hewaadan ootsana» yaageedda.

19 Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyaan, Galiilaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan de'iyaa Yihudaa gadiyaa beedda. **2** Daro Asay Aa kaalliide beeddawaa hewaan patseeedda. **3** Itti itti Parisaawatu paac'canaw Yesuusakko yiide, «Itti Asay ay gaasuwaanne, bare machchatto yeddanan nu higgii azazii?» yaagiide Aa oochcheeddino. **4** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «S'oossay koyro untunttu med'd'iide, attumawaanne mac'c'awuno ootseeedda. **5** Hewaa diraw, «Itti Asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de'ee; untunttu laa''u itti asaa gidiiino» yaagiyaaw K'aalaa nabbabibeyk'itee? **6** Hewaa diraw, untunttu itti asaa gidiyaawaappe attin, laa''u asaa gidikkino; hewaa diraw, S'oossay ittippe de'anaadan gatsowaa Asay shaakkoppo» yaageedda. **7** Parisaawatu Yesuusa, «Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto piramaa peed'iide yeddana mala azazeeddee?» yaageeddino. **8** Yesuusi zaariide, «Hinttentu hinttentu machchatuwaaw yeddana mala, Muse hinttentu azazeeddawe, hinttentu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna. **9** Taani hinttentoo oday; bare machchatto woshumennaan de'ishshin yeddiide, hararo akkiyaaw ooninne woshumee; haray yeddeeddawunno akkiyaawekka woshumee» yaageedda. **10** Yesuusa kaaliyaawanttu Aa, «Asinaa gidduwaanne machchatti gidduwaan de'iyaa wogay hewaa mala gidoope, akkenaaninne gelennaan de'iyaaawe lo'a» yaageeddino. **11**

Shin Yesuusi untuntta yaageedda; «Hewaa mala timirttii S'oossay immowantussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; 12 ayaw gooppe, barenttu daay uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de'iino; k'ay Asay k'aaratina mureesa gideeddawanttu de'iino; k'ay saluwaa kawutetsaa diraw, barentta shuufa ootseeddawanttu de'iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiiaawe ooninne akko» yaageedda. 13 Yesuusi he wode bare kushiya guutsa naanaa bolla wotsiide, S'oossaa woosana mala, itti itti Asay naanaa akka aheedda; shin Yesuusa kaalliyaawanttu he asaa ahenna mala hank'k'etteeddino. 14 Shin Yesuusi, «K'eeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay hewantuu malaasa» yaageedda. 15 Hewaappe simmiide bare kushiya untunttu bolla wotseeddawaappe guyyiyaan, hewaappe bashi beedda. 16 Itti bitanii Yesuusakko yiide, «Tamaariissiyaawoo, taani med'inaa de'uwaa demmanaw lo'obaa ayaa ootsoo?» yaageedda. (aiōnios gl66) 17 Yesuusi Aa, «Lo'obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa s'alalay lo'a; shin neeni med'inaw de'anaw koyyoppe, azazatuwaa naaga» yaageedda. 18 Bitanii, «Hak'awantta?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Wod'oppa; woshummoppa; wuu'oppa; wordduwaa markattoppa; 19 ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huup'iyadaa siik'a» yaageedda. 20 He yalaga bitanii Yesuusa, «Taani hewaa ubbaakka guutsatsaappe doommaade naagaad; yaatina, taw pac'c'iyaaawe ayee?» yaageedda. 21 Yesuusi bitaniyaa, «Neeni polo asaa gidanaw koyyoppe, baade new de'iyawaa zal'aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwaan durretana; yaataade yaade taana kaala» yaageedda. 22 Shin he yalaga bitanii hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, k'arettiide bashi beedda. 23 Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, «Taani hinttentoo tumuwa gay; dure Asay saluwaa kawutetsaa gelanawe daro meto gidanawaa. 24 Taani gujjade akka hinttentoo oday; dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaappe, gaaluu marpiyaa lukuwaanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. 25 Aa kaalliyaawanttu hewaa sisi maalalettiide, «Yaatina, ooni attanaw danddayii?» yaageeddino. 26 Yesuusi untuntta c'addi s'eelliide, «Hawe asaw danddayettina; shin S'oossaw ubbabay danddayettee» yaageedda. 27 P'es'iroosi he wode zaariide Yesuusa, «Be'a, nuuni nuw de'iyaa ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demmaneesha?» yaageedda. 28 Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Taani hinttentoo tumuwa gay; taani, Asaa Na'ay, ooratsa gadiyaan ta kawutetsaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttentukka tammanne laa'u Israa'eeliyaa zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa'u kawutetsaa oydiyaan uttanita. 29 Ta sintsaa diraw, golliyaa woy ishatuwa woy michchatuwa, woy aawuwa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, s'eetu dakuwaappe daruwaa akkana; k'ay med'inaa de'uwaa akka laattana. (aiōnios gl66) 30 Shin c'oratu ha'i sintsateeddawanttu guyyetanawantta; k'ay c'oratu ha'i guyyen de'iyawanttu sintsatanawantta.

20 «Saluwaa kawutetsay woyniyaa geetettiya turaa gidduwaa ootsiyaawantta uniyaa oosissanaw, wonnta guuraan keseedda woyniyaa turaa godaa bessee. 2 I he oosanchchattoo hachche hachche ootseeddawaa wolk'kaa gatiyaa c'igganaw untuntunna giigiide, bare woyniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untuntta yeddeedda. 3

«K'ay heezzu saatiyaa gidooode kesiide, oosuu baynnaa k'oc'an ek'keedda hara asatuwaa be'iide, 4 untuntta, «Hinttentukka k'ay ta woyniyaa turaa gidduwaa ootsanaw biite; taani hinttentoo bessiyaa gatiyaa c'igkana» yaageedda; hewaappe guyyiyaan untunttu beeddino. 5 Laa'entsuwaakka usuppun saatiyaaninne udduppu saatiyaan kesiide, hewaadan ootseedda. 6 Tammanne itti saatiyaa heeraan I kesiya wode, haranttu hewaan ek'keeddawanta demmiide, «Oosuwa ootsennaan kumentsaa gallassaa hawaan ayaw ek'ki peesheedditee?» yaageedda. 7 «Untunttu, «Nuuna oosissiyaa Asay d'ayeedda diraw ek'ki peesheeddo» yaageeddino. «I, «Untunttakka k'ay ta woyniyaa turaa gidduwaa ootsanaw biite» yaageedda. 8 «Sa'ay omarssiya wode, woyniyaa turaa goday ootsiyaawanttu kaappuwa, «Oosanchchatuwa s'eesaade, wurssetsaan oosuwaan geleeddawantuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, untunttu oosuwa dirguwaa c'igga» yaageedda. 9 «Tammanne itti saatiyaa heeraan oosuwa doommeeddawanttu yiide, huup'iyaa huup'iyaa ootsiide peesheedda wolk'kaa gatiyaa akkeeddino. 10 Koyro oosuwa doommeedda Asay yeedda wode, daruwaa akkanaw k'oppeeddino; shin untunttukka huup'iyaa huup'iyaa barenttu oosuwa wolk'kaa gatiyaa akkeeddino. 11 Hewaappe guyyiyaan, «Ha guyyeppe yeeddawanttu itti saatiyaa s'alalaa ootseeddino; kumentsaa gallassaa daaburiide c'awotteedda nuwaanna untunttu oosuwa dirguwaa k'araa ootsaadda» yaagiide barentta oosuwaan gelisseeddawaa bolla zuuzummeeddino. 13 «Shin I untuntuppe ittuwaa hawaadan yaageedda; «Ta laggew, taani neena naak'k'abeykke; ootsaade peesheedda wolk'kaa gatiyaa taananna giigabeykkiyee? 14 Newaa akkaade ba; taani ha'i wurssetsaan oosuwaan geleeddawookka newaa keenaa immanaw koyyay. 15 Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan ootsanaw taw maatay baawee? Woy taani lo'a gideedda diraw, neeni k'anaatay?» yaageedda. 16 «Hewaadankka, k'ay guyyeteeddawanttu sintsatanawantta; sintsateeddawanttu k'ay guyyetanawantta; ayaw gooppe, s'eesetteeddawanttu c'ora; shin dooretteeddawanttu guutsa» yaageedda. 17 Yesuusi Yerusaalame biidde, ogiyaan barenanna biyaa tammanne laa'u barena kaalliyaawantta gas'aa kessiide, dumma untunttoo yaageedda. 18 «Be'ite, nuuni Yerusaalame ha'i keseetto. Yaan taana, Asaa Na'aa k'eesatuwaa kaappatoonne higgiiyaa tamaariissiyaawanttoo aatsiide immanawantta; untunttu ta bolla hayk'uwaa pirddaa pirddanawantta. 19 K'ay Ayihuda gidenna asawukka taana aatsiide immanawantta; he Ayihuda gidenna Asay ta bolla k'iliic'ananawanttanne taana lissuwaan shoc'ananawantta; yaatiide mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, taana kak'kanawantta; taani heezzeentsiyaa gallassi hayk'uwaaappe denddana» yaageedda. 20 He wode Zabddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; Aa sintsaan guilbbataade itibaa Aa woossaaddu. 21 Yesuusi izo, «Ayaa koyyay?» yaagiide oochcheedda. Iza zaaraade, «Ha ta laa'u naanay ne kawutetsaan ittuu neeppe ushechcha baggana, k'ay ittuu neeppe haddirssa baggana uttino yaagaarikkii» yaagaade woossaaddu. 22 Shin Yesuusi zaariide naanaa, «Hinttentu ayaa woosananaw bessintto erikkita. Taana gakiyaa wolk'kaama metuwa metootanitee? Taani s'ammak'ettana s'ink'ataa s'ammak'ettanaw danddayiitee?» yaageedda. Untunttu, «Ee danddayana» yaageeddino. 23 Yesuusi, «Taana gakkiiyaa wolk'kaama metuwa tumakka hinttentu

metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa baggana uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa'ay ta Aabbu immanaw giigissi wotseeddawantussa» yaageedda. **24** Yekko tammuu Yesuusa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode, he laa'u ishatoo hank'k'etteeddino. **25** Shin Yesuusi untunttu ubbatuwaakka barekko s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Ahizaabe asatuwaa kaappatuunne hawantta kaaletsiyaa asatuu barenttu asaa ayissiyaawaa eriiti. **26** Haintenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan d'ok'katetsaa koggiyaa ooninne hinttenttoo k'ooma gidanaw bessee. **27** K'ay hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koggiyaawe ooninne hinttenttoo ayile gidanaw bessee. **28** Hewaadan taani, Asaa Na'ay, asaw ootsanawunne daro asaa wozanaw ta shempupwaa immanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda. **29** Yesuusinne Aa kaalliyaawanttu Iyarkoppe kesishshin, daro Asay untuntta kaalleedda. **30** Laa'u k'ook'a asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aad'd'iyaawaa sisiide, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Godaw, Daawita na'aw, nuw k'arettaarikii» yaageeddino. **31** Daro Asay untuntta, «Hayzzite» giide hank'k'etteedda; shin untunttu barenttu kooshshaa darii d'ok'k'u ootsiide, «Godaw, Daawita na'aw, nuuna maaraarikii» yaageeddino. **32** Yesuusi ogiyaan ek'kiide, untuntta s'eesiide, «Taani hinttenttoo ayaa ootsana mala koggiitee?» yaageedda. **33** K'ook'atuu, «Godaw, nu ayfiyaa patsaarikii» yaageeddino. **34** Yesuusi untunttoo k'arettiide, untunttu ayfiyaa bochcheedda; ellekka untunttu ayfi s'eelli aggina, Aa kaalli aggeeddino.

21 Untunttu Yerusaalame matiide, Debre Zayite geetettiyaa deriyaa lank'k'iyaaan de'iyaa Beetefaage geetettiyaa k'eri katamaa gakeeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantuppe laa'u waa sintsaw kiittiide, **2** untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttentuppe sintsaaan de'iyaa k'eri katamaa biite; hewaana itti haratta k'ashuwaan de'ewunno izi maraanna hinttenttu bi simmo sankka demmanita; untuntta billiide, taw akki yiite. **3** Ooninne hinttentta oochchooppe, «Goday hawantta koyee» yaagite; ellekka I untuntta yeddi agganawaa.» **4** Timbbityaa odiyaa nabii, «S'iyoonne katamaa asaw, «Be'a, ne kaatii ashikke gidiide, hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide, neekko yee» yaagite» yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda. **6** Aa kaalliyaawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootseeddino. **7** Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa untunttu zokkiyaan wotseeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda. **8** He c'ora asaappe dariyaa baggay bare mayuwaa ogiyaan hiis's'eedda; k'ay haranttu mitsaa haytsaa kar karlide, ogiyaan yeggeeddino. **9** Yesuusappe sintsanna hamettiyaa c'ora asayinne k'ay Aa geeduudaa kaalliyaan c'ora asay, barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawita na'ay galatetto! Godaa santsaan yiyaawe anijetteeddawaa! S'oossay galatetto!» yaageedda. **10** Yesuusi Yerusaalame katamaa geleedda wode, katamaan de'iyaa Asay ubbay, «Hawe oonee?» yaagiide shabbiretteeddino. **11** Asay, «Hawe Galilaan de'iyaa Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyya Yesuusa» yaageedda. **12** Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zal'iyaawantanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; k'ay miishshaa laammiyaawanttu s'arap'p'eezaanne dogommuwaa zal'iyaawanttu oydiyaa gup'p'i yeggiide, **13** untuntta, «S'oossaa Mas'aafan, «Ta gollii S'oossaa woossiyaa golliyaa geetettana» yaagettiide

s'aafetti utteedda; shin hinttenttu Aa bonk'k'iyaaawanttu k'osettiyaa gonggoluwaa kesseeddita» yaageedda. **14** K'ook'atunne gedii sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyaa yiina, I untuntta patseedda. **15** Shin k'eesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu Yesuusi ootsiyaa ooraatsabaa be'eedda wodenne, guutsa naanay Geeshsha Golliyaan barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Daawita na'ay galatetto» yaagiyaawaa be'eedda wode hank'k'etteeddino. **16** Yaatiide Yesuusa, «Hawanttu giyaawaa sisay?» yaageeddino. Yesuusi, «Ee sisay; S'oossaa Mas'aafay, «Guutsa naanayne d'ammiyaa naanay neena galatana mala, untuntta erissaadda» yaagiyaawaa ubbakka nabbabi beykkitee?» yaageedda. **17** Yesuusi untuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa biide, yaan ak'eeda. **18** Yesuusi wontta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda. **19** Ogiyaa doonaan itti balasiyaa geetettiyaa mitsatto be'iide, iikko beedda; bi gakkiiyaa wode he mitsattin haytsaa s'alalaappe attin, ayfiyaa ayinne demmibeenna; izo, «Laa'entsuwwa med'inawukka ayfoppa» yaagina, he balasatta elekka mela aggaaddu. **(aiōn g165)** **20** Aa kaalliyaawanttu hewaa be'iide maalalettiide, «Ha balasatta waanaade itti kutsaan mela aggaaddee?» yaageeddino. **21** Yesuusi zaariide, «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu ammanuu de'iyaaawantanne sid'ennawantta gidoope, ha balasatto taani ootseeddawaa mala s'alalaa ootsikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, «Denddaade abbaan kundda» ginttokka hanana; **22** hinttenttu ammaniiide S'oossaa woossiyaawaa ayaa gidinttokka akkana» yaageedda. **23** Yesuusi Geeshsha Golliyaa yiide tamarissishshin, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatuu aakko yiide, «Neeni hawaa ootsanaw new ay maatay de'ii? New ha maataa oonee immeeddawee?» yaageeddino. **24** Yesuusi zaariide untuntta, «Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odooppe, taani hawaa ay maattaani ootsaytanno, hinttenttoo odana; **25** Yohaannisi s'ammak'iyaa maatay hak'appe yeeddee? S'oossaaappe yeeddeyye asaappe yeeddee?» yaageedda. Untunttu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, «Nuuni, «S'oossaaappe yeedda: yaagooppe I nuuna, «Yaatooppe, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?» yaaganawaa. **26** Shin nuuni, «Asaappe yeedda» yaagooppe, Asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriyaan diraw, asaw yayyeetto» yaageeddino. **27** Untunttu Yesuusaw, «Nuuni erokko» yaagiide zaareeddino. Yesuusi, «Taanikka hawaa ay maattaani ootsaytanno, hinttenttoo odikke» yaageedda. **28** «Shin hinttenttu ayaa k'oppiitee? Laa'u naanay de'iyaa itti bitanii de'ee; he bitanii bayira na'aakko biide, «Ta na'aw, hachche baade ta woyniyaa turaa ootsa» yaageedda. **29** Na'ay zaariide, «Bikke» geedda; shin guyyeppe bare wozanaan k'oppi akkiide, woyniyaa turaa ootsanaw beedda. **30** Aawuu yekko na'aakko biide, bayiraw geeddaawaadanka aw geedda; teefa na'ay zaariide, «Lo'a ta godaw» yaageedda; shin biibena. **31** Ha laa'u naanaappe bare aawuu koggiyeeddawaa ootseeddawe hak'awee?» yaageedda. Untunttu, «Bayiraa» yaageeddino. Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Taani hinttenttoo tumuwaa gay; k'aras'aa akkiyaawantunne woshummiyaawanttu hintteppe sintsatiide, S'oossaa kawutetsaa gelana. **32** Ayaw gooppe, S'ammak'iyaa Yohaannisi s'illotetsaa ogiyaa tamarissiidde, hinttekkoo yiina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin k'aras'aa akkiyaawantunne woshummiyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be'iidekka, hinttenttu nagaraappe simmiide,

I giyyaawaa ammanibeykita» yaageedda. **33** K'aykka Yesuusi hawaadan yaageedda; «Hara leemisuwaakka sisite; woyniyaa geetetiyyaa turaa tokkeedda itti bitanii de'ee; woyniyaa turaa yuushshi aatsiide direedda; k'ay he woyniyaa gumii'iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyyaa asaw adusaa shuchchaa gimbeedda. Hewaappe guyyiyaan, kotsaa ootsiyaa asaw immiide, hara gade beedda. **34** Woynniyaa ayfiyaa mas'iyaa wodi gakkina, barena gakkiiyaawaa akkiide yaana mala, bare k'oomatuwaa bare kotsaawatuwaakko kiiteedda. **35** Kotsaawatu Aa k'oomatuwaa oyk'kiide, ittuwaa wod'eeddino; k'ay yekkuwaa shuchchaan p'alk'keeddino. **36** K'aykka he bitanii kasewantuppe dariyaa hara k'oomatuwaa kiiteedda; kotsaawatu he k'oomatuwaakka kasewantuwaadan ootseeddino. **37** «Shin wurssetsaan I, «Ta na'aa untunttu bonchchanawantta» yaagiide bare na'aa untuntukko kiiteedda. **38** «Shin kotsaawatu na'aa be'iide, barenttu gidduwaan, «Gadiyaa laattanawe hawaa; biide Aa wod'iide, gadiyaa nuuni laattana» yaageeddino. **39** Na'aa oyk'kiide, woyniyaa turaa gidloppe gas'aa kessiide wod'eeddino. **40** «Simmi woyniyaa turaa goday yiyaa wode, he kotsaawatuwaa wootanee?» yaagiide oochcheedda. **41** Untunttu, «I he iita asatuwaa wod'i wurssiide, woyniyaa turay ayfiyaa wode barena gakkiiyaawaa wodiyaan sheed'diyaa hara kotsaawatoo immana» yaageeddino. **42** Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; «Gimbiyaawanttu kad'iide is'se'edda shuchchay, godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'diyaa shuchchaa gideedda. Hawe Goday ootseeddawaa; k'ay nu s'eelawukka maalalissiyaawaa» yaagiyaawaa S'oossaa mas'aafaappe ubbakkabbabi beyykitee? **43** «Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; S'oossaa kawutetsay hintteppe aketiide, lo'o ayfiyaa immiyaa asaw imettanawaa. **44** He shuchchaa bolla kunddiyyaa ubbay me'erettana; k'ay he shuchchay asaa bolla kunddoope, he kunddeedda uraa liik'isana» yaageedda. **45** K'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barentuwaawaa haasayaawaa ereeddino. **46** Untunttu Yesuusa oyk'kanaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro Asay nabiyya giide k'oppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22 Yesuusi asaw laa'entsuwaaw leemisuwaan hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Saluwaaw kawutetsay bare na'aw machchiyya immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyyaa mala. **3** He kaatii bullachchaw odi wotseedda asatuwaa s'eesanaw bare k'oomatuwaa kiiteedda; shin asatu yaanaw koyyibeykino. **4** «K'ay hara k'oomatuwaa, «S'esetteeddawantta, «Taani k'umaa giigissaaddi; ta sanggatuunne ta mod'do miyatuu shuketteeddino; ubbabaykka maketteedda. Bullachchaa haa yiite» yaagite» yaagiide kiiteedda. **5** Shin s'esetteeddawanttu koyyennaan is'iide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yekkuu bare zal'ew beedda. **6** Atteeddawanttu k'ay kaatiyyaa k'oomatuwaa oyk'ki wad'iide wod'eeddino. **7** «Kaati daro hank'etteedda; k'ay bare wotaadaratuwaa yeddiide, he shempuwaaw wod'eeddawantta wod'iide, untunttu katamaa guudisseeedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, bare k'oomatuwaa, «Bullachchay maketteedda; shin s'esetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asaa gidikkino. **9** Hewaa diraw, wogga k'ad'daa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw s'esite» yaageedda. **10** He k'oomatuw k'ad'daa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa

lo'uwaa iitaa shiishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntseeeddino. **11** «Shin kaatii k'umaa maanaw utteedda asaa be'anaw geleedda wode, bullachchaa mayuwaaw mayyibeenna itti bitaniyaa hewaan be'iide, **12** «Ta laggew, bullachchaa mayuwaaw mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?» yaagina bitanii c'o'u geedda. **13** «Hewaappe guyyiyaan, kaatii bare k'oomatuwaa, «Ha bitaniyaa kushiyaanne gediyya k'achchiide, kare d'umaa kessi olite; I hewaan yeekkananne achchaa d'ak'ana» yaageedda. **14** «Ayaw gooppe, s'esetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutsa» yaageedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, Parisaawatu biide, Aa haasayaappe balaa demmiide, Aa oyk'kana mala mak'etteeddino. **16** K'ay barentta kaaliyaawantuppenne Heroodisa baggatuwaappe amareeddawantta aakko kiiteeddino. Untunttu, «Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamaarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. **17** Ne k'ofay ayento nuw oda; nuuni Roome gadiyaa Kaatiyyaa K'eesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyye woga gidennee?» yaageeddino. **18** Shin Yesuusi untunttu iita k'ofaa eriide, «Ha lo'a malatiyya iita asatoo, ayaw taana paac'itee? **19** Giiraa giiriyya miishshaa taana bessite» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu biraa santimiyyaa aw aheeddino. **20** I, «Ha malayenne untusay oowee?» yaageedda. **21** Hewaappe simmiide untunttu oochchina, untunttu, «Roome gadiyaa Kaatiyyaa K'eesaarewaa» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi untunttu, «Yaatooppe, K'eesaarewaa K'eesaarew, S'oossaaawaa S'oossaw immite» yaageedda. **22** Untunttu hewaa siseedda wode, malalettiide Aa aggiide beeddino. **23** Hayk'keedda Asay dendenna giyaa Saduk'aawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, Aa oochcheeddino; **24** «Tamaarissiyaawoo, Muse, «Itti Asay na'aa yelennaan hayk'k'ooppe, he hayk'keeddawaa ishay Aa machchatto laattiide, bare ishaw na'aa yelanaw bessee» yaageedda. **25** Nuunanna laappu ishatuu de'iino; bayiray machchatto akkiide, na'aa yelennaan hayk'keedda; hewaappe guyyiyaan Aa machchatto Aa ishay akkeedda. **26** K'ay laa'entsiyaawekka hayk'keedda; heezetsiyaawekka, laappunsa gakanawukka hawaadan haneeddino. **27** Ubbaappe guyyiyaan, he mishiratta hayk'k'aaddu. **28** Yaatina, hayk'keedda Asay hayk'uwaaappe denddiyya gallassi he mishiratta laappunatuwaappe hak'awoo machche gidanee? Ayaw gooppe, laappunatu ubbaykka izo akkeeddino» yaageeddino. **29** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «S'oossaa Mas'aafatuwaa woy Aa wolk'ka hinttenttu erenna diraw baliita. **30** Ayaw gooppe, hayk'keedda Asay hayk'uwaaappe denddiyya gallassi, saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkena; mac'ca asayenne gelenna. **31** Shin hayk'keeddawanttu dendduwaabaa gidoope, S'oossay, «Taani Abrahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide hintew odeeddawaa ubbakkabbabi beyykitee? S'oossay pas'a de'iyaaawanttu S'oossaa gidiyaawaappe attin, hayk'keeddawanttu S'oossaa gidenna» yaageedda. **33** Daro Asay hewaa sisiide, Aa timirttiyaan maalaletteeddino. **34** Shin Yesuusi Saduk'aawanatuwaa c'o'u ootseeddawaa Parisaawatu siseedda wode, ittisaa shiik'eeddino. **35** Untunttu gidloppe higgiiyaa tamaarissiyaa ittuu, Yesuusa paac'canaw ittibaa oochcheedda. **36** «Tamaarissiyaawoo, higgiiyaa gidduwaan ubbaappe aad'diyaa

azazuu hak'awee?» yaagiide Aa oochcheedda. **37** Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; «**«**Neeni Godaa ne S'oossaa ne kumentsaa wozanaappe, ne kumentsaa shempuwaappe, ne kumentsaa k'ofaappe siik'a» yaageedda. **38** Hewe ubbaappe dariyaa azazuwaanne k'ay ubbaappe aad'd'iyyaa azazuwaa. **39** K'ay laa'entsiyaa azazuukka Aa mala; hewe, «Neeni ne shooruwaa ne huup'yaadaan siik'a» giyaawaa. **40** Muse higgiiyaa ubbaynne nabatuwaa timirtii ha laa'u azazatuwaan k'ashettee» yaageedda. **41** Parisaawatuu itisaa shiik'eeddasaan Yesuusi untuntta, «Kirstitoosabaa waagiide k'oppiitee? I O na'ee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Kirstitoosi Daawita na'aa» yaageeddino. **43** Yesuusi untuntta, «Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kirstitoosa waagiide, «Godaa» giide s'eesii? **44** K'aykka Daawite, «Goday ta Godaa, Taani, «Ne morkkatuwwa, neeni yed'd'a ek'kiyaawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggana uttaade taananna ittipe daannata geedda» yaageedda. **45** Daawite Kirstitoosa, «Godaa» giide s'eesoophe, yaatina, Kirstitoosi waaniide Daawita na'aa gidii?» yaageedda. **46** Yesuusaw itti k'aalaa zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa; k'ay he gallasaappe doommina, hara ooshaa Aa oochchanaw s'aleeddawe ooninne baawa.

23 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi shiik'eedda asawunne barena kaalliyaa wanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda; **2** «Higgiiyaa tamarissiyaawantunne Parisaawatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaa maataanna de'ino. **3** Hewaa diraw, hinttentuu ootsana mala, untunttu hinttentta azaziyyaa ubbabaa ootsitenne k'ay naagite; shin untunttu ootsiyaawaadan ootsoppite; ayaw gooppe, untunttu barentu odiyaa waa ootsikkino. **4** Tookkanaw dees'iyaa tooquwaa untunttu k'achchiide, asaa toossiino; shin barentu huup'yaan haray atto, he tooquwaa birad'd'iyaa bochchanawukka koyyikkino. **5** «Shin untunttu barentu oosuwwa ubbaa Asay be'anaadan ootsiino; ayaw gooppe, barentu som'iyaa barentu kushiyyaa k'esiyaan k'achchiyyaa s'ik'isiyaanna de'iyaa kitaafaa aassiinonne barentu mayuwwa mac'araakka adussiino. **6** Asay barenta shoobbiide afosaan bonchcho utuwwa dosiino; k'ay Ayyihuda woosa gollatuwaanka daro lo'iyaa odyiyaa dosiino. **7** Asay gewaan barenta bonchchiide sarotana malanne «Tamarissiyaawoo» giide barenta s'eesanaadan koyyiino. **8** «Shin hinttentta tamarissiyaawe ittuwaa s'alalaa gideedda dirawunne hinttenttu ubbay ishutuwwa gideedda diraw, ittuu ittuwaa, «Tamarissiyaawoo» giide s'eesoppite. **9** Ha sa'aan oonanne «Aawuwa» giide s'eesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo saluwaan de'iyaa itti Aawuu de'ee. **10** Ittuu ittuwaa, «Tamarissiyaawoo» giidekka s'eesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kirstitoosa s'alalay de'ee. **11** Hinttenttu gididdon ubbaappe dariyaawe hinttenttoo k'ooma gidanaw bessee. **12** Barena darissiyaawe ooninne tooshettana; k'ay barena toochchiyaawe ooninne d'ok'ku gaana. **13** «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo, asaw saluwwa kawutetsaa hinttenttu gorddiyyaa diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huup'ewunne gelikkita; k'ay gelanaw koyyiyaawantakka gelissikkita. **14** «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo am'etuwwa golliyaa hinttenttu bonk'kiide, hinttenttoo lo'a malatanaw S'oossaa woosaa adussiita; hewaa diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aad'd'iyyaa pirddaa hinttenttu akkana. **15**

«Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo hinttenttu itti uraa ammansanaw abbaaninne sa'aan yuuyiyaa dirawunne k'ay hinttenttu Aa ammansiyaa wode, he uraa hinttenttuwaappe laa'u kushiyyaa iiteedda Gaannamew na'aa ootsiyaa diraw, hinttenttoo aayyero. (Geenna g1067) **16** «**«**Ooninne Geeshsha Golliyaan c'aak'kooppe, ayinne baawa; shin Geeshsha Golliyaan de'iyaa work'kaan c'aak'kooppe, he c'aak'uu Aa gakkee» giyaa hinttenttoo k'ook'i uttiide asaa kaaletsiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero. **17** Ha eeyatuu, ha k'ook'atuu, work'k'ay aad'd'iyyee? Work'kaa geeshsha ootsiyaa Geeshsha Gollii aad'd'ii? **18** K'ay hinttenttu, «Ooninne yarshshuwwa yarshshiyaaban c'aak'kooppe, ayinneekka baawa; shin ooninne Aa bolla de'iyaa yarshshuwaan c'aak'kooppe, he c'aak'uu Aa gakkee» yaagiide tamarissiita. **19** Ha eeyatuu, ha k'ook'atuu, yarshshuu aad'd'iyyee? Woy yarshshuwwa geeshsha ootsiyaa Aa yarshshiyaabay aad'd'ii? **20** Hewaa diraw, yarshshuwwa yarshshiyaaban c'aak'kiyaa uray he yarshshiyaawaanikka c'aak'kee; k'ay Aa bolla de'iyaa ubbabanka c'aak'kee. **21** Geeshsha Golliyaan c'aak'kiyaa uray, he Geeshsha Golliyaaninne Aa gididdon de'iyaa S'oossaan c'aak'kee. **22** Saluwaan c'aak'kiyaa uray, S'oossaa kawutetsaa odyiyaaninne he odyiyaan uttiyaawaan c'aak'kee. **23** «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, karetsa anuugaappe, shillaariyaappenne okashiyaappe asiraataa hinttenttu immiita; shin higgiiyan de'iyaa darii koshshiyaawantta aggiita; hewantuu pirddaa, maarotetsaanne s'illotetsaa. Harantakka aggena, hinttenttu ootsanaw bessiyya yewatuu hawanta. **24** Hinttenttoo k'ook'i uttiide, asaa kaaletsiyaawanttoo, hinttenttu ushshaappe uduns'iyaa gac'ciide, gaaluwwa mittiita. **25** «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, hinttenttu shaataanne keriyaa bolla bagga geeshshiita; shin Aa gidduwaan bonk'kiyaaninne uuzetetsaan kuntseeddita. **26** Ha k'ook'a Parisaawew, shaataanne keriyaa garssaa kasetaade geeshsha digga; hewaappe guyyiyaan, bolla baggaykka geeshsha gidanawaa. **27** «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, kare baggana booshinchchaan oketiide, lo'o uttiide, k'ay garssa baggana hayk'k'eedda asaa mek'etsaynne wook'keeddabay ubbay kumeedda duufutuwwa malatiita. **28** Hewaadankka, k'ay bolla baggana asaa ubbaw s'illuwwa malatiita; shin hinttenttoo garssa baggana lo'a malatiyaa iitatetsaynne makkalay kumi utteedda. **29** «Lo'a malatiyaa iitattoo, higgiiyaa tamarissiyaawantoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayaw gooppe, nabatuwwa duufuwwa bolla golliyaa kees'siita; k'ay s'illatuwwa duufuwaakka loytsiita. **30** K'ay hinttenttu, «Nuuni beni nu aawotuwwa wode de'eeddawannta gidintto, untunttunna ittipe nabatuwwa wod'okko shin» yaagiita. **31** Hewaa gidoope, nabatuwwa wod'eeddawanntu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huup'yaan markkattiita. **32** Simmi hinttenttu aawotuu doommeeddawaa polikkitee! **33** «Ha shooshshatoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirddaappe waaniide attanitee? (Geenna g1067) **34** Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwwa aad'd'o eranchchatuwaanne higgiiyaa tamarissiyaawantta hinttekkoo kiitana. Untunttuppe ittuwaa ittuwaa hinttenttu wod'ananne mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'kanita;

k'ay ituwaa ituwaa hinttentu woosa golletun lissuwaan shoc'anitanne katamaappe katamaa yederssanita. **35** Hewaa diraw, s'illuwa Aabeela wod'odeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaa saappe gidduwaan hinttentu wod'eedda Baraakiyaa na'aa Zakkaaraa wodiya gakkanaw, hayk'keedda s'illatuwa ubbatuwa suutsaa diraw, hinttentu murettanita. **36** Taani hinttentoo tumuwa oday; ha ubbabay ha wodiya asaa bolla gakkanawaa. **37** «Yerusaalame katamaa asaw, Yerusaalame katamaa asaw, nabatuwa hinttentu wod'iita; S'oossay hinttentukko kiiteeddawantakka shuchchaan c'addiita; kuttatta bare maratuwa bare k'efiyaan hap'piyaawaadan, taani hinttentu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaala koyaadditaa! Shin taana diggeeddita. **38** Be'ite, hinttentu gollii ubbakka ona gidanawaa. **39** Ayaw gooppe, taani hinttentoo oday; hinttentu, «Godaa suntsaan yiyaawe anijetteeddawaa gaana gakkanaw, laa'entsuwa taana be'ikkita» gay» yaageedda.

24 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biyaa wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa gidдон de'iyaa golliyaa bessanaw Aa kaaliyaawantu aakko yeeddino. **2** Yesuusi zaariide untunttu, «Hewaa ubbaa be'itee? Taani hinttentoo tumuwa oday; ha golletuwaan de'iyaa itti shuchchayenne attenaan ubbay kolettana» yaageedda. **3** Yesuusi Debre Zayite geetettiyaa deriyaa bollan utti de'ishshin, Aa kaaliyaawantu barenttu s'alalaa aakko yiide Aa, «Hewe awude hananentto, nuw odaarikki; k'ay ne yuussawunne wodiya wurssetsaw mallay ayaa gidanee?» yaageeddino. (aion g165) **4** Yesuusi zaariide, untunttu hawaadan yaageedda; «Hinttentu ooninne baletsena mala naagettite. **5** Ayaw gooppe, daro Asay ta suntsaan, «Taani Kiristoosa: yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa baletsana. **6** Matan de'iyaa olaa waasuwaanne haakuwaan de'iyaa olaa oduwa sisanaw hinttentu de'iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagettite; higgoppite; shin wurssetsay biraa. **7** Ayaw gooppe, itti gadiyaa Asay hara gadiyaa asaana olettana; k'ay itti kawutetsay hara kawutetsaana olettana; koshayenne biittaa k'aatsay ubba saan de'anawaa. **8** Hewe ubbaykka koyro oytasa mala. **9** «Asay he wode hinttentu waayissananne wod'anawaa; ta suntsaa diraw, gade ubbay hinttentu is's'anawaa. **10** He wode c'ora Asay ammanuwa agganawanta; barenttu gidдон ittuu ituwaa aatsiide immananne ittuu ituwaa is's'anawaa. **11** K'ay worddo nabatu c'oratu dendiide, daro asaa c'immanawanta. **12** Makkalay dariyaa diraw, c'ora asaa siik'uu irs's'anawaa. **13** Shin wurssetsay gakkanaw genc'iyaa uray attanawaa. **14** Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuu sa'aa ubbaan odetanawaa; hewaappe guyyiyaan, wurssetsay gakkanawaa.» **15** «Hewaa diraw, nabiyya Daaneel odeedda bashshaa tunatetsay geeshsha saan ek'keeddawaa hinttentu be'ana; hewe waagiyaawento, nabbabiyaawe akeeko. **16** «Yihudaa gadiyaan he wode de'iyawantu deriyaakko kesino. **17** Golliyaa huup'iyaan de'iyaa uraykka bare soyin de'iyawaa akkanaw wod'd'oppo. **18** Gaden de'iyawe bare mayuwa akkanaw guyye simmoppo. **19** He wode shahaara mac'c'awantoonne d'antsiyaa mac'c'awantoo aayyero. **20** Balguuwaan woy Sambataan hinttentu betenna mala, S'oossaa woossite; **21** ayaw gooppe, alamii med'etodeppe hachche gakkanaw de'ibeennabayenne k'ay hawaappe sintsawukka ubbaa de'enna iita waayii he wode de'anawaa. **22** S'oossay

he gallassatuwa payduwa guutsiyaawe baawento, asaa gideedda ooninne attena; shin I bare dooreedda asatuwa diraw, he gallassatuwa payduwa guutsanawaa. **23** «He wode ooninne hinttentu, «Be'ite. Kiristtoosi hawaan de'ee» woy, «Hewaan de'ee» yaagooppe aawaa ammanoppite. **24** Ayaw gooppe, worddo Kiristtoosatuunne worddo nabatu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto S'oossay dooreeddawantakka baletsanaw wolk'k'aama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. **25** Be'ite, taani hintnew hewaa kasetaade odaaddi. **26** «Hewaa diraw, Asay hinttentu, «Be'ite, Kiristtoosi bazuuwaan de'ee» gooppe, yaa booppite; woy hinttentu, «Be'ite, k'ol'on de'ee» gintokka, untunttubaa ammanoppite. **27** Ayaw gooppe, walk'k'antsay awayifii doliyaa baggappe walk'k'ammiide, awayifii wulliya bagga gakkanaw p'olk'ku giyaawaadan, ta yuussay, Asaa Na'aa yuussay, hewaadan hananawaa. **28** «Bakkutay de'iyasaa shortii shiik'ana.» **29** «He wode waayiyaappe guyyiyaan, elekka away d'umaana; agnay poo'iyawaa agganawaa; s'oolinttuu saluwaappe kunddanawanta; k'ay saluwaan de'iyaa wolk'k'atuukka k'aas'ettanawanta. **30** He wode ta mallay, Asaa Na'aa mallay, saluwaan beettanawaa; sa'aan he wode de'iyaa asaa zarii ubbay yeekkanawanta. K'ay taani, Asaa Na'ay, wolk'k'aannanne wolk'k'aama bonchchuwaana saluwaappe shaariyaa gidдонna yiishshin, untunttu be'ana. **31** I bare kiitanchchatuwa wolk'k'aama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, k'ay sa'aan oydu baggappe aw dooretteedda asaa shiishshanawaa. **32** «Leemisuwa balasatto geetettiyaa mitsattippe akeekite; balasatta aac'iyaa wodenne izi haytsay k'olettiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttentu eranita. **33** Hewaadanka, hinttentu he ubbabaa be'iyaa wode, I matiide penggiyaa shiik'eddawaa erite. **34** Taani hinttentoo tumuwa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiya Asay hayk'k'idiggenna. **35** Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay ubbakka aad'd'enna. **36** «Shin he gallasaanne he saatiyaa Aawuwa s'alalaappe attin, haray atto saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwa gidina, woy taana Na'aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. **37** Ta yuussay, Asaa Na'aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawaa. **38** Ayaw gooppe, bashshaa haatsaa yuussaaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geleedda gallassay gakkanaw, Asay meenne usheenne; k'ay attuma Asay akkeenne mac'c'a Asay asinaa gelee. **39** Bashshaa haatsay yiide, untunttu ubbaa afana gakkanaw, untunttu akeekibeykino; taani, Asaa Na'ay, yiya wodii, hewaa mala gidanawaa. **40** «He wode laa'u asatuu gaden ootsiyaawantuppe ittuwa afana; ittuu attanawaa. **41** Laa'u mac'c'awantu wos'aan gaac'c'iyaawantuppe ittinno afana; itinna attana. **42** «Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawento hinttentu erenna diraw, naagi uttite. **43** Shin kayisuu k'ammaappe woysa wodiyaan yaanentto golliya goday ereeddento, bare gollii booketenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite. **44** Hewaa diraw, hinttentukka giigi uttite; ayaw gooppe, taani, Asaa Na'ay, hinttentu k'oppenna saatiyaan yaana. **45** «Yaatina, bare soy asaw k'umaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, Aa goday sunteedda ammanetteeda wozanaama k'oomya oonee? **46** I hewaadan ootsishshin, Aa goday yiide demmiyaa k'oomya anijetteeddaawaa. **47** Taani hinttentoo tumuwa oday; goday he k'ooma barewaa ubbaa bolla suntsana. **48** Shin k'oomya iita gidooppe, «Ta goday gam'iide yaanawaa» yaagiide

bare wozanaan k'oppiide, **49** bare laggetsaa k'oomatuwaa wad'aa doommoopee, matsottiyaawantunna mooppenne ushooppe, **50** he k'oomaa goday I k'oppiibeenaa gallaasaaninne I eribeenna saatiyaan yaana. **51** Hewaappe guyyiyaan Aa k'ans's'ereetsiide, lo"aa malatiyaa iita asatuu de'iyaa saan wotsina; hewaan I yeekkananne achchaa d'ak'ana.

25 «He wode saluwaa kawutetsay barenttu kuraaziyaay oyk'kiide, machchatto akkiyaawaa mokkanaw kare keseedda tammu wodoratuwaa malatana. **2** Untuntuppe ichcheshatuu boozatuwaa; k'ay ichcheshatuu c'inc'c'a. **3** Boozatuu barenttu kuraaziyaay oyk'keeddino; shin lambbaa oyk'k'ibeykkino. **4** Shin c'inc'c'atuu barenttu kuraaziyaanne s'aaramusiyaan lambbaa oyk'keeddino. **5** Machchatto akkiyaawe yeennaan gam'ina, he wodoratuu barentta gem'ishissina gisi aggeeddino. **6** «Bilahe gideedda wode, «Be'ite, machchatto akkiyaawe gakkeedda; Aa mokkanaw kare kesite» yaagiyaay wolk'kaama c'abuu denddeedda. **7** «He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaay gigisiseeddino. **8** Boozatuu c'inc'c'atuwaa, «Nu kuraazi to'ana haniyaa diraw, hinttentu lambbaappe nuw immeerikkitee» yaageeddino. **9** «Shin c'inc'c'atuu zaariide untuntta, «Aggite, nuwunne hinttentoo gidenna; hewaa diraa hinttew zal"iyaawantukko biide shammi akkite» yaageeddino. **10** Hewaappe guyye boozaa wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina, machchatto akkiyaawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu aanana itippe bullachchaa golliyaageeddino; ifitsaykka gorddetti aggeedda. **11** «Guyyeppe k'ay yekko wodoratuu yiide, «Godaw, godaw, nuw dooyaariikki» yaageeddino. **12** «Shin machchatto akkiyaawe zaariide, «Taani hinttentoo tumuwaay oday; taani hinttentta erikke» yaageedda. **13** «Simmi taani, Asaa Na'ay, yaana gallassaa woy saatiyaay hinttentu erenna diraw, naagi uttite. **14** «Ayaw gooppe, saluwaa kawutetsay bare k'oomatuwaa s'eesiide, barew de'iyaaawaa untuntntoo sheed'd'iide, ogiyya baana haniyaa bitaniyaa bessee. **15** Untunttu huup'iyaan huup'iyaan untunttu wolk'kaa keenaa ittoo ichcheshu sha'a biraa, ittoo laa"u sha'a biraa, k'ay ittoo itti sha'a biraa immiide, bare ogiyya beedda. **16** Ichcheshu sha'a biraa akkeedda k'oomay ellekka biide zal"iide, hara ichcheshu sha'a biraa wod'iseedda. **17** Hewaadanka, k'ay laa"u sha'a biraa akkeedda k'oomay hara laa"u sha'a biraa wod'iseedda. **18** Shin itti sha'a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda. **19** «Daro wodiyaappe guyyiyaan, he k'oomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetetteedda. **20** Ichcheshu sha'a biraa akkeedda k'oomay yiide, hara ichcheshu sha'a biraa sheed'd'iide, «Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha'a biraa immaadda; be'a, hara ichcheshu sha'a biraa wod'isaad» yaageedda. **21** Aa goday Aa, «Hayyanaashsho! Neeni lo"anne ammanettiyyaa k'oomaa; neeni guutsaban ammanettaada. Taani neena darobaw kaappo ootsana; haa gelaade ne godaanna nashetta» yaageedda. **22** «K'ay laa"u sha'a biraa akkeeddawekka yiide, «Ta godaw, neeni taw laa"u sha'a biraa immaadda; be'a, taani hara laa"u sha'a biraa wod'isaad» yaageedda. **23** Aa goday Aa, «Hayyanaashsho! Neeni lo"anne ammanettiyyaa k'oomaa; neeni guutsaban ammanettaada. Taani neena darobaw kaappo ootsana; haa gelaade ne godaanna nashetta» yaageedda. **24** «Itti sha'a biraa akkeeddawe k'ay yiide, «Ta godaw, neeni zerabeennasaappe k'oyc'iyaa asaa gidiyaawaanne katsaa laalabeennasaappe

mas'iyaa mek'etsi bayinna asaa gidiyaawaa taani eray. **25** Taani yayaad; yaataade baade ne biraa biittaa moogaad; be'a, ne biray haweku» yaageedda. **26** «Aa goday zaariide, Aa hawaadan yaageedda; «Ha iita azalla k'oomaw, taani zerabeennasaappe k'oyc'iyaa asaa gidiyaawaanne katsaa laalabeennasaappe mas'iyaa asaa gidiyaawaa eraaddii? **27** Yaatina, neeni ta miishshaa wod'isiyaawantu matan wotseeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wod'iyaanna akkanawaashshin atteedda. **28** Hewaa diraw, he miishshaa aappe wotsi akkiide, tammu sha'a biray de'iyaaawoo immite. **29** Ayaw gooppe, de'iyaa ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynawoo haray atto, he aw de'iyaa guutsaykka aappe aketanawaa. **30** Go"enna k'oomaa kare d'umaa kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa d'ak'ana» yaageedda. **31** «Taani, Asaa Na'ay, kiitanchatuwaa ubbatuwanna bonchchuwaan yiyya wode, ta bonchcho kawutetsaa oydiyaan uttana. **32** Sa'aan de'iyaa Asay ubbay ta sintsa shiik'anawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyaawaadan, taani he asaa laa"u kessaade shaakkana. **33** K'ay dorssatuwaa taappe ushechcha baggana essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa baggana essana. **34** «Hewaappe guyyiyaan, taani kaatii taappe ushechcha baggana de'iyaaawantta hawaadan yaagana; «Ta Aabbu anjeeddawantto, haa yiide sa'ay med'ettoodeppe hachche gakkanaw, hinttentoo giigeedda kawutetsaa laattite. **35** Ayaw gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatsaa gidaade biinakka mokkeeddita. **36** Taani kallottina mayzeeddita; harggina be'eeddita; k'ashettina taakko gakkiiide oochcheeddita» yaagana. **37** «Hewaappe guyyiyaan, s'illatuu zaariide, Aa hawaadan yaagana; «Godaw, neeni koshattina, awude be'iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be'iide ushsheeddoo? **38** Neeni imatsaa gidaade yiina awude be'iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayzeeddoo? **39** K'ay neeni harggina, woy k'ashettina neekko biide awude neena be'eeddoo?» yaaganawantta. **40** Taani kaatii zaaraade, «Taani hinttentoo tumuwaay oday; hinttentu ha ta ishatuwaa ubbaappe haray atto, laafiyya ittoo ootseeddawaa gidinttokka, hewaa taw ootseeddita» yaagana. **41** «He wode, taappe haddirssa baggana de'iyaaawantta taani yaagana; «Ha shek'etteeddawantto, ta matappe kichchite; biide s'alahiyya kaappoonne Aa kiitanchchatoo giigeedda med'inaa tamaan gelite. (aiñnios g166) **42** Ayaw gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. **43** Taani imatsaa gidaade biina, taana mokiibeykkita; kallottina mayzibeykkita; k'ay harggina, k'ashettinakka taana be'ibeykkita» yaagana. **44** «He wode untunttu k'ay hawaadan yaagiide zaaranawantta; «Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatsaa gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy k'ashettina, awude be'iide, neena maaddennaan is's'eeddoo?» yaaganawantta. **45** «He wode taani kaatii zaaraade untuntta, «Taani hinttentoo tumuwaay oday; hinttentu ha ubbaappe laafiyya ittuwaa maaddennaan is's'eeddawe, taana maaddennaan is's'eeddawaa» yaagana. **46** Hewanttu med'inaa muraw baana; shin s'illatuu med'inaa de'oo baana» yaageedda. (aiñnios g166)

26 Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseeedda wode, barena kaalliyaawantta, **2** «Laa"u gallassaappe guyyiyaan, Paasigaa Baalaa bonchchiyya gallassaa gidiyaawaa erita. He gallassi Taana, Asaa Na'aa, Asay mask'aliyyaa

bolla misimaariyan d'ishiide kak'kanaw aatsiide immana» yaageedda. **3** He wode k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu K'ayafaa geetettiyaa k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa wogga golliyaan shiik'iide, **4** asay erennaan Yesuusa oyk'kiide, wod'anaw mak'k'eteeddino. **5** Shin untunttu, «Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa ootsokko» yaageeddino. **6** Yesuusi Biitaaniyaa kataanoo oolluwa harggiyaa Simoona soyin de'ishshin, **7** itti mishiratta albass's'irooma geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda albass's'irooma baareeta kumeedda darii al'o shittuwa akkaade yeeddawunna k'umaa I miina, he shittuwa Yesuusa huup'iyaaan c'ac'c'afaaddu. **8** Shin Yesuusa kaaliyaawanttu hewaa be'iide, «Ha shittuwa c'oo bayizussay ayaasee? **9** Ayaw gooppe, ha shittuwa al'o gatiyaan zal'iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee» yaageeddino. **10** Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, untuntta hawaadan yaageedda; «Ha mishiratto ayaw waayissiitee? Iza taw lo'obaa ootsaaddu. **11** Hiyyeesatuu ubbaa wode hinttenanna de'iino; shin taani hinttenanna ubbaa wode de'ikke; **12** Iza ha shittuwa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa. **13** Taani hinttentoo tumuwa oday; sa'aa ubbaan ha wonggalaa mishiraachchuwa odiyaasan hak'aninne, Asay iyo wozanaa aatsana mala, iza ootseeddawe odettanawaa» yaageedda. **14** He wode tammanne laa'u Yesuusa kaaliyaawantuppe ittuu Yihudaa Ask'k'orootu yaagettiyaawe k'eesatuwaa kaappatuwaakko **15** biide, «Taani hinttentoo Yesuusa oytsooppe, taw aya immanitee?» yaagina untunttu aw hattamu biraa k'oppiide immeeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, Yihuday Yesuusa aatsi immanaw injjetiyaa wodiya wochchee. **17** Baalaa daabbuwa miyaa gallassaa bonchchiyaa koyro gallassi, Yesuusa kaaliyaawanttu aakko yiide, «Paasigaa bonchchiyaa gallassi neeni maana k'umaa hak'an giigissanee?» yaageeddino. **18** Hewaappe guyye Yesuusi untuntta, «Katamaa biide, itti bitaniyaa, «Tamaarissiyaawe neena, «Taw wodii gakteedda; taani taana kaaliyaawantunna Paasigaa bonchchiyaa gallassaa ne soyin aatsana» geedda» giite» yaageedda. **19** Aa kaaliyaawanttu Yesuusi barentta azazowaadan ootsiide, Paasigaa bonchchiyaa gallassi maana k'umaa giigisseeddino. **20** Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusi tammanne laa'u Aa kaaliyaawantunna k'umaa maanaw utteedda. **21** Untunttu miishshin, Yesuusi untuntta, «Taani hinttentoo tumuwa oday; hintteppe itti uray taana aatsiide immanawaa» yaageedda. **22** Untunttu darii dagammiide, huup'iyaaan huup'iyaaan, «Godaw, tumu taaneeshsha?» guussaa doomeeddino. **23** Yesuusi zaariide, «Bare kushiya taananna ittippe woc'iitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana aatsi immana. **24** Taani, Asaa Na'ay, S'oossaa Mas'aafay hayk'kana geeddawaadan hayk'kana; shin Taana, Asaa Na'aa, aatsi immiyaa uraw aayyero; he uray yelettennaan atteeddento aw lo'a shshin» yaageedda. **25** Aa aatsi immiyaa Yihuday zaariide, «Tamaarissiyaawoo, neeni giyaawe taanee?» yaageedda. Yesuusi zaariide Aa, «Neeni ne huup'iyaaan gaadda» yaageedda. **26** Untunttu miishshin, Yesuusi daabbuwa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwa mentsereetsiide, barena kaaliyaawanttoo immiide, «Heytte; miite; hawe ta ashuwa» yaageedda. **27** S'uu'aa akkiide, S'oossaa galateedda. Untunttoo immiide, «Ubbay hawaappe ushite; **28** ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetettana diraw gukkiyaa ta suutsaa; ta suutsay ooratsa c'aak'uwaa. **29** Shin taani hinttentoo oday; taani ta

Aabbu kawutetsaan ooratsa woyniyaa eessaa hinttentunna ushana gallassay gakkanaw, laa'entsuwa ha woyniyaa eessaa ubbakka ushikke» yaageedda. **30** Mazimuriyaa yes's'owaappe guyyiyaan, Debre Zayite geetettiyaa deriyaa beeddino. **31** Yesuusi he wode untuntta, «Hachche k'amma hinttentu ubbay taana aggiide kichchana; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay dorssaa heemmiyaawaa wod'anawaa; hewaappe guyyiyaan dorssaa wudii laalettanawaa» yaagee. **32** Shin taani hayk'uwaaappe denddowaappe guyyiyaan, hintteppe kasetaade Galiilaa baana» yaageedda. **33** P'es'irooma zaariide, «Untunttu ubbatuu neena aggiide kichchanawantta; taani neena ubbakka yeggaade kichchikke» yaageedda. **34** Yesuusi P'es'irooma, «Taani new tumuwa oday; hachche k'amma kutuu waassanaappe kase, neeni taana heezzu kaala kaadanaassa» yaageedda. **35** P'es'irooma zaariide, «Taani haray atto, neenanna ittippe hayk'k'intokka, neena ubbakka kaddikke» yaageedda. K'ay Yesuusa kaaliyaawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino. **36** Yesuusi he wode barena kaaliyaawantunna Geetesemaaniyaa geetettiyaaasaa biide untuntta, «Taani hini baade S'oossaa woossishin, hinttentu hawaan uttishshite» yaageedda. **37** Hewaappe guyye P'es'irooma Zabbdiyoosa naanaa laa'uwaa barena afiide, daro kayyuwaanne ugaa doomeedda. **38** K'ay untuntta, «Taani hayk'kana gakkanawukka kayyottay; hawaan beegottiide, taananna naagite» yaageedda. **39** Laafaa sintsakko shiik'iide, sa'aan guufanniide, «Ta Aabbu, danddayettiyaawaa gidoope, ha s'uu'aa taappe digga; shin neeni koyyiyaawaadan hanoppe attin, taani koyyiyaawaadan hanoppo» yaagiide S'oossaa woosseedda. **40** Yesuusi barena kaaliyaawantukko simmiide yeedda; gem'ishowannta demmiide P'es'irooma, «Hinttentu itti saatenttonnekkka gem'ishennaan taananna naaganaw danddayibeykkitee? **41** Paac'iyaaan hinttentu gelenna mala, minnitenne S'oossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin asatetsaa eeshshay daaburanchchaa» yaageedda. **42** Yesuusi k'ay laa'entsuwa biide, «Ta Aabbu, taani ha wolk'k'ama metuwa akkenaan de'ishshin s'uu'aa dentsanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano» yaagiide S'oossaa woosseedda. **43** K'ay akka simmi yiide, Aa kaaliyaawanttu afiyaa gem'ishuu goozii wotseedda diraw, gem'ishowannta demmeedda. **44** K'ay akka untuntta yeggi biide, hezentsuwa kase k'aalaa zaariide, S'oossaa woosseedda. **45** Hewaappe guyyiyaan, barena kaaliyaawanttoo yiide, «Ha'i gakkanawukka gem'ishiitenne shemppiitee? Be'ite, Taana, Asaa Na'aa, nagarachcha asatoo aatsiide immiyaa wodii gakteedda. **46** Denddina boytte; be'ite, taana aatsi immiyaawe haweku gakteedda» yaageedda. **47** Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa'u Aa kaaliyaawantuppe ittuu, Yihuday, gakkii wod'd'eedda; k'ay k'eesatuwaa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu kiitina, mashshaanne s'am'aa oyk'keedda c'ora Asay aanaa ittippe yeedda. **48** Yesuusa aatsi immiyaawe he c'ora asaa, «Taani yeriyaawe Aa; Aa oyk'kite» yaagiide mallaa odi wotseedda. **49** Ellekka Yesuusakko shiik'iide, «Tamaarissiyaawoo, saro de'ay» yaagiide Aa yeri akkeedda. **50** Yesuusi Yihudaa, «Ta laggew, neeni ootsanabaa ootsa agga» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan, he c'ora Asay shiik'iide, Yesuusa loytsi oyk'keedda. **51** Yesuusa de'iyawantuppe ittuu bare mashshaa kesside k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa k'oomaa haytsaa k'ans's'i oleedda. **52** Yesuusi he wode Aa hawaadan yaageedda; «Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotsa; ayaw gooppe, mashshaa

dentsiyaa ubbay mashshaan hayk'kana. **53** Ta Aabbu daro sha"n kiitanchchatuwa itti kutsaan yeddiide, taana maaddana mala, taani Aa woossanaw danddayiawaa erikii? **54** Yaatina, S'oossaa k'aalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polettanaw danddayii?» yaageedda. **55** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaan shiik'eedda c'ora asaa hawaadan yaageedda; «Taana kayiso kessiide, kaysiisuuwa oyk'kiyaawaadan oyk'kanaw mashshaanne kam"aa oyk'kiide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyaan tamarissaadde, gallassan gallassan hinttentunna ootsiyaa wode taana oyk'kiibeykkita; **56** shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu S'oossaa k'aalaan s'aafeeddawe polettanaassa» yaageedda. Yesuusa kaaliyaawantu he wode ubbatuu Aa yeggi beeddino. **57** Yesuusa oyk'keeddawantu k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa k'ayaafaakko, higgiiya tamarissiyaawantunne c'imatuu shiik'eeddasaa aakkiide beeddino. **58** Shin P'es'iroosi k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwaan Aa kaalleedda; yewuwa wurssetsaa be'anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawantunna utti aggeedda. **59** K'eesatuwa kaappatuunne shiik'eedda Asay ubbay Yesuusa wod'anaw Aa bolla worduwa markkaa demmanaw koyyeeddino. **60** Shin haray atto c'ora Asay yiide, Aa bolla worduwaan markkattinakka aappe ayinne demmibeykkino. Guyyeppe laa'atuu yiide, **61** «Ha bitanii, «Taani S'oossaa Geeshsha Golliya koolaade, heezzu gallassaan zaaraade kees's'anaw danddayay; geedda» yaageeddino. **62** K'eesatuwa ubbatuwa kaappu denddi ek'kiide Yesuusa, «Hawantu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?» yaageedda. **63** Shin Yesuusi c'o'u geedda; k'aykka k'eesatuwa ubbatuwa kaappu Aa, «Taani neena de'uwa S'oossaa sunsaan c'allay; neeni S'oossaa Na'aa Kiristoosa gidoppe nuw oda» yaageedda. **64** Yesuusi zaariide, «Neeni ne huup'ewukka gaadda; shin taani hinttentoo oday; hawaappe sintsaan, hinttentu taana, Asaa Na'aa, wolk'kaama S'oossaaappe ushechcha baggana utteeddawaanne saluwa shaariyaanna yiishshin be'ana» yaageedda. **65** Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwa ubbatuwa kaappu bare mayuwa peed' oliide, «Hawe boreedda; nuuna hawaappe sintsan ayaw hara markkaa koshshii? I ha'i boriyaawaa hinttentu siseeddita. **66** Hinttentu k'ofay ayee?» yaageedda. Untunttu, «Aw hayk'uu bessee» yaagiide zaareeddino. **67** Hewaappe guyyiyaan, untunttu Aa deemuwaan c'uchchiide, Aa dechcheeddino; haranttu k'ay Aa bak'kiide, **68** «Kiristoosaa! Neeni neena nabe gaasashshin, neena shoc'eddawe onentto ane nuw oda!» yaageeddino. **69** P'es'iroosi golliyaappe karenna dirssaa gidдон utti de'ishshin, itti k'oomata aakko yaade, «Neenikka Galilaa Yesuusanna ittippe de'aa» yaagaaddu. **70** Shin I untunttu ubbaa sintsaan he k'oomato, «Neeni giyaawe ayentto taani erikke» yaagiide kaadeedda. **71** k'ay biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara k'oomata Aa be'ade, hewaan de'iyaa asatoo, «Ha bitanii Naazireetiya Yesuusanna de'ee» yaagaaddu. **72** P'es'iroosi laa'entsuwa c'aak'kiide, «Taani hewaa bitaniya erikke» yaageedda. **73** Laafaa gam'iishin, hewaan ek'keedda Asay P'es'iroosakko yiide, «Neenikka tuma untuntunna ittippe de'aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyaa haasayaykka neena erissee» yaageeddino. **74** Hewaappe guyyiyaan P'es'iroosi, «Taani hewaa bitaniya erikke!» yaagiide, barena shek'aanne c'aak'uwaa doommeedda. He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda. **75** P'es'iroosi barena Yesuusi, «Neeni kuttuu

waassanaappe kase heezzu kaala taana kaadanaassa» geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

27 Wontta guuraan k'eesatuwa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa c'imatuu Yesuusa wod'anaw mak'keteeddino; **2** untunttu Yesuusa k'achchi afiide, gadiyaa ayissiyaa P'ilaas'oosaw aatsi immeeddino. **3** Yesuusa he wode oytseedda Yihuday P'ilaas'oosi Yesuusa bolla pirddeeddawaa be'iide, «Aayyeero! Oytseennaan aggaarikkita!» yaagiide, he man'iyaa hattamu biraa k'eesatuwa kaappatoonne gadiyaa c'imatoo guyye zaariide, **4** «Taani geeshsha asaa oytseada nagaraa ootsaad» yaageedda. Shin untunttu Aa, «Hewe nuw ayyaa metee? Hewe ne shene» yaageeddino. **5** Yihuday biraa Geeshsha Golliyaan oli aggeedda; untunttu matappe biide, suletti hayk'keedda. **6** K'eesatuwa kaappatuu biraa akkiide, «Ha biray suutsaa mishsha gidishin, nuuni Geeshsha Golliya mishshaanna gatsiyaawe woga gidenna» yaageeddino. **7** Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatsaa asaw moogo gadiyaa ootsanaw urk'kaappe miishsha med'diyaawantu gadiyaa shammeeddino. **8** Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suutsaa gadiyaa geetettiide s'eesettee. **9** Nabiyaa Ermaasi, «Untunttu aw immanaw k'oppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, **10** Goday taana azawoowaan, urk'kaappe miishsha med'diyaawantu gadiyaa shammanaw immeeddino» geetettowe he wode poletteedda geedda. **11** Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintsa shiik'ina, gadiyaa ayissiyaawe Aa, «Neeni Ayihudatuwa kaatee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi Aa, «Neenikka gade'aa» yaageedda. **12** K'eesatuwa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu Aa mootina, untunttoo ayinne zaaruwa immibeenna. **13** He wode, P'ilaas'oosi Yesuusa, «Hawantu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?» yaageedda. **14** Yesuusi haray atto, itti k'aalaakka zaarennaan is'sina, gadiyaa ayissiyaawantu dari maalaletteedda. **15** Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiya gallassaan, Asay koyyiyaa itti uraa k'ashuwaappe biliyaa wogay de'ee. **16** He wode itti Barbaana geetettiyaa Yesuusi daro eretteedda iita bitanii k'asho gollen de'ee. **17** Hewaa diraw, c'ora Asay ittisaa shiik'eeddasaa P'ilaas'oosi, «Taani hinttentoo Barbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristoosa geetettiyaa Yesuusa billoo?» yaagiide asaa oochcheedda. **18** Ayaw gooppe, untunttu k'anaatiide Yesuusa ootseeddawaa I eree. **19** P'ilaas'oosi pirdaa gollen utti de'ishshin, Aa machchata aw, «He s'illo bitaniya ayinne ootoppa; ayaw gooppe, taani hachche k'amma akumuwaan aabaan daro metootaad» yaagaade kiittaaddu. **20** Shin k'eesatuwa kaappatuunne gadiyaa c'imatuu P'ilaas'oosi Barbaana billide, Yesuusa wod'anaadan, shiik'eedda Asay Aa woosana mala, asaa c'immeeddino. **21** P'ilaas'oosi zaariide untuntta, «Taani untunttu laa'atuwaappe hintteew oona billanaadan koyyitee?» yaagina untunttu, «Barbaana billanaadan koyyeetto» yaageeddino. **22** P'ilaas'oosi, «Yaatina, Kiristoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?» yaagiide untuntta oochchina ubbay, «Mask'kaliya bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etto» yaageeddino. **23** P'ilaas'oosi asaa, «Ayaw? Ay iitaaba ootseedde?» yaageedda. Shin Asay kasewaappekka barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Mask'kaliya bolla misimaariyan d'ishettiide I kak'etto» yaageeddino. **24** Walassay denddanawaappe attin, ayinne hanennawaa P'ilaas'oosi be'iide, haatsaa akkiide, «Ha bitanii hayk'kiyaawaan taani gelikke; hewaa hinttentu erite» yaagiide shiik'eedda asaa

sintsaan bare kushiya meec'etteedda. **25** Shiik'eedda Asay ubbay zaariide, «Aa suutsaa gomii nuunanne nu naanaa gakk'o» yaageedda. **26** Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosi Barbaana untunttoo billeedda; lissuwaan Yesuusa shoc'iide, mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'kanaw untunttoo aatsiide immeedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosa wotaadaratuu Yesuusa gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaafina, wotaadaratuu ubbay Aa miyyiyaan yuuyyi aad'diide ek'keeddino. **28** Aa mayuwaaf k'aari akkiide, zo'o mayuwaaf Aa mayzeeddino. **29** K'ay aguntsaa kalachchaa giigisside, Aa huup'iyaaan wotseeddino; Aa ushechcha kushiyan mak'kaa s'am'aa oytsiide, Aa sintsan gulbbatiide, «Ayihudatuwaa kaatew, saro de'ay!» yaagiide, Aa bolla k'iliic'eeddino. **30** Aa bolla c'uchcheeddino; he mak'kaa s'am'aa akkiide, Aa huup'iyaa shoc'eeddino. **31** Untunttu Aa bolla k'iliic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaaf aappe k'aari akkiide, Aa mayuwaaf Aa mayzeeddino; k'ay mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide Aa kak'kanaw afeeddino. **32** Untunttu kare kesiide, itti Simoona geetetiyyaa K'ereena gade asaa demmiide, Yesuusa mask'kaliyaa wolk'kaan toosseeddino. **33** Golggootaa geetetiyyaasaa gakk'eeddino. «Golggootaa» yaagetiyyaawe «Huup'iyaaasaa» giyaawaa. **34** Hewaana untunttu c'ammeedda woyniyaa eessaa Yesuusaaf ushanaw immeeddino; I hewaa gans'si s'eelliide, ushennaan is'seedda. **35** Untunttu mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide Aa kak'owaappe guyyiyaan, Aa mayuwaaf shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino. **36** Hewaappe guyyiyaan, Aa naaganaw hewaan utti aggeeddino. **37** K'ay, «Hawe Ayihudatuu Kaatiyaa Yesuusa» yaagiide mootuu s'aafettowaa Aa huup'e baggana wotseeddino. **38** Yesuusaana he wode laa'u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha baggana, k'ay ittuwaa aappe haddirsa baggana, mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'keeddino. **39** Ogiyaana aad'diyaa Asay Yesuusa kaad'iide, barentu huup'iyaa k'aatsiide boreeddino. **40** «Geeshsha Golliya kolaade heezzu gallassaa gidдон kees'siyaawoo, ne huup'iyaa ashsha; neeni S'oossaa Na'aa gidoope, ane mask'kaliyaa bollappe wod'd'a» yaageeddino. **41** Hewaadanka, k'eesatuwaa kaappatuu higgiyaa tamarissiyaawantunne c'imatuwaana ittippe Yesuusa bolla k'iliic'keenna, hawaadan yaageeddino; **42** «Harantta ashsheeda; shin barena ashshanaw danddayenna. I Israa'eeliyaa kaatiyaa; ane mask'kaliyaa bollappe ha'i wod'd'o; nuunikka k'ay aan ammanana. **43** S'oossaan I ammanettee; S'oossay Aa ashshanaw koyyooppe ane ashsho; ayaw gooppe, I barena, «Taani S'oossaa Na'aa gee» yaageeddino. **44** K'ay haray atto, aanana mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteedda kayisatuukka hawaadan giide, Aa bolla k'iliic'eeddino. **45** Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay ubbay d'umeedda. **46** Udduppu saate gidiyaa heeraan Yesuusi bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Elohee, Elohee, laamaa sabak'itaanii?» yaageedda. Hewaa guussay, «Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw c'o'u gaad?» guussaa. **47** Hewaan ek'keedda asaappe ittuu hewaa sisiide, «Ha bitanii Eelaasa s'eese» yaageedda. **48** He man'iyaaan untuntuppe ittuu woss'iide, isponjiyyaa akkiide, c'aala woyniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa mak'kaa s'am'aa s'eeraan wotsiide, ushshanaw Aa doonaakko shiishsheedda. **49** Shin yekkuntu, «Ane de'ashsha, Eelaas Aa ashshanaw yaanawento be'ana» yaageeddino. **50** Yesuusi laa'entsuwaaf bare k'aalaa d'ok'ku

ootsi waasside, hayk'ki aggeedda. **51** Akeekite; Geeshsha Golliyaan kak'etteedda gaaridduu k'omompe duge gakkanaw, laa'u kesiide, pooshetti wod'd'eedda; sa'ay k'aas'eedda. K'ay zaallaykka p'alk'k'etteedda; **52** c'ora duufuu dooyetteedda. S'oossaa asaappe c'oratu hayk'k'eeddawanntu, hayk'uwaappe dendeeddino. **53** Untunttu duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayk'uwaappe denddowaappe guyyiyaan, geeshsha katamaa beeddino; hewaan untuntta c'ora Asay be'eedda. **54** S'eetuwaaf kaappuunne aanana Yesuusa naagiyaaf wotaadaratuu sa'ay k'aas'siyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be'eedda wode daro yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, «Tumu hawe S'oossaa Na'aa» yaageeddino. **55** Hewaan c'ora mac'c'awantuu, Galilaappe doommiide, Yesuusa maaddiide kaaliyaawantuu, haakuwaan ek'kiide s'eelliino. **56** Untunttu gidдон Magdala geetetiyyaa katamaappe yeedda Mayraama, Yaak'oobanne Yoosefo daaya Mayraamane Zabddiyoosa naanaa daaya de'iino. **57** Sa'ay omarssiyaa wode, Yoosefo geetetiyyaa itti dure bitanii, Ammaatiyaasa katamaa bitanii yeedda; I bare huup'ewukka Yesuusa kaaliyaawaa. **58** Yoosefo P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; P'ilaas'oosi Yoosefo imettana mala azazeedda. **59** Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwaaf mayuwaan **60** s'aas'iide barew moogettanaw shuchchaa wooc'eedda ooratsa gonggoluwaa gidдон Aa anhaa wotseedda; k'ay he gonggoluwaa doonaan wogga shuchchaa gondorssi wotsiide, bashi beedda. **61** Magdala katamaappe yeedda Mayraamane yekko Mayraama hewaan gonggoluwaaakko simmiide utteeddino. **62** Sambbatay giigetiyyaa gallassaappe wonttetsa gallassi, k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu P'ilaas'oosanna gaketiiide, hawaadan yaageeddino; **63** «Godaw, he wordduu pas'a de'iyaa wode, «Taani heezzu gallassaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana» yaagowaa nuuni hassayeeddo. **64** Hewaa diraw, Aa moogeedda gonggoluwaa heezzu gallassaa gakkanaw, loytsi naagana mala azazaarikki; hewe d'ayoope Aa kaaliyaawantuu biide, Aa anhaa wuu'iide asaw, «Hayk'uwaappe dendeedda» yaaganawantta; laa'entsiyaa balay kase balaappe ubbaa yaa iitana» yaageeddino. **65** P'ilaas'oosi untuntta, «Hinttentoo naagiyaawantuu de'iino; biide hinttentoo danddayetiyya keenna naagishshite» yaageedda. **66** Hewaappe guyye untunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa attamiide, k'ay naagiyaawaa yaan wotsiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa naagisseeddino.

28 Sambbatay aad'd'ina Wogaa gallassi wontta bakkaaliyan, Magdala geetetiyyaa katamaappe yeedda Mayraamane yekko Mayraama Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa be'anaw beeddino. **2** Godaa kiitanchchay saluwaappe wod'd'eedda diraw, sa'ay daro k'aas'eedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gondorssi oliide, Aa bolla kesi utteedda. **3** Aa malay walk'k'antsaa malatee; Aa mayuukka shachchaadan bootsaa. **4** Naagiyaawantuu kiitanchchay yashshaa kokkoriide, hayk'keedda asaadan haneeddino. **5** Kiitanchchay mac'c'awantta hawaadan yaageedda; «Yayyoppite; ayaw gooppe, mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'keedda Yesuusa hinttentu koyiyaawaa taani eray. **6** I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadanka hayk'uwaappe dendi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosa be'ite. **7** Hinttentu ha'i ellekka biide, Yesuusa kaaliyaawanttoo, «Yesuusi hayk'uwaappe

denddi diggeedda. K'ay I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttentu Aa yaan be'ana» yaagiide odite. Be'ite, taani hinttentoo odaaddi» yaageedda. **8** Untuntu yayyiiddinne k'ay daro nashettiide, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaawantoo odanaw wos'seeddino. **9** He man'iyaan Yesuusi untuntunna gakettiide untunta, «Saro de'iitee» yaagi aggeedda; untuntu aakko shiik'i Aa gediyaay oyk'iiide, aw goyinneeddino. **10** Yesuusi he wode untunta, «Yayyoppite; ta ishatuu Galiilaa baana mala, biide untunttoo odite; untuntu taana yaan be'anawantta» yaageedda. **11** He mac'c'awanttu biyaa wode, gonggoluwaa naagiyaawotaadaratuwaappe amareedawantu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa k'eesatuwaa kaappatoo odeeddino. **12** K'eesatuwaa kaappatuu c'imatuwaanna ittippe shiik'i zorettiide, wotaadaratoo daro miishshaa immiide, **13** «
 «Nuuni gem"ishuwaan de'ishshin Aa kaalliyaawanttu k'amma yiide, Aa anhaa wuu"eeddino» yaagite. **14** Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisoope, nuuni aw odi ammansana; k'ay hinttentta ayinne hirgissennaadan ootsana» yaageeddino. **15** Wotaadaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan ootseeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiide de'ee. **16** Shin tammanne itti Aa kaalliyaawanttu Yesuusi barentta biite geedda Galiilaa gadiyaa biide Aa be'eedda wode, aw goyinneeddino; shin untuntuppe ittuu ittuu sid'eeddino. **18** Yesuusi untuntukko shiik'iiide, untunta hawaadan yaageedda; «Maatay ubbay saluwaaninne sa'aan taw imetteedda. **19** Hewaa diraw, hinttentu biide, asaa ubbaa taana kaalliyaawantta ootsite; Aawuwaa suntsaan, Na'aa suntsaaninne Geeshsha Ayaanaa suntsaan untunta s'ammak'ite. **20** Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untuntu naagana mala, untunta tamarissite; taani wodiyaawurssetsay gakkanawukka ubbaa wode hinttentunna de'yaawaa akeekite» yaageedda. (aiōn g165)

Mark'k'oossa

1 S'oossaa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwa doometsaa. **2** Nabiyya Isiyaasi s'aafeedda Mas'aafan S'oossay, «Be'a; ta kiittiyaawaa taani neeppe sintsaw yeddana. I new ogiyaa kessanawaa. **3** Itti bitanii biittaa bazzuwaan bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Godaa ogiyaa giigissite. I hamettana loossuwaakka, aw suurissite: geeddawaadan» haneedda. **4** S'ammak'iyaa Yohaannis asaa s'ammak'iiddinne, «S'oossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttentu nagaraappe simmiide s'ammak'etite» yaagi k'aalaa odidde biittaa bazzuwaan kesi wod'd'eedda. **5** Yihudaa gadiyaan de'iyaa Asay ubbayne Yerusaalame katamaa Asay ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paas'ina, Yohaannis he asaa Yorddaanoosa Shaafaan s'ammak'eedda. **6** Yohaannis gaaluwa isikiyaappe dadetteedda mayuwa mayyiide, bara s'eessan dafuwa danc'c'eedda; k'ay booliyaane wora eessaa meedda. **7** Yohaannis k'aalaa odidde, «Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, Aa c'ammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. **8** Taani hinttentta haatsaan s'ammak'ay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaan s'ammak'anawaa» yaageedda. **9** Yesuusi he wode Galilaa gadiyaan de'iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannis Yorddaanoosa Shaafaan Aa s'ammak'eedda. **10** Yesuusi haatsaappe kesosaanna saluu dooyettihiinanne Geeshsha Ayyaanay bare bolla harap'piyaadan wod'd'ishin be'eedda. **11** K'ay saluwaappe, «Taani siik'iyaa ta Na'ay neena; taana nebay nashechchee» yaagiya k'aalay sisetteedda. **12** Ellekka Geeshsha Ayyaanay Asay bayinna mela sa'aa Aa yeddeedda. **13** Yesuusi Asay bayinna saan barena Sees'anay paac'c'ishshin, oytamu gallassaa gatseedda; du'aannakka de'eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootseeddino. **14** Yohaannis k'ashettowaappe guyyiyaan, Yesuusi S'oossaa kawutetsaa wonggalaa mishiraachchuwa odidde, Galilaa gadiyaa biide, **15** «Wodii gakk'eedda; S'oossaa kawutetsaykka matatteedda. Hinttentu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwa ammanite» yaageedda. **16** Yesuusi Galilaa Abbaa lank'kiyaanna aad'd'iidde, moliyaa oyk'kiyaawantta, Simoonanne Aa ishah Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta be'eedda. **17** Yaatiide untuntta, «Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyk'kiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana» yaageedda. **18** Hewaappe guyyiyaan untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino. **19** Yesuusi guutsaa sintsawukko biide, Zabddiyosa naanaa laa'u ishatuwa, Yaak'oobanne Yohaanna wonggiyaa gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be'eedda. **20** I be'osankka untuntta s'eesima, barenttu aawuwa, Zabddiyosa, Aa oosanchchatuwanna wonggiyaa gidдон aggiide, Yesuusa kaallide beeddino. **21** Untunttu K'ifirinaahooma geetetiyyaa katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambbata gallassay gakkko wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamarissuwa doommi aggeedda. **22** Barew maatay de'iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe attin, higgiiyaa tamarissiyaawanttudan tamarissenna diraw, Asay Aa timirtiyyaan maalaletteedda. **23** He wode iita ayyaanay de'iyaa itti bitanii Ayihuda woosa golle gelosaannakka bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, **24** «Naazireetiyyaa Yesusaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna

d'ayissanaw yaad? Neeni onentto eray; neeni S'oossaa kiietteedda geeshsha gidikkii!» yaageedda. **25** Yesuusi he iita ayaanaa, «Hayzza; bitaniyaappe kesa» yaagiide azazeedda. **26** Iita ayyaanay bitaniyaa buc'ereetsi, darii waassiide, aappe kesi aggeedda. **27** Asay ubbay maalaletteide, «Hawe ayee? Ha bitanii bare maattaani haray atto, iita ayyaanatuwaakka azazeedda; untunttukka k'ay aw azazetiino; hawe aybe ooratsa timirttee?» yaagiide, bare gidдон ittuu ittuwaa oochcheedda. **28** Galilaa gadiyaan de'iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariyaa siiseeddino. **29** Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yaak'oobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda. **30** Simoon bollootta k'os'uwa harggaade giseeddawunibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino. **31** I izikko shiik'iide, izi kushiyya oyk'kiide, izo dentsi esseedda; k'os'uu izo aggina, iza untunttoo ootsaaddu. **32** Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyk'keedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyaan, Asay aakko aheeddino. **33** Katamaan de'iyaa Asay ubbay he kariyaa shiik'eedda. **34** Yesuusi dumma dumma harggiyaan oyk'etteedda c'ora asaa patsiide, c'ora s'alahuwaakka kesseedda. I Kiristtoosa gidiiyaawaa iita ayyaanatuu ereedda diraw, untunttu haasayissennaan diggeedda. **35** Yesuusi guura wonttumaatsaan denddiide, soyippe kesiide, Asay baynnasaa biide yaan S'oossaa woosseedda. **36** Simooninne aanana de'iyaa wanttu Aa koyyiide beeddino. **37** Untunttu Aa demmiide, «Asay ubbay neena koyyee» yaageeddino. **38** Hewaappe guyye Yesuusi k'ay untuntta, «Hewaa heeraan de'iyaa hara katamatuwa boytte; taani hewaan k'aalaa odanaw bessee; ayaw gooppe, taani yeeddawe hewaasaa» yaageedda. **39** Ayihuda woosa golletuwaan k'aalaa odiiddinne iita ayyaanatuwa kesiide, Galilaa gadiyaa ubbaa yuuyyeedda. **40** Oolluu oyk'keedda itti bitanii Yesuusakko yiide, Aa sintsan gulbbatiide, «Neeni koyyoope, taana geeshsha patsanaw danddayaa» yaagiide woosseedda. **41** Yesuusi aw k'aretteedda; bare kushiyya yeddi, Aa bochchiide, «Taani koyyay; geeyya; pas'al» yaageedda. **42** Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitanii geeyyi pas'i aggeedda. **43** Yesuusi darii hank'ettiide, ellekka Aa kessi yeddeedda. **44** I bitaniyaa, «Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bolla k'eesaa bessa; k'ay neeni ha'i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwa yarshsha» yaageedda. **45** Shin bitanii biide, yewuwa ubba saan asaa ubbaw oduwaanne laaletsaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi K'onc'iyaa kesiide, katamaa gelanaw danddayibeenna; shin Asay bayinnasaa gas'aan de'eedda; k'ay Asay ubba saappe aakko yeeddino.

2 Amareeda gallassaappe guyyiyaan, «Yesuusi K'ifirinaahooma guyye simmiide, soyin de'ee» giyaa haasayay sisetteedda. **2** Gollii akkanaa is's'ina, haray atto, kariikka un'ana gakkanaw c'ora Asay shiik'eedda; hewanttoo Yesuusi k'aalaa odee. **3** Oydu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. **4** Asay c'oreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayettennan is's'ina, Yesuusi de'iyaa baggana golliyaa k'aariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeeddasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotseeddino. **5** Yesuusi untunttu ammanuwa be'iide, he bollay sileedda bitaniyaa, «Ta na'aw, ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. **6** Higgiiyaa tamarissiyaawanttuppe hewaan utteedda ittuu

ittuu barenttu wozanaan, **7** «Laa ha bitanii hawaa mala iitabaa S'oossaa bolla ayaw haasayii? S'oossaa s'alalaappe attin, haray oonee nagaraa atto gaanaw danddayiyaawe?» yaagiide k'oppeeddino. **8** Untunttu barenttu wozanaan hewaadan k'oppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanan eriide, untunttu «Hintenttu hintte wozanaan ayaw hewaadan k'oppiitee? **9** Bollay sileedda bitaniyaa, «Ne nagaray atto geetetteedda: giyaawe mateeyee? Woy, «Dendda ek'kaade ne shanchchamaa tookkaade hametta: giyaawe matee? **10** Shin taani, Asaa Na'aw, sa'aa bollan nagaraa atto gaanaw maataay de'iyaaawaa taani hinttentta erissana» yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, **11** «Neena gay; dendda ek'ka; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba» yaageedda. **12** Bitanii ellekka denddi ek'liide, bare shanchchamaa tookkiide, Asay ubbay s'eellishshin biina Asay ubbay maalalettiide, «Nuuni hawaa malabaa ubbakka be' erokko» yaagiide S'oossaa galateeddino. **13** Yesuusi gujjikka Galilaa Abbaa doonaa beedda; Asay ubbay aakko yeeddawantta tamaarisseedda. **14** Hewaanna aad'd'iide, lppiyooosa na'aa Leewiyaa, giyaawe k'aras'aa k'ans'siyaa saan utteeddawaa demmiide, «Taana kaala» yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi ek'liide, Aa kaalleedda. **15** Yesuusi k'umaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, k'aras'aa akkiyaa c'ora asayne nagarachchatu aanananne Aa kaalliyaaawantunna ittippe utteeddino. Aa kaalliyaaawantu gidдон hewanttu mala asatuu dareeddino. **16** Higgiiyaa tamaarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagarachchatuwaannanne k'aras'aa akkiyaawantunna k'umaa miishshin be'iide, «I ayaw nagarachchatuwaannanne k'aras'aa akkiyaawantunna k'umaa mi?» yaagiide, Aa kaalliyaaawantta oochcheeddino. **17** Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, «Hargganchchatuwaappe attin, pas'a asaw aakimii koshshenna; taani nagarachchatuwaa s'eesanaw yeeddawaappe attin, s'illatuwaa s'eesanaw yabeykke» yaagiide untunttoo zaareedda. **18** S'ammak'kiyaa Yohaannisa kaalliyaaawantunne Parisaawatuu s'oomiino; amareeda asatuu Yesuusakko yiide, «Yohaannisa kaalliyaaawantunne Parisaawatuwaa kaalliyaaawanttu s'oomiino; shin neena kaalliyaaawantu ayaw s'oomikkinoo?» yaageeddino. **19** Yesuusi untunttu «Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyaawe barenttuna de'ishshin, s'oomanaw danddayiino? Machchatto akkiyaawe untuntunna de'ishshin, s'oomanaw danddaykino. **20** Shin machchatto akkiyaawaa untunttu matappe afana wodii yaanawaa; untunttu he wode s'oomanawantta. **21** «Ec'a mayuwwa bolla ooratsa d'efiyaa wotsi sikkiyaa Asay baawa; ec'aa wotsi sikkooppe, ooratsa d'efii ec'a mayuwwa peed'ereetsee; peed'etsaykka koyrowaappe darana. **22** K'ay ho'o woyniyaa eessaa ec'a ogoruwaan naa'iyaa Asay baawa; shin naa'ooppe, he woyniyaa eessay ogoruwwa daakkee; barewukka wofettee; ogoruukka bayee; shin ho'o woyniyaa eessaa ooratsa ogoruwaan naa'ettee» yaageedda. **23** Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha banggaa gidдонna aad'd'ishshin, Aa kaalliyaaawantunna aanana biidde, banggaa tishaappe duusaa doommeeddino. **24** Parisaawatuu Yesuusa, «Be'a; neena kaalliyaaawanttu Sambbata gallassi higge gidonnabaa ayaw ootsiinoo?» yaageeddino. **25** Yesuusi untunttu, «Daawite koshattiide, miyaabaa koyyeedda wode, barenanna de'iyaaawantunna ootseeddawaa ubbakka nabbabi beykkitee? **26** Abiyaataari k'eesatoo ubbatoo kaappo gideedda wode, Daawite S'oossaa golliyaa geliide, k'eesatuwaa s'alalay

maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sintsan wotseedda k'umaa miide, barenanna de'iyaaawanttookka immeedda» yaageedda. **27** K'aykka Yesuusi untunttu, «Sambbatay asaw med'etteeddawaappe attin, Asay Sambbataw med'ettiibeenaa. **28** Hewaa diraw, taani, Asaa Na'ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa» yaageedda.

3 Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitanii de'ee. **2** Itti itti Asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyaa Sambbataan I patsooppe be'anaw naagee. **3** Yesuusi he kushii sileedda bitaniyaa, «Dendda ek'kaade sintsaw haaya» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan asaa, «Sambbataan lo'obaa ootsiyaawe wogeeyye iitabaa ootsiyaawe wogee? Asaa shempuwwaa ashshiyaawe wogeeyye wod'iyaaawe wogee?» yaagiide oochcheedda. Shin Asay c'o'u geedda. **5** Yesuusi hank'k'ettiide, untunttu yuushshi aatsi s'eelliide, untunttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, untunttoo darii kayyotteedda; he bitaniyaa, «Ne kushiya piddi ootsa» yaageedda; bitanii piddi ootsina, Aa kushii pas'i aggeedda. **6** Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyaappe kare kesiide, Yesuusa wooti wod'anentto Heroodisanna de'iyaaawantunna mak'k'eteeddino. **7** Yesuusi barena kaalliyaaawantunna Galilaa Abbaa beedda; Galilaaappe c'ora Asay Aa kaalleedda. **8** K'aykka c'ora Asay Yihudaappe, Yersaalameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa baggappe, S'iirrosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootseeddawaa sisiide, aakko yeedda. **9** Yesuusi c'ora Asay barena sugi un'etsenna mala, barena kaalliyaaawantta wonggiriya barew gam'etsana mala azazeedda. **10** Daro asaa I patseedda diraw, harggiyaa Asay ubbay Aa bochchanaw sugeretee. **11** Iita ayyaanay de'iyaa asatuukka Aa be'eedda wode ubbaan Aa sintsan guufanniide, barenttu k'alaa d'ok'ku outside, «Neeni S'oossaa Na'aa gidikkii» yaageeddino. **12** Yesuusi he iita ayyaanatuu barebaa asaw odiide, barena k'onc'ciyaa kessenna mala, untunttu minisiide azazeedda. **13** Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko s'eeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. **14** Untunttu barenanna de'ana malanne k'alaa odanaw untunttu kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw untunttoo maataay de'ana mala, tammanne laa'u asatuwaa dooreedda. **16** I dooreedda tammanne laa'atuu hawantta: P'es'iirrosa yaagiide suntseedda Simoonaa, **17** Bo'aanerggeessa yaagiide suntseedda Zabddiyoosa naanaa Yaak'oobanne Yaak'ooba ishaa Yohaannisa. «Bo'aanerggeessa» giyaawe «Wolk'kaama asatuwaa» giyaawaa. **18** Inddiraasanne Pilip'p'ooosa, Bartalamoosanne Maatoosaa, Toomaasanne lppiyooosa na'aa Yaak'ooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiiyaa Simoonaa, **19** Yesuusa aatsi immeedda Yihudaa Ask'k'ooroota. **20** Yesuusi soy beedda; laa'entsuwaakka k'ay c'ora Asay shiik'ina, inne Aa kaalliyaaawantunna haray atto, k'umaa maanawukka danddaybbeykino; **21** asay Aa, «Gooyee» giyaa diraw, Aa dabbattuu hewaa sisiide, Aa akkanaw beeddino. **22** Higgiiyaa tamaarissiyaa itti itti asatuu Yersaalameppe yiide, «Yesuusa bolla Bi'eel-Zebuuli de'ee» yaageeddino; k'ay, «S'alahuwaa kaappuu barew wolk'kaa immina, iita ayyaanatuwaa kessae» yaagiide haasayeeddino. **23** Yesuusi asaa barekko s'eesiide, leemisuwaa odiide, «Sees'aanay Sees'aanaa wooti kessanaw danddayi? **24**

Itti kawutetsay bare gidдон shaakettoope, he kawutetsay ek'k'anaw danddayenna; **25** k'ay itti golle asaykka bare gidдон shaakettoope, he golle asaykka ek'k'anaw danddayenna. **26** Sees'aanay barenanna walak'ettiide shaakettoope, bayanaappe attin, de'ana danddayenna. **27** «Shin wolk'k'aama asaa golle geliide kasetiide Aa k'achchennaan de'iide, Aa miishshaa bonk'k'anaw danddayiaa Asay baawa; k'achcheeddawaappe guyyiyaan, Aa golliya bonk'k'anaw danddayee. **28** «Taani hinttenttoo tumuwaay gay; S'oossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne untunttu boriyaa boriyaa ubbaa atto gaana; **29** shin Geeshsha Ayaanaa bolla iita boriyaa haasayiiaa oossinne med'inaw nagaraa gidanaappe attin, S'oossay ubbakka atto geena» yaageedda. (**aiñon g165, aiñonios g166**) **30** Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, «Yesuusa bolla iita ayyaanay de'ee» yaageedda diraassa. **31** Yesuusa daayanne Aa ishathu yiide, karen ek'k'i aakko asaa kiittiide, Aa s'eessiseeddino. **32** C'ora Asay Aa matan utteeddino; he kiitetteeddawe Aa, «Be'a; ne daayanne ne ishathu karen ek'k'iide, neenanna gakettanaw koyiino» yaageedda. **33** Yesuusi zaariide, «Ta daaya oonee? K'ay ta ishathu oonee?» yaageedda. **34** Bare matan utteedda asaa yuushshi aatsi s'eelliide, «Be'ite; ta daayanne ta ishathu hawantushi. **35** S'oossay koyiyaawaa ootsiyaa ubbay ta ishaa, ta michchatonne ta daayo» yaageedda.

4 Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamarissuwa doommeedda; c'ora Asay bare miyyiyaan yuuyyi aad'd'iide shiik'i uttina, abbaan de'iyaa wonggiriyaan giddo geliide, aan utteeddino; k'ay he Asay ubbay abbaa miyyiyaan de'ee. **2** I untunttu darobaa leemisuwaan tamarissidde, **3** «Sisite; itti bitanii zeretsaa zeranaw keseedda. **4** I zerishshin, itti itti zeretsay ogiyaa doonaan wod'd'eedda; hewaa kafuu yiide meedda. **5** Itti itti zeretsay anc'o' biittaa bolla wod'd'eedda; daro biittay baynaa diraw, he zeretsay ellekka mokkeedda. **6** Away keseedda wode shulleedda; adussa s'ap'uwaa yeddibeenna diraw, meli aggeedda. **7** Itti itti zeretsay aguntsaa gidдон wod'd'eedda; hewaan mokkeeddawaa aguntsay dic'iide c'uullina, ayfenaan aggeedda. **8** Itti itti zeretsay tu'e biitaan zeretiide mokkeedda; dic'iide ittuu hattamuwaa, ittuu usuppun tammuwaa ayfina, ittuu s'eeuwaa ayfeedda.» **9** K'aykka Yesuusi, «Sisanaw haytsay de'iyaa uray siso» yaageedda. **10** Tammanne laa'u Yesuusa kaaliyaawantunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de'ishshin aakko shiik'iide, he leemisuwaa bietsaa Aa oochcheeddino. **11** Yesuusi untunttoo, «Hinttenttoo S'oossaa kawutetsaa s'uuraa yewuwaa eray imetteedda; shin harathu kawutetsaappe karenna de'iyawantuu, s'eelaa s'eelliide be'enna mala, k'ay sissaa sisiiddikka akeekena mala, untunttu shirettiide S'oossaa koo simmina, I untunttu nagaraa atto geena mala, untunttoo ubbay leemisuwaan odettee» yaageedda. **13** Yesuusi untuntta, «Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? **14** Zeriyaawe S'oossaa k'aalaa zeree. **15** K'aalay zeretiyaay ogiyaa doonaan de'iyawantuu hawantta; untunttu k'aalaa sisiyaa wode, Sees'aanay ellekka yiide, untunttu wozanaan zeretteedda k'aalaa afi diggeedda. **16** Hawaadanka k'ay anc'o'tiyaa biitaan zeretteeddawantuu hawantta; untunttu k'aalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. **17** Untunttu ha'iw de'inoppe attin, untunttoo mino s'ap'u baawa; guyyeppe k'aalaa gasuwaan waayyii woy yederssuu yiya wode,

untunttu ellekka d'ubetti aggiino. **18** K'ay aguntsaa gidдон zeretteeddawantuu hawantta; untunttu k'aalaa sisiyaawantta. **19** Shin ha sa'aa de'oo hirggiyaawe duretetsaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe untunttu wozanaan geliide, k'aalaa c'uullina ayfenaan atti aggeedda. (**aiñon g165**) **20** Shin tu'e biitaan zeretteeddawantuu k'aalaa sisiide akkiyaawantta; ittuu hattamuwaa, ittuu usuppun tammuwaa ayfina, ittuu s'eeuwaa ayfeedda» yaageedda. **21** Yesuusi gujiide, «S'ompiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wotsiyaa Asay de'ii? D'ok'k'asaan wotsennee? **22** Ayaw gooppe, k'oseeddabay ubbay k'onc'c'iyaa kesanaawaa; k'ay geeman wotseeddabay ubbay beetenaan attena. **23** Sisanaw haytsay de'iyaa uray de'ooppe siso» yaageedda. **24** K'aykka untuntta, «Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite; S'oossay hintte makkeedda k'un'aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana; **25** de'iyaa uraw guji immana; baynawaappe haray atto, aw de'iyaa he guutsattokka akki diggana» yaageedda. **26** Yesuusi k'aykka, «S'oossaa kawutetsay gaden katsaa zeriya asaa mala. **27** He bitanii k'amma gem'ishee; guura denddee; I bare huup'ew waanintto erennaan, he zeretsay mokkeenne dic'c'ee. **28** Biittay katsaa barekka mokkeenne ayfee; koyro c'arshshay c'aaree; guyyeppe ayfanaw kuukumee; k'ay wurssetsaan kumentsaa ayfiyaa ayfee. **29** Shin katsay gakkiiyaa wode, katsaa shiishshiyaa wodii gakkedda diraw, bitanii ellekka baac'aan c'akuwaa geli aggeedda» yaageedda. **30** Yesuusi, «Nuuni S'oossaa kawutetsaa ayaa malatee gaanee? Woy ayaana leemisanee? **31** S'oossaa kawutetsay sannaa'ic'iyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa'aan de'iyaa mitsaa ayfiyaa ubbaappekka guus's'aw; **32** henno zeriina mokkaade hara atakittiyaay ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw. Kafuu izi k'ankkaa kuwaan golliyaa kees's'ana danddayee» yaageedda. **33** Yesuusi hawaa mala daro leemisuwaan Asay sisanaw danddayiyaawaa keenaa, bare k'aalaa odeedda. **34** Asaw leemisu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaaliyaawantuu s'alalaana de'iyaa wode, untunttoo ubbabaa billiide ode. **35** He gallassi sa'ay omarsina, Yesuusi barena kaaliyaawantaa «Abbaappe hefintsa pinnoyite» yaageedda. **36** Aa kaaliyaawantuu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wonggiriyaan geliide, Yesuusa barentuna afeeddino; hara wonggiratuukka hewaan de'iino. **37** Wolk'k'aama gotuu denddina, beetay wonggiriya shoc'ina, haatsay kumana gakkanaw wonggiriya giddo geleedda. **38** He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye baggana borkkotsaa borkkotiide gem'isheedda. Yesuusa kaaliyaawantuu Aa dentsiide, «Tamaariissiyaawoo, nuuni d'ayiyaa wode c'o'u gaade s'eellay?» yaageeddino. **39** I beegottiide gotuwaa, «C'o'u ga» giide, abbaakka, «Woppu ga» geedda; gotuukka c'o'u giina, ubbabaykka woppu geedda. **40** Yesuusi barena kaaliyaawantaa «Ayaw hawaadan yayyiitee? Hinttenttu waan ammanikkitee?» yaageedda. **41** Untunttu daro yayyiide barentu gidдон, «Hawe laa haray atto, gotuunne abbay azazettiyaawe oonee?» yaageeddino.

5 Yesuusinne Aa kaaliyaawantuu abbaappe hefintsaaw pinniide, Gerggesenoona geetetiyaay gadiyaa gakkeddino. **2** Asaa moogiyaa duufuu de'iyasaappe iita ayyaanay de'iyaa itti bitanii kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, Yesuusanna gakettedda. **3** Bitanii he duufuu de'iyaa saan ak'i peeshiide, yaan de'ee; Aa onniine haray atto, santsalataan k'achchanawukka danddaybeenna. **4** Ayaw gooppe, I daro

wode uk'k'unaaninne santsalataan k'ashettiide de'ee; shin santsalataa duseretseedda; uk'k'unaakka mentsereetseedda; Aa s'oonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. **5** I ubbaa wode gallasinne k'amma, he duufuu de'yaasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchaan gaaree. **6** Yesuusa haakuwaan be'eedda wode, aakko wos's'i yiide aw goyinneedda. **7** He bitanii bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Ubbaappe Bolla S'oossaa Na'aw, Yesuusaa, neenanne taana aye'e gatsii? Taana mureenna mala, taani neena S'oossaa suntsan woossay» yaageedda. **8** I hewaa ayaw geeddee gooppe, Yesuusi Aa, «Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesaa» yaageeddawaassa. **9** Yesuusi Aa, «Ne suntsay oonee?» yaagiide oochcheedda. **1** I, «Nuuni c'ora gidiyaa diraw, ta suntsay Leegiyoona» yaageedda. **10** Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minisiide woosseedda. **11** He deriyaa bollan c'ora guduntsaa wudii heemettee; **12** iita ayyaanatuu Yesuusa, «Nuuna hini guduntsaa wudiyaakko yeddaarikii; untuntun biide gelana» yaagiide woossina, **13** Yesuusi, «Biite» yaageedda. Iita ayyaanatuu bitaniyaappe kessiide, guduntsatuwaan geleeddino; laa'u sha'a gidiyaa guduntsaa wudii kakaa huup'yaanna kajjottidde, abbaan geliide, mitetti aggeedda. **14** Guduntsaa wudiya heemmiyaawantuu bak'atiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gas'aa gadiyaan odeeddino; hewaa be'anaw Asay yeedda. **15** Asay Yesuusakko yiide, c'ora iita ayyaanatuu beni oyk'keedda bitanii bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be'iide, ubbay yayyeedda. **16** Hewaa be'eedda asatuu iita ayyaanatuu oyk'keedda bitanii haneeddawaanne k'ay guduntsaa wudiyaabaa he asaw odeeddino. **17** Hewaa diraw, Asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda. **18** Yesuusi wonggiyaan gelishshin, iita ayyaanatuu oyk'keedda bitanii Yesuusanna de'ana mala, Yesuusa woosseedda. **19** Shin Yesuusi is's'iide Aa, «Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolk'kaamabaa ootseeddentto k'ay I new ay mala keekentto ne soy asaw oda» yaageedda. **20** Bitanii biide, Tammu Katamaa giya saan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolk'kaamabaa ootseeddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda Asay ubbay maalaletteedda. **21** Yesuusi simmiide, wonggiyaan geliide, abbaa pinneeddawaappe guyyiyaan, c'ora Asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aad'd'iide shiik'eeddino. **22** Yaa'iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliyaa kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa be'eedda wode aakko yi Aa gediyaan kunddiide, **23** «Ta naatta harggaade hayk'k'anaw; iza pas'iide lo'o de'ana mala, yaade ne kushiya iza bolla wotsaarikkii» yaagiide Yesuusa minisiide woosseedda. **24** Yesuusi Yaa'iroosanna beedda; I biishshin c'ora Asay Aa kaallidde metootseeddino. **25** Tammanne laa'u laysaa ubbaa iza bollaappe suutsay goggiyaa itti mishiratta de'aw. **26** C'ora aakimatuu izo aakimishshinkka, iza pas'a kaa'ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wurssinakka iziwa aateeddawaappe attin, ayinne izo maaddibeenna. **27** He mishiratta Yesuusabaa sisaade, asaa gidonna Yesuusappe guyyenna yaade, Aa mayuwaa bochchaaddu. **28** Ayaw gooppe iza, «Taani haray atto, Aa mayuwaa bochchooppekka pas'ana» yaagaade k'oppaaddu. **29** Iippe goggiyaa suutsay ellekka ek'k'i aggeedda; iza bare waayiyaappe pas'eeddawaa bare bollaana eraa aggaaddu. **30** Yesuusi bareppe wolk'k'ay kesseeddawaa bare huup'ew eride, ellekka c'ora asaa gidon guyye simmiide, «Ta mayuwaa bochcheeddawe oonee?» yaageedda.

31 Yesuusa kaalliyawantuu Aa, «Asay neena sugiyaa wode be'aadde, «Taana oonee bochcheeddawe?» yaagay?» geeddino. **32** Yesuusi hewaa oonee ootseeddenttonne be'anaw yuushshi aatsiide s'eelleedda; **33** shin mishiratta deriyaa haneeddawaa eraade, yashshaa kokkoraadde yaade Yesuusa sintsan guufannaaddu; k'ay tumatetsaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. **34** Yesuusi izo, «Ta naattee, neena ne ammanuu patseedda; saruwaan ba; ne waayiyaappenne pas'a» yaageedda. **35** Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa soyippe kiitetteedda asatuu yiide, «Ne naatta hayk'k'adiggaaddu; simmi tamarissiyaawaa ayaw daaburssay?» yaageeddino. **36** Shin Yesuusi untuntuu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa, «Ammano s'alalaa ammanappe attin, yayyoppa» yaageedda. **37** Yesuusi P'es'iroosappe, Yaak'oobappenne Yaak'ooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. **38** Untuntuu Ayihuda woosa golliyaa kaappuwaa soy gakeedda wode, Yesuusi Asay loytsi yeekiyaawaanne zilaaliyaawaa be'eedda. **39** Geliide asaa, «Ayaw loytsi yeekiite? Naatta gem'ishshaadduppe attin, hayk'k'abeykku» yaageedda. **40** Hewaappe guyye Asay Aa bolla miic'ceedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de'iyaa Aa kaalliyawantanne akkiide, naatta de'iyaaasaa geleedda. **41** Yesuusi naatti kushiyaay oyk'k'iide, «S'aalita, k'uumii» yaageedda; hewaa biletsey, «Guutsa naattee, taani neena dendda gay» giyaawaa. **42** Naatta ellekka dendda ek'kaade hamettaaddu; iza tammanne laa'u laysaa naatto; hewe haniyaawaan Asay daro maalaletteedda. **43** Yesuusi hewaa untuntuu oossinne odenna mala, untuntta minisi azaziide, «Iziw miyaabaa immitte» yaageedda.

6 Yesuusi hewaappe kessiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; Aa kaalliyawantukka Aa kaallidde beeddino. **2** Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyaan tamarissuwaa doommeedda; I tamarissiyaawaa siseedda c'ora Asay maalaletteide, «Hawe ha ubbaba hak'appe demmeeddee? Ha aw imteedda aad'd'o eratetsay aye? S'oossay ootsiyaa malaataa I wooti ootsii? **3** Hawe anaas'iyaa gidennee? Mayraami na'aa, Yaak'ooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoonaa ishaa gidennee? Aa michchatuu nuunanna hawaan de'iyawantta gidikkinoo?» yaagiide, I giyaawaa akkenaan is's'eeddino. **4** Yesuusi he asaw, «Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubba saan bonchchete» yaageedda. **5** I hewaan bare kushiya amareeda asatuwaa bolla wotsiide, untuntta patseeddawaappe attin, c'ora malaataa ootsanaw ayinne danddaybeenna. **6** Asay ammanibeenna diraw maalaletteedda. Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi hewaa heeraan de'iyaa k'eerii katamatuwaan yuuyyi yuuyyiide, asaa tamarisseedda. **7** Yesuusi tammanne laa'u barena kaalliyawantta barekko s'eesiide, laa'u uwaa laa'u uwaa kiitetteedda; k'ay untuntto iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda. **8** Untuntta, «Ogiyaa s'am'aappe attin, k'umaa, k'arc'ciitiyaa, hintew miishshaa ayaanneekka oyk'k'oppite. **9** Hinttentu gediyaan c'aammaakka wotsite; shin laa'u mayuwaa mayyoppite» yaageedda. **10** K'aykka untuntta, «Hinttentta Asay hak'an mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, he golliyaan utti aggte. **11** Hinttentta Asay mokkennasaa woy hintte odiyaabaa sisennasaa hak'a gidooppekka, he gadiyaan

de'iyaa asaw hewe markka gidana mala, hewaappe kesiidde, hintte gediyaappe baanaa shoc'ite» yaageedda. **12** Tammanne laa'u Aa kaaliyaawantuu biide, Asay barenttu nagaraappe simmaanaan, k'aalaa odeeddino. **13** Untunttu asaappe daro iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa c'ora zayitiyaa okkiide patseeddino. **14** Asay Yesuusa suntsaa dentsiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, «S'ammak'iyaa Yohaannisi hayk'uwaappe dendeedda; hewoo aw wolk'k'aama malaataa ootsiyaa wolk'k'ay de'ee» yaageedda. **15** Shin haranttu Aa, «Hawe Elaasa» yaageeddino. Haranttu K'ay, «Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiyyaa» yaageeddino. **16** Shin Heroodise hewaa siseedda wode, «Hewe taani k'ood'iyaa muuc'iseedda s'ammak'iyaa Yohaannisa. I hayk'uwaappe pas'eedda» yaageedda. **17** Ayaw gooppe, Heroodise bare ishaa Pilip'p'oosa machchatto Heroodiyaado akki wotseedda; Heroodise izi diraw, bare huup'ew asaa kiittiide, Yohaannisa oytiiide, k'ashissi wotseedda. **18** Ayaw gooppe, Yohaannisi Heroodisa, «Neeni ne ishaa machchatto akkanaw bessena» yaagi wotseedda. **19** Heroodiyaada Yohaannisa uluwaan morkkiyaa oyk'k'aade Aa wod'isanaw koyaaddu; shin danddayabeykku. **20** Yohaannisi s'illo asanne geeshsha asaa gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loytisi naagi wotseedda; Yohaannisi giyaawaa siisiide, bare wozanaan darssi metootiiddekkka aabaa nashechchaan siseedda. **21** Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawantoo, shaalak'atoonne Galilaan de'iyaa wolk'k'aama asaw shoobiyya giigisseedda wode, wurssetsaan Heroodiyaada injje gallassaa demmaaddu. **22** Heroodiyaadi naatta imatsaa morkkiyaasaa gela duraadde, Heroodisanne Aa imatsatuwaa nashechchaaddu; Hewaappe guyye kaatii naatiw, «Neena lo'eeddawaa ayaa gidooppenne taana oochcha; taani new immana» yaageedda. **23** K'ay iziwi darii c'aak'kiide, «Neeni oochcheeddawaa ayaa gidooppekka, taani new immana; haray atto, ta kawutetsaappe bagga gidooppekka, taani new immana» yaageedda. **24** Naatta kare kesaade bare daayo, «Ayaa imma goo?» yaagaade oochchaaddu. I daaya, «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa imma ga» yaagaaddu. **25** Naatta ellekka kaatiyaakko baade Aa, «S'ammak'iyaa Yohaannisa huup'iyaa wociitiyaan wotsaade, neeni ha'i taw immanaadan koyyaa» yaagaaddu. **26** Hewaappe guyye kaatii darii k'aretteedda; shin bare c'aak'uwaa dirawunne bare imatsatuwaa diraw iziwi c'aak'keedda c'aak'uwaa kolanaw koyyibeenna. **27** Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huup'iyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe k'asho golle biide, Yohaannisa k'ood'iyaa muuc'eedda. **28** He muuc'eeddawaa wociitiyaan wotsi ahiide, naatiw immeedda; naatta k'ay bare aatiw immaaddu. **29** Yohaannisa kaaliyaawantuu hewaa siseedda wode yiide, Aa anhaa afiide moogeeddino. **30** Yesuusi kiitteeddawantuu simmiide, Yesuusanna gaketiiide, barenttu otseeddabaanne barenttu tamarissiseeddabaa ubbaa Yesuusaw odeeddino. **31** Biyyaa asayinne yiyaa Asay darina, haray atto k'umaa maanawukka untunttu gatsennaan is'seedda diraw, Yesuusi untunttu, «Nuurekka guutsaa shemppi akkanaw Asay baynnasaa boytte» yaageedda. **32** Yesuusinne untunttu barenttu s'alalaa wonggiriyaan uttiide, Asay baynnasaa beeddino. **33** Untunttu biishshin, c'ora Asay untunttu be'iide ereedda; katamaa ubbaappe gediyaan wos'iidde, untunttu biyaasaa untuntuppe kasetide gakeeddeeddino. **34** Yesuusi wonggiriyaappe keside, c'ora asaa be'eedda; Asay heemmiyaa

Asay bayinna dorssaa mala gideedda diraw, k'arettiide asaa darobaa tamarissuwaa doommeedda. **35** Sa'ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaaliyaawantuu aakko yiide, «Hawe sa'ay Asay bayinna sa'aa; ha'i sa'aykka k'ammi diggeedda; **36** asay heeraanee k'eerii katamatuwaa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyzza» yaageeddino. **37** Shin Yesuusi zaariide untunttu, «Asaw miyaabaa hintte immite» yaageedda. Hewaappe guyye untunttu, «Nuuni biide, laa'u s'eetu biraa santimiyaa k'umaa shammiide, Asay maanaw immanee?» yaagiide Aa oochcheeddino. **38** Yesuusi untunttu, «Hinttentoo aappun daabbuu de'ii? Biide be'ite» yaageedda. Untunttu be'iide, «Ichcheshu daabbuwaanne laa'u moliyaa» yaageeddino. **39** Yesuusi barena kaaliyaawantuu asaa ubbaa c'itan c'itan shaakki shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda. **40** Asay s'etuu s'etuuinne ishatamuu ishatamuu c'itan c'itan utteeddino. **41** Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa'u moliyaa oyk'kiide, pude saluwaa s'eellide, S'oossaa galateedda; daabbotuwa mentsiide asaw gishana mala, barena kaaliyaawantoo immeedda; k'ay laa'u moliyaakka untunttu ubbaw shaakkeedda. **42** Asay ubbay miide kalleeddino. **43** Hewaappe guyye atteedda daabbotuwa dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa'u zambbeeliyaa kumeeddawaa Yesuusa kaaliyaawantuu dentseeddino. **44** Daabbuwa meedda attuma Asay ichcheshu sha'a. **45** Ellekka Yesuusi he c'ora asaa moyziide, barena kaaliyaawantuu wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintsan de'iyaa Beetesayda giyya katamaa bareppe sintsatide baanaadan azazeedda. **46** Untunttu moyzeeddawaaappe guyyiyaan, S'oossaa woossanaw zooziyaa keseedda. **47** Sa'ay k'ammiyaa wode wonggirii wombaa gidduwaan de'ishshin, Yesuusi wombaaappe gas'aan barekka de'ee. **48** C'arkkuu Aa kaaliyaawantukko c'arkkiyaa diraw, barena kaaliyaawantuu wombaa beetay metootsiyaawaa Yesuusi be'iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombaa bolla hamettiide, untunttukko yeedda; untunttu yeggi aad'd'anaw koyyeedda. **49** Shin wombaa bolla I hamettishshin, untunttu Aa be'iide, barenttoo moytilliyaa malatina waasseeddino. **50** Ayaw gooppe, untunttu ubbay Aa be'iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka Yesuusi untunttu, «Ayyinne baawa; taanattennee yayyoppite» yaageedda. **51** Yesuusi untunttunna ittippe wonggiriyaan gelina, c'arkkuu woppu geedda; untunttu daro maalaletteeddino. **52** Ayaw gooppe, untunttu wozanay jolleedda diraw, untunttu ukitsaabaa akeekibeykino. **53** Untunttu abbaa pinniide, Gensaarees'a giyya biittaa gakeeddeeddino; yaan wonggiriyaan gas'aa shiishshi k'achcheeddino. **54** Untunttu wonggiriyaappe wod'd'iaawaan, Asay ellekka Yesuusa erinne **55** hewaa heeraan de'iyaa gadiyaa ubbaan wos'erettiide, hargganchatuwa shanchchamaan tookkiide, «Yesuusi de'ee» giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda. **56** Yesuusi beedda sa'aa ubbaan k'eerii katamaan gidina, wolk'k'aama katamaan gidina, heeraa gidon gidinakka, geyaa denbbaan Asay hargganchatuwa aakko afee. Yesuusi bare mayuwa mac'araa gidooppenne hargganchatuwa boshissana mala, Asay Aa woosseedda; bochcheedda ubbay pas'eedda.

7 Parisaawatuunne Yersaalamappe yiide, Muse higgiiyaa tamarissiyaa amareeda asatuu Yesuusakko shiik'eeddino. **2** Yesuusa kaaliyaawantuppe ittuu ittuu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meec'ettennaan k'umaa miyaawantuu be'eeddino.

3 Ayaw gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda Asay ubbay barentu aawotuwaaw wogaa naagiide, barentu kushiya loysiti meec'ettennaan miikkino. **4** K'ay geyaaappe yiidekka meec'ettennaan de'iidde miikkino. K'ay untuntutu barentu aawotuwaappe akkeedda hara c'ora wogay de'ee; hewekka wanc'c'aa, keriyaa, birataappe med'deedda miishshaanne arssaa meec'ciyaa wogaa. **5** Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamaariissiyaawanttu Yesuusa, «Neena kaaliyaawanttu ayaw nu aawotuwaaw wogaa kaallennaan is's'iide, barentu kushiya meec'ettennaan k'umaa miinoo?» yaagiide oochcheeddino. **6** Yesuusi untunttu hawaadan yaageedda; «Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hintenttubaa, lo'a malatiyaa iitatubaa s'aafeeddaawaadanka, «**7** «S'oossay, «Hawe Asay taana, bare bolla doonaan bonchchee. Shin untunttu wozanay taappe haakuwaan de'ee; asay taw mela goyinnee. Ayaw gooppe, Asay ootseedda azazuwaa, S'oossaa higgiiyaa malatissiide tamaariissee» geedda yaagiide timbbitiyaa tumuwa odeedda. **8** «S'oossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minisiide naagiita» yaageedda. **9** K'aykka Yesuusi, «Hinttenttu hintte wogaa naaganaw S'oossaa azazuwaa aggiita. **10** Ayaw gooppe Muse, «Ne aabbanne ne daayo bonchcha: K'ay, «Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayk'uuwan muretto» yaageedda. **11** Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de'ishshin I, «Hawe k'urbaaniyaa; hawaa guussay S'oossaaaba giyaawaa» gooppe, **12** I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanawaa ayinne koyyikitta. **13** Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, S'oossaa k'aalaa koliide, hewaa mala darobaa ootsiita» yaageedda. **14** Yesuusi c'ora asaa k'aykka barekko s'eesiide, «Ubbay taani giyaawaa sisenne akeekite. **15** Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo gelliide, asaa tunissiyaabay ayinne baawa; **16** sisanaw haytsay de'iyaa uray ooninne siso» yaageedda. **17** Yesuusi c'ora asaa aggiide soy geleedda wode, Aa kaaliyaawanttu he leemisuwaabaa Aa oochcheeddino. **18** I untunttu, «Hinttenttookka k'ay gelibeennee? Kareppe asaa wozanaa geliyaabay ayinne asaa tunissanaw danddayennawaa akeekiitee? **19** Ayaw gooppe, k'umay asaa uluwaa giddo gelliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa giddo gelenna» yaageedda. Hawaadanka Yesuusi k'umaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda. **20** K'aykka Yesuusi hawaadan yaageedda; «Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa. **21** Ayaw gooppe, asaa wozanaa giddoppe kesiyaawe iita k'ofaa; woshummiyaawaa; wuu'iyaaawaa; wodiyaawaa; c'aaratetsaa; **22** yoratetsaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatetsaa woy c'immiyaawaa; geniyyaa; mac'c'awaa amottiyaawaa; k'anaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwaa; eeyatetsaa. **23** Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee» yaageedda. **24** Yesuusi hewaappe aggiide, S'iirrosanne Sidoonaa giyaa katamatuwaa matan de'iyaa gadiyaa biide, itti golliyaa geleedda; k'ay I yaan de'iyaaawaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin k'osettiide gam'anaw danddayibeenna. **25** Shin bare guutsa naatti bolla iita ayyaanay de'iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yanne Aa gediyaan guufnana aggaaddu. **26** He mishiratta Ayihuda asaa gidukku; Aa yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa gadiyaanna; Aa bare naattippe s'alahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaaddu. **27** Shin Yesuusi zaariide, «Naanay kasetiide k'umaa kallino; ayaw gooppe, naanay k'umaa akkiide, kanatoo oliyaawe lo'a gidenna» yaageedda.

28 Mishiratta zaaraade, «Tumakka ta Godaw, haray atto sampkaa miyyiyaan de'iyaa kanatuukka naanatuwaappe atteedda suuppaa miino» yaagaaddu. **29** Yesuusi k'ay izo, «Ha neeni haasayeedda k'aalaa diraw, s'alahii ne naattippe keseedda; simmi ne soy ba» yaageedda. **30** Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe s'alahii kesina, hiis'an giseeddawunno demmaaddu. **31** Yesuusi S'iirroosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaaannan Tammu Katamaa giyaa gadiyaanna kantsiide, Galilaa Abbaakko beedda. **32** Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare kushiya Aa bollan wotsana mala, Yesuusa woosseeddino. **33** Yesuusi barekka he bitaniyaa c'ora asaappe gas'aa kessiide, bare birad'diyaa Aa haytsaan yeddeedda; k'ay c'uchchaa c'uchchiide, Aa ins's'arssaa bochcheedda. **34** Saluwa pude s'eellide, tookki shemppiide, «Eftahi» yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta giyaawaa. **35** Bitaniyaa haytsay ellekka dooyetti aggeedda; k'ay Aa haasayenna ins's'arssaykka biletti aggeedda; bitanii ayinne waayettennan haasayii aggeedda. **36** Yesuusi asaw, «Hawaa oossinne odoppite» yaagiide odeedda; shin I darssi minisi odina, Asay k'ay oduwaa yaa darisseedda. **37** Hewaa siseedda Asay ubbay daro maalalettiide, «Ubbabaakka I loysiti ootsee. Haray atto tulliyyaakka sissee; k'ay duudiyaakka haasayissee» yaageeddino.

8 He wode, c'ora Asay k'ay Yesuusakko shiik'eedda; asaw miyaabay d'ayina, Yesuusi barena kaaliyaawanttu barekko s'eesiide, **2** «Ha c'ora Asay taananna heezzu gallassay gakkanaw gam'iide, miyaabaa ayinne demmibeenna diraw, taani untunttoo k'aretay. **3** Taani untunttu koshaanna soy yeddoppe, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayaw gooppe, ittuu ittuu haako saappe yeedda» yaageedda. **4** Aa kaaliyaawanttu zaariide, «Ha Asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa k'umaa demmanaw danddayiyaawe oonee?» yaageeddino. **5** Yesuusi untunttu, «Hinttenttoo aappun daabbuu de'ii?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Laappu daabbuu de'ee» yaageeddino. **6** Yesuusi asaa, «Sa'aan uttite» yaagiide azazeedda; k'ay laappu daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsiide, asaw gishana mala, barena kaaliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaaliyaawanttu he c'ora asaw gisheeddino. **7** Untunttoo k'aykka amareeda suuppaa moletuu de'ii; Yesuusi hewanttookka S'oossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaaliyaawanttu azazeedda. **8** Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeeddawaa Aa kaaliyaawanttu dentseeddino. **9** K'umaa meedda Asay oyddu sha'a gidana; hewaappe guyyiyaan, Yesuusi asaa yeddeedda. **10** I k'ay barena kaaliyaawanttuunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmanutaa giyaa gadiyaa beedda. **11** Parisaawatuui yiide, Yesusanna palumaa doomeeddino. Yesuusa paac'c'anaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. **12** Yesuusi darssi tookki shemppiide, «Ha wodiya Asay ayaw malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwa oday; ha wodiya asaw malaatay ubbaakka imettenna» yaageedda. **13** K'ay untunttu hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintsa pinneedda. **14** Yesuusa kaaliyaawanttu k'umaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wonggiriyaan gidon itti ukitsaappe haray baawa. **15** Yesuusi untunttu, «Hinttentta erite; Parsaawatuwa irshshuwaappenne Heroodisa irshshuwaappe naagetite» yaagiide azazeedda. **16** Untunttu barenttu gidon, «I

hawaa giyaawe nuw k'umay bayinna diraassa» yaagiide haasayaa doommeeddino. 17 Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, «Hinntentoo daabbuu bayinnawaa ayaw haasayiitee? Ha'i gakkanaw hintew gelennee? Woy akeekikitee? Hintte wozanay jolleeddee? 18 Hinttentoo ayfii de'ee; be'ikkitee? K'ay haytsay de'ee; sisikkitee? Hinttentoo hassayettennee? 19 Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha'a asaw mentsa immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseedditee?» yaageedda. Untunttu, «Tammaane laa'u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseeddo» yaageeddino. 20 «Taani k'aykka laappu daabbuwaa oyddu sha'a asaw mentsaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseedditee?» yaageedda. Untunttu, «Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentseeddo» yaageeddino. 21 I k'ay, «Ha'ikka akeekibeykikitee?» yaageedda. 22 Yesuusinne Aa kaaliyaawanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu k'ook'a bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala, Aa woosseeddino. 23 Yesuusi k'ook'a bitaniyaa kushiyaay oyk'iide, heeraappe gas'aa kesseeedda; Aa ayfiyaan c'uchchiide, bare kushiyaay Aa bolla wotsiide, «New ayentto beettii?» yaagiide oochcheedda. 24 Bitanii d'ok'iide, «Taani asaa be'ay; shin Asay hamettidde, mitsaa malatee» yaageedda. 25 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyaay wotseedda. Aa ayfii pas'eedda; bitaniikka loytsi s'eelleedda; k'ay ubbabaakka geeshshiide be'eedda. 26 Yesuusi bitaniyaa, «Heeraa geloppa» yaagi Aa soy yeddeedda. 27 Yesuusi barena kaaliyaawantunna K'isaariyaa Piliip'p'ooosa de'iyaa K'eerii heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, «Taana Asay oona gii?» yaagiide barena kaaliyaawanttu oochcheedda. 28 Aa kaaliyaawanttu, «Itti itti Asay neena, <S'ammak'iyaa Yohaannis: gee; haranttu, <Eelaasa: giino; k'ay haranttu, <Nabatuwaappe ittuwaa: giino» yaageeddino. 29 Yesuusi untunttu, «Hinttेशi taana oona giitee?» yaagiide oochcheedda. P'es'iroosi, «Neeni Dooretteedda Kiristoosa» yaagiide zaareedda. 30 Yesuusi, «Tabaa oossinne odoppite» yaagiide untunttu azazeedda. 31 Yesuusi barena kaaliyaawanttu, «Taani, Asaa Na'ay, darii waayettanaw bessee; c'imatuu, <Keesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu taana is's'anaaw bessee; untunttu taana wod'anawunne taani heezzeentsiyaa gallassaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe danddanaw bessee» yaagiide tamarissuwaa doommeedda. 32 Hewaa I untunttu geeshshiide odeedda; P'es'iroosi Aa itti bagga zaariide, zoretaa doommeedda. 33 Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaaliyaawanttu s'eelliide P'es'iroosa, «Ha Sees'aanaw, kichcha ta matappe! Neeni Asay k'oppiyaawaa k'oppaasappe attin, S'oossay k'oppiyaawaa gidenna» yaageedda. 34 Yesuusi c'ora asaanne barena kaaliyaawanttu barekko s'eesiide, «Taana kaallana koyyiyaa uray de'ooppe, barena kaddo; yaatiide bare mask'aliyaa tookiide, taana kaallo. 35 Ayaw gooppe, bare shempuwwaa ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwwaa diraw bare shempuwwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. 36 Itti uray sa'aan de'iyaa ubbabaa barew shiishshiide, bare shempuwwaa bayizzooppe, Aa ayaa maaddanee? 37 Itti uray bare shempuwwaa wozanaw ayaa immanna danddayi? 38 S'oossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta k'aalaan yeellatoope, taanikka, Asaa Na'ay, k'ay ta Aawuwaa

bonchchuwaan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aan yeellatana» yaageedda.

9 Yesuusi untunttu, «Taani hinttentoo tumuwaa gay; amareeda asatuu S'oossaa kawutetsay wolk'kaanna yiyawaa be'ennaan hayk'k'ennawanttu hawaan de'iino» yaageedda. 2 Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyaan, barenanna P'es'iroosa, Yaak'oobanne Yohaannis akkiide, untunttu s'alalaa wolk'k'aama deriyaa bolla kesseeedda; untunttu sintsaan laametteedda; 3 Aa mayuukka p'oolleedda; sa'aan mayuwaa meec'c'iyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii boos's'eedda. 4 He heezzu Yesuusa kaaliyaawanttu, Eelaasinne Muse Yesusanna haasayiiaawanttu be'eeddino. 5 P'es'iroosi Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, nuuni hawaan de'iyaa nuw lo'a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, k'ay ittuwaa Eelaasaw kees's'ana» yaageedda. 6 I waaganenttonne eribeenna; ayaw gooppe, ikka yekkonttukka darii yayyeeddino. 7 Hewaappe guyyiyaan, shaarii yiide untunttu kammina shaariyaappe, «Hawe taani siik'iyaa ta Na'aa; I giyaawaa s'isite» giyaa k'aalay yeedda. 8 Ellekka untunttu yuushshi aatsi s'eeliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barentu matan be'ibeykkinno. 9 Untunttu deriyaappe wod'd'ishin, Yesuusi untunttu, «Taani, Asaa Na'ay, hayk'uwaappe danddanaw gakkanaw, hintte be'eeddabaa oossinne odoppite» yaagiide azazeedda. 10 I azazeeddawaa untunttu, « <Eeno: giide, ha hayk'uwaappe dendiyaawaa giyaawe waagiyaawee» yaagiide, barentu giddon haasayetteeddino. 11 Untunttu Yesuusa, «Higgiiyaa tamarissiyaawanttu ayaw, <Eelaas kasetiide yaanaw bessee: giinoo?» yaagiide oochcheeddino. 12 I zaariide yaageedda; «Tumakka, Eelaas kaseti yiide, ubbabaa giigissee; yaatina, ayaw S'oossaa Mas'aafay, <Asaa Na'ay darii waayettananne is's'ettana» yaagii? 13 Shin taani hinttentoo oday; Eelaas yeedda; k'ay aabay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawaadankka, Asay Aa bare koyyeeddabaa ootseedda» yaageedda. 14 Yesuusi, P'es'iroosi, Yaak'oobinne Yohaannis yekko Yesuusa kaaliyaawanttukko simmiide yiyaa wode, c'ora Asay he kaaliyaawanttu yuushshuwaan ek'keeddawaanne higgiiyaa tamarissiyaa amareeda asatuu untuntunna palumettiyaawanttu be'eeddino. 15 He c'ora Asay Yesuusa be'eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko wos's'i yiide, Aa saroteedda. 16 Yesuusi barena kaaliyaawanttu «Untuntunna ayaa palumettiitee?» yaagiide oochcheedda. 17 He c'ora asaa gidoppe itti bitanii zaariide, «Tamarissiyaawoo, ta na'aa bollan haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de'iyaa diraw, Aa neekko akkaade yaad. 18 Ha iita ayyaanay Aa oyk'k'iyaa wode ubbaan, Aa ole; Aa doonaannakka hoommuu paarottee; k'ay achchaa garc'c'issee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayaanaa kessana mala, neena kaaliyaawanttu odaaddi, shin kessanaw danddaybeykkinno» yaageedda. 19 Yesuusi zaariide untunttu, «Ammanenna ha wodiyaaw asaw! Taani hinttentunna awude gakkanaw de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na'aa taakko haa akki yiite» yaageedda. 20 Untunttu na'aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be'iiide elekka na'aa kokkorssii aggeedda; na'ay sa'aan kunddiide, doonaana hoommuu goppu giishshin gondoretteedda. 21 Yesuusi he na'aa aawuwaa, «Hawe ne na'aa oyk'k'oodeppe woysa wode gidanee?» yaagiide oochcheedda. Na'aa aabbu, «I na'atetsaan de'iyaa wodiyaappe doommeedda. 22 Aa wod'anaw daro wode

tamaaninne haatsaan oleedda; shin neeni danddayooppe, nuw k'arettaade nuuna maaddaariikkii» yaageedda. **23** Yesuusi Aa, «Neeni danddayooppe gay? Ammaniya asaw ubbay danddayettee» yaageedda. **24** Ellekka na'aa aabbu bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Taani ammanay; shin guja ammananaadan, taana maaddaariikkii» yaageedda. **25** Yesuusi Asay dari dari biyaawaa be'iide, iita ayaanaa, «Na'aa tullenne duude ootseedda ayyaanaw, ha na'aappe kesa gaade neena ta azazay; k'ay zaaretsaade aan geloppa» yaageedda. **26** He iita ayyaanay waassiide, na'aa darssi kokkorssiide, aappe keseedda. Na'ay hayk'keeddawaa malatina, daro asay, «Na'ay hayk'keedda» yaageedda. **27** Shin Yesuusi na'aa kushiyaay oyk'kiide dentsina, na'ay denddi ek'keedda. **28** Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyaan, Aa kaaliyaawanttu Yesuusa dumma, «Nuuni he iita ayaanaa kessanaw ayaw danddaybeykkoo?» yaagiide oochcheeddino. **29** Yesuusi zaariide, «Hewaa malay woossappenne s'oomaappe attin, harabaan kesanaw danddayenna» yaageedda. **30** Untunttu hewaappe denddiide, Galilaana aad'diide beeddino; Yesuusi bare de'iyasaa ooninne erana mala koyyibeenna. **31** Ayaw gooppe, I barena kaaliyaawantta «Taana, Asaa Na'aa, Asay asaw aatsiide immananne wod'ana; taani k'ay heezzu gallassaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana» yaagiide tamaarissee. **32** Shin untunttu I giyaawe gelibeenna; k'ay Aa oochchanawukka yayyeeddino. **33** Untunttu K'ifirinaahooma giyaay katamaa beeddino; soy geleeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi untuntta, «Ogiyaan ayaa palumettiitee?» yaagiide oochcheedda. **34** Shin untunttu biidde ogiyaan, «Nu gidдон nu ubbaappe aad'diiaawe oonee?» yaagiide palumetteedda diraw, c'o'u geeddino. **35** Yesuusi uttiide, tammanne laa'u barena kaaliyaawantta s'eesiide untuntta, «Ooninne sintsaw aad'd'ana koyyoooppe, ubbaappe guyye aad'diide, he ubbaw k'ooma gidanaw bessee» yaageedda. **36** Itti guutsa na'aa oyk'kiide, untunttu gidдон esseedda; he guutsa na'aa idimmiide untuntta, **37** «Hawanttu mala guutsa naanaappe ittuwaa ta suntsan mokkiyaa ooninne taana mokkee; k'ay taana mokkiyaa ooninne taana kiiteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta s'alalaa makkenna» yaageedda. **38** Yohaannisi Aa, «Tamaariissiyaawoo, itti Asay ne suntsan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be'iide, nu bagga gidenna diraw, Aa diggeeddo» yaageedda. **39** Shin Yesuusi yaageedda; «Ooninne ta suntsan malaataa ootsiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiiaawe bayinna diraw diggoppite; **40** ayaw gooppe, nubaa ek'etenna uray nu bagga. **41** Taani hinttentoo tumuwwa oday; hintte tawantta Kiristoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta suntsan buliyaa haatsaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa. **42** «Taana ammaniya ha guutsatuwaappe ittuwaa baletsiyaa oonanne, gaac'ciyaa wogga wos'aa Aa k'ood'iyaaan k'achchiide, abbaan Aa oliyaawe aw lo'a. **43** Ne kushii neena baletsooppe, k'ans's'a ola; neeni laa'u kushiyaana k'ay ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duus'a kushiyaana de'uwaa geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) **45** Ne gedii neena baletsooppe, k'ans's'a ola; neeni laa'u gediyaana ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de'uwaa geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) **47** Ne ayfii neena baletsooppe, wooc'a ola; neeni laa'u ayfiyaana ubbakka to'enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaana S'oossaa kawutetsaa geliyaawe new lo'a. (Geenna g1067) **49** «K'umaan mas'iniyaa yeggiyaawaadan, tamay

asaa ubbaa bolla yegettana. **50** Mas'ini lo'a; shin I mal'ana d'ayoooppe, zaariide Aa wooti mal'etsanitee? Hinttentun mas'ini de'o; yaatiide ittuu ittuwaana sarotetsaan de'ite» yaageedda.

10 Yesuusi hewaappe denddiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsaa baggana Yihudaa gadiyaa beedda. C'ora Asay shirettiide aakko shiik'ina, kase I ootsiyaawaadanka he asaa tamaariissuwaa doommeedda. **2** Itti itti Parisaawatuu paac'c'anaw Yesuusakko yiide, «Itti Asay bare machchatto yeddanaw nuw higgii azazii?» yaagiide Aa oochcheeddino. **3** I zaariide, «Muse hinttentta waagi azazeeddee?» yaageedda. **4** Untunttu, «Muse, «Itti Asay bare machchatto paramaa immiide yeddo» geedda» yaageeddino. **5** Yesuusi zaariide untuntta, «Hinttenttu odina sissenawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo s'aafeedda. **6** Shin S'oossay koyro med'di'iyaa wode, attuma asanne mac'c'a asaa ootsiide, untuntta med'd'eedda. **7** Hewaa diraw, itti Asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchatinna ittuwaa gidee; **8** untunttu laa'atuu itti asho gidiino; hewaa diraw, untunttu itti asaa gidiyaawaappe attin, laa'u asaa gidikkino. **9** Hewaa diraw, S'oossay ittippe gateseeddawaa Asay shaakkoppo» yaageedda. **10** Untunttu soy simmeedda wode, Yesuusa kaaliyaawanttu ha yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino. **11** Yesuusi untuntta, «Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna woshumme. **12** K'ay mac'c'awunakka bare asinaappe kesaade hara asinaa gelooppe woshumma» yaageedda. **13** Yesuusi guutsa naanaa bochchana mala, itti itti Asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaaliyaawanttu he asaa seereeddino. **14** Yesuusi hewaa be'iide, barena kaaliyaawantta hank'k'etteedda; untuntta, «Guutsa naanay taakko yiyaawantta diggoppite; ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay hawanttu malaasa. **15** Taani hinttenttoo tumuwwa gay; S'oossaa kawutetsaa guutsa na'aadan akka uray ooninne he kawutetsaa ubbakka gelenna» yaageedda. **16** Guutsa naanaa idimmiide, bare kushiya untunttu bolla huup'iyaaan huup'iyaaan wotsiide, untuntta anjeedda. **17** Yesuusi baanaaw keseedda wode, itti bitanii wos's'iide yi Aa sintsan gulbbatiide, «Lo'o tamaariissiyaawoo, med'inaa de'uwaa laattanaw taani ayaa ootsoo?» yaagiide Aa oochcheedda. (aiōnios g166) **18** Yesuusi, «Ayaw taana lo'oo gay? S'oossaa s'alalaappe attin, hara lo'uu ooninne baawa. **19** S'oossaa azazuwaa, «Wod'oppa; woshummoppa; wuu'oppa; wordduwaa markkattoppa; c'immoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha» yaagiyaawaa eraasa» yaageedda. **20** Bitanii Yesuusa, «Tamaariissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na'atetsaappe doommaade ha'i gakkanawukka naagay» yaageedda. **21** Yesuusi bitaniyaa doseedda; Aa c'addi s'eelliide, «New ittibay pac'c'eedda; baade new de'iyabaa ubbaa zal'aade, he miishshaa hiyyeesaw immi; neeni saluwaan durretana. Yaatowaappe guyyiyaan yaade taana kaala» yaageedda. **22** Shin bitanii hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som'i'iyaa d'umissiide, nashettennan aggiide beedda. **23** Yesuusi barena kaaliyaawantta yuushshi aatsi s'eelliide, «Daro dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaw waan metanddeeshsha!» yaageedda. **24** Aa kaaliyaawanttu Aa haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi k'aykka untuntta, «Naatoo, S'oossaa kawutetsaa gelanaw wooti metanddeeshsha! **25** Dure Asay S'oossaa kawutetsaa

gelanawaappe, gaaluu marppiyaa s'oo'yaanna aad'd'anawe matattee» yaageedda. **26** Yesuusa kaaliyaawanttu maalaletteide, «Yaatina, onnee attanaw danddayiyaawe?» yaagiide ittuu ittuwaa oochcheeddino. **27** Yesuusi untunttu c'addi s'eelliide, «Hawe S'oossaw danddayettiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayaw gooppe, S'oossaw ubbabayyka danddayettee» yaageedda. **28** P'es'iroosi Yesuusa, «Be'a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo» yaageedda. **29** Yesuusi, «Taani hintenttoo tumuwaay gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaaw diraw, goliyyaa woy ishatuwaaw woy michchatuwaaw, woy aawuwaaw woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeeda Asay ooninne, **30** ha'i ha wodiyaan s'eetu dakuuwaappe dariyaa gollatuwaaw, ishatuwaaw, michchatuwaaw, aatto, naanaa, gadiyaa, k'ay metuwaakka akkanawaa. Sintsappe yaana wodiyaankka med'inaa de'uwaaw akkanawaa. (aïñ g165, aïñios g166) **31** Shin c'oratu ha'i sintsan de'iyaaawanttu guyye aad'd'ana; k'ay c'oratu ha'i guyyen de'iyaaawanttu sintsaw aad'd'ana» yaageedda. **32** Untunttu Yersaalame biidde, ogiyaan de'ino; Yesuusi barena kaaliyaawantuppe sintsanna hamettee. Untunttu maalaletteeddino; Aa kaaliyaawanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa'u barena kaaliyaawantta gas'aa kessiide, barena gakkanabaa dummayiide untunttoo hawaadan yaagiide odeedda; **33** «Be'ite; nuuni Yersaalame ha'i kesoyte; yaan taana, Asaa Na'aa, K'eesatuwaaw kaappatoonne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttoo aatsiide immana. Untunttu ta bollan hayk'uwaaw pirddaa pirdana; k'ay ayihuda gidenna asawukka taana aatsiide immana. **34** He Ayihuda gidenna Asay ta bolla K'iliic'annee c'uchchana; taana lissuwaan shoc'annee wod'ana; taani k'ay heezzu gallassaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe denddana.» **35** Zabbdiyoosa naanay Yaak'oobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, «Tamaarissiyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuw ootsaarikkii» yaageeddino. **36** Yesuusi untunttu, «Taani hintenttoo ayaa ootsoo?» yaageedda. **37** Untunttu Aa, «Ne bonchcho kawutetsaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha baggana k'ay ittuwaa haddirssa baggana utissaarikii» yaageeddino. **38** Shin Yesuusi untunttu, «Hintenttu ayaa woossanaw bessintokka erikita; taani ushanaw bessiyaa metuwaaw s'uu'aa ushanaw danddayiitee? K'ay taani s'ammak'ettanaw bessiyaa s'ink'ataa s'ammak'ettanaw danddayiitee?» yaageedda. **39** Hewaappe guyye untunttu zaariide, «Ee danddayeetto» yaageeddino. Yesuusi k'ay, «Taani ushanaw bessiyaa metuwaaw s'uu'aa hintte ushana; taani s'ammak'ettanaw bessiyaa s'ink'ataakka hintte s'ammak'ettana. **40** Shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa baggana uttanawantta dooriyaawe taana gidikke; shin he sa'ay S'oossay immanaw giigissi wotseeddawantussa» yaageedda. **41** Yekko tammu Yesuusa kaaliyaawanttu hewaa siseedda wode, Yaak'oobanne Yohaannisa hank'etteeddino. **42** Yesuusi untunttu ubbaa barekko s'eesiide, hawaadan yaageedda; «Ayihuda gidennawantta mooddiyaawantta» giide K'oppiyaawantunne hewantta kaaletsiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita. **43** Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyiyaa ooninne hintenttoo k'oomaa gidanaw bessee. **44** K'ay hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyiyaa ooninne hintte ubbaw ayile gidanaw bessee. **45** Ayaw gooppe, haray atto taani, Asaa Na'aykka, asaw ootsanawunne c'oratuwaaw wozanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda. **46**

Untunttu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaaliyaawantunanne c'ora asaana Iyarkkoppe keshishshin, S'imoosa na'ay k'ook'ay, Bars's'amoosa giyaawe, ogiyaa doonaan woossiidde utteedda. **47** Bars's'amoos Naazireetiyyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Daawite na'aa Yesuusaa, taana maaraarikii!» yaagussaa doommeedda. **48** C'ora Asay Aa, «Hayza!» giide hank'etteedda. Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darssi d'ok'ku ootsiide, «Daawite na'aw, taana maaraarikii!» yaageedda. **49** Yesuusi ogiyaan ek'kiide, «Aa haa s'eesite» yaageedda. Untunttu k'ook'aa, «Aynne baawa; dendda ek'ka; neena s'eese» yaagiide s'eeseeddino. **50** K'ook'ay bare mayuwaaw oli aggiide, guppi denddi ek'kiide, Yesuusakko beedda. **51** Yesuusi Aa, «Taani new ayaa ootsanaw koyyay?» yaageedda. K'ook'ay, «Tamaarissiyaawoo, taani s'eellanawaa koyyay» yaageedda. **52** Yesuusi Aa, «Ba; ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. Ellekka Aa ayfi s'eelli aggina, ogiyaan Yesuusa kaali aggeedda.

11 Untunttu Yersaalame matiide, Debre Zayite Deriyaa matan de'iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakkeddino; Yesuusi barena kaaliyaawantuppe laa'uwaaw sintsaw kiitiide, **2** «Hintentuppe sintsan de'iyaa heeraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubbaa toggibeenna k'ashuwaan de'iyaa hare maraa hintte demmana; Aa billi haa akkiide yiite. **3** Ooninne hinttentta, «Hewaa ayaw ootsite?» yaagiide oochchooppe, «Godaw hawe koshshee; ellekka zaari haa yeddanaawaa» yaagite» yaageedda. **4** Untunttu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan k'achchi wotseeddawaa demmiide billeeddino. **5** Hewaan ek'keedda itti itti asatuu untunttu, «Hare maraa wootanaw billiitee?» yaageeddino. **6** Yesuusa kaaliyaawanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddi aggeeddino. **7** Untunttu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwaaw Aa zokkiyaan wotseeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda. **8** C'ora Asay barenttu mayuwaaw ogiyaan hiis'eedda; k'ay harantuu mitsaa haytsaa kar kariide, ogiyaan hiis's'eeddino. **9** Yesuusappe sintsanna hamettiyyaa asaynne Aa geeduwaaw kaaliyyaa Asay barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «S'oossay galatetto! Godaa suntsan yiyaawe anjjetteddawaa. **10** Godaa suntsan yiyaaw nu aawuwaaw Daawite kawutetsay anjjetteddawaa. Saluwaaw ubbaappe bolla saluwaan de'iyaa S'oossay galatetto» yaageeddino. **11** Yesuusi Yersaalame biide, Geeshsha Golliyya geleeedda, k'ay ubbabaa yuuyyi yuuyyi s'eelleeddawaappe guyyiyaan, sa'ay k'ammiyaa diraw, tammanne laa'u Yesuusa kaaliyaawantunna Biitaaniyaa beedda. **12** Wonttetsa gallassi untunttu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. **13** Haakuwaan itti balasiyaa giyaaw mitsatto haytsaa mayya utteeddawunno be'iide, ooni eri I bolla ayfi beettooppenne giide, be'anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haytsaa s'alalaappe attin, aynne ayfiyaa demmibeenna; ayaw gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna. **14** Yesuusi he balasatto, «Neepe shirettiide med'inaw ooninne ayfiyaa mooppo» yaageedda. Yesuusa kaaliyaawanttu I giyaawaa siseeddino. (aïñ g165) **15** Untunttu Yersaalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyya geliide, hewaan zal'iyaawantanne shammiyaawantta kare yederssuwaaw doommeedda; k'ay miishshaa laammiyaawanttu s'arap'peezaanne dogommuwaaw zal'iyaawanttu oydiyaa aatsi yeggiide, **16** ooninne ayento tookkiide, Geeshsha Golliyya gibbiyaa gidonnaa aad'd'anawaa diggeedda. **17**

Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamarisseedda: «S'oossaa Mas'aafan, «Ta gollii Aiyhuda gidenna Asay ubbay S'oossaa woossiyaa golle geetettana» yaageetiide s'aafetiitti utteedda; shin hintte Aa bonk'anchchatuu k'osetiyyaa gonggoluwaa kesseeddita.» 18 K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarisssiyaawantuu hewaa sisiide, Aa wod'ana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin c'ora Asay I tamarisssiyaawaan maalalettiyyaa diraw, aw yaayeeddino. 19 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusiinne Aa kaalliyaawantuu katamaappe gas'aa keseeddino. 20 Untuntuu wonttetsa gallassi guura ogiyaanna aad'diide, he balasatta s'ap'uwuanna mela diggeeddawunno be'eeddino. 21 P'es'iroosi hassayiide, «Tamarisssiyaawoo, be'a; neeni shek'keedda balasatta mela diggaaddu» yaageedda. 22 Yesuusi zaariide, untuntuu hawaadan yaageedda; «S'oossaa ammanite. 23 Taani hinttentoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sid'ennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, «Denddaade abbaan kundda» gooppe hanana. 24 Hewaa diraw, S'oossaa hintte woossiyaabaanne oochchiyaabaa ubbaa akki diggowaadan ammanite; hintte akkana. 25 S'oossaa woossanaw hintte ek'kiyaa wode, saluwaan de'iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentaa naak'keeddabay de'ooppe, aw atto giite. 26 Shin asaa nagaraa hintte atto gaana d'ayooppe, saluwaan de'iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttentoo atto geena.» 27 Untuntuu k'ayykka Yerusaalame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaan hametishshin, k'eesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarisssiyaawantunne c'imatuu Yesuusakko yeeddino. 28 Aa, «Neni hawaa ootsanaw new ay maatay de'ii? Woy new ha maataa immeeddawe oonee?» yaageeddino. 29 Yesuusi zaariide untuntuu, «Taaniikka hinttentaa ititibaa oochchana; taw odite; taani k'ay hawaa ay maataan ootsaytantto, hinttentoo odana. 30 Yohaannisi s'ammak'iyaa maataa akkeeddawe S'oossaaapeeyye woy asaappee? Taw odite» yaageedda. 31 Untuntuu barentu gidдон palumaa doommiide, «Nuuni, «S'oossaaape yeedda» yaagooppe, I nuuna, «Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayaw ammanibeykkitee?» yaagana. 32 Shin, «Asaape yeedda gaanee?» » yaageeddino; k'ay Asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yaayeeddino. 33 Hewaa diraw, untuntuu Yesuusaw, «Nuuni erokko» yaagiide zaareeddino. Yesuusi, «Taaniikka hawaa ay maataan ootsaytantto, hinttentoo odikke» yaageedda.

12 Yesuusi untuntattoo oduwaa leemisuwaan yaagiide doommeedda; «Itti bitanii woyniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aatsiide direedda; k'ay he woyniyaa gumi'iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyyaa asaw naagiyaasaa kees'seedda; hewaappe guyyiyaan, kotsaa ootsiyaa asaw immiide, hara gade beedda. 2 Woynniyyaa ayyiyyaa mas'iyaa wodii gakkina, barena gakkiaawaa akkiide yaana mala, itti k'oottaa bare kotsaawatuwaakko kiiteedda. 3 Kotsaa ootsiyaawantuu Aa k'oottaa oyk'ki wad'diide, kushe mela yeddeeddino. 4 Laa'entsuwaaw hara k'oottaa untuntukko kiiteedda; untuntuu he k'oottaa huup'iyaa p'alk'kiide pokkisi yeddeeddino. 5 Woynniyyaa turaa goday k'ayykka hara k'oottaa kiiteedda; he k'oottaa wod'eeddino; k'ay hara c'oratuwaakka hewaadan ootseeddino; ittuwaa ittuwaa wad'diide, haratuwaa wod'eeddino. 6 «Woynniyyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssetsaan I darii siik'iyaa Aa na'aa s'alalay atteedda; I, «Untuntuu ta na'aa bonchchennaan aggikino» giide, bare

na'aa untuntukko kiiteedda. 7 «Shin kotsaa ootsiyaawantuu barentu gidдон, «Laattanawe hawaa; biide Aa wod'oytte; aw de'iyaaawe nuwaa gidana» yaageeddino. 8 Na'aa oyk'ki wod'iide, Aa anhaa woyniyaa turaa gidoppe gas'aa kessi oleeddino. 9 «Simmi woyniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kotsaawatuwaa wod'i wurssiide, woyniyaa turaa kotsaa ootsiyaa hara asaw immanawaa. 10 ««Gimbbiyaawantuu kad'i is'seedda shuchchay godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa shuchchaa gideedda. Hawe Goday ootseeddawaa; k'ay nuunakka maalalissiyaawaa» yaagiyaawaa S'oossaa mas'aafaappe nabbabi beykkitee?» yaageedda. 12 K'eesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamarisssiyaawantunne c'imatuu Yesuusi he leemisuwaa barentun leemiseeddawaa ereedda diraw, Aa oyk'kanaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino. 13 K'ay Aa haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaappenne Heroodisa baggatuwaappe amareedawantuu aakko kiittina yiide, 14 «Tamarisssiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne asaappe asaa shaakkennawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaa dummayakka; k'ay S'oossaa ogiyaa tumatetsaan tamarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa K'eesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyye woga gidennee? Giiraa giiraneeyee digganee?» yaageeddino. 15 Shin untuntuu lo"na malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eride, «Taana ayaw paac'kiitee? Itti santimiyaa haa taakko ahite; taani ane be'ana» yaageedda. 16 Untuntuu aw aheeddino; «Ha malayenne sunsay oowee?» yaagiide untuntuu oochcheedda. Untuntuu, «K'eesaarewaa» yaageeddino. 17 Yesuusi zaariide untuntuu, «Yaatooppe, K'eesaarewaa K'eesaarew, S'oossaaawaa S'oossaw immite» yaagina untuntuu aabaa maalaletteeddino. 18 Hayk'keedda Asay dendenna giyaa Saduk'aawanatuwaappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, Aa oochcheeddino; 19 «Tamarisssiyaawoo, Muse nuw higgiiyaa s'aafiidde, «Machchatto akkeedda Asay na'aa yelennaan hayk'kooppe, he hayk'keeddawaa ishay Aa machchatto laatiide, bare ishaw na'aa yelanaw bessee» yaagiyaawaa s'aafeedda. 20 Itti wode laappu ishatuu de'iyaaawantuppe bayiray machchatto akkiide, na'aa yelennaan hayk'keedda. 21 Laa'entsiyaa ishay izo akkeedda; ikka na'aa yelennaan hayk'keedda; heezzeentsiyaawekka hewaadan haneedda. 22 Laappunatuukka izo akkiide, na'aa yelennaan hayk'keeddino; ubbaappe guyyiyaan, k'ay he mishiratta hayk'kaaddu. 23 Yaatina, hayk'keedda Asay hayk'uwaappe denddiyyaa wode, iza untuntuppe hak'awoo machche gidanee? Ayaw gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino. 24 Yesuusi zaariide untuntuu, «Hinttentuu balettiyaawe, S'oossaa Mas'aafatuwaanne Aa wolk'kaa erenna diraassa! 25 Ayaw gooppe, hayk'keedda Asay hayk'uwaappe denddiyyaa wode, saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkena; mac'ca asayenne gelenna. 26 Shin hayk'keeddawantuu dendduwaabaa gidoppe, Muse mas'aafan s'aafetteedda s'aragay miyaa buuraabaa odiyaa sa'aan, S'oossay Musa, «Taani Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» gidiyaawaa ubbakka nabbabi beykkitee? 27 I pas'a de'iyaaawantuu S'oossaa gidiyaawaappe attin, hayk'keeddawantuu S'oossaa gidanna; hintte darssi baleedditaa» yaageedda. 28 Higgiiyaa tamarisssiyaawantuppe ittuu untuntuu palumettiyaawaa shiik'iide siseedda; k'ay Yesuusi untuntattoo lo"na zaareeddawaa sisiide, «Azazuwaa ubbaappe aad'd'iyaa azazuu hak'awee?» yaagiide Yesuusa oochcheedda.

29 Yesuusi zaariide, Aa «Azazuwaa ubbaappe aad'd'iyyaa azazuwaa, «Israa'eeliyaa Asay sсите, Goday nu S'oossay itti Godaa. **30** Hinttentu Godaa hintte S'oossaa hintte kumentsaa wozanaappe, hintte kumentsaa shemppuwaappe, hintte kumentsaa k'ofaappe, hintte kumentsaa wolk'k'aappe siik'ite» yaagee. **31** K'ay azazuwaa ubbaappe aad'd'iyyaa laa'entso azazuu hawaa; «Neeni ne shooruwa ne huup'yaadan siik'a» giyaawaa; hawantuppe aad'd'iyyaa hara azazuu baawa» yaageedda. **32** Higgiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; «Tamarissiyaawoo, tumuwa gaadda; neeni S'oossay itti S'oossaa s'alala. Appe attin, haray baawa» geeddawe tuma. **33** S'oossaa kumentsaa wozanaappe, kumentsaa k'ofaappenne kumentsaa wolk'k'aappe dosiyaawenne k'ay bare shooruwaakka bare huup'yaadan siik'iyawe, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwa ubbaappe aad'd'ee» yaageedda. **34** Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aad'd'o eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be'iide, «Neeni S'oossaa kawutetsaappe haakkabeykka» yaageedda; hewaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne s'alibeenna. **35** Yesuusi Geeshsha Golliyaan tamarissiidde, «Higgiyaa tamarissiyaawanttu Kiristoosa wooti Daawite na'aa giinoo? **36** Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina, « «Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwa, neeni yed'd'a ek'kiyaabaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggana, bonchchettaade utta» geedda: yaageedda. **37** Daawite bare huup'ew Kiristoosa, «Godaa: giide s'eesoappe, yaatina, Kiristoosi waaniide, Daawite na'aa gidii?» yaageedda. C'ora Asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda. **38** Yesuusi tamarissiidde, «Higgiyaa tamarissiyaawantuppe naaeggite; untunttu adussa mayuwa mayyiide yuuyiyaawaanne geyaa heeranka Asay untunttu bonchchiide sarotiyaawaa dosiino. **39** Untunttu Ayihuda woosa golletuwaan darii lo'iyyaa oydiyaa dosiino; k'ay Asay barentta imatsatetsaan mokkiyaasanka bonchcho sa'aa dosiino. **40** Untunttu am'tetu golliyya bonk'kiide, barenttoo lo'a malatanaw S'oossaa woosaa adussiino; untunttu ubbaappe aad'd'iyyaa mura akkanawantta» yaageedda. **41** Yesuusi Geeshsha Golliyaan imotaa yeggiyaa saas'iniyaa matan uttiide, Asay bare miishshaa he saas'iniyaan yeggiyaawaa be'edda; c'ora dure Asay daro miishshaa he saas'iniyaan yeggeeddino. **42** Itti hiyyeesaa am'atta yaade, itti santimiyaan laametiyyaa laa'u semberatuwa he saas'iniyaan yeggaaddu. **43** Yesuusi barena kaalliyaawantta s'eesiide, «Taani hinttentoo tumuwa gay; imotaa saas'iniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am'atta darissaade yeggaaddu. **44** Ayaw gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pac'aappe, barew de'iyya de'uwa mulekka imma aggaaddu» yaageedda.

13 Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, Aa kaalliyaawantuppe ittuu Aa, «Tamarissiyaawoo, hawe aybe lo'o shuchchatentonne k'ay aybe lo'o shuchchaa gollatuwa be'ay?» yaageedda. **2** Yesuusi zaariide, «Ha wolk'kaama shuchchaa gollatuwa be'ay? Ha gollatuwaan de'iyya itti shuchchayenne attenaan ubbay kolettana» yaageedda. **3** Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini baggana Debre Zayite Deriyaa bolla utteedda wode, P'es'iroosi, Yaak'oobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu s'alala aakko yiide Aa, **4** «Hewe awude hananentto, nuw odaarikii; k'ay

hewe ubbay polettana wodiyya erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?» yaagiide oochcheeddino. **5** Yesuusi k'ay untunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommedda; Hinttentta ooninne baletsana mala naaeggite. **6** C'ora asatu ta sutsan, «Taani Kiristoosa» yaagiide yaanawaa; c'ora asaa baletsana. **7** Matan de'iyya olaa kooshshaanne haakuwaan de'iyya olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, higgoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssetsay biraa. **8** Ayaw gooppe, itti gade Asay hara gade asaa olettana; k'ay itti kawutetsay hara kawutetsaanna olettana; biittaa k'aatsay ubba saan de'ana; koshaykka de'ana; shin hewe koyro yeluwa oyttaa mala. **9** Shin hintte hinttentu huup'ew naaeggite; ayaw gooppe, Asay hinttentta oyk'kiide, pirdaa gollew aatsiide immana; k'ay bare Ayihuda woosa golletuwanka hinttentta lissuwaan shoc'ana; gadiyaa mooddiyaawanttu sintaananne kaatatuwa sintsan ta diraw hintte markkattanaw ek'kana. **10** Mishiraachchuwa k'aalay koyronna asaw ubbaw odetti digganaw bessee. **11** Untunttu hinttentta pirdaa golle ahiyaa wodenne aatsiide immiyaa wode, wooti haasayanitento koyronna higgoppite; he saatiyaan S'oossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikita. **12** Ishay bare ishaa, aawuu bare na'aa wod'isana; k'ay naanay barentu aawotuwa bollaanne barentu aayetuwa bolla dendiide, untuntta wod'isana. **13** Asay ubbay hinttentta ta sutsaa diraw is'sana; shin wurssetsay gakkanaw genc'ciyaawe attana. **14** Shin nabiyya Daaneel odeedda bashshaa tunatetsay ek'kanaw bessenasan ek'k'ishshin hintte be'iyya wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihuda gadiyaan he wode de'iyaawanttu deriyaakko betino. **15** Golliya huup'yaan de'iyya uraykka itibaa akkanaw duge wod'd'iide, bare soy geloppo. **16** Gaden de'iyaawekka bare mayuwa akkanaw guyye simmoppo. **17** He wode shahaara mac'c'awanttoonne d'antsiyaa mac'c'awanttoo aayyeero. **18** Shin hawe ubbay haniyaa wodii balguuwa gidenna mala, S'oossaa woossite; **19** ayaw gooppe, S'oossay sa'aa koyro med'd'eeddawaappe doommiide, ha'i gakkanaw, ubbakka de'ibeenna metuu, k'ay hawaappe sintsawukka ubbaa de'enna metuu asaa bolla he wode de'ana. **20** Goday he gallassatuwaa payduwaa guutsiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attena; shin I bare dooreedda asatuwa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutseedda. **21** He wode ooninne hinttentta, «Be'ite; Kiristoosi hawaan de'ee» woy, «Be'ite; Kiristoosi, hawaan de'ee» yaagooppe, hewaa ammanoppite. **22** Ayaw gooppe, worddancha Kiristoosatunne worddo nabatuu dendiide barenttoo danddayettooppe, haray atto S'oossay dooreeddawantakka baletsanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana. **23** Shin hintte naaeggite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi. **24** Shin he wode he waayiyaappe guyyiyyaan, away d'umana; agenay poo'iyaawaa aggana; **25** S'ooolintatuu saluwaappe kunddana. K'ay saluwaan de'iyya wolk'k'atuukka k'aas'ettana. **26** He wode taani, Asaa Na'ay, wolk'kaama wolk'kaannanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be'ana. **27** He wode taani kiitanchatuwa sa'aa oydu bagga kiitana; sa'aa gas'aappe saluwa gas'aa gakkanaw, S'oossay dooreedda asaa shiishshana. **28** Leemisuwa balasatto giyaa mitsattippe tamarite; balasatta aac'iya wodenne izi haytsay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita. **29** Hawaadanka hintte he ubbay haniyaawaa be'iyya wode, I matattiide

penggiyaa shiik'eeddawaa erite. **30** Taani hinttentoo tumuwaaw oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaaw yeletay hayk'kidiggenna. **31** Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay ubbakka aad'd'enna. **32** Shin he gallassaanne he saatiyaa Aawuwaa s'alalaappe attin, haray atto saluwaan de'iyaa kiitanchchatuwaaw gidina, woy taana Na'aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. **33** He wodi'ii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagetite; minnite; S'oossaa woossite. **34** Ta yuusay bare golliiyaa aggiide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitanii bare k'oomatoo huup'iyaa huup'iyaa oosuwaaw immiide, untuntta bare oosoo kaappo ootseedda; k'ay kariyaa naagiyaawekka minisiide naagana mala azazeedda. **35** Hewaa diraw, minnite; ayaw gooppe, golliyaaw omarsa gidina, woy k'amma bilah gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wontumaatsaan gidina awude yaanentto, hintte erikkita. **36** Hinttentu akeekenaan I yooppe, hinttentta gem'isheeddawannta demmenna mala minnite. **37** Taani hinttentoo odiyaaawaa asaa ubbaw oday; minnite.

14 Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiyaa gallassaynne C'aalibeenna ukitsaa muussaa bonchchiyaa baalaa gallassay gakkanaw laa'u gallassay atteedda; k'eesatuwaaw kaappatuunne higgiiyaa tamarassiyaawanttu Asay erennaan Yesuusa oyk'k'iide wod'ana ogiyaa koyyiino. **2** «Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa ootsokko» yaageeddino. **3** Yesuusi Biitaaniyaa gadiyaan oolluwaaw harggiyaa Simoona soyin k'umaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta albass'i'iroosa baaretaa kumeedda narddoosa giyaa darii al'o shittuwaaw akkaade yaaddu; he albass's'i'iroosa baareeta mentsaade shittuwaaw Yesuusa huup'iyaaan tigaaddu. **4** Hewaan de'iyaa asaappe ittuu ittuu hank'k'etiide, «Ha shittuwaaw c'oo ayaw bayizzay? Ha shittuwaaw heezzu s'eetu biraa santimiyaan zal'i'ide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee» yaagiide barenttu giddon haasayiino; yaatiide he mishiratto darssi hank'k'etteeddino. **6** Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; «Ha mishiratto ayinne gooppite; iza ayaw metootsiitee? Iza taw lo'obaa ootsaaddu. **7** Hiyyeesatuub ubbaa wode hinttentunna de'i'ino; hintte koyyeedda wode awudenne untuntta maaddanaw danddayiita; shiin taani ubbaa wode hinttentunna de'ikke. **8** Iza barew danddayetteeddawaa ootsaaddu; k'ay ta asatetsay moogettanaappe kasetaade moogoo giigissanaw shittuwaaw okkaaddu. **9** Taani hinttentoo tumuwaaw oday; sa'aa ubbaan wonggalaa mishiraachchuwaaw odiyaaan hak'aninneekka, Asay iza k'oppaana mala; ha iza ootseeddawe odettana» yaageedda. **10** Tammanne laa'u Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu Yihudaa Ask'k'orootu giyaawe, Yesuusa k'eesatuwaaw kaappatoo aatsiide immanaw untuntukko beedda. **11** Untunttu hewaa siseedda wode nashettide, «Nuuni new miishshaa immana» yaageeddino; Yihudaa Ask'k'orootu Yesuusa aatsiide immanaw injetiyaa wodiyaaw wochchee. **12** C'aalibeenna ukitsaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiyaa koyro gallassi, Paasigaa k'umaa maanaw dorrssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu Aa, «Paasigaa bonchchiyaa gallassi neeni maana k'umaa nuuni hak'a biide giigissanee?» yaagiide oochcheeddino. **13** Yesuusi barena kaalliyaawantuppe laa'atuwaaw hawaadan yaagiide kiitteedda; «Katamaa biite; hintte biishshin, otuwaan haatsaa tookkeedda itti bitanii hinttentunna gakettanawaa; Aa kaallite. **14** I biide geliyaa golliyaawuwaa, «Tamarassiyaawe neena, «Taani taana kaalliyaawantunna Paasigaa k'umaa

maanaw ta imatsaa kifilii hak'anee?» yaagee; yaagite. **15** Golliyaawuu hinttentta pook'iyaa bolla de'iyaa giigi utteedda aako kifiliyaa bessana; hewaan nuw giigissite» yaageedda. **16** He laa'u Yesuusa kaalliyaawanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barenttoo odeeddawaadanka ubbabaa demmiide, Paasigaa k'umaa giigisseeddino. **17** Sa'ay omarssiyaa wode Yesuusi tammanne laa'u barena kaalliyaawantunna yaa beedda. **18** Untunttu uttiide sampaappe k'umaa miishshin, Yesuusi untuntta, «Taani hinttentoo tumuwaaw oday; hinttentuppe ittuu taananna miyaawe, taana aatsiide immanawaa» yaageedda. **19** Aa kaalliyaawanttu loytsi sisetina, huup'iyaaan huup'iyaaan Aa, «Tumu taaneeshsha?» giyaawaa doommeeddino. **20** Yesuusi zaariide, «I ha hinttentu tammanne laa'atuwaappe ittuwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yeddiyaawaa. **21** Taani, Asaa Na'ay, S'oossaa mas'aafay hayk'kana geeddawaadan hayk'kana; shin taana, Asaa Na'aa, aatsiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo'a shin» yaageedda. **22** Untunttu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, S'oossaa galateedda; he daabbuwaa mentsiide, barena kaalliyaawanttoo immiide, «Heytte; hawe ta ashuwaa» yaageedda. **23** S'uu'aa akkiide, S'oossaa galatiide, untunttoo immeedda; ubbay he s'uu'aappe usheeddino. **24** Yesuusi, «Hawe ooratsa c'aak'uuwaan c'ora asaa diraw gukkiyaa ta suutsaa. **25** Taani hinttentoo tumuwaaw oday; taani S'oossaa kawutetsaan ooratsa woyniyaa eessaa ushana gallassay gakkanaw, laa'entsuwaaw ha woyniyaa eessaa ubbakka ushikke» yaageedda. **26** Mazimuriyaa yes's'eeddawaappe guyyiyaan, Debre Zayite Deriyaa beeddino. **27** Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, «Hinttentu ubbay taana yeggiide wos's'anita; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay dorrssaa heemmiyaawaa wod'ana; hewaappe guyyiyaan dorrssay ubbay laalettana gee» yaageedda. **28** Shin taani hayk'uuwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, hinttentuppe kasetaade Galilaa baana» yaageedda. **29** P'es'i'iroosi zaariide, «Untunttu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggiikke» yaageedda. **30** Yesuusi P'es'i'iroosa, «Taani new tumuwaaw oday; hachche k'amma kuttuu laa'entsuwaaw waassanaappe kase, neeni taana heezzu gede kaddanaassa» yaageedda. **31** Shin P'es'i'iroosi kasewaappekka minisiide, «Taani haray atto, neenanna ittippe hayk'k'inttokka, neena mulekka kaddikke» yaageedda. K'ay haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino. **32** Geetesemaane giyaa sa'aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta «Taani S'oossaa woossanaw, hinttentu hawaan uttishshite» yaageedda. **33** Yesuusi P'es'i'iroosa, Yaak'oobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayotteeddanne metootteedda. **34** K'ay untuntta, «Taani hayk'k'ana gakkanawukka kayottay; hawaan takkishshite; gem'i'shoppite» yaageedda. **35** Guutsaa sintsakko shiik'iide, sa'aa guufanniide, danddayettiyaawaa gidooppe, he wodi'ii bareppe aad'd'ana mala, S'oossaa woosseedda. **36** K'aykka, «Abbabboo, ta Aabboo, ubbabay new danddayettee; ha s'uu'aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan hanoppo» yaageedda. **37** Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gem'isheeddawannta demmiide P'es'i'iroosa, «Simmoona, gem'ishshaaddii? Neeni itti saatenttonne naaganaw danddayabeykkii? **38** Paac'iyaaan hintte gelenna mala, naagetitenne S'oossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha» yaageedda. **39** K'aykka biide kasewaadanka S'oossaa

woossedda. **40** Aa kaaliyaawantukko guyye simmiide I yiyya wode, gem"i sheeddawantta demmeedda; untuntuntu afyiyaa gem"ishuu goozu wotseedda diraw, aw ayaa haasayiinotikka eribeykino. **41** Heezzeentsuuaa untuntukko yiide, «Ha"i gakkanawukka gem"ishiiteenne shempiiitee? Gidana; wodii gakteedda; be'ite, taana, Asaa Na'aa, nagaranchcha asatuwaa kushiyaan aatsiide immiyaa wodii gakteedda. **42** Denddina boytte; be'ite, taana aatsiide immiyaawe haweku gakteedda» yaageedda. **43** Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa"u Aa kaaliyaawantuppe ittuu, Yihudaa Ask'k'orootu, ellekka gakkii wod'deedda; k'ay k'eesatuwaa kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawantunne c'imatuu kiittina, mashshaanne s'am"aa oyk'k'eedda c'ora Asay aanaa ittippe yeedda. **44** Yesuusa aatsi immiyaawe he c'ora asaw, «Taani yeriyaawe Aa; Aa oyk'k'iide loytsi naagiide, afite» yaagiide mallaa odi wotseedda. **45** Yihudaa Ask'k'orootu gakkosaannakka Yesuusakko shiik'iide, «Tamarissiyaawoo» yaagiide Yesuusa yeri akkeedda. **46** He c'ora Asay Yesuusa minisi oyk'k'eedda. **47** Shin matan ek'k'eeddawantuppe ittuu bare c'ubiyaa shoddinne k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa k'oomaa shoc'iide, Aa haytsaa k'ans'si oleedda. **48** Yesuusi zaariide, he shiik'eedda c'ora asaa, «Taana bonk'k'anchcha kessiide, bonk'k'anchchaa oyk'k'iaawaadan oyk'k'anaw c'ubiyaaanne s'am"aa oyk'k'iide yeedditee? **49** Taani Geeshsha Golliyaan tamarissaadde, gallassan gallassan hinttentunna de'iyaa wode taana oyk'k'ibeykita; shin S'oossaa Mas'aafatuu geeddawe polettanaw bessee» yaageedda. **50** Yesuusa kaaliyaawantuu ubbatuu Aa yeggiide bi aggeeddino. **51** Nas'alaa s'alalaa mayyeedda itti yalaga bitanii Yesuusa kaaliyaawaa Asay oyk'k'eedda. **52** Shin he bitanii nas'alaa oliide, kallo s'iira wos's'eedda. **53** Asay Yesuusa k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa soy, k'eesatuwaa kaappatuwa ubbatuu, c'imatuunne higgiiyaa tamarissiyaawantuu shiik'eeddasaa afeeddino. **54** P'es'iroosi k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa dirssaa gidduwaa gakkanaw haakuwaan Aa kaalleedda; yaan naagiyaawaana tamaa kashiide, utti aggeedda. **55** K'eesatuwaa kaappatuunne hewaan shiik'eedda Asay ubbay Yesuusa wod'anaw Aa bolla markkaa koyyeeddino; shin ayinne demmibeykino. **56** Ayaw gooppe, c'ora asatuu Aa bollan wordduwaa markkatteeddino; shin untuntuu markkatetsay itti mala gidenna. **57** Itti itti asatuu denddi ek'k'iide Yesuusa bolla, «I, «Taani Asay kees's'eedda ha Geeshsha Golliyaa kolaade, Asay kees's'ibeenna hara Geeshsha Golliyaa heezzu gallassaa giddon kees's'ana» giishshin, nuuni siseeddo» yaagiide wordduwaa markkatteeddino. **59** Shin haray atto untuntuu markkatetsay hewaan itti mala gidibeenna. **60** K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu asaa ubbaa siintan denddi ek'k'iide Yesuusa, «Hawantuu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?» yaagiide oochcheedda. **61** Shin Yesuusi c'o'u giide, ayinne zaaribeenna; k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu Aa, «Anjjetteedda S'oossaa Na'ay Kiristtoosi neenee?» yaagiide laa'entsuwa oochcheedda. **62** Yesuusi zaariide, «Ee, taana; hintte taana, Asaa Na'aa, wolk'kaama S'oossaaappe ushechcha baggana uttide'ishshinanne saluwa shaariyaana yiishshin be'ana» yaageedda. **63** K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu bare mayuwa peed'i oliide, «Nuuna hawaappe siintan ayaw hara markkaa koshshii? **64** Hinttentuu Aa boriyaa siseeddita; hintte k'ofay ayee?» yaageedda; untuntuu ubbay, «I hayk'kana bessee» yaagiide Aa bolla

pirddeeddino. **65** Untuntuppe ittuu ittuu Aa bolla c'ushetsaa doommeeddino; Aa afyiyaa kammi dechchiide, «Neena dechcheeddawe oonee? Ane timbbitiyaa oda!» yaageeddino; k'ay naagiyaawantukka Aa k'ins's'alliyaa bak'k'iide afeeddino. **66** P'es'iroosi dirssaa giddon hirkkinna de'ishshin, k'eesatuwa ubbatuwa kaappuwaa mac'c'a k'oomatuwaappe itinna yaaddu. **67** P'es'iroosi tamaa kashiyaawaa be'aade, c'adda s'eellaade, «Neenikka Naazireetiyya Yesuusana ittippe de'aa» yaagaaddu. **68** Shin P'es'iroosi, «Neeni giyaawe ayento taani erikke; taw akeeketenna» yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kuttuukka waasseedda. **69** He k'oomata P'es'iroosa be'aade, Aa matan ek'k'eedda asatuwa, «Ha bitaniikka untuntunna de'ee» gaade guijaade oduwaa doommaaddu. **70** Shin P'es'iroosi k'ayyika kaddeedda. Guutsaa gam'ishin, matan ek'k'eedda asatuu laa'entsuwa P'es'iroosa, «Neeni tuma untuntunna ittippe de'aa; ayaw gooppe, neeni Galilaa gadiyaa asaa» yaageeddino. **71** Shin P'es'iroosi, «Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!» yaagiide barena shek'aanne c'aak'uwaa doommeedda. **72** Ellekka kuttuu laa'entsuwa waassi aggeedda; P'es'iroosi barena Yesuusi, «Neeni kuttuu laa'entsuwa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa» geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15 Wontta guuran ellekka k'eesatuwa kaappatuu c'imatuwaannannee Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna hewaan shiik'eedda Ayihuda shanggatuwa ubbaana mak'k'ettiide, Yesuusa k'achchi afiide, P'ilaas'oosaw aatsiide immeeddino. **2** P'ilaas'oosi Aa, «Neeni Ayihudatuwa kaatee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide Aa, «Ne giyaawaadana» yaageedda. **3** K'eesatuwa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino. **4** P'ilaas'oosi shirettiide Yesuusa, «New zaariyaabay baawee? Untuntuu ne bolla woyissa mootuwa ahintto be'ik'ki?» yaagiide oochcheedda. **5** Shin Yesuusi harabaa zaarennaan is's'ina, P'ilaas'oosi maalallettedda. **6** P'ilaas'oosaw Paasigaa Baalaa bonchchiyaa gallassaan Asay koyyiyaa itti uraa k'ashuwaappe billiyaa wogay de'ee. **7** He wode itti Barbaana giyaa bitanii walassaa kessiide shempuwaa wod'eedda asatuwaana ittippe k'asho golliyaan de'ee. **8** Shiik'eedda c'ora Asay P'ilaas'oosi kase erettowaadankka barenttoo maarotaa ootsana mala, Aa oochcheeddino. **9** P'ilaas'oosi asaa zaariide, «Taani hinttentoo Ayihudatuwa kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?» yaagiide oochcheedda. **10** Ayaw gooppe, k'eesatuwa kaappatuu Yesuusa k'anaatiide aatsi immeeddawaa P'ilaas'oosi ereedda. **11** Shin k'eesatuwa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbaana billanaadan, he shiik'eedda Asay P'ilaas'oosa woosana mala, asaa mak'k'eeddino. **12** P'ilaas'oosi laa'entsuwa zaariide, «Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttentu giyaawaa wootoo?» yaageedda. **13** Asay P'ilaas'oosaw zaari zaari barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Aa kak'k'a» yaageeddino. **14** P'ilaas'oosi asaa, «Ayaw? I ay itabaa ootseede?» yaageedda. Shin Asay kasewaappekka bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Aa kak'k'a» yaageeddino. **15** P'ilaas'oosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwaan Yesuusa wotaadaratuwaan shoc'isside, kak'kana mala untuntuu aatsi immeedda. **16** Hewaappe guyyiyaan, wotaadaratuu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wotaadaratuwa ubbaa ittippe s'eseeddino. **17** K'ay zo'o mayuwa Aa mayzeeddino; aguntsaa kalachchaa

giigissiide, Aa huup'iyaaan wotseeddino. **18** Hewaappe guyyiyaan Aa, «Ayiuhadutuwa kaatew, sarotay new gido» yaagi sarotiide, Aa k'iliic'uwaaw doomeeddino. **19** Yesuusa huup'iyaa mak'kaa s'am"aan shoc'eeddino; k'ay Aa bolla c'uchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. **20** Aa bolla k'iliic'eeddawaappe guyyiyaan, zo'o mayuwaaw aappe k'aari akkiide, Aa mayuwaaw Aa mayzeeddino; yaatiide mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Aa kak'k'anaaw afeeddino. **21** Untuntutu biide, Iskkindiranne Rufoosa yeedda aawuwaaw, itti Simoona giyaa K'ereena gadiyaa asay, gas'aappe katamaaw yiyaawaana gaketiiide, Yesuusa mask'k'aliyaa wolk'k'aan toosseeddino. **22** Yaatiide Golggootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. «Golggootaa» giyaawe «Huup'iyaa Gosiyaaasaa» giyaawaa. **23** Kawaraa giyaa d'ali walaketteedda woyniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan is's'eedda. **24** Untuntutu Aa kak'k'eeddino; k'ay oona oona gakkanentto eranaw Aa mayuwaaw shaakkiide, saamaa yeggeeddino. **25** Untuntutu Aa kak'k'iyaa wode, wottaappe heezzu saate. **26** «Ayiuhadutuwa kaatiyaa» yaagi Aa mootiyaa s'aafuu s'aafeetti utteedda. **27** Yesuusanna laa"u kaysatuwaaw ittuwaaw aappe ushechcha baggana, k'ay ittuwaaw aappe haddirssa baggana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'eeddino. **28** S'oossaa Mas'aafay, «litabaa ootseeddada asatuwaana I paydetteedda» yaagiyaawe poletteedda. **29** Ogiyaana aad'd'iyaa Asay Yesuusa kad'iide, barenttu huup'iyaa k'aatsiide boreeddino; «Simmi, Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassaa gidдон kees's'iyawoo, **30** ane mask'k'aliyaa bollappe wod'd'aade, ne huup'iyaa ashsha» yaageeddino. **31** Hawaadankka k'eesatuwaaw kaappatuu Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna ittippe Yesuusa bolla, «Hara asatuwaaw ashsheeda; shin barena ashshanaw danddayenna; **32** nuuni be'iide ammanana mala, Kiristoosi Israa'eeliyaa kaatii, ane mask'k'aliyaa bollappe ha"i wod'd'o» giide k'iliic'eeddino. K'ay haray atto, aanana mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawantukka Aa bolla k'iliic'eeddino. **33** Usuppun saatiyaappe doomiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay d'umeedda. **34** Udduppu saatiyaan Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Elohee, Elohee, laamaa sabak'taanii?» yaageedda. Hewaa giyaawe, «Ta S'oossaw, ta S'oossaw, taana ayaw aggaaddii?» giyaawaa. **35** Hewaan ek'k'eedda asaappe ittuu ittuu hewaa sisiide, «Be'ite; Eelaasa s'eese» yaageedda. **36** He asaappe ittuu wos's'i yiide, zanzaa malatiyaawaan c'aala woyniyaa eessaa kunteedda; hewaa mak'kaa gatimaa s'keraan wotsiide, «De'ishshite ane; Eelaas mask'k'aliyaappe Aa wotsanaw yaanenttonne ane be'oytte» yaagiide Yesuusa doonaakko ushanaw shiishsheedda. **37** Yesuusi k'aalaa d'ok'k'u ootsi waassiide, hayk'ki aggeedda. **38** Geeshsha Golliyaan k'ashetteedda gaaridduu k'ommoppe duge gakkanaw, laa"u kesiide poosheeti wod'd'eedda. **39** Mask'k'aliyaappe lintsa baggana hewaan ek'k'eedda itti s'eetuwaaw Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayk'k'eeddawaaw be'eedda wode, «Ha bitanii tumu S'oossaa Na'aa» yaageedda. **40** Hewaan haakuwaan ek'k'iide s'eelliyaa amareeda mac'c'awantuu de'iino; untuntutu gidдон Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, teefa Yaak'oobanne Yoosa daaya Mayraamanne Salooma de'iino. **41** He mac'c'a asatuu Yesuusi Galiilaan de'iyaa wode, Aa kaalleeddawantanne Aa maaddeeddawantaa; k'ay Yesuusanna ittippe Yerusaalame beedda hara c'ora mac'c'a

asatuu hewaan de'iino. **42** Sa'ay omarsseedda wode, hewaan shiik'eedda asaan bonchcheteedda itti Yooseefo giyaa bitanii, S'oossaa kawutetsay yaanawaaw naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaaw Asay yeedda; he gallassay wonttetsa Sambataw giigettiyaa gallassaa gideedda diraw, Yooseefo s'alide P'ilaas'oosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. **44** P'ilaas'oosi, Yesuusi elekka hayk'ki diggeeddawaaw siseedda wode maalaletteedda; s'eetuwaaw kaappuwaaw s'eesiide, «I hayk'k'oodeppe gam'eeddee?» yaagiide oochcheedda. **45** P'ilaas'oosi Yesuusi hayk'k'eeddawaaw s'eetuwaaw kaappuwaappe sisiide, Aa anhaa Yooseefo akkanaadan ootseedda. **46** Yooseefo mooguwaaw mayuwaaw shammeedda; Yesuusa anhaa mask'k'aliyaappe wotsi mayuwaan s'aas'iide, shuchchaa wooc'eedda asaa moogiyaaw gonggoluwaa gidдон Aa anhaa wotseedda; k'ay he gonggoluwaa doonaan wolk'k'aama shuchchaa gondorssiide wotseedda. **47** Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untuntutu hak'an wotsintto be'iino.

16 Sambatay aad'd'eeddawaappe guyyiyaan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yaak'ooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaaw shammeeddino. **2** Wogaa gallassi wonttumaatsa daro guuran s'alk'k'ii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino. **3** Untuntutu barenttu gidдон ittuu ittuwaana, «Gonggoluwaa doonaappe nuw shuchchaa oonee gondorssiide digganaweeshsha?» yaagiide haasayino. **4** Untuntutu s'eelliyaa wode, he daro wolk'k'aama shuchchaa gondorssidiggeeddawaaw be'eeddino. **5** Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa gidдо geliyaa wode, itti wodalla bitanii bootsa mayuwaaw mayyiide, ushechcha baggana utteeddawaaw be'iide dagammeeddino. **6** Shin I untuntutu, «Dagamoppite. Mask'k'aliyaa bolla kak'etteedda Naazireetiyaaw Yesuusa hinttentu koyyiyaawaa eray. I hawaan baawa; denddi diggeedda. Untuntutu Aa wotseeddasaaw hawaa be'ite. **7** Shin biide Yesuusi barena kaaliyaawantoonne P'es'iroosaw, «Yesuusi hinttentuppe kasetiide Galilaa bee; I hinttenttoo odeeddawaadankka hinttentu Aa yaan be'ana» yaagiide hawaa odite» yaageedda. **8** Mac'c'a asatuu yashshaan kokkoriide, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa kesiide bak'ati aggeeddino; k'ay untuntutu yayyeedda diraw, asaw hewaa oossinne ayinne odibeykkino. Mac'c'a asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa P'es'iroosawunne aanana de'iyaaawanttoo k'antsaan odeeddino; hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare huup'ew barena kaaliyaawanttu bolla, med'inaw ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwaaw k'aalaa, away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, Wogaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaaw kesseedda Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beetteedda. **10** Iza baade kase aanana de'iyaaawanttoo, k'arettiiddinne yeekkiiide utteeddawanttoo odaaddu; **11** shin Yesuusi pas'a de'iyaaawaanne iziwi beetteeddawaaw untuntutu siseedda wode, Izi oduwaaw tuma gibeykkino. **12** Hewaappe guyyiyaan, untuntutuppe laa"atuwa katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, untunttoo beetteedda. **13** Untuntutu guyye simmiide, haratoo odeeddino; shin hewanttu untuntutu oduwaaw tuma gibeykkino.

14 Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaawanttu k'umaa miishshin, Yesuusi untunttoo beetteedda. Untunttoo ammanuu baynna diraw, I untunta seereedda; k'ay hayk'uwaappe I dendeeddawaa be'eeddawanntu untunttoo odina, untunttu ammanennaan is'seedda dirawunne odina sisennawannta gidiyaa diraw, I untunta seereedda. **15** I untunta hawaadan yaageedda; «Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwaa k'aalaa odite. **16** Ammanowenne s'ammak'ettowe attana; shin ammanennawaa bolla S'oossay pirdana. **17** Taanan ammaniyaawanttu ha malaatatuwaa ootsanawannta: untunttu ta suntsan iita ayyaanatuwaa kessanawannta; k'ay untunttu duma duma ooratsa k'aalaan haasayanawannta. **18** Untunttu shooshshaa oyk'k'oopekka, woy ayaanne wod'iyaa marzziyaa ushinttokka untunta k'ohenna. K'ay untunttu barenttu kushiya hargganchchatuwaa bolla wotsana; he hargganchchatuu pas'ana» yaageedda. **19** Godaa Yesuusi barena kaalliyaawanttunna haasayeeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa pude saluwaa afina, S'oossaappe ushechcha baggana utteedda. **20** Aa kaalliyaawanttu biide, ubba saan wonggalaa mishiraachchuwaa odeeddino. Godaykka untunttunna ittippe ootsee; untunttu odiyaa k'aalaykka tuma gideeddawaa untunttu ootsiyaa malaatatuwaan erisseedda.

Luuk'aasa

1 Bonchchetteedda Toofiiloosa, koyro barenttu ayfiyaan be'eeddawanntunne barenttu k'aalaan markkatteeddawanttu nuw odeeddino. S'aafetteedda yewuwa ta baggan ubbaa S'ap'uwaappe bidda s'eellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new s'aafanaw lo"aa gideeddawe taw beetteedda. **5** Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, Aabiyaa k'eesatetsaa oosuwa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyyaa itti k'eesay de'ee. Machchattakka Elssaabees'o geetettiyyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno. **6** Laa'atuukka Godaa azazuwaanne seeraa darissiide naagiyaawantanne kad'ee banttaan S'oossaa sintsan de'iyaa s'illatuwaa. **7** Gidoppe attin Elssaabees'a mantsa gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa'atuukka laysaa sugeeddawantta. **8** Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan S'oossaa sintsan k'eesatetsan ootsiyaa wode, **9** bare K'eesatetsaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliyya geliide is'aanaa c'uwissuwa saamay Aa gakteedda. **10** Is'aanay c'uiwiyaa wode Asay ubbay karen ek'kiide woossi de'ee. **11** Godaa kiitanchchay is'aanaa yarshshuwa saappe ushechchanna ek'kiide aw beetteedda. **12** Zakkaraasikka be'eedda wode dagammiide yashshaan mitteedda. **13** Kiitanchchaykka k'ay yaageedda, «Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay sisettedda, ne machchata Elssaabees'a attuma na'aa yelanawunnu. **14** Aa yeletaan nashetayenne ishaluu new hananawaa; c'oratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawantta; **15** Ikka Godaa sintsan dara gidanawaa. Matsoyiyya woyniyaa ushshaa gido haraa matsoyiyya ushshaa ayinne ushenna; bare daay uluwaan de'ishshin Ayaanaa Geeshshay aan kumanawaa. **16** «Israa'eeliyya asatuwaappekka c'oratuwaa untuntu Godaa S'oossaakko, I zaaranawaa. **17** Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawotuwa wozanaa naanatuwaakko, azazettenawanttakka s'illotetsaa eraakko zaaranaw, Eelaasa ayyaanaaninne wolk'kaan Godaappe sintsanna bee.» **18** Zakkaraasikka kiitanchchaa, «Taani c'imaad, tamachchattakka bare laysaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranita?» geedda. **19** Kiitanchchaykka zaariide, «Taani S'oossaa sintsan ek'kiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwa new odanaw neekko kiitetaad; **20** Hekko he wodiyaan hanana ta k'aalaa ne ammanabeenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka» geedda. **21** He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw gam'eeddento maalalettiide naagiino. **22** Keseedda wodiyaankka haasayanaw danddaybbeenna; Geeshsha Golliyaan sas'aa I be'eeddawa akeekkeeddino; ikka haasayanaw danddayibeennawaa s'orssi bessiide, duude gidide de'eedda. **23** Zakkaraasikka bare oosuwa wodiya wurso wode, bare golle simmeedda. **24** Hewaappe guyyiyaan Aa machchata Elssaabees'a shahaaraade ichcheshu agenaa barena gentsaaddu. **25** Elssaabees'akka, «Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw Goday bare maarotetsaan taana s'eello wode, hawaadan taw ootseedda» gaaddu. **26** Usuppuntsa agenaa S'oossaa kiitanchchaa Gabreel Galilaa gadiyaan Naazireete Katamaa **27** Daawita yaraappe gideedda Yooseefo geetettiyya bitanew ooshetta k'ashetteedda wodorattikko S'oossaa matappe kiitetteedda; wodoratti suntsaykka Mayraamo geetettee. **28** Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, «Darissaade dosettawunnee, sarotetsay new gido;

Godaykka neenanna gatso de'ee; Neenikka mac'c'awanttu giddon anijetteeddawunno» yaageedda. **29** Mayraamakka Aa haasayaappe denddowaan darissa dagamaade, «Hawe ayya mala sarotaa gidanee» gaade yewuwa k'oppaaddu. **30** Kiitanchchay izo, «Hanne Mayraamee, S'oossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa. **31** Neeni shahaaraade, attuma na'aa yelanaassa; Aa suntsaakka Yesuusa gaanaassa. **32** Ikka dara gidanawaa; Ubbaaappe D'ok'ka S'oossaa Na'aa geetettana; Godaa S'oossay Aa aabbu Daawita kawutetsaa oydiyaa aw immanawaa. **33** Ikka Yaak'ooba gollen med'inaw kawutanawaa; Aa kawutetsawukka wursetsay baawa» yaageedda. (aiñ g165) **34** Mayraamakka kiitanchchaa, «Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti hananawee?» yaagaaddu. **35** Kiitanchchaykka zaariide iziw, «Ayaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; D'ok'ka S'oossaa wolk'ay neenan shemppanawaa. Hewaa diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha S'oossaa Na'aa geetettana. **36** Ne dabbatta Elssaabees'a bare c'imatetsa wodiyaan attuma na'aa shahaaraaddu. Mantsa geetetteeddawunna Elssaabees'a shahaaroodeppe usuppuntsa agenaa oyk'kaaddu. **37** S'oossaa s'ooniyaa yewuu baawa» yaageedda. **38** Mayraamakka, «Taani Godaa ayilatto; neeni goowaadan hano» gaaddu. Hewaappe guyyiyaan kiitanchchay izi matappe beedda. **39** Mayraamakka he agenaa giddon denddaade killi zozeetiyya Yihudaa gaden de'iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. **40** Zakkaraasa golle gelaade Elssaabees'o sarotaaddu. **41** Elssaabees'akka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de'iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabees'akka Ayaanaa Geeshshaan kumaaddu. **42** Bare kooshshaakka d'ok'ku ootsaade, «Neeni mac'c'awanttu gidoppe anijetteeddawunno. Neeppe yelettiyaawekka anijettowaa. **43** Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oonee? **44** Hekko ne sarotaa kooshshay ta haytsaan sisettedda wode, ta uluwaan de'iyaa shahaaray nashechchan guppeedda. **45** Goday polettee giide iziw odeeddawaa ammaneeddawunna iza anijetteeddawunno» yaagaaddu. **46** Mayraamakka, «Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw, **47** Ta ayyaanaykka ta S'oossaa, ta d'aliyaan, loytas nashettaw. **48** Ikka bare ayilatti tooshiyaa s'eelleedda. Hachcheppe doommiide yeletay ubbay anijetteeddawunnee giino. **49** Wolk'kaama gideedda I, daro yewuwa taw ootseedda; Aa suntsaykka geeshsha. **50** Aa maarotay yayyiyaawanttoo, yeletaappe yeletay gakkanaw de'ee. **51** Bare wolk'kaan mino kiitaa kiitetteedda; barenttu wozanaa k'ofaan otorettiyaawantta, laaleedda. **52** Mooodiyyaawantta kawutetsaa maataa oydiyaappe wotseedda; ashikkatuwaakka k'ay d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. **53** Koshatteeddawantta lo"o yewuwaan kalisseedda; duratuwa k'ay mela yedersseedda. **54** Bare maarotetsaa k'oppiide, bare ayiliyaa Israa'eeliyya maadeedda. **55** Nu aawaatoo I odeeddawaadan, Abrahaamewunne Aa yaraw geeddawaa, med'inaw naagana diraassa» yaagaaddu. (aiñ g165) **56** Mayraamakka heezzu agenaa keena Elssaabees'i matan gam'owaappe guyyiyaan bare golle simmaaddu. **57** Elssaabees'iwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na'aa yelaaddu. **58** Izi shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotetsaa iziw ootseeddawaa sisiide izinna ittippe nashetteeddino. **59** Hosppuntsa gallaasaan na'aa k'as's'aranaw yeeddino; Aa, aawuwa suntsaan Zakkaraasa giide suntsanaw koyyeeddino. **60** Aa daaya k'ay, «Hanenna, Yohaannisa geetetanaw koshshee» yaagaaddu. **61** Untunttukka izo, «Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw

ittuukka ha suntsaan s'eesettibeenna» yaageeddino. **62** Aa aabba, oona giyaa suntsan s'eegettanaw koyyintto s'orssi oochcheeddino. **63** Aa aabubka s'aafiyaabaa oochchi akkiide, «Na'aa suntsay Yohaannisa» giide s'aafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino. **64** Hewankka Zakkaraasa doonay dooyetteedda, Aa ins's'arssaykka bileetina haasayaa doommeedda, S'oossaakka galateedda. **65** Aa shooratuukka de'iyaaasaa ubbaan yashshan kumeeddino. Ha yewuukka zoozetiyaa Yihudaa gadiyaa ubbaan darii haasayetteedda. **66** Hawaakka siseeddawantu ubbatuu, «Ha na'ay ayaa gidaneeshsha?» yaagiide yewuwa barenttu wozanaan oyk'keeddino; S'oossaykka aanana de'iyawaa ereeddino. **67** Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayaanaa Geeshshan kumiide timbbitiyaa yaagi odeedda: **68** «Israa'eeliyaa Goday S'oossay anjjetto; yiide bare asaa s'omooseeddanne wozeedda. **69** Bare ayiliyaa Daawite golliyaan; wolk'kaama ashshiyaawaa nuw giigisseedda. **70** Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa doonaan odettowaadan, (aiññ g165) **71** I nuuna, nu morkkatuwaappenne, nuunanna ek'ettiyaawantu kushiyaappe ashshanaassa. **72** Hawaakka I ootseeddawe, nu aawaatoo, maarotetsaa bessanaassanne, bare geeshsha c'aak'uwa wozanaa aatsanaassa. **73** Nu aawuwa Abraahaamoo, c'aak'keedda c'aak'uwa k'oppaaw, **74** nu morkkatuwa kushiyaappe kesiide, yashshay banttaa aw ootsanaadan, maataa nuw immeedda. **75** Hawenneekka, nuuna nu wodiya ubbaan, geeshshatetsaaninne s'illotetsaan, bare sintsaan essana diraassa. **76** Zaariidekka, neenoo, ta na'aw, D'ok'ka S'oossaa nabiya geetettanaassa; ogiyaa giigissanaw Godaappe sintsanna, baanaassa. **77** Asaa nagaraa maariyaa atotetsaa eraa, untuntutto immanaassa. **78** Hewekka killippe yeedda poo'uu, nuuna s'omooseeddawe, nu S'oossaa maarotetsaanne k'arettaa gaasuwaana. **79** Aa poo'uukka d'umaaninne hayk'uwa kuwaan, utteeddawanttoo poo'issee; nu gediyaakka sarotetsaa ogiyaan suurissee.» **80** Na'aykka dic'iide, ayaanaan minneedda; Israa'eeliyaa asaw beetteedda gallassay gakkanaw mela biitnaan de'eedda.

2 He wode Roomaa kawutetsaa garssan de'iyaa Asay ubbay suntsaa s'aafettanaadaninne paydettanaadan Awugiss's'oose K'eesareppe azazuu keseedda. **2** Hewenneekka, K'ereneyoose Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa wode haneedda koyro asaa payduwaa. **3** Hawaa diraw itti itti Asay s'aafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda. **4** Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraajjaan de'iyaa Naazireete katamaappe dendiide Daawita katamaa gideeddawunnikko Yihudaan de'iyaa Beeteleeme geetettiyaa katamaa keseedda. **5** He wode yeliyaa wodi matedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka aanana ittippe baaddu. **6** Untunttu hewaan de'ishshin iziw yeliyaa wodi gakkii aggeedda. **7** Izakka Bayira Na'aa gideedda attuma Na'aa yelaaddu; imatsay shemppiyaa sa'aa demmabeenna diraw, na'aa mayuwaan s'aas'aade Gap'atiyaan k'eraaddu. **8** He gadiyaan k'amma barenttu wudiyaa heemmiide dembban ak'ityaawantu de'iino. **9** S'oossaa kiitanchchay k'oppennaan yiide untunttu miyyiyaan ek'keedda; Godaa bonchchuu untunttu yuushshuwaan poo'eedda wode, wolk'kaama yashshay untunttu oyk'keedda. **10** Kiitanchchay untunttu, «Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro nashechchiyaa mishirraachchuwa taani hinttentoo ahaad. **11** Hacheche Daawita katamaan

ashshiyaawe yeleetteedda. Ikka Godaa Kiristoosa. **12** Hawe hinttentoo malla gido: Gac'ino na'ay mayuwaan s'aas'ettiide gap'atiyaa gidon giseeddawaa demmanita» yaageedda. **13** K'oppennaan c'ora S'oossaa kiitanchchay koyro kiitanchchaana ittippe k'onc'ceeddino. **14** S'oossaakka galatiide, hawaadan geeddino: «Bonchchuu S'oossaw bolla saluwaan gido. Sa'aan I dosiyaa asaw sarotetsay gido» yaageeddino. **15** Kiitanchchay untunttuppe shaakettiide saluwa kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawantu, «Goday nuw k'onc'c'iseeddawaa, hawaa haneedda yewuwa be'anaw Beeteleeme boytte» geetetteeddino. **16** Untuntukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefo demmiide, gacino na'aykka gap'atiyaan giseeddawaa be'eeddino. **17** Hewaappe guyyiyaan guutsa na'aa diraw odetteeddawaa k'onc'c'isside odeeddino. **18** Hawaa siseedda ubbay untunttu odeedda yewuwaan maalaletteeddino. **19** Mayraama K'ay hawaa ubbaa bare wozanaan oyk'kaade k'oppaadde gam'aaddu. **20** Wudiyaa heemmiyaawantukka ubbaa yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be'eeddawoo ubbaw S'oossaa bonchchiiddinne galatiide simmeeddino. **21** Na'aw hospun gallassaa gidina k'as's'arettiya wodi gakkoo wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso suntsaan, Yesuusa geetetteedda. **22** Muse wogaa maaraadan geeyiyaa wodi polletteedda wode Yooseefonne Mayraama gac'ino na'aa S'oossaw sheed'd'anaw Yerusaalame akki beeddino. **23** Hewenneekka Godaa wogaan, «Attuma na'aa gideedda bayira na'ay ubbay S'oossaw dummateeddawaa gidanawaa» geetetti s'aafetteeddawaadaanne, **24** K'aykka Godaa wogaan, «Laa'u dogommatuwaa woy laa'u harap'pe maratuwaa» geetettowaadan, Godaw yarshshuwa yarshshanaw afeeddino. **25** He wode s'illonne genc'c'a gideedda Simoon geetettiyaa itti bitanii Yerusaalame de'ee. Ikka, Israa'eeliyaa asaw atotetsaa hidootta naagiyaawaanne Ayaanaa Geeshshay Aa bolla shemppeedda asaa. **26** Godan oketteedda Kiristoosa be'ennaan hayk'k'ennawaa Ayaanaa Geeshshaan aw k'onc'c'iseedda. **27** Ikka he wode Ayaanaa Geeshshay kaaletsina, Geeshsha Golliyaa geleeedda. Na'aa yelawantu eriyaa wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutsa na'aa Yesuusa oyk'k'iide gelo wode, **28** Simoon mokki akki na'aa idimmiide S'oossaa galatiide hawaa yaageedda: **29** «Godaw, Neeni k'aalaa gelo maaraadan, ha'i taana ne ayiliyaa saruwaan neekko afa. **30** Gaasuukka, ta ayafatu, asaa ubbaa sintsan Neeni giigisseedda, ashshiyaa hidootta be'eeddino. **31** Hewekka Israa'eeliyaa gidenna asaw, k'onc'c'etsaa immiyaa poo'uwa. K'ay Ne asaw Israa'eelaw bonchchuwa.» **32** Yooseefonne Aa daaya Aa diraw haasayetteedda yewoo maalaletteeddino. **33** Simoonikka anjijide Mayraamo, «Hawe Na'ay Israa'eeliyan c'orato denduwaassinne kunddetsaw gaaso gidanaw, k'aykka ittaa haasayiyaawanttoo malla gidanaw dooretteedda. **34** C'oratoorka wozanaa k'ofay k'onc'owaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan k'ans's'owaadan seelettanawaa» yaageedda. **35** K'aykka Aaseera yaraappe gideedda Paanu'eela naatta Haanno geetettiyaa nabatta de'aw; Izakka loysa c'imaaddu. Bare wodorotetsaan geleeedda asinaana laappu laysaa de'eeddawunno. **36** Izaki laysaykka hospun tammanne oyduwaa gidana gakkanaw gallassaanne k'amma geeshsha golliyaappe shaakettinnaan s'oomaaninne woosaan kiitettaade am'e gidaade gam'aaddu. **37** He wodekka shiik'kaade S'oossaa galataaddu; K'aykka

Yerusaalame Asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gac'ino Na'aa Yesuusabaa odaaddu. **39** Yooseefonne Mayraama Godaa giigiyaa azazetteeddawaa ubbaa polowaappe guyye Galilaaa Awuraajjaan de'iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino. **40** Guutsa na'aykka dic'ciddenne minniidde beedda; aad'd'o eraankka kumeedda; S'oossaa aad'd'o keekatetsay Aa bollaana shempeedda. **41** Yooseefonne Mayraama laytsaan laytsaan Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yerusaalame katamaa biino. **42** Na'awukka tammanne laa'u laytsaa gido wode dooyaadan baalaw hini Yerusaalame keseeddino. **43** Baalaa polowaappe kaala barenttu golle untunttu simmoode guutsa na'aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yerusaalamen atti aggeedda. **44** Untuntunna itippe de'iyawaa malatina itti gallassaa ogiyaa hametteeddino. Guyyeppe k'aykka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siik'ettiyaawantu matan koshshaa doommeeddino. **45** D'ayo wode koyyiidde hini Yerusaalame simmeeddino. **46** Heezzu gallassaappe guyye, tamaarissiyaawantu gidon Yesuusi uttiide untunttu giyaawaa sisiiddenne untunttu oochchiidde Geeshsha Golliyaa garssan de'iyawaa be'eeddino. **47** Sisiyaawantu ubbatuukka, Aa akeekaaninne Aa zaaruwaan maalaletteeddino. **48** Yooseefonne Aa daaya Aa be'o wode maalaletteeddino. Aa daayakka, «Ta Na'aw, ayaw nuuna hawadan ootsay? Ne aabbunne tanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo?» yaagaaddu. **49** Yesuusikka untunttoo, «Ayaw taana koyyiite? Ta aabbu gollen de'anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?» yaagi zaareedda. **50** Hewaa yaagi odooppe attin, untunttoo I odeedda yewuu ayaa ginto gelibeenna. **51** Hewaappe simmiide, untuntunna itippe hini Naazireete beedda; hewanka untunttoo azazettee. Aa daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan wotsaaddu. **52** Yesuusikka eraninne geesan, sabaanikka S'oossaanne asaa sintsan dic'c'eedda.

3 S'ibaariyoosa geetettiyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshetsiyaa laytsaan P'ens's'enaawiyaa P'ilaas'oosi Yihudaa mooddiyyaa wode, Heroodise Galilaan oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyyaa wode, Aa ishay Pilip'p'oosikka Is'uuriyaaninne Sirkkonddoosan oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileenon oyddentsiyaa shaakuwaa mooddiyaawaa gidiide mooddi de'ishshin, **2** Haanninne K'eyyaafay k'eesatuwaa kaappatuwaa gidiide de'ishshin, S'oossaa k'aalay Zakkaraasa na'aa Yohaannisakko mela biittaaan yeedda. **3** Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, «Hintte nagaray atto geetettana mala nagaraa paas'iide s'ammak'ettite» yaagi tamaarisseedda. **4** Nabiyyaa Isiyaasa mas'aafan s'aafetteedda k'aalaadan, «Mela biittaaan waassiyaa bitaniyyaa kooshshay, «Godaw ogiyaa giigisite; Aa ogiyaakka suurissite. **5** Ollay ubbay kumo; deriinne zootii denbbaa gido, giigenna ogii ubbay giigo, hanchchiro ogii ubbay liik'o. **6** Hewaa gidoope, Asay ubbay S'oossay ashshiyaawaa be'ana» yaageedda. **7** Hawaa diraw Yohaannisi Aa kushiyan s'ammak'etanaw keseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, «Henttenoo, shooshshaa naatoo; yiyya hank'kuwaappe attana mala hinttentta ooni mak'k'eeddee? **8** Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abraahaamo nu aabbu de'ee gooppite. S'oossay Abraahaamoo naanaa ha shuchchatuwaappe dentsanaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. **9** Ha'i ubbaa

bees'i mitsaa s'ap'uwaan k'ans's'anaw giigi utteedda; simmi lo'o ayfiyaa ayfena mitsay ubbay k'ans's'ettide tamaan olettanawaa?» **10** «Yaatina ha'i nu ayaa udanee?» yaagiide Aa c'ora Asay oochcheedda. **11** Yohaannisikka, «Laa'u mayuu de'iyawe baynnawoo immo; k'umay de'iyaweekka baynnawoo gisho» yaagi zaareedda. **12** K'aras'aa shiishshiyaawanttukka s'ammak'ettanaw yiide, «Tamaarissiyaawoo, nu ayaa udanee?» yaagi oochcheeddino. **13** I untunttoo, «Geetettowaappe aad'd'o k'aras'aa aatsi shiishshoppite» yaagi odeedda. **14** Hewaappe kaala wotaadaratuu, «Nuunishi, ayaa udanee?» yaagi Aa oochcheeddino. Yohaannisikka, «Asaa shaluwaa naak'uwaan bonk'ki akkoppite, onanne wordduwaan mootoppite, hinttenttu dirgguu hinttenttoo gidana» yaagi zaareedda. **15** He wode Asay ubbay Kiristtoosa yuusaa naagiidde de'iyaa diraw Yohaannisa, «Haweekka Kiristtoosa gidennaan attena» yaagiide barenttu wozanaan maleeddino. **16** Yohaannisi ubbatuwaakka, «Taani haatsaan s'ammak'ay; gidoppe attin taappe wolk'kaamayenne taanikka Aa c'aammaa k'ashuwa bilana danddayennawe biro yaanawaa; ikka Ayaanaa Geeshshaaninne tamaan s'ammak'anawaa; **17** Aa kushiyan katsaa dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de'ee. Katsaa uddumaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa dijiyaan k'olee; shin dala to'enna tamaan guuddee.» **18** Yohaannisikka hara c'ora k'aalaan c'ora asaa mak'kiidde mishiraachchuwa k'aalaa odeedda. **19** Galilaa mooddiyyaa Heroodisa k'ay bare ishaa Pilip'p'oosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka c'ora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. **20** Hawaa diraw ha ubbaa guujiide Heroodise Yohaannisa k'asho golle gelisseedda. **21** Asay ubbay s'ammak'etti simmowaappe guuyiyyaan Yesuusi s'ammak'etteedda. I woossi de'ishshinka saluu dooyetti aggeedda. **22** Geeshsha Ayyaanaykka harap'piyaa malatiide Aa bollaana wod'd'eedda. Saluwaappekka, «Ta dosiyaa na'ay neena; neenan Taani nashettay» yaagiyya k'aalay yeedda. **23** Yesuusi tamaarissuwa doommooode aw hattamu laytsaa giideedda; c'ora asaykka barenttoo malatowaadan Aa Yooseefo na'aa yaagiino; Yooseefo Eele na'aa; **24** Eele Maate na'aa; Maate Leewiyaa na'aa; Leewii Milkke na'aa; Milkke Yoona na'aa; Yooni Yooseefo na'aa; **25** Yooseefo Maataatiyya na'aa; Maataati Amoo's'e na'aa; Amoo's'e Naahome na'aa; Naahome Esiilime na'aa; Esiilime Naage na'aa; **26** Naage Ma'aate na'aa; Ma'aate Maataatiyyu na'aa; Maataatiyyu Seemeye na'aa; Seemeyi Yooseefo na'aa; Yooseefo Yooda na'aa; **27** Yoodi Yoonaana na'aa; Yoonaani Reese na'aa; Reese Zerubaabeela na'aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na'aa; Salaatiyaale Neele na'aa; **28** Neeli Milkke na'aa; Milkke Haadde na'aa; Haadde Yoosaase na'aa; Yoosaase K'ooosaama na'aa; K'ooosaami Elmaadoome na'aa; Elmaadoome Eere na'aa; **29** Eere Yoose'e na'aa; Yoose'e, Eli'eezera na'aa; Eli'eezere, Yooraame na'aa; Yooraami Maas'aate na'aa; Maas'aate Leewiyaa na'aa; **30** Leewii Simoonna na'aa; Simoonne Yihudaa na'aa; Yihuday Yooseefo na'aa; Yooseefo Yoonaana na'aa; Yoonaani Eeliyaak'eema na'aa; **31** Eeliyaak'eemi Meeliya na'aa; Meeliye Mayinaana na'aa; Mayinaani Maas'aate na'aa; Maas'aate Naataane na'aa; Naataane Daawite na'aa; **32** Daawite Issey na'aa; Issey Iyoobeedda na'aa; Iyoobeedi Boo'eeza na'aa; Boo'eezi Salmoonna na'aa; Salmooni Nahishoonna na'aa; **33** Nahishooni Aminaadaaba na'aa; Aminaadaabi Raama na'aa; Raami Ariina na'aa; Ariinay Hezroona na'aa; Hezrooni Pereeza na'aa; Pereezi Yihudaa na'aa; **34** Yihuday Yaak'ooba na'aa; Yaak'oobi

Yisaak'a na'aa; Yisaak'i Abraahaamo na'aa; Abraahaamo Taara na'aa; Taari Naakoora na'aa; **35** Naakoori Seeroohe na'aa; Seeroohi Ragawa na'aa; Ragawi Pelega na'aa; Pelegi Abeera na'aa; Abeeri Saalla na'aa; **36** Saalli K'aynaana na'aa; K'aynaani Arfaakiisiide na'aa; Arfaakiisiide Seeme na'aa; Seemi Nohe na'aa; Nohe Laameeche na'aa; **37** Laameehee Maatusaala na'aa; Maatusaali Heenooke na'aa; Heenooki Yaareedda na'aa; Yaareed Malaali'eela na'aa; Malaali'eeli K'aynaana na'aa; **38** K'aynaani Heenoosa na'aa; Heenoosi Seete na'aa; Seeti Addaama na'aa; Addaami S'oossaa na'aa.

4 Yesuusi Geeshsha Ayyaanaa kumiide Yorddaanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaa mela sa'aa kaalesettiide beedda. **2** Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paac'etteedda. He gallassatuwaan ayaanne mibeenna diraw wurssetsaa poluwaa heeraan I koshatteedda. **3** Daabiloosikka, «Neeni S'oossaa Na'aa gidoope ha shuchchaa, «Ukitsaa gida» gaade azaza» yaageedda. **4** Yesuusikka, «Asay S'oossaa K'aalaa ubbaappe attin ukitsaa s'alalaan de'enna» geetetti S'oossaa K'aalaan s'aafetteedda» yaagi zaareedda. **5** Daabiloosikka d'ok'k'a gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutetsaa ubbaa lip'o ayfii simmanaw besseedda. **6** Daabiloosikka, «Ha kawutetsaa maataynne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immna; newukka immna. **7** Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sintsaan taw goyinnoope ha ubbay neessa gidanawaa» yaageedda. **8** Yesuusikka zaariide, «Godaa S'oossaw goyinna, Aa s'alalaa Godaya» geetetti S'oossaa K'aalaan s'aafetteedda» yaageedda. **9** Daabiloosikka Yesuusa Yerusaalame afiide Geeshsha Goliyaa huup'iyaa kessiide, «S'oossay neena naagana mala, kiitanchatuwaa kiitanawaa, untuntukka ne gedii shuchchaan d'ubettenna mala, barentuu kushiyaan neena detsanawantta» yaagettiide, Geeshsha Mas'aafaan s'aafetteedda; ane Neeni S'oossaa Na'aa gidoope, hawaappe duge neena ola» yaageedda. **12** Yesuusikka zaariide, «Ne Godaa S'oossaa paac'c'oppa» geetetteedda» yaageedda. **13** Daabiloosikka paac'iyaa ubbaa wurssoowaappe guyye guutsa wodev Yesuusappe shaaketteedda. **14** Yesuusikka Ayaanaa wolk'kaan Galilaa gadiyaa simmeedda. Aa waariikka yuushshuwaan de'iyaa ubbaa gakkedda. **15** Yesuusikka Ayihudatuwaa Woosa Goliyaan tamaariisiide asaan ubbaan galatteedda. **16** I bare dic'c'o katamaa Naazireete yeedda; kase ootsiyaawaadanka sambbata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw dendiide ek'keedda. **17** Nabiyya Isiyaasan s'aafettiide s'aas'etteedda mas'aafaa aw immeeddino. He mas'aafaa billiide: «Taani hiyyesatoo mishiraachchuwaa odanaw okteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bolla de'ee. K'ashetteeddawanttoo biletsaa, k'ook'atoo s'eelana mala odanaw, k'ayyika naak'etteeddawantta naak'uwaappe kessana mala dosetteedda Godaa laytsaa odana mala, Taana kiitteedda» geetetti s'aafetteeddasa demmeedda. **20** Mas'aafaakka s'aas'iide Ayihudatuwaa woosa goliyaan ootsiyaawoo immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa goliyaan de'iyaa Asay ubbay Aa c'addi s'eelleedda. **21** Yesuusikka, «Hachche hintew nabbabettina hintenttu siseedda k'alay poletteedda» yaageedda. **22** Ubbay aw markatteeddino. Aa doonaappe kesiyaa aad'd'o keekatetsaa k'aalaappe dendeeddawaan maalalettiide, «Hawe Yooseefo na'aa gidennee?» geeddino. **23** Yesuusikka sid'e banttaan ha

leemisuwaan, «Hintenttu taw »D'aliyaa Godaw, ne huup'iyaa patsa, neeni K'ifirinaahooman ootsina nu sisowaa ubbaa ha ne katamaanikka k'ay ootsa» yaagiide odiita» yaageedda. **24** K'ayyika, «Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan gammakka bonchchettenna. **25** «Yewuwaan k'ay tumuwaa oday: Elaasa wodiyaan heezzu laytsanne usuppun agena iray bukkennaan is's'ina sa'aa ubbaan wolk'kaama koshay geleedda wode, Israa'eelen c'ora am'atuu de'ino. **26** Elaasikka Sidoonaa gadiyaan de'iyaa Seraafta heeraa itti am'attikko kiitetteeddappe attin ookonne kiitettiibeenna. **27** Nabiyya Elssaa'a wodiyaanikka Israa'eeliyaan c'ora oolluwaa harggiyaan oyk'etteeddawanttu de'ino; Sooriyaa biittaa de'iyaa Ni'imaaneppa attin untuntuppe ooninne pas'i beenna» yaageedda. **28** Ayihudatuwaa woosa goliyaan de'iyaaawanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hank'etteeddino. **29** Untunttu dendiide Yesuusa katamaappe gas'aa kessiide duge olanaw katamay kees'etteedda deriyaa huup'iyaa afeeddino. **30** Shin Yesuusi untunttu gidduwaana aad'd'iide beedda. **31** Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galilaa gadiyaan de'iyaa K'ifirinaahooma katamaa beedda. Sambbata gallassaanka asaa tamarisseeedda. **32** I tamarisseyyaa timirtii maataan gidiyaa diraw siseedda Asay ubbay maalaletteeddino. **33** Ayihudatuwaa woosa goliyaan iita ayyaanay oyk'keedda bitanii de'ee; bare kooshshaa d'ok'k'u ootsi waassiide, **34** «Hayya godo aggaarikii Naazireetiyyaa Yesuusa; nuw neenana ay ittippetetsay de'ii? Nuuna bayizzanaw yaad? Neeni onennto eraad; Neeni S'oossaa Aawuu kiitteedda geeshsha gidikkii!» yaageedda. **35** Yesuusikka, «C'o'u ga, aappekka kesa» yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa untunttu gidduwaan kundissiide ayinne k'ohennaan aappe keseedda. **36** Asay ubbay maalalettiide ittuu ittoo, «Hawe ayaa k'aalee? Barew de'iyaa maataaninne wolk'kaan iita ayyaanatuwaa seeree; k'ay iita ayyaanaykka kesse» yaagiidde haasayeeddino. **37** Aa waariikka he yuushshuwaan de'iyaa gadiyaa ubbaa gakkedda. **38** Yesuusi Ayihudatuwaa woosa goliyaappe dendiide Simoona goliyaa geleedda, Simoona bollotatta wolk'kaama k'os'uwa harggiyaan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo patsanaadan Asay Aa woosseedda. **39** I matan ek'kiide k'os'uwa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; he wodiyaanka dendaade untunttoo kiitettaadu. **40** Away wullo wodiyaan dumma dumma harggiyaan oyk'keetteedda harganchatuwaa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwaa ittuwaa bolla bare kushiya wotsiide patseedda. **41** Iita ayyaanatuukka, «Neeni Kiristtoosa S'oossaa Na'aa» yaagi waassiide c'ora asaappe kesseeddino. I Kiristtoosa gidowaa untunttu ereedda diraw haasayenna mala diggeedda. **42** Sa'ay wontto wode Asay baynnasaa beedda; Asay ubbay Aa koyyiide I de'iyasaa yeeddino. Barentuppe shaaketti beennaadan digganaw koyyeeddino. **43** I k'ay, «Hini hara katamatoo baade S'oossaa Kawutetsaa mishiraachchuwaa K'aalaa odanaw koshshee; taani kiitetteeddawe hawaa diraassa» yaageedda. **44** Galilaan de'iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen K'aalaa tamarisssiide gam'eedda.

5 Itti gallassi Yesuusi Gensaarees'e Abbaa gas'aan ek'kiide de'ishshin c'ora Asay aakko shiik'iide S'oossaa k'aalaa sisanaw sugetti de'ino. **2** He wode laa'u wonggiratuu Abbaa gas'aan ek'kowaa I be'eedda; moliyaa p'iriyaawanttu k'ay wonggiratuwaappe wod'd'iide barentu dabbaa meec'c'i de'ino. **3** Yesuusi wonggiratuwaa gidoppa

Simoonawunno gideeddawunnin geliide sa'aappe yaa abbaakko guutsaa shiishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriyya bollan uttiide asaa tamarissuwa doommeedda. 4 Tamarissuwa betsowaappe guyyiyaan Simoona, «Wonggiriyya yaa abbaa c'iimmuwaakko shiishshite; hinttentu dabbaa moliyaa p'iranaw olite» yaageedda. 5 Simoonikka, «Godaw, k'ammaa kummentsaa daaburi aktiide ayinkeka oyk'ibeykko; shin ha'i Neeni goowaadan dabbaa oleetto» yaagi zaareedda. 6 Hewaadanka ootseedda wode, daro c'ora moliyaa oyk'keeddino. Untuntu dabbatuukka duus'erritanaw haneeddino. 7 Hara wonggiriyaan de'iyaa laggetsatuu yiide maaddanaadan wutteeddino; untuntu laa'u wonggiriyaawanka moliyaa kuntsina wonggiriya mitettussaa doommeeddino. 8 Simooni P'es'iroosikka hawaa be'eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, «Godaw, taani nagaranchcha asaa gido diraw taappe shaaketta» yaageedda. 9 Hawaa geeddawe inne aanana itippe de'iyaa wantuu ubbay barentu oyk'keedda moliyaa c'oratetsaan maalaletteeddino. 10 Hewaadanka k'ay Simoona laggetsaa gideeddawantuu Zabddiyoosa naanatu Yaak'oobinne Yohaannisi maalaletteeddino. Yesuusikka Simoona, «Yayyoppa hawaappe guyyiyaan asaa p'iriyaawaa gidanaassa» geedda. 11 Untuntukka wonggiriyaawaa haatsaappe gas'aa kessiide, ubbaa aggiide Yesuusa kaalleeddino. 12 Yesuusi katamatuwaappe ituwaan de'ishshin oolluu bollaa ubbaa meedda bitanii de'iyaa Yesuusa be'iide Aa sintsanka kunddiide, «Godaw, neeni koyyoope taana patsanaw danddayaa» yaagiide woosseedda. 13 Yesuusikka bare kushiya yeddi bochchiide, «Dosay geeyya!» geedda. Heman'iyanka oolluu Aa yeddeedda. 14 Yesuusi Aa, «Hawaa oossinne odoppa. Shin keesaakko baade neena bessa. Hewaappe guyye oolluwa harggiyaappe pas'eeddawoo markka gidanaadan Muse higgiiyan azazetteedda yarshshuwa shiishsha» geedda. 15 Gido shin Aa waarii loytsi aakkiide beedda; daro c'ora asaykka Yesuusi odiyaa sisanawunne barentu harggiyaappe pas'anaw shiik'eeddino. 16 Yesuusi c'ora wode geemasaa biide woossee. 17 Itti gallassi Yesuusi tamarissiidde de'ishshin Galiilaappenne Yihudaa heeraa ubbaappe, Yerusalaame yeedda Parisaawatuunne higgiiya tamarissiyaawantuu utti de'ishshin hargganchchatuwa patsana mala S'oossaa Aawuwa wolk'ay aw imetteedda. 18 He wode bollay sileedda itti bitaniyaa amareeda Asay shanchchamaan tookki ahi golle gelissiide Yesuusa sintsan wotsanaw koyyeeddino. 19 Asaa c'oratetsaappe dendeeddawaan Yesuusakko shiik'anaw danddayibeykino. Hewaa diraw bollaw gi'i golliyaa kaaraa k'aariide Aa, shanchchamaana asaa gidon Yesuusa sintsan wotseeddino. 20 Yesuusikka untuntu ammanuwa be'iide, «Ha bitanew, ne nagaray atto geetetteedda» yaageedda. 21 Muse higgiiya tamarissiyaawantunne Parisaawatu, «Hawe S'oossaa boriyaawe oonee? Itti S'oossaa attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayi?» yaagi k'ofaa doommeeddino. 22 Yesuusikka untuntu k'ofaa ero diraw hawaadan geedda, «Ayaw hinttentu wozanaan hawaadan k'oppiitee? 23 «Ne nagaray atto geetetteedda; gaanawaappenne «Denddaade ba» gaanawaappe hak'awe matee? 24 Yewuwan k'ay hawaa taani geeddawe, Asaa Na'ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de'iyaa hinttentu eranaadana.» Hewaappekk gunddeedda bitaniyaa, «Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay» yaageedda.

25 Gunddaykka asaa sintsan denddowaashshin bare shanchchamaa tookkiide S'oossaa galatiide bare soy beedda. 26 Ha wode ubbatuukka darii maalaletteeddino; S'oossaa galatiide, «Hachche malabaa be'eeddo» yaagiide yashshaan kumeeddino. 27 Hewaappe guyyiyaan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiyaa k'aras'aa shiishshiyaawe, k'aras'aa shiishshiyaasan uttowaa be'iide, «Taana kaala» geedda. 28 Ikka denddiide ubbaa aggiide Aa kaalleedda. 29 Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiya giigisseedda; c'ora k'aras'aa shiishshiyaawantunne hara c'ora asaykka untuntunna uttiide mi de'iino. 30 Parisaawatuunne higgiiya tamarissiyaa, untuntunna ootsiyaawantuu, Yesuusa kaaliyaawantuu bollan, «Ayaw k'aras'aa k'ans'siyaawantunne nagaranchchatuwaana miiteennee ushiitee?» yaagiide zuuzummeeddino. 31 Yesuusikka, «Hargganchcha asaappe attin pas'a asaw aakimiyya kosshenna. 32 Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barentu nagaraa paas'iide simmanaadaanappe attin, s'illatuwa s'eesanaw yabeykke» yaagi zaareedda. 33 Hawaappe guyyiyaan Yesuusa, «Yohaannisa kaaliyaawantunne Parisaawatuwa kaaliyaawantuu ubbaa wode s'oomiinne woossino; shin Neena kaaliyaawantuu k'ay ubbaa gallassi miinneon ushiino» yaagiide oochcheeddino. 34 Yesuusikka, «Mishiray untuntunna de'ishshin miyaatuu s'oomanaw danddayiino? 35 Yewuwaan k'ay mishiray untuntuppe shaaketiide baana wodii yaanawaa; he wode s'oomanawanta» yaagi zaareedda. 36 Yesuusikka kaaliyaa leemisuwa odeedda: «Ooratsa mayuwaappe peed'i akkiide ec'a mayuwa bollan d'epiyaawe baawa; gaasuukka hawaada ootsoppe ooratsa mayuwa peed'ee; ooratsa d'efiikka ec'a mayuwaan giigenna. 37 Hawaadanka ec'eedda c'ilggiyaan ooratsa woinyaa eessaa wotsiyaawe baawa; wotsoppe k'ay ooratsa woinyaa eessay c'ilggiyaa d'ussee; eessaykka gukkee; c'ilggaykka bayee. 38 Ooratsa woinyaa eessaa, ooratsa c'ilggiyaan wotsanaw bessee. 39 Ec'a woinyaa eessaa ushiide ooratsa koyyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka ec'ay mal'ee giya diraw.»

6 Sambbata gallassi Yesuusi barena kaaliyaawantunna itippe itti goshshaa giduwaana aad'd'iyaa wode Aa kaaliyaawantuu zarggaappe tishaa duutsiide barentu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino. 2 Parisaawatuwa giddoppe, «Sambbata gallasaan ootsanaw woga gidennawaa ayaw ootsiitee?» yaageedda. 3 Yesuusi, «Kaatiyaa Daawitenne itippe de'iyaa wantuu koshatteedda wode ootseeddawa nabbabi beykatee? 4 Daawite S'oossaa golliyaa geliide k'eesatuwaappe attin hara Asay meennaadan digetteedda, S'oossaw yarshshetteedda k'umaa meedda. Itippe de'iyaa wantukka I iminnaade meeddino» yaagi zaareedda. 5 Hawaappe kaaliide Yesuusi, «Asaa na'ay sambbataw Godaa!» geedda. 6 Hara sambbata gallasaan Yesuusi Ayihudatuwa woossiyaa golliyaa geliide tamarissi de'ee. Hewanka ushechcha kushii sileedda bitanii de'ee. 7 Higgiiya tamarissiyaawantunne Parisaawatu Yesuusa mootiyaa gaasuwa demmanaw I sambbataan asaa patsooppe be'ana giide naagi de'iino. 8 Ikka untuntu k'ofaa eriide kushii sileedda bitaniyaa, «Dendda asaa giduwaan ek'k'a» yaageedda. Bitaniikka denddi ek'keedda. 9 Hewaappe simmiide Yesuusi, «Hanintonne sambbata gallasaan lo'obaa ootsanaw bessiyee iitabaa ootsanaw bessii? Shemppuwa

ashshanaw bessiiyee wod'anaw bessii?» yaageedda. **10** Yesuusi bare yuushshuwaan de'iyaa asaa ubbaa s'eellowaappe guyyiyaan bitaniyaa, «Ne kushiyaa mic'c'al» yaageedda. Ikka mic'c'iide pas'eedda. **11** Untuntuntu loytsi hank'k'etiide Yesuusa bolla ootsanawaa barentu gidдон mak'k'eteeddino. **12** He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka k'ammaa kumentsaa S'oossaakko woossiide ak'eeda. **13** Sa'ay wonttowaan barena kaalliyaaawanta s'eeseedda. Hewantuppekka tammanne laa'atuwaa dooriide, «Kiitetteeddawanta» yaagiide suntseedda. **14** Untuntuntu suntsaykka: P'es'iroosa giide I suntseedda Simoona, Aa ishaa Inddiraasa, Yaak'ooba, Yohaannisaa, Pilip'p'oosanne Bartalamoosa, **15** Maatoosaa, Toomaasa, Ilppiyoosa na'aa Yaak'ooba, bare gadew seleetiyyaa Simoona, **16** Yaak'ooba na'aa Yihudaanne Yesuusa aatsi immeedda ask'k'orootu Yihudaa. **17** Yesuusikka untuntunna ittippe deriyaappe wod'diide dembbasaan ek'keedda. Aa kaalliyaaawantuppekka c'ora Asay hewaan de'ee. K'aykka Aappe sisanawunne barentu harggiyaappe pas'anaw Yihudaa gadiyaappe, Yerusaalame katamaappe, abbaa matan de'iyaa S'iroosappenne Sidonaappe yeedda c'ora Asay hewaan de'iino. **18** Ha asaykka Aa sisanawunne barentu harggiyaappe pas'anaw yeeddino. Tuna ayyaanaw onyk'ettiide metootiyaawantukka pas'eeddino. **19** Wolk'ay aappe keside ubbaa patsiyaa diraw Asay ubbay Aa bochanaw koyyee. **20** Barena kaalliyaaawanta s'eeliide yaageedda: «Hinttentu mank'k'atu anijetteeddawanta; Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay hinttentuuwaa. **21** Hinttentu ha'i koshattiyaawantu anijetteeddawanta; gidini kaallanita; hinttentu ha'i yeekkiyaawantu anijetteeddawanta; gidini miic'canita. **22** «Asaa na'aa diraw hinttentu Asay is'iyyaa wodenne toochchiyyaa wode, hinttentu suntsaakka iitaan dentsiyyaa wode, anijetteeddita. **23** Saluwaan hinttentu akkana waytay dara gidiyaa diraw he gallassi nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttentu aawotuu nabatuwaa bolla hawaadan ootsiide de'eeddino. **24** «Yewuwaan K'ay, dure asatoo hinttentoo aayye; hinttentu ishalo de'uuwan de'eeddita. **25** Hinttentoo ha'i kalleeddawantoo aayye; gidini koshattanita; hinttentoo ha'i miic'ciyaawantoo aayye; gidini kayyottanitanne yeekkanita. **26** Asay ubbay hinttentu lo'otetsaabaa haasayiyyaa wode, hinttentoo aayye; kase hinttentu aawotuu wordo nabatoo, hawaadan ootseeddino. **27** «Shin Taani odiyaawaa sisiyaawantoo yaagay; hinttentu morkkatuwa dosite; hinttena is'iyaawantoo, lo'uwaa ootsite; **28** hinttena shek'kiyaawanta anijite, hinttena naak'kiyaawantoo, woosite. **29** Itti bagga shayiyyaa bak'kiyaawoo, laa'entsuwaakka bessa; ooninne ne kootiyyaa akkiyaawoo, ne shaamic'ciyaakka diggoppa. **30** «New de'iyaaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa akkeeddawaa, zaara gaade oochchoppa. **31** Asay hinttentoo ootsana mala hinttentu dosiyaawaadan, hinttentukka haraw hawaadan ootsite. **32** «Hinttentu dosiyaawanta s'alalaa dosooppe ay galatay de'ii? Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawanta dosiino. **33** Hinttentoo lo'obaa ootsiyaawantu s'alalaw hinttentu lo'obaa ootsooppe hewoo ay galatay de'ii? Nagarachchatuukka hawaadan ootsiino. **34** Tal'iide hintteew zaaranaw danddayiyaawantu s'alalaw tal'ooppe ay galatay de'ii? Bare tal'eeddawaa zaariide akkanaw nagarachchatuukka barentu garssan tal'ettiino. **35** Shin hinttentu, hinttentu morkkiyyaa dosite; untuntutookka lo'obaa ootsite; hinttentuppe tal'owaa zaariid akkanaw k'oppoppite. Hawaa hinttentu polooppe hinttentoo gatii daranawaa.

K'ay hinttentu Ubbaappe Bolla S'oossaa naanaa gidanita. I iitatoonne galatennawantookka keeka. **36** Hinttentu aabbu maariyaawaa gidawaadan hinttentukka maariyaawanta gidite. **37** «O bollankka pirdoppite, hinttentu bollankka pirdettenna; haraa bolla kunaaniyyaa ootsoppite; hinttentu bollankka kunaani oosettenna. Atto giite; S'oossay hinttentoo atto gaana. **38** Immite; hinttentoo imettana. Hinttentu makkeedda makaan hinttentoo makettana. Bak'ki naak'kina siilli kumi palah laalettiyyaa makaa hinttentu kiwuwaan idintsana» geedda. **39** K'aykka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda; «K'ook'ay k'ook'aa kaaletsanaw danddayii? K'ook'ay k'ook'aa kaaletsooppe laa'atuukka oyk'ettiide ollaan kunddikkinoo? **40** Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe aad'd'enna; tamaariyaawe min tamarooroppe barena tamarissowaa mala gidanaw danddayee. **41** «Ne ayfiyaa gidдон de'iyaa tuussaa kessennaan de'aadde hara ne laggiyaa ayfiyaa gidдон de'iyaa suullaa ayaw s'eellay? **42** Ne ayfiyaa garssan de'iyaa tuussaa be'ennaan hara asaakko shiik'aade, «Ta ishaw, ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo? yaaganaw woota danddayay? Ha lo'uwaa malatiyyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa gidдон de'iyaa tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyaan ne ishaa ayfiyaa gidдон de'iyaa suullaa kessanaw geeshshaade s'eellanaw danddayaa. **43** «Lo'o mitsay iita ayfiyaa ayfena; hewaadanka iita mitsay lo'o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. **44** Mitsay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawaan erettee. Aguntsaappe woddentsaa ayfii mas'ettenna; hawaadanka, s'undduk'kiyaappe laadiyyaa ayfiyaa mas'anaw danddayettenna. **45** Lo'o Asay bare lo'o wozanaappe lo'o yewuwaa haasayee. K'ay iita Asay bare iita wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayaw gooppe, Asay bare doonaan haasayiyyawe bare wozanaan kumeeddawaa doonay haasayiyyaa diraassa. **46** «Taani odowaa ootsikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana s'eegitee? **47** Taakko yiyaa ubbay ta k'aalaakka sisiide oosuwaan peeshshiyaawe oona malatinto ta hinttentu bessana; **48** ikka golliyaa kees'siide daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginniide kees'ginniide asaa malatee; di'uu di'iide he golliyaa suginakka, mino zaallaa bolla kees'etto diraw k'aatsanaw danddaybeenna. **49** K'ay Ta k'aalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu bantassaa shafiyyaa bolla golliyaa kees'eeddawaa malatee. Di'uu di'iide he golliyaa sugo wode lekka kunddeedda; he gollilikka iita wodaawoddiide bayeedda» yaageedda.

7 Yesuusikka hawaa ubbaa asaa sintsan haasay wurssowaappe guyyiyaan hini K'ifirinaahooma beedda. **2** Hewankka itti s'eetuwa kaappuu de'ee. I daroppe dosiyaa Aa k'oomay harggiide hayyanaw mateedda. **3** Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare k'oomaa woossiide patsana mala Yihudaa c'imatuwaa hini aakko kiiteedda. **4** Untuntutukka Yesuusakko yiide, «Ha bitanii, Neeni Aa maaddanaadan daroppe koyyeedda; **5** gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyyaa golliyaa kees'issowekka Aa» yaagiide daroppe woosseeddino. **6** Yesuusikka untuntunna ittippe beedda. Ikka hini golliyaa heeraa gakeedda wode s'eetuwa kaappuu bare laggetsatuwaa barekko s'eesiide, «Ta Godaw, daaburoppa; ayaw gooppe, neena ta golliyaa kaaraappe garssa baggana gelissanaw taw bessena. **7** Hawaa diraw ne sintsaan ek'kanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni k'aalaa s'alalaa oda; ta k'oomaykka pas'anawaa. **8** Taani taappe bollanna maatay de'iyaaawantoo eeno gaade de'iyaa asaa. Taappe garssannakka taani

kiitissiyaa wotaadaratuu de'iino. Ittuwaa, «Ba» yaagiyaa wode, bee; haraakka k'ay, «Haaya» gooppe yee. Ta k'oomaykka, hawaa «Ootsa» giyyaa wode azazettee; ootsee» yaageedda. 9 Yesuusikka hawaa sisiide Aa yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide Aa kaalliyaa daro asaa, «Taani hintenttoo tumuwaay gay; taani hawaa mala ammanuwaay haray atto, Israa'eeliyaa garssanka be'abeykke» yaageedda. 10 Kase kiitetteedda asatuukka s'eetuwaay kaappuwaay golle guyye simmiyaa wode, Aa k'oomay pas'owaay be'eeddino. 11 Wontissa gallassi Yesuusi barena kaalliyaa wantunne c'ora asaan ittippe Nayno geetettiyaa katamato beeddino. 12 Yesuusi katamaa gakkana s'eetuwaay wode, Asay hayk'keedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayk'k'owekka bare daayiw mes'si itti na'aa; aataaka asinay baynna am'atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino. 13 Yesuusikka izo be'eedda wode k'arettiide, «Yeekkoppa!» yaageedda. 14 Shiikiide shanchamaa bochcheedda; tookk'owantukka ek'keeddino. Yesuusi, «Neenoo yalagaw, denda gay!» yaagina, 15 bitanii suuri utteedda. Haasayaakka doommeeedda. Yesuusikka Aa, Aa daayiw immeedda. 16 Ubbaykka yashshaan kumiide, «Wolk'k'aama nabii nu garssan denddeedda; S'oossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!» yaagiide S'oossaa galateeddino. 17 Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de'iyaa gadiyaa ubbaan siseteeedda. 18 Yohaannisika kaalliyaa wantu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaa wantuppe laa"atuwaa s'eesiide, 19 «Yaanaawe neeneeyye? Woy nuuni haraa naaganee?» yaagi, untuntu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteeedda. 20 Asatuukka Yesuusakko yiide, «S'ammak'iyaa Yohaannis, yaana geetetteeddawe neeneeyye? Woy haraa naaganee? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteeedda» yaageeddino. 21 He wodiyaan Yesuusi c'ora asaa dumma dumma harggiyaappe patseeedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseeedda; c'ora k'ook'atuwaa ayyiiaa dooyeeedda. 22 Yesuusikka Yohaannis kiittowanttoo, «Biide hintenttu be'eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; k'ook'atuu s'eellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyk'k'owanttu geeyyanawantta; tulleeeddawanttu sisanawantta; hayk'k'eeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatookka mishiraachchuwaay ka'alay odettanawaa. 23 Taanan d'ubettenna Asay ubbay anijetteeddawantta» yaageedda. 24 Yohaannis kiitteeeddawanttu bidiggowaappe guyyiyaan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwaa doommeeedda: «Ayaay be'anaw biittaa bazuwaa keseedditee? C'arkuu k'aatsiyaa udsuutsaa? 25 Woy ayaa be'anaw keseedditee? Lo'o mayuwaay mayyeedda asaa de'uwaay? Lo'o mayuwaay mayyeeddawantunne barena giigissiyaa wantu kaatiyaa gollen de'iino. 26 Woy ayaa be'anaw keseedditee? Nabyaa be'anaw keseedditee? Ee; taani hintenttoo yaagay, hintenttu be'anaw kesowee nabyaappekka aad'uwaa. 27 S'oossaa Mas'aafan, «Ne ogiyaa neeppe sintsanna giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sintsayaade kiitana» geetetti Yohaannisabay s'aafetteeddawe hawaa. 28 Mac'c'awantuppe yeletteeddawanttu garssan s'ammak'iyaa Yohaannisappe aad'd'iyaay ooninne baawa. S'oossaa kawutetsaan k'ay ubbaappe laafa geetettiyaa wekka aappe aad'd'anawaa» yaageedda. 29 Haray atto shin k'aras'aa kessiyaa wantu attenaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisika kushiyan s'ammak'ettowanttu S'oossaw bessiyaa bonchchuwaay immeeddino. 30 Shin higgiiyaa tamarissiyaa wantunne Parisaawatu Yohaannis

s'ammak'ettibeenna diraw, S'oossay untunttoo k'oppeeddawaa is's'eeddino. 31 Yesuusi, «Simmi Taani ha wodiyaay asaa ayaanaa leemisoo? Untuntu ayaa malatiinoo? 32 Untuntu geyaasan uttiide ittuu ittuwaa s'eesiide, «Suusulliyaa hintenttoo punninakka kaa'ibeykkita; yeekuwaay yetsaa kesseeeddoshshinikka yeekkibeykkita yaagettiyaa naanaa malatiino» geedda. 33 S'ammak'iyaa Yohaannis k'umaa meennaan woyniyaa eessaakka ushennaan yiina, «Aa bollaan gaaleenay de'ee» yaageedda. 34 Taani Asaa Na'ay maaddenne ushaadde yiina, «Hawe nafisaamaa; woyniyaa eessaakka ushiyaawaa; k'aras'iyaa wantoonne nagaranchchato dabbuwaay yaagiita. 35 Gidoppe attin S'oossaa aad'd'ora eratsay bare oosuwaan tuma gidiide beetteedda» yaageedda. 36 Parisaawatuwaappe ittuu barenanna k'umaa maana mala shoobbina, Yesuusi Aa soy biide maanaw utteedda. 37 He katamaan nagaranchchaa geetetteedda itti mishiratta de'ewunna, Yesuusi Aa soyin utteeddawaa siseade, albbass's'iroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda albbass's'iroosa baareeta kumeedda shittuwaay akka yaaddu. 38 Guyyenna Aa gediyaay mataan ek'k'aade, yeekkaadde Aa gediyaakka bare afotsaan okaa doommaaddu; izi afotsay bayizzeedda Aa gediyaakka bare huup'iyaa binnanaan k'uc'c'aaddenne Aa gediyaay yeraade gediyaan shittuwaakka c'ac'c'afaaddu. 39 Yesuusa bare soy s'eeseedda Parisaawiiikka hawaa be'iide, «Hawe nabiyaay gideeddentto, hanna Aa bochchiyaay mishiratta oonenttonne k'aykka iza nagaranchchaa gidiyaawaa l' erana shin» yaageedda. 40 Yesuusikka zaariide, «Simoonaa, taani new odiyaa yewuu de'ee» yaagina, Simoonikka, «Tamaariissiyaaawoo, oda» yaageedda. 41 Yesuusi, «Itti bitaniyaappe miishshaa tal'eedda laa'u asatuu de'iino. Ittuwaa matan ichcheshu s'eetu diinaari, k'ay yekkuwaay matan ishatamuu de'ee. 42 Laa'atookka c'iggiyaawe d'ayina, laa'atuwaa ac'uwaaakka maari aggeedda. Hawantuppe hak'awe loytsi dosiyaawaa malati?» yaageedda. 43 Simoonikka zaariide, «Daruwaa aggowaa malatee» yaageedda. Yesuusikka, «Tumuwaay zaaraadda» yaageedda. 44 Yesuusi mishirattikko s'eelliide, Simoonaa hawaadan yaageedda; «Hanno mishiratto be'aaddii? Taani ne golle yiina haray atto shin haatsaakka ta gediyaay imma beykka; shin iza bare afotsaan ta gediyaay irs'sissaaddu; bare huup'iyaa binnanaankka k'uc'c'aaddu. 45 Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade ta gediyaay yeriyaawaa agga beykku. 46 Neeni ta huup'iyaa zayitiyaay okka beykka; shin iza ta gediyaan shittuwaay c'ac'c'afaaddu. 47 Hawaa diraw ta hintenttoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziwi de'iyaaawe maarettedda; guutsay maarettiyaawe guutsaa dose» yaageedda. 48 Yesuusi mishiratto, «Ne nagaray k'uc'etteedda» yaageedda. 49 Yesuusaan ittippe k'umaa maanaw utteeddawanttu barentu wozanaan, «Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oonee?» yaageeddino. 50 Yesuusi mishiratto, «Ne ammanuu neena ashsheeda, sarotetsaan ne golle ba» yaageedda.

8 Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne S'oossaa kawutetsaa mishiraachchuwaay k'aalaa katamaaninne heeraan odiidde aad'd'eedda. Tammanne laa'u Yesuusa kaalliyaa wantutukka aanana ittippe de'iino. 2 Iita ayyaanaappenne wolk'k'aama harggiyaappe pas'eeddawanttu itti itti mac'c'awantutukka de'iino. Hewantutukka: Laappu

s'alahii keseedda Magdala geetettiyyaa katamaappe yeedda Mayraamonne, **3** Heroodisa golliyaan suntsaa gideedda Kuuzaa machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunnaane hara c'oratuwaanna ittippe gidide, Yesuusanne Aa kaaliyaawantta miishshaan maaddeeddino. **4** C'ora Asay daro katamatuwaappe shiik'iide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwaan, **5** «Zeriyaawe zeretsaa zeranaw keseedda. Zeriyaawode itti itti zeretsay, ogiyaa doonaan wod'd'iide yed'etteedda. Yaatina saluwaaw kafuu hewaa meedda. **6** Haray k'ay zaallaa bolla wod'd'iide doleedda wode koshshiyaa haatsaa demmenna diraw meleedda. **7** Hara zeretsay aguntsaa garssan wod'd'eedda. Aguntsay ittippe dic'ciide mitteedda. **8** Haray lo'iyyaa tu'e biitaan wod'd'eedda. Dolowaappe guyyiyaan, zerettowaappe s'eetu kushiyyaa dakkuwaana mokkeedda» yaageedda. Yesuusi hawaa haasayiidda, «Haytsay de'iyyaa ubbay siso» yaagi k'aalaa d'ok'ku ootsiide waasseedda. **9** Aa kaaliyaawanttu, «Ha leemisuu ayaa guussee?» yaagi Aa oochcheeddino. **10** Ikka zaariide, «Hinttentoo S'oossaa kawutetsaa s'uuraa eray imetteedda; shin haratoo, s'eelliddikka erenna mala, sisiiddikka akeekena mala leemisuwaan oday» yaageedda. **11** Yesuusi, «Zeretsaa leemisuu hawaa: Zeretsay S'oossaa k'aalaa. **12** Ogiyaa gas'aan wod'd'eedda zeretsay, guutsa wodew k'aalaa sisiyaa asaa; ellekka s'alahii yiinne, untunttu sisowaan ammani attena malanne k'aalay wozanaappe dogettana mala ootsee. **13** Zaallaa bollan wod'd'eedda zeretsay, koyro k'aalaa nashechchaan sisiyaawantta. Hewantukka guutsa wodiyyaa ammaninne paac'ii gakkiiyaa wodiyaan s'ap'uu bantta diraw ellekka ammanuwa kaddiino. **14** Aguntsaa garssan wod'd'eedda zeretsay, k'aalaa sisiyaawantta; shin de'uwaa hirgagayne duretetsaa ishaluu c'uulleeddawantta. Hewanttu lo'o ayfiyaa immawan danddaykkinno. **15** Lo'o tu'e biitaan wod'd'eedda zeretsay bessiyaawe, lo'anne s'illo wozanaan k'aalaa sisiide naagiyyaa asaanne he k'aalaan min ek'kiide lo'o ayfiyaa ayfiyaawantta. **16** «S'ompiyyaa satsiide ittiibaan k'um'i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wotsiyaawe oninne baawa. **17** K'onc'ennaan k'osuwaa attiyaabay itti yewuunne baawa. Erettenaaninne beettiyaasaa kesennaan attanabay ayinne baawa. **18** Hewaa gidiyaa diraw loytsi akeekaan sisiite. Wozanaappe wiziyaawoo ubbay gujji akeekay imettana; akeekenaappe he aw de'iyaawaa malatiyaa akeekayikka aketanawaa» yaageedda. **19** He wodiyaan aatanne ishathuu Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino; shin asaa c'oratetsaappe dendo gaasuwaan Aa demmanaw danddaybeykkinno. **20** Itti bitanii, «Ne daayanne ne ishathuu neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide ek'keeddino» yaagi odeedda. **21** Ikka, «Ta daayanne ta ishathuu, S'oossaa k'aalaa sisiide oosuwa bolla peeshshiyaawantta» yaagi zaareedda. **22** Itti gallassi Yesuusi barena kaaliyaawanttunna ittippe wonggiriyyaa geliide, «Abbaappe hefintsaa boyyte» geedda. Untunttukka dendiide hametaa doommeeddino. **23** Pinni de'iyyaa wode, Yesuusi gem'isheedda. Abbaan gotuwaa c'arkkuu dendo diraw, wonggiriyyaa garssan haatsay kumina daro metootteeddino. **24** Untunttu Yesuusakko shiik'iide, «Godaw, Godaw! Nuuni bayoytettee!» yaagiide Aa beegotteeddino. Ikka begottiide gotuwaanne haatsaa beetaa seerina, gotuunne haatsaa beetay ek'keedda; ubbabayykka c'o'u geedda. **25** Ikka, «Hinttentoo ammanuu hak'an de'ii?» yaageedda. Untunttukka yayyi malaalettiide ittuu ittuwaa, «Hawaadan c'arkkuunne haatsay c'o'u giite giina

azazettiyaawe hawe oonee?» yaagetteeddino. **26** Galilaa Abbaappe hefintsanna de'iyyaa Gerggesenoona geetettiyyaa gadiyaa, Yesuusinne Aa kaaliyaawanttu, wonggiriyaan pinniide gakeeddino. **27** He haatsaappe pinni sa'aa wod'd'o wode, iita ayyaanan oyk'etteedda itti bitanii, katamaappe kesiide aanana gakettedda. Daro wodiyaappe doommiide mayuwa mayyennaan kallo golliyaa aggiide duufuwaan de'ee. **28** Yesuusa demmowaappe guyyiyaan, waassi Aa sintsaan guufanniide wolk'aama kooshshaan, «Wolk'aama S'oossaa na'aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittipetetsay de'ii? Taana waayissoppaarkii; ta neena woossay» yaageedda. **29** I hewaa ayaw geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi Aa azazo diraassa. Iita ayyaanay bitaniyaa oyk'k'odeppe daro wode gido diraw, birataa santasalataan gediyaanne kushiyyaa k'ashettiide naagettee. Santasalataa duutsi akkiide iita ayyaanay kaaletsina bazuwaa bee. **30** Yesuusikka, «Ne suntsay oonee?» yaagi oochcheedda. Ikka c'ora iita ayyaanay geli utto diraw, «Leegiyoona» yaageedda. **31** Barentta Yesuusi, «Hini c'iimmo ollaa biite» yaagenna mala woosseeddino. **(Abyssos g12)** **32** Hewaan de'iyyaa zooziyaa gas'aan hemettiyyaa c'ora guduntsatuu de'iino. C'ora tuna ayyaanatuu, he guduntsatuwaa garssa, «Gelite» gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, «Biide gelite» geedda. **33** Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide guduntsatuwaa garssa geleeddino. Guduntsaa wudiikka lank'kiyaappe kajjottiide ellekka abbaan mitteeddino. **34** Guduntsaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be'o wode harasaa biide, he katamaanne yuushshuwaan hanowaa odeeddino. **35** Ayee haneeddento be'anaw kesiide, Asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitanii, Aa wozanay siminna mayuwa mayyiide Yesuusa gediyyaa mataan uttowaa be'iide yayyeeddino. **36** Iita ayyaanay oyk'etteedda bitanii wooti pas'eeddento be'eedda asay, hara asaw odeeddino. **37** Gerggesenoona gadiyaanne he heeraan de'iyyaa Asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barentu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda. **38** Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, Aa woosseedda; shin Yesuusi, **39** «Ne golle simmaade S'oossay new ootso wolk'aamabay ayentto markkatta» yaagi yeddeedda. **40** Yesuusi simmeedda wode Asay ubbay naagi de'iyya diraw, Aa mokki akkeeddino. **41** He wode, Ayihude asaa woosa gollew suntsaa gideedda Yaa'iroosa yaagettiyya bitanii aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediyya sintsaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. **42** Gaasotetsaykka tammanne laa'u laytsay kumeedda aw de'iyya itti naatta hayk'anaw mata utto diraassa. Yesuusi biyaa wode c'ora Asay Aa yuushshuwaan sugettiide metootteeddino. **43** He asaa gididon he wodiyaan tammanne laa'u laytsaa ubbaa suutsay goggiyaa mishiratta de'aw. Bare de'iyya shaluwaa ubbaa d'aliyaa eriyaawantto wurssinakka patsanaw danddayowe oninne baawa. **44** Guyenna yaade Aa mayuwa mac'araa bochchaaddu; he man'iiyaan iippe goggiyaa suutsay ek'ki aggeedda. **45** Yesuusi, «Oonee taana bochchowe?» yaageedda. Ubbay kaddina P'es'iroosi, «Godaw, Asay sugettiide metootiyya wode, «Oonee taana bochchowe» yaagay?» geedda. **46** Shin Yesuusi, «Itti Asay taana bochchowe; wolk'aykka taappe kesowaa taani eray» yaageedda. **47** Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettenaan attibeenawaa eraade, kokkoraadde yoonna Yesuusa sintsan kunddaa aggaaddu. Ayaa gaasuwaan Yesuusa bochchaaddento iza pas'owaa

ubbaa asaa sintsan odaaddu. **48** Ikka iziwi, «Ha mishirattee! Ne ammanuu neena patseedda; saro ba» yaageedda. **49** Yesuusi haasay de'ishshin, Ayyihda asaa ammaniyaawanttu suntsaa soyippe itti bitanii yeeddawe, «Ne naatta hayyaaddu; simmi tamarissiyaawaa metootsoppa» yaageedda. **50** Yesuusi hawaa sisiide, «Yaa'iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza pas'anawunnu» yaagi zaareedda. **51** Soy geliide: P'es'iroosappe, Yaak'oobappe, Yohaannisappe, naatti aabbupenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaaddan eeno gibeenna. **52** Ubbay he naatiw yeekkiidenne kayyottiid de'iino. Shin Yesuusi, «Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku» yaageedda. **53** Iza hayk'keeddawaa eriide Aa bolla miic'eeddino. **54** Gidoppe attin Yesuusi izi kushiyaay oyk'kiide, «Ha naatte, beegotta!» yaageedda. **55** Izi shemppuukka simmina ellekka dendda ek'kina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda. **56** Izi aabbunne izi daaya maalaletteeddino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaaw oossinne odenna mala azazeedda.

9 Yesuusi tammanne laa"u Aa kaaliyaawantta ittippe barekko s'eesiide, s'alahiya ubbaa asaappe kessanawunne harggiyaawantta patsana mala wolk'kaanne maataa immeedda. **2** S'oossaa kawutetsaabaa odanawunne hargganchatuwaaw patsana mala untuntta kiitteedda. **3** I untuntta kiittiide, «Ogiyaa biide, s'am'aa gidinakka, woy k'arc'ciitiyaa, woy k'umaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyk'koppite; laa'entsiyaa mayuwaakka oyk'koppite. **4** Hintenna Asay hak'an mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hintenttu geleeedda golliyaan gam'ite. **5** He katamaa Asay hintenna mokkennaan is'sooppe, hewaappe kesiide, untunttu hintenna mokkennaan is'sowoo marka gidana mala, hintenttu gediyaappe baanaa shoc'i diggiide biite» yaageedda. **6** Aa kaaliyaawanttu biide, k'eri katamaa ubbaan mishiraachchuwaaw k'aalaa odiidenne hargganchachaa patsiide yuuyyeeddino. **7** Ha"i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaaw sisiide yatti geedda. Gaasotetsayennekka itti itti asay, «Yohaannisi hayk'uwaappe denddeedda» yaagee. **8** Hara asay, «Eelaasi kesiide beetteedda» yaagiyaaw wode, haranttu k'ay, «Beni nabatuwaappe ittuu hayk'uwaappe denddeedda» yaagiino. **9** Heroodisekka, «Taani Yohaannisa k'ood'iyaa k'ans'sissa diggaaddishshin, hawaadan Asay haasayiyaa bitanii oonee?» yaagiide, Yesuusa be'anaw koyyeedda. **10** Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootseeddawaa ubbabaa Yesuusaw odeeddino. Ikka untuntta akkiide, Beetesayda yaagettiyaaw katamaa matan de'iyaa takkasaa beedda. **11** Asay I de'iyasaa eriide kaallina, untuntta mokki akkiide S'oossaa kawutetsaabaa odeedda; harggiyaappe pas'anaw bessiyaawanttakka patseedda. **12** Sa'ay omarsisiyaaw wode, Yesuusa kaaliyaa tammanne laa'atuu aakko yiide, «Ha Asay ubbay nu yuushshuwaan de'iyaa heeraa gidonne k'eri katamatuwaaw giddo biide, ak'iyasaanne k'umaa demmana mala moyzza; ayaw gooppe nuuni hawaan Asay baynasaan de'eetto» yaageeddino. **13** Shin Yesuusi untuntta, «Asaw meetettiyaabaa hintenttu immite» yaageedda. Untunttu zaariide, «Ane biide, ha ubbaa asaw k'umaa shammanaan d'ayooppe nuw ichchesu sooluwaappenne laa"u moliyaappe haray baawa; hewoo nuuni ha c'ora asaw k'umaa shammana mala koyray?» yaageeddino. **14** (Gaasuukka, hewaana de'iyaa Asay ichchesu sha"aa keena.) Yesuusi barena

kaaliyaawantta, «Ishatamu ishatamu asaa c'itan c'itan shaakki shaakki utissite» yaageedda. **15** Untunttukka I goowaadan ubbaa asaakka utisseeddino. **16** Yesuusikka ichchesu soolluwanne laa"u moliyaay oyk'kiide, pude saluwaaw bonggotti s'eelliidde S'oossaa galateedda; duutsiide, asaw gishana mala Aa kaaliyaawanttu immeedda. **17** Asay ubbaykka miide kalleeddino. Untunttuppe atteedda dokkaa, tammanne laa"u sampaa kumeeddawaa dendseeddino. **18** Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, Aa kaaliyaawanttukka aanana ittippe de'ishshin, «Asay taana oona giinoo?» giide untuntta oochcheedda. **19** Untunttu zaariide, «Asay neena s'ammak'iyaa Yohaannisa yaagee; hara Asay k'ay Eelaasa yaagee; haray k'ay beni nabatuwaappe ittuu denddeedda yaagee» yaageeddino. **20** Yesuusi untuntta, «Hinteshi, taana oona giitee?» yaageedda. P'es'iroosikka zaariide, «Neeni S'oossay okkeedda Kiristoosa» yaageedda. **21** Yesuusikka untuntta, «Hawaa oossinne odoppite» yaagi minisi azaziidde, **22** «Taani, Asaa Na'ay, daro metuwaaw akkanaw bessee; c'imatuwaan, k'eesatuwaaw kaappatuwaaninne Muse higgiiya tamarissiyaawanttu is'settanaw koshshee; untunttu taana wod'anawantta; taanikka heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanaw bessee» yaageedda. **23** Yesuusikka asaa ubbaa, «Taana kaallanaw dosiyaawe de'ooppe, bare huup'iyaa kaddo; bare mask'aliyaa gallasaan gallasaan tookkiide taana kaallo. **24** Bare shemppuwaaw ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaaw bayizziyaawe ubbay ashshhee. **25** Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaaw bayizzooppe woy barew pac'issooppe, ayaa maadiid? **26** Asay taananinne ta k'aalaan yeellatoope, taani Asaa Na'ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchatuwaaw bonchchuwaanna yiyaa wode aan yeellatanawaa. **27** Taani hintenttoo tumuwaaw yaagay; hawaan de'iyaa asaappe, S'oossaa kawutetsaa be'ana gakkanaw hayk'uwaaw hayk'k'ennawanttu ittuu ittuu de'iino» yaageedda. **28** Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyaan, itti saamintta keena gam'iiide, P'es'iroosanne Yohaannisa, Yaak'oobakka akkiide, woossanaw deriyaa huup'iyaa keseedda. **29** I woossishin, Aa deemuwaaw malay laametteedda; Aa mayuukka boos'siide p'olk'keedda. **30** K'oppennaan laa"u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de'iino. **31** Untunttu bonchchuwaan k'onc'ci beettiide, Yesuusi S'oossaa k'ofaa polanaw Yerusaalamen hayk'anawaa aanana haasayeeddino. **32** P'es'iroosanne aanana ittippe de'iyaaawantta gem'ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide Aa bonchchuwaanne aanana gatso ek'keedda laa"u asatuwaaw be'eeddino. **33** He laa"u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaaw wode, P'es'iroosi Yesuusa, «Godaw, hawaan de'iyaaawe nuw lo"i gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaaw new, ittuwaaw Musew, ittuwaaw Eelaasaw kees'sana» yaageedda. **34** P'es'iroosi hewaa haasay de'ishshin, shaarii yiide untuntta kammi aggina Yesuusa kaaliyaawanttu yayyeeddino. **35** Shaariyaappekka, «Taani dooreedda ta Na'ay hawaa; I giyaawaa sisite» yaagiyaaw k'aalay yeedda. **36** K'aalay sisettowaappe guyyiyaan, Yesuusi bare s'alalaa gidiide beetteedda; untunttukka yewuwaaw barenttu wozanaan oyk'kiide he wodiyaan ooninnekkka ayaanne odibeenna. **37** Wonttetsa gallassi, Yesuusinne heezzu Aa kaaliyaawanttu deriyaappe duge wod'd'iyaa wode, c'ora Asay Yesuusanna gakettedda. **38** He wode asaappe itti bitanii bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Tamarissiyaawoo, taw de'iyaaawe itti na'aa gido diraw, neeni Aa be'ana mala neena woossay; **39**

k'ay iita ayyaanay wozanaa aatsenan dendiide Aa waasissee; doonaana paaroyana gakkanaw Aa kokkorssiide, ubbaa gallassi metootsiyaawaappe attin, Aa elle yeddenna. **40** Neena kaaliyaawanttu he iita ayaanaa kessana mala, taani untuntta woossaad; shin danddaybeykino» yaageedda. **41** Yesuusi zaariide untuntta, «Ammanenna ha wodiya de'anee? K'ay hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na'aa haa akkaaya» yaageedda. **42** Na'ay yiide de'ishshin, iita ayyaanay Aa sa'aan oliide kokkorseeedda; Yesuusi iita ayaanaa agga gi na'aa patsiide Aa aabboo zaariide immeedda. **43** Asay ubbaykka S'oossaa wolk'kaama wolk'kaappe denddowaan maalaletteeddino. **44** «Taana Asaa Na'aa, Asay asaa kushiyaan aatsiide immanawaa; hinttentu ha yewuwaaw gaggoppite» yaageedda. **45** Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykino. Untunttoo gelenaa mala untuntuppe geemmeedda diraw, ha yewuwa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino. **46** Aa kaaliyaawanttu, «Nu giddoppe dariyaawe oonee?» yaagiide palumetteeddino. **47** Yesuusi untunttu wozanaa k'ofaa eriide, guutsa na'aa ahiide, bare matan essiide, **48** «Ha guutsa na'aa ta suntsaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; k'ay taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttentu ubbaappe guus's'iyaawe ubbaappe dara» yaageedda. **49** Yohaannisikka zaariide, «Godaw, itti Asay ne suntsaan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be'iide, ne bagga gidenna diraw, Aa diggeeddo» yaageedda. **50** Shin Yesuusi Aa, «Hinttentu giyaawaa p'alk'ennawe hinttentu bagga gidiyaa diraw, Aa diggoppite» yaageedda. **51** Yesuusi saluwa biyaa wodii matina, bare wozanaa k'ofaa Yersaalamekko zaareedda. **52** Bareppe sintsaaw ubbaa yewuwaaw giigissana mala, kiittetiyyaa asaa Sammaariyaa katamaa kiitteedda. **53** Shin I Yersaalam baanaaw dendeedda diraw, Asay Aa mokkibeykino. **54** Aa kaaliyaawanttu Yaak'oobinne Yohaannisi hewaa be'iide, «Godaw, nuuni Eelaasi ootsowaadan, tamay saluwaappe yiide untuntta maanaadan s'eesana mala koyyay?» yaageeddino. **55** Shin Yesuusi guyye simmiide, untuntta seereedda. **56** «Taani, Asaa Na'ay, asaa shemppuwaaw ashshanaw yoowaappe attin, bayizzanaw yabeykke» yaageedda. Untunttu harasaan de'iyaa k'eer katamaa beeddino. **57** Untunttu ogiyaana biishshin, itti bitanii Yesuusa, «Godaw, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana» yaageedda. **58** Yesuusi Aa, «Worakanatoo ollay, saluwaaf kafatookka gollii de'ee; shin taani, Asaa Na'ay, gela shemppa akkiyaa sa'ay taw baawa» yaageedda. **59** Yesuusi hara uraa, «Taana kaala» yaageedda. Shin, bitanii, «Godaw, taani kasiyaan baada ta aabba moogana» yaageedda. **60** Yesuusi, «Hayk'k'owantta barentu hayk'k'owanttu moogino; neeni baade, S'oossaa kawutetsaabaa oda» yaageedda. **61** K'ay hara bitanii, «Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwan na boor asaa baade sarotana» yaageedda. **62** Shin Yesuusi Aa, «Soyraa goshanaw doommowe ooninne guyye se'ellooppe S'oossaa kawutetsaw bessen» yaageedda.

10 Hawaappe kaala Goday hara laappun tammu asaa suntsiide laa'uwaaw laa'uwaaw ootsiide I baanaaw de'iyaa katamaa ubbaa kiitteedda. **2** Yesuusi untuntta, «K'oychchaw gakeedda katsay dara; kiittetiyyaa Asay guutsa. Simmi k'oyc'etiyyaa katsaa Goday, k'oychchaw kiittetiyaawantta yeddana mala woossite. **3** Taani dorssatuwaadan wallatuwaaw giddo hinttena kiittay, biite. **4** Hinttentu ogew ayaanne oyk'k'oppite: borssaa, k'arc'c'iitiyyaa, c'aammaa, gidinakka

oyk'k'oppite; asaana sarotettiide ogiyaan wodiyaaw wursoppite. **5** «Hinttentu geliyaa golle ubbaa kasiyaan, <Sarotetsay ha gollew gido> yaagite. **6** He goliyaan sarotetsaa dosiyaa Asay de'ooppe, hinttentu sarotay he goliyaan ak'anawaa; koyyennawaa gidoooppe, hinttentu sarotay hinttentoo simmanawaa. **7** He goliyaan untunttoo de'iyaaawaappe miiddinne ushiidde de'ishshite; oosanchchaw Aa dirgguuwaa c'iggay koshshee; itti goliyaappe hara goliyaaw yuuyyoppite. **8** «Ay katamaanne hinttentu geliyaa wode, Asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. **9** He katamatin de'iyaa harganchchatuwaaw patsiide asaw, <S'oossaa Kawutetsay hinttekkoo mateedda> yaagiide odite. **10** Yewuwaan k'ay ay katamaanne geloode, Asay hinttentu mokki akkenawantta gidoooppe he katamaa k'ad'daakko kesinnee, **11** «Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediyaaw bollan de'iyaa hinttentu katamaa baanaakka hinttentoo k'ok'k'ofeetto; yewuwaan k'ay, S'oossaa Kawutetsay hinttentukko mateeddawaa erite» yaagite. **12** Pirdaa gallassi ha katamattippe Sodoomaa katamaa gakeedda muray kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday. **13** «Aayye new Koraziine; aayye new Beetesayde; hinttentun haneedda malaatatu S'iirroosa katamaanne Sidoonaa katamaan haneeddento, hewaan de'iyaa asatuu kayyuwaaw mayuwaaw mayyiide, bidintaa bollan uttiide, benippe barentu nagaraappe simmanawantashshin. **14** Hawaa diraw, murettiyyaa gallassi hinttentuppe aatsiide S'iirroosa katamawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa. **15** Hanne K'ifirinaahoomme, neeni saluwaaw pude d'ok'k'u gaanaw koyaad? Duge Si'ooliyaa wod'd'anaassa. (Hadēs g86) **16** «Hinttentu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentu is's'iyyaa uray taana is's'ee; taana is's'iyyaa uray taana kiitteeddawaakka is's'ee» yaageedda. **17** Laappun tammu asatuukka, «Godaw, iita ayyaanatuukka ne suntsaan nuw azazetteeddino» yaagiidde nashechchaan simmeeddino. **18** Yesuusikka untunttoo, «Sees'aanay walk'k'aatsaadan saluwaappe wod'd'ishin be'aaddi. **19** Simmi shooshshaanne sogguwaaw yed'd'anaadan hinttentu morkkiyaa s'alahiyaa wolk'k'aa s'o'onana mala maataa immaaddi. Hinttentu k'ohanawe ayinneekka de'enna. **20** Gidoppe attin hinttentu suntsay saluwaaw maziggobiyaan s'aafetto diraw, nashetteppe attin iita ayyaanatuw azazetto diraw nashetteppite» yaageedda. **21** He wodiyaan Yesuusi Ayaanaa Geeshshaan daro nashetteide, «Saluwaanne sa'aa Godaw, neeni ha yewuwaaw tamaarowantuppenne aad'd'o eranchchatuwaappe gentsaade, k'eer naanaw k'onc'c'isso diraw, neena galatay; Ee, ta Aabboo, ayaw gooppe, hawaa ootsanaw ne lo'o shene gideedda. **22** «Ubbaa yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na'ay oonentto Aawuwaappe attishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadankka Aawuu oonentto Na'aappenne I k'onc'c'issanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa» yaageedda. **23** Kaalliidekka Yesuusi barena kaaliyaawanttukko simmi wod'd'iide, untunttu s'alalaa, «Hinttentu be'iyaaawaa s'eeliyaa ayfatuw anijetteeddawantta. **24** Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, c'ora nabatuunne kaatatuw hinttentu be'iyaaawaa be'anaw amotteeddinoshshin be'ibeykino; hinttentu sisiyaawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykino» yaageedda. **25** Itti gallassi higgiyaa eriyaawe ittuu Yesuusa paac'c'anaw aakko yiide, «Tamaariissiyaawoo, med'inaa de'uwaaw laattanaw, taani ayaa ootsoo?» yaagi oochcheedda. (aiōnios g166) **26** Yesuusi zaariide, «Muse

higgiyaa mas'aafan s'aafettowe ayee? Neeni ayaa gaade billay?» yaageedda. **27** Bitaniikka, «Muse higgiyaa mas'aafay, «S'oossaa ne Godaa polo ne wozanaappe, polo ne shempuwaappe, polo ne wolk'kaappenne polo ne k'ofaappe siik'a; hewaadanka ne laggetsaakka ne huup'yaadan dosa» gee» yaageedda. **28** Yesuusi Aa, «Likke, tumuwa gaadda; simmi neenikka hawaa ootsa; de'uwaan de'anaassa» yaageedda. **29** Muse higgiyaa tamarissiyaa bitanii k'ay barena s'illo ootsanaw koyyiide Yesuusa, «Hanoshshin, ta laggetsay oonee?» yaagiide oochcheedda. **30** Yesuusi zaariide, «Itti bitanii Yerusaalampappe Iyyarkko biidde de'ishshin, ogiyaa bollan paannatu Aa demmiide, Aa mayuwa k'aarowaappe guyye shoc'iide, hayk'kanaw pollu goode oliide beeddino. **31** K'oppennaan itti k'eesay he ogiyaanna bide'yaawe, shoc'ettiide kunddeedda bitaniyaa be'eedda wode, ayaanne ootsenaan miyyiyaanna aad'd'iide beedda. **32** Hewaadanka itti Leewii he ogiyaanna bide'ee. Ikka bitaniyaa be'iide, miyyeti aad'd'eedda. **33** Shin Sammaariyaa asaa gideedda itti bitanii, he baggana aad'd'iide, ha bitaniyaakko yeedda. Aa be'eedda wode aw k'aretteedda. **34** Aakkokka shiik'iide, zayitiyaanne woyniyaa eessaa Aa maytsaan tigiide, k'achcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togisside, imatsay ak'iyaa golliyaa akki beedda; hawaan bid'ayiide naageedda. **35** Wontetsa gallassi guutsa bira bare kiisiyaappe kesside, imatsay ak'iyaa golliyaa godaw immiide, «Ha bitaniyaa taw loytsa bid'ayaa; hawaappe daruwa neeni kessoopekka, taani simmiyaa wode new c'iggana» yaageedda. **36** «Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwa kushiyan shoc'ettiide kunddeedda bitanew, lagge gideeddawe hak'awaa malatii?» yaageedda. **37** Higgiyaa tamarissiyaawekka, «He aw k'arettowaa» yaageedda. Yesuusikka Aa, «Simmi baade neenikka hewaadan ootsa» yaageedda. **38** Yesuusi barena kaaliyaawantunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu. **39** Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchata de'aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, I odiyaawaa hayzzaadde de'aw. **40** Martta k'ay soybaa giigissaadde daabura de'aw; hewaa diraw Yesuusakko shiik'aade, «Hanna ta michchata, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanoo de'seellaadde c'o'u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda» yaagaaddu. **41** Yesuusikka zaariide izo, «Marttee, Marttee, neeni c'ora yewuwa k'oppaadde hirggaa; k'aykka metootaa. **42** Shin koshshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkena lo'obaa dooraaddu» yaageedda.

11 Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de'ee. Woosaa wursowaappe guyye Aa kaaliyaawantuppe ittuu, «Godaw! Yohaannisi barena kaaliyaawantaa woosaa tamarissowaadan, nuunakka neeni waagi woossanento tamarissa» yaageedda. **2** Ikka untunnta, «S'oossaa woossiide yaagi woossite: «Saluwaan de'iyaa nu aabboo, ne suntsay anijetto; ne kawutetsay yo; ne shenii saluwaan hanowaadan saankka hano; **3** Gallasaan gallasaan koshshiya k'umaa, nuw hachche immi; **4** Nuuni nuuna naak'keeddawantuuwa, ubbaa atto goowaadan, neenikka nu naak'uwaa atto yaaga; nuuna itaappe naagappe attin, paac'iyaan gelissoppa» yaagite» yaageedda. **5** K'aykka Yesuusi barena kaaliyaawantaa, «Hinttentuppe ittoo siik'o laggi de'into giddo bilahiyaan aakko yiide, «Ta siik'o laggew, taw heezzu sooluwa tal'a; **6** Ayaw gooppe, itti ta laggetsay

yiina Aa miziyaawaa d'ayaad» yaagi woosseedda gooyte. **7** Bare gollen de'iyaa Aa siik'o laggi soyippe haasayiide, «Taana metootsoppe; penggii k'ashetteedda; tanaanyakka taananna giseeddino; hewaa diraw taani denddaade new ayyinne immanaw danddaykke» gaanawee? **8** Taani hinttentoo odiyaawe ayee gooppe, I aw siik'o laggiyaa gido diraw, immennenttonneekka un'etto diraw I koyyiyaawaa ubbaa immee. **9** Hawaa diraw, «Woossite, hinttentookka imettanawaa; koyyite, demmanita; kariyaa yiide s'eesite, hinttentoo dooyettanawaa» yaagay. **10** Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyyiya uraykka demmanawaa; kariyaa yiide s'eesiyaa uraw, penggii dooyettanawaa. **11** «Hinttentu gididoppe bare na'aw, moliyaa woossina shooshshaa, k'umaa imma giina shuchchaa immiyaa aawuu de'i? **12** Woy k'uuk'ulliyaa woossina sogguwaa immiyee? **13** Hinttentu iita gidi de'iide hinttentu naanaw lo'obaa immiyaawaa erooppe, yaatina saluwaan de'iyaa hinttentu aawuu barena woossiyaawantoo Ayaanaa Geeshsha wooti darissiide immanddeeshsha?» yaageedda. **14** Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayaanaa kessowaappe guyye duude bitanii haasayaa doommina, Asay maalaletteedda. **15** Shin untuntuppe ittuu ittuu, «Gaaleenatuwa kaappuwa Bi'el-Zebuuli aw wolk'kaa immiina gaaleenatuwa kessae» yaageeddino. **16** Ittuu ittuu k'ay Yesuusa paac'c'it'anaw saluwaappe malaataa bessanaadan aappe koyyeeddino. **17** Shin Yesuusikka untuntu k'ofaa eride untunta hawaa yaageedda: «Bare giddon shaakettiyaa kawutetsay ubbay d'ayanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. **18** Yaatina Sees'anaa kawutetsay bare giddon shaakettooppe Aa kawutetsay wooti ek'kanawee? Hinttentu taana, «S'alahiya kaappuwa Bi'el-Zebuuli new wolk'kaa immiina kessaa» yaagi haasayiita. **19** Simmi taani bi'el-zebuula wolk'kaan gaaleenatuwa kessiyaawaa gidooppe hinttentu naanay O wolk'kaan kessanawantee? Hawaa gidiyaa diraw, untuntu hinttentu bollan pirdiyaawanta gidanawanta. **20** Shin taana gaaleenatuwa kessiyaawe S'oossaa wolk'kaanna gidooppe, simmi S'oossaa kawutetsay hinttentukko yeeddawaa erite. **21** «Wolk'kaama Asay bessiyaawaadan minniide bare golliyaa naagoooppe, Aa shaluu loytsi naagetanawaa. **22** Yewuwaan k'ay aappe minuwaa dariyaawe yiide Aa k'ohooppen ne s'oonoooppe I ammanetteeda tooraanne gondalliyaa aappe wotsi akkiide, aw de'iyaa miishshaa gishetti akkee. **23** «Ta bagga gidennawe taananna ek'ettee; taananna shiishshi beennawekka laalee. **24** «Tuna ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiya sa'aa koyyiide, haatsay bantasaana aad'd'i bee. Shemppiya sa'aa demmennaan attooppe, «Taani kase yegga keseedda ta golliyaa simmana» yaagee; **25** simmiyaa wodekka gollii pitittiide giigowaa demmee. **26** Hewaappe kaala, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwa akki yaa geliide, hawaan de'iino; he bitaniyaa de'uu koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee» yaageedda. **27** Yesuusi hawaa haasay de'ishshin, itti mishiratta c'ora asaa gididoppe bare kooshshaa d'ok'ku ootsaade, «Neena yeledawunne d'antseedda ne daaya anijetteeddawunno» yaagaaddu. **28** Yesuusi k'ay, «Anijetteeddawantu S'oossaa k'alaa sisiide azazettiyaawantaa» yaagi zaareedda. **29** C'ora Asay shiik'o wode Yesuusi, «Ha yeletay iita; ooratsa malaataa koyyee; shin nabiya Yoonasa malaataappe haray imettenna. **30** Gaasuukka Yoonasi Nanawe katamaa asaw malaataa gidowaadan, Taani, Asaa Na'aykka, ha yeletaw malaataa gidana. **31** Away mookkiyaasaa s'eeliyaa wode, ushechcha

duge bagganna de'iyaa gadiyaa kaatatta Solomonew de'iyaa aad'd'o eratetsaa sisanaw biittaa gas'aappe yeedda diraw, pirdaa wode ha yeletaan dendaade pirddanawunnu; be'ite, Solomoneppokka aad'd'iyaaawe hawaan de'ee. **32** Nanawe Asay pirdaa wode hinttentu bolla dendiide pirddanawanta; ayaw gooppe, untuntutu Yoonasii odowaa sisiide barentu nagaraa paas'i simmeedda diraassa; be'ite, Yoonasappe aad'd'iyaaawe hawaan de'ee. **33** «Soy geliyaa asaw poo'anaadan, S'ompiiyaa s'ompiide d'ok'k'asaan wotsanaappe attin, geemaasan woy poo'uwwa kammiiyaa yewuwaappe garssanna wotsiyaawe ooninne baawa. **34** Ne asatetsaw ne ayfii s'ompiiyaa mala; ne ayfii pas'a gidooappe ne kumentsaa asatetsaykka poo'uwwa demmee; shin ne ayfii harggooppe ne kumentsaa asatetsaykka d'umaa. **35** Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de'iyaa poo'uu d'umennaadan naagetta. **36** Simmi ne asatetsay ubbay poo'uwaan kumeeddawaa gidooппenne, d'umeedda asatetsay neenan baynnawaa gidooппe, ne asatetsay ubbay, s'ompii bare poo'uwwa ne bollan poo'issiyaawaadan, ne bollan wagagga poo'uwwa gidanawaa» yaageedda. **37** Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaala, itti Parisaawe bitanii bare gollen k'umaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gaytaan utteedda. **38** Parisaawikka Yesuusa k'umaa maanaappe kasiyaan kushiya meec'etti beennawaa be'ide malaaleetina, **39** Godaykka, «Hinttentoo Parisaawatoo, s'uu'aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttentu garssay uuziyaaninne iitatetsaan kumeedda. **40** Hinttentoo eeyatoo! Bolla bagga med'd'eeddawe garssaa med'd'ibeennee? **41** Shin hinttentu s'uu'aaninne shaataa garssan de'iyaaawaa hiyeesatoo immitte; he wode ubbaykka hintew geeshsha gidanawaa. **42** «Shin hinttentoo Parisaawatoo, hintew aayye! Ayaw gooppe, anuugaappenne s'alotiyaappe, aguppiyaa do'waappe, tammu kushiyaappe itti kushiya S'oossaw immiita; shin tumu pirdaanne S'oossaa siik'iyaaawaa hinttentu aggiita. Yewuwaan k'ay hewaa aggeenaan hawaa ootsanaw bessee. **43** «Hinttentoo Parisaawatoo, hintew aayye! Ayaw gooppe, Aiyhuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonkka bonchcho sarotaa koyyiita. **44** «Asay erennaan bollanna hamettiyya beettena duufuwwa malatiyaa diraw hintew aayye!» yaageedda. **45** Muse higgiiyaa tamaarissiyaawantuppe ittuu, «Tamaarissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda» yaagi zaareedda. **46** Yesuusi, «Hinttenoo higgiiyaa eriyaawanttoo, hintew aayye! Ayaw gooppe, Asay tookkiide danddayenna dees'o tookuwaa haraa toossiita; shin hinttentu hintte huup'ew birad'd'iyankka bochchikkita. **47** «Hinttentu aawotuu wod'eedda nabatuwwa duufuwwa loytsiyaa diraw hintew aayye! **48** Simmi hinttentu aawotuu nabatuwwa wod'ina, hinttentu untuntutu duufuwwa bollan golliyaa kees'siyaa diraw, Nabatuwwa oosuu lo"na yaagiide, untuntuuwaa markkattiita. **49** Hawaa diraw, S'oossaa aad'd'o eratetsay, Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowanta untuntukko kiitana; untuntukka hewantuppe ittuwaa ituwaa wod'anawanta; ittuwaa ituwaa metootsanawanta yaageedda. **50** Hawaa gidiyaa diraw, ha alamii med'ettoodeppe doommiide gukkeedda nabatuwwa suutsaw ha yeletay ooshettee. **51** Aabeelappe doommiide yarshshuwaasaaппenne geeshsha golliyaaappe gidduwaan gukkeedda Zakkaraasa suutsaa gakkanaw koyettee. Ee! Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa. **52** «Hinttentoo Muse higgiiyaa eriyaawanttoo, hintew aayye! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa k'ulpiyaa akkeeddiita. Hinttentu hintte

huup'ewukka gelibeykkita; k'ay gelanaw koyyiyaawanttakka diggeeddiita» yaageedda. **53** Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamaarissiyaawantunne Parisaawatuu Aa ooshaan urguntusaanne ek'ettussaa doommeeddiino. **54** Aa doonaappe lo'ennabay kesooппe oyk'k'anaw geeddiino; shin demmbeykkino.

12 He wodiyaan c'ora sha'aan paydettiyya Asay ittuu ittuwaa yed'd'ana gakkanaw shiik' de'ishshin, Yesuusi barena kaalliyaawanttoo koyro odanaw doommiidde, «Parisaawatuwwa irshshuwaappe naagetite; hawekka lo"na malatiyaa untuntutu immiyaa iita timirttiyaa. **2** Shin ayaaninne kameteedda yewuu k'onc'c'iyaa kesennaan attena; k'aykka geemmeedda yewuu erettennaan attena. **3** Hewaa diraw hintte d'umaan haasayowe ubbay, gallassi poo'uwaan sisetanawaa; hinttentu Asay baynnasaan hini giso golliyaan haytsaan saasukkowe ubbay d'ok'ku geedda sisetiyaa k'onc'c'esaan awaayetanawaa. **4** «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintew yaagay; ha"i ashuwaa wod'iyaaawanta, hewaappe kaala k'ay ayaanne ootsanaw danddayennawanta yayyoppite. **5** Yewuwaan k'ay hinttentu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentu erissana; hewekka wod'owaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay de'iyaa S'oossaa s'alalaw yayyite; Ee, aw yayyite yaagay. (Geenna g1067) **6** «Ichcheshu suunniyaa kafatuu santimiyaan shamettkinooye? Hewantuppe itinnonne usa S'oossay dogenna. **7** Shin haray atto hinttentu huup'iyaa de'iyaa binnaanay ubbaykka paydetteeddaawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttentu c'ora suunniyaa kafatuwaappe dariita. **8** «Taani hintew oday; tabaa asaa sintsan markkattiyaawoo oossinne Taanikka Asaa Na'ay, k'ay S'oossaa kiitanchatuwwa sintsan markkattana; **9** shin asaa sintsan taana kaddiyaawanta taanikka asaa na'ay, k'ay S'oossaa kiitanchatuwwa sintsan kaddana. **10** «Ta bolla, asaa na'aa bolla, boriyaa k'aalaa haasayaawa de'ooppe Aa naak'uu atto geettetana; shin Geeshsha Ayaanaa bolla boriyaa k'aalaa haasayaawa de'ooppe k'ay Aa naak'uu atto geetteetenna. **11** «Asay hinttentu Aiyhude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayissiyaawanttukonne maatay de'iyaaawantu sintsa pirdaw shiishshiyaa wode, «Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?» yaagiide hirgoppite; **12** ayaw gooppe, hinttena Ayaanaa Geeshshay hinttentu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamaarissanawaa» yaageedda. **13** Asaa garssappe itti bitanii Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, nu aabbu hayk'k'ina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayya godo ta ishaw oda» yaageedda. **14** Yesuusi k'ay, «Ha bitanew, hinttentu bollan pirdiyaawaa gidanaadanne hewaa hintew gishanaadan taana oonee suntseeddawe?» yaageedda. **15** Gujjidekka ubbatuwwa, «Asaa shemppoo shaluwaa duretetsay de'uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naagetite; duretetsaa amuwaa ubbaappekka hinttena naagite» yaageedda. **16** Kaallidekka hawaadan yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda: «Aw de'iyaa biittay darissiide katsaa mokkeedda itti dure bitanii de'ee. **17** Ha bitanii, «Taw ta katsaa wotsanaw gidiyaa sa'ay bantawaa diraw ayaa ootsooshsha?» yaagiide, bare wozanaan k'oppeedda; **18** hawaadan yaagi maleedda; «Taani wootane gooppe, taw de'iyaa yeessiyaa kolaade, hara aakkiyaa yeessiyaa med'd'ana yaagiide maleedda; hewaan ta katsaanne taw de'iyaa miishshaa ubbaa wotsana. **19** Yaataade taana, «Ne kaac'ay daro lo"na; new daro wodiyaaw gidiyaa mas'uwaa shiishshaadda;

simmi shemppaade ma, usha, nashetta» gaana: yaageedda.

20 «Shin S'oossay Aa, «Ha boozaw, hachche k'amma neeni hayk'ka. Yaatina ha neeni shiishsheedda mas'uub ubbay oossi gidanawee?» yaageedda. **21** «Barew biittaa bollan shaluwaa shiishshiyaawe, S'oossaa sintsan k'ay mank'k'o gideedda Asay ha bitaniyaa mala» yaageedda. **22** Hawaappe kaala Yesuusi barena kaalliyaavanta, «Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttentu pas'a de'anaw ayaa maanee? Hinttentu bolla ayaa mayyane? yaagiide hirgoppite. **23** «Gaasuukka, shemppuu k'umaappe, k'ay asatetsay mayuwaappe aad'd'ennee? **24** Ane k'uuraatuwaa s'eellite; untunttu zerikino; c'akkikino; untunttu katsaa shiishshiya sa'ay woy yeesii baawa; hanoppe attin, untunttu S'oossay mizee; hinttentu kafatuwaappe daroppe darikkitee? **25** Hinttentuppe dari k'oppiide daro wodiya de'anaw danddayiyaawe oonee? **26** «Simmi hinttentu ha laafabaa ootsanaw danddayennawanta gidoppe ayaw harabaw hirgettiite? **27** C'iishshatuu wooti dic'c'inonto ane s'eellite; untunttu kiitaan daaburikino; puuttuwa suk'k'ikino; gido shin taani hinttew odiyaawe, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gidiide, he c'iishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna. **28** Hinttentoo laafa ammanuu de'iyaa wantoo, yaatooppe S'oossay hachche beettiide, wonti tamaan ees's'anaw olettiiyaa, denbbaan doliyaa maataa hawaadan mayzziyaawaa gidoppe, hinttentu wootiide untuntuppe aatsiide mayzennee? **29** «Hawaa diraw, «Ayaa maanee? Ayaa ushane?» yaagiide ubbaa wode koyyoppitenne hirgoppite. **30** Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de'iyaa S'oossaan ammanettana Asay hirgettiino. Hinttentoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwaan de'iyaa hinttentu aawuu eree. **31** Hewaa hariyaawaa aggiide, S'oossaa kawutetsaa koyyite; I hinttentu koshshiyaawaa ubbaa immanawaa. **32** «Hinttentu guutsa gidintonne, saluwa hinttentu aawuu bare kawutetsaa hinttentoo immanaw nashetteedda diraw yayyoppite. **33** «Hinttew de'iyaa waa zal'iide mank'k'oo immite; kaysuu shiik'ennasaan, bil'ayykka meennasaan, saluwaan wurena miishshaa dagayiide, ec'enna k'arc'c'itatuwaa hinttentu huup'ew wotsite. **34** Ayaw gooppe, hinttentu wozanay hintte miishshay de'iyaa saan de'anawaa. **35** «Hintte s'eessay danc'c'ettowaa, hintte s'omppiikka poo'eeddawaa gido. **36** Hinttentukka, barentu Goday yiide penggiyaa k'os's'iyaa wode, ellekka dooyanaw bullachhaappe simmana gakkanaw naagiya oosanchchatuwaa malatite. **37** Barentu Goday soy yeedda wode beegotti de'ishshin demmiyaa he oosanchchatu anijetteeddawanta. Taani tumuwaa gay; I untunttu, «Uttite» giide, bare danc'c'uwaa minisiide untunttu k'umaa aatsiide shoobbanawaa. **38** Goday hekka bilahiyaan woy hekka bilahiyaappe kaala yeedda wode, beegottiide genc'c'i naagidde beettiiyaa k'oomatuu anijetteeddawanta. **39** Hawaa k'ay erite; kaysuu ay saatiyaan yintto golliyaawuu erintto, gollii bookettiiyaa wode c'o'u giide s'eellennashshin. **40** Asaa na'ay k'oppenna saatiyaan yaanawaa; hinttentu giigetti naagite?» yaageedda. **41** P'es'iroosikka «Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaawe nu s'alalassee haraa ubbawukka itippe oday?» yaageedda. **42** Godaykka, «Simmi untunttu bare soy asaw k'umaa immanaw bessiyaa saatiyaan immana mala, Aa goday suntsiyaa ammanetteedanne eranchcha miziyaa k'oomay oonee?» yaageedda. **43** Goday simmiyaa wode hawaadan kiittiina demmiyaa k'oomay I anijetteeddawaa. **44** Taani hinttew tumuwaa oday; de'iyaa mas'uwaa ubbaa bollan Aa suntsanawaa. **45** Yewuwaan k'ay he k'oomay,

«Ta goday elle yeenna; gam'anawaa» yaagi bare wozanaan k'oppoopenne attumanne mac'c'a k'oomatuwaa shochchaa doommoope, k'aykka koyyowaadan muussaanne ushshaa, matsottussaakka doommoope, **46** he k'oomaa goday, I k'oppenna gallassinne sid'ibeenna saatiyaan yaanawaa; he wodiyaan Aa k'ans's'ereetsiide, Aa gishuwaa kaac'aakka ammanennawantunna ittisaa udanawaa. **47** Bare godaa sheniya eride giigennawenne Aa sheniyaadan kiittetenna k'oomay, I iita d'oobaa d'oobettanawaa. **48** Eribeennawe k'ay d'oobettanaw bessiyaawaa ootseeddawe, guutsaa d'oobettee. Darobay imetteedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolk'k'aama hadaray imettowaappe, aappe darissiiide koyettee. **49** Yesuusi, «Taani yeeddawe, ha sa'aa bolla tamaa satsanaassa; ha'ikka ees's'eeddentto, taana ay keena nashechchanaweeshsha. **50** Taani s'ammak'ettana metuwaa s'ink'k'atay polettana gakkanaw waanaade un'ettaytaa! **51** Ha sa'aa taani yeeddawe, sarotetsaa ahanaassa malatiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaw gidennaan shaakkanaassappe attin. **52** Ayaw gooppe, ha'ippe doommuna itti golliyaan de'iyaa ichcheshu asatuu shaaketanawanta; heezzatuu laa'atuwaa bolla, laa'atuukka heezzatuuwaa bolla dendiide walak'ettanawanta. **53** Aawuu na'aa bolla, na'aykka aawuwaa bolla, aata naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na'aa machchi bolla, na'aa machchakka bollotatti bolla, walassaan dendiide shaaketanawanta» yaageedda. **54** K'aykka Yesuusi asaw, «Away wulliyaa baggana hintte shaariyaa be'ooppe, «Ha'i ha saatiyaan hekko wolk'k'aama iray bukkana hanee» yaagiita; tumukka k'ay bukkee. **55** Duge baggana k'arkkuu c'arkkoode, «Hachche shammanawaa» yaagiita; geetettowaadanka k'ay hanee. **56** Hinttentoo lo'a malatiyaa iitattoo, sa'anne saluwa s'eelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee? **57** «Wode hinttentu s'illo gideedda yewuwaa hinttentoo ayaw pirdikkitee? **58** Ne morkkiyaanaa itippe pirdidiyaa daannaa sintsan shiik'anaw boode, biro ogiyaa bolla de'ishshin sigetta digga. Hewe d'ayooppe neena goochchiide pirdidiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aatsi immanawaa; polisii k'asho gollen yegganawaa. **59** Taani new odiyaawe, wurssetsaa ac'uwaa c'iggana gakkanaw hewaappe kesakka» yaageedda.

13 He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide P'ilaas'oosi Galiilaa asaa wodiide untunttu suutsaa yaarshshuwaanaa itippe walakkeeddawaa aw odeeddino. **2** Yesuusikka zaariide, «Hawantu Galiilaa asatuu hayk'keedda diraw, yaatina untunttu hara Galiilaa asaa ubbaappekka aad'd'iide nagaranchchatuwaa gidowanta malatiinoo? **3** Taani yaagay, hawaadan gidenna; yewuwaan k'ay hintte nagaraa paas'iide nagaraappe simmennaan is's'ooppe, hinttentu ubbatuukka hawaadan hayk'k'ita. **4** Woy Salihooma gimbbii untunttu bolla kunddiide, wodeedda tammanne hospun asatuwaa Yerusaalamen de'iyaa wantuu ubbaappe aad'd'iide naak'k'owanta malatiinoo? **5** Hawaadan gidenna yaagay; yewuwaan k'ay nagaraa paas'ana d'ayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita» yaageedda. **6** Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, «Itti bitanew woyniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiiyaa ayfii meetettiiyaa mitsatta de'aw; he bitaniikka mitsatta ayfaaddentonne giide yeeddawe, ayinneekka ayfiyaa demmibeenna. **7** Woyniyaa turaa naagiyaawaa I, «Taani

ha balasiyaa geetettiyaa mitsattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laysaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka dentsa digga; ayaw biittaa c'oo melissay?> yaageedda. **8** Naagiyaawekka zaariide, <Godaw, taani I yuushshuwa harumanawunne pituwaaw olanaw, ha laysaa s'alalaw basha. **9** Sintsaw ayfooppe lo'a; shin ayfenaan is's'ooppe dekettu> geedda> yaageedda. **10** Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Aiyhuda woosa gollatuwaappe ittuwaan tamarissii de'ee. **11** Hewaanikka tammanne hoespuun laysaa kumentsaa tuna ayyaanay k'uunisseedda mishiratta de'aw. Izakka suuraade ek'k'anaw ayinne danddayabeykku. **12** Yesuusikka izo be'eedda wode s'eesiide, <Ha mishirattee, ne harggiyaappe pas'aadda> yaageedda. **13** Yesuusi bare kushiyaayi izi bolla wotsina, he wode suura sitti ga ek'k'aade bare S'oossaa galataaddu. **14** Shin Aiyhuda woosa golle kaappuu k'ay Yesuusi Sambbataan patseeddawaa diraw hank'k'etti zaarowaashshin asatuwaa, <Kiittetanaw bessiyaa usuppuun gallassatuu de'iino; he gallassatuu yiide pas'iteppe attin Sambbataan gidenna> yaageedda. **15** Godaykka zaariide, <Ha lo'a malatiyaa iita asatoo, hinttentuppe ittuukka Sambbata gallassi booraa magaduwaappe woy hariyaa gaas'aataappe billiide haatsaa ushshanaw afennee?> **16** Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hoespuun laysaa kumentsaa s'alalih k'achcheeddawunna sambbata gallassi he k'ashuwaappe biiletanaw bessekkee?> yaageedda. **17** Hawaa odeedda wode ek'ettiyaawantuu ubbay yeellateeddino; Asay ubbay k'ay I ootseedda maalalissiyaa oosuwaan ubbaan nashetteeddino. **18** Yesuusikka, <S'oossaa kawutetsay ayya malatii? I ayya malatintto, taani hinttentta woota bessoo?> **19** S'oossaa kawutetsay sannaafiyyaa geetettiyaa k'eerii mitsatti ayfiyaa malatee. He mitsatti ayfiyaa Asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zereettoonna dic'c'aade wogga mitsaa gidaaddu; yaatina saluwaaf kafatuukka izi aac'aa bolla barenttoo goliyyaa kees's'eeddino> yaageedda. **20** Yesuusikka zaariide, <S'oossaa kawutetsay ayya malatintto, taani hinttentta woota bessoo?> **21** Itti mishiratta heezzu keriya d'iiliyaa akkaade, munak'k'eedda munak'ay ubbay denddana gakkanaw, aan tigeedda irshshuwa malatee> yaageedda. **22** Hewaappe kaala Yesuusi Yersaalame biide, wogga katamaaninne k'eerii katamaan de'iyaa asaa tamarissiidde aad'd'eedda. **23** He wode itti bitanii shiik'iide Aa, <Godaw, S'oossaa pirdaappe attiyaawantuu guutsa asaa s'alalee?> yaageedda. Hewaappe guyye Yesuusi untuntta, **24** <Taani hinttenttoo oday; un'a penggiyaanna gelanaw baas'etite. C'ora Asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykino. **25** Goliyaawuu denddiide, ifitsaa k'achchowaappe guyye hinttenttu karen ek'k'iide, <Godaw, Godaw, nuw dooyaarikki> yaagiide s'eessaa doommiyaa wode, ikka zaariide, <Hak'appe yeeditentto, taani hinttentta erikke> yaaganawaa. **26** <He wode hinttenttu, <Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heerankka tamarissaadde> yaaganawanta. **27** <Yesuusi k'ay, <Taani hinttenttoo oday; hinttenttu hak'appe yeeditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu ta mataappe haakkite> yaaganawaa. **28** <Abraahaamo, Yisaaki, Yaak'oobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen ek'k'ishshin, S'oossaa kawutetsaan de'iyaaawanta hinttenttu be'iyaa wode, hinttenttoo yeekonne achchaa d'ak'uwaa gidanawaa. **29** <Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, k'ay kilibaggappenne hirkibaggappe yiide, S'oossaa kawutetsaa gaytaan uttiino. **30** Be'ite; guyyeteeddawantuu,

sintsatanawanta; sintsateeddawantuu k'ay guyyetanawanta> yaageedda. **31** He wode Parisaawatuwaappe ittuu ittuu Yesuusakko yiide, <Herodise neena wod'anaw koyyiya diraw, hawaappe ba digga> yaageeddino. **32** Yesuusi zaariide, <Biide he worakanaw, <Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwaakka patsana; heezzentso gallassi ta oosuwaaw wurssana> yaagite. **33** Hanoppe attin nabii Yersaalameppe harasaan hayk'k'anaw bessena diraw, taani hachche, wontinne wontiipeeshi ogiyaa bolla de'anaw bessee. **34** <Yersaalame katamaa asaw, Yersaalame katamaa asaw, Nabatuwaaw wod'iyaaawanttoo, hinttentukko kiittetowanta shuchchaan c'addiyaawanttoo, kuttata bare maratuuwaa bare k'efiyaappe garssana shiishsha hap'p'iyaaawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gedde koyaadditaa! Shin taana diggeeddita. **35** Be'ite; S'oossay hinttenttu goliyyaa ayinne olibeenna; taani hinttenttoo yaagay; hinttenttu, <Godaa sunsaan yiyaawe anjetteeddawaa> gaana gakkanaw, taana be'ikkita> yaageedda.

14 Sambbata gallassi Parisaawatuwaa suntsatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi kumaa maanaw geleedda wode, ayya kiittetintto be'anaw asatuu naagi de'iino. **2** Bollay gaafina metootiyaa itti bitanii Yesuusappe sintsanna de'ee. **3** Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaawantanne Parisaawatuwaa, <Sambbataan patsanaw danddayetti danddayettennee?> giide oochcheedda. **4** Untuntukka c'o'u geeddino. I he bitaniyaa bollaa bochchi patsiide Aa moyzeeddino. **5** Yesuusi untuntta, <Hinttentuppe harii woy booray ollaan kunddintto, Sambbataa giide elleelli kessennawe oonee?> geedda. **6** Untuntukka ha yewoo itti zaaruwaanne immanaw danddayibeykino. **7** Yesuusi shoobettowantuu bonchchosaa dooriyaa wode s'eeliide, **8** <Oninne bullachchaa s'eesooppe, bonchcheteeddasaan uttoppa; ooni eri neeppe aatsiide bonchchettowe s'eesetteeddawaa gidanawaa. **9** Neenananne aanne s'eesawe yiide, <Hawo, utuwaa aw yeedda> yaagina; he wodiyaan yeellataade s'adenna de'iyaa saan utuwaa doommaase; **10** Yewuwaan k'ay neeni s'eesetto wode neena s'eesowe yiide, <Ta laggew, killi d'ok'k'asaan utta> gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawantuu ubbatuwaaw sintsan new bonchchuu imettanawaa; **11** Bare huup'iyaa d'ok'k'u ootsiyaa ubbay tooshettanawaa; bare huup'iyaa toochchiyaawantuu d'ok'k'u giino> yaagi leemisuwaaw untunttoo odeedda. **12** Yesuusi barena s'eeseeddawaa zaariide, <Neeni laas'aa woy kawuwaaw giigisseedda wode, ne laggetsatuwaa woy ne ishaturuwaaw woy dure ne shooratuwaa s'eesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan s'eesiide kushiya c'iggana danddayiino. **13** Shin ataalliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesatuwaa, gunddatuwaaw, doomatuuwaanne k'ook'atuwaa s'eesa. **14** Untunttu new kushiya zaaranaw danddayennawanta gidiyaa diraw, neeni anjettanaaasa. S'illatuu hayk'uwaaappe denddiyaa wode S'oossay new kushiya zaaranawaa> yaageedda. **15** Yesuusi haasayaa wurssiyaaw wode, kumaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, <S'oossaa kawutetsaa gaytaan uttiyaawe anjetteeddawaa> geedda. **16** Yesuusikka hawaadan geedda; <Itti bitanii daro lo'o k'awuwaaw giigissiide, c'ora asatuwaa s'eeseedda. **17** Kawuwaaw wodi gakkina, kase s'eesettowanta, <Ha'i k'awuu giigeedda, haayite> giide s'eesana mala bare gollen kiittetiyyaa k'oomaa untunttukko kiitteedda. **18** Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan aggana

mala woosseeddino; koyro bitanii k'oomaw odiidde, <Taani biittaa shammeedda diraw baade be'anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hank'k'ettoppaarikki> geedda. **19** «Laa'entsiyaawe k'ay, <Taani ichcheshu waatsa booratuwaa shammeeddawantta waas'a be'anaw biyaa diraw, hayya godo taw hank'k'ettoppaarikki> geedda. **20** «Haray k'ay, <Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daanddayabeykke> geedda. **21** «K'oomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode Goday daro hank'k'ettiide, bare golliyaan kiitettiyya k'oomaa, <Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; mank'k'atuwaanne gunddatuwa, doomatuwaanne k'ook'atuwaa haa akkaade ya> geedda. **22** «Aa k'oomaykka, <Godaw, neeni taana azazowaadan ootsaad; shin ha''ikka hara asaa akkiyaa sa'ay de'ee> geedda. **23** Godaykka bare k'oomaa, <Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gas'aa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya. **24** Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobetteeddawantuppe itti asayenne ta k'umaa meenna> geedda> yaageedda. **25** C'ora Asay Yesuusanna ittippe bide'iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, **26** «Oninne taakko yiyaawe de'ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishātuwaanne michchatuwaa, bare de'uwaa ashshenaan taappe aatsi dosooppe, taana kaalliyaawaa geetetanaw danddayenna. **27** Oninne bare mask'k'aliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan d'ayooppe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna. **28** «Hinttentuppe ittuu shuchchaa golliyaa kees's'anaw koyyooppe, kiitaa wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heetennawe onnee? **29** Hewe d'ayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolk'k'ay is's'ooppe, **30** be'eeddawanntu ubbay, <Ha bitanii kees's'anaw doommeedda; shin kiitaa wurssanaw danddaybbeena> giide k'ilic'iino. **31** «Woy tammu sha''a olanchchatuwaa oyk'k'eedda itti kaatii, hara laatamu sha''a olanchchatuwaa oyk'k'eeddawanntunna olettanaw danddayooppenne koyronna, taani s'oonanee s'oonikkitaaashsha giide utti k'oppennee? **32** Barew danddayettennaan d'ayooppe, olaw yiyya yekko kaatii haakuwaan de'ishshin kiittiide sigettanaw woossee. **33** Simmi hawaadanka hinttentuppe ooninne barew de'iyaaawaa ubbaa aggenawe, taana kaalliyaawaa gidanaw danddayenna. **34** «Mas''inii lo'a; shin lok'ikol'ennaan d'ayooppe, laa'entso Aa wooti lok'ikol'issanaw danddayetti? **35** Biittawukka lo'enna; tu'eyanawukka maaddennawaa gido diraw, Asay Aa oli aggee. Sisiyaa haytsay de'iyaaawe hawaa siso> yaageedda.

15 Itti gallassi, k'aras'aa shiishshiyaawantunne nagaranchchatu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiik'eeddino. **2** Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamaariissiyaawanttu, <Ha bitanii, nagaranchchatuwaa shiishshiyaawanne untuntunna k'umaa miyaawaa> yaagiide zuuzummeeddino. **3** Yesuusikka leemisuwaan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda: **4** «S'eetu dorssay de'iyaa uray hinttentu giddoppe de'into hewaappe ittuu bayinto udduppu tammanne udduppuuwa denbaan aggiide bayeeddawaa beettana gakkanaw koyyennawe onnee? **5** Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki, **6** bare golle simmiide, bare dosiyaawantanne shooratuwaa ittippe s'eesiide, <Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite> yaagiide odee. **7** Hewaadanka nagaraa paas'etsaa kosshenna udduppu tammanne udduppu s'illatuwaaappe aatsiide nagaraa paas'iyaa itti nagaranchchaan

saluwaan daro nashechchay gidanawaa. **8** «K'aykka tammu nahaasiyaa santimii de'iyaa mishiratta tammuwaappe ittuu bayinto demmana gakkanaw s'omppiyya s'omppaade, golliyaa pittaade loytsa koyyennawunna iza onnee? **9** Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawantanne bare shooratuwaa ittippe s'eesaade, <Taappe bayeedda santimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe nashettite> yaagaade odaw. **10** Hewaadanka nagaraa paas'iyaa itti nagaranchchaa gaasotetsaan S'ooosaa kiitanchchatuwaa siintan nashechchay hananawaa> yaageedda. **11** Gujiide Yesuusi, <Laa''u naanay de'iyaa itti bitanii de'ee; **12** untuntuppekka teefa na'ay, <Ne mas'uwaappe taana gakkiaawaa imma> geedda. Aawuukka bare mas'uwaappe naanaatoo gisheedda. **13** Guutsa wodiyaappe guyyiyaan teefa na'ay barena gakkieeddawaa ubbaa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda. **14** Ikka de'iyaaawaa ubbaa wursseeddawaaappe guyyiyaan he gaden wolk'k'aama koshay geleedda; ikka metuwaan un'ettusaa doommeedda. **15** Hawaa diraw he gaden de'iyaaawantuppe ittuwaakko shiik'liide, <Taana new k'oomaa ootsaarikkii?> yaagina, bitaniikka bare guduntsaa wudiyya heemmana mala Aa demmbaa yeddeedda. **16** Guduntsaa wudii miyya hal'uwaa maanaw amotteedda; shin hewenttokka aw immiyaawe beettibeenna. **17** «Bare bayizzuwaa ero wode, <K'umay s'ooniide sa'aan attiyya ta aabboo ootsiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayk'k'ana mataytaa? **18** Denddaade ta aabbukko baanee> hawaadan yaagana; <Ta aabboo, S'ooosaa akka neenakka naak'k'aad; **19** Hannippe guyye ne na'aa yaagettaade s'eesettanaw bessikke; new kiitettiyaawantuppe ittuwaadan taana wotsaarikkii gaana> geedda. **20** He man''iyaan denddiide bare aabbukko yeedda. <I biro haakuwaan de'ishshin, aawuu be'iide, aw k'aretteedda; aakko wos's'i biide, Aa idimmi yereedda. **21** «Na'aykka, <Ta aabboo, taani S'ooosaa akka neenakka naak'k'aad; hannippe guyye ne na'aa geetettaade s'eesettanaw bessikke> yaageedda. **22** «Shin aawuu bare oosanchchatuwaa, <Elleelli biide, ubbaappe dooretteedda lo'o mayuwa ahiide, Aa mayzite; Aa birad d'iyan migiduwa, Aa gediyanakka c'aammaa wotsite. **23** Mod'd'eedda korumaa ahiide shukkiye; moytte, nashettotytte. **24** Ayaw gooppe, hawe ta na'ay hayk'k'eedda; shin ha'i pas'eedda; bayeedda; shin ha'i beetteedda> yaagina, nashechchaa doommeeddino. **25** «He wodiyaan, bayira na'ay gaden de'iyaaawe yiide gollekkko matiyya wode, yetsaanne duruwa kooshunchchaa siseedda. **26** Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, k'oomatuwaappe ittuwaa s'eesiide, <Hawe ayeey?> giide oochcheedda. **27** K'oomatuukka, <Ne ishay saro yeedda diraw, ne aabbu mod'd'o korumaa aw shukkeedda> yaagi odeeddino. **28** «Bayira na'ay hank'k'ettiide golle gelikke yaagi is's'ina, aawuu karew kesiide, gelanaadaa woosseedda. **29** Shin I zaariide bare aabba, <Hekko hawaa keena wodiyya k'oomaadan new kiitettaad; ne azazowaappe ittuwaannekka pac'issa beykke; ta laggetsatuwaanna ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul'uwaanne taw imma beykka; **30** shin hawe ne na'ay ne miishshaa c'aaratuwaanna ittippe diiffiisiide yiina, d'iiiko booraa shukkaadda> yaageedda. **31** «Aawuukka Aa, <Ta na'aw, neeni ubbaa gallassaa taananna ittippe de'aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa. **32** Shin hawe ne ishay, hayk'k'eeddawe pas'o dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw bessee> yaageedda> giide odeedda.

16 Yesuusi barena kaaliyaawanttoo odiidde, «Itti dure bitanii, bare golliyaan ubbaa bolla suntseedda itti bitanii de'ee; shin ha bitanii Aa miishshaa bayizzee yaagiya zigiressay Aa gakkedda; 2 hewaa diraw bare suntseedda bitaniyaa s'eesiide, «Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Hannippe guyye neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna suntsettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheed'd'a» yaageedda. 3 «Suntsetteeddawe bare wozanaa, «Ta goday taana suntsatetsaappe kolana hane; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolk'k'ay taw baawa; woossanaw k'ay taw pokkee. 4 Ta ootsanabaa ta eray; I taana suntsatetsaappe kessooppe, barentu golle biina, taana mokkiyaa laggetsatuwaa taani demmana» yaageedda. 5 «Bare godaappe shaluwaa tal'eedda asatuwaa huup'yaan huup'yaan s'eesiide, koyro bitaniyaa, «Neeni ta godaappe woysa keena shaluwaa tal'aaddii?» yaageedda. 6 «Ikka, «Taani s'eetu baareetaa kumeedda zayitiyaa tal'aad» yaageedda. «Suntsetteedda bitaniikka, Neeni paramana warak'ataa hey; uttaade ellekka «Ishatama» gaade s'aafa yaageedda. 7 «Hewaappe hara bitaniyaa, «Neeni aappunuwaa tal'aaddii?» yaageedda. «S'eetu k'un'aa zarggaa» yaageedda. «Suntsaykka, «Warak'ataa hey; hospun tamma gaade s'aafa» yaageedda. 8 «He suntsay c'inc'c'atetsaan ootseedda diraw, Aa goday Aa galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa Asay barentuwooo poo'uwaa asaappe aad'd'eedda c'inc'c'atuwaa. (aiñ 9) 9 «Taani hintenttoo yaagay, «Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, med'inaw wureenna golliyaan hintentta mokkana mala, ha miishshaan hintenttoo laggiyaa demmite. (aiñios 10) 10 Laafa yewuwaan ammanetteedawe, wogabaankka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettibeennawe, wogabaankka ammanettena. 11 Simmi hintenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, tumatetsaa shaluwaa hintenttoo oonee hadaraa giide immanawe? 12 Hintenttu hara asaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, hintenttu miishshaa oonee hintenttoo immanawe?» geedda. 13 «Itti kaala laa'u godatoo k'oootatanaw danddayiyaawe ay k'oomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa is's'iide, haraa dosee; woy ittuwaa bonchchiidde, haraa kad'ee; S'oossawunne shaloo moodettanaw danddayikita» yaageedda. 14 Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla k'ilii'eeddino. 15 Shin Yesuusi untuntta, «Hintenttu asaa sintsan hintentta s'illo asaa ootsiyaawantta; shin S'oossay hintenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sintsan bonchcheteeddawe S'oossaa sintsan tuna gidee. 16 «Muse higgiaanne nabatuu s'aafeedda mas'aafaa Yohaannisa wodiya gakkanaw Asay azazetiidde de'eeddino; hewaappe kaala k'ay S'oossaa kawutetsay odetteedda; Asay ubbay yaa gelanaw keesetee. 17 Shin higgiaayappe ittibay attiyaawappe saluunne sa'ay aad'd'iyaae matatee. 18 «Bare machchatto billiide hararo akkiyaawe ubbay woshumnee; k'ay asinaappe biletteedda mac'c'awuno akkiyaawe ooninnekkka woshumnee. 19 «Gatii loytsiide al'o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallasaan gallasaan otoruwaan nashettiidde de'iyaa itti dure bitanii de'ee. 20 K'aykka kumentsaa asatetsan matsay de'iyaa itti Ali'aazara geetetiyyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyaan giseedda. 21 Ha dure bitaniyaa samppaappe laalettseedda suuppa maanaw amotte; haray atto kanatuukka yiide Aa maytsaa laac'ciino. 22 «Ha hiyyeesaa bitanii hayk'k'ina, kiitanchchatuu Aa Abraahaamo

bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka k'ay hayk'k'iide moogetteedda. 23 Si'ooliyaan dar seleetiidde de'ishshin, d'ok'k'u giide haakuwaan Ali'aazara, Abraahaamo baggan de'iyaaawaa be'eedda. (Hadēs 86) 24 «Ikka bare kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Abraahaamo, ta aabboo, taw k'areta. Ha tamaa seelaan metoota de'iyaa diraw, Ali'aazar bare birad'd'iyaa s'eeraa haatsaan bochchiide, ta ins's'arssaa irs's'issanaadan hayyanaa taakko kiitaarikii» yaageedda. 25 «Abraahaamo k'ay, «Ta na'aw, neeni pas'a de'aadde, lo'o de'uwaa de'ina, Ali'aazar lo'enna meto de'uwaa de'eeddawaa k'oppa. Ha'i k'ay I hawaan nashettiya wode, neeni metuwaa bolla de'aa. 26 « «Hawaappe haray k'ay, hawaappe yaa hintenttukko aad'd'anaw koyiyaawantuu aad'd'ennaadan, yaan de'iyaaawanttukka k'ay ha nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hintenttu gidдон wogga aafuu med'etteedda» yaageedda. 27 «Dure bitaniikka, «Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali'aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay. 28 Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishatuu de'iyaa diraw, untunttu k'ay ha metuwaasaa yeenna mala, untunttoo Ali'aazar biide markkatto» yaageedda. 29 «Abraahaamo k'ay, «Musenne nabatuu s'aafeedda mas'aafay untunttoo de'ee; he mas'aafay giyaawaa untunttu sisiino» yaageedda. 30 «Dure bitanii, «Hi'i; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitanii hayk'uwaaappe deendiide, untunttukko binto, untunttu barentu nagaraa paas'iide, simmanawantta» yaageedda. 31 «Abraahaamokka, «Untunttu Musenne nabatuu s'aafeedda mas'aafaa sisennewaa gidoope, haray atto itti uray hayk'uwaaappe deendi yinttokka ammanikino» geedda» yaageedda.

17 Yesuusi barena kaaliyaawantta, «Asaa baletsiyaawe yeennaan attena; shin baletsiyaawaa ahiyaa uraw aw aayye; 2 He bitanii ha guutsatuwaappe ittuwaa baletsiyaawaappe, gaac'c'iyaa wos'aa bare k'ood'iyaaan k'ashetiide abbaan mitetiyaawe aw lo'a. 3 Hintte huup'ew naagettite. «Ne ishay neena naak'kooppe, Aa zora. K'ay nagaraappe I simmooppe, aw atto yaaga. 4 Itti gallassi I neena laappu gede naak'k'iide, laappu gedekka, «Neena ta naak'kaad, taana maara: giidde neekko yooppe, aw atto ga» yaageedda. 5 Kiitetteeddawanttukka Godaa, «Nuw ammanuwaa gujja» yaagiide oochcheeddino. 6 Godaykka, «Hintew sannaafic'iyaa ayfiyaa keena ammanuu de'into, hintenttu ha boo'iyaa, «Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta» gintto hintew eeno gaana» yaageedda. 7 K'aykka Yesuusi, «Hinteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa k'oomay de'iyaa Asay hak'et de'ooppe, goshsha gadeppe woy miyaa gadeppe simmo wode ellekka, «Haaya shemppa akka, k'umaa maanaw utta» yaagiyaawe oonee? 8 Yewuwaan k'ay, «Ta maana kawuwaa giigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana ek'kaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha» yaagiyaawaa gidennee? 9 He k'oomay kiitetteeddabaa ootseedda diraw, he bitanii galatanaw bessennee? 10 Hewaadanka hintte k'ay Asay hintena kiitto oosuwa ootseedda wode, «Nuuni maaddenna k'oootuwaa; nu ooso s'alalaa ootseeddo» yaagite» yaageedda. 11 Yesuusi Yerusaalame biidde, Galilaappenne Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwaana aad'd'eedda. 12 I itti guutsa katamato geliyaa wodiyaan, haakuwaan ek'keedda tammu oolluwaan oyk'etteeddawanttu Aa be'eeddino. Untunttukka haakuwaan ek'k'iide, 13 barentu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Yesuusa, Godaw, hayya godu nuuna patsaarikii!»

yaageeddino. **14** Yesuusi untuntta be'iide, «Biide, hinttentu bollaa k'eesatuwaa bessite» yaagedda. Untunttukka k'eesatuwaakko bide'iide oolluwaappe pas'eeddino. **15** Untunttuppe ittuu bare harggiyaappe pas'eeddawaa be'iide, bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, S'oossaa bonchchiidde simmeedda. **16** Galatiiddekkka Yesuusa gediya matan gulbbateedda. He bitanii Sammaariyaa asaa. **17** Yesuusi zaariide, «Tammu pas'ibeykkinoo? Yaatina udduppunatu hak'an de'iinoo? **18** Ayihuda asaa gidenna Sammaariyaa bitaniyaappe atin, S'oossaa bonchchanaw simmeeddawantu baawa guussee?» yaagedda. **19** Yesuusi Aa, «Dendda ba; ne ammanuu neena patseedda» yaagedda. **20** Parisaawatu itti gallassi, «S'oossaa kawutetsay awude yaannee?» giide oochchina Yesuusi, «S'oossaa kawutetsay hinttentu naagiya ogiyaan yeenna» yaagi zaareedda. **21** K'aykka, «Oninne, S'oossaa Kawutetsay hawaan de'ee, woy «Hewaan de'ee» gaanaw danddayenna; S'oossaa Kawutetsay hinttentu wozanaa gidдон de'ee» yaagedda. **22** Yesuusi barena kaaliyaawanttoo odiidde, «Asaa Na'ay k'onc'iyaa gallassatuwaappe ittuwaa be'anaw hinttentu amottiya wodi yaana; shin be'ikkita. **23** K'ay untunttu hinttina, «Haweku hawaana» woy «Hewaan» yaaganawantta. Shin untuntta kaaliide, untunttunna booppite. **24** Walk'kantsay saluwan wol'k'aamiyaa wode, ha gas'aappe hini gas'aa poo'uu poo'iyaa waadan, asaa na'aa yuussaykka hewaadan hananawaa. **25** Shin koyrottiide Asaa Na'ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyaan de'iyaa yeletaan is's'ettanaw bessee. **26** «Nohe wodiyaan hanowaadanka, Asaa Na'ay k'onc'iyaa gallassanka hewaadan hananawaa. **27** Nohe markkabiyaa gelo gallassay gakkanaw untunttu, miiddinne ushiidde, akkiiddinne aketiidde de'ishshin, bashshaa haatsay yiide ubbaa asaakka bayizzeedda. **28** «Hewaadanka, Loos'e wodiyaan, Asay miiddinne ushiidde, zal'iidde, tokkiiddinne golliya kees's'iide de'eeddino. **29** Shin Loos'e, Sodoomaappe keso gallasaan k'ay saluwaappe tamayne ees's'iyaa bonk'ko shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda. **30** «Asaa na'ay k'onc'iyaa gallassaanka hewaadan hananawaa. **31** He gallasaan, golliya huup'iyaa de'iyaaawe, golle garssan de'iyaa miishshaa akkanaw wod'doppo; hawaadanka goshsha gaden de'iyaaawe, guyye simmoppo. **32** Ane Loos'e machchatibaa k'oppite! **33** Bare shemppuwaashashanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shemppuwa bayizziyaa ubbay, de'uwaan naagee. **34** Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, he k'ammaan laa'u asatu itti gisuwaan gisanawantta; untunttuppe ittuu akettina laa'entsiyaawe attanawaa. **35** Laa'u mac'c'a asatu itti wos'aan gaac'c'anawantta; itinna akettina, itinna attanawunnu. **36** Laa'u asatu goshsha garssan de'ino; ittuu aketanawaa, laa'entsiyaawe attanawaa» yaagedda. **37** Aa kaaliyaawantu Yesuusa, «Godaw, hewe hak'an hananawee?» yaageeddino. Ikka zaariide, «Bakkutay de'iyaaasaa shorttii shiik'anawaa» yaagedda.

18 Yesuusi barena kaaliyaawanttoo, saletteenaan ubbaa gallassi woossanaadan leemisuuwan odeedda. **2** Ikka, «Itti katamaan S'oossaw yayyenawe, asaakka bonchchenna itti daannay de'ee. **3** He katamaan am'e mishiratta de'aw. Izakka he daannaakko yaade, «Ta morkkewunne taw de'iyaa yewuwa pirddaa» yaagaaddu. **4** «Daro wodiyaan iziw pirddenaan is's'eedda. Shin bare wozanaan k'oppiide, «Taani, ubbaa S'oossaw yayana d'ayooppekka, asaakka k'ay bonchchana

d'ayooppe, **5** ha am'e mishiratta taana labbantsiyaa dirawunne ubbaa wode taakko yaade taana daabursenna mala, taani iziw pirddana» geedda. **6** «He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. **7** S'oossay gallassinne k'amma barentta maaddana mala, danddayaan aakko waassiyaa dooretawanttoo pirddenneeyye? I untunttoo ellekka zaarennee? **8** Taani hinttentoo yaagay; untunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na'ay yiyaa wode ha biitaan ammanuwa demmaneechsha?» yaagedda. **9** Barentta geeshsha giide ammanetiyaawanttoon ne haraa ubbaa darii kad'iyaaawanttoo, Yesuusi ha leemisuuwa odeedda: **10** «Laa'u asatu woossanaw geeshsha golliya geleeddino. Hewanttuppe ittuu Parisaawiyaa; ittuu k'ay k'aras'aa k'ans's'iyaaawaa. **11** Parisaawii dendi ek'kiide bare wozanaan woossidde, «S'oossaw, taani hara asaadan: bonk'kiyaawanttudan, makkaliyaawanttudan, woshummiyaawanttudan, woy hawaadan k'aras'aa shiishshenna diraw neena galatay. **12** Saamintaan laa'u kaala s'oomay; taani demmiya ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay» yaagedda. **13** «Shin k'aras'iyaa bitanii haakuwaan ek'kiide, bare ayfiyaan pude saluwa d'ok'ku giide s'eellanawukka koyyibeenna. Shin bare tira bak'kiidde, «S'oossaw, taani nagaranchchaa; taana maara» yaagedda. **14** Taani hinttentoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aad'd'iide ha bitanii s'illo giidiide bare golle simmeedda; barena d'ok'ku ootsiyaa ubbay kawushana; barena k'ay kawushissiyaa uray d'ok'ku gaana» yaagedda. **15** Yesuusi bare kushiya wotsiide anjana mala Asay guutsa naanaa akkiide aakko yeeddino. Aa kaaliyaawanttukka be'iide, asaa ahenna mala geeddino. **16** Yesuusi k'ay guutsa naanaa barekko s'eesiide, «Guutsa naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; S'oossaa kawutetsay hawantu malaasa. **17** Taani hinttentoo tumuwa oday; S'oossaa kawutetsaa guutsa na'aadan akkenawantu ubbay he kawutetsaa mulekka gelenna» yaagedda. **18** Yihudaa biittaa Moodiyaawanttuppe ittuu, «Lo'o tamaarissiyaawoo, taani med'inaa de'uwa laattanaw ayaa ootsanaw bessi?» yaagiide Yesuusa oochcheedda. (aiñios g166) **19** Yesuusikka aw, «Ayaw taana lo'oo, yaagay? Itti S'oossaaappe atin, lo'uu ooninne baawa; **20** S'oossaa azazatuwaa, «Woshummoppa, wod'oppa, wuu'oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa» » yaagiide zaareedda. **21** Bitanii zaariide, «Hawaa ubbaa, na'atetsaappe doommaade naagaad» yaagedda. **22** Yesuusikka hawaa sisiide, «Ittibay neeni biron ootsennaan attewe de'ee; hewenneekka, new de'iyaaawaa ubbaa zal'aade mank'k'atoo imma; hawaa ootsooppe saluwanka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaala» yaagedda. **23** He bitanii k'ay hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda. **24** Yesuusikka ha bitanii daro kayyottowaa be'iide, «Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanaw wooti metanddeeshsha! **25** Dure Asay S'oossaa kawutetsaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa s'oo'iyanna aad'd'anawe matattee» yaagedda. **26** Hewaa siseedda asay, «Simmi ooni attanaw danddayi?» yaageeddino. **27** Ikka k'ay zaariide, «Asaw danddayettennawe S'oossaw danddayettee» yaagedda. **28** P'es'iroosi zaariide, «Simmi nuuni nuw de'iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo» yaagedda. **29** Ikka, «Tumuwa gay, S'oossaa kawutetsaa diraw bare golliya, woy barena yelawantta, woy bare machchiya, woy bare naanaa, woy ishatuwa aggeeddawe, **30** ha wodiyaan daro dakuwaa,

sintsaa yiyaa kawutetsaankka med'inaa de'uwaa akkenawe ooninne baawa» yaageedda. (aiñon g165, aiñios g166) 31 Yesuusikka tammanne laa'u barena kaalliyaawantta barekko s'eesiide, «Simmi Yerusaalame baana; Asaa Na'aabaykka nabatuu mas'aafan s'aafetteedabay ubbay yaan polettana. 32 Ayihude gidennawanttoo Aa aatsi immana, k'iiliic'ana, daro metootsana, Aa bollan c'uchchana; 33 shoc'owaappe guyyiyaan wod'ana, heezzeentsiyaa gallassi l denddana» yaageedda. 34 Untunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykino; hayk'uukka untunttoo akeeketibeenna diraw l haasayobaakka eribeykino. 35 Yesuusi iyarkkokko mateedda wodiyaan, itti k'ook'a bitanii woossiide ogiyaa gas'aan utteedda. 36 C'ora Asay aad'd'iyaawaa sisiide, «Hawe ayesshsha?» yaagi oochcheedda. 37 Asaykka aw, «Naazireetiyaa Yesuusi hawaanna aad'd'i de'ee» yaagi zaareeddino. 38 Ikka, «Daawite na'aa Yesuusaa, taana maaraarikii» giide waasseedda. 39 Aappe sintsanna biidde de'iyaaawanttukka, c'o'u gaanaadan hank'etteeddino. l k'ay, «Daawite na'aw, taana maaraarikii» giide darii waasseedda. 40 Yesuusikka ek'kiide, barekko ahanaadan asaw odeedda. 41 Yesuusakko l s'eetuwa wodiyaan, Yesuusi, «Taani new ayaa ootsanaadan koyyay?» yaagiide Aa oochcheedda. Ikka zaariide, «Godaw, s'eellana koyyay» geedda. 42 Yesuusikka, «Seella, ne ammanuu neena patseedda» yaageedda. 43 He wodiyaankka s'eelli aggeedda; S'oossaakka bonchchiidde Aa geeduwa kaalleedda. Asay ubbay bitaniyaa s'eelliide, S'oossaa galateeddino.

19 Yesuusi hini Iyyarkko katamaa geliide, hewaanna aad'd'i de'ee. 2 Suntsay Zakkiyoosa geetetiyyaa itti dure bitanii hewaan de'ee. Ikka k'aras'iyaaawanttoo kaappuwa. 3 Zakkiyoosi Yesuusa geetetiyyaawe hak'awentto be'anaw koyishshin k'antsa gideeddawaa diraw, asaa c'oratetsaappe denddowaan be'anaw danddayibeenna. 4 Yesuusi he ogiyaanna aad'd'iyaaw diraw, sintsaw aad'd'iide itti boo'iyaa bolla kesseedda. 5 Yesuusi he sa'aa gakkiiide, d'ok'ku gi pude s'eelliide, «Zakkiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wod'd'a» yaageedda. 6 Ikka elleelli boo'iyaaappe wod'd'iide, nashechchana Yesuusa mokkeedda. 7 Hewaan de'iyaa asaa ubbay hawaa be'iide, «Hawe nagaranchchaa gollen geliide imatsaa gidiide shoobettana hane» giide ubbatuukka zuuzuntsaa doommeeddino. 8 Zakkiyoosikka k'ay ek'kiide Godaa, «Godaw, simmi taw de'iyaaawaa ubbaappe bagga hiyesatoo immana; ooppennekka wordduwaan akkeeddawaa gidooappe, oyddu dakkuuwa uadaa zaarana» yaageedda. 9 Yesuusikka Zakkiyoosaw odiidde, «Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atosetsay ha golle asaw yeedda. 10 Ayaw gooppe, Asaa Na'ay bayeeddawaa koyyanawunne ashschanaw yeedda» yaageedda. 11 Asay hawaa sisiide de'ishshin Yesuusi, hini Yerusaalame s'eetuwa dirawunne untunttoo S'oossaa kawutetsay ha'ikka k'onc'c'iyaaawaa malato diraw leemisuuwa odeedda. 12 Hawaadan yaagi doommeedda; «Itti wolk'kaama bitanii barew kawutetsaa bonchchuwa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda. 13 Bare k'oomatuuwa gidoppe tammuuwa s'eesiide, untunttoo tammu miinaa geetetiyyaa miishshaa immowaashshin, «Taani simmaade yaana gakkanaw, ha miishshaan zal'ishshite» yaageedda. 14 «Shin Aa gadiyaa Asay Aa is's'o diraw, «Ha bitanii nu bolla kaatetanaadan nuuni koyyokko» yaagiide, guyyenna l de'iyasaa asaa kiiteeddino.

15 Gidoppe attin, ha bitanii kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He k'oomatuu huup'iyaa huup'iyaa l immo miishshaan zal'iiide ay keena wod'iseeddinonto eranaw s'eesisseedda. 16 «Koyro k'oomay shiik'iiide, «Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa wod'iyaa tammuuwa demmaad» yaageedda. 17 Aa Goday Aa, «Hayyanaashsho! Neeni lo'o k'oomaa; neeni guutsa yewuwaan ammanetteedawaa gidaade beetto diraw, tammu katamatuwa bolla maata new imetteedda» yaageedda. 18 «Laa'entsiyaawekka shiik'iiide, «Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu miinaa geetetiyyaa miishshay ichcheshuwa wod'd'eedda» yaageedda. 19 Aa Godaykka Aa, «New ichcheshu katamatuwa bolla maata new imetteedda» yaageedda. 20 Hara heezzeentsiyaa k'oomay shiik'iiide, «Godaw, c'urk'kaan s'aas'a woteedda ne miishshaa hawaa be'a. 21 Ayaw gooppe, neeni wotsabeennasaappe akkiyaawaa; zerabeennawaa k'oyc'iyaa mek'etsi bayna asaa gidiyaa diraw, new yayaad» yaageedda. 22 «Godaykka, «Ha iita k'oomay; neeni haasayo k'aalaan ne bolla taani pirdana. Wotsabeennawaa akkiyaawaa, zerabeennawaa k'oyc'iyaa mek'etsi bayna asaa gidiyaawaa erooppe, 23 taani yaade ta miishshaa wod'iyaa akkana mala, ayaw wod'isiyaawanttoo imabeykii?» yaageedda. 24 «Godaykka, hewaan ek'k'owantta, «Ha miishshaa aappe wotsi akkiide tammu miinay de'iyawoo immitte» yaageedda. 25 Untunttukka, «Godaw, aw tammu miinay de'ee» yaageeddino. 26 «Ikka, «Taani hintenttoo odiyaawe, de'iyawoo ubbay gujettanawaa; baynawaappe k'ay he de'iyaaawekka aketanawaa. 27 Yewuwaan k'ay taani untunttu bolla kawutennaadan koyyeedda ta morkkatuwa taakko ahiide ta sintsan shukkite» geedda» yaageedda. 28 Yesuusi hawaa goowaappe kaala hini Yerusaalame kesana barena kaalliyaawantuppe sintsatiide beedda. 29 Debre Zayite geetetiyyaa deriyaa matan de'iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetetiyyaa heeraa katamatuwaakko shiik'eedda wode barena kaalliyaawantuppe laa'atuwa, 30 «Hintenttuppe sintsan de'iyaa k'eri katamatuwa biite; yaa hintenttu geliyaa wode, ooninne biro uttibeenna hare maray k'ashetti utteeddawaa demmanita; Aa billide haa akki yiite. 31 Ooninne hintentta, «Hawaa ayaw billiitee?» giide oochchooppe, «l bare godaw koshshiyaa diraassa» yaagiide» yaageedda. 32 Kiitetteeddawantukka biide, Yesuusi untunttoo odowaadan hanina demmeeddino. 33 Untunttu hare maraa billiyya wode be'iide hariyaa Goday, «Hare maraa ayaw billiitee?» yaageedda. 34 Untunttukka, «Godaw hawe koshshee» yaagiide, 35 hare maraa Yesuusakko aheeddino; barentu mayuwa Aa bolla wotsiide Yesuusa hariyaa togisseeddino. 36 Asaykka Yesuusi biyaa ogiyaa bolla barentu mayuwa hiis's'eeddino. 37 l Debre Zayite geetetiyyaa deriyaa dugetsaa afiyaa ogiyaa mateedda wode, daro c'ora gideedda Aa kaalliyaawantuu be'eedda S'oossay ootseedda malaataw ubbay nashettiide, barentu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, 38 «Godaa sunsaan yiyaa kaatii, anijetteeddawaa; saluwaan sarotay gido. K'ay killi d'ok'ka saluwaan de'iyaa, S'oossay bonchchetto» yaageeddino. 39 Asaa garssan de'iyaa itti itti Parisaawatu Yesuusa, «Tamaarissiyaawoo, neena kaalliyaawantta c'o'u ootsaariikii» yaageeddino. 40 Ikka zaariide, «Taani hintenttoo oday, untunttu c'o'u gooppe, shuchchaykka waassanawaa» yaageedda. 41 Yesuusi Yerusaalame mateedda wode, katamato be'iide, yeekkiide, 42 «Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche eraaddinto lo'a; shin ha'i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. 43 Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de'ee; he

wode neena is's'yaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un'etsiyaa wodii yaanawaa. **44** Neenanne ne dirssaa garssan de'iyaa ne asaa mentseersana. S'oossay neena be'anaw yeedda wodiya neeni erabeenna diraw, neena is's'yaawanttu shuchchaa ubbaa ituuwaa ituuwaa bollaappe dentsiide laalanawaa» yaageedda. **45** Hawaappe kaala Yesuusi geeshsha golliiyaa geliide, zal'iyaawantta hewaappe kesseeedda. **46** Yesuusi zaariide, «Ta gollii S'oossaa woossiyaa golliiyaa gidanawaa» geetettiide S'oossaa k'aalaan s'aafetteedda. Shin hinttentu Aa paannuwaa gonggoluwaa ootseeedda» yaageedda. **47** Yesuusi ubbaa wode geeshsha golliyaan tamarissi de'ishshin, k'eesatuwaa kaappatu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu Aa wod'anaw koyyiino. **48** Shin Asay ubbay Aa haasayaappe ittuunne attenaan sisi utto diraw, Aa wod'iyaa ogiiyaa untuntutu d'ayeeddino.

20 Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyaan tamarissiidenne mishiraachchuwa k'aalaa odidiide de'iyaa wode, k'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu gadiyaa c'imatuwaanna ittippe Yesuusakko yeeddino. **2** Untuntukka, «Ha yewuwa neeni ootsiyaawe ay maataanento oda; ha maataakka new immeeddawe l'oonnee?» yaagiide oochcheeddino. **3** Ikka, «Ta hinttena itti ooshaa oochchiyaawe de'iyawaa ane zaarite. **4** Yohaannisa s'ink'k'atay S'oossaappee woy asaappee?» yaagi oochcheedda. **5** Untuntutu bare gidon mak'k'ettiide, «S'oossaappe gooppe, hewaa gidoope «Ayaw ammanibeykkite» nuuna yaaganawaa; **6** «Asaappe» gooppe, Asay ubbay Yohaannisi nabiya gidiyaawaa ammaniya diraw shuchchaan nuuna dechchanawantta» yaageeddino. **7** Hawaassi, «Hak'appe yeeddento erokko» giide aw zaareeddino. **8** Yesuusikka, «Hawaa gidoope taanikka, taani O maataan ha yewuwa ootsayantto hinttentoo odikke» yaageedda. **9** Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeeedda: «Itti bitanii daro woyniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchato kotsaw immiide, I hini hara gadiyaa biide c'ora wodiya gam"eedda. **10** Woyinii ayfiyaa ayfo wode, woyniyaa goshshaa Goday barena gakkiiyaawaa ahanaadan itti k'oomaa kotsaawatuwaakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka d'oobbiide, mela kushiya yeddeeddino. **11** Hewaappe hara k'oomaa kiitteedda. Untuntutu hewaakka k'ay d'oobbiide, toochchiide, mela kushiya yeddeeddino. **12** Ha'ikka haraa heezentsiyaa k'oomaa kiitteedda. Untuntukka k'ay Aa masuntsiide, hini kare oleeddino. **13** «He woyniyaa turaa Godaykka, «Simmi ayaa ootsoo? Ane ha'i ta dosiyaa na'aa kiitana; ooni eri Aa bonchchooppenne» geedda. **14** Goshshanchchatu k'ay na'aa be'eedda wode, «Hawe Aa laatiyaawaa gido diraw, hayite wod'oytte; hewaappe guyye, biittay nuussa gidanawaa» giide zoretteeddino. **15** Woyniyaa turaa sa'aappe, hini karew kesside Aa wod'eeddino. «Woyniyaa turaa Godaykka untuntutu ayaa ootsanddeeshsha? **16** Yoope he goshshanchchatuwaa, wod'anawaa; woyniyaa turaa sa'aakka harantoo immanawaa» yaageeddino. Asatuukka hawaa siso wode, «Hawaa malabaa ahoppo» yaageeddino. **17** Yesuusikka hini untuntukko s'eelliide, «Simmi shuchchaa golliiyaa kees's'yaawanttu kad'eedda shuchchay, I waanna golliyaa minisiyaa huup'e shuchchaa gideedda» geetettiide s'aafetteeddawaa biletsay aye? **18** Ha shuchchaa bolla

kunddiyaa ubbay me'ereette; shuchchaykka Aa bolla kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa» yaageedda. **19** Muse higgiiyaa s'aafiyaawanttunne k'eesatuwaa kaappatu Yesuusi haasayeedda leemisuu, untuntutu bolla geetettowaa ero diraw, he saatiyanka Aa oyk'k'anaw koyyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. **20** Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawoonne Aa maataw aatsiide immanaw Aa doonaappe kesiyaa k'aalaan oyk'k'anaw injetiya wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshsha malatiide oysanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. **21** He kiittetowanttukka Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, neeni tuma yewuwa haasayaawanne tamarissiyaawaa, hewaadanka k'ay S'oossaa ogiiyaa tumatetsaan tamarissiyaawanne oossinne dummayennawaa nuuni ereetto. **22** K'aykka untuntutu, Roomaa kaatiyaa K'eesaarew giiraa c'igganaw koshshii woy koshshennee?» yaagi oochcheeddino. **23** I k'ay untuntutu deshatsaa eride, **24** «Ane taana itti diinaariyaa bessite; hewaa bolla de'iyaa misiliinne s'aafettowe oona bessii?» geedda. **25** Untuntukka, «K'eesaarewaa» giide zaareeddino. Inneekka, «Hewaa gidoope: K'eesaarewaa, K'eesaarew immite; S'oossawaa, S'oossaw immite» yaageedda. **26** Untuntukka, I haasayeedda k'aalaan asaa sintsan oyk'k'anaw danddayibeykkino. Aa zaaruwaan malaalattiide c'o'u geeddino. **27** Saduk'aawanatuppe ittuu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shiishsheeddino. **28** Untuntukka Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, itti bitanii machchatto akkiide na'aa yelennaan hayiyyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishay laataa akki na'aa yeliide bare ishaw zeretsaa wotsana mala Muse nuw s'aafeedda. **29** Itti wodiyaan laappu ishatuu de'iyaawantuppe, bayiray machchatto akkiide yelennaan hayk'ki aggeedda. **30** Laa'entsiyaawekka izo laatteedda. **31** Heezentsiyaawekka k'ay izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide na'aa yelennaan hayk'keeddino. **32** Wurssetsaan mishirattakka hayk'k'a aggaaddu. **33** Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayk'uwaappe denddeedda wode, iza oossi machche gidanee?» yaagi oochcheeddino. **34** Yesuusikka, «Ha alamiyaa naanay akkiinonne akettiino. (aiñ g165) **35** Shin hayk'uwaappe dendiide, sintsaappe yiyaa wodiyaan de'anaw bessiyaawanttu akkikkinonne akettikino. (aiñ g165) **36** Untuntutu S'oossaa kiitanchchaa malatiide de'iyaa diraw, hewaappe simmiide hayk'k'ikino. Hayk'uwaappe dendiyaawantta gidiyaa diraw untuntutu S'oossaa naanaa. **37** Muse, S'oossay aw k'onc'ceedda woraabaa s'aafeedda taariikiyaa garssan, Godaa S'oossaa, «Abrahaamo S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide s'eesussay, hayk'k'awanttu dendiyaawaa bessee. **38** Ubbaykka aw hayk'ki beennawantta gidiyaa diraw, I hayk'k'ibeennawanttu S'oossaappe attin, hayk'k'owanttuwaa gidenna» yaageedda. **39** Itti itti Muse higgiiyaa s'aafeeddawatukka, «Tamarissiyaawoo, lo'uwa haasayaadda» yaageeddino. **40** Hawaappe simmiide, ittuukka Aa oochchanaw s'alowe baawa. **41** Hawaappe kaala Yesuusi untuntutu, «Asay Kiristoosa wooti «Daawite na'aa» yaagiino? **42** Gaasotetsayneekka, Daawite bare huup'ew Mazimure Mas'afaa garssan, «Goday ta Godaa, «Taani ne morkkatuwa, ne gediyaappe garssanna de'anaadan ootsana gakkanaw, ta ushechchaan utta» geedda» yaageedda. **44** «Simmi Daawite Kiristoosa, «Godaa», giide s'eesiyaawaa gidoope, wooti aw na'aa gidana danddayii?» yaageedda. **45** Asay ubbay sisishshin barena kaaliyaawanttoo, **46** «Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttuppe naagettiide;

untuntukka, adussa k'amishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de'iyaa saan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyaan uttanaw, shoobetteeddasan bonchchosaa koyiyaaawantta. **27** Hewantukka am"atuwaa golliiyaa kalloyiyaawantta; barentta bessanaw woosaa adussiyaawantta; untuntta iita pirdday naage» yaageedda.

21 Yesuusi d'ok'k'u giide s'eelliyaa wode, dure Asay geeshsha golliyaan imotaa shishshiyaa miishshaa gidдон barenttoo de'iyaaappe untuntu yeggiyaa wode be'eedda. **2** K'aykka itti hiyyeesaa am'e mishiratta laa"u sembberiyaa hewaan yeggiyaa wode be'iide, **3** «Ta hintew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am'e mishiratta, oopenne daruwaa immaaddu. **4** Ha Asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesateshaa wolk'kaan barew de'iyaaawaa ubbaa immaaddu» yaageedda. **5** Aa kaaliyaawantuppe ittuu ittuu, «Geeshsha gollii lo'o shuchchaaninne baalaa shiik'uwaa imotaan lo'eeddawaa» yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, **6** «Hawe hinttentu be'iyaaawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bollan keeletiide attena wodi yaanawaa» yaageedda. **7** Untuntukka, «Tamaarissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? K'aykka hawe hananaw mallay ayyee?» yaagiid oochcheeddino. **8** Ikka, «Oninne baletsennaadan naagetite; c'ora asay, «Taani Kiristoosa» yaagiidde K'aykka, «Wodii mateedda» yaagiidde ta suntuusan yaanawantta; hinttentu K'ay untuntta kaalloppite. **9** Olaa yewuwaanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wurssetsay biraa» yaageedda. **10** Hewaappe kaalliide asaw, «Asay asaa bolla, kawutetsaykka kawutetsaa bolla, denddanawaa; **11** wolk'kaama biittaa k'aatsay hananawaa; koshayenne harggii, dumma dummaasan med'ettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolk'kaama malaatay saluwaappe hananawaa. **12** «Hawe ubbay hananaappe kasiyaan k'ay Asay hinttentta oyk'kanawantta, metootsanawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aatsi immanawantta; k'asho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sintaninne moodiyaawanttu sintsan shiishshanawantta; hawe ubbay ta suntuusa gaasuwaan hinttentta gakkanawaa. **13** Hawekka markkattanaw hintte w lo'o kaac'aa gidanawaa. **14** Hawaa gidiyaa diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyroitiide hinttentu un'etenna mala hawaa wozanaa aatsite. **15** Ek'ettiyaawanttu ubbay, ek'ettanawunne lakanaw danddayenna k'aalaanne aad'd'o c'inc'ic'atetsaa taani hinttentoo immana. **16** Hinttentta yeleeeddawantunne hinttentu ishataw, hinttentu dabbatuunne hinttentu laggetsatuukka attenaan hinttentta aatsi immanawantta; hinttentuppekka ittuwaa ittuwaa wod'anawantta. **17** Ta suntuusa diraw asaa ubbaa matan is'setteeddawantta gidanita. **18** Yewuwaan K'ay hinttentu huup'iyaa binnanaappekka itinanne bayukku. **19** Min ek'kiide hinttentu shemppuwaa ashshiita. **20** «Yerusaalame olaa asaan dooddetteedda wode, izi bayetsay mateeddawaa erite. **21** He wode Yihudaan de'iyaaawanttu deriyaakko bak'atino; katamaan de'iyaaawanttu k'ay hewaappe kesino; baalaagariyan de'iyaaawanttukka yaa katamaakko geloppino; **22** S'oossaa k'aalaan s'aafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiyaa wodiya. **23** Biittaa bollan wolk'kaama metuu hananawaa; ha'i de'iyaa asaa bollan hank'kuu yaanawaa; hewaa diraw he wodiyaan shahaarowanttoon d'antsiyawanttoo aayye! **24** Asay ubbay

mashshaan hayk'kanawantta; S'oossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omooduwaan baanawantta; Yerusaalamekka Ayihuda gidennawanttu wodi polettana gakkanaw, untuntun yed'etteeddawunno gidanawunno. **25** «Awaa, agenaaninne s'oolintiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe denddo gaasuwaan biittaa bollan de'iyaa Asay ubbay un'ettanawantta; hircganawantta. **26** Saluwaa wolk'kay ubbay k'aas'siyaa diraw Asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayye yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. **27** He wode Asaa Na'ay wolk'kaaninne wolk'kaama bonchchuwaan shaariyaan yiyaa wode be'anawantta. **28** Hinttentukka, ha yewuu polettussaa doommiiyaa wode, wozuu s'eetuwa diraw sitti giide ek'kite; pude d'ok'k'u giide s'eellite» geedda. **29** Kaalliidekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, «Woddentsaappenne hara mitsaa ubbaappe s'eellite; **30** Haytsay aac'ina be'iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttentu erita. **31** Hewaadankka k'ay yewatuu polettiaawaa be'iyaa wode, S'oossaa Kawutetsatta mateeddawunno erite. **32** «Taani hintew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aad'd'enna. **33** Saluunne sa'ay aad'd'ana; shin ta k'aalay aad'd'enna. **34** Simmi zaway bayna de'uwaan, ushshaa daruwaanne de'uwaaban un'etishshin hinttentu wozanay leppennaadaninne he gallassay p'iriyaadan k'oppennaan hinttena gakkennaadan naagetite; **35** Hawe biittaa ubbaan de'iyaaawanttu ubbatuwaa bollan gakkanawaa. **36** Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttentu attanaadaaninne asaa na'aa sintsanka ek'kanaw danddayana mala, ubbaa wode min woossite» yaageedda. **37** Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyaan tamaarisside, k'amma k'amma Debre Zayite yaagetiyaa deriyaakko keside ak'ee. **38** Asay ubbay Aa sisanaw guuran yaa geeshsha golliya aakko yiino.

22 Paasigaa geetettiyaa magaage Ukitsaa Miyaa Baalay mateedda. **2** K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa s'aafiyaawanttu Yesuusa wooti wod'anentto, wod'iyaa ogiyaa geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. **3** S'alahiikka tammanne laa"u kaaliyaawantuppe ittuwaa gideedda Ask'k'orootu Yihudaan geleedda. **4** Ikka biide, Yesuusa wooti aatsi immanentto k'eesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliya naagiyaawanttu kaappatuwaanna ittippe haasayeedda. **5** Untuntukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino. **6** Ikka eeno geedda; Asay bayna saan Yesuusa aatsi immanaw injetiyaa wodiya koyyee. **7** Magaage Ukitsaa Miyaa Baala bonchchiyaa wodi gakeedda; he wodiikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiya. **8** Yesuusi P'es'iroosanne Yohaannisa, «Paasigaa k'umaa nuuni maanaadan biide giigissite» giide kiitteedda. **9** Untuntukka zaariide, «Hak'an giigissanaadan koyyay?» yaagi oochcheeddino. **10** Ikka, «Hinttentu, katamaa geliyaa wode otuwaana haatsaa tookkeedda bitanii hinttentunna gaketanawaa; I geliyaa golliyaa Aa kaalliide gelite; **11** He golliyaawaakka, «Tamaarissiyaawe neena, «Taani, taana kaaliyaawantunna ittippe Paasigaa k'umaa miyaa imatsaa kifilii hak'a baggana de'ii?» yaagee: giite. **12** He bitaniikka pook'iyaa bollan de'iyaa hiis'etti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa'aa giigissite» yaageedda. **13** Untunttu biide, Yesuusi goowaadankka bitaniyaa demmiide Paasigaa k'umaa giigisseeddino. **14** Paasigaa k'umay meetettiyaa saatii gakkoo wode, tammanne laa"u kiittetowantunna ittippe k'umaa maanaw utteedda. **15**

Ikka, «Taana metuu gakkanaappe kasiyaan hinttentunna ha Paasigaa k'umaa maanaw daro amottaadde de'ay. 16 Ayaw gooppe, ta hinttew odiyaaawe, hawe S'oossaa kawutetsaan polettana gakkanaw, taani laa'entsuwaaw hawaappe miikke» yaageedda. 17 S'uu'aa akkiide, S'oossaa galatiide, «Hawaa heyyte, hinttentu gidduwaan gishetti ushite. 18 Ayaw gooppe, ta hinttentoo yaagay, S'oossaa Kawutetsay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyniyaa eessaa ushnikke» yaageedda. 19 K'ay magagee ukitsaa akkiide, S'oossaa galateedda; he ukitsaa mentsi untunttoo immiidde, «Hawe hinttentoo imettiyaawe ta ashuwaa; hawaan taana k'oppaana mala hawaa miite» yaageedda. 20 Kawuwaa moowaappe guyyiyaan, kasewaadan s'uu'aa dentsi untunttoo immiidde, hawaadan yaageedda: «Ha s'uu'ay, ta hinttentu diraw gussiyaa ta suutsaa k'ofetsiyaa ooratsa c'aak'uwaa. 21 Shin be'ite, taana aatsi immanaw de'iyaa bitanii gaytaan taananna ittippe mee. 22 Ayaw gooppe, taani Asaa Na'ay S'oossay goowaadan bay; shin taana aatsiide immiyaa uraw aw aayye» yaageedda. 23 Untunttu giddoppe hewaa ootsanaw de'iyaaawe oona gidanentto, barenttu giddon ooshaa doommeeddino. 24 K'ay barenttu giddoppe ooni aad'd'into yaagettiyyaa palumay untunttu giddon kesseedda. 25 Yesuusi untunttu yaageedda: «Ha alamiyaa mooddiyaawantu barenttu asaa bolla godattiino; untunttu mooddiyaawantu keekatuwaa geetettiino. 26 Shin hinttentu hawaadan hanoppite; yewuwaan k'ay hinttentuppe d'ok'k'a gideeddawe hintte ubbaappe guus's'iyaaawaa; hinttentu mooddiyaawekka, hinttentoo k'oomaadan hano. 27 «K'umaa maanaw utteeddawaappenne k'umaa asaw aatsiyaawaappenne ooni bonchchetti? K'umaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani k'ay hinttentu giddon k'umaa aatsiyaa k'oomaa mala. 28 K'ay taani paac'ettiyyaa wodiyaan hinttentu taananna ittippe min ek'keeddawantta. 29 Aa kawutetsaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana suntsowaadan, Taani k'ay Ta kawutetsaan ta gaytaappe maanaadaannee ushanaadan, tammanne laa'u Israa'eeliyaa yaratuwaa bolla pirdiidde, kawutetsaa oydiyaan uttana mala hinttentu suntsaad» yaageedda. 31 Goday, «Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaaawaa sisa; s'alahii hinttentu Asay zarggaa hal'iyaaawaadan, hal'anaw S'oossaa woosseedda. 32 Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatuwaa minisa» yaageedda. 33 Simooni zaariide, «Godaw, taani neenanna k'ashettanawunne neenanna ittippe hayk'kanaw giiga uttaad» yaageedda. 34 Yesuusi k'ay, «P'es'iroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyaan, kuttuu waassanaw heezzu gede taana neeni, «Aa taani erikke» gaade kaadanaassa» yaageedda. 35 Yesuusi barena kaaliyaawanttoo, «Korjiiu, k'arc'c'iitiinne c'aammay bantaa taani hinttentu kiitto wode, hinttentoo ittibay pac'c'owe de'ii?» yaageedda. Untunttukka, «Ittibayenne nuw pac'c'ibeenna» yaageeddino. 36 Ikka zaariide, «Ha'i k'ay korjiiu de'iyaaawe akki bo; k'arc'c'iti de'iyaaawekka hewaadan ootso; baynawwe k'ay bare mayuwaa zal'iide mashshaa shammo. 37 Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, «Hawe makkalanchchatunna ittippe paydetteedda» yaagetti S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawe, taanan polettennaan attena. Ee, taw getetteeddawe ha'i polettanawaa» yaageedda. 38 Aa kaaliyaawanttu, «Godaw, hawaan laa'u mashshay de'ee» yaagina ikka, «Hewe gidanawaa» yaageedda. 39 Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadanka Debre Zayite beedda. K'ay Aa kaaliyaawanttukka Aa geeduwaa

beeddino. 40 He sa'aa gakkide, «Paac'iyaa hinttentu gelennaan attana mala, woossite» yaageedda. 41 Shuchchaa olina gakkiaasaa keena untunttuppe haakki beedda. Gulbbatiide, 42 «Ta Aabboo, neeni koyiyaawaa gidoooppe, ha metuwaa s'uu'aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin» yaagiide woosseedda. 43 Saluwaappe yiide minisiyaa kiitanchchay aw beetteedda. 44 Bare wozanaa giddon seelettiide, darii woosseedda. I c'awottiyaa c'awuukka sa'aa bolla s'okiyyaa suutsaa malateedda. 45 Woosaappe dendiide, barena kaaliyaawanttukko guyye biide, untunttu daroppe k'aretteedda diraw, daaburiide gem'ishowannta s'eelliide, 46 «Ayaw gem'ishiite? Paac'iyaa gelennaadan dendi woossite» yaageedda. 47 Yesuusi hewaa haasay de'ishshin, c'ora Asay yeeddino. Tammanne laa'u Aa kaaliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaaletsiide yeranaw Yesuusakko shiik'eedda. 48 Yesuusi k'ay, «Yihudaw, neeni taana Asaa Na'aa yeraade aatsa immay?» yaageedda. 49 Aa yuushshuwaan de'iyaa Aa kaaliyaawanttu hanettiyyaa yewuwaa be'o wode Aa, «Godaw, ha asaa nuuni mashshaan k'ans's'anee?» yaageeddino. 50 Untunttuppe ittuu, K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa k'oomaa shoc'iide, Aa ushechcha haytsaa k'ans's'i oleedda. 51 Yesuusi k'ay zaariide, «Aggite, bashite» yaageedda. Bitaniyaa haytsaawakka bochchiide patseedda. 52 Yesuusikka barekko yeedda k'eesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyaa naagiyaawanttoo, suntsatoonne gadiyaa c'imatoo, «Paannuwaa oyk'kiyaawaadan mashshaanne s'am'aa oyk'kiide yiite? 53 Geeshsha golliyaan taani gallasaan, gallasaan hinttentunna de'iyaa wode, taana oyk'k'ibeykita; shin ha'i hawe hinttentu wodenne d'umaa wolk'kaa wode» yaageedda. 54 Yesuusa oyk'k'i k'achchiide, K'eesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide gelisseeddino. P'es'iroosikka untunttuppe guyye haakuwaan untunttu geeduwaa kaallee. 55 Dirssaa giddon tamaa eetsiide, ittippe utti de'ishshin, P'es'iroosi untunttu giddon yiide utti ageedda. 56 Tamay poo'iyaa baggana P'es'iroosi uttiide de'ishshin, itti k'oomata loytsa s'eellaade, «Hawekka aanana ittippe de'ee» yaagaaddu. 57 P'es'iroosi k'ay, «Hanne mishiratte, taani Aa erikke» yaagi kaddeedda. 58 Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hara bitanii P'es'iroosa be'iide, «Neeni untunttunna gatso de'aa» yaagina: P'es'iroosi k'ay, «Hawo bitanew, taani aanana gatso de'ikke» yaageedda. 59 Itti saate gidiyaawaa gam'iide hara bitanii k'onc'c'isside, «I Galiilaa gade asaa gidiyaa diraw, ha bitanii aanana ittippe de'iyaaawe tuma» yaageedda. 60 P'es'iroosi k'ay, «Ha bitanew, neeni giyaawe ayentto taani erikke» yaageedda. He wodiyaan I birokka haasay de'ishshin, ellekka kuttuu waassi ageedda. 61 Goday guyye simmiide, P'es'iroosa s'eelleedda. P'es'iroosi Goday barena, «Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa» geedda Godaa k'aalay aw k'ofeti ageedda. 62 P'es'iroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda. 63 Yesuusa oyk'k'eedda Asay k'iliic'iiinne shoc'iino. 64 Aa ayfiyaa goozii bak'kiide, «Neena bak'keeddawe oonee? Nabiyya gidoooppe neena dechchawaa ane oda» yaagiide Aa oochcheeddino. 65 K'ay Aa hara c'ora boriyaa boreeddino. 66 Sa'ay wonttina gadiyaa c'ima asatu, k'eesatuwaa kaappatunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiik'eeddasaa afiide, 67 «Kiriitsoosi neenee? Ane nu oda» yaageeddino. Shin I, «Taani hinttentoo odoooppe taana ammanikkita; 68 K'ay hinttentu taani oochchooppe odikkita; woy k'ashuwaappe

taana billikkita. **69** Shin ha saatiyaappe doommina taani Asaa Na'ay, ha'ippe doommaade, wolk'kaama S'oossaa ushechcha baggana uttanaa. **70** Untuntu ubbay Yesuusa. «Yaatina neeni S'oossaa Na'ee?» yaageeddino. Ikka zaariide, «Taani S'oossaa Na'aa gidowaa hinttentu haasayeeddita» yaageedda. **71** Untuntukka, «Nuuni nu huup'ew Aa doonaappe siseeddo; hawaappe sintaw ay markkaa koshshii?» yaageeddino.

23 Hewaan shiik'eedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesuusa P'ilaas'oosakko afeeddino. **2** Untuntukka, «Ha bitanii nu asaa baletsii, Asay Roome biittaa kaatiyaa K'eesaraw giiraa immenna mala diggiide, k'ay, «Taani Kiristoosa: yaagishin demmeeddo» yaagiide mootuwaa doommeeddino. **3** P'ilaas'oosikka Yesuusa, «Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide Aa, «Neeni ga de'aassa» yaageedda. **4** P'ilaas'oosi K'eesatuwaa kaappatoonne asaw odiiide, «Taani ha bitaniyaa bollan ayinne iita oosuwa demmabeykke» yaageedda. **5** Gidoppe attin untuntu, «Ha bitanii Galilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare tirmittiyaan k'aatsiidde de'ee» yaagiide minisi odeeddino. **6** P'ilaas'oosikka hawaa sisiide, «I Galilaade asse?» yaagiide eranaw oochcheedda. **7** P'ilaas'oosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka k'ay he wodiyaan Yerusaalamen de'iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda. **8** Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be'anaw amotti de'iyaa diraw, Aa be'edda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I ooratsabaa ootsishshin be'anaw hidootaan gam"eedda. **9** Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. **10** K'eesatuwaa kaappatuunne Muse higgiyaa tamarissiyaawanttu hewaan ek'kiide, Yesuusa loytsi mootiidde de'ino. **11** Heroodisenne Aa wotaadaratuu Yesuusa kad'iide, Aa bolla k'iliic'eeddino. Bonchcheteedda mayuwaa Aa mayzziide, P'ilaas'oosakko zaariide yeddeeddino. **12** Heroodisenne P'ilaas'oosi hawaappe kasenna morkkiyaan de'iino; shin he gallassi sigetteeddino. **13** P'ilaas'oosi K'eesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawantanne hara c'ora asaa ittippe s'eesiide, **14** Hawaadan yaageedda, « «Ha bitanii asaa makkalatetsaw dentsetsee», yaagiide taakko aheeddita; taanikka hinttentu sintaan bidda s'eellaade, hinttentu shiishsheedda mootuwaan itti balaanne Aa bollan demmabeykke. **15** K'ay Heroodisekka Aa bollan ayinne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttentu be'iyawaadanka, ha bitanii Aa hayk'oo gatsiyaabaa ayinne ootsibeenna. **16** Hawaa diraw taani Aa muraade billana» yaageedda. **18** Asay ubbay ittippe gidide, «Ha bitaniyaa yaa digga! Barbaana giyaa Yesuusa nuw billa!» yaagiide c'abboteeddino. **19** Barbaan katamaan walassaa dentsiide, asaa wod'eedda diraw, k'ashetteeddawaa. **20** P'ilaas'oosi Yesuusa billanaw koyiide, asaw laa'entsuwa gujiide haasayeedda. **21** Shin untuntu, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade kak'ka! Kak'ka!» yaagi waasseeddino. **22** P'ilaas'oosikka heezentsuwa untuntu, «Ayaw? Ha bitanii ootseedda iita oosuu aye? Taani Aa hayk'oo gatsiyaa naak'uwaa ayinne aappe demmabeykke; hawaa diraw, Aa muraade billa yeddana» yaageedda. **23** Shin untuntu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, kak'ettanaadaan darii waasseeddino. Untuntu waasuukka P'ilaas'oosa k'ofaa

laammeedda. **24** Hawaa diraw, P'ilaas'oosikka untuntu ooshay simmanaadan Yesuusa bollan pirddeedda. **25** Asaa makkalaw dentsetiidenne shempuwa wodi'ide, k'ashetteedda bitaniyaa biilettanaadan untuntu woosso diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa ootsana mala, aatsi immeedda. **26** Yesuusa oyk'ki afiidde de'ishshin, Simoona geetetiyyaa K'ereena bitanii heeraappe yiide de'ishshin demmiide, mask'k'aliyaa toossiide Yesuusanna baana mala ootseeddino. **27** Daro c'ora asayenne yeekkiyaa mac'c'awanttu guyyenna kaalliino. **28** Yesuusi guyye simmiide untuntu, «Hinttenoo, Yerusaalame mac'c'awanttoo, hinttentu huup'ewunne hinttentu naanaw yeekkiteppe attin, taw yeekkoppite; **29** «Mantsa gideeddawantunne yelibeenna uluu, d'antsibeenna d'antsay, anijetteeddawantta» geetetiyyaa wodi yaanawaa. **30** He wodiyaan, «Zoozato, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna k'osite» yaaganita. **31** Simmi k'ayye mitsaan hawaadan hanoope, mela mitsaan waananawee?» yaageedda. **32** Yesuusanna ittippe kak'etana mala, iita oosuwa ootseedda hara laa'u asatuwaakka afeeddino. **33** K'eeraanew geetetiyaasaa gakeedda wodiyaan, Yesuusa kak'keeddino. Iitaa ootsowantakka, ituwaa ushechchanna, yekkuwaa haddirssana kak'keeddino. **34** Yesuusi, «Ta Aabboo, untuntu barenttu ootsiyaawaa erenna diraw, untuntu nagaraa atto ga» yaageedda. Untuntukka Aa mayuwaa saamaa yegetiide gishetti akkeeddino. **35** Asay ek'ki s'eellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, «Harantta ashshie; S'oossaan doorteedde K'iristoosi Aa gidooppe, ane bare huup'iyaa ashshennee?» yaagiide k'iliic'eeddino. **36** K'ay wotaadaratuukka shiik'ide k'iliic'eeddino; c'ammeedda woyniyaa eessaa aw ahi immiide, **37** «Hawo, neeni Ayihuda kaatiyaa gidooppe, ne huup'iyaa ashsha!» yaageeddino. **38** Huup'issannakka, «Hawe Ayihuda kaatiyaa» yaagiya s'aafuwaa s'aafeeddino. **39** Iitaa ootsiide kak'etteeddawantuppe ittuu, boriiddinne toochchiide, «Hawo neeni Kiristoosa gidikii? Ane Aa gidooppe, ne huup'iyaa ne nuuna ashsha» yaageedda. **40** Yekkuu k'ay Aa, «Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de'aaddekkka S'oossaw yayyikkii? **41** Nuuni kiitetteedda balaan mura akkiide de'eetto; nuw bessiyaa mura bollan de'eetto; shin ha bitanii itti itabaanne ootsibeenna» yaagi zaareedda. **42** I Yesuusa, «Neeni ne kawutetsaa wolk'kaan yiyaa wode, taana k'oppa» yaageedda. **43** Yesuusiikka, «Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de'anaassa» yaageedda. **44** He wode usuppan saate gidiyaa keena; hewaappe udduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan d'uma gideedda. **45** Awayikka bare poo'uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaariduukka peed'ettiide laa'uwaa keseedda. **46** Yesuusiikka daro d'ok'ku geedda k'aalaan waasside, «Ta Aabboo, taani ta shempuwa ne kushiyaan aatsa immay!» yaagi simmowaappe guyyiyan I hayk'k'eedda. **47** S'eetuwa kaappuu haneedda yewuwaa be'eedda wode, «Ha bitanii tumakka s'illo asaa» yaagiide S'oossaa galateedda. **48** Hawaa be'anaw itisaa shiik'eedda Asay ubbay haneedda yewuwaa be'iide, barenttu tiraa bak'kiide simmeeddino. **49** Yesuusa eriyaa Asay ubbayne Galilaappe doommiide Aa kaaleedda mac'c'awanttu hawaa s'eelliide, haakuwaan ek'keeddino. **50** Ayihuda shanggatuwaa gideeddawantuppe ittuu, Yooseefo geetetiyya lo'anne s'illo bitanii de'ee. **51** Ha bitanii shanggatuwaa mak'kuwaanne untuntu oosuwaan ittipetetsaa ootsibeenna. S'oossaa kawutetsaa yuusaa hidootaan naagiide de'ee. **52**

Yooseefokka P'ilaas'osakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. **53** Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollaappe wotsiide, lo'o mooguwa mayuwaan s'aas'iide, shuchhaappe wooc'ettiide med'etteedda, ooninne kase moogettibeenaa ollaa giddon wotseedda. **54** Gallassaykka sambbataa mokkanaw gigiya gallassaa; sambbataykka gelana hane. **55** Galilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda mac'c'awanttu kaallidde, duufuwaan Aa anhaa wootiide wotseeddinonto be'eddino. **56** Untunttu hawaappe soy simmiide, shittuwaanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino. Higgiyaa maaraadan sambbata gallassi shempeeddino.

24 Saamintaappe koyro gallassaa, mac'c'awanttu giigisseedda shittuwaay oyk'iide darii guuriide duufuwaakko beeddino. **2** Shuchhaykka duufuwa doonaappe gondorettina be'eddino. **3** Untunttu duufuwa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykino. **4** Mac'c'awanttu sid'iide de'ishshin, waci'wac'iya mayuwa mayyeedda laa'u asatuu, k'oppennaan untunttu miyyiyaan ek'keeddino. **5** Mac'c'awantukka yashshaappe denddowaan sa'aa s'eellidde de'ishshin, laa'u asatuu, «De'uwaan de'iyawaa, Aa ayaw hayk'k'owanttu giddoppe koyyiitee? **6** I denddeedda; hawaan baawa. K'aykka Galilaan de'iyaa wodiyaan, «Asaa na'ay nagaranchchatuwa kushiyaan aad'd'i imettanawaa; mask'k'aliyaa bollan kak'ettanawaa, heezzentso gallassi hayk'uwaappe denddanawaa; yaagetowaa k'oppite» yaageeddino. **8** Mac'c'awantukka he wode k'aalaa akeekeddino. **9** Untuntukka duufuwaappe simmiide ha ubbaa yewuwa tammanne itti kiitettowantoonne untunta kaalliyaawanttoo ubbatoo odeeddino. **10** Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yaak'ooba daayo Mayraamonne untuntunna ittippe de'iyaa hara Mac'c'awantta. **11** Untunttu mac'c'awanttu odiyaa k'aalay k'aajiyawaa malatina ammanibeykino. **12** Shin he wode P'es'iroosi denddiide duufuwaakko wos'seedda. Yaa gakkidde hokki s'eelliyaa wode, garssan mooguwa mayyo s'alalay de'iyawaa be'eedda. Hano yewuwaanka maalalettiide, golle simmeedda. **13** He gallassi Yesuusa kaalliyaawantuppe laa'u asatuu Yerusaalameppe laa'u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiyaa heeraa biidde; **14** ittuu ittuwaanna haneedda yewuwa ubbaa haasay de'iino. **15** Untunttu haasayiiddinne zorettiide de'ishshin, Yesuusi bare huup'ew yiide untunttu miyyiyya shiik'iide untuntunna biidde de'ee. **16** Shin untunttu bare afyiyann s'eellidde Aa gidiyaawaa shaakki eranaw danddaybbeykino. **17** Yesuusi, «Hinttentu ogiyaa bollan ittuu ittuwaanna haasayiyaawe ayee?» yaagi oochcheedda. Untunttukka dagamaan lechchummiide ek'keeddino. **18** Untuntuppe ittuu K'eliyoo'p'aa geetettiyaawe, «Ha giduwaan Yerusalaamen hano yewuwa erennawe ne s'alalay ha gadew imatsee?» yaagi zaareedda. **19** Yesuusi, «I ayee?» yaagina, untunttukka, «S'oossaa sintsaninne asaa ubbaa sintsan k'aalaaninne kiitaan mino nabiya gideedda Naazireetiyya Yesuusabaa haasayeetto. **20** Aakka k'eesatuwa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayk'uwa pirddaw aatsi immeeddino; mask'k'aliyaa bollan wod'eddino. **21** Nuuni kasenna, «Israa'eeliyaa asaa wozanawaa» yaagi hidootowe Aa; shin ha yewu hanettiide aad'd'oodeppe heezzu k'amma gideedda. **22** Nu giddoppe itti itti mac'c'awanttu nuuna maalafisseeddino. Untunttu guuraan hini duufuwa beeddino, **23** shin Yesuusa anhaa untunttu d'ayo wode

shiretti simmiide, I denddeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishin be'eddo yaagi odeeddino. **24** Nu giddoppekka itti itti Asay duufuwa biide untunttu goowaadan hanina be'eddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykino» yaageeddino. **25** Yesuusi untunttoo, «Hinttenoo, akeekena asatoo, hinttentu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammanennawanttoo; **26** Kiristtoosi ha metuwa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?» yaageedda. **27** Hewaappe simmiide Yesuusi Muse mas'aafatuwaappenne Nabatuu s'aafeedda mas'aafatuwaappe doommiide, S'oossaa Mas'aafatuwa ubbaan s'aafetteedda barebaa untunttoo billiide odeedda. **28** Untunttu bide'iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malateedda. **29** He wode untunttu Aa, «Gallassay k'ammiide de'iyaa diraw, omarsay mateedda; nuunanna ittippe ak'al» yaagi minisi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka untuntunna ittippe ak'anaw geleedda. **30** Untunttu ittippe gaytaan utteedda wode, daabbuwa dentsiide anjeedda; mentsiide untunttoo immeedda. **31** Untunttu afyiikka Aa akeekaana mala dooyettina, Yesuusa gidiyaawaa ereeddino. Ikka untunttu sintsaappe geemmeedda. **32** Untunttukka ittuu ittuwa, «K'ad'd'aan ittippe nu de'ishshin, nuuna I haasayisiyaa wodiyaaninne S'oossaa mas'aafatuwaakka nuw k'onc'c'isside I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa giddon tamaadan seellee gidennee?» geetteeddino. **33** He wodiyaanka denddiide Yerusaalame simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne ittatoonne untuntunna ittippe de'iyawanttoo, «Goday tumuwaakka denddeedda, Simoonawukka beetteedda» yaagi hewaan ittippe shiik'i utteeddawanta demmeeddino. **35** He laa'atu, K'ad'd'aan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwa mentsiyya wode wooti Aa ereeddinonto untunttoo odeeddino. **36** Hawaa untunttu haasay de'ishshin, Yesuusi untunttu giddon ek'iide, «Sarotetsay hintte gid» yaageedda. **37** Untunttoo moytilliyaa be'owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino. **38** Ikka untunttu, «Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttentu wozanay sid'i? **39** Taani Yesuusa gidiyaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be'ite; taanan hinttentu be'iyawaadan, moytillew ashuunne mek'etsay baawa. Ane taana hinttentu kushiyaan oyk'i'i be'ite» yaageedda. **40** Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya besseedda. **41** Untunttukka nashechhaappe denddowaan, ammanennaan maalaletti de'ishshin I, «Hawaan meetettiyaawe hinttentoo de'ii?» yaagi untunttu oochcheedda. **42** Untunttukka, s'iis'etteedda moliyaappe laafa puruwa aw immeeddino. **43** Ikka akkiide untunttu sintsaan meedda. **44** Ikka, «Taani hinttentunna ittippe de'aadde, «Muse mas'aafaan, nabatuwa mas'aafaaninne k'aalaan s'aafetto mazimuretuwaan ta diraw s'aafetteedda ubbay polettanaw bessee» yaagaade hinttentoo odeedda yewu hawaa» yaageedda. **45** He wodiyaanka S'oossaa Mas'aafatuwan geetettowaa akeekaana mala, untunttu wozanaa dooyeedda. **46** Untunttoo, «K'risttoosa metuu gakkanawaa; heezzentisiyaa gallassi hayk'uwaappe denddanawaa. **47** Aa Aa suntsan nagaraa paas'etsayenne maarotaa demussay Yerusaalameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa» yaagettiide s'aafetteedda. **48** «Hinttentukka hawoo markatuuwa. **49** Ta hinttentoo, Ta aabbu k'aalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe gakkanawunne hinttentoo wolk'k'ay saluwaappe imettana gakkanaw, Yerusaalame katamaan naagishshite» yaageedda. **50** Hawaappe guyyiyaan, Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa gakkanaw, untunttu afeedda; bare kushiya mic'c'iide untunttu anjeedda. **51** Untuntuppe

shaakettiide, saluwaa beedda. **52** Untuntu aw goyinniide, daro nashechchaan Yersaalame simmeeddino. **53** K'ay pac'c'ennan S'oossaa galatiidde, Geeshsha Golliyaan de'eeddino.

Yohaannisa

1 K'aalay koyro de'ee; k'aalaykka S'oossaanna ittippe de'ee; k'aalaykka S'oossaa. **2** I koyroppekka S'oossaanna de'ee. **3** Ubbabay k'aalaa baggana med'etteedda. Med'etteeddabaan ubbabaan I baynnaan ittibayenne med'etibeenna. **4** Aan de'uu de'ee; de'uu asaw poo'uwaaw. **5** Poo'uu d'umaan poo'ee; d'umay poo'uwaaw s'oonibeenna. **6** S'oossaappe kiitetti yeedda Aa suntsay Yohaannisa geetettiyaa itti bitanii de'ee. **7** Asay ubbay Aa baggana ammanana mala, poo'uwaabaa markkattanaw yeedda. **8** Poo'uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huup'ew poo'uwaaw gidenna. **9** Ikka tumu poo'uwaaw gideeddawe asaw poo'issanaw ha sa'aa yiyaawaa. **10** K'aalay alamiyaan de'ee; S'oossay K'aalaan alamiyaa med'deedda; shin alamii Aa eribeenna. **11** I bare baggatuwaakko yeedda; shin untuntuu Aa shiishshi akkibeykino. **12** Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare suntsaan ammaneiddawanttoo, S'oossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. **13** Untuntuu S'oossaappe yeletteeddinoppe attin, Asay yeliyaa maaraan woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniyaaw s'alalaan yelettibeykino. **14** K'aalay asaa giidiide, aad'd'o keekatetsaaninne tumatetsaan kumiide nu gidduwaan de'eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na'aa giidiide akkeedda aw de'iyaa bare Aawuwaaw bonchchuwaaw be'eeddo. **15** Yohaannisi aabaa bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Taani, Taappe kaala yiyaawe taappe bollaa; ayaw gooppe, ta yeletanaappe kasenna I de'iyaaawaa» gaade hinttentoo odowe hawaa» yaagi markkatteedda. **16** Nuuni ubbay Aa kumentsaa aad'd'o keekatetsaan palaheedda anjiuwaaw akkeeddo. **17** S'oossay higgiiyaa Muse baggana immeedda; shin aad'd'o keekatetsayenne tumatetsay Yesuusi Kiristoosa baggana yeedda. **18** S'oossaa be'eedda Asay ooninne baawa; bare Aawuwaaw matan de'iyaa bare huup'ew S'oossaa gideeddawe itti Na'aa s'alalay aabaa markkatteedda. **19** Yerusalaamen de'iyaa Ayihudatuwaaw ayissiyaawantuu k'eessatuwaanne Leewatuwaaw Yohaannisakko, «Neeni oonee?» giide Aa oochchana mala kiitina, Yohaannisi untunttoo markkatteedda markkatetsay hawaa. **20** Yohaannisi, «Taani Kiristoosa gidikke» yaagiide geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussaa is's'ibeenna. **21** Untuntuu, «Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?» yaagiide oochcheeddino. Yohaannisi, «Aa gidikke» yaageedda. K'aykka untuntuu, «Neeni nabee?» yaagiide oochcheeddino. Yohaannisi, «Gidikke» yaagi zaareedda. **22** Untuntuu, «Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiiteeddawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?» yaageeddino. **23** Yohaannisi zaariide, «Nabiyaaw Isiyaasi geeddawaadan, woraan bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Godaa ogiyya sitti ootsite!» giyya kooshshay tawaa» yaageedda. **24** K'ay Parisaawatu kiiteedda asatuu **25** Yohaannisi, «Neeni Kiristoosa woy, Eelaasa woy nabiyaaw gidana d'ayooppe, yaatina ayaw s'ammak'ay?» yaagiide oochcheeddino. **26** Yohaannisi, «Taani haatsaan s'ammak'ay; shin hinttentuu erennawe ittuu hawaan hinttentuu gidduwaan de'ee. **27** I taappe kaala yee. Taani Aa c'ammaa k'ashuwaaw billanawukka bessikke» yaagi zaareedda. **28** Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa bagga Yohaannisi s'ammak'iyasaa Biitaaniyaan haneedda. **29** Yohaannisi wonttetsa gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be'iide, «S'oossaa orgge dorssaa, Alamiyaa asaa nagaraa d'ayissiyaawe, hawesh! **30** Taani,

«Taappe kaala ittuu yaanawaa; I taappe bollaa; ayaw gooppe, ta yeletanaappe kasenna I de'iyaaawaa» gaade odeeddawe hawaa. **31** I onenotto taani erikke; shin Israa'eeliyaa asaw Aa k'onc'c'issanaw haatsaan s'ammak'aadde yaad» yaageedda. **32** Yohaannisi markkattiidde, «Geeshsha Ayyaanay saluwaappe harap'p'yaadan wod'd'ishiinne Aa bolla uttishshin, taani be'aaddi. **33** Taani Aa erikke; shin haatsaani s'ammak'ana mala taana kiiteedda S'oossay, «Geeshsha Ayyaanay wodiide, itti asaa bolla shempishshin, neeni be'ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan s'ammak'ee» yaagiide taw odeedda. **34** Taani hewaa be'aaddi; I S'oossaa Na'aa gidiyaaawakka markkattay» yaageedda. **35** Wonttetsa gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaaliyaawantuppe laa'atuwaanna ittippe ek'keedda; **36** I Yesuusi aad'd'ishshin be'iide, «S'oossaa dorssay hawesh!» yaageedda. **37** Yohaannisa kaaliyaa laa'atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. **38** Yesuusi barena kaaliyaawanta guyye simmi be'iide, «Ayya kooyyitee?» yaagi oochcheedda. Untuntuu zaariide, «Rebii, neeni hak'an de'ay?» yaageeddino. «Rebii» guussay «Tamaariissiyaawoo» giyaawaa. **39** Yesuusi untuntuu, «Haa yiide be'ite» yaageedda. Untuntuu biide, I de'iyasaa be'eeddino; he gallassi sa'ay tammu saate heera gidiyaa diraw, untuntuu aanana peesheeddino. **40** Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa'u asatuwaappe ittuu, Simoona P'es'iroosa ishah Inddiraasa. **41** Inddiraase koyro bare ishah Simoona demmiide, «Nuuni S'oossay kiiteeddawaanna gaketteddo» yaageedda. Hewaa guussay «Kiristoosa» giyaawaa. **42** Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda. Yesuusi Simoona be'iide, «Neeni Yohaannisa na'aa Simoona; ne suntsay Keefaa geetetanawaa» yaageedda. «Keefaa» giyaawaa biletay «P'es'iroosa» woy «Zaallaa» giyaawaa. **43** Wonttetsa gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw k'ofaa k'achcheedda; I Pilip'p'oosanna gaketttiide, «Taana kaala!» yaageedda. **44** Pilip'oosi, Inddiraasinne P'es'iroose de'eedda Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda asaa. **45** Pilip'oosi Naatinaa'eelanna gaketttiide, «Muse mas'aafatuwaaninne Nabatuwaaw mas'aafatuwaan aabay s'afetteeddawaadan, Yoosefo na'aa Yesuusi Naazireete katamaan de'iyaaawanna nuuni gaketteddo» yaagi odeedda. **46** Naatinaa'eeli zaariide, «Naazireete katamaappe lo'obay kewanaw dandadiyi?» yaageedda. Pilip'oosi, «Yaade be'a» yaageedda. **47** Naatinaa'eeli barekko yiyaawaa Yesuusi be'iide, «Makkalay baynaa tumu Israa'eeliyaa Asay hawaa!» yaageedda. **48** Naatinaa'eeli Yesuusa, «Neeni taana hak'an eray?» yaagi oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Pilip'oosi neena s'eesanaappe kase, neeni balasiyaa geetettiyaa mitsaappe hirkkinna de'ishshin, taani neena be'aaddi» yaageedda. **49** Naatinaa'eeli zaariide, «Tamaariissiyaawoo, neeni S'oossaa Na'aa! Neeni Israa'eeliyaa kaatiyaa!» yaageedda. **50** Yesuusi, «Taani neena balasiyaa geetettiyaa mitsaappe hirkkinna be'aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aad'd'iyaaawaa be'ana!» yaageedda. **51** K'aykka Yesuusi, «Taani hinttentoo tumuwaaw oday; saluu dooyettina, S'oossaa kiitanchatuu ta bolla, Asaa Na'aa bolla, pude kesishshiinne duge wod'd'ishiin, hinttentuu be'ana» yaageedda.

2 Heezzentoo gallassi Galiilaa gadiyaan K'aanaa geetettiyaa katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de'aw. **2** Yesuusikka barena kaaliyaawantunna ittippe he bullachchaa s'eessetteedda. **3** Woinniyaa ushshay wuri diggina, Yesuusa daaya Aa,

«Untunttoo woyniyaa ushshay wuri diggeedda» yaaga oochchaaddu. **4** Yesuusi zaariide, «Ta daayee, hawe ta oosuuaa gidiyaa diraw, ne yayana koshshena. Ta wodii biro gakkibeenna» yaageedda. **5** Yesuusa daaya kiitettiyaawanttoo, «I hinttentoo odiyaaawaa ayaa gidooppenne ootsite» yaaga odaaddu. **6** Ayihudatuu kase ootsiyaa dooyaadan, meechchaa wogaw ittuu ittuu s'eetu s'aaramusiyyaa oyk'kiyaa usuppun shuchchaa baatsatuu hewan de'iino. **7** Yesuusi kiitettiyaawantta, «Baatsatuwaan haatsaa kuntsite» yaageedda; geetettowaadankka untunttu baatsatuwaan doonaa gakkanaw haatsaa kunteeddino. **8** Yesuusi untuntta, «Ha'i duuk'kiide, bullachchaa kaappoo immite» yaageedda; untunttu aw afiide immeeddino. **9** Bullachchaa kaappuu woyniyaa ushshaa gideedda haatsaa gans's'i s'eellide, hak'appe yeeddentto eribeenna; shin haatsaa kunteedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyaawaa s'eesiide, **10** «Ooninne ayife gideedda woyniyaa ushshaa imatsaa asaa kasetiide ushshae; yaatiide Asay darssi usheeddawaappe guyyiyaan, k'iraariyaa ushshae. Shin neeni ayife gideedda woyniyaa ushshaa hanno gakkanaw naagaadda!» yaageedda. **11** Yesuusi bare ootseedda wolk'kaama malaatuwaappe hawaa koyruwaa Galilaa gadiyaan K'aanaa geetettiyya heeraan ootseedda; hewan bare bonchchuwa I k'onc'cissina, Aa kaaliyaawanttu aan ammaneeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi bare daayinna, bare ishutuwaannanne barena kaaliyaawanttuna ittippe K'ifirinaahooma geetettiyya katamaa biide amareeda gallassaa takkeeddino. **13** Ayihudatuu bonchchiyya Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yersaalame beedda. **14** Geeshsha Golliyaa gibbiyaan miizaa, dorssaanne dogommatuwaal zal'iyaa asaa demmeedda; k'ay haratuu barenttu oydiyaan uttiide, miishshaa laammiyaawantta demmeedda. **15** I golaa jiraafiyya dook'kiide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aatsi yeggide, untunttu miishshaa laaleedda. **16** Dogommuwaa zal'iyaaawantta I, «Ha dogommatuwaal hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyya geyaa ootsoppite!» yaageedda. **17** Yesuusa kaaliyaawanttu S'oossaa mas'aafan, «Taani ne gollaw seelettiyya seelay taana tamaadan guuddee» geetettiide s'aafetteeddawaa hassayeeddino. **18** Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, «New hawaa ootsanaw danddayiyaa maataay de'iyaaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?» yaageeddino. **19** Yesuusi, «Ha Geeshsha Golliyaa kolite; taani heezzu gallassaan zaaraade kees's'ana» yaageedda. **20** K'aykka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, «Ha Geeshsha Golliyaa kees's'anaw oytamanne usuppun laytsaa akkeedda; shin neeni heezzu gallassaan kees's'ani?» yaageeddino. **21** Shin I haasayeedda Geeshsha Gollii bare asatetsaabaa. **22** Hewaa diraw, Yesuusi hayk'uwaappe dendeeddawaappe guyyiyaan, Yesuusa kaaliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. K'ay untunttu S'oossaa Mas'aafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa ammaneeddino. **23** Paasigaa baalaa bonchchiyya wode, Yesuusi Yersaalamen de'ishshin, I ootseedda malaataa be'iide, c'ora Asay Aa ammaneeddino. **24** Shin Yesuusi asaa ubbaa eriyya diraw, hewantta ammanibeenna. **25** Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayaw gooppe, asaa wozanaan ayee de'into, I bare huup'ew eriyya diraassa.

3 Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaal Nik'oodimoosa geetettiyya itti bitanii de'ee. **2** Nik'oodimoosi k'amma Yesuusakko yiide, «Tamaarissiyaawoo, neeni nuuna tamaarissana mala S'oossay kiitteedda gidiyaaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, S'oossay aanana de'iyaa asaappe attin, ha neeni ootsiyaa wolk'kaama malaatuwaal ootsanaw danddayiyaa Asay baawa» yaageedda. **3** Yesuusi zaariide, «Taani new tumuwaal oday; Asay laa'entsuwaal yelettana d'ayoooppe, S'oossaa kawutetsaa be'anaw danddayenna» yaageedda. **4** Nik'oodimoosi, «C'ima Asay waaniide laa'entsuwaal yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaal simmi geliide, laa'entsuwaal yelettanaw Asay danddayii?» yaageedda. **5** Yesuusi zaariide, «Taani new tumuwaal oday; Asay haatsaappeenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana d'ayoooppe, S'oossaa kawutetsaa gelanaw danddayenna. **6** Asay ashuwaan asaappe yelettee; shin Asay ayyaanaa Geeshsha Ayyaanaappe yelettee; **7** I hinttentu laa'entsuwaal yelettanaw bessee» gaade taani odeedda diraw, malaalettoppa. **8** C'arkkuu bare koyyeeddassaa c'arkee. Neeni Aa kooshunchchaa sisaasa; shin I hak'appe yinto woy hak'a binto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yeletteedda ubbay hewaa mala» yaageedda. **9** Nik'oodimoosi, «Hawe waaniide hananaw danddayii?» yaagiide oochcheedda. **10** Yesuusi zaariide, «Neeni Israa'eelatuwaal tamaarissiyaawaa gidaadde hawaa erikii? **11** Taani new tumuwaal oday; nuuni eriyaawaa haasayeetonne be'eeddawaa markkateetto; shin nuuni markkattiyaawaa hinttentu akkikita. **12** Taani hinttentoo sa'aabaa odina, ammanennawannta gidoooppe, saluwaabaa odina waan ammananitee? **13** Saluwaappe wod'deedda taappe attin, saluwaal keseeddawe ooninne baawa; saluwaan de'iyaa Asaa Na'ay taana. **14** «Muse woraan s'ank'kimaaluwaal shooshshaa sulleeddawaadan, taana ammaneedda ubbay med'inaa de'uwaa akkana mala, taani Asaa Na'ay mask'kaliyya bolla pude denddana bessee. (aiñios g166) **16** «S'oossaa Na'aa ammaniyya ubbay med'inaa de'uwaa akkanaappe attin, d'ayenna mala, S'oossay ha alamiyya asaa loytsi siik'eedda diraw, bare mes's'i itti Na'aa immeedda. (aiñios g166) **17** Ayaw gooppe, S'oossay bare Na'aa ha alamiyya asaa pirdanaw kiitibeenna; shin untunttu Aa baggana ashshanaw kiitteedda. **18** «Aa Na'aa ammaniyya ooninne pirdettenna; shin Na'aan ammanenna ooninne, S'oossaa Na'aa ittuwaa ammanibeenna diraw, ha'ikka pirdetti utteedda. **19** Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo'uu ha alamiyya yeedda; shin asaa kiitay iita gidiyaa diraw, poo'uwaappe aatsiide, d'umaa siik'eedda. **20** litabaa ootsiyaa ooninne poo'uwaa is's'ee; ayaw gooppe, bare kiitay k'onc'c'enna mala, poo'uwaakko shiik'enna. **21** Shin tumuwaal ootsiyaa ooninne S'oossay azazeeddawaadan, I ootseeddawaa poo'uu k'onc'c'issana mala, poo'uwaakko shiik'ee» yaageedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusinne Aa kaaliyaawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyaan untunttuna amareeda wodiyya uttiide, asaa s'ammak'iide de'ee. **23** K'ay Yohaannisi Saaleeme mataan de'iyaa Henoona giyya saan wogga haatsay de'iyaa diraw, Asay aakko yiina s'ammak'ee. **24** Hewe haneeddawe Yohaannisi k'ashettanaappe kasenna. **25** Hewaappe guyyiyaan, Yohaannisa kaaliyaawanttuna amareeda Ayihudatuwaal meechchaa wogaabaa palumetteeddino. **26** Untunttu Yohaannisakko biide, «Tamaarissiyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsan neenanna de'iyaaawe, neeni aabaa markkattowe, be'a ha'i s'ammak'ee; Asay ubbaykka aakko

bee» yaageeddino. **27** Yohaannisi zaariide, «S'oossay immana d'ayooppe, Asay ayinne akkanaw danddayenna. **28** «Taani Kiristoosa gidikke; shin taani aappe sintsaw kiitettaad» geeddawoo hintte hinttentu huup'ew markka. **29** Mishira mac'c'awunna de'iyaa uray ikka mishiraa; he mishiraa miyaatay ek'kiide, I giyaawaa sisiyaawe Aa haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashechchay poletteedda. **30** I darina ta guus's'ana bessee» yaageedda. **31** Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa'aappe beetteeddawe sa'aassa. Ikka sa'aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. **32** I bare be'eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin Aa markkatsaa akkiyaawe baawa. **33** Aa markkatsaa akkiyaa ooninne S'oossay tumanchcha gidiyaawaa hewan markkattee. **34** S'oossay kiitteeddawe S'oossaa k'aalaa odee; ayaw gooppe, S'oossay bare Geeshsha Ayaanaa palahissiide immee. **35** S'oossay bare Na'aa siik'iide ubbabaa Aa kushiyan wotseedda. **36** Na'aa ammaniyaaw uraw med'inaa de'uu de'ee; shin Na'aa ammanennaawaa bolla S'oossaa hank'kuu de'anawaappe attin, I de'uwaa be'enna. (aiōnios g166)

4 Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawanta barekko shiishsheenne s'ammak'ee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyaawantu s'ammak'eeddawaappe attin, Yesuusi bare huup'ew oonanne s'ammak'ibeenna. **4** Galilaa biidde, Sammaariyaana aad'd'anawe Aa ashshenabaa gideedda. **5** Hewaa diraw, Yaak'oobi bare na'aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de'iyaa Sikaaro geetetiyyaa Sammaariyaa katamaa beedda. **6** He sa'aan Yaak'ooba haatsaa ollay de'ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haatsaa ollaa matan utteedda. He wode sa'ay usuppun saatiyaa heera. **7** Sammaariyaa mishiratta haatsaa duuk'k'anaw yeeddawunno Yesuusi, «Taana haatsaa ushshaarikkiil!» yaageedda. **8** Yesuusa kaalliyaawantu k'umaa shammanaw katamaa beeddino. **9** He Mishiratta zaaraade Aa, «Neeni Ayihudaa asaa gidaadde, Sammaariyaa mac'c'a asaa gideedda taana, woota de'uwaa immiyaa haatsaa ushsha gay?» yaagaaddu; ayaw gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw itipetetsay bayinna diraassa. **10** Yesuusi zaariide izo, «Neeni S'oossaa imotaanne k'ay neena «Taana haatsaa ushsha» giyaawe oonentto eriyaawaa gidintto, Aa woossanaassa; ikka new de'uwaa immiyaa haatsaa immana» yaageedda. **11** Mishiratta zaaraade, «Godaw, new duuk'kiyaabay baawa; ollaykka c'iimmuwa. Yaatina, de'uwaa immiyaa haatsaa hak'appe akkanii?» **12** Nuw ha haatsaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yaak'oobappe neeni daray? I, Aa naanayenne Aa mehii hawaappe usheeddino» yaagaaddu. **13** Yesuusi zaariide, «Ha haatsaappe ushiyaa ooninne laa'entsuwa saametnanawaa. **14** Shin taani immiyaa haatsaa ushiyaa ooninne laa'entsuwa saametenna. Taani immiyaa haatsay he Aa gididon med'inaa de'uwaassi pulitiyaa pulituwa gidanawaa» yaageedda. (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Mishiratta, «Godaw, taani saametenna malanne haatsaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haatsaa imma!» yaagaaddu. **16** Yesuusi izo, «Baade ne asinaa s'eesaade haa simma» yaageedda. **17** Mishiratta zaaraade, «Taw asinay baawa» yaagaaddu. Yesuusi, «Taw asinay baawa giyaawaan tumuwa gaadda. **18** Neeni icheshu asinaa gelaadda; ha'u' neenanna de'iyaa bitanii ne asinaa gidenna. Neeni ha'i taw odeeddawe tuma»

yaageedda. **19** Mishiratta k'ay, «Godaw, neeni nabiya gidiyaawaa ta ha'i eraad; **20** nu Sammaariyaa asaa aawotuu ha deriyaan goyinneeddino; shin Ayihudatu hinttentu Asay S'oossaw goyinnanaw bessiyaa sa'ay Yerusaalamenna yaagiita» yaagaaddu. **21** Yesuusi, «Ha mishiratee, taana ammana; ha deriyaan woy Yerusaalamen Aawuwaa S'oossaw hinttentu goyinnenna wodi yaanawaa. **22** Hinttentu Sammaariyaa Asay hintte erennabaw goyinniita; S'oossay nuuna Ayihudatuwa go'ettiide atosetsaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinneedto. **23** Shin Aawuwaa S'oossaw tumuwaappe goyinniyaawantu Aa, Geeshsha Ayaanaa wolk'kaaninne S'oossaa S'oosatetsaadan goyinniyya wodi matatteedda; ubbaa ha'ikka gakteedda. Ayaw gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu S'oossaykka ha ogiyaan goyinniyaawanta koyyee. **24** S'oossay Ayaanaa; aw goyinniyaawantukka Geeshsha Ayaanaa wolk'kaan S'oossaa S'oosatetsaadan goyinnanaw bessee» yaageedda. **25** Mishiratta, «Masihiyaa geetetiyyaa Kiristoosi yaanawaa taani eray. I yiyya wode nuw ubbabaa odanawaa» yaagaaddu. **26** Yesuusi, «Ha neenanna haasayiyaawe taani Aa» yaageedda. **27** Hawaa untuntu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawantu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untuntu be'iide darssi maalaletteeddino; shin mishiratto, «Ayya koyyay?» woy Yesuusa, «linanna ayaw haasayay?» giide oochchowe ooninne baawa. **28** Hewaappe guyyiyaan, Mishiratta bare haatsaa otuwaaga basha guyye katamaa baade asaw, **29** «Taani ootseeddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be'anaw dendite; hewe Kiristoosa gidaanddeeshsha?» yaagaaddu. **30** Asay katamaappe keside, Yesuusakko beedda. **31** Hewe hanishin, Aa kaalliyaawantu Yesuusa, «Guutsabaa maarikiil!» yaagiide woosseeddino. **32** Shin I, «Taw hinttentu erenna k'umay taani miyaawe de'ee» yaageedda. **33** Hewaa diraw, Aa kaalliyaawantu barentu gididon, «Aw miyaabaa aheedda Asay de'anddeeshsha?» yaageeddino. **34** Yesuusi untunttoo, «Ta k'umay taana kiitteeddawaa sheniya oosussaanne Aa oosuwa polussaa. **35** Hinttentu, «Oyddu agenaappe guyyiyaan, katsay c'akettanawaa» giikkiteeyee? Taani hinttentoo oday; goshshaa loytsi s'eellite; katsay c'aka bessedda. **36** Zeriyaawenne c'akkiyaawe ittippa nashettana mala, c'akkiyaawe dirguwa akkeenke katsaa med'inaa de'oo shiishshee. (aiōnios g166) **37** Ha gaasuwaan, «Ittuu zeree; k'ay ittuu c'akkee» giya haasayay tuma. **38** Hinttentu daaburibeennawaa c'akkana mala, taani hinttenta kiitaad; haratuu ootsi daabureeddino; hinttentu haratuwa daaburan geleeddita» yaageedda. **39** Mishiratta, «I taani ootseedda ubbabaa odeedda» gaade markkatteedda diraw, he katamaan de'iyaa Sammaariyaa asaappe c'oray Yesuusa ammaneetda. **40** Sammaariyaa Asay Yesuusakko yeedda wode, barentu mataan gam'ana mala, Yesuusa woossina I yaan laa'u gallasaa utteedda. **41** I odiyaa k'aalaa diraw, kasewaappe c'ora Asay ammaneetda; **42** k'ay untuntu mishiratto, «Nuuni nu huup'ew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkatteedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyaawaa gidiyaawaakka nuuni ereeddo» yaageeddino. **43** Laa'u gallasaaappe guyyiyaan, Yesuusi Sammaariyaappe keside, Galilaa gadiyaa beedda. **44** Ayaw gooppe, I bare huup'ew, «Nabii bare gadiyaan bonchchettenna» yaagi odeedda. **45** Yesuusi Galilaa gakteedda wode, Galilaa Asay Aa mokkeedda;

Paasigaa bonchchiyaa gallassi untunttu Yerusaalamen de'iyaa diraw, I ootseedda ubbabaa be'eeddino. **46** Yesuusi haatsaa woyniyaa ushshaa keessedda, Galilaan de'iyaa K'aanaa katamaa beedda. K'ifirinaahooman Aa na'ay sakettiyaa, kaatiyaa gollen ootsiyaa itti kaappuu de'ee. **47** Yesuusi Yihudaappe Galilaa yeeddawaa he kaappuu sisiide, akko yiide hayk'kanaw mateedda bare na'aa biide patsana mala, Yesuusa woosseedda. **48** Yesuusi he kaappuwa, «S'oossay ootsiyaa malaataanne hehcho giissiyaaaba be'ennaan de'iide, hinttentu ayinne ammanikkita» yaageedda. **49** He kaappuu zaariide, «Godaw, ta na'ay hayk'k'ennan de'ishshin, taananna baarikki» yaageedda. **50** Yesuusi, «Ba; ne na'ay pas'a de'anawaa!» yaageedda. He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. **51** I bare golle biishshin, Aa k'oomatuu aanana ogiyaan gaketiiide Aa, «Ne na'ay pas'a de'ee» geeddino. **52** I bare k'oomatuwaa bare na'aw ay saatiyaan keekeeddenntoo oochchina untunttu, «Zino laappu saatiyaan k'oos'uu Aa aggeedda» yaageeddino. **53** Na'aa aawuu Yesuusi barew, «Ne na'ay pas'a de'anawaa» geeddawe he saatiyaanna gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne Aa soy Asay ubbay ammaneeddino. **54** Hawe Yesuusi Yihudaappe Galilaa yiide ootseedda laa'entso malaataa.

5 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiyaa baalaw Yerusaalame beedda. **2** Yerusaalamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayiss's'e K'aalaan Beetesayda geetetiyyaa dagatti utteedda haatsay de'ee; he dagatti utteedda haatsaa yuuyyi aad'deedita ichcheshu kashay de'ee. **3** Hewaan c'ora harganchchatuu, k'ook'atuu, wobbatuunne sileeddawantu giseeddino. [Haatsay k'aas's'iyawaa naagiino. **4** Ayaw gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haatsaakko geliide, haatsaa k'aatsee; haatsay k'aas's'eeddawaappe guyyiyaan, koyro geleedda uray barena oyk'keedda ay harggiyaappekka pas'ee.] **5** Hewaan hattamanne hospun laysaa saketteedda itti bitanii de'ee. **6** He bitanii hewaan giseeddawaa Yesuusi be'iide, daro wodiyya saketteeddawaakka eride bitaniyaa, «Pas'anaw koyyay?» yaageedda. **7** Sakettiyaa bitanii zaariide, «Godaw, haatsay k'aas's'iyaa wode, taana haatsaan yeggiyaa Asay d'ayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli aggee» yaageedda. **8** Yesuusi Aa, «Dendda ek'ka; neeni gisuwaa tookkaade ba» yaageedda. **9** Bitanii ellekka pas'i aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda. Hewe haneeddawe Sambbata gallaasana. **10** Hewaa diraw, Ayihudatuu pas'eedda bitaniyaa, «Hachche sa'ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna» yaageeddino. **11** Shin bitanii, «Taana patseeddawe, «Ne gisuwaa tookkaade ba» yaageedda» giide untunttoo zaareedda. **12** Untunttu Aa, «Neena, «Ne gisuwaa tookkaade ba» geeddawe I oonee?» giide oochcheeddino. **13** Shin hewaan c'ora Asay de'iyaa dirawunne, Yesuusiikka geemetteedda diraw, bitanii barena patseeddawe oonentto erenna. **14** Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golliyaan demmiide, «Be'a, neeni ha'i pas'aadda; hawaappekka iitabay neena gakkenna mala, laa'entso nagaraa ootsoppa» yaageedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, bitanii biide, barena patseeddawe Yesuusa gidiyaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda. **16** Yesuusi hawaa Sambbataan ootseedda diraw, untunttu Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. **17** Yesuusi zaariide untunttoo, «Ta Aabbu ubbaa wode ootsee; taanikka ootsanaw bessee» yaageedda. **18** Hewaa diraw,

Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa s'alalaassa gidennaan, barena S'oossaana k'arayiide, «S'oossay ta Aabba» geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu Aa wod'anaw kasewaappe minisiide koyyiino. **19** Yesuusi zaariide untunttoo, «Taani hinttentoo tumuwaa oday; Na'ay barekka ayinne ootsenna. I bare Aabbu ootsishshin be'iyawaa s'alalaa ootsee; Aawuu ootsiyaawaa Na'aykka ootsee. **20** Ayaw gooppe, Aawuu bare Na'aa siik'ee; k'ay I ootsiyaa oosuwa ubbabaa bare Na'aa bessee. Ubbaa hinttentu maalalettana gakkanaaw, I hawaappe aad'd'iyaa oosuwaakka bare Na'aa bessanawaa. **21** Gaasuunnee, Aawuu hayk'k'eeddawannta hayk'uwaappe dentsiide shempuwaanna wotsiyaawaadan, Na'aykka k'ay bare koyyowannta shempuwaanna wotsee. **22** Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyaawaadan, Na'aakka bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na'aw immeeddawaappe attin, I oonanne pirdenna; Na'aa bonchchenna uray, Aa kiitteedda Aawuwaakka bonchchenna. **24** «Taani hinttentoo tumuwaa oday; ta k'aalaa sisiyaawoonne taana kiitteeddawaan ammaniyaawoo med'inaa de'uu de'ee. Hayk'uwaappe de'oo I pinneeddawaappe attin, pirddettena. (aiōnios g166) **25** Taani hinttentoo tumuwaa oday; hayk'k'eedda Asay S'oossaa Na'aa kooshshaa sisiyaa wodi yaaanawaa; hewenneekka ha'a. He kooshshaa sisiyaawantuu shempuwaanna de'ana. **26** Ayaw gooppe, Aawoo de'uwaa immiyaa wolk'ay de'iyawaadan, de'uwaa immiyaa he wolk'kaa bare Na'awukka immeedda. **27** S'oossaa Aawuu bare Na'aw pirddiyya maataa immeedda; ayaw gooppe, Na'ay Asaa Na'aa. **28** «Hawaan malalettoppote; ayaw gooppe, duufuwaan de'iyawaantuu Aa kooshshaa sisiyaa wodi yee. **29** Sisiide untunttu duufuwaappe gas'aa kesana; lo'obaa ootseeddawanntu de'uwaa de'anaw denddana; k'ay iitabaa ootseeddaawantuu pirddettanaw denddanawannta. **30** «Taani taappe ayinne ootsanaw danddaykke; S'oossay taw odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayaw gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniya poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa ootsikke. **31** «Taani ta huup'ew tabaa markkattooppe, ta markkatetsay tuma gidenna. **32** Tabaa markkatiyaawe haray de'ee; I tabaa markkatiyaawe tuma gidiyaawaa taani eray. **33** «Hinttentu Yohaannisakko asaa kiitina, I untunttoo tumuwaa markkatteedda. **34** Taani hewaa hinttentu atino gaade giyaawaappe attin, asaa markkatetsay taw koshshina gidenna. **35** Yohaannisi muk'aaddaadan, ees's'eeddanne poo'isseedda; hinttentukka amareeda wodiyya Aa poo'uwaan nashettanaw koyyeeddiita. **36** «Shin taw Yohaannisawaappe aad'd'iyaa markkatetsay de'ee; ayaw gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani ootsiyaawe, I taana kiitteeddawaa gidiyaawaa markkattee. **37** «K'ay taana kiitteedda Ta Aabbu bare huup'ew tabaa markkattee. Hinttentu Aa kooshshaa ayinne sisibeykkita; Aa malaakka be'ibeykkita. **38** I kiitteeddawaa ammanenna diraw, Aa k'aalay hinttentu wozanaan baawa. **39** «S'oossaa Mas'aafatuwaappe med'inaa de'uwaa demmiyaawaa hinttew malatina, untuntta biddiita; untunttukka tabaa markkatiyaawannta. (aiōnios g166) **40** Shin de'uwaa demmanaw taakko yiyaawaa hinttentu koyyikkita. **41** «Taani asaappe bonchchuwa koyyikke. **42** Shin taani hinttentu wozanaan S'oossaa siik'uu baynnawaa eray. **43** Taani ta Aabbu suntsan yaad; shin taana akkibeykkita. Shin hara Asay bare suntsan yiya wode, Aa akkiita. **44** Hinttentu ittuu ituwaa bonchchiita; shin itti S'oossaa yiya bonchchuwa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite? **45**

«Taani Ta Aabbu sintsan hinttentta mootiyaawaa hinttew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wotsiyaa Musa. 46 Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taan akka ammananiti; ayaw gooppe, tabaa s'aafeeddawe Aa. 47 Shin hinttenttu I s'aafeeddawaa ammanennaan is'sooppo, taani giyaawaa wooti ammananitee?» yaageedda.

6 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy S'ibiriyaadoosa Abbaappe hefintsa pinneedda. 2 I hargganchatuwaa bolla ootseedda wolk'k'aama malaataa be'eedda diraw, c'ora Asay Aa kaalleedda. 3 Yesuusi deriyaa kesiide, yaan barena kaaliyaawantunna ittippe utteedda. 4 Ayihudatuu bonchchiyaa Paasigaa gallassay gakeedda. 5 Yesuusi sintsakko s'eelliide, c'ora Asay barekko yiyaawaa be'iide Pilip'p'ooosa, «Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa k'umaa hak'appe shammanee?» yaageedda. 6 I hewaa Pilip'p'ooosa paac'c'anaw geedda; ayaw gooppe, I bare huup'ew ayaa ootsana bessintto ootsanabaa eree. 7 Pilip'p'ooosi zaariide Yesuusa, «Huup'yaan huup'yaan, haray atto itti itti barssuwa gatsanaw, laa'u s'eetu dinaariyaan shammeedda ukitsaykka gidenna» yaageedda. 8 K'ay Yesuusa kaaliyaawantuppe ittuu, Simooni Ples'iroosa ishay Indiraasi, 9 «Banggaa ukitsaa ichcheshuunne laa'u molii de'iyaa itti na'ay hawaan de'ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?» yaageedda. 10 Yesuusi barena kaaliyaawanta, «Asay uttanaadan ootsite» yaageedda. He sa'aan dero maatay de'ee. Asay ubbay utteedda; attuma Asay ichcheshu sha'aa gidiyaawaa. 11 Yesuusi ukitsaa akkeedda; S'oossaa galatiide, hewan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan ootsina Asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda. 12 Unttuntu ubbay kalleeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaaliyaawanta «Ittibaykka c'oo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite» yaageedda. 13 Hewaa diraw, untunttu ubbaakka shiishsheeddino; Asay kallina atteedda banggaa ukitsaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa'u zambbeeliyaa kuntseeddino. 14 Asay Yesuusi ootseedda wolk'k'aama malaataa be'eedda wode, «Hawe tumuwaappe ha sa'aa yaana geedda nabiyaa» yaageeddino. 15 Unttuntu yiide barena wolk'k'an oyk'ki kaatiyaa ootsanaw haniyaawaa Yesuusi eride, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda. 16 Sa'ay omarsseedda wode, Yesuusa kaaliyaawantu abbaakko beeddino; 17 Sa'ay k'ammeedda; shin Yesuusi untuntukko he saatii gakkana yibeenna; hewoo untunttu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintsa K'ifirinaahooma beeddino. 18 Wolk'k'aama c'arkkuu c'arkkeedda diraw, abbay k'aa's'eedda; 19 itti saatiyaa keenaa untunttu abbaa shaagowaappe guyyiyaan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiide yiyaawaa be'iide yayyeeddino. 20 Shin I, «Yayyoppite; taanatte!» yaageedda. 21 Unttuntu wonggiriyaan Aa gelissanaw koyyeeddino; wonggiri untunttu biyaasaa abbaa gas'aa ellekka gakkii aggeedda. 22 Wonttetsa gallassi, abbaappe hefintsanna atteedda c'ora Asay abbaa bolla itti wonggiriyaan s'alalay de'iyaaawaa be'eeddino; Yesuusi barena kaaliyaawantunna wonggiriyaan geliide, untuntunna beennaan, untunttu barekka beeddawaa akekeeddino. 23 Shin S'ibiriyaadoosappe hara wonggiratuu Yesuusi S'oossaa galatina, Asay ukitsaa meeddasa mataa yeeddino. 24 Asay Yesuusi woy Aa kaaliyaawantu hewaan baynnawaa be'iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyaan geliide, K'ifirinaahooma beeddino. 25 Asay Yesuusa abbaappe hefintsa demmeedda wode, «Tamaariissiyaawoo, hawaa awude yaaddii?» yaageeddino. 26

Yesuusi zaariide, «Taani hinttenttoo tumuwaaw oday; hinttenttu taana koyyiyaawe ukitsaa meedda diraassaan kalleedda diraassa gidiyaawappe attin, wolk'k'aama malaataa be'eedda diraassa gidenna. 27 Med'inaa de'uwaaw k'umaw, taani Asaa Na'ay hinttenttoo immanawoo, ootsiteppe attin, samiyyaa k'umaw ootsoppite; ayaw gooppe, Aawuu S'oossay hewaa d'iishissanaw maatafaa attami wotseedda» yaageedda. (aionios g166) 28 Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Nuuni S'oossaa oosuwaaw ootsanaw ayaa ootsanaw bessii?» yaagiide Yesuusa oochcheeddino. 29 Yesuusi zaariide, «Hinttenttu ootsana mala, S'oossay koyyiya kitiy hawaa; I kiiteeddawaan ammanite» yaageedda. 30 Unttuntu zaariide, «Nuuni be'iide, neenan ammanana mala, ay wolk'k'aama malaataa ootsanii? Ayaa kiittettanii? 31 S'oossaa mas'aafaan, «Unttuntu mannaa mala saluwaappe ukitsaa immeedda» yaagetti s'aafettowaadan, nu aawotuu mela biittaa mannaa meeddino» yaageeddino. 32 Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwaaw oday; hinttenttoo saluwaappe tumu ukitsaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttenttoo saluwaappe ukitsaa immeeddawe Musa gidenna. 33 Ayaw gooppe, tuma gideedda S'oossaa ukitsay, saluwaappe wod'd'iyaaawe ha alamiyaa asaw de'uwaaw immee» yaageedda. 34 Unttuntu zaariide, «Godaw, nukka he ukitsaa ubbaa wode imma» yaageeddino. 35 Yesuusi, «Taani de'uwaaw ukitsaa; taakko yiyya uray ubbakka koshattenna. K'ay taana ammaniyaay uray ayinne saametenna. 36 Shin taani hinttenttoo odeeddawaadan, hinttenttu taana be'eeddita; shin ammanikkita. 37 Ta Aabbu taw immiyaa ubbay taakko yaanawaa; k'ay taakko yiyya oonanne ubbakka taani kare yeddikke. 38 Ayaw gooppe, taani taana kiiteeddawaa sheniyya polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyya polanaw yabeykke. 39 Taana kiiteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssetsaa gallassi dentsanaappe attin, ittuwaakka bayizzana mala koyyenna. 40 Ayaw gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na'aa be'iide, ammaniya ubbatuu med'inaa de'uwaaw akkanawanta; taanikka he ubbatuwaaw wurssetsaa gallassi dentsana» yaageedda. (aionios g166) 41 Yesuusi, «Taani saluwaappe wod'd'eedda ukitsaa» geedda diraw, Ayihudatuu Aa bolla zuuzummeeddino. 42 Unttuntu, «Hawe nuuni Aa aawuwaanne Aa aatto eriyaa Yoosefo na'aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, «Taani saluwaappe wod'd'aaddi» gaanaw danddayii?» yaageeddino. 43 Yesuusi zaariide, «Ittuu ittuwaanna zuuzummiyaawaa aggitte. 44 Taana kiiteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyya Asay baawa; taanikka wurssetsaa gallassi Aa dentsana. 45 Nabatuu S'oossay asaa ubbaa tamarissana yaagiide s'aafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamariyaawe ooninne taakko yee. 46 S'oossaa matappe yeeddawaappe attin, S'oossaa be'eedda Asay baawa; Aa s'alalay S'oossaa be'eedda. 47 «Taani hinttenttoo tumuwaaw oday; taana ammaniyaay uraw med'inaa de'uu de'ee. (aionios g166) 48 Taani de'uwaaw ukitsaa. 49 Hinttenttu aawotuu mela biittaa mannaa meeddino; shin hayk'keeddino. 50 Asay aappe mide hayk'k'enna ukitsay saluwaappe yiyaawe hawaa. 51 Saluwaappe wod'd'eedda de'uwaaw ukitsay taana; ooninne ha Ukitsaappe mooppe, med'inaw de'anawaa; k'ay ha alamiyaa asaw de'o gidana mala, taani immana ukitsay ta ashuwaa» yaageedda. (aion g165) 52 Ayihudatuu, «Ha bitanii bare ashuwaa nuuni maana mala, nuw wootiide immanaw danddayii?» yaagiide barentu gidduwaan palumetteeddino. 53 Hewaa diraw, Yesuusi untunttu, «Taani

hinentttoo tumuwaay oday; ta ashuwaa, Asaa Na'aa ashuwaa, hinttentu maana d'ayooppe, k'ay ta suutsaakka ushana d'ayooppe, hinttew de'uu baawa. **54** Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suutsaa ushiyaa uraw med'inaa de'uu de'ee. Taani wurssetsa gallassi untuntta dentsana. **(aiōnios g166)** **55** Ayaw gooppe, ta ashuu tumu k'umaa; ta suutsaykka tumu ushshaa. **56** Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suutsaa ushiyaa uray taanan de'ee; taanikka aanani de'ay. **57** De'uwaa Aawuu taana kiitina, taani Aa gaasuwaan de'iyaaawaan, taana miyaa uraykka ta gaasuwaan de'ana. **58** Saluwaappe wod'd'eedda ukitsay hawaa; hinttentu aawotuu miide hayk'keedda mannaa mala gidenna; ha ukitsaa miyaa uray med'inaw de'ana» yaageedda. **(aiōn g165)** **59** Yesuusi K'ifirinaahooma katamaan Aiyhuda woosa gollen tamarissiidde, hawaa odeedda. **60** Yesuusa kaaliyaawantuppe dariyaa baggay hewaa siseedda wode, «Hawe gelenna timirtiyaa; hawaa ooni akkanawee?» yaageeddino. **61** Shin Yesuusi barena kaaliyaawantu hewoo zuuzummeeddawaa eride, «Hawe hinttentta d'ubbii?» **62** Simmi taani, Asaa Na'ay, kase de'iyaaasaa pude keshishshin be'into ayaa gaanitee? **63** Geeshsha Ayyaanay de'uwaa imme; asaa minotay ayinne go'enna. Taani hinttenttoo odeedda k'aalay ayyaanaanne de'uwaa. **64** Shin hinttenttu gidduwaan ammanennawantu de'ino» yaageedda; ayaw gooppe, ammanennawantu hak'awantenttonne barena aatsi immanawe onentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda. **65** K'aykka Yesuusi, «Ta Aabbuppe gidana d'ayooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaagaade ta odeeddawe hewaa diraassa» yaageedda. **66** Hewaa gaasuwaan, Yesuusa kaaliyaawantuppe c'oratuu Aa aggiide, guyye simmeeddino; laa'entso Aa kaalibeykino. **67** Yesuusi k'ay tammanne laa'u barena kaaliyaawanta «Hintteka aggiide baanaw koyyiitee?» yaageedda. **68** Simooni P'es'iroose zaariide, «Godaw, nuuni ookko baanee? New med'inaa de'uwaa k'aalay de'ee. **(aiōnios g166)** **69** Neeni S'oossaa Geeshsha gidiaawaa nuuni ammaneeettonne ereetto» yaageedda. **70** Yesuusi untuntta, «Taani hinttentta tammanne laa'atuwaa doorabeykita?» K'ay hintteppe ittuu s'alahiyaa» yaageedda. **71** Yesuusi hewaa Simooni na'aa Yihudaa Ask'k'oroota gee; ayaw gooppe, Yihuday Yesuusa kaaliyaa tammanne laa'atuwaappe ittuwaa; I Yesuusa aatsi immanawaa.

7 Hewaappe guyye, Yesuusi Galilaan yaa haa yuuyyeeedda; Aiyuhadatu Aa wod'anaw koyiyaa diraw, Yihudaan yuuyyana koyiibeenna. **2** Aiyuhadatu bonchchiyaa Daasiyaa Baalay gakkii utteedda. **3** Hewaa diraw, Yesuusa ishatuu Aa, «Neena kaaliyaawantu neeni ootsiyaawaa be'ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiyaa ba. **4** Ayaw gooppe, barew erettanaw koyiyaa Asay ooninne bare oosuwa gentsenna. Neeni hawanta ootsina, nebaa alamiyaa ubbay ero!» yaageeddino. **5** Ayaw gooppe, haray atto Aa ishatuukka Aa ammanibeykino. **6** Yesuusi untuntta, «Taw injetiyaa wodi gakkibeenna; shin hinttenttoo ay wodekka injetee. **7** Alamii hinttentta is's'anaw danddayenna; shin taani sa'aa kiittay iita gidiaawaa markkatiyaa diraw, taana is's'eedda. **8** Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injetiyaa wodi gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyaasaa baanawe biraa» yaageedda. **9** I hawaa giide, Galilaan atteedda. **10** Shin Aa ishatuu baalaa gallassaa bonchchiyaasaa beeddawaappe guyyiyaan, ikka Asay be'ennaan geeman yaa beedda. **11** Aiyuhadatu baalaa gallassaa bonchchiyaasan Aa

koyyiinne, «I hak'an de'ii?» yaagidde, Aa labiino. **12** Asaa gidduwaan daro zuuzuntsay denddeedda. Amareeda asay, «I lo'o asaa» yaagee; haratu k'ay, «Aa, I asaa baletsee» yaagino. **13** Shin Aiyuhadatu yaageedda diraw, ooninne aabaa k'onc'c'iyaa haasayenna. **14** Baalaa bonchchiyaa gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliyaa biide, tamarissuwa doommeedda. **15** Aiyuhadatu maalaletteide, «Ha bitanii ayinne tamarennaan hawaa keena waan ereeddee?» yaageeddino. **16** Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, «Taana tamarissiyaawe taana kiiteedda S'oossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna. **17** S'oossaa sheniya ootsanaw dosiyaa ooninne ha taani tamarissiyaawe S'oossaa matappe yinto woy k'ay taani taappe haasayitanto erana. **18** Barewaa haasayiyaa uray bare huup'iyaw bonchhuwaa koyee; shin barena kiiteeddawe bonchchettana mala koyiyaa uray tumanchchaa; aan worddobay baawa. **19** Muse hinttenttoo higgiiya immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiiya naagenna. Taana ayaw wod'anaw koyyiitee?» yaageedda. **20** Asay zaariide, «Neenan s'alahii de'ee; neena wod'anaw oonee koyeeddawe?» yaageedda. **21** Yesuusi, «Taani itti wolk'kaamabaa ootsina, hinttenttu ubbay maalaletteeddi. **22** Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawotuwaana yeeddawaappe attin, Musenna yiibeenna; hewoo hinttenttu Sambataan attuma naanaa dookaaliita. **23** Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambataan dookaaliyaawaa gidoope, yaatina taani itti asaw kumentsaa bollaa patseedda diraw, taana ayaw hank'k'ettiitee? **24** Tumu pirddaa pirddeppe attin, asaa deemuwaa s'eelliide pirdoppite» yaageedda. **25** Hewaa diraw, Yerusaalame asaappe ittuu ittuu, «Untunttu wod'anaw koyiyaa bitanii hawaa gidennee? **26** Be'ite, k'onc'c'iyaa I haasayee; untunttu Aa ayinne giikino. Hawe Kiristoosa gidiaawaa nu kaappatuu tumu eriinoosha? **27** Shin nuuni Aa hak'appe yeeddentto eroytte; Kiristoosi yiya wode, I hak'appe yinttonne ooninne erenna» yaageeddino. **28** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Geeshsha Golliyaan tamarissiidde, bare k'aalaa d'ok'k'u ootside, «Hinttenttu taana eriita; k'ay taani hak'appe yeeddenttokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiiteeddawe tumanchchaa; hinttenttu Aa erikita. **29** Shin taani Aa eray; ayaw gooppe, I taana kiitina, taani Aa matappe yaad» yaageedda. **30** Hewaa diraw, untunttu Aa oyk'anaw koyyeeddino; shin Aa wodi biro gakkibeenna diraw, ooninne Aa bolla kushiya wotsibeenna. **31** Shin daro Asay Yesuusa ammaniide, «Kiristoosi yiya wode, ha bitanii ootseedda malaataappe dariyaawaa ootsaneeyee?» yaageeddino. **32** Parisaawatuu daro Asay Yesuusaaba zuuzummiyaawaa siseeddino; k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Aa oyk'k'i k'ashissanaw amareeda wotaadaratuwaa kiiteeddino. **33** Yesuusi, «Taani hinttenanna laafaa gam'ana; hewaappe guyyiyaan, taana kiiteeddawaakko baana. **34** Hinttenttu taana koyyana; shin demmikka; ayaw gooppe, taani de'iyaa sa'aa hinttenttu baanaw danddaykita» yaageedda. **35** Aiyuhadatu ittuu ittuwaana, «Hawe nuuni Aa demmennassaa hak'a baana hani? Aiyuhadatu de'iyaa Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamarissana hani? **36** I, «Hintte taana koyyana; shin demmikka» k'ay, «Taani de'iyaaasaa hinttenttu baanaw danddaykita» yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?» yaageeddino. **37** He baalaa gallassaa bonchchiyaa gallasaappe waannatiyaa wurssetsa gallasaan Yesuusi denddi ek'kiide, bare k'aalaa d'ok'k'u ootside,

«Saametteedda uray ooninne taakko yiide usho. **38** Taanan ammaniyaawoo, S'oossaa Mas'aafay giyaawaadan, Aa uluwaappe de'uwaa immiyaa haatsaa pultuu gogganawaa» yaageeddino. **39** I hewaa Aa ammaneeddawanntu akkana Geeshsha Ayaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna diraw, he wode Geeshsha Ayyaanay untunttoo imettiibeenna. **40** He asaappe dariyaa baggay I giyaawaa siide, «Tumu hawe naagettiyaa Nabiyyaa» yaageeddino. **41** Haranttu, «Hawe Kiristoosa» yaageeddino. Shin haranttu k'ay, «Kiristoosi Galiilaappe yeenna. **42** S'oossaa Mas'aafay, «Kiristoosi Daawite zariyaappe, Daawite de'eedda Beeteleeme katamaappe yaana» geenneyee?» yaageeddino. **43** Yesuusa gaasuwaan Asay bare gidduwaan shaaketteedda. **44** He asaappe ittuu ittuu Aa oyk'kanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne Aa bochchibeykkino. **45** Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu k'eesatuwaa kaappatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawanttu, «Ayaw Aa ahibeykkitee?» yaagiide oochcheeddino. **46** Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu untunttoo, «Ha bitanii haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna» yaagiide zaareeddino. **47** Parisaawatu zaariide, «I hinttenakka baletsuwa?» **48** Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe Aa ammaneedda Asay de'ii? **49** Shin higgiiyaa erenna ha Asay shek'etteeddawaa» yaageeddino. **50** Untunttuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Nik'oodimoosi untunttu, **51** «Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa ootseeddento erennaan de'iidde, kasetiide Aa bolla pirddiyaawe nu higgiiyan de'ii?» yaageedda. **52** Untunttu zaariide Aa, «Neenikka k'ay Galiilaa gadiyaa asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettenawaa S'oossaa Mas'aafatuwaa biddaade era» yaageeddino. **53** Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8 Shin Yesuusi Wogaraa Mitsaan eretteedda Deriyaakko beedda. **2** Wonttetsa gallassi guuran Geeshsha Golliyaa simmeedda; ubbaa Asay aakko yiina, uttiide untunttu tamarissuwaa doommeedda. **3** Muse higgiiyaa tamarissiyaawantunne Parisaawatu woshummishshin oyk'etteedda itti mishiratto akko aheeddino. Untunttu asaa ubbaa sintsan izo essiide Yesuusa, **4** «Tamarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaadde oyk'ettaaddu. **5** Higgiiyaa bollan Muse hanni mala mac'c'a asaa shuchchaan c'addana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?» yaageeddino. **6** Untunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide Aa paac'c'anaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare birad'diyan biittaa bolla s'aafeedda. **7** Untunttu Aa oochchiide aggenaana is's'ina, pude d'ok'k'u giide, «Hinttenttu gidduwaan nagaraa ootsibeenna Asay kasetiide, izo shuchchaan c'addo» yaageedda. **8** K'ay akka hokkiide, biittaa bolla s'aafeedda. **9** Untunttu hewaa siseedda wode, kasetiide c'imatuu kesina, ittuu ittuu kesidde wureeddino; Aa sintsan mishiratta ek'ka de'ishshin, Yesuusi bare s'alalaa atteedda. **10** I pude d'ok'k'u giide mishiratto, «Mishirattee, asatuu hak'an de'iino? Ooninne ne bolla pirdidbeenne?» yaageedda. **11** Mishiratta, «Godaw, ooninne ta bolla pirdidbeenna» yaagaaddu. Yesuusi izo, «Taanikka ne bolla pirdidikke; ba; laa'entsaade nagaraa ootsoppa» yaageedda. **12** K'ay akka Yesuusi asaw, «Taani alamew poo'uwa; Taana kaalliyaa ooninne de'uwaa immiyaa poo'uwa demmanaappe attin, d'umaan ubbaakka hametenna» yaagiide haasayeedda. **13** Hewaappe guyye

Parisaawatu, «Neeni nebbaa markkattaasa; ne markkatetsay tuma gidenna» yaageeddino. **14** Yesuusi zaariide, «Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatetsay tuma; ayaw gooppe, Taani hak'appe yaadditanttonne k'ay hak'a baytantto eray; shin hinttenttu erikkita. **15** Asay pirdidiyaa ogiyaan hinttenttu pirdidiita; Taani itti uraa bollaakka pirdidikke. **16** Shin Taani pirdidiyaawaa gidoopenne, Ta pirdiday tuma; ayaw gooppe, Taana kiiteedda Ta Aabbu Taananna de'eeppe attin, Taani Taarekka de'ikke. **17** Laa'u asaa markkatetsay tuma gidiyaawe hinttenttu higgiiyaan s'aafetti utteedda. **18** Taani Tabaa Ta huup'ew markkattaaddi; k'ay Taana kiiteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee» yaageedda. **19** Untunttu, «Ne aabbu hak'an de'ii?» yaagiide Yesuusa oochcheeddino. Yesuusi zaariide, «Hinttenttu Taanakka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita» yaageedda. **20** Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saas'iniyaa matan hewaa haasayeedda. Aa ooninne oyk'k'ibeenna; ayaw gooppe, Aa wodii biro gakkibenna. **21** K'ay akka Yesuusi untunttu, «Taani baana hinttenttu Taana koyyana; shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayk'kanita. Taani biyaasaakka baanaw hinttenttu danddaykkita» yaageedda. **22** Ayihudatu, «I, «Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita» yaagee; I barena barekka wod'aneeyye?» yaageeddino. **23** Yesuusi zaariide, «Hinttenttu garssa asaa; Taani bolla asaa. Hinttenttu ha alamiyaa asaa; Taani ha alamiyaa asaa gidikke. **24** Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayk'kanawaa Taani hinttenttoo odeeddawe hawaassa; Taani Taana gidiyaawaa hinttenttu ammanana d'ayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita» yaageedda. **25** Untunttu, «Neeni oonee?» yaagiide oochcheeddino. Yesuusi zaariide, «Taani Taana. **26** Taani hinttebaa haasayiyaabayne pirdidiyaabay darobay de'ee. Shin Taana kiiteeddawe tumanchchaa; k'ay Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday» yaageedda. **27** I bare Aawuwabaa haasayiyaawaa untunttu aakeebeykkino. **28** Hewaa diraw, Yesuusi untunttu, «Taana Asaa Na'aa hinttenttu mask'kaliyaa bolla pude dentsiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne k'ay Taani Ta Aabbu Taana tamarisseeddawaadan haasayiyaawaappe attin, Ta sheniyaan ayinne ootsennawaa hinttenttu eranita. **29** K'ay Taana kiiteeddawe Taananna de'ee; Taani ubbaa wode Aa nashechchiyaawaa ootsiyaa diraw, I Ta s'alalaa aggibeenna» yaageedda. **30** Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro Asay Aa ammaneeddino. **31** Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, «Hinttenttu Taani tamarissiyaawoo azazettooppe, tumu Taana kaalliyaawanttu. **32** Hinttenttu tumatetsaakka eranita; k'ay tumatetsay hinttenttu ayiletetsaappe kessanawaa» yaageedda. **33** Untunttu zaariide, «Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinneka ayiletibeykko. Yaatina neeni waagaade, «Ayiletetsaappe hinttenttu ksanita: gay?» yaageeddino. **34** Yesuusi, «Taani hinttenttoo tumuwa oday; nagaraa ootsiyaa ooninne nagaraa ayiliyaa. **35** Ayilii ubbaa wode soyin de'enna; shin na'ay med'inaw gollen de'ee. (aijon g165) **36** Na'ay hinttenttu ayiletetsaappe kesoooppe, hinttenttu ayiletetsaappe tumu kessanita. **37** Hinttenttu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta tamarissiyaawaa hinttenttu akkana diraw, Taana wod'anaw koyyiita. **38** Taani Ta Aabbu Taana besseeddawaa haasayay; k'ay hinttenttukka hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa ootsiita» yaageedda. **39** Untunttu zaariide, «Nu aabbu Abraahaama» yaageeddino. Yesuusi untunttu, «Hinttenttu

Abraahaamo naanaa gideeddentto, I ootseedda oosuwaa malaa ootsanita. **40** Shin S'oossappe siseedda tumuwaaw oodedda Taana hintenttu wod'anaw koyyiita, Abraahaame hewaadan ootsibeenna. **41** Hintenttu, hintenttu aawuu ootseeddawaa ootsiita» yaageedda. Untuntu zaariide, «Nuuni woshumaan dik'aalatetsaa yelettibeykko; nuw itti Aawuu, S'oossaa s'alalay de'ee» yaageeddino. **42** Yesuusi untuntta, «Hintenttu S'oossaa naanaa tumu gideeddentto, Taana siik'ana; ayaw gooppe, Taani S'oossaa matappe yaade hawaan de'ay. Taana I kiitseeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke. **43** Taani tamarissiyaawaa hintenttu akekenawe ayaasee? Taani tamarissiyaawaa hintenttu akkena diraassa. **44** Hintenttu, hintenttu aawuwa itta ayaanaa naanaa; k'ay hintenttu, hintenttu aawuu amottiyaawaa ootsanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaaw wod'eeddawaa; tumatetsay aan bayinna diraw, tumatetsaakko shiik'i erenna. I wordduwaa haasayiyaa wode, bareppe haasayee; ayaw gooppe, I worddanchchaanne k'ay worddookka aawuwa. **45** Shin Taani tumuwa haasayiyaa diraw, hintenttu Taana ammanikkita. **46** Hinteppe Taana nagaraa ootsishshin be'aaddi gaanaw danddayiyaawe oonee? Taani tumuwa haasayiyaawaa gidoppe, Taana ayaw ammanikkitee? **47** S'oossaa asaa gideedda uray S'oossay giyaawaa sisee; hintenttu S'oossaa asaa gidenna diraw, S'oossay giyaawaa sisikkita» yaageedda. **48** Ayihudatuu zaariide, «Nuuni neena, «Neeni Sammaariyaa asaa; neenan itta ayyaanay de'ee» giidde bayizeeddo?» yaageeddino. **49** Yesuusi untuntta, «Ta bolla itta ayyaanay baawa. Taani Ta Abbaa bonchchay; shin hintenttu Taana kawushshiita. **50** Taani Ta huup'iyaw bonchhuwaa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pirdiyaawe de'ee. **51** Taani hintenttoo tumuwa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiya ooninne ubbakka hayk'enna» yaageedda. (aiōn g165) **52** Ayihudatuu zaariide, «Ne bolla itta ayyaanay de'iyawaa nuuni ha'i ereeddo. Abraahaame hayk'keedda; nabatuu hayk'keeddino; shin neeni, «Ta k'aalaa naagiya ooninne ubbakka hayk'enna» yaaga. (aiōn g165) **53** Neeni hayk'keedda nu aawuwa Abrahaamoppe daray? Nabatuu k'ay hayk'keeddino. Neeni neena oona gaade k'oppay?» yaageeddino. **54** Yesuusi, «Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hintenttu nu S'oossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee. **55** Hintenttu Aa erana d'ayooppekka, Taani Aa eray. Taani Aa erikke gooppe, hintenttuwaadan worddo giday; shin Taani Aa eray; k'ay Aa k'aalaakka naagay. **56** Hintenttu aawuu Abraahaame, Ta yuussaa wodiya be'anaw laamoteedda; be'iidekka nashetteedda» yaageedda. **57** Ayihudatuu zaariide Aa, «New haray atto ishatamu laysaa kumibeennawe Abraahaama be'aaddii?» yaageeddino. **58** Yesuusi untuntta, «Taani hintenttoo tumuwa oday; Abraahaamo yelettanaappekka kase Taani Taana» yaageedda. **59** Hewaa diraw, untunttu Yesuusa c'addanaw shuchchaa akkeeddino; shin Yesuusi untuntuppe geemettiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

9 Yesuusi biidde, yelettoodeppe k'ook'a gidiide de'iyaa itti bitaniyaa be'eedda. **2** Yesuusa kaalliyawantuu Yesuusa, «Tamarissiyaawoo, ha bitanii k'ook'a gidiide yelettanaadan, nagaraa ootseeddawe oonee? I ootseedeeyye? Woy Aa yeleeeddawantuu ootseeddino?» yaagiide oochcheeddino. **3** Yesuusi, «S'oossaa kiitay Aa bollan k'onc'c'ana mala k'ook'eeddappe attin, I woy Aa daayanne Aa aabbu

nagaraa ootsibeykino. **4** Nuuni sa'ay k'ammennaan de'ishshin, Taana kiitseeddawaa oosuwa ootsanaw bessee. Ooninne ootsanaw danddayenna k'ammay yee. **5** Taani alamiyaan de'aadde alamew poo'o» yaageedda. **6** Yesuusi hewaa giide, sa'aan c'uchcheedda; bare c'uchchaan guutsa urk'kaa shugissiide, he urk'kaan k'ook'a bitaniyaa ayfiyaa okkiide, **7** «Baade Salihooma giyaa dagatteedda haatsaan ne ayfiyaa meec'c'a» yaageedda. «Salihooma» giyaawe «Kiitseeddawaa» guussaa. Hewaa diraw, bitanii biide, bare ayfiyaa meec'ettiide, s'eelliidde simmeedda. **8** Bitaniyaa shooratunne bitanii kase woossishin be'eedda asay, «Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?» yaageeddino. **9** K'ay amareedawantuu, «Hawe aattennee» yaageeddino. Haranttu K'ay, «Tuytti, hawe Aa malatiyaawaappe attin, Aa gidenna» yaageeddino. Shin bitanii, «Taani aattee» yaageedda. **10** Untunttu bitaniyaa, «Yaatina, ne ayfii waan s'eelleeddee?» yaagiide oochcheeddino. **11** I zaariide, «Yesuusa geetetiyyaa bitanii guutsa urk'kaa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, «Salihooma geetetiyyaa dagatteedda haatsaani baade ne ayfiyaa meec'etta» yaageedda. Taani baade meec'ettaade s'eellaad» yaageedda. **12** Untunttu Aa, «I hak'an de'ii?» yaagiide oochcheeddino. Bitanii, «Taani erikke» yaageedda. **13** Untunttu kase k'ook'iide s'eelleedda bitaniyaa Parisaawatuwaakko afeeddino. **14** Yesuusi urk'kaa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patseedda gallassay Sambbata gallassa. **15** Hewaa diraw, bitanii waan s'eelleeddenttonne Parisaawatuu Aa gujiide oochcheeddino. Bitanii untunttoo, «I ta ayfiyaan guutsa urk'kaa wotseedda. Ta ayfiyaa meec'ettaade ha'i s'eellaad» yaageedda. **16** Parisaawatuwaappe ittuu ittuu, «Hawaa ootseedda bitanii Sambbataa higgiiyaa naagenna diraw, S'oossaa mataappe yibeenna» yaageeddino. Shin haranttu, «Nagaranchcha Asay hawaa mala wol'k'aama malaataa waan ootsanaw danddayi?» yaagiide untunttu barenttu gidduwaan shaaketteeddino. **17** Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaala gujiide, «I ne ayfiyaa dooyeedda diraw, aabaa waagay?» yaageeddino. Bitanii, «I nabiyaa» yaageedda. **18** Ayihudatuu he s'eelleedda bitaniyaa aattonne aawuwa s'eesiide oochchana gakkanaw, bitanii k'ook'a gideeddawaanne ha'i I s'eelliyawaa ammanibeykino. **19** Ayihudatuu Aa aattonne aawuwa, «Hintenttu, «K'ook'a gidiide yeletteedda giyaa hintenttu na'ay hawe? Yaatina, ha'i waaniide s'eelleeddee?» yaagiide oochcheeddino. **20** Bitaniyaa daayanne aawuu, «Hawe nu na'aa gideeddawaanne k'ook'a gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. **21** Shin ha'i I waan s'eelleeddentto, nuuni erokko; woy Aa ayfiyaa ooni patseeddentto, nuuni erokko. Aa oochchite; I donzza asaa; barebaa haasayanaw danddayee!» yaageeddino. **22** Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayaw gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristoosa yaagiide markkatiyaa uray de'ooppe, he uraw Ayihuda woosa golliyaappe kessanaw kaseti k'ofaa k'achchi wotseeddino. **23** Aa daayanne aawuu, «I donzza asaa; Aa oochchite!» geeddawe hawaassa. **24** Hewaa diraw, k'ook'a gidiide yeletteedda bitaniyaa untunttu laa'entsuwa s'eesiide, «S'oossaa galataa; ha bitanii nagaranchcha gidiyaawaa nuuni ereetto» yaageeddino. **25** Bitanii, «I nagaranchcha gidiyaawaanne, gidennawaa erikke; taani k'ook'a gidiyaawaanne ha'i s'eelliyawaa he itibaa eray» yaageedda. **26** Untunttu zaariide bitaniyaa, «I new ayaa ootseeddee? I ne ayfiyaa wooti patseeddee?» yaageeddino. **27** I untuntta, «Taani hintenttoo odaaddi; sisibeykkita. Ayaw laa'entsuwa

sisanaw koyiitee? Hintekka Yesuusa kaaliyaawantta gidanaw koyiitee?» yaageedda. **28** Unttuntu Aa boriidde, «Neeni he bitaniyaa kaaliyaawaa; nuuni Musa kaaliyaawantta. **29** S'oossay Musew haasayeeddawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidoope, I hak'appe yeeddentonne nuuni erokko» yaageeddino. **30** Bitanii, «I hak'appe yeeddentonne hintenttu erennawe maalalissiyaawaa; shin I ta ayfiyaa patseedda! **31** S'oossaw yayiyaa urayne S'oossay koyiyyaawaa ootsiyaa uray de'oope, he uraabaa S'oossay sisiyaawaappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna. **32** K'ook'a gidiiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne patsina, sa'ay med'ettoodeppe doommina, sisetti erenna. (aiōn g165) **33** Ha bitanii S'oossaappe yibeennawaa gidintto, itibaanne ootsanawukka danddayenna» yaageedda. **34** Unttuntu zaariide aw, «Neeni nagaraan yelettaade dic'ceeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?» yaageeddino; Ayihuda woosa golliyaappe kare Aa kesseeddino. **35** Unttuntu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, «Asaa Na'aa ammanay?» yaageedda. **36** Bitanii Yesuusa, «Godaw, taani Aa ammananaadan I oonee? Taw odaarikkil!» yaageedda. **37** Yesuusi bitaniyaa, «Neeni Aa be'aadda; ha neenanna haasayiyaawekka Aa» yaageedda. **38** Bitanii zaariide, «Godaw, ammanay» yaagiide Yesuusaw goyinneedda. **39** Yesuusi, «K'ook'atuu s'eelana halanne s'eelliyaa wanttu k'ook'ana mala, taani pirddanaw ha sa'aa yaad» yaageedda. **40** Aanana de'iyaa amareeda Parisaawatuu hewaa sisiide, «Nuunikka k'ook'eyee?» yaagiide oochcheeddino. **41** Yesuusi, «Hintenttu k'ook'a gideeddentto, hintenttoo nagaraa gidenna; shin ha'i hintenttu, «Nuuni s'eelleetto» yaagiita; hintenttu nagaraanna de'iita» yaageedda.

10 Yesuusi, «Taani hintenttoo tumuwa oday; dorssaa sikuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paannuwa. **2** Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. **3** Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyee; dorssatuukka Aa kooshshaa siana; I bare dorssatuwaa untuntu suntsan suntsan s'eesiide, kare kaaletsana. **4** I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyaan, untuntuppe sintsanna hamettee; untuntukka Aa kooshshaa eriyaa diraw, Aa kaalliino. **5** Hara uraa kooshshaa untuntu erenna diraw, aappe bak'atanaappe attin, Aa geeduwa kaallikkino» yaageedda. **6** Yesuusi untunttoo ha leemisuwaa odeedda; shin I untunttoo ay odintonekka untuntu akeekibeykkino. **7** Yesuusi k'aykka untunttoo, «Taani hintenttoo tumuwa oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. **8** Taappe kase yeedda ubbay kaysuwaanne paannuwa; shin dorssatuu untuntu giyaawaa sisibeykkino. **9** Penggii taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelanne kesana; k'ay lo'o maatay de'iyaa saakka demmanawaa. **10** Kayisuu wuu'anaw, wod'anawunne d'ayissanaw yiyaawaappe attin, harabaw yeenna; taani untunttoo de'uu de'ana malanne kumiide palahana mala yaad. **11** «Taani dorssaa loytsa heemmiyaawaa; dorssaa loytsi heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayk'kee. **12** Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiya wode be'iide, dorssatuwaa yeggi bashiide bak'atee. Ayaw gooppe, dorssatuu aawantta gidikkino; k'ay ikka dorssatuwaa heemmiyaawaa gidenna. Hewaa diraw, dorssatuwaa oyk'eenne laalee. **13** Shaluwaa akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne dorssaabay Aa k'ofetsenna diraw, dorssatuwaa aggiide bak'atee. **14**

«Taani dorssaa loytsa heemmiyaawaa; Ta Aabbu Taana eriyaawaadan, Taanikka k'ay Ta Abba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. K'ay Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayk'anaw koyyaad. **16** Ha sikkuaan bayna hara dorssatuukka Taw de'iino. Taani untuntakka ahanaw bessee. K'ay untunttu Ta kooshshaa siana; itti wudii de'ana; heemmiyaawekka ituwaa gidanawaa. **17** «Taani Ta shemppuwa zaaraade akkana mala, aatsaade immanaw koyiyyaa diraw, Ta Aabbu Taana siik'ee. **18** Taani dosaade Ta shemppuwa aatsa immiyaawaappe attin, Taappe ooninne akkena. Taw Ta shemppuwa aatsa immiyaa maatay de'ee; k'ay zaaraade akkanawukka maatay de'ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaad» yaageedda. **19** He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan k'aykka shaakuu med'etteedda. **20** Unttuntuppe dariyaa baggay, «Aan s'alahii de'ee! I gooyee! Aa haasayaa ayaw sisiitee?» yaageeddino. **21** Haratuu k'ay «S'alahii oyk'keedda Asay hawaadan haasayenna; s'alahii k'ook'a asaa ayfiyaa s'eelissanaw danddayiye?» yaageeddino. **22** Yerusalaamen Geeshsha Golliyaa anjisseedda gallassaa hassayissiyyaa Baalay gakeedda; sa'ay he wode balguwaa. **23** Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yaanne haanne hamettee. **24** Ayihudatuu Yesuusa matan uyuyyi aad'diide, «Neeni nuuna awude gakanaw sid'issaade wotsani? Neeni Kiristoosa gidoope, nuw geeshshaade oda» yaageeddino. **25** Yesuusi untunttoo zaariide, «Taani hintenttoo odaaddi; shin Taana ammanikkita; Taani Ta Aabbu suntsan ootsiyaa kiitay Tabaa markkattee. **26** Shin hintenttu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. **27** Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untunta eray; untuntukka Taana kaalliino. **28** Taani untunttoo med'inaa de'uwaa immay; k'ay untunttu ubbakka hayk'ikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untunttu wotsi akkanaw danddayenna. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Unttunta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne aad'd'ee; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untunttu wotsi akkanaw danddayenna. **30** Tanne Ta Aabbu ituwaa» yaageedda. **31** Ayihudatuu Yesuusa c'addanaw k'aykka shuchcha dentseeddino. **32** Yesuusi untunttu, «Taani ootsanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo'o oosuwa hintentta bessaaddi; hewantunne hak'awanttu diraw, Taana shuchchaan c'addanaw koyiitee?» yaageedda. **33** Ayihudatuu zaariide, «Nuuni neena lo'o oosuwa diraw, shuchchaan c'addanaw koyyokko; shin neeni S'oossaa bolla boriyaa k'aalaa haasayiyya dirawunne k'ay asaa gidaade ne huup'iyaa S'oossaa ootseedda diraw, c'addanaw koyyeetto!» yaageeddino. **34** Yesuusi zaariide, «Hintenttu higgiiyan S'oossay, «Hinte s'oossatuwaa» geeddawe s'aafetibeennee? **35** S'oossaa Mas'aafatuwaa laammanaw danddayettenna; S'oossay bare k'aalay yeedda asatuu, «S'oossatuwaa» giide s'eeseeddawaa gidoope, **36** Taani, «Taani S'oossaa Na'aa» geedda diraw, Ta Aabbu anjiide, «Ta'aa kiiteedda Taana, «S'oossaa bolla boriyaa k'aalaa haasayaa» yaagiitee? **37** Taani Ta Aabbu ootsiyaawaa ootsana d'ayoope, Taana ammanoppite. **38** Shin Taani ootsiyaawaa gidoope, haray atto hintenttu Taana ammanana d'ayoopeppaka, Ta Aabbu Taanan de'iyawaanne Taanikka Ta Aabbun de'iyawaaw eranaadaanne akeekanaadan, Ta oosuwa ammanite» yaageedda. **39** K'aykka untunttu Aa oyk'anaw koyyeeddino; shin I untuntuppe kessi akkiide beedda. **40** Yohaannisi kase s'ammak'iyasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintsa Yesuusi pinniide, yaan de'eedda. **41** Daro Asay Yesuusakko yiide,

«Yohaannisi wolk'k'aama malaataa ootsibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma» yaageeddino. 42 Yaan daro Asay Yesuusa ammaneedda.

11 Biitaaniyaa giyaa k'eerii katamaan Ali'aazara giyaa itti bitanii harggeedda; he katamay Mayraamanne izi michchata Martta de'eedda katamaa. 2 Godaa gediya shittuwaaw okkaade, bare binnanaan Aa gediya k'uc'c'eeddawunna he Mayraamo; harggeeddawe k'ay izi ishaa Ali'aazara. 3 Hewaa diraw, michchatuu, «Godaw, neeni siik'iyaa harggeedda» giide Yesuusaw kiiteeddino. 4 Yesuusi hewaa siseedda wode, «Taani S'oossaa Na'ay harggiyaa gaasuwaan bonchchettana mala, S'oossaa bonchchoo ha harggii Ali'aazara oyk'keeddappe attin, wod'iyaa harggiyaa gidenna» yaageedda. 5 Yesuusi Martto, izi michchatonne Ali'aazara siik'ee; 6 Ali'aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de'iyaa sa'aan laa'u gallassaa peesheedda. 7 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi barena kaalliyaawantta «Laa'entsuwaaw Yihudaa gadiyaa boytte» yaageedda. 8 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, «Tamaarissiyaawoo, guutsa wodiyaappe kase Ayihudatu neena shuchchaan c'addanaw koyyeeddino; k'aykka yaa baanii?» yaageeddino. 9 Yesuusi, «Itti gallassan tammanne laa'u saati de'ennee? Gallassi hamettiyaa Asay d'ubettenna; yaw gooppe, I ha sa'aa poo'uwaaw be'ee. 10 Shin k'amma hamettiyaa uray de'ooppe, poo'uu aan bayinna diraw, d'ubettee» yaageedda. 11 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, k'aykka untunttoo, «Nu dabbuu Ali'aazar gem'isheedda; shin gem'ishuwaappe Aa dentsanaw Taani bay» yaageedda. 12 Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, «Godaw, I gem'isheeddawaa gidoope, aw lo'anawaa» yaageeddino. 13 Ali'aazar hayk'keeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali'aazar gem'ishiide giseeddawaa odeedda giide, untunttu k'oppeeddino. 14 Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untunttu, «Ali'aazar hayk'k'eedda. 15 Hinttentu ammanana mala, taani he sa'aan de'ennawoo, hinttentu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte» yaageedda. 16 Hewaappe guyyiyaan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggetsatuwaaw Yesuusa kaalliyaawantta, «Yesuusanna hayk'kanaw nuunikka k'ay boytte!» yaageedda. 17 Yesuusi gakkiiyaa wode, Ali'aazaraw moogettoodeppe oydu gallassaa gideeddawaa demmeedda. 18 Biitaaniyaa katamay Yerusaalameppe heezzu kiilo miitiriya keenaa haakkee. 19 Daro Ayihudatu Marttonne Mayraamo untunttu ishay hayk'keeddawoo mentsetsanaw yeeddino. 20 Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, Aa mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen ataadu. 21 Martta Yesuusa, «Godaw, neeni hawaan de'eeddawaa gidintto, ta ishay hayk'k'enna. 22 Shin neeni woossiyaawaa ay gidoopenne, S'oossay new haray atto ha'ikka immanawaa taani eray» yaagaaddu. 23 Yesuusi, «Ne ishay hayk'uwaappe denddana» yaageedda. 24 Martta, «Wodiyaa wurssetsaan dendduwaaw gallassi, I hayk'uwaappe denddanawaa taani eray» yaagaaddu. 25 Yesuusi izi, «Taani dendduwaanne de'uwaa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayk'k'ooppekkka de'uwaa de'anawaa. 26 K'ay de'uwaa de'iyaa urayne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayk'k'enna; hewaa neeni ammanay?» yaageedda. (aïñ g165) 27 Martta zaaraadde, «Godaw, Ee taani ammanay; neeni S'oossaa Na'aa, sa'aa yaanaw de'iyaa Kiristoosa gidiyaawaa taani ammanay» yaagaaddu. 28 Martta hewaa geeddawaappe guyyiyaan, baade bare

michchatiw geeman s'eesaade, «Tamaarissiyaawe yiide, neena koyyee» yaagaaddu. 29 Mayraama hewaa siseedda wode, elleella dendda ek'k'aade Yesuusakko baaddu. 30 Yesuusi Martta Aa mokkeedda sa'aan de'eepe attin, biro k'eerii katamaa gakkibeenna. 31 Mayraamo mentsetsiidde, gollen izinna de'iyaa Ayihudatu, iza ellekka dendda ek'k'aade kare kesiyaawaa be'iide, Ali'aazar moogetteedda duufuwa baade yaan yeekkanaw hanaw yaagiide, iza kaalliide keseeddino. 32 Mayraama Yesuusi de'iyasaa baade Yesuusa be'eedda wode, Aa gediya bollan kunddaaddu; «Godaw, neeni hawaan de'eeddawaa gidintto, ta ishay hayk'k'enna shin!» yaagaaddu. 33 Yesuusi iza yeekkiyaawanne k'ay izinna yeedda Ayihudatu k'ay yeekkiyaawaa be'iide, bare wozanaan daro seeletteedda; k'ay tookki shempeedda. 34 Untunttu, «Hak'an moogeeddite?» yaagiide oochchina, «Godaw, yaade be'a» yaagiide zaareeddino. 35 Yesuusi afos's'eedda. 36 Hewaa diraw, Ayihudatu, «Ali'aazara I ay keenaa siik'into be'ite!» yaageeddino. 37 Shin untuntuppe ituu ituu, «Hawe k'ook'a bitaniyaa s'eelisseeddawe ha bitanii hayk'k'ennaadan udanaw danddayenne?» yaageeddino. 38 Yesuusi k'aykka wozanaappe k'arettiide, Ali'aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidide shuchchaan k'um'etti utteedda. 39 Yesuusi, «Shuchchaa diggite!» yaagiide azazeedda. Hayk'k'eedda bitaniyaa michchata Martta, «Godaw, I hayk'k'oodeppe oydu gallassaa gideedda diraw, ha'i s'ink'k'anawaa!» yaagaaddu. 40 Yesuusi Martto, «Ammaniyaawaa gidoope, neeni S'oossaa bonchchuwaaw be'anawaa Taani new odabeykkita?» yaageedda. 41 Untunttu shuchchaa dentseeddino; Yesuusi saluwaaw pude s'eellide, «Aawoo, Taani giyaawaa neeni siseedda diraw, neena galatay. 42 Neeni ubbaa wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyi aad'd'iide ek'k'eedda Asay neeni Taana kiiteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani untunttu diraw gay» yaageedda. 43 Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide, «Ali'aazaraa, haa kessa!» yaageedda. 44 Hayk'k'eedda Ali'aazara kushiinne gedii shaluwaan k'ashetti uttiide Aa deemuukka afilaan kametti utteeddawe kesina Yesuusi untunttu, «Billi aggite! Bo!» yaageedda. 45 Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe c'oratu Yesuusi ootseeddawaa be'iide, Aa ammaneeddino. 46 Shin untuntuppe ituu ituu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootseeddawaa untunttoo odeeddino. 47 Hewaappe guyyiyaan, k'eesatuwaaw kaappatuunne Parisaawatu shiik'uwaa shiishshiide, «Ha bitanii daro wolk'k'aama malaataa ootsiya diraw, ayaa ootsanee? 48 Nuuni Aa c'o'u giide, aggooppe, Asay ubbay Aa ammananawaa; k'ay Roome gadiyaa asatu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa d'ayissana» yaageeddino. 49 Untuntuppe ituu K'ayaafaa giyaa, he laytsi k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappo gideeddawe, «Hinttentu ayinne erikkita! 50 Asay ubbay d'ayiyaawaa asaa ubbaa diraw, itti Asay hayk'k'iyaaawe lo'a gidiyaawaa hinttentu akeekite?» yaageedda. 51 I hewaa bareppe gibeenna; shin he laytsi k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayk'kanaw bessiyaawaa Nabii odeedda. 52 K'ay Yesuusi Ayihuda asaa s'alalaw hayk'k'enna; shin laaletti de'iyaa S'oossaa naanaa ittawaa ootsi shiishshanaw hayk'k'anawaa. 53 He gallassaappe doommiide, untunttu Aa wod'anaw mak'k'eteeddino. 54 Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatu gidduwaan k'onc'ciyaan yaa haa hamettiibeenna; shin mela biittaa gas'aan de'iyaa gadiyaa, Efireema geetettiyaa katamaa beedda. Barena

kaalliyaaawantunna hewaan takkeedda. **55** Ayihudatuu Paasigaa bonchchiyaa gallassay mateedda; k'ay daro Asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiyaa gallassay gakkanaappe kase dumma dumma saappe Yerusaalame beedda. **56** Untuntu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan ek'kiide, «Ayaa k'oppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?» yaagiide ittuu ituwaa oochcheeddino. **57** K'ay k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa k'achchanaw, I de'iyaaasaa eriyaaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12 Paasigaa bonchchiyaa gallassaappe usuppun gallassaa kasetide, Yesuusi I hayk'uwaappe dentseedda Ali'aazar de'iyaa Biitaaniyaa giyaa katamaa beedda. **2** He sa'aan untuntu aw kawuwaa katseeddino; Ali'aazar aanana uttiide ittippe miyaawantuu gidдон utti de'ishshin, Martta kawuwaa gisha mizaaddu. **3** Mayraama daro shaluwaan zal'ettiyya itti s'aaramusiyyaa gidiyaa narddoosa geetettiyyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade bare binnanaan Aa gediya k'uc'c'aaddu; golliyaa ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee. **4** Shin Yesuusa kaalliyaaawantuppe ittuu, Yesuusa aatsi immanawe, Yihudaa Ask'k'orootu, **5** «Ha shittuu heezzu s'eetu diinaariyaani zal'ettina, ayaw hewe hiyyeesaw imettennee?» yaageedda. **6** I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geeddappe attin, hiyyeesaw k'arettiide gibeenna; I miishshaa k'arc'c'iitiyaa oyk'k'iyaaawaa gidiyaa diraw, ubbaa wode aappe barew akkeedda. **7** Yesuusi, «Ha shittuwaa Taani moogettiyaa gallassay gakkanaw iza ayaw minjane? Izo aggitte. **8** Hiyyeesatuu ubbaa wode hinttenanna de'ana; shin Taani ubbaa wode hinttenana de'ikke» yaageedda. **9** Ayihudatuwaappe daro Asay Yesuusi Biitaaniyaan de'iyaaawaa sisiide, yaa beedda; untuntu Yesuusa be'ana gishsha s'alalaw gidennaan, I hayk'uwaappe dentseedda Ali'aazarakka be'anaw beeddino. **10** Hewaa diraw, k'eesatuwaa kaappatuu Ali'aazarakka k'ay wod'anaw mak'k'eteeddino. **11** Ayaw gooppe, Ali'aazara gaasuwaan daro Ayihudatuu barena kaaletsiyaawanta aggiide, Yesuusa ammaniino. **12** Wonttetsa gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro Asay Yesuusi Yerusaalame biyaawaa sisiide. **13** Yaatiide zambbaa haytsaa oyk'kiide, Aa mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «S'oossay galatetto! S'oossaa santsan yiyaa Israa'eeliyaa kaatii anijetteeddawaal!» yaageeddino. **14** S'oossaa Mas'aafay, «S'yoone katamaw, yayyoppa! Be'a, ne kaatii hare maraa bolla uttiide yee» giyaawaadan, Yesuusi hare maraa demmiide, Aa toggeedda. **16** Yesuusa kaalliyaaawantuu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchcheteeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa Mas'aafay hewaa ubbaa geeddawaanne k'ay untuntukka hewaa ubbaa Yesuusaw ootseeddawaa hassayeeddino. **17** Ali'aazar moogetteedda gonggoluuwaappe Yesuusi Aa s'eesiide, hayk'uwaappe dentseedda wode, Yesuusanna de'iyaa daro Asay Yesuusaw markkatteedda. **18** Daro Asay Aa mokkanaw kesseeddawe, I he wolk'k'aama malaaliyaawaa ootseedda diraassa. **19** Hewaa diraw, Parisaawatuu ittuu ituwaa, «Hinttentu ayinne ootsanaw danddayennawaa be'itee! Be'ite, gade ubbay Aa geeduwaa kaalleedda» yaageeddino. **20** Paasigaa bonchchiyaa gallassi goyinnanaw Yerusaalame beeddawantuu gidдон itti itti Giriike asatuu de'iino. **21** Untuntu Galilaa gadiyaan Beetesayda geetettiyya katamaappe yeedda Pilip'p'oosakko biide, «Godaw, nuuni Yesuusa be'anaw

koyeetto» yaagiide woosseeddino. **22** Pilip'p'oosi biide, Inddiraasaw odina laa'atuukka biide, Yesuusaw odeeddino. **23** Yesuusi untuntu hawaadan yaageedda; «Taani, Asaa Na'ay, bonchchettiyaa saatii gakkedda. **24** Taani hinttenttoo tumuwaa oday; itti zarggaa ayfatta biitaan wod'd'aade wook'kana d'ayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta wook'k'ooppe, daro ayfiyaa ayfaw. **25** Bare shemppuwaaw siik'iyaa ooninne bayizzee; k'ay bare shemppuwaaw ha sa'aan is'siyaa ooninne med'inaa de'oo ashshree. (aiōnios 166) **26** Ooninne Taw ootsooppe, Taana kaallanaw bessee; k'ay Taani de'iyaa sa'aan Taw ootsiyaawekka de'anawaa. Taw ootsiyaa oonanne, Ta Aabbukka Aa bonchchanawaa. **27** «Ha'i Ta shemppuu daro un'etteedda; yaatina waagoo? Taani, <Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharikki> yaagoo? Tuutti, Taani ha saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. **28** Ta Aabboo, ne suntsaa bonchcha» yaageedda. He wode saluwaappe, «Taani Ta suntsaa bonchchaad; k'aykka gujjaade bonchchana» yaagiyya k'aalay yeedda. **29** He sa'aan ek'k'eedda c'ora Asay he k'aalaa sisiide, «Hewe guuguntsaa» yaageedda. Haranttu k'ay, «Kiitanchchay aw haasayeedda» yaageeddino. **30** Yesuusi zaariide untunttu, «Ha k'aalay hinttenttu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. **31** Ha sa'ay pirddetiyyaa wodii ha'a; ha sa'aa mooodiyaawe ha'i kare olettanawaa. **32** K'ay Taani mask'kaliyaa bolla kak'ettiyya wode, asaa ubbaa Taakko goochchana» yaageedda. **33** I hewaa geeddawe ay mala hayk'uwaa I hayk'kanenttonne untunttu erissanaassa. **34** Daro Asay zaariide Yesuusa, «Nu higgii Kiristoosi med'inaw de'iyaaawaa odee. Yaatina, neeni waagaade, «Asaa Na'ay mask'kaliyaa bolla kak'etana» gay? He Asaa Na'ay oonee?» yaageeddino. (aiōn 165) **35** Yesuusi, «Poo'uu hinttenanna guutsa wodiya gam'anawaa. Hinttenttoo d'umenna mala, poo'uu de'ishshin, poo'uwaan hamettiite. D'umaan hamettiyya uray hak'a binttonne erenna. **36** Poo'uwaaw asaa gidana mala, hinttenttoo poo'uu de'ishshin, poo'uwaaw ammanite» yaageedda. Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, biide untuntuppe geemetteedda. **37** I hewaa keena wolk'k'aama malaataa untunttu sintsan ootsooppekka, nabiyya Isiyaasi, «Godaw, nu markkatetsaa ooni ammaneeddee? Goday bare wolk'k'aa oona besseedee?» geeddawe tuma gidana mala, untuntu Aa ammanibeykkino. **39** Isiyaasi k'aykka, «Untunttu ayfii s'eellenna mala, untunttu wozanaykka akeekena mala, untunttu S'oossaakko simmina, I untunttu patsenna mala, S'oossay untunttu ayfiyaa k'ook'isseedda. Untunttu wozana dammisseedda» geedda diraw, untunttu ammananaw danddaybeykkino. **41** Isiyaasi Yesuusa bonchchuwaaw be'eedda dirawunne k'ay aabaa haasayeedda diraw, hewaa geedda. **42** Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatuu kaappatuwaappekka c'oratu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatuu woosa golliyaappe kessiiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markkatiibeykkino. **43** Ayaw gooppe, untunttu S'oossaa sabaappe aatsiide, asaa sabaa siik'eeddino. **44** Yesuusi bare k'aalaa d'ok'k'u ootsiide yaageedda; «Taana ammaniyya ooninne Taana kiiteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta s'alalaa ammanenna. **45** Taana be'iyaa ooninne Taana kiiteeddawaakka be'ee. **46** Taana ammaniyya ubbay d'umaan de'enna mala, Taani poo'uwaaw gidaade sa'aa yaad. **47** Ta k'aalaa sisiide azazettena uraa oonanne Taani pirdidikke; ayaw gooppe, Taani alamiyya ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. **48** Taana is'siyaa oonanne k'ay Ta

k'aalaa akkena oonanne pirdiyaawe de'ee. Taani odeedda k'aalay wurssetsaa gallassi he uraa pirdana. **49** Ayaw gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiiteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. **50** K'ay Aa azazu med'inaa de'uwwa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa» yaageedda. (aiōnios g166)

13 Paasigaa bonchchiyaa gallassay gakkanaappe kasetiide, ha sa'aappe shaakettiide, Aawuwaakko biyaa wodii gakteeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa'aan de'iyaa barewannta ubbaa wode siik'eedda; wurssetsay gakkanaw untuntta siik'eedda. **2** Yesuusinne kaalliyaawantu kawuwwa miishshin, Simoonna na'aa Yihudaa Ask'k'orootu Yesuusa aatsi immanaadan, s'alahii Aa k'ofissi wotseedda. **3** Yesuusi bare Aawuu ubbabaa Aa kushiyaw wotseeddawaa, k'ay S'oossaa matappe i yeeddawaanne, simmiide aakko baanaawaa ereedda. **4** Yesuusi miyasaappe dendi ek'kiide, bolla bagga mayuwwa K'aari wotsiide, poos'aa bare s'eessan danc'e'edda. **5** Hewaappe guyyiyaan, haatsaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaawantu gediya meechchaanne bare s'eessan danc'e'edda poos'an K'uc'ussaa doomeedda. **6** Yesuusi Simooni P'es'iroosakko yiina P'es'iroose, «Godaw, neeni ta gediya meec'c'anaw hanayiyee?» yaageedda. **7** Yesuusi zaariide Aa, «Taani ootsiyaawaa neeni ha'i erakka; shin guyyeppe eranaassa» yaageedda. **8** P'es'iroose, «Neeni ta gediya ubbakka meec'c'akka!» yaageedda. Yesuusi Aa, «Taani ne gediya meec'c'ana d'ayooppe, newunne Tawunne ittipetetsay baawa» yaagiide zaareedda. (aiōn g165) **9** Simoonna P'es'iroose Yesuusa, «Godaw, yaatoope, ta gediya s'alalaa meec'c'oppa; ta kushiyaakka ta huup'yaakka meec'c'al» yaageedda. **10** Yesuusi zaariide, «Bolla meec'etti diggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meec'ettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. K'ay hinttentukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita» yaageedda. **11** Ayaw gooppe, Yesuusi barena aatsi immana uray oonenttonne ereedda; I, «Hinttentu ubbay geeshsha gidikkita» geeddawe hawaassa. **12** Untunttu gediya meec'c'eeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi bare mayuwwa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide untuntta yaageedda; «Taani hinttentoo ootseeddawaa akeekiitee? **13** Hinttentu Taana, tamarissiyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttentu giyaawaa gidiyaa diraw, loytseedda. **14** Taani hinttentoo Godaanne hinttentta tamarissiyaawaa gidaadde, hinttentu gediya meec'c'iyaawaa gidooppe, hinttentukka ituu ituuwaa gediya meec'c'anaw bessee. **15** Ayaw gooppe, Taani hinttentoo ootseeddawaadan, hinttentukka ootsana mala, hinttentoo leemisuwwa gidaaddi. **16** Taani hinttentoo tumuwwa oday; K'oomaay bare godaappe aad'd'enna. K'ay kiiteettedda uraykka barena kiiteeddawaappe aad'd'enna. **17** Hinttentu hewaa eriide ootsiyaawaa gidooppe anjetteeddawannta. **18** «Taani hinttentoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawannta eray; shin S'oossaa Mas'aafay, «Taani barsseeddawe Ta kushiyaa sa'eedda» geeddawe tuma gidanaw bessee. **19** Hewe haniyaa wode Taani Taana gidiyaawaa hinttentu ammanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttentoo hananawaa oday. **20** Taani hinttentoo tumuwwa oday; Taani kiitiyaa oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; k'ay Taana mokkiyaa ooninne Taana kiiteeddawaa mokkee» yaageedda. **21** Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, bare wozanaan daro metootiide, «Taani hinttentoo

tumuwwa oday; Taana hintteppe ituu aatsi immanawaa» giide K'onc'c'iyaan odeedda. **22** I oona haasayinttonne, kaalliyaawantoo ubbaakka erettennaan is's'ina, ituu ituuwaa s'eelleeddiino. **23** Yesuusa kaalliyaawantuppe ituu, Yesuusi siik'iyaaawe, Yesuusa matan utteedda. **24** Hewaa diraw, Simoonna P'es'iroose he kaalliyaaawaa simi'iide, «I oona gintto, ane Aa oochcha» yaageedda. **25** Hewaa diraw, he kaalliyaaawe Yesuusa haytsaakko shiik'iide, «Godaw, I oonee?» yaageedda. **26** Yesuusi zaariide, «Taani ukitsaan c'abbaa tushaade immiyaawe Aa» yaageedda. K'ay ukitsaa mentsi akkiide, c'abbaa tushiide, Simoonna na'aa, Yihudaa Ask'k'orootaw immeedda. **27** Yihuday ukitsaa mentsowaa akkawaappe guyyiyaan, Sees'aanay ellekka Yihudaan geleedda. Yesuusi Aa, «Neeni ootsanawaa elleella ootsa!» yaageedda. **28** Shin he sa'aan utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa Aa ayaw geeddenttonne eribeenna. **29** Yihuday miishshaa k'arc'c'itiyaa oyk'k'iyaa diraw, kaalliyaawantuppe ituu ituu Yesuusi Yihudaa, «Paasigaa bonchchiyaa gallassaw barena koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mis'uwaataa imma geedda» yaagiide K'oppeeddiino. **30** Yihuday ukitsaa mentsowaa akkiide, ellekka kare kesseeedda; he wode sa'ay k'amma. **31** Yihuday kare keseeeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi yaageedda; «Ha'i Taani Asaa Na'ay bonchchetaaddi: S'oossaykka Ta baggana bonchchetteedda. **32** S'oossay Ta baggana, Asaa Na'aa baggana bonchchettuppe, I bare huup'ew Taana Asaa Na'aa bonchchanawaa; k'ay I Taana ellekka bonchchanawaa. **33** Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiya gam'ikke. Hinttentu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwwa, «Taani biyaasaa hinttentu baanaw danddaykita» geeddawaadan, hinttewukka ha'i oday. **34** Taani hinttentta ooratsa azazuwwa azazay; ituu ituuwaa siik'ite. Taani hinttentta siik'eeddawaadankka, hinttentu ituu ituuwaa siik'ana bessee. **35** Hinttentu ituu ituuwaanna siik'ettooppe, Taana kaalliyaawantu gidiyaawaa Asay ubbay erana» yaageedda. **36** Simooni P'es'iroose Yesuusa, «Godaw, neeni hak'a bay?» yaageedda. Yesuusi zaariide, «Taani biyaasaa neeni ha'i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana» yaageedda. **37** P'es'iroose, «Godaw, taani neena ha'i kaallanaw ayaw danddaykita? Taani ne diraw, hayk'k'anawukka giiga uttaad!» yaageedda. **38** Yesuusi zaariide, «Ta diraw hayk'k'anaw ha'i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwwa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa» yaageedda.

14 Yesuusi kaalliyaawantu «Hinttentu wozanay hirgoppo; S'oossaan ammanite; Taananka ammanite. **2** Ta Aabbu gollen daro sa'ay de'ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttentoo hewaa odikke; Taani hinttentoo sa'aa gigissanaw bay. **3** Taani baade sa'aa giigisseeddawaappe guyyiyaan, Taani de'iyaa sa'aan hinttentukka de'ana mala, simma yaade hinttentta Taakko afana. **4** K'ay hinttentu Taani biyaa ogiyaa eriita» yaageedda. **5** Toomaasi, «Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw danddayeetto?» yaageedda. **6** Yesuusi zaariide, «Ogii, tumuunne de'uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. **7** Hinttentu Taana eriyaawaa gidintoo, Ta Aabbakka erana; ha'ippe doommiide, hinttentu Aa eriitanne k'ay Aa be'eeddita» yaageedda. **8** Pilip'p'oosi Yesuusa, «Godaw, Aawuwwa nuuna bessa; hewe nuw gidanawaa» yaageedda. **9** Yesuusi zaariide yaageedda; «Pilip'p'oosaa, Taani hawaa keena wodiya hinttenanna de'inakka Taana

erikii? Taana be'eedda uray Aawuwaakka be'eedda; yaatina, neeni waagaade, «Aawuwa nuuna bessa? gay?» **10** Taani Aawuwa giddon de'iyaa'aa k'ay Aawukka Ta giddon de'iyaa'aa neeni ammanikii? Taani hintenttoo odiyaa k'aalaa Taani Taappe odikke; shin Ta giddon de'iyaa Aawuu bare oosuwa ootsee. **11** Taani Aawuwa giddon de'iyaa'aaanne k'ay Aawukka Ta giddon de'iyaa'aa Taana ammanite; hewe d'ayoooppe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite. **12** «Taani hintenttoo tumuwa oday; Taana ammaniya uray Taani ootsiyaa oosuwa ootsana. Taani Aawuwaakko biyaa diraw, he uray hawaappe aad'd'iyaa oosuwa ootsana. **13** Aawuu Na'aa gaasuwaan, Ta baggana bonchchettana mala, Ta suntsan hintenttu woossiyaa ubbabaa Taani hintenttoo polana. **14** Hintenttu Ta suntsan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana. **15** «Hintenttu Taana siik'iyaa'aa gidooppe, Ta azazuwa naagana. **16** Taani Aawuwa woosana; hintennanna med'inaw de'ana mala, tumatetsaa Ayaanaa, hara mentsetsiyaawaa hintenttoo I immana. Ha sa'ay he tumatetsaa Ayaana be'ennawaanne erennawaa gidiyaa diraw, Aa akkanaw danddayenna; shin I hintennanna de'iyaa dirawunne hintenttu giddon de'ana diraw, hintenttu Aa eriita. (aiḏn g165) **18** «Taani hintentta aawuunne aata bayna yii'o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hintenttukko yaana. **19** Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, alamii Taana laa'entsuwa be'enna; shin hintenttu Taana be'ana; Taani de'uwaan de'iyaa diraw, hintenttukka k'ay de'uwaan de'ana. **20** Taani Ta Aawuwa giddon de'iyaa'aaanne hintenttu Ta giddon de'iyaa'aa, k'ay Taani hintenttu giddon de'iyaa'aaanne hintenttu he gallassi erana. **21** «Ta azazuu Aa matan de'iyaa asay, k'ay he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siik'iyaa asaa. Taana siik'iyaa asaa Ta Aabbukka siik'ee; Taanikka Aa siik'ay. Taani aw k'onc'c'ana» yaageedda. **22** Yihudaa Ask'k'ooroota gidenna Yihuday Yesuusa, «Godaw, neeni ne huup'iyaa alamiyaa bessenaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?» yaageedda. **23** Yesuusi, «Taana siik'iyaa ooninne Ta k'aalaa naagee; Ta Aabbu Aa siik'anawaa; k'ay Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aanana de'ana. **24** Taana siik'enna uray ooninne Ta k'aalaw azazettana; hintenttu sisiyaa k'aalay Taana kiiteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna. **25** «Taani hintennanna ittippe de'aadde hawaa hintenttoo odaaddi; **26** shin Geeshsha Ayyaanay, mentsetsiyaawe, Aawuu Ta suntsan kiitanawe, hintentta ubbabaa tamaarissanawaa. Taani hintenttoo odeedda ubbabaakka hintentta hassayissanawaa. **27** «Taani sarotetsaa hintennanna wotsay; Ta sarotetsaa hintenttoo immay. Taani alamii immiyaa sarotetsaa malaa immikke. Hintenttu hirgoppitenne yayyoppite. **28** Taani hintenttoo, «Taani bay; shin simmaade hintenttukko yaana» geeddawaa siseeddita; hintenttu Taana siik'eeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariyaa diraw, Taani Aawuwaakko biyaawan hintenttu nashettanite. **29** Hewe haniyaa wode hintenttu ammanana mala, hewe hanennaan de'ishshin, haananna kasetaade Taani hintenttoo odaaddi. **30** «Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sintsan hintennanna loytisa haasayikke. Taana I ayinne ootsanaw danddayenna. **31** Shin Taani Aawuwa siik'iyaa'aa alamii eranaw bessee; k'ay Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan ootsay. Denddi ek'kite; hawaappe boytte.

15 «Taani woyniyaa geetettiyaa turaw tumu ano; goshshanchay Ta Aabba. **2** Ta giddon de'iyaa

ayfiyaa ayfena turaa maraa ubbaa I karee; ayfiyaa turaa maraa ubbay kasewaappe loytisi ayfanaadan, he maraa s'eeraa I c'igiide geeshshana. **3** Taani hintenttoo ha'i odeedda k'aalaa gaasuwaan, hintenttu geeshsha. **4** Ta giddon de'ite; Taanikka hintenttu giddon de'ana. Woyniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de'ennaan d'ayoooppe, he maray barekka ayfiyaa ayfanaw danddayennawaadan, hintenttukka Ta giddon de'ennaan d'ayoooppe, ayfiyaa ayfanaw danddaykkita. **5** «Taani woyniyaa turaw ano; hintenttu he turaa maratuwa. Ta giddon de'iyaa uray, Taanikka Aa giddon de'iyaa uray, daro ayfiyaa ayfana; ayaw gooppe, Taani baynnaan hintterekka ayinne ootsanaw danddaykkita. **6** Ta giddon de'enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wotsina, I ees'anawaa. **7** Hintenttu Ta giddon de'ooppe, k'ay Ta k'aalaykka hintenttu giddon de'ooppe, hintenttu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hintenttu akkanite. **8** Hintenttu daro ayfiyaa ayfooppenne k'ay Taana kaaliyaawanta gidooppe, hewana Ta Aabbu bonchchettanawaa. **9** Aawuu Taana siik'eeddawaadan, Taanikka hintentta siik'aaddi; Ta siik'uwaan de'ite. **10** Taani Ta Aabbu azazuwa naagaade Aa siik'uwaan de'eeddawaadan, hintenttukka Ta azazuwa naagooppe, Ta siik'uwaan de'anita. **11** «Ta nashechchay hintennanna de'ana malanne, hintenttu nashechchay kumentsaa gidana mala, Taani hawaa hintenttoo odaaddi. **12** Ta azazuu hawaa; Taani hintentta siik'iyaa'aaadan, hintenttukka ituuu ituwaana siik'etite. **13** Bare shemppuwa bare laggew aatside immiyaawaappe aad'd'iyaa siik'uu oossinneka baawa. **14** Taani hintentta azazeeddawaa ubbaa ootsooppe, hintenttu Ta laggetuwa. **15** «Ayilii bare goday ootsiyaawaa erenna diraw, Taani hintentta hawaappe sintsaw ayilatuwa giikke; shin Taani hintentta Ta laggetuwa gaad. Ayaw gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hintenttoo odaaddi. **16** Taani hintentta dooreeddawaappe attin, hintenttu Taana dooribeykkita. Hintenttu biide ayfiyaa ayfana malanne de'ana mala, Taani hintentta suntsaad. K'ay Aawuukka hintenttu Ta suntsan woosseeddawaa ubbaa immana. **17** Taani hintentta azaziyaawe hawaa; ituuu ituwaana siik'etite. **18** «Alamii hintentta is's'ooppe, kasetiide Taana is's'eeddawaa akeekite. **19** Hintenttu alamiyaassa gideeddento, alamii barewaadan hintentta siik'ana; shin Taani hintentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hintenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hintentta is's'iyaaawe hawaassa. **20** «Ayilii bare godaappe darenna» gaade Taani hintenttoo odeeddawaa hassayite. Untunttu Taana yederseeddawaa gidooppe, hintenakka yederssana. Untunttu Ta k'aalaa naageeddawaa gidooppe, hintenttu k'aalaakka naaganawanta. **21** Shin untunttu Taana kiiteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwaan untunttu hintenttu bolla ootsanawanta. **22** Taani yaade untunttoo odennawaa gidintto, untunttoo nagaraa gidenna; shin ha'i untunttu ootsiyaa nagaraa gaasoyiyaawe baawa. **23** Taana is's'iyaaawe Ta Aawuwaakka is's'eedda. Ooninne ootsibeenna oosuwa untunttu giddon Taani ootsabeennabaa gidintto, untunttoo nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha'i untunttu Taani ootseedda oosuwa be'iide, Taanikka Ta Aawuwaakka is's'eeddino. **25** Shin untunttu higgiyan, «Taana c'oo is's'eeddino» geetetiide s'aafetteeddawe polettana mala, hawe haneedda. **26** «Shin Aawuwaappe yiyaa tumatetsaa Ayyaanay mentsetsiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hintenttoo Aa yeddana; k'ay I

Tabaa markkattanawaa. 27 Hintteka k'ay kaseppe doommiide, Taananna de'iyaa diraw, Tabaa markkattana.

16 «Taani hawaa hinttentu d'ubettenna mala, hinttentoo odaaddi. 2 Untuntu hinttentu barentu Ayihuda woosa golliyaappe kessi yeddananawanta. Hewaa bolla k'ay hinttentu wodi'iyaa uray S'oossaw ootsiyaawaa aw malatiyaa wodi yaanawaa. 3 Untuntu hewaa hinttentu bolla ootsiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. 4 Shin untuntu hewaa hinttentu bolla ootsiyaa wodi gakkiiyaa wode, Taani hinttentoo odeeddawaa hinttentu hassayana mala, Taani hinttentoo hawaa odaaddi. «Taani hinttenanna de'iyaa diraw, koyro hewaa hinttentoo odabeykke. 5 Shin ha'i Taani Taana kiiteeddawaakko bay; shin hinteppe ooninne, «Ha'k'a bay?» giide Taana oochchiyaawe baawa. 6 Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttentu wozanaan daro kayyuu de'ee. 7 Shin Taani hinttentoo tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttentoo lo'a. Ayaw gooppe, Taani baana d'ayooppe, mentsetsiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, Aa hinttentukko yeddana. 8 K'ay mentsetsiyaawe yiide, untuntu nagaraabaa, S'oossaa s'illoetsaabaanne pirddaabaa ha sa'aa Asay bayizzeeddawaa bessanawaa. 9 Nagaraabay Asay Taana ammanenna diraassa. 10 S'illoetsaabay k'ay Taani Aawuwaakko biyaa diraw, hinttentu Taana laa'entsuwwa be'ikita. 11 S'oossaa pirddaabay k'ay alamiyaa mooddiyaawe pirdetteedda diraassa. 12 «Taani hinttentoo odiyaabay darobay de'ee; shin ha'i hinttentoo gelenna. 13 Tumatsesaa Ayyaanay yiya wode, hinttentu tumatsesaa ubbaakko kaalletsanawaa. Ayaw gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe ayinne odenna. K'ay sintsappe yaanabaa hinttentoo I odanawaa. 14 I Taana bonchchanawaa; ayaw gooppe, I Taw de'iyaaawaappe akkiide, hinttentoo odanawaa. 15 Aawoo de'iyaaabay ubbay Tawaa; mentsetsiyaawe Taw de'iyaaabaappe akkiide, hinttentoo odanawaa Taani geeddawe hawaassa. 16 «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ikita; k'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ana» yaageedda. 17 Yesuusa kaaliyaawantuppe ittuu ittuu barentu gidдон, «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ikita; k'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'anita; ayaw gooppe, Taani Aawuwaakko bay» giyaawe hewe waagiyaawee?» yaageeddino. 18 «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan» giyaawe waagiyaawee? I ayaw haasayintonne nuw eretenna» yaageeddino. 19 Untuntu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, untuntu yaageedda; «Taani, «Guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ikita; k'ay guutsa wodiyaappe guyyiyaan, hinttentu Taana be'ana» geeddawoo hinttentu ittuu ittuwaa oochchiitee? 20 Taani hinttentoo tumuwaa oday. Hinttentu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashettana. K'ay hinttentu kayyottana; shin hinttentu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. 21 Itti mishiratta na'aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodi gakkedda diraw, oyk'ettaw; shin na'ay yeletteeddawaappe guyyiyaan, na'ay ha sa'aan yeletteedda nashechchaa diraw, bare oysaa hassayukku. 22 Hewaa diraw, hinttentukka hinttentu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa'entsuwwa hinttentu be'ana; k'ay hinttentu wozanay loysi nashettana; hinttentu nashechchaa ooninne hinteppe akkena. 23 «He gallassi hinttentu Taana ayinne woossikkita. Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttentu Ta suntsan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttentoo immanawaa. 24 Ha'i gakkanaw

Ta suntsan ayinne woossibeykkita; hinttentu nashechchay polettana mala, S'oossaa woossite; hinttentu akkana. 25 «Hawaa Taani hinttentoo leemisuwaan odaaddi; shin Taani leemisuwaan odenna wodi yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttentoo k'onc'c'iyaa odana. 26 Taani he gallassi, hinttentu Ta suntsan Aawuwaa woosana; k'ay hinttentu diraw, Taani Aawuwaa woosana giikke. 27 Ayaw gooppe, Aawuu bare huup'ew hinttentu siik'ee; hinttentu Taana siik'iyaa dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentu siik'ee. 28 Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaad; k'ay ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana» yaageedda. 29 Yesuusa kaaliyaawantu zaariide Yesuusa, «Be'a, ha'i neeni k'onc'c'iyaa haasayaasa; leemisuwaan ayinne haasayakka. 30 Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha'i ereetto; k'ay neena ooninne oochchana mala, neeni koyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni S'oossaaappe yeeddawaa ammantsee» yaageeddino. 31 Yesuusi zaariide untuntu, «Ha'i ammanitee? 32 Be'ite, hinttentu hinttentu golle golle laalettiyaa wodiinne Ta s'alalaa yeggi bashiyaa wodi yaanawaa; ha'ikka yi diggeedda. Shin Aawuu Taananna de'iyaa diraw, Ta s'alalaa gidikke. 33 Hinttentu Ta gidдон de'iidde, saro de'ana mala, Taani hawaa hinttentoo odaaddi. Alamiyaan hinttentu waayettana. Shin minnite; Taani alamiyaa s'onaad» yaageedda.

17 Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyaan, pude saluwaa s'eelliide, hawaadan yaageedda; «Ta Aabboo, wodi gakkedda; ne Na'ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na'aa bonchcha. 2 Ayaw gooppe, neeni aw immeedda ubbaw med'inaa de'uwwa I immana mala, asaa ubbaa bollar aw maataa immaadda. (aiōnios g166) 3 Asay neena itti tumu S'oossaa gideeddawaa erana malanne, k'ay neeni kiiteedda Yesuusi Kiristoosa erana mala, hawe med'inaa de'uwwa. (aiōnios g166) 4 Neeni Taw ootsanaw immeedda oosuwwa polaade, neena sa'aan bonchchaad. 5 Ha'ikka k'ay Aawoo, alamii med'ettanaappe kase ne matan Taw de'iyaa bonchchuwaan ne sintsan Taana bonchcha. 6 «Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawantoo ne suntsaa erissaad; untuntu newanta; k'ay neeni untuntu Taw immaadda. Untuntu ne k'aalawukka azazetteeddino. 7 Ha'i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa untuntu eriino. 8 Ayaw gooppe, neeni Taw immeedda k'aalaa Taani untuntu immaaddi; untuntukka he k'aalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyaawaa eriide Neeni Taana kiiteeddawaakka ammaneeddino. 9 «Taani untuntu woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayaw gooppe, untuntu newanta. 10 Taw de'iyaa ubbabay nebaa; k'ay New de'iyaa ubbabaykka Tabaa. Taani untuntu baggana bonchchetaaddi. 11 Taani hawaappe guyyiyaan, alamiyaan de'ikke; untuntu alamiyaan de'iino; Taani ha'i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawantu Neeninne Taani ittuwaa gidiyaawaadan, untuntu ittuwaa gidana mala, untuntu ne suntsan naaga. 12 Taani untuntunna alamiyaan de'aadde, neeni Taw immeedda ne suntsaa wol'k'an untuntu naagaad. Taani untuntu naagaad; S'oossaa Mas'aafay geeddawe polettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untuntuppe haray ooninne baybeena. 13 «Ha'i Taani Neekko bay; untuntu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyaan haasayay. 14

Taani untunttoo ne k'aalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untuntta is's'eedda. **15** Neeni s'alahiyaappe untuntta naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. **16** Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidikkino. **17** Neeni tumatetsaan untuntta newantta ootsa; ne k'aalayka tumatetsaa. **18** Neeni Taana alamiyaa kiiteeddawaadan, Taanikka untuntta alamiyaa kiittaa; **19** k'ay untunttu tumatetsaan new dummatana mala, untunttu diraw, Taani Ta huup'iyaa new dummayaad. **20** «Taani untunttu s'alalaw woossikke; shin untunttu k'aalaa odina, Taana ammaneeddawan tookka woossay. **21** Untunttu ubbay ittuwaa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni Ta giddon de'iyaaawaadan, k'ay Taanikka Ne giddon de'iyaaawaadan, untunttu nu giddon de'iino. K'ay neeni Taana kiiteeddawaa alamii ammanana mala, untunttu ittuwaa gidino. **22** Neeninne Taani ittuwaa gidiyaaawaadan, untunttu ittuwaa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka untuntta bonchchaad. **23** Taani untunttu giddon de'ina, Neeni Ta giddon de'ina, k'ay Neeni Taana siisiyaawaadan, untunttakka siik'owaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiiteeddawaa alamii eranaadan, untunttu ubbaa ittuwaa gidino. **24** «Aawoo, sa'ay med'ettanaappe kase Neeni Taana siik'eedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa untunttu be'ana mala, Neeni Taw immeeddawantu Taani de'iyaa sa'aan Taananna de'ana mala koyaad. **25** «S'illo Aawoo, alamiyaa Asay Neena erenna; shin Taani neena eray. K'ay Neeni Taana kiiteeddawaa hawanttu eriino. **26** Neeni Taana siik'eedda siik'uu untunttu giddon de'ana mala, k'ay Taanikka untunttu giddon de'ana mala, Taani Ne sintsaa untuntta erissaad; sintsawukka erissana» yaageedda.

18 Yesuusi hewaa giide, S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, barena kaalliyawantunna K'ediroona giyaa zanggaaraa pinneedda. He sa'aan atikiltiyaa sa'ay de'ee; Yesuusiinne Yesuusa kaalliyawantuu geleeeddino. **2** Yesuusa aatsi immeedda Yihuday he sa'aa ereedda; ayaw gooppe, Yesuusi ubbaa wode barena kaalliyawantunna hewan shiik'ee. **3** Hewaa diraw, kaaletsiyaa k'eesatuwaa kaappatuunne Parisaawatu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wotaadaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawantuu kuraaziyaa, yabbiyaanne tooraa oyk'iiide he sa'aa beeddino. **4** Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbaa eriide, gas'aa kesiide, «Oona koyyiitee?» yaageedda. **5** Untunttu zaariide, «Naazireetiyya Yesuusa koyyeetto» yaageeddino. Yesuusi zaariide, «Taani Aa» yaageedda. Yesuusa aatsi immeedda Yihudayka hewan untuntunna ek'keedda; **6** Yesuusi, «Taani Aa» geedda wode, untunttu guyyekko shiik'iiide, sa'aan kunddeeddino. **7** Yesuusi k'aykka, «Oona koyyiitee?» Yaagi oochchina untunttu, «Naazireetiyya Yesuusa» yaageeddino. **8** Yesuusi zaariide, «Taani Aa gidiyawaa hinttentoo odaaddi; simmi hinttentu Taana koyyiawaa gidoope, hawantta yedditte» yaageedda. **9** I, «Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawantuppe haray atto, ittuwaakka bayizabeykke» geeddawe polettana mala, hewaa geedda. **10** Simooni P'es'iroosaw mashshay de'ee; I he mashshaa shoddinne k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa k'oomaa ushechka haytsaa shoc'iiide, k'ans'si yeggeedda. He k'oomaa sintsay Malkkoosa. **11** Yesuusi P'es'iroosa, «Ne mashshaa shookuwaan zaaraade wotsa! Ta Aabbu Taw

immeedda metuwaa s'uu'aa Taani ushikittaa?» yaageedda. **12** Shaalak'ay, daro wotaadaratuunne k'ay Geeshsha Golliyaa naagiyaawantu Yesuusa oyk'iiide k'achcheeddino. **13** Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laytsi k'eesatuwaa kaappatuwaa gideedda K'ayaafaa bollaru. **14** «Asaa ubbaa diraw, itti Asay hayk'k'into lo'a» giide Ayihudatuwaa zoreeddawe K'ayaafaa. **15** Simooni P'es'iroosinne hara itti kaalliyawe Yesuusa kaallide beeddino. He hara kaalliyawaa k'eesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusan k'eesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geleeedda. **16** Shin P'es'iroose karenna dirssaa penggiyaan ek'keedda. K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu eriyya hara kaalliyawe kare kesiide, penggiyaa naagiya naatiw odiide, P'es'iroosa dirssaa garssa gelisseedda. **17** Penggiyaa naagiya naatta P'es'iroosa, «Neeni ha bitaniyaa kaalliyawantuppe ittuwaa gidikkiyee?» yaagaaddu. I, «Tuytti, taani gidikke» yaageedda. **18** Sa'ay meeggiyaa diraw, ayilatunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawantu tamaa ees's'iide, bonk'keeddawaa yuuyi aad'di ek'k'iide kashiino; P'es'iroosikka untuntunna ek'k'iide, he tamaa kashee. **19** K'eesatuwaa ubbatuwa Kaappuu, Yesuusa kaalliyawantubaane Aa timirttiyaabaa oochcheedda. **20** Yesuusi aw zaariide, «Taani asaa ubbaw k'onc'ciyaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiik'iyaa Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan ubbaa wode tamaarissaad; geeman ayinne haasayabeykke. **21** Yaatina, neeni Taana ayaw oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he Asay Taani odeeddawaa ereedda» yaageedda. **22** Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan ek'keedda wotaadaratuwaappe ittuu Yesuusa bak'k'iide, «K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?» yaageedda. **23** Yesuusi zaariide, «Taani balabaa haasayeeddawaa gidoope, hawaan de'iyaa asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwa haasayeeddawaa gidoope, Taana ayaw bak'k'ay?» yaageedda. **24** Hewaa diraw, Haanni, k'ashetti utteedda Yesuusa, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa, K'ayaafaakko yeddeedda. **25** P'es'iroosi hewan ek'k'iide, tamaa kashee; haranttu Aa, «Neeni ha bitaniyaa kaalliyawantuppe ittuwaa gidikkiyee?» yaageedda. P'es'iroose, «Tuytti; taani gidikke» yaagiide kaddeedda. **26** K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaa k'oomatuwaappe ittuwaa, P'es'iroose haytsaa k'ans's'eedda bitaniyaa dabbuu P'es'iroosa, «Taani neena aanana daro atakiltiyaa giddon be'abeykkitayee?» yaagiide oochcheedda. **27** P'es'iroose k'aykka kaddeedda; ellekka kuttuu waassi aggeedda. **28** Untunttu Yesuusa K'ayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliyaa afeeddino. Sa'ay wontta guura; Ayihudatu Paasigaa bonchchiyya gallassaa k'umaa maanaw, barentu huup'iyaw tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliyaa gelibeykkino. **29** Hewaa diraw, P'es'iroosi untunttukko kare kesiide, «Ha bitaniyaa hinttentu ayaan mootiitee?» yaageedda. **30** Untunttu, «I iitabaa ootsibeennawaa gidintoo, nuuni Aa neekko ahokko» yaageeddino. **31** P'ilaas'oosi zaariide untunttoo, «Hinttentu Aa afiide, hinttentu higgi giyaawaadan, Aa bolla pirdidite» yaageedda. Ayihudatu, «Oonanne wod'iyaa maatay nuw baawa» yaageeddino. **32** Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayk'uwaa hayk'k'anannto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa. **33** P'ilaas'oosi bare oosuwa golle laa'entsuwa geliide, Yesuusa s'eesiide, «Neeni Ayihuda kaatee?» yaagiide Aa oochcheedda. **34** Yesuusi P'ilaas'ooa, «Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiyee woy hara Asay new tabaa odeeddee?»

yaageedda. **35** P'ilaas'oosi zaariide, «Taana Ayihuda asaa gay? Ne zaratuunne k'eesatuwaa kaappatuu neena taw aatsi immeeddino; neeni ayaa ootsaaddii?» yaageedda. **36** Yesuusi, «Ta kawutetsay ha alamiyaanna gidenna. Ta kawutetsay ha alamiyaanna gideeddento, Taana Ayihudatoo aatsi immennaadan, Taw ootsiyaawantuu Taw olettana; shin Ta kawutetsay ha alamiyaanna gidenna» yaageedda. **37** Hewaa diraw, P'ilaas'oosi Yesuusa, «Yaatina, neeni kaateeyye?» yaagiide oochcheedda. Yesuusi zaariide, «Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumuwaa markkattana diraw yeleetaad; K'ay hewaa diraw, ha alamiyaa yaad. Tumuwwa bagga gideedda ooninne Taani giyaawaa siseedda» yaageedda. **38** P'ilaas'oosi, «Tumuu ayee?» yaageedda. P'ilaas'oosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, «Taani aan ay balaanne demmabeykke. **39** Shin Paasigaa bonchchiyaa gallassi, itti asaa taani hinttentoo K'ashuwaappe billiyaa dooyay de'ee; taani hinttentoo Ayihudatuu kaatiyaa billiyaawaa koyiitee?» yaageedda. **40** Untuntuu zaariide, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Barbaana billappe attin, Aa gidenna!» yaageeddino. Shin Barbaana paannuwaa.

19 Hewaappe guyyiyaan, P'ilaas'oosi Yesuusa oyk'kiide, lissuwaan shoc'eedda. **2** Wotaadaratuu aguntsaappe kalachchaa giigissiide, Aa huup'yaan wotseeddino; k'ay zo'o mayuwaakka Aa mayzeeddino. **3** Aakko shiik'kiide, «Ayihuda kaatew, shempuwwa gam'al!» yaagiide Aa shaiyyaa bak'keeddino. **4** P'ilaas'oosi K'aykka kare kesiide Ayihudatuwaa, «Be'ite, taani aan ay balaanne demmabeennawaa hinttentu erana mala, Aa hinttentukko kare kessana» yaageedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi aguntsaa kalachchaa bare huup'yaan wotsiide, zo'o mayuwwa mayyiide, kare kesseedda; P'ilaas'oosi Ayihudatuwaa, «Bitaniyaa hawaa be'ite» yaageedda. **6** K'eesatuwaa kaappatuunne wotaadaratuu Aa be'eedda wode, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade Aa salla! Salla!» yaageeddino. P'ilaas'oosi untuntuu, «Hinttentu Aa afiide, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide sullite; ayaw gooppe, taani ay balaanne demmabeykke» yaageedda. **7** Ayihudatuu zaariide, «Nuw higgii de'ee; nu higgii giyaawaadan, I hayk'anaw bessee; ayaw gooppe, I barena S'oossaa Na'aa ootseedda» yaageeddino. **8** P'ilaas'oosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loytsi yayyeedda. **9** K'aykka P'ilaas'oosi bare oosuwwa golle simmi geliide Yesuusa, «Neeni hak'appe yaaddii?» yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. **10** Hewaa diraw, P'ilaas'oosi Aa, «Taw odikkii? Neena billanaw woy mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade kak'kanaw taw maataay de'iyawaa erikkiyye?» yaageedda. **11** Yesuusi, «S'oossay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maataay de'enna shin. Hewaa diraw, Taana new aatsi immeeddawe aad'd'iyya nagaraa ootseedda» yaageedda. **12** P'ilaas'oosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyya koyyeedda; shin Ayihudatuu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Neeni Aa billiyaawaa gidoope, Kaatiyaa K'eesaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giyaa ooninne K'eesaare morkke!» yaageeddino. **13** P'ilaas'oosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwwa giyaa sa'aan pirddaa odyiyaan utteedda; Ibraayiss's'e K'aalaan he sa'ay gaytaa giyaawaa. **14** He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa'ay usuppun saatiyaa

heera gidanawaa. P'ilaas'oosi Ayihudatuwaa, «Hinttentu kaatiyaa hawaa be'ite!» yaageedda. **15** Ayihudatuu barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Digga! Digga! Mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade salla!» yaageeddino. P'ilaas'oosi zaariide, «Hinttentu kaatiyaa taani mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishaade sulliyaawaa koyiitee?» yaagiide oochcheedda. K'eesatuwaa kaappatuu, «K'eesaareppe hara kaatii nuw baawa!» yaageeddino. **16** Hewaappe guyyiyaan, untuntuu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'kana mala, P'ilaas'oosi untuntuu aatsi immeedda. Untuntuu Yesuusa oyk'kiide, afeeddino. **17** Yesuusi bare mask'k'aliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. «Guuggiyaasaa» giyaawe Ibraayiss's'e K'aalaan «Golgootaa» giyaawaa. **18** Untuntuu he sa'aan mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'keeddino; k'ay aanana hara laa'u asatuu, ittuwaa ya baggana K'ay ittuwaa ha baggana Yesuusa gidduwaan wotsiide, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'keeddino. **19** P'ilaas'oosi s'ifatiyaa s'aafiide, mask'k'aliyaa bolla wotseedda. I s'aafeeddawe, «Ayihudatuu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa» yaagee. **20** Yesuusi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide suletteedda sa'ay katamaa matan de'iyaa diraw, daro Ayihudatuu he s'ifatiyaa nabbabeeddino. S'ifatii Ibraayiss's'e K'aalaan, Roomayss's'e K'aalaaninne Giriike K'aalaan s'aafetteedda. **21** Hewaa diraw, Ayihuda k'eesatuwaa kaappatuu P'ilaas'oosa, «Ha bitanii barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda» gaade s'aafappe attin, «Ayihuda kaatiyaa» gaade s'aafoppa» yaageeddino. **22** P'ilaas'oosi, «Taani s'aafeeddawaa s'aafa diggaad» yaagiide zaareedda. **23** Wotaadaratuu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide, Yesuusa kak'keeddawaappe guyyiyaan, Aa mayuwwa akkiide, oyduu kessi shaakkeeddino; itti itti wotaadaraa itti shaakuu gakkkeedda. Aa adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, k'ans's'ettiide siketibeenna. **24** Wotaadaratuu ittuu ittuwaa, «Oona gakkanentto, saamaa woy es'aa yegganaappe attin, mayuwwa peed'okko» yaageeddino. Hewe haneeddawe S'oossaa Mas'aafay, «Ta mayuwwa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwwaan saamaa yeggeeddino» giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wotaadaratuu hewaa ootseeddino. **25** Shin Yesuusa mask'k'aliyaa matan Aa daaya, Aa aatti michchata, K'aliyoop'aa machchata Mayraamanne Magdala geetettiyya katamaappe yeedda Mayraama ek'keeddino. **26** Yesuusi bare daayanne I siik'iyaa kaalliyaawe hewan ek'keeddawanta be'iide, bare daayo, «Ha mishirattae, ne na'aa hawaa be'al» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, he kaalliyaawaa «Ne daayo hanna be'al» yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soy afeedda. **28** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi ubbabay hak'i poletteeddawaa eriide, S'oossaa Mas'aafay geeddawe polettana mala, «Taana saammee» yaageedda. **29** He sa'aan itti s'uggaa kumeedda c'aala woyniyaa eessay de'ee. Untuntuu isponnijiyaa he woyniyaa eessaan yeggiide, hisoop'p'iyaa geetettiyya mitsaa s'eraan wotsiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. **30** Yesuusi woyniyaa eessaa gans's'i be'eeddawaappe guyyiyaan, «Poletteedda» yaageedda. K'ay hewaappe guyyiyaan, bare huup'iyaa toochchiide, bare shempuwwa immeedda. **31** He gallassay Ayihudatoo giigettiyya gallassaa gidiyaa dirawunne K'ay he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambbataan asatuwaa anhay mask'k'aliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda

asatuwaa suyliiyaa mentsiide, mask'k'aliyaappe wotsana mala, Ayihudatuu P'ilaas'oosa woosseeddino. **32** Hewaa diraw, wotaadaratuu yiide, Yesuusanna sulletteedda koyro bitaniyaa suyliiyaa mentseeddino; k'ay aanaana sulletteedda laa'entso bitaniyaa suyliiyaakka mentseeddino. **33** Shin Yesuusakko yeedda wode I hayk'k'i diggeeddawaa be'iide, Aa suyliiyaa mentsibeykkino. **34** Gidoopenne, wotaadaratuwaappe ittuu Aa miyyiyya tooraan c'addeedda. Ellekka suutsayenne haatsay goggi aggeedda. **35** Hinttentu ammanana mala, hawaa be'eeddawe markkatteedda; I markkatiyaawekka tumuwaa; k'ay bare haasayay tuma gidiyaawaa I ereedda. **36** Hewe haneeddawe S'oossaa Mas'aafay, «Aa mek'etsatuwaappe ittuunne me'enna» geeddawe polettanaassa. **37** K'aykka S'oossaa Mas'aafay haray, «Asay bare c'addeeddawaa be'ana» yaagee. **38** Hewaappe guyyiyaan, Armmaatiyaasa geetetiyaa katamaappe yeedda Yoosefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw P'ilaas'oosa woosseedda; Yoosefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, Asay erennaan Yesuusa kaaliyaawaa. Yoosefo woossina P'ilaas'oosi, «Afa» yaageedda. Hewaa diraw, Yoosefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. **39** K'ay Nik'oodimoosi hewaappe kase Yesuusakko k'amma yeeddawe, kawaraannanne godare uutsaana walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiyaawaa keena shittuwaa oyk'k'i akkiide, Yoosefonna yeedda. **40** He laa'u asatuu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatuu anhaa s'aas'iyaa wogaadan, shittuwaana gatsiide, mooguwaafilaan s'aas'eeddino. **41** Yesuusi mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide sulletteedda sa'aan daro atikiltiyaa sa'ay de'ee; he atikiltiyaa sa'aan gidдон shuchchaa wooc'i kesseedda biro ooninne moogetibeenna ooratsa duufuu de'ee. **42** He duufuu matan de'iyaa dirawunne k'ay Ayihudatuu Sambataw giigettiyaa gallassaa gidiyaa diraw, Yesuusa yaan wotseeddino.

20 Wogaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetetiyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddichcheeddawaa be'aaddu. **2** Simooni P'es'iroosakkonne Yesuusi siik'iyaa yekko kaaliyaawaakko, iza wos's'aadde baade, «Duufuwaappe Godaa afi diggeeddino; hak'an Aa wotseeddinonttonne nuuni erokko» yaagaaddu. **3** Hewaa diraw, P'es'iroosinne yekko kaaliyaawe aggiide, duufuwaakko beeddino. **4** Laa'uukka ittippe wos's'eeddino; shin yekko kaaliyaawe P'es'iroosappe aad'd'i kasetiide, he duufuwaakko gakteedda. **5** He kaaliyaawe hokkiide, mooguwaafilaa be'eedda; shin giddo gelibeenna. **6** Simooni P'es'iroose Aa kaalli yiide, duufuwaaf giddo geleedda. Yaatiide mooguwaafilay hewan de'iyaaawaa be'eedda; **7** k'ay Yesuusa huup'iyaaan s'aas'etti utteedda afilay he s'aas'etteeddawaadankka dumma itti sa'aan de'iyaaawaa be'eedda; he afilay dumma de'eeppa attin, mooguwaafilaanna ittippe de'enna. **8** He wode, kasetiide gonggoluwaaakko gakteedda yekko kaaliyaawe geli be'iide ammaneedda. **9** Yesuusi hayk'uwaaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa S'oossaa mas'aafaa untuntuu biro akeekibeykkino. **10** Hewaappe guyyiyaan, kaaliyaawantuu barenttu golle simmiide beeddino. **11** Shin Mayraama he duufuwaaf doonaan ek'k'aade yeekkaadde hokkaade duufuwaaf giddo s'eellaaddu. **12** Bootsa mayuwaaf mayyeedda laa'u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa'aan ittuu huup'issanna ittuu gedissanna utteeddawantaa be'aaddu.

13 Untuntuu izo, «Mishiratee, ayaw yeekkay?» yaagiide oochcheeddino. Iza, «Asatuu ta Godaa afi diggeeddino; untuntuu hak'an wotseeddinonttonne taani erikke» yaagaaddu. **14** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, guyye simma s'eellaade, Yesuusi ek'k'eeddawaa be'aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykkuu. **15** Yesuusi izo, «Mishiratee, ayaw yeekkay? Oona koyyay?» yaagiide oochcheedda. Mayraama atikiltiyaa naagiyaawaa gaade, «Godaw, neeni akkeeddawaa gidooppe, Aa hak'an wotsaaddintto, taw odaarikkii; taani Aa akkana» yaagaaddu. **16** Yesuusi izo, «Mayraamee» yaageedda. Aa aakko simmaade, Ibraayiss's'e k'aalaan «Rabunii» yaagaaddu; hewaa biletay «Tamaarissiyaawoo» giyaawaa. **17** Yesuusi izo, «Taani biro Ta Aawuwaakko babeena diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, «Taani Ta Aawuwaakkonne hinttentu Aawuwaakko, Ta S'oossaakkonne hinttentu S'oossaakko, pude bay geedda» gaade untuntuu oda» yaageedda. **18** Magdala geetetiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be'eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaaliyaawantuu odaaddu. **19** He Wogaa gallassi omarsii, kaaliyaawantuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiide, shiik'i utti de'ishshin, Yesuusi yiide, untuntuu gidduwaan ek'k'iide, «Sarotetsay hinttentuu gido» yaageedda. **20** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, bare kushiyaanne bare miyyiyya untunta besseedda; kaaliyaawantuu Godaa be'eedda wode loytsi nashetteeddino. **21** Yesuusi laa'entsuwaaf untuntuu, «Sarotetsay hinttentuu gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay» yaageedda. **22** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, untuntuu bolla ufu giide shemppeedda; k'ay, «Geeshsha Ayaanaa akkite. **23** Hinttentu atto geedda asaa nagaray atto geettetanaawaa; hinttentu atto geenawantuu nagaray atto geettetenna» yaageedda. **24** Shin tammanne laa'u kaaliyaawantuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untuntunna baawa. **25** Hewaa diraw, yekko kaaliyaawantuu Toomaasaw, «Nuuni Godaa be'eeddo!» yaageeddino. Shin Toomaasi untuntuu, «Misimaariyan I c'adetteedda Aa kushiyan de'iyaa mallaa be'ennaaninne he mallaa ta birad'd'iyan bochchennan, k'ay ta kushiyaaf Aa miyyiyyaan yeedda be'ennaan taani ammanikke» yaageedda. **26** Saaminttaappe guyyiyaan, Yesuusa kaaliyaawantuu k'aykka gollen shiik'i utteeddino; Toomaasikka untuntunna de'ee. Penggii k'ashetti utti de'ishshin, Yesuusi yiide, untuntuu gidduwaan ek'k'iide, «Sarotetsay hinttentuu gido» yaageedda. **27** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi Toomaasa, «Ne kushiyaaf haa ahaade, Ta kushiyaaf be'a, k'ay ne kushiyaaf haa ahaade, Ta miyyiyyaan yeedda be'a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!» yaageedda. **28** Toomaasi zaaride, «Ta Godaw, ta S'oossaw!» yaageedda. **29** Yesuusi, «Neni Taana be'eedda diraw ammanaadda; be'ennaan ammaneeddewantuu anjetteeddawantaa» yaageedda. **30** Yesuusi haa mas'aafan s'aafetibeenna hara daro malaatatuwaa barena kaaliyaawantuu sintsan ootseedda. **31** Shin Yesuusi, I Kiristoosa, S'oossaa Na'aa gidiyaawaa hinttentu ammanana malanne, k'ay Aa ammaniide Aa suntsan de'uwaa hinttentu demmana mala, hawe s'aafetteedda.

21 Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi S'ibiriyaadoosa geetetiyaa abbaa gas'aan bare kaaliyaawantuu laa'entsuwaaf beetteedda. I untuntuu hawaadan beetteedda. **2** Simooni P'es'iroosinne manttiyaa geetetiyaa Toomaasi,

K'aanaa Galiilaappe yeedda Naatinaa'eeli, Zabddiyoosa naanaynne Yesuusa kaalliyaawantuppe hara laa'atuu ittippe de'iino. **3** Simooni P'es'iroose untunttuu, «Taani moliyaa oyk'k'anaw bay» yaageedda. Untuntuu, «Nuunikka neenanna baana» yaagiide, kesiide wonggiriya giddo geleeeddino; shin untuntuu he gallassi k'amma moliyaa ayinne oyk'k'ibeykkino. **4** Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gas'aan ek'keedda; shin Aa kaalliyaawantuu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino. **5** Yesuusi untuntta, «Naatoo, moliyaa oyk'k'ibeykkiteeyye?» yaageedda. Untunttu zaariide, «Ayinne oyk'k'ibeykko» yaageeddino. **6** I zaariide, «Hinttentuu dabbaa wonggiriyaappe ushechcha baggakkoo yeggite; amareedawaa hinttentuu oyk'k'ana» yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggakkoo yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe untuntta s'ooneedda. **7** Yesuusi siik'iyaa Aa kaalliyaawe P'es'iroosa, «Hawe Godaattennee!» yaageedda. Simooni P'es'iroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo de'iyaa diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleeedda. **8** Shin yekko kaalliyaawantuu molii kumi utteedda dabbaa goochchiide, wonggiriyaan abbaappe gas'aa kesseeeddino; untuntuu abbaappe laa'u s'eetu wad'aa keenaa haakkiide de'iinoppe attin, loytsi haakkiide de'ikkino. **9** Untuntuu abbaappe gas'aa kesseeedda wode, s'iis'untsaa bonk'k'uwaa molii de'iyawaanne ukitsaa be'eeddino. **10** Yesuusi untuntta, «Ha'i hinttentuu oyk'k'eedda moliyaappe amareedawaa haammite» yaageedda. **11** Simooni P'es'iroose wonggiriyaan geliide, s'eetanne ishatanne heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gas'aa kesseeedda; molii hewaa keenaa daro gidinakka dabbay daakettiibenna. **12** Yesuusi untuntta, «Ha yiide, k'an'iyaa k'an'ite» yaageedda. Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuunne, «Neeni oonee?» giide Aa oochchanaw s'alibeenna; ayaw gooppe, Godaa I gideeddawaa untuntuu ereeddino. **13** Yesuusi yiide, ukitsaa akkiide, untunttuu immeedda; moliyaakka hewaadan immeedda. **14** Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaappe guyyiyaan, bare kaalliyaawantuu beettishshin hawe heezzeentsuwaa. **15** Untuntuu k'umaa meeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi Simooni P'es'iroosa, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana hawantuppe aatsaade siik'ay?» yaageedda. Simooni P'es'iroose, «Ee Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi Aa, «Ta dorssaa maratuwaa heemma» yaageedda. **16** Yesuusi k'aykka, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana siik'ay?» yaageedda. Simooni P'es'iroose, «Ee Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi, «Ta dorssatuwaa heemma» yaageedda. **17** Yesuusi heezzeentsuwaa, «Yohaannisa na'aa Simoonaa, Taana dosay?» yaageedda. Yesuusi heezzeentsuwaa Simooni P'es'iroosa, «Taana dosay?» yaagiide oochcheedda diraw, P'es'iroose kayyottiidde, «Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa» yaageedda. Yesuusi, «Ta dorssatuwaa heemma. **18** Taani new tumuwaa oday; neeni wodallatetsaan de'iyaa wode, ne s'eessan sak'k'iyaa neerekkaa danc'c'aade, neeni koyyeeddasa baasa. Shin c'imeddawaappe guyyiyaan, ne kushiya mic'c'a besaasa. Neena hara uray danc'c'issanawaa; neeni dosennasaakka afee» yaageedda. **19** Yesuusi hewaa P'es'iroose ay mala hayk'uwa hayk'k'iide, S'oossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; k'ay hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Yesuusi P'es'iroosa, «Taana kaala» yaageedda. **20** P'es'iroose

guyye simmiide, Yesuusi siik'iyaa kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be'eedda; he kaalliyaawe kawuwaa miyaa sa'aan Yesuusakko shiik'iide Aa, «Godaw, neena aatsi immanawe oonee?» yaageeddawaa. **21** P'es'iroose he kaalliyaawaa be'iide Yesuusa, «Godaw, ha bitanii k'ay waanabee?» yaageedda. **22** Yesuusi Aa, «Taani yaana gakkanaw I de'ana mala Taani koyyoooppe, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaala» yaageedda. **23** Hewaa diraw, he kaalliyaawe hayk'k'enna giyaa haasayay ishatuwaa ubbaakko gakeedda; shin Yesuusi, «Taani yaana gakkanaw, I de'ana mala, Taani koyyoooppe, neena ayaa metii?» geeddawaappe attin, «Hayk'k'enna» gibeenna. **24** He yewuwaabaa markkatteeddawenne k'ay hewaa s'aafeeddawe he kaalliyaawaa Aa markkatetsay tuma gidiyaawaa nuuni ereetto. **25** Yesuusi ootseedda hara darobaykka de'ee; ubbabay huup'iyaan huup'iyaan s'aafettintto, s'aafettiya mas'aafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

Kiitaa

1 Toofiiloosaa, Yesuusi saluwwa beedda gallassay gakkanaaw, ootsanawunne tamarissanaaw doommeeddawaa ubbabaa taani ta koyro mas'aafaan s'aafaad. Saluwwa baanaappe kase I bare dooriide kiiteeddawantta Geeshsha Ayyaanaa azazeedda. **3** I bare kiiteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne k'ay S'oossaa kawutetsaabaa untunttoo odiidde, bare waayiyaappe guyyiyaan, hayk'uwaappe dendeeddawaa sid'e baynnaa loytsi ammantisiide, barena untuntta besseedda. **4** Untuntunna ittippe de'iidde, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; «Yerusaalameppe kesoppite; shin hinttentu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttentoo immana giide hidooteeddawaa naagite. **5** Ayaw gooppe, Yohaannisi haatsaan s'ammak'eedda; shin guutsa wodiyaappe guyyiyaan, Geeshsha Ayyaanaa hinttentu s'ammak'ettanita» yaageedda. **6** Yesuusi kiiteeddawantu Yesuusanna gakettedda wode Aa, «Godaw, ha wodiyaan Israa'eelattoo kawutetsaa zaarani?» yaagiide oochcheeddino. **7** Yesuusi untuntta, «Ta Aabbu bare godatetsaan keereedda agenaanne wodiya hinttentu eranaassa gidenna. **8** Shin Geeshsha Ayyaanaa hinttentu bolla wod'diyaa wode, wolk'kaa hinttentu akkanita; yaatiide Yerusaalameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gas'aa ubbaa gakkanaaw Taw markattiyaawantta gidanita» yaageedda. **9** Hewaa geeddawaappe guyyiyaan, untunttu s'eellishshin, d'ok'ku d'ok'ku gidde, saluwwa biina, untunttu ayfiyaappe shaarii Aa gentseedda. **10** Yesuusi bollaaw denddiya wode, untunttu saluwwa c'addi s'eellishshin, bootsa mayuwwa mayyeedda laa'u asatuu ellekka untunttu matan ek'kiide, **11** «Galiilaa asatoo, saluwwa s'eelliidde, hinttentu ayaw ek'keeddiite? Ha hinttentuppe saluwwa beedda Yesuusi saluwwa biyaawaa hinttentu be'eeddawaadankka, simmiide yaanawaa» yaageeddino. **12** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi kiiteeddawantu Debre Zayite geetettiyaa Wogaraa mitsaa deriyaappe Yerusaalame simmeeddino. Wogaraa mitsaa derii Yerusaalameppe itti kiilo mitiriyya keena. **13** Yesuusi kiiteeddawantu Yerusaalame gelidde, barenttu de'iyaa sa'aa d'ok'kaa pude keseeddino; yaa keseeddawantu suntsay P'es'iroosa, Yohaannisa, Yaak'ooba, Inddiraasa, Pilip'p'ooosa, Toomaasa, Bartalamoosa, Maatoosa, Ippiyooosa na'aa Yaak'ooba, bare gadiyaw seelettiiyaa Simoonanne Yaak'ooba na'aa Yihudaa. **14** Hawanttu ubbatuu mac'c'awantunna, Yesuusa daayi Mayraaminanne Yesuusa ishatuwaanna ubbay itti wozanaa giidiide, ubbaa wode ittipetetsaan woossaw shiik'iino. **15** He wode, P'es'iroosi s'eetanee laatama gidiiyaa ammaniyyaa asaa shiik'uuwan ittippe de'iyaa bare ishatuwwa giddon dendi ek'kiide, hawaadan yaageedda; **16** «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyk'keeddawantta kaaleetseedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanaa kase Daawite doonaan odeedda S'oossaa mas'aafaa k'aalay polettanaaw bessee. **17** Ayaw gooppe, Yihudaa Ask'k'orootu nuunanna de'ee; k'ay nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwwa baggay de'ana mala dooretteedda» yaageedda. **18** Yihudaa Ask'k'orootu bare iita oosuwaan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sintasaw guufanniide kundinna, Aa uluu gidduwaappe daaketteedda; Aa marac'c'ii ubbaykka karew p'uls's'etti kesi aggeedda. **19** Yihudaa bolla haneeddawaa Yerusaalamen de'iyaa Asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he

gadiyaa barenttu k'aalaan Akelddaamaa giide suntseeddino; hewaa biletsay suutsaa gadiyaa giyaawaa. **20** P'es'iroosi odiidde, Ayaw gooppe, Mazimiriyyaa Mas'aafaan, Aa gollii mela atto; ooninne hewaan de'oppo k'ay Aa suntsatetsaakka haray akko geetettiide s'aafetteedda. **21** Hewaa diraw, itti Asay Godaa Yesuusa denduwwa markattanaw, nuunanna gakettanaw bessee; Yohaannisi s'ammak'eedda wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwwa beedda wodi gakkanaaw, Godaa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de'iyaa wantuppe ittuwaa gidi suntsettanaw bessee. **23** Hewaappe guyye ammaniyyaa Asay dooroo Yoss's'ooosa giyya Barssaabaa geetettiiyaa Yooseefonne Maatiyaasa laa'uwwa esseeddino. **24** Hewaappe guyyiyaan, S'oossaa woosiidde, «Ubbaa wozanaa eriyya Godaw, Yihudaa Ask'k'orootu baresaa baanaaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiiteedda oosuwwa hadaraa akkanaadan, ha laa'u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna bessa» yaageeddino. **26** Untunttu saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bolla wod'd'ina, Maatiyaasi Yesuusi kiiteedda tammanne itti kiittettawantunna paydetteedda.

2 Pens's'ek'oste giyya gallassay gakeedda wode, ammaniyaawanttu ubbatuu ittippe giidiide, ittisaa shiik'i de'ishshin, **2** wolk'k'aama gotuwaadan guummiyya guntsay wozanaa aatsenan saluwaappe yiide, untunttu utteedda golliyya ubbaa kumeedda. **3** K'ay tamaa lac'uwaadan poddugiyaawe untunttoo beettiide, shaaketti shaaketti, untunttu ubbaa bolla wod'd'eedda. **4** Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanaa kumiide, dumma dumma k'aalaan haasayana mala, untuntta danddayissina, haasayaa doommeeddino. **5** Sa'aa de'iyaa asaa zeretsaa ubbaappe yiide, S'oossaw yayyiyya ittippe de'iyaa Ayihudatu Yerusaalamen de'iino. **6** Ha gunttaa siseedda wode, Asay ubbay shiik'eedda; untunttu barenttu k'aalaan k'aalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa d'ayeeddino. **7** Asay ubbay maalalettiidenne hawe ooratsabaa giidde, «Be'ite; ha haasayiyaawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwwa giddikino? **8** Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade k'aalaan untunttu haasayishshin waaniide siseettoo? **9** Nuuni P'arte asatuu, Meedoone asatuu, Elaamees'e asatuu, laa'u shaafatuwaappe gidduwaan de'iyaa wanttu, Yihudaan, K'ap'p'adook'iyan, P'ans's'oossan, lisiyaan, **10** Pirggiyaan, P'inifiliyaan, Gibs'en, K'reena baggan de'iyaa Liibiyya woradatuwaan de'iyaa wanttu, Roomeppe yeedda imatsatuu, Ayihudatu, Ayihudatetsaw laametteedda nuuppe amareedawanttu, K'aris's'eese asatuunne, Arabiyya asatuu, S'oossay ootseedda wolk'k'aama oosuwwa nu k'aalaan untunttu haasayishshin siseeddo» yaageeddino. **12** Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan is's'ina barenttu giddon, «Laa hawe waagiyaawee?» yaageeddino. **13** Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bolla K'iiliic'iidde, «Hawanttu uushiide matsotteeddino» yaageeddino. **14** Shin P'es'iroosi, Yesuusi kiiteedda hara tammanne itti kiittettawantunna dendi ek'kiide, bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; «Ayihudatto, k'ay Yerusaalamen de'iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto; hinttentu k'oppiyaawaadan, hawanttu matsottibeykino. **15** Ayaw gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. **16** Shin hawe Nabiyya Iyye'el haasayeeddawaa. **17** «I haasayiidde, S'oossay hawaadan yaageedda; wodiyya

wurssetsaan hawaadan hananawaa. Taani asaa ubbaa bolla ta Ayaanaa gussana. Hinttentu attuma naanayinne hinttentu mac'c'a naanay timbitiyaa odanawanta. Hinttentu wodalla naanayikka sas'aa be'anawanta; hinttentu c'imatuukka akumuwa akumettanawanta. **18** He gallassatun ta attuma k'oomatuuwa bollaninne ta mac'c'a k'oomatuuwa bolla Taani Ta Ayaanaa gussana. Hewaappe guyye untunttu timbitiyaa odanawanta. **19** K'ay Taani bolla saluwaan ooratsabaa, garssa saankka malaataa bessana. Suutsay, tamayinne shaariyaadan, kammeedda c'uway de'ana. **20** Wolk'kaamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay, gakkanaappe kase away d'umaana; agenayikka suutsaa malatana. **21** He wode hawaadan hananawaa; Godaa suntsaa s'eesiyya ooninne attana yaageedda. **22** «Israa'eeliyya asatoo, ha k'aalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttentu gidдон S'oossay barenan ootseedda wolk'kaama oosuwaan, ooratsabaaninne malaatan hinttentoo d'iishisseedda asaa; hewaa hinttentukka eriita. **23** Yesuusi hinttentoo imettana mala, S'oossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare k'ofaa k'achchi wotseedda; yaatina, Aa hinttentu nagaranchchatuwa kushiyan mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishisiide, kak'issi wod'iseeddita. **24** Shin hayk'uu Yesuusa oyk'k'anaw danddayibeenna diraw, S'oossay hayk'uwa seela aappe d'ayissiide, Aa denteedda. **25** Ayaw gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda; «Taani metootennaadan, Goday ta ushechchaan de'iyaa diraw, taani ubbaa wode Godaa ta matan be'ay. **26** Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda; ta ins's'arssankka nashechchay kumeedda. K'ay ta bollaayikka lo'o de'ana giide, nashechchaan naagee. **27** Ayaw gooppe, ta shemppuwa, Si'ooliyaan aggakka. K'ay ne Geeshsha Na'aa anhaakka wook'etsakka. (Hadēs g86) **28** Neeni taana de'uwa ogyiaa erissaadda. Neeni taananna de'yaawaan, taani darii nashetta? yaageedda. **29** «Ishatoo, nu aawotuwa kaappuwa Daawitebaa taani hinttentoo geeshshaade odanan bessee; Daawite hayk'kiide moogetteedda; Aa duufuu hachche gakkanawukka nu matan de'ee. **30** Daawite Nabiyya gideedda dirawunne S'oossay Aa naanaa zeretsaappe ituuwa Aa kawutetsaa oydiyaan utissanaw aw c'aak'keeddawaa ereedda diraw, **31** Kiristoosa dendeuwa sintsaw s'eelliiide, «Aa shemppuu Si'ooliyaan attibeen; Aa bollaayikka wook'k'ibeenna giide odeedda. (Hadēs g86) **32** «S'oossay Yesuusa hayk'uwaappe dentseeddawoo nuuni ubbay markka. **33** Hewaa diraw, S'oossay bareppe ushechcha baggan Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsiide, aw Geeshsha Ayaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayaanaa akkiide, hawaa hinttentu ha'i be'iyawaanne sisiyaawaa nu bolla gusseedda. **34** «Ayaw gooppe, Daawite bare huup'ew saluwa kesibeenna; shin yaageedda; «Goday ta Godaa; «Taani ne morkkatuwa, neeni gediyaan yed'd'a ek'kiyaawa ootsana gakkanaw hawaan taappe ushechcha baggana utta» geedda yaageedda. **36** «Hewaa diraw, S'oossay mask'kaliyaa bolla misimaariyan ha hinttentu d'ishiide kak'keedda Yesuusa Godanne Kiristoosa ootseeddawaa Israa'eeliyya asaa zeretsay ubbay tumuppe ero» yaageedda. **37** Asay P'es'iroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, P'es'iroosanne Yesuusi kiitteedda haratuwa, «Nu ishato, yaatina nuuni ayaa udanee?» yaageeddino. **38** P'es'iroosi untuntta, «Hinttentu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttentu huup'iyaan huup'iyaan Yesuusi Kiristoosa suntsan s'ammak'ettite. S'oossay immiyaa Geeshsha Ayaanaa

hinttentu akkana. **39** Ayaw gooppe, S'oossay immana geedda k'aalay hinttentussa, hinttentu naanatuwaassanne Goday nu S'oossay barekko s'eesiyya haakuwaan de'yaawaanttu ubbaassa» yaageedda. **40** P'es'iroosi untunttoo k'aalaa haraakka gujji markkattiide, «Ha wodiyya geella asaappe hinttentu huup'iyaa ashshite» yaagiide zoreedda. **41** P'es'iroosi odeeddawaa akkeeddawantu s'ammak'etteeddino; he gallassi heezzu sha'a gidiyaa Asay ammaneeddino. **42** Untunttu Yesuusi kiitteeddawantu timirtiyaa, ittippetetsaan ukitsaa mentsi miyaawaaninne S'oossaa woosan genc'ciino. **43** Yesuusi kiitteeddawantu kushiyan daro ooratsabayenne malaatatu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyk'keedda. **44** Ammaneedda ubbatu ittippe de'ino; k'ay barentoo de'yaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddino. **45** Untunttu barentu gadiyaanne barenttoo de'yaabaa zal'i zal'iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddino. **46** K'ay ubbaa gallassi, itti wozanaa gidiide, Geeshsha Golliyaan pac'c'ennan gaketiiide, barentu golle golle s'eessetiide nashechchaaninne pashikka wozanaa k'umaa miino. **47** S'oossaa galatiide, asaa ubbaan sabbetteeddino. K'ay Goday ammani attiyaawanta gallassi gallassikka untunttu bolla gujee.

3 Itti gallassi, P'es'iroosinne Yohaannis S'oossaa woossanaw udduppu saatiyaan Geeshsha Golliyya beeddino. **2** Yelettoodeppe doommide, gundda gididi de'iyaa itti bitanii Geeshsha Golliyya geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubbaa gallassi darii lo'a giyya Geeshsha Golliyya penggiyaan Asay afiide wotsiyaawe de'ee. **3** He wobba bitanii, P'es'iroosinne Yohaannis Geeshsha Golliyya gelana hanishin be'iide, miishshaa untunttu woosseedda. **4** P'es'iroosi Yohaannisanna Aa c'addi s'eelliiide, «Nuukko haa s'eella» yaageedda. **5** Wobba bitanii untunttuppe ittibaa akkanaw koyyiide, untunttukko s'eelleedda. **6** Shin P'es'iroosi Aa, «Taw miishshay baawa; shin taw de'yaabaa taani new immana; Naazireetiyaa Yesuusi Kiristoosa suntsan dendaade hametta» yaageedda. **7** Yaatiide, wobba bitaniyya bare ushechcha kushiyan oyk'kiide, pude denteedda; ellekka Aa gediinne meeshi mek'etsay min aggeedda. **8** Bitanii pude guppiide, denddi ek'keedda; yaanne haanne hametaa doommedda. Hewaappe guyyiyaan hamettiide, guppiiddinne S'oossaa galatiide, untunttunna ittippe Geeshsha Golliyya geleedda. **9** I hametishshiianne S'oossaa galatishshin, Asay ubbay Aa be'edda. **10** Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo'a giyya Geeshsha Golliyya penggiyaan utteeddawe Aa gideeddawaa akeekkeeddino; I haneeddawaa be'iide maalaletteeddino. **11** Bitanii P'es'iroosanne Yohaannisa oyk'ki utteedda wode, Asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa giyya saan ittippe untunttukko wos's'eeddino. **12** P'es'iroosi asaa be'edda wode untunttoo yaageedda; «Israa'eeliyya asatoo, ayaw hawoo maalalettiite? Woy ayaw nuuna c'addi s'eelliiite? Nuuni nu wolk'kaan woy S'oossaa malatiyaawaan ha bitaniyya hametseeddawaa hinttentoo malati? **13** Abraahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossay, Yaak'ooba S'oossay, nu aawotuwa S'oossay, hinttentu aatsi immeeddawaa P'ilaas'oosi billanaw k'oppi utteedda wode, hinttentu Aa sintsan, «Nuuni Aa erokko» geedda bare Na'aa Yesuusa bonchcheedda. **14** Shin hinttentu geeshshaanne s'illuwa, «Nuuni Aa erokko» giide, shemppuwa wod'eeddawaa Aa diraa hinttentoo billanaw P'ilaas'oosa

woosseeddita. **15** De'uwaa immiyaawaa hinttentu wod'eeddita; shin S'oossay hayk'uwaappe Aa dentsseeddawoo nuuni marka. **16** Ha wobba bitaniyaa Yesuusa suntsaa wolk'k'ay miniseedda; hinttentu be'iyaaawenne eriyaawekka I Aa suntsan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttentu ubbaa sintsan Aa hawaadan loytseeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa. **17** «Ha"ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentukka hinttentta kaalliyaawanttudan, erennaan ootseeddawaa taani eray. **18** Shin S'oossay beni, nabatuwaa ubbatuwwa doonaan, «Kirisstoosi waayettana bessee» yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda. **19** Simmi S'oossay hinttentu nagaraa maaranaadan, Godaa matappe ayaanaa minotetsaa wodii hinttentoo yaanaadaanine S'oossay Yesuusi Kiristoosa kase hinttentoo odettoowaadan yeddanaadan, hinttentu nagaraa paas'iide S'oossaakko simmite. **21** S'oossay geeshsha gideedda bare nabatuwaa doonaan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooras's'iyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwaan gam'anaw bessee. (aifn g165) **22** Muse, «Goday S'oossay, hinttentu zariyaa gididoppe hinttentoo taanaadan nabiyya dentsana; hinttentu I giyaawaa ubbaa sisite. **23** He nabii odiyaaawaa sisenna Asay ooninne asaa gididoppe shaaketti d'ayo» yaageedda. **24** «K'ay Saameelappe doommiide, aappe kaala denddeedda nabatu ubbatuu, ha wodiyaaabaa odeeddino. **25** Hinttentu nabatuwaa naanaa; k'ay S'oossay Abrahaamoo, «Sa'aan de'iyaa asaa ubbaa taani ne zeretsaa baggana anijana» yaagiide nu aawotuwaana c'aak'k'eedda c'aak'uwaa laatiyyaa naanaa. **26** S'oossay hinttentu ubbatuwwa hinttentu iita oosuwaappe zaariide anijana mala, bare K'oomaa dentsiide, hinttentoo koyro yeddeedda» yaageedda.

4 P'es'iroossinne Yohaannisi asaw odishin, k'eesatuwaa kaappatu, Geeshsha Golliyya wotaadaratuwaa azaziyaawenne Saduk'aawanatuu, **2** untunttu asaa tamarissiyaa dirawunne hara asatuu hayk'uwaappe denddanawoo marka gidana mala, Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaa odeedda diraw, darii yilotiide, untunttukko yeeddino. **3** Untunttu oyk'k'iide, sa'ay omarsidiggo diraw wonttanaw k'asho golle geliseeddino. **4** Shin k'aalaa siseeddawantuppe c'oratu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha'a keena gideedda. **5** Wonttetsa gallassi, untunttu mooddiyaawanttu, Ayihuda asaa c'imatuu, Muse higgiyaa tamarissiyaawanttu, k'eesatuwaa ubbatuwwa kaappatu Haanni, K'ayaafi, Yohaannisi Iskindirinne k'eesatuwaa ubbatuwwa kaappatuwaa dabbattuu ubbay Yerusalaamen shiik'eeddino. **7** Yesuusi kiiteeddawantta barenttu giduwaan essiide, «Ayya wolk'k'aan woy O suntsan hawaa hinttentu ootseedditee?» yaagiide oochcheeddino. **8** He wode P'es'iroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, untunttu hawaadan yaageedda; «Asaa kaaletsiyaawanttoo, Ayihuda asaa c'imatoo, **9** hachche ha hargganchcha bitaniyaw oosetteedda lo'o oosuwaabaanne I waan pas'eeddento, hinttentu nuuna oochchooppe, **10** mask'k'aliyaa bolla misimaariyan hinttentu d'ishide kak'kina, S'oossay hayk'uwaappe dentsseedda Naazireetiyyaa Yesuusi Kiristoosa suntsan ha bitanii pas'iide, hinttentu sintsaan ek'k'eeddawe hinttentu ubbawunne Israa'eeliyaa asaa ubbaw eretto. **11** Golliyya kees'siyaawanttu hinttentu kad'iide is's'eedda tuussay golliyya ubbaa tookkiyaa koshshiyaa tuussaa gideedda. **12** Asay atosetsaa Yesuusa baggana demmanaappe attin, hara O

baggannanne demmenna; nuuni Aa suntsan ootsanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay saluwaappe garssan asaw immeedda hara suntsay baawa» yaageedda. **13** Shiik'uwaa Asay P'es'iroossinne Yohaannisi s'aleedda s'alaa be'eedda wode, untunttu tamaribeenna c'oo asaa gideeddawaa akeekiide malaletteeddino; untunttu Yesuusanna de'iyawaakka ereeddino. **14** K'ay pas'eedda bitanii P'es'iroossannanne Yohaannisanne ek'k'eeddawaa Asay be'iide, giyaawaa d'ayeddino. **15** Shin P'es'iroossinne Yohaannisi shiik'uwaa kare kesana mala Asay azaziide, bare gidдон zorettiide, **16** «Ha asatuwaa ayya udanee? Ayaw gooppe, untunttu kushiyan oosetteedda wolk'k'aama malaatatu Yerusalaamen de'iyaa ubbaw beetteedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. **17** Shin yewuu asaw laaletenna mala, hawaappe sintsaw ha asatuu Yesuusa suntsaa oossinne odennaadan, minisiide untunttu, «Hinttena erite» goytte» yaageeddino. **18** Untunttu s'eesiide, Yesuusa suntsaa mulekka dentsenaadaanine aabaa tamarissennaadan azazeeddino. **19** Shin P'es'iroossinne Yohaannisi zaariide, «S'oossaw eeno giyaawaa aggiide, hinttentoo eeno giyaawe S'oossaa sintsan lo'enttonne ane hintte pirdidite. **20** Ayaw gooppe, nuuni be'eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko» yaagiide shiik'eedda asaw odeeddino. **21** Shiik'eedda Asay untunttu muranaw gaasottiyaabay d'ayina, laa'entsuwwa darssi palumettiide, haneeddabaw Asay ubbay S'oossaa galatiyya diraw, untunttu billiide yeddeeddino. **22** He harggiyaappe patsiyaa malaatatu aw oosetteedda bitanii yelettoodeppe laysay aw oytamuwaappe aad'd'eedda. **23** P'es'iroossinne Yohaannisi biilettiide, barenttu dabbatuwaakko biide, k'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatuu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino. **24** Untunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidiide, S'oossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; «Ubbaa Mooddiyya Godaw, saluwwa, sa'aa, abbaanne untunttu gidдон de'iyaa ubbabaa med'd'eeddawoo, **25** Neeni New ootsiyaa nu aawuwwa Daawite doonaan Geeshsha Ayyaanay haasayaadde, ««Ayihuda gidenna Asay ayaw yiloteeddee? K'ay Asay ayaw danbennabaw mak'k'eteeddee? **26** Sa'aa kaatatu giigetteeddino; gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollanne I okkeedda Kiristoosa bolla ittippe denddeeddino» yaagaade haasayaadde. **27** «Ayaw gooppe, Heeroodisinne P'ens'enaawiyaa P'ilaas'oosi Ayihuda gidenna asaananne Israa'eeliyaa asana, neeni okkeedda Kiristoosa ne Geeshsha Na'aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiik'eeddawe tuma. **28** K'ay neeni ne wolk'k'aaninne ne sheniyaan hanana gaade k'oppa utteeddabaa ubbaa ootsanaw shiik'eeddino. **29** Ha"ikka Godaw, untunttu naasiyaa s'eella; nuuni neena kaalliyaawanttu, ne k'aalaa kumentsaa k'onc'c'etetsaan odanaadan, nuuna danddayissa. **30** Patsanaw ne wolk'k'aa bessa; k'ay ne Geeshsha Na'aa Yesuusa suntsan ooratsabaanne malaataa oosissa» giide woosseeddino. **31** Untunttu S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, he untunttu shiik'eeddasay k'aas's'eedda. Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, S'oossaa k'aalaa k'onc'c'etetsaan odeeddino. **32** Ammaniyaawanttu ubbatuu k'ofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Untunttu mehii ubbay ittippe de'iyawaappe attin, barew de'eeddabaa ooninne barenttubaa gibeenna. **33** Yesuusi kiiteeddawanttu Godaa Yesuusi hayk'uwaappe denddeeddawaa wolk'k'aama wolk'k'aan markkatiino; k'ay S'oossay untunttoo ubbaw aad'd'o

keekatetsaa darissiide immeedda. **34** Ammaniyaawanttu giddon metootanchchay ittuunne baawa; ayaw gooppe, biittay woy gollii de'iyaawantu ubbatuu zal'iide, akkaedda miishshaa ahiide, **35** Yesuusi kiiteeddawanttoo immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huup'iyaan huup'iyaan imettee. **36** K'op'iroosa geettetiyyaa saan yeletteedda Yoosefo giyaa Leewiyaa zarii ittuu de'ee; Aa suntsaa Yesuusi kiiteeddawanttu Barnaabaasa geeddino. Hewaa biletsay «Mentsetsiyaa Na'aa» giyaawaa. **37** Barnaabaasi barew de'iyaa gadiyaa zal'eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiiteeddawanttoo immeedda.

5 Itti Hanaaniyaa geettetiyyaa bitanii bare machchatti Sap'p'iirinna gadiyaa zal'eedda. **2** He zal'eedda miishshaappe bare machchata erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiiteeddawanttoo immeedda. **3** Shin P'es'iroosi Hanaaniyaa, «Neeni Geeshsha Ayaanaa c'ommaade ne gadiyaa zal'eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, s'alahii ne wozanaan ayaw geleeeddee? **4** Neeni zal'anaappe kase gadii newaa gidennee? K'ay neeni zal'a simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa ootsanaw ayaw ne wozanaan k'oppaaddii? Neeni S'oossaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka» yaageedda. **5** Hanaanii he k'aalaa siseedda elekka kunddiide hayk'ki aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. **6** Wodalla asatuu soy geliide, Aa anhaa s'aas'iide, karew kesi Aa moogeeddino. **7** Heezzu saate gidowaappe guyyiyaan, Hanaaniyaa machchata hewaa erennaade de'aadde galaaddu. **8** P'es'iroosi izo, «Hinttentu gadiyaa hanni keena miishshaan zal'eedittee? Ane taw oda» yaageedda. Iza, «Ee hanni keena miishshaan zal'eeddo» yaagaaddu. **9** P'es'iroosi mishiratto, «Neeninnee ne asinay Godaa Ayaanaa paac'c'anaaw ayaw zoretteedittee? Be'a; ne asinaa moogeeddina asatuu karen de'iino; ne anhaakka untuntuu kare kessana» yaageedda. **10** Mishiratta he man'iyaan P'es'iroosa gediyyaa matan kunddaade hayk'ka aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayk'keeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaata matan moogeeddino. **11** Ammaniyaasaa asay bayynne hewaa siseedda hara Asay ubbay darii yayyeedda. **12** Yesuusi kiiteeddawanttu daro malaataanne ooratsabaa asaa giddon ootsiino; ammaniyaasaa ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiik'iino. **13** Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne s'alibeenna; shin Asay untuntunna bonchchee. **14** Ammaniyaasaa attuma asayenne mac'c'a Asay kasewaappe c'oray Godaw gujettee. **15** Hewaa diraw, Asay hargganchchatuwaas hanchchamaanne saaleenan k'eri tookkiide, P'es'iroosi hewaanaa aad'd'iyyaa wode haray atto, aw kuwenttonne untuntutuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aad'd'ana mala, katamaa ogiyaa doonaa kessiide wotsee. **16** K'ay c'ora Asay Yerusaalame matan de'iyaa katamatuwaappe hargganchchatuwaanne iita ayyaanan oyk'etteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka pas'eeddino. **17** Hewaappe simmina k'eesatuwaa kaappuunne aanana de'iyaa Saduk'aawanatuu ubbatuu Yesuusi kiiteeddawantta daro k'anaatiide, untuntuu bolla dendeeddino. **18** K'ay Yesuusi kiiteeddawantta oyk'kiide, ubbaa asaa k'achchiyyaa golliyaan yeggeeddino. **19** Shin Godaa kiitanchchay k'amma k'asho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiiteeddawantta kare kessiide, **20** «Hinttentu biide, Geeshsha Golliyaan ek'kiide, ha ooratsa de'uwaasaa k'aalaa ubbaa asaw odite» yaageedda. **21** Yesuusi

kiiteeddawanttu hewaa siseedda wode, wontumaatsaan Geeshsha Golliyaa geliide, tamarissanaw doommeeddino. K'ay k'eesatuwaa kaappuunne aanana de'iyaawantu yiide, shiik'eedda asanaa Israa'eeliyyaa c'imatuwaa ubbatuwaasaa ittippe s'eesiide, Yesuusi kiiteeddawantta barentu sintsa ahana mala, wotaadaratuwaa k'asho golle kiiteeddino. **22** Shin wotaadaratuu k'asho golle biide, Yesuusi kiiteeddawantta demmibeykino; guyye simmiide shiik'eedda asaw, «Nuuni biyyaa wode k'asho golle kariyaa daro minisi k'achchina, naagiyaawantukka penggiyaan ek'keeddawantta demmeeddo; shin nuuni k'asho golliyyaa dooyyiyyaa wode, golle garssan haray atto itti asayenne baawa» yaageeddino. **24** Geeshsha Golliyaa wotaadaratuwaa kiitiyaawenne k'eesatuwaa kaappuutu hewaa siseedda wode, «Hawe waanuwaashsha? K'ay gidini ayye hananddeeshsha?» yaagiide hircgeeddino. **25** Hewaappe guyyiyaan, itti bitanii untuntukko yiide, «Be'ite; k'asho golliyaan hintte k'achcheedda asatuu Geeshsha Golliyaan ek'kiide, asaa tamarissiino» yaagiide untuntuu odeedda. **26** Geeshsha Golliyaa wotaadaratuwaa azaziyaawe wotaadaratuwaana biide, Yesuusi kiiteeddawantta aheedda; shin untuntuu barenta Asay shuchchaan c'addanawantta giide yayyeedda diraw, untuntunna loddan aheeddino. **27** Untuntuu Yesuusi kiiteeddawantta ahiide, hewaa shiik'eedda shanguwaa sintsan essina, k'eesatuwaa kaappuu untuntunna, **28** «Hinttentu nuuni he bitaniyaa suntsan tamarissenna mala minisiide azazibeykkoo? Be'ite; hintte timirttiyyaa Yerusaalame katamaa ubbaa gatseeddita; k'ay he bitaniyaa shempuwaan nuuna oysanaw k'oppiita» yaagiide oochcheedda. **29** P'es'iroossinne Yesuusi kiiteedda harantuu zaariide yaageeddino; «Nuuni asaw azazettanaappe S'oossaw azazettanaw bessee. **30** Mask'kaliyyaa bolla misimaariyan d'ishi kak'kiide, hintte wod'eedda Yesuusa nu aawotuwaas S'oossay hayk'uwaappe dentseedda; **31** Israa'eeelattoo nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, S'oossay moodiyaawaanne ashshiyaawaa Aa ootside, bareppe ushechcha baggan d'ok'ku d'ok'ku ootseedda. **32** Hewoo nuuni markka; k'ay S'oossay barew azazetiyaawanttoo immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka» yaageeddino. **33** Shiik'eedda Asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiiteeddawantta wod'anaw k'oppeeddino. **34** Shin asaa ubbaan daro bonchcheteedda Gamaaliyaala geettetiyyaa, higgiiyaa tamarissiyyaa itti Parisaawii, shiik'uwaan denddi ek'kiide, Yesuusi kiiteeddawanttu guutsa wodiyyaa kare kesana mala **35** azaziide hewaan shiik'eedda asaa hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyyaa asatoo, hintte ha asatuwaa ootsana k'oppiyaawaan hinttentu naagite. **36** Ayaw gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geettetiyaawe barena wolk'kaama giide dendeedda; denddina oyduu s'eetu gidiyyaa asatuu aanana gaketteddino; shin Aa wod'ina, Aa kaalleedda ubbatuukka laalettiide, maaddenna asaa giidiide atteeddino. **37** Hewaappe guyyiyaan, Asay paydettiyyaa wode, Galilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwaas ootside kaaleetseedda; shin aakka wod'ina, Aa kaalleedda Asay ubbay laaletteedda. **38** «Ha"ikka taani hinttentoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untuntunna bochchoppite. Ayaw gooppe, ha k'ofaynne ha oosuu Asay ootseeddawaa gidooppe d'ayana. **39** Shin ha k'ofaynne ha oosuu S'oossaappe yeeddawaa gidooppe, hintte untuntunna d'ayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide S'oossaana hintte iitettennaadan» yaageedda. **40** Hewaappe guyye shiik'eedda Asay Gamaaliyaala zoriyyaa akkiide,

Yesuusi kiiteeddawantta s'eesiide, lissuwaan shoc'isseeddino; hewaappe guyyiyaan untunttu, «Yesuusa suntsaa laa'entsuwa ubbakka dentsoppite» gi billiide yeddeeddino. **41** Yesuusa suntsaa diraw, untunttu ugatiide yeellatanaw bessiyaabaa k'oppeedda diraw, shangguwaa sintsaappe nashettiide keseeddino. **42** Untunttu ubbaa gallassi Geeshsha Golliyaaninne asaa soyin Yesuusi, Kirisitoosa gideeddawaa tamaarissiyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6 He wode, kaaliyaawanttu payduu dari dari biishshin, Giriike k'aalaa haasayiyaa Aiyhudatuunne Yihudaan de'iyaa Aiyhudatuu walak'etteeddino; ayaw gooppe, Giriike k'aalaa haasayiyaa Aiyhudatuu, «Ubbaa gallassi gishettiyaa k'umaan nu asinay hayk'k'o mac'c'awanttu naak'ettiino» yaageeddino. **2** Yesuusi kiiteedda tammanne laa'atuu woosa golle asaa ubbaa s'eesiide, hawaadan yaageeddino; «Nuuni S'oossaa k'aalaa odiyaawaa aggiide, k'umaa gishanaw nuw bessena. **3** Ishatoo, lo'a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanayinne aad'd'o eratetsay kumeedda laappu asatuwaa hintte gidoppo doorite; nuuni k'ay untunttu ha oosoo suntsana. **4** Shin nuuni S'oossaa woosaaninne k'aalaa oduwaan minnana» yaageeddino. **5** Yesuusi kiiteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Iss's'ifaanoosa, Pilip'p'ooosa, P'irookoroosa, Nik'aaroonaa, S'imoonaa, P'arimeenanne Aiyhudatuwaa ammanuwaan geleedda Ans's'ookiyaa Niik'olaawoosa dooreeddino. **6** Yaatiide Yesuusi kiiteeddawanttu sintsaan untunttu essina, Yesuusi kiiteeddawanttu S'oossaa woosseeddawaappe guyyiyaan, barentu kushiyaan untunttu bolla wotseeddino. **7** S'oossaa k'aalay aakki aakki beedda; kaaliyaawanttu payduwaan Yerusalaamen darssi dari dari beedda; k'ay c'ora k'eesatuukka ammaneeddino. **8** Aad'o keekatetsayinne wolk'k'ay kumeedda Iss's'ifaanoosi, asaa gidдон ooratsabaanne wolk'k'aama malaataa ootsee. **9** Ayiletetsaappe keseedda asaa giyaa Aiyhuda ammaniyaawantuppe, K'ereenappe, Iskkindiriyaa asatuwaappe, Kilik'iyappenne liisiyaappe yeedda itti itti asatuu denddiide, Iss's'ifaanoosanna palumetteeddino. **10** Shin Iss's'ifaanoosi aad'd'o eratetsaaninne Ayyaanaan haasayiaawaa digganaw danddaybeykino. **11** He wode untunttu, «Muse bollanne S'oossaa bolla I boriyaa k'aalaa haasayishshin siseeddo» giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. **12** Asaa ubbaa, c'imatuwaanne Muse higgiiyaa tamaarissiyaawanttu hank'k'etseeddino; Iss's'ifaanoosakko yiide Aa oyk'k'iide, shiik'eedda asaakko ahina, **13** Aa bolla s'eeseedda worddo markkatuu, «Ha bitanii ha Geeshsha Golliyaanne Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggena. **14** Ayaw gooppe I, «Hawe Naazireetiyyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa kolana; Muse nuw immeedda higgiiyaakka laammana» yaagishin, nuuni siseeddo» yaageeddino. **15** Shiik'uuwaan utteedda Asay ubbay Iss's'ifaanoosa akeekiide s'eelliyaa wode, Aa som'i kiitanchchaa som'iyyaa malatee.

7 K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu Iss's'ifaanoosa, «Hawe tumee?» yaagiide oochcheedda. **2** Iss's'ifaanoosi, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawaatoo, site! Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masip'p'es'oomiyan de'ishshin, bonchcho S'oossay aw beettiide, **3** Ne biittaappenne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba» yaageedda.

4 He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen de'anaw beedda. Aa abbuu hayk'k'eeddawaappe guyyiyaan, S'oossay Aa ha gade hintte ha'i de'iyasaa aheedda. **5** I ha gadiyaappe haray atto, giyyaayan yed'd'iyaa sa'aakka Abraahaamoo immibeenna; shin aw na'ay d'ayooppeekka, S'oossay Aa, «Taani newunne neeppe guyyiyaan, ne zeretsaw ha gadiyaa laata ootsaade immana» yaageedda. **6** S'oossay Abraahaamoo, «Ne zaratuu hara gadiyaan de'ana; yaan oyduu s'eetu laysaw untunttu ayiletananne naak'ettana. **7** Shin taani ne zeretsaa mooddiyaa asaa bolla pirdana; hewaappe guyyiyaan, untunttu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana» yaageedda. **8** S'oossay Abraahaame zeretsay k'as's'arettana mala aanana c'aak'kina, Yisaak'a I yeliide, hosphunta gallassi k'as's'areedda; Yisaak'i Yaak'ooba k'as's'arina, k'ay Yaak'oobi tammanne laa'u aawotuwa kaappatuwaa k'as's'areedda. **9** «Aawotuwa kaappatuu Yooseefo k'anaatiide, Gibs'e gadiyaw ayiletanaadan, Aa zal'eeddino; shin S'oossay aanana ittippe de'ee. **10** S'oossay waayiyaa ubbaappekka Aa kesseedda; k'ay Gibs'e kaatiyaa sintsankka nashshuwaanne aad'd'o eratetsaa aw immeedda; Gibs'e kaatii Yooseefow Gibs'e gadiyaanne bare golliyaa ubbaa mooddanaadan, suntsatetsaa immeedda. **11** «Gibs'e gadiyaaninne Kanaane gadiyaan ubbaan koshay geliide, c'ora asaa metootseedda; he gaasuwaan nu aawotuu k'umaa demmibeykino. **12** Yaak'oobi Gibs'e gadiyaan katsay de'iyawaa sisiide, nu aawotuwa koyo yaa yeddeedda. **13** Laa'entsuwa buussan Yooseefo bare ishatoo eretteedda; k'ay Gibs'e kaatiikka Yooseefo zariyaa ereedda. **14** Yooseefo bare aawuwaa Yaak'oobinne bare dabbuu ubbay mulekka laappun tammanne ichchesu Asay barekko yaana mala, kiittiide s'eegisseedda. **15** Yaak'oobi Gibs'e gadiyaa wod'd'iide hayk'k'eedda; nu aawotuuka yaan hayk'k'eeddino. **16** Untunttu anhay hewaappe Sekeema geetettiyaa gadiyaa tookettiide, yaan Abraahaamo Hamooraa naanaappe daro biraan shammeedda duufuwaan moogetteedda. **17** «Shin S'oossay Abraahaamoo immana geeddawe polettiiyaa wodii gakkana matina, Yooseefo erenna hara kaatii Gibs'e gadiyaan denddana gakkanaw, Asay dari dari beedda. **19** He kaatii nu zariyaa c'immiide, guutsa naanay hayk'k'ana mala, kare untunttu kessi olanaadan, nu aawotuwa un'etseedda. **20** «Muse yeletteeddawe he wode; S'oossaa sintsan I daro lo'o na'aa gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaa gakkanaw dic'eedda. **21** Muse wora oletteedda wode, Gibs'e kaatiyaa naatta demmaade bare na'aadan Aa dichchaaddu. **22** Muse Gibs'atuwaa aad'd'o eratetsaa ubbaa tamaariide, k'aalaaninne oosuwaan wolk'k'aama asaa gideedda. **23** «Shin Musew yeletteoddeppe laysay oytamuwaa kumeedda wode, bare ishatuwaa, Israa'eeliyaa asatuwaa be'anaw bare wozanaan k'oppeedda. **24** Israa'eelatuwaappe ittuwaa Gibs'eppe ittuu naak'k'ishshin be'iide, he Israa'eeliyaa maaddeedda; he naak'k'eedda Gibs'e bitaniyaa wod'iide, Aa haluwa kesseedda. **25** Muse bare ishatuwaa bare baggana S'oossay ashshana haniyaawaa untunttu akeekeddino guide k'oppeedda; shin untunttu akeekibeykino. **26** «Wonttetsa gallassi laa'u Israa'eeliyaa asatuu ittuu ituwaana wad'ettiiyaawantta demmiide, untunttu sigetsanaw koyiide, «Asatoo, ishatuu hinttentu ayaw ittuu ituwaa naak'k'iitee?» yaageedda. **27** «Shin he bare shooruwaa naak'k'iyawe Musa, «Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa ootsiide, suntseeddawe oonee? **28** Neeni zino Gibs'e bitaniyaa wod'eeddawaadan,

taanakka wod'anaw koyyay? yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. **29** Muse hewaa siseedda wode Gibs'eppe kesiide, Midiyaama gadiyaan bete gidi de'iidde, laa'u attuma naanaa yaan yeledda. **30** «Godaa kiitanchchay oytamu laytsaappe guyyiyaan, Siinaa Deriyaa matan de'iyaa bazzuwa buuran ees's'iyaa tamaa lac'uwaa gidдон Musew beetteedda. **31** Muse bare be'eeddawoo maalalettiide, akeeki s'eellanaw buuraa mataan I shiik'i de'ishshin, Godaa k'aalay, «Taani ne aawotuwwaa S'oossaa, Abraahaame S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaagiide Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoride, s'eellanaw s'alibeenaa. **33** «Goday Musa, «Neeni ek'keedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de'iyaa c'ammaakka kessa. **34** Taani Gibs'en de'iyaa Ta asaa waayiyaa geeshsha be'aade, k'ay untuntuu ooliyaakka sisaade, untuntta ashshanaw wod'd'aad. Ha'i haaya. Taani neena Gibs'e kiittana» yaageedda. **35** «He Musa Israa'eelatu; «Neena nuuna moodiyyaawaanne daannaa ootsiide suntseeddawe oonee?» yaagiide is's'eeddino; buuraa gidдон aw beetteedda kiitanchchan moodiyyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala, S'oossay Aa kiitteedda. **36** He Muse Israa'eelatuwwaa Gibs'e gadiyaan Zo'o Abbaaninne mela biittaan, oytamu laytsaw ooratsabaanne malaataa ootsiide, Gibs'eppe kaaletseedda. **37** «Israa'eeliyaa asaw, «S'oossay taana dentseeddawaadan, hintte zariyaa gidдопе ta mala nabiyya hinttenttoo dentsanawaa» yaageeddaaw he Musa. **38** I Israa'eeliyaa asaa maabaraanna ittippe mela biittaan de'eeddawaa; I nu aawotuwaananne Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda kiitanchchaanna ittippe de'eedda. Yaatiide S'oossaappe de'uwaa k'aalaa nuw immanaw akkaedda. **39** «Musew nu aawotuu azazettanaw dosibeykino; shin gede Aa sugi oliide, guyye Gibs'e simmanaw amotteeddino. **40** K'ay Aaroona, «Nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwwa nuw med'd'a; ayaw gooppe, ha nuuna Gibs'eppe aheedda Muse waaneeddennto nuuni erokko» yaageeddino. **41** Miizzaa Maraa malatissiide, he wode eek'aa ootsiide; he eek'aw yarshshuwa yarshshiide, barenttu kushii ootseedda oosuwaan nashetteeddino. **42** Shin S'oossay untunttoo zokkiyaa zaareedda; untunttu saluwaa s'oolinttiyaw goyinnanaadan, untuntta aggeedda; nabatuwwa mas'aafan, «I Israa'eeliyaa asatoo, oytamu laytsaa, asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwa, taw yarshsheeddiitee? **43** Hinttenttu hinttenttoo goyinnanaw ootseedda eek'atuwwa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyaa hintte s'oossaa s'oolinttiyaa tookkeeddita. Taani hinttentta Baablooneppe hini bagga yeddana» geetettiide s'aafetteedda. **44** «Muse bare be'eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan med'd'eedda markkaa dunkkaanii nu aawaatoo mela biittaan de'ee. **45** K'ay nu aawotuu dunkkaaniyaa barenttu aawotuwaappe kaallaan akkiide, S'oossay kase yederseedda Aiyhuda gidenna asaa biittaa oyk'keedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de'iyaa wodii gakkanawukka hewaan de'eedda. **46** Daawite S'oossaan sabetteedda; k'ay Yaak'ooba, Goday de'ana golliyya kees's'anaw S'oossaa woosseedda. **47** Shin aw golliyya kees's'eeddawe Solomona. **48** «Shin nabii, «I Goday, «Saluu ta kawutetsaa oydiyya; sa'aykka ta gedii yed'd'iyaa saa. Yaatina, taw ayya mala golliyya kees's'anitee? Woy taani shemppanasay hak'anee? Ha ubbabaa ta kushiyan med'd'abeykkita?» yaagee» geeddawaadan, Ubbaaappe Bolla S'oossay Asay kees's'eedda golliyaan de'enna. **51** «Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay S'oossaa k'aalaa akkanaw aybe

dammeeddawee? Hinttenttu haytsaykka waan tulleeeddee? Ubbaa wode Geeshsha Ayyaanaw azazettenan is's'iita. **52** Nabatuwaan hinttenttu aawotuu yedersebennawe oonee? S'oossaa Na'ay S'illuu yaanawaa kasetiide odeeddawantakka wod'eeddino. Ha'i hinttentukka kiitanchchatuwwa kushiyaappe S'oossaa higgiiyaa akkiide azazettebeenawanttu, S'illuwaa aatsi immiide wod'eeddita» yaageedda. **54** Untunttu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan I ss'ifaanoosaw daro yilottiide, barenttu mettershshaa sa'iide naaseedde. **55** Shin I ss'ifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude c'addi s'eelliiide, S'oossaa bonchchuwaanne Yesuusi S'oossaappe ushechcha baggan ek'keeddawaa be'eedda. **56** Yaatiide, «S'eellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na'ay S'oossaappe ushechcha baggan ek'keeddawaa be'ay» yaageedda. **57** Kooshshaa d'ok'ku ootsi waassiidde, barenttu haytsaa tu'c'iide, ittippe gidi aakko wos's'eeddino. **58** Katamaappe gas'aa Aa kessiide, shuchchaan c'addeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwwa kessiide, itti Saa'oola geetettiiyaa wodallaa matan wotseeddino. **59** I ss'ifaanoosi, «Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwwa akka» yaagiide s'eegishshin, untunttu shuchchaan Aa dechchiino. **60** He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Ta Godaw, ha nagaraa untunttoo atto ga» yaageedda. Hewaa giinne hayk'k'i aggeedda.

8 Saa'ooli I ss'ifaanoose hayk'uu lo'a gi akkaedda. He gallassi Yerusaalamen de'iyaa ammaniyaawanttu bolla wolk'k'aama yederssuu dendeedda; Yesuusi kiitteeddawantuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyaan laaletteeddino. **2** S'oossaa asatuu I ss'ifaanoosa moogeeddino; k'ay aw daro yeekkeeddino. **3** Shin Saa'ooli ammaniya asaa d'ayissanaw baas'etee; ubbaa golliyya geli geliiide, attuma asaanne mac'c'a asaa goochchi goochchiide, k'asho golle yeddee. **4** Laaletteedda ammaniyaawanttu k'aalaa odiidde, ubbasaa beeddino. **5** Pilip'p'oosi Sammaariyaa katamaa wod'd'iide, Kiristtoosabaa asaw odeedda. **6** C'ora Asay Pilip'p'oosi geeddawaa darssi akeekiide siseedda; I ootsiyaa malaataakka be'eedda. **7** Ayaw gooppe, iita ayyaanatuu kooshshaa d'ok'ku ootsi haasayiide, c'ora asaappe keseeddino; k'ay c'ora sileeddawantunne wobbatuu pas'eeddino. **8** He katamaan Asay daro nashetteedda. **9** Shin Simoona geetettiiyaa itti bitanii kase, barena wolk'k'aama gi kaayiid, Sammaariyaa asaa, «Laa hawe aybe ooratsabee» giissiide he katamaan de'eedda. **10** Guutsatetsaappe doommiide, woggatetsaa gakkanaw, Asay ubbay, «S'oossaa wolk'k'ay daro wolk'k'aamay hawaa» giide aabaa sisee. **11** Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwaan Sammaariyaa asaa «Laa hawe ayba ooratsabee» giisseedda diraw, Asay aabaa sisee. **12** Shin Pilip'p'oosi S'oossaa kawutetsaabaanne Yesuusi Kiristtoosa suntsaabaa attumawanttoonne mac'c'awanttoo mishiraachchuwwa odiidde, untunttu aabaa ammaniide s'ammak'etteeddino. **13** K'ay Simoonikka bare huup'ew ammaniide s'ammak'etteeddawaappe guyyiyaan, Pilip'p'oosanna ittippe de'iidde, oosettiiyaa malaataanne S'oossay ootseedda wolk'k'aama malaataa be'iide maalaletteedda. **14** Yesuusi kiitteedda Yerusaalamen de'iyaawanttu, Sammaariyaa Asay S'oossaa k'aalaa akkaeddawaa siseedda wode, P'es'iroosanne Yohaannis untunttukko yeddeeddino. **15** P'es'iroossinne Yohaannis

wod'd'iide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayaanaa akkana mala, untunttoo S'oossaa woosseeddino; **16** ayaw gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa suntuks s'ink'kataa s'alalaa s'ammak'etteeddawaappe attin, untuntuppe ittuwaa bollaninne Geeshsha Ayyaanay wod'd'ibeenna. **17** He wode P'es'iroossinne Yohaannis barenttu kushiya untunttu bolla wotsowaappe guyyiyaan untunttu Geeshsha Ayaanaa akkeeddino. **18** Yesuusi kiiteeddawanttu barenttu kushiya untunttu bolla wotsina, untunttoo Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be'eedda wode, P'es'iroossinne Yohaannisaw miishshaa ahiide, **19** «Taaniika ta kushiya wotsiyaa ubbay Geeshsha Ayaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immeerikkitee» yaageedda. **20** Shin P'es'iroosi aw hawaadan yaageedda; «Neeni S'oossaa imotaa miishshaan shammanaw k'oppeedda diraw, ne miishshay neenanna c'oo d'ayo. **21** Ne wozanay S'oossaa sintsan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. **22** Yaatawaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita k'ofaa diraw, nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaa de'iyaa iita k'ofaa S'oossay atto gaanenttonne S'oossaa woossa. **23** Ayaw gooppe, neeni daro k'anaatiyaa oyk'kaade nagaraa k'ashuwaan de'iyawaa taani be'ay» yaageedda. **24** Hewaappe guyye Simooni P'es'iroossinne Yohaannisaw zaariide, «Hintenttu geeddawaappe ittibayntne taana gakkenna mala, hintte taw S'oossaa woossite» yaageedda. **25** P'es'iroossinne Yohaannis markkatteeddawaappenne Godaa k'aalaa odeeddawaappe guyyiyaan, guyye Yerusaalame simmeeddino; yaatiide Sammaariyaan de'iyaa daro k'eri katamatuwaan mishiraachchuwa k'aalaa odeeddino. **26** Godaa kiitanchchay Pilip'p'oosa, «Denddaade Yerusaalameppe Gaaza afiyaa asi bayinna mela sa'aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechcha dugehaa baggana de'ee» yaageedda. **27** Pilip'p'oosi dendiide beedda. Hinddeko geetetiyyaa Top'p'iyaa kaatattii biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyyaa Top'p'iyaa asaa gideedda itti shuufay de'iyawee goyinnanaw Yerusaalame beedda. **28** Paray goochchiyyaa gaariyaan uttiide, Yerusaalameppe guyye simmiide, nabiyyaa Isiyaasa mas'aafaa nabbabee. **29** Geeshsha Ayyaanay Pilip'p'oosa, «He gaariyaakko shiik'aade ittippe gidaw» yaageedda. **30** Pilip'p'oosi wos'si yiide, nabiyyaa Isiyaasa mas'aafaa shuufay nabbabishshin sisiide Aa, «Neeni nabbabiyaawaa akeekay?» yaageedda. **31** Shuufay, «Taw odiide akeekissiyaa Asay bayinnaan waaniide akeeketti?» yaageedda; k'ay barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Pilip'p'oosa woosseedda. **32** Shuufay nabbabiyyaa mas'aafay, «Dorssaadan I shukettanaw laagetee. Dorssaa maray bare isikiyaa k'ans'siyaawaa sintsan c'o'u giyaawaadan, ikka bare doonaa pokibeenna. **33** I kawusheeddawaadan aw s'illo pirdday d'ayeedda. Yesuusa de'uu ha sa'aappe pude aketti diggeedda diraw, Aa zariyaabaa oonee odanawe?» yaageedda. **34** Shuufay zaariide Pilip'p'oosaw, «Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikii» yaageedda. **35** Pilip'p'oosi zaariide, S'oossaa mas'aafaa I nabbabiyaasaappe doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwa k'aalaa aw odeedda. **36** Untunttu ogiyaa oyk'k'i biide, haatsay de'iyasaa gakkeddino; shuufay, «Haatsaa hawaa be'a; s'ammak'ettiyaawaa taana diggiyaawee ayee?» yaageedda. **37** Pilip'p'oosi Aa, «Neeni ne kumentsaa wozanaappe ammanooppe, danddayaa» yaageedda. I zaariide, «Yesuusi Kiristtoosi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa taani

ammanay» yaageedda. **38** Gaari ek'kana mala shuufay azazina, inne Pilip'p'oosi laa'atuu duge wod'd'iide, haatsaan gelina Pilip'p'oosi Aa s'ammak'eedda. **39** Untunttu haatsaappe gas'aa keseedda wode, Godaa Ayyaanay Pilip'p'oosa lip'p'i ootsiide, afi aggeedda; laa'entsuwa shuufay Pilip'p'oosa be'ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. **40** Pilip'p'oosi bare huup'ew Azos's'oosan de'iyawaa ereedda; k'ay K'iisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiide mishiraachchuwa k'aalaa odee.

9 Shin Saa'ooli Godaa kaaliyaawanttu wod'anaw manddiide, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwaakko beedda. **2** Yaatiide Godaa ogiyaa kaaliyaa asatuwaa mac'awantanne attumawanttu demmooppe, k'achchiide Yerusaalame ahanaw, Damask'kon de'iyaa Ayihuda woosa golleetoo dabddaabbiyaa sa'afanaw Aa woosseedda. **3** I biide, Damask'ko katamaa gakkana matoode, k'oppenna saluwaappe wolk'kaama poo'uu Aa yuushshuwa ubbaan poo'eedda. **4** Saa'ooli sa'aan kunddi uttina, «Saa'oolaa Saa'oolaa, ayaw Taana waayissay?» giyaa k'aalaa siseedda. **5** Saa'ooli, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagiide oochcheedda. Yesuusikka, «Taani neeni yedersaadde de'iyaa Yesuusa» yaageedda. **6** Shin Saa'ooli kokkoriddinne maalalettiide, «Ta Godaw, taani ayaa ootsanaadan koyyay?» yaageedda. Goday Aa, «Denddaade katamaa gela; neeni ootsanaw bessiyaabay new yaan odettanawaa» yaageedda. **7** Saa'oolanna ogiyaan biyaa asatuu ayinne haasayennan ek'ki aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be'ibeykkino. **8** Saa'ooli sa'aappe dendiina, Aa afyii doyyetteedda wode, ayinne s'eellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, untunttu Aa kushiya oyk'k'i goochchiide, Damask'ko gelisseeddino. **9** Heezzu gallassaa gakkanawukka I s'eellibeenna; ayinne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna. **10** Damask'kon itti Hanaaniyaa giyaa kaaliyaawe de'ee; Goday sas'aan Aa, «Hanaaneew» yaageedda. Hanaanii, «Ta Godaw, hawaan de'ay» yaageedda. **11** Goday Aa, «Denddaade Suure geetetiyyaa ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa'oola giyaa S'ersseesseppe yeedda bitaniyaa koya; ayaw gooppe, I woossee. **12** K'ay Hanaaniyaa giyaa bitanii geliide, Saa'ooli laa'entsuwa s'eelanaadan, bare kushiya Aa bolla wotsiyaawaa sas'aan be'eedda» yaageedda. **13** Hanaanii zaariide, «Ta Godaw, Yerusaalame ne geeshsha asaa bolla he bitanii ay keena itabaa ootseeddentto, taani daro asaappe sisaad. **14** K'ay Damask'kon ne suntuus s'eesiyaawanttu ubbaa k'achchanaw, k'eesatuwaa kaappatu aw maataa immeeddino» yaageedda. **15** Shin Goday Aa, «Saa'ooli Ayihuda gidenna asaa sintsan, kaatatuwaa sintsaaninne Israa'eeliyaa asaa sintsan, Ta suntuus erissanawunne Taw ootsanaadan dooretteedda miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba. **16** Ayaw gooppe, Ta suntuus diraw, I ay keenaa waayettanaw bessintto, Taani Aa bessana» yaageedda. **17** Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiya Saa'oola bolla wotsiide, «Ta ishaw Saa'oolaa, neeni yiyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni s'eelana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiiteedda» yaageedda. **18** Ellekka, ayentto pok'uwa malay Saa'oola afiyyaappe wod'd'ina, Saa'ooli laa'entsuwa s'eelleedda; k'ay dendiide s'ammak'etteedda. **19** K'umaa miide minetti, Damask'kon de'iyaa kaaliyaawantunna amareeda gallassaa gam'eedda. **20** Ellekka, «Yesuusi Kiristtoosi S'oossaa Na'aa» yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan k'aalaa odeedda. **21** Hewaa

siseedda ubbay maalalettiide, «Hawe Yersaalamen Yesuusa suntsaa s'eesiyaawantta d'ayissiyaawaa gidennee? K'ay untuntunta k'achchiide, k'eesatuwaa kaappatuwaa sintsa afanaw yibeenneeyye?» yaageeddino. **22** Shin Saa'ooli k'aalaa odiyaa oduu min min beedda; Yesuusi K'ay Kiristoosa gidiyawaakka l akeekkisiide odeedda diraw, Damask'kon de'iyaa Ayihudatu aw zaariyaawaa d'ayeeddino. **23** C'ora gallassaappe guyyiyaan, Ayihudatu shiik'iide, Saa'oola wod'anaw zoretteeddino. **24** Shin Ayihudatu barena wod'anaw k'oppowaa Saa'ooli siseedda; untuntuntu Aa wod'anaw k'ammanne gallassi katamaa penggiyaa naagiino. **25** Shin kaaliyaawantta Aa k'amma afiide, dirssaa huup'iyanna k'un'aan duge wotseeddino. **26** Saa'ooli Yersaalame gakteedda wode, kaaliyaawantunna ittippe gaketanaw shiik'i be'eedda; shin kaaliyaawaa l gideeddawaa ubbay ammanennaan is'siide, aw yayyeeddino. **27** Shin Barnaabaasi Saa'oola Yesuusi kiiteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa l waaniide be'eddentto, aw Goday wooti haasayeeddentonne k'ay Saa'ooli Damask'kon Yesuusa suntsan yayyenaan wooti k'aalaa odeeddentto, untuntntoo geeshshiide odeedda. **28** Saa'ooli Yersaalamen yuuyiiddenne Godaa Yesuusa suntsan yayyenaan k'aalaa odiiide, Yesuusi kiiteeddawantunna ittippe de'eedda. **29** K'ay Saa'ooli Giriike k'aalaa haasayiyaa Ayihudatuwaana haasayenne palumettee; shin untuntntu Aa wod'anaw koyyeeddino. **30** Ishatuu hewaa sisiide, Saa'oola duge K'iisaariyaa afiide, S'ersseese yeddeeddino. **31** Yihudaan, Galilaaninne Sammaariyaan ubbaan de'iyaa ammaniyaas asatuu sarotetsaan de'eeddino; k'ay minneeddino; Godaw yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayaanaa maaduwaan geemettiide, payduwaananka dari dari beeddino. **32** P'es'iroosi ubba saan yuuyiide, Liidaan de'iyaa geeshsha asatuwaakko k'ay wod'd'eedda. **33** Yaatiide hewaan hospun laytsaa siliide, arssaan gisiide de'iyaa itti Eeniyaas giyaas bitaniyaas demmeedda. **34** P'es'iroosi Eeniyaas, «Eenaw, Yesuusi Kiristoosi neena patsee; dendaade ne hiis'aa yegga» yaageedda. Hewaappe guyye ellekka dendi ek'keedda. **35** Liidaaninne Saaronan de'iyaa Asay ubbay Eeniyaas be'iide, Godaakko simmeeddino. **36** Yoop'pe katamaan itti S'aabbito geetettiyaa ammanewunna de'aw; S'aabbito guussay Giriike k'aalaan Dork'ko giyaawaa. Iza bare de'eedda wodiyaas ubbaan lo'obaa ootsaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de'aw. **37** He wode iza harggaade hayk'k'ina, Asay izi anhaa meec'ciide, poo'iyaa pude kessiide gisisseedda. **38** Liiday Yoop'pew mata; kaaliyaawanttu P'es'iroosi Liidiyaan de'iyaawaa Yoop'pen sisiide, «Hayyanaa nuukko ellekka yaarikii» yaagiyaas kiitaa laa'u asatuwaa bolla aakko kiiteeddino. **39** Hewaappe guyye P'es'iroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pook'iyaa pude Aa kessiide, kifiliyaas gelisseeddino. Asini bayna am'e mac'c'awanttu ubbay yeekiiddenne Dork'ka untuntunna de'iyaa wode ootseedda k'amishatuwaanne mayatuwaa ubbaas P'es'iroosa bessiide, Aa yuushshuwaan yuuyi aad'd'iide ek'keeddino. **40** P'es'iroosi untuntntu ubbaa kare kessiide, gulbbati S'oossaa woosseedda; k'ay anhaakko simmiide, «S'aabbitee, denda» yaageedda; S'aabbitakka bare ayfiyaas dooya P'es'iroosa be'aade, d'ok'ka uttaaddu. **41** P'es'iroosi iza bare kushian maaddiide, dentsi esseedda; hewaappe guyyiyaan, ammaniyaawantanne asini bayna am'e mac'c'awantta s'eesiide, pas'eeddawunno untuntntoo immeedda. **42** Ha yewuu Yoop'pe katamaas ubbaan laaletina c'ora Asay Godaa ammaneeddino. **43** P'es'iroosi Yoop'pen

itti Simoona giyaas galbbaa k'aac'iyawaanaa daro wodiyaas gam'eedda.

10 K'iisaariyaan «S'aalatuwaa Olaa asatuwaa» geetettiyaa olanchchatoo itti s'eetatuwaa kaappuu K'orneliyoosa giyaawe de'ee. **2** K'orneliyoosi S'oossaa loytsiide ammaniyaas asanne, bare soy asaa ubbaana ittippe S'oossaw goyinniyaas asaa; Ayihuda hiyyeesaakka l daro maaddee; k'ay S'oossaa ubbaa wode woossee. **3** Itti gallassi udduppu saatiyaas heeraan, «K'orneliyoosa» giide s'eesiyaas S'oossaa kiitanchchay barekko gelishshin, K'orneliyoosi sas'aan geeshshiide be'eedda. **4** K'orneliyoosi yayyiide, kiitanchchaa c'addi s'eellide, «Ta Godaw, I ayee?» yaageedda. Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; «Ne woosayenne neeni hiyyeesaa maaddiyaawe S'oossaa sintsan hassayettanaw saluwaa beedda. **5** Ha'i Yoop'pe asaa kiitaade, P'es'iroosa geetettiyaa Simoona ahissa. **6** P'es'iroosi abbaa doonaan de'iyaa galbbaa k'aac'iyaa Simoona gollen imatsatetsaan utteedda; neeni ootsanaw bessiyaawaa l new odanawaa» yaageedda. **7** K'orneliyoosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare k'oornatuwaappe laa'atuwaanne S'oossaw goyinniyaas bareppe shaakettena wotaadaratuwaappe ittuwaa s'eesiide, **8** untuntntoo ubbaas odiiide, untuntntu Yoop'pe kiiteedda. **9** Wonttetsa gallassi untuntntu biide, Yoop'pe katamaakko matishshin, P'es'iroosi usuppun saatiyaas heeraan golliyaas bolla dembbayiide ootseeddasaas S'oossaa woossanaw keseedda. **10** K'ay koshattiide, k'umaa maanaw koyyeedda; shin k'umay ka'ishshin, sas'aa be'eedda. **11** Salu dooyettina, wolk'kaama mayuwaas malatiyaabas oydu baggana oyk'etiide, sa'aan wod'd'ishin, P'es'iroosi be'eedda. **12** Hewaan oydu gediyaana de'iyaa mehii, do'ay, shooshshay, zariinne kafuu ubbay de'ee. **13** «P'es'iroosaas, denda ek'kaade shukka ma» giyaas k'aalaa aakko yeedda. **14** Shin P'es'iroosi, «Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke» yaageedda. **15** K'ay laa'entsuwaas, «S'oossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa» giyaas k'aalaa aakko yeedda. **16** Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyaan, ellekka he wolk'kaama mayuwaas malatiyaawe pude saluwaas aketti aggeedda. **17** P'es'iroosi bare be'eedda sas'aa biletas ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaas gidon, «Laa hawe ayee?» giishshin, K'orneliyoosi kiiteedda asatuu Simoona golli de'iyaasaa koyyiide, Aa penggiyaan ek'keeddino. **18** Barenttu kooshshaa d'ok'ka ootsiide, «P'es'iroosa geetettiyaa Simoona giyaas imatsay hewaan de'ii?» yaagiide oochcheeddino. **19** P'es'iroosi sas'aan be'eeddabaa akeekanaw k'ofaan sheekkide'ishshin, Geeshsha Ayyaanay Aa, «Be'a, heezzu asatuu neena koyyiino; **20** dendaade wod'd'a; Taani untuntntu kiiteedda diraw, sid'ennaan untuntntunna ba» yaageedda. **21** P'es'iroosi asatuwaakko wod'd'iide, «Hinttentu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeeddiite?» yaageedda. **22** Untuntntu, «S'oossaw yayyiyaas s'illuu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchcheteedda s'eetatuwaa kaappuwaa K'orneliyoosi, neena bare soy afissiide, k'aalaa neeppe sisana mala, S'oossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda» yaageeddino. **23** P'es'iroosi asatuwaas imatsa ootsi shoobanaw soy mokkeedda. Wonttetsa gallassi, denddiide untuntntunna beedda; Yoop'pe katamaan de'iyaa ishatuwaappe ittuu ittuu aanana ittippe beeddino. **24** Wonttetsa gallassi, K'iisaariyaas gakteeddino; K'orneliyoosi bare dabbatuwaanne bare laggetsatuwaa ittippe s'eesi shiishshiide, P'es'iroosa naagee. **25** P'es'iroosi

gelana hanishin, K'ornneliyoosi aanana gaketide, Aa sintsan kunddiide, aw goyinneeda. **26** Shin P'es'iroosi, «Dendda! Taanikka ta huup'ew asaa» yaagiide Aa dentseeda. **27** P'es'iroosi K'ornneliyoosanna haasayiide, soy geleedda; I geliyaa wode c'ora Asay shiik'eeddawaa demmiide, **28** asaa, «Ayiuhda Asay hara zariyaanna ittipetetsaan de'anaw, woy gaketanaw woga gidennawaa hintte huup'ew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geena mala, S'oossay taana besseedda. **29** Hewaa diraw, hintte taw kiitina, palumay baynnaan yaad. Ha'i, «Taana ayaw ahisseeddiite?» yaagaade hinttentta oochchay» yaageedda. **30** K'ornneliyoosi hawaadan yaageedda; «Taani hachche oyduu gallassaappe kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa ta soyin S'oossaa woossishin, p'olk'iyaa mayuwaa mayyeedda Asay ta sintsan ek'kiide, **31** taana, «K'ornneliyoosa, S'oossay ne woosaa siseedda; neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. **32** Simmi asaa Yoop'p'e kiittaade, Simooni P'es'iroosa giyaawaa s'eesissa; Simooni P'es'iroosi Simooni giyaa galbbaa k'aac'c'iyaaawaa gollen abbaa doonaan imatsatsaa utteedda» yaageedda. **33** Hewaa diraw, taani neekko ellekka kiittaad; neeninne yaadde loytsaadda; simmi neeni nuw odanaw S'oossay neena azazeeddawaa ubbaa sisanaw ha'i nuuni ubbay hawaan S'oossaa sintsan de'eetto» yaageedda. **34** P'es'iroosi haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; «S'oossay asaa som'iyaa s'eellenna; shin gade ubbaan barew yayiyaawaanne s'illo oosuuaa ootsiyaawaa galatiyaawaa taani tumu akeekaad. **36** S'oossay asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristoosa baggana, sarotetsaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuuaa Israa'eliyaa asaw kiitteeddawaa hinttentu eriita. **37** Yohaannisi k'aalaa odeedda s'ink'k'ataappe guyyiyaan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan haneeddawaa hintte eriita. **38** S'oossay Naazireetiyya Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolk'k'aan kuntseedda; S'oossay aanana de'iyaa diraw, lo'obaa I ootsiidinne s'alahiyya kaappoo moodetteedda ubbaa patsidde yuuyyeedda. **39** «Ayiuhda gadiyaaninne Yersaalamen I ootseedda ubbabaw nuuni markka. Unttuntu mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishi kak'kiide, Aa wod'eeddino. **40** Shin S'oossay heezentsiyaa gallasan hayk'uwaappe Aa dentsiide besseedda. **41** S'oossay koyro dooreedda markkatuuaa nuuna, Aa besseeddappe attin, asaa ubbaa gidenna; hayk'uwaappe I denddeeddawaappe guyyiyaan, nuuni aanana meeddonne usheedda. **42** S'oossay wonggalaa mishiraachchuuaa asaw nuuni odanawunne, pas'a de'iyaaawantu bollaninne hayk'k'eeddawanntu bollan pirdanaw I suntseeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. **43** S'oossay aan ammaniyaa ubbaa nagaraa Aa santsan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markkattino» yaageedda. **44** P'es'iroosi biro he yewuuaa odishin, k'aalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanaa wod'd'i aggeedda. **45** P'es'iroosanna Yoop'p'eppe yeedda, ammaniyaa k'as's'aretteedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawantu bollanka Geeshsha Ayaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. **46** Ayaw gooppe, untunttu dumma dumma k'aalaan haasayishshininne S'oossaa darotetsaa sabbishshin siseeddino. He wode P'es'iroosi zaariide, **47** «Hawantu k'ay nuunaadan Geeshsha Ayaanaa akkeeddawantu s'ammak'ettinnaadan, haatsaa untuntta digganaw danddayiyaawe oonee?» yaageedda. **48** Untunttu Yesuusi Kiristoosa santsan s'ammak'ettana mala, untuntta

azazeedda; hewaappe guyyiyaan, untunttu barenttuna amareeda gallassaa uttana mala, Aa woosseeddino.

11 Yesuusi kiitteeddawantunne Yihudaa ubbaan de'iyaa ishathu, Ayihuda gidennawantukka S'oossaa k'aalaa akkeeddawaa siseeddino. **2** P'es'iroosi Yersaalame beedda wode, k'as's'aretteedda asatuu aanana palumetiidde, **3** Aa, «Neeni k'as's'aretibeennawantukka gelaade, untuntunna k'umaa maada» yaageeddino. **4** Shin P'es'iroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; **5** «Taani Yoop'p'e katamaan S'oossaa woossishin, taani Ayyaanaa gidaade sas'aa be'aaddi; wolk'k'aama mayuwaa malatiyaawe oyduu baggana oyk'ettiide, saluwaappe wod'd'iide, taakko yeedda. **6** Hewaa gidduwaa taani c'adda s'eelliyaa wode, oyduu gedii de'iyaa mehiyaa, du'aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be'aaddi. **7** K'ay, «P'es'iroosaa, dendda; shukka ma» giyaa k'aalaa taani sisaad. **8** «Shin taani, «Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doonaakko shiik'i erenna» gaad. **9** «K'aalay saluwaappe laa'entsuwaakka, «S'oossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa» yaagiide taw zaareedda. **10** «Hewe heezzu gede hanina, wurssetsaan ubbay saluwa pude gooshetteedda. **11** He man'iyaa heezzu asatuu K'iisaariyaappe taakko kiitteidi, taani de'iyaa golliyaa gakkii aggeeddino. **12** Taanikka sid'ennaan untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanaa taw odeedda. K'ay ha usuppun ishathu Yoop'p'eppe taananna K'iisaariyaa biina, nuuni K'ornneliyoosa soy geleeddo. **13** Kiitanchay bare soyin ek'kiide barena, «P'es'iroosa geetetiyya Simooni s'eesanaw asaa Yoop'p'e kiitta; neeninne ne golle Asay ubbay attiyaa k'aalaa I new odanawaa» geeddawaa K'ornneliyoosi wooti siseeddentto, nuw odeedda. **15** «Taani haasayanaw doommiaawaan Geeshsha Ayyaanaa koyro nu bolla wod'd'eeddawaadan, untunttu bollaakka wod'd'i aggeedda. **16** Goday, «Yohaannisi haatsaan s'ammak'eedda; shin hinttentu Geeshsha Ayyaanaa s'ammak'ettanitta» yaageedda k'aalaa taani hassayaaddi. **17** S'oossay nuw Godaa Yesuusi Kiristoosa ammaneeddawanttoo immeedda imotaa mala Ayihuda gidennawantookka k'ay immoophe, simmi S'oossaa digganaw taani oonee?» yaageedda. **18** Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, «Yaatina, S'oossay Ayihuda gidennawantukka k'ay nagaraappe simmiide de'anaadan, untuntta kaac'eedda» yaagiide S'oossaa galateeddino. **19** Iss's'ifaanoosa bolla gakkedda waayiyaa geeduwaan laaletteedda ammaniyaawantu k'aalaa Ayihudatuuaa s'alalaappe attin, haraw ittoonne odennaan, Pink'ke, K'op'iroosanne Ans's'ookiyaa gakkanaw yuuyyeeddino. **20** Shin K'op'iroosappenne K'reenappe yeedda itti itti ammaniyaa asatuu Ans's'ookiyaa biide, Godaa Yesuusa wonggalaa mishiraachchuuaa odiidde, Giriike asawukka odeeddino. **21** Godaa wolk'k'ay untuntunna de'ee; k'ay c'ora Asay ammanide, Godaakko simmeeddino. **22** Ha yewuu Yersaalamen de'iyaa ammaniyaa asaw sisetina, ammaniyaa Asay Barnaabaasa Ans's'ookiyaa kiitteedda. **23** Barnaabaasi Ans's'ookiyaa beedda wode, S'oossaa aad'd'o keekatetsaa oosuuaa be'iide nashetteedda; untunttu ubbay Godan barenttu kumentsaa wozanaappe min de'anaadan, untuntta zoreedda. **24** Ayaw gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanaanne ammanuu kumeedda lo'o asaa; he gaasuwaan c'ora Asay Godaakko yeeddino.

25 Hewaappe guyyiyaan, Barnaabaasi Saa'oola koyyanaw S'ersese beedda. **26** Yaatiide Saa'oola demmeedda wode, Ans'sookiyaa aheedda. Barnaabaasinne Saa'ooli ammaniyyaa asaan itti laysaa kumensaa uttiide, c'ora asaa tamarisseeddino; kaalliyaawantu Ans'sookiyaan Ammaniya asaa geetettiide, koyro s'esetteeddino. **27** Nabatu Yerusaalameppe Ans'sookiyaa he wode wod'd'eeddino. **28** Untuntu gidloppe Agaaboosa giyaawe dendiide, sa'aa ubbaan wolk'kaama koshay denddanawaa Ayaanaa wolk'kaan timbiiyyaa odeedda; hewe haneeddawe K'alawudeyoosa kawutetsaa wodiyaanna. **29** Kaalliyaawantu huup'iyaan huup'iyaan barenttu wolk'kaa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de'iyaa barenttu ishato maaduwa yeddanaw k'ofaa k'achcheeddino. **30** Untuntu hewaadan ootsiide, miishshaa Barnaabaasa bollaninne Saa'oola bolla woosa golle c'imatoo yeddeeddino.

12 Kaatiyaa Heroodise he wode woosa golle asaappe amareedawanta waayissuwa doommeedda. **2** Yohaannisa ishaa Yaak'ooba mashshaan wod'iseedda. **3** Hewe Ayihudatuwa nashechcheeddawaa be'iide, gujji P'es'iroosakka oyk'keedda; hewe Maagage Ukitsaa Baalaa bonchchiyaa gallassatuwaanna. **4** P'es'iroosa oyk'kiide k'achcheedda. Paasigaa Baalaa Bonchchiyaa gallassatuwaappe guyyiyaan, gade asaa sintsa aatsanaw k'oppiide, oyddu oyddu wotaadaratu Aa naaganaadan, tammanne usuppun wotaadaratoo aatsiide immeedda. **5** Hewaa diraw, P'es'iroosi k'asho golliyaan naagettee; shin woosa golle Asay aw minisiide S'oossaa woossee. **6** Heroodise P'es'iroosa asaa sintsa aatsanaw k'oppaanaappe kase k'amma, P'es'iroosi laa'u santsalataan k'ashettiide, laa'u wotaadaratuwaappe gidduwaan gem'isheedda; naagiyaawantukka k'asho golle penggiyaan ek'kiide naagiino. **7** Akekenaan de'ishshin, Godaa kiitanchchay hawaan ek'ki aggeedda; k'asho gollenkka poo'uu poo'ii aggeedda. Kiitanchchay P'es'iroosa miyyiyaa dechchi beegotside Aa, «Elle dendda» yaageedda; he man'iyaan santsalatay Aa kushiyaappe wod'd'i aggeedda. **8** Kiitanchchay Aa, «Ne suriyaa danc'c'a; ne c'aammaakka wotsa» yaagina, P'es'iroosi hewaadan ootseedda; kiitanchchay, «Ne mayuwa mayyaade taana kaala» yaageedda. **9** P'es'iroosi k'asho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw sas'aa be'iyaa waa malateeddappe attin, kiitanchchay ootsiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. **10** Kiitanchchayenne P'es'iroosi koyro wotaadaraappenne laa'entso wotaadaraappe aad'd'iide, katamaa afiyaa birataa penggiyaakko gakeeddino; penggiikka untunttoo barekka dooyetti aggeedda; untuntu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka P'es'iroosappe shaaketti aggeedda. **11** P'es'iroosi barena gakeeddabaa akeekiide, «Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda Asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha'i tumu eraad» yaageedda. **12** I hewaa akeekedda wode, c'ora Asay ittippe shiik'iide S'oossaa woossiyaasaa, Mark'koossa giyaa Yohaannisa daayi Mayraami soy **13** biide penggiyaan s'eesina, itti Roodo giyaa k'oomata dooyanaw yaaddu. **14** Rooda P'es'iroosa k'aalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyennan guyye wos'saadde, P'es'iroosi karen ek'keeddawaa asaw odaaddu. **15** Asay izo, «Hanne, neeni gooyaa» yaageedda. Rooda P'es'iroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Untuntu, «Hewe Aa kiitanchchaa» yaageeddino. **16** Shin

P'es'iroosi karen s'eesiide aggenaana is'sina, Asay kariyaa dooyyi, Aa be'iide maalaletteeddino. **17** Shin untuntu c'o'u gaana mala, P'es'iroosi bare kushiyan s'orssiide, Goday k'asho golliyaappe Aa wooti kesseeddento, untunttoo k'onc'c'issi odiide, «Hawaa Yaak'oobawunne ishato odite» giide, kesi harasaa beedda. **18** Sa'ay wontteedda wode, P'es'iroosi hak'a bidiggeeddento giina wotaadaratuwa gidдон daro walassay kesseedda. **19** Heroodise P'es'iroosa koyishshin, I d'ayeedda wode, naagiyaawanta k'oriide, untuntu wod'ana mala azazeedda; hewaappe guyyiyaan, Yihudaappe K'iisaariyaa wod'd'iide, hawaan amareeda wodiya utteedda. **20** Heroodise S'iirroosa asawunne Sidoonaa asaw loytsi hank'etteedda; untuntu gade Asay katsaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untuntu ittippe giidiide, Aa golliyaa kaappuwa Bilass's'ooosa barenttu bagga ootsiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino. **21** Heroodise suntsetteedda gallassi, bare kawutetsaa mayuwa mayyiide, kawutetsaa oydiyaan uttiide, asaw haasayeedda. **22** Asay, «Hawe S'oossaa k'aalaa; asaa k'aalaa gidenna» yaagiide kooshshaa d'ok'k'issiide haasayeedda. **23** Heroodise S'oossaa bonchchiibeenna diraw, he man'iyaan Godaa kiitanchchay Aa dechchina, gu'suniyaan meetettiide, hayk'ki aggeedda. **24** Shin S'oossaa k'aalay dic'teenne dari dari bee. **25** Barnaabaasinne Saa'ooli barenttu oosuwa poliide, Mark'koossa giyaa Yohaannisa barenttuna akkiide, Yerusaalameppe simmeeddino.

13 Ans'sookiyaan de'iyaa ammaniya asaa gidдон nabatuunne tamarissiyaawantu de'iino; untunttukka Barnaabaasa, Karetsa giyaa Simoon, K'reenappe yeedda Luuk'iyooosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna dic't'eedda Minaahanne Saa'oola. **2** Untuntu Godaw goyinnishshinanne s'oomishshin, Geeshsha Ayyaanay, «Taani s'eeseedda oosoo Barnaabaasanne Saa'oola taw dummayite» yaageedda. **3** Untuntu s'oomeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyaan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollaninne Saa'oola bollan wotsiide, untunta yeddeeddino. **4** Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untuntta kiittiina, Seeluk'iyaa wod'd'eeddino; hewaappe wonggiyaan geliide, K'op'iroosa haatsaani dooddetteeddasa beeddino. **5** Untuntu Silmaana gakkiiide, Ayihuda woosa golletuwaan S'oossaa k'aalaa odeeddino; untunta maaddanaw Yohaannisi untuntunna de'ee. **6** Untuntu K'op'iroosa haatsaan dooddetteedda sa'aa ubbaa P'aafu gakkanaw yuuyyiide, nabiya itti wordanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giyaa shareechchuwa demmeeddino. **7** He shareechchu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa P'awuloosa giyaa akeekanchcha bitaniyaanna de'ee. Sarggiyoosa P'awuloosa Barnaabaasanne Saa'oola barekko s'eesiide, S'oossaa k'aalaa sisanaw koyyeedda. **8** Shin shareechchuwa Elimaasi (Giriike k'aalaan hewe Aa suntsaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwa digganaw koyyiide, untuntu haasayaa p'alk'keedda. **9** Shin P'awuloosa giyaa Saa'ooli barrenan Geeshsha Ayyaanay kumina, shareechchuwa c'addi s'eelliide, **10** Aa, «Laa ha salahiya kaappuwa na'aw, genetetsay ubbayne iitatetsay ubbay kumeeddawoo, s'ililotsaa ubbaa morkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiaawaa aggikkii? **11** Be'a; ha'i Godaa kushii ne bolla de'ee; neeni k'ook'a gidana; amareeda wodii gakkanaw, aawaa poo'uwaa be'akka» yaageedda. He man'iyaan shaannochchayenne d'umay Aa afiyaa

goozina, bare kushiyaay oyk'kiide, kaaletsiyaa uraa koyiide yuuyyeedda. **12** He wode gadiyaa mooodiiaawe hewaa be'eedda wode, Goday tamaarissiyaaawaan malaalettiide ammaneedda. **13** P'awuloosinne aanana de'iyaaawantu P'aafuppe denddiide, P'inifiilyaan de'iyaa P'ergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi untuntutuppe shaaketti, Yerusaalame simmeedda. **14** Shin untuntutu P'erggeppe aad'd'iide, P'iisiidiyan de'iyaa Ans'sookiyya gakkceeddino; Sambbata gallassan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino. **15** Muse higginne nabatuwaa mas'aafay nabbabetteeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, «Nu ishatoo asaa minisiyaa k'aalay hinttentoo de'ooppe, asaw haasayerikkitee» yaagiide untuntutu kiitteeddino. **16** P'awuloosi denddi ek'kiide, bare kushiyan s'orssiide, hawaadan yaageedda; «Israa'eeliyaa asatoo, S'oossaw yayyiyaawanttoo sisite. **17** Ha Israa'eeliyaa asaa S'oossay nu aawotuwaaw dooriide, Gibs'e gadiyaan imatsatetsaan untuntutu de'ishshin, untuntutu c'orisseedda; bare wolk'k'aama wolk'k'aanka Gibs'e gadiyaappe untuntutu kesseedda. **18** Bazuwaan oytamu laytsaa keenaa nu aawotuwaaw I danddayeedda. **19** Kanaane giyyaa gadiyaan Ayihuda gidenna laappu kawutetsaa d'ayissiide, untuntutu gadiyaa bare asaa laatisseedda. **20** Hewaappe guyyiyaan, nabiyya Saameela wodiyya gakkanaw, oyddu s'eetanne ishatamu laytsaa keenaa daannatuwaaw untuntutu immeedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, untuntutu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina, S'oossay Biiniyaama zariyaappe K'iisa na'aa Saa'oola oytamu laytsaw kaatetana mala, untuntutu immeedda. **22** S'oossay Saa'oola shaareeddawaappe guyyiyaan, untuntutu bolla Daawite kaatetana mala, Aa dentseedda; Daawitebaa markattiide, «Taani koyiyyaa ubbabaa ta wozanaadan ootsiyaa Issey na'aa Daawita demmaad» yaageedda. **23** «S'oossay, «Taani Daawita zariyaappe Israa'eeliyaa asaa ashshiyawaa ahana» k'aalaa geleeddawaadanka, Yesuusa aheedda. **24** Yesuusi yaanaappe kase Israa'eeliyaa Asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide s'ammak'ettana mala, Yohaannisi k'aalaa odeedda. **25** K'ay Yohaannisi bare oosuwaaw wurssana haniide asaa, «Taana oona giide k'oppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be'ite, Aa gediyaaw c'aammaa k'ashuwaakka gediyaappe billanaw taw bessenawe taappe guyyenna yee» yaageedda. **26** «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame zeretsatoo, k'ay hawaan Ayihuda gidennawanttoo S'oossaw yayyiyaawanttoo, ha atotetsaa k'aalay nuw kiitetteedda. **27** Ayaw gooppe, Yerusaalame de'iyaa asayenne untuntutu kaappatuu Yesuusanne Sambbata gallassaa ubbaan nabbabettiyya nabatuwaa k'aalaa akeekibeenna diraw, Aa bolla pirddiide, nabatuwaa k'aalaa poleeddino. **28** Yesuusa wod'isanaw itti gaasuukka untuntuttoo beettenaan is's'ina, P'iilaas'oosi Aa wod'ana mala woosseeddino. **29** «Untuntutu Yesusabay S'oossaa Mas'aafan s'aafetteeddawaaw ubbaa poleedda wode, mask'k'aliyaappe Aa wotsiide moogeeddino. **30** Shin S'oossay hayk'uwaappe Yesuusa dentseedda. **31** Hewaappe guyyiyaan I barenanna Galilaappe Yerusaalame yeedda asatoo c'ora gallassaa beetteedda untuntutu ha'i aabaa asaw markattiino. **32** «S'oossay nu aawaatoo immana geedda wonggalaa mishiraachchuwa nuuni hinttenttoo odeetto. **33** Daawite Mazimuriyaa Mas'aafaan laa'entso shemppuwaan, « Neeni Ta Na'aa. Hachche Taani ne Aawuwaaw gidaaddi» geetettiide s'aafetteeddawaadan, S'oossay Yesuusa dentiide, nu aawaatoo immana geeddawaaw

nuw untuntutu naanaw poleedda. **34** Laa'entsuwaaw I hayk'k'enna mala, hayk'uwaappe Aa dentseeddawoo S'oossay, «Taani Daawitew immana geedda ammanetteeda geeshsha anjiuwaaw hinttenttoo immana» yaagiide haasayeedda. **35** Hewaa diraw, Mazimuriyaa Mas'aafaan harasaan k'ay, «Ne Geeshsha Na'aa anhaakka musissakka» yaageedda. **36** Ayaw gooppe, Daawite bare wodiyaan S'oossaa k'ofaa ootseeddawaappe guyyiyaan hayk'kiide, bare aawotuwaana hayk'ki museedda. **37** Shin S'oossay hayk'uwaappe dentseeddawe musibeenna. **38** «Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttenttoo Yesuusa baggana odetteeddawenne, Muse higgian s'llanaw hinttenttoo danddayettenna ubbabawaappe aan ammaniya ubbay s'llanawe hinttenttoo eretto. **40** Hewaa diraw, nabatu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagetite; **41** «S'oossay geeddabaa k'iliic'iyaaawanttoo, be'ite; haray atto itti uray hinttenttoo odintokka, hintte ammanenna oosuwaaw taani hinttenttu wodiyaan, ootsiyaa diraw, poora giite; hayk'k'ite» geeddino» yaageedda. **42** P'awuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, Asay untuntutu laa'entsuwaaw Sambbatanka hewaa gujiide odana mala woosseeddino. **43** Shiik'uu laaletteeddawaappe guyyiyaan, c'ora Ayihudatuunne Ayihudatuwaaw ammanuwaan geliide S'oossaw yayyiyaaw c'oratu, P'awuloosanne Barnaabaasi kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu S'oossaa aad'd'o keekatetsaan min de'ana mala, untuntuttoo odiide miniseeddino. **44** Laa'entsuwaaw Sambbataan amareeda asatuwaappe attin, katamaa Asay ubbay S'oossaa k'aalaa sisanaw shiik'eedda. **45** Shin Ayihudatu c'ora asaa be'eedda wode, P'awuloosa k'anaateeddino; Aa haasayaa p'alk'kiide, Aa boreeddino. **46** P'awuloosinne Barnaabaasi s'aliide, «S'oossaa k'aalay kasetiide hinttenttoo odettanaw koshshee; shin k'aalaa hintte is's'eedda dirawunne med'inaa de'uwaaw akkanaw hinttenttoo bessena giide, hintte hinttenttu huup'iyaaan pirddeedda diraw, be'ite, nuuni Ayihuda gidennawantuttoo simmeetto. (aiōnios g166) **47** Ayaw gooppe, Goday nuuna, «S'ay ubbay hintte baggana attana mala, hinttentta taani, Ayihuda gidennawanttoo poo'uwaaw ootsaad» yaagi azazeedda» yaageeddino. **48** Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide S'oossaa k'aalaa bonchcheeddino; k'ay med'inaa de'oo dooretteedda ubbay ammaneeddino. (aiōnios g166) **49** Godaa k'aalay he gadiyaa ubbaa gakkceedda. **50** Shin Ayihudatu S'oossaw goyinniyya bonchcheteedda mac'c'awantanne katamaan de'iyaa wolk'k'aama asatuwaaw P'awuloosa bollarinne Barnaabaasa bolla dentsetsina, asatu untuntutu yederssuwaaw doommiide, barenttu gadiyaappe kesseeddino. **51** Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untuntutu is's'iyaaawanttoo malaataa gidana mala, barenttu gediyaappe baanaa shoc'iide, Ik'ooniyoone katamaa beeddino. **52** K'ay Ans'sookiyya hewaan de'iyaa kaaliyaawantutunka Geeshsha Ayyaananne nashchchay kumeedda.

14 Kasewaadanka P'awuloosinne Barnaabaasi Ik'ooniyoone Ayihudatuwaaw woosa golle geliide, k'aalaa odeeddino; hewaappe guyyiyaan c'ora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino. **2** Shin ammanibeenna Ayihudatu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laammiide, ishatuwaaw bolla hank'etseeddino. **3** Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiyya gaw'eeddino; untuntutu Godaabaaw yayyenaan odeeddino; Goday malaataanne ooratsabaa

untuntu ootsana mala, untunttoo wolk'kaa immeeddawaan bare aad'd'o keekatetsaa k'aalaabay tuma gideeddawaa markkattedda. **4** Shin katamaa Asay shaaketti, baggay Ayihudatuwaakko, baggay Yesuusi kiiteeddawantukko simmeeddino. **5** Ayihuda gidennawantunne Ayihudatu barenttu kaappatuwaanna ittippe Yesuusi kiiteeddawantta k'ohanawunne shuchchaan c'addanaw k'oppeedda wode, **6** Yesuusi kiiteeddawanttu hewaa eride, Liss's'iraanne Derbbe geetetiyyaa Lik'aa'ooniyaa katamatuwaanne untuntu heeraan de'iyaa gadiyaa bi aggeeddino; **7** hewaan wonggalaa mishiraachchuwa odino. **8** Bare daayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa'u gedii silina, ubbakka hametenna itti bitanii Liss's'iraan de'ee. **9** He bitanii P'awuloosi odishin sisee; P'awuloosi Aa c'addi s'eeliyya wode, pas'anaw aw ammanuu de'iyaaawa be'iide, **10** kooshshaa d'ok'kissiide Aa, «Sitti gaade ne gediyaan ek'ka» yaageedda; guppi denddiide, hametaa doommeedda. **11** P'awuloosi ootseeddawaa Asay be'iide, bare kooshshaa Lik'aa'ooniyaa k'aalaan d'ok'ku ootsiide, «S'oossatu asaa malatiide nuukko wod'd'eeddino» yaageedda. **12** Asay Barnaabaasa, «Diya» giide, P'awuloosi haasayaw waannatiyaa diraw, Aa, «Hermeesa» giide suntseedda. **13** Geeshsha Gollii katamaa matan de'iyaa Diya k'esayenne Asay korumatuwaanne darii lo'iyaa c'iishshatuwa Yesuusi kiiteeddawanttoo yarshshuwa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino. **14** Shin Yesuusi kiiteedda Barnaabaasinne P'awuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwa peed'iide, asaa giddo wos's'iide, **15** barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, hawaadan yaageeddino; «Asaw, hawaa ayaw ootsiitee? Nuunikka hinttentuwaadan med'etteedda asaa; ha patsenna yewuwaappe saluwaanne sa'aa, abbaanne untuntu gidon de'iyaa ubbabaa med'd'eedda de'uwaa S'oossaakko hintte simmana mala, hinttentoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwa odeetto. **16** I beni asaa zeretsay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddi aggeedda. **17** Hinttentoo iraa saluwaappe bukisseedda; katsaakka I wodiyaan immeedda; k'ay k'umaa immide, hinttentta loysi nashechchee; yaatiide hinttentoo lo'obaa ootsiide, ubbaa wodekka barew markkaa d'ayibeenna» yaageeddino. **18** Yesuusi kiiteeddawanttu hewaa giide, barenttoo Asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino. **19** Ans's'ookiyaappenne Ik'ooniyooneppe yeedda Ayihudatu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchaan P'awuloosa c'addeeddino; untunttoo hayk'keeddawaa malatina, katamaappe karew Aa goochchi kesseeddino. **20** Shin kaalliyaawanttu Aa matan yuuyyi aad'd'iide ek'k'ishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetsa gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda. **21** Untuntu Derbbe katamaan wonggalaa mishiraachchuwa odiide, c'ora Asay Yesuusa ammanana mala ootseeddawaappe guyyiyaan, Liss's'iraa, Ik'ooniyooneppe P'iisiidiyan de'iyaa Ans's'ookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta minisiiddenne untuntu ammanuwaan min de'ana mala zoriidde, «Nuuni S'oossaa kawutetsaa gelanaw loysi waayettana bessee» yaageeddino. **23** K'ay ammaniyaawanttoo de'iyaa saan de'iyaa saan c'imatuwaa dooriide, s'oomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyaan, untuntu ammaneedda Godaw untunta hadaraa immeeddino. **24** P'iisiidiyaa gadiyaappe aad'd'iide, P'inifiyyaa yeeddino; **25** P'erggen k'aalaa odeeddawaappe guyyiyaan, As'aaliyaa beeddino. **26** Hewaappe untuntu barenttu poleedda oosuwa diraw, Asay

untuntu hadaraa S'oossaa aad'd'o keekatetsaw immeedda Ans's'ookiyaa Markkabiyaan simmeeddino. **27** Ans's'ookiyaa gakeedda wode ammaniya asaa shiishhiide, S'oossaa barenttuna ittippe ootseedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna Asay ammanana mala, untunttoo penggiyaa dooyeeddawaa, asaw odeeddino. **28** Yaatiide hewaan kaalliyaawantunna daro wodiyya gam"eeddino.

15 Itti itti asatuu Yihudaappe Ans's'ookiyaa wod'd'iide, «Muse wogaadan, hintte k'as's'arettennawaa gidoope, attanaw danddaykkita» yaagiide ishatuwa tamarissuwa doommeeddino. **2** P'awuloosinne Barnaabaasi untuntunna darssi walak'ettiide palumettina, Ans's'ookiyaan de'iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, P'awuloosannanne Barinabaasanna Yerusaalame biide, Yesuusi kiiteeddawantunne c'imatuwaanna gaketanaw k'ofay k'ashetteedda. **3** Ammaniya asatuu untunta kiitiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda gidennawantu S'oossaakko simmeeddawaa odiide, Pink'kiyaannanne Sammaariyaanna aad'd'eeddino; hewe ishatuwa ubbaa loysi nashechcheedda. **4** Untuntu Yerusaalame gakeedda wode, ammaniyaawantu, Yesuusi kiiteeddawantunne c'imatuu untunta mokkeeddino; S'oossay barenttun ootseeddawaa ubbaa odeeddino. **5** Shin Parisaawatuwa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi ek'kiide, «Hinttentu untunta k'as's'aranawunne Muse higgiyaa naagana mala azazanaw bessee» yaageeddino. **6** Yesuusi kiiteeddawantunne c'imatuu hewaa zorettanaw shiik'eeddino. **7** Loysi haasayeeddawaappe guyyiyaan, P'es'iroosi denddi ek'kiide, untunta hawaadan yaageedda; «Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawantu wonggalaa mishiraachchuwa k'aalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana S'oossay hintte gididdepe beni dooreeddawaa hinttentu eriita. **8** Asaa wozanaa eriyaa S'oossay Geeshsha Ayaanaa nuw immeeddawaadan, untunttookka immiide tumayeedda. **9** Untuntu ammaneedda diraw, I untuntu wozanaa geeshshiide, nu gidduwaaninne untuntu gidduwaan dummatetsaa wotsibeenna. **10** Hewaa diraw, nu aawotuunne nuuni tookkanaw danddayibeenna wolk'aama tookuwa kaalliyaawantu morggiyaan wotsiide, ha'i hintte ayaw S'oossaa paac'kiitee? **11** Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsaan untuntu atteeddawaadan, nuunikka atteeddawaa ammanee» yaageedda. **12** Asay ubbay c'o'u giide, Barnaabaasinne P'awuloosi Ayihuda gidenna asaa gidon barenttu baggana S'oossay ootseedda malaataanne ooratsabaa ubbaa odishin sisee. **13** Untuntu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyaan, Yaak'oobi hawaadan yaagiide zaareedda; «Ishatoo, taani giyaawaa sitite. **14** S'oossay Ayihuda gidennawantu gididdepe barew haniyaa asaa akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti k'oppeeddento Simooni odeedda. **15** Nabiyyaa k'aalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommiide, asaa hawaa erissiide, S'oossaa Mas'aafan hawaadan yaageedda; «**Hawaappe guyyiyaan, sa'aan de'iyaa hara Asay ubbay, tawaa gidanaw, taani s'eeseedda Ayihuda gidenna Asay ubbay, Godaa koyyana mala, taani simmana. Taani kolettiide kunddeedda golliyaadan, haneedda Daawite kawutetsaa dentsana. Koletteeddawaakka zaaraade kees's'ana; taani laa'entsuwa Aa essana**» yaageedda. (ai9n g165) **19** «Hewaa diraw, ta k'ofaa gidoope, Ayihuda gidennawantuppe S'oossaakko simmiyaawantta nuuni metootsanaw koshshenna. **20** Shin

untuntu eek'aani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna mala, bakkuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suutsaa ushenna mala, untunttoo nuuni dabddaabbiiyaa sa'afanaw koshshee. **21** Ayaw gooppe, Muse higgiiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan Sambbataan Ayihuda woosa gollatuwaan nabbabiidde, Aa k'aalaa katamaa ubbaan odiyaawantu de'iino» yaageedda. **22** Hewaappe guyyiyaan, Yesuusi kiiteeddawantunne c'imatuu woosa golle asaa ubbaanna ittippe barenttu gidloppe amareeda asatuwaa dooriide, P'awuloosanne Barinabaasanna Ans'sookiyaa yeddanaaw k'ofaa k'achcheeddino; untuntu daro bonchcheteedda laa'u asatuwaa Barssaabaa geetettiiyaa Yihudaanne Sillaasa dooreeddino. **23** Yaatiide hawaadan giyaa dabddaabbiiyaa s'aafiide, untuntu bolla kiiteeddino; «Nuuni Yesuusi kiiteeddawantunne c'imatuu hintte ishatau, Ans'sookiyaan, Sooriyaaninne Kil'k'iyaa de'iyaa Ayihuda bagga gidenna ishatau nu sarotaa kiiteetto. **24** «Nuuni azabiibeenaa asatuu nu gidloppe biide, «Hinttentu k'as'sarettanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee: giide, hinttentta metootseeddawaanne yiloyeeddawaa sisiide, **25** nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsaa diraw, barenttu shemppuwaa oleedda nuuni siik'iyaa Barnaabaasanne P'awuloosanna dooreteedda asatuwaa hinttentukko kiitanaw itti wozanaan nu k'ofaa k'achcheeddo. **27** Hewaa diraw, nuuni s'aafeeddawaa untuntu barenttu huup'ew barenttu doonaan hinttentoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiiteeddo. **28** «Ayaw gooppe, eek'aw yarshsheeddawaa mooppite; suutsaa ushoppite; bakkuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha koshsiiyaawantuppe attin, hara dees'iyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huup'iyaa naagooppe, hinttentu lo''obaa ootsiita. Simmi saro de'ite» yaageeddino. **30** Hewaa diraw, kiiteetteddawanntu moyyzettii, Ans'sookiyaa wod'd'iide, ammaniyaas asaa shiishshide, dabddaabbiiyaa asaw immeeddino. **31** Untuntu he minisiyaa dabddaabbiiyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino. **32** K'ay Yihudayenne Sillaase barenttu huup'ew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatauwooyi loysi mak'kiide miniseeddino. **33** Untuntu Ans'sookiyaan amareeda gallassaa utteeddawaappe guyyiyaan, ishatau sarotetsaan moyyzina, barentta kiiteeddawantukko simmeeddino. **34** Shin Sillaase yaan attanaw bare k'ofaa k'achcheedda. **35** K'ay P'awuloosinne Barnaabaasi hara c'ora asatuwaana ittippe Godaa k'aalaa tamaariissidenne wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Ans'sookiyaan utteeddino. **36** Amareeda gallasaappe guyyiyaan, P'awuloosi Barnaabaasa, «Nuuni Godaa k'aalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishatau wooti de'iinontto, guyye simmiide, s'omoos be'oyte» yaageedda. **37** Hewaappe guyye Barnaabaasi Mark'k'oosaa geetettiiyaa Yohaannisa barenttuna afanaw koyyeedda. **38** Shin P'awuloosi Mark'k'oosaa barenttuna afanaw koyyibeenna; ayaw gooppe, I untuntuppe P'iniifiyaan shaaketteedda; k'ay untuntunna oosoo bibeena. **39** Untuntu gidduwaan lo'enna walassay kesina, ittuu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Mark'k'oosaa akkiide, markkabiyaan K'op'iroosa beedda. **40** Shin P'awuloosi Sillaasa akkina, ishatau Aa hadaraa S'oosaa aad'd'o keekatsaw immeeddawaappe guyyiyaan beedda. **41** Yaatiide ammaniyaas asatuwaa minisiide, Sooriyaanne Kil'k'iyaa aad'd'eedda.

16 P'awuloosi k'ay Derbbenne Liss's'iraa beedda; hewaan S'imootoosa geetettiiyaa kaalliyaawe, itti ammaniyaas Ayihuda mishiratti na'ay de'ee; Aa aabbu Giriike asaa. **2** Liss's'iraaninne Ik'oonyoonen de'iyaa ishatau S'imootoosabaa loytsi markkatteeddino. **3** P'awuloosi Aa S'imootoosa barenaana afanaw koyyiide, Aa aabbu Giriike asaa gideeddawaa hewaan de'iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, Aa oyk'kiide k'as'sareedda. **4** Untuntu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiiteedda Yersaalamen de'iyaaawantunne c'imatuu wotseedda higgiiyaa ammaniyaawantu naagana mala, untunttoo odiidde aad'd'eeddino. **5** Hewaa diraw, ammaniyaawantu ammanuwaan min, payduwaanka gallassaappe gallassan dari dari beeddino. **6** Iisiyaan k'aalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untunta diggeedda diraw, P'irgiiyaa gadiyaanne Galaatiiyaa gadiyaana aad'd'eeddino. **7** Untuntu Miisiyaa zawaa gakeedda wode, Biitiiaayaa baanaaw koyyeeddino; shin Yesuusa Ayyaanay untunta diggeedda. **8** Hewaa diraw, untuntu Miisiyaa mataanna aad'd'iide, S'iro'aadaa wod'd'eeddino. **9** P'awuloosi k'amma sas'aan itti Mak'idooniyaas bitanii barena, «Mak'idooniyaas pinnaade nuuna maaddaariikkii» yaagiidde ek'ki woossishin be'eedda. **10** Sas'aa I be'eeddawaappe guyyiyaan, nuuni ellekka Mak'idooniyaas baanaaw koyyeeddo; ayaw gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaan de'iyaa asaw odanaw, S'oossay nuuna s'eeseeddawaa nuw malateedda. **11** Hewaa diraw, S'iro'aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraak'e beeddo; wonttetsa gallassi Naap'ule beeddo. **12** Hewaappe Pilip'pisiyoosa beeddo; Pilip'pisiyoosi Mak'idooniyaas biittaw huup'e katamaa; k'ay Roome Asay de'iyaa katamaa; nuuni he katamaan amareeda gallassaa utteeddo. **13** Sambbata gallassi, katamaappe gas'aan shaafaa doonaan Ayihudatuu S'oosaa woossiyaa sa'ay de'iyaaawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiik'eedda mac'c'a asaw k'aalaa odeeddo. **14** Itti Liidiyaa geetettewunna, Yitaa's'iroona katamaappe yaade S'oosaa ammanewunna, zo'o mayuwaa zal''iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; P'awuloosi odiyaawaakka iza sisana mala S'oossay I wozanaa dooyeedda. **15** Liidiyaa bare soy asaana ittippe s'ammak'etteeddawaappe guyyiyaan nuuna, «Hinttentu taana Godaa tumatetsaan ammanaw giide k'oppooppe, ta soyin de'ishshite» gaade woossaaddu; minisaade shoobbaaddu. **16** Nuuni S'oosaa woossiyaaas biishshin, iita ayyaanay izi bolla ak'ina kaayiyaa itti k'ooma naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatoo demmaaddu. **17** Gakettaade P'awuloosanne nuuna kaalaadde, «Hawantu hinttentoo attana ogiyaa odiyaawantu, Ubbaaappe Bolla S'oosaa ayiletuwaa» gaade kooshshaa d'ok'ku ootsaade haasayaw. **18** Ubbaa gallassi hewaadan gaw; shin P'awuloosi yilotiide guyye simmi, he iita ayaanaa, «Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristoosa suntsan neena azazay» yaageedda; he man'iyaa iita ayyaanay iippe kesi ageedda. **19** Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii d'ayeeddawaa be'iide, P'awuloosanne Sillaasa oyk'kiide, geyaa sa'aan de'iyaa daannatuwaa sintsa goochchi kesseeddino. **20** Daannatuwaa sintsa untunta afiide, «Hawantu Ayihuda asaa giidiide, nu katamaa asaa loysi metootsino. **21** Nuuni Roome gadiyaa asaa giidiide, akkanawunne ootsanaw woga gidennabaa tamaariissino» yaageeddino. **22** Asay itti bagga giidiide, P'awuloosa bollaniinne Sillaasa bolla denddeedda; daannatuukka untuntu mayuwaa k'aari akkiide,

s'am"aan untuntta shoc'ana mala azazeeddino. **23** Untunttu darssi wad'd'eeddawaappe guyyiyaan, k'asho golliyaan yeggeeddino. K'asho golliyaa naagiyaawekka untuntta minisi naaganaadan azazeeddino. **24** K'asho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, P'awuloosanne Sillaasa k'asho golliyaa k'ol'o gellisseedda; untunttu gediyaakka mitsaana gatsi daras'iide k'achcheedda. **25** Shin k'amma bilahe gidiyaa heeraan P'awuloosinne Sillaase S'oossaa woossiiide, mazimuriyaa yes'iide S'oossaa galatino; k'ashetto Asay untunttu giyaawaa sisee. **26** K'asho golliyaa s'ap'uu k'aas'sana gakkanaw wozanaa aatsenan biittay darssi k'aas'seedda; he man"iyaan penggiikka ubbay dooyetti aggina, k'ashetteedda asaa ubbaa santsalatay biletti wod'd'eedda. **27** K'asho golliyaa naagiyaawe gem'ishuwaappe beegotiyaa wode, k'asho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be'iide, k'ashetto Asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wod'anaw K'oppiide, c'ubiyaa akkeedda. **28** Shin P'awuloosi kooshshaa d'ok'k'u ootsiide, «Neeni neena ayaanne ootsoppa; ayaw gooppe, nuuni ubbay hawaan de'etto» yaageedda. **29** K'asho golliyaa naagiyaawe s'ompiiyaa woossi akkiide, ellekka k'ol'o wos's'eedda; kokkoriidde P'awuloosa sintsaaninne Sillaase sintsan guufanneedda; **30** untuntta kare kessiide, «Ta godatoo, taani attanaw ayaa ootsana bessii?» yaageedda. **31** P'awuloosinne Sillaase Aa, «Godaa Yesuusi Kiristoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka» yaageeddino. **32** Untunttu awunne Aa soyin de'iyaa ubbaw Godaa k'aalaa odeeddino. **33** K'amma he saatiyanka k'asho golliyaa naagiyaawe untuntta afiide untunttu maytsaa meec'c'eedda; he man"iyaan bare soy asaa ubbaana s'ammak'etti aggeedda. **34** P'awuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untunttoo k'umaa aatseedda; I bare soy asaa ubbaana S'oossaa ammaneetda diraw, nashetteedda. **35** Wonttina daannatuu, «He asatuwaa billa» yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiiteeddino. **36** Hewaappe guyye k'asho golliyaa naagiyaawe, «Hintenttu bilettana mala, daannatuu taw kiiteeddino; simmi ha'i kesiide sarotetsaan biite» yaagiide he kiitaa P'awuloosaw odeedda. **37** Shin P'awuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, «Nuuni Roome gade asaa gidishin, untunttu nuuna pirdday baynnaan asaa sintsan wad'd'iide, k'asho golliyaan yeggeeddino. Ha'i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untunttu barenttu huup'ew yiide, nuuna kessino» yaageedda. **38** Polisiyaa kaappatuu daannatoo hewaa odina, P'awuloosinne Sillaase Roome gade asaa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino. **39** Hewaa diraw, daannatuu yiide untuntta, «Nuuni hintentta naak'keeddo» geeddino. K'asho golliyaappe kare untuntta kessiide, katamaappe kesiide baana mala woosseeddino. **40** P'awuloosinne Sillaase k'asho golliyaappe kesiide, Liidiyaa soy beeddino; yaan ishatsuwaana gaketiiide, untuntta minisiide hewaappe beeddino.

17 P'awuloosinne Sillaase, Ampip'oliisaannanne Ap'oolooniyana aad'd'iide, Teselonk'k'e yeeddino; Teselonk'ken Ayihuda woosa gollii de'ee. **2** P'awuloosi bare dooyaadanka yaa geleedda; hewaan heezzu Sambbata gallassatuwaan S'oossaa Mas'aafatuwaappe asaana haasayeedda; **3** Kiristoosi waayiyaa akkanawunne hayk'uwaappe denddanaw bessiyaawaa untunttoo billiide oidiidinne tuma gideeddawaakka untuntta erissiide, «Yesuusi ha taani hintenttoo odiyaa Kiristoosa» yaagee. **4** Untunttuppe ittuu ittuu yewuu tuma gideeddawaa

akeekiide, P'awuloosannanne Sillaasenna gaketteeddino; hawaadanka, S'oossaw goyinniyaa c'ora Giriike asayenne c'ora bonchcheteedda mac'c'awanttu, P'awuloosannanne Sillaasenna gaketteeddino. **5** Shin Ayihudatu k'anaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa k'oc'aappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; P'awuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoona golliyaa dooddeeddino. **6** P'awuloosinne Sillaase untunttoo beettenaa iss'ina, Yaasoona itti itti ishatsuwa katamaa kaappatuwaakko afiide, «Hawanttu gadiyaa ubbaa metootseeddawanttu, hawaakka yeeddino. **7** Yaatina Yaasooni untuntta bare soyin wotseedda; hawanttu ubbay, «Yesuusa giyaa hara kaatii de'ee» giide K'eesaare azazuwaa minisiino» yaagiide, kooshshaa d'ok'k'issiide haasayeeddino. **8** Shiik'eedda asayenne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metoteeddino. **9** Kaappatuu Yaasoona haratuwaa waasiyaan billeeddino. **10** Ammaniyaawanttu P'awuloosanne Sillaasa sa'ay k'ammiyaawaan ellekka Beeriya yeddeeddino. Yaa gakiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. **11** Beeriya asatuu Teselonk'ken de'iyaa asatuwaappekka aad'd'i dooyetto wozanay de'iyaa diraw, «P'awuloosi geeddawe tumenttonne» yaagiide, ubbaa gallassi S'oossaa Mas'aafatuwaa tamarriide, k'aalaa kumentsaa laamotaan akkeeddino. **12** Hewaa diraw, untunttuppe c'oratuu, Giriikatuwaappe bonchcheteedda c'ora mac'c'awantunne c'ora attuma asatuu ammaneeddino. **13** Shin Teselonk'ken de'iyaa Ayihudatuu P'awuloosi S'oossaa k'aalaa Beeriyanakka odeeddawaa siseedda wode, Beeriya yiide, asaa aanana walasseeddino. **14** Hewaappe guyyiyaan, ishatsu ellekka P'awuloosa abbaa mataan yeddi aggeeddino; shin Sillaasenne S'imootoose Beeriyan atteeddino. **15** P'awuloosa moyzzeedda asatuu Ateenaa gatseeddino; he asatuu Sillaasenne S'imootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, P'awuloosi kiiteedda kiitaa akkiide, Beeriya simmeeddino. **16** P'awuloosi Ateenaa Sillaasanne S'imootoose naagiide, katamaan eek'ay kumeeddawaa be'iide yiloteedda. **17** Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwaannanne S'oossaw goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwaana palumettee; k'ay ubbaa gallassi गयाan barenanna gaketiiyaa asaanakka palumettee. **18** K'ay Epik'orooosappenne Iss's'o'ikiyaappe yeedda itti itti eranchchatuu P'awuloosanna palumetteeddino; untunttuppe ittuu ittuu, «Ha toofinay ayaa haasayanaw koyyii?» yaageeddino. Haratuu P'awuloosa Yesuusaabaanne hayk'uwaappe I denddeeddawaa barenttoo odiyaa diraw, «Ooratsa s'oossatubaa odiyaaawaa malatee» yaageeddino. **19** P'awuloosa oyk'kiide, «Ha neeni tamarriisyaa ooratsa yewuu ayento nuuna erissarikii? Ayaw gooppe, neeni nuw ooratsabaa odaasa; simmi hawe ayento nuuni eranaw koyyeetto» yaagiide P'awuloosa Ariyosppaagoosa geetetiyaasaa faeeddino. **21** Ateenaa Asay ubbayenne hewaan de'iyaa imatsatuu ooratsabaa haasayiiddinne sisiide peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino. **22** P'awuloosi Ariyosppaagoosan de'iyaa shiik'uwa sintsan ek'kiide, hawaadan yaageedda; «Ateenaa asatoo, s'oossatoo ubbabaan hintenttu darii yayyiyaawaa taani be'ay. **23** Ayaw gooppe, taani hintenttu goyinniyaawaa s'ellaadde aad'd'ishshin, «Erettenna S'oossaw» geetetiide s'aafetteedda yarshshuwa sa'aa k'ay demmaad; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hintenttoo oday. **24** «Alamiyaanne alamiyaan de'iyaa ubbabaa med'd'eedda S'oossay saluwaanne

sa'aa Goday, Asay kees's'eedita Geeshsha Golliyaan de'enna. 25 Ayentto pac'c'eedita asaadan, asaa kushiyaan I s'eellenna; ayaw gooppe, I bare huup'ew de'uwaa shempuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda. 26 S'oossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe med'd'iide, gadiyaa ubbaan wotseedda; I bare huup'ew untunttu de'ana wodiyaanne sa'aa kase zawayeedda. 27 «I hewaa ootseeddawe untunttu oyk'ki oyk'ki s'eelliide, barena koyyiide, ooni eri demmanawanteeshsha giyaawaana; gidooppenne, S'oossay nuuppe oossinne haako gidenna. 28 Ayaw gooppe, hinttentuppe itti itti eranchchatu, «Nuuni Aa naanaa» geeddawaadan, nuuni aan pas'a de'eettonne k'aas'etteetto. 29 Simmi nuuni S'oossaa naanaa gideedda diraw, S'oossay asaa c'inc'c'atetsaaninne k'ofaan work'kaappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, k'oppanaw bessena. 30 Hewaa diraw, S'oossay Asay eribeenna wodiyaan aatseedda; shin ha"i ubba saan Asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. 31 Ayaw gooppe, S'oossay wodiyaan keeri wotseedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa'aan de'iyaa asaa ubbaa bolla s'illo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayk'uwaappe Yesuusa dentseeddawaan hewaa tumayeedda» yaageedda. 32 Untuntuppe itti itti asatuu hayk'uwaappe dendduwaabaa P'awuloosappe sisiide, Aa bolla k'illiieeddino; shin hara asatuu Aa, «Nuuni hawaa neeppe gujiide sisan koyyeetto» geeddino. 33 Hewaa diraw, P'awuloosi untunttu giddoppe keseedda. 34 Shin itti itti attuma asatuu P'awuloosanna gakketiide ammaneeddino; untunttu gidduwaan Ariyospaagoosan de'iyaa pirddaa golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiyaa itti mishirattinna hara asatuu de'ino.

18 Hewaappe guyyiyaan, P'awuloosi Ateenappe kesiide, K'orontoosa beedda. 2 Hewaan Ak'iilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Ak'iilay P'ans's'oossan yeletteedda; Ayihuda Asay ubbay Roomeppe kesana mala, K'alawudeyoosi azazeedda diraw, amareeda wodiyaappe kase, I bare machchatti P'irisk'killanna S'aaliyaappe yeedda; P'awuloosi untuntunna gakettanaw beedda. 3 Aa oosuunne untunttu oosuu itti mala dunkaanayaa sikaa gidiyaa diraw, untuntunna uttiide, ittippe ootseedda. 4 P'awuloosi Sambataa ubbaan Ayihudatuwaana Giriikatuwaa ammansanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee. 5 Sillaasenne S'imootoose Mak'idooniyaappe yeedda wode, P'awuloosi Ayihudatoo Yesuusi bare huup'ew Kiristoosa gideeddawoo k'aalaa oduwaa toleedda. 6 Shin untunttu P'awuloosa haasayaa p'alk'kinanne Aa borina, P'awuloosi bare mayuwaappe baanaa k'ok'k'ofiidde, «Hinttentu iitatsay hinttentta oyk'ko; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay» yaageedda. 7 Hewaappe kesiide, S'oossaw goyinniyaa Yoss's'ooosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yoss's'ooosa gollii Ayihuda woosa golliyaa matan de'ee. 8 Ayihuda woosa golle kaappuu K'arisip'p'oosi bare soy asaa ubbaana Godaa ammaneedda; K'orontoosa asatuwaappekka c'oratu S'oossaa k'aalaa siseedda wode, ammaniide s'ammak'etteeddino. 9 Goday itti k'amma sas'aan P'awuloosa, «Yayyoppa; oda; c'o'u gooppa. Taani neenanna de'iyaa diraw, neena k'ohanaw iitabaan yeggana Asay ooninne baawa; ayaw gooppe, taw ha katamaan c'ora Asay de'ee» yaageedda. 11 P'awuloosi S'oossaa k'aalaa asaa tamarissiide, itti laytsan usuppun agenaa untuntunna utteedda. 12 Gaaliyoose Akaayiyaa

gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatuu ittippe P'awuloosa bolla denddiide, pirddaa golle Aa afiide, 13 «Ha bitanii Muse higgiiyaa is'iide, Asay S'oossaw goyinnana mala c'immee» yaageeddi. 14 P'awuloosi haasayana hanishin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, «Ayihudatoo, hewe balaa oosuwa woy iita naak'o gidoppe, taani hinttentubaa danddayaade sisanaw bessee. 15 Shin k'aalaw suntsawunne hintte huup'e higgiiyaw hinttentu palumettoope, hintte huup'ew erite; hawaa taani pirddikke» yaageedda. 16 Pirddaa golliyaappe karew untuntta kesseeedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, Giriike Asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwa Sosteniisa oyk'kiide, pirddaa golliyaa sintsan shoc'eeddino; shin Gaaliyoosa hewe ayinne metibeenna. 18 P'awuloosi daro wodiyaan K'orontoosan utteeddawaappe guyyiyaan, ishatuwaa sarotiide, P'irisk'killinnanne Ak'iilaana markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiik'keedda gaasuu de'iyaa diraw, Kinkiriyaan katamaan bare huup'iyaa meedetteedda. 19 Untunttu Efesoone gakkedda wode, P'awuloosi P'irisk'killonne Ak'iilaa yaan yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaana palumetteedda. 20 Untunttu barenttuna daro wodiyaan uttana mala P'awuloosa woossina I is's'eedita. 21 Shin untuntuppe shaaketiide, «S'oossay gooppe, laa'entsuwaa hinttentukko simmana» yaagiide Efesoonaappe markkabiyaan beedda. 22 K'iisaariyaa gakkedda wode Yerusaalame biide, ammaniyaan asaa saroteeddawaappe guyyiyaan, Ans's'ookiyaa wod'd'eedita. 23 Yaan amareeda wodiyaan gam'iide beedda; kaaliyaawantta ubbaa minisiide, Galaatiyaannanne P'iriggiyaana aad'd'eedita. 24 Iskindiriyaan yeletteedda Ayihuda asaa itti Ap'iloosa giyaa lo'o haasayiaawe Efesoone beedda; S'oossaa Mas'aafatuwaa I darssi eriyaan asaa. 25 Godaa ogiyaakka tamaareedda asaa; Yohaannisa s'ink'k'ataa s'alalaa eride, ayyaanan bare garssan ees'ettiide, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamarissiideedda. 26 Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyenaan haasayaa doommeedda. P'irisk'killayenne Ak'iilay I odiaawaa siseedda wode, barenttuna soy Aa afiide, S'oossaa ogiyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino. 27 Ap'iloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishatau Aa minisiide, Akaayiyaan de'iyaa kaaliyaawanttu Aa mokkana mala, untunttoo dabbdaabbiyaa s'aafeeddino; I yaa gakkide, S'oossaa aad'd'o keekatetsaan ammaniyaawantta daro maaddeedda. 28 Ayaw gooppe, Yesuusi bare huup'ew Kiristoosa gideeddawaa Ayihudatoo S'oossaa Mas'aafatuwaappe k'onc'c'issiide, asaa sintsan minisiide odeedda.

19 Ap'iloosi K'orontoosan de'ishshin, P'awuloosi k'ommo baggana aad'd'iide, Efesoone beedda; itti itti kaaliyaawantta demmeedda. 2 P'awuloosi untunttu, «Hinttentu ammaneedda wode Geeshsha Ayaanaa akkeedditee?» yaagiide oochcheedda. Untunttu, «Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanan de'iyawaakka sisibeykko» yaageeddino. 3 P'awuloosi untunttu, «Yaatina, Ayaan s'ammak'etteedditee?» yaageedda. Untunttu, «Nuuni Yohaannisa s'ink'k'ataani s'ammak'etteeddoo» yaagiide zaareeddino. 4 P'awuloosi, «Yohaannisi bareppe guyyiyaan yiyaa Yesuusi Kiristoosan Asay ammanana mala, asaw odiide, nagaraappe simmiyaa s'ink'k'ataani s'ammak'eedda» yaageedda. 5 Untunttu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristoossaw gidanaw s'ammak'etteeddino. 6 P'awuloosi bare kushiyaan untunttu bolla wotseedda wode Geeshsha

Ayyaanay untunttu bollan wod'd'ina, dumma dumma k'aalaan haasayeeddino; k'ay timbbitiyaakka odeeddino. **7** Hewaan tammanne laa"u asatuwaa gidiaawanttu de'i'ino. **8** P'awuloosi Ayihuda woosa golle gelilde, S'oossaa kawutetsaabaa palumettiiddinne akeekissiide, asaana heezzu agenaa gidiaawaa keenaa yayyenaan haasayee. **9** Shin untunttuppe ittuu ittuu makkaliide, c'ora asaa sintsan Godaa ogiyaa boriidde ammanennaan is's'ina, P'awuloosi untunttuppe shaaketti, barena kaalliyaawantta barenanna afeedita; S'iraanoosa giyyaa timirtte golliyaan ubbaa gallassi palumettee. **10** P'awuloosi laa"u laysaa gakkanaw k'aalaa odeedda; hewaa diraw, lisiyaan de'iyaa Asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawantukka Godaa k'aalaa siseeddino. **11** S'oossay P'awuloosa baggana dumma malaataa ootseedita. **12** Hewaa diraw, Asay Aa bollay bochcheedda maarabiyyaa woy mayuwaa hargganchchattoo afee; hargganchchatuukka pas'iino; iita ayyaanatuukka untunttuppe kesiino. **13** Iita ayyaanatuwaa kesiide yuuyiyyaa Ayihudatuwaappe ittuu ittuu, «P'awuloosi k'aalaa odiyaa Yesuusa sintsan nuuni hinttentta kesite giide azazeetto» yaagiide, iita ayyaanatu de'iyaa asatuwaa bollan Godaa Yesuusa sintsaa s'eesi be'eeddino. **14** K'eesatuwaa kaappuwaa Ask'keewa giyyaa itti Ayihuda bitaniyaw hewaa ootseedita laappu naanay de'i'ino. **15** Iita ayyaanay untunttoo zaariide, «Taani Yesuusa eray; P'awuloosakka eray. Shin hinttenttu onnee?» yaageedita. **16** Iita ayyaanay de'iyaa bitanii untunttu bolla guppi wod'd'ina, untunttu masuns'iide, he golliyaappe kallo wos's'ana gakkanaw, wolk'kaamiide s'ooneedita. **17** Efesooneen de'iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa siide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sintsayakka daro bonchchettedita. **18** Ammaniyaawanttuppe c'ora asatu barentu ootseeddawaa paas'iiddinne k'onc'ciyaan odidde yiino. **19** Bitiyaawanttuppe c'oratu barentu mas'aafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sintsan guuddeeddino; he mas'aafatuwaa gatiyaa heettiyyaa wode, ishatamu sha'a Bira santimiyaa gideedita. **20** Hewaa mala wolk'kaama ogiyaan S'oossaa k'aalay dic'eenne aakkee. **21** Hewe poletteeddawaappe guyyiyaan P'awuloosi, «Taani Yerusaalame baade Roomekka k'ay be'anaw bessee» yaagiide, Mak'idooniyaannanne Akaayiyyana aad'd'iide, Yerusaalame baanaaw k'ofaa k'achcheedita. **22** K'ay barena maaddiyaawanttuppe laa'atuwaa S'imootoosanne Erass's'ooosa Mak'idooniyyaa kiittiide, barew lisiyaan amareeda wodiyyaa gam'eedda. **23** Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedita. **24** Ayaw gooppe, s'agaraa biraa muushishiide tigi med'd'iyaa Dimes'iroosa giyyaa itti bitanii Ars's'emiisa Geeshsha Golliyyaa misiliyyaa biraappe tigi tigiide, oosanchchattoo daro wod'iyaa demmee. **25** Hewantanne untunttuwaa mala oosuwa ootsiyaawantta ittippe shiishshiide, hawaadan yaageedda; «Asaw, nu duretetsay ha oosuwaana gidiaawaa hintte eriita. **26** Hewe P'awuloosi, «Asaa kushii med'd'eeddawanntu s'oossatuwaa gidikkino» yaagiide, Efesoone s'alalaan gidennaan amareeda gadatuwaappe attin, lisiyaan ubbaan c'ora asaw odi ammantseeddawaa hinttenttu be'eedditanne siseedita. **27** Lo'ennabay, nu oosuu kad'ettanawaa s'alalaa gidenna; shin lisiyaan de'iyaa ubbatuunne sa'aa ubbaan de'iyawanttu goyinniyyaa wolk'kaama s'oossatto geetettiyyaa Ars's'emiisa geeshsha gollii bonchchettennan attanawaanne, izi darotetsay kunddanawaa» yaageedita. **28** Asay hewaa siseedita wode loysit hank'k'ettiide «Efesoone Ars's'emiisa wolk'kaama»

yaagiide c'abbotteeddino. **29** Katamaa ubbaan walassay dendeedda; P'awuloosana hamettiyyaa Mak'idooniyyaa asatuwaa Gaayoosanne Ariss's'irokoosa barentuna oyk'ki akkiide, ittippe kaassaa sa'aa wos's'eeddino. **30** P'awuloosikka Asay shiik'eeddasaa gelanaw koyyeedita. Shin kaalliyaawanttu Aa diggeeddino. **31** Lisiyyaa gadiyyaa kaappatuwaappe P'awuloosa laggetsatuwaappe ittuu ittuu P'awuloosaw kiittiide, kaassaa sa'aan k'onc'ciyyaa kesiide I beettina mala, Aa woosseeddino. **32** Shiik'uuwan walassay dendidna, dariyaa bagga Asay haray atto ayaw shiik'eeddento erenna diraw, ittuu ittibaw walak'ettiyyaa wode, yekkuu k'ay harabaw walak'ettee. **33** Ayihudatu Iskkinddira aatsi bessina, itti itti Asay I haasayana mala, asaa gididoppe sintsaw Aa aatseedita; Asay c'o'u gaana mala, I bare kushiyan s'orssi besside, asaw mootettanaw koyyeedita. **34** Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa Asay ereedita wode, laa"u saate gidiaawaa keenaa ubbay itti k'aalaan, «Efesoone Ars's'emiisa wolk'kaama» yaagiide c'abbotteeddino. **35** Katamaw s'aafe gideeddawe asaa c'o'u ootsiide, hawaadan yaageedita; «Efesoone asaw, Efesoone katamay wolk'kaama Ars's'emisissinne saluwaappe wod'd'eedda eek'aa shuchchaw eek'aa golliyyaa naagiyaawaa gideeddawaa erenna Asay onnee? **36** Hawaa kaddiyyaa Asay bayinna diraw, hinttenttu woppu gaanawunne dirbennan agganaw bessee. **37** Ayaw gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyyaa miishshaa wuu'iibeennawantta nu s'oossatuwaakka boribeennawantta aheeddit. **38** Hewaa diraw, Dimes'iroosinne aanana de'iyaa oosanchchattu asaa mootanaw koyyooppe, pirdaa gollii dooyaa de'ee; k'ay gadiyyaa mooddiyaawanttukka de'iino; untunttu barentu gididon mootetiino. **39** Shin hintte hara yewuwaa koyyooppe, higgiiyyaa shiik'uuwan yewuwaa k'achchana. **40** Ayaw gooppe, hachche haneeddawaa shabbiretsaa giide, Roome gadiyyaa asatu nuuna mootana; ha shiik'ookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwa odanaw danddayokko» **41** yaagiide shiik'uwaa laaleedita.

20 Walassay irs's'eeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi kaalliyaawantta ahissiide zoreedita; untuntta, «Saruwaan de'ite» giide, Mak'idooniyyaa baanaaw keseedita. **2** He gadiyaana aad'd'iide, k'aalaa odiide, asaa loysit miniseeddawaappe guyyiyaan, Giriike gade yeedda. **3** I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyya baanaaw k'oppishin, Ayihudatu barena wod'anaw koyyiyaawaa be'iide, Mak'idooniyaana guyye simmanaw bare k'ofaa k'achcheedita. **4** P'awuloosa moyzeeddawanttu, Beeriyaappe P'arihaasa na'aa Sosiip'aa's'iroosa, Teselonk'keppe Ariss's'irokoosanne Sikondisa, Derbbeppe Gaayoosanne lisiyaappe Tikik'ooosanne S'irofimoosa, k'ay S'imootoosa. **5** Hewanttu sintsaw biide, nuuna S'iro'aadan naagiino. **6** Nuuni Ukitsaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyaan, Pilip'pisiyoosa giyyaa gadiyaappe markkabiyaan dendidiide, ichcheshu gallassan S'iro'aadan untuntta gakkiiide, yaan laappu gallassaa utteeddo. **7** Nuuni Wogaa gallassi ukitsaa mentsanaw shiik'i de'ishshin, P'awuloosi wonttina baanaaw k'oppeedita diraw, untunttoo k'aalaa odiide, k'amma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedita. **8** Nuuni shiik'i utteedita pook'iyaan c'ora s'omppii de'ee. **9** Ewus'ikoosa giyyaa itti wodallay maskkootiyyaa bolla uttiide, darssi gem'isheedda. P'awuloosi haasayaa adusseedita wode, Ewus'ikoosi gem'ishuwaan hayreeddawe heezzeentsiyyaa pook'iyaaappe sa'aan kunddiide hayk'k'eeddawaa Asay dentseedita. **10**

Shin P'awuloosi wod'diide, Aa bolla guufanneedda. Aa idimmiide, «Aa shemppuu kesibeenna diraw hirgoppite» yaageedda. 11 Yaatiide pude pook'iyaa kesiide, ukitsaa mentsiide meedda; sa'ay wonttana gakkanaw, daro wodiya haasayeeddawaappe guyyiyaan beedda. 12 Wodallay pas'ina, soy afiide, darssi nashetteeddino. 13 Shin P'awuloosi barena yaappe nuuni mukkana mala, nuw odeedda diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayaw gooppe, gediyaan baanaw l' k'oppeedda diraw nuuna hewaadan azazeedda. 14 l nuunanna Asoosan gaketina, markkabiyaan Aa akkiide Mis'iliine yeeddo. 15 Wonttetsa gallassi yaappe markkabiyaan denddiide, Kiyoosa heeraa gakeeddo; k'ay wonttetsa gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen ak'iide, wonttina Miliis'e yeeddo. 16 Ayaw gooppe, P'awuloosi lisiyaan darii gam'ennaan Efesoone lank'kiyaanna aad'd'ananaw bare k'ofaa k'achcheedda; barew danddayettooppe, P'ens's'e'k'ostte geetetiyaan gallassi Yersaalame gakkanaw elleellee. 17 P'awuloosi Miliis'eppa Efesoone kiittiide, ammaniyaan asaa kaaletsiyaawantta s'eegisseedda. 18 Woosa golle c'imatuu P'awuloosakko yiina, untuntta l hawaadan yaageedda; «Taani lisiyaan geleedda koyro gallassaappe doommina, kawushshatetsaaninne daro afotsaan Godaw ootsaadde, Ayihudatuwaa shiik'uwaappe taana gakeedda paac'e gideedda wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de'aadditantto hinttentu eriita. 20 Nagaraappe S'oosaaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaa Ayihudatoonne Ayihuda gidennawanttoo markkattaadde, shiik'uwaanka hinttentu gollen gollenka hinttentoo odaade tamaarisseeddawaappe attin, hinttentta go'iyaa baappe itlibaanne pac'issa beykke. 22 «Be'ite; ha'ikka taani Geeshsha Ayyaanaw azazettaade, Yersaalamebay; yaan taw ayee kesanenttonne erikke. 23 Geeshsha Ayyaanay k'ashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. 24 Shin ta wotsaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe taani akkeedda oosuwa S'oossaa aad'd'o keekatetsaa wonggalaa mishiraachchuwa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday. 25 «Be'ite; taani ha'ikka S'oossaa kawutetsaabaa odaadde, hinttentu ubbaa giddon uuuyyaad; simmi hawaappe sintsaw hinttentuppe ooninne taana be'ennawaa eray. 26 Hewaa diraw, hinttentuppe itti uray bayooppekka taani hawaan gelennawaa hachche hinttentoo geeshshaade oday. 27 Ayaw gooppe, S'oossay ootsanaw l'oppeeddawaa ubbaa hinttentoo ayinne ashshenaan odaadi. 28 «Yesuusi bare suutsaan wozeedda S'oossaa ammaniyaawantta naagite; k'ay Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa ootsiide suntseedda wudiya ubbaanne hinttentu huup'iyaa naagite. 29 Taani beeddawaappe guyyiyaan, wudiya k'arettena ita worakanatuu hinttentu giddo gelanawantanne, kaaliyaawantta barentu geeduwa kaaletsanaw wordduwaa haasaniyaa asatuu hinttentu gidoppe denddanawaa eray. 31 Hewaa diraw, taani heezzu laysaa k'ammanne gallassaa afotsaan hinttentta huup'iyaa huup'iyaa minisiyaawaa aggabeennawaa l'oppiide genc'cite. 32 «Ha'ikka hinttentta minisanawunne geeshsha asaa ubbaa giddon laatissanaw danddayiyya S'oossawunne Aa aad'd'o keekatetsaa k'aalaw hinttentta hadaraa immay. 33 «Taani ooppenne biraa woy work'kaa woy mayuwaa amottabeykke; 34 taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de'iyaa wantta koshsheeddawaa ootseeddawaa hinttentu hinttentu

huup'ew eriita. 35 Hinttentu hawaadan daaburi ootsiide, daaburanachatuwaa maaddanawunne Godaa Yesuusi bare huup'ew, «Akkiyaawaappe immiyaawe anijetteeddawaa» geeddawaadan, Aa k'aalaa hinttentu wozanaa aatsanaw bessiyaawaa taani c'ora ogiyaan hinttentta bessaaddi» yaageedda. 36 P'awuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaana ittippe gulbbatiide, S'oossaa woosseedda. 37 Untunttu ubbay P'awuloosa idimmiide, yeekkiide yereeddino. 38 Ubbaappe l, «Taana laa'entsuwa ubbakka be'ikkita» yaageedda k'aalay untuntta daro k'aretsina markkabiya gakkanaw Aa moyzeeddino.

21 Nuuni Efesoone c'imatuwaappe shaaketiide, K'oosa geetetiyaan haatsaan doodetto sa'aa yii aggeeddo; wonttisa gallassi Rooda gakeeddo; hewaappe P'aas'ira beeddo. 2 Pink'ke pinniyaa markkabiya demmiide, aan geliide baanaw denddeeddo. 3 Nuuni K'op'iroosappe be'anaw danddayiyyaasaa yiide, away keesiyaasaa s'eeliyaa wode K'op'iroosa haddirssa bagga yeggiide, Sooriya beeddo; hewaappe guyyiyaan S'iroosa gakeeddo; ayaw gooppe, markkabii bare c'aanaa S'iroosan wotsee. 4 Yaan kaaliyaawantta demmiide, untuntunna laappu gallassaa utteeddo; P'awuloosi Yersaalame beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeeddino. 5 Nuuni untuntunna uttiyaa wodi wurina, kesiide beeddo; untunttu ubbatuu barentu mac'c'awantunanne barentu naanaana ittippe katamaappe karew kessana gakkanaw, nuuna moyzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, S'oossaa woosseeddo. 6 Hewaappe guyyiyaan, ittuu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo; untunttu barentu soy simmeeddino. 7 Nuuni abbaa ogiyya wurssiide, S'iroosappe P'es'elemayse gakeeddo; ishatuwa sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. 8 Wonttisa gallassi kesiide, K'iisaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwa odiyaa Pilip'p'osa soy gakkiiide, Aa matan utteeddo; Yersaalamen dooretteedda laappunatuwaappe l ittuwaa. 9 Pilip'p'osaw nabatuwaa gideedda oyddu wodoro mac'c'a naanatu de'iino. 10 Nuuni unddenneedda gallassaa utteedda wode, nabiyya Aaaboosa giyya bitanii Yihudaappe K'iisaariyaa yeedda. 11 Nuukko yiide, P'awuloosa sak'kiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediya k'achchiide, «Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha sak'kiyaa godaa Yersaalamen Ayihudatu hawaadan k'achchiide, Ayihuda gidenna asatoo aatsiide immana» yaageedda. 12 Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaan de'iyaa asatuu P'awuloosi Yersaalame beenna mala woosseeddo. 13 Shin P'awuloosi zaariide, «Hinttentu yeekkiidenne ta wozanaa k'aretisiidde waaniitee? Taani Godaa Yesuusa suntsaa diraw k'ashettanawaa s'alalaa gidennaan, haray atto Yersaalamen hayk'kanawukka giiga uttaad» yaageedda. 14 Zoriyaa l akkaanaa is's'ina, «Goday geeddawe hano» yaagiide c'o'u geeddo. 15 Yaan amareeda wodiya gam'eeddawaappe guyyiyaan, giigetiide Yersaalame baanaw keseedda. 16 K'iisaariyaan de'iyaa kaaliyaawantuppe amareedawanttu k'ay nuunanna beeddino; untunttu nuuni ak'anasa Minaasooni giyya K'op'iroosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doommiide kaaliyaawaa. 17 Nuuni Yersaalame gakeedda wode, ishatuu nuuna nashechchaan mokkeeddino. 18 Wonttisa gallassi, P'awuloosinne nuuni Yak'oobanna gaketanaw beeddo. Woosa golle c'imatuu ubbatuuka de'iino. 19 P'awuloosi untuntta saroteeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda gidenna

asaa giddon bare baggana S'oossay ootseeddawaa untunttoo wurssiide odeedda. **20** Untunttu hewaa siseedda wode S'oossaa galatiide, P'awuloosa hawaadan yaageeddino; «Nu ishaw, Ayihudatuwa giddon S'oossaa ammaneeddawantuppe aappun sha"ay de'iinonto be'aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minisi naagino. **21** Yerusaalame Ayihudatu, Ayihuda gidennawantu gadiyaan de'iyya Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa k'as's'arena mala, woy Ayihudatu ootsiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiiyaakka bayizzana mala neeni tamaarissiyaawaa siseeddino. **22** Yaatina, ayee lo"uu? Neeni yeeddawaa c'oratu sisiyaa diraw, shiik'ennaan aggikkino. **23** «Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaawaa ootsa; ittippe shiik'uu de'iyya oyddu asatuu nu matan de'iino. **24** Untuntta akkaade untuntunna geeyya; k'ay untunttu barenttu huup'iyaa meedettana mala, untunttoo miishshaa imma, untunttu ubbay newaa siseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huup'ewukka k'ay Muse higgiiyaa naagaade maaran de'iyawaa erana. **25** «Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidooppe, untunttu eek'aw yarshsheeddawaa meenna malanne suutsaa ushenna mala, bakkuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwa k'achchiide, untunttoo dabddaabbiyaa s'aafeeddo» yaageeddino. **26** Hewaappe guyyiyan, P'awuloosi wonttisa gallassi asatuwaa akkiide, untuntunna geeyyeedda; I barentta geeshshussaa awude polinto erissanawunne k'ay yarshshuwaa huup'iyaa huup'iyaa awude immanentto erissanaw Geeshsha Golliyaa geleedda. **27** Laappu gallassay wurana hanooode, liisiyaappe yeedda Ayihudatu Geeshsha Golliyaan P'awuloosa be'iide, asaa ubbaa hank'ketsiide, «Israa'eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa'eeliyaa asaa, Muse higgiiyaanne ha Geeshsha Golliyaa is's'iide, ubba saan asaa ubbaa tamaarissiyaawe ha bitaniyaa; gujiide k'ay Giriike asaakka Geeshsha Golliyaa gelissiide, ha geeshsha sa'aa tunisseedda» yaagi waassiide, P'awuloosa oyk'keeddino. **29** Untunttu kase Efesooneen de'iyya S'irofimoosa P'awuloosanna katamaan be'eedda diraw, Geeshsha Golliyaa P'awuloosi Aa gelisseeddawaa untunttoo malateedda. **30** Katamaa ubbay shabbiretteedda; Asay ubbay shiik'iide P'awuloosa oyk'kiide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseeedda; he man'iyaan Geeshsha Golliyaa penggetuu k'ashetti ageeddino. **31** Asay P'awuloosa wod'ana hanishin, «Yerusaalame katamay mulekka shabbiretti diggeedda» giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappoo gakteedda. **32** He olaa kaappuu wotaadaratuwaanne s'eetatuwa kaappatuwaa ittippe akkiide, wos's'iide asaa bolla kesi wod'eedda; Asay olaa kaappuwaanne wotaadaratuwa be'eedda wode, P'awuloosa shoc'iyawaa bashi ageedda. **33** He wode, he olaa kaappuu shiiki, P'awuloosa oyk'kiide, laa"u santsalataan k'ashettana mala azaziide, I oonenttonne k'ay ayaa ootseeddenttonne asaa oochcheedda. **34** Asaappe baggay ittibaw waasiyaa wode, baggay harabaw waasee; waasuu c'oreedda diraw, olaa kaappoo tumuwaa eranaw danddayettennan is's'ina, wotaadaratu P'awuloosa barenttu de'iyasaa afana mala, untuntta azazeedda. **35** Yed'd'iide kesiya detsaa P'awuloosi gakteedda wode, asaa sugetsaa diraw, wotaadaratu Aa tookkeeddino. **36** Ayaw gooppe, c'ora asay, «Aa wod'a!» yaagiiddinne waassiide kaallee. **37** Wotaadaratu P'awuloosa barenttu de'iyasaa afana hanishin P'awuloosi olaa kaappuwa, «Taani new ittibaw odo?» yaageedda. He olaa kaappuu P'awuloosa, «Neni Giriike k'aalaa eray? **38**

Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shempuwa wod'eeddawantuppe oyddu sha"asatuwaa Asay bayinna mela sa'aa kaaleetseedda Gibs'e bitaniyaa gidikkii?» yaageedda. **39** Shin P'awuloosi, «Taani Ayihuda asaa; k'ay Kilk'iyaa de'iyaa S'ersseesen yeletteedda huup'e katamaan de'iyaa asaa. Hayyanaa taana asaw haasayissaarikii?» yaageedda. **40** Olaa kaappuu Aa, «Haasaya» yaagina, P'awuloosi yed'd'iide kesiya detsaan ek'kiide, Asay c'o'u gaana mala, bare kushiyan asaakko s'orsseedda. Asay c'o'u giina, Ibraayiss'e k'aalaan haasayiide, hawaadan yaageedda.

22 «Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawaatoo, taani ha"i hinttenttoo odiyaa yewuwa siseite!» **2** P'awuloosi untunttoo Ibraayiss'e k'aalaan haasayiawaa sisiide, kaseppe loytsi c'o'u giina I hawaadan yaageedda. **3** «Taani Kilk'iyaa de'iyaa S'ersseesen yeletteade, ha katamaan Gamaaliyaali taana tamaarissina dic'caade, nu aawotuwa higgiiyaakka minisa tamaaraade, hachche hintte ubbay haniyaawaadanka, taani S'oossaa yewoo seelettiyaa Ayihuda asaa. **4** Taani mac'c'a asaanne attuma asaa oyk'k'a oyk'k'aade k'asho gollen yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaaliyaa asaa wod'isana gakkanaw metootseedda asaa. **5** Hawaadanka, k'ay, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuunne c'ima ubbaa shiik'uu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damask'kon de'iyaa untunttu ishatuwa Ayihudatu, untunttuppe dabddaabbiyaa akkaade, hawaan de'iyaa asatu k'ohettiide murettanaadan, Yersaalame untuntta ahanaw yaa baad. **6** «Taani baade Damask'ko mateedda wode, seeta gallassaa gidishin, k'oppennaan saluwaappe wolk'kaama poo'uu ta matan yuuyyi aad'd'iide poo'eedda. **7** Taani sa'aan kundda uttaade, «Saa'oolaa, Saa'oolaa, taana ayaw yederssay?» giyaa k'aalaa sisaad. **8** «Taani zaaraade, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagaad. «Hewaappe guyye, «Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyya Yesuusa» yaageedda. **9** Taananna ittippe de'iyawanttu poo'uwa be'iide yayyeeddino; shin taw haasayiawaa k'aalaa sisibeykkino. **10** «Ta Godaw, taani ayaa ootsoo?» yaagaad. «Goday taana, «Denddaade Damask'ko ba. Neeni ootsanaw S'oossay k'oppeedda ubbay new yaan odettanawaa» yaageedda. **11** He wolk'kaama poo'uwa diraw, ta ayfii k'ook'ina, taananna de'iyaa asatu ta kushiya oyk'kiide, taana goochchina, Damask'ko gakteeddi. **12** «Damask'kon de'iyaa Ayihuda ubbay loytsi bonchchiyaa iti Hanaaniyaa giyaa bitanii, nu higgiiyaw azazetiide, S'oossaw imetteedda asaa. **13** Hanaanii taakko yiide, ta matan ek'kiide taana, «Ta ishaw Saa'oolaa, s'eella» yaageedda. Taani he wode he man'iyaan aakko s'eella aggaad. **14** «I taana hawaadan yaageedda; «Nu aawotuwa S'oossay neeni Aa k'ofaa eranaw, Aa s'illo Na'aa be'anawunne Aa doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda. **15** Ayaw gooppe, neeni be'eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sintsan aw markkattanaasaa. **16** Ha"ikka ayaw gam"ay? Denddaade s'ammak'etta; Aa sunttaa s'eesaadde, ne nagaraappekka meec'etta» yaageedda. **17** «Taani guyye Yersaalame simmaade Geeshsha Golliyaan woosishin, ta ayaanaan gidaaddi. **18** Goday taana, «Elleellaade, Yersaalame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa Asay akka» yaagishin taani Aa be'aaddi. **19** «Taani, «Ta Godaw, Ayihuda woosa golliyaa ubbaan neena ammaniyaawanta oyk'kaade wad'd'eeddawaanne k'asho golliyaan yeggeeddawaa untunttu eriino. **20** Untunttu ne

markkaa Iss's'ifaanoosa wod'iyaa wode, taani he yewuwa eeno gaad. K'ay untunttu miyyiyaan ek'k'aade, Aa wod'iyaa wanttu mayuwa naagay» yaageedda. 21 «Goday taana, «Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haako sa'aa kiitiyaa diraw ba» geedda» yaageedda. 22 P'awuloosi he k'aalaa haasayana gakkanaw Asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyaan, barenttu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Hawaa gadiyaappe d'ayissa; I de'aww bessena» yaageeddino. 23 Untunttu waassishshin, barenttu mayuwa bollow olishshiniinne baanaa c'arkkuwaan laalishshin, olaa kaappuu wotaadaratuu P'awuloosa barenttu de'iyasaa afana mala azazeedda. K'ay Asay ayaw hewaadan Aa bolla waasseeddinontto eranaw, P'awuloosa lissuwaan shoc'ana mala, untuntta azazeedda. 25 Shin wotaadaratuu P'awuloosa dafuwaan minisi k'achcheedda wode, P'awuloosi bare matan ek'keedda s'eetatuwaa kaappuwa, «Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shoc'iyawe hinttentoo wogee?» yaageedda. 26 Hewaa s'eetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, «Ha bitanii Roome asaa. Neeni ayaa ootsana k'oppay?» yaagiide oochcheedda. 27 Olaa kaappuu P'awuloosakko shiik'iide, «Neeni Roome ase? Taw oda» yaageedda. P'awuloosi, «Ee» yaageedda. 28 Olaa kaappuu P'awuloosaw zaariide, «Taani ha zaretetsaa daro miishshaan shamaad» yaageedda. Shin P'awuloosi, «Taani he zeretsaappe yelletaad» yaageedda. 29 Hewaa diraw, P'awuloosa biddanaw k'ooppeeddawanttu elekka aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka P'awuloosi Roome asaa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayaw gooppe, santsalataan Aa k'ashissi wotseedda. 30 Wonttetsa gallassi olaa kaappuu, Ayihudatuu P'awuloosa ayaw mooteeddinonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, P'awuloosa billeedda. Yaatiide k'eesatuwaa kaappatuunne Asay ubbay shiik'ana mala azazeedda; k'ay P'awuloosa duge wotsiide, untunttu sintsan esseedda.

23 P'awuloosi hewaan shiik'eedda asaa c'addi s'eelliide, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka S'oossaa sintsan ta de'uwa ubbaan tilla wozanaa de'aaddi» yaageedda. 2 K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu Hanaanii, P'awuloosa doonaa bak'kana mala, Aa matan ek'keeddawantta azazeedda. 3 P'awuloosi he wode Aa, «Laa ha booshinchchaan okkeedda godaw, S'oossay neena bak'kana. Neeni ta bolla higgayan pirddanaw uttaade, wogay baynnaan taana bak'kana mala azazay?» yaageedda. 4 P'awuloosa matan ek'keeddawanttu Aa, «Neeni S'oossaa k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa boray?» yaageeddino. 5 Hewaappe guyye P'awuloosi, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, I k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa gideeddawaa taani erabeykke; ayaw gooppe, «Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita k'aalaa haasayoppa» geetettiide S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda» yaageedda. 6 Shin P'awuloosi baggatu Saduk'aawanatuwaa; baggatu Parisaawatuwaa gideeddawaa be'iide, «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyanne Parisaawiyaa na'aa; «Hayk'keeddawanttu hayk'uwaappe denddanawantta gaade taani nashechchaan naagiya diraw, untunttu ta bolla pirdiino» yaagiide, d'ok'ku ootsiide haasayeedda. 7 P'awuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa gidдонinne Saduk'aawanatuwaa gidдон walassay kesina, shiik'eedda Asay laaletteedda. 8 Ayaw gooppe, Saduk'aawanatuu,

«Hayk'keedda Asay denddenna; kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa» yaageeddino; Parisaawatuu k'ay laa'uukka de'iyawaa ammaniino. 9 Wolk'kaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse higgiyaa tamarissiyaawanttu denddi ek'kiide, «Ha bitaniyaa bolla ayinne balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan aggena» yaagiide palumetteeddino. 10 Walassay darina, olaa kaappuu P'awuloosa untunttu mentsereetsanenittonne gi yayyiide, bare wotaadaratuu wod'iide, untunttu giddoppe Aa ellekka kesiide, barenttu de'iyasaa afana mala azazeedda. 11 He k'amma Goday P'awuloosa matan ek'kiide, «P'awuloosaa, neeni taw Yerusalaamen markkatteeddawaadan, Roomenka markkattanaw bessee; minna; ayinne baawa» yaageedda. 12 Wonttisa gallassi, Ayihudatuu P'awuloosa wod'ana gakkanaw, meennaadaaninne ushennaadan, c'aak'ketiide giigetteeddino. 13 P'awuloosa bolla hewaa mak'keettedda asatuu oytamuwaappe dariino. 14 Untunttu k'eesatuwaa kaappatuwaakkonne c'imatuwaakko yiide, «Nuuni P'awuloosa wod'ana gakkanaw, ayinne baarennaadan, giigetti utteeddo. 15 Hewaa diraw, hinttentunne shiik'eedda Asay P'awuloosabaa geeshshiide biddiyaawaa malatiide, olaa kaappuu Aa hinttentukko duge wotsana mala oochchite; nuuni I haa shiik'anaappe kasenna Aa wod'anaw giigi utteeddo» yaageeddino. 16 Shin P'awuloosa michchati na'ay he mak'kuwaa siseedda wode, biide wotaadaratuu de'iyasaa geliide, P'awuloosaw odeedda. 17 P'awuloosi s'eetatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa s'eesiide, «Ha na'aa olaa kaappuwaakko afa; ayaw gooppe, olaa kaappoo I odiyaawe de'ee» yaageedda. 18 Hewaa diraw, s'eetatuwaa kaappuu na'aa olaa kaappuwaakko afiide, «K'asho gollen de'iyaa P'awuloosi, ha na'ay new ayentto odiyaabay de'iyaa diraw, taana barekko s'eesiide, Aa neekko ahanaadan, taana woosseedda» yaageedda. 19 Olaa kaappuu na'aa kushiya oyk'kiide, dumma gas'aa kessiide, «Neeni taw odanabay ayee?» yaagiide oochcheedda. 20 Na'ay olaa kaappoo, «Ayihudatuu P'awuloosabaa kaseppe minisi oochchiyaawaa malatiide, neeni shiik'uwaa Aa utisanaadan, neena wontti woossanaw zorettaa k'achcheeddino. 21 Shin neeni untunttu giyaawaa sisoppa; ayaw gooppe, oytamuwaappe dariyaa asatuu p'awuloosa wod'ana gakkanaw, k'umaa meennaadaaninne haatsaa ushennaadan, c'aak'ketiide geemetti uttiide Aa naagiino; neeni giyaawaa sisanaw ha'ikka giigetti uttiide naagiino» yaageedda. 22 Hewaa diraw, olaa kaappuu na'aa, «Ha yewuwa neeni taana erisseeddawaa oossinne odoppa» yaagiide azazeeddawaappe guyyiyaan, Aa yeddeedda. 23 Olaa kaappuu s'eetatuwaa kaappatuwaappe laa'uwa s'eesiide, «K'isariyaa baanaaw, laa'u s'eetu wotaadaratuwaa, laappun tammu paraa oyk'keedda asatuwaanne laa'u s'eetu tooranchchatuwaa k'ammaappe heezzu saatiyaan giigissite; 24 gadiyaa mooddiyaa Filikisakko P'awuloosa sarotetsaan gatsanaw togissiyaa mehiyaanne giigissite» yaagiide, untuntta azazeedda. 25 Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabddaabbiyaa s'aafeedda. 26 «K'alawudeyoosa Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchchetteedda Filikisaa! Sarotetsay new gido. 27 Ayihudatuu ha bitaniyaa oyk'kiide wod'ana hanishin, Roome katamaa asaa I gideeddawaa eraade, wotaadaratuwaanna gakkade Aa ashshaad. 28 Untunttu Aa ayaw mooteeddinontto eranaw koyaade, duge untunttu shiik'oo Aa afaad. 29 Untunttu barenttu higgiaabaa

I oochcheeddawoo Aa mooteeddawaappe attin, Aa wod'isiyaa woy k'ashissiyaa mooto gidenna. **30** Unttuntu ha bitaniyaa bolla mak'k'etti utteedda zigirissay taana gakkina, taani he man'iyaa Aa neekko yedda aggaadi; Aa mootiyaawanttukka biide, ne sintsan mootana mala odaaddi; saro de'a» yaageedda. **31** Hewaa diraw, wotaadaratuu azazetteeddawaadanka P'awuloosa akkiide, k'amma Anttip'aas'iriisa gatseeddino. **32** Wonttisa gallassi aanana baana mala paraa toggo asatuwaa wotsiide, gediyaan biyaawanttu guyye wotaadaratuu de'iyasaa simmeeddino. **33** Paraawanttu K'iisaariyaa geliide, dabddaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, P'awuloosa Aa sintsa aatseeddino. **34** Gadiyaa mooddiyaawe dabddaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi hak'a awuraajjaa asentto Aa oochcheedda; Kilk'i'yaa asaa I gideeddawaa ereedda wode, **35** «Taani nebbaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana» yaagiide, wotaadaratuu Heroodisa kawutetsaa gollen Aa naagana mala azazeedda.

24 Ichcheshu gallassaappe guyyiyaan, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu, Hanaaniyaa, c'imatuwaannannee S'ars's'aluusa giyaa itti s'abak'aanna duge K'iisaariyaa wod'd'eedda; untntuntu gadiyaa mooddiyaawaa bolla P'awuloosa mooteeddino. **2** P'awuloosi s'esetteedda wode, S'ars's'aluuse Aa hawaadan yaagiide, mootuwa doommeedda. «Bonchcheteedda Filikisaa, nuuni ne baggana daro sarotetsaa demmeeddoshshin, ne k'ofaan ha gadiyaw ubbabaan ubbasankka lo'o laamii beettiyaawoo neena loysit galatiide, hawaa akkeetto. **4** Shin taani neena gam'i'etsennaan, dooyaa gideedda ne keekatetsaan nubaa neeni k'antsaan sisana mala, neena woossay. **5** Ayaw gooppe, ha bitanii d'ubo gidiide, sa'aa ubbaan de'iyaa Ayihudatuwaa giddon walassaa dentseedda, Naaziraawatu bagga asaa kaaletsiyaawaa gideeddawaa ereeddo. **6** Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin Aa oyk'kiide, nu higgiaaadan, Aa bolla pirddanaw k'oppeeddo; **7** shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wol'k'kaan nu kushiyaappe Aa wotsi akkeedda. **8** Aa mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huup'ew ha bitaniyaa biddaade, nuuni Aa mootiyaa yewuwa ubbaa eranaw danddayaa» yaageedda. **9** Ayihudatuukka k'ay, «Ha yewuu tuma» giide, Aa k'ofaa akkeeddino. **10** Gadiyaa mooddiyaawe P'awuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; «Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaw pirddaadde de'iyawaa taani eraade, ta yewuwa nashechchaan zaaray. **11** Taani Yersaalame goyinnanaw kesooeppe tammanne laa'u gallassaappe darennawaa neeni ne huup'ew erana danddayaa. **12** Ayihudatu taana Geeshsha Golliyaan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumetishshin woy asaa shiishshaade mak'k'ishshin, itti uraannanne de'ibeykkino. **13** Unttuntu ha'ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino. **14** «Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgiaay de'iyawaanne nabatuu s'aafeedda ubbabaa ammananaadan, nu aawotuwa S'oossaw untntuntu worddo giyaa ogiyaan goshetay. **15** Hawanttu barentu huup'ew, «Asay ubbay, wordduukka s'illuukka hayk'uwaappe denddanawantta: giyaawaadan, taanikka untntuntu denddiyaawaa S'oossaan hidootaa wotsaade amuwaan naagay. **16** Hewaa diraw, taani k'ay, S'oossaa sintsaninne asaa sintsan ubbaa wode, pokkuu bayna tilla wozanay taw de'ana mala minnay. **17** «Taani Yersaalameppe kesooeppe c'ora laytsaappe

guyyiyaan, ta gade hiyyeesaw miishshaa immanawunne yarshshuwa yarshshanaw Yersaalame baad. **18** Hewaa ootsishshin, Asay shiik'ennaan, walassay denddennaan, taani Geeshsha Golliyaan geeyiyshshin, untntuntu taana demmeeddino. **19** Shin lisiyaappe yeedda itti itti Ayihudatu hawaan de'iino; untntuntu ta bolla yewuwa koyyooppe, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. **20** Woy taani untntuntu giddon ek'kaade, «Hayk'keeddawantu denddanawaa ammaniya diraw, hachche hintte sintsaan ta bolla pirddiino» gaade haa d'ok'k'issaade haasayeedda itti k'aalaappe attin, shiik'uwa sintsan ek'k'ishshin, ta bolla itti bayizzuwa demmeeddawaa gidooeppe, hawanttu barentu huup'ew hawaan odanawantta» yaageedda. **22** Shin Filikise S'oossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, «Taani hintte yewuwa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiyaa wode ogiyaa oysana» yaagiide, pirddiyaa wodiya sintsaw keereedda. **23** Filikise k'ay P'awuloosa k'achchennaan naagana malanne Aa dabbatuwaappe ooninne aw ootsishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, s'eetatuwa kaappuwaa azazeedda. **24** Amareeda gallassaappe guyyiyaan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, P'awuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristtoosan ammaniya ogiyaa I haasayishshin siseedda. **25** P'awuloosi s'illotetsaabaa, bare huup'iyaa naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, «Neeni ha'iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade s'eegissana» yaageedda. **26** He wode k'ay P'awuloosi biletanaw, barew magans's'aa immandeeshsha giide k'oppeedda; hewaa diraw, daro wode Aa ahissi ahissiide, aanana haasayee. **27** Laa'u laytsaa kumeeddawaappe guyyiyaan, Filikisa kotaa P'ork'kiyoosa Piss's'oosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwa nashechchanaw koyyiide, k'asho gollen P'awuloosa bashi aggeedda.

25 Piss's'oosi awuraajjaa geleedda heezentsiyaa gallassaappe guyyiyaan, K'iisaariyaappe Yersaalame beedda. **2** Yaan k'eesatuwa kaappatuunne Ayihudatuwa kaaletsiyaawanttu P'awuloosa mooteeddino. **3** Untntuntu P'awuloosa wod'anaw ogiyaan k'osetti uttanaw, barentoo lo'obaa ootsiide Aa Yersaalame ahana mala, Piss's'oosa woosseeddino. **4** Piss's'oosi untntuntu, «P'awuloosi K'iisaariyaan k'ashetti utteedda; taani ta huup'ewukka ellekka yaa guyye simmanaw k'oppa uttaa. **5** Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de'ooppe, hinttentu giddon aawotiyaawanttu taanana K'iisaariyaa biide, Aa mootino» yaagiide zaareedda. **6** Piss's'oosi Yersaalamen hospun woy tammu gallassaappe aatsenan uttiide, K'iisaariyaa beedda; wonttisa gallassi pirddiyaasan uttiide, P'awuloosa ahana mala azazeedda. **7** I gakkedda wode, Yersaalameppe yeedda Ayihudatu Aa matan yuuyyi aad'd'i ek'kiide, barentoo shatimmanaw danddayettenna daro dees'o mootuwa Aa bolla wotseeddino. **8** P'awuloosi motteettidde, «Taani Ayihudatuwa higgiaakka Geeshsha Golliyaakka Roome Kaatiyaa K'eesarakka ayinne naak'k'abeykke» yaageedda. **9** Piss's'oosi Ayihudatuwa nashechchanaw koyyiide P'awuloosa, «Pude Yersaalame kesaade, ha yewuwaabaa yaan ta sintsan ooshettanaw koyyay?» yaagiide oochcheedda. **10** Shin P'awuloosi, «Taani ooshettanaw bessiyaa K'eesaara pirddaa gollen ek'kaad. Neenikka loysa eriyaawaadan, taani Ayihudatuwa ayinne naak'k'abeykke. **11** Simmi taani naak'keeddawaa woy hayk'kanaw bessiyaawaa ootseeddawaa gidooeppe,

hayk'uwaappe attana giikke; shin untunttu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, ooninne taana untunttoo aatsiide immanaw danddayanna; K'eesaare tabaa pirddo gaade oochchay» yaageedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, Piss's'oosi barenanna zorettiyaawantunna zoretti simmiide Aa, «Neeni K'eesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; K'eesaarakko baanaassa» yaagiide zaareedda. **13** Amareeda gallassaappe guyyiyaan, Kaatiyaa Agriip'payne Bariniik'e Piss's'oosa sarotanaw K'iisaariyaa beeddino. **14** Yaan untunttu c'ora gallassaa utti de'ishshin, Piss's'oosi kaatiyaw P'awuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; «Hawaan Filikise k'achchiide bashi beedda itti bitanii de'ee. **15** Taani Yersaalamen de'ishshin, K'eesatuwaa kaappatuunne Ayihuda c'imatuu Aa bolla pirddana mala, taana woossiidde, aabaa taw odeeddino. **16** Taani, «Mootetteedda uray barena mootiyaawantunna ittippe ek'k'ennaaninne barena mooteedda yewoo zaaruwaa immennaan, oona gidoopenne aatsiide immiyaawe Roome asaw woga gidenna» yaagaade untunttoo zaaraad. **17** «Hewaa diraw, untunttu hawaan shiik'eedda wode, taani gam'ennaan wontisa gallassi, pirddaa golle gelaade P'awuloosa ahana mala azazaad. **18** Aa mootiyaawantuu ek'k'iide, iitabaan Aa mootennaan aggikkino gaade taani k'oppeeddawaadan, ayinne Aa mootibeykkino. **19** Shin untunttu barentu ammaneeddabantubaanne P'awuloosi, «Pas'a de'ee» giyaa hayk'keedda itti Yesuusa geetettiyya bitaniyaabaa aanana palumetteeddino. **20** Taani ha yewuwa wootaa bidda demmanitantto, k'ofaa k'achchennaan de'aadde, P'awuloosi Yersaalamen biide, ha yewuwa yaan ooshettanaw koyyinttonne gaade Aa oochchaad; **21** shin P'awuloosi bare yewuwaaw Awugiss's'oose K'eesaare ogiyaa oysana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani Aa K'eesaarakko yeddana gakkanaw, I k'ashettana mala azazaad» yaageedda. **22** Hewaappe guyye Agriip'pay Piss's'oosa, «Taani ta huup'ewukka k'ay he bitanii giyaawaa sisana koyya» yaageedda. Piss's'oosi Aa, «Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa» yaageedda. **23** Wontisa gallassi, Agriip'payne Bariniik'e daro bonchchuwaan olaa kaappatuwaannanne katamaan de'iyaa wolk'kaama asaana yiide, pirddaa golle geleeeddino; Piss's'oosi P'awuloosa ahana mala azazina aheeddino. **24** Piss's'oosi hawaadan yaageedda; «Kaatiyaa Agriip'p'aa, hawaan nuunanna de'iyaa asaa ubbaw, Ayihuda Asay ubbay Yersaalamenikka hawankka waassiidde, «I hawaappe sintsaw pas'a de'anaw bessena» yaagiide, taana woosseedda mootiyaa hawaa be'iita. **25** Shin I ayinne hayk'kanaw bessiyaawaa ootseeddawaa taani demmabeykke; I bare huup'ew, «Awugiss's'oose K'eesaare tabaa pirddo yaagaade oochchaad» geedda diraw, K'eesaarakko Aa yeddana taani k'oppaad. **26** Taani aabaa ta godaa Awugiss's'oose K'eesaarew s'aafanaw tumu yewuu taw ayinne baawa; hewaa diraw, I loytsi ooshettewaappe guyyiyaan, taani s'aafiyaabaa demmana mala, hintenttu sinta, Kaatiyaa Agriip'p'aa, ubbaa ne sinta Aa ahaad. **27** Ayaw gooppe, k'ashetteedda uraa kiittiyaa wode, Aa ayaw mooteeddentto, erissennan c'o'u gi bashiyaawe taw eeyatetsaa malatee» yaageedda.

26 Agriip'pay P'awuloosa, «Neeni nebba haasayanaw danddayaa» yaageedda. He wode P'awuloosi bare kushiyaa mic'i'iide hawaadan yaagi zaareedda. **2** «Kaatiyaa Agriip'p'aa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni

loytsaade eriyaa diraw, taana Ayihudatuw mootiyaa yewuwa ubbaa hachche taani ne sintsan zaariyaawoo ta kaac'ay darssi lo'a yaagaade k'oppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettennaan sisana mala, neena woossay. **4** «Taani na'atetsaappe doommaade ta asaa giddoninne Yersaalamen de'eedda ta de'uwaay Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino. **5** Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaawaggiyaa oopenne minisiide naagiyya Parisaawatuwaa bigga Parisaawe gidaade de'iyawaa, untunttu markkattanaw koyyoope eriino. **6** Taani ha'ikka S'oossay nu aawaatoo immana geeddawaa nashechchaan naagiyya diraw, pirddettanaw hawaan ek'k'ay. **7** K'ay tammanne laa'u nu aawotuwaaw zaratuu S'oossaw k'ammanne gallassi ubbaade minisi goynniidde, S'oossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriip'p'aa, Ayihudatuw taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiyya diraassa. **8** Ayihudatoo, S'oossay hayk'keeddawanta dentsiyaawaa ayaw ammanikkitee? **9** «Taani ta huup'ewukka Naazireetiyya Yesuusa ek'ettanaw bessee gaade kase k'oppaad. **10** Taani Yersaalamen ootseeddawe hawaa; K'eesatuwaa kaappatuwaappe maataa akkaade, S'oossaa asatuwaappe c'oratuwaa k'ashissaad; untunttu wod'iyaa wodekka untunttu hayk'k'iyawaa dosaad. **11** Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode untunttu muraadde, barentu ammanuwaaw untunttu aggana mala godetaaddi; taani wogay baynawaa untunttoo hank'k'ettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka untunttu metootsay. **12** «Taani ha yewoo K'eesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damask'ko baad. **13** Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de'ishshin, aawaa poo'uwaappe loytsi aad'd'iyaa poo'uu taananne taananna beeddawanta yuuyyi aad'd'iide, saluwaappe poo'ishshin be'aaddi. **14** Nuuni ubbay sa'aan kunddeedda wode, Ibraayiss's'e k'aalaan, «Saa'ooolaa, Saa'ooolaa, taana ayaw yedesaan metootsay? Neeni taana is'ussaan neena k'o'haasa» yaagiide taw odishin sisaad. **15** «Yaataade, «Ta Godaw, neeni oonee?» yaagaad. «Goday, «Taani neeni yedesaan metootsiyaa Yesuusa. **16** Shin dendda ek'k'a; ayaw gooppe, hachche neeni taana bee'eeddawaanne taani neena sintsappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw ootsiyaawaa udaade neena suntsanaw new k'onc'caad. **17** Untunttu taana ammanina, untunttu nagaray atto geetettanaadan, S'oossay dooreedda asaa giddon untunttu barentu de'iyaaasaa demmanaadan, k'ay d'umaappe poo'uwaaw simmanaadaanneen s'alahiyya godatetsaappekka S'oossaakko simmanaadan, untunttu ayfiyaa neeni dooyana mala, Israa'eeliyaa asaappenne taani neena untunttukko kiittiyaa Ayihuda gidennawantuppe neena ashshana» yaageedda. **19** «Kaatiyaa Agriip'p'aa, hewaa diraw, taw saluwaappe beetteedda sas'aw taani azazettanawaa is's'abeykke. **20** Shin taani kasetaade, Damask'oninne Yersaalamen hewaappe guyyiyaan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de'iyaaawantussinne Ayihuda gidennawanttoo barentu nagaraappe simmana mala, k'ay nagaraappe simmanaw bessiyaawaa ootsiidde, S'oossaakko simmana mala k'aalaa odaaddi. **21** Hewaa diraw, Ayihudatuw taana Geeshsha Golliyaan oyk'k'iide wod'anaw koyyeeddino. **22** Hewaa diraw, taani S'oossaa maaduwaaw akkaade, daronne guutsaw hachche gakkanawukka ek'k'aade markkattay. Nabatuunne Muse, «Kirstitoosi metootanaw bessee; k'ay hayk'uwaappe koyro dendiide, Ayihudatoonne Ayihuda gidennawanttoo atotetsaa

poo'uwaa odanaw bessee; geeddawaadan, taanikka untunttu haasayeeddawaappe haraa itibaañne haasayeeddabay baawaa» yaageedda. **24** P'awuloosi barenttuo hawaadan yaagiide zaarishshin, Piss's'oosi kooshshaa d'ok'ku ootsiide Aa haasayaa d'ubbanaw, «P'awuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hane» yaageedda. **25** Shin P'awuloosi hawaadan yaageedda; «Bonchcheteedda Piss's'oosaa, taani tumatetsaan lo'o yewuwaanne wozanaa k'ofaa haasayiaawaaappe attin gooyikke. **26** Taani Kaatiyaa Agriip'p'aw ha yewuwa k'onc'ciyaan odiyaaawaa l eree; ayaw gooppe, ha yewuu geeman oosetibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geeshshaade eray. **27** «Kaatiyaa Agriip'p'aa, neeni nabatuu geeddawaa ammanay? Neeni untunttu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray» yaageedda. **28** Kaatiyaa Agriip'p'ay P'awuloosa, «Ha'i ha k'antsa wodattinkka taana ammantsanaw koyyay?» yaageedda. **29** Hewaappe guyye P'awuloosi, «Daro wode gidina, guutsa wode gidina, ne s'alalaa gidakka; shin hachche taani odiyaaawaa sisiyaa ubbay k'ay tawaadan k'ashettoppino attin, ta mala gidanaadan S'oossaa woossay» yaageedda. **30** Hewaappe guyyiyaan kaatii, mooddiyaa Piss's'oose, Bariniik'enne, untuntunna de'iyaa ubbay dendi, **31** itti bagga simmiide, ittuu ittuwaana, «Ha bitanii hayk'ussay atto shin, k'ashuwaassikka bessiyaabaa ootsibeenna» yaagi haasayeeddino. **32** Agriip'p'ay Piss's'oosa, «Ha bitanii, «K'eesarii tabaa pirddo» gibeennento, biletanaw danddayee shin» yaageedda.

27 Nuuni markkabiyaan S'aaliyaa baanaw k'oppi utteedda wode, P'awuloosanne hara amareeda k'ashetteedda asatuwaa Awugiss's'oosa wotaadaratuwaa giyaawantuppe itti Yuuliyoosa giyaa s'eetatuwaa kaappoo aatsiide immeeddino. **2** Iisiyaa gas'aan de'iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamis'iyoonaa markkabiyaan geliide beeddo; Mak'idooniyyaa asaa gidiyaa Teselonk'ke Ariss's'irokoosi nuunanna de'ee. **3** Wonttisa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyoosi P'awuloosaw daroppe Aa, «Ne dabbattuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni untunttukko baanaw danddayaa» yaageedda. **4** Hewaappe dendiide, sintsanna nu bolla c'arkkiyaa diraw, K'op'iroosa haatsaan dooddetteedda sa'aan c'arkkenna bagga beeddo. **5** Kil'k'iyaa mataaniinne P'inifiliyaa matan de'iyaa abbaa pinniide, Lik'yan de'iyaa Muura gakeeddo. **6** Hewaan s'eetatuwaa kaappuu S'aaliyaa biyaa Iskkindriiyaa markkabiyya demmiide, aan nuuna gelisseedda. **7** Nuuni c'ora wodiyya loddan biidde, daro metuwaan K'enidoosa katamaa gakeeddo; hewaanna baanaw nuuna c'arkkuu diggina Salmoonanna aad'd'iide, haatsaan dooddetteedda K'ars's'eesan c'arkkuwaappe te'ettiide beeddo. **8** K'aykka daro metuwaan gas'anna gas'anna aad'd'iide, Laasiyaa katamaa matan de'iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyya sa'aa geetettiyaasaa yeeddo. **9** Nuuni hewaan c'ora wodiyya gam'eeddawaappe guyyiyaan, S'oomay biletti diggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirgishshin P'awuloosi untuntta zoriidde, **10** «Asaw, nu buussan wolk'k'aama boshayenne daro bashshay de'anawe taw beettee; bashshay yiyaawe c'aanaa bollanne markkabiyya bolla s'alalaa gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa» yaageedda. **11** Shin s'eetatuwaa kaappuu P'awuloosi geeddawaappe aatsiide, markkabiyaan de'iyawantta azaziyaawenne markkabiyya

goday giyaawaa ammanee. **12** He abbaa mataa katamay balgguwaa shaac'anaw untunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, c'ora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pink'ke giyaa katamaa gakkiiide, balgguwaa yaan shaac'ana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pink'ken de'iyaa markkabii shemppiyya miikko sa'ay doyetteddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwaan, k'ay wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwaana. **13** Away kesiyaasaa s'eeliyaa wode ushechcha dugheaa bagga c'arkkuu loddan c'arkkeedda wode, barenttu K'oppeeddawaadan haneeddawaa untunttoo malatina dendeeddino; markkabii beenna mala oyk'k'iyaa birataa pude dafiide, K'ars's'eesa matattiide, lank'kiyaana aad'd'eeddino. **14** Shin darii gam'ennaan, «Awuraakiis» giyaa daro wolk'k'aama gotuu haatsaa gidдон de'iyaa sa'aappe duge untunttu bolla dendeedda. **15** He gotuu markkabiyya dechchiide aatsenan diggina, baanaw nuw danddayettennan is'seedda diraw, markkabiyya l afiyaasaa aggiide beeddo. **16** Nuuni K'eeda giyaa haatsaan dooddetteedda c'arkkuwaappe geemmedda saanna aad'd'iyaa wode, darssi metootiide markkabiyya wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. **17** Untunttu wonggiriyya pude kesseeddawaappe guyyiyaan, gaadiyaan markkabiyya s'aasiide, minisi k'achcheeddino; Sirs's'isa giyaa shafii kumeedda saan barentta kundissanenttonne giide hirggiide, markkabiyya afiyaa sharaa wotsiide, c'arkkuwaan markkabiyya c'oo yeddi aggeeddino. **18** Gotuu wolk'k'aamiide nu bollan wolk'k'aameedda diraw, wonttisa gallassi c'aanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. **19** Heezentsiyaa gallassikka markkabiyaan de'iyaa miishshaa untunttu barenttu kushiyān oleeddino. **20** Nuuni daro wodiyya awaanne s'oolinttiyaa be'ennaan, wolk'k'aama uushuu nu bolla bukkishshin, sintsappe d'ayenaan attokko giide k'oppeeddo. **21** Untunttu daro wodiyya k'umaa meennaan gam'eeddawaappe guyyiyaan, P'awuloosi he wode untunttu gidдон dendi ek'kiide, hawaadan yaageedda; «Asaw, hinttenttu ta zoriyaa akkeeddentonne K'ars's'eesappe denddenaan atteeddento, hawaa mala bayetsayenne k'ohuu nuuna gakkenna. **22** Shin ha'ikka taani hinttentta yayyoppite gaade zoray; ayaw gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttenttuppe itti uraa shemppuukka bayenna. **23** Ayaw gooppe, S'oossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyya S'oossaaawe, zino k'amma ta matan ek'kiide, **24** «P'awuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyaa Kaatiyaa K'eesaara sintsan ek'kanaw bessee; be'a, S'oossay bare keekatetsaan neenanna biyaa asaa ubbaa shemppuwaa ashshana» yaageedda. **25** Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayaw gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani S'oossaa ammanay; **26** shin c'arkkuu nuuna itti haatsaan dooddetteedda sa'aan abbaa doonaan dom'issana» yaageedda. **27** Tammanne oyddentso gallassi Meeditiraaniyaa Abbaan nuuna c'arkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan ootsiyaawanttoo k'amma bilahii biitaakko mateeddawaa malateedda. **28** Untunttu likkiyaa gaadiyaa s'eeraan dees's'iyabaa k'achchiide, haatsaan yeggina, haatsay oytamu mitiriyya c'iimmateeddawaa ereeddino. Guutsaa gam'iide, laa'entsuwaa yeggiide, hattamu mitiriyya c'iimmateeddawaa ereeddino. **29** Untunttu shuchchattiyaasan kundenna mala yayyiide, markkabii beenna mala oyk'k'iyaa oyduu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa'ay wonttana mala, barenttu s'oossatuwaa woossiino. **30** Markkabiyaan ootsiyaawanttu

markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii beenna mala oyk'kiyaa amareeda biratatuwaa markkabiyaappe sintsa baggana abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriya abbaan woteedda wode. **31** P'awuloosi s'eetatuwaa kaappuwaanne wotaadaratuwaa, «Hawanttu markkabiya giddon de'ana d'ayooppe, hinttentu attanaw danddaykkita» yaageedda. **32** Hewaappe guyyiyaan, wotaadaratu wonggiri k'ashetteedda gaadiyaa k'ans'iide, yeddi aggeeddino. **33** Sa'ay wontana hanishin, P'awuloosi ubbay k'umaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; «Hinttentu hachchenna tammanne oyddu gallassaa naageeddita; k'ay he ubbankka k'umaa mibeykkita. **34** Hewaa diraw, guutsa k'umaa hinttentu maana mala, taani hinttentu woossay; ayaw gooppe, hinttentu pas'a de'anaw guutsa k'umaa maana koshshee; haray atto hinttentu huup'iyaa binnanaappe ituukka bayenna» yaageedda. **35** P'awuloosi hawaa giide, ukitsaa akkiide, ubbaa sintsan S'oossaa galateedda; mentsi Muussaa doommeedda. **36** Hewaappe guyyiyaan ubbay loytsi, barenttoo k'ay k'umaa meeddino. **37** Nuuni markkabiyaan de'iyaa wanttu laa'u s'eetanne laappun tammanne usuppuna. **38** Untunttu miide kaalleedda wode, c'anaa zarggaa abbaan oliide markkabiya dees'uwaa kawushisseeddino. **39** Sa'ay wonteedda wode, markkabiyaan ootsiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haatsay goggiide abbaan geleeddasa miyyiyaan de'iyaa shafiya akeekaan s'eelleeddino. Barenttoo danddayettintto, markkabiya he shafiyaakko laagganaw barentu k'ofaa k'achcheeddino. **40** Yaatiide markkabii beenna mala oyk'kiyaa biratatuwaa billiide, abbaa giddo yeggeeddino; he wode, markkabiya kooyeeddasaa zaariide laaggiyaa mitsaa k'achcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyiyaan, c'arkku markkabiya sintsaw sugana mala, markkabiya afiyaa sharaa sintsa baggana d'ok'ku ootsiide, buussaa doommeeddino. **41** Shin markkabii c'immuu de'iyasaappe aad'diide haatsaan dooddetteedda sa'aa matan de'iyaa detsasaan dom'etti ek'keedda; markkabiya guyye baggay beetaa sugetsan me'erettishshin, sintsa baggay duge d'ishettiide, k'aa's'ennaan is's'i aggeedda. **42** Wotaadaratu k'ashetteedda asaappe ittuunne haatsaa wad'diide kessi akkibeenna mala, untunttu wod'anaw zoretteeddino. **43** Shin s'eetatuwaa kaappu P'awuloosa ashshanaw koyyiide, wotaadaratuwaa mak'kuwaa is's'eedda; haatsaa wad'aa eriyaa ubbay markkabiyaappe haatsaan guppi guppiide kasetiide gas'aa kesana mala azazeedda. **44** Atteeddawantuppe amareedawanttu sank'kaan, amareedawanttu k'ay markkabiya me'uwaa kesana mala azazeedda; hewaadan ubbatuukka gas'aa sarotetsaan keseeddino.

28 Nuuni gas'aa sarotetsaan keseedda wode, he haatsaan dooddetteedda sa'ay Malttaa geetettiyaawaa ereeddo. **2** Haatsaan dooddetteedda sa'aan de'iyaa asatuu nuw daro keekatetsaa keekeeddino; iray bukkana doommeedda dirawunne meeguwa diraw, tamaa eetsiide, nuuna ubbaa mokkeeddino. **3** P'awuloosi daro k'ays'seeriya mitsaa mis'iide tamaan yegghishin, marzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, Aa kushiyan s'aas'ettiide, Aa dukkeedda. **4** Haatsaan dooddetteedda sa'aan de'iyaa asatuu k'irc'c'antiyaa shooshshay P'awuloosa kushiyan s'aas'etteeddawaa be'eedda wode ittuu ittoo, «Tumu ha bitanii shemppuwa wod'iyaa asaa; haray atto abbaappe i attinakka nu S'oossaa pirdday

Aa pas'a de'o gibeenna» yaageeddino. **5** Shin P'awuloosi bare kushiyaappe k'irc'c'antiyaa shooshshaa wus'akkiide, tamaan oleedda; Aa ayinne ootsibeenna. **6** Untunttu, «Aa bollaaykka gaafee; woy akeekenaan kunddiide hayyee» yaagiide Aa naagiino; shin c'ora wodiya naagiide, Aa bolla ayinne dummateeddabay d'ayina, «Hawe s'oossaa» yaagiide barenttu k'ofaa bashi aggeeddino. **7** Hewaa heeraan haatsaan dooddetti utteedda sa'aa kaappuwa Pupiliyoosa giyaawoo gadii de'ee; I nuuna imatsatsaa, heezzu gallassaa siik'uwaa mokki moyzeedda. **8** Pupiliyoosa aabbu k'os'uwaa, seelaanne uluwaa kad'aa saketti gisiide de'ee; P'awuloosi Aa soy geliide, aw S'oossaa woosseedda; bare kushiya Aa bolla wotsiide, Aa patseedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, he haatsaan dooddetteedda sa'aan harggiyaa hara ubbaa asaykka k'ay yiide pas'eedda. **10** Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaw denddeedda wode, ogew nuuna koshsiyaabaa nuw immeeddino. **11** Heezzu agenaappe guyyiyaan, haatsaan dooddetteedda sa'aan balguwaa aatsiide, «mantte s'oossaa» giyaa Iskindiriya markkabiyaan baanaw denddeeddo. **12** Nuuni Siraakuse giya katamaa geliide, yaan heezzu gallassaa utteeddo. **13** Hewaappe yuuyiide, Regiyume giya katamaa gakeeddo. Itti gallassaappe guyyiyaan, away kesiyaasaa s'eelliyaa wode ushechha dugeha bagga c'arkku c'arkkina, wontisa gallasi Putiyaalusa giya katamaa yeeddo. **14** Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttuna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe k'ay Roome yeeddo. **15** Roomen de'iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiaasaa Geyaanne «Heezzu Ak'iyasaa geetettiyaasaa» gakkanaw nuuna mokkanaw yeeddino; P'awuloosi untuntta be'eedda wode S'oossaa galatiide, wozanaan miniseedda. **16** Nuuni Roome geleedda wode, P'awuloosi barena naagiya wotaadaraana barekka de'anaadan ooseteedda. **17** Heezzu gallassaappe guyyiyaan, P'awuloosi Ayihudatuwa kaappatuwa barekko s'eeseedda; untunttu shiik'eedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; «Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawotuwa wogaa itabaa ayinne ootsennaan, taana Yerusalamen k'achchiide, Roome asaw aatsiide immeeddino. **18** Untunttu taana biddeeddawaappe guyye, hayk'anaw bessiyaabay ta bolla ayinne bayinna diraw, taana billanaw kooyeeddino. **19** Shin hewaa Ayihudatu eeno geenaan is's'eedda wode, «Tabaa K'eesaare pirddo» gaanawe taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de'ina gidenna. **20** Taani hinttentunna kacketanawunne haasayanaw hinttentu s'eeseeddawe hewaassa; ayaw gooppe, Israa'eeliyaa Asay nashechchaan naagiyaawaa diraw taani ha santsalataan k'ashettaad» yaageedda. **21** Ayihuda c'imatu P'awuloosa, «Nuuni Yihudaappe newab dabddaabbiya akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaw odibeenna; woy ne suntsaa bayizziide, nuuna odibeenna. **22** Shin he asaa suntsaa ubba saan Asay bayizziide haasiyaawaa nuuni eriyaa diraw, ne k'ofaa sisanaw kooyeetto» yaageeddino. **23** Untunttu barentu yaana gallassaa P'awuloosaw keeriide, he gallasi c'oriide I de'iyasaa yeeddino; ikka untunttoo S'oossaa kawutetsaabaa markkatteedda. K'ay untunttu Yesuusaabaa ammanana mala, Muse higgiaappenne nabatu s'aafeddawaappe akkiide untuntta tamaarissiide, wonttappe omarssi gakkanaw loytsi odeedda. **24** Baggatuu P'awuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatuu ammanibeykkino.

25 Unttuntu barenttu gidдон yewuwaa eeno geenaan is's'eedda wode, P'awuloosi itibaa geeddawaappe guyyiyaan beeddino; I hawaadan yaageedda; «Geessha Ayyaanay nu aawaatoo nabiyya Isiyaasa mas'aafaan, **26** « «Neeni he asaakko baade hawaadan ga; «Hinttentu sissaa sisana, shin hinttentoo gelenna; hinttentu s'eelaa s'eelana, shin be'ikkita. **27** Ayaw gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda; barenttu haytsaa tullisseeddino; barenttu ayifiyaakka c'iilummeeddino. Hewe baawentto, barenttu ayfiyaan be'ana; untunttu haytsaykka sisana; untunttu wozanaykka akeekana; untunttu taakko S'oossaakko simmana. K'ay taanikka untuntta patsana» yaaga» yaageedda. **28** «Simmi hawe S'oossaa atatetsay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteeddawe hinttentoo eretto. K'ay untunttukka sisana» yaageedda. **29** [P'awuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, Ayihudatuu barenttu gidдон daro palumettiidde beeddino.] **30** P'awuloosi kiraa golliyaan laa"u laytsaa kumentsaa de'iidde, barekko yiyaa ubbaa mokkee. **31** Barena ooninne diggennan S'oossaa kawutetsaabaanne Godaa Yesuusi Kiristoosabaa odiiidde, yayyenaan darii k'onc'c'issiide tamarisseedda.

Roome

1 Bare mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'oossay dooriide s'eeseedda Kiristoosa Yesuusa k'oomay, Yesuusi Kiristoosi kiiteedda P'awuloosi, taani ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** S'oossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa baggana mishiraachchuwaa k'aalaa immana yaageeddawe S'oossaa Geeshsha Mas'aafatuwan s'aafetteedda; **3** he mishiraachchuwaa k'aalay asaa gidiide Daawite zariyaappe yeletteedda S'oossaa Na'aa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosabaa. **4** K'ay I bare Geeshsha Ayyaanaan hayk'uwaappe dendeeddawaan, S'oossaa Na'aa gidiyaawaa wolk'k'aama wolk'k'aan besseedda. **5** Ayihuda gidenna Asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan, nuuni untuntunta kaaletsana mala, S'oossay Kiristoosa suntsaa diraw, Kiristoosa baggana aad'd'o keekatetsaanne Yesuusi kiiteeddawanta gidiyaa maataa nuw'immeedda. **6** Yesuusi Kiristoosawaa gidanaadan, S'oossay s'eeseedda hinttentukka hewantu giddon de'iita. **7** S'oossay siik'iyaawantoonne geeshshabaa ootsanaw s'eeseedda Roome gadiyaan de'iyaa ubbatoo S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aad'd'o keekatetsaynne sarotetsay hinttentoo gido. **8** Kasetaade taani hinttentu ammanuu sa'aa ubbaan sisetteedda diraw, Yesuusi Kiristoosa baggana hinttentoo taani S'oossaa galatay. **9** Ayaw gooppe, taani ubbaa wode ta woosaan hinttentta hassayissiyaawoo, S'oossay, taani Aa Na'aa mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaaawaan ta ayyaanan aw ootsiyaawe marka. S'oossay, bare sheniyaan, taani ha'i hinttentukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubbaa wode woossay. **11** Ayaw gooppe, taani hinttentta minisanaw, hinttentunna ittippe Ayaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be'anaw laamotay. **12** Taani giyaawe, hinttentukka takka itti wode minettana. Hinttentu ta ammanuwaan, k'ay taanikka hintte ammanuwaan minettana. **13** Taanaadan ammaniyaawantoo, taani ubbaa wode hinttentukko baanaw k'oppaad. Shin taana diggiyaabay de'iyaa hanttentookka mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw amottay. **16** Mishiraachchuwaa k'aalay taana yeellayenna; I ammaniya ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa k'ay Ayihuda gidenna asaa ashshanaw S'oossaaappe yiyaa wolk'kaa. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, s'illuu S'oossaan ammanettiide de'ana' yaagiyaawaadan, S'oossay asaa koyroppe wurssetsaa gakkanaaw, ammanuwaan s'illissiyaawaa mishiraachchuwaa k'aalay k'onc'c'issee. **18** Tumatetsay erettanawaa barentu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwa ubbaa bollaninne asaa iita oosuwa ubbaa bollan, S'oossaa hank'k'uu saluwaappe wod'd'iide k'onc'c'ana. **19** Untuntuu S'oossaaaba erana danddayiyaawe untuntuu k'onc'c'ee; ayaw gooppe, S'oossay untuntuu k'onc'c'issee. **20** Beettana Aa hanotay, hewekka Aa med'inaa wolk'k'aynne Aa S'oossatetsay ittippe S'oossay ha alamiyaa med'd'eeddawaappe doommiide, untuntuu k'onc'c'iide beetteedda; untuntuu hewaa S'oossay med'd'eeddabaappe be'anaw danddayiyaa diraw, untuntuu

gaasoyiyaabay baawa. **(aidios g126)** **21** Ayaw gooppe, untuntuu S'oossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa immibeykkino; k'ay Aa galatikino. Shin untuntuu allaale kessennabaa k'ooppino; k'ay untuntuu akeekena wozanay d'umeedda. **22** Untuntuu barenta aad'd'eedda eranchcha giino; shin untuntuu eeyaa. **23** Untuntuu hayk'k'enna S'oossaw goyinniyaawaa is's'iide, hayk'k'iyaa asaa med'etaa, kafatuwaa med'etaa, do'atuwaa med'etaanne tiraan gooschettiyaawantuu med'etaa med'etteeddawantuu goyinneeddino. **24** Hewaa diraw, untuntuu ittuu ituwaanna pokkobaa ootsana mala, S'oossay untuntuu wozanay amottiya tunabaa ootsanaadan untuntuu aggeedda. **25** Ayaw gooppe, untuntuu S'oossaa tumatetsaa wordduwaan laammeeddino; k'ay med'd'eedda S'oossaa aggiide, I med'eeddabaw goyinneeddinonne ootseeddino. S'oossay med'inaw galatetteeddawaa. Amen". **(aiñon g165)** **26** Hewaa diraw, S'oossay untuntuu pokkobaa amottana mala, untuntuu aggeedda; haray atto untuntuu mac'c'awantuu barentoo bessiyaawaa aggiide, bessenawaa haneeddino. **27** Hawaadankka, attuma Asay k'ay barentoo bessiyaawaadan mac'c'awantunna gakettiyaawaa aggiide, ittuu ituwaanna gaketanaw koyyeeddino; attuma Asay ittuu ituwaanna pokkobaa ootside, barentu ootseedda balaan barentoo bessiyaa pirdaa akkeeddino. **28** Untuntuu S'oossaa eranaw dosennaan is's'eeddawaa keenaa S'oossay untuntuu bessenawaa ootsana mala, untuntuu patsenna k'ofaa immeedda. **29** Untuntun tumatetsay, iitatetsay, yoratetsaynne iita hanotay kumeedda; k'ay untuntun k'anaatii, shemppuwaa wod'iyaa k'ofay, palumay, c'immussaynne iita k'ofay kumeedda; k'ay untuntuu sok'iyaaawanta, **30** zigiriyaawanta, S'oossaa is'iyaaawanta, boriyaawanta, otoretiiyaawanta, c'ee'ettiyaawanta, iitabaa ootsanaw koyyiyaawantanne barentu aawoonne aatiw azazettenawanta, **31** k'ofay baynnawanta, ammanuu baynnawanta, haranttoo k'arettennawantanne maarennawanta. **32** Untuntuu hawantuu malaa ootsiyaawantoo hayk'uu bessee giyaaw S'oossaa higgiiyaa eriidde, hawantaa ootsiino; hewaa s'alalaa gidennaan, hawantaa ootsiyaawantakka ootsite giide minisiino.

2 Hewaa diraw, neenoo harantuu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayaw gooppe, neeni harantuu bolla pirddaadde, he neeni untuntuu bolla pirddiyaawaa malaa ootsooppe, ne bolla pirddaasa. **2** Nuuni hawaa mala oosuwa ootsiyaawantuu bolla S'oossay s'illo pirdaa pirddiyaawaa ereetto. **3** Neenoo, hawaa mala oosuwa ootsiyaawantuu bolla pirddiyaawoo, k'ay he neeni pirddiyaawaa malaa ootsiyaawoo, neeni S'oossaa pirddaappe attiyaawaa malatii? **4** Woy S'oossaa wolk'k'aama keekatetsaa, genc'c'uwanne danddayaa kad'ayishsha? S'oossay neena nagaraappe zaaranaw koyiyaa diraw, I keeka gidiyaawaa neeni eraasa. **5** Shin hinttentoo guzuma wozanaynne nagaraappe simmenna wozanay de'ee; hewaa diraw, S'oossaa hank'k'uunne s'illo pirdday k'onc'c'iyaa gallassi, neeni ne bolla hank'k'uwaa kasewaappe darissaasa. **6** S'oossay asaa ubbaw Aa oosuwa malaa immannawaa. **7** Itti itti asatu lo'obaa danddayari ootsiino; k'ay galataa, bonchchuwaanne bayenna de'uwaa koyyiino; untuntuu S'oossay med'inaa de'uwaa immana. **(aiñonios g166)** **8** Shin harantuu iitabaa ootsanaw yaaretiinonne tumatetsaa is's'iino; S'oossay untuntuu bolla bashshaanne hank'k'uwaa yeddana. **9** Iitabaa ootsiyaa Asay ubbay metootananne waayettana; hewe kasetiide, Ayihuda asaa

gakkana; hewaappe k'ay Ayihuda gidenna asaa gakkana. **10** Shin S'oossay lo'o oosuwa ootsiyaa ubbatoo galataa, bonchchuwaanne sarotetsaa immanna. Kasetiide Ayihudatoo immanna; hewaappe k'ay Ayihuda gidennawantoo immanna. **11** Ayaw gooppe, S'oossaa Ayifiyaan Asay ubbay itti mala. **12** Muse higgii baynnaan nagaraa ootseedda ubbay higgii baynnaan d'ayana. Muse higgii de'ishshin, nagaraa ootseedda ubbay higgiiyan pirdiddana. **13** Ayaw gooppe, S'oossaa sintsan higgiiyaa naagiyaawantu s'illinooppe attin, higgiiyaa sisiyaawantu s'illikkino. **14** Ayihuda gidenna asaw higgii baawa; shin barenttu tilla k'ofaan higgii azaziyaawaa ootsiino; untunttoo higgii d'ayooppekkka, untunttu barenttu huup'ew higge. **15** Higgii azaziyaawe untunttu wozanaa giddon s'aafetteeddawaa untunttu hanotay bessee; itti itti kaala untunttu tilla k'ofay untunttoo markattiyaaw dirawunne k'ay itti itti kaala untunttu k'ofay untunttu mootiyaa diraw, woy k'ay untunttunna gaaddatiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa erissee. **16** Taani tamarisseedda mishiraachchuwa k'aalaadan, asaa wozanaa geemmeedda k'ofaa S'oossay Yesuusi Kiristoosa baggana hawaadan pirddana. **17** Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiiyan zempaa S'oossaan c'ee'ettaasa. **18** Neeni ootsana mala, S'oossay koyiyaawe ayentto eraa; k'ay tuma gidiyaawaa dooranaw higgiiyaappe tamarraadda. **19** Neeni k'ook'atuwaa kaaletsiyaawaa, k'ay d'umaan de'iyaaawantookka poo'issiyaawaa, erennawanta erissiyaawaanne naanatuwaa tamarissiyaawaa gidiyaawaa eraad; higgiiyaappe neeni kumentsaa eratetsaanne tumatetsaa demmiyaawaa eraasa. **21** Yaatina, neeni haratuwaa tamarissiyaawe neena ne huup'ew ayaw tamarissikkii? Neeni, «Wuu'oppa» yaagaade k'alaa adasa. Shin neeni ne huup'ew wuu'ayiiye? **22** Neeni, «Woshummoppa» yaaga. Shin neeni ne huup'ew woshummay? Neeni eek'aa sheneta. Shin eek'ay de'iyaa golliyaaw bonk'k'ay? **23** S'oossaa higgii new de'iyaa diraw, neeni c'ee'ettaasa; shin he higgiiyaa mensaade S'oossaa yeellayay? **24** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Ayihuda asatoo, hintte gaasuwaan Ayihuda gidenna asatuwaa giddon S'oossaa sunsay bayee» yaagee. **25** Neeni higgew azazettoppe, ne k'as's'aray maaduwaana de'ee; shin neeni higgiiyaa mentsooppe, neeni k'as's'aretteeddawe k'as's'arettiennawaadan paydettee. **26** Ayihuda gidenna Asay k'as's'arettiennan higgii azaziyaawaa naagooppe, S'oossay Aa k'as's'aretteeddawaadan paydennee? **27** Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo s'aafetteedda higgii de'ooppekkka k'ay hintte k'as's'arettooppekkka, higgiiyaa hintte mentsiyaa diraw, Ayihuda gidenna Asay bollaa k'as's'arettana d'ayooppekkka, higgew azazettiide, hintte bolla pirddana. **28** Ayaw gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asaa gidenna; k'ay Asay bare ashuwaa asatetsaa k'as's'arettedda diraw, tumu Ayihuda asaa gidenna. **29** Shin tumu Ayihuda asaa giyaa uray garssa baggana Ayihuda asaa gideeddawaa; k'as's'arettiyaawaa S'oossaa Ayyaanan oosettiyya wozanaa k'as's'arayaappe attin, s'aafetteedda higgiiyaanna gidenna; he uray bare galataa S'oossaaappe akkiyaawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3 Yaatina, Ayihuda asatuu ayaan Ayihuda gidenna asaappe aad'd'iinoo? Woy k'as's'arettiyaawaan ay maaduu de'ii? **2** Hawe Ayihudatuwaa ubbabaan loysi maaddee; ubbabaappe kase S'oossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda. **3** Yaatina untunttuppe ittuu ittuu ammanettenawaa gidooppe, waanii? Hewaa diraw, S'oossay ammanettana yaagiyaawe? **4**

Hewaa gidenna; Asay ubbay worddanchchaa gidooppekkka, S'oossay giyaawe tuma gidanaw bessee. S'oossaa Mas'aafay, «Neeni haasayiyya wode, neeni s'illo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootettiyya wode, shatimmanaw bessee» yaagee. **5** Shin nu bayizzuu S'oossaa s'illo oosuwa erissintto, nuuni waagane? Nu bolla hank'kuwaa ahiyaa S'oossay bayizzanchchee? Taani Asay giyaawaadan gay. **6** Hewe waayyii hanana. Ayaw gooppe, hewaadan gidooppe, S'oossay ha alamiyaa bolla wooti pirddane? **7** Shin ta wordduwaan S'oossaa tumatetsay Aa bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayaw ta bolla nagaranchchaadan pirdii? **8** Yaatina nuuni, «Lo'uu yaanaadan, ane itabaa ootsoyite» ayaw gookkoo? Itti itti Asay hawaa taana mootiide boreeddino; untunttu S'oossaaappe bessiyaa pirddaa akkana. **9** Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatuu, Ayihuda gidenna asaappe dareettoo? Hewaa gidenna; ayaw gooppe, Ayihudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittippe nagaraappe garssan de'iyaaawaa taani kase hinttenttoo odaaddi. **10** S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «S'illo Asay ittuunne baawa. **11** Akeekiyaaw asaykka baawa; woy S'oossaa koyiyaawekka baawa. **12** Asay ubbay ogiyaappe kare keseeddino; ubbay mulekka maaddennawaa gideedda. Lo'obaa ootsiyaa ooninne baawa; haray atto ittuunne baawa. **13** Untunttu doonay dooyaa de'iyaa duufuwa mala. Barenttu ins's'arssan worddoteeddino. Untunttu doonaappe asaa wod'iyaa shooshshaa yishsha mala haasayay kesee. **14** Untunttu doonaan shek'ayenne c'amobay kumeedda. **15** Untunttu suutsaa gussanaw, darii elleelliino. **16** Bayzzuunne koletsay, untunttu beeddasaan hak'aninne d'ayenna. **17** Untunttu sarotetsaa ogiyaakka erikino. **18** K'ay S'oossaw yayyiyaabay, untunttu k'ofaan baawa» yaagee. **19** Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentsaa sa'aa S'oossaa pirddaappe garssaw aatsana mala, higgiiyaa giddon odetteedda ubbabay higgiiyaappe garssan de'iyaa asaw haasayiyaawaa nuuni ereeto. **20** S'oossaa sintsan ooninne higgii azaziyaawaa ootsiyaawaan s'illenna; higgii itti Asay nagaraa ootseeddawaa eranaadan ootsee. **21** Shin S'oossay asaa s'illissiyaa ogii higgii baynnaan ha"i k'onc'cedda; higgiiinne nabatuu he s'illotetsaabaa markatteeddino. **22** S'oossay asaa Yesuusi Kiristoosa ammaniyaawaan s'illisse; S'oossay hewaa Aa ammaniyaaw ubbaw ootsee; ay shaakotetsayenne baawa. **23** Ayaw gooppe, Asay ubbay nagaraa ootseedda; S'oossaa bonchchuukka untunttoo guus's'eedda. **24** Shin untunttu S'oossay immiyaa Aa aad'd'o keekatetsaan, barentta woziyaa Kiristoosi Yesuusa baggana c'oo s'illeeddino. **25** Yesuusa suutsaan Asay Aa ammaniide, bare nagaraw maarotetsaa demmanaw, S'oossay Aa immeedda; S'oossay hewaa bare s'illotetsaa bessanaw ootseedda; i beni wodiyaan asaa nagaraa danddayide, kad'i bashi aggeedda; shin **26** ha wodiyaan bare s'illotetsaa bessanaw asaa nagaraa aggena; S'oossay hewaa ootsiyaawaan i bare huup'ew s'illo gidiyaawaanne Yesuusa ammaniyaaw ubbaa s'illissiyaawaa bessee. **27** Yaatina, nuuni ayaw c'ee'ettanee? Ayinne baawa. Ayaa gaasuwaanee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa higgiiyaanappe attin. **28** Ayaw gooppe, Asay ammanuwaan s'illanaappe attin, higgii azaziyaawaa ootsiyaawaana gidenna yaagiide k'oppeetto. **29** Woy S'oossay Ayihudatuwaa s'alalaw S'oossee? Ayihuda gidenna asaw S'oossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawantookka i k'ay S'oossaa. **30** Itti S'oossaa s'alalay de'ee; Ayihudatuwaa untunttu

ammanuwaan I s'illissana; k'ay Ayihuda gidennawantakka untunttu ammanuwaan s'illissana. **31** Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwaan gas'aag s'uganee? Gidenna; higgiiyaa minisoyetteppe attin.

4 Yaatina, nuuni nuw ashuwaan zare gidiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? **2** Ayaw gooppe, Abraahaamo oosuwaan s'illeeddawaa gidooppe, aw c'ee'etiyaaabay de'ee; shin S'oossaa sintsan c'ee'ettana danddayenna. **3** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay waagii? «Abraahaamo S'oossaa ammaneedda; S'oossay hewaa aw s'illotetsaan paydeedda» yaagee. **4** Ootsiyaa uray akkiyaa miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw c'oo imettiyaawaadan paydettenna. **5** Shin oosuwa ootsennaan, nagaranchchaa s'illissiyaa S'oossaa ammaniya uraa, S'oossay Aa ammanuwaan Aa s'illisse. **6** Hawaadanka, ay oosuunne baynnaan, S'oossay s'illuwaadan paydeedda asaa nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe hawaa. **7** «S'oossay untunttu bayizzuwaatto geeddawantunne untunttu nagaraa kammeeddawantunne anijetteeddawantta. **8** Goday Aa nagaraa paydenna asay anijetteeddawaa» yaagee. **9** Yaatina, ha Daawite haasayeedda anijuu k'as's'arettedda asaa s'alalaassee? Woy k'ay k'as's'arettibeenna asatuwaassee? Ayaw gooppe nuuni, «S'oossaa Mas'aafay, Abraahaamo S'oossaa ammaneedda; S'oossay hewaa aw s'illotetsaan paydeedda» yaagee» goyyte. **10** Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo k'as's'aretti simineyye? Woy k'as's'arettanaappe kasennee? K'as's'arettanaappe kasennaappe attin, k'as's'arettina gidenna. **11** Guyyeppe I k'as's'arettedda; S'oossay Aa ammanuwa diraw, I k'as's'arettanaappe kase Aa s'illo ootseeddawaa erissanaw, Aa k'as's'aray malla gideedda. Hewekka k'ay k'as's'arettennan S'oossaa ammaniya ubbatuwa S'oossay s'illo ootsiide paydanaadan, untunttu Abraahaamo aawuwa gidanaassa. **12** I k'as's'aretteddawanttookka aawuwa; gidooppekka, untunttu k'as's'arettedda diraassa gidenna; shin nu aawuwa Abraahaamo k'as's'arettanaappe kase ammaniya ammanuwa mala kaalliyaaawanttookka aawuwa. **13** Abraahaamossinne Aa zeretsaw S'oossay, «Ha sa'aa taani hintinttoo immana» yaageeddawe, Abraahaamo S'oossaa ammaniide s'illeedda diraassappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. **14** Ayaw gooppe, higgew azazettiyaawanttu S'oossay immana geeddawaa laatiyaawantta gidooppe, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; S'oossay geeddawekka mela gideedda; **15** higgii S'oossaa boshaa ahee; shin higgii baynnasaan higgiiya mentsiyaabay baawa. **16** Hewaa diraw, higgiiya naagiyaawanttu s'alalaw gidennaan, k'ay Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniya Abraahaame zeretsaa ubbaw S'oossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe ammanuwaana. Abraahaamo nuw ubbaw aawuwa. S'oossaa Mas'aafay, «Taani neena c'ora kawutetsatoo aawo ootsaad» giyaawaadan, hayk'keeddawanttoo de'uwaa immiyaa, bare azazuwaan baynnabaa de'iyaaabaadan ootsiide s'eesiyaa, I ammaneedda S'oossaa sintsan Abraahaamo nuw ubbaw aawuwa. **18** S'oossaa Mas'aafay Abraahaamoo, «Ne zeretsay hawaa keena gidana» yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sintsappe demmana giide, nashechchaan naagiide, c'ora zeretsaw aawuwa gideedda. **19** He wode, Abraahaamo yelettoddeppe s'eetu laytsaa kumana haniyaa c'imaa; shin bare daaburanchcha asatetsaanne Saara

na'aa yelanaw danddayennawaa k'oppeedda wode, I bare ammanuwaan daaburibeenna. **20** S'oossaa I bonchchiidde, aw immana geedda S'oossay k'ay polanaw danddayaawaa loytsi eriide bare ammanuwaan minneeddawaappe attin, ammanennaan is'siide, S'oossay immana geeddawaa sid'ibeenna. **22** Hewaa diraw, S'oossay k'ay Aa ammanuwa s'illotetsaan paydeedda. **23** «Aw s'illotetsaan paydeedda» giyaa k'aalay Aa s'alalaw s'aafettebeenna. **24** He k'aalay nu Godaa Yesuusi hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa ammaniya nuwukka s'illotetsaan paydettana mala s'aafetteedda. **25** S'oossay Aa nu nagaraa diraw, hayk'oo aatsiide immina, I nuuna s'illissanaw hayk'uwaappe dendeedda.

5 Hewaa diraw, nuuni ammanuwaan S'illeeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana nuw S'oossaanna sarotetsay de'ee; **2** k'ay I nuuna ha'i nuuni de'iyaa S'oossaa aad'd'o keekatetsaa giddo ammanuwaan aheedda; yaatina, nuuni S'oossaa bonchchuwa shaakkanaw nuw de'iyaa hidootaan c'ee'etteetto. **3** Hewaa s'alalaa gidenna; nuuni nu waayiyanka nashetteetto; ayaw gooppe, waayiyaappe danddayay, k'ay danddayaappe paac'iyaan minniyaawe, paac'iyaan minotaappe hidootay yijaawaa nuuni ereetto. **5** S'oossay nuw immeedda Geeshsha Ayaanaa baggana bare siik'uwa nu wozanaan gusseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna. **6** Ayaw gooppe, nuuni biro wolk'ay baynnawantta gidide de'ishshin, S'oossay dooreedda wodii gakkina, Kiristoosi nagarachchatuwa diraw hayk'keedda. **7** S'illo uraa diraw, itti uray hayk'kanawe daro metobaa; shin lo'o asaa diraw hayk'kanaw, «Eeno» giyaa uray ooni eri beettenaan aggena. **8** Shin nuuni biro nagaranchcha gidide de'ishshin, Kiristoosi nu diraw hayk'keedda; hewe S'oossay nuuna ay keenna siik'inttonne Aa siik'uwa ereisse. **9** Simmi nuuni ha'i Aa suutsaan s'illeeddawaa gidooppe, Aa baggana S'oossaa hank'kuwaappe attana. **10** Ayaw gooppe, nuuni S'oossaanna kase morkke; shin Aa Na'aa hayk'uwaan aanana sigetteeddo. Hewaappe aatsiide, ha'i nuuni S'oossaanna sigetteeddawaappe guuyiyaan, I pas'a gidiyaa diraw nuuna ashshana. **11** Shin hewaa s'alalaa gidenna; ha'i nuuna S'oossaanna sigetseedda nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana nuuna S'oossaabay nashechchee. **12** Hewaa diraw, nagaray ha sa'aa itti asaa baggana geleedda; he nagaray barenanna hayk'uwa aheedda; hewaa gaasuwaan, Asay ubbay Addaama baggana nagaraa ootseedda diraw, hayk'uu asaa zariyaa ubbaa gakeedda. **13** Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de'ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna. **14** Shin Addaama wodiyaappe, Mude wodiya gakkanaw, hayk'uu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami S'oossaa higgew azazettenan is's'eeddawaadan, nagaraa ootsibeennawantakka hayk'uu mooddeedda. Ayaw gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwa. **15** Shin S'oossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untunttu itti mala gidikkino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, c'ora Asay hayk'keeddawe tuma; shin S'oossaa aad'd'o keekatetsayenne Aa imotay itti asaa aad'd'o keekatetsaa baggana, Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsaa baggana c'ora asaw dareedda. **16** S'oossaa imotay nagaraa ootseedda bitaniyaa baggana yeeddawaa mala gidenna; ayaw gooppe, Addaami itti nagaraa ootseeddawaappe guuyiyaan, S'oossay Aa bayizeeddawaadan pirddeedda; shin Asay daro

nagaraa ootseeddawaappe guyyiyaan S'oossay, «Hinttentu bayizibeykkita» giide, bare aad'd'o keekatetsaa untuntta bessee. **17** Ayaw gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwaan, Aa nagaraa baggana, hayk'u'u kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesuusi Kiristoosi ootseeddabay ay keena daree; S'oossaa daro aad'd'o keekatetsaanne s'illotetsaa imotaa akkiyaa ubbay Kiristoosa baggana s'ooniide de'ana. **18** Simmi itti uray nagaraa ootsedda gaasuwaan asaa ubbaa bolla bayizeeddawaadan pirday yeedda. Hewaadanka itti uray s'illobaa ootsedda gaasuwaan, S'oossay asaa ubbaa, «Bayizibeykkita» giide untunttoo de'uwaa immeedda. **19** Ayaw gooppe, itti uray azazettenan is's'eedda gaasuwaan, daro Asay nagarachcha gideedda, hawaadanka k'ay ittuu eeno geeddawaan c'ora Asay s'ilana. **20** Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode S'oossaa aad'd'o keekatetsay loytsi dareedda. **21** Nagaray hayk'uwaa wolk'kaan kawuteeddawaadan, hawaadanka k'ay S'oossaa aad'd'o keekatetsay s'illotetsaa wolk'kaan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana, nuuna med'inaa de'oo kaaleetsee. (aiñnios g166)

6 Yaatina, nuuni waagane? S'oossaa aad'd'o keekatetsay daranaadan, nagaraan minniide de'anee? **2** Gidenna, nuuni nagaraa ootsenna mala hayk'k'idiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sintsaw wooti Aa giddon de'anee? **3** Woy nuuni ubbatuu Kiristoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, s'ammak'etteedda wode, Aa hayk'uwaanka anana ittippe gidanaw s'ammak'etteeddawaa erikkitee? **4** Hewaa diraw, Kiristoosi bare Aawuwa bonchcho wolk'kaan hayk'uwaappe denddowaadan, nuunikka ooratsa de'uwaa de'anaw, Aa hayk'uwaa aanana shaakanaw s'ink'k'ataani aanana ittippe moogetteeddo. **5** Ayaw gooppe, nuuni I hayk'k'eeddawaadan hayk'k'iide, aanana ittuwaa gidooppe, hawaadanka, hayk'uwaappe I denddowaadan nuunikka dendiide, aanana ittuwaa gidana. **6** Nuuni hawaappe sintsaw nagaraw ayile gidenna mala, k'ay nu nagarachcha asatetsaa wolk'k'ay d'ayana mala, nu ec'a asatetsaa Kiristoosanna mask'aliyaa bolla misimaariyan d'ishetti kak'etteeddawaa ereetto. **7** Ayaw gooppe, itti uray hayk'k'iyaa wode nagaraa wolk'k'ay Aa mooddenna; shin **8** nuuni Kiristoosanna hayk'k'eeddawaa gidooppe, aanana k'ay de'anawaa ammaneeetto. **9** Ayaw gooppe, Kiristoosi hayk'uwaappe dendeeddawaa, k'ay laa'entsuwa I hayk'k'ennawaanne hayk'u'u sintsappe Aa mooddennawaa nuuni ereetto. **10** I itti kaallakka hayk'k'eedda; nagaraw Aa bolla wolk'k'ay baawa; shin I ha de'iyaa de'uwaa S'oossaw de'ee. **11** Hawaadan k'ay hintte nagaraa ootsennaadan, hinttentta hayk'k'eeddawaadan k'oppite; shin Godaa Kiristoosa Yesuusa baggana S'oossaw hintte pas'a de'iyawaadan, hinttentta k'oppite. **12** Hewaa diraw, hintte hinttentu asatetsaa amoo azazettana mala, nagaray hayk'k'iyaa hintte asatetsaa mooddoppo. **13** K'ay hintte asatetsaappe itti saanne iita oosuwaa ootsanaw nagaraw immoppite; shin hayk'uwaappe dendeedda asaadan hinttentta S'oossaw immite; k'ay hintte kumentsaa asatetsaakka s'illo oosuwa ootsanaw S'oossaw immite; **14** ayaw gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw danddayenna; hintte S'oossaa aad'd'o keekatetsaa garssanna de'iitappe attin, higgiaappe garssanna de'ikkita. **15** Yaatina, waanane? S'oossaa aad'd'o keekatetsaa garssanna de'iinoppe attin, higgiaappe garssanna de'enna diraw, nagaraa ootsanee? Gidenna; **16** hintte hinttentta itti

uraw azazettanaw, ayiliyaadan ootsiide immiyaa wode, he hinttentta azaziyaawoo ayiletuwa gidiyaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayk'uwaa ahiiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta s'illo ootsiyaa azazoo eeno giita. **17** Shin S'oossaw galatay gido; ayaw gooppe, nagaraw kase hintte ayile; shin guyyeppe hintte akkeedda timirtiyaa giddon de'iyaa tumatetsaw hintte kumentsaa wozanaappe azazetteedda. **18** Hinttentu nagaraa ayiletsaappe kesiide, s'illotetsaw ayile gideedda. **19** Hinttentu med'etaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oossikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentsaa asatetsaa naak'uwaa ootsanaw, tumatetsawunne naak'oo ayile ootsiide immeedda; ha'i hewaadanka hintte kumentsaa asatetsaa geeshshabaa ootsanaw, s'illotetsaw ayile ootsiide immite. **20** Hinttentu nagaraw ayiletiide de'iyaa wode, s'illotetsay hinttenttoo godaa gidenna. **21** Hinttentta ha'i yeellayiyaa yewatuwaa he wode ootseeddawaappe ay maaduwa demmeeddittee? Ayaw gooppe, he yewatuwaa wurssetsay hayk'uwaa. **22** Shin nagaraa ayiletsaappe hintte kesiide, S'oossaw eeno geeddita; k'ay hintte ootsiyaa ubbaan hinttentta ubbakka aw aatsiide immeedda. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssetsay med'inaa de'uwaa. (aiñnios g166) **23** Ayaw gooppe, nagaraa gatii hayk'uwaa. Shin S'oossay nu Godaa Kiristoosa Yesuusa baggana immiyaa imotay med'inaa de'uwaa. (aiñnios g166)

7 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentu ubbay higgiaay eriyaay diraw, taani giyaawaa loytsi eriita; higgii itti Asay pas'a de'eedda wode s'alalaan Aa mooddee. **2** Ayaw gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay pas'a de'eedda keenan, higgiiyan aanana c'ashetta uttaaddu; shin izi asinay hayk'k'ooppe, aanana c'aak'keedda higgii izo mooddenna. **3** Hewaa diraw, iza bare asinay pas'a de'ishshin, hara attumwaa gelooppe, Asay izo, «Woshummewunno» gaana. Shin izi asinay hayk'k'ooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gelooppenne izo ooninne, «Woshummewunno» geena. **4** Taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaadan hinttentu k'ay Kiristoosa asatetsaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttentu Aa bagganna hayk'k'eeddita. K'ay nuuni S'oossaa maadiyaa oosuwa ootsana mala, hinttentu S'oossay hayk'uwaappe dentseedda Kiristoosawantta. **5** Ayaw gooppe, nuuni nu asatetsay koyyeeddawaadan de'iyaa wode, higgii nuuni nagaraa ootsanaadan, nuuna dentsetsee; nu asatetsaa giddon iita amuu de'iyaa diraw, nuuni hayk'oo ayfiyaa ayfeeddo. **6** Shin ha'i nuuni nuuna k'achcheeddawoo hayk'k'eedda diraw, S'oossay nuuna higgiaay k'ashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratsa ogiyaan S'oossaw eeno gaanawaappe attin, s'aafetteedda higgii nuw giigisseedda ec'a ogiyaan eeno gookko. **7** Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huup'ew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayaw gooppe, taani higgii, «Asaabaa amottoppa» gibeennentto, asaabaa amottiyaawe ayentto erikke. **8** Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa baggana ta bolla ogiyaa demmeedda; ayaw gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolk'k'ay baawa. **9** Kase higgii bayna wode taani pas'a; shin azazuu yeedda wode nagaray de'oo simmina, **10** taani k'ay hayk'k'aaddi; taana pas'a wotsanaw S'oossay k'oppeedda azazuu, taw hayk'uwaa aheedda. **11** Ayaw gooppe, nagaray azazuwaa baggana taana c'immiaay ogiyaa demmide, he azazuwaan taana wod'eedda. **12** Hewaa diraw, higgii geeshsha;

8 Hewaa diraw, Kiristoosa Yesuusanna de'yaawantu bolla pirdday ha'i baawa; **2** ayaw gooppe, Kiristoosa Yesuusa baggana nuw de'uwaa immiyaa Geeshsha Ayaanaa higgii taana nagaraa higgiiyaa ayiletetsaappenne hayk'uwaa higgii ayiletetsaappe kesseedda. **3** Asaa asatetsay daaburanchcha gidiyaa diraw, higgii ootsanaw danddayibeennawaa S'oossay ootseedda; nagaranchchatuwaasatetsaa mala asatetsaana de'iyaa bare Na'aa, Asay ootseedda nagaraw yarshshuwaas gidanaw S'oossay kiitiide, asaa asatetsaa gidдон de'iyaa nagaraa pirddeedda. **4** Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de'iyawantutuppe attin, nu asatetsay koyyiyaawaadan de'anawantu bolla, nu bolla, higgiiyaa s'illo azazuu polettana mala, S'oossay hawaa ootseedda. **5** Barenttu asatetsay koyyiyaawaadan de'iyawantutu barenttu asatetsaabaa k'oppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de'iyawantutu Geeshsha Ayaanaabaa k'oppiino. **6** Asatetsaabaa k'ofussay hayk'uwaa ahee; shin Geeshsha Ayaanaabaa k'ofussay de'uwaanne sarotetsaa ahee. **7** Asatetsaabaa k'ofussay S'oossaw is'o; ayaw gooppe, asatetsay S'oossaa higgew eeno geena; k'ay eeno gaanawukka aw danddayettenna. **8** Barenttu asatetsaw eeno giyaawantutu S'oossaa nashechchanaw danddayikkino. **9** Shin S'oossaa Ayyaanay hinttentun de'ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de'iitappe attin, hintte asatetsay koyyiyaawaadan de'ikkita. Shin ooninne Kiristoosa Ayyaanay baynnawaa gidoope, he uray Kiristoosawaa gidenna. **10** Shin Kiristoosi hinttentun de'ooppe, hintte asatetsay nagaraa gaasuwan hayk'keeddawaa; shin hintte ayyaanay s'illootetsaa gaasuwan hinttentun pas'a de'ee. **11** Shin

673

ooni ek'ettanawe? **32** I haray atto bare Na'aakka waayiyaappe guyye ashshibeenna; shin Aa nuw ubbaw aatsiide immi aggeedda. I bare Na'aa immeeddawe k'ay nuw ubbaa c'oo immennee? **33** S'oossay dooreeddawantta oonee mootanawe? S'oossay bare huup'ew untuntta s'illisseedda. **34** Yaatina, untunttu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayk'uwaappe dendiide, S'oossappe ushechcha baggana utteedda, Kiristoosi Yesuusa; I k'ay nuw gaannatee. **35** Simmi nuuna Kiristoosa siik'uwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yedersuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee? **36** S'oossaa Mas'aafay, «Nuuni ne diraw, ubbaa gallassi hayk'keetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto» yaagee. **37** Shin nuuni nuuna siik'eedda aan ha yewuuaa ubbaan nuuna s'ooniyaawantuppe aad'd'eetto. **38** Ayaw gooppe, hayk'uwaaw gidina, de'uwaaw, kiitanchatuwaaw gidina, mooddiyaawantta, ha'i de'iyaawantta gidina, sintsappe yaanawaa, wolk'k'aamatuwaaw gidina, bolla saluwaaw gidina, garssa sa'aa, ay med'etaa gidinakka, nu Godaa Kiristoosa Yesuusan de'iyaaw S'oossaa siik'uwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraad.

9 Taani tumuwaaw haasayay; taani Kiristoosassa; k'ay worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooddiyaaw ta tilla wozanay taani worddotennawaa taw markkattee. **2** Taw ashuwaan zare gidiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan daro k'aretayne aggena k'ofay de'ee. Ayaw gooppe, taani ta huup'ew untunttu diraw, S'oossaa shek'aappe garssanna de'arikkitaashsha! K'ay Kiristoosappekka shaakettaarikkitaashsha! **4** Untunttu Israa'eeliyaa asatuwaaw; S'oossay untuntta bare naanaa ootside, bare bonchchuwaaw untuntunna shaakkeedda. Untuntunna k'aalaa geliide, higgiiyaa untunttoo immeedda. Untunttu S'oossaw bessiyaa ogiyaan goyinniino; k'ay S'oossay immana geeddawaakka akkeeddino. **5** Untunttu zeretsaan kase aawotuwaaw zare; K'ay Kiristoosikka ashuwaan untunttu zare. I, ubbaappe bolla gidiide mooddiyaaw, med'inaw galatteeeddawe S'oossaa. Amen'i. (aïon g165) **6** Shin taani, «S'oossay immana geeddawe attana» yaagikke. Ayaw gooppe, Israa'eeliyaa asaa ubbatuu S'oossay dooreeddawantta gidikkino. **7** K'ay Abraahaame zeretsatuu ubbatuu S'oossaa naanaa gidikkino. S'oossay Abrahaamoo, «Ne zeretsay Yisaak'a baggana s'eesettanawaa» yaageedda. **8** Hewaa guussay untunttu S'oossay immana geedda ogiyaan yeletteedda naanay zariyaadan paydettana; shin asaa k'ofaadan yeletteeddawanttu S'oossaa naanaa gidikkino guussaa. **9** Ayaw gooppe, S'oossay immana giide haasayeeddawe hawaa; «Taani ha geeteteeddawaadan he wode yaana; Saarakka attuma na'aa yelana» yaageedda. **10** Hewaa s'alalaakka gidenna; Irbbi'k'a yeleeedda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaaw Yisaak'a. **11** Shin itti na'aa dooreedda S'oossay bare huup'ew k'oppeeddawaa gidanaadan, S'oossay Irbbi'w, «Bayiray teefaw azazettana» yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne iitabaa woy lo'obaa ayinne ootsanaappe kasenna geedda. Hewaa diraw, S'oossaa dooruu Aa s'eeseeddawaadanippe attin, untunttu ootseeddawaanna gidenna. **13** S'oossaa Mas'aafay, «Yaak'ooba siik'aaddi; shin Eesaa is's'aaddi» yaagee. **14** Yaatina, nuuni waagane? S'oossay deshissiide pirdii? Hewaa gidenna. **15** Ayaw gooppe, Musew I, «Taani maaranaw koyiyaawantta maarana; k'ay k'arettanaw koyiyaawanttookka k'arettana» yaageedda.

16 Simmi S'oossay asaa maariyaawe I maaranaw koyiyiiaa diraassappe attin, Asay koyiyiiaa woy ootsiyaa diraassa gidenna. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay Gibs'e kaatiyaw, «Taani ta wolk'k'aa neenan bessanawunne ta sentsay alamiyaa ubbaan odettanaw, hewoo taani neena kawutsaad» yaagee. **18** Simmi S'oossay maarana koyiyaawaa maaree; k'ay wozanaa gorddana koyiyaawaa wozanaa gorddee. **19** Simmi hintte taana, «Hewe tuma gidooppe, S'oossay asaa bayizzoo ayaw tooshii? S'oossay geeddawaa is's'aaddi gaanawe oonee?» yaaganaw danddayiita. **20** Shin ta laggew, S'oossaw zaaranaw neeni oonee? Urk'k'aappe med'etteedda miishshay guyye zaariide barena med'd'eeddawaa, «Taana hawaadan ayaw med'd'aaddii?» giide oochchanaw danddayii? **21** Woy urk'k'aa med'd'iyaawe bare med'd'iyaaw urk'k'aa bare koyiyaawaadan ootsanawunne itti mala urk'k'aappe ittuwaa bonchcho miishshaa ootside, k'ay ittuwaa tooshetteedda oosuwaaw ootsiyaa miishshaa ootside med'd'anaw aw maati baawee? **22** S'oossay ootseeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hank'kuwaaw bessanawunne bare wolk'k'aa erissanaw koyyeedda; I bare hank'kuwaan pirddanawantta, bayizzanaw giigi utteeddawantta, daro genc'c'uaan danddayeedda. **23** K'ay I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaaw akkanaw giigissi wotseeddawanttoo I ay keenaa bonchchettintonne bessanaw koyyeedda. **24** Nuuni I s'eeseeddawantta; shin Ayihuda asaa s'alalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa gidoppekka s'eeseedda. **25** Hoose'a mas'aafan I giyaawe hawaa; «Ta asaa gidennawantta, «Ta asaa: gaade s'eesana. Taani siik'abeenna zariyaakka, «Ta siik'k'aatoo» gaade s'eesana. **26** «Hinttentu ta asaa gidikkita» giyaawaa, untunttu siseedda he sa'aan, untunttu, «De'uwaaw S'oossaa naanaa» geetetiide s'eesettanawantta» yaagee. **27** Isiyaasi Israa'eeliyaa asaabaa yaagiide haasayeedda; «Israa'eeliyaa Asay abbaa matan de'iyaaw shafiyaa keena gidooppekka, untuntuppe amareeddawanttu s'alalay attana. **28** Ayaw gooppe, Goday sa'aa bollan de'iyaaw asaa ubbaa bolla, ellekka pirddana» yaageedda. **29** Isiyaasi kasetiide, «Ubbappe Wolk'k'aama Goday, nuw amareedda zeretsaa ashshenentto, nuuni, Sodoomaa katamaadaanine, Gamoora katamaadan haneeddoshshin» yaagi haasayeedda. **30** Yaatina, nuuni waagane? S'illotetsaa koyiibeenna Ayihuda gidenna Asay ammanuwaan s'illeedda; **31** shin Israa'eeliyaa Asay barentta s'illissiyaa higgiiyaa koyyeeddawanttu he higgiiyaa demmibeykkino. **32** Ayaw demmibeykkino? Untunttu oosuwaanappe attin, ammanuwaan s'illotetsaa koyiibeenna diraassa. Untunttu S'oossaa Mas'aafay, «Akeekite; taani S'iyoonen asaa d'ubbiyaa shuchchaa, untunttu ogiyaan zaallaa wotsana. Shin aan ammaniyaaw ooninne yeellatenna» yaagiide s'aafettowaadan d'ubbiyaa shuchchaan d'ubetteeddino.

10 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa'eeliyaa asaw ta kumentsaa wozanaappe amottiyaawenne S'oossaa woossiyaawe untunttu attanaassa; **2** ayaw gooppe, untunttu S'oossaw ootsanaw loytsi koyiyaawaa taani markkattay; shin untunttu S'oossaw ootsanaw loytsi koyiyiiaa koshshay tumu eratetsaappe gidenna. **3** Ayaw gooppe, S'oossay asaa s'illissiyaa ogiyaa untunttu erennaan, barenttu huup'e s'illotetsaa essanaw koyyeeddino; k'ay barenttu huup'ew S'oossay asaa s'illissiyaa ogew eeno gibeykkino. **4** Ayaw gooppe, amaneedda ubbay s'illanaadan, Kiristoosi higgiiyaa k'ofaa poleedda. **5** Asay higgew azazetiide s'illiyaabaw Muse,

«Higgi azaziyaawaa ootsiyaa ooninne he higgiiyan pas'a de'ana» yaagi s'aafeedda; 6 shin ammanuwaan s'illiyaabaw geetetteeddawe hawaa; «Ne wozanaa, «Ooni saluwaawe baanee?» gooppa. Hewe Kiristtoosa duge wotsanaassa; 7 woy «Duge sa'aa garssa wod'd'anaawe oonee?» gooppa. Hewe Kiristtoosa hayk'uwaappe dentsanaassa. (Abyssos g12) 8 Shin I giyaawe hawaa; «S'oossaa k'aalay ne mataana; ne doonaaninne ne wozanaa de'ee» geetetteedda» yaagee. Hewekka nuuni hinttentoo odiyaa ammanuwaaw k'aalaa. 9 Neeni, «Yesuusi Godaa» gaade ne doonaan markkattooppe, k'ay S'oossay hayk'uwaappe Aa dentseeddawaa ne wozanaa ammanooppe, neeni attana. 10 Ayaw gooppe, Asay bare wozanaa ammaniide s'illee; bare doonaanka markkattiide attee. 11 S'oossaa Mas'aafay, «Aan ammaniyaaw ooninne yeellatenna» yaagee. 12 Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa gidon dummatetsay baawa. Itti S'oossay ubbaa Godaa; I barena s'eesiyaa ubbatoo daro keeka. 13 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Godaa suntsaa s'eesiyaa ooninne attana» yaagee. 14 Yaatina, untuntutu Aa ammanibeennawanta gidoooppe, wooti Aa s'esanaaw danddayiino? K'ay k'aalaa sisibeennawantu waan ammananaw danddayiino? K'aalaa odiyaawe d'ayooppe, untuntutu waan sisanaw danddayiino? 15 K'ay k'aalaa odiyaawantu kiitettennan aggooppe, oosuu wooti oddetanaw danddayi? Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Nashechchiyaaw mishiraachchuwaaw odiyaawantu yuussay wooti lo'ii!» yaagee. 16 Shin untuntutu ubbay wonggalaw azazettibeykino; ayaw gooppe Isiyaasi, «Ta Godaw, nuuni markkatteeddawaa ooni ammaneeddee?» yaageedda. 17 Simmi Asay k'aalaa sisiide ammanee; k'ay itti uray Kiristtoosa k'aalaa, odina sisee. 18 Shin untuntutu k'aalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untuntutu siseeddino; S'oossaa Mas'aafay, «Untuntutu haasayaa kooshshay sa'aa ubbaan laalettettedda; untuntutu k'aalayykka sa'aa gas'aa gakeedda» yaageedda. 19 Shin Israa'eeliyaaw asatuu eribeykinooyee gaade taani oochchay. Muse kase, «Taani hinttentta asaa gidenna asatuwaan seelissana; k'ay eeyaa asatuwaan taani hinttentta hank'etsissana» yaageedda. 20 K'ay Isiyaasi daro s'aliide, «Taana koyyibeennawanttoo beettaad; taana oochchibeennawanttookka k'onc'c'aad» yaagee. 21 Shin Israa'eelatuwaabaa I haasayiidde, «Gallassaa ubbaa azazettenawanttoonni tawaa is'siyaawanttoo ta kushiyaa mic'c'aad» yaagee.

11 Yaatina, S'oossay bare asaa is'seedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayaw gooppe, taani ta huup'ew Israa'eeliyaaw asaa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa. 2 S'oossay koyro dooreedda bare asatuwaaw is'senna; S'oossaa Mas'aafay, Eelaasa taariikya gidon, Eelaasi Israa'eelatuwaaw S'oossaa sintsan wooti mootintto, hintte eriita. 3 «Godaw, untuntutu he sintsan nabatuwaaw wod'eeddino; ne yarshshiyaa saakka koleeddino. Yaatina, taani ta s'alalay ataad. K'ay untuntutu taanakka wod'anaw koyyiino» yaageedda. 4 S'oossay aw waagi zaareeddee? «Taani Eek'aa Ba'alaw gulbbatibeenna laappu sha'a asaa taw ashshaad» yaageedda. 5 Hawaadankka k'ay ha wodiyaan, S'oossay bare aad'd'o keekatetsaan dooreedda amareeda asatuu de'iino. 6 Shin I bare aad'd'o keekatetsaan dooreeddappe attin, untuntutu oosuwaan untuntutu dooribeenna; hewe d'ayooppe, Aa aad'd'o keekatetsay tumu aad'd'o keekatetsaa gidenna. 7 Yaatina, ayee? Israa'eeliyaaw asatuu barentu koyyiyaawaa demmibeykino; shin S'oossay

dooreedda amareedawantu demmeeddino. Yekkkontu wozanay minneedda. 8 Hawaadankka, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay untuntutu barentu ayfiyaan be'ennaadaanninne barentu haytsaan sisennaadan, hawaa gakkanaaw untuntotto, azalla ayaanaa immeedda» yaageedda. 9 K'ay Daawite yaageedda; «Untuntutu miyaa gaytay untuntutu p'iriyaaan oyk'ko; untuntutu guufantso; untuntotto kushiyaa shiri c'iggo. 10 Untuntutu s'eellennaadan, untuntutu ayfiio goozetto; ubbaa wode barentu metuwaan k'luunniide de'iino» yaageedda. 11 Yaatina, Ayihudatuwaaw d'ubetteedda wode, denddenaadan kunddeeddino? Hewaa gidenna; untuntutu nagaraa ootseedda diraw, atotetsay untuntutu Ayihuda gidenna asatuwaaw k'anaataanaadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda. 12 Shin Ayihudatuwaaw nagaraa ootseedda diraw, alamew daro anjiuu yeedda; k'ay untuntutu kunddetsayykka Ayihuda gidenna asaw daro anjiuwaaw aheedda. Yaatina, Ayihudatuwaaw ubbay gujettiyaa wode, anjiuu woysaa keena darandeeshsa! 13 Shin taani ha'i hinttentto, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaaw bonchhana. 14 Taani ta zare gidiyaa asatuwaaw k'anaatanchatuwaaw ootsooppe, ooni eri untuntutuppe amareedawanta ashshenaan aggikke. 15 Ayaw gooppe, S'oossay untuntutu is'seedda wode, ha alamii S'oossaanne sigetteedda. Yaatina S'oossay untuntutu shiishshii akkiyaa wode, hayk'keeddawe de'uwaaw demmanaappe attin, ayee hananee? 16 Koyro ayfe bagga munak'ay anijetteeddawaa gidoooppe, muume munak'ayykka k'ay anijetteeddawaa gidana; itti mitsaa s'ap'uu anijetteeddawaa gidoooppe, haytsay ubbayykka k'ay anijetteeddawaa gidana. 17 Shin woraan doleedda wogaraa mitsaa k'ankkaappe ittuwaaw ittuwaaw kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mitsaa mallaa he wogaraanna gatsi k'achcheeddo; neeni k'ay zayitii kesiyaa wogaraa mitsaa s'ap'uuwaanna ittippe de'aa. 18 Simmi neeni he karetti wod'd'eedda k'ankkatuwaaw bollan otoretanaw bessena; shin neeni otoretiiyaawaa gidoooppekka, s'ap'uu neena tookkeeppe attin, neeni s'ap'uuwaaw tookkennawaa akeeka. 19 Hewaa diraw neeni, «Ee; shin k'ankkatuu taani untuntutu sa'aan gelanaadan kareteeddino» yaagana. 20 Hewe tuma; untuntutu ammanibeenna diraw, kareteeddino; neeni ammaneedda diraw, he sa'aan ek'k'aadda. Shin yayyappe attin, otoro k'ofaa k'oppoppa. 21 Ayaw gooppe, S'oossay med'etaa k'ankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo k'arettibeennawaa gidoooppe, new k'arettiyaawaa malatii? 22 Simmi S'oossaa keekatetsaanne s'alatetsaa be'a. Kunddeeddawanttoo I s'alaa; shin neeni Aa keekatetsaani minnaade de'ooppe, I new keeka; hewe d'ayooppe, neenikka k'ay k'ans'ettana. 23 Ayihudatuukka k'ay ammanennaan is'siyaawaa aggooppe, S'oossay kase untuntutu de'iyaaw saan zaariide wotsana; ayaw gooppe, I untuntutu zaariide wotsanaw danddayee. 24 Ayaw gooppe, S'oossay hinttentta woraan de'iyaaw koyro med'etaa wogaraa mitsaappe k'ans'iide, hinttenttu med'etaan woraan dolowantutudan gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mitsaanna gatsi oytseeddawaa gidoooppe, yaatina, he karetti wod'd'eedda koyro med'etaa k'ankkatuwaaw zaaretsiide, untuntutu koyro med'etaan doleedda barentu wogaraa mitsaanna gatsi k'achchanaw, Aa ayee s'oonanawe? 25 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyyiyaaw tumu s'uuraaw yewuu de'ee; hewe hintte hinttentta hintterekka, nuuni aad'd'eedda eranchcha yaagiide k'oppiyaawaa diggee; Israa'eeliyaaw asaappe baggay sisennaan is'seedda; shin he sisennaan is'siyaawe Ayihuda

gidenna asaa kumentsaa payduu S'oossaakko gakkanaw gam"ana. **26** Hawaadanka, Israa'eeliyaa Asay ubbay attana; S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «Ashshyaawe S'yoone geetetiyyaa katamaappe yiide, nagaraa oosuwwaa ubbaa Yaak'ooba zariyaappe diggana. **27** Taani untuntun nagaraa atto yaagiyya wode, untuntunna gelana k'aalaa c'aak'uu hawaa» yaagee. **28** Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatu wonggalaa mishiraachchuwa baggana hintte diraw, S'oossanna morkke; shin S'oossaa dooruwa baggana aawotuwwa diraw, untuntun I siik'yaawantta. **29** Ayaw gooppe, S'oossay bare immeeddawaa guyye akka; k'ay bare s'eeseeddawaa is's'aaddi geena. **30** Ayihuda gidennawanttoo, S'oossaw hintte kasenna azazetibeykkita; shin Ayihudatu azazettenan is's'eedda diraw, S'oossaa maaroetsaa ha'i hintte akkeeddita. **31** Hawaadana, hintte akkeedda maaroetsaa diraw, Ayihudatu k'ay S'oossaa maaroetsaa ha'i akkanaadan, S'oossaw azazettenan is's'eeddino. **32** Ayaw gooppe, S'oossay asaa ubbaa maarana mala, Asay ubbay aw azazettenan is's'iyaa hanotaan k'achcheedda. **(eleēē 1653)** **33** S'oossaa durettsay woyssa keena daree? Aa aad'd'o eratetsayne Aa eratetsay woyssa keena c'immee? Aa pirdaa odanawe oonee? I bare ootsiyaawaa ayaw ootsinto, oonee akeekiyaawe? **34** Hewaa S'oossaa Mas'aafay, «Godaa wozanaa eriyaawe oonee? Aa zoranaw danddayiyaawe oonee? **35** Woy bare kushiya zaarana mala, aw itibaa immeeddawe de'ii?» yaagee. **36** Ayaw gooppe, ubbaa I med'd'eedda; k'ay ubbabaykka Aa maataaninne awunne de'ee; S'oossaw med'inaw bonchchuu gido. Amen"i. **(aiōn 165)**

12 Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatetsaa S'oossaa nashechchiyya de'onne geeshsha yarshshuwa ootsiide, S'oossaw shiishshanaadan, taani hinttentta S'oossaa maaroetsaan wossay; S'oossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. **2** S'oossay hintte k'ofaa ubbaanna dummayiide, hinttentta laammooppe attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, S'oossaa shenii, lo'obay, Aa nashechchiyaabayne k'ay polo gideeddabay ayentto eranita. **(aiōn 165)** **3** S'oossay taw immeedda aad'd'o keekatetsaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu k'oppanaw bessiyaawaappe aatsiide, otoruwan k'oppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan k'oppite; S'oossay hinttenttoo huup'yaan huup'yaan immeedda ammanuwwa keenan hintte bolla pirditte. **4** Nu itti bollaa gidдон, c'ora bollaa k'ommotuu de'iino; he k'ommotuwwa ubbawukka dumma dumma oosuu de'ee. **5** Hawaadana, nuuni c'ora asaa gidoopekka, Kiristoosa baggana itti asaa. K'ay nuuni itti asatetsaa k'ommotuwaadan, ittuu ittuwaana oyk'etti utteeddo. **6** S'oossay nuw immeedda aad'd'o keekatetsaan dumma dumma imotay de'ee. Nu imotay nabetsaaa gidoope, nuw de'iyaa ammanuwwa keenaa odanaw bessee. **7** Haratuwwa maaddussaa gidoope, he oosuwaan minnanaw bessee; tamarissussaa gidoope, he tamarissuwaan minnanaw bessee. **8** Hara asatuwwa minisussaa gidoope, he oosuwaan minnanaw bessee. Bare huup'ew de'iyabaappe haratoo immiyya onninne wozanaappe immo. Maagay de'iyaa uray minisi ootsanaw bessee; haratoo keekiyya uray nashechchaan keekanaw bessee. **9** Hinttenttu siik'uu asaa bessanaw siik'ettiyaawaa gidanaw bessena. Iitabaa is's'ite; lo'obaa minisiide oyk'k'ite. **10** Iittuu ittuwaana ishatuwaadan siik'ettite; ittuu ittuwaa bonchchiyaawan nashettite. **11** Minniide ootsite;

azaloppite; hintte kumentsaa wozanaappe Godaw ootsite. **12** S'oossay hinttenttoo immanna geeddawaan nashettite; waayiyyaan genc'k'ite. Ubbaa wode S'oossaa woossite; **13** S'oossaa asatuwwa koshshiyaaban maaddite; imatsaa morkkite. **14** Hinttentta yederssiyaawantta anjiite; untuntun anjiiteppe attin, shek'k'oppite. **15** Nashettiyaawantunna nashettite; yeekkiyaawantunnakka yeekkite. **16** Asaa ubbaw itti mala k'ofaa k'oppite; ootsiyaaban ubbaan hinttentta toochchiide de'iteppe attin, otorettoppote; hinttentta hintterekka aad'd'o eranchcha giide k'oppoppite. **17** Ooninne hinttenttoo iitabaa ootsooppe, he uraw iitabaa ootsi zaaroppite; asaa ubbaw lo'obaa ootsanaw k'oppite. **18** Asaa ubbaanna sarotetsaan de'anaw, hintte baggana, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa ootsite. **19** Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huup'ew asaw haluwwa kesoppite. S'oossay haluwwa kesanaadan, Aa bolla olite. Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Goday, «Taani haluwwa kesana; taani kushiyya c'iggana» gee» yaagee. **20** Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ne morkkii koshattooppe, miza. Saamettooppe, ushsha. Ayaw gooppe, neeni hewaa ootsiyaawaan, Aa darissa yeellayyaa» yaagee. **21** Iitabaa lo'obaan S'oonaappe attin, iitabay neena S'oonaoppo.

13 Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttoo eno gaanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay geenaan de'ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de'anaw danddayenna. Ha"i de'iyaa ayissiyaawanttukka S'oossay wotseeddawannta. **2** Hewaa diraw, ha"i de'iyaa ayissiyaawantta is's'iyaa onninne S'oossaa azazuwaa is's'ee; bare bolla pirdaa ahee. **3** Ayaw gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa ayissiyaawantta yashshanaawaappe attin, lo'obaa ootsiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyenaan agganaw koyyay? Yaatooppe lo'obaa ootsa; I neena galatana. **4** Ayaw gooppe, I new lo'obaa ootsanaw, S'oossaw k'ooma. Shin neeni iitabaa ootsooppe, iitabaa ootseeddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I S'oossaa k'oomaa. K'ay iitabaa ootsiyaawanttu bolla S'oossaa hank'k'uwaa I ahee. **5** Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttoo eno giyaawe S'oossaa muraa s'alalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa k'ofaa dirawukka eno gaanaw bessee. **6** Ayaw gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barentu oosuwwa ootsiyaaw wode, S'oossaw ootsiyaaw diraw, hintte k'aras'aa k'ans's'iyawe hewaassa. **7** Ubbaa asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; k'aras'aa k'ans's'anaw bessiyaawoo k'ans's'ite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchu bessiyaawaa bonchchite. **8** Hinttenttu ittuu ittuwaana siik'ettanaappe attin, hara ac'uu O bollanne de'oppo. Ayaw gooppe, haraa siik'iyaa onninne higgii giyaawaa poleedda. **9** «Woshummoppa; wod'oppa; wuu'oppa; asaabaa amottoppa» giyaa azazatuunne hara azazatu ubbatuu, «Ne shooruwwa ne huup'yaadan siik'a» giyaa azazuwaan kumiino. **10** Bare shooruwwa siik'iyaa onninne aw iitabaa ootsenna; hewaa diraw, shooruwwa siik'iyaa higgiiyaa ubbaw eno giyaawaa. **11** Gem"ishuwaappe hintte beegottiyaa saatii ha"i gakkedda diraw, ha wodiyya akeekite. Ayaw gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyya wodii ha"i nuukko matatteedda. **12** K'ammay aad'd'anaw hane; gallassay matatteedda. Simmi nuuni d'umaa oosuwwa aggiide, poo'uaan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; **13** gallassi poo'uaan de'iyaa asaadan, ane maara de'oytte. Yetsaaninne matsuwaan gidoppo; woshummussaanne woshummanaw kajeelussaana gidoppo; palumaanne k'anaatiyaan gidoppo. **14** Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa, olaa miishshaa Aa

mayyite; hintte nagaranchcha asatetsay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw k'oppoppite.

14 Ammanuwaan azaliyaa uraa shiishshi akkiete. Shin I bare huup'ew k'oppiyaabaan aanana palumettoppite. **2** Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwaan azaliyaa uray gaden mokkeeddabaa s'alalaa mee. **3** Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kad'oppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirdoppo. Ayaw gooppe, S'oossay Aa shiishshi akkeedda. **4** Hara asaa k'oomaa bolla pirdiiaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina bare Godaassa; shin Goday Aa dentsanaw danddayyaa diraw, I ek'ana. **5** Itti uray, «Hik'ka gallassay hara gallassatuwaappe aad'd'ee» yaagiide k'oppiyaa wode, haray, «Ubbaa gallassatuukka itti mala» giide k'oppee. Asay ubbay huup'yaan huup'yaan hewaadan ayaw k'oppinto akeeko. **6** Itti gallassaa hara gallassatuwaappe aatsiide bonchchiyaa uray Godaa bonchchoo bonchchee; k'umaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee. Ayaw gooppe, I he k'umaa diraw, S'oossaa galatee. K'umaa meennawekka Godaa bonchchoo meennaan aggeedda; k'ay S'oossaa galatee. **7** Ayaw gooppe, nuuppe ooninne bare huup'e s'alalaw de'enna; k'ay ooninne bare huup'e s'alalaw hayk'enna. **8** Nuuni pas'a de'oppe, Godaw de'eetto; k'ay hayk'k'ooppekka, Godaw hayk'keetto. Simmi nuuni pas'a de'oppe woy hayk'k'ooppekka Godaassa. **9** Hewaa diraw, Kiristoosi pas'a de'iyaa wanttoonni hayk'keeddawantoo Godaa gidanaw hayk'kiide, hayk'uwaappe denddeedda. **10** Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayaw pirdday? Woy neeni ne ishaa ayaw kad'ay? Nuuni ubbaykka S'oossaa pirdaa oydiyaa sintsan ek'kana. **11** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Taani Goday ta de'uwaan c'aak'k'ay; asay ubbay ta sintsan gulbbatana. K'ay taani S'oossaa gidiyaawaa, asay ubbay markkattana» yaagay» yaagee. **12** Simmi nuuni huup'yaan huup'yaan nubaa S'oossaw odana. **13** Hewaa diraw, nuuni ittuu ittuwaa bolla pirdiiaawaa hawaappe sintsaw ane aggoyyte. Shin ubbaappe aatsiide, hintte ishaa d'ubbiyaabaa woy nagaraan oliyaabaa ootsennaadan k'ofaa k'achchite. **14** Taani Godaa Yesuusi Kiristoosana de'iyaaawaan, bare huup'ew tuna gidiyaabay baynnawaa erayinne akeekay. Shin itti uray ittibaa tuna giide k'oppooppo, hewe aw tuna gidee. **15** Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa k'ohooppe, simmi neeni siik'uwaan de'akka. Kiristoosi Aa diraw hayk'keedda asaa ne miyaa k'umaan bayizzoppa. **16** Simmi neeni lo'obaa giyaawaa Asay kad'oppo. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay Geeshsha Ayyaanay immiyaa s'illotetsaa, sarotetsaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. **18** Ayaw gooppe, Kiristoosaw hawaadan ootsiyaa uray ooninne S'oossaa nashechchee; asaykka Aa galatee. **19** Yaatooppe, ane nuuni sarotetsaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaana minisiyaabaa ubbaa k'oyyeetto. **20** S'oossaa oosuwaaw k'umaa diraw bayizzoppa. K'umay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. **21** Hewoo ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa d'ubbiyaabaa ayaanne ootsennaan aggiyaawe lo'a. **22** Ha yewuwaan ne ammanuwaaw neeppenne S'oossaaappe gidduwaan naaga. Itti uray lo'a giide I ammanetteedawaa ootsiyaa wode, «Taani lo'uwaaw ootsaad» giide bare wozanaan ammanettooppe, he uray tumu anjetteedawaa. **23** Shin I he miyaabaan sid'oppe, Aa muussay ammanuwaana gidenna

diraw, S'oossay Aa bolla pirddee; k'ay ammanuu baynnaan ootseeddawe ayayneekka nagaraa.

15 Nuuni ammanuwaan minneeddawanttu daaburanchchatuwaaw tookuwaaw tookkanaw bessee; nuuni nu s'alalaa nashechchanaw bessena. **2** Nuuni huup'yaan huup'yaan nu ishaa maaddanaw, ammanuwaan Aa minisanawanne nashechchanaw bessee. **3** Ayaw gooppe, haray atto Kiristoosikka barena nashechchiibeenna. Shin S'oossaa Mas'aafay, «Neena boreeddawanttu boreedda borii ta bolla wod'd'eedda» geeddawaadan haneedda. **4** S'oossaa Mas'aafay nuw immiyaa genc'caanine minotaan nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe de'ana mala, S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda ubbabay nuuna tamarissanaw s'aafetteedda. **5** Hinttenttu ubbay itti wozana giidiide, itti k'aalaan S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaaw, bonchchana mala, genc'cuwaanne minotetsaa immiyaa S'oossay, hinttenttoo Kiristoosi Yesuusi ootseeddawaadan, ittuu ittuwaana ittippe de'iyaa itti k'ofaa immo. **7** Hewaa diraw, Kiristoosi hinttentta mokkeeddawaadan, S'oossaa bonchchoo ittuu ittuwaa mokitte. **8** Ayaw gooppe, S'oossay ammanetteedawaa gidiyaawaa erissanaw, S'oossay aawaatoo immana geeddawaa tumayanawanne Ayihuda gidenna Asay S'oossaa Aa marotetsaa diraw bonchchanaw Kiristoosi Ayihudatoo k'ooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa S'oossaa Mas'aafay, «Hewaa diraw, taani neena, Ayihuda gidenna asaa gidon galatana; ne suntsaakka sabbana» yaagee. **10** K'aykka, «Ayihuda gidenna asatoo, S'oossaa asatuwaana nasheetite» yaagee. **11** K'aykka gujiide, «Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo, Godaa galatite; asaw ubbay, Aa galatite» yaagee. **12** K'aykka Isiyaasi, «Issey zeretsay yiide, Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddina. K'ay untunttu Aa baggana demmana giide, nashechchaan naagana» yaagee. **13** Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha Ayaanaa wolk'kaan dic'canaadan, hinttenttoo immana geedda S'oossay, hintte Aa ammaniyaawaa diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotetsaa kuntsiide immo. **14** Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu lo'otetsayinne eratetsay ubbay kumeeddawaanne k'ay ittuu ittuwaa zoranaw danddayyaawaa taani ta huup'ew eraad. **15** Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa gujja k'ofissanaw, ha dabdaabbiyaa gidon ayinne yayyenaan hinttenttoo s'aafaad. Taani Kiristoosa Yesuusa k'ooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw ootsanaadan, S'oossay law aad'd'o keekatetsaa immeedda diraw, taani ayinne yayabeykke; Ayihuda gidenna Asay Geeshsha Ayaanaa baggana S'oossaw geeshsha giidiide, Aa nashechchiyaa yarshshuwaaw gidanaadan, S'oossaa wonggalaa mishiraachchuwaaw odiyawaan geeshshatetsaan ootsay. **17** Hewaa diraw, taani Kiristoosa Yesuusan gidaade S'oossaw ootsiyaaban c'ee'ettanaw danddayay. **18** Ayihuda gidenna Asay S'oossaw azazettanaadan, Kiristoosi ta baggana k'aalaan, oosuwaan, mallaan, malaataa wolk'kaanine Geeshsha Ayaanaa wolk'kaan ootseeddawaa s'alalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw s'alikke. Hewaa diraw, Yerusaalameppe doommaade, Iliwaarik'oon geetettiyaa gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristoosa wonggalaa mishiraachchuwaaw wurssa odaaddi. **20** Hawaadanka, taani hara Asay doommeeddawaa bollan doommennaadan, Kiristoosa suntsay s'eesetibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaaw odanaw

amottaad. **21** Shin S'oossaa Mas'aafay, «Aabay hawaa gakkanaaw odetibeennawantu Aa be'anawanta; k'ay aabaa sisibeennawantu akeekanawanta» yaagee. **22** Hewaa diraw, taani c'ora wode hinttentukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke. **23** Shin taani ha"i ha heeraan ta oosuwa wursseedda dirawunne c'ora laytsaappe doommaade hinttentta baade be'anaw laamoteedda diraw **24** ha"ikka hinttentukko baana gaade k'oppay; taani Isippeene geetetiyyaa gadiyyaa baadde hinttentta be'anaw koyyay; k'ay amaareeda wodiyyaa hinttentta be'aade nashettowaappe guyyiyaan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay. **25** Shin ha"i taani S'oossaa asatuwaa maaddanaw, Yerusaalamebay. **26** Ayaw gooppe, Mak'idooniyaanne Akaayiyaa geetetiyyaa gadiyaan de'iyaa woosa golle asatuu Yerusalaamen de'iyaa hiyyeesatoo miishshaa immanaw koyyeeddino. **27** Untuntuu barenttu huup'ew hawaa ootsanaw k'ofaa k'achcheeddino. Untuntuu he hiyyeesatuwaa maaddanawe untuntuu ac'uu de'ee; ayaw gooppe, Ayihadutuu barenttu ayaanaa anjiuwa Ayihuda gidenna asatuwaana shaakkeeddawaa gidooppe, Ayihuda gidenna asatuukka k'ay barenttoo de'eeddabaan Ayihadutuwa maaddanaw bessee. **28** Hewaa diraw, taani ha oosuwa wursseeddawaappe guyyiyaaninne untuntuu shiik'edda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyaan, Isippeene baadde hintte mataanna aad'd'ana. **29** Taani hinttentukko biyaa wode, Kiristtoosa anjiuu taanan kumina baanawaa eray. **30** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw S'oossaa hintte woossiide, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siik'otetan taani hinttentta woossay. **31** Taani Yihudaan de'iyaa ammanennawantuppe attanaadaaninne k'ay taani Yerusalaamen ootsiyaa oosuu yaan de'iyaa S'oossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, S'oossaa woossite. **32** K'ay S'oossay gooppe, taani hinttentukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. **33** Sarotetsaa S'oossay hinttentunna ubbaanna gido. Amen"i.

16 Kinkkiyyaa geetetiyyaa katamaan de'iyaa ammaniyyaa asaana ootsiyaa nu michchata Peeba lo"o mac'c'a asaa gidiaawaa taani hinttentta erissay. **2** Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa suntsan mokiyaawaadan mokiite; k'ay iza hinttentuppe koyyiyaawe ayaa gidooppekka, izo maaddite; ayaw gooppe, iza bare huup'ew c'ora asaa maaddaw; k'ay taana ta huup'ewukka darissa maaddaw. **3** Kiristtoosa Yesuusa oosuwa taananna ittippe ootsiyaa P'irisk'illiunne izi asinaa Ak'illassi ta sarotowaa odite. **4** Untuntuu ta shemppuwa diraw, barenttu shemppuwa aatsi immeeddino. Untuntuu ta s'alalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyyaa Asay ubbaykka galatee. **5** K'ay untuntuu golliyyaa ammaniyyaa Asay shiik'iyaaasaa ootsiide gaketitiyyaa asaa ubbaa saro giite. Iisiyyaa gadiyaan Kiristtoosa koyro ammaneedda ta siik'iyaa Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. **6** Hinttenttoo loytsa daabureedda Mayraamo sarotite. **7** Taananna k'asho gollen de'eedda ta dabbo gideedda Ayihadatuwaa, Anddironik'oosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiiteeddawantuu giddon untuntuu loytsi eretteeddawanta. K'ay untuntuu Kiristtoosa taappe kasenna ammaneeddino. **8** Godaanna ittipetetsaan de'iyaa ta siik'o laggiyyaa Ampiliyaatoosaw ta sarotowaa odite. **9** Kiristtoosa oosuwa nuunanna ittippe ootsiyaa Urbaanoosanne taani siik'iyaa Iss's'aakusa sarotite. **10** Kiristtoosanna l de'iyawe erettina paac'iyaa s'oonedda Ap'eliasaw ta sarotowaa odite;

Ariss's'obiloosa soy asawukka ta sarotowaa odite. **11** Ta dabbo gideedda Ayihudawiyyaa Heeroodiyoosanne Kiristtoosa ammaniyyaa Narssiisesa soy asaa sarotite. **12** Godaa oosuwaan daaburiyyaa Tirufaynanne Tirufooso geetetiyyaa mac'c'awantta sarotite; k'ay Godaw daro daaburaade ootsiyaa siik'iyaa Perssiiso sarotite. **13** Godaa oosuwaan loytsi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na'aadan maaddeedda Aa daayiw ta sarotowaa odite. **14** Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne untuntunna de'iyaa ammaniyyaa ishatuwa ubbaw odite. **15** Pileegoonaa, Yuulo, Neeriyyaa, Aa michchato, Olumppoosanne untuntunna de'iyaa S'oossaa asatuwaa ubbaa sarotite. **16** Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite; Kiristtoosan ammaniyaawantuu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino. **17** Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa giddon shaakotetsaa med'd'iyawanta, asaa ammanoo d'ubo gidiaawantanne hintte tamaareedda timirttiyaanna gaketennawaa tamarissiyaawanta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Untuntukko shiik'oppite. **18** Ayaw gooppe, hewaa malabaa ootsiyaawantuu barenttu uloo ootsinoppe atin, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosaw ootsikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne k'id'yaan iitabaa k'oppenna asaa wozanaa baletsino. **19** Wonggalaw hintte azazetteeddawaa Asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hinttebaan nashetta; shin lo"otetsaw hintte aad'd'edda eranchcha gidanaadaaninne k'ay iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. **20** Sarotetsaa S'oossay Sees'aanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaac'c'ana. Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna gido. **21** Taananna ootsiyaa S'imootoose hinttentta saro yaagee; k'ay hawaadankka, ta dabbattuu Luuk'yoosi, Yaasooninne Sosiip'aas'iroosi hinttentta saro yaagiino. **22** Taani, S'ars's'iyooosi, ha dabddaabbiiyaa s'aafeeddawe, hinttenttoo Godaa suntsan sarotaa kiittay. **23** Ammaniyyaa Asay ubbay Aa soyin shiik'iyaa ta siiraa Gaayoosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyk'k'iyaa Erass's'oosinne nu ishay K'uwwars's'oosi hinttentta saro yaagiino. **24** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna ubbaanna gido. Amen"i. **25** Nuuni S'oossaa galateetto. Taani wonggalaa baggana Yesuusi Kiristtoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha"i k'onc'c'eedda tumatetsaadan, hintte ammanuwaan hinttentta S'oossay minisanaw danddayee. (aiōnios g166) **26** Shin ha"i nabatuu s'aafeeddawaa baggana tumatetsay k'onc'c'iyaan erettanaadan ootseedda; k'ay asaa ubbay S'oossaa ammaniide azazettanaadan, Med'inaa S'oossaa azazuwaan, ha alamiyaan de'iyaa asaa zeretsaa ubbaw k'onc'c'eedda. (aiōnios g166) **27** Aad'd'edda eratetsay Aa s'alalaw de'iyaa itti S'oossaw Yesuusi Kiristtoosa baggana med'inaw bonchchuu gido. Amen"i. (aiōn g165)

1 K'orontoosa

1 Taani, S'oossaa sheniyaan Yesuusi Kiristoosi kiiteeddawaa gidanaw s'eeseetteedda P'awuloosinne, nu ishaa Sosteniisi, **2** K'orontoosan de'iyaa S'oossaa ammaniyaas atattoo, Yesuusi Kiristoosan geeyyeeddawantussinne, nuw Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsaa ubbaa sa'aan s'eesiya ubbatuwaanna geeshsha gidanaw s'eeseetteeddawantoo ha dabddaabbiyaa s'aafeetto. **3** S'oossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristoosi hinttentoo aad'd'o keekatetsaanne sarotetsaa immo. **4** S'oossay Kiristoosa Yesuusa baggana hinttentoo immeedda aad'd'o keekatetsaa diraw, taani ubbaa wode hinttentoo S'oossaa galatay. **5** Taani Kiristoosaw markkatiyaawe hinttentun minneedda diraw, hintte ubbaan, haasayaa ubbaan eratetsaa ubbaan, aan duretteededita. **7** Hawaadan hintte nu Godaa Yesuusi Kiristoosa yuussaa naagishin, ayaanaa imotaappe haray atto ittunne hinttentoo pac'c'enna. **8** K'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa gallassan hintte kad'ee baynnawanta gidanaadan, wurssetsay gakkanaw I hinttentta minisanawaa. **9** Bare Na'aa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa ittippetetsaw hinttentta s'eeseedda S'oossay ammanetteeddawaa. **10** Shin taanaadan ammaniyaawantoo, itti wozanaanne itti k'ofaan ittipe gidanaappe attin, shaakotetsay hintte giddon de'enna mala, hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsan taani hinttentta woossay. **11** Ayaw gooppe, taanaadan ammaniyaawantoo, K'aloo'a soy Asay hinttentubaa, hintte giddon walassay de'iyawaa, taw odeeddino. **12** Taani giyaawe hawaa; hinttentu huup'iyaa huup'iyaa, «Taani P'awuloosawaa. Taani Ap'iloosawaa. Taani Keefawaa. Taani Kiristoosawaa» yaagiita. **13** Kiristoosi shaaketteeddee? Hinttentu diraw, mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawe P'awuloosi? Woy hintte P'awuloosaw gidanaw s'ammak'etteedditee? **14** Taani K'arisp'p'oosappenne Gaayooappe attin, hinttentuppe oonanne s'ammak'abeenna diraw, S'oossaa galatay. **15** Hewaa diraw, ooninne hinttentta taw gidanaadan s'ammak'etteeddita gaanaw danddayenna. **16** K'ay, Ee, Iss's'ifaanoosa soy asaakka taani s'ammak'aad. Shin haraa guujaade s'ammak'aadditantonne wozanaa aatsikke. **17** Ayaw gooppe, Kiristoosi taana mishiraachchuwa k'aalaa odana mala kiiteeddappe attin, s'ammak'ana mala kiitibeenna; k'ay Kiristoosi mask'k'aliyaa bolla hayk'keeddawe mela gidenna mala, taani asaa aad'd'eedda eratetsaa k'aalaan tamarissikke. **18** Ayaw gooppe, Kiristoosi mask'k'aliyaa bolla hayk'keeddawaa odiyaa k'aalay d'ayiyaawantoo eeyatetsaa. Shin nuw attiyaawantoo S'oossaa wolk'kaa. **19** S'oossaa Mas'aafay, «Taani eranchchatuwa aad'd'eedda eratetsaa, bayizzana; k'ay akeekanchatuwa akeekaakka d'ayissana» yaagee. **20** Aad'd'eedda eranchchay hak'an de'ii? Higgiyaa tamarissiyaawe hak'an de'ii? Woy ha alamiyaa s'oonanaw palumettiyaawantu waanandinooshsha? S'oossay ha sa'aa aad'd'o eratetsay eeyatetsaa gidiyaawaa besseedda! **(aiñ 165)** **21** Ayaw gooppe, Asay bare huup'e aad'd'o eratetsaan barena S'oossaa erenna mala, S'oossay bare aad'd'o eratetsaan diggiide, nuuni odiyaa eeyaa k'aalaan ammaniyaawanta ashshanaw k'oppeedda. **22** Ayihudatu malaataa oochchiino. K'ay Giriike asatuu aad'd'o eratetsaa wolk'k'aama koshshaa koyyiino. **23** Shin nuuni mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide

kak'etteedda Kiristoosabaa odeetto. Hewe Ayihudatoo d'ubo; k'ay Ayihuda gidennawantoo eeyatetsaa. **24** Shin S'oossay s'eeseeddawantoo Ayihudatookka Giriikatookka nuuni odiyaa S'oossaa wolk'k'ayenne Aa aad'd'o eratetsay Kiristoosa. **25** Ayaw gooppe, S'oossaa eeyatetsay asaa aad'd'eedda eratetsaappe aad'd'ee; k'ay Aa laafatetsaa geetettiyaawekka asaa minotetsaappe minnee. **26** Simmi taanaadan ammaniyaawantoo, S'oossay hinttentta s'eesiya wode hintte woyssa mala asentto k'oppite. Asaa k'ofaan hintte giddon aad'd'o eranchchatuu, wolk'k'aamatuunne d'ok'k'a sheeshshatuu dara gidikkino. **27** Shin S'oossay aad'd'eedda eranchchatuwa yeellayanaw, alamiyaan de'iyaa eeyatuwa dooreedda; k'ay minatuwa yeellayanaw, alamiyaan de'iyaa laafatuwa dooreedda. **28** S'oossay ha alamiyaan wolk'k'aamabaa giide k'oppiyaawaa d'ayissanaw, ha alamiya maaddennabaa kad'ettobaanne hanibeennabaa dooreedda. **29** Hewaa diraw, ooninne S'oossaa sintsan c'ee'k'ettanaw bessena. **30** Shin S'oossay hinttentoo Kiristoosi Yesuusa de'uwaa ootsi immeedda. Kiristoosi nuw aad'd'o eratetsaa, s'illotetsaa, geeshshatetsaanne atotetsaa gideedda. **31** Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «C'ee'k'ettiiya uray ooninne, Goday ootseeddawaan c'ee'k'etto» yaagee.

2 Taanaadan ammaniyaawantoo, taani S'oossaa tumatetsaa s'uuraa hinttentoo odanaw hinttentukko yeedda wode, d'ok'k'a k'aalaaninne aad'd'eedda eratetsaan odanaw yabeykke. **2** Ayaw gooppe, taani hinttentunna de'aadde, Yesuusi Kiristoosappenne k'ay mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide I kak'etteeddawappe attin, harabaa erennaadan, ta k'ofaa k'achchaad. **3** Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttentunna de'aaddi. **4** Taani tamarissiyaawaanne odiyaa S'oossaa Ayyaanaaninne wolk'k'aan k'onc'c'issayappe attin, c'iimma gidiide aad'd'eedda eratetsaa k'aalaanna gidenna. **5** Hewaa diraw, hintte ammanuu S'oossaa wolk'k'aanappe attin, asaa aad'd'o eratetsaan zempibeenna. **6** Nuuni ayyaanan wozanaamatuwa giddon aad'd'o eratetsaa haasayeetto. Shin hewekka ha alamiyaa aad'd'o eratetsaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiya d'ayiyaawantuu aad'd'o eratetsaa gidenna. **(aiñ 165)** **7** Shin nuuni odiyaa aad'd'o eratetsay, S'oossay kasetiide, c'ora wodiyaappe kase nu bonchchoo dooreedda asaappe geemmeedda Aa s'uuraa aad'd'o eratetsaa. **(aiñ 165)** **8** Ha alamiyaa mooddiyaawantuppe ooninne ha aad'd'o eratetsaa eribeenna. Untuntu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'k'ikkino. **(aiñ 165)** **9** Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ooninne ayfiyaan be'ibeennawe, haytsanka sisibeennawe, k'ay ooninne bare wozanaan k'oppiibeennawe S'oossay barena siik'iyawantoo giigisseeddawaa» giyaawaadan nuuni haasayeetto. **10** S'oossay bare S'uura yewuwa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaana S'oossabaa haray atto geemmeedda yewuwa ubbaa biddee. **11** Ayaw gooppe, asaan de'iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe oonee? Hawaadanka, k'ay S'oossabaa S'oossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. **12** Nuuni S'oossay nuw immeeddabaa ubbaa eranaw I nuw yeddeedda Ayaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayaanaa akkibeykko. **13** Nuuni ayaanaa yewuwa ayaanaa yewuwaana gatsiide, Geeshsha Ayyaana nuuna tamarisseedda k'aalaan hawaa haasayeettoppe attin, asaa aad'd'o eratetsay nuuna

tamaarisseedda k'aalaan haasayokko. **14** Shin Geeshsha Ayyaanay baynna Asay S'oossaa Ayaanaa yewuwa akka; ayaw gooppe, hewe aw eeyatetsaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanay paac'ettiyaaw diraw, I eranaw danddayenna. **15** Shin Geeshsha Ayyaanay de'iyaa Asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huup'ew oonaninne shaaketenna. **16** Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafay, «Godaa wozanaa eriyaawe oonee? Aa zoranaw danddayiiaawe oonee?» yaagee. Shin nuw Kiristoosa wozanay de'ee.

3 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de'iyaa asaw haasayiawaadaan, hinttentoo haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaw haasayiyaawaadaaninne ammanuwaan minnibeenna Kiristoosan de'iyaa guutsa naanaa mala asaw haasayiyaawaadaan haasayaaddi. **2** Hinttentu biro mino k'umaa maanaw danddaybeenna diraw, taani hinttentu maatsaa pakaad; haray atto, ha'ikka danddaybeykita. **3** Ayaw gooppe, hintte ha'ikka ha alamiyaa asaadan de'ita. Hinttentu ha alamiyaa asaa gidiyaawaa hintte gidдон de'iyaa k'anaatiinne palumay erissennee? K'ay ha alamiyaa asaadan simerettiiti. **4** Ayaw gooppe, hinttentuppe ittuu, «Taani P'awuloosawaa» gooppe, haray k'ay, «Taani Ap'iloosawaa» gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee? **5** Yaatina, Ap'iloosi oonee? P'awuloosi oonee? Nuuni hinttentu ammanteedda S'oossaa kaaliyaawantta. S'oossay nuw huup'yaan huup'yaan immeedda oosuwa ootseetto. **6** Taani puutiyya tokkaad; Ap'iloosi haatsaa ushsheedda; shin S'oossay puutiyya dichcheedda. **7** Hewaa diraw, dichchiyaa S'oossaappe attin, tokkiyaawekka haatsaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. **8** Tokkiyaawenne haatsaa ushshiyaawe itti mala; shin S'oossay huup'yaan huup'yaan Aa daaburaa keenaa aw woytana. **9** Nuuni S'oossaw ittippe ootsiyaa Aa oosanchchatuwa gidiyaa diraw, hintte Aa oosuwa sa'aa. K'aykka hintte S'oossaa golliyya. **10** S'oossay taw immeedda aad'd'o keekatetsaan eranchcha anaas'iyaaadan, golliyya baasuwa baasaad. Hara uray Aa bolla kees'see. Shin Aa bolla kees'siyaa ooninne wooti kees'sintto, bare huup'ew naagetto. **11** Ayaw gooppe, S'oossay Yesuusi Kiristoosa s'alalaa baaso ootsiide wotseedda. Aappe hara baasuwa baasanaw ooninne danddayenna. **12** Shin ha baasuwa bolla ooninne work'kaan gidina, biraan gidina, al'o shuchchaan gidina, mitsaan gidina, gattan woy mak'aan kees'sooppe, **13** asaa ubbaa oosuu k'onc'iyaa kesanaawaa. Ayaw gooppe, tamaan k'onc'c'ana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwa bessana. Asay ubbay bare oosuwa wooti ootseeddenttonne tamay paac'c'ana. **14** Ooninne baasuwa bolla kees'seedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanaawaa. **15** O oosuunne guudettoppe, he uray k'ohettana. I bare huup'ew attana; shin tamaa gididoppe kessi akkawaadan attana. **16** Hinttentu S'oossay ak'iyaa geeshsha golliyya gidiyaawaanne S'oossaa Ayyaanay hinttentun de'iyaaawaa erikkitee? **17** Ooninne S'oossaa geeshsha golliyya kolooppe, S'oossay Aa kolana. Ayaw gooppe, S'oossay ak'iyaa geeshsha gollii geeshsha; he geeshsha golliikka hinttentta. **18** Ooninne bare huup'iyaa c'immoppo. Hinttentuppe ooninne barena ha alamiyaan aad'd'o eranchcha yaagiide k'oppooppe, aad'd'o eranchcha gidanaw, eeyaa gido. (aiōn g165) **19** Ayaw gooppe, ha alamiyaa aad'd'o eratetsay S'oossaa sintsan eeyatetsaa. S'oossaa mas'aafay, «S'oossay aad'd'o eranchchatuwaaw,

untuntta untunttu geniyaan oyk'kee» yaagee. **20** K'ay, «Aad'd'eedda eranchchatuwaaw k'ofaykka, maaduu baynawaa gidiyaawaa Goday eree» yaagee. **21** Hewaa diraw, ooninne asaan c'ee'k'ettoppo. Ayaw gooppe, ubbayaykka hinttewaa. **22** P'awuloosikka, Ap'iloosikka, Keefaykka, ha alamiikka, de'uukka, hayk'uukka, ha'i de'iyaaawekka, sintsappe yaanawekka, ubbaykka hinttewaa. **23** Hinttentu Kiristoosawantta; Kiristoosikka S'oossawaa.

4 Asay nuuna Kiristoosaw ootsiyaawantudaninne S'oossaa gollen de'iyaa S'uuraa naagiyya asaadan k'oppo. **2** Yaatiide he asatuu barenttu Godaw ammanetteedawantta gidiiide, beettanaw koshshee. **3** Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, ayinne gidenna. Haray atto, taanikka ta huup'yaan pirdidikke. **4** Ayaw gooppe, taani ta huup'yaan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe s'illissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. **5** Hewaa diraw, Goday d'umaan geemmeeddabaa poo'uwa kessiyaawe, wozanaa k'ofaa k'onc'c'issiyaawe yaana wodii gakkanaw O bollaninne oonanne pirddoppite. He wode, Asay ubbay huup'yaan huup'yaan S'oossaappe sabaa demmanawaa. **6** Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttentuppe ooninne ittuu tamaarissiyaawaa sabbiide, haray tamaarissiyaawaa borena mala, «S'oossaa mas'aafan s'aafetteeddawaa bonchcha» yaagiyaawaa hintte nuunanna tamaarana mala, hintte diraw, tabaanne Ap'iloosabaa leemisuwaadan odaaddi. **7** Ayaw gooppe, haratuwaappe neena oonee d'ok'k'isseeddawe? Neeni S'oossaappe akkabeenabay new ayyee de'iyaa? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidoppe, ayaw akkabeenawaadan c'ee'k'ettay? **8** Ha'i hintte kalleeddita. Ha'i duretteeddita. Nuuni baynnaan hintterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttentunna kaatetanaadan, hintte kawuteedditentto lo'a shin. **9** Ayaw gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa'aw, kiitanchchatoonne asaw kaassaa gideedda diraw, S'oossay nuuna Yesuusi kiitteeddawantta hayk'oo pirddetteedda asaadan, ubbaappe wurssetsaa ootseedda. **10** Nuuni Kiristoosa diraw eeyaa, shin hintte Kiristoosan aad'd'eedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttentu bonchchetteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta. **11** Ha wodii gakkanaw, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. K'ay de'iyaa sa'aa d'ayiide yuuyyeetto. **12** Nuuni nu kushiyan ootsiide daabureetto. Nuuna Asay shek'kiyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyiyaa wodekka danddayeetto. **13** Nu bolla itaabaa haasayiyya wode, nuuni lo'o k'aalaa zaareetto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa'aa pituwaanne ubbabaa buuraa gideeddo. **14** Taani ta siik'iyaa naanaadan, hinttentu seeranaw hawaa s'aafaaddippe attin, yeellayanaw s'aafabeykke. **15** Ayaw gooppe, Kiristoosan hinttentu dichchiyaa tammu sha'a Asay hinttentoo de'ooppekkka, hinttentoo itti aawuwaappe haray baawa. Ayaw gooppe, taani mishiraachchuwaaw k'aalaa hinttentoo aheeddawaadan, Kiristoosa Yesusuan hinttentoo aawuwa gidaaddi. **16** Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentu woossay. **17** Hewaa diraw, Godan ammanetteedda ta siik'iyaa ta na'aa S'imootosa hinttentukko kiittaa. I ubbaa sa'aan de'iyaa ammaniyya asaa ubbaw taani tamaarissiyaa Kiristoosa Yesusuan de'iyaa ta ogiyya hinttentu hassayissanawaa. **18** Taani hinttentu be'anaw hinttentukko yeennabaa malatina, otoretiyya itti iti asatuu de'iino. **19** Shin Goday gooppe, taani hinttentukko ellekka baade he otoretiyya

asatoo haasayaa gidennaan, untunttu wolk'kaa erana. **20** Ayaw gooppe, S'oossaa kawutetsay S'oossaa wolk'aanappe attin, haasayaana gidenna. **21** Taani hinttentukko muriyaa s'am'aana yooye woy siik'uaannanne ashikke ayyaanaana yoo? Hak'awaa dooriitee?

5 Hinttentu gidдон pokko woshumma oosuu de'yaawe zigiretee; hewaa mala pokko woshumma oosuu haray atto, S'oossaa ammanenna asaa giddoninne baawa. Ayaw gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda Asay de'ee. **2** Hinttentukka otoretteeddi. Hewaappe hintte kayyottanaw bessenee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootseedda bitanii hintte gidoppe kichchanaw bessee. **3** Ayaa gidinakka taani ta asatetsaan hinttentunna de'ennaan d'ayooppekka, ayyaanan hinttentunna de'ay. Ha'i hinttentunna de'yaawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootseedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsan pirdadiggaaddi. Hinttentunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa wolk'kaanna itippe shiik'iide, **5** he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirdaw yiyaa gallasan attana mala, nagaraan kumeedda Aa bolla kolanaadan Sees'aanaw hintte immanaadan, taani pirddaadi. **6** Hinttentu c'ee'uu lo'a gidenna. Guutsa irshshu munak'aa ubbaa dentsiyaawaa erikkitee? **7** Hinttentu ooratsa gidana mala, nagaraa irshshu c'aaleeddawaa kessite. Hinttentu irshshu baynna munak'aa mala. Ayaw gooppe, nu Paasigaa dorssay, Kiristoosi yarshshetteedda. **8** Hewaa diraw, nuuni Ukitsaa Baalaa suuretetsaaninne tumatetsaan bonchhanaappe attin, c'aala irshshuwaan, iitatetsaa irshshuwaaninne geellatetsaa irshshuwaan bonchchokko. **9** Woshummanaw K'oppiyaawantunna hintte itippe gaytenna mala, hinttentoo dabddaabbiyaa s'aafaad. **10** Taani giyaawe ha alamiyaa de'iyaa woshummanaw K'oppiyaawantuppe woy yorattiyaawantuppe, kayisotiyaawantupenne woy eek'aw goyinniyaawantuppe ubbakka shaakettana mala gidenna. Hewaa gidooppe, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. **11** Shin ishatuwa ha'i geetetiyaawantuppe ittuunne woshummanaw K'oppiyaawantuu woy miishshaw yorattiyaawantuu woy eek'aw goyinniyaawantuu woy asaa suntsaa bayzziyaawantuu woy matsottiyaawantuu woy wuu'iyaaawantunna hinttentu ittipetetsaa ootsenna mala, taani hinttentoo s'aafaad. Hewantuu malaana haray atto, k'umaakka itippe mooppite. **12** Ayaw gooppe, woosa gollepe karenn de'iyaaawantuu bolla pirddanaw taana aye gatsii? Hinttentu gidдон woosa gollen de'iyaaawantuu bollan hintte pirddikiteeyye? **13** Shin karenn de'iyaaawantuu bollan S'oossay pirdana. He iitabaa ootsiyaa uraa hintte gidoppe kessi diggite.

6 Hinttentuppe itti uraw bare ishaanna mootuu de'yaabaa gidoppe, ammaniyaawantuu bolla pirddetanawaa bashiide, ammanennawantuu bolla pirddetanaw waan s'aliide beedda? **2** Ammaniyaawantuu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirddanawanta gidoppe, ubbabaappe guus'siyaawaa pirddanaw danddaykkitee? **3** Ha de'uuababay atto shin, ammaniyaawantuu kiitanchatuwa bolla pirddanawaa erikkitee? **4** Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de'uuabaw pirddaa golle buussay koshshooppe, ammaniya Asay kad'eedda asaan pirdissanaw afiitee? **5** Taani hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttentu gidдон ishatuwa sigetsanaw danddayiyaa lo'o eranchcha Asay

ittuunne baawee? **6** Shin itti ishay yekko ishaa pirddaa gollen mootiide, he yewuwa ammanenna asaan pirddisii? **7** Simmi ittuu ittuwa mootiyaawe hintte gidдон de'ooppe, hewe hintte kunddeeddawaa bessee. Hewaappe hintte naak'ettiyaawenne c'imettiyaawe lo'ennee? **8** Shin hintte hintte huup'ew ittuu ittuwa haray atto, hintte ishatuwaakka naak'itiinne c'immiitta. **9** Woy makkalanchchatuu S'oossaa kawutetsaa laattennawaa erikkitee? Baloppite. Woshummanaw K'oppiyaawantuu woy eek'aw goyinniyaawantuu woy woshummiyaawantuu woy attumawaa gidiide, attumawaana gisiyaawantuu, **10** woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawantuu woy matsottiyaawantuu woy asaa suntsaa bayzziyaawantuu woy bonk'kiyaawantuu S'oossaa kawutetsaa laattikkino. **11** Hinttentuppekka itti itti Asay hewantuu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsaaninne nu S'oossaa Ayyaanaan hintte meec'ettiide geeyeeddi; k'ay s'illeeddi. **12** Itti uray, «Taani kooyeeeddabaa ubbaa ootsanaw danddayay» gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani kooyeeeddabaa ubbaa ootsanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna. **13** K'ay haraykka, «K'umay uluwaassa; uluukka k'umaassa» gee. Shin S'oossay uluwaakka k'umaakka d'ayissana. Asaa asatetsay Godaa Yesuusassappe attin, woshumaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatetsaassa. **14** S'oossay Godaa Yesuusa hayk'uuwaappe dentseeddi; k'ay nuunakka hayk'uuwaappe bare wolk'kaan dentsana. **15** Hinttentu asatetsay Kiristoosa asatetsaana ittuwa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristoosa asatetsaana ittuwa gideeddawaa afaade, c'aratti asatetsaana ittuwa ootsanaw bessii? Bessena! **16** Woy c'arattinna ittipetetsaa med'diyaa uray izinna itti asatetsaa gidiyaawaa erikkitee? Ayaw gooppe, S'oossaa mas'aafay, «Untunttu laa'atuu itti asho gidana» yaagee. **17** Shin Godaanna ittipetetsaa med'diyaa uray ayyaanan aanana ittuwa gidee. **18** Woshumaappe haakkite. Itti uray ootsiyaa hara nagaraa ubbay Aa asatetsaappe karenn de'ee; shin woshummiyaawe bare bollan nagaraa ootsee. **19** Woy hintte bollay S'oossay hinttentoo immeedda hinttentun de'iyaa Geeshsha Ayyaanay ak'iyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaa erikkitee? K'ay hintte hintte huup'iyaaasaa gidikkite. **20** Ayaw gooppe, S'oossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatetsaan Aa bonchchite.

7 Hinttentu taw s'aafeedda yewoo attuma Asay mac'c'awuno bochchennento lo'a. **2** Shin woshumma gaasuwa diraw, attuma asaw huup'iyaa huup'iyaa machchata de'uu. K'ay mac'c'a asawukka huup'iyaa huup'iyaa asinay de'o. **3** Asinay bare machchattiw asinatetsaan bessiyaabaa ootso; k'ay hewaadan, machchattakka bare asinaw machchetetsaan bessiyaabaa ootsu. **4** Machchata bare asatetsaw goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadanka, k'ay asinay bare asatetsaw godaa gidenna; shin Aa machchata goda. **5** Hinttentu hintte gidдон S'oossaa woosaan genc'c'anaw he wodiyaaw zoretan digettanaappe attin, ittuu ittuwa diggoppite. Hinttentu hinttentta naagenna diraw, Sees'aanay hinttentta paac'ennaadan, ittippe de'ite. **6** Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke. **7** Taani Asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin S'oossay asaw huup'iyaa huup'iyaa duma duma imotaa immi wotseedda; ittoo hawaadan, k'ay yekkoo hewaadan immi wotseedda. **8** Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawantunne asinay

hayk'k'o mac'c'awanntu taanaadan c'oo de'iinonto, untunttoo lo'a gay. **9** Shin amuwaan guudettiyaawaappe akkiyaawenne geliyaawe lo'a gidiyaa diraw, untunttu barenta naaganaw danddayana d'ayooappe, akkinonne gelino. **10** Machchata bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de'uu; woy bare asinaana sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawantanne geleeddawanitta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke. **12** Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchata de'iyaa ammaniyaay Asay ooninne de'ooppe, Aa machchata aanana ittippe de'iyaaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. **13** K'ay ammanenna asinay de'iyaa ammaniyaay machchata de'ooppe, izi asinay izinna ittippe de'iyaaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. **14** Ayaw gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaay machchattinna de'iide geeyyeedda. K'ay ammanenna machchata bare ammaniyaay asinaana de'aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttentu naanay tunaa; shin ha'i untunttu geeshsha. **15** Shin ammanennawe shaakettana koyyooappe shaaketto. Ammaniyaay machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan k'ashetikino. Ayaw gooppe, S'oossay nuuna sarotetsaan de'anaw s'eeseedda. **16** Ammaniyaay machchattee, neeni ne asinaa ashshanintonne O eri? Woy ammaniyaay asinaw neeni ne machchatto ashshanintonne O eri? **17** Gidooppenne, Asay huup'iyaa huup'iyaa Goday aw immeeddawaadaninne k'ay S'oossay barena s'eeseeddawaadan de'o. Hewe ammaniyaay asaa ubbaa taani tamarisseedda higgiiyaa. **18** Ooninne k'as'saretti uttiide, S'oossaa ammaneeddawaaw gidooppe, bare k'as'saraa mallaa diggoppo. K'ay ooninne k'as'sarettenna de'iide, s'oossaa ammaneeddawaaw gidooppe k'as'sarettoppo. **19** Ayaw gooppe, S'oossaa azazuwaa naaganaappe attin, k'as'saretina k'as'saretana d'ayina allaalli baawa. **20** Asay huup'iyaa huup'iyaa S'oossay barena s'eesiyaawode de'iyaaawaadan de'o. **21** S'oossay neena s'eesiyaawode neeni ayile? Ayinne baawa; shin neeni ayiletetsaappe kesanaaw danddayooppe kesa. **22** Ayaw gooppe, ayile gidi utteedda asaa Goday s'eesooppe, I Goday ayiletetsaappe kesseedda asaa. Hawaadanka, ayile gidenna asaa Kiristoosi s'eesooppe, I Kiristoosa ayile. **23** S'oossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa ayile gidoppite. **24** Taanaadan ammaniyaawanttoo, Asay huup'iyaa huup'iyaa S'oossay Aa s'eesiyaawode de'iyaa de'uwaadan, S'oossaanna de'o. **25** Wodorattoo Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaw ammanetteedawaaw gideedda diraw, aappe maarotetsaa akkeeddawaadan, hinttentta zoray. **26** Simmi ha'i metoo taw hawe lo'a malatee; Asay hawaadan haniide de'ooppe lo'a. **27** Neeni machchatto akka diggeeddawaaw gidooppe, izo yeddanaaw koyyoppa. Machchatto akkabeenawaaw gidooppe, akkanaaw koyyoppa. **28** Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa ootsabeykka. Wodorattaakka asinaa gelooppe, nagaraa ootsabeykku. Shin akketiyyaawanttoonne gelettiyaawanttoo untunttu de'uwaan wolk'kaama metuu de'ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay. **29** Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sintsaw akkeedda asatuu, akkibeenna asadaan hanino. **30** Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide ayinne baynawaadan, **31** ha alamiyaa de'uwaan maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayaw gooppe, ha alamiyaa de'uu attiyaawaa. **32** Hinttenttu

higgennan de'anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyaaw diraw, Aa oosuwaabaa K'oppee. **33** Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyaaw diraw, sa'abaa K'oppee. **34** Aa K'ofay shaaketteedda. Asinaa gelabeenna gellayatta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyaaw diraw, Godaa oosuwaabaa K'oppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyaaw diraw, sa'abaa K'oppaw. **35** Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta d'ubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de'iide, Godaa oosuwaaw hinttana immiide ootsana mala koyyay. **36** Ooninne bare giigisseedda wodoratto akkiyaa wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayettennaan is'sooppe, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa. **37** Shin I bare wozanaan minnooppe, akkenaan gam'ana danddayee. K'ay barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto akkenaan gam'ana gooppe, ooninne wolk'antsennaan bare wozanaan K'ofaa k'achcheeddawaaw gidooppe loytseedda. **38** Hewaa diraw, wodoratto akkiyaa uray loytseedda; K'ay akkenawe ubbaa aatsi loytseedda. **39** Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de'eedda keenan aanana ittippe de'anaadan k'ashetta uttaaddu. Shin I hayk'k'ooppe, Godaa ammaniyaay asaa oonanne gidooppe, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw. **40** Ta K'ofaa gidooppe, gelennaan de'antto, iza nashechchaan de'ana. K'ay taanan S'oossaa Ayyaanay de'iyaaawaa taani eray.

8 Eek'aw yarshsheedda k'umaabaa gidooppe, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorsee; shin siik'uu ammanuwaan dichchee. **2** Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatooppe, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna. **3** Shin ooninne S'oossaa siik'ooppe, S'oossay Aa eree. **4** Hewaa diraw, eek'aw yarshsheedda k'umaa muussaabaa gidooppe, eek'aa ubbay alamiyaan ayyaanne gidennawaanne, itti S'oossaaappe attin, haray baynawaa nuuni ereetto. **5** Ayaw gooppe, c'ora s'oossatuunne c'ora godatuu de'iino. Shin haray atto, saluwaan gidina sa'aan gidina, s'oossatuwaa geetetiyaawanttu de'ooppekkka, **6** ubbaaba med'deeddawe nuuni aw de'iyaaawe, itti S'oossay, Aawuu, nuw de'ee. K'ay ubbayyan aan med'etteeddawenne nuuni aan de'iyaaawe itti Goday, Yesuusi Kiristoosikka nuw de'ee. **7** Shin ha eray asaa ubbaw de'enna. Itti itti asatuu eek'aa dooyeedda diraw, ha'i gakkanawukka, «Eek'aw yarshsheedda k'umaa» yaagidde miino. K'ay untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha k'umaan tuneeddawaaw malatee. **8** Shin k'umay nuuna S'oossaakko shiik'anaadan maaddenna. Nuuni maana d'ayinttokka nuw ayinne pac'enna; mooppenne nuw ayinne gujettenna. **9** Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwaanna de'iyaaawantta nagaraan yeggenna mala naagettite. **10** Ayaw gooppe, neeni eranchchay eek'aw yarshsheedda k'umaa maanaw eek'aa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwaanna de'iyaa itti Asay neena be'ooppe, eek'aw yarshsheedda k'umaa I maanaw Aa wozanay K'oppenneeyee? **11** Hewaa gidooppe ha shugo ammanuwaanna de'iyaa ne ishay, Kiristoosi Aa diraw hayk'k'eeddawe, ne eraan bayee. **12** Hawaadanka, hintte hintte ishatuwaa naak'kiyaawaaninne untunttu shugo wozanaa maytsiyaawaan Kiristoosa naak'kiita. **13** Hewaa diraw, k'umay ammaniyaay ta ishaa d'ubbiyaawaa gidooppe, Aa d'ubbenna mala, ta de'iyaa laysaan mulekka ashuwaa miikke. (aiñ g165)

9 Taani ayletetsay bayinna asaa gidikkita? Yesuusi kiiteeddawaa gidikkita? Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa be'abeykita? Hintenttu taani Godaw ootseedda ta oosuwaappe beetteeddawantta gidikkiteeyee? **2** Taani haranttoo Yesuusi kiiteeddawaa gidana d'ayooppekka, hintenttoo Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayaw gooppe, taani Godan Yesuusi kiiteeddawaa gidiyaawoo hintte markka. **3** Taana boriyaawanttoo taani immiyaa zaaruu hawaa. **4** Maanawunne ushanaw nuw maati baawee? **5** Yesuusi kiiteedda haratuwaadaaninne Godaa ishatuwaadan, P'es'iroosawaadan, eeno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuw maatay baawee? **6** Woy nu de'oo ootsiidde baas'etanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa s'alalee? **7** Ay wodenne bare miishshaa miidde, wotaadaratetsaa ootsiyaawe oonee? Woy woyniyaa turaa tokkiide, Aa ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiyaaw heemmiidde, he miizza wudiyaappe maatsaa ushennawe oonee? **8** Taani hawaa asaa k'ofaa s'alalaan gaytaa? Woy higgii k'ay hawaa geeennee? **9** Ayaw gooppe, Muse Higgiyan, «Katsaa yed'diyaa mehiyaa doonaa k'achchoppa» geetettiide s'aafetteedda. S'oossay mehiyaabaa k'oppiide hawaa gii? **10** Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw s'aafetteedda; goshiyaa bitaniikka katsaa bukkiiyaa bitaniikka, «Taana gakkiiyaawaa akkana» yaagiidde ootsanaw bessee. **11** Nuuni hintte gidдон аyaanaa yewuwwaa zereeddawantta gidiide, nu ashoo maado gidiyaawaa hinttentuppe c'akkooppe darobee? **12** Haratuu hewaa hinttentuppe akkanaw untunttoo maatay de'ooppe, nuw untunttuwaappe aad'diyaa maatay baawee? Shin nuuni Kiristoosa mishiraachchuwwaa k'aalaw d'ubo gidennaadan, ubbabaa genc'c'iyaaawaappe attin, he maataan go'ettibeykko. **13** Geeshsha Golliyaan ootsiyaa asatuu barenttu k'umaa Geeshsha Golliyaappe akkiyaawaa erikkitee? K'ay yarshshiyaasaan ootsiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyaawaa erikkitee? **14** Hawaadankka, k'ay mishiraachchuwwaa k'aalaa odiyaawanttu barenttu de'oo koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda. **15** Shin taani ha maataa ubbaan ayinne go'ettibeykke. Taani hawaa s'aafeeddawe hewaa mala maatay taw de'anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayaw gooppe, ta c'ee'kuwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayk'kiyaawe taw lo'a. **16** Mishiraachchuwwaa k'aalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, Aa odooppekka taw c'ee'ettiyaabay baawa. Mishiraachchuwwaa k'aalaa odennaan aggooppe, taw aayyero. **17** Ayaw gooppe, taani hawaa dosaade ootsooppe, taw woytay de'ee. Shin taani dosennaan is's'ooppekka, mishiraachchuwwaa k'aalaa diraw hadaraa S'oossay taw immeedda. **18** Yaatina, ta woytay ayyee? Mishiraachchuwwaa k'aalaa odaadde, taw wongalaan de'iyaa kumentsaa maataan go'ettennan, mishiraachchuwwaa k'aalaa c'oo odiyaawaa. **19** Taani oossinne ayile gidikke shin, c'oratuwaa zaaranaw taana ubbaw ayile kessaad. **20** Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untuntunna untuntta gidaade de'aaddi. Ta huup'ew higgiaappe garssanna de'ikke. Shin higgiaappe garssanna de'iyaaawantta zaaranaw higgiaappe garssanna de'iyaa asaa mala gidaaddi. **21** Taani higgii bayinna asatuwaana de'aadde, higgii bayinna asadaan hanaad. S'oossaa higgii d'ayina gidenna. Shin higgii baynnawantta zaaranaw, Kiristoosa higgiaappe garssanna de'aaddi. **22** Taani ammanuwaan daaburiyaawantta zaaranaw, untunttu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amareeda asatuwaa ashshanaw, ubbaa asatuwaana ubbabaan

untunttu mala gidaaddi. **23** Taani mishiraachchuwwaa k'aalaa anjuuwwaa shaakanaw, mishiraachchuwwaa k'aalaa diraw, ubbabaa ootsay. **24** Wotsaan S'oonana giide wos's'iyaa ubbay ittippe wos's'ee. Shin ittutwaa s'alalay woytaa akkiyaawaa erikkitee? Hawaadan hinttentukka woytaa akkanaw wos's'ite. **25** Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaan barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe s'ooneeddawoo imetiyyaa bayiyaa kalachchaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe med'inaw de'iyaaawaanne bayenna kalachchaa demmanaassa. **26** Hewaa diraw, taani k'ofi bayinnaan wos's'iyawaadan wos's'ikke. C'arkkuwaa yimpiyyaa asaadankka c'oo olettikke. **27** Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyaan, ta huup'ew woytaappe attena mala, ta asatetsaa naagettanaadan ootsay.

10 Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de'eeddino; ubbaykka abbaa gidonna pinneeddino. **2** Untunttu ubbay Mussenna ittippe gidanaw, shaariyaaninne abbaan s'ammak'etteeddino. **3** Untunttu ubbay he iti ayaanaa k'umaa meeddino. **4** K'ay ubbaykka he iti ayaanaa ushshaa usheeddino. Ayaw gooppe, untunttu barentta kaaletsiyaa ayaanaa zaallaappe pulttowaa usheeddino; he zaallaykka Kiristoosa. **5** Shin S'oossay untunttuppe dariyaa baggatuwaan nashetiibeenna diraw, untunttu anhay Asay bayinna saan laaletteedda. **6** Untunttu itaabaa amtoeeddawaadan, nu wozanay k'ay itaabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuw timirtte gideedda. **7** S'oossaa mas'aafay, «Asay maanawunne ushanaw utteeddino; k'ay duroo denddi ek'keeddino» yaagiyaawaadan, untunttuppe ittuu ittuu eek'aw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite. **8** Untunttuppe ittuu ittuu woshummeeddawaadan, nuuni woshummanaw bessena. Hewaa gaasuwaan untunttuppe itti gallassi laatamanne heezzu sha'ay hayk'keedda. **9** Untunttuppe ittuu ittuu Godaa paac'ciide, shooshshaan duketti hayk'keeddawaadan, nuuni Kiristoosa paac'c'ananw bessena. **10** Untunttuppe ittuu ittuu zuuzummina, wod'iyaa k'itanchchaan untuntta d'ayisseeddawaadan zuuzumminoppite. **11** Hawe ubbay haratoo timirtte gidanaadan untunttu bolla gakeedda. K'ay nuuna wodiyaaw wurssetsay gakkana mateeddawantta seeranaw s'aafetteedda. (aion g165) **12** Hewaa diraw, minna ek'kaad giide k'oppiyaa uray ooninne kundennaadan, barena naago. **13** Hinttentta gakkiiyaa paac'ii, asaa ubbaa gakkiiyaa paac'iyaa malappe attin, ayinne dummatenna. Hinttenttu wolk'k'ay danddayaawaappe aad'diyaa paac'iyaa hintte paac'ettanaw koyyenna S'oossay ammanetteedawaa. Shin hinttentta paac'ii gakkiiyaa wode, he paac'iyaa I hinttentta danddayissana. K'ay he paac'iyaaappe hinttenttu kesiyya ogiyaakka I immana. **14** Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eek'aw goyinnoppite. **15** Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday. Taani giyaawaa hintte pirdite. **16** Nuuni S'oossaa galatiide shaakkiiyaa anjuuwwaa s'u'uy Kiristoosa suutsaanna ittipetetsay de'iyaaawaa gidennee? K'ay nuuni mentsiyaa ukitsay Kiristoosa ashuwaana ittipetetsay de'iyaaawaa gidennee? **17** Itti ukitsay de'iyaa diraw, nuuni c'ora gidooppekka, itti asatetsaa. Ayaw gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukitsaa shaaketteetto. **18** Israa'eeliyaa asaa s'eellite. Yarshshuwwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanaa ittipetetsay de'iyaaawantta gidikkino? **19** Simmi taani waagaytaa? Eek'aw yarshshetteedda k'umay maaddii woy eek'ay maaddii?

20 Maaddenna; shin taani giyaawe S'oossaa ammanenna asatuu iita ayyaanatoo yarshshiyaawaappe attin, S'oossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaana hintte ittippe zuppetaana mala, taani koyyikke. 21 Godaa S'u'u'aappe ushiidde k'ay iita ayyaanatuwaa S'u'u'aappe ushanaw hintte danddaykita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde k'ay iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddaykita. 22 Hewaa ootsiide nuuni Godaana s'iinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneetoo? 23 Hintteppe ittuu ittuu. «Ubbabaa ootsanaw taana diggiyaabay baawa»; shin ubbabay maaddenna. «Ubbabaa ootsanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna» yaagino. 24 Ooninne hara asaa maaddiyaabaa k'oppooppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa k'oppoppo. 25 Geyaan as'aare taraan zal'ettiyyaa ashuwaa hintte wozanaa k'ofaan, ayinne sid'ennaan miite. 26 Ayaw gooppe, alamiinne aan de'iyaaabay ubbay Godaaba. 27 Itti ammanenna Asay hinttentta imatsa ootsi shoobbanaw S'eesina baanaw koyyoooppe, hintte wozanaa k'ofaan, ayinne sid'ennaan hintte sintsa I'aatsiyaabaa ubbaa miite. 28 Shin itti uray hinttenttoo, «Hawe eek'aw yarshsheeddawaa» gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne k'ay hintte wozanaa k'ofaa diraw, he k'umaa mooppite. 29 Taani giyaawe ne wozanaa k'ofaa diraassa gidenna; shin yekko bitaniyaa wozanaa k'ofaa diraassa. Taani ta hananaw danddayyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirdidii? 30 Taani S'oossaa galataade k'umaa mooppe, S'oossaa galataade meedda k'umaw ayaw borettaytaa? 31 Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushoooppe, woy hintte ayaanne ootsooppe, ubbabaa S'oossaa bonchchoo ootsite. 32 Hinttenttu Ayyahda asatoo woy Giriike asatoo woy S'oossaa ammaniyaawanttoo d'uboo gidoppite. 33 Taani k'ay c'oratu attana mala, untuntuu ubbaa maaddanaadaaniippe attin, ta huup'ew maaduwaaw koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaan nashechchiyaawaadan, hinttenttukka hewaada ootsite.

11 Taani Kiristoosa leemisuwaa kaalliyaawaadan, hinttenttukka tawaa kaallite. 2 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaan taana hassayiyaa dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minisiide naagiyya diraw, hinttentta galatay. 3 Shin Kiristoosi attumawaa ubbaw huup'e gidiaawaa, attuma Asay mac'c'a asaw huup'e gidiaawaanne k'ay S'oossay Kiristoosaw huup'e gidiaawaa hintte erana mala koyyay. 4 S'oossaa woossiide, woy timbbitiyaa odiiide, bare huup'iyaa gooziyaa attuma Asay ubbay Kiristoosa toochchee. 5 K'ay S'oossaa woossaade woy timbbitiyaa odaadde, bare huup'iyaa goozenna mac'c'awunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huup'iyaa meedetta diggooninna itti mala. 6 Mac'c'awunna bare huup'iyaa goozana d'ayoooppe, k'ans'sissu. Shin iza bare huup'iyaa k'ans'sissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huup'iyaa goozu. 7 Attumawe S'oossaa leemisuwaanne bonchchuwaaw gidiyaa diraw, bare huup'iyaa goozanaw bessena; shin mac'c'awunna attumawoo bonchcho. 8 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe mac'c'awunippe beettiibeenna. 9 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaa diraw med'ettaadduppe attin, attumawe mac'c'awuni diraw med'ettiibeenna. 10 Hewaa diraw, mac'c'awunna bare asinaa ayissuwaappe garssanna de'iyaaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaaw diraw, iza huup'iyaa gooziyaabay de'anaw bessee. 11 Shin Godaan mac'c'awunna attumawe baynnaa de'ukku;

attumawekka mac'c'awunna baynnaa de'enna. 12 Ayaw gooppe, mac'c'awunna attumawaappe med'etteeddawaadan, k'ay attumawekka mac'c'awunippe yeletteedda. K'ay ubbabaykka S'oossaappe yee. 13 Hinttenttu hintte huup'ew pirdidde. Mac'c'awunna bare huup'iyaa goozennaan S'oossaa woossanaw bessii? 14 Attumawe bare huup'iyaa dichchooppe, aw pokko. Shin mac'c'awunna bare huup'iyaa dichchooppe, izi woy bonchcho gidiaawaa haray atto, med'etenntonne hinttentta tamaarissennee? Ayaw gooppe, mac'c'awuni huup'ii iza kammanaw izi woy imetteedda. 16 Shin ooninne ha yewuwaan palumettanaw koyyoooppe, nuw gidina woy S'oossaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa. 17 Hintte shiik'iyaa we iitabaassappe attin, lo'obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. 18 Shin hintte woosa gollen shiik'iyaa wode, hintte giddon p'alk'k'etsay de'iyaaawaa taani sisay. K'ay hewe itti baggana tuma gidiaawaa ammanay. 19 Ayaw gooppe, hintte matan ammanetteeddawanttu k'onc'c'i erettana mala, hintte giddonkka k'ay shaakuu de'anaw bessee. 20 Hewaa diraw, hintte ittippe shiik'iyaa wode, hintte shiik'uu Godaa kawuwaaw maanaassa gidenna. 21 Ayaw gooppe, hintte k'umaa miyaa wode, ubbay huup'iyaa huup'iyaa barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshattee; ittuu k'ay matsottee. 22 Maanawunne ushanaw hinttenttoo gollii baawee? Woy S'oossaa woosa golliyaa kad'iitee? K'ay ayinne baynnawanta yeellayitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke. 23 Ayaw gooppe, taani k'ay hinttenttoo immeedda timirttiyaa Godaappe akkaad. Godaa Yesuusi untuntuu Aa aatsiide immeedda k'amma daabbuwaaw akkiide, 24 S'oossaa galateedda; daabbuwaaw mentsiide, «Heytte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana k'oppite» yaageedda. 25 Hawaadankka, kawuwaaw miide simmina, S'u'u'aa k'ay akkiide, «Hawe S'u'u'ay ta suutsaan taani c'aak'keedda oorasta c'aak'uwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana k'oppite» yaageedda. 26 Ayaw gooppe, hintte ha daabbuwaaw meedda wode ubbaaninne ha S'u'u'aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka. Aa hayk'uwaa odiita. 27 Hewaa diraw, bessenaan de'iidde Godaa daabbuwaaw miyaawe, woy Godaa S'u'u'aappe ushiyaawe ooninne Aa ashuwaanne Aa suutsaa ac'otee. 28 Shin Asay bare huup'iyaa paac'c'o. Yaatiide daabbuwaaw mo. S'u'u'aappekka usho. 29 Ayaw gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaaw miyaawenne S'u'u'aappekka ushiyaawe bare huup'ewaa pirddaa meennee ushee. 30 Hewaa diraw, hintte giddon c'oratu daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; k'ay unddenneeddawanttu hayk'k'eeddino. 31 Shin nuuni nu huup'iyaa tumu paac'c'eeddento, S'oossay nuuna pirdenna. 32 Nuuni pirdettiyyaa wode, ha alamiyaana ittippe pirdettenna mala, Goday nuuna seeree. 33 Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaaw maanaw hintte shiik'iyaa wode, ittuu ittuwaa naagite. 34 Ooninne koshatteeddawaa gidoooppe, ittippe shiik'iyaa wode S'oossaa pirdaan hintte gelenna mala, bare soyin mo. Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayaanaa imotaabaa hintte eranaw koyyay. 2 Hinttenttu S'oossaa ammanenna wode, ubbaa wode kaalliyaawaadankka, haasayenna eek'atuwaakko hintte beeddawaa eriita. 3 Hewaa

diraw, S'oossaa Ayyaanay kaaletsiyaa Asay ooninne, «Yesuusi shek'etto» yaagiide haasayennawaanne k'ay Geeshsha Ayyaanay kaaletsooppippe attin, haray atto itti asayenne, «Yesuusi Godaa» gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay. **4** Ayaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. **5** K'ay ootsiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa. **6** Oosuwaa ootsanaw dumma dumma ogii de'ishshin, he ootsiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw k'onc'iissiyaa S'oossay ittuwaa. **7** Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayaanaa k'onc'iissiyaa wolk'k'ay ubbaw huup'yaan huup'yaan imetteedda. **8** Ayaw gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittoo aad'o eratetsaa haasayaa immeedda; k'ay ittoo eratetsaa haasayaa immeedda. **9** He Geeshsha Ayyaanay ittoo ammanuwaa immiide, yekko harganchchaa patsiyaa wolk'k'aa immeedda. **10** Geeshsha Ayyaanay ittoo malaataa ootsiyaa wolk'k'aa immiide, ittoo timbbitiyaa odiyaa wolk'k'aa immeedda. Ittoo ayaanatuwaa gidduwaan de'iyaa dummatetsaa eriyaa wolk'k'aa immiide, ittoo dumma dumma k'aalaan haasayiyaa wolk'k'aa immeedda. **11** Shin ha ubbabaa ootsiyaawe he itti Geeshsha Ayaanaa. Asaa ubbaw I bare koyiyaawaadan, dumma dumma imotaa shaakki shaakkiide immeedda. **12** Kiristoosi c'ora asatetsatu de'iyaa itti bollaa mala. **13** Ayaw gooppe, med'etteeddawaa gidooppe, itti bollaa. **14** Ayaw gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppe woy Giriike asaa gidooppe, woy ayile gidooppe woy womaanno gidooppe, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa itti bollaa gidanaw s'ammak'etteeddo. K'ay nuuni ubbay itti Geeshsha Ayaanaa usheeddo. **14** Ayaw gooppe, bollaw asatetsay c'ora gidiyawaappe attin, ittuwaa gidenna. **15** Gedii, «Taani kushiya gidenna diraw, bollaa k'ommo gidikke» gooppe, I hewaa giyaawe bollaa k'ommo gidiyawaa digganee? **16** Haytsaykka, «Taani ayiyaa gidenna diraw, bollaa k'ommo gidikke» gooppe, I hewaa giyaawe bollaa k'ommo gidiyawaa digganee? **17** Bollay ubbay ayiyaa s'alalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? K'ay bollay ubbay haytsaa s'alalaa gidintto, wootiide singganaw danddayii? **18** Shin S'oossay bare koyyeeddawaadan, bollaa asatetsatu ittuwaa ittuwaa bolla wotseedda. **19** Ubbay itti k'ommo gidintto, bollay hak'an de'anee? **20** Shin asatetsatu c'ora gidooppe, bollay ittuwaa. **21** Ayifi kushiya, «Neeni taana koshshakka» gaanaw danddayenna. Woy k'ay huup'ii gedatuwaa, «Hinttenttu taana koshshikka» gaanaw danddayenna. **22** Shin laafa malatiyaa bollaa asatetsatu loysii koshshiyaawanta. **23** Bollaa asatetsatuwaappe bonchchettanawanta nuw malatiyaawanta nuuni loysii bonchcheetto. K'ay nuuna yeellayiyaa bollaa asatetsatuwaakka loysii bonchcheetto. **24** Nu bollaappe beettiyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatetsatuwa loysii mayzanaadan, S'oossay asatetsaa ittippe gatseedda. **25** Bollaa asatetsatu ittuu ittoo itti mala k'ofaa k'oppaappe attin, bollaam dummatetsay de'anaw bessena. **26** Bollaa asatetsatuwaappe ittuu seelettooppe, bollaa asatetsatu ubbaykka aanana seelettiino; bollaa asatetsatuwaappe ittuu bonchchettooppe, bollaa asatetsatu ubbay aanana nashettiino. **27** Hinttenttu ubbay Kiristoosa bollaa; k'ay huup'yaan huup'yaan hintte ubbaykka Aa bollaa asatetsatuwaa. **28** S'oossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiiteeddawanta, laa'entsuwaan nabatuwaa, heezentsuwaan tamarissiyaawanta, hewaappe guyyiyaan, malaataa ootsiyaawanta, hewaappe guyyiyaan, patsiyaa

wolk'k'ay de'iyaaawanta, maaddiyaawanta, woosa golliyaa ayissiyaawanta dumma dumma k'aalaan haasayaawanta ootseedda. **29** Ubbatuu Yesuusi kiiteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa ootsiino? **30** Ubbaw patsiyaa wolk'k'ay de'ii? Ubbatuu dumma dumma k'aalaan haasayiino? K'ay dumma dumma k'aalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiino? **31** Shin ubbaappe aad'diyaa imotaa loysii koyyite. K'ay ubbaappe loysii aad'diyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13 Taani asaa k'aalaaninne kiitanchchaa k'aalaan haasayooppukka taw siik'uu d'ayoooppe, ta haasayay c'oo waassiyaa dawalaa mala; woy k'olc'c'akattiyaa s'inaas'iliyaa mala. **2** Nabetetsaa imotay taw de'oooppukka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratetsaa ubbaa erinttokka, k'ay deriyaa dentsi diggiyaa ammanuu taw de'oooppukka, siik'uu d'ayoooppe, taani ayaanne gidikke. **3** Taw de'iyaaawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bollaa tamaan guddanaw aatsa imminttokka siik'uu d'ayoooppe, taana ayinne maaddenna. **4** Siik'uu danddayanchchaa. Siik'uu keekke. Siik'uu k'anaatenna. C'ee'ettenna; k'ay otorettenna. **5** Siik'uu barew bessenawaa ootsenna; Uzuetenaa; Yilotenna; Siik'uu naak'etteeddawaakka paydenna. **6** Siik'uu tumatetsaan nashettiyaawappe attin, wordduwaan nashettenna. **7** Siik'uu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashetchaan naagee. Ubbabaan genc'c'ee. **8** Siik'uu mulekka d'ayenna. Shin nabetetsaykka attana. Dumma dumma k'aalaan haasayaawakka attana. Eratetsaykka d'ayana. **9** Ayaw gooppe, nuuni eratetsaappe pac'aa ereetto; timbbitiyaappekka pac'aa odeetto. **10** Shin kumentsaa gideeddawe yiyaa wode, pac'ay d'ayana. **11** Taani na'atetsaan de'iyaa wode, na'aadan haasayay. Na'aadan k'oppay. K'ay na'aadankka akeekay. Wodalla gideedda wode, na'atetsaa hanuawaa aggaad. **12** Nuuni ha"i be'iyaa mastootiyaan be'iyaa lem"i lem"iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayiyaan k'onc'c'iyaan be'ana. Ha"i taani eratetsaappe pac'aa eray; shin S'oossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana. **13** Shin hewaa gidooppe, ammanuu, hananawaa giide nashetchaan naagiyaawenne siik'uu, hawanttu heezzatuu minniide de'iino. Hawantuppe aad'diyaawe siik'uwaa.

14 Siik'uwaa kaallite. Ayaanaa imotaakka loysii koyyite. Shin ubbaappe aatsiide, nabetetsaa koyyite. **2** Ayaw gooppe, dumma dumma k'aalaan haasayiyaa uray S'oossaw haasayeeppe attin, asaw haasayenna. Ayaw gooppe, I haasayaawaa ooninne akeekena. Shin asaw k'onc'c'ibeenna yewuwaa Ayaanaa wolk'k'aa haasayee. **3** Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minisanaw asaw haasayee. **4** Dumma dumma k'aalaan haasayiyaa uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliyaa maaddee. **5** Hinttenttu ubbay dumma dumma k'aalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetetsaa hewaappe aatsaade dosay. Ayaw gooppe, dumma dumma k'aalaan haasayaawee he haasayeeddawaa woosa golliyaa maaddanaw billiyaa Asay d'ayoooppe, dumma dumma k'aalaan haasayaawaa nabetetsay aad'd'ee. **6** Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha"i taani hinttenttukko baade, dumma dumma k'aalaan haasayaadde, sas'an woy eratetsaan woy nabetetsaan woy tamarissiyaawaan hinttenttoo odana d'ayoooppe, taani hinttentta ayaa maaddaytaa? **7** Haray atto, shemppuu baynnabay suusulliyaa gidina woy diitsaa gidina

kaa'idde, bare kaassaa dummatetsaa erissana d'ayooppe, suusulliyaa punnooppenne, woy diitsaa diis'sooppe, Asay wootiide eranee? **8** K'ay s'urumbbaa waasuu loytsi erretana d'ayooppe, olaw oonee giigettanawee? **9** Hawaadanka, k'ay dumma dumma k'aalaan hintte haasaayaawe k'onc'c'e gidennaan d'ayooppe, hintte haasayaawaa Asay wooti akeekanee? Ayaw gooppe, c'arkoo hintte haasayaati. **10** Ha alamiyaan c'ora k'aalay de'ee; shin biletsay bayinna k'aalay ittuunne baawa. **11** Shin itti Asay haasayaaya k'aalaa taani erana d'ayooppe, he haasayaawe taw imatsaa gidee; taanikka aw imatsaa giday. **12** Hawaadanka, k'ay Geeshsha Ayaanaa imotaa hintte akkanaw loytsi koyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa golliyaa dichchanaw maaddawaa ubbabaappe aatsiide koyiite. **13** Hewaa diraw, dumma dumma k'aalaan haasayaawe bare haasayeeddawaa billanaw danddayana mala, S'oossaa woosso. **14** Ayaw gooppe, taani dumma dumma k'aalaan S'oossaa woossooppe, ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa k'ofay ayyinne go'etenna. **15** Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaanaw S'oossaa woosana; k'ay ta k'ofanka S'oossaa woosana. Ta ayyaanaw yes's'ana; k'ay ta k'ofanka yes's'ana. **16** Hewaa gidana d'ayooppe, neeni ne ayaanaa s'alalaan S'oossaa galatiyaawaa gidoooppe, he sa'aan neeni giyaawaa erenna Asay neeni S'oossaa galatiyaawaa erennaan, neeni galateeddawaan wootiide, «Amen!» gaanee? **17** Neeni S'oossaa galatiyaawe lo'a; shin hewe yekko bitaniyaa maaddenna. **18** Taani dumma dumma k'aalaan hintte ubbaappe aatsaade haasayaaya diraw, S'oossaa galatay. **19** Shin taani woosa gollen haratuwaa tamarissanaw dumma dumma k'aalaan tammu sha'a k'aalatuwaa haasayaawaappe ichcheshu k'aalatuwaa ta wozanaa k'ofaan haasayanaw dosay. **20** Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutsa naanaa mala gidanaappe attin, k'ofaan guutsa naanaa mala gidoppite; hintte garssa k'ofaan wozanaamatuwaa gidite. **21** S'oossaa Mas'aafan, «Goday, «Taani ha asaw, dumma dumma k'aalaan haasayaaya asaaninne, imatsatuwaa doonaan haasayana. Shin hewanka, taani giyaawaa untunttu sisikino» yaagee» geetetiide s'aafetteedda. **22** Simmi dumma dumma k'aalaan haasayaawe ammanennawanttoo malaataa gidiyawaappe attin, ammaniyaawanttoo malaataa gidenna. K'ay nabatuwaappe haasayetiyaawe ammaniyaawanttoo malaataa gidiyawaappe attin, ammanennawanttoo malaataa gidenna. **23** Hewaa diraw, ammaniyaaya Asay ubbay ittippe shiik'iide, k'ay ubbaykka dumma dumma k'aalaan haasayooppe, tamaribeenna Asay woy ammanenna Asay geliide, hinttentta ubbaa, «Gooyiita» geennee? **24** Shin tamaribeenna Asay woy ammanenna Asay woosa gollie geliyaa wode, Asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa akeekke. K'ay he siseeddabaa ubbankka I pirdettana. **25** Aa wozanaan geemmeedda k'ofaykka k'onc'c'ana. Hawaadanka k'ay, «S'oossay tumu hintte gidon de'ee» yaagiide markkatiidde, guufanniide S'oossaw goyinnana. **26** Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu ittippe shiik'iyaa wode, huup'yaan huup'yaan, ittoo mazimurii de'ee; ittoo tamarissiyaawe de'ee; ittoo sas'ay de'ee; k'ay ittoo dumma dumma k'aalaan haasaayaawe de'ee; ittoo billiyaawe de'ee. Ubbaykka woosa golliyaa maaddiyaawaa gidanaw bessee. **27** Oninne dumma dumma k'aalaan haasayooppe, laa'u gidide, woy darooppe heezzu gidide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. K'ay hara ittuu untunttu haasayeeddawaa billo. **28** Shin billiyaa Asay

d'ayooppe, dumma dumma k'aalaan haasayaawe woosa golliyaan c'o'u go. Bare huup'ewunne S'oossaw haasayo. **29** Nabatuukka laa'u gidide woy heezzu gidide haasayino. K'ay haranttu untunttu giyaawaa shaakino. **30** Shin S'oossay he sa'aan utteedda haraw ittibaa k'onc'c'issooppe, kasenna haasayaawe c'o'u go. **31** Ayaw gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita. **32** Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay untunttoo azazettee. **33** Ayaw gooppe, S'oossay sarotetsaa S'oossaappe attin, c'abbuwa S'oossaa gidenna. Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan, **34** mac'c'awanttu shiik'uwaa garssan c'o'u giino. Ayaw gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadanka untunttu moodettanaappe attin, shiik'uwaa garssan haasayanaw untunttoo maati baawa. **35** Mac'c'awanttu shiik'uwaa garssan haasaayaawe pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino. **36** S'oossaa k'aalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte s'alalaakko yeeddee? **37** Oninne barena nabiyaa woy S'oossaa Ayyaanay de'iyaa asaa yaagiide k'oppooppe, taani hinttenttoo s'aafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyawaa akeeko. **38** Shin oninne akeekana d'ayooppe, akeekoppo bashi aggo. **39** Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbbitiyaa odanaw loytsi amottite. K'ay dumma dumma k'aalaan haasayaawaakka diggoppite. **40** Shin ubbaykka wogaaninne maaran hano.

15 Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwa k'aalaa hintte akkeeddawaanne k'ay hintte ammanuu aan ek'c'eeddawaa hinttentta k'ofetsay. **2** Hinttenttu ammanuu mela gidana d'ayooppe, k'ay taani hinttenttoo odeedda k'aalaa loytsi oyk'kooppe, hintte he mishiraachchuwa k'aalaan atteeddiita. **3** Ayaw gooppe, taani k'ay akkeeddawaa ubbabaappe aad'diide koshshiyaawaa kasetaade hinttenttoo immaaddi. Hewe ayee gooppe, S'oossaa mas'aafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw **4** hayk'k'iide moogetteedda. S'oossaa Mas'aafay giyaawaadanka, heezzeentsiyaa gallassi hayk'uwaaappe **5** dendiide, P'es'iroosaw k'onc'c'eedda. Hewaappe guyyiyaan, bare kiitteedda tammanne laa'atoo k'onc'c'eedda. **6** Hewaappe guyyiyaan, ichcheshu s'eetuwaappe dariyaa barena kaalliyaa asaw itti kaala k'onc'c'eedda. Untuntuppe dariyaa baggay hanno gakkanaassikka pas'a de'iino; shin amareedawanttu hayk'k'eeddiino. **7** Hewaappe guyyiyaan, Yaak'oobaw k'onc'c'eedda; guyyeppe bare kiitteedda ubbatoo k'onc'c'eedda. **8** K'ay ubbaappe wurssetsaan, wodii gakkennaan yeletteedda tawukka k'onc'c'eedda. **9** Ayaw gooppe, Yesuusi kiitteedda ubbaappe taani laafa; taani S'oossaa woosa golliyaa waayisseedda diraw, Yesuusi kiitteeddawaa geetettaade s'eessetanawukka bessikke. **10** Shin S'oossaa aad'd'o keekatetsaan taani taanakka. K'ay taw I immeedda aad'd'o keekatetsay mela gidibeenna; shin taani untunttu ubbaappe aatsaade ootsaad. Shin taananna de'iyaa S'oossaa aad'd'o keekatetsay ootseeddappe attin, taana gidikke. **11** Simmi taana gidoopekka, woy untuntta gidoopekka, nuuni ubbay odiyaawe hawaa; hinttenttukka hawaa ammaneeddiita. **12** Kiristtoosi hayk'uwaaappe denddeeddawaa odiyaawaa gidoooppe, hinttenttuppe itti itti asatuu yaatina wootiide, «Hayk'k'eedda Asay hayk'uwaaappe dendenna» yaagiinoo? **13** Hayk'k'eedda uray hayk'uwaaappe denddibeennawaa gidoooppe, yaatina hekko Kiristtoosikka

hayk'uwaappe denddibeenna giyaawaa. **14** Kiristoosi hayk'uwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina nuuni odiyaawekka mela; k'ay hintte ammanuukka mela. **15** K'ay nuuni, «Kiristoosa hayk'uwaappe denteedda» yaagiide S'oossaabaa markatteedda diraw, Aa worddo markkatuwa gidiide beetteeddo. Shin hayk'keeddawantta hayk'uwaappe I dentsibeennawaa gidoope, Kiristoosakka dentsibeenna. **16** Ayaw gooppe, hayk'keeddawanttu hayk'uwaappe dendennawaa gidoope, simmi Kiristoosikka denddibeenna. **17** Kiristoosi hayk'uwaappe denddibeennawaa gidoope, hintte ammanuukka mela; k'ay hintte hawaa gakkanawukka nagaraana de'iita. **18** Simmi Kiristoosa ammaniide hayk'keeddawantukka k'ay d'ayeeddino giyaawaa. **19** Nuuni ha de'uwaas s'alalaw Kiristoosan hidooteedda gidoope, ha alamiyaan de'iyya asaa ubbaappekka nubay lo'enna. **20** Shin Kiristoosi hayk'keeddawanttu denddoo bayira gidiide, hayk'uwaappe dendeeddawe tuma. **21** Ayaw gooppe, hayk'uu itti asaa baggana ha alamiyaa yeedda, hayk'keeddawanttu denduukka k'ay itti asaa baggana yeedda. **22** Ayaw gooppe, Asay ubbay Addaamana ittipetetsaa med'deedda diraw hayk'keeddawaadan, Kiristoosanna ittipetetsaa med'deedda diraw, ubbay de'oo denddana. **23** Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristoosi ubbaappe kasetiide dendeedda; hewaappe guyyiyaan, Kiristoosawanttu Kiristoosi yiyya wode denddana. **24** Hewaappe guyyiyaan, Kiristoosi maataa ubbaa, godatetsaa ubbaanne wolk'kaa ubbaa d'ayisside, S'oossaw bare Aabboo kawutetsaa immiyaa wode, wodiyya wurssetsay yaanawaa. **25** Ayaw gooppe, S'oossay Aa morkkatuwa ubbaa Aa gediyaappe garssanna wotsana gakkanaw, Kiristoosi mooddanaw bessee. **26** Ubbaaappe wurssetsaan d'ayiide de'iyya morkkii hayk'uwa. **27** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsiide moodisseedda» yaagee. Shin ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsiide moodisseedda giyya wode, ubbabaa ootseedda S'oossaappe attin, yekko ubbay moodetteedda giyaawe k'onc'c'e. **28** Shin ubbabay Kiristoosaw moodetteeddawaappe guyyiyaan, Kiristoosi k'ay bare huup'ew ubbabaa barena moodisseedda S'oossaw moodetana. S'oossay k'ay ubbabaa wurssiide mooddana. **29** Hewaa gidana d'ayooppe, hayk'keeddawanttu kotaa s'ammak'ettiyaawanttu ayaa ootsiinoo? Hayk'keeddawanttu ubbakka dendennawaa gidoope, Asay hayk'keeddawanttu kotaa ayaw s'ammak'ettii? **30** Yaatina, nuuni ubbaa wode ayaw hassayenna metuwaan geleettoo? **31** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu Godaa Kiristoosa Yesuus taw de'iyya hinttenan c'ee'ettaadde, gallassaan gallassaan hayk'k'ay. **32** Taani Efesooneen asaa k'ofaadan du'aanna baas'eteeddawe taana ayaa maaddii? Shin hayk'keeddawanttu hayk'uwaappe dendennawaa gidoope, «Simmi moytenne ushoytte; ayaw gooppe, nuuni wontti hayk'kana» giyaawaa mala. **33** C'imettoppite; iita laggetetsay lo'no hanotaa bayizzee. **34** S'illotetsaakko simmite. Nagaraa ootsoppite. Hinttentuppe itti itti Asay S'oossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay. **35** Shin itti asay, «Hayk'keedda Asay waaniide denddane? Untunttu ayaa mala bolaanna yaannee?» yaagennaan aggena. **36** Neenoo eeyaw, neeni gadiyaan zeriyya zeretsay hayk'k'ennan morkenna. **37** Neeni zeriyaawe zarggaa gidina woy hara k'ommo katsaa gidina, ayfiyya s'alalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. **38** Shin S'oossay zeretsaw bare doseedda bollaa

imnee; k'ay zeretsaa ubbawukka huup'iyaan huup'iyaan untunttu bollaa imnee. **39** Med'etaa ubbaa ashuu ituwaa gidenna. Shin asaa ashuu ituwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; k'ay moliyaa ashuukka dumma. **40** K'ay saluwaas asatetsatuunne sa'aa asatetsatu de'iino. Shin saluwaas bollaa bonchchuu dumma; k'ay sa'aa bollaa bonchchuu dumma. **41** Awayfiyay Aa huup'e bonchchuu de'ee. Agenawukka Aa huup'e bonchchuu de'ee. K'ay s'oolintatookka dumma bonchchuu de'ee; ayaw gooppe, itti s'oolintii yekko s'oolintiiyaappe bonchchuwaan dummatee. **42** K'ay hayk'keeddawanttu hayk'uwaappe dendiyya wode hewaadan hanana; hayk'k'iyaa bollay moogettiide, hayk'k'enna bollaa gidiide denddana. **43** Bollay tooshiyaan moogettiide, bonchchuwaan denddana. K'ay daaburaan moogettiide, wolk'kaan denddana. **44** Med'etaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyya bollaa gidiide denddana. Med'etaa bollay de'ooppe, k'ay Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyya bollaykka de'ee. **45** Hawaadanka, k'ay S'oossaa Mas'aafan, «Koyro bitanii, Addaami, pas'a de'iyya asaa gidiide med'etteedda» yaagee. Shin wurssetsaa Addaami de'uwaas immiyaa asaa gideedda. **46** Shin med'etaa Asay koyro yiina, geeddoppe ayaanaa Asay yeeddappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna. **47** Koyro Addaami biitaappe med'etteedda; I biitaappe med'etteeddawaa. Laa'entsuwaas Addaami saluwaappe yeedda. **48** Ha sa'aa asatuu biitaappe med'etteeddawaa malatiino. K'ay saluwaas asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino. **49** Nuuni biitaappe med'etteeddawaa malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka k'ay mayyana. **50** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne suutsay S'oossaa kawutetsaa laattana danddayenna. K'ay wook'kiyaawe wook'k'ennawaa laattenna. **51** Sisite! Taani hinttenttoo itibaa s'uurray. Nuuni ubbay hayk'kokko. Shin wurssetsaa s'urumbbay punettiyya wode, lip'eedda ayfi s'eellana wozanaa aatsenan laamettana. Ayaw gooppe, s'urumbbay punettiyya wode, hayk'keedda Asay wook'k'enna asaa gidiide denddana; nuunikka laamettana. **53** Ayaw gooppe, hawe wook'kiyaawe wook'k'ennawaa mayyanaw bessee; k'ay hawe hayk'kiyaawe hayk'k'ennawaa mayyanaw bessee. **54** Shin hawe wook'kiyaawe wook'k'ennawaa mayiyaa wode, k'ay hawe hayk'kiyaawe hayk'k'ennawaa mayiyaa wode, he wode, S'oossaa Mas'aafay, «Hayk'uu s'oonettiide mitteedda. **55** Hayk'oo, ne yishshay hak'anee? Hayk'oo, ne s'oonuu hak'anee?» geedda k'aalay polettana. (Hadēs

g86) **56** Hayk'uu dukkiyaa wolk'kaa nagaraappe demmee; k'ay nagaray wolk'kaa higgiiyaappe demmee. **57** Shin nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana nuuna s'oonissiyaa S'oossaa galatay gakko. **58** Taani siikiyya taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, k'aas's'ennaan min ek'kite. Hinttenttu daaburay Godaa baggana mela gidennawaa eriide, ubbaa wode Godaa oosuwaas azallenan ootsite.

16 S'oossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galaatiyaan de'iyya ammaniyya asatoo taani k'aalaa geleeddawaadan, hinttenttukka k'ay hewaadan ootsite. **2** Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Wogaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. **3** Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyya asaa oona gidooppenne, hintte immeeddawaa gatsana mala, dabddaabbiyaanna untuntta

Yerusaalame kiittana. **4** K'ay taani untuntunna baanaw koshshoophe, untuntu taananna ittippe baanawantta. **5** Taani Mak'idooniyaanna aad'd'aadde, hinttentukko baana; ayaw gooppe, taani Mak'idooniyaanna aad'd'ay. **6** Taani biyaasaa hak'a gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareeda wodiya gam"ennaan aggikke. Woy balguwaakka hintte matan shaac'c'ennan waayya aggana. **7** Ayaw gooppe, taani ha'i yaanna aad'd'aadde he ogiyaanna hinttentta be'anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareeda wodiya takkanaw k'oppay. **8** Shin taani P'ens's'ek'ostte giya gallassay gakkanaw Efesooneen gam"ana. **9** Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaan dooyetteedda. K'ay taw c'ora morkketuu de'iino. **10** S'imootoose hinttentukko yooppe, hintte matan I yayyenaan de'anaadan, Aa loytsi oyk'k'ite. Ayaw gooppe, ikka k'ay Godaa oosuwa ootsee. **11** Hewaa diraw, ooninne Aa kad'oppo. Shin I taakko saro simmana mala, Aa maaddiide sarotetsaan moyzzite. Ayaw gooppe, taani I ishatuwaanna simmanawaa naaga uttaad. **12** Shin nu ishaa Ap'iloosi yekko ishatuwaanna hinttentukko baana mala, taani Aa minisa woossaad. Shin ha'i hinttentukko baanaw koyyibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttentukko baanawaa. **13** Beegottite. Ammanuwaan min ek'k'ite. S'alite. Goobite. **14** Oosuwa ubbaa siik'ukaan ootsite. **15** Taanaadan ammaniyaawanttoo, Iss's'ifaanoosinne Aa soy Asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiyaawaanne S'oossaa asatoo ootsanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untuntu mala asawunne, untuntunna ootsiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay. **17** Iss's'ifaanoosi, Parddonaas'isinne Akayk'oosi hintte baynnasaan taana boorasissibeenna diraw, untuntu yuussaan taani nashettay. **18** Untuntu hinttentta ayyaanan miniseeddawaadan, taanakka ayyaanan miniseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite. **19** lisiyaan de'iyaa ammaniyaa Asay hinttentta, «Saree, lo"ee» giino. Ak'ilaynne P'irisk'k'illa barenttu soyin shiik'iyaa woosa golle asaanakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. **20** Ishatuu ubbay hinttenttoo sarotaa kiittiino. Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiide sarottite. **21** Taani P'awuloosi ha sarotaa ta kushiyan s'aafaad. **22** Godaa Yesuusi Kiristoosa siik'enna Asay de'ooppe, I shek'etteeddawaa gido. Nu Godaw, haaya. **23** Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsay hinttentunna gido. **24** Kiristoosa Yesuusan de'iyaa hinttenttu ubbaanna ta siik'uu gido. Amen".

2 K'orontoosa

1 Taani P'awuloosi, S'oossaa sheniyaan, Kiristoosi Yesuusi kiiteeddawenne nu ishay S'imootoosi S'oossaw goyinniyya K'orontoosa katamaan de'iyaa ammaniyaawantoonne Akaayiyaan de'iyaa S'oossaa naanaatoo ha dabddaabbiyaa s'aafheetto. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatsaysanne sarotetsay hinttentoo gido. **3** S'oossaa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, maarotetsaa Aawuwaanne mentsetsuwa ubbaa S'oossaa galatay gakkoo; **4** S'oossay nuuna nu huup'ew mentsetseedda mentsetsuwaadan, daro waayiyya waayettiyaawantta nuunikka mentsetsanaadan, nu waayiyya ubbaan I nuuna mentsetsee. **5** Ayaw gooppe, nuuni Kiristoosa baggana daro waayiyya waayettiyaawaadan, hewaadanka, k'ay nuuna Aa baggana daro mentsetsuwaan mentsetsee. **6** Nuuni waayettooppe, hewe hinttena mentsetsanaassanne hinttena ashshanaassa; k'ay nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayiyya malaa hinttekkka genc'ciide danddayana mala, S'oossay hintewukka k'ay mentsetsuwaanne danddayaa immanaassa. **7** Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro mina; ayaw gooppe, hintte nuunanna waayetteeddawaadan, hewaadan mentsetsuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto. **8** Nu nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni lisiyaa gadiyaan waayetteedda waayiyya hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolk'kaappe darina, nuuna wod'ee giide, hirgana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dees'eedda. **9** Nuuni nu bolla hayk'uwwa pirdday pirddeettedda yaagiide k'oppeeddo; shin hewe haneeddawe hayk'keedda asaa hayk'uwaappe dentsiyaa S'oossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huup'iyaa ammanettanaadaana. **10** S'oossay hawaa mala iita hayk'uwaappe nuuna ashsheeda; I nuuna ashshana; siintsappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteeddo. **11** Hintte woosseedda daro woosan nuw anjuu simmeedda diraw, daro Asay nu diraw S'oossaa galatana mala, hinttekkka k'ay nuuna woosan maaddana koshshee. **12** Nuuni c'ee'kettiyaawe hawaa; ha sa'aan nuuni de'iyaa de'uu, ubbaa k'ay hinttenanna nuw de'iyaa ittippetetsay S'oossaa aad'd'o keekatsaanappe attin, asaa aad'd'eedda eratetsaanna gidennawaa, k'ay S'oossay immeedda geeshshatetsaaninne suuretetsaan nuuni de'iyawaa wozanaa k'ofay nuw markkatee. **13** Ayaw gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiyaawaa s'alalaa hinttentoo s'aafiyaawappe attin, nuuni harabaa hinttentoo s'aafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan c'ee'kettanawaadan, hinttekkka nuunan c'ee'kettana mala, hintte ha'i wurssi akeekena yewuwaaw gidini wurssi akeekana gaade k'oppay. **15** Hewaa taani loytsa ereedda diraw, hintte laa'u gede go'ettana mala, ubbaappe kasetaade hinttekkko baanaw k'ofaa k'achchaad. **16** Taani Mak'idooniyaa baadde hinttenanna gaketanawaanne k'ay yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aad'd'ishshin, hintte taana maaddanawaa k'oppa uttaad. **17** Hewaa diraw, taani hewaa k'oppaadde taanan ammanettibeykkita? Taani ta k'ofaa k'achchiyaa wode, sa'aa asaadan itti kutsaan, «Ee, Ee» woy, «Gidenna, gidenna» gaanaw giiga uttaadditaa? **18** Shin S'oossay ammanetteeddaawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttentoo odiyaa k'aalay «Ee» giyaawaanne «Gidenna» giyaawaa gidenna. **19** Ayaw gooppe, taani, Sillaassenne

S'imootoosi hintte gidдон odeedda S'oossaa Na'ay, Yesuusi Kiristoosi «Ee» giyaawaappe attin, «Gidenna» giyaawaa gidenna. Shin S'oossaa baggana I ubbaa wodekka «Ee». **20** Ayaw gooppe, S'oossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristoosa baggana polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristoosa baggana S'oossaa bonchchoo, amen'i geetto. **21** S'oossay Kiristoosa baggana nuunanne hinttena mentsetseenne okkee. **22** Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla wotsiide, bare Geeshsha Ayaanaa waasiyaadan, nu wozanaa gidдон wotseedda. **23** K'ay taani K'orontoosa beennaan aggeeddawe hinttena K'ohennaadaana. Hewe worddo gidoope taana muranaw ta shempuwaan S'oossay markka. **24** Nuuni hinttena nashechchanaw hinttenanna ittipe ootsiyaawantappe attin, hintte ammaniyaawaan hinttena godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayaw gooppe, hinttentu hintte ammanussan minniide de'ita.

2 Taani laa'entsuwaaw hinttena kayyoyenna mala, hinttekkko beennaadan, ta k'ofaa k'achchaad. **2** Ayaw gooppe, taani hinttena kayyoyiyaawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda hintte taana nashechchanaappe attin, onnee taana nashechchanawe? **3** Taani hinttentoo he dabddaabbiyaa s'aafeeddawe, taana nashechchanaw bessiyaa asatuwaan taani kayyottanaw hinttekkko baanaw koyabeennawaassa; taani nashettiyya wode, hintte ubbaykka k'ay nashettanawaa hintte ubbaan ammanettay. **4** Ayaw gooppe, taani hinttentoo daro waayiyyaaninne tuggaan k'ay daro afotsaana s'aafeeddawe, hinttena kayyoyanaassa gidenna; shin taani hinttena ubbatuwaaw ay keenaa siik'aytantto hintte eranaadaana. **5** Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaaw gidoope, taani Aa yewuwaaw darissanaw koyyikke; I hinttena ubbatuwaaw kayyoyeeddappe attin, ta s'alalaa kayyoyibeenna. **6** Hintteppe dariyaa bagga Asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawaa. **7** Hewaa diraw, he bitanii loytsi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne Aa mentsetsanaw bessee. **8** Hewaa diraw, hintte Aa minisiide siik'iyaawaa I erana mala, taani hinttena woossay. **9** Ayaw gooppe, hintte taw azazettanaw ubbaa wode giigi utteedditenttonne k'ay paac'iyaa hintte danddayinto eranaw, he dabddaabbiyaa hinttentoo s'aafaad. **10** Itti uray naak'keeddawaaw hintte atto giyaa wode, taanikka k'ay atto gay; taani atto geeddawaaw gidoope, atto geeddawaaw ayaanne Kiristoosa sintsan hintte diraw, atto gaad. **11** Sees'aanay nuukko yiide, nuuna c'immena mala, taani aatto gaad; ayaw gooppe, nuuni Aa k'ofaa ereetto. **12** Taani Kiristoosa mishiraachchuwaaw k'aalaa odanaw S'iro'aadaa beedda wode, Goday yaan taw penggiyaa dooyyi wotseedda. **13** Taani ta ishaa Tiita yaan demmabeenna diraw, taw ayyaanay shempibeenna. Hewaa diraw, yaan de'iyaa asaa, «Saro de'ite» gaade Mak'idooniyaa baad. **14** Shin Kiristoosa baggana ubbaa wode nuuna s'oonoo kaaletsiyaa S'oossaa, k'ay Kiristoosa timirtiyaa nu baggana shittuwaadan, ubbasaa gatsiyaawaa galatay gakkoo. **15** Ayaw gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne d'ayiyaa asaa gidдон Kiristoosi S'oossaw yarshshiyaa sawuwaaw toshikku giyaa shittuwaaw mala. **16** Nuuni d'ayiyaawanttoo zee'iyaa hayk'uwaaw; k'ay attiyaawanttoo de'uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaaw; yaatina, hewaa ootsanaw danddayiyaawe onnee? **17** Nuuni S'oossaa k'aalaa gelobaadan, walakkiide zal'iyaa hara c'ora asatuwaaw

mala gidokko; shin S'oossay nuuna kiittina, ammanettiide S'oossaa sintsan Kiristoosa baggana k'aalaa odeetto.

3 Nuuni shirettiide, nu huup'iyaa sabbanaw doommeeddoyee? Woy hara asatuwaawaadan, sabaa dabddaabbiyaa hinttentoo yeddana woy hintteppe akkana woy koyeettoo? 2 Hinttentu hintte huup'iyaan Asay ubbay eranaadaanninne nabbabanaadan, nu wozanaan s'aafetti utteedda nu dabddaabbiyaa. 3 Ha dabddaabbiyaa Kiristoosi bare huup'iyaan s'aafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabddaabbii de'uwaa S'oossaa Geeshsha Ayyaanan asaa wozanaan s'aafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla K'alamiyaan s'aafettiibeenna. 4 Nuw Kiristoosa baggana S'oossaan hawaa mala ammanuu de'ee. 5 Nu danddayay S'oossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwa nuuni nu huup'iyaan ootsanaw danddayeetto giyaawe nuw ayyanne baawa. 6 Nuuni Ooratsa C'aak'oo ootsana mala, S'oossay nuuna danddayisseedda; he Ooratsa C'aak'uu Geeshsha Ayyaanaawaappe attin, s'aafetteedda higgiiyaawaa gidenna. S'aafetteedda higgii hayk'uwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de'uwaa ahee. 7 Shuchchaa wooc'iide s'aafeedda higgii imettiyya wode, S'oossaa bonchchuu beetteedda; Muse som'iyaan de'iyaa p'ooletsay d'iyaaawaa gidoopeppa, he p'ooletsay daro wolk'kaama gidiyaa diraw, Israa'eeliyaa Asay Aa som'iyya tishshi ootsi s'eellanaw danddayibeenna. Hayk'uwaa ahiyaa higgii ootsiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidoope, 8 Geeshsha Ayyaanay ootsiyaa oosuwa bonchchuu ay keenaa daranee? 9 Ayaw gooppe, Asay pirdaa akkiyaa oosuu bonchcho gidoope, Asay s'illiyya oosuwa bonchchuu waaniide darandeeshsa? 10 Ayaw gooppe, kase bonchchuu ha'i bareppe loytsi aad'd'iyya bonchchuwa gaasuwaan bonchchuwa d'ayeeddawe tuma. 11 Ayaw gooppe, he d'ayeeddawan bonchchuu de'iyaaawaa gidoope, med'inaw de'iyaaawaan ay keenaa wolk'kaama bonchchuu de'andeeshsa? 12 Nuuni hidootaan naagiyya hawaa malabay nuw de'iyaa diraw, k'onc'c'iyaaan s'aliide haasayeetto. 13 Israa'eeliyaa Asay d'ayiyaa bonchchuwa wurssetsaa be'enna mala, bare som'iyya nas'alaan kammeedda Muse mala gidokko. 14 Shin untuntuu wozanay donc'c'illeedda; ayaw gooppe, untuntuu Ec'a C'aak'uwaa nabbabiyya wode, hachche gakkanawukka, he nas'alay untuntuu wozanaa kammi wotseedda; ooninne Kiristoosanna gaketiyaa wode s'alalaan he nas'alay kichchee. 15 Shin untuntuu Muse mas'aafaa nabbabiyya wode ubbaan hachche gakkanawukka, he nas'alay untuntuu wozanaa kammi wotseedda. 16 Shin S'oossaa Mas'aafay, «Ooninne Godaakko simmiyya wode, awudenne he nas'alay k'aaretee» yaagee. 17 Goday Geeshsha Ayaana. Godaa Ayyaanay de'iyaa saan ayletetsay baawa. 18 Nuuni ubbaykka nas'alaan kamettiibeenna som'iyaan Godaa bonchchuwa be'ana k'ay Geeshsha Ayaana gidiyaa Godaappe yiyya he bonchchuu nuuna barena malattiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

4 Simmi S'oossay nuw ha oosuwa bare maarotetsaan ootsanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. 2 Nuuni geeman ootsiyaa yeellayiyaa oosuwa ubbaa aggotte; k'ay geniyya oosuwaakka ootsokko; woy S'oossaa k'aalaa wordduwaanna walakkokko. Hewaadanka, tumuwa k'onc'c'iyaaan haasayiide, S'oossaa sintsan suure

wozanaw nuuna shiishshoytte. 3 Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geemmeeddawaa gidoopeppa, d'ayiyaa asatuwaa s'alalaw geemmeedda. 4 Ha sa'aa s'oossay ammanenna asatuwaa k'ofaa jollisseedda; Kiristoosa bonchchuwa, wonggalaa mishiraachchuwa poo'uwaa barenttoo poo'iyaaawaa, S'oossaa malatiyaawaa untuntuu be'enna mala, untuntuu diggeedda. (aiōn g165) 5 Ayaw gooppe, Yesuusi Kiristoosi Godaa gidiyaawaanne Aa diraw nuuni nu huup'iyaan hinttentoo k'ooma gidiyaawaa odettoope attin, nubaa odokko. 6 Ayaw gooppe, «D'umaappe poo'uu poo'ana» geedda S'oossay nu wozanaan bare poo'uwaa poo'isseedda; k'ay I bare bonchcho eratetsaa poo'uwaa Kiristoosa sintsan poo'iyaaawaa nuw immanaw poo'isseedda. 7 Shin ubbaappe aad'd'iyya wolk'k'ay S'oossawaappe attin, nuussa gidennawaa bessanaw nuw ha minjay urk'kaappe med'etteedda miishshaa gideedda nu gidon de'ee. 8 Nuuni ubbaa bagganakka un'etteeddo; shin me'ereetti beykko; k'ay itti itti wode sid'eetto; shin nu ubbaannakka aggibeykko. 9 Nuuni yederssetteeddo; shin S'oossay nuuna oliibeenna; k'ay nu morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni d'ayibeykko. 10 K'ay Yesuusa de'uu nu asatetsan beetana mala, nuuni ubbaa wode Aa hayk'uwaa nu asatetsan tookki yuuyyeetto. 11 Ayaw gooppe, hayk'k'iyaa nu asatetsaa bolla Yesuusa de'uu beetana mala, p'asa de'iyaa nuuni Aa diraw, ubbaa wode hayk'k'eeetto. 12 Hewaa diraw, hayk'uu nu gidon ootsee; shin de'uu k'ay hintte gidon ootsee. 13 S'oossaa Mas'aafay, «Taani ammaneedda diraw haasayaaddi» yaagee; he ammanuwa ayyaanay nuwukka de'iyaa diraw, nuunikka ammaneeetto; hewaa diraw, haasayeetto. 14 S'oossay, Godaa Yesuusa hayk'uwaaappe dentseeddawe, nuunakka k'ay Yesuusanna hayk'uwaaappe dentsiide, hinttenanna ittippe bare sintsa shiishshanawaa ereetto. 15 Hawe ubbay hintte diraassa; S'oossaa aad'd'o keekatetsay daro asaa gakkiiyaa wode, Asay S'oossaa bonchchoo daro galataa immana. 16 Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuw haray atto, bolla bagga asatetsay wolk'k'inttokka, garssa bagga asatetsay gallassan gallassan ooras's'ee. 17 Ayaw gooppe, ha'iw waayetiyya ha guutsa waayyii, ubbaappe loytsi dariyaa med'inaa bonchchuwa nuw beetissana. (aiōnios g166) 18 Nuuni beettenawaa s'eelleettoope attin, beettiyaawaa s'eellokko; ayaw gooppe, beettiyaabay ha'issa; shin beettenawe med'inaw de'iyaaawaa. (aiōnios g166)

5 Ayaw gooppe, nuuni de'iyaa ha sa'aa dunkkaanii kolettoope, nuw Asay kees's'ibeenna gollii, S'oossay kees's'eeddawe, saluwaan med'inaw de'iyaaawaa nuuni ereetto. (aiōnios g166) 2 Nuuni ha alamiyaan de'iidde daro ooleettonne saluwaan de'ana nu golliyya mayyanaw loytsi amotteetto. 3 Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko; 4 nuuni ha sa'aa dunkkaaniyaan de'iidde, dees'ettiide ooleetto; ayaw gooppe, hayk'k'iyaa asatetsay d'uwaaan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettoope attin, kallottanaw koyokko. 5 Nuuna hawoo giigisseeddawe S'oossaa; k'ay I bare Geeshsha Ayaanaa waase ootsiide, immeeddawe Aa. 6 Hewaa diraw, nuuni ubbaa wode ammanetteetto; k'ay nuuni nu gollen ha asatetsan de'eedda keenan, Godaappe shaakettiide de'iyaaawaakka ereetto. 7 Ayaw gooppe, nuuni ammanuwaan de'eettoope attin, be'iyaaawaan de'okko. 8 Nuuna ammantsee; k'ay ha asatetsan nu golliyya aggi goll biide Godaana ittippe de'iyaaawe nuuna nashechchee. 9 Hewaa diraw, nuuni k'ay ashuwaan de'ina de'ana d'ayina,

nu k'ofay Aa nashechchanaassa. **10** Ayaw gooppe, nuuni huup'iyaa huup'iyaa ootseedda oosu lo'a gidina, woy iita gidina, nuw bessiyaawaa akkanaw, Kiristoosa pirddaa oydiyaa sintsan ubbaykka shiik'anaw bessee. **11** Hewaa diraw, nuuni S'oossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan k'ay asaakka ammantseetto; S'oossay nuuna ubbaanna eree; k'ay hintteka hintte wozanaa k'ofaan nuuna eriita yaagaade k'oppay. **12** Beettiyaaban c'ee'k'ettiyaawantuppe attin, wozanaan de'iyaaan c'ee'k'ettena asatoo hintte odi zaariyaabay de'ana mala, hintte nuunan c'ee'k'ettanaadan, nuuni hinttentoo gaasuwa gidanaw koyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyokko. **13** Nuuni gooyiyaawaa gidooppe, S'oossaa bonchchuwaassa; woy k'ay wozanaanna de'iyaaawaa gidooppeka, hinttena go'anaassa. **14** Kiristoosa siik'uu nuuna giddee; ayaw gooppe, itii Asay asaa ubbaw hayk'keeddawaa nuuni akeekeddo; hewaa gidooppe Asay ubbay aanana hayk'keedda. **15** Pas'a de'iyaaawanttu barenttu diraw hayk'keeddawoonne k'ay hayk'uwaappe dendeeddawoo de'anaappe attin, sintsappe barenttu huup'ew de'enna mala, I asaa ubbaa diraw hayk'keedda. **16** Hewaa diraw, nuuni hawaappe sintsappe oonanne asaa k'ofaan pirdokko; haray atto, nuuni Kiristoosa kase asaa k'ofaan pirddeeddawaa gidooppeka, simmi sintsappe hewaadan pirdokko. **17** Hewaa diraw, ooninne Kiristoosanna de'ooppe, ooratsa med'etaa; c'imay aad'd'eedda; be'ite, ubbaykka oorats'seedda. **18** Kiristoosa baggana nuuna barenanna sigetseedda S'oossay ubbabaakka ootseedda; k'ay I nuw haratuwa barenanna sigetsiyaa oosuwa immedda. **19** S'oossay Kiristoosa baggana asaa ubbaa barenanna sigetsee; asaa nagaraakka asaa bolla paydenna; k'ay asaa barenanna sigetsiyaa kiitaakka nuw immedda. **20** Simmi S'oossay nu baggana hinttentoo haasayiaawaadan, nuunikka Kiristoosa diraw haasayiyaa I kiitteeddawantta; k'ay nuuni hinttena, «S'oossaa hintte» giide, Kiristoosa diraw woosseetto. **21** Nuuni S'oossaa s'illotetsaa Kiristoosa baggana akkana mala, nagaraa erenna Kiristoosa nu diraw, S'oossay nagaranchcha ootseedda.

6 Hintte nuunanna S'oossaa oosuwa ootsiidde, Aa aad'd'o keekatsaa akkiide hanenna ogiyaan go'etenna mala, nuuni hinttena woosseetto. **2** Ayaw gooppe S'oossay, «Taani injie wodiyaan, neeni giyaawaa sisaad; k'ay atotetsaa gallassi, neena maaddaaddi» yaagee. Be'ite, injie wodi ha'a. Be'ite, atotetsaa gallassay hachcha. **3** Nuuni nu oosuwa ooninne boranawaa koyokko; k'ay oonanne d'ubbanawaa koyokko. **4** Shin ubbaan nuuni S'oossaa oosanchchatuwa gidiyaawaa nu huup'iyaa besseeddo; daro genc'an, waayiyaan, metuwaan, wolk'k'aama tuggaan, **5** lissuwaan shoc'ettiyaawaan, k'ashuwaan, shabbirettusaa, daaburaan, gem'ishuwaad d'ayiyaawan, s'oomaan, **6** geeshshatetsaan, eratetsan, danddayan, keekatsan, Geeshsha Ayyaan, tumu siik'uwaan, **7** tumuwa haasayiaawan, S'oossaa wolk'k'an nuuni S'oossaa oosanchchatuwa gidiyaawaa nu huup'iyaa besseeddo; k'ay s'illotetsaa tooraa ushechcha kushiyan, gondalliyaa haddirsa kushiyan oyk'kana. **8** Nuuni bonchcheteeddonne tooshetteeddo; boretteeddonne galatetteeddo. K'ay tumuwa haasayeetto; shin Asay nuuna wordduwa giide k'oppee. **9** Nuuni Asay erenna asaa mala; shin Asay ubbay nuuna eree; nuuni hayk'keedda asaa mala; shin hintte be'iyawaadanka de'etto; muretteedda asaa mala; shin hayk'k'ibeyko. **10** Nuuni kayyotiyaawantta gidooppeka,

ubbaa wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; k'ay ayayenne bayna asaa malateetto; shin ubbaykka nuwa. **11** K'orontoosan de'iyaa asaw, nuuni hinttentoo k'onc'c'iyaaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena besseeddo; **12** Nuuni hinttentoo d'ibibeyko; d'ibeeddawanttu hinttena. Nuuni nu uluwa hinttentoo gentsibeyko; shin hintte uluwa nuw gentseeddawanttu hinttena. **13** Ha'i taani ta naanaw haasayiaawaadan, hinttentoo haasay; nuuni hinttena nu uluwa besseeddawaadan, hintteka nuuna hintte uluwa aassi dooyiide bessite. **14** Ammanenna asatuwaana zuppetiide, giigenna oosuwa ootsoppite. Ayaw gooppe, s'illotetsawunne nagaraw ayaan gakettsay de'ii? Poo'oonne d'umaw ayaan itippetetsay de'ii? **15** Kiristoosanne Daabiloosa itippe gatsiyaabay ayee? K'ay ammaniyaawenne ammanennawe kos'siyaawe ayee de'ii? **16** S'oossaa Geeshsha Gollewunne eek'aw aybe zuppetetsay de'ii? Ayaw gooppe S'oossay, «Taani untunttu gidon de'ananne untunttu gidon hamettana. Taani untunttu S'oossaa gidana; k'ay untunttukka ta asatuwa gidana» geeddawaadan, nuuni de'uwaa S'oossaa geeshsha goliyaa. **17** Hewaadanka, k'ay Goday, «Untunttu gidoppe kesite; untunttuppe shaakettite. Tunabaakka bochchoppite. Taani hinttena mokka akkana. **18** K'ay taani hinttentoo aawuwa gidana; hintteka taw attuma naanatuwaanne, mac'ca naanatuwa gidanita. Taani Ubbaa Wolk'k'aama Goday, hawaa oday» yaageedda.

7 Hewaa diraw, ta siik'atoo, S'oossay ha ubbaa nuw immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shempuwa tunissiyaa ubbaaappe nu huup'iyaa ane geeshshoytte; k'ay S'oossaw yayyiyaawaan ubbaanna geeyiide de'etto. **2** Hintte uluwa nuuna bessite; nuuni oonanne naak'k'ibeyko; oonanne k'ohibeyko; k'ay oonanne c'imibeyko. **3** Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayaw gooppe, taani kase hinttentoo geeddawaadanka, hinttentu nu wozanaan de'iita; nuuni de'inakka hayk'k'inakka, itippe de'etto. **4** Taani haasayiaawaa hintteppe k'osikke; taani hinttenan c'ee'k'ettay; nu waayiyaa ubbaan taani loytsa minnayne nashetta. **5** Ayaw gooppe, haray atto nuuni Mak'idooniyaa beedda wode, ubbaa bagganka waayetteeddoappe attin, shempibeyko; hara asaana walassay de'ee; nu wozanaanka yashshay de'ee. **6** Shin kawusheeddawanta mentsetsiyaa S'oossay, Tiito yuussaan nuuna mentsetseedda. **7** Nuuna kasewaappe aatsi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa s'alalaa gidenna; shin hintte Aa mentsetseeddawe, hintte taana be'anaw amotteeddawaanne taw k'aretteddawaa k'ay hintte taana maadanaw giitteeddawaa I nuw odeedda. **8** Ayaw gooppe, ta dabbdaabii hinttena kayyoyeeddawa gidooppeka, ayaw s'aafaadditaashsha giikke; ayaw s'aafaadditaashsha gooppeka, ta dabbdaabii hinttena guutsaa wodiya kayyoyeeddawa be'ay. **9** Ha'i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayaw gooppe, nuuni hinttena ayaanine k'ohennaadan, S'oossay bare koyyeeeddawaadan, hinttena kayyoyeedda. **10** Ayaw gooppe, S'oossay koyiyaa kayyuu nagaraappe zaariide atotetsaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geena wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayk'uwa ahee. **11** S'oossay he hintte kayyuwaan ay ayifiyaa immeddentto be'ite. Hinttena ay keenaa dentsetseeddenttonne hintte

geeshshatetsaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imisseeddentto, ay keenaa hank'etseeddenttonne ay keenaa tav yashisseeddentto, ay keenaa seelisseeddentto, ayya keenaa taana laamotisseeddentonne naako' oosuwaa ootsawannta muranaw ay keenaa giigisseeddentto paac'ci be'ite; hintte hintte huup'iyaa geeshsha gideeddawaa ubbabanka erisseeddita. 12 Hewaa diraw, taani he dabddaabbiyaa hinttentoo s'aafeeddawaa gidoopekka, naak'kedda uraa woy naak'etteedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuw woyissaa k'oppintonne S'oossaa sintsan hinttentoo k'onc'cissanaw taani s'aafaad. 13 Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawoo nuuni ubbaappe dariyaa nashechchaa nashetteeddo. Ayaw gooppe, hintte ubbay Aa hirgaappe shemppisseeddita. 14 Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeellayibeykkita; shin nuuni hinttentoo ubbaa wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadanka, nuuni Tiito sintsan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda. 15 Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoridde, Aa wooti mokkeedditenttonne k'ay aw ay keenaa azazetteedditentto I hassayiyaa wode, hinttena loytsi siik'ee. 16 Taani ubbabaan hinttena ammaniya diraw nashettay.

8 Nuwaadan S'oossaa asatoo, S'oossaa aad'd'o keekatetsay Mak'idooniya ammaniyaawanttu gidдон ootseeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. 2 Untunttu aad'd'eedda waayiyaan wolk'k'aama paac'iyaa paac'etteeddino; shin untunttu hiyyeesaa gidoopekka, barentu immiyaawan daro keekinonne k'ay wolk'k'aama nashechchaa nashettiino. 3 Ayaw gooppe, untunttu barentu wolk'k'aa keenaa k'ay haray atto barentu wolk'k'aappekka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani marka. 4 Untunttu S'oossaa asatuwaa maaddiyaa lo'o oosuwaa nuunanna ootsanaw nuuna daro woosseeddino. 5 Untunttu nuuni k'oppeeddawaappe aatsiide ootseeddino; kasetiide untunttu barentu huup'iyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyaan, S'oossaa sheniyaadan, nuwukka barentu huup'iyaa immeeddino. 6 Hewaa diraw, nuuni ha lo'o oosuwaa doommeedda Tiito guji ootsanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissaanaan Aa woosseeddo. 7 Shin hintte ubbabaan, ammanuwaan, haasayan, eratetsan, wolk'k'aama lo'o amuwaan, nuuna siik'iyaaawanka duretteeddawaadan, ha lo'o oosuwaanka hinttentu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto. 8 Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolk'k'aama lo'o amuwaa baggana hintte siik'uu ay keenaa tumentto eranaw gay. 9 Ayaw gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsaa eriita; Kiristoosi dure gidi de'ide, hintte Aa hiyyeesatetsan durretanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda. 10 Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaytsi hintte doommeeddawaa ha'i wurssiyaawe hinttentoo lo'i; hintte osoo s'alalaw gidennaan, ootsana k'ofawukka kaseteeddawannta. 11 Hintte ootsanaw loytsi amotteeddawe ootside poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttentoo danddayetteeddawaadanka oosuwaa polite. 12 Ayaw gooppe, itti uray immanaw loytsi koyyooppe, I barew de'eedda keenaa immanaappe attin, aw baynnawaa aappe akka. 13 Ayaw gooppe, taani haranttu waayiyaappe shemppina, hintte waayettite giikke; hintte ubbaykka k'araa de'anaadanappe attin. 14 Untunttu palahay hintte pac'aa kuntsana mala, hinttentoo ha wodiyaan de'iyaa palahay untunttu pac'aa kuntsana

koshshee; laa'uukka hewan k'araan go'ettiino. 15 S'oossaa Mas'aafan, «Darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; k'ay guutsaa shiishsheeddawookka pac'c'ibeenna» geetettide s'aafetteedda. 16 Shin nuuni hinttentoo k'oppiyaawaa mala, wolk'k'aama k'ofaa Tiita k'ofisseedda S'oossaa galatay gakkoo. 17 Tiito hinttekkoo baanaw bare k'ofaa k'achcheeddawe, bare huup'iyaa hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa s'alalaa akkeeddawaana gidenna. 18 Mishiraachchuwaa k'alalaa odiyaa bare oosuwaan ammanettiya ammaniyaawanttu sintsa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aanana ittippe kiitteetto. 19 Hewaa bolla k'ay, ha nuuni ootsiyaa lo'o oosuwaa I nuunanna ittippe ootsanawunne Godaa bonchchoo nuuni haratuwaa maaddanaw loytsi amottiyaawaa bessanaw ammaniya asatuu Aa dooriide suntseeddino. 20 Nuuni ootsiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigireenna mala naagetteetto. 21 Ayaw gooppe, nuuni Godaa sintsaan lo'obaa ootsanawaa s'alalaa gidenna; shin asaa sintsanka lo'obaa ootsanaw k'oppeetto. 22 Nuuni daro gede paac'ci be'eedda nu ishaa, ubbaa wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaana hinttekkoo kiitteetto; k'ay ha'i I hinttena daro ammaniya diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aatsiide loytsi amotee. 23 Tiitowaa gidoope, I hinttena maaddanaw taananna ittippe ootsiyaa ta laggiyaa; yekko ishatuwaabaa gidoope, untunttu ammaniya asatuu kiiteeddawanntanne untunttu de'uu Kiristoosa bonchchissiyaawaa. 24 Simmi ammaniyaawanttu ubbatuu hintte siik'uu tuma gidiyaawaa erana mala, k'ay nuuni hinttewaa sabbiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siik'uwaa untuntta bessite.

9 Yihudaan de'iyaa geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani hinttentoo s'aafanaw koshshenna. 2 Hintte maaddanaw loytsi amottiyaawaa taani eriya diraw, Mak'idooniyaan de'iyaa asaw hinttewaa sabbaad. Taani untunttoo, «Akaayiyaan de'iyaa ishataa zillaytsippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino» yaagaade odaaddi; k'ay hintte wolk'k'aama amuukka untunttuppe dariyaa bagga dentsetseedda. 3 Shin taani untunttoo geeddawaadanka nuuni ha yewuwaa hinttenan c'ee'ettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawannta gidanaadan, ha ishatawaa hinttekkoo kiittay. 4 Mak'idooniya asatuu taananna yiide, hintte giigetennan de'ishshin, hinttena demmooppe, nu s'alalaa gidennaadan, hintte nuuppe aad'uwaa yeellatanita; shin nuuni hinttena loytsi ammaniide c'ee'etteeddawaassa. 5 Hewaa diraw, taani ha ishataa taappe sintsati hinttekkoo biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woossanaw koshshiyaawaa akeekaad. Hewaappe guyyiyaan, he imotay taani gakkiiyaa wode giigi uttanawaa; hewe k'ay wolk'k'aan hintte immiyaawaa gidennaan, doside immiyaawaa erissee. 6 Hawaa akeekite; guutsa zerettsaa zeriyaay uray guutsa katsaa c'akkana; daro zerettsaa zeriyaay uray k'ay daro katsaa c'akkana. 7 S'oossay nashechchan immiyaa uraa siik'iyaa diraw, k'arettiide woy dosennan immiyaawaa gidennaan, immiyaay uray huup'iyaa huup'iyaa bare wozanaan k'oppeeddawaa immo. 8 S'oossay hinttentoo gidiyaawe ubbaa wode de'anaadaninne k'ay haratookka hintte immanaw gidiyaawe de'anaadan hinttena koshshiya ubbabaa hinttentoo immanaw danddayee. 9 S'oossaa Mas'aafay, «I hiyyeesaa asaw darissiide imme; k'ay Aa s'illotetsay med'inaw de'anawaa» yaagee. (aion g165) 10 S'oossay, zeriyaawoo

zeretsaanne maanaw k'umaa immiyaawe, hinttena koshshiyaa zeretsaa ubbaa hinttentoo immana; k'ay hintte s'illotetsaappe daro ayfiyaa ayifissanaw he zeretsaa dichchanawaa. **11** Daro Asay hintte immiyaa imotaa nuuppe akkiide, S'oossaa galatanaadan, hintte ubbaa wode darissiide immiyaawanta gidana mala, S'oossay hinttena ubbaa baggana dureyana. **12** Ayaw gooppe, ha hintte ootsiyaa oosuu S'oossaa naanaw koshshiyaa kuntsi immiyaawaa s'alalaa gidenna; shin S'oossaw daro galataa immiyaawan kumide goggee. **13** Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro Asay Kiristoosa wonggalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwa uuntuntunanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darssi immiyaawoo S'oossaa bonchhana. **14** Untuntu hinttentoo S'oossaa woosiide, hinttenan de'iyaa S'oossaa aad'd'o keekatetsay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto. **15** Zaway bayinna S'oossaa aad'd'o keekatetsaa diraw, S'oossaa galatay gakko.

10 Taani P'awuloosi, hintte, «I nuunanna de'iyaa wode ashikke» giyaawe, k'ay, «Nuuppe haakki de'iyaa wode nu bolla s'alee» giyaawe, lo"anne ashikke gideedda Kiristoosa baggana hinttena woossay. **2** Nuuna ha sa'aa dooyaadan de'ino giide k'oppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani s'alanawaa eray; shin taani hinttekkoo biyaa wode hintte taana s'alissenna mala, hinttena woossay. **3** Ayaw gooppe, nuuni ha sa'aan de'ooppekkka, ha sa'aa asaadan olettokko. **4** Ayaw gooppe, nuuni olettiyaa tooray ha sa'aawaa gidenna. Shin geessuwa laalanaw wolk'aanna de'iyaa S'oossaa tooraa. Nuuni asaa k'ofaa d'ayisseetto; k'ay S'oossaa eratetsaa bolla dendiide d'ubbiyaa ooro k'ofaa ubbaa laaleetto. He k'ofaa ubbay Kiristoosaw azazettana mala omoodeetto. **6** Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyaan, azazettenan is'iyaaawaa ubbaa nuuni muranaw gigettana. **7** Hintte sintsan de'iyaaawaa s'eellite; ooninne barena Kiristoosawaa giide k'oppooppe, hewaa guuji k'oppo; Kiristoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka k'ay aawaa. **8** Ayaw gooppe, Goday nuw immeedda nu aawotetsaan taani loytsa otoretiiyaawaa gidoopekkka, hewan yeellatikke; he nuw immeedda aawotetsay hinttena kees's'anaassappe attin, kolanaassa gidenna. **9** Taani ta dabddaabbiyaan hinttena yashissanaw sa'afo asaa malataade beettanaw koyyikke. **10** Ayaw gooppe, itti itti asay, «P'awuloosa dabddaabbii dees'onne wolk'aama; shin s'eelliyaa wode I daaburanachha; Aa haasayaykka patsenna» yaagee. **11** Hewaa mala Asay nuuni haakuwaan de'iide s'aafiya dabddaabbiyaaninne yaan hinttenanna de'iide ootsiyaa oosuwaan dummatetsi bayinnawaa akeekana koshshee. **12** Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaana nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untuntu barena ittuu ittuwaanna likkissiidinne k'ay barena ittuu ittuwaanna k'arayiidde, ubbaanna eeyeeddino. **13** Shin nuuni S'oossay nuw esseedda zawaa giddon c'ee'k'ettiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide c'ee'k'ettokko; he zaway hinttekkokka gakkee. **14** Nuuni hinttekkoo gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayaw gooppe, nuuni Kiristoosa mishiraachchuwa k'aalaa odiide, hinttekkoo kase gakeeddo. **15** Nuuni S'oossay esseedda zawaa pinniide, hara Asay ootseedda oosuwaan c'ee'k'ettokko; shin hintte ammanuu dic'ci dic'ci biyaa wode, nuuni hintte giddon ootsiyaa oosuwa zaway kasewaappe loytsi aakki aakki baanawaa giide k'oppooppe. **16** Nuuni

mishiraachchuwa k'aalaa hintte de'iyaaasappe hini baggan odana; k'ay hara zawaan oosetti diggeedda oosuwaanka c'ee'k'ettokko. **17** Shin S'oossaa Mas'aafay, «C'ee'k'ettiyaa uray ooninne Godaa lo"otetsaabaan c'ee'k'etto» yaagee. **18** Ayaw gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatetenna.

11 Hintte ta eeyatetsaa guutsaa danddayintto lo"a. Hayyanaa danddayite. **2** S'oossay k'anaatiyaawaadan, taanikka hintte k'anaatay; ayaw gooppe, taani hinttena itti attumawoo, Kiristoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wotsaad. **3** Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletseeddawaadan, Kiristoosaw hintte immeedda hintte suure k'ofay bayiennawee wora banddeeshsha gaade hirggay. **4** Ayaw gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttentoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttentoo odoooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wonggalaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide akkeeddita guussa. **5** Yesuusi kiiteedda ha waannatuwaappe taani ayanka laafiyaawaa taw malatenna. **6** Taani haasayiyaa haasayan taamaareenna asaa gidoopekkka, eratetsan gidikke; shin nuuni hinttentoo ha yewuwa asaa ubbaa giddon ubbaa baggana k'onc'cisseeddo. **7** Woy taani hinttena miishshaa oochchennan, S'oossaa mishiraachchuwa k'aalaa hinttentoo c'oo odeeddawenne hinttena d'ok'ku ootsanaw ta huup'iyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidandeeshsa? **8** Taani hinttentoo ootsanaw hara ammaniya asappe miishshaa akkeeddawoo, hewanta bonk'k'aad. **9** K'ay taani hinttenanna de'ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka waayissabeykke. Ayaw gooppe, Mak'idooniyaappe yeedda ishathu taana koshsheedda ubbabaa taw immeeddino; taani hinttena waayissenna mala, kase tooko gidabeenawaadanka sintsawukka tooko gidikke. **10** Kiristoosa tumatetsay taanan de'ishshin, ha ta c'ee'k'uu Akaayiyaa gadiyaan hak'anninne attena. **11** Taani hawaa ayaw gaytaa? Hinttena siik'enna diraaasee? Taani hinttena siik'iyaaawaa S'oossay eree. **12** Shin he barentu c'ee'k'ettiyaawaan nuuni ootsiyaawaadan ootsanaw gaasottiyaawantu gaasuwa digganaw, ha'i taani ootsiyaa oosuwa guujiade ootsana. **13** Ayaw gooppe, untuntu Yesuusi kiitibeenna worddo asatuwa; hewantu mala asatuu Kiristoosi kiiteeddawanta malatanaw barentu malaa laameretsiyaa kiitettebeenna worddanchatuwaanne labanchchaa oosanchchatuwa. **14** Hewe maalalissiyaawaa gidenna; ayaw gooppe, Sees'aanay bare huup'ew poo'uwa kiitanchchaa malatanaw bare malaa laammee. **15** Hewaa diraw, Sees'aanaa oosanchchatu s'illotetsaa oosanchchatuwa malatanaw barentu malaa laammooppe, hewe wolk'kaamabaa gidenna; untuntu wurssetsaan barentu oosuwa malaa akkana. **16** Taani laa"entsuwaakka gay; taana ooninne eeyaa giide k'oppoppo; shin hintte taana, I eeyaa gooppekkka, taani guutsaa c'ee'k'ettanaadan, taana eeyaa giite. **17** Taani hawaadan s'alaade c'ee'k'ettaade haasayiyaawe, eeyatetsaa haasayaappe attin, taana Goday azazina gidenna. **18** Daro Asay ha sa'aaban c'ee'k'ettiyaa diraw, taanikka c'ee'k'ettana. **19** Hintte aad'd'eedda eranchcha gidiyaa diraw, eeyaa asaawaa nashechchan danddayiita. **20** Ayaw gooppe, ooninne hinttena ayileyooppe, woy hintteawa mooppe, woy hintteawa bonk'k'ooppe, hintte bolla otorettooppe, woy hintte shayiyaa bak'k'ooppe, danddayiita. **21** Nuuni hewaa

ootsanaw daro daaburanchcha gideeddawaa taani yeellataadde oday. Shin ooninne ittibaan s'aliide c'ee'ettooppe, taanikka c'ee'ettanaw s'alay; taani eeyaa asaadan haasayay. **22** Untuntuu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Untuntuu Israa'eeliyaa asee? Taanikka Israa'eeliyaa asaa. Untuntuu Abraahaame zare? Taanikka k'ay Abraahaama zare. **23** Untuntuu Kiristoosa k'oomatee? Taanikka untuntuppe aad'd'iyyaa k'oomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootsa daaburaad; daro wodiyyaa k'ashettaaddinne lissuwaan shoc'ettaad; k'ay daro wodiyyaa hayk'kaadde ataad. **24** Ayihudatuu taana ichcheshu gede, hattamanne udduppunuwaa lissuwaan shoc'eeddino. **25** Roome Asay taana heezzu gede s'am'aan shoc'eedda; itti gallassi shuchchaan c'addi c'addiide aggeedda; markabii heezzu gede me'ina, abbaa gidдон itti k'ammaanne itti gallassaa ak'aade peeshaad. **26** Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntos haatsayanne bonk'k'anchchatuu bonk'k'i diggiide ashsheeda; k'ay ta biittaa asayanne Ayihuda gidenna Asay bonk'k'i diggiide ashsheeddino. K'aykka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisseedda; wordduwaa dabbatuukka taana bonk'k'i diggiide ashsheeddino. **27** Taani daaburaaddinne metootaad. Daro gede gem'iishuwa d'ayaad; koshattaad; saamettaaddi. Daro gede s'oomaad; k'ay meegettaaddinne kallottaad. **28** Harabaa ubbaappekka ubbaa gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa. **29** Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un'ettaade aw k'arettikkitayee? **30** Taani c'ee'ettanaw koshshiyaawaa gidoooppe, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan c'ee'ettana. **31** Med'inaw anjetteedda S'oossay, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aaduu, taani worddotennawaa eree. (aiōn g165) **32** Damask'ko katamaan Aretaasa giyyaa kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawe, taana oysanaw Damask'ko Katamaa naagissee. **33** Shin Katamaa gimbiyyaa dirssaa maskkootiyaanna taana k'un'aan duge wotsina, aappe kessa akkaad.

12 C'ee'ettiyaawe taw ayinne go'ennawaa gidoopeppa, taani c'ee'ettanaw bessee. Shin taani sas'aabaanne Godaappe k'onc'ceeddawaa haasayana. **2** Tammanne oyduu laytsaappe kase, heezzentso saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitanii bare asatetsaan beedee woy sas'aan beeddento, taani erikke; S'oossay eree. **3** He bitaniyaa, heezzentso saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatetsaan beeddentonne woy sas'aan beeddento, taani erikke; S'oossay eree. **4** Hewan he bitanii Asay haasayanaw danddayennawaa, asaa ins's'arssaykka haasayanaw danddayennawaa siseedda. **5** Taani he bitaniyaaban c'ee'ettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huup'iyaaan c'ee'ettikka. **6** Taani c'ee'ettanaw koyiyaawaa gidoopeppa eeyaa gidikke; ayaw gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin Asay tawaa taanan be'iyaaawaappenne taappe sisiyaawaappe aatsiide k'oppenna mala naagettay. **7** K'ay S'oossay taw daro k'onc'ceedda wolk'kaama yewuwaappe dendeeddawaan otorettennaadan digganaw taana c'addi oyk'kiyaa, Sees'aanaa kiitanchchay, taana metootsanawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. **8** Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaad. **9** Goday taana, «Ta aad'd'o keekatetsay new gidanawaa; ayaw gooppe, ta wolk'k'ay ne daaburan polettee» yaageedda; hewaa diraw, Kiristoosa

wolk'k'ay taanan de'ana mala, ta daaburan c'ee'ettanaw taani daro nashettay. **10** Taani Kiristoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawaan, waayettiyaawaan, yederssettiyaawaan, metootiyaawaan nashettay; ayaw gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay. **11** Taani c'ee'etteeddawaan eeyaad; shin hewaa hintte taana wolk'k'an oosisseeddita; ayaw gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaniinne erettennaan d'ayoopeppa, Yesuusi kiitteedda d'ok'ka geetetteedda ubbatuwaappe laafikke. **12** Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, oorasabayanne wolk'kaama oosuu hintte gidдон daro genc'c'an oosetteedda. **13** Taani ta huup'iyaaan hinttena waayissabeennawaappe attin, hara ammaniya asatuwaappe hintte ayaan laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naak'keeddawaa taw atto giite. **14** Taani hintteko baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzentso wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayaw gooppe, aawuunne aata barenttu naanaw miishshaa minjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjiikkino. **15** Taani hintte shempoo taw de'iyaaawaa taananna gatsaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytas siik'iyaa diraw, hintte taana laafaa siik'itee? **16** Gidooppeppa, taani hinttena waayissabeykke; shin hintte taana, «Neeeni nuuna c'immaade makkalaan oyk'kaadda» yaaganita. **17** Taani haray atto, hintteko kiitteedda itti asaa bagganakka hintteppe go'ettaadditaa? **18** Tiito hintteko baana mala, taani woossaad; k'ay ammaniya ishaakka aanana yeddaad. Tiito hintteppe go'etteeddee? Nuuni nu oosuwa itti k'ofaan ootsibeykko? K'ay nu hanuukka ittuwaa gidenneeyee? **19** Nuuni ubbaa wodekka hintte sintsaan nu huup'ew mootettiyaawaa hinttenttoo malatii? Nuuni Kiristoosan de'iyaaawantudan, S'oossaa sintsan ha'i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siik'atoo, nuuni ootsiyaa ubbabaykka hinttena maaddanaassa. **20** Ayaw gooppe, taani hintteko biyaa wode, ooni eri taani koyiyaawaa mala hintte gidennaan agganenttonne; k'ay taanikka hintte koyiyaawaa mala gidennaan agganenttonne. K'ay ooni eri hewan palumii, k'anaatii, hank'kuu, yoray, zigirssay, sarotetsaa digussay, otoruu, metuu de'ennaan waayyii aggana; taana yashshee. **21** Taani hintteko laa'entsuwaa biyaa wode, ta S'oossay hintte sintsan taana kawushshantenttonne yayay; taani nagaraa kase ootsiide, barenttu ootseedda tunatetsaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkenaan aggikke gaade yayay.

13 Hawe taw hintteko yuussay heezzentso wode. Ay mootuukka laa'u woy heezzu markkay markkattina pirdettanaw koshshee. **2** Taani laa'entsuwaa hinttenanna gaketteedda wode, hinttena naagettite gaad; ha'ikka haakuwaan de'oopeppa, hinttena naagettite gay. Taani k'aykka hintteko biyaa wode, nagaraa kase ootseeddawayantakka k'ay haratuwaa ubbatuwaakka murenan aggikke. **3** Ayaw gooppe, Kiristoosi ta baggana haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyya wode Aa wolk'kaappe attin beettiyaawe Aa daaburaa gidenna. **4** Ayaw gooppe, Kiristoosi mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide, daaburan kak'etteedda; shin S'oossaa wolk'k'an pas'a de'ee. Ayaw gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan nuuni S'oossaa wolk'k'aan aanana de'ana. **5** Ammanuwaan hintte min de'into ane hinttena paac'cite; hinttena biddite. Kiristoosi

hinttenan de'iyaa'waa hintte erikkitee? Hewe d'ayooppe paac'iyaaan kunddeeddita guussa. **6** Nuuni paac'iyaaan kunddibeennawaa hintte eriyaa'waa ammanay. **7** Hintte iitabaa mulekka ootsenna mala, nuuni S'oossaa woosseetto. Nuuni paac'iyaa danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna; shin nuuni paac'iyaa danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo'obaa hintte ootsanaassa. **8** Ayaw gooppe, nuuni tumuwaa s'alalaw ootsanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne ootsanaw danddayokko; **9** nuuni daaburanchcha shin hintte wolk'k'aama gidoode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni S'oossaa woosseetto. **10** Taani hintteppe haakuwaan de'aadde s'aafeeddawe hewaa diraassa; taani hintteikko biyaa wode, Goday taw immeedda maattaani zemppaade, hinttena metootsanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena kees's'anaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna. **11** Wurssetsaan taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, saro de'ite; bali baynnaan de'ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de'ite; sarotetsaan de'ite. Siik'uwaanne sarotetsaa S'oossay, hinttenanna ittippe de'ana. **12** Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. **13** S'oossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino. **14** Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsay, S'oossaa siik'uu, Geeshsha Ayaanaa ittippetetsay hinttenanna ubbaanna gido. Amen".

Galaatiyaa

ammanuwaabaa ha"i odee» giyaawaa untuntutu 24 sisiide taabaan S'oossaa galeteeddino.

1 Taani P'awuloosi, Yesuusi Kiristoosinne k'ay hayk'uwaappe Aa dentseedda S'oossay Aawuu kiiteeddawaappe attin, asaappe woy asaa baggana kiitetteeddawaa gidikke. **2** Ha taaninne taananna de'iyyaa ammaniyyaa ishataa ubbay, Galaatiyaa gadiyaan de'iyyaa ammaniyyaa asaa ubbay sarotaa kiitheetto. **3** S'oossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristoosi hinttentoo aad'd'o keekatetsaan sarotetsaa immo. **4** Nu S'oossaa, nu Aawuuaa sheniyaan Kiristoosi ha iita oosuu oosettiyyaa wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huup'iyyaa immeedda. (aiññ g165) **5** S'oossaw med'ippe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen'i. (aiññ g165) **6** Kiristoosa aad'd'o keekatetsaan hinttentaa s'eeseedda S'oossaa aggiide, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeedditentoo taw ooratsabaa gideedda. **7** Hinttentaa bul'akkiiyaawantunne Kiristoosa mishiraachchuwwaa k'aalaa geellayanaw koyyiyyaa amareeda asatuu de'iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwwaa k'aalay baawa. **8** Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttentoo kase odeedda mishiraachchuwwaa k'aalaappe dummatiyaawaa hinttentoo odiyaawaa gidoooppe, I med'inaw shek'etteeddawaa gido. **9** Kase nuuni geeddawaadaan, ha'ikka laa'entsuwwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwwaa k'aalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttentoo odooppe, he uray med'inaw shek'etteeddawaa gido. **10** Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malattisii? Malattissenna! Taani S'oossay lo"u a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha'ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidoooppe, Kiristoosa ayile gidikke. **11** Ta ishataa, taani hinttentoo odeedda mishiraachchuwwaa k'aalay asaappe gidennawaa hinttentoo oday. **12** Ayaw gooppe, taw Yesuusi Kiristoosi k'onc'c'isseeeddappe attin, taani mishiraachchuwwaa k'aalaa asaappe akkabeyikke; Asay taana tamarissibeenna. **13** Kase taani Ayihuda ammanuwaan de'iyyaa wode, waanaade de'aadditantto, hintte siseeddita; taani Kiristoosa ammaniyaawantaa k'aretay baynnaan yederssaaddinne d'ayissanaw baas'etaaddi. **14** Ta wode de'eedda asatuwaappe c'oratuwwaa Ayihuda ammanuwwaa higgiiyaa naaguwaan aad'd'ay; nu aawotuwwaa wogaa ooppenne aad'd'aade siik'aaddi. **15** Shin S'oossay bare aad'd'o keekatetsaan, taani biro ta daayi uluwaan de'ishshin, barew ootsanaw taana s'eeseedda; aabaa odiyaa mishiraachchuwwaa k'aalaa Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, S'oossay bare Na'aa taw k'onc'c'issanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykke. **17** Woy taappe kase Yesuusi kiiteeddawantunna gaketanaw Yerusaalame babeykke; shin taani ellekka Arabiyya geetettiyyaa gadiyaa baad. Hewaappe Damask'k'o giyyaa katamaa s'maaddi. **18** Heezzu laytsaappe guyyiyaan, P'es'iroosanna gaketanaw Yerusaalame baade, aanana tammanne ichcheshu gallassaa uttaad. **19** Shin Yesuusi kiiteeddawantuppe Godaa ishaa Yaak'oobappe attin, haratuwaana gakettabeykki. **20** Taani hinttentoo s'aafiyaawaan worii baawa; taani hinttentoo wordduwaa odennawaa S'oossay markka! **21** Hewaappe guyyiyaan, Sooriyya geetettiyyaa gadiyaanne Kilik'iyya geetettiyyaa gadiyaa baad. **22** Yihudaan de'iyyaa Kiristoosan ammaniyaawantuu taananna eretaa gidikino. **23** Shin hara asay, «Nuuna yederssi yuuyiyyaa bitanii hawaappe kase I d'ayissanaw koyyiyyaa

2 Hewaappe simmaade taani tammanne oyduu laytsaappe guyyiyaan, Barinabaasanna laa'entsuwwaa Yerusaalame baadde, Tiitakka taananna akkaade baad. **2** S'oossay taw sas'aan k'onc'c'isseeedda diraw baade taani ha'i ootsiyyaa oosuu woy kase ootseeddawe mela attena mala, Kiristoosan ammaniyaawantaa kaaletsiyaawantaa dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiyaa mishiraachchuwwaa k'aalay ay malentto untuntutuu odaaddi. **3** Shin haray atto taananna de'iyyaa Tiita I Giriike gadiyaa asaa gidishin, k'as's'aretto giide godetibeykkino. **4** Gidooppennekka, wordduwaan nuw ishatawaa malati yiide, nuunanna walaketteedda c'ora asatuu Aa k'as's'aranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristoosa Yesuusan nuw de'iyyaa nuuni koyyeeddawaadaan hanana danddayiyyaa la'atetsaa wochchiide d'iishanaw, wuu'ettiide nu giddo geliide nuuna ayile ootsanaw koyyeeddino. **5** Shin mishiraachchuwwaa k'aalaa tumatetsay hinttentunna min de'ana mala, nuuni haray atto guutsa wodiyaakka untuntutuu moodetibeykko. **6** Shin kaappatuwwaa malatiyaawantuu taw ayinne ooratsa k'ofaa immibeykkino; hawaa ayaw gaytaa gooppe, hawaappe kase untuntuu oona gidinakka taana metiyaabaa gidenna; S'oossay asaa som"iyyaa s'eelliide pirdenna. **7** Shin guyyeppe S'oossay P'es'iroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwwaa k'aalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadaan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwwaa k'aalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa untuntuu be'eeddino. **8** Ayaw gooppe, P'es'iroosi Ayihudatoo Yesuusi kiiteeddawaa gideeddawaadaan, taanikka S'oossaa wolk'k'aan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiiteeddawaa gidaaddi. **9** K'ay kaaletsiyaawantaa malatiide beettiyaawantuu, Yaak'oobi, P'es'iroosinne Yohaannis, taw imetteedda aad'd'o keekatetsaa eriide, taananne Barnaabaasa nu kushiyya oyk'k'iide saroteeddino. Taaninne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa gidon ootsanaadan, k'ay untuntuu Ayihudatuwwaa gidon ootsanaadan k'achchiide dendeeddo. **10** Untuntuu nuuna kaseppikka taani ootsanaw k'oppaade de'iyyaa hiyyeesatuwwaa maaddanawaa s'alalaa k'ofisseeeddino. **11** Shin P'es'iroosi Ans'ookiyyaa giyyaa katamaa yeedda wode, I bayizzeedda diraw, k'onc'c'iyaan taani Aa, «Neeeni bayizzanchchaa» yaagaad. **12** Ayaw gooppe, Yaak'ooba matappe kiitetteedda amareeda Asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaana k'umaa mee; shin untuntuu yeeddawaappe guyyiyaan, Ayihuda gidennawantuu ammaniyaawantaa gidanaw k'as's'arettanaw koshshee giyaawantuu yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawantuppe shaaketteedda. **13** K'ay yekko ammaneedda Ayihudatuu P'es'iroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnaabaasikka untuntunna yashshanchcha gideedda. **14** Shin untuntuu mishiraachchuwwaa k'aalaa tumatetsaadan, suure hamettennawaa be'aade, P'es'iroosa he ubbaa asaa sintsan, «Neeeni S'oossaa asaa Ayihuda gidaade, untuntutudan gidenna S'oossaa asaa gidenna Ayihuda gidennawantudan de'aa; shin yaatina, wootaa de Ayihuda gidennawantaa, Ayihudatuwaadaan de'ite» gaade gidday?» yaagaad. **15** Nuuni yeletaan Ayihuda; «Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa» gidokko. **16** Hewaa gidooppikka, Asay Yesuusi Kiristoosa ammaniide S'oossaa sintsan s'illanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan s'illennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda Asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan s'illenna diraw, nuuni nu huup'ewukka

Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristoosan ammaniide s'illana mala, Kiristoosi Yesuusan ammaneeddo. **17** Shin nuw Kiristoosan de'iyaa ittipetetsaan s'illanaw koyiyaaawantta gidiide, nu huup'ew nagaranchcha gidiide beettooppe, yaatina Kiristoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo! **18** Ayaw gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa'entsuwaaw ootsiyaawaa gidoooppe, taani ta huup'ew higgiiyaa mentsiyaawaa gidiyaawaa erissay. **19** Taani Kiristoosaw pas'a de'ana mala, higgiiyaa baggana higgew hayk'k'aaddi. **20** Taani Kiristoosanna Aa mask'k'aliyaa bolla misimaariyan d'ishettaade kak'k'etaad; simmi, ha"i pas'a de'iyaaawe taana gidikke. Shin Kiristoosi ta gidдон de'ee; taani ha"i de'iyaa de'uu, taana siik'iide, ta diraw, bare huup'iyaa immeedda S'oossaa Na'aa de'iyaa ammanuwaana. **21** Taani S'oossaa aad'd'o keekatetsaa is's'ikke; Asay higgiiyaa baggana s'illotetsaa demmiyaawaa gidoooppe, Kiristoosi c'oo mela hayk'k'eedda guussaa.

3 Akeekay baynna Galaatiyaa asatoo, taani hinttena Kiristoosi mask'k'aliyaa bollan misimaariyan d'ishettiide kak'etteeddawaa k'onc'c'issaade tamarissaad. Yaatina, tumoo hintte eeno geena mala, hinttentta biteeddawe oonee? **2** Ane taw ha itti yewuwaaw s'alalaa odite: S'oossaa Ayaanaa, higgii giyaawaa naagiide akkeeditee woy ammanuwaan sisiide akkeeditee? **3** Hinttentu hewaa keena eeyee? S'oossaa Ayaanaa de'uwaa doommiide, ha"i hintte wolk'k'aan polliitee? **4** Hinttentu daaburaa ubbaw ayinne maaduu baawee? Tuma maaduu de'ee. **5** Yaatina, S'oossay hinttentoo Geeshsha Ayaanaa immiyaawenne hintte gidдон malaataa ootsiyaawe, Muse higgiiyaa hintte ootseedda diraassee? Woy mishiraachchuwaaw k'aalaa sisiide, hintte ammaneedda diraassee? **6** Hawaadankka, Abraahaamo S'oossaa ammaneedda diraw, S'oossay Aa s'illuwaadan s'eelleedda. **7** Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare gidiyaawaa erite. **8** S'oossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwaan s'illissanawaa S'oossaa Mas'aafay kaseti be'iide, «Ha alamiyaan de'iyaa Asay ubbay neenan anijettana» yaagiide, mishiraachchuwaaw k'aalaa Abraahaamoo kasetiide odeedda. **9** Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anijetteeddawaadan, ammaniyaawanttu aawaadakka anijettana. **10** Higgiiyaa oosuwaan ammanettiide de'iyaaawanttu ubbay shek'aa gidдон de'iino; ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Higgiiyaa mas'aafan s'aafetteedda ubbabaan de'ennawenne polennawe ooninne shek'etteeddawaa» yaagee. **11** S'oossaa Mas'aafay, «S'oossaa sintsaan s'illatuu aan ammanettiide de'uwaa de'ana» giyaa diraw, ooninne S'oossaa sintsan higgiiyaa naagiyaawaan s'illennawe eretteeddawaa. **12** Higgii ammanuwaan baasetti ek'k'ibeenna; shin S'oossaa Mas'aafay, «Higgii giyaawaa poliyaawe aan de'uwaa de'ana» yaagee. **13** S'oossaa Mas'aafan, «Misaa bolla kak'etti hayk'k'iyaa ooninne shek'etteeddawaa» geetetti s'aafetteedda diraw, Kiristoosi nu diraw shek'etteeddawaa gidiide, nuuna higgiiyaa shek'aappe wozi akkeedda. **14** Kiristoosi hewaa ayaw ootseedee gooppe, S'oossay immana gooppe, Geeshsha Ayaanaa nuuni ammanuwaan akkanaaddaaninne Abraahaame anjiuu bare baggana Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide ootseedda. **15** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Asay giyaawaadan hinttentoo gay; haray atto laa'u asatuu itti yewuwaaw haasayiide, c'aak'uwaa wotseeddawaappe hini baggan, ooninne he c'aak'uwaa billanaw woy harabaa he c'aak'uwaa bolla guujanaw danddayenna. **16** Abraahaamonne Aa zarii

S'oossay sintsappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. S'oossaa Mas'aafay c'ora asaw haasayiyaawaadan, «Ne zeretsatoo» geena; waagii gooppe, «Ne zarew» yaagee. Hewenne, itti asaa s'alalaa gee; ikka Kiristoosaa. **17** Taani giyaawe hawaa; S'oossay Abraahaamoo c'aak'k'iide, ha c'aak'uwaa taani naagana yaageedda. Oyduu s'eetanne hattamu laytsaappe guyyiyaan yeedda Muse higgii S'oossay wotseedda ha c'aak'uwaa d'ayissanawunne sintsappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna. **18** Ayaw gooppe, S'oossay immiyaa laataw higgiiyan beettiyaawaa gidoooppe, yaatina S'oossay sintsappe immana giide, k'aalaa geleeddawaa gidenna giyaawaa; shin S'oossay immana giide k'aalaa geleeddawaa laataw Abraahaamoo immeedda. **19** Yaatina, higgii ayaw de'ii? Higgii bayizzo oosuwaaw gidiyaabay ayentto bessanaw S'oossay immana giide haasayeeddawaa Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa baggana Muse gaannatiyaawaan imetteedda. **20** Gaannay itti uraa s'alalaassa gidenna; shin S'oossay ittuwaa. **21** Yaatina, S'oossay sintsappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, «Hanenna» yaagii? A'al Hewaa geena. Ayaw gooppe, higgii asaw de'uwaa immanaw danddayiyaabaa gidoooppe, s'illotetsaykka tumu higgiiyaa azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. **22** Shin Yesuusi Kiristoosa ammanina, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleedda la'atetsay, ammaniyaawanttoo imettana mala, Asay ubbay nagaraw moodettiide de'iyaaawaa, S'oossaa Mas'aafay odee. **23** Shin kase ha ammanuu yaanaw, sintsappe k'onc'c'ana ammanuu higgii nuuna k'ashetteedda asaadan gorddi wotseedda. **24** Hewaa diraw, nuuni ammanuwaan s'illana mala, Kiristoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. **25** Shin ha"i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sintsaw nuuna naagiyaawaa gidenna. **26** Hinttentu ubbay ammanuwaaw baggana Kiristoosa Yesuusan ittuwaa gideedda S'oossaa naanaa. **27** Ayaw gooppe, hintte Kiristoosanna ittuwaa gidana mala s'ammak'etteedda ubbatuu Kiristoosa mayyeeddita. **28** Hewaa diraw, Ayihuda asaa gidдонinne Giriike asaa gidдон dummatetsay baawa; ayiliyaa woy womaannuwaaw gidдон dummatetsay baawa; attumawaa woy mac'c'a asaa gidдон dummatetsay baawa. Ayaw gooppe, hinttentu ubbaykka Kiristoosa Yesuusan itti asaa. **29** Hinttentu Kiristoosawaa gidoooppe, simmi hinttentu Abraahaame zare; k'ay S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleeddawaa laatiyaawantta.

4 Shin akeekite; bare aabbuwaaw laatiyaa na'ay na'atetsaan de'iide, de'iyaaawaa ubbaw godaa gidoooppekka, ayilatuwaappe aw dummatiyaasay baawa. **2** Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, Aa hadaraa akkeeddawanttu kushiyaaninne Aa miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de'ee. **3** Hawaadan nuunnikka k'ay na'atetsaan de'iyaa wode, ha alamiyaa moodidiyaa ayyaanatoo ayileteeddo. **4** Shin yaanaw bessiyaa wodii gakeedda wode, S'oossay mac'c'awunippe yelleetowaa, Muse higgew moodettiyaawaa garssan yelleetteeddawaa, bare Na'aa kiiteedda. **5** Ayaw kiiteeddee gooppe, higgiiyan moodettiide de'iyaaawantta wozanawunne nuuna bare naanaa ootsanaw kiiteedda. **6** S'oossay hintte Aa naanaa gidiyaa diraw, «Aabbaboo, ta Aabbaboo» giide waassiyaa bare Na'aa Ayaanaa, nu wozanaa giddo kiiteedda. **7** Hewaa diraw, hawaappe sintsaw neeni S'oossaa na'aa gidiyaawaappe atin, ayile gidakka; k'ay neeni Aa na'aa gidoooppe, Kiristoosa baggana S'oossay

k'aalaa geleeddabaa laattiyaawaa. **8** Shin hintte hawaappe kase S'oossaa erennaan de'iidde, tuma gidenna s'oossatoo ayile giidiide eeno geeddita. **9** Shin ha'i S'oossaa eriide, ubbaakka S'oossaan erettiide, laafanne k'ay kad'etteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, ayile giidiide, laa'entsuwaawaa untuntntoo eeno gaanaw koyyiitee? **10** Dummateedda gallassattuwaawaa, agenatuwaawaa, woduutuwaanne laysatuwaawaa hintte loytsi naaguwaawaa ayileteeddita. **11** Taana hinttebay yashshee; taani hinttentoo c'oo gaade mela daaburaadditaashsha? **12** Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, «Hinttenttukka taanaadan hanite» gaade, hinttentta woossay; hintte taana ayinne naak'ibeykita. **13** Taani koyro hinttentoo mishiraachchuwaawaa k'aalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiyaawaa hintte eriita. **14** Taw pas'atetsay d'ayiide, hinttenttoo paac'e gidinakka, taana kad'ibeykita; shenettikabeykita. Hewaa diraa ubbaa taana S'oossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita. **15** Yaatina, hekkoo hintte nashettiyaawe beettana! Taana gidooppe, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooc'i imminttonne is'sennawaa markkattay. **16** Yaatina taani hinttenttoo turmuwaawaa odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa? **17** Hara asatuu hinttenttoo k'arettiyaawaa malatiino; shin untunttu k'ofay lo'enna; ayaw gooppe, hintte untunttoo k'arettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino. **18** Shin taani hintte matan de'iyaa wode s'alalaan gidennaan, ubbaa wodekka lo'obaan hintte koyettiyaawantta gidooppe lo'a. **19** Ta siik'o naatoo, Kiristoosa med'etay hinttentun beettana gakkanaw, mac'c'awuno oytay sakkiiyaa keenaa, taani hintte diraw sakkettay. **20** Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha'i hintte mata baade hinttenttunna doonaan haasayantto, darii dosay. **21** Muse higgiiyan moodettiide de'anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa sisikkitee? Ane taw odite. **22** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Abraahaamoo danggaas'irattipenne godattippe yeletteedda laa'u naanay de'ino» yaagee. **23** Shin danggaas'iratti na'ay Asay na'aa yeliyaa maaraadanka yeletteedda; k'ay godatti na'ay, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleeddawaan yeletteedda. **24** Ha laa'u mac'c'awanttu laa'u c'aak'k'oo gidiyaa leemiso. Untunttuppe ittinna, Musew higgii imteedda Siinaa Deriyaapce c'aak'uu yeeddawunna, bare naanaa ayiletsaw yelaaddu; izakka Aggaaro. **25** Ha Aggaara Arabiyaa geetettiyaawaa gadiyaan de'iyaa Siinaa Deriyaan leemissetaw; k'aykka ha'i de'iyaa Yerusaalame leemissetaw; ayaw gooppe, Yerusaalame katamay bare gidдон de'iyaa asaa ubbaanna Muse higgiiyaa ayiletsaan de'ee. **26** Shin saluwaan de'iyaa Yerusaalame ayiletsaan de'ukku; iza nuu aatto gideedda Saaro. **27** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Hannee, yelabeenna mantsattee, nashetta; yeluwaawaa oytay oyk'ki erennawunnee, ne kooshshaa d'ok'ku ootsaade ilila! Ayaw gooppe, bare asiinaana de'iyaa mac'c'awunippe, barekka de'iyaa mac'c'awunni c'ora naanay de'ana» yaagee. **28** Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na'aa Yisaak'aadan, S'oossay sintsappe immana giide k'aalaa geleedda naanaa. **29** Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, S'oossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yedersi diggowaadan, ha'ikka hewaa mala. **30** Shin S'oossaa Mas'aafay waagii? «Danggaas'iratti na'ay godatti na'aanna ittippe laattenna diraw, danggaas'iratto izi na'aanna ittippe kessa yedda» yaagee. **31** Hewaa

diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa gidiyaawaappe attin, danggaas'iratti naanaa gidokko.

5 Nuuni ayiletsay baynnaa, de'ana mala, Kiristoosi nuuna ayiletsaappe kesseedda; simmi minniide ek'kite; laa'entsuwaawaa ayiletsaa morgge mitsaan waas'ettoppate. **2** Sisite, taani P'awuloosi, hinttentta yaagay; hintte k'as's'arettiyaawaa gidooppe, Kiristoosi hinttentta ayinne maaddenna. **3** K'as's'arettiyaawaa ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa gujaade k'ofetsay. **4** Higgiiyaa naagiide s'llanaw koyyiyaawanttoo, Kiristoosappe shaaketteeddita; S'oossaa aad'd'o keekatetsaappekka kunddeeddita. **5** Nuuna gidooppe, nuuni S'oossaa Ayaanaa baggana ammanuwaan s'llanaw nashechchaan naageetto. **6** Ayaw gooppe, nuuni Kiristoosi Yesuusanna ittippe de'ooppe, siik'uwaan ootsiyaa ammanuwaappe attin, k'as's'arettinakka, k'as's'arettennaan agginakka nuuna ayinne maaddenna. **7** Kase lo'o wos's'ita; shin tumatsatsaw hintte eeno geena mala, onnee hinttentta diggeeddawe? **8** Ha c'imuu hinttentta s'eeseedda S'oossaa yibeenna. **9** Asay giyaawaadan, guutsa irshshuu munak'aa ubbaa dentsee. **10** Hinttenttu harabaa k'oppennawaa taani S'oossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidooppenne, S'oossaaappe bare pirdaa akkanawaa. **11** Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw k'as's'aray koshshiyaawaa odiyaaawaa gidooppe, taana ayaw yederssiino? Hewe tuma gidooppe, taani Kiristoosa mask'kaliyaabaa tamaarissina ayinne metiyaabay baawa. **12** Hinttentta metootsiyaawanttu barenttoo goyreerikkinooshsha! **13** Hinttentta gidooppe, taanaadan ammaniyaawanttoo, ayiletsaappe kesianaw s'eeseetteeddita. Gidooppennekkaa ayiletsaappe hintte kesseeddawaan, hintte asatetsaa amuu hinttentta moodoppo. Hewaa diraa siik'uwaan ittuu ittoo moodettite. **14** Ayaw gooppe, higgii ubbay itti haasayan k'asheetteedda; ikka, «Ne shooruwaawaa ne huup'yaadan siik'a» yaagiyaawaa. **15** Shin hintte ittuu ittuwaanna sa'ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidooppe, hintte hintte gidдон wureenna mala naagettite. **16** Shin sisite; S'oossaa Ayyaanay hinttentta kaaletsiyaawaa gidooppe, hintte ashuwaa amuwaawaa mulekka polikkita. **17** Ayaw gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay is's'ee; k'ay Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu is's'ee; hawanttu ittuu ittuwaanna is'ettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa ootsanaw danddaykita. **18** Shin S'oossaa Ayyaanay hinttentta kaaletsiyaawaa gidooppe, Muse higgii hinttentta moodenna. **19** Ashuwaawaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiyaawaa, tunatetsaa, aad'd'eedda tunatetsaa oosuwaawaa, **20** eek'aw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketetsaa, palumaa, k'anaatiyaawaa, hank'kuwaawaa, barena dosiyaawaa, walak'ettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaaketitiyaawaa, **21** asaawaa amottiyaawaa, matsottiyaawaa, yetsanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka taani hinttenttoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta ootsiyaawanttoo S'oossaa kawutetsaan geliyaasay baawa. **22** Shin Geeshsha Ayyaanay ayfi, siik'uwaawaa, nashechchaa, sarotetsaa, danddayaa, keekatetsaa, lo'otetsaa, ammanettiyaawaa, **23** ashikketetsaa, bare huup'iyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa. **24** Kiristoosa Yesuusabaa gidiyaawanttu barenttu asatetsaa Aa itta k'ofaannanne Aa amuwaanna ittippe mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'eeddino. **25**

Nuw Geeshsha Ayyaanay de'uwaa immowaappe guyyiyaan, nuuna k'ay I kaaletso. **26** Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hank'etsiyaawaa, woy ittuu ittuwaa k'anaatiyaawaa aggoytte.

6 Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaanay de'iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaa ootsiide, beettooppekka, ashikketetsaa ayyaanan Aa suurissite; k'ay hintte paac'ettenna mala, hintte huup'iyaa naagite. **2** Ittuu ittuwaa tookuwaa tookkite; hewaa ootsiyaawaan Kiristtoosa higgew azazettiita. **3** Ayaw gooppe, itti uray ayinne hanennaan de'iide, ittibaa I haneeddawaa aw malatooppe, bare huup'iyaa c'immee. **4** Shin Asay ubbay huup'iyaa huup'iyaa bare oosuwaa paac'c'o; hewaappe guyyiyaan, hara asaawaana likkennaan, bare huup'e oosuwaa s'alalaan ammanettiyaawaa demmana. **5** Ayaw gooppe, Asay ubbay huup'iyaa huup'iyaa bareppe naagettiyaawaa ootsana bessee. **6** Shin S'oossaa k'aalaa tamaariyaawe barew de'iyaa lo"obaa ubbaa barena tamaarissiyaawaanna shaakko. **7** Hinttentta hintterekka c'immoppite. Ooninne S'oossaa bolla k'ilii'anaw danddayenna; ayaw gooppe, Asay bare zeriyaawaa zaaretsiide k'oyc'ana. **8** Bare ashuwaa amuwaan zeriyaawaa gidooppe, ashuwaa amuwaappe hayk'uwaa k'oyc'ana. Shin S'oossaa Ayyaanay zeriyaawaa gidooppe, S'oossaa Ayyaanaappe med'inaa de'uwaa k'oyc'ana. (**aiōnios g166**) **9** Ane lo"o oosuwaa ootsanaw minnoyyte. Ayaw gooppe, nuuni min ootsooppe, k'oyc'iyaa wodii sintsappe yaanawaa. **10** Hewaa gidooppe ha ootsanaw nuuni danddayiawaan, asaa ubbaw lo"obaa ootsoyyte; shin ubbaappe aatsiide, nuunanna ammanuwaan de'iyaawanttoo lo"obaa ootsoyyte. **11** Taani ta kushiyan, ay mala wolk'kaama pidolatuwaan, hawaa hinttenttoo s'aafaadditanto be'ite. **12** Asaa sintsan lo'iide beettanaw koyyiya ubbatuu, hintte k'as's'arettana mala koyyiino; shin hewaa untuntu ootsiyaawe barenttoo Kiristtoosa mask'k'aliyaa diraw yederssettenaan attana s'alalaassa. **13** Ayaw gooppe, untuntu hintte k'as's'aretteeddawaan c'ee'ettanaw hinttentta k'as's'arettino giinoppe attin, haray atto k'as's'aretteeddawanttukka barenttu huup'ew Muse higgiiyaa naagikkino. **14** Shin alamii taw kak'ettina, taanikka alamew kak'etteedda Yesuusi Kiristtoosa mask'k'aliyaappe attin, taani c'ee'ettiyaabay harabay taappe haakko. **15** Ayaw gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratsa med'etaa gidiyaawe maaddeeppe attin, k'as's'arettinakka k'as's'arettenaan agginakka ayinne maaddenna. **16** Ha wogaan hamettiya ubbatuwaa bollaninne S'oossaa asaa ubbaa bolla, sarotetsayne maarotetsay gido. **17** Taani Yesuusaw maytteedda mallaa ta bollan tokkeedda diraw, hawaappe sintsaw itti asaykka taana metootsoppo. **18** Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna gido. Amen".i.

Efesoona

1 Taani S'oossaa sheniyaan Kiristoosi Yesuusi kiitteedda Pawuloosi, Efesoona de'iyaa S'oossaa naanaw k'ay Kiristoosa Yesuusaw ammanettiide de'iyawanttoo ha dabddaabiyyaa sa'afay. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aad'd'o keekatetsaynne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Ayaanaa anjiuwa ubbaan Kiristoosa baggana bolla saluwaan nuuna anjeeedda S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwa, nuuni galateetto. **4** Nuuni Aa sintsan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, S'oossay nuuna sa'ay med'ettanaappe kase, Kiristoosa baggana bare siik'uwaan dooreedda. **5** S'oossay bare sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristoosa baggana nuuna bare naanatuwaa ootsanaw kasetiide k'oppi wotseedda. **6** S'oossay bare siik'iyaa Na'aa baggana nuw c'oo immeedda aad'd'o keekatetsaa bonchchuwa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootseedda. **7** Nuuni S'oossaa aad'd'o keekatetsaa daruwaadan, Kiristoosa suutsan wozetteeddo; hewan S'oossay nu nagaraa atto geedda. **8** S'oossay bare aad'd'eedda eratetsaa ubbaaninne bare wozanaa k'ofaa ubbaan bare aad'd'o keekatetsaa nuw darissiide immeedda. **9** Ayaw gooppe, S'oossay bare k'oppeeddawaa ootseedda; k'ay Kiristoosa baggana polanaw k'oppi wotseedda S'uura yewuwa nuuna erisseedda. **10** S'oossay wodiya wurssetsay gakkiiyaa wode polanaw k'oppeedda k'ofay Kiristoosa waanna ootsiide, saluwaaninne sa'aan de'iyaa med'etaa ubbaa ittippe aan shiishshanawaa. **11** Ubbabay S'oossaa k'ofaadaanine l geeddawaadan haneedda; S'oossay kasetiide k'oppi wotseeddawaadan, Kiristoosa baggana nuuni aawantta gidanaadan, nuuna dooreedda. **12** Nuuni kasetiide, Kiristoosa baggana akkana giide nashechchan naagiyaawanttu, S'oossaa bonchchuwa galateetto. **13** Hinttewukka k'ay hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttentoo atotetsaa aheedda mishiraachchuwa k'aalaa, hintte siseedda wode Kiristoosa ammaneeddita; S'oossay hinttentoo immana geedda Geeshsha Ayaanaa baggana, hintte Aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa hintte bolla wotseedda. **14** S'oossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha Ayaanaa waasetetsaa oyk'keeddo. Hewe k'ay Aa bonchchoo, galataa gidanawaa. **15** Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne geeshshatuwaa ubbaa hintte siik'iyawaa taani sisooedde doommaade, **16** hinttentoo S'oossaa galatiyaawaa aggabeyikke; S'oossaa woossaade hinttewukka woossay. **17** K'ay Godaa Yesuusi Kiristoosa S'oossay, bonchchuwa Aawuu, S'oossaa hintte eranaadan, hinttena aad'd'eedda eranchcha ootsiyaa k'ay S'oossaa hinttentoo k'onc'issiyaa Geeshsha Ayaanaa hinttentoo immanaadan, taani woossay. **18** S'oossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttena s'eeseeddawaanne l bare asaw immana giya anjiuu ay keena durentto hintte eranaadan, S'oossay hintte wozanaa dooyiina, Aa poo'uwa hintte be'anaadan, taani S'oossaa woossay. **19** K'ay Aa ammaniya nuunan Aa wolk'k'ay loytsi ootsee. Ha nuunan de'iyaa wolk'k'aynne hayk'uwaappe Kiristoosa dentsiide, saluwa sa'aan S'oossaappe ushechcha baggana utisseedda wolk'k'aama wolk'k'ay ittuwaa. **21** Kiristoosi saluwa suntsatuwaappe, godatetsay de'iyawantuppe, wolk'k'aamatuwaappenne godatuwa ubbaappe bolla giidiide

mooddee; l ha'i de'iyaa yeletaa s'alalaan gidennaan, sintsaappe yaana yeletaanikka hara suntsatetsaa ubbaappe d'ok'k'ee. (aiñon g165) **22** S'oossay ubbabaa Kiristoosa gediyaappe garssan moodissiide, k'ay S'oossay l ubbabaan ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew Aa immeedda. **23** Woosa gollii Kiristoosa asatetsaa; woosa gollii Kiristoosi ubba saan ubbabaa kuntsiyaa Aa poluwaa.

2 Hintte azazettenan is's'eedda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayaana hayk'uwa hayk'k'eeddita. **2** He wode hintte ha alamiyaa yeletaa ita ogiyaa hametteeddita; c'arkkuwaa gidдон de'iyaa wolk'k'aama ayyaanatuwaa kaappoo k'ay S'oossaw azazettena asaa ha'i mooddiya ayyaanaw azazetteeddita. (aiñon g165) **3** Nuunikka k'ay ubbay he asaa mala; k'ay nuuni nu ashuwaa amuwaadan de'eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootseeddo. Nuunikka haratuwaadan, nu med'etaan S'oossaa hank'uwa akkanaw de'eeetto. **4** Shin S'oossaa maarotetsay dara gidiyaa diraw, bare siik'uwa daruwaadan, **5** Nuuni aw azazettenan is's'iide, haray atto ayyaan hayk'k'eeddawannta gidinaka, l Kiristoosanna nuw de'uwaa immeedda. S'oossaa aad'd'o keekatetsan hintte atteeddita. **6** Nuuni Kiristoosi Yesuusanna saluwaanne sa'anne mooddanaadan, S'oossay nuuna aanana ittippe hayk'uwaappe dentseedda. **7** l sintsaappe yaana wodiyaan, nuw Kiristoosi Yesuusan de'iyaa keekatetsan, ubbaappe aad'd'iyaa bare aad'd'o keekatetsaa d'ok'k'atetsaa bessanaw hewaa ootseedda. (aiñon g165) **8** Ayaw gooppe, hintte S'oossaa aad'd'o keekatetsan, ammanuwaan atteeddita; hawe S'oossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. **9** Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte c'ee'ettiyaabay ayaynne baawa. **10** Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa med'etaa; l nuw kasetiide giigsi wotseedda lo'o oosuwa nuuni ootsanaadan, Kiristoosi Yesuusa baggana nuuna med'd'eedda. **11** Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatetsaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena k'as's'aretteeddawannta giyaa Ayihudatu, k'as's'arettebeennawannta giide s'eesiyaawanttoo, hintte kase oonento akeekite. **12** He wode hintte Kiristoosappe shaaketteeddita; imatsaa gidiide, Israa'eeliyaa asaappe haakkiide de'eeddita; S'oossay bare asaw immana giide c'aak'keedda c'aak'uwaappe ayinne demmibeykita; ha sa'aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne k'ay S'oossay bayinnaan de'eeddita. **13** Shin hintte kase haakkiide de'iyawanttu ha'i Kiristoosa Yesuusanna de'iide, Kiristoosa hayk'uwaan mataa shiik'eeddita. **14** Ayaw gooppe, Kiristoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa ootsiide, nuw sarotetsaa aheedda. Untuntu laa'uwa shaakkiide, morkke ootsi wotseedda morkketetsaa godaa bare asatetsan koli yeggeedda. **15** l bare huup'ew ha laa'u zaratuwaappe itti ooratsa asaa med'd'iide sarotetsaa wotsanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa Aa azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe d'ayisseedda. **16** Kiristoosi mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'k'eedda bare hayk'uwaan morkketetsaa d'ayiseedda; k'ay mask'kaliyaa baggana laa'u zaratuwaakka itti asaa ootsi sigetsiide, S'oossaakko aheedda. **17** Kiristoosi yiide, S'oossaappe haakkiide de'iyaa hinttentoo Ayihuda gidennawanttoon, Aa matan de'iyaa Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwa k'aalaa sarotetsaa odeedda. **18** Ayaw gooppe, nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaan Kiristoosa baggana

Aawuwaa sintsa shiik'anaw danddayeetto. **19** Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sintsaw allaga woy imatsaa gidikkita; ha'i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; k'ay S'oossaw hintte soy asaa. **20** Yesuusi kiiteeddawantunne timbbitiyaa odiyaawantuu baaseeda baasuwwa bolla hinttekaa kees'etteeddita; godaa s'ap'uwaa minisiyaa waanna shuchchay Kiristoosi Yesuusa. **21** I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyk'kiide, S'oossaa baggana Geeshsha, S'oossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. **22** Hintte k'ay S'oossay bare Ayyaanan de'iyaa golliyaa gidanaw, haratuwwa ubbaanna ittippe Kiristoosan kees'ettiita.

3 Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani P'awuloosi hintte diraw Kiristoosi Yesuusa k'asho asaa gideeddawe, S'oossaa woossay. **2** S'oossay bare aad'd'o keekatetsan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwwa taw immeeddawaa hintte loytsi siseeddita. **3** S'oossay bare S'uura k'ofaa taw k'onc'cissiide, taana erisseedda; taani hewaa k'antsaan s'aafaad. **4** K'ay taani s'aafeeddawaa hintte nabbabiyaa wode, Kiristoosa s'uura taani woota akeekaaditantonne eranaw danddayiita. **5** Beni wode Asay he S'uura yewuwa sisibeenna; shin S'oossay hewaa Yesuusi kiiteedda S'oossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawantoo, Geeshsha Ayyaanan ha'i k'onc'cisseedda. **6** S'uura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna Asay wonggalaa baggana, S'oossaa anijuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; untuntuu itti asatetsan shaakettennaan de'iino; k'ay Kiristoosi Yesuusa baggana S'oossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakiino. **7** S'oossay bare oosuwwa wolk'kaa baggana taw immeedda aad'd'o keekatetsan taani ha wonggalaw k'ooma gidaaddi. **8** Taani geeshshatuwwa ubbaa gidon laafiyaawaa gidooppekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristoosa duretetsaa mishiraachchuwwa k'aalaa odiyaa ha kaac'aa S'oossay taw immeedda. **9** K'ay taani hewaan S'oossaa S'uura k'ofaa asaa ubbaw k'onc'cissa odana; ubbabaa med'd'eedda S'oossay bare S'uura yewuwwa beni wode gentsi wotseedda. S'oossay ha'i hewaa woosa golliyaa baggana saluwwa sa'aan de'iyaa kaappatoonne godatetsay de'iyawantoo zaway bayinna bare aad'd'eedda eratetsaa k'onc'cissanaw ootseedda. **(aiōn g165)** **11** S'oossay hewaa nu Godaa Kiristoosi Yesuusa baggana I poleedda bare med'inaa k'ofaadan ootseedda. **(aiōn g165)** **12** Nuuni Kiristoosi Yesuusanna ittippe gidiide, Aa ammaniyaa ammanuwaan ammanettiide, ayinne yayyenaan S'oossaa sintsa shiik'anaw danddayeetto. **13** Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte higgenna mala, hinttena woossay; ayaw gooppe, taani hintte bonchchoo metootay. **14** Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa'aan de'iyaa ammaniyaa golliyaa Asay ubbay aappe yeedda S'oossaa sintsan gulbbatay. **16** S'oossay bare bonchchuwwa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaanan, hinttentoo hintte garssa asatetsan hintte minniyaa wolk'kaa immanaadaanne, k'ay ammanuwwa baggana Kiristoosi hintte wozanaa bare golliyaa med'd'anaadan, taani S'oossaa woossay; k'ayyaka hintte s'ap'uwaa yeddiide, tokettiide siik'uwaa minnanaadan, S'oossaa woossay. **18** K'ay geeshshatuwwa ubbaanna Kiristoosa siik'uu ay keenaa aakento, adussento, d'ok'k'enttonne c'imimmento eriyaa wolk'kaa hinttentuu demmanaadan, taani S'oossaa woossay. **19** Eratetsaappe aad'd'iyaa Kiristoosa siik'uwaa hintte eranaadaanne k'ay S'oossawaa gidiyaa ubbaan hintte poli kumanaadan, taani S'oossaa woossay. **20** Simmi nu gidon

ootsiyaa bare wolk'kaa baggana nuuni woossiyaawaa woy k'oppiyaawaa ubbaappe loytsi darssi ootsanaw danddayiyyaa S'oossaw, woosa golliyaanne Kiristoosi Yesuusan ubbaa wode med'inaappe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen'i. **(aiōn g165)**

4 Hewaa diraw, taani Godaw ootsiyaa diraw k'ashetteeddawe S'oossay hinttena s'eeseedda s'eessaw bessiyaa de'uwaa hintte de'anaadan, taani hinttena woossay. **2** Ubbaa wode hintte hintte huup'iyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchchatuwwa gidite; ittuu ittuwwa maaddiyaawaan hintte siik'uwaa bessite. **3** Hinttena ittippe gatsi k'achchiyaa sarotetsaan, Geeshsha Ayyaanan hinttentoo immiyaa ittippetetsaa naaganaw minnite. **4** S'oossay hinttena s'eeseedda hidoatay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mes'si ittuwwa gidowaadan, itti asatetsayinne itti Geeshsha Ayyaana de'ee. **5** Itti Goday, itti ammanuunne itti s'ink'atay de'ee. **6** Ubbaa Goday, ubbaa baggana ootsiyaawe, ubbaa gidon de'iyaa, itti S'oossay, ubbaa Aawuu de'ee. **7** Shin Kiristoosi immeedda imuwaadan, nuuni huup'iyaa huup'iyaaan dumma imuwaan akkeeddo. **8** Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «I pude d'ok'kaa k'eseedda wode, omoodetteeddawantta afeedda; asawukka imotaa immeedda» yaagee. **9** Yaatina, «Pude k'eseedda» giyaawe waagiyaawee? I koyiro duge wod'd'eedda; hewe sa'aw hirkki wurssetsasaa wod'd'eedda giyaawaa. **10** Ha duge wod'd'eeddawe bare huup'ew Aa; he I ubbabaa kumanaadan, saluwwa ubbaappe d'ok'kiyaasaa pude k'eseedda. **11** Asaw imotaa immeeddawe Aa; I ittuwwa ittuwwa Yesuusi kiiteeddawantta, haratuwwa timbbitiyaa odiyaawantta, k'ay haratuwwa mishiraachchuwwa k'aalaa odiyaawantta, k'ayyaka haratuwwa woosa golliyaa kaaletsiyaawantanne tamaarissiyaawantta ootsi suntseedda. **12** I hewaa geeshshatu ubbay ammaniyaa asaa oosuwwa ootsanaadaninne Kiristoosa bollan kees'ettanaadan giigissanaw ootseedda. **13** K'ay nuuni ubbay S'oossaa Na'aa ammaninanne erina beetiyya ittippetetsaakko gakkana; nuuni Kiristoosa polo dichchaa keenaa dic'kiide, donzza asaa gidanaadaana. **14** Nuuni beetan yaanne haanne shoc'ettiide, barenttu c'immiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletsiyaa geniyaa asaa timirttiyaa c'arkkuwwa ubbaan sugettiide, hawaappe sintsaw na'aa gidanaw bessena. **15** Shin nuuni siik'otetsan tumuwwa haasayiide, huup'e gidiyaa Kiristoosakko ubbaan dic'c'ananaw bessee. **16** Bollaa gidon de'iyaa dumma dumma shaakotay aan ittippe oyk'etteeddino; k'ay kumentsaa bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaana gaketiiide, ittippe oyk'k'etti utteedda; he dumma dumma shaakotay ootsanaw bessiyaawaa ootsiyaa wode, kumentsaa bollay siik'uwaaan dic'c'eenne barena kees'see. **17** Hewaa diraw, taani hawaa hinttentoo Godaa suntsan odaynne markkattay. Hintte go'i bayinna k'ofaa k'oppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de'oppite. **18** Untuntuu wozanay d'umaan de'ee; untuntuu ayinne erennawantanne azazetena diraw, S'oossay immiyaa de'uwaaappe haakkeeddino. **19** Untuntuu matan yeella giyaawe baawa; untuntuu woshummaw kajeelanaw barenttu huup'iyaa aatsi immiino; k'ay tunabaa ubbaa pac'i bayinnaan ootsanaw loytsi yorattiyaawantta. **20** Shin hintte Kiristoosawaa hewaadan tamaaribeykkita. **21** Aabaa tumu siseeddita; k'ay tumatetsaykka Yesuusan de'iyaaawaa, aappe tamaareeddita. **22** Hintte kase de'iyaa de'uwaa aggitte; k'ay bare c'immiyaa amuwaan d'ayiyaa

hintte ec'a asatetsaa d'ayissite. **23** Hintte wozanayinne k'ofay ubbaanna ooras's'anaw bessee. **24** Tumu s'illotetsaaninne geeshshatetsaan S'oossaa leemisuwaan med'ettedda ooratsa asatetsaa mayyite. **25** Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristoosa asatetsan itti asaa gidiyaa diraw, Asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee. **26** Hank'k'etite; shin hintte hank'kuwaan nagaraa ootsoppite. Hintte hank'kuwaan de'ishshin, away wulloppo. **27** S'alawah s'oo'iyaa immoppite. **28** Wuu'iyaa uray hawaappe sintasaw wuu'oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo'obaa ootsiide daaburo. **29** Hintte haasayay sisiyaawantta go'ana mala, koshshiyaawaadan mentsetsiyaa lo'o kaalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita kaalay mulekka kesoppe. **30** S'oossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda S'oossaa Geeshsha Ayaanaa kayyoyoppite. **31** Is's'iyaa hanotaa, yiluwa, hank'kuwaa, waasuwaanne c'ashshaa ubbaa iitatetsaa ubbaanna hintteppe d'ayissite. **32** Ittuu ittoo keekitenne k'arettite; k'ay S'oossay Kiristoosa baggana hinttentoo atto geeddawaadan, hinttekkka ittuu ittuwaa atto giite.

5 Simmi S'oossay siik'iyaa naanatuwaadan, Aa malatite. **2** K'ay Kiristoosi nuuna siik'iide, bare huup'iyaa S'oossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaanninne imotaa ootsiide immeeddawaadan, hinttekkka siik'kuwaan de'anaw bessee. **3** Shin S'oossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte gidon woshummiyaawenne tunatetsaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. **4** Yeellayiyaaawenne eeyaa haasayay woy patsenna k'id'ii hinttentoo bessenawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de'oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, S'oossaa galatanaw bessee. **5** Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa ootsiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidoope, Kiristoosa kawutetsaanne S'oossaa kawutetsaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe ee'kaw goyinniyaawaappe dummatenna. **6** Hinttena ooninne patsenna haasayan c'immoppo; ayaw gooppe, hawaa gaasuwaan S'oossaa hank'kuu azazettina asaa bolla yaana. **7** Simmi hewaa mala asaana zupetoppite. **8** Ayaw gooppe, kase hintte d'umaan de'eeddita; shin Godaa baggana ha'i poo'kuwaan de'iita; poo'kuwaan de'iyaa asaadan poo'kuwaan hamettite. **9** Ayaw gooppe, poo'uu lo'otetsaa, s'illotetsaanne tunatetsaa ubbaa ayifee. **10** Godaa nashechchiyaabay ayentto tamaarite. **11** Go'i bayinna d'umaa oosuwa k'onc'c'issi bessiteppe attin aanana walakettoppite. **12** Untuntu geeman ootsiyaawe haray atto haasayiyaawekka pokkee. **13** Shin ubbabay poo'uwaa kesiyaa wode, k'onc'c'iyaaan beettina; ayaw gooppe, k'onc'c'iyaaan beettiyaa ubbabay poo'uwaa. **14** Hewaa diraw, «Gem'ishiyaawoo, beegotta; hayk'uwaappekka dendda; Kiristoosi new poo'issanawaa» yaagee. **15** Simmi hintte waan de'into akeekite; aad'd'eedda eratetsaanna de'iyaa asaadan de'iteppe attin, aad'd'eedda eratetsay bayinna asaadan de'oppite. **16** Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiya hintte danddayettowaadan lo'otetsaw go'etite. **17** Hewaa diraw, Goday koyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeyaa gidoppite. **18** K'ay hinttenan Geeshsha Ayyaanay k'ans's'ennan kumoope attin, hinttena bayiziyaa woyniyaa giyyaa eessaa ushiide matsottoppite. **19** Mazimuriyaa yetsaan, galatiidde yes's'iyaaawaanninne ayaana yetsaan ittuu ittuwaana haasayite; k'ay galatiyaa yetsaaninne mazimuriyaa yes's'iyawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde

yes's'ite. **20** Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsan, Aawuwaa S'oossaa ubbabaw ubbaa wode galatite. **21** Kiristoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite. **22** Machcheto, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite. **23** Ayaw gooppe, Kiristoosi woosa gollew huup'e gidiyaawaadan, asinaykka bare machchattiw huup'e; k'ay Kiristoosi bare huup'iyaa, bare bollaa gidiyaa woosa golliyaa ashshiyaawaa. **24** Shin woosa gollii Kiristoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu k'ay barenttu asinaw ubbaban moodetanaw bessee. **25** Asinatoo, Kiristoosi woosa golliyaa siik'iide, bare huup'iyaa iziw immeeddawaadan, hinttekkka hintte machchatuwaa siik'ite. **26** I woosa golliyaa bare k'aalaaninne haatsaan meec'ci geeshshiide, S'oossaw dummayanaw ootseedda. **27** Kiristoosi woosa golliyaa k'itay woy deemuwaa c'id'd'issiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinnaan, Aa kumentsaa bonchchuwaana geeshshaanne borettenawaa ootsiide, bare huup'ew shiishshanaw koyyeedda. **28** Simmi k'ay asinay bare machchatto bare bollaadan siik'anaw bessee; bare machchatto siik'iyawe barena siik'ee. **29** Ayaw gooppe, bare bollaa is's'iyaa Asay mulekka baawa; shin Kiristoosi woosa golliyaa muziyaawaadaanninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee. **30** Ayaw gooppe, nuuni Aa bollaa dumma dumma asatetsaa. **31** S'oossaa Mas'aafay; «Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattinna ittippe de'ana; untuntu laa'uukka itti ashuwaa gidana» yaagee. **32** Ha s'uuray wolk'kaama tumatetsaa; shin taani hawe Kiristoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay. **33** Gidooppekka, k'ay asinay huup'iyaa huup'iyaa machchiyaa bare huup'iyaaadan siik'anaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6 Naatoo, hinttena yeleddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayaw gooppe, hawe ootsanaw bessiyaawaa. **2** «New ubbabay lo'anaadaanninne sa'aan ne laytsay aduk'kanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha» giyyaa azazuu S'oossay immana geedda hidootaana de'iyaa koyiro azazuwaa. **4** Aawotoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dicheppite attin, untunta hank'k'etsoppite. **5** Ayilatoo, Kiristoosaw ootsiyaawaadan, hintte godatoo yashshatetsaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite. **6** S'oossay geeddawaa ootsiyaawanttutan, Kiristoosa ayilatuwaadan, wozanaappe ootsiteppe attin, asaa nashechchanaw ootsiyaawaadan, Asay be'o giide ootsoppite. **7** Asaw gidennaan Godaw ootsiyaawaadan, d'ibennaan wozanaappe ootsite. **8** Ayile gidina woy womaannuwaa gidina, I ootsiyaa lo'o ooso ubbaw Goday huup'iyaa huup'iyaa woytanawaa eriita. **9** Godatoo, hintte ayiletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan ootsite; hinttenanne untunta gatsi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirdennawe, saluwaan de'iyaaawaa eriita. **10** Wurssetsaan, Godaaninne Aa wolk'kaama wolk'kan ubbaa wode minnite. **11** S'alahiyya iita c'imuwaa te'anaw hintte danddayana mala, S'oossay hinttentoo immiyaa ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. **12** Ayaw gooppe, nuuni bolla saluwaa de'iyaa iita ayaana wolk'katuwaana, mooddiyaawantunna, godatetsay de'iyaaawantunna attin, asaana olettokko. (aiñon g165) **13** Hewaa diraw, iita gallassaan te'anawunne k'ay wurssetsay gakkanaaw wad'ettowaappe guyyiyaan, min ek'kanaw hintte danddayana

mala, S'oossaa olaa miishshaa ubbaa oyk'k'ite. **14** Hewaa diraw, s'eessan sak'kiyaa danc'c'iyaaawaadan tumatetsaa danc'c'iide, tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan s'illotetsaa mayyiide, hintte gediyaan c'aammaa wotsiyaawaadan sarotetsaa mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw giigiide, min ek'k'ite. **16** He ubbaappe aatsiide, s'alahii yeddiyaa wonddaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubbaa wode gondalliyaadan oyk'k'ite. **17** Atotetsaa huup'iyaa wotsiyaa birataa k'oobiyaadan wotsite; k'ay Geeshsha Ayaanaa mashshaa gideedda S'oossaa k'aalaa oyk'k'ite. **18** S'oossaa woossiiddenne Aa maaduwaaw oochchiidde, ubbaa wode Geeshsha Ayyaanan S'oossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppate; geeshshatuwaa ubbaw S'oossaa ubbaa wode woossite. **19** K'ay taani yayyenaan wonggalaa s'uuraa odanaw, S'oossay ta doonaa dooyyiide, haasayiyaawaa immanaadan, tawukka S'oossaa woossite. **20** Taani ha"i k'ashuwaan de'ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyenaan odana mala, taw S'oossaa woossite. **21** Shin taani waana de'intonne ayaa ootsaytantto hintteikka eranaadan, nu siik'o ishay, Godaa oosuwaan ammanetteeda k'oomay Tikik'oosi, tawaa ubbaa hinttenttoo odanawaa. **22** Nuuni ubbay waan de'into hinttenttoo odiide, hinttena minisana mala, taani Aa hintteikko kiittaad. **23** S'oossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe sarotetsayenne siik'otetsay ammanuwaana ittippe ishatuwaa ubbaw gido; **24** Dochchenna siik'uwaa nu Godaa Yesuusi Kiristoosa siik'iyaa ubbatuwaanna S'oossaa aad'd'o keekatetsay gido. Amen"i.

Pilip'p'isiyoosa

1 Nuuni Yesuusi Kiristoosa oosanchchatu P'awuloosinne S'imootoosi, Kiristoosa Yesuusan de'iyaawanttoo, Pilip'p'isiyoosa giyaa katamaan de'iyaa geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantaa kaaletsiyaawanttoonni maaddiyaawanttoo ha dabbdaabiyyaa s'aafetto. **2** Nu Aawuwaa S'oossaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe aad'd'o keekatetsayne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Taani hinttena hassayiyyaa wode ubbaan ta S'oossaa galatay. **4** Hintte koyiro gallaasaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaaawaan taana maaddeedda diraw, taani ubbaa wode hinttentoo ubbaw nashechchan S'oossaa woossay. **6** K'ay hinttentu gidдон lo'o oosuwa doommedda S'oossay, Kiristoosi Yesuusi simmiyaa gallassay gakkanaw polanawaa eray. **7** Taani hinttentoo ubbaw hewaadan k'oppinaw bessee; ayaw gooppe, taani hinttena ubbaa wode hassayay. Ha'i taani k'ashuwaan de'iyaaawaaninne wonggalaw mootetiyaawan, k'ay wonggalaa minisa essiyaawaaninne, S'oossay taw kaac'eedda kaac'aa hintteka taananna gishi akkeeddita. **8** Ayaw gooppe, taani hinttena ubbatuwa Kiristoosi Yesuusaappe giyaa siik'uaan ay keena siik'into, S'oossay taw marka. **9** K'ay taani hinttentoo S'oossaa woossiyaa hawaa; lo'obaa ayaanneekka dooranaw hinttentu danddayanaadaaninne, k'ay hinttentu siik'uu tumu eratetsaananne akeeka ubbaanna ittippe guuji guuji dic'c'anaadan, S'oossaa woossay; yaatiide Kiristoosi simmiyaa gallassan hinttentu suureenne pokkuu baynnawantta gidana. **11** K'ay hinttentu shempuukka S'oossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristoosa baggana beetiyyaa s'ilolotetsaa ayfiyaa ayifana. **12** Taanaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, ha taana gakeeddawe mishiraachchuwaa k'aalay aakanaadan tumu maaddeeddawaa hinttentu erana mala koyyay. **13** Taani Kiristoosa diraw k'ashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyya ubbatuunne hawaan de'iyaa haratuu ubbatuu eriino. **14** K'ay taani k'ashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawanttu Godan loytsi ammanettiide, S'oossaa k'aalaa yashshi baynnaan kasewaadan s'aliide odanaadan maaddeedda. **15** Tumuppe ittuu ittuu k'anaatiyaa dirawunne palumiyya diraw, Kiristoosawaa odiino; shin harantuu lo'o amuwaan odiino. **16** Hawantuu S'oossay taw wonggalaa naagiyya oosuwa immeedda diraw, siik'iide k'aalaa odiino. **17** Shin yekkontu taani k'ashuwaan de'ishshin, ta bolla waayiyyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siik'iyaa wolk'kaama amuwaan Kiristoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino. **18** Ayinne baawa; malatiissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sintsanawukka k'ay taani nashettana. **19** Ayaw gooppe, taani hinttentu woosaaninne Yesuusi Kiristoosa Ayyaanaappe giyaa maaduwaan attanawaa eray. **20** Ta wolk'kaama amuunne S'oossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyya naaguu ayee gooppe, taani pas'a de'inakka woy hayk'kinakka yayyenaan, kasewaadan ha'ikka ta kumentsaa asatetsan Kiristoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan attanaassa. **21** Ayaw gooppe, taw de'uu Kiristoosa; k'ay hayk'kuukka taw go'a. **22** Shin taani pas'a de'iyaaawaan daro go'iyaaawaa ootsanawaa gidooppe, hak'awaa dooranentoo taw erettenna. **23** Taani ha laa'u yewatuwaan metootay; ha de'uwaappe shaakettanawunne k'ay Kiristoosanna ittippe de'anaw amottay;

Kiristoosanna ittippe de'iyaaawe ubbaappe aad'd'eedda daro lo'obaa. **24** Shin taani hayk'kiyaawaappe hinttentu diraw pas'a de'iyaaawe hinttena daro koshshiyaawaa. **25** Hawe tuma gidiyaaawaa taani geeshshaade eray; k'ay ammanuwaan hinttentu dic'c'anaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna pas'a de'ana. **26** Hewaa diraw, taani hinttenanna laa'entsuwaaw giyaa wode, Kiristoosa Yesuusanna hintte de'iyaa de'uwaan, tabaan c'ee'ettiyaabay hinttentoo darana. **27** Gidooppekka, hinttentu hinttentu huup'ew Kiristoosa wonggalaw bessiyaa de'uwaaw de'ite; taani hinttena baade woy be'ana d'ayina, hinttentu itti k'ofaan minniide ek'keeddawaanne, k'ay wonggalaa ammanoo itti wozanaa gidide ittippe baas'etiyaawaa sisana. **28** Hintte morkketoo ayankka yayyoppite; hewe untunttoo untuntu bashaa d'iishissee; shin S'oossay hinttena s'oonissiyaa diraw, hinttentoo atotetsaa d'iishissee. **29** Ayaw gooppe, Kiristoosaw ootsiyaa kaac'ay hinttena gakeeddawe hinttentu aan ammanana s'alalaassa gidennaan Aa diraw waayiyaakka akkanaassa. **30** Taani kase baas'etishshin hinttentu be'eeddawaa mala baas'iinne k'ay ha'ikka taani baas'etiyaawaa hinttentu sisiyaawaa malay hinttena gakeeddaw.

2 Kiristoosan hinttentu de'iyaa de'uu hinttena wozantsii? Aa siik'uu hinttena mentsetsii? Geeshsha Ayyaana hinttentoo ittippetetsay de'ii? Hintte ittuu ittoo keekiiteennee k'arettiitee? **2** Yaatooppe, hinttentu k'ofaan, siik'uaan, wozanaaninne k'ofaa poluwaan ittuwaaw gidide, taana polo nashechchite. **3** Hinttena siik'iyaaawaan woy c'ee'ettanaw koyiyaa mela amuwaan ittiibaanne ootsoppite; shin ittuu ittuwaappe d'ok'k'ay yaagiide k'oppennaan, ittuu ittoo hinttentu huup'iyaa kawushshite. **4** K'ay ittuu ittuwaaw go'iyaaawaa koyyanaappe attin, hinttentu huup'e s'alalaa go'iyaaawaa koyyoppite. **5** Kiristoosa Yesuusan de'iyaa ha ashikketetsaa k'ofay k'ay hinttenanka de'anaw bessee. **6** I ubbaa wode S'oossaa gidide de'eedda; shin I wolk'kaan S'oossaa keena gidiyaa maatay de'iyaaawaa bessiyaawaadan paydibeenna. **7** Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, ayiliyaa med'etaa akkeedda; k'ay asaa malatiide k'onc'c'eedda. **8** I barena kawushsheedda; hayk'oo, ubbaa haray atto, mask'aliyaa bolla hayk'kanawukka azazetteedda. **9** Hewaa diraw, S'oossay Aa loytsi d'ok'ku d'ok'ku ootseedda; k'ay suntsaa ubbaappekka aad'd'iyaa d'ok'ka suntsaa aw immeedda. **10** Hewaa diraw, saluwaaninne sa'aan, sa'aappe garssan de'iyaa ubbay, Yesuusa suntsaa bonchchanaw gulbbatana. **11** K'ay Asay ubbay Yesuusi Kiristoosi Godaa yaagiide, S'oossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana. **12** Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de'iyaa wode ubbaan hinttentu taw azazetteeddawaadan, ha'i taani hinttentu matan de'enna wodekka, hinttentu kasewaappe aatsiide taw azazettanaw bessee; yashshatetsaaninne kokkorssaan hinttentu atotetsaa polanaw ootsite. **13** Ayaw gooppe, S'oossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne k'ay I k'oppeeddawaa hinttentu ootsanaadan hinttentu gidдон ubbaa wode ootsee. **14** Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaaw, S'oossaa naanatuwaadanka pokkuu baynnawantta gidite; k'ay zuuzummennan woy iitabaa k'oppennaan ubbabaa ootsite. He asaa gidдонkka saluwaan poo'iyaa s'oolinttiyaadan poo'iidde, **16** de'uwaaw mishiraachchuwaa k'aalaa untunttoo odite; he wode ta daaburayinne ta oosuu mela d'ayibeennawe erettiyya diraw,

Kiristoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan c'ee'k'ettana. 17 Haray atto hinttentu ammanuu S'oossaw yarshshiyaa yarshshuwa bolla ta suutsay ushshaa yarshshuwaadan gurkkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. 18 Hewaadan hintteka k'ay nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite. 19 Shin taani hinttentu de'uuwaabaa sisaade nashettanaadan, S'imootoosa hintteko ellekka yeddanaawaa Godaa Yesuusan ammanettay. 20 Ayaw gooppe, hinttentu de'uuwaabaw wozanaappe hirggiyaa Aa mala Asay haray ooninne taw baawa. 21 Ayaw gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huup'e go'aa koyyiino; Yesuusi Kiristoosawaa koyyikino. 22 Shin na'ay bare aabuu ootsiyaawaadan, S'imootoosi taananna ittippe gidiide, wonggalaa oosuwa ootseeddawaan, ammanettiyyaa asaa gidiyaawaa eriseeddawaa hinttentu eriita. 23 Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be'aade, ellekka Aa hintteko yeddana gaade k'oppay. 24 Taani ta huup'ew mata wodiyaan hintteko baanawaa Godan ammanettay. 25 Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidiide ootseeddawaa, oletteeddawaanne, k'ay taana maaddiyaawaan hinttentoo kiitettiide ootseeddawaa hintteko kiittanaw koshsiiyaawaa k'oppaad. 26 Ayaw gooppe, I hinttena ubbaa be'anaw laamotee; k'ay I saketteeddawaa hinttentu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee. 27 I tumu sakettiide, hayk'ki atteedda; shin S'oossay aw k'aretteedda; Aa s'alalaw gidennaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka k'aretteedda. 28 Simmi hinttentu laa'entsuwa Aa be'iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irs'anaadan, taani ellekka Aa hintteko yeddana. 29 Hewaa diraw, Godan de'iyyaa ishaadan, kumentsaa nashechchan Aa mukkite; k'ay Aa malatiyyaa asaa ubbaakka bonchchite. 30 Ayaw gooppe, hinttentu hinttentu huup'ew taana maaddana danddayenna maaduwa maaddanaw, Kiristoosa oosuwa diraw, bare shempuwa sheneko giide, hayk'ki atteedda.

3 Wurssetsaan, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Goday hinttentoo nashechchaa immo. Taani kase s'aafeeddawaa zaaretsaade s'aafiyaawe taana waayissenna; k'ay he s'aafiyaawe hinttena naagana. 2 litabaa ootsiyaawantuppe, he kanatuwa eeshshay de'iaawantuppe, k'as's'aray koshshee giyya asatuwaappe naagetite. 3 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa Geeshsha Ayyaan S'oossaw goyinniyya dirawunne nu de'uwaan Godaa Kiristoosa Yesuusan nashettiyya diraw, tumu k'as's'araa k'as's'aretteeddawantta; asatetsaa bolla oosettiyaawan ammanokko. 4 K'ay taw ta huup'iyanka ta asatetsan ammanettiyaawe de'ee. Ay asayenne bare asatetsan ammanettiyaawe barew de'ee giide k'oppooppe, taani aappe loytsa aad'd'ay. 5 Taani yelettoodeppe hospunpaa gallaasaan k'as's'arettaad. Taani yeletaan Israa'eliyya; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyaa naagiyaawaan gidoope, taani Parisaawe; 6 Ayihuda ammanoo seelaa gidoope, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide s'illiyaawaa bagga gidoope, taanan pokkobay beettibeenna. 7 Shin taana go'iyya he ubbabaa Kiristoosa diraw bayeeddawaadan payday. 8 Tumakka, hewanttu s'alalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristoosi Yesuusa eriyaawe ubbaaappe loytsi aad'd'iyya diraw, ubbabaa taana mulekka go'ennawaadan payday; taani Aa diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristoosa demmanawunne aanana

de'anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyaa ta huup'e s'illotetsay taw baawa. Kiristoosa ammanina, S'oossay immiyya s'illotetsay, ammanuwaan S'oossaa matappe yiyya s'illotetsay taw ha'i de'ee. 10 Taani Kiristoosanne Aa denduwa wolkk'aa eranaw koyyay; yaataade taani ta huup'ew hayk'uuwaappe dendana yaagiyaawaan, Aa waayiyya aanana waayettanawunne Aa hayk'uuwan Aa malatanaw amottay. 12 Taani ha'i demma diggaad woy taanan bali baawa giikke. Shin Kiristoosi Yesuusi taana barew ootseedda woytaa demmana gaade elleellay. 13 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani hewaa demma diggaad gaade k'oppikke; shin taani ittibaa ootsay; taappe guyyenna de'iaawaa dogaae sintsan de'iaawaa oyk'kanaw wad'ettay. 14 S'oossay Kiristoosi Yesuusa baggana bolla de'oo s'eesiyya woytaa akkanaw, ta gakkanaw wos'ay. 15 Simmi nuuni Ayyaan minneeddawanttu ubbatuu hawaa k'oppaanaw bessee; k'ay hintteppe amareeddawanttoo ayaaninne dumma k'ofay de'ooppe, hewaakka S'oossay hinttentoo k'onc'issana. 16 Gidooppekka, nuuni hanna gakkanaw de'eedda maaraadan, ane sintsaw he maaraa kaalloytte. 17 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttentoo leemisuwa gideeddo; hewaadan hintteka nuuni hinttentoo leemisuwa gideedda maaraa kaalliyaawantta akeekite. 18 Ayaw gooppe, taani hewaa hinttentoo kase c'orotoo odaaddi; k'ay ha'i laa'entsuwaakka afos's'aade hinttentoo oday; Kiristoosi mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'keeddawoo barenttu shempuu barena morkke ootseedda daro asatuu de'iino. 19 Unttuntu wurssetsay bashshaa; untntuntu uluu untntuntu S'oossaa; yeellatanaw bessiyaawan untntuntu torettiino; k'ay ha sa'abaa s'alalaa k'oppiino. 20 Ayaw gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni k'ay saluwaappe yaana nuuna ashshiyaa Godaa Yesuusi Kiristoosa naageetto. 21 Kiristoosi ubbabaa bareppe garssan wotsanaw danddayiyya bare wolkk'an, nu daaburanchcha asatetsaa laammiide, bare bonchcho asatetsaa malatissiide ootsana.

4 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, taani siik'iaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyaawaanttoo, taana d'ok'ku ootsiyaawanttoo, ta dabbatoo, simmi Godan hinttentu min ek'kanaw bessee. 2 Ewoodenne Sins'iikee, hinttentu laa'uukka k'ofaan ituwa gidiide, Godan de'anaadan, taani hinttena zoray. 3 K'ay taananna ootsiyya ammanetteeddawoo, neeni ha mac'c'a asatuwa maaddanaadan, taani neena woossay; ayaw gooppe, untntuntu taanannanne untntuntu suntsay S'oossaa de'uuwa mas'aafan s'aafetteedda K'alemins's'oosanna k'ay taananna ittippe ootsiyya haratuwa ubbaan wonggalaa ubbaasaa gatsanaw daabureddino. 4 Godaanna hinttentu de'iyya de'uwaan ubbaa wode nashettite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettite. 5 Asay ubbay hinttentu ashikketetsaa ero; Goday matan yaana. 6 S'oossaa hinttentu woossiiya woosaa ubbaan Aa loytsi galatiide, hinttena koshsiiyaawaa ubbaa woossiteppe attin, ittibawukka hirgoppite. 7 K'ay asaa eratetsaa ubbaappe aad'd'iyya S'oossaa sarotetsay hinttentu wozanaanne hinttentu k'ofaa Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana naagana. 8 Wurssetsaan, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttentu wozanaan lo'obaanne galatissiyaawaa k'oppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwa gidennabaa ubbaa,

geeshshabaa ubbaa, siik'uwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa k'oppite. **9** Hinttentu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be'eeddawaa ubbaa ootsite; k'ay nuw sarotetsaa immiyaa S'oossay hinttenanna ittippe gidanawaa. **10** Shin daro wodiyaappe guyyiyaan, ha'i hinttentu tawaa laa'entsuwaa k'oppanaw doommeedda diraw, taani Godan loytsa nashettay; taw k'oppanaw hinttentoo injjetennan is's'eeddawaappe attin, taw k'ofaa k'oppiita. **11** Taani hawaa taana meteedda diraw giikke; ayaw gooppe, taw de'iyaaabay taw gidana giyaawaa taani tamaaraad. **12** Taani metootiide wooti de'anento eray; k'ay durettiide de'iyaaawekka ayento eray; hak'an gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa k'ay pac'aanne palahaa tamaaraad. **13** Kiristtoosi taw immeedda wolk'k'an, ubbabaa ootsanaw taani danddayay. **14** Gidooppekka, hinttentu ta metuwaa taananna metootiide daro loytseeddita; **15** Pilip'p'isiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte gidon odetteedda; shin taani Mak'idooniyaappe keseedda wode, taana ammaniyaa hinttentuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttentu hinttentu huup'ew eriita; k'ay immiyaabanka akkiyaabanka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna. **16** Ayaw gooppe, taana metuu oyk'keedda wode, haray atto taani Teselonk'k'en de'ishshinka taana zaari zaariide maaddeeddita. **17** Taani hintewaa bolla harabay gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woytaa s'alalaa akkanaw koyyikke. **18** Shin taani hinttentu immeeddawaa ubbaa akkaad; k'ay taw palahiide gidiyaawe de'ee. Hintte kiitteedda ubbabaa Eppafiroditoosappe akkaad; koshshiyaa ubbay taw de'ee. Hintte taw kiitteedda imuu S'oossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, Aa nasechchiya yarshshuwaa mala. **19** K'ay ta S'oossay bare bonchcho doretetsaa daruwaan Kiristtoosi Yesuusa baggana hinttena koshshiyaawaa ubbaa hinttentoo immana. **20** Nu S'oossaw, nu Aawoo med'inaappe med'inaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen'i. (aiōn g165) **21** Kiristtoosi Yesuusawaa gidiyaa S'oossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de'iyaa ishatuu hinttena saro giino. **22** Hawaan de'iyaa S'oossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka aatsiide Kaatiyaa K'eesaare golliyaan de'iyaaawantu hinttena saro giino. **23** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenanna gido.

K'olaasiyaasa

1 Taani P'awuloosi, S'oossaa sheniyaan Kiristoosi Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawenne nu ishay S'imootoosi, **2** K'olaasiyaasa giyaa katamaan de'iyaa S'oossaa naanaatoo, Kiristoosan ammanetteedda ishatoo ha dabddaabbiyaa s'aafetto. S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatsaysinne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Nuuni hinttentoo woossiidde, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, S'oossaa ubbaa wode galateetto. **4** Ayaw gooppe, nuuni Kiristoosi Yesuusa hinttentu ammaniyaawaanne S'oossaa asatuwaa ubbaa siik'iyawaa siseeddo. **5** Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekkoo yeedda wode, S'oossay sintsaappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttentu ammanuunne siik'uu saluwaan giigiide naagiya, S'oossay sintsaappe immana geeddawan doometteedda. **6** He wonggelii hinttekkoo gakeedda; hinttentu Aa sisooodeppenne S'oossaa aad'd'o keekatsaa tumatetsaan eroodeppe doommiide, hinttentu gidдон de'iyawaadankka, biittaa ubbaan anjiwaa aheenne ubbasaa aakkee. **7** Hinttentu hewaa nuunana itippe k'ooma gideedda siik'o Eppaafiraappe tamaareddita; I nu diraw Kiristoosaw ammanettiide ootsiyaawe, **8** S'oossaa Ayyaanan haratuwaa hinttentu siik'iyawaa nuw odeedda. **9** Hewaa diraw, nuuni k'ay hewaa siseedda gallasaappe doommiide, S'oossay hinttentoo bare sheniya eriyaa eratetsaa, S'oossaa Ayyaanaay immiyaa aad'd'eedda eratetsaanne akeekaana itippe kuntsiide immanaa, ubbaa wode balenaan S'oossaa woosseetto. **10** Hewaappe guyyiyaan, Goday koyiyaawaadan hinttentu de'anawunne, ubbaa wode Aa nashechchiyaabaa ootsanaw danddayana; hinttentu ootsiyaa lo'o oosuwa ubbaan hinttentu de'uu go'ana de'iyawaa gidanawaa; k'ay S'oossaa eriyaawan dic'c'i dic'c'i baanita. **11** Hinttentu ubbaan nashechchan genc'c'anaadaaninne danddayanaadan, S'oossay bare bonchchuwa gitatetsaadan immiyaa wolk'kaa ubbaan minnite. **12** K'ay S'oossaa naanaatoo giigeedda poo'o kawutetsaa laattanaw, nuuna danddayiseedda S'oossaa Aawuwaa galatite. **13** I nuuna d'umaa wolk'kaappe ashshiide, bare siik'iyaa Na'aa kawutetsaakko pintseedda. **14** K'ay I bare Na'aan nuuna woziiide, nu nagaraa atto geedda. **15** Kiristoosi beettina S'oossaa k'onc'c'issiyaawaa; I med'etteeddawaa ubbaappe aad'd'iyaa bayira Na'aa. **16** Ayaw gooppe, ubbabaykka aan med'etteedda; beetiyaawanttu, beettenawanttu, ayyaanatuwaappe beetiya wolk'k'ayne godatetsay, d'ok'k'atetsayne maata, saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbabaykka Aaninne Aw med'etteedda. **17** I ubbabaappe kase de'eedda; ubbabaykka Aan bare sa'aa sa'aa oyk'kiide de'ee. **18** I bare huup'ew, woosa gollwe huup'enne de'o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayk'uwaappe dendeedda Bayira Na'aa gideedda. **19** Ayaw gooppe, S'oossay koyyeeddawaadan, Aan S'oosatetsaa kumentsay de'ee. **20** Yaatina S'oossay Kiristoosa baggana ubbaayaa barenanna sigetsanaw yewuwaa k'achcheedda; bare Na'ay mask'aliyaa bolla gusseedda suutsan saluwaaninne sa'aan de'iyaa ubbaayaa barenanna sigetseedda. **21** Hawaappe kase, hinttentu itabaa k'oppeedda dirawunne ootseedda diraw, S'oossaaappe shaaketiide, Aanana morkketteedda. **22** Shin S'oossay ha'i hinttentu pokkobay bayinnawantanne k'ay geeshshatuwaa ootsiide, bare sintsa shiishshanaw,

bare Na'aa hayk'K'eeddawaa asatetsan barenanna hinttentu sigetseedda. **23** Hewe hinttentu tumu ammanuwaan min ek'kiide, mishiraachchuwa K'aalaa sisiide, sintsaappe akkana geeddawaappe k'aas's'ennan minniide de'ooppe hanana; he wonggalaa mishiraachchuu sa'aan de'iyaa med'etaa ubbaa matan odetteedda. Taani P'awuloosikka mishiraachchuwa K'aalaa odiyawa gidaaddi. **24** Taani hinttentoo waayetteedda diraw, ha'i nashettay; Kiristoosi bare huup'ew, hewaa giyaawe woosa gollwe, waayettishin pac'c'eeddawaa taani ta bollaa sakuwaan kuntsay. **25** S'oossay taana hinttentu maaddiyaawaanne Aa K'aalaa polaade odiyaa k'oomatetsaa kiitaa taw immeedda. **26** Ha K'aalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettenaan geemmiide de'ee; shin barena ammaniyaawanttoo S'oossay ha'i k'onc'c'isseedda. (aiōn g165) **27** S'oossay Ayihuda gidenna asaw wotseedda ha asaw k'onc'c'ibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayento geeshshatuwaa erissanaw koyyeedda; ha asaw ha'i k'onc'c'eeddawe ayee gooppe, Kiristoosi hinttentu de'iyawaa; hewaa giyaawe S'oossaa bonchchuwa anana hinttentu akkanawaa. **28** Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristoosan kumentsaa asaa ootsiide, S'oossaaakko shiishshana mala, nuw aad'd'eedda eratetsaa ubbaan hinttentu seerettonne tamarisseetto. **29** Taani hawaa polanaw, taanan ootsiyaa Kiristoosi taw immiyaa wolk'kan baas'etayne daaburay.

2 Taani hinttentoonne Lodook'iyaa giyaa katamaan de'iyaa asatoonne k'ay taana be'ibeenna ammaniyaawanttoo ubbatoo ay keenaa baas'etaadittanto hinttentu erana mala koyyay. **2** Untunttu wozanay minnana mala, siik'uuwaan itippe gidiide, tumu akeekan beetiyyaa duretetsaa ubbaa untunttu akkana malanne k'ay untunttu S'oossay asaw k'onc'c'issibeennawaa, Kiristoosa Aa huup'ew erana mala, taani daaburay. **3** Geeman S'oossay minijeedda erayenne aad'd'eedda eratetsay ubbay Aan de'ee. **4** Oninne hinttentu c'immiyaa k'aalaan baletsena mala, taani hinttentu hassayissay. **5** Ayaw gooppe, taani hinttentu matappe haakkaade de'ooppekk, ayyaanan hinttentunna de'ay; hinttentu de'iyaa maaraanne Kiristoosa hinttentu minniide ammaniyaawaa be'aade nashettay. **6** Simmi hinttentu Godaa Kiristoosi Yesuusa akkeeddawaadan, Aan de'ite. **7** Aan s'ap'uwaa yeddiide dic'c'ite; hinttentu tamaareeddawaadan ammanuwaan minnite; S'oossaa ubbaa wode galatite. **8** Kiristoosappe gidenna timirtiyaan, ha sa'aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirtiyaaninne, asaappe yeedda eratetsan, k'ay mela c'imuwaa hinttentu ooninne oomoodenna mala naagetite. **9** Ayaw gooppe, Kiristoosa asatetsaa bolla S'oosatetsaa med'etaa kumentsay de'ee. **10** K'ay ubbaa ayyaanatuwaa kaappotetsawunne godatetsaw ubbaw huup'e gidiyaa Kiristoosappe kumentsaa de'uwaa demmeedda. **11** Hinttentu Kiristoosanna itti asaa mala gidiide, asaa k'as's'araa mala gidennaan, hinttentu nagaranchcha med'etaa diggiyaa k'as's'araa, hawekka ashuwa k'as's'araa gidennaan Kiristoosi ootseeddawaa. **12** Hinttentu s'ammak'etteedda wode, Kiristoosanna moogetiide, Kiristoosa hayk'uwaappe dentseedda S'oossaa wolk'kaa ammaneedda diraw, ooratsa de'oo s'ink'k'atan Kiristoosanna itippe dendeeddita. **13** Hinttentu hinttentu naak'uuwaninne hinttentu ec'a asatetsaa k'as's'arettannan aggeeddawan hayk'kiide de'iyaa wode, S'oossay hinttentu naak'uwaa

atto giide, Kiristoosanna hinttentta pas'a wotseedda. **14** Nuuna is'siyaa, ac'uwaa paramaa Aa c'aak'uwaanna ittippe S'oossay daakkeedda; mask'k'aliyaa bollan d'ishiide, ogiyaaappe diggeedda. **15** Kiristoosi he mask'k'aliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolk'kaa wotsi akkiide, bare s'oonuwaanne omoodetteeddawantta k'onc'ciyaan besseedda. **16** Hewaa diraw, muussaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay s'eeriyaa wodiyaan bonchchiyaawan, woy Sambataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirdoppo. **17** Hawanttu sintsaappe yaana yewatoo eeshuwa; shin tumatetsay Kiristoosawaa. **18** Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyiyaawe, be'ibeennawaa sas'aan be'aaddi giide otoretiyaawe, asatetsaa k'ofaan c'oo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirdoppo. **19** Hewaa mala Asay huup'e gidiyaa Kiristoosa minisi oyk'keeddawaa leppisse. Bollaa ubbay he huup'yaappe wolk'kaa demmiide, bollan de'iyaa kuriyaannanne s'ap'uwaanna ittippe oyk'keetiide, S'oossay dichchiyaa dishuwaadan dic'cee. **20** Hinttenttu ha sa'aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristoosanna hayk'keeddi; yaatina, ayaw ha sa'aa wogaan de'iyaa asaadan de'itee? «Oyk'k'oppa; baara be'oppa; bochchoppa» yaagiya higgeto ayaw azazettiitee? **22** Ha ubbabaykka Asay med'deedda higenne timirte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyaan d'ayana. **23** Untunttu kiitanchchaw goyinniawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawaan k'ay barenttu asatetsaa gil'k'issiyaawaan aad'deedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go'enna.

3 Simmi hinttenttu Kiristoosanna hayk'uwaappe dendeeddawaa gidoope, S'oossaappe ushechcha baggana utteedda Kiristoosi de'iyaa saan saluwaan de'iyawaa minisi koyiite. **2** Saluwaan de'iyawaa hinttenttu k'oppanaappe attin, sa'aan de'iyawaa k'oppoppite. **3** Ayaw gooppe, hinttenttu hayk'keeddi; k'ay hinttenttu shemppuu S'oossaan Kiristoosanna geemmeedda. **4** Hinttew de'o gideedda Kiristoosi k'onc'ciyaa wode, he wode hintteka aanana bonchchuwaan k'onc'cana. **5** Hewaa diraw, hinttenttu de'iyaa ha sa'aa amotuwa wode; hewantukka woshummiyaawaa, tunatetsaa, woshummanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eek'aw goynniyaawaappe dummatenna. **6** Hawanttu gaasuwaan, S'oossay azazetena asatuwaa hank'ettanawaa. **7** Kase hinttenttu ha iita k'ofatuwaan de'iyaa wode untuntun moodetteeddi. **8** Shin ha'i hinttenttu k'ay hank'k'uwaa, yiluwa, is'uwaa, hinttenttu doonaappe kesiyaa c'ashshaanne yeellayiyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe d'ayissite. **9** Ittuu ittoo worddotoppite; ayaw gooppe, nagaranchcha med'etaa Aa oosuwaanna hintteppe d'ayissi diggiide, **10** S'oossay, Aa med'deeddawe, barena malatissanawunne barew de'iyaa eratetsaa ubbaa immanaw, ubbaa wode ooratsiyaa ooratsa med'etaa mayyeeddi. **11** Ha ooratsa med'etaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, k'as's'aretteeddawaa woy k'as's'arettiennawaa, imatsatuwaanne ayinne tamaariennawaa, ayiliyaa woy womaannuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huup'e allaalii Kiristoosa; I ubbankka de'ee. **12** Hewaa diraw, S'oossay dooreeddawanttud, geeshshanne siik'iyawaan gidiide, maarotetsaa, k'aretaa, keekatetsaa, hinttenttu huup'iyaa kawushshiyaawaa, ashiketetsaanne danddayaa mayyite. **13**

Ittuu ituwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla hank'k'etteeddawe de'oope, ittuu ittoo atoo yaago. Kiristoosi hinttentto atoo geeddawaaan, hintteka atoo giite. **14** Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittippe shiishshi k'achchiyaa siik'uwaa mayyite. **15** Kiristoosi immiyaa sarotetsay hinttentta mooddo; ayaw gooppe, S'oossay hinttentta itti asaa ootsiide, he sarotetsaw s'eeseedda S'oossaa galatiite. **16** Kiristoosa k'aalay hinttenttu wozanaan kumiide de'o; hinttentto de'iyaa aad'deedda eratetsaa ubbaan ittuu ituwaa tamaarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan S'oossaa galatiide, woosaanne mazimuriyaa, S'oossaa suntsaa d'ok'ku ootsiyaa yetsaa yes's'ite. **17** Hintte ay haasayiawaa woy ay ootsiyaawaa gidoope, Aawuwaa S'oossaa Yesuusa baggana galatiide, ootsiyaawaa ubbaa Godaa Yesuusa suntsan ootsite. **18** Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyaawaadan, hinttenttu asinaw moodetiite. **19** Attuma asatoo, hinttenttu mac'c'a asaa siik'ite; untuntunna wopu giide de'ite. **20** Naatoo, hinttentta yelededdawanttoo ubbaan azazetiite. Ayaw gooppe, hinttenttu untunttoo azazetiyaawe S'oossaa daro nashechchee. **21** Aawotoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, untuntta yiloyoppite. **22** Ayiletoo, sa'aan hinttenttoo godaa gidiyaawanttoo ubbaan azazetiite; Godaw yayyiide, suure wozanaan ootsiteppe attin, asaa nashechchanawunne Asay be'o giyaawaan azazetiyaawanta gidoppite. **23** Hintte ootsiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw ootsiyaawaadan, wozanaappe ootsite. **24** Godaa Kiristoosaw hinttenttu ootsiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotseeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite. **25** Balabaa ootseedda uray ooninne, bare ootseedda balaadan woytaa akkana; ayaw gooppe, S'oossay pirdiide, oonanne maaddenna.

4 Godatoo, hinttewukka saluwaan Goday de'iyawaa eriide, hinttenttu ayiletoo s'illotetsaaninne suurettsaan koshshiyaawaa ootsite. **2** S'oossaa aggeaan woossite; k'ay woossiiide azallen, Aa galatiide woossite. **3** K'ay hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw k'onc'ci'beennawaa, Kiristoosawaa nuuni odana mala, S'oossay nuw injeyanaadan, nuwukka S'oossaa woossite; ayaw gooppe, ha'i taani k'asho golliyaan de'iyawe hewaassa. **4** K'aykka taani bessiyaawaa keenaa k'onc'ci'ssaade ha yewuwaa odana mala, taw S'oossaa woossite. **5** Hinttew de'iyaa wodiya go'i bayinnasaan d'ayissennan, ammanennawanttu matan c'inc'c'atetsaan de'ite. **6** Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessinto erana mala, hinttenttu haasayay ubbaa wode, sisanaw lo'iyawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee. **7** Nu siik'o ishay Tikik'oosi, taananna ittippe Godaa oosuwaan k'ooma gideedda ammanetiya oosanchchay, ta de'uwabaa hinttentta erissana. **8** Taani Aa hintteko kiitiyaawe, nuuni waan de'into hinttenttoo I odiide, hinttentta mentsetsana diraassa. **9** Anaasimoosi, ammanetiya siik'o ishay, hinttenttu gadewe, aanana ittippe hintteko bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana. **10** Taananna k'ashuwaan de'iyaa Ariss'i'irokoosiinne Barnaabaasaw aawuwaa gideedda Mark'k'oossi hinttentta sarotiino; taani hinttentta kase azazeeddawaa, Mark'k'oossi hintteko booppe, wozanaappe Aa mokiite. **11** Yoss's'oosa giyaa Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna S'oossaa kawutetsaw ootsiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro

maaddeeddino. **12** Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa k'oomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu S'oossaan minniide ek'k'anaadaaninne S'oossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubbaa wode S'oossaa minisi woossee. **13** Ayaw gooppe, I hinttenttoo, Lodook'iyyaa asawunne Hirapoliisa giyaa katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay. **14** Nu siik'o dottorii Luk'aasinne Deemaasi hinttentta saro de'iitee yaagiino. **15** Lodook'iyaan de'iyyaa nu ishatoonne Nimppiw k'ay izi golliyaan shiik'iyyaa ammaniyaa asatoo nu sarotaa odite. **16** Ha dabddaabbiyyaa hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyaan, Lodook'iyyaa ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekka Lodook'iyyaa ammaniyaawanttukka hinttenttoo yeddiyyaa dabddaabbiyyaa nabbabite. **17** K'ay Arkkipoosaw, «Goday new immeedda oosuwaa polanawaa dogoppa» yaagiide odite. **18** Taani P'awuloosi, ta kushiyan sarotaa s'aafeeddawaa hawaa be'ite; taani k'ashuwaan de'iyaawaa dogoppite. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenttunna gido.

1 Teselonk'k'e

1 Nuuni P'awuloosi, Sillaasenne S'imootoosi Teselonk'k'en de'iyaa ammaniyaas atattoo ha dabbdaabbiyaa s'aafetto; hewantu S'oossaa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristoosawanttoo, aad'd'o keekatsaysinne sarotetsay gido. **2** Nuuni woosaan S'oossaa galatiidde, ubbaa wode hintenna ubbatuwaa hassayeetto. **3** Nuuni nu S'oossaa, nu Aawuwaa sintsan ammanuwaan hintenttu ootseedda oosuwaanne, siik'uuwan hintenttu daabureedda daaburaa, k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosan hintew de'iyaa hidootaan genc'c'iyaa genc'c'uwaa ubbaa wode hassayeetto. **4** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossay hintenna siik'iyawaanne hintenna barew naanaa ootsanaw dooreeddawaa nuuni ereetto. **5** Ayaw gooppe, nuuni wonggalaa, wolk'kaan, Geeshsha Ayyaanaanne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawaan hintenttoo aheeddawaappe attin, asaa k'aalaa s'alalaan ahibeykko. Nuuni hintennanna de'iyaa wode, hintenttu diraw waan de'eeddentoo, hintenttu eriita. **6** K'ay hintenttu daro waayettooppekka, Geeshsha Ayyaanaay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwaanne Godaawaa kaalleeddita. **7** Hewaa diraw, Mak'idooniyaanne Akaayiyaa giyaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaaw ubbatoo leemisuwaa gideeddita. **8** Ayaw gooppe, Godaa k'aalay hinteppe keside, Mak'idooniyaanne Akaayiyaa s'alalaan sisetibeenna; shin S'oossaa hintenttu ammaniyaawe ubba saan sisettedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe ayinne baawa. **9** Ayaw gooppe, nuuni hintekko beedda wode, hintenttu nuuna wooti mokkeeddentoonne k'ay hintenttu hintenttu eek'aw ootsiyaawaa aggiide, worddotenna de'uwaa S'oossaw ootsanaw waan S'oossaakko simmeedditentoo, untunttu barenttu huup'iyaaan haasayiino. **10** K'ay S'oossaa Na'ay Yesuusi, S'oossay hayk'uwaaappe dentseeddawe, nuuna sintsaappe yaana S'oossaa hank'k'uwaaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hintenttu naagiyaawaa untunttu haasayiino.

2 Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hintekko beeddawe mela gidennawaa hintenttu hintenttu huup'ew eriita. **2** Shin nuuni hintekko yaanaappe kase Pilip'isiyoosa giyaa katamaan waayetteeddawaanne boretteeddawaa hintenttu eriita; daro p'alk'k'etsay de'ooppekka, hintenttoo Aa mishiraachchuwaa k'aalaa odana mala, S'oossay nuw minotetsaa immeedda. **3** Nuuni hintenna woossiyaawe waliide woy tunatetsaan woy geniyan gidenna. **4** Shin S'oossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni ammanettiyaawantta gidina, nuw he hadaraa immeedda; he immeeddawaaadanka nuuni haasayeetto. K'ay nuuni nu wozanaa s'omoosiyaaw S'oossaa nashechchiyaawaadan haasayeettoappe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko. **5** Nuuni hintekko c'immiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa gentsiyaa hanotaan yibeennawaa hintenttu loytsi eriita; S'oossaykka nuw marka. **6** Nuuni asaappe, woy hinteppe, woy haranttu ooppennekka bonchchuwaa akkanaw koyiyibeykko. **7** Nuuni Kiristoosi kiiteeddawannta gididde, bonchchuwaa hintenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aata bare naanatuwaa siik'uuwaan dichchiyaawaadan, hintenttu gidon ashikke gideeddo. **8** Hintenttu nuw daro al'o gideedda

diraw, S'oossaa wonggalaa hintenttoo immanawaa s'alalaa gidennaan, nu de'uwaa hintenttoo immanaw giigi utteeddo; ayaw gooppe, hintenna nuuni loytsi siik'eeddo. **9** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nu oosuwaanne nu daaburaa hintenttu akeekiita; hintenttoo S'oossaa mishiraachchuwaa k'aalaa odiidde, hintenna ayinne waayissenna mala, k'ammanne gallassi nuuni ootseeddo. **10** Nu de'uu hintenttu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, s'ilonne borettennawaa gadiyaawoo hintenne S'oossay marka. **11** Nuuni hintenttoo huup'iyaa huup'iyaa aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita. **12** Nuuni hintenna zoreeddo; mentsetseeddonne hintenttoo markatteeddo. Hewenneekka hintenna s'eeseedda S'oossaa nashechchiyaaw de'uwaa hintenttu de'anaadananne Aa kawutetsaanne Aa bonchchuwaa gelanaaddaana. **13** Hinte nuuppe S'oossaa k'aalaa tuma gideeddawaadan akkeedda wode, S'oossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, S'oossaa k'aalay ammaniyaaw hintenan ootsee; he gaasuwaan nuuni S'oossaa ubbaa wode galateetto. **14** Ayaw gooppe, nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Kiristoosi Yesuusan ituwaa gideedda Yihudaa giyaa gadiyaan de'iyaa ammaniyaawantta, hintenttu leemisetiita; hewantu S'oossaa ammaniyaawantta. Ayihudatu untunttu waayisseeddawaadan, hintenttu biittaa asaykka hintenna waayisseedda. **15** He Ayihudatu Godaa Yesuusan nabatuwaa wod'eeddino; k'ay nuuna yedersseeddino. Untunttu S'oossaa nashechchikino; asaa ubbaakka is'iino. **16** Ayihuda gidenna Asay attana mala, nuuni untunttoo k'aalaa odiyaawaa diggiino. K'ay untunttu nagaraykka ubbaa wode dari bee. Shin wurssetsaan S'oossaa hank'k'uu untunttu bolla wod'd'eedda. **17** Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni nu k'ofaan gidennaadan, asatetsaa s'alalaan hinteppe guutsaa wodew shaaketteedda wode, hintenna daro laamotiide, ayfiyaan be'anaw loytsi koyyeeddo. **18** Ayaw gooppe, nuuni hintekko simmiide baanaw koyyeeddo. Ubbaa taani P'awuloosi zaara zaaraade hintekko baanaw mala be'aaddi; shin Sees'aanay nuuna diggeedda. **19** Ayaw gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi giyaa wode, nuuni be'ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni c'ee'ettiyaaw kalachchay oonee? Hintenna gidikiteeyee? **20** Ayaw gooppe, hintenttu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3 Hewaa diraw, nuw genc'c'anaw danddayettennan is's'eedda wode, Ateena giyaa katamaan nuurekka attanaw k'ofaan k'achcheeddo. **2** Hintenna zoranaadaanne hintenttu ammanuwaan hintenna minisanaadan, S'oossaw ootsiyaa nu ishaa, nuunanna itippe Kiristoosa mishiraachchuwaa k'aalaa odiyaa S'imootoosa hintekko kiiteeddo. **3** Ha waayiyaa gaasuwaan hinteppe ooninne guyye simmenna mala, Aa kiiteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hintenttu hintenttu huup'ew eriita. **4** Ayaw gooppe, nuuni hintennanna de'iidde, nuuni waayettanawaa kasetiide hintenttoo odeeddo; k'ay hintenttu eriyaawaadanka kase hewaadan haneedda. **5** Hewaa diraw, k'ay genc'c'anaw taw danddayettennan is's'eedda wode, «Oni eri s'alahiyaaw kaappuu hintenna paac'c'ennan aggena. Nu daaburaykka mela gidennaan aggena» yaagaade hintenttu ammanuwaaw eranaw S'imootoosa hintekko kiitaad. **6** Shin ha'i S'imootoosi hintenttu matappe nuukko yiide, hintenttu ammanuwaabaanne hintenttu siik'uwaaaba hintenttoo mishiraachchu giide nuw odeedda.

K'ay nuuni hinttenu be'anaw laamotiyaawaadan hinttekkka nuuna be'anaw laamotiidde, ubbaa wode nuw lo'obaa k'oppiyaawaa l odeedda. **7** Hewaa diraw, nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, nu waayiyaaninne nu tuggaan ubbaan hinttentu ammanuwaa baggana hinttewaan nu minetteeddo. **8** Godan miniide hinttentu de'ooppe, nuunikka ha'i de'eetto. **9** Ayaw gooppe, nuuni hinttebaw S'oossaa galateetto. Nuuni nu S'oossaa sintsan hinttentu diraw de'iyaa nashechchaa ubbaw Aa daro galateetto. **10** Nuuni hinttenu be'anawunne hinttentu ammanoo pac'ceeddawaa kuntsanaw, k'ammanne gallassi nu kumentsaa wozanaappe S'oossaa woosseetto. **11** Nu Aawuu, nu S'oossay bare huup'ew, k'ay nu Goday Yesuusi Kiristoosi nuuni hinttekkko biyaa ogiyaa nuw giigisso. **12** Nuuni hinttenu loytisi siik'iyaaawaadan, Goday hinttentu ittuu ittuwaa siik'iyaa siik'uwaanne k'ay asaa ubbaa siik'iyaa siik'uwaa hinttentoo darissonne gujjo. **13** Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiyya wode, nu S'oossaa, nu aawuwaa sintsan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa ootsiide, hinttenu l mentsetso.

4 Simmi wurssetsaan, nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, S'oossaa nashechchanaw hinttentu waan de'anaw bessintoo, nuuppe tamaareeddita. Hewe hinttentu kaseedepppe de'iyaa maaraa; shin ha'i hinttentu kasewaappe loytisiide ootsanaadan, Godaa Yesuusa suntsan hinttenu woossettonne zoreetto. **2** Ayaw gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa baggana hinttentoo immeedda azazuu hak'awentoo, hinttentu eriita. **3** Ayaw gooppe, S'oossay hintteppe koyiyyaawe ayee gooppe, hinttentu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbaanna agganawaa koyyee. **4** Hinttentu huup'iyaaan huup'iyaaan geeshshatetsaaninne bonchchuwaan hinttentu machchiyaanna wooti de'enennto eranaw besseepppe attin, **5** S'oossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loytisi amottiyaawaan akkanaw bessena. **6** Nuuni k'ay kase hinttentoo odeeddawaadaninne hinttenu minisi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyaawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naak'anaawunne c'immanaw bessena. **7** Ayaw gooppe, S'oossay nuuna geeshshatetsaan de'anaw s'eeseeddawaappe attin, tunatetsaan de'anaw s'eesibeenna. **8** Hewaa diraw, ha timirtiyaa is's'iyaa ooninne hinttentoo bare Geeshsha Ayaanaa immiyaa S'oossaa is's'eeppe attin, asaa is's'enna. **9** Hintte hinttentu huup'iyaaan ittuu ittuwaa siik'anaadan, S'oossay hinttenu tamarisseeedda diraw, hinttentu hinttentu ishatuwaa wooti siik'anaw bessintoo, nuuni s'aafanaw koshshenna. **10** K'ay Mak'idooniyya biittaa ubbaan de'iyaa ishatuwaa ubbatuwaa tumu hinttentu siik'iita. Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, hinttentu hewaappe gujji gujiide untuntta siik'ana mala, hinttenu woosseetto. **11** Nuuni kase hinttentoo odeeddawaadan, woppu geedda de'uwa de'ite. K'ay hinttenu koshshiyaawaa demmanaw, hintte kushiyan ootsite. **12** Hewaa gidooppe, ammanennawantuu matan hinttentu bonchchettananne k'ay hinttenu koshshiyaabaw oonanne awuddashikkita. **13** Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, hinttentu hidoottay baynna asatuwaadan kayyottenna mala, hayk'keedda asatuwaabaa hinttentu erana mala koyeetto. **14** Nuuni Yesuusi hayk'keeddawaanne k'ay hayk'uwaappe l dendeeddawa ammaneeetto; hewaadankka, S'oossay Yesuusa ammaniide hayk'keeddawantaa Yesuusanna ahanawaa ammaneeetto. **15** Ayaw gooppe, nuuni hinttentoo

odiyaa Godaa k'aalay hawaa; nuuni, Godaa laa'entsuwaaw yuusaa gallassay gakkanaw hawaan pas'a de'iyaaawantuu, hayk'keeddawantuppe kasetokko. **16** Ayaw gooppe, Goday bare huup'iyaaan azazuwaana, kiitanchchatuwaa kaappuwaa kooshshaanna, S'oossaa malakataa giiretsaanna saluwaappe wot'd'ana. Kiristoosa ammaniide hayk'keeddawantuu kasetiide hayk'uwaappe denddana. **17** Hewaappe guyyiyaan, nuuni he wode pas'a de'iyaaawantuu, Godaanna c'arkkuwaa gidдон gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubbaa wode de'ana. **18** Hewoo, ha k'aalaan ittuu ittuwaa mentsetsite.

5 Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, ha yewatuu awude hananentoo, wodiyaanne agenaa hinttentoo s'aafanaw koshshenna. **2** Ayaw gooppe, Godaa gallassay kaysisuu k'amma yiyaawaadan yaanawaa hinttentu loytisi eriita. **3** Asay, «Ubbabay sara; ayaykka hanenna» giishshin, mac'c'a asaa yeluu oyk'kiyaawaadan, bashshay untuntuu k'oppennaan untuntuu bolla yaana. Untuntuu mulekka kessi akkikkino. **4** Shin nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, he gallassay hinttentoo kaysisuu yiyaawaadan yaanaw hinttentu d'umaan de'ikkita. **5** Hintte ubbay poo'uwaas asanne gallassaa asaa; nuuni k'ammaa asaa woy d'umaan asaa gidokko. **6** Hewaa diraw, nuuni haratuu gem'ishiyaaawaadan gem'ishshanaw bessena. Nuuni beegottanawunne wogaan de'anaw bessee. **7** Ayaw gooppe, gem'ishiyaaawantuu k'amma gem'ishiino; matsotiyaaawantukka k'amma matsotiino. **8** Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaaawantuu wogaan de'anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siik'uwaana tiraan wotsiyaa olaa miishshaadan oyk'kiide, nuuni hidoottaan naagiyaat ototetsaa, birataa k'oobiyaadan, huup'iyaaan wotsanaw bessee. **9** Ayaw gooppe, S'oossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana ototetsaa demmanaw dooreeddawaappe attin, Aa hank'uwaas akkanaw dooribeenna. **10** Nuuni pas'a gidina woy hayk'keeddawantaa gidina, Kiristoosanna ittippe de'ana mala, Kiristoosi nu diraw hayk'keedda. **11** Hewaa diraw, hinttentu k'ay ha'i ootsiyaawaadan, haratuwaa mentsetsitenne ittuu ittuwaa dichchite. **12** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, hinttentu gidдон ootsiyaawantaa, hinttenu ammanuwaa ogiyaan kaaletsiyaawantanne zoriyaawantaa, hinttentu bonchchana mala, hinttenu woosseetto. **13** Untuntuu ootsiyaa oosuwaas diraw, untuntuu loytisi bonchchitenne siik'ite. Ittuu ittuwaana sarotetsaan de'ite. **14** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, nuuni hinttenu zoreetto; maaray bayinna de'uwa de'iyaaawantaa seerite. Yayyiyaawantaa mentsetsite. Wolk'ki baynnawantaa maaddite. Asaa ubbaa danddayite. **15** Ooninne iitaa diraw iitaa zaarenna mala naagetite; shin ubbaa wode, ittuu ittoonni k'ay asaa ubbaw lo'obaa ootsanaw minniite. **16** Ubbaa wode nashettite. **17** Ubbaa wode k'ans'ennaan S'oossaa woossite. **18** Ubbabaan galatiite. Ayaw gooppe, Kiristoosa Yesuusa baggana S'oossay hintteppe koyiyyaawe hewaa. **19** Geeshsha Ayaanaa tamaa toyissoppite. **20** Timbiibiyaa k'aalaa kad'oppite. **21** Ubbabaakka paac'cite. Lo'obaa oyk'cite. **22** Iita oosuwaas ubbaappe haakite. **23** Sarotetsaa S'oossay bare huup'ew hinttenu ubbabaan polo geeshsho; k'ay nu Goday Yesuusi Kiristoosi yiyya wode, S'oossay hinttentu ayaanaa, shemppuwaanne asatetsaa ittippe boretennawaanne polo ootsiide naago. **24** Hinttenu s'eesiyaawe ammanetteedawaa; k'ay hewaa l polana. **25** Nuunaadan S'oossaa kaalliyaaawantoo, nuw S'oossaa woossite. **26** Ishatuwaa ubbaa geeshsha yeruwaas yeriide

sarotite. **27** Hintte ha dabddaabbiyaa geeshsha ishatuwaa
ubbaw nabbabanaadan, Godaa suntsan hinttena woossay. **28**
Nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsay hinttenanna
ittippe gido.

2 Teselonk'k'e

1 Nuuni P'awuloosi, Sillaasenne S'imootoosi, Teselonk'k'en de'iyaa ammaniyaas atasoo ha dabddaabbiyaa s'aafeetto. Hewanttu S'oossaa nu Aabbuwantanne Godaa Yesuusi Kiristoosawanta. **2** S'oossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatetsaynne sarotetsay hinttentoo gido. **3** Nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, hinttentu ammanuu loysi dic'c'iyaa dirawunne, hinttentu ittuu ittuwaa siik'iyaa siik'uu dariyaa diraw, nuuni hinttentoo bessiyaawaadan, S'oossaa ubbaa wode galatanaw bessee. **4** Hewaa diraw, hinttentu yedesaynne waayiyaa ubbay gakkinnakka hinttentu genc'c'iyaaawaanne ammaniyaawaa nuuni nu huup'ew S'oossaa ammaniyaawanttoo odidde, hinttewaan c'ee'k'etteetto. **5** Hinttentu waayetiyyaa S'oossaa kawutetsaw bessiyaawanta gidide paydettana mala, S'oossay pirddiyaa s'illo pirddaa bessiyaa mallaa. **6** S'oossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolk'k'aama kiitanchchatuwaanna tamaa lac'uwaa giddon saluwaappe yiyaa wode, S'oossay hinttentu waayissiyaawanttu bolla waayiyaa ahana. K'ay waayetiyyaa hinttenanne nuuna shemppissana. **8** K'ay S'oossay barena erennawantanne nu Godaa Yesuusi Kiristoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettenawanta murana. **9** He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne k'ay barena ammaniyaaw ubbatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untunttu Godaa sintsappenne Aa wolk'k'aa bonchchuwaappe shaakettiide, med'inaa bashshaan murettana. Gaasuunnekkka, nuuni hinttentoo odeedda kiitay ammanetteeda. (aiñios g166) **11** Nuuni hinttentoo ubbaa wode S'oossaa woossiyaawe hewaassa. Nu S'oossay s'eeseedda de'oo hinttentu bessiyaawanta giide paydanaadan, nuuni Aa woosseetto; hinttentu lo'obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttentu ammanuwaa oosuwaaw I bare wolk'k'an polo. **12** Hewaan nu S'oossaa aad'd'o keekatetsaaninne k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsan, Godaa Yesuusa suntsaa hinttentu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2 Ha'i nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa yuussaabawunne nuuni aanana de'anaw aakko shiik'anabaw, **2** timbbitiyyaa Asay hinttentoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda k'aalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayiyaawan, «Godaa gallassay gakkheedda» giide hinttentu ellekka dagammennaadaanne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentu woosseetto. **3** Hinttentu ooninne ay ogiyaaninne baletsoppo. Ayaw gooppe, kasetiide makkaliyaawenne k'ay nagaranchchay, bashshaa na'ay k'onc'c'ennaan de'ishshin, he gallassay gakkenna. **4** Asay goyinniyyaa ubbabaanne Asay S'oossaa giyyaa ubbabaa I is'sana. I barena untunttu ubbaappe d'ok'k'u ootsana. K'ay haray atto S'oossaa Geeshsha Goliyyaa geli uttiidekka, «Taani S'oossaa» gaana. **5** Hinttentu hassaykatee? Taani hewaa hinttentoo hinttenanna de'aadde odaaddi. **6** I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha'i yaanawaa ayay Aa tek'k'intto, hinttentu eriita. **7** Ayaw gooppe, s'uuraa gideedda makkalay ha'i ootsee; shin he te'iyyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I k'onc'c'enna. **8** Hewaappe guyyiyaan, he makkalanchchay k'onc'c'ina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwaan Aa wod'ana. K'ay Yesuusi bare laa'entso bonchcho yuussaan Aa mulekka

d'ayissana. **9** He makkalanchchay Sees'aanaa oosuwaan yiide, daro wolk'k'aan worddo malaataanne maalalissiyaawaa ootsana. **10** Hewaadankka, k'ay d'ayiyaa asatuwaa dumma dumma iita c'imuwaan baletsana. D'ayiyaawanttu attanaw tumatetsaa siik'iide akkiibeenna diraw d'ayana. **11** Hewaa diraw, tumatetsaa ammanibeenna ubbaa asatuu, nagaraa ootsiyaawaan nashetiyaawanttu ubbay pirddettanaadaanne worddo gidiyaaaba ammananaadan, S'oossay wolk'k'aama balaa untunttu giddo yeddana. **13** Shin Goday siik'iyaa nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, nuuni S'oossaa hinttentu diraw, ubbaa wode galatanaw bessee. Ayaw gooppe, Geeshsha Ayaanaa wolk'k'aaninne tumatetsaa hinttentu ammaniyaawaan hinttentu ashshanaw, S'oossay hinttena bayiraadan dooredda. **14** S'oossay hinttentu nuuni hinttentoo odeedda nu mishiraachchuwaaw k'aalaa baggana s'eeseeddaawe, hinttentu nu Godaa Yesuusi Kiristoosanna ittippe bonchchettanaassa. **15** Simmi nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, minniide ek'k'ite; nuuni hinttena nu doonaan gidina, woy nu dabddaabbiyaan gidina, tamaarisseedda wogaa oyk'k'ite. **16** Nu Godaa Yesuusi Kiristoosi bare huup'iyaaan k'ay S'oossay, nu Aawuu nuuna siik'iide, bare aad'd'o keekatetsan nuw med'inaa danddayaanne lo'o hidootaa immeeddaawe, k'ay hinttentu lo'obaa ubbaa ootsanaadaninne haasayanaadan, hinttentu wozanaa minisonne mentsetso. (aiñios g166)

3 Wurssetsaan nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, Godaa K'aalay hinttentu giddon, ellekka aakanaadaanne bonchchettanaadan, nuw S'oossaa woossite. **2** K'ay Asay ubbay ammanenna diraw, S'oossay nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuw woossite. **3** Shin Goday ammantiyaawaa; I hinttena mentsetsananne k'ay iitaappekka naagana. **4** Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttentu ha'i ootsiyaawaanne k'ay sintsappekka ootsanawaa Goday nuuna hinttewaan ammantsee. **5** Goday hinttentu wozanaa S'oossaa siik'uwaakkonne Kiristoosi immiyaa danddayaakko kaaletso. **6** Nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, hinttentu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de'uwaa de'iyaa ishaa ubbaappe hinttentu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsan hinttena azazeetto. **7** Ayaw gooppe, nuuni hinttenanna de'iyaa wode azallibeena diraw, hinttentu nuwaadan haniide de'anaw bessiyaawaa hinttentu hinttentu huup'iyaaan eriita. **8** Nuuni hintteppe oossinne tookuwaaw gidenna mala, k'ammanne gallassi daaburiidenne jaamiidde ootsiide de'eeddaawaappe attin, ooppenne k'umaa c'oo mibookko. **9** Nuuni hewaa ootseeddaawe hinttentu nuwaadan haniide de'anaadan, nuuni hinttentoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena oochchanaw nuw maatay d'ayina gidenna. **10** Ayaw gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de'iiddekkka, «Ootsanaw koyyenna uray ooninne mooppo» yaagiide hinttena azazeeddo. **11** Ayaw gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne ootsenawanttu, azalla de'uwaa de'iyaa amareeda asatuu hinttentu giddon de'iyawaaw nuuni siseeddo. **12** Nuuni hewanttu mala asatuu maara de'uwaa de'anaadaanne ootsiide k'umaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristoosa suntsan azazeettonne zoreetto. **13** Shin hinttentu nuunaadan S'oossaa kaaliyaawanttoo, lo'o oosuwaaw ootsanaw azalloppite. **14** K'ay nuuni ha dabddaabbiyaan kiitheedda kiitay azazettana uray ooninne de'ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite. **15** Shin ishaadan Aa seeriteppe

attin, morkkiyaadan s'eelloppite. **16** Sarotetsaa Goday bare huup'iyaan hinttenttoo ubbaa wodenne ubbaa baggana sarotetsaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido. **17** Taani Pawuloosi, ha sarotaa ta kushiyan s'aafaad; ta dabddaabbiyaa ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani s'aafiyaa ogiyaa. **18** Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido.

1 S'imootoosa

1 Nuuna ashshiyaa S'oossayinne nuuni be'ana giide nashechchan naagiya Yesuusi Kiristoosi azazeedda azazuwaadan, Yesuusi Kiristoosi kiiteeddawaa gideedda taani P'awuloosi, **2** ammanuwaaw baggana ta tumu na'aw, S'imootoosaw ha dabddaabbiiyaa s'aafay. S'oossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristoosa Yesuusappe aad'd'o keekatetsay, maarotetsayinne sarotetsay new gido. **3** Taani Mak'idooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesooneen gam'ana mala koyaad. Itti itti asatuu wordduwaa timirtiyaa tamaarissii; hewantu tamaarissenna mala, aggitte gaade oda. **4** Untunttu tossaa odiyawaanne barenttu zariyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayaw gooppe, hewaa malabay palumaa kaaleetsee; k'ay S'oossaa k'ofaa ammanuwaan eretiyaawaa ootsikkino. **5** Ha azazoo waana k'ofay geeshsha wozanaappe, lo'o suure wozanaappe, Asay be'o giyaabay baynna ammanuwaappe beettiyaa siik'uwaa dentsetsanaassa. **6** Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko simmeeddino. **7** Untunttu ayaa haasayintonne woy barenttun ammanettiide odiyaaabay ayentto erikkino; shin S'oossaa higgiiyaa tamaarissiyaa wantta gidanaw kooyyiino. **8** Asay bessiyaawaadan higgiiyan go'ettooppe, higgii lo'a gidiyaaawaa nuuni ereetto. **9** Ittibaa akeekanaw koshshee. Higgii lo'o asaw med'ettiibeenna. Shin higgiiyaa mentsiyaawantoo, azazettenawantoo, makkalanchchattoo, nagaranchchattoo, geeshshatetsay baynnawantoo, tunattoo, barenttu daayo woy aabba wod'iyaaawantoo, shempuwaaw wod'iyaaawantoo, **10** woshummanaw kajeeliyaawantoo, attuma Asay attuma asaana woshummiyaawantoo, asaa zal'iyaaawantoo, worddanchchattoonne wordduwaan c'aak'kiyaawantoo, woy tumu timirtiyaanna gaketenna ay oosuwaaw gidinakka ootsiyaawantoo kesseedda. **11** He tumo timirtii anijetteedda S'oossay taani awaayana mala, taw hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwaan de'ee. **12** Taani ootsiyaa kiitaan taw wolk'kaa immeedda nu Godaa Kiristoosa Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa suntsiide, taana he oosoo bessiyaa ammanettowaa giide puyeedda dirawukka Aa galatay. **13** Taani hawaappe kase Aa boriyaawaa, Aa yederssiyaawaanne tuggayiyaawaa gidoppenne, taw hawaa I ootseedda. Shin taani erennaan ootseedda dirawunne ammanabeenna diraw, S'oossay taana maareedda. **14** K'ay nu Goday zaway baynna bare aad'd'o keekatetsaa ta bollan gussiide, Kiristoosa Yesuusa baggana nubaa gideedda ammanuwaanne siik'uwaa taw immeedda. **15** Kiristoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa'aa yeedda giyaa haasayay ammanetteedawaanne Asay ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaaappe aad'd'iyaa nagaranchchay taana. **16** Shin med'inaa de'uwaa akkanaw Aan ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaaw gidanaadan, ubbaappe aad'd'iyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristoosa daro danddayaadan, S'oossay taana maareedda. (**aiñios g166**) **17** Ayfiyaan beetena med'inaa S'oossaw Ittoo, med'inaa Kaatew, med'inaappe med'inaa gakkanaw galatayinne bonchhuu gido. Amen'ii! (**aiñ g165**) **18** Ta na'aa S'imootoosaa, kase nebaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo'o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. **19** Ammanuunne lo'o suure wozanay new de'o. Ittuu ittuu barenttu suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe baynna markkabii

bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaaw bayizzeeddinno. **20** S'oossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaaranaw taani Sees'aanaw aatsa immeedda Hemeneyoosinne Iskkindiri untunttu gidдон de'ino.

2 Nuuni S'oossaa malatiyaawaan, geeshshatetsaa ubbaan, sarotetsaaniinne ashikketetsan de'ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne suntsatetsay de'iyaa ubbatoo, S'oossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyaawaa ubbabaappe kasetaade taani neena erissay. **3** Asay ubbay attanaadaaniinne tumatetsaa eranaadan kooyyiyya nuuna ashshiyaa S'oossaa sintsan hawe lo'iyaaabaanne nashechchiyaawaa. **5** Ayaw gooppe, itti S'oossay de'ee; S'oossaaappenne asaappe gidduwaan gididiide gaannatiyaa ittuu de'ee. Hewekka Kiristoosi Yesuusa giyaa asaa. **6** I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. S'oossay bare wodiyaan asaa ubbaa wozanaw kooiyaawaa bessiyaa markkay hawaa. **7** Taani S'oossaa k'aalaa odiyaaawaa, Yesuusi kiiteeddawaanne k'ay ammanuwaaniinne tumatetsaan Ayihuda gidenna asaa tamaarissiyaawaa gidaade suntseteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaaw haasayay. **8** Hewaa diraw, ubba saan de'iyaa attuma Asay hank'kuunne palumii baynnaan, bare geeshsha kushiyaa pude dentsiide, S'oossaa woossanaadan, taani kooyyay. **9** Hewaadan k'ay mac'c'awantukka bessiyaa mayuwaaw yashshatetsaaniinne barentta mooddiyaawaan mayiino. S'oossaw yayyay giyaa mac'c'a asaa bessiyaawaadan, lo'obaa ootsiyaawaanappe attin, huup'iyaa shurubbaa daddiyaawaan, work'kaan woy ink'kuwaan, woy daro al'o afilaan barena alleek'kissoppino. **11** Mac'c'awunna ubbabaan moodettaadde, c'o'u gaade tamaaru. **12** Taani mac'c'awunna c'o'u gaade de'uu gayippe attin, attuma asaa tamaarissunne woy untunttu bolla aawotuu giikke. **13** Ayaw gooppe, Addaami koyro med'etteedda; Hewaana guyyeppe med'ettaaddu. **14** Hewaana c'imettaade S'oossaa higgiiyaa mentsaadduppe attin, Addaami c'imettiibeenna. **15** Shin mac'c'awunna ammanuwaan, siik'uwaa, geeshshatetsaaniinne barena mooddaade de'ooppe, naanaa yeliyaawaan attana.

3 Oninne woosa golliiyaa kaaletsiyaawaa gidanaw kooyyooppe, lo'obaa amotteedda giyaa haasayay tuma. **2** Woosa golliiyaa kaaletsiyaa uray borissennawaa, itti machchatti s'alalay de'iyaaawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa ootsiyaawaa, imatsaa mokkiyaawaa, tamaarissanaw danddayiyaawaa, **3** matsottennawaa, ashikketetsaappe attin walak'ettennawaa, palumettennawaa, shaluwaaw siik'ennawaa, **4** naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, k'ay bare golliiyaa ayissanaw danddayiyaawaa gidanaw bessee. **5** Ayaw gooppe, itti uray bare golliiyaa ayissanaw danddayennawaa gidoooppe, S'oossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii? **6** Otoruwaan sugettiid, s'alahiyaa kaappuu S'oossaa pirddan kündeeddawaadan kundenna mala, ooratsa ammaneedda asaa gidanaw bessena. **7** S'alahiyaa kaappuwaaw boriyaaniinne p'iriyaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de'iyaa asaan nashettiyaawaa gidanaw bessee. **8** Hewaadan k'ay woosa golliiyaa maaddiyaawanttu Asay bonchchiyaawantta, laa"u doonaa haasayennawantta, daro woyniyaa eessaa ushennawantta, miishshaw yaarettennawantta, **9** ammanuwaaw s'uuraa

geeshsha wozanaa k'ofaan naagiyaawantta gidanaw bessee. **10** Hewanttu kasetiide paac'ettanaw koshsee. Paac'iyyaa aad'd'owaappe guyyiyaan, woosa gollen ootsiyaawantta gidiide ootsino. **11** Hewaadankka k'ay untuntu machchatuu Asay bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta, ubbaabaan ammanettiyaawantta gidanaw bessee. **12** Woosa golliyyaa maaddiyaawe itti machchatti s'alalay de'yaawaanne k'ay bare naanaanne bare golliyya loysi ayissiyaawaa gidanaw bessee. **13** Ayaw gooppe, woosa golliyyaa maaddiyaawantta gidiide, lo'o oosuuaa ootsiyaawanttu barenttu huup'ew wolk'kaama bonchchuuaa demmiino; k'ay Kiristtoosa Yesuusaa barenttoo de'iyaa ammanuuaa loysi s'aliide haasayanaw danddayiino. **14** Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new s'aafay. **15** Shin taani beennaan gam'ooppe, S'oossaa gollen neeni woota de'anaw bessintto erana mala s'aafay. He gollii tumatetsaw tuussaanne baaso gidiyaa de'uwaa S'oossaa woosa golliyyaa. **16** Nu ammanuuaa s'uuray wolk'kaama gidiyaawaa ooninne sid'anaw danddayenna. Kiristtoosi ashuwaan k'onc'ceedda; I s'illuuaa gidiyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda. Kiitanchchatuukka Aa be'eeddino; Ayihuda gidenna Asay aabaa odina siseedda. Sa'aan de'iyaa Asay Aa ammaneedda; bonchchuwaan I saluuaa beedda.

4 Itti itti Asay wurssetsaa wodiyaan ammanuuaa agganawaa Geeshsha Ayyaanay k'onc'ciyaan odeedda. Untuntu worddo ayyaanatoo azazettana; k'ay s'alahuuwa tiimirtiyaa kaallana. **2** Hawaa mala tiimirtii, tilla wozanaa tamaan bonk'keedda birataan guddeeddawaadan donc'illeedda worddo asatuuaa baggana yeedda. **3** Hawanttu mala asatuu akkiyaawaanne geliyaawaa k'ay itti itti k'ommo katsaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tumatetsaa eriyaawanttu S'oossaa galateeddawaappe guyyiyaan maana mala, S'oossay katsaa med'd'eedda. **4** Ayaw gooppe, S'oossay med'd'eeddabay ubbaykka lo'a. S'oossaa galatiide akkooppe, olettiiyaawe ayayinne baawa. **5** Ayaw gooppe, he ubbay S'oossaa k'aalaaninne woosan anijetteeddawaa. **6** Hewaa diraw, neeni ishatawaa hewaa hassayissiyaawaa gidooppe, ammanuwaanne neeni kaalleedda lo'o tiimirtiyaa k'aalaan ek'ooppe neeni Kiristtoosi Yesuusaw lo'o oosanchcha gidanaassa. **7** Shin ammaniyaawaa asaw lo'enna haasayaappenne k'ay c'ima mac'c'a asaa tossaappe bak'ata. k'ay S'oossaa malatiyaawaan neena loohissa. **8** Ayaw gooppe, Asay bare bollaa minisiyaawe laafa go'ee. Shin S'oossaa malatiyaawaan loohissiyaawe ha'ikka sintsappekka de'uwaa immana giyyaa diraw, ubbabawukka go'ee. **9** Ha haasayay Asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya. **10** Nuuni hewaa demmanaw daabureettonne loysi ootseetto; hewoo nuuni hidootaa wotseeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aatsiide, ammaniyaawantta ashshiyaa de'uwaa S'oossaa. **11** Hawaa azazanne tamarissa. **12** Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kad'oppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotetsan, siik'uwaa, ammanuwaanne geeshshatetsaan leemisuuaa gida. **13** Taani yaana gakkanaw asaw S'oossaa mas'aafaa nabbabiyaawaani, S'oossaa k'aalaa odiyawaanne tamarissiyaawaan minna. **14** Timbbitiyaa odiyawaanttu haasayinanne c'imatuu barenttu kushiyya ne bolla wotsina, neeni akkeedda, neenan de'iyaa Geeshsha Ayaanaa imuuaa toochchoppa. **15** Ne dichchay asaa ubbaa wolk'c'ana mala, hewaa minisa k'oppa. Hawaa ubbaa wode ootsa. **16** Ne

huup'yaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa ootsooppe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiyaa diraw, aggeenaan ootsa.

5 C'ima asaa ne aabba bonchchiyaawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuuaa ne ishaadan, **2** k'ay c'ima mac'c'a asaa ne aattiidan, yalaga mac'c'a asaa ne michchatiidan, kumentsaa geeshshatetsaan bonchcha. **3** Bare s'alalaa gideedda tumu am'etuuaa bonchcha. **4** Shin am'attiw naanay woy naanaa naanay de'ooppe, he naanay S'oossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaanne k'ay hewaa ootsiyaawaan barentta yeleeeddawantu kushiyya zaariyaawaa tamarino. Ayaw gooppe, hewe S'oossaa nashechchiyaawaa. **5** Ayaa maaduukka bayinna bare de'iyaa tumu am'atta S'oossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. k'ay gallassinne k'amma S'oossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw. **6** Shin barena ishalissiyyaa am'atta pas'a de'ooppe, iza hayk'adigaaddu. **7** k'ay ooninne untuntta borena mala, ha azazuwaa imma. **8** Shin barenttuwoo k'ay ubbaappe aatside, bare soy asaw k'oppenna uray oonanne gidooppe, hewe bare ammanuuaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aad'd'iide aw iita. **9** Usuppun tammu laysay kumibeenna am'atti suntsaa maziiggobiyaan s'aafoppa. Hewaa bolla k'ay iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno gidanaw koshsee. **10** Naanaa dichchiyaawan, imatsaa mokkiyaawaan, geeshshatuuaa gediya meec'ciyaawaan, waayetteedda asaa maaddiyaawaan, lo'o oosuuaa ubbaa kaaliyaawan, ha lo'o kiitaa kiitettiyaawaan ereteeddawunno gidanaw bessee. **11** Shin yalaga am'etuuaa yekkuntu suntsaana gatsa s'aafoppa. Ayaw gooppe, untuntu barentta, asinaa gela gela giyya wode, Kiristtoosa agganawantta. **12** Koyro ammanuuaa kad'eedda diraw, untuntu pirdettana. **13** Hewe bayinna oosuuaa d'ayiide itti golliyaappe hara golliyya yuuyiide, hamettiyaawaa salalaa gidennaan, barenttoo bessenabaa haasayiide, zigirssaanne yewuwaan c'oo geliyaawaa tamarino. **14** Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyya itabaa demmenna mala, yalaga am'atuu asinaa gelide, na'aa yeliide, barenttu golliyya ayissana mala zoray. **15** Ayaw gooppe, hawaappe kase amareeda am'atuu Sees'aanaa kaallanaw aggiide guyye simmeeddino. **16** Ammaniyaaw mishiirattiw hak'anka dabbo am'atuu de'ooppe, iza untuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaaw asatuu maaduu bessiyaa tumu am'etuuaa maaddana mala, untuntu ammaniyaawanttoo tooko gidoppino. **17** Loytsi heemmiyaa c'imatuu, k'ay ubbaappe aatside, k'aalaa odiyawaanne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko bonchchuuaa akkanaw bessino. **18** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Uddumaan katsaa yed'd'iyaa booraa doonaa k'achchoppa» k'ay, «Oosanchchay bare dirguuwaan akkanaw bessee» yaagee. **19** Laa'u woy heezzu markkay bayinnaan, woosa golliyya c'ima mootiyaawaa sisoppa. **20** Haratuu yayana mala, nagaraa ootsiyaa ubbatuuaa asaa ubbaa sintsan seera. **21** Neeni ayinne asaa deemuuaa s'eellennan, ittuuaa ittuwaappe dummayennan ha azazuwaa naagana mala, S'oossaaninne Yesuusi Kiristtoosan dooreetteedda kiitanchchatuuaa sintsan neena taani zoray. **22** O bollaanne elleellaade ne kushiyya wotsoppa. Haratuuaa nagaraan geloppa. Neena geeshshatetsaan naaga. **23** Neeni ubbaa wode sakettiyaaw dirawunne ne uluuaa diraw, guutsa woyniya eessaa ushappe attin, haatsaa s'alalaa ushoppa. **24** Itti

itti asatuwaa nagaray be'anaw k'onc'c'ee; untunttu nagaray untuntta pirddanaw untuntuppe sintsaw aad'd'ee. Shin haratuu nagaray guyyeppe k'onc'c'ee. **25** Hewaadanka, lo'o oosukka k'onc'c'ee. K'onc'c'ibeennabaa gidooppenne, geemmanaw danddayenna.

6 S'oossaa suntsayenne nu timirtii borettena mala, ayiletsaa morgge mitsaa gidдон de'iyaawanttu barena mooddiyaa godatoo bonchchuu bessiyaawaa erino. **2** Ammaniyaa asaa ayiliyaa gideeddawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gidiyaa diraw, untuntta kad'oppino. Shin barenttu kiitaan go'ettiyaawanttu untunttu siik'iyaa ammaniyaawantta gidiyaa diraw, untunttu kasewaappe aatsiide ootsanaw bessee. Neeni ha yewatuwaa tamarissanawunne odanaw bessee. **3** Ooninne dumma timirtiyyaa tamarissiyaawaa gidooppe, k'ay nu Godaa Yesuusi Kiristoosa tumu k'aalaananne nu ammanuwaa timirtiyaanna gakettenna uray daro otorettee; ayinne erenna. K'ay k'aalaa bollan palumettanawunne walak'ettanaw untunttoo giigenna k'ofay de'ee. Hewe k'anaatiyaa, palumaa, boriyaa, iita sid'iyaa kaaletsee. **5** K'ay untunttu huup'ii ootsenna. Tumatsay bayinna asatuwaanakka palumaa kaaletsee. Untunttu S'oossaa malatiyaawaan durretana giide k'oppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta. **6** Shin taw de'iyaaabay taw gidana giyaa uraa S'oossaa malatiyaawe dureyee. **7** Ayaw gooppe, nuuni ha alamiyaa ayinne ahibeykko; k'ay aappe ayinne afokko. **8** Shin miyaabayenne mayiyaabay de'ooppe, hewe nuw gidanawaa. **9** Shin durretanaw koyiyaawanttu paac'yaaninne p'iriyaan geliino; k'ay daro asaa bashshawunne d'ayoo goochchi afiyaa daro eeyanne k'ohiyaa amuwaan kunddiino. **10** Ayaw gooppe, shaluwaa siik'iyaaawe iitatetsaa ubbaw pultuwaa. Ittuu ittuu hewaa amottiide, ammanuwaappe balettiide, daro metuwaan barentta k'oheeddino. **11** Shin neenoo, S'oossaa asaw, hewaappe bak'ata. S'illotetsaa, S'oossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siik'uwaa, danddayaanne ashikketetsaa kaala. **12** Ammanuwaa baas'iyaa loytas baas'eta. Daro asaa sintsan lo'o markkaa markkattaade, neena S'oossay s'eeseedda med'inaa de'uwaa oyk'k'a. **(aiōnios g166)** **13** Ubbabaw de'uwaa immiyaa S'oossaa sintsaaninne, k'ay P'ens's'eenaawiyaa P'ilaas'oota geetettiyaa gadiyaa mooddiyaawaa sintsan lo'o markkaa markkatteedda Kiristoosi Yesuusa sintsan taani neena hawaa azazay. **14** Nu Godaa Yesuusi Kiristoosi k'onc'c'ana gakkanaw, k'itay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga. **15** Aa k'onc'c'etsaa, Itti suntsay de'iyaa anjetteedda S'oossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. **16** Hayk'ennawe itti Aa s'alalaa. Ooninne Aakko shiik'anaw danddayenna poo'uwaa de'ee. Ooninne Aa be'ibeenna; k'ay be'anawukka danddayenna. Bonchchuunne med'inaa wolk'k'ay aw gido. Amen'i. **(aiōnios g166)** **17** Ha'i ha wodiyaan dure gidiyaawanttu otorettennaadaaninne k'ay nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuw immiyaa de'uwaa S'oossaan ammanettanawaappe attin, aad'd'iyaa duretetsaan untunttu ammanettennaadan, untuntta azaza. **(aiōn g165)** **18** Untunttu lo'obaa ootsanaadan, lo'o kiitaan durretanaadan, keekiyaawanttanne haratuwaanna shaakki akkiyaawantta gidanaadan azaza. **19** Hewaa yaatiyaawaan untunttu sintsaw barenttoo mino baaso gidiyaa shaluwaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyaan, untunttu tumu de'uwaa akkana. **20** S'imootoosaa, itti itti Asay balaan eratetsaa giyaa eeyaa palumiyaappenne mela haasayaappe bak'ataadde,

new imetteedda hadaraa naaga. **21** Ayaw gooppe, ittuu ittuu nuw eratetsay de'ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino. S'oossaa aad'd'o keekatsay hintenanna ubbaanna gido.

2 S'imootoosa

1 Taani P'awuloosi, S'oossay immana geedda Kiristoosi Yesuusanna nuw de'iyaa de'uwaabaa odanaw, S'oossay geeddawaadan, Kiristoosi Yesuusi kiiteeddawe, **2** ta siik'o na'aa S'imootoosaw ha dabddaabbiyaa s'aafay. S'oossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristoosi Yesuusappe, aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay new gido. **3** Ta zaratuu ootseeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe ootsiyaa S'oossaa k'ammanne gallassi woossiyaa woosaan ubbaa wode neena hassayiyaa diraw, Aa galatay. **4** Taani ne afotsaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be'anaw daro laamotay. **5** Neenan de'iyaa worddo bayinna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniik'in de'iyaa ammanuwaa mala; k'ay neenanka hewe de'iyaaawaa eraad. **6** Hewaa diraw, taani ta kushiyyaa laa'uwaaw ne bolla wotseedda wode, S'oossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassayissay. **7** Ayaw gooppe, S'oossay nuw wolk'kaa, siik'uwaanne nu huup'iyaa naagiyaawaa immiyaa Geeshsha Ayaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayaanaa immibeenna. **8** Simmi, nu Godaw markattiyaawaan woy Aa diraw k'ashuwaan de'iyaa tawaanka yeellatoppa. Shin S'oossay new immiyaa wolk'kaa keenaan taananna mishiraachchuwaaw k'aalaw waayetta. **9** S'oossay bare k'ofaainne bare aad'd'o keekatetsan nuuna ashshiide, bare asaa ootsanaw s'eesowaappe attin, nuuni ootseedda oosuwaaw diraw gidenna. I ha aad'd'o keekatetsaa Kiristoosi Yesuusa baggana wodii doomettanaappe kase nuw immeedda. (**aiōnios g166**) **10** Shin ha'i ha aad'd'o keekatetsay nuuna ashshiyaa Kiristoosi Yesuusa yuusnaan nuw k'onc'c'eedda. K'ay hayk'uwaaw wolk'kaakka I d'ayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwaaw baggana bayenna de'uwaaw nuw k'onc'c'isseedda. **11** Taani Yesuusi kiiteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwaaw odana mala, S'oossay taana dooreedda. **12** K'ay taani ha metuwaaw akkiyaawe hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaaw eriyya diraw, yeellatikke. K'ay I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray. **13** Taani neena tamarisseedda tumu k'aalaa leemisuwaa uda oyk'kaade, Kiristoosi Yesuusan nuw de'iyaa ammanuwaainne siik'uwaan de'a. **14** Nu gidon de'iyaa Geeshsha Ayaanaa baggana new hadaraa immeedda lo'obaa naaga. **15** Iisiyaa giyyaa biitnaan de'iyaa ubbatuu taappe bak'ateeddawaa eraasa; untuntuu gidon Pigelusiinne Hermogeneesi de'iino. **16** Henesifooru taana daro wode mentsetseedda diraw, Goday Aa soy asaw maarotetsaa immo. K'ay taani k'asho gollen de'iyaaawaa I yeellatiibeenna. **17** Shin Roome giyyaa katamaa gakkeddasanaana taana loytsi koyyiide demmeedda. **18** He gallassi Godaappe maarotetsaa demmanaadan, Goday aw immo. K'ay Efesoona giyyaa katamaan I taana ay keenaa maaddeeddentonne neeni loytsa eraasa.

2 Simmi ta na'aw, Kiristoosi Yesuusan de'iyaa aad'd'o keekatetsan minna. **2** K'ay daro markkatuu de'iyaa saan taappe neeni siseedda yewatuwaaw haratuwaaw tamarissanaw danddayiyaa ammanetteeda asatoo hadaraa imma. **3** Kiristoosa Yesuusaw ammanetteeda wotaadaraadan, taananna waayetta. **4** Olaa biyaa wotaadaray bare

kaappuwaa nashechchanaw, wotaadara gidenna Asay ootsiyaa kiitaan walakettenna. **5** K'ay wotsaan keesetiyyaa uraykka wogaadan wos'sana d'ayooppe, woytaa akkena. **6** Daro daaburiide ootseedda biittaa goshiyaa bitanii shiik'eedda katsaappe barena gakkiiyaawaa koyro akkanaw bessee. **7** Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa k'oppa. **8** Taani wonggalaa mishiraachchuwaaw odiyaawaadan, hayk'uwaappe dendeedda Daawite zariyaa Yesuusi Kiristoosa k'oppa. **9** Taani wonggalaa mishiraachchuwaaw odiyaa diraw, iitabaa ootseeddawaadan, haray atto k'ashettana gakkanaw waayettay. Shin S'oossaa k'aalay k'ashettenna. **10** Hewaa diraw, taani S'oossay dooreedda asatuukka Kiristoosi Yesuusan de'iyaa atotetsaa med'inaa bonchchuwaana demmanaadan, untuntuu diraw, taani ubbabaan waayettay. (**aiōnios g166**) **11** Hawe, «Nuuni aanana ittippe hayk'k'eeddawaa gidooppe, aanana ittippe de'ana. **12** Nuuni genc'c'ooppe, aanana ittippe kaatetana. Nuuni Aa kaddooppe, ikka nuuna kaddana. **13** Nuuni ammanettennaan aggooppekkka, I ammanettiyaawaa gidiide de'anawaa. Ayaw gooppe, I barena bare huup'ew erikke gaanaw danddayenna» giyaawe tumu haasaya. **14** Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untuntuu k'aalaan palumettenna mala, S'oossaa sintsan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, ayinne go'enna. **15** Neeni S'oossaa tumatetsaa k'aalaa suuretetsaan odiyaawaanne k'ay Aa oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, S'oossay sabbiyaa asaadan, ne huup'iyaa S'oossaw immanaw minna. **16** Shin ha sa'aw injetiyya maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayaw gooppe, hewe S'oossaappe asaa haassee. **17** K'ay untuntuu tamarissiyaawe bolla c'ituwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa'atu Hemenyooosanne Piliis'oosa. **18** Untuntuu tumuwaaw ogiyaa aggiide, «Hayk'uwaappe dendiyaawe kase aad'd'idiggeedda» yaagiide amareeda ammaniyya asatuwaaw ammanuwaa bayizziino. **19** Gidooppekkka, S'oossay esseedda mino tuussay k'aas'sana danddayenna. K'ay Aa bollan, «Goday barewantta eree»; K'ay «Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaaw aggo» yaagiyya k'aalatuu s'aafetteeddino. **20** Itti wolk'kaama gollen wolk'kaappenne biraappe med'etteedda miishshaa s'alalaa gidennaan, mitsaappenne urk'kaappe med'etteedda miishshatuukka de'iino. Hewantuppe baggatuu bonchcho oosuwaaw untuntun ootsanaw, k'ay baggatuu tooshettiyaabaa untuntun ootsanaw med'etteeddino. **21** Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go'iyaa oosuwaaw ootsanaw barena immeedda diraw, bonchcho oosuwaaw ootsiyaa miishshaa gidanawaa. K'ay lo'o oosuwaaw ubbaa ootsanaw giigetteeddawaa gidanawaa. **22** Shin neeni iita wodallatetsaa amuwaaappe bak'ata. Barentta maaddanaw geeshsha wozanaappe Godaa s'eesisiyaawantunna ittippe, s'illotetsaa, ammanuwaa, siik'otetisaane sarotetsaa minisaade kaala. **23** Shin eeyatuwaaw palumiinne ayinne erennawantuu palumii walassaa kaaletsiyaawaa eraade aappe bak'ata. **24** Godaa k'oombay ubbaw keekiyaawaa, loytsi tamarissiyaawaanne danddayanchcha gidanaw besseepppe attin, walak'ettanaw bessena. **25** K'ay I barena is'iyaaawantaa ashikketetsan seeriyaawaa gidanaw bessee. Untuntuu barenttu nagaraappe simmiide, tumatetsaa eranaadan S'oossay ootsanentto, ooni eri. **26** K'ay untuntuu barenttu wozanaaw k'ofaw simmiide,

untuntta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyk'keedda s'alahiyaa kaappuwaa dabaappe kessi akkana.

3 Shin wurssetsa gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. **2** Ayaw gooppe, Asay barena siik'iyaa wantta, shaluwaa siik'iyaa wantta, c'ee'etiyaa wantta, ayiyya wantta, boriya wantta, barena yeleeeddawantoo azazettenawantta, galatennawantta, geeshshatetsay baynnawantta, **3** siik'uu baynnawantta, sigettennawantta, zigirrsanchchatuwaa, barena naagennawantta, keekennawantta, lo'obaa dosennawantta, **4** ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyaawantta, otoruwaan sugettiyaawantta, k'ay S'oossaaappe aatsiide, ishaluwaa dosiyaawantta gidana. **5** Untunttu S'oossaw goyinniyaawaa malatiino; shin Aa wolk'kaa kaddeeddino. Hewanttu mala asatuwaakko shiik'oppa. **6** Ayaw gooppe, untuntuppe ittuu ittuu asaa golliyya gelide, nagaray dees'eeddawannta, dumma dumma amuwaan sugettiyaawantta, ubbaa wode tamaariide, tumatetsaa era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha mac'c'awantta baletsiino. **8** Yaaneesinne Yambbareesi Muse yewuwa p'alk'k'owaadan, hewaadan k'ay hawanttu, suure k'ofay baynnawantta ammanuwaan kundeeddawanntu, tumatetsaabaa p'alk'kiino. **9** Shin Yaaneesa eeyatetsayenne Yambbareesa eeyatetsay k'ay K'onc'c'eeddawaadan, untunttu eeyatetsaykka asaa ubbaw k'onc'c'ana diraw, untunttu kasewaappe aad'd'iide dic'c'ik'kino. **10** Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta k'ofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta siik'uwaa ne ta genc'c'uwaa, **11** ta yedesaanne ta waayiyaa be'aadda. Ans's'ookiyaanne, Ik'ooniyoonenne Liss's'iraa giyaa katamatuwaan taana gakeeddabaanne taani danddayeedda yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashsheeda. **12** Tumatetsaan Kiristoosi Yesuusan S'oossaa malatiide de'anaw dosiyaa ubbay yedersettana. **13** Shin iita asatuunne baletsiyaawanttu haratuwaa baletsiiddenne barenttu huup'ew baliidde, kaseppe iiti iiti biino. **14** Shin neeni he tumatetsaa ooppe tamaareeddentonne eraade, neeni tamaareeddawaanne ereeddawaan minnaade de'a. **15** Neeni guutsa na'atetsaaappe doommaade Kiristoosi Yesuusa ammanaade, atatetsay beettiyya aad'd'eedda eraa immanaw danddayiyaa Geeshsha Mas'aafatuwaa eraadda. **16** S'oossaa Mas'aafaa ubbaan S'oossaa Ayyaanay de'ee. K'ay he mas'aafatu S'oossaw ootsiyaa Asay kumentsanne lo'o oosuwa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatetsaa tamaarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwa suurissanawunne s'illotetsaa de'oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4 Taani neena S'oossaa sintsaaninne, de'uwaa de'iyaa asaanne hayk'keedda asaa pirddanaw de'iyaa Kiristoosi Yesuusa sintsan, k'ay Aa yuussaaninne Aa kawutetsaan neena zoray. **2** K'aalaa oda. Wodii injjetina injjetana d'ayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamaarissaadde suurissa, seeranne zora. **3** Ayaw gooppe, Asay tumu timirttiyaa sisennaan is's'iyaa wodii yaanawaa. Shin Asay barenttu amuwaa kaallide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamaarissiyaawantta gujji gujji shiishshana. **4** Untunttu tumu yewuwa sisyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haytsaa wora zaarana. **5** Shin neeni ubbabaan ne huup'iyaa naaganaw bessee. Waayiyaa danddaya. Wonggalaa mishiraachchuwa odiyaa ootsiyaa oosuwa ootsa. S'oossaa k'oomaadan, ne ootsiyaa oosuwa ubbaa pola. **6** Taana gidoope, ta suutsay gukkiide yarshshettiyya wodiinne k'ay ha de'uwaa aggaade biyaa wodii

gakeedda. **7** Taani lo'o baas'iyaa baas'etaaddi; wotsaa wos's'aadde wurssaad; ammanuwaakka naagaad. **8** Sintsappe taw s'illotetsaa kalachchay giigi utteedda. Hewaa s'illo pirddaa pirddiyyaa Goday he gallassi taw immanna. K'ay Kiristoosi k'onc'c'anawaa dosiyaa ubba saappe attin, ta s'alalaassa gidenna. **9** Taakko ellekka yaanaw minna. **10** Ayaw gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonk'k'e giyaa katamaa beedda. K'erk'kiisi Galaatiyya giyaa gadiyaa biina, k'ay Tiito D ilmaas'iyaa giyaa gadiyaa beedda. (aiōn g165) **11** Luk'aasa s'alalay taananna de'ee. Mark'koossi taana kiitaan loytsi maaddanaw danddayiyaa diraw, Aa demmaade neenanna akkaade ya. **12** Shin taani Tikik'oota Efesoona giyaa katamaa kiitaad. **13** Neeni yaadde, S'iro'aadaa giyaa katamaan Karppoosawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne k'ay mas'aafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan s'aafetteedda mas'aafatuwaa ayya giddoppenne, akkenaan yooppa. **14** Birataa k'os's'iyaa Iskkindiri taana daro k'oheedda; Goday aw Aa oosuwaadan zaarana. **15** I nuuni odiyaaawaa loytsi p'alk'kiyaa diraw, neeni aappe neena naaga. **16** Koyro taana mootiyya wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. S'oossay hewaa untunttoo paydoppo. **17** Shin taani kumentsaa kiitaa Ayihuda gidenna Asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan ek'kiide, taw wolk'kaa immeedda. K'ay gaammuwa doonaappekka taana ashsheeda. **18** Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutetsaa sarotetsaan afana; aw med'i med'inaw bonchchuu gido. Amen'i. (aiōn g165) **19** P'irisk'k'illi, Ak'iilassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. **20** Erass's'oosi K'oronttoosa giyaa katamaan atteedda. Shin S'irofiimoosi saketteedda diraw, Miliis'e giyaa katamaan Aa wotsaad. **21** Balgguu wod'd'anaappe kase yaanaw minna. Ewubuluusi, P'udeesi, Liinoosinne K'ilawude k'ay hara ishataw ubbaykka neena saro saro giino. **22** Goday ne ayyaanaana gido. Aad'o keekatetsay hinttenanna ubbaana gido. Amen'i.

Tiitoo

1 Yesuusi Kiristoosi kiitteennda taani P'awuloosi, S'oossaa ayili, ha dabbdaabbiyaa s'aafay. S'oossay dooreedda asaw ammanuu de'anaadaaninne S'oossaa tumatetsaa eraakko untunttu kaaletsanaadan taani doorettaade kiitetaad. **2** Worddotenna S'oossay nuw ha med'inaa de'uwwa daro wodiyaappe kase immana geedda. (**aiōnios g166**) **3** S'oossay nuuna ashshiyaa we likke wodiyaan bare k'aalaa hawaa k'onc'c'isseeedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani Aa k'aalaa oday. **4** Ammanuwwa ittipetetsaan ta tumu na'aa new Tiitoo, S'oossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatetsay, maarotetsayinne sarotetsay gido. **5** Taani neena K'ars's'eesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigissanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa goliyyaa c'imatuwaa dooranaassa. **6** C'imay borettennawaanne itti machchatti s'alalay de'iyawaanne ammaniyya naanay de'iyawaa gidanaw bessee; Aa naanay shaluwaa bayziyyaabaaninne woy azazettenaan is's'iyaaan Asay amaassalenawantta gidanaw bessee. **7** Ayaw gooppe, he c'imay S'oossaa oosuwwa azaziyya kaappuwwa gidiidde, pokkissennawaa, otorettennawaanne elle hank'k'ettennawaa gidanaw bessee; K'ay matsottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa gidanaw bessee. **8** Shin imatsaa mokkiyaawaanne lo'obaa dosiyaawaa gidanaw bessee; K'ay akeekanchchaa, s'illuwwa, geeshshaanne barena naagiyaawaa gidanaw bessee. **9** Ammanetiyyaa de'uu beetiyya timirtiyyaana giigiyaa k'aalaa I loytsi oyk'k'o. Yaatooppe haratuwwa tumu ammanuwwa tamarissiyawaan mentsetsanawunne K'ay hewaa is's'iyawanttakka zoranaw danddayanawaa. **10** Ayaw gooppe, azazettenawanttu, maaddennawaa haasiyaawanttu, haratuwwa c'immiyaawantunne K'as's'aretteedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatuu de'iino. **11** Untunttu tamarissanaw bessena pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw tamarissiyawaan goliyya ubbaa bayziyya diraw, untunttu haasayaa te'ana bessee. **12** Untunttu gididoppe ittuu, timbibiyya odiyaawe untunttoo, «K'aris'eese Asay ubbaa wode, worddatuwwa, iita du'atuwaanne yoranchchaa; K'ay azalla asaa» yaageedda. **13** I markattowe tuma; hewaa diraw, neeni untunttoo mino ammanuu de'anaadaaninne K'ay Ayihudatuwwa tossaanne tumuwwa is's'eedda asatuwwa azazuwwa untunttu sisennaadan, untunttu minisaade seeranaw bessee. **15** Barenttu huup'ew geeshsha gideeddawanttoo ubbayykka geeshsha; shin tunatoo ammanennawanttoo untunttu wozanaa k'ofayenne untunttu suure wozanay tuneedda diraw, untunttoo ayayenne geeshsha gidenna. **16** Untunttu barenttu S'oossaa eriyaawaa k'onc'c'iyaaan odiino; shin untunttu sheneyiyaawantta, azazettenawantanne oosuwwa ubbawukka giignennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan Aa erokko giino.

2 Shin neeni de'uwwa demmanaw giigiyaa timirtiyya tamarissanaw bessee. **2** C'ima attuma Asay ammanuwaan, siik'uwaaaninne danddayan mino gidanaadan, K'ay matsottennawaa, bonchchetiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora. **3** Hewaadankka c'ima mac'c'a Asay geeshsha de'uwwa de'iyawantta, zigirennawantta, woyniyaa eessaw moodettennawantanne lo'obaa tamarissiyawantta gidanaw bessee. **4** Untunttu S'oossaa k'alay borettenna mala, barenttu

asinatuwaanne barenttu naanaa siik'iyawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwwa, barenttu gollen ootsiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatookka azazetiyaawantta gidana mala, yalaga mac'c'awantta tamarissa. **6** Hewaadankka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora. **7** Neeni ne huup'ewukka lo'o oosuwwa ubbaan untunttoo leemiso gida; neeni tamarissiyawaankka ammanetiyaawaanne bonchchetiyaawaa gida. **8** Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay untunttoo d'ayiyaa wode untunttu yeellatana mala, neeni borettenna lo'o haasayaa haasaya. **9** Ayiletuu barenttu godatoo azazettana malanne, untunttunna palumettennan ubbabaan untuntta nashechchana mala zora. **10** Untunttu barenttu godatuwaappe wuu'enna mala, K'ay nuuna ashshiyaa S'oossawaa tamarissiyawaa ubbabaan galatissanaw, barenttu ootsiyaa kiitaan ubbaa wode lo'anne ammanetiyaawantta gidiyawaa bessana mala, untuntta zora. **11** Ayaw gooppe, S'oossay asaa ubbaa ashshiyaa bare aad'd'o keekatetsaa k'onc'c'isseeedda. **12** He aad'd'o keekatetsay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa nuuni agganadaaaninne nu huup'iyaa naagiide, S'oossaa malatiide, s'illotetsan de'anaadan, nuuna tamarissiee. (**aiōn g165**) **13** Nuuni nu wol'k'kaama S'oossay, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosi beettana geedda anjetteedda bonchcho gallassaa naageetto. **14** Iita oosuwwa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo'obaa ootsanaw amottiyya bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huup'iyaa immeedda. **15** Neeni hawaa tamarissa, ne kumentsaa maattaani zoranne seera; ooninne neena kad'oppo.

3 Untunttu moodiyaawanttoonni maatay de'iyawanttoo moodettanaw, azazettanawunne lo'o oosuwwa ubbaa ootsanaw giigettanaadan untuntta hassayissa; K'ay untunttu O bollaninne iita k'aalaa haasayenna mala, oonannanne walak'etenna mala, asaa ubbaa ashikketetsaanne sigatetsaa bessiyaawantta gidanaadan zora. **3** Ayaw gooppe, nuuni kase nu huup'ewukka eeyatuwwa, azazettenawantta, baliyaawantanne amoonne dumma dumma nashechchaw ayiliyaadan moodetiyaawantta; K'ay iitatetsaaniinne K'anaatiyaan de'iyawantta; asaan is'etiyaawantanne ittuu ittuwaakka is's'iyawantta. **4** Shin nuuna ashshiyaa S'oossaa keekatetsayinne asaa I siik'iyaa siik'uu k'onc'c'eedda wode, **5** I bare maarotetsaadankka, ooratsa yelettussaan haneedda geeyyusaaniinne Geeshsha Ayyaanan ooras's'eeddawan nuuna ashseeddawaappe attin, nuuni s'illo oosuwwa ootseeddawaanna gidenna. **6** S'oossay bare aad'd'o keekatetsan nuuni s'illanaadaaninne, I immana geedda med'inaa de'uwwa laattanaadan, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosa baggana Geeshsha Ayaanaa nu bolla darissiide tigeedda. (**aiōnios g166**) **8** Ha haasayay ammanetteedawaa; S'oossaa asatuu lo'o oosuwwa ootsanaw giiganaadan, ha yewuwwa untunttoo neeni minisaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo'anne go'iyawantta. **9** Shin eeyatetsaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiiyaaban walak'etiyaawaappe naagetta. Ayaw gooppe, hewanttu go'ennawantanne maaddennawantta. **10** Shaakotetsaa med'd'iyaa uray geella asaa gidiyawaanne bare huup'iyaaan pirdiide nagaraa ootsiyaawaa eraade, itti gede woy laa"u gede Aa seereeddawaappe guyyiyaan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta. **12** Taani Ars's'emaasa woy Tikik'oosa neekko kiitiyya wode, neeni taakko Nik'oop'iilyoona

yaanaw minna. Ayaw gooppe, taani balguwaa yaan shaac'c'anaaw k'ofaa k'achchaad. **13** Higgiyaa eriyaa Zeenaasinne Ap'iloosi ogiyaa biyaa wode, untunttoo ayaynne pac'c'enna mala, untuntta loytsa maadda. **14** Nu asaykka maaddenna asaa gidiide attena mala, barentta loytsi koshshiyaawaa demmanaw, lo'o oosuwaaw minniide ootsiyaawaa tamarino. **15** Taananna de'iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna ammanuwaan siik'iyaa wantta saro saro ga. S'oossaa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen"i.

Pilimoona

1 Taani P'awuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw k'ashuwaan de'iyaawenne nu ishaa S'imootoosi, nuunanna ootsiyaa nuuni siik'iyaa Pilimoonaw, **2** ne gollen shiik'iyaa ammaniyaawanttoo, nu michchati Afibissinne nuunanna ittippe de'iyaa Kiristtoosa wotaadaraa Arkkipoosaw ha dabddaabbiyaa s'aafeetto. **3** S'oossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aad'd'o keekatetsayne sarotetsay hinttentoo gido. **4** Neeni S'oossaa asatuwaa siik'iyaaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, S'oossaa woossaade neena hassayiyaa wode ubbaan, ta S'oossaa galatay. **6** Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuw Kiristtoosi Yesuusa baggana yiyaa lo'obaa ubbaa erissana mala, taani S'oossaa woossay. **7** Ayaw gooppe, S'oossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siik'uwaan daro nashechchaanne mentsetsuwaa demmaad. **8** Hewaa diraw, neeni ootsanaw bessiyaawaa ootsana mala, taani neena azazanaw Kiristtoosa baggana s'alooppekka, **9** Taani P'awuloosi c'imeeddawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha'ikka k'ashuwaan de'iyaaawe, siik'uwaa diraw, neena woossay. **10** Taani k'ashuwaan de'aadde aw aawuwaa gideedda ta na'aa Anaasimoosa diraw, neena woossay. **11** I kase neena go'enna; shin ha'i neenakka taanakka tumu go'ee. **12** Taani wozanaappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw k'ashetta utta de'ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan Aa ashshanaw koyyay. **14** Shin neeni ne sheniyaadan ootsanaawaa koyyayippe attin, neenanna zorettennan wolk'an ayinne ootsanaw koyyikke. **15** Anaasimoosi guutsa wodiya neeppe shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubbaa wodekka neenanna de'anaassenttonne. **(aiōnios g166)** **16** Simmi hawaappe sintsaw Anaasimoosi ayiliyaa gidenna; shin ayiliyaappe I loytsi aad'd'ee; I taw ay keena siik'o ishee! K'ay I new asaa baggaanakka Godaa baggaanakka ay keena aad'd'eedda ishaa gidanddeeshsha! **17** Simmi neeni taana ne laggetsaa giyaawaa gidooppe, taana mokkiyaawaadan, Aa mokka. **18** I new bayizzeeddabay woy Aa bolla new ac'uu de'ooppe, taappe c'igaa akka. **19** He ac'uwaa taani c'iggana gaade, taani P'awuloosi ta kushiyan s'aafay. Neeni taw ne shemppuwaa ac'ota utteeddawaa taani neena hassayissanaw kosshenna. **20** Ee, ta ishaw, Godaa baggana neeppe maaduwa demmanaw koyyay. Kiristtoosa baggana taana mentsetsa. **21** Taani geeddawaappe daruwaa neeni ootsanaawaa eraade, k'ay ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new s'aafay. **22** K'ay hinttentu ellekka taw imatsay shemppiyaa golliyaa giigissite. Ayaw gooppe, S'oossay hinttentu woosan taana hinttentoo guyye zaariide immana gaade k'oppay. **23** Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna k'ashuwaan de'iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. **24** K'ay taananna ittippe ootsiyaa Mark'k'oossi, Ariss's'irokoosi, Deemaasinne Luk'aasi neena saro saro giino. **25** Godaa Yesuusi Kiristtoosa aad'd'o keekatetsay hinttentu ayyaanaanna gido.

Ibraawe

1 S'oossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa baggana dumma dumma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda.

2 Shin ha wurssetsa wodiyaan, ubbabaa Aa laatiisiiide, yeletaa Aa baggana med'd'eedda bare Na'aa baggana nuw haasayeedda. (aïon g165) **3** Na'ay S'oossaa bonchcho poo'uwaaw p'oollee; k'ay kumentsaa S'oossaa eeshshaa akkiide, bare wolk'k'aama k'aalaan ha sa'aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshshiide, Ubbaaappe Bolla S'oossaaappe ushechcha baggana saluwaan utteedda. **4** S'oossay aw immeedda suntsatetsay kiitanchchatuwaappe d'ok'k'a gidiyaaawaadanka, untuntuppe Aa loytsi d'ok'ku ootseedda.

5 Ayaw gooppe, S'oossay bare kiitanchchatuwaappe oona, «Neeni ta Na'aa; taani hachche new aawuwaa gidaaddi» geeddee? Woy k'ay oona, «Taani aw aawuwaa gidana; ikka taw na'aa gidana» geeddee? **6** K'ay S'oossay bare bayira Na'aa ha sa'aa yeddana haniidde, «Ta kiitanchchatuwaaw ubbatuukka aw goyinnino» yaageedda. **7** S'essay kiitanchchatuwaabaa haasayiide, «Taani ta kiitanchchatuwaaw c'arkuwaa kessay; k'ay ta oosanchchatuwaakka tamaa lac'uwaaw kessay» yaagee. **8** Shin bare Na'awaa haasayiide, «S'oossaw, ne kawutetsaa oydi, med'i med'inaw de'ee. Ne kawutetsaa s'illotetsaan ahaassa. (aïon g165) **9** Neeni s'illotetsaa siik'aade; naak'uwaaw is'saadda. S'oossay, ne S'oossay neena, ne laggetuwaappe aatsiide, nashechchaan illisiyyaa zayitiyaa okkeeddawe hawaassa» yaagee. **10** S'oossay hawaadan yaagee; «Godaw, koyro neeni sa'aa med'd'aadda; saluwaakka ne kushiyan med'd'aadda. **11** Hewantuu ubbay d'ayana; shin neeni de'ana. Untuntuu ubbaykka afilaadan wurana. **12** Neeni untuntuu gaabiyaadan dakkoyana; k'ay untuntuu afilaadan laamettanawanta. Shin neeni neenakka; ne laytsay ubbaakka wurena» yaagee. **13** Shin S'oossay bare kiitanchchatuwaappe ituwaanne, «Taani ne morkkatuwaaw neeni gediyaan yed'd'yaawaa ootsana gakkanaw, hawaan taappe ushechcha baggan utta» gibeenna. **14** Kiitanchchatuu ubbay S'oossaw ootsanawunne atotetsaa demmana asatuwaaw maaddanaw S'oossay kiiteedda ayyaanatuwaaw gidikinooyee?

2 Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna mala, he yewuwaaw loytsi oyk'kanaw bessee.

2 Ayaw gooppe, kiitanchchatuu odeedda k'aalay tuma gidiyaa diraw, naak'kiyaa woy azazettana Asay ubbay muretteeddawaa gidoope, **3** Yaatina, nuuni ha wolk'k'aama atotetsaa sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro bare huup'ew ha atotetsaa odeedda; k'ay I odeeddawaa siseeddawantuu nuw geeshshiide odeeddin. **4** He siseeddawantuu markkatteeddawe bolla S'oossaykka mallaa, ooratsabaanne dumma dumma malaataa kiitettiyaawaan guuji markkatteedda; k'ay Geeshsha Ayaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan, gishi gatseedda. **5** Ayaw gooppe, S'oossay nuuni haasayiyaa sintsaappe yaana alamiyaa, kiitanchchatuwaaw moodissiibeenaa. **6** Shin S'oossaa Mas'aafay ittisaan hawaadan yaagee; «S'oossaw, neeni asaawaa k'oppanaw Asay ayee? Woy neeni aw hirganaw I ayee? **7** Neeni kiitanchchatuwaappe, amareeda wodiyaaw Aa guutsaadda. Aa huup'iyanka bonchchuwaanne, sabaa kalachchaa wotsaadda. **8** K'ay ubbabaa Aa gediyaappe garssanna wotsaade moodissaadda» yaagee. Ayaw gooppe, S'oossay

ubbabaakka Aa moodisseeddawaadan aan moodettibeenawee ayayenne baawa; shin ha'i ubbabay aw moodettiyaawe nuw beetenna. **9** Shin nuuni Yesuusa be'etto; Yesuusi S'oossaa aad'd'o keeketatsaa baggana asaa ubbaw hayk'kana mala, amareeda wodiyaaw kiitanchchatuwaappe garssa gideedda. K'ay hayk'uwaaw waayiyaa I waayetteedda diraw, poo'iyaa bonchchuwaanne sabaa kalachchaa wotseeddawaa ha'i nuuni be'etto. **10** S'oossay ubbabaa med'd'eeddawe, ubbabaakka naagiyaawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayiyaa baggana Yesuusa balay baynnawaa ootseeddawaa bessee; ayaw gooppe, he naanaa atotetsaw kaaletsiyaawe Yesuusa. **11** Ayaw gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka k'ay he geeyeedda asaa ubbawukka Aawuu ituwaaw. Yesuusi untuntta, «Ta ishatuwaaw» giide yeellatennaan s'eesiyaawe hawaassa. **12** Yesuusi, «Taani ne suntsaa ta ishatoo awaayana. Maabaraa shiik'uaawanka neena galatana» yaagee. **13** K'ay I, «Taani ta ammanuwaaw S'oossaan wotsana» k'aykka, «S'oossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de'ay» yaagee. **14** Naanaa giide I s'eesiyaawantuu, ashuwaappenne suutsaappe med'etteedda asatuwaaw gidiyaa diraw, Yesuusi bare huup'ew untuntta malatiide, untuntuu med'etaa akkeedda; k'ay I hewaa ootseeddawe, s'alahiyaaw kaappuwaaw hayk'uwaaw bolla maatay de'yaawaa bare hayk'uwaaw d'ayissanaassa. **15** K'ay barentu de'uwaaw ubbaan hayk'oo yayyiide, hayk'oo ayiletiide de'yaawantaa ubbatuwaaw ayiletsaappe kesseedda. **16** Ayaw gooppe, Abraahama zariyaa I maaddiyaawaappe attin, kiitanchchatuwaaw maaddennawee eretteedda. **17** Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, S'oossaa kiitaan ammanetteedda maariyaa k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw gidana mala, ubbabaan I bare ishatuwaaw malatanaw bessee. **18** Ayaw gooppe, I bare huup'ew paac'etteedda dirawunne waayetteedda diraw, paac'ettiyaawantaa maaddanaw danddayee.

3 Hewaa diraw, S'oossay s'eeseedda geeshsha ishatoo, nu markkatetsaa S'oossay kiiteeddawaa k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw, Yesuusi Kiristoosa k'oppite. **2** Muse bare kiitaan S'oossaa golliyaa ubbaan ammanetteeddawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda S'oossaw ammanetteeddawaa. **3** Ayaw gooppe, kees'ettiyyaa golliyaappe kees's'iyaa bitanii bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aad'd'iyaa bonchchuwaaw I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa. **4** Ayaw gooppe, golliyaa ubbaa kees's'eeddawe itti asaa; shin ubbabaa kees's'eeddawe S'oossaa. **5** Muse S'oossaa golliyaa ubbaan ammanetteedda oosanchchaa giidiide, S'oossay sintsaappe gaanawaa markkatteedda. **6** Shin Kiristoosi S'oossaa gollen na'aadan ammanetteeddawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa s'alatetsaaninne ammanuwaan naagooppe, S'oossaw golliyaa gideetto. **7** Hewaa diraw, Geeshsha Ayaanaay hawaadan yaagee; «S'oossaa k'aalaa hinttentuu hachche sisiyaabaa gidoope, **8** hinttentuu aawotuu taw is's'i makkaliide, oytamu laytsaa ta oosuwaaw be'eedda bazuwaaw paac'iyaa gallaasaadan, hinttentukka zoriyaa akkenaan is's'oppite. **10** Hewaa diraw, taani, he asaa hank'k'ettaade, «Untuntuu ubbaa wode barentuu wozanaan baliiino. Ta ogiyaakka eribeykino» yaagaad. **11** Hewaadanka k'ay, taani hank'k'etta c'aak'k'aade, «Taani shemppiyyaa sa'aa untuntuu, ubbakka gelikino» yaagaad» yaagee.

12 Taanaadan ammaniyaawanttoo, de'uwaa S'oossaa pe hindentta shaakkiyaa ita ammanenna wozanay hinnenan oonaninne de'enna mala naagettite. **13** Shin S'oossay hintentta ubbaa gallassi hachche giide s'esishin, hinteppe oonanne nagaray baletsina, zoriyaa akkenaan is's'enna mala, ittuu ittuwaa zorite. **14** Ayaw gooppe, nuuni koyro nuw de'iyaa ammanuwaaw wurssetsay gakkanaw loytsi naagooppe, Kiristoosanna ittippe shaakkana. **15** S'oossaa Mas'aafay, «S'oossaa k'aalaa hintenttuu, hachche sisiyaawaa gidoope, he wode untuntuu is's'i makkaleeddawaadan, zoriyaa akkenaan is's'oppite» yaageedda. **16** S'oossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibs'eppe kaaletsina keseedda ubbatuwaaw gidikkinooyee? **17** S'oossay oytamu laytsaa oonan hank'etteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootseeddawannta gidikkinooyee? **18** K'ay S'oossay barew azazettenan is's'eeddawantuu i shemppiyyaa sa'aa ubbaakka gelenna mala, untuntuu c'aak'keeddawaappe attin, oossi c'aak'keeddee? **19** Untuntuu ammanibeenna diraw, shemppiyyaa sa'aa gelanaw danddayibeennawaa nuuni be'etto.

4 Simmi S'oossay nuuna bare shemppiyyaa saa, «Gelissana» geeddawe biraa gidoope, hinteppe ooninne he shemppiyyaa sa'aa gelennaan attena mala naagetto. **2** Ayaw gooppe, untuntuu wonggalaa mishiraachchuwaaw siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; untuntuu siseeddino, shin ammaniide akkibeenna diraw, ayyinne untuntuu go'ibeenna. **3** Gidooppekka, S'oossaa kiitay sa'ay med'ettoodeppe doommina poletteeddawaa gidooppenne, S'oossay, «Taani hank'etta c'aak'kaade, «Untuntuu taani shemppiyyaa saa ubbaakka gelikino» yaagaad» geeddawaadan, nuuni ammaneeddawantuu i shemppiyyaa sa'aa gelana. **4** Ayaw gooppe, laappuntsa gallassaabaa itisaan S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay laappuntsa gallassan bare oosuwaaw ubbaappe shempeedda» yaageedda. **5** K'ay he sa'aan, «Untuntuu taani shemppiyyaa sa'aa ubbakka gelikkino» yaageedda. **6** Wonggalaa mishiraachchuwaaw koyro siseeddawantuu azazetibeena diraw, shemppuwaaw sa'aa gelibeykkino; itti itti asatuu yaa gelanawantuu de'iino. **7** S'oossay daro wodiyaappe guyyiyaan, Daawita baggana laa'entsuwaaw itti gallassaa, «Hachche» giyaa k'aalaan keeriide, «S'oossaa k'aalaa hintenttu hachche sisiyaawaa gidoope, zoriyaa akkenaan is's'oppite» yaageedda. **8** S'oossay shemppiyyaa sa'aa asaa afiide Iyyaasu shemppiseeddawaa gidintto, S'oossay hara gallassaawaa guyye keerenna. **9** Hewaa diraw, S'oossaa asaw Sambataa shemppuu naagetti utteedda. **10** Ayaw gooppe, S'oossay shemppiyyaa sa'aa geliyaa ooninne, S'oossay bare oosuwaappe shempeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana. **11** Simmi Israa'eeliyaa Asay azazettenan is's'iide, S'oossaa ittippe shemppiyyaa sa'aa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala eeno geenan is'uuwan yaa gelennaan attena mala minnoyyte. **12** Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalay med'inaw de'iyaa waannee ootsiyaawaa; laa'u baggana leefetteedda mashshaappekka aad'd'iide kuusee. He k'aalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw c'addee. K'ay asaa wozanaan de'iyaa koshaanne k'ofaa i shaakkee. **13** Nuuni ootsiyaawaa wochchiyaa S'oossaa sintsan ubbaykka beettiyaawaappenne k'onc'iyaaan de'iyaa waappe attin, Aa ayfiyaan geemmiyaa med'etay ayyanne baawa. **14**

Simmi saluwaaw beedda, k'eesatuwaaw ubbatuwaaw wolk'ama kaappuu, S'oossaa Na'ay Yesuusi, nuw de'iyaa diraw, nu ammanuwaaw loytsi naagetto. **15** Ayaw gooppe, nu k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuw k'arettanaw danddayee; nagaraa i ootsibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paac'etteedda. **16** Simmi nuuna kosshiyaa wode maaddiyaa maarotetsaa akkanawunne aad'd'o keekatetsaa demmanaw, aad'd'o keekatetsay de'iyaa sa'aa S'oossaa araataakko, yayyenaan shiik'oytte.

5 K'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappatuu huup'iyaa huup'iyaa bare asaa gidoope doorettiide, he asaa gishshataw S'oossaw ootsanan, imuwaaw immanawunne nagaraa yarshshuwaaw yarshshanaw suntsetteeddino. **2** I bare huup'ew daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaaribeennawanttoonni baliyaawanttoo k'arettanaw danddayee. **3** Hewaa diraw, he k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuu asaa diraw yarshshuwaaw yarshshiyaawaadan, bare huup'e nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee. **4** S'oossay Aaroona k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw gidana mala s'eeseeddawaadan, S'oossay s'eesanaappe attin, ooninne k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw gidiyaa bonchchuwaaw barew akkanaw danddayenna. **5** Hewaadankka, Kiristoosi k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw gidiyaa bonchchuwaaw barew akkibeenna; shin S'oossay Aa, «Neeni ta Na'aa. Taani hachche new Aawuwaaw gidaaddi» yaageedda. **6** Hewaadankka k'ay harasaan, «Malkki-S'edek'ki k'eesa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesa gidana» yaageedda. **(aiñ g165)** **7** Yesuusi sa'aan de'iyaa wode, barena hayk'uaappe ashshanaw danddayiyaa S'oossaa loytsi yeekkiidenne afos's'iide woosseeddanne oochcheedda; S'oossay Aa woosaa siseeddawe, i barena toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa. **8** Yesuusi S'oossaa Na'aa gidooppenne, bare waayetteedda waayiyaan azazettiyaawaa tamaareedda. **9** Yesuusi bare oosuwaaw poleedda wode, barew azazettiyaaw ubbaw med'inaw atotetsaa demmanaw gaaso gideedda. **(aiñios g166)** **10** K'ay S'oossay Malkki-S'edek'k'a suntsatetsaadan, k'eesatuwaaw ubbatuwaaw kaappuwaaw gidana mala, Aa suntseedda. **11** Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de'ee; shin hintenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hintenttoo odi gelissanaw waayissee. **12** Ayaw gooppe, hintenttu ha wodiyaan tamaarissiyaawantta gidanaw bessooppekka, S'oossaa k'aalaa koyro timirttiyaa hintentta zaari tamaarissiyaa itti uraa koshshee; hintentta ushiyaa maatsaa koshsheeppe attin, c'oommiiyaa k'umaa koshsheenna. **13** Maatsaa pakettiide de'iyaa ooninne gac'ino na'aa gidiyaa diraw, s'iilotetsaa timirttiyaawaa erenna. **14** Shin mino k'umay iitanne keeka de'uwaa daruwaan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6 Hewaa diraw, Kiristoosa timirttiyaa biro doommiaawaa aggiide, wozanaama asaa timirtew sintsav boytte; koyro nuuni tamaaranaw kosshiyaa timirttiyaa wod'd'i ek'kiide tamaaranaw nuw bessena; he timirtti ayyee gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, S'oossaa ammaniyaawaa, s'ink'atatuwaabaa, kushiyaaw wotsuwaabaa, hayk'uaappe dendduwaabaanne med'inaw pirdaabaaw. **(aiñios g166)** **3** S'oossay ootsite gooppe, hewaa nuuni ootsana. **4** Ayaw gooppe, ittoodekka poo'uu poo'eeddawanntanne saluwaaw imuwaaw baari be'eeddawannta, K'ay Geeshsha Ayaanaakka shaakki akkeeddawanntanne S'oossaa k'aalay

lo"ga gideeddawaa sisi ereeddawantta, sintsaappe yaana sa'aa wolk'kaakka bochchi s'eelleeddawantta. (aiñon g165) 6 hewaappe guyye simmiide kaddeeddawantta nagaraappe laa'entsuwa zaaranawe danddayettenna. Ayaw gooppe, hewanttu S'oossaa Na'aa mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishiide kak'kiyaawantanne asaa sintsan kawushshiyaawanttu mala. 7 Ubbaa wode bukkiiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go"iyaa katsaa mokiyyaa biittaa S'oossay anjee. 8 Shin buluwaanne buuzzuwa mokkooppe, ayinne go'enna; shek'aw shiik'i utteedda. K'ay wurssetsaan guudetana. 9 Shin nu siik'atoo, nuuni hawaadan haasayiiaawaa gidooппenne, hinttentu atotetsaw gidiyaa lo"obay hinttentoo de'iyaaawa ereetto. 10 Ayaw gooppe, hinttentu ootseedda oosuwaanne k'ay ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne ha'ikka maaddiyaawaan S'oossaa siik'eedda siik'uwa S'oossay doganaw makkala gidenna. 11 Hinttentu huup'yaan huup'yaan demmana gide, hidootaan naagi utteedda kumentsaa tumatetsaa wurssetsay gakanaw, kasewaadan minisiide ootsana mala amotteetto. 12 S'oossay immana geeddawaa ammanuwaaninne genc'c'an laatiyaawaanttu mala hinttentu gidanawaa nuuni koyiyyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko. 13 S'oossay Abraahaamoo immana giide c'aak'keedda wode, bareppe aad'diyaa wolk'kaamay baynna diraw, bare huup'yaan c'aak'keedda. 14 S'oossay Aa, «Taani neena anjiyaa; ne zeretsaakka c'orissana» yaagiide c'aak'keedda. 15 Hewaadankka, Abraahaamo genc'c'i naagiide, S'oossay immana geeddawaa akkeedda. 16 Ayaw gooppe, Asay bareppe d'ok'kiyaa uraan c'aak'kee; k'ay he c'aak'uu palumiyaa ubbaakka te'ee. 17 Hewaa diraw, S'oossay bare immana geeddawaa laattanawanttoo bare k'ofaa ubbaakka laammennawaa geeshshi odanaw loysi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo c'aak'keedda. 18 S'oossay worddotanaw danddayenna ha laa"u laamettenna yewatuwaan, I immana geedda nu sintsan de'iyaaawa oyk'anaw aakko bak'ateedda nuw wolk'kaama mentsetsu de'ee. 19 Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shemppoo markkabiyyaa oyk'kiyaa k'aas'senna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda mino gidiide, Gaaridduwaa giddo geeshsha sa'aa gelee. 20 K'ay Yesuusi Malkki-S'edek'ka suntsatetsaadan, med'inaw k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa'aa geleedda. (aiñon g165)

7 Ha Malkki-S'edek'ki, Saleema kaatii, Ubbappe Bolla S'oossaa k'eesay, Abraahaamo kaatetuwa wod'iide olaappe simmishshin, aanana gakettiide, Aa anjeeedda. 2 Abraahaamo bare omodeedda ubbaappe asiraataa kessiide, aw immeedda; Malkki-S'edek'ka suntsaw koyro biletays s'illotetsaa kaatiyaa giyaawaa; k'ay Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa'entso biletays sarotetsaa kaatiyaa giyaawaa. 3 Malkki-S'edek'kaw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; k'ay Aa yeletaw doometsay woy Aa hayk'oo wurssetsay baawa; shin S'oossaa Na'aa malatiide, med'inaw k'eesa gideedda. 4 Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoodiide, aheeddawaappe asiraataa immeedda Malkki-S'edek'ki ay keena d'ok'ku giyaawentto be'ite. 5 K'eesaa gidiyaa Leewiyaa zaratu Israa'eeliyaa asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untunttu Abraahaamo zare gidooппenne, asiraataa akkana mala, higgayan azazetteeddino. 6 Malkki-S'edek'ki

Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asiraataa akkiide, S'oossay immana geeddawaa naagiya Abraahaama anjeeedda. 7 K'ay anjiyaawe anjiyetiiaawaappe d'ok'ku giyaawe paluntsenna. 8 Itti baggana, hayk'kiyaa Asay asiraataa kessee; shin hara baggana k'ay, hayk'k'enna giide markkatiyaa uray asiraataa kessee. 9 Hawaadan haasayanaw haray atto, asiraataa kessiyaa Leewikka Abraahaamo baggana asiraataa immeedda. 10 Ayaw gooppe, Malkki-S'edek'ki Abraahaamona gakettiya wode, Leewii biro yeletibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de'ee. 11 Israa'eeliyaa asaw higgii Leewiyaa zeretsatuwaa k'eesetetsaa baggana imetteedda. He k'eesetetsaa kiitay balay baynnawaa gidooппe, Aaroonawaa mala gidenna Malkki-S'edek'ka mala hara k'eesay suntsettanaw ayaw koshshii? 12 Ayaw gooppe, k'eesetetsay laamettiya wode, higgikka k'ay laamettanaw koshshee. 13 Ha yewuu haasayetteedda uray hara zarii; Aa zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan k'eesaadan ootsibeenna. 14 Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse k'eesatuwaaba haasayiide, he zariyaaba ayinne haasayibeenna. 15 Malkki-S'edek'ka mala hara k'eesay yeeddawaa gidintto, hawe aad'diide erettanawaa. 16 I asaa higgiiyaaninne wogaan k'eesa gidibeenna; shin wurena de'uwaa wolk'kaan k'eesa gideedda. 17 Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Malkki-S'edek'ki k'eesa gideeddawaadan, neenikka med'inaw k'eesa gidanawaa» yaagiide markkatee. (aiñon g165) 18 Beni de'iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. 19 Ayaw gooppe, Muse higgii ayaanne balay baynnawaa ootsanaw danddayenna; k'ay nuuni Aa baggana S'oossaa koshshii k'eesa giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aad'diyaawe yeedda. 20 Hewaa bolla k'ay S'oossaa c'aak'uwukka de'ee; haratuu k'eesa gideedda wode, hewaa mala c'aak'uu baawa. 21 Shin Yesuusi c'aak'uwaaan k'eesa gideedda; S'oossay Aa, «Goday c'aak'keedda; I bare k'ofaa laamenna. «Neeni med'inaw k'eesa gidana» geedda» yaageedda. (aiñon g165) 22 Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aad'diyaa c'aak'oo waase gideedda. 23 Kase k'eesatuwaa payduu c'ora; ayaw gooppe, untunttu ootsana oosuwa hayk'uu diggeedda. 24 Shin Yesuusi med'inaw de'iyaa diraw, Aa k'eesetetsay laamettenna. (aiñon g165) 25 Hewaa diraw, I untunttu gishshataw gaannatanaw med'inaw de'iyaa diraw, S'oossaa bare baggana yiyaawantta ubbatuwa ashshanaw danddayee. 26 Nuw giigiyaa hawaa mala, k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu de'anaw koshshee; I geeshsha; aan geniinne kad'etsiyaabay baawa; nagarachchatuwaanna I gakettenna; k'ay d'ok'ka saluwanka I bonchchetteedda. 27 Hara k'eesatuwaa ubbatuwa kaappatuwaadan, I koyro bare huup'e nagaraw yarshshiide, k'ay guyyeppe asaa nagaraw hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa'entseenna itti gede yarshsheedda. 28 Ayaw gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuwa ootsiide suntsee; shin S'oossay immana giide c'aak'keedda higgiiyaappe guyye yeedda k'aalay med'inaw balay baynnawaa, S'oossaa Na'aa suntsee. (aiñon g165)

8 Nuuni haasayiyya wolk'kaamay hawaa; saluwaan Ubbappe Bolla S'oossay uttiyaa kawutetsaa oydiyaappe ushechcha baggana utteedda k'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu, hawaa malay nuw de'ee. 2 Geeshsha

Sa'aaninne tumu Dunkkaaniyaan I ootsee; he Dunkkaanii Asay esseeddawaa gidennaan, S'oossay esseeddawaa. 3 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa S'oossaw immanaw suntsetteedda diraw, ha k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappookka yarshshanaw ittibay de'anaw koshshee. 4 Simmi sa'aan I de'iyaaawaa gidoopee, ubbakka k'eesa gidenna; ayaw gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiyaa k'eesatuu de'iino. 5 Untuntutu k'eesatuwaadan ootsiyaa kiitay saluwaan de'iyaa oosoo tumu leemisuwaanne eeshuwaa; ayaw gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishin, S'oossay Aa, «Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huup'iyaaan besseedda leemisuwaa kaalaade ootsa» yaageedda. 6 Shin Yesuusi gaannatiyaa c'aak'uu kasewaapsee aad'd'iyaaawaadankka, aw imetteedda oosuukka untuntutuwaappe aad'd'ee; ayaw gooppe, he c'aak'uu S'oossay immana geedda ubbaappe aad'd'iyaa kiitaan oosetteedda. 7 Ayaw gooppe, koyro c'aak'uwaan balay baynnawaa gidintto, laa'entso c'aak'uwaa koshshenna. 8 Shin untuntutta boriidde, Goday hawaadan yaagee; «Taani Israa'eeliyaa asaananne Yihudaa asaana, ooratsa c'aak'uwaa c'aak'k'etiyyaa gallassatuu yaanawaa. 9 He c'aak'uu taani Gibs'e gadiyaappe, untuntutu aawotuwaa kushiyaa oyk'kaade, goochcha kesseeedda wode, untuntutunna c'aak'k'eteedda c'aak'uwaa mala gidenna. Untuntutu ta c'aak'uwaan ammanettebeenna diraw, taanikka untuntutta aggaad. Taani, Goday, hawaa oday. 10 Ayaw gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyaan, taani Israa'eeliyaa asaana c'aak'ketana c'aak'uu hawaa: Taani ta higgiiyaa untuntutu K'ofaan wotsana; k'ay untuntutu wozanaanka s'aafana. Taani untuntutu S'oossaa gidana; untuntutukka ta asaa gidana. 11 Untuntutuppe ooninne bare shooruwaa, woy bare ishaa, «Godaa era» yaagiide tamarissenna. Ayaw gooppe, untuntutu na'aappe c'irmaa gakkanaw ubbay taana eriino. 12 Taani untuntutu naak'uwaa maarana; untuntutu nagaraakka laa'entso hassayakke» yaagee. 13 S'oossay ooratsa c'aak'uwaa giide haasayiyaawan koyrowaa ec'iseedda; k'ay ec'iyaaabayne wuriyaabay ellekka d'ayana.

9 Koyro c'aak'k'oo S'oossaw goyinniyyaa wogayenne Asay ootseeedda Geeshsha Gollii de'ee. 2 Ayaw gooppe, koyro Dunkkaanii ek'keedda; Aa gidduwaan muk'aaddaa wotsiyaawe, s'arap'p'eezayenne Godaa sintsan wotsiyaa ukitsay de'ee; he sa'ay Geeshsha sa'aa giide s'eeseettee. 3 Laa'entso gaaridduwaa guyye baggana Ubbaaappe Aad'd'iyaa Geeshsha Sa'aa geetetiyyaa Dunkkaanii de'ee. 4 Aa gidduwaan is'aanaa c'uwayanaw work'kaappe ootseeedda saas'iniinne ubba saanna work'kaan sheeshsheedda K'aalaa c'aak'uwaa Taabootay de'ee. He K'aalaa c'aak'uwaa Taabootan mannay de'iyaa work'kaa s'aruu, Aaroona s'am'ay aac'eeddawenne k'ay Muse higgii s'aafetteedda laa'u masetteedda shuchchatuu de'iino. 5 He K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaappe bolla baggana atto giyaa sa'aa k'um'iyaa barenttu k'efiyaan gentsiyaa bonchcho kirubetuu de'iino; shin ha ubbabaa ha'i wursi odanaw danddayokko. 6 Hewe hewaadan giigi de'ishshin, k'eesatuu ubbaa wode, barenttu oosuwaa ootsanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino. 7 Shin k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa s'alalay laa'entso Dunkkaaniyaa laytsaappe itti gede geliidde bare dirawunne erennaan Asay ootseeedda nagaraa diraw, S'oossaw yarshshiyaa suutsaa akkiide gelee. 8 Koyro Dunkkaanii ek'k'ide'ishshin,

ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha sa'aa afiyaa ogii biro dooyettebeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee. 9 He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyaawe S'oossaw immiyaa imuunne yarshshuu goyinniyaawaa suure wozanaa balay baynnawaa ootsanaw danddaykino. 10 Hewanttu muussaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untuntutu ooras's'iyaa wodi gakkanaw oosetiyyaa wogatuwaa. 11 Shin Kiristoosi hawaan de'iyaa lo'obaw k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giidiide yi diggeedda. I geliide ootsiyaa Dunkkaanii ubbaappe aad'd'iyaaawaanne balay baynnawaa; k'ay he Dunkkaaniyaa Asay ootsibeenna; ha med'etteedda sa'aabaakka gidenna. 12 Kiristoosi Ubbaaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa geliyaa wode, deeshshaa suutsaanne galo maraa suutsaa oyk'k'iide gelibeenna; shin bare suutsaa oyk'k'iide, nuw med'inaa atotetsaa immiide, laa'etsennaan itti gede geleedda. (aiōnios g166) 13 Tuneedda asaa bolla korumaa suutsaanne deeshshaa suutsaa c'ac'c'afiide, guudettedda ussatti bidintsaa K'olina, he uraa tunatetsaappe geeshshanaw danddayooppe, 14 Med'inaa Geeshsha Ayaanaa baggana balay bayinna yarshshuwaadan, S'oossaw barena immeedda Kiristoosa suutsay, nuuni de'uwa S'oossaw ootsana mala, kase nu hayk'k'eedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshandeedshsha! (aiōnios g166) 15 Hewaa diraw, S'oossay s'eeseeddawantu I immana geedda med'inaa anjiyuwaa laattana mala, Kiristoosi ooratsa c'aak'k'oo gaannateedda; hewe hanana danddayiyaawe, Asay koyro c'aak'uwaappe garssan de'iide ootseeedda balaa ayiletsaappe kessiyaa hayk'uu de'iyaa diraassa. (aiōnios g166) 16 Ayaw gooppe, hayk'k'iyaa uray woyteeddawe de'ooppe, he uray hayk'k'owe erettanaw koshshee. 17 Ayaw gooppe, woyteedda uray hayk'k'eedda wode, I woyteeddawe poletteedda; he woyteeddawe pas'a de'ishshin, ayinne polettenna. 18 Haray atto, koyro c'aak'uukka suutsay baynnaan injetibeennawe hawaassa. 19 Ayaw gooppe, higgiiyan de'iyaa azazuwaa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyaan, galo maraa suutsaanne deeshshaa suutsaa, haatsaanna, zo'o dorssaa isikiyaannanne hisoop'p'iyaa giyaa mitsaa bonc'c'iyaaanna ittippe akkiide, «Hawe hinttentta S'oossay azazeedda c'aak'uwaa suutsaa» yaagiide, higgiiyaa mas'aafaa bollarne asaa ubbaa bolla c'ac'c'afeedda. 21 Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollarne ootsiyaa miishshaa ubbaa bolla suutsaa Muse c'ac'c'afeedda. 22 Higgii giyaawaadan, tumukka amareedawaappe attin, ubbabaykka suutsan geeyyee; suutsay gukkana d'ayooppe, atotetsay baawa. 23 Hewaa diraw, saluwaan de'iyaaawanta malatiyaawanttu he yarshshuwaan geeyyanaw koshshee; shin saluwaan de'iyaaawanttukka barenttu huup'ew geeyyanaw aad'd'iyaa yarshshuwaa untuntutta koshshee. 24 Ayaw gooppe, Kiristoosi tumu geeshsha san leemisetiyyaa Asay ootseeedda geeshsha sa'aa gelibeenna; shin I ha'i nu gishshataw S'oossaa sintsan beettanaw yaa saluwa geleedda. 25 K'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laytsaan laytsaan bare suutsaa gidennawaa oyk'k'iide, Geeshsha sa'aa geliyaawaadan, Kiristoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. 26 Hewaa gidintto, Kiristoosi sa'ay med'ettoodeppe doommiide daro gede waayettanaw koshshee; shin ha'i wodiya wurssetsaan nagaraa d'ayissanaw barena yarshshiide, laa'etsennaan itti gede beetteedda. (aiōn g165) 27 Asay ubbay itti gede hayk'k'anaw bessee; hewaappe guyyiyaan S'oossay asaa pirdana. 28 Hewaadankka, k'ay Kiristoosi daro asaa

nagaraa d'ayissanaw itti gede yarshshetteedda; k'ay l barena loytsi naagiyaawannta ashshanaw beettanaappe attin, laa'entso nagaraa tookkanaw beetena.

10 Ayaw gooppe, higgew yaana lo'obaa eeshuwa s'alalay de'ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubbaa wode laysan laysan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii S'oossaa k'ay yaana asaa he yarshshuwaan balay bayinna asaa ootsanaw ubbaakka danddayenna. **2** S'oossaw goyinniyya Asay bare nagaraappe ubbaanna geeyyeeddabaa gidintto, suure wozanaana laa'entsuwa nagaraa k'oppenna; k'ay yarshshiyaawaakka aggana. **3** Shin Asay laysan laysan he yarshshuwaan bare nagaraa hassayee. **4** Ayaw gooppe, korumaa suutsayenne deeshshaa suutsay nagaraa d'ayissanaw ubbaakka danddayenna. **5** Hewaa diraw, Kiristoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda; «Neeni yarshshuwaanne imuwa koyyabeykka; shin taw bollaa giigissaadda. **6** Neeni s'uuggiyaa yarshshuwaanne, nagaraa yarshshuwaan ubbaakka nashetakka. **7** Taani he wode, «Saatsa mas'aafan tabay s'aafetteeddawaadanka, S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw yaad» yaageedda. **8** Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gidooppenne, Kiristoosi koyro, «Neeni yarshshuwa, imotaa, s'uuggiyaa yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwa ubbaakka koyyabeykka; hewaantun nashettakka» yaageedda. **9** Hewaappe guyyiyaan Kiristoosi, «S'oossaw, taani neeni koyiyaawaa ootsanaw yaad» yaageedda. Hewaa diraw, Kiristoosi laa'entsuwa essanaw koyrowaa d'ayissee. **10** Yesuusi Kiristoosi S'oossay koyyeeddawaa ootseedda diraw, bare ashuwa laa'entsenna itti gede yarshsheeddawaan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo. **11** K'eesatuwa ubbatuu hachche hachche ek'kiide, bare oosuwa ootsiino; k'ay nagaraa d'ayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwa zaari zaaride yarshshiino. **12** Shin Kiristoosi nagaraa diraw, ubbaa wode gideedda itti yarshshuwa yarshshiide, S'oossaa ushechcha baggana utti aggeedda. **13** S'oossay sintsappe Kiristoosa morkkatuwa Kiristoosaw gediyaan yed'diyaawaa ootsana gakkanaw, yaan naagee. **14** Ayaw gooppe, i itti gede yarshsheeddawaan, nagaraappe geeyyeeddawanta med'inaw balay baynnawanta ootseedda. **15** K'ay Geeshsha Ayyaanay nuw markkattiidde, hawaadan yaagee; **16** «Taani he gallassatuwaappe guyyiyaan, untuntunna c'aak'etiyaa c'aak'uu hawaa: Taani ta higgiiya untunttu k'ofaan wotsana; k'ay untunttu wozanaanka s'aafana» yaagee. **17** K'ay hewaappe guyyenna, «Taani untunttu nagaraanne, untunttu makkala oosuwa laa'entso hassaykke» yaagee. **18** S'oossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa d'ayissanaw hawaappe sintsaw yarshshuwa koshshenna. **19** Simmi taanaadan ammaniyaawantoo, nuuni Yesuusa suutsaa baggana Ubbaa Aadd'diyaa Geeshsha sa'aa gelanaw nuw s'alatetsay de'ee. **20** Kiristoosi nuw ooratsa ogiyyaanne de'uwaa ogiyya gaaridduwa baggana, hewaa guussay bare bollaa baggana dooyeedda. **21** Nuw S'oossaa gollen sentsetteedda wolk'k'aama k'eesay de'iyaa diraw, **22** Nuuni suure wozanaana, tumu ammanuwaana, iita wozanaappe geeyyeedda wozanaanne k'ay s'illo haatsaan meec'etteedda bollaanna S'oossaa k'ay shiik'oytte. **23** Nuw immanna geedda S'oossay ammantiyya diraw, nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawaa loytsi oyk'k'oytte. **24** Ittuu ittuwaana waan siik'ettanenttonne k'ay lo'o oosuwa

wooti ootsanentto, ittuu ittoo k'oppeetto. **25** Ittuu ittuu shiik'uwaa dooyaa ootsiide shiik'iyawaadan, nuunikka ittippe shiik'iyawaa aggokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttentu be'iyaa diraw, ittuu ittuwa mentsetseetto. **26** Nuuni tumatetsaa era akki diggiide, eridde nagaraa ootsiyaawaa gidooppe, hawaappe sintsaw nagaraa d'ayissiyya yarshshuu ittibayenne baawa. **27** Shin yarshshiyaa pirddaa naagiyaawenne S'oossaa is'siyaa ubbaa maanaw wolk'k'aama tamay de'ee. **28** Muse higgew azazetenna uray, laa'u uray woy heezzu uray Aa bolla markkattooppe, k'areti baynnaan hayk'kee. **29** S'oossaa Na'aa kad'eedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda S'oossaa c'aak'uwaa suutsaa tunabaadan k'oppeedda uray, k'ay aad'd'o keekatetsaa Geeshsha Ayaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw bessinttonne ane k'oppite. **30** Ayaw gooppe, «Taani haluwa kesianne kushiyaa zaarana» geeddawaa nuuni ereetto; k'aykka, «Goday bare asaa pirddana» yaageedda. **31** De'uwaa S'oossaa kushiyann kundanawe daro yarshshiyaawaa. **32** Hinttentoo S'oossaa poo'uu poo'eeddawaappe guyyiyaan, hinttentu daroban waayettiide, wolk'k'aama wad'etaan genc'c'eedda beni wodiyya hassayite. **33** Itti itti gede hinttentta asaa sintsan boreeddinonne pas'a kaa'eeddino; k'ay hara wode hewaadan ootseeddawanntunne ittippe de'eedda. **34** Ayaw gooppe, k'ashuwaan de'iyaa asatoo hinttentu k'arettedda; yaatiide hinttentoo med'inaw wurrena ubbaappe aad'd'iyaa shaluu saluwaan de'iyawaa hinttentu huup'ew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akki diggooppe hidootaan genc'c'eedda. **35** Hewaa diraw, wolk'k'aama woytana de'iyaa hinttentu s'alatetsaa oloppite. **36** S'oossay koyiyaawaa ootsiide, I hinttentoo immanna geeddawaa akkanaw genc'c'ana koshshee. **37** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Amareeda wodi atteedda. Yiyaawe yaanawaa; gam'enna. **38** Ta s'illuu ammanettiide de'anawaa. Shin ooninne guyye simmooppe, taana nashechchenna» yaagee. **39** Nuuni ammanettiide atteeddawantu bagga gidiyaawaappe attin, guyye simmiide d'ayeeddawanntu bagga gidokko.

11 Ammanuwa giyaawe, demmana giide nashechchaan naagi utteeddabay ammansiyaawaanne be'anaw danddayennabaa erissiyaawaa. **2** S'oossay beni c'ima asaw markkattawe, untunttu ammaneeddawaana. **3** Saluunne sa'ayenne S'oossaa k'aalaan med'etteeddawaa ammanuwaan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettenabaappe med'etteedda. (aiōn g165) **4** Aabeeli K'aayelawaappe aad'd'iyaa yarshshuwa S'oossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. S'oossay Aa imuwaabaa markkattiidde, I s'illuwa gideeddawaakka markkatteedda; Aabeeli haray atto hayk'keeddashshinka, bare ammanuwaan ha'i gakkanaw haasayee. **5** Heenooki hayk'ennan saluwa beeddawe ammanuwaana; S'oossay afeedda diraw, ooninne Aa be'anaw danddayibeenna. S'oossaa Mas'aafay, «Heenooki saluwa baanaappe kase S'oossaa nashechcheedda» yaagee. **6** Ammanuu baynnaan ooninne S'oossaa nashechchanaw danddayenna; ayaw gooppe, S'oossaa k'ay ooninne S'oossay de'iyawaanne barena koyiyaawantoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee. **7** Nohe be'anaw danddayenna sintsappe hananabaw S'oossay, «Neena naaga» giina, S'oossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw markkabiyya med'd'eeddawe ammanuwaana; yaatiide hewaan ha sa'aa bolla pirddiide,

ammanuwaan beettiiyaas'iilotetsaakka S'oossaa'ppe akkeedda. **8** Abraahaamo laattanaadan, S'oossay barew immana geedda gadiyaa baana mala, S'oossay barena s'eeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biyaa wode, hak'a binttonne erennaan kesseedda. **9** Abraahaamo S'oossay barew immana geedda gadiyaan hara biittaa asaadan de'eeddawe ammanuwaana; S'oossay he immana geeddawaa barenanna itippe laattana Yisaak'ananee Yak'oobanna Dunkkaaniyaan de'eedda. **10** Ayaw gooppe, Abraahaamo S'oossay lo'o baasuwaan k'oppiide kees's'eedda katamaa naagee. **11** Saara bare huup'ew haray atto ec'aadekka, immana geedda S'oossay ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na'aa shahaaranaw wolk'k'aa demmeeddawe ammanuwaana. **12** Hewaa diraw, hayk'keedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwaan de'iyaa s'oolintiyaa keena, abbaa gas'aan de'iyaa payduu baynna shafiyaa keena zaratuu yeletteeddino. **13** He asatuu ubbatuu ammanuwaan hayk'keeddino; barenttoo S'oossay immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwaan hewaa be'iide, saroteeddino. K'ay untuntutu sa'aan imatsanne yederissettiide keseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. **14** Ayaw gooppe, hewaadan giyaa asatuu barenttu huup'e gadiyaa koyiyaawaa erissiino. **15** Untuntutu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw K'oppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaac'aa demmennaan aggikino; shin **16** untuntutu hewaa aggiide, lo'iyaa gadiyaa laamotiino; hewe saluwaaw gadiyaa. Hewaa diraw, S'oossay untuntutu S'oossaa geetettanaw yeelatenna. Ayaw gooppe, I untuntutu katamaa giigissi wotseedda. **17** Abraahaamo Yisaak'a yarshshanentto woy yarshshenentto, S'oossay eranaw s'omooseedda wode, Abraahaamo ammanuwaan Aa yarshsheedda. S'oossay Abraahaama, «Ne zarii Yisaak'a baggana s'eeseetanawaa» geeddashshinkka, Abraahaamo bare na'aa Yisaak'a yarshshanaw giigeedda. **19** Abraahaamo S'oossay Yisaak'a haray atto, hayk'uwaappekka patsanaw danddayiaawaa ereedda; hewaa diraw, hayk'uwaappe guyye Aa zaariide akkeedda. **20** Yisaak'i sintsappe hananabaw Yaak'oobanne Eesaa anjeeddawe ammanuwaana. **21** Yaak'oobi hayk'kana haniidde, Yooseefo naanaa huup'iyaan huup'iyaan anjeeddawenne gatiman guufetiide, S'oossaw goyinneeddawe ammanuwaana. **22** Yooseefo hayk'kanaw matiide, Israa'eeliyaa Asay Gibs'eppe kesanawaa haasayeeddawenne bare mek'etsaa ootsanabaa untuntutta azazeeddawe ammanuwaana. **23** Muse yeletteeddawaappe guyyiyaan, aawuunne aata malaa lo'o na'aa gideeddawaa be'iide, heezzu agenaa k'oseeddawe ammanuwaana; untuntutu kaatiyaa awaayookka yayibeykkino. **24** Muse dic'ceeddawaappe guyyiyaan, Gibs'e kaatiyaa naatti na'aa geetettanawaa is's'eeddawe ammanuwaana. **25** Nagaraan Muse guutsa wodiyaan nashettanawappe, S'oossaa asaana waayettanawaa dooreedda. **26** Wodeppe demmana woytaa I tishshi ootside s'eello diraw, Gibs'e gadiyaa shaluwa ubbaappe Kiristtoosa diraw borettiyaawe daro aad'd'iyaa duretetsaa gideeddawaa k'oppeedda. **27** Kaatiyaa hank'koo Muse yayyenaan, Gibs'e gadiyaappe keseeddawe ammanuwaana; ayaw gooppe, beetena S'oossaa be'eeddawaadan, genc'iide sintsaw beedda. **28** Hayk'uwaaw kiitanchchay Israa'eeliyaa asaw bayira naanaa bochchennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suutsaa c'ac'c'afisseeddawe ammanuwaana. **29** Israa'eeliyaa Asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo'o

Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibs'e asatuu paac'ew gelishshin, haatsay untuntutu mitti aggeedda. **30** Israa'eeliyaa Asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallassaa yuuyyi yuuyyi aad'd'owaappe guyyiyaan, he shuchchaa dirssay kunddeeddawe ammanuwaana. **31** C'aaratta Ra'aaba yewuwaaw k'oriyaawantta loytsa mokkeedda diraw, S'oossaw azazettenan is's'eedda asaana hayk'k'ennan atteeddawe ammanuwaana. **32** Simmi harabaa guujaade ayaa odo? Geeddoonabaa, Baaraak'abaa, Samisoonabaa, Yofittaahabaa, Daawitebaanne Saameelabaa, k'ay nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna. **33** Untuntutu kaatiyaa ubbaanna olettiide s'oneeeddawenne s'illobaa ootseeddawe ammanuwaana; yaatiide S'oossay immana geeddawaa akkeeddino; gaammotuwaaw doonaakka gorddeeddino. **34** Wolk'kaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; untuntutu daaburanchchaa; shin minneeddino; k'ay olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino. **35** Mac'c'awanttu barenttu hayk'keeddawantta hayk'uwaappe denddina akkeeddino. K'ay haranttu k'ashuwaappe biletanawaa is's'iide, keekkiyaa de'oo hayk'uwaappe denddanaw, ugatiide hayk'keeddino. **36** Haratuwaaw bolla Asay k'iliic' kaa'eedda; lissuwaan shoc'etteeddinonne santsalataan k'ashettiide, k'asho golliyaa geleeddino. **37** Shuchchaa c'adetteeddino; magaziyaan laa'u kesiide p'alk'k'etteeddino; paac'etteeddino; mashshaan hayk'keeddino; untuntutu ubbayyokka d'ayina, waayettiide tuggattiide, dorsaa c'alaanne deeshshaa c'ala mayyiide yuuyyeeddino. **38** Untuntutu ha alamii giigennaan is's'ina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa gididonne ollaa gidduwaan yuuyyeeddino. **39** S'oossay untuntutu ammanuwaaw markkattooppekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawaa akkibeykkino. **40** S'oossay nuw itti lo'o k'ofaa k'oppi wotseedda diraw, untuntutu nuuni baynnaan balay baynnawantta gidikino.

12 Simmi nuw hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aad'd'iide markkattiyaawe de'ishshin, nuuna d'ubbiyaa ubbabaanne bak'ki oyk'kiyaa nagaraa diggiide nu sintsan de'iyaa nuuni wos's'ana wotsaa genc'iide wos's'oyte. **2** Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyyeeddawanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa s'eellotte. Yesuusi yeellaa kad'iide, sintsappe aw de'iyaa nashechchaa diraw, mask'kaliyaa bolla misimaariyan d'ishettiide hayk'kanawaa genc'iide, S'oossaa kawutetsaa oydiyaappe ushechcha baggana utteedda. **3** Hinttentu hinttentu wozanaa bayizziide daabureenna mala, nagaranchchatuu barena daro is's'inakka genc'ceedda Yesuusa k'oppite. **4** Nagaraanna hinttentu baas'etiide, suutsaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. **5** S'oossay bare naanaadan, hinttentu zoriyaawaa dogeedditee? S'oossay hinttentu, «Ta na'aw, S'oossay neena mariyaa wode, laafabaadan k'oppoppa. I neena seeriyaa wodekka yayyoppa. **6** Ayaw gooppe, I bare siik'iyaa uraa muree; k'ay bare na'aadan akkiyaa ubbaakka lissuwaan shoc'ee' yaageedda. **7** S'oossay hinttentu mariyaa wode genc'cite. Ayaw gooppe, I hinttentu naanaadan ootsee. Aawuu seerenna na'ay de'ii? **8** Naanaa ubbaa seeriyaawaadan, hinttentu murenaan aggooppe, karen yeletteeddawantta giditiappe attin, tumu naanaa gidikkita. **9** Hewaa bollan k'ay, nuuna yeleeedda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untuntutu bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayaanaa Aabboo loytsi darssi moodeettiide

de'okkoo? **10** Ayaw gooppe, nuuna yeleedda nu aawotuu barentta lo'owaadan, amareeda wodiya nuuna mureeddino; shin S'oossay nuuni Aa geeshshatetsaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. **11** Nuuni murettiya wode, ha'iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawantoo guyyeppe he murray s'illotetsaa de'uwaa sarotetsaa woytaa immanna. **12** Hewaa diraw, hintenttu arggaac'eedda kushiyaanne hintenttu daabureedda gulbataa mentsitsite. **13** Wobbiyaa gedii pas'anaappe attin, burk'enna mala, suure ogiyaan hamettite. **14** Asaa ubbaanna saro de'anaw minnite; k'ay geeshsha de'uwaa de'ite. Ayaw gooppe, geeshshatetsay baynnaan ooninne Godaa be'anaw danddayenna. **15** S'oossaa aad'd'o keekatetsaa ooninne akkaan attena mala naagetite; k'ay dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa c'amo mitsaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagetite. **16** Woshummanaw kajjeeliyaa Asay ooninne de'enna mala, woy k'ay itti gede miyaabaw bare bayiratsaa zal'eedda, ayaanaabaa kawushsiyaa Eesaa mala asaykka de'enna mala naagetite. **17** Hewaappe guyyiyaan, Eesay bare aabbu anjiuwa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin Aa aabbu Aa anjenan is's'eedda; ayaw gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afos's'i koyyiidekka demmanaw danddayibeenna. **18** Hintenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakonne ees'siyaa tamaakko, d'umaakko, shaariyaakonne gotuwaakko, **19** k'ay malakataa waasuwaakonne k'aalaa kooshshaakko yibeykita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda. **20** Ayaw gooppe, S'oossay untunttu, «Haray atto, do'aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchaan c'adettiide hayk'ko» yaageedda azazuwaa untunttu genc'c'anaw danddayibeykino. **21** Ayfiyaan beettiyaawe daro dagantsiyaawaa gidiyaa diraw Muse, «Taani yashshaan kokkoray» yaageedda. **22** Shin hintenttu S'iyoonne Deriyaa, de'o S'oossay de'iyaa katamaa, ittippe shiik'iide nashettiya daro sha'a kiitanchatuwaakko saluwa Yerusalaame yeeddita. **23** S'oossaa bayira naanatuwaakko, ittippe shiik'eeddawantukko, untunttu suntsay saluwaan s'aafetteeddawantukko yeeddita; k'ay asaa ubbaa pirdiyaa S'oossaakonne, balay baynnawanta ootseedda s'illo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. **24** Ooratsa c'aak'oo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suutsaappe aad'd'iyaa odiyaa gukkeedda suutsaakko yeeddita. **25** Hintenttoo odiyaa uraa yewuwa sisiyawaa hintenttu is's'enna mala, hintentta naagite. S'oossaa kiitaa sa'aan barenttoo odiyaa odiyaa sisenna is's'eeddawantuu attana d'ayooppe, saluwaan, «Hintenna naagite» giyaa S'oossaappe nuuni waaniide attanee? **26** He wode Aa kooshshay sa'aa k'aatseedda; shin I ha'i, «Taani sa'aa s'alalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka k'aatsana» yaageedda. **27** «Itti gede gujjaade» giyaa k'aalay k'aas's'ennabay minniide de'ana mala, med'etteeddabay k'aas's'anawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee. **28** Nuuni k'aas's'anaw danddayenna kawutetsaa akkiyaa diraw, ane S'oossaa galatoytenne Aa nashechchoyite; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatetsaan aw gomaanoyte. **29** Ayaw gooppe, nu S'oossay tumu bayizziyaa taama.

13 Hintenttu ishatuwa siik'iyawaa aggoppite. **2** Imatsaa mokiyaawaakka dogoppite. Ayaw gooppe, yaatiyaawaan itti itti Asay erennaan kiitanchatuwa

mokkeedda. **3** K'asho gollen de'iyaa wantubaa hintenttukka untuntunna ittippe k'asho gollen de'iyaa waadan k'oppite; k'ay hintenttu hintenttu huup'ew waayettiyaawaadan, waayettiyaawaantubaa k'oppite. **4** Akkiyaawaanne geliyaawaa Asay ubbay bonchchanaw bessee; k'ay asinayenne machchata ittuu ittoo ammanettanaw bessee; ayaw gooppe, S'oossay woshummanaw kajjeeliyaawaantanne woshummiyaawanta pirdanna. **5** Miishshaa siik'uwaa hintentta naagite; hintenttoo de'iyaa hintenttoo gido. Ayaw gooppe, S'oossay bare huup'ew, «Taani neena ubbaakka yeggikke woy aggikke» yaageedda. **6** Hewaa diraw, nuuni s'alliide, «Goday taana maaddiyaawaa; taani yayyikke. Asay taana ay ootsii?» yaageetto. **7** S'oossaa k'aalaa hintenttoo odeedda hintentta kaaleseeddaawanta hassayite; untunttu waan de'eeddinontonne hassayite; k'ay untunttuwaadan ammanite. **8** Yesuusi Kiristoosi zinokka hachchekka med'inawukka laamettenna. (aiōn g165) **9** Dumma dumma ooratsa timirtiyaan wora booppite. Nu wozanay S'oossaa aad'd'o keekatetsan minnooppe lo'o gidiyawaappe attin, k'umaa wogatoo azazetiyaawaa gidenna; hewoo azazetteeddawantukka maadettibeykino. **10** Nuw yarshshiyaa de'ee; Dunkkaaniyaa gidon ootsiyaawantuu he yarshshiyaa saappe maanaw untunttoo maatay baawa. **11** K'eesatuwaa ubbatuwa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suutsaa yarshshanaw Ubbaappe Aad'd'iyaa Geeshsha sa'aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa k'ay dirssaappe karenna guuddee. **12** Hewaa diraw, Yesuusikka k'ay nagaraappe asaa bare suutsan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayetteedda. **13** Simmi nuuni I boretteedda boriyaa akkiide, dirssaappe kare aakko kesoytte. **14** Ayaw gooppe, nuw hawaan med'inaw de'iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto. **15** Simmi S'oossaw Yesuusa baggana ubbaa wode galataa yarshshuwa immoytte; hewaa giyaawe mettershshay Aa suntsaw immiyaa galataa giyaawaa. **16** Lo'obaa ootsiyaawaanne ittuu ittuwa maaddiyaawaa dogoppite. Ayaw gooppe, S'oossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwa. **17** Hintenna kaaletsiyaawantoo azazettite; k'ay untunttu azaziyaawaakka ootsite. Untunttu barenttu ootseeddawa S'oossaw odana diraw, hintenttu shempuwa loysi naagiino; hintenttu untunttoo azazettooppe, barenttu oosuwa nashettiide ootsana; hewe d'ayooppe, untunttu yilottiide ootsana; hewe hintentta ayinne maaddenna. **18** Nuw S'oossaa woossite. Nuuni ubbaa wode lo'obaa ootsanaw koyyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo'o wozanay nuw de'ee. **19** S'oossay taana hintenttukko ellekka zaaranaa mala, S'oossaa hintenttu loysi woossanaadan, taani hintentta loysa woossay. **20** Sarotetsaa S'oossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa hentsanchchaa wolk'kaama, med'inaa c'aak'uwaa suutsan hayk'uwaa bentseedda. (aiōnios g166) **21** S'oossay Yesuusi Kiristoosa baggana bare sintan barena nashechchiyaawaa hintentta oosissiide, hintenttukka I koyyeeddawaa ootsana mala, lo'o oosuwa ubbaan hintentta I giigisso; S'oossay med'i med'inaw bonchchetto. Amen'i. (aiōn g165) **22** Taanaadan ammaniyaawantoo, taani ha dabddaabbiyaa hintenttoo k'antsaan s'aafeedda diraw, hintenttu ha zoriyaa salettanaan sisana mala, taani hintentta woossay. **23** Nu ishay, S'imootoosi k'ashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleelli I haa yooppe, taani aanana baade hintentta be'ana. **24** Hintenna kaaletsiyaa ubbatuwaanne S'oossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. S'aaliyaappe yeedda ammaniyaawantuu hintentta saro saro

giino. 25 Aad'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna ittippe
gido. Amen"i.

Yaak'ooba

1 Taani Yaak'oobi S'oossaa ayiliinne Godaa Yesuusi Kiristtoosa ayilii, biittaa ubbaan laalettettedda tammanne laa'u zeretsatoo sarotaa kiitay. **2** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawantoo, hintte ammanuu paac'ettiyaawe hintenttoo danddayaa immanawaa eriide, dumma dumma paac'ii hinttena gakkiiyaa wode, hewaa kumentsaa nashechchaadan paydite. **4** Hintte danddayay ayinne bali bayinnaan hinttena minneeddawantanne pac'i bayinnawantta ootsiide, bare oosuuaa polo. **5** Shin hintteppe ooninne barew aad'd'eedda eratetsay d'ayooppe, kad'ennaan ubbaw keekatetsan immiyaa S'oossaa woosso. I aw immana. **6** Shin I ayaaninne sid'ennaan ammanuwaan S'oossaa woosso. Ayaw gooppe, sid'iyaa uray c'arkkuu sugina k'aas's'iyyaa abbaa beetaa mala. **7** Ayaw gooppe, laa'u k'ofay de'iyaa uray, bare ogiyaa ubbaan bare k'ofaa k'achchenawee, he uray Godaappe ayinne demmanaw k'oppoppo. **9** Shin hiyyeesaa ishay S'oossay Aa d'ok'k'u ootseedda wode nashetto. **10** K'ay dure ishaykka S'oossay Aa kawushisseedda wode nashetto. Ayaw gooppe, dure bitanii maataa gidдон dic'c'iyaa c'iishshaadan d'ayana. **11** Ayaw gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, c'iishshay d'ayee; k'ay Aa malaa lo'otetsaykka d'ayee; hewaadanka k'ay dure bitanii barewaa ootsiide d'ayana. **12** Waayiyaan genc'c'iyaa uray anijetteeddawaa; ayaw gooppe, he waayiyaan s'ooneeddawaappe guyyiyaan, S'oossay barena siik'iyaaawanttoo immana geedda de'uwaa kalachchaa I akkana. **13** Ooninne paac'ettedda wode, «Taana S'oossay paac'cee» gooppo. Ayaw gooppe, S'oossay iitan paac'ettanaw danddayenna; k'ay I bare huup'ew oonanne paac'enna. **14** Shin Asay huup'iyaaan huup'iyaaan bare huup'e iita amuwaan gooshettiyyaa wodenne c'imettiyyaa wode paac'ettee. **15** Hewaappe guyyiyaan, amuu shahaariide, nagaraa yele; k'ay nagaray dic'ciide, hayk'uwaa yele. **16** Taanaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, c'imettoppiti. **17** Lo'o imuwaa ubbayenne kumentsaa woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwa poow'uwaa med'd'eedda Aawuwaappe yee; S'oossay bare huup'ew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. **18** Nuuni I med'd'eedda med'etatuwaa gidдон d'ok'k'asaa akkanaadan, nuuna bare sheniyaan tumu k'aalaan yelee. **19** Taanaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, hawaa hassayite; Asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hank'k'ettanaw elleello. **20** Ayaw gooppe, asaa hank'kuu S'oossay koyiyaa s'illotetsaa ahenna. **21** Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatetsaa ubbaa hintteppe d'ayissiide, S'oossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyaa k'aalaa ashikketetsan akkite. **22** Shin S'oossaa k'aalaa oosuwaan peeshshiteppe attin, sisa s'alalaan hintte huup'iyaa c'immooppiti. **23** Ayaw gooppe, k'aalaa sisiide ootsenna uray de'ooppe, I bare malaa masttootiyaa s'eelliyaa uraa mala. **24** I barena s'eellide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. **25** Shin ooninne ayiletetsaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa s'eellide, aan ak'iyaaawe k'ay Aa naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare ootsiyaa oosuwaan anijettana. **26** Bare ins's'arssaa naagennan barena c'immiide, barew S'oossaa goyinniyaawaa malatiyyaa uray de'ooppe, Aa goynay mela. **27** S'oossaa Aawuwaa sintsan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe hak'awe gooppe, aata aawuu bayinna naanatuwaanne waayettiyyaa am'etuwaa

maaddanawaanne sa'aa nagaraa k'itaappe bare huup'iyaa naaganawaa.

2 Taanaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, hintte nu bonchcho Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammani de'iidde, deemuwaa s'eelliide, asaa bonchchoppite. **2** Ayaw gooppe, work'kaa migiduwaaw wotsiide, lo'o mayuwaa mayyeedda itti Asay hintte shiik'uwaa yooppe, k'ay c'urk'ka mayuwaa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, **3** lo'o mayuwaa mayyeedda bitaniyyaa hintte aatsi bonchchiidde Aa, «Neeni hawaan ubbaappe lo'iyaa oydiyaan utta» giide k'ay hiyyeesaa bitaniyyaa, «Neeni hininna ek'k'ashsha; woy hawaan ta gediyaa matan sa'aan utta» gooppe, **4** yaatina hintte hintte gidдон shaakotetsaa med'd'iyaaawantanne iita k'ofaanna de'iyaa daannatuwaa gidikkiteeyee? **5** Taanaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, sisiite; S'oossay ha sa'aan de'iyaa hiyyeesaa Asay ammanuwaan durretanawunne barena siik'iyaaawanttoo immana geedda saluwaaw kawutetsaa laattanaw dooribeenneyee? **6** Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheeddit. Duretuu hinttena tuggayiyaawantta gidikkinooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinooyee? **7** Hintew imteettedda lo'o suntsaa boriyaawanttu untuntta gidikkinooyee? **8** Shin S'oossaa Mas'aafan, «Ne shooruwa ne huup'iyaaan siik'aa» geetettiide s'aafetteedda kaatiyaa higgiiyaa hintte polooppe, lo'obaa ootsiita. **9** Shin hintte asaa deemuwaa s'eelliide bonchchooppe, nagaraa ootsiita; k'ay higgii hintte bolla, higgiiyaa mentseeddawanttutan pirdana. **10** Ayaw gooppe, ooninne higgiiyaa ubbaa naagiide, ittino mentsiyaawaa gidдоppe, he uray higgiiyaa ubbaa mentsee. **11** Ayaw gooppe, «Woshummoppa» geeddawe k'ay «Wod'oppa» geedda; shin neeni woshummana d'ayooppekkka, wod'eeddawaa gidдоppe, higgiiyaa mentsaadda. **12** Asaa ayiletetsaappe kessiyaa higgiiyan, pirdaa akkana asatuwaadan haasayitenne untuntuwaadan ootsite. **13** Ayaw gooppe, asaa maaribeenna uraa S'oossay maarennan pirdana; maarotetsay pirdaa s'oonee. **14** Taanaadan S'oossaa kaalliyaaawanttoo, itti uray barew ammanuu de'ee gooppe, k'ay Aa ammanuwaaw Aa oosuu erissana d'ayooppe, Aa ay go'anee? Aa ammanuu Aa ashshanaw danddayii? **15** Itti ishay, woy itti michchata kallottooppe, k'ay untunttoo ubbaa gallassi miyaabay d'ayooppe, **16** hintteppe itti uray untuntta, «Saro biite. Tamaa ho'ite. Kallide miite» giide, untunttoo koshshiyaawaa immana d'ayooppe, untuntta ay go'anee? **17** Hewaa diraw, ammanuu oosuu bayinnaan barekka de'ooppe hayk'keeddawaa. **18** Shin itti uray, «New ammanuu de'ee; k'ay taw oosuu de'ee. Neeni ne ammanuwaaw ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwaaw ta oosuwaan neena bessana» gaana. **19** Neeni itti S'oossay de'iyaaawaa ammanaasaa; hewe lo'a. S'alahetuuikka k'ay ammaniino; yashshaan kokkoriino. **20** Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go'ennawaa eranaw koyyay? **21** Nu abbu Abrahaamo bare na'aa Yisaak'a yarshshiyyaa sa'aa bolla wotseedda wode, bare oosuwaan s'illibeennee? **22** Aa ammanuunne Aa oosuu ittippe ootseeddawaanne Aa ammanuu Aa oosuwaan poletteeddawaa be'ikkii? **23** S'oossaa Mas'aafay «Abrahaamo S'oossaa ammaneedda. S'oossaykka hewaa aw s'illotetsan paydeedda» geeddawe poletteedda; k'ay S'oossaa dabbo geetettiide I s'eesteedda. **24** Asay ammano s'alalaana gidennaan, oosuwaan s'illiyaawaa hintte be'iita. **25** Hewaadanka k'ay c'aaratta Ra'aaba kiittetowantta mokkaade

hara ogiyaanna untuntta moyzeedda wode, bare oosuwaan s'illabeykee? **26** Ayaw gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayk'keeddawaa gidiaaawaadan, hewaadananka k'ay oosuu shaaketteedda ammanuu hayk'keeddawaa.

3 Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, nuuni haratuwaappe aad'diyaa pirddaa akkanawaa hintte eriyaa diraw, hintteppe c'oratuu tamaarissiyaawantta gidoppite. **2** Nuuni ubbaykka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana d'ayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa. **3** Paratuu nuw azazettana mala, bis'alaa barssiide, nuuni koyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. **4** Be'ite, markkabatuukka k'ay hewaa keenaa wolk'k'ama gididde, gotuwa c'arkkuwaan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe barewaa koyiyaasaa zaaride laaggiyaa k'eerii guutsaa mitsaan laagettiide biino. **5** Hewaadan ins's'arssay bollaa gidдон guutsa asatetsaa gidoopeppka, daro wolk'k'amaaban c'ee'ettee. Guutsa tamay waanide wolk'k'ama wora guuddii! Akeekite. **6** Ins's'arssaykka tamaa mala. I nu asatetsaa gidдон iitabaa ubbaa ootsana danddayee; asatetsaa ubbaa tunissee. K'ay nu de'uwaa wotsaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa. **(Geenna g1067)** **7** Ayaw gooppe, d'atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiyya shooshshatu zariyaanne abbaan de'iyaa med'etatuwaa zariyaa ubbaa Asay aadisseedda; k'ay untunttukka aadeeddino. **8** Shin ooninne ins's'arssaa aadissanaw danddayibeenna; ins's'arssay wod'iyaa marzzii kumeedda c'o'u geena iita med'etaa. **9** Nuuni ins's'arssan nu Godaanne Aawuwaala galateetto; k'ay aanikka S'oossaa malatiide med'etteedda asaa shek'keetto. **10** Itti doonaappe galatayenne shek'ay kesee. Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hewe hewaadan hananaw bessena. **11** Pultuu itti ollaappe mal'iyaa haatsaanne c'ammiyaa haatsaa pulttanaw danddayii? **12** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, balasiyaa giyaa mitsay wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyniyaa turay balasiyaa giyaa mitsaa ayifanaw danddayii? Mas'ine mas'ine giyaa haatsaappekka mal'o haatsay kesana danddayenna. **13** Hintte gidдон aad'd'eedda eranchhayenne akeekanchchay oonee? Bare lo'o de'uwaa oosetteedda bare oosuwa aad'd'eedda eratetsaappe yiyaa ashiketetsaan besso. **14** Shin hintte wozanaan c'ammiyaa k'anaatiinne yirggii de'oppo. K'ay tumatetsaa bolaakka worddotoppitenne otorettoppite. **15** Hewaa mala aad'd'eedda eratetsay saluwaappe wod'd'iyawaa gidenna; shin hewe sa'aabaa, asaawaa, s'alahatuwaa. **16** Ayaw gooppe, k'anaatiinne yirggii de'iyaa saan walassayenne iita ooso ubbay de'ee. **17** Shin bollappe yiyaa aad'd'eedda eratetsay ubbaappe kase geeshsha. K'ay sarotetsaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; k'ay maarotetsayenne lo'o ayfii kumeeddawaa. Sid'iinne lo'o malatiyaa iitatetsay bayinnawaa. **18** S'illotetsaa ayfii sarotetsaa ootsiyaawanttu sarotetsaan zereedda zeretsaappe beetteedda.

4 Olayenne walassay hintte gidduwaa hak'appe yii? Untunttu yeeddasay hintte bollaa gidдон olettiiyaa hintte nashettanaw wolk'k'ama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? **2** Hintte amottiita; shin demmikka; wod'iita. Loytsi koyiiti; shin demmanaw danddayikka; walak'ettiianne olettiiita. Shin S'oossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikka. **3** S'oossaa woossiita, shin demmikka; gaasuukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw

koyiyaa diraassa. **4** Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe S'oossaw morkke gidiaawaa erikkitee? Ayaw gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyiyaawe ooninne S'oossanna morkkettee. **5** Woy S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay nuunan wotseedda Ayyaanay wolk'k'ama amuwaa nuw amottee» giyaawaa hinttentoo c'oo giyaawaa malatii? **6** Shin S'oossay aad'd'o keekatetsaa aatsiide immee. Hewaa diraw, S'oossaa Mas'aafay, «S'oossay otorettyaawantta is's'ee; shin barena kawushshiyaawanttoo aad'd'o keekatetsaa immee» yaagee. **7** Simmi, hintte S'oossaw moodittite. Yaatiide s'alahiyaanna ek'ettite; I hintteppe bak'atana. **8** S'oossaaakko shiik'ite; ikka hinttekkoo shiik'ana. Hinttenoo nagaranchchatoo, hintte kushiyaaw meec'ettite. Laa'u k'ofay de'iyaaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. **9** Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. **10** Godaa sintsan hintte huup'iyaa toochchite; k'ay I hinttena d'ok'ku d'ok'ku ootsana. **11** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppite. Bare ishaa zigiriyaawenne Aa bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirddee. Neeni higgiiyaa bolla pirddooppe, higgiiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. **12** Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe S'oossaa s'alalaa; I ashshanawunne d'ayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? **13** Hinttenoo, «Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laytsaa uttana; zal'ananne k'ay miishshaa wod'isana» giyaawanttoo, be'ite. **14** Wontti hintte de'uu ayaa hananenttonne erikkita; guutsa wodew hintte beettiide, guyyeppe d'ayiyaa penuunawaa mala. **15** Hewaa aggiide, «Goday gooppe, nuuni de'ana; hawaa woy hewaa ootsana» gaanaw bessee. **16** Shin hintte ha'i hinttentu d'ok'k'atetsaan c'ee'ettiita; hewaa mala c'ee'ku ubbay iita. **17** Hewaa diraw, lo'obaa ootsanaw eriidde ootsenna uraw hewe nagaraa.

5 Ha'ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw «Aayye! Aayye!» yaagiide yeekkitenne zilaalite. **2** Hintte duretetsay bay diggeedda; k'ay hintte afilaakka bil'ay mi diggeedda. **3** Hintte work'k'ayenne hintte biray sh'i'i diggeedda. K'ay he sh'i'ay hintte bolla markkattana; hintte bolaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sintsav dagayi de'iita. **4** Akeekite; hintte gaden katsaa k'oyc'eedda asatoo c'iggibeenna kiraa miishshay waassee; untunttu waasuu wolk'k'ama Godaa haytsaan sisetteedda. **5** Hintew injetina, sa'aan ishaliide de'eeddita; shukaa gallassaw d'ikkiiyaawaadan, hintte bollaa d'ikkieeddita. **6** S'illo asaa bolla pirddeeddita; k'ay Aa wod'eeddita; I hinttenanna ek'ettenna. **7** Hewaa diraw, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, Goday yaana gakkanaw genc'c'ite; biittaa goshiyaawe adiliyaa irayenne assuura iray yaana gakkanaw genc'c'iide, al'o katsaa I wooti naagiide gatsi akkintoo be'ite. **8** Hinttekkka k'ay genc'c'ite; hintte wozanaa minisite. Ayaw gooppe, Godaa yuussay matatteedda. **9** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, S'oossay hintte bolla pirdenna mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzumoppite. Be'ite, pirddiyaawe penggiyaan ek'keedda. **10** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, waayiyaassinne genc'c'aw leemisuwaa gideeddawantta, Godaa suntsan haasayeedda nabatuwaa hassayite. **11** Be'ite, danddayiide genc'c'eeddawannta nuuni anjetteeddawannta geetto. Iyooba genc'c'aa hintte siseeddita; k'ay Goday aw wurssetsaan immeeddawaakka beeddita. Ayaw gooppe, Goday maarotayenne k'aretay kumeeddawaa. **12**

Shin ubbaappe kase, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, saluwaan gidina, woy sa'aan gidina, woy hara c'aak'uwaan gidina, ayanka c'aak'oppite. Shin S'oossaa pirdan hintte gelennaadan, hintte yewuu Ee giyaawaa gidoope, «Ee» giite; gidenna giyaawaa gidoope, «Gidenna» giite. **13** Hintte gidon waayettiyyaa uray ooninne de'ooppe, S'oossaa woosso; nashettiyyaa uray ooninne de'ooppe, yes'siide galato. **14** Hinttepe sakettiyyaa uray ooninne de'ooppe, ammaniyaa asaa kaaletsiyaa c'imatuwaa barekko s'eeso; untuntu Godaa suntsan zayitiyyaa Aa okkiide, aw S'oossaa woossino. **15** Ammanuwaan S'oossaa woosseedda woosay hargganchchaa patsana; Godaykka Aa harggiyaappe dentsana; k'ay nagaraa I ootseeddawaa gidoopeekka Goday aw atto gaana. **16** Hewaa diraw, hintte pas'ana mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paas'itenne ittuu ittoo S'oossaa woossite; s'illo asaa woosay wolk'k'aama oosuwaa ootsee. **17** Eelaas nu mala asaa. Iray sa'aan bukkennaadan, I minisiide, S'oossaa woossina heezzu laytsanne usuppun agenaa sa'aan iray bukkibeenna. **18** Laa'entsuwaa S'oossaa I woossina, saluwaappe iray bukkeedda; sa'aykka bare katsaa mokkeedda. **19** Taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttepe ooninne tumuwaappe wora booppe, k'ay ittuu Aa guyye he tumuwaakko zaarooppe, **20** nagaranchchaa Aa balaa ogiyaappe zaariyaa ooninne Aa shemppuwaa hayk'uwaa ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero.

1 P'es'iroosa

1 Taani, Yesuusi Kiristoosi kiiteedda P'es'iroosi, S'oossay dooreedda asatoo P'ans'oosa gadiyaan, Galaatiyaa gadiyaan, K'ap'p'adook'iyyaa gadiyaan, lisiyaa biitaaninne Biitaaniyaa gadiyaan betiyaan de'iyaa wanttoo dabbdaabbiyaa s'aafay. **2** Yesuusi Kiristoosaw hintte azazettana malanne Aa suutsan geeyyana mala, S'oossay Aawuu dooreedda hinttentoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay gido. **3** Nuuni S'oossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, bare maorotetsaa daruwaadanka nuuna laa'entsuwaale yeleeeddawaa, Yesuusi Kiristoosa hayk'uwaappe dentseeddawaan nuw de'uwaaw hidoottaa immeeddawaa galateetto. **4** K'ay S'oossay hinttentoo immana daro laataay wook'ennawe, bayennawenne d'ayennawe saluwaan naagee. **5** Hewekka hinttentoo, S'oossaa wolk'kaan ammanuwaan naagettii utiide, atotetsaw giigeeddawanttoo wurssetsaa wodiyaan k'onc'c'anaawaa. **6** Ha'i guutsaa wodew haray atto duma duma paac'iyaaan hintte paac'ettanaw koshsheetikka, hawaan daro nashettite. **7** Hewe haray atto, tamaan yeggina d'ayiyaa wolk'kaappekka hintte ammanuu daro al'onne bali bayinnaawaa gidiiyaawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristoosi beetiyyaa wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte akkana. **8** Hintte Aa erana d'ayoopeppakka, siik'iita; hintte ha'i Aa be'ana d'ayoopeppakka, ammaniita. K'ay hintte hintte ammanoo polo gidiiyaa hintte shempuwaawaa atotetsaa akkiyaa diraw, odanaw dandayettenna bonchchuu kumeedda nashetchaa nashettiita. **10** S'oossay hinttentoo immana aad'd'o keekatetsaabaw timbbiiyaa odeedda nabatuu loysii biddiide, ha atotetsaabaa koyyeeddino. **11** Untuntun de'iyaa Kiristoosa Ayyaanay Kiristoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyaan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markattiide, awude woy waaneedda wodiyaan yaanentonne akeekisseeddawaadan, untuntuu koyyeeddino. **12** He timbbiiyaa odiyaawantuu ootseedda oosuu hinttessappe attin, untuntuu huup'yaassa gidennawaa S'oossay untuntuu k'onc'c'isseedda; ha'i hintte siseedda mishiraachchuwaaw k'aalaa hinttentoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiitetteedda Geeshsha Ayaanaa wolk'kan odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be'anaw amottiino. **13** Hewaa diraw, oosuwaaw ootsanaw hintte wozanaan k'ofaa giigissiide hintte huup'iyaa naagite. Yesuusi Kiristoosi k'onc'c'iyaa wode aad'd'o keekatetsaa hintte akkiyaa diraw, kumentsaa hidootaan naagite. **14** S'oossaw azazettiyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaalloppite. **15** Shin hinttena s'eeseedda S'oossay geeshsha gideeddawaadan, hintteka hintte oosuwaaw ubbaan geeshsha gidite. S'oossaa Mas'aafan, «Taani geeshsha gidiiyaa diraw, hintteka geeshsha gidite» geetteetide s'aafetteedda. **17** Asaa huup'iyaa huup'iyaa deemuwaaw s'eellennan Aa oosuwaadan pirdiiyaa S'oossaa woossiide hintte, «Nu Aabboo» giide Aa s'eesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete gidiiide hintte de'iyaa wodiyaan yashshatetsaan de'ite. **18** Hintte hintte aawotuwaappe laatteedda patsenna de'uwaa wozetteeddawe, d'ayiyaa biraa woy wolk'ka malaana gidennawaa erita; borisiyaabay woy k'itay bayinna dorssaa suutsaadan, al'o Kiristoosa suutsan hintte wozetteedda. **20** S'oossay sa'ay med'ettanaappe kase Kiristoosa doori wotseedda; shin hintte diraw, ha wodiyaaw wurssetsaan l

beetteedda. **21** Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay S'oossaan de'ana mala, S'oossay hayk'uwaappe Aa dentsiide, aw bonchchuwaaw immeeddawaa aan ammaniita. **22** Tumatetsaw hintte azazettiyaaan, lo'a malatiyaa iitatetsay bayinnaan hintte ishatuwaaw siik'anaw hintte huup'iyaa geeshshiide, ittuu ittuwaanna minisiide wozanaappe siik'ettite. **23** Hintte hayk'kiyaa zeretsaappe laa'entsuwaaw yeletibeykita; shin med'inaw de'iyaaawaanne sintsaawukka de'ana S'oossaa k'aalaan hayk'k'enna zeretsaappe yeletteedda. (aiñ g165) **24** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Asay ubbay maataa mala; Aa bonchchuu ubbaykka maataa c'iishshaa mala. Maatay melee; c'iishshaykka k'ok'k'ofettee. **25** Shin Godaa k'aalay med'inaw de'ee» yaagee. Hawe hinttentoo Goday odeedda mishiraachchuwaaw k'aalaa. (aiñ g165)

2 Hewaa diraw, hintteppe iitatetsaa ubbaa, c'immiyaawaa ubbaa, lo'a malatiyaa iitatetsaa, k'anaatiyaanne zigirissaa ubbaa diggite. **2** Goday keeka gideeddawaa hintte de'uwaaan be'eeddawaa gidoope, ha'i yeletteedda gac'ino naanatuwaadan, ushiide dic'c'ananuunne attanaw s'illo gideedda ayaanaa maatsaa laamotite. **4** Godaakko de'o shuchchaakko shiik'ite. Asay Aa is'seedda; shin S'oossaa matan l dooretteedda al'o. **5** Hintteka k'ay de'o shuchchaadan, geeshsha k'eesaa gidiiide, Yesuusi Kiristoosa baggana S'oossaa nashechchiyaa ayaanaa yarshshuwaaw S'oossaw yarshshanaw, hintte hintte huup'ew ayaana keetsaadan kees'ettite. **6** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay, «Be'ite, taani S'iyoonne giyaa katamaan golliyaa godaa s'ap'uwaa minisiyaa, dooretteedda, al'o shuchchaa wotsay; aan ammaniyaaw ooninne yeellatenna» yaagee. **7** Hewaa diraw, ha shuchchay hinttentoo ammaniyaawanttoo daro al'a; shin ammanennawanttoo, «Gimbbiyaawantuu kad'eedda shuchchay godaa s'ap'uwaa minisiyaa, ubbaappe aad'd'iyaa shuchchaa gideedda» yaagee. **8** K'aykka, «Ha shuchchay asaa d'ubbiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa» yaagee; untuntuu S'oossaa k'aalaa ammanenna diraw, untuntuu kasenna k'ofetteeddawaadan d'ubetteeddino. **9** Shin S'oossay d'umaappe maalalissiyaa bare poo'oo hinttena s'eeseedda; hintte Aa ooratsa oosuwaaw odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa k'eesatuwaaw; geeshsha asanne S'oossaw buzo asaa. **10** Hintte kase S'oossaa asaa gidikkita; shin ha'i hintte Aa asaa; hintte kase maorotetsaa akkibeykita; shin ha'i maorotetsaa akkeeddita. **11** Ta dabbatto, hintte ha sa'aan imatsaanne bete gidiiide de'iyaaawantta gideeddawaadan, ubbaa wode hintte shempuwaawaa olettiyaa asatetsaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. **12** Amanenna Asay hinttena iitabaa ootsiyaawanttutan zigiriyaa wode, Kiristoosi yiyyaa gallassi hintte lo'o oosuwaaw untuntuu akeekiide, S'oossaa galatana mala, hintte de'uwaa untuntuu giddon loysii naagite. **13** Godaa diraw, asaa higgiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gidiiyaa diraw, aw moodettite. **14** K'ay gadiyaa mooddiyaawanttookka moodettite. Ayaw gooppe, untuntuu iitabaa ootsiyaawantta muranawunne lo'obaa ootsiyaawantta galatanaw kaatiyaaappe kiitetteeddino. **15** Ayaw gooppe, S'oossay hintte hintte lo'o oosuwaan kad'iyaa eeyaa asatuwaaw haasayaa c'o'u udanawaa koyyee. **16** Ayletetsaappe kesiide, S'oossaa ayiliyaadan de'iteppe attin, he ayletetsaappe keseeeddawaa iitatetsaa gentsiyaawaa ootsoppite. **17** Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaaw siik'ite. S'oossaw yaayite.

Kaatiyaa bonchchite. **18** Ayilattoo, hintte lo'o godatuwaa s'alalawunne ashikke godatuwaa s'alalaw gidennaan, iitattookka daro yayyiide moodettite. **19** Ayaw gooppe, Asay naak'iyaa wode waayetiyyaa uray S'oossaa k'oppiide, oge baynnaan naak'ettooppe S'oossay Aa anijana. **20** Ayaw gooppe, hintte nagaraa ootsina, hinttena dechchiyyaa wode, hintte danddayooppe, hinttentoo ay galatay dei'i? Shin lo'obaa ootsiide waayiyaa hintte danddayooppe, S'oossay hinttena hewoo anijana. **21** S'oossay hinttena s'eeseeddawe hewaa diraassa; ayaw gooppe, Kiristoosi hinttentoo waayettee; hintte Aa k'atamaa kaallana mala, hinttentoo leemisuwaa gideedda. **22** Nagaraa I ootsibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna. **23** Asay barena boriyaa wode, zaariide boriibeenna; waayetiyyaa wodekka manddibeenna. Shin s'illuwaa pirddiyyaa S'oossaw barena aatsiide immeedda. **24** Nuuni nagaraw hayk'kiide, s'illotetsaw de'ana mala, Kiristoosi bare huup'ew bare ashuwaan nu nagaraa mask'kaliyan tookkeedda; hintte Aa maytsaan pas'eeddita. **25** Ayaw gooppe, hintte ogii baleedda dorssaa mala; shin ha" hintte shempuwaaw heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeeddiita.

3 Hewaadanka machchetoo, hintte asinatuwaappe S'oossaa k'aalaw azazetenna ittuu ittuu de'ooppekka, hintte palumettennan, untuntuu hintte yashshatetsaanne hintte geeshsha de'uwwa be'iide s'oonettana mala, untuntuu moodettite. **3** Hintte hintte huup'iyaa al'obaan giigissiyaawaaninne work'kaa wotsiyaawaan woy al'o mayuwwa mayiyaawaan hinttentuu bolla bagga loytsoppite. **4** Shin hintte garssan k'osetteedda asatetsaa lo'otetsay S'oossaa sintsan hinttentoo daro al'o gidilide, d'ayenna ashikkenne woppu geedda ayaanaa gido. **5** Ayaw gooppe, hewaadan S'oossaan hidootteedda geeshsha mac'c'a asatu ben wode barentu asinaw moodettiide, barenta daro loytseddino. **6** Hewaadan Saara Abraahaama, «Ta godaw» yaaga s'eesaadde, aw azazettaaddu; hinttekkka ittibawunne yayyenaan lo'obaa ootsooppe, I naanatuwaa. **7** Hewaadan asinatoo, hintte mac'c'a asatuwaana akeekan ittippe de'ite. Untuntuu daaburanchcha asatetsay de'iyaa diraw, untuntuu bonchchite; hintte woosay d'ubettenna mala, S'oossay immeedda de'uwwa aad'd'o keekatetsaa untuntuu hinttenanna ittippe laattino. **8** Wurssetsaan, ubbay itti k'ofaan de'ite. Ittuu ittoo k'arettite; ishatuwaadan siik'ettite; k'ay ittuu ittoo keekiyaawantanne hintte huup'iyaa kawushshiyaawanta gidite. **9** Iitaa diraw iitaa woy shek'aa diraw shek'aa zaaroppite; hewaa aggiide, S'oossay hinttentuu anijuwaa laattanaadan hinttena s'eeseedda diraw, anijite. **10** Ayaw gooppe, S'oossaa Mas'aafay hawaadan yaagee; «De'uwwa dosiyaawenne lo'o gallassaa be'anaw koyiyaawe oona gidooppenne bare ins's'arssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiaawaa aggo. **11** «Iitabaa ootsiyaawaa aggiide, lo'obaa ootsi; sarotetsaakka loysi koyyonne kaallanaw baas'eto. **12** «Ayaw gooppe, Godaa ayfii s'illotuwaakko s'eellee; k'ay Aa haytsay ubbaa wode untuntuu woosaw dooyaa de'ee. Shin Goday iitabaa ootsiyaawantta bare hank'uwaa som'iyaaan s'eellee» yaagee. **13** Hintte lo'obaa ootsanaw amottooppe, hinttena k'ohanawe oonee? **14** Shin haray atto, s'illotetsaa diraw hintte waayettooppekka, anijetteeddawantta. Asaw yayyoppitenne hirgoppite. **15** Shin Kiristoosa hintte wozanaan bonchchitenne Aa hintte Godaa ootsite. S'oossay hinttentoo hidootteedda de'oo gaasuwwa oochchiyyaa oossinne

zaaruwaa immanaw ubbaa wode giigi uttite; **16** shin hewaa ashikketetsaaninne yashshatetsaan ootsite. K'ay Kiristoosan hintte de'iyaa lo'o de'uwwa iitabaa ootseeddawaadan, hintte bolla iitabaa haasayiyaa Asay bare zigiriyaawaan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. **17** Ayaw gooppe, S'oossay geeddawaa gidoooppe, iitabaa ootseedda diraw waayetiyaawaappe, lo'obaa ootseedda diraw waayetiyaawe keeka. **18** Ayaw gooppe, Kiristoosi nuuna S'oossaa k'ofaan afanaw, barew s'illo gidilide, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayk'keedda; I bare asatetsan hayk'keedda; shin ayyaanan pas'eedda. **19** K'ay he Ayyaanan, K'ashuwaan de'iyaa ayyaanatuwaakko biide, untuntuu k'alaal oodeedda. **20** He ayyaanatuu amareedda, hosphun asatu haatsaan atteedda markkabiyya Nohe kees's'ishshin, S'oossay danddayiide gam'eedda wode, S'oossaw azazetibeenna asaa ayyaanatuwaa. **21** Hewe s'ink'k'ataw leemisuwwa gidilide, hinttena ha"i ashshée; suure wozanaappe S'oossaa woossiyaawaappe attin, bollaa k'itaa meec'ciyaawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristoosi hayk'uwaaappe denddeeddawaan ashshée. **22** Saluwaa biide S'oossaaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de'iyaa wantanne wolk'kaamatuwaa mooddee.

4 Hewaa diraw, Kiristoosi bare ashuwaan nuw waayetteedda diraw, hinttekkka he k'ofaan danc'c'ettite. Ayaw gooppe, bare ashuwaan waayetteedda uray nagaraa ootsiyaawaa aggeedda. **2** Hawaappe sintsan, ha sa'aan shempuwaana de'anaw atteedda wodiyaan, S'oossay koyiyaawaadan de'anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de'anaw bessena. **3** Ayaw gooppe, ammanenna Asay ootsanaw dosiyaawaa hintte ootsiide, woshummanaw kajeeliyaawaan, amuwaan, matsuwaan, yetsaan, ushshaan, pokkiyaa eek'aw goyinniyaawan, de'eedda kase aad'd'eedda wodi hinttentoo gidanawaa. **4** Ammanenna asaana hintte shoray bayinna oosuwwa ittippe ootsenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. **5** Shin untuntuu pas'a de'iyaa asaa bollanne hayk'keedda asaa bolla pirddanaw giigi utteedda S'oossaw zaaruwaa immana. **6** Hayk'keedda asay bare asatetsan Asay pirdettiyaawaadan pirddetanawunne k'ay ayyaanan S'oossay de'iyaaawaadan de'anaw, wonggalaa mishiraachchuu untuntuu hewoo odetteedda. **7** Ubbabawukka wurssetsay matatteedda. Hewaa diraw, S'oossaa woossanaw k'ofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnitte. **8** Siik'uu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbaaappe aatsiide ittuu ittuwaana wozanaappe siik'ettite. **9** Zuuzummennan ittuu ittuwaa imatsatetsaan mokiite. **10** Hintte huup'iyaa huup'iyaaan S'oossaaappe duma duma aad'd'o keekatetsaa akkeeddawaadanka, S'oossaa duma imuwwa hadaraa loysi kesiyaawantudan, ittuu ittoo ootsite. **11** Yesuusi Kiristoosa baggana ubbaan S'oossay galattetana mala, ooninne odiaawaa gidoooppe, k'alaal S'oossaaappe akkiide odiaawaadan odo. K'ay ooninne maaddiyaawaa gidoooppe, S'oossay aw immiyaa wolk'kan maaddo. Bonchchuunne godatetsay S'oossaw med'inappe med'inaw gido. Amen". **(aiōn g165)** **12** Ta siik'atoo, hintte gidon tamaadan guuddiide paac'ciyaa waayyii yiaawaa ooratsabay haniyaawaadan malalettoppote. **13** Shin Kiristoosa bonchchuu beetiyya wode hintte nashettana mala, aanana waayetiyaawaan nashette. **14** Asay hinttena Kiristoosa suntsaa diraw boriyaawaa gidoooppe, hintte anijetteeddawantta; ayaw gooppe, bonchcho Ayyaanay, S'oossaa Ayyaanay, hintte bolla shempana. **15**

Hintteppe ooninne shemppuwaa wod'eeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa ootseedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayettoppe. **16** Shin ooninne Kiristaaniyaa gidiyaa diraw waayettoppe, Kiristoosa suntsaa diraw, S'oossaa galatanaappe attin, yeellatoppo. **17** Ayaw gooppe, pirdday S'oossaa golliyaan doomettiyaa wodii gakteedda. K'ay he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidoooppe, Aa wonggalaw azazettenawanttu wurssetsay ayaa gidanee? **18** S'illo Asay tuggaan attiyaawaa gidoooppe, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waanabee? **19** Hewaa diraw k'ay, S'oossay geeddawaadan waayettiyaawanttu lo'obaa ootsiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena med'deedda ammanettiya S'oossaw immينو.

5 Simmi taani woosa golliyaa c'imatuwaanna c'ima gidiyaawenne, Kiristoosa waayiyaa markkattiyaawe, k'ay k'onc'c'ana bonchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de'iyaa c'imatuwaa zoray. **2** Hintte gidдон de'iyaa S'oossaa wudiyaa S'oossay koyiyaawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolk'k'an gidenna. K'ay hintte go'a s'alalaa s'eellennan, lo'o k'ofaan heemmite. **3** Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolk'k'aan heemmoppite. **4** K'ay heemmiyaawanttu kaappuu k'onc'c'iyaa wode, bayenna bonchcho kalachchaa hintte akkana. **5** Hewaadanka yalaga asatoo, c'imatoo moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo ootsanaw hintte huup'iyaa kawushshiyaawaa afilaadan mayyite. Ayaw gooppe, S'oossay otorettiyaawantta is's'ee; shin barena kawushshiyaawanttoo aad'd'o keekatetsaa immee. **6** S'oossay bare lo'o wodiyaan hinttena d'ok'k'u ootsana mala, wolk'k'aama S'oossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. **7** I hinttenttoo k'oppiyaa diraw, hinttena hirgissiyaa ubbabaa Aa bolla olite. **8** S'alahiyyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyyaa gaammuwaadan hintte yuushshuwaan yuuyiyaa diraw naagettitenne beegottite. **9** Sa'aan de'iyaa hintte ishataw hewaadan waayettiyaawaa eriide, ammanuwaan minniide, aanana ek'ettite. **10** Aad'o keekatetsaa ubbaa S'oossay, bare med'inaa bonchcho Kiristoosi Yesuusa baggana hinttena s'eeseeddawe, amareeda wodiyya hintte waayetteeddawaappe guyyiyaan, I bare huup'ew hinttena shiri ooratsanne minisana. K'ay I hinttena maaddanne baasi essana. (aiōnios g166) **11** Wolk'k'ay med'inaappe med'inaa gakkanaw aw gido. Amen"i. (aiōn g165) **12** Hawe S'oossaa tumu aad'd'o keekatetsaa gidiyaawaa taani hinttenttoo markkattaadden hinttena zoraadde, hinttenttoo k'antsaan s'aafeedda dabddaabbiyaa ammanettiya ishaa gaade taani k'oppiyaa Sillaase bolla kiittaad; he aad'd'o keekatetsan minneeddita. **13** Hinttenana ittippe dooretteedda Baabloonon de'iyaa woosa golliyaa asayenne ta na'ay Mark'k'oossi hinttena «Saro saro» giino. **14** Siik'uwaa yeretaa yerettiide, ittuu ittuwaa sarotite. Hinttew, Kiristoosanna ittuwaa gideeddawanttoo ubbatoo sarotetsay gido. Amen"i.

2 P'es'iroosa

1 Taani Simooni P'es'iroosi, Yesuusi Kiristoosa s'illotetsaa baggana nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawanttoo, ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** S'oossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aad'd'o keekateetsayinne sarotetsay hinttentoo palahiide gido. **3** Nuuni S'oossaa bonchchuwaanne lo'otetsaa laattana mala, nuuna s'eeseeddawaa nuuni eriyaawan, de'uwaassinne S'oossaa malatusaw nuuna koshsiiyaawaa ubbaa S'oossaa wolk'k'ay nuw immeedda. **4** Hintte Aa imuwaa baggana sa'aan de'iyyaa bayizziyaa amuwaappe kessi akkanaaddaaninne S'oossaa S'oossatetsaa laattanaadan, I bare immana geedda daro wolk'k'aamanne al'o imuwaa nuw immeedda. **5** Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa min ootsiide, hintte ammanuwaa bolla lo'otetsaa, lo'otetsaa bolla eratetsaa, **6** eratetsaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genc'c'aa, genc'c'aa bolla S'oossaa malatiyaawaa, **7** S'oossaa malatiyaawaa bolla ishatetsaa siik'uwaa, ishatetsaa siik'uwaa bolla siik'uwaa gujiite. **8** Ayaw gooppe, hawantuu hinttentoo loysii dariyaawaa gidoope, hinttena Godaa Yesuusi Kiristoosa eratetsan tishshanne ayifiyaana de'iyaawantta ootsana. **9** Shin hewantuu bayinna uray bare matan de'iyaaawaa s'alalaa demmee; k'ay I k'ook'aa; I kase ootseedda nagaray atto geetetteeddawaa dogeedda. **10** Hewaa diraw, taanaadan S'oossaa kaalliyaawanttoo, hinttena S'oossay s'eeseeddawaanne dooreeddawaa loysii erissanaw, kasewaappe aad'd'i minnite; ayaw gooppe, hintte hewaa ootsiyaawaa gidoope, d'ubettikita. **11** Hewaadan k'ay nu Godaanne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosa med'inaa kawutetsaa geliyaa kumentsaa maatay hinttentoo imettana. (aiōnios g166) **12** Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopeppetta, k'ay hintte oyk'keedda tumuwaan minneeddawantta gidoopeppetta, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke. **13** Taani pas'a de'eedda keenan, hinttena hassayissaade k'aasetanaw koshsiiyaawaa taw malatee. **14** Nu Goday Yesuusi Kiristoosi taw k'onc'c'iyaaan odeeddawaadan, taani ha hayk'iyaa asatetsaa gam'ennan k'aara olanawaa eray. **15** Taani hayk'keeddawaappe guyyiyaan gidinakka, hintte ha yewatuwaa ubbaa wode k'oppnanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa ootsana. **16** Nuuni Aa wolk'k'aama bonchchuwaa nu ayifiyaan be'iide odettoope attin, med'd'i akkeedda tossaan nu Godaa Kiristoosa wolk'k'aanne yuusaa hinttentoo odibeykko. **17** Ayaw gooppe, daro wolk'k'aama bonchchuwaappe, «Taani aan daro nashetiyyaa ta siik'o Na'ay hawaa» yaagiyyaa kooshshay yeedda wode, S'oossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. **18** K'ay nuunikka geeshsha deriyaa bollan aanana de'iidde, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo. **19** Asay hewaappe loysii aad'd'iyaa timbbitiyaa odiyaaawanttu haasayeedda nuuna loysii ammantsiyaa k'aalay nuw de'ee; hintte he k'aalaa naagiyaawaa gidoope loytseeddita. Ayaw gooppe, hewe sa'ay wonttana gakkanaassinne wontta s'oolinttiyaa poo'u'u hintte wozanaan poo'ana gakkanaw, d'umaan poo'iyaa poo'uwwaa mala. **20** Ubbaappe kasetiide, hawaa erite; S'oossaa Mas'aafan s'aafetteedda timbbitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. **21** Ayaw gooppe, timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha

asatuu Geeshsha Ayyaanay kaaletsina, S'oossaa k'aalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettiibenna.

2 Shin timbbitiyaa odiyaa worddatuu asaa giddon kase de'iyaaawaadan, hintte giddonka wordduwaa tamaarissiyaawanttu de'ana. Untuntuu barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziyaa worddo timirttiyaa ahana; k'ay untuntuu akkeenaa bashshaa barenttu bolla ahana. **2** K'ay daro Asay yeellayiyaa untuntuu iita ogiyaa kaallana; untuntuu gaasuwaan tumuwwa ogii borettana. **3** Wordduwaa tamaarissiyaa hewantuu shaloo yaaretiyaawaan barenttu med'd'i akkeedda tossaan hinttena bonk'k'ana; benippe doommide, untuntuu pirdday giigi utteedda; untuntuu d'ayissiyaawe beegottiide naagee. **4** Nagaraa ootseedda kiitanchchatoo S'oossay k'arettennaan, pirdday gallassay gakkanaw d'uma ollaan untuntuu k'ashetti utteedda Gaannamiyan yeggeedda. (Tartaroō g5020) **5** S'oossay nagaranchchatuwwa bolla bashshaa haatsaa yeddeeddappe attin, beni asaw keekibeenna; shin s'illotetsaabaa odeedda Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheeda. **6** S'oossay Sodoomaanne Gamooraa giyyaa katamatuwaa biittaa bidintsaa ootsiide, guuddi d'ayissiide, nagaranchcha gidiyaaawantta gakkanabaw leemisuwaa ootseedda. **7** Higgew azazetena tunatetsaa ootsiyaa asatuwaa giddon tuggattiide de'iyaa s'illuwaa Loos'a S'oossay ashsheeda. **8** He lo'o bitanii untuntuu giddon de'iidde, untuntuu ootsiyaa iita oosuwwa gallassi gallassi be'eedda wodenne siseedda wode Aa lo'o wozanay un'etteedda. **9** Hewaa gidoope, Goday S'oossaw goyinniyyaa asatuwaa paac'iyaaappe wooti ashshenanito eree; nagaranchchatuwwa k'ay ubbaappe aatsiide, tuna amuwaan ashuwaa amuwwa kaalliyaawantanne k'ay S'oossaa wolk'k'aa kad'iyaaawantta, pirdday gallassay gakkanaw Goday muriidde wotsanawaakka eree. Wordduwaa tamaarissiyaa hewantuu s'alanne otoranchcha giideeddawaan, bolla de'iyaa bonchcho med'etaa boriinoppe attin, bonchchikino. **11** He wordduwaa tamaarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolk'k'aama gidiyaa kiitanchchatuukka untuntuu Godaa sintsan boriyaan mootanaw koyiikino. **12** Shin he asatuu oyk'k'ettiide d'ayanaw yeletteedda barenttu med'etaan wozanay bayinna wora do'atuwaadan haniino; untuntuu erennabaa boriino; k'ay barenttu bayizzuwan, untuntuu c'oo d'ayana. **13** Untuntuu barenttu med'd'eedda metuwaan metootana; gallassi yes'siide duriyaawaa nashechchiyaabaa giide k'oppiino; untuntuu kawushissiyaawantanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa k'umaa muusaa nashettiino. **14** C'aaratiyaa mac'c'a asaa s'eelliyaaawaa aggena ayii untuntuu de'ee; k'ay nagaraa ootsiyaawaakka aggikino. Ammanuwaan minnibeenna asaa c'immiino. Amuwwa dooyeedda wozanay untuntuu de'ee; untuntuu shek'etteeddawantta. **15** Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi'ooraa na'aa Balaama ogiyaanaa beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda. **16** I timbbitiyaa odiyaaawaa; shin Aa nagaraa diraw, Aa harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe Aa te'eedda. **17** He asatuu meli diggeedda pulituwaa mala; k'ay gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; S'oossay untuntuu sakkana d'umaan giigissi wotseedda. **18** Ayaw gooppe, untuntuu melanne otor haasayaa haasayino; baliidde de'iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolk'k'aama ashuwaa amuwaan c'immiino. **19** Untuntuu baww bashshaa amuwaana de'iidde untuntuu, «Hintte ayletetsaappe kesana» yaagiino; ayaw gooppe, itti

Asay barena s'ooneddabaw ayawunne ayiliyaa. **20** Unttuntu nu Godaanne nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosa eratetsan ha sa'aa tunatetsaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyaan, guyye simmiide, aan d'ubettiide s'oonettiyaawaa gidoope, kase de'iyaa de'uwaappe guyyewe untunttoo iitana. **21** Ayaw gooppe, untunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe untuntu s'illotetsaa ogiyaa erennaan aggintto lo'a shin. **22** «Kanay bare c'oooshshaakko guyye simmee» giyaa leemisuunne k'ay, «Meec'etteedda guduntsay guyye simmiide, urk'kaan gondorettee» giyaa leemisuu tuma gidiyaawaa untunta gakteeddawe bessee.

3 Ta siik'atoo, hawe taani hinttenttoo s'aafeedda laa'entso dabddaabbiyaa; taani he laa'u dabddaabbetuwaakka hintte suure k'ofaa k'oppaanaan dentsetsanaw hinttena hassayissanaadan s'aafaad. **2** Geeshsha gideedda nabatuu beni odeedda k'aalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiiteeddawanttu baggana hinttena azazeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. **3** Wodiyaa wurssetsaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de'iyawanttu asaa toochchiidde dendanawaa ubbaappe kasetiide erite. **4** Unttuntu, «I «Yaana» yaageedda. Gibeennee? Yaatina hak'an de'ii? Ayaw gooppe, nu aawotuu hayk'ki diggeeddino; shin ubbabaykka sa'ay med'ettoodeppe doommiide de'iyawaadankka de'ee» yaagana. **5** Daro wodiyaappe kase S'oossay haasayina, saluunne sa'ay med'etteeddawaa eride, untuntu akeekenaan is'seeddino. Sa'ay haatsaappenne haatsaan med'etteedda. **6** K'ay hewaa gaasuwaan, he wode de'iyaa sa'ay he haatsaan mitetti d'ayeedda. **7** Shin ha'i de'iyaa saluunne sa'ay, S'oossaw goyinnenna asatuu pirddettiyaa gallassayenne d'ayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he k'aalaan tamaa naagiino. **8** Shin ta siik'atoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha'a laytsaa mala gidiyaawaanne, k'ay sha'a laytsay itti gallassaa mala gidiyaawaa dogoppite. **9** Ittuu ittuu k'oppiyaawaadan, Goday bare ootsana geeddawaa ootsanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeeppe attin, ooninne d'ayana mala koyyenna diraw, hinttew giide danddayaan gam'ee. **10** Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salotuu wolk'k'aama guntsan d'ayana; saluwaa med'etatu wolk'k'aama seelaan siilana; sa'ayenne Aa bollan de'iyaa ubbabay d'ayana. **11** Ubbabaykka hewaadan d'ayiyaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de'uu geeshshanne S'oossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. **12** Hintte S'oossaa gallassaa naagishina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttenttoo danddayettiyaawaa ootsite; he gallassi salotuu guudettiide d'ayananne saluwaa med'etatuukka wolk'k'aama seelaan siilana. **13** Shin nuuni S'oossay immana geedda ooratsa saluwaanne ooratsa sa'aa s'illuu de'anasaa naageetto. **14** Hewaa diraw, ta siik'atoo, he gallassaa naagiidde, pokkuunne yeellayyaabay bayinnawannta gidiide, aanana sarotetsaan de'ana mala lo'obaa ubbaa ootsite. **15** Godaa danddayay atotetsaa gidiyaawaa hintte wozanaan k'oppite; hewaadan k'ay nu siik'o ishay P'awuloosi, S'oossay barew immeedda aad'd'eedda eratetsan hinttenttoo s'aafeedda. **16** Bare s'aafiya dabddaabbiyaan, he yewuwaabaa s'aafiya wode, tamaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara S'oossaa Mas'aafatuwaa geellayyaawaadankka, he dabddaabbiyaa gidдон de'iyaa akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellayino.

Unttuntu hewaa ootsiyaawaan barenttu bolla bashshaa ahiino. **17** Hewaa diraw, ta siik'atoo, hintte hewaa eriyaa diraw, makkalanchchatuwaa balaan c'imettiide, wora beenna malanne, k'ay minniide de'iyaa sa'aappe kunddenna mala naagettite. **18** Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiyaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsaaninne eratetsan dic'cite. Aw ha"inne med'inaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen"i. (aiōn g165)

1 Yohaannisa

1 Nuuni koyiruwaappe doommiide de'iyaa, nu ayifiyaan be'iide, nu kushiyan Aa bochchi be'eedda de'uwa k'aalaabaa hinttenttoo s'aafeetto. Nuuni Aa be'eeddo; nu kushiikka Aa bochchi be'eedda. **2** He de'uu k'onc'c'ina, nuuni Aa be'iide, aabaa hinttenttoo markkatteetto; k'ay S'oossaa Aawuwa matan de'iyaa nuw k'onc'c'eedda med'inaa de'uwaabaa hinttenttoo odeetto. **(aiōnios g166)** **3** K'ay nuunana hinttenttoo ittipetetsay de'ana mala, nuuni be'eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuw Aawuwaananne Aa Na'aa Yesuusi Kiristoosanna ittipetetsay de'ee. **4** Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo s'aafeetto. **5** Nuuni S'oossaa na'aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kiitay, «S'oossay poo'uwa; aan d'umay mulekka baawa» yaagiyaawaa. **6** Nuuni nuw aanana ittipetetsay de'ee giide d'umaan de'ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwaan worddoteetto. **7** Shin poo'uwaan I de'iyawaadan, nuunikka poo'uwaan de'ooppe, nuw ittoo ituwaana ittipetetsay de'ee; k'ay Aa Na'aa, Yesuusi Kiristoosa suutsay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee. **8** Nuuni nagaraa ootsibeykko gooppe, nuurekka nuuna c'immeetto; nuunan tumatetsaykka baawa. **9** Shin nuuni S'oossaw nu nagaraa paas'ooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanettiyaawaanne tumuwa ootsiyaawaa. **10** Nuuni nagaraa ootsibeykko gooppe, S'oossaa wordduwaa geetto; Aa k'aalaykka nu wozanaan de'enna.

2 Ta naatoo, nagaraa hintte ootsennaadan, taani hawaa hinttenttoo s'aafay, shin ooninne nagaraa ootsooppe, Aawuwa matan nuw gaannatiyaa Yesuusi Kiristoosi, S'lluu, de'ee. **2** K'ay nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristoosa baggana demmeetto; Kiristoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa s'alalaa digganaassa gidenna. **3** Nuuni S'oossaa azazuwaa naagooppe, tumu Aa eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. **4** Itti uray, «Taani Aa eray» giide, k'ay Aa azazuwaa naagennan aggooppe, he uray wordduwaa; tumatetsaykka aan baawa. **5** Shin Aa k'aalaw azazettiyaa oona gidooppenne, he uray S'oossaa siik'iyawe tumu poletteedda. Nuuni S'oossaan de'iyawaa hawe nuuna erissee. Hewekka, **6** «Taani, S'oossaan de'ay» giyaa ooninne Kiristoosi de'eeddawaadan de'anaw bessee. **7** Ta siik'atoo, taani hinttenttoo koyiruwaappe de'iyaa ec'a azazuwaa s'aafayppe attin, ooratsa azazuwaa s'aafikke; he ec'a azazuu hintte siseedda k'aalaa. **8** Gidooppekka, taani hinttenttoo laa'entuwa ooratsa azazuwaa s'aafikke; he azazuwaa tumatetsaykka Kiristoosanninne hintzena beettee. Ayaw gooppe, d'umay d'ayee; tumu poo'uu ha'i poo'ee. **9** Poo'uwaan de'ay giidde, bare ishah is'siyaa ooninne hanno gakkanawukka d'umaan de'ee. **10** Bare ishah siik'iyaa ooninne poo'uwaan de'ee; he uran hara uraa d'ubbiyaabay ayayenne baawa. **11** Shin bare ishah is'siyaa ooninne d'umaan de'ee; d'umaan hamettee. D'umay Aa ayfiyaa k'ook'issi wotseedda diraw, hak'a binttonne erenna. **12** Ta naatoo, S'oossay Kiristoosa suntsaa diraw, hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani hinttenttoo s'aafay. **13** Aawotoo, koyiruwaappe de'iyawaa hintte ereedda diraw, hinttenttoo s'aafay. Yalagatoo, s'alahiyaa kaappuwaa hintte s'oneedda diraw, hinttenttoo s'aafay. Guutsa naatoo, S'oossaa Aawuwa hintte ereedda diraw, hinttenttoo s'aafay. **14**

Aawotoo, koyiruwaappe de'iyawaa hintte ereedda diraw, hinttenttoo s'aafay. Yalagatoo, hintte mino gidiyaa dirawunne S'oossaa k'aalay hinttenan de'iyaa diraw, k'ay s'alahiyaa kaappuwaa hintte s'oneedda diraw, hinttenttoo s'aafay. **15** Ha alamiyaa woy alamiyaan de'iyaa ayaanne siik'oppite. Hintte ha alamiyaa siik'ooppe, S'oossaa siik'uu hinttenan baawa. **16** Ayaw gooppe, ha alamiyaan de'iyaa ubbabay, hewekka: asatetsaa amuu, ayifiyaan s'eellide kajeeliyaawenne bare de'iyawaan c'ee'ettiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, S'oossaaappe yibeenna. **17** Ha alamiinne ha alamiyaan Asay amottiyaa ubbabay aad'd'ana. Shin S'oossay geeddawaa ootsiyaa uray med'inaw de'ana. **(aiōn g165)** **18** Ta naatoo, wodiya wurssetsay matatteedda; Kiristoosa ek'ettiyaawe sintaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haway atto ha'ikka Aa ek'ettiyaawantuu c'oratu dendeeddino. Hewaa diraw, wodiya wurssetsay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. **19** Ha ek'ettiyaawantuu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayaw gooppe, untuntuu nu bagga gidiyaabaa gidintonne, nu gidon de'ana; shin untuntuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino. **20** Shin Kiristoosi hintte bolla Geeshsha Ayaanaa gusseedda; k'ay hintte ubbay tumuwa erita. **21** Tumuwaa hintte eriyaa dirawunne k'ay tumuwaan wordduu ayayenne bayinnawaa hintte eriyaa diraw, taani hinttenttoo s'aafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw s'aafikke. **22** Yesuusi Oketteedda Kiristoosa gidiyaawaa erikke giyaa uraappe attin, wordduu oonee? Hewe S'oossaa Aawuwaanne Na'aa erikke giyaawe Kiristoosa ek'ettiyaawaa. **23** S'oossaa Na'aa erikke giyaa oonanne S'oossaa Aawuukka erenna; S'oossaa Na'aa eray giyaa oonanne k'ay S'oossaa Aawuukka eree. **24** Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minisiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagooppe, hinttenttoo k'ay S'oossaa Na'aannanne S'oossaa Aawuwaana ittipetetsay de'ana. **25** K'ay Kiristoosi bare huup'ew nuw immana geeddawe med'inaa de'uwa. **(aiōnios g166)** **26** Taani hawaa hinttenttoo he hinttena baletsiyaa asatuwaa diraw s'aafaad. **27** Shin Kiristoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayaanaa gusseedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de'iyaa diraw, ooninne hinttena tamarissana koshshenna; ayaw gooppe, Aa Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamarissee. I tamarissiyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayaanaa Geeshsha timirtew azazetiidde, Kiristoosanna ittipetetsaan de'ite. **28** Ta naatoo, k'ay I k'onc'ciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawanta gidanaadaaninne, Aa yuussaa gallassi Aa sintsan nuuni yeellatennaadan, aanana ittipetetsaan de'ite. **29** Kiristoosi s'illo gidiyaawaa hintte erooppe, s'illobaa ootsiyaa ubbay S'oossaa na'aa gidiyaawaa eranaw bessee.

3 Nuuni S'oossaa naanatuwaa geetettiide s'eesettana mala, S'oossay nuuna ay keenaa siik'eeddenttonne be'ite. Nuuni tumukka Aa naanatuwaa. Ha alamii S'oossaa erenna diraw, nuunakka erenna. **2** Ta siik'atoo, ha'i nuuni S'oossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananento biro erettiibeenna; shin Kiristoosi k'onc'ciyaa wode, nuuni Aa malatanawaa ereetto. Ayaw gooppe, I tumu Aa gidiyaawaa nuuni kumentsan be'ana. **3** K'ay Kiristoosa be'ana giide nashechchan naagiya ooninne Kiristoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee. **4** Nagaraa ootsiyaa ubbay S'oossaa higgiiya mentsee; ayaw gooppe, nagaray S'oossaa higgiiya mentsussaa.

5 Kiristtoosi asaa nagaraa d'ayissanaw k'onc'c'eeddawaa hintte eriita; aan nagaray baawa. 6 Kiristtoosan de'iyaa ooninne nagaraa ootsiidde de'enna; k'ay nagaraa ootsiidde de'iyaa ooninne Aa be'ibeenna woy eribeenna. 7 Ta naatoo, ooninne hinttena baletsoppo. Kiristtoosi s'illo gidiyaawaadan, s'illobaa ootsiyaa uray s'illuwa. 8 S'alahiyyaa kaappuu koyiruwaappe nagaraa ootseedda diraw, nagaraa ubbaa wode ootsiyaa uray s'alahiyyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, S'oossaa Na'ay s'alahiyya kaappuwa oosuwa d'ayissanaw k'onc'c'eedda. 9 S'oossaa naanatuwa gidiyaa ubbay S'oossaa med'etay untuntun de'iyaa diraw, nagaraa ubbaa wode ootsikkino; k'ay S'oossay untunttu Aawuwa gidiyaa diraw, nagaraa ootsanaw danddaykino. 10 S'oossaa naanatu giduwaaninne s'alahiyya kaappuwa naanatuwa giddon de'iyaa dummatetsay hawaan erettee; s'illobaa ootsennawantunne woy bare ishaa siik'ennawantu ooninne S'oossaa naanatuwa gidikkino. 11 Ayaw gooppe, koyiruwaappe hintte siseedda kiitay, «Ittuu ituwaanna siik'ettanaw bessee» yaagiyaawaa. 12 Nuuni K'aayeela mala gidanaw bessena. K'aayeeli s'alahiyya kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wod'eedda. I bare ishaa ayaw wod'eeddee? I ootseedda oosuu ita gidina, Aa ishay ootseedda oosuu lo'a gideedda diraw wod'eedda. 13 Taanaadan S'oossaa kaaliyaawantoo, ha sa'aa Asay hinttena is'soophe, ooratsabaa gooppite. 14 Nuuni ammaniyaawanta siik'iyaa diraw, haykuwaappe de'oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawanta siik'enna uray ooninne hayk'uwaa giddon de'ee. 15 Ammaniyaawanta is'siyaa ooninne shemppuwa wod'eeddawaa; k'ay shemppuwa wod'eeddawaan med'inaa de'uu bayinnawaa hintte eriita. (aiōnios g166) 16 Kiristtoosi bare shemppuwa nu diraw aatsiide immeeddawaan siik'uu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawantu diraw, nu shemppuwa aatsiide immanaw bessee. 17 Shin dure Asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be'iide, aw k'arettenaan is'soophe, bare wozanaan S'oossaa siik'ay gaanaw waan danddayii? 18 Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatetsaan siik'ettoytteppe attin, c'oo haasayan woy bolla doonaan siik'ettanaw bessena. 19 Nuuni tumuwa baggan de'iyawaa hewan erana; k'ay nu wozanay nu bolla pirdiyaa wode ubbaan, S'oossaa sintsan tumatetsaa nuuna hewan erisse. Ayaw gooppe, S'oossay nu wozanaappe wolk'aama; k'ay I ubbabaa eree. 21 Ta siik'atoo, nu wozanay nu bolla pirdennawaa gidoope, nuuni S'oossaa sintsan yayyokko. 22 Nuuni Aa azazuwa naagiya dirawunne Aa nashechchiyaabaa ootsiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. 23 S'oossaa azazu hawaa: Kiristtoosi nuuna azazeeddawaadankka, S'oossaa Na'aa Yesuusi Kiristtoosa suntsan nuuni ammananaadaaninne ittuu ituwaanna siik'ettanaadan S'oossay nuuna azazeedda. 24 S'oossaa azazuwa naagiya ooninne S'oossaa giddon de'ee; S'oossaykka Aa giddon de'ee; S'oossay nuw immeedda Aa Ayaanaa baggana I nu giddon de'iyawaa nuuni ereetto.

4 Ta siik'otoo, S'oossaa Ayaanay taanan de'ee giya ubbaa ammanoppite; shin untuntun de'iyaa ayyaanay S'oossaappeyye woy gidennento paac'cite. Ayaw gooppe, c'ora worddo nabatu ubbasaa beeddino. 2 S'oossaa Ayaana gidiyaawaa hintte hawaan erana; «Yesuusi Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay» giya oonanine de'iyaa ayyaanay ubbay S'oossaappe yee. 3 K'ay Kiristtoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanay geenawaa ayyaanay ubbay

S'oossaappe yibeenna; aan Kiristtoosa ek'ettiyaa ayyaanay de'ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddit; I haray atto ha'ikka ha alamiyaan de'ee. 4 Ta naatoo, hintte S'oossawanta; hintte giddon de'iyaa Geeshsha Ayyaanay ha alamiyaan de'iyaa ayyaanaappe daro wolk'kaamiyaa diraw, worddo nabatuwa hintte s'ooneeddit. 5 Untunttu ha alamiyaa asaa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka untunttu haasayaa sisee. 6 Nuuni S'oossawanta; S'oossaa eriyaa ooninne nuuni giyaawaa sisee. S'oossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayaanaa hewan shaakkeetto. 7 Ta siik'atoo, siik'uu S'oossaappe yiyaa diraw, ane ittuu ituwaanna siik'ettoytte. Siik'ettiyaa ooninne S'oossaa naanaa; S'oossakka eriino. 8 S'oossaa eeshshay siik'o gidiyaa diraw, siik'enna uray ooninne S'oossaa erenna. 9 S'oossay nuuna bare siik'uwaa hawaan besseedda; nuuni Aa baggana de'uwaa demmana mala, bare itti Na'aa ha alamiyaa kiiteedda. 10 Siik'uwaa giyaawe hawaa; S'oossay nuuna siik'iide, nuuni nu nagaraappe maarotetsaa demmeedda bare Na'aa nuw kiiteeddappe attin, nuuni Aa siik'eeddawaanna gidenna. 11 Ta siik'otoo, S'oossay nuuna hawaadan siik'eeddawaa gidoope, nuunikka ittuu ituwaanna siik'ettanaw bessee. 12 S'oossaa ooninne mulekka be'ibeenna; nuuni ittuu ituwaanna siik'ettooppe, S'oossay nu giddon de'ee; Aa siik'uukka nu giddon poletteedda. 13 S'oossay bare Ayaanaa nuw immeedda diraw, nuuni S'oossaa giddon de'iyawaaanne ikka nu giddon de'iyawaa ereetto. 14 S'oossaa Aawuu bare Na'aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiiteeddawaa nuuni be'iide markkatteetto. 15 Yesuusi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa markkattiyaa O gidduwaaninne S'oossay de'ee; ikka S'oossaa giddon de'ee. 16 S'oossay nuuna siik'iyawaa nuuni nu huup'ew ereettonne ammaneetto. S'oossay siik'uwaa. Siik'uwaa de'iyaa ooninne S'oossaa giddon de'ee; S'oossaykka Aa giddon de'ee. 17 Nu de'uu ha alamiyaan Kiristtoosi de'eeddawaa mala gidiyaa diraw, pirddaa gallasi nuuni yayyena mala, siik'uu nu giddon poletteedda. 18 Siik'uwaa yashshi baawa; gaasuukka tumu siik'uu yashshaa kessi ole. Yashshayne muray ittippe biyaa diraw, yayiyaa uraa siik'uu kumentsaa gidenna. 19 S'oossay koyro nuuna siik'eedda diraw, nuuni Aa siik'eeddo. 20 Ooninne, «Taani S'oossaa siik'ay» gidde bare ishaa is'soophe, I wordduwa. Ayaw gooppe, be'eedda bare ishaa siik'ennawe be'ibeenna S'oossaa siik'anaw waan danddayii? 21 K'ay Kiristtoosi nuw immeedda azazu hawaa; S'oossaa siik'iyaa uray bare ishaakka siik'anaw bessee.

5 Oketteedda Kiristtoosa yaagiide, Yesuusa ammaniya ubbay S'oossaa naanaa; k'ay S'oossaa Aawuwa siik'iyaa ooninne Aa naanatuwaakka siik'ee. 2 Nuuni S'oossaa siik'iyawaaninne Aa azazuwa naagiyaawaa, S'oossaa naanatuwa siik'iyawaa ereetto. 3 Ayaw gooppe, nuuni S'oossaa siik'iyawe Aa azazuwa naagiyaawaa; Aa azazuukka dees'o gidenna. 4 Ayaw gooppe, S'oossaa Na'aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa s'oonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa s'oonanawe nu ammanuwaana. 5 Ha alamiyaa s'oonanaw danddayiawe oonee? Yesuusi S'oossaa Na'aa gidiyaawaa ammaniyaawaa s'alalay s'oonana. 6 S'ink'ataa haatsaannanne hayk'uwaa suutsaana yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristtoosa; haatsaannanne suutsaana I yeeddawaappe attin, haatsaa s'alalaana yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyaawaa I bare

huup'ew markkattee. 7 Ayaw gooppe, heezzu markkatuu de'iino. 8 Hewantu, S'oossaa Ayaanaa, haatsaanne suutsaa; ha heezzatuu ittuu ittuwaawaa p'alk'ik'ikino. 9 Nuuni Asay markkattiyaawaa ammanooppe, S'oossay markkattiyaawe asaawaappe loytsi aad'd'ee; ayaw gooppe, S'oossay bare Na'aabaa markkatteedda markkatetsay hawaa. 10 S'oossaa Na'aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatetsay de'ee. S'oossaa ammanenna uray ooninne S'oossay bare Na'aw markkatteedda markkatetsaa ammanibeenna diraw, S'oossaa wordduwaa gee. 11 Simmi markkatetsay hawaa; S'oossay nuw med'inaa de'uwaa immeedda; hewekka Aa Na'aan de'ee. (aiōnios g166) 12 S'oossaa Na'ay de'iyyaa oossinne de'uu de'ee; S'oossaa Na'ay bayinna oossinne de'uu baawa. 13 S'oossaa Na'aa suntsan ammaniyaa hinttentoo med'inaa de'uu de'iyaawaa hintte erana mala, hawaa hinttentoo s'aafaad. (aiōnios g166) 14 S'oossay koyiyaawaadan, ayinne nuuni Aa woossooppe, I sisiyaawaa nuuni eriyaa diraw, Aa sintsan yayyokko. 15 Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni Aa woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto. 16 Ooninne hayk'uu bessena nagaraa bare ishay ootsishshin be'ooppe, S'oossaa woossanaw bessee; hayk'uu bessena nagaraa ootseeddawanttoo S'oossay de'uwaa immanna. Hayk'uu bessiyaa nagaray de'ee; taani hinttena hewoo S'oossaa woossite giikke. 17 Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayk'uu bessena nagaray de'ee. 18 S'oossaa naanay ooninne nagaraa ubbaa wode ootsennawaa nuuni ereetto. Ayaw gooppe, S'oossaa Na'ay untuntta naagee; K'ay s'alahiyaa kaappuukka untuntta k'ohanaw danddayenna. 19 Nuuni S'oossawantta gidiyaawaanne ha alamii ubbay s'alahiyaa kaappuwaan moodetteeddawe ereetto. 20 Nuuni tumu S'oossaa eranaadan, S'oossaa Na'ay yeeddawaanne nuw akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu S'oossaa gidдон, Aa Na'aa Yesuusi Kiristoosa gidдон de'eetto; I tumu S'oossaanne med'inaa de'uwaa. (aiōnios g166) 21 Ta naatoo, eek'atuwaappe hintte huup'iyaa naagite.

2 Yohaannisa

1 Taani ammaniyaawantta kaaletsiyaa c'imay, hinttentoo, dooretteedda genniwwunne izi naanaw ha dabddaabbiyaa s'aafay; nu gidдон de'iyaa k'ay nuunanna med'inaw de'ana tumatetsaa diraw, taani hinttena tumu siik'ay. K'ay ta s'alalaa gidennaan, tumatetsaa eriyaa ubbatuu hinttena siik'iino. **(aiōn g165)** **3** S'oossaa nu Aawuwaanne Aa Na'aa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsay, maarotetsayne sarotetsay tumatetsaaninne siik'uwaan nuunanna ittippe gido. **4** S'oossaa Aawuu nuuna azazeeddawaadan, ne naanatuwaappe amareedawanttu, tumatetsaan de'iyaa azazeeddawa be'aade taani daro nashettaaddi. **5** Siik'o gennee, ha'ikka nuuni ubbay ittuu ituwaanna siik'ettana mala, taani neena woossay; ha azazuu kaseedeppe nuunanna de'iyaa azazuwaappe attin, taani new ooratsa azazuwaa s'aafikke. **6** Siik'uwaa giyaawe nuuni S'oossaa azazuwaa naagiidde de'iyaa giyaawaa. K'ay koyiruwaappe hintte siseeddawaadankka, Aa azazuu ayee gooppe, hintte ubbay siik'uwaan de'anawaa. **7** Ayaw gooppe, Yesuusi Kiristoosi asaa gidiide yeeddawaa ammanokko giyaawanttu, baletsiyaa daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa baletsiyaawaanne Kiristoosa ek'ettiyaawaa. **8** Hintte ootseeddawoo kumentsaa woytaa akkanaappe attin, nuuni ootseeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite. **9** Kiristoosa timirttiyaappe haakkiyaa urawunne k'ay Aa timirttiyaan de'enna uraw S'oossaanna ittippetetsay baawa. Kiristoosa timirttiyaan de'iyaa uraw S'oossaa Aawuwaanne Aa Na'aanna ittippetetsay de'ee. **10** Ooninne hinttekkoo yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle Aa gelissoppite; sarokka gooppite. **11** Ayaw gooppe, Aa saro giyaa uray Aa iita oosuwaan aanana gishettee. **12** Taani hinttentoo s'aafanaw koyyeedda darobay de'ee; shin warak'ataaninne k'alamiyaan s'aafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay polettana mala, hinttenanna doonaan haasayanaw hinttekkoo baana gaade k'oppay. **13** Siik'o gennee, S'oossay dooreedda ne michchati naanay neena saro saro yaagiino.

3 Yohaannisa

1 Taani ammaniyaawantta kaaletsiyaa c'imay, tumu siik'iyyaa ta siik'uwaa Gaayyoosaw ha dabddaabbiiyaa s'aafay. **2** Ta siik'oo, neeni S'oossaana de'iyyaa de'uu lo'a gidiyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayaynne waayissenna malanne k'ay ne asatetsay pas'a gidana mala, S'oossaa woossay. **3** Ayaw gooppe, amareeda ishatuu yiide, ubbaa wode neeni tumatetsaan de'iyaawaanne ne tumatetsaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. **4** Ta naanay tumatetsaan de'iyaawaa sisiyaawaappe aad'd'iide, taana nashechchiyaabay baawa. **5** Ta siik'oo, nu ishatuu imatsaa gidooppekka, neeni untunttoo ootsiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteeda oosuwaa ootsaadda. **6** K'ay untunttu ne siik'uwaabaa ammaniya asatoo markkatteeddino; untunttu k'ans's'ennaan bare ogiyaa baana mala S'oossay dosiyaawaadan, neeni lo'obaa ootsaade untuntta maaddaarikkii. **7** Ayaw gooppe, S'oossaa ammanennawantuppe ayinne akkaana, Kiristoosa suntsaa diraw kesseeddino. **8** Hewaa diraw, nuuni tumatetsaa untuntunna ittipe ootsana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee. **9** Taani ammaniyaawanttoo, dabddaabbiiyaa s'aafaad; shin untunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akka. **10** Hewaa diraw, taani yaa biyaa wode, I nu bolla haasayiyaa iita haasayaanne I ootseedda oosuwaa hinttenttoo odana; k'ay I hewe guus's'eedda giide, nu ishatuu yiyyaa wode makkenna; haray atto untuntta mokkanaw koyyiyawaanttakka diggiide, ammaniyaawanttu giddoppe kessee. **11** Ta siik'oo, lo'obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo'obaa ootsiyaa ooninne S'oossaa asaa; shin iitabaa ootsiyaa ooninne S'oossaa erenna. **12** Dimes'iroosi lo'a gidiyaawaa Asay ubbay markkattee; tumatetsay bare huup'iyanka aabaa markkattee. Nuunikka k'ay aabaa markkatteetto; nu markkatetsay tuma gidiyaawaa hinttekka eriita. **13** Taani new s'aafanaw koyyeedda darobay de'ee; shin warak'ataaninne k'alamiyaan s'aafanaw koyyikke. **14** Shin taani matan neenanna gakkettanaw k'oppay; he wode nuuni gaketide haasayana. Sarotetsay neenanna gido. Ne dabbattuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untunttu suntsaa suntsaa s'eesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihudaa

1 Taani Yesuusi Kiristoosa k'oomay Yihuday, Yaak'ooba ishay, S'oossay s'eeseeddawantoo, S'oossay Aawuu siik'yaawantoo, k'ay Yesuusi Kiristoosi naagiyaawantoo, ha dabddaabbiyaa s'aafay. **2** Maarotetsay, sarotetsayne siik'otetsay hinttenan kumo. **3** Ta siik'atoo, nuuni ittippe shaakki akkana atotetsaabaa hinttentoo s'aafanaw taani daro daaburiyaa wode, S'oossay bare naanaatoo laa'etsennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baas'etana mala, hinttena zoraade s'aafanaw koshshiyaawaa akeekaad. **4** Ayaw gooppe, S'oossaa erenna itti itti asatuu ooninne be'ennaan hintte giddo geleeddino. Hewanttu nu S'oossaa aad'd'o keekatetsaabaa odiyaa kiitaa iita tunatetsaw geellay tamaarisino; untunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa erokko yaagiino; k'ay untunttu pirdaa akkanawaa S'oossaa Mas'aafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino. **5** Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidooppekka, Goday Israa'eeliyaa asaa Gibe'e gadiyaappe wooti ashsheeddentonne k'ay ammanibeennawantta guyyeppe wooti d'ayisseeddento, taani hinttena hassayissanaw koyyay. **6** K'ay barenttu de'iyaaasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotetsaa naagibeenna kiitanchchatuu pirdaa akkiyaa wolk'kaama gallassay gakkanaw S'oossay untunttu naagiyaasan, d'umaappe garssan med'inaw k'achchi wotsee. **(aiidios g126)** **7** Hewaadan Sodoomaanne Gamoora giyaa katamatuwaaninne untunttu heeraan de'iyaa katamatuwaan de'iyaa Asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshummanaw loytsi kajjeeleeddino; hewanttu med'inaa tamaan ees's'iide, haratoo leemisuwaa gideeddino. **(aiönios g166)** **8** Hewaadan k'ay he akumettiyaa asatuu barenttu asatetsaa tunissiino; S'oossaa godatetsaa kad'iino; bonchcho med'etatuwaakka boriino. **9** Shin kiitanchchatuwaaa kaappuu Mikaa'eeli Muse anhaabaa s'alahiyaanna palumetteedda wode, «Goday neena seero» geeddawaappe attin, boriyaa k'aalaan Aa bolla pirdanaw koyyibeenna. **10** Shin he asatuu barew akeekenabaa ubbaa boriino; k'ay untunttu yuushshi k'oppenna do'atuwaadan, med'etaa eratetsan eriyaa yewatuu untuntta d'ayissiyaawantta. **11** Untunttoo aayyeero! Ayaw gooppe, untunttu K'aayeeli hametteedda ogiyaa hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootseeddawaa mala bayizzuwaaw ootseeddino. K'ay K'oore giyaa bitanii makkaliide d'ayeeddawaadan, untunttukka makkaliide d'ayeeddino. **12** Hewanttu siik'uwaan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, k'osetteedda d'ubuwaaw mala. Untunttu barenttu s'alalaa naagiino. Untunttu c'arkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; k'ay untunttu boniyaan afiyaa ayifena, s'ap'uwaanna shodettiide, mulekka meleedda mitsaa mala. **13** Untunttu barenttu pokkuwaa gentsenna hoommotiyaa, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, S'oossay, med'inaw sakkana d'umaan sa'aa giigissi wotseedda yuuyiyaa s'oolintatuwaa mala. **(aiön g165)** **14** Heenooki Addaamappe doommina, laappuntsa yeletaa gidiaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbbitiyaa odiide, hawaadan yaageedda; «Akeekite; S'oossaa erenna nagaranchcha asatuu ootseedda, iita oosuwaaw ubbawunne, K'ay S'oossaa erenna he iita asatuu, S'oossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw, Goday untunttu ubbaa bolla pirdanaw, bare c'ora sha'a geeshshatuwaanna ittippe yaana» yaageedda. **16** He asatuu ubbaa wode

zuuzummiinonne haratuwaa amaassaliino; k'ay barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huup'ew go'a demmanaw haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aatsiide, d'ok'k'u ootsi haasayino. **17** Shin ta siik'atoo, nu Godaa Yesuusi Kiristoosi kiiteeddawanttu hinttentoo beni haasayeedda k'aalaa akeekite. **18** Untunttu hinttentoo, «Wurssetsaa wodiyaan, barenttoo S'oossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa kaalliyaawanttu, k'ay hintte bolla k'iliic'yaawanttu yaana» yaageeddino. **19** Hewanttu asaa gidдон shaakotetsaa med'd'iyaaawantanne, barenttu iita amoo moodetteeddawantta; k'ay Geeshsha Ayyaanay baynnawantta. **20** Shin ta siik'atoo, ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha ammanuwaan hintte huup'iyaa kees's'ite; k'ay Geeshsha Ayaanaa wolk'kaan S'oossaa woossite. **21** K'ay nu Goday Yesuusi Kiristoosi bare maarotetsaan hinttentoo immana med'inaa de'uwaa naagiidde, hintte huup'iyaa S'oossaa siik'uwaan wotsite. **(aiönios g166)** **22** Itti itti sid'i de'iyaa asatoo k'arettite. **23** Ittuwaa ituwaa tamaappe dafi kessiide ashshite. K'ay haray atto untunttu iita amuwaan tuneedda mayuwaa is's'iiddekkka, ittoo ittoo yashshatetsaan k'arettite. **24** Hintte kundennaadan, hinttena naaganawunne pokkuu baynnawantta ootsiide, bare bonchchuwaaw sintsa wolk'kaama nashechchaan shiishshanaw danddayiyaa nuuna ashshiyaa itti S'oossaw, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa baggana bonchchuu, gitatetsay, wolk'k'ayne maatay, aad'd'eedda wode ubbaappenne ha'iinne med'inaa gakkanaw gido. Amen*."i.* **(aiön g165)**

Yohaannisa Sas'aa

1 Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, S'oossay Yesuusi Kiristoosaw immeedda sas'ay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiittiide, ha sas'aa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseeedda. **2** Yohaannisi be'iide tumatetsaan odeedda ubbabay, S'oossaa k'aalaanne Yesuusi Kiristoosa markkatetsaa. **3** Ha mas'aafaa nabbabiyyaa uray anijetteeddawaa; k'ay ha timbbitiyyaa mas'aafaa sisiyaawantunne ha mas'aafan sa'afetteeddawaa naagiyaawantu anijetteeddawanta; ayaw gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matateedda. **4** Taani Yohaannisi, lisiyaa gadiyaan de'iyaa laappu woosa golletooy yaagay; kase de'iyaa S'oossaa, ha'ikka de'iyaa S'oossaa, sintsappekka yaana S'oossaa, K'ay Aa kawutetsaa odyiyaa sintsan de'iyaa laappu ayyaanatuwaappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay, hinttentoo gido. **5** K'ay Ammanetteeda markkaa, hayk'uwaappe koyro dendeedda Na'aappe, sa'aa kaatatuwaa mooddiyyaa Yesuusi Kiristoosappe, aad'd'o keekatetsayenne sarotetsay, hinttentoo gido. I nuuna siik'eenne, k'ay nu nagaraa ayyiletsaappekka, bare suutsan nuuna kesseeedda. **6** Nuuna bare S'oossawunne Aawoo ootsana mala, I nuuna kaatatuwaanne, k'eesatuwaa ootseeedda; aw med'inaappe med'inaa gakkanaw, bonchchuunne mooddiyyaa wolk'k'ay gido. Amen'i. (aiṓn q165) **7** Be'ite, Yesuusi shaariyaani yee. Asay ubbay, haray atto, Aa c'addeeddawantukka, Aa be'ana; sa'aan de'iyaa Asay ubbay, Aa gaasuwaan yeekkanawanta. Hawe tumuppe hananawaa. Amen'i. **8** Kase de'iyaa, ha'ikka de'iyaa, sintsappekka yaana Goday, Ubbaaappe Wolk'k'aama S'oossay, «Ubbabaw Alfayenne Omeegay, koyruunne wurssetsay Taana» yaagee. **9** Taani Yohaannisi, hinttentu ishay, hinttenana Yesuusi Kiristoosa waayiyaanne Aa kawutetsaa K'ay Aa danddayaa ittippe shaakettiyaawe, S'oossaa k'aalaa odeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piis'imo giyaa haatsay dooddo biittaa de'aaddi. **10** Godaa gallassan taani Ayyaan de'ay; taani taappe guyyenna malakataa waasuwwa mala wolk'k'aama kooshshaa sisaad. **11** He kooshshay taana, «Neeni be'iyaa mas'aafan sa'afa; lisiyaan de'iyaa laappu woosa golletooy, Efesoona, Samirineesa, P'ergaamoona, Tiyaas'iroona, Sarddeesa, Pilaadeliyyaa, Lodook'iyaa woosa golletooy yeedda» yaageedda. **12** Taani taw odyiyaa kooshshaa be'anaw guyye simmaaddi; s'omppiyya wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa be'aaddi. **13** He ballatuwaa gidon Asaa Na'aa malatiyaawaa be'aaddi; adussa afilaa bare gediyya gatsi mayyiide, work'k'aa danc'c'uwaa bare tiraan yuushshi aatseeedda. **14** Aa huup'ianne Aa huup'iyaa binnaanay bootsa dorssaa isikiyaanne hewaappekka aad'd'iide shachchaa malatee; Aa ayyiikka tamaa lac'uwaa malatee. **15** Aa gediikka c'ooc'iyaa tamaan teeriide p'ooliyyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; Aa kooshshaykka wolk'k'aama shaafaa gunttaa mala. **16** I bare ushechcha kushiyan laappu s'oolintatuwaa oyk'k'eedda. Aa doonaappe laa'u baggana k'aaretteedda mashshay keseedda. Aa deemuuikka loytsi poo'iyaa awayfiyyaa malatee. **17** Taani Aa be'eedda wode hayk'k'eeddawaadan hanaade, Aa gediyya matan kunddaad. Bare ushechcha kushiya ta bolla wotsiide, taana hawaadan yaageedda; «Yayyoppa; koyruukka wurssetsaykka taana. **18** Taani de'uwaa de'iyaa. Taani hayk'k'aaddi; shin be'a, med'i

med'inawukka de'uwaa de'ay. Hayk'uwaa k'ulpiinne Si'ooliyya k'ulpii ta kushiyan de'ee. (aiṓn q165, Hadēs q86) **19** Simmi neeni be'eeddaanne ha'i de'iyaa, k'ay sintsappe hananabaa sa'afa. **20** Neeni ta ushechcha kushiyan be'eedda laappu s'oolintatuwaa biletsayenne k'ay s'omppatuwaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa biletsay hawaa; laappu s'oolintatuwaa laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; woosa golliyya laappu work'k'aa ballatuwaa laappu woosa golliyya.»

2 Efesooneen de'iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade sa'afa: «Bare ushechcha kushiyan laappu s'oolintiyaa oyk'k'eeddawe, s'omppatuwaa wotsiyaa laappu work'k'aa ballatuwaa gidduwaanne hamettiyaawe hawaadan yaagee. **2** Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne genc'c'uwaa eray. K'ay neeni iita asatuwaa genc'c'ananaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiiteeddawanta gidennaan de'iide barenta, «Nuuni Yesuusi kiiteeddawanta» giyaawanta neeni s'omoosaade, untuntutu worddo gidiyaa demmeeddawaakka eray. **3** Neeni genc'c'aadda; k'ay ta suntsaa dirawukka metuwaa danddayaadda; daaburabeykka. **4** Shin taani neena kad'iyaa de'ee; ayaw gooppe, neeni kase ne siik'uwaa aggaada. **5** Simmi neeni hak'appe kunddaaddintto akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase ootsiyaa oosuwwa ootsa. Hewe d'ayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana d'ayooppe, neeni s'omppiyya wotsiyaa ne ballaa Aa sa'aappe akka diggana. **6** Shin ittibaa loytsaadda; Niik'oolaawatuwaa oosuwwa, taani is's'iyaa neenikka is's'aadda. **7** «Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyaawaa siso; Taani s'ooniyya uraw S'oossaa gennetiyaan mokkiyya de'uwaa miitsaa ayfiyya maanaw immana yaagee» yaagaade sa'afa. **8** Samirineesan de'iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade sa'afa: «Hayk'k'eeddawe, hayk'uwaappekka dendeeddawe, koyruunne wurssetsay hawaadan yaagee. **9** Taani ne waayiyaanne ne hiyyeetsatetsaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de'iide barenta, Nuuni Ayihuda giyaawantu boriyaawaa taani eray; shin untuntutu Sees'aanaa maabaran de'iino. **10** Neeni waayettana waayyew yayyoppa. Be'a, s'alahiyya kaappuu hintteppe amareeddawanta s'omoosanaw k'asho gollen yeggana; tammu gallassaa gakkanaw hinttentu waayettana. Hayk'k'ana gakkanaassikka ammanetteeddawaa gida; taani new de'uwaa kalachchaa immana. **11** «Haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooy giyaawaa siso! «S'ooniyya uray laa'entsuwwa hayk'uwaaan k'oheettenna yaagee» yaagaade sa'afa. **12** P'ergaamoonaan de'iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade sa'afa: «Laa'u baggana leefetteedda mashshay de'iyaa hawaadan yaagee. **13** «Taani neeni de'iyaa sa'aa eray. Neeni Sees'aanaa kawutetsaa odyii de'iyaa sa'aan de'aassa; ta suntsaa minisa naagaasa. Haray atto, Sees'aanay de'iyaa sa'aan hinttentu matan Asay wod'eedda taani ammaniyyaa markkay Antip'aasi de'iyaa wodekka taana ammaniyaawaa agga beyikka. **14** Shin taani neena boriyya guutsabay de'ee; Israa'eeliyya Asay eek'aw yarshsheedda k'umaa maanaadaanne woshumanaadan untunttu nagaraa oosisseedda Baalaak'a tamarisseeedda Balaama timirtiyaa tamariyaa amareeda asatuu neenanna de'iino. **15** Hewaadankka, k'ay Niik'oolaawatuwaa timirtiyaa tamariyaa asatuu neenanna de'iino. **16** Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe d'ayooppe, taani neekko ellekka yaana; he asatuwaana ta doonaappe kesiyya mashshaan

olettana. 17 « «Haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooo giyaawaa siso. S'ooniyyaa uraw taani geeman de'iyaa mannaappe amareedawaa immana. K'ay taani bootsa shuchchaakka aw immana; akkiyaa uraappe attin, ooninne erenna ooratsa suntsay he shuchchaa bolla s'aafetti utteedda yaagee» yaagaade s'aafa. 18 Tiyaas'iroonen de'iyaa woosa golliyya kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «S'oossaa Na'ay, tamaa lac'uwaa malatiyaa afyii de'iyaa, k'ay c'oo'iyaa tamaan teeride p'ooliyya nahaasiyaa geetetiyya birataa malatiyaa gedii de'iyaa, hawaadan yaagee. 19 Taani ne oosuuaa, ne siik'uwaa, ne ammanuuaa, ne maaduwaanne ne genc'c'uwaa eray; neeni koyro ootsiyaawaappe ha'i darissaade ootsiyaawaa taani eray. 20 Shin taani neena kad'iyabay de'ee; barena, Taani nabatto yaagiya mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he mishiratta ta oosanchchatuu woshummanaadaaninne eek'aw yarshsheedda K'umaa maanaadan, tamarissawunne baletsaw. 21 Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiyaaw immaaddi; shin woshummanaw kajjeeliyaawaappe iza simmanaw koyyabeykku. 22 Be'ite, taani izo gisuwaan kunddissina; sakuwaan iza waayettana. Izinna woshummiyaawantuu he izinna ootsiyaa nagaraappe simmana d'ayooappe, untuntakka wolk'kaama waayiyan yeggana. 23 Taani izi naanaakka wod'ana; k'ay woosa golliyya ubbaykka taani asaa k'ofaanne amuwaa eriyaawaa gidiaawaa erana; taani hinttentoo hinttentu kiitaa malaa immana. 24 «Tiyaas'iroonen de'iyaa haratoo, ha ita timirtiyyaa tamaribeennawantoo, haratuu, Sees'aanaa c'iimmo yewuuaa giyaawaa hinttentu tamaribeeykka; taani hinttentu hara dees'uuaa tooissikke gay. 25 Shin taani yaana gakkanaw hinttentoo de'iyaa loytsi naagite. 26 «S'ooneeddawoonne wurssetsay gakkanaw, ta kiitaa naageeddawoo, asaa zariyaa ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe akkeedda maataa malaa aw immana; 27 «I asaa zariyaa ubbaa birataa s'am'aaan mooddanne, urk'k'appe med'etaa miishshaa mentsiyaawaadan mentsana. 28 K'ay taani aw bakkaaliyaa s'ooolintiyaa immana. 29 Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooo giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa.

3 Sarddeesan de'iyaa woosa golliyya kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «S'oossaa ayaana laappunatuunne laappu s'ooolintatuu de'iyaa hawaadan yaagee. Taani ne kiitaa eray; Asay neena shemppuwaanaa de'aassa ginttokka, neeni hayk'k'aadda. 2 Beegotta! Atteeddawaanne hayk'k'anaw mateeddawaa mentsetsa. Ayaw gooppe, ne kiitay ta S'oossaa sintsan polo gidennawaa taani demmad. 3 Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottenawaa gidooppe, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani waysaade yaanentto neeni erakka. 4 Shin barenttu mayuuaa k'itissibeenna amareeda asatuu Sarddeesan neenanna de'iino. Untunttu bootsa mayuuaa mayyiide taananna hamettana; ayaw gooppe, untunttu bootsa mayuuaa mayyanaw bessiyaawantaa. 5 S'ooniyaawe hewaaddankka bootsa mayuuaa mayyana. Taani Aa suntsaa de'uuaa mas'aafaappe k'uc'c'ikke; taani ta Aabbu sintsaaninne Aa kiitanchchaw tawaa gidiaawaa markattana. 6 «Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooo giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa. 7 Pilaadeliyaan de'iyaa woosa golliyya kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa:

«Daawite k'ulppiyya oyk'k'eeddawe, ooninne gorddanaw danddayennaadan dooyiyaawee, k'ay ooninne dooyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayne, tumanchchay hawaadan yaagee. 8 Taani ne kiitaa eray. Be'a, taani ne sintsan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wotsaad; ayaw gooppe, ne wolk'k'ay guutsa gidooppenne, ta k'aalaa naagaaddanne ta suntsaakka erikke gabeykka. 9 Be'a, Ayihuda gidikino shin barena, «Nuuni Ayihuda» giide worddotiyaa Sees'aana Ayihuda woosa golliyya taani ahaade, ne sintsan goynissananne neena siik'iyaaawaakka untuntta erissana. 10 Neeni genc'c'uwaan ta azazuuaa naageedda diraw, sa'aan de'iyaa asaa paac'c'anaw kumentsaa sa'aa bolla yiyya waayiyya wodiyaappe taanikka neena naagana. 11 Taani ellekka yaana; ooninne ne kalachchaa akkena mala, new de'iyaa minisa oyk'k'a. 12 Taani s'ooniyya uraa ta Aawuuaa Geeshsha Golliyaan tuussaa ootsana; I hewaappe ubbaakka kessenna. Taani ta S'oossaa suntsaa, ta S'oossaa katamaa suntsaanne ta S'oossaa mataappe wod'd'ana ooratsa Yerusaalame suntsaa Aa bolla s'aafana. K'ay taani ta ooratsa suntsaakka Aa bolla s'aafana. 13 Sisanaw haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooo giyaawaa siso yaagee» yaagaade s'aafa. 14 Lodook'iyaa de'iyaa woosa golliyya kiitanchchaw hawaadan yaagaade s'aafa: «Ammanetteeda tumanchcha markkay, S'oossay med'd'eeddawaa koyruu, Amen'i giyaawe hawaadan yaagee. 15 Taani ne kiitaa eray. Neeni irs's'a gidakka; woy seeliyaawaa gidakka; irs's'a woy seeliyaawaa gidaarikii. 16 Neeni irs's'a woy seeliyaawaa gidennaan, domboloola gididiy diraw, taani neena ta doonaappe c'uchchana hanay. 17 Ayaw gooppe neeni, «Taani dure; miishshaana de'ay; taana ayinne koshshenna» yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asaa, k'aretsiyaa asaa, hiyyeesaa, k'ook'anne kallotteedda asaa gidiaawaa erakka. 18 Hewaa diraw, neeni duretana mala, tamaan geeyyeedda work'k'aa, neena yeellaiyyaa ne kalluuaa kammanaw bootsa mayuwaanne k'ay loytsa s'eellanaa ne ayfiyaa okkiyaa d'aliyaa taappe shamanaadan, taani neena zoray. 19 Taani siik'iyaa ubbaa seerayne muray; simmi loytsa seeletta; ne nagaraappekka simma. 20 Be'a, taani karen ek'k'aade s'eessay. Ooninne taani s'eesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyiooppe, taani aakko gelaade aanaana ittippe kawuuaa maana; ikka taananna ittippe maana. 21 K'ay taani s'onaade ta Aawuwaana Aa kawutetsaa oydiyaan utteeddawaadan, s'ooniyya uraw taananna ta kawutetsaa oydiyaan uttiyaa maataa immana. 22 «Sisiyaa haytsay de'iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletooo giyaawaa siso yaagee yaagaade s'aafa» yaageedda.

4 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaan dooyaa penggiyaa be'aaddi; k'ay taw malakataadan odishin, taani siseedda koyro kooshshay taana; «Hewaappe guyyiyaan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa» yaageedda. 2 Ellekka taani Geeshsha Ayaanaa mooduuaa giddo gelaa aggaad. Be'ite, saluwaan kawutetsaa oydi de'ee; he oydiyaan ittuu utteedda. 3 He utteeddawaa malay al'o lyyaasip'iidiyaa shuchchaadaaninne al'o Serddinoone shuchchaadaan p'oollee. Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aad'd'iide ubbaa baggana al'o marggidiyaa shuchchaadan p'oollee. 4 He kawutetsaa oydiyaa yuuyyi aad'd'iide, hara laatanne oydu kawutetsaa oydetuu de'iino; untunttu bootsa mayuuaa mayyiide, huup'iyaaan work'k'aa kallachchaa

wotseedda laatamanne oyduu c'imatuu utteeddino. 5 Kawutetsaa oydiyaappe walk'k'antsay, kooshunchchayenne guuguntsaa guntsay keseedda; k'ay kawutetsaa oydiyaa sintsan laappu s'omppatuu poo'iino. Hewanttu S'oossaa laappu ayyaanatuwaa. 6 Kawutetsaa oydiyaa sintsan biriliyaa malatiyaa burc'ukkuwaa abbay de'ee. He kawutetsaa oydiyaappe sintsannanne guyyenna Aa matan yuuyyi aad'd'iide, ayfii kumeedda oyduu de'uwaan de'iyya med'etatu de'iino. 7 Koyro de'uwaan de'iyya med'etay gaammuwaa malatee; laa'entsuu miizaa maraa malatee; heezentsuwaa som'i asaa deemuwaa malatee; k'ay oyddentsuu paaliyaa arggantsaa malatee. 8 Oyduu de'uwaan de'iyya med'etattoo huup'iyaa huup'iyaa usuppon k'efii de'ee; untunttoo bolla garssanka ubba saan ayfii kumeedda. Untunttu k'ammanne gallassi, «Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw, kase de'iyaawoo, ha'ikka de'iyaawoo, k'ay sintsappe yaanawoo, Godaw, Ubbappe Wolk'kaama S'oossaw» giyaawaa aggikino. 9 He med'etatu kawutetsaa oydiyaan utteedda med'i med'inaw de'uwaan de'iyaawaa mazimuriyaan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode, (aiñ g165) 10 laatamanne oyduu c'imatuu kawutetsaa oydiyaan utteedda med'i med'inaw de'iyaawaa sintsan guufanniide, aw goyinniino; barenttu kallachchaa kawutetsaa oydiyaa sintsan wotsiide hawaadan yaagiino. (aiñ g165) 11 «Nu Godaw S'oossaw, neeni bonchchuwa, sabaanne wolk'kaa akkanaw besaasa. Ayaw gooppe, ubbabaa neeni med'd'aadda; k'ay ubabaykka, neeni koyyeeddawaadan haneeddanne de'eedda» yaagiino.

5 Itti s'aas'etto mas'aafay kawutetsaa oydiyaan utteeddawaa ushechcha kushiyan de'iyaawaa be'aaddi; he s'aas'etto mas'aafay laa'u bagganakka s'aafetti utteedda; k'ay laappu maatafay Aa bolla attametteedda. 2 Taani itti wolk'kaama kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Maatafaa dooyiide, s'aas'etto mas'aafaa billanaw bessiyaa uray oonee?» yaagiide, awaayiyaawaa be'aaddi. 3 Saluwaan gidina woy sa'aan gidina, woy sa'aappe garssan gidina, he s'aas'etto mas'aafaa billanaw woy Aa gidduwaa s'eellanaw ooninne bessiyaawe baawa. 4 S'aatsa mas'aafaa billanaw woy Aa gidduwaa s'eellanaw bessiyaa uray baynna diraw, taani daro yeekkaad. 5 C'imatuwaappe ittuu taana, «Yeekkoppa; be'a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii s'oneedda. I maatafaa dooyanawunne s'aas'etto mas'aafaa billanaw bessee» yaageedda. 6 Taani kawutetsaa oydiyaappe, de'uwaan de'iyya oyduu med'etatuwaappenne k'ay c'imatuwaappe gidduwaan, shuketteedda Dorssaa malatiide ek'k'eeddawaa be'aaddi; aw laappu kac'etunne laappu ayfetu de'iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda S'oossaa laappu ayyaanatuwaa. 7 He Dorssay biide, kawutetsaa oydiyaa bolla utteeddawaa ushechcha kushiyaappe s'aas'etto mas'aafaa akkeedda. 8 I he s'aas'etto mas'aafaa akkeedda wode, de'uwaan de'iyya oyduu med'etatuunne laatamanne oyduu c'imatuu Aa sintsan kundeeddino. Untunttu huup'iyaa huup'iyaa diitsaanne is'aanay kumeedda work'kaa miishshaa oyk'k'eeddino. He is'aanay geeshshatuu S'oossaa woossiyaawaa. 9 Untunttu, «S'aatsa mas'aafaa akkanawunne, maatafaa dooyaade, s'eellanaw new bessee. Ayaw gooppe, neeni shukettaadda. Neeni k'ommuwaa ubbaappe, dumma dumma gadiyaa k'aalaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne, zariyaa ubbaappe, ne suutsan, S'oossaw asaa wozaadda. 10 Nu S'oossaw ootsana mala, untuntta

neeni, kaatatuwaanne, k'eesatuwaa ootsaadda. K'ay untunttu sa'anka mooddana» yaagiide ooratsa mazimuriyaa yes's'iino. 11 Hewaappe guyyiyaan, taani s'eellaade, kawutetsaa oydiyaa, de'uwaan de'iyya oyduu med'etatuwaanne c'imatuwaa yuuyyi aad'd'iide ek'k'eedda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaad; untunttu sha'aaninne miilooniyan paydetteeddino. 12 He kiitanchchatu barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Shuketteedda Dorssay wolk'kaa, duretetsaa, aad'd'eedda eraa, minotetsaa, bonchchuwa, saba, galataa akkanaw bessee!» yaageeddino. 13 Hewaappe guyyiyaan, sa'aan, saluwaan, sa'aappe garssaaninne abbaa gidduwaan de'iyya med'etata ubbayenne k'ay hewaanttu de'iyya med'etata ubbay, «Kawutetsaa oydiyaa bolla, utteeddawoonne Dorssaw, galatay, bonchchuu, sabayenne wolk'k'ay, med'i med'inaw gido!» yaagiide yes's'ishin sisaad. (aiñ g165) 14 De'uwaan de'iyya oyduu med'etatu, «Amen» i» yaagina, c'imatuu guufanniide goyinneeddino.

6 Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwaa dooyiishshin be'aaddi; k'ay shemppuwaanna de'iyya oyduu med'etatuwaappe ittuu guuguntsaa guntsaa malatiyaa kooshshaan, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 2 Taani itti bootsa paraa be'aaddi. He paraa toggeeddawe wondaafiyya oyk'k'eedda; k'ay aw kalachchay imetteedda. Olaa I s'ooniidinne k'aykka s'oonanaw keseedda. 3 Dorssay laa'entso maatafaa dooyeedda wode, shemppuwaanna de'iyya med'etatuwaa laa'entsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 4 K'ay hara daama paray keseedda. Asay ittuu ittuwaanna shukettana mala, he paraa toggeeddawoo sa'aan sarotetsaa diggiyaa wolk'k'ay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda. 5 Dorssay heezentso maatafaa dooyeedda wode, de'uwaan de'iyya med'etatuwaa heezentsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. Yaataade karetsa paray keseeddawaa be'aaddi; k'ay he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyk'k'eedda. 6 Taani de'uwaan de'iyya oyduu med'etatuwaa gidloppe kooshshaa malatiyaabaa sisaad. He kooshshay, «Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwa zarggaa; k'ay itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwa bagga banggaa. Shin zayitiyaanne woyniyaa eessaa k'ohoppa» yaagiyaawaa sisaad. 7 Dorssay oyddentso maatafaa dooyeedda wode, de'uwaan de'iyya med'etatuwaa oyddentsuu, «Haaya!» yaagiyaawaa, taani sisaad. 8 Taani giraac'e paray keseeddawaa be'aaddi. He paraa toggeeddaawaa suntsay Hayk'uwaa; Aa geeduwaa Si'oolii kaalleedda. Hayk'uunne Si'oolii sa'aappe oyddentso kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do'aan wod'isana mala, untunttoo maatafay imetteedda. (Hadēs g86) 9 Dorssay ichcheshentso maatafaa dooyeedda wode, untunttu S'oossaa k'aalaa odeedda dirawunne barenttu markkatetsan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaa saappe garssan be'aaddi. 10 Untunttu barenttu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Ubbaa Mooddiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa'aan de'iyya asaa bolla awude pirday? K'ay nu suutsaa awude c'igetay?» yaageeddino. 11 Untunttoo huup'iyaa huup'iyaa bootsa mayuu imetteedda. Untunttuwaadan hayk'k'anaw bessiyaa untunttu laggetsaa oosanchchatuwaa payduunne untunttu ishatuwaa payduu kumana gakkanaw, untunttu amareeda wodiyya takkishshana mala, untunttoo odetteedda. 12 Dorssay usuppunta maatafaa dooyeedda wode, taani be'aaddi; biittay loytsi

7 Hewaappe guyyiyaan, taani oyduu kiitanchchatuu oyduu bagga sa'aa gas'aan ek'k'eeddawantta be'aaddi. He kiitanchchatuu sa'aa bolla, woy abbaa bolla, woy ay mitsaa bolla, c'arkkuu c'arkkennaadan te'eeddino. 2 K'ayka de'uwa S'oossaa maatafaa oyk'kiide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be'aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, sa'aanne abbaa k'ohanaw, wolk'k'ay imetteedda oyduu kiitanchchatuwa **3** s'eesiide, «Nu S'oossaa oosanchchatuwa deemuwaan nuuni maatafaa wotsana gakkanaw, sa'aa gidina woy abbaa gidina, woy mitsaa gidinakka k'hoppite» yaageedda. **4** Taani S'oossaa maatafaa deemuwaan wotseeddawantu payduwa sisaad. Israa'eeliyaa zariyaa ubbaappe itti s'eetanne oytamanne oyduu sha'a asatuwa deemuwaan maatafay wod'd'eedda. **5** Yihudaa zariyaappe, tammanne laa'u sha'a deemuwaan maatafay, wod'd'eedda. Roobeela zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. Gaade zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. **6** Aaseera zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. Niftaaleeme zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. Minaase zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. **7** Simoonaa zariyaappe tammanne laa'u sha'aa. Leewiyaa zariyaappe tammanne laa'u sha'aa. Yisaakoora zariyaappe tammanne laa'u sha'aa. **8** Zaabiiloonaa zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. Yooseefo zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa. Biiniyaama zariyaappe, tammanne laa'u sha'aa deemuwaan maatafay, wod'd'eedda. **9** Hewaappe guyyiyaan, zariyaa ubbaappe, k'ommuwa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa k'aalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway bayinna c'ora asaa taani be'aaddi. He Asay bootsa mayuwa mayyiide, zambbaa haytsaa barentu kushiyin oyk'kiide, kawutetsaa oydiyaa sintsaninne Dorssaa sintsan ek'eedda. **10** Untuntutu barentu k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Nu atosetsaykka, kawutetsaa oydiyaan utteedda, nu S'oossaaappenne Dorssaappe yee» yaageeddino. **11** Kiitanchchatuu ubbay kawutetsaa oydiyaa, c'imatuwaanne de'uwaan de'iyya oyduu med'et'aa yuuyyi aad'd'iide ek'keeddino. Untuntutu kawutetsaa oydiyaa sintsan barentu deemuwaan guufanniide S'oossaw goyinniide, **12** «Amen'i! Anjiuu, bonchchuu, aad'd'eedda eratetsay, galatay, sabay, wolk'k'ay, minotetsay, med'inaappe med'inaa gakkanaw nu S'oossaw gido. Amen'i!» yaageeddino. (**aiðn g165**) **13** C'imatuwaappe ittuu taana, «Ha bootsa mayuwa mayyeedda

8 Dorssay laappuntsa maatafaa dooyeewda wode, bakka saatiyaa gidiyaawaa keenaa saluu c'o'u geedda. **2** Hewaappe guyyiyaan, taani laappu kiitanchchatuwwa S'oossaa sintsan ek'k'yaawantta be'aaddi; untunttoo laappu malakatay imetteedda. **3** Is'aanaa c'uwaiyaa work'kaa miishshaa oyk'keedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaa sa'aa matan ek'keedda. Work'kaappe med'etteedda yarshshiyaasay kawutetsaa oydiyaa sintsan de'ee; he yarshshiyaa sa'aa bolla geeshsha ubbatuwwa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro is'aanay imetteedda. **4** Is'aanaa c'uwaiyoo geeshshatuwwa woosaanaa ititpe he kiitanchchaa kushiyaaappe pude S'oossaaakko beedda. **5** Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay is'aanaa c'uwaiyaawaa akkiide, yarshshiyaa saappe tamaa bonk'kuwaa akkiide, aan kuuntseedda. He is'aanaa c'uwaiyaawaa duge sa'aa olina, guungsatay guummeedda. Walk'k'antsay wolk'aameedda; k'ay biittaykka k'aas'seedda. **6** K'ay laappu malakataa oyk'kiide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino. **7** Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suutsaana walaketteedda shachchayenne tamay sa'aan bukkeedda. Sa'aappe heezzentso kushii guudetteedda; mitsappaekka heezzentso kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda. **8** Laa'entso kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolk'kaama deriyaa malatiyaabay taman ees'siide, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzentso kushii suutsaa gideedda. **9** Abbaan de'uaan c'uwaiyaa med'etatuwwa heezzentso kushii hayk'keedda; markkabetuwaappekka heezzentso kushii d'ayeedda. **10** Heezzentso kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne pultuwwa haatsaappe heezzentso kushiyaa bolla saluwaappe s'ompiiyaadan ees'siyaa wolk'kaama s'oolintii wod'deedda. **11** He s'oolintiiyaay suntsay C'amuuwa geetettee. Haatsaappe heezzentso kushii c'ammeedda; k'ay haatsay c'ammeedda diraw, daro Asay he haatsaa ushiide hayk'keedda. **12** Oyddentso kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, agenaaappenne s'oolintiiyaappe heezzentso kushii deshetteedda; untuntu poo'uaappekka heezzentso kushii d'umeedda. Hewaa diraw, gallassaappe heezzentso kushii, k'ammaappekka heezzentso kushii d'umeedda. **13** Itti arggantsay saluwaan paalliyawaa taani be'aaddi. He arggantsay bare k'aalaa d'ok'ku outside, «Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyaa yekko malakatay punteetiyya wode, sa'aan de'iyaa asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!» yaagiyaawaa sisaad.

9 Hewaappe guyyiyaan, ichcheshentso kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa'aa kunddeedda s'oolintiyaa be'aaddi. He s'oolintew c'immo ollaa k'ulppii imetteedda. (Abyssos g12) **2** S'oolintii c'immo ollaa dooyeedda; aako c'oo'c'yaappe kesiyaa c'uwaa mala c'uway he c'immo ollaappe keseeedda. K'ay awayinne sa'ay he c'immo ollaappe keseeedda c'uwaa d'umeeddino. (Abyssos g12) **3** C'uwaaappe boolii duge sa'aa yeedda. Sa'aan de'iyaa soggato de'iyaa wolk'aa mala wolk'ay boolewukka imetteedda. **4** S'oossaa maatafay deemuwaan bayna asaa s'alalaa k'ohanaappe attin, sa'aan de'iyaa maataa woy aac'iya mitsaa gidina woy ay mitsaa gidinakka k'ohenna mala, boolew odetteedda. **5** Boolii he asaa ichcheshu agenaa gidiaawaa pas'a kaa'ana mala, maatafay imetteeddawaappe attin, aw asaa wod'anaw maatafay imetibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa keenaa boolii seelisse. **6** He gallassatuwaan Asay hayk'uwaa koyyana; shin demmenna. K'ay hayk'kanawukka amottana; shin hayk'uu asaappe bak'atana. **7** Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huup'yaan work'kaa malatiyaa kalachchay de'ee; Aa deemuukka asaa deemuwaa malatee. **8** Aa binnaanaykka mac'c'a asaa binnaanaydaa aduk'kee; Aa achchaykka gaammuwaa achchaa malatee. **9** Aa tiray birataan ootseedda gondalliyaa malatiyaawaan goozetti utteedda; k'ay Aa k'efiyaa kooshshay olaa baanaw piriis'iyaa paratuu goochchiyaa gaariyaa kooshshaa mala. **10** Aw sogguwaa dufiyaa malatiyaa dufii de'ee; Aa dufiyaan dukkiyaabay de'ee. He dufiyaan ichcheshu agenaa gidiaawaa asaa k'ohanaadan, aw maatafay imetteedda. **11** Aa mooddiyaa kaatii de'ee. He kaatii c'immo ollaa kiitanchchaa. Aa suntsaykka lbraayiss's'e k'aalaan Abddoona; k'ay Giriike k'aalaan Ap'oliyoona geetettee. Ap'oliyoona giyaawoo biletsey, d'ayissiyaawaa giyaawaa. (Abyssos g12) **12** Koyro aayyeero giyaawe aad'deedda; be'a, biro hara laa'u aayyeero giyaawe yanaanawaa. **13** Usuppuntsa kiitanchchay bare malakataa punnindee. S'oossaa sintsan ek'keedda work'kaappe med'deedda yarshshiyaasaan de'iyaa oyddu gas'aa kac'etuwaappe itti kooshshaa sisaad. **14** He kooshshay malakatay de'iyaa usuppuntsa kiitanchchaa, «Efiraas'iisa giyaa wogga shaafaan k'ashetteedda oyddu kiitanchchatuwaa billa» yaageedda. **15** Asaa zariyaappe heezzentso kushiyaa wod'anaw, ha saatyaw, gallassaw, agenawunne laysaw giigissi wotseedda, oyddu kiitanchchatu billetteeddino. **16** Olaa paraa toggiyaa asaa payduu laa'u s'eetu miiloone gidiaawaa taani sisaad. **17** K'aykka taani sas'aan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be'aaddi. Asaw tiraan wotsiyaa birataa gondalliyaa malay de'ee. He tiraan wotsiyaa birataa gondalliyaa malay tamaadan zo'o; samaayiyaa; k'ay ees's'iyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huup'ii gaammuwaa huup'iyaa mala. Untunttu doonaappe tamay, c'uwayinne adilliyaa c'iishshaa malatiyaa ees's'iyaa diiniyaa tamay keseeedda. **18** Paratuwaa doonaappe keseeedda taman, c'uwaaaninne ees's'iyaa diiniyan ha heezzu boshatuwaan asaa zariyaappe heezzentso kushii hayk'keedda. **19** Ayaw gooppe, paratoo wolk'ay doonaaninne dufiyaan de'ee. Untunttu dufiikka huup'iyanna de'iyaa shooshshaa malatee; hewan untunttu asaa k'ohiino. **20** Ha boshatuwaan hayk'k'ennan atteedda Asay bare kushiyaa ootsiyaawaa aggabeenna. K'ay work'kaappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mitsaappe oosetteedda, s'eellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eek'awunne s'alahiya

goyinniyaawaakka aggabeenna. **21** Asay eriid wod'eeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu'eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10 K'aykka taani hara wolk'kaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wod'd'iyaaawaa be'aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; k'ay zuluu Aa huup'iyaa yuuyyi aad'd'i utteedda. Aa deemuukka aawaa mala; Aa gedikka tamaa tuussaa mala. **2** He kiitanchchay dooyaa de'iyaa itti guutsa s'aas'etto mas'aafaa bare kushiyaa oyk'keedda. Bare ushechcha gediyaabbaa bolla essiide, bare haddirssa gediyaabbaa bolla esseedda. **3** Gudiyaabbaa gaammuwaadan, wolk'kaappe gudeedda. I gudeeddawaappe guyyiyaan, laappu guuguntsatuu aananna guntan haasayeeddino. **4** Untunttu guummeedda wode taani s'aafanaw k'oppaad. Shin saluwaappe, «Laappu guuguntsatuu haasayeeddawaa asaw k'aattooppanne s'aafoppa» yaagiyaa kooshshay taw sisettedda. **5** Hewaappe guyye, abbaa bollaanne biittaa bolla ek'ide'ishshin taani be'eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiyaa saluwaapude mic'keedda. **6** Saluwaanne saluwaan de'iyaa ubbabaa, sa'aanne sa'aan de'iyaa ubbabaa, abbaanne abbaan de'iyaa ubbabaa, med'd'eedda med'd'i med'inaw de'iyaa S'oossaa suntsan c'aak'keedda. Yaatiide, «Wodii wuranaw gam'enna. (aiōn g165) **7** Shin laappuntsa kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, S'oossay nabatuwaa gideedda bare k'oomatoo k'aalaa odi wotseeddawaadankka, I s'uureedda k'ofay polettana» yaageedda. **8** Hewaappe guyyiyaan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa'entsuwaazariide taana, «Abbaa bollaanne biittaa bolla ek'keedda kiitanchchaa kushiyaa dooyaa de'iyaa s'aas'etto mas'aafaa baade akka» yaagiyaawaa sisaad. **9** Taani he kiitanchchaakko baade, guutsa s'aas'etto mas'aafaa taw immana mala, Aa oochchaad. I taana, «Akkaade ma; mas'aafay ne uluwaa c'amissanawaa; shin ne doonaan eessaadan, I mal'anawaa» yaageedda. **10** Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutsa s'aas'etto mas'aafaa akkaade maaddi; ta doonaan mas'aafay eessaadan mal'eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyaan, ta ulu gidduu c'ammeedda. **11** K'aykka taana, «Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, dumma dumma biittaa k'aalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa k'ans's'ennaan haasayanaw bessee» yaageedda.

11 Hewaappe guyye, mak'kaa malatiyaa likkiyaa s'am'ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; «Baade S'oossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiya sa'aa likka. Hewan goyinniyaawaantakka payda. **2** Shin Geeshsha Gollew kare bagga agga basha; hewaa likkoppa. Ayaw gooppe, he sa'ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna Asay geeshsha katamaa oytamanne laa'u agenaw yed'd'ana. **3** Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa'u markkatuwa kiitana; untunttu itti sha'anne laa'u s'eetanne usuppun tammuu gallassan S'oossaa kiitaa odana» yaageedda. **4** He laa'u markkatuu ha sa'aa Godaa sintsan ek'kiyaa s'ompiiyaa wotsiyaa laa'u ballatuwaa. **5** Ooninne untunttu k'ohanaw koyyooppe, untunttu doonaappe tamay keside untunttu morkkatuwaakka d'ayissee. K'ay ooninne untunttu k'ohanaw koyyooppe, hewaaddankka hayk'kana. **6** Untunttu S'oossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukkennaadan, saluwa gorddanaw untunttu maatafay de'ee. Untunttu haatsaa suutsaa kessiyaa maataykka de'ee; k'ay untunttu barena koshshiyaa wode, sa'aa dumma dumma boshan shoc'anaw untunttu maatafay de'ee. **7** Untunttu

barenttu markkatetsaa wursseeddawaappe guyyiyaan, c'immollaappe pude kesiyaa do'ay untuntunna olettana. He do'ay untuntta s'ooniide wod'ana. (**Abyssos g12**) **8** Untunttu Goday mask'kaliyaa bollan misimaariyan d'ishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untunttu anhay gisanawaa. He katamay leemisuuwan Sodoomaa woy Gibs'e geetetiide s'eesettee. **9** K'ay yaraa ubbaappe, k'ommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa k'aalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda Asay untunttu anhaa heezzu gallassanne bagga be'ana. Anhay moogettena mala, he Asay diggana. **10** Sa'aan de'iyyaa Asay ha timbbitiyaa odiyaa laa'u asatuwaa hayk'uwaan nashettana. Asay untunttu hayk'uwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiide bonchchanawaa; Ayaw gooppe, sa'aan de'iyyaa asaa untunttu darssi metootseeddino. **11** Heezzu gallassanne baggappe guyyiyaan, de'uwa shemppuwaa S'oossay untunttu shemppina, untunttu dendi ek'keeddino. Untuntta be'eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. **12** Hewaappe guyyiyaan, he timbbitiyaa odiyaa laa'u asatuu saluwaappe, «Haa pude kesite» giyaa wolk'k'aama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta s'eellishshin, untunttu shaariyaan geliide, pude saluwa beeddino. **13** He saatiyaan biittay loysit k'aas's'ina katamaappe tammuntsa kushii d'ayeedda. K'ay biittaa k'aatsaan laappu sha'a Asay hayk'keedda. Atteedda Asay loysit kokkori yayyiide, saluwa S'oossaa gitatetsaa sabbeedda. **14** Laa'entso aayyeero giyaawe aad'd'eedda. Shin akeekite; heezzentso aayyeero giyaawe ellekka yaanawaa. **15** Hewaappe guyyiyaan, laappuntsa kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwaan, «Alamiyaa kawutetsay ha'i nu Godaassanne Kiristoosassa; K'ay med'inaappe med'inaa gakkanaw I mooddana» yaagiyyaa wolk'k'aama kooshshay sisettedda. (**aiōn g165**) **16** Barenttu oydiyaan utteedda laatamanne oyduu c'imatuu S'oossaa sintsan duge guufanniide, S'oossaw goynniide hawaadan yaageeddino; **17** «Ha'i de'iyaawoo, kaseppikka de'iyaawoo, Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, new wolk'k'aama wolk'k'ay de'iyya dirawunne, neeni mooddanaw doommeedda diraw, nuuni neena galateetto. **18** Ayihuda gidenna Asay hank'k'etteedda; ne hank'k'uukka yeedda. Hayk'keeddawantu pirddetiyyaa wodii ha'a; K'ay neeni ne oosanchchatoo, nabatoo, geeshshatoo, ne suntsaw yayyiyaawantoo, d'ok'k'atoonne laafatoo untunttu oosuwaadan, immiyya wodiikka ha'a. Sa'aa d'ayissiyaawantakka neeni d'ayissiyya wodi ha'a» yaageeddino. **19** Saluwaan de'iyya S'oossaa Geeshsha Gollii dooyetteedda; Aa Geeshsha Golliyaan S'oossaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootay beetteedda. K'ay walk'k'antsay wolk'k'aameedda; guntsay sisettedda; guuguntsay guummeedda; biittay k'aas's'eedda; wolk'k'aama shachchaykka shac'c'eedda.

12 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan wolk'k'aama mallay beetteedda. Awaa mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla ek'keeddawunna, tammanne laa'u s'oolinttiyaa kalachchaa bare huup'iyaaan wotseeddawunna hewaan de'aw. **2** He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oytay, un'etsina waassaaddu. **3** Hara itti wolk'k'aama mallay saluwaan beetteedda. Tammu kac'iyaa de'iyya laappu huup'iyaaan kalachchaa wotseedda itti wolk'k'aama zo'o dawii de'ee. **4** He dawii bare dufiyaan heezzentso kushe s'oolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa'aan oleedda. He dawii yelotti wod'd'osaannakka na'aa maanaw yelana haniyaa

mishiratti sintsan ek'keedda. **5** Mishiratta attuma na'aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa s'am'aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na'ay S'oossaakkonne Aa araataakko, pude ellekka aketeedda. **6** Mishiratta itti sha'anne laa'u s'eetanne usuppun tammu gallassaw miziidenne ushshiide wotsanaw S'oossay giigissi wotseedda sa'aa bazzuwa bak'ataaddu. **7** Hewaappe guyyiyaan, saluwaan olay dendeedda. Mikaa'eeli bare kiitanchchatuwaanna ittippe dawiyaa oletteedda; dawikka bare kiitanchchatuwaanna gidiide, zaari oletteedda. **8** Shin dawii s'oonettina dawiyasinne Aa kiitanchchattoo saluwaan sa'ay d'ayeedda. **9** Wolk'k'aama dawii, s'alahiyya kaappuwaa woy Sees'aanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyya ubbaa baletsiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwaanna ittippe duge sa'aw oletteedda. **10** Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyya kooshshaa sisaad; «S'oossaa atotetsay ha'i» yeedda. S'oossay barew Kaate gidiyawaadankka, bare wolk'k'aa besseedda; Aa Kiristtoosi bare maataa besseedda. Ayaw gooppe, k'ammanne gallassi S'oossaa sintsan ek'kiide, nu ishatuwa mootiyaawe, saluwaappe duge oletteedda. **11** Nu ishatuu Dorssaa suutsaaninne, barenttu tumu markkatetsan dawiyaa oletteide s'ooneddino. K'ay untunttu barenttu shemppuwaa aatsi immiyaawoo, k'aretibeykino. **12** Hewaa diraw, saluunne saluwa gidon de'iyawaantuu, nashettite. Shin sa'awunne abbaw aayyeero! Ayaw gooppe, s'alahiyya kaappuu, barew guutsa wodii atteeddawaa eriyaa diraw, wolk'k'aama hank'k'uwaan, duge hinttentukko wod'd'eedda» yaageedda. **13** K'ay dawii barena duge sa'aa oleeddawaa be'eeddawaappe guyyiyaan, he attuma na'aa yeleedda mishiratto yedersuwa doommeedda. **14** Mishiratto shooshshay k'ohenna mala, heezzu laytsaanne bagga maadenne ushaade iza naagetiyyasaa bazzuwa paallaade baana mala, laa'u wolk'k'aama arggantsaa ek'fii iziwi imetteedda. **15** Hewaappe guyyiyaan, mishiratto d'uu di'iiide afana mala, shooshshay shaafaa haatsaa keena haatsaa bare doonaappe mishiratti geeduwaan gusseedda. **16** Shin biittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyiide, dawiyaa doonaappe keseedda haatsaa mitti aggeedda. **17** Dawii mishirattii darssi hank'k'ettiide, izi zeretsaa S'oossaa azazuwaa naagiyya ubbatuwaanne Yesuusi k'onc'isseeedda tumu ammanettiyaawantta olanaw,

13 biide abbaa doonaan de'iyya shafiyaan ek'keedda. Hewaappe guyyiyaan, itti do'ay abbaappe kesishshin, taani be'aaddi. Aw tammu kac'iiinne laappu huup'ii de'ee; Aa tammu kac'iyaa bollan tammu kalachchay de'ee. Aa huup'iyankka boriyaa suntsay s'aafetti utteedda. **2** Taani be'eedda do'ay maahiyya malatee; Aa gedii babbantsaa geetetiyya iita du'aa gediyya malatee; Aa doonay gaammuwaa doonaa malatee. Dawii bare wolk'k'aa, bare kawutetsaa oydiyaanne bare wolk'k'aama maataa he do'aw immeedda. **3** He do'aa huup'etuwaappe ittuu hayk'keeddawaa malaatiyaawaa taani be'aaddi; shin wod'iyaa maytsay pas'eedda. Sa'aa Asay ubbay maalalettiide, he du'aa geeduwa kaalleeedda. **4** Dawii bare maala do'aw immeedda diraw, Asay ubbay dawiyaw goyinneedda. K'ay he asay, «Do'aa malay oonee? Aanana olettanaaw ooni danddayi?» yaagiide, do'aw goyinneedda. **5** He do'aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyya doonay imetteedda. Oytamanne laa'u agenaw ootsana mala, aw maatay imetteedda. **6** He do'ay S'oossaa,

Aa suntsaa, I de'iyaaasaanne saluwaan de'iyaa ubbatuwaaw boriyaa doommeedda. 7 He do'ay S'oossaa asatuwaana oletteide, untuntta s'oonana mala, aw maatay imetteedda. K'ommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa k'aalaa ubbaanne zariyaa ubbaa mooddiyaa maataw aw imetteedda. 8 Sa'ay med'ettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de'uwaa mas'aafan suntsay s'aafetiibeenna asay, sa'aan de'iyaaawe ubbaa, he do'aw goyinnana. 9 Sisiyaa haytsay de'iyaa uray siso. 10 Omoodettana Asay de'ooppe, ooninne omoodettanawaa. Mashshaan shukettana Asay de'ooppe, ooninne mashshaan shukettanawaa. Geeshshatuwa danddayayenne, ammanuu hawaan erettanawaa. 11 Hewaappe guyyiyaan, hara do'ay sa'aappe kesiyaawaa taani be'aaddi. Dorssaa kac'iyaa malatiyaa laa'u kac'ii aw de'ee; shin he do'ay dawiyaadan haasayeedda. 12 He do'ay koyro do'aa wolk'kaama maataa ubbaa Aa sintsan ootseedda. Sa'ayenne sa'aan de'iyaa Asay ubbay Aa wod'iyaa maytsay pas'eedda koyro do'aw goyinnana mala, he do'ay godatteedda. 13 He laa'entso do'ay wolk'kaama malaatuwaaw ootseedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintsa sa'aa wotsana gakkanaw malaatuwaaw ootseedda. 14 Koyro do'aa sintsan ootsanaw, aw imetteedda malaatuwaan sa'aan de'iyaa asaa ubbaa I baletseedda. Mashshaan maytsattooppenne pas'a de'iyaa koyro do'aa bonchchoo misiliyaa giigisanaadan, sa'aa asaa ubbaa laa'entso do'ay odeedda. 15 K'ay koyro do'aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wod'anaadan, laa'entso do'ay bare shemppuwaaw koyro do'aa misiliyaan shemppuwaaw gelissanaw azazetteedda. 16 Asay ubbay woggayenne k'eray, mank'kuunne durii, womaannuunne ayilii bare ushechcha kushiyar woy bare deemuwaan mallaa wotsanaadan, he laa'entso do'ay godatteedda. 17 He do'aa suntsay woy Aa suntsaa payduu de'iyaa mallay baynna Asay ooninne zal'anawunne shammanaw danddayenna. 18 Aad'd'eedda eratetsay hawaan de'ee. Eray de'iyaa ooninne he do'aa payduwaaw bietsaa ero; ayaw gooppe, he payduu itti asaa suntsaa. Aa payduu usuppun s'eetanne usuppun tammanne usuppuna.

14 Hewaappe guyyiyaan, taani be'aaddi. Be'ite, Dorssay S'iyoonne Deriyaa bolla ek'keedda. Aa suntsayenne Aa Aabbu suntsay deemuwaan s'aafetteedda, itti s'eetanne oytamanne oydu sha'a asatuu aanana ittippe de'iino. 2 Saluwaappe kunto haatsaa guntsaanne dadaa guntsa malatiyaa wolk'kaama kooshshaa taani sisaad. K'ay taani siseedda kooshshay diitsaa diis's'iyaaawantuu barenttu diitsaa diis's'ina sisetiyaa kooshshaa malatee. 3 Itti s'eetanne oytamanne oydu sha'a asatuu kawutetsaa oydiyaa sintsan, oydu pas'a de'iyaa med'etatuwaaw sintsaaninne c'imatuwaaw sintsan ek'keeddino. Sa'aappe wozetteedda untuntutupe attin, haray ooninne tamaanaw danddayenna ooratsa mazimuriyaa yes's'eeddino. 4 Hawantuu geeshsha asatuwaaw gidiyaa diraw, mac'c'awantunna gakettiide barena tunissibeykkino. Dorssay biyaasaa ubbaa untunttu kaalliino. Untunttu S'oossawunne Dorssaw bayira gidanaw, sa'aa asaa gidoppe wozetteeddawantta. 5 Untunttu ubbaakka worddoti erikino; untuntun bayizzuu baawa. 6 Sa'aan de'iyaa asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, k'ommuwaaw ubbaw, dumma dumma biittaa k'aalaa ubbawunne yaraa ubbaw med'inaa wonggalaa mishiraachchuwaaw awaayanaw, bolla saluwaan paaliyaa hara kiitanchchaa taani be'aaddi. (aiōnios g166) 7 He

kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «S'oossaw yayyite; Aa bonchchite. Ayaw gooppe, sa'aa asaa I pirddiyaa saatii gakteedda. Saluwaaw, sa'aa, abbaanne haatsaa puultuwaaw med'd'eedda S'oossaw goyinnite» yaageedda. 8 Hara laa'entso kiitanchchay, «Wolk'kaama Baabloona kunddaaddu; iza kunddeedda gaasuunneka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwaaw oossisiyaa diraassa» yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda. 9 Heezentso kiitanchchay bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa'u kiitanchchatuwaaw kaalleedda; «Do'awunne Aa misilew goyinniyya ooninne k'ay Aa mallaa bare deemuwaan woy bare kushiyar wotsiyaa ooninne de'ooppe, 10 S'oossay bare wolk'kaama hank'kuwaaw burc'c'ukkuwaan kunteedda hank'kuwaaw woyniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootseedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwaaw sintsaaninne Dorssaa sintsan, tamaaninne ees's'iyaa diiniyan pas'a kaa'ettana. 11 Untunttu pas'a kaa'iyaa tamaa c'uway med'i med'inaw c'uwaattana. Do'awunne he do'aa misilew goyinniyya oossinne k'ay he do'aa suntsaa malaataanna de'iyaa oossinne k'ammanne gallassi shemppuu baawa» yaageedda. (aiōn g165) 12 S'oossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiyya geeshshatuu danddayiyaa danddaya hawaana. 13 Hewaappe guyyiyaan saluwaappe, «Hawaaw s'aafa; hawaappe sintsaw Godan hayk'k'iyaaawantuu anjetteeddawantta» yaagiyya kooshshaa taani sisaad. Ayyaanay, «Tuma; untunttu barenttu daaburaappe shemppana; ayaw gooppe, untunttu lo'o kiittaw, S'oossay lo'uwaan zaarana» yaagee. 14 K'aykka taani be'aaddi. Be'ite, bootsa shaarii de'ee. Shaariyaa bollan Asaa Na'aa malatiyaawe utteedda; Aa huup'iyaaan work'kaa kalachchay, k'ay Aa kushiyar k'ara baac'ay de'ee. 15 Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «K'oychchaa saatii gakteedda diraw, ne baac'aa yeddaade katsaa k'oyc'a; ayaw gooppe, sa'aa katsay meleedda» yaageedda. 16 Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baac'aa sa'aa yeddiide, sa'aa katsaa c'akkeedda. 17 K'aykka saluwaan de'iyaa Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baac'ay de'ee. 18 Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaa saappe kesiide, kuussa baac'ay de'iyaa kiitanchchay bare k'aalaa d'ok'ku ootsiide, «Woynniyaa ayfii teereedda diraw, ne kuussa baac'aa yeddaade, sa'aan de'iyaa woyniyaa turaappe hondodda ayfiyaa k'ans's'a!» yaageedda. 19 He kiitanchchay bare baac'aa sa'aa yeddiide, sa'aan de'iyaa woyniyaappe hondodda ayfiyaa k'ans's'eedda; S'oossaa wolk'kaama hank'kuwaaw he woyniyaa gumi'iyya ollaan yeggeedda. 20 Katamaappe gas'aan de'iyaa woyniyaa ayfiyaa gumi'iyya ollaan woyniyaa ayfii gumi'ettee. Suutsay kesiide, he woyniyaa gumi'iyya ollaappe heezzu s'eetu kiilo mitiriyyaa keenaa haakkiide, paraw puuluwaaw gakkiiyaawaa keenaa d'ok'ku giide eelleedda.

15 Taani saluwaan hara wolk'kaamanne maalalissiyaa mallaa be'aaddi. S'oossaa hank'kuu untunttu bollan polettiyaa diraw, wurssetsa laappu boshhaana de'iyaa laappu kiitanchchatuu de'iino. 2 K'aykka taani burc'c'ukkuwaaw abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be'aaddi. K'ay do'aa, Aa misiliyaanne Aa suntsaa payduwaaw s'ooneeddaawantta be'aaddi. S'oossay untunttoo immeedda diitsatuwaaw oyk'kiide, burc'c'ukkuwaaw malatiyaa abbaa matan untunttu ek'keeddino. 3 Untunttu, S'oossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyaa hawaadan

yes's'eeddino. «Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa. Asaa zariyaa ubbaa Kaatew, ne ogii s'illuwaanne tumuwa. 4 Godaw, new yayyenawenne ne suntsaa bonchennawee oonee? Ayaw gooppe, geeshshay ne s'alalaa. Asaa zariyaa ubbay yiide, ne sintsan goyinnana; ayaw gooppe, ne s'illo kiitay ubbaw k'onc'e'eedda» yaagiide yes's'iino. 5 Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaan de'iyaa Geeshsha Gollii dooyettowaa hewekka markkatsaas dunckaaniyaa be'aaddi. 6 Laappu boshanna de'iyaa laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe keseeddino. Untunttu p'ooliide boos's'iyaa laynuwaa mayuwaa mayyeeddino; barentu tiraaw work'k'aa danc'c'uuwaan yuushshii aatsiide k'achcheeddino. 7 De'uuwaan de'iyaa oyddu med'etatuwaappe ittuu, med'i med'inaw gakkanaw de'iyaa S'oossaa hank'k'uu kumeedda laappu work'k'aa keretuwa laappu kiitanchchatoo immeedda. (aiōn g165) 8 S'oossaa bonchchuwaappenne Aa wolk'k'aappe yeedda c'uway Geeshsha Golliyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyaa ooninne gelanaw danddayibeenna.

16 Hewaappe guyyiyaan, laappu kiitanchchatoo, «Biide S'oossaa hank'kuwaa laappu keriyaappe sa'aan gussite» yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasayiyaa wolk'k'aama kooshshaa taani sisaad. 2 Koyro kiitanchchay biide, bare keriyaan de'iyawaa sa'aan gussina, do'aa mallay de'iyawwantu bollanne he do'aa misilew goyinniyaawwantu bolla loytsi sakkiiyaa maytsaa keseedda. 3 Laa'entso kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa abbaan gussina abbaa haatsay hayk'k'eedda asaa suutsaa malateedda. K'ay abbaan de'iyaa med'etaa ubbaykka hayk'k'i agegedda. 4 Heezzentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa shaafatuwaaninne pultatuwaan gussina untunttu suutsaa gideeddino. 5 Haatsaw aawotiyyaa kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sisaad; «Kasekka ha'ikka de'iyaa Godaw, Geeshshaw, ha pirdaa pirddeedda diraw, neeni s'illuwa. 6 Untunttu geeshshatuwa suutsaanne, nabatuwa suutsaa gusseedda diraw, neeni untunttu ushshanaw, suutsaa untunttoo immaadda. Untunttu barentoo, bessiyaawaa akkeeddino» yaageedda. 7 Yarshshuwa yarshshiyaa saappe, «Godaw, Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaw, ne pirdday tumuwaanne s'illuwa!» yaagiya kooshshaa taani sisaad. 8 Oyddentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa awayfiyaa bollan gussina bare tamaa seelaan asaa guddanaw, awayfew maatay imetteedda. 9 Asay wolk'k'aama seelaan guddettiide ha boshatuwa bollan maatay de'iyaa S'oossaa suntsaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne S'oossaa gitatetsaakka bonchchibeenna. 10 Ichcheshentso kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa do'aa kawutetsaa oydiyaa bolla gussina, he do'aa kawutetsay d'umeedda. Asay bare seelaa diraw, bare ins's'arssaa sa'e'eedda. 11 K'ay Asay bare seelaa dirawunne bare maytsaa diraw saluwa S'oossaa shek'k'eedda. Shin bare ootseedda nagaraappe simmibeenna. 12 Usuppuntsa kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa wogga Efrasa'iisa geetetiyyaa shaafaan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatoo ogii giiganaadan, haatsay meleedda. 13 Hewaappe guyyiyaan, taani sheed'd'iyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatuu dawayyaa doonaappe, du'aa doonaappenne wordduwa timbitiyyaa odfiyaawaa doonaappe kesishshin be'aaddi. 14 Untunttu mallatuwa ootsiyaa s'alahuwaa ayyaanatuwa. He heezzu

iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolk'k'aama S'oossaa wolk'k'aama gallassan, sa'aa kaatatuwa ubbaa olaw shiishshanaw baana. 15 «Be'a, taani kaysiwaadan yaana. Asaa sintsan kallo hamettiide yeellatenna mala, gem"ishennaan bare mayuwaa mayyiide naagiyya uray anijetteeddawaa!» yaageedda. 16 He iita ayyaanatuu kaatetuwa lbraayiss's'e k'aalaan Arimaagedoona geetetiyya sa'aa shiishsheeddino. 17 Laappuntsa kiitanchchay bare keriyaan de'iyawaa c'arkkuwaan gussina, Geeshsha Golliyaa de'iyaa araataappe, «Poletteedda» yaagiya wolk'k'aama kooshshay yeedda. 18 Hewaappe guyyiyaan, wolk'k'antsay wolk'k'aameedda; guntsay sisetteedda; guuguntsaykka guummeedda. K'ay biittay pala k'aatsaa k'aas's'e'eedda. Asay sa'aan med'ettoodeppekka biittay hewaa mala k'aatsaa k'aas's'i erenna; hewe ubbaappe aad'd'eedda k'aatsaa. 19 Wolk'k'aama katamay heezzu kesiide za'e'eedda. Biittaa ubbaan de'iyaa katamatuu d'ayeeddino. S'oossay wolk'k'aama Baabloono k'oppiide, bare iita hank'kuwaa woyniyaa eessay kumeedda burc'c'ukkuwaappe woyniyaa eessaa Baabloono ushsheedda. 20 Abbaan dooddetteedda biittay ubbay d'ayeedda; derikka beettibeenna. 21 Asaa bolla oytamu kiilo keenaa dees'iyaa wolk'k'aama shachchay saluwaappe wod'd'eedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, S'oossaa boreedda; ayaw gooppe, boshay d'aro wolk'k'aama.

17 Hewaappe guyyiyaan, laappu keretuu de'iyaa laappu kiitanchchatuwaappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; «Haaya; d'aro shaafatuwa gas'aan de'iyaa woshummiyaa, wolk'k'aama katamata, waana murettanentto, taani neena bessana. 2 Sa'aan de'iyaa kaatatu izinna woshummeeddino; sa'aan de'iyaa asaykka izi woyniyaa eessaa ushi matsottiide izinna woshummeedda» yaageedda. 3 He kiitanchchay taana Ayyaan baazuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyaa suntsay bollaa ubbaan s'aafetti utteedda zo'o do'aa toggeeddawunno be'aaddi; he do'aw laappu huup'iyaa tammu kac'ii de'ee. 4 He mishiratta teeraa ochchaa malatiyaa mayuwaanne zo'o mayuwa mayyaaddu; iza k'ay work'k'aan, bonchcho shuchchaaninne ink'kuwaa geetetiyyaa al'o shuchchaan alleek'k'aaddu. iza woshummiyaa tunabayenne sheneyiyaabay kumeedda work'k'aa burc'c'ukkuwaa bare kushiyan oyk'k'aaddu. 5 Izi deemuwaan S'uura yewuwa biletsay de'iyaa suntsay, «Wolk'k'aama Baabloono; Sa'aan De'iyaa Woshummiyaawantoonne Sa'aan De'iyaa Sheneyiyaabay Aatto» yaagiyaawe s'aafetti utteedda. 6 K'ay he mishiratta geeshshatuwa suutsaanne Yesuusaw markkattishshin wod'eeddawanntu suutsaa ushaade matsotteeddawunno taani be'aade malalettaaddi. 7 Kiitanchchay taana, «Neeni ayaw hawaadan malalettaaddi? Taani new mishiratti S'uura yewuwaanne iza tookkeedda laappu huup'iyaa tammu kac'ii de'iyaa du'aa S'uura yewuwa odana. 8 Neeni be'e'eedda do'ay kase de'ee; shin ha'i baawa. He do'ay c'iimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii med'ettoodeppe doommiide, de'uwaa mas'aafan untunttu suntsay s'aafettiibeenna sa'aan de'iyaa Asay do'aa be'iide malalettana. Ayaw gooppe, I kase de'ee; ha'i baawa; shin sintsaappe yaanawaa. (Abyssos g12) 9 «Hawe aad'd'eedda eratetsaanne akeeka koyyee. Laappu huup'ii mishiratta uttiyaa laappu deretuwa; hewantuu k'ay laappu kaatatuwa. 10 Untunttupe ichcheshu kaatatu kunddeeddino. Ittuu ha'i gakkanaassikka mooddee; yekko

kaatii yibeenna. I yiide, guutsa wodiya takkanaw bessee. **11** Kase de'eedda do'ay, ha'i baynawe, I bare huup'ew hosphuntsa du'aa. I laappu do'atuwaappe ituuwaa; I d'ayanaw bee. **12** «Neeni be'eedda tammu kac'etuu mooddanaw doommibeenna tammu kaatetuwa. Shin untuntu do'aana ittippe itti saatew kaatetuwaan mooddanaw untunttoo maata y imettana. **13** Untunttoo ubbaw itti k'ofay de'ee; untuntu barentu wolk'kaanne barentu maataa do'aw immana. **14** Untuntu Dorssaanna olettana; shin dorssayne dorssaanna de'iyaa wanttu, I s'eegeeddawantunne dooreeddawanttu, Aa kaaliyaa ammanetteedawanttu, he kaatetuwa s'o'onana; ayaw gooppe, I godatuwa Godaanne kaatetuwa Kaatiyaa» yaageedda. **15** Kiitanchay Kaykka taana hawaadan yaageedda; «C'aaratta utteedda he neeni be'eedda haatsay yaratuwa, c'ora asaa, asaa zaratuwaanne dumma dumma biittaa k'aalaa. **16** K'ay neeni be'eedda tammu kac'iinne do'ay woshummewunno is'sanawanta. Untuntu iziw de'iyaa ubbabaa akki diggana. K'ay izo kallo ashshananne izi ashuwaa mi diggana; yaatiide untuntu izo taman guddana. **17** Ayaw gooppe, S'oossaa k'aalay tumattana gakkanaw, untuntu k'ofay ituuwaa gidanaadan, untuntu barentu mooddiyaa wolk'kaa do'aw immanaadaanne S'oossay k'oppeeddawaa untuntu ootsanaadan, untuntu wozanaan S'oossay amuwaa woteedda. **18** «He neeni be'eedda mishiratta sa'aa kaatetuwa mooddiyaa wolk'kaama katamato» yaageedda.

18 Hewaappe guyyiyaan, wolk'kaama maata de'iyaa hara kiitanchay saluwaappe wod'd'ishin, taani be'aaddi. He kiitanchay bonchchuu sa'aa poo'isseedda. **2** He kiitanchay bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Iza kundaaddu! Wolk'kaama Baabloona kundaaddu! Baabloona s'alahatu ak'iyasaa gidaaddu; iita ayyaanatu ubbatuunne, is'ettiyya iita kafatu ubbatuu iini de'iino. **3** Ayaw gooppe, asaa zariyaa ubbaa, bare matsoyiyaa woyniyaa eessaa ushshina, izinna woshummeeddino. K'aykka sa'aa kaatatu, izinna woshummeeddino. Izi ishala wolk'kaa gaasuwaan, sa'aan de'iyaa zal'anchchatu duretteeddino» yaageedda. **4** Hewaappe guyyiyaan, taani saluwaappe, hawaadan yaagiya hara kooshshaa sisaad; «Ta asaw, iippe kesite! Izi nagaraa izinna kos'soppite! Izi muraa gishettoppite. **5** Ayaw gooppe, izi nagaray, saluwa gakkanaw dooretti utteedda. S'oossay izi iita bayizzuwa, hassayeedda. **6** Iza immeeddawaa keenaa zaariide, iziw immite. Iza ootseeddawoo, laa'u kushiya iziw k'ans's'ite. Iza hintenttoo giigisseedda ushshaappe, laa'u kushiya ushshaa, izi burc'ukkuwaa kuntsite. **7** Iza bonchchetteeddawaanne, ishaleeddawaa keenaa, izo tuggayitenne kayyoyite. Iza bare wozanaan, «Taani kaataatiidan uttay; taani asinay baynna mac'c'awuno gidikke; k'ay ubbaakka kayyottikke» yaagaw. **8** Hewaa diraw, izi boshaa ubbay, harggi, kayyuunne koshay, izo itti gallassi oyk'kana. K'ay iza taman guddetana; ayaw gooppe, izi bolla pirdiyaa Godaa S'oossay, Wolk'kaama» yaageedda. **9** Sa'aa kaatatu, izina woshummiide ishaleeddawanttu he katamata guudetina, kesiyaa c'uwaa be'eedda wode, katamatiw untuntu waassananne yeekkana. **10** Untuntu he katamati ugaw yayyeedda diraw, haakki ek'kiide, «Ha wolk'kaama katamatee! Wolk'kaama katamatee! Baabloonee, new aayyeero! Neeni ay mala tuggattaniishsha. Neeni itti saatiya giddon ne pirdaa akkaada» yaagana. **11** Untuntu markkabiya c'aanaa hawaappe sintsanaw shammiyaabay

baynna diraw, sa'aan de'iyaa zal'anchchatu he katamatiw waassananne kayyottana. **12** Untuntu work'kaa, biraa, bonchcho shuchchaa, ink'kuwaa geetetiyyaa al'o shuchchaa, teeraa ochcha malatiyaa mayuwa, suufiyaa mala mayuwa, hariyaa geetetiyyaa mayuwa, zo'o mayuwa, ubbaa k'ommo sawiyaa mitsaa, ubbaa k'ommuwaan ootseedda danggarssaa achchaa, al'o mitsaappe med'etteeddabaa, nahaasiyaa, birataa, l'ibineberidiyaa geetetiyyaa shuchchaa, **13** k'arafa, k'imaamiyaa, is'aanaa, shittuwa, sawiyaa is'aanaa d'iiliyaa, woyniyaa eessaa, wogaraa zayitiyaa, liik'eedda d'iiliyaa, zargaa, miizzaa, dorssaa, paraanne paray goochchiyaa gaariyaa, untuntu ayiletuwaanne haray atto asaa shempuunne shammiyaabayka baawa. **14** Zal'anchchatu mishirattiw, «Neeni amotteedda, lo'obay ubbay neeppe hali diggeedda. Ne de'uunne, alleek'k'ettiyaabay ubbay d'ayidiggeedda. Neeni laa'entso untuntu ubbaakka demmakka» yaageeddino. **15** He katamatin zal'iide duretteedda zal'anchchatu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide ek'kana. Untuntu yeekkananne kayyottana. **16** K'ay, «Suufiyaa geetetiyyaa, kiriyaan dadetteedda mayuwa, teera ochchaa malatiyaa, mayuwaanne zo'o mayuwa mayyaade, work'kaa alleek'kuwaan, bonchcho shuchchaaninne, ink'kuwaa geetetiyyaa al'o shuchchaan alleek'k'eedda, he wolk'kaama katamatiw aayyeero! **17** Hawaa keena wolk'kaama mas'uu ubbay, itti saatiya giddon, dippi gi d'ayi aggeedda» yaageeddino. Markkabiya laaggiyaa ubbatuu, markkabiyaan biyaa ubbatuu, markkabiyaan ootsiyaa ubbatuunne abbaan ootsi go'ettiyyaa ubbatuu haakki ek'keeddino. **18** He katamata guudetina kesiyaa c'uwaa be'eedda wode barentu kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Ha wolk'kaama katamato malatiyaa katamay ubbaakka baawa» yaageeddino. **19** Untuntu barentu huup'iyaan baana k'oliide, waasseeddinonne kayyotteeddino; «Abbaan markkabatu de'iyaa ubbaa, bare mak'uuwan dureyeedda, wolk'kaama katamatiw aayyeero! K'ay iziw de'iyabay ubbay itti saatiya giddon d'ayi aggeeda. **20** He katamata d'ayeedda diraw, saloo, nashetta! Geeshshatoo, Yesuusi kiiteeddawanttoo, nabatoo, nashettite! Ayaw gooppe, iza hintentta ootseeddawaa diraw, S'oossay izo pirddeedda» yaageedda. **21** Hewaappe guyyiyaan, wolk'kaama kiitanchay, wos'aa malatiyaa wolk'kaama shuchchaa, dentsi abbaan oliide hawaadan yaageedda; «Wolk'kaama katamata, Baabloona, sugina hawaadan kunddana; iza hachcheppe sintsaw, ubbaakka beetukku. **22** Diisaa diis'iyaa wantunne, mazimuriyaa yes's'iyaa wanttu, suusuliyaanne malakataa punniyaawanttu, kooshshay hawaappe hini baggan, ne giddon ubbakka sisettena. Kushiya hiillaa eriyaa oninne, laa'entso ubbakka de'enna. Wos'aa kooshshaykka hawaappe sintsaw ne giddon sisettena. **23** S'ompiyaa poo'uukka laa'entsuwa ne giddon poo'enna. Akkiyaawaa kooshshayne gelewunni kooshshay, sintsaw ne giddon sisettena. Ne zal'anchchatu sa'aa ubbaan, eretteedda wolk'kaamatuwa. Ne bityaawan asaa zariyaa ubbay c'imetteedda. **24** Nabatuwa suutsay, geeshshatuwa suutsayne, sa'aan hayk'eedda ubbatuwa suutsay, izin beeteedda diraw, Baabloona, murettaaddu» yaageedda.

19 Hewaappe guyyiyaan, saluwaan c'ora asaa kooshshaadan kooshummiyaa wolk'kaama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaad; «S'oossaa galatay gakkoo. Atotetsay, bonchchuunne wolk'kay, nu S'oossaassa.

2 Aa pirdday tumuwaanne s'illuwa. C'aarataade sa'aa tunisseedda, wolk'k'aama c'aaratto S'oossay pirddeedda; S'oossaa oosanchchatuwa i'za wod'eedda diraw, S'oossay izo mureedda» yaageedda. 3 Asay laa'entsuwa bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «S'oossaa galatay gakko. He katamata med'i med'inaw c'uwattana» yaageeddino. (aiñ g165) 4 Laatanne oyddu c'imatuunne shemppuwaanna de'iyaa oyddu med'etatuu kawutetsaa oydiyaan utteedda S'oossaw guufanniide, «Amen'i. S'oossaa galatay gakko» yaagiide goyinneeddino. 5 Hewaappe guyyiyaan, «S'oossaa ayilatu ubbay, S'oossaw yayyiyaa guutsay, daruu ubbay nu S'oossaa galatite» yaagiya kooshshay kawutetsaa oydiyaappe keseedda. 6 Hewaappe guyyiyaan, c'ora asaadan kooshummiyaa, wolk'k'aama shaafaadan guummiyaa, wolk'k'aama guuguntsaadan guugummiyaa kooshshaa taani sisaad. He kooshshay, «S'oossaa galatay gakko. Ayaw gooppe, nu Goday, Ubbappe Wolk'k'aama S'oossay kawuteedda. 7 Dorssaa bullachchaa gallassay gakeedda dirawunne, gelewunnakka bullachchaw barena giigisseedda diraw, nuuni pashikkoytenne nashettoyte; k'ay Dorssaa bonchchoyte. 8 Gelewunniw mayyanaw, suufiyaa geetetiyyaa kiriyaan dadetteedda, p'ooliyaa bootsa mayuu imetteedda. Suufiyaa geetetiyyaa kiriyaan dadetteedda mayuu, geeshshatuwa s'illo oosuwa» yaagiyaawaa, taani sisaad. 9 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana, ««Dorssaa bullachchaw s'esetteeddawanttu anijetteeddawantta» yaagaade s'aafa» yaageedda. He kiitanchchay k'aykka taana, «Hawe S'oossaa tumu k'aalaa» yaageedda. 10 Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw Aa gediyaan kunddaad. Shin I taana, «Hewaa ootsoppa. Taani ne malanne Yesuusi untuntuu k'onc'isseeedda tumatetsaa oyk'keedda ne ishatuwa ubbaa mala ayiliyaa. S'oossaw goyinna. Ayaw gooppe, Yesuusi k'onc'isseeedda tumatetsay timbittiyaa odiyaawoo dentsetsiyaawaa» yaageedda. 11 Yaatina, saluu dooyetteeddawaa taani be'aaddi. Hewan bootsa paray de'ee; he paraa toggeeddawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide s'esettee. Toggeeddawe s'illotetsaan pirddeenne bare olaakka olettee. 12 Aa ayfii tamaa lac'uwaa malatee; k'ay I bare huup'yaan daro kalachchaa wotseedda. Aa bolla s'aafetti utteedda suntsay de'ee; shin he suntsay ayentonne aappe attin, ooninne erenna. 13 I mayyeedda mayuu suutsan naak'ki kesseeddawaa. Aa suntsaykka S'oossaa K'aalaa. 14 Saluwa wotaadaratu bootsa geeshsha suufiyaa geetetiyyaa kiriyaan dadetteedda mayuwa mayyiide, bootsa paratuwa toggiide, Aa geeduwa kaalliino. 15 Asaa zeretsaa I d'ayissiyaa kuussa mashshay Aa doonaappe kesee. Birataa s'am"aan asaa I mooddana. Ubbappe Wolk'k'aama S'oossay bare hank'kuwa woyniyaa eessay gumi"ettiyaasan, gumi"iide bessana. 16 Aa mayuwa bollanne Aa wodiriya bolla, «Kaatatuwa Kaatiyaanne godatuwa Godaa» yaagiya suntsay s'aafetti utteedda. 17 Hewaappe guyyiyaan, taani itti kiitanchchay awaan ek'keeddawaa be'aaddi. He kiitanchchay saluwaan d'ok'k'iide paalliyaa kafuwa ubbatoo bare kooshshaa d'ok'ku ootsiide, «Haa yiite. S'oossaa kawoo ittisaa shiik'ite. 18 Yiide kaatatuwa ashuwa, shaalak'atuwa ashuwaakka wotaadaratuwa ashuwa miite; paratuwa ashuwaakka paratuwa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; k'ay asaa ubbaa ashuwa ayiliyawaanne womaannuwa, d'ok'k'awaanne hokaawaa miite» yaageedda. 19 Paraa toggeeddawaannanne Aa wotaadaratuwaanna olettanaw, do'ayenne sa'aa kaatatuwa k'ay untunttu wotaadaratu itti

sa'aa shiik'i utteeddawantta taani be'aaddi. 20 He do'ay Aa sintsaan malaataa ootseedda worddo nabiyaana ittippe oyk'etteedda. Do'aa mallay de'iyawanttanne do'aa misilew goyinneeddawaantta I baletseeddawe he ootsiyaa malaatatuwaana. Do'ayenne wordduwa timbittiyaa odiyaaawe laa'atuukka diiniyaan ees'siyaa tamaa abbaan pas'a yegetteeddino. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 Untunttu wotaadaratu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiyaa mashshaan hayk'keeddino. Kafatu ubbatuu untunttu ashuwaappe barentoo danddayeeddawa keena meeddino.

20 C'iimmo ollaa k'ulppiyaanne wolk'k'aama santsalataa bare kushiyan oyk'keedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be'aaddi. (Abyssos g12) 2 Kiitanchchay dawiya, he beni shooshshaa, s'alahiya kaappuwa woy Sees'aanaa giyaawaa oyk'keedda; yaatiide sha'a laysaw k'achcheedda. 3 Kiitanchchay c'iimmo ollaan Aa yeggiide, sha'a laysay wuranaw, asaa zeretsaa laa'entsuwa balettena mala, he c'iimmo ollaa k'ulppi gordiide attameedda. Hewaappe guyyiyaan, dawii amareeda wodiya biletanaw bessee. (Abyssos g12) 4 Hewaappe guyyiyaan, taani araatuwaanne untunttu utteeddawantta be'aaddi; untunttu pirddiya maatay imetteedda. Yesuusi k'onc'isseeedda tumuwaanne S'oossaa k'aalaa awaayeedda diraw, barentu k'ood'iyaa k'ans's'etteedda asaa shemppuwaakka taani be'aaddi. Untunttu do'aw woy do'aa misilew goyinnibeykino. Untunttu do'aa mallaa barentu deemuwaan woy barentu kushiyan wotsibeeykino. Untunttu hayk'uwaappe dendiide, Kiristoosanaa ittippe kaatetuwaadan sha'a laysaw mooddeeddino. 5 Hayk'keeddawanttuppe c'oratu sha'a laysay wurana gakkanaw, hayk'uwaappe dendibeykino. Hewe koyro denduwa. 6 Koyro denduwaan denddeeddawanttu anijetteeddawanttanne S'oossaa asatuwa. Untunttu bolla laa'entso hayk'oo wolk'k'ay baawa. Untunttu S'oossawunne Kiristoosaw k'eesatuwa gidana; untunttu aanana ittippe sha'a laysaw mooddana. 7 Sha'a laysay wureeddawaappe guyyiyaan, Sees'aanay k'ashuwaappe biletana. 8 I Sa'an ubba saan de'iyaa asaa zeretsaa baletsanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetetiyaawaa. Sees'aanay abbaa shafiya keena zeretsaa olaw shiishshana. 9 He zaratu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwa heeraanne S'oossay siik'iyaa katamato yuuyyi aad'd'i ek'keeddino. Shin tamay saluwaappe wod'iide, untunttu meedda. 10 Do'ayenne worddo nabii yegetteedda ees'siyaa diiniya tamaa abbaan s'alahiya kaappuu, asaa zeretsaa baletseeddawe, yegetteedda. Untunttu k'ammanne gallassi med'i med'inaw pas'a kaa'ettana. (aiñ g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Hewaappe guyyiyaan, taani wolk'k'aama bootsa araataanne he araataan utteeddawaa be'aaddi. Sa'ayenne saluu Aa sintsappe bak'ateeddino; laa'entso beettibeykino. 12 Hayk'keeddawanttu, d'ok'ku giyaawantunne guutsatu araataa sintsan ek'keeddawantta taani be'aaddi. Mas'aafatu dooyetteeddino; hara mas'aafay, de'uwaa mas'aafaykka dooyetteedda. Hayk'keeddawanttu barentu oosuwaadan, mas'aafatuwan s'aafetti utteeddawaadanka pirdetteeddino. 13 Abba bare giddon de'iyaa hayk'keeddawantta immeedda; hayk'uunne Si'oolii barentu giddon de'iyaa hayk'keeddawantta immeeddino. Ubbaykka barentu oosuwaadan pirdetteeddino. (Hadēs g86) 14 Hewaappe guyyiyaan, hayuunne Si'oolii tamaa

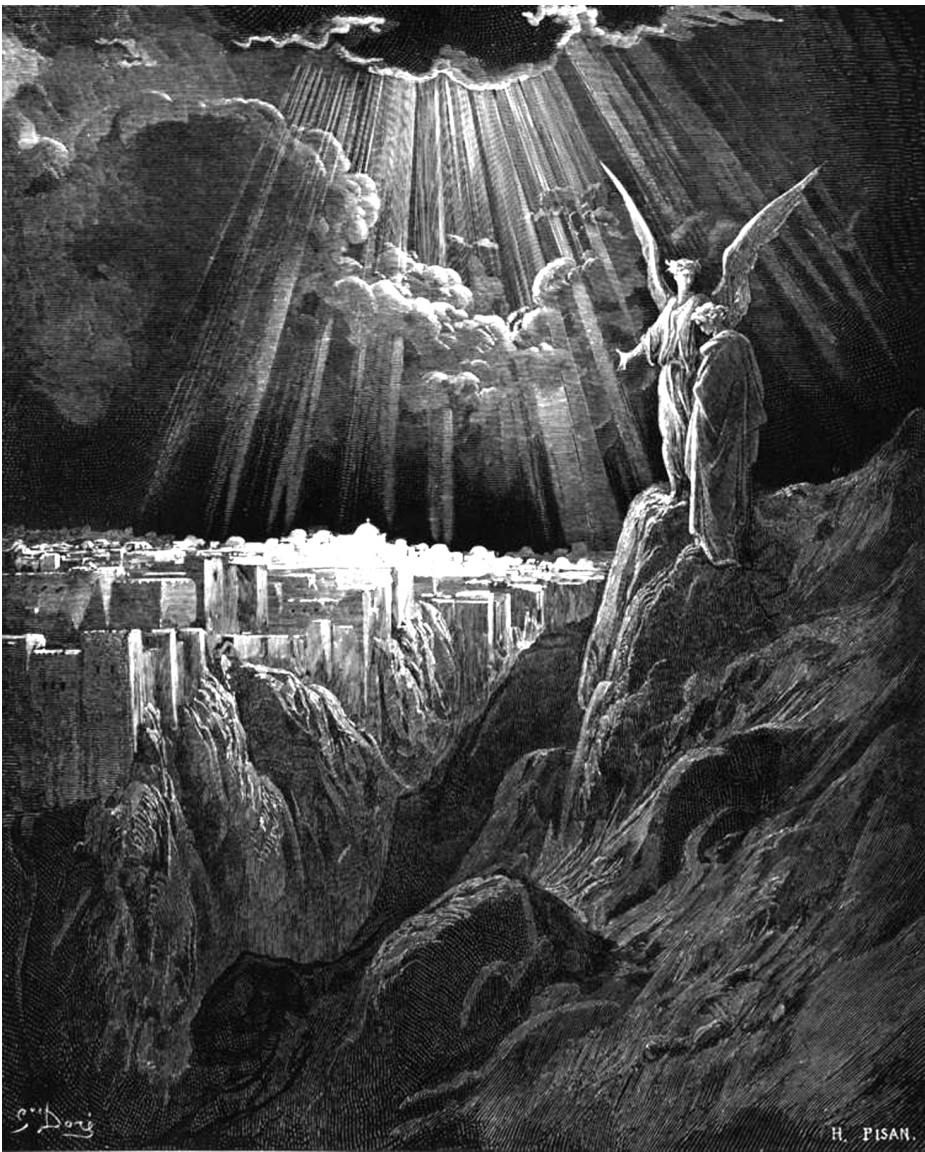
abbaan yegetteeddino. He tamaa abbay laa'entso hayk'uwaa. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 De'uwaa mas'aafan bare suntsay s'aafettiibeenna Asay ooninne tamaa abban yegetteedda. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Hewaappe guyyiyaan, taani ooratsa saluwaanne ooratsa sa'aa be'aaddi. Koyro saluunne koyro sa'ay d'ayeedda. Abbaykka d'ayeedda. 2 Geeshsha katamata ooratsa Yerusaalame, bare asinaw mayyaade giigeedda gelyiyya wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'd'ewunno taani be'aaddi. 3 Wolk'k'aama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaad; «S'oossaa gollii asaana de'ee; S'oossay asaana ittippe de'ana. Untunttu Aa asaa gidana; S'oossay bare huup'ew untuntunna de'ana. I untunttu S'oossaa gidana. 4 S'oossay untunttu ayfiyaa afotsa ubbaa k'uc'c'ana. Hawaappe sintsanaw hayk'uunne kayyuu woy waasuunne sakuu baawa. Ayaw gooppe, ec'abay d'ayeedda» yaageedda. 5 Araatan utteeddawe, «Taani ubbabaa ooras'sisay» yaageedda. K'aykka gujjiide taana, «Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw s'aafa» yaageedda. 6 K'aykka taana hawaadan yaageedda; «Poletteedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doometsaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de'uwwa haatsaa pulttuwaappe c'oo ushshana. 7 S'ooniyya uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw S'oossaa gidana; ikka ta na'aa gidana. 8 Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shempuwwaa wod'iyaaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eek'aw goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de'iyaa sa'ay tamayenne ees's'iyyaa diinii ees's'iyyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa'entso hayk'uwwaa» yaageedda. (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Laappu wurssetsa boshatuu kumeedda laappu keretuwwaa oyk'eedda laappu kiitanchatuwaappe ittuu taakko yiide taana, «Haaya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana» yaageedda. 10 Kiitanchchay taana daro d'ok'k'a deriyaa huup'iyaa Ayyaanan kessiide geeshsha katamata, Yerusaalama saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'd'ewunno taana besseedda. 11 He katamata S'oossaa bonchchuuwaa poo'aw. He katamati poo'uu yasp'p'idiyaa geetettiyaa al'o shuchchaa mala; birilliyaadan p'oolaw. 12 He katamatiw tammanne laa'u penggetuunne he penggetuwaan tammanne laa'u kiitanchchatu naagiyya wolk'k'aama adussa dirssay de'ee. Penggetuwaan tammanne laa'u Israa'eeliyya zaratuwwa suntsay s'aafetti utteedda. 13 Away doliyaa baggana heezzu penggetuu de'iino. K'ay hirkki baggana heezzu penggetuunne huup'issa baggana heezzu penggetuu de'iino. Away wulliyaa baggaanakka heezzu penggetuu de'iino. 14 Katamati dirssay Dorssay kiitteedda tammanne laa'atuwwa suntsay s'aafetteedda tammanne laa'u shuchchatuwwa bolla gimbetteedda. 15 Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamato, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa work'k'aa gatimay de'ee. 16 Katamatiw oyddu gas'ay de'ee; katamati geesayenne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamato bare gatimne likkeedda. Katamata laa'u sha'anne laa'u s'eetu kiilo miitiriyya gidaaddu; katamati geesay, gomppayenne d'ok'katetsay itti mala. 17 Kiitanchchay k'ay dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti s'eetanne oytamanne oyddu wad'aa gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyyan kiitanchchay likkinaada. 18 Katamati dirssay yasp'p'idiyaa geetettiyaa shuchchaan dretteedda.

Katamata birilliyaadan p'ooliyya geeshsha work'k'aa med'ettaaddu. 19 Katamati dirssaw hiis'etteedda shuchchay bonchcheteedda shuchchaa ubbaan alleek'etteedda; koyro hiis'etteedda shuchchay yasp'p'idiyaa; laa'entsuu sampeeriyya; heezzentsuu kelk'edooniyya; oyddentsuu baluuriyya; 20 ichcheshentsuu sarddonkkisa; usuppuntsuu sarddiyoona; laappuntsuu kiristilooba; hosppuntsuu biralli; udduppuntsuu toop'aaziyoonyaa; tamuntsuu kirisp'p'iraasiisa; tammanne ittentsu yaakintiyaa; tammanne laa'entsuu ametess's'inoosiyya. 21 Tammanne laa'u penggetuu tammanne laa'u ink'k'uwwa geetettiyaa al'o shuchchaa; itti itti penggii itti ink'k'uwwa oosetteedda. Katamati ogii birilliyya mala geeshsha work'k'aa. 22 Goday, Ubbappe Wolk'k'aama S'oossayenne Dorssay katamati Geeshsha Golliyaa gidiyaa diraw, taani he katamatin Geeshsha Golliyaa be'abeykke. 23 Katamatiw poo'iyaa away woy agenay koshshenna. Ayaw gooppe, S'oossaa bonchchuu he katamatin poo'ee; Dorssaykka he katamatiw s'ompiyya. 24 Asaa zeretsay katamati poo'uaan hamettana. Sa'aa katatuukka barenttu bonchchuwwa he katamattikko ahana. 25 Katamati penggetuu ubbaa gallassikka dooyaa de'ana; ubbakka gorddetikkino. Ayaw gooppe, hewan k'ammay baawa. 26 Asaa zeretsaa gitatetsayenne bonchchuu he katamattikko shiik'ana. 27 Shin tunabay woy kawushshabaa ootsiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamato gelenna. K'ay Dorssaa de'uwwa mas'aafan suntsay s'aafetteeddawanttu s'alalay he katamato gelana.

22 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana S'oossaa kawutetsaa oydiyaappenne Dorssaa kawutetsaa oydiyaappe goggiyaa birilliyaadan p'ooliyya de'uwwa haatsaa shaafaa besseedda. 2 He shaafay katamaa ogiyya giduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintsu baggannanne hafintsu baggana agenaan itti gedenne laytsan tammanne laa'u gede ayfiyaa de'uwwa mitsay de'ee. He mitsaa bonchchuu de'iyaaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe patsanaassa. 3 He katamaan S'oossaa shek'ay ayinne baawa. S'oossaa kawutetsaa oydiinne Dorssaa kawutetsaa oydi he katamaan de'ana. S'oossaa oosanchchatu S'oossaw goyinnana. 4 Untunttu Aa deemuwwa be'ana; Aa suntsay untunttu deemuwaan s'aafettana. 5 Hewaappe sintsaw hara k'ammay baawa. Untunttuu s'ompiyya woy aawaa poo'uwaa koshshenna; ayaw gooppe, Goday S'oossay untunttuu s'ompiyya gidanawaa. Untunttu med'i med'inaw kaatetana. (aiñ g165) 6 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; «Ha taani haasayiyaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo bare Geeshsha Ayaanaa immiyya Goday S'oossay, matan hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwwa bessanaw bare kiitanchchaa kiitteedda» yaageedda. 7 Yesuusi, «Be'a! Taani ellekka yaana. Ha mas'aafan de'iyaa timbbitiyya naagiyaawanttu anjetteeddawantta» yaageedda. 8 Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaadinne be'aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be'eedda wode, hewaa taana besseedda kiitanchchaw goyinnanaw, Aa gediyaan kunddaad. 9 Shin kiitanchchay taana, «Hewaa ootsoppa. Taani neenaadaaninne nabe gideedda ne ishatuwaadan, k'ay mas'aafan de'iyabaw azazettiyya ubbatuwaadan ayiliyya. S'oossaw goyinna» yaageedda. 10 Hewaappe guyyiyaan, kiitanchchay taana, «Hanana geedda ha mas'aafaa k'aalaa maatafaan gorddoppa. Ayaw gooppe, ha ubbabay polettiyya wodii matatteedda.

11 litabaa ootsiyaawe gujjiidekka iitabaa ootso; tunay gujjiidekka tuno. Lo"obaa ootsiyaawe gujjiidekka lo"obaa ootso; geeshshayenne gujjiidekka geeshsha gido» yaageedda. **12** Yesuusi, «Be'a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw Aa oosuwaadan immanaw, ta woytaa akka yaana. **13** Taani Alfaanne Omeegaa; Koyruwaanne Wurssetsaa; Doometsaanne Poluwaa» yaageedda. **14** Barenttu mayuwaa geeshshi meec'c'iyaawantu anjetteeddawanta. De'uwaa mitsaa ayfiyaa maanawunne katamaa penggiyaanna gelanaw untunttoo maatay imetteedda. **15** Shin kanatuu, bitiyaawantu, woshummiyaawantu, shemppuwaa wod'iyaawantu, eek'aw goyinniyaawantunne barenttu haasayaanne barenttu kiitaan worddotiyaawantu karenna de'iino. **16** «Taani Yesuusi, ha yewuwaa hinttenttoo woosa golletuwaan markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaad. Taani Daawita Golliyya Yeletaa. Taani poo'issiyaa Wontta Bakkaaliyya» yaageedda. **17** Geeshsha Ayyaanayenne gelewunna, «Haaya» yaagiino. K'ay hawaa sisiyaawe ooninne, «Haaya» yaago. Saametteedda Asay ooninne haa yo. De'uwaa haatsaa koyyiyaa Asay ooninne c'oo akko. **18** Taani ha mas'aafan s'aafetteedda hanana geedda k'aalaa sisiyaa oonanne zoray. Ooninne ha k'aalaa bolla itibaa gujjooppe, S'oossay ha mas'aafan s'aafetteedda boshaa Aa bolla gujjana. **19** Ooninne mas'aafan de'iyaa timbbitiyaa k'aalaappe ayaanne pac'issooppe, ha mas'aafaa gidдон k'onc'c'isseedda de'uwaa mitsaa ayfiyaappenne geeshsha katamaappe Aa gakkiiyaa gishuwaa S'oossay pac'issana. **20** Ha ubbabaw markkattiyaaawe, «Tuma! Taani ellekka yaana» yaagee. Amen"i. Godaa Yesuusaa, neeni haaya. **21** Godaa Yesuusi Kiristoosa aad'd'o keekatetsay hinttenanna ubbaanna gido. Amen"i.

*Geeshsha katamata ooratsa Yerusaalame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro
naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe S'oossaa matappe duge wod'dewunno taani
be'aaddi. Wolk'k'aama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaad;
«S'oossaa gollii asaana de'ee; S'oossay asaana ittippe de'ana. Untunttu Aa asaa gidana;
S'oossay bare huup'ew untuntunna de'ana. I untunttu S'oossaa gidana.»
Yohaannisa Sas'aa 21:2-3*

Reader's Guide

Dawro at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Dawro at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Dawro---Dawuro-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luuk'aasa 8:31
Roome 10:7
Yohaannisa Sas'aa 9:1
Yohaannisa Sas'aa 9:2
Yohaannisa Sas'aa 9:11
Yohaannisa Sas'aa 11:7
Yohaannisa Sas'aa 17:8
Yohaannisa Sas'aa 20:1
Yohaannisa Sas'aa 20:3

aidios

Roome 1:20
Yihudaa 1:6

aiōn

Maatoossa 12:32
Maatoossa 13:22
Maatoossa 13:39
Maatoossa 13:40
Maatoossa 13:49
Maatoossa 21:19
Maatoossa 24:3
Maatoossa 28:20
Mark'k'oossa 3:29
Mark'k'oossa 4:19
Mark'k'oossa 10:30
Mark'k'oossa 11:14
Luuk'aasa 1:33
Luuk'aasa 1:55
Luuk'aasa 1:70
Luuk'aasa 16:8
Luuk'aasa 18:30
Luuk'aasa 20:34
Luuk'aasa 20:35
Yohaannisa 4:14
Yohaannisa 6:51
Yohaannisa 6:58
Yohaannisa 8:35
Yohaannisa 8:51
Yohaannisa 8:52
Yohaannisa 9:32
Yohaannisa 10:28
Yohaannisa 11:26
Yohaannisa 12:34
Yohaannisa 13:8
Yohaannisa 14:16

Kiitaa 3:21
Kiitaa 15:18
Roome 1:25
Roome 9:5
Roome 11:36
Roome 12:2
Roome 16:27
1 K'oronttoosa 1:20
1 K'oronttoosa 2:6
1 K'oronttoosa 2:7
1 K'oronttoosa 2:8
1 K'oronttoosa 3:18
1 K'oronttoosa 8:13
1 K'oronttoosa 10:11
2 K'oronttoosa 4:4
2 K'oronttoosa 9:9
2 K'oronttoosa 11:31
Galaatiyaa 1:4
Galaatiyaa 1:5
Efesoona 1:21
Efesoona 2:2
Efesoona 2:7
Efesoona 3:9
Efesoona 3:11
Efesoona 3:21
Efesoona 6:12
Pilip'p'isiyoosa 4:20
K'olaasiyaa 1:26
1 S'imootoosa 1:17
1 S'imootoosa 6:17
2 S'imootoosa 4:10
2 S'imootoosa 4:18
Tiitoo 2:12
Ibraawe 1:2
Ibraawe 1:8
Ibraawe 5:6
Ibraawe 6:5
Ibraawe 6:20
Ibraawe 7:17
Ibraawe 7:21
Ibraawe 7:24
Ibraawe 7:28
Ibraawe 9:26
Ibraawe 11:3
Ibraawe 13:8
Ibraawe 13:21
1 P'es'iroosa 1:23

1 P'es'iroosa 1:25
1 P'es'iroosa 4:11
1 P'es'iroosa 5:11
2 P'es'iroosa 3:18
1 Yohaannisa 2:17
2 Yohaannisa 1:2
Yihudaa 1:13
Yihudaa 1:25
Yohaannisa Sas'aa 1:6
Yohaannisa Sas'aa 1:18
Yohaannisa Sas'aa 4:9
Yohaannisa Sas'aa 4:10
Yohaannisa Sas'aa 5:13
Yohaannisa Sas'aa 7:12
Yohaannisa Sas'aa 10:6
Yohaannisa Sas'aa 11:15
Yohaannisa Sas'aa 14:11
Yohaannisa Sas'aa 15:7
Yohaannisa Sas'aa 19:3
Yohaannisa Sas'aa 20:10
Yohaannisa Sas'aa 22:5

aiōnios

Maatoossa 18:8
Maatoossa 19:16
Maatoossa 19:29
Maatoossa 25:41
Maatoossa 25:46
Mark'k'oossa 3:29
Mark'k'oossa 10:17
Mark'k'oossa 10:30
Luuk'aasa 10:25
Luuk'aasa 16:9
Luuk'aasa 18:18
Luuk'aasa 18:30
Yohaannisa 3:15
Yohaannisa 3:16
Yohaannisa 3:36
Yohaannisa 4:14
Yohaannisa 4:36
Yohaannisa 5:24
Yohaannisa 5:39
Yohaannisa 6:27
Yohaannisa 6:40
Yohaannisa 6:47
Yohaannisa 6:54
Yohaannisa 6:68

Yohaannisa 10:28
Yohaannisa 12:25
Yohaannisa 12:50
Yohaannisa 17:2
Yohaannisa 17:3
Kiitaa 13:46
Kiitaa 13:48
Roome 2:7
Roome 5:21
Roome 6:22
Roome 6:23
Roome 16:25
Roome 16:26
2 K'orontoosa 4:17
2 K'orontoosa 4:18
2 K'orontoosa 5:1
Galaatiyaa 6:8
2 Teselonk'k'e 1:9
2 Teselonk'k'e 2:16
1 S'imootoosa 1:16
1 S'imootoosa 6:12
1 S'imootoosa 6:16
2 S'imootoosa 1:9
2 S'imootoosa 2:10
Tiitoo 1:2
Tiitoo 3:7
Pilimoona 1:15
Ibraawe 5:9
Ibraawe 6:2
Ibraawe 9:12
Ibraawe 9:14
Ibraawe 9:15
Ibraawe 13:20
1 P'es'iroosa 5:10
2 P'es'iroosa 1:11
1 Yohaannisa 1:2
1 Yohaannisa 2:25
1 Yohaannisa 3:15
1 Yohaannisa 5:11
1 Yohaannisa 5:13
1 Yohaannisa 5:20
Yihudaa 1:7
Yihudaa 1:21
Yohaannisa Sas'aa 14:6

eleēse

Roome 11:32

Geenna

Maatoossa 5:22
Maatoossa 5:29
Maatoossa 5:30
Maatoossa 10:28
Maatoossa 18:9
Maatoossa 23:15
Maatoossa 23:33
Mark'k'oossa 9:43

Mark'k'oossa 9:45
Mark'k'oossa 9:47
Luuk'aasa 12:5
Yaak'ooba 3:6

Hadēs

Maatoossa 11:23
Maatoossa 16:18
Luuk'aasa 10:15
Luuk'aasa 16:23
Kiitaa 2:27
Kiitaa 2:31
1 K'orontoosa 15:55
Yohaannisa Sas'aa 1:18
Yohaannisa Sas'aa 6:8
Yohaannisa Sas'aa 20:13
Yohaannisa Sas'aa 20:14

Limnē Pyr

Yohaannisa Sas'aa 19:20
Yohaannisa Sas'aa 20:10
Yohaannisa Sas'aa 20:14
Yohaannisa Sas'aa 20:15
Yohaannisa Sas'aa 21:8

Sheol

Doometsaa 37:35
Doometsaa 42:38
Doometsaa 44:29
Doometsaa 44:31
Payduwaa 16:30
Payduwaa 16:33
Zaaretsuwaa 32:22
1 Sammeela 2:6
2 Sammeela 22:6
1 Kaatatuwaa 2:6
1 Kaatatuwaa 2:9
Iyyooba 7:9
Iyyooba 11:8
Iyyooba 14:13
Iyyooba 17:13
Iyyooba 17:16
Iyyooba 21:13
Iyyooba 24:19
Iyyooba 26:6
Mazimuriyaa 6:5
Mazimuriyaa 9:17
Mazimuriyaa 16:10
Mazimuriyaa 18:5
Mazimuriyaa 30:3
Mazimuriyaa 31:17
Mazimuriyaa 49:14
Mazimuriyaa 49:15
Mazimuriyaa 55:15
Mazimuriyaa 86:13
Mazimuriyaa 88:3
Mazimuriyaa 89:48

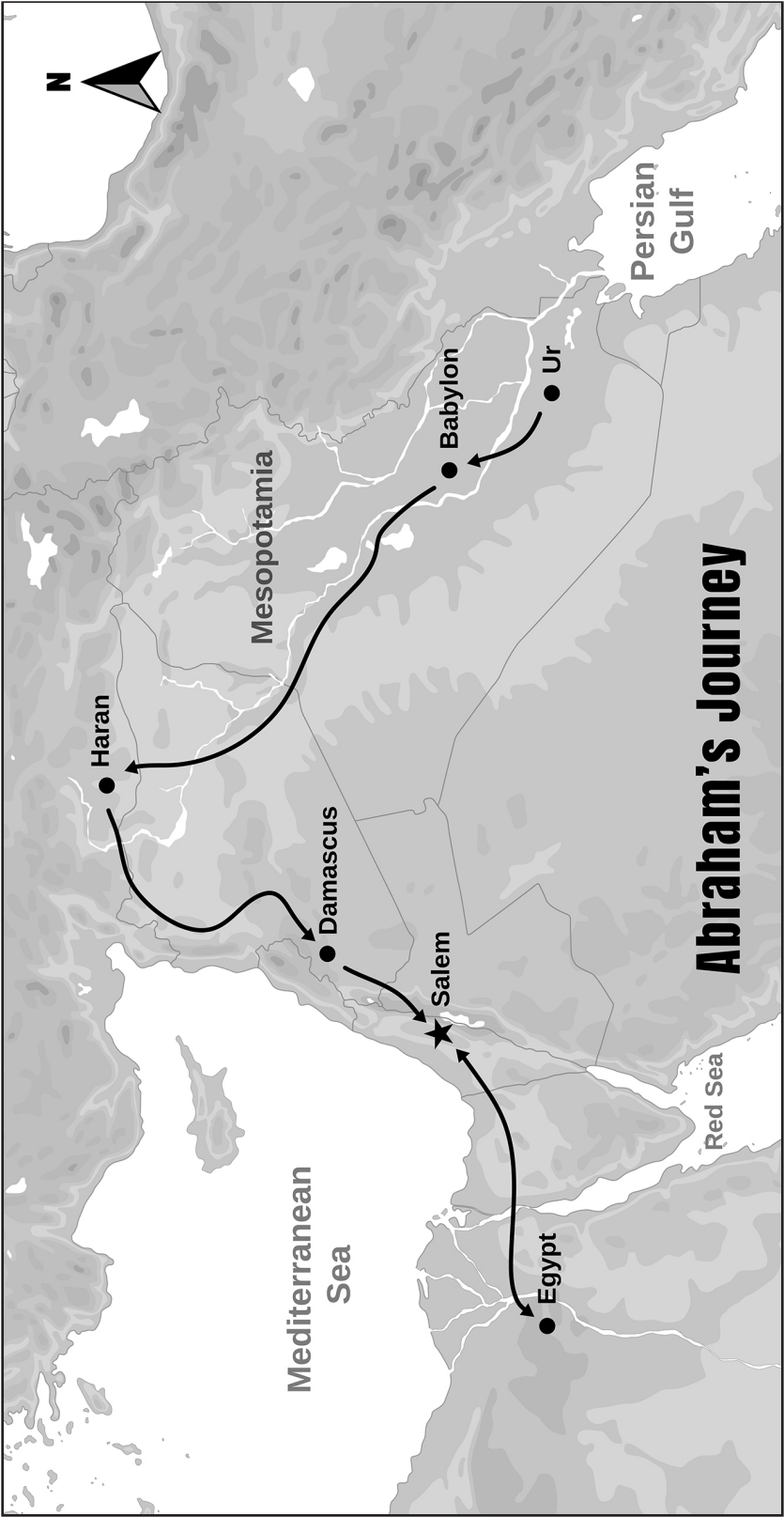
Mazimuriyaa 116:3
Mazimuriyaa 139:8
Mazimuriyaa 141:7
Leemisuwaa 1:12
Leemisuwaa 5:5
Leemisuwaa 7:27
Leemisuwaa 9:18
Leemisuwaa 15:11
Leemisuwaa 15:24
Leemisuwaa 23:14
Leemisuwaa 27:20
Leemisuwaa 30:16
Eranchchaa 9:10
Siik'uwaa Sabaa 8:6
Isiyaasa 5:14
Isiyaasa 7:11
Isiyaasa 14:9
Isiyaasa 14:11
Isiyaasa 14:15
Isiyaasa 28:15
Isiyaasa 28:18
Isiyaasa 38:10
Isiyaasa 38:18
Isiyaasa 57:9
Hizik'keela 31:15
Hizik'keela 31:16
Hizik'keela 31:17
Hizik'keela 32:21
Hizik'keela 32:27
Hoose 13:14
Amoos'a 9:2
Yoonasa 2:2
Imbbaak'ooma 2:5

Tartaroō

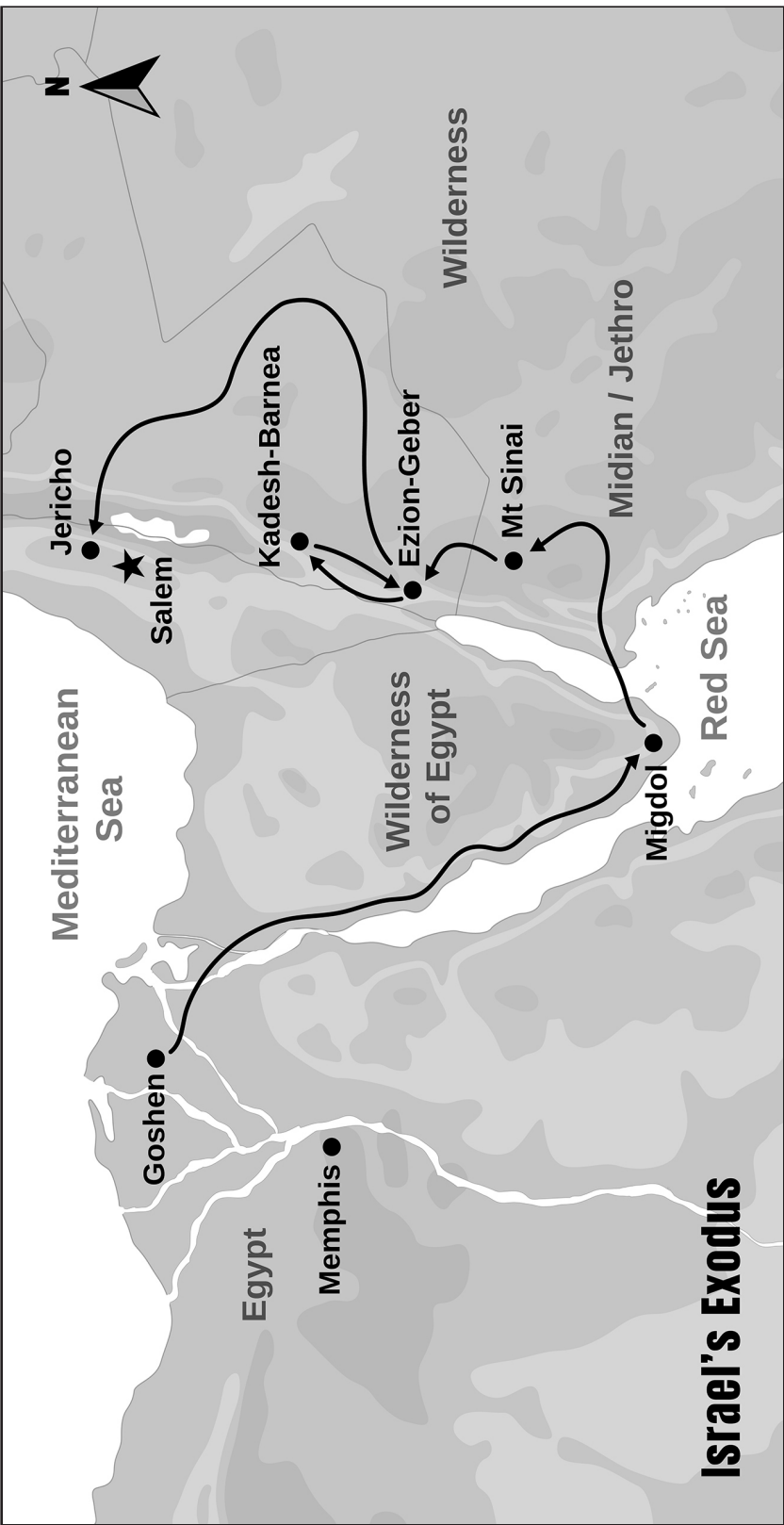
2 P'es'iroosa 2:4

Questioned

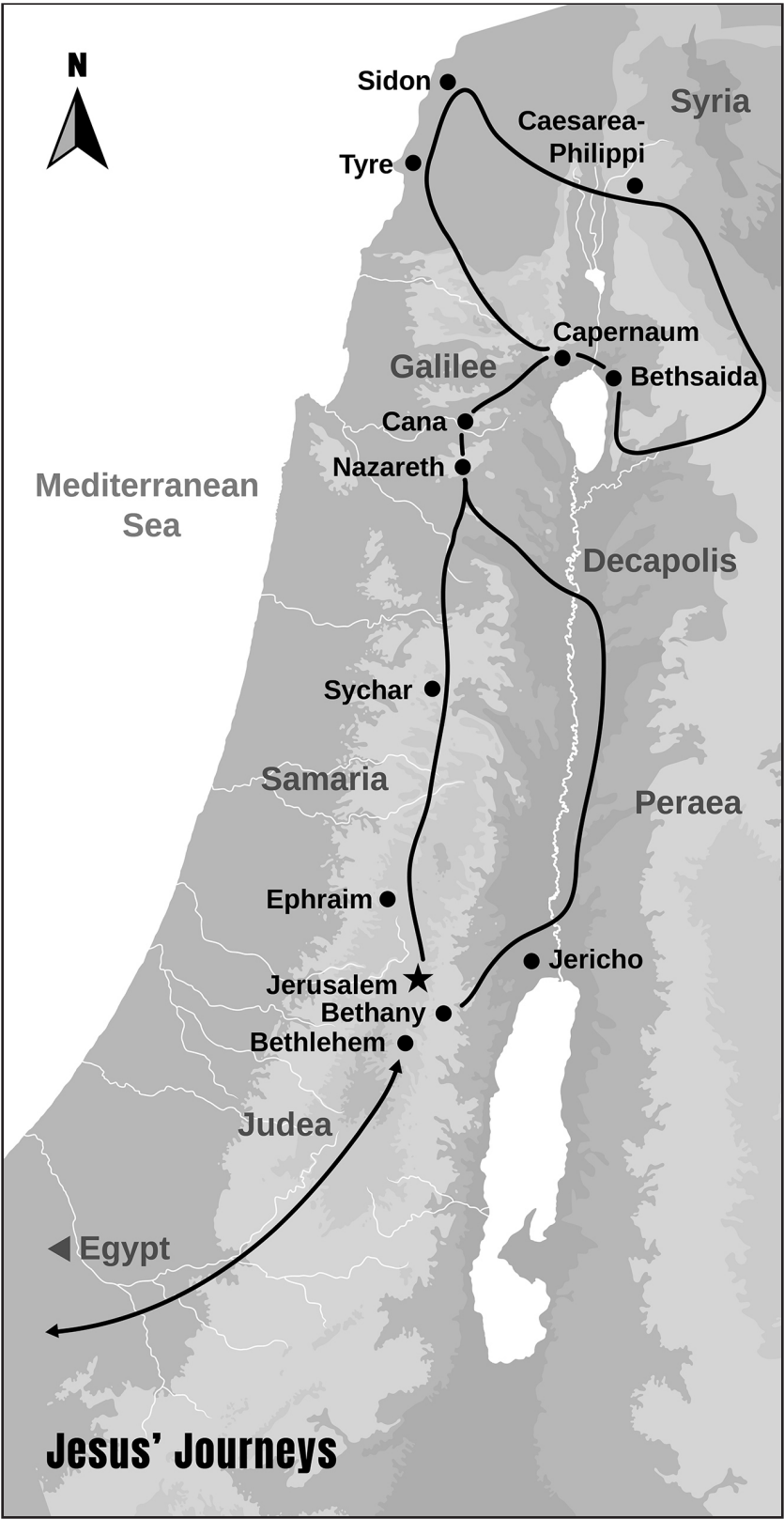
None yet noted

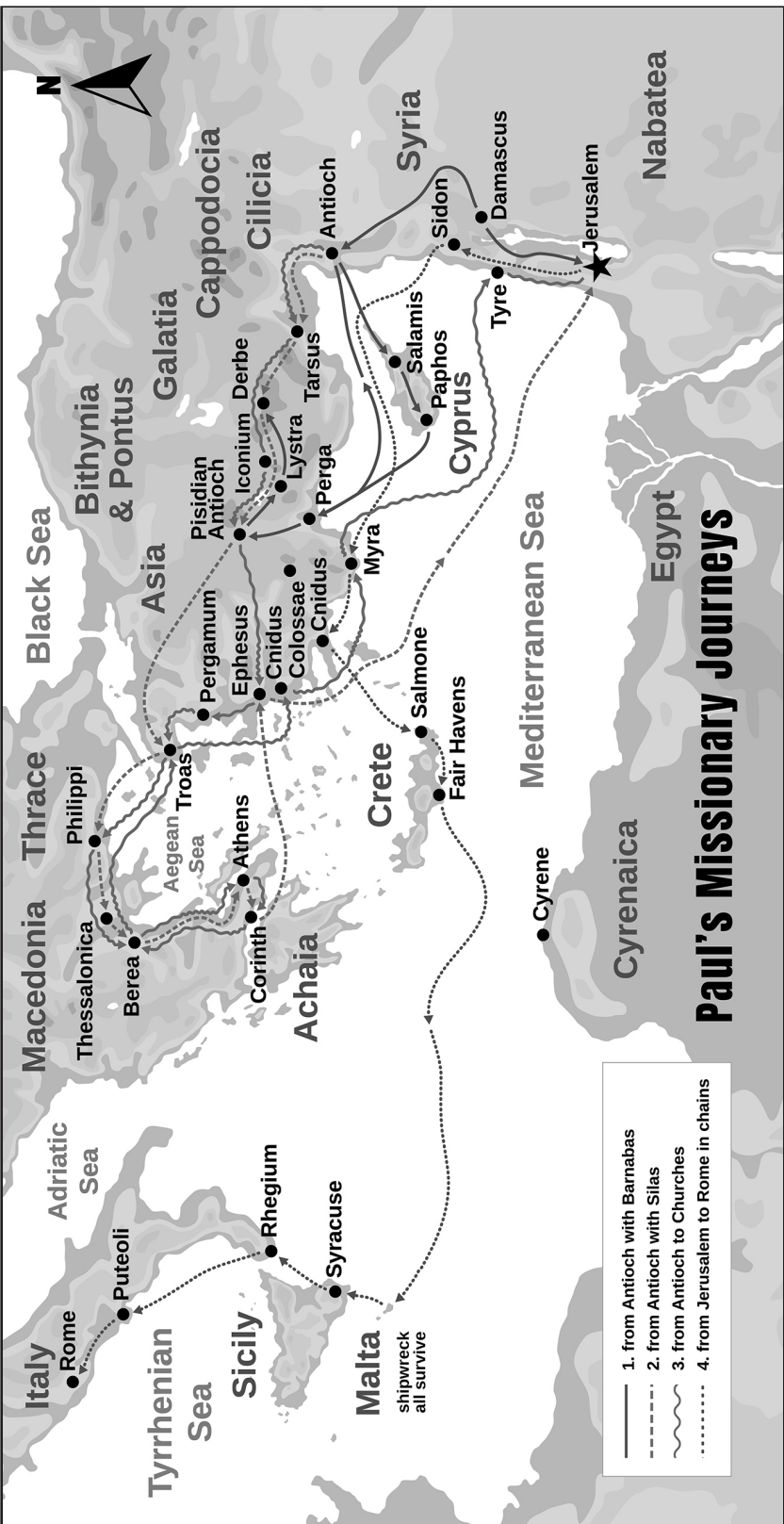
Abraahaamo laattanaadan, Soossay barew immana geedda gadiyaa baana mala, Soossay barena s'eeseedda wode, azazetteeddaawe ammanuwaana;
I bare gadiyaappe kesiide biyaa wode, hak'a bintonne erennaan kesseedda. - Ibraawe 11:8

Kaati asaa yeddeedda wode, S'oossay untuntta Piljiss's'eema biittaana aatsiyaa ogji mata gidooppenne he ogiyaanna kaaletsibeenna; ayaw gooppe, S'oossay, «Aasi olaa be'ooppe, bare k'ofaa laammiide, guyye Gibs'e simmenaadan» yaagiide k'oppeedda. - Kessaa 13:17

«A'yaw gooppe, haray atto taani, Asaa Na'aykka, asaw ootsanawunne c'oratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, Asay taw ootsana mala yabeykke» yaageedda.
- Mark'k'oossa 10:45

Bare mishiraachchuwaa k'aalaa odanaw S'oossay dooriide s'eeseedda Kiristoosa Yesuusa k'oomay, Yesuusi Kiristoosi kiiteedda Pawuloosi, taani ha dabddaabbiyaa s'aafay.
- Roome 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people**
- 1956** Jim Elliot martyrd in Ecuador
 - 1830** John Williams reaches Polynesia
 - 1731** Zinzendorf leads Moravian mission
 - 1614** Japanese kill 40,000 Christians
 - 1572** Jesuits reach Mexico
 - 1517** Martin Luther leads Reformation
 - 1455** Gutenberg prints first Bible
 - 1323** Franciscans reach Sumatra
 - 1276** Ramon Llull trains missionaries
 - 1100** Crusades tarnish the church
 - 1054** The Great Schism
 - 997** Adalbert martyrd in Prussia
 - 864** Bulgarian Prince Boris converts
 - 716** Boniface reaches Germany
 - 635** Alopen reaches China
 - 569** Longinus reaches Alodia / Sudan
 - 432** Saint Patrick reaches Ireland
 - 397** Carthage ratifies Bible Canon
 - 341** Ulfilas reaches Goth / Romania
 - 325** Niceae proclaims God is Trinity
 - 250** Denis reaches Paris, France
 - 197** Tertullian writes Christian literature
 - 70** Titus destroys the Jewish Temple
 - 61** Paul imprisoned in Rome, Italy
 - 52** Thomas reaches Malabar, India
 - 39** Peter reaches Gentile Cornelius
 - 33** Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past		Creation 4004 B.C.	
▶ Who are we?	God	Father		John 10:30	Genesis 1:31	
		Son				
		Holy Spirit				
	Mankind	Living		Genesis 1:1	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy			No Creation No people	Genesis 1:31
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Dawro at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Hewaa diraw, hinttentu biide, asaa ubbaa taana kaalliyaawantta oolite; Aawuwaa suntsaan, Na'aa suntsaaninne Geeshsha Ayaanaa suntsaan untunta s'ammak'ite.
- Maatoossa 28:19

